

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Bible. N.T. Greek. 1869

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

ADPOUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETERUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN II.

LIPSIAE
GIESECKE & DEVRIENT.

1872.

Ref.
BG
1965
1869a
V.2

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM ALTERIUS NOVI TESTAMENTI PARTIS SPECTANT.

I. Codices unciales ad actus apostolorum adhibiti sunt duodecim:

- Ⓜ codex Sinaiticus Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evangelia.
- Ⓐ codex Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
- Ⓝ codex Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv.
- Ⓢ codex Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Superest maior totius libri pars.
- Ⓝ codex Bezae Cantabrig. Saec. VI. Vide ad evv. Plura desiderantur.
- Ⓝ codex Laudianus Oxoniensis saec. VI exeuntis. Graecis adiuncta est Latina vetus versio. Post Hearnii editionem satis vitiosam anno 1870. edidi in Monumentor. meorum volumine IX.
- Ⓝ^a codex Coisl. Paris. Saeculi VII. Vide ad evv.
- Ⓢ fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet actorum 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.
- Ⓝ codex Mutinensis. Saec. fere IX. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens.
- Ⓢ cod. Petropolitanus palimpsestus. Vide ad evv. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi est, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17, 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum, in quo est Act. 13, 39—46.
- Ⓢ cod. Angelic. Romanus. Saeculi IX. Incipit 8, 10.
- Ⓝ cod. palimpsestus Porfirianus, saeculo fere IX. ineunte scriptus. Partem quae actus app. et apocalypsin continet edidi anno 1869. in Monumentorum sacrorum volumine VI.

II. Item ad epistulas catholicas septem:

- Ⓜ codex Sinaït. Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evv.
- Ⓐ cod. Alexandr. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
- Ⓝ cod. Vatic. Rom. Saeculi IV. Vide ad evv.
- Ⓢ cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Desiderantur nonnulla.
- Ⓝ cod. Mosquensis. Matthaeo dicitur codex g, Scholzio 102. Epp. catholicas continet integras. Noni saeculi.
- Ⓢ cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Nihil desat.
- Ⓝ cod. Porfirianus palimpsestus saeculi noni ineuntis. Pauca perierunt. Edidi anno 1865. in Monumentor. volumine V.

III. Item ad epistulas Paulinas 19:

- Ⓜ codex Sinaït. Petropol. Saeculi IV. Vide ad evv.
- Ⓐ cod. Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv. Deficit 2 Cor. 4, 13—12, 6.
- Ⓝ cod. Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv. Desunt Hebr. 9, 14 usque ad finem, quae supplevit manus recentior, siglo b a me passim notata. Item desunt epistulae integrae quattuor: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.
- Ⓢ cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Perierunt multa.
- Ⓝ cod. Claromontan. Paris. Graecus Latinus. Scriptus est saec. VI. medio vel etiam ineunte. Ⓝ^b supplevit Rom. 1, 27—30 eodem saeculo exeunte (?). Ⓝ^a septimi fere saeculi est. Totum textum Graecum recensuit. Ⓝ^b idemque in Latinis Ⓝ^a dictus paucos tantum locos corripuit. Ⓝ^c perpaucas in Graecis mutavit. Ⓝ^a Graecus noni fere saec. ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recen-

- suit. n^o duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor. 14, 13—22. Etiam post hunc nonnulla vel Graece vel Latine correcta. Edidi anno 1851.
- κ codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum. Ad Latina vero (e) simul alius codex adhibitus est. Eiusdem cum codice evv. A et codicibus epistularum F et G aetatis (saec. IX.) ac patriae.
- ρ codex Augiensis Cantabrigiensis. Continet inde a Rom. 3, 19. Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebr. epistulam Latine. Cum cod. Boerner. Dresdensi (α) ad idem exemplar Graecum conformatus est. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendet. Utrumque textum F. Henr. Scrivener accurate edidit Cantabrigiae 1859. Circa finem noni saec. scriptus videtur.
- ρ^a cod. Coislunianus Paris. Saec. VII. Vide ad evv.
- σ codex Boernerianus Dresdensis. Graecus epistularum Pauli tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum cod. Augiensi (F) haustus est. Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Scriptus videtur saeculo nono exeunte.
- π cod. Coisl. Par. Sunt folia 14, quorum duo in bibl. Caes. Petropolitana transierunt, iam dudum ex Atho monte Parisios translata. Fragmenta sunt ex 1 Cor. Gal. 1 Tim. Tit. Hebr. Edidit neglectis et erratis paucis Montfaucon in Bibl. Coisl. His accedunt ex collectonibus Porfirii episcopi et Antonii archim. folia quattuor. Ad eundem vero codicem pertinent etiam fragmenta ep. ad Hebr. Mosquensis, de quibus olim Matthaei ad Hebr. 10, 1 explicuit. Omnia haec fragmenta (foli. 20) propediem foras dabo. Saec. VI.
- ι fragmenta palimpsesta Petropolitana. Huc pertinent fragmenta epistularum 1. ad Cor. et ad Titum. Saec. VI. Vide ad evv.
- κ cod. Mosquensis. Matthaeio est g. Noni saeculi videtur esse.
- λ cod. Angelle. Rom. Saec. IX. Desigt Hebr. 13. 10.
- μ fragmenta duo, altera (ex ep. ad Hebr.) Hamburgensis, altera (ex epp. ad Cor.) Londinensis. Edidi in Anecdotis meis 1855. Saec. IX.
- π duo folia Petropolitana: Gal. 5, 12—6, 4. Hebr. 5, 8—6, 10. Saec. IX.
- ο folium duplex, in quo est 2 Cor. 1, 20—2, 12, ex oriente mea opera Petropolin perlatum. Prodibit in Monumentis.
- ο^b folium Mosquense saeculi VI, in quo est Eph. 4, 1—18.
- ρ cod. Porfirianus palimpsestus ineuntis fere saec. IX. Vide supra Epistulas Paulinas. Edidi in Monumentor. volumine V. anno 1865.
- q fragmenta nonnulla papyracea epist. prioris ad Cor. Saec. V.

IV. Item ad apocalypsin quinque:

- κ cod. Sinaït. Petrop. Saeculi IV. Vide ad evv.
- λ cod. Alex. Londin. Saeculi V. Vide ad evv.
- μ cod. Vatic. nr. 2066., olim monachorum Basilianorum in urbe. Edidi nuper post Ang. Maium in Appendice Novi Testamenti Vaticani. Scriptus videtur octavo saec. exeunte.
- ν cod. Ephr. Paris. Saeculi V. Vide ad evv. Superest magna apocalypsis pars.
- ρ cod. palimpsestus Porfirianus. Saec. IX. ineuntis. Apocalypsis fere integra superest.

AD VERSIONES.

Italae codices ad actus app. adhibiti sunt quattuor: d i. e. codex Cantabrig., vide d ad evv. e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. supra x actuum codicem. s cod. Bobbiensis rescriptus, nunc Vindobonensis V. saeculi. Fragmenta capitum 23. 27. 28. m i. e. codex Speculi saec. V. Vide ad evv.

Item ad epistulas catholicas tres: ff cod. Corbeiensis antiquissimus, nunc Petropolitanus. Praeter Matthaeum continet epistolam Iacobi integram. Ed. Martianay 1695. s cod. Bobb. rescriptus, nunc Vindob. Fragmenta legi epistolae Iacobi et 1 Petr. 1, 1—12. m i. e. idem de quo modo diximus.

Item ad epp. Pauli septem: d i. e. Latina pars codicis Claromontani Parisiensis. Vide ad cod. Graec. uncialem d. e i. e. Latina pars codicis Sangermanensis nunc Potropolitani. Cf. ad x epp. Pauli. f i. e. versio Latina codicis Augiensis. Vide supra ad r epp. Pauli. g i. e. versio interlinearis Latina codicis Boerneriani Dresdensis. Vide ad g epp. Paul. gae i. e. cod. Guelferb. saec. VI. Sunt fragmenta aliquot epistolae ad Romanos. r fragmenta Monacensia saeculi VI. m: vide ante.

Vulgatae codices ad alteram Novi Testamenti partem spectant: amiatinus, fuldensis, demidovianus, harleianus, toletanus. Item codices a Lachmanno adhibiti, unde apud nos est allachm (alius vel alii Lachmanni: non enim accuratius indicavit.) omnlachm (i. e. omnes Lachm.). In apocalypsi habentur tres codd. Lipsienses: lips⁴. ⁵. ⁶. Aliquoties etiam ratio habita est codicis hal i. e. Halensis, mar i. e. Marianae Scoti codex Vindob., san i. e. Sangallensis, flor i. e. Floriacensis, lux i. e. Luxoviensis.

Accuratiora in Prolegg. dabuntur, quibus plena testium omnium ad apparatus adhibitorum enarratio reservatur.

In textu huius tomi Act 8, 40 addo αὐτὸν post ἔλθειν 14, 8. lege ἀδίν. ἐν λύστρο. (corrige etiam notam) 22, 16. lege ἀπόλουςαι 1 Ioh 3, 16. ὑπὲρ ἡμῶν Iud. 5. πιστεύσαντας 1 Co 15, 12. ὅτι ἐκ νεκρ. ἐγήγεστ. (corrige etiam notam). Lectio a nobis probata sumenda est ex comm.: Act 5, 26. dele ἵνα 12, 19. dele τὴν et 13, 25. ὁ 19, 40 lege περὶ τῆς σιαστρ. 2 Ioh 7. ἐξῆλθον Iud 15. dele αὐτῶν prius 2 Co 5, 12. dele γὰρ 12, 15 lege ἥσσαν Phil 1, 5 lege ἀπὸ τῆς πρ. et 3, 17. οὕτω Col 3, 11. dele τὰ He 7, 10 dele ὁ et 7, 9 lege δι' ἀβρ. 9, 26. τῆς ἀμαρτ. 1 Tim 2, 9 dele καὶ post ὁσαύτ. Tit. 2, 3 lege μηδὲ οἶνω.

Quicquid commentarium spectat, Prolegomenis reservatur. Quem in usum multa iam prompta sunt; sed gratum erit quicquid amicorum studia suppeditabunt.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαίμην περὶ πάντων, ὃ θεῖρίφιλε,
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐν-

- * *πραξις* cum *κ* (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or^{4,6} (εν αρχη των πραξεων)^{4,26} (εν ταισ πραξεισιν ο λουκασ)^{1,484} (εν μιν ταισ πραξισ γιγαλαται) et ap Eus^{6,26} (οτι λουκασ ο γραψασ το εναγγ. και τασ πραξ.) Didiri^{2,6} (ο σωτηρ εν ταισ πραξισ φησι)^{2,10} (αι πραξιεισ)^{2,6} Eusebi^{2,4,1} et⁵ (ο λουκ. εν ταισ πραξ.)^{2,4,11} (ον εν πραξισ - αιτιγραφην ο λουκ.)^{4,22,2} (τα εν ταισ πραξ. διδηλωμενα)^{2,20,10} (η των πραξεων γραφη) et Mar (Mai^{4,300} Eriph⁷²⁰ (τοι εν ταισ πραξισ γιγαριμμενον) et⁷⁰⁴ Bas²⁰⁶ Thdr^{1,418} (πετροσ - φησιν εν ταισ πραξισ) et^{2,1007} (ωσ ιστορια διδασκει των πραξεων) et^{4,110} Euthal^{prol⁴⁰⁸} (προλογος των πραξεων. Item dicitur⁴¹⁵ θειων μαρτυριων της βιβλιον των πραξεων, et^{4,21} αλασαι αι μαρτυρια των πραξεων, et⁴²⁰ κεφαλαια των πραξεων) Cosm⁴⁵⁴ (εν ταισ πραξισ) Chron⁴⁵¹ (ο εν ταισ πραξισ λαλουμινοσ)⁴²⁴ (καθωσ ταισ πραξ. εμφοριται)⁴²⁵ (φασι γαρ αι πραξισ, ibidem καθωσ αι πραξ. περιχουσι)⁴²⁷ (ωσ δηλουσιν αι πραξισ) Tert^{psychic²} (de Petri exemplo quod actis referitur) III^{pr^{2,1}} (hoc in actorum libro ita scribitur). Similiter 82. *πραξις* λουκα. Confirmare videt et. syr^{25h} (liber actuum, hoc autem est historiae app. beatorum, collectus a sancto Lo evglista) .... Ln Ti *πραξις* αποστολων cum *πδ* (sed *δ* *πραξις* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, et et. d), item *κ* in subscriptione, Ath¹⁰⁷ (μετα ταυτα πραξισ αποστολων) Euthal⁴⁰¹ (πραξισ αποστ. το βιβλιων καλεται etc, sic argumentum incipit), item 40. λουκα εναγγιλατον πραξισ αποστολων. Similiter Gb Sz *πραξις* των αποστ. cum 31. 61. al mn Synops⁹⁹ (πραξισ των απ., οη η αρχη). Item αι πραξ. των απ. Clem⁶⁰⁶ (λουκασ εν ταισ πραξ. των απ.) Or^{1,22,2,320} (εν ταισ πραξ. των απ.) Dion^{alex} (contrpanisamo resp ad qu⁴) Eus^{hist^{2,4,1}} (ταισ των απ. πραξιων) et^{2,17,6} (καν ταισ ομολογημεναισ των απ. πραξιων εμφοριται) etidem²⁰⁰⁻⁴⁰⁰ (ωσ γουιν αι πραξ. των απ. περιχουσι)¹ et^{hist^{2,25,1}} (οισ επιται η των πραξεων των απ. γραφη) Cyr^{hr²¹⁰} Chr^{2,66} et^{2,1} (υπομνημα ισ ταισ πραξ. των απ.) Thdr^{1,5,1044}. Item d fu demid actus apostolorum (d epistulae iohannis III explicat incipit actus apostolorum), item I-Int³⁰¹ (ex actibus app.) Tert^{prax²⁰} (acta app.) et^{bapt¹⁰} et^{mare^{5,1}} et^{praconer²⁰} Cyr^{lest^{2,90}} III^{pr^{2,1}} (in actis app.) et¹⁰⁰ (in libro actuum app.) Aug^{con^{4,9}} (librum - qui actus apostolorum vocatur) et^{200p²}; nm incipit liber actuum apostolorum. Cf et.

τειλόμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὗς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστηεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπιτανόμενος

canon^{mura} acta autem omnium app. eub̄ uno libro scripta sunt (sic) lucas etc. .... ε (et. Wist al) πράξεις των αγιων αποστολων cum Δ²εαν (sed omnes isti sic ad calcem libri; in A abscissus titulus, item in C isque hiat in fine; ON initio manci sunt) ασει κσει (13. praemissis λοικα ευαγγελιστου) al (47. πραξ. των αγι. και πανευφημων αππ.) eop Thōdormop̄ (inamos²²² εν ταις πραξ. των αγιων αππ.) Chr², ead². Passim additur συγγραφισαι. (4. πραξις - συγγραφισαι etc) παρα του αγιου (47. add insuper ενδοξου και πανευφημοι) λοικα αποστολου και ευαγγελιστου

1. ο ἰ̄ cum MAE 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} Or⁴,⁶ Const^{2,4},⁴ Didtr^{2,15-23} Baseth²⁰¹ Chr⁴,⁴ Euthalporf Antioch¹²⁰⁰ ... Ln Ti ἰ̄ c. BD :: post ηξεατο non cautum videbatur BD sequi invitis MAE Or. Suadent omissionem l.c 3, 23, 9, 50, 22, 52, 23, 28, 24, 15, ubi cum MBLUX, M²B, MAHT, M² K²BL, MABL omisimus ὁ. Non item suadent 4, 8, 5, 31, 6, 9, 9, 58, 10, 37, 18, 24, 19, 5, 9, 22, 61. ubi B solus om, 13, 14 ubi D solus om. Nec magis sequenti sumus testes qui om 4, 14, 5, 10, 18, 40. | τε: Const^{2,4},⁴ om
2. δια πνευμ. αγιου: coniunxerunt cum οὗς ἐξελέξατο Cyr^{nest 108} (οὐκ ἀμείμητον - τὸ ὡς ἐπ' ἀνθρώπου κοινοῦ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶ τὴν εἰς οὐρανὸν διδωρῆσθαι λίγειν παρα τοῦ πνεύματος. ἐπιλέκτους. μὴ γὰρ ἱκανίτο τοῖς μαθητὰς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀνελήθη γι μὴν ὡς θεός. Cf et. ²⁰¹ ubi de Nestorio: εντελειμενος ταις αππ., φησι., οὗς ἐξελέξατο, δια πνευμα. αγιου ανεληθη.) Augunit eocl^{27-2,254} (usque in diem quo apostolos elegit per spir. sanctum, mandans eis praedicare evglum) et^{contr} ep maneb^{10-2,158} (in die qua app. elegit per spir. sanctum, et praecipit praedicare evglum) et^{act} fol maneb^{1,4} (ut ante) Vig^{var 123} (in die qua app. elegit per spir. sanctum praedicare evglum). Item^{vid} syr^{utr} ar² (non item ar^p) aeth^{utr}: ita enim syr^{ach} usque ad diem illum in quo sublatu est, postquam praecipit apostolis, quos elegit per spir. sanctitatis, et rell similliter | οὗς ἐξελέξατο: D syr^p MB add και εκλεινσει κηρυσσειν το ευαγγελιον, item lux (usque in diem qua praecipiens apostolis per spir. sanct. praedicare evglum, quos et elegit), item Aug^{ter} (vide ante), item sah (et Vig^{var}, vide ante) add praedicare evglum | ανελημφθη cum MAE²CDE ... ε ανελημφθη cum B² minuse omn^{vid}. Praeterea D sah syr^{ach} et^p MB Vig^{var} ante εντελειμενος pon
3. οἷς: C OI C̄ (i. e. ο ἰησους. Nec ante interpunctum est.) | δε (DE² om) ημῶ. τεσσ. et. Or^{1,124} Eus^{eccl 102} et^{mar 202} Chr²,² etc ... D² τεσσ. ημῶ. (sed d post dies quadraginta). Cf Tert^{apoi 21} cum discipulis autem quibusdam apud Galilaeam - ad quadraginta dies egit etc ... Aug^{contr} ep maneb¹ et^{act} fol maneb¹ in nullis argumentis dierum, sequit eocl in nullis signis ... Amb^{1no 124} Vig^{var} om | τισσαραx. cum MAE²CD 61. ... ε τισσαραx. cum B²K 1. 13. 31. etc | οπιτανόμενος (DE² - νοισ) ... κ οπιτανόμενος | τα: DE² τας

αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζόμενοι παρηγγέλιεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱερουσαλῶν μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅ ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθή-

Lc 24, 29
1o 12, 7, 14, 16
Lc 3, 16 2o
c. pp

4. συναλιζομενος cum κλωσδε 13. 61. al plu Eusdem 400 excod par eteel 102. 103 Epiph 222 (συναλισθη τοις μαθητ.) Chr 9, 8 Thdr 4, 110 Thphyl 1a et b. Versiones vide post ... η συναλισκομενος (η 2 -αρηγηνοσα), d simiul conuivens ... Gb' συναλιζομετος cum 1. 4. 27. 31. 36* 40. al 20 fere Eusdem exeddi otmar 220 Epiph 1100 (τοις αππ. συνιφαγε και συνιφι και συναλισθη μετ αυτων τισσ. ημερας) ot 2, 157 (συνεσθιω και συναλιζομενοσα) catox 102 (2ot 4), item Didtri 2, 12 (και συναλιζομενοσα παρηγγιλιεν αυτοις etc). Ex verss e 9* vg Boda conuivens. Item sah cop syr 222 arm exprimunt conuivens, syrP (accuratissime) salem inuicem, aeth 222 accumbens sive conuivatus cum eis. Contra e 9* lux cum conuersaretur cum illis, item Aug 222 (cum conuersaretur cum eis, quomodo conuersatus est cum illis, quomodo conuersatus sit cum illis). Praeterea Chr 9, 8 explicat uerbis: τούτο δε αει και αυτοι οι αππ. τεμνησιν εμποντο της αναστασιως λεγοντις· αυτις συνιφαγεν και συνιφιεν αυτω. Thphyl 2, 7 εν τισσαρακ. ημεραις αυτοις συναλιζετο, ταιτεστι κοινοων αλων και κοινοων τραπιζησ. Item Oecum 222 συνιθιω και πινω, κοινοων αλων, κοινοων τραπιζησ. Etymolog ξυναλιζομενοι: συναθροιζομενοι η συνιθιωσις. Περσych συναλιζομενοσα: συναλιθιωσι, συναχθιωσι, συναθροισθιωσι. Glossaralheri συναλιζομενοσα: συναθροιζομενοσα και συνων αυτοις. Addunt uero ad συναλιζ. (etc) η μετ αυτων, e (ita reddit αυτοις quod sequitur) lux sah cop syr 222 arm aeth Aug 222 cum illis (cum eis), Eusdem 102 αυτοις (ωφθη τοις μαθητ. επι ημ. τισσ. συναλιζ. αυτοις) | παρηγγιλιεν: κπ 7. hscr dscr al pane Eusdem 103 Euthalporf παρηγγιλιεν | παρηγγ. αυτοις hoc ordine cum κωδ 1. 13. 31. 61. al omn 222 vg sah cop syr 222 arm aeth Eusdem 103 Euthalporf Thphyl 1a (sed b αυτοις nec ante nec post habet) Oec Aug etc ... ακκ (sed e cum conuersaretur cum illis praecorri ad etc) Chr 9, 8-9 (sed αυτοις cum συναλιζ. conjg) αυτοις παρηγγ. | ηκουσατε (222 ηκουσα) μου: η* lux vg aeth 222 Aug 222 (ll. ll.) ηκου. φησιν δια του στοματος μου. Similiter Hil 222 sed exspectate, inquit, promissionem patris, quam audistis de ore meo; Gand 222 sed exspectarent promissionem patris, quod a me audistis, inquit. Contra Rebap 222 - quam audistis a me.

5. οτι: sah praem dixit | ιωαννης: ηδ 222 ιωαννη | εν πνευμ. βαπτισθ. αγω hoc ordine cum κ 222 61. ... η Didtri 2, 12 Hil 222 Victorin 222, 10 Aug 222 (ll. ll. et alibi) εν πν. αγω. βαπτ. ... ε βαπτισθ. εν πνευμ. αγω. cum κ ακκ 1. 13. 31. al pler vg sah cop syr 222 arm aeth Or 1, 721 et int 2, 222 Didtri 2, 12 Cyr 222 Chr 9, 10 Euthalporf Rebap 222 al. Praeterea η* tot Hil 222 Augnit eel et contr op manleh et alibi Maxian 222 (vide Sabat) add κωδ ο (tot Hil Aug quem al, Max quem) μελλετε λαμβανειν (d et cum accipere habetis). Cf et. quo Aug 222 de βαπτισθη-σισθε uarie uersio disserit: aliqui autem codices habent: vos autem spir.

σεσθε ἀγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κῆρι, εἰ ἐν τῇ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῇ Ἰσραὴλ; 7 εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνος ἢ καιροὺς οὗς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήψασθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἀγίου πνεύματος ἕρ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἕρ τε Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήμνη, καὶ τερέλη ὑπέλαβε

sancti incipientis baptisari (ipso reddidit eodem loco baptisamini). Paulo post: in quibusdam codicibus invenitur „baptisabilis“ aut „incipietis baptisare“, mendosi sunt, qui ex Graecis facillime convincuntur. | ἡμε-
ρασ: D^o d sah Aug^{contr} ep manich¹⁰ εἶσαε fel manich^{1,4} εἶs^{contr} crescon^{2,17}
ete^{contr} lli petll^{2,70} add εἶσα τῆς πετημοσῆς

6. συνελθόντες (nc): n^o ἐλθόντες (excidit *syn* post οἶν) | ἠρώτων (c^o -των) cum nABO^o (agnoscit et. Chr^{com}^{9,17} οὐδεν οἶν αὐτω περι τον πνευμ. ἰποττες, ἠρωτωσε λεγοντες· κυριε etc) ... ε ἐπηρωτων (c^o 12 lect -των) cum c^oDE 1. 13. (-των) 31. 61. al omn^{vid} Chr^{ist}¹⁷ Euthal porf etc | ἀποκαθιστάνεις etc: D ἀποκατασταναεις εἰς (2^oim) τῆν βασι. του (2^oτω) ἰσρ. (d si in tempore hoc restituere [corr. restituere] regnum israhel). Cf Bedetract⁹⁰ Non hulus Israel, sed hule Israel, et sicut in Graeco manifestum est, ubi τῶ Isr. et non του Isr. scriptum est.
7. εἶπεν sine copula cum n^o sah syr^{sch} arm^{sch} ... ε Ln Ti εἶπεν δε cum nA 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} vg cop syrP; item c arm^{edd} Or^{int}^{2,71} Aug^{contr} ep manich εἶσαε fel manich ο δε εἶπεν (ille autem dixit), κ aeth ntr ο δε αποκριθεις εἶπεν ... n^o (vix enim^{2vid}) εἶπεν ουν, D και εἶπεν | προσμυτους: κ vg (sah cop al) αυτωσ. Praeterea cf Aug, postquam contr ep manich⁹ εἶσαε fel manich^{1,4} εἶs^{ep}¹⁹⁷ hesych Nemo potest cognoscere etc scripsit, quemadmodum et. Cyp^l^{2,20} habet, explicat fusius de χρονοσ η καιροσ. Hesych vero in ep ad Aug notat in antiq^{uissim}is libris ecclesiarum non ita scriptum esse: „Nemo potest“, sed: „Non est vestrum“. Ad quae rursus respondet Aug^{ep}¹⁹⁹. Qua de re cf Sab ad h. 1.
8. ληψασθε cum nANCDK ... ε λησ. cum minusc omn^{vid} | μοι cum nAK CD Or^{4,28} ... ε μοι cum 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} Or^{2,405} (et. lnt^{4,406}) Eriph²⁰⁷ Chr^{2,30} Cyr^{4,208}, item vg rell (sed aeth nūhi testes mei) | και εν παση cum nBC²E al plu vg syr^{utr} arm Or^{4,28} Chr^{2,18} et^{11,13} et^{2,202} Euthalporf (Cyr^{4,208} και εν τη σουδ. υπαση) Did^{int}^{6,205} (Gall) ... Gl^o Ln Ti και παση cum AC^oD 27. 29. 38. 40. 61. 69° al^{2scr} Or^{2,405} | σαμαρια cum nADE etc ... ε Ln Ti σαμαρια cum BC al certe pler
9. και ταῦτα etc: D καιτα εἰποντοσ αυτου (d et cum haec dixisset) νεφιλη υπεβαλεν (d suscepit) αυτου και απημθη (d levatus est) απο (2^oadd των) σφθαλμ. αυτων. Item sah haec vero cum dixisset, nubes assummit eum, et sursum elatus est ab eis. Item Aug^{act} fel manich^{1,4} cum haec diceret nubes suscepit eum, et sublatu est ab eis. Similiter alibi, sed unit

αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν κενῶς ἐν ἐσθίσει λευκαῖς, 11 οἱ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐσθίκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀπ' ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλείπεται ὅν τρώπον ἐθεάσαθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλιμῆτους ελαιώουτος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὄδον. 13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν οὐ ἦσαν καταμέτρον

eccl²⁰ (pag²⁵⁰) *hacc cum dēmisset, videntibus illis elevatus est etc ut vg | ιπων (κ^ο: κ^ο ιπωντων, item sed omisso βλέποντων 31. | βλέποντων αυτων (et. Eus^dom²⁰⁰ et^h 02 etec^l 140 Chr^o,²⁰ Or^{int} 3,²⁰⁰ etc): η αυτ. βλεπ. | νεφελη etc: Thdr^t 1,¹²⁵⁰ αναλαμβατομενον νεφελη φωτεινη υπελαβιν απο των οφθαλμων αυτων*

10. κεκ αλ παριστηκισαν | εσθισει (-σι κΑΠC, non -σιν) λευκαισ cum κΑΠC 27. 29. 61. 81. vg sah cop syr^{sc} arm Eus^dom²⁰⁰ Epiph⁴⁰⁰ e(51^a) Promis Bed⁷ ... ε εσθητι λευκη cum c^h 1. 13. 31. al pler syr^p aeth Chr^o,²¹ Euthalporf Cosm⁴⁶⁴ Or^{int} 3,²⁰⁰ Aug^{act} fol manich

11. ιπαν cum κΑΠC^d 61. cat^lxt ... ε ιπον cum c^h 1 al pler Eus^dom²⁰⁰ Chr^o,²¹ Cosm⁴⁶⁴ | βλεποντισ cum κ^ο κC^τ 13. 27. 61. al⁹⁰ fere Eus^dom Chrood Thdr^t 2,¹¹ Thphyl^a 13 ... ε Ιη Ιη εμβλεποντ. (D εββλ.) cum κ^ο Α C^o al plu Chr^o,²¹ bis Cyr⁴,⁹¹¹ Thdr^t 1,²⁰⁰ et 2,²³¹ Cosm⁴⁶⁴ Thphyl^b 103. Item aspicientes vg e Or^{int} (et. Aug^{aliq} etact fol manich etunit eccl^l re- spicientes) (: Le ter: 20, 17, 22, 61 Act 22, 11) ... Epiph^{306-400-51a} ατενιζοντισ | αναλημφθεις cum κΑΠ^ο C^ο κC ... ε αναληφθ. cum κ^h 2 al omh^{vid} | ισ τον ουρανον sec et. Ign^{int} pol²⁰⁰ Or^{int} 3,²⁰⁰ Epiph^{306-400-51a} Chr^o Cyr^o Thdr^t Cosm^o etc ... D 33^{aa} tol ppl^{at} aliq (vide Sah) om; 13. 31° 69° 100. al pauc sah ab ισ τ. ουρ. primo ad ισ τ. ουρ. sec transillunt | ουτως et. Or^{int} 3,²⁰⁰ Eus^dom Epiph⁴⁰⁰ Cyr⁴,⁹⁴¹ Thdr^t Cosm^o etc ... 5. 13. (vide ante) 18. al plus^o ουτος | λειπειται: 33. 117^{lect} al plus^o Thphyl^b add παλιν | εθεασασθε: D εθεασεσθε

12. υπεστρεψαν: c^h 13. 40. 117. al¹⁰ Chr^o,²⁷ txt Thphyl^b 101 add ος αποστολῆς | ισ ιερουσαλημ et. Eus^dom²⁰⁰ Aug^{act} fol manich etunit eccl^l etc: κ vg ισ ιερουσαλια | ο ιστ. ιγγ. ιερουσ. σαββατου εχον (π^οτ^ομ ed κ^h 2° κ^oτ εχων) οδον: syr^{sc} qui est ad latus Hierosolymae et distat ab ea quasi septem stadia, sah abest ab Hierusalem viam septem stadiorum, aeth qui remotus ab Hierosolyma quantitate loci cursus vtri, quod est iter primi sabbati, 40. (corrupta ex margine lectione) ο ιστ. ιγγ. κ^o. τοσουτον ων το διαστημα οσον διωκτων ιουδαιων περιπατειν εν σαββατου εχον οδον (sic testa Zacagnio)

13. εισηλθον: κ^oτ λθιν | ισ το υπερ. ανεβησ. cum ΑΠC (ε^ι ε^ο) 61. vg arm^{uac} aeth (Or¹,⁷⁰⁰ οτε και ισ το υπερ. ωσ ηι αππ. του ιη ανεβησ αγλαξει τη δεησαι και τη προσευχη) Chr^o,²⁷ Bed²⁰⁰ (nam et in Graeco ita positus est ordo verborum: Et cum introissent in cornaculum asc. etc)

τες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μιθθαίους, Ἰάκωβος Ἀλφραίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὕτως πάντες ἦσαν προσκυτευοῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναίξιν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν

Thphylb¹⁰⁴ com ... κ^o om ἀνιβησαν ... ε ἀνιβησαν εἰς το υπεμ. cum m^odm al pler tol sah cop syrg¹⁰ arm²⁰h Thphylb¹⁰⁶ict Augact fol manich etunit eccl | ἰωανν. (m^o ἰωανησ) και (D om) ἰακωβος cum m^oabcd 61. 96. vg sah cop syrsch arin¹⁰⁰o aeth Aug ... ε ἰακω. και ἰωανν. cum κ al pler syrg¹⁰ arm²⁰h arr Chr^{9,27} Thphyl | και ανδρεασ: κ ante και ιακ. και ἰωανν. pon, ut etiam Bed^{retract¹⁰⁰} testatur: *In Graeco ita se habet ordo nominum: Petr. et Andr. et Iacob. et Iohann. et Sim. Zelotes et Iud. Iac.* (Ipse Bed aute scripsit: *Petr. et Ioh. et Andr. et Iac.*) | βαρθολομαῖος etc: syrsch et *Matthaeus et Barthol.* (syrsch ante quodvis nomon και repetit) | μαθθαιος cum m^od sah ... ε μαθθαιος cum αν^ock al omn^{vid} cop rell | αλφαιου: D syrg¹⁰ c.⁺ p^{rae}om ο του | και σιμων: D an (non item fu) om και. | ο ζηλωτης (κ^o): κ^o om ο | ουδας (syrg¹⁰ c.⁺ add ο του) ἰακωβου: syrsch aeth *Iudas filius Iacobi*

14. ἦσαν προσκατε. ὁμοθυμαδ.: κ^o ησ. ὁμοθυμαδ. προσκ. ὁμοθυμ., κ^o delet ὁμοθυμ. post προσκ. Eodem atque κ^o ordine 65. 66. pon | τῇ προσευχῇ sine additam c. m^obo^ode h 14° 61. 81. 142. 177. vg sah cop syrg¹⁰ arm aeth Chr^{9,20} (και ἦσαν φησι προσκατε. ὁμοθυμαδ. τῇ προσευχῇ, statimque repetit) Thphylb¹⁰⁴ com (nou item t¹xt¹⁰⁰) ... ε (= Gb) add και τη δεσησ c. c⁺ al pler Chr^{9,27}. Cf et. Or^{1,720} (vido ad v. 13): cf Phil 4, 6 | σὺν (D^o add ταισ) γυναίξιν (-ξιν m^ocdm; Δ -ξί): D add και τεκνοισ | μαριαμ cum κκ 27. 29. 40. 61. 81. 96. 142. sah aeth¹⁰ Chr^{cat} ox¹¹ ... ε Lu μαρια cum m^ocd al plu cop Chr^{9,27} | του ἰω: m om του | και ταισ (Gb^o) cum m^oc⁺d 25. 104. 106° 118. vg sah cop arm aeth Cyp²⁰⁰. 206 Augact fol manich etunit eccl ... ε ΤΙ και σὺν ταισ cum κc²κ al pler syrg¹⁰ Chr^{9,27}

15. και εν cum m^obc 1. 13. 31. 40. 61. al omn^{vid} fu demid cop syrg¹⁰ aeth rell Chr^{9,27} Augact fol manich ... DE sah syrg¹⁰ mg Augunit eccl εν δε ... v^gcl^o am εν | πετροσ: D ο πετρ. | εν μεσω cum m^obd etc ... ACE 13. εμμωσ | τ. ἀδελφωσ (Gb^o) cum m^obc⁺ 8. 13. 163. 12lect 40lect vg sah cop arm aeth ... ε τ. μαθητωσ cum c³dm 1. 31. 61. al pler syrg¹⁰ Chr Cyp^{9,27}(¹⁰⁰) Augbis | ην τε cum m^obc⁺ 1. 13. 31. 61. al pler Chr Thphylb ... cu² (* γαρ, d^o praeterea) 16. vg e d^o cop syrg¹⁰ arm Cyp⁹ Augbis ην δε ... sah aeth Thphyl^o sine copula | οχλωσ: D ο οχλ. | ονοματων et. fu sah cop syrg¹⁰ (corrupte d monominium) ... κ ανδρωσ, item hominum vg (et. an) Cyp⁹ (ita certe Baluz^{od} turba hominum forte centum viginti; sed odd^{al} turba in uno, nil praeterea); nec alitor reddiderunt (: ad sensum) syrg¹⁰ aeth | ωσαι cum m^oc 40. 118. Thphylb

εἰκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν
 πρῶτερον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυιδ περὶ Ἰούδα
 τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμη-
 μένος ἦν ἐν ἡμῶν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πη-
 ρησθε γινόμενος ἐλάλησεν μέσσοι, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
 αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ,
 ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀγελ-

... ε Lm Ti ωσ cum mbc al pler Chr^{9,27} Thphyl^{a,15} | εκατ. εικοσι (κ
 -σι) cum mbcn l. 61. al^{cor³} etc ... ε εκ. εικοσιw cum minusc permu
 (non pler, ut vdr) ... D · PK ·

16. εδει cum mabc²e al omn^{vid} Or^{4,457} bis Eusdem⁴⁷⁴ Ath⁵⁴³ Chr^{9,29} Irnt¹⁹³
 Did^{int²⁸⁴ et³⁷⁴} ... D^o d vg cop arm^{cod} Ir^{edd} plu Aug^{act} fel manich^{1,4}
 (μαγ⁴⁷⁴: perscribitur ibi 1, 1—26) Vig^{varim} Gild δε | ε. γραφην sine
 additum cum mabc^o h 5. 14° 25. 61. 69. 81. 104. 163. 1^occ^t vg sah
 cop arm aeth Or^{4,457} bis Eusdem⁴⁷⁴ Did^{tri^{2,7,12}} et Did^{int} bts Ath⁵⁴³ Vig
 varim Gild ... ε (sed Gb^o) Ti add ταυτην cum c²be l. al plu syr^{utr}
 Chr^{9,29} Irnt¹⁹³ Aug^{act} fel | δαυιδ cum mbc ... acx etc δαυ ... ε δαβιδ
 cum minusc mu, sed Sz c. al mu dauid, al compendio ut acx utuntur |
 ιησων c. mabc^o Eusdem⁴⁷⁴ Did^{tri} ... ε praem ton c. c²be al omn^{vid} Chr
 17. ην (n^o om, suppl^o) εν cum mabcde h 13. 25. 27. 29. 61. 69. 81. 142.
 163. vg sah cop Eusdem⁴⁷⁴ Irnt¹⁹³ Aug^{act} fel ... ε (= Gb Sz, sed Gb^o)
 ην συν cum l. al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,29} | και ελαχεν (et. d):
 δε^r οσ ελαχ.

18. εκ μισθ. cum mabcde h 1. 4. 31. 61. al⁵⁰ fere Eusdem⁴⁷⁴ Chr^{9,29}
 ... ε (= Gb Sz) εκ του μισθ. cum minusc vix mu Thphyl^b | τησ αδι-
 κιασ: D sah syr^P c.^o aeth^{utr} Eusdem⁴⁷⁴ Aug^{act} fel add αυτου | πρηρησ (n^o
 bde etc): n^oac al¹⁰ fere πρηρησ. Vertunt d e promus, vg Bed¹¹ ευρηρησ.
 Aug^{act} fel liberius: et collum sibi alligavit et deiectus in faciem disruptus
 est medius. Praeterea cf Papias qui apud Thphyl^b 123 sic narrat: μετα δε
 ασιβειας υποδειγμα εν τω κοσμο τουτω περιπατησεν ο ιουδας πρη-
 σθεις επι τοσουτον την σαρκα, ωστι μηδε, οποθεν μαξα ραδιωσ
 διρηχεται, κεινον δυνασθαι διελθειν etc | ελαχησεν: 38. 43. 67. 95.
 al plus¹⁰ Thphyl^{a,15} -κισεν | παντα et. Eusdem⁴⁷⁴ etc ... A Thphyl^{a,15}
 Gaud²⁷¹ om | σπλαγχνα: ce^o (sed ipse^o corr) k^{cor} σπλαγχνα, vitio
 frequenti

19. ο και cum n^ode^r 18. Aug^{act} fel. Similiter sah και τουτο (: multo
 probabilius est mox praeteritum esse o quam inlatum) ... ε Ln Ti om
 o cum mabc^e al pler vg cop syr^{utr} rell Eusdem⁴⁷⁴ Chr | πασ: ut mbc,
 contra (sic Ln Ti) ad^e πασιν (n^o etiam κατοικοισι) | ιδια cum ab^oce
 al omn^{vid} (sed 42° 57. ιουδαϊα) (interpretes non ita expresserunt
 et eorum testimonium afferri queat; o Aug ipsorum lingua, d lingua
 iporum, vg lingua eorum etc) Eusdem⁴⁷⁴ Chr ... m^od om (: cf Act 2, 6
 et 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14) | διαλ. αυτων et. Eusdem⁴⁷⁴ ... ε 163. αυτ.

διαιμάχ, τῶν ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
 v. 91 (61), 20 ἱεραλμῶν γενήθητω ἢ ἔπαυλισ αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατωκῶν
 P. 103 (100) 8 ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν
 συνελθόντων ἡμῶν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἢ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
 ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος
 Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελημφθῆ ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
 ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῶν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν
 δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαροαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος,

διαλ. (vide ante Aug) | αχελδαμαχ cum κα 40. 61., 96^{1st} *acheldemach*,
 item Ln c. n Eus^{clm} 475 *αχελδαμαχ*, D *αχελδαμαχ* (d *aceldemach*). Simi-
 liter tol *aceldemach*, Aug^{act} fol *aceldemach*, am su lux *acheldemac*, sah^{ed}
akyldamach ete^{od} *akeldamach*, aethPP *chaklademach*; κ *αχελδαμακ*, o
aceldamac ... ε *αχελδαμα* cum o al pler syrP ms 6r Chr, item vgr^{od}
 (*aceldama*) cop^{wilk} (*acheldama*, sedboottich *acaldama*) syr^{sch} et
 (-dama)P arm aeth^{ro} (*chakladama*)

20. αὐτου prius et. Irlnt¹⁰³ Eusdem⁴⁷⁵ otl^{pe} 696 Hil¹³ Aug^{act} fol ... 31*
 34. 43. 61. al¹⁰ fere d* vgr^{le} (et. su, sed non am demid) arm aeth^{ro}
 Chr^{9,20} αὐτων, item syrP ms ubi adscribitur locus psalmi hunc in mo-
 dum: *Καὶ habitatio eorum deserta, et in tabernaculo eorum non sibi qui
 habitet | ερημος: 61. ερημοποιηθη (: cf LXX) | ἔστω (et. Eusdem etn⁴
 etc): d* η | λαβέτω cum MABCD 8. 25. 61. Eusdem Chr^{9,20}, item arm
 ... ε λαβος cum κ 1. 13. 31. al pler Eus^{pe} 696 :: ut LXX*

21. παντι: D add τω | ω εισηλθ. cum κ⁴ λησ⁴ d⁴ (*ωσ, d⁴ quoniam) 61.
 vgr Aug^{act} fol ... ε εν ω εισηλθ. cum κ^c c² (etiam² vid) κ al pler Chr | 6:
 D syrP aeth^{tr} Aug^{act} fol add χριστος

22. ιωαννοι: B⁴ D⁸ ιωανου | αχρι cum κα 15. 18. 27. 28. 61. al (no-
 glexerunt conlatores) :: αχρι adamat Luc isque evglstarum solus
 (praeter Lc tantum Mt 24, 38 in evn legitur; cum Lc vero frequentat
 Paulus et apoc); habet illo in evglto quator, in act sedecies) ... ε In
 Ti *εωσ* cum BCDE al pler | *ανελημφθη* cum MABDE ... ε *ανελημφθη*
 cum o roll omn^{vid} | *σιν ημεν γενεσθ.* cum MABCD 5. 31. 40. 61. al¹³ *scr*
 vgr arm Chr^{9,20-28} Aug^{act} fol ... ε γενεσθ. σιν ημ. cum κ 1. 13. al
 pler syr^{tr} aeth Thphy^{tr} (16 et 184)

23. και ab initio: E add ταιτων λεχθεντων, item Bedrtract¹⁰¹ in *Graeco
 habetur plus: Et his diebus statuerunt etc | ἰσησαν* (Chr^{9,20} οὐχι αὐτοις
 αυτοις ἰσησαν, ἀλλὰ παντες): d⁴ d act^{ro} (non itemPP) Aug^{act} fol
ἰσησαν | *ἰσησθ* cum MABDE etc (et. Eus^{ht} 43, 20, 10 Basth 291 etc):
 5. 1loc¹ sah syrP *ἰσησθ* | *βαροαββαν* cum MABE 1. 40. 61. 80. 95. al
 plus¹⁰ am (-dda) su (-ddan) sah cop Eus^{hst} 2, 20, 10 ex⁴ add pler (ita I. Kimm.
 et Hein.) ... ε *βαροαββαν* c. c al plu vgr^{le} syr^{tr} Eus^{add} Bas^{eth} 271 (Chr
 ... D tol aeth^{tr} *βαροαββαν* (: cf ad 4, 36) | *μαθηθαι* cum B⁴ sah
 fragm (etwold *μαθισσ*) ... ε Ln (nesciebat n) *μαθηθαι* cum MAB² κ
 roll cop (arm *Matathian*). Item v. 26.

καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιωνόστα πάντων, ἐνθάδεξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύν' ἔνα 25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακορίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρῆβη Ἰούδας παρενόηται εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκεν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑδέκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῇ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν Mt 16, 9 a

24. εἶπαν cum MABCD 61. Eushest²,³⁰,¹⁰ exodd⁴ (oddikmm ethoin) ... εἶπον cum κ al omn^{vid} Chr^{9,30} | ὃν ἐξελέξ. hoc loco cum MABCD E h 1. 5. 13. 31. 40. 61. 80. al²⁰ fere m¹⁶ vg cop syrP (et syr^{sch} ar⁶ arm etra ὃν ἐξελ. ex etc) Bas^{oth}²⁹¹ Chr^{9,30} ... ε (= Gb Sz) post etra cum minus ut vdr praue (similiter sah aeth) | etra: vdr⁴ traxit ad λαβεῖν inde quo παραλαβεῖν fecit, item 8v^o

25. τ. τόπον (Gb') cum ABC^o D (add τον) vg sah cop Procop ap Niceph^{1,920} (τόπον γάρ φασιν, ὃν βαθμόν ἐκάλεσεν ὁ παῦλος) Aug^{act} fol. Cf et. cal^{ix}¹⁵ δεῖ τολῖν τὸν κληρωθῆντα τόπον ἔχειν ὃν ἐληρωσθη) ... ε κληρον cum κc² E al omⁿ^{vid} syr^{ntr} arm Eushest²,³⁰,¹⁰ vid (στησαι τε και ἐπιζησασθαι ἀντι του προδοτου ιουδα ἐπι τον κληρον της απαπληρωσις του αυτων αριθμοι) Bas^{oth}²⁹² Chr^{9,30} (aeth^{ntr} exprim την διακοριαν ταυτης της αποστολης) :: κληρον ex v. 17 inlatum vdr | αφ (Gb') cum MABCD 5. 18. 33. 61. 66⁴ 173ms Bas^{oth}²⁹² Aug act fol (d Aug a, contra e vg de) ... ε εξ cum κ 1. 40. al pler Chr^{9,30} | τόπον τον ιδιον cum MBE etc ... C ιδιον τονον, A τονον τον δικαιον, 101. τονον αυτου

26. αυτοις cum MABCD² 5. 7. 13. 25. 61. 81. 100. 173ms vg sah cop aeth Chr^{9,33} ... ε αυτων cum D^o κ 1. 31. 40. al plu syrP arm Chr^{9,30} Aug exodd (sortes suas) ... syr^{sch} ar⁶ Augact fol ed non exprim | ο κληρος (et. Eus^{dom}⁴⁷⁵ etc): D^o om ο | συνεκατεψηφισθη cum κ^o AB^o C^o E 61. ... ε Ln συγκατ. cum κ^o al pler ... κ^o κατεψηφισθη, v^o συνεψηφισθη (v^o συψηφ.) | ενδεκα (et. Or^{int}^{2,450} etc) ... D εβ' (d XII), Eus^{dem} δωδεκα | μαθθιαν: vide ad v. 23.

II. 1. και εν τω cum MABCE etc ... D και ενεγυτο εν ταις ημεραις εκειραις του | συμπληρουσθ. cum AB^o CDE ... ε Ln συμπληρ. cum κ^o B^o al corte pler | την ημεραν (et. syrP sah cop Dionpaul samo resp⁴ Ath²²² Chr^{9,30-2,107} Cyrhr²⁷¹ Augact fol et^{contr} op manich): d e vg syr^{sch} ar⁶ arm aeth Ath^{int}²⁶¹ Aug^{ntr} eccl al^{lat} τας ημερας | ησαν παρτις: d οστων αυτων παντων, item syr^{sch} ar⁶ aeth | παρτις cum κ^o ABC 61. al plus¹⁵ Ath²²² ... ε απαρτις cum minus plu ... κ^o κ 163 Chr^{9,30} (non attingit in comm) plane om (: quod veri specie non caret). Praeterea h 31. 94. 95. 96. 106. 127. al¹⁵ et¹³ et Thphy^{1b} add ου απο-

πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 και ἐγένετο ἄφρω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φρεκμήτης προῆς βιβαίω και ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 και ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλωσσὴν ὡσαύ πυρός, και ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 και ἐπλήθη-

10, 46, 18, 5
1 Co 13 22
[Mc 16, 17]

στολοῖ | ὁμοι cum καβс* 18. 61. ο (simul) vg (pariter) Ath⁵²³ οἰ^{int} 781 (ut vg) Augact^{fol} et^{unlt} eccl (utroq loc simul) ... ε ὁμοθυμαδὸν cum c²βε^r al plor Athedd⁴ Chr^{9,20} Thphyl^a Promiss (eadem animatione simul in unum) (: ὁμοθυμαδὸν, quod alibi fluctuare non solet, Lat per unanimitate reddere solent, ut 1, 14. 2, 46. 4, 24) ... d sah cop om | ἐπι το αὐτο: 69, om

2. και ab initio (et. Ath⁵²³ et^{int} 781 Cyp²³⁷ Aug^{contr} ep manich etc): d add ειδον, Cyr^{soph} 416 et^{ca} 388 ιδον | εκ του et. Eusmarc¹⁵¹ Ath⁵²³ Cyr^{4,1006} et^{graph} 45 Thdr^t 1,728 et¹⁰⁷⁴ etc; Item Or^{1,750} εἰ ... π απο του (sed e de caelo) | προησ βιβαίω et. Or Eusmarc¹⁵¹ Ath Cyp^{hr} 273 Cyr^{alex} Thdr^t etc ... d 3. 93. 95²⁹ βια. πνω. | ολον (et. Cyp^{hr} 273 Cyr^{graph} 45 et^{soph} 416 etc, d vg ete totam): δε^r παντα, e Vlr^{var} 748. 750 ομνικ ... 18. 33. 83² 98. 17 lect om | καθήμενοι cum καβс al omn^{vid} Dionpaul samo resp⁴ Ath⁵²³ Cyp^{hr} 44 et²⁷³ (και ἐπληρωσεν ὅλον τον οικ. ου ησαν καθήμενοι. Iam perglt de suo: δοχιον γεγονη του νοητου υδατος ο οικος· οι μαθηται ενδον ἐκαθίζοντο, και ο οικος πασ ἐπλησθη.) Cyr^{graph} 45 Thdr^t etc ... Ln Ti καθιζόμενοι cum CD :: quae lectio inde commendatur quod Act 6, 15. 20, 9 Lc 2, 46 Mt 26, 55 a nonnullis testibus, imprimis d, pro καθιζέσθ. substituitur καθησθαι. At in loh 4, 6. 11, 20. 20, 12 ἐκαθίζετο et καθιζόμενοι non fluctuat. Ac docet locus Cyrilli^{hr} lectorem doctum ad substituendum καθιζέσθαι proclivem fuisse, quemadmodum etiam Act 3, 10 pro καθήμενος d καθιζόμενος posuit. Hinc certe testium CD auctoritate standum non est.

3. και ἐκαθ. cum κβ 15. 18. 61. d (et sedū) syr^{utr} arm Dionpaul samos resp⁴ Ath⁵²³ (et^{int} 781 et sedū) Did^{tr} 3,5 Cyp^{hr} 44 et²⁷³ Chr^{9,20} Cyr^{4,1006} Promiss (et insediū) Hier^{osa} (et sedū). Item d και ἐκαθ. τε. Item Cyp²³⁷ Augact^{fol} et^{contr} ep manich ἡμι et insediū, Dided³¹ α. και ἐκαθισαν ... ε Ti ἐκαθ. τε cum AC² D² BE^r al plor vg (sedūque) Eus^{hist} 10, 4, 66 Thdr^t 1,728 Thphyl^a etb ... c² e Did^{tr} 3,5¹ Aug^{unlt} eccl 266 (consedū autem) ἐκαθ. δε :: recepimus και ἐκαθ. cum idonea auctoritate testium, quum nec εκ. τε suspicione alieni liberum sit. Poterat enim propter toties repetitum και inferri, praesertim quum ἐκαθισεν singulariter positum ὠφθησαν excipiat. Alii igitur τε, alii δε substituerunt. | ἐκαθισεν cum κ² ABC² al omn^{vid} d vg arm (aeth et apparuit - tamquam ignis et sedū etc) Dionpaul samos resp⁴ (ἐπεκαθισεν) Eus^{hist} edd Did^{tr} 3,5 et^{2,34} Ath⁷⁰⁵ et⁵²³ edd³ Cyp^{hr} 44 et²⁷³ Chr^{9,20} Severian^{cat} 23 Cyr^{ca} 383 et^{graph} 45 et^{4,1006} (Cyp²³⁷ Aug al vide supra) ... κ² DE^r (et²) sah cop syr^{utr} Eus^{hist} 10, 4, 66 (exedd⁶ eddschwagl ethain) Did^{tr} 3,5 Ath⁵²³ Cyr^{ca} 416 et^{soph} 416 ἐκαθισαν, Dided³¹ α. και ἐκαθισαν

σαν πίντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐπέμεισι γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· ὁ γενομένης δὲ τῆς θωπῆς ταύτης συνήλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσι· οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

1. *παντες cum κλη^δ 34. 36. 56. 61.* (al *haud dubie, sed neglexerunt conlatores*) ... ε *Τι απαντες cum η²ει²υ al pler Didtr^{2,3} Ath⁵²³ ei⁷⁰⁵ Cyr^{hr} 11 α²⁷² Chr^{9,20} Cyr^{cl} 14¹⁵ ei¹⁰⁹⁸ Cosm¹²³ :: similliter ac 2, 1 et 14 invecum est απαντ. | ηρξαντο: υε^{ε*} -ατο | το πνευμα et. Didtr¹ Ath etc: κ vg aeth add το αγιον | αποφθειγγ. αυτοισ hoc ordine c. κλη c^o d^o 61. 180. vg sah arm Didtr¹ 2,3 Ath⁵²³ ei⁷⁰⁵ Bas^{1,300} Cyr^{4,1006} ei¹⁰⁰⁹ ei¹⁰⁴⁴ 149 ei¹⁰⁹⁸ 616 ... ε αυτ. αποφθειγγ. c. c²κ al pler tol syr^{tr} (cop *ιδιδου αυτ. το πνευ. αποφθ.*, similliter aeth) Cyr^{hr} 14¹⁵ 272 Chr^{9,20} Cyr^{cl} 14¹⁵ Thdr^t 2,120^a*
5. *ησαν δε etc* (et. Hll³⁰ Aug^{nil} eccl etc): *δ εν ιεροισαλ. ησαν, Aug^{act} fol ei¹⁰⁹⁸tr ep manich Πιεροσολυμια αυτεμ fuerunt etc | ειο ιεροισαλ. cum κ¹λ ... ε Ln Ti εν εφ. cum κ²BCDE al om^{vid} :: adamat Ie istum praepositionis ειο usum saepe a scriptoribus mutatum, ut 4, 23 γενομενα ειο καφαρ. 4, 44 κηρυσων ειο τασ συναγωγασ 21, 37 ηυλιετο ειο το ορος Act 7, 4 ειο ην ημεις νυν κατοικειτε 8, 23 ειο χολην πικριασ οτα 8, 40 ευρεθη ειο αζωτον 12, 19 ειο την κασαρ. διερρηθην 21, 13 αποθανειν ειο ιεροσολ. etc | κατοικουντες: c syr^{sch} cop ante εν ιεροισαλ. pon | ιουδαιοι: κ ante κατοικ. pon, κ plano om | ανδρες: c² ante ιουδαιοι pon, d post ευλαβειο | ευλαβειο: Aug^{act} fol ei¹⁰⁹⁸tr ep manich om, sed habeunt eccl*
6. *γενομενησ: 31. γεναμ. | οτι: D⁵⁷ και (d^o quiauidiebant) | ηκουον cum λυκⁱvid* (certe enim non fluctuari potest nisi inter ηκουον et ηκουεν) al *plu cop arm Chr^{9,40}; item 40. 96. ηκουσαν ... κβ 15. 37. cat^{xt} 26 ηκουσεν, c 61. ηκουεν, vg Aug^{act} fol ei¹⁰⁹⁸tr ep mani ei¹⁰⁹⁸tr eccl Bod¹⁶ 103 sah syr^{tr} audiebat | ειο εκαστος cum ABCDF al pler ... κβ 15. 36. 37. 60. 99. 100. 17lect e²or om ειο | τη ιδι. διαλεκτ. λαλουντ. αυτων cum κABCIE etc (o Aug^{nil} eccl sua lingua loquentes illos [eos], vg lingua sua illos loquentes) ... d syr^{sch} λαλουντας ταισ γλωσσαισ αυτων, item syr^p 208 ταισ γλωσσ. αυτ. λαλουντ., item Aug^{act} fol ei¹⁰⁹⁸tr ep manich suo sermone ei suis linguis loquentes eos*
7. *εξιστ. δε παντες (κ² 27. 29. 69. απαντ.) cum κ²et^oACEI 1. 13. 40. 61. al sat mu (sup Scri) vg sah cop syr^{tr} arm ... Gb^o Sz Ln Ti om παντες cum bd h al⁴⁰ aeth Chr^{cat} 26 Aug^{act} fol ei¹⁰⁹⁸tr ep mani ei¹⁰⁹⁸tr eccl :: pro testimoniorum ratione potius ut molestum vdr abiectum, praesertim quam versu 12 subsequeretur, quam ex ipso versu 12 huc inlatum esso | λεγοντες (13. om) sine additam cum κABC² 26. 61. vg sah cop aeth Chr^{cat} 26 ... ε add προς αλληλοισ cum c²DKE al pler syr^{tr} arm (vg^{cd} ap Ln Aug^{lor} ad invicem dicentes). Libro Chr^{9,40}*

8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἣ ἔγεν-
νήθημεν, 9 Ἰάβροι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμιῆται, καὶ οἱ κατοικοῦντες
τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη
τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-
δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούν-
των αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ; 12 ἔξι-
στατο δὲ πάντες καὶ δημοροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες·

καὶ συνελθε το πλῆθος καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰπὼν· οὐκ ἴδου etc | ουχ
cum nbc 61., item Ti ουχι cum v ... ε ουκ cum ac al pler Chr^{9,40} |
ἀπαντες cum mab⁹ai²cdi 27. 150. 163. ... ε παντες cum v⁹k 61. al
pler Chr^{9,40} | εἰσω· c⁹ 103. 12^{lect} post λαλοῦντες, 61. ante οἱ-τοι pon.
Cf et. vg nonne omnes ecce (am fu domid ecce omnes) isti qui loquuntur
(Galilaei sunt. Item libere 96. οὐτοι γαλιλ. εἰσω οἱ λαλ., item sah
cop al.

8. ἀκούομεν (d o vg Auguult eccl audīōimus): κ post ἕκαστος pon | τῆ
ἰδία διαλ. ἡμῶν (d propria lingua nostra): κ τ. ὡ. ἡμ. διαλ. (o propria
nostra lingua) ... dεr⁹ τῆν διαλεκτον ἡμῶν, item vg^{elo} domid linguam
nostram, am fu lingua nostra, Aug^{act} fol etc^{conr} ep mani sermonem |
γεννηθῆμεν cum nbc⁹dx² etc (nati sumus d e vg syr^{sch} etp lxi etc)
... ac²(iam²?)x² 1. 13. 61. al²scr syr^p ms Thphyl^b γεννηθημ.
9. ἐλαμιῆται (v αιλ., c⁹ εμαλιετ. et c² ελαμητ.) cum abcd ... ε Im ελα-
μιται cum n⁹ci⁹ al omni⁹id ... d vg^{elo} domid ucliamitac, o hocliamitac
... n⁹ οἱπ καὶ ελαμ. | καὶ οἱ: dεr⁹ οἱπ καὶ | ἰουδαίαν τε (o iudaeam
quoque, am⁹ fu tol et iudaeam, vg^{elo} am² domid Aug^{act} fol iudaeam, Aug
uult eccl iudaei) ... Illo⁹sa^{11,10} et Syria (praecedit habitantes in Mes-
opotamia), Teriadv lud⁷ Aug^{conr} ep mani Armeniam (praecedit apud
utrumq⁹ qui inhabitant) | τε: d⁹ d om (vg etc vide auto) nec exprim
sah cop arm | καππαδοκ. (c παππαδοκ.): Α καμπαδ.
10. φρυγ. τε (e quoque, Aug^{act} fol et^{unil} eccl que): d vg om τε, nec ex-
prim sah cop arm | c πανφυλίαν | αιγυπτον: dεr⁹ αιγ. τε | λιβυησ:
dεr⁹ λιβουησ | κυρηνην: 61. κυρηνη
11. d⁹ κρητησ (c-ταισ) καὶ αραβου, d cretenses et arabi | μεγαλεῖα ut nā
bd etc ... ce al μεγαλια
12. παντες: 3. 95⁹ om | δημοροῦντο cum mab ... ε Lu δημορουν cum
cdei al omni⁹id Bas^{eth} 256 Chr^{9,40} | ἄλλοσ πρ. ἄλλοσ: al¹⁰ Chr^{9,40} πρὸσ
ἀλλήλοισ, vg ad invicem ... d syr^p ms Aug^{conr} ep mani add ἐπι τῶ
γεγονοτ., et d perglt καὶ λεγοῦντεσ | τε sine an cum mabcdi (ita pro-
vas vdr) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. Chr^{9,40-42} cat²⁸ Bas^{eth} ... ε Ti
τε an cum κ al plu Thphyl^a et^b (e vg Aug^{conr} ep mani et^{unil} eccl quid-
nam vult; d vero quid vult) | θελει cum abcd (i vdr quum an omnino
deesse videatur) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. (sed a 113. cat²⁸ post ταυτο
pon) Chr^{9,40-42} cat²⁸ ... ε Ti θελοσ cum mē al plu Bas^{eth}: possit
aliquis lectionem codicis κ θελοσ sine an praeferre, unde et an θελοσ

τί θελει τούτο είναι; 13 ἔτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκων μεμεστομένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τούτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὕτοι μεθύνουσιν, ἔστιν γὰρ ὡρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τούτῳ ἔστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἑσχαταῖς ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκγεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ

Johel 2,
28-32
(3, 1, 2)

et *θελει* correctum sit. Sed eodem certe iure ex *θελει* per incuriam ortum dixeris *θελοι*, quod *αυ* poscebat. Act 17, 18 *ελεγον* *τι αυ θελοι* etc tantum non fluctuat. Hoc vero loco pro testium ratione *τι θελει* edendum est, nec ad probabilitatis speciem confugiendum.

13. διαχλευάζοντ. cum MABCD²¹ 5. 13. 15. 18. 36. 88. 40. 61. 69. 96. 113. al plus¹⁰ Baseth²⁵⁶ Cyrhr²⁷³ Chr^{9,40-43} (D⁺ *διεχλευάζον λεγομενοι*) ... ε (= Gh Sz) *χλευάζοντες* cum κ⁺ al plu | *γλευκων*: D add *ουτοι*. Item vg *ρηια musto pleni sunt iasi*, similiterque sah (*ρηια ιψα*) cop etc
14. σταθεὶς δε: D⁸⁷ *τατε σταθ. δε*. Similiter *τατε* adponit syr^{2ch} | ο *πετρ. c*. MABDI 40. 61. 69. 95. 117. 180. Baseth²⁵⁶ Chr^{9,43} ... ε *Τι πετρ. c*. CEF al pler | *ενδεκα*: D⁺ d⁺ *δεκα* ... D 13^{lect} syr^{2ch} Augult¹⁸⁶ eocl²⁸⁶ add *αποστολοις* | *επηρεν*: D⁺ d add *πρωτα*, item κ post *την φων. αυτου* add *προτερον* | *απεφθεγγετο* (15. 18. 88. 95⁺ al³ *αεφ επιφθ.*): C arm Augult¹⁸⁶ eocl²⁸⁶ add *λεγων* ... D *ειπεν* (*dicat*), item syr^{2tr} aeth; sah cop *respondit* | *αικουσ*: D Augult¹⁸⁶ eocl om | *παρτες* cum MABDI⁺ 61. 12^{lect} (D Aug ante *οι κατοικ. υφ. pon*) ... ε *Τι απαντες* cum κ⁺ al pler Baseth²⁵⁶ Chr^{9,43} | *υμιν*: D⁸⁷ *ημιν* | *εστω και*: D om *και* | *ενωτισασθε*: D⁺ *-σατε* (2-*σαθε*)
15. μεθυσουσιν: C *-υσιον* | *εστιν γαρ* etc et. Dion Paul samos resp⁴ Cyrhr²⁷³ Chr^{9,46} ... D⁸⁷ *ουσης ωρας της ημερας γ'*, item e vg Aug^{cp} 100 Gaud^{serm} 9 cum *sit hora dici tertia* (o *tertia dici*). Nec differre vdt Ir^{int} 100 *dicat Petrus non ebrios quidem illos esse, quum sit hora tertia dici*
16. ωρα cum MABCEIF al omn^{vid} vg rell (sed sah syr^{2ch} aeth Dion Gaud ante *προφ. pon*) Dion Paul samos Baseth²⁵⁶ Cyrhr²⁷⁴ Chr^{9,46} ... *Τι om c*. D Ir^{int} 103 Rebapt³⁰⁰ Hil⁹⁶³ Aug^{cp} 100 | *και εστας c*. MABCEIF al omn^{vid} vg syr^p arm aeth Cyrhr²⁷⁴ Baseth²⁵⁶ Chr^{9,46} Gaud^{serm} 9 ... *Τι om και c*. D sah cop syr^{2ch} Ir^{int} Rebapt³⁰⁰ Hil⁹⁶³ Aug^{cp} 100 | *εν ταις εσχ. ημ. c*. MABCEIF al pler vg cop syr^{2tr} (aeth^{ro} post *hos dies*) Chr^{9,46} Ir^{int} 100 Rebapt³⁰⁰ Hil⁹⁶³ Aug^{cp} 100 ... B sah aeth^{pp} Cyrhr²⁷⁴ *μετα ταυτα* (: ut LXX, unde affertur locus Const^{9,5,3}) ... c 103. arm *μετα ταυτ. εν ταις εσχ. ημερ.* | ο *θιος c*. MABCEIF al pler sah cop syr^{2tr} arm Baseth²⁵⁶ Cyrhr²⁷⁴ ... DK 105. vg Ir^{int} Rebapt³⁰⁰ III (sed hi³ *dicat dominus pon* post *επι πασ. σαρκα*) κ⁺ *ημωσ*, 47¹¹⁸ K (Chr^{9,46} *ημωσ ο θιος* | *πασαρ σαρκα*): D⁸⁷

προφητεύουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ ρεα-
 τίσαι ὑμῶν ὁράσεις ὕψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνπνίως
 ἐνυπνιασθήσονται· 18 καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δού-
 λας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου,
 καὶ προφητεύουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ
 σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
 Ro 10, 13 πρὶν ἔλθειν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶς ὅς
 Ro 10, 20 αἶν ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραη-
 λιταί, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον,
 ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι

πασὰς σαρκας | υμων pri (106^{ss} om) et sec (c Dion om): D Rebapt III
 bis (pri et. Dion Paul samos resp⁴) αυτων | as: c^ovid^d om | υμων tert:
 D Rebapt om (tacet Hil) | υμων quart cum MABC²R al omni^{vid} vg rell
 Chr ... c^ovid^d DE Rebapt om | ενπνιωσι cum MABC²(²sr om) h 13. 27.
 40. 61. al⁸⁰ fere Epiph¹⁰⁰⁰ ... ε (= Gb Sz) ενπνια cum KR al permu
 Severian^{cat}²² Chr^{9,49} (: similliter LXX lectio flect)

18. καιγε: D^o d και εγω | επι τοις δουλοις μου και (haec omnia 13. om)
 επι ταις δουλαις μου: κ (inverso ordine) επι ταις δουλαις μου κ. επ.
 τοις δουλοις μου | εν ταις ημερ. κειναις: D Rebapt³⁰⁰ om (Rebapt
 om etiam μου pri et sec) | απο του πνευμ. μου: cf Severian^{cat}²² οτι
 ελεπεν· εκχεω το πνευμα μου, αλλ· απο του πνευματος μου. ου το
 πνευμα εκχεται, αλλ· η δωρεα του πνευματος. Accurate igitur e vg
 Rebapt de spiritu meo, contra d spiritu meum | και προφητευσουσιν:
 D om, nec magis addit Rebapt :: cf huc et ad totum locum LXX.

19. ανω: A 31. 37° sah syr^{seb} ar^o om; item syr^{seb} ar^o om κατω :: utrumq
 LXX om | αιμα και usque καπνου (et. Dide^{cat}²⁶): D om

20. μεταστραφησεται: D⁸⁷ μεταστραφεται | πριν cum MACDK 13. 61.
 ... ε (sed Gb^o) Ti add η cum BR al pler Chr^{9,49} (: LXX om η, at rebus
 eiusmodi praestantissimas Ni Ti auctoritates sequi praestat; vide
 etiam ad ημεραν) | ημεραν cum n^o111 ... ε την ημεραν cum n^oAC²K²R al
 omni^{vid} Chr (: ita etiam LXX editum est, sed n^o om την) | την
 μεγαλην sine additam cum κ (nec suppl^a aut^o) D ... ε Ln Ti add (: ut
 LXX) και επιφανη cum ABC²R al omni^{vid} vg rell Chr^{9,49}

21. Versum om κ^o, suppl κ^a | ος αν cum n^oAC²DP al pler Chr^{9,49} ... Ti οσ
 εαν cum BE 69. 100. | κυριου: D^o praet του

22. ισραηλ- cum AB²CD² etc ... κ ισραηλ-, D^oκ ισραηλ-, item d e
 istrachelidae | -ηλειται e. MABCD²R ... Ln -ηλειται cum P minusc ut vdr
 omn | ναζωραιον e. n^oABCD²EP etc: κ^oD^o ναζωραιον | αποδεδειγμενον
 (ita n^o etc; AC²D²K² -δειγμενον, D^o δεδοκιμασμενον) ante απο του θεου
 cum n^oCD² 31. 61. 69. 104. 118. 163. vg sah arm aeth Ath¹⁹⁴ Chr^{9,50}
 Thdot^{anc} 133 Thdr^t 9,408 (ap Gall) Ir^{int} 183 Fulg^{tra}alm 2,32 ... ε post απο
 του θε. cum AD²K²R al plu cop syr^{utr} Ath²⁷⁹ Collm⁶⁰³ Tert^{earn} chr 16 et

καὶ σημεῖον, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ ἰδοῦτε, 23 τοῦτον τῇ ὠμισμένῃ βουλῇ καὶ προηγάσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνύμων προσηξάντες ἀνελάτε, 24 ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδύνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατῆσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Λαβεῖδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· P^o 15 (10),
8-11
πικρῶμην τὴν κλύον μου ἐνώπιόν μου διαπατήτος, ὅτι ἐκ δεξιῶν

public⁵¹ (a deo vobis destinatum, vobis a deo destin. Apud Euseb⁷⁰ αποδιδ. εἰς ἡμᾶς απ. τ. Θεου, apud Epiph¹⁰⁰ et¹⁰²⁵ omittitur απ. τ. Θεου, item⁵¹ (sed^{ad} add εκ του Θεου). | εἰς ἡμᾶς et. Ir^{int} 100 Ter^{ibis} ... D⁴ a¹⁵ d Euseb⁷⁰ εἰς ἡμᾶς | δυναμεις et τερασιν cum MABD etc ... Τι -σιν bis cum CRF etc | οἷς (et. Euseb⁷⁰): D⁴ οσα | δι. αιτων ο (C om) Θεος et. Ir^{int} 100 Euseb⁷⁰ Ath³⁷⁰ Cosm⁵⁰⁰ ThdoJan⁴²³ ... κ α¹⁵ aer vgl (non item am fu demid tol) sah cop aeth Ath¹⁰⁴ Thdr^{2,400} (Gall) ο θε. δι. αυτ. | εν μισω cum MBDP etc ... ACR 18. ἡμισω | καθωσ sine και cum MABC^oDK 15. 18. 25. 27. 29. 31. 40. 61. 78. 96. am fu demid sah cop syr^{sch} arm aeth Ir^{int} Euseb⁷⁰ Ath³⁷⁰ (et¹⁰⁴ tantum habet καθωσ οιδαστε) ... ε (Gb⁰⁰) add και cum C^{2P} al plu vgl¹⁰ syr^P Chr^{2,50} Thdot anc⁴²³ Cosm⁵⁰⁰ | αιτω. (et. Euseb⁷⁰ Ath³⁷⁰ Chr Ir^{int}): κ ημισ παντες, 117. ημισ (vg arm vos)

23. ἐκδοτον sine additam cum M^oABC⁴ 25. 27. 29. 40. 61. vg sah cop syr^{sch} arm (vide post) aeth Ath¹⁰⁴ Ir^{int} 100 Victorin^{ari} 2,16 ... ε (Gb⁰⁰) add λαβουτες cum M^oC²DKR al plu syr^P Euseb⁷⁰ Chr^{2,50} Cyr^{4,400} Thdot anc⁴²³ Cosm⁵⁰⁰. Testatur et. Bed^{retract} 106 in Graeco habetur uno verbo plus, quod tamen multum ad causam pertinet: Et praesentia dei traditum accipientes. | χειρωσ (Gb^{''}) cum MABC^oD 13. 15. 18. 61. 100. 127. 130. syr^P aeth Euseb⁷⁰ Ath Cyr ... ε χειρων cum C^{2P} al plu vg sah cop syr^{sch} arm (tradentes in manus pro εκδ. λαβ. δια χ.) Ir^{int} 100 Chr^{2,50} Cosm⁵⁰⁰ | ανελατε (Gb^{''}) cum MABCDP 1. 13. 61. al³⁰ Euseb⁷⁰ Ath¹⁰⁰ ... ε ανελετε cum minusc plu Chr Cyr Cosm

24. λύσας sine additam et. Polyc¹ pag²⁷⁷ Ir^{int} 100 Euseb⁷⁰ Cosm⁵⁰⁰ ... κ add δι. αιτου, quod idem testatur Bed^{retract} 106 si Graecam inspererimus auctoritatem, ubi scriptum est - solvens per ipsum dolores mortis etc | θανάτου cum MABCK^{2P} al omn^{vid} sah syr^P arm aeth Euseb⁷⁰ Ath¹⁰⁴ Cyr^{4,400} ThdoJan⁴²³ Thdr^{2,104} et^{2,1000} (dial^{tris}) Cosm⁵⁰⁰ (Bed^{retract} vide ante) ... D e v g (hi² inferni; d inferiorum) syr^{sch} (vincula sepulcri) cop ar^o (dolorem gehennae) Polyc¹ pag²⁷⁷ Epiph¹⁰⁰⁰ Pa-Ath^{pas} dom²⁶ (2,17 οἱ πολὺ γούν διέστη καὶ τὰς ὠδύνας ἔλυσε τοῦ ἄδου etc) Ir^{int} 100 (infernum) Fac⁷⁰⁰ (ap Gall¹¹) Thdr^{2,104} lat^o adou (Gb^{''}) :: cf vv. 27 et 31, item Ps 18, 5. 6. 116, 8.

25. δαιμόδ cum MBD; per compendium ACRF etc ... Σε δαιμό, ε (et. Gb) δαιμόδ: cf ad Mt 1, 1 | γαρ (et. Euseb⁷⁰ Ir^{int} 100 etc): E 15. 18. μιν γαρ | εἰς αιτων (Euseb⁷⁰ om haec): A εἰς αυτην | προσημωμην cum MAB^o CDR ... ε προσημωμην cum N^{2P} al certe pler | τ. κωρ. μων cum MD (item ut solent syr^{sch} et ar^o) ... ε Ln Ti om μων cum ABCRF al omn^{vid} vg

μην ἐστίν, ἵνα μὴ σιλευθῶ. 26 διὰ τούτου ἠεφημάνθη· μὴ ἢ καρδίᾳ
καὶ ἠγαλλιᾶσαστο ἢ γλώσσά μου, εἶ δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκι-
18, 25 τῶσαι ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἕδην
οὐδὲ δώσεις τὴν ὀσίων σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδὸν
ζωῆς, πληρώσεις με ἐνφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄν-
δρος ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρηγορίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πα-
τριάρχου Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτετέλετησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μῆνιμα αὐτοῦ
ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων
P. 88 (89), 4 καὶ εἰδὼς ὅτι ὄραφ ὤμοσεν αὐτῶ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὕσφύως

rell Eusecl⁷⁸ Chr^{9,57} Ir^{int}193 Fulg^{tra}sm¹ et³ :: LXX om μου, nec ad-
dendi caussa erat

26. ηυφρανθη cum MABCDK⁷⁸ 31. 40. 61. 69. 117. al plus⁵ Clem⁷⁸⁵ (utrum
e LXX an ex actis afferat ambiguum) ... ε ευφρ. cum minusc plu |
μου η καρδ. cum n⁸ Clem⁷⁸⁵ ... ε Ln η καρδ. μου cum M⁸ACDK⁷⁸ al
omn^{vid}. Item Lat^t etc :: ut LXX | εφ cum MCD ... ε Ln εφ cum ANK⁷⁸
al omn^{vid} :: ubi forma ἔλπισ, quas iam ex antiquissimis inscriptioni-
bus innotuit, tanta auctoritate utitur (similliter fit Ro 8, 21), arcuenda
non est. Cf Steph. Thes. sub ελπισ et ελπίζω.

27. εκαστ. cum n⁸DK (v. 31 accedunt MC) ... ε Ln Ti εκαστ. cum MAB⁸CP
al certa pler :: cf Lc 18, 1 ubi εκκακειν MABDKQ, item similia, licet
non omnia consentiant | αδηρ (Gb⁷⁸) cum MABCD 40. 61. al plus²⁰
Clem⁷⁸⁵ (ut ante) Epiph^{2,30} ... ε αδοι cum KP al plu Chr^{9,57} (Or vide
ad v. 31) :: item LXX^{ed} et Δ; M⁸ αδηρ

28. γνωρισασ (et. d): D⁸⁷* γνωρισας | ευφροσυνησ: A⁸ vid 31. 69. ευφρο-
συνησ, item e⁸ fu replēbis me iocunditatem :: ita etiam LXX A

29. c παρησιασ | δαυειδ cum MBDK (AP per compendium) ... ε δαυιδ, Sz
δαιυδ cum minusc plu | μνημα et. Eusecl⁷⁸ et³ Cyract¹⁹ Thdr^{1,993}
etc ... D μνημων | εν ημιν et. Eus^{bis} Chr^{9,53} Thdr^{1,993} ... 4. 33. 103.
117. 119. Thphyl^b300 εν υμιν ... D παρ ημιν, item e vg (ut et. d)
apud nos

30. ειδωσ et. Ir^{int}193 Eusecl⁷⁸ et³ 62 etc ... D⁸⁷* ειδων | οσφριος (lumbi
vg^{cl} fu demid): D⁸ καρδιασ (item d de praecordia) ... am syr^{sch} aeth
Ir^{int}193 Victorin^{ari}2,16 venēris | καρδιασ cum MABCD⁸ h 61. 95. 142.
12lect vg sah cop syr^{sch} arm aeth Eusecl⁷⁸ Cyract¹⁹ Ir^{int}193 Victorin^{ari}
2,16 Fulg^{tra}, item additis τον χρ̄ κατα σαρκα Ath⁷⁰⁷ et⁷⁷⁷ lat Vig^{tri}
... ε (= Gb) praem το (D⁸ 15. 18. 36. om) κατα σαρκα αναστησειν
(D⁸ 18. 15. 18. 34. 36. 40. αναστησαι, 57. αναστησασ) τον χριστον
(D⁸⁷ 69. 96. 105. 11ect¹⁹ add και, 15. 18. 98. 118. 130. pergunt καθι-
σαι ε) cum D⁸P 1. 13. 31. al pler (sed 4. 27. 29. om τὸ κα. σαρκ.) d
syr^p arr Eus^{bis} Chr^{9,53} Thphyl^aet^b. Similiter κ αναστησαι τον χρ̄
και, quod etiam Bodrotract¹⁰⁰ testatur: in Graeco habetur plus: De
fructu lumbi eius nascitare Christum et sedere super sedem eius. Sed et
in eo quod sequitur - in Graeco consequentius habetur, quia neque

αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προῖδὸν ἐλάλησεν περὶ
 τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οἱ τε ἐγκατελείφθη εἰς ἄδην οὕτε
 ἢ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ
 θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἔσμεν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
 ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ
 τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τούτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὗ

derelicta est anima eius in inferno. | ἐπι τὸν θρόνον cum MABCD 15.
 36. 61. 130. Eus^{eccl} eip^s ... ε ἐπ. του (P^o om) θρονου cum KP al pler
 Chr^{9,50} Cyract¹⁰

31. προῖδων (A¹C¹K u¹scr -τωων) et. Eus^{eccl} 79 et¹⁰ Cyract¹⁰ Thdrt^{1,000}
 al IrInt¹⁰⁰ etc ... u¹scr¹ 1. 60. 69. 100. 104. 127. 163. προειδωσ. Prae-
 terea n^o d om (: excidit versus) προῖδ. ελαλ. περι τῆσ | οἱτε pri
 (Gb^o) cum MABCD 15. 18. 25. 36. 40. 61. 118. 130. e vg Eus^{eccl} eip^s
 Chr^{9,50} Cyract¹⁰ IrInt¹⁰⁰ Victorin^{ari} 3,16 Fulg^{ras} (Bed^{retract} 106 - vide
 ad v. 30 - h. l. non tam π quam e respexisse v^otr) ... ε ου (π 5. 96.
 104. 105. 136. 163. 12^{lect} Thdrt ουκ) cum KP al plu sah cop syr^{ant}
 Thdor^{ant} 1,000 Thdrt^{1,000} Didint²⁰¹ Philast^{baor} 41. Item ουτε nec cum M
 C^oD 5. 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 118. 130. 163. Eus^{eccl} eip^s
 Chr Cyract ... ε ουτε cum KP al plu Thdor^{ant} Thdrt Didint²⁰¹. His
 ουτε Thaum^{anath} 9. | ἐγκατελείφθ. (εγκ- c. M^oBCDE; Lu Ti εγκ- c. A)
 om (Gb^o) M^oBCDE (sed D^o ἐκαταλ-, c -λημφθη) 5. 13. 15. 18. 36.
 40. 57. 61. al plus¹⁰ Thaum^{anath} 9 Eus^{eccl} eip^s Chr Cyract Thdor^{ant}
 Thdrt ... ε κατελειφθη cum P 1. 31. al plu. Scripsimus autem ἐκατελ.
 sine additam cum M^oBC^oD 61. 76. 81. vg sah cop syr^{ach} aeth ar^o Eus
 ecl eip^s IrInt Didint²⁰¹ Victorin^{ari} 3,16 ... ε (= Gb) add ψ ψυχη αυτου
 cum c^oKP al pler syr^P arm ar^P Thaum^{anath} 9 Chr^{9,50} Thdor^{ant} Thdrt
 Philast^{baor} 41 Fulg^{ras} (sed Thaum Chr Philastr ante ἐκατελ., syr^P
 Thdrt post αδου pon). Item Bed^{retract} 106 testatur, vide ad v. 30 |
 αδην cum M^oB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 96. 100. 104. 118. 127.
 130. 161. 163. al²scr Eus^{eccl} eip^s Thaum^{anath} 9 ... ε Lu αδου cum A
 D^oKP al plu Chr^{9,50}

32. τοιτορ et. Eus^{ps} 54 Chr^{9,50} IrInt¹⁰⁰ Didint²⁰¹ etc ... D^o n^o d Victorin
 ar^{12,16} Ambloseph⁵⁰⁰ add ουν | τον et. Eus^{ps} Chr ... D^o οιν | εσμεν
 hoc loco et. Eus^{ps} Chr Cosin⁵⁰⁰ IrInt etc ... κ ante ημεις^o, D vg Did
 int post μαρτυρισ pon, P^o om

33. τῆσ τε: D και τῆν (Thdrt^{dial} spi 5,1044 τῆσ δε) | του πνευμ. του αγ.
 cum M^oBC 5. 13. 61. 130. d vg (uterq spir. sancti, item Didint²⁰¹ Amb
 los al) Chr^{9,50} ... ε του αγιου πνευματος cum D^oKP al pler Thdrt^{dial}
 Cosm⁵⁰⁰ IrInt¹⁰⁰ | εξεχεεν: D^o d add ημεις | τοιτο ο: 40. 133. τοιτον
 ον, vg (et. am fu) lux hunc quem (quod spectat ad spiritum) ... κ de
 mid tol sah syr^{ach} eip^s txt ar^o IrInt¹⁰⁰ Didint²⁰¹ Ambloseph⁵⁰⁰ τοιτο
 το δωρον, hoc donum quod (IrInt^o donationem hanc quam, Philast⁷⁰⁶
 hanc gratiam quam) | ημεις (D^o d om) sine v^otr cum M^oBC^oD^o 10° 15.
 18. 27. 29. 36. 61. 81. 127. 130. vg sah cop syr^{ach} arm aeth Didint²⁰¹
 Thdrt^{dial} 5,1044 ... ε (Gb^o) praem v^otr cum c^oKP al plu syr^P ar^P Cosin
⁵⁰⁰, item IrInt¹⁰⁰ add v^otr | και βλέπετε cum BD 81. arm⁵⁰⁰ ... Lu

Ps 109 (110), 1
 M. 27, 44, 100
 110 1, 12
 1 Co 15, 25
 γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ ἀντὶς· εἶπεν κύριος
 τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
 σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς σὺν γινωσκέτω πᾶς
 οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός,
 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς σταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενόγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν· τε πρὸς
 Lc 2, 10, 14 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἀδελφοί

[καὶ] βλεπ., ε om κα. cum MACKP al pler vg syr^{tr} roll Didint²⁶¹ Thdrt
 dial 5, 1044

34. δαυειδ cum MBD; per compendium ACKP ... ε (et. Gb) δαβιδ, Sx δαυιδ
 cum minusc | λέγει δε, vgoie dicit (am fu demid Ir^{int} 100 dicit) autem
 ... D ερημεν (d dicit) γαγ (γαγ et. syr^{soh} exprim) | εἶπεν (et. d e fu
 demid Ir^{int} dicit): D⁸⁷ am λέγει (dicit), item Bedtraet¹⁰⁰ Quidam
 codd. habent: Dicit dominus, sed Graeca exemplaria et in hoc libro et in
 psalterio habent: Dixit dominus | κυριος cum M⁸B⁸D ... ε Ln TI ο κυρ.
 cum M⁸AN⁸CKP al pler Chr^{9,60} Thdrt^{1,1201}

35. ἕως αν: D⁸ om αν | D⁸ εκθροισ, ε εκθρους

36. οικος cum MBEF al fere om Bas^{1,298} Epiph⁷²⁸⁻⁷⁶⁴ Eustathant ap
 Thdrt^{4,284} Chr ... Ln ο οικος cum CD⁶⁰⁸⁷ | καὶ κυριον (et. ε Gb Sx)
 cum MABCKP al plus⁶⁰ vg syr^p arm^{50h} aeth^{pp} Epiph⁷²⁸⁻⁷⁶⁴ Nyssadv
 arl (Mai^{4,8}) Bas^{1,298} Ath²⁶¹⁻⁷⁰⁰ Chr^{9,60} et Ir^{int} 100 Tertprax²⁶ ... ε⁸ om
 κα. cum minusc mu syr^{soh} sah cop aeth Bas^{1,298} Eustaththdrt (l. l.) |
 αυτος post κυριον (et. Gb Sx) cum MABCD³ (D⁸ d om plane) 5. 15. 18.
 36. 45. 69. 104. 130. 163. vg arm Bas^{1,298-303} Ath²⁶¹ (sed fluct lectio)
 Eustaththdrt (l. l.) Chr Ir^{int} 100 ... ε (= Gb Sx, sed Gb') post γρ cum
 KP 61. al plu Ath⁷⁰⁰ (et²⁶¹ fluct lectione) Epiph⁷²⁸⁻⁷⁶⁴ et^{4,46} Nyssmal et
 gall^{4,510} Caesdial^{1,25} ... sah cop ante [καὶ om] κυριον, Tertprax inter
 επος. et ο θε., etc | επος. ο θεος cum M⁸B 61. vgoie cop syr^{tr} aeth
 Bas^{1,298} Ath²⁶¹⁻⁷⁰⁰ Leon⁶⁸⁴ (Gall¹²) Tertprax Amb⁴⁶² ... ε Ln ο θε.
 επος. cum ACDKP al pler am fu demid sah arm Bas^{1,298} Epiph⁷²⁸⁻⁷⁶⁴
 Chr^{9,60} Eustaththdrt Ir^{int} 100 | τουτον αυ: D⁸ om αυ

37. ακουσαντ. δε (εστ Aug^{unil} eccl²⁵⁰ αυ, fu Aug^{ps} 72 om) ... D syr^{tr} ηε
 τότε παρτεσ οι συνελθοντες και ακουσαντες | κατενογησαν: κ G1.
 κατηγη. | τὴν καρδίαν cum MABC 86. 61. 118. 130. Bas^{10th} 212 Epiph²⁷
 Chr^{9,65} ... ε τὴν καρδίαν cum DKP al pler (e vg conpuncti sunt corde, d
 stimulati sunt corde) | εἶπον τε cum ABOP al pler Bas^{10th} 248 Chr, item et
 dixerunt vg etc. Similliter η και εἶπον, 19. 61. εἶπον δε ... κδστ² (vide
 post) 18. 24. 26. 56. 73. 103. [scr Aug^{unil} eccl²⁵⁰ (sed ps⁷² et dixerunt)
 εἰποντες ... D⁸ d και τινεσ εξ αυτων εἶπαν (D⁸⁷ εἰποντες, sed Scri
 non testatur και τιν. εξ αυτ. deleta esse) | λοιποισ: D 104. Aug^{unil}
 eccl om (libore Aug^{ps} et dixer. ad apostolos) | ποιησωμεν cum MABC
 κστ^r 15. 18. 42. 61. 73. 101. 117. 130. al plus¹⁰ Bas^{10th} 212 (exed par et
 cod. non ed garu) Epiph²⁷ Chr^{9,65} ... ε Ln TI ποιησωμεν cum D al plu
 Cyr^{hret}. Item quid faciemus e vg Ir^{int} 100 Aug^{unil} eccl et ps etalibi al.

ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησὶν, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῇ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39 ὅμῃ γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσοις ἂν προσκαλέσχηται κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 40 Ἐτίμως τε λόγους πλείους διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σῶθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Eph 2, 13
Phil 2, 15

At Latt non distinxisse videntur inter -σωμεν et -σομεν, quemadmodum et. Lc 8, 10 sqq probatur, item h. l. κ et ε. | ἀνδρ. ἀδελφοί: DE tol syr^p 118 Augunlt eocl 378^a, 179 (non item 46, 401) eIrln 508 add υποδιξαι ημιν. Testatur et. Bedraet 110: In Graeco habetur plus: *Monstrare nobis.* Addit: quod verbum in opusculis eorum qui scripturas sanctas exponerent saepius huic sententiae adiectum invenimus.

38. φησιν cum MAC 15. 18. 25. 36. 61. vκ Cyr^{hr} 47 (Ath^{700lat} Petrus enim *Indacos alloquens: Paenitentiam, inquit, agite* etc); item v post πρ. αἰτιαις ... ε εφη post πρ. αυτ. cum κτ al pler (99. εἰπε pro εφη) sah cop syr^p (dixit ad eos) Thdr^t 2, 155; item 38. 67. 113. 12lect εἰπε δε πειρος πρ. αυτ., item omisso δε arm syr^{ach} aeth (et dixit etc) ... Ln Ti om plane cum n 65. 127. 163. (3. ex silentio Alteri) Aug⁹ 46, 401 (libere: *Et Petrus: Agite paenitentiam* etc; at unit eocl 378 *Petrus autem dixit ad eos* etc), item vg^{cod} ap Ln :: om Lc εφη vel simile quid Act 25, 22. 26, 28, at nemo substituit φησιν quemadmodum h. l. legitur. (Etiam quae 9, 5 aliena manu addita leguntur absque εφη scripta sunt.) | εἰς τῷ cum MACE al omn^{vid} Bas², 114 Chr⁹, 99 ... Ln ετ τῷ cum ncd Cyr^{hr} 47 Epiph⁹⁷ Cyr⁴, 203 Thdr^t 2, 155 (item 1, 205 et 4, 1200 εἰς το ὄνομα) :: Act 10, 48 ubi ετ τῷ scriptum est nemo mutavit, uoc magis εἰς το 19, 5 | εἰ χῦ cum MACE al pler vg^{cl^o} su deind tol cop aeth Chr Augunlt eocl 378, item Irln¹⁹⁸ omisso χῦ ... DE 60. 69. 100. 163. am sah syr^{ach} (sed om χῦ) eTp arm Bas², 114 Cyr^{hr} 47 Cyr⁴, 203 Thdr^t 1, 205 et 2, 155 et 4, 1200 Cyp¹²⁴ al (vide ap Sab) praem του κυριου (Basedd² Cyr Thdr^t etc τ. κυρ. ημων), item Epiph⁹⁷ add του κυριου ημων | των αμαρτιων υμων (C ημ.) cum MABC 40. 61. 96. (om τῶν) vg sah cop (aeth¹²⁷ et remittetur vobis peccatum vestrum) (Aug modo reddit υμων modo non reddit) ... ε Ti αμαρτιων tantum cum MCE al pler syr^{ut} arm Bas², 114 Cyr^{hr} 47 Chr Irln¹⁹⁸ Cyp¹²⁴ al (ap Sab) :: substituta est formula solennis εἰς αφεσιν αμαρτιων, cf Mt 26, 28 Mc 1, 4 Lc 3, 3 | λημψ. cum MAB⁹ GDE ... ε ληψ. cum n⁹ al omn^{vid}
39. ημων et υμων (et. Cyp¹²⁴ Leif⁹¹⁵ ap Gall⁶ Augunlt eocl 378): D Aug fid et oper¹⁷¹ ημειν et ημων | οσουσ cum MBDCE al pler vg (quoscumque) ημ¹²⁷ Chr⁹, 99 ... Ln ουσ cum AC 104, item sah cop
40. ετηρ. τε (et. Leif⁹¹⁵ Augunlt eocl 378): DE⁹ k⁹⁰⁹ sah cop ετηρ. δε | διεμαρτυρατο (Gh¹¹) cum MABODE 61. al plus¹⁵ Chr⁹, 99 ... ε -τιμειτο cum F minusc plu | αιτησις cum MABCD 61. al fero¹⁵ vg sah cop syr^{ach} arm aeth Leif⁹¹⁵ ... ε Ti om cum κτ 1. 13. 31. al plu syr^p (sed add

41 οἱ μὲν ὄν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ βραβυσίασιν, καὶ προσετίθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλια· 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατι καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο ἐν Ἱερουσαλὴμ, φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ

αὐτοῖς c.⁹ post διμαρτ., quod idem syr^{sch} habet) Chr^{9,66}bis (Aug unlt eocl²⁵⁷ testificabatur eis dicens et addet opor¹⁷¹ testificabatur dicens) | της σχολ. ταυτης (et. Augunlt eocl): D 11. 100. 103^{ms} 1^{lect} ταυτης της σχολ., item vg Lclif Aug^{id} et opor

41. αποδεξάμενοι (D πιστευσαντες) sine asme. cum MABCD 19. 61. vg sah cop aeth Clem²⁷¹ Augunlt eocl²⁵⁷ ... ε (Gb⁶⁰) praem asmeuio cum xp al pler syr^{utr} arm Chr^{9,66} Aug^{id} et opor¹⁷¹ (avidissime carientes exegerunt verba). Testatur etiam Bedetraci¹¹¹ Hunc locum alia translatio iuxta proprietatem Graecae veritatis ita habet: Illi quidem recipientes libenter verbum eius baptizati sunt (ita prorsus e praeter libenter recipientes). Praeterea post libenter receperunt sermonem eius syr^{ms} sic: et crediderunt et baptizati sunt, item Aug^{id} et opor (post excep. verba) et crediderunt et baptizati sunt, nec aliter unlt eocl (post illi vero recepto verbo hoc) crediderunt et bapt. sunt | εν τη cum MABCD 15. 18. 19. 36. 61. vg ... ε om εν cum xp al pler Chr^{9,66} | τη ημερα εκεινη: D am fu demid εκειν. τ. ημερ. | ωσει (et. κ⁹): κ⁹ 104. 1^{scr} ωσ

42. ησαν δε: D syr^{sch} και ησαν | προσκαρτερουντες: 15. 18. 36. Chr^{9,66} cat^{ox}⁵⁴ add ομοθυμαδον (Chr: δυο αρεται, και το προσκαρτερειν και το ομοθυμαδον. Eadem repetit Thphyl^{66a}.) | τη διδαχη: A 98. d vg praem εν (d vg perseverantes in doctrina; contra e adstantes doctrinae), hinc Ln [εν] τ. διδ. | αποστολων: D add εν ιερουσαλημ. Item tol post κ. ταῖς προσευχαῖς | τη κλάσει cum κ⁹ ABCD⁹ 61., item et (d add in) communicatione fractionis panis d vg sah cop, similiter syr^{sch} aeth ... ε και τη κλ. cum κ⁹ D⁹ EF al pler syr^P arm Chr Thphyl⁹

43. εγενετο (κ⁹ CD εγενε) δε c. MABCD 96⁹ vg syr^{utr} ... ε εγενετο δε c. κ⁹ 1. 13. 31. 61. tell Chr^{9,67} | πολλ. δε c. κ⁹ 61. cop (sah πο. γαρ) ... ε Ln TI πολλ. τε c. ACD⁹ EF al pler d (nulla etiam) vg (nulla quomois) syr^{utr} arm aeth Chr ... δε⁹ 31. 133. 12^{loc} om copuliam | σημεια: κ 25. add ου μικρα | δια τ. αποστ.: κ 18. 25. 40. 96. 130. 180. syr^P aeth utr ar⁹ δια των χειρων των αππ. | εγενετο (κ⁹ CD εγενε), κ 25. 64. 1^{scr} -νοσσο, al plus¹⁰ εγενετο hoc loco cum MABEF al omn^{vid} vg (vide post) syr^P arm ... AC syr^{sch} sah cop aeth ante δια των | εν ιερουσαλημ cum MACE 8. 13. 18. 19. 33. 34. 36. 40. 43⁹ 96. 105. (18. 33. 36. cat εσο προ εν) vg (vg^{ed} in Ierusa. stabant, sed am fu demid sed. in hierusalem) syr^{sch} cop Thphyl^b cat^{ox}⁵⁴ (D tol ad v. 42 traxerunt, vide ante) ... ε Ln TI om cum BD 1. 31. 61. al plu sah syr^P arm aeth Chr^{9,67} | φοβ. τε ην μυ. επι παντας cum MAC 40^{ms} ε (om μεγασ?) al¹⁰ (qui ante, sed 8. 13. 18. 36. cat^{ox} post παντ. add αυτους; 104. om επ. πα.?) vg cop cat^{ox} ... ε Ln TI om cum BDE al plu sah syr^{utr} arm aeth Chr ::

πάντας. 44 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί-
 πρασκον καὶ διεμέριζον ἅντ' ἅπασιν, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν·
 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
 κλιώντες τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιᾷσει
 καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰσῶντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάρην
 πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους
 καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

plura in caussa erant cur mutaretur scriptura quam expressimus. Verba φοβ. τε ην etc vidobantur abundare praegressis εγ. δε πασ. ψυ. φοβ., εν μερον. ut adderetur non opus orat, hoc praesertim loco. Commendat vero additamentum etiam copula και - δε quas sequitur, prorsus Lucana illa quidem. Non autem sensim a pluribus, sed ab uno mutata est totius loci scriptura, eum fere in modum quo ε habet. Certe scriptura plerumque edita non eam probabilitatem habet, ut testimonium gravia quae contra stant posthabenda videantur. Ex 5, 5 verba de quibus quaeritur derivari nequeunt.

14. και παντες δε cum κας 15. 19. 20. 34. 40. 61. al pauc εντοχ (am demid omnes εντιμ; syr^{ach} aeth et omnes) ... ε Lm Ti παντ. δε (omisso και) cum εντ al pler sah cop syrP arm Chr⁹⁷, (Or^{2,672} οὐτως δ εχει τα ρητα: παντες δε οι πιστευσαντες etc) ... D vg^{cl} fu παντ. τε (omnes etiam) | οι πιστευσαντες cum κη h 4. 18. 19. 25. 36. 42. 46. 57. 69. 130. 177. 180. 197 al⁶ arm aeth Or Thphyl^b εντοχ⁵⁴ ... ε Lm Ti οι πιστευοντες cum ΛΟΚΕΡ al plu (vg ημι credebant) Chr | ησαν et και: u 57. Or Salviaⁿ εντιμ^{9,10} (Gall^{10,72}) om | ἅπαντα (et. Or): D παντα

15 και τα (61. om) κτήματα etc: D και οσοι κτηματα εχον η νπαρξεις, item syr^{ach} | διεμεριζον: A εμεριζον | αυτα: D add καθ ημεραν (: εf ad v. 46) | καθοτι (13. καθωσ, 180. καθο): Dετ⁶ τωσ, 31* om καθ ηχ.

16 καθ ημεραν τε: D* παντες τε, d omnes quotquo ... Dετ³ καθ ημεραν παντες τε | προσκαρτερουντες: Dετ⁷ προσκαρτερουν | ὁμοθυμαδον: ε 69. 104. syr^{ach} post εν τω μερω ρον ... 3. 103^{ms} om | κλιοντες τε (61. 117. om; 47* 1loci 8p^o δε, 40. τε και) κατ οικον αρτον ... D και κατ οικουσ αν (2om) επι το αυτο κλιοντες τε αρτον, d (praegressis omnes quotquo pertransientes in templo) et per domos id (corr. est in id) ipsum capiebant panes

17 λαον et. Or^{2,673} etc ... D κοσμον | τοις σωζομένοις καθ ημεραν: 13. 36. 1loci (similiter arm aeth) καθ ημερ. τοις σωζομένοις (hoc ordine 13; item 36. 1loci?) | επι το αυτο. 2,1 πετροσ δε ε. καβсс 61. vg sah cop arm aeth. Confirmant Cyr¹ 1aph¹²⁶ (γεγραπται δε και εν ταισ πραξι: τ. αππ. πη μεν οτι ο μεν κυριος προσετιθει τοις σωζ. καθ ημεραν επι το αυτο. πη δε δη αν' etc) Leif²⁸¹ (Gall⁶. Ibi exhibetur 3, 1—10 ad verbum, inde a verbis: Petrus autem et Iohannes ascendeant) ... D επι το αυτο εν τη εκκλησια. Εν δε ταισ ημεραισ ταυταισ πετροσ ... ε Ti τη εκκλησια (haec Gh^o). 2,1 Επι το αυτο δε πετροσ

III.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἐπὶ τῇ
 14. 6 ὥρῃ τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καὶ τισ ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-
 λίας μετρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
 πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
 μούσῳ·ν παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον
 καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσεῖναι εἰς τὸ ἱερόν ἤρώτα ἐλεημοσύνην

cum κρ al pler cat⁹⁶ syr^{ch} (sed syr^{sch} ἐν τῇ εκκλ. expressit, ac libero
 pergit: *Et factum est ut quum ascenderent Sim. Ceph. et Ioh. simul etc*)
 Bas^{sol} or^{21, 119} (certe enim affert: ἐπὶ το αὐτο γαρ, φησι, πετροσ etc)
 Chr^{9, 66. 72}. Eandem lectionem Bedretr¹¹¹ testatur: *In Graeco ita
 legitur: Dominus autem agebat (e adiciebat) qui salvi fierent quotidie
 ecclesiae, ac deinde altera narratio incipit. Ad ea vero quae sequuntur:
 In id ipsum (e Id in ipsum) autem Petr. et Ioh. ascendebant in templum
 adnotat: Quod superiori sententiae ita potest aptari: Quum dominus quo-
 tidie praedicantibus apostolis in ecclesiam suam credentes aggregaret,
 ascendebant apostolorum primi in templum, deum rogaturi in id ipsum,
 id est, ut ecclesiae suae semper augmenta procuraret. Lectionis eccle-
 siasticas ratio iudicari potest ad 104, qui sic habet: τῇ εκκλησια ἐπι-
 το αὐτο δε ΑΡΧΗ ΠΕΤΡΟΣ, quibus in margine ipsam initium lectionis
 additur hunc in modum: ἐν ταισ ημεραισ εκειραισ πετροσ και ιω.
 Quae ex re antiquissima huius loci scriptura, quam ΜΑΒΘΑ etc testan-
 tur, derivari non potest. | ἰωαννης cum ΜΑΒΘΑ etc: ην ἰωανης | ἀνι-
 βλων: σ ανεβλων, Δ αναιβλων | εἰς το ιερον: D add το δελεεινον
 (d ad vesperum) | τὴν ἐνάτην cum ΜΑΒΘΕΚΕΓΓ 1. al permu ... ε τ. ἐνα-
 τὴν cum 13. 61. al plu. Praeterea D* (praegressis ἐπὶ τὴν ὥραν)
 ἐνατὴ τῇ προσευχῃσ, D² τὴν ἐνατὴν τῆσ προσευχῃσ (d ad horam nonam
 orationis)*

2. και τισ (et. Leif^{6, 221} etc): D* d syr^{sch} και ιδου τισ | ὑπαρχων (vg qui
 erat claudus ex etc, e claudus ex - constitutus): D om, nec Leif cop etc
 exprim | B* ἐβασταζε | πρὸς τὴν: 61. ἐπὶ τὴν | θύραν (d e Leif
 ianuae, vg portam) ... κ 27. 29. 40. 66²² 69. 96. 104. 163. al⁹scr Bas
 sol¹²⁰ πύλην :: cf v. 10 | λεγομένην: α 1. 4. 34. καλουμένην | παρὰ
 τῶν εἰσπορευομένων (d ad his qui ingrediebantur, e vg Leif ad intro-
 euntibus): DE² παρ αυτων εισπορευομενων αυτων
3. οσ ιδων (CD² κ ιδ.): D reg οι τοσ αγεισασ τοισ οφθαλμοισ αυτου
 και ιδων, d hic respiciens oculis suis et (2 om) vidit, reg hic contemplatus
 oculis cum vidisset | οσ ιδων usque εἰς το ιερον: 61* om, 3 ιδον τε τον
 πετρ. και ιωαν. | BD ἰωανην | εἰσενα: DE² ενας (3 εισιεται) |
 ηρωτα: C ερωτα ... D reg sah cop syr^{sch} aeth add αυτουσ | λαβειν
 cum ΜΑΒΘΚΕ 13. 61. al vix mu cat⁹⁰ (κ add παρ αυτων, item cop) cop
 arm Chr^{9, 73}. P'aullo liberius sah rogavit eos dare sibi elemosynam,
 similiter syr^{sch} aeth ... DR h al⁷⁰ (omnes ap Scri praeter 61.) reg
 syr^{ch} Leif²²¹ (rogabat elemosynam, reg rog. illos elem.) om, hinc Gb⁹⁰

λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπέειχεν αὐτοῖς πικισδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐκ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἑσπερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ

4. ατενίσας: D μββλεψασ | πετρος: D ο πετρ. | εἰς αὐτον: κ 104. προσ αυτ. Praeterea G arm ante πετροσ pon | σὺν τῷ ἰωαννη (-νν- hoc loco et. n) εἶπεν: D⁶ σὺν ἰωαννη (3 -ανη) καὶ εἶπεν, d cum iohanne et (2om) dixit | εἶπεν: 99. 6^{ae} Thryl¹⁸ εἶπον | βλέψον: D ατενίσασ
5. ο δε ἐπέειχ. αιτιος (d ad ille adtendebat eos) ... D8^r ο δε ατενίσασ αυτ. | τι παρ αυτων (C αυτου) λαβειν cum MANCO al pler cat⁹⁰ syrP Chr^{2,78} ... κ 42. 103. (rog) sah cop arm λαβ. τι παρ αυτων, reg accipere aliquid ab eo, D vg Leif τι λαβ. παρ αυτων (vg Leif se aliquid accipitum ab eis), syr^{1ch} accipere ab eis aliquid
6. ειπ. δε πετρ. (D ο πτ.) cum κND8^r al omn^{vid} reg syr^{1ch} (non expri de) syrP arm aesth (et dixit Petr.) Bas^{6th} 27ⁿ Chr^{2,73} Cyp²²³ Leif²³¹ ... ΛC vg sah cop πετρ. δε ειπ. | ουχ: κC ουκ | ναζωραίου (C -ρευ): κ⁶ C D ναζωρ- ... Eusdom¹¹⁹ Eriph⁷⁰¹ Bas^{6ol} 121 Thdr^{1,1065} Euther^{2,1150} Ornt^{2,106} Hll²⁷¹ (in nomine domini nostri Ie. Chr.) om, non item Irnt¹⁴ Ornt^{4,979} Cyp etc (Amb modo habet, modo om) | περιπατει sine additam cum κND sah ... ε Ti pnaem γεγειραι (c. c al mu; Ti -ρε c. ACORP 61. al pnu) και, Ln [γεγειραι και], cum ACORP al omn^{vid} reg vg cop syr^{1tr} arm aesth Irnt¹⁰⁴ (sed om και πιασ. αυτον usq ηγειρεν) (Ornt^{2,106} et^{4,979} Eusdem Bas^{6th} Bas^{6ol} Chr Sevca¹⁵⁰ Thdr Euther Cyp Leif; item Eriph ασαστα και. Cf et. Did^{12,21} εν τῷ ανορι. α̅ν̅ χ̅ι̅ γεγειρωθη, nil praeterea (contra-Bas^{6ol} ουκ αρχει το γεγειρε, προσεθηκει και το κτερον, περιπατει) :: certum est in summa antiquitate lectum esse περιπατει absq additamento. Sin autem hoc, fieri vix poterat quin iam inter primos lectores ad exemplum locorum notissimorum Mt 9,5 Mc 2,9 Lc 5, 23 Ioh 5, 8 substituendum vidoretur γεγειραι και περιπατει. Aliis visum est γεγειραι και omissum esse propter ea quae sequuntur: και πιασας - ηγειρεν. Hoc ut per se parum probabile est (cf Sevca¹⁵⁰ οὐ γὰρ ἂν - ἔλασεν, εἰ μὴ - ἐπίρρωσαν οἱ ἀππ. χειρὶ χειρα ἀράσαντες), ita non commendatur eo quod. antiquissimis tantum et principalibus nititur testibus; quibus toties solis scriptura ipsa apostolica servata est.
7. ηγειρεν αυτον cum κNBC 15. 18. 36. 61. reg vg syr^{1tr} arm sah cop aesth Bas^{6th} 27ⁿ Bas^{6ol} 121 Cyp²²³ Leif²³¹. Sed reg vg^{cl^o} fu demid Cyp Leif et adprehensa manu eius (eius manu; am vero ei manu) dextera (Leif ante manu pon) excidavit (adlevavit, erexit) cum. Nec aliter αυτον prius a plerisq interpretibus exprimitur ... ε Ti om αυτον (: : praegresso αυτον) cum DEE al pler Chr^{2,73} bis Sevca¹⁵⁰ (d et adprehensam cum dextera manu suscitabit, e et adprehensam cum dextera

τὰ σφνδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιπατεῖ, καὶ εἰσῆλθεν
 σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
 θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντι
 τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν εὐει-
 μασύνῃν καθήμενος ἐπὶ τῇ ὤρειᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
 θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τῶν Πέτρων καὶ τῶν Ἰωάννη, συνεδρα-

mans elevand). De Irini vide ad v. 6. | παραχρημ. δε: D reg syr^{sch}
 Irⁱⁿⁱ (sed vide ante) καὶ παραχρ. | ἐστενωθῆσαν: D praem ἐσταθῆ
 καὶ, item reg praem stetit | αἱ βασεῖς αὐτοῦ c. MABC 61. reg vg Bas^{sol} 121
 Sev^{cat} 50 Leif ... ε. Ti αὐτοῦ αἱ βασεῖς cum DKur al pler cat Chr.
 Item Irini 104 et statim eius confirmati sunt gressus et plantae :: αὐτοῦ
 praeposendum videbatur quoniam ad utrumque et αἱ βασ. et τα σφν.
 spectat. | σφνδρα cum κ^αλβ^οκ^ο (φνδρα) :: eadem forma ap Hesych
 sic: σφνδρα· ἡ περιφρεια των ποδων ... ε. Ln Ti σφνρα cum κ^αλβ^οκ^ο
 KAF al pler ... 1. σφνρα

8. περιπατεῖ: D add χαίρομενος, κ χαίρων. Similiter reg? Habet enim
 Et ambulabat - (nonnihil parit) et exultans; introiit autem etc. |
 περιπατῶν (5. 18. ante εἰς τ. ἱερ. pon) καὶ ἀλλόμενος et. Irini 104 Leif
 221 etc ... D reg aeth^{utr} om | καὶ αἰνῶν cum MCKP al omni^{vid} cat vg
 cop syr^{utr} arm (aeth) Irⁱⁿⁱ Bas^{sol} 122 Chr^{9,74} ... Ln [κα] αἰν., Ti om
 καὶ cum A sah Leif (item D reg om, omissis vero περιπ. καὶ ἀλλομ.
 debebant omittre)
9. εἶδεν: C al praec εἶεν | αὐτόν hoc loco cum MABCD 61. cat⁹⁰ reg vg
 ... ε. ante πᾶς ὁ λαὸς cum K^r al pler Leif²²¹ Chr^{9,74} | θεός: C κυριος
10. δε cum MABC 15. 18. 19. 61. cat⁹⁰ e reg vg cop Bas^{sol} 122 ... ε. Ti τε
 cum DKST al pler arm syr^P aeth Chr^{9,74} Leif²²¹ ... sah syr^{sch} non
 exprim | αὐτός: κ^ο om, κ^α suppl | αὐτός cum MAC 15. 18. 36. 38. 40.
 61. cat⁹⁰ reg vg syr^{sch} aeth Bas^{sol} Leif²²² ... ε. Ti οὗτος cum BDKP al
 pler sah cop arm syr^P Chr | ηρ: 40. 101. Chr^{9,74} ἐστίν | καθήμενος:
 D καθέζομενος | ἐπὶ τῇ ὤρειᾳ πύλῃ et. κ^ο (nisi quod πύλῃν per in-
 curiam non attigit): κ^ο ἐπὶ τῇ ὤρειᾳ πύλῃν | θαμβοῦς: C -βου |
 καὶ ἐκστάσει (D ἐκτασ., sed d stupor^{actionis}): arm om. Reddunt
 ἐκστάσεισ vg ecclasi; e Leif admirations, item reg (et impleti sunt
 umnes admiratione, et stupabant de eo quod accidit illi sanitas). Quam
 ad rem cf Bed^{retract} 112 Alia editio pro ecclasi, id est excessu mentis,
 admirationem non proprie posuit, quia maior admiratio solet nonnum-
 quam mentem ad excessum deducere etc. | συμβεβηκός: (et. MABCDP etc;
 κ vero συνβ.) ... D γεγενημένω (sed d quod contigerat ei. Item vg
 contigerat ei, e attingit ei, Leif acciderat; reg vide ante)
11. κρατοῦντος δε (A τε, item syr^{sch}) αὐτ. τ. π. κ. τ. ἰωανν.: D reg ἐκπο-
 ρουμένου δε του πετρου καὶ ἰωανν (d reg -vr-). Praeterea vg^{slxt}
 cum viderent autem | αὐτοῦ cum MABCD 61. al²⁰ vg sah cop syr^{utr}
 arm (aeth reddit κρατοῦντων αὐτῶν) ... ε. (= Gb 8x) του ἰαθιτος

μεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος 5, 12
 ἐθαμβοί. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Ἥέρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες
 Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτερίζετε ὡς ἰδία
 δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ Θεὸς 1^ο 2^ο, 3^ο PP
 Ἄβραάμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν, ἰδύσατο τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ἡμεῖς μὲν παρ-

χολον cum P al longe plu Thphyl^a at^b, item Chr^{7,75} τοι· ἰαθίντος, item colb (sic ap Sab ad hunc versum) cum teneret autem Petrum et Iohannem is qui sanus fuerat effectus | τον ante ἰωανν. cum MAB 31. 61. 69. 100. 127. 130. Chr^{9,75} ... ε Ti om cum OFP (D vide ante) al pler | προς αυτοῦ (4. 163. -τον) hoc loco c. MABC 61. 130. reg colb vg syr^{tr} sah arm aeth ... ε post συνεδραμιν cum EP al pler cop | συνεδραμιν usque ἐπὶ (25. 119. 134. εν) τη στοα: D συνεξεπορευιέτο κρατων αυτουσ· οι δε θαμβηθεντες ιστησαν εν τη στοα. Item reg simul et ipse prodibat (superest tantum pro-) tenens eos; iam vero pergit et conauerit omnis populus ad eos ad porticum | τη στοα τη: D^o τη στοα η | σολομωντος cum MABCF 1. 13. 31. 61. al plu^{vid} cat⁶¹ ... Gb Sz Tl σολομωντος cum DK 104. c^{60r} al vix nu :: tanta quum hoc loco scriptura -τος (quanta nullo alio loco) utatur auctoritate, haud deserenda videtur. Constantiae enim lex quae nobis scripta est, non sine arbitrio antiquis infertur. Sed cf et. ad 5, 12.

12. ἰδὼν (E ἰδ.) δε usq απευ. πρ. τ. λαον (reg respondit ad populum et dixit, sah dixit eis, syr^{sch} respondit et dixit eis): D αποκριθεις δε ο πετροσ ειπεν προς αυτοουσ | ο πετρο. cum MABCD 5. 13. 61. al^{2ser} cat⁶¹ ... ε om o cum EP al pler Chr^{9,79} | ἴσρα- ut M²OD^{5r}P etc: κ ἰσρα-, B²E^{5r} ἰσρα-, d israhelitas | -λειται cum MAB⁶ ... ε Ln -λειται cum B²CD^{5r} al om^{vid}. Cf etiam ad 2, 22 | ἐπὶ τουτω: 13. 31° 61. 8P^o Severian^{6,541} ἐπὶ τουτο | η ημιν: κ ε ημιν | ωσ ἰδια etc: D Severian^{6,541} ωσ ημων τη ἰδια διν. η (Sev και) ευσε. τουτο (Severian om) πεποιηκοτων του (D^{5r} τουτο, 61. om) περιπατ. αυτον (d ut ambulet hic); reg quasi nos nostra virtute aut potestate (hac voce deficit codex) | η ευσεβεια (aut pietate) et. am su demid colb sah cop syrP aeth arP Cassiod^{9,44} ... reg vgle tol syr^{sch} arm ar^o Chr^{6,300} aut potestate, η εξουσια ... Ir^{int} 124 plane om | αυτον: E τουτου, item (ut e) hmo vg Ir^{int} Cassiod (d hic vide ante)

13. ο θεος aliarum et tert cum MACD 15. 18. 25. 36. 130. 17^{lect} cat⁶⁰ (sed ad 25. 36. cat^{60m} 61 om o utrumq: sic Ln) vg cop arm aeth ar^o Ir^{int} 124 Did^{tr} 2, 6 Chr^{9,20} cat^{60m} ... ε Ti om utrumque cum BEP 61. al pler sah syr^{tr} arP Severian⁶⁴¹ (opp Chr⁶) Thdo^{12no} 426 (Gall^o) :: magis vdr omisum quam inlatum; similiter lectio fluct apud LXX, nec enim modo articulus fluctuat, sed ipsum ο θεος bis a multis omittitur | ἰσαακ: D ἰσακ, ἰσαο | παιδα (sic demum n^o correxit): n^o miro errore πατερα (sed utitur compendio) | Ἰη et Did^{tr} Severian Chr Thdo^{12no} ... n aethPP (non item^{ro}) Ἰη χ^ρ ... 29. Ir^{int} 124 plane om | ημεις (D ημ., d om) μεν cum MABCF 61. al plus⁷⁰ vg syrP Ir^{int} Did^{tr}

δρῶκατε καὶ ἤρησασθε κατὰ πρόσωπον Ἰησοῦ, κρινάτωσ ἐκείνου ἀπολόων· 14 ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκμιον ἤρησασθε, καὶ ἤτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ
 21 ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυροσ ἴσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ τούτου, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε, ἐστερώσωσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ ἡ δὲ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν· ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιασ ἐπράξατε,

Chr Hier^{ca} 52 ... ς (= Gb Sa) om μεν cum D 1. 13. 31. al vix mu Thdotano (vñ mu solent omittere) | παριδωκατε: n syrp mk Ir^{int} add εἰσ κρισιν, item κ εἰσ κριτηριον (e Ir^{int} in iudiciis, d in iudicio) | ἠρησασθε: (D απην.) sine autem cum MAB 15. 18. 27. 29. 36. 61. 64. 69. 118. 180. 168. cat^{ca} vg cop arm aeth Ir^{int} Did^{int} Thdotano Hier^{ca} 52 ... ς (sed Gb^o) add αυτον cum DEP al plu sah syr^{int} Chr | πιλαιτου cum B^D ... ς Ln Ti πιλ. cum MAB^{ca} etc. Cf alibi. | κρινάτωσ (O 13. -νωτωσ) εκεινου απολυειν (κ απολλυειν, 43. sah cop syr^{int} add αυτος): Ir^{int} cum remittere vellet; aeth^{int} volentis eo iustum cum servare vobis, Hier^{ca} 52 volentis cum dimittere ... D του (2° m) κρινάτωσ εκεινου απολυειν αυτον θιλοντωσ (2° om θιλ.), d cum iudicasset ille dimittere cum voluit. Cf Chr^{ca} duo τα εγκληματα, και οτι πιλαιτωσ ηθελεν απολυειν, και οτι ημεισ εκεινου θιλησάτωσ οικ ηθελησατε. Post vero^{ca}: και οικ εἰπε θιλησάτωσ, αλλα κρινάτωσ εκεινου απολυειν.

14. ἠρησασθε: D εβαρυνατε, item Ir^{int} 104 aggravatis (d grabastis), Aug pecc mor^{ca} inhonorastis et negastis | ητησασθε: D ητησατε ... κ syrp me praem μαλλον | χαρισθ. υμιν: κ Aug^{pecc} mor praem ζην και

15. ο θεος: 18. om

16. εἰσ cum M^{ca} CDEK al pler (119. εν) cat^{ca} vg sah cop roll Ir^{int} 104 Severian^{ca} Chr^{ca} 90 et^{ca} (Latini per in reddunt, ut etiam d e) ... κ^{ca} n 4. 60. 61. 103. arm om. Cf et. Chr^{ca} 94 τινος ἴσκειν οὐκ ἔλεπεν· διὰ τοῦ ὀνόματοσ, ἀλλ' ἐν τῷ ὀνόματι; At bis praecessit εἰσ. | τούτου ον θεωρ. κ. οὐδ. ἐστερωσεν ... D^{ca} τούτου θιωρετε και οἶδατε οτι ἐστερωσεν. Praeterea sic distincti Ln: ἐστερωσεν· το etc. Contra quam distinctionem praeter codd est etiam Chr^{ca} 90, 94: ἐπήγαγε· και το ονομα αυτου ἐστερωσεν αυτον. | το ονομα αυτου et. Ir^{int} Severian: syr^{sch} om (habet autem sic pro libertate interpretis: ipse confirmavit et passiv); 31. transiit ab αυτου (post ονοματοσ) ad αυτου (post ονομα) | η δὲ αυτου: A^{ca} om η (sed ipse^{ca} ut vdr add)

17. ἀδελφοί et. Ir^{int} 104 Cyr^{ca} 101 etc ... DE ανδρες αδελφοι | οἶδα et. Ir^{int} Cyr^{ca} 101 etc ... D arm^{ed} ἐπισταμιθα (d^{ca} om, d^{ca} scimus), 11. 24. 117. 138. οἶδατε (aeth scitote) | οτι: D add ημεισ μεν | ἐπραξατε: D^{ca} add πονηρον, D^{ca} το πονηρον, d iniquitatem, item syrp me, item Ir^{int} nequam, Aug^{ca} (pag 200) et Ambr^{ca} et^{ca} hoc malum

ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξιλεωθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεξασθῆαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεός

18. ο δε θεος: 13. ο θεος δε | ᾧ st. Ir^{int} 104 etc: D⁸⁷ syr^{sch} (non item P) o, arm εσ ... demid bodl hal vglx Ir^{int} exvoss eifouard mg Vigvarim 120 qui | παθειν τον χν (61. χρηστον): A om | αυτου post τον χν (Gb'') cum ABCDE 3. 15. 18. 25. 27. 36. 43. 61. 65. 66** c^{ser} vg arm syrP (nec aliter syr^{sch} ut prorsus vdir) aethPP Ir^{int} 104 Chr^{9,21} Vigvarim (ex his 66** c^{ser} aethPP Vig αυτου etiam post προφ. add) ... ε post προφητων cum P al plu (item A sed om παθ. τ. χν) cop aeth^{ro} ... 69. 163. sah neutro loco habent | ελληρ. ουτως: Ir^{int} adimpletis (absque sic)

19. επιστρεψατε: C⁶ επιτρ. | προς cum AB ... ε Ln Ti εσ cum ACDEF al omi vld Chr^{9,21} Cosm 508 ... d ad hoc ut deleantur; e m²¹ vg Ir^{int} ut deleantur, Tertres carn²² ad abolenda :: difficile dictu est utrum magis alienam manum prodatur; tamen saepius εσ eum in modum adhibitum quam προς (de hoc cf Mt 23, 5 Lc 13, 1. 2 Co 3, 13. 3 The 3, 8). Substitutum est sine dubio a testib mu εσ pro προς Eph 6, 11; aliter Iac 3, 3 factum videtur. Hoc quidem loco εσ ad modum formulae εσ αφεισιν ἁμαρτιων conformatum videtur. | υμων ante τας ἁμαρτίας (vestra peccata am fu): D m²¹ vg^{ole} (nt. demid) Ir^{int} Tertres carn post ἁμαρτ. pon | οπως αν ελθωσιν (D⁸⁷ επιθωσιν, Tertres carn superveniant): e vg ut cum venerint. | αναψυξεως: ε tol add υμιν, item post ελθωσιν syr^{sch} et P c.⁶ cop Ir^{int}, et ante superveniant Tertres carn. Cf Bedretract¹¹²: In quadam translatione hunc versum ita propter explanationem sensus positum invenimus: Ut cum venerint tempora refrigerii, veniant et vobis a facie domini. Et revera in Graeco sic scriptum est, cum additamento pronomini illius: Ut cum venerint vobis tempora refrigerii a facie domini. | του κυριου: ε 26. 31. 36. 95. 98. 104. 180. k^{ser} al pauc om του

20. προκεχειρισμενον cum ABCDEF al plus⁷⁰ cat Chr^{9,21-25}. Item praedestinatum d, qui praedestinatus est e, praeparatum Ir^{int} 104, praedestinatum Tertres carn²², similiterque sah syr^{alt} arm (aeth^{alt} προκεχειρισμενον reddit) ... ε (= Gb Sz) προκηρυγμενον (: cf 13, 24) cum minuse vix mu vg (qui praedicatus est) cop (prius annunciatum) Cosm 508. Cf et. Or^{2,148} πιστευειν - εσ ιν χν τον προκηρυγμενον υπο των προφητων χαριτι θεου παραδεχισθαι. | χν ιν cum ABC⁸⁷ Ep 3. 4. 20. 46. 80. 95. 96. 101. 105. 126. 177. al^d ser al sah syrP ... ε ιν χν cum ac 61. al plu cat vg syr^{sch} cop aeth Ir^{int} Chr^{9,21-25} Cosm 508 ... Tertres carn om ιν

Le 1, 20
Dt 18, 18, 19
Gen 17, 4

διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶντος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μου-
σῆς μὲν εἶπεν οὗτοι προφήτην ὑμῶν ἀναστήσει κήρυξ ὁ θεὸς ὑμῶν
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμὶ· αὐτοῦ ἀκούσατε κατὰ πάντα
ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσι ψυχὴ ἧτις εἴη
μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

21. στόματ. τῶν cum MABOD h 27. 61. 81. 106. 127. 142. 163. vg sah
cop syr^{sch} arm aeth Or^{2,221}. 788 Chr^{2,211} IrInt¹⁹⁴ Tertres carn²² ... ε
(= Gb Sz) στόμ. πατρῶν cum pauc ut^{id} minusc Cosm⁵⁰²; sed xp al⁶⁰
fere cat Chr^{2,266} στόμ. πατρῶν τῶν. Item syrP | απ αἰωνος αινου προ-
φητων cum κ²αβ² c 61. 69.; item praemisso τῶν κ²αβ² x al cat ... 4. 13.
Or^{2,221} αὐτου (4. 13. add τῶν) απ αἰω. προφητων, vg (praecedit san-
ctorum) sanctorum a saeculo prophetarum; Or^{2, 788} εἰς αἰωνος προφητ.
αυτου ... d αὐτου των προφητων, item 19. arm Cosm⁵⁰² (πατρῶν
ἁγιων αὐτου προφητων) IrInt¹⁹⁴ (per sanctos prophetas suos) Tertres
carn²² (sanctorum prophetarum) om απ αἰωνος (Gb⁵⁰) ... ε αινου προ-
φητων απ αἰωνος cum P al plu syr^{utr} cop (prophet. sanctorum
ab aeterno); sah απ αἰωνος cum ἐλαλησεν conjg aeth Chr^{2,266} (et^{2,21}
των ἁγιων αυτω προφητων των απ αἰωνος)

22. μωυσησ cum ABCD 1. 2. 4. 13. 38. 47. 56. 61. al^{126r} al mu cat ... ε
μωυσησ cum κερ al plu. De vv vide alibi. (IrInt¹⁹⁴ Moyses) | μεν sine
γαρ cum MABODE 13. 16. 18. 25. 33. 34. 36. 42* 61. al¹²⁰ cat vg sah cop
syrP arm aeth IrInt¹⁹⁴ Chr^{2,211} ... ε (= Gb Sz) add γαρ cum P al plu
syr^{sch} Chr^{2,266} | ειπεν sine additam (Gb²) cum MABO 15. 18. 36. 61.
180. 12^{lect} vg syr^{sch} cop ... ε praem προς τους πατερας cum paucis
ut^{id} minusc cat Tiphyl² et b. Eadom (addito ἡμῶν d 13. al sah arm^{ed}
aeth^{utr} IrInt, addito ἡμῶν κ 24. 43. Bedetr² ex „Graeco“) postponunt
DE al mu sah arm aeth^{utr} IrInt Chr^{2,211}. 80 Bedetr¹¹⁴ ex „Graeco“. Habet enim sic: *Initium huius loci in Graeco plus habet: Moyses qui-
dem dixit ad patres vestros quia prophetam etc | ο θεος ημων cum*
κ²οκρ 38. 95. 99. 118. 134. 180. 12^{lect} al¹²⁰ fere (8 ap Scri) sah
fragm syrP aeth Iustquae¹⁰¹ Or^{4, 108} (ex actis esse non ex LXX iam
inde apparet quod vv 22 et 23 [Deu 16 et 19] simul afferuntur, etsi
idem sit^{4, 117} [non²⁰²] praepositis verbis εν τῷ δευτερονομίῳ γιγραπται.
Utroque loco verba magis ab actis quam ab editione LXX pendent.)
... ε Ln Ti ο θε. ημων c. κ²αδ 61. al sat mu cat vg arm IrInt¹⁹⁴ Or^{4, 117}
(εν τῷ δευτερονομίῳ γιγραπται.) et²⁶⁸ Chr^{2,211} ... ε 60. sahxt wold cop
Chr^{2,266} Chron¹⁴⁸ Cosm⁵⁰² nil nisi ο θεος (syr^{sch} Ignintpol²⁰⁷ libere
om ο θεος ημων) :: ημων pro contextu aptius quam ημων videbatur.
LXX ο θεος σου (σου tantum non fluct) et ἀδελφῶν σου | ἀδελφ. ημων
et. IrInt Or^{4, 108}. 117. 208 etc ... dgr 5. 14. 57. 95. 12^{lect} Iustqu¹⁰¹
ημων | d² ωσ ἱμου | λαληση: c 13. 81. 99. 106. 13^{lect} al^{126r} λαλησει.

23. εαν cum MACP 1. 4. 31. 40. 61. 95. 96. 118. al¹²⁵ ae plur ... ε Ln αν
cum BDE al non ita mu cat⁶⁰ Or^{4, 108}. 117 Eusdem²⁸ Chr | Chron¹⁴⁸
ητισ ουκ ακοιει | εξολοθρευθ. cum AB²CD ... ε εξολοθρευθ. cum κ²
xp al omn^{vid}, nec aliter editum Or et Eus

24 καὶ πάντας δὲ οἱ προσηῖται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθ' ἑξῆς
 ὄσου ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς Gen 12, 2
22, 12
Gal 2, 8
 ἐστὶ οἱ υἱοὶ τῶν προσητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς
 πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρ-
 ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν
 πρῶτον ἀναστήσας ὁ Θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐ-
 λογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν ποτηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 Αἰολούτων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ

24. καὶ παντ. δε (et. e sah syrP): D om δε, nec exprim vg syr^{sch} arm
 cop Ir^{int} 194 | D κατεξῆσ | σοσι cum ABC²vid²DEF al omn^{vid} cat d (DE^r
 o, d quodquod, e quicquique) Ir^{int} (quodquod) Chr^{9,22} Cosm⁵⁰⁴ ... κα²
 δε^r οἱ, item qui vg | ἐλάλησαν (DE^r -σαν) ... ο² arm^{ed} ἐπροσητευ-
 σαν | κατήγγειλαν cum MABC²vid²DEF al⁷⁰ fere cat vg (adnuptiatus)
 sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int} (ut vg) Chr ... ε (= Gb Ss) προκα-
 τηγγεῖλ. cum ο² al vix mu Cosm

25. οἱ υἱοὶ: cum MABCF 61. al plus⁸⁵ cat⁶⁰ sah cop ... ε (= Gb + Ss) om
 e cum DF al plu Chr^{9,22-23} Cosm⁵⁰⁴ | ἦσ: D² ἦσ | διεθετο ο θεος cum
 MABCF al omn^{vid} (4. 37. al pauc εθετο) cat vg syr^{utr} arm aeth Chr
 Cosm ... Ln ο θε. διεθετ. cum BD sah cop Ir^{int} 194 | ἡμῶν cum κ²ODP
 1. 18. 31. al pler vg sah^{fragm} cop syr^{utr} arm^{ed} aeth Ir^{int} Chr Cosm ...
 κ²ABE 25. 38. 61. 69² 103schol kscr cat⁶⁰ sah^{wold} arm^{ed} Chr^{9,22}
 Thphy^{1a} et^b ὑμῶν | ἐν τῷ σπέρμ. cum MABCFDEF al longe plu cat vg
 sah cop roll Ir^{int} Chr ... ε (= Gb Ss) om ἐν cum minusc ut vdr pauc
 Cosm (o et semini tuo) | ἐνευλογηθήσονται cum κ²(-γῆσονται)DEF etc
 ... ο ἐνευλογηθήσονται ... Δ²B 3. 15. 27. 100. 127. 163. escr ευλο-
 γηθήσονται (Δ²-γῆσονται)

26. ἀναστήσας ο θεος cum MBO 12lect cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,22} ... ε
 Ln ο θε. ἀναστ. cum ADEF 1. 13. 31. 61. al pler vg syr^P sah cop Ir
 int 194 Chr^{9,22} cat^{oom} 70 | τὸν παῖδ. αὐτοῦ sine additam cum MABCF
 61. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int} 194 cat^{oom} 70 Chr Thphy^{1c} ... ε
 (= Gb Ss) add π cum AF 1. 13. 31. al pler cat^{txt} Cosm⁵⁰⁴ Thphy^{1a}
 et^b | ἀπέστειλεν: D εξαπεστ. | αὐτοῦ: D Ir^{int} Chr^{9,22} et⁶⁰ Thphy^{1a} 42
 om | ευλογοῦντα (DE^r -τας): 43. 31 al²scr add καὶ ἀγαλλοῦντα | ἐκά-
 στον: D² -στοσ. Praeterea 5. 18. 27. 29. 106. kscr cop arm add ὑμῶν |
 ἀπο: D εκ | ποτηριῶν: DE^r -ρων | ὑμῶν e. κ²DEF 1. 31. 61. al longe
 plu syr^{utr} arm aeth Cosm⁵⁰⁴ cat^{txt} 70 ... Ln αὐτῶν e. ο² 13. 66² (et 5.
 27. 29. al² αὐτοῦ) vg (α νεκρίαις σου) sah cop Ir^{int} 194 (α νεκρίαις suis)
 ... B Chr^{9,22} et⁶⁰ Thphy^{1c} 504 cat^{oom} 70 (facit cum Thphy^{1c}) om plane

IV. 1. πρ. τὸν λαόν: 18. om ... DE reg syr^{sch} etp ms ar⁶ Lcif²²⁸ Thphy^{1a} 46.
 add τα ῥηματ. ταυτα (D reg syr^{sch} etp ms ar⁶ Thphy^{1a}) vel ταυτα τα
 ῥημ. (κ Lcif) | αὐτοῖσ (18. post οἱ κρ. που): D reg vg Lcif om | οἱ

ἰερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπινοῦ-
 μεν διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ
 4, 12 Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς
 χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη
 ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἀρχον-
 τας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ,
 6 καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέ-

μεισ cum MABEF 1. 18. 31. 61. al pler reg vg (sacerdotes, ut et. reg
 Lclif) sah cop syr^{ur} Lclif Chr^{9,92} ... no 4. arm aeth οἱ ἀρχιερεῖς | καὶ
 ὁ στρατηγός: sah syr^{ur} (ex punctis pluralis est) ar^o x. οἱ στρατηγοί
 (syr^{sch} his antepou x. οἱ σαδδ.). Contra Bed^{ro} 110 magistratus numero
 singulari legendum est, quod ex Graeco facillime claret, ubi στρατηγός
 singulariter scriptum est. | D omi x. ο στρ. του ιεροῦ

2. διαπινοῦμενοι: C^vid καὶ διαπινοῦμι; Item aethPP (contra aeth^{ro} ipsum
 διαπινο. om) ... D³ καταπινοῦμενοι (DE⁷ καιαπινοῦμι.) | τον λαον: 13.
 τ. λογον | κάταγ. εν τω ἰω την αναστ. (et. L¹at¹⁰⁰): D αναγγελλειν τον
 ἰω εν τη αναστασει | την εκ νεκρ. cum MABCE⁷ 1. 18. 61. al vix mu
 cat⁷¹ vg cop syr^{ur} Thphyl^b 300 ... DF h 31. al⁶⁰ fore e reg sah arm
 aeth Lclif³²³ Chr^{9,92} Thphyla των νεκρων (Gb⁴)

3. ἐπέβαλον: 31. 100. 119. 2lect ἐπιβαλλον ... DE⁷ ἐπιβαλοῦτε postea-
 que. DE⁷ om καὶ ante ἔθεντο | ἔθεντο sine aut. cum MBDP 61. al plu
 Thphyl^a Lclif³²³ (et iniecerunt in eos manus et posuerunt in custodia).
 Sic reg et iniecit manibus tenuerunt eos et tradiderunt custodiae ... ACK
 13. 15. 31. 40. al¹⁰ (31. αὐτοῖς) cat⁷¹ vg sah cop syr^{ur} arm aeth Chr^{9,92}
 Thphyl^b add αὐτοῖς | αὐριον (n^o γαυριον): D 40. εἰαυριον

4. τον λογον: A om | καὶ ἐγενήθη etc: D καὶ ἀριθμ. τε (D³ om) ἐγένετο
 ἀνδρων | ἀριθμὸς cum MBD ... ε TI ο ἀριθμ. cum AEP 31. 61. al om
 vid Chr^{9,92} | χιλιάδες cum M 61. vg sah cop aeth Hil⁶²² ... ε praem
 ωσι: cum KP al pler cat⁷¹ Chr; Ln praem ωσ cum RD 19lect. Item
 reg (ad quinq. millia) syr^{ur} arm

5. αὐριον: D³ add ἡμεραν (d in crastinum diem) | συναχθῆναι etc: D
 συναχθῆσαν οἱ ἀρχοντες καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ γραμματεῖς. Similiter
 cop facto autem crastino congregati sunt principes et presbyteri et scribae |
 αὐτων cum MABEF al pler cat⁷¹ vg sah syr^P etc ... D 3. 95° cop syr^{sch}
 aeth om | τοὺς πρεσβυτ. x. τοὺς γραμμ. cum MAB 4. 14. 15. 18. 61.
 al³⁰ cat⁷² ... ε om τοὺς utrumque cum KP 1. 13. 31. al plu Chr^{9,92} |
 εσ ιεροισαλ. cum KP 1. 31. al⁶⁰er al plu syr^P (syr^{sch} om ε. ιεροισα.,
 non item ar^o) ... Gb⁴ Ln Tl εν ιεροισαλ. cum ABDE 61. al³⁶ fore cat⁷²
 Chr^{9,92}. 97. Latt (d e vg) in hierusalēn

6. x. αννας ο αρχιερ. x. καιαφας (D καίφ.) x. ιωαννης (D ιωναθας, d
 ιωαθας) x. αλεξανδρος cum MABD (sed praecedat συναχθησαν, vide

ξανδρος και δσαι ησαν εκ γενους αρχιερατικοῦ, 7 και στησαντες
 αυτους εν τῷ μεσω ἐπυνθανοντο· εν ποια δυνάμει ἢ εν ποίῳ ὀνό-
 ματι τουτο ἐποιησατε υμεις; 8 τότε Πέτρος πλησθεῖς πνεύματος
 ἁγιου εἶπε πρὸς αυτους· ἀρχοιτες του λαου και πρεσβυτεροι,
 9 εἰ ἡμεις σημερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ ἐνεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθε-
 νοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσεται, 10 γνωστοὺν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν και
 παρτὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ του
 Ναζωραίου, ὃν υμεις ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
 ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ

Ps 117, (118),
 Mt 21,
 Mt 21, 42. pp

ante) 15. 18. 36. 61. (reg vg sic: *factum est autem in crastinum ut con-
 gregarentur* - et *Annas princeps* etc. Similiter sah cop aeth) ... ε Ti
 κ. ανταν του αρχιερα κ. καιαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον cum MF 1.
 13. 31. al pler Chr^{9,33} | αρχιερατικοῦ (d reg pontificali): 16. 18. 26.
 31° 46. lect^o ιερατικοῦ, item sacerdotali e vg

7. εν τῷ μεσω cum MAB 61. al vix mu cat⁷³ ... Gb Sz Ti εν μεσω cum
 DKP 1. 13. 31. al⁶⁰ fere ac plur Chr^{9,33} | τουτο ἐποιησατε (sic κ^o ipse
 ex ποιητε correxit) υμεις cum ME ... ε Lu Ti ἐποι. τουτ. υμεις cum
 ABDF al pler vg (reg vero - *id fecissent*) Chr^{9,33}; item 40. (alvid) arm
 (cop?) επ. υμεις τουτο. Syr^{sch} ar^o sah υμεις non exprim

8. πρεσβυτεροι sine additam cum MAB vg (etiam colb ap Sab) sah cop
 aeth Cyr^{9,31} 104 ερακ¹⁰⁵ Fulg (vide Sab) ... ε Ti add του ισραηλ cum
 DKP al pler (33. 34. του λαου ισρ., 36. ισρ. sine του) cat⁷³ reg syr^{tr}
 arm Chr^{9,34} bis Ir^{int} 104 (*seniores israelitae*) Cyp³⁰⁹. Item Bed^{retra} 116:
*in Graeco habetur plus: Et seniores Israel, audite. Similiter in seqq ubi
 dictum est: In hoc iste adstat coram vobis senus, in Graeco habetur:
 coram vobis senus hodie, et in nullo alio* | Post πρεσβυτ. [του ισρα.] κ
 15. 18. 27. cat⁷³ vg^{cl} (non item am fu demid) colb syr^{sch} ar^o aeth
 (sed transpon) Cyp³⁰⁹ (non item Ir^{int}) add ακουσατε. Item Bed^{retra}
 ex „Graeco“, vide ante

9. ανακρινόμεθα: DK reg syr^{tr} aethPP (non r^o) ar^o Ir^{int} 104 Cyp³⁰⁹ add
 αφ υμων | ἐπι: D 31. 45. 46. επ | σέσεται cum κA (al? Coniatares
 non adtenderunt) ... ε Lu Ti σέσεται cum BDF etc. Cf Suidas:
*σέσεται και σεσημενος ος παλαιος ανη του σ - ος δε νεωτεροι σεση-
 μενος*. Cf etiam Suid sub εσωθην. Item of Steph. Thez. VII, 1708.
 Quae quum ita sint, idonea caussa non est cur σέσεται ab editione
 arceatur, fultum auctoritate codicum κκ.

10. ισραηλ: d e ietrahel | ω χυ et. Ir^{int} 104 Cyp³⁰⁹ etc: d *Christi Iesu*, am
 aeth^{ro} arP om χυ ... κ reg vg^{cl} (non am fu demid) praem του κυριου
 (vg^{cl} *domini nostri*) | κ^o ναζωραίου (κ^o -ω-). Cf ad 3. 6. 22 | ενωπ.
 υμων et. Ir^{int} Cyr^{act} 105 ... κ add σημερον, item Bed^{retr} ex Graeco (*senus
 hodie*, vide ante) | υγιής et. Ir^{int} Cyr^{act} ... κ reg syrP m⁹ Cyp³⁰⁹ Bed
 retr ex Graeco (vide ante) add και εν αλλη οιδινη (reg syrP m⁹ Cyp
 in alio autem nullo)

λίθος ὃ ἐξουθενήθεις ὑπὸ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὃ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ οὐδενὶ ἢ σωτηρία: οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἐστὶν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρεργίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τὸν τε ἄνθρωπον βλέποντας σὺν αὐτοῖς ἰστώτα τὸν τεθραυκευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν. 15 καλῶσαίτε δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους

11. ἐξουθενήθεις et. cat Did^{tr} 2,5 Thdr²,1000 Thphyl^a ... 3. 18. 46. 47. 1^{lect} Chr^{9,24} ἐξουθενώθεις (46. 47. -νουθείς?), 4. Or^{4,25} Did^{tr} 1,20 Thphyl^b ἐξουθενώθεις | υφ (al⁶ cat⁷⁵ αφ) υμων: D υφ ημων | οικοδομων (Gb'') cum MABD al³⁰ fere cat⁷⁵ Or^{4,25} Did^{tr} 2,5 et^{1,23} ... ε οικοδομουτων cum KP al longe plu Chr Thdr²,1000
12. και ουκ εστ. εν αλλ. ουδ. η σωτηρια (n om η σω.) et. Did^{tr} 2,5 et^{2,7,5} Cyrac¹²⁵ etc ... reg Ir^{int} 104 Cyp²⁰² Aug^{pecc} mer al (vide Sab) om. (Qui vero ουδε γαρ ονομα etc afferunt sine eis quae praecedunt, huius omissionis testes dici nequeunt, ut Rebapt²⁰⁴ ap Gall²) | ουδε (Gb') cum MAB al plus²⁶ cat⁷⁴ sah cop syrP Did^{tr} 2,7,5 Bas^{2,215} Euther^{5,1120} (opp Thdr^t) Cyrac¹²⁴ ... ε ουτε cum KP al plu Chr^{9,24} ... D reg syr^{ach} Did^{tr} 2,10 libere Cyp ou | ονομ. εστ. ετερ. cum KP al pler am Chr^{9,27} ... AE 13. 31. 32. 38. 57. 96. 113. 163. al²scr fu demid tol syrP Chr^{9,24} Cyrac¹²⁵ ονομ. ετερ. εστιν ... n cat⁷⁴ vgleic Did^{tr} 2,7,5 ετερ. (Did allo) ονομ. εστιν, d Rebapt²⁰⁴ aliud est nomen ... D⁵⁷ syr^{ach} aeth Did^{tr} 2,10 Bas^{2,215} Ir^{int} 104 Or^{int} 4,628 εστ. ετερ. ονομα, reg Euther^{5,1120} Cyp²⁰² (et^{2,16}) εστ. ονομ. ετερ. (non est enim nomen aliud) | υπο τον ουρανον cum MABDE al sat mu vg sah cop syr^{tr} arm aeth Ir^{int} Cyp²⁰² Bas^{2,215} Did^{tr} 2,7,5 (et^{2,10}) Cyrac¹²⁵ etc ... P h 4. 26. 31. 46. al plus⁴⁰ Thphyl^a et^b om | το δεδομενον: D⁹ ο δεδομ. (d quod datum est) | εν ανθρωποις (e in hominibus): D 117. 163. reg vg Ir^{int} Cyp Lattreil om εν | ημας cum MADEP roll reg vg syrP arm Ir^{int} Cyp Chr Cyr^{graph} 12 et²⁰¹ 25 etc ... n υμας, item Ambrst⁴⁹ (non item²⁷) ... sah cop syr^{ach} aeth Did^{tr} 2,10 et^{2,7,5} om
13. θεωρουντ. δε absq additam et. Or^{4,628} Lcif²²²: 31. 40. 96. 177. dscr Chr^{6,112} add ας ιουδαιος | ιωαννου (et. B): D⁵⁷ ιωανου | και ιδιωται (sah id. εισ. και αγραμμ.): D om | τε (et. Or Lcif etc): D cat⁷⁵ e cop δε (sah και επιγ. δε)
14. τον τε (Gb') cum MABD² (5⁷ om τε) E 5. 13. 27. 34. 40. 69. 100. 104. 12^{lect} cscr vg sah syr^{tr} aeth Chr^{9,26} Thphyl^b Lcif²²² ... ε τον δε cum P al pler cat⁷⁵ cop (videntes autem etiam) arm Thphyl^a | βλέποντες: 5. 13. 33. 40. 66. 96. al²scr θεωρουντες | D⁹ συν αυτων | εχον ... D⁵⁷ reg add ποιησαι η
15. κλεισα. δε (et. Lcif²²² etc): D⁵⁷ cscr syr^{ach} aeth om δε | αυτους: 95. 96 αυτους | απελθειν (d e abire, vg ecedere, Lcif discedere): D⁵⁷ reg

16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διανεμηθῆ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῶσώμεθα ἀντοῖς μηκέτι v. 20 λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά-

απαχθῆναι (abāua) | συνεβαλλον cum $\kappa\alpha\beta\epsilon\tau$ al plus⁴⁰ reg vg syr^{sch} cop Lcif Chr^{9,95} Thphy^{1a} ... ς συνεβαλον cum D al permu^{1d} cat⁷⁵ sah syr^P arm aeth

16. ποιήσωμεν (Gb') cum $\kappa\alpha\beta\epsilon\tau$ al²⁰ cat⁷⁵ d Chr^{ad} rom in cat⁷⁶ (sed Montf ubique -σωμεν) Thphy^{1a} ... ς Ln Ti ποιήσωμεν cum $\delta\epsilon\tau$ al plu Bas^{sel} 123 Chr^{9,95} eis²⁰ Thphy^{1b}, item faciendus (vide supra) e reg vg Lcif¹²³ al | γέγονεν: $\delta\epsilon\tau$ γεγόνενα ... 27. 29. 100. 127. Bas sel¹²³ γεγενετο | φανερόν ... $\delta\epsilon\tau$ φανεροτερον ισεν. Cf. et. Lcif¹²³ nam quia notum factum est signum - manifestum est, et non etc | αρνεσθαι cum $\kappa\alpha\beta\delta$ 5. 27. 29. 66⁹⁵ 69. 100. 104. 105. 127. 163. c^{ser} Bas^{sel} 123 ... ς Ti αρνησασθαι cum $\kappa\tau$ al plor cat⁷⁶ Chr

17. ἀλλ' (DE^F om) ἵνα: A² ἀλλ ἵνα δε | ἐπὶ πλείον: D ἐπὶ πλεον εἰ, d sed ut non amplius quid seruat in populum | εἰς τ. λαόν: E reg syr^P 123 Lcif¹²³ add εα ρηματα ταυτα (reg verba istorum). Vertit syr^P sed ne amplius sit divisio in populo (123 add propter sermones hos). Similiter sah sed ut sermo non procedat amplius (omissis εν τ. λαω), syr^{sch} sed ne amplius easat fama haec (omissis εν τ. λα.) | ἀπειλῶσώμεθ. sine ἀπειλῆ cum $\kappa\alpha\beta\delta$ 25. 40. 105. 127. 163. vg sah cop syr^{sch} arm aeth Lcif¹²³ Bas^{sel} 123 ... ς Ti praem ἀπειλῆ cum $\kappa\tau$ al plor cat⁷⁶ syr^P ar^P Chr^{9,95} Thphy^{1a} et^b (reg „communiata - e non loqui“ haec non satis recte habere videntur, nec indicatum est quantum spatii sit infer ta et c) :: ἀπειλῆ ἀπειλῶσώμ. haud alienum a Lucae usu est, quemadmodum 22, 15 habet ἐπιθυμία ἐπιθυμησα, Act 5, 28 παραγγεῖλια παραγγεῖλαμεν 23, 14 ἀναθεματι ἀνεθεματισαμεν (item Io 3, 29 χαρὰ χαίρει, alia), at nec fluctuant ista. Nescio an β, 28 in causa fuisse putem ut adderetur ἀπειλῆ, quod certe nisi invita potiore testium auctoritate retineri nequit | ἀπειλῶσώμεθα cum $\kappa\alpha\beta\kappa$ al plu (d vg Lcif communiatur, e κήρυγμα) Bas^{sel} 123 Chr^{9,95} (sed fluct lectio) ... P 15. 25. 117. 126. 137. al¹⁵ cat⁷⁶ Thphy^{1b} ἀπειλῶσώμεθα (Gb''), item $\delta\epsilon\tau$ mutata constructione ἀπλησώμεθα (*ἐπιλ.) οὐν (d communiatur ergo) | μηκέτι: A 142. Bas^{sel} 123 μη | ἀνθρώπων: P 13. 18. 32. 38. 57. 119. 126. al⁹ ser al¹² math -πω

18. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς: D syr^P 123 συγκατατιθεμένων δε αὐτῶν ἐν γῶμῃ φωνήσαντες αὐτοῖς (d consentientibus autem omnibus notitiam vocantes eos). Similiter Lcif¹²³ consentientibus autem omnibus accersentes eos. Item reg -ibus autem ad sententiam, tum pergit denuntiaverunt, qua voce deficit codex. | παρήγγ. etc: D παρηγγεῖλαντο κατὰ τὸ μὴ φθγγ. | παρηγγεῖλαν (cat⁷⁶ λαντο) sine additam cum $\kappa\alpha\beta\delta\epsilon\kappa$ 13. 15. 18. 36. 40. 163. 12^{lect} k^{ser} al fere^b cat⁷⁶ vg syr^P arm Chr^{9,95} ... ς

σκαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης
 1, 20 ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
 θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα
 γὰρ ἡμεῖς εἰδᾶμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσ-
 ἀπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
 σονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἰδοῦσάντων τὸν θεὸν ἐπὶ
 τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος
 ἐφ' ὃν γέγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

- (Gb^o) add αυτοῖς c. F 1. 81. al plu d sah cop syr^{sch} aeth Leif Thphyl^a et^b | καθολου sine το cum κ² B ... ε Ti το καθολου cum κ² ΔΕΡ (D vide ante) al omn^{vid} Chr | του ω (et. B^o): B^o cat⁹⁶ om του
19. ο δε πετρ. κα (A add o) ιωαννης (-νν- etiam B) απκριθις τε: D απουκριθις δε πετρ. κ. ιωανης (d iohannes), Leif respondentes autem Petr. et Ioh. Similliter syr^{sch} aeth | ειπον cum ΜΑΔΕΡ al omn^{vid} ... Ti ειπαν cum B | ειπ. προς αυτ. cum ΜΑΒΔΕ 5. 13. 69. 104. 105. 191^{lect} al⁵ cat⁹⁶ vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,95} ... ε προς αυτ. ειπ. cum F 1. 81. al pler Thphyl^a et^b (Leif²²³ om πρ. αυτ.) | δικας. εστιν: B τουτο υμιν δικας. φανιται | ακουειν μαλλον et. Leif Chr⁹ Cyr amos²²⁰ etc ... κ vg μαλλ. ακου.
20. δυναμι θα: B δινομιθ. | ειδαμεν cum ΜΑΒ² D 4. Chr⁹ (ad^{7,245}) ... ε ιδομεν cum B² (ιδομεν et οιδαμεν) ER al pler (al ιδου.) Chr^{9,95} et⁹⁵ et^{7,245} Cyr amos²²⁰ | μη: D^o (et. d^o) om
21. μηδεν: 100. 105. 127. k²⁰⁷ vg sah cop syr^{sch} Leif²²³ μη, 86. 117. μηδε | ευρισκοντες: D cop syr^{sch} add αιτιαν | το πως: D^o οπως, d qua ... κ 18. (item sah) om το | κολασονται. cum ΜΑΒ² DE al pl ... Gb^o κολασονται cum F 4. 5. 18. 81° 82. 88. 117. 126. 127. al plus⁴⁰ cat Chr Thphyl^a et^b ... B^o κολασων, 84. -σουσιν | δια τ. λαον (et. Leif²²³): B φοβουμεινοι τον λαον | οτι παντες: D Leif²²³ παντες γαρ | ιδοσαζ. την θεον επι etc et. demid Leif ... vg (et. am fu) clarifica- bant id quod factum fuerat in eo quod acciderat. Ad quam lectionem Bedreira¹¹⁶: Melius habetur in Graeco: Omnes enim glorificabant deum in eo quod factum fuerat. Et quod in nostris odd. additum est: In eo quod acciderat, in Graeco non habetur. Et quidem glorificabant (sic e) et clarificabant ex uno Graeco, quod est ιδοσαζον, solent indifferenter in Latium transferri; sed distat inter clarificari factum et deum in facto clarificari sive glorificari.
22. ην πλειον. τισσ. (DE^o h. l. add, i. e. repetit, ην) ο ανθρωπ. (Ir^{int} an- norum enim plus quam XL erat homo): B arm ην ο ανθρωπ. πλειον. τισσ., ²⁰⁷ Chr^{9,95} ην πλει. ο ανθρ. τισσ. | τισσιρακ. cum ΜΑΒ²; D μ ... ε Ln τισσαρακ. cum B² ER al omn^{vid} | γεγονε: cum ad (quae forma iam apud Atticos passim legitur, ut Plat. Symp. p. 178. ed. H. Steph. παραγεγονε. Similliter διαβιβηκει Xen. Anab. 7, 3, 20. αποδεδρακει ibidem 6, 4, 13.) ... ε γεγονε: cum ΜΑΕΡ al omn^{vid} | τουτο: D Ir^{int} 104 Leif²²³ om

23 Ἀπολυθίντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν
 ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ
 ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν θεόν· καὶ εἶπαν·
 δεσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
 καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος

Jer 20 (22), 17
 Ps 2, 1. 2

23. ἀπολυθίντ. δε (1. 40. 106. al¹⁰ fere Thphyl^a add οἱ ἀποστολοῖ) ...
 κ ἐκινῶν δε ἀπολ. | ἀπήγγειλαν cum ABDEF al pler. Chr^{9,108} ... κ 26.
 38. 93. al¹⁰ eor Thphyl^a 44 ἀνήγγειλ. | ὅσα πρ. αὐτοῖς: 13. πρ. αὐτ.
 ὅσα | οἱ ἀρχ. κ. οἱ πρεσβ. (et. Lcif²²²): κ οἱ πρεσβ. κ. οἱ ἀρχ. | εἶπαν
 cum MBD ... εἶπον cum DEF al omnia

24. ἀκούσαντες: D add καὶ ἐπιγοντες τὴν τοῦ θεοῦ ἐπιγγίαν | ὁμο-
 θυμαδόν: 81. 105. post φωνῆν pon ... arm om' | φωνῆν et. IrInt¹⁰⁶
 Lcif²²² etc ... κ sah cop syr²¹⁷ arm aeth τὴν φωνὴν αὐτῶν, 134: eor
 τὴν φωνῆν | εἶπαν cum MABDF 40. ... εἶπον cum κ al pler cat⁷⁰ Chr
 9,108 | σὺ sine additam cum MAB am fu demid (item vgl¹⁶ tu es qui)
 cop Ath⁵⁴⁸ (sed ipsum etiam σὺ om; est igitur δεσποτα, ὁ ποιήσας
 etc) et⁹ ap Gall^{5,109} (δεσπ. σὺ ἐποίησας) Didri 2, 141 (ut Ath⁵⁴⁸)
 Hil¹⁰⁰ (ut vgl¹⁶, item al) ... εἰ σὺ ο θεος cum DEF al pler sah syr²¹⁷
 arm aeth IrInt¹⁰⁶ Lcif²²² Thphyl^a et⁹ (IrInt tu es deus etc, item σὺ ε
 ο θεος 82. 69. al aliq sah al Thphyl^a). Similiter pro σὺ 13. 40. 96.
 κυριε ο θεος, Chr^{9,108} et¹⁰⁶ ο θεος, et aliter

25. ο τοῦ πατρ. ημ. δια πνευμ. αγ. στοματ. δαυ. παιδ. σου εικ. cum MA
 BK 13. 15. 27. 29. 36. 38. 12lect (13. 38. του παιδ.) cat¹⁷⁶ Ath⁵⁴⁸ (sic
 ed bene ex cdd⁹) et⁹ ap Gall^{5,108}. Eandem lectionem confirmant, nisi
 quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vgl qui spiritu
 sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti, IrInt¹⁰⁶ qui per spir.
 sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti, Lcif²²² qui per spir.
 sanctum et os patris nostri David pueri tui dixisti, sah qui locutus est per
 spir. sanctum in ore patris nostri David servi tui dicens, aethutr qui ipse
 locutus es in spiritu sancto per os Davidis servi tui patris nostri et dixisti.
 Item (postposito per spir. sanct. ut MABE) syr²¹⁷ qui per os Davidis patris
 nostri servi tui per spir. sanctum dixisti (item arm^{6dd}), arm^{6d} qui per
 os patris nostri David servi tui locutus es et dixisti per spir. sanctum,
 Vocatgent^{2,15} qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui
 dixisti. Cf et. Hil¹⁰⁰ qui per os patris nostri David sancti pueri tui
 dixisti, quibuscum consentit Aug^{praed} 22¹¹⁸. Item certe δια πνευμ.
 αγιου confirmant, abiecto του πατρος ημων quod orationem inprimis
 turbare videbatur, D os δια πνευματ. αγιου δια του στοματος λαλη-
 σασ δαυιδ παιδος σου (d puero tuo), syr²¹⁷ cop qui locutus es per
 spiritum sanctum (cop in spiritu sancto) per os Davidis servi tui, Didri
 2, 141 ο δια πνευμ. αγ. στοματος δε δαυ. παιδ. σου εικων et Didlat
 214 qui per spir. sanct. ore Dāv. pueri tui locutus es, ... ε. Ti ο δια
 στοματος δαυ. [του] παιδος σου εικων (ε του ante παιδ. ο, minusc
 permu, Ti Gb Sz om c. MABDE, etc) cum F 1, 31, 40. al longe plu
 (ex versionib tantummodo ap al⁵⁻⁸ et¹⁰⁶) Ath⁵⁴⁸ ex cdd priorib Chr^{9,108}

ἀγίων στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών· ἰνατί ἐφρούαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παιδᾶ σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης
τε καὶ Πόντιος Πιλαῶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, 28 ποι-
ῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ
τὰ νῦν, κύριε, ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δός τοῖς δούλοισ
σου μετὰ παρηγοίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τῆν
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασις καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι

(sed¹⁰⁰ confirmari vdt̄r δια πνευμ. αγίου. Est enim καθάπερ ο ᾧ
ἔλαγε τοῖς ἰουδαίοις· εἰ δε. ἐγὼ ἐν πνευματι θεου λαλω, οὕτω καὶ
αὐτοὶ φασ· δια πνευματος αγίου, etc) Thphyl^a et^b Cerealmaxima¹⁰,
et¹¹ (qui per os sapientis pueri tui David dixisti) :: pro testium ratione
lectionem a nobis editam certum est et antiquissimam et saeculis 2.
3. 4 ubique propagatam esse. Auctoritati qua utitur nullo modo
comparari possunt quae lectionem Elz. confirmant. Haec ex anti-
quissima correctorum studiis orta est; nec enim additamenta illa:
του πατρος ημων et πνευματος αγίου, ita comparata sunt ut non
possint non a pietate temeraria derivari. Singula verba praeter mo-
rem sed non sine causa collocata sunt. | εφρουαξαν: D εφρουξαν | κενα
ut BRP etc: MAD al κενα

27. ἐν τῇ πόλει (A add σου) ταυτη cum MABDE al plus²⁵ vg syr^{ut} sah
cop arm aeth Eus^{eccl} Chr^{9,100} Cyr^{ose} 100 esthabae⁵⁷¹ Ir^{int} 106 Tert^{prax} 20
etbapt⁷ Leif²²² Hll²⁰ et¹⁰⁰⁰ ... ε (= Gb Sz) om cum P 1. 31. al plu
cat²⁰ Thphyl^a et^b | παιδα σου (et. Eus^{eccl} etc Ir^{int} Tert Leif): D 137.
Hll²⁰ et¹⁰⁰⁰ σου παιδα | πιλωτος cum B* (: quae scriptura quum
etiam apud Lc idonea auctoritate utatur, ut Lc 3, 1 ABD 13, 1 MABD
23, 1 ABDT, nec ab hoc loco arcenda videtur. Etiam 3, 13 et 13, 28
certe ND consentiunt.) ... ε Ln Ti πολαι. cum MAB³DNH. etc | λαοις
(populis d vg Lef Cassiod²³ cop etc): e sah syr^p aeth^{ut} populo, syr^{sch}
synagoga ... κ (e vide ante) 3. 33. Thphyl^a Hll²⁰ Aug^{praed} sa²¹² λαοσ
(populus)

28. σου sec cum MAB²DE²FP al pler cat²⁰ e³ vg (et. am³ su demid) syr^{ut}
sah cop aeth Ir^{int} 106 Chr^{9,100} etc ... Ln om cum A³B 27. 105. e* am³
arm Leif²²² Hll²⁰ Aug^{praed} sa²¹²

29. ἐπίδε cum MAF al omn^{vid} ... Ln Tl ἐπίδε (AK -επίδε) cum ADE :: cf
ad Lc 1, 25 et 6, 35 et alibi | ἀπειλας (et. d minacias): DE² αγιασ |
παρηγοιασ πασης: DE²K vg cop Leif²²² Hll²⁰ πασης παρη. ... 26.
36. 57. 137. 1lect^g syr^{sch} om πασης

30. τ. χεῖρα σου cum MDE²FP al omn^{vid} cat²¹ vg (cum manum tuam exten-
das, demid - manus tuas -) syr^{ut} sah cop arm aeth Chr^{9,104-106}
Thphyl^a et^b ... Ln om σου cum A (sed eodem loco habet σε) B (d cum
manum extendas, Leif²²² dem extendis manus) | τετεινεν σε cum M* (A

διὰ τοῦ ἡρώμετος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τύπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρηγορίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδιά καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἅπαντα ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου,

σε (κτ.) BR al pler cat Thphyl^aet^b ... Ti om σε c. m^one 27. 40. 57. 99. 100. 105. 1lect 3p^o al³ser Chr^{bis} | γινεσθαι: D¹ 1. 133. 8p^o Thphyl^a γινεσθ. | οροματος: 13. add σου κας | Bedretraet¹¹⁸ ad h. v.: In Graeco habetur: Per nomen sancti pueri tui Iesu. Quod magis apostolorum votis congruere videtur. (vg - sancti filii tui)

31. ἀπαντες cum m^oABD^{EF} etc (et. Ir¹⁰⁰) ... κ^o 105. πάντες | του αγ. πνευμ. cum MABD 105. am Ir¹⁰⁰ ... ε πνευματ. αγιου cum BR al pler vg (et. fu demid) Chr¹⁰⁴ Ir^{int} Lcl¹³²², item sah cop etc | μετ. παρηγοσιας (Lcl¹³²² Amb^opl^r 2,61^o): DE Ir¹⁰⁰ et^{int} Aug^oerm²⁵⁶ (5,126^a et¹⁹) add παρτι τω θελωτι πιστεινω (Aug om πιστ.). Eadem confirmat Bed retr¹¹⁸ In Graeco habetur additum: Omni volenti credere.

32. καρδια sine articulo cum MABD⁺ arm Or^{2,34} et^{2,673} Bas^oregg²⁷⁵ 280. 477 Cyr^omich⁴²³ Euthal^(elench 413 ap Zacagn. ex initioct⁵) ... ε Ti η καρδ. cum D²XP al omn^{vid} cat²⁸ sah cop Or^{1,750} et^{2,616} Bas^oeth²⁸⁰ et^{2,345} Chr^{2,104} et^{alib} Cyr^osoph⁶²⁴ Leont¹⁴⁶ Thphyl^aet^b | ψυχη sine articulo cum MABD 96. sah cop arm Or^{2,34} et^{2,673} Bas^oregg^{ter} Cyr^omich⁴²³ Euthal^(ut ante) ... ε Ti η ψυχ. cum BR al fere omn Or^{1,750} et^{2,616} Bas^oeth²⁸⁰ et^{2,345} Chr^{2,104} et^{alib} Cyr^osoph | μια et. m²⁵ Or^{int} 2,370 Aug^oerm²⁵⁶ et^{alib} ... DE Cyr²⁴⁶ et²⁰⁵ Amb^ol³aa^o 7,275 Zeno 1,2,23 add κας ουκ ην διακρισις (ε χωρισμος) εν αυτοις ουδεμα (ε τω). Latt sic: et non erat accusatio in eis ulla d, et non erat separatio in eis ulla e (quae eadem testatur Bedretra¹¹⁸ ex „Graecis exemplaribus“) Amb, nec fuit inter illos discrimen ullum Cyp Zeno | κας ante ουδε εισ: κ om | ουδε εισ: D 36. 96° 99. 133. 142. al³ser cat²⁸ ουδεισ. Item c^o 1094 (non 1093 etc) οιδ' εισ | τ: D om, sed d et nemo quicquam ex eo quod possidebant dicebant suam esse | αιτων: D αυτου, P 1. 4. 40. 101. 106. al³⁰ fere Thphyl^aet^b αιτων ... h 18. 36. 133. om | ελεγον: κ^o ελεγον, d (vide ante) am dicebant (am nec quicquam eorum quae possidebant etc) | αλλ: D αλλε | απαντα cum MAB^{EF} al pler cat Bas^oeth²⁸⁰ Chr^{2,104} Thphyl^a ... Ln παντα cum BD 177. Mcellens²⁸ (sedlibere) Sevecat²⁸ (sedlibere)

33. δυναμει ante μεγαλη cum MABD 88. 100. 105. 113. al³ser (al^{vid}) cat²⁸ vg Chr^{2,104} Ir^{int} 286 Aug^oerm²⁵⁶ Orsies⁴⁹ ... ε Ti post μεγαλη pon cum BR al pler Thphyl^aet^b | απεδιδουν: 31. -δου | το μαρτυριον ante οι απκ. et. Ir^{int} etc ... Δκ 1. 5. 13. 38. al plus¹⁰ cat vg Thphyl^a Aug^oerm²⁵⁶ Orsies⁴⁹ post οι απκ. pon; B vero sic: το μαρτ. οι απκ. του κυρ. ω τησ αναστ. | ω χυ του κυριου cum MA am fu demid, item ad-

χάρις τῆς μεγάλης ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδῆς τις ἦν ἐν αὐτοῖς ὅσοι γὰρ κήρυκτος χωρίων ἢ οἰκῶν ὑπέρχον, πω-
 2. 45 λούτους ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων. 35 καὶ ἐτίθουν
 παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν
 τις χρεῖαν εἶχεν. 36 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν
 ἀποστόλων, ὃ ἔστιν μεθερμηνεύμενον νότος παρακλησεως, Λευεῖτης,
 Κύνπιος τῶ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλῆσας ἤνεγκεν
 τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

dito ἡμων 15. 18. 36. vg^{cl} cop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis
 transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} ε. κν. ἡμων ᾧ ᾡ) et (qui ut a ante
 της ἀναστάσεως pon) Chr^{9,104} του κυρ. ᾧ ᾡ ... Ti του κυριου ᾧ cum
 BR al longe plu sah syr^p aeth^{pp} Ir^{int} 106 Aug^{serm} 226 Thp^{hyl} a et b; Ln
 (sed ante της ἀναστ. pon) του κυρ. ᾧ [ᾡ] ... a^{ser} syr^{seb} ᾧ ᾡ :: in-
 solitum est ᾧ ᾡ του κυριου, hinc tanta varietas. Saepe legitur του
 κυρ. ᾧ, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 18. 16, 31 et alibi, nec
 raro ᾡ a testib⁹ bonis additur. Item haud rarum o κυρ. ᾧ ᾡ, ut 11,
 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, o pluior, aliena
 manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium
 ratione recipiendum duximus.

34. τις ην (B η η τις) cum KAB⁹ 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 118.
 3pe al⁹ sor (Eushist^{2, 7, 6} ἐμφορον ἀπασι - ως μηδε ἵνασι τινα ἐνδῆ
 παρ αὐτοῦσ) ... ε. Ti τις υπηρχον cum DE⁹ al plu Chr^{9,104} :: υπηρχον
 eodem versu non fuit | κτηροται; D arm add ησαν | υπηρχον cum
 K⁹AB⁹R⁹EP⁹ al omⁿvid Eushist^{2, 17, 6} Chr^{9,106} ... n⁹DE⁹ d arm om (sed
 ex his DE⁹ d arm habent, ησαν post κτηροται) | πωλουταισ ἐμφορον
 τας τιμασ ετ. DE⁹ (d. vendentes et adferebant, praestia) ... DE⁹ κα
 σφραγγιτσ τιμασ | πιπρασκομενων et. DE⁹ (d. quas veniebant) ... DE⁹
 πιπρασκομενων

35. διεδιδετο cum KAB⁹DE ... ε. διεδιδετο cum B⁹R⁹ al omⁿvid | εκαστω:
 d να εκαστω (d vg. singulari, e κησικωσ) | καθοτι αν (78. 110. 187.
 al aliq om an): h. 11. 31. καθο, 60. 63. 69* Eushist^{2, 17, 6} καθο αν

36. ιωσηφ (Gb') cum KABDE 15. 27. 40. 66* al⁹ cat⁹⁹ vg cop syr^{seb} arm
 aeth⁹ Epiph¹⁴⁹ (και γαρ βαρναβαν λεγει ιωσηφ ποτε καλομενον)
 Chr^{9,111} (ex eddhler) ... ε. ιωσηφ cum F. 1. 13. 31. al plu sah syr^p
 Chr^{9,108} (ipsam nomen ιωσηφ scribitur, tam additur οὐ δοκει μο
 ουτας εινουσ ιωα ο μετα ματθιου εινουσ γαρ και ιωσηφ ελεγετο
 και βαρσαβασ. Unde non satis clarum est utrum ιωσηφ h. l. an ιωσηφ
 legerit. Supra vero 1, 23 non tam ιωσηφ quam ιωσην invenisse vide-
 tur.) Thp^{hyl} a et b (uterque repetit verba Chr⁹) | απο των cum KABER
 h. 1. al⁹⁹ Thp^{hyl} a et b ... ε. υπο cum D al permu cat Chr | μεθερμη
 νευμενον (al¹⁰ -νοσ): η ερμηνευομενον ... 2. om | λυειτης cum B⁹
 ... ε. Ln λυειτησ cum KABER roll. Praeterea D post κυριος pon

37. αγρου: D χωριον (-ου) | προς cum 15. 18. 37. (al; neglexerunt
 conlatores) cat⁹⁴ Thp^{hyl} a ... ε. Ln Ti παρα cum BUR al pler Chr^{9,106}

V.

1 Ἀνὴρ δὲ τὸς Ἀναβίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπόλιπεν κτήμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδήσις καὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐνέγκασ μέτρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀναβία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχί

et¹⁰⁰ Thphyl^b (libere) (Or^{2,972} ἤγαγε το χρήμα καὶ εἶθι παρὰ τοὺς ἀποστόλους) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat παρὰ, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aequè ac 5, 10 παρὰ pro προσ, non vicissim

V. 1. ἀνὴρ δὲ τὸς ... κ εὖ αὐτῷ δὲ τῷ καιρῷ ἀνὴρ τὸς | ἀναβίας ὀνοματι hoc ordine cum MBEF al pler arm ... Ln orom. αναβ. cum ab 31'. 184. al¹⁰⁰scr cat¹⁰⁴ vg Chr^{9,111} (cuius nomen erat sah cop etc) | σαπφ- cum ΔBF al pler d (sapph-, item e^o sed ipse^o pro h reponit i) cop (Or^{2,972} (τα πρὸς αν. καὶ σαπφείρας) Cyrhr²⁷⁵ Thdr̄t^{4,408} (τὴν σαπφείραν) ... n° 13. Chr^{9,107}cod (idem codex alibi) σαπφ- (n^o παμφορη) ... ἢκ σαπφ-, vg σαπφ-, contra o (ex correctione) σαπφίρα, sah σαππίρα. Item -ειφ- cum ΔBF al pler ... n^oet¹⁰⁰DE 13. 105. -ειφ- (n^o σαπφίρα, n^o σαπφίρα). Item -ρη cum n^oet¹⁰⁰AEF al plu (confirmat Cyrhr²⁷⁵ σαπφείρησ) ... Ln -ρα cum BD al plus¹⁰⁰ cat¹⁰⁴ Chr^{9,112} (item Or vide ante, Thdr̄t^{2,345} τὴ σαπφείρα)

2. καὶ ab initio in κ suppletum prima manu | ἀπο (et. Or^{2,972}): ἢ ἐκ (d de practio) | συνιδιουσα cum MBEF (κ συνιδιουσα, n^o συνιδιουσα) ... ε συνιδιουσα cum DF al om¹⁰⁰vid | γυναικος sine additam cum MABDF 13. 14^a 15. 18. 27. 29. 36. 105. cat¹⁰⁴ arm Chr^{9,112} ... ε (Gb¹⁰⁰) add αὐτου cum EF al pler d vg sah cop syr¹⁰⁰ aeth Thphyl^a eib^b | εθηκεν ... ἢ εθετο, 3. 38. 133. 8P^o τεθεικεν (3. 38. -ηκεν)

3. εικ. δε: κ add προσ αυτου, item 26. vgood (ap Mtthaeum) sah cop syr¹⁰⁰ eib^b c.² aeth Thphyl^a eib^b προσ αυτου (vel αὐτῷ) post πετρ. (syr¹⁰⁰ cop aeth cum dixit conjg) | ο πετροσ cum MBEF 5. 13. 20. 31. 69. 100. 104. 105. 163. h¹⁰⁰scr cat¹⁰⁰ Chr^{9,112} ... ε om o cum DF al plu Thphyl^a eib^b | αναβια: D vgoixt vgcod (ap Ln) προσ αναβιας | πληρωσεν (ita n^o restituit ex πληρωσεν) et. Or^{2,972} Ath^{2,12} et¹⁰⁰ini¹⁰⁰ 500 Cyrhr²⁸⁵ Didri^{1,30} et^{2,10} et¹⁰⁰ini¹⁰⁰ 270 Epiph^{2,74} Chr^{9,112} Leont¹⁰⁰ Cyp¹¹⁰ Lcif¹⁰⁰. Cf Bed¹⁰⁰ ad tentavit: in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum (ut in e legitur) ... vg Didri^{2,14} Epiph¹⁰⁰ et^{2,14} Ath¹⁰⁰ini¹⁰⁰ 777 Fulg¹⁰⁰ cat¹⁰⁴ (non item op^{1,140}) Bed (ex vg, vide supra) tentavit, επειρασεν, Thdr̄t^{2,301} et^{4,301} ηπατησεν | το πν. το αγιον: DE^o το αγιον πνευμα | νοσφισασθαι sine additam cum MBEF al plu cat¹⁰⁰ Chr^{9,112} ... Ti add σε cum ἢ(ετ et¹⁰⁰iat p 31. 38. 95. 96. al plus¹⁰⁰ (in his 6 ap Scri) sah Leont¹⁰⁰ Thphyl^a eib^b

χαρίσ τῆς μεγάλης ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδῆς τις ἦν ἐν αὐτοῖς ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκῶν ὑπῆρχον, πω-
 2, 45 λύντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων. 35 καὶ ἐτίθουν
 παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν
 τις χρεῖαν εἶχεν. 36 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν
 11 ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον νῦν παρακλησεως, Λευαίτης,
 Κόννημος τῶ γενεῖ, 37 ὑπάγοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν
 τὸ ἅρημα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

ditto ἡμων 15. 18. 36. vg^{cl} eop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis
 transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} τ. κν. ἡμων ᾧ ᾡ) et (qui ut a ante
 της αναστας pon) Chr^{2,104} του κυρ. ᾧ ᾡ ... Ti του κυριου ᾧ cum
 BR al longe plu sah syr^p aeth^{pp} Ir^{lat} 106 Aug^{serm} 225 Thp^{hyl} a et b; Ln
 (sed ante της αναστ. pon) του κυρ. ᾧ ᾡ) ... e^{ser} sy^{scb} ᾧ ᾡ :: in-
 solitum est ᾧ ᾡ του κυριου, hinc tanta varietas. Saepe legitur του
 κυρ. ᾧ, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 18. 16, 81 et alibi, nec
 raro ᾡ a testib. bonis additur. Item haud rarum o κυρ. ᾧ ᾡ, ut 11,
 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, o^{pi}uor, aliena
 manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium
 ratione recipiendum duximus.

34. τις ην (B η ην τις) cum MAB² 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 106. 113.
 3^{pe} al² e^{ser} (Eushist^{2,7,8} ἐμριζον απασι - ωσ μηδε ινας τινα ενδη
 παρ αυτοσ) ... ε. Ti τις υπηρχεν cum DE² al plu Chr^{2,104} :: υπηρχον
 eodem versu. non fluct | κτητορις; D arm add ησαν | υπηρχον cum
 M²AB²R²EP al omⁿvid Eushist^{2,17,8} Chr^{2,106} ... e^{ser} D² arm om (sed
 ex his D² arm habent, ησαν post κτητορις) | πωλοντες εφερον
 τις τιμας ε². D² (d. vendentes et adferentes, praestia) ... D² και
 εφερτες τιμας | πιπρασκομενων et. D² (d. quas vendebant) ... D²
 πιπρασκοντων

35. διεδιδετο cum MAB²DE ... ε διεδιδετο cum B² al omⁿvid | ειαστω:
 D εν ειαστω (d. vg. singularis, e. κηικωσ) | καθοτι αν (73. 110. 137.
 al. aliq. om. αν): h. 11. 31. καθο, 60. 68. 69² Eushist^{2,17,8} καθο αν

36. ιωσηφ (Gb') cum MABDE 16. 27. 40. 66² al² cat² vg eop syr^{scb} arm
 aeth^l Epiph¹⁰⁰ (και γαρ βαρναβαν λεγει ιωσηφ ποτε καλονομενον)
 Chr^{2,111} (ex edd^{bler}) ... ε ιωσηφ cum P. 1. 13. 31. al plu sah syr^p
 Chr^{2,108} (ipsum nomen ιωσηφ scribitur, tum additur οὐ δοκει μοι
 ουτος ειναισ ιωσ ο μετα ματθιου ειναισ γαρ και ιωσηφ ελεγετο
 και βαρναβασ. Unde non satis clarum est utrum ιωσηφ h. l. an ιωσηφ
 legerit. Supra vero 1, 23 non tam ιωσηφ quam ιωσηφ invenisse vide-
 tur.) Thp^{hyl} a et b (uterque repetit verba Chr^l) | απο των cum MAB²
 h. l. al² Thp^{hyl} a et b ... ε υπο cum D al permu cat Chr | μεθερμη-
 νευμενον (al¹⁰ -νοσ): B ερμηνευομενον ... 2. om | λειπεισ cum B
 ... ε Ln λειπεισ cum MAB² rell. Praeterea D post κυριος pon

37. αγρου: D χωριου (-ιου) | πρσ cum M 15. 18. 37. (al; neglexerunt
 conlatorea) cat²⁴ Thp^{hyl} a ... ε Ln Ti παρα cum B² al pler Chr^{2,108}

V.

1 Ἀπὸρ δὲ τὸς Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφίρῃ τῇ γυναίκῳ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτήμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδήσῃ καὶ τῆς γυναίκοσ, καὶ ἐτέγκασ μέροσ τι πρὸς τοὺσ πόδιασ τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανασ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχί

et¹⁰⁰ Thphyl^b (libere Or^{2,678} ἡγαγε το χωρημα και εθνη παρη τοισ αποστολοισ) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat παρα, nec forte alibi; hinc substitutum est h. l. aequae ac 5, 10 παρα pro προς, non vicissim

V. 1. ἀπὸρ δὲ τὸς ... κ εἰ αὐτω δε τω καιρω ἀπὸρ τὸς | ἀνανιασ ονομασ hoc ordine cum κΒΕΠ al pler arm ... Ln orom. ανασ. cum AD 31. 134. al²scr cat⁸⁴ vg Chr^{9,111} (cuius nomen erat sah cop ete) | σαφ- cum ΔΒΡ al pler d (σαφρ-, item e* aed ipse* pro h reposult i) cop Or^{2,678} (τα περι αν και σαφφειρασ) Cyrhr²⁷⁸ Thdrt^{4,468} (τησ σαφφειρασ) ... κ^o 13. Chr^{9,107} eod (idem codexalibi) σαμη- (κ* παμφρη) ... κκ σαφφ-, vg σαφρ-, contra e (ex correctione*) σαφφρα, sah σαππια. Item -ιφ- cum ΔΒΡ al pler ... κ*ετ^oνε 13. 108. -ιφ- (κ* σαφφφρα, κ^o σαφφφρα). Item -ρη cum κ*ετ^oΔΚΡ al plu (confirmat Cyrhr²⁷⁸ σαφφφρησ) ... Ln -ρα cum ΒD al plus⁸⁰ cat⁸⁴ Chr^{9,113} (item Or vide ante, Thdrt^{2,248} τη σαφφφρα)

2. και ab initio in κ suppletum prima manu | απο (et. Or^{2,679}): κ εκ (d de praecio) | συνειδησησ cum κΑΒΚ (κ συνιδησησ, κ* συνιδησησ) ... ε συνιδησασ cum ΔΡ al omn^{71d} | γιναικος sine additam cum κΑΒΔΕΤ 13. 14° 15. 18. 27. 29. 86. 105. cat⁸⁴ arm Chr^{9,113} ... ε (Glb⁹⁰) add αυτου cum ΚΡ al pler d vg sah cop syr^{tr} aeth Thphyl^a et^b | εθνηεν ... κ εθνησ, 3. 38. 133. 8D^o τεθνηεν (3. 38. -ηεν)

3. κκ. δε: κ add προς αυτου, item 26. vg^{cod} (ap Mitthasium) sah^o cop syr^{ech} et^p c.* aeth Thphyl^a et^b προς αυτου (vel αυτω) post πετρ. (syr^{ech} cop aeth cum dixit conjg) | ο πετροσ cum κΑΒΚ 5. 13. 20. 81. 89. 100. 104. 106. 162. b^{scr} cat⁸⁵ Chr^{9,113} ... ε om o cum ΔΡ al plu Thphyl^a et^b | ἀνανια: κ vg^{alx1} vg^{cod} (ap Ln) προς ανανιασ | πληρωσεν (ita κ^o restituit ex επηρωσεν) et. Or^{2,678} Ath^{2,12} et^{int} 529. 530 Cyrhr²⁸³ Didrt^{1,30} et^{4,10} et^{int} 270 Epiph^{2,74} Chr^{9,113} Leont⁶⁸⁵ Cyp²¹⁵ Lcif¹⁹⁰. Cf Bed²⁸ ad tentavit: in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum (ut in e legitur) ... vg Didrt^{2,18} Epiph²⁰⁰ et^{2,14} Ath^{int} 777 Fulg^{ad} cat⁵⁴³ (non item^{op} 1,149) Bed (ex vg, vide supra) tentavit, επηρωσεν, Thdrt^{2,261} et^{4,261} ηπατησεν | το πν. το αγιοσ: ΔΕΤ το αγιοσ πνευμα | νοσφισασθαι sine additam cum κΑΒΚ al plu cat⁸⁵ Chr^{9,113} ... Τl add σε cum κ(ετ et^{lat}. p 31. 38. 95. 96. al plus³⁵ (in his 6 ap Scri) sah Leont⁶⁸⁵ Thphyl^a et^b

μένον σοὶ ἔμενον καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθω
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐφρεύσω ἀνθρώπου ἀλλὰ
τῷ Θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνάγιος τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν
ἐξέφυνξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας·
6 ἀνασταίντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξεπέγκαντες
ἔθασαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὠρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Ἰλέτρος
εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθα; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, το-
σούτου. 9 ὁ δὲ Ἰλέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πει-

4. μένον (Ita κ^o ipse ex μενον, aliaq̄ μενων): D⁸⁷ μεσον | ἐμενον: 13.
34. 40. e⁸⁷ μεμνε | εν (P om) τη ση: D⁸⁷ om ση | το πρᾶγμα τουτο:
D sah ποιησαι (D⁸ add το) πονηρον τουτο (d facere dolose rem istam) |
εφρευσω: D⁸ εφρευσου | τω θεω: 1. 13. 95. Bas^{1,208} Leon¹⁸⁵ om τω
5. ακουων δε ετ. (Or^{2,678} δοκι δε μοι ετι ακουων αναγιος τουσ λογιουσ
τουτουσ) Bas^{eth 244} Leif¹⁸³ etc ... D⁸⁷ ακουσασ δε, ε και ευθειωσ
ακουων | ο αναγιωσ cum καβερ al plus⁸⁰ Chr^{9,118} Thphy^{1a} etb ... ς
(= Gb Sa) om ο cum D al plu cat⁸⁶ (Or^{2,678} Bas^{eth 244} | πικων: D
παραχρημα πικων | εξεφυνξεν: D⁸ teste Wist απεφυνξεν, at et Kipl et
Seri εξεψ. Apud Or^{2,678} ubi libere totus iste locus exaribitur, est
δια τουτου πικων απεφυνξεν, sed paucis verbis post sequitur και ωσ
εψυξασ. | τουσ ακουοντας (13. om teste Treg) sine additam cum
κ^o ABD 15. 27. 29. 37. 100. 117. k⁸⁷ cat⁸⁷ vg sah cop syr^{sch} aethPP
ar^o Or^{2,678} Leif¹⁸³ ... ς (Gb⁰⁰) add ταυτα cum κP al pler syrP arm
(aeth^{ro} cum, arP talia) Bas^{eth 244} Chr^{9,118} Thphy^{1a} etb
6. ανασταντ. δε: κ add παραχρημα
7. ωσ (κ^o): κ^o εωσ | διαστημα: D -στημα
8. απεκριθη cum καβερ etc (et, Or^{2,674} και απικρ.) ... D vg^{cl^o} (contra am
respondens, fu demid respondit) sah cop syr^{sch} aeth Leif¹⁸³ ειπεν, κ
(πρὸς ην ο πετρ. εφη) εφη | δε cum καβερ al pler cat vg cop syrP
Chr ... 15. 17. 73. sah arm om, nec exprī syr^{sch} ... κ vide ante; 180.
Or και απικρ., item aeth Leif (dixitque) | πρὸς αυτην cum καβερ (κ
vide ante) al¹² cat⁸⁷ Or Leif ... ς αυτη cum r al lounge plu vg (syri^l
ei c.) Chr^{9,118} Thphy^{1a} etb | πετροσ sine articulo cum καβ 12^{lect},
item (πετρ. πρ. αυτ.) d⁸⁷ cat⁸⁷ ... ς Ti ο πετροσ cum DER al pler
Or^{2,674} Chr | ειπε μοι ε (13. εωσ) ... Or λεγων ει ... D⁸⁷ επιρωτησω σε
ει αρα | τοσουτου (h. l. et. Or Leif etc): D⁸⁷ sah post το χωριον pon |
η δε: D⁸ η δη | ναι (et. Or Leif etc): A⁸ om, sed ipso⁸ suppl; Leif
non exprī
9. ο δε πετροσ sine additam cum μηδ 29. 69. 105. 163. vg (Leif¹⁸³ post
illa vero ait: Tanti, statim pergīt: Quid convenit etc, omissis ipsis ο
δε πετροσ) ... ς add ειπε cum λ al pler sah cop syrP (et syr^{sch} Dixit
ei Simon) arm Chr^{9,118}, item Or^{2,674} add φησ. ... κ ειπεν δε πετροσ
(aeth et dixit ei Petrus) | πρὸς αυτην: D⁸⁷ om πρὸσ (praecedente
τροσ) | τι (et. Or etc): κ^o add οιν (κ^o abstulit) | συμφωνηθη (et.

ράσιμ τὸ πνεῦμα κυρίου· ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαυμάτων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσαν δὲ παραχρῆμτι πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούνοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα πολλά ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ ^{α, 11} Σολομῶντος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἠμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστευόντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε

Or^{2,574} Bas^{1,808} Cyrhr²⁰⁶ etc, d e vg conueni: D σινηφωνησεν | κυριου et. Or Bas Cyrhr etc ... D του κυριου | επι τη θυρα (Α ταισ θυραισ): E praem ειστανται (e ian)

10. *επεσεν δε cum κΑΒΕF al omn^{vid} cop syrP arm etc* (Or^{2,574} *επεσ. γαρ παραχρη. και αιτη*) ... D *syr^{sch} aeth Lcif¹⁰³ και επεσεν* (Lcif *et protinus cecidit ante pedes eius*) ... vg sah om copulam | *προς cum κΑΒD Or ... ε παρα cum EF al pler* (nonnulli *επι vel υπο*) Chr^{9,113} ... 15. 18. 86. cat⁸⁰ *ενωπιον pro προς τ. ποδας | ευρον cum κΑΒF al omn^{vid} Chr ... TI ευραν cum Δ, E ηυραν | και εξενεγκαντ. εθαψαν* (d *et cum extulissent sepelierunt, e et effrentes sepelierunt, vg et extulerunt et sepelierunt*) ... DE^r *και συνστειλαντισ εξηργησαν και εθαψ., syr^{sch} et collegerunt, delulerunt, sepelierunt eam, item ar^o et portarunt eam et adierunt cum ea et sepelierunt eam*

11. *επι: Δ om, nec expri sah | ακουοντας: D -ντες*

12. *δια δε cum κΑΒΕF al omn^{vid} vg sah cop syrP arm Cyrhr²⁷⁵ Chr^{9,113} ... B δια τε, item syr^{sch} aeth | εγινετο* (et. ε^o Gb Sz) *cum κΑΒDEE al plu cat⁸⁰ vg sah cop syr^{utr} arm Chr Lcif²²⁸ ... ε Gb' εγενετο cum 4. 13. 14. hscr al mu Cyrhr²⁷⁵ Thphyl^a et^b | πολλα ante εν τω λαω cum κΑΒ DE 5. 13. 31. 96. 105. o^{scr} vg syr^{sch} Cyrhr Lcif ... ε TI post εν τ. λαω om 1. al longe plu cat syrP Chr ... sah cop ante σημειω pon, 133. 19lect k^{scr} aeth om | απαντες cum κΑD al omn^{vid} Chr ... Ln παντες c. ΔBE ... aeth om. Praeterea D 42. sah aeth add εν τω ορω, item E εν τω ναω σινηγγημοι | εν τη στοα: D 42. add τη | σολομωντος (η σολομ.) cum κΑ 13. (σωλομ.) al sat mu (5 ap Mtthaeium, 2 ap Seri) cat⁸⁰ Chr Thphyl^a et^b (: ut 3, 11 edidimus cum κΑΒCF etc) ... Gb Sz TI σολομωνος cum BDEE al plus⁹⁰*

13. *των δε* (syr^{utr} aeth και των) *λοιπων ουδεις* (B ουδεις) ... D και ουδεις των λοιπ.

14. *προσετιθεντο: 1. 3. 4. 47⁺ al* (neglexerunt conlatores) *-θοντο | πιστευοντες: A 13. 33. 34. οι πιστ. | πληθη* (et. d multitudo): DE^r πληθη, 43. 47. 3P^o πληθη

καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκρέμειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιν-
ρίων καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου Ἰητροῦ κἂν ἢ σκιά ἐπισκιάσῃ
τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν περὶ τὰ πόλεων
Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἧ ὄσα

15. καὶ εἰς τὰς cum MABD² 5. 13. 36. 40. 69. 96. 100. 105. 127. 163.
k^{cor} al^b (sed 100. 163. om καὶ) cat⁹⁰ (εἰς et. arm, item κ καὶ εἰ τὰς
πλατείας, am demid Lcif²²³ ita ut in plateis (vg^{cl^o} fu in plateas) ei-
cerent, d ita ut in plateis iuferrent. Similiter in plateas efferrent sah
syrr^{tr} (aeth praeteritis els verbls et afferabant aegrotos in lectis et po-
nebant eos ut). Cf et. Thdrt^{2,244} οτι πολλοὺς τῶν αρρωστ. εν ταις
πλατειαις ἐπι κλινῶν ἐτιθεισαν ... ε Τι κατα τας cum D^o (omisso τας)
F 1. al plu (12^{lect} καὶ κατα τας) Chr^{2,115} Thphy^{1a} et^b, item per pla-
teas cop | τοὺς ασθενεις; D 15. 18 36. add αυτων | τιθειναι; κ add
εμπροσθεν αυτω | ἐπι: Δ add των | κλινριων (Gb^o) c. MABD 7. 8. 15.
18. 36. 40. 69. 163. al pauc cat⁹⁰ Cyr^{hr}²⁷⁵ (πιπληρωσθαι δε τας
πλατειας των ἐπι ταις κλινριοις καὶ κραββατοις ασθενῶν). Cf et.
Latt. qui (d e vg Lcif) praebent lectulis ... ε κλινῶν cum KP al plu
Chr Thdrt | κραβατων cum MAB^oD 25. 26. 33. 40. 96. (al^{vid}), item
d e am fu grabatis (vg^{cl^o} demid grabatis) ... ε κραβατων cum B^oKP
al plu (1. c^{ser} κραβατων) :: cf ad Mc 2, 4. 9. 11 etc | η σκια (et.
Cyr^{hr}²⁷⁵ Lcif²²³ etc); κ 33. 66^{vid} Thdrt^{2,215} Thphy^b (non item^a)
add αυτον, item vg (ut veniente Petro saltem umbra illius etc) arm
syrr^{tr} sah | επισκιαση cum MABEF al pler Cyr^{hr}²⁷⁵ Chr^{2,115} Thdrt^{2,244}
... ε 13. 31. 100. 101. 58. 133. cat Thphy^b επισκιασει | τιν: 13.
τινα; αυτων; D add απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθειας ης
εχιν εκαστος αυτων, item κ και ρισθωσιν απο πασης ασθειας ης
εχον. Item vg (et. am demid al, sed non fu al) et liberabantur (sic
am Lcif, vg^{cl^o} demid liberarentur; allachm add omnes) ad infirmitate
(sic am demid, item Lcif addens sua; vg^{cl^o} infirmitatibus suis)
16. συνήρχετο δε (et. Lcif²²³): κ διο συνήρχετο | και pri cum MABDE²KP
al om^{vid} vg sah syr^p Chr^{2,115} ... DE² d syr^{sch} cop arm aeth Lcif
om | το: D om | περι: B^o περι (d multitudo finium unde in hieru-
salem) | ιερουσαλημ cum MAB 103. k^{cor}, item hierusalem vg (et. am fu)
Lcif; confirmant etiam (circa hierusalem) sah cop syr^{tr} aeth ... ε
(sed Gb^o) Ti praem εσο cum DE² al pler demid arm Chr. Ceterum in
Α ιλημ φερωντες ασθε rescripta sunt; videtur prima manu εηλ pro
ιλημ scriptum aut ιλημ omissum fuisse. | φεροντες: κ add μεθ αυτων
| ασθεις: 31 τοὺς ασθ. | υλο: D απο | οιτινις cum MABEF al pler
vg etc ... DE² 38. 113. al^{2^{cor}} sah Lcif²²³ καὶ (item 100. 18^{lect} arm
οιτινις καὶ) | εθεραπευοντο απαντες ... D ειρωτο παρτες (d voro
qui curabantur universi)
17. αναστας δε et. Bas^{oth}²³¹ Lcif²²³ etc (syr^{sch} ar^o non exprim ανα-
στας, habent enim et repletus erat invidia princeps sacercl.) ... κ και

αἴρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον 4. 3
 τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τειρήσει
 δημοσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς
 φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· 20 πορεύεσθε καὶ σταθέντες
 λυλεῖτε ἐν τῇ ἱερῇ τῇ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.
 21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδί-
 δασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνακά-
 λωσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ
 ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ πινα-
 γνόμενοι ὑπηρεταί οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀνυστρέψαν-

ταῖτα βλέπων αναστας. Confirmat Bedtr¹⁸¹ haec lectio in Graeco ita incipit, respiciens ad priora: Et videns haec (e haec vid.) exurgens prius. sacerd. | ζήλου (B⁹): B⁹ ζήλου

18. ἐπέβαλον (et. Lc1f²²⁸ etc): A c^{scr} ἐπιβαλλον | τ. χεῖρας sine addi-
 tam cum MABD 15. 18. 36. 40. cat⁹¹ v^h syr^{sch} arm Lc1f Thphy¹⁸ et¹¹
 (aeth et comprehenderunt eos) ... ε (Gh⁹⁰) add αυτων cum EF 1. 18.
 31. n1 pler sah cop syrP Bas^{eth} 284 Chr^{9,110} | εθεντο: D⁹ ηθεντο | εν
 τηρειαι (vg e in custodia publica, d in adseruatione publica) ... ε Lc1f
 110 τηρησαι, in custodia, Item sah (sah Lc1f om δημοσια) | δημοσια:
 D ad h και επορευθη εις εκαστος εις τα ιδια
19. αγγελος de usq νυκτος: D syr^{sch} τότε δια νυκτος αγγελ. κυριου |
 νυκτος cum M⁹ABD 40. 69⁹ ... ε praem της cum M⁹CP al pler Bas^{eth}
 284 Chr^{9,110} | ανοιξας cum MA 15. 18. 86. 40. 96. cat⁹¹ vg (aperiens -
 et edicens eos dixit) sah (cop aperuit eduxit) ... ε Ln ηρωξε (-ξεν)
 cum B (D⁹ Chr^{9,110} ανοιξει, D⁹ ανοιξαν) EF al pler syr^{utr} roll Bas
 eth Chr^{9,110} et 281 Lc1f (aperuit - et eduxit illos dicens) | εξαγαγων τε
 cum MADP etc (sah eduxit eos dicens eis) ... κ Chr^{9,121} και εξαγαγων
 ... B 78. εξαγ. δε
21. ακουσαντ. δε εισηλθον (Lc1f²²⁸ cum hoc itaque audissent, introierunt)
 ... ε εξελθοντες δε εκ της φυλακης εισηλθον. Similiter syr^{sch} ar^c
 et egressi sunt tempore diluculi et intraverunt | ειδασκον: aeth docuerunt
 populum hunc sermonem vitae (: ut mox praecessit) | παραγιννομενος
 (B⁹): B⁹ -μενος | οι συν αυτοις: D add εγερθεντες το πρωι | σινικαλι-
 σαν: D και συνκαλισαμνοι (non mutatis quas sequuntur και απι-
 στειλαν), d vero sic: cumque (exprim παραγ. τε) venisset pontifex -
 exurgentes ante lucem et convosaverunt - et miserunt
22. παραγενόμενοι ante υπηρετας cum MAB 38. 40. 69⁹ 96. 100. 106. 118.
 163. al⁹scr vg cop aeth (syr^{sch} et quum abissent qui missi fuerant ad
 eis non invenerunt) Lc1f²²⁸ (15. 18. Chr^{9,120} παραγενομ. δε οι υπηρετ.)
 ... ε post υπηρετ. pon cum D⁹EP al pler cat sah syrP. Praeterea D vg
 syrP c.⁹ post υπηρε. παρεγ. (παρ. υπηρε.) add και ανιξαντες την φυ-
 λακην | ουχ (D ουκ) ευρον: κ ουχ ηυρον | εν τη φυλακη: D ειτω lced
 vide aute), vg (vide ante) aeth^{utr} plane om | αναστρεψ. δε (13. om)

τες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσποτήριον εὐνομεῖ κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοιξάντες δὲ ἕσω οὐδένα εὐνομεν. 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγεγόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τύττε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτούς, οὐ μετὰ

απηγγ.: D⁸⁷ ἀναστρεφάντες καὶ ἀπηγγ., d *reverti eunt et renuntiaverunt* | ἀπηγγειλαν: κ ἀπηγγιλον

23. οτι (et. Lefl²³³): κ⁸⁷ vg om | το σινε μεν cum MABD h 17. 26. 105. 17^{lect} e arm syrP (nec exprim μεν syr^{sch} aeth) ... ε add μεν cum κ⁸⁷ al pler cat⁹² vg sah cop Chr^{9,130} Lefl²³³ | ευνομεν: κ utroq loco ημεραμεν, 13. priore loco ευραμεν | κεκλεισμενον: D⁸⁷ εφυκλεισεισι. (sic; εν male repetitum est post ευρομεν) | εστῶτας sine εξω cum κλ MDEF al longe plu cat vg sah cop syr^{ult} arm aeth Chr^{9,130} bis Lefl ... ε (= Gb Sz) praem εξω cum praec ut^{vid} minusc | επι cum MABD 31. 96. cat, item ad d e am fu demid sah syr^{sch}; Lefl in ἱακμα ... ε προ cum κ⁸⁷ al pler vg^{cle} (ante) cop syr^{sch} arm Chr (aeth libere et custodes custodiebant portas)

24. ο τε στρατηγος του ιερου και οι αρχιερεω cum MABD 15. 18. 33. 36. 69. 81. 100. 163. e^{ser} cat⁹² vg sah cop arm (teste conlatore Gbii). Similiter syr^{sch} ar⁹ et aeth οι αρχιερεω και οι στρατηγοι (syr^{sch} sine punctis potest etiam esse ο στρατηγος, item est ar⁹) του ιερου, item Lefl principes et pontifex sacerdotum ... ε Ti ο τε ιερειω και ο στρατηγος τ. ιερ. και οι αρχιερ. (: cf 4, 1) c. p 13. 31. al longe plu, item κ et Bedroir¹²¹ ex Graeco οι ιερειω και ο στρ. etc, item 67. 98. 104. syrP Chr ο τε αρχιερειω (syrP poterat in eundem modum et. ο τε ιερ. reddere) και ο στρατηγ. του ιερ. και οι αρχιερειω | διηπορουν: κ et Bed ex Graeco praem εθαυμαζων και. Ita vero Bedroir¹²¹ ex Graeco: *Ut audierunt autem verba haec sacerdotes et magistratus templi et principes sacerdotum, mirabantur et ambigebant de illis quidnam vult hoc esse: quae quidem passim ab e differunt | τε (n^o): n^o το τε | γειροτο: D⁸ γειηται ... κ Bed ex Graeco θελω εναι*

25. απηγγ. αυτοισ σινε λεγων cum MABDEF h al longe plu vg sah cop syr^{ult} arm^{od} Chr^{9,130} ... ε (= Gb Sz) add λεγων cum minusc vix mu cat⁹² arm^{edd} (aeth venit quidam et dixit illis) Lefl²³³ (dicens: Ecce omisso οτι) | ιδου: h om | ος (n^o): n^o om | εστῶτες και: n^o om, n^o suppl εστῶτες, n^o εστῶτ. και

26. ο στρατηγος: κ add εν τω ιερῷ | ηγεν cum MBD³ (D⁸ 1^{scr} ηγαγον, d *deducabant*) ... ε Ti ηγαγειν cum AEF al fere om cat vg (adduxit) etc Chr^{9,130} Lefl | ου: D⁸ d om | εφοβουντο γαρ: D⁸⁷ φοβοιμενοι γαρ | μη cum MABDE 5. 13. 40. 96. ... ε Ti praem εναι cum AF al pler cat Chr

βίας, ἐφοβούντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθοσθῶσιν· 27 ἀγαθόντες δὲ αὐτοὺς ἔστισαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐκηρώτισαν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς 28 λέγων· παραγγελία παρηγγεῖλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17 ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν 4, 19 πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κραμάσαντες ἐπὶ ξύλου· 31 τούτου ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὑψώσιν τῇ δεξιᾷ 2, 15 αὐτοῦ τοῦ θύναται μετάνοιαν τῇ Ἰσραὴλ καὶ ἄρῃσιν ἀμαρτιῶν.

27. ἀγαθόντες: 13. ἀπαγαγόντες | ο ἀρχιερεὺς: D⁸⁷ d Lc1f²²⁸ ο κριεῖς (sacerdos) :: cf ad v. 24

28. παραγγελία cum κ^α AB d vg cop Ath⁹⁰¹ Cyr⁹⁰¹ al⁴⁵⁵ (item Chr⁹⁰¹ 7, 170 omisso παραγγελία) Lc1f²²⁸ ... ε (Gb⁹) praem οὐ (e nonne) cum κ^α D⁸⁷ K¹ al omn^{vid} cat⁹² sah syr^{utr} arm aeth Ath⁹⁰⁰ Bas⁹⁰¹ Chr^{9, 120} (οὐχ) et 7, 420 Cyr⁹⁰¹ al⁴⁵⁵ Thdr^{2, 228}. Item Bed⁹⁰¹ 121 ex Graeco (consequentius habetur in Graeco: Nonne praecipiendo praecipimus vobis) | διδάσκειν (et. Lc1f etc): A 17lect Chr^{7, 420} (non item ad h. l.) Cyr⁹⁰¹ al⁴⁵⁵ Thdr² λαλεῖν | καὶ ἰδοὺ: D⁸ d om καὶ | πεπληρώκατε cum BD K¹ al pler Bas⁹⁰¹ Chr^{9, 120} Cyr⁹⁰¹ al⁴⁵⁵ Thdr^{2, 228} ... κα 15. 18. 36. cat⁹⁰ Chr^{9, 120} Cyr⁹⁰¹ al⁴⁵⁵ πληρώσατε | ἐπαγαγεῖν: D⁸ εραγαγ., 31. ἐπαγαγεῖν | τούτου (vg istius, d e huius): D⁸⁷ sah Lc1f εκεινου (illius) ... 27. 29. 17lect om

29. ἀποκριθεὶς δε usq εἶπαν: D e δε πετρος εἶπεν (d respondit) προσ αὐτους, eaque et D⁸ et d⁸ post πειθαρχεῖν usq ἀνθρώποις pon | πετρος cum κ^α B¹ H¹ K¹ al⁴⁰ Bas⁹⁰¹ Chr^{9, 121} ... ε ο πετρ. cum minusc prima cat (D vide ante) | εἶπαν cum κ^α B¹ E ... ε εἶπον cum H¹ al omn^{vid} Bas⁹⁰¹ Chr | δε: D⁸⁷ δε (est igitur βούλεσθε ἐπαγαγεῖν - πειθαρχεῖν δε θεῷ etc). Eadem verba respicit Polye ap Eushlat^{5, 2, 7} οὐ γὰρ ἴσον μείζοντα εἰρηκασί· πειθαρχεῖν δε θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. Item Or^{1, 761} εἰ^{int} 4, 625 Hippoc⁹ εἰ^{int} (πειθαρχεῖν γὰρ δε θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις) Eusdem¹¹⁶ Bas⁹⁰¹ (- μᾶλλον θεῷ ἢ -) et 212 et 223 249 etc. Ceterum Bed⁹⁰¹ 121 interrogative legitur in Graeco: Obedire oportet deo magis an hominibus? Sic revera e habet. Similiter vero etiam Lc1f²²⁸ Utrum obedire oportet deo an hominibus?

30. ο θεὸς cum BD¹ H¹ K¹ al omn^{vid} vg syr^{utr} rell Chr^{9, 121} (nil probat Or^{1, 120} διοπερ καὶ λεγουσιν οὐ πειθαρχούντες θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθ. πετρος καὶ οὐ ἀποστολοι· ο θεὸς etc, nec magis Ir^{int} 126) ... κα cop wllk ο δε θεος | ε⁷ et. Or etc ... ε et Bed⁹⁰¹ 121 ex Graeco τον παιδα αυτου ε⁷

31. σωτηρα: 31. πατερα (confusis σα et πα) | τη δεξια ... D⁸⁷ sah Ir^{int} 126 τη δεξη (gloria Ir^{int}), d caritate (pro claritate?) | του θυναι c. κ^α B Chr^{9, 121} semel et 122 (sed 122 ἐπι τω θυναι). Cf vg ad dandam participationem; contra d e Ir^{int} dare ... ε Ln Ti om του (: praegresso

32 καὶ ἡμεῖς ἴσμεν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ
 ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 Ἀνι-
 σταὶς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδι-
 δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώ-
 πους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλιταί,

αυτου) cum M^oAD^oEN^o al omn^{vid} Chr^o,¹²¹ semel | μαρτυρων (D^o 3. των
 μαρτ.) sine additam et. Ir^{int} ... D^o d sah aeth^o (non itempp) add
 εν αυτω

32. ἴσμεν hoc loco (i. e. post ἡμεῖς) cum M^oD^oEN^o al omn^{vid} vgele fu
 demid sah cop syr^p etc ... Λ d am syr^{sch} Ir^{int}¹²³ post μαρτυρες pon
 ... Δ om (nec exprī aeth) | μαρτυρες sine additam (Gb^o) cum M^oD^o
 18. 25. 26. 34. 40. 104. 106. 137. 163. 177° 3P^o g^oer h^oer d (et nos
 ἴπρι testes sumus) vg sah cop syr^{sch} arm^ob Did^{tri}^{1,12} (edrom²⁵) Chr
^o,¹²³ ... B εν αυτω μαρτυρες (omisso ἴσμεν, nisi forte εν ex ἴσμεν
 ortum est: ἴσμεν αυτω μαρτ.), Ir^{int}¹²⁶ nos in eo testes sumus, 69° 100.
 105. εν αυτω ἴσμεν μαρτ. (atque sic Ln) ... ε Τῖ αυτου μαρτυρες cum
 M^oD^oEN^o al longe plu (sed nonnulli μαρτ. αυτου) cat syr^p aeth Chr
^o,¹²¹; item 31. αυτω μαρτυρες (e^oer αυτο μαρτ.) | των ρημ. τούτων:
 D^o d praem παντων | καὶ το πνευμ. sine δε cum M^oAD^o 31. 33. 40.
 69. 100. 105. 163. 180. Did^{tri}^{1,12} Chr^o,¹²³ Thphyl^b, nec magis agno-
 scunt δε vg d (aliter e) syr^{sch} arm aeth Ir^{int}¹²⁶ (cop et deus dedit spi-
 ritum sanctorum audientibus ipsum, sah deus dedit eum audientib. eum) ... ε
 Τῖ καὶ το πν. δε cum M^oD^oEN^o al pler cat syr^p Chr^o,¹²¹ Thphyl^a :: non
 desunt exempla ubi δε praecedente καὶ apud ipsum i. e. in vectum est |
 ο ἔδωκ. cum M^oAD^oEN^o etc ... D^o κ εν (d e huc non valent: spiritum -
 quem) ἔδωκεν ... B 17. 73. sah cop (vide ante) om o

33. ἀκούσαντες: P al⁹⁰ ἀκουοντες. Cf d e Lcif²²³ audientes; vg vero
 haec cum audissent ... κ 28. 137. 180. sah syr^{sch} et^p c.^o Lcif add
 ταυτα (137. 180. syr^{utr} τα ρηματα ταυτ.) | ἐβουλεύοντο cum M^oDN^o al
 longe plu (al pauc Thphyl^b -λευσαντε) e vg syr^{utr} Lcif (d e vg Lcif
 cogitabant) ... In ἐβουλεύοντο cum M^oEN^o al¹⁴ cat sah cop arm aeth
 Chr^o,¹²¹ et¹²² | ανελειν: 31. 47. 96. του ανελειν

34. εν τω συνεδριω ... M^oD^oEN^o cop ar^p εκ του συνεδριου. Praeterea κ add
 αυτων ... syr^{sch} ar^o plane om | εξω: 78. sah cop post ποιησαι pon
 | βραχυ sine τ: cum M^oAD^oEN^o al plus¹² (15. 18. 66. nec ipsum βραχυ
 habent) Chr^o,¹²² bis et^{1,771}, nec magis exprim τ: vg (ad breve, d ru-
 ellum, e modicum) sah cop syr^{utr} aeth ... ε βραχ. τ: cum EN^o al longe
 plu arm; ponunt autem H al¹⁰ Thphyl^a ante ποιησαι | τους ανθρω-
 πους (Gb^o) cum M^oAB 80. vg (et. am^o fu demid; ipse am^o vero aposto-
 los ex homines fecit) cop arm Chr^o,¹²² bis ... ε τους αποστολους cum
 M^oEN^o al fere omn cat am^{corr} (vide ante) tol sah syr^{utr} aeth Chr^o,^{1,771}.
 Idque D 3. 46. 60. al² a^or al aliq etc ante εξω (D) vel ante βραχυ pon
 35. ειπ. τε st. vg sah syr^{sch} etc ... c 13. 58. e cop syr^p ειπ. δε | προς
 αυτους: D sah πρ. τους αρχοντας και τους συνεδριουσ | ιρα- et. AB

προσέχετε ἑκαντοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.
 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδῶς, λέγων εἶναι τινα
 ἑαυτῶν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὅς ἀη-
 γήθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς
 οὐδέν. 37 μετὰ τούτων ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις τῆς ἀποφραγῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκείνους
 ἀπόλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
 38 καὶ τὰ τῶν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων

- DEHP etc (et. e vg): κ ἰσθρα-, κστ ἰσθρα-, d istrakelias. Item -λειται
 cum MABDE ... ε Ln -λται cum HP al omn^{vid} | εαυτοῖς (31. 96.
 αυτοῖς): D² εαυτοῖς | ἐπὶ τ. ἀνθρ. τούτοις: κ τοι cop (non item sah)
 ἀπο τῶν ἀνθρώπων τούτων | πράσσειν ut ABCDEHP etc ∴ κ πράττειν
36. τούτων τῶν ἡμερῶν: 31. τῶν ἡμ. τούτ. | εαυτῶν sine meyan cum κA²
 BCHP al plu vg (et. am fa demid) sah cop syrP arm Eus^hist², 11,1 Chr
 2, 120 et^{1,771} ... D praem meyan (d dicens esse quendam pagnum ipsorum),
 item Or^{1,572} ante τινα εαυτῶν (assertilibere: εροουμεν οτι θειδας πμο
 της γενσεως ω γεγνηε τις παρι ιουδαισις, meyan τινα εαυτων λεγων)
 ... A² κ al¹⁰ tol syrach Cyr^{sa}l¹⁰⁵ Hier^{lit} 2,1 add meyan, item Cyr⁴, 642
 (λεγ. τινα εαυτ. ειραις meyan) | ᾧ: DE² add κα | προσεκλιθη (Gb²)
 cum MABCOS¹⁷. 31. 38² al plus¹⁰ Cyr^{sa}l¹⁰⁵. Item σ²D²EHF al⁴⁰ fere
 προσεκλήθη (σ² - κλήθησαν, D² - κλειθθησαν. Versiones vide post)
 ... ε προσεκωλληθη cum 18. al ut^{vid} mu Chr², 120 (1,771 και ηκολουθη-
 σαν αυτω) Cyr⁴, 642 Thphyl^a et^b (sed 69. Cyr -θησαν) ... 15. 18. 36.
 προσετεθη (similiter Hier^{lit} cui appositis sunt), 58. προσεκληρωθη.
 Kz versionibus habent e vg cui consensit, d cui adsensum est (pergit
 numeri sinorum), syrP cui inclinaverunt, arm cui accesserunt, cop cui
 adhaeserunt, syrach sah aeth cui secuti sunt | ἀνδρῶν ἀριθμὸς cum
 MABCE 31. 69. 96. 104. 105. 163. fa demid Cyr⁴, 642 et^{sa} 105 ... ε
 ἀριθμ. ἀνθρ. cum DEHP al pler vg^{cl^o} am Chr², 120 (1,771 ἀνδρες τετρα-
 κοσοι, qua licentia etiam sah et alii interpretes usi sunt) | ὡς cum
 κ²ABCDE al¹⁰ Chr², 120 ... ε ωσι cum κ²HP al longe plu cat Cyr⁴, 642
 et^{sa} 105 | τετρακοσίων et. n^o Cyr^{sa}l¹⁰⁵ ... κ² Cyr⁴, 642 τετρακοσιοι |
 ὡς ἀηγήθη: DE² ὡς διελυθη, Eus^hist², 11,1 ὡς κατελυθη, ... DE² add
 αυτοῖς δι αὐτοῦ | διελυθησαν (et. Eus^hist): DE² om, d om διελυθ.
 κα | εἰς: 36. 65. cat ὡς | οὐδεν: D 33. ουθεν
37. ἀπέστησεν: H ἀνεστησεν | λαὸν sine additam cum κA²B 81. d vg
 Eus^hist^{1,5,2} (ex eddpler eddhein etburt) Cyr^{sa}l¹⁰⁵ ... ε λα. κωνον cum
 A²HP al pler cat sah syr^{ar} arm aeth Cyr⁴, 642, item ε 5. 13. 40. 96.
 180. κ²ori cop Eus^hist (ut ed^lkm) κωνον λαον ... CDE² Eus^hist (edd
 steph etal) λαον πολυν (σ² -λυ) | ἀπόλετο: r al hliq ἀπολετο | παν-
 τες (et. Eus^hist): D 95. om | ὅσοι (et. C²): C²et² οι, item d e qmī (con-
 tra vg omnes quotquot)
38. τα τῶν (et. B²): B²E om τα ... D add ἀδελφοι (DE² εἰσιν ἀδελφ.) |
 ὑμῖν (n^o): κ² om | ἀφετε cum MABO ... ε TI εασατε cum DEHP al omn
 vid cat Chr², 120 | αιτους: D 34. add μη μιαναντες τας χειρας (non

καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλὴ αὐτῆ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνησθε καταλῶσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε. 40 ἐπέισθησαν δὲ αὐτῶ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δεῖραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε

coīnquātas manus), item κ Bed^{reir} 123 ex Graeco μη μολυνοντες (coīnquāntes) τας χεῖρας ὑμῶν | ἢ βουλ. αὐτῆ cum κABCDE al plu cat vg rell Or^{1,273} Chr Thphyl^a ... ηρ al⁴⁰ fere arm^{edd} Thphyl^b om αὐτῆ, hinc Gb^o. Ceterum Ln sic: αὐτούς (ὅτι ἐὰν - οὐ δυν. καταλ. αὐτούς), μή ποτε etc.

39. εἰ: κ εαν, item Or^{1,273} sed pergit δε η εε θεοῦ | δύνησθε (Gb^o) cum κBCDE al²⁵ fere cat⁹⁷ vg (et. am demid) sah Or^{1,273} Chr^{9,123} et¹⁵⁰ et^{1,711} Thphyl^b ... ε δύνασθε c. ΔHP al plu fu cop syrP aeth Thphyl^a | αἰτούς (Gb^o) cum κABCDE al plus¹³ cat am fu syrP arm aeth Bed^{reir} 123 ... ε αὐτο cum C⁹HP al longe plu vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} Chr^{9,123} et^{1,711} Thphyl^a et^b ... Or^{1,273} τῆν τουτου διδασκαλιαν, 180. αἰτον, vg^{cod} (ap Gb) plane om. Prasterea κ Bed^{reir} 123 ex Graeco add οἱτε ἡμεῖς οἱτε οἱ αρχοντες (e magistratus, Bed principes) ὑμῶν, item d syrP c.⁹ οἱτε ἡμεῖς οἱτε βασιλεῖς οἱτε τυραννοσ ἀπεχισθαι (d dissociate, syr -σθε) οἱν απο των ανθρωπων τουτων. Similiter demid neque vos neque principes viri (? vri = vestri). Abstinate ergo vos ab eis. Addunt et. 33me ε εγγρατευετε οἱν απο των ανθρωπων τουτων, et 180. απεχισθε οἱν απο των ανδρων τουτων | μηποτε και: D^o 163. d sah cop syr^{utr} om και

40. ἐπισθησαν: vitiosum quid D^o (sed d consensuerunt iacuas ei) | δειραντες (al¹¹ δηραν.): κ d add αἰτούς | λαλεῖν: κ add τινι (ulli) et Lcif ulli hominum (post του ω), item Δ αἰτούς | ἀπέλυσαν sine additam cum κABC sah cop ... ε Ln (ex errore) add αἰτούς cum DKHP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Bas^{oth} 205 Chr^{9,123} Lcif²²⁴ (vocantes, inquit, apostolos, caesos eos dimiserunt)

41. οἱ μὲν οἱν (et. Lcif²²⁴): η 180. syrP add ἀποστολοι | κατηξιωθησαν ante υπερ τ. ονομ. cum κABC al plus¹⁰ cat vg (et. Ambrat et Quaesit, vide Sab) syr^{sch} (sah cop, sed pon κατηξ. ατιμασθ. υπερ τ. ορ.) (Or^{1,421} et (εχαρησαν ποτε καταξιωθεντες υπερ τ. ονομ. αἰτοι ατιμασθηναι), 276 Bas^{oth} 205 Thdr^{2,115} et^{4,207} ... ε ante ατιμασθ. pon cum DKHP al pler arm syrP Chr^{9,123} Thphyl^a et^b Lcif | ονοματος sine additam cum κABCDEHP al²³ sah cop syr^{sch} arm Aminp^{resb} in cat^{ex} 98 (υπερ του ονοματος ατιμασθηναι· τω καθολικω χρησαμενος εδηλωσεν οτι θεος ην ο ω. ωσπερ γαρ τισ λεγων· αἰτος ειπεν, ο αν ειπεν, τον θεον σημανει, ουτως και ο αοριστως το ονομα μονον ειπων ομοιως την θειαν του ιν ουσιαν εσημασεν. Eadem Ammonio 15^{schol} tribuit.) Lcif (pag²⁰⁸ ex ed. Ven. 1778, ut testantur Ln et Treg; sed ap Gall^{6,224} et ap Sab eius additur) ... ε (= Gb Sz) add αἰτοι: cum

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ ἐυαγγελίζομενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθύνοντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἰβηραίους, ὅτι παρεθροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθ' ἡμερῶν αἱ χήραι αὐτῶν. 2 προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπεν· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμῖς καταλείψαντας τὴν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπεζαῖαις. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἀνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρομένους ἐπὶ πλήρει πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν

minusc ut vid pauc aeth^{utr} Or^{1,376} et⁴²¹ (Leif²²⁴ vide ante) ... ε nl plus¹⁰ syrp add του κυριου ιω, Bas^{eth} 296 του κυριου, 5. 13. 15. 18. 36. 42. 69. al mu cai²⁴ vg (et. am demid) Thdrt^{2,1112} του ιω vel ιω, 4. 31. 38. al fu tol Eusluc¹⁰⁵ Ch^{1,129} Thdrt^{4,657} του χρ, et alitor

43. πασαν τε et. Bas^{eth} 295 Ir^{int} 103 etc ... d 26. 105. e vg sah cop Leif²²⁴ πασ. δε | και κατ: 31. 126. a^{or} om και | του χρ ιω cum KAB al plus²⁰ cai²⁰ vg (et. fu) syrp Bas^{eth} 295 Cyr^{hr} 275 (Ir^{int} 105 Chr. Ies. filium dei) ... ε ιω τον χρ cum HF al plus^{vid} ain tol cop aeth^{ro} Thphyl^a et b; item ε 65. arm Ch^{1,129} ιω χρ ... c 13. τον κυριον ιω, d tol sah syr^{sch} aeth^{PP} τον κυριον ιω χρ, Leif²²⁴ dominum nostrum Iesum Christum

VI. 1. ταις ημερ. ταυταις: D⁸⁷ ταυτ. τ. ημεραις ... c³ 47^a 73. vg nkh ταις ημερ. ταυταις | εν τη: 13. επι τη | τη καθ' ημεραν: D^o om τη | αι χηρ. αυτων: D^o d add εν τη διαλονια των ιβραιων

2. δε (d *uaguc*): D⁸⁷ sah om (syr^{sch} et vocaverunt) | ελεον cum ABC ... ε ελεον cum MDEHP al omn^{vid}. Praeterea d add προς αυτοις, item sah syr^{sch} aeth Cyp¹¹⁹ εις | ημας cum MABEHP al omn^{vid} (sed ε 13. 180. arm post καταλ. pon) Clem¹⁰³ Bas^{eth} 290 Macar^{gall} 7, 179 Marc^{mon} 77 (Gall^o) Chr^{9,129} Thphyl^a ... cd Thphyl^b ημων (similiter Pallad^{gall} 9, 291 omk εξον ημων τραπεζαις διακονειν) ... Dam^{2,63} plane om | καταλειψαντας (C - τταις) et Clem²⁰² ... ε 5. 13. 40. 180. k^{or} al⁷ Bas^{eth} 290-300 Macar¹¹⁹ Marc^{mon} 77 Chr καταλιποντας (et. Dam^{2,63} καταλειποντας)

3. επισκεψασθε (tol Or^{int} 4, 153 Quaes^{101, 2912} eligite) ... B επισκεψομεθα | επισκεψασθ. - ανδρας εξ υμων (Marc^{mon} 77 add αυτων): D τει ουν εστιν αδελφοι επισκεψασθαι εξ υμων αυτων ανδρας (d - - προεπιειτε υαγου ex vobis viros) | δε cum KB (: praecessit δε, sequitur δε, videbaturque aptius ουν), item A δη (ita Lu) ... ε Ti ουν cum CKHP al omn^{vid} vg syrp^{utr} cop Chr^{9,129} Or^{int} Did^{int} 200 ... sah arm aeth Bas^{eth} 290 om plane | αδελφοι cum MDECKHP (item D, vide ante) al pler vg rell (ex aeth) Bas^{eth} Chr Did^{int} ... Lu om cum A 13. aeth^{utr} Marc^{mon} Or^{int} | πληρεις sic MDCD etc: AKHP al πληρησ | πληρεις ηκη σοφιας: arm om (ex^{add} rec), item praeterit Marc^{mon} 77 | πνευματος

ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσεσχῇ καὶ τῇ δικαιοσίᾳ
 11, 5 τοῦ λόγου προσκατερήσομεν. 5 καὶ ἤρθεσαν ὁ λόγος ἐνόπιον πα-
 τὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως
 καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα
 καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχείᾳ,
 6 οὗς ἐστήσαν ἐνόπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπί-
 θηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

12, 24 7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤθλασεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς
 τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολλὰ τε ὄχλος τῶν ἑβραίων
 ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα

nine αγίου cum msc²vid 137. 180. am fu luxon syrp (plenos epōtū
 arpentū) ar^o (syrc^{ch} add domini) Chr^{9,120} ... ε (Gb²⁰) add αγίου cum
 ac^oet²vid²BP al pler vg^{ale} demid sah aeth (arm^{reocant}, vide ante) Bsa
 eth²⁰⁰ | και σοφιασ (n^o): n^o syrp om και | καταστησομεν (et. ε Gb Nk)
 cum msc²DE al plu (11 ap Scri) Baseth²⁰⁰ Chr^{9,120} ... ε^o καταστη-
 σωμιν cum HP al²⁰ fere (1 ap Scri) Marc^{mon} 77; item constitutum
 d o vg

4. ἡμεῖς δε - προσκατερησομιν: D ημεῖς δε ἰσομεθα (d imus) - προσ-
 καρτεροῦντες (d perēveramus sic), e vg nos autem (vg vero) - instantes
 erimus | προσκατερησομιν cum msc² etc ... KH 13. 31. 40. al plus²⁰
 Baseth²⁰⁰ Chr^{9,120} Marc^{mon} 77 προσκατερησωμιν
5. ο λογος: D add ουτος, item sah syrc^h etc | ἐνόπιον: C εναντιον |
 πληθους: D add των μαθητων | ἐξελεξαντο στεφανος: n ἐξελεξαντο
 στεφανον sic | πληρη ut bc^o etc ... mac^o d mhp al permu (7 ap Scri,
 5 ap Mitthaelum) πληρησ (P - ρια, 99. e^oor - ρια), atque sic eddid Ln |
 πιστ. και πνευμ. αγίου (n^o): n^o πνευμ. κ. πιστ. αγίου | προχορον: κ al
 allq προχωρον, item syrp ms ετ (προχωρος) | νικανορα cum man^o chr^o
 etc (DE^o νικορα) ... B²κ 13. al pauc νικατωρα ... syrp ms ετ νικημων |
 τιμωνα (syrc^h ms ετ τιμων): D τιμωνα ... C³ 13. κl pauc τιμονα | παρ-
 μεραν: DE^o -ρα | αντιοχεια: C - χιασ
6. ους εστησαν ... DE^o sah syrc^h ar^o ουτοι εσταθησαν | και: DE^o
 αυταις
7. του θεου cum msc²HP al fere omni am demid sah cop syrc^h arm
 Chr^{9,120} eom ... DE 180. vg (et. fu tol) syrp Chr^{9,120} ext (1) int^{2,121} τ.
 κυριου | μαθητων: E μανθανωντων (discipulum) | ιερων (n^o) ... n^o
 66. 76. 81. 100° 15lect eac^o oac^o syrc^h Thphyl^b ιουδαίων | υπηκουον
 (DE^o add αν? αν?) ... AK 11. 27. 29. 45. 80. 105. g^{ac} (137.) cat¹⁰¹
 Chr^{9,120} υπηκουεν (137. -σε), item turba - oboediēbat (contra d - bant)
 vg syrc^h | τ. πιστι: syrp ms add euangeliū
8. χαριτος cum msc² al plus²⁰ cat¹⁰¹ vg sah cop syrc^h arm ar^o (aeth^h ut
 χαριτ. θεου) Bas²⁰⁰ Didlat²⁰⁷ Procl²⁷⁰ ... ε (= Gb Sz) πιστιωσ
 cum HP al plu syrp Chr^{9,120} ... κ χαριτος και πιστιωσ | τεματ και

καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγόμενων Λιβερτιῶν καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρῶν καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῷ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβηλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ

σημεῖα: κ 40. 96. σημ. κ. τερατ. | μεγάλα (40. sah πολλά): 95. ο^{acc} ποσὲ λαῶν ποῶ ... 61oct syrac^{ch} ar^o om | ἐν τῷ λαῷ: κ Bedetra¹²² (ex Graeco) add ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου (11ed add nostri, non item e) ἡ ᾧ ᾧ, item D 5. 13. 81. 180. κ^{acc} sah add δια τοῦ ὀνοματός (5. 13. κ^{acc} add τοῦ) κυρίου ἡ ᾧ ᾧ, item syrp c.* per nomen domini, 43. ἡπερ τοῦ ὀνοματ. ἡ ᾧ ᾧ

9. ἀνίστησαν (D⁸⁷* ἀνίστησαν) δε: κ καθ ο (c aduersus quem) ἀνίστησαν | τῶν ἐκ τῆς: κ om τῶν | τῶν λεγόμενων cum κA 5. 13. 83. 40. 45. 47. 96* κ^{acc} sah cop Chr^{9,128}edd ... ε Ln Ti τῆς λεγομένης cum ποδκnp n1 pler vg syrt^{tr} arm aeth Chr^{9,128}ed Procl⁶¹¹ ... 105. om | Λιβερτιῶν (ἢ Λιβερτιῶν) :: quae vox apud Graecos non inuenta est ... ἡπ^{tr} Ἰθυσουκ, ἡρ^{tr} Corinthiorum | κυρηναίων ... Α κηρναίων, Η κηρναίων :: similiter Le 2, 1 A etc κηρναίων, η1 μη κηρναίων | κιλικίας: Α κηλικίας | καὶ ἀσίας cum mBCD⁸EHF al fere omn vg sah cop syrt^{tr} arm aeth Chr Procl ... Ln om cum AD* 121oct d | συνζητ. cum κAκ* c DE ... ε σιζήτ. cum B⁸HF al omn⁷⁴

10. καὶ οὐκ: D οπεινισ οὐκ | τῷ σοφίᾳ: DE et Bedetr¹²⁴ ex Graeco add τῷ οὐσίῃ ἐν αὐτῷ | τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει: DE et Bedetr¹²⁴ ex Graeco τοῦ πνευμ. τῷ αγιω ω (d e luxon quo loquebatur; vg Bedetr¹²⁴ ex Graeco qui loquebatur; sed videtur Bed qui ex vg repetisse quamvis e quo praeheret; nec enim aliud quam quod τῷ αγιω ex Graeco accessit videtur notaturus fuisse.) | ἐλάλει: DE add δια το ἐλεγχῆσθαι αὐτοὺς (κ διοτι ἐλεγχοντο) ἡπ (D⁸⁷* ἐπ) αὐτοῦ μετα πάσης παρρησίας, item am² codlat ἡp Erasam syrt^{tr} m⁸ propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia (iisdem verbis e nititur; d vero quoniam probatur illis ab illo cum omni. fid.). Addunt vero insuper D syrp m⁸ μη δυναμένοι οὐκ (n⁸⁷* οὐ) ἀντοφθαλμῶν τῇ ἀληθείᾳ (d non potentes autem resistere veritati), item κ Bedetr¹²⁴ ex Gr ἐπιδη οὐκ ἠδύνατο ἀντελεγειν τῇ ἀληθείᾳ (e Bed cum ergo non possent contradicere veritati). Similiter versio bohémica: propterea increpabantur ab eo cum omni fiducia. Et cum non possent resistere etc

11. λέγοντας cum BCD⁸EHF al fere omn (42. ψευδολεγοντας) ... κAD* 8° λέγοντας :: quod recipiendum iudicasset pro licentia qua passim particippia eiusmodi apponuntur praesertim apud LXX, nisi similia aliquoties inuenirentur uno tantum vel altero eorundem testium fulta, ut paullo post v. 13, item Le 24, 84. Mc. 1, 27. Ad defendendum λέγοντας fortasse erit qui adhibeat Mt 22, 16, quemadmodum ε praebet. | λαλοῦντας (κ* -τας) cum κA²B²CD⁸EHF al fere omn ...

λαλούντος ῥήματι βλάσφημι εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν Θεόν, 12 συν-
εκήρυσάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς,
καὶ ἐπιστάτας συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,
13 ὄστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ
παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·
14 ἀκηκόμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἢ παριδώκεν ἡμῖν
Μωϋσῆσ. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ κυθεζού-
μενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον
ἀγγέλου.

- κ^o δ. λεγοντας ... Α^o om^{vid} | βλασφημία cum κ (ipse^o correxit -μα ex -μιασ) ΔΥΚΗΡ etc (d blasphemia, e blasfema) ... κ^o δ^{er} 137. vg arm βλασφημιασ (Gb') | μωυσην cum κΛΒΩΗ αλ permu ε νκ (exc am) etc ... ε μωσην cum κ^{er} αλ plu am etc
12. συνεκίρησαν τε ... κ και ταυτα εμπορισ συνεκίρησαν τε (e commo-
ventur et quomoe) | τωις ante γραμματεισ (ei. c^o): κ^o κ^{er} om | επι-
στατας (ei. κ^o): κ^o om | ηγαγον: Α ε^{er} sah cop syr^o e. ob. add
αυτον, item syr^{och} aeth
13. εστησαν τε (vg et staturunt, item sah, qui eodem modo τε etiam
alibi reddit, ut δ, 35) ... δ και εστησαν ... η 13. 40. 96. e cop Procl
στ¹ εστ. δε | ψευδεις: δ add κατα (2 kat) αιτου (similiter aeth et
εταυρωται ετ) | λεγοντας: η -νται | ο ανθρ. οιτος: (Chr^o, 130, homo hic
d e, homo iste luxon νκ) ... c ουτος ο ανθρ. ... 13. οιν οιν. | λαλων
ante ρηματα cum κBC 40. 69. 96. cat¹⁰² νκ sah cop syr^{ut} arm (aeth
loquens blasphemiam) Nyss^o, 700 Chr^o, 604 Procl^{er} ... ε Ti Lu ante κατα
του cum ΔΥΚΗΡ αλ pler Chr^o, 120 et 142 Thphyl^a et b ... δ. 13. κ^{er} λαλ.
ρημ. βλ. post του τομου | ρηματα sine additam cum κΛΒΩ 27. 29.
81. 105. 142. 163. vg sah cop syr^{ut} κ^o Chr^o, 120 et 142 Procl^{er} ... ε
(= Gb Sz) add βλασφημία c. κηρ αλ pler luxon (blasphemiae) arm aeth
(vide ante) Chr^o, 304 Procl^{er} | του αγιου sine τουτου cum κΛΒΗΡ αλ
plu⁶⁰ νκ (ei. am fu deim) luxon (sed add et deum) arm aeth Nyss^ocod
(teste Wst) Chr^o, 142 Dam^o, 173 ... ε (= Gb Sz) add τουτου cum ηC αλ
sat mu cat tol (locum hunc sanatum) sah cop syr^{ut} Nyss^o, 700 ed Chr^o,
120 et 1, 524 Procl^{er} et 672
14. δ^o ναζωραιος | καταλυσει: η -ση | α παριδωκεν: P 63. 78° 95. 101.
106. d^{er} απη εδωκεν | μωυσησ cum κΒCΩΗ etc ... ΑΡ αλ²⁰ fere
μωσησ
15. και ατενισ. εις (κ^o om; κ^a suppl) αυτον ... δ^{er} και ητηρζον δε
αιτω | παντες (Gb') cum κΛΒΩ^o κ αλ¹⁰ fere cat¹⁰² ... ε Ti απαντες
cum Δ^{er} αλ long plu Chr^o, 120 | καθεζομενοι cum κΛΒCΩΗ etc ... δ
18. 137. 180. c^{er} καθημενοι | σινεδριω: δ' (vide ante) add και, item
d (ei inuili in cum - et uiderunt) | ειδον cum κΒCΩΗΡ etc; η αλ pauc
ιδον ... Ti ειδον cum Α | ωσι: κ 137. ωσ | αγγελου: δ add εστωσ
εν μεσω αυτων (d post angeli pergit stans in medio eorum)

VII.

1 Ἐίπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη· ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤρθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. 4 τότε ἔξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαιῶν κατέκησεν ἐν Χαρράν. κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετέκτισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγέλατο δοῦ-

Gn 12, 1

Gn 12, 5

Gn 12, 7

VII. 1. ο αρχιερευσ: DE et Bed ex Gr tol german²⁴ add τω σιφρανο, sah cop add illi | εἰ sine αρα cum MABC 14° 27. 29. 34. 36. (item 47° 100. 163. sed nec εἰ habent) cat¹⁰³ (editum αρα invito codice), nec exprim αρα d vg syr^{sch} (ut^{vld}) aethi ... ε (sed Gh²⁰) Ti add αρα cum DKH¹ al longe plu Chr^{9,120}, item e enim, syrP *igitar*; videtur et, arm exprimere | ταυτα: D ταυτο

2. χαρραν (charram et. am fu demid tol) et. Or^{4,200} ... DE^r (contra d in charris) al⁶ vg^{cl^o} χαραν ... κ 31^{4o} χαρρα (31° χαρα)

3. εκ (d e vg de): DE^r απο | και εκ της cum MACKHP al omn^{vld} cat vg (item d de terra tua et a cognatione tua) syr^{nt} cop arm aeth Or^{4,200} Ir^{int}¹⁹⁷ (: etiam LXX εκ repetitur, sed kb hiant)... Ln Ti και της cum BDE^r sab Thphyl^b | συγγενειας (συγγ- MABENP etc, CD συγγ-: -γεις MAB^{2H} etc, n^o CDEP kl -μας) σου ... κ 65. 67. Aug^{cln} del 16, 40 et⁴²⁸ add (: ex LXX) και εκ του οικου του πατρος σου | εἰς την γην cum MABC^o DE 5. 40. 133. ... ε (= Gb +) om την cum G^{vld}HP al pler Chr^{9,140} (: LXX editum est την, sed lectio satis fluct) | ην: G^o praetermisit; c² vero ex εἰς την γην αν restituisse vdtur εἰς γην ην αν | αρ (n^o): n^o εαν

4. τότε: D syr^{sch} add αβρααμ | κατοκησεν (31. -κισεν): DE^o και κατοκησεν (praegresso εξελθων). Item d vg *exiit* (*exiit*) - et habitavit. | εν: H 1. 31. 36. 47. al plus²⁰ Thphyl^a et^b εἰς, 18. εχι | εν χαρραν (vg^{cl^o} rursus Charan, non item am fu demid tol): κ εν χαρρα (in charra) | κακειθεν: 31. 42. al¹² και εκειθεν ... D^o d κακει ην, posteaque και μετωκ. | το: A om | μετωκισεν (e vg Ir^{int}¹⁹⁷ *transiit*, Aug^{cln} del 16, 40 *collocavit*) ... D^o KHP al²⁵ (ex his nonnulli om αυτων) μετωκησεν (d et intransmigravit eum; Hier^{op} *addard et inde - migravit in terram*) | αυτων: E syr^{sch} ar^o add ο θεος | κατοικεῖτε ... D syrP e.^o add και οι πατερες ημων (syrP e.^o υμων) οι προ ημων (syrP rursus υμων), item E Aug^{cln} del add και οι πατερες υμων

5. κληρο. εν αυτη (et. Ir^{int}¹⁹⁷) ... E εν αυτη κληρο. | και επηγγειλ. (et. fu cop etc): D γκ (et. am demid tol) sah Ir^{int}¹⁹⁷ αλλ επγγγ. | δεινωαι αυτη εν κατασχ. αυτην cum PCDFP al²⁶ cat (Ir^{int} omisso αυτω).

- και ἀντὶ εἰς κατὰσχεσιν ἀντήν και τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' ἐκείν,
 Gn 15, 18, 14 οὐκ ὄντος ἀντὶ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἴσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῆ ἄλλοτρίᾳ, και δουλώσονται αὐτὸ και κακώσουσιν ἐτη τετρακώσια· 7 και τὸ ἔθνος ᾧ ἔαν δουλεύουσιν κρινῶ ἔγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, και μετὰ ταῦτι ἐξελεύσονται και λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 και ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· και οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ και περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, και Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, και Ἰακώβ τρεῖς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· και ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 και ἐξήλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, και ἔδωκεν αὐτῷ χάριν

*Similiter vg arm dare illi eam in possessionem ... Gb' δουν. αυτην εις κατασχ. αυτω cum κακ al plus¹⁰ ... ε αυτω δουν. εις κατασχ. αυτην cum minusc vix mu | ουκ οντος αυτω: c 32, 100. ουκ οντ. αυτου

6. ουτως cum ABCDEF al pler tol cop arm syrp (40. al sah aethPP αυτω ουτως, aeth^{ro} sic dixit Abrahamo) Chr^{9,147} Ir^{int} 197 ... κη al¹⁸ vgle demid αυτω, (syr^{sch} et locutus fuerat cum eo deus dicens ei) ... am fu plane om | ο θεος: D Ir^{int} add προς αυτον | το σπρμ. αυτου et. vg arm syrp ... κ 15. 18. 27. 36. vg^{slx} sah cop syr^{sch} aeth το σπ. σου :: ut LXX | δουλωσ. αυτ. και κακωσουσιν: E κακ. α. κ. δουλ. | αυτο: D vg sah (facient eos seruos) αυτους, item aeth :: ut LXX | κακωσουσιν: C al pauce syr^{sch} oip c. ob. add αυτο (item αυτους sah cop aeth) :: cf LXX
7. και το εθν. (31. add εκεινο): C 99. 120. e^{scr} sah (non item cop) aethPP (non item^{ro}) το δε εθν. | ω εαν cum MACHP al omn^{vid} Chr^{9,147} ... Lu ω an cum BD | δουλειουσιν cum ACDE^r 26. 96. sah Ir^{int} 197 (seruiens) ... ε Lu -σωσιν cum MBHP al pler d vg (seruierint d o vg) Chr^{9,147} :: ita et. LXX | ο θεος ειπεν cum MABC ... ε Ti ειπ. ο θεος cum DKHP al omu^{vid} d (dicit dominus), vg (dixit dominus) syr^{ult} sah cop arm aeth Ir^{int} (ut d) | εξελουστας: E add ειθην | λατρευουσιν (seruient o vgle fu Ir^{int}, deservient d am demid tol): c^{vid} 28^r 73. -σωσιν
8. ουτως: 2^{**} 8. 9. 16. 17^{**} 19. 24. 34. 43. 78. 100. 103^{ms} al^{13scr} ουτως, sah ουτως ουτος | D bis isaa, isas | ογδοη (n^o): n^o ηβδομη | και ισαακ sine articulo cum MABCK 40. 96. k^{scr} Thphy^{1a} ... ε Ti και ο ισ. c. DHP al pler cat Chr^{9,148} Thphy^{1b}. Praeterea κ syr^{sch} cop add εγεννησεν | ιακωβ sine articulo cum MABCD^o κ 40. 47. 96. k^{scr} ... ε Ti ο ισ. cum D^{HP} al pler cat Chr Thphy^{1a} et^{1b}. Praeterea syr^{sch} cop add εγεννησεν
9. και οι πατριαρχαι etc: Thphy^{1b} 223 οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλωσαντες αυτον απεδοντ. (sic in ipso textu exhibet, in comm. non attingit)
10. εξηλατο cum MABCPHP al¹⁰ fere cat Thphy^{1b} ... ε εξηλετο cum η al pler Chr^{9,148} Thphy^{1a} | αυτω χαριν: D^r χαριν αυτω ... Δ om αυτω |

καὶ σοφίαν ἐναντὶ Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἤλ- Gn 41, 54
θεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαραὰν καὶ Θλίψις Gn 42, 45
μεγάλη, καὶ οὐχ εὐνοσκοὺν χορτάσμετα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκού- Gn 45, 1
σας δὲ Ἰακώβ ὄντι στίμι εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας Gn 45, 9
ἡμῶν πρώτους· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς 46, 27.
ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος αὐτοῦ. Dt 10, 23
14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκάλεσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ Dt 10, 23
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἰβδομήκοντα πέτετε. 15 καὶ

ἐναντὶ cum κ 5. 27. 29. 40. 96. 137. 163. 180. kscr· Chr^{9,148} ... ε Ln
Ti ἐναντιον cum ABCDEHP al plu :: quemadmodum Le 1, 8 et Act 8,
21 ἐναντι editum est adversantibus testibus multis eisque gravibus
qui ἐναντιον tuentur, ἐναντιον vero Act 8, 32 non fluctuat nec magis
fere Le 20, 26. 24, 19, ita etiam hoc loco ἐναντι praeserendum ex
codicis n auctoritate multis aliis confirmata qui toties cum principa-
libus faciunt | ἐφ ὅλον cum MACB^r 14^a 20. 25. 26. 27. 40. 69. 96.
100. 105. 120. 168. 177^a gscr vκ syr^{tr} sah cop ... ε Ln Ti om τφ
cum BDPH al longe plu e Chr^{9,150}

11. ὀλην την αιγυπτον (Gh') cum MACB 81. vg syr^{sch} sah cop; item DE^r
ολησ τησ αιγυπτου (D³ teste Kipl add γησ post τησ) ... ε Ti ὀλ. την
γην αιγυπτου cum (D³ ap Kipl) KHP al pler (sed al³ om την) syrP arm
aeth^{uic} (om ὀλην) Chr^{9,148} | ειρησκαν cum MACDH al pler Chr ... BHP
4. 40. kscr cat¹⁰⁰-ηιρησκαν :: cf ad Le 19, 48 Mc 14, 55

12. ακ. δε (et. d): DE^r ακ. ουν | σιτια (BD σεντια, 15. 40. al cat σιτεια)
cum (Gb'') MACBDE 5. 8. 8. 15. 36. 40. 100. 105. cat ... ε σιτια cum
HP al pler Chr^{9,148} (18. Thphyl^a σιτων) | εισ αιγυπτον (Gb'') c. MACB
40. ... ε εν αιγυπτω cum DHP al pler Chr (d vg in aegypto; contra e
in aegyptum)

13. εν τω: D 18 επι τω | ανεγνωρισθη cum MCDHP al fere omn Chr^{9,148}
... Ln γνωρισθη cum AB (25. γνωσθη). Cf et. Latt: d recognitus
est, e agnitus est, vκ cognitus est | γενετο: D γενηθη | τω φαραω: κ
om τω | το γενοσ αυτου (Gb') cum MAE 40. vκ arm ... ε τ. γε. του·
ιωσηφ cum DHP al pler Chr; item Ln Ti τ. γε. ιωσηφ cum BC 47. ::
porapicuitatis caussa ιωσηφ et του ιωσηφ substituta

14. ιακωβ aute τον πατ. αυτου cum MACBDE al plus¹⁰ vg sah cop arm
... ε post τ. πατ. αυτ. cum HP al longe plu syr^{tr} Chr^{9,148} ... 15.
18. 36. 47^a 163. cat¹¹⁰ aeth^{uic} plane om, hinc Gb⁰⁰ | συγγενειαν (D
συγγ., B -νικα) sine αυτου c. MACBHP al plus⁴⁰ am su demid syrP arm
cat Chr ... ε (= Gb Sz) add αυτου cum DE al pm vg^{clε} tol syr^{sch} sah
cop aeth | εν ψυχ. ιβδομ. (D 133. cscr add και) πετετε: Dn 1. 5. 31.
32. 38. 40. 57. 69. 96. 105. 118. 137. 163. 180. cscr cat¹¹⁰ ψυχαισ post
πετετε pon

κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες
 ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχίμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι
 φ' ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἰμμὼρ ἐν
 Συχίμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμολό-
 γησεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἠνέστη ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν
 Αἴγυπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς
 οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασφραγίσμενος τὸ γίτος ἡμῶν
 ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιῆν τὰ βρέφη ἕκαστα αὐτῶν εἰς

Gen 40, 22
 Gn 49, 30
 Gen 34, 7
 Ex 1, 9-10

15. καὶ κατέβη (Gb') cum MACFP 15. 18. 36. 69. 100. 105. 163. (8° καὶ κατέβη δε) cat vg syr^{sich} aeth ... ε κατέβ. δε cum BH al plu sah cop arm Chr^{9,148} ... d 40. 73. 96. syrP nil nisi κατέβη (: deleta est coniunctio ut verba ἐν ψυχ. εβδ. περτε cum κατέβη coniungerentur: id quod ex LXX fluxit) | εἰς αἰγυπτ. cum MACDHP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop roll (aeth^{utr} εἰς γῆν αἰγυπτου) Chr (: nec aliter LXX) ... Ti om cum B | ετελευτ. (ε syr^{sich} add εκεῖ, 13. add καὶ αὐτος (d add τε, d quo) ... B αὐτος ετελευτ.
16. μετετέθησαν (d e vg translati sunt): d μετηχθησαν | syr^{sich} ar^o reddunt μετετεθη et τεθη | συχημ: D⁸⁷ συχην | ω ωνήσατο c. MACDB al⁹⁰ cat ... ε (= Gb Ss) ο ωνήσατ. cum HP al plu Chr^{9,148} | αβρααμ: κ add ο πατήρ ημων. Item Bedrotra¹²⁶ ex Gr pater noster Abraham | εμμωρ c. MABODH al plus¹⁰ cat cop (et sah εμμωρ) Chr^{9,148} ... ε εμμωρ c. EP al longe plu. Etiam d e am demid emmor, contra vg^{cle} su emor. | ἐν συχημ c. n^oBC 15. 18. 66. 69. 96. 100. 105. 163. cat sah cop arm ... Lu του εν συχ. cum n^oAC al³ tol syrP (qui ex Sychem), item Bed²⁵ in Gr. exemplari scriptum est: a filii Emmor qui fuit in Sychem ... ε του συχημ cum D⁸⁷H(P τουχημ) al plu vg (filii Sychem) aeth (ut vg) Chr; d vero et sychem ... syr^{sich} ar^o plane om
17. καθως: Δ ωσ | ηγγιζεν cum MABCDHP etc (c^od εγγ. per errorem); et. e vg adpropinquaret ... 31. ηγγισεν, d ut vero adpropinquavit | χρονος ... Δ καιρος | ωμολογησεν (κ ομολογ.) cum MABC 15. 86. cat¹¹⁰ vg (confessus erat, demid constituerat) sah arm syrP¹²⁸ aeth ... BK Bedrotra¹²⁶ ex Gr tol επηγγελατο (Bed quam pollicitus erat, e quod poll. erat, tol quam promiserat) ... ε ωμοσεν cum HP 31. 61. al pler syr^{sich} eIP txt cop Chr^{9,148} :: ex LXX Gen 24, 7. 26, 3 etc
18. αχρι: cum B^oCD Thphyl¹⁴³ ... ε αχρισ cum MAB⁹KHP al omn^{vid} Chr⁹,¹⁴⁸ | επ αἰγυπτου cum MABO al⁹⁰ (40. αἰγυπτου) cat vg (in Aegypto) sah cop syr^{sich} eIP¹²⁸ arm aeth ... ε Ti om cum DHP 31. 61. al plu syrP¹²¹ Chr om :: post εν αἰγυπτω abundare videbatur | ηδει του ωσηφ ... BK εμνησθη του ω.
19. ουτος: D⁸⁷ κα, d plane om | τους πατερας sine ημ. cum MH^o am^o fu ... ε add ημων cum ACDHP al omn^{vid} vg^{cle} (et. am^{corr} demid tol) sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,150} | εκθετα post τα βρεφη (syrP¹²⁸ ετ τους βρεφους) cum MABC (31. 61. post τα βρ. αυτων) ... ε post πα- εν cum DHP al pler cat Chr; item ut exponeret infantes suos vg etc | ζωογονισθαι: κ add τα αρρενα, 43. αυτα

τὸ μὴ ζωογονηθεῖται. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγενήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν Ex 2, 2-10
 ἀπειρος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς·
 21 ἐκτεθνήσκον δὲ αὐτοῦ ἀνεύλιτο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ
 ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ ἐπαυδεύθη Μωϋσῆς ἐν
 πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ.
 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετής χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ
 τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ex 2, 11-12
 Ἰσραὴλ. 24 καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμόνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ-
 δίκησιν τῷ καταπορευμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν
 δὲ συνέναι τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χυρὸς αὐτοῦ δίδωσιν

20. *ἐγενήθη*: A 31. k^{scr} *εγενηθη* | *μουσησ* cum κΒΟΒΗ al plus⁵⁰ cat Chr^{9,150} ... ε (= Gb Sz) *μωσησ* cum ΛΞΡ al plu. De vg etc cf alibi | *του πατροσ* sine aut. cum κΑΒCΗΡ (κ⁺ addiderat μου, sed iam ipse⁺ notavit) al plus⁵⁰ Chr ... ε (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al plu cat vg rell Thphy¹² et b
21. *εκτεθνησκον δε αυτου* cum κΑΒCΠ 8. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 96. cat vg (*expositio autem illo sustulit eum*) ... ε Ti c. κΠΡ al longe plu *εκτεθνησκα δε αυτου* (al pauc *τοιουτου*), sed al mu (6 ap Scr, 2 ap Mtina) Chr^{9,161} Thphy¹² et b om *αυτου* post *ανηλατο*.- Praeterea DE syrP c.⁺ add *παρα* (κ εσ) *τον ποταμον* | *ανηλατο* (Gb⁺) cum κΑΒCDEH 61. al¹⁵ ... ε *ανηλατο* cum (H teste Treg) P al longe plu Chr | κα: D8^r om | *ανηθρεψατο*: D⁺ *ανηθραψ*. | *αυτου* secund: D⁺ 34⁺ 104. 180. c^{scr} d om; syrP habet c. ob. | *εαυτη*: D⁺ al pauc *αυτη* | *εσ υιου*: B om *εσ*
22. *μωσησ* cum κΒΟΒΗΡ al plus⁵⁰ Or^{1,478} Chr^{9,161} ... ε (= Gb Sz) *μωσησ* cum ΛΞ al plu. Praeterea cf alibi. | *εν παση σοφια* cum κΑΞ al pauc vg cod (ap Gb) Or^{1,478} et 4,269 Ps-Iustiq²⁵ Bas^{2,102} Thdr^{1,461}, item sah cop ... ε Ln *παση σοφια* cum κΒ²ΗΡ 61. al pler cat vg Or^{4,300} cod Eus^{osa} 42¹ Dideat¹¹² Chr^{9,161} Cyr^{4,411} Ilbere ... D⁺ Clem⁴¹² Chr^{2,143} *πασαν την* (Clem om) *σοφιαν* | *ην δε* cum κΑΒCΗΡ al fere om cat e cop arm Chr^{9,161} ... D8^r 10er ηρ τε, 99. c^{scr} Ps-Iustiq²⁵ Chr^{2,143} κα: ηρ, item *et erat* vg sah syr^{sch} | *εν λογ. κ. εργ.* (Gb⁺) cum κΑΒCDEH 61. al⁵⁰ cat e Ps-Iust (*εν εργ. κα: λογ.*) Chr^{9,161} ... ε *εν λογ. κ. εν εργ.* cum κΞΡ 13. 31. (c^{scr} *εν εργ. κ. εν λο.*) al sat mu vg | *αυτου* cum κΑΒCDE 61. al plus¹⁵ vg syr^{sch} sah cop arm aeth ∴ ε (= Gb Sz) om cum ηΡ al plu syrP Ps-Iustiq²⁵ Chr
23. *τεσσαρακονταετησ* (D μ. ετησ) cum κΑΒ⁺C ... ε Ln *τεσσαρακοντ.* cum Β²ΗΡ al omn^{vid} | *επι την* cum κΑΒCDEP al omn^{vid} ... η εσ *την* | *επισκεψασθαι*: κ 180 praem *του* | *τουσ υιουσ*: B om *τουσ*
24. *τονα*: 61. *τηδαν* | *αδικουμενον*: DE syr^{sch} oIP c.⁺ ar^o aeth add *εκ του χυρουσ* αυτου (D8^r om aut.) | *ημονατο*: D⁺ -*ρετο* | τ. *αυγυπτιον*: D aeth add *και εκρυψεν αυτου εν τη αμμου* ∴ cf LXX
25. *ενομιζεν*: D8^r 13. -*ζον* | τ. *αδελφουσ* sine aut. cum κΒC vg (et. am su demid, non item tol) ... ε Ln add *αυτου* cum ΛΞΗΡ al omn^{vid} tol syr^{nt} sah cop arm aeth Chr^{9,161}. Praetereaque syr^{sch} oIP 3^{es} ar^o add

- κx 2, 13 σωτηρίαν αὐτοῦσ' οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη
 αὐτοῦσ μαχομέναισ, καὶ συνήλλασαν αὐτοῦσ εἰς εἰρήμν εἰπών'
 κx 2, 14 αἰ ἄνδρσ, ἀδελφοί ἔδτε ἰνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν
 τὸν πλησίον ἀπόσαστο αὐτὸν εἰπών' τίσ σε κατέστισεν ἄρχοντι
 καὶ δικαστήν ἐφ' ἡμῶν; 28 μῆ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον
 ἀνεῖλεσ ἐχθεσ τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ
 τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῆ Μαδιάμ, οὐ ἐγέννησεν υἱὸσ
 κx 3, 2 δού. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ τοῦ ὄρουσ Σινᾶ ἄγγελοσ ἐν φλογί πυρὸσ βάτων. 31 ὁ δὲ
 Μωϋσῆσ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ

τοις μωσ ισραηλ | σωτηριαν αυτοισ cum MABCD 31. 40. 61. 96. cat
 vg cop arm ... ε αυτοισ σωτηριαν cum EHP al pler syru^{tr} sah (aut.
 σωτ. δια χειρ. αυτ.) Chr | ου: δε^{tr} om

26. τῇ τε (Gb'') cum MABCD³ (D³ d totte) H al³⁵ cat syru^{tr} aeth Chr^{9,151}
 ... ε^o (non ε) Gb Sz τῇ δε cum EP al plu vg sah cop arm | μαχο-
 μενοισ (DE^{tr} -ροσ): D^o add και ιδεν αυτοουσ ἀδικουντασ | συνήλλα-
 σεν (Gb') cum MHCN al¹⁰ e vg (e vg *reconciliabit*, d -σει) syru^{tr} sah
 ... ε συνήλασεν cum ABE^{tr} al plu Chr, item^{vid} cop arm aeth ... H 61.
 συνήλλασεν. Pro αυτοουσ quod sequitur c^h H αυτοισ | ἀνδρσ, ἀδ.
 εσσι: D τσ ποιετε ανδρσσ αδελφοι | εσσι sine υμεισ cum MABCE 27.
 29. 40. 61. 69. 81. 106. 163. vg sah arm Chr^{9,151} ... ε (Gb⁹⁰) add
 υμεισ c. HP al longe plu cat¹¹⁸ cop syru^{tr} aeth | ἀλληλουσ: D^o εσσ αλλ.

27. εἰπων: D εἰπασ | αρχ. και: π demid cop αρχ. η | εφ ημων (Gb') cum
 MABCHP 13. 61. al plus²⁰ cat¹¹⁴ ... ε εφ ημασ cum DE al plu Chr (: sic
 et. testes pl LXX, AB vero εφ ημων)

28. ου: 46. 61. 96. om | εχθεσ cum M^oCD 34. ... ε χθεσ cum AEPH al
 pler Chr^{9,151}. Praeterea A sah cop post τ. αιγυπτιον pon

29. εφυγεν δε μωυσησ: DE^{tr} ουτωσ και εφυγαδισεν μωυσησ, d *adque*
ita profugit moyses ... E εφυγαδισεν δε μωυσησ, e *efugavit autem*
moyses | μωυσισ- cum MBCDEHP al³⁰ Chr ... ε (= Gb Sz) μωισ- cum A
 al plu cat | διου: D^o διου

30. Και: D και μετα ταυτα | πληρωθέντων ἐτων: d et *impletis annis*,
 DE^{tr} πλησθέντων αυτω ετη (ἔτων) | τεσσαρακοντ. cum MAB^oC (σφα-
 κοντα ommissa syllaba prima); D μ ... ε Ln τεσσαρακοντ. cum B^oHP
 al om^{vid} | αγγελοσ sine additam cum MABC 61. 81. vg sah cop ... ε
 (Gb⁹) add κυριων cum DEHP al pler syru^{tr} arm aeth Chr^{9,151} | εν
 φλογι πυροσ cum MBDHP 1. 13. 31. 61. al plu sah cop syru^{tr} arm aeth
 Chr ... Gb'' Τι εν πυρι φλογοσ cum ACk al¹⁰ cat¹¹⁶ vg syru^{sch} :: simi-
 liter lectio fluctuat LXX

31. μωυσησ et μωυσησ ut versu 29, nisi quod μωυσησ et. r habet | ιδων:
 13. k^{cor} post εθανμ. pon | εθανμιζεν cum MDEHP 1. 31. 61. al plus²⁰
 cat Aug^{tr} 3, 908 ... ε (= Gb Sz) Ln εθανμασεν cum ABC 13. al permu
 vg tell Chr | το οραμα: A om | προσερχομενου δε (vg syru^{sch} et *accede-
 ntis*) αυτ. κατανοησαι: D και προσερχ. αυτ. και (ἔ om) καταν., d

κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, Mt 22, 22 pp
 ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος
 Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος·
 ἴδσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας
 γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
 Αἴγυπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι
 αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον 7, 27
 τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρέθησαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
 καὶ δικαστῆν; τοῦτον ὁ Θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν

cumque ipse accederet et consideraret | *γενετο φωνη κυριου* (3. om
 κιν.) cum MAB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 105. 163. am fu demid
 codbedae cop arm (add *dicens*) syrP Aug (ut arm) ... ε (sed Gb⁹⁰) add
προς αυτον cum C(X)BP al pler sah Chr, item vgl¹⁰ tol (ex silentio)
ad eum vox domini dicens. Similliter κ Bedretra¹²⁶ ex Graec omisso
 κυριου add εκ του ουρανου λεγουσα προς αυτον ... n aeth (similliter-
 que syr^{sch}) pro *γενετο* etc sic: ο κυριος ειπεν αυτω λεγων (syr^{sch}
 ar⁹ *dixit ei dominus per vocem*)

32. *εγω*: κ Bedretra¹²⁶ ex Graec d vgl¹⁰ (non item am fu tol codbedae)
 arm add *εμη* (sic), cum | ο θεος prim: CH* (sed ipse* suppl) omi ο | ο
 θεος sec: C om ο | και ισαακ (CD ισακ) και ιακ. cum MABC 15. 26. 37.
 40. 61. 96. (k^{scr} om ο θ. sec? et .lert) fu sah syr^{utr} arm ... ε και ο
 (D om) θεος ισ. και ο (D om) θεος ιακ. cum DBHP al pler vg (et. am
 demid tol) cop aeth Chr :: similliter lectio fluct LXX | *γενόμενος*: n
 post *μωυσησ* pon | *μωυσησ* et *μωσησ* ut v. 31 | *ετολμα*: κ *ετολμησεν*
 33. *επ. δε* (16. 46. om) *αυτω* ο (A 78. 96. om) *κυριος* (κ 78. 96. demid
 θεος) ... n και *γενετο φωνη προς αυτον* | *ιδσον*: n³ 142. *ιδουσα* | το
 υποδημα: C* syr^{utr} aeth add σου | *των ποδ. σου*: B σου των ποδων
 ... C(et*et⁹)κ (ipse* sed extra lineam) al plus¹² syr^{utr} aeth Bedretr¹²⁶
 ex Gr praem ek :: item LXX sed fluct lectio | *εφ ω* cum MABCD* (*οι)
 61. ... ε εν ω cum BHP al pler Chr^{9,126} :: ut LXX. Praeterea (:: ut
 LXX) C (*σιν) al pauc arm add σν

34. *ιδων* (C al pauc *ειδ-*) ... D* d και (d om) *ιδων γαρ* | *ειδον*: ADH
ιδων | *μου*: D* d 47. om | *αυτων* cum MABHP al fere omn vg sah cop
 syrP arm aeth Chr^{9,126} ... In αυτων cum BD 26. syr^{sch} (:: LXX
της κρανησ αυτων) | *ηκουσα*: D 9. 40. ακησα (: ut LXX) | *νιν*: C²
νιν | *αποστειλω* (κκ -στω-) cum MABDPE 61. 69* 105. 163. c^{scr} cat
 Chr ... ε αποστειλω cum HP al pler (:: LXX -στω- lectione tantum
 non fluct). Cf d e vg etc *mittam*

35. *μωυσην* c. MABDHP al plu ... AP al mu *μωσην* | *δικαστην* sine addi-
 tam cum BHP al longe plu vg syrP^{ext} Thphyl^a ... MCD 15. 18. 33.
 36. 61. al cat¹¹² add εφ ημων, κ 13. 26. 34. 43. 46. 69. 100. 103. 105.
 al Chr Thphyl^b εφ ημασ, item alterutrum sah cop syrP C* (syr^{sch}
 praem) arm aeth :: ut v. 27 | και ante *αρχοντα* seo (A 88. 113. al¹²⁶ Chr^{9,126}
 Chr^{9,126} bis *αρχηρον*) cum M²HP 15. 18. 27. 40. 61. 96. cat syrP ... ε

ὄν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βίῳ. 36 οὗτος ἐξή-
 γαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
 ἐρυθρῇ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαρεσκαίοντα. 37 οὗτός
 ἐστὶν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
 στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ
 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λα-
 λούντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδίδετο
 λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ἧ οὐκ ἤθελσαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ
 πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπόωσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις

- om cum ^h AOHF al pler vg syr^{sc} sah cop arm Chr^{bis} | λιτρωτην: κ^o
 δικαστην, no substituit λιτρωτ. (sed oblitus est delore δικαστ.) | απι-
 σταλειεν cum MABDE 5. 27. 29. 40. 61. 69° 96. 100. 105. 180. e^{scr} ... ε
 απιστευειεν cum CHF al longe plu Chr | σιν χειρ. (Gb') cum ABCDE^r K
 5. 8. 13. (σιν χ.) 40. 61. 81. 96. 180. vg sah syr^p Chr^{9,157} bis ... ε εν
 χειρ. cum HNF al longe plu cat d syr^{sc} cop arm aeth (Chrsomel?)
36. ποιησας (d cum fecisset): DE^r o πα. | εν γη αιγυπτω cum MABHF
 61. al⁴⁵ e^o (in terra aegypto) Chr^{9,157} ... Ln εν τη αιγυπτω cum BC
 15. 18. 24. 31. cat¹¹⁸ d sah, item 4. 40. 96. 177° εν αιγυπτω ... ε
 (= Gb Sz) εν γη αιγυπτου: cum DE^r al mu^{vid} e^o (in terra aegypti) vg
 cop syr^{utr} arm aeth Thphyl^b | τεσσαρακα. cum MAB^c; d 61. μ ... ε
 Ln τεσσαρακα. cum HNF al pler
37. ο μω. cum MABCF etc ... DH al plus³⁰ Chr^{9,157} et¹⁵⁸ om o | μωυσησ
 cum MBDEN etc ... AP etc μωυσησ | ειπας cum MABCD 61. ... ε ιπων
 cum HNF al pler Chr | ο θεος sine κυρισσ cum MABD 61. vg sah aeth
 ... ε (Gb^o) praeam κυρισσ cum GKNP al pler cat cop syr^p arm Chr^{9,157}
 (163. 180. syr^p Chr^{9,158} κυρισσ sine o θε.) :: ita et. LXX, unde Eus
 dem²⁸ aliiq verba afferunt. Praeterea o θεος scripsimus absque υμων
 (ημων) cum MABCD 61. al plus³⁰ vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{bis}
 ... ε (= Gb Sz) add υμων cum P al plu cat, item xu al mu Thphyl^a et b
 ημων | εκ τ. αδελφ. υμων (n^o): κ^o om υμων | ωσ (D^o ωσει) εμε sine
 additam cum MABHF 61. al plus³⁰ sah Chr^{bis} Thphyl^a ... ε add αιτου
 ακουσεσθε (DE^r ακουσεθε, e^o quesi audistis) cum CNE al plu cat vg
 syr^{utr} cop arm aeth Thphyl^b :: ut LXX
38. του αγγελου του: D^o om του sec (133. 177° Thphyl^a com om του
 μη) | αιτω: κ e^{scr} αιτου | ημων: κ 37. υμων ... 99. e^{scr} om | εδιδετο
 (et. Ir^{int}²⁴⁵ ασεριμ) ... κ ειλεξατο | λογια ζωντα (Ir^{int}²⁴⁵ praecepta
 dei vivi, d eloquia viventium, e eloquia viva, vg verba vitae; teste Gratio
 codex actorum collegii Novi Oxon consentit c. Ir; 104. 106. lo. θεου
 ζωντα) ... 2. 10. 31. 101. 126. e^{scr} al plus³⁰ λογον ζωντ. | ημιν: κ
 36. 43 (praeem εν) al? cat¹¹⁹ υμων (: vide ante ad ημων)
39. ω (d cui): DE^r οτι | οι πα. ημων: 36. 61. 105. al⁴ ser Ir^{int}²⁴⁵ οι πα.
 υμων | αλλα cum MABCDEN al aliiq ... ε αλλ cum P al pler cat | εστρα-
 φησαν: D 31. απεστραφησαν, vg aversi (d e Ir^{int} conversi) sunt. P^{re}-
 cetera κ^o add (sed ipse^o improbavit) κατ | εν ταις καρδιαις cum MABD

αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν· ποιήσον ἡμῖν θεοὺς Ex 32, 1
 οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὕτως, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
 ἐκ γῆς Αἴγυπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχο- Ex 32, 6
 ποιήσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδῶλι,
 καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν Ier 19, 13
 δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρεδόκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
 νοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ Am 5, 26-27
 θυσίας προσηγάκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος
 Ἰσραὴλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκιρτὴν τοῦ Μυλὸχ καὶ τὸ ἄστρον
 τοῦ Θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐπιθήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς;

40. 96^a cat sah Dideat¹¹⁰ ... ε ταῖς καρδίαις cum DE 61. al sat muvid
 vg arm syr^{ech} aeth^{ro} ... Ti τη καρδια cum HF al⁶⁰ cop (εν τ. κα.)
 syr^p aeth^{pp} Chr^{9, 126-128} Thphyl^a et b IrInt²⁴⁵ (corde suo) | αὐτῶν:
 D om

40. εἰπόντες: D ειλαντες | μωσῆσ cum κΒΣΠΗ al plu etc ... ε (= Gb
 Sz) μωσῆσ cum AP al plu etc | οσ ἐξήγαγεν: κ ο ανθρωπος οσ ἐξη-
 γαγε ... κ ο ἐξηγαγων | γενετο cum MABC 15. 18. 69. 105. 163.
 cat¹¹⁰ ... ε Ti γεγοτη cum ΔΚΗΡ 61. al pler Chr^{9, 126}

41. ἀνήγαγον (d obtulerunt): DE^r ἀληγοτη | εὐφραίνοντο cum κΒΣΠΗ
 al pler (61. φραίν.) ... DP 32. 103^{ms} 104. κ^{scr} ημφραίν.

42. ἔστρεψ. δε (et. IrInt²⁴⁵ Or^{1, 262} et^{4, 227}): c sah add αὐτῶν | στρατιαι
 cum κΒΚΗΡ etc (et. Or^{1, 262}) ... ABD al στρατια (et. Or^{4, 227}) | τῶν
 προφητῶν (ita et. Or^{1, 262}): D om τῶν | προσηγάκατε: κ προσηγακ. |
 ἐτη τεσσ. (h. l. etiam IrInt²⁴⁵ Or^{1, 262}): A post ισραηλ, 38. 69. 105.
 113. 163. al^{3scr} post εν τ. ερημ. που | τεσσαρακοντ. cum κΑΒ^oC; D
 61. μ ... ε In τεσσαρακ. cum Β³ΚΗΡ etc | εν τη ερημῳ: Β^o 104. om,
 sed iam Β³ suppl (³ non inlautavit) | οικ. ισρ. (sine additam et. IrInt²⁴⁵
 Or): c add λεγει κυριος

43. θεου sine ἡμῶν cum BD 15. 18. 36. syr^{ech} sah arm IrInt²⁴⁵ Or^{1, 262}
 Philasthaer⁷⁰³ ... ε add ἡμῶν (: Item LXX, nec fluct) cum κΑΒΣΠΗ
 al pler vg cop syr^p aeth Chr^{9, 126} | ρομφαν cum κ^o 3. Chr^{ood}, item n
 Or^{cod} (ap Spence^{colla 220}) ρομφα. Praeterea certe -μφ- confirmat d vg
 IrInt²⁴⁵ ρομφαμ (rempham d IrInt, remfam vg), 61. vg^{ood} laehm arm
 ρομφα, ε ρομφαμ cum 1. 31. al plu Or^{1, 262} Chr^{9, 126} Thphyl^b (item
 Thdor^{aut 222} ad Amos^{5, 26}) ... Gb^o Lu Ti ρεφαν (κ^oA al ραι-) cum κ^oA
 CE al¹⁰ cat (et. Thdr^{t 4, 1434} in Amos) syr^{utr} (et. p^{ms} ε^r) sah cop (e
 ρεfam, fu aeth^{ro} ripham, aeth^{pp} ripham), item al³⁰ ρεφφαν, n al pnc
 ρεφα vel ρεφφα, 180. Iust^{dial 22} (ex Amos) ραφαν, p ρεφφαν :: praetu-
 limus ρομφαμ, quum ρομφ- codicibus κ et B traditum non possit a
 vitio repeti (cf Wineri lexicon sub Saturni nomine) nec magis cum
 LXX conveniat. Facile autem ρεφαν sive ραιφαν substatuebatur,
 quod a plerisque LXX testibus praebetur (editio vero Compl ρομφα).
 Ceterum Thdor^{aut 222} notat: ψασι δε των εωσφορον ουτω κατα τηρ

- Rx 95, 40 καὶ μετακινῶ ἑμάς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
 ρίου ἦν τοῖς πιετράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λα-
 Ios 2, 14 λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακει· 45 ἦν
 καὶ εἰσῆγαγον διαδεξάμενοι οἱ πιετίεες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
 κατασχεσί τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
 Ps 131 (132), 5 πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυεὶδ, 46 ὃς εὔρεν χάριν ἐνώπιον
 1 Reg 6, 1 τοῦ θεοῦ καὶ ἤτέτατο εὔρεϊν σκῆνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλω-

εβραίων καλεῖσθαι γλωτταν. | ἐπέκεινα: D* ἐπι τα μερη, d sah in
 illas partes, o in partem | βαβυλωνος: 180. add λεγει κημος παντο-
 κρατω, syr^p dicit dominus deus omnipotens (insuperque c.* add nomen
 ei) :: ex LXX

44. ἦν τοῖς cum MABCD³HP 61. al⁶⁰ e am⁴ fu luxon cop Chr^{9,100} Thphyl^a
 ... ε (sed Gb⁰⁰ εν) ἦν εν τοις cum D³K⁵⁷ al mu^{vid} cat¹³⁴ syr^p arm
 Thphyl^b. Similitur vg sah cum, aeth¹¹² apud; d penes) | πατράσιν:
 D³ πατερεσιν | ἡμῶν: Δ 95. 105. al aliq υμων ... 13. 31. k⁵⁷ om | εν
 τη ερημῳ sic recte ε⁹ Gb Sz etc; in ε vero (etiam in repetitione
 Francofurtensi) per incuriam (inter corrigendum sive sub prelo)
 transpositum est εν post διαδεξάμενοι (v. 45) | διετάξατο (n^o): κ⁹
 εταξατο | ο λαλων: D 45. om ο (: post -ξατο). Praeterea vrg¹¹⁰ (et.
 demid, non item am fu tol) deus loquens | μωση cum κωση al plu
 cat; item ε (= Gb Sz) μωση cum ΔF al permu ... D al p^{raue} Chr^{9,110}
 μωση (D³ -σι, al p^{raue} μωσ.) | κατὰ τὸν τύπον: D⁵⁷ κατὰ τὸ παπα-
 τυπον, ut pro vestigiis scripturae erasae et spatium coniecit Scri |
 εωρακει (F εορ.) cum MABCP al longe plu Chr; item d e vg viderit ...
 D⁵⁷K⁵⁷H al⁶ cat εωρακεν (D εορ.)
45. μετα π: D* μετα ιησουν, d cum iesum (plene scriptum) | εξωσειν
 cum κ⁹ 5. 10. 13. 15. 17. 18. 38. 46. 180. (quos pleroseq fam Wist
 indicavit). Eadem forma utitur Pamphil de actis, cf Bibl. Coisl. p. 79
 sub ε' ... ε Ln Ti εξωσειν cum κ⁹MABCDHP al plu cat Chr (: cf de utraq
 forma Steph. Thes. Videtur εξωσειν posterioribus scriptoribus magis
 in usu fuisse.) | των πατ. ημων: D⁵⁷ υμων pro ημων | δαυειδ cum κ
 BD; per compendium ΔCKHP ... ε (et. Gb) δαβιδ, Sz δαυιδ cum mi-
 nusc plu
46. ευρεν: B ηυρεν | ευρειν σκηνωμα: D σκην. ευρ. | τῷ οἴκῳ cum κ⁹BDH
 (d petit tabernaculum invenire sedes domui iacob) ... ε Ti τῷ θεῷ cum
 κ⁹ACCP al omn^{vid} cat vg syr¹¹² sah cop arm aeth Chr^{9,110} :: τῷ οἴκῳ
 minime sensu caret, sed facile apparet cur τῷ θεῷ a tot testibus cum
 omnibus interpretibus substitutum sit
47. σαλωμων (κ -λων) cum MAC ... ε Ln Ti σολωμων cum πρκη^p al
 omn^{vid} | οικοδομησεν c. MAB³CKEP al omn^{vid} ... n⁹ D οικοδομ. (: οικο-
 δομησεν Mt 7, 24 et 26 c, Mc 12, 1 n., Lc 4, 29 οικοδομησας n 7, 5
 οικοδομησεν c⁹ D et Δ οικοδ., 17, 28 οικοδομουεν v: quorum nil rece-
 pitimus; recepitimus tamen Ioh 2, 20 οικοδομηθη ex κ⁹τ^b) | αιτω ...
 CH 32. 40. 93. 133. Thphyl^a αιτω

μὴν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειρ-
ποιήτοισι κατεκτεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανὸς μοι 17, 24
Θεὸς, ἢ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομή- 20, 66, 1, 1
σατέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τύπος τῆς κατασκευῆς μου; 50 οὐχί
ἢ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Συλλογιστὴν ἀπε-
ρίτητον καρδίαις καὶ τοῖς ὤσιν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφη-
τῶν οὐκ εἰδούσαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκατα-
γγιλῆντας περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ δικαίου, οὗ τῶν ὑμεῖς προδύται
καὶ φωνῆς ἐγένεσθε; 53 ὡς οἱ εἰλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς
ἀγγελῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

Gal. 3, 10
11-b 2, 2

48. ἀλλ οὐχ etc ... D ο δε ὑψιστος ου | εν χειροποιητ. sine additam
cum M¹PC¹ 27. 29. 40. 61. 73. 163. vg syr^{tr} sah cop aeth Pamphil
int¹⁰¹ (Gal¹) ... c (- Gh Ss) add τοισι cum nr al pler cat arm Chr
9, 158 Aug¹orm 1, 654 | κατοικει: D ante εν χειροπ. pon (3. εν χειρ. κα-
τοικ. τοισι) | κατασκευα: D ωσ ... κστ (item e**) 76. 100. 106. o¹er al
pauc add και

49. μοι: D* μου (d meus, item sah al) :: cf LXX (sed fluct lectio). Prae-
terea d add εστιν (d caelum est meus thronus), item k¹er post θεοσσ,
caelum mihi sedes est vg etc | η δε (126. τε) γη et. vg syr^p arm ... n
syr^{sch} sah cop aeth και η γη :: cf LXX (at rursus fluct lectio) | ποιον
οικον (ii 177² οη οικ.): 27. 29. Chr^{9, 158} praem και | οικοδομησατε:
n 42. οικοδομησατε ... d aedificatis | τισ: D ποισα (: ut LXX) | τ.
κατασκευα. μου: D 5. 13. 45. 96. k¹er Chr^{9, 158} (sed fluct lectio) Thdr^t
1, 160^a (unde afferat non clarum) add εστιν

50. ταυτα ante παντα cum κμη 13. 61. al pler vg syr^{tr} sah cop etc
Or^{1, 22} Chr^{9, 158} ... Ti post παντ. cum ACDF al aliiq :: cf LXX

51. καρδιασ cum M¹PC¹ 7. 14* 40. 66^{mg} 96. 100. 163. e¹er Chr^{9, 161} Cyr
loh 4, 32¹ (sed n alⁿ Chr praem ταισ), item cordibus vg syr^p arm aeth
... v καρδιασ ... c Ti τη καρδια cum κηρ 61. al pler cat m tol syr^{sch}
sah cop Eus¹meil¹²⁶ Ath¹⁰¹ Cyr^{hr 276} Or^{int 2, 108} et^{2, 642} Leif²²⁵ (Aug
aepp¹ al, vide Sab). Praeterea n 7. 27. 29. 66^{mg} 105. 163. o¹er syr^{sch}
sah ad add ημων | ωσ et. Ath. Chr Cyr etc ... Ln καθωσ cum D | ημων
και υμεισ (ita et. d): D¹ κστ και (D² om) ημων. Om igitur και υμεισ et.
D¹ 2, nec aliter Or^{int 2, 642} (sicut patres vestri)

52. οι (κστ ωσ οι) πατερ ημων et. Or^{1, 22} et^{2, 122} et^{allb} et^{int 4, 622} Eus¹meil¹²⁶
Leif²²⁵ etc ... D¹ d εκεινοι | τουσ προκαταγγιληντασ (vg qui prae-
nuntiabant, e Leif qui adnuntiabant; d qui praenuntiaverunt) ... D αυ-
τουσ τουσ προκαταγγιληντασ | περι της ελευσεωσ: D* om της |
εγενεσθε cum M¹PC¹ 5. 13. 15. 18. 40. 61. 66^{mg} 100. 105. 137. 163.
k¹er cat Or^{1, 22} ... c γεγενεσθε cum nr al pler Chr^{9, 161}

53. φυλαξατε: A φυλαξισθε

54 Ἀκούοντες δὲ τὰ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρωχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν Θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἰστῶται ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανούς διηρημένους καὶ τὸν νῆον τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἰστῶται τοῦ Θεοῦ. 57 κρᾶζετε δὲ φωνῇ μεγάλη συνέσχον τὰ ὄρα αὐτῶν καὶ ᾤμωσαν ὁμόθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβιβόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεον τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου κειλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δεῖξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεις δὲ τὰ γόνατι ἐκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,

54. ἀκούοντες (et. d audientes): D⁸⁷ 33. Lefl²²⁵ ακουσαντες (Leif cum autem haec audissent) | ταῖτα cum κ^oABCDEF al om^{vid} vg rell ... D αυτου ... κ^o om :: quod rectum videri potest, cf 2, 37. 4, 24. 5, 21; inprimis 5, 33, ubi similiter permulti τρυτα addiderunt et 5, 5 ἐπισκουσοντας | καὶ ἔβρωχον: D⁸⁷ add τε | τοὺς οὐρανούς sine additam et. vg Lefl²²⁵ ... κ al fere¹⁰ syr^{sch} sah aeth (al) add αυτου

55. πνευματ. ἁγιου (et. Cyr^{br} 276) ... κ 4°* 7. 15. 18. 66°* 105. 106. 163. om^{er} cat¹²² syr^{sch} ar^o cop praem πιστωσ καὶ | ἴδ^o: D add τον κηριον | ἰστωτα: D post εκ δεξ. του θε. pon | του θεου: O 1. Thphyl^b αυτου

56. διηρημένους (κ^o -νημ-) cum κABC 27. 29. 61. 66°* 105. 163. Ath¹⁰⁶ (Cyr^{br} 276 διηρημενους) ... ε ανηρημενους cum D²EFH al pler cat Const^{9,20,5} (Eph¹ 17 τον ουρανον ανηρημενον, item²⁰⁶ τον ουρ. ηρημεν.) Nyas¹⁰⁷ Chr^{9,150} Thdr^{4,94-123} Antioch¹⁰⁷; item v^o ηρημενους | εκ δεξιων ἰστωτα cum κ^oBDHF al pler min su tol Irln¹⁰⁶ (sic vobis etiam est) Const^{9,20,5} Ath¹⁰⁶ Nyas¹⁰⁷ Eph¹ Chr^{9,150} ... κ^oACE 31. 40. 96. cat¹²² m⁴ vg^{cl}o demid Eph¹ 206 Chr^{9,150-163} Antioch¹⁰⁷ 72,112 ἰστωτα εκ δεξιων, item syr^{ur} cop arm aethPP (sah aeth^{ro} om versum)

57. κρᾶζαντες: 18. d -αντος (d et cum exelamasset) | συνέσχον: D -σχαν

58. ἐκβιβόντες (31. -αλλόντες sic ap Seri): A 5. 13. 25. 66. 106. κ^oer Thphyl^b vg sah cop syr^{sch} syr^p e. ob. add αυτου | ἐλιθοβολουν (Lefl²²⁵ et electum extra civitatem lapidabant) ... D sah cop syr^{sch} ep^o e.* aeth add αυτου | τα ἱματ. αυτων (B εαντ.) cum κA(B)CDK 18. 61. al m^{vid} cat¹⁰⁰ Chr^{9,150} et¹¹², item vestimenta una vg rell ... TI om αυτων cum κF al plus⁵⁰ Thphyl^a | νεανιου (et. Chr^{9,150-163}): D tol add τινος (tol cuiusdam adolescentis), item syr^{sch} arm ... 13. 32. 47. 103^{ms} 104. lect³ f^{er} h^{er} add του

59. ἰησου: nah om ... O 27. 29. 33. 34. 40. 47. 106. d^{er} ar^o Chr^{9,161} Euther^{5,110} add χριστε

60. δε: D⁸⁷* om (d cumq. posuisset) | φωνη μεγάλη (c^o φωνην μεγάλη sic) cum κ^oABC³D²EFH etc ... D⁸⁷* φωνην μεγαλην ... κ^o om. Practorca D vg (et. am demid, non item su, nec luxon) m²⁴ cop syr^{sch} (et dixit) add dicens | κυριε ... syr^p ms add Iesu | μη στησης (: σασ c) cum κA

μή στήσης αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτης· καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. 1.ο 22, 24
 41. Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διωσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοινὴν μέγαν ἐπ' αὐτῶ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοῦσ οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακῆν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·

HO²KHP al pler ep^{vienn} ei^{lud} ap Eus^{hist} 2, 2, 5 Or^{1, 222} Pet^{can} 9 (Gall^{4, 202}) etc ... D 99. 180. d^{cor} al pauc στήσις | τὴν αμαρτ. ταύτην hoc ordine cum MHP al omn^{vid} cat d (peccatum hoc) ep^{vienn} ei^{lud} Or^{1, 222} Bas^{eth} 205 Nyas^{steph} 702 Chr^{9, 151} ei^{allb} Thdr^{2, 1021} ... Ln ταυτ. τῆν αμαρτ. cum ABCD⁵⁷ Pet^{can} 9, item hoc peccatum m vg Irl^{1, 126} Cyp²²²

- VIII. 1. διωγμ. μέγας (A -γαν) et. Eus^{ps} 200 Isid^{1, 442} etc ... D δ. με. και θλιψις (d persecutio magna et tribulatio), item sah magna afflictio et magna persecutio | ιεροσολυμοις (et. Eus^{ps} etc): Η ἰηροσολυμοις (sic ipse^o nec mutatum; e hierosolymis) | παντες sine copula cum n° 13. 47. ... Gb⁷ Ln Ti παντ. δε cum BCDF⁵⁷HP al⁶⁰ cat sah cop syr^p Eus^{ps} Isid^{1, 442} Chr^{9, 152} ... ς παντ. τε cum A al mu^{vid}. Item n° 27. 29. k^{cor} o^{cor} al⁵ Chr^{9, 151} bis και παντες, item et omnes vg syr^{sch} aeth ... 106. d παντ. γαρ | τῆς ιουδαίας: D^o om τῆς | σαμαρίας cum MDE al (: : ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti σαμαρειας cum ABCDF al pler | αποστολων: D^o d sah Aug^{nit} eol²⁶⁷ add οι εμειναν εν ιερουσαλημ
2. συνεκομισαν (al¹⁰ -σαντο) δε ... DE⁷² συνκομισαντες ... D²DE⁷ d aeth ut συνεκομισαν τε | ἐποίησαν cum MABCD 13. 36. 40. 58. 61. 69° 95. 96. 100. 103. 105. k^{cor} (57. ἐποίησαν τον κοπ.) cat Chr^{9, 151} εκουνη Thdr^{4, 104} ... ς Ti ἐποίησαντο cum MHP al pler Chr^{9, 151} med | μεγαν: Η 56. μεγα | επ αυτω ... Η (sed²²⁵ ω pro ον) 13, 8P^o al^o επ αυτου
3. σαυλος δε ... D ο δε σαυλος | ἐλυμαίνεται (etiam e deoastabat) ... DE⁷ ἐλυμηνατο | τὴν ἐκκλησίαν: syr^{sch} add dei | τοὺς οἴκους: syr^p ecclesias | ἀνδρας (n^o): n^o τοὺς ἀνδρ. | παρεδίδου (d per singulatasque [correctum que] domos ingredienti trahensque viros et mulieres tradebat in carcerem) ... DE⁷ παρεδιδους (sic, non -ρα-) | εἰς φυλακῆν: 13. ις σφαγην και φυλακ.
4. διασπαρέντες: σ διασπερεντ. | διήλθον (n^o): n^o sah ηλθον | τ. λογον (et. Eus^{ps} 200): κ 47²² vg (et. am tol, non item fu demid) syr^{sch} arc aeth add του θεου

5 Φίλιππος δὲ καταλθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσεν
 6 αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ
 τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
 σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
 βοᾶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
 λοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

5. καταλθων: DE* pro τ teste Wetst θ, teste Scri λ | εἰς τὴν πόλιν
 cum MAB 81. 40. ... ε TI εἰς πόλιν cum CDHP al pler Chr^{9,152} |
 σαμαρίας c. m^oODE (m^o καισαρίας) ... ε Ln TI σαμαρίας c. ABHP etc
6. προσεῖχον δε etc ... DE* ωσ δε ηκουον παν (sic) οι οχλοι προσ-
 ειχον τοις λεγομενοις, d intendebant autem omnis turbas his qui dice-
 bantur. Item syr^{sch} ar^o et cum audierent sermonem eius homines qui
 illis erant, attendebant ei. et acquiescebant omnibus quas dicebat etc |
 προσειχ. δε: (Gb') cum MABOD² 61. al¹⁵ cat e vg sah cop syrP ... ε
 προσειχ. τε cum E²HP al longe plu Chr^{9,152}. Libere aethPP et uiscul-
 taverunt ei homines quod loqueretur eis Philippus et audierunt eum (potius
 id?) simul dum audiebant et videbant signa etc, aeth^{ro} et homines vero
 manserunt audientes sermonem dei, quem locutus est eis Philippus simul
 una anima et videbant signa etc | υπο του: D^o 69. 105. f^{scr} al pauc
 om tou | φιλιππον: Δ^o παυλου | ὁμοθυμαδον (d unanimi): DE* ἐπι-
 ζορτο? και ἐπιζορτο (litteras enim ante ordo latent) | αυτους: n^o
 vdr αυτου habuisse, nisi forte m^o litteram σ instauravit tantum, non
 addidit demum | ᾧ: Δ om
7. πολλοις pri c. MABCH 18. 36. 40. 61. cat¹⁵⁴ (item D^o vid; * απο sive παρ
 πολλοις, sed locus retractando corruptus est; d a multis enim qui etc).
 Eandem scripturam confirmare videntur vg (multi enim eorum qui
 habebant spiritus immundos, clamantes voce magna exiebant) sah syr^{utr}
 aethPP (et multi habentes daemonia mala clamantia magna voce exierunt;
 liberius aeth^{ro} et epire fecit omnes spiritus immundos clamantes magna
 voce) ... ε TI πολλων cum HP al pler cop (ex multis enim in quibus
 spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes) arm Chr^{9,152} | φωνη
 μεγαλη cum MABCDHP al plus⁴⁵ vg Chr ... ε (= Gb Sz) μεγαλ. φων.
 cum minusc mu^{vid} | ἐξηρχοντο (Gb') cum MABCDH 18. 15. 33. 34. 36.
 40. 43. 47. 61. 69. 78. 96. 105. 133. 142. 163. 180. k^{scr} 8P^o cat sah
 arm ... ε ἐξηρχετο cum HP al longe plu Chr. Praeterea (: quod ex
 libera interpretatione factum) sah syr^{sch} syrP c.* add εξ αυτων |
 πολλοι: δε: K 13. syrP Chr^{9,152} πο. δε και ... 34. πο. τε. Cf sah cop
 multos etiam paralyticos autem (sah om) et claudos sanabat | και χωλοι:
 D^o 81. d om και | εθεραπευθησαν: D 13. -πεινοντο
8. εγενετ. δε cum MABC 40. 61. al⁸ (105. και εγ. δε) cat cop (vg factum
 est ergo) ... ε και εγενετ. cum HP al pler syrP arm aeth Chr^{9,152} ...
 DE* syr^{sch} χαρα τε μεγαλη εγενετ., item sed ommissa copula d et
 (magnum gaudium) sah | πολλη χαρα cum MAB 47. 61., item am fu
 demid sah aeth^{utr} magnum gaudium ... ε χαρ. μεγαλη cum DEHP al
 pler vg^{cl^o} syrP arm Chr^{9,152}

9 Ἄνθρωπος δὲ τις ὀνόματι Σίμων προῦπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγείων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναι τινα ἐκείνους μέγαν, 10 ὃν προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτοὺς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις

9. προῦπηρχεν: D⁸⁷ προῦπαρχων (poniturque post pro participio *ἐξιστ.* verbum finitum). Cf v^g *vir autem quidam nomine Simon, qui ante fuerat in civitate magus, seducens gentem Samaritae, dicens etc.* Similiter I¹⁻¹⁰⁰ (nisi quod habet et *seducens*). | μαγείων καὶ (et. I¹⁻¹⁰⁰) ... D⁸⁷ om καὶ, item (vide ante) v^g | ἐξιστάνων cum MABC 40. 61. 96^a; D⁸ ἐξιστάνειν? (erga sunt quae *ἐξ* litteras excipiunt) ... ε ἐξιστάνων cum D⁸ (ἐξιστάνων) KHP al pler Chr^{9,100}, item Bedretra¹³⁰: pro eo quod est *seducens*, in Graeco scriptum est *ἐξιστάνων* etc | τὸ ἔθνος: E om τὸ | σαμαρίας cum MCDER ... ε Ln Ti -ρίας cum ABE etc. Cf et. alibi

10. προσεῖχον cum ABCDEHP etc ... η προσεῖχαν | πάντες cum MABCDE 61. al sat mu (sed 27. 29. 36. cat *ἀπαντες*, 42. post *λέγοντες* pon) v^g sah cop syr^u arm aeth^{ro} Chr^{9,100} ... Gb^o Ti om cum HP al fere⁶⁰ aethPP I¹⁻¹⁰⁰ | καλουμένη cum MABCDE 18. 27. 29. 40. 61. 66^a 96. 105. 133. (et 187. 180. *λεγομένη*) v^g cop syr^p arm aeth^{ro} I¹⁻¹⁰⁰ Or^{1,100} et^{4,100} ... ε (= Gb Sz) om cum HLP al pler sah syr^{ach} aethPP Chr

11. μαγῶν χρόνῳ: 2. 13. 104. ἱκανῶν χρόνον | μαγείαις cum MABCDE 18. ⁸⁷ etc) ... ε Ln μαγείαις cum BLP al pler | ἐξεστακέναι cum MBDLP al plu cat (al pauc Chr^{9,100} *ἐξιστηκέναι*) ... ABE 1. 81. 99. al pauc *ἐξιστηκέναι* (A⁸ -κέναι), O *ἐξιστανεναί*

12. τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ (n^o): n^o τοῦ φιλιππου εὐαγγελιζομένου | πρῶ cum MABCDK 84. 86. 61. cat¹⁰⁵, item v^g sah cop syr^u arm aeth ... ε τα πρῶ cum HLP al pler Chr^{9,100} | τοῦ θεοῦ (n^o): η τ. κυρίου | π̄ χ̄ν cum MABCDHELP al plus⁶⁰ Chr ... ε (= Gb Sz) του π̄ χ̄ν cum minusc ut v^{dir} pauc. (13. του χ̄ν) | ἄνδρες τε: A al pauc om τε (nec exprim d e v^g sah cop al)

13. ἦν προσκαρτερῶν: D⁸ ἦν καὶ προσκ. (d et *batinatus est et adherens*) | τε: 105. e tol Chr^{9,100} δε, d non exprim ... η τα | σημεῖα κ. δυνάμεις cum MABCD 18. 81. 61. k^{scr} al vix mu cat v^g syr^{ach} sah cop arm aeth^u (aeth^{ro} *signa et virtutes magnas*, aethPP *magna signa et virtutes*) ... Gb Sz Ti *δυναμεις καὶ σημεῖα* cum EHLP al plus⁶⁰ syr^p Chr. Praeterea addidimus *μεγάλας* cum MABCD 18. 81; 61. k^{scr} al cat v^g syr^{ach} sah cop (aeth vide ante); item (ut Gb Sz) E o^{scr} al fere¹⁰ syr^p c.⁴ *μεγάλα* (100. Chr *δυναμ. μεγάλας κ. σημ. γνωριμενα*) ... Gb^o Ti

μεγάλας γινόμενας εξίστατο. 14 ἀκούσατες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δίδεται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπίστευαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσήρξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐκτετακώς, μόνον δὲ βαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεισαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα, προσήγγειν αὐτοῖς χεῖματα 19 λέγων· ὄτι καὶ ἐγὼ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾗ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ

- om cum HLP al⁵⁰ fere | γινόμενας cum MABD 13. 31. 61. k^{ser} (al^{vid}) cat ... Gb Sz Tl γινόμενα cum EHLF al plu (sed 99. 106. γενομ.) ... c 126. 180. 25^{loc} om | εξίστατο cum MABC²D²EHLR etc ... κ^oκ^oδ^o εξίστατο
14. ἐν ἱεροσολυμοῖς et. EusP² 200 etc ... D ἐν ἰερῶ (et. d in hierusalem) | σαμαρία cum MORD I⁵⁰⁷ al ... ε Lu Tl σαμαρία cum ABHFL al pler | θεοῦ (κ^o): κ^o χῦ | ἀπίστευαν et. EusP² 200 Did^{tr} 2, 12 ... 13. 33. 34. k^{ser} ἐξαπιστεῖλ. | πρὸς αὐτούς: E πρ. αὐτοῦ | πέτρον cum MABODE 13. 40. 61. 69^a al⁵ cat EusP² Did^{tr} 2, 12 Chr², 152 ... ε (Gb⁵⁰) praem ton cum HLP al pler Did^{tr} 2, 41 | ἰωάννην cum MABC²EHLF etc (σ^o ἰωαννην) ... ED ἰωαννην
15. προσήρξαντ. cum MABDEHLF rell EusP² Did^{tr} 2, 12 Chr², 152 ... η προσήρξαντ.
16. οὐδέπω (Gb⁵⁰) cum MABODE 61. al⁵⁰ cat Did^{tr} 2, 12 et², 41 Chr², 152 ... ε ουπω cum HLP al pler | ἐπ (κ^o I⁵⁰⁰ ex ἐν restituit ἐπ) οὐδεν ... D^o ἐπ. οὐδεν | βαπτισμένοι (κ^o): κ^o ἐβαπτισμένοι | του κυριου ω̄ et. Did^{tr} 2, 12 ... D v^good iachm (non am fu damid tol) τ. κυρ. ω̄ χῦ (Did^{tr} 2, 41 τ. κυρ. ημων ω̄ χῦ) ... HLP al⁶⁰ τ. χῦ ω̄, al pauc τ. ω̄ χῦ
17. ἐπετίθεισαν cum MAD² 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66^a 69. 95. 105. 163. o^{ser} cat EusP² 200 Did^{tr} 2, 12 et², 41 Cyr^{hr} 200; item B ἐπιτίθεισαν, o ἐπιτίθεισαν ... ε ἐπιτίθουν cum D^oEHLF al longe plu Chr², 152
18. ἰδὼν cum MABODE (etiam HL in lectionis initio summa pagina adscripto) 61. al plus⁵⁵ cat Const⁴, 7, 2 Bas^{eth} 272 Chr², 152 et¹⁵⁴ Taras²⁷² Damp^{ar} 517 ... ε (= Gb Sz) θεασαμένους cum HLP al longe plu Chr², 152 Thphy¹² et^b | το πνεῦμα sine additam cum MB sah Const⁴, 7, 2 ... ε Lu add το ἅγιον cum ACDEHLF al omn^{vid} v^g syr^{tr} cop arm aeth Bas^{eth} Chr² etc | προσήγγειν: D57^a -γγαν
19. λέγων: D praem παρακαλῶν καὶ | ω̄ ἐπ (et. σ^o Gb Sz) cum MABCELP al plu ... ε (non σ^o etc) ω̄ αν cum DE al mu cat Const⁴, 7, 2 Bas^{eth} 272 Chr², 152 Cyr^{hr} 200 Taras²⁷² Damp^{ar} 517 | ἐπιθῶ: D add καγω̄ (et Const ἵνα καγω̄ ω̄ αν ἐπιθῶ) | λαμβανῇ ... MH al¹² λαμβανῶ
20. πρὸς αὐτόν (κ^o): κ^o πρ. αὐτοῦ | το ἀργύριον σου et. Ir^{int} 20 Tert

εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων
πᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερίς οὐδὲ κληροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·
ἢ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεΐα ἔναντι τοῦ Θεοῦ. 22 μετα-
νόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ
ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· 23 εἰς γὰρ χολὴν
πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὄρω σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως
μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὡς εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ

- fug.¹³ etc: D om το et σου (sed d deficit a verbis το αγγ. σου usque
10, 4) | εἴη et. Const Bas^{25a} 245 Cyrhr etc ... 10. 11. 82. 43. 177*
Baseth²⁷⁰ add Taras²⁷² om | του θεου: H* om του
21. μερισ: H 24. 1^{scr} μεροσ. Libere Const^{6,7,2} οὐκ ἐστὶ σοι μερισ ἐν τῷ
λόγῳ τούτῳ οὐδὲ κληροσ ἐν τῇ πιστεὶ ταύτῃ. Similiter vero pro et
τῷ λόγῳ τούτῳ syr^{sch} ar⁶ Ambluc¹⁶⁹⁹ Aug^{10h} 2,18 in hac fide: | γαρ et.
Irlnt⁸⁰ Const Baseth etc ... D* 177* om | ἐναντι (Gb'') cum MABD 15.
27. 36. al pauc cat. Item C 13. 38. 40. 61. al plus¹⁰ Baseth Chr^{2,154}
ἐναντιον ... ε ἑνωπιον cum ENLP al longe plu Const Taras²⁷²
22. τ. κυριου (Gb'') cum MABCD E 13. 27. 29. 40. 61. 66** 76. 96. 137.
180. k^{scr} o^{scr} sah cop syrP arm Const^{6,7,2} Baseth²⁷⁰ Chr^{2,154} Amb
raeni^{2,181} ... ε τ. θεου cum HLP al longe plu cat vg syr^{sch} Irlnt⁸⁰
Taras²⁷² | ἀφιθῆσεται. σοι: D* αφ. σου
23. εἰσ γαρ χολην etc (s vg Irlnt⁸⁰ in felle enim amaritudinis et obliga-
tione): D* ην (sic) γαρ πικρίας χολη και συνδεσμο, D² εἰσ γαρ πικριαν
χολη κ. συνδεσμον | ὄρω ... DE 137. 180. Const^{6,7,2} Chr^{2,154} et¹⁵⁵
θεωρα
24. ο σιμων ... H al² om ο | εἶπεν ... D add προς αυτους, item aeth^{utr}
eis | δεηθητε ... D 137. 180. syrP c.* Const^{6,7,2} praem παρακαλω |
υπερ ἐμου ... D* 96. περι ἐμου | κυριον et. vg^{cl^o} am tol sah cop syrP
m⁶ arm Chr^{2,154} ... D al plus²⁰ fu demid syr^{sch} etp t^{xt} θεον | επ (C
om) εμε: D μοι, 100. επ μοι | ὡν (L ωσ) ειρηκατε (H add κακων) ...
D τούτων των κακων ον (D² ωσ) ειρηκατε μοι; praetereaque D* syrP m⁶
aid os (syrP m⁶ non adscripsit) πολλα κλαιων ου διελιμπανεν (-λιμπ-
ex -λιμπ- restitutum est)
25. διαμαρτυραμενοι cum A B C D E H al plu Chr^{2,154} Thp^h 1b²²⁴ ... HLP
1. 32. 40. 101. 177* al¹⁵ Thp^h 1a⁷⁴ διαμαρτυρομενοι | του (180. om)
κυριου ... A al⁷ demid syr^{sch} cop arm τ. θεου ... 3. 4* 65. om |
υπιστρεφον cum MABD 15. 18. 36. 61. 81. 100. 105. cat vg ... ε υπε-
στρεφον cum CENLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{2,154} | μερο-
σολυμα (Gb'') cum MABCD E 61. al¹⁵ cat vg Chr Aug^{nit} eocl²⁸⁷ ... ε
μερουσαλημ c. HLP al longe plu | πολλας τε ... D sah cop πολλ. δε

κυρίου ὑποστρέφον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλὰς τε κόμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μωσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν κίταβαβιούσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἕρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδὼν ἀπὸ ἀπὸ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκος βασιλείσης Αἰθιοπίων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γῆς αὐτῆς, ἐληλυθεὶ προσκνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην

26. σαμαριτων cum ME al (: multo plus auctoritatis habere solet, ut apud Le 9, 52 ΜΑΟΚΛΓΑΧ 10, 83 ΜΟΔΛ 17, 16 ΜΑΔΛ) ... ε Lh Ti -ρετων cum ABCDEHLP fell pler | ευηγγελίζοντο (Gb') cum ΜΑΒCDEΣΓ 37. 40. 61. 81. 100. 105. 165. cat vg sah syrP arm Auguit eocl ... ε ευηγγελισαντο cum HLP al pler e cop syr^{sob} aeth Chr

26. αναστηθι και: D 40. αναστας | πορευου cum ΜΑΒEHP al pler ... Lh πορευθητι cum CD 40. 68. 96. 177. | κατα (18. praem και): κ 130. 180. Chr^{9,101} προσ | ει: η εις ... 61. om | την καταβαιν. (κ'): κ⁹ την καλουμενην καταβαιν.

27. και αναστας: 81. om και | βασιλισσης (81. -λκισ) sine articulo cum ΜΑΒCDE 40^{9*} 61. cat¹⁴¹; D⁹ vero add τιος ... ε (Gb⁹)⁹ praem της cum HLP al pler Chr^{9,101} | εληλυθε: cum κ⁹Δ⁹Δ⁹ vg sah (ita etiam editur textus ap Oec⁹¹; in comun non attingitur) ... ε Ti praem οσ cum κ⁹Β⁹Δ⁹Ε⁹Η⁹LP al omn^{vid} (sed 13. ωσ) cat syrP arm Chr ... syr^{sob} (antea et ipse erat super etc) aeth¹⁴¹ et venerat; cop hio venerat :: a ratione harum lectionum si proficiscimur, in utramque partem disputari potest. Ut enim οσ praegresso οσ offendere poterat, ita addito οσ oratio elegantius procedere videbatur, ut ιδου per se staret, quem admodum alibi saepe legitur. Accedit quod εληλυθε: etc ad appositionis rationem revocandam videbatur, ut id quod sequitur emiseret magis. | προσκνησων: κ⁹ e vg προσκνησαι, adorare | εις (D⁹ om): D⁹L εν

28. ην τε cum ΜΑΔEΣ⁹HLP al omn^{vid} cat vg syr^{sob} (cumque revertetur ut adiret, sedebat) arm aeth ... BC e sah cop syrP Chr^{9,101} ην δε | και καθημενος cum ΜΑΒCΔ⁹Ε⁹HLP etc (sah cum vero redibat, sedebat) ... D⁹ 13schols 84. 38. 40. 95. 96. 98^{9*} vg cop om και | ει: (31. υπο :: ut Mc 4, 31 υπο et ει confusa) του: O om του | αιτου: D⁹ om, item Ps-Inst^{9a} 124 (εκαθηντο ο ευνουχος ει: του αρματος και ανεγινωσαι τον προ. ησα.) | ανεγινωσκεν (sed D sah αναγεινωσκων) sine copula cum κ⁹Δ 4. 7. 11. 13. 18. 27. 29. 32. 33. 34. 39. 40. 56. 57. 68. 69. 98. 100. 103. 105. 177^{9*} al¹⁰¹ sah arm Thphyl⁹ ... ε Ti και ανεγινωσκεν cum κ⁹ΒCDEHLP al plu cat syr¹⁴¹ cop aeth Chr Thphyl^{1b} ... Lh ανεγινωσκεν τε c. A, 40. ανεγιν. δε, vg legenasque | τον προφητ. ησαι. (D ισαιων) cum ΜΑΒDEHLP al pler cat am su demid cop syrP arm Ps-Inst^{9a} Chr ... C 81. cat vg¹⁰¹ sah syr^{sob} aeth ησαι. τον προφ. Item Ir¹⁴¹ 128 Philippus - spadoni - revertenti a Hierosolymis et legenti Esaiam prophetam etc

Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. 30 προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἀράγε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην εἶν μὴ τις ὀδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάττα καθίσει σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείρατος αὐτὸν ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐντυῆχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίους ὁ προφήτης λέγει τούτου; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνσῆξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γρα-

30. δε: 61. τε | ησα. τον προφητ. cum MABC 13. 69. 105. 163. cat vg syr^{sch} sah arm aeth Chr^{9,161} ... ε τον προφη. ησα. cum EHLF 61. al pler cop syrP ThphyI^a et^b

31. πῶς γὰρ (ita et. syrP, vg et quomodo) ... E 105. o^{scr} om γὰρ, nec magis exprim syr^{sch} sah cop arm aeth | αν: Λ om | οδηγησει (B⁴ oday.) cum M^aCM 13. 56. 100. 163. ... ε Ln οδηγηση cum AB²HLF al pler Chr. Cf vg ostenderit, contra e instruat | με: C ante οδηγησ. pon | παρικ. τε ... E sah cop δε

32. κειρατος cum MACEHL 27. 31. 36. 40. 96. al plus¹⁵ cat (Ign^{int}poi⁹⁰⁰ ex LXX?) Chr^{9,161} Chron⁹⁰⁰ ... ε Ln κειρατος cum BR al plu Or^{4,16} :: similiter lectio fluctuat ap LXX, M^{6a} κειρατος, M^b κειρατος | οιωτω ... HL 13. 15. 18. 31⁶⁶ 64. 66⁶⁶ 133. 13^{lect} al⁹scr ουτος

33. εν τ. ταπεινωσε. sine αὐτου cum MAB 100. vg Ir^{int}⁹⁰⁰ ... ε Ti add αουτο cum CEHLF al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,161} :: LXX absque αουτου :: videbatur alluci τη ταπεινωσε. accuratius definendum, proptereaue αουτου addidit, quae quidem cura non in ipsum LXX locum incidit. Similiter, eadem fortasse manu, δε post γενεαν additum est, licet nemo verbis LXX intulerit. Ad ea enim quae apud apostolos legebantur multo plus conlatum est quam ad textum LXX. | την γενεαν sine copula cum MABC vg sah syrP Ir^{int}⁹⁰⁰ exced clar etedd prior. Cf et. Eus^{cat}¹⁴⁵ διελθων αουτου τα παθη αναπικπει - επιλεγων· την γενεαν αουτου τισ διηγησεται; ... ε Ti την δε γενεαν cum EHLF al omn^{vid} tol cop arm Ir^{int} exodd⁹ (et sic Grab Stier al ediderunt) Chr. Similiter et acetatem eius quis syr^{sch} aethPP, aeth^{ro} quoniam quis etc :: LXX sine copula

34. τουτο (vg^{ole} fu dicū hoc, am demid hoc dicū) ... B⁴ 4. 32. 68. om (sed B³ suppl) | εαυτου: H αουτου | ετερου (34. 177. αλλου) τινωσ ... E τινωσ ετερου

35. ο φιλιππος ... EH 40. 100. 137. o^{scr} om ο | ευγγελισατο (M⁶): F

φῆς ταύτης ἐγγηγάσαστο αὐτῶ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδαρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδαρ· τί κολύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδαρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα

ευαγγελισατο, κ^a και ευγγ. | τον ιω: sah aeth^{ro} dominiū Iesum Christum, Or^{4,16} τον κυριον ιησουν, item syr^{sch} ar^a

36. ἐπι το ... 31. 33. 34. a^{scr} ἐπι το

37. Hunc versum ζ (= Gb Sz) sic habet: εἶπε δὲ (κ Bed⁴³ ex Gr add αυτω) ὁ Φίλιππος· εἰ (κ εαν) πιστεύεις ἐξ ὄλης τῆς καρδίας (κ Bed ex Gr add σου) ἔξιστιν (κ σωθησει, ε σωσεις, e^{ss} Bed ex Gr κεινὸς εἶς). ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (κ Bed ex Gr πιστ. εἰς τον χυ τον υι. του θε.). cum (κ Bed ex Gr) 4^{ss} 15. 27. 29. 36. 60. 69. 97. 100. 105. 106. 107. e^{scr} al vix m^a cat¹⁴⁶ vg⁶¹⁰ (et. demid am^{ss} tol) arm syr^p e.* Cyp²¹² Thphy^b. Sed plura differunt in his testibus, quemadmodum αὐτῶ practer κ etiam 100. 105. 163. e^{scr} cat arm syr^p e.* add; 4^{ss} 60. 69. 106. 13^{lect} e^{scr} cat syr^p arm ο φιλιππ. om: σου cum κ et. 100. 105. 163. e^{scr} al cat tol syr^p e.* arm Cyp inferant; post αποκριθ. δε arm ο ευνουχος add; al^a om τω ante ιω, tol demid om χυ. Totus locus apud Cyp²¹² sic legitur: *Ecco aqua; quid est quod me impedit baptizari? Tunc dixit Philippus: Si credis ex toto corde tuo licet.* Confirmat etiam m^a et respondens spado ait: *Oredo filium dei esse Christum Iesum.* Item Ir^{121,109} et^{sr} ex^{cat} 144 quemadmodum ipse eunuchus credens et statim postulans baptizari dicebat: *Oredo filium dei esse Iesum (πιστεύω τον υιον του θεου ειναι ιω χυ)* ..... omnisimus cum MABCHLP 18. 61. al plus⁹⁰ am^p fu (et. vg^{good} quo Beda utebatur⁴³) syr^{sch} et^p ixt sah cop aeth^{ur} Chr^{9,103} et¹⁰⁴ Thphy^a

38. αμφοτερο: (aethPP om) ... κ 137. 180. e^{scr} k^{scr} cop syr^p Chr^{9,103} post υδαρ pon

39. ανεβησαν: o³ 137. ανεβη | εκ (o vg de): κ^{sr} 1. 40. 108^{ms} 104. 137. 177. 180. al^{scr} απε | πνευμα κυριου ... A (ex emend. primae manus, quae verbis πν. κυρ. ηρπ. τ. φιλ. rasid suprascripsit πνευμ. αγ. επ. επι τ. ενν. Reliqua: αγγελ. δε κυρ. membranam salvam a rasura occupant) 15. 18. 27. 29. 36. 60. 100. syr^p e.* arm (item sl^{ed}) πνευμα αγιον (Ita syr^p ms, in¹²¹ κυ) επηγειεν επι τον ευνουχον· αγγελος δε κυριου. Cui lectioni favet et. Hier dial. adv. Luciferianos 9. quum abscederent ab aqua, spiritus sanctus venit in eunuchum (cf et. Hieresai^{63,14} consideremus illud - an super angelo debeamus accipere; sunt qui angelum in spiritu sancto haec fecisse testentur). Praeterea pertinet huc quod Augunit eol²⁶⁷, sic: *angelus autem domini rapuit Philippum ab eo, et amplius non vidit eunuchus.* Did¹²¹ vero^{6,263} ad verba spiritus domini rapuit etc addit explicationis causa: *id est, angelus domini in sublime elevans Philippum transtulit illum in alium locum.* Aliter Chr^{9,103} οὕτως οὐκ ἴδεν φιλιππος τίνος ἔκτειν παυ-

κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐαγγέλιος· ἐπιχευέτω γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἔλθειν εἰς Κιλικίαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνεῶν ἀπειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ἤτέτατο πικρῶς αὐτοῦ ἐπιστολάς εἰς Λαμακὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἂν τινὰς εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξαι τῇ Λαμακῇ, ἐξείφθησ τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

27, 2 sa
28, 12 sa

ἐγένετο εἰς τὴν Ἰερημον, ὅτι καὶ οἰκίετι ἄγγελος, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἀρπάξει. | εἶδεν: η ἰδεν | τὴν ὁδ. αὐτου: η αὐτου τ. ὁδου

40. εὐρεθη: η ηρεθη | εὐηγγελίζετο: A pon post τας πολ. πασας | κωσαρικων cum MAB 61. ... ε Ln Tl κωσαρικων cum BCHLP al pler. Cf ad 10, 24 etc

XI. 1. ετι (MB⁹): B⁹ οτι ... M⁹ 24. 26. 78. 126. 1⁹er sah om | ενπνεωσ cum MABHP ... ε Ln εμπν. cum BOL al certe pler

2. παρ αυτου επιστολας: M επιστ. παρ αυτ. | αν τωσσ cum M 40. 68. Chr^{9,164} (: : quo modo ubi αν positum est — fit autem raro —, a plerisque testibus cum εαν commutatur. Cf Ioh 13, 20 αν τωσσ περιμω 16, 23 αν τι αιτησητε 20, 23 αν τινων αφητε et αν τινων κρατητε. Propterea etiam hoc loco αν a plerisque cum εαν permutatum esse censendum est) ... ε Ln Tl εαν τω. c. ABCHLP al pler | οντας της οδου cum MA 15. 40. 61. 106., item syr^{ant} aeth ... ε Ln Tl της οδ. οντας cum BOCHLP al pler. Praeterea ad οδου add ταυτης 25. 40. e vg syr^{ant} arm aeth ... 13. 69^a e (ινσενιζετ νιασ λυιου) vg (ινσενισσετ λυιου νιασ) sah cop οντας om vel non exprim | αγαγη: HL 13. 1⁹er (al^{vid}) αγαγε (ut 1⁹. 61. al^{vid} antea ευρετ)

3. εν δε τω: HNL 61. (al^{vid}) εν δε το | εξαιφθησ (MB⁹OR 13. al εξεφν.) τε cum MABC 18. 37. 40. 61. 69. 98⁹ 105. cat¹⁵⁰ ... ε και εξαιφν. cum HMLP al pler Chr^{9,165} | αυτου ante περι. cum MBO 31. 37. 61. 69. 163. 12^{lect} cat ... A ante φωσ περι. pon ... ε Tl post περι. cum HMLP al pler vg syr^{ant} arm Chr. Libere sah cop aeth | περιηστραψεν (et. ε Wlat Gb Sz) cum MA⁹BCHLP 1. 13. 31. 61. al plu Chr ... ε⁹ (1624. 1633. 1656. 1678.) Ln περιηστραψεν cum A⁹vid (nisi est περιαστρ.) c⁹ (* περιαστρ.) al pauc^{vid} (37. teste Wlat; nullus ap Matthaeium nec ap Seriv) | εκ (Gb⁹) cum MABCL 61. al¹⁵ cat Thphyl^b, item δε e vg ... ε εωσ cum MHP al longe plu Thphyl^a

4 και πεσών ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουνσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαυῦλ
 1 Co 15, 8 Σαυῦλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι
 Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν,
 καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τι σε δεῖ ποιῆν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνο-
 δεύοντες αὐτῷ εἰστίθεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα
 δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγγέθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠτοιμημένων δὲ

4. σαουλ σαουιλ (et. E*): μ corr latln σαουιλε σαουιλε, 24. I^{scr} σαυιλε σαυιλε
 (quemadmodum e vg Ir^{int} 200 etc *Saule Saule*) | *διώκεις*: post hanc
 vocem π 180. am** sy^{sch} etp c.* ar^e add *σκληρον σοι προς κεντρα
 λακτιζων* (ad quae sy^{sch} 200 notat: *non est hoc loco in Graeco, sed ubi
 enarrat de se Paulus.*)

5. τίς ει: ο τίς ει συ | κυριε: sy^{sch} om | ο δε (Gh'') cum abc 15. 46.
 61** 69. 81. 168. cat vg ... ζ add *κυριος ειπεν* cum HLP al pler sy^{sch}
 sah Chr^{9,165} ... κ 48. 61* 105. 187. cop arm add *ειπεν* (item aeth *et
 dixit ei*), π 11. 27. 29. 66** oscr add *κυριος προς αυτον* | *ιησους*
*sine additam cum MBEHP al pler cat vg sah copcod sy^{sch} txt arm Or^{4,14}
 Chr (Ir^{int} 200 add *Christus*) ... ACE 8. 25. 12lect demid sy^{sch} etp c.*
 cop^{ed} ar^e aeth Hil⁸⁷ Aug^{serm} 200, 1197 add ο ναζωραιος, hinc Ln [u
 ναζωρ.]*

5. 6. ἀλλα cum MABCEHLP al omn^{vid} (sed nonnulli ἀλλ) cat am* et** (et.
 tol, sed vide post) sy^{sch} etp txt sah cop arm^{20h} Chr Thphyl^a ... ζ
 (= Gh 8z) *σκληρόν σοι πρόσ κέντρα λακτιζών. Ἐτρίμων τε καὶ θαμ-
 βῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν·
 absque codice Graeco ut vdr, sed cum vg (et. su demid; tol habet
 tantum: *domine enim tibi est contr. stim. calcitrare, omissis rell)* sy^{sch}
 c.* arm^{20c} (sed in nullo cod; extrema ed^{20c} sic habet: *κα· λεγει προς
 αυτον ο κυριος· αλλα)* ar^p georg s^{led} Thphyl^b (sed non attingit
 comm), item aeth^{utr} sed libere. Habet enim aeth^{pp} *difficile tibi erit
 calcitrare contra stimulum acutum. Et tremens miratus est et dixit ei:
 Domine, quid vis faciam ego? Et dixit ei dominus. Item aeth^{ro} (post
 Iesus Nazareus pergens:) *quia tu persequeris, iusta tibi est plaga. Et
 dum tremoret, mirati sunt, et dixit ei: Domine eto utPP. Agnoscit poste-
 riorem additamenti partem etiam Hil⁸⁷ post Iesus Nazareus pergens:
 At ille tremens etc :: cf II, pp.***

6. εἰσελθε: B εἰσεθε | ο τε (Gb') cum MABC 15. 18. 29. 36. 61. 69* 100.
 105. cat ... ζ τε cum EHLF al pler Chr^{9,165} | σε (105. kscr om) δε ...
 κστ δε σε

7. εἰσθημισαν cum B*CEHLP al pler ... MAB⁹ al ιστηκ. | ενεοι (Gb') cum
 MABCEHP 1. 13. 31. 61. al plu (et. sy^{sch} 200 ET) ... ζ ενεοι cum L al
 plu, nec aliter editum Chr^{9,165} | μεν: 61. δε, omissio δε sq | *ακουοντες*
*etc: sah audiebant quidem vocem, sed non intelligebant; non videbant
 enim quosquam* | *θεωρουντες*: κ* αρωντες, unde κ* θεωρουντες (sic)
 restituit

8. σαυλος cum MABCE 61. bscr* cat¹⁸⁴ ... ζ ο σαυλος cum HLP al pler
 Chr^{9,165} | *προηγμένων (ηνυγμ. κ*)* cum κ* A (: similiter 7, 56 *διπροηγε-*

ταῖς ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγούντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Λαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Λαμασκῶ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὄραματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τῆς ῥύμης τῆς καλουμένης εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κατὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν

vous cum aliis formis mutarant) ... Ln Tⁱ ηρωγμ. cum κ^οκε 40. 61. 137. ... ε αρωγμ. cum H^{ELP} al pler Chr | δε cum κ^αβκε al plu syr^p (paullo liberius singg conjg sah cop syr^{sch}) ... H^{LP} 1. 4. 11. 17. 28. 38. 65. 95. 99. 101. 103^{ms} 118. 133. 177. al²⁵ vg (apertisq; oculis) arm^{vid} aeth^{utr} Chr τε | ουδεν cum κ^α* n e vg syr^{utr} sah aeth^{ro} (ambiguumPP) ... ε ουδενα cum Δ²κεβ²η²LP al omn^{vid} cat cop Chr

9. ουδε επιεν: ο και ουκ επιεν

10. εν οραματι ο κυριος (Gb') cum κ^αβκε 40. 69. 105. 163. 12^{lect} cat .vg aeth^{ro} ... ε ο κυρ. εν οραμ. cum H^{LP} al pler tol sah cop syr^{sch} (et dominus dixit ei per visionem) eLP arm Chr^{9,171}

11. αναστας cum κ^ακεη²LP al omn^{vid} am demid tol etc ... Ln αναστα cum n, item (:; at istae vv eodem modo etiam 10, 13 et 30, ubi Graeca lectio non fluctuat) fu sah cop syr^{utr} et (surge et) vg^{od} aeth | τ. ρυμη: 13. add της πολειωσ | ταρσα: 61* -σατα

12. ειδεν cum β²κε²LP al pler ... κ^αη 61. ιδεν | ανδρα sine εν ορ. cum κ^α 61. vg sah cop aeth^{utr} ... ε εν οραματι ανδρα c. H^{ELP} al pler syr^{utr} arm Chr^{9,171}. Item Bedrotra¹⁹⁰ ex Gr: In Graeco habetur ita: Et vidit in visu virum, hoc est εν οραματι, quod nomen et Iuvenius presbyter in evangelico carmine posuit ... BC 163. 12^{lect} ανδρα εν οραματι | ανανιαν ονοματι cum κ^αβκε 31. 38. 61. 68. 69. 105. 118. al³ loc cat vg arm ... ε ονοματ. αναν. cum H^{LP} al pler syr^{utr} (cop aeth^{pp} cuius nomen est Αναν.) ... sah aeth^{ro} Chr^{9,171} om ονοματι | χειρασ cum κ^αΔ² 61. 69. 105. (66** 40^{lect} sic an τασ χει. ?); Ln τασ χειρασ c. κ^οβκε; item manus vg cop aeth^{ro} arm ... ε Tⁱ χειρα cum H^{LP} al pler (12^{lect} της χει.) cat sah syr^{utr} aeth^{pp} | αναβλεψη ... L 13. -ψη

13. ακηκουσ. δε: 31. 37. arm^{edd} add ακησ | ανανιασ sine articulo cum κ^αβκεη²LP al⁹⁰ cat ... ε (= Gb 83) ο αναν. cum minus mu ut vdr. Graeterea ε aeth add και επιεν (96. 143. αποκριθεις δε - επι, item sah) | ηκουσα cum κ^αβκε 16. 18. 36. 40. 61. 12^{lect} ... ε Tⁱ ακηκουσ cum H^{LP} al pler Chr^{9,172} | εποιησεν post τοισ αγ. σου (61. om σου) cum κ^αβκε 31. 61. 12^{lect} cat am fu demid tol ... ε ante τοισ αγ. σου

ἐν Ἱερουσαλὴμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἔξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σευσοῦ ἐκλογῆς ἐστὶν μοι οὗτος τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλείων υἱῶν τε Ἰσραὴλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπερ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαουλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείας σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθύως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπιδες, ἀνεβλέψεν τε, καὶ ἀναστάς ἐβραπίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφήν ἐνίσχυσεν.

pon cum HLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... Δ post ἐν Ἱερουσαλὴμ pon

15. ἐστὶν μοι cum MABO 81. 61. 69. 105. 137. c^{scr} cat vg syr^{utr} Dideat¹⁵⁷ Cyrador²⁰⁰ Sevant incat¹⁰³ ... ε μοι ἐστὶν cum EHLF al pler sah cop arm Ir^{int}²⁰⁰ Or^{int}^{1,141} Archellat¹⁰¹ (Gall^o) Chr^{9,174} Thdr^t^{1,100} et^{9,20} (Cyr^{loh}²⁰⁰ μοι ἐστὶν) | οὗτος: 13. om | ἐθνῶν cum MACEOTTEHLP al omn^{vid} cat Chr Thdr^t^{bis} Sevant cat ... Ln τῶν ἐθνῶν cum BC^o (Item Cyr^{ador}²⁰⁰ ἱρατειον τῶν ἐθνῶν et^{loh}²⁰⁰ ἐνωπ. παντων τῶν ἐθνῶν, sed neutro loco addit quicquam) | τε pri cum MABCE 13. 25. 36. 40. 61. 100. 105. 163. 13^{lect} cat Thphy^l^b ... ε om cum HLP al pler Chr Sev ant cat Thdr^t^{bis} Thphy^l^a, nec expri vg etc | υἱων τε (et. Thdr^t^{bis} etc): 34. 105. και υἱων, 31. 78° 137. Sevant cat om τε
16. αὐτω: L 96. αὐτον (αὐτον quod sequitur 15. 18. 36. Thphy^l^a om)
17. ἀπῆλθ. δε: cum MACEHLP etc ... Δ vg ἀπῆλθ. τε (et abiit). Liberius 137. 180. c^{scr} τότε ἐγερθεὶς ἀνα. ἀπῆλθ., syr^{sch} tunc Ananias profectus est etc | ἐπ αὐτον τας χεῖρας ... o cop aeth τ. χεῖρ. ε. αὐν. (sah imponens manus suas super Saulum) | σαουλ: E 24. l^{scr} σαυλε | i; (nothPP ar^o Iesus Christus; am cop syr^{utr} ar^o aethPP ante απεστ. με pon, conjungunt igitur dominus Iesus) cum MABCE al sat mu cat¹⁵⁰ vg etc (et. Chr^{9,173}) ... HLP al⁶⁰ sah aeth^{ro} ar^p Thphy^l^a et^b om; hinc Gb^o | η ἤρχου (M^a): M^o om
18. ἀπέπεσαν cum MABCEH 13. 18. 25. 40. 61. Thphy^l^a ... ε ἀπέπεσαν cum LP al pler Chr^{9,173} Thphy^l^b | αὐτον ante απο τ. οφθ. cum AB 31. ... ε post απ. τ. οφθ. pon cum MCEHLP al fere omni cat vg etc | ωσ cum M^aAB 61. ... ε Ti ωσει cum M^oCEHLP al fere omni Chr | ἀνεβλ. τε cum ABEHLP (o^o latet) al pler vg syr^{utr} aeth (sah arm non expri) Chr ... M^o 40. cop απ. δε. Praeterea non addidimus παραχρημα cum MABO^oHP 61. al plus⁴⁵ cat vg cop syr^{sch} arm^{ed} ... ε (sed Gb^o) add παραχρημα cum C^oEL al sat. mu cat^oom¹⁵⁰ syr^p sah aeth^{utr} arm^{cod} Chr (sed sah statim autem surgens etc, aeth^{ro} et statim surgens etc)
19. ἐνίσχυσεν cum MACEHLP al pler Chr^{9,173} bis et¹⁷⁵ ... BC^o 27. 29.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Λαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,
 20 καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός
 ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 21 ἔξιςταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ
 ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικα- 9, 11
 λουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὠδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδε- 9, 2
 μέτους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
 ἐεδυναμώτο καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
 Λαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπλη- 2 Co 11,
 ρῶντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. 22
 24 ἐγγνώθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ

66* 105. Chr^{cat} 180 εν. σχυθη | γενετο δε sine additam cum MABOZ
 13. 61. a1¹² vg syr^{tr} sah cop arm aeth Chr^{h,178} ... ε (= Gb Sz) add
 e σαυλος cum HLP. al longe plu cat. Similiter ineunte versu seq m
 vg^{edd} laehm (sed non am fu demid tol) et ingressus Paulus statim (sic
 m; vg^{edd} et continuo ingressus etc) | μετὰ τῶν: HLP 1. 4. 31. 177. a1¹²
 Chr^{h,178} Thphyl^b add οὐτως

20. κηρυσσεν (στ. Ir¹⁹⁷ gr et lat, sed add μετὰ πασης παρηρησιας, cum
 omni fiducia, item m⁴ praedicabat cum confidentia): κ κηρυξε αυτοις |
 τον ιησουν cum MABOZ 61. a1¹² cat vg (m dominum Iesum dicens quo-
 niam) syr^{tr} sah (domin. Ies.) cop arm^{ed} aeth^{ro} Ir¹⁹⁷ gr et lat ... ε
 (= Gb Sz) τον χριστον cum HLP al longe plu arm^{edd} (aeth^{pp} Iesum
 Christum) Chr^{h,178} | ο υιος του θεου: 68. Thphyl^b Ir^{int} praem o x̄c̄,
 Christus (sed Ir⁵⁷ post τ. θε. add o x̄c̄) ... sah Iesus Christus fil.
 dei, m⁴ Oskrius filius dei vici (in Spiclegio Malus ediderat Iesus
 Christus etc)

21. εἰς ιερουσαλημ cum MΛ 40. ... ε Ln Tl εν ιερ. cum BC^hHLF al pler
 Chr^{h,178} :: cf ad 2, 5 | τους (40. 68. Thphyl^b sah syr^{sch} παντας τους)
 επικαλουμενους ... 8. 95* 96. 142. om | ἐληλυθει cum MABC al mⁿvid
 cat e (venisset) ... Gb⁷ Tl ἐληλυθεν cum H⁵⁷HLF al plus⁵⁰ vg (venit)
 Chr^{h,178} | αραγη (L al -γεις): P 47. 56. Chr^{h,178} απαγαγη, 69. 105.
 g^{act} απαγαγη

22. ἐεδυναμοιτο ... CE 8. add τω (κ εν τω) λογω | συνεχυνεν (κ -σεν)
 cum MⁿC (: cf εκκυντομενον Mt 26, 28 Mc 14, 24 Lc 22, 30; item
 infra 21, 31 συνεχυνεται) ... ε Ln Tl συνεχυνεν cum MⁿHLF al pler
 (18. συνεχυνε, Chr^{h,178} et¹⁷⁸ συνεχυνε) ... κ 2. 32. 42. 57. 66* 137.
 180. Thphyl^b συνεχειν (69* συνεχεις) | ιουδαιους sine articulo cum
 n^bv ... ε Ln Tl τους ιουδ. cum M^oAC^hHLF etc | συμβιβαζ. cum MABL
 etc ... Tl συνιββ. cum OKEP al certe pler. Praeterea κ add και λογων

23. ημερ. κραια: η αι ημερ. κ. | οι ιουδαιοι: 13. 31. 43. 105. om ο

24. σαυλω: η (61*?) τοι sah παυλω | παρετηροντο (Gb⁷) cum MABOZF^a
 61. a1¹² cat Or^{h,204} ... ε παρετηρον cum HLP al pler Chr^{h,178} | δε
 κω (Gb⁷) cum MABOZF^a 61. a1¹² cat vg Or; item δε L a1¹² vel¹² sah cop
 syr^{tr} arm^{sb} (arm^{tr}o γαρ) ... ε τε cum HP al pler syr^{sch} aeth Chr

τάς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνελεῖσιν· 25 λι-
βόγτες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν
αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

Gal 1, 10 *

26 Παραγεγόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπιείραζεν κολλᾶσθαι
τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐροβούντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
ἐστὶν μαθητῆς. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς
τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν
κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Λαμασκῇ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ

24. ἡμερας τε και ... Δ 40. 46. 56. 68. 100. 105. k^{ser} al^{ser} Or om τε; nec
exprim v^g etc | ὅπως αὐτον ἀνελεῖσιν (n^o ἀνελ. αὐτον) ... Δ ὅπως
πιασωσιν αὐτ. idque ante ἡμερας και νυκτος pon

25. οἱ μαθηται αὐτου (Gb') cum MABCP^a 61* ain fu demid tol Or^{2,284};
item οἱ μαθηται sine αὐτου 86. 89. 12^{lect} aeth^{ro} ... 31. 61^{corr}* οἱ
μαθητ. αὐτον, ε αὐτον οἱ μαθηται cum EHLF al pler cat v^g s^{ch} syr^{tr}
sah cop arm aethPP Chr^{9,178}. Cf et. Bed⁴⁴ ubi ad verba accipientes
autem cum discipuli eius nocte adnotatur: id est discipuli Christi. In
Graeco enim non est additum eius, sed tantummodo discipuli, ut gene-
raliter Christi vel ecclesiae intelligantur. Nondum enim Paulus disci-
pulus fecisse legitur. | δια (Or om) του τειχους καθηκ. αὐτον (Gb')
cum MABCP^a 83. 86. 40. 45. 61. 69. 163. 12^{lect} v^g Or; item eodem
ordina sed omissa αὐτον κ 31. 105. (arm δια τ. τειχ. χαλασαντισ
καθηκων) ... ε. καθηκων δια του τειχους cum HLF al pler Chr,
item sed addito αὐτον post καθηκων 18. cat sah syr^{tr} (item αὐτον sed
singulis libere positus syr^{sch} cop aeth) | σπυριδι cum ABELF etc ...
nc σπυριδι :: quae forina quum hoc loco tum Mt 16, 10 ex BD et
Mc 8, 8 ex M^a D edi poterat; dubitationem vero nobis iniecit quod
Mt 15, 87 et Mc 8, 20 eandem formam D solus praebet, ut iam ad
Mc 8, 8 diximus

26. παραγενομ. δε sine additam cum MABC 40. 61. 81. v^g syr^{sch} sah cop
aeth^{ro} Chr^{9,180} eom ... ε (= Gb Sz) add ο σαυλος cum HLF 13. al
pler syr^{tr} arm aethPP Chr^{9,179} ext; item κ 83. 84. 105. Bed^{contra} 181 ex
Gr (in hoc versu in Graeco Pauli nomen est appositum etc) add ο παυλος |
εἰς ιερουσαλημ cum MABC 61. al sat tu cat Chr Thphyl^b ... Gb Ln
Ti ἐν ιερουσαλημ cum EHLF al fere⁴⁰ Thphyl^a. De versionibus syr^{tr}
cop arm confirmant potius εἰς quam ἐν, contra e in hierosolymis, v^g
in hierusalem | ἐπιείραζεν cum MABC 88. 61. 81. ... ε Ti ἐπειρατο cum
EHLF al pler cat Chr. Utrique respondet e v^g tentabat.

27. αὐτον: 37. Chr^{9,179}. 180- 184 αὐτον | εἶδεν cum MBCP etc ... AHL al
εἶδεν | και πῶς (n^o): n^o om και | ἦσσαν cum BC 1. 31. 65. 95* 100. o^{ser}
... ε του ἰω cum EHLF al longe plu cat Chr^{9,180} Chron⁴⁸⁴ ... Δ 98^{ms}
κυριου, 12^{lect} του κυριου, 14. 17* 25. al plus¹⁵ Chr Thphyl^a του
κυριου ἰω, et aliter

28. και ἐκπορευομενος: HLF al fere⁵⁰ Chr^{9,184} (non item 180) Thphyl^a
om (61. εκπορευ. ante και εισπορ. pon) | εἰς ιερουσαλημ (Gb') cum

ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρορησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συναζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ 11. 20 ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν εἰς Τυρόν. 11. 25

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-

MA BCDFLP 61. al fere⁶⁰ cat Chr^{9,104} ... ε εν ιερουσαλημ cum H al sat ma Chr^{9,100}. Item in hierusalem e vg, item syr^{nt} arm aeth | παρορησιαζόμενος (κ παρορησιαζ.) sine copula cum MABC 13. 15. 40. 61. 177. cat fu arm aeth⁷⁰ ... ε (Gb⁹) praem κας c. BFLP al pler vg syr^{nt} cop aethPP Chr^{bis} (sah et cum fiducia locutus est etc) | του κυριου cum κ^Δ BE 40. 69. 100. 168. 12^{lect} vg sah cop syrP arm aeth⁷⁰ ... ε του κυρ. ιησου cum κ^{HLF} al longe plu aethPP Chr^{9,104} ... c al⁵ syr^{sch} ω, 88. al pauc Chr^{9,100} τον ω, 81. κω ω

29. και συναζητει: κ⁹ add τε, sed ipse⁹ improbavit τε | ελληνιστας cum MABCFLP al omn^{7id} Chr^{9,100sq} (τους ελληνιστι φθιγγομιτους λεγει. και τουτο σφοδρα σφωσ⁹ εκεινοι γαρ οι αλλοι ουδι ιδιων αυτων ηθελησαν οι βαθεισ ιβραϊσι). Item syr^{sch} Iudaeos illos qui nouerant Graece ... Δ ελληνισ. Latini verterunt Graecos (Ita et e at vg), nec aliter sah cop syrP arm aeth. Ceterum vg aeth sic: loquebatur quoque gentibus (sic etiam fu, sed am demid tol Bed⁴⁶ om gentibus) et dixerunt eam Graecis. | ανελειν αυτον cum MABC 31. 38. 40. 61. 69. 100. 113. 168. 12^{lect} 18^{lect} al^{9er} cat¹⁰⁴ vg Chr^{9,101} ... ε αυτ. ανελ. cum HLP al pler

30. επιγοντες: HL 13. 61. al επιγοντες | κατηγαγ. αυτον: L 100. om αυτον | καισαριαν cum κ^{CE} etc :: Ita κ ubique l. e. locis septendecim, item κ ubique in actis. Accedit ubique duobus exceptis locis A, item passim accedunt OD.. Debuisset etiam Mt 16, 8 ex κ^{ODFLX} et Mc 8, 27 ex MACEFHLXKA καισαριαν edī iam ad 8, 40 notatum est. ... ε Ln Ti καισαριαν cum BFLP al certe pler ... Δ ιεροσολυμα. Ceterum ε 180. e^{9er} sah syr^{sch} etP c.⁹ add δεα (180. e^{9er} om) νυκτος (item 8. add νυκτος post και) | εξαπιστευαν (κ -λεν) αυτον cum κ^{BCHLP} etc ... Ln om αυτον cum ΔE al¹⁴ vg om

31. η μιν ουν εκκλησια - ειχεν ειρ. οικοδομουμένη κ. πορευομένη - επληθυνετο (Gb⁹) cum MABC 5. 13. 14⁹ 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 68. 81. 105. (sed ειχον) cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ar⁹ Dion^{al} ex contr p^{al} sam qu⁹ (in bibl. pp. Par. 1624. pag²⁰⁰) Thphyl^b Bed^{reua} 120 ... ε αι μιν ουν εκκλησιας (κ add πασαι) - ειχον ειρ. οικοδομουμεναι (κ -μεναι) και πορευομεναι (κ -μενοι) - επληθυνετο cum (B)HLP al longe pla syrP arP Chr^{9,101} Thphyl^a Aug^{ant} eocl^{9er} | σαμαριαν cum κ⁹ (: ut nbique edidimus maiore cum auctoritate, ut infra 15, 3 cum κ^{CDEN}) ... ε Ln Ti σαμαριαν cum ABCFLP al certe pler | του κυριου cum κ^{BCHLP} al pler Dion^{al} ex (l. l.) ... Δ 13. 61⁹ 100. 101. 137. 12^{lect} κ^{er} Chr^{9,101} κυριου sine του ... syr^{sch} dei

θύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διαρχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἀγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον τινα ὀνόματι Αἰνέα ἐξ ἐτῶν ὅτι κατεκείμενον ἐπὶ κρᾶββατου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰάται σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρέψον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διεργασμένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις

32. *λυδδα* cum κ (sic ipse* ex *εν* *λυδδα* restituit) ΔΒ 53. 54. (*λυδδα*) 40. 68. 177? certe v. 35 teste Rinck) ... ε *λυδδαν* cum ΟΗΗΛΡ al pler (sed P 31. 57. al² *λυδαν*) Chr^{9,181}. Scribitur nomen istud sahidice *λυδτα* (sed^{cod} *λυδδα*), memphitice *λυδδα*.

33. *εἰρεν*: π ημρεν | ὀνομασι *αινεαν* cum ΜΑΒΘ 31. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 177. k^{scr} cat vg arm^{6b} Thphyl^b (οὐκίς nomen [est] Aem. sah cop syr^{utr} aeth) ... ε *αινεαν* ὀνομασι cum ΗΛΡ al pler (18. om ὀνομ.) Chr^{9,182} Thphyl^a | ἐπι κρᾶββατου (κ* -στου) cum κ*^{etc} ΔΒ* (κ* κρᾶββατου) α 61. 105. (sed κρᾶββατου) Chr (editum ut 105.) ... ε ἐπι κρᾶββατω c. ΗΗΛΡ (sed hi omnes et alii κρᾶββατω) al pler (al pauc κρᾶββατω) cat Thphyl^a et^b

34. *ησους* (η^{tr}ος al² om) ... Δ 15. 18. 36. 40. 68. cat vg (et. am, sed non fu demid), sah arm aeth Thphyl^b 2^{ab} Ambrosoph 2, 100 praem o κυριος | χριστος sine articulo cum κβ* c 18. 15. 18. 68. 180. o^{scr} cat Did^{cat} 100 semel Thphyl^b ... ε ΤΙ ο χ^{sc} cum ΔΒ* ΗΗΛΡ 61. al pler Did^{cat} 100 semel Chr^{9,183} Thphyl^a | *σεαυτω*: L 42. *σεαυτω*

35. *ειδαν* cum ΔΒΟ (-δα omisso v medio versu) ... ε *ειδον* (Η ιδ.) cum ΜΗΗΛΡ al omn^{vid} | *λυδδα* cum ΜΑΒ 13. (v. 32 hiat) 33. 34. 40. 68. 96. ... ε *λυδδαν* cum ΟΗΗΛΡ al pler (sed P 31* 57. al *λυδαν*) | *τον* ante *σαφωνα* (κ^o): κ* om | *σαφωνα* (κλ *σαφωνα*, sed in Δ scriptum est super rasuram) cum ΜΑΒΘ (e vide post) al vix m^u Thphyl^b, item *σαφωνα* sah, *σαφον* cop, item vg (*qui habitabant Lyddae et Saronae*), e (*qui habitabant Lyddae et Saronam*) ... ε (sed non c^o Gb Sz) *σαφωνα* cum 15. 18. 61. 65. 99. 101. 105. 133. 137. 180. al² ^{scr} cat etc (c^o *σαφωνα* v. 99. 101. 105., contra 61. *σαφωνα*) ... ΗΛΡ 18. al plu Chr^{9,184} *ασσαφωνα* (sed P al *ασαφωνα*). Cf Anecd. mea sacr. et prof. pag. 126 in nomenclum Hebraicorum interpretatione (Hier ex Or?) *σαφωνα*· *αδων λιπην*· *τινις δε ασσαφωνα φασιν, ουχι σαφωνα, οπιε κριετον*.

36. *μαθητρια*: m⁹¹ *οιδια*, sah *αδελφη* | *ταβιθα* cum ΜΗΗΛΛ al pler Bas eth²⁰⁰ etc (et. Cyr^{hr} 104). Cf et. syr^p m⁹ sr *ταβιθας*. Similiter e tol *tabithas* ... ΗΘ *ταβιθα* ... P 1. 38. 40. 61. 68. al²⁰ Chr^{9,185} *ταβιθα* | *αγαθων εργων* cum ΜΗΗΛΡ 61. al pler Chr^{9,185} et¹⁸⁵ ... Ln ΤΙ *εργαγαθ.* cum ΒΘΕ 18. 31. 40. cat m⁹¹ vg Bas^{eth} 200

ἀποθνήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερφῶ. 38 ἔγγυς δὲ οὖσις Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὴν παρικαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀνυστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγεγόμενον ἀνίγαγον εἰς τὸ ὑπερφῶν, καὶ παρίστησαν αὐτῶ πᾶσαι αἱ χῆραι κλινοῦσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἰμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἢ Λορκίας. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὸς τὰ γόνατα Mt 9, 25 προσήύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκίθισεν. 41 δοῦς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν· φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρίστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν

37. δ: 61. om | αποθανειν: syrP c.* add quum autem esset Petrus Lyd-
dae | ἔθηκαν αὐτην cum κ^α 40. 61. (m⁶¹ vg quam cum lavisset ro-
nerunt eam) ... ε TI αὐτην ἐθηκαν cum κ^α C^α H^α L^α P^α al pler Chr ... B
cat¹⁰⁷ om αὐτην | ἐν ὑπερφῶ cum κ^α H^α L^α P^α 1. 13. 31. 61. al pler Chr^{9,108}
... Ln ἐν τῷ ὑπερφῶ cum AC^α 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105. 113. al²⁰⁸
cat Or^{9,208}
38. λυδδας cum κ^α B^α C^α 61. ... κ^α Δ λυδδα ... ε Ln (ex errore) λυδδσ
cum B^α K^α H^α L^α P^α al pler Bas^α eth²⁰⁸ Chr^{9,108} | οἱ μαθηται: B οἱ δε μαθητ. |
δνο ανδρας cum κ^α B^α C^α H^α L^α P^α al sat mu vg rell Bas^α eth²⁰⁸ Chr^{9,108} ... H^α L^α
al¹⁰⁸ Chr^{9,108} Thphy^α om, hinc Gb^o | μη οκνησῃς (40. -σεισ) δ. ε.
ημων cum κ^α H^α C^α E^α 40. 61. 81. m⁶¹ vg, Item sah cop ... ε μη οκνησας
δ. ε. αυτων cum C^α vid^α H^α L^α P^α al pler syr^α ur^α arm aeth Bas^α eth²⁰⁸ Chr
39. πτρος ... ε 69. 100. 105. 106. 180. al²⁰⁸ cat Bas^α eth²⁰⁸ ο πτρο. |
παριστησαν: e m⁶¹ vg circumsteterunt ... c¹⁰⁸ Bas^α eth²⁰⁸ Chr^{9,108} περι-
στησαν | επιδεικνυμεται: A επιδιν.
40. εξω παντας cum κ^α B^α E^α L^α P^α 61. al pler cat Chr^{9,108} ... Ln παντ. εξω
cum c 31. 99. 17^{lect} m⁶⁸ vg syr^α ur^α | και θεισ cum κ^α B^α C^α H^α L^α P^α 3. 15. 25.
40. 61. 68. 69. 95° 105. 106. cat¹⁰⁸ syr^α eth^α cop Thphy^α b ... ε TI om
και cum LP al longe plu (m⁶⁸ vg eiectis autem omnibus foras [m foris]
Petrus ponens etc) sah syrP arm aeth Chr Thphy^α | ταβιθα cum κ^α C^α
K^α L^α P^α etc ... ε ταβιθα ... al mu ταβηθα | αναστηθι: sah syrP c.*
Arm Amb^α Joseph^α, 400 add in nomine domini nostri Iesu Christi; Item
Cyr²⁰⁸ in nomine Iesu Christi | ηνοιξεν (2. 4. 10. 34. 101. k¹⁰⁸ διηνοιξ.,
68. Thphy^α b ηνωξε): z sah add παραχρημα (sah aperuit oculos suos
statim), Item aethPP ante ιδουσα
41. δοις δε (et. vg sah cop syrP arm): A m⁶⁸ syr^α eth^α aeth δοις τε (m
danasque) | φωνησας δε ... 13. 180. c¹⁰⁸ m⁶⁸ vg sah syr^α ur^α Chr^{9,108} και φω.
42. τῃσ cum κ^α C^α H^α L^α P^α al omn^α vid^α Chr^{9,108} (sed L καθ ὅλης τη ἰοππη) ...
κ^α C^α om | πιστευσαν πολλοι: cum κ^α B^α C^α H^α L^α P^α 31. 40. 61. 69. m⁶⁸ vg sah
cop arm aeth ... ε πολλ. πιστ. cum LP al pler syr^α ur^α Chr^{9,108}

κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἰκανὰς μείναι ἐν Ἰούππῃ παρὰ τινι
 10, 6 Σίμωνι βυρσεϊ.

X.

1 Ἀνὴρ δὲ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἐκαιτουτάρχισ
 ἐκ σπειρησ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, 2 εὐσεβῆσ καὶ φοβούμενοσ
 τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰσ
 10, 30 αἰ τῷ λαῷ καὶ δόξοντοσ τοῦ Θεοῦ διαπαντόσ, 3 εἶδεν ἐν ὀράματι φανε-
 ρῶσ, ὡσεὶ περὶ ὄραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελου τοῦ Θεοῦ εἰσελ-
 θόντα πρὸσ αὐτόν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσασ
 αὐτῷ καὶ ἐμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ·
 αἰ προσευχαί σου καὶ αἰ ἐλεημοσύνησ σου ἀνέβησαν εἰσ μνημόσυνον
 11, 18 ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. 5 καὶ τὴν πέμψον ἀνδρασ εἰσ Ἰούππην καὶ

43. ἰκανὰσ ... c 15. 18. 86. cat¹⁷¹ τινασ | ἐγένετο δε etc sine αυτων
 cum n^o v 8. 95^a b^{acr} ... Ln post δε add αυτων cum n^o cae 29. 38. 40.
 61. 68. (pergit μειν. ημ. κ.) 69. 105. 118. al² a^{acr}; item c Ti post ημ.
 κ. μειν. cum clp al pler cat Chr^{9,100} | εν ιοπηη: L om

X. 1. δε τις sine ην cum μαβсл 13. 40. 61. al plus¹⁵ cat¹⁷⁰ Chr^{9,100}
 ... c (Gb⁰⁰) add ην cum p al longe plu vg (sequente postea is vidit,
 sed am fu demid om is) syr^{utr} sah (erat autem homo quidam) cop. (fere
 ut sah, item aeth) arm aeth Thphyl^a et^b | καισαρια cum κε (: : ut
 ubique edidimus), cf et. alibi ... c Ln Ti καισαρια cum αβсл al certe
 pler | εκατονταρχησ: L om | σπειρησ cum μαсл 61. al longe plu¹⁴
 cat Dampar⁴⁶⁵ Thphyl^a et^b ... b^r al¹⁵ Chr σπειρασ

2. τον θεον: 61. τ. κυριον | ποιων sine copula cum μαβсл 18. 26. 40.
 61. 81. cat¹⁷¹ vg syr^{sch} sah cop arm aeth Chr^{9,100} Dampar⁴⁶⁵ ... c
 (Gb⁰) Ti add τε cum LP al pler syr^p aeth^{pp} Irini¹⁰⁶ Thphyl^a et^b

3. ειδεν ... c ιδεν | ωσει cum n^o αβсл al pler Chr^{9,100} et¹⁰⁰ ... n° 15.
 18. 32. 36. 40. 57. 61. 68. 69. 100. 105. 106. cat¹⁷¹ Dampar⁴⁶⁵ ωσ ...
 3. 65. 67. c^{acr} d^{acr} sah arm om | περι cum μαβсл al²⁵ (in his c^{acr}
 d^{acr}) cat syr^{utr} cop Irini¹⁰⁶ Dampar ... c Ti om cum LP al plu vg
 sah arm aeth (Chr^{his} ωρα ενατη) | ενατην cum μαβсл al²⁵ ac multo
 plu¹⁴ ... c ενατην cum L al plu | κορνηλιε: L om una cum verbis o
 δε ατενισασ αυτω

4. εμφοβοσ cum μαβсл etc ... b^r ενφοβ. | και αε: c 3. 31. 57. 61. 105.
 al² a^{acr} Dampar⁴⁶⁵ om αε | εισ μνημοσυνον (n^o): n^o Dampar⁴⁶⁵ om |
 εμπροσθεν cum μαβ 15. 36. 40. 61. 69. cat ... c ενωπιον cum cεл al
 pler Severian^{cat} 172 Chr^{9,100}

5. ανδρασ εισ ιοπηην cum μαβсл 31. 61. 69. 105. 180. d vg syr^{utr} sah
 cop arm aeth ... c εισ ιοπη. ανδρ. cum LP al pler cat Chr^{9,100} | τινα

μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· ὁ οὗτος ξενίζε-
ται παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς
δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν
καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγη-
σάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπιείρῳ ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
των ἀντίβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δοῖμα προσεύξασθαι περὶ ὧρων ἔκτην.

- c. ABC 7. 15. 18. 32. 36. 42. 57. 61. 69. 105. cat vg (et. am fu tol) cop
syrr^m arm ... ε om cum κελρ al longe plu d demid syr^{sch} εlr^{ct} sah
aeth Irin¹⁰⁰ Or^{1,200} (ἠωρασθαι ἀγγελον θεου τω κορυνηλιω υποτιθεμενον
αυτω περιψαι ιωσ ιοππην επι σιμονα τον καλοουμενον πετρον etc) Chr
^{9,100} | οσ επικαλεται πετρο. cum MABC 61. al sat mu cat (et. d vg qui
cognominatur Petrus) Chr^{9,100} ... Gb' τον επικαλουμενον cum κελρ al
fer⁸⁶ Thphyl^a etb (cf et. Or. item Chr^{9,100} ubi lectio inter επικαλου-
μενον et καλοουμενον fluctuat)
6. ουτος ξενίζεται etc: 68. 137. c^{scr} Chr^{9,100} Thphyl^b και αυτος ιστα
ξενισμενος προς (c^{scr} παρα) σιμωνι τινα (68. τον, Thphyl¹ τιν. σι.
τον) βυρσια | πα. τινι σιμωνι (vg arua Simonem quendam, similiter
arm etc): c 31. πα. σιμ. τινι ... d om τινι, nec expri aethpp | ᾧ
ἐστίν: 61. ὃς ἐστιν | οικια: c 12^{lect} cat η οικια | παρ. θαλασσαν sine
additam cum MABCCLP h 13. 31^a 61. al¹⁰⁰ am fu tol syr^{utr} sah cop^{ms}
et ed boei arm aethpp Chr^{9,100} Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) add ουτος
λαλησει σοι τι σε δει ποιειν cum minusc ut^{vid} pauc (ut 31^{mg} recent)
cat¹²⁴ vg^{clie} (et. demid) aeth^{ro} (ex Latino, cf Prol) Thphyl^b; item
4^{ms} 8. 26. 27. 73. 81. cop^{w1} οσ (cop hic quum tenerit) λαλησει ρηματα
προς σε, εν οισ σωθηση συ και πασ ο οικος σου (: ex 11, 14)
7. ο λαλων: LP 31. 98. g^{scr} al¹⁰ om ο | αυτω pri cum MABCE 61. al¹⁵ d
vg syr^{sch} sah (cop non expri) arm ar^o aeth ... ε (= Gb Sz) τω κορ-
νηλιω cum LP al pler cat syr^p ar^p Chr^{9,100} | οικητων sine additam
cum MABCE 40. 61. arm ... ε (Gb⁰⁰) add αυτον cum LP al pler cat d
vg syr^{utr} sah cop aeth Chr
8. και: 33. d Thphyl^a om (vide post vg) | απαντα αυτοισ cum MABE
40. 61. sah cop ... ε αυτοισ απαντ. (18. Chr παντ.) cum CLP al pler
cat syr^{utr} Chr^{9,101} aeth. Cf etiam d enarravit illis vinum et misit etc;
vg quibus cum narrasset omnia misit etc
9. αυτων (Gb') cum MARL 4. 13. 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66^{**} 68. 69.
100. 105. 133. 163. 180. al⁵ cat ... ε Ln Ti εκεινων cum BCP al plu
Chr^{9,101}; item (sed κ αυτων, e illis) illis d e vg ... 43. 65. om | εκτην
(et. Or^{1,214} et²⁰⁰ Tert^{10rat25}): κ^o ιρατην, 36. ιρατην. Praeterea A tol
(horam diei sext.) add της ημερας. (Probandi vim non habet Tert
Iolan¹⁰ atqui facilius invenias Petrum hora sexta capiendi cibi causa
prius in superiora ad orandum ascendisse, quo magis sexta diei fieri
officio huic possit etc.)

10 ἐγένετο δὲ πρόσειπος καὶ ἦθελον γέσασθαι· παρασκευαζόν-
 11, 5 των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις, J1 καὶ θεωρεῖ τὸν
 οὐρανὸν ἀνεφγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῖός τι ὡς οὐθόνην μεγάλην,
 τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
 πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-

10. αὐτῶν (Gb'') cum MABC 13. 40. 61. al plus¹⁵ cat d (ipsis) km fu
 demid (hi⁹ et e eis, tol ei) Or^{1,200} ... ε κεινων cum LP 31. al longo
 plu vgr¹⁰ (illis) Chr^{9,101} | γινετο nec (Gb'') cum MABC 40. 61. al fer¹⁵
 cat cop (aeth venit) Or^{1,200} Dideat¹⁷⁰ ... ε επεισιν cum KLP 13. 31.
 al longe plu vg syr^{utr} sah arm Chr^{9,101}; item al¹ Clem¹⁷⁵ ηιδαν | επ
 αυτου εκστασις (ita et. Clem¹⁷⁵): c sah cop Or^{1,200} εκστ. επ. αυτ.

11. απευγμενον et. Clem¹⁷⁵ Or^{1,200} etc ... ε ητευγμενον | και κατα-
 βαινον etc: syr^{soh} et vas quoddam devinctum quattuor angulis, et simile
 erat linteo magno, et descendebat e caelo super terram: syr^p et vas quod-
 dam devinctum quattuor extremis, velut linteum magnum (mag splendidum)
 descendens et inclinans in terram: sah et ecce vas vinculum quattuor iniitiis,
 sicut magnum linteum demissum super terram: cop et vas descendens
 sicut magnum linteum vinculum in quattuor iniitiis: d ex (pro et? et ex?)
 quattuor principis ligatum vas quodam (corrigere quoddam) et (lege ut)
 linteum splendidum, quod differebat de caelo in terram: Clem¹⁷⁵ και τε
 σαινος τεσσαρσιν αρχαις εκδημιμενον επι της γης, item Const^{4,12,2}
 (potius enim huc spectat quam ad 11, 5) και τεσσαρσιν αρχαις δεδι-
 μενον σκευος τι ὡς οθονην λαμπραν και καθιμενην επι της γης.
 Similiter 18. 68. c^{ser} arm Thphyl^b και τεσσαρσιν αρχαις δεδιμενον
 σκευος τι ὡς οθονην μεγαλην καταβαινον και καθιμε. etc | κατα-
 βαινον sine additam cum MABC² h 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69.
 100. 105. 163. 180. c^{ser} cat (d vide supra) vg sah cop syr^{utr} ar⁹ arm
 aeth^{utr} Or^{1,200} et^{2,200} et^{int^{2,224}} ... ε (= Gb Sz) add επ αυτου cum LP
 al pler ar^p Chr^{9,101} Thphyl^a et^b | μεγαλην: c³ om (de c³ non liquet)
 ... d syr^p mag splendidum, Const λαμπραν | τεσσαρσιν: κ Or^{1,210} (ut
 ex codice editum est) τετρασιν | καθιμενον cum MABC² 40. 81. 180.
 12lect vg cop aeth (arm vide ante) Or^{1,210-210.200} et^{2,200} (Cyrloh⁹²⁴
 ιτα τεσσαρσιν αρχαις καθιμενην εξ ουραου την οθονην ιδων etc;
 Thdr^{1,100} ειδε γαρ, φησιν, ο μακαριος πετρος σιδονα τεσσαρσιν
 αρχαις καθιμενην, εν η ηρ παντα τα etc) ... ε (Gb⁰⁰) TI praem
 δεδιμενον και cum c³vidLP 61. al pler (36. δεδιμ. omissis και καθιμ.)
 cat (in comm¹⁷⁰ explicatur τεσσαρσιν εναγγελιοις δεδιμενην την ευλη-
 σιας) d (vide ante) syr^{utr} (sed transpon, vide ante; item vide sah
 quod vix confirmat δεδ. και) Chr^{9,101} | επι της γης ... 40. 81. 12lect
 επι την γην

12. τετραποδα sine και τα θηρ. cum MABC² 33. 40. 61. 105. 163. 180. d
 vg syr^{sch} sah arm (aeth θηρια pro τετραποδ.) Clem¹⁷⁵ Or^{1,200. 200}
 et^{int^{2,224}} Const^{4,12,2} (Thdr^{1,100} om etiam και ερπετα) Aug^{serm 140,704}
 ... ε (Gb⁰⁰) add και τα θηρια cum LP al pler syr^p ar^p Chr^{9,101}, item
 κ 4. 31. post ερπετα (κ post ερπετ. της γης). Similiter Or^{1,240} παντα

ροῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρος θύσον καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίτου. 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελημφθῆ τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. 17 ὡς δὲ ἐν ταῦτα διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἶη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερατῆ-

τα τετραποδ. καὶ ἑμπιτα καὶ θηρια τῆσ γῆσ (omissis tell), cop πατρ. τα θηρ. καὶ τετραπ. τῆσ γῆσ κ. πετει. του ουρ. | τῆσ γῆσ post ἑμπιτα cum MABCE 5. 7. 13. 26. 27. 29. 40. 61. 66° 69. 81. 105. o^{ser} (15. 18. 36. al τα ἐπι τῆσ γῆσ post ἑμπιτ.) vg syr^{sch} arm aethPP (ro om ver-sum) Clem¹⁷⁵ Or^{1,200-206} Const^{6, 12, 3} ... ε post τετραποδ. cum LP al plu syrP Chr ... 34° 163. d sah Or^{int^{2,224}} om, hinc Gb^o | ἑρπετα sine articulo cum MABC²κ 61. arm Or^{1,240-206} Const ... ε (Gb⁰⁰) praem τα cum LP al pler Clem¹⁷⁵ Chr | πετεινα sine articulo cum MABO³ 61. Or^{1,200-206} ... ε τα πετει. cum c^oELP al pler Clem (τα πτηνα) Const Chr

13 πρ. αὐτόν: arm add ἐξ ουρανοῦ | ἀναστὰς πέτρι θεσον (et. Baseth²⁴¹ etc, e surgens petre occide et manduca): d vg surge petre (d petre surge) occide (fu^o et occide), item sah cop syr^{utr}, item 35. Chron ap Wlat ἀναστὰ etc

14. καὶ ἀκάθαρτ. cum MAB 7. 13. 15. 27. 29. 36. 68. 105. 163. 12lect d vg sah syr^{utr} arm cat¹⁷⁸ Clem¹⁷⁵ Or^{1,200} Const^{6, 12, 3} Cyr^{cat¹⁷⁶} ... ε η ἀκαθ. cum CD^oELP 31. 61. al plu cop Ps-Iust⁹⁰ Or^{1,200} ei^{int^{2,224}} et 4,000 Baseth²⁴¹ Chr^{9,101}

15. καὶ φωνή (et. d Or^{1,200} ei^{int^{2,224}}): D^oT φωνῆσσ δε | ἐκαθάρισεν cum MBDK² al pler ... Τι ἐκαθάρισεν cum ACLP 13. 31. 61. 68. 105. (105. ἐκαθαρίσεν, L -θρησεν) :: cf ad Lc 4, 27 (-ε- ACLX etc), 17, 14 (-ε- AX etc) et 17 (-ε- ALA al). Item ad Act 11, 9 ubi sic tantum AHL al

16. εὐθὺσ cum MABCE^o 61. 81. (40. 180. εὐθὺσ, 33. 34. εὐθὺσ ἀνελ. παλιῶ) vg cop syrP²⁰⁵ aeth^{ro} ... ε παλιῶ cum D^oT (post ἀνελ.) LP al pler e syrP²⁰¹ Chr^{9,101} ... 15. 36. cat d sah syr^{sch} arm aethPP Const^{6, 12, 3} Or^{int^{2,224}} Amb^{op^{2,003}} plane om, hinc Gb⁰⁰ :: cf 11, 10 | ἀνελημφθῆ cum MABDK (c hiat) ... ε ἀνελημφθῆ cum LP al omn^{7d}

17. ἐν ταῦτα cum MACELP etc ... B 133. k^oer cat¹⁰⁰ ἐν ταῦτα. Praeterea D add ἐγένετο | εἶη: D^o εἰ | εἶδεν cum MDELP etc ... AC εἶδεν | ἰδοῦ cum MAB 36. 40. 61. 69. 105. cat¹⁰⁰ vg (et. am demid tol) syr^{sch} arm (alibi enim nec ab his interpretibus abhorret καὶ ἰδου in apodosi positum) item sah cop ... ε Τι καὶ ἰδοῦ cum ODELP al pler fu syrP (item aeth^{ro}; aethPP vero om καὶ ἰδου. Sic nisi fallor.) Chr¹⁰² :: utrumque ex usu est Lucae. Ubi καὶ ἰδου in apodosi positum est (Lc 7, 12. 24. 4. Act 1, 10), MAB fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliēna manu inlata est loco Mt 28, 9 | οἱ ἀνδρες: B 105. om οἱ | ἡπο cum MKE 18. 38. 40. 57. 61. 69. 95. 105. 177 al^ocor

παντες την οικίαν σου Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες ἔπνυθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὀράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα ἀντὶ ἰδοὺ ἄνδρες ζητούντες σε· 20 ἀλλὰ ἀναστάς κατέβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τούτους ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἢ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

cat ... ε Ln Tl απο cum ΔΟΛΡ al plu Chr^{9,102} :: απο similiter pro υπο atque υπο pro απο substituitur, cf Mc 8, 31 cum ll parall Le 6, 18 cum Act 5, 16. Infra v. 21 plures ἀπεσταλμ. απο quam απιστ. υπο intulerunt. | τοι κορηλιου: D Thphyl^b 244 (παρα κορν.) om τοι | διερωτησαταις (D επιρωτη.) et. Chr^{9,102}; syrP¹¹⁶ qum appropinquassent et interrogassent ... 32. 42. 57. 126. 163. διερωτ. και μαθητες | τοι ante σικμωνος cum MABCD 40. 61. 68. 105. 133. 180. c^{4er} cat Chr^{9,102} Thphyl^b ... ε om cum ΗΛΡ al pler Thphyl^a

18. ἐπνυθάνοντο cum MΔEΛP al omn^{vid} Chr^{9,102}, item interrogabant vg etc ... BC ἐπνυθοντο

19 διενθυμουμένου cum MABCELP (η διενθυμένου) al plu (15. 18. 36. cat¹⁰¹ Didtri^{1,12} et^{2,4,3} διανοουμένου) Didtri^{2,7} Chr^{9,102} ... ε (= Gb Sz) ενθυμουμένου cum minusc vix mu. Praeterea syrP c.^o add et haesitaret (e ipsum ενθυμ. vertit haesitante) | αυτω post πνευμα cum MΔC 31. 40. 61. 180. m^{30r} cat¹⁰¹ vg (sed tol dei pro ei) sah arm^{6b} ... ε post ειπεν cum ΔEΛP al pler syr^{116r} aeth (m¹⁰ dixit autem mihi spir. sanct.) Didtri^{1,10} etc Chr ... η cop plane om | ανδρες sine additam cum ΗΛΡ al fere⁶⁰ m¹⁰ syrP (αρη ανδρ. τινος) Const^{6,12,3} Cyrhr²⁷⁷ (exccod 1) Chr^{9,102} Thphyl^a Auggen ad lit 12, 304 Amb^{4r} 2, 624 ... ε (Gh⁰) Ln add τρεις (: : ut 11, 11) cum MΔCE 15. 61. al vg sah cop syr^{116h} otp mg aeth Didtri^{ter} Thphyl^b; item B add δυο (: : cf v. 7; et. 9. 38) | ζητούντες (61. -ταις) cum MΔ 61. ... ε Ln Tl ζητοισ. (-ων) cum ACDEHLP al pler Const Didtri^{ter} Cyrhr Chr etc

20. ἀναστάς (e surgens): D^o αναστα, d am sa surge et, v^h 616 deuid surge, item sah cop syr^{116r} :: cf ad 9, 11 et 10, 13 | ος (Gh¹) cum MΔ BCDEH 15. 18. 36. 40. 61. 69. 100. 163. 180. h^{4er} cat¹⁰¹ Didtri^{2,7} Cyrhr²⁷⁷ Chrcat¹⁰¹ ... ε διοτι cum LP al plu Const^{6,12,3} Didtri^{1,10} et^{2,4,3} Bas^{2,41} Chr^{9,102} | εγω: 61. om

21. καταβας δε ... DE syr^{116h} τότε καταβ. | πετρος cum MABCHP al pler cat¹⁰¹ Thphyl^a ... ΔEΛ 45. 46. 68. 69. 100. 103. 105. 180. 121oct al^{30r} Chr^{9,102} Thphyl^b ο πετρ. | πρ. τους ανδρας (C^o αρη πρ. αυτους) sine additam cum MΔB(C)ΔEΛP al fere⁶⁰ vg syr^{116r} sah cop arm aeth Chr Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) add τους απεσταλμενους απο (ita η etc, al¹⁰ fere Thphyl^a υπο) του (η 31. om) κορηλιου πρως αυτων (31. al plus⁶ om πρ. αυ., al πρ. αυτους post επ., et aliter) cum η al mu Thphyl^a | τις η (B om) αιτια ... D praem τι θελεται η, item syrP quid vultis

22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορηήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλων τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξέτισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινας τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰούπης συνήλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορηήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας

22. εἶπαν cum MABCK 61. ... ε cum DMLP al pler cat¹⁸¹ Chr^{9,102}. Praeterea D add προσ αὐτον, item sah syr^{sch} | κορηλιος: D⁸⁷ κορ. τισ (item syr^{sch} vñ quidam cuius nomen est etc.) | εκατονταρχος (εscr⁸ Thphyl^a -ρχος): 18. 31. kscr Chr^{9,102} ο εκατ. | υπο ολου: D υ ολου | και ακουσαι ρημ. παρα σου: 31. om

23. εισκαλεσαμενος (vg *introducens*) ουρ (al pauc arm om ουρ, cop ισκ. δε) . . ε τότε ηρησκαλεσαμενος (sed e *introducens*), item D 40. τοτε εισαγωγην (d *una ergo ingressus*). Praeterea D 40. sah add ο πετρος, syr^{sch} Simon | αυτ. εξητισεν: D 40. εξετ. αυτ. | αναστας cum MABV 29. 40. 61. 66* 133. 142. dscr al pauc vg syr^{sch} sah cop aeth ... CE (13.) 15. 18. 31. al plu cat syr^p arm Chr^{9,100} Thphyl^b αναστας ο (13. om) πετρος ... ε (= Gb Sz) ο πετρος cum HLP al mu Thphyl^a | εξηλθεν: 13. add εισ καισαριαν | των απο: D 3. 20. 42. (hos iam Wkt indicavit) al pauc om των | απο ιουπησ (D⁸⁷ -πησ) sine articulo cum MABCDHLP al fere⁵⁰ cat Chr ... ε (= Gb Sz) απο της ιουπ. cum minusc mu Thphyl^b ... 31. arm εν ιουπη | συνηλθον: D -λθον

24. τη δε (Gb⁷) cum MABCD⁸⁷E 40. 61. 69. 105. 163. 180. vg sah cop syr^p Thphyl^a; item d *postero quoque die* (i. e. τη τε επ.) ... ε και τη cum HLP al pler cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,100} (contra¹⁰⁷ post απο ιουπησ pergit *συνηλθον εισ την καισαριαν*) Thphyl^b | εισηλθον (-αν κς, ε c. tell -ον) c. MABCKHLP al pler (31. *συνηλθον*) sah cop syr^{sch} etp^{ms} arm Chr^{9,100} ... Ln Ti εισηλθεν cum BD 26. 47. 61. vg syr^p tkt aeth Thphyl^a | εισ την: D 31. 68. 133. Thphyl^a Thphyl^b om την | καισαριαν cum MABDE ... ε Ln Ti καισαριαν cum BMLP al certe pler | προσδοκων ... D προσδεχομενος | συνκαλεσαμενος (D praem και) cum MABDE ... ε Ln συγκαλ. cum HLP al certe pler | D συγγενεις | αυτου (v⁸ αυτουσ): 61. om | φιλους: D syr^p ms add περιμενεν (d *sustinuit*)

25. D syr^p ms hunc versum sic exhibent: προσιγγιζοντος δε του πετρου εισ την καισαριαν προδραμων εισ των θυλων διασπαρσεν παραγογεναι αυτον. ο δε κορηλιος εκπηδησας και συναντησας αυτω πισων ηρσας τωις ποδασι προσεικηθησεν αυτον (n⁸ αυτω). | του εισελθειν

αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπος εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσήλθεν, καὶ εὗρίσκει συνελιλυθῆσθαι πολλοὺς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτοὺς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ· κῆμοι ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· 29 διὸ καὶ ἀνατιρητήως ἤλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν, τίτι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνύκτιν προσευχό-

cum $\mu\alpha\beta\kappa\epsilon\lambda\phi$ 13. 31. 61. al plus⁵⁰ Bas^{eth} 200 Chr^{9,100} Thphyl^a et b ...
 ε (= Gb Ss) om του cum η k^{scr} al inu cat¹⁰⁰ | Α τον πετρος sic | επι
 τους ποδας: 29. 43. 66** 68. 69. 105. 120. 177** 12lect al^{2scr} vg
 (rell) Thphyl^b add αυτου

26. ηγειρ. αυτου cum $\mu\alpha\beta\kappa\sigma\delta\epsilon$ 13. 31. 61. al plus²⁵ cat vg (adhiberi etiam
 potest arm, non item vv rell) Bas^{eth} 200 Chr^{9,100} Thphyl^b ... ε αυτου
 ηγειρεν cum HLP al plu Thphyl^a | αναστηθι: syr^p 10g τι ποιεις; ανασ
 τηθι ... d τι ποιεις | και εγω αυτος cum $\mu\beta$ 61. cat¹⁰⁰ ... ε Ln Ti
 καγω αυτος cum $\Delta\eta\lambda\phi$ al pler Marc^{mon} 26 (Gall^o) Thphyl^b. Item quod
 in utramque lectlonem quadrat vg et ego ipse ... c Thdr^{2,100} και
 αυτος εγω ... d καγω, ε Chr^{9,100} και γαρ εγω et Bas^{eth} 200 και γαρ
 καγω, δ. 7. 13. 29. 68. 69. 100. 105. 137. 163. c^{scr} k^{scr} al alii και
 γαρ εγω αυτος | εμι .. υ*ε d cop aeth^{utr} add ωσ και (ε om) συ

27. και συνομιλων αυτου εισηλθ. κ. ευρισκει: υ* και εισελθων τε και
 ευρειν, d et introibit et invenit

28. υμεις (et. Ir^{int} 100 etc): d Aug^{unt} eccl²⁵⁰ add βελτιον (non item
 Aug^{orm} 100 (2,700) | επιστασθε: d* εφιστ. | ακαθαρτων: d* -μιστων |
 αλλοφυλων (et. Ir^{int} 100): d^{scr} 12lect sah syr^{sch} praem αγδρι | καμοι
 cum $\mu\alpha\beta\kappa\sigma\delta\epsilon$ 40. 68. 69. 105. 163. 180. o^{scr} ... ε και εμοι cum HLP
 al pler Chr^{9,100} (61. cat και μοι) | εδειξ. ο θεος cum $\mu\alpha\epsilon$ 3. 40. 69.
 105. vg aeth^{utr} Or^{int} 2,205 ... ε Ln ο θεος εδειξ. (υ επιδειξ.) cum $\beta\kappa$
 (υ)HLP 13. 31. 61. al pler sah cop syr^{utr} arm Ir^{int} 100 Chr^{9,100}

29. ανατιρητηως cum $\mu\beta^{\circ}\sigma\epsilon\eta\lambda\phi$ al pler ... υ* d 61. ανατιρητως (Item
 19, 36 υ* isque solus ανατιρητων) | μεταπεμφθεις (C -πεμφθεις.
 Item 61. εκπεμφθ. 13, 4) ... dκ δ. al⁴ (hi omnes iam ap Wtst) add υφ
 υμων | τωι: κ add τω

30. τεταρτησ: d* τησ τρετησ, d nusteriana (cop a die altero) | ταυτησ
 τησ: d τησ αρτι | ημην absque additam cum $\mu\lambda^{\circ}\beta\kappa$ 27. 61. 81 163.
 vg cop arm aeth (Chr^{com} 100 vid, certe enim nil de ieiunio dicit, quoni
 multas sit de precatione) ... ε Ti add νηστειων και cum $\lambda^{\circ}(\nu)\kappa\iota(L)\nu$
 al pler sah syr^{utr} Chr¹⁰⁰ xti (υδ* νηστειων την ενατην τε, L νηστειων
 omissis και την ενατην usque οικω μου). Item Bed² In (iraeco et in
 quibusdam Latⁱ edd ita scriptum est: A quarta die usque ad hanc horam
 eram ieiunans et orans a sexta hora usque ad nonam, et ecce vir, et ce
 tera :: mentio ieiunii inlata videtur Mc 9, 29 1 Co 7, 5. Ad v. 3 con-

μερικ ἐν τῷ οὐκῶ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστι ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καὶ φησὶν· Κορηήμε, εἰσηκούσθη σου ἡ πρικευχῆ καὶ αἱ ἐλεημοσύνα σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον οὐτ εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. 33 ἔξεντῆσ οὖν ἐπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλωσᾶ ἔποιήσας παρμηγρόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκούσαι πάντι τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοῖξας δὲ Πέτρος τὸ στόμι εἶπε· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι

formatam esse lectionem quam recepinus minime probable est. | τῆν ἐκατην (ετα- cum ΜΑΒCDEHP etc; ε̄ ινα- cum minusc ma) sine ωσαν cum ΜΑΒC D 40. 61. 100. 105. 168. ... ε̄ (Gb¹⁰⁰) add ωσαν cum HP al pler vḡ (hata pona) rell Chr¹⁰⁰. Mutat textum E sic: ημην νηστειων και προσευχομενος απο εκτησ ωρασ ιωσ εκατησ etc | ετωπ. μου: κ̄ ετωπ. μου

31. φησας: tol syrs^{ch} eLP c.* aeth add mihi | σου η προσευχη: κ̄ 96. 142. 12^{lect} d vḡ (item arm etc) η πρ. σου

32. ισα ιοππη: D arm^{20h} add ανδρασ | εν οικ. σιμωνος (7. 69. 100. 105. 163. e^{ser} arm add τωσα) ... c̄ 15. 18. 36. 180. παρα των σιμωνι βυρσι | παρα θαλασσαν sine additam cum ΜΑΗ 3. 15. 18. 36. 61. 81. 93* 180. vḡ cop aeth^{ro} ... ε̄ (sed Gb^o) Ti add οσ παραμυνομενος λαλησει σοι cum CDEHLP al pler cat¹⁰⁵ syrs^{tr} arm aethPP sah (sah insuper addit εν οιασ σωθηση) Chr^{o, 100} Bed^{tr} ex Gr¹⁰⁵: in Gr̄ sequitur: in Graeco: qui cum advenit loquitur tibi :: expulsa ista esse propterea quod nec v. 6 inveniuntur minime credo. Sinllin habentur 11, 14. Cf et. 10, 22.

33. προς σε: D syrp c.* add παρακαλων ελθειν (D^o d add σε) προς ημασ | συ τε (A γε): D e sah cop συ δε | παραμυνομενος (61. -γενεμενος): D εν ταχει παραγειν. | νυν οιν παντα (etiam d): DE^o εν δον (sic^o vdt̄, tum correctum ιδου, denique οιν) παρτισ | ετωπ. του θιου (29. 37. 68. e^{ser} κυριου) cum ΜΑΗC^oDEHLP al omn^{vid} jat cop syrp arm aeth^{20h} etedd (confirmat Bed^{tr} ex Gr¹⁰⁵: in Gr̄ habetur: in conspectu dei adsumus) Chr^{o, 100} et²⁰¹ οικ̄ ελεπ̄ ετωπιον ανθρωπου, αλλα του θιου, διειπν̄σ οσι ουτω δε προσειπ̄ν τοισ του θεου δουλοισ ... Gb^o ετωπ. σου cum D^o d vḡ syrs^{ch} sah aeth^{tr} arm^{20o} | παρμεσμεν (Thryph¹⁰² et̄xt̄ et̄com παρμεσηκαμεν) ... D^o d sah om | ακουσα: D^o d add ροιλομενοι, voluimus. Similiter syrs^{ch}. Praeterea D add παρα σου | παντα (Δ post σοι pon): D 96. 142. sah om | υπο cum κ^oΒΗLP al omn^{vid} Chr̄ ... Ln Ti απο cum κ^oΑC D ... E παρα :: cf al 10. 17 | του (13. 61. om) κυριου cum ΜΑΒC 18. 15. 36. 40. 61^{tr} 69. 137. 180. 12^{lect} e^{ser} cat vḡ cop syrp arm ... ε̄ του θεου cum DE LP al pler (61^{tr} treg) syrs^{ch} sah Chr̄

34. το στομα: D an cop aeth^{tr} ante πετροσ pon | το στομα sine αιτου cum κ^oΒΗHLP al pler am fu tol Chr^{o, 201. 100} ... κ^oΑC 18. 26. 36. 68.

- Ro 9, 11 οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντί ἔδνει ὁ φροβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστιν. 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κίνησις.
- Mt 4, 17
Lc 23, 5 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γινόμενον ῥήμα καθ' ὅλην τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βίπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὃς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν ἐνεργετῶν καὶ ἰσχυρῶν πάντας τοὺς

69. 108. 108. al¹scr al aliq cat¹²⁵ vgl¹² (et. demid) syr¹¹⁷ sah cop arm aeth add αυτοι | καταλαβαρομαι (DE¹⁷ - νομινοσ) et. Ir^{int} 106 Clem⁷⁷² Thdr^t 1, 1400 etc ... Eus^{dem} 200 οὐδα | προσωπολημπτης cum MABODE ... ε - ληπτης cum HLP al omⁿvid

35. ἀλλ: A ἀλλα | ἔστιν (h. l. etiam Ir^{int} 106 Const^{6, 12, 3} Eus^{dem} 200 Thdr^t 1, 1400 etc; ante αὐτω 31. arm Clem⁷⁷² Or^{int} 4, 454) ... A Const (sed fluct lectio) ἔσται

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln ἔστιν. 36 τὸν - ἰω̄χν. οὗτος - αἰτοῦ. 36 (καὶ - ἱεροσαλήμ), - ζύλου. Τι ἔστιν, 36 τὸν etc.

36. τον λογον cum MABC²vid¹KEHP al pler d vg rell Cyr^{hr} 141 etc ... c^ovid 157 137. m tol syr^{sch} etP (enim c.^o) sah τον γαρ λογον | un c. n^oc (vdr et^oet²)DE¹⁷ENHP al fere omⁿ cat syr¹¹⁷ Cyr^{hr} 141 Chr¹⁰⁰ et²⁰¹ ... Ln om cum M²AB 61. m (verbum enim suum nisi, item tol) d (verbum suum nisi nisi israhel euangelizare) vg sah cop arm aeth¹¹⁷ Ath¹⁰⁸

37. ημεις et. Ir^{int} 106 Thdr^t 4, 421 etc ... B om (exprimit aeth^{PP}, non item⁷⁰) | γινόμενος: E γιναινον, C γιγανος | ρημα: B om | ολησ της: D^o om της | αρξαιμενος (Ln^{ed} min, non item^od¹ mai, qua in marginem reiecit, sed nosciobat B) cum MABCDRE 40. 1lect 12lect 14lect ... ε Ti (Ln vide ante) αρξαιμενον cum LP 31. 61. al pler Dial^{maced} 478 (Ath^{opp}) Chr^{9, 200} et²⁰² Thdr^t 4, 421. Ex Latinis habent incipiens e vg Ir^{int} 106 Hil¹⁰² Amb^{spir} 1, 621; cum coepisset d. Praeterea AD e vg Ir^{int} Dial^{maced} 478 add γαρ, hinc Ln [γαρ] ... non addidimus cum MCKE LP al omⁿvid sah cop syr¹¹⁷ rell Chr Thdr^t Hil etc | βαπτισμα ... B κρηγμα | ιωαννης: BDE¹⁷ ιωαησ

38. ναζαρεθ (Gb') cum MCKDEP al permu vg sah cop Ir^{int} 106 Bas^{2, 504} Chr^{9, 200, 202} ... ε (non item ε¹⁰²⁴ etc) ναζαρετ cum LHI. 13. 61. al plu cat¹²⁵ Thdr^t 4, 421 Bas^{2, 22-23} Cosm^{11, 503} | ωσ εχρισ. et. Bas^{2, 504} Dial^{maced} 478 Chr Thdr^t Cosm Ir^{int} 106 Hil¹⁰² Amb^{spir} 1, 621 etc ... D cat¹²⁵ syr¹¹⁷ arm Bas^{2, 22-23} Faustian⁴⁴⁸ ον εχρισεν | αυτου: D^o d arm (non item cat) Bas^{2, 22-23} om | πνευματι (EL al puae praem et) αγιω: D αγιω πνευμ. | οσ cum M²ABCDELP al pler Chr Thdr^t 3, 1242 Cosm etc: D tol (hic) syr^{sch} sah Ir^{int} (ipse) Faustian (hic) οντος ... n° 13. 12lect cat¹²⁷ Thphy^b 274 ωσ | καταδυναστευομενος et. Or^{1, 102} 790 Chr Thdr^t Cosm etc ... D καταδυναστευθητας | διαβολου et. Or^{bis} etc (ut ante) Ir^{int} 106 (a diabolo) ... KE¹⁷ σαταρα

κατιδυναστινομένουσ ἰπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ
 39 καὶ ἡμεῖσ μάρτυρεσ πάντων ὧν ἰποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν
 40 Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὧν καὶ ἀντίλασ κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου.
 40 τοῦτων ὁ Θεὸσ ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμ-
 41 φατῇ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖσ προκεχει-
 42 ροτυμμένοισ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν οἵτινεσ συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
 42 αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν
 43 ἡμῖν κηρῶσιν τῷ λαῷ καὶ διμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ ἐστὶν ὁ ὠρισ-
 43 μένοσ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κητήσ ζώωντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντεσ

3, 32
3, 16
A, 10Lc 24, 48
Io 21, 1317, 31
A, 24

39. ημεῖσ (AD^ε ημεῖσ) sine additam cum MABCEDE 14° 15. 18. 27. 29. 36.
 40. 61. 69. 163. 180. cat syr^{utr} aeth^{utr} (arm?) Chr^{9, 200} Ir^{int} 196 (sic
 editor ex edd²) ... ε (= Gb Sz) add εσμεν cum HLP al pler vg arm^ε
 Cosm^{11, 603} (sed 105. 137. ca^ε vg arm^ε add post μαρτυρεσ) | πα-
 των (et. Ir^{int} etc): Thphyl^b 247 τουτου και παντων ... D αυτου | εν
 ιεροσολημι cum MABCKHLP al pler (13. εν ιεροσολυμοισ) cat¹⁸⁷ vg arm
 Ir^{int} Chr Cosm ... Ln [εν] κρ., Ti om εν cum BD 26. 11ect vgl^o (et.
 su demid) | ον και cum MABCKHLP al longe plu (omn^εcti) cat am
 demid tol syr^P 121 (quem reiecerunt Iudaei et occiderunt, sed reiecer.
 Iud. et c.) arm Chr^{9, 200. 202} ... ε (= Gb Sz) om και cum minusc mu
 vgl^o sa sah cop syr^{ach} Ir^{int} Cosm | αυτων cum MABCEDE 13. 33. 61.
 68. 103. ... ε αυτων cum HLP al pler cat Chr Cosm
40. εν τη τρ. ημ. cum κ^c 31. ... ε Ln Ti om εν cum κ^cABD^εEHLP al pler
 vg Chr :: εν post ημερων facillime excidit; praeterea τη τριτη ημερα
 omnino solebat dici, cf Mt 16, 21. 17, 23. 20, 19 Lc 9, 22. 18, 33 (τη
 ημ. τη τριτ.) 24, 7 et 46 ... D^o d μετα την τριτην ημεραν | αυτων;
 D^o 45. d αυτω (D^oστ αυτων teste Kipl, αυτω μ [unde fieri vult μεν]
 teste Serl) | εμφαση cum M^εCHLP etc ... ADE εφαση
41. υπο του θεου ημιν ... C syr^{ach} etP sah Ir^{int} 196 ημιν υκ. τ. θε. (Ir^{int}
 nobis praedestinati a deo, item syr^{ach} sah. Item Vignarim⁷³⁸ nobis
 testibus qui praedestinati sumus a deo) | συνεφαγομεν: C syr^P add αυτω
 (Ir^{int} 196 qui cum eo et manducavimus et bibimus. Similiter testes alii.) |
 συνισπιόμεν αυτω: D syr^P add και συνιστραφημεν (D^ε συνιστραφ.,
 d conserui sumus), praetereaue syr^P addit c.^o cum eo dies quadraginta,
 vide post | μετα το αναστηναι αυτου: D^ε om αυτου (d postquam sur-
 rexit), item in E αυτου et cum (e enim postquam surrexit cum) a cor-
 rectore improbata sunt | εκ νεκρων. et. Ir^{int} Chr Cosm ... DE sah
 sath^{utr} ar^o (syr^P c.^o vide ante) Bed^{etra} 195 ex Graeco Vignarim⁷³⁸
 add ημερασ μ (D sah) vel δε ημερων τεσσαρακοντα (κ etc)
42. παρηγγειλεν: D εντειλατο | αυτου (ipse) cum M^ε(L[?])P 31. 61. al
 pler cat¹⁸⁸ d e vg aeth^{utr} Ir^{int} 196 Chr^{9, 200-202} Cosm⁶⁰⁸ ... Gb^o Ln
 ουτωσ cum M^εBD^εκ^ε (L ex silentio conlationis mese) 13. 15. 18. 27
 29. 100. 105. 137. 163. k^ost, item syr^{utr} sah cop
43. τούτω: HL τούτων ... 19. 31° 66° 78. 21ect o^εct τούτω

οὐ προφητεῖται μαρτυροῦσιν, ἄφρασι ἀμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἐπι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστὸὶ ὅσμι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκίχεται· 46 ἡκονον ^{2, 4} γὰρ αὐτῶν λαλοῦντων γλώσσισι καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλυσαί τις τοῦ μὴ ^{2, 4} βαπτισθῆναι τοῦτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμείναι ἡμῖνας τινάς.

43. ὀνοματος: 86. 180 αματος

44. ετ.: P² 40. 88. 100. 103. 106. al plus²⁰ sah add δε (syrr^{tr} aeth et cum adhuo etc) | ἐπεπεσεν cum M² B² H² L² P² 31. 61. al pler ... Ln ἐπισε cum AD (-σεν) 13. 27. 29. 36. 47. cat

45. ὅσοι cum M² A² D² C² H² E² L² P² al omn^{vid} Chr^{9, 207} Rebapt^{2, 264} (Gall²) ... Ln οἱ cum B d vg, nec aliter sah cop etc | συνῆλθον cum M² ... ε Ln συνῆλθον cum A² D² E² H² L² P² al omn^{vid} | του ἁγίου πνεύματος. cum M² A² E² H² L² P² 61 al omn^{vid} Chr ... Ln του πνευμ. του αγ. cum B² D² (*του πν. αγ.) 40. vg Rebapt

46. γλωσσαι (sah *alibi linguis*) καὶ μεγαλυνόντων: ita et. D²⁰⁰⁷; d *praesertim linguis et magnificantes*. D² vero et ipse aliquid cui *praesertim* respondebat praebuisse videtur (simile quid atque *καίριας*), praeterea pro *μεγαλυνόντων* Wtat *μεγαλυνει suspicatus est* (sed praecedit quod salvum mansit *λαλούντων*) | τότε ἀπεκρίθη: D *επερ δε*, item sive *και επ.* syrr^{sch} aeth | πετρος cum M² A² B² 61. 99. 180. cat¹⁹¹ Chr^{9, 207} ... ε ο πετρος cum D² E² H² L² P² al pler

47. δύναται κωλυσαι τις cum M² A² B² 61. 100. Item B (sed et E² et e² om κωλ.) 40. 69. 95. 180. cat¹⁹¹ Epiph^{cat 194} δυναται τις κωλυσαι, item sah cop syrr^{tr} ... ε κωλυσαι δυναται τις cum B² H² L² P² al pler arm Chr^{9, 207}. Item D² κωλ. τις δυναται. Cf et. vg *nunquid aquam quis prohibere potest*, d Ir^{int 190} Rebapt^{2, 264} *nunquid aliquis aquam prohibere potest*, Ir^{cat 183} μη τις το υδωρ κωλυσαι δυναται. Similiter Epiph¹¹³ μη τις δυναται κωλυ. το υδωρ απο τούτων των καταξιωθέντων το πν. το αγ. λαβ. ωσ και ημεις εξ αρχης. | τούτοις (d *ut baptizentur isti*): M² E² 99. αυτοις | ωσ cum M² A² B² 13. 15. 18. 27. 29. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 137. 180. al⁶⁰⁷ al pauc cat Ir^{cat 184} Epiph¹¹³ Chr^{9, 207}. Item D *ωσπερ* ... ε καθωσ cum E² H² L² P² al pler :: cf ad 7, 51

48. προσέταξεν δε cum M² B² E² 13. 18. 33. 34. 37. 40. 61. 68. 180. d^{scr} cat¹⁹¹ sah cop syrr^{tr} ... ε Ln Τι προσετ. τε cum A² E² L² P² al pler vg arm aeth Chr^{9, 207} Rebapt^{2, 264} ... D syrr^{sch} τότε προσέταξεν | αυτοις cum M² A² 33 ... ε Ln Τι αυτοις cum B² D² E² H² L² P² al pler Cyr^{hr 41} Chr | ησον χριστου (Gb²) c. M² A² B² E² 13. 15. 18. 29. 40. 61⁶⁶ 68. 69. 105. 163. 180. al⁶⁰⁷ al¹⁵ am fu tol demid sah cop syrr^{tr} et (*domini Ie. Chr.*) sch arm

XI.

1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. 2 ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθε πρὸς ἄνδρας ἀκριβοσύτην ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθέξις λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰούπη προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευῆς τι ὡς ὁδὸν μεγάλην

Cyhr⁴¹ Chr^{9,307} Rebart ... ε Τί τοι κυρίου cum KLP al plu ... D 6. 27. 61^a al aliq vκ^{clē} arm^{edd} τοι κυριον π̄ χ̄ι, al mu τοι κυρ. π̄ | βαπτισθῆσαι hoc loco cum MAB 40. 61. am fu demid tol arm Cyhr⁴¹ ... ε ante εν τω ονοματι cum DKHLP al pler vκ^{clē} sah cop syr^{utr} aeth Chr Rebart | ηρωτησαν: D παρκαλεσαν | επιμειναι (D^a διαμειναι): D vκ^{clē} (non item am fu demid) sah cop syr^{utr} aeth praem προς αυτοισ

XI. 1. ηκουσαν δε etc ... D syr^{ach} ακουστον δε εγενετο (syr^{ach} et audium fuit ab) τοις αποστολοις και τοις αδελφοις τοις (D^a οι) εν τη ιουδαία | εδεξαντο: D^a (ex errore exscriptum Ti⁵⁰ κ^a pro D^a) εδεξατο | τον λογ. τ. θιου: syrP c.^a add et benedicabant deo, item demid et benedixerunt deum

2. D versum sic habet: ο, μιν ουν πετρ. δια καινου χρονου ηθελησαι (D^a -σιν) περιεθῆσαι εις ιεροσολυμα· και προσφωνησας τοις αδελφοις και επιστηριξας αυτοις πολυν λογον ποιουμινοσ δια των χαρων διδασκων αυτοισ· οσ (d quia) και κατητησεν αυτοισ και απηγγιλιεν αυτοισ την χαριν του θιου· οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον. Similiter syrP c.^a inter v. 1. et 2. haec habet *Ipsae quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat adire Hierosolyman et loqui fratribus: et quum confirmasset, profectus est* (c. ob. adduntur et docuit eos). | οτε δε cum MABE 15. 18. 25. 36. 40. 61. 105. 163. 180. 13^{lect} cat vg sah cop arm ... ε και οτε cum HLP al pler syr^{utr} aeth Chr^{9,308} | ιεροσαλημ cum MAB 40. 61. ... ε ιεροσολυμα cum D (vide ante) KHLF al pler Chr | διεκρινοντο: 13. -αντο

3. ισηλθ. aufe προς ανθ. αρ. εχ. cum MABD 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 121. 180. ai^{9,307} cat¹⁰² vg sah cop arm aeth Thphy^{1b} ... ε post αρ. εχοντας cum KHLF al pler syr^{utr} Chr^{9,308} Thphy^{1a} | ισηλθεσ et συνεφαγισ cum MABKHLP al pler vg sah cop syrP^{ms} arm^{nsc} aeth Chr ... BL 5. 13. 15. 18. 36. 61. 137. c¹⁰⁷ al pauc syr^{ach} εip^{1xt} arm^{20h} ισηλθεν et συνεφαγεν | αυτοισ (d cum eis): D^a ουν αυτ.

4. πετροσ cum MABDE 40. 61. 105. 180. cat¹⁰³ Chr^{9,308} ... ε ο πετροσ cum HLP al pler | καθεξησ: D⁶⁷ τα κατεξησ (καθεξε.) ... L^a 4^a cop om

5. εν πολει ιουπη: η cop (non item sah) ε. ιουπ. πολ. | προσευχημενοσ (mc): κ^a om | ειδον ... η ιδον, item v. 6 | εν εκστασει: D⁶⁷ om εν | κατα-

τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένῃν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ·
 6 εἰς ἣν ἀτενίσασ καταβύουσι, καὶ εἶδον τὰ τετραπόδα τῆς γῆς καὶ
 τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ
 καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς Πέτρε θύσον καὶ φάγε. 8 εἶπον
 δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς
 τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
 ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνον. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τριῶν,
 καὶ ἀνεσπασθῆ πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδὼν ἐξαυτῆς
 τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τῆν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεστυλιμένον

βανον: Λ 61. ¹⁴⁰⁷ καταβαινων ... 61. post σκεῖος τιρον, sah plaus om |
 τεισσαρσιν: D τετρασιν. Item Epiph¹¹² οδοτην καθωμνητην εν τετρασιν
 αρχαισ. Cf ad 10, 11 | αρχι cum καθ¹⁴⁰ ... ε Ln αρχισ cum υ²κηλη
 al pler (al ραισ μεχρισ) ... D 104. εωσ

6. τα τετραποδα etc: D² om τα pri et tert, item D om τα quart | τῆς
 γῆς (68. al² post θηρια ρον, η συγ^{sch} post ἔρπετα) ... ε P 3. 67° 73.
 80° 95. 126. om

7. ηκουσα δε και cum καθΒΕ 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 61. 69. 105. 163?
¹⁴⁰⁸ ο¹⁴⁰⁷ vg sah cop ... D 15. 18. 36. 180. syr^{sch} aeth και ηκουσα, Thphyl^{1b}
²⁴⁰ ηκουσα τε ... ε ηκουσ. δε sine και cum HLP al louge plu syr¹ arm
 Chr^{9,208} Thphyl^{1a} | φωνησ λεγουσησ: D 12^{lect} φωνησ λεγουσαν | ανα
 στασ: D⁶¹ vg αναστα. Cf ad 9, 11, 10, 13 et 20. Cf et. Epiph¹⁴⁷
 αναστα, θισον και φαγε.

8. ειπον: D ειπα | κοινον sine παν cum καθΒΕ 61. al¹² vg sah syr¹
 arm aeth Epiph¹¹² (libere¹⁴⁷ μηδαμωσ κυριε· ουδεν κοινον η ακαθ.
 εισηλθεν εισ ετε) Chr^{9,208} (Libere hue respicit Or^{1,240} - - εισηρηται·
 συ οιδασ οτι ουδεποτε κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ etc) ... ε (= Gb
 Sz) praem παν c. HLP al pler (cop quia nihil quod immundum aut etc)

9. απεκριθη δε usq του ουρανου: D εγενετο (D² et d add δε) φωνη εκ
 του ουραν. προσ με | απεκριθ. δε sine μοι cum καθ 15. 18. 32. 36.
 40. 61. 105. 163. 180. cat vg sah cop arm¹⁴⁰ ... ε add μοι cum EHLF
 al pler syr¹ aeth arm^{20h} Epiph¹¹² Chr^{9,208} | φωνη εκ δευτερου cum
 καθHLP 61. al pler vg sah cop Epiph¹¹² ... BE 15. 18. 113. 180. al¹⁴⁰⁷
 syr¹ arm aethPP (r^o om φωνη) Chr^{9,208} εκ δευ. φω. | εκ τ. ουρανου: 13.
 106. 177° al¹⁴⁰⁷ add λεγουσα | εκαθαρισεν cum καθΒΕP al pler ... Ti
 εκαθρισεν cum ΛΒ (εκαθαιρισεν) L 1. 13. 61° 68. 105 (ut η) 12^{lect}.
 Etiam εκαθηρε et εκαθαρε legitur. Cf ad 10, 15

10. δε: η om | ανεσπασθη πάλιν cum καθΒ 13. 40. 61. 69. 96. 105. 163.
 180. cat vg cop syr¹ arm aeth ... ε πάλιν ανεσπασθ. cum EHLF al
 pler Chr^{9,208} (syr^{sch} sah^{cod} om πάλιν, item sah^{cod} ante εγενετο ρον)

11. τρεις: Epiph¹¹² δυο (και εξαιτησ ιδου δυο ανδρ. εισπηκισαν εις
 την οικιασ etc) | ημεν cum καθΒ⁸⁷ (item d erant) 40. ... ε Ti ημηρ
 cum EHLF al pler cat vg syr¹ sah cop aeth Chr^{9,208} | καισαριασ cum
 καθ ... ε Ln Ti καισαριασ cum HLP al certe pler ... D καισαριασα.
 Cf ad 10, 24 | με (κ): κ^o με

απὸ Κιουσαρίας πρὸς με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 10, 20
 αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἑξ ἀδελφῶν
 οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλεν δὲ
 ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· 10, 5, 22
 ἀπόστειλον εἰς Ἰώππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
 Πέτρον, 14 ὃς καλίσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ
 πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄψασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ 10, 14
 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὡς περ καὶ ἐπ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή- 1, 5
 σθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγε· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτι-
 σεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἀγίῳ. 17 εἰ οὖν
 τῆν ἴσῃ δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι

12. το πνευμ. μοι cum MABD 61. vκ sah cop ... ε μοι το πνευμ. cum KH
 LP al pler cat¹⁹⁴ syr^{12r} arm aeth Chr^{9,200} | μηδεν (68. Thphyl^b μη)
 διακριναντα cum κ²ALH 13. 40. 61. 68. 69. 105. (Thphyl^b -vanra), item
 κ²E 15. 18* 36. (163. 180. alterutrum) cat μηδ. διακρινοντα ... ε μηδ.
 διακριτομενον cum HLP al pler (46. συνελθῃ αυτ. μηδ. διακρινομενος.
 Item Epirh¹¹² πορινον αυτ αυτοισ μηδ. διακρινομενος ex 10, 20.
 Eodem modo utuntur syr^{12ch} sah cop aeth) Chr^{9,200}. Confirmant addi-
 tam μηδ. Διακριν. versiones omnes praeter syrP ... Gb² Tl om cum
 D syrP :: quae est ratio testium, ea non tantum valet ut additamen-
 tum ex 10, 20 adsumptum putemus | ηλθον δε (syr^{12ch} et venerunt): D
 25. 32. arm om δε
13. απηγγ. δε cum MABD 18. 33. 36. 38. 40. 61. 68. 93. 96. 105. 113.
 180. 3P² al²scr al pauca cat vg cop syrP Chr^{9,200} Thphyl^b ... ε Tl αλ.
 τε cum BHLF al longe plu syr^{12ch} arm aeth Thphyl^a ... sah om copu-
 lam | ειδεν cum MBDELP etc ... ALH ιδεν | τον αγγελον (27. 29. 66*
 69. 100. 105. 163. o^{scr} add του θεου): D om τον | ειποντα sine αυτω
 cum MAB 61. cop ... ε Tl add αυτω cum DEHLF al pler vg sah syr^{12r}
 arm aethPP (mendose¹⁰ dicentem mihi) Chr | αποστειλον: B περιψον
 :: ex 10, 5 | εσω ιωππην sine additam cum MABD 61. al plus³⁰ cat vg
 syr^{12ch} sah cop arm aeth ... ε (= Gb Sz) add ανδρασ cum KHLP al
 plu syrP Chr :: ex 10, 5 (cf et. ad 10, 32)
14. καλησει: A -ση | σιθηση: E 13. 99. -σει
15. λαλειν: D aeth^{12r} add αυτοισ | ειπεισεν: D 26. a^{scr} ειπειν | επ
 αυτοισ: D* επ αυτοισ | ωσπερ: D ωσ
16. εμνησθην: A εμνησθημεν | του κυριου cum MABDE 1. 38. 40. 42*
 43. 45. 61. 93. 100. 105. 106. 133. 142. 163. 180. al²scr al aliiq cat
 Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) Tl om του cum HLP al plu Did^{12r} Chr^{9,200}
 Thphyl^b | ιωαννης (B -ανης): κ² 27. 29. 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105.
 113. al²scr al Thphyl^a praem οτι
17. εδωκεν ... κ o^{scr} Did^{12r} 2, 4, 5 δεδωκεν | ο θεος et. Did^{12r} 2, 4, 5 etInt²⁶⁷
 (Gal⁶) Chr^{9,210} Ambap¹⁰¹⁰ ... D Rebat³⁰³ Ang^{12r} 16, 202 om | ωσ και
 ημιν: Did^{12r} 2, 4, 5 libere παρασχων το αγιον πνευμα ωσ και ημιν εν

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κολῦσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ ἐδίδξαναι τὸν θεόν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετανοίαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

- 19 Οἱ μὲν οὖν διασπυρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνου διῆλθον ἕως Φινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδεμίαν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους. 20 ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι

αρχῆ, sed om πιστευσασιν usq $\bar{\nu}$ $\bar{\chi}$ | *ego sine de cum* $\kappa\alpha\beta\delta$ 7. 13. 14. 15. 18. 25. 27. 36. 37. 38. 40. 61. (om *τις*) 68. 69. 76. 99. 100. 105. 163. 180. al⁴scr al pauc cat vg syr^{sch} cop arm aeth Did^{tr}1,2,4,5 et in¹²⁰⁷ Chr Thphyl^b Rebapt²⁰³ ... ς (sed Gb^o) Ti add *de cum* $\kappa\eta\lambda\phi$ al plu sah syr^p Thphyl^a :: quamvis *ego de* speciose dictum sit, tamen non eiusmodi videtur ut contra tantam auctoritatem tenendum sit: modo ne ab imperitila librorum scripturas eiusmodi profectas aut altero saeculo vel tertio posteriores putes. | *τον θεον*: D syr^p c.^o bohemica (et „cdd lat“, sed non indicatum est quinam sint) add *του μη δυναυ αυτου πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω* (pro *επ αυτω* syr^p in *dominium Iesum Christum*, bohemica. in *nomen Iesu Christi*), item 8. Aug^{tr}10 15,902 omisis *πιστευσ. επ. αυτ.*

18. *εδοξασαν cum* $\kappa\alpha\beta\delta$ (* *εδοξαν*) 40. 59° 61. 68. 69° 180. al²scr al pauc vg sah cop syr^{ur} aeth Chr^{9,310} Thphyl^b ... ς Ti *εδοξαζον cum* $\kappa\eta\lambda\phi$ al pler cat arm Thphyl^a | *αρα cum* $\kappa\alpha\beta\delta$ 40. 61. 65. 133. kscr ... ς Ti *αραγε cum* $\kappa\eta\lambda\phi$ al pler Chr, etiam syr^p $\omega\epsilon$ $\epsilon\tau$ | *την μετανοιαν*: D om *την* | *εις ζων εδωκεν cum* $\kappa\alpha\beta\delta$ 40. 61. 180. cat¹⁰⁰ am fu demid tol ... ς *εδωκ. εισ ζω. cum* $\eta\lambda\phi$ al pler sah cop syr^{ur} aeth^{pp} (r^o om *εις ζων*) (arm *εδωκ. ο θε. την μεταν. ε. ζω., vg^{cl}o praenitentiam dedit deus ad vitam*) Chr^{9,310}

19. *επι στεφανω cum* $\kappa\eta\eta\lambda\phi$ 61. al pler cat¹⁰⁰ Bas^oth²⁰³ Chr^{9,310} Thphyl^b ... Gb^o Ln *επι στεφανου cum* $\kappa\epsilon$ 13. 40. 45. 12loc^t Thphyl^a ... *νεκ απο του* (D^o om) *στεφανου* (contra d e vg *sub Stephano*) | *αντιοχειας cum* $\lambda\beta\delta\eta\phi$ etc ... $\kappa\eta\lambda$ *αντιοχειας* :: scribitur nomen Antiochiae per -ει- ubique in b, plerumque in a et d (A -ει- Act 11, 20. 2 Tim 3, 11; D -ει- Act 14, 19). κ fere ubique -ει- habet (sed -ει- 13, 1); μ inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius -ει- quam -ει- praebet (-ει- 11, 22 et 27. 13, 14. 15, 30 et 35. 18, 22; -ει- 11, 19. 20. 25. 26. 13, 1. 14, 19. 21. 26. 15, 22 et 23. Gal 2, 11. 2 Tim 3, 11). | *λαλουντες τ. λογον*: D *τον λογ. λαλουτε.* | *μονον*: D vg *μονοις*

20. *κυρηναιοι*: η (eadem forma utitur sah) *κυρηναιοι* | *ελθοντες cum* $\kappa\alpha\beta\delta\eta\lambda$ 61. al plus²⁰ cat¹⁰⁷ sah cop syr^p aeth Chr^{9,317} ... ς (= Gb Sa) *εισελθοντε. cum* $\eta\phi$ al plu vg syr^{sch} arm Thphyl^a et^b | *αντιοχειαν cum* $\beta\delta\eta\lambda\phi$ etc ... $\kappa\alpha\epsilon$ -οχειαν. Cf ad 11, 19 et 22. | *ελαλουν και πρὸς cum* $\kappa^{\alpha}\beta$ 27. 29. 61. 69. 163. vg (et. am demid tol) ... ς Ti om

τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπίστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἰησοῦσθ δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὄρια τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγεγύμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι ἦν ἀνήρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ

καὶ cum κ^o DEHLF al pler (40. ελαλ. καὶ ἀνιζητοῦν πρ.) cat fu sah cop syr^o arm aeth Chr | ἔλληνας c. κ^o AD* c^o or arm Eus^h 12, 2, 2° (πλείστον τε καὶ ἄλλων ἐκ ἀντιοχείας ἑλλήνων, οἷς οἱ κατὰ τὸν στεγαστὸν διωγμὸν διασπαρέντες ἐκήρυξαν) Chr^o, 217 (ἄρα, ἑλλήσιν ἐναγγελίζονται) et²⁰⁰ (ἰσων δὲ τὸ μὴ εἶδέναι ἑβραῖσιν ἑλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν. Eadem verba repetunt Thphy|beto⁶⁰⁰ et Oec^o com¹⁰⁰). Cf et. vg d e Graec^o, nec aliter syr^o arm aeth; videntur autem interpretes isti inter ἑλληνας et ἑλληριστας parum distinxisse ... ε (= Gb Sx) ἑλληριστας cum BD^o KEHLF 61. al fere om cat Chr^o et²¹⁷ et²⁰⁰ (at plus valet ubi differunt comm quam txt). κ^o miro vitio ἐναγγελιστας | τ. κυρ. ἔν: D 10. 96. aeth^o (non item^o) add χριστον

21. καὶ ἦν: D^o F ἦν δε | μετ αὐτῶν: 7. 25. 27. 29. 42. 57. 69. 98° 100. 105. 106. 163. e^o or add του (25. εἰς το) ἰασθαι αὐτοὺς | ο πιστεῖσας cum κ^o AB 86. 61. 180. cat ... ε om o cum DEHLF al pler Chr^o, 217 | ἐπὶ (15. 18. 34. 36. 180. al πρὸς) τον κυριον: E 34. 38. Chr^o, 217 add ἡσθον. Lactionem syr^o marginalem vide apud White.

22. τῆς οὔσης ἐν cum κ^o B 13. 15. 36. 40. 61. 163. 180. e^o or k^o or al^o vid Chr^o, 217 ... ε Lu TI τῆς ἐν cum ADHLF al pler cat. Cf et. vg d e quae erat Hierosolymis (d in hierusalem, e in ierosolymis) | Ἱερουσαλὴμ cum κ^o ABD 15. 27. 86. 40. 61. 105. 180. cat ... ε Ἱερουσαλῆμ cum E HLF al pler Chr, item vg | περὶ αὐτῶν: B^o F k^o or Chr τα πε. αυ. | εἰς ἀντιοχ. cum κ^o AB 61. vg syr^o arm aeth ... ε TI διελεῖν εἰς αντ. cum DEHLF al pler (42. 57. al εἰς ἀντιοχείαν, 82. εἰς την αντ.) cat sah syr^o Chr^o, 217 :: διελεῖν omnino ex Lucae usu est, cf 9, 38. 11, 19. 18, 27. Lc 2, 15; sed propter hanc ipsam causam inferri poterat. Inprimis eo valuisse videtur locus qui modo praecessit 11, 19. Offendit enim quod ε^o κα. εἰς (non εἰς) dictum est. Quum vero dubitari possit pro ipsa locationis natura sitne inlatum illud an expulsum, standum est potiore auctoritate testium. | εἰς: D^o add τῆς | ἀντιοχείας cum κ^o ABDEHLF etc ... E -οχίας

23. οὐ: D^o F οὐ καὶ | τὴν χάριν τὴν τοῦ cum κ^o AB ... ε TI om τὴν see cum DEHLF al omn^o vid cat Chr^o, 217 | τῷ κυρίῳ ... B 40. sah cop ἐν τῷ κυρίῳ. Item Latini (nisi ipsum προσμένειν τῷ κυρίῳ. Ita expressissae credendi sunt), vg enim et e permanere in domino, d perm. a (corrigere ad) domini

24. ἦν ἀνὴρ: κ^o απηρ ἦν

9, 80 προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῇ κυρίῳ. 25 ἐξήλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν
Gal 2, 11 ἀναζητήσαι Σαῦλον, καὶ εὐρῶν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἰκανόν, χρηματίζαι τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς
Χριστιανούς.

27 Ἐν ταῦταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10 προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἰς εἷς αὐτῶν ὀνόματι

24. τῷ κυρίῳ: B* om

25. ἐξήλθεν δε - εἰς αντιοχείαν: D syrP^{ms} κινουσας δε οτι σαυλος ἐστιν
εἰς θαρσον (D² ταρσον) ἐξήλθεν ἀναζητῶν αὐτον· καὶ ὡς (D² om)
συντιχῶν παρεκάλεσεν (D² add αὐτον) εἰθεῖν εἰς αντιοχείαν (d - et
cum invenissent depraeceabantur venire Antiochiam, syrP^{ms} - - et cum
collocutus esset cum eo, rogabat cum venire Ant.) | εἰς ταρσον (am^o fu
tharsum) sine additam cum MAB (D vide ante) 36. 69. 100. 180. am^o
fu demid syr^{sch} sah cop arm (syrP^{ms} vide ante) ... ε (Gb⁰⁰) add ο
βαρβαθας cum EHLF al pler syrP^{txt} Chr^{9,217} (Chron⁴⁸⁵ ἐξήλθεν βαρβ.
ἀναζητ. etc); item vg^{cl^o} am² aeth praem | ἀναζητήσαι: B* ἀνα-
στῆσαι | ευρων sine αὐτων cum MABE 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69.
106. 113. 163. a^{60r} h^{60r} al¹⁰ cat Chr Chron⁴⁸⁵ ... ε (Gb⁰) add αὐτον
cum HLF al longe plu (vg quem cum invenisset) sah cop syr^{sch} eiP c.
ob. arm aeth Thphyl^a et^b | ἤγαγεν sine αὐτον cum MAB 14. 15. 34.
36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a^{60r} h^{60r} al plus²⁰ cat vg arm Chron
⁴⁸⁵ Thphyl^a ... ε (Gb⁰) add αὐτον cum EHLF al plu sah cop syr^{txt}
aeth Chr Thphyl^b | αντιοχείαν cum ABDHFL etc ... κη - χιαν

26. ἐγένετο δε usq χριστιανους: D²* οὕτως παραγενομενοι ἐνιαυτον
ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον· καὶ τότε πρῶτος ἐχρηματισεν (sic)
ἐν αντιοχεια οἱ μαθηται χριστιανοι. Item d contigit vero eis annum
totum committere ecclesiam et tunc primum nuncupati sunt in antiochiam
discipulos christianos. D²* non satis liquet; fere sic - - συναναχι-
θησαι τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν χρηματίζαι (corrige
- τισαι τε?) πρῶτως etc. Cf et. syrP^{ms} ubi post venire Antiochiam per-
gitur: quum venissent autem, annum integrum congregati sunt. Praeterea
nil in mg scribitur.) | αὐτοῖς cum MABE 13. 33. 36. 40. 61. 105. 180.
c^{60r} cat ... ε αὐτοῖς cum HLF al pler Did^{tr1} 1,24 Chr^{9,218} | καὶ ἐνιαυ-
τον cum MAB 13. syrP Did^{tr1} 1,24 Athlat¹⁷⁶ (factum est autem et integro
anno eos convenire in ecclesia etc. Est ex libro de trin. et spir. sancto,
qui antea Vigilio Taps. adscribebatur.) ... ε om καὶ cum EHLF al pler
sah cop arm aeth Chr. Libere vg et annum totum (tot anno toto) con-
versati sunt ibi (am fu demid al om) in ecclesia. Similiter syr^{sch} ar^o |
ολον (et. Did^{tr1} Athlat etc): κ sah Chr²¹⁸ om | ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ: HLF
4. 95. 96. 101. 126. 177. 12lect a¹⁰ a^{60r} al plus¹⁵ Thphyl^a om ἐν | πρῶ-
τως cum MBD² 36. 163. (180. πρῶτος, 29. πρῶτους) ... ε Ln Ti πρῶ-
τον cum A(D*)EHLF al pler Did^{tr1} Cyr^{hr271} Chr^{9,218} | ἐν αντιοχεια
(κη - χια): A εἰς αντιοχεια | χριστιανους: κ^o 61. χριστιανους, B* χριστ.

27. ἐν ταῦταις δε: B ἐν αὐταις δε | αντιοχείαν: κ - χιαν

28. ἀναστ. δε εἰς etc: D ἡν δε πολλῇ ἀγαλλιασις (d exultatio)· σινεστραμ-

Ἄγαθος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσθαι ἐκ ὅλης τῆς οἰκουμένης, ἧτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὁ δὲ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβη καὶ Σαύλον.

12, 99

XII.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἰηρώδης

μενων (d revertentibus) δε ημων εφη εἰς εξ αυτ. ον. αγ. σημενων (d aut unus - significabat sic), item Aug^{serm} dom² (2, 2, 223) eratque magna exultatio. Congregatis autem nobis surgens unus ex illis nomine Agabus significabat | ἐσημανεν cum κΑΡΗΛΡ al omn^{vid} cat syr^{tr} sah cop Chr^{2, 216} ... Ln ἐσημαίνεν cum η d (significabat) vg (ut d) Chron⁴²⁵ ... DFT σημενων, vide ante | μεγάλην (Gb'') cum κΑΒD² 27. 29. 40. 61. 100. (Epiph⁴⁰⁰, pergit enim post καταγγελλον λιμον εἰσθαι καθ ὀλησ της οἰκουμένης sic: ἧτις ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καισαρος. Similiter Did^{tr} 2, 7 testatur.) ... ε̄ μεγαν cum η² ΕΗΛΡ al pler Chr^{2, 216} Chron⁴²⁵ | μελλειν: 4° 23. 24. 34. 36. 37. 47. 56. 59. 66° 69. 97. 163. 12^{loc} al² or al om | ητις (Gb'') cum κΑΒD² 13. (antea non liquet utrum μεγαν an μεγάλην tueatur) 27. 29. 40. 61. 100. 105. 133. Epiph⁴⁰⁰ Did^{tr} 2, 7 Chron⁴²⁵ ... ε̄ οστεις cum ΗΛΡ al pler cat Cbr. Praeterea (ητις) edidimus sine και cum κΑΒD 13. 33. 34. 40. 61. 105. 133. 12^{loc} vg sah cop (hoc autem factum erat) syr^P arm aeth Epiph⁴⁰⁰ Chron⁴²⁵ ... ε̄ (Gb^o) Tl add και cum ΕΗΛΡ al pler cat syr^{sch} Chr^{2, 216}. Cf et. Did^{tr} ητις και συνεβη πολλοις υστερον χρονοις ἐπὶ κλαυδιου. | κλαυδιου, sine additam cum κΑΒD 13. 40. 61. vg sah cop arm aeth Chron Did^{tr} (vide ante) ... ε̄ (= Gb Sz) add καισαρος cum ΕΗΛΡ al pler cat syr^{tr} Epiph⁴⁰⁰ Chr

29. των δε μαθητων etc: D οἱ δε μαθηται καθως εὐποροῦντο | εὐπορεῖτο cum κΑΒ(D)ΕΗΡ² 13. al fere²⁰ cat Eus^{bist} 2, 12, 2 cod¹ Thphy^{1a} ... ε̄ ηπορεῖτο cum ΗΡ² al plu Eus^{bist} 2, 12, 2 Chr Thphy^{1b} | ὤρισαν (et. Eus^{bist}): A 3. 95° ὤρισεν

30: ο και (sic κ^a, κ^o και ο): L ο και | προσ: 34. cop om (, 3°) ex errore Scholzii fluxerat)

XII. 1. ο βασιλ. ηρωδης cum κ 66. c^{ser} syr^P Eus^{bist} 2, 9, 1 ex^{odd} 5 (etiam edd^{bart} etschwegl) Chr^{2, 227} ... ε̄ Ln Tl ηρωδ. ο βασι. c. ΑΒDΕΗΛΡ al pler vg syr^{sch} (add qui cognominatus est Agrippa) etc (cop om ο βασι.) Eus^{bist} ex^{odd} 4 Chr^{2, 223} Chron⁴²⁵ Leif¹⁸⁷ :: cf Mt 2, 3 et Mc 6, 14. Priori loco longe plurimi, altero certa permulti testes maluerunt ηρωδ. ο βασι. Contra non fluctuat lectio Mt 2, 1 ubi ipsum auctorem ηρωδ. τ. βασι. dedisse apparet. | ηρωδης: nab Agrippa (vide ante syr^{sch}), nec

τὰς χεῖρας κακῶσαι τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνείλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαιρῆ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστον ἔστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδόντος τέσσαρασιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενωῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἡμέλλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος

- aliter infra | τὰς χεῖρας (et. Eush^{1st}): D post *επεβαλεν* pon | ἐκκλησίας (et. Eush^{1st}): D syr^c e.² add *ἐν τῇ ἰουδαίᾳ*
2. ἀνείλεν δὲ (et. Eush^{1st} exodd⁵, cdd³ *ανείλ. τε*, Rufin *et*; Leif¹⁸⁷ *ocoidis aniem*): D syr^{sch} aeth Chron⁴²⁶ καὶ ἀνείλεν, 76. 177²² g²⁰⁷ Thphyl¹²⁰ αν. δὲ καὶ | ἰωαννου: BDF^c ἰωανου | μαχαιρῆ cum MAB²D² 61. ... ε I.n μαχαιρα cum M²D²EHLF al pler Eush^{1st} 2, 9, 1 Chr^{9, 325} Chron⁴²⁵ (item Or^{1, 451} et^{2, 719} huc respiciens)
3. ἰδων δὲ (Gb') cum MABE 61. al plus¹⁰ cat vg luxon sah cop Chr^{9, 325} eom ... ε καὶ ἰδων cum DHELF al plu syr^{utr} aeth Leif¹⁸⁷ (arm om copulam) Chr^{9, 325} txt | ἐστιν (n⁰): n² om | τοῖς ἰουδαίοις: D syr^p m²s add ἡ χειρῆσις αὐτου ἐπι (d *conprehensio eius super*) τοῖς πιασας | συλλαβεῖν (DE συναβ.); κ 101. praem του | ἡμεραι sine articulo cum MHE LF al sat mu arm ... Gb Sz Ln Tl ai ἡμεραι cum ADK 61. al plus⁴⁰ cat Chr^{9, 325} txt (contra bldem eom ἡν δὲ ἡμερα των αζ.)
4. ον κα: D Leif¹⁸⁷ τουτον | εἰς φυλακην (vg d e Leif in *carcerem*): BDF^c 19^{lect} ἐν φυλακῇ | παραδου: Δ παραδουσις, e vg tradens (contra d Leif *traditum*) | τεσσαρασιν (τεταρσι et. Petr^{alex} can¹²): H supplementum ab ipso⁶ in margine habet | αὐτον pri: D vg^{cl^o} (*custodiendum*, et. demid; contra am fu *custodire eum*) om | ἀναγαγεῖν (d vg Leif syr^p m²s *producere*, e *perducere*) ... Δ 21. 38. 59. 96. 163. 177² 19^{lect} e²⁰⁷ ἀγαγεῖν, item syr^{sch} eIP txt *tradere*
5. ἐν τῇ φυλακῇ: syr^p e.² add a *cohorte regis* | προσευχῆ δὲ etc: D πολλῆ δὲ προσευχῆ ἦν ἐν ἐκτενείᾳ περὶ αὐτου (D² om πε. αν.) ἀπο τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτου (d *nulla vero oratio erat incessantissime pro eo ad ecclesia ad deum super ipso*) | ἐκτενωῶς cum M²vid²B 13. 40. 81, e (*erat incessanter fiebat sic*) vg (*fiebat sine intermissione*) Leif¹⁸⁷ (*instantissime fiebat*) ... ε Ti ἐκτερησ cum A²EHLF 61. al pler cat Bas²eth²²⁰ Chr^{2, 326} Savant cat²⁰³ | γινομένη: r 4. 47. 59. 61. e²⁰⁷ al pauc Bas²eth²²⁰ exed garu (sed cdd² γιν.) γινομένη | πρὸς τὸν θεὸν (et. Leif): n om | περὶ (Gb') cum M²BD 13. 27. 32. 34. 40. 42. 57. 61. 69. 76. 105. 163. e²⁰⁷ (A² *ἢπ* vel *ἢπ*) ... ε *super* cum KHLF al pler cat Bas²eth²²⁰ Chr² Savant cat
6. ἡμέλλεν cum MHELF 13. 40. 61. 101. 104. 106. e²⁰⁷ 1e²⁷ al pauc ... ε Ln ἐμῆλλ. cum ADK al plu Chr^{9, 325} | προαγαγεῖν (sed B 13. 57. προσαγαγ.) cum AB 8. 13. 15. 32. 36. 57. 61 al^{vid} cat ... ε προαγειν (κ 5.

κοιμώμενος μεταξύ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένον ἀλύσειν δυοῖν, φυλάκῃς τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 καὶ ἰδὼν ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἴκηματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, εἰδοκίαι δὲ ὄραμα βλέπειν. 10 διελθόντας δὲ πρῶτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν σιδιραῖν τὴν φερούσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠροίγη αὐτοῖς,

29. 73. 78. ^oscr προσαγειν) cum κΒΕΗΛΡ al pler Chr | αὐτον post προ- cum κΑΒΒΕ 13. 61. al plus¹⁰ cat (vg producturus cum esset) Chr ... ε̅ anto προ- cum ΠΛΡ al pler Thphyl^a εἰβ | ο̅ ηρωδησ: d om ο̅ | κοιμωμενος: κ^o κοιμωμενος | αλυσεις δυοιν: Ita κΒΕΗΡ, d αλυσεις δυοιν, AL αλυσεις δυοι | φυλακ. τε (et. Leif¹⁸⁷): d e cop φη. δε | προ της θυρας: A προς τη θυρα

7. ἐπιστη (et. Leif¹⁸⁷): d sah syr^b e.^o aethi add τω πετρω | ἐλαμψεν εν τω: d ἐκίλαμψεν τω (d et iux rasilgens in illo loco) | παταξας: d νιξας, d ρηρησεν. Cf et. Leif¹⁸⁷ contruergens; contra e ρεουσει, vg ρεουσεως latere | ἐξεπισαν cum κΑΒΒΕ 61. al¹⁰ fore cat ... ε̅ εξεπισον cum ΗΛΡ al pler Chr^{o,226} | αυτου (d e eius catenas de manibus): δετ vg syr^{utr} arm Leif¹⁸⁷ post χειρων pon

8. εν. τε cum κΑΛΡ 61. al pler syr^{sch} arm aeth Chr^{o,226} Thphyl^b ... Lu εν. δε cum κΒΕΗ 34. 36. 40. 96. 100. 103. 105. ^ascr ^escr al cat vg sah syr^b Thphyl^a | ο̅ αγγελ. πρ. αυτον: L ^bscr syr^{sch} aeth πρ. αυτ. ο̅ αγγ. | ζωσας (Gb^o) cum κΑΒΔ 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 103. 105. 163. 180. ^ascr cat Basreg²⁰⁰ (Chr^{o,226} ωστι και ζωσασθαι) ... ε̅ περιζωσας cum κΗΛΡ al pler Chr^{o,226} txt | ε̅ ποσ. δε: κστ vg syr^{sch} ε̅ ποι. τε, et fecit | ουτως: 61. 12^{lect} ουτως

9. ηκολουθει sine αυτω cum κ^oΑΒΔ 13. 15. 36. 40. 61. 180. cat fu tol arm ... ε̅ (Gb^o) add αυτω cum κ^oΕΗΛΡ al pler vg (et. am demid) syr^{utr} sah cop aeth Chr^{o,226} | γινόμενον: L 47. 61. 180. ^bscr ^escr cat γινομενον | δια του cum κΒΕΔΛΡ 13. 61. al plu cat vg syr^{sch} ε̅ ρ txt cop Chr^{o,226} Thphyl^a ... Ti υπο του cum ΔΗ al plus¹⁰ syr^{tr} ^{ms} arm. Chr^{o,226} Thphyl^b | εδοκει δε (κ^o) : d 3. 15. 18. 36. 95. 180. cat tol syr^{sch} sah arm εδοκ. γαρ, ^escr οτι ε̅δ., Thphyl^a αλλ ε̅δ. ... κ^o om copulam

10. διελθ. δε (Leif¹⁸⁷ et cum transisset): 61. d (cum praeterissent) om δε | πρωτ. φυλ. και δευτεραν: d (item κ^o sed ipse^o corr) vg Leif πρωτ. και δευτ. φυλ. | ηλθον cum κΑΒ 13, ... ε̅ ηλθον cum κΒΕΗΛΡ al pler Chr^{o,226} | της φερουσαν εισ (13. 61. al¹⁰ επι) τ. πολιν: L syr^{sch} (non αρ^o) aeth^{utr} om | ηροιγη (κ^o d ηρωγη) cum κΑΒΔ 13. 15. 18. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 135. 163. 177. ^ascr cat²⁰⁰ ... ε̅ ηρωιδη cum κΕ

καὶ ἐξιθόντες προήλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γεγόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξέλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακούουσα, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάται τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μίαινη. ἢ

LP al pler Chr^{9,226} | ἐξιθόντες (et. Leif¹⁸⁷): D add κατεβησαν τους ζ βαθμους και | προηλθον: D προσηλθαν, L 1. al¹⁰ fore προσηλθον | απεστη: A απηλθιν, 68. εξηλθεν

11. εν εαυτω (B⁹ αυτω) γεγομενος cum MABD 18. 40. 61. 69. 105. 163. 180. 191^{ect} Δ^{9er} C^{9er} cat vg (ad se reuertens) Leif¹⁸⁷ (in se conuertens, etiam d) ... ε γεγομ. εν εαυτω cum EHLF al pler (e reuertens in se) Chr^{9,226}, item sah cop arm syrP | αληθως οτι ... DE aeth^{utr} Leif¹⁸⁷ Chr^{9,226} οτι αληθως | κυριος: B 180. C^{9er} Chr ο κυριος, 27. 29. 105. 163. al allq ο θιος | εξελατο cum MABDEHL 61. al plus¹⁰ cat ... ε (= Gb S2) εξελετο cum P al pler Chr | και πασης: E al pauc vg Leif και εν πασης | προσδοκias: H προδοκ. | του λαου: Δ syr^{ech} om
12. συνιδων τε cum MBE⁹HLP al plu vg syr^{utr} arm (aeth et uno pro syn. τε) Chr^{9,227} ... A 18. 15. 18. 38. 34. 36. 40. 47. 48. 61. 104. 106. 133. 163. 8p^o al⁹ser cat e sah cop συνιδ. δε ... D και συνιδ. | της μαριας cum MABD 33. 61. (al⁹id)⁹... ε om της cum EHLF al pler Chr^{9,227} | ιωαννου: BDE⁹ ιωανου
13. κρουσαντος: DE⁹ 61° -τες | αυτου cum MABDLF 61. al¹⁰ vg (et. am fu demid tol) syr^{ech} sah cop arm aeth Thphyl^b ... ε (= Gb S2) του πετρου cum EH al pler cat vg^{ms} ap Ln syrP Chr^{9,227} Thphyl^a | του πυλωνος: d foris, D⁹ non liquet (vix recte Wtst εξω coniecit, cf Scriv) ... 68. om | προσηλθιν (d e accessit) e. ΔB⁹DEHLP al pler cat etc. Cf et. Or^{9,908} ενθα γεγραπται οτι ροδη παιδισχη τια του πετρου κρουσαντος την θυραν προσηλθιν υπακουσαι, και επιγνοουσα την φων. του πετρ. εισδραμουσα απηγγειλεν εσταται τον πετρ. προ του πυλ. ... MBE⁹ 3. προηλθε, item vg processit | υπακουσαι (κα): D post ονοματ. ροδη pon ... κ⁹ υπακουουσα | ροδη: E al¹² cat sah cop arm ρωδη
14. ηνοιξεν (ND ηνουξε): E C^{9er} syr^{ech} etP c.⁹ add αυτω | τον πυλωνα: E την θυραν (e ianuas, idem antea ostium ianuas pro τ. θυρ. του πυλ.) | εισδραμ. δε: D⁹ και εισδρ. δε, d et aduertens autem | τον πετρον: D⁹ om τον
15. προς αυτ. ε.π. (d e ad eam dixerunt, 13. ε.π. πρ. αυτ., vg dixerunt ad eam): DE⁹ ελεγον αυτη, D⁹ nil nisi προς αυτην | ε.π.αν cum MAB

δὲ δισχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμεινε κροῶν· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασεύσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἰπὲν τε ἀπαγγεῖλαιτε Ἰακώβω καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάρραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαθῆναι, καὶ καταλθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμωμαῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμα-

61. ... εἰπον c. BHLF al pler | οἱ δὲ (ς = Gb Sz δ' contra MABDEHLP etc) ἔλεγον c. MABDEHLP 61. al fere omn cat vg Or^{2,608} Chr^{9,227} ... Ln εἰπαν c. B 12^{lect} Chr²⁰⁰ (-πον) d (dicunt). Praeterea D syr^{sch} ar^o add προσ αυτην· τυχον. Addunt πρ. αυτην sive εἰ etiam sah cop | ο ἀγγελίος (et. κ^o): κ^o 56. 59. Chr^{9,220} com (non 227 txt) om o (cf et. Eus^{2,204} μη ποτε ἀγγελος αυτου εστιν) | εστιν αυτου cum κ^o AB ... ε αυτ. εστιν cum BHLF 61. al omn^{vid} Or^{2,608} Chr, item vg etc
16. ο δι πετρος: D om πετρος, hinc Gb^o | ανοιξαντες δε etc: d et cum apertissae videtur cum (codex cum), D εξανοιξαντες (D² ανοιξ.) δε και ιδοντες αυτον και (D² om) εξεστησαν | ειδαν cum AB ... ε ιδον cum MELF etc, H ιδον
17. κατασεισας δε αυτοις: A κατασεισαντος δε αυτου | σιγαν (d e vg ut tacent): D² ινα σιγωσιν. Praeterea D syr^{sch} etP c.* add εισηλθεν και | διηγησατο sine additam cum κA 18. 33. 61. 69. 100. 105. 13^{lect} aser vg arm ... ε Ln add αυτους cum BDEHLP al pler (sed 4. ante διηγ. pon) cat syr^{sch} sah cop aeth (syrP εισηλθεν και διηγ. αυτοις habet c.* Quaeritur an signa recte sint posita) Chr | ο κυριος αυτου: A αυτ. ο κυριος, 18. 40. 61. 78. 100. 104. vg arm Thphyl^b 204 αυτου post εξηγαγεν pon | ειπ. τε cum MABE 84. 61. vg syr^{sch} sah aeth ... ε ειπ. δε cum BHLF al pler cat cop syrP Chr^{9,227}
18. ονκ ολιγος cum BHLF etc (et. Petallex can¹⁵) ... κA ουκ ολιγ. (:: eandem scripturam 14, 28 testatur κ 17, 4 κ^o 19, 28 MAB 19, 24 κ 27, 30 A) ... 15. 18. 36. 180. μεγας (item sah syr^{sch} ar^o arm) ... D 76. Leif¹⁸⁷ om plane
19. δε (et. Petallex can¹⁸ Leif¹⁸⁷): A aeth τε | απαθθηνας (ita et. Petr alex can¹⁸ ex eadbodl monas etallie; eadbodl²⁰⁶ απαγχθηνας, alii επαχθηνας, αχθηνας, αποκτεινας. Reddunt e vg Leif duci, d obduci) ... DE² αποκτανθηνας, item arm cop syr²¹⁷ aethPP (τ^o om κελ. απαχθ.), sah educi ut perderentur | καισαριαν cum MAB ... ε Ln TI -ρειαν cum BHLF etc. Dedimus sine articulo cum MABDE 61. al¹⁰ cat. ... ε Ti praem τηρ cum HLP al pler Chr^{9,224} | διετριβεν (d demorabatur, e morabatur): A vg (commoratus est) sah cop Leif¹⁸⁷ (μασει) διετριβεν ... vg sah arm praem vel add ibi
20. ην δε (et. Leif¹⁸⁷): D aeth ην γαρ, 20 ην τε. Sine additam dedimus

δὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτώτος τοῦ βασιλέως ἤτούντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφασθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἰερῶδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἰδημύγομαι πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀπὸ ὧν οὐκ ἴδωκεν τὴν δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ γερύμενος σκυληρόβρωτος ἐξέβηξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἰξάνει καὶ ἐπληθύνεται. 25 Βαρ-

cum MABD 18. 33. 34. 40. 61. 133. 142. vg syr^{10h} sah cop aeth ar^o Leif¹⁸⁷ ... ε (= Gb Sz) add ο ηρωδης cum KHLF al pler (sed κ α¹⁰ fere Thphyl^o om o) cat syr^o arm Chr^{o,224} | κ θυμωμαχων | σιδωνιοις: P 106. al alii σιδωνιοις | ομοθυμαδον δε (H supra scriptum habet, al pauc τα) etc (et. Leif¹⁸⁷): D οι δε ομοθυμαδ. εξ αμφοτερων των πολιων παρησαν προς τον βασιλια (d unanimitur autem ab inuicē civitates venerunt. ad regem). Item syr^o 105 ipsi autem unanimitur advenerunt. Reliqua εξ αμφ. τ. πολ. syr^o habet c.^o, tum sequitur προς αυτον sine nota in marginali. | του βασιλεωσ (et. Leif¹⁸⁷): D ο^{scr} αυτου, d plane om | ητοιμητο: A sah ητησαντο | αυτων την χωραν: D vg Leif τασ χωρασ αυτων (d sic: propter ne alienarentur regiones eorum de regno), E 13. 33. 34. αυτων την πολιν (e eo quod alerentur eorum civitates [corr. est -tates]). | απο: D 40. 105. ex, item d e Leif de (contra vg ab illo pro α. τ. βασιλ.)

21. ο ηρωδης (et. Bas^{eth} 22°): B 69. 103. 105. 3pe a^{scr} om o | καθισασ sine copula cum M. 40. 61. Bas^{eth} ex cdd^e. Cf etiam vg Leif¹⁸⁷ vestitus veste regia (Leif regali) sedit pro tribunali et contionabatur (am vestitus est veste regia seditque etc) ... Ln [και] καθισασ, ε Tl και καθισασ cum ADEHLP al pler cat¹¹⁰ syr^{tr}. sah cop arm aeth Bas^{eth} ed Chr^{o,225}

22. ο δε δημος etc: ita prorsus etiam D praemissis his: καταλλαχνητος δε (d om) αυτου τοις τιμητοις, item syr^o c.^o reconciliatus est in autem | θειου φωνη (D^o d vg syr^{ach} Leif¹⁸⁷ φωναι): HL^o al²⁰ (item vv pler, sed non Latt) φω. θειου | ανθρωποι (M^o): M^o syr^{ach} ανθρωπων

23. επαταξεν αυτον (et. Leif¹⁸⁷): D 68. 105. 180. c^{scr} cat Thphyl^b αυρ. επατ. | την δοξαν cum MAB 18. 61. 100. al sat mu cat Bas^{eth} 22° ... Gb Sz Ln (ex errore) om την cum DEHLP al plus²⁵ Chr^{o,225} (: dicitur solet donari doxam τω θειω, cf Le 17, 18 Ioh 9, 24 Rom 4, 20, quorum locorum nullo lectio fluctuat) | και γενομενος etc (et. Leif¹⁸⁷): D και καταβασ απο του βηματος γενομενος σκυλημοβρ. ετι ζων και οντως εξεβηξεν (d et cum descendisset de tribunal sed et a vermibus comestus adhuc vivens et sic exivit)

24. του θειου cum MADKELP al omn^{vid} syr^{tr} sah cop arm Chr^{o,225} ... B vg (aeth ut solet) του κυριου | ηξανειν (P ηξανειν): D^o ειξανει, A ηιξανειτο

τάβασ δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν ^{13, 13} ^{15, 13} διακονίαν, συναπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθῆντα Μάρκον.

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μανὰν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργοῦντων δὲ αὐτῶν πᾶν κυρίῳ καὶ ηἰστανόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρ-

25. σαυλος: syrP c.* add qui vocatus est Paulus ... 2. 33. 35. 68. 73. e^{scr} al pauc παυλος (99. σαυλος παυλος) | ὑπιστρεψαν: D* απιστρεψεν (d tceatēi sunt) | ἐξ ιερουσαλημ cum A 13. 27. 29. 69. 3P^o 8P^o al sat mu syr^{sch} etP t^{xt} sah cop arm aethPP Chr^o, 226 (sed fluct lectio). Item ne 15. 18. 36. 40. 68. 73. 81. 93. 98. 100. 105. 106. 113. 180. al³ e^{scr} al aliq cat²¹¹ vg Chr^{cod} απο ιερουσαλημ. Praeterea ex his (sive eē sive απο praebent) κ 7. 14²² 27. 29. 32. 42. 57. 69. 100. 105. 106. 126²² al⁴ e^{scr} al syr^{sch} sah ar^o add εἰς αντιοχειαν ..... κ BHLF 61. al plus²² syrP ms aeth^{ro} arP Chr^{edd} aliq Thphyl^a et^b εἰς ιερουσαλημ (atque sic iam edidit Erasmus), 28. 38. 66^{ms} 67²² 97^{ms} al pauc εἰς (h^{lect} add τηρ) αντιοχειαν | συναπαραλαβ. cum κλη^o δκη ... ε Lu συμπαρλα. cum B^{LF} al certe pler | ἰωαννην (-vr- et. κ; DST ἰωαννην et^o praem τον) cum κλβD^o 86. 100. 105. 180. cat vg syr^{sch} sah ... ε Ti praem και cum D^o κηLP 61. al pler cop syrP aeth Chr | ἐπικληθῆντα cum βκηLP al longe plu Chr Thphyl^a ... κλ 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 73. 177. 180. 12^{lect} κ^{scr} al pauc Thphyl^b επικαλουμενον :: sic et. 10, 18. 11, 18. 12, 12. (substituerunt επικαλ. pro καλουμ. 13, 1. 15, 22 Lc 22, 3; item inlatum est τον επικαλουμ. pro σα επικαλειται 10, 5). Legitur ο επικληθεις (nec fluctuat) 4, 36. Infertur tamen ο επικληθεις Matthaeo 10, 3.

XIII. 1. αντιοχεια cum ABDEKLP etc ... κ -χεια | ησαν δε sine additam cum κλβD^o 33. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg syr^{sch} sah cop aeth ... ε (Gb^o) add τινεσ cum κηLP al pler cat syrP arm Chr^o, 226 | ο τε: D^o vg Ath^{ri} lat (antea Vig adscripti)⁷⁷⁷ εν οια (sed d in quo). Praeterea DST 2 add ην και, Ath^{lat} erat | καλουμενος: D 18. 180. 12^{lect} o^{scr} επικαλουμ. | τινεσ: A sah^{cod} νινεσ, syrP ms ε^{scr} aeth^{scr} νησρ | D λουκειοσ (2 add ο) κυρηναιοσ (η al pauc κυρηναιοσ) | τον τινεσ.: D^o d και τινεσ. | τετραρχου cum κ^o sah^{edd} 3 cop (: cf ad Lc 3, 1. 5, 19. 9, 7 Mt 14, 1 quibus II. omnibus eandem formam cum idonea auctoritate reposuimus) ... ε Lu Ti τετραρχου c. κ^o (α altero etaso) ABDEKLP etc | σαυλος: 100. 105. (al?) παυλοσ

2. λειτουργοῦντων: C -γωντων | δε: 13. syr^{sch} aeth τε | εἶπεν: κ vglie (rt. demid, sed non am su nec m¹⁰ Lcl²²⁶) syr^{ulr} aeth add αυτοισ | τον βαρναβ. cum κλβCDEKLP al longe plu Ps-Ath^{2,7} (τον παυλ. και

νάβαν και Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε ἠρστήσαντες και προσευξάμενοι και ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν ὄν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθ' ἐν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 και γερόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ και Ἰωάννην ὑπηρέτην.

βαφν.) Cyrhr²⁷⁷ Bas^{2,41} (et^{1,200} τον παυλ. κ. τον βαφν.) Chr^{9,225} Thdr^{t 2,12-201} ... ε (= Gb Sz) τον τε βαφν. cum 61. al vix mu | σαυλον (m²⁰ Paulum) sine articulo cum m²ABCD 13. 40. 61. (sed *iam incoperat τον) 68. 69. 100. 105. 12^{lect} al aliq cat Epiph²⁰² (αφορ. δ. μοι βαφν. και σαυλ.) Cyrhr²⁷⁷ (sed edd^{p1} παυλ.) Chr^{9,225} Dam^{2,220} (παυλ. και βαφν.) ... ε (Gb^o) praem τον cum m²HLP al longe plu Bas^{2,41} Thdr^{t 2,12-201} Thphy^{1a} et^b. Transponit nomina etiam vg^{cl^e} Saulum et Barnabam.

3. προσευξάμενοι (et. Leif²²⁵): D add παντες | τας χειρας αυτοις: E 4. 38. 99. 100. al²ser al aliq vg syr^{sch} Leif²²⁵ αυτοις τας χημ. | απε-
λυσαν (47° 59. απηλθον): D om (ita prorsus et. d) ... κ vg sah cop
syr^{sch} et^p e. ob. Leif²²⁵ add αιτους

4. αιτοις cum MAB (C non liquet) 15. 18. 36. 40. 61. 69^a 100. 105. 180.
a²ser cat d e vg syr^{utr} Amb^{spir 650} ... ε ουτοις cum E²HLP al pler cop
Didri^{2,5} Chr^{9,225} Leif²²⁵ (et illi quidem) ... D² 12^{lect} arm Ath^{lat 177}
Ps-Ath^{2,7} οι (qui) | ουν: 25. 28. 29. 38. 61. 98. 105. 118. 180. h²ser
14^{lect} om | 61. εκπεμφθεντες, Ps-Ath^{2,7} αποσταλεις | του αγιου
πνευματος cum MABC²(*latet)D² (*τ. πν. αγ.) 13. 40. 59. 61. 69. 105.
180. a²ser cat²¹⁸ Leif²²⁵ Ps-Ath^{2,7} ... ε του πνευμ. του αγιου cum E²
LP al pler vg (et rell fere ut solent; sah vero a sanotis) Didri^{2,5} Ath
lat¹⁷⁷ Chr^{9,240} | κατηλθον et. Didri¹ Leif Ath^{lat}; Ps-Ath ηλθον ... A
απηλθον ... D² καταβατες δε | εισ pri sine την cum MABC²D 40.
61. 66. 69. 105. 133. 180. 12^{lect} al²ser cat²¹⁸ Didri^{2,5} Chr^{9,240} (Chron
²²⁰ εισηλθεν δε και εισ κυπρον και εισ σελευκιαν etc) ... ε Ti add
την cum E²HLP al pler Chr^{9,225} Thphy^{1a} et^b | σελευκιαν cum MABC²
(*latet)DE d²ser ... ε Ln Ti σελευκιαν cum BILP al pler | εκειθ. τε
cum MABCH al plu Chr^{9,225} (al pauca cat²¹⁸ κακειθεν τε, I. κακειθεν δε,
al κακειθ.) ... HLP 40. 61. 68. 126. 177. al plus²⁰ d syr^p M² sah
Thphy^{1a} et^b εκ. δε ... D² 64. εκειθεν | εισ κυπρ. cum MABCD 13. 40.
61. 68. 69. 99. 101. 105. 106. 180. 12^{lect} 14^{lect} al²ser Thphy^{1a} et^b ...
ε Ti εισ την κυπρ. cum E²HLP al longe plu Chr^{9,225} et²⁴⁰

5. και γερομενοι (et. Leif²²⁵): D² γερομ. δε | εν (κ² εισ, D add τη) σαλα-
μινι (BD -μινι, MAEL 61. al -μινη): d e am fu Salamina, vg Leif²²⁵
Salaminam | κατηγγελλον cum MABCELP etc (vg e Leif praedicabant,
d adnuntiaabant) ... L 61. al¹⁰ fere κατηγγελον, D² al aliq κατηγγε-
λον (al aliq γγ-) | θεου: D² syr^{sch} Leif²²⁵ κυριου | ιχον δε (sahwol
om, non item²²⁰) και (105. Leif²²⁵ om) et. Dionalex ap Eus^{lat 1, 25, 15}
... ε εχοντες μεθ αιτων και | ιωαννην (-vv- h. l. etiam BD): E²
ιωανην | υπηρετην et. Dionalex ap Eus Leif ... D syr^p M² υπηρε-

6. διελθόντες δὲ ὄλην τὴν τῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαίων, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθρώπῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπέζητησεν ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθρώπου

τοῦτα αὐτοῖς, κ εἰς διακονίαν, vg in ministerio (cod¹achm in ministerium ut e)

6. διελθόντες δε: D* καὶ περιελθόντων (? διαπεριελθ.) δε αὐτῶν, D² διελθόντων δε αὐτῶν, d cum pergressi fuissent (sive copula) | ὄλην cum MABCE 61. al fere⁹⁰ vg syr^{tr} sah^{cod} cop arm aeth Leif²²⁵, item 137. Chr^{9,241} post τὴν νησον ... ζ (= Gb Sz) om c. HLP al longe plu sah^{wo1d} Thphyl^a et^b | εὗρον: Δ ευραν, κ ηυρον. Praeterea C 6. 8. 15. 18. 40. 66ms 68. 76. 180. o^{scr} arm aeth^{pp} Thphyl^b add εκε | ἀνδρῶν cum MABCD 6. 8. 13. 14* 15. 18. 61. 66. 68. 69. 76. 100. 105. 180. k^{scr} o^{scr} am syr^{tr} arm Chr^{9,241} Thphyl^a et^b, item post τινα κ 86. 40. vg (et. fu demid) Leif²²⁵, item (qui τινα non exprim) sah cop aeth ... ζ om cum HLP al plu | ω (C ων) ὄνομα (cui nomen erat vg¹ Leif²²⁵, e cui nomen): D ὀνοματ. καλοῦμενον (d nomine qui vocatur), 15. 18. 33. 56. 37. 40. al pauc cat²¹⁴ ὀνοματ | βαριησου cum κ 40. 96. 105. vg (et. am fu tol) cop syr^p t^{xt} arm „nonnullis“ ap Hier^{nom} hebr⁹⁰ :: huius nominis terminatio in ον offendisse videtur, proptereaue vel βαριησουσ (ut βαραββασ βαρσαββασ βαρναβασ) vel βαριησουν, βαριησουαν, bariēsuban substituerunt. Item vgedd (ut demid) Hier^{nom} hebr⁹⁰ bariēu (Hier ber-). Addit Hier nonnulli bariēsu corrupte legunt. Similiter Bed⁹⁰: corrupte legitur bariēsu, cum bariēu, id est maleficus sive in malo legi debeat, credo quia nomen Iesu iisdem litteris sed nota superposita scribatur. Non enim convenit hominem flagitiosum et magum filium Iesu, id est salvatoris, appellari, quem e contrario Paulus filium diaboli nuncupat. At Bedrotra¹²⁰ scriptum est bariēsu, additis verbis: In Graeco habetur plus „quod interpretatur Eliāmas“ ... ζ Ln Tl βαριησουσ cum BCE 13. al permu sah Chr^{9,241} Thphyl^b, item aeth^{pp} bariēsu (aeth^{ro} tariōsay) ... AD²HLP 15. 18. 59. 61. 68. 137. 177. al plus⁹⁰ cat syr^p mg^{sr} Thphyl^a βαριησουσ. Item D* βαριησουαν, d bariēsuam, Leif²²⁵ quater bariēsuban, syr^{sch} bariēschumo. Praeterea κ Bed ex Gr (vide ante) demid Leif add ο μεθερμηνεύεται ελυμασ, quod interpretatur elymas (demid Leif paratus)

7. προσκαλεσάμενος: D συνκαλεσάμενος (d cum vocasset) | ἐπέζητησεν (C -τησαν sic): D καὶ (D² om) ἐζητησεν, d et quaesire voluit

8. ελυμασ: D* ετοιμασ, d etoemas, Leif²²⁵ etoemus; syr^{sch} hic magus bariēschumo cuius nomen interpretatur elymas | μαγος: κ 34* μυγασ, Leif μαγνυσ | μεθερμηνεύεται: κ 40. 105. ερμηνεύεται (61. μρμηνεύεται sic)

ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλισθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν· ὃ πλήρης πατρὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, ὡς διαβόλου, ἐχθρὸς πάσης δικαιοσύνης, οὐ πάνση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ τῶν ἰδῶν χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεισεν ἐπ' αὐτὸν ἄχλυσ καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐξίηται χειραγωγούμενος. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπλησόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

15, 21 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν

8. ἀπο τ. πίστεως (et. Lelf): D* d syrP c.* add ἐπιθῆ ἡδίστα ἡμοῖς αὐτῶν, item E Bed¹⁰¹⁸ ex Gr ὅτι ἡδίστα αὐτῶν ἡμοῖν (e quoniam libenter eorum audiebat, Bed quon. audiebat libenter eos)
9. πλισθεὶς: DF πλιθεις | ατενίσας sine copula cum MABCL 13. 33. 34. 86. 40. 61. 105. 180. al²scr cat vg sah (cop om ατεν. ιισ αὐτῶν) Chr 9, 241 Lelf¹²²⁵ ... ε (Gb⁵⁰) praem kai cum DKHP al pler syr^{ur} arm aeth Thphyl^a et b
10. πάσης ραδιουργ. (et. Or^{2,117}): D* d* arm Or^{1,2,300} Lelf¹²²⁵ bis om πάσης | ιμε (d fili): DK^r μοι | ἐχθρὸς: D εκθρὸς, Δ εχμὲ | παιση (106. kscr παισι): 13. 68. πανει, 83. cscr al pauc πανη | κυριου cum n^oac DKHP al omn^{vid} Or^{2,117} et (huc respiciens: ὅτι διαστρέφετε τὰς ὁδ. κυρ. τὰς εὐθ.) 4, 110 Dideat²¹⁶ Chr^{9,241} ... n^o B του κυριου | τὰς εὐθείας (et. Or^{2,117} et 4, 110 Lelf¹²²⁵): D* τὰς οὐσας εὐθ., d quas sunt rectas (sic)
11. χεὶρ: D η χεῖρ | κυριου cum MABCDENLP 61. al plu cat Did^{12,7,10} Chr^{9,241} Thdr^{2,602} ... ε (= Gb Sz) του κυριου cum minusc mu | ἀχρὶ (et. Or^{2,117}): D ἔως | παραχρ. τε cum MC 61. vg syr^{sch} cop aeth Lelf¹²²⁵ Hierophlem⁴¹⁴. Similliter D και εὐθεως (d et confessum ut vg, Lelf et protinus) ... ε Ιη Τι παραχρ. δε cum ABENLP al pler cat sah syr^r arm Chr | ἔπεισεν cum MABD 3. 25. 61. 95. 100. Thphyl^a ... ε Τι ἐπέπεισεν c. CENLP al pler cat Chr Thphyl^b | ἐπ (λ^ovid om) αυτον: B om
12. τότε ἰδων: D Lelf¹²²⁵ ἰδων δε (syr^{sch} aeth et omn vidisset) | το γεγονος: DK aeth^{ur} add εθαυμασεν και. Similliter Lelf¹²²⁵ credidit cum admiratione, stupens in doctrina domini. | ἐπίστευσεν (Δ syr^{sch} aeth post ἐκπλησσομ. pon): D add τω θεω, item aeth^{ur} (sed om ἐκπλ. ἐπι τ. διδ. τ. κυρ.) τω κυρω | ἐκπλησσομ. c. MABCDENLP al pler ... B 13. 68. 69. 104. 105. al²scr al ἐκπληστομ. | του κυριου: C Vigvarim⁷¹⁷ (et credidit admirans in doctrina dei) | τ. θεου, 83. του χυ, 4. των υποστολων
13. αναχθεντες: B* ανεχθ. | παυλον sine articulo cum MABCD 13. 61. 69. 103. 105. 180. cscr cat (Dionalex ap Eus^h 1, 25, 15 add exodd mu, sed sechwo εθωιν τον παιλ. exodd⁶) Chr^{9,242} ... ε (sed Gb^o) praem του cum HLP al pler Thphyl^a et b. Pro oi περι etc syr^{sch} gr^o Paulus autem et Barnabas etc | ιωαννης: nD^r ιωανης | δε: n° 42° arm om | αποχωρησας (et. Dion ap Eus): κ 32° 34. 180. αναχωρ. | απ: 13. εε | υπεστρεψεν (MC): n^o -ψαρ

πίστευεσαν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πιθίας παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχεια τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῆ ἡμέρας τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγικ πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀταστάς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνθρωπε Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ^{7, 20} ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροι- ^{Ex 6, 1} κίᾳ ἐν γῆ Αἴγυπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ^{7, 20} εἰς αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσαρακοστὰ ἐτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ^{Dt 1, 31}

14. αὐτοὶ δε: π παυλος δε και βαρναβας | παρεγενοντο: Δ υγενοντο | αντιοχειας: κ -χιας | την πισιδιαν cum MABD (tol quas est Pisidias, cui respondere videtur την πισιδιας) ... ε της πισιδιας (D 1. πισιδ., 4. πισιδ.) cum DHELF al omnivd Chr^{9,242}, item vg arm tell | ελθον- τις cum M⁹BC 61. 104. cop ... ε In TI εισελθοντες cum M⁹DEHFL al pler cat²¹⁰ vg sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,242} | τη ημερα των σαββατων (et. d die sabbatum): DE^r τη (*την) ημετερα τω σαββατω

15. ε τις cum MABCD⁹ 13. 61. al¹⁵ d vg syr^{sch} cop ... ε om τις cum DE^rENLF al longe plu sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,242} Thphyl^a et^b | εν υμιν λογος παρακλ. cum MABC 3. 38. 40. 47. 59. 96. 105. 142. 180. al¹⁵ser cat vg (item sah syr^{utr} arm), item omissio εν η al pauc ... ε TI λογος (DE^r -γος, D add σοφιας, d et intellectus) εν υμιν παρακλ. cum DELF al pler Thphyl^a et^b, item cop verbum consolationis est inter eos | προς τον λαον: L al aliq syr^{utr} sah ar⁹ aeth conjungunt cum seqq (proptereaque interpretes loquimini ad populum)

16. παυλος: D 68. praem o | ισραη- ita ABCHLP etc: κ ισραη-, DE ιστραη- (item d e istrāle-). Item -ηλειται cum MABC ... ε -ηλειται cum DHELF etc | οι φοβουμενοι: κ 11^{loc} Chr^{9,246} lat (non item com) ος εν υμιν φοβ.

17. τον λα. τουτου: B του pro τουτου, 40. om τουτου, nec exprim vg aeth, sah om λαου τουτου | ισραηλ (d istrāhel) - ita et. ε (= Gb Ss) et Ln - cum MABCD 13. 15. 29. 36. 40. 61. 69. 100. 105. a^{ser} g^{ser} al vix m⁹ cat vg sah cop arm aeth ... Gb Sz TI om cum ENLF al plus⁹⁰ syr^{utr} Chr^{9,246} Thphyl^a et^b :: ισραηλ abundare videbatur, hinc omissum est. Alii τουτου sustulerunt, ut ipse B cum vg sah. Lectio codicum M CD | και τον λαον: D δια τον λαον (propter populum) | εν γη: D⁹ εν τη γη | αιγυπτω cum GDEHFL al longe plu cat Chr Thphyl^a et^b ... Ln αιγυπτου cum MAB 13. 40. 61. 100. 105. al¹⁴; item vg (atque etiam d e) etc, unde vix testimonium Graccae lectionis peti potest :: cf 7, 36 (et. 7, 11) quo loco confirmatur quod edidimus

18. ως: DE vg sah cop syr^{sch} om | τεσσαρακοστα ετη (C -ετην) χρον. cum

D¹⁷, 1
Ios 11, 1 ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτά ἐν γῇ Χαναὰν κατε-

κΑΒC. Item ε Lh *τεσσαρακονταετη χρον.* cum EHLF al omn^{vid} (e vg per *quadraginta annorum tempus*) ... D ετη μ | *τροφοφορησεν* (et. Gb Sz Tl) cum AC^p 13. 24^{ss} 68. 78^{ms} 98. 100. 105. 142. 150^{vid} d (ac si *nutrix aluit*) item (*nutrivit*, ut et. e) sah cop syr^{sch} εἶρ txt arm aethur ar^o (arP vero duplicei verbo utens duplicem lectionem reddidit: *vi-ctores fecit eos* [i. e. *τροπαιοφόρ.* ut cod. Holm. 53. ad Deut 1, 81.] et *aluit eos*) Constat^{1, 2, 3} (legendum enim esse *τροφοφορήσας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ* pro *τροποφορήσας* etc, quod editum est, planissimum sit inde quod additum est *παρτοίσις ἀγαθοῖς*). Eldem lectioni favent Cyrillosar et Hesych, *τροφοφορήσεν* interpretantes *ἔθριψεν*. Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27 *ἐλίψάν με - τὴν ἐθρίψασάν σε - καὶ τροποφορήσασαν*, item Macar^{1, 146} (hom^{46, 2} αὐτῆ ἡ μήτηρ - ἀναλαβάνει καὶ περιθάλλει καὶ τροποφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ. Item Ps-Chr^{9, 204} (serm⁹ de Iuliano) *θιασάμενοι θεὸν - τροποφοροῦντα ἐν γῆς*. Maxime vero commendat Deut 1, 81. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim: *τροποφοροῦσιν* (sic codd. AB Amb⁵ saec Coisl ix16 saec Bas-Vat⁹ saec etc; edrom *τροποφορήσει* sine codunc, Coislms al mu *τροποφορησεν*) *σε κύριος ὁ θεὸς σου ὡς εἶ τις τροποφορήσας* (-σει v al) *ἄνθρωπος* (de *τροφεύς*, non de nutrice femina cogitandum) *τὸν υἱὸν αὐτοῦ*. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or *τροποφόρ.* legit (vide post); sed edd plu et unc omn *τροποφορ.* tuentur, item Cyr^{ose} 181 *ὅτι μόνος αὐτὸς ὁ σώζων ἵστι καὶ ἀνιδρωτὶ κατορθῶν πᾶν ὅπερ βοῦλοῖται, αὐτὸς ὁ τροποφορήσας κατὰ τὴν ἐρήμον, εἰς Iaph⁴¹⁵ ὡς ὁ θεὸς ἐρη Λαυδῶ, ἐτροποφορήσεν αὐτοῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ αὐτὸν οὐρανοῦ ἔδεικνεν αὐτοῖς*, ipso confirmante contextu, quemadmodum hoc quoque loco *τροποφορ.* multo aptiorem sensum dat quam *τροποφορήσεν* .... ε (Ti⁶⁹ Gb¹) *τροποφορησεν* cum κbc⁹ DHLF 61. al longe plu cat vg (*mores eorum sustinuit*) syrP^{ms} 5r item (sed non illustrant comm) Chr Thph² (1° *τροποπορ.*) Oec. Confirmare putatur Photius in lexico, ubi haec tantum leguntur: *τροποφορεῖν. τροπώσομαι, νικήσω, ὑποτάξω*. Imprimis vero commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 81. Cf Or^{1, 557} (contra Cels^{4, 71}) (ubi lectio comprobatur e nexu) et^{2, 247. 248. 774. 796} (quibus plerisque vetus interpretatio addita est), item Or^{lat} 2, 278 (in Ezech. hom. 6, 6. *Supportavit enim mores tuos dominus deus tuus, quomodo si quis supportet homo filium suum. Igitur mores nostros supportat deus sicut passiones nostras portat filius dei*). Accedit Leif¹²⁷ (pro Ath^{1, 5}) *quomodo fovit te dominus, deus tuus, sicut quis fovet homo filium suum*. Laudat Westat hanc ad lectionem etiam Targum in Cant. 2, 6. Ad sensum cf Rom 9, 22. Idem verbum perarum habetur in schol. Aristoph. (cf Suid. sub οὐ χρή) et Cic. ad Att. 13, 29 („in hoc τύπον μου, πρὸς θεῶν, τροποφορήσον.“)

19. καὶ καθελὼν cum κΑCDEHLP al fere omn vg rell Chr^{9, 247} ... v 61. sah om καὶ | ἑπτά: x Bedretra¹⁸⁹ ex Gr post *εἰ γη χανααν* pon | *εἰ γη* (H 1. 126. τη) *χανααν* (D 34. *χανααν*, d *chanaaan*): 13. 177° om | *κατεκληρονομήσεν* cum κΑΒCDEHLP 13. 61. al⁶⁰ fere cat Chr^{9, 247} Thphy¹² ... ε (= Gb Sz) *κατεκληροδοτήσεν* cum minusc vix mu

κληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὡς ἔτασιν τετρακοσίους καὶ πεν-
τήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κλητὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου.

21 κάκλιθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν
Σαουλ υἱὸν Κεῖς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσαράκοντα.

22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα,
ὃς καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα

1 Sam. 2, 5
10, 21. 16, 1

F. 96 (90), 21

Thphyl^b. Praeterea ε Ln Ti add αὐτοῖσ cum ACD^bEHLP al pler vg
syr^{tr} arm Chr ... omisimus cum MBD^a 13. 40. 61. sah cop | αὐτοῖσ:
D^a syr^p c.^a τῶν ἀλλοφύλων

20. ὡς ἔτασιν τετρ. καὶ πενήτη. ante καὶ μετὰ ταῦτα (Gb') cum MABC
13. 15. 18. 36. 40. 61. 137. cat vg (quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec, ita et. Bed⁹⁰⁻⁶¹ ex vg^{cod} suo) sah (om μετ.
ταυτ.) cop (om ὡσ) arm ... ε Ti καὶ μετὰ ταῦτα (D^a d syr^{tr} ar^a
aeth^{ro} om με. ταυ.) ante ὡσ (D^a ἔωσ; d quasi, syr^{sch} aeth om) εετ.
τετρα. καὶ πενήτ. cum D^bEHLP al pler aeth^{pp} Bed^{retra} 120-140 ex Gr,
item (vide ante) D^a d syr^{tr} ar^a aeth^{ro} :: pro testium ratione non
tam quaerendum est quid offensiois in se contineat lectio Elz., quam
quid fuerit cur a lectione codicum MABC discessum sit. Quorum
quidem coniuncta auctoritas deserenda non est nisi gravissima ac
satis evidens causa suadeat. Est autem ea quam praebent lectio
minime ita comparata ut non possit non ad emendatorem referri. |
ἔδωκεν: κ (et. Bed^{retra} ex Gr) 14^a syr^{tr} sah arm Chr^{9,247} add αὐ-
τοῖσ | προφήτου sine articulo cum M^avid^b 61. ... ε Ln Ti του προφ.
cum CD^bEHLP al pler Chr

21. βασιλέα: 61. -λεων | ο Θεος (96. post σαουλ pon): 4^a 16. 23. 26.
34. 37. 46. 56. 66. 68. 80. 105. e^{scr} om. Item codd^{lat} ap Wtst, quos
ex correctoriis Romanis ille habere videtur, monente ad h. v. Luca
Brugensii „non est omitendum nomen Deus.“ | κείσ cum MABCD ... ε
κω cum EHLF al omⁿvid | βενιαμειν cum MABC 13. (61. -μειν) ... ε
βενιαμιν cum DEHP al pler; item L k^{scr} alⁿvid βενιαμην | τεσσαρακ.
cum MAB^c ... ε Ln τεσσαρακ. cum B^aEHLP al pler ... d 61. μ

22. τον (D om) δαυ. αὐτοῖσ cum MABD sah cop ... ε αὐτοῖσ τον δα. cum
CEHLF al omⁿvid vg syr^{tr} arm aeth Chr^{9,217} | δαυειδ hoc loco plene
MBD; per compendium ACEHLF, altero loco et. κ ... ε Gb δαβιδ, Sz
δαυιδ: cf ad Mt 1, 1 | ευρον (et. Or^{2,200} et^{2,202} Eus^{ps} 53 Ath¹⁰⁶ etc):
ε ηυρον | τον του ιεσ. et. Or^{2,200} Eus^{ps} 53 Ath¹⁰⁶ ... d 34. τον ιου
ιουσ., Or^{2,200} libes (ευρον ανδρα κατα την καρδ. μου δαυ. ιν. ιουσ.)
ιουσ ιουσ. | ανδρα et. Or^{bis} Eus^{ps} Ath Hil⁹⁴ et¹¹⁷ etc ... B^a Athod²
Hil^{edd} all^q om | κ om ανδρα κατ. τ. καρδ. μου οσ: quod in manifesto
errore positum est. Folio enim 111 recto exeunte, verso ineunte
scriba codicis octo stichos ex praegressis male repetierat. Hinc
factum est ut exeunte eodem folio verso iustum spatium octo sticho-
rum desset. Nihilominus alteros quattuor: μαρτυρησας | ηυρον |
δδ | τον του ιεσσαί, litteris minutis adscripsit, alteros vero: ανδρα
κατα | την καρδιαν μου | οσ, praetermisit.

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
 Lo 2, 8 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτήρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαστος Ἰωάννου πρὸ
 προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
 Ἰσραὴλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρουν ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
 Lo 2, 15
 1o 1, 27 pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
 εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες· ἀδελφοί, υἱοὶ
 γένουσ' Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
 τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
 Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τούτων ἀγνοήσαντες καὶ τὰς

23. τούτου ο θεος απο του σπερματος (n° om απ. τ. σπερμ., supple):
 D ο θεος οιν απο του σπερμ. αυτου | ηγαγεν cum MABENLP 61. al
 fere⁶⁰ vg cop aeth Ath¹⁰⁰ Chr^{9,247} com Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) ηγειρε
 cum CD 13. al mu cat²⁰⁰ (addit^{com} ηγειρε λεγει, ουκ εκτισει τον γαρ
 οντα ηγειρεν, ου τον μη οντα) tol sah syr^{ur} arm Chr^{9,247} Thdr^t 4,20
 Thphyl^b | σωτηρα ιησουν cum MABCP (D σω. τον ω) 15. 18. 40. 61.
 69. 100. 105. al sat mu vg syr^{ur} sah cop arm Ath Thdr^t Thphyl^b (al²⁰
 Chr^{9,247} et²⁴⁰ om ω) ... HL al⁶⁰ aeth^{ur} (Chr^{9,249} ex eddalliq) Thphyl^a
 (xt^oet^{com}) σωτηριαν. Qui error ex antiqua scriptura ortus est. Com-
 mutarant enim CΡΑΙΝ cum CΡΙΑΝ, sive CΩΤΗΡΑΙΝ cum
 CΩΤΗΡΙΑΝ.

24. ωάννου: BDE^t d^{ser} ιωαννου | παντι: HLP al plus⁶⁰ Chr^{9,240} com (non
 247ixi) Thphyl^a et^b om | τω λαω: ANLP al⁶⁰ fere Chr^{com} Thphyl^a et^b
 om λαω. Item n° post παντι τω iam inceptat ωρ., sed antequam
 absolvisset, λαω ωρ. reposuit. | ισραηλ (24. al aliq του ωρ.): 68.
 104. sah om

25. επληρουν: DE^t -ρουν | ιωαννης (BDE^t ωαννης) sine articulo cum
 MABODKH 61. 101. 180. al^{2ser} al pauc cat Thphyl^a ... ε Ti ο ιωανν.
 cum LP al pler Chr^{9,247} Thphyl^b | τι εμε cum MAB 61. (το μαι) sah
 aeth ... ε Ti τωα με e. CDENLP al pler vg cop syr^{ur} arm Chr (ε vero
 sic: τωα με υποσ. ειναι; ουκ etc) | εγω: K 68. 12^{lect} tol Bed^{ret} 141 ex
 Gr Thphyl^b add ο χ̄ς | αλλ: D αλλα | μετ εμε: D° μεθ εμε

26. και οι εν: B om και | και οι εν υμιν φοβ. τον θεον: aeth^o (non item PP
 sed om εν υμιν) om | εν υμιν: AD 61. εν ημιν | τον θεον: K Bed^{ret} 141
 ex Gr add ακουσατε | ημων cum MABD 13. 19. 33. 61. c^{ser} sah syr^{ms}
 ... ε Ln Ti υμων cum CENLP al pler vg syr^{ch} et^ptxt cop arm aeth
 Chr | ο λογος: c 6. 36. 65. 133. 180. d^{ser} al aliq arm (aeth^{ur} hic
 sermo vitae) add ουτος | ταιτησ: c 18. 37. 133. 180. al pauc arm
 aeth syr^{ch} ar^o om | εξαπεσταλη cum MABCD 13. 61. al²⁰ cat²²¹ Chr
 9,247 ... ε απεσταλη cum ENLP al longe plu Thphyl^a et^b

27. εν ιερουσαλ. cum MABDHP al plu cat²²¹ ... CE 13. 61. al²⁰ Chr^{9,247}
 et⁴⁶ om εν, item vg (ut e, non item d) habitabant Iherusalem | οι
 αρχοντ. αυτων: D° d vg οι αρχ. αυτης (eius) | τουτων αγνοησαντες:
 D° vid μη συνειπταισ (ita potius iudice Scriv quam αγροονταισ), d non

φωναὶ τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγιγνωσκομένας
 κήσαντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες L^o 23, 28
 ἤτήσαντο Πιλατὸν ἀναireθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα Lc 23, 33
 τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες, ἀπὸ τοῦ ξύλου ἐθῆκαν εἰς
 μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὡφθῆ
 ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας 1°, 2°, 3°
 εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

intelligentes, D^o τοῖτον αγνοοῦντες | καὶ τὰς φωνὰς: D^o* d e καὶ (D^o d om) τὰς γραφὰς, item syr^{sch} | κήσαντες: D καὶ κρ.

28. εἰρόντες: D vg sah cop syr^P c.* aeth^{uir} add εν αυτω | ητησαντο (ita et. n^o; n^o ητησαν τον) πειλ. ανακ. αυτον: D^o κρειναντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εισ αναireσειν, d iudicantes autem eum tradiderunt pilato ut interficeretur; D^o vero non tam anteponi his sed eorum loco poni voluit ητησαντο πιλaton αναireθηναι, quae quidem postea uncis inclusa sunt | πειλα- cum BD ... ε Ln Ti πιλat. cum MACEHLP etc.: cf ad Lc 23, 6 ubi πει- MANDHT, ad Lc 23, 13 et 20 ubi ANDT, et alibi

29. ἐτέλεσαν cum MACEHLP etc., D^o ἐτελουν (sed d consummaverunt), D^o ἐτελεισεν: inrepsit in edd. nonnullas (et edd), ut etiam Wtstenii, vitium ἐτελησαν, a quo tamen et ε et ε^o (1624. 1633. 1656. 1678. 1685) liberae manserunt | παντα cum MACEHLP al longe plu Chr^{9,247} ... ε (= Gb Sz) απαντα cum 18. e^oer al vix mu | τα περι αυτου γεγραμμενα (et. vg syr^P): n syr^{sch} τα γεγραμμ. περι αυτ. | γεγραμμενα (D^o* add εισιν, quemadmodum d habet quae de illo scripta sunt): D^o d add ητοιοντο τον πειλατον τοιτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχουσι παλιν και (iam pergitur καθελοντες), d petierunt pilatum hinc crucifigi et impetraverunt iterum et (pergens deposuerunt de ligno). Similiter syr^P m^g post γεγραμμενα sic: Postquam crucifixus esset, petierunt a Pilato ut de ligno detraherent eum. Impetraverunt, et detrahentes eum posuerunt in sepulchro. | ξυλου: n syr^{sch} σταυρου | εθηκαν (13. εθαφαν): D^o και εθηκαν (item d et deposuerunt de ligno et posuerunt)

30. ο δε θε. ηγειρ. αυτον (n Chr^{9,247} αυτ. ηγ.) εκ νεκρων: D nil nisi ov o θεος ηγειρεν, d quem deus vero excitavit

31. ος (n^o ος ex ωσ restituit): D e sah cop ουτος | επι ημερας πλειους τοις etc: D τοις συναναβαινουσιν (²-βασιν, d ascendunt) αυτω απ. της γαλ. εισ ιερ. εφ ημερας πλειονας (²πλειους) | νυν cum n (sed post εισιν pon) AC (D αχρι νυν) 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 105. 180. al plus¹⁰ cat (137: e^oer ut D) vg sah cop syr^{uir} arm aeth^{ro} (sed vg syr^P usque nunc, arm etiam nunc, aeth^{ro} ut n) ... ε (= Gb- Sz) om cum BEHLP al plu aeth^{PP} Chr^{9,248} :: similibus locis 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39 νυν non legitur nec inlatum a testibus est, hinc neque hoc loco erat quod aliena manu adderetur | αυτου: n om

32 καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς εὐαγγελίζομεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις
 Ps 2, 7 ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-

32. πατερας: DE 47. 59. al pauc vg syr^{sch} aeth add ἡμῶν | ἐπαγγελίαν γενομένην: D 95^a 180. Hil²⁷ et⁴² γενομ. επαγγ. | ἡμῶν cum MABC^D vg (tol υμῶν) aeth^{utr} Hil²⁷ et⁴² (sed fluct lectio inter nostris et vestris) Amb^{8d} 2,556 Bed⁸¹ et¹¹¹ ... ε TI αὐτῶν ἡμῶν cum C⁹MHLF 61. al pler (etiam αὐτῶν υμῶν legitur) cat²²² syr^{utr} arm Chr^{9,348} Thphyl^a et¹⁰ ... sah αὐτῶν, item Bed^{retra} 241 ex Gr (sed vdr nobis non adscripsisse quoniam cum seqq coniunxit), cop plane om, 76. ἡμῶν :: dubitari nequit quin τ. τεκν. ἡμῶν ad mutandum textum excitaverit. Insolenter illud quidem dictum est; nisi vero sensu careat, tenendum est. Qui lectionem αὐτῶν ἡμῶν scribis molestam fuisse putant prorsus errant. | ἰησοῦν: D sah Amb^{8d} τον κυριον ἰη̅χ̅, item 137. syr¹⁰⁸ Hil²⁷ et⁴² τον κυρ. ἡμῶν ἰη̅ ... Δ αὐτον εκ νεκρων (sed ista verba re-scripta sunt)

33. ὡς καὶ: D οὕτως γὰρ | ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμ. γεγραπτ. cum D Or^{2,528} (ὡς γὰρ γεγραπται, φησιν, ἐν πρώτῳ ψαλμ.) Hil²⁷ (sicut in ps. 1. scriptum est) et⁴² (sicut et in ps. 1. script. est) edd^{1st} ap Bed^{81. 62} (quidam edd habent: Sicut in primo psalmo scriptum est. Quod ita exponitur, primum et secundum psalmum compositos, qui et a beatitudine incipiat et in beatitudinem desinat.) Or igitur sic (edidit Ruæus^{2,528} 2q. ex cod. Barocc. et schedis Combef. In cat. Corderil perperam tribuuntur ea verba Georgio, qui quandoque Gennadius appellatur): δισὶν ἐντιχόντος ἰβραϊκοῖς ἀντιγράφοις ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὐρομένῃ ἀρχῇ δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀππ. τὸ· υἱός μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γέγεννηκά σε, ἔλεγετο ἰδῆαι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· ὡς γὰρ γεγραπται, φησὶν, ἐν πρώτῳ ψαλμῷ· υἱός μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γέγεννηκά σε. τὰ ἑλληνικὰ μέντοι ἀντίγραφα δευτέρου ἰδῆαι τοῦτον μὲντοι. τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοητέον, ὅτι ἐν τῷ ἰβραϊκῷ οὐδενὶ τῶν ψαλμῶν ἀριθμὸς παραλείπεται πρώτος, εἰ εὔχου, ἢ δευτέρου ἢ τρίτου. Hilarius vero tractatum psalmi 2. exorditur proluxa de eadem re dissertatione: Plures nostrum ambiguis fecit apostolica auctoritas, utrum psalmum hunc cohaerentem primo et veluti primi extimum (sic ed. Veron., al. extremum) putent esse, an vero rubicentem et secundum potius nominent. Namque in actis app. primum hunc haberi atque esse, sub oratione b. Pauli ita docetur: Nosque vobis - sicut in psalmo primo scriptum est: Filius meus etc. Ob hanc ergo apostolicam auctoritatem errore scribentium fieri creditur, ut in ordine secundus psalmus iste numeretur, cum primus esse ipso doctore gentium testante noscatur. Iam pergat ita ut alterum numerum ad consuetudinem Hebraeorum, alterum ad LXX interpretes referat. Paulum vero antiquiorem tenuisse modum facit, „ut Hebraeus ipse et Hebraeis praedicans Hebraeorum consuetudine uteretur.“ Testantur vero etiam alii multi psalmos primum et secundum antiquioribus temporibus in unum contractos esse. Quorum antiquissimus est Iustinus, qui apol. 1, 40.

πται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέ-
 σθησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, Ro 88, 2
 οὕτως εἶρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι Ps 18, 10
 καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
 36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ Act 2, 27 aa
 ἐκκομήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν δια-

utrumque psalmum uno tenore assert. (εἰρηγται δὲ οὕτως· μακάριοσ ἀνήρ ὅσ οἱσ usque μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότεσ ἐπ' αὐτόν). Cf et. Euseb¹² ἐικότως ἄρα μιῦσ οἴσησ τῆσ διαοόασ συνημμένοι παρ' ἰβραίοσ εἰσὶν οἱ θῖο ψαλμοί. Item Apollinarius interpres psalmodum (Gall^{5, 269}) in ps. 2: Ἐπιγραφῆσ ὁ ψαλμὸσ εὐρέθῃ δίγα, Ἡρωμίνοσ δὲ τοῖσ παρ' ἰβραίοσ στίχοσ etc. Propius ad locum Actorum accedere proptereaque plus ad confirmandam lectionem valere videtur Tertmarc^{4, 22}, ubi ex optimis edd editur: *atque in primo psalmo: Filius meus es tu. Similiter Cyp¹²tim^{1, 12}, sed in vltis edd. „antiquissimis“ (teste Agellio ap Sab) secundo edi consuavit . . . . ε (= Gb) ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γιγραπτ. cum ELF al pler vg syrP (item scriptum est in ps. 2. syr^{sch} sah cop, dicit in ps. 2 aeth) Chr^{9, 248} Cosm^{11, 464} Amb^{8d 5, 565}, item n 4. 66. 76. 100. oscr ἐν τῷ δευτέρ. ψα. γεργ., 104. ἐν ψα. τῷ δευ. γε. . . . MABC 13. 40. 61. 69. 80. 98^{ms} 105. 180. arm ἐν τῷ ψα. γεργ. τῷ δευτε. Inde Ln edidit ε. τ. ψαλμ. γεργ. τῷ πρώτῳ (sine teste, sed coniunctis cum ABC testimonio codicis D) . . . 46^{vid} („meslat“ ap Erasum: cui testimonio vix quicquam tribuendum est, nec Erasum ipse aliud quam codicem vel potius codicem testimoniorum Cypriani spectasse videtur) ψαλμῷ sine numero. Idem testari dicitur „Bedst“, at Bedstr¹⁴¹ (non ex Gr) exscribit locum Hilarii ibique per incuriam omittitur primo lin. 6 ab imo. In eis vero quae antecedunt ipse Hil libere scripsit *id quod nunc in psalmo est*. Item Hes¹² laudatur, nescio unde (ex catenis? Vix recte). | γεγέννηκα σε: D syr^P ms add αὐτήσασ παρ εμοῖ καὶ δώσω σοι ἐθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατασχίσιν σου τὰ πύρατα τῆσ γῆσ (: ex ps. 2, 8)*

34. οτι: D 137. Hil²⁷ et¹² οτι (d quando, Hil cum) | ἀνίσθησεν αὐτόν: K 68. syr^{sch} ar^o Thphy^{1b} add ο θεός | μέλλοντα (37. 56. Thphy^{1a} μέλλω): K 32. 66. k^{scr} Chr^{9, 248} add αὐτόν | εἰσ διαφθοράν: 13. om | δαυεὶδ: ε δαβιδ, Sz δαυιδ. Cf ad Mt 1, 1

35. διότι cum MAB 61* 97. 98^{ms} . . . ε διο cum CEHLF 13. 61** al pler cat²²⁵ Chr^{9, 248} . . . DE^r (contra d ideoque) syr^{sch} ar^o aeth om | ἐν (13. add τῷ) ἐτέρῳ: D ἐτέρωσ, vg *alias*, d *alia* (corrigge *alías?*), sah cop in alio loco

36. δαυεὶδ, ut v. 34 | μὲν (exprim e syrP): D 26. vg om | καὶ προσετέθη: 13. om | πρὸσ τοῖσ (τοῖσ om ε^o 1633, non 1624 nec 1656 sqq): C^o πρῶνσ (v erasum, sed τοῖσ non suppletum) | εἶδεν cum MBEFL etc . . . ACD ἰδεν (idem omnes v. sq ἰδεν)

- φθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνω-
στὸν ὄν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτων ὑμῖν ἄφεσις
ἀμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε
Ro 4, 8 ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαι-
οῦται. 40 βλέπετε ὄν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·
Hab 1, 8 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι
ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον δ' οὐ μὴ πιστεύ-
σητε εἰάν τις ἐκδηγήται ὑμῖν.

37. ον: D⁸⁷ o | ο θεος: 61. om. Praeterea h 17. 40. al aliq om versum
(propter ομοιοτελειαν), item 11^{ect} (ob eandem causam) vv. 36 et 37

38. εστω υμιν cum BCDELP al pler vg etc ... κΑ 105. υμιν εστω :: cf
28, 28 ubi pro εστω υμιν ε al pauc υμιν εστω | δια τουτου cum κΑΒ⁹
CDLP etc ... ε 65. 67. 183. d^{scr}. aeth^{utr} δς αιτου ... η* 15. 18. 83.
84. 47. 59. 73. 101. 180. cat δια τουτου | αφεισις (D⁸⁷ -σεισι): Δ αφεισιν |
αμαρτιων: syrP c.* add et rasciuentia, quae eadem d inter καi et απο
add η. sq sic: και μετανοια απο

39. απο παρων sine και cum κΑC* am fu demid aethPP ... ε Τi και απο
παρω. cum BC⁹(D)ELP al omn^{vid} vg^{cle} tol sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro}
Chr^{9,248} | ηδυνηθητε cum κΒC⁹D*ELP etc ... Δ 98* 99. εδινηθητε ...
D⁸⁷ ηδυνηθημεν | εν νομω cum κΑΒC⁹D 13. 40. 61. 93. 180. h^{scr} cat
Chr^{9,248} ... ε εν τω νομω cum ELP al pler Thiphyl^a etb | μωστωσ cum
κΒC⁹E 1. 13. 21. 38. 47. 61. 68. 69. 177. 11^{ect} al⁵ math^h al⁴ ser (sed hi⁴
et al -σεισι) d (μοωσι) etc (et. Chr) ... ε μωστωσ cum κΑD⁸⁷LP al plu |
εν τωτω: D⁸⁷ syrP m⁸ add οιν, d demid οινμ | πιστειων: Γ add επ
αυτω, item sah in hmo | δικαιουται (οιτα: η* rescripsit pro ωθηται):
D 137. syrP m⁸ add παρα (137. add τω) θιω

40. επελθη (ita η⁹; η* απελθη, al⁵ Chr^{9,261} com επελθω) sine additam
cum κΒD 13. 18. 36. 73. 180. cat²⁹⁸ am tol ... ε add εφ υμασ cum
ACBILP al pler vg (et. fu demid) syr^{utr} sah (ne quod dictum est per
prophetam veniat super vos) cop arm aeth

41. ιδετε: c Bedrotra¹⁴³ ex Gr ακουσατε | καταφρονηται: η⁹ ex -ρησατε
restituit | και θαυμασατε (η -σιτε): Γ 14. 66* 73. 76. 104. 126* m⁸
137. k^{scr} o^{scr} c^{scr} syrP Chr^{9,248} et²⁵¹ και επιβλεψατε (k^{scr} Chr^{9,248}
εμβλ.) και θαυμασατε (c^{scr} -ζετε). Item ε 5. 7. 8. 25. 27. 29. 32.
42. 57. 69. 105. 106. a^{scr} al pauc Bedrotr ex Gr και θαυμασ. και (ε
Bed⁸⁷ om) επιβλεψατε :: cf LXX | οτι εργον εργαζομ. εγω cum (η
vide post) κΒD 13. 61. k^{scr} vg sah syr^{utr} arm. η sic: οτι εργον ο
(o om) εγω (per incuriam intactum mansit) εργαζομ. εγω ... ε οτι
εργον εγω εργαζ. (ε ego εργαζ. sic) cum CBILP al pler cat demid
aeth^{utr} Chr^{bis} ... h h^{scr} vid cop om εγω | εργον sec cum κΑNCI (pro
spatio) 13. 61. al sat mu cat vg sah cop arm aeth^{ro} Thiphyl^b ... D⁸
LP al⁵⁰ cat tol syr^{utr} aethPP Chr^{bis} Thiphyl^a om, hinc Gb⁹ | δ (Gb⁹)
cum κΑBCDELP al plus⁵⁰ Chr Thiphyl^a etb ... ε (= Sz) δ cum 1. al
mu cat²²⁷ | εκδηγηται: ΔL al⁶ εκδηγεται ... D* 33. 34. 68. 100. εκ-
δηγησετα: | εκδηγ. υμιν: D add και εισιγησαν, item syrP c.* et tacuit

42 Ἐξίσταντο δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσήλυτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἐπειθοῦν αὐτοὺς προσημένει τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ. 44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσαι ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ

42. *ἐξίσταντο δὲ αὐτῶν* cum MABCDDEI 13. 61. a^{scr} al⁹⁰ cat vg sah cop syr^{sch} (add *ab eis*) eTP arm Chr^{9,256} ... ε (= Gb Sz) *ἐξίσταντο δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων* cum minusc mu-Thphyl^a. Item L al mu Thphyl^b *ἐξίσταντο δὲ αὐτῶν ἐκ τ. συν. τῶν ἰουδ.* (104. k^{scr} om τῶν ἰουδ.). Libere aeth^{lit}: *et rogantur eos ut sibi nuntiarent hunc sermonem in alio sabbato. Et excentibus eis ex synagoga secuti sunt* etc (v. 43). | *παραεκάλουν*: π om (excidit stichus) ... β *ἔξιον* idque post *εἰς το με. σαββ.* pon. Deditimus autem *παραεκάλουν* sine additam cum κα(β)CD(Ξ)I al plus⁹⁰ cat vg syr^{lit} sah cop arm aeth Chr ... ε (= Gb Sz) add *τα εθνη* cum i.P al longe plu | *μεταξὺ* (d e vg etc *sequente*) et. syr^p m^{sc} ET: D *ἐξήσ,* 104. *ἐπίσ,* 87. add *τουτισταῖο το ἰσομενον* (ut Amm^{cat} expōit ἀντὶ τοῦ τὸ ἰσόμενον) | *τα* (D^o om) *ρηματα ταυτα* cum MABCDL al plu vg rell Chr Thphyl^b ... 4. *τον λογον* ... P h 1. 4. 26. 33. 36. 42. 47. 57. 59. 101. 104. 126* 177* al⁹ a^{scr} al plus¹⁵ Thphyl^a om *ταυτα*, hinc Gb^o (addit vero „totus versus e variis glossematibus. coeisse videtur“)

43. *λυθείσης δε*: κ^o add *αυτοισ*, non item κ^o | *των σεβομενων*: π syr^{lit} (non item a^o) cop add *τον θεον*. Item Bed^{ca}: *Melius legitur et colentium deum, sicut in Graeco vidimus.* | *τω παυλω και τω* (DL b^{scr} om) *βαρναβα*: syr^{sch} *αυτοισ*. Praeterea 137. syr^p c.* add *αξιουντες βαπτισθηναι* | *προσλαλ. αυτοισ* cum MABCDI (pro oratio) 61. al sat mu cat (et. vv. pler) Chr^{9,256} et (quo loco *αυτοισ* sq om)²⁵⁶ Thphyl^b ... Gb⁹⁰ Sz Ti om *αυτοισ* cum ELF h al plus⁹⁰ vg Thphyl^a | *ἐπειθοῦν* (d *persuadentes*): D^o *ἐπειθοῦτο* | *αυτοισ*: 61. *αυτοισ*, λ^o *αυτου* | *προσημενεν* cum MABCD 61. al⁹⁰ cat Chr Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) *ἐπιμενεν* cum LP al plu Thphyl^a | *τη χαρ. τ. θεου*: D syr^p m^{sc} add *εγενετο δε καθ ὀλησ της πολιωσ διελθειν τον λογον του θεου* (syr^p m^{sc} om τ. θε.), item E Bed^{retr} 143 ex Gr *εγενετο δε κατα πασαν πολιν φημισθησαι τον λογον* (*factum est autem per universam civitatem difamari verbum*: ita et e et Bed)

44. *τω δε* (Gb^o) cum MABD 13. 61. al sat mu e vg sah cop ... Gb Sz Ti *τω τε* cum BE^{TP} (L al pauc *toti*) 15. 36. 40. 42. 57. al plus⁹⁰ cat syr^{lit} aeth^{ro} (aeth^{PP} om copulam) Chr^{9,256} Thphyl^a et^b | *ερχομενω* cum MAB^o DE^o FL^o 61. al longe plu Chr (vg d e *sequente*) ... Gb Sz Ln Ti *ερχομενω* cum AC^o K^o 13. 20. 33. 34. 40. 73. 126. 12^{lect} 8pe :: cf ad Le 13, 33, item (quibus ll. *ερχομενη* quum scriptam sit pauci discedunt: qua re confirmatur *ερχομενη* minime ab usu alienum esse, quemadmodum etiam *ερχομενωσ* satis usitatum est. Recte Mtthaeius *ερχομενη* elegantius esse dixit.) Act 20, 15. 21, 26 | *πασα*: D ὀλη, e vg

κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρηρσιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτως γὰρ ἐπέ-

univerſa, d tota | τον λογ. του κυριου cum MAB⁸ 13. 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 100. 105. 180. a^{scr} cat am fu toi sah ... ε τ. λογ. του θεου cum B^oCELP al longe plu vg^{cl}e demid cop syru^{tr} arm Chr (: : cf v. 46 sqq et 8, 25) ... D παυλου, praetereaque add πολιν τε (d om) λογον ποιησαμενου περι του κυριου

45. ἰδόντες δε (61. om δε): D καὶ ἰδοντ. | τοὺς ὄχλους: aeth^{ro} om ... D το πληθος, item sah arm | τοῖς: DE 14° syz^{sch} add λογοις του (D^o om τοῖς) | παυλου cum MAB 56. c^{scr} ... ε Ti του παυλου cum CD EILP 61. al pler cat Chr^{9,256} | λαλουμενοις cum MABE 13. 33. 34° 61. ... ε Ti λογουμοις cum CDILP al pler cat Chr ... 64. 97. ειρημοις | αντιλεγοντες και cum DIP 40. al plu syrP Chr Thphyl^a et^b ... ε 14° εναντιομοις (et. 14° -ομοις?) και ... Gb^o Ln om cum MABCL 5. 7. 8. 13. 15. 18. 27. 33. 34. 36. 61. 65. 68. 69. 73. 100. 105. 180. al^{2scr} al pauc cat vg syz^{sch} sah cop aeth arm :: verba αντιλ. και qui omittunt haud dubie plus auctoritatis ab ipsis testibus habent quam qui scribunt. At ut allena manu esse inlata credi nequeunt, ita cur expulsa sint clarum est. Mitius locum emendare sibi videbatur qui εναντιομοις (-so-) substituit. Est igitur locus iste eiusmodi ut a lege quam sequitur plerumque eximendus videatur. Ceterum D quantopere passim inter omnes testes excellat constat.

46. παρηρσιασάμενοι (23. 37. 56. -ζομενοι): D 105. παρηρσιασάμενος (D^o -σιαμενος) | τε cum MABCD⁶⁷ 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. o^{scr} aeth cat ... ε δε cum EILP al pler syr^{tr} cop Chr^{9,256} ... vg tuuo (tuuo constantior Paulus etc), sah arm om copulam | ο βαρναβας: D 68. c^{scr} Thphyl^a om ο | ειπαν cum MABD 61. ... ε ειπον cum EILP al pler Chr. Praeterea D add προς αυτους | ην et. Or^{2,348. 742. 758. 792} Cyr^{62a} 37 Bas^{eth} 304 ... D post πρωτον σου, c 177. o^{scr} om | αναγκαιον et. Or^{2,348. 742. 758. 792} Bas^{eth} 304 Cyr^{62a} 37 Tert^{1us} 6 ... D⁶⁷ om | πρωτον (ita Or tantum^{2,348} Tert^{1us} 6): 100. Or^{2,742. 758. 792} Bas^{eth} 304 Cyr^{62a} 37 om | επειδη et. Or^{2,143} Bas^{eth} 304 Chr^{9,256} Cyr^{62a} 37 ... c 33. 34. 36. 61. Or^{2,147. 742. 758. 792} Chr^{9,200} επει. Scripsimus autem sine δε cum M^oBD^o 180. cat³²⁵ sah cop syrP Thphyl^a (non valet Or^{2,204} ην γαρ τουτο ποτι ποιμνιον κυριου, και επει αναξιους κριναν εαυτους) ... ε Ti add δε cum M^oA(C)D^oEILP al pler vg (sed quoniam) syz^{sch} arm aeth Orquinques (sed quater επει) Bas^{eth} Chr^{9,256} et (επει)³⁰⁰ Cyr^{62a} Thdr^{1,24. 447} et^{1,275} Thphyl^b | κρινετε: D^o κρινατε, d am fu iudicatis (am de iudic.), Tert^{1us} 6 existimastis ... ε vg Thdr^{1er} post εαυτους ποη (item Tert^{1us} nec dignos vos aeterna vita existimastis): non item Or Bas Chr Cyr etc | στρεφόμεθα (d e vg convertimur; Tert^{1us} convertimus nos): ε add ημεις

ταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἔθνων τοῦ εἶναι σε εἰς
 σωτηρίαν ἕως ἰσχύτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
 καὶ ἐδοξάζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-
 ταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ'
 ὅλην τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας
 γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπι-
 γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς
 ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναζόμενοι τὸν κοινοτῆρὸν τῶν

Ex 40, 6
 Lc 2, 32

Lc 9, 5

47. ἐντεταλται: 3. 61. ἐντελλεται ... D^{47ms} c^{scr} Cyress³⁷ Thdr^{2,447}
 ἐντεταλται | ἡμῖν: 76. 95. 97. 99. 104. 137. c^{scr} al pauc ante ἐντετ.
 pon ... D^{57*} 57^{vid} om | ο κύριος (et. κ^c): κ^{*} om ο ... sah (sic enīms
 scriptura dicūt) aeth (similiter ac sah) scriptura, Praeterea DE 25.
 Cyp²⁰⁸ add ἰδου (: ut LXX) | τεθεικα (L al aliq τεθηκα) σε εἰς φως
 (Augunit eccl^{2,268} posuit te lumen): D φως τεθεικα (D^{57*} τιθ. φως) σε,
 Cyp lucep posuit te | ἐθνων: D⁵⁷ am su demid tol Augunit eccl Hier
 22a^{4,63} τῶς ἐθνεσιν, gentibus, Cyp inter gentes, d super gentibus | εἰς
 σωτηριαν: syrP c.* add gentibus

48. ἀκούοντα δε: D syr^{sch} aeth και ακου. | ἔχαιρον et ἐδοξάζον: P al
 fere²⁵ ἔχαιρον, item P^{vid} 97. 177^{**} 8p^o c^{scr} g^{scr} (sunt isti⁶ ex illis²⁵
 qui ἔχαιρον) ἐδοξάζον | ἐδοξάζον: D εδεξαντο (d exsperunt), item
 Augunit eccl^{2,268} perciperunt et corr et gra 10,785 exsperant | τον λογ. του
 κυριου cum MACLP 13. 40. 61. al longe plu (in A litterae v logon τον
 π^u prima manu rescriptae) cat d e vg sah Chr^{9,257} ... BD⁵⁷ 26. 27.
 29. 78. 97. 137. 180. 8p^o cop arm Augunit eccl (non item corr et gra)
 τ. λογ. του θεου ... 68. c^{scr} aeth ar^o τον θεου, et aliter legitur |
 ἐπιστευσαν: 187. c^{scr} syrP add τω λογω του θεου (187. κυριου) |
 αιωνιον: B -vian

49. διεφερετο δε: D a^{scr} syr^{sch} aeth και διεφερετο ... 12^{lect} syrP sine
 copula | καθ ὅλησ cum MA 13. 33. 34. 40. 45. 69. 78. 104. 105. a^{scr}
 k^{scr} ... ε Ln TI δε ὅλησ cum BCDELP al longe plu Chr^{9,257} :: δια cum
 διεφερετο (Chr^{9,257} τοιτεσει δεικομιζετο) magis quam kata convenire
 videbatur

50. παρωτρυναν: D^{57*} -τρυνον, 61. Oec¹¹⁶ παρωξυναν | τας εὐσχήμονας
 cum ABCD 13. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 61. 78. 105. 138. 180. cat sah
 cop syr^{sch} etP arm ... ε (= Gb Sz) και τας ευσχ. cum κ^{*}ELP al pler
 vg aeth Chr^{9,257} | διωγμον: DE θλιψω (D add μεγαλην) και διωγμ. |
 εἰς τον παυλον: D (al teste Millio, sed nec apud Wtat nec Mithaeum
 nec Scriv) om τον | βαρναβαν sine articulo cum ABCDEL 13. 40. 47.
 61. 69. 100. 105. 137. 177* 12^{lect} al^{2scr} cat Chr Thphyl^b ... ε (Gb¹⁰⁰)
 praem τον cum P al longe plu Thphyl^a | ἐξεβαλον: 40. -λαν | αυτων:
 B om

51. των ποδ.: κ al¹⁵ syrP Chr^{9,257} Thphyl^b praem απο

ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπλη-
ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες
Ἰουδαῖοι ἐπηγεῖραν καὶ ἐνάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἔθνῶν κατὰ τῶν
ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρησιαζόμενοι ἐπὶ
τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντος

51. ποδῶν sine αὐτῶν cum MABC 18. 18. 36.40. 61. 69. 78. 97. 105. 180.
asor k^{scr} cat vg syrP arm ... ε (Gh^o) add αὐτῶν cum DELP al pler
syr^{sch} sah cop aeth Chr | ἐπ αὐτοῖς; ε εἰς αὐτοῖς | ἦλθον; δε^r κυ-
τηρησαν | εἰς; ε add το

52. οἱ δε cum MCDLP 61. al pler sah cop syrP arm Chr^{9,257} ... Ln TI οἱ
τε cum AB 18. 18. 83. 84. 87. 100. as^{cr} cat vg syr^{sch} aeth :: οἱ δε
inter οἱ δε et γεγ. δε mutatum cum οἱ τε

XIV. 1. ἐγένετο δε etc: syr^{sch} (non item ar^o) et venerunt et introierunt
synagogaῖν Ἰουδαῶν etc | αὐτοῖς; δε^r αὐτῶν | οὕτως; D add et ε
praesem προς αὐτοῖς, similiter syr^{sch} | τῶν ἰουδαίων (κ^c): κ^o om |
πιστεῖναι; D πιστεῖν ... ε θαυμασαι, sed post πολ. πλῆθος add
καὶ πιστεῖσαι | ἰουδαί. τε καὶ ἑλλήνων; L ἑλλ. τε καὶ ἰουδ. | πολὺ
πλῆθος; 4. 68. 69. 80. 96. 99. 142. al²scr pl. πολ.

2. ἀπειθήσαντες cum MABC 18. 61. al fere²⁰ cat Thphy1b (vg qui incred-
uli fuerunt, contra e qui autem increduli erant iudaei) ... ε ἀπειθοῦν-
τες cum ELP al plu Chr Thphy1^a ... D om (vide post) | οἱ δε usque
ἐπηγεῖραν; D syrP m^s οἱ δε (d om) ἀρχισυναγωγοὶ τῶν ἰουδαίων καὶ
οἱ ἀρχόντες τῆς συναγωγῆς (syrP non expri τ. συναγ.) ἐπηγαγον (d
incitauerunt item syrP) αὐτοῖς (d syrP om) διωγμὸν κατὰ τῶν δικαίων
(syrP om κα. τ. δικ.) | ἐπηγεῖραν; ε syrP t^{xt} add διωγμὸν (vide ante
D syrP m^s) | κατὰ τ. ἀδελφῶν; D demid syrP m^s add ο δε κυριος εδωκεν
ταχιμ ερηγηνη, item ε ο δε κυριος ερηγηνη εκοιησεν. Huc spectat Bed⁶³:
Quod in Graeco sequitur: Deus autem pacem fecit, quidam codices Latini
minus habent. Cf etiam correctorium Romanum: Non subditiōis Deus
autem pacem fecit.

3. διέτριψαν; A διέτριβον ... D διατριψαντες (sed d commorati sunt) ...
ε syr^{sch} etP c. ob. sah cop add εκει | παρησιαζόμενοι; D παρησια-
σαμενοι (*παρησιαιμενοι, cf ad 18, 46), 68. παρησιασαμενοι | ἐπὶ τῷ
λόγῳ cum κ^aA (eandem lectionem sequi videtur syr^{sch}, item habet
ed. Aldina. Eadem verbi μαρτυρεῖν constructio Heb 11, 4.) ... ε Ln
TI τῷ λόγῳ cum κ^cBCDELP al omn^{vid} (vg in domino testimonium per-
hibente verbo gratias suae) Chr^{9,258} | διδόντος cum κ 4. 21. (corri-
gendus enim Wst, apud quem hi² διδοῦτες habere dicuntur) 133. (et

σημεία καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ 5, 13
τὸ πλῆθος τῆς πύλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ
σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὄρμη τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περιχώρον· 7 κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τις ἀγὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,

61. καὶ praemisso) ... Gb Sz Ln Ti *διδόντι* cum ABDEP al plus⁵⁰ (et *διδόντι* et *δόντι* legitur) cat Chr, item vg sah cop syr^{tr}, quae interpretum testimonia etiam ad *διδόντος* trahi posse videntur ... ε (= Gb Sz) καὶ *διδόντι* cum CL al permu arm aesth Thphy^{1a} et b :: dura dictum est *διδόντος*. Leniebant qui vel *διδόντι* vel καὶ *διδόντι* substituerunt.
4. *ἐσχίσθη* δε: D ην δε *ἐσχίσμενον* | οι δε: D αλλοι δε | *ἀποστόλοις* (syr^{scob} *adhaccedant apostoloi*): D syr^{ms} add *καλλώμενοι δια τον λογον του θιου*
5. *ἔθων* τε (e *gentium autem*): D al aliq Chr^{9, 250} om τε (nec exprim vg etc) | *ιουδαίων*: D praem των | *ὑβρίσαι* κ. *λιθοβ.* αὐτους: E υβρ. αὐτοισ κ. λιθ.
- 5 et 6. Hos vv. syr^p ms sic habet: *Et iterum excitarunt persecutionem secundo Iudaei cum gentibus, et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra, et Derben.*
6. *συνιδόντες* (61. *συνειδόντες*, 33. 34. Thphy^{1a} 114^{cod} *συνειδοτες*): D^a d add καὶ (sah *συνιδον δε καὶ κατεφ.*) | *κατέφυγον*: C^s 33. 40. 69. al Thphy^{1a} cod add (et 21. 26. 41. praem) οι ἀποστολοι, item 47. 68. Thphy^{1b} οι ἀποστ. *βαρναβας* καὶ *παυλος* | D^a *λυκαωνιας* | *λύστραν* cum MABC²D⁹ENLP etc ... Ln εἰς *λύστρ.* cum C⁹D⁹ (et d in *lystra*) | *περιχώρον*: DE add *οληρ*, vg praem *κιστρειαν*
7. *εὐαγγελίζομ.* ἦσαν cum MABDE⁷ 13. 40. 61. 73. 12 lect eber, item vg *evangelizantes erant* (sed fu *evangelizaverunt*) ... ε Ti ἦσαν *εὐαγγελ.* cum CENLP al pler Chr. Praeterea D add καὶ *κτενήθη ολον το πληθον ἐπι τη διδαχη* (d in *doctrinis*)· ο δε *παυλος* καὶ *βαρναβας* *διετριβον ἐν λύστροις*. Item E add *τον λογον του θιου*· καὶ *ἐπέλησται πασα η πολυπληθια ἐπι τη διδαχη αὐτων*· ο δε *παυλος* καὶ *βαρναβας* *διετριβον ἐν λύστροις*, quo respiciens Bed⁶³ sic: *et ibi erant evangelizantes. Sequitur in Graeco, et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem et Barnabas morabantur in Lystris. Ad quae rursus addit: Et hi quoque versiculi in quibusdam codicibus nostris non habentur. Reperiuntur autem in vgl¹²¹, Luc vero Brugenensis adnotat: Non facile addenda sunt subsequencia in quibusdam codicibus verba: Et commota est - in Lystris (ut ex Bed dedimus)*
8. *ἐν λύστροις*: DE om hoc loco, postquam supra addiderunt, vide ad v. 7. | *ἐν λύστρ.* ἀδύνατος hoc ordine cum M⁹D ... ε Ln Ti *ἀδυν.* *ἐν λύστρ.* cum M⁹ACHLP etc | *ἐκάθητο*: D 137. ante *ἀδυνατ.* τοῖς ποσὶν

χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπίπτευσεν. Ἐ οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτεινίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλη φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἤλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἱ τε ὄχλοι ἰδόντες ἃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν

- pon | χωλος: D om, hinc Gb^o | μητρος: D* της μητρ. | αυτου sine υπαρχων cum MABCD E 18. 14⁹⁹ 15. 18. 33. 40. 61. 105. 137. 180. e^{scr} al^o cat (nec exprim vg arm syr^{aitr} aeth) ... ε (= Gb Sz) add υπαρχων cum HLP al longe plu (69. a^{scr} ων) Chr^{9,25a}, item cop :: cf 3, 2 | περιεπατησεν cum MABC 61. al¹⁵ fere cat ... ε^o περιεπατησει cum minusc vix nu, ε Gb Sz περιεπατησει cum DKHLP al longe plu Chr
9. ουτος (perperam κ add ονκ, nec deletum est): κ 40. 68. syrP aeth και ουτος (c^{scr} και αυτος) | ηκουσεν (Gb^o) cum MADEHL 18. 61. al plus⁹⁰ cat vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,25a} ... ε ηκουε cum BCP al plu sah syrP | λαλουντος (κ^c): κ^o 4. 23. 37. 56. 66⁹⁹ 100. λεγοντος ... D add υπαρχων εν φωνη | οσ (sah add δε) ατεινισα αυτω: D ατεινισα δε αυτω ο παυλοσ, E προσ ον ατεινισα ο παυλοσ | εχει πιστην cum MAB CD 18. 21. 40. 61. 69. 73. 105. 180. 12^{lect} a^{scr} κ^{scr} cat am fu demid tol syr^{aitr} sah aeth ... ε πιστ. εχει cum EHLF al pler vg^{cl^e} am (cop quod esset fides in eo) Chr
10. μεγαλη φωνη cum MBCD* 61. κ^{scr} ... ε Ti μεγ. τη φω. cum AD³ EHLF al pler cat Chr | αναστηθι cum MABHLP 61. al longe plu vg cop syrP^{aitr} aeth Chr^{9,25a} Thphyl^a ... Lu praem σοσ λεγω (40. al om σοσ λε.) εν τω (E om) ονοματι τοις κυριον (13. 14. 80^{ms} e^{scr} om τ. κυρ., E sah arm add ημων) ησου χριστου (15. 18. 68. al cat Thphyl^b om χρσ.) cum CDE al fere²⁵ cat sah syr^{sch} etP^{ms} arm Thphyl^b Bed⁶⁸ ex Gr (tibi dico in nomine domini Ies. Chr. siue nostri). Cf etiam Ir^{int³}, 12, 9 quum - Paulus - a nativitate claudum in nomine domini nostri Iesu Christi ambulare fecisset :: cf 3, 6 | ορθος (Δ ορθροσ): E^{scr}HP al⁹⁰ syrP^{ms} Thphyl^a ορθωσ. Praeterea D syrP^{ms} add και περιπατει | και pri: κ tol add παραχημα, item D syrP^{ms} ενθιωσ παραχημα | ηλατο cum MABC (D* ανηλατο, D² ανηλλατο) 61. al fere²⁵ (item 33. 40. 68. 105. al¹⁰ fere ηλλατο, E εξηλλατο) cat vg (exilivit et ambulabat) sah cop Chr^{9,25a} ... ε (= Gb Sz) ηλλετο cum H (ηλετο)LP al plu syr^{aitr} arm Thphyl^a et^b | και περιεπατει: B* cop om και ... demid add conlaudans deum
11. οι τε οχλ. cum MAB 15. 36. 40. cat^{25a} syr^{sch} aeth (cop igitur pro te) ... ε οι δε cum CDEHLP 61. al pler vg sah syrP arm Chr | ιδοντες: C ιδοτες | παυλοσ cum MABCDE 13. 137. 180. e^{scr} 12^{lect} cat Chr^{9,25a} ... ε ο παυλοσ cum HLP al pler | την φωνην: D om την | αυτων (κ^c): κ^o om (1. 25. 100. o^{scr} 8P^o αυτων την φω.) | λυκαονιστι (D 68. λυκαωνιστι): L -ιστη, 61. -ιστη ... syr^{sch} regionis, sah lingua sua | ανθρωποις (κ^o; κ^o -πο): D 1. 1^{scr} τοις ανθρ.

πρὸς ἡμᾶς, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἐρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὃ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνιαι ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελον θύειν. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπῆδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κηρίζοντες 15 καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμέν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ 4, 24

12. καλ. τε (Chr^{9,261}): D⁸ 38. 40. 95^a 104. 105. al²scr e Chr^{9,260} Cyr^{cat} 126 εκ. δε ... d cop om copulam | τον (D om) ante βαρναβαν sine μεν cum MABC(D) 36. 37. 45. 56. 61. 137. 180. 12^{lect} cat vg sah arm ... ε (Gb⁶⁰) τον μεν cum C²HEHP al pler cop syrp Chr Cyr^{cat}126 | δια cum MABC⁹ al pler syrp ms gr (Eus^{dom}120) τινά μεν αὐτῶν τὸν ἔρμην εἶναι, τινά δὲ τὸν Δία νενομῆναι) ... Τι δὲαν cum DEHP² 15. 40. 61. 68. 12^{lect} o^{scr} ... syr^{sch} circumscribit dominum deorum | ἐπειδὴ (κ⁶): κ⁶ k^{scr} ἐπι (κ⁶ ἐπι) | ο ἡγούμενος cum MABC⁹HEHP al pler cat Chr ... C²D 45. 46. c^{scr} om o

13. ο τε cum MABC³ 15. 18. 36. 40. 105. a^{scr} c^{scr} cat vg syr^{sch} aeth Chr 229 (C² Toti, 61. 12^{lect} τότε ο) ... ε ο δε cum HEHP al pler sah cop . syrp Thphyl^a etb. Item D 96. οι δε ιερεις - ενιγκαιτες - ηθειλον | διος του οντος: D 137. του οντος διος | προ (C² προς): 61. προ (sic) των πυλων | της (D² om) πολεως sine additam cum MABC²D 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 105. 118. 180. 12^{lect} a^{scr} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ε (= Gb Sz) add αιτων cum C²HEHP al longe plu syrp Chr | ταυρους: D add αυτοις | στεμματα: E 137. c^{scr} add αυτοις | ενιγκαις: vide ante de D | ηθειλον: DH al plus²⁰ tol Thphyl^a ηθειλον, idque Gb'. Cf etiam aethPP et adduxerunt sacerdotem Iovis - et voluerunt sacrificare eis. Item aeth^{ro} et adduxerunt sacerdos Iovis - et voluerunt sacrificare eis. | θυειν: D εκθυειν (d immolare)

14. ακουσαντες: D ακουσας | οι αποστολοι: D syr^{sch} om | αυτων cum κ⁶CDEHP al pler Chr^{9,260} ... Ln αυτων cum κ⁶AB 13. 14^a 18. 36. cat. Praeterea D⁸ add και (item d syr^{sch} considerunt vestimenta sua et exierunt ad etc) | εξεπηδησαν cum MABC²DE 13. 61. al fere¹⁵ cat Chr Thphyl^a com ... ε (= Gb Sz) εξεπηδησαν cum C²HEHP al longe plu Thphyl^a txt etb | εις (C²): C² εις

15. και (sah om) λεγοντες: D² κ. φωνουντες (d vociferantes) ... 18. 100. om | τι: A² ε (pro ιστ?) τι | και ημεις: D om και | D² ὁμοιοπαθεῖς (ε² erasit η) | εσμεν υμιν (m⁶⁰ nos similiter et vos passibiles cumus homines) et. Ath^{1,27}: c 38. 40. 68. 93. 105. 118. al²scr I¹Int¹⁹⁷ Chr^{9,265} bis (non item²²⁵) Thdr^{2,106} Thphyl^b υμιν εσμεν (et 13. υμιν post αρθρωπ. pon) ... H 137. om υμιν | υμιας (et. Ath^{1,27}): D m⁶⁰ flor I¹Int υμιν τον θιον, atque iidem et E pergunt οπως (κ ινα) απο τουτ. των ματ. πιστριψηται (κ επιστρεψηται) | επι θεον ζωντα (Gb'') cum κ⁶AB

17, 24 τὴν Θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὅς ἐν ταῖς παρυχα-
 μέναις γενεαῖς εἶπεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·
 17 καίτοι οὐκ ἀμάτηρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοῦργῶν, σὺρανόθεν
 ἡμῖν ὑπέτοις διδοῦς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς
 καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες μάλιστα
 κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίῳ Ἰουδαῖοι, καὶ

- CD^B 18. 25. 40. 61. 105. 12^{lect} al²scr cat Ath^{1,27} ... κ^ο ἐπι θιον τον
 ζωντα, D^o al aliq Thdrt^{4,306} ἐπι τον θε. ζωντα, 88. ἐπ. τον ζωντ. θιον
 ... ε. π. τον θε. τον ζωντα cum HLF al pler Chr^{9,305} | ος ἐποιησαν:
 D τον ποιησαντα | και τ. θαλασσαν (et. Ath^{1,27}): 18. om
16. ος: D ο | παντα: Dε^o κατα | ταις: L¹⁷⁰⁵ ταις
17. καιτοι: cum κ^οABC^o 18. 61° 12^{lect} ascr Ath^{1,27} exedd priorib etedd ...
 DE καιτε ... ε TI καιτοιγε cum κ^οC^oHLP 61° al pler cat Ath^{1,27} ed
 bened Chr^{9,305} Thdrt^{4,324} | αυτον cum κ^οABE cscr ... ε TI αυτον cum
 κ^οCDHLP al fere om (sed D post αφηκεν pon) Ath Chr Thdrt. Latini
 semetipsum (ut e m⁶⁰ vg Ir^{int}), se ipsum (d) | L ηφηκεν (sic) | αγα-
 θουργων (Gb^o) cum κ^οABC 13. 15. 18. 86. 37. 40. 61. 69. 98^{ms} 105.
 180. 19^{lect} ascr cat Ath^{1,27} ... ε αγαθοποιων cum DELP (η αγαθοπων)
 al pler Chr Thdrt | 61. ουρανονθεν | ημιν cum κ^οBCDEHLP al fere⁴⁰
 cat m⁶⁰ flor syrP arm Ir^{int}¹⁰⁷ alfer (ex eddplu) Ath Thdrt ... ε (= Gb
 Sz) ημιν cum minusc plu cop; syr^{sch} sah illis ... κ^οA 18. 61. vg aeth
 Ir^{int} (ex edd² et edd^{aliq}) plane om, hinc Gb^o | νετοις διδουσι: κ^οA
 18. 61. 68. 69. 78. 105. 19^{lect} al²scr vg cop διδ. μετ. Libere m⁶⁰ flor
 dans vobis prouiam aeternam fructiferam | και καιρους: Eε^o om και,
 vide ante m flor | D ενπιπλων, κρ εμπιπλων | ταις: D^o om | ημων
 cum κ^οBCDE 61. al²⁵ m⁶⁰ flor am fu demid tol syrP arm Ir^{int} Ath (ex
 edd aliq) Thdrt Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) ημων cum κ^οAEHLP al plu vgele
 cop aeth Ath^{1,27} ed Chr^{9,305} Thphyl^b ... syr^{sch} ar^o sah Ath exedd²
 eorum, αυτων. Cf Luebrug: „Non multes nostra primas personas in
 vestra secundas.“
18. μοις: D μοις (Item ut ubique sah cop) | κατεπαυσαν: C^o -σαντο |
 αυτοις: O 8. 4^{ms} 18. 15. 18. 20° 25. 31. 33. 34. 36. 47. 61. 68. 73.
 95° 98^{ms} 103. 104° 187. 180. k^{scr} cat²⁸⁵ syrP ms arm add αλλα πο-
 ρευεσθαι ικαστον ις τα ιδια
19. επηλθαν cum κ^οAB 61. ... ε επηλθον c. CDEHLP al pler | επηλθ. δε
 c. κ^οABHLP al plu vg syr^{sch} etp^{ixt} sah cop aeth Chr^{9,305} ... CDE 8. 4^{ms}
 18. 15. 18. 31. 40. 61. al fere⁴⁰ syrP ms arm ar^o Bed^{etra}¹⁴³ ex Gr
 διατριβουτων δε (Dε^o d om, sed d post επηλθ. addit) αυτων και (C
 om) διδασκουτων επηλθ. (40. post αυτων add εκει, Item 98. εν λι-
 τρειαις) :: recuperat Ln^{ed} min ita ut διατριβ. αυτων και διδασκ. cum
 antecedd. conlungeret, pergens επηλθ. δε | απο αντιοχειας (κ^ο-χιας)
 και ικον. ιουδαιοι: D syrP ms τινεσ ιουδαιοι απο ικον. και αντιοχειας,
 Item m vg Bed^{etra}¹⁴³ ex Gr τινεσ απο αντιοχειας και ικον. ιουδαιοι |

πίσειντες τὸν ὄχλον καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔξω τῆς πόλεως, νομιζόντες αὐτὸν τεθνηκέαι· 20 κνκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπιούριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβῃ εἰς Λέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοι τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

καὶ πισάρισα (D επισείσαντες, d cum istigassent, e commoventes) τοῦ οχλοῦ: c 3. 4^{ms} 15. 18. 31. 61. al³⁰ fere (pauci variant) syr^p 2^{ms} arm καὶ διαλεγόμενων αὐτῶν παρηγία ἐπεισαν (31. 61. 95^a al tu ανεπίσαν) τοὺς οχλοὺς ἀποστήναι ἀπ' αὐτῶν λέγοντες οτι οὐδὲν ἀληθεὺς λιοῦσιν ἀλλὰ παντα (61. ἀλλ' ἀπαντα) ψευδόντα· | λιθάσαντες: A 15. 18. 36. 180. cat λιθοβολήσαντες | εἰσῆλθον cum MABCHP 61. al longe plu cat ... DEL al¹³ Chr^{9,300} εἰσῆλθον | ἐξω (κ^o): κ^a om | νομιζόντες cum MAND 13. 40. 61. ... ε νομισάντες cum CEHLF al pler cat Chr | αὐτοῦ: D post τεθν. pon | τεθνηκέαι cum MABO 13. 15. 18. 29. 36. 61. 69. 73. 96^a 98^a 105. al^{3scr} cat ... ε τεθναται cum DEH LP al pler Chr

20. τῶν μαθητῶν ante αὐτοῦ (Dετ^a d αὐτοῦ) cum MABCD 13. 31. 38. 40. 61. 95^a 113. 187. 180. al^{4scr} cat Chr ... ε αὐτοῦ (L 31^a al αὐτῶν) τῶν μαθητῶν cum EHLF al pler vg Thphyl^a et b. Praeterea e aeth add αὐτοῦ, item sah et vespera facta esset (praecedit quoniam autem discipuli circumdeditissent eum) | κ^a α τὴν πόλιν ad τὴν πόλιν versu 21. ab-ετρανί, suppl κ^o | τὴν πόλιν: D τὴν λυστραν πόλιν | τῇ ἐπιουρίῳ: D^a τὴν ἐπ. | ἐξῆλθεν: H al pauc εἰσῆλθεν

21. εὐαγγελιζόμενοι cum ADENP a^{1scr} ... ε εὐαγγελισάμενοι cum M^oBCL 61. al fere omni cat (vg etc cumque euangelikasent) Baseth³⁰⁷ Chr^{9,300} | τε cum MABCHLP etc (et. Baseth) ... DE 40. 96. sah cop δε | τὴν πόλιν ἐκείνην (d in illa civitate): Dετ^a τοὺς ἐν τῇ πόλει | ἱκανοὺς: D πολλοὺς | ὑπέστρεψαν (d e vg reversi sunt): Dετ^a ὑπιστρέφον | εἰς τὴν λυστραν: n 93. 113. h^{scr} Chr^{9,300} Thphyl^b om τὴν | καὶ εἰς ἰκόν. (BD εικ.) καὶ εἰς ἀντιόχειαν (κ^κ -χίων) cum MA(B)CEST 3. 13. 40. 61. 68. 69. 95^a 100. 105. 180. a^{scr} (n 33. 34. εἰς pri habent sed om sec, 13. 31. om pri sed habent sec) cat syr^{tr} ... ε om εἰς utrumque cum DMLP al longe plu e (reversi sunt in lustram et iconium et antiochiam; contra vg reversi sunt Lustram et Ic. et Ant.) Baseth³⁰⁷ Chr

22. παρακαλοῦντες sine copula cum κ^aABEHLF al pler cat³⁰⁰ d fu tol sah cop Baseth³⁰⁷ Chr^{9,300} ... c 2. 25. 68. 69. 100. 105. 137. al^{2scr} syr^{tr} arm aeth Thphyl^b καὶ παρακαλοῦντες, item κ^oDετ^a παρακ. τε, vg exhortantesque | ἐμμένειν cum AB^oCDEHLF etc ... κ^o 61. ἐμμένειν (61. -ρη) (: Gal 3, 10 etiam κ^o ἐμμένει) | εἰσελθεῖν et. Or 1,257. 2,740-415 Petr^a alex can^o (Gall 4, 30) Ephr³⁰³ Baseth³⁰⁷ ... Dετ^a ελθεῖν | τοῦ

Θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ ἡσταιῶν παρέθετο αὐτοῖς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀτταλίαν, 26 καὶ κείθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀγγέλλον ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν

Θεου et. Or^{1,267} Petralox Chr^{9,267} ... 32* 68. 100. Or^{2,749} et⁸¹⁵ Ephr Bas^{eth} των ουρανων

23. δε: 13. τε | κατ (D 105. a^{scr} κατα) εκκλησ. πρεσβυτερ. cum MABCD 8. 13. 81. 33. 40. 61. 69. 95* 105. 180. al^{2scr} cat vg syr^{sch} arm ... ε προσευξ. κα. εκκλησ. cum EHLF al pler sah cop syr^P aeth Chr | προσευξαμενοι: D πρ. δε, 27. 29. 68. 103. al^{2scr} και προσευξ., 4. πρ. τε (similiter sed libere interpretet aliquot) | αυτοις: L -τοις | πιστευκεισαν: d e vg crediderunt ... D 68. 78. 137. c^{scr} e^{scr} πιστευκεισαν (78. 137. c^{scr} και πισυει.)
24. και διελθοντες: D cop διελθ. δε | την πισιδιαν: κ praem εἰς | ἦλθον: D -λθαν | εἰς την παμφυλ. cum MBCR 18. 40. 61. 68. 73. 98. 180. cat ... ε Ln om την cum ADHLF al pler Chr. Libere sah venerunt Pergen Pamphyliās, et quum loquuti essent verbum in illo loco etc
25. εἰς την (Δ om) περιγην cum M^Δ 61., item d apud pergen, am fu demid in pergen ... ε Ln Ti εν περιγη cum M^ο (sed idem priorom lectionem vdr revocasso) BCDEHLF al pler Chr^{9,267} | τον λογον sine additam cum BDHLF al pler sah cop aeth Chr^{9,267} ... M^{AC} 13. 20. 38. 34. 40. 61. 81. 137. k^{scr} vg syr^{sch} et^P c.* arm add του κυριου, item ε του θεου | ατταλιαν cum MAB^{CDE} al⁴ math 180. cat²⁶⁰ ... ε Lu ατταλιαν cum B⁴HLF al pler (L al allq αταλ.) ... aeth Italian. Praeterea D 137. syr^P c.* add ευαγγελιζομενοι αυτοις
26. απεπλευσαν: H απεπλευσαν ... B* om | αντιοχειαν: κE -χειαν. Cf scholion codicis 103: σημειωσαι δε και τουτο, οτι εἰς μιλητον χειροτονηθησαν οι πεφι βαφναβαν και παυλον. ἄλλο δε αντιγραφον εἶπον ἔχον ἀντι μιλήτων εἰς ἀντιόχειαν, ὃ και πιθανώτερον. Eadem verba Oec^{com} 119 leguntur, ubi etiam in verbis sacris contextis εἰς μιλητον pro εἰς αντιοχ. editum est.
27. συναγαγοντες: 56. 61. συναγοντες ... D συναξατες | ανγγελων cum MABC 15. 18. 33. 34. 40. 61. cat (sed B* ανγγελων, 61. ανγγελων) syr^{sch} cop ... D ανγγελων' ... ε ανγγελων cum HLF al pler (31. -γελαν) d vg syr^P arm aeth; item ε 68. 105. k^{scr} Bas^{eth} 267 Chr^{9,268} ανγγελων | εποιησ. ο θεος cum ABCDEHLF al pler vg (sed am dominus pro deus) etc ... MD 25. 69. 96. 105. 133. 180. al^{2scr} sah Bas^{eth} 267 ο θε. εποι. | μετ αυτων: D αυτοις (D⁸⁷² om) μετα των ψυχων αυτων

τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. 28 διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

XV.

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ^{Gal 5, 26}_{2, 1} ἀδελφούς ὅτι ἂν μὴ περιμεθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσείως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον ^{15, 7} καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους

28. διέτριβ. δε εἰνε ἐκει cum MABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 81. 113. 180. cat vg arm aeth ... ε (= Gb Sz) add ἐκει cum EHLF al pler syrc¹² sah cop Chr | ουκ (61. om) ολιγον: κ ουχ ολιγ.

XV. 1. ἀπο τῆς ἰουδαίας: 8. 137. syrp^{ms} add τῶν πεπιστευκοτῶν ἀπο τῆς αἰρέσεως τῶν φαρισαίων | εἰαν: A⁹ αν | περιμεθῆτε (Gb⁷) cum κλη (sic³ ex περιθμῆτε) CD 13. 15. 18. 36. 40. 78. 180. cat Const⁶. 12,1 Eriph¹¹³ ... ε περιμεθῆτε cum EHLF al pler Amm^{cat} 242 Chr 2,173 | τῷ εθει τῷ cum MABC⁶ 61. ... ε Τί om τῷ sec cum C²DEHLP al fere om cat Const Amm^{cat} Chr (libere Eriph¹¹³ καὶ φυλάξτε τὸν νόμον μωυσεως pro τῷ εθει τῷ μωυ.) | μωυσεως cum MBOEN 61. al sat mu (et. L¹⁰⁰⁵) ... ADLP al plu μωυσεως ... syrc¹² levi. Sic vero D sah syrp^{ms} 28: περιμεθ. καὶ τῷ εθει μωυσεως περιπατεῖτε (sah καὶ περιπ. τῷ εθ. μωυσ.). Item Const post μωυσεως add: καὶ τοῖς ἄλλοις εθῆσιν οἷς διέταξτε περιπατεῖτε | δυνασθε et. Const Chr Eriph Amm^{cat} 242 ... c δυνασθεσθαι, 15. 18. 36. 180. cat δυνασθεσθε | σωθηται: 81. περισωθηται

2. γενομ. δε cum MBCDETL 4. 15. 18. 26. 33. 34, 36. 61. 69. 78. 100. 105. 180. al¹²scr cat sah cop (syrc¹² aeth et facta est) ... ε Ln γεν. ουν cum ΔKHP al longe plu d vg syrp arm Const^{6,12,1} Chr^{9,374} | στασεως (d seditione): DE⁷ εντασεως | καὶ ζητησεως cum MABCDHLP al plus⁷⁰ cat Const Chr Thphyl² ... ε (= Gb Sz) καὶ συζητησεως cum minusc ut vdr̄t pauc Thphyl^b ... ε 68. vg cop om, hinc Gb⁰⁰ | τῷ sec: DE om | πρὸς αὐτοῖς (d ad eos): DE⁷ συν αὐτοῖς | ἐταξαν (κ -ξαστο) usque πρὸς τοὺς ἀποστόλους: D syrp^{ms} ελεγεν γαρ (d autem) ο καιλος μενιν οντως καθως ἐπιστευσαν διςχυριζομενος (d om) ο δε ἐηλυθοτες ἀπο μερουσαλημ παρηγγειλαν αὐτοῖς τῷ παύλῳ καὶ βαρναβᾶ καὶ τισιν ἄλλοις ἀναβαίνειν πρὸς (d om) τ. ἀποστολ. (d statuerunt eis paulo et barnabas et quosdam alios ascendere apostolos et presbyteros). Quae ex Quesnellio ad h. l. Sabatarius attulit, ea ex D libere vertit ipse Quesnellius. Affert vero etiam ex bodl codice vetere Latino verba dicebat enim Paulus manere sic sicut crediderunt. (Post haec porgere dicitur statuerunt etc) | ἄλλους ἐξ αὐτῶν: κ ἐξ

καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 οἱ μὲν ὄν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινικὴν καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πάσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγνεόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγελλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

αὐτ. ἀλλ. | πρεσβυτερουσ: σ 180. cat praem τουσ | εἰσ ιεροσολημ: κ εν ιερ. (et. e in hierusalem) | περι του: δ 137. praem οπως κριθωσιν επ αυτοισ (D³ 137. αυτων), atque eadem syrP c.³ add post περι τ. ζη. τοιτ.

3. προπεμφθεντες (vg *deducti*, d *praemissi*): κ εκπεμφθ., e *dimissi* | την τε φοι. cum mBCD 46. 61. 180. (τε enim pro δε ap Sz legendum vdr) cat ... ε om τε cum ΔΕΗΛΡ al pler Chr | κα: δΗ 1. 8. 23. 25. 31. 47. 56. 98. 99. 100. 8P^a al⁴scr Thphyl^a add την | σαμαρια c. κCDEH ... ε Ln Tl σαμαριαν cum ΔΒΛΡ al certe pler | εκδιηγουμ. (n^a): κ^o 4° 25. διηγουμ.

4. παραγνεομενοι: 40. -γαμενοι | εἰσ ιερουσαλημ (e in hierusalem, d hierusalem) cum κCDEHLP al pler cat Chr^o, 27^a ... Ln εἰσ ιεροσολυμα cum ΔΒ 61. 133. 137. κ^{scr}, item vg *Hierosolymam* | παρεδεχθησαν cum κΑΒΔ³ (*παριδοθησαν) 61. (: nullo alio Ni Tl loco nisi Heb 12, 6 ex LXX) ... ε απιδεχθησαν cum CEHLR al pler Chr ... 15. 18. 37. 40. 100. 180. al pauc cat υπιδεχθησαν, κ^{scr} προσιδεχθ. Praeterea CD (*μικρω) 137. sah syrP c.³ Ambro^{11a}, 23 (pag¹⁰⁰⁴) add μεγαλωσ | υπο της cum κΑΒΕΗΛΡ 31. 61. al pler Chr ... Tl απο της cum BC 15. 18. 36. 180. cat | κα των απ. (n^a): κ^o om κα | ανηγγελλαν τε (κc; κ^o om τε): δ³ h^{scr} απηγγελλαν τε (δE³ απηγγελλαντες, d *renuntiaverunt* sine copula) | ο θιος: δ 38. 68. 96. 137. 142. Thphyl^b post εποησεν ρον, 61. post μετ αυτων | μετ αυτων: c³HL 69. 106. al^{2o} Thphyl^b add κα οτι ηροισεν τοισ εθνεσι (HL -σιν) θυραν πιστειωσ

5. εξανεστησαν ηαυτε λεγοντες: δ ο δε παραγγελλατες αυτοισ αναβαινει προς τοισ πρεσβυτερουσ εξανεστησαν λεγοντες τινεσ απο της ιρεσιω των φαρισαιων πεπιστευκοτισ, item syrP ms illi autem quum iussissent eos ascendere ad seniores, pariterunt adversus apostolos, existentes qui crediderunt ex haeresi Pharisaeorum | τινεσ: Δ add ανδρες | φαρισαιων: 18. πρεσβυτιων | πεπιστευκοτισ: L 1° 25. 99. 104. 105. 106. al^{2o}scr πεπιστευκωων, item 1° 8. 20. 27. 28. 29. των πεπιστευκωων, item alterutrum 126. 177. al pauc | οτι: κ ωσ | παραγγ. τε: δE³ δε pro τε | μωσιωωσ cum κBCHE al plu ... ADLP al plu (4math 6scr etc) μωσιωωσ. Passim in minusc -εωσ pro -εωσ legitur.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστάς 15, 2 Πέτρος ἔειπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός 10, 9 αἱ μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρδιογώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δόντος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐδὲν διέκρινεν μεταξύ ἡμῶν τε 11, 15 καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 ἄν οὖν

6. συνήχθ. δε cum MADEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,574} ... Τί συνήχθ. τε cum BC 13. 61. 133. d^{scr} vg aeth | καὶ οἱ πρεσβ.: D om οἱ ... 137. syrP add συν τω πληθει | λόγου: E 137. c^{scr} syrP ζητηματος, 65. ρηματος

7. δε: 81. d syr^{sch} τε | ζητησιω cum MAB 13. 15. 33. 84. 86. 40. 61. 68. 69. 100. 104. 105. al^{scr} ... ε Ln Τί συνζητησιω (συνζ- c. σινκ, ε συν-) cum CDKHLF al longe plu Chr^{9,574} | ἀναστάς πέτρος (137. syrP^{ms} add ἐν πνευματι αγιω): D⁴ d ἀνιστησεν ἐν πνευματι πετρος καὶ εἰπεν | οἱ (m^o): M⁴ om | ἐν ὑμῖν ἐξελέξ. ο θεος cum MABC 13. 40. 61. 69. 105. al cat²⁴⁴ arm^{sb} Const^{4,12,2} (Irlnt¹⁰⁰ in vobis deus elegit). Confirmant ἐν ὑμῖν et. al mu (3 ap Scri) cop Chr^{9,574}; ordinem verborum confirmant et. am fu demid (Rebapt³⁰³ in nobis deus elegit) ... ε ο θεος ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο cum EHLF al longe plu vg^{cl^e} (ἐν ἡμῖν et. am etc) syrP; item D ἡμῖν (ἐν ἡμ., d in nobis) ο θεος ἐξελέξατο (vide ante Irlnt et Rebapt) ... 81. 99. sah syr^{sch} aeth^{utr} vg^{good} ap Gb plane om ἐν ὑμῖν sive ἐν ἡμῖν, om ἐν (ut D^{scr}) etiam 16. 46. 137. | δια του στοματος: D⁴ E 81° 96. om του | τον λογον (e^{scr} ante τα εθνη pon): F 2lect om

8. καὶ ο καρδιων. θεος et. Irlnt¹⁰⁰ Rebapt³⁰³ Const^{4,12,2} Did^{tr}^{12,4,2} ... D ο δε καρδ. ο θεος | ἐμαρτυρησεν (et. Const): C δεμαρτ. | αυτοῖς post ἐμαρτυρ. et. Irlnt¹⁰⁰ Const (post ἐμαρτ. αυτοῖς perg κορηλιμ γαρ ποτε etc) Did^{tr}^{12,4,2} (Int³⁰⁷) Chr^{9,574} ... E vg sah Rebapt Amb^{dr}³⁰³ om | δοιτ αινε αυτοῖς cum MAB 13. 61. Did (ets^r et^{lat}) ... ε (sed Gb^o) Ln add αυτοῖς cum CDKLP al pler (105. post αγιον pon) cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Irlnt¹⁰⁰ Rebapt³⁰³ Const Chr; D vero add ἐπ αυτοῖς (d super eos) | το: 13. om (vdtr tantum το pri)

9. καὶ ab initio (et. Irlnt¹⁰⁰ Rebapt³⁰³): A⁴ om | ουθεν cum BHLF 1. 2. 4. 31. 42° 45. 46. 56. 96. 98. 99. 106. 126. 13lect al^{scr} Const^{4,12,2} (ex ed. Mansii) ... ε Ln ουθεν cum MACDE 13. 61. al plu cat Const edd rell Chr^{9,574} | ἡμων τε (inter nos et illos vg d e Irlnt Did^{lat}³⁰⁷: Latt igitur non exprim τε) et. Const^{4,12,2} Did^{tr}^{12,4,2} ... D om τῇ

10. τιν οιν (et. Irlnt¹⁰⁰ etc): E καὶ τιν οιν (e et nunc ergo), aeth et nunc quoque, Toripudle³¹ et nunc | οιν: C⁴ vid om

^{14, 20}
^{Gal 5, 1} τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον ἀκείνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλον ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπισκέψατο λαβεῖν ἐξ ἔθνων λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

10. τὸν θεόν et. Irnt¹⁰⁰ Ornt^{2,227} Const^{6,12,4} Eusdem⁶ Chr^{9,274} Thdrt^{1,610} et^{2,207} etc; item *dominicum* Tertpudic²¹ Hll²¹ etc ... *vg* cod ap Gb Hier gal^{5,1} et alii ppl^{lat} mu (ut Ambrat, vide ap Sab, etiam Haymo^{apoc} lib¹) om, ita ut iam legatur *quid temptatis imponere* vel similiter | ἐπιθεῖναι: HL al mu ἐπιθῆναι | ζυγόν (n^o, nisi suppl ipse^o): n^o om

11. τοῦ κυρίου cum MABODEHLF al plu cat Const^{6,12,4} (sed om π) Chr^{9,275} Thdrt^{1,610} ... ε (= Gb Sz) om του cum minusc vix mu | ἰησοῦ sine additum cum MABEHLF 61. al plus⁵⁰ am fu demid tol sah cop^{cod} syrP aeth⁷⁰ (Const nil nisi του κυρίου) Chr Thdrt Tertpudic²¹ (alios vide ap Sab) ... ε (= Gb Sz) add χριστοῦ cum CD 13. 81. al sat mu cat v^gle syr^{sch} cop^{od} arm aethPP Irnt¹⁰⁰ (*per gratiam domini nostri Ies. Chr.*) Thphy^b. Libere, ut vid Ornt^{2,227} *per gratiam dei* | πιστεύομεν: MDE⁷ πιστευομεν

12. ἐσίγησεν δε: D syrP c.² συνακαταθιμενων δε των πρεσβιτερων τωσ υπο του πετρου εφημενοισ ἐσιγησεν (lectio syrP c.² exit verbo εφημενοισ, tum pergitt sine * ἐσίγησεν δε) | ἐσίγησεν: c 69. c^{60r} -σαν | παν (11. 105. om) το πληθος: x 13. 31. 32. 33. 34. 68. 95. (scr Thphy^b απαν το πληθ., 42. 57. 69. a^{60r} το πληθ. απαν | ηκουον: 81. 105. ηκουε | βαρναβα κ. παυλον εξηγουμενων (61. -μενου): D^o βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι (d barnabam et paulum exponentes)

13. ἀπεκρίθη ιακωβος λεγων: D syr^{sch} (non item syrP) αναστας ιακωβος ειπεν

14. επισκεψατο (vg *visitavit*, Rebapt²⁰⁷ *visitaverit*, tol *visitavit*, d e *prophetis*, Irnt¹⁰⁰ *excoriavit*) et. Const^{6,12,5} Procop^{osa} 222: ε επιλεξατο, 137° εξελεξατο, 15. εξελεξατο και επισκεψατο | λαβειν εξ εθνων et. Irnt¹⁰⁰ Rebapt²⁰⁷ Const⁶ etc: c εξ εθν. λαβ. | τω ονομ. αυτου cum MABCD 61. al plus⁴⁵ cat²⁴⁸ vg sah syr^{utr} arm (aeth^{utr} plane om τω ονομ. αυτ.) Irnt¹⁰⁰ Rebapt²⁰⁷ Const^{6,12,5} Chr^{9,270} Procop^{osa} 222 etc ... ε (Gb⁶⁰) praem επι cum HLP al pler cop Thphy^a etc

15. τούτω: HL 1. 13. 17. 95. 96. 99. 100. o^{60r} τούτω ... D^o d Irnt¹⁰⁰ ουτωσ (sic; contra Rebapt²⁰⁷ *huc*) | συμφωνοουσιν (-μφ- et. MABCH etc): DE⁷ συμφωνησουσιν (contra d: et sic consonal p^{er}gens *sermoneσ prophetarum*)

16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκητὴν Δαυεὶδ Am 9, 11.
τὴν πεπτωκυίαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτοὺς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα. 18 γνωστὰ
ἀπ' αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ πιεροχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν
ἔθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισθημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας

16. μετὰ (et. Ir^{int} 199 Rebat²⁶⁷ Const^{6,12,5}): D^a d μετὰ δε | ἀναστρέψω
(A^a -ψει, sed corr ipse^a): D ἐπιστρέψω | Δαυεὶδ: Sz dauid, ε (et. Gb)
δαβιδ, cf ad Mt 1, 1 | κατεστραμμένα (n -στρεμμ-) cum n(n) 13. 33.
34. Procop³²² 323 ... ε Ln Tl κατεσκαμμένα cum ΔCDBLP (n σκαμμένα
ipso σ supra scripto, corrupte) al pler Const^{6,12,5} Chr^{9,200}, κ αν-
σκαμμ. (: I.LXX editum est ex n etc κατεσκαμμένα, quod et. Cyprianos
²¹⁹sq confirmat; A vero κατεστραμμένα) | ἀνοικοδομήσω acc: c^a vid
68. οιοδ. (ita 105. priore loco)

17. αὖ (et. Const Proc): κ 69. 105. al²scr Chr^{9,200} et²²² om | κίριον (et.
Ir^{int} Rebat²⁶⁷ Const Procop³²²): D θιον | ποιῶν cum n^a (D⁶⁷ ποιησι)
d e vg Ir^{int} 199 Rebat²⁶⁷ faciens (quo non tam o. ποιῶν sed ποιῶν
confirmatur) ... ε Tl o ποιῶν cum κACD⁵EHLF al omni²vid Const^{6,12,5}
Chr (: ita I.LXX) | ταῦτα sine additam cum κABCD 61. al plus¹² vg
cop aeth (sah post λέγει ταῦτα pergit γνωστὰ ταῦτα ἀπ αἰων. omissis
ποιῶν ταῦτ.) Ir^{int} Rebat²⁶⁷ Const ... ε (= Gb Sz) ταῦτα πάντα cum
κ al plu cat²²⁰ syr^{sch} arm Chr (: ita et. LXX^{ed}, sed om πάντα AB
etc); item κLF. al¹⁵ syr^g Thph^a πάντα ταῦτα

18. γνωστὰ ἀπ αἰῶνος cum κBC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 63. 65. 69. 100.
105. 133. 180. sah (vide ante) cop arm^{20h}. Similiter 32. 42. 57^a 69.
a^{scr} α ἐστὶ γνωστὰ (69. a^{scr} add αὐτῶ) ἀπ αἰῶνος (57^a add αὐτῶ. Om
id plane 32? 42?), item aeth¹⁰ o γνωστον ἐστιν ἀπ αἰῶνος, aethPP o
γνωστον ἐστὶ τῷ κίριῳ (θ:ω) ἀπ αἰῶνος ... ε (= Gb Sz) γν. ἀπ αἰων.
ἐστὶ τῷ θ:ω πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ c. EHLF al pler (al aliq γνωστὰ γαρ
etc) cat syr^g i² Const^{6,12,5} Chr^{9,200}. Similiter syr^{sch} nota sunt a saeculo
opera dei ... Ln γνωστον ἀπ αἰῶνος (D etc add ἐστὶν) τῷ κίριῳ τὸ
ἔργον αὐτοῦ c. AD vg syr^g ms arm^{20c} Ir^{int} 199 (d vg notum a saeculo est
domino opus suum [d op. ipsius], Ir^{int} cognitum a saeculo est deo opus eius)
... Gb sine teste totum versum omitti volebat (Gb^o), Mtthaei multa
de hoc loco disputat :: lectionem codicum κBC verissimam esse cen-
seo. Apud LXX nil eiusmodi ad ea quae praecedunt additur. Hinc
fluctuant dubii quid illis verbis facerent.

19. κρινῶ: 18. ανακρινῶ.

20. ἀλλὰ cum κACDBLP etc ... κCH 81. 61. 68. 69. 95. 180. al mu Const
^{6,12,5} Chr^{9,200} ἀλλ | τὸν ἀπέχεσθαι cum κABODLP etc ... κH om τὸν |
τῶν ἀλισθημ. cum κHDE^a 15. 18. 36. 61. 180. Oec²²², item e ut absti-
nerent contaminationibus ... ε Tl praem αλο cum κCKE⁷HLF al pler cat

καὶ τοῦ πνευτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἰδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ ταῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῳ, Ἰούδας τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-

Const Chr, item d vg Ir^{int} (d Ir *abstineant a contam.*, vg *abstineant se a contam.*) | αἰσιγημάτων: 81. 137. d^{scr} αἰσιγημάτων (d^{scr} αἰγισμ.), 68. αἰγημάτων | καὶ τῆς πορνείας: aeth^{ro} (non itemPP) om | πορνείας ut ABCDHLF etc ... κῆ αἰ πορνείας | καὶ τοῦ πνευτοῦ cum κ^cEHLP al pler (69. 105. a^{scr} κ. τ. αἰμ. κ. τ. πνευτ. κ. τ. πορν.) vg (vg pp^{lat} *infusiois*) rell cat Chr^{9,200}, item (ita Ln) ΔΒ 13. 61. 177^a καὶ πνευτοῦ. Agnoscit etiam Const^{4,12,5} hunc in modum: ἀπο τῶν αἰσγ. τῶν ἐθνῶν, εἰδωλοθιτου καὶ πνευτοῦ καὶ πορνείας) ... D Ir^{int} 100 om, hinc Gb^o (ut iam reiecit Millius, cf Proll nr. 441). Praeterea quae auctoritates (Tert Cyp etc) eisdem verbis v. 29 adversantur, eaedem huc valere videntur. Vide ad v. 29 | καὶ τοῦ (61. om) αἵματος: D 7. 27. 29. 60. 69. 98^{ms} 106. al^{tscr} sah aeth Ir^{int} 100 add καὶ οσα μῃ θελουσιν (sic D, rell¹¹ ἂν μῃ θελουσιν) εἰντοις (minusa pler αυτοισ) γινεσθαι (D γινε.) ετεροις μῃ ποιειτε (ita D; rell¹¹ ποιειν, item Ir^{int} aeth *aiis ne faciatis*, sah ad verbum μῃ αυτο γινεσθαι etc)

21. μωυσησ cum MBCDH al plus²⁰ cat²⁵¹ etc ... ε μωυσησ cum ΔΒ⁵L¹F al longe plu | κατὰ πολιν τοὺς κηρυσσ. αυτον (ita κ² ipse ex αυτου) εχει: C 8. 81. τοὺς κηρυσσ. αυτ. κατ. πολιν εχει, D syr^{lit} κατὰ πολ. εχει τοὺς κηρυσσ. αυτον (h. l. D^{scr} repetit εχει, item d habent)

22. ἰδοξε (-ξε cum MAB; TI -ξεν cum CD³EHLP etc): D^{scr} ἰδοξασιν | ἐκλεξαμένους: 13. 105. 137. d^{scr} d^{scr} -νοισ | ἐξ αυτων: Δ om | αντιοχειαν: κῆ -χίαν | τῷ παύλῳ cum MABCE 13. 61. al longe plu^{vid} (13. 137. al allq et. τῷ βαρν.) cat ... DHLF al fere⁴⁰ Chr^{9,200} om τῷ, hinc Gb^o | καλούμενον (Gb^o) cum MABCEI 13. 15. 18. 86. 61. 73. 180. cat Const^{4,12,5} ... ε επικαλουμινον cum HF al pler Chr | βαρσαββαν cum MABOEHLF 61. al plus¹² am sah cop Const; item D βαρσαββαν ... ε βαρσαβαν cum minusc longe plu cat vg^{cl} (et. demid) arm Chr ... fa aeth^{ro} βαρσαβαν | ηγουμενοσ (κ^o): κ^o -νοισ

23. γραψαντες δια χειροσ αυτων cum κ²AB vg (per manus eorum) cop aeth^{ro} ... ε γρ. δι. χει. αυ. ταδε cum κ^cEHLP 61. al pler cat syr^{sch} etp txt arm Const^{4,12,5} Chr^{9,200} ... C aethPP (sah) γρ. δι. χει. αυ. επιστολην περιμχοισαν ταδε (sah επιστολην ουτωσ), item n γρ. επιστολην δι. χει. αυτ. περιμχουσαν ταδε, item syr^{ms} *scribentes per manuum eorum epistolam et mittentes, in qua erant haec*. Cf et. Rom. correct, ubi est: *Non subiciās, quod quidam, epistolam continentem haec,*

τεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ἡμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβῃ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

superfluis epist. | ἀδελφοί cum n^o ABCD 13. 61. vg arm^{usc} Ir^{int} 100 Ath 703 (est^{tr}, qui liber antea Vigilio adscribebatur) Pacian^{paraen} 4 (Gall 1, 370) ... 84. sah Or^{int} 4, 655 om ipsam ἀδελφοί (Or^{int} Apostoli et presbyteri fratribus qui sunt apud Antiochiam etc, Item sah) ... ε (Gb⁹⁰) Ti praem καὶ οἱ cum n^o KHLF al pler cat syriac cop arm^{soh} aeth^{ur} Const 4, 12, 6 Chr 9, 301 | τοῖς κατὰ: c^o om^{vd} τοῖς (sunt enim τοῖς κατὰ τὴν ἀντιοχειαν rescripta a c^o) | ἀντιοχειαν: κε -χίαν, ut v. 22 | κιλικίαν: Α κιλίαν, n^o κιλίαν | ἀδελφοί: D pon post τοῖς ἐξ (H om) ἐθνῶν. Cf huc et. Clem²⁰² οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι ἀποστολοὶ τοῖς κατὰ τὴν ἀντιοχειαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς ἐπιστελλόντες· ἔδοξεν, φασαν, τῷ πνευμ. αγίῳ καὶ ἡμῖν etc

24. ἐπειδὴ (n^o): n^o ἐπι δε | ἐξ (arm ωσ ἐξ) ἡμῶν (n^o): n° 81° Thphyl^a ἐξ ἡμῶν ... 32. 57° 81. 105. aeth^{ro} (nonpp) om | ἐξεληθόντες cum n^o ACD EF al fere omn vg syriac (syriac m^{ss} add perfecti sumt ad vos et) sah cop aeth^{pp} Ir^{int} 100 Or^{int} 4, 655 Pacian^{paraen} 4 (a nobis exiisse et perturbasse eos). Item HL ἐλθόντες ... n^o B arm aeth^{ro} Const 4, 12, 6 Ath^{int} 703 Chr 9, 300 om (item a^{scr}, qui tantum ἐξ habet, unde ἐξεταράξαν fieri potest) | ἐταράξαν (est^{tr} ἐταράξαν): D^o (vide ante a^{scr}) ἐξεταράξαν | L ἀνασκευάζοντες | τὰς ψυχ. ἡμῶν sine additā cum n^o ABD 13. 61. vg sah cop aeth^{ro} Or^{int} 4, 655 (om λόγοις ἀνασκ. τὰς ψυ. ἡμ.) Const 4, 12, 6 Ath^{int} 703. Item Epiph¹¹¹ λεγοντες οτι ἰγνωμεν τινας ἐξ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐλθοντας καὶ ταραξαντας ἡμᾶς λόγοις, οἷς οὐ διεστείλαμεθα ... ε (Gb⁹⁰) add λεγοντες περιτεμενθαι καὶ τηρεν τον νομον (E Bed retr¹⁴³ ex Gr post περιτεμν. add δε) cum CEHLF al pler syriac arm aeth^{pp} Thphyl^a et b. Similiter Chr 9, 301 λεγοντες περιτεμνεν αυτοις τα τεκνα καὶ τηρ. τ. νομ. Item Ir^{int} 100 post οἷς οὐ διεστειλ. add dicentes: Circumcidimini et servate legem | διεστείλαμεθα: 61. διαστειλ., D^o διεστειλομεθα

25. γενομένοις: H γεναμ. | ἐκλεξαμένους cum n^o DEHF al longe plu cat Const 4, 12, 6 Chr 9, 301. Item Ir^{int} 100 placuit nobis conveniētibus in unum, electos viros mittere etc. Similiter d visum est nobis constitutis pariter electos viros mittere etc ... Ln ἐκλεξαμένοις cum ABL 61. al plus¹² | πέμψαι: Const ἐπεμφ. | ἡμῶν (et. Ir^{int} Const): D^o 81° k^{scr} ἡμῶν

26. παραδεδωκόσι (-σι n^o BHLF, Ln Tl -σιν cum ACE): D^o -κασιν | τὰς ψυχὰς: D Ir^{int} 100 τὴν ψυχὴν | ἢ χῦ (et. Ir^{int} Const): DE 137. syriac Bedetra¹⁴³ ex Gr add εἰς πάντα πειρασμον

27 ἀποστάλακμεν ὄν Ἰούθαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγον
 1, 28 ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
 ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ἡμῖν βάρους πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
 12, 10 νηκτος, 29 ἀπέχεσθαι εὐδαιμονῶν καὶ αἵματος καὶ πικρῶν καὶ
 1 Co. 2, 1 πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

27. δια λεγον (et. Ir^{int} 120 Const 4, 12, 9): π add πολλον | ἀπαγγέλλοντας: D ἀπαγγέλοντας, B1. B1. al pauc ἀπαγγέλοντας, 137. καταγγέλλον-
 τας | τα (B1. om) αυτα: D* ταυτα, item d haec, nec aliter sah syrP
 aethPP (sed^{ro} om) ... Ir^{int} 120 nostram sententiam

28. τῷ πνευμ. τῷ ἁγίῳ cum κΔΒ 13. 33. 34. 61. 73. k^{acr} Clem²⁰² Epiph²⁰²,
 item spiritali sancto m¹⁰ vg Tert¹⁰dic¹² ... ε Ti τῷ ἁγίῳ πνευμ. cum
 οδκηλP 61. al pler cat et Amm^{cat} et Sev^{cat} 253 Or^{1, 703} libere et^{int} 4, 65
 Const 4, 12, 9 Cyr^{hr} 270 Bas^{pp} 104 Chr^{9, 201} Cyr^{lul} 225 Ir^{int} 120 Cyp²²⁰ Pacian
 par^{sen} 270 | πλέον et. Clem²⁰² Const Cyr^{hr} Bas etc: D 68. 69. 105.
 a^{acr} πλειον | ἡμῖν: D^{acr} ἡμῖν | τούτων τῶν ἐπαν. cum κ^{ac}βCΗ 3. 25.
 B1. 40. 61. 68. 69. 73. 95* 98. 99. 105. 133. 137. a^{acr} Const Did^{int} 2, 2
 (ταυτ. ὡν ἐπ.) Thiphyl^a et^b, item omisso τῶν κ^oD* 13. Item vg (haec
 necessaria, am^o fu tol haec necessario) Ir^{int} (haec sunt necessaria)
 Cyp²²⁰ (ista quae ex necessitate sunt), nec aliter sah cop syr^{ul}. Contra
 Pacian^{par^{sen}} (praeter quam haec: Necesso est; sed ap Gall deest haec);
 vix probant Tert¹⁰dic¹² eorum a quibus necesse est abstineri, Or^{int} ea
 quae necessaria sunt, Ath^{int} 703 ea quae necesse est ut ... ε τῶν ἐπαν.
 τούτων cum κPΛ al plu arm Chr^{9, 201} ... Ti ἢλ nisi τῶν ἐπαν. cum A
 15. 18. 36. 43. 180. c^{acr} Clem²⁰² Epiph¹²⁴ et²⁰² (πλην τῶν ἐπα. sed
 nil praeterea h. l. additur) Cyr^{lul} 225. Item (ut vdr, vide paulo ante)
 Tert¹⁰dic¹² Or^{int} Ath^{int} ... aeth^{ul} sic: πλην τούτων ἑπαναγκισ ἀπεχ.
 (similiter ac Pacian ap Gall) | ἑπαναγκισ: κΔC 40. 96. (κ^lvid) ἐπ
 αναγκισ, atque sic ἐπ' ἀνάγκισ editum est Const 4, 12, 9 Cyr^{lul} 225

29. πικρῶν cum κ^oA²BC 61. 137. sah cop Clem²⁰² et²⁰² (ἐμνησαν γὰρ
 ἑπαναγκισ ἀπεχίσθαι διὲν εὐδαιμονῶν καὶ αἵματος καὶ πικρῶν
 καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντας ἑαυτοὺς ἐν πράξει) Or^{1, 703} (ἐπι-
 στολην μορα ὡς ὠνομασαν ἑπαναγκισ ἀπαγορευοῦσαν ἰσθίην: ταυτα
 δ' ἐστὶ τα ητοι εὐδαιμονητα η τα πικρα η το αιμα) et Or^{int} 4, 65 Cyr^{hr}
 exedd² Gaud^{ser}in de mach²⁶⁷ (vide post) edd ap Hier^{sal} 5, 2 (vide post)
 ... ε πικρῶν cum κ^oA²κηλP al pler (40. 69. al Epiph¹²⁴ Thdr^t etiam
 εὐδαιμονῶν) vg syr^{ul} arm aeth (ro etPP differunt ordine quo ex-
 hibent) cat Const 4, 12, 9 Cyr^{hr} 270 ed Did^{int} Epiph¹²⁴ Chr^{9, 201} Thdr^t 2, 267
 Ath^{int} 703. Praeterea am fu Ath^{int} Cyr^{hr} edd (ante^{out}) om κας αὐτο
 πικρῶν. Quibuscum facit Gaud a sanguine id est suffocatis ... D Ir^{int} 120
 Tert¹⁰dic¹² Cyp²²⁰ Ambrat^{gal} 2, 2 Pacian^{par^{sen}} Hier^{sal} 5, 2 plane om κας
 πικρῶν, hinc Gb^o. Cf Ambrat: Denique tria haec mandata ab apostolis
 et senioribus data reperiuntur - Quae sophistae Graecorum non intelli-
 gentes, scientes tamen a sanguine abstinendum, adulterarunt scripturam,
 quartum mandatum addentes, et a suffocato abstinendum: quod puto nunc
 dei nutu intellecturi sunt, quia iam supra dictum erat quod addiderunt.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγον πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπιστήριξαν· 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστειλάντας αὐτούς.

Item Hier: in actib. app. narrat historia - app. congregatos statuisse per litteras ne superponeretur eis iugum legis, nec amplius observarent nisi ut custodirent se tantum ad idolothytis et sanguine et fornicatione, sive ut in nonnullis exemplaribus scriptum est, et a suffocatis. | πορνείας et. Clem³⁰³ 303 Tertpudic Orin^{4,065} Const Ath^{int} Did^{tri} etc: D 25. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. 137. ascr^e ascr^e sah syrP c.* aeth Irin¹⁰⁰ Cyp²⁵⁰ add και οσα (min pauci an add) μη θελετε (ascr^e al? θελετε) εαιτους γινεσθαι (D γιν.) ετερω (ita D d, rell omn ετεροις) μη ποιειν (D² ποιεινται, al pauc ποιειν, d Cyp ne feceritis, Irin^{int} ne faciatis) | εε et. Clem Const Did^{tri} etc ... D αφ, item a quibus d e vg Irin^{int} Tert Ath^{int} al | πραξετε cum MABP al pler vg etc Clem³⁰³ Const Did^{tri} etc; item bene agetis (ut vg) Irin^{int} Orin^{int} Pacian^{PARAEN} etc; d bene agitit ... CDS^e HL al¹⁰ fere aeth^{ro} (non item PP) πραξατε ... E 5. 6. 8. 68. πραξετε. Praeterea D Irin¹⁰⁰ Tertpudic¹² add φερομενοι εν τω αγιω πνευματε (d ferentes in s. spir., Irin^{int} ambulantes in spir. sancto, Tert rectante sive vectante vos spiritu sancto)

30. ἀπολυθέντες: DSR^e d add εν ημεραις ολιγαις | κατηλθον (Gb²) cum MABCD (d revererunt) 61. al²⁰ fere cat vg (descenderunt) arm aeth Thphyl^b ... ε TI ηλθον c. κ (e venerunt) HLP al longe pl² sah cop syr^{utr} Chr^{9,201} Thphyl^a | συναγαγοντες (d cum collegissent): DSR^e συναγοντες | επεδωκαν: E επιδεδωκαν | επιστολην: syrP c.* add Iudas et Silas

31. αναγνοντες: ELP al αναγνωντες

32. τε (ut etiam ε Gb Sz) cum MABCS^eHL 61. al plu cat d (syrach) aethPP (sah arm aeth^{ro} non exprim) Chr^{9,201} Thphyl^a ... ε^o (etiam Mill) δε cum DSR^e al certe perimu e vg cop syrP Thphyl^b | οντες: E υπαρχοντες. Praeterea D add πληρης πνευματος αγιου (cum οντες unum eundemque stichum efficientes) | πολλου: D 18. om | επιστηριξαν cum MABDHLF al pler cat Chr ... TI επιστηρισαν cum CH 78. (: cf Lc 9, 51. 22, 32) ... η^o om και επιστ.

33. αποστειλαντας αυτους (η^o εαιτ.) cum MABCD al¹⁵ cat vg sah cop boett aeth^{ro} Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) αποστολοισ cum EHLF al pler syr^{utr} cop^{wi} arm Chr^{9,201} Bedetra¹⁴⁴ ex Gr. Praeterea sah praem, cop^{wi} add Hierosolyma

34. ε (Gb²⁰) εδοξε δε τω σιλα (D σιλεια, sileae, contra v. 22. σιλιαν, silan; tol utroq loc sileae) επιμειναι αυτου (CD^o αυτουσ, DSR^e προς αυτουσ, 42. 57. 69. al¹ αιτωσθι; d sustinere eos) cum CD 18. al mu vgcle tol sah cop^{wi} syrP c.* (in syr add Tremell, de suo ut vdr; ex eo vero recepit etiam Gutb) arm aeth^{utr} (Eε persevoravit Paulus manens;

- 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ ἐναγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· ἐπιστρέψαμετες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ κύλιον πᾶσαν ἐν αὐτῷ κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.
- 15, 36 37 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συναρᾶλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον· 38 Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάτῃα ἀπὸ
- 15, 18 αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντι αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον,

etPP add ἰδοὶ ar^o Thphyl^b. Praeterea d vgc¹⁶ tol arm (sed non^{20h}) post επιμ. αυτ. add μονος δε ιουδας επορευθη (vgc¹⁶ arm^{usc} add Ierusalem) ..... omisimus versum cum ΜΑΒΕΗΛΡ 61. pl⁶⁰ fore anu fu demid syrr^{widm} et^{al} syrr^{txt} cor^{boett} Chr Thphyl^a

35. paulos δε (d paulus vero, e vg paulus autem): d ο δε paulos | αντιοχεια: ε -για | μετα και ετερ. πολλ. (cum et illis pluribus e, cum aliis pluribus vg): δε^r και μετα ετερ. πολλ., d et cum aliis multis | του κυριου (sah cor^{boett} syr^{sch} arm dci): δε^r vdr κυριου (sed non item του) omittere

36. προς βαρναβ. paulos cum ΜΑΒC 13. 31. 61. 68. 180. cat²⁵⁵ (sed 180. τον βαρν., 13. 31. 68. 180. cat Thphyl ο παυ.) vg Thphyl^b ... ε paulos (d ο παυ.) προς βαρναβ. cum ΔΕΗΛΡ al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Baseth²⁰⁰ Chr^{2,200} | δη (nc): κ* δε | επισκεψομεθα: η 13. c^{10r} -φομεθα | τ. αδελφους sine ημ. cum ΜΑΒCDE al²⁰ (υ 36. 137. 180. c^{10r} add τους) cat vg sah cop syr^{utr} arm Chr ... ε (= Gb Sz) add ημων cum HLP al longe plu (42. ημων τους) aeth Bas^{oth}²⁰⁰ Thphyl^a et^b | πολιν πασαν cum ΜΑΒC 31. k^{10r} (sah cop ex ingenio lingua) ... ε πασαν πολιν cum ΔΕΗΛΡ 61. al pler cat Bas^{eth} Chr | εν αις: d εν οισ. | κατηγγελαμεν: c 15. 18. 36. 180. cat εκηρυξαμεν (item ut^{vdr} arm al) | πως: κ το πως | εχουσιν: syr^p e.* add placuit autem cogitatio Barnabas

37. βουλετο (Gb') cum ΜΑΒCΚ 13. 61. al²⁰ (73. 137. 180. ηβουλ.) cat Thphyl^b item volebat d e vg, nec aliter sah cop syr^{utr} aeth ... ε Ti βουλευσατο cum HLP al longe plu Chr^{2,200} Thphyl^a, item δε^r βουλευετο | συναρα- cum ΜΑΒCDEΛ al ... ε Ln συναρα- cum HF al pler | -λαβειν: Δ 13. -λαβαντων | και τον ιω. cum ΜΒ 61. 137. Item Gb Sz Ti Ln και ιω. cum ΛΟΕ al plus²⁰ cat Chr Thphyl^b. Item et Iohannem vg cop syr^p arm ... ε (= Gb Sz) τον ιω. cum HLP al plu sah syr^{sch} aeth Thphyl^a ... d 7. 8. 29. 69. 97. 105. a^{10r} c^{10r} ιω. (omissis και τον), ita Gb' | ιωαννην (sic et. v): δε^r η ιωαννην | καλουμενον: κ^o (sed επι rursus abstersum) cv 61. al²⁰ fere επικαλουμενον

38. ηξιου (cat ηξιουτο, e volebat - non debere recipi): d ουκ εβουλετο λεγων (d corrupte: paulus autem volebat dicens hiis qui discesserunt ab eis a paphlaysia et nec simul venerunt ad opus - hinc non adsumerent secum) | αποστατῃα: Δ αποστατησαντα, d αποστησαντα | απο παμφυλιας: c² om (* non liquet) | αιτοις: d om | εργον: d tol vgc^{edd} ap

μη συναρалаμβάνειν τούτων. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε Gal 2, 12
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παρα-
λαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 Κατίγγισεν δὲ εἰς Λέβηθ καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδὼν μαθη-

Ln add εἰς ο ἐπιμφοθησαν (d in quo missi erant, tol rell quod missi fuerant). Cf et. Roman. corrector.: Nec hic addendum est quo missi fuerant) | συναρ- cum κΑΒ²ΣΚ ... ε Ln συμπαρ- cum Β²ΗΙΡ al certe pler. Item -ραλαμβανειν cum κΑΒΘ 15. 40. 47. 61. 69. 180. α²ε² cat ... ε -ραλαβειν cum κΗΙΓ al pler Chr^{9,200} ... d τοιτων μη εἶναι συν αυτοις (d vido supra) pro μη συμπ. τωτ.

39. δε cum κΑΒΘ 33. 34. 40. 61. vg sah cop ... ε ουν cum ΣΚΗΙΓ al pler cat syr¹ arm Chr^{9,200} | παροξυσμός: vide de hac re uberrime exponentem cat^{ox} 266 ss, item Act. Barnab. in Act apoc. p. 66 sq | αποχωρισθῆναι: π αποχωρησαι (ε² descendere, ε² descendere), ε²ε² χωρισαι ... 14. 18. 84. 36. 38. 40. 99. 180. η²ε² Chr^{9,200} Thphyl^a χωρισθῆναι | αυτοις: L αυτοις | τον τε (η al παuc Thphyl^a δε) βαρναβ. παραλαβ. τον (A 105. 177° om) μαρκον εκπευσαι: d τωτε βαρναβασ παραλαβων τον μαρκ. επλευσεν, d barnabas vero adempto marco navigaverunt in cyrum

40. παυλος: ε²ε² σαυλος | επιλεξαμενος: d επιδειξαμενος | σιλαν (Β² d σιλαν, atque sic B ubique, d inter utramq formam fluctuat, septies -ε- et sexies -ι-): 31. praem τον | του (D² om) κυριου cum κΑΒΘ 13. 33. 34. 40. 61. 68. am fu demid tol sah Thphyl^b ... ε του θεου cum ΣΚΗΙΓ al pler vg^{cl} cop syr¹ arm Chr^{9,200} Thphyl^a

41. κιλικιαν sive την cum κΑΒΘΗΙΡ etc ... Ln την κιλικ. cum BD cat²⁰⁰ Thphyl^b | τας εκκλησιας: d add παραδιδουσ τας εντολας των πρεσβυτερων (d tradens autem mandatum presbyterorum), item vg (et. fu demid, non item am tol) arm²⁰⁰ syr² ε²ε² praecipiens (demid et praec.) custodire praeccepta apostolorum et seniorum (syr² ε²ε² et tradebant iis custodire etc). Of Rom. correct.: haec verba a veteribus mss. mitissime praetermittuntur, quamvis Graeco absint.

XVI. 1. κατήγγισεν δε: d syr² ε²ε² διελθων δε (d om) τα εθνη ταυτα κατήγγισεν (syr² ε²ε² quum pertransissent autem gentes istas, pertranserunt) | εἰς pr sine καὶ cum κΑΒΘΗΙΡ al pler vg sah syr²ε²ε² et syr² ε²ε² aeth Chr^{9,200} ... Ln καὶ εἰς c. A B 6. 7. 18. 18. 31. 36. 40. 68. 137. 180. α²ε²ε² cop syr² ε²ε² | καὶ εἰς λυστρο. cum κΑΒ 40. 61. 68. 78. 103. 137. ε²ε²ε² ... ε Ti om εἰς cum ΣΚΗΙΓ al pler cat Chr (vg peruenit autem Derben et

τήσ τις ἦν ἐκεί ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς
 πατρὸς δὲ Ἑλλήτος, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
 Ἰκονίᾳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν,
 καὶ λαβῶν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς
 τόποις ἐκείνοις ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι
 Ἕλλητ ὑπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουσαν αὐτοῖς φυλάσ-
 14, 20. 20 σαι τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέ-
 ρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Lystram) | ἦν ἐκεῖ: D ἐκεῖ ἦν | γυναικὸς aine additam cum MABCDK
 61. al forte²⁰ cat vg cop syrP arm aeth Chr ... ε (= Gb 8z) add τῆσ
 cum HLP al plu syr^{sch} sah Thphyl^a et^b | Ἰουδαίας: fu υἱάσας, 25.
 ἰουδ. χηρασ ... H om

2. ἐν λυστροῖς: 61. ἐλλυστροῖς, η ἐλυστροῖς | κενῶν (31. 40. praem ἐν)
 cum ABCDEHLP etc (et. e vg qui in *lystris* et *iconiis*; d qui *lystras* et
iconiis): NE κενῶν, item tol vg^{edd} ap Ln iconiῖ, iconiῖ

3. λαβῶν περιέτεμ. αὐτον δια τοῦσ: L om | ἐν τοῖς τοποῖς ἐκείνοις: 31.
 ἐν τῶ τοπῶ ἐκείνω, item syr^{sch} ar⁹ | ἠδεισαν: 14. 38. h^{scr} Chr ἠδε-
 σαν | ἅπαντες cum MABEHLP 61. al pler Chr^{9,200} ... Ln παντες cum
 CD 31. 40. | τὸν πατέρα αὐτου οτι etc cum DEHLP al pler syr^{str} arm
 Chr Thphyl^a ... Gb' Ln οτι ἐλλήτ ο πατήρ αἰτου ὑπῆρχεν cum MABC
 18. 15. 18. 31. 33. 34. 40. 68. 69. 105. 180. a^{scr} cat (Thphyl^b οτι ο
 πατ. αὐτ. ἐλλ. ὑπ.), item vg (*quod pater eius erat gentilis*, am fu demid
 tol - *gentilis esset*) sah cop aeth^{str} :: licet attractio quam retinimus
 satis frequens sit nec soleat mutari (cf 1 Co 16, 15 Act 9, 20. 4, 13
 etc), tamen sunt etiam exempla mutatae lectionis (ut 3, 10 κ^α); nec
 facile caussa inveniri potest cur aliena manu inlata sit attractio.
 Quae ut retineatur, suadet etiam tanta auctoritas, ipsis Syrls inter-
 pretibus aucta. Plus enim valent interpretes qui attractionem testantur
 quam qui contra stant, quippe qui a constructione Graeca pro
 libertate interpretandi discessisse credi possunt.

4. ὡς δὲ διεπορεύοντο etc: D διερχόμενοι δὲ τὰς πόλεις ἐκηρυσσον καὶ
 παρεδίδουσαν αὐτοῖς μετὰ πάσης παρηγορίας τὸν κυριον ἰη̄ χ̄ι, ἀμα
 παραδιδόντες καὶ τὰς ἐπιτολάς (² add τῶν) ἀποστόλων καὶ πρεσβυ-
 τερῶν τῶν ἐν Ἱερουσαλήμοισ. Similiter syrP^{ms}, post τὰς πόλεις
 enim pergit *praedicantes cum omni libertate dominum Iesum Christum* |
 διεπορεύοντο: η 2. 8. 18. 33. 57. 68. 95° Thphyl^a ἐπορεύοντο | παρ-
 εδίδουσαν (C -διδουσαν) cum MABCDK 13. 40. 61. 68. Thphyl^b ... ε
 παρεδίδου cum HLP al pler Bas^{eth}²⁰⁴ Chr (Thphyl^a παρεδίδου).
 Libere syr^{sch} *praedicabant et docebant eos ut servarent* | κεκριμένα:
 25. 31. 61. 100. c^{scr} κερυμμενα, syr^{sch} γεγραμμενα | καὶ πρεσβυ-
 τερῶν cum MABCD 61. al plus¹⁰ cat Bas^{eth}²⁰⁴ Thphyl^b ... ε κ. τῶν πρ.
 cum HLP al pler Chr Thphyl^a (al pane Bas om τῶν post πρεσβ.) |
 Ἱερουσαλήμ cum MABOD 13. 15. 18. 36. 40. 61. a^{scr} cat Thphyl^b ... ε
 Ἱερουσαλήμ cum HLP al pler Bas^{eth} Chr Thphyl^a

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἑσπερευόντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσειον τῶ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διήλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπειράζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· 8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 9 καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὄφθη, αὐτῇ Μακεδόν τισ ἦν ἰστώσ

5. τῇ πίστει: D om | ἐπερίσσειον: E al¹⁰ fere Chr^{9,291} cdd allq περιεσειον

6. διήλθον (Gb') cum MABCE 61. al²⁰ cat syr^{tr} sah cop arm aeth Epiph⁹⁰² Did^{tr1,2,3} Cnea²⁰ Ps-Ath^{2,10} ... ε TI διελθοντες cum HLP al longe plu Chr^{9,291} Thphyl^a et^b (vg Ps-Ath^{int1,2,500} transeuntes - vetati saul) | δε: 31. τε | φρυγίαν: 106^{ms} 177. παμφυλίαν | γαλατικῆς sine articulo cum MABCD 13. 55. 61. Caes²⁰ ... ε praem την cum HLP al pler Epiph⁹⁰² Did^{tr1} Chr^{1's-Ath} | τῶν ἁγίου πνεύματος: 4. al? vg (et. am demid, non su neo m¹⁰) arm etc Epiph⁹⁰² του πνευμ. του αγι. | λαλῆσαι: D μηδεν λαλησαι | τῶν λόγων et. Did^{tr1} Epiph⁹⁰² Ps-Ath^{int} etc: n m¹⁰ vgele syr^{sch} cop aethP² (neth²⁰ neo τον λογ. exprl) Ps-Ath^{2,10} add του θεου | ἐν τῇ ασια: Chr^{9,291} add την φρυγίαν και την γαλατικαν αφεντες (cdd² καταληποντες) εω την μισογαιον εσπειδον

7. ἐλθοντες (D⁸⁷ γενομενοι, * -ην) δε cum MABCE 13. 15. 18. 27. 40. 61. al plus²⁰ (vdr nonnulli accedere qui διήλθον non testati sunt, ut 5. 6. 7. ap Wst) cat²⁰⁴ vg syr^{tr} sah cop arm aeth (sed syr^{sch} et aeth potius καὶ ελθ.) Epiph⁹⁰² Did^{tr1,2,3} Ps-Ath^{2,10} ... ε TI om δε cum HLP al longe plu Chr^{9,291} Thphyl^a et^b | μυσίαν: L et h. l. et v. 8. μυσιαν | ἐπειράζον et. Epiph⁹⁰² Did^{tr1} Cyr^{loh} 124 eto (Ps-Ath^{2,10} ἐπειρωτα) ... D ηθελαν, item syr^{sch} | εἰς την (D om) βιθυσιαν (ACD⁸⁷ 33. 36. al βιθυσιαν, E⁸⁷ βηθυσιαν, B βιθυσιαν) c. MABCD al²⁰ fere cat Epiph⁹⁰² Did^{tr1} Cyr^{loh} Chr etc (item vg rell, sed vv vix probant; d quidem κατὰ τ. μυσίαν reddit circa mysiam) ... ε (= Gb Sz) κατὰ τ. β. cum HLP al plu Thphyl^a | πορευθῆναι cum MABE 15. 31. 33. 36. 61. 68. al cat Did^{tr1} Ps-Ath^{2,10} Thphyl^b (Cyr^{loh} απειλθην) ... ε πορευεσθαι cum CDHLP al pler Epiph⁹⁰² Chr Thphyl^a | ἵσθον cum MAB c²ne 13. 15. 31. 33. 36. 40. 61* 73. 40^{lect} cat (item 105. al² του ω) vg syr^{tr} cop arm^{edd3} aeth^{tr} Did^{tr1} Cyr^{loh} et^{alibi} Ps-Ath^{2,10} Or^{int1,4,670} Ps-Ath^{int1,2,500} etc ... arm^{edd3} Epiph⁹⁰² το ἁγιον, arm^{edd3} χριστου, c² demid κυριου ... ε (= Gb Sz) om cum HLP 61²⁴ al longe plu sah arm^{edd3} Chr Thphyl^a et^b

8. παρελθοντες (vg cum autem pertransissent, d cum transissent autem, e transeuntes autem): D διελθοντες, item syr^P arm^{edd} | κατέβησαν (d e vg descenderunt): D⁸⁷ κατητησαν | 61. τρωαδαν

9. ὄραμα (d visum - apparuit, vg visio - obtenta est): D⁸⁷ e syr^{sch} εν οραματι (e in somnia) | δια: C om | νυκτος sine articulo cum A³ (item²?) BD 40. 47. cat (ραμα δια νυκτος rescripta in A) ... ε τῆς νυκτ. c. MCKELP 61. al pler Chr :: cf ad Le 5, 5 Act 5, 19. 17, 10 | τῷ

και παρακαλῶν αὐτὸν και λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξήγγισαμεν ἐξελθῆν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντας ὅτι προσκίληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθόντες δὲ ἀπὸ Τραβῶδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκιαν, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νίαν πόλιν, 12 κατέβην εἰς Φιλίπ-

- καὶ αὐθρ. cum κωδ² 13. 31. 40. 61. 105. vg ... ε Lm αὐθρ. το
 παυλ. cum ΔΟΔ²HLF al pler cat syr² sah cop arm aesth Chr²,²⁰¹ |
 ανηρ: D syr² sah praem ωσι | μακεδων ante τω cum ΜΑΒΟΔΗ 13.
 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^b ... 163. 180. syr² arm ανηρ τω
 μακιδ. ην (syr²eh visus est vir quidam macedo, stans) ... ε ανηρ τω ην
 μακ. cum ΗLF al pler (sah ao ni homo quidam Macedo staret) Chr | ην
 hoe loeo cum ΜΑΒCΔ³ 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^b ... ε
 post ανηρ τω pon cum ΗLF al pler Chr Thphyl^a (vide ante eoa qui
 ανηρ τω μακ. ην) ... Δ² 8. 47. 95² 103. om ην (item syr²eh, vide
 ante), cop aesth om τω ην | ιστωσ: D syr² c.² add κατα προσωπον
 αυτων, item sah coram eo | και παρακαλων cum ΜΑΒCΗ 13. 61. al²⁰
 cat vg syr² ... ε Tl om και cum ΔΗLF 31. al plu cop arm Chr, item
 sah | αυτον: D om | και λεγων: d fu allachm sah cop om και
10. ωσ δε το ορ. ιδεν (om al pauc ιδεν) usque οτι etc: D διεγερθησ ουν
 διηγησαστο το οραμα ημων και ενοησαμεν οτι, item sah cum αυτων ear-
 genisat narravit nobis visionem. Statim quaeisivimus egredi in Macedo-
 niam, ostendentes eis | εζητησαμεν: κ 31² εζητησαμεν | εω μακεδ. sine
 την cum ΜΑΒCΚΕΡ 13. 25. 40. 45. 61. 68. 69. 96. 105. 106. 180. asc²
 k²⁰² Chr²,²⁰² Thphyl^a ... ε Tl εω την μακ. cum ΔDH al longe plu
 cat Chr²,²⁰² Thphyl^b | συμβιβ. cum ΜΑΒDHLF etc ... Tl συνιβιβ. cum
 CM | ημασ (n²): n² om | ο θιωσ (Gb') cum ΜΑΒCΗ 13. 15. 18. 33. 34.
 36. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 180. asc² iser cat²⁰² vg cop Thphyl^b ... ε
 Tl ο κηρωσ cum ΔΗLF al longe plu (31. post ευαγγ. αυτ. pon) syr²eh
 sah arm Irin²⁰¹ Chr²,²⁰² Thphyl^a | αυτους: Δ 13. 18. 19. 29. 33. 34.
 40. 68. 73. al²⁰² Chr² Thphyl^a et^b αυτοισ ... D τουσ εν τη μακεδονια
11. αναχθοντισ (13. -ντωσ) δε απο: D 137. syr² me τη δε επαυριον
 αναχθ. (ν² αχθ.) απο | δε cum ΜΑΒΗ 13. 31. 33. 34. 40. 61. 68. vg
 cop syr² me Chr Thphyl^b (syr²eh και αναχθ.) ... ε Lm ουν cum ΒΟΗ
 L(F non liquet) al pler cat sah syr² txt arm Irin²⁰¹ Thphyl^a | τρωαδοσ
 sine articulo cum ΜΑΒΟΔΗ 13. 31. 33. 40. 61. 73. 137. 180. asc² cat
 Chr²,²⁰² ... ε (Gb') Tl praem της cum ΗL(Fvid) al pler Thphyl^a et^b
 (Thdr²,¹⁴² huc respiciens απο μεν της τρωαδοσ εω μακεδονιαν αφε-
 κτωσ) | 61. σάμον θρακιαν | τη δε (n² δ) επιουση cum ΜΑΒΟΚΗ¹¹ 13.
 15. 18. 31. 40. 61. 105. al²⁰² cat sah cop syr² ... ε Tl τη τε cum Η
 (F non liquet) al longe plu vg arm aesth (syr²eh inde die postero) Chr
 Thphyl^a et^b; item D και τη | επιουση (vg d sequenti die, e sequenti
 die, item syr² etc): D add ημερα | στεαν πολιν cum ΜΑΒD³ ... ε Lm
 Tl νεαπολιν cum ΟD²ΗLF etc
12. κατεβην cum ΜΑΒΟΔΗ 13. 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 61. 68. 69. 10

πους, ἣτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατριβόντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν. 14 καὶ τισ γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφύρακις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἦκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Ἰησοῦ.

133. 163. 180. a^{scr} cat Thphyl^{b272}. Item et inde v^g syr^{sch} cop aeth ... ε Ti εκειθ. τε cum hr al longe plu Chr Thphyl^a ... L 137. c^{scr} sah syrP εκειθ. δε (101. εκειθ. sine copula) | πρώτη: D syr^{sch} ar^o κεφαλη | τῆς (s om) μεριδος: κστ^r arm μεις ... D 14^r 96. 105. 137. 142. c^{scr} syr^{atr} aeth^{tr} ar^o Chr^{9,302} om plane, hinc Gb^o | μακεδονιασ sine articulo cum μακε 3. 31. 40. 43. 61. 65. 68. 69. 95. 180. cat ... ε (sed Gb⁶⁰) Ti praem τῆς cum βDHLF al pler Chr | κολωνια (ε κολωνια, et. Gb Sa Matthaei) cum μαβ^oCDHLP al sat mu Thphyl^b (A 61^a al^{2scr} etc κολ-, κ κολωνια) ... Ti κολωνια cum β^{2h} 61. al fere⁶⁰ cat Chr Thphyl^a (κωλ- vide ante) | ημεν: δστ^r ημην | ημ. δε: 13. ημ. τε, cop om copulam | ταιτη τῆ cum μαβCD^oκ 61. al sat mu cat v^g ... Gb^r Ti αιτη τῆ cum β²HLP al⁴⁰ fere Chr^{9,302} Thphyl^a etb. Etiam τῆ αὐτῆ et aliter legitur.

13. τε: D 13. 33. 68. 105. 106. al^{2scr} e sah cop syrP Chr^{9,301} Thphyl^a etb δε, arm om copulam | πυλησ (Gb^r) cum μαβCD 18. 40. 61. 69. 105. a^{scr} v^g sah cop (item syr^{sch} ar^o aethPP τ. πυλησ τῆς πολεωσ) ... ε πολεωσ cum EHLF al pler syrP cop^{ms} arm aeth^{ro} Chr | ποταμον: D 96. 104. 142. l^{scr} Thphyl^a praem τον | ου: 61. om | ἐνομιζομεν (η -ζεν, σ -ζαμεν, in A ομεν rescriptum) προσευχην (AB -χη) ινας cum μαβC 18. 40. 61. cop (ubi cogitavimus quod orationes ibi fierent) aeth^{ro}; cf sah in locum ubi precabatur, arm (ubi putabant etc) ... ε Ti ἐνομιζετα προσευχη ινας c. EHLF al pler cat et Amm^{ca1302} Chr Thphyl^a etb. Similiter D εδοκει προσευχη ινας, item d e v^g videbatur (d post esse) oratio esse | συνελθουσαισ: D συνελθουσαισ ... η^r (non item^c) CE add ημν (et. ar^o aeth^{ro}), item syrP c.^o ibi

14. πολεωσ: D praem τῆς | θεου: δστ^r κυριου (sed ipse^o mutat) | ηκοιεν (κ praem ητις) cum μαβCDστ²βHF al pler d (audiebat) etc ... Gb^r ηκοισεν cum δστ^rL. 1. 4. 13. 16. 23. 25. 28. 32. 33. 34. 40. 41. 45. 56. 66^r 68. 69. 78^r 80. 133. 187. 163. al^{2scr} v^g (audivit) Chr Thphyl^b | o (o^{ed} male excidit) κυριου (sic et. κστ^r): cop^{ml} o θεου | υπο παυλου sine articulo cum βD ... ε Ln Ti υπ. του παυλ. c. μαβEHLF al omn^{vid} :: cf ad 13, 45. 16, 18 et 28. 17, 22. 19, 4. 19, 13. 19, 29 etc quibus locis παυλοσ sine articulo edendum est, quamvis pler vel mu addant. Contra valent 15, 22. 16, 17. 18, 5. 19, 21. quos ll. vide, item quod passim ubi non legitur articulus, nec invecus est aliena manu. | προσεχην τοις usq παυλου: aeth^{tr} om

15 ὡς δὲ ἔβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρειάλεσεν λέγουσα· ἐκεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν, παιδίσκη τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαγεῖναι ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαρτυρομένη. 17 ἂν κατακλουθούσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἐκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δούλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-

15. κα: (D 43. 69. ^{h^{scr}} aeth^{utr} add πασ, etiam? ead^{lat} ap Wtat) ο οἶκος αὐτῆς: ^{h^{scr}} al plus¹⁵ cat fu demid syr^{utr} sah arm Chr^{9, 296} praem αὐτῆ | τῷ κυρίῳ: ^{h^{scr}} τ. ^{h^{scr}} τ. ^{h^{scr}} ... 11. 19. 24. 78° 99. 120. ^{h^{scr}} om (al pauc transponant) | μένετε cum MABDE 13. 61. ... ε Τί μείνατε cum CHLP al pler cat Bas^{oth} 302 Chr

16. εἰς τὴν προσευχ. (et. Gb + Sz) c. MABCE 13. 18. 40. 61. 68. 103. 105. 163. 180. cat Or^{4, 200} Thryph^{1b} ... ε om τὴν cum DHLP al pler Chr^{9, 296} | πύθωνα cum MABO^d 33. 61. vg Or. Cf et. Cyr^{hr} 27ⁿ τὸ κήρυγμα λέγω καὶ τοῦ πύθωνος ἐν ὄραματι. ^{h^{scr}} τὴν ἀπιλασίαν. Item Isid^{3, 25} ἀφ' ὧν ὁ παῦλος τὸν πύθωνα - ἀπήλασε. Item Did^{cat} 200 περὶ τοῦ καλομένου πύθωνος μαρτυροῦντος πνεύματος ἔπει τις etc ... ε πύθωνος cum C^d HLP al pler cat tol (et allachm) syr^p mg^{sr} Chr Eustath²⁵⁶ (Gall⁴) Leif²⁴⁰ | ὑπαγεῖναι cum MBEK 13. 15. 33. 36. 40. 61. 103. 180. cat Or^{4, 200} ... ε Ln ἀπαγεῖναι cum ADHLP al pler Eustath Chr | παρεῖχεν: c παρεῖχτο, Eustath παρεῖχεν | αὐτῆς: ^{h^{scr}} om | μαρτυρομένη (Or Eustath Leif etc): ^{h^{scr}} praem δια τοιούτου, d per hoc

17. κατακλουθούσα cum MBE^{sr} 180. cat²⁷⁰ ... ε Ln Τί κατακλουθησασα cum AOBHLP al pler (61. 105. παρακολ.) Or^{4, 200} Eustath^{4, 260} Chr^{9, 296}; e vg Leif²⁴⁰ *subsecuta, d persecuta est - et clamabat* (et. v^o καὶ ἐκραζον sic, praesente κατακλουθούσα) | τῷ παύλῳ cum MABCK HLP al omn^{vid} Eustath etc ... v Or om τῷ | καὶ ἡμῖν: L al plus¹⁵ καὶ τῷ σιλᾷ, item 43. 73. 81. καὶ τῷ σιλᾷ καὶ ἡμῖν | ἐκραζεν et. Or Eustath etc: 1. 96. c^{scr} al pauc ἐκραξε, Leif *clamavit* | ἄνθρωπος et. Or^{4, 256} et^{int} 2, 222 Eustath etc ... d^o d^o Or^{int} 2, 222 Leif²⁴⁰ om | καταγγέλλουσιν et. Or Eustath etc (e vg Or^{int} 2, 222 *adnuntiant, Leif praedicant*) ... d *εὐαγγελίζοντες* (*-τις), d *εὐαγγελίζαντ* | ἡμῖν (et. ε^o) cum MBE^{sr} al sat mu (3^{scr}) cat vg syr^{utr} arm aeth^{pp} (Leif^{cod}?) Thdr^{2, 1605} et^{4, 302} (seded rom ἡμῖν) et³⁰⁴ ... ε (item Gb Sz) Ln ἡμῖν c. AC² (1st let) HLP 61. al fere⁴⁰ e sah cop aeth^{ro} Or Eust Chr Leif²⁴⁰ ... Or^{int} 2, 222 plane om

18. τοῦτο δε (syr Eust²⁵⁶ Or^{int} 2, 222 καὶ τοῦτο, et hoc) ... h sah om δε | διαπονηθεὶς usq τῷ πνεύματι (et. Leif²⁴⁰): d ἐπιστρέψας δε ο παυλος τῷ πνεύματι καὶ διαπονηθεὶς | παυλος sine articulo (et. Ln ed min) cum MAB ... ε Ln Τί ο παυλ. cum CDEHLP al omn^{vid} Chr

αγγέλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξέλθειν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξήλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσ-
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχασθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις νόσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρα-
τηγοὶ περιφρίξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδιζεῖν, 23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγέλλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγέλιαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἑσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς

17, 6,
21, 21

2 Co 11, 26

9, 22^a | παραγγέλλω ... c h^{act} syrP mg B^c παραγγέλω (et 61. -γέλω) | ἐν ὀνόματι cum M^{act} 40. 61. 106. 137. 180. al² ^{act} cat Kust^{act} Chr^{9, 22^a} Pⁿ-Ath^{2, 20^a} Kuther¹¹⁵⁰ ... ε ἐν τῷ ὀνομ. cum D^{act} P^{act} al pler Th^{act} Phyl^{act} et B^c | ἐξήλθειν et. Kust Chr Ps-Ath Kuther ... d ινα ἐξήλθησ, Lef²⁴⁰ ut exeat, 13. ἐξήλθε | ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ: d aeth^{co} ενθωσ ἐξήλθεν

19. ἰδόντες δε υπη της εργασιασ αυτων (Lef²⁴⁰ *videntes autem domini eius quia exiit spes reditus eorum*): d ωσ δε (d om) ἰδαν οἱ κηριοι της παιδιακησ οτι απιστηρησθαι της εργασι. αυτων ησ ειχαν δι αυτησ (d *quoniam spes et reditus eorum quoniam habebant per ipsam*) | ἰδόντες δε et. sah cop syrP arm Lef²⁴⁰ Chr^{9, 22^a} ... h syr^{act} aeth^{act} και ἰδον-
τες, Kust^{act} θεασασμενοι οιν ... λ^{act} vid d om copulam: Ita L^{act} d min | και των σιλαν (h^{act} σιλ. ut solet) cum M^{act} B^{act} H^{act} P^{act} al pler cat Eust Chr ... T^{act} om των cum CD 2. 42. 47. 57. 78. 80. 1^{act} | ειλκυσαν (c ηλκ.): κ εσφραν

20. ειπαν cum M^{act} B^{act} H^{act} 61. ... ε ειπον cum CDLP al fere omn Chr

21. καταγγελλουσιν: h 61. al² ^{act} -γελουσιν | εθη: L ηθη ... d^{act} d 15^{act} τα εθνη (*gentes*) ... tol Lef²⁴⁰ *sectam* | ημιν παραδεχισθαι: d ημασ παραδεχισθαι (sed d *nobis recipere*) | ουδε: d ουτε | οισιν (e *romanis constitutis*, vg Lef^{act} cum *simus romani*, d *romani cum simus*): d υπαρ-
χουσιν

22. και συνεπεστ. ο οχλ. (26. syr^{act} ο οχλ. πολισ, Lef²⁴⁰ *univera turba*) και αυτων: d και πολισ οχλοσ συνεπιστησαν και αυτων κραζοντες | και οἱ (D^{act}): d^{act} d τοτε οἱ | περιφριξαντες cum M^{act} B^{act} C^{act} D^{act} E^{act} H^{act} L^{act} 61. ... ε περιφρηξαντε. cum P al fere omn

23. πολλ. τε cum M^{act} C^{act} D^{act} E^{act} H^{act} P^{act} etc ... b 40. 61. e cop (non sah) πολλ. δε | παραγγελλαντες (h^{act}): h^{act} παραγγιλασ τε | κ ε^{act} δεσμοφυλακι (non item v. 27) | τηρειν: d τηρεσθαι

24. οσ (qui d o vg Lef): D^{act} o δε | λαβων (G^{act}) cum M^{act} B^{act} C^{act} D^{act} E^{act} H^{act} L^{act} 61. al² cat ... ε T^{act} εληφωσ cum H^{act} P^{act} al pler Chr; 37. λαμβανων, e accipiens | εβαλεν: A 36. ελαβεν

πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσοῦνικτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσεγγόμενοι ἤμνον τὸν θεόν· ἐπιηρωῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δεσμοί. 26 ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἠρούχθησαν δὲ παραχρήμα αἱ θύραι πάσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμωλεν ἑαυτὸν ἀναρρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Ἰαῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαντῶ κακίον· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσπέδησεν, καὶ ἔτρομος γενόμενος

24. ἠσφαλίσατο αὐτῶν cum MABC² 13. 61. (40. om αὐτῶν) ... ε αὐτῶν ἠσφαλ. cum C²D²EHLP al pler Chr^{2,200} | εἰς τὸ ξύλον (in ligno d vg, in petro Lcif, e in lignum): D εν τω ξυλω

25. κατα δε το (n om) μεσονικτιον: D κατα δε μισον της νυκτος | παυλος: D al²⁰⁰ o παυλ. | σιλας (D σιλ.): C praem o | οι δεσμοι: (D² δεσμοι): C και οι δεσμ. Cf et. Or^{1,210} ωστε επακρωσθαι αυτων και τους δεσμοιουσ

26. ηρουχθησαν cum MAE 13. 34. 61. Or^{1,414} ... Ln Ti ηνωχθησαν cum BCD 31. 33. 40. 180. cat Thphy^{1b} ... ε ανωχθησαν cum HLP al pler Chr^{2,204} | δε e. MABDE 61. al fere²⁰ cat sah cop syr^P Thphy^{1b} ... ε Ti τε cum CHLP al longo plu vg syr^{sch} arm aeth Chr Thphy^{1a} | παραχρημα: B Lcif²¹⁰ om | ανεθη cum M²ABD²EHLP etc (al¹² ανεθη), e vg Lcif soluta sunt ... n²D² ανελυθη (d resoluta sunt), item al pauc ανελυθησαν; διελυθησαν, ελυθη, ανωχθη

27. εξυπνος δε ... D syr^{sch} aeth και εξυπν. | δεσμοφυλαξ: n -λας | ανεωγμενος: o vgl¹⁰ (non am fu demid tol) Chr^{2,126} (non item^{2,204}) post τασ θυρας pon | σπασαμενος: D² praem και | μαχαιραν sine articulo cum MAEHLF 61²² al fere om cat Chr²et³ ... Ln την μαχαρ. e. BCD¹ 61² (: cf ad Mc 14, 47) | ημελλ. cum MABCKLP 40. 61. al pauc ... ε μελλ. cum DH al pler cat Chr; 68 Thphy^{1b} ηθειεν | αυτον: 31. 17lect αυτον | αναρειν (C²): C² 34. 40. ανελεν | εκπεφευγας: A -φυγεναι

28. φωνη μεγαλη cum MCD²EHLP 61. al pler cat vgl¹⁰ demid syr^{sch} etP arm Lcif²¹⁰ Chr^{2,204} et^{2,126} ... Lned min Ti μεγαλ. φων. cum AB d am fu tol sah cop :: utrumque alibi, ut μεγ. φω. 14, 10. μεγ. τη φω. 26, 24; φω. μεγ. 7, 60. Etiam 8, 7 φων. μεγ. legendum est contra ε μεγ. φω. Praeterea B 40. 180. cat²¹² vg cop (sah Paulus autem vocabat magna voce) syr^{sch} Lcif φω. με. (με. φω.) post παυλ. (o παυλ.) pon | παυλος sine articulo cum M²o² 13. Thphy^{1a} ... ε Ln Ti o παυλ. cum ΔC²D²EHLP al pler Chr Thphy^{1a} | πραξῃς: B ποιησῃς | σεαντω: 61. σεαντον | κακον: D² τὸ κακον

29. αιτησας δε φωτα (et. Lcif²¹⁰): D φωτα δε ιτησας | γενομενος: C²

προσέπεσον τῇ *Ἡαύλῳ* καὶ τῷ *Σίλῳ*, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· *κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πιστεύσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἄπαντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρῆιθκεν*

DE⁷ 40. 98^{ms} 137. c^{ae}r k^{ae}r^s Chr^{9,304} et^{2,106} et^{alibi} *υπαρχων* | *προσπεισιν*: D* d vg sah cop syr^p e. ob. Leif²⁴⁰ add *προς τους ποδας* | *και τω σιλα* cum MAC²EHLP 61. al omn^{vid} cat Chr ... Ln Ti om τω cum BC²D :: similiter 16, 19 CD *και σιλα* et 17, 4 B *και σιλα*, quorum neutrum recepitimus

30. *προαγαγω* cum κ^{ae}ΛBCEHLP etc; item κ^a 177^a *προαγω*, D vero *προηγαγω* ... 25. 61. 68. 106^a al aliq Thphyl^a *προαγαγων* (c^{ae}d male typis exscriptum) | *εξω*: D add *τοις λοκποις ασφαλισμενος* και (DK² om και), d *ceteros custodiuit et*, item syr^p c.^o (*praecessit et quum* etc) *et reliquos astrinxisset tuto, appropinquavit et* | εφη: 15. 18. 38. 180. cat *ελεπ* ... D *ελεπ αυτοισ*, item sah cop syr^{ach} aeth

31. *ειπαν* cum κ^{ae}BC²VD²DE 61. ... ε *ειπον* cum HLP al pler cat | *επι*: E 12^{lect} ε^{ss} | *ησαν* sine additam cum κ^{ae}B 2. 13. 30. 61. 100. vg cop Leif²⁴⁰ (ibidem bis habet, altero loco *crede in deum Iesum*, altero *crede in dominum nostrum Iesum*. Videtur illud confusis DM i. e. *deum* et DMN i. e. *dominum* deberi.) ... ε add *χριστον* cum CDEHLP al pler cat syr^{ut} sah arm aeth Chr^{9,306} et^{2,106} Thdr^{5,120} | *σωθησῃ*: κ c^{ae}r^s *σωθησει* (κ -σι) | ο οικος: E al¹⁵ arm aeth praem πασ

32. τῶν (D om) *κυριου* cum κ^{ae}ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{ut} sah cop arm Leif²⁴⁰ Chr^{9,305} ... κ^a B *του θεου* :: at saepius pro *λογ. τ. κυριου* multi tentes graves *λογ. τ. θεου* substituere, cf ad 8, 25. 13. 44. 13. 48. 19, 20. Contra *λογ. τ. θεου* non solet fluctuare, ut 4, 31. 6, 2. 8, 14. 11, 1. 13, 7. Fluctuat tamen 6, 7. 12, 24. 13, 5 discedentibus DE, B, DE⁷ cum paucis alia. | *συν* (κ 61. *συν*) *πασιν* cum κ^{ae}BCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 180. cat vg Leif²⁴⁰ ... ε και πασ cum EHLF al pler syr^{ut} sah cop arm aeth Chr

33. *εν*: 13. om (item Leif²⁴⁰ *ipra hora*) | *ελουσεν* (*lauit e* vg Leif²⁴⁰): DE⁷ d *ελουσεν* (*soluit*) | *εβαπτισθη* αὐτος (et. Leif): D αὐτος *εβαπτ.* | ος αὐτου: A ος οικος αὐτου, 31. 17^{lect} ος (31. om) *μου* αὐτου, Thphyl^b ος μετ αὐτου, 40. ο οικος αὐτου | *απαρτισ* cum κ^{ae}B 40. c^{ae}r ... ε Ln Ti *παρτισ* cum ACDEHLP al pler Chr

34. *αναγαγων* τε: DE⁷ και α. τε ... c 13. 15. 18. 33. 36. 40. cat cop syr^p αναγ. δε | *εισ* τ. οικον sine additam cum BCP 36. 40. 61. 100. 105. 137. 180. c^{ae}r 13^{lect} 14^{lect} 17^{lect} cat Leif²⁴⁰ Chr^{9,305} ... ε Ln ed min add αὐτου cum κ^{ae}DEHL al pler vg rell (interpretas dabant *domum suam*, etiamsi αὐτου non additum esset) Thphyl^a et^b | *παρῆιθκεν*: DE⁷ praem και (d et *perduxit* eos in *domum suam* et *posuit*

τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ. 35 Ἡμέ-
 ρασ δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγον-
 τεσ' ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλαν δὲ ὁ δεσμο-
 φύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν
 160 2, 18 οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν σὺν ἐξελεύθετος πορεύεσθε ἐν
 εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δεῖραντες ἡμᾶς δημο-
 σία ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἐβάλαν εἰς
 φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλεύθ-
 οντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλαν τε τοῖς στρατηγοῖς
 οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι

mensam) ... κ vg sah cop syrc^{ch} arm add αυτοισ | ἠγαλλιάσατο cum
 κΑΒC²εΓΗL 61. al plu cat vg cop arm aeth Leif²⁴⁰ (laetatus est)
 Thphyl^b ... Gb'' Ti ἠγαλλιάτο cum ·C²vid^{DP} al plus⁴⁰ e syrc^{ut} sah
 Chr Thphyl^a | πανοικεῖ cum κΑΒ²C 13. 180. (nec Wist nec Gb adten-
 derunt); 17^{lect} πανοικεῖ ... ε Ln πανοικεῖ cum n²HLF al pler ... κ om
 ... D συν τῷ οικῷ αὐτοῦ. Reddunt vg cum omni domo sua, Lcf cum
 univ^{er}sa domo sua, d cum tota domu sua. | πεπ. τῷ θεῷ: Dε' πεπ. επ.
 τον θεον ... 32. 33. 34. 68. 96. 142. 12^{lect} 17^{lect} d (credens in domino)
 sah πεπ. τῷ κυριῷ

35. γενομένης: κ γενομ. | ἀπέστειλαν οἱ στρατηγ. τους: D syrp² μες σιν-
 ηλθον οἰσ (sic D) στρατηγοῖ. επι το αυτο εισ την αγοραν και αναμνη-
 σθιςτις τον ειςμον τον γιγοντα εφοβηθησαν και απεστειλαν τους |
 ληγοντις: D 68. ληγοντας (d ut et. e vg dicentes, quod utrique lectioui
 respondet) | κεινωισ: D 137. syrp² μες add οἰσ εχθις παριλαβις
36. ἀπήγγειλ. δι ο δισμοφ.: D και εισελθων ο δισμοφοιλ. απηγγ. Item
 syr ar^o et cum αυδισισει: οικησ carceris ingressus dixit | δε: εΓ² sah
 aeth τε | τ. λογ. τουτους cum κΑΒΗL 13. 31. 40. 61. al pler cat d vg
 sah cop (syrc^{ch} hmo ἱρσικ [sermonem] syrp Chr^{9,205} (sed vide post)
 ... Ln om τουτους cum ΒΟDε² 15. 18. 36. 76. 180. ε^{scr} arm^{vid} Chr
 edd² (ε^{scr}od¹ τον λογον προς αυτους, aeth^{ro} om τ. λο. τουτ.) :: poterat
 τουτους hoc nexu minus aptum videri | απεσταλκαν cum κΑΒ ... C
 61. Thphyl^b απεστειλαν ... ε απισταλκασιν cum DEHLF al pler cat
 Chr | εν ειρηνη: κ εισ ειρηνην ... D om
37. εφη: 61. om | προς αυτους: κ om | δειραντες (al²⁰ fere θηραντ.):
 D prae² ανακειουσ | εβαλαν cum BD ... ε εβαλον cum κΑΒΗL 1F al
 omn^{vid} | γαρ: 13. om | αλλα: L 31. 100. 104. al pauc Thphyl^b αλλ |
 ελθοντες αυτοι ημασ: κ αυτοι ημασ ελθοντις ... η al plus³⁰ om ημασ
38. ἀπήγγειλαν (Gb') cum κΑΒDE 61. al plus²⁵ cat Thphyl^b ... ε απηγγ.
 cum HLF al plu Chr^{9,205} Thphyl^a | τε cum κεΓ² syrc^{ch} aeth^{utr} ... ε Ln
 Ti δε cum ΑΒDHLF al omn^{vid} vg arm Chr^{9,205} ... sah cop syrp om |
 τοις (Dε² αυτοις: sic) στρατ. οἰ ραβδουχοι: κ 69. 96. ε^{scr} οἰ κρηδ.
 τοις στρατ. | ταυτα: D add τα ρηθιεντα προς τοις στρατηγους.
 Similiter (sed προς αυτους pro πρ. τους στρατ.) syrc^{ch} ar^o | εφοβηθ.

Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγα-
γόντες ἡρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. 40 ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Ἀνδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν. 10, 14

XVII.

1 Διοδύσαρτες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον

de cum MAB 15. 18. 31. 40. 61. 69. al fere¹⁰ cat cop ... ε καὶ φοβθ.
cum KHLF al longe plu vg (timueruntque) sah syr^{act} aeth Chr | φοβθ.
de ακοισ. οτι ρω. εισιν: D οἱ δε ακουσαρτισ οτι ρω. εισ. φοβηθ.
Similiter syr^{scb} transpon.

39. καὶ ἐλθόντες (137. syr c.^o add εισ την φυλακην): D καὶ παραγινο-
μενοι μετα φίλων πολλων εισ την φυλακην | παρεκαλεσαν αυτοισ
usque της πολεις: D παρεκαλεσαν αυτοισ εξελθειν ειποντις ηγνο-
ησαμεν τα καθ υμας οτι εισαι ανδρες δικαιοι και εξαγαγοντις παρ-
εκαλεσαν αυτοισ λεγοντις εκ της πολεις ταυτης εξελθατε μηποτε
παλιν σιντραφωσιν ημειν επικραζοντις καθ υμων. Similiter syrP
infert c.^o εξελθειν ειποντις usque δικαιοι, post quam vocem pergitur
εκ της πολεις ταυτης usque καθ υμων. iam vero absque asterisco
sequitur και εξαγαγοντις usque της πολεις. White putavit verba
και εξαγαγ. παρεκαλεσαν αυτ. λεγοντις in vitis codicibus inserenda
esse. Vix recte, ut mihi videtur, quum verba και εξαγαγ. etc absque
asterisco subsequantur. Similiter etiam 137. locum habet. Hic enim
Scholzio teste sic: παρεκαλεσαν αυτοισ εξελθειν ειποντις· ηγνοησα-
μεν τα καθ υμας, οτι ειστε ανδρες δικαιοι· και εκ ταυτης της πο-
λεις εξελθετε, μηπως πιστραφωσι παλιν οι επικραζοντις καθ υμων. |
ηρωτων: A Thryl^b ηρωτοιη, K syr^{scb} ηρωτησαν | απελθειν cum MAB
13. 15. 18. 36. 40. 61. 65. 68. 69. 105. 133. 180. cat arm ... ε εξελ-
θειν cum EHLF al pler vg (e vg epise) Chr | απο τ. πολ. cum MAB 13.
15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. cat ... E εκ τ. πολ., item
vg^{cl} fu demid de urbe (ut e de civitate) ... ε της πολεις cum HLF al
pler Chr, item am tol urdem

40. απο της φυλακ. cum M^b 38. 40. 68. 69. 105. aser h^{scr} Thryl^b ... ε
εκ τ. φυλ. cum ABENLF al pler cat³⁷⁹ Chr^{9,205} Thryl^a | εισηλθον ...
D e ηλθον | προς cum MABDEHLF 61. al plus⁹⁰ Chr Thryl^a εἰθ ... ε
(= Gb Sz) εισ cum minusc ut vdr pauc | ιδοντ. παρεκαλ. τους αδελφ.
cum MAB 13. 40. 61. cop ... ε Tl ιδοντ. τους αδελφους παρεκαλ.
αυτοισ cum KHLF al pler cat vg sah syr^{act} arm aeth Chr ... D ιδοντ.
τους αδελφους διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοισ παρακαλεσαν-
τις (D⁹ παρακαλεσαν τι) αυτοισ (d narraverunt quanta fecit dominus
cum eis exhorti sunt eos sic) | εξηλθαν cum MD ... ε Ln Tl εξηλθον
cum ABENLF al omn^{vid} Chr

XVII. 1. διοδυσαρτες (vg cum autem perambulassent etc, d cum ambu-
lassent autem amphipolim): K διελθοντες (e transseuntis) | αμφιπολιν
(M⁹): M⁹ πολιν | την απολλωνιαν cum MABE 13. 32. 40. 61. 68. 105.

εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγή τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
 1c 24, 25 • διαλέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμε-
 ο, 26 • ρος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίεσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλλᾳ, τῶν τε σεβυμένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ-

180. a^{ser} cat²⁷⁰ Thphyl^a com Thphyl^b (sed e την απολλων. και την αμφιπ.) ... ε Ti om την c. (D vide post) HLP al pler Chr^{9,310} Thphyl^a int | και την απολλων. ηλθον: D και (D⁸⁷² om) κατηλθον (D⁸⁷² add και) εἰς απολλωνίδα (d apolloniā) καιειθιεν | θεσσαλονικην: D 104. praem την | συναγωγή cum MABD 13. 40. 61. 180. 12^{lect} cat sah cop arm ... ε Ti η συναγωγ. cum EHLP al pler arm^{cod 1} Chr Thphyl^a eib
2. κατὰ δε: D² d syr^{sch} aeth^{utr} και κατα (D⁸⁷² κατα sine copula) | τῷ παύλῳ: D e vg arm o paulos (Item syr^{sch} aeth ingressus est Paulus ut solebat) | εσηλθον: 61. εσηλθον | και επι: D sah om και | διελξατο cum MAB 13. 61. 103. syr^{utr} cop ... Gb' διελχθη cum D⁸⁷² 15. 18. 19^{**} 36. 40. 12^{lect} c^{ser} (137. 180. διηλεχθη) cat Chr^{9,312} com ... ε Ti διελγετο cum HLP al pler e vg sah arm aeth Chr^{9,310} et³¹⁰ com | απο: D εκ (d e vg de scripturis). Ceterum απο των γραφων cum δελ. (pariter ac nos) coniungunt, in quibus perspicuum est, DLP Chr^{com}; nec aliter ut vdir al pler et interpretes
3. παρατιθέμενος: 4. 16. 23. al¹⁰ sah add αυτοις | τον χρι: D^o om τον ... 31. 40. 104. 180. syr^{sch} arm Thphyl^b post εδει pon | χρι ω cum AD 61. Item am su demid tol sah syr^p arm^{ed} aeth Chr^{9,310} ... ε Ti o χρι ω c. HLP al pler Thphyl^{utr}; item B o χρι o ω ... κ 38. (113?) vgele syr^{sch} cop arm^{edd} ω χρι, item B 32. 177. 180. al³ a^{ser} al pauc cat Chr^{9,311} ω o χρι, al pauc o ω χρι | καταγγελλω: 61. k^{ser} -γέλω (certe 61. hoc accentu)
4. ἐπίεσθησαν: B 13. 38. 40. 106. 137. c^{ser} ἐπιστισαν (e vg crediderunt; d quidam ea eis persuasum est), 4. εβαπτισθησαν | τῷ σίλλᾳ (B om τῷ) ετο: D τῷ σίλλᾳ (d sillac) τη διδαχη πολλοι των σεβυμενων | των τε: B 61. των δε | ελλήνων cum MBEHLP al pler syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,311} 312 ... Ln και ελλήνων cum AD 13. 40. 61. vg (de colentibus gentilibusque) cop ... 15. 27. 29. 36. 180. Thphyl^a om | πληθ. πολυ cum MABDE 13. 31. 61. al¹⁵ cat vg arm Chr^{9,311} Thphyl^b ... ε πολυ πληθ. cum HLP al plu Chr^{9,312} Thphyl^a | γυναικων τε: D και γυναικισ (porgit των πρωτων), item vg et mulieres nobiles, e mulieres quoque principales | B^o οιχ ολιγαι
5. ζηλωσαντες δε οι ιουδαι. και προσλαβ. cum MABE (vide post) 13. 15. 18. 25. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. 66. 81. 96. 105. cat (om οι) vg syr^{utr} sah (oi δε ιουδ. ζηλωσ.) cop arm aeth^{pp} et (omisso οι. ιουδ.)^{ro}

λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας ποιηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορήβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· ὁ μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσχρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχους, βωῶντες ὅτι οἱ τῆρ οἰκονομήτην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσις, ἡ οὖς ὑποδεδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογματῶν Καίσαρος πράσσουνσιν, βασιλεῦ ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχους ἀκούοντας ταῦτα, Lc 23, 2

... ς (= Gb Sz) ζηλωσαντες δε οι απειθουντες (68. Thphyl^b -θησαντες) ιουδαι. και προσλαβ. cum minus vix mu (137. c^{scr} οι απειθ.) post προσλ. pon, 81. al pauc οι ιουδ. οι απειθ., 81. om και προσλ.) Chr^{9,211} cat Thphyl^b ... Sz Ti προσλαβόμενοι δε οι ιουδαι. οι (1. Thphyl^a om) απειθουντες (al οι απειθ. ιουδ.) cum hlf al plus⁶⁰ Thphyl^a (item Chr^{9,212} com προσλαβ. δε τινας των αγορ. οι απειθ. ιουδ.). Endom Gb expulsis οι απειθουντ. cum 142. (sed respexit et. codices quos ipsi sequuti sumus) ... D οι δε απειθουντες ιουδαιοι συναστραψαντες (sed d aduersis vero iudaeis convertentes quosdam viros) | των αγοραιων: D arm post τινας ανδρ. pon | τινας ανδρας cum m h lf al pler Chr^{9,211} cat (vide supra Chr^{com}) Thphyl^a ... Lu Ti ανδρ. τινας c. ABE 13. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 180. al^{2scr} vg Thphyl^b | και οχλοποιησαντες: E praem απειθισαντες ... D om | εθορβουν: D -βοισαν | την πολιν: 27. 29. 69. 105. 106. a^{scr} add και αυτων | και επισταντες cum MABDE al²⁰ cat Thphyl^b ... ς Ti επισταντ. τε cum hlf al longe plu Chr^{9,211} | ιασονος cum m h lf etc ... ADE al plus²⁰ cat Thphyl^b ιασωνος. Vide et. ad vv. 6 et 9 | αυτους: A^o αυτος, ut vdr | προαγαγειν cum MAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 69. 80. 180. al^{2scr} al aliq cat (Chr^{9,211} inter προαγαγ. et αγαγ. fluct lectio), item d e vg producere ... EEF 29. 68. 137. c^{scr} προσαγαγειν, L 11. αγαγαγ., DE 104. εξαγαγειν, item^{vid} sah cop aethPP ... ς Ti αγαγειν cum HF al plu Thphyl^{int}

6. εσχρον (A^o 11. εσφον) cum M^oABHFLP 13. 31. 61. al pler cat Thphyl^{int}, item vg traherant ... DE 45. 99. 104. 105. 137. al^{2scr} Chr^{9,211} εσφραν (d e traherant) :: cf ad 14, 19 | ιασονα (E al mu cat Thphyl^b ιασωνα, D^a ιασωναν sed a priore suprascripto, D^a ιασωνα) sine articulo cum MABD 13. 61. 137. ... ς Ti τον ια. cum hlf al pler cat Chr | τινας (D^o τινος): E Bedetra¹⁴⁶ ex Gr add αλλουσι | D πολιταρχας (non item MABEHFLP etc) | βοωντες (A^o βlect -ρασ): D add και λιγοντες | ουτοι. et. Eusp¹⁹² etc: D^a d toll add εισιν

7. πρασσουνσιν (-ων BDEHFLP etc; M^a -σι) cum MABDEHFLP al plu^{vid} Chr^{9,211} Thphyl^a ... ς πραττοισι cum 81. al vix mu Thphyl^b | ετερον λιγοντες ειναι cum MAB 13. 38. 40. 45. 61. 68. 69. 73. 105. 113. 180. al^{2scr} cat vg arm syrp Chr^{9,211} ... ς Ti λιγοντες ετερον ειναι cum DE LF al plu syrach sah cop Chr^{9,212}. Item E λεγ. εν. ετερ.

8. εταραξαν δε: D και εταραζειν (sed d concipiaserunt) | τον οχλον (E την

9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέ-
λυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βίβριαν, ὅτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συν-
αγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίκη, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προ-
θυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί-
δων γυναικῶν τῶν ἐνσημίωνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βερούϊα

πολιν) και τους πολιτευτας et. Petralex canon¹³ (Gall^{4,104}) ... ὁ τοῖς
πολιταρχ. και τον οχλον, item syr^{sch} (*urbani autem sunt principes civi-
tatis et univertus populi*) | αποκριντας: D² ακουσατες, D² ακου-
σαντα

9. ιασονος: DK al mu cat Thphyl^b ιασωσος. Cf ad vv. 5 et 6.

10. εὐθως δι. νυκτος: A om, 61. om δια νυκτ. | δια νυκτος cum mhp
13 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. a^{scr} cat Petralex cau¹² Thphyl^b
... ε δι. της νυκτ. cum khlr al pler Chr^{9,311} Thphyl^a :: cf ad 16, 9 |
εξεπεμψαν (h. l. et. Petralex): η ante δια νυκτ. pou | τον τε (61^a δε)
et. Petralex; D 3. 32. 43. 57. 95^a om τε, nec expri (praeter morem)
sah arm | βερούϊαν: 43. 99. 104. 105. 106. 113. 137. al² πτε¹ al¹ scr (al
ut¹id mu) cat Petralex (ap Gall) Thphyl^a βερρούϊαν | απησαν (d
ibant): η εισησαν, item εισησαν¹ vg (item alii ut sah syr^{sch}). P'o-
suimus post των ιουδαιων cum MABD 13. 61. etc Thphyl^b, item vg ...
Ti ante των ιουδ. cum khlr al plu (ita⁹ ap Matth et⁹ ap Seri) Chr^{9,311}
Thphyl^a

11. ευγενεστεροι: (31. o^{scr} praem ai): D² ευγενεις | εν Θεσσαλονικη: D
εν τη θεσσ. | τον λογον: η add του θεου | μετα πασης προθυμιας:
E² μετα παρημιας | καθ ημεραν cum MABD 13. 15. 18. 25. 27. 33.
34. 36. 38. 40. 61. 68. 69. 93. 105. 113. 137. al²scr cat Chr^{9,311} (ex
edd⁹) ... ε Ti το καθ ημ. cum BHLF al plu Chr^{9,311} et¹ed Thphyl^{ut} |
εχοι (3. 100. εχοιεν): D² η al¹⁵ Thphyl^a εχει | ταυτα (31. ταυθ⁹) ου-
τως (η al οιω): 137. syrP o.* add καθως πανλος απαγγελει (syrP
εωαγγελικαίς)

12. πολλοι: D² τινες | οιν: η 99. a^{scr} Thphyl^a om | ε αιτων: D² om
εξ | επιστεισαν: D 137. add τινες δε ηπιστησαν | ελληνιδων (61.
ελληνων, d^{scr} ελληνων) γυναικων usque ολιγοι (syr^{sch} ex Graecis viri
multis et mulieres celebres): D² d ελληνων (d grecorum, D² ελληνιδων)
και των ενσημ. ανδρα και γυναικας ικανοι επιστεισαν

13. απο της θεσσαλ. (η θεσαλ., item ante): DK 105. om της | βερούϊα:
ruisus ut v. 10. al mu (7 ap Seri) cat¹⁰³ Thphyl^a βερρούϊα | οτι και εν
usque ηλθον: D οτι (a add ο) λογος (a² add ο) θεου κατηγγ. εισ βε-
ρούϊαν και (D² om) επιστεισαν και η: θον εισ αιτην (D² om ε.

κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον καὶ κεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς ^{15, 5} αὐτόν, ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον

αιτ.) | κατηγγέλη: 61. al mu (4 ap Serl) -ελλη, Chr -εληθ | και τα-
ρασσοντες (D^{57*} τασσοντες) cum MABD 4^{ms} 13. 15. 18. 31. 40. 61.
69. 105. 137. 180. al fere¹⁵ cat vg syr^{tr} sah cop arm ... ε Ti om
cum BHLF al plu aeth^{tr} Chr^{9,312} | τους οχλους (vg *multitudinem*): π
cum Praeterea D syr^{ch} ar^o add ου διελμπαρον

14. ευθεως δε τότε (15. 18. 36. 40. 99. 137. c^{scr} cat sah syr^p aeth om)
τον (15. 18. 36. c^{scr} cat τον τε) παυλον: D τον μεν οιν (d *statimque*)
παυλον, vg *statimque tunc Paulum*, syr^{ch} et Paulum | εξαπιστ. ος
αδελφοι: D ος αδ. εξαπ. | πορευεσθαι: D απελθειν | εως cum MABE
13. 25. 27. 40. 61. 66^{9*} 81. 105. vg (e vg *usque ad*) syr^{ch} cop ... ε
Ti ωσ c. HLF al plu cat syr^p arm Chr^{9,312} ... D (sed d *ad mare uentus*)
al¹⁰ sah aeth om | υπεμειναν cum MB 8. (13 ap 8z) 25. 61. 69. 105.
133. a^{scr} e^{scr} (15. 18. υπεμεινον), item κ (13^{tr}es) απμειναν, 31. 33.
68. Thdr^{t,5} Thphyl^b επμειναν. Item *remanserunt* vg cop ... Ln Ti
υπεμεινον cum AD 27. 137. c^{scr} (40. επμεινε) sah syr^{ch} ... ε υπε-
μεινον cum HLF al longe plu cat Chr^{9,312} Thphyl^a | τε cum MABK 13.
15. 18. 25. 31. 33. 34. 61. 68. c^{scr} cat syr^{tr} aeth Thphyl^b ... ε δε
cum BHLF al longe plu vg sah cop arm Chr^{9,312} Thdr^{t,5} Thphyl^a | ο
τε: D 33. om τε | εκει: π pon ante ο τε σιλ.

15. καθιστανοντες cum AB 25., item κ⁹ καθισπαντες (καθισ exit ver-
sus), D καταστανοντες, 61. αποκαθιστανοντες ... ε καθιστωντες
cum κ⁹D⁹BHLF al pler (15. 18. 36. 180. cat αποκαθιστωντ.) Chr^{9,312} |
ηγαγον sine αυτον cum MABD 13. 14^{*} 25. 27. 29. 30. 31. 33. 34. 61.
68. 137. c^{scr} (item 69. 105. a^{scr} qui ηλθον pro ηγαγ.) fu tol Thphyl^b
... ε (sed Gb⁰⁰) add αυτον cum BHLF al pler cat vg syr^{tr} sah cop
arm Chr | αθηνων: π praem των | και λαβοντες: D παηληθεν δε την
θεσσαλιαν· εκλυθη γαρ εω αυτους κηρυξαι τον λογον· λαβοντες
δε (d ut *accersissent*) | εντολην: εστ syr^{ch} ar^o επιστολην ... D add
παρα παυλου, item κ vg syr^{ch} ar^o arm¹⁵⁰ add απ αυτου | και τον
τιμοθ. cum MBK 13. 61. 95. 180. c^{scr} et al¹⁰ (Wtat praeterit) cat
Chr^{9,312} ... ε Ln Ti om τον cum ABHLF al pler Chr^{9,312} | ινα ωσ τα-
χιστα: D οπως εν ταχει | εξηεσαν: L 13. Thphyl^b εξηεσαν

16. αυτουσ (κ⁹): κ⁹ D⁹ 96. d αυτου, item syr^{ch} ar^o ipse autem Paulus
quam *expectaret Athenis* | του παυλου (κ⁹): κ⁹ om. Ceterum d sic:
expectante eo paulum | παρωξυνετο το: D⁹ om το | θεωρουντος (Gb⁹)

οὐσαν τὴν πόλιν. 17 διαλέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοικῶν φιλοσόφων συνίβαλλον αὐτῶ, καὶ τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελέως εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄμιον πάγον ἤγαγον, λέγοντες·
 Mc 1, 27 δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχῆ;

cum MAHK 13. 15. 18. 40. 61. 68. 69. 73. 98. 137. 180. a^{scr} k^{scr} al plus¹⁰ cat Thphyl^b ... ε̅ θεωροῦντε cum D^{HLF} al plu Chr^{9, 317} Thphyl^a

17. καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ: D 137. sah syrP^{ms} καὶ τοῖς ἐν τ. αγ. | παρατυγχάνοντας: D παρατιχοντας

18. τινὲς δὲ καὶ cum MA^BD^{HLF} 61. al plus⁶⁰ syr^{sch} ar⁶ Chr^{9, 318} ... ε̅ (= Gb +, item = Sz ut vdr) om καὶ cum κ al sat mu vg sah cop syrP arm aeth Thphyl¹¹⁷ | ἐπικουρίων cum MA^B 125. 61. c^{scr} k^{scr} (al^{vid}) ... ε̅ Ln Ti ἐπικουρίων cum H²HLF al pler | στοίκων cum MA^D K^{HLF}vid 2. 13. 25. 27. 30. 35. 68. al⁹ math al⁴scr (et^{vid} al mu) cat²⁶⁴ Thphyl³, item sah cop ... ε̅ στοικῶν cum B 1. 31. 61. al plu Chr Thphyl^a. Praeterea ε̅ praein των cum D^{HLF} al longe plu Chr: omisimus cum MAHK 13. 40. 61. 68. 69. 99. 103. 105. 180. al⁶scr (al^{vid}) cat | συνίβαλλον (ita et. dgr²): 106^{ms} προσεβαλλον ... dgr² συναλαβον, L 27. 31. 38. 68. 103. 126. 137. al plus¹⁵ (in his 7 ap Scri) cat Chr^{9, 318} Thphyl^a συνιβαλον, 177. προσεβαλον | θελοι (Cyrca¹²⁸⁴ ε̅ θελοι): D⁴ 4. 68. Thphyl^b θελη ... 13. 40. 45. c^{scr} Thdr^{3, 172} θελει | καταγγελέως cum A²BD^{HLF} etc ... MA^{corrigis} καταγγελλεωσ | οτι τον εν̅ καὶ τ. αραστ. (14. 27. 29. 68. 69. 105. 106. a^{scr} syr^{sch} ar⁶ cop aethPP add αυτοι, sah add νεκρω, 177. pon την αραστ. και αυτε τον εν̅) ευηγγελιζετο: D om, hine Gb⁹ | ευηγγελιζετο sine αυτοισ cum M² BLF 4² 15. 18. 68. 177. 180. al fere³⁰ (6 ap Scri) sah syrP arm Chr ... ε̅ praein αυτοισ cum minusc vix inu cat, item Ln add αυτοισ cum K^{AEH} 1. 13. 31. 61. al plus³⁰ vg syr^{sch} cop Thphyl¹¹⁷

19. ἐπιλαβόμενοι usque ἤγαγον λεγοντες: D 137. syrP (sed usque τινασ c.⁹) μετα δε ημερας τινασ ἐπιλαβόμενοι αυτοι ἤγαγον αυτοι ἐπὶ τον (n² om, 137?) ap. παγον πινθανομενοι και λεγοντις | ἐπιλαβ. τε cum MA^BHLF al pler vg syr^{sch} arm aeth Chr^{9, 318} ... B 13. 15. 18. 61. cat sah cop επ. δε | αριον c. MA^{DE} (L αγμων) al aliq, item sah cop ... ε̅ Ln Ti αριων cum B^{HP} al longe plu. Ex Latinis d e Arium ragum, am fu Arioragum, vg Arooragum. | ηγαγον: A ηγον, e trahedani (contra vg duxerunt, d adduxerunt) | δυναμιθα: 96²² 106. al⁴scr demid tol om δυναμ. | αυτη η cum MA^BHLF etc ... Ln om η cum BD | υπο: D² teste Wlat απο, teste Scri διδ | λαλουμένη: K 61. λεγομένη, D καταγγελλομένη (d vero que est novitas haec a te narratio doctrinae)

20 ξενίζοντα γάρ τινα εισφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμῃθα σὺν γράναι τινα θελεῖ ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠνυκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεῖς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγον ἐρη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δευσιδαιμονεστέρως ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,

20. εισφέρεις (κ^ο -φέρει): D φερεις (d adferens) ... DE praem (κ) vel add (D) ρηματα. Item syr^u sah cop. | βουλόμῃθα: 61. βουλόμ. | τινα θελεῖ cum MAB 18. 25. 36. 40. 61. 106. 180. (13. τινα θελη, 69. κ^ο τινα θελοῖ) cat. Cf et. vg quidnam velint haec esse, d quid nunc vidi vellint haec esse, o quid velint esse; sah et cop quas haec sint (sint haec), syr^u quoniam (sermone) hi sint (velint esse), aeth quoniam sit ... ε Ti τὸ αὐ θελοῖ c. DEHL al pler (P al pau: θελεῖ, 4. 68. Thphyl^b θελη) Chr | ταῦτα (137. c^o ante θελ., cat post εἶναι pon): E om

21. ἐπιδημοῦντες: DE^r sah add εἰς αὐτοὺς | ἠνυκαίρουν cum MABDK 13. 32. 40. 61. 68. 96. 104. 137. c^o (al^{id}, non enim satis adtenderunt conlatores) Thphyl^b ... ε ἠνυκαίρουν cum HLP 1. 31. al pler Bas^{1,176} Chr^{o,816} Thphyl^a | ἠ ἀκούειν cum MABD 25. 44. vg sah syrP arm ... ε καὶ ακου. cum EHLF 1. 13. 31. 61. al pler cat syr^{sch} cop aeth Bas Chr | ακου. τὸ cum MAB 25., item vg omisso τὸ post λέγειν. Similiter syr^u; item sah (si reddis ad verbum) ε μὴ τὸ λέγειν ἠ ἀκούειν ρημα καινότερ. (similiter cop) ... ε Ti om τὸ cum DEHLF al pler cat²⁵⁶ arm Bas Chr

22. παῦλος sine articulo cum MAB Thphyl^a ... ε Ti ο παύλ. cum DEHLF al om^{vid} Chr^{o,816} Thphyl^b | ἐν μέσῳ cum MBDHLP etc ... AE ἐμῆσῳ | αρίου cum MADE ... ε Lu Ti αρίου cum BHLF al certe pler. Cf ad v. 19. | ἐρη cum ABDHLP al pler Chr ... κκ 36. 180. 12^{loci} cat εἶπιν

23. ἀναθεωρῶν (vg videns, o circumspiciens) et. Clem⁹⁹⁶ etc: D* δυστορῶν (d perspicies), Clem⁹⁷³ ἰστορῶν | σεβάσματα et. Clem Ps-Ath^{2,201} etc: κ σεβάστα | εἶπον: E ηρον | ἐπεγέγραπτο et. Clem⁹⁹⁶ etc: Or^{4,107} ἐγγράπτο, D ην (ἦ) γυγραμμενον, Clem⁹⁷³ ἀνεγγραπτο. Cf Ps-Ath^{2,201} βωμῶν εἰρον γραφοῦτα | ο et τουτο cum κ* Δ^o BD (61. ὁ et τούτου) vg Or^{4,107} Hier^{11,1,23} as ... ε ὅν et τουτον cum κ^o Δ^o HLP al fere om^{vid} cat arm rell^{pler} ut^{vid} Clem Ps-Ath Chr^{o,816} Cosm^{11,226} Aug^{sermon1,207} | εὐσεβεῖτε: L σέβητε | καταγγέλλω: E 61. -γγέλω | ὑμῶν (n²): B^o ὑμῶν

24. ο ποιήσας: Δ* Thdrt^{1,1506} (sed non¹⁸¹¹ nec^{4,206}) om ο (sed suppl ipse Λ^o) | καὶ πάντα τὰ: E^r κ. παντ. καὶ τὰ | ὑπαρχῶν κυρίως cum MABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. 12^{loci} a^o c^o k^o vg (cum sū

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τις, αὐτὸς διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ ποιῶν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποιήσεν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἕθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁμοθεσίας τῆς κατὰ 26 κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐ-

dominus) m (*cum sit caeli et terrae dom.*) cat sah cop syr^{utr} arm aeth Clem³⁷² Thdrt^{4,396} Thphyl^b Hll⁴¹⁶ (ut m) ... ε κνρ. υπαρχ. cum DMLP al pler Clem⁶⁹¹ Chr^{9,318} Thdrt^{1,1311} Thphyl^a Ir^{int} 197

25. *χειρῶν*: κ post ἀνθρωπ. pon | ἀνθρωπίνων (Gb') c. MABD 61. al plus¹⁵ cat e vg Ir^{int} 197 Clem³⁷² et⁶⁹¹ Thdrt^{4,396} ... ε ἀνθρωπῶν cum εβ^rMLP al pler syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,318} Thdrt^{1,1311} Cosm⁵²⁸ | προσδεόμενος c. M^oABDE^rεβ^rKLP etc vg etc Clem⁶¹⁸ etc ... κ^o 25. d e (*uterg tanquam eget*) arm Ir^{int} (*tanquam alioquin indigens*) Thdrt^{4,396} et (*excodi*)^{1,1311} praem ωσ | τινος et. Clem⁶¹⁸ Ir^{int} etc: d^o d 47. al² om; δεβ^r suppl τὸ αὐτοσ (vide post) | αὐτοσ (et. Clem⁶¹⁸ Chr^{9,321} Thdrt⁶¹⁸ Cosm Ir^{int} etc, η 16. 37. 56. 100. Chr^{9,318} om) διδουσα (et. Clem⁶⁹¹ Chr^{9,321} etc, η 16. 25. 37. 56. 100. Clem³⁷² Chr^{9,318} δουσα) ... δεβ^r οτι (2° om) οἰτοσ ο δουσ (2^oοἰτοσ διδουσα), d *quod ipse dederit* | καὶ τα (κ^o 61. om) παντα (et. ε^o Gb Sz) cum κ^oet^oABDE al plus¹⁰ (tamen non plu ut vdir) cat³⁹⁶ vg cop syr^p aeth^{utr} (sed καὶ τα παντα cum seq conj; omisso τα) arm Clem⁶¹⁸ Chr³¹⁹ et³²¹ Thdrt^{1,1311} Cosm⁵²⁹ Thphyl^a Ir^{int} (*quum ipse - et omnia fecerit, qui fecit ex etc*) ... ε (non ε^o etc) κατα παντα cum MLP al longe plu (11 ap Serf, omn ap Mith; 40. καὶ κατα) Thdrt^{4,396} Thphyl^b; sah unicuique (παντι, cod¹ παντι. ερω) ... 13. syr^{sah} ar^o om

26. *επος. τε* (31. δε) et. Clem³⁷² etc (Ir^{int} vide ante) ... δε syr^p arm om τε | εξ ενος sine additam cum MAB 13. 14° 27. 29. 40. 61. 96. ε^{scr} vg (et. Bedv^g reira¹⁴⁶) sah cop aeth^{pp} (aeth^{ro} om ipsum εξ ενος) Clem³⁷² ... ε (sed Gb^o) Ti add αιματος cum DMLP al pler cat syr^{utr} arm Ir^{int} 197 Thdrt^{1,1311} et^{4,396} Chr^{9,319} et³²¹εβ^r Cosm⁵²⁹ Thphyl^{utr} Bedretra ex Gr | εθνος (et. Thdrt Chr Cosm Thphyl^a; d *nationem*) ... 23. 69. 96. 104. 137. 142. ε^{scr} ε^{scr} syr^p usg Clem Thphyl^a γεινοσ. Similiter genus e vg Ir^{int} | ἀνθρωπων et. Ir^{int} Clem³⁷² etc ... δεβ^r ἀνθρωπου | παντοσ προσωπου cum MABD 1. 13. 15. 18. 36. 61. 68. 103. cat Clem³⁷² ... ε Thdrt^{4,396} παν προσωπον ... ε παν το προσωπον cum MLP al pler (37. 56. 100. om παν) Chr Thdrt^{1,1311} Cosm | προστεταγμενοσ (et. Gb Sz) cum MABD^oKMLP 61. al plus¹⁰ cat (vg *definitis stultia tempora, d cum definiisset imperata tempora, o praefinitis imperata tempora, Ir^{int} 197 praefinitis tempora*) Clem³⁷² Chr Thphyl^{utr} ... ε (= Gb Sz, sed rursus Gb') προτεταγμενοσ cum v^o (vide ante d) al viz mu Cosm ... 14° 69. 105. τεταγμενοσ. Edidit Lz πρώσ τεταγμενοσ | καὶ τασ οροθεσιασ et. Clem³⁷² etc ... δεβ^r Ir^{int} 197 κατα οροθεσιαν (Ir^{int} *secundum determinationem*)

27. *ζητειν* et. Ir^{int} 197 Clem³⁷² etc ... δεβ^r praem μαλιστα, item 96. αυτου | τον θεου cum MABHL 61. al plus¹⁰ cat vg syr^{utr} sah cop arm

των καὶ ἐφρονεν, καί γε οὐ μακρὴν ἀπὸ ἐνὶς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμέν, ὡς καί-
τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γέρος ἐσμέν.
29 γέρος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν τομίζειν, χουσφ̄

Chr^{9,319} et³²² Thphylb ... Clem³⁷³ το θειον, D το (sic) θειον εστιν,
d quod divinum est, Ir^{int} illud quod est divinum ... ε (= Gb Sz, sed
rursus Gb') τον κινουον cum κρ 1. 31. al sat mu (5 ap Mtth, 9 ap Scri)
Cosm⁵²⁹ Thphyl^a | φηλαφησιαν (η^a -σιαν) cum ABHLF al longe plu
Clem³⁷³ Chr^{9,319-322} ... κρ 1. 25. 27, 29. 33. 34. 40. 69. 96. (nec
aliter ed. Ald, item Oec) -φησιεν (ε -σιεν): quod nescio an edendum
sit, nec enim quum tanta auctoritate praestet pro vitio habendum
videtur (68. -φσει) ... 3. 64. 95° 105. a^{scr} -φσιεν ... D φσαι-
σαν | αυτου: D^o d Ir^{int} αυτο, illud ... Clem³⁷³ (vide ante) om | κας
εφ. cum ABHLF 61. al pler tol syr^{utr} arm aeth (cop libere perquisi-
tus invenitur) Chr Cosm Thphyl^{utr} ... Ln η εφ. cum AD 15. 36. 40.
96. 105. 12^{lect} cat sah Clem³⁷³ Ir^{int} 197 | ευφρονεν (ε ευφρονεν): 68. k^{scr}
εφροισαν, D^o ευφροισαν | καιγε (Gb') cum BD²HLP^a 13. 15. 18. 25. 31.
40. 61. 68. 96. 137. 180. al plus⁵⁰ cat Did^{tr} 13, 18 Thphyl^a (D^o καιτε)
... AK Clem καιτος ... ε καιτοιγε cum κρ³ 69. 105. al sat mu Chr^{9,319}
Cosm⁵²⁹ Thphylb. Ex Latinis e et quidem, d quidem, vg quamvis, Ir^{int}
quamvis etiam :: cf Ioh 4, 2 καιτοιγε Act 14, 17 καιτος Heb 4, 8 καιτος |
ου μακραν απο υεφ υπαρχοντα: D ου μακρ. ου (3 ου) αφ ενος ειαστ.
ημων (3 add υπαρχων, d non longe ad υποβοιοque nostrorum, Ir^{int} [quam-
vis etiam] non longe sit ad υποβοιοque nostrum | ου: 61^a ουκ αμαρτινον
(: ex 14, 17) | απο et. Clem Did^{tr} etc: H απ, ε 31. 69. 105. a^{scr} αφ
(D vide ante) | ημων cum κλ^{scr} 69° ηδηνP al pler vg rell Ir^{int} Clem
Did^{tr} etc ... λ^aL 31. 180. k^{scr} ημων | υπαρχοντα (69. 98^{ms} 105. a^{scr}
απερχοντα): ε 12^{lect} Clem υπαρχοντα

28. εν αυτω et. Ir^{int} 197 Clem³⁷³ Or^{9,350} et alib EugPrae¹⁰⁴ eidem¹⁴⁵ Did^{tr}
3, 15 Thdr^t 1, 1476 etc ... δερ^a εν αυτη | εσμεν pri et. Ir^{int} Clem Or Eug
Did Hil^{2,3} 570-581 etc ... D add το καθ ημεραν (d in diurnum) | ου
και et. Clem³⁷³ Or^{4,167} Did^{tr} 3, 15 etc; Ir^{int} et quamadmodum ... D
ωσπερ και | τινεσ των καθ ημασ et. Clem Or Did etc ... D των καθ
ημασ τινεσ | καθ ημασ (d Ir^{int} secundum vos): B 33. 68. 95. 96. 105.
137. cop καθ ημασ | ποιητων et. Clem Or Did Chr^{9,319} Cosm⁵²⁹ etc
(syr^{ach} e sapientibus vestris, aeth^{PP} sapientes) ... D aeth^o Ir^{int} Amb
a^{scr}epo (vide Sabatler, item de Ambrst al) om, hinc Gb^o | του et. Clem
Or Did etc ... D^o 19^{aa} 21. 96. 12^{lect} al³ ser τουτου, item Ir^{int} ληιου,
ε³ 35. 68. αυτου, e vg Hil²⁰⁸ ipsius. Ceterum in mg H adscriptum
habet τουτισταυ ομηρου και αρατου, item syr^P 283 αρατου ποιητου.
Did^{tr} vero versum plene scripsit του γαρ και γερος εσμεν· ο δ' ηπισσ
ανθρωποισιν.

29. χουσμε (D^o d praem ουτε) cum BDHLF al pler Did^{tr} 1, 15 Chr^{9,319} et³²²
Dial^{tr} 13 (ap Thdr^t 5, 1018) Thdr^t 3, 1293 eod Cosm⁵²⁹ Thphyl^a ... κλκ 25.
33. 34. 40. 73. 96. Thdr^t 3, 1292 ed Dam 1, 310-324-349 Thphylb χουσμε ::

ἢ ἀργύρω ἢ λίθω, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμίσεως ἀνθρώπου, καὶ τοῦ θεοῦ εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερ-
ιδῶν ὁ θεὸς τὰ οὖν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 καθότι ἐστήσεν ἡμέραν ἐν ἧ μὲλλει κρῖνειν τὴν οἰ-
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν,
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθα σου περὶ τούτου καὶ
πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς

formae istae passim fluctuant, ut 1 Pe 1, 7 pro χρυσοῦ unus ἢ χρυσοῦ
praebet; item Apoc 17, 4 χρυσοῦ AB, KP vero χρυσοῦ (ut C). Contra
1 Tim 2, 9 χρυσοῦ plus auctoritatis quam χρυσοῦ habet. | ἀργύρω
cum MBDHLP al pler Did¹ Chr Thdrt Cosm Thphyl^a ... ΛΞ 13. 15.
18. 25. 34. 36. 40. 73. 96. K^{ser} cat Dam^{ter} Thphyl^b ἀργύρω | καὶ
ἐνθυμίσεως (I^{int} concupiscentiam, d cupiditatis: unde ἐπιθυμ. con-
ieceris; contra e vg cogitationis) ... DE^r I^{int} 197 Did¹ 1, 15 η (sah cop
aeth^o plane om) ἐνθυμ. | ἀνθρώπου et. I^{int} ... ΞΕ^r 33. 34. ὑποθυ-
πων ... Did¹ ἀνθρωπινησ

30. τοὺς μὲν οὖν χρόνους (m¹⁴ tempora igitur, I^{int} 197 tempora ergo): κ
καὶ τοὺς χρόν. μὲν οὖν, vg et tempora quidem | τῆς ἀγνοίας: D^o d τ.
αγν. ταυτησ, vg huius ignorantiae (non item m¹⁴ I^{int}) | ὑπεριδῶν: D^o
παρδῶν (103. περιδῶν) | ἀπαγγέλλει cum M^o B Ath^{1, 106} cod (et edd^s
παγγέλλ.) ... C Ln Tl παπαγγέλλει cum M^o ADEHLP al omn^{vid} (H al
γγέλλει) Ath^{1, 106} ed Cyr^{abac} 573 etc | πάντας (Gb^o) c. MABD^o (* ἴσα παν-
τασ) κ 13. 15. 18. 36. 40. 180. cat²⁰⁸ Ath^{1, 106} Cyr^{abac} 573; item homi-
nibus ut omnes ubique poenitentiam agant d vg, m¹⁴ hominibus omnes
ubique agere poenitentiam ... C Ti πασ cum HLP al pler I^{int} (pae-
cepit hominibus omnibus ubique poeniteri, sed edd^s om omnibus) Ps-Ath
2, 514 Baseth 225 Chr^{9, 519- 522} Chron¹⁶³ Thdrt 4, 84. 1006. 1296 Cosm⁵²⁹

31. καθότι (Gb^o) cum MABDE al fore⁵⁰ (al^o cat καθο) Ath^{1, 105} et Ps-Ath
2, 514 Baseth 225 Cyr^{abac} 573 Thdrt 4, 84 et b^{is} Chron¹⁶³ Thphyl^b etc (e m¹⁴
vg eo quod, d I^{int} quoniam) ... C διοτι cum HLP al longe plu Chr<sup>9, 519-
524</sup> Thphyl^a | ἐστήσεν: DE^r -σαν | ἐν ἧ μὲλλει κρῖνειν: D κρῖναι, d
Aug^{clv} dei^{12, 54} iudicare, I^{int} 197 iudicari | ἐν (DE^r om) ἀνδρὶ: D I^{int}
add ἡσοῦ | ὤρισεν: κ ὀρισεν | παρασχων: D παρῆσχειν (d exidere),
32. 57. παρῆσχειν (sic et. ed. Compl). Latini sic: e in viro cui statuit
fidem praestans omnibus, d in viro Iesu cuius constituit fidem exidere
omnibus, I^{int} in viro Iesu in quo statuit fidem (omissis παρῆσχ. πασιν),
Aug^{clv} dei in viro in quo definitur fidem omnibus, Amb^{luc} 14⁰⁰ in viro quo
definitur omnibus fidem

32. εἶπαν cum MBE ... C Ln εἶπον cum ADEHP al omn^{vid} | ἀκουσόμεθα:
d audimus | περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕτως (Thphyl^b καὶ οὐτ.) cum
MAB 13. 29. 40. 68. 73. 105. (Thphyl^b). Item D vg arm περὶ τούτου
πάλιν. οὕτως (tol et sic), κ 69. 180. A^{ser} aeth περὶ τούτου πάλιν. καὶ
οὕτως ... C πάλιν περὶ τούτου. 33 καὶ οὕτως cum HLP al pler cat
sy^{utr} cop (sah om πάλιν) Chr^{9, 527} Thphyl^a

δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγιτής καὶ γυνὴ ὀνόματι Λάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 2 καὶ εὗρον τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πριάκκλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ρώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχτον εἶναι ἔμενον παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο ἦσαν γὰρ σκη-

Ro 16, 3
1 Co 16,
19 etc

34. κολληθέντες: D⁸* ἐκολληθήσαν | ἐν οἷς: 2. 30. 32. 43. 68. 104. 177. al²scr add ἦν | ο ἀρεοπ. (n² ἀρεοπ.) cum M²AEHLF etc ... D τῶς ἀρεοπ. ... Ln ἀρεοπ. omisso ο cum B | -παγιτησ cum B^d ... ε Ln -παγιτησ cum M²AEHLF etc. Ceterum e am fu al ἀριωραγίτα, d v²cl² τοι ἀρεοραγ. Praeterea D add ἐσχημῶν (conplacens) | καὶ γυνή (κ add τιμῆ) ὄνομ. Λαμαρις: D om | ἕτεροι: 4. 25. 81. k²scr 2^{lect} al² add πολλοί

XVIII. 1. μετὰ ταῦτα cum M²B 13. 69. 97. a²scr vg cop arm ... ε Τί με. δε ταυτ. cum EHLF al pler cat sah syrP (syr²ob aeth καὶ μετ. ταυτ.) Or^{int} 4, 661 Chr², 227. Similiter D ἀναχωρησας δε omisiss μετὰ ταυτ. | χωρισθεῖς (D ἀναχωρ.) sine additam cum M²B 13. v² sah cop ... ε (B²*) add ο παυλος cum AEHLF al pler cat syr² arm aeth Or^{int} Chr | ἐκ: D απο (d ad)

2. εἰρων: P e²scr g²scr* εἰρων | ακυλαν: 31. g²scr -λλαν | καὶ πρισκυλλαν γυναῖκα usque ὁμοτεχτον εἶναι (v. 3): syrP m²s cum Priscilla uxore eius. Hi autem exierant a Roma, eo quod praeciperisset Claudius ut discederent omnes Iudaei ab Italia. Hi [venerant in? habitabant?] Achaiam. Ipse autem Paulus agnovit Aquilam (προσηλθεν τῷ ακυλα), et quia eiusdem gentis et eiusdem officii esset etc | ἐληλυθότα: 13. ἰσ-εληλ. | δια το: E δια δε το, e et quod autem | τεταχέναι cum M² (sed excidit τὰ post τε exeunte versu) DELP 4. 13. 29. 31. 40. al plus¹⁰ ... ε Ln Tl διατεταχεται cum M²AEHL al plu cat Chr², 228 ... 1. 14² 43. 69. al¹⁰ προστεταχεται | κλαυδιον (D* -διος) et. Or^{int} 4, 661 ... B om | τοῖς ἰουδαίους (31. ἰδιουσ) ... D om τοῖς | ἀπο τῆς ρωμῆς cum M²AEHL al plus²⁰ cat vg (e vg a Roma) ... ε ἐκ τ. ρω. cum HF al pl Chr², 228 | ρωμῆς: D add οἱ κε κατοκησαν (D⁸* -σεν) εἰς τὴν ἀχαιοαν (d qui et demorati sunt in achaiam), cf supra syrP m²s | αυτοῖς: D⁸* αυτω. Praeterea D add ο παυλος

3. εἶναι: D om (d et propter artificium manebat etc) | ἔμενον cum M²BDF al pler e vg syr²ch Or^{int} 4, 661 ... E²HL. al¹² syrP Chr², 228 Thphyl^a et b ἔμενον | παρ αυτοῖς: D 15. 18. 36. πρὸς αυτοῖς | ἠργα- cum M²AN²

- 20, 24 νοποιοὶ τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπιθεὶν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
- 17, 15 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναζόμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ὑμῶν· καθάρως ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν

DE 13. 180. k^{scr} ... εἰργα- cum κ^{scr}B^{scr}H^{scr}L^{scr}F al pler. Item -ζοντο cum κ^{scr}B^{scr} cop Or^{int}4, 601 (mansit apud eos, et operabantur simul) ... ε Lⁿ Ti -ζετο cum κ^{scr}AD^{scr}EH^{scr}L^{scr}F al omn^{vid} vg sy^{scr}tr (sed sy^{scr}tr^{scr} e^{scr} p. ob. add cum eis) arm^{sil} (libere aeth manserunt una et operabantur; et. m^{scr} libere mansit apud eos opus faciens; similiter sah) Chr^{9, 323} | ἦσαν (am^o tol ead, fu om ησ. γαρ) γαρ σκηνοκ. τ. τεχν. (et. Or^{int}); D om, hinc Gb^o | τῇ τέχνῃ cum κ^{scr}AB^{scr}EL^{scr}F al fere³⁰ Chr^{9, 323} e^{scr}1, 320 (m^{scr} erant enim artis fabri) ... ε την τεχνην cum κ al plu cat Th^{scr}phyl^{scr}tr

4. διελέγετο δὲ (vg^{cl^o} am³ et disputabat, tol et ingrediebatur) ἐν τῇ συνακ. παν (13. παντα, η μιαν) σαββατα. (vg^{cl^o} [non am³ tol] sy^{scr}p^{ms} add interponens nomen domini Iesu) ἐπ. τε ιουδ. κ. ἑλληνας ... D εισπορευομενος δε εως την συναγωγην κατα παν σαββ. διελεγετο και εντιθεισ (d interponens) το ονομα του κυριου ιησου και (DE^{scr} om) επιθεν δε (d om) ου μονον ιουδαιους αλλα και ἑλληνας ... am^o fu eadquidam ap Bed¹⁵ plane om
5. ως δε κατήλθον (Th^{scr}dr^{2, 5} ἦλθον, ο vg etc venissent); D παρεγενοντο δε | απο της: L 105. al⁵ om της | ο τε: DE^{scr} τοτε | και ο: D 42 105. 173. om ο | τω λογω cum κ^{scr}AB^{scr}DE 13. 40. 73. 137. 142. e^{scr}scr vg sah cop sy^{scr}tr^{scr} e^{scr} p^{scr} t^{scr} aeth^{scr}tr are Bas^{scr}eth²⁹⁴ et³⁰⁴ Th^{scr}dr^{2, 5} ... ε (= Gb Sz) τω πνευματι cum H^{scr}L^{scr}F al pler (68. add τω αγιω) cat sy^{scr}p^{ms} ag^{scr} arm Chr^{9, 323} | ο παυλος: D om ο | διαμαρτυρομενος (13. -ρωμενος): D^o 40. 68. Th^{scr}phyl^b -ρωμενος | τοις ιουδαισις: ΔH 177° om | ειναι cum κ^{scr}AB^{scr} D^o 4° 13. 25. 27. 29. 40. 68. 69. al plus³⁰ cat³⁰¹ vg (item sah cop sy^{scr}tr^{scr} e^{scr} p. c. arm aeth) Bas^{scr}eth²⁹⁴ et³⁰⁴ Th^{scr}phyl^b ... ε Ti om cum κ^{scr}UL^{scr} al plu vg^{edd} (ap Lⁿ) sy^{scr}p^{tr} t^{scr} Chr Th^{scr}dr² Th^{scr}phyl^a | τον (37. d^{scr} cat om) ᾧ (D add κυριον) ἔν: P om ἔν
6. ἀντιτασσομένων (DE^{scr} vid ετι τασσ., 15. 18. 36. cat ανθισταμενων): D sy^{scr}p^{ms} praem πολλου δε (d nulloque) λογου γινωμενου και γραφεν διερμηνευομενων (de quod sequitur retinet et. v, non item sy^{scr}p^{ms}) ἐκτιναζομενος: D tol add ο παυλος | τα ἱματια (Bas^{scr}eth²⁹⁴ τα ἱματιον, non item³⁰⁴): D 14° 27. 29. 31. al plus¹² (sed 40. 69. 105. al pauc pon ante τα) vg^{cl^o} tol (non item am fu) sah cop sy^{scr}tr^{scr} aeth (non item arm) Th^{scr}phyl^b add αυτου | προς αυτους: E^{scr} αυτοις ... sah om | επι την κεφαλην: 14° 15. 18. 36. 38. 67° 93. 104. 113. 180. h^{scr}cat cat ε. τας κεφαλαις | απο του νυν: D^o d αφ υμων νυν, ego a dohis p^{scr}nc | πορευομαι (et. Bas^{scr}eth bis): D^o κ^{scr}L^{scr} al pauc cat d (vado) Chr⁹ d^{scr} pri πορευομαι

εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τιῶς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ ^{Co 4, 11} οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισνάγωγος ^{1 Co 1, 14} ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ ^{18, 9} κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει ^{22, 11} καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστίν μοι πόλις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς

7. καὶ μεταβὰς: D⁸⁷ om καὶ | ἐκεῖθεν: v^o 137. απο του ακινα (ita D^o teste Kipl, de απο ακινα teste Scri), d ab acyla | εἰσῆλθεν cum MAD^o 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 68. 69. 105. a^{scr} d vg sah syr^{sch} etp mg arm (aeth^{vid}) Thphyl^b ... ε Ti ηλθεν cum BD^oHELF al pler cat cop syr^p xti Chr^{o, 329} Thphyl^a | εἰς οἰκίαν: D^o εἰς τον οικον | ονοματι (v⁸⁷ ονοματος): A 2. 30. 104. aeth om | τιτιου (mg etc τιτου) ιουστου cum n^o v⁸⁷ syr^p, item (sed τιτου) κκ 7. 15. 36. 81. cat vg (sed am^o iūi nomine iūi; utrumque nomen agnoscit etiam Hier de nominib. hebr.) cop arm Thphyl^b. Cf Bed^oetra¹⁴⁷ Τίτι Ιουσί. „Iusti nomen etiam in Graeco scriptum est.“ Praeterea syr^{sch} sah τιτου sine ιουστου habent; 98. του τιτου super ιουστου prima manu adnotatum habet ... ε Ln Ti ιουστου cum AB^oD^oHLP al pler d aeth Chr Thphyl^a ... 2. 30. plane om | συνομοροῦσα cum MBEHLF al pler (18. συνομοροῦσα). etc (et. syr^p mg graeco) ... AD συνομοροῦσα

8. κρισπ. δε ο αρχισιν.: n ο δε αρχισιν. κρισπος | τω κυριω: D εἰς τον κυριον, d in domino | σιν: n^o εν (sed σιν in margine, fortasse ipse^o) | ακουοντες: HL 4. 25. 31. 66° 137. al¹⁵ Thphyl^{atr} ακουσαντες | επιστεινον: 87. 137. c^{scr} Thphyl^a επιστεισαν, item e crediderunt. Praetereaque 137. syr^p mg add δια του ονοματος του κυριου ιησου χριστου (vide post), item syr^{sch} ar^o add τω θεω | καὶ ἐβαπτίζοντο: D add πιστευοντες τω θεω δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου | n^o κρισπος, item v. 18 (non item v. 2) πρισπιλλ.

9. ο κυριος: D om ο | εν νυκτι ante δε οραματ. cum MB 13. 31. 40. 68. 69. 96. 103. 105. a^{scr} cat vg arm Thphyl^b ... ε Ti post δε οραμ. cum KLF al pler sah cop syr^p Chr^{o, 329}, item n c^{scr} aeth της νυκτος post δε οραμ. ... D Thphyl^a post τω παυλω ... A syr^{sch} ar^o om, sed habent εν οραματι pro δε ορ.

10. σοι: D⁸⁷ E^o L om | εστ. μοι πολυς (F πολλισ): L μοι εστιν πολυς, 31. 180. μοι (180. μου) πολ. εστ., 68. πολ. εστι μοι

11. εκαθ. δε cum MAB 13. 15. 18. 31. 33. 36. 40. 68. 105. a^{scr} c^{scr} cat e vg sah cop syr^{atr} ... ε Ti εκαθ. τε cum BE^oHLP al pler arm aeth Chr^{o, 329} Thphyl^{atr}, D καὶ εκαθ. Praeterea D syr^{sch} etp c.^o ar^o aethPP add εν κρηθηω, 40. vg^{cle} demid tol sah arm add εκει | ενιαυτος: n add ενα (ex κενα ab ipso^o restitutum), item syr^p | εν (37. 56. 100. om) αυτους: D⁸⁷ 4. arm αυτουσ

τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. 12 Γαλλίῳσι δὲ ἀνθυπάτων ὄντων τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπέθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβασθαι τὸν Θεόν. 14 μιλῶντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ἁδιούργημα πυνηρόν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμεν ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματα ἴσιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμον τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὑψεσθε αὐτοῖ· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν

Μ: 27, 24
10 18, 21

12. δε: D syrs^{ch} (non Item P) τε | ανθυπατου οντος cum MABD 8. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. (ort. ανθυπ.) 180. cat ... ε Ti ανθυπατειοντος cum EHLF al pler Chr^{9,329} | ομαθυμαδ. οι (3. 31. 95. om) ιουδαιοι ... B sah cop οι ιουδ. ομοθυμ. | τω παυλω και (sah syrP c.* add επιθειντας τας χειρας αυτω) ... D σιγαλησαντισ μεθ ιαιτων επι τον παυλον και επιθειντας τας χειρας (d manum) | ηγαγ. αυτον: syrP c.* add ad προσοπισεμ | επι: η παρα
13. λεγοντισ: D praesem καταβωντισ και | αναπειθει (η 40. πειθει. 1. 65: 183. ανατριπει) ante ουτος cum MAB 1. 13. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 135. al^{3acr} arm Thphyl^b ... ε post ουτος cum DEHLF al pler cat vg sah cop (syr^{utr}) Chr^{9,329} Thphyl^a
14. ει (A η) μεν sine οιν cum MABDE 13. 18. 27. 29. 40. 68. 69. 104. 105. 133. 137. al plus¹⁰ (4 ap Scri) cat Chr^{9,329}; nec magis exprimunt vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ε (sed Gb⁹) Ti add οιν cum HLP al plu | ην (A* η, sed* correxit): 43. 57. 96. pon post τε, sac^r post ραδιουργ. ... L 2. 25. 31. 37. d^{acr} om | ω ιουδαιοι: D vg ω ανδεις ιουδ. | αν ανεσχομην cum M⁹B 13., item omisso αν A 33. 34. 36. ... ε Ti αν ηνεαχομην cum DEHLF al pler cat Chr (: Moeris¹⁷⁶: ηνισαχτο αττικου, ανισαχτο ελλητισ. Ceterum cf Steph. Thes.)
15. ει: B 13. η | ζητηματα (Gb') cum MABDE⁹HE^r al fere¹⁵ vg sah cop syr^{utr} arm Thphyl^a ... ε ζητημα cum D⁹HLP al plu (96. add τε) cat d e Chr^{9,329} Thphyl^b | εστιν: DE^r εχετε | κριτης sine additam cum MA BD 13. vg cop (aethPP εγω δε, aeth¹⁰ εγω οιν) ... ε add γαρ cum EH LP al pler (al⁹ om εγω) cat sah syr^{utr} arm Chr | ου βουλομαι: D ου θελω
16. απηλασεν (e tol adegā, vge¹⁰ fu pinanā, am demid emīnanā): D* (sed d adicāi) 133. απηλυσεν | απο του: η supplet in mg
17. επιλαβομενοι: DE^r* απολαβομενοι | παντες sine additam cum MAB e^{scr}* vg cop ar⁹ ... ε (sed G1⁹⁰) add οι ελλητες cum DEHLF al pler (al alii παντ. ιουδαιοι vel παντ. οι ιουδ.) sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,329} (sedcom²³¹ επιλαβ. δε σωσθενηρ omīssis παντες οι ελλ.). Testatur et. Hed^{101r} ex Gr | σωσθενην: D* μετα (sic^{11d}) σωσθενηρ, d cum

ἀρχισυνάγωγῳ ἐπιτιῶν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἐτι προσμείνας ἡμέρας ἰκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλὴν· εἶχεν γὰρ εὐχὴν. 19 κατήγγευσαν δὲ εἰς Ἔρεσον, κικεύουσιν κατελίπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίῳ. 20 ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μῆναι οὐκ

aestheneo | *εμπροσθεν* et. *κῶβ* etc ... *DE* *επρ.* | *καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλ.* *εμελεν* (*κῶβ* al *permu* cat -*λλεν*) ... *d tunc gallio fugebat cum non videre, DE^c satis legi non potest* (*Wetst et Kipl* *τοτε γαλλίων* --)

18. *κ^α* per incuriam o *δε* *πανλος* *εφη* *ετι*, nec videtur *εφη* ante *κ^α* notatum | *προσμείνας*: *η* *επιμείνας* | *εξέπλει* (et. *κῶβ*): *δ* *επλευσεν*, *δ* *νγ* *πασίγαυῖ*, *κῶβ* *ἐξέπλευσεν*, *ε* *επασιγαυῖ* | *κεγχρ-* cum *κῶβ* (*κ* *κεγχρ* *κῶβ*) ... *ς* *Ln* *Ti* *κεγχρ-* cum *κῶβ* al *pler* ... *η* al *mu* *κεγχρ* *κῶβ* (item *κῶβ*), al *pauc* *κεγχρ* *κῶβ*, *δ* *κεγχρ* *κῶβ*. Latini: *δ* *ε* *νγ* *ἐν* *κεγχρ*, *fu* *in* *κεγχρ*; *aeth^{ro}* *om* | *τὴν κεφαλὴν* post *εἶ* *κῶβ*. cum *κῶβ* 18. 31. 40. 68. 69. 180. *κῶβ* cat *νγ* *Thphyl^b* ... *ς* ante *εἶ* *κῶβ*. cum *κῶβ* al *pler* *κῶβ* *arm* *aeth^{ro}* *Chr^{9,326}* | *εἶχεν* et *antea* *κειράμενος*: *Ita* et. *fu* *νγ¹⁰* *τοτονδερ* et *habebat* ... *am* *eddquidam* *ap* *Bed¹⁸* *aeth* *τοτονδερ* (et. *tol* *demid* *τοτονδερ*) et *habebant* | *εὐχὴν*: *δ* *προσεὐχὴν*, *δ* *orationem*

19. *κατήγγευσαν* cum *κῶβ* 18. 40. *κῶβ* *d* (*desenerunt* *ephesum*) *tol* *κῶβ* *sy^{sch}* *ar^o* *aeth^{ro}* ... *DE^c* *καταγγευσας*, item *arm* ... *ς* *κατήγγευσεν* cum *κῶβ* al *pler* *νγ* *cop* *sy^{ro}* *aeth^{ro}* *Chr^{9,326}* | *κακείνοισ* ... *κῶβ* al *plus⁹⁶* *Chr* *Thphyl^b* *καὶ* *ἐκείνοισ* ... *δ* *καὶ* *τῷ* *ἐπιση* *σαββατῶ* *ἐκείνοισ*. Similiter 137. *κῶβ* *sy^{ro}* *c^a* *τῷ* *ἐπιση* *σαββατῶ* post *ἐφῆσαν* *aid* | *κατελίπεν*: *δ* *reliquerunt* ... *κῶβ* 13. 103. al *pauc* *κατελίπεν*. Verba *κακείνοισ* *κατελίπ.* *αὐτοῦ* *sy^{sch}* *ar^o* et *κῶβ* hoc loco *om*, sed vide ad verum 21 | *αὐτοῦ* cum *κῶβ* al *pler* *cat* *Chr* ... *Ln* *κῶβ* cum *κῶβ* 13. 25. 33. 34. 40. 73. (*κῶβ* *κακεί* *κατελίπ.* *αὐτοῦ*) | *αὐτοῦ* *δε* *εἰσελθὼν*: *κῶβ* (vide ante) *sabbato sequenti ingressus est Paulus* | *διελέξατο* cum *κῶβ* 18. 68. 69. 98^{ms} 105. *κῶβ* *Thphyl^b* ... *δ* 14* 32. *κῶβ* *διελεγεντο*, item *διερωτῶν* *νγ* (et. *fu* *demid* *tol*, sed *am* *διερωτῶν*) *sy^{sch}* (non item^p) ... *ς* *Ti* *διελεχθη* cum *κῶβ* al *pler* (*κῶβ* *διελεχθη*) *Chr* (*Thdr^{2,400}* *διελεχθη*)

20. *δε*: *δ* *d* *sy^{sch}* *aeth^{ur}* *τε* | *αὐτοῦ*: *DE^{2L}* 31** 66. 98. 177. *al⁵* *κῶβ* *arm* *Thphyl^b* *αὐτοῦ* | *πλείονα*: *δ* *πλιον* (sic) | *μῆναι* (*κῶβ* *επιμείνας*, 25. *παράμεινας*) sine additam cum *κ(ε^oε^oκῶβ)* 13. 15. 18. 36. 37. 40. 68. 73. 105. 180. *κῶβ* cat *νγ* *sy^{ro}* *κῶβ* *aeth* (*tol* *κῶβ* *arm* *vidn* *post*) ... *ς* (*sed* *κῶβ*) *add* *παρ* *αὐτοῦ* cum *κῶβ* al *pler* (25. *om* *παρ*) *sy^{sch}* (et *sy^{ro}* *add* *c. ob.*) *cop* *Chr^{9,326}*. Item *tol* *κῶβ* *arm* *add* *κῶβ*

ἐπένευσαν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν· πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ Θεοῦ θέλοντος, ἤρχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχεια, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθέξῃς τὴν Γαλιτικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στεφάνου πάντας τοὺς μαθητάς.

1 Co 2, 2 24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρὸς τῷ γένει,

21. *αλλα* cum MABDEF 13. 15. 18. al plus¹³ Thphyl^a ... ε *αλλ* cum HL al plu cat Chr Thphyl^b | *αποταξάμενος* καὶ cum MABD 13. vg, item K 15. 18. 36. 40. 68. 69. 105. 180. a^{scr} cat Thphyl^b *αποταξ.* αἰτοῦσ καὶ ... ε *απεταξάτο* αυτοῖσ c. HLP al pler cop syr^p Chr Thphyl^a ... syr^{sch} ar^o om ... sah (vide ad v. 19) *αλλα* κατελιπεν τοῖσ εν τῷ τοπω *ειπὼν* καὶ *απεταξάτο* αυτοῖσ | *εἰπὼν* sine additam c. MABE 13. 14° 15. 36. 68. 105. 180. a^{scr} vg (exc demid) sah cop arm aeth^{ro} ... ε (sed Gb^{oo}) add *δε* με (D^{sr} δε) *παντως* τὴν ἰορτην τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς ἱερουσαλημα cum DHEL^p al pler cat demid syr^{utr} (aeth^{pp} *sed* nunc volo *agere festum venturum in Hierusalem* add post θεου θελοντος) Chr^{o, 200} Thphyl^{utr} (sed D τὴν ἰορτην ἡμεραν ἐρχ., d *solemne* diem *advenientem*; 177^{aa} g^{scr} οτι *δε*, 68. 103. demid om *παντως*, 40. 68. Thphyl^b ε. *ιερουσαλημ*) :: cf 19, 21. 20, 16. quae cohaerent cum additamento, sed ansam eius quae proxime sequuntur videntur dedisse. Similia vero toties aliena manu actis inlata sunt. | *παλιν* (D sah om) sine *δε* cum MAB(D)E 13. 20. 36. 40. 103. a^{scr} cat²⁰⁰ vg (sed demid *et* ἕτερον) arm aeth cop (sah) ... ε (sed Gb^{oo}) add *δε* cum HLP al pler syr^p (a^{scr}sch *et* ἕτερον) Chr Thphyl^a (et^b καὶ *παλιν*) | *ἀνῆρχθη* sine copula cum κ^oλ BD 15. 18. 81. 103. 105. 180. a^{scr} cat^o vg sah arm aeth^{ro} (teste Gildem) ... ε καὶ *ἀνῆρχθ.* cum KHL^p al pler (13. *ἀνῆρχθ.*) aeth^{pp} (ut ante) Chr^{o, 200}; item κ^o cop (item 68.) *ἀνῆρχθ. δε*. Pro *ἀνῆρχθη* απο etc 137. sic: τὸν *δε* ἀνῆλθεν εἰσεν εν ἐφῆσω (haec etiam 97. intulit. Videtur ante καὶ *ἀνῆρχθ.*)· αὐτοσ *δε* ἀνῆρχθῆσ ηλθεν εἰσ καισαρειαν etc. Similiter syr^{ms}: *Aquilam autem reliquit Ephesi; ipse autem quum navem conscendisset, venit in Caesaream. Quum ascendisset autem et salutasset. Syr^{sch}* (vide ad v. 19) post verba: *et si deus voluerit veniam rursus ad vos*, sic pergit: *Et Aquilam et Priscill. reliquit Ephesi, et ipse iter fecit per mare et venit Caesaream* etc | απο τῆσ: D^o απ. του
22. *καισαρειαν* cum MADE ... ε In Ti -*ρειαν* cum BHEL^p al certe pler | εἰσ καισαρ.: 31. Cass¹⁰² add ο *παυλοσ*, quod 33. 34. 41. 69. praem | *αναβας*: cop om ... D καὶ *αναβ.* (item sah syr^{utr} aeth) | *ἀντιοχεια* cum MABDHL^p etc ... ε -*χεια*
23. *καθεξῃσ*: D^o *κατεξῃσ* ... κ^o 105. καὶ (κ^o om) *καθεξῃσ* | *στεφάνου* cum MAB 13. ... ε Ti *επιστηφάνου* cum DHEL^p al pler cat Chr^{o, 200}. Praeterea D 38. 104. praem καὶ
24. *απολλωσ* (ε vg h. l. et post *Apollo*, item syr^r; aeth^{ro} *apollon*, sed^{pp} *apollōs*) cum κ^oABENHL^p etc ... κ^o 15. 180. cop arm *απειλησ*, D *απολ-*

ἀπὸ λόγου, κατήχησεν εἰς Ἐφέσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 1^ο 24, 10
 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζῶν τῷ πνεύ-
 ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος 19, 3
 μὲν τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτος τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
 ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας
 προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθετο τὴν ὁδὸν τοῦ
 ἰεσοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, πρυτρε-

λωνισ. Cf Didcat²⁰⁰ εἰσι διαβιβαινόμενοι ὡς ἀπολλῶς ὁ αὐτός ἐστιν ἀπὸλλῶς τῶν κορινθίων ἐπίσκοπος. περὶ οὗ γράφει παῦλος· περὶ δε ἀπολλῶ πολλὰ παρεκαλεσα αὐτον, καί· οτι ἐγω ἐπιτευσα, ἀπολλῶς ἰποσιαι. καὶ εἰ ἀληθὲς τοῦτο, σκόπει εἰ διώνυμος ὁ ἀνήρ, εἰ (ἦ) ἄλλωσ μὲτεπιήθη θάτερον τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ λοιπόν. Eadem fere Oec¹⁴² ad h. l. Cf et. ad 19, 1. Praeterea vide Ro 16, 10 ἀσπασασθε ἀπὸ λην εἰς | ὀνοματι: D 13. al pauc post δε τισ pon | ἀλεξανδρ. τω γινι: D γινι ἀλεξανδρευσ, item syr^{ch}

25. οἴτος: DE^c OS | ἦν: 81. om | κατηχημένος: D add ἐν τῇ πατριδι, ἐν πατρία | τὴν ὁδόν: D 14^a 15. 18. 21. 29. 36. 66^{aa} 69. 76. 105. 180. al^b cat^{cod} τον λογον | του κυριου: B K^{cor} Thphyl^a om του | ἐλάλει: D ἀπλάλει, d eloquebatur ... K^a ω (°om) ἐλάλει, B ἐλάλει δε | του ἰησοῦ cum κωδκκ. 13. 36. 38. 40. 67^{aa} 68. 69. 73. 93. 105. 137. al^b ^{cor} al pauc (sed D 13. 40. 68. 69. 137. om του) cat vg sah cop syrt^r arm aeth Thphyl^b ... ε του κυριου cum HP al plu (177. om του) Chr^{9,200} Thphyl^a | BDST ιωαου

26. τε: e vg ergo, cop syrp aeth^{ro} δε ... DETH f^{cor} sah arm aethPP om | παρρησιάζεσθαι cum ABKHLF etc ... κω παρρησιάζεσθ. Cf alibi; passim enim antiquissimi odd παρησια | ἐν τη: D^a om τη | ἀκουσαντ. δε (et. syrp): D^a d syr^{ch} και ακου. | πρισκιλλ. κ. ακυλας (κ-λα) cum κωδκ 13. v^h cop aeth ... ε TI ακυλ. και πρισκιλλ. cum D^{HLF} al pler cat syrt^r sah arm Chr^{9,200} | ἐξεθετο: D -θετο, H -θετο | τὴν ὁδόν του θεου cum κωδ 13. 31. 40. 42. 57. 68. 73. 97. 137. 180. 121^{lect} c^{cor} K^{cor} am fu tol sah cop syrp arm Thphyl^b ... B 36. 177. cat vg^{cl} demid syr^{ch} την ὁδον του κυριου, 66^{aa} 98^{ms} 105. 581^{lect} (a^{cor}) τον λογον του κυριου (a^{cor} θεου) ... ε TI την του θεου ὁδον cum HLF al longe plu Chr ... Gh^{''} Tl⁶⁰ nil nisi την ὁδον cum D (: at 19, 25 et 24, 22 η ὁδου eodem sensu dictum non fluct; 19, 9 certe in pler intactum mansit)

27. βουλομένου δε αυτ. διελθειν εἰς τ. αχα. (B εἰς τ. αχ. διελθ.) προ-
 τρεψαμένοι (A 4. 37. 64, 66^a 80. 100. 177^{mk} 192. g^{cor} προεπιψα-
 μνοι) - ὅσ παραγενομενος (13. -αμνος, 137. syrp c.^a add εἰς την
 αχαΐαν, item 131^{lect} ἐν τῇ αχαΐα) σιμβεβατο (A 57. 99. Thphyl^a συν-
 βαλλετο) - δια της χαριτος (137. c^{cor} vg syrp om δια τ. χα., praeterea vide post): D (item syrp^{mk} usque ad αποδεξ. τον ανδρα) sic:
 ἐν δε τη φρεσω επιδημιοντες (d in aephesum αυτων εκεωνεις) τινεσ
 παρηθιοι και ακουσαντες αυτου παρηκαλονη διελθειν συν αυτοις εἰς

ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδείξασθαι αὐτὸν. ὁσ παραγενόμενος συνεβάλετο πάλιν τοῖς πεπιστευμένοις διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόπως γὰρ τοῖς Ἰουδαίους διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνύς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

1^{α, 24} 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἐφεσον καὶ εὐρεῖν τινὰς μωθητάς, 2 εἰπὲν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἀλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν· ἄλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν

την πατριδα αὐτων· συνκατανευσαντος (d *cedente*) δι' αὐτου οἱ ἐφεσῖαι (syrg^{ms} *fratres*) ἔγραψαν τοις ἐν κορινθῳ μαθηταις οπως (d *quomodo*) ἀποδείξωται τον ἀνδρα· οσ ἐπιδημησας ἐφ την ἀχαῖαν πωλυ (D* -λυρ) συνιβαλλετο (d *convulsi*) ἐν ταῖς ἐκκλησιαῖς· | δια τῆς χάριτος: Bed¹⁴ (qui ex vg habet *convulsi multum iis qui crediderunt* εἰνε δε. τ. χα.) adnotat: „*alla translatio habet: profuit multum credentibus per gratiam*“, quae ex e adsumpta esse apparet. Eadem verba omittere etiam „Basel“ Gb testatur.

28. εὐτόπως: 18. σιτητόπως | διακατηλέγχετο: A διακατηλέγχετο (31. διακατηλέγχετο), E κατηλέγχετο, 73. διελέγετο | δημοσία: E add κατ οικον (e et in domo). Cf Bed¹⁴ 148: „In Graeco ita scriptum est *publicis et per domos ostendens*.“ | ἐπιδεικνύς: D 137 διαλεγόμενος καὶ ἐπιδεικνύς. | εἶναι τον (E om) χῆν ἰν: D sah τον ἰν εἶναι χῆν. Eodem modo syrg^{ms} transpon

XIX. 1. *γένετο δε usq* κατελθειν: D syrg^{ms} sic: *θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εἰς εφεσολυμα εἰπεν αὐτω το πνευμα υποστρεφειν* (syrg^{ms} *υποστρεφει*, item d *revertere*) *εἰς την ασίαν· διελθων δε τα ανωτ. μερ. ερχεται | απολλω (et. ne):* A² L 40. απολλων ... κ^α 180. απελλην. Cf ad 18, 24 | *ανωτερα:* 25. 26. 96. Thphyl² ανατολμα | *κατελθειν cum* MAK 13. 14* 15. 33. 34. 40. 47. 69. 73. 76. 105. 163. al¹ *ser* al *panc arm Hiercontr lucif⁶ ...* & Ln Ti ελθειν cum BHL (P *διελθ.*, D *ερχεται*, vide ante) al longe plu vg roll Chr^{9,227} | *ευρεω cum* MAB 13. 15. 36. 105. 163. 180. cat vg (*ue - venire - et invenire - dixique*) cop arm ... & *ευρω* cum D (sed vide ante) κ(ευρω)BHP al pler sah (item syrg; paullo Hierbrius syrg^{sch}) Chr

2. *ειπ. τε cum* MAB 13. 15. 36. 163. 180. vg (et 105. cop^{wi} *ειπ. δε*, cop solit fore *δε* pro *τε* repouere) ... & om *τε cum* DRHLP al pler cat sah copboest syrg arm (syrg^{sch} Hierbri, item aeth) Chr^{9,227} | *οσ δε sine additum cum* MABDE 13. 40. 73. 137. cat am fu toi syrg ... & (sed Gb^{aw}) *aid επον cum* H. al pler vg^{cl^e} demid sah cop syrg^{sch} arm aeth; item P 98. 101. 126. al¹ vel² Chr *επαν* (180. Marcmon^{9,44} *πρ. αἰτων επον*) | οὐδ cum MABD² ... & Ti οὐδ: cum D* (sed vide post) RHP L al

ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς ^{18, 20}
 τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν ^{11, 16}
 βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ^{12, 21}
 ἵνα πιστεῦσασιν, τοῦτ' ἐστὶν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ^{8, 16}
 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος
 αὐτοῖς τοῦ Παύλου χειρᾶς ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
 ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευσον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄ- ^{2, 4}
 ῥοις ὡσεὶ δάδεκα. ^{10, 46}

certe pler cat, nec aliter Chr Marc^{mon} etc (sed d* all ουδε omissio
 ε, item d sed neque spir. sa. accipiunt quidam auditiuimus.) | εστιν (con-
 firmat et. Or^{4, 123} οἱ γουν - βαπτισμενοι - μηδε ει πν. αγ. εστιν
 ακουσαντες etc): D sah syrP^{ms} λαμβανουσιν τινεσ

3. ο δε ειπ. cum MAB 13. 33. 34. 73. 12lect k^{scr} vg cop ... ε Ln Ti ειπ.
 τε cum BHLF al pler cat aeth arm Chr^{0, 237} ... D a^{scr} al pauc ειπ. δε,
 c^{scr} syrP Marc^{mon}^{4, 44} ειπ. ουν, syr^{sch} sah ειπεν sine copula. Prae-
 terea ε (sed Gb⁰⁰) add προς αυτους cum HLP al pler (40. al pauc
 Thphyl^b αυτοισ) syr^{sch} sah cop aeth Chr Marc^{mon} ... omisimus cum
 MABD al fere³⁰ cat vg arm syrP | ειπον cum MABE 1. 13. ... ε ειπον
 cum HLP al pler cat Chr Marc^{mon} ... DE⁷ ελεγον | το ιωαννου (BDE⁷
 ιωανου) βαπτισμα (et. Or^{4, 123} etc): E 31. το βαπτ. ιωανν.

4. ειπ. δε: H 1. 56. 99. 192. Thphyl^a ειπ. τε ... sah syr^{sch} om copulam |
 παυλοσ: D 3. 68. 105. 180. 58lect a^{scr} cat ο παυλ. | ιωαννησ (BDE⁷
 ιωανησ) sine μεν cum MABD 15. 18. 40. 66** 69. 105. 180. a^{scr} alvid
 cat vg sah arm ... ε (sed Gb⁰⁰) add μεν cum BHLF al pler cop syrP
 aeth Chr^{0, 237} Marc^{mon}^{4, 44} | τον ιω (Gb⁰) cum MABE 13. (e spatio) 25.
 40. vg cop syrP aeth^{ro} Marc^{mon} ... ε τον χ^ρ ιω cum HLP al pler cat
 Chr; item 105. 12lect sah syr^{sch} arm aethPP τον ιω χ^ρ ... D nil nisi χ^ρ

5. ακουσ. δε (d om δε): D add τουτο (item syr^{sch} haec) | του (D* 58lect
 om) κερων ιω: 64. 137. sah syr^{sch} ar^o aethPP Hier^{lucif} Amb^{pir}^{1, 2}
 (de utroque vide Sab) add χριστου, item D syrP c.* add χ^ρ εισ αφειων
 αμαρτων

6. χειρασ cum MABEP 1. 31. 47. 65. 100. 101. 126. al^{scr} al pauc ... D
 (ponit ante του παυλου) am demid (non vg^{ole} fu tol) syr^{sch} ar^o aeth
 χειρα ... ε τασ χειρασ cum EL al pler cat Chr^{0, 237} Marc^{mon}^{4, 44} | ηλθε
 (tol conuincio senū): D Hier^{lucif}^{4, 204} ευθωσ επεπισεν, continuo (d sta-
 tim) cecidit. Ceterum ηλθε scripsimus c. MABL etc; Ti ηλθεν cum BHP
 etc | επ αυτοισ: D* 58lect επ αυτοισ | τε: DE⁷ 25. o^{scr} e sah cop δε
 ... 31. d arm om | γλωσσαισ (sah add ετιραισ): syrP^{ms} add aliis et
 sentiebant in seipsis quod et interpretabantur illas hi ipsi, pergittque
 (pro και προφητ.) quidam autem prophetabant | προφητ. cum MABD
 1. 15. 180. cat ... ε προφητ. cum BHLF al pler Chr

7. δωδεκα cum MABDE 13. 31. 36. 40. 69. 105. 137. 180. 12lect a^{scr} k^{scr}
 cat Thphyl^b ... ε Ti δεκαδυο cum HLP al pler Chr^{0, 237} Thphyl^a : δε-
 κδυο haud raro a nonnullis testibus pro δωδεκα substitutum est, ut

- 8 *Εισελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρησιαζέτο ἐπὶ μῆρας*
 9 *τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πεύθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.*
 9 *ὡς δὲ τινες ἐσκληρόνοντο καὶ ἠπειθόν καταλογούντες τὴν ὁδὸν*
 10 *ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθη-*
 10 *τάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο*
 11 *δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἑτῆ δύο, ὥστε πάντα τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν*
 11 *ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.*
- 11 *Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χει-*

Mt 19, 28 et Lc 9, 17 solus v δεκαδυο praebet, Mc 5, 42 tantum minusc⁴, Lc 2, 42 minusc², Lc 8, 42 et 43 minusc⁴, Apoc 21, 14 minusc² et 21, 16 minusc fere³⁰. Hinc testes quos plerumque sequimur non deserendi videntur formae δεκαδυο retinendae causa. Nec aliter infra 24, 11 statuendum videtur.

8. *εἰσελθὼν δε:* D 28. syr^{sch} aeth^{utr} add ο paulos | ἐπαρησιαζέτο: 28^r 68. -ασατο ... D syr^p 28^r praem εν δυναμει μεγαλη | τα περι cum MABHLP al fere omn cat Chr^{9,242} ... Ln Tl om τα cum ND 12^{loci}, item (*suadens de regno dei*) vg, nec magis exprim τα syr^{utr} sah cop arm aeth. At dubito an hac in re certum sit interpretum testimonium. Ut enim hoc ipso loco nec.e exprimit τα, ita nec alibi solent exprimere Latini interpretes, cf Lc 24, 19 Act 1, 3, 23, 11 et 15. 24, 10 et 22 (aliter habent 18, 25 et 18, 31). Favent lectioni περι absque τα 28, 23 et 8, 12; sed altera etiam dictio ab usu est Lucae, ut testantur Act 1, 3 λεγων τα περι της βασιλειας 18, 25 ελαλει και εδιδασκεν ακριβως τα περι του κυ 23, 11 διεμαρτυρω τα περι μου 24, 22 ακριβεστερον ειδωσ τα περι της οδοι, alia. Quibus ex locis una intellegitur illud τα περι adamsse Lucam: quod in neminem alium scriptorum sacrorum cadit.
9. *ως δε τινες:* D τινες μιν ουν αυτων, sed d ut vero quidam eorum cum indurarent | την οδον sine additam cum MABHLP al pler cat am⁵ fu sah cop syr^p arm aeth etc ... n vg^{ole} am⁵ demid tol add του κυριου, item 5. 8. 73. syr^{sch} ar⁶ του θεου | του (100. al⁵⁰ fere παντα του) πληθουσι: DK 100. syr^{sch} ar⁶ syr^p c.* add των εθνων | αποστασ: D syr^{sch} ar⁶ τοτε αποστασ ο paulos, item syr^p praem c.* τοτε, item aeth^{utr} habet απ. ο paul. | αφωρισεν: n al pauc αφωρισε | καθ: D 60^r το καθ | ε: in n ipse⁵ suppl | τυραννου (D8^r 3. 21. 43. 95⁵ τυραννου) sine τινος c. MAB 13. (e spatio) 27. 29. 81. fu tol sah cop syr^{sch} ... ε add τινος cum DEHLP al pler cat⁶¹² vg syr^p arm Chr^{9,242}. Praeterea vero D 137. syr^p 28^r add απο ωρας .i. εισ δεκατησ
10. *ετη δυο:* L δυο ετη | ωστε (d vg ita ut, contra e usque quo, item syr^{sch}) παντας (D³ απαντας) usque τον λογον (d verba) τ. κυρ. ιουδ. τε κ. ελληνας ... D8^r εισ παρτα ο κατοικουντασ την ασιαν ηκουσαν τουσ λογουσ του κυρ. ιουδαιοσ και ελληνασ | του κυριου sine additam cum MABDE al plus¹⁵ cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ε (= Gb Sz) add ησου cum HLP al longe plu (Chr^{9,244} om ipsum του κυριου).
11. τε: D8^r 38. 106. a^{scr} h^{scr} cop syr^p Thphy^{1a} δε ... sah om | ο θεοσ

ρω̄ν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενούντας ἀποφέρεισθαι ^{5, 15}
 ἀπὸ τοῦ χρωτὸς κν̄του σινδάρια ἢ σιμικν̄θια καὶ ἀπαλλάσσεισθαι
 ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ ποηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
 13 ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
 κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ ποηρὰ τὸ ^{Lo 9, 49}
 ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
 Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δὲ τινες Σκενᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως

εποιε̄ cum MABDE 13. 31. 68. 105. 180. cat am fu demid tol sah arm^{sb}
 Thphyl^b ... ε̄ Τῑ ε̄ποι. ο̄ θ̄ι. cum HLP al pler vg^{slc} syr^{utr} cop aeth
 Chr^{9,244} Thphyl^a

12. ἀποφέρεισθαι (Gb') cum MABE 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 40. 68. 69.
 73. 103. 106. 180. a^{scr} cat, item vḡ (*deferrentur*, e *deferentur*, contra
 d *inferentur*) arm (sah *ša ut acciperent* - e *phorent*, similiter cop),
 vdr̄ et. syr^{utr} ... ε̄ ἐπιφέρεισθ. cum DHLF al pler Chr^{9,244}, item
 (ut vdr̄) aeth ... 96. 142. περιφέρεισθ. Praeterea L* post απο του
 χρω̄τ. ᾱντοῑ repetit̄ ἐπιφέρεισθαι | η̄ σιμκν̄. : D^r arm η̄ καῑ σιμ̄., 7.
 68. 104. 105. e vg^{slc} tol (non item am fu demid) Thphyl^b (nil probat
 (yhr^{147. 298}) καῑ σιμ̄. | ἀπαλλάσσεισθαι: B* a^{scr} al^{vid} -ασσεισθαι |
 πνευμᾱτα τα: D̄ π̄νᾱ τα (ita ut per incuriam τα omissum videatur),
 nec aliter E (sed τα ad novum versum trahitur, quo scriptum est τα
 ποηρ̄α). Hinc non deest τα, sed compendium non satis recte habet. |
 ἐπιχειρησθαι cum MABDE al plus⁹⁰ cat ... ε̄ (= Gb Sz, sed rursus
 Gb') ἐξιχεσθαι cum HLP al plu Chr. Praeterea ε̄ (= Gb Sz) add απ̄
 αυτων̄ cum HLP al pler sah Chr ... omisimus cum MABDE al plus¹⁵
 cat vḡ syr^{utr} cop arm aeth

13. τινες καῑ (Gb'') cum MABEP al fere³⁰ vḡ syr^{utr} arm^{sb} ... ε̄ om καῑ
 cum DL al plu Chr, item sah cop (aeth *et fuerunt qui* etc) | των̄ περι-
 ερχομ̄. sine praepositione cum MABE al fere³⁰ cat⁹¹⁷ Thphyl^b, item
 (*quidam Iudaei*) syr^{scrh} sah ... ε̄ praem απο cum HLP al plu cop syr^r
 arm Chr^{9,244} Thphyl^a, item D 43. (81^{99?}) εκ̄ (d ex), item de vḡ (demid
 ex) | ονομαζειν: 15. 18. cat ονομαζειν̄ | πνευμᾱτα τα: DE ut v. 12 |
 τον̄ κυριου: D* om τοῡ | ορκίζω cum MABDE 13. 25. 83. 85. 40. 73.
 105. (ἐξορκίζω) vḡ cop arm ... ε̄ (= Gb Sz, sed rursus Gb') ορκίζομεν
 cum HLP al pler (al¹⁰ cat ἐξορκ., cser k^{scr} ορκίζομεν) cat syr^{utr} sah
 arm^{od} aliq aeth Chr | τον̄ ἰ̄ (et. κ̄): κ̄ ε̄. κυριον̄ ἰ̄ | παυλος cum
 MABDEH^{11P} 1. 13. 81. 40. 47. 56. 96. 98. 106. 133. 177. 180. o^{scr} cat
 Chr^{9,244} ... ε̄ (sed Gb⁹⁰) praem ὄ cum L al plu Thphyl^{utr}

14. ἦσαν δε̄ ἡσθε ποιούθησ: D̄ syr^r M⁹ ε̄ εν̄ ο̄ιο (d in quo) καῑ (syr^r M⁹
 om) μοι (syr^r M⁹ add επ̄τα) σπεῑα τινος̄ ἡριώδ̄ ἠθελῆσαν το̄ ᾱντο̄
 ποιησαῑ ἔθω̄ ε̄χυν̄ τούσ το̄ιούτουσ̄ ἐξορκίζειν̄ καῑ ἐπιελθον̄τι
 προσ̄ τον̄ δαιμονίζομενον̄ (introicenti adimplētis d sic) ἠρῆσαντο̄ ἐπι-
 καλῆσθαι το̄ ὄνομᾱ λεγόντισ̄ παρ̄αγγελλομεν̄ σο̄ῑ ἐν̄ ἡ̄σοῡ ον̄ παυλος̄
 κηρυσσεῑ ἐξελθειν̄ (D^r ε̄ ἐξελθ. κηρυσσ.) | τινεσ̄ cum MABLP al pler e
 vḡ syr^r Chr^{9,244} ... L⁴ τινεσ̄ cum bh (vide ante) M⁹ 86. 180. vḡ^{slc}

ἐπὶ τὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο-
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γενέσθω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ἡμῶς δὲ τίνας ἔσσι; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ'
αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων
ἰσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοῦς καὶ τετρακυλισμένους ἐκνήγειν
ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαί-
4, 5. 11 οῖς τε καὶ Ἑλλήσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέβησαν

demid syr^{ach} cop arm. Item Bed⁷⁵ ex Gr testatur. Non exprim sah
(erat autem Iudasus - habens septem filios) | υἱοι: hoc loco cum MABE
13. 14^a 15. 18. 40. 69. a^{scr} cat vg arm ... ε ante σκηνα (A σκηναι)
ιουδαιου (L -δαιου) pon cum (D vide ante) HLP al pler (31. 180. om)
cop (fuerunt septem autem filii cuiusdam; similiter syr^{ach} erat autem
septem filii viri cuiusdam; syrP erat autem quidam filii Iudasus Iudaei
αρχηγεωσ septem) Chr | τοῦτο ποιοῦντες sine articulo c. MAB 13. 14^a
15. 18. 105. 180. a^{scr} cop (item sah, vide ante) ... ε Ti ω τουτ. ποι.
cum EHP al pler vg syr^{utr} arm

15. ἀποκριθὲν δε etc: DE^r τότε (hinc et. d) ἀπεκριθῆ το πν. το πονηρ.
(DE^r add και) εἶπεν | αὐτοῖς cum MABD 13. 14^a 15. 18. 27. 31. 33.
34. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 106. 137. 180. a^{scr} e^{scr} cat vg sah
cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,244} Thphy^{1b} ... ε Ti om cum EHP al plu
Thphy^{1a} | τον ἰω cum M^aADHLP al pler cat e vg etc ... M^oBE^r 40.
73. 137. c^{scr} syrP Caus¹⁰⁴ τον μεν ἰω | τινες (13. 36. τωσθ) εσσι: Caus
¹⁰⁴ add ignoro

16. ἐφαλόμενος cum M^aAB 104. ... ε Ti ἐφαλλόμενος cum M^oEHP al fere
omn cat Chr^{9,244}, item D ἐφαλλόμενος | ο ανθρω. ε. αντ. hoc ordine
c. MAB 13. 31. 40. 68. 73. 173. 180. c^{scr} cat am su demid syrP Chr^{9,244}
Thphy^{1b} ... ε ε. αυτοῖς ο ανθρω. cum DHLP al pler Chr^{9,244} Thphy^{1a},
item syr^{ach} sah cop aeth ... κ sic: ο ανθρω. εν ω ην το πν. το πον. επ
αυτους | επ αυτους: D εσ αυτους (d in eos, ita et. vg), M επ αυτουσ
(e in eis) ... 105. arm om, item (sed ἐπιλαβόμενος pro ἐφαλομ.) 69.
a^{scr} | κατακυρι. sine copula cum M^oABDE^r 13. 33. 34. 40. 68. 69. 137.
c^{scr} sah cop arm^{eb} (item 105. e^{scr} qui onisso και pergunt κατακυ-
ριευσεν - και ισχυσεν) ... ε (sed Gb⁰⁰) praem και cum M^aHLP al pler
cat vg syr^{utr} Chr | κατακυριευσας (D κυριευσας, 15. 18. 36. 180. cat
κρητησας): -σας cum MBD etc (etiam vg) ... AEHP al⁴⁵ Chr Thphy^{1a}
κατακυριευσας, hinc Gb' | αμφοτεμων (Gb') cum MABD al¹⁵ cat vg
cop arm syrP (certe^{ms} ετασθ, Ipse txtus vdr potius omnium reddere)
Thphy^{1b}, item eorum omnium aeth^{ro} ... ε αυτων cum HLP al plu syr^{ach}
(sah eorum septem) ... κ om | ισχυσεν (no): κ e^{scr} ενισχ., c^{scr} κατισχ. |
εκφυγειν: A add αυτουσ

17. γινετο γνωστον: 31. 40. 68. al^{2scr} alvid syr^{ach} arm Thphy^{1b} γνωστ.
γεν. Item 38. 69. 93. 105. 113. a^{scr} h^{scr} γνωστ. post πασω pon |
πασον: M 192. add τοῖς | τε και: DE om τε, item sah cop vg etc qui
non valent exprimere | την φησον: A²κ 137. c^{scr} om την | επιπεισεν
cum MBEHP al fere omn cat Chr^{9,244} Thphy^{1b} ... Ln επισεν cum ad

φόβος ἐπὶ πάντα αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιέργα πράξαντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐπίπυρον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ἤρξανε καὶ ἴσχυεν. 6, 7
13, 24

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, εἶπετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι 1 Co 16, 5
(1n, 21)
20, 22 διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσόλυμα,

(post φόβος) π (πειρ) 13. Thryph^{1a} | φόβος (et. κ^o): κ* ο φοβ. | του κυριου: D 101. 185. 0^{scr}v^{id} om τω

18. τε (et. Baseth²²⁵): D 15. 18. 36. 40. 68. cat sah cop δε | πεπιστευκοτων (et. Baseth²²⁵ etc): D πιστεινοτων, E 28. πιστεισαντων, d e vg credentium | ηρχοντο εξομολογ. (syrr veniebant confitentes): syrr π² ηρξαντο confiteri | εξομολογουμενοι: syrr^{sch} ar^o add τας αμαρτιασ αυτων. Similiter demid confitentes peccata sua, sed om και αναγγελ. τας πραξ. αυτ. (Pro πραξεις 4. 81. αμαρτιασ. Item Chr^{9,21} com τοτε ηλθον εξομολογουμενοι τας αμαρτιασ αυτων.)

19. ικανοι δε των τα περι. πραξαντων (et. Eusdem²²⁵ Baseth²²⁵ etc): 31. om | δε: E syrr Baseth Chr^{9,24} τε ... d5r^o om | των τα περιεργα (d qui curiosa gesserunt, e qui curiositates gesserunt, vg qui fuerant curiosi sectati) et. Eusdem Baseth: d5r^o των περι τα εργα | συνεψηφισαν (Hlaseth συγκομισαριεσ): D add και | κατεκαιον et. Eusdem Baseth: κ vg κατεκαισαν | συνεψηφισαν: 31. 38. 93. 96. 100. h^{scr} -σαντη, E συγκατεψηφισαν | και συνεψ. τ. τιμ. αυτ. και (d5r^o om) ευρον (E ηιρον): d e vg et computatis praeclis illorum invenerunt | αργιριου (31. -ρον, 4. 16. 37. 56. 106. 192. χρυσιου, 100. χρυσιου και αργιριου) μυριαδ. (D μυριαδασ) πεντε: d denariorum sestertia docentia, e pecunias quinquaginta milia, vg pecuniam denariorum quinquaginta milium

20. κατα κρατος: 137. arm om, item sah qui postea ηρξανεν και ησφαλισθη και ισχυεν | του κυριου ο λογος cum κ* AB ... ε ο λογος του κυριου cum κ^o BHL² al pler cat am sah¹²⁵ cop arm aeth Chr^{9,24}, item π 21. 73. 106^{aa} κ^{scr} vg (et. fu etc) sah¹²⁵ ο λογ. τ. θεου | D sic: ουτως κατ. κρατ. ισχυσεν (d convalenscat) και η πιστις του θεου ηρξανε (2-νε) και επληθυνε (3-νετο). Addit και επληθυνετο et. 68.

21. ωσ δε επληρωθη (π -θησαν, 73. κ^{scr} επληρωτο) ταυτα (Or^{int} 4, 67a cum autem expleta essent haec): D τοτε | ειπετο ο παυλος (Or^{int} posuit Paulus): DE 187. o (D 187. om) παυλ. ειπετο | εν τω: κ^{scr} 40. 68. om εν | διελθων cum κ^o BHL etc (et. Or^{int} ut cum perambulasset etc) ... Ln διελθειν cum ADEF (AEP^o διελθειν - πορευεσθαι, ut et. Ln edidit; v vero et κ^o διελθειν - και πορ., d transire - et sic &c. Similiter et. tol syrr^{sch} arm al.) | και αχαιων cum κ^o BHL² al pler cat Chr^{9,24} ... Lu κ. ηρ. αχ. cum ADE 13. 69. 106. al^{4scr} | ιεροσολυμα cum κ^o B

22, 11
No 16, 22
No 16, 22
εἰπὼν ὅτι ματὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμῃ ἵδθαι.
22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχευ χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ταραχος οὐκ ὀλίγος
περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν
ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην
ἐργασίαν, 25 οὗς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας
εἶπεν ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία
ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου

DE 13. 40. 68. 69. 105. 137. a¹scr Chr^{9,267} Thphy^{1b} vg Or^{int} ... ε
μεροισαλημ cum HLP al pler Chr^{9,264} Thphy^{1a}

22. αποστειλας δε: D syr^{sch} (non item P) aeth^{uir} και αποστ. | μακεδο-
νιαν sine articulo cum ME 20. 21. 21. 40. 56. 68. 100. 104. 180. a¹scr
... ε Ln TI την μακεδ. (: : την γ. 21 non fluct) cum ABVHLF al longe
plu Chr | διακονούντων αυτω: Δ vitiose διακονουν (sic et. 68.) αυτων
(αυτων et. n e^{scr}) | χρονον: D 25. χρ. ολιγον, 40. τινα χρ. | εἰς την
(183. om) ασιαν (d in asiam, e vg in asia): DE^r εν τη ασια

23. οἱκ ολιγος cum BHLF roll ... Ln οἱκ ολιγ. cum MAD. Cf ad 12, 18.,
item ad v. seq | ὁδου: syr^{sch} etP c.^o add dei, item vg (et. fu demid
tol, sed non an) arm add domini

24. δημητριος: DE^r -μειριος | ονοματι (d sah om): DE^r ην (vide postea,
ubi d et d os παριχ.) | ναους αργυρους (n om αργ.) et. n^o: n^o ναον
αργυρον. Praeterea 38. 34^{ms} 57. adscripta habent ἰσως ως (57. om)
κηθωρια μικρα, quae eadem Chr^{9,265}com habet, unde transit in scho-
lia. | αρτεμιδος: D (vide ante) add os | παριχητε cum MA²BHLF al
pler cat Chr ... Ln παριχη (-χη Δ⁺, DE -χεν) cum Δ⁺DE 65. 67. 133. |
τεχνιταις: B⁺ -ριταις, D⁺ τεχνηταις et³ -ριταις | οἱκ (n solus οἱκ)
ολιγην εργασιαν cum MAD 13. 31. 68. 103. h^{scr} cat Thphy^{1b} vg arm
(sah multos labores, cop multum laborem, item aeth) ... ε TI εργ. οἱκ
ολιγ. cum BHLF al pler Chr Thphy^{1a}, item syr^{sch} (lacrum magnam) etP

25. ους: c^{scr} αυτος ... D 137. tol syr^{sch} sah οἱτος omisso και post
συναθρ. | εργατας: D τεχνητας (* -ταις), item e tol artifices (contra
vg opifices, d qui circa haec operabantur) | ειπεν: D εφη (d ait, e vg
dixit). Praeterea D add προς αυτους, item sah syr^{sch} aeth | ανδρας:
D sah syrP c.^o add συντεχνηταις, item 106. αδελφοι | επιστασθε:
arm praem υμεις αυτοι, f^{scr} υμεις | ημιν (Gb⁺ ex errore ημων, quod
fideliter in notis repetiit Ss) cum MADDE 18. 18. 26. 36. 40. 68. 105.
c^{scr} al⁶ vg sah cop arm Thphy^{1b} ... ε ημων cum HLP al longe plu
syr^{uir} aeth Chr^{9,261} Thphy^{1a}

26. θεωρετε και ακουετε: D syr^{sch} ακουετ. (d audistis) κ. θεωρ. | οτι:
DE^r om | εφισου: 31. 68. 69. 73. 104. 105. a^{scr} Thphy^{1b} ετη εφισου
... D 14. εως εφισου, d ipius ephesi | αλλα sine και cum MEHLF al
longe plu d vg sah cop syrP arm aeth Thphy^{1b} ... Ln αλλα και cum
AD^{FL} 13. 14° 18. 35. 36. 40. 42° 106. 180. demid syr^{sch} Chr^{9,251}

ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσασ μετίστη-
 σεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 20
 θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐδὲν
 λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς,
 ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ

- Thphyl^a | πασης τῆς: D^a 31. om τῆς | οἰτος: D^a οἰτ. τισ τοιτε, d
 hic quidam tunc | πείσασ (λ -σαν): κ om | μετεστησεν: κ πιστησεν |
 σεν οἰκ: D^a σεν οἰτοι οἰκ | θεοι οἰ (κ^o): κ^a 57. 65. om οἰ | χειρων:
 33. 34. 100. 187. al²scr syrch ar^o cop aeth Chr^{a, 254} et²⁵⁵ add ανθρω-
 πων | γινόμενοι (κ^aD^a γινομ.): D^aL 68. 100. γινόμενοι
27. δε: κ^a om | κινδυνεύει: κ κινδυνεύει, D^a -νεύει, vg periclitabitur |
 κινδ. ἡμιν το μέρος (et. vg.): D 31. ἡμ. κινδ. το μερ., A 137. e^{4or} το
 μερ. κινδ. ἡμ. | ἀλλὰ καὶ (κ^o): κ^a om ἀλλὰ | ἱερὸν ἀρτεμιδος hoc or-
 dine (Gb') cum D^aEF 1. 4. 42. 46. 57. 96. 98. 100. 104. 106. 126.
 177. 191. 192. al¹⁰ (4scr) Chr^{a, 254} Thphyl^a Hier^{4, 253} (praef^oph^o: et
 magnas deas templum Dianae in nihilum reputabitur; destructur quoque
 magnitudo eius, quam cuncta Asia etc (: quae lectio prorsus ex usu
 est Luciae) ... ε Ln ἀρτεμιδος ἱερὸν cum κABL al plū cat Thphyl^b,
 item (magnas deas Dianae templum) fu toi; vg vero (et. am demid)
 sah aethPP (non item^o) om deas; vv pler (ut sah cop syr) ἱερὸν
 ante τῆς μεγάλης ponunt | οὐδεν cum κABHF 42. 46. 57. 68. 96. 100.
 105. 106. 191. 192. al² ... ε ουδεν cum DEL 1. 18. 31. al plū cat Chr |
 λογισθῆναι cum κBHLF al feré omn Chr Thphyl^{tr} (15. 18. 36. al
 pauc cat λογισθῆναι μελλει καθαιρεῖσθαι τε, item 27. 68. 89. 105. al
 pauc λογισθῆναι μελλει καὶ καθαιρεῖσθαι) ... Ln λογισθησεται cum
 ADE 73. vg (vide ante et. Hier^oph). Similiter vv pler. | μελλειν cum
 κ^aB^aD^aE^oPHLF al pler Chr (D^a ἀλλὰ καθαιρεῖσθαι μελλει, D^aτ^a α. καθ.
 μελλειν) . . Ln μελλει cum A^aD^a al¹⁰ (vide ante) Thphyl^{tr}, item vg
 (sed et destrui incipiet, item d omisso et) e (deputatur incipietque destrui
 maiestatis eius) Hier^oph (vide ante), item vv pler | τε (et. ε^o Gb Bz) e.
 κABEF al plū sah cop syr^{tr} arm Hier^oph (vide ante) ... ε (= ε^o etc)
 δε cum κL al plus^o vg (sed et vide ante; similiter d sed, vide ante)
 Chr^{a, 254} Thphyl^{tr}. De eis qui om (15. 18 etc 27. 68 etc) vide ante |
 καὶ (post τε): κ escr (alios vide ante) om; nec exprim sah cop syr^o
 al | τῆς μεγαλειότητος cum κABE 13. 15. 18. 29. 36. 40. 68. 69. 105.
 al feré^o (κ al pauc -λιότητ.) cat (sah et feretur dorsum e magnitu-
 dine sua) ... ε Ti τῆν μεγαλειότητα cum HLF al plū Chr Thphyl^{tr} ...
 D om (D igitur etc: ἀλλὰ καθαιρεῖσθ. μελλει [^a-λειν] ἡ ὅλη αἰα καὶ ἡ
 οἰκουμένη σεβεται, d sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum
 colitur) | ἦν: D η (D^a teste Kipi ἦν) | ὅλη ἡ αἰα: BD Thphyl^a om η,
 31. ἡ αἰα ὅλη | καὶ ἡ οἰκουμένη: B 31. κ^ascr om η
28. ακουσαντες δε (188. add ταυτα): D arm ταυτα δε ακουσαντες (d
 haec autem cum audissent, item vg his auditis. Similiter cop

γενόμενοι πλήρεις θνμου ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἰουταϊσμός Ἰερουσαλίμων. 29 καὶ ἐπλησθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὠρμησάν τε ἰουμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμονα Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶον αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλο μὲν οὐκ ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίος ἔτεκε συνεληλυθισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου ὄψε-

Mo 16, 28
Act 27, 2
s Co 1, 8

28. πληρεις (ΔΕΙ 13. c^{50r} -ρησ) θνμου: D 137. υγρ² m² s add δραμοντες εἰς το αμφοδον (137. εθφοδον, d in campo, υγρ² m² s in forum) | κραζον: 69. 96. k^{50r} κραζαν (69. -ζον), d clamauerunt, e vg exclamauerunt | η αμ-
τημο: D² 24. 34. 35. om η
29. και επλησθη etc: D² και σινεχυθη ολη η πολια αισχυνησ, d et re-
pleta est tota ciuitas confusione | η πολια sine ολη cum καη 13. 40.
vg cop arg ... ε η πολ. ολη cum EHLP al pler cat sah byr² aeth
(τοια ciuitas) Chr^{9, 265}, item v² et² ολη η πολ. (: cf 21, 30) | της cum
n² ΔΒΔ² ΗΛΡ al plus⁶⁰ cat Chr ... ε (= Gb+Se) Ln om cum κ²(D²)κ
13. al sat tu | συγχυσεως cum κΔΒΗΛΡ etc ... D² s συγχυσεως | τι:
DE² 21. 31. 41. cop δε ... sah arg om | συναρπασαντες: D και συναρ-
πασαντες, sed d et rapuerunt (byr² et eortripientes adhaerent locum),
14² συναρπ. τε | μακεδονας: D² μακεδονιας ... 15. 180. cat μακεδονα,
56. 117. 177² d^{50r} μακεδονιας ... 100. om | παυλου c. κΔΒΔΗΛΡ al plu
cat Chr ... ε (= Gb Se) του παυλ. cum minusc mu. Cf Petralax can 12
(Gall^{4, 104}) αντι παυλου συνηρπασαν - συνεκδημονα παυλου βουλο-
μενου εισελθειν εις τον δημ. - οικ ειων αυτων οι μαθηται, φησιν. οὐ
μην αλλα και τινες των Ασιαρχ. οστις αυτω φιλοι πεμψαντες πυ.
αυτ. παρικαλουν etc
30. παυλου δε βουλομενου cum n² ΔΒ 13. 31. ... ε ΤΙ του δε παυλ. βουλ.
cum EHLP al pler cat Chr ... κ² k^{50r} του παυλ. δε βουλ., D βουλο-
μενοι δε του παυλ. | οικ των (κ των, HL 68. των, 104. ιασαν) αυτ.
οι μαθηται (vg non permisissent discipuli, e non permis. cum discip.,
d discipuli non sinebant) ... DE² οι μαθητ. εκωλων. Similiter byr² aeth
ar² aeth² ar
31. οστις (et. Petralax, vlde ante): D υπαρχοντες | αυτω: κ^{50r} αυτου,
137. αυτων. Etiam d vg etc qui erant amici eius, contra e constituti co
amici | ειπων (et. κ²): κ² 100. c^{50r} αυτων
32. τι: D 42. om, nec exprim vg al | ην γαρ η εκκλ. (1. 40. al² ser add
ελη): DE² η γαρ εκκλ. ην | σινεχυμενη cum κΔΔ ... ε Ln ΤΙ συγχυε.
cum κΒΗΛΡ al certa pler | πλειους: DE² πλειστοι | ιετικα cum κΔΒ 13.
36. 68. 180. cat Thryl^b ... ε ΤΙ ιετικεν cum κΒΗΛΡ al pler Chr
Thryl^a | συνεληλυθισαν: Η -θασιν, L al pauc Thryl^a - θησαν
33. σινεβιβασαν cum κΔΒΕ 13. (ουν βιβασαν ut vid) 27. 29. 66² 69.

βίβασαν Ἀλεξάνδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος κατασεύσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογισθῆαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγινώτες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὦρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἢ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστεύσας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν· ἄνδρες Ἐφεσίοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετεῦς; 36 ἀνατιροῦσάντων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν

105. 168. a^{scr} ... ε Τί προεβίβασαν cum D²HLP al pler cat Chr^{9,260} ... D² κατεβίβασαν. Latini sic: e vg *detrazerunt*, d *distrazerunt*, tol *produsserunt* | προβαλοντων (ε Gb') cum MABEH 40. al fere⁹⁰ Chr ... ε^o (et. Gb Sx, non ε) Ln προβαλλοντων cum DL al ut^{vid} plu. cat Thphyl^{tr} | αυτος: L^o 40. 96. 100. 137. Thphyl^a αυτος | ο δε: ot. n^o vg^{91e} etc ... A k^{scr} am fu demid tol o ουν, n^o o δ οιν | την χειρα cum M^oAHEHLP etc ... n^oD 40. 68. 73. 81. al plus⁵ Chr Thphyl^l τη χειρι | ηθελεν (n^o): n^o ηλθεν | τω δημο: ε τω λαω

34. επιγινωτες cum MABDEHLP al longe plu Chr^{9,260} Thphyl^{tr} (n 13. al επιγινωτες) ... ε (= Gb Sz) επιγινωτων e. 105. al vix mu (S ap Scri) ,cat | εκ: D om. Item vg (*rosa facta est una omnium*, ut etiam d; contra e *rosa ex omnium* sic) etc | ωσ cum MABDEHLP al pler Chr ... n 13. 33. 34. ωσει | εκ: 13. 33. 34. περι | ωρας δυο: ε. 31. 100. 104. 192. al^{9scr} (al^{vid}) δυο ωρ. | κρζοντες cum κλ ... ε Ln Tl κρζοντων cum κκκHLP etc (105. om ωσ εκ. ωρ. δι. κρζ.) | μεγαλη η (D² om) αρτεμις (P -μησ) εφισων: ε bis habet

35. καταστευσας: DE 1, 17° 78. 137. c^{scr} Thphyl^a κατασεισας (d *conpreussisset*, e vg *sedasset*) | ο γραμματ. τον οχλ. hoc ordine cum MADR HLP al pler vg sah syrp arm (libere *syrach aeth*) Chr^{9,260} ... ε 31. 130. cop τον οχλ. ο γραμμ. | φησιν: ε εφη, vg (ut et. o) *dicat* (d *ait*) | εφισιο: (n^o): n^o arm αδελφοι | ασθρωνων cum MABE al plus¹⁵ (ex his 40. al alii των ανθρ.) cat²³⁶ vg *syrach ar^o* cop (sah *anceps*) arm Chr^{9,260} Thphyl^b ... ε ανθρωπος cum D² (D² o ανθρωπ.)HLP al longe plu syrp aeth Chr^{9,260} Thphyl^a. Libere Isid^{4,200} τισ ουκ οιδε την εφε. πολιν etc | εφισων (180. cat των εφ., n post πολιν pon, item sah cop al): D *hietram*, d *vestram* | νεωκορον: HLP 13. 68. a^{scr} al p^{auc} νεωκορον, D² νεωκορον (S² νεωκορον) | ουσαν (arm non expri): D εινας (d e vg *esse*), item Isid^{4,200} | της (n^o και της) μεγαλησ sine θειασ cum MABDE al³⁰ cat vg *syrutr* sah cop Isid^{4,200} ... ε (= Gb Sz) τ. μυθιασ cum HLP al longe plu arm (aeth^{libere}) Chr | διοπετευσ: D 68. διοπετεουσ (d *dianae et huius ionis*)

36. ανατιροητων: n^o ανατιροητων (31. ανατιροη omisso των), L ανατηρητων (n c^{scr} -τηρητων). Cf ad 10, 29 | οιν: n^o om (e pro ανατ. οιν οιν. τοιτ. spatium vacuum habet) | οστων τουτων (et. n^o): A 3. 4. 38. 68. 100. 104. 192. al^{9scr} Chr^{9,260} (non²⁵⁶) ταιτων οστων ... n^o

καὶ μηδὲν προπετιὸς πράσσειν. 37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἀνδρας τούτους οὐτε ἱεροσόλυμα οὐτε βλασφημοῦντας τὴν θείαν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἴσονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλεῖτωσαν ἀλλήλους. 39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννύμφῃ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυ-

2. 13. om τούτων | προπετιος (d vg temere, e propertius sic): κ^o add τοι | πράσσειν cum MABDEHLP al longe plu cat Chr ... ε πραττειν cum minusc vix mu

37. ηγαγ. γ. τους ανδρ. τουτους: P^o om | τοιτους: D syrP^o M^o sah arm add ενθαδε (sah in hunc locum) | ουτε (31. ορθ^o) μη. ουτε: D μητε μητε | την θεον cum MABD^oK^oHL al⁶⁰ fere cat Chreat²⁵⁰ Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) την θεαν cum D^oK^oP 101. al²⁵⁰ al mu^{id} Thphyl^b ... 23. 26. 33. 34. 105. 133. al fere⁵ Chr^{o,250} τον θεον | ημων (Gb^o) cum MABDEK^o 18. 33. 36. 40. 66° 76. 105. al²⁵⁰ e syr^{sch} sah arm aethPP Chreat²⁵⁰ Thphyl^a ... ε Ti ημων cum K^oP^oHLP al pler cat vg cop syrP aeth^{ro} Chr^{o,250} Thphyl^b

38. δημητριος (187. ο δημ.): D add ουτος, item syr^{sch} ar^o | και οι: D^oP^o οι και | τεχνῖται ut MAB^oMHLP etc ... κ^o τεχνῖται, D τεχνῖται | ἔχουσι e. MBDL etc ... Ti ἔχουσιν cum AKHP etc | εχ. πρ. τινα λογον cum MABDEHLP al longe plu cat vg syrP arm (cop εχ. λογ. πρ. τιν., sah om πρ. τιν.) Chr^{o,250}. Similiter D εχ. προς αυτους τινα λογ., d habent cum aliquos quendam uerbum ... ε (= Gb Sz) πρ. τινα λογ. ἔχουσι cum minusc vix mu | ἀγοραῖοι (ita etiam ε Wtat al) sic antiquissimī eorum codicum qui accentibus praestant. HLP etc (al plu ut^{id}), non ἀγόραιοι (ut Gb Sz Ln Ti). Cf Steph. Thes. I. p. 430 sq ubi relictis aliorum rationibus agnoscitur Suidas, qui cum Zonara sic statuit: ἀγοραῖος προπορισπωμίτης ὁ ἐν ἀγορῇ ἀναστρεφόμενος ἀνδρῶν ποσ' ἀγόραιος δὲ προπαροξυτόνωσ ἡ ἡμέρα ἐν ἣ ἡ ἀγορὰ τελεῖται. Cui distinctioni ut libri antiquissimī alique plerique aduersantur, ita nec fauent Schneiderus lexicographus, alii. Cf et. Goettl. pag. 297. Ceterum reddunt vg conuentus forenses, e forenses, d conuentus. | ἐγκαλ- ut MABHLP etc ... DE ἐκαλ-. Ita et. v. 40.

39. περι ετερων cum MADS^oHLP al plu Chr^{o,250}, item e vg alterius rei, item syr^{utr} sah cop aeth arm ... Ln Ti περιαιτερω cum B 7. 15. 16. 18. 36. 42. 65. 67. 68 (περ' εταίρω) 105. 126. 133. 163. 180. desc cat, item d ulterius ... κ περι ετερον (e vide ante) :: περιαιτερω satis elegantier ac frequenter ex usu dictum (cf Steph. Thes., ubi etiam ex Plat. Phaed. affertur οἰδεν ζητησεται περιαιτερω) vix offensionī poterat esse. Videbatur autem illud quidem rectius quam περι ετερων hoc ipso loco dici. Nec haec in re negligenda est interpretum auctoritas, qui omnes excepto d lectioni περι ετερων fauent. | ἐπιζητεῖτε: κ ζητῆται (sed e inquiritis), 4. 14° 15. 69. 104. 105. 163. al²⁵⁰ εζητεῖτε | ἐν τη εννομη εκκλησία: D ἐν τω τομω εκκλησία (corr. est -σία, post vero substitutum ἐν τη εννομη, non mutato εκκλησία), d in leyem ecclesiae discutietur

θήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύοντες ἐγκαλιεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδεὸς αἰτίον ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνασόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστομοφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμφόμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακάλεσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκείνα καὶ

40. ἐγκαλιεῖσθ. στασις περὶ τῆς σημ. μηδεὸς αἰτ. ὑπάρχοντος: ἢ σημερον ἐγκαλιεῖσθ. στασις μηδεὸς αἰτ. οντος (hodie accusari seditionis nullius causa esse sic d) | περι ου ου (Gb+ ου) cum MABEHP (sed l.° περὶ οὐν οὐ) al fere⁴⁵ vg^{od} (ap Gb) sy^{tr} arm aeth^{vid} Chr^{9,207} Thphyl^a ... ε Ln Ti περι ου (sine οὐ) cum DE al permu (sed multo pauciores ut vdrtr quam qui περ. ου ου) cat vg sah. cop Chr^{9,208} Thphyl^b | δυνασόμεθα: 11. 18. 68. 99. -σόμεθα | αποδοῦναι cum MABE al sat mu cat Chr^{9,207} Thphyl^b ... Gb^o Ti δοῦναι cum HL al⁴⁵ Chr^{9,208} Thphyl^a | περὶ τῆς cum MABE 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 68. 73. 138. 137. 180. d^{ser} k^{ser} cat d (cuius possumus reddere rationem de hoc concursu) arm Thphyl^b ... ε Ti om περι cum DE^oHP al pler Chr Thphyl^a, item (de quo possumus reddere rationem concursus istius) vg | συστομοφῆς (MABDEHP etc, nullus συστρ., sed in D sub α altero vdr v clutum) ταύτης: 13. add καὶ εὖ ταῦτα οὕτως εχει

XX. 1. μεταπεμφόμενος cum MBE 13. 14° 15. 16. 31. 36. 40. 68. 180. cat sah cop aeth^{ro} Thphyl^b; similiter 69. 98^{ms} 105. a^{ser} μεταστειλάμενος (69. -λόμενος) ... ε Ln Ti προσκαλεσάμενος cum ADEHP al longe plu Chr^{9,208} Thphyl^a, item vocatis vg (ο συνοκασις, d συνοκασις), item^{vid} (ἀδσοκασις) sy^{tr} arm aeth^{pp} | ο παυλος: D om ο | καὶ παρακαλεσας ασπασάμενος cum AB 18. (sine τε ap Treg) 33. 73. 78^{ms} 98^{ms} cop; item κκ καὶ παρ. καὶ ασπ., (D) (13. ap Sz) 15. 25. 27. 29. 36. 40. (69.) 97. 105. (106°) 137. 180. 40^{lect} cat Thphyl^b κ. παρ. ασπ. τε (69. δε). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter παρ. et ασπ., d (et nullo exhortatus saluans eziū) vg (vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est) cop (hortatus est eos, salutavit eos, eziū) sah (consolatus est eos et salutavit eos, eziū) sy^{tr} arm aeth. D vero sic: καὶ πολλὰ παρακαλεσας (sic D^o, * παρακλιεσσα? παρακλιεσσα?) αποσπασάμενος (D^o ασπασάμενος τε) ..... ε Ti καὶ ασπασάμενος (omisso παρακαλεσας) cum HLP al longe plu Chr^{9,208} Thphyl^a | πορεύεσθαι cum MABE (pon post μακεδ.) 18 (ap Sz) 15. 18. 33. 34. 38. 40. 68. 180. 40^{lect} cat Thphyl^b ... ε Ti πορεύεσθαι cum HLP al pler Chr Thphyl^a ... D 27. 66° 105. om | μακεδονίαν sine articulo cum MBEKL^{all} 2. 4. 22. 81. 38. 56. 68. 96. 99. 100. 104. 105. 137. 177° 180. al^{ser} cat Chr^{9,208} com Thphyl^b ... ε Ti την μακεδ. cum ANP al plu Chr^{9,208} cat Thphyl^a

παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῶ ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μίλλοιτι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ἵπποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρον Βερροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Γάιος Λεββαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχηῖος καὶ Τριφίμωσ· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἡμεῖον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· 6 ἡμεῖσ δὲ

19, 20
27, 2
Kc 16, 21. 28
Eph 6, 21
2 Tim 1, 20.
16, a

2. τα μιση κεινω (D^{87*} -η): D praesent πάντα | παρακαλέσας αυτοὺς (d esortatus sine aut.): D^{87*} χρησαμένοις
3. τε: D 27. 38. e cop (non item sah) δε | γενομένης: 40. add τε, L add δε ... D και γινηθειςσ (ε^{7*} -θεις) | επιβουλησ αυτω cum MABE 13. 38. 69. 113. 180. al²ser cat ... ε αυτω επιβουλησ cum D^{HLF} al pler vg (factas cum illi invidias) Chr^{9,202} | μίλλοιτι usque μακεδονιασ: D syrp^{ms} ηθελησεν αναχθηναι εις σιριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω ἵπποστρεφειν δια της μακεδονιασ | μίλλοιτι: E μίλλων ... 21. 22. 23. 26. 28. 37. 41. 56. 96. 101. 142. 191. 192. Chr^{9,202}com (non item²⁰² ια) μίλλοιτα | αναγεσθαι: E 4^a αγεισθαι (e navigare, uti vg navigato) | εω: 69. 105. a^{ser} επι | γνώμησ cum MAB⁷R 13. 15. 18. 33. 36. 38. 46. 68. 105. 180. cat ... ε Ln Ti γνωμη cum v²HLF al pler syrp^{ms} ε^r Chr^{9,202} | του: 15. 18. cat om
4. συνειπετο δε αυτωσ: D syrp^{ms} μίλλοιτοσ οιν (d syrp^{ms} autem) εξειπαι αυτου (d comitari cum), syrp^{ms} quum futurus esset autem eipre, comitati sunt cum | δε αυτω (αιτω om 4^a 16. 22. 23. 37. 56. 66. 80. 100. 192. al²ser) sine additamento cum 13. vg (et. am fu demid tol Bed¹⁰⁰) sah cop aeth^{utr} ar^o ... ε Lu Ti add αχη (d μεχη) της ασιασ cum AD^RHLF al fere om (et. Bed¹⁴⁰ ex Gr) syrp^{utr} arm Chr^{9,202} | σωπατροσ (et. Orin^{4,002}): 4^a 25. 40. 47. 57^{aa} 68. 96. 101. e^{ser} al plus¹⁰ demid (al, et. Bed) sah cop ar^o ar^o Thphyl^a σωμαπατροσ (aeth^{ro} petros, aedPP σοπετροσ) | πυρρον cum MABDE al plus²⁰ (13. al pauc πυροι) cat vg (am fu pyri) cop (sah υιοσ βιρον) syrp^{ms} ar^o Orin^{4,002} Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) om cum HLF al plu syr^{ach} etP iat aeth^{utr} Chr Thphyl^a om | βερροιαισ cum κ^o(-εωσ, κ^o-ροισ) λ²η¹⁰ etc, item D⁷R βερροιαισ (d beryoenis, e beryoenia) ... Δ^avidHLF 11. 17. 20. 31. al pauc βερροιαισ, 4^a 14. 18. 30. 38. 68. 95. 105. 113. al fere²⁰ (7 ap Scri) Thphyl^a βερροιαισ :: cf ad 17, 10 | θεσσαλονικεωσ: η (ut et. 17, 8. 11. 13) al aliq θεσαλ. | σικουνδοσ ut η ... ε Ln σικουνδοσ ut L | δερβαιοσ (Δ 13. ο δερβ., ut 100. antea e βερροιαισ): η^o δουβεριασ, d douerius | τιμοθιοσ: syr^{ach} ar^o add Lystrenis, item 137. εφεσιοσ | ασιανοσ: D sah εφεσιοσ, syrp^{ms} ex Asia Ephesii. Ceterum Ln ante ασιανοσ plene distinxit; non ita Thdr^{2,442} | τυχηκοσ (hoc accentu ηL et plerique ut vdr, ita et. ε Ln, contradicente Winero in gramm.): D ειτιχοσ
5. ουτωσ δε cum MABK 13. 27. 29. 33. 40. 68. 105. 137 163. a^{ser} e^{ser} cop syrp (sah illi quidem, aeth^{ro} et illi quidem) Thphyl^b ... ε Ti om δε cum D^{HLF} al pler cat vg syr^{ach} arm (aethPP) Chr^{9,202} Thphyl^a | προελθοιτεσ

ἔξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλιππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσει ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπεράφω ὃν ἤμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτύχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸν βαθεῖ, διαλεγόμενον τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεῖγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρὸς. 10 καταβὰς

cum B²⁰ D al sat mu e vg (uterq̄ praecessissent, ut et. d) Chr, nec aliter syr^{tr} sah cop arm aeth ... καὶ ἦν ἡμεῖς ἐπὶ τῆς ἐπαύριον, παρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου | εἰς τὴν τρωάδα: κ τρωάδα: D om την | αχρι cum ABLP 1. 2. 42. 47. 69. 101. 106. 180. 192. d^{scr} cat Thphyl^a; item ε αχρισ cum H al plu Chr^{2,302} Thphyl^b ... κε 13. απο (e infra diebus quibus, vg in diebus quibus) | αχρ. ημ. πέντε: D πεμπταῖοι, d quintiani | όπου cum MAB 13. ... ε Ln Tl ου cum HLP al pler cat Chr ... 40. 137. ου και (e^{scr} και pro όπου), Irini⁵⁰¹ syr^p ubi et, D εν η και (d in qua omisso και) | ἑπτα: in L ex πεντε correctum

6. εἰς τὴν τρωάδα (κ τρωάδα.): D om την | αχρι cum ABLP 1. 2. 42. 47. 69. 101. 106. 180. 192. d^{scr} cat Thphyl^a; item ε αχρισ cum H al plu Chr^{2,302} Thphyl^b ... κε 13. απο (e infra diebus quibus, vg in diebus quibus) | αχρ. ημ. πέντε: D πεμπταῖοι, d quintiani | όπου cum MAB 13. ... ε Ln Tl ου cum HLP al pler cat Chr ... 40. 137. ου και (e^{scr} και pro όπου), Irini⁵⁰¹ syr^p ubi et, D εν η και (d in qua omisso και) | ἑπτα: in L ex πεντε correctum

7. εν δε et. Baseth²⁰⁰ ... d^{scr} syr^{sch} (non item P) aeth^{utr} εν τε | τη: κ kecr om | μια: d^{scr} μια πρώτη | ἡμων cum MABDE al²⁰ cat vg syr^{tr} sah (cop non exprim ἡμων) arm aeth Chr^{2,302, 305} (item cat²⁰⁰) Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) των μαθητων c. HLP al longe plu Baseth²⁰⁰ Thphyl^a | κλασαι cum MABEHLF al longe plu cat Baseth²⁰⁰ Chr Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) του κλασαι cum D al vix mu (nullo^{scr}) Thphyl^b | παρ-ετειν. τε: 45. 18. 23. 36. 68. 180: cat sah cop syr^p Baseth²⁰⁰ Thphyl^a παρει. δε ... d^{scr} om copulam ... 13. παρατεινοντος | μχρι: γ με-χρισ ... 3. 69. 100. 105. al^{2scr} al pauc αχρ

8. λαμπάδες (vg lampadae, e lanternae): D υπολαμπάδες, d faculae | ἡμεν cum MABDEHLF al longe plu cat vg syr^{tr} sah arm aeth^{pp} Chr^{2,302} Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) ἦσαν cum minusc non ita mu cop aeth^o Thphyl^a | συνηγμένοι: 4. συνηθροισμένοι ... κ om

9. καθεζόμενος cum MABDE al¹¹ cat ... ε καθημενος cum HLP al pler Chr^{2,302} | νεανίας (137. e^{scr} -νισκος, 12^{scr} pon post ονοματε): κ om | ἐπὶ τῆς θυρίδος καταφωρ. ὑπὸν βαθεῖ (et. Or^{4,90} huc respiciens καταφωρ. ὑπὸν): D ἐπὶ τῆ θυρίδι κατεχομενος ὑπὸν βαθεῖ | του παυλου: D om του | κατενεχθεῖς: κ κατανεχθεις | απο τ. ὑπνου cum MABEHLF al pler cat Thphyl^{utr} ... DH al plus¹⁰ Chr. υπε. τ. υπν. | ἐπε-σεν: ε^{scr} πεσων, omisso και seq | και ηρθη (d et sublativus est): d^{scr} και οσ ηρθη (teste Mill και ἐληρθη)

δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσον αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβῆσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐπ' ἰκανὴν τε ὀμλήσας ἀχρι ἀνῆγῃς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παιῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκείθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλον αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνίβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

10. *επεπεσον αὐτω*: D *επισεν επ αυτω*, 18. 106. Chr^{2,363} Thphyl^b *επεπεσαν επ αυτω* | *συνπ-* cum *καυ^oδμη* ... ε *Ln συμπ-* cum *υ^oε^oε^oε^o* al certe pler. Item *συνπεριλαβων*: C^o -*βαλων* ... 21. 25. 33. 34. 40. 105. e^oer k^oer *συμπαρалаβων*. Praeterea C add *αυτου*, 27. 36. 66° 69. 105. 180. a^oer al pauc cat Chr Thphyl^b *αυτων*, 38. *αυτω*. Item *συγ^uε^uε^uε^u* sah cop arm | *επειν*: Dε^or^o και *επειν* (d et *εὐκωμπερεσι et dixit*) | *εν αυτω*: L *εν αυτω*
11. *και κλασας*: B om *και* (Item eddoras^m 1 et² edald al). Similiter sah cum *verso adscendisset, frangens panem gustavit* etc. | *τον αρτον* cum *υ^o ABCD^o* 18. Thphyl^b ... ε om *τον* cum *κεδ^oε^oη^oε^oε^oε^o* al pler cat Bas^oth²⁰⁰ Chr^{2,363} Thphyl^a | *τε*: Dε^or^ok^oer 18. 105. Thphyl^a *δε* | *αχρι* cum *καυ^oε^oε^oε^o* 1. 2. 18. Thphyl^a ... ε *Ln αχρισ* cum *ο^oδ^oη^oε^oε^o* al pler cat Chr^{2,363} Thphyl^a; Item Bas^oth²⁰⁰ *μεχρως* | *αυγησ*: *μ αυτησ*, confusis Γ et Τ
12. *ηγαγον* (80. 97. 101. -*γειν*, Item arm?) *δε τ. παιδ. ζωντα*: D *ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισιον ζωντα*, sed d *salutantes autem eos* (codex *auteos*) *adduxerunt iudicem viventem*
13. *προσελθοντες* cum *υ^oε^oε^oε^oε^o* al sat *mu* (e *proseci*) Thphyl^b ... *AN^oε^oη^oε^o* al *fero^o* Chr^{2,364} Thphyl^b *προσελθοντες*, Dε^or^o *κατελθοντες* (similiter *συγ^uε^uε^uε^u* are), 38. 177. *προσαχθεντες*, e^oer *ελθοντες*, 98me *εμφαντες* ... *vg ascendentes navem, d ascendimus in navem* | *επι το*: D 133. d^oer *εισ το* | *επι την* cum *καυ^oε^oε^oε^o* 13. 25. 40. 73. 105. a^oer Thphyl^b ... ε *εισ την* cum *η^oε^oε^oε^o* al pler cat Chr Thphyl^a | *ασσον* cum *καυ^oε^oε^oε^oε^o* al pler *vg* (et. *am fu tol*) cop arm Chr. Item 13. 96. 106. al² *demid ασσον* ... 15. 18. 36. cat²⁰⁰ *νασον*, L^o 2. 10. 11. 17. 19. 21. 30. 42. 101. al pauc sah *συγ^uε^uε^uε^u* *θασσον*, 26. 39. 99. 100. o^oer al *θασσον* | *διατεταγμενος* (h^o k^oer -*ων*, C 15. 36. 180. cat *επτεταλμενος*) *ηρ hoc ordine c. καυ^oε^oε^oε^o* 13. 15. 31. 36. 40. 69. 105. 180. a^oer ... ε *Ti ην διατεταγμενος* cum *η^oε^oε^oε^o* al pler Chr | *μελλον αυτος* (κ *αυτ. μελλ.*): D 36. cat *praem ως*
- 14 *δε*: O^o om^oid | *συνεβαλλεν* (h^o, h^o -*λλον*) cum *καυ^oε^oε^oε^oε^o* 40. 100. ... ε *Ti συνεβαλεν* cum *ε^oη^oε^o* al pler cat e *vg* (*utiq^o conseruisset nos*) *tell Chr* | *εισ την* (h^o): h^o *επι την* | *ασσον* (sic h. l. et. L; al pauc *ασσον et νασον*): F al *mu* (et. o^oer) sah *συγ^uε^uε^uε^u* *θασσον* (al pauc *θασσον*) | *ηλθομεν*: L^o *ανηλθομεν* | *μιτυληνην* cum *κ^oε^oε^oε^oε^o* etc ... *ε^oε^oε^oε^o* al² a^oer *μιτυληνην*, L *μιτυλων*

15 *κάκειθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιπόσῃ κατηγέσαμεν ἀντικρὸς Χίου, τῇ δὲ ἐτίρῃ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἦλθομεν εἰς Μίλητον.* 16 *κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἐσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πενηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ.*

(19, 21)
18, 21

15. *κάκειθεν*: π και *κειθεν* | *αντικρὸς* cum *MAV^oODRL* 13. 25. 26. 33. 36. 40. 68. 105. 180. cat *Thphyl^b* ... ε *αντικρὸν* cum *h^oHP* al pler *Chr^{o,264}* *Thphyl^a* | *ετίρα*: β 15. 19. 73. cat *εσπίρα* | *παρεβάλομεν* (1. 4. 57. 99. *Thphyl^a* -βαλλομεν): *DE^r* *παριλαβομεν* | *τη δε εχομενη* (G^b) cum *MAVCE* 13. 15. 18. 37. 69. 73. 180. *a^{scr}* vg cop arm *aethPP* (sed 37. 73. 180. vg arm και *τη εχομενη*, cop *aethPP* om copulam; *aeth^o* verbis *εἰς σαμον* finem huius versus facit) ... ε *Τι και μινωαντες ἐν τρωγυλίῳ* (*Τι -υλίῳ*) *τη εχομενη* cum *DHLP* al pler cat *sy^rsch* sah *Chr^{o,264}* *Thphyl^{intr}* :: haec ex antiquissima interpolatione fluxisse principalium quos plerumque sequimur testium auctoritas suadet. Interpolandi causa poterat in eo posita esse, quod revera Trogyllii Paulum tum mansisse sciebant vel tradebant. Poterat etiam illud ex more nautarum esse ut Samo Miletum petentes pernoctarent Trogyllii. Quae si cui non placent, tamen etiam minus probabilia sunt quibus cur verba ista electa sint nonnulli docturi sibi videbantur. Dixerunt enim electa esse propterea quod Trogyllium ad ipsam Samum insulam pertinere dici videretur nec vero pertineret. At si quis sciebat Trogyllium non in ipsa Samo situm esse, proxime a Samo abesse sciebat. Nec enim poterat ἡ τρωγυλίσος ἄκρα non notissima esse, ut ex Strabone discitur. Hinc cur quis abstulerit verba ista, minime patet. Locis vero eiusmodi de quibus in utramque partem disputari potest standum est testium auctoritate. Ceterum *Τι τρωγυλίῳ* cum *D* (*DE^r* *τρωγυλία*; *d trogyllio*) *L* (*L* al *mu τρωγυλίῳ*) 19. 28. 30. 31. 88. 40. 47. 68. al *mu* (sed *mu* etiam *τρωγυλίῳ*, pauci *στρογγυλίῳ*, *στρογυλίῳ*) *Chr^{o,264}* ... ε *τρωγυλίῳ* cum *HP* al *mu* cat | *εχομενη*: *D^o* 4. 18. 31. 95° 96. 105. 142, *a^{scr}* *ερχομενη*

16. *κεκρίκει* (G^b) cum *MAV* (*κεκρε.)*O^oDB* 13. 14** 15. 36. 68. 69. 73. 105. 180. *a^{scr}* cat (*Thphyl^b* *κεκρικε*), item vg *proposuerat*, item *sy^rP* arm ... ε *εκρεσε* cum *C^oHLP* al pler *Chr^{o,264}* *Thphyl^a*, item *sy^rsch* | *απὸσ* usque *αὐτῷ* (π *αὐτῶν*) *χρονοτριβῆσαι*: *D* *μηποτε γενηθη αὐτῷ κατασχισω τις* (*d ut non contingeret ei morandi quis*) | *εσπευδεν* (*C^o*): *C^o* fortasse *εδει* | *εἰ δυν. εἰ. αὐτῷ*: *DH* *aeth^o* om | *εἰη* cum *MAVCE* 13. 15. 18. 27. 29. 36. 68. 69. 73. 180. *a^{scr}* cat ... ε *Τι ην* cum *LP* al pler *Chr* *Thphyl^{intr}* | *την ημεραν*: π *τη ημερα*, *D* *εἰς την ημεραν* (*d in die - adesse*) | *εἰς ιερουσαλημ* cum *MAV* 13. 40. 105. (*εἰν ιερ.*) 12lect 58lect *a^{scr}* *C^o* ... ε *Lu* *εἰς ιεροσολυμα* cum *BC^oHLP* al pler cat *Chr* (*D^o* *εἰς ιεροσολυμια*). Latini: *d (adesse)* *e (feri)* in *hierosolymis*, vg (*ut diem penit. faceret*) *hierosolymis* :: cf ad 19, 21

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκάλεσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς ὑμῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρῶτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων 20 καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστέλλωμαι τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκον, 21 διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίῳ τε καὶ Ἑλλήσιν τῆν εἰς Θεὸν μετανοίαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ τῶν ἰδῶν δεδε-

17. μετεκαλίσσατο: D μετεπειμψατο, dial^{maced}481 μετιστείλατο | τους: x om

18. παρεγένοντο: κε^t ἐσκληρυοντο | προς αυτον sine additam c. M^{BC}HLF al fere omn cat sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Chr^{9,300} ... Ln add ομου οντων αυτων cum AD 40^{ms} (sed pro ομ. D⁴ ομοσε, D² 40^{ms} ομοσε), item vg (qui cum venissent ad eum et simul essent); item κ 73. add ομοθυμαδον | επιστασθε (et. Baseth^{201.205} Lcif^{6,240}): D add (et 5. 8. 73. sah praem) αδελφοι | αφ: D² εφ, d in qua ... 38. 104. h^{ser} om | ις: κ επι (e accessi in asiam) | πως usque γενομην et. Baseth²⁰¹ Lcif (quomododum vobiscum fui per omne tempus): D ως τριετιαν η και πλειον ποταπως μεθ υμων ην παντος χρονου (D² πως μ. υρ. τον παντα χρονον γενομην), d quasi triennium et amplius, quomododum vobiscum fui per omne tempore

19. τω κυριω et. Baseth²⁰¹ Lcif^{6,240}: σ 15. 18. 36. e^{ser} cat syr^P Chr^{9,300} lat (non³⁰⁰ com) add μεθ υμων | και δακρυων cum M^{ABDE} 13. 40. 68. 80. 81. 137. 142. 180. vg syr^{sch} ar^o sah cop aeth^{PP} Lcif^{6,240} ... ζ (= Gb 8x) και πολλων δακρ. cum CHLP al pler cat syr^P arm aeth^{ro} Baseth^{201.205} Chr | συμβαντων (DE συρβ.): σ 2. συμβαινοντων

20. ως: 27. 29. 80. al^{3ser} και ως | των συμφεροντων (DE συρφ.) h. l. etiam Lcif^{6,240} ... c cat ante υπεστειλ. pon | μη (vg quominus adnuntiare vobis, Hier^{eph} praef quin annuntiare, e quod non adnuntiare [corrigere -rem] vobis): D om, d ut adnuntiaarem vobis, Lcif quomodo renuntiare vobis | υμας: D Thphy^{1a} Lcif^{6,240} Hier^{eph} om | δημοσια και κ. οικους: D κατ οικ. κ. δημ.

21. διαμαρτυρομενος: D⁴ -ρομμενος ... Η 1. 15. 18. 31. 36. 98. cat²⁰² Baseth²⁰⁰ eod Thphy^{1a} -ραμενος | ις θεον cum M^{BC} 38. 66⁴ 96. 100. 113. 192. 51^{ser} al^{2ser} Baseth²⁰⁰ eod Chr^{9,300} Thphy^{1a} ... ζ Ln ις τον θεον cum ADHLP al pler cat Bas^{cod} Thphy^{1b} | και πιστων sine την cum M^{ABCD} 15. 18. 29. 32. 36. 57. 66⁴ 69. 81. a^{ser} cat arm ... ζ (Gb^o) Ti κ. πιστ. την cum H^{ELP} al pler Baseth¹ Chr Thphy^{1utr}. Latini: in deum paenitentiam et fidem in dominum vg (am - - in domino) Lcif; quas in deum paenitentiam et fidem quem (sic) in dominum e; quas in deo paenitentiam agent et fidem in dominum d | ις τον κυριον ημων ιν χρ: DE^t δια του κυριου ημων ιν χυ | ημων: x om | ιν χυ cum M^{ACD} D²

μένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ (19, 21.)
 συναγίγαστα ἰμοὶ μὴ εἰδῶς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 19, 21
 κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμά καὶ θλίψεις με μέ-
 νουσι. 24 ἀλλ' οὐδεὸς λόγου ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἑμαυτῷ

13. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 69. 105. al permu (7 ap Scri) cat
 vg syr^{sch} cop arm aethPP Chr^{9, 200} Thphyl^b ... Ti om $\overline{\chi\psi}$ cum BHLF
 al fere⁴⁰ sah syrP aeth^{ro} Lcif²⁴¹ Baseth²⁰⁰ Thphyl^a
22. δεδεμένος ἐγὼ cum κΑΒΟΚ 13. 69. 103. 105. 180. a^{scr} k^{scr} cat vg
 (et. fu demid, non item am tol) Ath⁵⁴⁴ (exedd¹) Thphyl^b ... ε ἐγὼ
 δεδεμενος cum D^{HLF} al pler am tol syr^{utr} Did^{tri} 2, 5, 7 Epiph⁹⁰³ Chr^{9, 271}
 Thphyl^a ... Lcif²⁴¹ Athedd² om ἐγὼ (Athedd pri δεδεμ. ἐν τῷ πνευμ.) |
 ιεροσολήμ (et. e vg Lcif): D ιεροσολυμα | συναγίγαστα cum BHLF
 al pler Ath Chr Thphyl^b, item quas in ea *venitura sunt mihi* (mihi even-
 tura sunt Lcif) d e vg Lcif etc ... c 15. 86. 68. 69. 105. 180. 12^{bet}
 a^{scr} συμβησομενα ... ΑΔΕΓΕΣΤΗ 13. 81. 67. 106. 1scr² Thphyl^a συν-
 αγίγαστα | ἰμοι cum κ^Β ... ε Lu Ti μοι cum κ^ΑCD^{HLF} etc; ΕΣ⁷
 με | εἰδωσ: D γενωσκων
23. το πνευμ. το ἅγιον: D^Ε το ἅγιον πνευμ. | κατα (D Lcif²⁴¹ add
 πασαν) πολιν, d per singulas civitates, vg per omnes civitates, syr^{utr} in
 omni civitate ... κ om | διαμαρτύρεται cum κ^ΒCD^{HLF} al pler cat e
 vg sah cop etc (et. Lcif²⁴¹ Did^{tri} 2, 5, 7 et Epiph⁹⁰³ Ath⁵⁴⁴; Ath⁵⁶⁵ δια-
 μαρτύρεται) ... κ^ΑΔΕΓ 13. 40. Ath⁵⁴⁴edd² διαμαρτυρατο | μοι cum
 κΑΒΟΚΕ al plus³⁰ cat³²³ vg sah cop syr^{utr} arm aethPP Lcif²⁴¹ Ath⁵⁴⁴.
⁵⁴⁵ (Did^{tri} 2, 5 et⁷ με) Baseth²⁰⁰ (sed post το πνευμα pon) Epiph⁹⁰³
 Chr^{9, 271} (ut Haas) Thdrt^{2, 155} cod (eted με) Thphyl^b ... ε (= Gb Ss) om
 cum HLP al plu aeth^{ro} Thphyl^a | λεγον (Thdrt^{2, 155} om) cum κΑΒC al
 sat mu (fere 10 ap Scri) Ath⁵⁴⁴ et (lectione fuct)⁵⁵⁵ Did^{tri} 2, 5 et⁷ Baseth²⁰⁰
 Chr^{9, 271} ... Ti λεγων cum D^{HLF} al plu cat (Ath⁵⁶⁵ vidē ante)
 Epiph⁹⁰³ (sed ed. Dind. λεγον) | με (sah cop syr^{sch} ar^o arm aeth^{utr}
 σ) post θλιψ. (Gb'') cum κΑΒCEN al²⁰ cat am⁹ demid (hi me manent;
 am⁹ fu tol meae manent; vg^{cl} Ierosolymis me manent) Lcif²⁴¹ Baseth²⁰⁰
 Did^{tri} 2, 7 Amm^{cat} 233 Chr Thphyl^a ... ε post δεσμα cum LP al longe
 plu Thdrt^{2, 155} Thphyl^b ... D μοι et pon post μενουσιν (d manent mihi) |
 μενουσιν (et. fu tol): D am (sed cum signis improbandi habet) syrP
 c. 4 sah Or^{int} 4, 223 (manent me in Ieroso.) Lcif²⁴¹ add εν ιεροσολυμοισ
 (vg^{cl} Ierosolymis me manent)
24. ἀλλ οὐδεὸς λόγου ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἑμαυτῷ cum κ^ΒCD²,
 item sah (sed non facio animam meam in ulla rā), syr^{sch} (sed mihi non
 reputata est anima mea aliquid) ar^o (sed animā mea non est reputata
 apud me aliquid) aeth^{utr} (sed non reputo animam meam nihil quidquam,
 aeth^{ro} non expri meam) cop (sed anima mea, dico, non est pretiosa mihi
 in aliquo verbo) arm, item Lcif²⁴¹ (sed pro nihilo aestimo animam meam
 caram esse mihi) Or^{int} 4, 223 (sed ego non facio carioram animam meam
 mihi) Aug^{qu} 57 levit (to 2, 316 non enim facio animam meam pretiosam mihi
 sive pretiosorem quam me), item Amb^{ep} 28, 1040 nec facio animam
 meam carioram mihi. Cf et. Amm^{cat} 234 sq ἵνα κατὰ κοινοῦ λάβῃ τις

ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ γυνῶν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτυροῦμαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ

τὸ ποιοῦμαι ἀντὶ τοῦ· οὐ προτιμῶ τὴν ζωὴν μου· ἀλλ' οὐδὲ ἄλλου τιποσ ἀντιποιοῦμαι ἐν τῇ γυν βίῃ ἢ τοῦ ἐκτελεῖσαι τὴν διακονίαν μου. οὐ προτιμῶ δόξαν ἀνθρώπων τῆς διακονίας, οὐ χρήματα, οὐκ ἄλλο τι· τοῦτο γὰρ οἶμαι σημαίνειν τό· οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι ..... Lu ἀλλ οὐδενος λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτου cum κ^αΔ (D^a α. ουδ. λο. εχω μοι ουδε ποι. τ. ψυ. μοι τιμ. εμαυτου, d sed nihil horum cura est mihi, neque habeo curam animam curam mihi) 13. (ευχην pro ψυ.) 40. 43. 68. Similliter vg sed nihil horum cureo, nec facio animam meam pretiosioram quam me ..... ε ἀλλ οὐδενος λογον ποιοουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω cum κ^ηΛ^ρ al pler (cat) Baseth²⁰⁶ Chr^{9,211} (sedesom tantum ετα επαγα: οτι ουκ εχω τιμιαν την εμαυτου ψυχην ωσ ετο) Thphyl^{utr}. Sed 43. 81. 99. κ^εcr add τουτων post ουδενος, 96. cat λογον pro λογον, L^ρ al aliq cat Chr om μου. Praeterea of et. Ign^{int}1901 ep^lare¹ ἀλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι τῶν δειῶν, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς ἀγαπῶν (al ἀγαπῶν) αὐτὴν μᾶλλον ἢ τὸν κύριον. | ωσ cum κ^aΔ^ηκ^ηΛ^ρ etc (et. Baseth²⁰⁶): κ^o εωσ ... ε 3. 13. 21. 29. 40. 68. 69. 76. 95^a 96. 105. 137. 142. 163. al⁶scr ωστε, o 104. ωσ το, D του. Latini: d Leif²⁴¹ quam consummavate, vg Amb dimmodo consummavate (vide antea εωσ), e ut consummavate | τελειῶσαι cum ΔCDEHL^ρ etc ... κ^η τελειῶσω | τον δρομον μου (31. 42. 105. 180. om μου) sine additam cum κ^αBCD 13. 40. 81. cat vg sah cop syr^{sch} ar^o aeth^{utr} Leif²⁴¹ ... ε (Gb⁰⁰) add μετα χαρας cum κ^η L^ρ al pler syr^p arm Baseth²⁰⁶ Chr^{9,211} | τ. διακονιαν: D vg (et. donid tol, non item am fu) Leif Amb (ubi ante) add του λογου | η: D⁶cr^a on (d ministerium verbi quod) | ελαβον: D 4. 22. 23. 37. 39. 56. 76. 100. 137. 192. al⁶scr παρελαβον | διαμαρτυρασθαι: D sah Leif²⁴¹ add ιουδαιωσι και ελλησιω | του θεου: D^a om του

25. ἰδου: ε 13. 40. 73. al⁶ Leif²⁴¹ om, hinc Gb⁰ | εγω οἶδα (et. Leif: o 31. arm οἶδα εγω ... 180. om εγω, item Ir^{int}201 („adicit scio quoniam iam non“ etc) | ουκετι: κ ουκ, d non | την βασιλειαν (66^a 69. 105. a⁶cr το ευαγγελιον) sine additam cum κ^αBCD 13. 15^a 36. 180. cat syr^p arm⁶b (cop ap Wtat) Chr^{9,211} ... ε (Gb⁰⁰) add του θεου cum κ^η L^ρ al pler vg syr^{sch} cop^{wi} arm^{tr}es aeth Thdr⁶ Thphyl^{utr}; item D sah add του ω, Leif domini Iesu

26. διوتي: cum κ^αBCD^ρ 2. 10. 21. 28. 29. 30. 42. 78. 97. 177. 191. g⁶cr ... ε Ln Ti διο cum CD^η L^ρ al pler (al⁶ add και) cat Baseth²⁰⁴ Thphyl^{utr} (libere Chr^{9,211} ωστε εκοτωσ διαμαρτυρομ. υμου etc) ... syr^{sch} om, syr^p habet e.* | διوتي: usque οτι (et. Ir^{int}201 Leif²¹¹): D⁶cr^a αχρι ουν της σημερον ημερας, d propter quod hodierno die (pergit mundus cum; om igitur μαρτυρομαι υμιν) | καθαρὸς εἰμι (Gb⁰) cum κ^ηBCD 13. 15. 18. 20. 36. 40. 68. 73. 81. 103. 137. 180. c⁶cr cat vg syr^p sah Ir^{int}201

αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεσευλαμίη τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι 12, 6
 πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ
 τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκε ἐπισκόπους, ποι- 1 P o 2, 2
 μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιποιήσατό διὰ τοῦ αἵμα-

Lcif⁴¹ Basoth²⁰⁴ Basbapt⁶²³ et⁶⁷² Ammcat⁵⁸⁵ etc ... ε Ti καθαρὸς
 ἔγω cum AHP al pler syrch cop Bas⁶⁰³ Chr^{2,572} ter et⁵⁷⁴ 575 et^{11,102}
 Thphyl^a ... 69, 105. arm καθ. ἔγω εγω | παντῶν (et. Ir^{int} Lcif etc): π
 33, 68, 105. al plus¹⁰ vgcod (ap Gb) syr^{utr} cop arm^{edd} aeth Bas⁶⁰³
 odd (et^{eth} ὑμῶν pro παντ.) Basbapt⁶⁷² (non item⁶²³) Thphyl^b add
 ὑμῶν

27. μη (et. d Ir^{int}²⁰¹ Bas^{eth} et⁶⁰³ et^{bapt} etc): D⁸⁷* 66** 78. 81. 177*
 om (Lcif²⁴¹ sic: et non praetermissi praedicare omnem voluntatem dei) |
 ὑμῖν post του θεου cum κ^{BCD} 13. 31. 81. cat vg Ir^{int}²⁰² (D⁸⁷* ἡμῖν)
 ... ε Ti post ἀναγγεῖλαι cum κ^{ABEHLF} al pler sah cop syr^{utr} arm aeth
 Ir^{int}²⁰¹ Bas^{eth}²⁰⁴ et⁶⁰³ et^{bapt}⁶²³. 672 Chr^{2,572} ... Lcif²⁴¹ om ὑμῖν
28. προσέχετε sine copula cum κ^{ABD} 13. 15. 36. 81. 180 o^{scr} cat (lectio-
 naria non probant, nec fore magis Did²¹ al qui inde a verbis προσ-
 έχετε afferunt locum) vg cop arm aeth Lcif²⁴¹ (Ita et. L^{ned} min) ... ε
 (Gb^o) Ti add οὐν, L^{ned} mal [οὐν] cum κ^{EHLP} al pler m¹⁰ syr^{utr} (sah
 de) Ir^{int}²⁰¹ Bas^{eth}²¹⁶ Chr^{2,572} | εαυτοῖς: D^o l^{scr}* αι τοῖς | το πνευμ.
 το αγιον (et. Or^{2,500} Did²¹^{2,2,2} Bas^{eth} Ir^{int} Lcif): D⁸⁷* m¹⁰ το αγιον
 πνευμ. | του κυριου (et. Gb) cum Λ^O D^E 13. 15. 18. 36^{xt} 40. 69. 78.
 81. 95* 130. 156. 163. 180. 58^{loc} a^{scr} cat sah cop syr^{ms} arm (aeth^{ro}
 ex usu linguae et κ^v. et θε. confirmat) Ir^{int}²⁰¹ Const^{2,61,4} (vide post)
 Ath^{1,523} cod (vide post) Did²¹^{2,2,2} et^{spir}²⁴ (Gall^{2,572} Chr^{11,96} (ad
 Eph^{4,12}) Chr^{cat}²⁰⁶ et²³⁷ (vide post) Thphyl^o²²⁰ (pondet ex Chr^{oom};
 vide post) Lcif²⁴¹ Hier^{sit}^{1,2} (vall^{1,200}) Quaest⁹⁷ (Augopp^{2,2,202}, sed est
 domini Iesu). Cf et. Th^{rstud}^{2,56} (pag⁴⁷² την εκκλ. ην περιε. κυρισσ δια
 τ. οικου αιμ.). Habent autem Const^{2,61,4}: σιτηρέχετε εἰς τὴν ἐκκλη-
 σίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιποιήσατο τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ τοῦ ἡγα-
 πηθέντου. Ath^{1,523} editum est τ. θεου, sed cōd⁵ τ. χριστου, cod⁴ τ.
 κυριου habent. Quem ad locum adhibenda sunt quae Ath¹⁰⁰ contra
 Apollinarium¹⁴ scripsit: οὐδαμοῦ δὲ αἷμα θεοῦ δίχα σαρκὸς παρα-
 δεδώσαν αἱ γραφαί, ἣ θεὸν διὰ σαρκὸς παθόντα καὶ ἀναστάντα.
 ἀρσιανῶν τὰ ταιαῦτα τολμήματα. Ad locos Didymi, cuius lectio
 minime dubia est, accedit etiam quod Didymi nomine catena²⁸⁷ prae-
 bet: λέγει δὲ μὴ μόνον προσέχειν δεῖν ἑαυτοῖς τοὺς ἐπισκόπους,
 ἀλλὰ καὶ τῷ ποιμνίῳ, ὃ περιποιήσατο ὁ σωτὴρ τῷ ἴδιῳ αἵματι. Chr^o
 quid in suis cōd invenerit dubium est, quum ad ipsum hunc locum
 identidem του θεου habeat, in catena vero quae ex comm pendet
 (per errorem τοῦ αὐτοῦ ad ἀμμενίου trahi ipsa Chrysostomi quae
 adscribantur verba probant) bis του κυριου. Multo vero probabilius
 dico κυριου in θεου quam θεου in κυριου alienis studiis mutatum
 esse, praesertim quum^{11,96}, qui locus non pariter atque ipsius Acto-
 rum luci explicatio ad mutandum alliciebat, του κυριου confirmet.
 Quam ad coniecturam stabilieudam accedit quod etiam Thphyl^o ex

τος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι ἐπιτελείονται μετὰ τὴν ἀφ᾽ ἑξῆς
 μου λόγοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμίον, 30 καὶ
 εἰς ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα
 τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὁπίσω ἰαντῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε,

Chrysostomo τ. κυριου ηανσι. Cf et. Euseb²²⁴ λελυρωμένοι καὶ συ-
 ηγμένοι διὰ κυριου, εδς αὐτὸς ἐλυρωσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι. .... ε
 (= Gb) του θεου cum m² 4. 22. 46. 66. 66* 68. 84. 89. 154. 162.
 121^{lect} (alii qui e silentio conlatorum afferuntur nimis incerti viden-
 tur) vg (etiam am fu demid tol al) syr² txt syr^{lect} val (nr. 21. saec. 11
 ap Sz) Epiph²²⁵ et²²⁶ Chr^{2,272} ter (sed aliter^{cat}) Baseth²¹⁶ Ps-Ath^{2,2}
 (Ath^{1,222} vide supra) Cyr^{bis} (ap Mai VIII^{2,125} et¹²⁶) Antioch²²⁸ (hom
 229) et¹²² (hom²¹) Caesat (ep. ad synod. Eph. ap Mansi^{4,1229}) Thphyl^b
 Ambros^{2,200} Orsies^{ci} (Gall⁶) Primasoc⁷. Ceterum iam Ign habet ἐν
 αἵματι θεοῦ, cf ad Eph¹ (pag¹²⁰; contra Ign^{int²⁰¹} ἐν αἵματι x̄u)
 .... Gb' του κυριου και θεου cum c²HLP al plus¹¹⁰ (47. τ. θεου και
 κυρ.) Thphyl^a. Praeterea legitur etiam του κυριου θεου (3. 95^{ab}), τ.
 χριστου (syr^{ech} ar^o aeth^{pp} Ath²²²edd Dial^{maec} 421 Thdr^{2,145} et^{4,1022}
 J. a. dial^{spir} 4,112), m²⁰ Iesu Christi :: του κυριου lectio quin ab ipso
 scriptore profecta sit, licet contra stent m² (cf ad Ioh 1, 18) vix dubi-
 tati licet. ἐκκλησια θεου quum saepe legatur apud Paulum nec fere
 fluctat (cf 1 Co 10, 32. 11, 22. 15, 9. Gal 1, 13. 1 Tim 3, 5 et 15 etc,
 item passim α. ἐκκλησια του θεου), incredibile est idem hoc loco
 scriptum tamque varie mutatum esse. Ut autem Pauli usus muta-
 tionem scripturae του κυριου suadebat, ita studium nominis dei h. l.
 intrudendi luculenter probatur lectione plurimorum eodicum του
 κυριου και θεου. Quis enim του κυριου additurus fuisset si του θεου
 invenisset. | περιποιησατο (e vg adquisiuit, Ir^{int} εἰδὶ constituit): D
 add εαυτου (d adquisiuit εἰδὶ, nec aliter sah) | του αμαρ. του ιδιου
 cum MABOK al²⁰ cat vg (sanguine suo) Ir^{int} 201 et Did^{spir} 272 (per san-
 guinem suum) Leif²⁴¹ (ut vg) arm. Cf et. syr^p 225 ubi του ιδιου ad-
 scriptum est ... ε (= Gb Sz) του ιδιου αιματος cum HLP al longe
 plu Ath²²² Did^{2,2,2} Chr^{2,272} Antioch²²⁸ Thphyl^{utr} (Caesat τῷ ἰδίῳ
 αἵματι)

29. εγω sine copula (Gb'') cum n³AC³D 13. 15. 36. 81. 130. cat vg Ir^{int} 201
 Leif²⁴¹ ... ε οτι εγω, n³ cop εγω δε, aeth^{alc} και εγω ... ε Ti εγω γαρ
 cum c²HLP al pler syr^{alc} sah arm Chr^{2,272} | οἶδα sine τούτο cum
 MABO³D 13. 15. 36. 68. 69. 105. 163. 180. ascr cat vg syr^{ech} sah cop
 arm aeth Ir^{int} Leif (Thdr^{1,120} οἶδα οτι, item^{2,1200} οἶδα γαρ οτι: utrumq
 libere) ... ε (Gb²⁰) Ti add τούτο cum c²HLP al pler syr^p Chr | αφ᾽ ἑξῆς
 (L αφ᾽ ἑξῆς): DK αφ᾽ ἑξῆς

30. εἰς ὑμῶν αὐτῶν (et. Ir^{int} 202 Leif²⁰¹): ε ascr sah aeth^{alc} om αυτων |
 του αποσπᾶν (vg Leif²⁴¹ ut abducant, d ut abstrahant, e ut adducant,
 Ir^{int} 202 ut conuertant): D του αποστρεφειν | αυτων cum MAB (et. Ln
 ed min) ... ε Lned mai Ti αυτων cum c²HLP al certe pler cat Pe-
 Inst^{qu} Bas^{2,214} Chr^{2,272}

μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμεν μετὰ
δακρύων νουθεσιῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμῶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκο-
δομησαὶ καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πάνσιν.
33 ἀργηρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπέθυμῆσα· 34 αὐτοὶ
γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὖσις μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη-
σαν αἱ χεῖρες αὐταί. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶν-

31. νύκτα: A -εταν | και (et. d): D^{87*} δε | ἕκαστον: DE al plus⁹⁰ vg
syr^{tr} sah cop arm^{odd} aeth^{tr} Bas^{2,300} (non item⁸⁷⁷) Antioch¹²⁰⁰
Thphyl^b Leif²⁴¹ Orsies⁴⁸ Hier^{llt} 1,5 add. ἡμῶν

32. παρατίθεμαι: κ παρατιθεμι (sic), 2. 30. Chr^{ood} -θημι | ὑμῶς (μη
ἡμῶν) sine adelφ. cum MABD 18. 33. 34. 68. 81. vg syr^{tr} sah cop arm
aeth^{pp} ar^o Orsies⁵⁰ Hier^{praef} adaph (ed ven^{7,543}) ... ε (Gb⁰) add
αδελφοι cum CENLP al pler (c⁸⁰⁷ post τ. θεω) cat ar^o Chr^{9,877} | τ.
θεω cum MACDBELP etc ... v 33. 68. sah cop τ. κυριω | οικοδομησαι
(Gb⁰) cum MABCD 13. 15. 36. 81. 180. 180. cat (e vg Hier aedificare,
d deficit) ... ε Ti οικοδομησαι cum MLP al pler Chr^{9,877} (οὐκ εδεν
οικοδομησαι, ἀλλ' οικοδομησαι, δεικνῖς ὅτι ἤδη οικοδομηθησαν
: ex eadem sententia oriri poterat emendatio οικοδομησαι). Prae-
terea vel additur (DK 29. 163. al² syr^{ech} sah aeth) vel praemittitur
(14° 66° 69. 76. 81. 105. al² ser Chr^{9,877} semel Orsies⁵⁰) ὑμῶς (163.
ημ.) | δοῦναι sine additam cum MABD 25. vg cop ... ε add ἡμῶν cum
CENLP al pler (sed aliq Thphyl^b ἡμῶν) cat syr^{tr} sah arm aeth Chr^{9,877}
(sed¹²¹ post κληρο.) Orsies Hier^{eph} | τὴν κληρονομίαν cum MABCD
130. 180. cat ... ε Ln Ti om τὴν cum DNLFP al pler Chr. Praeterea
A add αὐτοῦ | ἐν τοῖς: D^{87*} (d hiat) apud Scri ἐν αὐτοῖς τοῖς |
πᾶσι: D^{87*} τῶν πάντων (d hiat 20, 31—21, 2 ab οὐκ ἐπαύσαμην
usque διαπερὼν εἰς φωνήν.). Praeterea post πᾶσιν syr^p c.² add cui
gloria in saecula. Amen.

33. ἢ χρυσοῦ: v vg (et. demid, non am fu; tol argentum autem et aurum)
m⁹⁸ Antioch¹²⁰⁰ καὶ χρ. (Lined min falsus de testibus omisit η sine
teste, idem^{ed} mal falso refert de v) | οὐθίνας cum MAB Antioch¹²⁰⁰
... ε Ln οὐθίνας cum BCDNLFP al certe pler cat Bas^{eth} 202, 205 Chr^{9,877}.
Praeterea DE m⁹⁸ arm add ἡμῶν, 97. d⁸⁰⁷ τούτων

34. αὐτοῖ: sine copula cum MABCDENLP al pler cat m⁹⁸ vg sah syr^p arm
aeth^{pp} Bas^{eth} 202 Antioch¹²⁰⁰ (Chr^{9,877} ὑμῶς ἐπιστάθε σὺ etc) ... ε
(= Gb S₂) add δε cum minusc pauc^{vid} (nullus ap Scri nec ap Mith)
cop (syr^{ech} aeth^{ro} et vos scitis) Thphyl^b | γινώσκετε: A οὐδατε, Chr
ἐπιστάθε | ταῖς χρεῖαις (D^{87*} τὰς χρεῖαις) μου: D^{87*} add πᾶσιν |
αὐταί: syr^{ech} cop μου αὐταί ... D^{87*} sah μου

35. πάντα: D^{87*} πᾶσι (testib Kipl et Scri). Item m⁹⁸ omnibus vobis de-
monstravi. Praeterea Ln πάντα coniunxit cum v. 34: non ita MABENLP
(in v nec ante nec post distinctum) Bas^{eth} 270, 295 Chr^{9,877} sah cop
(uterq enim πάντα post υπεδ. ἡμῶν pon), nec magis (vide post) οὐ etc
(aeth^{tr} om παντ. υπεδ. ἡμῶν). Habent enim CD³ al¹⁸ cat syr^{ech} arm
καὶ πάντα | οὕτως ut MABCDENLP etc ... ε οὕτω cum minusc mu (ut

τας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον δίδουαι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖος τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσεφύξατο. 37, ἱκανὸς δὲ κλυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουσαν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκ ἐτι μᾶλλονσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προσεπιπυν δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ἦσο δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομίσαντες ἦλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,

κ^{σορ} | ἀντιλαβ. των ασθενουντων: A των ασθεν. ἀντιλαβ. | μνημονεύειν τε: 15. 18. 36. 68. 180. cat μνημονευετε ... Λ⁶vid⁶ sah cop om τε | των λογων (m^{ss} e verborum): LP al plus^{ss} Chr Thphyl^a τον λογον, 38. 40. 57. 69. al plus⁶ του λογου, item verbi vg sah arm aeth | ησου: Λ² (2 potius quam 4) 2. 30. 68. 96. 142. Bas^{eth} 270 Eriph^{ss} Chr^{9,271} om | αυτος: δε^τ ουτος | μακαριον: δε^τ -ρισ. Consi^{4,2,1} ειπε και ο κυριος μακαριον ειπεν ινα τον διδοντα ηπερ (Anast¹⁵ υπερ) τον λαμβανοντα. | μᾶλλον δίδουαι cum κΑΒΟΔΗΛΡ al longe plu cat m^{ss} vg syr⁶ arm Bas^{eth} Chr Antioch¹⁰⁴¹ ... ε (= Gb 8z) διδον. μαλλ. cum minuse non ita mu syr^{sch} Bas^{eth} 270 Eriph^{ss}. Praeterea h in mg altera manu adscriptum habet: εν των διαταξων.

36. ειπων: D² ειπασ | αυτου: δε^τ σορ arm om | συν: LP σιν | αυτοις: ο² 86. arm om (180. sah om πασιν) | προσεφύξατο: B²D προσευξατο

37. δε: κ τε, item syr^{sch} | κλυθμ. γενετ. cum κΑΒΟΔΗ al fere¹⁵ cat vg sah Thphyl^b ... ε γεγν. κλυθμ. cum ΗΛΡ al longe plu syr^{alt} cop arm Thphyl^a (137. Chr^{9,170} γενετ. δε κλυθμ. ικαν.) | του παυλου: D² 104. 180. c^{so}r Thphyl^a om του | κατεφιλουσαν (m^{ss}): κ² -λων

38. οδυνωμενοι (ΗΛ al παυε οδινωμενοι) μαλιστ. επι τ. λογ. ω (13. 5) ειφ. οτι οικ. μελλουσιν: δε^τ μαλιστα επι τω λογω (2 add ω ειρηκει) οδινωμενοι οτι ειπεν (2om) ουκ ἐτι μελλεισι (2μελλουσιν) | το προσωπ. αυτου: δε^τ om αυτου | εις το: D επι το, F 47. om το

XXI. 1. ησο δε γενετο αναχθηναι (m^{ss}, κ² αναχθεντας: Λ² om vid, Λ² post ημας pon, F al⁴ αχθηναι) ημασ αποσπασθεντας (Bk²L al^{so}r -της): D² και επιβαρτες αηχθημεν αποσπασθεντων δε ημων (2 add ω ειρηκει): D ηκομεν | εις την κω: D om την | κω cum κΑΒΟΔΗ al plus^{ss} cat Thphyl^b; Oho am syr^{alt}, Oho Cass¹⁰⁰ (vg^{le} su demid Coum, Choum, tol Chio) ... ε (= Gb 8z) κων c. ΗΛΡ al perma Chr^{9,271} 200 | τη δε εξης: D τη δε εκουση | την ροδον cum κΑΒΗΗΛΡ al pler cat Thphyl^{alt} ... Lp

κάκειθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κίπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατέλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γύμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείνυμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναίξϊ καὶ τέκνους

om την cum OD 40. 68. Chr^{bis} | παταρα (al pauc τα πατ.) cum MNDK HLP etc (et. syr^p ^{ms} 87): ΔC πατρα ... D sah vg^{ms} (vide post) add και μυρα (sah -ρα). Cf correctorium^{bibl} (Luc^{br}us non habet), in quo est: „quod quidam addunt: et deinde Myram, Graeci et antiqui non habent.“ (Sumpsit ex Wtst)

2. διαπερῶν: ncl 4. 19. 39. 100. 108. a^{scr} k^{scr} Thphyl^b διαπερον, π 18. 25. 68. 73. 105. διαπερουν

3. αναφαναντες (etiam ε) cum M^b 39. 66. 100. 104. al^bscr (al mutid, nec aliter ante Stephanum Erasmus edidit etc) item (videntes) d (deficit d^{scr}) Chr^{9,290} (sed variat lectio) ... ε^o Gb Sz Ln Ti αναφανεντες cum AB^oCEHLP al certe plu item (cum apparuissems vive rarissemus Cypro) vg e (ut vg sed Cyprum) Chr^{9,270} | την κυπρον: π om την ... P 40. εἰς τ. κυπρ., 34. τη κυπρω | και pri: Δ 26. 31. k^{scr}er vg^{elo} (et demid tol, non item am fu) om | καταλιποντες cum MCKEP etc ... AML 15. al pauc Thphyl^b καταλειποντες (sed HL -πόντες), d e vg relinquentes | ευωνυμον: 105. -νυμα | επλεομεν (A^o om): E² επλεισαμεν, e vg νασιγαμινυς, d collicisimus | κατελθομεν cum MABE 13. 34. vg sah cop syr^p aeth^{utr} ... ε Ti κατηχθημεν cum CHLP al pler cat d (εκασιγαμινυς omisso και) e (derosti sumus sic) syr^{sub} arm Chr^{9,270} | εκεισε: H 133. d^{scr}er εκει | το πλοιον ην cum MABCE 13. 137. ca^{scr} (vg navis erat expositura, ut etiam e) ... ε Ti ην το πλοι. cum HLP al pler cat d (ibi erat enim navis expositura) syr^{utr} arm Chr

4. ανευροστ. δε cum MABC^oπ al plus¹⁵ (13. δε και) cat vg sah-cop Thphyl^b ... ε και ανευροστ. cum C²HLP al longe plu d syr^{utr} arm aeth Chr^{9,270} (x. ευροστ.) Thphyl^a | τους μαθητας cum MABCE al sat mu cat Thphyl^b ... HLP al fere⁴⁰ Chr Thphyl^a om τους | αυτου cum MCKEP al longe plu (177. εκει) cat vg arm ... AML 68. 73. 103. k^{scr}er Thphyl^b αυτοις, item (arm^o eos) d e syr^{utr} sah cop aeth^{utr}, Chr^{9,270}. 281 προσ αυτοις (²⁸¹εμεισαμεν) | ελεγον: π ελεγον, idque π^o repetit post δεα τ. πνευματος | επιβαειν cum MABC 13^{vid} 15. 36. 40. 68. 103. cat Thphyl^b ... ε αναβαινιν cum HMLP al pler Did^{tr1,2,5} (μη αναβαινε) Epiph²⁸² Chr Thphyl^a | ιεροσολυμα cum MABCE al fere¹⁵ cat d vg Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) ιερουσαλημ cum HLP al longe plu Did^{tr1,2,5} Epiph²⁸² Chr

5. οτι δε etc: d sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram | ημας εξαρτισαι (HP al aliq -ρησαι) c. M^b (nisi forte ipse^o cor^{scr}) CHLP al pler cat Chr^{9,270} ... Ln Ti εξαφτ. ημ. c. ΔB^oπ 68. 177. | εξελθοντας

ἔως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσ-
ευξάμενοι ὁ ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον,
ἐκείνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλῶν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηγρήσαμεν
εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Και-
σαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
9 ὅστος ἐκ τῶν ἐπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῶ. 9 τοῦτ' οὖν δὲ ἦσαν θυγα-
τέρες τέσσαρες παρθένου προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-

- Α 105. om | γυναῖς cum MABL etc ... TI -ξιν cum CENP etc | ἔως ἔξω
(e usque foris, vg usque foras): κ 68. d om ἔως
5. 6. προσευξάμενοι⁶ ἀπησπασάμεθα ἀλλήλ. καὶ cum MABCH 13. 15. 18.
40. 69. 73. 105. 133. a^{50r} d^{50r} (item certe ex parte 25. 36. 37.) cat;
sed O απισπα., Α 13* απησπασαμεθα (aeth^{ro} dimissi inimus), 15. 18.
36. 69. a^{50r} ησπασαμεθα, 40. απησπασαμενοι, praeterca 15. 18. 36.
προπιμπ. δε ... ε προσηξαμεθα. ⁶ καὶ ασπασαμενοι ἀλλήλ. cum HLP
al pler Chr^{9,278}; sed LP al aliq Chr προσευξαμεθα. Cf et. vg ora-
vimus; et cum vale fecissemus invicem, ascendimus (e sic: oravimus
valerfacientes invicem et ascendimus). Similiter versiones pleraeq^{ue}
(sed d sic: oravimus et cum salutassemus invicem reversi vero quisque ad
sua, deperdito aticho post invicem) :: προσηξαμεθα καὶ pro προσ-
ευξαμενοι (praegresso καὶ θέντες) substituto exultam esse dictionem
apparet; απασπαξισθαῖ vero, quod hoc solo loco scriptum est, mu-
tatum est in ασπαξισθαῖ vel (ex versu 1) αποσπαξισθαῖ.
6. ανεβημεν cum n^o AC 15. 36. 40. 69. 133. 137. 180. a^{50r} c^{50r} d^{50r} cat
Thphyl^b ... Ln ανεβημεν cum n^oCH 68. 73. k^{50r} Chr^{9,278} ... ε επε-
βημεν cum HLP al pler Thphyl^a. Latinos (vg et e) vide ante.
7. κατηγρησαμεν cum n^oBOHLP al pler cat Chr^{9,278} ... n^oAE 24. 38. κατε-
βημεν | πτολεμαῖδα: n^o -ιδαν | μειναμεν: Α 40. k^{50r} επιμειναμεν.
8. ἐξελθόντες sine additamento cum MABCH al⁹⁰ cat d vg syr^{utr} sah cop
arm aethPP Chr^{9,278} Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) add οι περι τον παιλον
cum HLP al plu aeth^{ro} Thphyl^a | ἤλθομεν (et. ε^o Gb Sz) cum MACE
al plu cat Eushlst^{2,31,5} Chr Thphyl^b; item TI ἤλθαμεν cum B. Item
venimus d vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{utr} ... ε (non ε^o etc) ἤλθον cum
HLP al plus⁹⁰ Thphyl^a | καισαριαν cum MACE⁹ etc ... ε Ln TI καισα-
ρειαν cum BOHLP² al pler | ὅστος cum MABCHLP al longe plu cat
Eushlst Chr ... ε (= Gb Sz) του οστος cum minusc ut vdr pauce
9. θυγατρις τεσσαρ. παρθενος cum MAB 13. 31. 40. 69. 105. a^{50r} k^{50r}
d Am fa demid toi arm Chr^{cat 241} (Chr^{9,278} om παρθ., item Epiph⁶⁷¹
ἦσαν τισσ. θυγατ. τω φ. προφητ.) ... ε θυγατ. παρθεν. τισσαρ. cum
KHLF al pler syr^{utr} Thphyl^{utr} ... TI παρθεν. θυγατ. τισσαρ. cum C
180. cat²⁴⁴ Eushlst^{2,31,5} ... vgle sah (cop) aeth^{ro} quatuor filias vir-
gines (aethPP quat. virg. filias)
10. επιμενοντων (15. 18. 36. cat -νοτες) δε sine additam cum ABCH 4*

ρασ πλείους κατήλθόν τισ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαθος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, 11, 28 δῖσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δίσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐπίσκοποι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ

13. 15. 18. 36. 37. 66. k^{scr} cat Bas^{eth} 251, item vg (et cum moraremur) syr^p 121. Similiter sah cop syr^{sch} ... ε add ἡμων cum κ^{scrlp} al pler syr^p 285 arm Chr^{9,270}; item κ^o αὐτων | ἀπο τῆς ἰουδ. προφητης (arm ap Sz om προφ.): L προφ. ἀπο τ. ἰουδ.
11. καὶ ἐλθὼν: DE^r ἀνελθὼν δε, d (sine copula) cum venisset, item vg is cum venisset | καὶ ἄρας: e^{scr} (al?) arm om κα. Sic vg: *inquit conatus Pauli et alligans sibi - dixit | ταυτου* (Gb^o) cum κ^{abcde} al plus²⁰ cat (Bas^{eth} 251 καὶ δῖσας ταυτου, Cyr^{hr} 197 προφητης ην αγαθος ο δησας ταυτου etc, Or^{2,765} ο μιν γαρ αγαθος λαβων αυτου τ. ζωνην δησας ταυτου χειρων και ποδων). Confirmant etiam quamvis libere vertant sah cop syr^p arm (non item syr^{sch}) ... ε τε αυτου (ε αυτου, hl etc αυτου) cum κ^{lfp} al plu Chr^{9,270} | τ. ποδας και τ. χειρας cum κ^{hocde} κ^{lfp} al⁶⁰ cat vg syr^{ur} arm Bas^{eth} Cyr^{hr} ... ε τας χειρας κ. τους ποδ. cum λ al permu sah cop aeth (Or vide ante) Chr^{9,270} (omissis τας et τους) :: cf ad Ioh 11, 44 | εν ιεροσολημ cum κ^{abcenlp} etc ... d 26. 63. 97. 98. 106. (Or^{2,708} δησουσιν απελθοντα ες ιεροσολυμα) Epiph⁴⁰⁸ Chr^{9,270} ες ιερ. (: edidi 49; at v. 13. ες ιερ. eodem modo dictam) | οι ιουδαιοι (66° al^{2scr} οι εν ιερ. ἰουδ.): d^o Chr Thphyl^a om οι | ες χειρας (κ^o, iam κ^o?): κ^o ες τας χειρ. | εθνων: 69. 105. a^{scr} εχθρων
12. ημεισ τε (et. Bas^{eth} 251): d Thphyl^a om τε | οι επισκοποι: d aeth^{ur} add τον παυλον | αναβαινειν: d επιβαιν. (sed d ascenderet, ut etiam e vg) | αυτον (e^{scr} post ιερου. pon): z 3. 93. 95. Bas^{eth} om
13. τότε απεκριθη ο (B^o om) παυλος cum κ^{abc^oet²e} 13. 15. 16. 18. 31. 73. 81. cat vg syr^{sch} sah cop arm (sed c^o 13. 31. τότε ad γ. 13 trahunt proptereaue pergunt c^o 13. απεκριθη δε, 31. απεκριθη τε. Similiter 40. τότε απκριθεισ δε ο παυ. ειπεν) ... ε απεκριθη δε ο παυ. cum (c^o 13. vide ante) al permu^{vid} syr^p Bas^{eth} 251 Chr^{9,270} ... Τι απεκριθη τε ο (100. om) παυ. cum κ^{lfp} al plus²⁰ aeth Thphyl^{ur} ... 7. 27. 29. 33. 34. e^{scr} απεκριθη ο παυλος ... DE^r ειπεν δε προς ημας. Praeterea addidimus (et. Ln^{ed} min) και ειπεν cum κ^{ab} 7. 13. 25. 27. 29. 33. 34. (40. vide ante) 69. 81. 97. 105. 180. al^{2scr} vg syr^{sch} sah (dicens) ar^o arm aeth ... ε Ln^{ed} mal Ti om cum κ^{bcnlp} al longe plu cop syr^p Bas^{eth} Chr :: non tantum gravissimi testes quam Graeci tum ex interpretibus qui τότε απεκριθη praebent verba και ειπεν confirmant, sed etiam plures alii qui ista mutarunt retinuerunt eadem; d vero pro τότε απεκρ. - και ειπεν maluit ειπεν δε reponere Hac testimoniorum ratione efficitur τότε απεκριθη vix recte edl nisi

Ἰαῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρῆπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθάνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐτόίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

1. 22, 42 14 μὴ πειθόμενον δὲ αὐτοῦ ἰσχυράσασμεν εἰπόντας· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα· 16 συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

καὶ εἶπεν addatur. | κλαίοντες καὶ (κ^c): κ^a om | συνθρῆπτοντες (p 99. e^{50r} -θρηπτ-) et. Or 2, 708 Baseth²⁵¹ ... D^a θορυβουρτις (d conturbantes) | ἐγὼ γὰρ et. Or Baseth Cyrador 150. 507 Tertifuge ... κ^ετ v^g eod (ap Gb) Tert² eorp¹⁵ (at ego) ἐγὼ δε | δεθῆναι (et. Or Baseth Cyr¹⁵; Tert ver⁶ b¹⁵ non modo vincula pati optaverim ommissis prostea τοιμωσ εχω): D add βουλομαι | εἰς Ἱερουσαλὴμ (Or add γενουτος, 40. 68. -σολιμα): κ^a εν (sed ipse^a suprascripsit εἰς) Ἱερου. ... A (per aeth^{11r} post ετοιμ. εχω (Tert² eorp¹⁵ vincula Hierosolytis pati) ... 27. 29. 60^a 69. 105. al⁴ eor Baseth²⁵¹ Thdr^{5, 154. 574} Aug² 20 om plane | ἰησοῦ: CD 20. 73. syr² ch arm Aug² ἰησοῦ χριστοῦ (d χ^ρ ω). Item Tert¹⁵ b¹⁵ domini mei Ies. Chr., Cyr¹⁵ b¹⁵ Thdr¹⁵ b¹⁵ τ. κυρ. ημων ω χ^ρ

14. εἰπόντας (DE^r οἱ εἰπ.): D add πρὸς ἀλλήλους | τοῦ κυρ. το θελ. cum MABON 13. 31. cat v^g arm ... ε το θελημ. του κυριου (DE^r 32. 73. τ. θεου, item Tert¹⁵ f¹⁵) cum DHEL^r al pler Tert¹⁵ f¹⁵ e¹⁵ eorp¹⁵ Baseth²⁵¹ Chr^{2, 27}, item vv roll | γινέσθω (MAN² DE γεν-) cum MABON al¹⁵ cat ... ε γενεσθω cum HLP al pler Baseth Chr. Cf Polycar¹⁵ τ το θελημα του θεου γενεσθω.

15. τας ημερ. ταυτας (d post hos autem dies): DE^r τινας ημερας | ἐπισκευασάμενοι (Gb') cum κ^c (et^a) ABELP al fero⁵⁰ cat Chr^{2, 201} Euthal¹⁵ et¹⁵ (ap Zacagn) Thphyl^a Thphyl^b eom (κ^a ἐπισκευασάμενοι omisso ανεβαίνομεν) ... H 68. 106. ἐπισκεψάμενοι ... ε αποσκευασάμενοι cum 13. al vlx mu Thphyl^b txt ... c 7. 69. 73. 105. a^{50r} παρασκευασάμενοι, D αποσταξάμενοι (sed d refcoimus nos et). Ex Latinis v^g praeparati, e praeparantes | ανεβαίνομεν cum κ^c (*vide ante) ABKML² al pler etc ... ODL^a al pauc Chr^{2, 201} Thphyl^a αναβαίνομεν (al¹⁵ αναβαίνουμ.) | Ἱερουσόλυμα (Gb') cum MABON¹⁵ 23. 69. 105. a^{50r} cat d Chr^{2, 201} Euthal¹⁵ (D ap Kipl et Scri deficit a verbo Ἱερουσόλυμα usque dum sequitur v. 18 ἦσαν δε παρ αυτω) ... ε Ἱερουσαλημ cum HLP al pler Thphyl¹⁵

16. συνήλθον δε καὶ (B add εκ) των μαθητ. (v^g ex discipulis): DE^r w¹⁵at d om | αὐτο: D^a εκ (d de) | καισαρειας cum MAB ... ε Ln TI καισαρειας cum BCHLP al certe pler ... DE^r w¹⁵at καισαρειας | αγοντες (32. 42. 57. αγαγοντ.): D^w w¹⁵at ουτοι δε ηγαγον, d simulque adducunt. Praeterea D^w w¹⁵at d sah (adducetes nos ad quendam etc) arm addi ημας | παρ ω (etiam d apud quem) DE^r w¹⁵at προσ ους | ξενισθωμεν:

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρευρέοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοῖς ἐξηγγεῖτο καθ' ἕν ἕκαστον ὃν ἐποιήσεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Θεόν, εἰπὼν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίας

ἰωστ d syrP mg add καὶ παραγενομενοι εἰς τῶν κωμῶν γενομεθα παρα | μρασων (18.-σori): B 1. 18. 34. g^{cor} μρασω (34.-σσω), δετ^uιστ d iu tol νασων ... κ demid vg^{alt} cop ιασων | τινι: A^o om | αρχαιω μαθητη: δετ^uιστ d μαθητη αρχ.

17. γενομένων δε etc: ἰωστ d (syrP mg) κακειθεν εξιοντες ηλθον εν ιεροσολυμια (hucusque syrP mg, rell certe non adscripta) ηπεδεξαν τε (d autem) ημασ ασμενωσ οι αδελφοι | απεδεξαντο cum MABON al plus¹⁰ cat Chr^{9,300} com ... ε δεδεξαντο cum HLP al longe plu Chr^{9,301}txt :: cf ad Lc 9, 11

18. τῇ τε ἐπιούσῃ cum MABE^r 40. 69. 105. syr^{utr} aeth^{utr} ... ε Ln TI τῇ δε επ. cum BCHLP al pler cat d e vg sah cop Chr^{9,300} | παντες τε παρευρεοντο (sah et congregabantur omisso παντες), vg, omnesque coilecti sunt ... δετ^u ησαν δε παρ αυτω, d cranl αυτωσ cum eo | οι πρεσβυτεροι: D 34. add συνηγμενοι (d conventi)

19. καὶ (d om) ἀσπασάμενος αὐτοὺς (L αὐτοῖς, C^o αὐτοῖν) ἐξῆγ. καθ εν (π^o 36. 37. 100. ενα) εκαστον εν εποι. ο θε. εν τοισ: δετ^u ουσ ασπασμενωσ (sic) διηγειτο ενα εκαστον ωσ εποι. ο θεωσ τοισ | δια τῆσ: κ^o ιωστ om δια

20. ακουσαντες (vg cum audissent, d e audientes): HL 47. k^{cor} ακουοντες | εδοξαζον cum ABCEHLP al omn^{vid} cat vg (magnificabant, e glorificabant) Chr^{9,300} etc ... ην Thphy^{lb} εδοξασαν (d clarificaverunt) | τ. θιον (Gb^u) cum MABCEL al¹⁰ cat vg syrsch cop arm Chr ... ε τ. κυριον cum DEP al longe plu sah syrP | ειπαν τε cum κε 15; item ε TI ειπον τε cum ABHLP al plu (180. κας ειπ., 18. ειπεν τε) cat Thphy^{utr}; item διακριτικωσ vg syrsch sah (ισcor cop Thphy^{lb} επ. δε) ... Ln ειποντες cum CD al¹⁰⁰ syrP Chr | αυτω: D om | μυριαδες εισιν sine additam cum κ 3. 4° 95° 97.... Gb^u Ln TI αδδεν τοισ ιουδαιοισ cum ΔBCX al plus¹⁰ vg cop aeth Ambrst^{oph}4°; item D syrsch sah Aug⁹ εν τῇ ιουδαια, item ε add ιουδαιων cum HLP al longe plu (rauci των ιουδ.) syrP arm Chr Thdrt^{1,002} et^{2,1001} Thphy^{utr} (sed 68. arm Thdrt^{bis} Thphy^{lb} post πεπιστευκ. pon) | παντες: D 38. tol syrsch Ambrst^{oph} Aug⁹ add ουτω (D^o τουτοι), 13. add ζητουσιν κας

21. κατηχήθησαν (o vg audierunt): D^o κατηχησαν (d difformaverunt), 25. 40. κατηχησαν | δε (ne): κ^o om

διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμναι αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθουσιν περιπατεῖν.

1 Co 14, 15

22 εἰ οὖν ἐστίν· πάντως δεῖ συναλθεῖν πλῆθος· ἀκούονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παραλα-

Nm 6, 21

βαῖν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρησονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὢν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φθλάσων τὸν νόμον.

15, 20

25 περὶ δὲ τῶν πέπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστεύλαμεν κρῖναι·

21. μωσείως cum MBCEN al mu ... ε μωσειω cum ADLP al plu. Praeterea al mu (5 ap Seri) -σιος | τους κατα etc: d qui in gentibus sunt iudaeos, d* τους κατα εθνη εισιν ιουδαιωσις | παντας cum MBCD²HLP al omni fere cat syrg^{tr} sah arm aeth Chr^{9,207} ... Gb⁹ Lu om cum AD*^k 13. d vg cop | λεγων (n^o; n^o -γω): d om | περιτεμνειν: x vg praem φαλειν | μηδε τοις εθουσιν (syrg^{tr} M⁹ add αυτου, item syrch ar^o legis, item D⁹ αυτουσ. Praeterea al alii εθουσιν habent ex frequenti errore.) περιπατειν ... D* μητε εν τοις εθουσιν αυτου περιπατ., d neque gentes eius ambulant

22. εἰ οὖν ἐστίν: aeth^{tr} oim | πάντως δεῖ συναλθ. πλθ. (συ. πλ. cum MAC² 13. 40. 69. 105. 133. al²scr vg, ε πλ. σιν. cum D[²τοπλ.]HLP al pler cat Chr)· ἀκούονται γὰρ οτι (c² om γαρ, n^o om γαρ οτι) cum n^oε^oε^oα^oD⁹HLP al pler cat vg Chr^{9,207} ... Gb⁹ Ti¹⁰ πάντως ακουονται οτι. cum BC* 15. 36. 73. 137. 180. sah cop syrg^{tr} aeth^{tr}, item arm (omisso παντως) et (praeterea igitur quod audient illi etc) syrch et ar^o | εληλυθασ: x -θεισ

23. ὃ: x οπερ | εφ cum AODENLP etc: M⁹ ap

24. ἐπ αυτοις cum MAC^oΓBCENLP al pler cat Chr^{9,207} ... Ined min επ αυτουσ c. A* 13. 27. 29. 33. 34. a^{scr} Thdr^{1,225}, d εω αυτουσ | ξυρησονται cum M⁹D²KP 13. 100. al⁴scr (D* ξυρωται) ... ε Lu ξυρησονται cum AB²CHL al pler cat Chr (x al Thphyl^b ξυριδωνται, L ξυριων omissa syllaba) | την κεφαλην: 27. 29. 66° 69. al¹⁰ fere vg syrch sah τασ κεφαλασ | γνωσονται cum MABCDE al¹⁵ (et 36. 105. 100. 133. cat Thphyl^b -σωνται), item sciunt vg etc ... ε (= Gb Sz, sed rursus Gb⁹) γνωσι cum HLP al pler Chr^{9,207} Thphyl^a, item cognoscant d | εν: o 36. 40. 69. 105. 180. a^{scr} e^{scr} cat περι εν | αλλα (A cat²⁶⁰ add και) στοιχεισ και αυτουσ: D⁹ε^o αλλ οτι πορευου αυτουσ (αλλα στοιχ. και αυτ.), d sed ambulans ipse | φυλασων τ. νομ. cum MABCDE 13. 31. 40. 68. 69. 105. 137. 180. a^{scr} e^{scr} cat vg syrg^{tr} Chr^{9,207} Thphyl^b (sed R⁹ φυλασων) ... ε τω νομ. φυλασασ. cum HLP al pler syrch Thphyl^a

25. εθνων: x Bedetr¹⁵ ex Gr ανθρωπων ... D sah add ουδεν εχουσι λεγειν προς σε, ac pergunt ημεισ γαρ | επεστευλαμεν cum MACHENLP al fere omni cat d vg (hi² scriptimus, e destinavimus) syrch sah (aeth praecoripus) Chr^{9,207} ... Lu απεστευλαμεν cum ND⁹ 40. l^{scr} cop syrg^{tr} arm | κριναται: D* 100. -νοντισ | φυλασισθαι cum MAB 13. 31.

τας φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν ^{15, 20}
καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλος πιρωλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῆ
ἰχομένη ἡμέρα σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλ-
λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηγήθη ^{κμ ε. δ. αα}
ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἐμύλλον αἱ ἐπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς ^{24, 15}
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχον πάντα τὸν

v^g sy^{scb} sah cop ar^e (aethl vide post) ... ε (sed Gb⁵⁰) Ti praem
μηδεν τοιουτου (CK al pauc -το) τηρειν αυτους ει μη (27. 66^{ms} 69.
105. a^{scr} αλλα) cum CDKHLF al pler cat syrp arm (aeth ut oaveant
sibi ab eo quod illicitum censent et ad immolato etc) Chr^{9, 307} Bedretra¹⁰
ex Gr. Praeterea 40. 66^{**} 69. 105. a^{scr} om αυτους sq :: additamentum
eo defendunt quod dicunt, nihil simile 15, 20 aut 28 scriptum esse.
At id non quadrat. Nec enim quae h. l. scripta sunt ad 15, 20 aut
28 sq curiose accommodanda videbantur, ut satis probant verba φι-
λασσεσθαι αυτους etc; nec verba μηδεν τοιουτ. τηρ. αυτ. non egregie
respondent illis μηδεν πλειον επιτιθεισθαι υμιν βαρος etc, quorum
loco v. 19 μη παριστολιον etc praecesserat. Tamen ista (μηδεν
πλειον etc) non eiusmodi erant ut in hunc ipsum locum ad verbum
transferrontur. Inlata vero sunt verba μηδεν τοιουτ. etc respectu
habito versus 21: μη περιτεμν. αυτους etc. Videbatur enim φυλασ-
σεισθαι etc nimis nude dictum; nulla ratione eius rei de qua vel
maxime quaerebatur habita. Ceterum nonnulli codd. additamento
aucti recte abiecerunt αυτους post φυλασσεισθαι. Dubito enim
Lucam, si μηδ. τοιουτ. τηρ. αυτους praerouulisset, αυτους post φι-
λασσεισθαι repetiturum fuisse. | το τε εἰδωλοθυτον etc: κ απο ιδω-
λοθυτων και αιματος και πνικτου και πορνιας, similiter sy^{utr} | το
τε: D 68. 137. c^{scr} Chr^{9, 307} om τε | και αιμα cum MABCD (κ vide ante)
13. 68. 69. 105. 180. a^{scr} c^{scr} cat ... ε και το αιμ. cum HLF al pler
Chr | και (15. 36. cat^{cod} om; 31. 40. 99. 1^{scr} Chr Thphyl^b add το)
πνικτου (sy^{scb} ar^e aethl^{pp} κ. πορν. κ. πνικτ. κ. αιμ.) ... D om

26. ο πανλ. cum MABCHLF etc ... DE 4. om ο. Praeterea 4. al¹⁰ (δ ap
Seri) post παραλαβ. pon | ιχομενη: 21. 31. 41. ιχομενη ... D επι-
οιση | ισηει: D ισηληθεν | ιωσ ου (100. om) ... D οπως (sed d
donec) προσηγήθη: 105. a^{scr} προσηγήθη | η προσφορά: D 2^{lect} g^{scr}
om η

27. ως δε usque συντελεισθαι: D συντελουμενησ δε της εβδομησ ημε-
ρασ | ημυλλον: ELP al⁹ ημυλλον | αι: κ om | οι απο τ. ασ. ιουδαιου:
D οι δε απ. τ. ασ. ιουδ. ελληθουτες (d qui ab asia erant iudaei vene-
rant sic) ... C 180. cat arm post εν τω ιερω pon, 137. c^{scr} post θιασα.
αυτον | συνεχον cum MABDHLF al pler Chr^{9, 300} ... Lu συνεχων cum
c 2. 10. 15. 40. 101. 180. cat. Ex Latinis e v^g concitauerunt, d confu-
derunt ... κστ συνεκινησαν τε, 20. 41. σινισchon | παντα: κ 2. 41. om

ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κηρίζοντες ἄνδρας Ἰσραηλιταί, βοηθεῖται ὑπόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τύπου τούτου πάντα πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίωκεν τὸν ἄγιο τόπον τούτων. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἑρέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν ἀντῶ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶκων αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζιτιόντων τε αὐτὸν ἀπικτιῦναι ἀντίβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρώσης ὅτι ὅλη συγχώνετι Ἱερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαντῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατον-

27. ἐπέβαλον cum m^a ... ε Lm ἐπιβαλον cum m^b C^b E^b H^b L^b P etc, item al^b Th^bphyl^a ἐπιβαλλον ... D^b C^b ἐπιβαλλουσιν | ἐπ αὐτον τας χειρας (Gb^b) cum m^a B^a C^a D^a E^a al³⁰ cat vg sy^utr arm Chr Th^bphyl^a ... ε τας χει. ἐπ αυτ. cum H^b L^b P al longe plu sah cop Th^bphyl^a

28. Ἰσραηλιται: -λειται cum m^a B^a D^a ... ε Ln -λιται cum m^b C^b E^b H^b L^b P etc. P^{re}terea κ ισραη-, DK ισραη (et. d e istrahe-) | βοηθεῖται: κ βοη-θησαται | τούτου (106. al pauc om): AC³ 73. al pauc τῶν ἁγίων τούτου (: cf 6, 13. item infra τῶν ἁγ. τοπ. τούτ.) | πανταχῇ (Gb^b) cum m^a B^a C^a D^a E^a H^a L^a P al¹⁵ (a^{ser} απανταχη) cat ... ε πανταχου cum H^b L^b P al pler Chr | τε (25. 40. al pauc cop δε): D 31. 68. om | εισηγαγεν: n° 95° εισηγεν | το ἱερόν: D^o om το | κεκοίωκεν cum m^a C^a O^u T^o (*κεκοιωνκεν) al^o C^u H^u L^u P al pler ... n° 2° 14° 15° 36. 64. 95° 105. 137. o^{ser} cat^{30a} κεκοιωνηκεν, D^o εκοιωνησεν, D³ εκοιωσεν

29. προεωρακότες cum m^a B^a C^a D^a E^a etc ... H^b L^b P al plus⁶⁰ Chr^o,^{30a} Th^bphyl^a εωρακότες (H^b al εωρακ.). Item vg videtur (sed tol add ante) | τῶν φροσίων: κ om τῶν | ἐνομίζον: D^o ενομισαμεν ... d πρωταγενη, e vg aestimaverunt | ο παυλος: D om o

30. τῶν παυλου: κ d^{ser} τῶν παυλον | εικων: D εικων, κ 13. f^{ser} ηλων | αυτον: D fu om | και ενθ. εκλ. αι θυραι (sic n^o): n^o nil nisi εκλεισθησαν (σαν supra lineam suppleto) ενθωσ, unde probabile fit exemplar unde m exscriptus est habuisse και αι θυραι τῶν ἱερῶν εκλ. ενθωσ, excidisse vero κ. αι θυρ. τ. ἱερῶν post εξω τῶν ἱερῶν propter ομοιοστυλιτον: nisi mavis non excidisse nisi και, ut fuerit και εκλεισθη ενθωσ.

31. ζιτιοντες τε cum m^a B^a E^a 18. a^{ser} sy^usch aoth. Item D^o και ζιτιοντες. (d et cum ημετεσεν) ... ε ζιτ. δε cum D^b C^b H^b L^b P al pler cat vg sah cop sy^u P arm Chr^o,^{30a} | σπειρωσ: P 16. 33. 38. 56. 69. 93. 95. 104. al^{1^{ser}} Chr -ρασ | συγχωνετας cum n^a al^o D 13. (sed n^o συγχ- et n° 13. συγχωνετας) vg (confunditur) ... ε συγκεχνητας (n° 2° συκα-) cum m^a C^a H^a L^a P al fere omi cat Chr. Item confunditur est d e similiterque sy^utr sah cop arm | ἱερουσαλημ (4. 68. 137. al^{3^{ser}} etc η ἱερου.): sy^utr c.^o add videtur ne faciatur insurrectionem

32. παραλαβων cum m^a B^a C^a D^a E^a H^a L^a P al omn^{vid} cat Chr^o,^{30a} item adsumptis e

τάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπιώσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσαις ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσει δισί, καὶ ἐπυθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιθικώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένῳ δὲ αὐτοῦ γυῶναι τὸ ἀσφαλεῖς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνῆβη βασιάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· αἶρε αὐτόν. 37 μᾶλλον τε εἰσαίγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν (5. 86)

νχ ... Ln λαβων cum n, item *sumptis* d | εκατονταρχας· cum κληβ*κ
13. 38. ... ε -ρχουσ cum n²π.ε. al pler cat Chr

33. *τοτε εγγισαισ* cum κληβκ al sat inu cat νχ sah cop syrP aeth Chr^{9,200}
Thryl^b ... π.ε. al⁵⁰ Thryl^a *εγγισ. δε, αγρ^{sch} και εγγ.* | *επελαβετο*
(31. -βαλετο) αυτου: L επ. αυτου | *αλυσεισ δισασ* cum κληβ. etc ... Ti
αλισταισ δισασ cum κβηP etc | *τισ* (κβ^τ aeth τσ) *ειη* cum κληβ 18.
36. 105. 180. a^{scr} cat ... ε Ti τωσ αν *ειη* cum κηπP al pler Chr | τ: *δετ^ο τισ*

34. *αλλο τι:* κβ^τ syrP Chr^{9,200} *αλλα* | *επιφωνουν* cum κληβκ al *ferē¹⁶*
cat Thryl^b ... ε *εβων* cum π.ε. al *longe plu* Chr Thryl^a (25. 40.
c^{scr} *επιβων*, 31. *επιβων*) | *μη δυναμενου δι* (ν και μη διν.) αυτου
cum κληβκ 13. 31. 40. 68. Thryl^b ... ε *μη δυναμενουσ δι* cum π.ε.
al pler cat Chr Thryl^a | *αγεσθαι αυτου:* 81. 68. 99. κ^{scr} αυτ.
αγεσθ.

35. *επι τουσ:* D *ισ τουσ* | *βασταζ. αυτου:* D *τον παυλον βασταζ.εσδ.* |
υπο των: 18. om *των* | *οχλου:* D *λαου*

36. *του λαου:* D om | *κραζοντες* (Gb^τ) cum κληβκ^τ al plus²⁰ cat νχ^τnd
(ap Ln, sed non am fu demid tol) αγρ^{sch} Thryl^{ut} ... ε *κραζου* cum
π.ε. al *longe plu e* νχ syrP Chr^{9,200} | *αιρε αυτου* (sah *tolle e medio*
imisticum noeticum): d *tolliτε cum*, κβ^τ *αναρεισθαι αυτου*

37. *τε:* 15. 16. 18. 27. 86. 88. 93. 105. 113. 137. al^{6scr} al⁵ sah cop syrP
Chr^{9,200} *δε.* | *εισαγεσθαι:* 88. 69. 105. 118. 137. al^{6scr} Chr^{9,200} *post*
ισ τ. παρ. pon | *ο παυλοσ* (arm ante *ισ τησ*, similiter *trans sah*
al): D om (at cf ad v. 35), hinc Gb^ο | *λεγει* (18. 81. 86. 180. cat *ειπε*)
τω χιλαρχω: D *τω χιλαρχ.* *αποκριθεισ ειπεν* | *ειπειν:* D arm *λαλη-*
σαι, item *loqui d e vg* | *τι* cum κληβ al sat mu (ut 18. 15. 18. 81
[τ^ω]) 40. 68. 69. 105. al^{6scr} etc) cat νχ (sah *estum*) cop syrP Chr
Thryl^b ... Gb^τ Ti om c. π.ε. al *longe plu tol* syrP arm Thryl^a |
ελληνιστι (-i et. κληβκη etc): L^ε c^{scr} al -*στη*

38. *οικ αρα et.* Eush^{lat,2,81,2}: D *ου* | *αιγυπτιοσ et.* κληβκ etc: κβ^τ *εγυπτ.*

ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχίλιους
 21. 8 ἀνδρας τῶν σικαριῶν; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν
 εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμον πολίτης·
 δέομαι δὲ σου, ἐπιτρέψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπι-
 12. 17 τρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἐστάς ἐπὶ τῶν ἀταβηθῶν κατί-
 τῃ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
 νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσε-
 φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησὶν· Ὁ ἐγὼ εἰμι
 21. 20 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμι-

38. ἀναστατώσας (e vg concitasti, d sollicitasti) et. Eusbius: κ ἐξαναστα-
 τώσας | τετρακισχίλιους: 48. τετρακισίοις | σικαριῶν et. syrp 116 67:
 257 σικαριῶν, Item e² siriacorum

39. ο παυλος: 31tes om o | εἰμι (n^o): n^o om | ταρσεῖς usque πολίτης
 (Δ πολίτης): DE^r εν ταρσῶ δε της κιλικίας γεγεννημένος | διομ. δε
 (c^{or} τε): L 1. 19. 20^a 40. e^{or} sy^{sch} om δε | ἐπιτρέψον: D συνηρωρη-
 σαι. Sic autem d: non ignotas civitatis eius (civis?) rogo obsecro autem
 mihi loqui | λαλῆσαι (n^o): n^o λογον λαλ.

40. ἐπιτρέψαντος δε: D^a καὶ ἐπιτρ. δε, d sy^{sch} et cum permississet |
 αὐτοῖς: D sah τον χιλιαρχοῖ | ο παυλ. εστωσ: D ιστ. ο παυλ. | κατί-
 σιαιεν: D καὶ σισαπ | τῷ λαῷ: H 10^{aa} 26. 48. 96. 99. 100. 105.
 40^{lect} al² e^{or} Chr^{9,202} τον λαον ... D sy^{sch} ar^o πρὸς αὐτοῖς | πολλῆς
 δε σιγῆς: D πολλ. τε ησυχίαισ, vg sah et magno silentio. Similiter et
 sy^{sch} | γενομένης cum M²DEHLP etc: Tⁱ γεραμένης cum A ... B 69.
 105. a^{er} ante σιγῆς pon | προσεφώνησεν: al plus²⁰ προσεφώνει |
 ἑβραϊδὶ: Δ ἰδία

XXII. 1. νυνὶ cum M²DEHLP al plus²⁰ cat Thphy^{12r} ... ζ (= Gb Sz) νιν
 cum minusc mu Chr^{9,204}

2. προσεφώνει cum M²BP al plu vg^{cl^o} (loqueretur) demid (loquebatur)
 sy^{sch} sah cop aeth Chr^{9,204} Thphy^{1b} ... L 15. 18. 27. 29. 36. 40. 69.
 75. 105. 137. 180. al² e^{or} cat syrp προσεφώνησεν, e allocutus est ... Tⁱ
 προσφώνει cum DEN al¹² am fu tol Thphy^{1a} | αὐτοῖς (Δ^avid αὐτῶν):
 D om | παρέσχ. ἡσυχίαν (99. προσεσχ. ησυχία): D ησυχασαν | καὶ
 φησὶν: sic HL al, non ut edī solet καὶ φησιν

3. ἡγὼ sime μὲν cum M²BDE 3. 13. 18. 95^a 105. 180. a^{er} cat vg sah arm
 ... ζ Tⁱ add μὲν cum HLP al pler cop syrp aeth^{12r} Chr^{9,204} (etca¹²⁵⁷) |
 ἀπὸ: M ante εἰμι, D post ἰουδαίωσ pon. Ceterum deficit d a verbin
 μᾶλλον ησυχασαν καὶ φησιν usque λαληθησεται περι παντων v. 10. |
 γεγεννημένος (λ 2. 45. 46. o^{er} cat γεγεννημ.): D post εν ταρσῷ της

μίνουσ δὲ ἐν τῇ πόλει τιούτω, πικρὰ τούτοσ πύδιουσ Γκιμαλιήλ πεπαι- 5, 34
 δευμίνικ κικτὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατριίου νόμου, ζήλοτῆσ ὑπάρχων
 τοῦ θεοῦ καθώσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμεροσ, 4 ὅσ ταύτην τὴν ὁδὸν 30, 9^{ab}
 εἰδιώξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούσ εἰσ φυλακάσ 9, 8
 ἀνδρασ τε κικὶ γυναῖκασ, 5 ὅσ καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
 πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολάσ δεξάμενοσ κηρὸσ τούσ
 ἀδελφούσ εἰσ Λαμασκὸν ἐπορευόμεν, ἄξων καὶ τούσ ἐκείσε ὄντασ
 δεδεμένουσ εἰσ Ἰερουσαλήμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δὲ μοι 30, 3^{ab}
 πορευομένω καὶ ἐγγίζοντι τῇ Λαμασκῶ περὶ μεσημβριάν ἐξαίφηνσ 30, 13^{ab}
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περμαστρέψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε
 εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσῆσ μοι· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί

κλικ. pon | ανατιθραμμενοσ: 18. αναθρεμμενοσ | δε: 1. 82. aeth^{utr}
 Thphy^{1a} τε ... 104. c^{80r} h^{80r} sah om | ταυτη: post hanc vocem edd
 Kls (socus Gb 8x) non interpunxerunt, sed post γκιμαλιηλ, cui distin-
 ctioni verborum et. Chr^{9,306} favore vdir | γκιμαλιηλ: v 18. 36. 68. cat
 Chr^{9,304} -ηλου | πεπαιδευμενοσ: D παιδευομενοσ ... n 4. 16. 27. 29.
 31. 34. 37. 98. 99. 100. k^{80r} syr^p Chr^{9,304} add δε | κατα: v 31. κατ
 υπαιχων: D om (nec vg exprim) | τον θεου: vg legis, syr^p c.⁸ tradi-
 tionum paleriarum peccatum ... 137. tol om | παντεσ υμεισ (vg vos
 omnes) εστε: D εσται υμ. παντεσ

4. οσ (et. syr^p): D syr^{sch} ar⁰ aeth^{utr} κασ | αχρι: D 25. 33. 34. c^{80r}
 μεχρι, 99. k^{80r} Chr^{9,306} εωσ | εωσ φυλακασ: D 18. 24. 96. 142. 180. cat
 εωσ φυλακην, item am in custodiam

5. ο (D⁸ 56. 180. om) αρχιερενοσ: 137. syr^p c.⁸ add ανασιασ | μαρτυρησ
 cum MABHLF al pler (31. 42. 57. post μοι pon; 137. επιμαρτυρησ) cat
 vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,306} ... v μαρτυρησ, D μαρτυρησσι |
 παρ: 40. k^{80r} απαν ... D ολον | πρεσβυτεριον: B⁸H 101^{ms} | c^{80r}
 -ριον | παρ ων (18. ω) κασ: D 3. fu (allicum) syr^{sch} sah cop aeth om
 κασ | προσ τουσ αδελφουσ: D παρα των αδελφων (d hlat) | αξων (vg
 ut adduceret, similiter vn pler): K αξαι, adducere | αξων usque dede-
 μινοσ: H om | εκεισε: D εκει | εωσ ιερουσαλημ: D εν ιερ.

6. εγενετο usque περὶ μεσημβριαν: D⁸ εγγιζοντι δε μοι μεσημβριασ δε-
 μασκω | εξαίφηνσ: DH 99. εξεφν. | εκ (e vg de): D⁸ απο | περιαστρα-
 ψαι: D⁸ περιεστραψαι (*-ψαιε), E 137. περιεστραψεν, k^{80r} περιη-
 στραψε ... F περιεστραψον

7. επισα (Gb⁸) cum MABHLF al plus³⁰ cat Ath (Gall 5,109, est serm. mai.
 de fide³⁰; vide post) Thphy^{utr} ... ε επισον cum DL al plu Chr^{9,306}.
 Praeterea D κασ επισον, sah cop επ. δε | σαουλ σαουλ (e vg Sauls
 Sauls): D 25. | c^{80r} σαυλε σαυλε | δυνακεια: K (et. Bed^{post} 132 ex Gr)
 domid syr^p ms Ath 5,109 alid σκληρον σοι (domid durum erit sine σοι)
 προσ κεντρα λακτιζειν. Locus ap Ath l. l. sic offertur: λεγων· περιη-
 στραψε με φωσ μαροσ, και επισα εωσ τὸ ἔδαφοσ και ηκουσα φωνησ

με διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκριθὼν· τίς εἰ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμὲ· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς εἰθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρὸς με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Λαμασκόν, κάκει σοι λαλήθησεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ οὐκ ἐπέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειραγωγούμενοι ὑπὸ τῶν συν-
 9, 17 ὄντων μοι ἦλθον εἰς Λαμασκόν. 12 Ἀνανίας δὲ τις, ἀγὴρ εὐλαβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἔλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστάς εἶπέν μοι· Σαυὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ

λεγουσῆς μοι· σαυὺλ σαυὺλ, τί με διώκεις; σκληρὸν σοι πρὸς κεντρα λακτιζειν. καγὼ εἶπον· τίς εἰ, κύριε; καὶ ὁ κύριος φησι πρὸς με· ἐγὼ εἰμι ἰῆ, ὃν σὺ διώκεις.

8. ἀπεκριθὼν: κ syr^{ach} add. και εἶπα | τε (sah cop om): D 18. 27. 105. n¹⁰80r δε | ἐμε cum κ^{ab} ... ε Τί με ε. κ^{od}κεληρ etc | κ^uδ^u ναζωραῖος
9. εἰθεάσαντο (κ^u εἰθεατο) sine additum cum κ^{ab} BH 3. 13. 33. 40. 95⁺ 98^m 100. vg syr^{ach} cop arm ar^o ... ε (sed Gb^o) Τί add και εμφοβοι (DE inφ.) εγενοντο (15. 36. γενομενοι) cum DELF al pler cat sah syrP aeth Chr (agnoscit et^{com} 200 οθεν και εμφοβ. γινονται, quae verba Maximo in scholl adscribuntur) Bedr^{tr} 152 ex Gr | ηκουσαν: κ^{od}ετ 1. 17. Thphyl^b ηκουον
10. εἶπον: D εἶπα | ο δε κυριος (arm εἶπεν δε πρ. με ο κυρ.): D κ^{od} om. Item sah dixit mihi onisuls ο δε κυρ., item aeth^{ut} et dixit mihi | εἶπεν: 2. 30. 34. om (item edd mu) | σοι (g^oer om) λαληθησεται: κ λαλ. σοι | περι παντ. ων τετ. σοι (43. 99. add τε σε δε) ποιησαι: κ 4⁺ 34. 95⁺ 98^m 100. Chr^o, 207 τε σε δε ποιησαι. I^{ost} περι παντων deficit D ac rursus incipit d | τετακται: B⁺ εντετακται, 43. 99. εντετακται | σοι (al pauc cat σε): κ om. Reddunt ista e vg de omnibus quae te (e om) oporteat facere, d [de omnibus] quae te oportet facere
11. ὡς δε etc: d syrP^mg n¹⁰ autemιωταξι (d -xi), non videram (d postea et ad manum deductus) | οὐκ ἐπέβλεπον (κ 18. ἐβλεπ., 68. 100. Thphyl^b ανεβλ.): B ουδεν εβλεπον. Vertit vg non viderem (item d e non videram) | ὑπο: A απο
12. εὐλαβῆς cum κ^{ab}HL^r al plus⁴⁰ cat Chr^o, 207 Thphyl^{utr}, d timoratus ... ε ευσβεης cum κ (o rious) al plu ... A vg om | μαρτυρούμενος: A⁺ -ρομενος | κατοικούντων sine additum cum κ^{ab}HEP al sat mu (80. praem μαθητων και των) vg (et. am fu) syr^{ach} cop ... d Chr^o, 207 om ... HL al⁶⁰ fere cat demid tol sah syrP arm aeth Thphyl^{utr} add (73 cat post iouδ.) εν δαμασκω
13. ἐμε cum κ^{ab} ... ε Τί με cum κ^{ab}HL^r al omn^{vid} cat Chr^o, 207 | σαυὺλ (e vg Saule): I^{ost} σαυλε ... d Saule Saule | ἀνέβλεψα: A ἐβλεψ. | εἰς αὐτόν: d sah om

δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τοῖς πιετιζῶν ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὴν δίκαιον καὶ ἀκούσαι φωνῆν ἐκ τοῦ στόματός αὐτοῦ, 15 ὅτι ἐσθ μάρτυς ἀντὶ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὡς ἐσθρακίαις καὶ ἡκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστάς βύπτεισθαι καὶ ἀπίλυσθαι τὰς ἀμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δὲ μη ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ^{9, 30} καὶ προσευχομένῳ μου ἐν τῇ ἱερῇ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἴδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἐξέλθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδεξοταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κατὰ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοῖς πιστεύουσας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύν-
 ρετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐρε-^{7, 58}

14. ο δε ειπεν: d syr^{sch} aeth et dixit ... 28. c^{scr} d syr^{sch} sah arm aeth add μου | προεχειρισατο: κ² r προσεχει-, κAL 13. 68. k^{scr} -χειρησατο | και ιδειν: A² om και | φωνην: 31. 104. Th^{phyl}a φωνησ, ut v. D. f^{scr} της φωνης δε | εκ του: A 13. 95* al^{2scr} cat³⁰⁰ om του
15. εση: n post ανθρωπους μου | αιτω: J. 96. c^{scr} vg Chr^{9,307} Th^{phyl}b αιτων | προς (κ² παρο): κ² vs (e ad omnes, ut et. v^g; d arm omnes) | ω: κ² 4. 18. 36. 37. 38. 56. 100. 180. al^{2scr} cat Th^{phyl}a om ων τε | εσρακασ: L εσρακ. (al^vid, neglexerunt enim conlatores)
16. σου: in κ² suppl^a, 15. om | αυτου cum κABK al plus³⁰ cat d vg syr^{ait} sah cop arm aeth Chr^{9,308} Th^{phyl}b ... ς (= Gb Sz) του κηρω cum HLR al plor (sed al² om του, 43. 99. k^{scr} add ω)
17. μοι υποστρεψαντι (18. 68. k^{scr} Chr^{9,401} bis Th^{phyl}b υποστρεψαντι, 31. επιστρεψαντι): 25. 105. με υποστρεψαντα, 96. 142. μοι υποστρεψας | και: 104. d Chr^{9,401} txt (sed non ibidem³⁰⁰) om | προσευχομενου μου: κ 3. 69. 93. 95. c^{scr} προσευχομενω (item addito μου 99. Th^{phyl}b), 25. 105. προσευχομενον (25. περ. τε). Similiter vg et stanti in templo | γενεσθ. με: L 99. 106. 137. a^{scr} vs γεν. μοι ... 25. 40. 96. 105. om με | εν: 13 ωσ εν
18. ιδον (sic κ, rell iid.) cum κ 18. 36. 180. cat³⁰¹ d (feri me in soporem et vidi) ... ς Ln Ti ιδειν cum ABKHLR al pler vg (feri me - et videre) Chr^{9,401} :: accommodatum ad ea quae praecedunt; tanto plus contra valet testimonium codicum κD | μαρτυριαν cum κAR 13. 40. 68. 69. 180. a^{scr} ... ς Ti τηρ μαρτ. cum κHLR al plor cat Chr. Praeterea d pro σου μαρτ. περ. εν. habet testimonium meum
19. τ. πιστευοντας: d e vg eos qui credebant ... κ τ. πιστευοντας | επι: 14** 38. 93. 104. h^{scr} εισ
20. εξεχυνετο cum κAB*, item -ινετο κ²κ 13. 15. 36. 68. 73. 105. 130. 180. cat Th^{phyl}b ... ς εξεχετο cum HLR al pler Chr^{9,401} Th^{phyl}a | στεφανου cum κBKHLLR al fere omni (38. 73. post σου μου) cat vg tollomu Chr .. A 68. om, hinc Gb⁹⁰ | μαρτυροσ: L 4. 6. 81. 32. 57.

στῶς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιμιούντων
 9, 15 αὐτῶν. 21 καὶ εἶπεν πρὸς με· παροῦν, ὅτι ἐγὼ εἰς ἰδὴν μικρὰν
 ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἴκονον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
 21, 26, 25, 24 ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἴρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦ-
 τον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ
 ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κοινοῦτον βαλλόντων εἰς τὸν αἴρα,
 24 ἐκάλεσεν ὁ χιλιάρχος εἰσαγεῖσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν,
 εἶπισε μάλιστα ἐν ἀνταξίᾳ αὐτόν, ἵνα ἐπιγῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως

69. 73:99. 105. 137. al²scr (al¹id) Chrood πρωτομαρτυροσ, 7. πρωτου
 μαρτιροσ, item syrP | σου: 88. d om | και αιτωσ ημηη: d nil nisi
 ego sum | φειστωσ: A 37. εστωσ | συνευδοκων sine additam cum MA
 BK (D d vide post) 40. vg sah cop aeth^{utr} (d post et consentiens de-
 ficit, sed D rursus incipit και φυλασσων, hinc dubitari nequit quin
 δεσ^{et}at^{at} cum MABK conspserit) ... ε (= Gb Sz) add τη αναρισει
 αυτου (: ex 8, 1) cum HLP al plor cat (syr^{sch} vide post) syrP arm
 Chr^{9,401}. Mutat autem ista libere syr^{sch} (una cum ar²) sic ut reddat
 potius τη βουλη των αναμιουντων αυτον, posteaque pro αναμιουντων
 ponat λεθαζοντων. | και φυλασσων cum MABDK al sat tu cat vg sah
 cop etc (137. c^{scr} φυλασσ. τε) ... HLP al fere⁴⁵ syrP Chr^{9,401} Thphyl^a
 om και

21. με cum MABDEHLP etc ... O εμε | εθνη: κ^{sr} 25. εθροσ | εξαποστειλω
 cum MACHLP etc (e vg mittam) ... n 43. Chr^{9,402} αποστειλω ... D (hiat
 d) o^{scr} Ath⁷⁰⁵ εξεπιστελλω, κ^{sr} αποστειλω

22. ηκονον: D syr^{utr} ηκονωσων | ταιτου του λογου: 31. 38. 40. 69. 105.
 133. 137. al²scr Chr^{9,402} του λογ. τουτ. | τηη φω. αυτων: 13. 31. 180.
 αυτων (180. αυτου) τηη φων. | καθηκεν cum MABCD⁴EHLP al longe
 plu cat Ath³⁰¹ Chr Thphyl^a ... ε (= Gb Sz) καθηκον cum D³ al mu
 Thphyl^b. Cf et. Hipp³usana (Lag^{120,5}) αιρε εκ της γης τους τοιου-
 τουσ· ου γαρ καθηκον (sed id ipsum fluctuare vdr) αυτοισ ζην.

23. κραυγαζοντων: C al²⁶ Chr^{9,402} Thphyl^a κραζοντων | δε cum MDEHLP
 al omn^{vid} cat vg cop (sah hiat) syrP arm Chr ... Ln Ti τε cum ABC
 syr^{sch} aeth | αυτων: deest in D, sed vdr cum margine folii perisse.
 Praeterea 7. 69. 105. al²scr add επι πλειον | ριπτοινητων cum MABCP
 al plu Chr .. DEHL al plus¹⁶ Thphyl^{utr} ριπτοντων | τα ιματια: E vg
 cop (sah hiat) syr^{utr} aeth add αυτων | αιρα (et. κ^o): κ αιραν ... D
 syr^{sch} Cassiod²⁰¹ ουρανον

24. ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτου cum MABODE al mu (sed 13. al aliq αγεσθ.)
 vg syr^{utr} cop arm aeth (sed^{ro} αγεσθ.) Chr^{9,402} Thphyl^b ... ε αυτου
 ο χιλιαρχ. αγισθαι (sed Gb Sz εισαγ.) cum HLP al longe plu (sed ex
 his haud pauci εισαγ.) cat (εισαγ.) Thphyl^a | επασ cum MABODE 27.
 29. ... ε ιπων cum HLP al plor cat Chr | ανταξισθαι: D ανταξειν
 ... E 81. 40. εταξισθαι, 4. εεταξισθαι (A. al² post αυτου pon) | εκ-
 γρω: A 13. 36 cat Chr^{9,402} γρω | επιφωνου: D 137. c^{scr} κατιφωνου,

ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἡμαῖσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαίων 19, 27 και ἀκατάκρητον ἔξεισιν ὑμῖν μαστιγῆσαι; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μῆλλισ ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τῆς πολιτείας ταύτης ἐκτρεφάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

98^{ms} Chr κατεβωον, 19. 47. 68. εφωουον | αυτω: D περι αυτου, 98^{ms} 137. Chr αυτου

25. προετειναν cum MBL al⁹⁵ (105. -parro) cat; item ΔΕ 68. 98° 99. 104. Thphyl^b προτεινον, item CD 7. 8. 40. 137. προστειναν (Chr προστεινον, sed fluct^{ed}). Item adstrinascens vg, extendissens e, similiterque syr^{utr} cop arm aeth ... ε (= Gb Sz) προτεινων cum r 31. al^{1scr} al sat mu; item η Thphyl^a προστειων | ιστωτα: 27. 29. 69. 105. al^{6scr} Thphyl^a φριστωτα. Etiam vg arm adstanti | εκατονταρχον cum MABCEHLP etc ... D 73. -ρχην | ο παυλος (arm cop post ειπεν pon): D syrP Chr^{9,408} om | εξιστων (n^o; sed n^o εστιν) υμιν: D syr^{ch} aeth post ει pon; η υμιν post μαστιγ. pon. Cf Cass⁹⁰¹: Paulus centurioni dixit adstanti: videte si indemnatum vobis licet flagellare Romanum.

26. ακουσας δε (17. om δε): D τουτο ακουσασ | εκατονταρχος cum n^a CD ... ε -αρχος cum n^oBEHLP al certe pler cat Chr. Praeterea D 137. add οτι ρωμαιον αυτου λεγει | τω χιλιαρχ. απηγγειλ. (D^o επηγγ.) cum MABCDK al plus¹³ cat vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{9,408} Thphyl^b ... ε απηγγ. τω χιλιαρχ. cum HLP al pler Thphyl^a | λεγων (vg^o ei dicens): D 99. 137. syrP om, eiusque loco D 99. syrP e.^o habent αυτω | τς cum MABCE al¹⁰ cat vg syr^{utr} cop arm ... ε (= Gb Sz) ορα τς cum DHEP al pler aeth^{utr} Chr^{9,408} | γαρ: D^a aeth^{utr} om

27. προσελθ. δε ο χιλ. επ. αυτω (L επ. τω παυλω): D τοτε προσελθ. ο χιλιαρχ. (ita solet) επηρωτησεν αυτον | μοι (n^o): n^o om | συ cum MABCDER al fere⁴⁰ cat et Amm^{cat}³⁰⁴ am fu tol syr^{utr} cop arm aeth ... ε (= Gb Sz) praem ει cum LP al plu vg^o demid Chr^{9,408} | εφη· ναυ: D ειπεν υμι. In B -ελθων usq ευθιως οιν (v. 29) rescripta.

28. απεκριθη δε ο χιλιαρχος: D και αποκριθεις ο χιλιαρχ. (* add και) ειπεν αυτω (*om αυτ.) | δε cum MACE 4. 18. 15. 18. 86. 69. al^{2scr} cat cop syrP ... ε τε cum HF al plu vg syr^{ch} aeth^{utr} Thphyl^{utr} ... TI om copulam cum ΔL 40. 96. 142. arm Chr^{9,408} | πολλου: D οιδας ποσου. Beda vero⁹⁵ sic: „Alla editio manifestius quid dixerit insinuat: Dixit tribunus: Tam facile dicis civem Romanum esse? Ego enim scio quanto pretio civilitatem istam possedi.“ Similiter bohem verbis ego etc praeposit: Quam facile civem Romanum te dicis. | τηρ: C om | πολιτειαν: sic n^oCP etc, D πολιτειαν ... MABL πολιτιαν, n^a πολιτιαν | ο δε παυλος εφη (13. ειπεν): D παυλος δε εφη, vg et Paulus ait ... η om | εγω δε και cum n^oANDHNEP al pler vg syr^{utr} aeth etc ... n^oC 36. 42.

29 ἐνθέως ὡν ἀπίστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μίλλοντες αὐτὸν ἰετέα-
 ζειν²¹ καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγινούς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ
 21, 28 ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκάω.

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύμιον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί
 κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συν-
 22, 28 ἐλθεῖν τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγινῶν τὸν
 Παῦλον ἐστήσεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ
 ὁ Παῦλος εἶπεν ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπω-
 λίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνι-
 νίας ἐπέτευξεν τοῖς παροστώσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στήμα.

96. 142. Thphyl^a om δε, cop om δε και | γυγισημας: AB² 13. 31^a c⁵⁰⁷
 γυγισημας

29. ευθεωσ οιν: D aeth^{ur} τατε. Post απ αιτου deficit D⁸⁷ eia¹⁴. | και
 ο χιλ. δε (κ^c): κ^a 21. 32. 40. 42. 57^a 99. om δε (vg tribunus quosque
 iudaicū) | ρωμαιοσ: E vg πολιτησ ρωμ. | αιτουσ ην cum MABCE 13. 18.
 40. 68. cat Thphyl^b ... ε Ti ην αιτουσ cum HLP al pler Chr^{9,403}
 Thphyl^a | δεδεκαωσ: κ^avid al¹⁵ Thphyl^a δεδεκαωσ (96^a 105. δεδεκαωσ)
 ... Λ^{2c} δεδεκαωσ. Praeterea 137. syr^p c.⁶ add και παρραχημα ελυσεν
 αιτουσ. Contra aeth^{ur} om και ητι αυτ. ην δεδεκ.

30. επαυμιον: 137. c⁵⁰⁷ επιουση | το τι: κ om το | κατηγορεταισ (vg e
 accusaretur): 8. 137. c⁵⁰⁷ κατηγορετο | υπο cum MABCE al plus³⁰ cat
 Chr^{9,403} Thphyl^b ... ε Ti παρα cum HLP al plu Thphyl^a | ελυσειν
 (137. syr^p c.⁶ praem πμψασ) αιτουσ sine additam cum MABCE al
 fere¹⁵ vg syr^{ur} sah cop arm aeth^{ro} Chr ... ε (= Gb Sz) add απο των
 δεσμων cum HLP al pler cat aeth^{pp} (solvit eius vincula) Thphyl^{ur} |
 σινελθεισ c. MABCE al plus³⁰ cat vg sah Chr Thphyl^b ... ε (= Gb Sz)
 ελθεισ cum HLP al longo plu cop aeth^{ur} Thphyl^a | παν cum MABCE
 al plus³⁰ (40. απαν) cat vg (omne, et. e) Chr Thphyl^b ... ε (= Gb Sz)
 ολον cum HLP al longo plu Thphyl^a | το σινεδριον vino αυτ. cum MAB
 CE al plus³⁰ cat vg sah cop syr^p arm aeth Chr ... ε (= Gb Sz) add
 αιτουσ cum HLP al longo plu syr^{sch} Thphyl^{ur} | τον παυλον: κ om τον

XXIII. 1. τω σινεδρ. ο παυλ. cum MABCE 13. 69. 105. a⁵⁰⁷ vg Lc1f^{9,241}
 ... ε Ti ο παυλοσ τω σινεδριω cum MHP al pler cat syr^{ur} sah cop
 arm aeth Chr^{9,403} at⁴⁰⁵; sed B 40. 57. 130. 137. 180. c⁵⁰⁷ cat Chr^{ur}
 om ο, ita Ti | ταιτησ τησ ημερασ (7. 69. 105. a⁵⁰⁷ ωρασ): 3. 4. 13.
 31. 137. c⁵⁰⁷ syr^p τησ ημ. ταιτ.

2. επιταξεν: σ 15. 18. 36. 69. 73. 105. 180. 180. a⁵⁰⁷ cat εκελευσεν |
 αιτω (κ^c): κ^a 4. om

3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μίλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκοιμημένε· καὶ σὺ κάθε κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρατημιῶν καλεῖσαι με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· τὴν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λυδοῦρεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἤδην, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γάρ ὅτι ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γινῶσκ δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὴ ἐγ μίσησ ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῇ συνεδρίῳ· ἀνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε

3. πρὸς αὐτον ante εἶπεν cum ABENLP al omn^{vid} am fu tol syrP arm Chr^{9,408} ei⁴⁰⁸ Icoif^{9,941} ... κ ante ο παυλ. pon ... c vgele syr^{sch} sah cop aeth post εἶπεν | κεκοιμημενε et. syrP¹⁰⁸ K^r: c^o Or^{3,304} -κασιμετε. Cf et. Ορτρον (Nollé^{103,11}): καλωσ δε και ο παυλοσ τον αρχιερα των ιουδ. τοιχον ειπεν κεκοιμημενον. | παρατημιων: ε παρα τον νομον, item contra legem vg arm Icoif
4. εἶπον cum MB 13. ... ε Ln εἶπον cum ACENLP al pler
5. οτι αρχοντα cum MAB 13. 37. k^{acr} Thphy1b ... ε Ti om οτι cum cku LP al pler cat Chr^{9,404} Thphy1a
6. το δε (3. 37. 56. 95. 100. vg sah syr^{sch} και το) ετερον: 1. add των. Praeterea 38. 69. 105. 113. a^{acr} h^{acr} ιστ. φρισαια. το δ. ετ. σαδδουκ. | εκραζειν cum MPC 36. cat syr^{sch} ... ε Ln εκραζειν cum AKHLP al pler vg syrP sah cop arm aeth Chr^{9,408} | ιουσ φαρισαιων (Gib¹) cum MABC 13. 15. 36. 40. 81. 126. 130. cat vg syr^{sch} Tert^{ros} caru³⁰ ... ε ιι. φαρισαιων cum ENLP al pler syrP sah cop arm aeth Bed⁹⁶ ex Gr Chr | εγω κρινομαι cum MAC³(ei^o?)ENLP al omn^{vid} cat vg Chr ... B sah cop Tert^{ros} caru om εγω
7. λαλησαντος c. CHLP al plu cat syrP Chr^{9,408} Thphy1a; item B 37. 56. 66° 95. 100. 89° λαλουντος ... Ln ειποντος c. M^oAB al¹⁷ vg (dixisset) syr^{sch} Thphy1b, item κ^o ειπατος | εγενετο: B^o επιπισεν, B^o et iam³ vid c^oer επισεν | φαρισαιων et σαδδουκαίων hoc ordine cum ABCHLP al plu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth Thphy1a ... ME 3. 13. 31. 42. 46. 57. 68. 80. 96. 105. 137. 12^{lect} al³ser syrP Chr Thphy1b σαδδουκ. et φαρισ. (: ut v. 6). Praeterea scripsimus των φα. (ME σαδδ.) και sine των cum MABCE al fere³⁰ Chr Thphy1^{utr} ... ε add των cum HL al plu cat ... P al plus¹⁵ om και σαδδουκ. | εσχισθη (o vg soluta est): κ διεσχισθ.
8. μεν cum MAC³ENLP al fere omn cat cop syrP arm etc ... Ln^{ed} min om cum B o vg sah. Ln^{ed} mai per errorem και εσχισθ. μιν το πληθος. ^oσαδδουκ. γαρ etc | μητι αγγελον cum MABCE 13. 15. 18. 36. 38. 40. 45. 68. 93. 104. 105. 130. 5^{lect} al³ser cat Thphy1b ... ε Ti

- Le 20, 27 pp ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖν δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφοτέρω.
 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμμα-
 τῶν τοῦ μέσου τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν
 εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν ἀντῷ
 ἢ ἄγγελος; 10 πολλῆς δὲ γινόμενης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος
 μὴ διασπασθῆ ὁ Ἰακώβος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στρατεύμα
 καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμ-
 βολίην. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν·
 12, 9 θάρασι· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτως
 10, 21 σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρησαί.

μηδε αγγ. cum HLP al longe plu Chr Thphyl^a | μητε πνευμα: 3.
 95° 96. al^{2scr} μηδε πν. | τα αμφοτερα: sah quod est 'resurrectio et
 angelus et spiritus

9. τινες των (C εκ τ.) γραμματιων cum MBC 5. 7. 8. 15. 36. 40. 68. 69.
 73. 105. 130. 137. 180. 12lect a^{scr} c^{scr} cat sah (vide post) arm
 Thphyl^b (Chr^{9,100} των γρ. sine τινεσ, item syrP); item 21^{6o} k^{scr} τινεσ
 γραμματισ, item syr^{ach} ar^o ... In τινεσ tantum cum ΛΕ 13. 25. vg
 cop ... ε οι γραμματισ cum min vix mu Thphyl^a ... Gb' Ti γραμμα-
 τισ c. HLP al fere²⁵ aeth^{utr} (scribae et Pharisei) | τον μερισσ cum M
 CHLP al pler (99. 105. τ. γινουσ) syr^{utr} arm (sah quidam scribarum et
 pars Pharisaeorum) Chr^{9,100} (Thphyl^a το μερισσ) ... In om cum ΛΕ
 13. 25. vg cop (hi³ igitur nil nisi surgentes quidam Pharisaeorum) |
 λεγοντες: κ πρωσιν πρωσ αλληλωνσ | ετ: κ^o 137. om (: post ευρισκου-
 μεν) | η αγγελος sine additam cum MABCK 13. 40. 61. 66⁶⁶ vg cop
 arm aeth syrP (itdm syr^{ach} ar^o additis quid est in hoc?) Chr^{9,100} 121
 odd³ (sed om agnoscit additamentum). Cf et. Ammcal²⁰⁰ et Isidcal²⁰⁰
 ... ε (= Gb Sz) add μη θεομαχουμεν cum HLP al pler (H -χομεν)
 cat sah
10. γινόμενης (π^o γει-, κ -νης ox -τος restitutum) cum M⁹⁸ (Leif¹⁰⁰
 cum magna dissensio esset inter illos) ... ε Ln Ti γινου. cum ACHELP
 al pler | στασιωσ post γινου. (γινου.) cum M⁹⁸ HLP al omni^{vid} cat Chr
 9,110 ... Ln ante γινου. cum AC vg (omni magna dissensio facta esset) |
 φηθηθεισ (Gb') cum MABCK 13. 14° 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 73.
 105. 130. 137. 180. 12lect a^{scr} c^{scr} cat Chr^{9,110} Thphyl^b ... ε Ti
 ελλαθηθεισ cum HLP al longe plu Thphyl^a :: ελλαθηθεισ praeter
 hunc locum non legitur nisi Heb 11, 7, nec ibi fluctuat | οκ αυτων
 cum MABELP etc ... CE 68. απ αυτων | καταβαν cum MABCK 61. al sat
 mu cat Chr ... HLP al fere⁷⁰ vg Thphyl^{utr} καταβησαι κα: | εκ μισου-
 αυτων (κ^o): κ^o om | αγειν cum MCHLP 61. al fere omni (al pauc αγι-
 γεισ) ... Ln^{ed} min απαγειν cum ΛΕ. Similiter vg syrP deducere, e
 Leif¹⁰⁰ reducere | τε (61. δε): B 31. cop om
11. θαρασι sine additam cum MABCK⁹⁸ al¹⁰ cat vg sah cop syrP arinedd
 (item syr^{ach} ar^o aeth^{utr}, sed antea επεν τω παυλω) Leif¹⁰⁰ Chr^{9,110}

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαυτες συστροφήν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπειθεύματιαν ἐναντίος, λέγοντες μήτε φραγεῖν μήτε πειν ἕως οὗ ἂν ἀποκτειώσιν τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἷτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθεμετίσαμεν ἐναντίος μηδεῖος γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτειώμεν τὴν Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμῖσιν ἰμαρτίσαστε τῷ χιλιάρχω σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγωνίσκειν 20

... ε (= Gb Sx) add παύλι cum c^hnlr 81. 61. al pler armvon Origt^{2,101} Ambrat²⁰ (rom 1,10) Thphyl^{utr} | διαμαρτυρω: c -ρον | οὐτω cum MAN 61. etc ... Τι οὐτωσ cum c^hnlr etc. Cf Cas²⁰⁸: cui per noctem dominus dicit: *Constans esto. Pave, quoniam sicut hic mihi testificatus es, ita te oportet nomen meum et in Romana urbe praedicare.*

12. δε cum MAC^hnlr al fere omn cat vg sah cop arm Chr^{9,410} Lcif¹⁰³ ... h c^her syr^{utr} aeth τε | συστροφ. οι ιουδαϊ. cum MAC^h 13. 61. al¹⁵ cat cop arm aeth (137. c^her al pauc syr^p Chr Thphyl^b οι ιουδ. συστρ., al pauc συστρ. ιουδαϊοι) ... ε (= Gb Sx) τινες των ιουδαϊων συστροφ. cum hr al plu sah Thphyl^a, item L 31. 99. syr^{sch} συστροφ. τινες των ιουδ., item vg Lcif *collegerunt se quidam ex Iudaeis* | λιγοντες cum M^hAB^hnlr al longe plu cat vg sah cop syr^p m^s aeth Lcif Thphyl^{utr} ... m^c 4° 37. 38. 40. 56. 66. 69. 73. 98. 105. 113. al⁵ c^her syr^{sch} etp txt arm ar^o Chr^{9,410} om | πειν: b^o πειν | αποκτεινωσιν: A 4. 38. 118. h^{er} Chr ανιλωσιν

13. τισσαρακοντα cum MAB^c ... ε Ln τισσαρακ. cum B^hENL^p al certe pler; 61. μ̄ | συνωμοσιαν: κ 31° συνωμοσιαν, 61. al alii συνωμοσιαν | ποιησασμενοι (Gb') cum MAC^h al¹¹ cat Thphyl^b ... ε πιποιησοτες cum hr al pler Chr^{9,410} Thphyl^a; item L al⁵ ποιησαντες. Latini qui - fecerant vg, qui - fecissent o

14. ειπαν cum MAB^h 15. 21. 61. ... ε ειπον cum HLP al pler cat Chr^{9,410} | μηδειος cum M^hBC^hnlr al pler cat Chr ... Τι μηθειος cum AL -k^{er} | ιωσ ου: 13. ιωσ, 105. ιωσ av

15. τιν οὐτ usque εις υμιασ: syr^p m^s sah nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quoniam congregaveritis consessum, indicetis (sah congregate synedrium et dicite) tribuno ut producat eum ad nos, item Lcif¹⁰³ nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos | ολωσ sine αιφ. cum MAB^h 13. 14° 15. 36. 61. 69. 73. 105. 130. 180. cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,410} Lcif¹⁰³ ... ε (Gb⁰⁰) add αιφωσ cum HLP al pler (104. post αυτων) Thphyl^{utr} | καταγαγ. αυτων cum MAB^hEL 61. al plus¹⁵ cat vg arm Chr^{cat} 37¹ Lcif¹⁰³ ... ε αυτ. καταγαγ. cum hr al pler Chr^{9,410} | ιωσ cum MAB^h 61. 69. 105. (αη ιωσ μισον ημωσ) ... ε προσ cum c^hnlr al pler cat Chr. Latini (i e. v vg Lcif) ad | υμιασ: 2. 4. 46. 99. al² c^her ημιασ (sah, vide ante) | μελλοντας: κ 13. μελλοντα (κ^o-ωτα), 61. -οταισ (ut ex compendio restituentum vdr) | διαγωνισκ. (c 105 γινωσκ., 42. b^{er} διαγαγ.

ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἐτιμῶμεν ἕσμεν τοῦ ἀτελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκρίστος δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγεγόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν περιβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσόμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεατὴν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν παρμαβῶν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησὶν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι. 19 ἐπιλυβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθετο τοῦ ἐρωτήσαι σε ὕπῳς αὐμὸν τὸν Παῦλον καταγάρησθαι εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλον τι ἀκριβέστερον πυνθίνασθαι περὶ αὐτοῦ.

νοσκ.); c 81. 40. 78. 180. 137. al³scr cat vκ (tanquam aliquis certius cognitur de eo) ἄγιν Lc1³ (ἡμῶν de eo diligentius quascūq; nos) post ακριβ. pon | πρὸ τ. ἰγγίσει αὐτον; syr^{sch} etp c.² add ad eos | του (κ² 69. 105. al³scr om) ἀτελεῖν αὐτον; 137. syr^p 105 add ταν δεη και αποθανειν

16. τῆν ἐνεδραν (et. ε⁸ Gb, non item ε Sz) cum κABCR al sat mu (3 ap Scr) cat Thphyl^b ... ε Sz Ti (Gb') το ἐνεδρον cum HLP al¹⁰ (Chr^{9,410} Thphyl^a | παραγεγόμενος cum κAH²CKHLP etc ... η^o -αμενος (ita Ti) | περιβολῆν; A συναγωγῆν

17. ἑκατονταρχῶν (: pro frequentiore N. T. usu formae -αρχῆσ quam -αρχος) ... ε Iπ -ἀρχων | εφη; c 18. 25. 26. 36. 40. 61. 180. cat επεν | ἀπαγε cum κB 2. 30. 37. 40. 61. ... ε Ln Ti ἀπαγαγε cum AC KHLF al pler (33. ἐπαγαγαγε, 105. ἀπαγαγετε) Chr^{9,410} | το ἀπαγγεῖλ. cum κCHLP al fere om cat vg syr^{utr} arm aeth (sah habet verbum epian dicesse illi; libere cop) Chr ... Lu ἀπαγγ. τι cum κHK 13. 61.

18. με; κ⁸ om | νεανίσκον cum κAK 11. 13. 15. 18. 29. 40. 61. 69. 73. 96. 105. al³scr (ita v. 17. 27. 32. 42. 57.) ... ε νεανισαν cum HLP al longe plu cat Chr^{9,411} | σοι (η^o et iam^{vid}); η^o om

19. ἐπιλυβήμενος (η^o): η^o -ρον | κατ ἰδιαν; A post ἐπυνθαν. pon

20. ο.; 13. 20. 69. al⁴scr Chr^{9,411} Thphyl^a om | συνεθετο; η^o -θοντο | τον παυλ. καταγαγ. εἰς το σινεδρ. cum κAK 13. 31. 40. 61. 69. 73. 105. a¹scr cat am fu deind tol ἄγιν Chr. Item L. 137. c¹scr vg^{cl} syr^{utr} sah cop ἄγιν καταγ. τον παυλ. εἰς το σινεδρ. (syr^{sch} sah aeth vntiv transp αμιον) ... ε εἰς το σινεδρ. καταγαγ. τον παυλ. cum H² al pler Thphyl^a (et^b - τον παυ. καταγ.) | μέλλον (κ² 13. b¹scr^o -λλων) c. κAK 10° 13. 28. 40. 61. 97. 101. cop aeth. Item HLP al fere³⁰ Thphyl^a μέλλοντα ... ε μέλλοντες cum minusc plu vg syr^{utr} sah ἄγιν Thphyl^a; item κ^o 3. 18. 20° 36. 66° 68. 73. 98^{ms} 104° 105. 137. 180. al⁴scr cat Chr μέλλοντων | περι; η praein τα (*τι)

21 σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεθρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεματίσαν ἑαυτοὺς μίτε φαρμακίῳ μίτε πιεῖν ἕως οὐ ἀτελώσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰδὼν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τῆς ἀπὸ σοῦ ἐπιγγελίας. 22 ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλασε τὸν τεταρτάκων, πιμαγγεῖλας μὲν δὲ ἐκλαλήσει ὅτι ταῦτα ἐνεγάρισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενός τιςας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἐτοιμάσατε στρατιώτας δικοσίουσ ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἰππέισ ἐβδομήκοντα καὶ δεξιοβόλους δικοσίουσ, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆσ νυκτός, 24 κτήρη τε πιμαστίσσι, ἵνα ἐπιβρίσαστε τὸν Πιῦλλον διασώσασσι πρὸσ Φίλιππου.

21. τεσσαράκοντα cum MAN⁶ ... ε Lm τεσσαρακ. cum H⁶KHLP al certe pler; G1. μ | πικιν; n^o πειν | εισιν ετοιμοι cum MANE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. a^{ser} Thphyl^b ... ε ετοιμ. εισι cum HLP al pler cat s vg Chr^{9,411}

22. ἀπέλασε cum MHIL etc ... Ln Ti -σιν cum AKP etc | νεαρισκον cum MANE 13. 29. 40. 69. 73. 96. 105. a^{ser} ... ε νεαριαν cum HLP 31. 61. al pler cat Chr^{9,411} | παραγγελασ: 61. add αυτον, item syr^{11r} sah cop | πρὸσ με cum MB ... ε Ln Ti πρὸσ με cum AKHLP al certe pler

23. τιςας δυο cum MH 13. 61. ... ε Ln Ti δυο τιςασ cum AKHLP al pler syrP ... 73. v^g syr^{sch} arm sah cop aeth non exprl τιςασ | εκατονταρχῶν ... ε Ln -ἀρχων: cf ad v. 17 (-ἀρχων III. 61. utroq loco) | εστιν (syr^{sch} syrP c.^o add αυτοισ): ετοιμασατε στρατιωτ. (5. 6. 7. 81. 101. k^{ser} add τροπλοισ, 99. εν οπλοισ post διακ.) usque⁹⁴ κτηρη τε παραστισσας: syrP m^g dixit: Parati estote exire. Et centuriones iussu ut etiam iumentum pararent. | καισαριασ cum MAK ... ε Ln Ti καισαριασ cum MHLP al certe pler | εβδομηκοντα: 137. syrP m^g sah aeth^{ro} εκατορ | δεξιοβολουσ cum MHKHLF al fere omn cat Chr, et. syrP m^g graeco ... Lm^{ed} min δεξιοβολοισ cum A et cod ap Erasm. Interpretos sic fere reddiderunt: e s vg lanciarior, cop syrP stipulatores, sah aeth^{ro} hastatos, aeth^{rp} arcu armatos, syr^{sch} iaculantes dextra, ar^o iaculatores

24. κτηρη τε: n om te | διασωσασ (-σι c. MANH; Ti -σιν c. KP) cum MAN⁶L^r etc; item κ 68. διασωσωσιν ... n^on o^{ser} διασωσι. Praeterea syrP m^g praesent per noctem, et syrP c.^o post διασωσασ. add in Caesarem, item 137. εισ καισαριασ post ηγεμονα | φηλικα (κ^o): n^oAN al¹⁰ Thphyl^a φελικα, al plus³⁰ φηλικα | πυ. φηλ. τον ηγεμονα (Ita et. n^on fu demid tol): 137. v^gle syrP c.^o add φοβηθη γωφ μηποτε απασαντισ αυτον οι ιουδαιοι αποκτινωσι, και αυτος μεταξυ εκκλησιας εχη ωσ αρχηγιον εληφωσ (v^gcl^o - et ipse postea calumniam sustineret laudem accepisset precuniam, syrP - et ipse postea calumnias sustineret laudem qm precuniam accepisset). Similiter habet arm^{usc} (non colit), sed ponit post διασωσασιν, postea quo pergit και πρὸσ φηλικα τον ηγεμονα.

- τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τούτου·
 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φίλικι χαίρειν. 27 τὸν
 28 ἀνδρα τούτου συλλημφθέντι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μελλόντι
 29 ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξελάμην,
 μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνώσει
 τῆς αἰτίας δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον
 αὐτῶν, 29 ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ τόμου
 30 αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλήμα.
 30 μνησθεῖσθε δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἀνδρα ἕσασθαι ἐξ αὐτῶν,

25. εχουσαν cum M²K 13. 27. 29. 61. 66^{**} 68. 69. 105. 137. a^{scr} c^{scr} ...
 ε Τί περιχουσαν cum ΔΗΛΡ al pler cat Chr^{9,412}

26. φιλικι: Η* (sed ἱμα^ovidit suppl in mg φιλικι) om ... ΔΗ²Ε al¹⁰ φιλικι,
 al plus¹² Thphyl^a cod φιλικι

27. συλλημφθεντι. cum M²K (κ συνλ.) ... ε συλλημφθ. cum ΗΛΡ al omi
 vid | ἐξελαμην cum M²NE 13. 33. 40. 61. 68. ... ε ἐξελαμην cum ΗΛΡ
 al pler cat Chr^{9,412}. Praeterea edidimus sine αυτον cum M²K 13.
 14^{*} 15. 27. 29. 36. 61. 65. 66^{**} 68. 69. 75. 105. 180. a^{scr} d^{scr} cat vg
 arm Chr ... ε (sed Gb^o) Ti add αυτον c. ΗΛΡ al longe plu Thphyl^u

28. βουλ. τε cum M²BE^r 15. 36. 68. 73. cat vg syr^{scb} aeth^ur (sah igūur)
 Thphyl^ur ... ε βουλ. δε cum ΗΛΡ 13. 31. 61. al pler e cop syr^p arm
 Chr^{9,412} | επιγνώσει cum M²B 13. 15. 36. 61. 69. 75. 99. 105. 137.
 180. al²scr cat Chr^{cod} ... ε γνώσει cum ΗΛΡ al longe plu Chr^{9,412} |
 κατήγαγον sine αυτον cum M² 13. 69. 99. 105. 137. k^{scr} ... ε I n Ti
 aid αυτον cum M²BEKHLR al pler cat vg rell Chr. Praeterea M²K 61.
 om κατηγ. εἰς τὸ συνέδρ. αυτων (suppl Η³ in mg), aeth^{ro} (itomPP?)
 om εἰς τ. σιν. αυτ.

29. ευρον: ELP ηυρον | εμα- M²BEHLR etc ... B^o εμα- | του νομου
 αυτων: 137. add (retento αυτων?) μνηστωσ και ιησου τιτωσ ...
 syr^p M² legi^o Mosis et de Iesu quodam | δε (syr^{sch} aeth^ur τε) cum M²B
 BE al plu vg sah cop syr^p arm Thphyl^ur ... LP 27. 28. 30. 38. 40.
 61. 104. 113. 126. 137. al²⁰ al²scr Chr^{9,412} om | εχοντα εγκλημα c. M²
 BE 61. al²⁰ cat vg syr^p arm Thphyl^b ... ε εγκλημ. (E ενλ-) εχ. c. KLR
 al longe plu syr^{sch} Chr | εγκλημα: 137. syr^p c.^o add εξηγαγον (syr^p
 adduci) αυτον μολισ τη βια

30. μνησθεισθε δε μοι επιβ. εἰς (31^{*} h^{scr} προσ) τον ανδρα (36. 180.
 cat om ε. τ. ανδρ., 13. 105. Chr post εἰσθθ. pon) εἰσθθαι (15^{*} om
 εἰς usq εἰσθθ.): aeth^{pp} ar^o et quum expenderem quid fecissent Iudaei
 huic homini insidiando; aeth^{ro} nil nisi et propterea (pergit mihi ad te
 illum vitium); vg et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant
 illi (am su paraverunt ei): hinc Gb^o εἰς usque εἰσθθαι. Vide et, post |
 εἰς τον ανδρα sine μελλειν cum M²K 13. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105.
 137. 180. 40^{loc} a^{scr} cat ... ε Ti add μελλειν c. ΗΛΡ al pler Chr^{9,412} |
 εἰσθθαι sine ιπο τ. ιουδ. cum M²K 13. 15^{*} 36. 40. 61. 68. 69. 73.

ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγέλιας καὶ τοῖς κατηγύροισ λέγειν αὐτοῦς ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαμβάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα, 32 τῇ δὲ ἑπαύριον εἰσάγοντες τοὺς ἵππους ἀπέχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμῶνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνόνς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας

105. 137. 180. 40^{lect} a^{ser} c^{ser} cat vg (vide ante) cop syrP arm (aeth vide ante) ... ε (Gb^o) add ὑπο τῶν ἰουδαίων cum HLP al pler sah syr^{sch} (Chr ὑπο τῶν ἰουδ. ἐξ αὐτῶν ἐπέμψα) | ἐξ αὐτῶν cum MABK 13. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 40^{lect} a^{ser} c^{ser} arm syrP (vg vide ante, item Chr) ... ε Ti εἰσαγῆς cum BHL(add οὐ)P al pler cat syr^{sch} sah cop Thphylut^r ... Gb^o pro universa ratione testium | ἐπέμψα: 61. ἐπέμψα | κατηγύροις: κ sah cop syr^{sch} add αὐτοῦ | λέγειν αὐτοῖς cum M (L vide post) 13. 40. (αὐτοῖς pro αὐτοῖς) vg (ut dicant); αὐτοῖς non erat quod exprimerent interpretes, proptereaque huc quadrant et. sah cop aeth qui contra τα πρ. αὐτοῦ valent ... ε τα (B e syr^{sch} arm om) πρὸς αὐτὸν cum (B)KstHL (τα πρὸς αὐτοῦ)P al pler cat (e) (syr^{sch} arm) syrP Chr^{9,417} Thphylut^r | ἐπὶ σοῦ (61. om haec) sine additam cum AB 13. am fu sah cop aeth^{ro} ... ε (sed Gb^o) add ἐρωσῶ cum MEL al plu cat vg^{clō} demid tol syr^{ntr} arm aethPP Chredd navil etmonif Thphylut^r; item HF al¹⁵ Chredd moral etedd ἐρωσῶθε

31. κατὰ τὸ διατ. αὐτοῖς: L add ἐποιουν· | διὰ νυκτός cum MABK 13. 40. 61. 68. 105. 137. 180. cat Chr^{9,417} Thphyl^b ... ε δια τῆς νυκτ. cum HLP al pler Thphyl^a | εἰς τὴν ἀντιπατρίδα: aeth^{ntr} om; sed v. 32 aeth^{ro} et cum posttridie reliquerunt equos suos in urbibus finitimis²⁸ et intrarunt urbem Caesaream, aethPP et abduxerunt eum in urbes finitimas²⁸ et intrarunt urbem Caesaream.

32. ἀπέχεσθαι cum MABK 11. 13. 27. 29. 61. 64. 80. 97. 126. e^{ser} (et. cop abire) ... ε Ti πορευέσθαι cum HLP al pler (al aliq post συν αὐτ.) cat Chr^{9,417} Thphyl^b (et εἰσπορ.), item e ire, vg ut irent | ὑπέστρεψαν: κ ἐπιστρ.

33. καισαρίαν cum MABK ... ε Ln Ti καισαρειαν cum BHLP etc | τὴν ἐπιστολ. τῷ ἡγεμῶνι: L 31. 40. arm τῷ ἡγεμ. τὴν ἐπιστ. | καὶ τὸν παυλον (68. 69. a^{ser} syr^{sch} sah om καὶ, 137. om τῶν): κ om

34. ἀναγνόνς δε usque εφη οταν (v. 35): 137. syrP^{ms} ἀναγνόνς δε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐπερωτήσας (syrP interrogavit pro καὶ ἐπερ.) τὸν παυλον· ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐ; εφη· κιλίξ. καὶ πιθομήνης εφη· ακουσομαι σοῦ οταν (syrP et dixit: Cilicia. Et cum cognovisset dixit: Audiam [te] quom) | ἀναγνόνς δε sine additam cum MABK 11. 13. 15. 18. 23. 29. 36. 40. 61. 66²⁹ 68. 73. 96. 105. 142. 180. cat vg syr^{ntr} cop arm aeth ar^c Chr^{9,417} ... ε (= Gb Sx) add ο ἡγεμῶν cum HLP al longe plu sah Thphylut^r | ἐπερωτήσας: L 104. ἐρωτήσας

παρακαλῶ ἀνοῦσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἱπικαίῃ. 5 εὐρί-
τες γὰρ τὸν ἄνδρα τυττον λοιμὸν καὶ κινῶντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκονομένην, πρωτοστύτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέβρασαν βεβηλώ- 21, 20
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οἷ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ
πάντων τούτων ἐπιγῶναι ὧν ἡμεῖς καταγγιζοῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπ-

σε | συντομῶς: 15. 18. 180. ante ακου. ημ. pon, 105. ante ἡμῶν ...
Λ* om^{1d} | π* ἐπικαία | στασις (Gb') cum MATH 5. 7. 8. 13. 15. 40.
61. 68. 73. 105. 106. cat vx cop Chr^{9,419} (et cat²⁷⁵) Thphyl^b ... ε Τί
στασις cum HLP al pler syr^{nt} sah aeth Thphyl^a | πρωτοστ. τε (syr^{ach}
cām): κ 13. πρ. δε

6 εἰς ἐκρατήσαμεν sine additam cum MATHLP al plus⁴⁰ (c hiat 23, 18
usq 24, 15, tamen ex ipso spatio concludi potest ista non addita
fuisse) am⁹ fu tol (et. ap Bed) sah cop ... ε (sed Gb⁰⁰) add καὶ κατὰ
τὸν ἡμετέρον νόμον ἠθέλησαμεν κρινεῖν (Gb'' κριναι ε. κ al⁹⁰ cat Chr
Thphyl^a). ⁷κατελθὼν δε λυσιασ ο χιλιαρχος μετα πολλης βιασ εκ
των χειρων ημων απηγαγε, ⁸κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχε-
σθαι επι σε cum κ al sat mu cat vg^{cl} am²² demid eddall⁹ ap Bed⁹⁷
(et addit qui in Graeco ἴα leguntur) kyr^{nt} aethPP et (multie mutatis)⁹⁰
Chr^{9,418} Thphyl^{nt}. Variant autem in ipsis his testibus multa. Pro
ἠθέλησαμεν 40. 46. 66² ἠβουληθημεν, 31. ^{90c}εβουληθημεν: κατ.
τὸν ἡμετερ. νομ. pon 46. 66² aethPP post ἠβουλ. κριναι: pro κριναι
nive κρινεῖν ^{90c}αγγεῖν: pro παρελθὼν 46. 66² ελθὼν: pro λυσ. ο χιλ.
46. 66² ο χιλ. λυσ.: pro μετα πολλ. βιασ 32. 42. 46. 57. 66² κ^{90c}
βιασ πολλη: pro απηγαγε 32. 46. 57. 66² κ^{90c} αφιλατα, 42. αφιλατα,
adduntque (exc g^{90c}) και προς σε απιστευει, item et ad te misit cum
add syr^{ach}: post κελευσας 32. 42. 57. 69. 133. a^{90c} g^{90c} arm add
και: αυτου 69. 130. a^{90c} o^{90c} om: pro επι σε κ 46. 66² 133. a^{90c} προς
σε, al¹⁸-Chr Thphyl^a επι σου, 32. 42. 57. g^{90c} om: ^{90c}vero pro
μετα πολλησ usq ερχ. επι σε habet ηρασαν αυτον εκ των χειρων ημων
πιμψας προς σε. Latini autem sic: quem et apprehendimus (sic de-
mid edd^{90c}edae, o comprachendimus, am⁹ vg^{cl}o adprehensum) et secundum
legem nostram (o edd^{90c}ed nostr. legem) volumus (am⁹ vg^{cl}o ante secun-
dum pon) iudicare. Transiens (am⁹ vg^{cl}o superveniens) autem Lysias
tribunus (vg^{cl}o trib. Lysias) cum multa vi (am⁹ vg^{cl}o cum vi magna) de
(edd^{90c}ed e) manibus nostris eduxit (am⁹ vg^{cl}o eripuit cum de manibus
nostris), iubens accusatores eius venire ante te (demid ante te venire,
am⁹ vg^{cl}o ad te venire)

8. παρ' οὐ cum MATHLP al pler vx (a quo) etc (cop περι ου?) ... κ 36.
cat παρ ω (e et Bed ex Gr quo), 8. 15. 27. 29. 31. 66² 106. 180. al²ser
παρ ων | δυνήσῃ: κ 13. δυνήσει (40. -σις), 73. Chr^{9,718} Thphyl^a δι-
νῶσαι | αἰτῶσ (40. αἰτῶσ): 25. 66² Thphyl^b praem και (g^{90c} ante
δυνήσῃ add) ... Λ* om

9. συνεπιθεντο cum MATHLP 61. al'longe plu cat Chr^{9,418} ... ε (= Gb
8z, sed rursus (Gb') συνεπιθεντο. cum minusc mu (13. συνεπιθεντο).

έθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νύστατος ἀντὶ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἑμαντοῦ ἀπολιγοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνώσαι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκνησῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιῶντα ὄχλον, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστήσαι δύναταί σοι περὶ ὧν

21, 15. 16
26. 27
24, 30
22, 12. 22
24. 1

Practerea 137. syrP c.* praesentis inquit de auctore haec | δι: 13. 105. 137. om | οι ιουδαιοι: L 2. 3. 13. 42. 78. 95. 99. 105. k^{ae}r iac^r om os

10. τε cum MARR^{ae} 25. 40. 42. 57. 61. 69. 137. a^{ae}r^r c^{ae}r syr^{sch} aeth Thphyli^a ... ε δε cum HLP al pler cat e vg syrP sah cop Chr^{9,110} CARR^{ae} | ο παυλος: 180. cat om o | λεγειν usque οντα σε κριτην: syrP m^s defensionem habere pro se, statim autem assumens divisionem dicit: Ex multis annis es iudex | λεγειν: CARR^{ae} dicitur | ιτων: κ εν αιτων | κριτην: κ 15. 18. 27. 29. 40. 66** 105. 113. 137. c^{ae}r k^{ae}r al plus³⁰ cat syrP xti (non item m^s) Chr^{9,110} Thphyli^{utr} add δεκαον (Chr^{com} οικ εστι ταυτα κολακειαι τα ρηματα, το μαρτυρησαι τω δικαστη δικαιοσυνην' αλλ εκεινα μαλλον, το ειπιν' πολλησ ιερρησ τυχαυνοτισ δια σου) | ενθυμως (Gb'') c. MARR 5. 7. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 133. 137. 180. c^{ae}r d^{ae}r cat vg (item sah cop arm etc) Ath²³¹ Thphyli^b ... ε ενθυμοτιρον cum HLP al longe plu Chr Thphyli^a

11. σου: A om | επιγνωσαι (Gb') c. MARR 15. 18. 27. 29. 33. 36. 61. 66** 68. 73. 76. 98. 99. 105. 137. 180. al^{4ae}r cat Thphyli^{utr} ... ε γνωσαι c. HLP 13. 31. al longe plu Chr^{9,110} | ημεραι sine η c. MARR^{ae} al plus³⁰ cat Chr Thphyli^a ... ε (= Gb Sz) add η cum minusc tu Thphyli^b | δωδεκα cum MARR 13. 31. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 133. 137. c^{ae}r Thphyli^{utr} ... ε Ti δεκαδιο cum HLP al pler cat Chr :: cf ad 19, 7 | προσκνησων: E 137. -ρησαι (item vg etc adorare) | ισ ιεροισαλ. (Gb'') cum MARR^{ae} al³⁰ fere cat syr^{sch} aeth (sah cop ascendi Hieropolymam ad adorandum) Thphyli^{utr} ... ε εν ιερου. cum I.P al longe plu syrP Chr

12. ευρον: κ ημρ. | πρ. τινα: κ^{ae}r πρ. τινασ | επιστασιν cum MARR 3. 13. 40. 63. 66. 73. 95* (61. εκστασιων sic) ... ε Ti επιστασιων cum HLP al pler cat Epiph¹³¹ Chr (: επιστασις insolita significatione h. l. utitur propterea in επιστασις, quae vox apud Iosephum Sextum Empiricum alios legitur, mutatum est.) | ουτε κατα: 61. οιδε (sic) κατα

13. οιδε cum M^b 61. (Epiph¹³¹ ουτε εν τω ιερω - τινα οχλου ποιουντα, ουδε εν μου κατηγορησιν οιδεν λεποηκοτα) ... ε Ti ουτε cum LKH LP al pler cat Chr^{9,110} | παραστησαι sine additam (et. ε^o Gb Sz) cum MARR^{ae} al longe plu cat vg (probare possunt tibi) syr^{utr} sah arm, item 66** 76. 80. 177. b^{ae}r iac^r o^{ae}r Chr παραστ. νον ... ε (non ε^o Gb Sz) add με cum 4. 56. 66** 69. 78. 96. 97. 100. 104. 108. 142. al^{4ae}r cop;

νηὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν
 ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἴρειν υἱὸς λατρείῳ τῷ πατρὶ ὁ θεῶν, πιστεύ-
 ων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμ-
 μένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὕτοι προσ-
 δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν
 τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν
 θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλείονων
 ἐλημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφορᾶς,
 18 ἐν αἷς εὐρόν με ἡγισμένον ἐν τῷ ἱερῶ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ

item nr 27. 29. 80. 98. 99. Thphyl^a με νιν, item additur vel μοι
 vel μοι νιν | δυνάται σοι (A⁺ σοι) cum MABE 4. 13. 27. 29. 31. 36.
 40. 61. 64. 65. 68. 73. 105. 177. al⁵scr vg syr^{scb} cop arm ... ε Ti om
 σοι cum HLP al longo plū cat sah syr^p aeth Chr | νιν, cum MAB 27.
 31. 61. 68. 105. 133. 137. c^{scr} d^{scr} Thphyl^b ... ε νιν cum EHLF al
 pler cat Chr Thphyl^a ... 3. 30. k^{scr} cop aeth om

14. ὁμολογῶ δὲ σοι: Hbete Epiph¹²¹ ὁμολογῶ δὲ σοι τοῦτο, ὅτι κατὰ
 τὴν ὁδὸν, ἣν αἴρειν οὗτοι φασκοῦσιν, οὕτω λατρεῖν, πιστεῖν πᾶσι
 τοῖς ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προφήταις. | τῷ πατρὶ (κ πατρὶ)
 θεῶ: v^{cl}o patri et deo meo, am su demid patri deo meo, tol deo patri
 meo | πᾶσι ut M; Ti πᾶσιν ut EHLF ... B om | τὸν νόμον: B 56. Chr
 9,419 om τον | καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφ. (et. Gb Sz) cum M⁺BC 15. 18.
 29. 31. 36. 40. 61. 66⁺ 73. 105. 137. 180. al¹⁵ cat Thphyl^b ... ε^o Ln
 (ex errore) καὶ ἐν τοῖς προφ. cum minusc {perinu syr^{utr} Epiph¹²¹
 Chr^{9,419} ... ε Ti καὶ τοῖς προφ. cum M⁺AEHLF al plus³⁰ vg sah cop
 arm aeth^{utr} Thphyl^a

15. ἐλπίδα: 137. c^{scr} add δε | πρὸς τὸν (C om) θεῶν cum MC 68. 69.
 d^{scr} Thphyl^b ... ε Ln Ti εἰς τὸν (180. om) θεῶν cum ABHKL al pler
 Chr^{9,419} Thphyl^a | αὐτοῖς οὐτοῖς: M arm (sed eddamst ei^{const} in mg
 habent) om οὐτοῖς | εἰσεσθαι sine additam cum MABC 13. 40. 61. 68.
 k^{scr} vg sah cop arm Chr Thphyl^b ... ε (Gb⁰⁰) add περὶν cum EHLF
 al pler cat syr^{utr} aeth Thphyl^a

16. καὶ αὐτοῖς (Gb') cum MABCEK 15. 40. 61. 68. 69. 73. 76. 97. 105.
 137. 40lect al⁴scr cat vg syr^{utr} sah aeth Thphyl^b ... ε δε αὐτοῖς cum
 HP al plu cop ... al¹⁰ arm Chr^{9,419} Thphyl^a δε καὶ αὐτοῖς, 31. τε καὶ
 αὐτοῖς | εχει cum MABCEK al sat mu vg etc ... Gb' εχων cum HLP al
 plus⁶⁰ cat Chr | πρὸς: 1. 33. 38. 68. 113. 137. al¹⁶ (δ ap Scri) syr^p
 Chr Thphyl^b add τε | διαπαντός: K c^{scr} ante πρὸς pon ... 32. 42.
 57° 137. om

17. παρεγενόμην post εἰς το ἔθν. μου cum M⁺BC 13. 31. 40. 61. 68. 73.
 105. 180. cat vg Thphyl^b ... ε post πλείονων cum HLP al pler syr^{utr}
 sah cop aeth Chr^{9,419} ... κ^{sc} 137. c^{scr} post προσφορᾶς ... Δ om

18. ἐν αἷς (Gb' Sz) cum MABCE 5. 7. 13. 36. 40. 61. 66. 68. 73. 76. 105.
 137. 180. al⁵scr cat Thphyl^b ... ε (= Sz) Ti ἐν οἷς cum HLP al pler
 Chr^{9,419} (Thphyl^a ἐφ οἷς) | εἰρόν: EP c^{scr} ηἰψ.

μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαίῳ, 19 οὗς εἶδει ἐπὶ
 σου παρῆναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχουεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ
 οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὔρον ἀδίκημα στάγτος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
 21 ἢ περὶ μᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ὁστὼς ὅτι
 περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνε-
 23, 24 βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,

18. τινες δε (et. ε Gb Sz) c. MABCE 13. 15. 18* 29. 31. 36. 40. 61. al mu cat sah cop syr⁹ Thphyl^a ... ε^o (non ε Gb Sz) om δε cum HLP al plu arm aeth (cf Chr^{9,419}) Thphyl^b. Libere syr^{sch} ar^o εἰ μη εθουρηθησαν τινες απο της ασιας ιουδαιοι. Addunt vero post θορυβου νε^{six} demid et apprehenderunt me clamantes et dicentes: Tolle iniuicium nostrum (demid vñum). De quibus Luc^{brug}: „ut superflua auferenda patres censuerunt.“ Ceterum Gb Sz ediderunt: θορύβου. τινες δέ, atque sic fere AC al. | απο της: cK 14. 15. 18* 25. 29. 31. 36. 40. 66* 68. 73. 78* 105. 137. 180. al^{scr} cat Thphyl^{utr} των απο της, atque ε (non c) lidem fere syr^p habent ιουδαιων pro ιουδαιοι.
19. εδει (et. ε^o Gb Sz) cum MABCEP 13. 61. e^{scr} e^{scr} al sat mu cat vg syr^{utr} cop arm Ath¹⁶⁶ Chr^{9,419} Thphyl^{utr} ... ε (Gb') δε cum HL al⁴⁵ sah aeth^{utr} Chr^{9,421} | εἰ (u ἦ, L f sic) τῆ: 137. οτι, 104. τῆ | προσ με cum MABCE 13. 61. ... ε προσ με cum HLP al pler cat Chr
20. η (AC ε): e^{scr} arm add κας | τῆ εἰρον (M ηυρ.) cum MABCEHLF al⁷⁰ cat syr^{sch} cop arm Chr^{9,419} ... ε (= Gb Sz) praem ε cum minusc mu vg syr^p (aeth^{libere}). Nec magis addidimus εἰ μοι cum MAB 13. 40. 61. ... ε Ti add ε μοι cum CEHL^p al pler (105. post αδικημα που) cat vg syr^{utr} cop arm Chr
21. ταυτησ φωνησ: M 80. 137. al^{scr} Thphyl^a φων. ταυτησ | εκεκραξα cum MABCE 13. 31. 40. 61. 69. al⁴⁵ Chr^{9,419} et⁴²¹ Thphyl^a ... ε Lu εκραξα cum EHLF al longe plu cat Thphyl^b | εἰ αυτοισ εστωσ cum MABCE 13. 31. 40. 61. 68. | 105. 137. al^{scr} cat vg cop Thphyl^{utr} ... ε εστωσ εἰ αυτοισ cum HLP al pler syr^{utr} arm Chr | εγω: c om | κρινομαι σημερον: 69. 99. 137. al plus⁵ σημ. κριν. | εφ υμων cum ABC 13. 31. 40. 61. 65. 73. syr^{sch} aeth^{utr} (apud te) ... ε υφ cum MEHLF al pler (e^{scr} αφ) cat Chr, item a vobis vg cop syr^p
22. ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ (rursus minusc mu φηλιξ vel φηλεξ) cum MABCE 13. 14* 40. 61. 68. 105. 137. 142. e^{scr} vg cop syr^{sch} (vide post) syr^p arm Chr^{9,426} ... ε (= Gb Sz) ακοισης δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ. αυτοισ cum HLP al pler cat (sah ap Gb; sah^{vol} deficit) Thphyl^{utr}. Sic syr^{sch}: Felix autem, quia nouerat viam hanc plene, distulit eos dicens etc, item aeth^{pp} Felix autem sciebat quod antiqunitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit: Itaque postquam descendit Lysias princeps, iurauerunt ut cognoscamus et intellegamus sermonem vestrum. Libere et. aeth^{ro} | επιασ cum MABCE 61. ... ε επων cum EHLF al fere omni cat

εἶπας· ὅταν Ἰουσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κολύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγετόμενος ὁ Φίλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὖσα Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 διαλεγόμενον δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος

Chr | Ἰουσίας (syrs^{ch} om) ο χιλιάρχος: 31. c^{scr} vg (am demid tribu-
nus descendit Iulias) ο χιλ. λυσ.

23. διαταξάμενος sine copula cum ΜΑΒCΚ (e vide post) P 13. 36. 40. 61.
66^{sc} 68. 99. 100. 137. al^{2scr} cat cop syrP arm Thphy|^b ... ε (Gb^o)
add τε cum η al pler vg (sed e vg al iussu^o) syrs^{ch} aeth Chr^{9,120};
item L add δε | ἑκατοντάρχη cum ΜΑΒCΗ.Ρ al pler cat Chr (in κ pro
χιλ. s^{vel} ipso^o substituit ἑκατοντ) ... κ 2. 13. 30. -αρχω | τηρεῖσθ.
αὐτον cum ΜΑΒCΚ 61. al plus¹⁰ cat vg cop syrP arm Thphy|^b ... ε
(= Gb 8z) τηρ. τον παυλον cum Η.Ρ al pler syrs^{ch} aeth^{utr} (sah ap
Gb) Chr Thphy|^a | εχειν τε: 31. εχ. δε | των ιδιων αυτου (de suis e
vg): κ^{scr} om αυτου | υπηρετειν sine additam cum ΜΑΒCΕ 13. 14. 61.
68. 73. 105. vg syr^{utr} cop arm ar^o (aeth^{ro} προσερχισθ. pro υπηρετ.)
... ε (Gb⁹⁰) add η προσερχισθαι cum Η.Ρ al pler cat (sah ap Gb)
aethPP (προσερχ. και υπηρετ.) Chr

24. ημερας τινας cum ΜΒCΗ.Ρ al fere omn cat syrP Thphy|^{utr} ... Ln
τινας ημερας cum Δκ. 137. c^{scr} vg syrs^{ch} Chr^{9,120} (: cf 15, 36 et
16, 13) | φιλιξ: η^o al plus⁵ φιλιξ, al mu (5 ap Scri) φιληξ | δρουσιλλη
(et. syrP ms 87): κ 13. δρουσιλλε, L δρουσιλλη | τη ιδια γυναικι cum
κ² 31. 32. 36. 40. 42. 57. 66. 68. 69. 97. 98. 99. 101. 106. 180. al^{4scr}
cat (syrP ms ut^{id}) Δ¹¹mmcat³⁰⁰ Thphy|^b, item η^o 4. 13. 18. 61. ad-
dito αυτον ... ε τη γυναικι αυτου cum η^o 2 al sat mu (vg uxorē sua,
item syr^{utr} cop arm) ... Gb Sz Ti nil nisi τη γυναικι cum ο^o Η.Ρ al
fere⁴⁵ Chr. Cass²⁰⁵ sic: Post aliquot autem dies Drusilla uxor Felicis,
quae erat Iudaea. Praeter haec nil adscribit. | μετεπεμψατο (η^o και
μετεπ.) τον παυλον: syrP^{ms} 87 quae rogabat videre Paulum et audire
(hucusque aecedit bohem) uerbum. Volens igitur satisfacere ei accor-
siois Paulum | ηκουσεν: C^o ηκουειν, C² ηκουειν^{id} ... syrs^{ch} ηκουσαν |
αυτου: C^o om (add C²) | χριστον ηγουν (i. e. χ^ρ ι^ω, η ι^ω pro ι^ω) cum
(et. Sz) η^o Η.Κ.Λ 61. al⁴⁵ cat vg (et. demid; am tol in Iesum Christum,
su in Iesu Christo) cop syrP (arm aeth^{utr} in Ies. Chr.) Chr Thphy|^b
... ε (= Sz) Ti χριστον tantum cum η^o et iam^{vid} a c^{vid} Η.Ρ al plu syrs^{ch}
ar^o Thphy|^a

25. περι δικαιοσυνης κ. εγκρατειας (ε ενκρατιας): κ περι. εγκρ. κ. δι-
και. | τον κριματ. τον μελλοντ. cum ΜΑΒΕΗ.Ρ etc (13. om του pri)
... Gb^o τον μελλοντοσ κριματος cum C 15. 31. 40. 73. 180. cat arm
Chr^{9,127} com. Praeterea non addidimus εσεσθαι cum ΜΑΒCΕ 13. 15.
27. 29. 36. 40. 61. 66^{sc} 68. 73. 105. 137. 180. cat, nec aliter vg syr^{utr}

τοῦ μᾶλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὰ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε, 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται ἀντὶ ἐπὶ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ 25.9 πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα κατιδέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδαιμένον.

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη

cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) Ti add εσεσθαι cum HLP al pler Chr 2, 426 txt εἰς 427 com | εμφοβος (κ εμφ.): ΔΗ 41. add δε | το νῦν εχον (H εχον, L 13. εχων), e vg quod nuno attinet: κστ τοῖνον εχον | καιρον δε μεταλαβων (Δ παραλαβων, 13. 40. 57. 61. 105. al¹⁵ Thphyl¹ λαβων): κ vg arm καιρω δε επιτηδω (oportuno), item Cass²⁰⁵ et oportuno tempore

26. αμα και cum MABCEHLP al plus⁸⁰ cat vg syrP arm Chr^{9, 427} Thphyl^a ... ς (= Gb Sz) αμα δε και cum minusc vix mu cop Thphyl^b | αυτω (c^{ser} ante δθθ.): v om | υπο τ. παυλου sine additam cum MABCE 13. 40. 61. 68. 73. 81. 105. vg syr^{utr} arm aeth^{ro} ... ς (= Gb Sz) add οπως λυση αυτων cum HLP al pler (sed ex his plus¹⁰ ινα [οπως] απολυση αυτων) cat cop aeth^{pp} Chr Thphyl^{nt} | ωμιλει (L 13. ομιλ.): c 15. 18. 36. 180. διειλεγετο (e vg loquebatur cum eo)

27. φηστον: P φαστον, item in seqq | θελων τε: κ^o 13. 40. 61⁴ 68. 105. 137. al⁸⁵ e vg syr^{utr} cop Chr^{9, 427} Thphyl^{utr} θελ. δε ... arm om copulam | χαριτα (Gb') c. κ^o ABC 13. 25. 61. vg syr^{utr} cop. Item κ^o BEI. 5. 7. 14⁴ 18. 27. 40. 42. 66⁴ 68. 73. 96. 105. 137. c^{ser} Chr Thphyl^b χαρων ... ς Ti χαριτας cum HP al pler cat arm Amm^{cat} 200 Thphyl^a | φηλεξ: minusc mu versus utroq loco φηλεξ vel φηλεξ, secundo loco et. Δ φηλεξ | κατελιπε (-πε ut κ^o B; Ln Ti -πεν c. κ^o ACENLP) cum MBER etc ... ΔHL etc -λειπ- | θελων τε usque δεδαιμενον: 137. syrP^{ms} τον δε παυλον ειασαν εν τηρησει (syrP^{ms} reliquit in carcere) δια θρουσικων

XXV. 1. τη επαρχιω (κ^o -χιω) cum κ^o A ... ς Ln Ti τη επαρχια (κ^o -χια) cum κ^o BCEHLP al fere omni (61. την επαρχιαν) Chr^{9, 427} :: η επαρχιος (-χιος) etiam apud ap Eus^{bist} 2, 10, 2 et 2, 26, 2 et 2, 32, 2 pro η επαρχια usurpatur, cf Steph. Thes. sub επαρχιος. Ibidem de forma -ρχιος (quae et. Eus^{bist} 2, 10 optimis utitur edd) explicatur. Hoc Aetorum loco dubitari vix potest quin τη επαρχιω praefendum sit scripturae τη επαρχια usitatissimae. | καισαριας cum κ^o (quae scriptura a libi etiam plus auctoritatis habere solet) ... ς Ln Ti -ρειασ cum ABCHLP etc

εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, 2 ἐνεφανίσαιν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς ¹⁵
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν
εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ^{23, 15-22}
4 ὁ μὲν οὖν φησὶς ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισα-
ρίαν, ἐκιντὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, ^{24, 22}
φησαί, δυνατοὶ συνακαταβάτεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψιας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλεί-
ονος ὅκτω ἢ δέκα, καταβάς εἰς Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας

2. ἐνεφανίσαιν: L 31. (ἀνεφ-) 68. 105. al pauc Thphyl^b -νησαν | τε cum MABC 5. 7. 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg syr^{sch} aeth Chr^{9,427} Thphyl^b ... ε δε cum EHLF al plu cop syr^p arm Thphyl^a | οἱ ἀρχιερεῖς (Gb') cum MABCE al²⁵ cat vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{9,427} et⁴²⁹ Thphyl^b ... ε ο ἀρχιερεῖς cum HF al longe plu Thphyl^a; item 32. 42. 57. 69. 40^{lect} a^{scr} σ τε αρχ.
3. κατ' αὐτοῦ: C 7. 14* 18. 36. 105. 180. c^{scr} cat tol syr^{sch} ar^o arm Chr^{9,427} lxi (non item⁴²⁹ com) παρ' αὐτοῦ | Ἱερουσαλήμ: E 32. 96. k^{scr} οἱ Ἱερουσαλήμ | ἐνέδραν: 137. c^{scr} Chr^{9,427} ἐνέδρον | κατὰ τ. ὁδόν: syr^p ms add illi qui votum fecerant quomodo obtinerent (se pro vitili facturos esse) ut in manibus suis esset
4. εἰς καισαρίαν cum MAB, item Gb' Ln Ti εἰς καισαρείαν cum BC 13. 40. 61. 73 ... ε ἐν καισαρεία cum HLP al pler cat Chr^{9,427} | δε: 13. om | μέλλειν (ε v^g profecturum): κ^{scr} om, item Leif^{4,198} (proficisci). Sic syr^{sch}: et ego festino ut proficiscar | ἐν τάχει: n^c pon post ἐκπορεύεσθ.
5. οἱ οὖν: L 31. 99. c^{scr} εἰ οὖν | δυνατοὶ post ἐν ὑμῖν (n ημ.) φησιν cum MABCE 13. 31. 40. 61. 105. cat vg arm^b Chr^{9,429} com ... ε δυνατοὶ ἐν υμ. φησιν cum HLP al pler syr^p aeth^{utr} Chr^{9,427} lxi (k^{scr} φησιν pon ante ἐν υμ., 99. Leif^{4,198} om) | συνακαταβάτεσ cum AB^c CE ... ε Ln σιγκ- cum B² HLP al certe pler ... n καταβάτεσ | ἀτοπον (sine του-τω) cum MABCE 4** 18. 15. 18. 19** 32. 40. 57. 61. 65. 73. 105 (ante ἐν τῷ pon) d^{scr} vg cop arm Leif^{4,198} ... ε Ti τουτω (sine ἀτοπον) cum HLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,428} Thphyl^a ... 31. 42. 57. 66** 68. 69. 81. 97. 99. 137. al^{2scr} cat²⁵ syr^{sch} (libere) et^p cop Thphyl^b 304 τουτω ἀτοπον, item ἀτοπον ante ἐν τῷ conlocato 5. 6. 7. 8. 27. 36. 43. 98. 106. 180. al^{2scr} ... 133. plane om, hinc Gb⁰⁰
6. ἡμέρας (n post πλεί.) οὐ πλείους (n -ορας) οκτώ η δεκά cum MABC 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 37. 61. 65. 66** 68. 73. 105. 133. a^{scr} (sed οὐ demum add**) cat (sed εννεα pro οκτ.) e v^g arm Leif^{4,198} Thphyl^b. Item E^{sr} 19** 25. 40. 66* 80. 96. a^{scr}* (al?) cop syr^p* omisso ου (Gb+). Item omisso οκτώ 18. 63. 76. 180. al^{4scr}. Praeterea 137. syr^{sch} et^p sah^b aeth^{utr} confirmant οκτώ η δεκά omissois ου πλείους ... ε (= Gb Sz) ημ. πλείοις η δεκά (omissois ου et οκτώ) cum HLP al plu Chr^{9,428} Thphyl^a | καισαρίαν cum MAB 61. ... ε Ln Ti -ρείαν cum MCHLP etc | τῇ ἐπαύριον: A c^{scr} και τῇ επ., 37. 56. τῇ δε

- 17 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέντησεν τὸν Παῦλον ἀχθῆραι. 7 παραγενομέ-
 18 νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-
 19, 20 κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ
 21, 22 ἴσχυον ἀποδείξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν
 νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρ-
 23 τον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θύλων τοῖς Ἰουδαίους χάριν καταθέσθαι,
 24, 25 ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θύλω εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ
 περὶ τούτων κριθῆραι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἴστωσ
 ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, σὺ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους

επ. Cf vg Leif^{6,128} descendit Caesaream et altera (Leif altero) die (st. 180. ut vidē καταβη - και) | τον παυλον αχθῆραι (κ^o; κ^o προαχθῆραι, e vg adduci): L cop arm Leif^{6,128} αχθ. τον παυλον (Leif cūri Paulum)

7. περιέστησαν αὐτον (κ etc αὐτῶ) cum MABC(κ) L 5. 7. 13. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 65. 66⁺⁺ 68. 73. 105. 180. 40^{loc} al²scr (ex his 13. 18. 29. 40. 61. 68. 105. al? Thphyl^b αὐτῶ) cat vg syru^{tr} arm Leif^{6,128} ... ε TI om αὐτον cum HF al longe plu cop Chr^{9,428} Thphyl^a | βαρεα: κ -ρια | αιτωματα cum MABCEMLP al longe plu Chr Thphyl^b ... ε (= Gb Sz) αιτωματα cum minusc mu (sed 13. h^{scr} αιτηματα) cat Thphyl^a | καταφοροντες idque sine additamento cum MABC 13. 40. 61. vg (causas obiciētes) arm^{20b} Leif (crimina obiciētes), item 73. φοροντες, item 105. καταφερ. τον παυλου, item ε επιφοροντες (e obiciētes) τῷ παύλῳ ... ε φοροντες κατα του παυλου (Gb²⁰ κα. τ. π.) cum HF al pler cat syrP Chr^{9,428} Thphyl^{utr}. Item L 17. 18. 68. syr^{sch} cop arm^{add} allq (item||bero aeth) φοροντ. κατ αὐτου | α ουκ: 31. ἀλλ ουκ | ισχυον (κ^o): κ^o ισχυισαν
8. του παυλου απολογουμένου cum MABC 13. 17. 31. 40. 61. 68. 73. 81. 137. c^{scr} vg^{clε} syrP cop arm aeth Thphyl^b. Item ε am fu demid tol Leif^{6,128} του δε παυ. απολ., syr^{sch} του τε παυ. απολ. Item L του παυ. απολ. αυτοι ... ε απολογουμεινι αὐτου cum HF al pler Chr^{9,428}, item 15. 36. 100. 180. cat Thphyl^a απολ. δε αὐτου | τι: 137. τῶα ... 57. 80. 105. om
9. ο (68. 104. k^{scr} om) φηστ. δε: A 40. 105. k^{scr} οιν pro δε | θύλων τοις ιουδαιοις (Gb¹) cum MABCE 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. c^{scr} k^{scr} cat am fu demid tol syru^{tr} cop arm Thphyl^b (vg^{clε} volens gratiam praestare Iudaeis) ... ε τοις ιουδα. θύλων cum HLP al pler Chr^{9,428} Thphyl^a | χαριν: Δ χαριτα | κριθῆραι cum MABCE 13. 17. 40. 45. 61. 68. 73. 105. c^{scr} Thphyl^b ... ε κρινεσθαι cum HLP al pler cat Chr Thphyl^a | επ (61. 133. d^{scr} επι) εμου: 4. 15. 18. 105. 177. al plus²⁰ cat Chr^{9,431} com (ut^{edd} o¹edd, sed Montf edidit υπερ εμου ex^{cod}1) Thphyl^a υπ εμου
10. ο παυλος: Δ f^{scr} om ο | ἴστωσ επι τ. βημ. καισαρος εμι cum κ^o B 31. (sed B repetit ἴστωσ post καισαρος); item cop s^o ante tribunal Caesaris ... ε Ln Ti επι τ. βη. καισ. ἴστωσ εμι cum κ^o ABC EMLP (B vide

οὐδὲν ἡδίκημα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν
 ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτούμαι τὸ ἀπο-
 θανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν ὑτοὶ κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς ἔμ-
 δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ ^{9, 10}
 Φῆστος συναλλάξας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ^{25, 11}
 ἐπικέκληται, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. ^{19, 21}

13 Ἰμμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
 Βερνίκη κατήχησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
 ἀπέθετο τι κατὰ τὸν Πάυλον λέγων· ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλαλεμι- ^{24, 27}
 μέτος ὑπὸ Φίλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό- ^{1. 2. 24}
 λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,

- ante) al pler cat Chr^{9,428} et⁴⁸¹, item vg etc *ad tribunal Caesaris eio* |
 ἡδίκημα cum mb (61. ἡδίκημάς· καὶ σὺ) ... ε Ln Ti ἡδίκησα cum ACB
 HLP al fere om cat Chr | ἐπιγινώσκεις: c 2. 30. 137. a¹²scr γινώσκεις
11. οὖν (Gb'') cum MABCE⁵⁷ 61. al¹² cat cop arm Chr^{9,421} com Thphylb
 ... ε γαρ cum HLP al pler vg syrP aeth Chr^{9,428} txt Thphyl^a ... 40. e
 (εἰ quidem ποσῶ) om | καί: κ 29. vg syr^{sch} Chr^{9,431} com η | το ἀπο-
 θανειν: η 18. 31. 68. 105. 177. al¹² Thphyl^{utr} του αποθ. | ουτος: 16.
 23. 37. 100. Chr^{9,423} (sed fluct lectio; non item⁴²⁸) om, nec expri
 syr^{sch} ar^o | μου: L 78° μοι | αυτοισ cum MABEHF 61. al pler Chr ...
 cl. 15. 18. 36. 73. 105. 180. cat τουτοισ
12. συναλλάξας cum MB⁵⁷CE 61. ... ε Ln συναλλ. cum AB²HLP al pler |
 συμβουλιου (κ συνβ., 61. e^{scr} -βολου): L 18. συμβουλου ... σ συν-
 εδριου ... 68. συνεδριου και συμβουλιου | ἐπικέλησαι: E επικαλισαι
 (e ἰποκασι), 26. επικαλησαι. Libere Cass²⁰⁵ quoniam appellasti Cae-
 sarem, ibis ad Caesarem.
13. τινων (3. 95. τινων, 40. 80. 96. post de pon): 1. 36. 137. al²scr cat
 Chr^{9,429} om | βερνικη: c³ βερνικη, c⁴ βερνικη (sed v. 23 c βερνοι-
 κη), item arm ... e demid tol Cassiod²⁰⁵ beronice (vg^{elo} am fu ber-
 nice) | κατήχησαν: σ -τησεν | καισαριαν cum MAE ... ε Ln Ti καισα-
 ρειαν cum BCHLP al corte pler | ασπασαμενοι cum MABE⁵⁷HLP 13. 31.
 68. 105. 180. al¹² (sed conlatores non satis adtendisse vdrtr) cop
 aeth^{utr} Thphyl^a (in c utraque lectio exstitisse vdrtr, altera⁴, altera⁴⁴,
 sed iam neutra satis liquet) ... ε Ln Ti ασπασομενοι cum 61. al plu
 cat e (salutandum Festum) vg (ad salutandum Festum) syr^{utr} arm Chr
^{9,428} Thphylb
14. διέτριβον: HF al²⁵ aeth^{ro} (non itemPP) Thphyl^a διέτριβεν | τα ποτα:
 Λ⁴ 33° κ^{scr}vid om τα | H al aliq καταλελημμετος | φιλικος: fergus
 minusc mu φιλικος vel φιλικος
15. ενφανισαν (31. 40. 68. 105. al fere¹⁰ -νησαν, 13. απφανισαν): B⁴
 ενφανισθησαν (B³ et^{vid} iam B² ενφανισαν) ... E⁵⁷ vg arm add μοι |
 των ιουδαιων: 13. om

αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικῆν· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθη· ἴτι οὐκ
 11 ἔστιν ἔθος Ῥωμαίῳα χαρίζεσθαι τινα ἀνθρώπων πρὶν ἢ ὁ κατη-
 12 γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχῃ τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολο-
 13 γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
 14 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἔξῃ καθίσας ἐπὶ τοῦ
 15 βήματος ἐκλεῖψα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ
 16, 29
 24, 2 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπερῶον ποιηράν, 19 ζη-
 τήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν
 καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

15. καταδικῆν (Gb') cum MABC 5. 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 66⁺ 73. 105.
 Bas^{eth} 375, item vg damnationem ... ε ΤΙ δικῆν (ε iudicium) cum EHLF
 16. al longe plu cat Chr^{9, 429}

16. Ῥωμαίῳα: P 10. 31. 101. -οὖσ | τινα et. Ath¹⁵⁶ Bas^{eth} 375 Chr^{9, 429}
 (Thdr^t 4, 1129 om) ... Gb' τινι cum c 27. 29. 105. c^{ser} (arm τινι τινα) |
 ἀνθρώπων sine additam cum MABCK 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 61. 66⁺
 c^{ser} vg (sed vg^{cl} demid tol damnare, contra am fu donare) syr^p 121
 cop sahs^b arm aeth Ath¹⁵⁶ Bas^{eth} 375 Thdr^t 4, 1129 ... ε (Gb⁰⁰) add εἰς
 ἀπωλείαν cum HLF al pler cat syr^{sch} etP c.⁺ Chr^{9, 429} Thphyl^{utr} | ἐχοι
 (et. Ath¹⁵⁶ Chr): κ ante κατα πρόσωπ. που ... 23. 30. 37. 57. 68. al¹⁵
 Thphyl^{utr} εχσι, 104. Bas^{eth} 375 εχη (item postea al⁶ Bas λαβη), Thdr^t
 σχοη | τοπον τε cum MACHLF al omn^{vid} etc ... κες^r τοπ. δε | ἐγκλη-
 ματος: κ ενκλ.

17. αὐτῶν cum MACHLF 13. 31. 61. al pler Chr^{9, 429}, item post ενθαδε c
 (137?) c^{ser} cat ... Gb⁰ ΤΙ om cum B 5. 32. 40. 42. 46. 57. 81. 95⁺
 97. | ἀναβολην μηδεμίαν: κ μηδεμ. αναβ. (vg sine ulla dilatione, e
 sine ulla dilatione faciens) | ποιησάμενος (κ⁰): κ⁰ -σοι

18. εφερον (Gb'') cum MABCKL 13. 40. 61. al¹⁰ cat ... ε εφερον cum
 HF al pler Chr^{9, 429} | εγω υπεροουν c. MABC 13. 31. 61. 180. Thphyl^b,
 item vg etc ... ε ΤΙ υπεν. εγω cum EHLF al pler cat Chr Thphyl^b |
 πονηραν cum ΔC⁵ 5. 7. 8. 13. 15. 19⁺ 31. 36. 40. 68. 73. 105 106.
 137. c^{ser} κ^{ser} cat Thphyl^b, item vg (am malum, vg^{cl} fu demid tol
 malum) syr^{utr} arm aeth, item κ⁰C² πονηρα ... κ⁰CB 61. 100. 400ct
 (et 73? vide ante) πονηρων ... ε ΤΙ om cum HLF al longe plu cop
 Chr Thphyl^a :: πονηραν parum aptum videbatur, hinc alii mutarunt
 (πονηρα, πονηρων), alii abiecerunt. Ratio testimoniorum probat ad-
 ditamentum in summa antiquitate pervulgatum fuisse, quemadmodum
 plerique interpretes in codicibus suis invenerunt fideliterque
 ipsum πονηραν expresserunt. Nec vero illud eiusmodi est ut alienam
 manum prodat, quum satis ac bene procedat oratio dempta ea voce.
 Ceterum αττια πονηρα ab usu Lucae haud abhorret, similiterque
 18, 14 ραδιουγγημα πονηρων dixit. Poterat vero et πονηραν, quod
 non ineptum est, et, quod concinarius fuisset, πονηρων scribi.

19. πρὸς αὐτοῦ: Δ πρ. αυτοῦ | φρασκειν: 137. c^{ser} ελογεν

20 ἀποροήμερος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ κεῖ κριτέσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φίλιππον ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκούσαι. αὐτίον, φησί, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῷ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φραττασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κλεύσαντος τοῦ Φίλιππου ἡχθη ὁ Πιῦλος. 24 καὶ φησιν ὁ Φίλιππος

20. την περι cum MABHP 1. 2. 3. 11. 17. 19. 21. 26. 30. 32. 33. 35. 42. 43. 45. 47. 57. 61. 95* 97. 98. 99. 101. 104. 106. 142. 177. al¹⁰scr Thphyl^a. Item 4. 16. 23. 37. 38. 46. 56. 66** 93. 100. al¹⁰scr Chr^{9,420} b1^a (aed⁴²² εἰς την περι τουτ. εξετασαι) περι την ... ε Lu Ti εἰς την περι cum CRK al plu (31. 137. c^{scr} om περι) Thphyl^b | τούτων ζήτησιν (1b'') cum MABCEI 3. 7. 13. 17. 18. 25. 31. 36. 38. 40. 45. 46. 61. 68. 69. 73. 93. 95. 96. 105. 113. 142. 180. al¹⁰scr cat syr¹⁰scr cop arm aeth Chr^{9,420} com et⁴²² Thphyl^b ... ε τοιτου ζητ. cum HP al plu Chr^{9,420} txt Thphyl^a. Cf e vg de huiusmodi quaestione | βουλοιο: Thphyl^a 173 βουλι | παρευσεσαι: κ* κριν-; c geronuit πορευ- | ιεροσολυμα cum MABCKI 17. 18. 31. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c^{scr} k^{scr} cat vg Thphyl^b ... ε ιεροισαλημ cum LP al pler Chr Thphyl^a | κακει: 31. κακειαι | κρινεσθαι: L κροθηται

21. τηρηθηται: c 68. 103. τηρεσθαι | τηρεσθαι αιτου: 13. 68. 137. c^{scr} Thphyl^a αυτ. τηρ. | αναπεμψω (Gb'') cum MABCR 13. 31. 40. 61. 105. 137. al¹⁰ cat Thphyl^b ... ε πεμψω cum HLP al longe plu Chr^{9,420} Thphyl^a. Ex Latinis e remittam, vg mittam

22. περ. τον φηστον sine εφη cum MAB 13. am fu ... ε add εφη cum CRK LP 61. al pler cat vg^{cl}o (dixit ad Festum, demid ad Fest. dix.) cop syr¹⁰scr (omissis περ. τον φηστ.) eLP arm aeth Chr^{9,420}; item 69. a^{scr} επεν | εβουλομην: c^{scr} ηβου. | αυτιον cum MAB vg cop ... ε praem o δε cum CRKLP 61. al omn^{vid} cat (o δε φησιν αυτ.) syrP (et¹⁰cb et Festus aut) Chr

23. ελθοντος: κ^{scr} εισελθ. (o veniente) | βερνικησ (vg bernice): c demid tol βερνικησ | ακροατηριον (et. n^o): κ* ακροτηριον, η ακροτηριον | χιλιαρχοισ cum MABCR 3. 13. 40. 42. 61. 65. 68. 95* 105. 137. c^{scr} k^{scr} ... ε (Gb⁰⁰) praem τοισ cum HLP al pler cat Chr^{9,420} | και (c om, c^{scr} add τοισ) ανδρασιν: κ^{scr} add και | τοισ κατ (o καθ) εξοχην (3. 95* schol¹⁰ καθ υπεροχην) sine οισω cum MAB 13. 27. 40. 61. 66** 105. Chr^{9,420} com et¹⁰cat¹⁰⁶. Cf et. vg viria principibus civitatibus, nec aliter cop arm aeth ... ε (Gb⁰) add οισω cum KLP al pler (k^{scr} post τ. πολειω pon) cat syrP Chr^{9,420} txt | τοισ κατ uaque πολειω: syr¹⁰scr qui descendissent de provincia (ac perglt: praecipit Festus ut adduceretur Paulus) | και κλεισαντος (η κε κλεισαντος): 61. om και

- 15 Ἀγρίππα βασιλεὺ καὶ πάντες οἱ συναρτόντες ἡμῶν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐπέτυχόν μου ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμοις καὶ ἐνθάδε, βουῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. 25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμεν μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλοσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκμηνα πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

24. συναρτόντες cum MAB^oCR ... ε Lm συναρ. cum B^oHLP al certe pler | ἅπαν cum MABCR 8. 13. 25. 33. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c^oer k^oer cat Thphyl^b ... ε παρ cum HLP al pler Chr^o,⁴³⁶ | ἐπέτυχον cum MACKLP etc (et. cop) ... BH 25. 40. 105. ἐπέτυχεν (item vg syr^{tr}) | Ἱερουσαλήμοις: B^o 40. Ἱερουσαλήμ | βουῶντες cum MAB 61. item clamantes am fu tol ... ε Tl ἐπιβουῶντες cum CKHLP al fere omni Chr^o,⁴³⁶, item vg^{cl}o demid acclamantes | αὐτὸν ζῆν (Gb') cum M(II) CR 13. 31. 40. 61. 69. M^o 4^oer cat vg arm Chr^o,⁴⁴⁰ com Thphyl^b; sed B^o om ζῆν ... ε Tl ζῆν αὐτὸν cum HLP al pler Chr^o,⁴³⁶ Thphyl^a. Praeterea pro καὶ ἐνθάδε usque τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω (v. 26) syr^{tr} m^os sic: *et hic, ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam, ut sequestrer me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymac? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo. Similiter bohem usque in Caesaream; habet enim sic: petentes ut eum in mortem traderem. Sed in accusatione non potui eum tradere, propter praecceptum quod habemus a Caesare. Si quis autem velit eum eo iudicio contendere [sequatur eum] Caesaream. Et acclamaverunt non oportere etc*
25. καταλαβόμεν (Gb'') cum M^oABCR 8. 17. 40. 61. 68. 73. 105. vg cop syr^{ch} arm (aeth^{ro} deest verbum) ... ε Tl καταλαβόμενος cum M^oHLP al pler (sed 69. a^oer λαβόμενος) cat syr^{tr} aeth^{pp} Chr^o,⁴³⁷ :: sit dictio elegantior καταλαβόμενος substituto; quod qui substituit, pro ratione testimonii etiam καὶ αὐτοῦ δε ex usu Lucae scripsi^ono putandus est | αὐτὸν ante θανάτου cum ABCR 13. 40. (105. 137. post πεπραχέναι pon, c^oer πεπραχέναι αὐτὸν θανάτου, 68. g^oer Thphyl^b αὐτὸν ἀξίον θανάτου) am fu demid tol ... ε post θανάτου cum M^oHLP al pler cat vg^{cl}o Chr^o,⁴³⁶ ... 61. 73. plans om | αὐτοῦ δε (Gb') cum MABCR 13. 17. 40. 68. 73. 105. vg cop Thphyl^b ... ε καὶ αὐτοῦ δε cum HLP al pler cat syr^{tr} (syr^{ch} arm aeth^{ro} et cum ipse, aeth^{pp} om et) Chr^o,⁴³⁶ Thphyl^a | τοῦτον (B^o): B^o τοῦ παλιν | πέμπειν sine αὐτοῦ cum MABC 8. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 65. 73. 180. cat vg syr^{ch} arm ... ε (Gb^o) add αὐτοῦ cum M^oHLP al pler cop syr^{tr} Chr Thphyl^{tr}
26. ἀσφαλές: c ἀσφαλῶς | τῷ κυρίῳ: 5. 7. 8. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 68. 98^ms 105. 180. c^oer cat cop arm aeth^{pp} syr^{tr} c.^o et^ms (vide supra) Thphyl^b add μου | προήγαγον cum MCKLP etc ... κ^o 16. 17. 68.

ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 26 ἄλογον γάρ
μοι δοκεῖ πέμποντα δέξιμον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάσαι.

XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον εἶπεν· ἐπιτρέπεται σοι περὶ
σταντουῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνασ τῆν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἤγγημα ἑμαυτὸν μακάρων ἐπὶ σοῦ μίλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
3 μάλιστα γρόστιν σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐδῶν τε

100. 1^{ac} προσήγαγον, A ἐπηγαγον | ἐπι σου (κα): κ* om σου | ανακρι-
σεως: K κρισιως | σχω cum M^{BC}HL^R etc ... AR 61. 137. Th^rphyl^b έχω |
τι γράψω c. M^{ABC} 5. 7. 13. 17. 61. 105. syr^P (antea γραψαυ) Th^rphyl^b.
Item vg etc *quid scribam*, at nec aliter antea (*quid certum scribam*) ... ε
γραψαυ cum K^{HL}P al pler cat Chr^{9,457}

27. γαρ: 31. 40. add εινας | πεμποντα: I. 37. 43. 133. -τε: | μη: K vg
post και τας κ. α. αιτιας pon

XXVI. 1. ἐπιτρέπεται: I. ἐπιτετριπται, 5. 7. 27. 29. 61. 66* 105. 137.
al^{3ac} Th^rphyl^b ἐπιτετραπται | περι (Gb*) cum M^{AC}EH 5. 7. 13. 27.
29. 36. 61. 73. 80. 105. 137. 180. c^{ac} cat arm ... ε υπερ cum H^{LP} al
pler Chr^{9,457}, item vg *pro temet ipso* (contra e *de te ipso*). Praeterea
n 5. 7. 27. 29. 105. 137. post λεγειν (137. c^{ac} καλειν) pon | τας ο
παυλ. etc: syr^P ^{mk} tunc ipse Paulus confidens et in spiritu sancto con-
solationem accipiens extendit manum | εκτεινας την χειρα (137. c^{ac} τας
χειρας) ante ἀπελογεῖτο (13. ἀπελογησατο, 36. cat add οικτωσ) cum
M^{AC}SK 13. 15. 18. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 99. 133. 180. 13^{lect} 14^{lect}
k^{ec} cat vg syr^{ac} cop arm aeth Th^rphyl^b ... ε Ti post ἀπελογεῖτο
cum H^{LP} al longe plu syr^P Chr^{9,457} Th^rphyl^a

2. ενκαλ- cum M^{AB}HL^R etc ... CK ενκαλ- | ἐπι σου μίλλων σημερ. απο-
λογεισθ. (68. -γησασθαι) cum M^{AC}SK 13. 17. 31. 40. 61. 66. 68. 73.
105. 13^{lect} cat syr^{ac} arm (σημερ. απολογ. et. aeth^{alt}) Th^rphyl^b Hier
opt gon int (cf Sab, cum *ayud te sim hodie defendendus*; eadem ex Hier
exscripsit et Bed⁹⁰); item sed απολογ. σημερ. K^{HL}P al⁶⁰ vg syr^P Chr^{9,457}
Th^rphyl^a (Bed⁹⁰ ex o: „Hunc versum alia editio sic transtulit:
Aestimo me ipsum beatum apud te incipiens rationem reddere hodie“)
..... ε (= Gb Sz) μίλλων απολογεισθ. επι σου σημερον cum minuse
mu (similiter cop, sed σημερ. επι σου. Libere.)

3. σε ορτα c. κ*: 31* 40. 73. 105. cat ... ε I:u Ti ορτα c. M^{AC}BEHL^R al
pler Chr^{9,457} | παντων: A 17. 25. cop aeth^{alt} om | κατα ιουδαιουσ:
AR 68. 13^{lect} d^{ac} r^{ac} κατα ιουδαιων | ιθων (A 15. 27. 105. ιθων):

καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκούσαι μου. 4 τὴν μὲν
 οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ
 ἔθνεϊ μου ἐν τῇ Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ὃ προ-
 γινώσκοντές με ἀνώθεν, εἰς θλίψει μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι-
 βεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 5 καὶ
 νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης
 ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν
 ἐν ἐκτενεῖα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐπιτίθει κατατήσασα· περὶ
 ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστοι

22, 5
 Phil 3, 5
 23, 6
 26, 1a

- HLP al plus¹⁵ Thphyl^b ηθων | ζητηματων sine additam cum κ²BH
 LP al pler vg (maxime te sciente) etc ... κ²AC 13. 38. 80. 105. syr^{sch}
 ar^o add πισταμινοσ, item 15. 18. 36. 73. 180. (73. 180. -μινοσ) cat
 post μαλιστα, item ειδωσ post οντα σι 6. 29. 31°. Cf et. 98ma ubi
 adscriptum est πισταμινοσ δηλοσσι. | δεομαι sine σου cum κ²AB
 13. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} al²scr cat vg syr^p arm aeth^{uir}
 ... ε (Gb⁰⁰) add σου cum CHLP al pler syr^{sch} cop Chr^{9,437}
4. την εκ νεότητος cum κ²AC²HLP al pler Chr (sed κ την εκ νεοσ. post
 την απ αρχησ pon ... Ti om την cum BC²H 3° 31. 56. 95° 98. cat |
 εν τε cum κ²AB² 40. 12^{lect} cat syr^{sch} ar^o ... ε om τε cum CHLP 13.
 61. al pler vg syr^p cop arm aeth Chr | ισασι. cum κ²AB² ... Ti ισασιν
 cum CRP | παντισ ος cum κ²AC²HLP al pler cat Chr^{9,437} et⁴⁴¹ Thphyl^{uir}
 ... Ti om ος cum BC²H 3. 13. 31. 57. 61. 95. 104. 105. 133. 142. d^{scr}
 κ²scr Chr^{9,438}
5. προγνωσκοντισ: C² 10. προγνω. | με: 137. c^{scr} arm om | θελωσι
 c. κ²AL ... Ti θελωσιν c. κ²CHLP | δησασιασ (item Ln^{ed} min) c. κ²CR ... ε
 Ln^{ed} mal Ti θρησκειασ cum κ²AB² 61. al certe pler :: cf ad lac 1, 26
 et 27. Col 2, 18 et 23. Edidimus ubique -σκια, nec aliter Ln^{ed} min
6. εισ τουσ (Gb²) cum κ²AB² 13. 25. 40. 61. 65. 133. d^{scr} („n¹⁴¹ ap Gb)
 ... ε προσ τουσ cum CHLP al pler cat Chr :: cf 13, 32 | ημων (ei.
 Gb+ Sz) cum κ²AB² 61. al plus²⁵ cat vg syr^{uir} cop arm (ap Gb, non
 ap Treg) aeth Chr^{9,438} Thphyl^b ... ε Ti om cum HLP al longe plu
 Thphyl^a | επαγγελ. γενομενησ: 137. c^{scr} Chr^{9,438} γιν. επαγγ. | του
 θεου: L 142. om του | κρινομενοσ: G1. -ταμινοσ
7. εκτενεια cum κ²BL etc ... Ti εκτενεια cum ACEHP al⁷ ... vg aeth om εν
 εκτε. | νυκτα: 13. -ταν | λατρευον: H 13. 73. -των | κατατησασι: B
 -τησειν | εγκαλ- cum κ²AB²CHLP etc ... C εγκαλ- | υπο κινε των cum
 κ²AB²CHLP al longe plu cat arm^{edd} Chr^{9,438} Chron⁴⁴² ... ε (= Gb Sz)
 υπο των cum minusc tu arm^{edd} | βασιλεν cum κ²BC² 13. 17. 61. 65.
 68. 73. 133. 180. vg cop arm Chron⁴⁴² Thphyl^b (sed arm ante υπο
 [των] ιουδ. pon) ... ε βασιλεν (Gb⁰) αγμππα (Gb⁰⁰) idque ante υπο
 ιουδαιων cum HLP al plu syr^p Chr^{9,438}. Item sed post ιουδαιων 3. 31.
 40. 95. 105. 133. 12^{lect} al²scr syr^{sch} aeth ... A 18. 36. cat plane om
8. Edd^{ma} ut Wstet (non Mill) Gb Sz τ/; ἄπιστων, atque sic E cat (non
 distinguunt κ²ABCHLP 61. etc) | παφ: κ²scr εν

κρίνεται παρ' ὑμῶν εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα
 ἐμαντιῶ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία
 πρᾶξιαι· 10 ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱερουσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν
 ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξου-
 σίαν λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ
 κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωροῦν αὐτοὺς ἠνέγκαζον
 βλασφημίαι, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς
 τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἴν' οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ'
 ἐξουσίαις καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέριμος μέσησ
 κινεῖται τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόνθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα
 τοῦ ἡλίου περιλάμπραν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους·
 14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνήν

h. s. p. 1
25, 4 "

o. s. an
27, 6 an

9. *εγω μεν ουκ*: h om *μεν* | *ω* (ne): n* oscr *του ω* | *ναζωραιου*: κ *ναζαρ*.
10. *ο*: h *διο* | *εποιησα*: κ *εποιησαν* *ετασο ν*, item *infra* *κατηνεγκαν* sine correctione (sed inter utrumque est *κατεκλεισα*) | *και πολλους τε* cum MABRI 13. 61., item omisso *και* 68. Thphy1b ... 36. 180. cat κ. *πολλ. δε ... ε και πολλους* cum BHLP al pler Chr^{9,426} Thphy1a | *εν φυλακαις* (ei. Gb+ Sz) cum MABRI 13. 31. 40. 61. 105. al plus²⁰ cat vg ... ε om *εν* c. HF al plu Chr | *αναιρουμ. τε*: h 21. 99. 105. 137. al^{2scr} e cop syrP Thphy1b *ανααρ. δε* | *αιτων*: h om
11. *περισσως* (25. 98^m al^{2scr} -*σσοτιρωσ*) *τε* (ei. Amm^{cat 201}): egr cop aethRP *περ. δε ... n om* copulam | *αυτοις*: i *αυτοις* (sic)
12. *εν οισ* sine *και* cum MABRI 13. 40. 61. 105. al²⁰ cat vg cop syrP arm aeth Thphy1b ... ε (Gb⁰⁰) Ti add *και* cum HLP al pler (78. post *πορευομενος* ρον) syr^{sch} Chr^{9,426} Thphy1a | *εις την* cum MBCHLP etc ... AK 38. 69. 99. 137. 177. al³ (6 ap Ser) om *την* | *τησ* cum n^o BCH LP al pler Chr^{9,426} Thphy1b ... Ln om cum ARI 17. 40. 68. 78. 137. 180. 17^{lect} (ne puncta imposuit sed rursus abstersit) cat Thphy1b | *των αρχιερ.* cum MABRI 40. 61. 68. 17^{lect} oscr, item (cum *potestate et permixta principum*) vg syr^{sch} cop arm ... ε Ti *παμα των αρχ.* cum OHLP al pler cat syrP aeth Chr Thphy1^{ut}
13. *ημερας μεσησ* (ne): n* om ημ. | *ειδον* cum MBELP etc ... ACH *ιδον* | *βασιλευ*: b* *βασιλευσ* | *λαμπροτητα*: b* *λαμπρ.* | *περιλαμπραν*: 31. 61. 78. -*φαντα* | *με*: L *μοι*
14. *παρτ. τε* (Gb⁰⁰) cum MABRI 13. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 12^{lect} 40^{lect} escr cat vg syr^{ut} Thphy1b ... ε *παρτ. δε* c. CHLP al pler cop Chr^{9,426} Thphy1a | *ημων* cum MACKHLP etc ... Ln^{ed} min om cum n dscr | *εια* (40. 61. escr *επι*) *την γην*: 187. add *δια τον φοβον εγω μορσ*, item syrP^m (transpositis *εια την γην* post *δια τ. φοβ.*) *praes timore in terram ego tantum* | *φωνην λεγουσαν προς με* cum MABRI 15. 17. 25. 28. 36. 40. 61. 78. 98^{ix} 105. 133. 180. 14^{lect} 17^{lect} cat vg (loquentem mihi, ut etiam e loquentem ad me, tol dicentem mihi) syr^{ut}

λέγουσαν πρὸς με τῇ Ἑβραϊδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζων. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὄφθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθῆσομαί σοι, 17 εἰξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔθνων, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστῆλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς ἀντῶν, τοῦ

cop aethPP, item κ 18. 31. 68. Thphyl^b φωνῆς λεγουσης πρ. με. Item κ 27. 29. 35. 36. 66^a 76. 80. bscr escr arm φωνῆν λαλουσαν πρ. με (80. λαλ. μοι): ita Gb^c ... ε Ti φωνῆν λαλουσαν προς με και λεγουσαν cum LP al longe plu (ascr φωνῆς λαλουσης πρ. μ. κ. λεγουσης) Chr^{9,450} Thphyl^a :: locis geminis 9, 4 et 22, 7 φωνῆν λεγουσαν αἰτω et φωνῆς λεγουσης μοι legitur; nihilominus plenior scriptura, quam principales testes omnes deserunt, hoc loco ab aliena manu proficiat poterat. Nec enim raro λαλειν et λεγειν coniuncta leguntur, et Apoc 10, 8 λαλουσαν μετ εμου και λεγουσαν tantum non fuerat | σαουλ σαουλ: κ 1scr σαυλε σαυλε (ut pro σαουλ ubique *Saule Saule* e vg)

15. δε: Γ^a om | εἶπα cum ABCEN 3. 18. 17. 23. 25. 37. 40. 61. 100. 17lect, al^{scr} Thphyl^b ... ε εἶπον c. NILP al pler cat Chr^{9,450} Thphyl^a | ο δε κυριος cum MABCEIL 15. 18. 31. 40. 61. 105. 137. al plus¹² cat vg syr^{sch} (et dominus noster) etP cop arm Thphyl^b ... ε om κυριος cum HP al longe plu aethPP Chr Thphyl^a | εἶπεν: κ syr^{sch} cop aethPP add προς με | δε: 25. 31. 32. 40. 137. demid syr^{sch} syrP c.^a add ο ναζωραιος (Nazareus)

16. και στηθι: B^a om | προχειρισασθαι: A προχειρασθαι | σε (H^b): H^a σοι | εἶδες (ACN δε:α, non item MBEILP etc) sine additam cum MCO²EN ILP al pler vg cop aethPP etc ... BC^avid 105. 137. 12lect syr^{utr} arm Amb^{epir} 2,700 Aug^{tr} in 12^{a,940} add με. Sic enim Amb et testem quibus vidisti me et in quibus videris es, Aug et testem eorum quas a me vides, quibus etiam praeco tibi.

17. λαου: 5. 8. 44. 99. 12lect 17lect syr^{sch} ar^o Thphyl^b add των ιουδαιων | και εκ των cum MABEET 13. 25. 40. 61. kscr 1scr fu Thphyl^b ... ε Ti om εκ cum CHLP al longe plu cat e vg Chr^{9,450} Thphyl^a; item 16. 23. 37. 56. 100. 105. 180. om και εκ | εἰς οὖς εγω (Gb^b) cum MABCEILP al longe plu syr^{utr} cop arm aethPP Chr^{9,450} Thphyl^a Aug^{9,940}; item pro εγω Thphyl^b νιν εγω, vg nunc ego (fu ego nunc) ... ε εἰς οὖς νυν cum minusc nu ... 65. 67. 133. 12lect escr escr cat εἰς οὖς tantum | ἀποστῆλω cum MABELP² al longe plu vg (mitto) arm Chr^{9,450}, item c 17. εξαποστῆλω ... HIP^a al plus¹² demid (mittam) cop Thphyl^a ἀποστῆλω, item 5. 7. 18. 29. 31. 35. 36. 61. 68. 73. 105. al, aliq cat Thphyl^b εξαποστῆλω | σε post αποστ. (εξαπ.) cum MABCEI al plus¹⁵ cat vg arm Thphyl^{utr} ... ε ante pon cum HLP al longe plu Chr

8. αυτων et. Clem⁸⁷³ ... εἰ tol Aug^{9,941} τυφλων | επιστρεψαι cum MCKE

ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφρασι ἀμαρτιῶν καὶ κληρὸν ἐν τοῖς 20, 22 ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 ὄθεν, βασιλεῦ Ἀργίππα, οὐκ ἐγερόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὄψασίς, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρώτον τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶσαν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 ἔνεκα τούτων 21, 27 με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρώδων διαχειρίσασθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἄχρη τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν

IL al plu cat Clem³⁷² Thphyl^b (e vg ut convertantur) ... LH 23. 31. 61. 100. 106. e^{scr} al plus¹⁰ Chr^{9,420} Thphyl^a Aug^{9,341} (ut avertantur) ἀποστρέψαι ... P al²⁰ ὑποστρέψαι | τῆς ἐξουσίας cum MABHP al longe plu Clem³⁷² Chr Thphyl^a ... SKL 36. 40. 68. 69. 105. 106. 137. 189. 12lect¹ a^{scr} e^{scr} cat Thphyl^b ἀπο τῆς ἐξου. (item vg a tenebris ad lucem et de potestate etc, e bis de) | ετ τ. ηγιασμένοις et. Clem³⁷² ... K add πασιν :: cf 20, 32

20. πρώτον τε cum MAB 25. 61. ... ε om τε cum EHLF al pler cat Chr | και ιεροσολ. cum MBI.P al pler Chr^{9,420} Thphyl^b ... Ln και εν ιερ. (κ ιεροισαλημ) c. AK 4. 15. 36. 40. 45. 68. 98. 104. k^{scr} cat Thphyl^a, item 137. 12lect¹ e^{scr} K. τοις εν ιερ. | πασαν sine εἰς cum MAB tol (et „al“ ap Ln) ... ε TI εἰς πασαν cum BHLF al omⁿvid cat Chr. (vg et in omnem regionem, am su et in omni regione) | τε post πασαν: L om | τῆς χωρᾶν: H^o 96. 142. om τῆς | ἀπήγγελλον (et. c^o Gb Sz) cum MABK 61. al sat muⁿvid cat (Thphyl^uit ἀπηγγελλον), item ἀδωντιάδαμ (et. e) vg cop syrⁿit cop arm aeth; 105. κατηγγελλον (et. παρηγγελλον et ἀπηγγεῖλα legitur) ... ε (non c^o etc) ἀπαγγεῖλων cum HLP al²⁰ (qui notati sunt) ... 3. 14. 16. 23. 38. 95. 97. 99. 104. 115. 133. 177. al²⁰ fere (9 ap Scr) Chr^{9,420} ἀπαγγελλω | θρον: 15. 18. 31. 86. 40. 180. al plus^o cat arm praem ζωντα | αξια: E add τε (e digna quoque)

21. με post τούτων cum MABP etc ... A 73. 137. a^{scr} e^{scr} cop arm post συλλαβόμενοι, KL 31. 61. 100. al pauc cat Chr^{9,420} Thphyl^b post ιουδαῖοι ... 180. Chron⁴⁴⁸ om | ιουδαῖοι sine articulo cum M^oVL 18. 31. 61. 105. cat Chron⁴⁴⁸ Thphyl^b ... ε Ln TI οἱ ιουδ. cum M^oAEHP al pler Chr Thphyl^a | K (nec correctum) συλλαβόμενοι, E συλλαβόμενοι, P 33. συλλαμβανομένοι | οντα cum M^o (οντα με) et c^o 13. 15. 17. 18. 25. 31. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 137. 180. e^{scr} cat vg (cum esset in templo, ita et. e) Chron⁴⁴⁸ ... ε Ln TI om cum ABHLF al longe plu Chr :: supervacaneum ac molestum videbatur | διαχειρισσασθαι cum M^o (*-ρωσασθαι) BHLF etc (K^o scripturus erat η, sed statim se correxit) ... Δ -ψησασθ.

22. απο cum MABK 13. 15. 17. 25. 30. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. cat (e^{scr} εν πο) Chron⁴⁴⁸ Thphyl^b ... ε παρα cum HLP al pler Chr^{9,420} Thphyl^a | μαρτυρούμενος (Gb^o) cum MABHLF al fere⁶⁰ cat Chr Chron

- 21, 14 ἐκτὸς λέγων ὃν τε οἱ προφήτιι ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, 23 εἰ παθὴν ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος εἴξ ἀνασταύεωσ νεκρῶν φῶσ μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένον ὁ Φίητος μεγάλη τῇ φωνῇ φησίν· μαίην, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μαρίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φίηστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθίγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παραρησιαζόμενος λαλῶ· λαοθάενει γὰρ αὐτὸν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθὲν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τούτο. 27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀρχίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 ὁ δὲ Ἀρχίππας πρὸς τὸν

- Thphyl^a ... ε μαρτυροῦμενος cum π al sat tu Thphyl^b | μωυσησ cum MHLP 1. 2. 13. 31. 38. 47. 61. 69. 98. 99. 100. 101. 103. 106. 113. 137. 177. al⁷ ^{scr} etc ... ε μωυσησ cum AHE al plu. Praeterea cf alibi.
23. μελλει (ne): κ^oHP 25. 27. 29. 31° 40. 61. etc μελλειν | καταγγελλειν (u 61. -γγελειν, item al): κ^or -γγελλει | τῷ τε cum MHP^oH 13. 40. 61. al²⁵ Chr^{9,448} Thphyl^b ... ε om τε cum LP al longe plu cat Chron⁴⁴⁸ Thphyl^a. Nec exprim e vg etc
24. αὐτου απολογουμενον (u απολογ. αυτου): B vg aethPP λαουοντοσ αυτου και απολογουμενον | φησιν cum MABE 1. 13. 15. 17. 18. 40. 61. 68. 180. κ^oscr cat Thphyl^utr ... ε εφη σῆμ HLP al pler (sed 64. 137. c^oscr ειπε, 35. εφωησε) | καιρη: 13. 61. καιρει | γραμματα: A add επιστασθε. Libere Casu²⁰¹: insapis Paulc, mentemque tuam lectio nulla confundit. Item Ambrat² cor^{11,6} - multae litterae te faciunt ex-cordem (edd^{vo}t estorrem).
25. ο δε παυλοσ cum MABE 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. 40^ocat d^{scr} cat (omisso δε) vg (Et Paulus, su tol At Paulus; am Ait Paulus) cop arm syr^{ach} (Dicit ei Paulus) aethPP Thphyl^b ... ε TI ο δε cum HLP al pler syr^P Thphyl^a | φησιν cum MHP^oHLP etc ... B φησι | αλλα cum MABLP 13^{vid} 31. 38. 61. 95. 96. 177. al²scr cat Chr^{9,440} ... ε αλλ cum BH al plu
26. προς ον και: B 25. om και, nec exprim cop arm | λαλω: 13. λεγω; τε (73. ante αυτον pon): B 36. 69. 137. 180. a^{scr} cat om, item 105. substituto γεω: | ου πειθ. ουθεν cum MB; item 61. ουθεν πειθομαι ... ε ου πειθ. ουδιε cum HLP al pler Chr; item 2° 16. 29. 45. 46. 66° 69. 80. 106. al⁵scr πειθομ. ουθεν, 3. 31. 105. 180. cat ουθεν πειθομαι ... In ου πειθομαι cum M^oAK 13. 32. 40. 42. 57° 68. 73. Sic vg: nihil horum arbitror (e aliquid orum non conicio), similiter arm etc | ου γαρ: κ^o e ουθεν γαρ ... κ^or² 15. 18. 31. 32. 36. 40. 42. 57° 68. 105. 180. cat ουδε γαρ | εστιν cum MABE al longe plu Chr^{9,440} ... HLP al fere²⁵ om (31. 40. post γωνια, 42. 57. 69. a^{scr} post τοιτο pon)
27. βασιλεον: B -λεισ. Cf ad v. 13 (aliter v. 19)
28. πρ. τον παυλον sine additam cum MAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105.

Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεισ Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ Παῦ-
 λος· εὐξάμην ἂν τῷ Θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ
 ἀλλὰ καὶ πάντα τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους
 ὁποῖοι κἀγὼ εἰμι, παρεκτός τῶν δεσμῶν τούτων. 30 ἀνέστη τε ὁ
 βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν ἢ τε Βερνίκη καὶ οἱ συναθήμενοι αὐτοῖς,
 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν ^{25, 9. 29}
 15, 25
 θαυμάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν ὁ ἀνθρώπος οὗτος. 32 Ἀγρίπ-

137. vg (exc tol qui add ait) ... ε (Gb⁹⁰) add εφη cum EHLF al plor
 (46. ειπε) cat tol syr^{tr} cop arm aethPP (sed interpretes varie trans-
 pon) Chr | πιθεισ cum MBHLF etc ... Α πιθη | χριστιανον: n^o
 ψηστ-, b^o (ut solet) ψηστ- | ποιησαι cum NAB 13. 17. 40. 61.
 syr^p ms cop (nihil persuades facere me) (aethPP introire facis). Cf et.
 Cass³⁰⁷ respondit quod cum cum celeritate vellet facere christianum ... ε
 Τι γενεσθαι cum EHLF al pler cat vg (suades me christianum fieri,
 item e) syr^{sch} etp 1xt Cyr^h 279 Chr^{9,440} γενεσθαι (: similiter Thdr^t
 6,98) παρ ὀλιγον με πιθεισ ὁμοουσιαστην γενεσθαι) :: ποιησαι nequit
 emendatori aut librario tribui (inepta coniectura est qua ponitur pro
 πιθεισ - γενεσθαι scholii loco ποιηση adscriptum esse); γενεσθαι
 vero versus is qui sequitur suppeditabat. Fuit etiam qui scripturam
 cum ποιησαι substituto πιθη pro πιθεισ corrigeret. Videtur autem
 scriptura quam probavimus ita explicanda, ut ποιησαι eodem quo
 ωστε ποιησαι sensu accipiatur. Nec aliter Cassiodorus explicuisse
 videtur.

29. ο δε παυλος sine additam cum NAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105. 137.
 vg syr^p ... ε (Gb⁹⁰) add ειπεν cum HL^r al pler (sed 15. 18. 33. 36.
 76. 177. 180. cat εφη) syr^{sch} cop arm aeth Chr | ειξαμην (p^{9er} ημξ.)
 cum n^oHLF 1. 56. 61. c^{9er} s^{9er} i^{9er} (et al hand dubie) ... ε Ln Ti
 ειξαμην cum N^oAB al pl Chr | αν: 13. om | μεγαλω cum NAB 5. 13.
 40. 61. 105. k^{9er} vg syr^{tr} (etp ms στασε) cop arm^b (non item^{tr}es)
 ... ε πολλω cum HLF al pler cat (aethPP ut^{tr}id) Chr^{9,440} | καγω cum
 M^oHLF etc ... B 105. c^{9er} κας εγω

30. ανεστη τε (13. 14^a 17. 40. 105. c^{9er} cop syr^p Chr δε) cum NAB 36.
 61. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr^{sch} arm aethPP ar^o, item 13. 14^a 17.
 40. 105. c^{9er} cop syr^p Chr^{9,447}, item 81. κας ανεστη ... ε (= Gb Ss,
 sed rursus Gb^o) κας ταυτα εμποτος αυτου ανεστη cum HLF al pler
 cat syr^p e.^o Thphyl^{tr} (137. om αυτου, cat Thphyl^b add τε) | συν-
 καθημενοι cum NAB^o ... ε Ln Ti συνη- cum B^oHLF etc | αυτοισ: 13.
 αυτω

31. οτ: 31. 38. om | θαυατου η δεσμ. αξιον cum NB 13. 31. 40. 61.
 105. k^{9er} vg (exc tol) ... Α c^{9er} cat cop αξιον θαυ. η δεσμων ... ε Ti
 θαυ. αξι. η δεσμ. cum HLF al pler tol arm Chr^{9,447} | τε cum NA 13.
 31. 40. 61. 68. k^{9er} vg (nihil morte aut vinculis dignum quid: am tol
 vinculorum; demid om quid, tol aliquid; tol dignum transpon ante
 aut). Similliter cop (non fecit opus aliquod homo hic dignum morte aut
 vinculis) ... ε Ln Ti om cum BHLF al pler Chr Thphyl^{tr}

πας δὲ τῶ ἦρώσῳ ἔρη· ἀπολεύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος
εἰ μὴ ἐπεκέλητο Καίσαρα.

XXVII.

26, 12 1 Ὅσα δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-
δουσαν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρουσ δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ σπειρίῳ Σαβαστῆσ. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμν-
τηνῶ μελλοῦσι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν,
19, 29
20, 4
Col 4, 10

32. εδυνατο cum MAB²HLP al plu (61. αιδυνατ.) Chr^{9,447} Thphyl^a ... Ln
ηδυνατο cum B² 31. 57. 95. 104. 105. 137. 180. al⁵scr cat Thphyl^b |
επεκεκλητο cum MHP 61 al plu cat Chr ... Ln Ti επκεκλητο cum Lt.
(-κλειτο) 1. 4. 40. 64. 68. 97. 98^{ms} 103. 105. 106. 180. Thphyl^{utr}

XXVII: 1. ὡς δε etc (97. praem καὶ οὕτως ἐκρινεν αὐτον ο ηγεμων ἀνα-
πεμπισθα· καισαρι, item 64. καὶ οὕτως ἐκρινεν ο ηγεμων ἀναπεμψαι
καισαρι): syr^{sch} ar^o: *Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Cas-
sarem in Italiam, ac tradidit Paulum et vincetos alios cum eo viro quidam
centurioni ex cohorte Augusta, cuius nomen erat Iulius.* Item syr^{pp} ms:
*Sic igitur iudicavit praeses mittere eum ad Cassarem, quum die postero
vocasset centurionem quendam cuius nomen Iulianus, ex cohorte Augusta,
tradidit ei Paulum cum et (συν τε) caeteris vinotis.* | ὡς δε ἐκρίθη usque
ἑκατοντάρχη: vg ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam, et
tradidit Paulum cum reliquis custodiis centurioni; Beda vero¹⁶⁴: „con-
sequentiis legitur in Graeco: *Ut autem iudicatum est navigare nos in
Italiam, tradiderunt Paulum et quosdam alios vincetos centurioni.*“ |
ἡμασ: P 6. 31. 33. τοὺς περὶ τον παυλον, item lectionaria pler. Prae-
terea cf vg | παρεδιδουσαν: A 6. 8. 40. 69. a^{scr} demid (tradidit) syr^{sch}
ar^o Thphyl^a παρεδιδου, aeth^{pp} traditus est etc | ἑτερουσ: L post
δεσμωτ. pon ... 61° 137. c^{scr} syr^{pp} om | ἑκατοντάρχη: 137. c^{scr} al²
cat Thphyl^a -ρχω | η² ιουλιω (° om) οσματι ιουλιω | σπειρησ: 37.
39. 56. 66. 100. al⁵scr Chr^{9,447} σπειρασ

2. πλοιοσ: 137. c^{scr} εν πλοιω | αδραμντηνησ cum MAB²HP 31. 40. 61. al
pler cat, L 98. al Thphyl^b -μντηνω, item 98. al⁵scr al Chr^{9,447} αδρα-
μνησ ... An^o 16. αδραμντηνησ, 13. 68. αδραμντηνω. Similiter cop
arm αδρημντηνησ. Cf vg (et. am fu tol) adrumetinam (hadr-, et
edd allq -mentinam) demid adrumilenam. Praeterea min³⁰ ατραμ- |
μελλοῦσι (Gb²) cum MAB 13. 14° 15. 18. 40. 60. 68. 69. 137. al plus³⁰
cat am (contra est Lcbrus) syr^{utr} cop arm aeth^{pp} ar^o; 105. al plus⁵
μελλοῦσα, al pauo μελλοῦτοσ ... ε μελλοῦσα e. HLP al plu vg (et. fu
demid tol) Chr | πλειν: 137. c^{scr} πλειν | εσ τοὺσ cum MAB 13. 25.
40. 61. 68. 69. 73. 105. a^{scr} arm (cop) Thphyl^b. Cf vg circa Asiae
loca, item syr^{utr} ... 5. 6. 15. 36. 37. 180. 19lect c^{scr} cat επ· τοισ ...

ὅστος ἀνὴρ ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῆ τε
 ἐτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρωπίως τε ἢ Ἰούλιος τῷ
 Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπι-
 μελείᾳ τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον
 διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τὸ τε πέλᾳγος τὸ κατὰ
 τὴν Κίλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρρα

ς Ti om εἰσ cum HLP al plu Chr^{9,447} Thphyl^a | οὗτος συν: 13. teste
 Treg οὗτος σιντοτος | ἀριστάρχου (κσ): κ⁹ -ρχος | θεσσαλονικέως
 (π θεσα-): 137. c⁹er θεσσαλονικέων δὲ ἀριστάρχου καὶ σεκουνδος
 (sic), syrp ex *Thessalonicensibus autem Aristarchus et Secundus* :: cf
 20, 4

3. τῆ τε cum κ⁹ ΔΗΡ etc ... κ⁹CL 25. 31. 40. 61. κ⁹er vg cop Chr^{9,447} τῆ
 δε | σιδῶνα (κ⁹ σιδ-): κ⁹ σιδῶνα | ἰουλιος: Δ ἰουλιανος (: cf syrp^{ms}
 ad v. 1) | τοὺς φίλους cum κ⁹ΒΗΡ etc ... ς (et. c⁹ 1624. 1633. 1656.
 1678 et Millii, non item Wist Gb Sz) om τοὺς cum minusc aliq? per
 errorem? | πορευθέντι cum κ⁹Β 5. 7. 13. 15. 36. 61. 68. 105. cat
 Thphyl^b ... ς Ti πορευθέντα cum HLP al pler Chr^{9,448} Thphyl^a

4. εἶναι: 3. 6⁹er Thphyl^b post ἐναντίους, 31. ante τοὺς ἀνιμ.

5. τὴν κίλικίαν: 105. 137. a⁹er om τὴν | καὶ παμφυλίαν: aethPP om |
 διαπλεύσαντες (π πλεύσαντες, κ⁹er διαστρεφασκ.): 137. c⁹er syrp⁹ c.⁹
 add δε ἡμερῶν δεκαπέτε | κατήλθαμεν cum κ⁹Α ... ς Lu κατήλθομεν
 cum ΒΗΡ al plu Chr^{9,448} ... 25. vg (senimus) ἡλθόμεν ... 14. 38. 57.
 42. 57. al²⁵ κατήχθημεν | μύρρα cum β (et syrp^{ms} 57 μύρραν, item
Myrra Hier^{2,102} vallars. Cf et. sah ad 21, 1). Item ς Ti μύρρα cum LP
 al pler (61. μύρραν, ad quod π μοιρῶν accedere videtur) cat Euthal⁴⁵⁷
 (μύρραν exedd⁹ et μύρραν exedd⁴⁰) Chr^{9,448} Thphyl^{ur}; item arm^{ed} σμύρα
 (satis corrupte syrr). Cf et. „nominum Hebr. quae in actis habentur
 interpretationem“ in *Anecdotis sac. et prof. meis* p. 126 ubi μερό
 legitur et redditur πικρότης. .... κ⁹Α vg (et. Cass⁹⁰⁸ Bed¹⁵⁴) cop
 arm^{ms} (in edd Amst. et Const.) λυστραν (Δ λυστρα). Item edd ap Hier.
 de locis Hebr^{2,768} „Smyrnam (cod Smiram) Lyciae, pro quo aliqui codd.
 habent: venimus in Lystram quae est in Cilicia.“ ..... 81. Bed¹⁵⁴
 ex Gr (ita igitur π qui perit habuerat) Hier (l. l.) σμύρρα. De quo
 Hed¹⁵⁴ sic: „Pro Lystra in Graeco“ (i. e. π) „Smyrna positum est, pro
 quo Hieronym. in libro Hebraeorum nominum Myrrham (sic edlond¹²⁴⁴,
 antea Myram edebatur; Hier^{2,102} vallars Myrra) ponit. Quod idcirco
 reor in quibusdam codicibus ita reperiri, quia μύρρα (antea edebatur
 μύρρα) Graeco Smyrna (ita edlond, sed videtur potius myrrha Graeco
 σμύρρα scribendum esse) appellatur. Denique in psalmo ubi canimus:
 Myrrha et gutta et casia, in Graeco ita scriptum est: Smyrna et stacte
 et casia.“ Ceterum cf Steph. Thes. V, 1276: „Μύρα, ασ, ἢ σινθ. ασ,
 τὰ Myra.“ Etc | τῆς λυκίας (Δ λυκίας): am quae est Ciliciae, demid
 quae est pars Ciliciae (non item fu tol; sed vide supra Hier), item
 cop Ciliciae

26, 11 τῆς Λυκίας. 6 Κάκει εὐρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοίων Ἀλεξανδρινῶν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκανίῳ δὲ ἡμέραις βραδυπολοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τιτὰ καλούμενον Καλοῦς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις ἦν Λασαία. 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνῳ διυγενομένου καὶ ὕψτος ἤδη ἐπισφυλοῦς τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν τρηστιάν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήγει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν

6. κακει cum ¹MBHLF 61. al pler Chr^{9,448} ... Λ 24. ¹scr κακειθεν, 15. 25. 31. 36. 40. 180. cat κακεισε, 37. 56. καει | εκατονταρχησ cum ¹MB 36. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} cat Thphyib ... ε -αρχος cum ¹HLP al pler Chr Thphyia | αλεξανδρινον (n⁴ 100. -δρινον) cum ¹KA(n⁴)HLP al plu Chr Thphyib ... n³ 69. 105. al plus²⁰ Thphyia αλεξανδρηνον, al²⁵ -δρινον. Accentum -δρινον confirmant (n³)HLP 4. 11. 15. 45. 46. (100.) 106. etc; ε Ln -δρινον (ex 13^{lect} affertur -δρηνον) | την ιταλιαν (aethPP Antiochiam): n 38. 47. 93. 180. al²scr cat om την | ενεβασεν (31. -σαν) cum ¹MBHLF 61. etc ... 13. 15. 18. 68. 99. 100. 105. 180. al²⁵ cat Chr^{9,448} Thphyib ενεβιβ. (et Thphyia ενεβιθασαμεν) | ημας εἰς αὐτο (187. ε. αυτ. ημ.): κ⁶ (non item ⁶) add τοιτο
7. ικαναισ: 61. κειναισ | κνιδον: am Cium (Beda Chium, quod in edlond²⁰ male omissum esse, docent ea quae Beda adnotavit: „Melius legitur contra Gnidum, quae est insula contra Asiam“), tol Ohidum, demid Nidum. Contra fu confirmat vgl^{ole} Onidum | κατα σαλμωνην (cop argu σαλαμνη): haec syrP habet e.³
8. ττωα: Δ 133. syr^{sch} are aethPP om | πολισ ην cum ¹KA 13. 69. a²scr (* πο. εστι) ... ε Ln TI ην πολισ cum ¹BHLF al pler (et. vg cui iuxta erat civitas Thalassa) Chr^{9,448} | λασαια (n⁴ 13^{lect} λασσ-) cum ¹n⁴HLP al longe plu (e²scr λασαια, 8^{po} κολασαια) arm Chr; item Hier^{3,702} Lasaea civitas littoraria Cretae insulae iuxta locum qui vocatur Numi portus, ut ipse Lc exponit, pro qua quidam eto (vide post); item Ti λασια cum n 21. 31. 45. 61. 73. cop (λασεια, sed cop etiam φαμιστος scribit). Item syrP aethPP (syr^{sch} Lasia, sed λασια et. 15. 36. 105. 180. cat praebent) ... κ⁶ λαϊσσα. Idem nomen agnoscere videtur Hier^{3,702}, ubi ex actis affertur Laissa. ... Ln αλασσα cum Λ 40. 96., item syrP ^{ms} alasa ... vg (et. am fu demid) et „quidam“ ap Hier^{3,702} („pro qua quidam corrupte Thalassa legunt) Thalassa (tol Thalassia, odd ap Ln Thassassa, Thassala). In numis inventum est ΘΛ. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1,439 sqq.
9. και τ. ηηστ. (tol αυτημυς): 1. 95² al⁵ demid (contra Lebrus) om και
10. μετα: 31. μεθ | φορτου cum ¹MBHLF 61. al longe plu cat Chr^{9,448} Thphyia ... ε (= Gb Sz) φορτου cum minusc non ita tu (2 ap Serl) Thphyib | ημων: κ⁶L² 12^{lect} cop υμων

ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ταυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέειπτο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ δύναιτο κατατήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ τότε δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατημέναι, ἄραυτες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός ὁ καλούμενος εὐρακίλων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντορθαλμῆν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 ἦσιόν δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα

11. ἑκατοντάρχησ cum MABHLP 61. al⁵⁰ cat Chr^{9,148} ... ς (= Gb Sz) -αρχος cum minusc mu | μᾶλλον ἐπέειπτο cum MAB 13. 31. 40. 61. 68. 103. 105. k^{ac} cat vg arm^{ab} (nontres) Chr^{com 9,498 [476]} Thphylb ... ς ἐπέειπ. μᾶλλ. cum HLP al pler syr^{tr} Chr^{9,148ix} Thphyl^a | ὑπο πᾶυλου c. MAB 61. ... ς Ti ὑπ. τοῦ πᾶυ. cum HLP al pler cat Chr^{bls}
12. πλείονεσ cum MAB 17. 40. 61. 73. 105. ... ς Ti πλείονεσ cum HLP al pler cat Chr^{9,419} | ἐκεῖθεν (et. Sz) cum MAB 13. 18. 40. 61. 68. 105. 180. al²⁵ cat vg cop syr^{sch} arm (et. aeth^{pp}, sed vix aliter poterat reddi) Chr ... ς (= Sz) Ti κεικεῖθεν cum H⁹ al longe plu syr^P Thphyl^{tr} | δυναίτο: A δυνάται | βλέποντα: L -πον | καὶ κατὰ χῶρον (68. 99. al pauc -ραν): syr^{sch} ar⁹ dom
13. ἄσσον: hoc accentu 61. (et alii mu) ... ς¹⁶⁸⁸ Sz Ἄσσον, ς (item Chred Thphyl^{ed}) Ἄσσον (contra ς^{1684. 1686. 1678} ἄσσον, Gb ἄσσον); item vg¹⁶ fu demid tol *de asson*, am *de asso*, cop *ex asso*. Contra syr^{sch} et^P *navigabat* (*navigabant* syr^P) *circa Cretam*
14. κατ αὐτῆσ cum ABHLP etc: κ κατὰ ταυτῆσ | ἀνεμος τυφωνικός: 13. ἀνεμ. μέγασ τυφ., tol *ventus vehemens typhonicus* | εὐρακίλων cum MAB⁹ cop^{boett}, item sah^{gr15b} εὐρακῆλων, cop^{wi} εὐρακῆλων, vg (et. Cassiod³⁰⁸) *euroaquilo*, arm εὐρακίλων (aeth^{pp} *eurakis* et *hic ventus vocatur salbiba*) ... ς Ti εὐρακίλων (HL εἶ-, 61. εἶ-) c. HLP (P o καλ. εἶρ. in mg supplet) al pler (61. -δω) syr^{sch} (*euroclydon*) syr^P (*euraclydon*, item syr^P mg graec εὐρακίλων) Chr^{9,449}; item B⁹ 40. 133. cat εὐρακίλων (Gb⁹), atque sic etiam Etym. M. p^{77,91}. Cf et. Bed⁹⁰: „Alia translatio Latine dicit *ventus tempestivus*.“
15. δυνάμενον: B⁹ δυνόμενον | ἐπιδόντεσ: 137. c⁹⁰⁷ add τῶ πλειονε καὶ σιστειλαντεσ τα ἰστία, item syr^P c.⁹ *stanti et collegimus artemonem* | ἐφερόμεθα: syr^P et *iuxta id quod contingebat ferebatur*. Praeterea cf Bed⁹⁰ „Haec alia translatio manifestius edidit: et *arapta navi cum non possent occurrere vento, commodata navi flatibus colligere vela coeperunt*.“ Cf et. Cassiod³⁰⁸ *tum collectis velis navis per undas coepit effecti*.
- 16 ὑποδραμόντεσ: B⁹ 93. 95. -μούντεσ, a⁹⁰⁷ υπεδραμόντεσ | κλαῦδα

ισχύσαμεν μόλις περικραταῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἦν ἄρα τισὶ βοηθείαις ἰχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ χιμαζομένων ἡμῶν τῇ εἴξῃ ἐκβολὴν ἐποιούντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρος τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρύψαν· 20 μῆτε δὲ ἡλίον μῆτε ἀστέρων ἐπιφαινούτων ἐπὶ πλειονας ἡμέρας, χιμαζώσας τε οὐκ ὀλίγον ἐπικαμένον, λοιπὸν περιηρεῖτο ἔλπισ πάσα τοῦ

- cum n° 18. 40. 61. 66^{mg} 105. 137. (Item Δ κλα abacasia rell litteris) cop syr^p et syr^p mg graec ar^o arm, item 25. c^oer^o 12^{lect} κλαυδαν. Similiter ϵ Ti κλαυδην cum HLP al pler Chr, item Bed⁹⁰ *Claude*. Praeterea ϵ Ptol^{2,11,12} νῆσοι δι παρακείμεται τῇ Κρήτῃ ἢ τε Κλαυδος νῆσος, ἐν ἣ πόλις καὶ etc. Eodem nomine utitur Hierocles Gramm. in Synecdemo pag⁹⁰⁸ in ed. Bonn. 1840 Const. Porphyrog. *ἐπαρχία Κρήτης* - - νῆσος Κλαυδος ..... In καυδα c. n^ob vg (sed fu quas vocatur *Caudam*, tol Hier^{2,100} *Caudem*, Cass⁹⁰⁰ ita ut *insulam Gaudem exauentes*); item syr^{sch} *Kura*, aeth^{pp} *Keda* (aeth^o ex νκ *Kauda*). Ad quam formam ϵ Suidas: *Καυδῶ, νῆσος πλησίον Κρήτης*. Similis forma est *Γαυδος* sive *Γαυδῶς*, de qua vide Steph. Thes. sub *Καυδῶ*. Confirmat etiam Plin. hist. nat. 4, 12 contra *Hierapyrtiam Chrysa, Gaudos*. Eodem tractu *Ophiusa* etc | μόλις (40. μογισ) post ισχυσαμεν cum $\mu\alpha\beta$ 13. 31. 40. 61. 12^{lect} vg ... ϵ ante ισχυ. cum HLP al pler cat syr^{tr} aeth^{pp} cop Chr^{9,449}. Cf huc Bed⁹⁰: *Tunc transcurrimus insulam quas dicitur Claude*. Plura in ed. Lond. Gilesiana non adscribuntur, sed ap Sabat. sic pergitur: *quam occupare non poterunt, sed scaphae missae (potius -a -a) adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam: trahabant autem et anchoras, timentes ne occurrerent in syrtes*.
17. βοηθείαις (et. n^o): n^o βοηθίαν ... n 36. 40. 45. 61. 68. 96. c^oer 12^{lect} cat βοηθείαις (ex errore sic c^od) | συρτιν cum $\mu\alpha\beta\sigma$ 61. etc ... HLP al plu (9 apud Serl) syr^p mg graec Thphy|utr συρτην (am syrtem, vg¹⁰ fu etc syrtem), 105. συρταν | εκπέσωσιν: n^o εκπεσωσιν (littera λ puncto notata) | χαλάσαντες: r^o arm και χαλ. | τὸ (n^o om) σκευος: 32^{mg} 37. 58. 66^{mg} Chr^{9,449} τα ιστια, 98^{mg} syr^{sch} ar^o το ιστιον (velum). Item s *depositis velis*, Bed⁹¹ ex „alia translatione“ *laxantes ἀνέκπας* | ἐφέροντο: 15. 18. 20. 36. cat syr^{sch} cop ar^o ἐφερομεθα
18. δ cum $\mu\beta\chi$ HLP al fore omn cat vg etc (cop^{boell}, libere cop^{wl}) ... Δ 25. s syr^{sch} (libere syr^p) aeth^{pp} τε (atque sic Ln^od min)
19. τὴν σκευὴν: vg reddid *armamenta*, s *armaturam* | ἐρύψαν (n 12^{lect}, n^o ἐρύψ., Δ n^o etc ἐρύψ., ut Gh^o) cum $\mu\alpha\beta$ ^o et^o 5. 8. 13. 15. 18. 27. 36. 40. 61. 66^{mg} 68. 78. 96. 105. 180. 12^{lect} al^o c^oer cat s vg arm ... ϵ Ti ἐρύψαμεν cum HLP al longe plu syr^{tr} cop aeth^{pp} Chr^{9,449}. Praeterea s (et eddlat ap Wtat) syr^p c.^o add in mare
20. οὐκ ὀλίγον et. $\mu\beta\sigma$ etc ... Δ οὐκ ολίγ. | πλειονας (et. n^o): n° 40. 96. 101. 177. al^o c^oer πλειονα | λοιπον: n om | ἔλπισ πασα cum $\mu\beta$ 13. 31. 40. 61. 105. k^oer s vg ... ϵ πασα ελπ. cum $\mu\beta$ HLP al pler cat Chr^{9,449}, item L 43. 96. 100. 101. 106. a^oer πασα η ελπ.

σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 πολλῆς τε αἰτίας ὑπαρχούσης, τότε στα- 11
 θεὸς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἴδει μὲν, ᾧ ἄνδρες, πειθα-
 χήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδήσαι τε τὴν
 ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυ-
 μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
 23 παρέστη γάρ μοι ταύτη τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὐ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ
 λατρεύω, ἄγγελος 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 12, 11
 παραστήναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέον-
 τας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
 ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ 12, 1
 τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὃς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
 ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπερέουον οἱ ναῦται προσ-

21. πολλῆς τε cum MABC 13. 36. 40. 61. 81. 105. 137. c^{ser} s vg syr^{sch}
 arm aethPP Thphyl^b ... ε πολλ. δε cum III.P al pler cat cop syrP
 Chr^{9,440} | αἰτίας et. MACP etc ... III. 100. 101. αἰτίας | τότε
 (aethPP et): A 21. om | ο παυλος: 99. 104. arm ante σταθεῖς, 8. post
 εν μεσ. αυτων pon (cop ap Wist om, sed cop¹ habet) | Α εμμεσω |
 αυτων: 137. c^{ser} ημων (exunte v. 20. 13^{lect} 14^{lect} αυτους pro ημας,
 sed 14^{lect} in mg habet: γρ. και ημας) | αναγισθαι: 137. αναγισθ. |
 απο της: H d^{ser} om της

22. εὐθυμεῖν: 13. -νιν | ουδεμια (n° 80. ante ψυχῆς pon): 7. 11. 15.
 18. 27. 29. 31. 36. 66^a 105. al^{2ser} al pauo cat s vg ουδεμιας

23. ταυτη (n^o τηδε) τη νυκτι (G^b) cum MABCHLP al plus⁴⁰ cat s vg arm
 Chr^{9,440} Thphyl^a (b om ταυτη) ... ε τη νυκτ. ταυτ. cum minusc plu |
 του θεου: 4. 61. 97. τ. κυριου | εμμεσω cum MAC⁹ 40. 68. 12^{lect} (73.
 εγω transp post λατρ., cat sic: τοι θεου, ου εγω λατρευω) vg arm
 cop (cuius ego sum ipse) ... ε Ti om εγω cum PC^oHLP 31. 61. al pler s
 (nec exprim syr^{chr}, item anceps aethPP) Chr^{9,440} | αγγελος post λα-
 τρευω cum MABC 31. 40. 68. 105. 137. 180. cat ... ε ante του θεου
 cum HLP al pler s vg (item rell) Chr

24. σε δει: 13. δει σε

25. διο ευθ.: L δε ευθ. | τω θεω (demid add meo): 40. om

26. δει ημας (12^{lect} cat ημας): B ημας δει

27. τεσσαρεσκαιδεκ.: 61. τεσσαρεσκαιδεκ., item v. 33. τεσσαρεσκαιδε-
 κατην ... B^o τεσσαρεσκαιδεκ. et hoc versu et v. 33 | εγενετο cum M
 CHLP al fere om cat Chr^{9,450} ... L^{ned} min Ti εγενετο cum A 61.
 68. νξ (κρησενιξ) :: elegantior ac significantius dictum | ἡμῶν: 13.
 om | προσάγειν cum M^oACHLP al pler (40. προσαγαγειν) cat Chr^{9,450}
 Thphyl^a ... n^o προαγειν, 25. al^{2ser} Thphyl^b προαγειν ... B^o προσ-
 αχειν, B^o προσαιχειν (atque sic L^{ned} min), 137. c^{ser} προσεγγιζειν. Cf vg
 appropere sibi aliquam regionem, sah quod appropinquaverimus alicui re-
 gioni, syr^{sch} etP cop quod ad terram (syrP add aliquam) appropinquarent

ἀγειν τιτὰ αὐτοῖς χώραν. 28 καὶ βολίσαντες εὖρον ὄργυιᾶς εἰκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὖρον ὄργυιᾶς δεκικέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐπέσωμα, ἐκ πύμης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὗχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων σφγείν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πύμης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· εἰ μὴ οὕτω μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ἡμεῖς σωθήναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκωψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπασεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἐμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλεῖ ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-

28. καὶ pri (et. n^o): n^o οἰτινες | οργυιασ cum MABCLP etc ... n (n² ap Treg) 13. 61. b^{scr} (o^{scr} pri tantum loco) οργυιασ bis | εικοσι: demid triginta | καὶ πάλιν βολίσαντες (syn^{sch} pro βραχὺ δι usq βολίσαντ. et iterum paululum navigaverunt et): 24. 67. a1^{scr} vg (et pusillum inde separati invenerunt) om | ευρον sec loco: c^o ευρομεν
29. τε cum ABHLP al pler syn^{sch} Chr^{9,450} Thphy1b ... mc 13. 61. 12lect c^{scr} vg cop syrP Thphy1a δε | μηπου cum MBO 13. 25. 40. 61. 73. 105. c^{scr} Thphy1a (sed που in n suppl sive ipse^o sive^a; 3. 95° nil nisi μη) ... In μηπω cum Δ ... ε μηπω cum HLP al pler cat Chr. Etiam cop μηπωσ, sah μηποτε | κατα cum MABC 13. 25. 40. 61. 68. 105. c^{scr} Thphy1a ... ε ιασ cum HLP al pler cat Chr^{9,450}. Item ne in aspera loca incidere vult | ἐπέσωμα (n μπ.) cum MABCHLP al plus^o cat vg syr^{utr} cop ar^o Chr ... (= Gb Sz) ἐκπασωσιν cum 61. al sat inu sah arm aethPP Thphy1^{utr} | τέσσαρας ut ABCHLP etc ... n τέσσαρις (nullus τέσσαρας) ... 4° 18. 23. 36. 56. 66° om | εὗχοντο cum n^o CH 1. 3. 13lect cat Chr^{9,450} ... ε In ηυχοντο cum MAB²LP al pler Chr^{9,451} (sed post⁴⁵⁰) Thphy1^{utr} (40. ημξαστο)
30. σφγείν cum MACHLP etc ... Δ 96. 137. 142. 8P^o c^{scr} εκφυγειν | προφασει: 137. om | πύμης (n^o πλωρ.) cum n^o et^o Λ 13. d^{scr} ... ε Ti πρωςα cum BCHLP al pler cat Chr^{9,450} | ἀγκύρας αυτο μελλοτων cum ABC 13. 31. 40. 61. 12lect cat ... ε post μελλ. cum HLP al pler am demid tol (hi² quasi a prora inciperent anchoras extendere; fu vg^{ole} quasi incip. a prora anch. ext.) Chr
31. ειπειν: 61. add δε | ἑκατονταρχη: 133. 177° c^{scr} k^{scr} (et haud dubie al) -ρχω | μεινωσιν εν τω πλοιω cum n^o ABCCHLP al pler sah cop arm aethPP Chr^{9,450} Thphy1b ... n° 38. 113. 137. 12lect c^{scr} h^{scr} vg syr^{utr} Thphy1a εν τω πλοι. μεινωσιν
32. απεκωψαν ante οι στρατωτ. cum MABC 13. 31. 40. 68. 137. 12lect c^{scr} vg syr^{utr} Thphy1a ... ε post οι στρατ. cum HLP al pler sah cop arm Chr^{9,450} Thphy1b ... 61. om οι στρατ.
33. μελλεν c. MAB al longe plu (ut vdtr; differunt duo tantum ap Scri, tres et lectt duo ap Matthaei, tres ap Wist) Chr^{9,450} Thphy1b ... Ln

φῆς λέγων· τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ²⁷
 ἄσπιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
 μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπά- ^{1 Sam 14, 45}
 ρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρῖξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. 35 εἶπας ^{1 Co 21, 18}
 δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων
 καὶ κλίσιος ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὐθύμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ

Ti ημελλ. cum BCLP 13. 61. al¹⁵ cat Thphyl^a :: cf. ad Le 9, 31; at non videbatur ημελλ. a Ico omnino ascendam, quam dominetur ημελλ. Similiter enim in edd substituitur ημελλ. ubi ημελλ. ipse scriptor dedisse censendus est, ut lo 4, 47. 6, 6 et 71. | ημερα (Chr^{9,450} Thphyl^b -ρα) ante ημελλ. (ημελλ.) cum MABC 13. 40. 61. cat vg ... ε Ti post επ. (ημ.) cum HLP al pler syr^{utr} arm Chr Thphyl^{utr} | γενεσθαι (31. γγγ.). 68. al^{scr} Thphyl^{utr} γενεσθ. | τεσσαρεσκαίδεκατην: B² et 61. ut v. 27, item η τεσσαρισκαιδ. | προσδοκῶντες ασπιτοι διατελεῖτε: 15. 36. 180. cat επιτελεῖτε προσδοκῶντες και ασπιτοι διαμειντε | μηδεν cum MAB (n^o θ pro θ substituerat, sed restituit θ) ... ε μηδεν cum CHLP al omni^{vid} (sed et. μηδενος legitur) cat Chr | προσλαβόμενοι cum MCHLP² (r^o προσλαβόμενοι) al pler cat Chr ... Ln προσλαβόμενοι cum A 40. 12lect

34. διο: B add και | μεταλαβειν cum MABC al plus²⁵ cat Chr^{9,450} Thphyl^b ... ε (= Gb Sz, sed rursus Gb') προσλαβειν cum HLP al longe plu Thphyl^a | τροφης (n^o): n^o τι τροφης, 137. s^{scr} (syrP) Thphyl^a τινος τροφης (item v. 38. 5. 8. τινος τροφης) | προς της etc: B 100^{schol} 101. προ της etc ... 18. 36. 68. 180. cat προς την υμειτεραν σωτηριαν | υμειτερας cum MCHC 61. al longe plu cat vg syr^{sch} sah cop arm aethPP Chr Thphyl^a ... ALP 33. 38. 42. 45. 47. 57. 96. a^{scr} al pauc syrP Thphyl^b ημειτερας | υπαρχει: 13. add υνν | ουδινος cum MCHLP rell omn cat Chr ... Ln ουδινος cum A | απο της cum ABC 13. 25. 36. 40. 61. 81. 137. 180. cat ... ε εκ της cum MHLF al pler Thphyl^{utr}; item de (quod saepe pro εκ ponitur) vg ... Chr^{9,450} της :: cf. Lc 21, 18 ubi θριξ εκ της κει. υμ. ον μη αποληται non fluctuat | απολειται cum MABC 13. 15. 17. 18. 31. 33. 36. 40. 61. 68 (-ληται) 180. cat vg syr^{sch} cop arm aethPP ai^o Thphyl^b ... ε (= Gb Sz, sed rursus Gb') πσιεται c. HLP al pler sah syrP Chr^{9,450} (: cf 1 Sam 14, 45 ζη κηρισ ει πσιεται τριχδς της κει. αυτου, item 2 Sam 14, 11. 1 Regg 1, 52)

35. ελπας cum MABC 24. ... ε ελπων cum HLP 61. al pler cat Baseth²⁷⁶ Chr^{9,450} | και λαβων: vg (et cum haec dixisset, nimis paucem gratias egit) arm λαβων, 40. ελαβεν | ευχαριστησεν cum ABCHL al pler cat Chr ... P 31. 61. 96. 99. 104. 106. 137. 12lect is^{scr} Baseth²⁷⁶ ηυχαιστησεν ... n-19° ευχαριστησας, 40. και ευχαριστησας, k^{scr} ευχαριστησασ τε (ut vdr) | εσθειν: 137. sah syrP c.^o add επιδιδουσ (et dedid) και ημιν

36. παντες (ne): n^o απαντες ... 32. 57. om | προσελαβοντο: A 40. προσελαβον ... n μεταλαβαν, 68. Thphyl^b μετελαβον ... 137. μετελαβανον, c^{scr} προσελαβανον

αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37. ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακίσεια ἐβδουμήκοντα ἔξ. 38 πορευθέντες δὲ τροφῆς ἐκίοντες τὸ πλοῖον ἐβαλλόμενοι τὸν οἶτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δὲ τινα καταρούον ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελύττες εἶον εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεύσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσύντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα

37. ἡμεθα cum MAB 40. 61. ... ε ἡμεν cum OHLF al pler cat Chr^{9,450} | αἱ πασαι ψυχαὶ cum MBSHLF al pler cat Chr^{9,450} ... A 3. 61. k^{scr} πασαι ψυχ., 18. Chr^{9,457} (sed post⁴⁵⁰) πασαι αἱ ψυχ., 31. απασαι ψυχαὶ | ἐν τῷ πλοίῳ post ψυχαὶ cum MABC 18. 31. 40. 61. 68. 105. 137. k^{scr} cat v^h cop arm (sah cōsōier septeuag. sez animas in navi) Chr^{9,457} (post⁴⁵⁰) Thphyl^a ... ε ante αἱ πασαι ψυχαὶ cum HLF al pler syrit Chr^{9,450} Thphyl^b | διακίσεια: (a^{scr} -σιω) ἐβδουμ. ἐξ cum MCHLF (81. σῶς) al pler (31. om ἐξ) v^g syrit^{tr} arm cop (sed in codd etiam ὡς et ὡς legitur) aethPP ... B sah ωσ ἐβδουμ. ἐξ ... A διακ. ἐβδ. πιντε ... Epirh^{9,80} ωσ ἐβδουμηκοντα (libere)

38. τροφῆς: HLF 3. 4. 21. 31. 42. 95* 96. 99. 101. 104. 106. 126. 177. 12^{lect} a1^{scr} Chr^{9,450} τῆσ τροφ. | ἐβαλλόμενοι: L a^{scr} ἐβαλομ. | εἰς τὴν (M^o): M^o om τῆ*

39. οἶκ: 88. om | ἐπεγίνωσκον: B 25. ἐγίνωσκ. (B ἐγίν.) | καταρούον: 31. 96. 142. h^{scr} k^{scr} υπερούον | εἰς ον: A προσ ον | ἐβουλεύοντες cum MBO 3. 5. 6. 8. 13. 15. 18. 25. 31. 68. 73. 105. 180. k^{scr} cat v^g (cogitabant) syrit^{tr} cop arm ... A 40. 61. 95. 8P^o aethPP ἐβουλοτο ... ε Tl ἐβουλεύσατο cum HLF al longe plu Chr^{9,450} | δύναντο cum MAB 18. 31* 61. al vix mu v^g (si possent) syrp Thphyl^{tr} ... Gb' Tl δυνατον cum CHLF al plus⁹⁰ cat arm (syrsch εἰ δυνατον εἴη) Chr^{9,450} | ἐξῶσαι (v^h εἰσερε): H^o εκσωσαι, item (salvare) cop arm

40. περιελύττεσ (M^o): M^o προελύττεσ ... v^g cum absolutissent | ζευκτηρίας: 13. βακτηρίας | ἀρτέμονα cum MABCH 3. 4. 31** 42. 95. 96** 98** 99. 105. 177. a1^{scr} al aliq (sed B* ἀρτομονα) cat ... ε ἀρτέμονα cum LF al plu Chr^{9,450} | τῇ πνεύσῃ (A πνεύσῃ): c^{scr} τῇ γῇ πρῶσπνεύσῃ

41. περιπεσύντες: 105. -σύντων | διθάλασσον: tol vadonum, ubi duo maria conueniebant | ἐπέκειλαν cum MAB* C 13. 40. 61. 78. (25. ἐπεκίλαν, 12^{lect} ἐπεκίλον) ... ε ἐπωκίλαν cum B* LF al pler cat Chr^{9,450}, item B 8P^o ἐπωκίλαν (: Hesyeh ἐπεκίλλεν explicat per ἐπωκίλαν) | ναυν (180. a1^{scr} ταν): syrp c.* add eo ubi syrtis | πρῶρα: cf v. 30 (πρώρησ), sed HL 61. πρῶρα ... A πρώτη (v^{dt} corrector -ρα pro -τη substitutus fuisse sed res non absoluta est) | ἐμεινεν cum MBSLF al pler Chr^{9,456} εἰο ... Ln ἐμεινεν cum AH 38. 113. 98. c^{scr} h^{scr} cat, item

ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλειτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμοτάτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβήσασ διαφυγῇ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασωῶσαι τὸν Παῦλον ἐκόλυσεν αὐτοῦ τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σασίαι, οὓς δὲ ἐπὶ τιγῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντα διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα-

manebat vg | πρυμνα: B* πρυμνα, item c⁵⁰ v. 29. πρυμνησ | ἐλυετο: κ ἐλυτό ... L 31. 137. 12lect 8p^o h⁵⁰er o⁵⁰er δελυετο | υπο (et. κ^o, κ^a 25. κ⁵⁰er απο) της βίας sine additam cum κ^aΔB ... ε add των κυματων cum κ^cCHLP al omn^{vid} cat syr^{tr} cop aethPP Chr^{2,426}sic; item vg a si maris (arm^{5b} om της βίας, ap Treg om των κιν.)

42. δε (c⁵): c⁵ om | μη τις: κ^o praem ινα ... syrP^{ms} add ea eis (syr^{sch} ne committerent te natatui et effugerent ab eis) | εκκολυμβησασ (κ λυβησασ): g⁵⁰er εκκολυμβ., 8. 95* κολυμβησασ | διαφυγη cum κABCHE (-γεις) F 61. al plus⁵⁰ cat Chr^{2,426}sic ... ε (= Gb Sz) διαφυγοs cum 81. κ⁵⁰er al mu

43. εκατοντάρχης c. κABC 18. 31. 61. 68. 105. 133. d⁵⁰er cat Thphy1^b ... ε -αρχος cum HLP al pier Chr^{2,426}sic Thphy1^a | τον παυλον post διασωσαι cum κBCHEP etc ... Δ 18. 68. 8p^o ante διασω. pon | βουλήματος (κ^a βηματος): 42. 57. a⁵⁰er f⁵⁰er βουλευματος | τε cum κABHEP etc ... C 13. 40. 61. 96. 105. 137. c⁵⁰er cop syrP δε | κολυμβαν: B εκκολυμβ. | αποριψαντας cum κC ... ε Ln Tl αποριψ. cum ΔBHEP etc | επι την γην cum ABCHEP etc ... κ 137. c⁵⁰er επι της γης

44. ουσ bis: 137. τους, priore loco et. c⁵⁰er | επι την γην: 137. επι γης, Thphy1^a επι της γης

XXVIII. 1. διασωθέντες: c⁵⁰msL al⁵⁰ fere atque lectionaria et Thphy1^a add οι περι τον (c⁵ om) παυλον εκ τον πλοος, al pauc tantum οι περι τον παυλον (1^{ms} add βαρβαροι) | τοις: 15. 27. 86. 76. 180. (hi non ex eis sunt qui add οι περι etc) om | επιγνωμεν cum κABC⁵ 13. 61. 68. 137. 8p^o c⁵⁰er^a vg syr^{tr} cop arm aethPP ar^o ... ε επιγνωσαν cum c⁵⁰ms HLP al pier cat Chr^{2,426}sic | μελιτη cum κAB⁵ (et iam⁵ ut^{vid}) CHE (P μελιτη) al pier syr^{sch} etp txt Chr^{2,426}sic; item vglie tol Melita ... B⁵ 12lect syrP^{ms} g⁵⁰er^a arm μελιτηνη, am fu demid *Militine*, Hier^{5,102} *Militine* (edd ap Ln *Miloteua*, ap Eras^m *Metylene*, notatque Lebrag: „Non scribas Mitylene quadrisyllabum pro trisyllabo Melita.“), cop *Meletine*; aethPP *Malajat*

λείται. 2 οἱ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῶν· ἄπαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑπέτον τὸν ἐφροσῶτεν καὶ διὰ τὸ ψῆχος. 3 οὐστρέψατος δὲ τοῦ Παύλου φρυγᾶων τι πληθὸς καὶ ἐπιθέτοσ ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἐχίδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθούσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμιάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως θινεὺς ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶσεν. 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἐπαθεν οὐδὲν

2. οἱ τε cum ABC 13. 20. 40. 41. 61. 68. 105. 12^{lect} c^{scr} syr^{tr} aeth^{pp} Thphyl^a ... ε οἱ δε cum nHLP al pler cat vg cop arm Chr^{9,440} sic | παρείχαν cum MAB ... ε παρείχον cum CHLP 13. 61. al omⁿvid | τυχοῦσαν: AH^o τοιχ. | ἡμῶν: 31. om | ἄπαντες cum MABC 13. 40. 61. 68. 105. c^{scr} ... ε Τί ἀπαντισσ cum HLP al pler cat Chr^{9,440} sic ter | προσελάβοντο cum n^cABCHLP etc ... n° 137. c^{scr} προσανελαμβανον (137. προσελαμβ.?). Habet vg (et. am fu demid tol.) recipiebant, ad quod Bedtr¹⁴⁶: „In Graeco scriptum est recipiebant nos omnes. Quod et nos arbitramur primo sic interpretatum esse in Latino, sed librariorum negligentia mutatum.“ Nescio an ex his concludendum sit in Graece et Latine confirmasse codicis n^o lectionem. | παρ- τας (13. 12^{lect} vg post ἡμασ pon): Δ cop Chr^{9,440} sic excod¹ om- | εφροσῶτα: L 13. υφροσῶτα | καὶ δια το (n^c): n° 8. 35. 95. 96. 100. vg om dia
3. τε cum n (adscriptit ipse*) ABC 13. 25. 40. 61 (τῆ, ex incuria). 81. 103. 105. vg (et. fu demid tol, non am) Thphyl^b ... ε om cum HLP al pler cat am syr^{tr} arm Chr^{9,440} sic Thphyl^a | ἐπιθέτοσ: A add τὸν παύλου | ἀπο (Gb') cum MABCHLP 61. al plus²⁵ cat Thphyl^b, item vg a calore ... ε εκ cum minuse plu Chr Thphyl^a | ἐξελθούσα (et. ε Gb Ln) cum MABC 61. al sat mu cat Chr^{9,440} sic com Thphyl^b ... Gb' Sz Ti διεξελθούσα cum HLP al⁴⁵ Chr^{9,440} ibidem txt Thphyl^a | καθῆψεν cum MABHLP 61. al longe plu Thphyl^{utr} ... Gb' καθῆψατο cum C 15. 18. 40. 137. al plus²⁰ Chr
4. εἶδον (AC εἶδον) cum MACHLP al omⁿvid ... Τί εἶδαν cum B | κρεμιά- μενον: L 101. 106. κρεμιάμενον | το θηρίον (et. Or^{2,37} κρεμιάμενον το θηρ., tol σίρεται): 61. 64. 95. 96. Chr^{9,441} sic Thphyl^a ante κρημ. pon ... syr^{sch} ar^o om | πρὸς ἀλλήλ. ἔλεγον cum MABC 13. 31. 40. 68. 105. 137. 12^{lect} c^{scr} cat vg syr^P (syr^{sch} om πρ. ἀλλ.) Thphyl^{utr} ... ε ελετ. πρ. ἀλλήλ. cum HLP al pler cop arm Chr | εκ τῆσ (n^c): n^o om τῆσ .
5. ἀποτινάξας cum MHP 31. a^{scr} al sat mu Thphyl^a ... Gb' Sz Ti ἀπο- τινάξαιμενος cum AHL 13. 40. 61. 105. al⁴⁰ cat (L c^{scr} al²matth ἀπο- τειν-, non item MABHP etc) Chr^{9,441} sic Amm^{cat}1400 Thphyl^b (: cf Lc 9, 5 Mt 10, 14 Mc 6, 11; item Act 13, 51. 18, 6) | ἐπαθεν: 105. c^{scr} επασεν | κακῶν (et. n^c): c^{scr} πονηρῶν ... n^o om

κακόν· ὅ οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπράσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφρω τεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων καὶ Θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμεον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον ὑπῆρχεν χωρία τῶ πρώτῃ τῆς νήσου ὑπόματι Ἰουλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέτισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ἰουλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμεον κατακεισθῆναι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἰθεραπεύοντο,

6. οἱ δε: 13. add προσελθόντες | προσεδόκων: HL 13. 25. 32. 40. 68. 180. 12^{loc} cat Thphyl^a -κων | μέλλειν: A -λλων | ἐμπιπράσθαι cum n° 27. 29. 40. 66⁴⁰ 98^{ms} 105. (primi^o ἐμπιπρ.) ... A 1. 3. 4. 68. 080° πιπρασθαι ... ε Ln Τι πιπρασθαι cum n^oBHLF al longe plu cat Chr^{9,441} sic | προσδοκῶντων (L 61. al²scr -κωντων): A 25. -κωντων. Spectat huc Luc^{brms}: „Non minus exspectantibus in sperantibus.“ Sod rovera am fu tol sperantibus habent. | θεωρούντων (n^o): n^o -ρωντων | μηδεν cum MHLF etc ... B μηθεν ... 105. ουδεν | γινόμεον (31. 40. γυνομ.): 68. 138. 8^{po} al pauo Thphyl^b γενομεον | μεταβαλλόμενοι (et. Ln ex errore de B) cum MHL al pler Chr^{9,441} sic, item consuetudines se vg ... Τι μεταβαλλόμενοι cum ABR 29. 35. 40. 45. 61. 104. al²scr | ελεγον cum MHLF etc ... B ελεγον | αυτον ειναι θεον cum MB 61. 68. vg (cum esse deum) Thphyl^b ... A ειναι αυτον θεον, 13. 31. 38. 56. 69. 105. al²scr cat syr^{utr} Thphyl^a αυτον θεον ειναι ... ε θεον αυτον ειναι cum HLF al longe plu arm Chr

7. πουλιω: 5. 7. 25. 61. Synops¹⁴⁴ πουπλιω, item vg (et. fu demid tol) Publīi (am Pυρλίῳ), nec aliter cop etc | τρεις ημερ. cum MHLF 61. al pler (13. post φιλοφρ.) cat Chr^{9,441} sic ... B 31. 40. 138. 137. al²scr ημερ. τρεις :: cf ad v. 7. Praeterea syr^{sch} etP c.² add in domo sua

8. πολλιου: 5. 7. 25. 61. vg cop πουπλιου | δυσεντεριω cum MABHLF 3. 21. 28. 31. 38. 101° 106. ... ε δυσεντερια cum 61. al pler cat Chr^{9,441} sic Synops¹⁴⁴ (et. vg dysenteria) ... 13. δυσεντερια, 25. 40. -ριας. Cf Steph. Thea. sub δυσεντερια: Moeria¹²⁰ δυσεντερια θηλυκῶς ἀτιμῶς· δυσεντεριον ἑλληνικῶς. | προσευξάμενος (69. a^{scr} επευξ.): B² add εβξάμενος | επιθεις: 15. 31. 99. 105. Thphyl^b add τε, 69. a^{scr} k^{scr} praem κας

9. δε cum MAB 13. 40. 61. 105. al plus¹⁰ cop syrP (syr^{sch} et -) Chr^{9,441} sic ... ε οιν cum HLF al longe plu cat Thphyl^{utr} | γενομενου: L 101. γυνομεου ... B add γυνοισ | και οι: B cop om και | εν τη νησω ante εχοντες cum MAB 13. 31. 40. 61. 105. 8^{po} k^{scr} vg cop Thphyl^b (syr^{sch} qui erant in ea insula inſuſi) ... ε post εχοντ. ασθενιας pon cum HLF al pler cat syrP Chr^{9,441} sic (οι εχοντ. ασθενιας εν τ. νη.) Thphyl^a | προσηρχοντο: B προηρχο

10 οἱ καὶ πολλοὶς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένως ἐπίτετο τὰ πρὸς τὰς χρεῖας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
κότεν ἐν τῇ γῆσφ, Ἀλεξανδρινῶ, παρασήμω Διοσκούροισ. 12 καὶ
καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν
περιελθόντες κατητήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου τότεν δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλουσ, 14 οὗ εὐρίον-
τες ἀδελφούσ παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτά·
καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῶν ἄχι Ἀππίου

10. οἱ: P 73. a¹² om | αναγομενοισ: syr^{sch} etP add inde (κεκθην) |
επιτετο: syrP c.* add ἐν ναυί | τα (ita n^o, Δ 137. τασ): n^o om | πρ-
τας χρειασ cum MABT 13. 40. 103. 105. 137., Item syrP quas ad unus
(vg quas necessaria erant) ... ε πρ. την χρειασ cum HLP 61. al pler
cat Chr^{9,441} sic
11. ανηχθημεν cum MABHLP etc: n 23. 26. 28. 31. 33. 42. 57. 69. 96.
101. 104. 106. al plus⁹⁰ ηχθημεν | αλεξανδρινω: 61. -δρεινω, B⁵ 56.
69. 105. a¹¹ (ac plures) Thphyl^a -δρηνω. Accentum -ῶ confirmant
n²L 61. 98. 105. 106. etc; ε Ln -δρῖνω. Item 27, 6 HLB⁶ 61. etc
-ῶν tuentur, non -δρῖνον. | διοσκουροισ: P* (sed ipse* correxit -ου-)
25. 40. al fere -σκοροισ
12. συρακουσασ: B (et* et³) συρακουσασ, a^{50r} συρρακ. | επιμειναμεν:
syr^{sch} etP c.* add ibi | ημερας τρεις cum MABHLP etc (137. τρ. ημερ.)
... Ln ημερας τρεις cum B (almiliter vg triduo)
13. περιελθοντες (et. n^o, vg circumlegentes, syrc circumvenites, cop ex-
cunites): n²B περιελοντες (: 27, 40 αγκυρας περιελοντες. Idem ver-
bum 27, 20. 2 Co 3, 16. Hēh 10, 11) | ρηγιον cum MAB⁹HF etc ... B²L
hscr⁹vid ρηγειον | ποτιολουσ (vg Puteolis): Δ²vid ποντιολουσ
14. παρ αυτοισ cum MABT 7. 13. 15. 18. 31* 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68.
98. 105. 133. 180. 12^{lect} descr cat Thphyl^b ... ε Ti επ αυτοισ cum
HLP al longe plu Chr^{9,441} sic Thphyl^a | επιμειναι cum MABHLP etc (A
-μεινα omisso) ... n 3. 33.*68. 95* 137. cscr syrP Thphyl^{uit} επι-
μειναντες (et 24. l^{scr} μειναντες) ... 4. 16. 23. 37. 56. επι (100. επι-
μεινας επι). Praeterea syrP c.* arm^{odd} add apud eos | εισ (n om) την
ρωμην cum MBHLP al longe plu cat Chr Thphyl^a ... Ln om την cum
ΔT 13. 38. 40. 96. 137. 8P^e a¹⁵scr (a b c k o) Thphyl^b om την. Posui-
mus ante ηλθ. cum MBHLP al pler cat syrP arm Chr Thphyl^a ... Ln
post ηλθ. pon cum ΔT 13. 38. 40. 61. 68. 96. 105. 8P^e a¹⁵scr (b k o)
vg s^{yr}sch cop | ηλθαμεν cum MAB ... ε ηλθομεν cum HLP 13. 61. al
pler Chr Thphyl^b ... L Thphyl^a εισηλθαμεν
15. οἱ ἀδελφοί: n 96. om οἱ | τῶ (100. om, nec exprī cop) περι ημων ...
vg syr^{sch} ar* aethPP om | ηλθαν cum MBI ... Ln ηλθον cum Δ 17. 25.
40. 61. 12^{lect} 8P^e ... ε εηλθον c. HLP al pler cat Chr^{9,441} sic. Libere
vg occurrent nobis. | απαντησιν cum n²ΔBHHLP etc ... n² 40. υπαν-

φρόνου καὶ Τριῶν ταβερνών, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος ἐνχαριστίσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ³⁰ μέγειν καθ' ἐναντὸν σὺν τῷ φυλάσσορι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλίσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατεροῖσι, δέσμιος εἶμι Ἰεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οὔτινες ἀνακρίνυντές με ἐβούλοντο ἀπο-

τησαν | ἡμιν (κ^ο υμιν) cum κ(εῖς) ABHLP al plu Chr^{9,442} sic Thphyl^b ... ι 13. 40. 61. 68. al plus²⁵ cat Thphyl^a (et. arm) ἡμων | ἀφρ. cum κAB 13. 61. ... ε Ln ἀφρ. cum HLP al pler cat Chr | ἀππιον: 13. 25. 137. ἀππιου (κ^ο scripserat π ante ἀππιου, sed ipse puncto notavit; postea rasum est) | Θεω: 16. 23. 37. 56. 80* 100. χριστῶ | ἔλαβε cum κ^ο AVL etc ... Τι ἔλαβεν cum κ^ο HLP etc

16. εἰσῆλθομεν (Ti -αμεν cum λ, κη rel. -ομεν, ι non liquet) cum κ(Δ) BI 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} d^{scr}. Ex interpretibus vdr accedere syr^{sch} arm cop aethPP ar^o (et. edd^{lat} ap W^{ist}) ... ε ἡλθομεν cum LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syrP Chr^{9,442} sic. Item η ἡλθον | εἰς τὴν ρώμην cum κ^ο L 68. 137. 12^{lect} 3^{pe} e^{scr} ... ε Ln Ti om τὴν cum κ^ο ABHLP al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad v. 14 probant | ἐπετράπη τῷ παυλῷ (Gb^o) cum κABI 13 (ε spatium) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syrP txt cop arm ar^o Chr^{9,442} sic (ε:txt ε:scm), nisi quod cop reddit praeciperunt Paulo, syr^{sch} aethPP post et ingressi circum Pontiam pergruit et permisit centurio Paulo ... ε ο ἐκατονταρχος παρεδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδαρχῇ (HLP al²⁵ -ρχῶ), τῷ δὲ παυλῷ ἐπετράπη cum HLP al pler (sed 68. Thphyl^b ἐπετράπη δὲ τῷ παυλῷ) cat Thphyl^{uv}, item syrP c.^o ο ἐκατ. παρεδ. τοὺς δεσμ. τῷ στρατοπ. add ante ἐπετρ. τῷ παυλ. | καθ' ἐναντ. (B αυτον): syrP e^{scr} cum praemissis cum * extra castra, item 137. demid add εἰς τὴσ παρεμβολῆσ, foras extra castra | φυλάσσορι: 31. -τοστι | αυτον L αυτω

17. μετ: 31. μεθ | συνκαλ- cum κAB* I ... ε Ln συγκαλ- cum B² HLP etc | αυτον cum κABI 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12^{lect} k^{scr} cat vg cop syrP arm ... ε (= Gb Sz) τον παυλον cum HLP al pler syr^{sch} aethPP Chr^{9,442} sic | ἔλεγεν (vg dicebat): 61. ειπεν | εγω ante αδφ. αδελφοι cum κABI 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12^{lect} 8^{pe} e^{scr} (sed κ^ο λεγων pro εγω, quod κ^ο substituit) vg cop syrP arm Thphyl^b ... ε post αδφ. αδελφ. cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr^{9,442} sic Thphyl^a | ποιησας: 61. παραξασ | εθεσι cum κABIL etc ... Τι εθεσι cum HP 61. etc

18. ανακριναντες (et. κ^ο): κ^ο -νοντες. Praeterea 137. c^{scr} syrP c.^o praem πολλα | εβουλοντο cum κAB al pler cat Chr^{9,442} sic ... HLP 31. 95. 137. ηβουλοντο. Praeterea κ^ο (ε delet) 177. add με, similliterque

10 οἱ καὶ πολλοὶς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένους ἐπέθιγτο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. 12 καὶ
καταχθέντες εἰς Συρακοῦσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν
περιελθόντες κατητήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὗ εὐρί-
τες ἀδελφούς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπὶ
καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου

10. οἱ: P 73. al² om | αναγομένοις: syr^{sch} etP add inde (ἐκεῖθεν) |
ἐπιθιγτο: syrP c.* add in navī | τα (ita n^o, Δ 137. τας): n^o om | πρ.
τας χρείας cum MABI 13. 40. 103. 105. 137., item syrP quae ad usus
(vg quae necessaria erant) ... ε πρ. την χρεϊαν cum HLP 61. al pler
cat Chr^{9,441} sic
11. ἀνήχθημεν cum MABHLP etc: H 23. 26. 28. 31. 33. 42. 57. 69. 96.
101. 104. 106. al plus⁹⁰ ἤχθημεν | ἀλεξανδρινῶ: 61. -δρεινω, B² 56.
69. 105. al¹¹ (ac plures) Thphyl^a -δρηνω. Accentum -νῶ confirmant
B²L 61. 98. 105. 106. etc; ε Ln -δρῖνω. Item 27, 6 HLB² 61. etc
-νὸν tuentur, non -δρῖνον. | διοσκουροῖς: P² (sed ipse² correxīt -ον-) 25.
40. al fere -σκοροῖς
12. συρακοῖσας: B (et² et³) συρακοῖσασ, h^{scr} syrρακ. | ἐπεμείναμεν:
syr^{sch} etP c.* add ibi | ἡμερας τρεις cum MABHLP etc (137. τρ. ημερ.)
... Ln ημερας τρεις cum B (similiter vg triduo)
13. περιελθόντες (et. n^o, vg circumlegentes, syrr circumvenientes, cop ex-
cuntes): n^o B περιελοντες (: 27, 40 ἀγκυρας περιελοντες. Idem ver-
bum 27, 20. 2 Co 3, 16. Heb 10, 11) | ρηγιον cum MAB²HP etc ... B²L
h^{scr}evld ρηγειον | ποτιολους (vg Puteolis): Δ²vid ποιτιολους
14. παρ αυτοῖς cum MABI 7. 13. 15. 18. 31² 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68.
98. 105. 133. 180. 12lect dscr cat Thphyl^b ... ε Ti εν αυτοῖς cum
HLP al longe plu Chr^{9,441} sic Thphyl^a | ἐπιμεινας cum MABHLP etc (A
-μεινα omisso) ... H 3. 33.²68. 95² 137. cscr syrP Thphyl^{int} επι-
μειναντας (et 24. l^{scr} μειναντας) ... 4. 16. 23. 37. 56. επς (100. επι-
μεινας επι). Praeterea syrP c.* arm^{edd} add apud eos | τας (H om) την
φωμην cum MBHLP al longe plu cat Chr Thphyl^a ... Ln om την cum
Δ 13. 38. 40. 96. 137. 3P² al²scr (a b c k o) Thphyl^b om την. Posui-
mus ante ηλθ. cum MBHLP al pler cat syrP arm Chr Thphyl^a ... Ln
post ηλθ. pon cum Δ 13. 38. 40. 61. 68. 96. 105. 3P² al²scr (b k o)
vg syr^{sch} cop | ἤλθαμεν cum MAB ... ε ἤλθομεν cum HIP 13. 61. al
pler Chr Thphyl^b ... L Thphyl^a τσηλθομεν
15. οἱ ἀδελφοί: B 96. om οἱ | τα (100. om, nec exprī cop) περι ημων ...
vg syr^{sch} ar² aethPP om | ἤλθαν cum MBI ... Ln ἤλθον cum Δ 17. 25.
40. 61. 12lect 3P² ... ε ἐηλθον c. HLP al pler cat Chr^{9,441} sic. Libere
vg occurrunt nobis. | ἀπατησον cum M²ABHLP etc ... n° 40. υπαρ-

φύρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ³⁰ μίγειν καθ' ἐναντιὸν σὺν τῷ φυλάσσουντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτοὺς· ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμος εἰς Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο-

τησαν | ἡμιν (κ* υμιν) cum κ*(ετ)ΔΒΗΛΡ al plu Chr^{9,448} sic Thphyl^b ...
 13. 40. 61. 68. al plus²⁵ cat Thphyl^a (et. arm) ἡμιν | ἀφρῶ cum κΑΒ
 13. 61. ... ε Lu ἀφρῶ cum ΗΙΛΡ al pler cat Chr | ἀππιου: 13. 25.
 137. ἀππιου (κ* scripserat π ante ἀππιου, sed ipse puncto notavit;
 postea rasum est) | θεω: 16. 23. 37. 56. 80* 100. χριστῶ | ἐλαβε cum
 κ* ΑΠΛ etc ... Τι ἐλαβεν cum κ* ΗΙΡ etc

16. εἰσῆλθομεν (Τι -αμιν cum λ, κη rell -ομεν, 1 non liquet) cum κ(Δ)ΒΙ
 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8P⁹ dscr. Ex interpretibus vdir accedere
 syr^{sch} arm cop aethPP ar⁹ (et. eddlat ap Wist) ... ε ἡλθομεν cum ΛΡ
 al pler cat vg (et. am fu demid tol) syrP Chr^{9,448} sic. Item η ἡλθον |
 εἰς τὴν ρώμην cum κ* Λ 68. 137. 12lect 8P⁹ cscr ... ε Lu Τι om την
 cum κ* ΑΒΗΙΡ al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad
 v. 14 probant | ἐπετράπη τῷ παύλῳ (Gb²) cum κΑΒΙ 13 (e spatio)
 40. 61. 12lect vg syr^{sch} syrP txt cop arm ar⁹ Chr^{9,448} sic (στῆxt εἰςcom),
 nisi quod cop reddidit praecceperunt Paulo, syr^{sch} aethPP post et ingressi
 καταν Ρομαν pergunt et permittit centurio Paulo ... ε ο εκατονταρχος
 παρεδωκε τοις δεσμῶσι τῷ στρατοπεδαρχῇ (ΗΛΡ al²⁵ -ρχω), τῷ δε
 παύλῳ ἐπετράπη cum ΗΛΡ al pler (sed 68. Thphyl^b ἐπετράπη δε τῷ
 παύλῳ) cat Thphyl^{ur}, item syrP c.* ο εκατ. παρεδ. τοις δεσμ. τῷ
 στρατοπ. add ante ἐπετρ. τῷ παύλ. | καθ' εαυτον (v αυτον): syrP
 teosum praemissis cum * extra castra, item 137. demid add εξω της
 παρεμβολης, foras extra castra | φυλασσουντι: 31. -ττοντι | αυτον
 Λ αυτω

17. μετα: 31. μεθ | συγκαλ- cum κΑΒ*Ι ... ε Lu συγκαλ- cum Β⁹ΗΛΡ etc |
 αυτον cum κΑΒΙ 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12lect
 κ^{scr} cat vg cop syrP arm ... ε (= Gb Sa) τον παυλον cum ΗΛΡ al pler
 syr^{sch} aethPP Chr^{9,448} sic | ελεγειν (vg dicebat): 61. ειπεν | εγω ante
 ανδρ. αδελφοι cum κΑΒΙ 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12lect
 8P⁹ cscr (sed κ* λεγων pro εγω, quod κ⁹ substituit) vg cop syrP arm
 Thphyl^b ... ε post ανδρ. αδελφ. cum ΗΛΡ al pler cat syr^{sch} Chr^{9,448} sic
 Thphyl^a | ποιησας: 61. πραξασ | εθεσι cum κΑΒΙΛ etc ... Τι εθεισιν
 cum ΗΡ 61. etc

18. ανακριναντες (et. κc): κ* -νοντες. Praeterea 137. cscr syrP c.*
 praem πολλά | εβουλοντο cum κΑΒ al pler cat Chr^{9,448} sic ... ΗΛΡ 31.
 95. 137. ηβουλοντο. Praeterea κ* (c delet) 177. add με, similiterque

λύσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντι-
 15, 11 λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠραγκάσθη· ἐπικαλέσασθαι Κιούσαμα,
 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνοσ μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν
 τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· εἵνεκεν γάρ
 20, 6, 7 τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλλοις ταύτην περιέκειμαι. 21 οἱ δὲ
 πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ εἰδεξάμεθα ἀπὸ
 τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγερόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
 ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι
 ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν
 ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῶ ἡμέραν ἤλθον
 πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονος, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος

vg qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere |
 αυταν θανατου: 13. θανατου αιτιαν

19. των (95* 137. c^{scr} Chr^{9,448} om) ιουδαιων: 137. c^{scr} syrP c.* add
 και επικραζοντων· αυρι τον εχθρον ημων (: cf 22, 22) | ηραγκασθη:
 Δ ηηγκ-, 61. ηηγκ- | κατηγορειν cum MAB 13. 25. 40. 61. 68. 105.
 121^{lect} ... ε κατηγορησαι cum HLP al pler cat Chr^{9,448} sic. Praeterea
 137. c^{scr} syrP c.* add αλλ ινα λυτρωσωμαι (c^{scr} -σωμαι, syrP c.* ut
 εσθωαem) την ψυχην μου εκ θανατου

20. προσλαλησαι: η λαλησαι | εινεκεν cum M^Δ ... ε Ln Ti εινεκεν cum
 M^BHLP etc (d^{scr} ενεκα) | ισραηλ: η ισραηλ

21. ειπαν cum MABH 61. 101. 121^{lect} Euthalporf ... ε ειπον cum 1. al pler
 cat Chr^{9,448} sic | ουτε pri: 61. ουδε, a^{scr}* ου | περι (η κατα) σου ante
 ειδεξαμεθα cum M^BHL 31. 61. al pler cat syr^{tr} Chr^{9,448} sic EuthalP
 Thphy1^a ... Ln Ti post ειδεξαμ. cum ΔP^{vid} 13. 103. 105. vg aethPP
 (cop post ιουδαιασ) Thphy1^b | ελαλησεν: syr^{sch} et syrP c.* add
 nobis | πονηρον (177. h^{scr} Thphy1^a ante περι σου pon, 68. περι σου
 τι πονηρον): 13. om

22. αξιουμ. δε: L om | παρα: η περι· | ακουσαι (13. om) post παρι σου
 c. ΔB(H)P al pler vg Chr^{9,448} sic ... κL 4. 38. 40. 104. al²scr ante παρ.
 σου pon | μιν: 23. 25. 37. 56. 104. 106. 8p^e al²scr om | γαρ: L a^{scr}*
 om | ημιν εστιν cum MAB 13. 31. 40. 61 (υμιν) 68. 105. 106. 121^{lect}
 k^{scr} cat Pa-Ath^{2,303} Thphy1^b ... ε Ti εστιν ημιν cum HLP al pler s
 vg Chr^{9,448} sic Thphy1^a

23. ηλθον (Δ -αρ) cum (Gb') MAB 13. 15. 18. 19. 25. 36. 40. 61. 73.
 105. 180. 121^{lect} k^{scr} cat ... ε Ti ηκον cum HLP al pler Chr^{9,448} sic
 :: non magis ελθειν cum ηκειν quam ηκειν, quod locis plus 25 legitur,
 cum ελθειν commutari solet, quapropter a testibus quos plerumque
 sequimur discedendum non videtur | προς αυτον εις την ξενιαν: 105.
 11^{lect} k^{scr} 8p^e cat arm εις τ. ξε. πρ. αυτον | διαμαρτυρομενος cum
 B^HL^P al pler Chr Thphy1^a ... 17. 36. 61. 68. cat Thphy1^b διαμαρτυ-
 ρομενος, η διαμαρτυραμενος (* -ως) ... Δ παρατιθεμενος. Prae-

τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωτῆ ἕως ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπέιθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμφωνοὶ τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς τὴν λατὴν τούτων καὶ εἰπὺν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκείμωσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς

Ex 6, 9 s
Mt 13, 14 s
Io 12, 40

terea L 18. add αυτοῖς | πείθων τε (et. m^c, d^{scr} καὶ πείθ.) : m^c om τε | περι του ω cum MABH 1. 10. 13. 15. 18. 28. 30. 36. 40. 61. 68. 69. 78. 101. 105. 106. 137. 40lect 8p^e ascr cscr cat s vg cop syr^{tr} arm ... ε (Gb⁵⁰) praem τα cum L 31. al plu Chr^{9,449} sic :: cf 8, 12; aliter 19, 8 | μωυσιωσ cum MBL 1. 13. 38. 42. 47. 61. 65. 98. 100. 106. 126. 177. al^{2scr} (hl² -σισ) Chr^{9,449} sic Thphyl^a ... ε μωυσιωσ cum M 31. al plu Thphyl^b

24. καὶ οἱ μὲν (et. m^c): m^c add οὐν

25. τε cum m^c 18. 36. 40. cat vg syr^{sch} (: neglexerunt coniatores) ... ε Ln TI δε cum M^cABHLP al pler syrP cop Chr^{9,449} sic | δια (et. m^c, m^c περι) ἡσαιν του προφητου (100. του προφ. ησαι.): Δ post πατε. υμων pon | υμων cum MAB 3. 4. 13. 16. 23. 25. 33. 40. 43. 46. 61. 80. 95. 104. 106. kscr vg^{cod} (ap Gb) syr^{sch} (syrP om) Athint⁷⁰⁰ Didtr^{1,10} et^{2,2,3} et^{2,11} Bas^{1,301} et⁵¹⁸ Cyrhr²⁰⁰ Ammcat⁴¹⁶ Quaest²⁰⁰⁰ ... ε ημων cum HLP al longe plu cat s vg (et. am fu demid tol) cop arm aethPP Chr^{9,449} sic Amb^{epir} 2, 607

26. λεγων cum MBLP 13. 21. 33. 35. 47. 68. 96. 99. 101* 106. 1lect 13lect* ser Euthalporf Thphyl^{tr} ... ε Ln λεγων cum M 31 al longe plu cat Bas^{1,312} Didtr^{2,11} Chr^{9,449} sic ... Cyrhr²⁰⁰ Didtr^{1,10} λεγοντος | ειπον cum MABHLP 13. 18. 25. 31. 40. 57. 61. 68. 69. 105. 177. al⁴⁰ cat (sed HL 61. al pl ελπον) Bas^{1,312} Chr^{9,449} sic ... ε (= Gb) ειτε cum minusc mu (sed vix plu) Didtr^{1,10} et^{2,11} Thphyl^{tr} | ακουσετε cum MBLP al plu cat Bas^{1,301} Didtr^{1,10} Chr Thphyl^b ... M 18. 25. 26. 31. 42. 45. 46. 61. 68. 101. al^{2scr} Thphyl^a ακουσητε | συνητε: L 61. Thphyl^b συνητε ... 13. συνητε | βλεψετε cum m^cBLP al plu cat Bas^{1,301} Chr Thphyl^b ... m^cΔM 13. 25. 26. 31. 33. 42. 45. 68. 95. 1lect Thphyl^a βλεψητε ... 61. om και βλεπ. βλεψ. | ιδητε (vg videbitis): π ειδητε (e respicietis), item syrP cognoscetis

27. επαχυνθη cum, LXX lectione non fluctuante): m^c βαρυνθη | ωσιν sine αυτων cum MBLP al pler cat s vg (et. am fu demid) cop syrP Chr^{9,449} sic Thphyl^a Hieresa⁶ et^{sach} (cf Sabatier) ... M 18. 27. 36. 65. 66** 104. 105. 180. al^{2scr} tol syr^{sch} arm aethPP Athint⁷⁰⁰ Sevecat¹¹⁸ Thphyl^b Hieresach⁴⁴ etepi addam (cf Sabatier) add αυτων :: ren

ἄσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
 13 48 ἰάσωμαι αὐτούς. 28 γνωστόν ὄν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπ-
 εστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

16 30 Ἐνέμεινεν δὲ διατίαν ὄλην ἐν ἰδίᾳ μισθώματι, καὶ ἀπεδί-
 χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
 πάσης παραρησίας ἀκωλύτως.

diinducatu difficilis. Pariter fuit LXX. Editum est autem confir-
 mantibus καὶ etc, sed κ* etc om. Post vero ed. Rom. et v om autem,
 sed habent καὶ unc^a al mu. | καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν (et κ^o et LXX):
 κ* om | ἐπιστρέψωσιν cum MBHLF al pler Chr. Thphyl^b ... ΔΕ 61.
 Thphyl^a ἐπιστρέψωσιν :: similiter LXX fuit; κ - ψουσιν | ἰάσωμαι
 (Gb') cum MBHLF al fere⁶⁵ Sevecat⁴¹⁸ Thphyl^{utr} ... ε Ln ἰασωμαι
 cum κ (εἰσανεμ) 61. al sat mu cat Chr^{9,450} sic (:: cf Ioh 12, 40. Etiam
 LXX^{ed} καὶ etc ἰασωμαι, sed minusc mu ἰασωμαι). Vix probat vg
 εἰσανεμ

28. ἔστω ὑμῖν cum MBHLF al pler vg etc ... v 31. 61. cat ὑμῖν ἔστω |
 τουτο το cum κ* ΔB 13. 15. 25. 36. 40. 61. 105. 180. 1lect cser 8pe cat
 e vg syr^{utr} aethPP Chr^{9,450} sic ... ε om τουτο cum κ^o BETHLP al pler
 tol arm EuthalPorf Thphyl^{utr} | αὐτοί: syr^{sch} etP c.* add γαρ

29. Hunc versum ε (sed Gb^{oo}) sic habet: Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰποῦτο
 ἀπλήθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ταῦτοισι συζητήσιν cum HLP
 al pler (105. al pauce εἰποῦτο αὐτοί, 19. 25. 80. ζήτησιν, EuthalP
 τὴν ζήτησιν) cat vg^{cl} syrP c.* armusc Chr^{9,450} sic (sed παλιῶν pro
 πολλῆν) Thphyl^{utr} (tol sic: Et cum non essent intelligentes, egressi sunt
 Iudaei multa secum conquirentes) ... omisimus cum καβε 13. 40. 61.
 68. 1lect v (e spatio) am fu demid 96lat syr^{edd} pl et^{edd} (syr^{sch} ex
 Gutbierio, Gutb. ex notis Tremellii edidit) cop ar^o arm^{sch} aethPP

30. ἐμμένειν (κ* -σαν, sed ipse * -γεν restituit) cum κ* B 13. 61., item
 (v et π confusis) 137. 156. c^{ser} ἐμμένειν ... ε Ln ἐμμένειν cum κ^o ABHLF
 al pler cat Chr^{9,450} sic :: ἐμμένειν praeter duos locos ex LXX petitos
 non legitur nisi Act 14, 22 | δε (8. 95. 137. c^{ser} syrP txt om) sius
 additam cum καβε 13. 40. 61. 68. 142. 12lect cser vg cop syrP txt arm
 ... ε (= Gb Sz) add o παυλοσ cum HLP al pler (105. post ὀλην ποι)
 cat tol syr^{sch} etP c.* aethPP Chr | ἐν ἰδίᾳ: 13. om ἐν | πρὸς (13. 31*
 32. 69. 96. 142. a^{ser} εσ) αὐτόν: 137. c^{ser} add ἰουδαίους τε καὶ ἄλλη-
 νας (137. tantum ἰουδαίους?), item tol syrP c.* Iudaeos atque Graecos

31. ἰησοῦ cum κ* 33. 99. 101. 104. c^{ser} syrP ... ε Ln Ti ἰησοῦ χ^ρ cum
 κ^o ABHLF al pler vg syr^{sch} cop arm aethPP Chr^{9,450} sic :: cf ad 21, 13.
 19, 5, ubi similiter τοῦ κυρ. ἰν nomine χ^ρ auxerunt | πασησ: 4. c^{ser}
 syr^{sch} Thphyl^a cod om | ἀκωλύτως: demid add quia hic est dominus
 Iesus Christus filius dei, per quem incipiet totus mundus iudicari. Eadem
 versio germanica edita Moguntiae a. 1462 praebet; bohem tantum
 quoniam hic est Christus. Item syrP add dicens quod hic sit Christus

Iesus filius dei, per quem futurus est totus mundus indicari. Similiter tol pro τα περι του κυρ. ιϋ χρ habet: quoniam hic est Christus filius dei, per quem omnis mundus iudicabitur. Denique 15. 18. 86. 40. 43. 96. am fu hal syrP Chr^{9,450}alc add in fine αμην.

Subscriptions: κβ πραξεις αποστολων (ceterum β in marginibus per totum librum nil nisi πραξεις: quod ad paginam 1. addendum est) ... 61. πραξεις των αποστολων ... ΔΕΗΛ 1. 101. 126. a^{scr} al mu πραξεις των αγιων αποστολων, item P πληρωθησαν αι πραξεις των αγιων αποστολων ... 66. 73. 113. 114. b^{scr} o^{scr} al τελος των πραξεων, 80. 93. 96. 100. f^{scr} al τελος των πραξ. των αγιων αποστολων, 137. τελος συν θειω των πραξεων των αποστολων ... ex 13^{lect} (fol. 51) haec afferuntur: τελος των πραξεων των αγιων αππ., συγγραφεισων παμα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημοι φανεντος παυλου του αποστολου. Item aliunde eadem mutatis extremis sic: συγγρ. παρα του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου λουκα. Sed similia rarissime inveniuntur. Adfertur tamen etiam ex 118. subscriptio haec: τελος εληφαν πραξεις αποστολων ταισ δεησεισ λουκα του θεηγορου του συγγραψαντος αυτας εμπνευσει θεια ... minusc mu (ut 5 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu exp. actus apostolorum, am demid expliciti liber actuum apostolorum ... syr^{sch} finita sunt gesta apostolorum beatorum, hoc vero est, historiae eorum; syrP finiti sunt (et) descripti actus duodecim apostolorum sanctorum. Praeterea numerantur sectiones: in β duplices, antiquiores λς', recentiores ξθ'; in e (sed nou ipsa prima manu) LVIII ad 26, 24 (deficit a 26, 29 usque 28, 26), in am LXX, in fu LXXVIII, cop^{cod} ος'. Euthalius praesente Pamphilo (cf Bibl. Colsl. ed. Montef. p. 78) numerat κεφ. μ' (ita et. 101. al), item αναγνωσεισ ις', μαρτυριασ λς'. In multis edd indicatur stichorum numerus: 40. (cum Euthalio) al βφκδ', L 25. 73. 80. 114. 126. 137. al βφκδ', 17. βφς', Niceph (chronogr. compendiar.) βω', cop^{cod} τος', cdd^{lat} (teste Wist; nil eiusmodi am fu etc) IIII^{MD}C verus.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δά-
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

* Communem titulum (ut *ἐπιστολαὶ καθολικαί*) epistolae istae catho-
licae in antiquis codd Graecis non habent. Nec magis in cod. Hiero-
nymy Amiatino (in quo excipiunt Paulinas epp). In cod. vero Fuld.
ad finem actorum scriptum est: *exp. actus apostolorum inc. epistulae*
canonicae.

Ad Iacobi epistolam haec notanda sunt: * nihil inscriptum habet (sub-
scriptum *ἐπιστολὴ Ἰακώβου*). In A et C abscissus est titulus (sed A
subscriptum habet *Ἰακώβου ἐπιστολὴ*, C hiat in fine). B^c *Ἰακώβου*
ἐπιστολὴ (cf etiam infra Latt), quemadmodum etiam Gb Sz Lu Ti
ediderunt. Eandem rationem etiamnum retinui; nescio tamen an
praestet *Ἰακώβου* simpliciter positum: quam tituli simplicitatem ut
per ipsam hanc epistolam singulae Vaticani paginae sequuntur (Sinaï-
ticus scriptor neque paginis - per hanc solam epistolam - quicquam
suprascriptit), ita per ceteras epp. catholicas ex auctoritate eiusdem
libri, plerumque accedente Sinaïtico, ipsi sumus sequuti. (Nec aliter
subscriptio in B.) ... P¹ habet *Ἰακώβου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθο-*
λικὴ (ac similiter C^o *Ἰακώβου τὸν ἀποστόλ. ἐπιστ. καθολικὴ*), 72. al
Ἰακώβου ἐπιστολὴ καθολικὴ, 98. 95. 113. G^{scr} H^{scr} al *Ἰακώβου καθο-*
λικὴ ἐπιστολὴ (sic etiam C), 65. 104. 106. A^{scr} C^{scr} al *ἐπιστολὴ καθο-*
λικὴ Ἰακώβου ... L 71. al *ἐπιστολὴ καθολικὴ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου*
Ἰακώβου (71. add *τοῦ ἀδελφοῦ Θεοῦ*), 1. 10. 31. al *ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου*
ἀποστόλ. Ἰακώβου (10. 31. add *καθολικὴ*), 70. 98. 99. al *τοῦ ἁγίου*
ἀποστόλου Ἰακώβου καθολικὴ ἐπιστολὴ, 11. 100. *ἐπιστολὴ καθολικὴ*
τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, K^{scr} O^{scr} *ἐπιστολὴ Ἰακώβου καθολικὴ*, J^{scr} *ἐπιστ.*
καθολικὴ Ἰακώβου, S^{scr} *γράμμα πρὸς ἑβραίους Ἰακώβου ἀδελφοθεοῦ*.
(Quae 13. inscriptioni *Ἰακώβου ἐπιστ. καθολικὴ* praeposita habet:
περὶ ὑπομοχθῆς καὶ πιστεῖως ἀνυποκρίτου καὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς
τοῦ[σ] πλουσίους), eadem *ἐκθεσις κεφαλαιῶν*, quae passim legitur,
primo loco i. e. capite primo praehet.) ... am *incipit epistula iacobi*
(vg^{edd} al *sancti iacobi* vel *sancti iacobi apostoli*), su *exp. capit. sci. iacobi*
inc. ipsa epistula; ff *incipit epistola iacobi feliciter* (item s subscriptum
habet: *exp. epistula iacobi*; inscriptio perit); harl *epist. iacobi*; demid
incipit liber iacobi, tol *incipit epist. iacobi ad duodecim tribus*, vg^{cle}

2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγάσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, 3 γνώσκοιτες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως καταγράφεται ὑπομονῇ. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειαι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δὲ τις ὑμῶν λείπεται σοφίαις, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μὴδὲν διακριτόμενος· ὁ γὰρ διακριτόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰεσθῶ ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀπὴρ δίψυχος, ἀκα-

epistola catholica beati apostoli Iacobi, Cassiod¹⁴³ incipit epistula Iacobi ad dispersos ... syr^{sch} epistula Iacobi apostoli, syr^p epistula catholica Iacobi apostoli. Praeterea of Or^{4, 206} ὡς ἐν τῇ φερομένῃ Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἀνιγνῶμεν. Eus^{hist 2, 72} Ἰακώβον οὗ ἡ πρώτη τῶν ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν ἰδῶν λέγεται.

1. 1. θεου: 69. a^{scr} add πατρος | κυριου: ff (non s harl) vg (et. am fu etc, sed non Bed¹⁸⁹) cop syr^{sch} (non item p) arm aeth domini nostri (item 14° κυρ. ημων?) | ω̄ χ̄ω̄: 47. 101. om χ̄ω̄ | εν τη: 76. om τη. Apud Cassiod¹⁴³ versus primus sic legitur: *Iacobus Iesu Christi servus duodecim tribubus, quas sunt in dispersione, salutem.*
2. ηγησασθε: 13. ηγισθε
3. δοκιμιον (101. -μειον): 28. 180. δοκιμον. Oec⁴⁴³ δοκιμιον το κεκριμενον λεγει, το δεδοκιμασμενον, το καθαρον. | υμων: a^{scr} syr^p om | της πιστεωσ cum MAN^oCKLP al fere om cat² lat² ei² com s vg syr^{sch} cop arm aeth Thphyl²²² Aug^{serm 100} Bed¹⁸⁰ ... n° 81. ff (hunc ipsum Wlat dixisse videtur „edd^{lat 11}“) syr^p om (: omisi anno 1849 quippe ex 1 Pe 1, 6 derivans, at ommissio non satte auctoritatis a testibus habet). Nil probat Cass¹⁴³ quia bonae mentis patientia inde nascitur.
5. τον διδοντος θεου (j^{scr} om θεου): λ του θεου του διδοντος. Neo aliter ff vg petal (vg postulet) a deo qui (ff quia) dat omnibus etc | μη cum MABCLP etc (et. Bas^{dept 278} Oec⁴⁴³) ... κ 1. 15. 31. 38. 42. 57. 65. 68. 70. 96. 98. 99. 100. 101. 102. 105. 177. 180. al⁹⁰ cat Thphyl omk
6. μηδεν (sic etiam v, non μηθιν) διακριτομενος (68. απιστων): 68. a^{scr} add οτι ληψεται | τοικεν κλυδωνι θαλασσης (18. θαλαττω): in c κεν κλυδωνι θ rescripsit²; antea nonnihil litterarum deerat
7. ο ανθρ. εκεινος (et. Cyr^{loh 100}): Chr^{2, 122} ο τωμοιτωσ (libere) | λημψεται cum MAB^o ... ε ληψ. cum KLP etc. Item versu 12, nisi quod c ληψ. confirmat | το cum ABC^oKLP al pler ff vg syr^{utr} cop aeth Chr^{2, 152} Cyr^{loh 200} etc ... mc^{vid} (verbis οτι λημψ. τι παρα rescriptis) 86. 100. cat om | παρα: 70. κατα | του κυριου et. Cyr^{loh 200} etc ... 36. 40. 43. 70. 76. 104. 13lect 14lect cat κυριου, A^{vid} arm του θεου, Chr^{2, 152} θεου ... 95° om παρ. τ. κυρ.
8. ανηρ: 33. arm syr^p e.^o Chr^{2, 122} Cyr^{loh 200} add γαρ, item cop δε

117.

- τάστατος ἐν πάσις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Κανχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῇ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῇ καύσῳνι καὶ ἐξήρμαν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπόλλετο οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
- 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμὸν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγεῖλιτο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελλόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβούσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκτείνει θάνατον.
- 16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαίνον ἀπὸ

9. ο(ἀδελφός) B arm om C

10. ταπεινώσει: 137. πιστε

11. συν τῷ: e⁸er εν τῷ | το ανθος αυτου: 69. a⁸er syrP Thphyl om αυτου | τον προσωπ. αυτου: B om αυτου | τ. πορειαις cum BCLP etc (vg in i¹perib¹us suis, ff in actu suo) ... κλ 40. 89. 97/(alvid) Thphyl τ. πορειαις (: cf ad Le 13, 32) ... 30. ε. τ. ευπορειαις, lux in honoribus/suis, 64. τω πλουτω | αυτου tert: c⁸vid αυτου

12. ανηρ cum MBCKLP al pler cat Damparis ter (sub ο π υ) etc (et. ff v^g vā) ... A 70. 104. ανθρωπος | υπομενει: hoc accentu et. Damparis (sub v etc), item vg suffert, etc ... KLP al mu υπομενει, ff Chrom⁸erm¹ (de oct. beatit., cf Sab) sustinuerit | γενομενος: κ Thphyl γινομ. | λημψεται: cf ad v. 7 | ἐπηγγειλαιτο sine additam cum κλB a⁸er⁸ ff arm (exced ven) ... ε (Gb⁹) add o. (c 117. Damparis sub v om) πορειαις cum (C)KLP al pler cat syrP armven Damparis (sub υ) Thphyl Oec; item 4. 13vid 27. 29. 103. vg syr⁸ cop uoth¹tr Damparis bis (sub ο et π) ο θειος

13. απρ cum ABCKLP etc (et. Ephr²¹⁸ Cyr^{10h 431} e¹ador 10. 539): κ 69. a⁸er υπο | θεου c. κλBCKLP, a¹⁰⁰ fere cat Cyr^{10h} e¹ador etc ... ε (= Gb Sz) του θεου cum/minusc. non ita mu Ephr

14. υπο της ιδίας επιθυμιας: Cyr^{228 51} υπ. των ιδιων επιθυμιων (sed 10h⁴³¹ e¹ador 10 e¹539 υπ. της etc)

15. η επιθυμια: C om η | αποκνει: 40. 45. 101. 105. 180. etc αποκνει ... Cyr^{10h 431} κνει (sed ador bis e¹539 αποκνει) ,

16. μη: 13. μηδε

17. καταβαινον: A 13. Damparis (sub σ) -ων ... 27. 29. 66⁸ κατερχομενον | απο et. Cyr^{10h} etc ... κ h 5. 23. 25. 66⁸ 98us al fere¹⁰ (3 ap

62.

ἐμφαντον λόγον τὸν δυνάμενον σώσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτοῦς.

ΜΕΤ, 26

23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν εὐπτερω·

24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔστι.

26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλώσσαν αὐτοῦ

13. 68. περισσεύμα | εν (μ εμ) πραυτη (G. 43. 81. 100. k^{scr} πραυτη); P add σοφια, item Antioch¹²¹⁶ τησ καρδιασ, Thphyl καρδιασ | υμων cum ΜΑΒСКР etc ... L al plus¹⁵ ημων

22. δε: 9. 18. ουν ... h 105. k^{scr} harl arm om | λογου (86. -γων, 81. του λογ.) ... c² 38. 73. 83. 98^{ms} c^{scr} al⁵ aeth^{utr} Dampar⁴⁵⁷ (et. paris) Thphyl νομου | μοναν ante ακροαται cum ΜΑСКLР al fere omn cat Dam (ut ante) Oec ... Ln Ti post ακροαται cum B a^{scr} Thphyl ff vg (et non auditores tantum ff vg), nec aliter syr^{utr} cop arm aeth ... 69. 180. al³ om

23. οτι ε: (A 13. Damparis η) τις (cop qui enim est, syr^{sch} εἰ homo enim): Δ om οτι | λογου cum ΜΑΒСКLР etc ... 83. 98^{ms} 105. al plus¹⁰ νομου | εστιν: L post ε: τις pon: | τησ γενεσεωσ: syr^p ms et. graece habet ... 70° om, nec syr^{sch} ar^o exprim

25. τον της: 8. 56. 95* 177. 13^{lect} 14^{lect} jscr^a om τον | παραμεινας: vg (et. am, sed non fu demid harl tol, nec ff Aug^{ps} 115) syr^{sch} εἰρ c.² arm ar^o add εν αυτω | ουκ ακροατησ sine οιωσ cum ΜΑВС 13. 29 68. 73. ff vg (et. Aug Cass Bed) syr^{sch} cop ar^o (item aeth^{utr} και οικ ακρ.) ... ε (sed Gb^o) Ti praem οιωσ cum κLР al pler (sed 105. g^{scr} οιωσ, quod cum παραμειν. iungitur) cat syr^p arm Thphyl Oec | επιλησμονησ: 1st 9. 27. 68. 95* 104. επιλησμων (et. vg obliuiofus, contra ff obliuiofus) | αλλα ποιη. εργου: 13. αλλ ακροατησ νομου και ποιητησ εργου | γενομενοσ: 31* γιν., 40. γεναμ. | εργου: κ post ακροατησ transpon

26. ε: sine copula cum ΜΑВКL al fere omn cat^o (et^{ikt} et^{oom}) syr^p arm (η⁶¹ Antioch¹⁰⁷⁰ vix probant) Thphyl Oec ... Ln ε: δε cum CF 13. 31. ff vg (et. Bed¹⁰⁰) cop (syr^{sch} aeth et ε:; Cyr^{10h} 205 ε: τις γαρ φησ: etc) | θρησκ. εναι sine additum cum ΜΑВСР h 27. 29. 66* 68. 73. in⁶¹ ff vg (et. Bed¹⁰⁰) cop (sah^{vid}, incipit a verbis dicens apud se: Εργο religious) syr^{utr} arm aeth Antioch¹⁰⁷⁰ ... ε (= Gb S2) add εν υμων cum κL al pler (sed 42. 57. 105. 126. al pauc ante εναι pon) cat Cyr^{10h} 205 Thphyl Oec | χαλιναγωγων (C -αγωγων γλωσσων in rasura) in: B χαλινων | γλωσσων αυτου cum ΜΑСКL al fere omn cat Cyr^{10h} 205 Antioch¹⁰⁷⁰ Oec ... Ti γλ. αυτου cum BF 101. c^{scr} Thphyl :: cf ad 1, 18 | αλλα cum ΜΑВСР al mu Cyr^{10h} Oec ... ε αλλ cum κ⁶¹ al longe plu Antioch¹⁰⁷⁰ Thphyl | καρδ. αυτου c. ΜΑСКLР al pler cat Cyr^{10h} Oec ...

ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίας αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. 27 Ἐρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῶν καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανους καὶ χήρους ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 εἰς γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ἱνναρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψῃτε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε· σὺ στήθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν

Ln Ti καρδ. εαυτου cum bc 4. k^{scr} Thphyl | θρησκεία cum κ (item Ln^{ed} min ex sententia editoris sino teste) ... ε Ln^{ed} mal Ti θρησκεία cum ΛΗCΚ¹¹L^r etc :: cf ad Act 26, 5

27. θρησκεία (cum κ ^{scr} item Ln^{ed} min; ε Ln^{ed} mal Ti -σκεία, ut v. 26) sine copula cum ΜΑCΚL^r etc ... A 70. 83. 123. syr^{sch} add γαρ, item 8P^o m³⁴ ff am sah cop syr^p e.* Eriph¹⁰²¹ δε | θεω cum κ^oκL 31. 88. 40. 42. 57. 68. 70. 73. 80. 83. 105. 123. 177. 180. al⁴⁰ (10 ap Scri) cat arm Damp^{aris} (sub o) Thphyl ... ε (Gb⁰⁰) Lu τῷ θεῷ cum κ^oΛB C^{*p} al plu Eriph¹⁰²¹ (omisso παρα) Antioch¹¹⁷⁶ Oec | κας (A add τῷ) πατρ: 99. 126. 177* 18^{lect} 14^{lect} gaer m³⁴ sah (item syr^{sch} aeth) Damp^{aris} (sub o) om κας ... ff ar^{und} dominum pro παρ. θεῷ κ. πατρ. | ἐπισκεπτεσθαι: Damp^{aris} (sub o) -ψασθαι | εαυτον (180. αυτον): A aeth σεαυτον | απο: CP εκ

/del

II. 1. προσωπολημψίας cum ΜΑBC ... ε -ληψίας cum ΚL^r etc | τῆς δόξης: 69. 73. a^{scr} c^{scr} ante του κυριου pon ... 13. sah Antioch¹¹⁷⁶ Cass¹⁴⁵ om

2. εἰς συναγωγὴν cum κ^oBC c^{scr} ... ε Ti εἰς τὴν συναγ. cum ΜΟCΚL^r al fere omn cat arm Cyr^{10h}²⁴⁴ Antioch¹¹⁷⁶ Thphyl Oec

3. κας ἐπιβλέψῃτε cum ΜΑCΛ 13. 31. 40. al fere omn cat vg syr^{sch} sah aeth (cop non respicite) Antioch¹¹⁷⁶ Oec ... Ti ἐπιβλέψ. δε cum bcr 69. a^{scr} (c^{scr} ἐπιβλ. τε) ff syr^p Thphyl Hesych^{1evit}^{6,124} | εαπητε per sine additam cum ΜΑBC 13. 65. 67. 69. 76. 133. a^{scr} j^{scr} ff fu harl syr^p arm Thphyl Hesych^{1evit} ... ε (= Gb Sz) add αυτω cum ΚL^r al pler vg (et. am demid) syr^{sch} sah cop aeth cat Antioch¹¹⁷⁶ Oec | εκε: B ff post καθου (ff tu sta aut sede illo) ... sah om | η (C κας) καθου sine ωδε cum ΛBC^o 13. 65. 69. a^{scr} c^{scr} ff vg (et. Aug^{op}¹⁶⁷ Hesych^{1evit}) syr^p arm (η ελθε καθου) Cyr^{10h}²⁴⁴ (de B ff vide ante) ... ε (Gb⁰⁰) add ωδε cum κ^oκL^r al pler cat syr^{sch} sah cop aeth Thphyl (Oec | υπο το c. ΜΑB^oCKL al pler vg aeth Cyr^{10h}²⁴⁴ etc ... n²(et^{id}iam²)^r

μον, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
 I Co 1, 27. τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς
 βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὅμως δὲ ἠτι-
 μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς,
 καὶ αὐτοὶ ἔλκουν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
 I. v 11, 18
 M: 22, 20 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε
 βασιλικῶν κατὰ τὴν γραφὴν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-

13. 27. 29. 68. 69. a^{scr} c^{scr} d^{scr} sah syrP arm επι το (item syr^{sch} cop ante) | υποπόδιον sine additam cum m^{scr}cklp al fere omn cat ff (sub scabello meo) sah cop arm Cyr^{ioh} 344 (Antioch 1175 om η καθ. υπο το υπ. μου) ... L^{ned} min add των ποδων cum Δ 13. vg (sub scabello pedum meorum, item Aug^{op} et Hesych^{leit}) syr^{utr} aeth | μου: Δ σου
4. ου (Gb'') cum κ^{ab}c 13. 14. 86. 38. 68. 69. 73. 95^{ca} 113. a^{scr} c^{scr} al^{scr} cat vg (et. Aug^{op} 107 Hesych^{leit} Bed) syr^{utr} sah cop arm aeth Cyr^{ioh} 344 Antioch 1175. Nec ipsum ου exprī b' ff (iudicati estis inter vos, facti estis iudices etc) ... ε Ti και ου c. κlp al pler (27. 29. και omisso ου) Thp^{hyl} dis Oec^{dis}. Ille enim sic: ὁ Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα συνήθως ἀρχαϊκῶς φράσει, ἐπεὶ ἀποδόσις οὐσῆς ἐνταῦθα τοῦ ἄνω ἐλη- μίνου περιττὸς ὁ σύνδεσμος. Item Oec: ὁ Καὶ σύνδεσμος παρέλκει, rursusque ad και ἐγενεσθε etc: ὁ Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα, ὡς βρῆται, συνήθως ἀρχαϊκῶς φράσει, ἐπεὶ etc ut supra | εν αυ- τοις: 100. 127. εν αυτοις | πονηρων; (ita et. ε Wst Gb Sz Ln) ... Knapp alii πονηρων.
5. αδελφ. μου αγαπητοι: 13. αγ. μου αδελφ., 69. a^{scr} 13lect 14lect c^{scr} μου αδελφοι (c^{scr} add οι) αγαπητ. (sed a^{scr} αγαπ. ad., 13lect 14lect om αγαπ.?) | ουχ: κ ουκ | τω κοσμω cum κ^{ab}bc^o syrP, item 27. 29. 43. 64. εν τω κοσμω (29. add τουτω), vg in hoc mundo ... ε του κοσμου τουτου cum minusc ut vdr pauc aeth Oec^{xt}; item Gb Sz του κοσμου cum Δ^{2c}κlp al plus^{to} (12 ap Seri) cat ff syr^{sch} cop arm Thp^{hyl} 1xt etc^{om} Oec^{com} ... 113. om | βασιλειας cum m^{scr}cklp al omn^{vid} cat ff vg rell Thp^{hyl} Oec ... κ^a επαγγελιας (κ^a-λιας): cf Heb 6, 17; item Gal 3, 29
6. ουχ cum m^{scr}cklp al fere omn cat Thp^{hyl} Oec ... Ti ουχ: cum Δ^o 69. 180. a^{scr} c^{scr} | καταδυν. υμας cum κ^a Δ h 19. 20. 65. ... ε Ln Ti κατ. υμων cum m^{scr}cklp al pler cat Thp^{hyl} Oec :: si usum spectas, po- sitione υμων pro υμας quam υμας pro υμων a correctore substitutum videtur
7. ουκ cum m^{scr}cklp al fere omn syr^{sch} rell ... Δ 13. c^{scr} syrP aeth^{utr} και | επικληθεν (c^o επικκληθεν): 69. a^{scr} c^{scr} Thp^{hyl} κληθεν
8. τελειτε (P add τον) βασιλικων: c syrP Antioch 1176 βαλικ. τελειτ. | την γραφην et. ff Antioch (40. add την λεγουσαν) ... 27. 29. vg τας γρα- φας | ως σεαυτον (b σεαυτον) cum m^{scr}cklp etc ... 4. 25. 28. 31. 42

τόν, καλῶς ποιεῖτε· Ὁ εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτιῶν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. 11 ὁ γὰρ εἰπὼν· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καὶ· μὴ φρονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ Ex 20, 13^{aa} μοιχεύεις, φρονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίρεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνελεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

57. 70. 98. 101. 106. 177. 180. al³⁰ (8 ap Seri) cat Antioch¹¹⁷⁶ Thphyl
 ως αυτον, α^{scr} ως αυτουσ

9. προσωπολημπτεῖτε cum MABC ... ε -ληπτειτε cum KLP etc
10. οστις: c os | ολον τον νομον: c 31. τον νομ. ολον | τηρηση cum MNC 3. 13lect 8p^a all (alii non citantur) Thphyl) Oec, item seruanerit ff vg (et. Hier¹⁰vin²) ... ε τηρησαι cum KLP al pler cat, item A 63. 69. α^{scr} c^{scr} (et. syrP ut^{1d}) πληρωσαι, 18. πληρωσαι τηρησαι, 66^{aa} 73. τελειαι | πταιση cum MABC (nullus minus citatur) ff (peccaverit, item Hier¹⁰vin²) vg (offendat, Hier¹⁰pelag² offenderit) Thphyl Oec ... ε πταισαι cum KLP al omn^{1d} cat. Cf et. Caes¹⁸⁰ οτι ταν - πληρωσαι, πταιση δε
11. ειπων cum MCKLP etc ... A επασ | μη μοιχευση (M 18. 33. k^{scr} -σεισ), tum μη φρονευσ (k^{scr} -σεισ): c 69. 106. α^{scr} c^{scr} syrP arm Thphyl μη φρονει., tum μη μοιχ. (69. α^{scr} ου μοιχευσαι) | μοιχευσ φρονεισ cum MABC 45. 98^a cat, item 15. 70. φρονεισ μοιχευσ, quo ordine etiam arm ... ε μοιχευσαι φρονεισ cum κ al plu Thphyl; item LP 101. al pauc μοιχευση (et. c^{scr} h^{scr}*) φρονευσ. Ex Latt ff non moechaberis, occideris autem, vg non moechaberis, occides autem | γεγονας: A 13. γενοι | παραβατης: A (isque solus) αποστατης
13. ανελεος (Gb') cum M(αγαλ-)^{BC} (P -λειος) al plus²⁵ cat^{1x1} eteom Oec; item 13. 38. 70. al¹⁰ Damparis ανηλεος ... ε ανλειος cum r. al permu Ephr²⁰⁵ Caes⁹⁶ Chr^{11,260} Thphyl. Cdd pauci etiam ανελεος et ανηλειος. | ελεος pri: κ al²⁰ Chr^{11,260} ελεον | κατακαυχ- sine copula c. n²(et^c exomend)^{BC}(et^c et²)KL h al longe plu (omnes¹² ap Seri) cat syr^{sch} sah cop ... ε (= Gb Sz) και κατακ. cum minusc mu aeth^{4tr} Thphyl. Item n^c (sed δε abstersum rursus) A 13. 40. 73. 83. 101. ff vg syrP Oec κατακ. δε: sic et. Ln^{ed} min (arm γαρ exprim, m²⁴ quoniam -) | κατακαυχεται (sed B -τι) cum MCKL al pler cat (minusc aliq κατακαυχαιτε sive ut Mithaeius edidit -χῶ τι) Thphyl Oec. Item ff supergloriat^r autem misericordia iudicium, vg (item Aug^{2ap} etc) superexaltat (Aug^{bls} superexultat, cf Sab) autem misericordia iudicio, m²⁴ quoniam misericordia praefertur iudicio ..... A 13. 27. 29. 66^{aa} cop κατακαυχασθω ... c² (* latet) κατακαυχασθε, item syr^{sch} (exaltati vos per miserationes super iudicium). Cf et. B supra | ελεος sec cum M^{AN} al sat mu Thphyl ... CKL h 13. 31. 57. 177. al plus⁵⁰ Oec ελεος

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχῃν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφίῳ ἢ ἀδελφῇ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐρημέμου τροφῆς, 16 εἴπη δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχη ἔργα, νεκρά ἐστίν· καὶ θ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δειξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ σοὶ δεῖξω ἐκ τῶν

(nullus illeus, nec magis id interpretes agnoscunt. Sed invenitur pro τὸ ἔλεος etiam τὸ ἔλεον apud Herodianum Epim. pag³²⁵.)

14. το οφελ. (L ωφ.) cum κΑΟ²ΚL al fere omu cat^{ixt} etcum Thphyl Oec ... Ln om το cum ΒΟ⁴ 99 (το γαρ οφ.) arm (h το υμασ οφελσ teste Sz) :: cf etiam ad v. 16 et 1 Cor 15, 32 | λεγη (L 96. 99. 101. 106. 128. 142. c^{scr} λεγει) ante τισ cum κΒΚL al fere omn cat^{ixt} etcum Thphyl Oec (Aug^{ad} et op si fidem dicat se quis habere) ... Ln post τισ cum ΔΟ 56., item ff m²⁴ vg (si fidem quis dicat etc, ff si quis dicat se fidem habere), nec aliter sah cop | εχη (69. a^{scr} c^{scr} σχη): L 13. 80. 95. 96. 99. 101. 142. al^{4scr} εχει (al³ εχιν) | η πιστις: ff (potest fides cum sola salvare) m²⁴ fides sola. Similiter post αυτου (L αυτο) sah add sine operibus

15. εαν sine copula (Gb^m) cum κΒ 5. 6. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 73. 99. 105. 133. d^{scr} cat ff m²⁴ cop arm ... ε Ln Ti εαν δε cum ΔΡΚI. al longe plu vg syrP Thphyl Oec; item sah εαν γαρ, syr^{sch} et si | υπαρχωσιν: 31. 68. 99. f^{scr} Antioch¹¹⁷⁴ Damparis -ρχουσιν | και (A 65. 73. 133. d^{scr} arm η) λειπομενοι sine ωσιν cum κΒΚC syr^{utr} arm (item sah cop aeth) Antioch¹¹⁷⁴ Damparis ... ε Ln add ωσιν cum ΔI. al omn^{vid} cat Thphyl Oec. Latt sic: vg et indigent, ff et desit eis, m²⁴ et defuerit eis

16. ειπη (κ² ειπει, 68. Antioch¹¹⁷⁴ ειποι) δε et. ff m²⁴ vg syrP (cop και - δε) ... Δ 13. 27. 73. 133. d^{scr} syr^{sch} sah aeth^{utr} και ειπη | υπαγετε: c^{scr}vid 73. υπαγε | τα επιτηδ. του σωματος: 31. τα του σω. επτ. | το οφελσ cum κΑΟ²ΚL al omn^{vid} cat Antioch¹¹⁷⁴ etc ... Ln om το cum ΒΟ⁴ Damparis :: cf ad v. 14

17. εχη (13. 99. 100. al^{vid} εχει) ante εργα cum κΑΒΚC h 13. 31. 40. 69. al plus¹⁰ cat ff m²⁴ vg sah ... ε (= Gb Sz) post εργα cum L al longe plu arm Thphyl Oec

18. αλλ cum κΒΚL² etc ... Δ αλλα | την πιστ. σου: 68. ff om σου | χωρις των cum κΑΒC² h 8. 13. 25. 31. 56. 68. 69. 73. 78^{4*} 83. 90. 142. a^{scr} ff syr^{utr} sah cop arm aeth ... ε (= Gb Sz) εκ των cum κL al longe plu cat Thphyl (Oec om χωρ. τ. εργ.) | εργων pri sine σου cum κΑΒP 13. 69. 73. 83. a^{scr} c^{scr} ff vg syr^{utr} sah cop arm ... ε (Gb⁹⁰) add σου cum κΚL al pler cat aeth Thphyl | σοι δεξω cum κΒ 31. 69. a^{scr} c^{scr} j^{scr} ... ε Ln Ti δεξω σοι cum ΔΚL al pler vg syr^{utr} sah cop Thphyl Oec ... ff aeth om δεξω | εκ τ. εργων μου: ff vg syrP om μου | την

ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἰς ἐστὶν ὁ θεός; κα- Mt 7, 20
λῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ ἠρῶσονται. 20 Θέλεις 1 Co 4, 4
δὲ γινῶναι, ὡς ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή
ἐστίν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνε- (In 22, 9
νέγκως Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπει Heb 11, 17
ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις
ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ (In 15, 6
Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος 16, 17
θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦνται ἄνθρωπος καὶ Ro 4, 6
οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ Ro 2, 20
ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξιμένη τὸν ἀγγέλου καὶ ἐτέρᾳ ὁδῷ ἐκ- Ion 2, 1
16, 4, 17
Heb 11, 31

πιστιν sine μου cum mhc 13. 68. 69. 73. a^{scr} c^{scr} ff arm ... ε (Gh⁹⁰)
In add μου cum AKLF al pler (sed o^{scr} 130. την πιστ. μου εκ τ. εργ.
μου) cat vg sy^{tr} sah cop aeth Thphyl Oec

19. οτι εις εστιν ο θεος cum κλ 68. vg sy^{rch} sah cop arm aeth PP
Cyr^{10h} 168 ... Τι οτι εις ο (ita c; n 69. a^{scr} c^{scr} Thphyl om) θεος
εστιν cum nc 69. a^{scr} c^{scr} sy^p; item ff aeth^{ro} Cyr^{10h} 170 οτι εις ο
θεος, ηγια κηνα deus ... ε ος ο (31. al pauc om) θεος εις εστιν cum
(κ, sed εις additur in mg) L al pler cat Did^{tr} 2, 10 Oec ... Ps-Ath^{2, 21}
οτι εστι θεος

20. δε: 100. 106* 123. 130. arm om | αργη cum nc* 27. 29. ff (vacua)
am² fu demid (hl tres otiosa, et. Bod¹⁷⁶) sah arm^{90h} ... ε νεκρα cum
κλ² κλ¹ al pler cat vg^{cl} (et. am*) sy^{tr} cop arm^{usc} aeth Ps-Ath^{2, 91}
(pergitur enim post φησισουσαι sic: αλλ η πιστις usq εστιν) Oec,
item Cyr^{mich} 423 eimalach⁹⁰⁵ (sed certo dici nequit utrum Cyr ad hunc
versum an ad v. 26 responderit. Idem in Or^{4, 908} dicendum est.)

22. συνεργει cum κ* a s (cooperator) ff (communicat) ... ε Ln Ti συνεργει
cum κ^h κ^l L^h al omn^{id} cat vg (cooperator) sy^{tr} Thphyl Oec |
ετελειωθη; Wst Gb Sz Lu ετελειωθη;

23. πιστ. δε: L G9. a^{scr} c^{scr} om δε, nec magis expri ff vg rell | φιλος:
69. a^{scr} c^{scr} sy^p txt δουλος

24. ορατε sine additam cum κ^h ncr h al plus¹⁰ cat ff vg sy^{tr} cop arm
aeth^{tr} Thphyl ... ε (= Gb Sz) add τινυν cum κ^l al longe plu Oec |
μορον: 4. 99. 127. 177^m Thphyl μορησ

25. ομοιωσ et. ff vg (uterque similiter et, sed am fu demid harl similiter
autem et) sy^p ... c ορωσ, item sy^{rch} cop arm aeth | δε και: c 5. 6.
13. 76. vg^{cl} tot sy^{rch} cop arm om δε (aeth et sic Rahab quoque) | τ.
αγγελουσ cum κ^h κ^l al longe plu cat vg sy^p cop Thphyl Oec ...
κ^h κ^l al¹⁵ (sed nonnulli ex his tantum in mg) ff (exploratores et.
XII tribus filiorum Israel) sy^{rch} et^{tr} κ^h (exploratores et Isonae) arm n^{tr}
aeth τ. κατασκοποισ

βαλοῦσα; 26 ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἔστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν.

III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μίζον κρίμα ληψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίωμεν ἅπαντες· εἰ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγεῖσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα. 3 εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὄλον τὸ σῶμα αὐτῶν μεταγομεν· 4 ἴδου καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων

26. γαρ c. ΜΑΚΚΛΡ al om^{vid} vg (m) om syr^P cop etc ... ff Or^{2,641} δε ... v syr^{sch} arm aeth^{ult} om | πνεύματος (et. Or^{2,641}): 13. 31. 73. 78° cat του πνευμ. | ἔργων cum m⁶⁹. a^{ser} Or^{4,318} (τό· πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν) ... ε Iu Ti των ἔργων cum ΔΚΚΡ al pler cat Thphyl Oec

III. 1. μη πολλοι (L πολλυ) διδασκ. etc: m⁶⁴ nolite multiloqui esse | μίζον: κ -ζονα | ληψόμεθα cum ΜΑΒC ... ε ληψ. cum ΚΛΡ tell (L -ψόμεθα) ... 78. ληψεσθε, vg (et. Aug^{10h 57}) cop cum^{itis} (contra ff accipiemus)

2. πολλα γαρ πταιοι. απαρτεσ (P 133. παντεσ) et. Or^{int 2,671} Sevcat 18 ... k om (sed explicatur in scholiis eius codicis) | δυνατος cum ΔU CLKP etc ... κ 14. 35. 88. 69. 93. 96. a^{ser} e^{ser} h^{ser} Cyr^{688 237} Dam^{2,421} (et ed et paris) Thphyl δυναμιτος ... c^{vid} add τε. Cf et. vg potest (deinid harl^o potens, tol potens est) etiam (eod ap Iu autem), aeth^{ult} et potest

3. ει δε (Gh') c. κ(*add γαρ)ΔΒCΚL al²⁵ ff vg (si autem; ead ap Bed¹⁸¹ et ap Le^{brug} sicut autem, sed Le^{brug}: Si non est commutandum cum Sicut) cop Dam^{2,421} (et. paris) Oec; similiter m⁶⁵ quare ergo ... Gh Sz ἴδε cum CP al plus⁴⁰ arm Thphyl (in comm το μετ ἰδε αττε του ακοπιει), item ε ιδου· cum minus ut^{vid} paucis cat. Item syr^{sch} ecce enim, syr^P sah ecce, aeth^{PP} et ecce, aeth^{ro} et inuiper. Ceterum m⁶⁵ sic: Quare ergo equis frena in ora mittuntur, nisi in eo ut suadeantur a nobis et totum corpus circumducamus? | εἰς τα στοματα et. ff m⁶⁵ vg sah ... A δ. 25. 33. 177. 133. e^{ser} j^{ser} arm syr^{ult} εἰς το στομα (et aeth in corpus; cop iniicimus equis ommissis εἰς τ. στ.) | εἰς το πιθ. cum m⁶⁵ Dam^{2,421} (et. paris) ... ε προσ το πιθ. cum ΔΚΛΡ al om^{vid} Thphyl Oec | αυτοσ ημιν c. ΜΒΚΛΡ al pler Dam^{2,421} (et. paris) Thphyl Oec ... Gb' Ti ημιν αυτοσ cum AC 13. 40. 73. 98. | αυτων aute μεταγομεν cum ΜΒΚΚΡ etc ... Ti post μεταγομεν cum Δ 13. cat ... 2. 30. m⁶⁵ Oec om

4. ιδου: 24. εἶδε (ut Wist testatur) | τηλικαυτα: v praen τα | ανεμων σκληρων cum ΜΒCΚΡ al¹⁵ cat ff m⁶⁵ vg Dam^{2,421} ... ε σκληρ. αρεμ. cum AL 13 al longe plu Thphyl | οποι sine ar cum m⁶⁵ sah ... ε Iu

σκληρῶν ἐλανθόμενα, μετάρχεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὄπου ἡ ὄρμη τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· ὅ οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα ἀνχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀν-ἀπτει ὅ ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα καὶ

Ti ὄπου αν cum ACKLP al pler (al pauc op. αν) etc | βουλεται cum MBL 1. Dam^{2,421} (et. paris) ... ε Ln Ti βουληται cum ACKP al pler (m⁶⁵ vg ubi impetus dirigentis voluerit) Thphyl Oec ... 18. βουληθη, 69. α^{ner} βουλοίτο. Libere ff: *reguntur autem parvulo gubernaculo, et ubiqueque diriguntur voluntate eorum qui eas gubernant.*

5. οὐτως cum MCKLP etc ... A 5. 64. 65. 73. 133. dscr ωσαι·τωσ | μεγαλα ανχει cum ABC^p Eph¹⁹⁰; ff *magna gloriatur, vg magna exultat* (su exultat, Item hari qui magne exultat habet) ... ε μεγαλανχει cum M⁶⁵KL al omn^{vid} cat (m⁶⁵ sed est magniloqua) Dam^{2,421} (et. paris) Thphyl Oec | ἡλικον πυρ cum M⁶⁵NC^p vg (quantus) Antioch¹¹⁷⁹ Oec. Cf et. Chr^{2,41} τοσούτων πυρ μικραν ὕλην ἀραψας δινάται. Sed apud Lucian. Hermot. ὁ ἡλικον significat *Quantulus* ... ε ολιγον cum A⁶⁵vid c:2kl. al omn^{vid} cat ff (*pusillum ignis*) m⁶⁵ (*parvus ignis*) syr¹¹⁷ sah cop arin (καὶ ολιγον) aeth Dam^{2,411} (et. paris) Thphyl | ἡλικην (vg *quam magnam, ff in quam magnam silvam incendium facit*): m⁶⁵ sah syr^p *magnam* (similiterque syr^{sch} cop reddit)

6. ἡ γλῶσσα pro καὶ ἡ γλ. cum n^o ... ε Ln Ti καὶ ἡ γλῶσσα cum M⁶⁵ABC KLP etc (m⁶⁵ ita et *lingua ignis est*). Ceterum edd sic interpg: ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, (sic ε, πυρ· Ti, Ln non interpg) ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· (Ln nec hoc loco interpg) etc, ad deimpto καὶ omnino vdr ἡ γλῶσσα cum eis quae praecedunt coniungendum. Tractat locum Isid^{4,10} τὸ παρά σοῦ ζητηθέν· ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆς ἀδικίας. Vide cetera apud ipsum. | ἡ γλῶσσα καθίσταται (B^o καθίσται) cum MABCK 27. 43. 65. 73. 102. 133: cscr ff m⁶⁵ vg syr^{sch} ayr^p lxi sah cop arm (libere aeth) Antioch¹⁰⁷⁹ Dam^{2,421} (et. paris) ... ε (Gb⁶⁰) praeom οι·τωσ cum r al pler cat syr^p c.^o Thphyl Oec, item L 106. οὐτως καὶ. Ex interpp vg sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus etc, m⁶⁵ ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam corpus est in membris nostris, quae maculat totum corpus etc, ff et lingua ignis saeculi (corrigen dum saeculum?) iniquitatis. Lingua posita est in membris nostris quae maculat totum corpus etc; syr^{sch} Et lingua ignis est, et mundus iniquitatis veluti silva est: et ipsa lingua, cum sit inter membra nostra, maculat totum etc; sah Lingua etiam ignis est, mundus iniquitatis; lingua inter membra polluens corpus totum etc; cop Lingua etiam ignis est in splendorem iniquitatis; lingua existit inter membra et polluit etc. Etiam ar^o κοσμ. ἀδικ. reddit *ornatum iniquitatis*. Cf et. de voce κοσμος Thphyl²⁰⁶ κόσμον γάρ ἐνταῦθα τὸ πλήθος λέγει. ἡ καὶ ἔτι καὶ κόσμος ἐστὶν ἦτοι κοσμοῦσα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· ἐπιὲ καὶ οὕτω τινεὶ βούλονται τὸν κόσμον λαμβάνειν πρὸς σημασίαν,*

φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γενέσεως. Ἡ πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἔρπετων τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, ὅτι τῆς γλώσσης οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκραιτέτατον

P. 120 (140).

etc. Similiter Oec disputat. Atque utramque explicationem etiam Isid^{2,158} agnoscit: ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· μάλιστα μὲν - πολλὰ λαλοῦσα κακὰ· καὶ γὰρ καὶ κατηγορεῖ καὶ κατηγορεῖ καὶ ἐπινοεῖ - ἰσως στηλιτεύων αὐτοὺς τοῦτ' ἐρη· ἡ γλῶσσα - ἀδικίας· ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ὅτι ὁ τῆς ἐγγλωττίας πυρσοὸς ὅταν τοῖς μεγάλα πταροῦσας κοσμηῖ, ἐγκαλλώπισμα δοκεῖ τῆς ἀληθείας. χρῆ τοιγαυτοῦν τῇ δεινότητι κερῆσθαι οὐ πρὸς τὸ τὴν κελαν κοσμεῖν etc (Eodem excerpta cat²¹ et ex cdd 100 et 103 ap Mithaeium^{11,101}). Item schol ap Mithaeium ad h. l. ἐπισκομεῖ γὰρ ῥήμασιν ἐσθ' ὅτε τὴν ἀδικίαν. | καὶ σπιλονσα cum m² ... ε Lu Ti η σπιλονσα cum m² roll | ε. τροχόν (et. c, vitiose exscriptum -χηρ) τῆς γενέσεως: ff vg rotam natiuitatis (vg add nostrae), m⁶⁵ rotam genitruae, syr^{sch} series generationum nostrarum, rome curruat voluti rotae ... n 7. 25. 33^{ms} 68. 83. 96² vg syr^{sch} aeth add ἡμῶν ... cdd ap Thphyl et ap Oec γενέσεως. Cf 15^{schol} (ap Wlat) ἀνάπτει τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, ταυτίσται καὶ ἐγκαίονσα καὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιῶσα τὸ πῦρ. Item Oec (nec fere aliter Thph) : φλογίζει τὸν τροχ. τῆς γενέσεως, ταυτίσται ἐκκαίει καὶ ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν τὴν γενέσιν, ὡς περὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιῶσα τὸ πῦρ - - εἰ μὲν οὖν τῆς γενέσεως ἔχει, ὡς τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει - - εἰ δὲ τὸν τροχ. τῆς γενέσεως - τὴν ζωὴν ἡμῶν φησίν. Cf et. ap Mithaeium l. l. | καὶ φλογίζ. υπο τῆς γενέσεως : m⁶⁵ et inlummativ a genitruae

7. Θημιων τε: 11. 73. 99. k^{scr} Thphyl om τε | ἔρπετων τε: Δ 11. 47. a^{scr} arm om τε ... c^{scr} καὶ ἔρπετ. | ἐναλίων (ἐναλλών aut ἀλλών nusquam legi vdr): ff natalium, m⁶⁵ delinatum maritimarum ... vg ceterorum (caet-). Eodem vitio laborant et. am su tol harl et omni ap Ln, nec magis Lebrus quicquam contra monet, sed Erasmo et Estio testibus (cf Sab) invenitur et. ceterum. Libere demid - natura bestiarum et volucrum et serpentium domatur, et domita sunt omnia a natura hnt. | δαμάζειτ. καὶ δεδάμασται (syr^{sch} om καὶ δεδάμ.): c h^{scr} n^{scr} arm δεδάμ. κ. δαμαζ.

8. τὴν δε: P om δε | δυνατα δαμασαι ἀνθρώπων cum κΑΚΡ 5. 31. 69. 104. 135. a^{scr} c^{scr} ... In δαμασαι δυνατ. ἀνθρώπων cum m² syr^P ... ε Ti δυνατ. ἀνθρώπων δαμασαι cum i. al pler cat arm Cyr^{sol} 721 Dam^{2,421} (et. paris) Thphyl Oec. Libere ff vg nemo (vg nullus) hominum domare potest, m⁶⁵ hominum domare nemo potest, syr^{sch} cop aeth nemo potest domare | ἀναστατον cum κΑΒΡ Dam^{2,421} ex paris, item ff (inconstans) vg (inquietum) cop (indomium) Hierpol² 701 (incontinens). Item (ap Gb) arm κακόν καὶ ἀναστατον καὶ ... ε ἀνασταχίτων cum cκλ. al pler Epiph²¹⁴ Cyr^{nest} 29 Dam^{2,421} od etalibi (ubi etiam paris consentit) Thphyl Oec, item syr^{tr} aeth, etiam m⁶⁵ post nemo potest pergit et retinere a malo (similiter 13^{lect} κακῶν pro κακόν)

κακόν, μεσθὶ ἰοῦ θικατι,σφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρῶμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρηί, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἢ πηγῇ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπίσ βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἑλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἄλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆσ κελῆσ ἀναστρωφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυθᾶσθε

9. τὸν κύριον (Gb') cum κABCp 4° 13. ff vg^{ms} (ap Ln) syr^{sch} cop arm Cyr ead¹⁰⁷ Damparis ... ε τ. θεον cum κL al pler cat vg syr^p Epiph²¹⁵ Dam^{2,300} et⁴²¹ Thphyl Oec | γεγονότας (et. Epiph²¹⁵ Dam^{2,421}): A 5. 13. 65. 73. d^{scr} Dam^{2,300} (et. paris) γεγενημένοισ

11. τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν : 14° 16. 69. a^{scr} e^{scr} cop aeth Damparis bis (non item Dam^{2,300} et⁴²¹, sed semel et. paris ordine vulgato) τὸ πικρὸν x. τὸ γλυκὺ

12. σῦκα: perreximus absque οἰτωσ cum abc^o 83. e^{scr} syr^p txt arm Damparis ... ε (Gb⁰⁰) perg i. e. add οἰτωσ cum κC^oKLp al pler cat ff vg syr^{sch} et^p c.^o cop aeth Cyr^{ea}107 Thphyl Oec | οὔτε (sed κ 13. 27. 29. 66° Cyr^{ea} οἶδε) ἀλυκὸν γλυκὺ cum κABD (et^o et²) 13. 27. 29. 66° 83. 142. ff (bullit^o dulcem et salmacidum) vg (emanat^o dulcem et amaram aquam) Cyr^{ea}107 (Damparis οἰτε ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ἰδ. τισ δυναται) ... ε (= Gb) οἰδεμια πηγῇ ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ cum κLr al pler cat syr^p Thphyl Oec (sed 2. 36. 105° 14^{lect} Thphyl Oec αλυκον, 45. αλμυρον: 31. om καὶ: pro οἰδεμια p c^{scr} οἰτε μια, quem admōdum et. al^{scr} οἶδὲ μία, ut sine dubio rectius quam οἰδεμια scribitur). Praeterea cf et. syr^{sch} ar^o ita etiam aqua salsa non fieri potest dulcis, cop ita fonti dulci facere aquam amaram, arm neque salinus locus aquam dulcem facere. Aeth vero liberrime: sic quoque ergo et aqua dulcis non erit amara et aqua amara etiam non erit dulcis

13. τισ: 7. 32. 42. 48. 57. 73. 95° 101. f^{scr} k^{scr} εἰ τισ ... κ al plus¹⁰ cat om | ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ... Ln ἐν ὑμῖν, δεῖξάτω | πραύτητι: al⁵ fere Ephr¹⁷⁵ Antioch¹⁰⁵ πραοτηι

14. εἰ δε: ap 13. 56. 106. add σφα | ἐριθείαν ut κB^oCKLP etc ... A ἐρειθιαρ, B^o ἐρειθιαρ, 101. 13^{lect} Dampar (sub σ) ἐριθιαρ | τῇ καρδίᾳ cum ABC^oKLr al pler cat aeth Ephr¹⁷⁵ Dam^{2,304} Thphyl Oec ... κ 4. 16. 27. 29. 66° 106. al⁵scr ff s vg syr^{utr} cop arm Antioch¹⁰⁶ ταισ καρδιαισ | μὴ κατακαυθᾶσθε (s vg nolite gloriari): A 14° 16. 19. 22. 23. 26. 31. 37. 46. 69. 78. 123. 177. a^{scr} μὴ καυθᾶσθε ... ff quid alaramini (ex elevarini corruptum? Martianay), pergens mentientes contra veritatem

- 11 τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φραῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικὴς, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ

14. τῆς ἀληθείας καὶ ψευδισθε cum κ* et (praemisso κατα) κ⁶, item syr^{sch} ne infestini adversus veritatem nec mentiamini ... ε Ln Ti καὶ ψευδισθε κατα τῆς ἀληθείας cum ΔΒCΚLP al fere omni (codunus i. e. 97. om κατα) syrP cop rell Eph¹⁷⁵ Thphyl Oec (Dam^{2,684} κ. ψευδισθε τη ἀληθεια)
15. αὐτῆ ἡ σοφία (et. Ephr¹⁷⁶ ed. Dind, Petav ἡ αὐτῆ σοφ.): c 69. a^{scr} c^{scr} Did^{tr}^{3,1} Ephr¹⁷⁶ Thphyl ἡ σοφ. αὐτῆ ... ff om αὐτῆ | ἀλλα cum κβ (non Ephr¹⁷⁶ ed. Dind nec Did) ... ε Ln ἀλλ cum ΔCΚLP etc
16. ἐριθεία (B² ἐριθία, 101. 15^{lect} ἐριθία) ... c ἐρις, F Antioch^{111b} ἐρις | ἐκεῖ sine καὶ cum ΒCΚLP al pler cat ff s vg syrP cop arm aeth Ephr¹⁷⁶ Thphyl Oec ... κλ 4. 13. 73. 101. vg^{ms} (ap Ln) syr^{sch} ἐκεῖ καὶ
17. ἡ δὲ et. Ephr¹⁷⁶ Antioch^{123b} etc ... Did^{tr}^{3,1} ἡ γὰρ | ἔπειτα et. Ephr¹⁷⁶ Antioch etc ... Did om | ἐπιεικῆς (Ephr¹⁷⁶ om) εὐπειθῆς (Ephr¹⁷⁶ ed. Dind, εὐπειθῆς): ita accurate et. s am modesta suadibilis ... ff et verecundias consentiens ... vg^{cl^o} (utique et. fu demid tol harl) modesta suadibilis bonis consentiens (vg^{ms} ap Ln suadibilis post consentiens pon) | καρπῶν: c (2 erasisse vdr) 27. 29. 106. (et. 66° inter lineas add) Did^{tr}^{3,1} add ἐργῶν | ἀδιάκριτος: s vg, non indicans; ff sine diiudicatione irreprehensibilis, Aug¹¹⁶ (cf Sab) inestimabilis ... 100. 104. 127. εὐδιάκριτος | ἀνυπόκριτος cum κΔCΡ 3. 5. 13. 57. 69. 98° a^{scr} s ff vg cop syrP arm Did^{tr}^{3,1} Ephr¹⁷⁶ Antioch^{123b} Dam^{2,684} (et. paris) ... ε (Gh⁹⁰) praem καὶ cum κL al pler cat syr^{sch} aeth (sed syr etiam ante infert copulam: καὶ ἐπιεικῆς καὶ εὐπ. καὶ μεστῆ etc, similiterque aeth) Thphyl Oec
18. καρπὸς δε: κ^o add o (: similiter alibi scribitur invitis quidem testibus pleriq) | δικαιοσύνης cum ΔΒCΚLP al plu (3 ap Mtthaoi, 5 ap Scri) arm Ephr¹⁷⁶ Antioch^{123b} Dam^{2,685} (et, paris) et^{2,4} Thphyl ... ε (G= B Sz) τῆς δικαιοσύνης cum κ al plu cat Oec
- IV. 1. ποθεν pri: s (non item H vg) et unde | ποθεν sec cum κΔCΡ 5. 13. 31. 36. 69. a^{scr} c^{scr} cat ff m⁹³ (om καὶ) cop syrP arm^{6b} Antioch¹⁰⁴ Thphyl ... ε (G= B+S) om cum κL al pler s vg syr^{sch} aeth Oec | ἐν ὑμῖν: 13. syr^{sch} ante μάχαι pon, Δ 5. arm^{6dd} ante καὶ ποθεν | ἐν

τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φορεῖτε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μίχσαθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ἑμῶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, 4 μοιχαλίδες. οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ

1 Γε 2, 11
Ro 7, 23

Με 7, 7

ταῖς μελ., ὑμῶν: m^{ss} add (post nonne de voluntatibus vestris quae militanti in membris vestris) et sunt vobis suavissima

2. φορεῖτε: edd mu (ut Erasmi 2. atque et. Lutherus *ih̄r hasset*) φθορεῖτε inivitis testibus ut vdr omnibus | οὐκ sec: Λ'oid οὐχ (Cowper οὐκ, nec quicquam monet) | καὶ οὐκ ἔχετε δια (Gb') c. nr 5. 11. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 30. 32. 33. 35. 36. 38. 42. 67. 73. 76. 78. 80. 100. 104. 126. 127. 177. aser cser al^hser (al ut 68. 69. de quorum lectione non satis constat) (cat καὶ οὐκ ἔχ. δε) ff vg (et. am demid harl) syr^{tr} cop arm aeth Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) οὐκ ἔχ. δε δια cum minusc vix mu ... Gb Sz Ln Ti οὐκ ἔχετε δια sine copula cum ABKL 13. 40. 57. al plus²⁰ fu tol :: καὶ non convenire videbatur, nec enim quae sequuntur eodem modo cum praegressis cohaerent quo καὶ οὐκ ἔχετε et καὶ οὐ δύνασθε. Hinc aut δε intrudendum videbatur aut copula delenda, quemadmodum φορεῖτε et μίχσαθε praegressa sunt.

3. αἰτεῖτε: p 5 31. dser al pauc add δε | δαπανήσητε (et. κς, κ* καταδαπ.): -σητε cum κ*et^oAKLP al omn^{vid}: B -ρησατε

4. μοιχαλίδες cum κ*AB 13. item (μοιχοί experimentibus, quod ipsum in nulli codice Graeco invenitur) ff (*fornicatores*) vg (*adulteri*) syr^{sch} cop aeth^{tr} arm. Coniunximus autem cum δαπανήσητε praesente B, in quo post μοιχαλ. interpunctum est, nec contra est κ, qui versu exequente eam vocem habet. Quae distinctio eo confirmatur quod apud Dam^{2,502} affertur οὐκ οἴδατε οὐ οἶδατε οὐ etc absque μοιχαλ. vel μοιχ. κ. μοιχαλ. Contra ς Ln Ti post δαπανήσητε puncto distinxerunt ..... ς μοιχοί καὶ μοιχαλίδες cum κ^oCLP al pler cat syrP Thphyl Oec :: nullas dubito quin ipse apostolus ita scripserit ut edidi: auctoritas enim quam sequuti sumus perquam insignis est, praesertim quam statuere non liceat interpretes veteres in edd. suis aliud invenisse quam μοιχαλίδες, quamvis pro interpretandi libertate non femininum sed masc. exprimant. Accedit quod similiter ab ipsis olim Graecis dici probatum est. Cf G. Hermannii diss. de offic. interpretis p. 22. ubi est: „ἰσοφάτια, mihi quidem et fidem esse videntur qui Syracensis ποταγωγίδες audiebant et ob eandem causam dicit genere feminino. Quod apud Aristot. Pol. 5, 11. legitur οἶον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλοῦμεναι - recte scriptum esse ostendit Photii adnotatio: ποταγωγίδες· φάρται ἢ μνηστῆραι. Nec dubitandum puto, quin illi non feminae sed viri fuerint: quare Plut. eos in Dione c. 28. τοῖς καλοῦμενοσ προσαγωγίδας vocavit. Idem in libello de curiositate p. 522. extr. - τοῖς δε προσαγωγίδας οἱ Διονύσιοι τοῖς Σιγκακσίσις κατέμιζαν - Convivium autem fuisse ποταγωγίσι videtur" etc. Oritur vero inde quod Iacobus tali voce h. l. utitur orationi non

Ro 9, 7 al
(Ro 9, 9)

φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὅς ἐάν οὖν βουληθῆ ῥήσος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. Ἐν ἧ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἢ γραφῆ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ καταψικεν ἐν ἡμῖν, ὅ μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει ὁ θεὸς ὑπερφάνους ἀντιτάσσειται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ἐν ὑποτίγητε

1° Ro 9, 24
1° Ro 9, 5

inimica gravitas, convenitque translato sensui, quem solum loco isti aptum habeo, multo magis si qui desciverunt a dei foedere omnes communiter *μοιχαλιστες* compellantur, quam si sexus ratio habetur et uterque curiose ponitur. | *του κοσμου* cum ΔΒΚΛΡ al pler ff syrP etc (et. Mac^{7,127}) ... κ 68. v^g arm aeth (item syr^{sch}) add *τουτου* | *ἐχθρα*: sic LP etc, nec aliter syr^{utr} cop, Item Thphyl^{com} ... Ln *ἐχθρὰ* ut 7. v^g ff (v^g quia *amicitia huius mundi inimica est dei*, ff quoniam *inimicitia saeculi inimica dei est*). Cf et. aeth quia *amicus huius mundi inimicus domini*. | *ἐστιν τῷ θεῷ* cum κ v^g (*inimicus est dei*) syr^{sch} (*inimicitia est apud deum*) cop (Macarhom⁸⁷ ap Gall^{7,127} *ἐστ. εἰς θεον*) ... ε Ln Ti *του θεου ἐστιν* c ΔΒΚΛΡ al fere omn (47. *εἰς θεον ἐστ.*) ff etc | *ὅσ ἐάν* cum (κ^o omisso οσ) BP 5. 22. 69. a^{ser} c^{ser} Dam^{2,302} (et. paris) ... ε οσ *αν* cum κ^oAKL al certe longe plu Thphyl Oec | *οὖν* et. ff v^g syr^{utr} cop (arm *enim*) ... L 13. 27. 29. 69. a^{ser} c^{ser} al plus³⁰ Dam^{2,302} (et. paris) Oec om, hinc Gb^o (minime hanc in rem probat Or-int^{4,685} „apud Iacobum“ - „cum dicit: *Qui voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus dei constituetur*“) | *βουληθη*: κ^o -θησ, sed rursus abstersit σ. κ^o quum invenisset *εάν οὖν βουληθη*, videtur *εάν οὖν βουληθησ* substitutus fuisse; quo consilio abiecto correxit οσ *αν οὖν βουληθη*. | *ἐχθρος* (κ^o): κ^o *ἐχθρα*

5. ἧ: 13. k^{ser} εἰ | *κενωσ*: ff om | *λέγει*; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ (inter *λεγει* et *πρὸς* distinguunt etiam LP, nec aliter κ^{vl}) etc ... ε Ln (item Tl⁴⁹) *λέγει*. Πρὸς - ἡμῖν; ... Gb Sx *λέγει*; πρὸς - ἡμῖν; Coniungunt *λεγει* cum *πρὸς φθόνον* Δ 4. 10. 11. 14. 15. 16. 21. 38. 40. (pergit *ἐπιποθεῖ* δε) 104. (pergit οὖν *ἐπιποθεῖ*) h^{ser} j^{ser} etc, atque hoc probat Wtst, quem vide ad h. l. Cf et. Bed¹⁹¹. Etiam in edd et scholl' singula varie distinguuntur, cf Matthaeus ad h. l. et in scholiis ad ep. Iacobi p. 193 sq. Item cf cat²⁹. Ita v^g: *an putatis quia inaniter scriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis?* Item ff aut *putatis quoniam dicit scriptura ad invidiam conualescit spiritus, qui* etc. Arm (teste Gb): ἧ *κενωσ* δουκίτε εἰ *λέγει* ἢ γραφῆ πρὸς φθόνον, ἐφ' ὧν etc. | *κατωκισεν* cum MAB 101. 104. (non adtenderunt Wtst alii) ... ε Ti *κατωκισεν* cum KLP al longo plu (ut vlttr) cat Thphyl Oec, nec alitor ff v^g (h² *habitat*, su *inhabitat*) syr^{utr} cop etc
6. *διο λεγει* usque *διδωσιν χάριν* (Clem⁶²³ *λεγει* δε αυτοισ η γραφη ὑπερφανουσ ο θεος αντ. etc Eusp^{2,460} *κατα το ο θεος υπερηφανουσ* etc. At neutro loco indicatur quorsum respiciatur.): LP al^o oin, transilientes quippe ab *χαριν* ad *χαριν* | ο θεος: 5. 16. 32. 42. 47. 57. 67. 95. 98us 100. 104. f^{ser} j^{ser} 13lect 14lect arm Antioch¹⁰⁰⁰ *κυριος* (certe plerique sic, non ο *κυρ.*) :: ut LXX lectione tantum non fluctante

ὄν τῷ Θεῷ ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀπ' ὑμῶν·
 8 ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγίει ὑμῖν. καθαρῖσατε χεῖρις, ἁμαρτω-
 λοί, καὶ ἀγγίσατε καρδίας, δύνουχι. 9 ταλαιπωρῆσατε καὶ πενή-
 σατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφῆτω καὶ ἡ
 χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει
 ὑμᾶς.

1° c. 5, 6as
 Zach 1, 3

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλιυῶν ἀδελ-
 γοῦ ἢ κρίων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμον καὶ κρίνει νόμον·
 εἰ δὲ νόμος κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτὴς. 12 εἰς
 ἐστὶν ὁ νομιθετὴς καὶ κριτὴς, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
 σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίων τὸν πλησίον;

Ro 2, 1
 14, 4

7. ἀντιστήτε δε cum MAB 18. 31. 40. 42. 57. 69. 70. 177. a^{scr} c^{scr} al plus⁵⁰ ff vg cop syrP Or^{int} 2, 120 ... m⁴⁶ syr^{sch} arm aeth^{utr} et resistite ... ε' Τί αντιστ. sine copula c. κ. l. p. al plu cat Thphyl Oec (Or^{int} 4, 200 „Iacobus apostolus ita dicit: Resistite diabolo“ etc probandi vim non habet)

8. τῷ Θεῷ: κ om τῷ | ἐγγίει: Α ἐγγίσι

9. κλαύσατε cum κλ ... ε' Lu Ti καὶ κλαύσατε cum BKLP al pler ff vg etc ... 15. 18. 86. cat syr^{sch} AugP⁹⁵ om | μεταστραφῆτω cum MABK al pler Antioch¹⁰⁷⁸ Oec ... BF 69. a^{scr} c^{scr} Or^{2, 215} Thphyl μεταστραφῆτω

10. ταπεινώθητε (Or^{2, 215} φησι γὰρ ἰακωβὸς· ταπεινώθητε ἐνώπιον): κ 56. add οὐτ | κυρίου cum MABKP 1. 13. 69. a^{scr} c^{scr} Or^{2, 215} Hesychn^{tr} in cat⁵¹ DamP^{aris} sub σ ... ε' (Gb⁰⁰) praem tou cum L al pler cat Thphyl Oec

11. ἀδελφοί (syr^{utr} sah cop add μου, item aeth nostri) et. Antioch¹⁰⁷⁸ Dam^{2, 508} etc: m⁴⁴ floriac sah ante μη καταλ. pon ... Α 5. (om μου?)

13. ἀδελφοί μου ante ἀλλήλων pon | ο καταλαλών: 38. 69. 93. 105. a^{scr} c^{scr} h^{scr} syr^{utr} Antioch¹⁰⁷⁸ Thph o γὰρ κατ., floriac aeth o δε κα. | η κρίων (Gb') cum MABP al¹⁸ vg syr^{utr} sah cop arm Dam^{2, 508} (et. Paris) Thphyl ... ε' καὶ κρίων cum κλ al pler cat ff m⁴⁴ floriac aeth Antioch¹⁰⁷⁸ Oec | εἰς Α η | οὐκ εἶ ποιητῆς: P 7. 16. 23. 31. 37. 50. 106. 127. tol ουκετι εἶ ποιητῆς (tol iam non es factor), κ 22: 100. m⁴⁴ ουκετι ποιητῆς εἶ, item floriac iam non factor legis sed iudicis

12. ο νομιθετῆς cum MABK al omn^{vid} Antioch¹¹⁰⁸ etc ... BF om ο | καὶ κριτῆς cum MABP al⁵⁰ (j^{scr} κ. ο κρι.) cat ff m⁴⁴ floriac luxov vg (et. Cass¹⁴⁰) syr^{utr} sah cop arm aeth Didtr^{1, 15} et^{1, 20} et^{2, 28} Antioch¹¹⁰⁸ Thphyl^{1xt} ... ε' (= Gb Sz) om cum κλ al sat mu Thphyl^{oom} 847 (certe non repetit ex textu) Oec | ο δυνάμενος: Α om ο | σὺ δε cum MABKP al plus⁵⁰ cat ff m⁴⁴ floriac vg syr^{utr} (sedP δε c.) cop (aeth tu ergo) Antioch¹¹⁰⁸ (om εἰ) Thphyl ... ε' (= Gb Sz) om δε cum minusc sat mu sah syrP^{1xt} arm Oec | ο κρίων (Gb') cum MABP 5. 13. 31. 69. 73. a^{scr} c^{scr} al¹⁰ syr^{utr} sah cop Antioch¹¹⁰⁸ Thphyl ... ε' οσ κριτῆς cum κλ al longe plu cat Oec | τ. πλησίον (Gb') cum MABP al¹⁸ ff m⁴⁴ floriac

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τῆνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐναντὶν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οὔτινος οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὸς γὰρ ἐστέ ἢ πρὸς ὀλίγον φαινόμενῃ, ἔπειτα

vg syr^{utr} sah cop arin Antioch¹¹⁰⁶ Thphyl ... ε τ. ετερον c. κλ al longe plu cat aeth. Praeterea κ 2^{ms} 15. 36. al pauc (sed 18. add ad ἀλλὰ κρητος exeuote v. 11) add οτι ουκ εν ανθρωπω αλλ εν θτω τα διαβηματα ανθρωπων κατευθυνεται: quae quidem Euthal in elencho capitulum huius epistulae numero VI. habet (ap Zacagn⁴⁸⁰)

13. η αὔριον (et. 5° Gb') cum κν 13. 27. 29. 40. 69. al sat mu (2 ap Scri) ff vg syr^{sch} sah cop aeth Hier^(ep⁴⁸) adctesiph, vide Sab) ... ε Gb Sz Ti καὶ αὔριον cum AKLP al⁶⁰ fere cat syrP arm Cyr^{ador⁵⁰⁴} Thphyl | Oec | πορευσόμεθα (λ -σω-) ποιήσομεν (κλ -σω-) ἐμπορευσόμεθα κερδήσομεν (et. 5°) cum (κ)(λ)BF al sat mu ff (idimus - faciemus - negotiamur - faciemus) vg (ut ff sed tertio loco mercabimur) Cyrador. Item abidimus ut agamus - mercemur - lucremur sah cop, Hier (l. l.) *proficiemur et faciemus - ut negotiemur et lucremur* ... ε (item Gb Sz, non 5°) *πορευσόμεθα ποιήσομεν ἐμπορευσόμεθα κερδήσομεν* cum κλ (primo loco et. λ, sec loco et. κλ) h al plus⁶⁰ (fere omn ap Scri at Mithaei) cat Thphyl (sed πορευσόμεθα) Oec. Ex minuse pauci similiter ut λ vel κ. Ita 13. -σωμεθα et -σωμεν, tuin -σωμεθα, quarto loc hiat; 40. -σο- praeter ποιήσωμεν. Longe plerique aut ubique -σο- aut -σω-. | εκι (vg^{elo} et faciemus ibi quidem, am iu demid toi et fac. quidem ibi): Δ 13. Cyr^{ador} om | εναντιον sine ενα cum κBF 36: ff vg sah cop Hier (l. l.) ... ε Ti add ενα cum κL al pler syr^{utr} arm Cyr^{ador⁵⁰⁴} Thphyl Oec

14. ἐπίστασθε: P 68. ἐπιστανται | το τῆς cum κκλ al pler cat ff (qui ignoratis crastinum) vg (quid erit in crastino) syr^{sch} sah cop Thphyl Oec ... Ln τα τῆς cum ΔP 7. 13. 69. 106. a^{ser} c^{ser} syrP ... β τῆς tantum. Cf et. Hier l. l. qui negotiis de crastino. | ποία γὰρ cum κ^oκκ LP al pler vg syr^{sch} (quid enim est vita nostra nisi vapor) cop (sah vita) vestra enim est sicut vapor) Thphyl Oec; item ff aethPP quae autem ... κ^oβ c^{ser} syrP arm aeth^o om γὰρ (Dam^{2,217} non probat) | η ζωη: η Dam^{2,217} om η | ἡμῶν: 13. 26. 38. 69. a^{ser} h^{ser} syr^{sch} arg^o Dam^{2,217} (et. paris) Thphyl ἡμῶν | ατμια (L Dam^{2,217} ατμη) γὰρ ἐστέ: κ om | ατμ. γὰρ cum κBKP al pler cat ff syrP arm Dam^{2,217} Thphyl Oec Hier (l. l.) ... Ln om γὰρ cum Δ 13. vg cop | ἐστε (sed ΔKP al plu cat ἐστα, hinc Gb' ἐστα) cum ΔBKP h al plus⁶⁰ syrP (syr^{sch} non expr) arm aeth^{utr} Oec ... ε ἐστιν cum L al sat mu ff vg (et. Hier Bed) Dam^{2,217} Thphyl | η πρὸς cum κAKL al omn^{vid} Dam etc ... BF om η | ἐπειτα κα: cum κABK (certe sic Mithaei) 5. 32. 47. etc (al⁶ ap Mithaelum, si tamen recte notavit; ap Scri nullus huius lectionis testis affertur, quod et ipsum an recte habent dubito) Dam^{2,217} (et. paris) ff (deinde et), item et deinceps vg (et. am demid) aeth^{utr}, item et tantum syr^{sch} arm ... LP 31. 40. al fere⁸⁵ επ. δε κα ... ε ἐπειτα δε cum minusc

καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ
καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε
ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα κἀνχῆσις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν.
17 εἰδότες οὖν καλὴν ποιεῖν καὶ μὴ ποιῶντι, ἀμαρτία αὐτῶ ἐστίν. Lc 12, 47

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν ἐσέηπεν, καὶ
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητέβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυρος κατῴεται, καὶ ὁ ἴσος αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῶν ἔσται καὶ φρά- Pa 21, 9

- sah Thphyl Oec ... 36. 38. 69. a^{scr} c^{scr} h^{scr} fu tol harl cop syrP nil nisi *επειτα*
- 15 *Θεληση* cum *κακλ* al pler (s^{scr} -σει) Cyr^{ador}504 etc ... *hp* 69. a^{scr} d^{scr} *Θελη*, c^{scr} *Θελει*. Ceterum Ln sic interp: *Θεληση, και ζησ. και ποι.* | *ζησομεν* cum *καβρ* al¹⁵ ff (si dominus voluerit et vivemus aut faciemus etc) ... *ς* *ζησωμεν* cum *κλ* al longe plu cat Cyr^{ador}504 Thphyl Oec, item *vg* (si dominus voluerit et si [am om] vixerimus, faciemus etc) etc (vide post) | *και ποιησομεν* cum *καβρ* al¹⁵ (qui ante) insuperque 38. 40. 95. 126. 177. 13^{lect}, item omisso *και* Cyr^{ador}. Item *ποιησομεν* omisso *και* *vg* sah cop syr^{sch} arm aeth ... *ς* (et. Gb, sed non *ς*^a Sz) *και ποιησομεν* cum *κλ* al plu cat Thphyl Oec
16. *νυν*: 31. *νυν* | *καυχασθε*: *κ* 7. 106. *κατακαυχ.* | *εγ*: 69. a^{scr} c^{scr} *επι* | *αλαζονειαις* cum *καβ*¹LP al^{2scr} al¹ math (Wist neglexit) ... *ς* Ln *αλαζονειαις* cum *β²κ* al plu :: cf Steph. Thes. | *πασα*: *κ* *απασα* ... 16. 69. a^{scr} c^{scr} add *ουν*, item al pauc *δε* vel *γαρ*
17. *ποιειν*: *Δ*^{vid} *ποιησαις* ... 22. 27. 29. 65. 97. 98. al⁵ om, nec exprim syr^{sch} arm
- V. 1. *κλαυσατε*: 13. *κλαιουστας* | *επερχομεναις* sine additam cum *αβκ* LP al pler ff syrP Cyr^{ena}466 Antioch¹⁰⁴⁵ Dam^{2,464} etc (m²⁹ *quae superveniunt divitiis vestris: putruerunt et etc*) ... *κ* 5. 8. 25. *vg* syr^{sch} cop arm aeth add *υμων*
2. *εσεηπεν* et. Antioch¹⁰⁴⁵ etc ... 18. 26. 40. 96. 177^a. Dam^{2,464} ex paris (non item^{ed}) *εσηηπτα*
3. *και ο αργυρος κατωτας* (arm *ο αργυρ. υμων και ο χρυσ. κατωτ.*) et. Antioch¹⁰⁴⁵ Dam^{2,464} etc (m²⁹ *aurum et argentum vestrum, quod repositis in novissimis diebus, eruginavit, et erugo eorum*) ... *Δ* 13. *κατωτ. και ο αργυρ.* | *φαγεται*: sic m^o pro *φαινετε* reposuit | *ωσ πυρ* cum *κ²κλ* al pler ff m²⁹ *vg* rell Antioch¹⁰⁴⁵ Thphyl Oec ... *κ²αβ* 5. 13. (sed pergit *ωσπερ* pro *ωσ πυρ*) b^{scr}^{vid} Dam^{2,464} (et. paris) syrP praem *ο ιωσ*. Praeterea ante *ωσ πυρ* plene distinguunt *αλ* (*υμων ωσ πυρ εθθσανρισατε, εν* sic) 2. 4. 7. 10. 14. 16. 21. 33. 37. 45. 46. 63. 64. 66. 70. k^{scr} o^{scr} Oec^{com}, item syr^{sch} *ignem congregastis vobis*

γεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθήσανοῦσατε ἐν ἰσχάτις ἡμέ-
ραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμισάντων τὰς χώρας
ὑμῶν ὁ ἀφροστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θεμι-
σάντων εἰς τὰ ὅλα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτροφίσατε
ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν
ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφρονέισατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε ὄν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμον καρπὸν τῆς γῆς, μακρο-
θυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ προΐμων καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυμήσατε

in novissimis diebus; aethl Thphyl post πῦρ add ὁ (vide ante m²⁹). Cf notam proximam. | ἐθήσανοῦσατε etc: ff fu tol harl thesaurizastis (ff add et) in novissimis diebus; v^gole am demid Bed¹⁹⁶ thesaurizastis (demid -katis) vobis (am om) iram (demid add dei) in novissimis diebus. Etiam Oec^{txl} infert οργην, tamen e^{om} non attingit. Nec agnoscit additamentum Cassiod¹⁶⁰. Praeterea cf Ro 2, 5. | ἐν (100. j^{sc} add ταις) εσφατ. ημεραις: A 13. ἐν ημερ. εσφατ.

4. ἀφροστερημένος cum m⁸ ... ε Lu Ti ἀφροστερημένος cum AB^{2P}. al certe pler cat Dam^{2,277} ed etc, item κL Dam^{paris} ἀφροστερημένος | εἰσελήλυθαν cum BR, item -λυθειν A Dam^{2,214} (et. paris) (Dam^{ed2,277} -λυθει) ... ε εἰσελήλυθασιν cum κKL al omn^{vid} cat Thphyl Oec

5. καὶ ἐσπαταλήσατε (et. m⁹⁷ Antioch¹⁰⁸⁸ Dam^{paris} sub m etc): A 73. cop Cyress⁴⁰⁶ om καὶ (sed Cyr εσπ. ante ἐπὶ τ. γῆς pon; exscripsit locum et. cat²⁰) | καρδίας (et. Ephr²¹⁴ Antioch¹⁰⁸⁸ etc): 40. 73. syr^{sch} σαρκας (syr^{sch} corpora vestra) | ἐν ἡμέρᾳ (A -ραις) cum m⁸ AB^{2P} 13. 81. ff m⁹⁷ v^g cop Dam^{paris} (sub m) ... ε ωσ ἐν ημερ. c. m⁸ KL al pler cat syr^{utr} arm Ephr²¹⁴ Cyress⁴⁷⁶ Antioch¹⁰⁸⁸ Thphyl Oec ... aethro om ἐν ημερ. σφαγ., sed aeth^{PP} ut qui saginat bovem in diem mactationis

7. μακροθυμ. ἐπ αὐτῷ cum κABP al sat mu cat Antioch¹²⁰⁶ Oec ... κL h al fere⁶⁰ Thphyl μακρ. ἐπ αὐτῶν ... ff patients in ipso, sed v^g arm aeth^{utr} patienter ferens (sine ἐπ αὐτῶ) | ἕως sec sine ar cum ABKL al plus²⁶ cat syr^{txl} Thphyl Oec^{txl} ... ε (Gh⁶⁰) Lu add ar cum m⁸ 13. al plu syr^{mg} Antioch¹²⁰⁶ Oec^{com}; 68. 98. 99. 105. add οὐ | λαβῆ: 105. e^{sc} λαβος | προΐμων cum κAB^{2P} (et. 31. ap Scri) ... ε Lu πρω-
ϊμου cum m⁸ KL al certe pler | προΐμ. sine νετορ cum (m, vide post) n 31. (sed habet καὶ τὸν προΐμ.) v^g (et. m⁸ fu demid harl tol) sah arm (et aeth^{utr} patienter ferens vespere et mane ut maturoscat et fructificet ei et metatur: quae lectioni καρπῶν pro νετορ favore videntur), item ff (vide post) ... ε praem νετορ cum AKLP al fere omn (73. ante λαβῆ pon) cat syr^{sch} et^{txl} Thphyl Oec. Item m 9. ff cop syr^{mg} Antioch¹²⁰⁶ Cassiod¹⁶⁰ praem καρπῶν (sed ff post οψιμον, cop post προΐμων pon; Cassiod sic: quando et agricolae huius mundi maturinum fructum et vespertinum pro temporis qualitate percipiunt.), sed n⁸ καρπων τῶν (n⁸ delet τῶν)

καὶ ὑμεῖς, στήριξτε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἔγγικεν. Ὁ μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ^{1 The 4, 15} ἰδοὺ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελ- ^{2 The 2, 1} φοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοῦσ προφήτας, οἱ ἐλάλουν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ ὑπο- ^{2 Pe 1, 21}

8. μακροθυμησατε sine copula cum ΛΒΚΡ al pler ff am demid harl syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... κL 9. 18. vg^{clō} su tol aeth^{utr} Antioch¹²⁰⁰ add ουρ

9. ἀδελφοί: A 13. dscr syr^{sch} sah cop Antioch¹¹¹⁸ add μου. Posuimus autem post κατ (κ κατα) ἀλλήλων cum κL al pler syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... Ln Ti ante κατ ἀλλ. cum ΛΒΡ 5. 13. 31. 69. 105. a^{scr} e^{scr} d^{scr} ff vg aeth^{utr} Antioch¹¹¹⁸ (: omnes Graeci igitur qui μου addunt etiam transponunt) :: quae transpositio suspecta fit eo quod ἀδελφοί (ad. μου) etiam 4, 11 loco persimili in A 5. 13. etc in eundem modum transponitur ... κ 15. 16. 22. 23. 35. 37. 56. 64. 100. cat plano om | κριθῆτε cum κΛΗΚΙ.Γ al plus⁹⁰ cat ff (ne in iudicium incidatis) vg (ut non iudicemini) rell Antioch¹¹¹⁸ Thphyl ... ς (= Gb Sz) κατακριθῆτε cum minusc ut^{vid} pauc Oec | ο κριτῆς cum κΑΒΚΛΡ al⁷⁰ cat (et. syr^p mg gr arm) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) om δ cum minusc ut^{vid} pauc

10. λαβετε: A 13. aeth om, proptereaque post μακροθυμίας add εχετε (13. δεχετε), aeth σου; sed etiam retento λαβετε κ^o 5. 40^{mg} 73. post μακροθ. add εχετε | ἀδελφοί sine μου c. ΛΒΡ 5. 14. 24. 25. 26. 32. 38. 47. 69. 73. 113. a^{scr} e^{scr} h^{scr} ff vg (et. Bed¹⁰⁹) syr^p arm ar^o Chr^{2,176} Damparis (sub π) ... ς (Gb⁰⁰) add μου cum κΚL al pler cat syr^{sch} sah cop (aeth ποστῆ) Thphyl Oec ... 64. Antioch¹²⁰⁰ om. Posuimus autem ἀδελφοί (ad. μου) ante τῆς κακοπαθ. (κ καλοκαγαθίας) cum κΑΒΚΛΡ h al plus⁹⁰ cat ff vg syr^{sch} (prophetas, fratres mei, patientiae etc) syr^p sah cop arm aeth Chr^{2,176} Damparis (sub π) Thphyl ... ς (= Gb Sz) post κακοπαθ. pou cum minusc ut^{vid} pauc Oec | κακοπαθείας (ita Λη²κ⁹¹¹, etc; η⁹ρ -παθίας, κ ut iam notatum καλοκαγαθίας) κ. τ. μακροθυμίας: am su harl laboris et patientiae, vg^{clō} exitus mali laboris et patientiae, tol patientiae exitus mali et longanimitatis, demid laboris et patientiae et longanimitatis et exitus mali; ff vero de malis passionibus et de patientia | εν τῷ (κ Chr om) ονοματι cum κΑΡ 5. 15. 18. 24. 29. 31. 32. 36. 38. 47. 69. 73. 99. (ελαλ. ημιν) 101. 106. 17lect 18lect a^{scr} al^{3scr} (et 5 barberinis ap Possinum) cat Chi^{2,176} (ελαλ. τον λογον) Thphyl, item in nomine ff vg arm (item agnoscere vdr rell). Similiter 40. εν τῷ ονοματι ... ς Ti τῷ ονοματι cum ΚΚI. al longe plu Damparis sub π et υ (sed habet ελαλ. ημιν) Oec | κυριον: 5. 31. 69. 96. 106. 142. a^{scr} h^{scr} τῷ κυρ.

11. τ. υπομειναταις (Gb⁰⁰) cum κΑΡ 1. 5. 7. 8. 9. 40. 69. 73. a^{scr} Dam-
paris (sub π), item qui sustinuerunt ff vg syr^{utr} ... ς Ti τ. υπομεινοντας

Ρ. 108 (103),^a *μείναντας τὴν ὑπομονὴν ἰσὺς ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγγνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτιρῶν.*

Μτ 8, 34^{aa}
23, 16

12 *Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινα ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ και ραί, καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσιγτε.*

13 *Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμῆι τις; ψαλλέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες*

— cum κλ al pler cat sah cop arm aeth^{utr} Thphyl Oec | τέλος: 27. 29. 66^{omg} ελιος | κριμοι: a^{scr} του κυρ. | εἶδετε cum κβ^k al plu ... Τι ἰδετε cum ΔΒ²ΣΡ al ut vdr perinu (5 ap Matthaei, 3 ap Scri) Dam Paris (sub π et υ) Thphyl | πολισπλαγγνισ cum κΑΒΚΛΡ etc ... Gb' πολισπλαγγνισ cum 1. 3. 25 38. 40. 42. 57. 69. a^{scr} c^{scr} al²⁵ Thphyl (: eadem vox apud Clem⁹⁵⁷ et alibi inventar) | ο (v om) κρισ cum κΑΒΡ 13. 69^{al} 98° al vix mu (nullus ap Scri, 98° solus ap Mtthaei; 123° post οικτιρμ. ρου) ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth DamParis (sub π et υ) Oec ... Gb⁶⁰ Τι om cum κλ h 31. 40. 57. 68. 73. 105. nl fere⁸⁰ cat vg^{ms} (ap Ln) Thphyl

12. προ παντ. δε cum κ^oΔΗΛΡ al pler ff vg syr^{utr} sah cop (aeth, vide post) etc ... κ^o πρ. παντ. ου ... κ 106. 180. l^{scr} arm om copulam. Sic aeth: *at quod vero omnium primum est, amate vos invicem, fratres nostri; ne iuretis etc* | ἄλλο τινα (Antioch¹¹²⁴ τιν. ἀλλ.) ὄρκον: Δ ἀλλ. ὄρκ. τινα | ἦτω (Dam^{2,631} ἔστω) δε (et. κ^o ff su hurl sah syr^{utr} arm Dam^{2,631} etc): κ^o 8. 25. 33^{ms} vg (et. am daniel tol, non itom su hurl) cop keth add ο λογισ :: ex Mt | και το οτ. syr^{utr} sah arm (aeth sine) Clem (vide post) Dam^{2,631} etc ... 13. ff vg cop om και. Cf luc (et ad Mt 5, 37) Clem⁷⁰⁷ τω του κριμοι ρητω· ἔστω ἡμων το και ραι, και το ου ου, item⁷² δικαιοσινησ γαμ ην επιτομη φανα· ἔσται ἡμων το και ραι, και [codParis add το] ου ου. Item Homilem^{2,65} τοισ δε νομιζουσιν, ωσ αι γραφαι διδασκουσιν, οτι ο θεος ομνυει, εφη· ἔστω ἡμων το και ραι, [coditob add και] το ου ου· το γαρ περισσον τουτων εκ του πονηροι ἐστιν. | ὑπο κρισιν (et. 5° Gb Sz) cum κΑΒ 8. 13. 25. 27. 29. 36. (al? nullus ap Scri nec ap Mtthaei) ff vg syr^{utr} sah cop aeth^{utr} Dam^{2,631} (43. 95° εἰς κρισιν) ... 5 (non 5° etc) εἰς υποκρισιν cum κΛΡ al plus⁸⁰ cat arm Antioch¹¹²⁴ Thphyl Oec

13 et 14. ἐν ὑμῖν; εὐθ. τις; ἀσθ. τ. ἐν ὑμῖν; scripsimus praeuentibus ff vg, item 5 Wst Lu aliis; contra Gb Sz Ti ἐν ὑμῖν, εὐθυμ. τις, ἐν ὑμῖν, ediderunt. Iacobi quidem rationali illud quod praetulimus magis convenire videtur. Or^{int} 2,101 alteri rationali favet, habet enim: *si quis autem infirmatur, vocet presbyteros etc* | κακοπαθεῖ: Antioch¹¹²⁶ ἀθυμῆ | ψαλλετω: Eus² 247 ψαλατω

14. ἐπ αυτου cum κ^oΔΒΚΛΡ etc (31. ἐπ αυτω); κ^o 26. ἐπ αυτουσ (26. et. ἀλειψαντ. αυτουσ). Libere Or^{int} 2,101 et imponant ei manus pro και προσειξ. ἐπ αυτ. | ἀλειψαντ. sine αυτου cum ΒΡ a^{scr} ff Dam^{2,615} ... 5

ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
 σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἢ
 πεποιθώς, ἀφελήσεται αὐτῶ. 16 ἔξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις
 τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
 ἰσχύει δέξις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἥλείας ἄνθρωπος ἦρ ὁμοιο- 10 9, 31
 παιδῆς ἡμῖν, καὶ πρὸς ἐχθρὸν τοῦ μὴ βρῆσαι, καὶ οὐκ 1 14 19, 1
 ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοῦς τρεῖς καὶ μῆνας ἔξ· 18 καὶ πάλιν 1 4, 26
 προσηέξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
 καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί μου, εἴτε τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας Mt 14, 18

- Ln Ti add αὐτον cum κarkl al pler vg Or^{int} 2, 191 Chr 1, 470 Thphyl
 Oec | του κυριου cum κarkl al pler cat Dam 2, 516 (et. varia) Chr 1, 470
 Thphyl Oec; item omisso του A 38. 67. 100. 17^{lect} 19^{lect} per arm;
 nec aliter ff vg rell Or^{int} 2, 191 ... 6 ἢ χρ, 7^{lect} του κυριου ἢ ... n
 plane om (: ita act 5, 41 et alibi)
15. ευχη: r 27. 29. 66⁴ 96. 142. h^{ser} oser προσειχη | εγερει: r εγερει
 sic | αφελησεται (et. su remittetur, tol dimittetur): r 7. 31. 73. j^{ser}
 Chr 1, 470 αφελησεται, item (praegressis et si in peccatis sit vg, et si
 in peccatis fuerit Or^{int}, et si peccata fecit ff) ff (remittuntur) vgc^{le} am
 demid harl (remittentur, am demid dimittentur, harl dimittuntur) Or^{int}
 2, 191 (ut vgc^{le})
16. οιν: cum κarkl 5. 7. 8. 33⁴ 36. 69. 73. 177. a^{ser} c^{ser} g^{ser} cat vg
 sah cop syrP ... 107. syr^{sch} δε ... 5 Ti om copulam cum L al pler ff
 arin aeth^{utr} Thphyl Oec (non probat Eusmarc¹⁶² καθο λειπεται εν
 ετιμω: εξομολογησθε ολλ. τασ αμαρτίας, nec magis Ephr¹² Dam
 2, 500) | τασ αμαρτίας cum κarkl 5. 6. 13. 33^m 43. 65. 69. 73. a^{ser}
 c^{ser} d^{ser} Eusmarc¹⁶² Ephr¹² Dam 2, 500 ex varia; item vid ff vg (uterq
 peccata) syrP sah cop ... 5 Ti τα παραπτωματα cum κl al pler cat
 Dam^{ed} Thphyl Oec; item vid syr^{sch} Aug^{10h} 66 (delicta). Cf et. Or^{pro}
 ap Mai^{2, 51} (at non est in cod. Patm. ex quo hausit Notitia¹¹⁹) και ο
 ιαμβωσ φησιν· αλληλοις εξαγγελλει τα παραπτωματα ἡμων, οπως
 ιαθιτε. Praeterea l. 69. a^{ser} c^{ser} ff vg syr^{utr} sah cop aeth Or^{pro}
 Aug add ἡμων, 5. ἡμων | ευχεσθε cum κarkl al fere omn (70.
 ευχασθε) cat Dam 2, 500 (et. varia) Thphyl Oec ... Ln προσειχεσθε
 cum an 73. Ephr¹² | ενεργουμενη: ff frequens, vg assidua
17. ηλειωσ cum n^o (ut κn^o d Mt 17, 3. 4. 11. 12. Lc 9, 8, κan^o Mc 8, 28,
 κn^o da Mt 17, 10. κan^o d^u 2 Lc 4, 26. etc) ... 5 Ln Ti ηλειωσ cum κarkl
 κl.P rell
- 18 εδωκεν υετον (κ του υετ.) cum κa 13. 73. ff vg syr^{sch} sah cop (aeth
 dedū caelum pluviam suam) ... 5 Ti υετον εδωκεν cum κarkl al pler
 cat syrP arm Thphyl Oec
19. αδελφ. μου cum κarkl h al²⁶ cat s ff vg sah cop syr^{utr} arm (aeth
 fratres nostri) Thphyl ... 5 Ti om μου cum L al longe plu Did^{tr} 1, 1
 Oec | απο της αληθείας cum κarkl al pler s ff vg sah syrP aeth

καὶ ἐπιστρέψῃ τὸς αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἀμαρ-
 1 P. 4, 8 τωλῶν ἐκ πλάτης ὕδου αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
 καλύψει πλήθος ἀμαρτιῶν.

Did^{tr} 2, 1 Damparis (sub o) etc ... κ 5. 7. 8. 13. 22. 36. 40^{ms} 65. d^{scr}
 jscr syr^{sch} cop arm απο της οδου της αληθ. | επιστρεψη: κ 31. al^{scr}
 (et al haud dubie) -ψι

20. γινωσκέτω οτι: et. Did^{tr} 2, 1, item a vg scire debet quoniam ... u 31.
 c^{scr} syr^p aeth γινωσκετε οτι ... ff (nec agnoscere vdir Ambrat Cassiod,
 cf Sab) sah om | εκ πλατης οδου αυτου: s vg (et. Or^{int} 2, 101 Cassiod)
 ab errore viae (am vitas) suas, ff de erroris via | σοις: et. ff vgl^o am
 fu (salvati) Ambrat Cassiod ... s demid tol Or^{int} 2, 101 salvat | ψυχην
 cum ΜΒΚΡ al pler Did^{tr} 1 Damparis (sub o) etc ... A 73. 81. arm την
 ψυχ. Addidimus autem αυτου cum MAP 5. 7. 8. 13. 15. 36. 73. cat s
 vg (hi^o eius, item Ambrat Cassiod ap Sab) syrutr cop arm^{edd} aeth
 Did^{tr} 2, 1 Cyr^{opho} 264 Damparis (sub o) Or^{int} 2, 101 edd ... ς Ti om
 αυτου cum ΒΚΛ al pler ff sah arm^{zoh} Or^{int} vob Thphyl Oec (sed s ff
 vide post) | εκ θανατου cum ΜΑΚΡΡ rell s vg rell Or^{int} etc: b ff aeth
 add αυτου | καλυπει et. ff vgl^o Ambrat ... s ff am fu demid harl tol
 Or^{int} cooperit (fu operit), item Damparis (sub o) καλυπτει | αμαρτιων:
 40. c^{scr} (al ?) syr^p add αμην (8P^o οτι αυτω η δοξα εις τους αιωνας
 αμην)

Subscriptions: Cdd longe plu (10 ap Scri, pleriq ap Matthadi, in qui-
 bus est κ) nil subscriptum habent (nec magis ς^o), item h^{scr} nil nisi
 τέλος ... u ιακωβου, κ επιστολη ιακωβου, A 40. 67. 177. ιακωβου
 επιστολη, r 63. ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη, 137. επι-
 στολη του αγιου ιακωβου, 96. al του αγιου αποστολου ιακωβου
 επιστολη ... L τέλος του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη
 καθολικη, 101. τέλος του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολησ,
 76. τέλος της του ιακωβου καθολικης επιστολησ, 38. τέλος της
 επιστολησ του αγιου αποστολου ιακωβου του αδελφου θεου. Simi-
 liter alii ... s exp. epistula iacobi (perkins inc. epist. petri 1), am
 explicit epistula iacobi apostoli, ff explicit epistola iacobi filii zebedaei,
 fu expl. epistula sci. iacobi ad dispersos, syr^{sch} finita est epistula iacobi
 apostoli, item syr^p sed addit catholica. Praeterea L al permu (et. κ^{vid})
 Thphyl add numerum stichorum: στιχ. συμβ' (sic plerique, ut etiam ς
 subscriptum habet: ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχ. συμβ'), 40. al
 σ', al σζ'. Euthalius in elencho (ap Zacagn 478): ιακωβου επιστολη.
 ανηγνωσις πρωτη κεφαλαιων δ', μαρτυριων γ', στιχων ριβ'. ανηγνω-
 σισ δευτερα κεφαλαιων θ', μαρτυριας μιᾶς, στιχων ρκα ... in codice
 u numerantur capitula θ', in vgl^{ed} (ut am fu) capp. XX. Ex corp^{ed}
 afferuntur numeri ρα' et ρς'.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις
 διασπορῆς Πόντου, Γαλιτίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυν-
 ρίας, 2 κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς, ἐν ἁγιασμῶ πνεύματος, εἰς
 ὑπακοὴν καὶ ῥαττισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
 εἰρήνη πληθυνθεῖη.

3 Ἐὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- Eph 1, 3
Tit, 5, 7
 στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺν αὐτοῦ ἔλεος ἀναγενηθεὶς ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
 ζῶσαν δι' ἀταστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰς κληρονο-

* πετρον α ledimus cum n (nec aliter n in subscriptione et paginarum
 titulis) ... κας 18. al rane πετρον επιστολη ᾱ (sic Gb Ss), item κ
 31. 76. 78. 96. 106. j^{ser} k^{ser} o^{ser} etc πετρον επιστολη πρωτη ...
 38. 104. πετρον καθολικη πρωτη επιστολη (item 3. sed επιστολη
 πρωτη), 79. 80. 99. 100. πετρον καθολικη επιστολη (99. 100. επιστ.
 καθ.) α', 70. 73. al του αγιου αποστολου πετρον επιστολη (70. add
 καθολικη) α', L επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημον
 αποστολου πετρον, item 71 al transpositis verbis επιστ. καθολ. α'
 prout πετρον. Similiter roll ... s incipit. epist. petri I, am incipit epistula
 petri p̄, su expr. breues epistulas sci. petri. inc. eiusdem epist. ad gentes
 prima; sy^{sch} sequitur epistula Petri Simonis Cypri apostoli, sy^r ep-
 istula catholica Petri apostoli ... ε^o πετρον του αποστολου επιστολη
 καθολικη πρωτη, ε πετρον καθολικη επιστολη πρωτη

1. ἰν̄ χν̄: a^{ser} om χν̄ | ἐκλεκτοσ (κ^o, adde hoc ad ed. a. 1865): κ^o add
 και, item sy^{rult} | ποντου etc: sy^{rult} ποντ. και γαλιτ. και καππαδ.
 και ασι. και βιθ. | γαλιασις (36. 8p^o arm add και) καππαδοκιασ
 (e^{ser} s add και) et. ΔΒΚΛΡ etc: κ -τιασ et -κιασ, harl om καππα-
 δοκ. | ασιασ (κ^o): κ^o om, 177* om ασι. και βιθ. | και (39. 100. om)
 βιθνιασ (13. βυθνιασ, s harl² bitiniaσ, su bythyntiaσ, am bythiniac)
 ... v* om (supplet² et iam²)

3. και πατρ̄: s (non item vg Aug Hier, cf Sab) sy^{rach} ar^o sah aeth om
 και | το πολυ αυτου ελεσ: 162. το ελε. αυτου το πολυ ... 13. 31. 38.
 68. 69. 100. 177. 180. 15^{lect} a^{ser} e^{ser} h^{ser} Cyr^{act} 45 το πολ. ελε. αυτου.
 Cf et. Latt: secundum (tol Gild Cass¹¹⁰ per) magnam misericordiam
 tuam (ita s am su demid tol harl² Hier al; harl^o om tuam, vg^{cl} ante
 magnam pon); item Aug secundum multitudinem misericordiae tuae |
 αναγγησ. ημασ: ita testes omnes exceptis minusc paucissimis, hinc
 ε^o (1624. 1633. 1656. 1678, non item ε Gb Ss) ex errore vdr̄ ανα-
 γησ. ημασ praebuisse. Testantur tamen ημασ 23. 38* | ζωσαν (et.
 am su harl vg^{cl} Fulg Leo vivam): 9. 46. ζωση, item vitae demid

μῖαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς ἅ τούς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ
 Ro 2, 18 πίστει εἰς σωτηρίαν ἐτοιμῆν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
 6 ἐν ᾧ ἀγαλλιάσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
 1a 1, 2, 3 πειρασμοῖς, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον
 χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, ἐνρεθῆ ἰσ

luxon Hier, nec aliter syr^{utr} cop; item vitae aeternae tol Aug Vig Gild (Cass¹⁰ vit. perpetuae) | δι' ἀναστασις: κ α^{scr}* δια ἀναστ. | ἐκ νεκρῶν (tol Gild post ἀναστ. pon: per resurrectionem a mortuis Ies^u Chr. tol, per res. a mortuis domini nostri Ies. Chr. Gild) ... 105. 1lect syr^{sch} Aug pecc mer¹ (cf Sab) om

4. καὶ ἀμιατον (h om haec) καὶ ἀμαραντον (α^{scr} Or⁹, 100 om κ. ἀμαρ.): hoc ordine et. Eus^{ps} 20 Didlat⁶, 200 (Gall) etc ... κ Cyract⁴⁵ Gild κ. ἀμαρ. κ. ἀμιατον ... s pro αφθαρτον etc nil nisi haec: incorruptibilem incontaminatam in caelis in vobis | τετηρημένην: κ* -ρον | ἐν (α^{scr} Or⁹ 67. 69. al² add τοῖς) οὐρανοῖς: κ ἐν οὐρανῷ | εἰς ὑμᾶς cum κΑΒΟΚΛΡ al longe plu cat s vg (et. Hier Aug etc) syr^{utr} arm ... ε ἰσ ημας cum mlnse ut vdr vix mu (ut 5. 38* 42. cscr) harl cop (aeth nobis et vobis) Thphyl

5. ἐτοιμῆν (κ^o): κ* ἐτοιμῶς | ἀποκαλυφθῆναι: ρ ἀνακαλυφθ.

6. ἐν ω: C^o om, item aeth^{utr} (aeth^{pp} et gaudēbūt eis ε^{ro} at gaud.) | ἀγαλλιάσθε (am fu harl exultātis; cf Thphyl et Oec: τὸ γὰρ ἀγαλλιάσθε ἀντὶ μέλλοντος εὐληπται, ἧ καὶ κατὰ τὸ ἐνεστώσ) ... s vg (et. demid tol) syr^{sch} ar⁶ (hi duo add in aeternum) Fulg Bed²⁰⁰ exultabūtis. Cf et. Or^{1,200} ἴστε ὅτι κατὰ τὸν πέτρων ἀγαλλιάσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶ etc | εἰ δέον sine ἐστι cum κ^b cscr Clem⁹²² Thphyl²⁵² aemel (cf etiam Maxim ap Phot¹⁶² εἰς δέον, quod ex scriptura εἰ δέον fluxisse vdr, sed ed. Bekk. - ἀγαλλιάσθε - εἰ δέον ἐστὶ λυπηθέντας ἡμας) ... ε Ln add ἐστιν cum κΑΒΟΚΛΡ al fere omni cat Or^{1,200} Thphyl¹⁰⁸ (sed aemel ibidem i. e. 252 om ἐστιν. Habet enim: προστίθεις δὲ καὶ τὸ· εἰ δέον, διδάσκων etc) Oec ... syr^{sch} praeterit εἰ δέον | λυπηθέντες cum κΑΒΟΚΛΡ al plu Clem⁹²² Or^{1,200} etc ... κ^b L 6. 9. 14* 15. 16. 18. 22. 25. 31. 33. 36. 38. 46. 51. 66. 68. 69* 73. 76. 96. 99. 106* 177. 15lect dscr al² λυπηθέντας ... 105. λυπηθῆναι, ut vg (et. Aug ap Sab) modicum nunc si oportet contristari | ποικίλοις (υ -λαιος) πειρασμοῖς: syr^{sch} temptationibus variis quae transeunt super vos

7. τὸ δοκίμιον (L -μειον): 23. 56. 69. α^{scr} Or⁹ το δοκίμιον | ὑμῶν (4* 99. om; Or^{1,200} ἡμῶν) τῆς πίστεως (vg Aug al vestras fidei) ... Clem⁹²² τῆς πιστ. ὑμῶν, item s fidei vestrae | πολυτιμότερον cum κΑΒΟΚΛΡ al plus²⁵ (et. 31; sed ap Treg πολυτιμότερον) Euthalporf ... ε (= Gb Ss) πολυτιμότερον (L τιμότερον.) cum κ(L) al plu cat Thphyl Oec, item ut editti sunt Clem Or | χρυσίου cum κΑΒΟΚΛΡ al omn^{id} Clem Or etc ... κ χρυσῶν | τοῦ ἀπολλυμένου (et. s fu tol quod perit) ... vgc¹⁰ (et. am harl luxon, Aug Fulg Bed) om (pergens quod per ignem probatur) | διὰ πυρὸς δε: 68. Clem Or καὶ διὰ πυρὸς ... 40. 60. 98^{ms} 99. 117.

ἐπιαιον και διδξεν και τιμην εν αποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ον οὐκ ιδόντες ἀγαπάτε, εἰς ον ἄρτι μὴ ὄρωντες πιστεύοντες δε ἀγαλλῖσθε χαρᾶ ἀνεκκαλίτῳ και δεδοξασμένη, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περι ἧς σωτηρίας ἐξεξήτησαν και ἐξημεύνησαν προκῆται οἱ περι τῆς εἰς ὑμᾶς χάρι- τος προκρητέουσιν, 11 ἐμυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδύλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς

- 1lect om δε | δοκιμαζομενοι: 25. 27. 29. 40. 68. 98^{ms} 99. 117. 1lect Clem Or *δοκιμασμενοι* | *δια πνε. δε δοκιμαζ.*: 96. 142. 55^{lect} om | και δοξαν και τιμην cum MABC al³⁰ cat vg (et. a^{vid}) cop syrP arm Or ^{1,300} (Clem om και τιμην, Aug ap Sab om κ. δοξ.) ... ε και τιμην και (sed KLP al²⁰ add εἰς) δοξαν cum KLP al plu (syr^{sch} vid) Thphyl Oec
8. οικ: B^o ουχ | *ιδοντες* cum MNC 7. 27. 29. 66^{**} 76. 80^{**} 1lect j^{scr} o^{scr} al pauē (ap Gb) s vg syr^{utr} arm aeth^{utr} Polyc¹ IrInt²⁰⁰. 301 (Polyc sic: εἰς ον οὐκ ιδοντες πιστευετε, πιστευοντες δε αγαλλῖσθε χαρα αρεκλ. και διδοξ., sed eod^o om πιστευοντε. δε αγαλλ., Polyc^{int} vet quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem gaudebitis etc; IrInt³⁰¹ quem quum non videritis, diligitis; in quem nunc quoque non videntes creditis, credentes autem exultabitis gaudio inenarrabili; item³⁰⁰ quem non videntes diligitis, in quem nunc non videntes credidistis, [credentes autem] gaudebitis gaudio inenarrabili. Sic s: quem cum non videritis, in quem nunc quoque non videntes credentes autem exultate etc; similiter omisso αγαπατε Aug pecc mer¹ quem ignorabatis; in quem modo non videntes creditis; quem cum videritis, exultabitis etc) ..... ε εδοξε cum AKLP al longe plu cat cop Clem²² Cyr^{nost} 141 Euthalporf Thphyl Oec | *μη αρυντες* (sic et. s): 68. vg (et. am demid, non item su harl tol) luxov Polyc^{int} vot (vide ante) IrInt¹ (vide ante) Aug^{pecc} mer (vide ante, nec aliter^{loh} 66 ap Sab) add πιστευετε (*creditis*, sed demid *credatis*) | πιστευοντες δε: vide ante quomodo reddiderit Aug, nec aliter am luxov quem cum (am^o add non, sed ipse^o vel diorthota punctis notavit) videritis | αγαλλῖσθε cum MAC²KLP al om^{vid} cat Polyc¹ Clem⁶²² Cyr^{nost} 141 Thphyl Oec ... BC^ovid Or^{3,692} αγαλλῖσθε
9. τῆς πίστεως ὑμῶν cum MACKLP al fere omn (sed 96. 180. OrInt^{1,205} ημων) cat s vg (et. Oros Fulg) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec ... Ti om ημων cum B 1. 45. Clem⁶²² OrInt^{2,292} Ath^{1,522} Cyr^{nost} 142 Aug (pecc mer *testamentum fidei salutem animarum vestrarum, et loh⁶⁶ mercedem fidei salutem animarum vestrarum*) :: dempto ημων orationis concinnitas augebatur
10. ἐξημεύνησαν cum MAB^o ... ε Ln ἐξημεύνησαν cum B^oCK al pler, item LP 22. 31. 100. 106. k^{scr} εξεμεύνησαν | εἰς ἡμας: κ 4. 18. 37. a^{scr} al pauc s Ath^{1,522} exodd² Cyr^{nost} 142 etact⁴⁵ Synantlooh ap Routh^{2,299} Oros^{2,164} (Gall) εἰς ἡμας
11. ἐμυνῶντες cum MN^o ... ε Ln ἐμυνῶντ. cum AB²KLP etc | ἐδύλου τὸ (et. Cyr^{graph} 104): τ. 25. 31. 40. 96. 101^{ms} 180. ἐδηλοῦτο (31. pergitt

Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 οἷς ὑπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἴαντοῖς ὑμῖν δὲ δηκόντων αὐτά, ἃ εἶν ἀγγελικῆ ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἀποστύλονται ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύνθαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, ρήγοντες, τελείως ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν κλέσαρτα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστρωγῇ γενήθητε,

ἐν αὐτοῖς το πνευμ. του χ̄υ). Nec aliter editum est Didtri^{2,37} Ath⁶²² (ex cddpl^{er} Cyrhr³⁰⁶ (ex cddpl^{er}) Cyraci⁴⁵ | χρῖστον (et. Did Ath Cyrhr Cyrslaph) ... 26. θρου ... v om | προμαρτυρομενον cum κςκκτ. al pler Ath⁶²² Cyrneest¹⁴⁸ Oec ... AP 1. 10. 17² 22. 23. 32. 42. Didtri^{2,37} Cyrslaph¹⁶⁴ Thphyl προμαρτυρομινον

12. οτι ουχ εαντοισ (C³ ουκ αυτοισ) ημιν δε δηκ. αυτα: 13. οτι και-
χασθε ουχ εαντον, υμιν δε και δηκ. αυτα ... syr^{sch} ημικυιδ scru-
bantur propterea quod non semetipsis inquirebant, sed nobis ipsis vali-
cinabantur illa | υμιν δε (Gb Sz) cum κςκκτP ul⁶⁰ cat vg (et. Vig Bed)
syrP aethutr ... ζ (= Gb Sz) ημιν δε cum κ al plu syr^{sch} cop arm
Cyrslaph¹⁶⁴ etneest¹⁴⁸ (h. l. postea et. ημιν δια τ. εν. ημας) Thphyl
Oec | ἃ: c om | εν: 69. a^{scr} post αγγγ. | αγγγελη (31. s^{scr} -λλη,
lect c^{scr} -λλη) ... 1. 11. 59. 60. 104. 105. κ^{scr} απγγελη (11. 60.
-λλη) ... 5. 177. Didtri^{2,6,15} αναγγελλει | εν πνευματι cum κςκκτP al
pler cat cop (syrutr per spiritum sanctum) Thphyl Oec Vigvarim⁷⁵¹ ...
Gb^o Ln Ti om εν cum AB 13. 73. 133. vκ (et. Hil Amb al) Didtri^{2,6,15}
Cyrneest¹⁴⁸ | εἰς α et. Clem³⁸⁸ Thdotelem³⁶¹ et⁹⁷⁹ Or^{3,95}. 400. 002. 011
etint^{2,95} Didtri^{2,6,15} et^{2,7} Cyrneest¹⁴⁸ IrInt¹⁶⁰ exedd⁴ etedd opt (syrutr in
quae desiderant etiam [P om] angeli introspicere, cop quae ipsa angeli
concupiscunt videre) ... vg (et. am fu demid harl tol) IrInt¹⁶⁰ exedd³
eted pri et²⁸⁷ Ilbere (in quo perficiuntur mysteria dei, quem concupiscunt
angeli videre) OrInt^{2,307} („fortassis etiam Petrus ad ista respondens
dicebat: in quem concupiscunt etiam angeli prospicere“) Amb⁸⁷⁹
Maxim¹⁰⁰ (cf hos et al ap Sab) in quem, Hil⁶⁸⁶ in qua re

13. τῆς διανοίας: 4° 99. om. Cf et. Polyc² διο ἀναζωσάμενοι τὰς
σφύας ὑμῶν δουλειᾶσαι τῷ θεῷ ἐν φόβῳ καὶ ἀληθείᾳ. | ηφορτες:
B^o ηφορτ. | τελειωσ (cum seqq iungunt et. LP etc; luxon reddit per-
fecti, item vgm² ap Lu) ... 31. 38. 70. 73. al plus¹⁰ (qui laudantur)
Oec cum ηφορτ. coniungunt, item syr^{sch} (excoitami perfecte et spe-
rate) sah

14. συσχηματιζόμενοι (B -μεναι, nec correctum): Ti συσχηματ. cum
solo C (aliter Rom^{12,2})

15. ἀναστρωφη: syr^{sch} etP c.* arm add υμων

16 διότι γέγραπται ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ ἐπατέρεα ἐπικαλεῖσθε τὴν ἀπροσωπολήμπτωσ κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρέφητε, 18 εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαροῖσ, ἀργυροῖ ἢ χρυσοῖσ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆσ ματαιίας ὑμῶν ἀναστρεφῆσ πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τιμὴν αἰματι ὡσ ἀμοῦν ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνω-

L^v 11, 44. 15
10, 2
20, 7. 21
Mt 5, 48

16. *διότι γέγραπτ.* cum ABKLP al pler Clem⁵⁶³ Thphyl Oec ... uc 60. *οτι γεγρα...* 13. om | *αγιοι* cum MACKLP al pler vg m¹⁰³ Clom Thphyl Oec ... Ti *οτι αγιοι* cum n 31. 70. syr¹¹⁷ (sah cop ex iugenio lingua) | *ισασθε* (Gb') cum MABC 5. 13. 36. 37. 65. 66⁴⁴ 69. 133. 137. a^{60r} d^{60r} cat syr^r aeth Clem⁵⁶³, item *eritis* vg¹⁰ in demid, *estote* am harl tol m⁶⁰ et¹⁰³ (vg^m ap Ln *sitis*). Cf et. Optat^{2,90} (Gal^{5,475}) „Denique sic ait: Sancti eritis, quia ego sanctus sum. Solus est ergo perfectus et sanctus. Denique non dixit: Sancti estis, sed Sancti eritis dixit.“
Haec unde desumpta sint, non adscriptum est, videntur vero potius ex Levitico, ubi quinquies repetuntur, quam ex Petri epistula derivanda, quamquam in Lev addi solet *κρῖσισ ο θισσ ἡμων* vel certe *κρῖσισ*. Nec magis probabile est Cyrillum, quibus locis affert eadem verba ista, (Cyr^{101or} 63 et¹⁴⁰ (*αγιοι γαρ ισασθε, φησιν, οτι εγω αγισσ εμι, utroq loco*) ad Petri epistolam respicere. Idem valet de Cyr^{10h} 431 (*θισ, κατα το παρ αυτου λελεγμενον' αγιοι ισασθε, οτι εγω αγισσ*). Ceterum etiam LXX *ισασθε* lectione tantum non fluctuante ..... *ς γινεσθε* cum KR al plu; item i. al⁹⁵ Thphyl Oec *γινεσθε*. Item huc trahendum videtur *estote*, quod mbis am etc (vide ante) atque etiam syr^{sch} sah cop arm praebent. | *διότι εγω* cum n 26. 40. Clem⁵⁶³ (: *διότι* et. antea et 2, 4 mutarunt; eo vero magis commendatur quod quinqve Levitici locis *οτι*, nusquam *διότι* scriptum est) ... *ς* Ln Ti *οτι* cum ABCKLP al pler cat Thphyl Oec ... 60. *καθως* | *αγισσ* sine additam cum MA⁶B aeth Clem⁵⁶³ (de Cyr^{10h} 431 ubi eadem lectio invenitur vide ante) ... *ς* add *εμι* cum A²BCKLP al omn^{vid} cat m⁶⁰ et¹⁰³ vg rell Thphyl Oec :: LXX Lev 19, 2 et 20, 7 *οτι αγ. εγω κρῖσισ ο θισσ ἡμων* 11, 44 et 45 *οτι αγ. εμι εγω κυρ.* (44. add ο θε. υμ.) 20, 26 *οτι εγω αγ. εμι κυρ. ο θε. υμ.*; sed ubiqve fore fluctuat lectio (20, 26 *εμι* om n⁴ al permu)
17. *ἀπροσωπολήμπτωσ* cum MABC ... *ς* -ληπτωσ cum KLP rell | *κρῖσισ οτι*: C -ροντα | *ἀναστρεφῆτε* (n⁶): n⁴ *ἀναστρεφομετο*
18. *φθαροῖσ* (n⁶ Clem⁵⁰⁸ Or^{2,546}. 736 Cyr^{2ach} 736 et¹⁰¹⁵⁵ etc): n⁴ *φθαροτων*. Item n⁴ *αργυριου* (n⁶ -ρωμ) | *ἀναστρεφῆσ πατροπαραδοτου* (et. Clem^{2,23} Or^{2,726} Cyr^{2ach} 736 et¹⁰¹⁵⁵ etc): c 31. 69. 137. a^{60r} arm Thphyl *πατροπαρ. ἀναστρεφ.*
19. *τιμῆσ* (et. Clem⁵⁰³ Or^{2,546}. 736 Cyr^{2ach} 736 et¹⁰¹⁵⁵ etc) ... c 31. Cyr^{2,240} praeci τω. Respicit huc etiam Thl¹⁰¹Clom¹⁰¹ καὶ, *κατα τωσ ἀποστολων, τιμῆσ καὶ ἀμωμῶσ καὶ ἀσπίλωσ αιματι ἐλυτρωθημεν.*
20. *προεγνωσμετον* cum n⁶ABC²KLP al omn^{vid} Did^{1r} 3,3 Cyr²laph 376 etc

σμένον μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ἡμῶν 21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεοῦ τὸν ἐγγεγραπτα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σαρκῶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγον ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. 24 διότι πᾶσα

Ex 40, 6 ss
Iac 1, 10 s

... κ^ο ἀνιγνωσμενοι, ο^ο προσιγνωσμ. | εσχατου (Gb') cum MABC 5. 13. 15. 27. 36. 64. 65. 187. d^{ser} cat syr^{utr} cop Cyr^{glaph} 270 ... εσχατων cum KLP al pler vg sah arm aeth (codd^{lat} ap Wtst) Did^{tri} 2, 3 Thphyl Oec | των χρονων (κ^ο): κ του χρονου ... 31. των ημερων | δε ημιας cum MCKLP al pler cat vg rell Thphyl Oec ... Δ 4. 32. 42. 57. 95. 105. 180. k^{ser} δε (105. δια) ημιας

21. πιστους cum AB 9. vg auct^{voc} gent (vg qui per ipsum fideles estis in deo, auct^{voc} gent qui per ipsum fideles estis in deum) ... ε πιστευοντας cum MCKLP al pler (11. 13. -σαντας) cat syr^{utr} etc Thph Oec. Keapicit huc ut vdr etiam Poly² διο αναζωοσαμενοι τας υσφ. υμων δουλειασατε τω θεω εν φοβω και αληθεια, απολιποντις - πιστευσαντες εισ τον γειγραπτα τον κυριον ημων εν χ^ρ εκ νεκρ. | γειγραπτα (et. κ^ο): κ^ο 13lect γειγραπτα

22. υπακοη: 98^{ms} 14lect υπακοη | της αληθειας sine additam cum MABC 13. 27. 78. vg (et. am fu demid harl tol, sed hi omnes cum v^{cl}o caritatis pro της αληθειας excepto tol) luxon syr^{utr} cop arm^{usc} aeth^{utr} ar^o Clem⁵⁶² ... ε (sed Gb⁹⁰) add δια πνευματος cum KLP al pler cat m⁷⁸ (ad obaudiendum fidei per spiritum) aeth^{utr} arm^{50h} Thphyl Oec Gild (ad obediendum fidei per spir.) Vig (animas vestras per spiritum castificate ad obediendum fidei per spir.) | εκ καρδιας cum AB vg (vide post) Gild. Vg enim^{cle} am fu demid in fraternitatis amore simplicis (harl simplices), ex corde invicem diligite; sed tol -- simplices ex corde puro invicem diligite; Gild post per spiritum pergit in charitate, in fraternitate, ex corde vero invicem etc ... ε εκ καθαρας καρδιας c. κ^οCKLP rell omn^{vid} cat Thphyl Oec Anto^{30. 161} tol syr^{sch} (ex corde puro et perfecto) syr^p cop (in corde sancto) arm, item κ^ο εκ καρδ. αληθινης, aeth in plenitudine cordis vestri amate in veritate vos invicem crebro | αγαπησατε: 13. αγαπατε (a^{ser} αγαπωμεν τε)

23. αναγεγεννημενοι: 31. αναγετομενοι | εκ σαρκας φθαρτης cum MCKLP al omn^{vid} vg rell Did^{tri} 2, 12 Cyr^{esa} 771 (γεγεννημεθα γαρ οικ εκ σαρκας φθαρτης, αλλα δια λογον ζωντος θεου και μενοντος, similitertque Cyr^{esa} 1562. 563. 609) etc ... κας εκ φθορας φθαρτης | αλλα: c 31. 38. 68. 96. 177. αλλ | μενοντος sine additam cum MABC h 13. 27. 29. 66^{ss} 73. 142. fu demid harl cop syr^p arm (δια ζωντος και μενοντος λογον θεου) Did^{tri} 2, 12 Cyr^{esa} quater (vide ante) Hier^{iovin} 1 ... ε (= Gb Sz)

σὰρξ ὡς χορτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθῶς ὡς ἄνθος χορτῶν· ἐξη-
ράνθη ὁ χορτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν
εἰς ὑμᾶς.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- 1a. 1. 21

add *εἰς τὸν αἰῶνα* c. κλπ al pler (5. *εἰς αἰῶνα*, 25. *εἰς τοὺς αἰῶνας*)
cat vgc¹⁰ am tol syr^{3ch} (aeth *εμρηε*) Thphyl Oec

24. *ωσ* (κ^o *ωσι*) *χορτος* cum (κ^o)*ΒΣΚΛΡ* al pler vgc¹⁰ *am*² fu demid tol
cop syr^p *mg* arm^{20h} aeth^{utr} Did^{tri}^{2,5} (*πετρος δε· διατῆ πασα* etc) Oec
Bed²¹¹; item Or^{1,226} sed verbis *πασα σαρξ* usq *εἰς τ. αἰῶνα* prae-
ponit *κατα τὸν προφητικὸν παραβιβληται λογον λεγοντα*, etsi uti
sonant singula, magis ex Petro quam ex Esa petita videntur (*ωσ*
χορτ., *δοξα αυτησ, ρημι κυριου*) . . . . Gb^o Lu om *ωσ* cum κ^α 4. 13.
15. 29. 36. 59. 69. 137. a^{scr} cat am² harl syr^{3ch} *otr* *ixt* arm^{odd} Thphyl
Zeno, item si huc trahi licet Hipp (sive Sim. Mag. ap Hipp)¹⁶⁴ ubi
est *το λεχθεν οτι πασα σαρξ χορτος, και πασα δοξα σαρκος ωσ αν-*
θωσ χορτων· εξηρανθη ο χορτος και το ανθος αυτου εξεπεσε· το δε
ρημ. κυρ. μενει εἰς τ. αι. | πασα δοξα (et. κ^o): κ^o *πασα η δοξ.* | *αυτησ*
cum κ^α *anc* h 5. 7. 9. 15. 69. 73. 137. a^{scr} cat vg (et. Zeno Bed) syr^{utr}
cop aeth^{utr} Did^{tri}^{2,5}, item (vide ante) Or^{1,226} . . . κ^o *αυτου*, quod
magnum veri speciem habet, Hipp¹⁶⁴ *σαρκος*, tol *carnis* . . . ε (= Gb
Sz, sed rursus Gb^o) *ανθρωπων* cum κλπ al pler Oec (minime probat
Chr^{4,220} et^{12,722}) . . . 27. plane om | *το ανθωσ* sine additam cum *ναβ*
2. 5. 13. 26. 30. 40. 69. 73. 137. a^{scr} c^{scr} am fu syr^{utr} arm Did^{tri}^{2,5}
Thphyl Bed²¹¹, item (vide ante) Or . . . ε (sed Gb^o) Ti add *αυτου*
cum κλπ al pler cat vgc¹⁰ demid harl tol cop aeth^{utr} Eusc^{at}⁴⁹, item
(vide ante) Hipp¹⁶⁴ :: LXX consentientibus *ναβ πασα σαρξ χορτος*
(minusc pauciss *ωσ χορτ.*, item Esaiā adscripto Bas^{1,41} e^(allb)) *και*
πασα δοξα ανθρωπων ωσ ανθ. χορτων· εξηρανθη ο χορτος και το
ανθος (Inst^{dial}⁵⁰ add *αυτου* totum Esaiā locum 40, 1—17 exscri-
bens, item Thdrt^{1,204} uno codice discedente) *εξεπισε, το δε ρημα του*
θιου ημων (pro his minusc mu Inst Thdrt etc *κυριου*) *μενει εἰς τον*
αιωνα. Ceterum post *εξεπεσε* Did^{tri}^{2,5} add (memoria falsus) *και η*
εικρηπεια αυτου απολιετο (: ex lac), quae nec ap Esai leguntur.

25. *κυριου* (ita et. Hipp¹⁶⁴, item Or^{1,226} *του κυριου*, praetereaue vide
ante): aeth^{utr} Did^{2,5} et⁶ Thphyl *του θιου*, syr^{3ch} *dei nostri* | *το ρημα*
το: A om

II. 1. *υποκρισις* cum κ^o(etκ^o)*ΑΣΚΛΡ* rell vg syr^p arm Thphyl Oec . . .
κ^o (notaverat v super σ extr in *-σις*, sed eo rursus absterso *-σις*
correxerat) v syr^{3ch} cop (aeth^{utr} et h. l. et in seqq habet infinitivum
qui pluralem non patitur) Clem¹⁵⁴ (praemisso *την*) Or^{int}^{4,508} Aug

κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλίαις, 2 ὡς ἀρτιγέννητα
 βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ ἀύξη-
 θήτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγένεσασθε ὅτι χριστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς
 P^o 24, 8. (9) ὄν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ἰπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοδου-
 M^h 2, 30 μασμένον παρὰ δὲ Θεοῦ ἐκλεκτόν, ἐπιμιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι
 ζῶντες ἐποικοδομησθε οἶκος πνευματικὸς, εἰς ἱεράτευμα ἁγίων,
 M^o 12, 1 ἀνερίκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους Θεῷ διὰ Ἰησοῦ

- Gild (h^os vide ap Sab) ὑπεκρίσαν | φθόνους (L φθονου): syr^{sch} cop Clem Or^{int} Aug Gild φθονον, invidiam ... B φονουσι | πάσας (A om) καταλαλίας (et. κ^c): κ^c cop πασαν καταλαλιαν, item omisso πασαν syr^{sch} (aeth) Clem Or^{int} Aug Gild, item L πασης καταλαλίας
2. ἀρτιγέννητα cum κ^cCKLP etc (et. Or^{1,250}. 606sq 756 etalib) ... A nI pauc Clem¹²⁴ (sed fluct lectio) Cyr^{osa} 302 etglaph³⁰³ ἀρτιγέννητα (syr^{sch} reddit simplices, sed syrP modo geniti) | ἄδολον: 3. 32. 48. 69. 99. 101. 133. 1lect² a²scr al²scr am tol (et. Aug al, non item vg^{ole} su demid harl) syrP (syr^{sch} vide post) arm Or^{2,607} (non item^{1,612} nec^{2,510}. om. τ^o. 1,242) Or^{int} 2,404 Cyr^{glaph} 303 et¹¹⁸⁴ 302 καὶ ἄδολον. Libero syr^{sch} et esote λαμπρακ infantes simplices, et appetite ipsum sermonem λαμπρακ lac mundum et spiritalia | ἀειψοθητε: 31. 38. ἀειψοθητε | εἰς σωτηρίαν cum κ^cCKLP al⁸⁰ cat vg (et. Aug al mu) syr^{ult} cop arm aeth ar^o Clem¹²⁴ Or^{int} 2,508 Cyr^{glaph} 303 ... ς (= Gb Sz) om cum L al kat mu arP Oec, item^{vid} Thph^{com} (addit enim εἰς μετρον ηλικιασ του πληρωματος του χ^ρ, sed¹²¹ habet εἰς σωτ.)
3. εἰ cum κ^cAB Clem¹²⁴ (syr^{sch} si gustastis et vidistis) ... ς Ti εἰπερ cum κ^cCKLP al om^{vid} (13. εἰπειρ) cat Cyr^{glaph} 303 Thphyl Oec vg (si tamen), item^{vid} cop syrP etc | χρηστος: KL al⁸⁰ Clem¹²⁴ et alii χριστος, sed L 13. 31. al²scr (et ut vdr pler) χ^ρ compendio utuntur
4. ὑπο cum κ^cAKLP etc, item B υπ ... c 29. 14lect apo
5. λιθοι ζῶντες (κ^c): κ^c λιθασ οντες | ἐποικοδομησθε cum κ^c 5. 27. 33. 36. 39. 46. 65. 66° 68. 76. 100. 133. al²scr (nI pauc ap Gb) cat vg (superaedificamini, et. Bed al) Cy^{ador} 230 etglaph³³¹. 427 etmich⁴²³ Procop ap Niceph^{2,34} ... ς I n Ti οικοδομησθε c. A^oCKLP al plu Clem ap Niceph^{2,607} (Mign^{2,770}) Or^{1,767} (non probat^{4,302} οἶκος θεου εκ λιθων ζωντ. οικοδομοιμενος, nec magis^{4,322}. 3,750) Or^{int} 2,118 (vos - aedificati domus spiritualis in sacerdotio sancto) Thphyl Oec Hil⁷⁰. 80. Ambr Aug al (vide Sab) | πνευματικος (κ^c): κ^c πνευματος | εἰς ἱεράτευμα cum κ^cABC 5. 7. 15. 27. 29. 36. 66° 68. 73. 106. cat tol cop arm aeth^{ult} Or^{1,767} et^{4,308} Euseb^{2,316} Cyr^{glaph} 331 (Ito^{ador} 230 etmich⁴²³ εἰς των αγιων) Procop (l. l.) Or^{int} 2,418 (vide ante) Hil⁷⁰ Ambr al (vide Sab; sed Procop etiam antea εἰς οικον πνευματικον similiterque ex Lat^o nonnulli ut Hier¹²⁷) ... ς Ti ἱεράτευμα (sive εἰς) cum KLP al pler vg syrP Clem ap Niceph^{2,607} (non probat Or^{4,322} ἡ ἐκκλησία ἐκ λιθων οικοδομημένη ζωντων; ἐνθάδε ἱεράτευμα ἅγιον, πνευματικὰ θυσία προσφέρται) Thphyl Oec. Libere syr^{sch} et esote templa spiritalia. | ἀνερίκαι (κ^c; * -γκασ) et. Or^{1,767} etc ... 13. ενεγκαι | πνευματικα

Χριστοῦ. 6 ἰδοὺ περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατακλιθῆναι. 7 ὑμῖν σὺν ἡ τιμῇ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασεν οἱ οἰκοδομῶντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 ὃς προσκώπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς

Ps 118, 22
Ro 9, 32

Ps 118, 22
Mt 21, 42
Ps 8, 14

Ro 8, 33

Ps 19, 6
Ps 43, 20

Θυσιασ: 42. 57. 97. 104. 105. 13lect 14lect cscr gscr Ambluc² et¹³ θυσ. πνευματ. ... n om πνευματικασ, item (sed variant cdd, vide ap Schaaf ad h. l. p. 781, nec magis om ar^o) syr^{sch} | θεω cum MABC 29. i6^{aa} arm ... ε τω θεω cum n^cklr al pler cat Clem ap Nicoph (ap Mign⁷⁰) Or^{1,78} Thphyl Oec

6. ἰδοὺ cum MABCklr h al fere⁵⁰ cat vg (propter quod) cop syrP (et seh enim) arm aeth^{utr} (quia ita) Thphyl ... ε (= Gb Sz) διο και cum minusc ut vdrt prae Oec; 19 68. διο | ἐν γραφῇ c. MAB 18. 88. 78. kscr ... ε ἐν τη γραφῇ cum klr al longe plu cat Thphyl Oec ... Ln η γραφῇ cum c 7. 14. 27. 29. 33^{**} 38. 65. 68. 69. 98. 95^{**} a1^{bscr} vg (et pplat; non item syr^{utr} etc) | ακρογων. ante εκλεκτον cum MABCklr al fere omni vg syrP aeth Thphyl ... n: 31. cop arm Cyr^{ca} 502 (propius ad Petr quam ad Esa accedit) post εκλεκτον pon (syr^{sch} εκλεκτ. εντιμ. ακρογων., Oeccom ακρογ. εντιμ. εκλεκτ.) :: cf LXX ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλλω εἰς τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμωσ εις, ubi εκλεκτ. ακρογ. tantum non fluct. Cf et. Barnab⁶ λεγει ο προφητησ· επι ωσ λιθωσ ισχυρωσ ετεθη εἰς συντριβην· ἰδοὺ ἐμβαλω εἰς τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμωσ. | ἐπ αυτω (n^c): n° 33° 40. dscr ἐπ αυτων :: LXX^{ed} et n u πιστευωσ tantum habet, sed MA al mu add ἐπ αυτω, cod^{marcal} ἐπ αυτων, Barnab⁶ ἐπ αυτων, Kusdom²⁸ Cyr^{ca} 502 εἰς αυτων

7. ὑμῖν (sic n^c et iam^a vel ipse^c corr): n^o ημῖν | ἀπιστοῦσιν cum MABC 68. 69. dscr, item non credentibus vg (sed nec aliter v. 8, quem vide; magis etiam dubium videtur an si quis ex interpp roll eodem modo reddidit Graecum, pro teste lectionis απιστ. haberi debeat.) ... ε Ln Ti απειθουσιν cum AKlr al pler cat Thphyl Oec | λιθον ον cum n^c c^{vid}klr al pler Thphyl ... Ln λιθωσ ον cum n^cabc^{vid} 9. 19^{**} 25. 39. 73. 100. 127. cscr Oec :: et. LXX λιθον ον, sed ibi non praecedit απιστοῦσιν aut απειθουσιν, a quo verbo lectio λιθωσ originem ducere videtur. Ceterum syr^{sch} om λιθον ον naque εἰς κεφ. γωνιασ | ἐγενηθη: κ γενεν- | λιθωσ ante προσκομμ.: 18. 31. 68. 128. 177. 180. kscr λιθον | πετρα: n 18. 68. 128. 177. 180. (non item 31. kscr) πετρασ

8. ος cum MABCklr etc: c^o 5. 15. 27. 29. 31. 36. 66. 68. 69. dscr οσοι | απειθουσιν cum MABCklr etc ... B απιστοιουντες, nec aliter reddit vg (qui offendunt verbo nec credunt) | εἰσ ο και ετεθησαν: 57^{**} 69. 137. dscr εἰσ ην παρεσκευασαν αυτους ταξιν και ετεθησαν, quemadmodum etiam in comm Thphyl¹ et Oec¹ legitur

9. ὑμῖσ: 31. ημῖσ (item Clem⁷⁴, ut iste locus minime ad hanc lectionem

δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περι-
ποιήσιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγελίητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέ-
σαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἱ ποτε οὐ λαός, τῶν
δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἤλεημένοι, τῶν δὲ ἐλεηθέντες.

1 Co 7, 22
Ro 9, 25

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀ-
πέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλῆν,
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

1a 4, 1
Ro 7, 23

2, 10

2, 2

Ro 15, 1 ss

13 Ἐπορεύθητε πᾶσιν ἀνθρώπινῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε

fulciendam pertinet) | ὁπωσ (et. Cyr¹aph¹²¹ Dam^{2,734}): Cyr²sa⁵⁶². 574
et¹est¹⁰⁰ et¹sch⁷⁹⁴ ἴνα | καλεσαντος (et. Cyr¹aph¹²¹ et¹sa⁵⁷⁴ et¹sch⁷⁹⁴):
Cyr¹est¹⁰⁰ et¹sa⁵⁶² καλούντος | εἰς (et. Cyr¹aph¹²¹): Cyr²sa⁵⁶². 574
et¹est¹⁰⁰ εἰς.

10. ἡλεημένοι: Dam^{2,734} ἐλεημ. | ἐλεηθέντες: c ἡλεηθέντ.

11. ὡς παροίκους κ. παρεπιδήμους: post haec c Gb Sz interp g cum πα-
ρακαλῶ coniungentes, a seqq vero seiungentes. | ἀπεχεσθαι c. κηκ al
plu ut¹id cat vg (abstinere vos) Clem⁵⁴⁴ Dam^{2,510} (et. Paris) Th¹phyl (Oec.
Addunt vero (ut l.n. ex errore de c edidit) ὑμᾶς vg Cyp¹² et¹sa⁵⁶² (cum
aliis pp^{1a}, cf Sab), al testes pauci post παρακαλ. vel ante ἀπεχεσθ.
addunt ... ΔCLP al²⁰ syr¹tr cop aeth¹tr Did¹tr^{1,1} Cyr¹aph¹²⁵ Cyp¹². 200
Zeno Leo ἀπεχεσθαι | τῶν σαρκ. ἐπιθ. (et. Cyr¹aph¹²⁵): c^o 27. Did¹tr^{1,1}
praem απο. Ceterum cf ad h. l. Polyc¹ph¹⁵ (Dress²⁶²) ὅτι πᾶσα ἐπι-
θυμία κατὰ τοῦ πνεύματος στρατεύεται

12. τὴν ἀναστροφ. ὑμῶν (et. Clem²⁶⁵ Polyc¹ph¹⁰): κ τ. ἀναστρ. ὑμῶν ...
Cyp¹² et¹sa⁵⁶² om ὑμῶν | ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν cum κα: 13. al
sat mu vg (arm - καλ. ἔχοντ.) Clem²⁶⁵ Th¹phyl, item omisso ἔχοντες η
... KLP al²⁰ syr¹sch cop Oec ἔχοντ. καλὴν ἐν τ. ἔθνεσιν, item Clem⁵⁴⁴
Polyc¹ph¹⁰ καλὴν (irreprehensibilem) ἔχοντ. ἐν τ. ἔθνεσιν, Cyp¹² habentes
inter gentes (gentiles) bonam. Pro τ. ἀναστροφ. ὑμ. etc 69. 137. a^{scr} par-
ρακαλῶ δε και τουτο, τὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἀναστροφὴν ἔχειν καλὴν |
καταλαλοῦσιν (et. Clem²⁶⁵): LP al forc³ cat Clem^{edd} καταλαλοῦσιν |
ἐκ τῶν καλῶν: 57⁴⁴ 69. 137. a^{scr} syr¹tr cop arm Cyp¹² add ὑμῶν |
ἐποπτεύοντες cum κηc 2. 30. 31. 43. 68. 137. a^{scr} j^{scr} cat Th¹phyl
Oec, item vg (considerantes) Cyp¹². 200 (aspicientes) syr¹tr ... ε ἐπο-
πτεύσαντες cum ΔKLP al pler Clem²⁶⁵ | δοξάσωσιν (et. Clem²⁶⁵ κc):
κ^o δοξασουτρεμουσιν (: cf 2 Pe 2, 10)

13. ὑποταγῆτε αἰνε οὖν cum κABC 13. 31. 73. am fu demid tol (et. m⁹⁰)
sah cop arm aeth, item (qui in tali re non satis probant) Eus¹cell¹⁵¹
Did¹tr^{1,2} Cassiod¹¹² ... ε (sed Gb⁹⁰) add οὖν cum KLP al pler cat vgle
harl (et. Bed²²⁰) syr¹ (et¹sch et -) Th¹phyl Oec | ἀνθρώπινῃ (κ^o om)
ante κτίσει cum κ^oΔBKLP etc (et. Dam^{2,256} Ant²⁰⁰) ... c 31. Eus¹cell¹⁵¹
Did¹tr^{1,2} post κτίσει, item sah cop syr¹ (syr¹sch omnibus hominibus)
κτίσει: vg (et. am fu demid Bed²²⁰) creaturae ... m⁹⁰ harl tol Amb¹d
6,578 excedi pler Cass¹¹² ordinationi

βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπο-
 μένοισ ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
 οὕτως ἐστὶν τὸ θελημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιήσοντας φημοῦν τὴν τῶν
 ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι- Ga 5, 13
 κέλημμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δούλοι.
 17 πάντας τιμῆσατε, τὴν ἀδελφότητι ἀγαπάτε, τὸν θεὸν φοβείσθε,
 τὸν βυσιλία τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ Eph 6, 5
Col 3, 22
 τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ
 τοῖς σκολοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ σφειδήσιν θεοῦ ὑποφρέει

14. ἐκδίκησιν (ita etiam c habere statuendum est, non ἀδικησιν) sine
 μεν cum κΑΒΚΛ h al⁹⁰ vg m⁹⁰ syr^{sch} atp txt cop arm Ant⁹⁰ ... ε (= Gb
 8π) add μεν cum c^{vid} (sed locus perobscurus est) P al pluv^{id} cat
 syr^p c.⁴ Dam^{2,308} (et. paris) Thphyl Oec

15. ἀγαθοποιήσοντας (et. Clem⁶⁴⁴; c -τες): c 7. 27. 29. 31. al⁹⁰scr
 Thphyl add ἡμας, item syr^{ult}. Libere 18. ἀγαθοποιεῖν καὶ φημι. |
 φημοῦν (κΛΡ al ἡμ φημοῦν): κ⁴ φημοῦν (c -μοῦν) | ἀγνωσίαν: 96. 142.
 Clem⁶¹¹ ἡγασίαν

16. Lh ante ὡς ἐλεύθεροι pleno distinxit, verba vero ἀλλ ὡς θεοῦ δουλ.
 cum v. 17 coniunxit. Cui coniunctioni favet etiam Dam^{2,607}, ubi ὡς
 θεοῦ δούλοι παντ. τιμῆσατ. affertur absque eis quae praecedunt;
 nec aliter Thphyl. | θεοῦ δούλοι cum κΝΚ 5. 22. 68. 73. 55^{lect} arm
 Dam^{2,687} ... ε Lh δούλοι θεοῦ c. ΛΡΡ al pler cat m⁹⁰ vg Thphyl Oec

17. πῦντας: κ -τες | ἀγαπάτε cum κΑΒCF etc ... κL h 31. 40. 6²⁹ al⁴⁰
 ἀγαπήσατε. Item 73. (qui non etiam lectionis ἀγαπήσατε testis dici-
 tur) τ. βας. τιμῆσατ

18. ὑποτασσόμενοι: κ post ἐν παντι φοβῶ pon ... 57²⁹ 69. 137. a^{scr} add
 ητε, quemadmodum Thphyl et Oec adnotant: προσπινακουστέην τὸ
 ἦτε, ἢ ἢ οἴτως· οἱ οἰκέτ. ἦτε ὑποτασσόμενοι, ὁμοίως καὶ ἐν τῇ· αἰ
 γυραῖα. Nec aliter vg (subditi estote, sed am fu om estote) etc. | τοῖς
 δεσπόταις (et. vg syr^p etc): κ harl tol (m⁹⁰ nostris) Dam^{2,447} (et. paris)
 add ἡμων, item cop syr^{sch} (minime contra probat Clem³⁹⁰ ὡς γὰρ τοῖς
 ζῴνοισ παραγγέλλεται, παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς
 ἀγαθοῖς - σκολοῖς ὑποτάσσασθαι, φησὶν ὁ πέτρος, οὕτως ἢ ἰσό-
 τῃς - τοῖς δεσπόταις ἐν ἀρμοστοσ.) | ἐπιεικέσιν ἀλλα: ita κΑΒ⁹ΚΛΡ
 LR etc ... B⁹c -κισ ἀλλα (cuiusmodi passim in B et κ) | ἀλλα κας:
 31. om κας

19. χάρις sine additam cum κΑΒΚΛΡ etc (et. Ant¹⁵⁸) ... c 7. 13. 15. 18.
 21. 27. 29. 32. 36. 57²⁹ 68. 69. 73. 80. 106. a^{scr} c^{scr} al⁹⁰scr cat m⁹⁰
 syr^{sch} eiP c.⁴ arm Dam^{2,447} (et. paris) Anton⁹⁰ Thphyl add παρα τῷ
 (13. 15. 18. j^{scr} al pauc cat Anton⁹⁰ Dam^{2,paris} om) θεῷ | θεοῦ cum
 κΑ²κΛΚΡ al pler vg m⁹⁰ sah cop aoth Dam^{2,447} (et. paris) ... c 15. 18.
 27. 29. 36. 66²⁹ 68. 69. 80. 81. 106. a^{scr} c^{scr} al⁹⁰scr cat syr^{ult} arin
 Anton⁹⁰ et¹⁵² Thphyl ἀγαθῆν, item A⁹ 13. θεοῦ ἀγαθῆν

τις λύπαις πάσων ἀδίκων. 20 ποῖον γὰρ κλίσις εἰ ἁμαρτανίαιτες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιῶντες καὶ πίσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῶ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπομιμνήσκων ὑπογραμμῶν ἵνα ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὅς ἁμαρτῖαν οὐκ ἐπίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὅς λοβοροῦμενος οὐκ ἀνταλωδῶρε, πάσων οὐκ ἤπειλε, παραδίδου δὲ τῷ

20. ἀμαρτανιαισ. κα: 31* add κακοποιουνταις | κολαφιζόμενοι: κ^{er} 7. 9. 27. 46. 69. a^{scr} κολαζόμενοι | ὑπομενεῖτε pri: κ^o 5. 15. 18. 27. 31. 66** 69. 97. a^{scr} c^{scr} o^{scr} al^o Anton⁹⁶ et¹⁶² vg (et colaphizati infortis, in⁹⁹ cruciastini et sufferatis, deinde sustineatis) ὑπομενεῖτε | ἀλλ' εἰ ἀγαθὸς καὶ πίσχ. ὑπομην.: L 100. om | ὑπομενεῖτε sec: 5. 31. 33. 97. o^{scr} vg (sustinetis) Ant^{bis} ὑπομενεῖτε | τοῦτο c. κ^{er} κ^{er} al longe plu cat vg m⁹⁹ syr^{tr} sah cop arm aeth Dam^{paris} (sub v) et^{nestor} 561 ... Ln Ti add γὰρ cum a 13. 73. k^{scr} al¹⁰ Thphyl Oec. Cf et. Tertignostic¹²: „Petrus quidem ad Ponticos, *quanta enim, inquit, gloria, si non ut delinquentes puniamini sustinetis. Haec enim gratia est, in hoc et vocati estis, quoniam et Christus passus est pro nobis, relinquens vobis exemplum semetipsum*“ etc. | θεῶ: Δ al¹⁵ cat Thphyl τῷ θεῶ

21. γὰρ: 7. 14. 75** 68. 93. al^{4scr} γὰρ κα. Cf Tertignostic¹² ad v. 20 | οὐ καὶ et. vg (et. am fu etc) syr^{sch} cop arm aeth ... Δ 3. 68. 73. 101. vg^m ap Ln syr^p om κα (sah vocati estis enim ad hoc) | χριστὸς: κ 1. 73. 80. o^{scr} praem o | ἔπαθεν cum anc^{vid} κ^{er} al plei vg sah cop syr^p aeth Dam^{paris} sub v Tertignostic¹² Cyp^{260. 269} etc ... κ 5. 14. 17. 19. 37. 66. 95* cat syr^{sch} ap^o arm Dam^{nestor} 561 Amb^{bis} Fulg Quicest (vide hos ap Sab) ἀπεθάνει | ὑπὲρ: Δ περὶ | ὑμῶν ὑμῖν (et. c^o (li) cum κ^{er} 31. c^{scr} k^{scr} al sat m^{vid} am fu^{corr} (teste Ln) demid tol harl sah syr^p arm aeth^{tr} Dam^{paris} (sub v) Oec Amb (al: cf Sab) ... ε (Gb') ἡμῶν ἡμῖν cum 2. 4. 18. 45. 47. 69. 93. 99. 105. 137. d^{scr} al aliq syr^{sch} cop Dam^{nest} 561 Ang^{loh} 21 (contra Lebrug male illi qui duplex nobis) ... Sz Gb'' (sed ap utrumq adnotatio critica confusa) 'Ti ὑμῶν ὑμῖν cum κ^{er} 13. al fere⁴⁰ cat vge^o fu* Tertignost¹² Cyp^{260. 269} (al ap Sab) Thphyl

22. Habent versum etiam Polyc^{phil} 3 I^{nt} 253 Or^{3,325}. 4,464 et alib Eus^{eclog} 264 Did^{tr} 12,10 etc | εὐρεθη cum ABCLF al certe pler cat Polyc Or Eus Did etc ... κκ ηρεθη

23. ἀπελωδῶρε et. κ^o Eus^{ps} 171 Cyr^{loh} 514 et 571, item remaledicebat (remaledixit) Cyp^{260. 317} Leif²⁴⁸ (Gall^o Aug^{loh} 21 Ainb etc ... κ^o ελωδορε, item (si inde huius lectionis testimonium petere licet) maledicebat vg Did^{int} 292 (Gall^o) | δε et. Cyr^{loh} 514. 571 Dam^{paris} sub v Cyp^{260. 317} etc ... c τε | τῷ κρινοῦσι δικαίως (Promiss iudicanti se iuste, harl* iudicante iuste) ... vg (et. am fu demid tol harl*) Cyp^{260. 317} etc iudicanti (harl** -cante) se (am Cyp³¹⁷ se iudicanti, Cyp²⁶⁰ se iudicanti se) iniuste. Cui lectioni (improbat Lebrug) accommodatum est 1^{lect}: τῷ κριν. σε (sic) ἀδικῶσ. Libere nam: δικαίον δε παριδιδου τῷ κρινοῦσι.

κρίονται δικαίως, 24 ὅς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀτήρηκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογεγόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὐ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡς πρῶτα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Ra 28, 4 m

Col 1, 22.

5, 3

III.

1 Ὁμοίως γυναικας, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίκοι ἀνδράσι, ἵνα καὶ εἴ τινας ἀπειθῶσιν τῇ λόγῃ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀνιστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθῶσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ

Eph 5, 22

Col 2, 18

24. ἡμων cum MACKLP etc. Item Polyc^a οὐ ἀνηγγικεν ἡμων ταση ἀμαρτίας τῷ ἰδίῳ σώματι ἐπὶ τὸ ξύλον ... B ἡμων | αὐτοσ (et. vg syrP; 31. post ἀνηγγικ. pon): Polyc^a om, nec exprī sah cop syr^{sch} | ἐν τῷ (κς): κ^a om ἐν | ἀμαρτίας: A acth add ἡμων | ζήσωμεν: C ἀνζήσωμεν | οὐ τῷ μῶλ. αὐτοῖ cum κ^a.P 40. 78. 105. 93. 94. 95. 96* 113. 8p^o al plu (ut 6 ap Scri, pler ap Mitthaei) Thphyl Oec ... Ln om αὐτου (et. Gb^p) cum κ^a.NCK h 4. 5. 7. 13. 15. 18. 22. 23. 27. 29. 31. 36. 37. 39. 45. 46. 68. 69. 81** 96** 98** 100. 127. κ^a.C^{er} c^{er} al^a.C^{er} cat :: οὐ - αὐτοῦ emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile αὐτοῦ ex LXX adsumptum esse servato inepte οὐ. Ibi est enim παιδία ἐμφησι ἡμων ἐπ αὐτου, τῷ μῶλωπι αὐτου ἡμεισ ιαθημεν, nec his quisquam οὐ intulit.

25. ἦτε γαρ: B om | πλανώμενοι cum κ^a.B 5, 40., item quā sicūt oves errabātis tol harl Fulg (ap Sab) ... ζ πλανώμενα cum CKLP al pler cat Thphyl Oec; item vg orātis enim sicut oves errantes | ἀλλ ut MACKLP etc ... B ἀλλα | ἐπεστράφητε c. ΔΒΚL etc (vg etc conversi estis) ... c. 69. κ^a.C^{er} ἐπιστρεψατε ... κ^a.P 5. ἐπιστράφητε, κ^a.C^{er} ἐπιστρεψατε | ε. ψυχῶν ὑμων: L 3. 31. 38. 40. 42. 47. 57. 59. 95. 96. 100. 105. κ^a.C^{er} al^a.C^{er} al pane τ. ψ. ἡμων

III. 1. ὁμοίως: 96. κ^a.C^{er} vg (et. am demid tol; non item fu harl) cop syr^{alt} add κας, item 15. 18. δε κας | γυναικας cum κ^a.AB ... ζ Τί αι γυναικας cum κ^a.CKLP al omn^{vid} cat Thphyl Oec | υποτασσόμεναι: P 38. -μενοι | κας ει τινας cum κ^a.LP al plu cat vg (et. Aug Bed) Clem²⁰² (ἀνδρασι, ὡσ και ει τινας ἀπειθῶσιν τῷ λόγῳ, δια - κερδηθησονται) ... CK al¹⁵ ει και τινας ... B 57. 69. 104. arm cop P's-Athl¹⁶¹⁵ Fulg (ap Sab) ει τινας ... 2. 47. 99. 123. κ^a.C^{er} Thphyl και οἰτινας, item 38. κ^a.C^{er} οἰτινας. Cf et. m²⁰ viris vestris, ex quibus ei qui non credunt hūic verbo, per - sine verbo lucrificant (sic). | κερδηθησονται (Gb') cum κ^a.BCKLP al plu²⁵ Dam^{paris} Thphyl Oec (Clem vide ante) ... ζ κερδηθησονται cum minuse pla cat Dam^{2,406} ed

2. ἐποπτεύσαντες et. κ^a Clem²⁰² Dam^{2,406} (et. paris) etc ... κ^a κ^a.C^{er} ἐποπτεύοντες

1 Ti 2, 9c ἀγῆν ἀναστροφῆν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τρι-
 χῶν καὶ περιθέσεω χρυσίων ἢ ἐνδύσεω ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ'
 Eph 2, 10 ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πρᾶεωσ καὶ
 ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. 5 οὕτως
 γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς Θεὸν ἐκόσμου
 Gen 18, 12 σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἵς ἐγενήθητε τέκνα ἀγα-
 θοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτύσιν. 7 Οἱ ἄνδρες

2. ἀγῆν: 18. 22. 96. Dam^{2,406} om

3. οὐχ ο: m ουκ ο | ἐμπλοκῆς (c ἐνπλ.): 2. 3. 18. 28. 30. 39. 60. 98⁹ 99.
 101. 104. g^{acr} o^{acr} al pauc Clem²⁹²edd² Oec ἐκ πλοκῆς ... 4. j^{acr}
 Dam^{2,406} ἐν πλοκῆσ | τριχῶν cum MACKLF etc (m⁸⁰ capillorum impli-
 catus, Aug capillorum incrispationibus) ... Ln om cum c arm Clem²⁹².
 Vertunt ἐμπλοκ. τριχ. vg Ps-Athlat⁶⁴⁷ capillatura; sic vero Cyp²¹⁷:
 sit in muliere non exterior ornamenti aut auri aut vestis cultus :: solet
 ἐμπλοκῆ etiam absque τριχῶν eundem in sensum dici, ut Clem²³²
 κρυβύλον, ὃ ἐμπλοκῆς ἐστὶν εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν. | καὶ περι-
 θέσεω cum MACKLF al omu^{vid} syr^p cop rell Clem²⁹² Dam^{2,406} etc ...
 Ln ἡ περιθέσεω cum c m⁸⁰ vg syr^{sch} Cyp²¹⁷ Ps-Athlat⁶⁴⁷ ἄ

4. ἐν τῷ ἀφθάρτῳ et. m⁸⁰ corr Clem²⁹² etc: m⁸ ἐν ἀφθάρτῳ, A⁸ 104. ἐν
 τῷ φθάρτῳ | πρᾶεωσ cum MCKL 18. 31. 98⁹ 99. c^{acr} ser (et hand
 duble al) Dam^{2,406} exparis ... ε Ln πρᾶεωσ cum ACP al longe plu
 Clem²⁹² etc | πρᾶε. καὶ (sic m⁸, m⁸ om) ἡσυχίου (m⁸ -χιουσ) hoc or-
 dine cum MACKLF al omu^{vid} cat syr^p Clem²⁹² Didiri^{2,9,2} Hier^{10vin} 1
 (pauis et silentis) etc ... Ln cum b m⁸⁰ (mansueti et modesti) vg (quieti et
 modesti; item Aug Amb) cop Ps-Ath⁶⁴⁷ (ut vg) ἡσυχ. καὶ πρᾶε. Prae-
 terea syr^{sch} arm^{edd} 4 meth om καὶ ἡσυχίου | τοῦ Θεοῦ (et. Clem²⁹²):
 κ al plu¹⁰ om τοῦ | ο et πολυτελής: Dam^{2,406} os et πολυτελής

5. ποτε: 13. τοτε | καὶ αὖ ἁγίας: Dam^{2,406} nil nisi αὖ. Omittunt ἁγίας
 et. 16. 96. 142. arm | εἰς cum ABC 13. 15. 27. 36. 69. 104. a^{acr} c^{acr}
 d^{acr} cat Dam^{2,406} Thphyl ... ε ἐπι cum MCKL al pler Oec :: utrumque
 alibi legitur: 1, 13 ἐλπίζατε ἐπι τὴν non fluctuat, nec 1 Tim 5, 5
 ἠλπικατε ἐπι τὸν Θεόν (κυρίου). Etenim ἠλπικαμεν ἐπι Θεῷ (τὸν Θεόν)
 ut 1 Tim 4, 10 legitur; nec vero magis fluct Ioh 5, 45 εἰς οὐ ἡμεῖς
 ἠλπικατε 2 Co 1, 10 εἰς οὐ ἠλπικαμεν. | Θεόν cum ABCCKLP al fere²⁰
 Dam^{2,406} Thphyl ... ε τὸν Θεόν cum m 69. a^{acr} c^{acr} al plu cat Oec |
 ἐποσμοῦν εἰστας: m ante αὖ ἐλπίζουσαι etc pon

6. ὑπῆκουσιν cum MACKLF al fere omn cat am syr^p arm Thphyl Oec ...
 Ln ὑπῆκουσιν cum b 31. m⁸⁰ vg (et. Aug Fulg) syr^{sch} | ἐγενήθητε:
 κ 13. 57. 93. 96. 99. 101. a^{acr} c^{acr} al² ser Thphyl ἐγενήθητε | φοβου-
 μέναι (L -νοί) ... 63. a^{acr} c^{acr} πτοουμέναι | πτοῦσιν (L Dam^{2,406} exparis
 πτωσιν): p 13. 18. 40. πτωσιν

7. (ὁ) ἀνδρες cum MACKLF etc ... b om οἱ | συνοικονοῦντες (respicit huc
 Or^{2,427} uti dei τον ἀνδρα συνοικον τη γυναικι ως ἀσθενηστειρω σκινει,

ὁμοίως, συνοικῶντες κατὰ γνώσιν ὡς ἀσθενεστέων σκεύει τῶ γυναικείῳ, ἀποτιθέμενοι τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοί, ταπεινόφρονες, ἢ μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τυνάρκτιον δὲ εὐλογούντες, ὅτι εἰς

Eph 5, 25
1 Co 7, 3

Ro 12, 17

ἀποτιθέμενοι τιμὴν) et. n^o ... n^o συνοικιῶντες. Libere syr^{sch} *habitate cum uxoribus vestris secundum scientiam, et tanquam vasa debilia in honore habete eas. Similiter cum uxoribus vestris et. aeth.* | κατὰ γνώσιν (n^o): n° 97^a om | σκεύει: 18. μερεῖ | γυναικείῳ cum MBCAF etc ... AL al fere¹⁰ -κίω | συγκλ- cum MAB^c ... ε Ln συγκλ- cum B²K²11.F al certe pler | -φρονος (et. ε^o 1060. 1070 Gb') cum n° 91^a-μουσ)B 13. 26. 31. 40. 66^a 68. oscr al mu^{vid} m³⁰ (*tanquam coheredi gratiae et vitae*) vg (*tanquam et coheredibus gratiae vitae*) arm (cop^{vid}). Libere syr^{sch} eo quod etiam ipsae vobiscum heredes erunt, similiter aeth. Accidunt Λυκ (tribuit honorem quasi coheredibus gratiae) Amb (impartientes honorem tanquam coheredi gratiae vitae) Cassiod¹¹⁴ Thphyl Oec ..... ε (sic ε et ε^o 1021. 1022) Ln -φρονος cum ACKLP h 5. 38. 42. 57. 66^a 69. 73. 105. 117. 137. (n° 97^a πληρονομίας) c^{scr} al plus⁴⁰ cat syr^p (*ut etiam una heredes sitis*) Hier¹⁰vln¹ (*et sicut coheredes multiplicis gratiae*) | χηρὸς cum BC²KLP al pler vg m³⁰ syr^{sch} ... MAB^c 4. 5. 57^a 68. 69. a^{scr} c^{scr} Hier¹⁰vln praem (et 7. 8. syr^p cop add) ποιικίησ. Cf Hier (ap Sab) *sicut coheredes multiplicis gratiae dei, quod significans (Ita ce dicitur ποιικίησ, id est variae :: fluxit ut^{vid} ex 4, 10 | ζωῆσ* (7. 8. k^{scr} καὶ ζωῆσ): 33. 42. 57. 66. al plus²⁵ (4 ap Seri) Thphyl Oec^{com} ζωῆσ ... c^o om | ἐγκόπτεσθαι (ενκ- n c^{scr} etc, ABP etc ενκ-, sed cf ad Act 24, 4 et 1 Co 9, 12) c. MABP h al fere⁵⁰ ... ε (= Gb Sz) Ti ἐγκόπτεσθ. cum c²(latot)KL al sat mu cat^{txt}et^{com} (sed verba commentarii passim in schollis cum ενκοπήν exhibentur, ut 100^{schol} et 103^{schol}) Thphyl (addit *τίνα γὰρ ἐκοπήν φέρε προσευχῆσ ἀνδρὸσ πρὸσ γυναικα αὐτοῦ ἀστηρῶσ*; sed eadem adscribens Oec pro ἐκοπ. habet ενκοπήν.) Ex interpp habent m³⁰ vg Hier Amb Aug *ne impediatur*, item cop *ne impediatur in precibus vestris. Syr^{sch} ne impingatis in precibus vestris, syr^p ne intercidentur preces vestrae.* | τὰς προσευχὰς: n τὰς προσευχὰς. Cf ante cop et syr^{sch}

8. ὁμόφρονες (et. Clem²⁰⁶): KL h al⁵ add *εσεσθε* (L -σθαι) | συμπαθεῖσ ut MABKLP etc ... c σνπκ- | ταπεινόφρονες cum MABC al plus³⁰ am (a demid syr^{4t} cop arm Clem²⁰⁶ Antloch¹¹⁷⁵ ... ε (= Gb Sz) φιλοφρονες cum KP al mu cat ... L al mu Thphyl Oec φιλοφρον. ταπεινόφρον., item vg¹⁰ tol m¹⁰ *modesti humiles, harl humiles modesti*

9. μὴ ἀποδιδόντες usq ἀντὶ λοιδορίας (13. om η λοιδ. ἀντὶ λοιδ.): haec ipsa verba habet et. Polyo², sed add *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας* | οτι εἰσ τουτο cum MABCK h 13. 15^a 22. 27. 29. vg m¹⁰ syr^{sch} etp txt cop arm aeth Antioch¹¹¹⁰ et¹¹⁷⁵ Dam^{2,220} ... ε (Gb²⁰)

- Fr 23 (24),
12-16 τούτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ Θεὸς ζῶν
ἀγαπᾷν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ
Heb 12, 14 κακοῦ καὶ χειλὸς τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω ἀντήν,
12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὄτα αὐτῶν εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ προσιόντως κακά.
- 3, 20
4, 14 13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς εἰς τὸν ἀγαθὸν ζῆλωται γένη-
σθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ
Heb 12, 12 φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ παραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν

praem videtis e. LP al pler cat syr^p m^s Thphyl Oec | κληρονομησητε :
vg m¹⁶ ut benedictionem hereditate possideatis, Fulg^{tr}antim¹ ut benedictio-
nem hereditatis possideatis

10. ο γαρ θελων ζω αγαπαν και ιδειν ημερ. (c 38. 69. 104. 137. a^{scr} e^{scr} h^{scr} v^{scr} g^{scr} e^{scr} ημερ. ιδειν) αγαθασ ... 22. 60 Ant^o γ. θε. ζω. και αγαπων ημερ. ιδ. αγαθασ, item tol harl qui enim vult vitam diligere et cupit videre dies bonos, Cassiod¹¹⁶ qui enim vult vitam et diligit videre dies bonos. Cf et. Hesych^{cat} οι γαρ πολλοι ου θελωσι την ορτως ζωην — ουδε ιδειν αγαπων ημερας αγαθασ :: ad quos cf LXX τισ εστιν ανθρωπος ο θελων ζωην, αγαπων ημερας ιδειν αγαθασ; | γλωσσαν sine additam cum ΔBC 13. 29. 73. 13^{loc} 14^{loc} Ant^o ... ε (Gb^m) add αυτου e. κKLP al pler cat vg syr^{tr} cop arm aeth Thphyl Oec | χειλη (c^o praem τα) sine additam e. ΔBC 5. 13. 27. 29. 66° 69. 137. a^{scr} e^{scr} fu syr^p ... ε (Gb^o) add αυτου cum LP al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Thphyl Oec :: LXX παυσον την γλωσσαν σου απο κακου, και χειλη σου του etc
11. εκκλινατω sine copula cum κC^oKLP al pler cat vg (et. am^o demid; Ie^{br}ug non addas autem) syr^{sch} cop arm Ant^o. Thphyl Oec ... Lm Tl add δε cum ΔBC^o 31. 69. a^{scr} e^{scr} am^o fu harl tol syr^p (et declinet aeth) :: LXX εκκλινον απο κακου etc | αγαθον, ζητησατω : haec om ε (non ε^o Gb Sz) per errorem
12. οφθαλμοι cum ΔBC^oKLP h al plus⁵⁰ arm Thphyl ... ε (= Gb^o Sv) praem ο^o cum c^o al sat mu cat Oec :: LXX οφθαλμοι sine οτι | ειο δεησιν: c^o ειο την δεησιν :: LXX ειο την | κακα : 32. 57. 69. 100. a^{scr} e^{scr} aid του εξολοθρευσαι (32. 57? ολοθρευσαι) αυτοις εκ γησ, item syr^p ad delendum eos e terra, sed eos c.^o :: ex LXX
13. ταν et. Clem³⁰⁵ Dam^{2,329} etc ... v 3. 101. ε^o | ζηλωται (Gb^o) cum ΔBC 3. 5. 7. 13. 17. 27. 29. 33^m 40. 66° 68. 69. 73. 96° 101. 137. κ^{scr} e^{scr} d^{scr} e^{scr} Clem³⁰⁵ Dam^{2,329} Thphyl, item accumulatores vg (tol sectatores, harl factores) syr^{tr} cop arm aeth ... ε Tl μιμηται e. KLP al longe plu cat Oec | γινησθε cum κC^o(γινησθαι)ΔCKLP etc ... v γειοισθε
14. αλλ (κ^o αλλα) et. cum ΔBC^oKL etc (et. Clem³⁰⁴ αλλ ε^o και πασχομεν δια δικ., μακαριοι) ... κ^oΔ 5. 7. 13. 73. 126^m ε^o δε και, p 3. 17. αλλα και ε^o | πασχετε : L 26. 31. 35. 39^m 99. 100. f^{scr} k^{scr} e^{scr} πασχετε, 32. 57. 106. 14^{loc} e^{scr} a^{scr} e^{scr} Dam^{2,329} πασχετε | μακαριοι (sic et. Clem Dam) : κ 25. arm add εστε | μηδε (69. 137. a^{scr} e^{scr} και ου μη)

Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἔτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαὺν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθῆν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῆσθε κατασχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῆν. 17 κρείττον γὰρ ἀγαθοποιού-

επιμαχθητε cum MACKP al fere omn cat vg rell Clem²⁶⁴ etc ... NL 43. om

15. τὸν χριστὸν (Gh') cum MABC 7. 13. 33^{ms} 69. 137. a^{scr} e^{scr} vg syrc^{tr} sah cop arm (τὸν αὐτὸν καὶ ᾠ) Clem²⁶⁴ ... ε τὸν θεὸν cum KLP al pler cat Thphyl Oec ... aeth Promiss om | αγιασατε: 31. -σαντες | ετοιμοι sine copula cum MBO 5. 13. 18. 27. 29. 68. 69. 73. 104^{ss} 137. a^{scr} e^{scr} al^{2scr} cat vg m⁹⁰ cop arm Or^{1,468}. 108 ei^{3,5} (sed nec m nec Or quicquam ex eis quae praecedunt affert) ... ε (sed Gh⁰⁰) Ti add de cum AKLP al pler Clem²⁶⁴ Thphyl Oec; item *et estote parati* syrc^{tr} aeth | αιι et. Clem²⁶⁴ Or^{1er} etc ... Δ 123. syrc^{ch} arm om. Nec habent Euseb^{1,2} ἡμῖν παρήγγελεται ἐτοιμοὺς εἶναι εἰς ἀπόλην. παντὶ τῷ ἐπιρωτῶντι ἡμᾶς - ἐλπίδος et^{1,5} ἐτοιμοὺς τε εἶναι πρὸς ἀπολ. παντὶ τῷ ἐπιρωτῶντι ἡμᾶς τὸν λόγον τῆς καθ' ἡμᾶς ἐλπ. Basbapt⁶⁵⁵ Chr^{1,466}. 2,118 Cyr^{sach}⁷²⁵ | αἰτοῦντι cum M²BSKLP al omnv^{id} Clem²⁶⁴ O^{1er} Chr^{1,466}. 2,118 Dam^{2,600} (et. paris) etc ... M⁴ cat Dam paris (loco ante 2,600) απαιτοιῦντι, item Didcat⁶⁵ *ὡς ἐν παντι καιρω απαιτοιμενοις ημας τον περὶ αυτησ (praecedit πιστωσ) λογον* etc ... ΟΡΥ¹⁰⁹ (nr Mai^{1,27}, non est in Notitia ex conp¹am) Eu-¹mp¹ep (vide ante) Basbapt⁶²⁴. 626 *επιρωτῶντι*, Cyr^{sach}⁷²⁵ *ερωτῶντι* | ἐλπίδος: Or^{1,468} Basbapt⁶¹⁸ Dam¹paris⁶⁶ (loco ante 2,600) nbi et. paris *ἐλπίδ. con- firmat* πιστωσ (scriptum est Dam¹paris *ἐλπίδος πιστωσ*, sive *ἐλπίδ. punctis notatum*). Similit^r syrc^{ch} *de spe fidei*, harl tol (et Fulg Facund ap Sah, item Bed²³⁷) *de fide et spe* | ἄλλα cum MABC 5. 7. 13. 27. 29. 43. 69. 73. a^{scr}e^{scr} 1^{lect} vg cop syr^p arm Clem²⁶⁴ Dam^{2,600} (atque et. paris sub σ) Thphyl; aeth *et* ... ε om cum KLP al pler cat m⁹⁰ (et. Bed²³⁷) syrc^{ch} Oec

16. ἐν ᾧ καταλαλῆσθε cum B 69. 137. a^{scr} e^{scr} syr^p lat (ut in eo quod dicitur contra vos) et^{ms} Clem²⁶⁵. Confirmant eam lectionem etiam eo quod *ὡς κακοποιῶν* omittunt vg (et. am fu demid) m⁹⁰ (ut in eo quod detractant [cod. -ciandum] vobis; vg ut in eo quod detrahunt de vobis) arm ... ε Ln ἐν ᾧ καταλαλώσω (Gh' Ln -λοισω c. MACKP al²⁶) ἡμῶν *ὡς κακοποιῶν* cum MACKLP al pler cat tol harl cop syr^{26b} (et syr^p add *ὡς κακολ. c.*) aeth Thphyl Oec Bed²³⁷ :: vix dubitari licet conformatam hanc scripturam esse ad 2, 13 | ἐπηρεάζοντες: C⁴ ἐπηρηζαλ., AL 13. ἐπειραλ. | τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ (M⁴ εἰς ᾠ) ἀναστροφῆν cum K²(et⁴)ABP etc (vg m⁹⁰ *vestram donam in Christo conversationem*), 88. 98. h^{1er} *τὴν ἀγαθὴν ε. χ. ἀναστροφήν* ... KL 22. 69. 100. a^{scr} e^{scr} al^{2scr} syr^p τὴν ἐν ᾠ ἀγαθὴν ἀναστροφῆν (item 137. *τὴ ἐν ᾠ ἀγαθὴ ἀναστροφή*), C τὴν ἐν ᾠ ἀγνὴν ἀναστροφήν (atque et. syr^p ^{ms} ἀγνὴν pro ἀγαθ. praebet), Clem²⁶⁵ τὴν καλὴν ἀναστροφ. ἡμῶν ἐν χριστῷ

17. κρείττον: haec scriptura -ττ- tantum non fluct, sic enim MABCKLP TISCHENDORF, N. T. ed. 3. 19B

τας, εἰ θελοι τὸ θελημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιῶντας.
^{2, 21}_{4, 1} 18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἄπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ
¹ ^{ΤΙ 2, 18} ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
^{21, 6}_{2, 9} ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν

etc | αγαθοποιουντας: O -τες, item postea κακοποιουντες | εἰ θελοι
 cum ΜΑΒΟΚΛΡ h al⁷⁰ cat Clem⁵⁶⁵ Thphy1 Oec ... ε (= Gb Sz, sed rur-
 sus Gb') ε θελεε cum minusc vix mu ... 22. 26. 59. 1^{scr} al pauc om
 θελ. | ἦ: n^o L εε

18. οτι και et. vg syr^{utr} etc: n harl Or^{int} 1, 2° Cyract⁵⁷ Aug^{ep} 165 (vide Sab) om και (cop quia ipse Christus) | περι. (et. Did^{tri} 2, 7, 2): 2. 30. 51. 96. 104. 105. k^{scr} υπερ (82. 83° υπερ ημων, Did^{tri} 2, 4, 6 υπερ αμαρτωλων) | αμαρτιων (n^o praem τωv) sine additam cum ΒΚΡ al longe plu am fu tol Cyract⁵⁷ Thphy1 Oec ... c²vid 5. 7. 9. vg^{cl} (et. harl demid, non am fu tol) syr^{sch} Cyp²⁹⁵ Aug^{ep} 165 add ημων. Item μ^ovid L 13. 15. 27. 29. 60. 73. 106. c^{scr} 1lect cat cop Did^{tri} 2, 7, 2 add υπερ ημων, item Δ 25. 36. 68. 69. a^{scr} b^{scr} c^{scr} arm υπερ ημων (5. 66° 137. sive v. n. sive v. n. ημων), item aeth hominum et propter nos | υπεθανεν (Gb') cum ΜΑΟ 5. 7. 11. 13. 27. 29. 68. 69. 73. 137. 1lect a^{scr} k^{scr} vg syr^{utr} cop arm aeth Did^{tri} 2, 6, 6 et 2, 7, 2 Cyract⁵⁷ (πολλοι των αγιων ασηρηγται προφητων, αλλ ουδεις εκεινων υπερ αμαρτιων αποθανεν ιερηται etc) Sev^{cat} 71 Thphy1^{xt} Cyp²⁹⁵ Aug^{ep} 165 ... ε ΤΙ επαθεν cum ΒΚ ΛΡ al pler cat Aug^{ep} mer Thphy1^{oom} Oec :: cf 2, 21; item 3, 17 et 4, 1 | ημας cum n^o (om) ΔΚΚΛ al longe plu cat vg cop syr^p 295 Cyp²⁹⁵ Petr^{4, 46} (ap Routh) Did^{tri} 2, 7, 2 Cyract⁵⁷ Thphy1 Oec ... ΤΙ ημας cum n 3. 31. 33. 69. 95. 1lect a^{scr} b^{scr} c^{scr} arm | τω (c om) θεω et. Petr Did^{tri} Cyract⁵⁷: b^{scr} c^{scr} τω πατρι ... n om | μεν et. Petr Did^{tri} Ath^{5, 107} Cyract⁵⁷ ... Δ^ovid Epiph⁷⁵. 448. 1026 et 2, 46. 97 om, nec expri am fu | ζωοποιηθεισ: Epiph⁴⁴⁸ (non item 75. 1026 nec 2, 46. 97) ζωογονηθεισ, similiter 765 αποθανων εν σαρκι, ζωογονηθ. δε τω πνευμ. | πνευματι: cum ΜΑΒΟΚΛΡ h al longe plu cat arm Or^{4, 125} Petr^{4, 46} Did^{tri} 2, 7, 2 Ath^{5, 107} (Gall) Epiph⁷⁵ et 2, 46. 97 Cyract⁵⁷ οἱγιαρ 267 ... ε (= Gb Sz) τω πνευματι: cum minusc vix mu Epiph⁴⁴⁸. 1026. Ceterum pro mortificatus et vivificatus, ut est in vg^{cl} fu harl tol (am^o vide post) Aug^{op} 165 Rufin^{2ymb}, habent mortificatus et vivificatus am^o (sed mortificatus ipse^o) demid Fulg^{id} cath Bed²²⁰, qui quidem ea de re fusius explicat: „Offert ergo nos deo patri Christus, cum per mortificationem carnis pro illo immolari gaudemus - vel certe offert nos deo, cum absolutus carne in aeternum nos regnum introducit.“ Aliquanto post i. e. 221 addit: „Ista translatio hunc locum ita habet: Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustus, ut nos adducat ad deum, mortificatur“ (sic, nec fluctuare vdr lectio) „corpore, sed vivus factus in spiritu.“ Cf Luc^{brus}: „Egregia emendatio, qua restituti sunt nominativi singulares mortificatus et vivificatus, pro iis qui vulgo scribuntur accusativis pluralibus mortificatos et vivificatos.“

19. εν φυλακη et. Or^{3, 552}. 4, 125 οἱλυ 2, 9²² Epiph¹⁰⁰² (οτι αυτος εφορευθη κηρυξαι και τοια εν φυλ. πνευμασι, ωσ ειπερ ο πετροσ) Cyract⁵⁷ 27

πορευθεὶς ἐκίρυσεν, 20 ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἢ τοῦ Mt 24, 27 αα
 θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς
 ἣν ὄλγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 ὁ Gm 7, 13
 καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον τῶν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκῶς ἀπόθεσις

et^{act57} etc ... c 8. 25. harl tol edd bedae²²⁰ (sed laudat et. alios qui
 dissentiant) Ath^{1,155} (εἰ πορευθεὶς τοῖς ἐν φυλακῇ κατακλισημένοις
 πνευμασίῃ ἐπαγγελισασθαι ἀναστασίῃ) Aug^{ep164} et¹⁶⁵ Ruf^{ymb} add
 κατακλισημένοις. Non idem testari videtur syr^{sch} (animabus illis
 quae detinebantur in scheinl) nec aeth (ad illos quorum animae vinculae
 sedebant). Legitur vero etiam apud Bed²²⁰ ex codice quem sequitur
 et iis qui in carne conclusi erant, quam miram scripturam confirmat
 cod^{corb2}. ap Sab (om conclusi) et Bed uberius illustrat. | πνευμασίῃ
 (et. Cyr^{glaph257} et^{cat60} et^{act57}; nescio unde Gb πατρασὶ habeat):
 demid tol spiritalibus ... 137. πνευματὶ (confirmat 108^{schol} τῇ ψυχῇ
 πορευθεὶς ἐκίρυσεν etc), cod^{corb2}. ap Sab Bed²²⁰ spiritu (id quod
 etiam ex allis edd affert, ex uno vero exscribit²²¹: in quo spiritu et eis
 qui in carcere erant praedicavit; vg^{ms} ap Ln spiritaliter. Cf huc Luc
 hrug: „in quo et his“ etc (ut vg). „Pro carcere, quod est custodia,
 male quidam legunt carne, quod est corpore. Deinde verbo erant, super-
 flue additiū alii participium conclusi. Denique dativus pluralis spiri-
 tibus ex patrum correctione servandus est, pro eo qui a plerisque legitur
 abl. sing. spiritu.“

20. ἀπεξεδέχετο cum MABCLP (et. x^{vid} notante Mithaeo: „h. l. dubium
 me quodammodo reliquit inter ἀπαξ ἐδέχετο et ἀπεξεδέχετο“) h al
 fere^{ms} cat Or^{2,256}. 4,125 eod (omnino male editum vdrt ἀπαξ ἐδέχετο)
 et^{int2,222}, item vg et pplat cop syrP (libere syr^{sch}) etc ... (x vide
 ante) 2. 29. 31. 33. 47. 59. al⁷ arP ἀπαξ ἐδέχετο ... ε (= Gb Sz) ἀπαξ
 ἐδέχετο sine cod ut vdrt (et^{ai} idem ediderunt Or^{4,125} et Oec¹²¹) ::
 fluxit ex Erasmi coniectura („suspicor legendum fuisse ἀπαξ ἐδέχθη“),
 qui inde ab ed. 2. ita edidit. | ἡ - μακροθυμία et. Or^{2,256}. 4,125 et^{int2,222},
 item n^o (nisi quod neglexit -μίας): n^o Or^{int1,226} vg^{ole} harl cod ap Bed²²¹
 τῶν - μακροθυμίαν. Ex Latt vg^{ole} (et^{ms} ap Ln) quando expectabant
 dei patientiam, Or^{int} cum expectarent dei patientiam, harl cum susti-
 nerent (= retinerent) dei patientiam, eod ap Bed²²¹ quō quondam non
 crederant in diebus illis, cum expectaret dei patientiam in diebus Nos;
 contra am fu demid Aug^{ep165}. 164 etc quando expectabat dei patientia,
 tol cum spectaret dei patientia | ὀλγοι cum MAB 3. 5. 8. 17. 73. 95° vg
 Or^{2,256} et^{int1,200}. 2,202 Cyp¹⁴⁸. 152 Aug^{ep165}. 164 rell ... ε ὀλιγοι, cum CK
 LP al pler cat syrP (syr^{sch} et octo animae tantum ingressae sunt, omisso
 ὀλυ. τ. ιστιν) Cyr^{glaph26} Dam^{2,200} (et. paris) Thphyl Oec

21. ὁ (et. ε Gb Sz) cum n^oABCKLP h al fere^{ms} cat vg arm Did^{tr12,14} Cyr
 glaph²⁶ et^{cat12} Dam^{2,200} Thphyl Oec Or^{int1,200} Cyp¹⁴⁸. 152 rell ... ε ὁ ὅ
 cum minus ut^{vid} mu (ut 104. b^{scr} al^{4scr}) ... n° 73. aeth om. Cf eo
 similiter nos etiam nunc servans est in typo etc | καὶ ἡμᾶς cum MABP
 2. 17. 25. 31. 67. 76. 101. b^{scr} c^{scr} o^{scr} vg syr^{tr} arm Did^{tr12,14} Or^{int}
 1,200 (Cyp¹⁴⁸. 152 Ang^{saepe} Fulg rell ... ε καὶ ἡμᾶς cum CKL al pler cat

ῥήπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀνα-
 στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ Θεοῦ, πορευθεὶς
 εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
 μων.

IV.

1, 21. 22
 2, 6, 8. 1
 1 Χριστοῦ ὄν παθόντος σαρκὶ καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ἔνικαι
 ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαιται ἀμαρτίας, 2 εἰς τὸ
 μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίασ ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπιλοιπον

cop aeth Cyress¹² eisIaph²⁶ Dam^{2,206} (et. par¹) Thphyl Oec. Cf et.
 Luc^{brug} „non facile mutandum est pronomen secundae personae vos in
 primas nos.“ Praeterea καὶ ἡμᾶς (ἡμ.) hoc loco cum καβκλρ al sat
 mu vg syrP (libere syr^{sch} al) OrInt^{1,206} Didtr^{2,14} Cyress¹² eisIaph Dam
^{2,206} Cyp¹⁴² Aug^{pp} etc ... κ al fere⁵⁰ cat Oec post ἀντιτυπ. rrr
 pon | rrr h. l. et. OrInt Didtr¹ Cyress¹² etc: κ vg Dam^{2,206} Aug^p 164
 Fulg (al, vide ap Sab) ante ἀντιτυπον pon ... 4. 97. 104. a^{scr} syr^{sch}
 arm om, nec habet Cyp¹⁴² et¹⁵²: quod et vos similiter salvos faciet
 baptisma. | δι' ut καβκλρ etc ... A l^{scr} Dam^{2,206} exp¹is δια

22. Θεου cum κ*β ... ε Ln Ti του θεου cum κ*ακλρ al omn^{vid} Didtr¹
^{2,14} Cyr^{hr} 220 etc. Praeterea post hanc vocem vg (et. am demid harl
 tol, sed non fu) Aug^p 164 rell^{pler} (Bed²²² exponit additamentum) add
 deglutens mortem ut vitas aeternas heredes efficiemur (demid effici-
 mus). Atque eadem arm²²⁶ in eddamstel et^{conat} post πορευθ. εἰς ουρ.
 addit.

IV. 1. παθόντος (et. κ*, sed* αποθανόντος, ad quod cf infra Hier^{lovin})
 sine additam cum bc 27. 29. 66** vκ sah Ath⁴⁰⁰edd² Thdr^{4,276} Dam
 nestor⁵⁰² Oec^{com} Aug^p 164 et^{serm} 222 et^{id} et op Amb^{dd} Fulg^{traasim} 2,9
 ... ε (Gb^o) add υπερ ἡμῶν cum καβκλρ al pler cop syrP arm aeth
 (hi² post σαρκι pon, ut et. 3. al pauc) Didtr^{2,4} Epiph⁷⁶⁵. 1022 Ath⁴⁰⁰ ed
 et⁴⁰² et⁷⁸⁰. 780 Bas^{1,202} Cyr^{nest} 150 et 4,220 Thdr^{4,212} Pa-Ath^{2,1} Aug^p 29
 Hier^{lovin} (Chr. pro nobis carne mortuus est), item κ* 31. b^{scr} o^{scr} al
 pauc syr^{sch} Thphyl Oec¹²¹ υπερ ἡμῶν | ο παθων σαρκι (Gb^o) cum
 καβκλρ al fere²⁵ am fu arm Aug^p 29 (qui passus est carne, desiiit a
 carne) Thphyl ... ε ο παθ. εν σαρκι cum κρ al plu (antea nemo
 Graecus εν σαρκι) cat Oec vg (et. demid harl tol Aug^p 164 al, sed hi
 omnes etiam antea in carne) | αμαρτιασ cum κ*ακλρ etc (4** 80.
 99. 105. 14lect b^{scr}** g^{scr} praeem απο. Etiam Hier^{lovin} quiescit a
 peccato.) ... κ*β b^{scr}*^{vid} aeth^{hr} αμαρτιασ, item vg a peccatis, syr^{sch}
 ad omnibus peccatis

2. ανθρωπων (ita κ*, κ* -πον) επιθυμιασ: ο vg¹⁰ (non item am fu
 demid harl tol) επιθ. ανθρωπ. | Θεου (κ* sic ex ανθρωπου restituit):
 88. 69. 93. 187. a^{scr}*^{scr} o^{scr} του θε.

ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρρηλιθῶς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰοφλυγίαις, κόμισι, πότισι καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, 4 ἐν ᾗ ξενίζονται, μὴ συντριχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 οἱ ἀποδύουσιν λόγον τῷ ἐτοιμῶς ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπου σαρκί, 2, 10 ζῶσι δὲ κατὰ θεῶν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε 1a, 5, 8

3. ἀρκετος γαρ sine additam cum κ^αλ^β 29. 85. 78. 81. 137. d^{scr}er v^g sy^{rit} arm Clem³⁰⁰ Aug³⁰¹ 164 ει^{sc}erm³¹⁸ ... ε (Gb^o) add ημιν cum CK LP al plu cat Oec Hier¹olin¹; item n° 14. 18. 19. 25. 27. 82. 88. 87. 69. 104. 113. 114. 127. a^{scr}er c^{scr}er 8p^o al plus^b cop aeth Thphyl Aug³⁰² 20 ἡμιν | παρρηλιθως et. κ^o: n° 13. f^{scr}er -θως, Δ παραλληλιθως | χρονος sine additam cum κ^αβ^c 4° 5. 14. 13. 29. 88. 73. 93. 113. 137. a^{scr}er h^{scr}er v^g (et. Aug tell) sy^{rit} cop arm aeth ar^o Clem³⁰⁰ ... ε (Gb^o) add του βουι κ. κ^λΡ al pler (31. του βι. ο παρ. χρ.) cat Thphyl Oec | το βουλημα (Gb^o) cum κ^αβ^c 5. 13. 15. 29. 36. 66° 69. 73. 137. a^{scr}er d^{scr}er j^{scr}er cat Clem³⁰⁰ Thphyl ... ε το θλημα cum κ^λΡ al pler Oec | κατειργασθαι c. κ^αβ^c 3 (* κατειργασσθ.) 27. 29. 69. 73. 137. a^{scr}er (40. κατειργασθαι) Clem³⁰⁰ (Thphyl κατειργασσθι) ... ε κατειργασσθαι cum κ^λΡ al pler cat Oec | περιποιημενος: κ 2. 80. 89. 100. ποιησομενος | οιοφλυγαισ: κ^o οιοφρυ-, β^o -φλυγιοσ, sy^{it} 195 57 οιοφλυγιοσ | αθιμιοσ: C -μιοσ
4. βλασφημοιτεσ (κ praet και) cum κ^αλ^βκ^cLP al pler v^g cop sy^{it} Thphyl Oec ... κ^o 27. 29. και βλασφημοισιν. Cf et. arm εν ω ξενιζοντες μη συντριχουσιν ἡμιν εισ - και βλασφημοισιν, Item aeth^{ro} et ii qui blasphemant^b reddere debent rationem; aeth^{pp} et ecce homines esse iis demirabuntur vos et blasphemabunt super vobis et vos videbunt esse participes cum iis illius operis iam dudum:^b illi igitur rationem reddere debent etc. Libro et. nyr^{sch} et ecce nunc obtemprescunt et blasphemant vos, eo quod non lascivialis cum ipsis in eadem intemperantia priore.
5. οι αποδωσασιν λογον: haec supplevit κ^o, τω vero quod sequitur ipse κ^o ex οi vdr fecisse. Sic sy^{it}sch: qui reddent rationem deo qui indicantur est etc | εχοντι κριναι cum κ^ακ^ovid^κLP etc (v^g εi qui paratus est iudicare) ... κ^ovid 69. 137. a^{scr}er κρινοντι
6. κριθωσι et ζωσι: cum κ^λLP (ζωσι et. Δ) ... Τι κριθωσιν et ζωσιν cum (κριθωσιν et. Δ) P (κ sillet) etc | κατα ανθρωπουσ ... 16. 38 86. 89. 76. 80 81. 97. 100. g^{scr}er harl tol κα. ανθρωπου | ζωσι: κ^o ζωσωσ, 19^{ms} ζωσωσι
7. και νηψατε (κ^o): κ^o om και :: quod veri specis minime caret | εισ προσειχασ cum κ^αβ 5. 29. 69. 137. c^{scr}er al^b a^{scr}er (13. 104. 106. εισ προσειχη) Sy^{it}tr⁶⁷⁸ ... ε Τι εισ τασ προσειχη. cum κ^λΡ al pler cat Thph Oec. Similiter Poly⁷ νηφοντες προσ τασ ευχασ ... arm om

1a 5, 20 εἰς προσευχίας, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰς ἐκιντοῦς ἀγάπην ἐκτενῆ
 (Prov 10, 12) ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς
 Heb 12, 2 ἀλλήλους ἅνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα,
 Phil 2, 14 εἰς ἐκιντοῦς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
 2o 12, 6 τος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ
 ἰσχύος ἢς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
 Col 2, 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
 1 5, 11 τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-
 ρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ
 Ro 8, 17 κοινοῦντες τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
 2 Co 1, 7 ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλώμενοι. 14 εἰ ὄνειδι-

Ro 8, 17
 2 Co 1, 7
 2, 14
 Mt 5, 10

8. πρὸ πάντων sine copula cum καὶ videtur 13. am hari tol arm Cyr^{tr} 660 Aug^{gr} et lib arb ... c Tl add δε cum κλπ al fere omn cat m¹⁶ vgele fu demid (et. Bed) sah cop syr^p Antioch¹¹⁰⁰ Thphyl Oec (syr^{sch} και -, aeth^{har} και - δε) | εκτενη: c^{scr} διαρηη | αγαπη (et. ς) cum μαβκλπ al plu (6 ap Ser, 5 ap Mithae) cat Clem^{ro} 49 Clem²⁰⁶. 618 item 463 Chr^{2,242} ut^{9,240} Oec ... ς^o (itein Sz, Gb⁹⁰) praem η cum minusc perinu Cyr^{tr} in 676 Antioch¹¹⁰⁰ Thphyl | καλυπτει (Gb¹¹) cum ΔΒΚ al fere⁴⁵ cat vg syr^{tr} cop arm Clem^{ro} 49 Clem²⁰⁶. 618 et⁴⁶³ Chr^{2,242} et^{9,240} Cyr^{tr} in 676 Antioch¹¹⁰⁰ etc Tert^{post} 10 Hil²⁰⁶ etc ... m¹⁶ cooperuit, sah potest pro καλυπτει et pro καλυψει accipi ... ς καλυψει cum κλπ al plu (vdtr plus⁴⁵) aeth Oec :: cf Iac 5, 20

9. γογγυσμου (Gb¹) cum μαβ al plus²⁰ vg m¹⁶ syr^{tr} sah (arm^{vid}) Dam Paris (sub ε) Thphyl Fulg^{bia} ... ς γογγυσμων cum κλπ al longe plu cat Oec :: Phil 2, 14

10. καθως: 41. 137. c^{scr} καθω, L εν ω | ελαβεν: Dam Paris (sub σ) ελαβει:

11. εἰ τις bis: A η τις | εἰ τις λαλει - θεου: L 68. fu^o om | ησ cum μαβ al plu vg etc ... κλπ h al plus²⁰ ωσ | ησ χορ. (25. 97. Dam Paris sub σ επχορηγ.) ο θεος: 69. 137. a^{scr} c^{scr} χορηγαν | δοξάζηται (13. ζεται) ο θεος ... 69. 137. a^{scr} c^{scr} syr^p Dam Paris (sub σ) ο θε. δοξαζ. | εστιν: A 13. 24. 73. al²⁴⁰ arm Dam Paris sub σ om | των αιωνων: 11. 14. 31. 37. 38. 69. 99. 137. a^{scr} c^{scr} h^{scr} am syr^p arm ed om | αμην: fu tol om

12. τῇ εν ὑμων: h 22. 23. 27. 56. 100. 127. praem επι | πυρωσει (3° πωρωσει): c^{scr} δοκιμασια | πρ. πειρ. ὑμων: 31. πρ. πειρ. ὑμων

13. καθο (et. ς Gb Sz) cum μαβκλπ al plus²⁰ cat Clem²⁰⁶ Did^{tri} 1, 4²² Thphyl Oec ... ς^o (non ς etc) καθωσ cum minusc ut^{vid} pauc (nullus ap Scri) | χαρητε: LP 13. χαρειτε

14. εἰ (syr^{tr} και ε): 69. 137. a^{scr} αλλ εἰ και | εν ονοματι (κ^o): κ^o 24. h^{scr} om εν, item Tert^{post} 12 (sed fluct lectio) | χ^ν (et. Clem²⁰⁶ Tert^{post} 12 Cyr²⁰. 267): 13. 33. ω χ^ν | το της δοξης sine additam cum BKL al plu am fu luxon syr^{sch} Clem²⁰⁶ Eph¹⁰ Tert^{post} 12 Fulgrd

ἔσοθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ
 θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ^{2, 20}
 ὡς φρονεῖς ἢ κλέπτῃς ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ
 δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
 ὀνόματι τούτου. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ
 οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ὑμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούν-

- oath Thphyl Oec ... Gb+ Sz Ln add καὶ δυναμεις cum (n^o κ. της
 διν.) AP 4. 5. 7. 8. 13. 14. 27. 29. 33^{ms} 36. 43. 46. 57° 68. 69. 73.
 81. 98^{ms} 99. 100. 106. 126^{ms} 127. 137. a^{scr} c^{scr} al⁵ cat vg (et. demid
 harl tol) sah cop syrP arm aeth Cyp⁹⁰. 201. Ath⁵⁸⁸ Did^{tr} 2, 23 Antioch
 11° Damparis (sub o), item n^o add καὶ εἰς δυναμεις αὐτου. Sic enim
 vg^{cl^o} demid harl tol quoniam quod est honoris gloriae (harl tol om) et
 virtutis dei et qui est eius spiritus, Cyp quia maiestatis et virtutis domini
 nomen, syrP quia nomen et spiritus gloriae et virtutis dei, sah quia spiritus
 gloriae et virtutis dei, ar^o quia laus et gloria et virtus et spiritus dei, aeth^{utr}
 quia τὸ gloriae eius et virtutis domini in spir. sancto | καὶ το: 57° 69.
 100. 137. a^{scr} c^{scr} al pauc Did^{tr} om, item syrP aeth Cyp; et. syr^{soch}
 spiritus gloriae dei | πνευμα: 57° 69. 137. a^{scr} c^{scr} (syrP vide ante)
 ὄνομα καὶ πνευμα, item Cyp (vide ante) nomen | τῷ: A^o vid εἰς |
 ἀναπαύεται. c. n^o BKLP al certe porum vel potius plu Clem⁵⁰⁵ Thphyl
 Oec (vg Tert Cyp etc requiescit, et -scet) ... A 25. 69. 137. 68er επ-
 αναπαύεται ... n° 4. 5. 13. 14° 33^{ms} 38. 43. 57. 68. 76. 98. 117.
 127. al^{7scr} al fere²⁵ Eph³¹⁹ Ath⁵⁸⁸ Did^{tr} 2, 23 Antioch¹⁰⁰ Damparis
 (sub o) επαναπαύεται (: cf 2 Co 7, 13). Praeterea ζ (Gb⁹⁰) add
 κατα μεν αὐτους βλασφημεῖται, κατα δε υμᾶς δοξαζέται cum KLP al
 longe plu am (ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus) harl
 tol (hi^o quod ab aliis etc) sah syrP c. Cyp⁹⁰. 201 (quod quidem secundum
 illos - secundum nos autem -) Thphyl Oec ... omisimus cum MAB 8. 4°
 13. 17. 27. 29. 65. 66° 68. 69. 73. 76. 101. 137. a^{scr} c^{scr} d^{scr} vg (et.
 fu demid) syr^{sch} etP txi cop arm aeth^{utr} ar^o Eph³¹⁹ Tert^{nost} 12.
 Videtur et. Clem⁵⁰⁵ quum versibus 12—14 ista verba non adscribat.
15. μὴ γὰρ τις: 69. 100. a^{scr} c^{scr} μὴ τις γὰρ | ὡς φρονεῖς: 31. 40. Thphyl
 add ἡ λαιδῆρος | ἡ κακοποιος Tert^{nost} 12 Cyp³¹⁷ maleficus, vg Aug
 Promiss maleficius): 69. 137. a^{scr} c^{scr} ἡ κακοουργος ... κ h om | ἀλλο-
 τριεπίσκοπος cum MAB d^{scr} ... ζ Ti ἀλλοτριεπίσκοπος c. KLP al pler
 cat Thphyl Oec ... A 31. 40. Eph³¹⁹ ἀλλοτριος (40. -ίως) επίσκοπος.
 Vertunt vg alienorum adpetitor, Tert alieni speculator, Cyp curas
 alienas agens. Eadem vox ap Dion^{areo} 788 (ep^o) et ap Germ^{conat} in
 Cotel. Monum. 2, 481. Omittunt vero ἡ ὡς ἀλλοτρ. syr^{sch} Cyp¹⁰⁰ 205
 Promiss.
16. χριστιανός: n^o χριστ., n^o χρησιανος | δοξαζέτω δε τον θεον: 13.
 δοξαζέσθω δε ο θεος | ὀνοματι (Gb⁷) cum MAB 5. 13. 27. 29. 31. 65.
 66° 68. 73. 99. 108. 137. vg syr^{utr} cop arm aeth Eph³¹⁹ Cyp¹⁰⁰ 205
 Oec Tert^{nost} 12 Aug Promiss ... ζ μερεῖ cum KLP al pler cat Thphyl
17. καιρὸς cum MAB 104. c^{scr} d^{scr} jscr ... ζ Ln Ti ο καιρος cum BKLP al
 pler Bas^{1, 205} Antioch¹⁰⁰ etc | ἀφ: B απο. Ti ἡμων cum M^o Δ^o BKLP al

των τῶ τοῦ Θεοῦ ἐναγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μὴ σῶζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς πῶς φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

V.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμαίνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον

pler cat vg (et. Aug rell) syr^{utr} cop aethPP arm Antioch¹⁰⁰⁵ Oec^{ixt} ... m^a Δ⁵ 5. 18. 31. 78. 95* 98* 99. 104. c^{scr} jscr aeth^{ro} Thphyl Oeccom ἡμῶν | τῶ του θεου εναγγελισμ: κ* τω λογω (ipse* punctis notavit) του θε. εναγγ.

18. ο ἀσεβησ cum κΑΒ²et²κΛΡ al fere omn vg syr^{sch} arm aeth Orint^{2,5*} Bas^{2,318} Antioch¹⁰⁰⁵ etc (sed Or Bas non patet unds afferant) ... Ti ο δε ἀσεβησ cum β* 137. syrP :: eodem modo LXX ex cod. Marciano uiciali (35. ap Holm); rell om δε (cop aut peccator et impius ubi etc) | και ο αμαρτωλ. cum μα 3. 95* 96. l^{scr} :: ita nullus ap LXX ... ε Ln Ti και αμαρτ. cum βκλρ al pler Antioch¹⁰⁰⁵ (item Bas^{2,318}) Thphyl Oec. Prseterea 69. 177. a^{scr} cop Aug (cum al) sic transp: ο αμαρτ. και ασιβ., quemadmodum LXX ex m al pauce

19. πιστω κτιστη (ε Gb 8α κτιστη, Ln κτιστη) cum κΑΒ 9. 13. (πιστω τω κτ.) 73. d^{scr} vg cop (deo creatori fidei) arm aeth Ath²⁷⁷ ... ε Ti praem ωσ cum κλρ al pler cat syr^{utr} lll¹¹¹⁴ Thphyl Oec | τ. ψυχ. αιτων (Gb') cum κΑκλρ h al fere⁵⁰ cat Thphyl Oec ... ε τ. ψυχ. αιτων cum minusc mu; item 5. 31. Ath²⁷⁷ τασ εαυτ. ψυχ. ... β tantum τασ ψυχασ | εν αγαθοποιια cum κβκλρ al pler cat Thphyl Oec, item in bene faciundo cop aeth^{utr} ... Gb'' Ln εν αγαθοποιιασ (Α -εαισ) cum α β. 7. 13. 27. 29. 33. 66** 68. 73. 177* vid b^{scr} d^{scr} o^{scr}, item in benefactis vg syr^{utr} arm ... Ath²⁷⁷ haec non add

V. 1. οιν cum κΑΒ 4. 5. 8. 18. 36. 66** 69. 73. 98^{ms} 99. 100. 106. 127. 137. a^{scr} o^{scr} vg arm syrP c.* Cyr^{1aph}¹²¹ Hier^{ad} ut¹ (m⁵⁰ syr^{sch} seniores autem, aeth et seniores quoque) ... ε Ti om cum κλρ al longe plu cat cop syrP^{ixt} Thphyl Oec | τωσ εν υμιν cum κβκλρ al fere omni Cyr^{1aph}¹²¹ Thphyl Oec, item qui in uobis sunt vg m⁵⁰ syr^{utr} cop ... arm om ... Ln om τωσ c. αβ 69. 137. a^{scr} c^{scr} (sed hi¹ εν υμιν post παρακαλω pon). Cf et. Hier^{ut}¹ presbyteros ergo in uobis obsecro etc. | ὁ (ante συνπρ.) cum κΑβκλ al plu Cyr^{1aph} etc ... P 1. 18. 19. 29. 33. 42. 57. 68 (σα) 69. 73. 97. 98^{ms} 177. a^{scr} al^{scr} ωσ, item arm syrP | συνπρ- cum μα ... ε Ln συνπρ- cum βκλρ etc | αποκαλυπτεσθαι: α arm post δοξησ, 80. post κοινων. pon

2. ποιμανατε: P h ποιμανετε (sic) | του θεου ... 2 30. 73. 80. Cyr^{1aph}¹²¹ Ant^o⁸¹ του χριστου, m⁵⁰ Hier^{ut}¹ domini ... 4* om. Similiter huc respiciens ut vid Igntropol antioch⁸ οι πρεσβυτεροι, ποιμανατε το εν

τοῦ Θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μὴδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν ^{Tit 1, 7. 11}
ἀλλὰ τύποι γινίμενοι τοῦ ποιμῆνιός· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι-
ποιμῆντος κομεισθε τὸν ἀμαρτάνιον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὅμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή- ^{Eph 5, 21}
λοις τὴν ταπεινωρῶσύνην ἐγκομβῶσασθε, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ^{Prov 9, 24}
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε ἅνδρες ὑπὸ ^{1a 4, 6}
^{1a 4, 10}

ἡμῖν ποιμῆνιον, εἰς ἀναδείξιν etc | μη ἀναγκαστῶς sine ἐπισκοπ. cum
MB 27. 29. Ps-Chr^{2, 711} Anto⁶¹ Hier⁴¹¹ Vigvarim⁷⁴⁸ ... ε Ln Ti praem
ἐπισκοποῦντες cum AKLP al pler (sed 69. a^{scr} e^{scr} ἐπισκοπιούντες)
cat vg (providentes) m⁵⁰ (curam habentes) syrP cop arm aeth Antioch¹²²⁹
Dam^{2, 511} Thphyl. Item syr^{sch} pascite gregem dei traditum vobis et curam
habete spiritualiter, non coacte, sed etc | ἀλλὰ cum MB 68. Thphyl ... ε
Ln Ti ἀλλ cum AK⁴¹¹LP al pler Antioch Dam Oec | κατὰ θεόν ε. MAP
5. 7. 8. 13. 25. 27. 29. 31. 83ms 40. 57** 60. 68. 69. 73. 98. 99. 137.
a^{scr} (item 66** b^{scr} e^{scr} καὶ κατὰ θεόν) vg (m⁵⁰ vide post) cop syrP
arm aeth Antioch¹²²⁹ (Dam^{2, 511} et Paris post προθυμῶς) Thphyl ... ε
Ti om cum HKL al plu cat (syr^{sch}, sed add spiritualiter, vide ante; ar^o
vero κατὰ θεόν post ἐπισκ. add) Oec (Vigvarim voluntarie ex animo)
:: vdir molestum fuisse istud κατὰ θεόν, hinc vel transposuerunt vel
mutarunt vel omiserunt. Totum locum m⁵⁰ sic exhibet: ut regalis
plebem domini, curae habentes non in avaritia neque in dominatione
fratrum, sed voluntarie ex animo libenter et sine reprehensione, ut
forma alicuius ovidius in operib. donis, in omni conversatione quae secundum
deum est | μηδὲ cum HKLP al pler (46. μητε) cat vg cop syrP Ps-Chr^{2, 711}
Antioch¹²²⁹ Dam^{2, 511} (et Paris) Thphyl ... Ti μη cum AE 2. 3. 4.
30. 45. 68. 99. 105. c^{scr}** syrP aethur Oec Anto⁶¹ | προθυμῶς: 81.
μακροθυμῶς

3. Versum om B | μηδ': 38. 42. 68. 95. 96. 180. a^{12scr} Ps-Chr^{2, 711}
Antioch¹²²⁹ Dam^{2, 511} (et Paris) Anto⁶¹ μηδὲ | τυποῖς: Dam^{2, 511} τυποσ

4. ἀρχιποιμῆντος (ut KLP etc): ε Gb Sz ἀρχιποιμῆντος | τῆς δόξης στε-
φανον: 31. Anto⁶¹ στεφ. τῆς δόξ.

5. ὁμοίως sine additam cum K^oAKLP al longe plu vg etc ... κ* 13. 15.
18. 27. 88. 60. 73. 106. b^{scr} e^{scr} cat syrP add δε, sed minusc isti pler
de oi (non κ* 73.), item 40. 57** 69. 137. a^{scr} e^{scr} al pauc δε καὶ οἱ |
πρεσβυτέροις: κ g^{scr} τοῖς πρεσβ. | ἀλλήλοις sine additam cum MB
18. 27. 29. 88. (εὐ ἀλλ.) 81. vg m⁵⁰ syr^{sch} cop arm Eph³⁰² Antioch
¹²⁰³ (πάντες δε ἐν ἀλλήλοις τὴν ταπεινωφρ. ἐγκολπιασθε) ... ε (Gb^o)
add ὑποτασσομένοι cum KLP al pler (sed 9. ὑποτασασθε, 137. c^{scr}
ὑποταγωμῆν) cat syrP (potius ut 137.) aeth Thphyl Oec | ἐγκομβῶ-
σασθε (εγκ- AKLP, κ εγκ-; vg insinuate, m⁵⁰ tot insinuate): 18. 67.
Antioch¹²⁰³ Anton¹⁰⁰ ἐγκολπιασθε, c^{scr} fac 14¹⁰⁰ ἐγκολπιασασθε |
ὅτι ὁ θεὸς (et Eph³⁰² Antioch¹²⁰³, Clem²²⁸ ὑπερηφάνοις ὁ θεὸς
ἀντιτ.): B 177* om ο (non valet huc Clem⁶¹¹ καὶ παλιν· ἐγὼ δε ἐπι-
ατρία καὶ χιτράσ. θεὸς γὰρ ὑπερηφάνοις ἀντι. etc)

τὴν κραταίαν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, ἧ πᾶσαν
 P^a 25, 22 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψατε ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
 ὑμῶν.

8 Νήφατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
 I^a 4, 7 ὠρνόμενος περιπατεῖ ζῆτων τίνα καταπιεῖν· Ὁ ὃ ἀντίστητε στε-
 ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
 ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ
 I^{icb} 18, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον πα-

6. χεῖραν cum MA ... ε Lⁿ Tⁱ χεῖρα cum BKLP al certe pler | ἡμας
 ὑψωση (18. 25. 31* 85. 97. al²scr -σε) hoc ordine et. vg m⁵⁰ ... 69.
 137. a^{scr} c^{scr} d^{scr} Ephr²²⁷ Antioch¹⁰⁰⁰ ἡψω. ἡμ. | ἐν καιρῷ sine addi-
 tam cum MBKL al pler cat syr^{sch} (in tempore congruo) syr^{lxt} Or^{1,450}
 Antioch¹²⁰⁴ Thphyl: Oec ... Lⁿ add επισκοπησ cum ΔΡ 5. 13. 19*
 25. 33. 40. 68. 73. 96^{ms} 126^{ms} vg m⁵⁰ cop syr^p e.³ arm aeth Ephr²²⁷
 Ant¹²⁰ :: cf 2, 12
7. ἐπιρίψατε cum MAB* ... ε επιρριψ. cum B²KLP al certe pler | μελει:
 LP 31. 137. 177* al²scr etc μελλει :: quod frequens vitium est | περι
 ἡμων (n^c): n° 13. 68. 73. 180. πηρ. ἡμων, m¹⁰ de omnidus
8. ο αντιδικος cum n^oABKP h al fere⁶⁰ Thphyl (non probant qui tantum-
 modo ο αντιδικος etc afferunt ut Or^{2,163} εἰ^{int}2,272 Euspe²⁶ etc; Or^{2,215}
 ο μεν γαρ αντιδ., nec magis Ephr²²⁴ ὡς ἐπισταμιος οτι ο αντιδ.)
 ... ε (= Gb Sz) praem οτι cum n^cL 13. 31. 69. a^{scr} c^{scr} al pernu vg
 syr^{ult} cop arm aeth Antioch¹⁰²⁷ Dam^{2,150} (et. paris) Oec (I)ri^{12,104}. 100
 Cyp²⁵⁸ Cass¹¹⁸ | διαβολος: 13. ο διαβ. | περιπατεῖ (Or^{2,162}. 215 Ephr
 204 Cyr^{hr}12. 210 etc): 14. 38. 69. 137. a^{scr} c^{scr} al⁵ (Or^{2,220}libore) Euspe²⁶
 Chr^{1,710} et 5,64. 510 Cyr^{malach}222 περιερχεται | τινα (τινα LP al, κ al
 τινά ut Lⁿ) καταπιειν (n^o καταπιειν) cum κκί.ρ h 3. 5. 6. 8. 10. 14**
 15. 19. 22. 23. 26. 27. 29. 31. (καταπ. τινα) 33* 40. 42. 44. 45. 47.
 56. 57* 59. 63. 64. 66. 67* 73. 76. 78. 81. 95* 96. 97. 98. 101. 113.
 142. 177. c^{scr} h^{scr} al pauc cop Or^{2,162}cod Dam^{paris} (ante⁴⁵⁰ed) Cyp
 (aliquem devorare quaerens) Hil⁶⁰² (quaerens nos devorare); item n
 omisso τινα, nec aliter Or^{int}2,200 (quaerens devorare airuii) ..... ε
 Tⁱ τινα καταπιη cum A al sat mu cat Or^{2,162} ε¹²¹⁵ Euspe²⁶ Ephr²²⁴
 Cyr^{hr}12. 210 Chr^{1,710} et 5,64. 510 Cyr^{malach}222 Thdr^t2,217 Dam^{2,450} (item
 13. 80. 180. al²scr Ps-Ath^{2,621} Marcmon^{2,40} Antioch¹⁰²⁷ τινα κατα-
 πιει), item (sed haec testimonia etiam ad τινα καταπιειν quadrare
 videntur) vg (quem devoret) syr^{ult} arm aeth Or^{int}2,272 ε¹²²⁰ep Leif^{6,227}
 al mu
9. ἐν τῷ κόσμῳ cum MB ... ε Lⁿ Tⁱ om τῷ cum AKLP al certe pler :: cf
 ad 2 Pe 1, 4 | ἡμων (h. l. et. vg^{cl} am fu demid): κ 22. 31. 68. 69.
 100. c^{scr} al fere⁵ (137. ἡμων) post ἀδιλφ. pon ... L 59. a^{scr} syr^p om
10. ἡμας (Gb') cum MABLP al⁵⁰ cat demid cop syr^p arm aeth Thphyl
 ... ε ημας cum κ al plu vg (et. am fu etc) syr^{sch} Did^{tr}2,23 Oec auct
 voc goni | δοξαν: L praem βασιλειαν κα | ἐν χριστῷ cum MB (ἐν τῷ

θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηριξεί, σθενωώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῶ
τὸ κράτος εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν.

4, 11

12 Διὰ Σίλουανου ἡμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν στήτε. 13 ἀσπάζεται ἡμᾶς ἡ ἐν

ρχ.) 69. 137. 163. $\alpha^{scr} \epsilon^{scr} \text{ syrp } \text{txt} \dots \zeta$ Ln Ti add *ἡσου* cum ΔKLP
al pler vg syr^{sch} (ante $\chi\omega$) syrp c.* cop arm aeth Did^{114,23} Thphyl
Oec auct^{voe} gent | καταρτ. sine additam cum $\text{MAB } 4^* 13. 35. 43. 65.$
68. 69. 73. 137. 163. $\alpha^{scr} \text{ vg } \text{luxeon } \text{syrp } \text{txt}$ arm auct^{voe} gent ... ζ
(Gb^o) add *ἡμιασ* cum KLP al pler cat cop (repetit post *στηρ.*) $\text{eoc } \text{syrp}$
c.* aeth Thphyl Oec | *καταρτίσει* (Gb^o) cum MAB al *ferē*²⁵ vg arm
neth^{utr} (cop *ille praeparabit vos ut confirmet vos, corroborabit vos, fun-*
datibit vos) auct^{voe} gent ... ζ *καταρτίσει* cum KLP al longe plu cat syrp
Thphyl Oec | *στηριξεί σθενωώσει* c. MABKLP h al^{oo} cat vg arm aeth^{utr}
(cop vide ante) auct^{voe} gent ... ζ (= Gb Sz, sed Gb') *στηριξεί σθενω-*
οοί cum minusc mu syrp Thphyl Oec | *θεμελιώσει* c. KLP al om^{vid}
(sed mu ex minusc syrp Thphyl Oec -*οοί*) cat (syr^{sch} vide post)
 syrp cop arm Thphyl Oec ... Gb^{oo} Ln om cum LN vg (et. auct^{voe} gent)
luxon aeth^{utr}. *Libere syrsch deus aulem gratias est qui vocavit nos ad*
gloriam suam aeternam per Ies. Chr., qui dedit nobis, quum sustinuerimus
has afflictiones modicas, ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur in
eo in aeternum. (Videtur his agnosci *στηρ. σθε. θιμελ., καταρτ.* vero
addito *ἡμιασ* verbis *qui dedit nobis* expressum esse.): ceterum non est
undo *θεμελιώσει* huc inlatum videatur.

11. το κράτος (Gb') cum $\text{AB } 23.$ am su aeth^{ro} ... ζ η δόξα και το κρα-
τος cum KLP al plu (70. om η) cat vg^{clō} demid harl tol (*virtus et*
potestas, ut et. auct^{voe} gent) aeth^{pp} Thphyl. Item κ al²⁵ Oec η (99.
om) δόξα (Oec add και) κράτος. Item 5. 13. 31. 69. 137. 163. α^{scr}
 $\epsilon^{scr} \text{ cop arm } \text{το κράτος και η δόξα}$, similiterque syr^{sch} *laus potentis*
et gloria; 45. nil nisi η δόξα :: cf ad η δόξα και το κράτος supra
4, 11; item Apoc 1, 6. 5, 13 | *των αἰώνων* cum MABKLP al *ferē* om^{clō} cat
vg syr^{utr} aeth Thphyl Oec auct^{voe} gent ... Ti om cum v 36. 99. cop
arm :: videntur ista ex eodem loco unde η δόξα και inlata huc esse.
At quum et. 4, 11 *των αἰώνων* a nonnullis expulsus sit, non cautum
dixi hoc loco dubia cum auctoritate abiicere. | *ἀμήν*: 68. om
12. σίλουανου cum MABKLP etc ... v *σίλουανου* | *του πιστου*: 13. 69. 163.
 $\alpha^{scr} \epsilon^{scr} \text{ post } \text{ἀδελφου } \text{pon} \dots$ Ln om *του* cum 2. (errabat circa B) |
ταιτην (κ^c): κ και *ταιτην* | *του θεου*: 13. 68. 106. 13lect 14lect om
του | *εἰς ἣν* cum MABKLP etc: vg reddit *in qua statis* (am et *state*, su
state) | *στήτε* cum $\text{MAB } 5. 7. 9. 13. 25. 27. 29. 33^* 68. 73. 81. 103.$
 $\text{jser } 13lect 14lect \dots \zeta$ Ti *εστηκατε* cum KLP al longe plu cat Thphyl
Oec :: cf Ro 5, 2. 1 Co 15, 1
13. η εν βαβυλωνι (4^{ms} $\epsilon^{scr} \text{ εν } \text{ρωμη}$) sine additam cum AKLP al *ferē*
om^{clō} su cop syrp aeth Or^{4,440} et ap Eushlat^{4,95} Eushlat^{2,153} ... κ 4^{ms}
33^{ms} vg^{clō} (atque et. am demid harl: *ecclesia quae est in Lib.*, tol

No 16, 16
3 Co 12, 12

Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μάρκος ὁ υἱὸς μου. 14 ἀσπιάσασθε
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εὐχὴν ἡμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

transp ecclesia) syr^{sch} arm Thphyl (sed fluct lectio) Oec add εκκλησια. Habet cat^{ss} ad h. l. (similliterq ap Thph ap Oec et in scholiis scriptum est): Βαβυλῶνα οὖν τροπικώτερον τὴν Ῥώμην ὀνομάζει· συνεκλεκτὴν δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ συστασάν Χριστοῦ ἐκκλησίαν· Μάρκον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν λέγει, ὃν καὶ υἱὸν ἐν ᾧ ἀποκαλεῖ. Praeterea cf Synce^{ll}Chron^{ss} (ed. Dind., Par. p. 832): πέτρος τὴν πρώτην καθολικὴν ἐπιστ. ἀπὸ ῥώμης ἀπέστειλεν, ὡς εὐσέβ.οσ - ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἰόππης φασὶ γινεῖσθαι. Hoc vix ex codd Ni Ti fluxisse censendum est.

14. ἀγάπησ: h 2^a 5. 22. 37. 45. 56. 73. 81. d^{ser} al pauc vg syr^{sch} αγω :: ut passim alibi | εν χριστω cum AB 13^{vid} 36. cat fu demid harl syr^{sch} aeth ... ε (Gb⁰⁰) ad ἰησον cum κκι.ρ al pler vg (et. am tol) cop syrP arm Thphyl Oec. Praetereaque ε (= Gb Sz) add αμην cum κκλ.ρ al pler cat vg (et. fu demid tol) syr^{utr} arm Thphyl Oec .. omisimus cum AB 13. 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: κΑΒ πετρον α̅, 115. 126. πετρον επιστολη πρώτη, ρ πετρον αποστολου επιστολη α̅, 40. πετρον επιστολη καθολικη α̅ (al πρώτη), L του αγιου αποστολου πετρον καθολικη επιστολη α̅, 96. πετρον αποστολου επιστολη καθολικη α̅ ... 101. τελος της α̅ καθολικης πετρον επιστολης, 95. πρωτης γραφης πιφθακι τεμμα του πετρον ... codd plu (9 ap Seri; vltre et. κ) nil subscriptum habent ... am expl. epistula Petri apostoli prima, fu exp. epistula sci. Petri ad gentes prima, vge^{ed} (ap Ln) expl. epistula sancti apostoli Petri, syr^{utr} συνια est epistula (syrP add catholica) prima Petri apostoli, aeth^{ro} completa est epistula Petri prima: precatio eius sit cum nobis. Amen et Amen. Praeterea minuae mu, ut f^{ser} h^{ser} j^{ser} (η πρώτη πετρον επιστολη εγραφη απο ρωμης) 14. 17. 25. 38. 41. 78. 96. 101. 113. 177. 180., add εγραφη απο ρωμης, item Chron^{1,ss} (πετρος μορσ απο ρωμης γραφει, ως τινεσ ιστοροουσιν) Thphyl Oec. Notatur vero etiam versuum (στιχων) numerus: L 40. 78. 80. 177. al mu σλς̅, 14. 38. 113. σλβ̅, 17. 114. σμβ̅, 71. τ̅. In v numerantur capitula ἡ̅, in vge^{ed} ut am fu XX. Euthl^{1ss} (ap Zacagn) in elencho: πέτρον επιστολη α̅. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων γ̅, μαρτυριῶν ε̅, στιχων νη̅. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφ. ε̅, μαρτυριῶν ἡ̅, στιχων ημδ̅. Ceterum Eua^{11st} 4, 14 testatur: ὁ μέγιστος πολέκαμπος - κέρηται τισι μαρτυρίασ ἀπὸ τῆσ πέτρον πρώτησ επιστολῆσ, item^{9,ss} κέρηται δ' αὐτός (i. e. Παρίας) μαρτυρίασ ἀπὸ τῆσ ἰωάνν. πρώτασ επιστολῆσ καὶ τῆσ πέτρον ὁμοίωσ.

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

1 *Συμῶν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ πληθυνθεῖν ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

Act 15, 14

1^{Pe} 1, 2
104 2
2, 20
2, 18

* In inscriptione sequenti sumus καὶ qui πετροῦ β̄ exhibent, c 13. *πιτρον επιστολη β̄* (vdtr et P, in quo superest - - η β̄), κ 81. 76. 105. 106. al^{ae} etc (atque sic Gb Sz) *πιτρον επιστ. δευτερα* (o^{scr} -ρη), 96. k^{scr} *επιστολη πιτρον δευτερα*, 104. η *δευτερα πιτρον επιστολη*. Item 22. 99. 100. al *πιτρον επιστολη καθολικη* (101. καθ. επιστ.) *δευτερα*, 38. 72. 80. 177. al *πιτρον καθολικη δευτερα* (p^{scr} β̄ καθ.) *επιστολη*, L al *Thphyl επιστολη καθολικη* (Thphyl om) *δευτερα του αγιου αποστολων πιτρον*, 73. 98. al *του αγιου αποστολων πιτρον επιστολη β̄* (98. *δευτερα*), 95. *του αυτου καθολικη επιστολη δευτερα ... ε επιστολη πιτρον καθολικη δευτερα*, ε^o *πιτρον του αποστολων επιστολη καθολικη δευτερα ... am incipit epistula petri apostoli II*, fu *incip. epistula sci. petri secunda*, demid *incipit epist. petri secunda*, vg^{cod} ap Ln *incipit eiusdem secunda*. Syrp *epistula secunda catholica Petri apostoli*, aeth^o *epistula Petri secunda a Petro apostolo* [missa]. Testatur vero Barsanlibi (cf Whit. adnot. ad epist. Petri II.): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non inventitur nisi in translatione Thomae episc. HieracI.“ Syr^{sch} vero per hanc epistolam (ut etiam 2 et 3 Iohannis et epist. Iudae) quam ea sit interpretatio quam primus anno 1562 Edw. Pococks ex cod. Bodleiano protulit, ipsam dicens syr^{bodl}.

- I. 1. *συμων* cum κακλρ al longe plu cat Thphyl (ait: τοῦ Συμῶν τὸ Σίμων ὑποκορισμὸς ἴσται) cdd ap Oec (γράφεται καὶ Συμῶν. τοῦ γὰρ Συμῶν etc ut Thph) ... Ln *συμων* cum v 5. 13. 31. 40. 69. 105. 137. a^{scr} e^{scr} al¹² aeth Oec, item vg sah cop (at etiam Act 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg cum interpr pler *Simon* habet) ... c om^{vdur} (cf c in appendice) | *δοῦλος καὶ ἀπόστολος*: syr^{bodl} om καὶ ἀποστ. | *ἰσότημον*: 13. *ἰσότημοις* | *ἐν δικαιοσύνῃ* (vg^{cle} am fu demid in *iustitia*, auct^{roc} gent syr^{bodl} eip *per iustitiam*): κ *ἰσ δικαιοσύνην*, vg^{ms} ap Ln in *iustitiam*, tol *iustitiam*, harl *iustitia* | *τοῦ θεοῦ ἡμῶν*: κ 9. 68. sah syr^{bodl} *του κυριου ημων*, auct^{roc} gent *domini* (om *ημων* et. 20. 28. 40 teste Wlst) | καὶ *σωτήρος*: ε^o (non item ε Wlst Gb Sz) add *ημων* cum (minusc nonnullis?) sah cop syr^{bodl} arm^{odd} aeth (non item vg auct^{roc} gent syr^p arm^{od})
2. *ἡσον* cum vck al sat mu Thphyl^{com} Oec ... καλ 5. 8. 15. 18. 68. 73. 98. 99. 100. 105. 177** al plus¹⁰ cat cop syr^{bodl} eip arm aeth ar^o Thphyl^{txt} ω χ̄, item 13. 57. d^{scr} g^{scr}** al pauc vg^{cle} tol Aug^{rom}1 χ̄ ω | *του κυριου ημων*: 25. 38. 40. om *ημων*, hinc Gb^o | *του θεου*

3 Ὡς τὰ πάντα ἡμῶν τῆς θείας δωράμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς
ζωῆν καὶ εὐσέβειαν δεδορημένῃς διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαι-
τος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμα ἡμῶν καὶ μέγιστα
ἐπαγγέλματα δεδῶρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοί

καὶ τῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν ... j^{scr} του κυριου καὶ θεiou ἡμων ... P am fu
demid harl corb² του κυριου omiasis rell, item 69. 137. 163. a^{scr}
c^{scr} mst et⁹⁴ syr^{bd}l et syr^p epist^{demetri} του κυρ. ἡμων τῷ χ^ι .. sah
totuin versum om

3. Ln sic interpunxit: ἡμῶν, ὥς et infra: φθορᾶς. ⁵καὶ | τα πάντα
cum κλ 5. 13. 137. c^{scr} 3p^o Did^{tri}1,20 et⁹² ... ε Ln Tl om τα cum bc
klp al pler Thphyl Oec | τα προσ ζωην (κ^e): κ^o τα προς τον θειον
καὶ ζωην | δεδορημένης: κ 25. (31 ap Wtat tantum) -μενα. Item vg
quomodo omnia nobis divinae virtutis suas - donata sunt (sic vg^{cl}o demid
tol, contra am fu^o harl donata est. Ad quam lectionem Bed⁹⁴⁴ notat
ut quidam codices habent.); item Cass¹²⁰ sicut omnia - donata. Aliter
mst et⁹⁴ fu^o epist^{demetri}: qui nunc omnia nobis divina virtute sua -
donavit | ἰδία δόξη καὶ ἀρετῇ (Gl^o) cum κACF 13. 15. 25. 36. 66° 68.
69. 73. 80. 137. 163. a^{scr} c^{scr} cat mst et⁹⁴ vg Did^{tri}1,20 et⁹² epist
demetri Cass¹²⁰ Bed⁹⁴⁴. Ex Latt vg Cass Bed propria gloria et virtute,
n^{bis} sua inlustri virtute, epist^{demetri} propria gloriae virtute. Cf et. sah
in gloria sui et virtute sua, cop in gloriam suam et virtutem; syr^{bd}l in
gloriam sui ipsius et virtutis, syr^p gloria sui ipsius et virtute verbi eius
..... ε δια δόξης καὶ ἀρετῆς cum uxl al longe plu Thphyl Oec

4. δι' ὧν: 8. j^{scr} δ' ὧν, vg^{cl}o fu (qu^e sic Rauke) demid harl per quem,
am mst. ⁹⁴ ep^{demetri} per quam | τα τίμα ἡμῶν καὶ μέγιστα cum κ(n)
κλ 2. 4. 21. 22. 88. 40. 42. 45. 46. 47. 57. 66. 76. 78. 80. 95. 96. 97.
98. 99. 100. 101. 104. 105. 106. 118. 122. 123. 126. 127. 130. 177.
13lect 14lect a^{scr} c^{scr} (1. 69. 73. 137. 163. a^{scr} c^{scr}) (mst et⁹⁴ syr^p
Thphyl) Oec¹²¹, ex quibus n 1. 69. rell^o m (honorifica et maxima nobis)
syr^p ἡμῶν post μεγιστ. transp (98. repetit ἡμῶν post επαγγ., 68.
syr^p mst ἡμῶν pro ημ.). Cf et. Oec^{com} δι' ἡς δόξης κ. ἀρετῆς τα τιμ.
καὶ μεγ. επαγγ. ἰδοθῆ. .... Ln Tl τα μέγιστα καὶ τίμα ἡμῶν cum
acr 5. 13. 31. 68. vg syr^{bd}l (promissiones ingentes et honores vobis
dedit) Did^{tri}1,20 (sed A 68. syr^{bd}l ἡμῶν pro ἡμῶν). Similiter ε τα
μεγιστ. ἡμῶν καὶ τίμα cum minusc vix mu (nullus enim ap Scri nec
ap Mtthaei; errare vero vdr Reiche) cat ep^{demetri} (maxima nobis et
pretiosa) Hier^{lovin}1 (grandia nobis et pretiosa). Accedunt etiam ut
vdr his lectionibus sah donavit nobis magna promissa pretiosa, cop per
magna ista promissa pretiosa quas data sunt nobis. Item arm teste Treg.
Liberrime aeth. | θείας κοινωνίας φασίως (et. Did^{tri}1,20 et^{1,15} b^{is}): κ
θει. φασ. κοινων. | τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμ. φθορᾶς
cum a^{scr}kl al longe plu (vdr et aeth^{pp}, sed^o om ἐν ἐπιθ.) Thphyl
Oec. Videtur et. m^{bis} post evasionem quas est in mundo in cupiditate
(mst -tatem) perditae vitae ... κ Hier^{lovin}1 τῆν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιθυμίαν
φθορᾶς, eam quas in mundo est concupiscentiam corruptionis (quae
Latina Graecis prorsus respondent) ... c 5. 27. 29 69 137 163. a^{scr}

φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἣν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούσιν οὐδὲ ἀκάρπουσιν καθίστισιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ὃ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρῆς τῶν πάλαι αὐτοῦ ἡμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί,

c^{scr} syrP (arm?) τησ εν τω (5. 27. 29. om?) κοσμ. ἐπιθυμιασ και φθορασ (hoc ipsum et. P vdr voluisse, in quo τησ εν κοσμοι και φθορασ omissio ε.ο.θ. legitur). Item 13. 43. 65. vg sah cop (syr^{bodl}) epist demetri τησ -- επιθυμιασ φθορασ (vg epist^{demetri eius quas in mundo est concupiscentias corruptionem). | εν τω κοσμο cum MABL 69. 137. 163. a^{scr} c^{scr} e^{scr} (5. 27. 29?) ... ε Ti om τω cum CKP al pler cat Thphyl Oec}

5. και αυτο τοιτο δε cum BC¹KLP al plu Oec (sah et in hoc vero etiam, cop tantum et in hoc) ... κc³ 5. 13. 29. 38. 68. 69. 105. 113. 137. 163. a^{scr} c^{scr} al plus¹⁵ cat Thphyl και αυτο δε τοιτο, item syr^{bodl} etP arm ... Gb' και αιτω δε τουτω cum 40. ... Gb' Lu και αυτοι δε cum A, item vg vos autem, tol m⁹² sed et vos, aeth et vos quoque, item 8. 73. και αυτοι δε τοιτο. Conlectit Gb' και αυτοι δε τουτω | πασαν (et. vg^{cl^e} fu demid harl am^o corr syr^{bodl} etP c.* sah cop etc): C 41. 69. 163. a^{scr} c^{scr} am* (sed ipse^o vdr supplese) syrP txi Thphyl om (et 137. ante σπουδην pon). Libere m⁹⁷: sed et vos proferat omnes, h προσενεγκαντες | επιχορηγησατε: κ* χορηγ., sed ipse^o ut¹⁵ supplevit επι | υμων (C ημων): m⁹⁷ om
6. εγκρατ- bis ut MABLP etc ... C εγκρατ-
7. την αγαπην: 40. add εν δε τη αγαπη την παρακλησιν
8. υμων: 4** 25. 40. 105. k^{scr} εν υμιν | υπαρχοντα cum MBCKLP al pler cat Thphyl Oec m⁹⁴ (haec vobis cum sint et superent) cop syrP arm ... Ln παροντα cum A 5. 8. 9. 73. Ps-Chr^{13,1064} (Cyrac¹?), item vg^{cl^e} am demid (hi⁵ si vobiscum adsin) tol (cum vobis presto sint) fu harl (hi⁵ vobis cum adsin) sah, item¹⁵ syr^{bodl} aeth | και πλεοναζοντα: aeth^{nt} om | ακαρπουσ: 2. 40. ακρακτουσ, 96. 142. ασκοποισ | καθοστησιν: syr^{bodl} syrP c.* arm add υμασ | του κυριου ημων iu¹⁵ x̄u: 40. nil nisi του κυρ. ημων, syrP του κυριου
9. μυωπαζων: P μυοπ-, c^{scr} μυωπαζων | αμαρτηματων cum KAK h 5. 15. 16. 22. 23. 26. 27. 29. 36. 37. 39. 46. 56. 66. 68. 73. 98^{ms} 100. 127. 142. d^{scr} Marcmon^{4,87} Dam^{2,306} (et. par¹⁵) Ps-Chr^{13,1064} arm (vg m⁹⁵ delictorum) ... ε (= Gb 8x, sod rursus Gb') In αμαρτων cum NCLP al louge plu cat Marcmon^{4,85} (sed paulo liberius laudatur) Thphyl Oec

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσόδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

- 1^{ad 5} 12 Διὸ μελλήσω αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομνησκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδόμενος καὶ ἐστηριγμένονος ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστίν ἡ ἀπόδοσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

10. σπουδασατε sine additam cum BCKLP al pler Amb^{ad 3, 516} Thphyl Oec ... Ln add *ενα δια των καλων υμων εργαων cum (n) A 5. (8. 15. 36. 68. 69. 73. 99. 137. a^{scr} c^{scr} cat) syr^{bodl} aeth (vg sah cop syr^p arm Anton³). Ex his n 8. fell vg fell Anton om υμων, 68^{vid} Anton et. δια om. Similiter 13. add δι' αγαθων εργαων υμων | υμων: syr^p habet c.^o | κλησιν: A παρακλησιν | εκλογην: P 40. p^{raem} τηρ | ποιησθαι (sic et. n al, Anton³ ποιησασθαι) ... Ln ποιησθε cum A 15. 99° c^{scr} cat; item 5. 8. 25. 36. 69. 73. a^{scr} ποιησθε, item vg etc *facialis* | πταισητε: 1. πτησητε | ποτε: A 73. aeth^{uir} Amb^{ad} om*
11. η (n om) εισοδος: κ 23. 45. 46. 56. 76. 100. 101. b^{scr} g^{scr} add η | αιωνιον: c^o 42. αιωνιαν ... 5. 14° επιφαναιον ... 38. om | ημων: A 106. aeth tran^{pon} post σωτηρος. Utroque loco habent sah cop syr^{bodl}; 32. 42. 57. 68. 69. a^{scr} k^{scr} 17^{lect} om και σωτηρος
12. μελλησω (Gb') cum κλβcp 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth. N^{otat} Suidas ad μελλησω: σπουδάσω, φροντίσω ... ζ οικη μελλησω cum κλ al pler cat -yr^{bodl} etP Thphyl Oec ... 8. ου μελλησω, tol Cassiod¹²¹ non differam | αιε post μελλησω cum BCKLP h al plus²⁰ cat Thphyl ... ζ (= Gb Sz) Ln post υμασ pon cum A al eat mu vg cop syr^{bodl} etP aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om | αιε υμασ υπομην. περι τούτων: κ αιε περι τούτ. υπομην. υμασ, 69. a^{scr} c^{scr} υπομην. υμ. αιε πε. τούτων, similiter alii | καιπερ ειδόμενος utaque διεγείρειν: n^o om; n^o suppl
13. εν τούτω τω: o^{vid} om τω | εν υπομνησει cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec (: ita 3, 1. nec fluctuat) ... κλ 5. 17^{lect} εν τη υπομν. (: recipiendum esse iudicasset nisi hoc ipso capite κ modo A comite modo o modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)
14. σκηνωματος (vg tabernaculi): 16. 23. 37. 98^{ms} 100. b^{scr} c^{scr} al pauc tol sah syr^{bodl} arm σωματος | καθωσ και ο κυριος ημων: κ om (excidit stichus), nec suppleta sunt
15. σπουδασω cum ΔBCKLP ... κ 31. arm σπουδαζι (satagite) | δε (13. τε) :
 o autem operam) Thphyl Oec
 r syr^{bodl} etP σπουδασατε
 e typographi om κτ

τὴν τούτων μνήμην ποιείσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένους μύθοις
 ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
 ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν
 καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε- Mt 5, 17
17, 5 pp
 πῶς δόξῃσ' οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
 κησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ Mt 17, 1 pp
 ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν
 βεβιωτέρον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
 ὡς λῆξιν φαίνοντι ἐν ἀνχηρῶ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ
 φωσφόρος ἀνατελῇ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον
 γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | μνημην: P 5. 13. 68. 96. 142.
 Oec μυρια

16. σεσοφισμενοις: vg (et. am fu harl*) doctas, demid harl** indoctas,
 tol commentitias | τῷ χρ̄: P om χρ̄ | δυναμις: P 13. 31. add τε | γενη-
 θεηταις: A^ovid al pauc γεννηθ. | μεγαλειότητος cum κΑΒ^oΚΑΠ^o etc ...
 B^oCL μεγαλοτητ.

17. Θεου cum ΔΒΚΛF al pler Ath^o (sed fluct lectio) etc ... κo 69. a^oer
 cser του θεου | ενεχθειση: C^o ανεχθ., et. 42. an- | αυτω: C^o 13.
 Thphyl post τοιαυδε: pon ... P om | ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπητ.
 cum κΑΚΛ al om^ovid vg rell (sah cop repetunt μου post αγαπητος,
 sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post αγαπη-
 τος repetit ουτος εστιν ... Τι ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος
 εστιν cum B:: quae lectio ll. parallela non invenitur. Libere Augloh^o
 delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius
 meus dilectus, in quo bene sensi. | εἰς ον (vg in quo, item al): 13. 24.
 69. 137. a^oer iser Thphyl εν ω | εγω: 13. 24. 82. 37. 69. 177° a^oer isor
 om, item syrP | ενδοκησα cum κΒΚΛF etc ... A 3. 13. 31. 40. 95. 96.
 Thphyl ηυδοκ. Praeterea vg^oie demid (non item am fu harl tol) add
 ipsum audite (: ex Mt)

18. ταυτην την φωνην etc: 13. ταυτησ της φωνης et ενεχθεισησ (corrige
 -χθεισησ) | ημεις: ε (non ε^o etc) per errorem typographi υμεις, nec
 correxit repetitio Francof. | εξ ουρανου cum ΒΚΛF al om^ovid ... κΑ
 εκ του ουρανου | εν τω ορει τω αγιω cum κΑ^oΚΛF al fere om^o (17^olect
 om τω αγ.) cat Oec, item in monte sancto vg Augloh^o etc ... Τι εν
 τω αγιω ορει cum BC^o 13. arm Thphyl, item in sancto monte. Promiss

19. βεβαιωτερον: A -ωτερον | ανχηρω: A 26. 83. 18^olect ανηρω | ημερα
 cum ΔΒΚΛ al pler Did^ori^o,^o Thphyl Oec ... κP 13. 31. 68. η ημερα |
 διαυγαση: 18. 27. 32. 88. 57. 100. 105. a^oer al fere^o -γασει | φωσφο-
 ρος: 69. a^oer syrP κE ετ φωσφορος (137. nil nisi φορος)

20. προφητεια γραφης (tol prophetia vel scripturae) ... 69. 137. a^oer
 γραφη προφητειας | επιλυσις: 9. διαλυσις

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλου-
σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

- 1nd 6 12 Διὸ μελλήσω αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομνήσκων περὶ τούτων, καίπερ
* εἰδῶτας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παραύσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
2, 1 ἡγνοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρων ὑμᾶς ἐν
10 21, 19 ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἐκείνους ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

10. σπουδάσατε sine additam cum BCKLP al pler Amb⁴⁴,⁵¹⁴ Thphyl
Oec ... Ln add ινα δια των καλων υμων εργαων cum (M) Δ 5. (8. 15. 36.
68. 69. 73. 99. 137. a^{scr} c^{scr} cat) syr^{bodl} aeth (v_g sah cop syr^p arm
Anton³). Ex his n 8. reli v_g roll Anton om υμων, 68^{vid} Anton: et. δια
om. Similiter 13. add δι' αγαθων εργαων υμων | υμων: syr^p habet
c.* | κλησιν: Δ παρακλησιν | εκλογη: P 40. praem τηρ | ποιησθαι
(sic et. n al, Anton³ ποιησασθαι) ... Ln ποιησθι cum Δ 15. 99°
c^{scr} cat; item 5. 8. 25. 36. 69. 73. a^{scr} ποιηθι, item v_g etc *facialis* |
πταισητε: 1. πεισητε | ποτε: Δ 73. aeth^{uic} Amb⁴⁴ om
11. η (n om) εἰσοδος: κ 22. 45. 46. 56. 76. 100. 101. b^{scr} g^{scr} add η |
αιωνιον: C^o 42. αιωνιαν ... 5. 14° εποιφανιον ... 38. om | ημων: Δ
106. aeth transpon post σωτηρασ. Utroque loco habent sah cop syr
bodl; 32. 42. 57. 68. 69. a^{scr} k^{scr} 17^{lect} om και σωτηρασ
12. μελλησω (Gb^o) cum MABCP 25. 27. 29. 126. v_g (et. Bed) sah cop arm
aeth. Notat Suidas ad μελλησω: σπουδάσω, φροντίσω ... ε οικ αμε-
λησω cum KL al pler cat -yrbodl etP Thphyl Oec ... 8. ου μελλησω,
tol Cassiod¹²¹ non differam | αιε post μελλησω cum MABCK h al plus²⁰
cat Thphyl ... ε (= Gb Sz) Ln post υμασ pon cum Δ al eat mu v_g
cop syr^{bodl} etP aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om | αιε
υμασ υπομιν. περι τουτων: n αιε περι τουτ. υπομιν. υμασ, 69. a^{scr}
c^{scr} υπομιν. υμ. αιε πι. τουτων, similiter alii | καιπερ ειδωτας
usque διηγειρων: n^o om; n^o suppl
13. εν τουτω τω: C^ovid om τω | εν υπομνησει cum BCKLP al fere om
Thphyl Oec (: ita 3, 1. nec fluctuat) ... κα 5. 17^{lect} εν τη υπομιν.
(: recipiendum esse iudicasset nisi hoc ipso capite n modo Δ comite
modo σ modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf
ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)
14. σκηνωματος (v_g tabernaculi): 16. 23. 37. 98^m 100. b^{scr} c^{scr} al pau-
tol sah syr^{bodl} arm σωματος | καθωσ και ο κυριος ημων: n om (ex-
cidit stichus), nec suppleta sunt
15. σπουδασω cum ABCKLP al pler v_g (dabo autem operam) Thphyl Oec
... n 31. arm σπουδαζω ... 37. 56. c^{scr} syr^{bodl} etP σπουδασατε
(satagite) | δε (13. τε) και: Gb ex errore typographi om και. Qui

τῆν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείησα αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ ἐβδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν βεβιωτέρον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαινοῦσι ἐν ἀνχηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ

Mt 8, 17
17, 5 pp

Mt 17, 1 pp

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | μνημην: P 5. 18. 68. 96. 142. Oec μνειαυ
 16. σεσοφισμένοις: vg (et. am fu harl*) doctas, demid harl** indoctas, tol commentitiis | τῷ χῶ: P om χῶ | δυναμιν: P 13. 31. add τε | γενηθέντες: A^{vid} al pauc γεννηθ. | μεγαλειότητος cum MAB⁵K¹¹P etc ... B^{CL} μεγαλιότη.
 17. θεου cum ABKLP al pler Ath⁴⁰⁸ (sed fluct lectio) etc ... NC 69. a^{ser} e^{ser} του θεου | ενεχθειησα: C⁵ ανεχθ., et. 42. αν- | αυτω: σ¹³. Thphyl post τοιασδε pon ... P om | ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπητ. cum MACKL al omn^{vid} vg rell (sah cop repetunt μου post αγαπητος, sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post αγαπητος repetit ουτος εστιν ... Τι ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν cum B :: quae lectio ll. parallelis non invenitur. Libere Angloh²⁵ delatam dicū domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius meus dilectus, in quo bene sensi. | εἰς ον (vg in quo, item al): 13. 24. 69. 137. a^{ser} t^{ser} Thphyl εν ω | εγω: 13. 24. 82. 87. 69. 177* a^{ser} i^{ser} om, item syrP | ενδοκησα cum MACKLP etc ... A 8. 18. 81. 40. 95. 96. Thphyl ηδουκ. Praeterea vg^{cl^o} demid (non item am fu harl tol) add ipsum audite (: ex Mt)
 18. ταυτην την φωνην etc: 13. ταυτησ της φωνησ et ενεχθειησ (corrigē -χθειησ) | ημεισ: ε (non ε⁵ etc) per errorem typographi υμεισ, nec correxit repetitio Franeof. | εξ ουρανου cum BCKLP al omn^{vid} ... M¹ εκ του ουρανου | εν τω ορει τω αγιω cum MACKLP al fere omn (17lect om τω αγ.) cat Oec, item in monte sancto vg Angloh²⁵ etc ... Τι εν τω αγιω ορει cum BC¹³. arm Thphyl, item in sancto monte Promiss
 19. βεβιωτερον: A -ωτερον | ανχηρω: A 26. 88. 18^{lect} ανχηρω | ημερα cum ABCKL al pler Did^{cl¹},²⁵ Thphyl Oec ... M¹ 13. 81. 68. η ημερα | διαυγαση: 13. 27. 82. 88. 57. 100. 105. a^{ser} al fere⁵ -γασει | φωσφορος: 69. a^{ser} syrP²⁵ ε^r φωσφορος (187. nil nisi φορος)
 20. προφητεια γραφης (tol propheta vel scripturae) ... 69. 137. a^{ser} γραφη προφητειασ | επιλυσιωσ: 9. διαλυσιωσ

γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠρέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἀνθρώποι.

II.

Μτ 24, 4 1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφηταὶ ἐν τῷ καιρῷ, οἷς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεσάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, 124 4 καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἐαυτοῖς ταχίην ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρέμα ἔκκαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ

21. *ηνιχθ. ποτε προφητεια cum MAL al pler vg (Item Promiss Fulg Casspr²⁰) syrbodl arm Oec (Vigvarim¹⁴ propheta allata est aliquando) ... Ti ηνιχθ. προφ. ποτε cum BCKP 13. 22. 31. 68. 69. 100. 127. 137. a^{ser} c^{ser} cat cop (sah ην. προφ. ποτε θελημ. ανθρ.) syrp Did^{tr} 2, 10 Thphyl ... 104. aeth om ου γαρ usque ποτε | αλλα cum κβ g^{ser} jser (Ita et. ed. Compl) ... ε Ln αλλ cum ACP¹¹LP al pler Did^{tr} | ελαλησαν - ανθρωποι sine ο: post ελαλ. (et. Gb Sz) cum MABCKLP al plus²⁰ Did^{tr} 2, 10 etc ... ε (= Gb Sz) ελαλ. ο: - ανθρ. cum minusc mu Oec | απο θεου cum BF 66² 68. 69. 137. a^{ser} syrp (homines qui a deo) arm. Item^{vid} cop loquuti sunt homines ex voluntate dei in spiritu sancto, Promiss Fulg^{2d} eath homines dei. Similiter c 27. 29. Did^{tr} 2, 10 απο θεου αγιοι, Thphl υπο θεου αγιοι, aeth sancti homines qui ex deo ... ε (praemisso ο:, vide ante) Gb Sz αγιοι θεου: cum κκλ al plu cat Oec, Ln αγιοι του θεου cum Δ, Item sancti dei homines vg (et. Fulg bis) syrbodl ... 180. ο: αγιοι ανθρωποι, sah homines sancti, Vigvarim homines*

II. 1. *εν τω καιρω: 137. a^{ser} syrp add εκεινω ... syrbodl in mundo ... κ^o sah Cyrac¹⁵ om | αυτοισ (et. B^oet²): κ^o 31. 78² a^{ser} αυτοισ, 2. 30. 35. εν αυτοισ | ταχην: 13, add την*

2. *εξακολουθησουσιν: 13. 23. 40. Thphyl -σωσιν | ασελγεις cum κβ CKLP al longe plu cat vg sah syrbodl etP arm aeth Thphyl ... ε (= Gb Sz) απωλειαις cum minusc ut^{vid} pauce cop Oec | η οδος cum κ^oBCKLP al pler vg cop syrbodl etP arm (cf et. Clem²⁰ παυσασθε - την οδον της αληθειας εμποδιζοντες) ... κ^oΔ 9. sah (sed pergīt της βασιλειας) aeth η δοξα*

3. *υμας (180. προς υμ.) εμπορευονται (κ^o εκπορ.): vg de vobis negotiabitur ... 31. εμπ. υμας ... κ 22. 69. 100. a^{ser} υμας ante λογισρον | οικ αρχεις: 31. ου καταργη (sic Scri) | νυσταζει: κλ 22. 31. 33. 38. 42. 57. al plus²⁰ Thphyl νυσταζει*

γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖς ⁹ Iud. 6, 2, 8
ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρ-
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα
ἐφύλαξεν, κατακλυσθὲν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλις Σο- ¹ Pe 2, 20
δόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα ^{Iud 7}
μελλόντων ἀσεβεῖν θεθικῶς, 7 καὶ δίκαιον Λώτ καταπονούμενον ^{Ga 19}
ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελείᾳ ἀναστροφῆς ἐφρόσατο· 8 βλέμ-
ματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέρας ἕξ ἡμέ-
ρας ψυχῇ δίκαιαν ἀνόμις ἔργου βρασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος
ἐνσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσως

4. σιροῖς cum MABC (M si-, ABC sei-, sed Ln edidit σιροῖς licet nullum huius scripturae testem haberet). Cf Aug et Promiss *carceribus caliginis inferi retrudens* (vide ap Sab) ... ε Ti σιραις cum κλπ^{vid} al omn^{vid} cat Eph²⁰⁵ Didiri^{2,4,3} Cyrillan²¹¹ Procop^{Procop^{2,22}} Dam^{2,205} (et. Paris) Thphyl Oec, item vg *rudentibus* (am *rugientibus*), item *calenis* syrbodl etP cop (sah hit) arm | ζόφου (et. n^o): M^a Δ ζοφοῖς. Reddit vg *inferni* | *τηρουμένους* cum n^o κλπ 22. 27. 29. 31. 33. 40. 68. 69. 137. a^{scr} c^{scr} al fere⁶⁰ cat syrP txt arm Procop^{Procop^{2,22}} ... ε (= Gb Sz) *τετηρημένους* cum minusc ut^{vid} pauc Eph²⁰⁵ Thphyl Oec ... Ln *κολαζομένουσ τηρειν* (13. Dam -ρισθαι) cum κλ 5. 13. 25. 33. 65. 73. Dam^{2,205} (et. Paris), atque eadem c² addit ad *τηρουμένους*, quod non delet. Huc accedunt vg *cruciandos in iudicium reservari* (am demid harl in *iud. cruciandos res.*, fu in *iud. cruciatus res.*, tol in *iud. reserv. cruciand.*), syrbodl etP e.* *ut servarentur ad iudicium cruciatus* (syrP *cruciatus e.**), cop *ut observarentur in iudicium puniri*, ar^o - *ad cruciatum iudicii*. Cf et. Aug et Promiss (uterque in *iudicio puniendos reservari vel servari*) Cyrillan²¹¹ *παρέδωκεν εἰς κρίσιν μεγάλησ ημερασ κολαθισμενουσ τηρειν*. Contra Didiri^{2,4,3} *ἀλλὰ σιραις ζοφου ταρταρώσας εἰς κρίσιν μεγάλησ ημερασ τετηρημεν*, atque his ipsum Petri nomen praeposit, distinguens a loco Iudae, quem et ipsum adscribit :: lectio M eto omnino ex v. 9 videtur fluxisse.

5. ἀλλὰ cum MABCL 177. al^{scr} etc ... ε Ln ἀλλ cum κ^{11P} al pler | *κόσμῳ* (M^a -σμον) *ἀσεβῶν*: 40. 69. 137. a^{scr} Thphyl *κόσμῳ* (69. a^{scr} *κόσμου*, 137. *κόσμον*) *κατὰ ἀσεβ.*, tol *mundo super impiis*

6. *καταστροφῇ* cum MACKL al pler vg syrbodl etP aeth Eph²⁰⁵ etc ... n° 27. 29. 68* 68. cop om ... P *κατιστρεψεν pro καταστρ. κατεκριν.* | *ἀσεβειν* cum MACKL etc (vg *exemplum eorum qui impiis acturi sint*) ... BF 69. 137. a^{scr} *ἀσεβεσ*

7. λωτ: B* am fu λωθ :: cf ad Lc 17, 32 | *καταστροφῆς*: Δ -φη (sed praeterea nil mutat) | *ἐφρόσατο* cum MAB^oCKLP al omn^{vid} ... Ti *ἐφρόσατο* cum B*

8. ὁ δίκαιος cum MACKLP al omn^{vid} Eph²⁷⁰ etc ... Ln om ὁ cum B

ἐγκατοικῶν cum M^oCP ... ε Ln *ἐγκατοικ.* cum AB^oPK^{11L} al certe pler

9. *πειρασμῶν* cum M* 7. 31. 32. 36. 42. 46. 50. 57. 69. 95* 137. a^{scr} h^{scr} cat tol cop syrP Eph²⁷⁰ Antioch²³² Dam^{2,204} (et. Paris) Oec^{com} ... ε Ln

- Ind 8 *κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. 11 ὅπου τολματὰ ἀνθάθεισ, δόξασ οὐ τρέμουνσιν βλασφημοῦντες, 12 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύι καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν*
- Ind 9 *παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλάσφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθειρήσονται 13 κοιμούμενοι*

Ti *πειρασμον* (: : quod multo magis usu venit) cum $\kappa^{\circ}\Delta\text{BCKLF}$ al pler v^g syr^{bod1} arm aeth Thphyl Oec^{ext} | *ρῆσθαι*: 31. 40. Antioch¹²¹⁸ ρυσασθ. | *ἀδικουσ δε* (κ°): κ° add *πεφυλακισμένοις*

10. *ἐν ἐπιθυμία* cum $\kappa^{\circ}\Delta\text{BKL}$ al longe plu v^g arm aeth Oec ... c^p 5. 6. 7. 8. 9. 15. 18. 26. 27. 29. 36. 37. 68. a^{scr} cat cop syr^{bod1} et^p Thphyl Hier¹⁰¹² 1 (in *desideriis pollutionis*) *ἐν ἐπιθυμίασ ...* κ° *ἐν ἐπιθυμίασ* (sic) | *μασμον πορευομ.*: 31. *μασμον πορευομένοις* | *καταφρονοῦντας*: Δ -*ντες*

11. *οὐ φέρουσιν*: κ^{ms} *ἀνθρωπων* (corrige *ἀνθρωπων*) *οὐχ ὑποφείρουσιν* | *παρὰ κυρίῳ* cum μBCKLF al longe plu (104. ante *κατ* *πον*) cat tol syr^{p} c.^{*} arm (Gb in ed. sua errasse v^{dir}) ar^p Thphyl Oec, item m⁹⁷ *domini* (non *portant domini execrabile iudicium*), item 5. 36. 37. 39. 46. 56. 100. 177. *παρὰ κυρίῳ ...* Gb⁰⁰ Ln Ti om cum Δ 9. 13. 18. 40. 65. 68. 69. 73. 108. 137. 180. a^{scr} d^{scr} v^g (consentit Bed²³⁷) cop syr^{bod1} et^p t^{xt} aeth²¹⁷ ar^o Ephr²³⁷ (*την κατ αυτων βλασφ. κρι.*) : : ista testium ratio quaeri iubet an sit cur *παρὰ κυρίῳ* expellendum iudicaverint. Ac sane perquam molestum erat, praesertim conlato Iudae loco, ad quem Petrina conformata esse apparet. Sumpsit ihde (ex verbis *ἐπιτιμῆσαι σοι κυριος*) ipse epistolae auctor eum *παρὰ κυρίῳ*, quod in alienam manum vix cadit. Certe explicationem loci tam perplexi parum adiuturus fuisset si quis *παρὰ κυρίῳ* intruderet. Vertit autem v^g: *ubi angeli - non portant adversum se* (ita etiam ar^p) *execrabile iudicium* (m⁹⁷ vide ante); syr^{bod1} *ubi angeli - non ferunt adv. eos iudicium blasphemiae*, nec aliter syr^{p} nisi quod c.^{*} infert a domino; cop *ubi angeli - non adducunt iudicium blasphemiae adv. eos*; aeth - *et super eos redibit iudicium blasphemiae eorum*.

12. *οἱσιν δε* cum ΔBCKLF roll v^g etc ... κ *αυτοσ δε* | *γεγεννημένα* (ita et. c^p Sz, item Gb') cum $\kappa\Delta^{\circ}\text{KL}$ 13. 38. 42. 57. 68. 73. 177. 180. al^o a^{scr} al plus²⁵ cat Oec, item^{vid} syr^{p} (*facta in natura ad*) et^{hodi}; videntur et. accedere qui non exprim ut v^g (*naturaliter in captivem etc*, vide infra Hier¹⁰¹² 1) cop ... c^o Gb Ln Ti *γεγεννημένα* cum $\Delta^{\circ}\text{BCP}$ al sat m^{vid} m⁹⁷ (*naturaliter in luem et perniciem nati*) aeth Ephr²³⁷ Thphyl | *γγε-* ante *φυσικα* cum μABCP 13. syr^{p} et^{hodi} arm Ephr²³⁷ Thphyl ... c^o post *φυσικα*. cum KL al plu Oec | *φυσικα*: 95^{*} *φυσικωσ*, nec aliter reddunt m⁹⁷ v^g etc; cat om | *ἐν οἷσ ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες* et. Ephr²³⁷ v^g (in *his quae ignorant blasphemantes*) etc ... κ *ἐν οἷσ ἀγνοοῦντες βλασφημοῦσιν*, m⁹⁷ *et ipsi quia ignorant execerantur* | *καὶ φθειρήσονται* cum $\kappa^{\circ}\text{ABC}^{\circ}\text{P}$ 7. 27. 29. 68. am fu harl^o syr^{p} aeth^o (Iiberius}

μισθὸν ἀδικίας, ἡθονὴν ἡγούμενοι τῆν ἐν ἡμέρᾳ τροφήν, σπῖλοι καὶ
 μοῖμοι ἐντροφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευχόμενοι ὑμῖν, 1ud 13
 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους
 ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
 πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα· 15 καταλείποντες εὐθείαν

aethpp) Hierlovin¹ (Ephr²⁸⁷ φθαρῆσοντ. sine και) ... ε καταφθαρη-
 σονταε cum κ⁶κ²κ¹ al pler cat m⁹⁷ (hii vero qui - nati et ipsi quas - in
 periculo suo perient) vg (et. demid tol) sah cop syr^{bodl} (arm?) Thphyl
 Oec. Hier vero sic: isti enim quasi irrationabilia iumenta, in ventrem
 et libidinem prout sunt, blasphemantes, qui et in corruptione sua cor-
 rumpentur

13. κομιοιμεινοι cum κ⁶ACKL al omn^{vid} vg (percipientes) m⁹⁷ (recipientes,
 Hierlovin¹ recipientque) sah cop aeth Ephr²⁸⁷ Thphyl Oec (syr^p emen-
 tes) ... κ⁶BF ἀδικιοιμεινοι, nec aliter ut^{vid} syr^{bodl} arm :: ἀδικιοιμεινοι
 si aptum sensum praebere iudicabitur, omnino praefendum erit.
 Nescio an „decepti circa μισθον ἀδικιας“ verti liceat. | Ln sic di-
 stinxit: ἀδικιας. ἡθονην etc | τροφην: κ τροφην | απαταις cum κ⁶Ο
 κ¹LP al omn^{vid} cat^{xt} et^{oom} („πεισαν απατησως, φησ“) cop syr^p
 arm Thph Oec. Agnoscere etiam vdr Hierlovin: luxuriam qui putant
 delicias esse, iniustitiam (qua voce απαταις reddi vdr) sordes et ma-
 culas, et nihil aliud nisi de voluptatibus cogitantes ..... Gb' Ln αγα-
 παις cum Δ⁶⁰⁷⁷ m⁹⁷ (- dulcedinem aestimantes malignitatem, delicias
 coinguinati et infamati in summis voluptatibus, conviviis adtenti) vg (in
 conviviis suis luxuriantes vobiscum, tol existimantes voluptates diurnas
 delicias, coinguinati et conmaculati delitiis affluentes, et in etc) aeth^{ut}
 syr^{bodl} et^p mg sah (laetantes in suis conviviis) Ephr²⁸⁷ auct^{sing} cleris
 (in conviviis suis luxuriantes) ..... 27. 29. 66* αγνοιας | αυτων: am
 om ... 0 add σπιλαδισ

14. μοιχαλιδος cum BC¹LP al pler Thphyl Oec ... κ⁶ 68. 68. 73. μοιχα-
 λιας, item oculos habentes plenos adulterio vg (item corb³ Aug Hier,
 -terius tol) m⁹⁷ oculos habentes adulteros, auct^{sing} cler plenos moecha-
 tionibus; item plenos adulterio syr^{bodl} et^p sah cop etc | ακαταπαυ-
 στους c. κ⁶CKLP al plu cat m⁹⁷ (incessabiles delectis) fu (incessabiles de-
 lecti) sah (non derelinquunt peccatum) Oec ... Ln ακαταπαστοις c. ΔΒ
 ... Gb' ακαταπαστου c. 13. 27. 40. 68. 105. b^{ser} k^{ser} al¹⁰ Thphyl vg
 (incessabilis delicti, am corb³ incessabili delicto, tol indesinentis delicti,
 Hier insatiabili libidine, auct^{sing} cler incessabilibus delictis), item cop
 syr^{bodl} et^p | αμαρτιας: κ m⁹⁷ (vide ante; cf et. auct^{sing} cler) αμαρ-
 τιας | πλεονεξιας cum κ⁶BC¹LP h al plus⁵⁰ vg (m⁹⁷ cupidi et maledicti)
 cop syr^{bodl} et^p arm (aeth^{libere}) Thphyl Oec ... ε (= Gb S₂, sed rur-
 sus Gb') πλεονεξιας cum minusc mu cat sah | καταρας τεκνα ... ε
 (et. Gb S₂) Ln κατ. τεκνα,

15. καταλειποντες cum κ⁶AB* 18. (vg derelinquentes) ... ε Ln Ti κατα-
 λποντες cum B⁴CKLP al pler m⁹⁷ (abrelieti) Thphyl Oec | ευθειαν
 cum κ⁶BC¹LP h al longe plu cat ... ε (= Gb S₂) την ευθειαν cum

- Ματ 23²⁰ ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεξεν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον
 Ιαδ 18 ἐκάλωσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφροσίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ
 Ιαδ 16 ἄνυδροι καὶ ὄμιχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαινώμεναι, οἷο ὁ ζῶφος τοῦ σκύτους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δαλεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγους ἀπο-

minuso mu Thphyl Oec | βαλααμ: P βαλαμ ... 81. 99. βααλ | βοσορ cum κ⁶ΔΟΚΛP al pler cat vg (ex Βοσορ) cop syrP aeth ... B 81. tol sah syrbodl arm ar⁶ βιωρ ... κ⁶ βιωροσορ :: couflatis in unum βιωρ et βοσορ (qua re factum videtur ut os periret, sed vide B). Ceterum βιωρ apud LXX scriptum est | os - ἤγαπησεν cum κ⁶(⁶ om os)ΔΟΚΛP al omn^{vid} cat vg etc ... B arm ἤγαπησαν omisso os

16. ἐλεξεν ut κ⁶AB³CKLP etc ... B⁶ ἐλεξεν | εν (κ⁶): κ⁶ vg (et. demid harl, non item am fu tol corb²) Or^{int} 2, 221 Eus^{nicephor} 1, 1226 om | ἀνθρώπου (σ⁶ - ποιν): B ἀνθρωποις. Sic Eus^{mes} in cat⁹⁶ (et Eus ap Niceph^{1, 1226}): διοπερ ο αποστολος φησιν εν τη καθολικῃ· υποζυγιον αφωνον εν (om ap Niceph) ανθρωπου φωνη φθγγξαμενον ηλεγξε (ap Niceph ηλεγχε) του προφητου την αφροσινην. Or^{int} 2, 221 ut ait quodam in loco scriptura, mutum animal humana voce respondens arguit prophetae dementiae. | παραφροσίαν: 5. 9. 15. 18. 25. 180. παραφροσινην, 17. 40. 66⁶* παρανομια

17. και ομιχλαι cum κ⁶ABC 5. 7. 8. 9. 13. 15. 27. 29. 40. 68. 78. 187. al¹⁰ (item P 81. syrP ε⁶ κ⁶ και ομιχλη, posteaque ελαινωμενη) cat vg (et nebulae, ut et. Aug Hier etc) et ut^{vid} sah cop syrP (et nebulae quae - aritate) aeth ar⁶ Ephr²²¹. Sic cat⁹⁶: οὐκ εἰσὶ, φησί, διαυγῆσι ὡσπερ οἱ ἅγιοι οἱ ὄντες νεφέλαι, ἀλλ' ὄμιχλαι, τοῦτ' ἐστὶ σκότους καὶ γνόφου μιστοί, ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἐλαινώμενοι. Similiter schol¹⁰⁰ et¹⁰⁰ (ap Matthaesum) ..... ε (= Gb Sz) νεφέλαι (omisso και) cum L al plu syrbodl Thphyl (κ om και ομιχλ. υπο usque τετήρηται) | λαίλαπος: κ⁶AC al λιλαιπος | τετήρηται cum κ⁶B vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syrbodl etP aeth¹⁰ ... ε (Gb¹⁰⁰) praem εἰς αἰωνα cum ACLP al omn^{vid} (sed 38. 40. d^{scr} al fere⁵ ε. αἰωνας) cat aethPP Ephr²²¹ Thphyl Oec

18. ματαιότητος: B⁶ ματαιωτησ, B⁹ suppleto τη post ματαισ per incuriam τησ intactum reliquit; κ⁶ μαθηταιωτητος, sed θη ipse⁶ statim punctis notavit | ἀσελγείαις (et. ε Gb Sz) cum κ⁶ABC⁶ al plu cat sah: ε praem εν cum minuso ut^{vid} paucis (arm in impudētia in cupiditate carnis) Thphyl Oec (h¹⁰⁰com δια της σαρκινης επιθυμιασ εν ταισ ασελγειασ) ... Gb⁶ ασελγειασ cum P 15. 27. 29. 38. 68. 69. 78. 113. 127. 137. a^{scr} al plus¹⁰ vg (in desiderii carnis luxuriae, item Hier; Aug in concupiscentiis carnis impudicitiae), similiterque cop syrbodl etP. Item Ephr²²¹ εν επιθυμια σαρκιασ ασελγειασ | ὀλιγοσ cum κ⁶AB 8. 9. 13. 19^{ms} 25. 73. 142. 180. (32. 42. 57. 69. a^{scr} ολιγοσ) vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syrbodl etP aeth. Ex eadem scriptura ortum vdr

φείγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, 19 ἑλευθερίαν αὐτοῖς ^{1, 2} ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς ἧ γάρ τις ἤτηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ ^{Μτ 12, 45} Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἤττωνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρείσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ^{Τιτ 26, 11} ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ

quod ap Ephr²²¹ editum est: τοὺς λογους ἀποφειγοντας τοὺς ἐυθις και τοὺς ἐν πλαν. ἀποστρεφ. ... ε (= Gb Sz) οὕτως cum MCKLP al pler (40. k^{scr} al³ ορτας) cat arm Thphyl Oec | ἀποφειγοντας (Gb²) cum MABC 5. 7. 13. 27. 66^{**} 68. 142. vg (qui paululum effugiant) syr bodl etP Ephr²²¹ Thphyl Bed ... ε ἀποφειγοντας cum KLP al pler cat Oec, item Aug qui paululum effugerunt et Hier qui paululum effugerant
19. αὐτοῖς (180. εαυτοῖς): 137. om | αὐτοῖς: B² ut^{vid} (non enim satis perspicue scriptum est) praem και | υπαρχοντες ... Δ 27. ορτες | τουτω sine και cum Mⁿ sah cop aeth ... ε Ln Tl τουτω και cum M^oΔ κ.ι.ρ al omni^{vid} vg syr bodl etP arm Dial⁴¹ ed wiat (πεισει δε σε και ε ξεωθεν λογος ητι εκαστος η ητηται, τουτω και δεδουλωται) Ephr²²¹ Dam^{2, 710} (Γ)int^{2, 174}

20. εἰ γαρ: 27. 29. 33^{**} 68. 98^{ixt} 106. 177. a^{scr} c^{scr} Ephr²²¹ οἱ γαρ | ἡμῶν post κυριον addidimus cum MCKLP 5. 16. 22. 27. 46. 68. 73. 100. 127. 180. a^{scr} al^{3scr} vg (et. Aug^{bls} etc) sah cop syr bodl etP arm aeth Ephr²²¹ Ps-Chr^{12, 1064} Dam^{2, 242} (et. par^{is}) Thphyl (: : auctor huius epistulae adamat dicere του κυριον ημων και σωτηρος ω χυ, ημων insolitum in modum conlocato, cf 1, 11 et 3, 18; nullo vero alio Ni Tl loco ita scriptum est. ... ε Tl om cum BK al longe plu cat Oec | και σωτηρος: 4. 18. 25. 38. 39. 106^{mg} 177. g^{scr} syr bodl Anto¹¹⁶ add ημων, item sah (sed τ. σω. ημ. post ω χυ pon) ... L 19. 21. 67. f^{scr} cop aeth Ephr²²¹ Ps-Chr^{12, 1064} om. Cf et. Hier^{lovin} per scientiam salvatoris nostri Ies. Chr. | γεγονεν: 27. 29. 33^{**} add και (item 33^{**} Apud Wist 33. add γαρ)

21. κρεισσον cum MΔ 25. 27. 35. 68. 180. Ephr^{2, 181} Cyrmalach²⁶⁵ etGlaph²⁸⁴ Dam^{2, 242} (et. par^{is}) Maxim¹⁶⁰ ... ε Ln Tl κρειττον cum BCK^{all}LP al plu cat Cyr²²² 144 Thphyl Oec Anto¹¹⁶ : : cf 1 Pe 3, 17 ubi κρειττον tantum non fluct; saepius vero κρειττον pro κρεισσον a multis substitutum, ut He 6, 9. 1 Co 11, 17. Passim vero etiam pro ratione testium dictu difficile est utrum praestet. | ην αὐτοῖς cum MCKL al pler vg m⁴⁶ Cyr²²² 144 etmalach²⁶⁵ etGlaph²⁸⁴ etc ... ΔP 31. αὐτοῖς ην. In Δ ην μη εκε- rescripta sunt, hinc ην antea omissum vdr; om et. Dam^{2, 212} | τῆς δικαιοσύνης (et. Cyrmalach²⁶⁵ etGlaph²⁸⁴) ... 5. m⁴⁶ Cyr²²² 144 Didlat^{6, 206} τ. ἀληθείας : : cf 2, 2. He 10, 26 | υποστρέψαι c. BCP 15. 18. 66^{**} 68. Dam^{2, 242} (et. par^{is}). Item ε Tl επιστρεψαι cum KL al plu cat Maxim¹⁶⁰ Thphyl Oec. Alterutrum exprim m⁴⁶ (apostatatare) Orsies⁴⁵ (reverti), item^{vid} syr bodl etP arm ..... MΔ 5. 8. 13. 25. 33^{**} 180. Ephr^{2, 181} Cyrmalach²⁶⁵ etGosa¹⁴⁴ etGlaph²⁸⁴ epist^{anni} 202 ad regem

τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κῶν ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔξερμα, καί· ὅς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρον.

III.

- 1, 18 1 Ταύτην ἦδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν
1^{ad} 17 αἰς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ-
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος, 3 τοῦτο
1^{ad} 20 1^{ad} 18 πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν

Persarum (ap Gall^{5,340}) Ps-Chr^{12,1064} εἰς (epist ἐπι) τα οπισω ανα-
καμψαι, 137. a^{scr} Anto¹¹⁶ εἰς τα οπισω επιστρεψαι (Anto υποστρεψαι,
9. 69. j^{scr} επιστρεψ. εἰς τα οπισω, item vg Aug Hier Salvi³⁷ (Gall¹⁰)
retrosum converti (Aug Salvi reflecti), Did^{1st 5,308} reverti post tergum,
Promiss retro respicere. Itaque Ln edidit εἰς τα οπισω υποστρεψαι
(: cf Mc 13, 16 Lc 17, 81) | ex cum BCKLP al pler cat Dam^{2,242} Anto¹¹⁶
Max¹⁶⁹ ... Ln απο cum μα 5. 8. 13. 69. 137. 180. a^{scr} Ephr^{2,182}
Cyrmalach²⁶⁵ et glaph²³⁴ et²³⁴ 144 Thphyl. Item vg ab eo quod illis
traditum est sancto mandato, m⁴⁶ a divino sibi tradito mandato :: απο
arcte cohaeret cum verbo quod praecedit

22. συμβέβηκεν sine copula c. κ⁴⁶ AB m⁴⁶ am sah arm Cyr^{1aph 234} Promiss
Salv³⁷ ... ε add δε cum BCKLP al omn^{vid} cat syr^{bodl} etp Thphyl Oec
Anto¹¹⁶ Maxim¹⁶⁹ ... vg (et. fu demid etc) cop Cyrmalach²⁶⁵ Dam^{2,213}
Aug add γαρ (aeth et -) | το ιδιον εξερμα (κ 31? εξιρμα, 3. 5. 42. 180.
nl^o Dam^{2,213} εξιρασμα) et. Cyr²³⁴ 144 Anto¹¹⁶ etc ... 137. a^{scr} Ephr¹⁸
Chr^{2,230} libere et Ps-Chr^{12,1064} Marcmon³⁷ (Gall¹⁰) Thdr^{2,1106} Thphyl
Maxim¹⁶⁹ τον ιδιον εμετον | κυλισμον cum BC⁹ 29. 66^{**} 69. a^{scr} m⁴⁶
(eues lota quas in volutatione sua coinquinala est) Ps-Chr^{12,1064} (εἰ
κυλισμω) Amb^{v1rg} devot¹ (in volutationem) ... ε Ln κυλισμα cum μακ
LP al pler cat Ephr²¹ epist^{ad} regem (vide ante) Cyrmalach²⁶⁵ et²³⁴ 144
et glaph²³⁴ Dam^{2,242} Thphyl Oec Anto¹¹⁶ Max¹⁶⁹ vg (in volutabro luti
vg Hier, in volutabris coeni Aug, alterutrum - fluct lect - Promiss,
Cass¹²³ in suis volutabris)

- III. 1. ἦδη (vg sah ecce; aeth et haec est) ante ἀγαπητοί: κ post ἀγαπ.,
arm sah^{cod} om
2. αἰών: h 16. 22. 23. 36. 56. 100. om | ὑμῶν (Gb') cum μαBCKLP al
plus⁶⁰ vg arm Thphyl ... ε ἡμῶν cum minusc (ut k^{scr}) cat Oec ... 29.
harl^o om. Libere sah et praecepti apostolorum sanctorum domini nostri
Iesu Chr. salvatoris nostri, cop et praecepti apostolorum domini nostri et
salvatoris nostri Ies. Chr., syr^{bodl} etp et mandati domini nostri et salva-
toris nostri (syrp om) quod per manus apostolorum, aeth et praecepti
apostolorum domini Iesu Chr. salvatoris nostri
3. πρῶτον γινώσκοντες: c^{v1d} πρωτ. προγνωσκ. | ἐπ ἐσχάτων cum μα
BC⁹ 5. 7. 20^{*} 68. 69. 96. 103. 137. 180. a^{scr} al^{4scr} vg (et. Hier^{iovin} 2)

ἐμπαιγμοῦ ἐμπαικται κατὰ τὰς ἰδίαις αὐτῶν ἐπιθυμίαις πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες· πῶς ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀπ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θελοῦντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαιλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῶν τοῦ Θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπόλετο· 7 οἱ δὲ τῶν οὐρανοῦ καὶ ἡ γῆ τῶν αὐτῶν λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν, πυρὶ τηροῦμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπολείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίου ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυνεῖται

sah cop arm aeth Ps-Hippeconsumm mundi¹⁰ (ap Lag⁸⁶) Antioch¹⁰⁰³ Ps-Chr^{4,708} Thphyl ... c⁵ ἐπ ἰσχατῶν ... εἰ ἐπ ἰσχατῶν cum κλπ al longe plu cat syr^{bodl} etp Oec Aug^{clv} dei⁹⁰ | ἐν ἐμπαιγμοῦ cum κλπ cr 5. 8. 9. 19^{ms} 27. 29. 36. 40. 68. 73. 106. (sed cr 5. 106. om et, item 137. ἐμπαιγμοῦ) cat vg sah cop syr^{bodl} etp aeth Antioch¹⁰⁰³ (ἐν ἐμπαιγμῶσι ἐμπ.) ... εἰ (= Gb Sz) om cum κλ al pler (arm?) Ps-Hipp (l. l.) Thphyl Oec (item Ps-Chr l. l. ap Montf, sed ed^{2avil} habet ἐν ἐμπαιγμῶσι) | ἐμπαικται: κς ἐμπικται (κ et. ἐμπιγμοῦ), Δ ἐμπικται | αὐτῶν ἐπιθυμίας cum κλ al sat mu cat Antioch¹⁰⁰³ Oec ... Gb Sz Ln ἐπιθυμ. αὐτῶν cum bcklp al plus⁸⁰ Ps-Hipp (l. l., sed ed^{morel} om αὐτ.) Thphyl ... a^{scr} vg Ps-Chr^{4,708} om αὐτ.

4. οἱ πατέρες ... 69. 137. a^{scr} sah cop syr^{bodl} etp add ἡμῶν

5. τοῦτο θελοῦντας: 100. θελοῦντας omisso τοῦτο | οὐρανοί: 80. οἱ οὐρ. | καὶ γῆ (κ om γῆ) cum MABL etc ... CP καὶ ἡ γῆ | ἐξ ὕδατος: P ἐξ ὕδατων | καὶ δι' (κ δια) ὕδατος: syr^p habet c.⁵ | συνεστῶσα (vg consistens, Didlat²⁹¹ Aug^{clv} dei constituta) cum n^cAGLP etc ... n^c συνιστώσα, κ συνιστώσα, β συνιστώσης. Cf Aug^p 101 caeli erant olim, de aqua et per aquam constituti dei verbo.

6. δι' ὧν (vg Aug^{clv} dei^{90,18} etp¹⁰¹ per quas, Didlat²⁹¹ et per quas): 31. δι' ὧν | ο τότε: 18. ο τε

7. τῶ αὐτῶ (et. c⁵ Gb') cum ABP 27. 29. 69. 127. a^{scr} al vix mu vg (eodem verbo vg Aug^{bis} Hier) sah cop arm Didlat²⁹¹ ... Gb Sz Tl τῶ αὐτῶ cum κκκλ al fere⁷⁰ (20. τοῦ αὐτοῦ) cat Thphyl; εἰ αὐτῶ omisso τῶ cum 64. 65. Oec. Nec aliter syr^{bodl} etp aeth | πυρὶ (Ln praesente Bengel interpunxit post hanc vocem ut 97. 98. 106. al; contra LP etc ante πυρὶ punctum pon; nec ante nec post κλπ) ... c⁵ P 7. 15. 26. 27. 29. 68. 106^a ἐν πυρὶ | ἀπολείας: Δ ἀσβείας

8. ἐν δὲ τοῦτο: 5. 31. 40. c^{scr} g^{scr} ἐν δὲ τοῦτω | ἡμᾶς: C ἡμᾶς | παρὰ κυρίου: κ πα. κυρίου | χίλια ut κβ⁸κλπ etc (κ om καὶ χιλ. ετη) ... Δβ⁸ C χίλια bis

9. βραδύνει: vg m⁸¹ corb³ Aug lardat, Hier (moratur) etc ... P βραδυνεῖ, item (ut editae sunt) sah cop | κυρίως cum κλπ 1. 18. 21. 68. 98^a

ἡγοῦνται, ἀλλὰ μικροθυμῶ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τιςα ἀπολέ-
 212, 4 σθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
 1 Ths, 3 10 Ἦξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν ἣ ὄφρανοι ροιζήδον
 παραλεύσονται, στοιχεῖα δὲ καινούμενα λυθῆσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ

180. a1³scr cat arm ... ε (Gb⁰⁰) praem ó cum κλ al pler Thphyl Oec |
 οἱ βραδύνει etc (P βραδυνῆται): vg^{01e} non tardat dominus promissionem
 suam (am fu corb² harl^{0*} demid Fastid^{0,408} promissis) sicut quidam
 existimant (am fu demid corb² harl Fastid^{0,408} om sic. qu. exist.); m²¹
 tol Aug Fulg non tardat dominus promissum (ita tantum Aug, m sai
 promiss, tol Fulg promiss. suam) sicut quidam tarditate existimant;
 Hier non moratur dominus in promissio, ut quidam morari existimant | δ'
 (Gb'') cum μα 5. 13. 69. 73. 137. a^{scr} vg (et. corb² Aug Fulg Fastid)
 n.²¹ sah syr^{bodl} etP aeth ... ε Ti εσ cum BCKLP al pler (c^{scr} εφ') cat
 arm Thphyl Oec (sed longanimitas est nostri cop) | υμᾶς (Gb'') cum μαB
 CP 5. 7. 9. 13. 27. 31. 33. 40. 46. 73. 104. 113. 114* 117* 127. 137. c^{scr}
 m²¹ vg (et. Aug Fulg Fastid) corb². sah syr^{bodl} etP arm aeth ... ε ημᾶς
 cum κλ al plu cat cop Thphyl Oec | τιςα (et. vg^{01e} fu harl demid
 Fastid) ... P 13. 43. 98. 99. m²¹ am tol corb². cop arm Thphyl Aug
 Fulg τιςα | παντας: κ -ντισ

10. ἡμερα cum BC 114. k^{scr} |scr (a1^{vid} sed non laudati sunt a conlato-
 ribus) cat Cyr^{sa} 707. 901 ... ε praem η cum μαKLP al pler D|am^{2,247}
 (et. Paris) Thphyl Oec | κλεπτῃς sine additam cum μαBFP 5. 13. 25.
 27. 29. 39. 40. 66** 68. 142. 180. k^{scr} n.²⁷ vg (et. Aug P^{lag}) sah cop
 syr^{bodl} arm aeth Cyr^{sa} 707 et⁹⁰¹ (cf. et. zach⁹⁰¹ ἡξεν την ημεραν κυριου
 ὡς κλεπτῃν λεγων, οὐρανοσ δε etc) Didlat²⁹⁴ (Gal⁶) ... ε (= Gb Sz)
 add εν νυκτι cum CKL al pler cat syrP ar^{po} Dam^{2,247} Thphyl Oec
 (item Epiph^{2,56} ὡς κλεπτῃς εν νυκτι ερχεται η ημερα εκεινη, at id
 potius ex 1 Thess 5, 2 a^{ffertur}, unde omnino additamentum istud
 fuit) | οὐρανοσ sine articulo cum κκL 1. 3. 31. 38. 40. 45. 46. 56.
 65. 69. 95. 99. 100. 101. a^{scr} al^{3scr} 13lect 14lect Cyr^{sa} 707 et⁹⁰¹ Dam
 Paris (ad^{2,247} ubi editum est εν οσ οὐρανοσ) ... ε Ln Ti praem οσ (Gb⁰⁰)
 cum ABG 13. al plu cat Cyr^{sa} 467 Thphyl Oec. Praetera post οὐρανοσ
 κ 8. 13. 36. 180. a1^{3scr} cop Cyr^{sa} 901 add μεν (Cyr^{sa} 707 ante οὐρ.) |
 ροιζήδον ut BCLP etc ... μαK 26. 28. 36. 39. 68. ριζήδον (: cf Steph.
 Thes.), 40. ριζήδον, 13. ρηζήδον, Dam^{Paris} ad^{2,247} ριζήδον | λυθησεται
 cum MBSP 36. Cyr^{sa} 467 et⁹⁰¹ ... ε Ti λυθησεται cum AKL al pler
 cat Cyr^{sa} 707 Dam^{2,247} (et. Paris) Thphyl Oec | κασ ante γη: κ Cyr^{sa}
 467 om ... 26. 177. vg (non item tol m²⁷ Aug^{iv} dei) Cyr^{sa} 707. 901. γη
 δε | γη: CP 31. 68. η γη | κατακαησεται cum AL al pler (5. -ησεται,
 31. καταησεται) cat vg^{01e} demid tol cop syrP 1xt aeth Cyr^{sa} 467 (et⁹⁰¹
 καιθησεται et⁷⁰⁷ κατακαυθησεται) Dam^{2,247} Oec Aug^{iv} dei^{30,12}.
 Praetera Cyr^{sa} 467. 707 add (et⁹⁰¹ praem) παντα, item m²⁷ ... ο
 αφανισθησεται ... MBEP 27. 29. 66** syrP m²⁸ arm (sah syr^{bodl}) ειρε-
 θησεται (sah syr^{bodl} non inveniuntur) ... am fu harl P^{lag} I^{tem} triad
 Cassiod¹³⁴ Thphyl (praeterit et. Oec^{com}) om verba κασ γη κασ τα εν
 αιτη ιερα κατακαησεται :: pro hac testium ratione dubium non est

ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων ὄν πάντων λυομένων ποταποῦ δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖσι καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινὸς δὲ οὐρανοῦς καὶ καιρὸν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Es 65, 17.
66, 22

Apoc 21, 1

quin *εὐρεθησεται* edere iubeamur, at hoc vix ac ne vix quidem potest sanum esse. οὐχ sive οὐκει: si praepositum esset, inon haerendum esset. Nec vero cum *am fu etc* faciendum videtur; omissa enim verba videntur ab interprete qui *εὐρεθησεται* invenit neque id pro sano habuit. Etiam m⁸⁷ interpretis dubitationem testatur, omittit enim solum *εὐρεθησεται*, quo quidem modo locum sanari aliquis duxerit. Habet enim sic: *et terra et ea quae in ipsa opera omnia* (hoc loco interpungendum videtur; quae enim subsequuntur, verba reddunt *τούτων οὐν παντων λυομενων*) *eorum omnium pereuntium, qualia debent* (his redduntur *ποταποῦ δεῖ*: proxima vero pessime corrupta) *edere execrabilibus eccis et impietatibus* (ασεβειαισ?) [12] *non expectantes praesentiam diei domini, per quem caeli ardentes solvuntur et elementa ignis ardore decoquentur.*

11. *τούτων οὐν* cum *κακῆ* al longe plu cat vg cop syrbd1 (arm ap Treg) Aug^{cliv} del^{30, 10} (*his ergo omnibus pereuntibus*) Pelagdemetriad Thphyl Oec, item 7. 9. 27. (sic enim de his³ Wetst testatur) sah syr^p ms tot. οὐν οὐτως (et. arm? an potius *de οὐτως?*); 31. add οὐτως post *παντων ...* Ti *τούτων οὐτως* cum B 5 (teste Sz) 69. a^{scr} (hi² om παντ.) syr^p lxi, item cp 29. 39. 100. τ. *de οὐτως ...* (5 teste Wist) 16. 20. *de ...* m⁸⁷ (vide ante) om copulam (aeth et -) | *παντων*: P 29. 39. 100. g^{scr} *απαντων* | *δεῖ*: P *δειν*, K 13. *δη* | *ημᾶς* cum κ^oACKLP al pier vg (et. Aug) sah syrbd1 etP etc ... κ^o 5. 23. 25. 95. 99. 104. 177. c^{scr} a1^{scr} lect cop Thphyl Pelagdemetriad *ημᾶς ...* B om | *εὐσεβειαισ*: Gb Sz ; apponunt, non comma
12. *προσδοκῶντας* (68. -κουντας): P 31. praem *τουσ* | *καὶ σπεύδοντας* (et. Aug^{bis} n^o): κ^o om ... syr^p pro *προσδοκ.* etc *expectantes et fugientes et propterantes* | *θεοῦ* et. fu (harl^o in *adventum dei*, harl^o in *adv. diei* sine *θεοῦ*: aut κ^oq., atque sic etiam demid) sah arm syrbd1 etP ... cp 27. 29. 39. 66° 68. 98° 100. d^{scr} m⁸⁷ v^gole (et. am toi) cop (Cyr^{esa} etc nusquam affert, nec magis Cosm) Pelagdemetriad κυρουσ | *ουρανοσ*: 22. 40. 105. 177. d^{scr} k^{scr} Oec οἱ οὐρ. | *τήκεται* c. κ^oBKL al plu Cosm^{11, 534} et⁵³⁵ Oec ... Ln *τακησεται* cum o 7. 15. 16. 18. 25. 26. 36. 40. 42. 46. 57. 100. 137. cat, P Thphyl *τακησονται*. Item vg *tabescent* (et. Pelag, Aug^{bis} *decoquentur*), item arm syrbd1 etP. Praeterea 13. praem *λυομενα*.
13. *καιρην γην* cum κ^o vg aethutr Cyr^{slaph} 34 et⁵³⁴ 467. doi. tot e1(malach 665 item (οὐρ. *de καιρουσ καὶ καιρ. γην*)^{sach 601} Cosm^{11, 534} et (καιρ. *την γην*)⁵³⁵ Thphylcom ... ζ Ln Ti *γην καιρην* cum nCKLP al certe pier Thphyl^{lxi} Oec :: poterat vitandum videri *καὶ καιρην*, quum in unciali

14 *Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι*
καὶ ἀμώμητοι ἀντῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου
 20, 4 *ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεισθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς*
ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἀντῷ σοφίαν ἐγραψεν
ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ
τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι
 2nd 20 *στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν*
ἀπάλεια. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλ' ἑσέσθε
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσγητε τοῦ ἰδίου

scriptura inter καὶ et *καινην* nihil spatii sit; certe ad hanc reprobandam lectionem non satis est quod *καιν. δε ουρ.* praecedat, quod ipsum Cyr^{sach} quum mutet, tamen *καινην γην* retinet. | *κατα* cum *κικκλφ* *omnvid* cat *vg* (et. tol Aug^{bls} Promiss) cop arm syr^{bodl} etP Cyr^{sa} 467. tot et^{sach} 801 et^{malach} 885 et^{laph} 24 Did^{lat} 294 ... Ln καὶ cum Δ am fu harl demd corb² vg^{sax} (contra Lebrus „praepositionem secundum non veritas in coniunctionem et“) Hier^{sa} 66 Bed²⁶⁵ sah | *τα* *επαγγελλματα* cum κλ 5. *vg* (et. am roll) sah cop arm syr^p Cyr^{laph} 24 et^{sa} 467 (om τα) et^{tot.} 801. 919 et^{sach} 801 et^{malach} 885 Did^{lat} 294 Aug Promiss Hier^{sa} Bed ... ε *Ti* *το* *επαγγελμα* cum *κικκλφ* (c³ om το) al pler (42. 177. τ. *παγγελλμα*) syr^{bodl} cat Thphyl Oec | *εν οισ* (et. c³): c³ om *εν* | *κατοικει* (vg *habitat*): Δ 13. 69. 137. a^{scr} *ενοικει*, Aug^{bls} Promiss *inhabitat*. Cf ad hunc versum et. Ir^{scr} et^{lat}.

14. *σπουδ. ασπιλοι* (et. *vg* etc): 13. *ασπ. σπουδ.* | *αμωμητοι* cum *κικκλφ* etc (vg *immaculati et inuolati*, Aug^{bls} *inuolati et immaculati*) ... Gb' *αμωμοι* cum Δ 5. 6. 13. 25. 36. 65. 68. 69. 137. 180. d^{scr} Phot manich^{1,2}

15. *τ. κυρ. ημων*: P 15. 18. 26. 36. 40. 47. syr^{bodl} arm ar⁶ Dam^{2,708} om *ημων* | *ηγεισθε* (et. κ^o): κ^o *αγεισθαι* | *ημων αδελφος*: κ 22. 69. 137. a^{scr} o^{scr} ad. *ημων*, item *vg* pp^{lat} | *δοθεισαν αυτω* cum *κικκλφ* al plus¹⁰ cat *vg* sah cop syr^{bodl} etP Phot^{manich} 1,2 Thphyl ... ε *αυτω δοθεισαν* cum L al plu Oec

16. *πασαις ταις* cum *κικκλφ* al pler cat Phot^{manich} 1,2 Thphyl Oec ... Ln *Ti* om (Gb⁹) *ταις* cum *abc* 5. 13. 180. 14^{lect} | *εν αυταις* ... Δ 9. 21. 47. 1^{scr} *εν αυτοις* | *εν αις* (Gb') cum *κικκλφ* 5. 7. 8. 13. 22. 25. 27. 31. 68. 69. 73. 104. 106. 137. 180. a^{scr} al^{2scr} syr^{bodl} etP Thphyl ... ε *Ti εν οισ* cum *κικκλφ* al plu Phot^{manich} 1,2 Oec | *ιστιν* cum *κικκλφ* (τ^{ιν} *omissis litteris ισ*) al pler cat Phot^{manich} etc ... Δ 13. 22. 38. 47. 73. 177. 180. c^{scr} al^{2scr} *ιστιν*, item sah | *στρεβλωσιν*: c^{2p} 27. 29. 68. d^{scr} *στρεβλωσανσιν*, c³ *στρεβλωσιν*. Cf et. Epiph¹⁴⁹ *του αγιου πετρου του λεγοντος· ως εγραψεν υμιν ο αδ. μου παυλος, ατιστα ιστι βαθεα και διστρηνηντα, α οι αμαθεισ και αστηρ. διαστρηφοισι τη ταυτων αγνωσια.*

17. *προγινωσκοντες* (Δ -*γιν-*): 31. *γινωσκοντες* ... c ante *αγαπητοι* *ρον*, a^{scr} om *αγαπ.* | *συναπαχθεντες*: L² *συναπαχθ.*

στηριγμῶν, 18 ἀνξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν ^{2, 30}
καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῶ ἢ δόξα καὶ ἔνν καὶ εἰς ἡμέραν ^{1 P o 5, 11}
αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α̅.

I.

1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ^{2, 12}
ἡμῶν, ὃ ἑθασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ

18. αυξανετε: 5. 38. 93. 95. 104. al pauc -νητε, 16. 22. 37. 39. 99** 100.
al^{scr} -ροετε ... CP 15. 40. αυξανισθε | δε: P 69. a^{scr} om | γνωσει: P
31. πιστε | ω̅ χ̅ι: 9. 40. 69. 137. a^{scr} syr^{bodl} eIP Thphyl add κας
θειου πατρος | κας ενν (sah cop reddunt adhinc): K 10. 24. 41. 53.
n^{scr} om και | αιωνος sine additam cum B 10. o^{scr} harl* Aug (vide
ap Sab) Bed²⁰⁰ ... ς (Gb^o) Ln add αμην cum MACKLP al pler vg sah
cop syr^{bodl} eIP arm (aeth amen et amen) :: solet omnino a testibus
plerisque addi ad finem epp, ut 1 et 2 Co Eph Phil Col 1 et 2 Thees
Heb 1 et 2 Tim Tit Philem 1 et 2 Ioh 1 Pe. Ter tantum (Rom et
Gal, item Iud) non satis auctoritatis est ut omittatur αμην. Pauci add
αμην 8 Ioh.

Subscriptio: KAB πετρον β̅, C πετρον καθολικη (sic), 126 πετρον επι-
στολη, 40. n^{scr} al πετρον επιστολη β̅, 25. πετρον επιστολη καθολικη
δευτερα, L 10. 80. 96. 115. 122. 123. του αγιου αποστολου πετρον
επιστολη δευτερα (80. al β̅), P πετρον [του αποστολου?] επιστολη
καθολικη β̅. Item 76. τελος της δευτερας επιστολης πετρον, 38.
τελος της πετρον β̅ καθολικης επιστολης, 78. τελος του αγιου απο-
στολου πετρον επιστολης β̅. Similliter al, sed al plu (κ? 9 ap Scri)
nil subscriptum habent. Nec habent ς ς^o. Ex Latt am expl. epistula
petri secunda, fu expl. epist. sci. petri II., vg^{edd} ap Ln expl. epist. sancti
apost. petri. Praeterea numerantur στιχοι ρνδ' (ita L 8. 40. 118. 126.
al), al pauc ρζ'. In P numerus periit. B capitula habet β̅, am fu XI.
Euthalius in elencho (ap Zacagn⁴⁷²) πέτρον επιστολη δευτερα. ανά-
γνωσις πρώτη κεφαλαιων δ', μαρτυριων γ', στιχων ρνδ'.

* Ιωαννου α̅ dedimus cum AB (sed habet -ωνου), nec aliter κ in sub-
scriptione, h. l. vero Ιωαννου επιστολη α̅, in C titulus abscessus est;
κ 31. 76. 78. 106. al^{scr} Ιωαννου επιστολη πρώτη (atque sic Gb Sa),
96. 177. κ^{scr} επιστ. Ιωαννου πρώτη, 3. 22. 80. 100. 101. 104. Ιωαννου
επιστολη καθολικη α̅, 72. καθολικη πρώτη επιστολη Ιωαννου, 38. 95.
Ιωαννου καθολικη πρώτη επιστολη, 70. 73. 98. του αγιου αποστολου

1o 1, 14
1, 1, 2

λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε

ιωαννου επιστολη α', L επιστολη καθολικη του αγιου αποστολου ιωαννου, P ιωαννου του ευαγγελιστου και αποστολου επιστολη α', 71. 99. του αγιου ιωαννου (71. add του θιολογου) επιστολη καθολικη πρωτη (71. α'). Similliter al (18. επιστολη α' ιωαννου· ευαγγελικη θιολογια περι χ̄ν. At haec quae addita sunt primi capituli titulum efficiunt. 18er βροτησ υιοσ ιωαννησ ταδε χριστιανοσιν.) Hinc ε επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη, ε^o ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη ... am incipit epistula iohannis prima, su (praepostis breuibus) exp. breues epistulae sci. iohannis prima (sic) inc. eiusdem epist. prima. Aeth: In nomine patris et filii et spiritus sancti, unius dei. [Epistula] Iohannis filii Zebedaei, euaglistae, apostoli domini nostri Iesu Christi: precatio eius sit cum nobis in saeculum saeculi, amen. Cf Eushist^{2, 20} κίχρηται δ' ὁ αὐτός (Papias) μαρτυρίῳσ ἀπὸ τῆσ ἰωάννου προτίρασ επιστολῆσ καὶ τῆσ πέτρον ὁμοίωσ. (Adde haec etiam ad notam primam epistulae 1 Ps.) Eushist^{2, 2} μέμνηται δὲ (Irenaeus) καὶ τῆσ ἰωάννου πρώτης επιστολῆσ. Or^{4, 24} et 1, 22² εἰσὶν ἐν τῇ καθολικῇ επιστολῇ ὁ ἰωάννησ. Praeterea codd^{1at} allq (teste Ss „mu“) epistolam istam inscribunt ad parthos (codsonen sparthos? vide ap Sab.; teste Ss Bibl. Krit. Reise p. 67 parthos). Ita vero etiam Aug quaest. evang. libr. 2 num. 39 (dictum est a Iohanne in ep. ad Parthos) et in inscriptione tractatum decem „in epistolam Ioh. ad Parthos, item Possidius in indie opp Augustini, etiam Cassiod¹²⁰ Iohannis ad Parthos, et. Vig^{varimad} 622 (item ipse ad Parthos, sed plerumque in Iohannis epist. vel similiter)

1. ἐωρακαμεν cum MAB²CK¹¹LP etc (Dionalex^{2, 125} Cyr^{nest} 57. 120) ... Τι εωρακαμεν cum B^o. Cf huc Tert^{prax} 12: „Quod vidimus, inquit Iohannes, quod audivimus, oculis nostris vidimus et manus nostras contrectaverunt, de sermone vitae.“ Item anima 17: „Recita Iohannis testationem: Quod vidimus, inquit, quod audivimus, oculis nostris vidimus et manus nostras contrectaverunt, de sermone vitae.“
2. καὶ εωρακαμεν (Τι εωρακ. c. ΔΒ^o): B 40. καὶ ο εωρακαμεν (B^o 40. εωρ.), praetereaque 40. add καὶ ακηκοαμεν. Cf et. Dionalex¹²⁵ (Gall¹³) σιν ηψεν επιμελειωσ· καὶ ο εωρακαμεν μαρτυρομεν, καὶ απαγγελλομεν υμιν την etc | την ζωην: κ praetermittit exeunte pagina
3. ο εωρακαμ. (Τι εωρακ. c. B^o) καὶ ακηκοαμεν ... κ harl ο ακηκοαμ. κ. εωρακ. | απαγγελλομεν: κ k^{10r} am Thphyl καὶ απαγγ. | καὶ υμιν cum MABCP 7. 13. 40. 68. 180. harl (al^{vid} ap Ln) syr^{sch} etp c.² sab arm aeth Did^{tri} 1, 15 Augrom¹ ... ε Ti om καὶ cum κL al pler cat vg (et. am fu demid tol Bed²¹¹) cop syrP txt Dionysalex^{2, 125} Oec Aug^{tract} 1, 2 | ινα καὶ υμεις: sab syr^{sch} om καὶ | καὶ η κοιν. δε cum MAB²KL al pler cat syr^{sch} cop aeth (at participatio nostra vero) Did^{tri} 1, 15 Thphyl Oec

μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ ^{Io 15, 11}
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμῖς ^{2 Io 12}
ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν-
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ^{2, 11}
ἔστιν οὐδεμία. 6 εἰάν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιῶμεν τὴν
ἀλήθειαν· 7 εἰάν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν ^{2 Ph 5, 8}

... c^p 13. 27. 29. 69. 81. 180. a^{scr} vg m^s sah arm syr^p (non probat Or^{int², 200} „*Et societatem, inquit, habemus cum patre*“ etc) om δε. Ceterum vg m^s Aug^{tract^{1, 2}} sah et societas nostra sit cum etc | η ημετερα: n^s per Incuriam perglt ἡμῶν μετὰ (n^s delevit ἡμ.) | καὶ μετὰ: 81. am^s Aug^{tract^{1, 2}} et³ etrom¹ om μετὰ. Contra m^s - sit apud patrem et cum filio etc

4. γράφομεν (et. fu demid tol etc): am harl ^{scr}ipsumus | ημῖς (Gb') cum m^a b^p 13. harl^s sah ... ε Ti ἡμῖν cum a^{scr}it² CKL al fere omn cat vg (et. Aug Bed) syr^{int} cop arm aeth Thphyl Oec :: alienum a correctore ημῖς, nec minus ημῶν quod sequitur | η χαρ. ημῶν (et. ε) c. m^{BL} 81. 89. 40. 42. 57. 76. 78. 95. 98. 99. 100. 101. 105. 114. 177. 190. 1^{lect} 13^{lect} 14^{lect} 3^{po} al^{scr} am fu harl tol sah syr^{sch} ar^e Thphyl^{com} Oec^{com} (fu, eorb². harl^s ut gaudeatis et gaudium nostrum sit plenum; vg^{cle} demid ut gaudeatis et gaudium vestrum sit plenum: at am harl^s tol Aug Bed om ut gaudeatis) ..... ε^s Gb Sz Ti η χα. ἡμῶν c. ACKP al plu vg^{cle} demid (et. Aug^{tract^{1, 2}} Bed²⁷²) cop syr^p arm aeth Thphyl^{int} Oec^{int}. Praeterea c^s post πεπληρωμένη add εν ημῖν, item syr^{sch} ar^e post η χαρᾶ ημῶν add εν ἡμῖν (quod est in vobis)

5. ἐστὶν αὕτη (Gb') cum m^{BLCKLP} 81. 40. 69. 105. 137. a^{scr} c^{scr} al fere⁶⁰ syr^p ^{int} Thphyl Oec ... ε Ln αὕτη ἐστὶν cum A 18. al vix mu cat vg (et. Aug etc) syr^{sch} et^p m^{sg} | η ἀγγελία cum m^{BLCKL} al fere⁷⁰ cat Did^{lat²⁰⁵} Thphyl^{com} Oec^{com}, item vg (adnuntiatio, et. Did^{lat²⁰⁵} Aug) syr^{sch} arm aeth ... ε (= Gb Sz) η ἀγγελία cum (n^s vide post) cp 13. 81. 40. 69. 70. 78. 137. a^{scr} al vix mu sah cop syr^p Thphyl^{int} Oec^{int}. Scripsit n^s η ἀπαγγελιασ, correxit vero se ipse^s suprascriptis litteris γαπηησι, quo effecti η αγαπη της επαγγελιασ. | αναγγέλλομεν: 18. 40. 69. 98. 100. 137. 180. 57^{lect} a^{scr} απαγγελλ. | εν αυτω οικ ἐστὶν cum m^{BLCKLP} al pler cat vg arm syr^p Or^{1, 205} et (om οὐδεμία)^{2, 11} et 4, 7^{ad} 7⁹ semel et²⁰⁰ Did^{lat²⁰⁵} Aug^{tract^{1, 2}} etc ... B 13. 81. (syr^{sch} et tenebrae nullae sunt in eo, sah et nullae tenebrae sunt in eo, item cop sed sunt non expri) aeth Or^{1, 441} et^{4, 70} et⁷⁹ semel et²⁰¹ Or^{int², 49} Caes^{dial^{1, 2}} οικ ἐστὶν εν αυτω

6. εἰαν (Clem^s Καὶ εἰαν εἴπωμεν, φησιν ο ἰωαν. εν τη επισ., Or^{4, 70} φασκων οτι εἰαν εἴπωμεν etc): A add γαρ | περιπατοῦμεν cum m^{BLCKLP} etc ... 84. 105. 177^s c^{scr} al pauc περιπατοῦμεν | ποιῶμεν

7. εἰαν δε: 29. 66^s harl^s om δε | εν τω φωτι: 13. om τω | αυτος ἐστὶν:

τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
 Ηο 9, 14 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρῖζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 εἰάν εἴπωμεν
 ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
 ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 εἰάν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός
 1 Th 5, 24 ἔστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς
 1o 2, 14 ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 εἰάν εἴπωμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτίκαμεν, ψεύ-
 στην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ εἰάν
 1o 14, 16 τις ἁμάρτη, παρακλήτην ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν

- L Clem⁵²⁶ om *ἔστιν* | μετ ἀλλήλων cum κΑ^{corr}ΒΟΚΛ^r etc ... Λ^{vid} tol
 Clem⁵²⁶ TertPudic¹⁹ Didlat¹⁷⁰ (Gall^o) μετ αὐτοῖ, harl cum deo ...
 aeth^{ro} *inter nos cum eo*, sed PP om cum eo. Cf Thphyl et Oec: *της*
κοινωνιας της ἀλλήλων· δηλον δε οτι και της ημων τε και του φωτος. |
 ιησου cum κBCF 29. 69^a a^{scr} fu („al“ ap Ln) syr^{sch} et P txt sah arm
 aeth^{ro} Clem⁵²⁶ Fulgarian ... ε (Gb^o) add *χριστου* cum ΔΚΛ al pler
 cat vg (et. am demid harl tol) cop syrP c.^o aethPP TertPudic¹⁹ Aug
 tract^{1,5} (sed paullo post om *filii eius*) Bed | *του υιου αὐτου* (34. haec
 ante *ἡ* *χρ* pon): aeth^{utr} om | *καθαριζει* ... 5. 106. 13lect 14lect a1^{scr}
καθαρισει, 6. 7. 29. 66° *καθαριει*, item Augtract^{1,5} bis (non item
 alibi) sah cop purgabit
8. οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν cum κΒΙ. al pler sah cop syrP aeth TertPudic¹⁹ Oec
 ... Sz Gb' Lu Ti *ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν* cum ΔΚΡ 5. 13. 31^a 65. 69. 137.
 180. a^{scr} al^{scr} cat m⁷⁵ vg syrP arm Thphyl Cyp³¹¹. 33^a Lcif^{6,106} Aug
 tract^{1,6} acaep (et Latt al mu)
9. πιστ. ἔστιν (κ^o): κ^o om *ἔστ.* | *ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας sine ἡμῶν*
 cum ΔΚΛΡ al pler m⁷⁵ tol vg^{ms} ap Ln Cyp³¹¹ Hierlovin² Augloh^{20,2}
 Thphyl Oec ... κC 5. 26. 68. 69. 98. a^{scr} jscr vg (et. am fu demid
 harl) syr^{utr} sah (omisso ἡμῶν) cop arm aeth Dam^{2,500} exparis Augtract^{1,6}
 acaep Hierpola¹ add *ἡμῶν* | *καθάρισῃ*: ΔC² h 13. al pauc Dam
 2,500 exparis (et. ed, sed desunt *πιστος ἔστιν usq τὰς ἁμαρτ.*) *καθα-*
ρισει | *ἡμαστ*: C om
10. οὐχ ἡμαρτ.: κ οὐχ ἡμαρτ. | οὐκ ἔστ. ἐν ἡμῖν: 69. 137. a^{scr} arm syrP
 Thphyl ἐν ἡμ. οὐκ ἔστ.
- II. 1. τεκνία μου: Orin^{2,229} (*haec dico, filii*) Cyrabacu⁵⁵⁰ Dam^{2,500}
 (et. paris) om μου | *ἁμαρτητε* (et. Didl^{112,22}): 14^a 69. 137. a^{scr} Cyr
 abacu Dam^{2,500} (et. paris) *ἁμαρτανητε* | *και εαν τις*: Cyrabacu add *δε*
 ... Didl^{12,33} *εαν δε και*, pergens *ἁμαρτωμιεν* | *πατερα* et. Or^{1,21}. 20.
 124. 120 Petrean¹¹ Cyrabacu⁵⁵⁰ et zach⁰⁶¹ Dam^{2,500} Cyp⁷¹ Augtract^{1,7} etc
 ... arm Eusps²⁹⁶ Didl^{12,32} *θεου*, item TertPudic¹⁹ Cels^{4,127} *deum*

δίκαιον· 2 και αὐτὸς ἰλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ
 περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
 3 και ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἔὰν τὰς ἐντολάς
 αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἐγνώκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολάς
 αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν·
 5 ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ
 θεοῦ τετελειώται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ
 λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιπάτησεν καὶ
 αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

patrem. Cf et. Ephr³⁶³ πρ. τον πατερα, ιβ' χβ' τον θιον δικαιον. |
 δικαιον et. Or Petr Eus Did Cyrabacu Tert etc (Cyp⁷¹ advocatum
 habemus ap. patr. Ie. Chr. suffragatorem) ... Cyrach⁶⁶¹ Dam^{2,700} om
 ... arm iustum et immaculatum

2. ἰλασμ. ἰστιν cum κσϞϞϞ al pler cat Clem²⁰⁹ Or^{2,209} et 4,155. 150 eto
 Petrcan¹¹ Eusdom²⁰⁵ etps²¹⁵ Didtr^{4,20} Ath²⁰³. 978 etint⁷⁷⁵ Ephr³⁶³ Cyr
 abacu⁷⁵⁰ etrach⁶⁶¹ etc Tertpudic¹⁰ Augtract¹, τ. 8 etalib etc ... In ἰστιν
 ἰλασμος cum A 68. 180. vg syrsc Eusps²⁰⁵ Orint^{1,20} et 2,221. 200 Cyp⁷¹
 Illi¹⁰⁴ Augall¹¹ etc | περὶ των: Petrcan¹¹ Eusps²⁰⁵ et (et. postbis)²¹⁵
 vπερ των | μορον cum κσϞϞϞ al pler vg Clem²⁰⁹ Or^{2,209} Eusps²¹⁵
 Cyrabacu⁵³⁰ etrach⁶⁶¹ etc ... B 1. 21. 33. 37. 66* 80* 101* al pauc
 sah cop Or^{1,521} μορων | ολου τ. κοσμου: 31. του κο. ολου

3. γινωσκομεν: A -κμιν | τηρωμεν (et. n^o Clem²¹⁰): κ* φιλαξωμιν

4. ο λεγων οτι: cum κσβ 18. 25. 27. 33** 65. 66** 68. 69. 98. 101. 177.
 180. aser dser jser 57lect syr^{utr} (sah cop ex ingenio linguae) Clem²¹⁰
 Cyp⁷¹ (qui dicit quoniam cognovit eum) Lelf^{6,107} (sed statim post legi-
 tur „quia, inquit, si dicat: Cognovit eum“ etc, at id pro ratione huius
 loci non contra valet) Augtract^{1,9} (qui dicit quia cognovit eum) Amb al
 (rursus ut Cyp et Aug; contra vg qui dicit se nosse eum) ... ε om οτι,
 Ln [οτι], cum σϞϞϞ al plu cat arm aeth^{utr} Clem²⁰¹ Oec | και εν τοιτω
 et. Clem²¹⁰. 581 Cyp⁷¹ Lelf^{6,107} etc ... AP 13. 27. 29. om και, hinc Gh^o
 ... κ om εν τοιτω (g^{ser} ε. αυτω), item 19. sed post η αληθ. * αυτου,
 ** εν αυτω add | η (21. 34. 56. 100. 192. o^{ser} om) αληθεια (et. Clem
 bis Cyp Lelf Augtract^{1,9} etc): κ 8. 25. aeth add του θεου

5. τηρηη (jser τηρηση): κ 13. 100. 142. c^{ser} 57lect τηρηη | αληθωσ:
 27. 29. 66** om | εν τοιτω (et. Clem²¹⁰): P 31. (aeth) post η αγ. τ.
 θεου pon. Libere Lelf¹⁰⁷ bis qui autem servaverint eius verbum, vere
 ad eis caritas dei consummata est (sec loco vere consummata est caritas
 dei apud illos). Ceterum Augtract^{1,9} bis add si in ipso perfecti fuerimus.

6. ο λεγων etc: Clem²¹⁰ - - καθωσ καιηρωσ περ. και αυτοσ περ.κ. Item
 Orint^{1,192}: Qui dicit se Christo credere, debet sicut ille ambulavit et ipse
 amb. Item Cyp⁷⁰. 175. 250. 308: Qui dicit se in Christo manere, debet, quo-
 modo ille ambulavit, et ipse ambulare. | και αυτοσ οιωτω cum κσϞϞ al
 pler cat¹¹¹ cop (oportet - ut ambulet ipse similiter) syr^p arm Sal^v 10,15
 (debet - sic et ipse ambulare) Thphyl Oec ... In om ουτωσ cum AB 3.

^{210 55}
^{Mt. 5, 48} 7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν
 παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστίν ὁ λόγος
^{10 12, 24} ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστίν ἀληθὲς
 ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
^{4, 20} θινὸν ἦδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φρωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστίν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φρωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἐστίν ἐν αὐτῷ·
^{2, 14} 11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστίν καὶ ἐν τῇ
^{10 12, 25} σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ ὀδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτέφλω-
 σεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τέκνια, ὅτι ἀφείωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
^{1, 1} τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
^{4, 18} ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι γενικήκατε τὸν πονηρὸν. ἔγραψα

34. 65. 81. 180. d^{scr} vg sah aeth (libere syr^{sch}) Clem⁸¹⁰ Or^{int} 1, 102
 Cyr^{loh} 700 et²⁵⁰ Cyp^{quater} Aug^{tract} 1, 9 al mu ... L om καὶ αὐτ. οὐτ.
 περιπατ.

7. αγαπητοι cum MABCF al²⁰ cat vg sah cop syr^{ur} arm Did^{lat} 4, 306
 Thphy^l Aug^{tract} 1, 10 Bed²⁷⁷ ... ε (= Gb 8z) ἀδελφοι (Gb') cum κλ al
 plu aeth^{ur} Oec ... j^{scr} om | οὐκ ἐντολ. καινῆν: 18. οὐ καινῆν | γράφω
 ὑμῖν: 51* add ὁ ἐστίν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ (: ex verau 8. errore oculi
 adsumpta) | εχετε: 27. 29. 34. 42. 57^{lect} 58^{lect} a^{scr} k^{scr} εχετε |
 ηκουσατε sine additam cum MABCF 5. 13. 27. 29. 39. 40. 65. 68. 81.
 180. d^{scr} j^{scr} vg sah cop syr^{ur} arm aeth Aug^{tract} 1, 10 Thphy^l ... ε
 (Gb⁹⁰) add ἀπ ἀρχῆς cum κλ al longe plu cat (Ath¹⁰⁰ ἀλλ ἐντολ. πα-
 λαιαν ἢν ηκουσατε ἀπ ἀρχῆς) Oec :: cf v. 24

8. ἀληθὲς (κ add καὶ) ἐν αὐτῷ: Δ ἐν αὐτ. ἀληθ. | ἐν ὑμῖν cum MCKL al
 longe plu cat vg sah cop syr^{sch} etp txt arm aeth Thphy^l Oec Aug
 tract 1, 10 Bed²⁷⁷ ... ΔF 4. 7. 9. 22. 29. 31. 34. 47. 76* c^{scr} tol syr^p 125
 Hier^{lovin} 1 ἐν ἡμῖν, hinc Gb' | σκοτία: Δ σκία

9. μισῶν (et. Or^{4, 70} Cyp²⁵⁰ Leif¹⁰⁷): κ 15. 43. 98. 137. arm aeth schol¹⁰⁰
 et¹⁰⁰ Cyp²⁰⁰ add φεισθησ ἐστίν καὶ | σκοτία: 100. σκία (sed σκοτ.
 in mg)

10. οὐκ ἐστ. ἐν αὐτῷ cum MΛU 5. 105. j^{scr} m¹⁷ syr^{sch} sah (cop non est
 scandol. in eo) Leif¹⁰⁷ ... ε Tl ἐν αὐτ. οὐκ ἐστ. cum BKLP al pler cat
 vg (et. Bed²⁷⁷) syr^p arm Antioch¹¹⁰⁰ Thphy^l Oec Aug^{tract} 1, 12

11. ἐν τ. σκο. ἐστίν καὶ (Leif¹⁰⁷ haec om): F ἐν τ. σκ. μένει καὶ | τ.
 ὀφθαλμ. αὐτοῦ cum MABCKLP etc (et. Or^{4, 70}; Leif¹⁰⁷ cor eius) ... 3.
 42. 57. 95. 101. αὐτ. τ. ὀφθ.

12. τέκνια: 1. 10. 40. τέκνα ... 27. 29. 66* 68. 103. 106. al¹⁰ cat¹²⁴ com
 et Sev^{ibidem} παιδία | ἀφείωνται (κ⁰): κ⁰ 103. n^{scr} al aliq ἀφείωνται ...
 vg Aug^{tract} 2, 4 remittentur, am cop remittentur | ὑμῖν: L 31. 68. 99.
 a^{scr} j^{scr} k^{scr} ἡμῶν

13. τὸν πονηρὸν: κ 95. τὸ πονηρὸν | ἔγραψα (Gb') cum MABCLF al²⁰

ὑμῖν, παιδιά, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ^{1, 10} ἔστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. εἰάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, ^{1, 4, 4} 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ πτωχὸς τὸ θελημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί- ^{2, 22, 4, 3} _{2, 10, 7}

fere cat sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{cat}115 (accurate affert totum locum) et^{int}2,27 (Latina ista respondent Graecis catenae¹¹⁵) Cyrador²⁸ Pho¹amph¹¹ qu¹¹⁸ (teste Wist) Thphyl ... ε γραφω cum κ al sat mu armedd allq Oec, item fu demid harl Augtract^{2,188}; sed lidem vgedd et Aug (vv. 12. 13. 14.) sexies scribo, item v⁸10 am tol quinquies (omissis verbis v. 14 εγραφ. υμ. πατερ. οτι εγν. τ. α. αρχησ). Cf et. Or^{int}2,200 ubi est: αις ενιμ (Iohannes): Scribo vobis pueri, et: scribo vobis adolescentes, et: scribo vobis patres.

14. τον απ αρχησ: B το α. αρχ. | κα ο λογ. ησq μενει: Cyr¹⁰hel²⁸⁹ et ^{osa} 108 om | του θεου cum MACKLP etc (et. Or^{int}2,27, quae Graeco leguntur cat¹¹⁵): B sah om

15. εν τω κοσμω et. Or^{1,300} ... 31. 57. 95. 96. 105. 1scr om τω | ουκ εστιν (h. l. et. Or^{1,300} Cyp¹⁷⁵⁻²⁰⁸ et^{allb} Augtract^{2,9} semel etc): P Augtract^{2,2} et^{2,9} bis ante εν αιτωου, 31. post εν αυτω | του πατροσ cum MCKLP al pler cat vg sah cop syr^{utr} arm Or^{1,300} Antioch¹⁰⁴⁸ Damparis Thphyl Oec Augtract^{2,9} etc ... AC 8. 18. 48. 65. 68¹⁰⁰ dscr harl aeth^{utr} του θεου ... 15. 18. 26. 36. του θεου κασ πατροσ

16. αλαζονια cum MAB⁹LP al mu^{vid} (4 ap Serl) ... ε Ln αλαζονια cum B²K¹¹ al plu :: cf ad Iac 4, 16 | εκ του πατροσ: Or^{int}2,247 a deo („omne eniim quod iu mundo est, sec. apostolum, concupiscentia carnis est et concupiscentia oculorum, quae non est a deo“) | αλλα εκ c. 20 Thphyl ... ε Ln αλλ εκ c. MACKL al pler cat Or^{1,300} Dam^{2,519} (et. Paris) Oec

17. η επιθυμ. αυτου et. Did^{lat}297 Antioch¹⁰⁴⁹ Dam^{2,519} (et. Paris) Cyp^{175.208.226.208} Leif²⁴⁷ Augtract^{2,14} etc ... A 5. 18. 27. 29. 66⁴⁴ arm²⁰⁸ Or^{1,300} om αυτου, hinc Ob⁰ | εσ τ. αιωρα: sah add quemadmodum ille qui est in aeternum, item tol Cyp²⁰⁸ Leif²⁴⁷ Augtract^{2,14} quomodo (Leif quom. et, Aug sicut et) deus manet in aeternum, Cyp²¹¹ Augtract^{2,10} sicut (Cyp quomodo) et ipse manet in aeternum

18. ισχατη ωρα (et. Or^{2,400. 2,476} Epiph²⁸⁴, Ir^{int}208 novissima hora est): C² ισχατη τη ωρα | κασ καθωσ et. Or^{2,400} Ir^{int}208 (Epiph⁴³⁶ κασ ηκουσατε) etc ... κ om κασ | οτι cum MCKLP al pler cat vg syr^{utr} cop (sah hist) aeth^{pp} etc Or^{2,400} (et^{1,400} ηκουσαμεν οτι etc) et^{int}2,281 Epiph⁴⁰⁸

- 1 P^c 4, 7 χριστος λαχεται, και τῶν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγονῶσι· ὅθεν γνώ-
 Asc²⁰, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 εἰς ἡμῶν ἐξηλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
 1 Co 11, 19 εἰς ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν εἰς ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
 2, π ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες εἰς ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
 χρῶμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἐγραψα
 ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε ἀντὴν, καὶ ὅτι
 πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐστίν. 22 τίς ἐστίν ὁ ψευστὴς
 2 Io 7, 2 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστίν ὁ Χριστός; οὕτως ἐστίν
 2 P^c 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς
 ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
 2 Io 9, 25, 16, 22 καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν με-

et⁴²⁴ IrInt³⁰⁶ Cyp^{126. 152} (Leif²²⁰ audistis quia etc) etc ... AL 17. 96.
 100. 142. aeth^{ro} om | αντιχριστος cum m^obc 3. 5. 58lect arm Or^{1,662}
 et^{2,666} Epiph⁴⁰⁸ et⁴²⁴ ... ε praem ὁ cum m^oAKL(Platet) al pler cat
 ThphyI Oec | 31. dscr^o αντιχρηστοι (31. et. αντιχρηστος v. 22) |
 γνωσκομεν ... Clem⁵²² γνωσκामεν

19. ἐξηλθᾶν cum ABC ... ε ἐξηλθον cum MELP al omu^{vid}, nec aliter
 Clem⁵²² Or^{4,442} Epiph⁴⁰⁸ Cyr^{malach 665} | εἰ γὰρ ἦσαν εἰς ἡμ. cum MAK
 LP al pler cat vg arm Clem⁵²² Cyr^{br 96} Epiph⁴⁰⁸ Cyr^{malach 665} ThphyI
 Oec IrInt³⁰⁶ TertPraescr³ Cyp^{126. 152. 158. alibi} OrInt^{2,70. 279} Cornel^{2,255}
 Didl^{141,297} etc ... Ti ε. γ. εἰς ἡμ. ἦσαν c. bc 69. 137. a^{scr} sah cop syr^{sch}
 (sed ita et. antea) etP aeth^{utr} Ambp^{2 86} et⁴⁰ etLuc¹³ Optat^{donat 1} |
 φανερωθῶσιν (et. IrInt ut manifestarentur, vg ut manifesti sint etc;
 Epiph⁴⁰⁸ γνωσθῶσιν) ... 69. a^{scr} syr^{sch} etP^{ms} φανερωθη | παντες
 ... 69. a^{scr} syr^{utr} IrInt³⁰⁶ Epiph⁴⁰⁸ (στ. οὐκ ἦσαν εἰς ἡμῶν) om
20. και sec: n sah om | οὐδ. παντες cum m^of 9. sah Hoesyeh^{levi 1, 1 (12,55)}
 ... ε Ln Ti οὐδ. παντα c. ACKL al pler vg cop syrP arm aeth (et syr^{sch}
 omnem hominem) Didl^{12, 4, 23} ThphyI Oec. Cf et. Aug^{tract 2, 6} et vos
 unctionem habetis a sancto, ut ipsi vobis manifesti sitis.

21. παν ψευδος: c om παν

22. ο ψευστης (et. syrP^{ms}): 13. 69° syrP^{txt} om ο | τον πατερα: m^o
 praem και (sed ante m^o iam notatum, ab ipso^o ut vdr)

23. ο ὁμολογῶν τ. υἱ. και τ. πατ. εχει cum MABCP al^{ms} fero cat vg (et.
 harl) cop (in sah lacuna est, adeat vero vox extrema τον πατερα)
 syr^{utr} arm aeth Or^{1,201} et^{4,281. 282} Eusps²² Cyr^{br 115} Cyr^{loh 797} ThphyI;
 item ο (Melet Cyr²⁵⁰ add δε) ὁμολογ. τ. υἱον και τ. πατερ. ὁμολογεῖ
 (Cyr^{bl 2} ὁμολ. και τ. πα.) Melet ap Epiph⁶⁷² Cyr^{loh 264} et^{252 267}; item
 qui (m add autem) confiletur filium, et filium et patrem (Leif et pa. et.
 fil.) habet m^o Cyp^{265. 296} Leif²²⁰ Ill⁹⁰⁷ etc ... ε (= Gb Sz) om cum
 KL al plu (9 ap Seri, 7 ap Mitthaei) Oec

24. υμεις sine copula cum MABCP 13. 27. 29. 66° 68. 69. 76. 81. 14lect
 57lect a^{scr} vg syrP arm Cyr^{loh 796} ... ε (Gb⁹⁰) add ουν cum KL al pler
 cat ThphyI Oec Aug^{tract 2, 11} (sah υμ. δε, cop syr^{sch} et vos, aeth^{ro} et

τέτω. ἂν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ
 ὑψ̄ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ^{1, 5}₁₁
 αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ
 ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρεῖαν ^{2, 20}
 ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει
 ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ ^{10 14, 26}
 καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

vos quomoc, aethPP et vos autem). Cf et. Melet ap Eriph⁵⁷⁸ οπιρ οιν, φησιν, εἰς αρχησ ηκουσατε, τουτο μενετω εν υμιν.) | ηκουσατε bis: n bis ακηκοατε | εαν εν υμιν (et. n^c): n^a om εν | μεινη: κ 95. 105. Melet^{eriph}⁵⁷⁸ μεινη | απ αρχησ sec ante ηκουσατε cum ABCKLP al omn^{vid} cat am fu demid tol syrP arm Melet^{eriph} (οπιρ εἰ αρχ. ηκ.) Cyrloh⁷⁰⁰ Augtract^{2,11} ... n vgele harl sah cop syr^{sch} post ηκουσ. (ακηκοατε n) pon | εν τῷ πατρὶ cum NACKLP al omn^{vid} cat demid Cyrloh⁷⁰⁰ Thphyl Oec ... Ln om εν cum v vg Aug^{tract} (item Melet^{eriph}⁵⁷⁸ εν τῷ υω μενετε και τῷ πατρὶ. Praeterea n 4. 5. 38. 68. 80. 96. 104. c^{ser} h^{ser} syr^{sch} aeth sic: εν τῷ πατρὶ και εν τῷ υω.

25. ημιν cum NACKLP al fere omn cat vgl^o demid harl tol syr^{sch} roll Augtract^{2,11} etc ... Ln^{ed} min υμιν cum v 31^a am fu | αιωνιον: B -ριασ

26. ταυτα: n syr^{sch} ταυτ. δε, aeth et hoc | πλανωντων (al mu — 7 ap Scri — πλανοντων): A -ροιντων

27. χρισμα et. Ath⁵⁸⁷ Cyrloh²⁴⁷ etose⁴⁶ etc ... B 10^{aa} χαρισμα | ελαβετε: Ti -βατε cum v^a | μεν. εν υμιν (A^{vid} ηκ.) cum (Gb⁷) NABCF 5. (ap Sz) 13. 31. 68. d^{ser} v g sah cop arm aeth (syr^{sch} et etiam vos, si man- serit in nobis unctio quas accepistis etc) Ath⁵⁸⁷ Didtri^{2,6}extr Cyrloh²⁴⁷ Thphyl Augtract^{2,12} ... ε εν υμ. μεν. cum KL al pler cat syrP Oec. Praeterea pro μενετ p 6. 7. 8. 13. 27. 29. 31. 66^{aa} 68. 69. 81. 137. a^{ser} d^{ser} vg syrP Thphyl Augtract μενετω | διδασκη cum NABF etc ... CKL 13. 31^a 100. 101. 106. al⁶ser etc -σκετ | αλλ ωσ cum NACKLP al pler vg sah roll etc (Cyr^{ose}⁴⁶ αλλα καθωσ) ... v 25. aeth Augtract^{2,12} Hier^{abao}³ αλλα | το αυτου (Gb⁷) cum NBCF al fere²⁰ cat vg sah syrP (syr^{sch} unctio quas est a deo) arm aeth^{tr} Ath⁵⁸⁷ Didtri^{2,6} Cyr^{ose}⁴⁶ etloh²⁴⁷ Augtract^{2,12} ... ε Ln το αυτω cum AKL al longe plu cop (hic spiritus) Thphyl Oec Hier^{abao}³ (: cf ad 2 Pe 3, 7) | χρισμα cum n^aABCCKLP al pler vg sah roll Ath⁵⁸⁷ Didtri^{2,6}extr Cyrloh²⁴⁷ etc ... n^a 25. 81. cop aeth^{tr} Cyr^{ose}⁴⁶ πνευμα ... 10^{aa} χαρισμα. Cf et. schol (ap Mitthaelum ad h. l.): χρισμα το πνευματικον χαρισμα λεγει τησ γγωσιωσ. | αληθεσ: n -θησ | ψευδοσ: c^{vid}p -δεσ. Cf et. Augtract^{2,2} et veraz est et non est mendaz. | και καθωσ: A sah Augtract^{2,2} om και | μενετε (Gb⁷) cum NABCF 5. 7. 8. 11. 27. 29. 40. 68. 81. 137. a^{ser} d^{ser}, item manete vg sah cop syr^{tr} arm aeth. (Sed n a^{ser} om και νυν τεκν. μενετε εν αυτω) ... ε Ti μενετε cum KL al longe plu (1. 31. om και νιν usq εν αυτω) cat Thphyl Oec

28 Καὶ νῦν, τέκνιά, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἔάν φανερωθῇ σχῶ-
 μεν παρησσίαν καὶ μὴ αἰσχυρῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
 αὐτοῦ. 29 ἔάν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ
 ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
 Θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἔσμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς,
 ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἔσμεν, καὶ οὐπω φανερωθῆ τὶ
 ἐσόμεθα. οἶδαμεν ὅτι ἔάν φανερωθῇ ὁμοια αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι

28. τέκνια (τ-νεα): κ h 22. 37. 40. 56. b^{scr} l^{scr} sah cop syr^{sch} aeth add
 μου | να εαν cum MABCP 5. 13. 26. 27. 29. 36. d^{scr} sah cop arm (vg
 ut cum) ... ε Ti να σταν cum KL al pler cat syr^{utr} Thphyl Oec |
 σχωμεν cum MABCP 15. 26. 27. 40. 66* 68. d^{scr} Thphyl ... ε εχωμεν
 cum M^oKL al pler cat Oec | απ (69. 137. a^{scr} παρ) αιτου: κ post εν
 τ. παρ. αυτ. pon

29. εἰδῆτε cum MBO al mu, item scitis vg Augtract^{4,5} syr^{utr} sah etc ...
 AKLP al plu (6 ap Serl) cat εδητε, item videritis cop aeth^{utr} | ος κας
 cum MABCP 7. 8. 13. 29. 68. 69. a^{scr} d^{scr} vg^{ole} fu demid sah syr^{sch}
 Didlat²⁹⁷ ... ε Ln om κας cum BKL al pler cat am harl tol cop syr^p
 arm aeth Thphyl Oec Augtract^{4,5} Amb^{dd}^{4,5,6} | γεγεννηται (ut ε^o Gb
 8a) cum MABCKL etc ... ε γεγενηται cum P 31. 69* 177* a^{scr} al mu^{vid}
 (3 ap Serl etc), item syr^{sch} etp txt

III. 1. δέδωκεν cum MABCP al longe plu Thphyl Oec ... AL 13. 27. c^{scr}
 d^{scr} εδωκεν | ημιν cum MACK²LP etc ... BK* 22. 31* 80. 100. νμιν |
 κας εσμεν cum MABCP 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 23. 25. 26. 27. 29. 36.
 66* 68. 69. 81. 137. a^{scr} cat vg (et sumus fu harl tol, vg^{ole} am demid
 et sumus) sah cop syr^{sch} (et fecit nos) etP arm (ex cdd² ap Usc et¹ κp
 Zohr) aeth Thphyl (et in comm habet: οἰδατε γαρ οτι εδωκεν ημιν
 τεκνα αιτου γενεσθαι και λογισθηναι) Augtract^{4,5} b^{is} (ut am, additque
 comm: nam qui vocantur et non sunt, quid illis prodest nomen ubi res
 non est?) Bed²⁰⁰ (Arrius - refellitur in eo quod idem Ioh. et hic dicit,
 patrem nobis dare caritatem qua filii dei nominamur et sumus.) ... ε
 Ti om cum KL al plu arm^{5oh} Oec (incomm εδωκεν ημιν τεκνα αιτου
 γενεσθαι τε και κληθηναι) | ημας cum M^oABC al sat mu cat vg sah
 cop syr^{utr} arm^{odd} aeth Augtract Bed ... M^oKL P al^{do} arm^{cod} Thphyl
 Oec ημας | εγνω: P 192. εγνωκατε (100. al pauc εγνωτε)

2. τέκνα θεου (et. Or^{2,791}): P 31. θε. τεκν. | οἶδαμεν sino copula cum
 MABCP 5. 68. vg sah syr^p arm Or^{1,102} et^{2,791} Didlat²⁰⁰ Tertreus earu 23
 Augtract^{4,5} b^{is} ac^{500p} etc ... ε (Gb⁰⁰) add δε cum KL al pler cat syr^{sch}
 cop aeth Or^{2,202} Antioch¹²⁴¹ Dam⁷²⁴ Thphyl Oec Quaest¹⁰⁸ (pag 202* ;

ὀφόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστίν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ' αὐτῷ ἀγγίζει ἐαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν. 4 πᾶς 5, 17
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν
ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας
ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ 1 P o 5. 24. 22
ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ εἴωρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν 2: 5 3
αὐτόν. 3: 11

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανᾷτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
δικαίως ἐστίν, καθὼς ἐκεῖνος δικαίως ἐστίν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- 10. 2. 44
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.

Hier Amb et sine copula et cum copula locum afferunt) | οφόμεθα:
81. al²scr etc οψωμ.

3. επ αυτω (confirmat Clem²⁰⁰: επι τω κερω): 2. 25. 30. επ αυτου, 31.
εν αυτω | αυτου: 81° o^{scr} αυτου

4. την αμαρτιαν: 31. om την | η (Lm om sine teste, falsus do n) αμαρτ.
ἐστίν: κ^o add και, sed est punctis notatum quae ipsius^o videntur esse

5. οιδατε cum AMCKLP al pler vg cop syr^{utr} aeth Tertpudic¹⁹ Augtract^{4,5}
etc ... κ 40. 98. tol sah arm Fulg^{bis} (vide ap Sab) οιδαμεν | τας
αμαρτ. sine ημων cum ABR 5. 13. 27. 66²² 81. am fu demid harl tol
cop syrP arm aeth^{utr} Tertpudic¹⁹ (Augtract^{4,5} peccatum) Fulg etc ... ς
(Gb²⁰⁰) add ημων cum MCKL al pler cat vg¹⁰ sah syr^{scr} Ath⁴⁰³ Thphyl
Oec | εν αυτω ουκ ἐστιν cum ABCKLP etc ... κ sah cop aeth ουκ ἐστ.
εν αυτ.

6. πας ο αμαρτανων (P -τανων) ol. sah cop syrP Or^{4,234} e bis a¹²³⁴ eod¹
J)idlat²⁰⁰: 38. 67ms 95. 96²² 97ms 98ms hscr vg syr aeth (h¹² etiam
antea και πας) arm Or^{4,234} ed Thphyl Augtract^{4,5} (non item^{4,6}) praem
και | εωρακεν cum MAB²CKLP etc ... Ti εωρακ. cum B^o

7. τεκνια cum MCKL al pler cat Thphyl Oec, item (filioli) m²⁰⁰ vg syr^{scr}
etP txt Tertpudic¹⁹ Augtract^{4,9} ... Ti παιδια cum ACP 5. 13. 27. 29.
cop syrP ms Lcif¹⁸⁷ (filii). Non satis distinxit sah (cf cum h. l. 2, 13),
nec magis ut^{vid} arm aeth. Praeterea 15. 26. 36. 68. cat sah syr^{scr}
aeth add μου. | μηδεις ... Δ μη τις | την δικαιοσυνην et. κ^o ... κ^o
om την

8. ο ποιων (non probat in hanc rem Or^{1,223} δηλοσι ο ποιων τ. αμαρτ.,
ωσ φησιν etc; nec^{4,200} επι πας ο ποιων etc, nec²²³ ο ποιων γαρ, φησ
etc, ibidem ερηται οτι πας ο ποιων etc, nec²²¹ προσημερον - οτι ο
ποιων etc) ... Λ 25. 68. κ^{scr} tol cop arm aeth (syr^{scr} et -) Lcif¹⁸⁷
ο δε ποιων | ἐστιν: Or^{4,235} uberius dicit, ubi εκ του διαβολου dicatur
poni ἐστιν, non item γεγεννημενος ἐστιν, quemadmodum cum εκ του
θεου coniunctum sit. Nihilominus^{o,181} habet ει πας ο ποιων τ.
αμαρτ. εκ του διαβολου γεγενηται (sic, non -γγ-), item²⁰⁰, rursusque
²¹⁷ - - ex diabolo natus est (catena γεγενηται). Item Eus^{ocl}²⁴ επι
πας ο ποι. - γεγενηται. | αμαρτανει: P rursus -γγει | λυση (13. 100.
-σι): P λιθη

- εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ νόσ τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δι-
 5, 10. 1 βόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι
 σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ
 τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστίν τὰ τέκνα τοῦ
 10. 5, 47 Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ
 1, 7. 2, 24 ἐστίν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι
 αὕτη ἐστίν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν
 αὐτὴν, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ ποιητοῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
 10 15, 18 13 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
 10 5, 94 14 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν,
 2, 10 5 ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
 14 5, 21 5 15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρώπουκτόνος ἐστίν, καὶ

9. γεγεννημενος et. Or^{1,323} et^{4,323as} (et^{4,323b} πασ τοινιν ο γεννημετος etc) ... κ 99. 100. 177* jscr o^{scr} al pauc γεγενημετος (al pauc etiam postea γεγενηται)

10. πασ: c^vid aeth^{ro} (non itemPP) και πασ | ο μη ποι. δικαιοσυνην cum ΜΑΒΚΕΛΡ al omn^{vid} cat harl tol cop syr^{sch} etP txt aeth Didlat³⁰⁰ Thphyl Oec ... Ln ο μη ων δικαιοσ cum m⁹⁰ vg (et. am fu demid) sah syrP mS Or^{4,323} Cyr³⁰⁵ Lcif¹⁹⁸ Augtraet^{5,8} (sed similiter v. 9 m⁹⁰ Augtraet^{4,12} 5,1^{as} non peccat pro peccatum non facit) | δικαιοσυνην cum ΜΗΛ al plu Dam^{2,412} etc ... ΑΣΚΡ h al fere³⁰ Dnm ex^{partis} την δικ.

11. αγγελια cum ΑΒΚΛ al plu cat Thphyl Oec^{com} vg (annunciatio, item Augtraet^{5,8}) ... κCF 27. 29. 40. 66* 69. 99. a^{scr} n^{scr} al mu harl (mandatum) syr^{utr} (et. 57 syrP mS επαγγελια) sah cop syr^{sch} arm aeth^{utr} (hⁱ ut harl) Didlat³⁰⁰ (item) Cyr^{10h} ext^r Oec^{txt} Lcif¹⁹⁸ bis (repromissio) επαγγελια

12. και χαρις τιν. εσφ. αιτων: aeth^{ro} (non itemPP) om

13. Και μη cum κC^P 15. 18. 29. 36. 66* 98. 191. cat¹²⁷ syr^{sch} arm aeth ... ε Ιη Τι om Και (: minus aptum videbatur; similiter ac v. 19.) cum ΑΒC^{OR}KL al pler vg sah cop syrP Lcif¹⁹⁸ Didlat³⁰⁰ Thphyl Oec | θαυμαζετε: 31. al^β -ζητε | αδελφοι sine μου cum ΜΑΒ CF al mu cat vg arm Lcif¹⁹⁸ Didlat³⁰⁰ Orsies⁵⁰ (Gal⁶) ... ε (Gb⁹⁰) add μου cum ΚΛ al longe plu syr^{utr} sah cop (aeth ημων) Thphyl Oec

14. τοις αδελφοις: κ 68. 58^{lect} syr^{sch} add ημων | ο μη αγαπων sine additam cum ΜΑΒ 13. 27. 29. vg sah^munt arm Didlat³⁰⁰ Lcif¹⁹⁸ Augtraet^{5,10} etc ... ε (Gb⁹⁰) add τον αδελφον cum CKLP al pler (item 15. τοις αδελφοις) sah^{wold} cop syr^{utr} aeth Thphyl Oec Cassiod¹³⁰. Praeterea ex his r al fere³⁰ sah cop syr^{utr} aeth insuper add αιτων.

15. αιτων: β αιτων. Cf et. Clein⁹⁴⁶ ο μη φιλωρ, φησι, τον αδελφον

οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρώποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
 μίτουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκείνος ὑπὲρ
 ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ^{10h 15, 12 *}
 ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θείναι. 17 ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου
 καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ ^{1a 2, 15 *}
 σπλάγγνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
 καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
 ἴσμεν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 ὅτι

ἀνθρώποκτ. εστίν. | εν ταιτω cum κΑCΛP α1²⁰ (ac plus) ... ε Ln Ti
 εν αιτω cum BK α1 plu Thphyl Oec

16. τὴν αγαπην: 52. vg (et. am demid harl, non item fu nec Augtract
^{5,11}) arm^{ed} etc^{ed} (sed non ed^{sohr}) add του θεου, item m¹¹ tol Vig
 varim iprius, Ambrst eius (Vig et Ambrst vide ap Sab) | εθηκεν: 4.
 31. 40. τεθεικεν, idque 81^a ante την ψυχ. αυ. pon | υπερ: P περιε |
 θεινας cum κΑCNCP 5. 15. 26. 27. 29. 68. (P θησαι) ... ε τεθειρας cum
 κ1. α1 pler Thphyl Oec

17. εχη (m vg Cyp ²¹¹. ²⁰⁴ Augtract^{5,12} al habuerit) et θεωρη (idem
 viderit) ... L 13. 29. 40. 99. 100. 106. α1^{2scr} α1 aliq εχει, item κ1. 29.
 40. α1 plus²⁰ θεωρει. (Dam^{2,404} οστις εχει etc) | κλειση: L 13. α1 κλεισις
 (L 13. κλησις) | μινει (m vg Cyp Augtract^{6,1} α1 manet) hoc accentu P etc
 ... B²κ1 α1 μινει (Augtract^{5,12} poterit manere; post vero potest manere)

18. τεκνια sine μου cum κΑCNCP α1¹⁵ cat in am syr^P arm Clem⁶⁰⁸ Dam^{2,264}
 Augtract^{6,2} ... ε (Gb²⁰⁰) add μου cum κ1. α1 longe plu vg (et. fu
 demid etc) syr^{sch} sah cop aeth Thphyl Oec | μηδε et. Clem⁶⁰⁸ ... κ
 syr^{sch} aeth και | τη γλωσση c. ΔCκ1 α1 plu Dam^{2,264} exparis Thphyl
 ... ε (= Gb Sz) om τη cum κP α1 sat m cat arm Clem⁶⁰⁸ Oec | αλλα
 cum κΑ ... ε Ln Ti αλλ cum BCKLP α1 certe pler Clem Thphyl Oec |
 εν εργω cum κΑCNCP α1 plu arm Clem⁶⁰⁸ Thphyl (et. com) ... ε (= Gb
 Sz) om εν cum κ α1 permu cat Dam^{2,264} Oec (et. com)

19. και pri cum κCκLP α1 longe plu (69. a^{scr} αλλ εκ τουτου) cat sah
 syr^{sch} arm aeth Dam^{2,264} Thphyl Oec Augtract^{6,1} (non item ^{6,2}) ...
 Gb⁰ Ln om cum AB 40. d^{scr} α1⁵ vg cop syr^P Clem⁶⁰⁸ | γνωσομεθα
 (ib⁷) cum κΑCNCP 6. 7. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 40. 66^a 68. 69. 137.
 a^{scr} j^{scr} cat sah cop arm Clem⁶⁰⁸ (sed antea edebatur γνωσκομεθα)
 Dam^{2,261} ... ε Ti γνωσκομεν c. κ1. α1 pler vg syr^{tr} Thphyl Oec (uter-
 que etiam^{comm}) Augtract^{6,1} et³ (aeth anceps) | εμπροσθεν: κ εμπροσθ.
 Interpunxit autem Ln^{ed} min sic: Ισμεν. και Εμπροσθεν | πεισομεν
 (vg^{clb} suadebimus; sed am demid harl suademus, Augtract^{6,1} et³ per-
 suademus, fu suademus) ... 5. 27. 29. 69. a^{scr} α1 fere¹⁰ Thphyl πει-
 σωμεν | τας καρδιας cum κΑ²CκLP α1 fere om cat vg cop arm syr^P
 Thphyl Oec ... Ln^{ed} min την καρδιαν cum λ^a B 66^a sah syr^{sch} aeth
 Augtract^{6,1} et³

20. ημων ²⁰ οτι (Ln ο τι) ιαν: ε Gb Sz Ln ημων, ²⁰ οτι

ἐὰν καταγνώσκη ἡμῶν ἢ καρδιά, ὅτι μιλῶν ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γνώσκει πάντα.

2, 22
4, 27
21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν μὴ καταγνώσκη ἡμῶν, πι-
21: 21, 22 ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν. 22 καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν
5, 14 ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-
10, 31 πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα

20. εαν: Δ al pauc an | καταγνώσκη (κ-γιν-): L 13. 100. 106. 177* al⁵ -σαι | οτι sec c. M⁵CKL al pler cat syr^{sch} (*quanto magis deus quā maior est*) et P Hesych^{lev} 1,1 (*quia ei - et scimus quia*) ... In om cum Λ 13. 33. 34. 63. d^{scr}, nec exprim vg sah cop arm aeth Oec Aug^{tract} 5,2. Praeterea cf cat: ἐὰν ἀμάρτωμεν, οὐ λανθάνομεν οἷδι διαφευξόμεθα· εἰ γὰρ ἀμαρτάνοντες τὴν καρδίαν ἑαυτῶν λαθεῖν (adde ου ex schol¹⁰⁰ et¹⁰²) δυνάμεθα, ἀλλὰ νυττόμεθα ὑπὸ τοῦ σινειδότος, πόσω μᾶλλον τῶν θεῶν πρῆστοντίς τι τῶν φαύλων (addendum omnino vdr od, cf Thph πόσω μᾶλλον - οὐκ ἂν λάθοιμεν) δυνηθῶμεν λαθεῖν. Similiter praeter schol¹⁰⁰ et¹⁰² habent et. Thph et Oec. | μιλιῶν: κ-ζον | θεῖος: C κυριος

21. αγαπητοι cum ABCKL al omh^{vid} vg rell ... κ αδελφοι | εαν (et. Or^{2,220}. 297): Δ an | η καρδια ημων: cf Or^{2,220} εαν η σινειδησις ημων μη καταγνωσκη etc, item 2,297 εαν μη η σινειδησις καταγιν. ημων etc. Item Or^{int} 4,406: εἰ conscientia, inquit, nostra non reprehendat nos etc | ημων pri cum MCKL al pler cat¹²⁵ vg (et. am demid hari tol) syr^{utr} sah cop arm aeth Or^{2,220} et^{int} 4,406 Dam^{2,500} exparis Thphyl Oec cat com¹¹³ Cyp²²⁵ Didlat³⁰⁴ Hesych^{lev} 1,1 P^a-Ath^{lat} 2,647 etc ... ε In om cum AB 13. 27. 30. 66** 113. fu Or^{2,297} (vide ante) Dam^{2,500} ed Aug^{tract} 5,4 (sed alibi etiam cor nostrum. Eodem modo fluct hier) | καταγνώσκη: AL 13. 100. 106. al⁵ scr al aliq Dam ex paris -σαι | ημων sec cum MCKL al pler cat¹²⁵ vg sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{2,297} (vide ante) et^{int} 4,406 Dam^{2,500} (et. paris) catcom¹¹³ P^a-Ath^{lat} 2,647 Didlat³⁰⁴ etc ... BC 68. Or^{2,220} (vide ante) om | εχομεν (et. Or^{2,220}. 297 etc): 13. al pauc Dam^{2,500} exparis²²¹ εχωμεν. Cf et. Leif¹⁸³: „Et iterum: Fideciam, inquit, habeamus ad deum; et quicquid petierimus, accipiemus al co etc ... II 29. εχι

22. ο εαν (et. Dam^{2,500} et⁶⁵¹): B 31. 42. 105. ascr Damparis²²¹ (non item sub π) ο an | αιτωμεν cum ABCKL al omh^{vid} etc (Damparis αιτοιμεν, seded et^{2,561} et⁶⁵¹ αιτωμεν): κ Or^{2,220} αιτωμεθα (: ut 5, 14 et 15 lectione non fluct) | λαμβανομεν: Δ al fere¹⁰ Damparis sub π (l. e. ed 654) -νωμεν ... vg sah (cop) syr^p Cyp²²⁵ Leif¹⁸³ etc accipiemus | απ αιτοι cum MABC 5. 13. 27. 29. 33. 34. 68. 69. 137. ascr 8° Damparis ad⁶⁵⁴ ... ε παρ αιτοι cum KL al pler cat Or^{2,220} Dambis ed Thphyl Oec | τηρομεν cum BCL al pl Dambis ... MAK 40. 98. al⁴ w¹²¹ et^{int} u^{vid} -ρωμεν

23. πιστεινωμεν (Gb) cum MAC al²⁵ fere (99. 100. al -ομεν) Thphyl ... ε Ti πιστεινωμεν cum BKL al pln cat Oec | τω οροματι (5. 58¹ et eis το ορομα) του νοι αιτοι ἰϋ χῶ cum MCKL al pler vg etc (Leif¹⁸³

πιστεύομεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
 πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν 3. 11
 τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ 4. 13
 γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν. 2 Co 1, 21

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παρὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε 2 Jo 7
 τὰ πνεύματι εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται 2 Jo 1, 2
 ἐξελθόντες εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
 θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα 4. 15
 ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν,

ante conspectum eius faciamus in nomine filii eius I. Chr., ita ut deside-
rentur verba: καὶ αὐτῆ ε. η εντ. αιτ. ινα πιστ.) ... Α τῶ οτ. αιτου ιυ
χῶ (sic; et. 48. omittere dicitur τοιι ιουι) ... 8. 18. 15. 18. 26. 37.
67. 81. d^{scr} al pauc aeth τῶ ιου αιτου ιυ χῶ | ημιν cum MABC al mu
cat vg etc (Aug^{tract} 6,9 sicut dedit nobis mandatum. Ita et. tot et al
interpretes, item 105. al pauc ημιν εντολ.) Thphyl Oec^{cod} Lcif¹⁰⁰
... ε Ti om cum κλ h 40. al fere⁶⁰ Oec^{od}

24. καὶ ἐν τοιῶτ cum M^oABCKL al pler vg syr^{utr} cop rell etc ... κ^o 18.
 38. 80. 95° 137. c^{scr} al² s^{scr} sah Aug^{tract} 6,9 exir (sod paullo ante
 habet) om καὶ | οἱ ημιν εδωκ. cum AHCJL al plu cat fu Bas^{1, 270} ei^{2, 6}
 ... κκ 22. 25. 31. 34. 38. 42. 57. 68. 69. 80. 137. a^{scr} al plus¹⁰ vg
 (et. am demid harl tol) sah cop syr^{utr} arm Ath^{2, 512} et Ps-Ath^{2, 285} Cyr
 loh^{2, 37} e¹ talib²⁴² Thphyl Oec Aug^{tract} 6,9 e¹ talib²⁴² οἱ εδωκ. ημιν

IV. 1. τὰ πνεύματα: κ praem parra | πιστενετε: 31. al² s^{scr} al aliq -ητε
 2. γινωσκετε cum M^oABCL al sat mu sah cop syr^P aeth^{ur} IrInt²⁰⁷
 (cognoscite) Lcif²²⁹ (intelligite) ... Gb' γινωσκεται cum κ al fere⁶⁰ vg
 (cognoscitur) syr^{sch} ar^o Cyr^{act} 6,9 Thphyl Didlat^{2, 11} (ut vg) Aug^{tract} 6,12
 (item) ... κ^o 9. 14° 69. a^{scr} arm γινωσκομεν | ιησον χριστον (ot.
 IrInt²⁰⁷ Cyp²⁰⁰ Lcif²⁰⁰ Didlat²⁰¹ Thdrt^{4, 45}; OrInt^{2, 70} om χριστον): c
 χριστ. ιησ. | ἐληλυθота cum MACKL etc ... B 99. Thdrt^{4, 45} ἐληλυθεναι.
 Item venisse vg IrInt Cyp OrInt^{2, 70-4, 562} Lcif Didlat. Cf et. Polyc ad v. 3.

3. ο μη ομολογει: ita etiam Polyc¹ (Dress²⁰⁵: πᾶς γὰρ ὃς ἂν μὴ ὁμο-
 λογη [- γεῖ] ἰῶ χῖ ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντιχριστός ἐστιν, καὶ ὃς ἂν
 μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν) Cyr
 ador⁴⁹⁷ e¹ talib²⁴² Thdrt^{4, 45} Thphyl Oec, item Tert^{earn} ebr²⁴ (certe qui
 negat Christum in carne venisse, hic Antichr. est) Cyp²⁰⁰ (qui autem
 negat in carne venisse, de deo non est, sed est etc) Didlat²⁰¹ (qui negat)
 Aug^{tract} 6,12 (qui non consistetur) Fulg^{transl} 1, 5 (ut Aug) ..... vg IrInt²⁰⁷
 OrInt^{2, 203} Aug^{tract} 6,14 Fulg^{incarn} 9 edd^{vat} ap Socra^{7, 22} qui solvit, ο λνει
 (item Lcif²³⁰ qui destruit; cf et. Tert^{marc} 5, 10 praecursores Antichristi

- 5, 32 ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκη-
 κώατε ὅτι ἔρχεται, καὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἔστιν ἡδη.
- 3, 13 4 Ἰμῆϊς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ γενικήκατε αὐτούς, ὅτι
 μεϊζῶν ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
 1ο 3, 31
 15, 19 εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
 9, 47 ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν ἀκούει

sp̄ritus, negantes Christum in carne venisse, et solventes Iesum, scilicet in deo creatore, et psychē nec quod Iesum Christum solvent). Cf imprimis Socra^{7,33}: αὐτίκα γοῶν ἠγγόησιν (i. e. Nestorius) ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λῦει τὸν ἰν, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγρ. περιέκλειον οἱ χωρίζον ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπων βουλόμενοι τὴν θείτητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμνηεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπισημῆσαντο, ὡς τινες εἰεν βιβλιοπύργαστα τὴν ἐπιστολὴν, λῦειν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸν ἀνθρώπων θελοῦσα. Sic Ir̄int²⁰⁷: „Sententia enim eorum homicidalis, deos quidem plures conſingens et patres multos simulans; comminuens autem et per multa dividens filium dei: quos et dominus vobis cavere praedixit et discipulus eius Ioh. in praedicta epist. fugere vos praecepit dicens - - Et omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo, sed de Antichr. est.“ Item Or̄int^{2,263} „Haec autem dicentes non solvimus suscepti corporis hominem, cum sit scriptum apud Ioh.: Omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo: sed unicuique substantias proprietatem servamus. Item Augtract^{6,14} „Solvere factis intelligitur. Quid tibi ostendit? qui negat; quis dixit solvit. Ille venit colligere, tu venis solvere. Distringere vis membra Christi.“ Etc. Cf. et. Fulbert⁹¹ et de epist. eraserunt: Et omnis spiritus qui solvit Iesum ex deo non est. Item Hinemaropus¹⁰ quidam etiam de epist. Ioh. eraserunt: Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est. | τὸν ἰησοῦν cum AB h 13, 27, 29, 69. a^{scr} edd^{vet} ap Socra^{7,33} Cyract²⁸ Thdrt^{4,43}. Item Iesum vgc¹⁶ in harl tol syr^{utr} cop arm^{edd} ma aeth Ir̄int²⁰⁷ Or̄int^{2,263} Lcif²³⁸ Didlat²⁰¹ al ... η ἰησοῦν κυριον ... ζ (= Gb Sz) τὸν ἰησοῦν χριστον cum L al plu cat Oec; item κ al plus⁹⁰ Polyc⁷ Thphyl omissio τὸν (hinc Gb⁹). Item Ies. Christ. am demid sah arm^{ed} Augtract^{4,12} (et¹⁴ om Iesum. Item Tert^{car} chr vide ante). Praeterea vero ζ (= Gb Sz) add in s̄ar^{ms} ἐληλυθῶσα cum κκL al pler cat syr^{utr} arm Polyc⁷ (sed ἐληλυθῆναι) Thdrt^{4,43} (ut Polyc) Thphyl Oec. Item in carne venisse Tert^{mar} 5, 16 et carn chr³⁴ Cyp²⁹⁸ etc ... omisimus ista cum AB 27, 29. edd^{vet} ap Socr^{7,32} vg sah cop aeth^{ro} (nil nisi qui non confitetur: om igitur ipsam τ. ἰησ. etc) Cyract⁶⁸ Ir̄int²⁰⁷ Lcif²³⁸ Didlat etc | ex (edd^{vet} ap Socr a^{ro}, vide supra): κL 40. k^{scr} al plus¹⁰ cat om | ο ακη- κοατε οτι (et. Cyract⁶⁸; Didlat quem audistis quia venturus est, vg quod audistis quoniam veni): κ δ. 6. 39. 100. ο τι ακηκ. οτι

4. τεκνία: 31. c^{scr} al pauē -κτα

5. δια τουτο: 68. 103. Didlat²⁰⁶ και ... 69. a^{scr} και δια τουτ.

ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκωμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 2, 11
 ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν 2, 11
 θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 2, 1
 9 ἐν τούτῳ ἠφανερῶθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16
 αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν 2, 16
 δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπή- 2, 16
 σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν 4, 19
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἵλασμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2
 11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς 2, 16
 ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· 1, 16
 ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ 2, 6

- 6. οὐκ οὐκ ἔστιν usque οὐκ αἰ. ἡμῶν cum κηκ al pler vg etc ... AL 3. 142. 177^a om | ἐκ τούτου cum κηκ al omn^{vid} cat syr^{utr} Lcif²²⁶ (ex hoc) Aug^{tract} 7, 4 bis (ex hoc) etc ... Ln^{ed} min ἐν τούτῳ cum Δ vg (in hoc) sah cop
- 7. ο ἀγαπῶν (et. Or^{int} 2, 29): Δ add τὸν θεόν, item demid tol Fulg^{verit} praed² add fratrem, Did^{lat} 202 fratrem suum. Similiter Lcif¹⁰⁰ quasi-cumque non diligit fratrem v. 8. | καὶ πᾶς usque ἀγάπη ἐστίν (v. 8): syr^p om | γεγέννηται: 99. 177^a 180. Jac^r Iscr^r Dam^{paris} (ad 2, 25⁴) γεγέννηται | κ γινώσκει
- 8. ο μὴ ἀγαπ. usque τὸν θεόν cum (Λ)κκκ al fere omn (9. ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν pro οὐκ ἔγνω. τ. θε.) cat vg cop syr^p arm Or^{int} 2, 29 Did^{lat} 202 Dam^{2, 251} Lcif¹¹⁰ ext^r (vide ante) etc ... syr^{sch} haec post οτι ο θε. αγ. εστ. transp ... κ^o 192. Jac^r arm^{edd} aeth om; κ^o non suppl nisi ο μὴ αγ. οὐκ ἔγνωκεν (ad haec corrige N. T. Gr. ex cod. Sin. Lips. 1865, ubi κ^o etiam τὸν θεόν addere dictus est) | οὐκ ἔγνω: κ^o 31. οὐκ ἔγνωκεν (81° ἐγνωκε) ... Λ 3. 5. 13. al⁴ arm ου γινωσκει (Λ γειν.), item Or^{int} 2, 29 non cognoscit; vg Lcif non novit; Did^{lat} Fulg^{ignorat}
- 9. ἀπέσταλκεν (et. Or^{2, 292}): κ 29. 38. 42. 57. al plus¹² Ath⁴¹⁰ libere. Viet ap Niceph^{1, 1654} ἀπεστειλεν | ο θεος: 15. 18. 25. 98. 100. al⁵ κ^o arm^{usc} (non item^{sch}) aethutr Aug^{tract} 7, 7 om | ζῶμεν (et. Or^{2, 292}. Cf et. Poly^c ἀλλά δι' ἡμᾶς, ἵνα ζῶμεν ἐν αὐτῷ, πάντα ὑπέμενεν) et. κ^o ... κ^o ζῶμεν
- 10. ἡ ἀγάπη (et. Lcif¹⁰⁰ Aug^{tract} 7, 9 etc): κ sah cop add του θεου | ἠγαπησαμεν cum κ^o (et^o -πησεν)κκ etc ... β ἠγαπηκαμεν | αὐτος: Λ κεινισ | ἀπεστειλεν cum κκκκ al omn^{vid} ... κ ἀπέσταλκεν | ἵλασμον (vg propitiationem): Lcif¹⁰⁰ expiatorum (pergit peccatorum nostrorum), Aug^{tract} 7, 9 iūctorem (quod explicat per sacrificatorem)

- τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
 1,1 ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατήρ
 2,24 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. 15 ὡς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι
 4,2,5,1 Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν
 10,6,80 τῷ Θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην
 4,8 ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ
 ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
 4,13 17 Ἐν τούτῳ τετελιώται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
 2,26 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκείνός ἐστιν καὶ
 2,21 ἡμεῖς ἐσμέν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἐστίν ἐν τῇ ἀγάπῃ,

12. τετελειωμένη: 13. praem τετελειώται καὶ | ἐν ἡμῖν ante ἐστίν cum
 MB ... Δ 5. 13. 31. 68. 69. a^{ser} vg Thphyl ante τετελειωμένη ... ε Ti
 post τετελ. ἐστίν cum KL al pler cat sah cop syr^{ant} arm aeth Oec
 Augtraet^{9,13} (etū perf. in nobis)

13. μένομεν: κ 13. 106. al -νομεν. Praeterea 13. add καὶ ἡμεῖς | δε-
 δωκεν cum MBKL al pler cat Ath⁷⁰⁷ ex add pl Cyrloh⁹⁰⁰ Ps-Bas^{2,503} ex
 odd² ... Δ 13. 27. 29. c^{ser} Ath⁶⁴². 532. 587. et¹⁰⁴ cod¹ Bas^{2,6} eteunom³⁷⁶
 Cyrloh⁹¹. 194. 173. et¹⁰⁴ post¹³ ἐδωκεν

14. τεθεασαμεθα cum MBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... Δ 27. 29. 33.
 34. 66^{9*} 68. 98. al aliq Cyr^{act⁸³} εθεασαμεθα

15. σα αν cum MBKL etc ... η 68. 69. a^{ser} k^{ser} σα εαν | ὁμολογήσῃ: 13.
 106. al pauc -γησῃ ... Δ 5. ὁμολογῇ | ἰησοῦς: η m⁶ arm add χριστὸς
 (m: quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est etc). Cf et. Tert
 pra²¹: Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in
 illo manet et ipse in deo.

16. πεπιστευκαμεν cum MBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg^{cl^o}
 fu demid harl etc (sah et nos cognovimus testificati sumus credidimus)
 ... Δ 13. am tol cop (Augtraet^{9,14} fluctuat lectio) πιστευομεν | τὴν
 ἀγάπην: am⁶ arm add dei | καὶ ο (n om) θεος ἐν αὐτῷ: ad haec
 addidimus μένει cum MBKL al fere⁶⁰ sah (μένει ter reddit per est, ut
 etiam v. 15) cop syrP arm (sah cop syr^{sach} μένει etiam exeunte
 versu 15. add) Cyp¹⁰⁰ Augtraet^{9,14} Fulg^{oplat⁹} Zen^{1,2} ... Lu [μένει], ε
 Ti om cum Δ al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyr⁹⁰⁵ ... syr^{sach} ista
 omnia (propter ομοειστέλευτον) om

17. ἡ ἀγάπη: 96. al pauc vg^{cl^o} (et. tol; non item am fu demid harl,
 nec Augtraet^{9,23bis}) sah add τοῦ θεοῦ, item arm αὐτοῦ | μεθ' ἡμῶν: η
 add ἐν ἡμῖν ... al pauc om | ἔχωμεν cum MBL etc ... κκ al⁶ (3 ap Mitth,
 2 ap Scri) ἔχομεν | ἡμεῖς: κ (per manifestum errorem) ἀγάπη | κει-
 νοῦς: 13. al³ κεινοῦς | ἐσμέν (vg quia - sumus, tol Hier^{lovin¹} με -
 sumus): η ἰσομεθα

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα- 4, 10
 πώμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 εἰς τὸ εἶπῃ ὅτι
 ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
 γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν εἶώρακεν, τὸν Θεὸν ὃν οὐκ
 εἶώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν 5, 1-2
 ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ 4, 15

18. ἀλλ cum κηκλ etc (et. Clem⁶⁰⁰) ... v alla | η τελεια αγαπη (31. η
 αγαπ. η τελει.) εξω βαλλ. (Clem⁶⁰⁰ pro his εκβαλλει) τ. φοβον: haec
 et. Clem⁶⁰⁰ et⁹²⁰ Or^{2,600} (et^{2,811} οπου δε εισελθη τελεια αγαπη etc)
 Eus² ηρ Μαι^{4,74} (εξω γαρ εκβαλλ. η τελ. αγ. τον φοβ.) Tert^{2,102}
 etc | ο δε φοβουμενος ου τετελειωται (Dam^{2,254} τελειουται) ε. τ. αγ.:
 haec etiam Responsorthod⁸⁰ hab

19. ημεις sine copula cum κηκλ al longe plu cat sah cop syrP arm
 Thphyl Oec Aug^{tract^{9,9}bis} ... Lu add οιν cum Δ 5. 8. 13. 31. 98.
 101. 105. 106^{6*} 107. 177^{6*} g^{ser} k^{ser} al pauc vg syr^{sch} (aeth et nos
 quozue) | αγαπουμεν sine additam cum ΔB 5. 27. 29. 66^{6*} (u aethPP
 (item sah nos scimus quia) Aug^{tract^{9,9}bis} et^{9,10} Pelag^{dometriad} Bed²⁰⁰
 com ... n 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. a^{ser} c^{ser} d^{ser} vg^{cl} demid harl
 tol syr^{tr} cop arm Leo^{serm¹¹} add τον θεον ... ε (Gb²⁰⁰) add αυτον c.
 κλ al longe plu cat Thphyl Oec Aug^{tr¹⁵} ... am Leo^{serm¹} add inuicem,
 aeth^{ro} nos inuicem et amemus deum | αυτος cum κηκλ al pler cat harl
 sah cop syr^{tr} arm aeth Thphyl Oec Aug^{tract^{9,9}bis} et¹⁰ et^{trin¹⁵} (Bed²⁰⁰
²⁰⁰ quia prior dilexit nos) ... Lu ο θεος cum Δ 5. 8. 13. 14^{6*} 33. 34.
 81. vκ (exc harl) Pelag^{dometriad} | πρωτος (Latini prior): 5. 8. 25.
 40. 69. a^{ser} πρωτον | ηγαπησεν: 13. -πημιν

20. ος αγαπω (et. Dam^{2,254} et⁶⁰⁰: vg Zenotract^{1,3} quoniam diligo, Lcif¹⁰⁰
 quia diligit, Cyp²⁰⁰ quoniam diligit): n om οτι, item Aug^{tract^{9,10}bis} |
 μιση (κβ⁶ μιση) ... κ⁶ (μηση) κ h al: 5 cat Dam^{2,254} et⁶⁰⁰ (et. vari)
 Thphyl μισει | εωρακεν cum κΔB^{2L} al certe pler (κ εωρα) ... Ti εωρα-
 κεν cum β* | ουκ: Dam^{paris} ουκ | ου δυναται cum κβ 27. 29. 66^{6*} 68.
 69. a^{ser} sah syrP Lcif¹⁰⁰ Zenotract^{1,3} ... ε Ti πως δυναται cum κΔL
 al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Dam^{2,254} et⁶⁰⁰ Thphyl Oec Cyp²⁰⁰
 Aug^{tract^{9,11}} et^{10,1} :: similiter ac 3, 17 | αγαπαρ: 13. al² -ησας

21. απ αυτου (et. fu Lcif¹⁰⁰ Aug^{tract^{9,11}} et^{10,1}) ... Δ vg^{cl} am demid
 harl tol (et. Bed^{lat²¹⁰}) απο του θεου | β* transiliens a τον pri ad τον
 alterum om θεον αγαπα και τον (suppl β²), item^{vid} Δ* ... 13. 34. om
 και post αγαπα

- τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δίδωκεν
- 1, 1 ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πιστῆρ
- 3, 24 ἀπέσταλμεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι
- 4, 2, 5, 1 Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν
- 10, 6, 66 τῷ Θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην
- 4, 8 ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
- 4, 13 17 Ἐν τούτῳ τετελείεται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρησιάν
- 2, 22 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ
- 2, 21 ἡμεῖς ἐσμέν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἐστίν ἐν τῇ ἀγάπῃ,

12. τετελειωμένη: 13. praem τετελειωται καὶ | ἐν ἡμῖν ante ἐστίν cum MB ... A 5. 13. 31. 68. 69. a⁵⁰⁷ vg Thphyl ante τετελειωμένη ... C Ti post τετελ. ἐστίν cum KL al pler cat sah cop syr^{tr} arm aeth Oec Augtract^{9, 13} (criti pcrf. in nobis)

13. μένομεν: κ 13. 106. al -νωμεν. Praeterea 13. add καὶ ἡμεῖς | δίδωκεν cum MBKL al pler cat Ath⁷⁰⁷ exodd pl Cyr^{10h 200} Ps-Bas^{2, 223} ex odd⁹ ... A 13. 27. 29. c⁵⁰⁷ Ath⁵⁴² 538. 537 et 704cod¹ Bas^{2, 9} et unom²⁷⁶ Cyr^{10h 91}. 126. 173 et nest¹³ εδωκεν

14. τεθεασαμεθα cum MBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... A 27. 29. 33. 34. 66⁹ 68. 98. al aliq Cyr^{act 53} εθεασαμεθα

15. ὃς ἂν cum MBKL etc ... n 68. 69. a⁵⁰⁷ k⁵⁰⁷ ὃς ἔαν | ὁμολογήσῃ: 13. 106. al pauc -γῆσει ... A 5. ὁμολογή | ἰησοῦς: n m⁶ arm add χριστός (m: quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est etc). Cf et. Tert praes⁵¹: Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in illo manet et ipse in deo.

16. πεπιστεύκαμεν cum MBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg^{cl} fu demid harl etc (sah et nos cognovimus testificati sumus credidimus) ... A 13. am tol cop (Augtract^{9, 14} fluctuat lectio) πιστευομεν | τὴν ἀγάπην: am⁶ arm add dei | καὶ ο (n om) θεὸς ἐν αὐτῷ: ad haec addidimus μένει cum MBKL al fere⁵⁰ sah (μένει ter reddit per est, ut etiam v. 15) cop syr^P arm (sah cop syr^{ach} μένει etiam exeunte versu 15. add) Cyp¹⁰⁰ Augtract^{6, 14} Fulgepl⁹ Zen^{1, 2} ... Ln [μένει], C Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp²⁰⁰ ... syr^{ach} ista omnia (propter ὁμοιοτελειαν) om

17. ἡ ἀγάπη: 96. al pauo vg^{cl} (et. tol; non item am fu demid harl, nec Augtract^{9, 2 bis}) sah add του θεου, item arm αυτου | μεθ ἡμων: κ add ἐν ἡμῖν ... al pauc om | ἐχωμεν cum MBKL etc ... κκ al⁶ (3 ap Mtth, 2 ap Scri) ἔχομεν | ἡμερα: κ (per manifestum errorem) ἀγάπη | κεινοσ: 13. al² κακεινοσ | ἐσμεν (vg χρισ - sumus, tol Hier^{10vin 1} ut - sumus): κ ἰσομεθα

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κώλασιν 4, 10
 ἔχει, ὁ δὲ φόβουμένος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα-
 πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 εἴν τισ εἶπη ὅτι
 ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
 γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν εἶώρακεν, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ
 εἶώρακεν. οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν 5, 1-3
 ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ 4, 15

18. ἀλλ cum κακλ etc (et. Clem⁶⁰⁰) ... v̄ ἀλλα | ἡ τελεία ἀγάπη (31. ἡ ἀγαπ. ἡ τελει.) ἔξω βάλλ. (Clem⁶⁰⁰ pro his ἐμβαλλει) τ. φόβον: haec et. Clem⁶⁰⁰ et⁹⁰⁸ Or^{2,600} (et^{2,911} ὁπου δε εισελθῆ τελεία ἀγάπη etc) EusP⁴ ap Mai^{4,74} (ἔξω γὰρ ἐβαλλ. ἡ τελ. ἀγ. τὸν φόβ.) Tert²suost¹² etc | ο δε φοβουμενος ου τετελειωτας (Dam^{2,254} τελειωται) ε. τ. ἀγ.: haec etiam Respon^{orthod} hab
19. ἡμεῖς sine copula cum κακλ al longe plu cat sah cop syrP arm Thphyl Oec Aug^{tract} 9,9 bis ... Ln add οὐκ cum Δ 5. 8. 13. 31. 98. 101. 105. 106^{**} 107. 177^{**} gscr kscr al pauo vg syr^{sch} (aeth et nos ἡμοῖς) | ἀγαπῶμεν sine additam cum AB 5. 27. 29. 66^{**} su aethPP (item sah nos scimus quia) Aug^{tract} 9,9 bis et^{9,10} Pelag^dmetriad Bed²⁰⁰ com ... n 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. a^{scr} c^{scr} d^{scr} v^{gls} demid harl tol syr^{tr} cop arm Leo^{serm} 11 add τὸν Θεον ... ς (Gb⁶⁰) add αὐτον c. κλ al longe plu cat Thphyl Oec Aug^{tri} 15 ... am Leo^{emol} add inuicem, aeth^{ro} nos inuicem et amemus deum | αὐτος cum κακλ al pler cat harl sah cop syr^{tr} arm aeth Thphyl Oec Aug^{tract} 9,9 bis et¹⁰ ettrin¹⁵ (Bed²⁰⁰ quia prior dilexit nos) ... Ln ο Θεος cum Δ 5. 8. 13. 14^{*} 33. 34. 81. v^g (exe harl) Pelag^dmetriad | πρῶτος (Latini prior): 5. 8. 25. 40. 69. a^{scr} πρῶτον | ἠγάπησεν: 13. -πῆκεν
20. ὅτι ἀγαπῶ (et. Dam^{2,254} et⁶⁰⁰: vg Zeno^{tract} 1,3 quoniam diligo, Leif¹⁰⁰ quia diligit, Cyr²⁰⁵ quoniam diligit): n om omi, item Aug^{tract} 9,10 bis | μισῶ (κβ^{*} μισῆ) ... κ⁶ (μισο) κ h al⁵ cat Dam^{2,254} et⁶⁰⁰ (et. var¹⁰) Thphyl μισοι | εἶώρακεν cum MAB² L al certe pler (κ εἶωρα) ... Ti εἶωρα- κεν cum B^{*} | οὐχ: Damparis οὐκ | οὐ δύναται cum κβ 27. 29. 66^{**} 68. 69. a^{scr} sah syrP Leif¹⁰⁰ Zeno^{tract} 1,3 ... ς Ti πῶς δύναται cum AKL al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Dam^{2,254} et⁶⁰⁰ Thphyl Oec Cyr²⁰⁵ Aug^{tract} 9,11 et^{10,1} :: similliter ac 3, 17 | ἀγαπᾶν: 13. al³ -πῆσαι
21. ἀπ αὐτοῦ (et. su Leif¹⁰⁰ Aug^{tract} 9,11 et^{10,1}) ... Δ vg^{ole} am demid harl tol (et. Bed^{tr} 1310) ἀπο τοῦ Θεου | B^{*} transiliens a τὸν pri ad τὸν alterum om Θεον ἀγαπα καὶ τὸν (suppl B²), item^{vid} A^{*} ... 13. 34. om καὶ post ἀγαπα

γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
 γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
 τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ
 ποιῶμεν. 3 αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολάς
 αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν, 4 ὅτι πᾶν
 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
 νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστὶν ὁ νικῶν
 τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;
 6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς

- V. 1. ἀγαπα καὶ cum ΜΑΚΛΡ al pler cat vg^{cle} harl syr^{utr} arm aeth
 Cyrhr¹⁶³ Thdr^{2,710} Thphyl Oec Hil¹¹⁰ Maximin^{oplsc} aria ap Aug^{9,967}
 Bed²¹⁰ ... v 7. 13. 33. 62. am demid tol sah Hil⁹⁰⁷ Aug^{tract} 10,2 al om
 καὶ, hīne Ln [κα]. Praeterea sic fu: qui diligit eum qui natus est ex
 eo omnis genitū diligit eum qui (a qui ad qui transilliana); item cop^{wl}
 om αγαπα καὶ τ. γεγενν. | τὸν γεγεννημένον: κ 31. το γεγενν.
2. τα τέκνα τ. Θεοῦ: arm τὸν υἱὸν τ. Θεοῦ ... aeth dominum | ὅταν τὸν
 θε. ἀγαπῶμεν: 13. 191. 57^{lect} et τῶ αγαπατ τὸν θεὸν | ποιῶμεν
 (Gb') cum v 27. 29. 64. 65. 69. 106. 15^{lect} a^{scr} d^{scr} g^{scr} (item 5. 17.
 33. 34. ποιῶμεν) vg (et. am fu etc, non item tol cav) sah cop syr^{utr}
 arm aeth Thphyl Lcif¹⁰⁹ Aug^{tract} 10,4 al (: et istae quidem versiones
 omnes quae h. l. ποιῶμεν exprimunt, v. 3 reddunt τηρῶμεν) ... ε τη-
 ρῶμεν cum κκλρ al pler (31° al² τηρῶμεν) cat tol cav Oec, item qui
 ab hoc τηρῶμεν ad τηρῶμεν v. 3 transilliant λ 3. 42. 66⁹⁹ 100. 101.
3. αὕτη γὰρ ἐστὶν usque τηρῶμεν (: nemo testium h. l. ποιῶμεν): et.
 Clem⁹⁰¹ (αὕτη δε ἐστ. - - τηρῶμεν) Lcif¹⁰⁹ Aug^{tract} 10,4 etc ... de
 Δ etc vide ante | οὐκ εἰσιν: haec commate tantum ab eis quae se-
 quuntur distinguenda videntur (nec aliter Gb Sz Ln). Contra ε
 plene distinxit.
4. ἡμῶν cum ΜΑΒΚΡ al plu cat vg (et. am fu cav demid harl tol) etc
 Did^{lat} 204 etc ... L 3. 42. 57. 98. 105. 191. al fere²⁰ aeth^{utr} (vg^{edd} ap
 Gb) ἡμῶν
5. τίς ἐστὶν cum ΛΛ al plu vg (et. am fu harl Bed²¹⁰) sah Oec ... κ(μ)
 κρ 13. 29. 66⁹⁹ 68. 69. a^{scr} al fere¹⁵ cat cav demid tol cop syr^p arm
 Did^{lat} 204 Cyr^{nest} 142 Thphyl τίς δε ἐστὶν vel (sic v cav demid tol Did)
 τίς ἐστ. δε. Item syr^{sch} quis enim, aeth^{utr} et quis | ο πιστεύων: p ο
 πιστεύσασ | ο νισσ: 13. 56. praem ο χρῆστος, item armedd
6. δε ἡδ. cum ΜΒΚΛΡ etc ... κ δια ἡδ. | καὶ αἵματος sine additam cum
 ΒΚΛ al plu vg (et. am fu demid harl) syr^{sch} Cyr^{nest} 142 et^{act} 154 Thphyl
 Oec (uterque et^{xt} et^{com}) Tert^{bapt} 10 (venerat enim per aquam et san-
 guinem, sicut Ioh. baptist) Rebapt²⁰⁰ (Gall²) ... 54. 103. 104. Cyr^{loh} 274
 Amb^{spir} 3 καὶ πνεύματος ... κλρ 6. 7. 13. 15. 18. 25. 29. 30. 33. 34.
 36. 39. 66⁹⁹ 69. 80. 98. 101. 137. a^{scr} al pauc cav tol sah cop syr^p
 Cyr^{loh} 120 καὶ αἵματ. καὶ πνεύματος (83. 34. 89. add insuper αἵμου).
 Similiter 5. 68. 83. arm aeth κ. πνεύματ. κ. αἵματ. | ἡσ. χρῆστ. (Gb'')

Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ

cum MABL al plu arm Cyr^{10h} 126. 378 et^{nest} 148 et^{act} 54 Thphyl Oec ... κρ h 15. 22. 33. 34. 36. 39. 56. 100. 193. cat sah Amb^{spir} 2 χριστ. ιησ. ... ε ιησ. ο χριστ. cum minusc vix mu syrP (Thphyl et Oec in comm^{emel}) | μορον: β μορω | ἀλλ cum MBKLP etc ... Α ἀλλα ... 5. 6. 8. 66⁹⁰ 80. al^{scr} ἀλλα καὶ, item syrP | ἐν τ. ὕδατι - - αἵματι (cav tol aeth add et spiritu): P 31⁹⁰ 83. arm ε. τ. αἵματι - - ὕδατι ... Α 21. 41. Cyr^{10h} 378 ε. τ. ὕδατι - - πνεύματι, 66⁹⁰ 80. ε. τ. αἵματι - - πνεύματι | ἐν tert cum ABLP 4. 5. 13. 17. 18. 21. 33. 40. 41. 66⁹⁰ 80. 83. 118. jscr kscr cat Cyr^{10h} 378 ... ε om cum κκ al plu vg Cyr^{nest} 148 (om et. τω) et^{loh} 126 et^{act} 54 Thphyl Oec Rebapt⁹⁰⁸ | τὸ πνεῦμα sec et. m¹⁰ Rebapt⁹⁰⁸ Amb^{spir} 2, 10 al ... 34. vg (et. am su cav demid harl lux tol et ppalliq Int) arm^{uso} *Christus, χριστος* (: quae lectio Latina Graece in codicem 34. Dublinensem illum Montfortianum recepta luclenter testatur versionem vulgatam ad eum conficiendum valuisse.)

7. οτι τρεις (et. Cyr^{nest} 148 et^{act} 54) ... κ 6D. a^{scr} οτι οι τρ.

7 et 8. οι μαρτυρουντες: ε (= Gb Sz) add ἐν τῷ ουρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν ἑαυτοῖς. Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῆ: haec verba ex omnibus cōd̄ Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16. alter Graecus Latinus fere 15. saeculi, numeris signati 84 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. Sic enim 84.: οτι τρεις εἰσιν οἱ μαρτυρουντες ἐν τῷ ουρανῷ, πατήρ λογος καὶ πνευμα ἅγιον, καὶ οὗτοι οἱ τρεις ἐν ἑαυτοῖς. καὶ τρεις εἰσιν οἱ μαρτυρουντες ἐν τῇ γῆ, pergens: πνευμα ὕδωρ καὶ αἷμα. ἐ τὴν μαρτυριαν. Item 162: οτι τρεις εἰσιν οἱ μαρτυρουντες ἀπο τοῦ ουρανοῦ, πατήρ λογος καὶ πνευμα ἅγιον, καὶ οἱ τρεις ἐσ τὸ ἐν ἑαυτοῖς. καὶ τρεις εἰσιν οἱ μαρτυρουντες ἀπο τῆς γῆς, pergens: τὸ πνευμα τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα. ἐ τὴν μαρτυριαν. His duobus accedere videbatur, Birchio et Scholzio testibus, 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti, unius ut mihi videtur ex bibliothecariis, saec. fere 17. adscripta: id quod alienum ab antiquorum codicum auctoritate esse apparet. Praebet autem margo eius codicis locum sic ut ex solis editis innotuit: ἐν τῷ ουρανῷ, ο πατήρ καὶ (ita multi ediderunt, ut Beza 1590. Goldhagen 1753. atque iam antea Compl.) ο λογος καὶ τὸ ἅγιον πνευμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεις ἐν ἑαυτοῖς. καὶ τρεις εἰσιν οἱ μαρτυρουντες ἐν τῇ γῆ. Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus: ἐν τῷ ουρανῷ, ο πατήρ καὶ ο λογος καὶ τὸ ἅγιον πνευμα, καὶ οἱ τρεις ἐσ τὸ ἐν ἑαυτοῖς. καὶ τρεις εἰσιν οἱ μαρτυρουντες ἐπὶ τῆς γῆς, post quae verba pergitur: τὸ πνευμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα. ἐ τὴν μαρτυριαν. Vulgatae codices, quorum plus⁵⁰ a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati cum eisque qui posthac innotuerunt omnium antiquissimi am et su, itemque qui Alcuini fuisse creditur valllicell⁹,

verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vge^d quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt.* ² *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt* (sed mu e^{dd}, ut. et. 162^{lat}, om ultima verba: *et hi tres un. sunt*). Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m^o, eadem transposita ac variata habent hunc in modum: *Quia* (m *Quoniam*) *tres sunt qui testimonium dant* (m *dicunt*) *in terra, spiritus* (tol cav add *et*) *aqua et sanguis, et* (m tol cav add *hi*) *tres unum sunt* (m tol cav add *in Christo Iesu*). ³ *Et* (tol om) *tres sunt qui test. dant* (m tol cav *dicunt*) *in caelo, pater, verbum et spiritus, et hi tres unum sunt.* Alii denique, ut weiss^{enb} (guelf)⁹⁰, ulmenses duo (e quibus posteriora tantum inde a *Sicut* ante oculos habemus), passlon, vallic⁹⁹, sic: *Quia* (pass vallic *Quoniam*) *tres sunt qui testim. dant* (pass vallic⁹⁹ add *in terra*) *spiritus et* (pass vallic om) *aqua et sanguis, et tres unum sunt. Sicut* (ulm¹ *Sic*) *et* (ulm^{duo} om) *in caelum* (ulm^{duo} *caelo*) *tres sunt* (ita weiss ulm duo; pass et vallic⁹⁹ *Sicut tres sunt qui test. dant in caelo*), *pater, verbum et spiritus* (pass add *sanctus*), *et* (vallic⁹⁹ add *hi*) *tres unum sunt.* Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigilius ¹²⁹, quum in eo quem Idacii nomine scripsit contra Varimad. libro („loh. evglsta ad Parthos: *Tres sunt, inquit, qui testim. perhibent in terra, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testim. perhibent in caelo, pater verbum et spiritus, et hi tres unum sunt*“) tum aliquoties in eis qui feto Athanasii nomine ad Theophilum scripti sunt de trinitate libris (cf Ps-Athlat⁵²⁴ et ⁵²⁵ „dicente loh. evglsta in epist. sua: *Tres sunt qui testimonium dicunt in caelo, pater et verbum et spiritus, et in Christo Iesu unum sunt*“ ita bis). Tum secuti sunt Fulg (qui quidem in Respons. ad Arian. sub finem quae ipse legit iam a Cypriano lecta esse posuit, ex verbis Cypriani eis quae infra adscripsimus conlectura facta) Cassiod¹³² (*qui rei testificantur in terra tria mysteria: aqua sanguis et spiritus, quae in passione domini leguntur impleta: in caelo autem pater et filius et spiritus sanctus, et hi tres unus est deus.*) Ansb^{ert} alii mu. In his est etiam auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui quidem non demum inde a saec. 9, ut cum Gb ipsi olim diximus, sed iam in vge^{od} fuldensi reperitur. Ibi post alia scriptum est: *Quae* (i. e. epp.) *si, sicut ab eis digestae sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum vertentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent nec sermonum se varietas impugnaret, illo praecipue loco ubi de unitate trinitatis in prima Iohannis epist. positum legimus: in qua etiam: ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate comperimus, trium tantummodo vocabula, hoc est aquae sanguinis et spiritus, in ipsa sua editione ponentibus, et patris verbiq; ac spir. sancti testimonium omittentibus. In quo maxime et fides catholica roboratur, et patris ac filii ac spiritus sancti una divinitatis substantia comprobatur.*) Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe crediti sunt, dicimus Tert. (c. Prax. 25. *Ceterum de meo sumet, inquit, sicut ipse de patris. Ita connexus patris in filio et filii in*

paraclito tres efficit coherentes alterum ex altero, qui tres unum sunt, non unus; quomodo dictum est: Ego et pater unum sumus, ad substantias unitatem, non ad numeri singularitatem." Item de pudic. 21. „*Et ecclesia proprie et principaliter ipse est spiritus, in quo est trinitas unius divinitatis, pater et filius et spir. sanctus.*" Vide post.) Cyp Phoebad med. saec.⁴. (contr. Arian. 45. : pendet ut plane vdtr a Tert) Eucher circa 410. (lib. formul. 11. : at in edd. duabus princ. nihil legitur praeter haec: [de trinitate agitur] „in Ioh. epist. *Tria sunt quae testim. perhibent, aqua, sanguis et spiritus.*"⁴) gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.) : „*Dicit dominus: Ego et pater unum sumus, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: Et tres unum sunt.*" Ac Fulgentius quidem in hunc Cypriani locum dicit „ut unam ecclesiam unius dei esse monstraret, haec confestim testimonia de scripturis inseruit." Quippe enim ipse Fulg testes qui dicuntur tres caelestes in exemplo suo habuit. At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facund^{saec. 6. med.} pro defens. trium capp. 1, 3. „*De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem - in aqua vero spir. s. significans - in sanguine vero filium significans - Quod tamen Iohannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit.*" Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Iohannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus, mysticis interpretationibus ille quidem tantopere delectatus ut de orat. domin. 34 (35) scriberet: *In orationibus vero celebrandis invenimus observasse cum Daniele tres pueros - horam tertiam sextam nonam, sacramento scilicet trinitatis, quae in novissimis temporibus manifestari habebat.* Ceterum Cyprianus si in codice suo scriptum invenisset: *Tres sunt qui test. dant in caelo* etc, ipsa ea verba attulisset neque scripsisset: „*De patre et filio et spir. sancto scriptum est: Et tres unum sunt*"⁴; nec negligendum est quod „*de patre et filio*" ille scriptum esse dixit, quum in verbis Pseudo-Iohanneis ubique sit: *pater et verbum*. Praeterea conferri huc iuvat Aug c. Maximin. 23. „*Si ea quae his [spiritu sanguine et aqua] significata sunt velimus inquirere, non absurde occurret ipsa trinitas, quae unus - deus est, pater et filius et spir. sanctus, de quibus verissime dici potuit: Tres sunt testes, et: Tres unum sunt, ut nomine spiritus accipiamus patrem - nomine autem sanguinis filium et nomine aquae spiritum sanctum.*" Nimirum patet sic iam veterimos patres interpretatos esse Iohannis verba, minime vero celebri interpolatione iam aucta legisse.

Omittunt vero, praeter edd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. ΜΑΒΕΛΡ alii plus¹⁰⁰ cum lectionariis omnib (plus⁵⁰), item, praeter edd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes i. e. sah (et¹⁰¹ et¹⁰²) cop syr¹⁰³h (sed passim male edita sunt verba suppositicia praecedente Tremellio, qui de Graeco ipse vertit et in mg apposuit) syrP arm (ut auctoritas iubet edd. omnium praeter unum recentissimum a. 1656 scriptum; nihilominus in edd. nonnullas Arm. ex vulgata Latina transiere) aethur arr simes et¹⁰⁴edd

τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν- 10 5, 8
 θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι
 αὕτη ἐστίν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ νιῶ
 αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-

Lutherus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis ad rationem Helveticam missa Lutheri auctoritate translatae Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1534—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb. 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

Apparet igitur, ut quae uberius modo exposita sunt paucis complectar, verba quae de tribus testibus caelestibus dici solent nullam prorsus fidem, auctoritatem nullam habere, nec a gravi libidinis aut imprudentiae crimine liberari posse eos qui etiamnum, falsa quippe pietate ducti, libris sacris obtrudi patiuntur. Damnat enim auctoritas codicum Graecorum a quarto ad quintum decimum saec. scriptorum omnium: duo vero illi qui contra stant, alter Graecus Latinus quinti decimi, alter sexti decimi saeculi Graecus quidem sed Latinae interpolationis convictus, nullo ponendi loco sunt. Item damnant patres Graeci quotquot saeculis p. Chr. n. decem primis et quod excedit litteras coluerunt. Interpolatio autem est Latina, quamvis ipsis Latinis codicibus ac patribus antiquissimis celeberrimisque manserit ignota nec magis ab Hieronymo edita sit. Primum quidem non tam quinto quam quarto saeculo, ut fert testimonium Speculi, videtur prodisse, etsi eisdem saeculis atque etiam post multi, ut Augustinus et Hieronymus, ut Leo Magnus († 461 : exscripsit totum Iohannis locum in celebri sua ad Flavianum epistula, praeelecta in concilio Chalcedonensi) et Facundus († circa 570), fuerunt qui silentio suo reprobandent. Error vero longe est gravissimus, si qui, quod de sancta trinitate ecclesia Christi praecepit, a verbis illis Iohanni obtrusis vel maxime pendere opinati sunt.

9. τῶν ἀνθρώπων (et. n^o) : n* (per manifestum errorem) τοῦ θεοῦ | λαμβάνομεν : 13. al³scr -ρομεν | οὐ pri : κ arm om | οὐ sec (Gb^u) cum MAB 5. 6. 13. 27. 29. 34. 66^{aa} vg sah cop arm (nil definiunt syrr nec aeth Cyr^{nest}¹⁴³ et Cyr^{act}⁵⁴ Aug^{pecc} meretr (cf Sab) ... 5 ην cum KLP al pler cat Thphyl Oec (minime probat Tert^{Prax}²¹ : Nos credimus testimonium (alibi -nio) dei, quo testatus est de filio suo. Cf v. 10, qui sequitur.) | περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ : tol add quem misit salvatorem super terram. Et filius testimonium perhibuit in terra scripturas perficiens ; et nos testimonium perhibemus, quoniam vidimus eum, et annunciamus vobis ut credatis. Et ideo (iam sequitur initium v. 10 : qui credit in filio dei)

10. ἔχει τὴν μαρτυρίαν sine τ. θε. cum MBLP al longe plu cat sah syr^{utr} arm Cyr^{nest}¹⁴³ et Cyr^{act}⁵⁴ Thphyl Oec Aug (ut ante) ... Ln

- ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ ψεύστην πεποιήκεν αὐτόν,
 1, 25 ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ
 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον
 ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ
 ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν
 10 3, 26
 14, 6 ζωὴν οὐκ ἔχει.
 10 20, 21 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον,
 τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
 10 14, 13 ἐστὶν ἡ παραρηγία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἴδαν τι αἰτώμεθα κατὰ

add του θεου cum Δ al plus¹² vg cop aeth^{utr}; item m⁷ eius | εν αυτω
 cum ΔBKLP al fere⁶⁵ cat Thphyl ... ε Ln εν αυτω cum κ al mu^{vid}
 Cyr^{act} 54 et nest¹⁴³ Oec, item m⁷ Aug (ut ante) syrP in semetipso (vg
 syr^{sch} in se) | τω θεω cum κBKLP al longe plu cat cop syr^{sch} eip tzt
 Cyr^{act} 54 et Cyr^{nest} 143 Thphyl Oec Aug (ut ante) Vig^{varium} ... Gb' Ln
 τω υιω cum Δ 5. 27. 29. 66** al plus¹² vg (am^{ms}) syrP ms. Item 56.
 sah arm τω υι. του θεου, aeth^{utr} τω υι. αυτου, m⁷ Iesu Christo (in
 Spicileg. Maili in Ie. Chr. habere refertur) ... am⁷ plane om | αυτων:
 m⁷ sah deum | ου πεπιστευκεν cum BKLP etc, item κ ουκ επιστευκεν
 ... Δ 5. 33. 34. d^{scr} ουκ επιστευσαν | μεμαρτυρηκεν: κ μαρτυρηκεν |
 ο θεος: 4. d^{scr} jscr vgedd ap Ln aeth Cyr^{nest} 143 et (pergitur περὶ
 του υιου του θεου) nest⁵⁴ Aug (ut ante) Vig^{varium} om

11. ἔδωκεν: 69. 99. a^{scr} jscr ἔδωκεν | ἡμῖν ὁ θεὸς cum κBKLP al pler
 cat vg syr^{sch} cop arm ... n 81. 38. 137. h^{scr} syrP ὁ θεὸς ἡμῖν (sah
 deus dedit nobis; libere aeth) | ἐστὶν ... Δ ante η ζωη pon, 100. om
 12. τον υιον pri: 8. 25. 34. 69. a^{scr} add του θεου | εχει την ζωην: 81.
 εχ. τον υιον | τον υιον του θεου (ita et. am⁷ su harl tol) ... vgl⁶ (et.
 am³ demid) Aug^{pecc} mor om του θεου. Cf et. Tert^{prax} 51; „Nos credimus
 testimonium dei, quod testatus est de filio suo. Qui filium non
 habet, nec vitam habet.“ | ουκ εχει: Δ ουχ εχ.
 13. ταυτ. γραψ. ημων sine additam cum κAB h 5. 6. 18^{vid} 29. 66** 81.
 142. 162. vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Cassiod¹²⁶ ... ε (= Gb Sz)
 add τοις πιστευουσιν εἰς τὸ ὄνομα του υιου του θεου c. KLP al pler
 (126. tantum τοις πιστ.) cat Thphyl Oec | εχετε αωνιον cum ΔB al
 sat mu cat vg syrP Cassiod¹²⁶ ... Gb Sz αιων. εχετε (L 113. al εχητε)
 cum κKLP al plus⁵⁰ Thphyl Oec | τοις πιστευουσιν cum κⁿ syr^{utr} ...
 Gb Sz Ln Tl ο πιστευοντες cum κⁿ Δ 5. 6. 13. 29. 66** (item ut^{vid}
 81. 142. 162.) vg (qui creditis, item Cassiod) sah cop aeth arm^{ms} (edd
 amat etconst) ... ε (= Gb Sz) και ινα πιστευητε cum KLP h al pler (h
 37. 56. πιστεισητε, 57. om και) cat Thphyl Oec
 14. εχομεν: Δ al pauc -ομεν | οτι εαν τι cum κBKLP al pler sah (cop
 quia cum rogaverimus eum) syrP arm (vg quia quodoumque, Didlat⁵⁰⁴
 quia quicquid, item syr^{sch} aeth) ... 13. οτι ο εαν ... Δ οτι αν (sic Ln,
 sed edidit ο τι αν), 31* 68. 191. 58^{lect} οτι εαν | θελημα: Δ aeth^{utr}
 ονομα | ημων: ε (sed non ε^o etc) per errorem υμων

τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἔαν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἔαν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἔαν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πάντα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ ποιεῖς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. 19 οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ

15. καὶ ἔαν (Ln an cum B) οἶδαμ. (n^o ἰδομεν, item cod Euthalii) οὐ ακου. ημων cum κ^oηκλρ etc (vg Didlat²⁰⁴ om ἔαν) ... κ^oΑ 19° 96° om | ο ἔαν cum κλρ 5. 29. 69. 104. 105. 106. a^{scr} al fere²⁵ cat Thphyl ... ε Ln ο an cum ABK al sat mu Oec | απ cum κβ 5. 13. al⁵ ... ε παρ cum κλρ al pler cat (Thphyl et Oec^{com} ητηκαμεν αυτον)

16. ἰδῃ cum κ^oηκλρ al pler cat (sah cop syr^{tr} aeth^{tr} etc videtur) Clem⁴⁶⁴ Thphyl Oec ... Ln ἰδῆ cum 13. vg Hil⁵⁰⁸ Aug^{serm} dom¹ etc (vg pp^{lat} scil) | αιτησει et δωσει: κ^o αιτησις et δωσις | τοις αμαρτ. μη προς (et. Clem⁴⁶⁴): Α τοις μη αμαρταν. αμαρτιαν μη προς | αιτησει etc: vg petat (su petet; am harl petit) et dabitur ei vita (am su harl et dabit ei vitam) peccanti (am peccantibus) non ad mortem etc; sic tol: petat pro eo, et dabit ei vitam deus, sed non his qui usque ad mortem peccant. Est enim peccatum usq. ad mortem: non pro illo dico ut postulet. Item Tertpudic² et¹⁹ postulabit, et dabitur vita ei (1° et dabit ei vitam dominus, qui (2° quia) non ad mortem delinquit. Etiam Hil⁵⁰⁸ et Amb poenit¹ petat et dabit illi deus vitam (Amb vit. deus). Etiam sah cop syr^{sch} dabitur exprimunt. | ου περι (et. Or^{1,256} et Int^{2,201} Tertpudic bis etc): 13. 57^{lect} 58^{lect} praem καὶ | ερωτηση: κ^o -σει ... n^o arm ερωτησης ... 15. 26. 36. 43. 98. 101. d^{scr} vg (et. am demid harl; non item su tol lux) syr^{sch} Clem⁴⁶⁴ Or^{1,256} (sed affert tantum εστιν αμαρτια usq ερωτ.) Tertpudic² et¹⁹ (non item Amb Aug) praem (vel add, ut vg Clem) τωσ, Or^{int} 2,201 ut oratur

17. ου (68. Clem⁴⁶⁴ μη) προς θανατον: 13. 67° vg sah syrP arm aeth^{ro} (non item PP) Tertpudic¹⁹ (Omnis iniustitia delictum est, et est delictum ad mortem: qui locus nullam dubitationem habet) om ου

18. γεγεννημενος: 99. j^{scr} al -γενη- | αλλ cum κ^oηκλρ etc ... Τι αλλα cum B, item Or^{1,258} | τηρει αυτον c. Α^o B 105. (vide post) ... ε Ln τηρ. αυτον c. κ^o corr κλρ al pler cat Or^{1,258} Eph⁶⁴ Thphyl Oec. Confirmari videtur αυτον lectione Latina, sic enim vg Hierpe^{18g}: sed generatio dei conseruat eum, Chrom^{math} 13 (Gall^{5,247}) quia natiuitas dei custodit illum. Contra Didlat sed qui natus ex deo, seruat semetipsum

19. οἶδαμεν: 104. c^{scr} add δε

κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἔσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

1 Co 10, 14

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

19. ἐν τῷ: 31. ἐπι τῷ

20. οἶδαμ. δε cum κβκ al sat mu cop Thphyl Oec ... Gb 8z Ln καὶ οἶδαμεν cum Δ al²⁰ cat m⁷ vg sah syrutr arm Didtr^{1,27} Pa-Ath^{2,167} Cyrloh²⁶⁶ etact⁴⁵ ... LP al⁹ aethutr Cyrloh²⁶⁰ Didlat²⁰⁵ οἶδαμεν sine copula. Praeterea cf huc m⁷ tol quia (tol quoniam) filius dei venit et carnem induit nostri causa et passus est et resurrexit a mortuis; adsumpsit nos, et dedit nobis sensum ut etc. Item Hil⁹⁰⁸ quod filius dei venit et incarnatus est propter nos et passus est, et resurgens de mortuis assumpsit nos et dedit nobis intellectum optimum ut etc | ο υἱος: Didtr^{1,27} Pa-Ath^{2,167} ο λογος | δέδωκεν ... Δ 5. 13. 69⁹ 104. a^{scr} e^{scr} al aliq Didtr^{1,27} Pa-Ath^{2,167} Cyrloh²⁶⁶ etact⁴⁵ Pa-Chr^{6,503} εδωκεν | ἵνα γινώσκωμεν cum κΑΒ⁹ LP 98. 99. 101. 180. c^{scr} g^{scr} (al: neglexit prorsus Wtat) Cyrloh²⁶⁰ ... ε Ln -κωμεν cum β⁹κ al pler Didtr^{1,27} Pa-Ath^{2,167} Baseunom²⁹⁴ Cyrloh²⁶⁶ etact⁴⁵ Pa-Chr^{6,503} Thphyl Oec | τὸν ἀληθινόν cum η⁹κκλF al plu. Item η⁹ sal (veritatem) Vigvarim Facund (hi² quod est verum, vide Sab) τὸ ἀληθινόν. Absque additam et. m⁷ (sunt qui verus est) syrutr sah (vide ante) arm^{20h} Cyrloh²⁶⁶ Hil⁹⁰⁸ Faustin Fulg^{ter} al (de his Latinis cf Sab), item (vide ante) Vig Facund ... Δ 5. 6. 7. 8. 13. 17. 27. 40. 66^{9*} 69. 80. 81. 98^{mg} 99. 106. a^{scr} d^{scr} al fere¹⁵ vg cop arm^{20c} aeth Ath⁴⁵¹ et⁷¹⁰ Pa-Ath^{2,12} et¹⁶⁷ Didtr^{1,27} Bas eunom²⁹⁴ (τὸν μονον ἀληθ. θεον) Cyrloh²⁶⁰ etact⁴⁵ Augtr¹ Pelagdemetri add θεον ... Amb^{2d1} patrem pro τ. ἀληθ. | καὶ ἔσμεν et. Didtr¹ Ath⁴⁵¹. 710 Cyrloh²⁶⁶. 250 etc ... 34. καὶ ὡμεν. Item m⁷ vg Hil etc et simus | ἐν τῷ ἀληθινῷ: sah ἐν τῇ ζωῇ, cop plane om ... m⁹ verbo (pro vero) | ἐν τῷ υἱῷ et. Ath⁷⁹. 223. 412. 451. 506. 547. 710 Cyrloh²⁶⁶ etc ... 33. 34. 45. 56. 162. a^{scr} r^{9*} vg (item m⁷ in verbo filio eius) Didtr^{1,27} (sed^{1,27} tantum ἐν om) Baseunom²⁹⁴ Cyrloh²⁶⁰ Pa-Ath^{2,12} et¹⁶⁷ Hil⁹⁰⁸ etc om ἐν τῷ. Cf et. Cyrloh²⁶⁶ καὶ ἔσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἰησοῦ χριστῷ. | ἰησοῦ χριστῷ c. η⁹ (-στού) et κβκλF al pler (1^{scr} ut η⁹) cat m⁹ demid tol syrutr sah cop arm aeth Ath^{220P} Pa-Ath^{bis} Didtr¹ Hil⁹⁰⁸ Augtr¹ Pelagdemetri etc ... Δ 162. vg^{clb} am fu harl om, hinc Gb⁹ | ο ἀληθινος θεος (Faustin Vigvarim deus verus, 23. χριστος pro θε.): m⁹ am Hil⁹⁰⁸ (sed add¹ habent) Vigtr¹² om θεος | ζωῇ (Gb⁹) cum κΑΒ 13. 34. 57. 66^{9*} 105. 126. 180. al¹⁰ (4 ap Scri) Didtr^{1,24}. 27 et^{2,2} (cf et. 2,5) Ath⁴¹². 506. 710 cdd² et (ex cdd plu)⁵⁴⁷ Pa-Ath^{2,12} cod Baseunom²⁹⁴ Cyract⁴⁵ Euthal (Zacagn⁵⁰¹ et⁵⁰⁸ in argumento: οστις ἐστι ζωῇ αωνιος καὶ θε. ἀληθ. et ἐν τῷ τελει - λιγων οτι ο του θεου υἱος ζωῇ αωνιος ἐστι) Oec⁹⁰⁸ ... κ a^{scr} al mu Ath⁷⁹ et⁵⁴⁷ ed et⁷¹⁰ ed Cyrloh²⁶⁰ ζωῇ η, item LP 5. 31. 38. 40. 68. 69. 105. 137. 191. al¹⁵ cat Ath²²³ et⁴⁵¹ Pa-Ath^{2,12} et¹⁶⁷ Cyrloh²⁶⁶ et⁵⁰⁸ Antioch¹¹²⁸ Thphyl η ζωῇ η ... ε η ζωῇ cum minusc ut^{1d} pauc. Ceterum m⁹ Hil⁹⁰⁸ Faustinarian Vig trin² habent et vita aeterna et resurrectio nostra (Faustin add in ipso).

ΙΩΑΝΝΟΥ Β̄.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὐδ' ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ

21. εἰτα cum M^{BL} h 23. 29. 31. c^{scr} 58^{lect} al fere¹⁵ ... ε Τι εαυτοισ cum M^{AKP} al plu cat Thphyl Oec (: εαυτα potius quam εαυτοισ offendisse puto) | ειδωλων sine αμην cum M^{AB} 1. 13. 27. 29. 34. 65. 66* 68. d^{scr} am demid tol sah cop syr^{utr} arm aeth ... ε (= Gb Sz) add αμην cum KLP al plor vg^{clō} su harl

Subscriptio: M^{AB} ιωαννου (B - ανου) ᾱ ... Γ επιστολη ιωαννου ᾱ, 106. al ιωαννου επιστολη ᾱ ... 78. 80. 101. 126. 137. al ιωαννου ευαγγελιστου επιστολη ᾱ, L του αγιου και πανευφημου αποστολου ιωαννου και θεολογου επιστολη καθολικη ᾱ, 98. al του αγιου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη ᾱ ... 100. τελος της ιωαννου του ευαγγελιστου πρωτης καθολικης επιστολης. Similliter al, sed permu nil subscriptum habent (9 ap Scri) ... 93. 95. Πρωτησ επιστολησ εληξε νυν περασ Του των μαθητων πλειον ηγαπημιου ... am expl. epistula iohannis β̄, su expl. epist. sancti iohannis prima (vg^{edd} al om prima); syr^{utr} finis est epist. prima Ioh. apostoli. Praeterea 3. 78. 80. 126. al mu Thph add γραφη απο εφισου. Item numerantur στιχχ. σοδ' (L al pl) s. σογ' s. σεδ' (Thph) s. σπθ'. In B capitula sunt ᾱ, in vg^{edd} (ut am su) XX. Euthal in elencho: Ιωάννου ἐπιστ. πρώτη. ἀνάγνωσις πρώτη κερφ. γ', μαρτυρίας α', στίχων ρν'. ἀνάγνωσις δευτέρα κερφ. δ', στιχχ. ρμ'.

* M^B (in A titulus abscissus est) ιωαννου (B - ανου) β̄ ... Γ 96. k^{scr} επιστολη ιωαννου β̄, 13. 72. 78. 96. 104. al ιωαννου επιστ. β̄ vel (ut Gb Sz) δευτερα, 99. ιωαννου καθολικη δευτερα, κ 101. 106. al mu ιωαννου επιστολη καθολικη β̄, L al του αγιου αποστολου ιωαννου του θεολογου επιστολη δευτερα, 95. του αυτου αγιου ιωανν. του θεολ. επιστ. δευτερα, 4. επιστολ. δευτεμ. ιωαννου του επι στηθους ... f^{scr} Θειος ιωαννης ταδε δευτερα τοισ προτεροισιν ... am inap̄it epistula iohannis secunda, al inc. secunda ioh., su inc. eiusdem epist. secunda, aeth epist. Ioh. II. filii Zedebaei ... ε^o ω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτερα, ε επιστ. ιωανν. δευτερα. Ceterum Ir^{3,10,9} „Ioh. in praedieta epist.“ „et rursus in epistula ait“ ita ponit ut non distinguit secundam istam a priore epistula. Dion^{alex} ap Eus^{hist} 7,26 ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρῃ φερομένη Ἰωάννου καὶ τρίτῃ καίτοι βραχέως οἷσαισ ἐπξ. ὁ Ἰωάνν. ὀνομαστὶ πρόκειται, ἀλλ' ἀνωτίμως ὁ πρεσβύτερος γέγραπται.

1. ο πρεσβύτερος (93. η συμπρεσβύτερος): tol Cassiod¹²⁰ Iohannes senior | εκλεκτη: 78. τη εκλεκτ., 31. εκλ. τη ... aeth^{utr} add καις | Κυρία: et. syr^{sch} Kyriac, item syrP, quae et. in mg notat κυρια, White vero: „habet vocales quasi in Graecis nomen mulieris κυρια esset“. Aequae ac Graecum ambiguae sunt sah cop ... vg (et. Lcif²¹⁷) aeth^{utr}

ἔγνωκύτεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν
 1 Ti 1, 3
 2 Ti 1, 2
 Tit 1, 4
 ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν
 χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

10. 3
 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὐρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας
 ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς. 5 καὶ νῦν
 10. 2, 7
 ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν
 5. 2
 εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ

*dominiae. Nec aliter Cassiod¹⁰⁶: Iohannes senior, quoniam erat aetate
 provecius, electas dominiae scribit ecclesiae filiisque eius, quos sacro fonte
 genuerat. | και οικ εγω cum MBKP al pler vg sah cop syrP arm aeth
 ... Δ 78. syrBodl Thphyl οικ εγω δε, L και οικ εγω δε*

2. δια τ. ἀληθειαν: 27. 29. 86** 106* fu (al ap Ln) syrP¹²¹ om | μενου-
 σαν (vg quae permanet, nec aliter vnp^{1er}) cum MBKLP etc ... Δ ενου-
 κουσαν, 13. 65. d^{scr} sah ουσαν ... 86** om | εν ημιν et μεθ ημων:
 22. 68. 100. 104. c^{scr} j^{scr} al εν υμιν et μεθ υμων (ex a^{scr} tantum
 μεθ υμων affertur) | εσται: 31. syrBodl etP εστιν | και μεθ ημων
 εσται usque 2 εσται μεθ ημων: arm quia et vobiscum erit, et vos in
 aeternum vobiscum eritis. Tum sequitur χάρις -- εν αληθ. κ. αγαπ.
 εσονται μεθ υμων.

3. εσται μεθ ημων (et. ε, non ε^o Gb Sz) cum MBLP al sat mu cat am
 sah syrBodl aeth Thphyl^{com} Oec^{com} ... ε^o Gb Sz Ti εσται (15. 86.
 add δε) μεθ υμων cum κ al plu vg (et. fu demid harl tol) cop (arm
 vide ante) syrP (gratia vobis et pax a deo etc) ... Δ om plane | παρα
 θεου cum M^oABKLP al pler ... κ* 11. 18. 19. 32. 40. 57. 68. 98. 105.
 126. c^{scr} απο θε. | και παρα (κ^o): κ* 99. f^{scr} am om παρα | ω χⁱ
 (sic et. demid tol; vg^{cle} am fu harl Christ. Ics.) non praemisso κυριου
 cum AB 27. 29. 33. 69. 73. d^{scr} vg (exc tol) syrBodl sah (om. et. παρα
 θεου πατρ. και) aeth^{uir} ar^o ... ε (Gb⁰⁰) praem κυριου cum MBLP al
 pler cat tol cop syrP arm Thphyl Oec | του πατροσ (κ^o): κ* αιτου
 του πατρ.

4. περιπατουντας: 40. 67. 69. 101. 180. l^{scr} -τουντα | ελαβομεν et.
 vg sah cop syrBodl etP arm aeth ... κ 13. 28. ελαβον | παρα: Δ 73.
 απο | του πατροσ; B om του

5. καιν. γρ. σοι hoc ordine cum M^a 5. 13. 31. 68. d^{scr} vg cop Lcif²¹⁷ ...
 ε Ti γραφ. σοι καιν. cum BKLP al pler cat sah Thphyl Oec | γραφων
 (et. ε^o Gb Sz) c. MABKLP al plu velut vid pler cat vg etc ... ε γραφω
 cum 64. 65. 66. 106. d^{scr}* al vix mu arm aeth | αλλα cum MNK 13.
 al mu^{vid} ... ALP al plu^{vid} (4 ap Scri) cat Thphyl Oec all. Praeterea
 κ add εντολη, item syrP c.* εντολην παλαιαν | εχαμεν cum M^a ... ε
 Ln Ti εχομεν cum BKLP al pler ... 31. 38. 68. a^{scr} al fere³⁰ (8 ap
 Scri) εχομεν

6. αυτη (15. 17. 26. 36. praem και) η εντολ. εστιν cum ABK 5. 13. 31.
 35. am fu syrBodl etP ... ε αυτ. εστιν η εντ. cum MBP al pler vg^{cle}
 (et. demid harl tol) sah cop arm Lcif²¹⁷ Thphyl Oec. Praeterea κ

ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· αὐτῆ ἡ ἐντολή
 ἐστίν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε. 7 οὗ ^{11o 2, 12o}
 πολλοὶ πλάνου ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
 Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντί-
 χριστος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ
 μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ
 διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὕτως ^{11o 2, 22}
 καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς

aeth add αὐτου. Habet autem aeth sic: ⁸ - ut amemus nos invicem, ut incedamus in praecepto eius. ⁶ Et hoc est praeceptum eius ut incedamus in hoc quod audivistis antiquitus. | ἵνα καθὼς cum NA 31. 73., item κ 13. al mu cat vg sah cop arm ... ε Lu Ti om h. l. ἵνα cum B LP al pler syr^{bodl} etP Lcif²¹⁷ Thphyl Oec | ἵνα post απ αρχησ cum NA 31. 73. Item ε Lu Ti cum BLP al pler syr^{bodl} etP Lcif Thphyl Oec ... κ 13. al mu cat vg sah cop arm h. l. om | περιπατητε (L 13. al aliq Thphyl -τετε) ... κ περιπατησης

7. ἐξῆλθον (Ti -θαν c. A) cum (Gb'') MAB al plus¹⁵ cat vg (et. am fu demid harl Bod²²³; m⁸ tol prodierunt, Lcif²¹⁷ progressi sunt) sah syr^{bodl} etP arm IrInt²⁰⁷ Ps-Chr^{2,702} (de pseudoproph) ... ε εισηλθον cum KLP al plu Thphyl Oec ... cop venerunt | ουτ. εστ. ο πλα. και ο (κ 1. 3. k^{scr} om) αντιχρ.: m⁸ hii fallaces et antechristi sunt, Lcif²¹⁷ isti sunt fallaces et antichristi, syrP^{ms} hi sunt seductores et antichristi

8. εαυτούς cum MABP eto (et. Dam^{2,610} itemparis^{2*}) ... κλ (al pauc?) Dam^{2,610} exparis^{2*} IrInt²⁰⁷ Lcif²¹⁷ αὐτούς (et IrInt et Lcif videte eos, contra vg vid. vosmetipsos) | ἀπολεσητε et ἀπολαβητε (Gb') cum κ⁸ (ἀπολησθε) et^{αβ} 5. 13. 40. 66^{2*} 68. 73. 137. d^{scr} f^{scr} j^{scr} et al fere¹⁵ cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth IrInt²⁰⁷ Lcif²¹⁷ Ps-Chr^{2,702} et⁷⁰⁴ Isid^{2,300} Dam^{2,610} (sed λαβητε : itemparis) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ε απολισσμεν et απολαβημεν cum KLP 31. al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt} | εργασασθε (Gb') cum NA 5. 13. 40. 66^{2*} 68. 73. 137. dfj^{scr} cat vg cop syr^{bodl} etP txt arm aeth IrInt Lcif Ps-Chr² bis Isid Dam^{2,610} (et. paris) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ε εργασαμεθα (κ⁸ ηγγ.) cum BKL 31. al plu sah syrP^{ms} Thphyl^{txt} Oec^{txt} | πληρη: L Dam^{2,610} ex^{paris} -ρησ

9. ο προάγων cum MAB 98^{ms}. Item qui praecedit am fu harl sah aeth ... ε ο παραβαινων cum KLP al pler cat syr^{bodl} etP (uterque transgredūtur) cop (ambulans extra) arm Eph^{2,29} Thphyl Oec. Item qui recedit vgle demid tol Lcif²¹⁷ et²¹² bis Didlat²⁰² | μενων εν τη: pri loc 89. εμμενων τη, item 100. see loc | διδαχη pri: 13. αγαπη | διδαχη see sine additam cum MAB 13. 27. 29. 66^{2*} 68. vg sah syrP^{txt} arm Didlat²⁰² Fulg^d cath ... syr^{bodl} etP c.⁸ Lcif²¹⁷ et²¹² bis add eius ... ε (Gb^o) add του χριστου cum KLP al pler cat cop aeth Thphyl Oec | και τ. πατερ. και τ. υιων hoc ordine cum MBLP al pler cat vg^{clb} sah cop syr^{bodl} et (et patr. habet et fil.) P arm aeth Lcif²¹⁷ et²¹² ter Didlat²⁰² ter

καὶ ταύτην τὴν διδασχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινώνει
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

- 810.12 12 Ἰολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθη διὰ χάριτος καὶ
μέλανος, ἀλλὰ ἐπιζῶ γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα
1101.4 λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾗ. 13 ἀσπάζεται σε τὰ
τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

Thphyl Oec ... Ti κ. τ. υἱον κ. τον (31. om) πατερα cum Δ 13. 31.
68. am fu demid harl tol Fulg'd cath

10. ταυτ. τ. διδασχην (κ* ante διδασχ. iam εν scripserat, scripturus εντο-
λην?, sed statim abiecit): 31. τ. διδ. ταυτ. | λαμβανετε et λεγιτε:
137. λαμβανετε (etiam 101.) et λεγητε (et. d^{ser})
11. ο λεγων γαρ cum κAB 5. 13. 31. ... ε ο γαρ λεγ. cum κLP al pler cat
Ir⁸⁸ (vide post) Thphyl Oec. Cf conc^{earth} 81 qui enim dixerit illi ave;
item Lc1f²¹¹ et ave nolite dicere ei: qui enim dicit ei ave; item vg nec
ave ei dixeritis: qui enim dicit illi ave :: quae quidem haec in re pro-
bandi vim non habent. | αυτω cum κABLP al plu (96. χαρι. αυτου)
cat m⁶⁸ vg sah cop syr^{bodl} etP (Ir⁸⁸, vide post) conc^{earth} 81 Lc1f²¹¹
Thphyl ... Ti om cum κ al³⁵ Oec. Sic locum adhibuit Ir⁸⁸: ωσαντησ
δε ο του κυριου μαθητησ επειπεε την καταδικην αυτων, μηδε χαρειν
αυτοισ υφ ημων (cod¹ υμων) λεγισθαι βουληθεις. ο γαρ λεγων αυτοισ
φησι χαρειν, κοινώνει τοισ εργοισ αυτων τοισ πονηροισ (Int qui enim
dicit, inquit, eis ave, communicat operibus ipsorum nequissimiis) | τ. πο-
νηροισ: m⁶⁸ add ecce praedixi vobis, ne in diem domini condemnemini.
Item vg^{edd} (ut hal et gemblac) et vg^{slx} ecce praedixi vobis, ut in diem
domini nostri Iesu Christi non confundamini. Cf et. Luc^{drug}: Quod sub-
iiciunt quidam libri: Ecce praedixi vobis, ut in die domini non con-
fundamini, patres ut superfluum praeterierunt.
12. εχων cum κ^αλ^βκLP al pler cat vg etc ... κ*λ* 27. 29. 61. 64. 180.
o^{ser} εχω, item aeth et postea sed nolui - quoniam spero | γραφειν (99.
al^{ser} al ante υμιν pon) ... Δ 17. 73. g^{ser} γραφαι | εβουληθη cum
κABκLP al plus³⁰ cat Thphyl ... ε βουληθη. cum minusc sat mu Oec |
αλλα (LP 31. 88. al mu αλλ) επιζ. c. κBκLP al longe plu sah syr^{bodl} etP
Thphyl Oec ... Gb Sz Ln επιζω γαρ cum Δ 5. 13. 27. 29. 66** 73.
d^{ser} al³⁰ cat vg cop arm aeth^{utr} ... 68. επιζων | γενεσθαι (Gb'') cum
κAB 5. 6. 7. 13. 27. 33. 65. 66** 68. 137. 180. d^{ser} vg (et. am fu
demid harl) syrP Thphyl (et Oec^{com} παραγενεσθαι) ... ε λθειν cum
κLP al longe plu cat tol sah syr^{bodl} arm aeth Oec^{txt} ... cop videre
vos | ημων cum κκLP al plu cat syr^{bodl} etP (sah meus) arm Thphyl
Oec ... Gb'' Ln υμων cum AB 5. 13. 27. 29. 65. 66** 68. 69. 73. 101.
104. c^{ser} al⁶ vg cop aeth^{utr} ... 21. 37. 56. om | πεπληρωμενη η (κ*
η) cum κB vg (et. fu demid harl tol) Thphyl ... ε Ti η πεπληρ. cum
ΔκLP al omn^{vid} cat am Oec
13. τησ εκλεκτησ ... 15. 26. fu (et al ap Ln) τησ εκκλησιασ ... 73. om
... 114. add τησ εν εφισω | ασπαζ. usque εκλεκτησ: syrP^{txt} aeth

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ̄.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαῖῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη- Act 19, 29.
20, 4
Ro 16, 28
1 Co 1, 15
θείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγαίνειν, 2 Io 4
καθὼς εὐοδοῦνταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν

Saluta filios sororis tuas electas. Addunt post εκλεκτησ 68. 69. 103. syrbodl syrP c.* arm ar^o η χάρις μεθ υμων (103. μετα σου), item aeth *gratia et caritas vobiscum.* | ς (= Gb Sz) add in fine αμην cum κλ al pler cat fu (al ap Ln) syrbodl etP aethPP ThpPhyl Oec ... omisimus cum ΜΑΒΡ 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. d^{scr} vg^{cle} am demid hari tol (vg^{edd} allq add vale) sah cop arm aeth^{ro} Bed²⁸⁴

Subscriptio: ΜΑΒ ιωαννου (β ιωανου) β̄ ... L al ιωανν. επιστ. β̄, P 79. 126. επιστ. ιωανν. β̄, 101. al ιωανν. του θεολογου επιστ. β̄ καθολικη, 78. 80. 137. al του αγιου ιωανν. επιστολη β̄, 40. ιωαννου επιστολη καθολικη δευτερα, 93. 95. επιστολησ πεφθακε δευτερασ τελος, ThpPhyl Oec τελος της ιωανν. δευτερασ επιστολησ, 62. ιωαννου β̄ προς παρθονσ ... (κ?) al permu (11 ap Scri) nil subscriptum habent ... am fu al *explicit epistula* (fu al add sancti) *iohannis secunda*, syrbodl *fnita est epist. secunda Iohannis apostoli*, syrP *fnita est epist. secunda Iohannis.* Praeterea numerantur στιχοι λ̄ (ita L al pl ThpPhyl), 40. λ̄, 73. (teste Zacagnio, silet Birch) π̄. In β capitula numerantur β̄, in vg^{edd} (ut am fu) *breves numerantur V.* Euthal in elencho (Zacagn. 479): ιωαννου επιστολη δευτερα. αναγνωσισ μια, κεφαλαιου I., στιχων λ̄.

* ΜΒ (hiat A) ιωαννου (β -ανου) γ̄ ... c 13. 42. 78. 80. 96. 100. 104. 105. al ιωαννου επιστολη γ̄ (96. τριτη), 38. τριτη επιστ. ιωαννου, h^{scr} ιωαννου τριτη επιστολη, 99. k^{scr} ιωαννου καθολικη τριτη, 101. 106. l^{scr} al ιωαννου επιστολη καθολικη γ̄, k^{scr} επιστολη τριτη ιωαννου καθολικη, o^{scr} επιστ. ιωανν. καθ. τριτη, 73. του αγιου ιωανν. του αποστολου επιστολη γ̄, L επιστολη τριτη του αγιου αποστολου ιωαννου, 8P^o του αυτου ιωανν. επιστ. γ̄, 95. του αυτου αγιου ιωανν. του θεολογου επιστολη τριτη, 4. επιστολ. του αγιου αποστολου και γραπμενου προς γαϊον ιωαννου, 3. 68. ιωαννου επιστ. γ̄ προς γαϊον, f^{scr} Αλλα παλιν τριτα ταυτα περικλιτος ιωαννησ ... am *incipit epistula iohannis tertia*, fu (praegressis exp. *breves epist. sci. iohann. III.*) *inc. eiusdem epist. tertia*, demid *incipit tertia*, d (quemadmodum in superiore margine legitur, tantum enim superest altera epist. pars 11—15) *epist. iohannis III.* Syrbodl etP *epistula tertia Iohannis*, sah cop *epist. Iohannis tertia*, aeth *Iohannis evangelistas tertia* ... ς επιστολη ιωαννου τριτη, Gb Sz ιωαννου επιστ. τριτη, ς^o ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη.

3. εχαρην sine copula c. κ 4. 5. 6. 13. 25. 65. 100. d^{scr} vg (et. Cassiod

καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. 4 μείζοντα τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

Ὁ Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ εἰς ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦτο ξένου, ὃ οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνόμισον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.

¹²⁸) sah arm aeth ... ε Ln Tl add γαρ cum ABCKLF al pler cop syr bodl etP Thphyl Oec :: ita omnino versus iste cum verbis praegressis καθως εισοδου. σου η ψυχ. coniungendus videbatur. | μαρτυρούντων: in B exeunte versu omissa syllaba των | συ (22. 56. 80. 98. και. συ) ... A 37. om. Cf Cassiod¹²⁸: *Valde gavius sum in adventu fratrum testantium de veritate. Sic.*

4. μείζοντα: 137. Eph⁵¹ μείζονα, item Damp^{paris} (ut exscripti loco ipso non indicato) μείζον | τούτων (et. vg syrP arm aeth): 27. 29. 31. 40. 66^{9*} 68. 69. 78. d^{scr} al fere¹⁰ sah cop syr bodl Damp^{paris} ταυτησ, Eph⁵¹ τούτου | ουκ εχω (B* εχω): C 68. aeth post τούτων χαραν pon, item 81. post χαραν ταυτησ | χαραν cum MACKLF al pler cat tol (etiam v^gcod paris⁸⁵⁴ ap Sab) etc ... B 7. 35. vg (et. am fu demid etc) cop χαρων (gratiam). Cf Luc^{brug}: *Non minus maiorem gratiam quam maius gaudium, quod quidam faciunt. | να: 69. η να, ut vg cum ut | ακουω: Damp^{paris} (ut ante) ακουσω ... d^{scr} post τα εμ. τεκν. που | εν τη αληθ. cum ABC⁹ 180. ... ε om τη cum MCKLF al fere omu^{vid} cat Thphyl Oec :: quum praecedat εν αληθ. nec fluctuet, hoc loco standum est codicum ABC testimonio.*

5. εργαση cum MACKLF al omu^{vid} cat etc ... Ln εργαζη cum A. Vg quidem (cum Hier^{tit}) *quicquid operaris | και τουτο* (Gb') cum MABC 17. 27. 29. 33. 66^{9*} 68. 81. 97. 126^{mg} vg (et hoc in peregrinos) syr bodl etP (et. graece in marg) sah (et hoc etiam) cop arm aeth (et. Hier^{tit} in hoc; Cassiod¹²⁸ *quod in fratribus et maxime peregrinis studia caritatis impenderit*) ... ε και εισ τους cum KLF al pler (d^{scr} om τουσ) cat Thphyl Oec

6. οἱ: κ ὁ. Cf Lc^{brug}: „Qui testimonium reddiderunt charitati tuae. *Non omittas primum qui.*“ | ουσ: B* ου | ποιησις (7. 18. 27. 29. 68. demid tol al lachm Hier^{tit} 1 ποιεισ) προπεμψασ c. MACKLF etc (Hier^{tit} quos optime facis si praemiseris; am quos bene facies ducens, fu quos bene facies deducens, tol quos bene facis deducens, demid quos bene facis deduces) ... c v^gcl^o (demid) arm ποιησασ προπεμψεισ, v^gcl^o benefaciens deducens. Ad lectionem v^gcl^o Lc^{brug}: *Non pauci boni libri Graeco consentaneae benefacies verbum, deducens participium legunt, contra ac Romana Biblia. ... syr bodl om προπεμψασ (syrP^{mg} corrupte προπεψαι)*

7. του ονοματος cum MACKLF al plu cat am fu sah cop syrP^{txt} arm Thphyl Oec Bed⁸²⁵ (cum dicit pro nomine, subaudiendum est domini

8 ἡμεῖς οὖν ἀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, εἰὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγους ποτηριοῦ φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκοίμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπήτέ, μὴ μῦθον τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθω- ^{1 Io 2, 10}
ποῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποῶν οὐχ εἰώρακεν τὸν Θεόν.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη-

Iesu Christi) ... ε* (= ε Gb Sz) add αυτου cum minusc mu (2 ap Scri) vgc^{le} demid syr^{bodl} etP c.* arm^{cod} aeth (Hier^{lit} add *domini*) | εξηλ-
θων cum MB ... ε εξηλθων cum ACCKLP al omn^{vid} | απο: 5. 13. 29.
118. d^{scr} al⁵ παρκα | των: c om | εθνικων (Gb') cum MABC al¹⁸, item
gentilibus fu tol cop ... ε εθνων cum KLP al longe plu, item *gentibus*
(: at ut *gentilibus* accurate reddit *εθνικων*, ita etiam *gentibus* idom
potest reddere) vgc^{le} sin demid sah

8. ὑπολαμβάνειν (Gb') cum MABC* 13. 16. 27. 29. 46. 66** 68. 73. 126^{ms}
Oecc^{od} ... ε απολαμβ. c. ccc^{ort}KLP al pler cat. Cf Thphyl (et Oec):
ἀπολαμβάνειν ἀπὸ τοῦ ἀναλαμβάνειν, ὑποδέχεσθαι, ὡς καὶ τὸ ὑπέ-
λαβόν με ὡςτὶ λίων ἔτοιμος εἰς θῆραν. | γινώμεθα: c 100. γινόμεθα,
κ 42. 69. 105. al fere¹⁰ cat Thphyl γινώμεθα | ἀληθεια (et. n^o) ...
n^o Δ ἐκκλησία

9. εγραψα (B -ψασ) ... n° 13. 15. 18. 26. 29. 33** 36. 40. 49. 66** 73.
180. d^{scr} cat add αν, item vg (*scripsissem fortitan*, contra Hier^{lit}
scripsi etiam). Similliter syr^{bodl} etP | τς cum MABC 7. 68. sah cop
arm, item (αν τς) 29. 66** ... ε om cum KLP al pler vg syr^{bodl} etP
aeth Thphyl Oec | διοτρεφῆς: Ln -τρέφης, sed invita codicum aucto-
ritate. Latini: *diotrefhes* (vgc^{le} fu demid tol), *diotripes* (am), *diotrepes*,
deotrepes (hi duo ap Ln).

10. εαρ: A αν | φλυαρων ημας: c φλ. εις ημας, ut etiam vg *garrions in*
nos | βουλομενους c. MABCKLP al pler cat am fu cop syrP t^{xt} aeth Thphyl
Oec ... c 5. 7. 27. 29. 66** vgc^{le} demid tol sah syr^{bodl} etP mg arm
επιδεχομενους | τησ εκκλησιασ c. n 2. 3. 4. 15. 25. 26. 36. 43. 95* 98.
99. 100. b^{scr} h^{scr} (4. εκβαλλει και κωλυει τησ εκκλ.) ... ε Ln Tl εκ
τ. εκκλ. cum ABCKLP al plu Thphyl Oec :: ita solet scribi, ut etiam
loh 2, 15

11. ο κακοποων sine copula cum MABCKP h al longe plu cat d vg (et.
am fu demid) sah syrP ... ε (= Gb Sz) ο δε κακοποι. cum L 31. a^{scr}
al mu tol cop arm aeth (syr^{bodl} et -) Didlat⁹⁰⁶ Dam^{2,329} Thphyl Oec |
ουχ: c ουκ, nec aliter editum est Dam^{2,329} | εωρακεν cum MAB⁵CKLP
etc ... Tl εωρακεν cum B*

12. υπο αυτησ cum n^o ... ε Ln Tl υπο αυτησ cum ABCKLP al certe pler |
τησ αληθειας (et. d vg syrP t^{xt} sah cop aeth) ... Δ* (sic omnino videtur)

1ο 21, 24 **Θείας· και ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, και οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστιν.**

2 1ο 12 **13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος και καλάμου σοι γράψαι· 14 ἐπιζῶ δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, και στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι· ἀσπάζου τούτους φίλους κατ' ὄνομα.**

τ. ἐκκλησιασ ... ο syr^{bodl} etP^{ms} arm praem τῆς ἐκκλησιασ και | και οιδας (Gb') cum MABC al plus^{su} cat d vg sah cop arm ... ε Ti και οιδατε c. KLP al longe plu syr^{bodl} etP (et. ms graeco) aethutr Thphyl Oec ... 14** 88. 93. 104. 180. al^{saer} κ. οιδαμεν ... a^{scr} plane om | οτι (vg et postī quoniam): d om (et ecis testim. nostr. verum est) | η μαρτ. ημων αληθ. εστιν: ο 68. αληθ. ημων εστιν (68. εστ. ημ.) η μαρτυρ., 31. aeth αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.

13. γράψαι σοι cum MABC al¹⁰ d vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Thphyl ... ε γραφειν idque sine σοι cum KLP al pler cat Oec | ου θελω (et. d tol polo) ... Α ουκ εβουληθη, 27. οικηθηλος, item vg ποιη | δια μελαν. και καλαμου (L -μω): arm δια χαρτ. και μελανος :: ex 2 Ioh 12 | σοι ante γρα- cum MCKLP al pler cat Thphyl Oec ... Ln post γρα- cum Δ 13. 73. d vg sah cop syr^{bodl} etP (Δ. 16. arm om σοι) | γραφειν cum MABC 5. 27. 31. 33. 73. 105. ... ε γραφαι cum KLP al pler cat Thphyl Oec

14. σε ιδειν cum ABC 5. 31. 73. d (te visurum) vg (te videre, sed tol ut d) ... ε δειν σε c. MCKLP (ειδειν) al pler cat cop (sah venire ad te) Thphyl Oec | λαλήσομεν: κ 23. 26. 33. 41. 99. (al^{vid}, S_u praeterit) Thphyl -σωμεν

15. οι φίλοι cum MCKLP al pler d (amicis tui) vg sah cop syr^{bodl} syrP txt arm Thphyl Oec ... Δ 8. 13. 31. 33. 65. 67. d^{scr} syrP ms aethutr οι αδελφοι | ασπαζου ... κ 40. ασπασας | τ. φιλουσ ... 33. 31. 160. syrP τ. αδελφουσ | κ. ονομα: L 15. 26. vg^{ms} ap Ln (non item vg^{cle} am fu demid etc) add αμην, item tol vale (ms ap Ln amen. vale, ut^{vid})

Subscriptio: MAB 137. ιωαννου (u -ανου) γ' ... ι: 40. ιωαννου επιστολη γ' (40. τριτη), F 136. επιστολη ιωαννου γ' ... 73. του αγιου ιωαννου επιστολη γ', L επιστολη γ' του αγιου αποστολου ιωαννου, 10. 78. 80. al του αγιου αποστ. ιωανν. επιστολη γ', 96. του αγιου ιωανν. του ευαγγελιστου επιστ. γ', 95. του αιτου αγιου ιωανν. του θεολογου επιστ. τριτη, 101. al του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη γ', 180. ιωαννου επιστολη τριτη προς γαιον, 62. ιωαννου γ' προς γαιον περι δημητριου ω μαρτυρει καλλιστα ... al sat mu (ut omnes ap Scri, praeter h qui habet τέλος) nil subscriptum habent ... am explicit epistula iohannis tertia, fu expl. epistula sci. iohannis tertia, d epistulae (sic) iohannis III explicit (his additur: incipit actus apostolorum), syr^{bodl} etP finita est epistula tertia Iohannis apostoli. Praeterea numerantur στιχος λβ' (ut L 10. 40. 78. 80. al pler Thphyl), al pauc λα' (ut 25.), λ' (ut 17.), 73. π'. In u

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη- τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2 Pe 1, 2

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κινήσεως ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκη ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα- λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει.

capitum nil indicatur. Vulgatae cdd, ut am, fu, capitula (fu breues) habent V. Euthalius in elencho (ap Zacagn. p. 479.) sic: ἰωάννου ἐπιστολὴ τρίτη. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίου Ι. στίχων λα'.

Inscriptio: κη ἰουδα, ασκ 13. 104. 105. α1 ἰουδα ἐπιστολῆ, 96. ἐπιστολῆ ἰουδα, 73. ἐπιστ. ἰουδα του ἀποστολου, Γ ἐπιστολῆ του ἁγιου ἀπο- στολου ἰουδα, 70. 79. του ἁγιου ἀποστ. ἰουδα ἐπιστολῆ, 31. 100. 101. 106. α1 ἰουδα ἐπιστ. καθολικῆ, 38. 43. 72. 78. 80. α1 ἰουδα κα- θολικῆ ἐπιστολῆ, 95. του ἁγιου ἰουδα ἐπιστ. καθολ., Ρ ἰουδα του ἀποστ. ἐπιστολῆ καθολικῆ (ut certe vdr), 71. του ἁγιου ἀποστ. ἰουδα ἐκ. καθολικῆ ... am inc. *epistula iudae*, vgdd ap Ln inc. *epistula iudae apostoli*, demid *incipit liber iudae*, fu (post verba: *expliciumt breues epistulae iudae*) inc. *eiusdem epistula* ... syr^{bodl} *epistula iudae fratris iacobi* (ap Pocock. *epist. iud. apostoli fratris iac. episoopi*), syr^P *epist. catholica iudae apostoli*, cop *epistula iudae*, aeth *epist. iudae fratris iacobi* ... ε ot ε^o ἰουδα του ἀποστολου ἐπιστολῆ καθολικῆ, Gb Sa ἰουδα ἐπιστολῆ. Cf Clem⁴³¹ - οἰμα - προφητικῶς ἰουδαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρημένα. Or^{3, 814} εἰ δὲ καὶ τὴν ἰουδα πρόσοκέ τις ἐπι- στολὴν et^{3, 607} ἐν τῇ ἰουδα ἐπιστολῇ. Or^{int 4, 649} *iudae apostolus in epist. catholica dicit*.

1. ἠησεν χριστου cum κλη, α1 plu vg sah cop syr^{bodl} et^P arm aeth Clem lat⁹⁹⁷ Or^{2, 428} Lcif³¹⁹ Eph^{2, 61} Ps-Ath² synops⁹⁹ Thphyl Oec ... T1 χῦ ἰω cum κρ α1 fere²⁶ demid tol | θεω: male Woide ex α τω | ἡγαπημε- νος (Gb') cum κλα 5. 33⁹⁹ 68. 73. 98^{ms} 126^{ms} 163. vg sah cop syr bodl et^P arm (aeth *deum patrem amantibus*) Or^{2, 607} Eph Synops⁹⁹ Thphyl com Oec Lcif³¹⁹ Cassiod¹²⁹ etc ... ε ηγιασμενος cum κλρ α1 pler (57. προηιασμ.) cat Thphyl^{txt}. Praeterea 27. 29. 66⁹⁹ syr^{bodl} et^P arm verbis τοωσ (omittitur??) εν θεω etc praem τοωσ εθνεσιν | και ηησεν χριστω (40. 78. α1²⁰ Or^{2, 607} Eph Thphyl^{txt} Oec^{txt} ἰω χῦ, vgl^o in *Christo Iesu*) τετηρημενος ... sah τετηρημενος εν ἰω χῦ post κλητοισ pon ... 163. syr^P om

2. και ιρηνη: κ 100. α1⁵ om και ... 163. syr^P add εν κυρω

3. αγαπητος: κ ad ea quae praecedunt trahit | γραφειν: κ Eph^{2, 61} Cyr aet⁹⁶ praem του | Ln sic distinxit: γράφειν ὑμῖν, περὶ -- γράψαι ἡμῖν, παρακαλῶν | ημων cum κλαβγ¹ 5. 8. 17. 26. 27. 29. 33. 36.

4 παριστέδυσαν γάρ τινες ἀνθρώποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
 2 P. 2, 1^{aa} τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τῆν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέητες
 εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
 Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομῆσαι δὲ ἡμᾶς βούλομαι, εἰδόντας ἀπαξ πάντα, ὅτι
 Nm 14, 35^{aa} κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σῶσας τὸ δεῦτερον τοὺς μὴ πιστεύ-

68. 78. 163. 180. 1^{lect} sah syr^{bodl} etiP arm Cyr^{act} 46 (de recta fide⁷⁷
 υμ.) Thphyl Lcif²¹⁹, item 6. 7. 25. 31. 56. vg Eph^{2,61} υμων ... ε Ti
 om cum κλπ al longe plu cop (aeth, sed aeth⁷⁰ Graeca libere circum-
 scribit) Oec | σωτηριασ: κ add και ζωση | γραφαι: κ γραφειν

4. παριστεδυσαν cum κAC(εἰς)κλπ etc ... β παριστευησαν | παλαι: κ
 και παλ. (Similiter sah παρ. γαρ και τινες) | χαριτα cum AB ... ε
 χαριν c. κCκLP al om^{vid} Eph^{2,62} Did^{tri} 1, 27 Ps-Chr^{2,707} etc | δεσποτην
 sine additam cum κABC al²⁵ cat (et. com¹⁵⁸) vg sah cop arm aeth Eph
 Did^{tri} 1, 27 Ps-Chr^{2,707} Cyr^{act} 46 (om και seq) Lcif²¹⁹ ... ε (= Gb Sz) add
 θεον cum κLP al plu (42. 57. al θεον και δεσποτ. τον κυρ. etc) syr
 bodl etiP Thphyl^{ixt} Oec^{ixt} (uterque^{com} vdr omittore)

5. δε ... ο Lcif²¹⁹ οιν (ιταque) ... 36. sah om | ειδοντας (13. ειδοντας)
 sine νμασ cum ABC³ (* non liquet) 5. 6. 7. 13. 15. 17. 18. 27. 29. 36.
 45. 66⁴⁴ 68. 73. 163. c^{8er} d^{8er} cat vg sah cop syr^{bodl} etiP arm aeth Eph
 2,62 Lcif²¹⁹ ... ε (Gb⁶⁰) add νμασ cum κκL al plu Thphyl Oec | ἀπαξ
 hoc loco cum ABC al pler vg (scientes semel omnia) aeth Eph ... κ 68.
 tol (quoniam deus semel -) Clem²⁰⁰ et^{lat} 207 post κυριος (68. tol Clem
 ο θειος, Clem^{lat} domin. δε.) pon; nec aliter syr^{bodl} syrP sah cop arm
 Did^{tri} 1, 9 Did^{lat} 207 Cassiod¹⁴⁰ (coniungunt enim hi omnes ἀπαξ cum
 verbis οτι κυριος λαον εκ τ. γ. αιγ. σωσας) :: quae quidem lectio
 omnino praeferaenda esset alteri, nisi incredibile esset ἀπαξ locum
 post ειδοντας a quopiam correctore nactum esse. Cohaerent vero in
 κ certe ἀπαξ post κυριος positum et νμασ post ειδοντας additum ...
 κ 22. 80. 100. post ειδος. υμ. τουτο (vide post) pon ... 163. Lcif²¹⁹
 plane om. Clem vero sic: ειδεναι γαρ νμασ βουλομαι οτι ο θειος
 ἀπαξ εκ γης αιγυπτου λαον σωσας etc. | παντα cum κABC³ (non
 liquet *) 6. 7. 13. 27. 29. 68. 163. vg cop syrP arm aeth (syr^{bodl}
 παντας) Eph Lcif²¹⁹ ... ε τουτο cum κL al pler cat sah Thphyl Oec |
 οτι κυριος c. κC^{vid} Eph (articulum om et. AB et rell qui ηησους prae-
 bebent), item ε Ti οτι ο κυρ. c. κL al pler cat^{ixt} 155 syrP Ps-Ath^{synops} 140
 Thphyl Oec. Sic Ps-Ath: και γαρ και τον προτερον λαον εξ αιγυπτου
 εξαγαγων ο κυριος και μη εμμειναντα τη πιστι ιερικωσ απωλεισ.
 Cf et. cat^{com} 156 ερηται γαρ προ τουτων περι αυτου ωσ ειη αληθινος
 θειος ουτος ο μονος δεσποτης ο κυριος ιε χι ο αγαγων τον λαον
 εξ αιγ. δια μωστωσ ... c³ 5. 8. 68. tol syr^{bodl} arg arm Clem²⁰⁰ Lcif²¹⁹
 ο θειος ... Gb¹ Ln ηησους cum AB 6. 7. 13. 29. 66⁴⁴ vg sah cop aeth
 utr arm^{ed} mg Did^{lat} 207. Cf et. Did^{tri} 1, 12: και ιωδασ καθολικωσ γρα-
 φει· ἀπαξ γαρ κυριος ηησους λαον εξ αιγ. σωσας. Item Hieronim^{1,12}
 qui de Iosua explicat.

σαντες ἀπόλεσεν, ὁ ἀγγελοῦ τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαντιῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφου τετήρημεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ Γύμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθούσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκειται δεῖγμα πρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐννηνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετούσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῶν διαβόλων διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωυσέως σώματος, οὐκ

2¹o 2, 4
 Gn 19
 2¹o 2, 6
 2¹o 2, 10
 Dan 12, 1
 Dt 34, 5
 2¹o 2, 11
 Zach 3, 2

6. τε cum MBCKL al pler cat m⁴⁶ (*angelos quoque*) sah syrbdll arm aeth utr Clem²⁰⁰ Or^{2,514} Or^{int 4,510} et⁵⁴⁹ Eph^{2,62} Ath⁵⁵⁹ Oec Lcif²¹⁹ Vigvarim (Or^{int} Lcif Vig *quoque*, ut m) ... Ln δε cum A 54. 137. ¹²⁰⁷ vg cop syrP Clem^{lat 297} Ath⁵⁵⁰ exedd⁴ Thphyl | ἀλλὰ (Clem²⁰⁰ Or^{2,514} Dam^{2,200}) ... c 31. 38. a^{scr} al^{2scr} etc Ath⁵⁵⁰ Thphyl ἀλλ | ἀπολιπόντας: L 180. ¹¹⁰² lect Clem²⁰⁰ cod Damparis (Or^{4,247} καὶ ἀπαξάκλωσ πάντες οἱ ἀπολιποῦντες το etc) ἀπολιπόντας (sed L al² -πόντας) | μεγάλῃς ἡμέρας: m⁴⁶ fu Lcif²¹⁹ (sed editor correxit *dici magni dei* | δεσμοῖς: 18. n^{dd} αἰωνιοῦ καὶ. Item Or^{int 510} post *aeternis vinculis* add in *tertiano constrictos* et⁵⁴⁹ *constrictos*. Sic m⁴⁶ et Lcif²¹⁹: in *iudicium magni dei vinculis eos sanctorum angelorum sub tenebras reservabit* (Lcif *sub tenebris servasui*). Item Clem²⁰⁰ δεσμοῖς αἰδίοις ὑπο ζόφου ἀγριῶν (sic) ἀγγέλων τετήρημεν (contra Clem^{lat} *sub caligine reservavit*)
7. καὶ αἱ (sic c³): c^o om^{vid} αἱ | τροπ. τουτοις hoc ordine cum MABO 5. 13. 65. 68. 163. 180. Eph^{2,62}, item cop syrbdll etP ... ε τουτοις τροπ. c. κτ. al pler cat arm Thphyl Oec ... Lcif²¹⁹ *his* (sic Gall, al *hae* edid.) *simili modo* ... 40. om τουτοις (41. αυτοῦ). Nec exprim vg (*simili modo*) sah; m⁴⁶ vero *civitates cum adulterium fecissent* (omissis τον σμοι. τροπ. τουτ.) | υπεχουσαι cum BCKL etc (m⁴⁶ vg Lcif²¹⁹ *sustinentes*) ... 40. απεχουσαι, A υπερεχουσαι ... η (* ουαεχουσιν, ° restituit υπεχ.) υπεχουσιν, posteaque προκεινται δε
8. ὁμοίως (et. Clem⁵¹⁵ Lcif²¹⁹ etc) ... Δ ὁμοῦ | κυριότητα (et. Epi^{ph}²⁰⁵ Eph, vg Lcif²¹⁹ *dominationem*) ... η κυριοτητα, Or^{int 1,5} *dominationes* (Or^{2,457} legitur *κυριωτατην δε αθετουσιν*, quod vitiosum videtur) | δοξασ (3. 5. 55. δοξαν, item vg Clem^{lat 290} *maiestatem*) δε βλασφημοῦσιν ... 4. 21. δοξασ ου τρεμουσι βλασφημοῦντες (: cf 2 P^o 2, 10)
9. His cat¹⁰⁰ ex codbedll praerponit εκ του μωυσεως αποκριφου, 98^m8 habet *μωυση αποκριφου*. | ο δε μυα. ο (Eph om) αρχαγγ. οτε cum MBCKL rell om^{vid} cat^{ox} et cat¹⁰⁰ Joseph¹⁰⁷³ sah cop Eph^{2,62}, item sed ὅσ pro ὅτε syrbdll etP Didlat²⁰⁴ Thphyl Oec ... Ln οτε (mallem ο τε) μυα. ο αρχ. οτε cum B. Cf aeth: *Ex Mich. quoque - cum contenderet*. Item vg Clem^{lat 290} *Quam* (Clem *Quando Mich. archangelus cum diab. disputans alleratretur de*, item Il^{ier}⁴¹² *Quando Mich. arch. cum diab. disputabat de* | μωυσεως cum MCKL al mu cat Eph Thphyl Oec ... ε μωυσεως cum

- ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπιτεγκνῆν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτεμήσῃ
 σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημιῶσιν, ὅσα
 δὲ φησικῶς ἂς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάγῃ
 τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐξεγύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογία τοῦ Κορῆ ἀπώ-
 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν-
 νωγούμενοι ἀφρόβως, ἐαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἀνδρῶν ἐπὶ

ακ al plu | αλλα cum AB ... ε αλλ cum κκκκ etc | κυριος: κ^o 1. 68.
 105. ο κυριος ... κ^o ο θειος

10. βλασφημοσιν: Epiph⁹² αγρουνητεσ αλισκονται. Sic enim ille: ως
 λεγει (ιουδας praecedit) οτι οσα μιν ουκ οιδασιν αγρουνητεσ αλι-
 σκοντασ, οσα δε οιδασιν, ως τα αλογα ζωα φθειρονται.

11. τη πλῆγη του βαλααμ etc: cf Lcif²¹⁹: *Vae illis, quoniam in viam
 Cain abierunt, et in seductionem Balaam mercede effusi sunt, et in con-
 traditionem Chore perierunt* (sic correxit Gall; antea edebatur *hual*
pro Balaam, Choreb pro Chore)

12. ουτοι εισιν etc cum κ^oABKL rell cat vg cop syr^{bodl} etP arm Eph^{8,92}
 Pallad^{8,218} Lcif²¹⁹ Didlat³⁰⁸ etc ... κ^oσ² (latet*) ουτοι εισιν γογγυσται
 μεμψιμυμοι κατα (κ^o κα) τασ (c^h add ιδιασ) επιθυμιασ αυτων πο-
 ρευομενοι. Eadem fere sah ad απωλοντο v. 11 add (μεμψιμυμοισ
 sunt τισοσι, ambulantes secundum cupiditates suas.). Similiterque aeth
 post συννωγουμενοι. Habet enim sic: *Hi sunt qui in amore amarunt
 vos, απιστοι ad peccatum suum, et incedunt in concupiscentia sua, et sine
 timore pascunt se ipsos etc* | οι εν ταισ (Gb') cum κ^oABL 13. 27. 29. al
 al¹⁰ cat syr^{bodl} etP Eph Pallad^{8,218} (Gall⁸) Didlat (*Hi qui*) Aug^{8d} et op
 (*Hi sunt qui*) ... ε om οι cum κ al longe plu vg (*Hi sunt etc*) sah (*Isti
 polluti in agapis vestris*) cop (*Isti sunt etc*) Lcif²¹⁹ Thphyl Oec | αγα-
 παισ c. κκκκ al pler cat vg (*epulis*) sah cop syr^{bodl} etP (et.ε^r in^{ms}) arm
 aeth Eph Pallad^{8,218} Thphyl Oec Lcif (*charitativus*) Didlat³⁰⁸ (*dilectio-
 nis*) Aug^{8d} et op (ut Did). Cf et. cat¹⁰⁸: *ετι κατα τον καιρον εκεινον
 των κοινων εν εκκλησιασ γινομενων τραπεζων, περι αυ και ο αποστ.
 κορινθιοσ επιστιλλει, συνησαν, ου χαρην του μεταλαβειν του κηρια-
 ου του δελφνου, αλλ' ινα καιρον ευρωσι ψυχασ αστηρικτοισ δελεαζων·
 τοιτων γαρ και ο πετρ. εν τη δευτερα επιστ. καταλιγει* (similia in
 schol¹⁰⁰ et¹⁰⁸). ∴... AG 44. 56. 96. ακαταισ, 6. 66^{aa} ενωχιασ | νμων
 cum κκκκκ al omn^{vid} cat sah cop syr^P aeth Eph Pallad Thphyl Oec
 Lcif²¹⁹ Didlat³⁰⁸ Aug ... Ln αυτων cum Δ^{corr⁸} (ipse* sic super rasu-
 ram) vg sy^{sch} arm | συννωγουμενοι (κ σιννωγ-) ... ο 6. 27. 42.
 57. 98^{ms} al fere¹⁰ sah cop arm add νμων. Sic Didlat³⁰⁸: *hi qui in
 dilect. vestris maculis coepulantur.* | αφροβωσ: Lcif²¹⁹ (*hi qui - maculae,
 sine timore semetipsos regentes*) Didlat³⁰⁸ (*hi qui - maculis coepulantur,
 sine timore semetipsos pascetes*) P⁸-Chr^{8,107} (ουτοι εισιν αφροβωσ εισι-
 τουσ ποιμαινωντεσ) cum seqq coniungunt. | ηπα ανημων: κ 25. 56.

αἰρέμον παραφερόμενοι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα διὸ ἀποθι-
 νόντα ἐκρίζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντι
 τὰς ἐναντῶν αἰσχύντας, ἀστίρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
 εἰς αἰῶνα τετίρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἑβδομος
 ἀπὸ Ἀδάμ Ἐβρώχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν
 αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει πάντας τοὺς
 ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-

P^s-Chr^{2,707} Lcif²¹⁰ παντε ἀνερω | παραφερ- cum MABCKL h al⁷⁰ cat
 Thphyl ... ε (= Gb Sz) περιφερ- cum minusc vix mu Eph^{2,62} Oec.
 Item vg Didlat³⁰⁸ quae - circumferuntur, Lcif²¹⁰ circumferendae ... 16.
 k^{acr} Pallad²¹³ φερομεναι (16. -νοι). Praeterea pro -μνας habent in 16.
 25. 119. -μνοι | φθινοπωρινα (κ^c): κ^a -ρικα | εκρίζωθετα: 2. 15.
 26. 36. 99. al^{2acr} al fere⁵ και εκρίζ.

13. κύματα αγρια: κ αγρ. κυμ. | ἐπαφρίζοντα: c 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29.
 33. 68. 180. Απαφρ., 69. μεταφρ. | πλανηται (Α -τε): η πλανηται | In
 πλανηται οἷα | ο ζοφ. του σκοτους: η om ο et τοι | εἰς αἰωνα c. MABCL
 al plus²⁶ (et 67. 105. 106. k^{acr} P^s-Chr^{2,707} εἰς αἰωνας) cat Eph^{2,62} et^{2,62}
 Pallad²¹³ Thphyl Oec ... ε (= Gb Sz) εἰς τον αιω. cum κ al sat mu

14. Ad marginem 98. notat ερωχ αποκριφου. | ἐπροφητευσεν cum B⁺
 (κ προπροφητ. nec correctum), B³ (ε priore per incariam iustaurato)
 επροφ. ... ε Ln προεφτ. cum ACKL al omn^{vid} | δε: A al pauc om |
 κρισια: κ 33. 40. 96. 142. ο κυρ. | εν αγι. μυριασιν αυτ. cum ABKL al
 longe plu (10 ap Scri, 10 ap Mtthaci) cat vg Chron²⁵ Didlat³⁰⁸ (qui
 totum locum accurate cum Graecis convenientem exhibet) Thphyl
 Oec ... ε (= Gb Sz) εν μυριασ. αγι. αυτ. cum o al mu cop syrP aeth
 Dam^{2,247} ... syr^{bodl} εν μυρι. αγιων, κ 8. 25. 56. sah arm ε. μυρ. αγιων
 αγγελων (al εν μυρ. αγιασ αγγελων, Eph^{2,62} εν αγιασ μυρ. αγγελων
 αυτ. Auct^{novat} 2,275 cum nullis nullibus nuntiorum suorum.)

15. ἐλεγξαι (Gb⁺) cum MABCKL al plus⁶⁰ cat Eph^{2,62} Chron²⁵ Damparis ad
²⁴⁷ (in editis om male και ἐλεγξαι usq περι παντων) etc ... ε ἐελεγξαι
 cum 98. al vix mu Oec | παντας (68. Damparis om) τους ασεβεις
 ... κ sah πασαν ψυχη, item auct^{novat} 275 Vigvarim omnet carnes.
 Praeterea ε (sed Gb⁶⁰) Ti add αυτων cum KL al plu Thphyl Oec ...
 omni^{mus} cum MABO al plus⁶⁰ cat vg sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Eph
 Chron²⁵ Damparis auct^{novat} 275 Didlat³⁰⁸ Vigvarim | ασειβιασ αυτων
 c. ANKL al longe plu vg (et. am fu Vigvarim Bed) cop syrP aeth Eph
 Didlat³⁰⁸ Thphyl Oec ... Chron²⁵ των πορηων (om etiam των εγγ.),
 163. των ασειβειων (om τ. εγγ. ut^{vid}), auct^{novat} 275 impioribus (pae-
 cedit de omnibus factis) ... κ 6. 7. 26. 29. 66⁺⁺ sah syr^{bodl} om; item
 c 15. 18. 36. 68. 117. cat demid arm Dam^{2,247} (et. paris) om ασε-
 βιασ (servato αυτων). Praeterea post ησειβισαν syrP^{ms} add
 propterea quod deseruerunt dominum | λογων cum κc 6. 8. 13. 15.
 18. 25. 27. 29. 36. 43. 56. 68. 99. cat tol sah syr^{bodl} etP arm (item
 aeth scilibero) Dam^{2,247} (et. paris) auct^{novat} 275 Eph^{2,62} ... ε Ln Ti
 om (: : ut supervacaneum et molestum) c. ANKL P al longe plu vg cop

σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἡμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψήμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ

¹ P^o 2, 14 ὑπέμωγκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ἀφελείας χάριν.

² P^o 2, 2 17 Ἰμειὸς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ἡμετέρων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

³ P^o 2, 3 2, 10 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαϊκταὶ κατὰ τὰς ἐάντων ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί

Didlat³⁰⁶ Thphyl Oec | κατ' αὐτον: auctonavit de deo, vgclo Didlat³⁰⁶ contra deum ... Chron³⁰⁶ προσ αὐτους ... syr^{bodl} om. Sic tol voratum habet: *facere iudicium de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et arguere omnes impios de omnibus quibus impie vixerunt, et de omnibus duris verbis quae locuti sunt etc.* Ceterum sic Enoch Aethiops^{2,1}: *Ecce veni cum myriadibus sanctorum suorum iudicium de eis facere, abolere malos et praeire omnem carnem de omnibus quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adversus ipsum.*

16. μεμψήμοιροι (sic HC): καλ 69. -μυροι, P -μυροι | αὐτων pri cum κα ηκ al plu cat Thphyl Oec ... CLP al foro²⁰ Ephr^{2,62} εαυτων

17. τ. ρηματ. τ. προειρημένων cum κηκελP al plor cat Cyr^{10h} 706 εἰαει²¹ Thphyl Oec, item vg verborum quae praedicta sunt ... In των προειρημ. ρηματ. cum A G. 29. 163. Ephr^{2,62} Leif²¹⁰ (praedictorum sermonum)

18. οτι ελεγον υμιν (4. 108. 127. ημιν, sah Leif²¹⁰ om): κ οτι ελεγει ημιν ... vg syr^{bodl} qui dicunt vobis | ελεγ. υμιν sicut etc cum κηι.² Leif²¹⁰, item Hipp (P^s-Hipp?) consumm¹⁰ (ο ιουδας - λεγει. επ) P^s-Chr^{2,707} (και παλιν λεγει. επ) ... ε Ti add οτι cum κηκελ¹⁰⁶g al corlo plor cat vg syr^{bodl} otP arm aeth (sah cop) Eph^{2,62} Cyr^{10h} 706 εἰαει²¹ Thphyl Oec | επ εσχατου cum κηκ 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 66² 73. 106. 180. cat Didtr^{2,20} Cyr^{10h} 706 Thphyl Ephr^{2,62} ... 68. 126^{mg} 130. gscr Hippconsumm¹⁰ Cyract²¹ P^s-Chr^{2,707} επ εσχατων ... ε εβ εσχατω cum κηP al longo plu Oec | του χρονου (Gh'') cum κα 13. 22. 73. 180. Didtr^{2,20} Cyr^{10h} 706 Thphyl; item (unisso του) χρονου HC 5. 8. 33. ... Gb' των χρονων cum G. 7. 15. 17. 18. 26. 27. 29. 36. 66² 68. 106. 126^{mg} 130. Ephr^{2,62} Hipp consumm¹⁰ Cyract²¹ P^s-Chr^{2,707} ... ε χρονω cum κη al plu. Oec; item P τω χρονω. Ex Latiniis vg in novissimo tempore, Leif²¹⁰ in novissimis diebus; syr^{bodl} in fine temporum, syr^P ultimo tempore, sah in ultimis temporibus, cop in ultimo tempore, aeth in ultimis diebus. | εσονται cum κ²HC²κηP al longo plu syr^{bodl} otP arm Leif²¹⁰ Hippconsumm¹⁰ P^s-Chr^{2,707} Thphyl Oec ... Gb' In^{ed} min ελευσοντας cum κ²AC² 5. 6. 7. 8. 13. 22. 26. 29. 33. 36. 66² 73. 81. 126. 130. 180. cat vg sah cop aeth Ephr^{2,62} Didtr^{2,20} Cyr^{10h} 706 εἰαει²¹ | εμπαικτας (sic B): κα C²P al εμπεκτας, L εμπαικτας | τας εαυτων (80. αυτ.) επιθυμιασ ot. Eph Didtr² Cyr^{10h} εἰαει²¹, am fu domid tol secundum sua desideria;

εἰσιν οἱ ἀποδοριζῶντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιοτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηροῦσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγγετε διακρινομένους, 23 οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεῖτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Πίρρεconsumm τας ἰδίας ἐπιθυμίας, Ρε-Chr τας ἰδίας ἐπιθυμ. αὐτῶν ... κ^c 3. 42. 57. 104. ^{per} τ. ἐπιθ. αὐτῶν, κ^a 163. τ. ἐπιθ. αὐτῶν, itom vg^{c10} secund. desideria sua, Lcif²¹⁰ secund. voluntates suas

19. οἱ ἀποδοριζῶντες sine εαυτ. (et. ε Gb^{''}) cum ΜΑΒΚΛΡ al fere¹⁰⁰ cat fu (qui segregant) sah cop syr^{bodl} etP arm aeth Clem^{lat}⁹⁰⁰ (Mign^{1,794} segregantes) Ephr^{2,63} Did^{tr}^{2,36} Cyr^{loh}⁷⁰⁰ etact²¹ Thphyl Oec Lcif²¹⁰ (accernentes). Cf schol¹⁰⁰ et¹⁰³ (ap Mtthaei): ταυτεστιν οι τα σχισματα ποιουντες ... ε^o (et. Gb Ss, non ε) add εαυτοις cum c: al sat mu (2 ap Scri) vg^{c10} (et. am demid tol) Aug^{ep}¹⁰⁵ etc

20. ημεῖς δε (et. Clem^{lat}⁹⁰⁰): c arm ημεῖς δε | ἐποικοδομοῦντε. εαυτ. ανις τη αγιωτατη (Α αγιοτατ.) cum ΜΑΒC 5. 13. 68. 73. 163. d^{100r} vκ sah cop syr^p aeth Clem^{lat}⁹⁰⁰ Eph^{2,63} ... ε post πιστει c. ΚΛΡ al plor cat syr^{bodl} arm Thphyl Oec | ὑμῶν (et. Clem^{lat}): c 6. 7. 66⁴⁴ 119. cat tol Ephr ἡμῶν ... 96. 142. arm aeth^{ro} om

21. εαυτοις: κ 1. 56. 100. 105. 106. 127. 180. al pauc εαυτοις | Θεου: c² om | τηρησατε cum ΜΑΚΛ al fere om cat vg cop aeth etc (c² τηρησῃτε) ... nc²vid syr^{bodl} etP τηρησωμεν, 180. τηρησαντες, arm τηρεν | προσδεχομενοι usq αιωνιον: am om

22. ελεγγετε (Gb^{''}) c. AC⁶ 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 40. 66⁴⁴ 73. 98^{ms} (vide et. infra de schollis) 101. 126. 130. 163. (item 38. 44. 117. qui pergunt διακρινομενοι) vg cop arm aeth^{ulr} schol¹⁰⁰ et¹⁰⁰ Eph^{2,63} Thphyl et Oec^{com} Cassiod¹⁴² ... ε ελεετε c. ΚΛΡ al plu Thphyl^{lxt} Oec^{lxt}, itom κκ² 68. ελεατε, nec aliter syrP. Praeterea vide infra Clom et Hier | διακρινομενους (Gb^{''}) cum ΜΑΒC 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66⁴⁴ 68. 73. 98^{ms} 101. 126. 130. 163. vg (iudicatos, Cassiod diiudicatos) syr^{bodl} (cum resipuerint, vide postea) syrP (resipiscentes) (vide infra arm aeth ar^o arP) Clem⁷⁷³ Eph Hier^{apoch}¹⁰ schol¹⁰⁰ (ἐν ἐτίρω οὕτως εἴρων κείμενος· καὶ οὓς μὲν ἐλέγγετε διακρινομένους, οὓς δὲ ἐλεῖτε ἐν φόβῳ) Thphyl^{com} Oec^{com} Cassiod¹⁴² ... ε διακρινομενοι cum ΚΛΡ al plu (in his citam 38. 44. 117.) cat Thphyl^{lxt} Oec^{lxt}

23. οἱς δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες (Gb^{''}) cum ΜΑΒ (sed om οὓς δε) c 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66⁴⁴ 73. 101. 126. 130. 163., item 8. 15. 18. 25. 26. 36. 43. 58. 68. et (sed ε. του πυ.) d^{100r}, vg cop arm syr^p aeth Eph^{2,63} Cassiod (Thphyl et Oec^{com} vide post) ... ε οὓς δε εν φοβῳ σωζετε εκ του (Gb⁰⁰, om ΚΛΡ al plus³⁰ Thphyl Oec) πυρος αρπαζοντες cum ΚΛΡ al plu cat Thphyl^{lxt} Oec^{lxt} | οὓς δε ελεατε (sic κη 17. 40. Eph; A tell ελεετε) εν φοβῳ (Gb^{''}, sed ελεετε) c. ΜΑΒ 5. 6.

24 Τῆ δὲ δυναμένῳ φυλάξει ὑμᾶς ἀπταιστίων καὶ στήσι

7. 18. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163. vg cop arm aeth Eph. Similiter 8. 15. 18. 25. 26. 37. 43. 56. 68. k^{scr} [36. 58.?] οὐσ δὲ ελεγετε εν φοβῳ (sod 25. 26. om εν φο, hinc Gb^o) ... c syr^p nil nisi εν φοβῳ ... ε plane om cum κλπ al plu Thphyl^{ist} Oec^{ist}. Totum locum tantopere vexatum sic exhibet vg: *et hos quidem arguite indicatos, illos vero salvate de igne rapientes, alios autem miseremini in timore*; syr^{bodl} *et quosdam de illis quidem ex igne rapite; cum autem respiraverint, miseremini super eis in timore*; syr^p *et hos quidem miseremini respicientes, hos autem servate de igne rapientes, in timore*; ar^o *et quosdam corripite super peccatis eorum, et quorundam miseremini cum fuerint victi, et quosdam salvate ex igne et liberate eos*; ar^p *et signate quosdam cum dubitaverint orbos, et salvate quosdam territione, adripite eos ex igne*; aeth *quoniam est quem redarguent per verbum quod dictum est (ita^{ro}, aeth^{pp} propter peccatum eorum), et est qui et servabitur timore et paenitentia; arm et quosdam damnantes sitis reprehensione, et quosdam salvate rapiendo ex igne, et quorundam miseremini timore iudicando*. Praeterea confirmat lectionem nostram (quae etiam Vulgatae est) Cassiod¹⁴²: „ita ut quosdam diudicatione arguant, quosdam de austione aeterni ignis eripiant, nonnullis misereantur errantibus et conscientias maculatas emundent, sic tamen ut peccata eorum digna execratione refugiant.“ Ita vero Clem^{lat⁹⁰⁰} (in fragmentis adumbrationum in epp cath): *Quosdam autem salvate de igne rapientes, quibusdam vero miseremini in timore*. Nec haec contraria nostrae rationi videntur; nec enim quae v. 22. leguntur, in his vero desiderantur, a Clementis exemplari abfuisse dixeris. Ipse Clem⁷⁷³ (Strom. 6, 8) ad locum Iudae respicit hunc in modum: τοσοῦτη γὰρ μάλλον ταπεινοφρονεῖν δεῖται ὅση δοκεῖ μάλλον μελῶν εἶναι, ὁ κλήμησ ἐν τῇ πρὸς κορινθίους φησὶ τοιοῦτος οὐδὲ τι ἐκείνη πείθεισθαι τῷ παραγγίλματι· καὶ οὐσ μὲν ἐκ πυρὸσ ἀρπάξετε, διακρινομένους δὲ ἐλεῖτε. Item huc respicit Hier ezech¹⁰ *et alios quidem de igne rapite, aliorum vero qui indicantur miseremini*. Denique et Thphyl^{com} (cum eoque Oec) lectionem a nobis receptam commouere videtur (licet Thphyl^{ist} exhibeat ε): κίκεινουσ δὲ εἰ μὲν ἀποδίστανται ὑμῶν – τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ διακρίνεσθαι – ἐλέγετε, τουτίσσι φανερῶντε τοῖσ πᾶσι τὴν ἀσίμβριαν αὐτῶν· εἶτε δὲ πρὸσ ἰασιν ἀφορώσ, μὴ ἀπειθεῖσθε ἀλλὰ τῷ τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν ἐλίω προσλαμβάνεσθε, σώζοντεσ ἐκ τοῦ ἠπειλημένου αὐτοῖσ πυρὸσ· προσλαμβάνεσθε δὲ μετὰ τοῦ ἐλεῖν αὐτοῖσ καὶ μετὰ φόβου, περισκεπτόμενοι μήπωσ etc. :: lectio quam recepimus pro testimoniorum ratione certissima est, nisi quod v. 22. ελεατε a codicibus certe antiquissimis, quos etiam Clem confirmare videtur, plus auctoritatis quam ελεγετε habet.

24. ὑμασ (et. c^o Gb Sz, non ε) cum κβϞϞ al sat mu cat vg cop syr^{bodl} et^p arm aeth Eph^{4,63} Thphyl; A 4° (*om) ημασ ... ε Gb^o Ti αιτοισ cum κϞ h al fere⁴⁰ Oec | απταιστίωνσ και: c 6. 17. 43. 66** 68. 163. k^{scr} al pauc syr^{bodl} et^p arm add ασπιλοισ και, item al aliq (ut 27.

κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀνώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῃ 1 TI 1, 17
 Θεῆ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγα-
 λοσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ τῶν καὶ
 εἰς πάντως τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

29. 68.) Thphyl aspilos tantum | κατενώπιον: c 98. 163. εἰσπίων |
 ἀνώμους: A ἀμειπτους | ἐν ἀγαλλιάσει: vg^{cl}e (non item am fu demid
 tol, nec Bod etc) add in adventu domini nostri Iesu Christi

25. μόνῃ sine additam cum κABC 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 56. 66⁴⁴ 68.
 73. 160. 163. vg (et. Fulg) cop syr^{bodl} etP arm Eph^{2,3}... ς (= Gb Sz)
 add σφω cum κLP al longe plu cat Thphyl Oec | δία ἰω χῖ του κυρ.
 ημων cum κABC al fere²⁵ cat vg cop syr^{bodl} etP (Eph δία τον etc,
 arm vel ἰω χῖ τω etc vel και ἰω χῖ τω etc praebet) Thphyl. Libero
 aeth: *Et hic est solus dominus, salvator noster, Iesus Christus, cui gloria*
etc ... ς (= Gb Sz) om cum κP al plu Oec | δόξα (κC): κ* ω δόξα, ain
cui gloria | μεγαλωνυση (al pauc -λοση) sine copula cum κABC al¹⁰
 am fu demid tol syr^P arm Ephr Fulg^{fragm} fabian Cassiod¹⁴² Bed²³⁶
 som ... ς (Gib⁶⁰) praem και cum κLP al pler cat vg^{cl}e cop syr^{bodl}
 aeth Thphyl Oec | πρὸ παντος του αιωνος cum κABC, al¹⁵ cat (om
 τω) vg (et. Fulg etc) cop syr^P arm aeth (add cum praec eius dono
misericordiae et spiritu sancto vivificatore) Ephr Thphyl ... ς (= Gb + Sz)
 om cum κP al longe plu syr^{bodl} Oec | παντας cum κBCKLP al pler
 vg etc ... κ 27. 36. 99. cat cop om | αιωνας: L 13. 93. 95. 99. vg^{cl}e
 (et. demid tol Bed, non item am fu) cop (in saeculum saeculi) syr^P mg
 Fulg^{fragm} Cassiod¹⁴² add των αιωνων | αμην (et. Eph Fulg; aeth amen
 et amen): 6. 66⁴⁴ om αμην (nec add Cassiod)

Subscriptio: κβ ιουδα, A ιουδα επιστολη (sequitur subscriptio altera:
 πραξις των αγιων αποστολων και καθολικαι), 80. 126. επιστολη ιουδα,
 γ επιστολη ιουδα αποστολου, c ιουδα επιστολη καθολικη, L 40. 78.
 96. 115. al του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη, 70. επιστολη του
 αγι. αποστολ. ιουδα, 101. του αγι. αποστ. ιουδα καθολικη επιστ.,
 100. τελος της ιουδα καθολικης επιστολης, 98. 95. τελος γραφης
 ενθαδε της εξ ιουδα: κ τετελειωθη σιν θιω και η του ιουδα καθολικη
 επιστολη δόξα σοι ο θεος, δόξα σοι ο θεος, δόξα σοι ο θεος, ο μα-
 κροθυμος επ μοι τω αναξι δουλω σου: 180 τελος σιν θιω αγω
 των πραξιων και των επιστολων των αγιων αποστολων· ων και του
 ιουδα τετελειωται δια στιχων εξ' αμην ... al plu (8 ar Ser) nil sub-
 scriptum habent ... In expl. epistula sci. iudae, am explicit epistula
 iudae. Deo gratias amen. Feliciter qui legis ... syr^{bodl} finita est epistula
 Iudae apostoli fratris Iacobi et Iosi (in alio cod. est filii Iosephi, fratris
 Iacobi), syr^P finita est epistula Iudae apostoli. (Tum additur: explicit
 liber sanctum actuum apostolicorum et epistularum catholicarum septem.
 Item alia quae ad descriptionem codicis pertinent.) Praeterea nume-
 rantur στιχοι εξ' (sic L 10. 17. 21. 23. 28. 30. 40. 70. 78. 80. 114.
 126. al), al pauc (ut 118.) σα'. Passim additur etiam (cf infra Euthal):
 ἰμοῦ τῶν ζ' καθολικῶν ἐπιστολῶν στιχοι αμς'. In u capita sunt β',

in am fu etc VII. Euthalius in elenchō (Zacagn⁴⁷⁹) sic: *Ιούδα ἐπιστολή. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίων III. μαρτυριῶν II, στίχων ξη΄.* Tum addit: *ὁμοῦ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν ἀναγνώσις ε΄, κεφάλαια λα΄, μαρτυρία κδ΄ (στίχοι ια΄: qui numerus ad ipsum elenchum pertinet.)* Post Iudae vero epistolam adnotavit: *ὁμοῦ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι αμζ΄* (at computatis singulis numeris non 1046, sed tantum 1013 efficitur). Sequitur etiam computatio omnium versuum (στίχων) in actis et opp. cathol. cum prooemiis, quorum summa est *γωλγ΄*. Denique haec nota additur: *ἀντιβλήθη δὲ τῶν πράξεων καὶ καθολικῶν ἐπιστολῶν τὸ βιβλίον πρὸς τὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆς ἐν καισαρείᾳ βιβλιοθήκης εὐσεβίου τοῦ παμφίλου.* Aria^{ed} 1008 hanc epistolam scriptam perhibet anno domini 64. ab apostolo Iuda Iacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus dicatur atque Armonis Porsisquo evangelium praedicaverit.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλος δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω- 1 Co 1, 1 etc
 ρημίτος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, 2 ὁ προεπηγγεϊλατο διὰ τῶν προ- Tit 1, 2

* Apud Ln et Ti inscriptionem epistolae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *ἐπιστολαὶ παύλου*. At nil simile nancur habent.

† *πρὸς ῥωμαίους* cum nanc (item nra in titulis singularum paginarum) 3, 47. 110. 111. n^{scr} o^{scr}, item (praemisso titulo *ἐπιστολαὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου παύλου*) 1. ... h^{scr} *πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολή*, 49. 91. k^{scr} *πρ. ῥωμ. παύλου ἐπιστολή*, 17. 37. 114. *παύλου ἐπιστολή πρ. ῥωμαίους*, 109. 116. *πρ. ῥωμ. ἐπιστολή παύλου*, 37. 108. 120. 122. *παύλου ἀποστόλου ἐπιστολή πρὸς ῥωμαίους*, 14. 44. 80. 113. 115. 123. *τοῦ ἁγίου ἀποστόλου παύλου ἐπιστολή πρὸς ῥωμαίους*, 35. *ἡ πρὸς ῥωμ. παύλου ἐπιστολή*, L *τοῦ ἁγίου καὶ πανευφημοῦ ἀποστόλου παύλου ἐπιστολή πρὸς ῥωμαίους*, r *ἐπιστολή τοῦ παναγίου παύλου τοῦ ἀποστόλου πρὸς ῥωμαίους* ... am post prologum in omnes epistulas, argumentum solius epistulas ad romanos, capitulationem de omnibus epistulis, praefationem et breves pergit: *incipit corpus epistulas ad romanos*. Similiter sit in fu. Post argumentum epistularum paulinarum (quod am prologum dicit), argumentum solius epist. ad romanos, concordiam epistularum (quam am capitulationem dicit), capitulationem testimoniorum publicorum de epist. pauli ap. ad romanos (sunt breves in am), praefationem epist. pauli apost. ad rom. pergitur: *ad romanos* ... ε 5° Gb Sz *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολή*.

1. 1. χριστ. ἰησ. cum v am fu (alacbm) arm Or^{4,60} et²⁰⁵ Augfortun^{2,19} Amb^{8d5} Ambrst²⁹ Cassiod⁵ Bod ... ε Ln ἰησ. χριστ. cum μακεκλρ al omn^{7d} vgle demid tol^{ayr^{sch}} etp cop aeth Ir^{int³⁰⁵} Or^{int^{1,75}} et^{4,451}. 462 Ath⁷⁵². 265 Did^{tr^{1,25}}. 2,2. 2,2 Bas^{1,300} Chr^{2,465}. 108 bis Cyra^{ct²⁵} Thdrt 11. 12. Dam¹ Augloh^{105,2} etc (Aug^{2,2,203} utrumque habet) :: quum toties — cf 1 Co 2 Co 3 Co Eph Phil Col 1 Tim 2 Tim — in salutatione apostolica χ^ν ω tenendum sit invitis plerisque testibus quippe ω χ^ν tuentibus, idem hoc quoquo loco sat auctoritatis habet contra scripturam usitatissimam, quae sponte sese offerebat. | αφωρισμῆτος (al⁵ αφ^{σρ}), vg Ambrst etc *segregatus* ... Ir^{int³⁰⁵} Augfortun^{2,19} edd *praedestinatus*

κόσμου. 9 μαρτυρὸν γὰρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- Phil 1, 14
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μετάν 2° Ph 1, 16
ύμῶν ποιῶμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος 15, 23
εἴπωσ ἡδὴ ποτὲ εὐδοθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἔλθειν 15, 23
πρὸς ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 15, 23
ὑμῶν πνευματικῶν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δὲ ἐστὶν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῶν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ἰμῶν τε καὶ 15, 23
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγροεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προ-
θέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ 15, 23
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῶν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησὶν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὑπερέλειπε
εἰμὶ· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῶν τοῖς ἐν Ῥώμῃ

9. μαρτυρ: D* μαρτυρ | μου pri cum MABCD^oKL^o etc, et. Did^{tr} 1, 25 Chr
Cyrac⁶⁴ Thdr^t etc ... D* u 10. 19. 37. 55. 80. 87. h^{scr}* o^{scr}er 12lect
syr^{tr} arm μοι, item mihi d e g vg Or^{int} 4, 460 etc | ωσ (d e vg quod)
... α πωσ, g Or^{int} 4, 460 quomodo
9. 10. Post ποιῶμαι non interpunctus ut c Ln; contra interpunx. c^o
Gb Sz.
10. δεόμενος ... α οδαιομαινος (sed g obsecrans) | εἴπωσ ἡδ. πο. (d e g
Or^{int} 4, 460 εἰ quo modo tandem aliquando) ... L 5. 38. 61. 71. 93.
12lect o^{scr}er οπωσ etc
11. χάρισμα ἡμῶν et. Clem⁶⁴ et⁶⁰ etc ... 17. 37. 73. vg^{cl^o} (non item
am fu toi) cop syr^{sch} (non item p) Or^{2, 654} et^{int} 4, 460 ἡμῶν χάρισμα
12. τοῦτο δὲ ἐστὶν (cop quod est, syr^{sch} non exprim) ... A d e g (g id est
aut hoc enim est) vg Or^{int} 4, 460 τουτεστιν | συναπαρκληθῆναι cum MA
h^oCD^oEG etc ... c Ln συμπαρ. cum B^oKL^o al certe pler | δια τῆς ἐν
(g arm om) ἀλλήλ. (g add τῆς) πίστεως. Versus 11 et 12 aeth sic
habet: Quoniam cupio videre vos, ut vos quoque adipiscamini gratiam
spir. sancti, et propter hoc gaudeam de vobis: quoniam pariter credi-
distis nobiscum.
13. ου θέλω cum MABCD^oKL^o al omn^{vid} Or^{int} 4, 460. 469 Chr Thdr^t Dam
etc ... D* ουκ οιομε (D^o 2° b ουκ οιομε, item E; D^o 2° 2° ουκ οιομαι), α ουκ
οιομαι, item non arduum d e g Ambrst⁶⁴ | δε (et. Or^{int} 4, 460 s) ... c 78.
fu allachm γαρ | τινὰ (D* τ) καρπὸν cum MABDEGK^o al pler d e g vg
Or^{int} 5, 306 et 4, 460 Chr al Ambrst al ... c (= Gb Sz) καρπ. τινὰ cum
minusc ut^{vid} pauc (nullus ap Scri) syr^p arm ... L 42. 115. om τινὰ,
nec exprī syr^{sch} cop aeth | σχω: G 14. 28. 77. εχω | και εν υμιν:
α 38. 34. 36. 48. 52. 61. 72. 109. 178. h^{scr}er o^{scr}er g fu allachm (et. vg¹²⁰⁰)
aeth Sedul om και (am om et post sicut)
15. το κατ ἐμε ... α ο επ ἐμε. Latini: g vg quod in me promptum est, d e
Ambrst quod in me est promptus sum | ἡμῶν (et. Or^{int} 4, 460 vobis) ... D^o
61. 122. 157. h^{scr}er⁴ o^{scr}er d^o g am fu^o praem εν, in, item α επ | τοις εν
ρωμη ... α g om. Cf supra ad v. 7.

εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· ἄνθρωπος γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῶ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

1 Co 1, 24
Ro 2, 9
2, 21 a
Hab 2, 4
Ga 3, 11
Ho 10, 26
Eph 5, 9

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πάντων ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ

16. το εὐαγγέλιον (et. Orint 4,470 Ambrat etc *erubescere euangelium*): α ἐπὶ εὐαγγέλιον, g *erubescere super euangelium*, Aug^{sp}lir et lit^t al *confundor de euangelio*. Deditus sine additam cum MACD^oKG 5. 17. 67° 137. 177. 178. d e v g syr^{tr} cop arm ar^o Or^{2,201} etint 4,470 Eusps 202. 207. 404. 405 Didt^{1,125} Bas^{1,20} Cyl^{10h} 422 al mu Tertmare 5,12 Hil⁹⁰ etc ... ε (= Gb Sz) add του χριστου cum D^oKL^o al pier (73. τουτο) Thphyl Oec; item aeth^{tr} eius, Victorin^{art1} dei | εἰς σωτηριαν: α g om | ιουδαιω τε (sic κ^a; κ^o ιουδε) et. Or^{2,201} Eusps etidem 202 Didt^{1,125} etc ... κ^o om τⁱ | πρῶτον (21. 23. 67° πρῶτω) cum MACDEKL^o al omn^{vid} d e v g syr^{tr} cop arm aeth Or etint⁴⁷¹ (- merito Iudaci etiam ipsis Graecis ab apostolo praeservatur -) Eusps etidem Didt¹ Chr⁴⁶⁴ (διὰτὶ δὲ φησιν ἐνταῦθα Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι; τί βούλεται αὐτῆ ἡ διαφορὰ; etc) etc ... βα g Tertmare 5,12 om, hinc Ln [πρωτ.]

17. γαρ et. Or^{2,770} etint 4,471 Hippantlehr⁶⁴ Eusps 202. 207. 404. 405 etidem 202 Didt^{1,125} etc; Tertmare 5,12 *quia iustitia dei in eo revelatur* etc) ... A Clem⁶⁴ δε | ο δε δικαιοσ sine additam et. Irint²⁷⁵ Clem⁴⁴ Didt^{1,125} etc ... c^o vgedd (ap Ln; non item am fu demid tol) add μου (: ut LXX ex A). Item syr^P Or^{int} 4,471 (*quod autem dicit ex testimonio Habacuc profetas: quia iustus ex fide mea vivit -*) Hierabac² post πιστεως add μου (: ut LXXed item κ^a). Sic autem l. l. Hier: *quod apostolus LXX magis testimonio abusus est ad Rom. scribens: iustus autem ex fide mea vivet, et non eo quod habetur in Hebraico, causa perspicua est: scribebat enim Romanis, qui scripturas Hebraicas nesciebant.*

18. θεου: 47. om | απ (47. απο) ουρανον: 40° harl^o om | ανθρωπων et. Or^{1,631} Hippantlehr⁶⁴ Chr⁴⁶⁷ etc ... D^oKG 238. praem των. Cf et. d e v g hominum eorum qui, Irint²⁰⁵ eorum hominum qui; contra Or^{int} 471 tantum hominum qui | την αληθειαν et. Irint²⁰⁵ Or^{1,631} etint 4,471 Tertmare 5,12 etc ... v g (et. harl demid, non item am fu tol) arm^{us} (non item^{20b}) Hippantlehr⁶⁴ Ambrat al add dei, του θεου

19. διοτι το et. Or^{1,631} Ath⁴²³ etc ... D^oKG 78. Chr⁴⁶⁸ οτι το ... 61. l^{ser} o^{ser} το γαρ | ο θε. γαρ cum MACD^oKG al plus¹⁰ Or^{1,478}. 521 Euspraep 523 Ath⁴²⁴ Chr Thdrt ... ε (= Gb Sz) ο γαρ θε. cum D^oKL^o al longe plu Ath⁴²² Thphyl Oec

20. αρατα et. Naas^{hipp} 90 Or^{1,478}. 681. 678 alib etint 472 Euspraep 523 et dem¹⁵¹ alib etc ... α (sed g *invisibilia*) 115. ορατα | αιδιος: L om |

κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν κοσμήματα καθοράται, ἣ τε αἰδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, 21 οὕτως γινώσκοντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν εἰδοῦσάν ἢ ἠνυχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διωλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἠλλαξάν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιωματι εἰκόνομ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σῶματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 ὥστινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ψεῦδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὶ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ

1 Co 1, 20
1 Cor 10, 14

Ro 5, 5
2 Co 11, 11

Θεϊότης: P Θεοτησ. Contra Did^{tr} 12, 11 (ῥωμαίοις γράψαντος αὐτοῦ ἢ τε αἰδ. αὐτ. δύν. κ. θεϊότης, ἐκείνοι (haeretici) ἐποίησαν Θεϊότης. ἴστιν δὲ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὅμως διὰ τὸ στενοῦσθαι τὰς περὶ τοῦ μεγάλωνίμου πνεύματος ἀποδείξεις etc. At^{1, 20} ipse Did Θεοτησ testatur.

21. γινώσκοντες: κ1. 17. 37* 48. m^{scr} γινώσκοντες | ηνυχαρίστησαν (D* -σθησαν, A om η praecedens) c. MACDE al²⁰ Naasshipp¹⁰⁰ Clem⁰⁸ Or^{1, 474}. 479 Eus praep¹²² Meth^{2, 724} Did^{tr} 1, 22 etc ... ε (= Gb Sz) ευχαρίστησαν cum BG KLF al plu Or^{1, 631} et⁷²⁰ Chr⁴⁰⁰ (Thdrt fluctuat lectio) Euthalcood | ἀλλ cum MACD uncr^{oll} etc ... β ἀλλὰ | αὐτῶν καρδιά et. D⁸ Naass hipp¹⁰⁰ Or^{1, 631}. 720 et^{2, 720} Meth^{2, 724} Euspraep etidem¹⁰⁰ Did^{tr} 1, 22 Cyract²⁰ etc ... D* na d e g vg Or^{int} 4, 472. 474 Aug etc καρδ. αὐτ.

23. ἠλλαξαν et. Naasshipp¹⁰⁰ Clem⁰⁸ Or^{1, 200} et⁴⁰⁶. 524 (utroq loc fluct lectio) et⁶³¹ et^{2, 724} Euspraep¹¹⁸ etps²²¹ Ath¹⁵ Did^{tr} 1, 22 etc ... κ 4. 49. 76. 117. 120. 124. al^{4scr} al pauc Or^{1, 720} et⁴⁰⁶ cdd et⁵³¹ cdd Eusdem¹⁰⁰ al pauc ἠλλαξαντο :: cf Ps^{105, 20} καὶ ἠλλαξαντο τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιωματι μωσχον etc | ὁμοιωματα: Naasshipp¹⁰⁰ -ωμασιν

24. διο σινο καὶ cum MACD 5. 17. 31. 47. 76. 137. 238. m vg cop syr^{ach} arm Or^{1, 200} et^{int} 4, 474. 504 Did^{tr} 1, 22 Dam Ambrst al^{lat} ... ε (Gb⁰⁰) Ti add καὶ cum DEKLF al pler d e g syr^p (neth et propter hoc) Naass hipp¹⁰⁰ Ath¹⁵ Chr Thdrt | ο θεος et. Or^{1, 200} et^{int} 4, 474. 504. 572 etc (Naasshipp¹⁰⁰ διο καὶ παρεδ. αὐτ. ο θεος εἰς παθῆ αἰμασ· αὶ τε γαρ, ita ut scriptor ad v. 26 transiluerit. Affertur autem totus iste locus a v. 20 usq 27.) ... σ^{vid} did Did^{tr} 1, 22 Ath¹⁵ cdd alq (sed pergit εἰς παθῆ αἰμασ·) om | εἰς ἀκαθαρσίαν et. Or^{2scr} et^{int} Did^{tr} etc ... A* om (suppl ipse* ut^{vid}) | ἐν αὐτοῖς cum MACD* 22. 31. 33. 35. 57. 62. 73. 115. 121. 238. ... ε ἐν αὐτοῖς cum D⁰ EKLF al longe plu Or^{1, 200} Did^{tr} 1, 22 Chr⁴⁰⁰ bis Thdrt Dam etc

25. ἐσεβάσθησαν: P* -στησαν | ἐλάτρευσαν etc: Or^{4, 220} ἐπιφέρει ο ἥρα κλειον οτι ἐλάτρευον τῇ κτίσει καὶ οὐ τῷ κατ ἀληθειαν κτίστη. | τῇ κτίσει: P* τῇ κτίσει

τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αὐτὲ γὰρ θή-
λειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
λείας ἐξεκαίνθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν
ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν
ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 καὶ καθὼς
οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμέ-
νους πάσῃ ἀδικίᾳ ποτηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου

Ga 5, 19 an
1 Co 6, 9 an
2 Co 12, 20
Eph 5, 2 an
1 Ti 5, 2 an

26. ο θεος: syrP om (Ath¹⁵ vide ad v. 24) | χρῆσιν et. Naasshipp¹⁰⁰
Clem²²² Or^{1,200} etInt^{4,474}. 475 EusPraep³⁰⁰ Epiph⁹⁰ etc ... D⁶ κτισιν, d e
sensum | τὴν παρα φύσιν et. Naasshipp Or etInt Clem Eus Epiph etc
... D⁶ G d e g vg (naturalem usum in cum usum qui est, ita et. OrInt⁴⁷⁴ s
Ambrat al) arm add χρῆσιν
27. ομοι. τε cum κηδ⁴⁴ εκκλ al plu syr^{sch} aeth^{utr} Ephr^{3,60} Oec ... Gb¹¹
Ln Ti ομοι. δε cum ad⁶ Gf 4. 17. 21. 31. 45. 47. 63. 124. 137. d^{ser}
Iscr vg syrP Naasshipp¹⁰⁰ Clem²²² EusPraep³⁰⁰ Ath²⁰ et⁴¹ Chr⁴⁸⁴ et¹⁰⁵
Thdr^t Dam Thphyl OrInt^{4,474} Aug al ... C al¹² (4 ap Scri) arm cop
Or^{1,200} etInt^{4,475} Hier¹⁰⁰ s nil nisi ομοιωσ | ο: L k^{ser} Euthal^{cod} om ;
αρρενες pri cum κΑΟD^{CEK} I¹ L¹ F al plu Naasshipp¹⁰⁰ Clem²²² Ath²⁰ et⁴¹
Ephr^{3,60} Chr Thdr^t Dam Thphyl ... 5° (non 5 Gb Sz) Ln Ti αρρενες
cum κ⁶ A 5. 17. 29. 30. 40. 44. 45. al (conlatores parum adtenderunt)
Naasshipp Clem Or^{1,730} Ath¹⁵ Ephr Epiph⁹⁰ Chr Thdr^t ... 5 Ln Ti
αρρενες cum κ⁶ B D E G K¹ L¹ F al plu (h. l. multo plus minusculorum
αρ- quam ante) EusPraep³⁰⁰. 230 Dam Thphyl Oec | εν αρρεσιν cum
κ⁶ A 5. 17. 29. 30. 40. etc Naass Clem Or Ath⁴¹ Epiph Thdr^t ... 5 Ln
Ti εν αρρεσιν cum κ⁶ B C D E G K¹ L¹ F al plu EusPraep³⁰⁰ Ath²⁰ Ephr^{3,60}
Chr Dam Thphyl Oec | εν εαυτοισ cum κΑΟDΚ¹ L¹ F al pler Naass
hipp Clem EusPraep³⁰⁰ Ath⁴¹ Ephr Epiph etc ... κκ 35. εν αυτοισ |
απολαμβάνοντες ... α αντιλαμβάνοντες
28. ο θεος cum κ⁶ B C D E G K¹ L¹ F etc (et. IrInt²⁰⁰ Or^{1,200} etInt^{4,475} etalib Ephr
3,60 Basoai⁵²⁷ al Lcif¹⁸³ al (Chr⁵⁰¹ post παρδ. pon) ... κ⁶ A Nyss^{2,721}
Dam (vix probat Ps-Ath⁵¹⁷) Victun poenit om
29. αδικια omisso πορν. cum κΑΒCΚ 17. 23. 26. 67⁴⁴ 73. 117. cop aeth
utr Ephr^{3,60} Bas^{2,215} etbapt⁶²⁰ edd Chr⁵⁰² Dam al OrInt^{3,572} (iniquitate
nequitia avaritia) Lcif¹⁸³ (iniquitate malitia impudicitia cupiditate ne-
quitia) Ambrat (malitia impudicitia avaritia nequitia) Aug^{nat} et gra
(iniquitate cum circumventionem malitia avaritia) ... 5 (Gb⁹⁰) add πορ-
νεια cum L al plu (37. 40¹⁰⁵ insuper add ακαθαρσια, quod etiam
Lcif et Ambrat agnoscere vdr) syr^{utr} arm Bas^{2,123} Nyss^{2,721} Ephr^{3,230}
(ποτηρ. πορν. πλεον. κακ.) Euthal^{cod} Thdr^t al; item κ⁶ K al
pau d e g vg post ακακια add πορνεια omisso (non omi vg) πορνεια

ἐρίδος δόλον κακηθείας, 30 ψιθυριστάς, καταλάλους, Θεοστνηεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνιας, ἐφευρετὰς κακῶν, γορευσὶν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας, 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσسونτες ἄξιοι Θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

(D^o add post πορν.), quaecum lectione cf Leif et Ambrst. Item Or^{int} 4,474 *iniquitate malitia fornicatione nequitia auaritia*, item 2,463. 467 *iniquitate nequitia fornicatione auaritia*. Praeterea P καὶ πορνεία add omisso πορν. | πορνεία κακία πλεονεξ. cum κα syr^{sch} Ephr^{2,60} (item ap Or^{int} 4,474 εἰ^{2,673} εἰ^{2,463}. 467 *auaritia* ultimo loco ponitur). Similiter et. CD^oκα etc quos vido post ... ε Ti πορνῆ. πλεονεξ. κακ. cum ηΙ. (item omisso πορνεία κρ) al plu syrP arm (vg *iniquitate malitia fornicatione auaritia nequitia*) Bas 2,216. 622 et bap¹⁶⁶³ Nyss 2,784 Chr Thdr^t Thphyl Oec ... Ln κακ. πορνῆ. πλεονεξ. e. c al pauc cop aeth¹⁴⁷ Dam. Item D^oεα d^{1er} d e g κακ. πορν. (omisso πορνῆ., quod D^o d^{er} post πορν. add) πλεονεξ. Ad totum locum cf Clem^{rom²⁵} *απορρηφανεσ αφ εαυτων πασαν αδικιαν και ανομιαν, πλεονεξιαν, ερις, κακοθειας τι και δυλοισ, ψιθυρισμοισ τε και καταλαλιασ, Θεοστνηγιαν, υπερηφανιαν τε και αλαζονειαν, κενοδοξιαν τε και φιλοξενιαν (corrige αφιλ.?) | ροσιν* (h. l. cf. Or^{int} 2,167. 673 Bas 2,422 et bap¹⁶⁶³ Ephr^{2,220}): 17. 80. ante φθορου pon, A post εριδος ... G d^o g tol Leif¹⁸³ φωνων ... Ephr^{2,60} om | α εριδος, sed g *conuentione* | δολου et. Or^{int} Leif Bas et bap^t Ephr etc ... A om

30. καταλάλους: D κακολαλους, sed d pariter ac g vg^{ms} (ap Ln) *detractatores*; e vg^{cl^a} am fu demid *detractores*

31. αστοργους sine ασρ. cum H^oΔHD^oεα d e g fu^a cop syr^{sch} Or^{int} 2,467 Ephr^{2,60} et²²⁰ Dam Leif¹⁸³ etc ... ε (Gb⁶⁰) add ασπονδοις cum CD^oκ ιρ al pler (ot 17. 76. Thphyl ante αστοργ. add) vg syrP arm Nyss^{2,784} Chr⁵⁰² (sed om ασυνετους) Thdr^t Oec. Videtur et. Or^{int} 4,474 agnoscere: *iniquitates, incompotibiles, sine affectione, absque foedere, sine misericordia*. Praeterea D^o ante ασινθετ. suppleendum notauerat sed errore intellecto post ασπονδ. posuit.

32. επιγνόντες (L 17. Ephr^{2,60} — non²²⁰ — επιγνοντ.) ... B 80. επιγνωσκοντες (B -γειν-) ... D^oπ Bns^{2,422} (non itambaptism⁶²⁰) add ονκ εγνωσαν, G 8P^o ονκ εγνωσαν, 15. ου σινηκαν. Item d e vg Or^{int} 4,474 Cyr¹²⁰ Leif¹⁸³ Ambrst al non *intellexerunt*, g non *oognouerunt aut non intellexerunt*. Posteaque D^o ου μονον γαρ, 46. 61. Bas Euthal¹⁰⁰ ου μονον δε, vg^{cl^e} (non am fu demid harl) Ambrst et non *solum* | αυτα ποιοουσιν et συνευδοκουσιν et. Ephr^{2,60} Bas^{2,422} Chr Thdr^t etc ... aliter quidam ap Isid^{4,16}. Theologio enim diacono haec scribit: *τιως μὲν οὖν μὴ νοήσαντες τὸ εἰρημένον, ἀλλ' ὥσπερ σὺ διαπορήσαντες καὶ παραπειποῆσθαι τὰς λέξεις τὰς ἀποστολικὰς νομίσαντες, οὕτως αὐτὰς ἠρμήνευσαν οὐ μόνον οἱ ποιῶντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες τοῖς πράττονσιν. οἷτω γὰρ εἶχεν, Ἰφρασαν, τὸ παλαιὸν*

II.

14, 10 1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ ἀνὰ πρῶσσεις ὁ κρίνων. 2 οἶδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὃ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκπέμψῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλοῦτον τῆς χρηστότητος 17* 2, 15 αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μικροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγροῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετρίοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανοήτων καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ

ἀντίγραφον, ἴνα μίξον ἢ τὸ ποιεῖν τοῦ συνιυδοκεῖν. Atque eadem reperit Oec ad h. l. Videturque eandem lectionem confirmare Epirh¹⁰⁶: καὶ μὴν αὐτὸς [ὁ ἀπόστ.] - οὐ μόνον τοῖς ποιῶντας - ἀλλ' ὀργῆ τηρεῖσθαι καὶ ὀργῇ παρηγγυῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνιυδοκοῦντας αὐτοῖς εἰς ταῦτα etc. Habet enim v ποιῶντες (sed non praecedit oi) et συνιυδοκοῦντες, item d⁹⁹ e g vgl¹⁰ am⁹⁹ su demid harl Or^{int} 4, 474 Cyp¹²⁰ Lelf¹²⁰ al (non item Ambrst) non solum qui ea (d⁹⁹ potius ea qui, su Or^{int} Lcif illa pro ea) faciunt sed et (vgl¹⁰ demid etiam) qui consentiunt. Cf et. syr¹ et arm. Consentit Ephr^{1, 124} et 2, 444: ἀξιοι γὰρ, φησι, θανάτου εἶσιν, οὐ μόνον οἱ ποιῶντες τα κακά, ἀλλὰ καὶ οἱ συνιυδοκοῦντες αὐτοῖς (2, 444 τοῖς πραττοῦσιν pro αυτ.). Denique huc spectare vdr Clem^{rom} 26 ταῦτα γὰρ (vide supra quae praecedunt) οἱ πράσσοντες σιγητοὶ τῷ θεῷ ἰπάρχοισιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτά ἀλλὰ καὶ οἱ συνιυδοκοῦντες αὐτοῖς.

- II. 1. πᾶς (et. Or^{int} 4, 474 Cyp¹²⁰ etc): syr^{sch} ar⁶ arm aeth om | εν ω γαρ: o⁹ 4⁹⁹ 21. 81. 87. 73. 80. 93. 137. 179. cop syr^p c.⁹ add κριματι | ο κριτων (d e g n.⁹⁹ am florine qui iudicas): vgl¹⁰ su demid harl tol Or^{int} 4, 474 Cyp¹²⁰ Ambrst al quae iudicas, arm in qmo iudicas
2. οἶδ. γαρ cum nc 7. 17. 26. 37. 62. 80. 122. 179. d e m⁹⁹ vg cop arm Ch¹⁰⁶ (et. mosc²) ... 5 I.n Ti οἶδ. δε cum ΛΗΘΑΚΛΡ al longo plu g syr^p (syr^{sch} et -) Or^{int} 4, 474 Tert^{marc} 4, 15 Ambrst Thdr^t Dam etc (praerit hunc versum Cyp¹²⁰, ubi coniunctos 1 et 3 affert.) ... 23. aeth¹⁰ om copulam | κατὰ (d⁹⁹ bet¹⁰ c): d⁹ κατ | τα τοιαυτα: 37. 109. 238. om τα
3. λογίζῃ δε usque πρασσοντας: P ρομκεις οιν ο ταυτα πρασων | ταυτο: A ταυτω
4. αγρων: a αγρων | σε αγει: 17. εν αγει
5. αποκαλιψωσ et. Or^{1, 113. 115. 267} etc Or^{int} 4, 474. 479 et 289 Eupr^{112. 126} et 289 Ephr^{2, 123} al mu Ir^{int} 281 Cyp¹²⁰ Lelf¹²⁰ al ... Α ανταποδωσησ (sic), item Caes^{are} 14 (ista hom. deest ap Gall¹¹) retributionis. Cf et. aeth¹⁰ si veniet tibi retributio tua et si veniet tibi iudicium domini (aeth¹⁰ om priora usque et) | δικαιωσις cum n⁹ and⁹ rg al sat

ὁργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὁργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ,
 6 ὃς ἀποδοίσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ'
 ὑπομοχλῆν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζήτουσιν
 ζῶν ἀιώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, Rbi 1, 16
 πειθόμενοι δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργῇ καὶ θυμῷ. 9 θλίψις καὶ στενο- Rph 4, 31
 χορία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακίον, 1, 16
 Ἰουδαίου τε πρώτον καὶ Ἕλληνοσ· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη
 παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρώτον καὶ Ἕλληνι.
 11 Οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι Rph 6, 9 etc
 γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
 ἤμαρτον, διὰ νόμον κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκραταὶ νόμου In 1, 22
 δίκαιον πικρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.

ma d e g vg cop syr^{sch} arm Or^{1,115. 119. 587} et^{prov} (Notitia⁶⁰, contra
 ap Mai²⁰ καὶ dik.) Or^{int^{1,172}. 479} et^{raop} Eus^{praep⁶²²} Dam al I^{int²⁰¹} Cyp
 Leif nl ... κ^ono (n^oon rursus om) κ^lp nl foro⁶⁰ syr^p (aethro vide
 ante) Or^{2,119} (sed h. l. δικαιωσινησ) et^{2,307} (vide ante Or^{prov}) Eus¹²
 112. 156 Ephr^{2,108} et^{2,111} Bas^{oth²²⁴} Chr⁵⁰⁵ Thdr^t Euthal^{cod} etc καὶ
 δικαιοκρ. | In ἄγει, et τοῦ θεοῦ;

7. τοῖς μὲν: 47. add γαρ | ζήτουσιν ut MADKGLP ... n -σ

8. ἐριθεία ut κ (A ^hec ἐριθεία) n^oLP etc ... n^o d^og ἐριθεία, n^o ἐρι-
 θίασ | ἀπειθοῦσι (-σι ut MAL; Ti -σιν ut B^oDP, G -σειν) sine min cum
 MBD^oG Thphil^{antol^{1,30}} (τοῖς δε ἀπιστοῖς κ. καταφρονηταῖς κ. ἀπει-
 θοῖσι· τῇ ἀληθ. πεῖθου. δε τῇ ἀδικ. -εσται ὀργῇ κ. θυμῷ, θλίψ. κ.
 στενοχ.) Eus^{praep⁶⁰⁰} (sed ἀπιστοῦσι), item d e g vg cop arm aeth (non
 ex^{pr}i syr^{sch}, at nec magis v. 7) Ambrst (sed nec v. 7 exprim) ... ε
 Ti add μὲν cum n^oAD^oCKLP al omn^{vid} syr^p Or^{1,115} et^{int^{4,480}. 497} Chr
 Thdr^t Dam al | ὀργῇ κ. θυμῷ (Gb^o) cum MABD^oKG 5. 21. 37. 41. 73.
 116. vg syr^{sch} cop arm Thphil^{1,30} Or^{1,115} et^{int^{4,480}. 497} Ephr²⁰⁵ Dam
 Thphyl ... ε θυμ. καὶ ὀργ. cum D^oCKLP al pler syr^p Eus^{praep⁶⁰⁰} Chr
 (et. 510) Euthal^{cod} Thdr^t Oec

9. θλίψις: A k^oer -ψεισ | ἰουδαίου et Ἕλληνοσ et. Or^{1,115} et^{int^{4,480}. 497} Eus
 praep⁶⁰⁰ Ephr²⁰⁵ etc ... G 1. 37. 109. g syr^{sch} ἰουδαίω et Ἕλλην

10. δε et. I^{int²⁰¹} Or^{int^{2,115}} et^{2,101} et^{4,480}. 497 etc (d^hec τε) ... 38. 48. 62.
 70. 115. 121. Or^{1,115} om | παντι: G g post τω ἔργ. το ἀγαθ. pon

11. προσωποληψ. cum MABD^oKG ... ε -ληψια cum n^oCKLP nl omn^{vid} |
 τω (et. D^o): n^o om

12. ἐν νόμῳ (et. Chr⁵⁰⁵) ... 8lect Mcion^{ep^lph³¹⁸} Chr⁵⁰⁵com (non^{txt}) Thphyl
 txt et^{com} Oeccom ἐννομῳσ

13. Versum om F 12lect | νόμου cum MABDEG 31. 46. 47^{ms} Or^{prov} b^h
 (Notitia⁶⁰ et 106, non itom ap Mai^{4,37}) Euthal^{cod} Dam ... ε (Gl^o)
 praem^o του cum KLP al pler arm Chr Thdr^t al | τω cum MAD^oFGKL nl
 omn^{vid} Mcion^{ep^lph³¹⁸} Or^{prov} (Notitia⁶⁰, item Mai³⁷) Chr Thdr^t etc

14 ὅταν γὰρ εἴθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
 116 2, 10 σιν, οὕτω νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 αἵτινες ἐνδεί-
 180 9, 1 κννται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συν-
 μαρτυροῦσας αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν
 λογισμῶν κατηγοροῦντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε
 18, 26 κρυεὶ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγελίῳ μου
 διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζη καὶ ἐπαρα-

... BD* Orprou (Notitia¹⁰⁶) om, hinc Ln [εω] | ἀλλ οἱ ποιηται: α ἀλλα ποιηται | νόμου sec cum MABD*G 31. 46. Orprou bis (Notitia¹⁰⁰ et¹⁰⁶; et. Mai¹⁰⁷) Euthalcood Dam ... ε (Gb¹⁰⁰) praem του cum D*EKL al pler arm Mcion¹⁰⁷eph²¹⁸ Chr Thdrt etc | δικαιωθησονται: α g m¹⁰⁰ add παρα θεω

14. γαρ et. Clem⁴⁵⁸ Or^{4,560} not (ex Philocalia) et cat¹² (sine nomine Origenis) Or^{int} 2,419 et^{4,485} Eus^{Ps} 9 Chr⁵¹⁰ etc liii²⁸⁴ etc ... α (g enim aut autem) arm Or^{2,788} δε, aeth¹⁰⁷ etiam ... a^{scr} om | εθνη: α k^{scr} τα εθνη | ποιῶσιν cum MAB 31. 39. 47^{ms} 67^{ss} 73. 118. Clem⁴⁶³ Or^{2,32} et^{2,788} et^{4,560} not Dam; item D*G 93. 12lect 137. 8p^e Euthcood ποουσι... ε ποιη ε. D*E al plu Eus^{Ps} 10 Chr Thdrt al; item KLF 1. 17. 30. 48. 116. 117. 123. n^{scr} (et. Or^{cat} 12) ποιη | ουτος et. Clem⁴⁵⁸ Or^{4,560} μοι et^{int} 4,485 (sed autea eiusmodi pro hi edebatur) Eus^{Ps} 10 etc Ambrst al ... α d e g vg (ppiat aliq) Or^{2,788} et^{int} 2,419 et^{4,287} οἱ τοιουτοι

15. ενδεικνυνται (κθ ενδικν.): Α ενδιγννται | συμμαρτυρ. cum MAB*O ... ε Ln συμμαρτ. cum B²DEKLF etc | αυτων της συνειδησεως cum MABKLF al certe pler Or^{2,40} et^{2,788} et^{4,560} not Chr⁵¹¹ etc ... DEK d g arm της συνιδ. αυτων, item testimonium reddente illis conscientia ipsorum vg d²; tol¹ Or^{int} 2,419 et^{4,485} testimonium reddente eis (tol¹ illis) conscientia | λογισμων (d e g vg Or^{int} etc cogitationum, cogitationibus): α διαλογισμων

16. εν ημερα οτε cum MDEKEL al pler d e g m¹⁷ vg (et. am fu demid harl) ayP arm (aeth cum) EusPraep⁵⁶⁰ et Cyrhr²⁸⁸ (uterg εν ημερ. οταν) Ps-Ath^{2,295} Chr Euthalcood Thdrt al Or^{int} 4,472. 479. 486 bis etc ... B εν η ημερα, Ln εν ημερα η cum A 73. 93. tol sy^{scr}sch cop Dam (εν ημερα εν η) Or^{int} 1,108 Ambrst al | κα. το ευαγγ. μου et. Or^{4,7} et¹⁵ et^{int} 1,108 et^{4,486} Dial^{1,207} (ο αποστολος ουκ ειπε κας τα ευαγγελια μου, αλλα κα. το ευαγγελιον μου) et²²¹ Eus^{hist} 2,4,5 al mu ... 37. d² Mcion tert^{5,18} (Si enim iudicabit deus occulta hominum - Quomodo? Secundum evangelium, inquit, per Christum.) om μου ... 42. 43. om κα. το ευαγγ. μου | δια (in n supplet² vel²) χριστ. ης. cum m²B, item Or^{4,56} εν χω iw (Mcion tert^{5,18} om iw, vide ante) ... ε Ln Ti δια ηςου χριστου cum M²ADEKLF al omn^{vid} vg rell Dial¹⁸²⁴ Chr Thdrt etc. Praeterea DE d e Amb^{luc} 7,1468 Ambrst add του κυριου ημων

17. ε δε cum MABD*EK 47^{ms} d^{scr} 139. al ant mu d e g vg sy^{scr}sch cop arm aeth Clem⁴²³ Didtri^{2,33} Euthalcood Dam Thphy| Or^{int} 4,487 bis 504. 685 Ambrst etc ... ε (= Gb Ss, sed rursus Gb¹) ιδε (sic ε²) vel ιδε (sic ε cum L 5 ap Scri, 5 ap Mithael etc) cum DCL al certe

παύη νόμη καὶ κανχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θελημα καὶ ^{Phil 1, 10}
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενα ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποι- ^{Mt 15, 14}
θάς τε σεαυτὸν ὀδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παι-
δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς
γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσόμενος τὰ εἰδωλα
ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ κανχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
νόμου τὸν θεὸν ἀτιμᾶζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς ^{Ysa 42, 6}
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν ^{1 Co 7, 10}
γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμος πράσις· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ
περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περι-
τομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν
νόμον τελούσα πᾶ τὴν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην
νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανεροῦ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ
φανεροῦ ἐν σιωπῇ περιτομῇ· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος,

plu syrP Chr Thrdt Oec, item Thdor^{moP} qui haec adnotat: οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὡς τινεσὶ ὑπέλαβον, ἀναγνωστῶν τό· ἰδὲ αὐτὸν Ἰουδαῖος ἐπονομαζέτω, ἀλλὰ κατὰ ἀπόφασιν, ἵνα εἴπῃ· μὴ ὢν ἀληθῶς καὶ ἐν κρυπτῷ Ἰουδαῖος, ἀλλὰ λεγόμενος. | ἐπαναπαύει: κ 17. (teste Treg) Euthal cod -παύει (teste Gb 17. ἐπονομαζέτω κ. ἐπαναπαύει) | νόμος cum MAB n^a 5. 31. 73. 80. 93. 137. Clem⁴²⁴ Did^{tri} 2, 25 Chr⁶¹⁷ com (et. mosc¹) Dam ... ε (Gb⁶⁰) praein τω cum D^{CEKL} al pler arm Chr⁵¹⁵ tati Euthal cod Thdr̄t Thphyl Oec

20. δίδασκ. νηπίων et. Clem⁴²⁴ Or^{int} 4, 497 Ambrst etc (5. haec ante παιδευτ. αφρ. pon) ... A om

21. ετερον: L 1. 80. 88. 93. n^{scr} τον ετεφ.

25. γαρ et. Mcione^{epiph} 215 Dial⁷⁷⁰ etc cop syrP (syr^{sch} γαρ sine μεν exprim) ... 37. d^{scr} om; nec exprim vg arm aeth Or^{int} 4, 496. 490. 497 Ambrst etc | πρασις (116. 122. f^{scr} -σεισ) et. Mcione^{epiph} 215 Dial⁷⁷⁰ ... D^a arm φυλασσησ, item obscrves d e vg Ambrst, custodias vg^{ms} (ap Ln) Or^{int} 4, 498 etc Aug^{op} 198 et^{ipr} et lit^t | ησ: 17. ε

26. τα δικαιωματα et. Or^{int} 4, 499 et⁴⁹⁷ ... σ g⁺⁺ harl^a Or^{int} 490 δικαιωμα, iustitiam | φυλασση: L 116. -σει | ουχ cum MB 44. Dam ... ε TI ουχ cum D^{CEKL} al fero omn (A non liquet) Chr Thdr̄t Thphyl Oec

27. η εκ φως. ακροβυστ. (et. Or^{int} 4, 499. 490. 497 etc): σ g om | Gb Sz Ln νόμον; (post λογισθησεται vero Ln non interpunctit)

28. 29. Haec habent et. Or¹, 103 et^{int} 4, 499 Eusdem²⁰⁸ et^{mal} 208 (et⁹⁸) et^{ps} 110 et⁶⁰⁰ etc | ὁ: 17. om (item ὁ pri v. 29. teste Gb, non item Treg)

29. αλλ cum MAB^{DCEKL} al omn^{71d} Or Eus etc ... Ln TI αλλα cum D^aG

καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματα, οὐ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ἀρετὴ τῆς περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθίκερ γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιοθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν

29. ἐν πνεύματι (Eus^{ma}¹²³ οὐ γράμματα ἀλλὰ πνεύματα): G οσ πνευμ., Item d e g (et circumcisio cordis qui spiritu non littera) | ου ο (A. 41. 45. 48. 61. 63. b^{scr}* o^{scr} om) ἐπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρ. ἀλλ (B Eusdem²⁰⁴ ἀλλὰ) ἐκ του (et. v* ot^o; v^{ab} 38. 48. 72. 74. a^{scr} om) Θεου (v* k d e vg Or^{int}^{2,205} 301 et^{2,255} et^{4,574} Ambrst al add εστιν, non item Or^{2,251} ot^{sch} edis ot^{int}^{4,150} Eusdem²⁵⁵ ot^{alb} etc): 47* Chr⁵²¹ (et. mos²) om

III. 1. ἡ ὀφείλεια cum n^oABDKLP al fere omn Chr Thdrt etc ... n*G 47. o^{scr} om η

2. πολυ: 120. e^{scr} πολλη (ut iam Aldus et Colinaeus odiderunt) | πρῶτον: 47ms Or^{2,778} (non item^{2,417}) ot^{cat}¹⁵ πρῶτοι | μὲν γὰρ cum κα¹⁰κ L al pler (47ms 67** om μὲν) syr^v Chr^{4,701} Thdrt Euthal^{col} Phot man^{ch}^{3,4} Thp^{yl} Ooc (respicit Eus^{dom}¹⁴¹: πρῶτοι γὰρ ἐπιστευθῆσαν τα λόγια τ. θε.) ... In om γὰρ cum v^{ab}*κ 76. 80. 120** 124. 137. d o g vg syr^{sch} cop arm aoth Chr^{9,523} Dam Or^{int}^{4,100} 504 Ambrst al | ἐπιστευθῆσαν ot. Or^{2,778} Eusdem¹⁴¹ etc ... a** add αυτοισ, quem-admodum d e g vg Or^{int}^{4,400} 400 Ambrst etc credita sunt illis

3. τί γὰρ εἰ ἦπ. τινες; μὴ praecuntibus Bengello et In scripsimus, nec aliter Or^{int}⁶ Ambrst al vdr distinxisse; ε Gb Sz Ti τί γάρ; εἰ ἦπ. τινες, μὴ | ἠπίστησαν (Or^{int}⁶ Ambrst non crediderunt, Cyp²⁰³ ot alibi exciderunt a fide): A ηπειθῆσαν, Pacian^{op}² deliquerunt | καταργησι: L ul⁶ cat Chr^{mos}² καταργηση, 47. καταργη

4. γινέσθω (et. Did^{tr}^{3,6} Thdrt Dam etc): L 26. 32. 45. e^{scr} Chr⁵²³ γε-νεσθω, Or^{cat}¹⁷ γενηθῆτω (τὸ οὖν γενηθῆτω εἰρηται ἀντι ἐνακωῖν ὡς τὸ· εἴη τὸ ὄνομά σου ἐλογημένον etc) ... G εστω, item est d e vg Cyp²⁵ 120. 123. 202 (et. conc^{earth}⁴⁷) Ambrst; g est au¹ esto, Ambluc^{2,124} eū. Contra Or^{int}^{4,400} 400 501 fiat | πᾶς δε et. vg (et. am fu demid harl tol) cop syr^v Or^{int}^{2,900} et^{4,407} 400 501 Did^{tr}^{3,6} etc ... a d e g vg^{ms} ap Ln syr^{sch} Cyp et conc^{earth} π. γὰρ, arm π. οὐν | καθάπερ c. m Thdrt ... ε In Ti καθῶς cum ad^{ek}kl al pler ... 73. ωσ, 76. καθο | νικη-σις cum κα^{dk}kl 17. 29. 80. 32. 73. 116. 14^{lect} n^{scr} ... ε In Ti νικη-σησ cum mg^{kl} al pler, item editum in Or^{2,253} etc (: fluctuat lectio et. LXX, sed ed. Rom. et. κα^v al pler νικησησ)

τῆ κρίσεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνί-
στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἀδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ^{6, 10}_{ὁ α, 2, 15}
ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον;
7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι καὶ γὰρ ὡς ἀμάρτυρος κρίνομαι; 8 καὶ
μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ^{6, 1}
ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἐλθῇ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ἐδικόν ἐστιν.

9 Τί οὖν; προσχόμεθα; οὐ πάντως· προησιασάμεθα γὰρ Ἰου- ^{11, 23}_{ὁ α, 2, 27}

5. Θεου δικαιοσύνην (et. Clem¹²⁰ OrInt⁵⁰¹⁻⁵⁰² Ambrst): G g vg OrInt⁴⁹⁰
δικ. Θεου | ο ἐπιφερ. τὴν ὀργήν (sic m^o Clem¹²⁰ OrInt⁵⁰¹⁻⁵⁰² etc):
κ⁴ cop syr^{sch} add αὐτοῦ, item Philastr⁵¹ (Gall^{7, 402}) qui infert
iram suam hominibus | κατὰ ἄνθρωπον λέγω (Clem¹²⁰ haec om, licet
addat μὴ γένοιτο): et OrInt⁵⁰² sciendum sane est quod in quibusdam
etiā Graecis exx. sic invenitur: Numquid iniquus deus qui infert iram
adversum homines? Et magis secundum hoc sensum videbuntur quae
diximus convenire. Secundum hoc vero quod in Latinis exx. et nonnullis
(Graecorum invenimus: - secundum hominem dico - ita intelligendum
videtur etc. Ad rursus⁵⁰⁸ ad alteram illam scripturam respicit: ut in
quibusdam exx. legi diximus. Cum eadem convenit Philastr l. 1., item
aeth^{utr}, sed aeth^{pp} insuper addit: et hoc loquor more hominum.

7. εἰ δε cum κλ 5. 28. 57. 74. 124. d^{ser} harl cop Dam ... ε Ln Ti ε, γαρ
cum BDECKLP al pler vg syr^{utr} OrInt^{4, 521-502} Ambrst Chr⁵²⁴ Thdrt al

8. καὶ καθὼς cum MADEGLP al pler vg cop syr^p arm (syr^{sch} καὶ omisso
καθὼς, libere aeth) Clem⁵²⁸ OrInt^{4, 501} etc ... BK 39. 74. a^{ser} om καὶ |
οτι (et. Clem⁵²⁸ Epiph⁵³ ex^{cod} von etc, item d o quia faciamus): G 76.
120. Epiph⁵³ reitav om, nec exprim g vg OrInt⁴ Ambrst etc | ποιησω-
μεν: 37. -σομεν | τα κακα: D^o om (D^{20b} add) τα | ελθη: 37. 8P^o cop
add εφ ημας

9. προσχόμεθα cum MBKP etc (vg Ambrst al praecllimus eos), item AL
k^{ser} προσεχω-) προσχόμεθα ... D^oG 31. Chr⁵²⁷ ex^{mose} 2 et⁵⁴⁴ Thdrt
Severian^{cat} 18 προκατεχομεν (Thdrt Severian κατεχομεν) περισσον,
item d g OrInt^{4, 504} bis Ambrst^{edd} allq quid ergo tenemus amplius. Vide-
tur et. syr^{sch} accedere (omisso pariter ου παντως). Ex D^oet^o con-
flavit E: τι ουν προκατεχομεθα (ipse quidem D^o ex incuria kat non
delevit) | ου παντως: D^oGP d g syr^{sch} et^p txt aeth^{utr} OrInt⁴ Chr⁵²⁷ ex
mose² Thdrt Severian^{cat} om (E τι ουν cum προσχόμεθα in unum con-
iunxit, quocum cohaeret quod ου παντως om) | προησιασαμεθα (προ
et. syr^{sch} cop aeth exprim, item syr^p, sed vdr demum c.⁴ addi) ...
D^oG 31. 89° Chr⁵²⁷ ex^{mose} 2 Oec^{com} ησιασαμεθα, item causali sumus
d o g vg OrInt⁴ Ambrst etc | γαρ (et. OrInt⁴ serep): D^o (non item d)
om, nec exprī syr^{sch} | ιουδαιουσ τε: A add πρωτον | παντας: G
απαντας | ιψ cum MADEGLP etc ... B υπο. Cf et. Clem⁵²⁸ δνλοισ
δε τουσ υπο αμαρτιαν και ταισ αμαρτιασ πιπραμενισ - ουδεν η
γραφη.

δαίνοσ τε καὶ Ἑλληνας πάντασ ὑφ' ἁμαρτιῶν εἶναι, 10 καθὼσ
 γέγραπται οὐκ ἔστιν δίκαιουσ οὐδὲ εἶσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
 οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντασ ἐξέκλιουσ, ἅμα ἠχρεώ-
 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστικότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἐνόσ. 13 τί-
 φροσ ἀνεργημένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
 ἰδοσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν. 14 ὦν τὸ στόμα ἀρῆσ καὶ
 πικρίας γέμει. 15 ὄξεισ οἱ πόδοσ αὐτῶν ἐκχέου αἷμα, 16 σύν-
 τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὄδον εἰρήησ
 οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν. 19 οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λέγει ταῖσ ἐν τῷ νόμῳ
 λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ
 τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰμξ
 ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίας.

10. ος. et. d. e. g. vg. syrP. exprim. ... 1. 2. 81. 83. 86. 57. 74. 109. 113.

178. a^{sc}er. e^{sc}er. al. plus⁸⁰. Chr⁵²⁷. om. | ουδε (D^o): D* ουδ

11. ο. συνιῶν. c. κδεκκλφ. al. omn^{vid}. (Iustindial²⁷ et Ir⁸⁰ etiam ex LXX sic

afferrunt locum) Chr⁵²⁷. Thdrt. Euthal^od. Dam. etc. item syr^{utr}. arm. ...

Ln. om. o. cum. ABC :: LXX. του. ιδειν. ει. εστι. συνιων. η. εκζητ. τ. θε.

item. ουκ. εστι. ποιων. χρηστικησ. Nec. agnoscere. vdr. articulum

d. e. g. vg. Or^{int} 4,504. etc. Ambrst. al. non. est. intellegens, non. est. requirens;

contra. v. 12. non. est. qui. faciat. Ceterum. scripsimus. συνιῶν. ut. κλ. al.

plu^{vid}. Euthal^od.; I. n. συνιῶν. ut. D^o (sed. idem. συνιουῖσιν. 2. Co. 10, 12);

rursus. al. ut. 121. 124. 1^{sc}er. συνιῶν. Cf. ad. Mt. 13, 13. | ο. εκζητων. cum.

κδεκκλφ. al. omn^{vid}, item. syr^{utr}. arm. Chr. etc. ... na. om. o, hinc. Ln. [o]

εκξ. Latini. ut. ante. relatum. est. Ir⁸⁰. cum. LXX. η. εκζητων. | β. ζητων

12. ηχρεωθησαν. cum. κδβ^oδ^oα (: : ut. αχρεοσ. pro. αχρεοσ) ... ε. Lu.

ηχρεωθησαν. cum. β^oδ^oεκκλφ. al. omn^{vid} (sed. Lr. al. ηχρεωθ.) :: LXX^{ed}

ηχρεωθησαν, sed. κλ³. ηχρεωθ. | ο. ποιων. cum. κδε, item. (vido. auto)

d. e. vg. Or^{int} 4,504. Ambrst. al. qui. faciat; g. faciens. aut. qui. faciat. ... ε.

Ln. Ti. om. o. cum. κδβκλφ. al. omn^{vid}. syrP. arm. Chr. etc. :: LXX. absque

articulo, sed. habet. κ* | οικ. εστιν. εωσ. ενοσ. et. Or^{int}. Ambrst. etc. ... η.

67^{aa}. om. ουκ. εστιν, item. syr^{sch}. et. non. est. qui. faciat. bonum, ne. unus

quidem.

13. λαρυγξ (α -μυξ): ΔP. 17. 48. 74. al^{sc}er. λαρυξ

14. ὦν. το. στομα. cum. κδβδκκλφ. etc. ... β. 17. add. αυτων. (Cyp^{25a}. et. os

eorum), hinc. Ln. add. (αυτων) :: LXX. ὦν. το. στομα

19. ο. νομ. λεγει. cum. κδβδδκκλφ. al. omn^{vid}. g. (dicit) syr^{utr}. arm. etc.

Chr⁵²⁷. Thdrt. Dam. etc. ... κ* d. e. vg. cop. Or^{4,284}. et. ca²³. Or^{int} 4,509. ss.

Ambrst. al. ο. νομ. λαλει. (loquitur) | λαλει. cum. κδβδκκλφ. al. fere. omni

d. e. vg. cop. syrP. Or^{4,284}. et. ca²³. Or^{int} 4,509. ss. Chr. Thdrt. Dam. etc. Ambrst.

al. ... D^oκκ. 12^{lect}. f. g. syr^{sch}. λεγει.

20. εξ. εργ. νομ. ου. δικαιωθ. cum. κδβκλφ. al. omn^{vid}. vg. (et. am. demid

etc) syr^{utr}. cop. arm. Or^{int} 4,509. Chr. Thdrt. Dam. etc. ... δεργ. d. e. f. g. fu

21 *Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-* ^{1, 17}
τυρωμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.

allachm Ambrst al (et. Or^{4,510} qui in superioribus dixerit quia non iustificetur homo ex operibus legis) ου δικας. εξ εργ. νομ. | αυτου: 8. 33. 35. 73. 74. 114. 120* 131. 177. al³ ser aoth OrInt⁵⁰⁰ (in conspectu dei, vel al ed coram deo) Ambrst του θεου | επιγνωσις (et. Clem⁵⁶⁷, itom⁴⁴⁷ γνωσις) ... εσ επιγνωσις (sed f agnitio, g agnitio aut is)

21. *θεου: ε του θεου* (item vdr α* quum inter -νη et θν rasura sit). Praeterea per manifestam incuriam α* g* h. l. add δια πιστεωσ ησου χριστου εσ παντας και επι παντας (g* επι πα. non expressit errore intellecto) | μαρτυρωμενη (ita D^{2c}): D* 46. -ρωμενη | και των: 37. (Treg 37*) om και

22. *ησου χριστου* cum κCDEFGKLP al omn^{id} vg syr^{utr} cop arm aoth Clem¹⁴¹ Or^{2,800} εInt^{4,511} Thdr^t Dam al Ambrst al ... Ln om ησου cum n Mciontert^{2,12} (at ibi satis libero assertur verbum Pauli: *Tunc lex, nunc iustitia dei per fidem Christi. Quae est ista distinctio? - Christi distinctio dispositionum est, non deorum; monet iustificatos ex fide Christi, non ex lege, pacem ad deum habere.*) ... Δ εν χριστω ησου ... Chr⁵³⁰ (et. mos²) om (επων γουν· δικαιοσυνη θεου, επηγαγε· δια της πιστεωσ, εσ παντας και επι παντας τους πιστευοντας. | εσ παντας sine additam cum M⁴ABCP 47* 137. cop arm (item aethur quod in fide Iesu Christi iustificantur apud deum omnes illi qui credunt in eum; similiter ar⁶ quod iustitia dei tantummodo est in fide in Iesum Christum unicuique de eis qui credunt in eum) Clem¹⁴¹ (δικαιοσυνη δε θεου δια πιστ. ω χυ εσ παντ. τους πιστευοντας· ου γαρ εστι διαστ.) Or^{2,800} (δικαιοσυνην λεγει την εκ πιστ. ω χυ, ητωσ πεφανρωτας εσ παντ. τους πιστ.) εInt^{4,516} (cum - obicisset, iustitiam dei per fidem Iesu Christi esse in omnes qui credunt, neque habere aliquam distinctionem, sed omnes deliquisse etc) Cyr^{act} Aug^{ter} (εσ ποε μορι εσπρ et illi εσcontr op² polag in omnes qui credunt); item *super omnes* am demid harl allachm, Dam επι παντας . . . . ε (Gb⁰⁰) Ti add και επι παντας cum κCDEFGKL al sero omn vg^{cl} fu syr^p (item syr^{sch} in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo) Chr⁵³⁰ Euthal^{cod} Thdr^t Thphyl Oce (OrInt^{4,511} txt in omnes et super omnes qui credunt in eum, prorsus ut habent fu et vg^{cl}). Quod ab Or profectum esse credi nequit, quum et ipse Or^{2,800} εInt^{4,516} com contra stent.) Ambrst (in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos etc) Chron^{math} (ut vg^{cl} credunt in eum). Commentatur Thdr^t τὸ γὰρ „εἰς πάντας“ τοῦσ ἰουδαίους λέγει· „ἐπὶ πάντας“ δὲ τοὺσ ἐκ τῶν ἄλλων ἔθνῶν. (Eadem cat²¹ per errorum Apollinariae adscribit.) :: pro testium ratione omnino edendum est εσ παντας absque addimento. Quod quidem etsi a Pauli ingenio haud abhorreat, tamen nec ab interpolatore alienum est. Nec probabiliter dixeris breviorum lectionem inde ortam esse quod scriptor a παντας ad παντας transiuerit. Ut enim testes antiquissimi tantum non consentientes bro-

10, 13 οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ 110, 2, 3 τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προΐδεται ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγοτότων ἀμιτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Πῶς οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν

violem tenent, ita posteriores tantum non omnes fideliter conser-
varunt longiorem.

23. πάντες γὰρ: Eriph⁵⁰⁰ οἱ γὰρ πάντες (ita enim legendum pro co-
quod editum est εἰ γὰρ πάντες)

25. ἱλαστήριον (B^oD^o* ἱλαστ., γα ἱλαστήριον): d e g harl¹¹* vgs¹²¹ Ambrst
al propitiatorem, f vg Or¹¹⁶151bis propitiacionem, Hil¹⁶¹ placationem, Aug
poco merit et¹⁷pl¹⁸ et illi propitiatorum, Or¹¹⁶151al propitiatorum sic pro-
piatorem | δια πίστεως (Gb¹) cum κ^oD^o* γα 31. 67²² 76. Or^{2,540} et
1,34. 29 Euseb²⁹⁶-315-491 Basbapt⁶³⁴ Cyract⁵⁴ Dam Thphyl ... ε δι. τῆς
πιστ. cum κ^oD^o* εκκ¹ al pler Bas^{1,100} Chr⁵⁸⁰ Euthalco^d Thdr^t Oec ...
d^o e vg Or¹¹⁶151ss Ambfug saec² Aug¹⁵ per fidem (d^o fide), pergentes
in sanguine ipsius (Or¹¹⁶151ter eius), f g per fidem in illius sanguine, Ambrst
fidei in sanguine ipsius ... Δ om. Etiam Chr⁵⁸¹ vid: ο μὲν γὰρ πατηγ
προΐδεται, ο δε ᾧ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι το παρ κατορθωσεν. Libero
Or¹¹⁶151,290 quem posuit deus propitiatorem (cod -torum) in sanguine ipsius
per fidem. | αὐτοῦ pr et. Or¹⁵ Eust^{er} etc (37. Or^{4,25} post αἵματι pon)
... v 47. 76. αὐτοῦ. De Latinis (ipsius, illius, eius) vide ante | δια
τὴν παρεσιν usq τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ (v. 24): γα 17. 39. 52. 61.
76. b^{scr}* o^{scr} transiliendo om | παρεσιν et. Or Chr Thdr^t Dam
Thphyl. Sic Chr⁵⁸¹: δια τὴν παρεσιν, ταυτεστιν τὴν νεκρωσιν. - τι δε
τουτο ιστι· το ἐν τῇ ανοχη του θεου τὴν παρεσιν γιγεννησθαι; ...
46. πωρωσιν, 69. 116. παραισιον (k^{scr} παρεσιον), d^o e Ambrst
Augpoco mer et¹⁷pl¹⁸ et illi Pelageom propositum (contra vg remissionem)
... 47. add ἐν τῷ νυν καιρι

26. πρὸς τὴν cum κ^oκ^oD^o* P 47. 49. 80. Clem¹⁴¹ Cyract⁵⁵ Dam ... ε om
τὴν cum κ^oεκ¹ al pler Chr Thdr^t Euthalco^d Thphyl Oec | καὶ δι-
καιῶντα (D^o -οιν) ... γα 4. 52. f g fu allachm Ambrst om καὶ (ut sū
ipse iustus, iustificans, Ambrst om ipse) | Ἰησοῦ cum κ^oκ^oκ¹ al plu d²
am fu syr^P arm aeth Chr⁵⁸¹ Euthalco^d Thphyl Aug¹⁵ OrosPelag¹ ...
vg¹⁰ domid harl¹ tol cop Or¹¹⁶151 Thdr^t Ambrst Pelageom Iesu
Christi, ἰῶ ᾧ, d^o Christi Iesu, syr¹⁰ a^o domini nostri Iesu (ar^o om)
Christi ... DEL al⁴⁰ Clem¹⁴¹ Ἰησοῦν (i. e. ἰ. pro ἰ). Non item recte
affertur Oec²⁴⁴: postquam enim τὸν ἐκ πιστ. ἰῶ scriptum est, expli-
catur δικαιῶντ. τὸν δια πίστεως τὸν ἰῶ.

27. ἡ καύχησις (gloriatio, sed d^o iustificatio): γα d e f g vg Or¹¹⁶14,516-

ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ- 11a 2, 16
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνον; οὐχί καὶ ἔθνῶν; καὶ καὶ ἔθνῶν, 30 εἶπερ εἰς ὁ θεὸς ὅς 29b 4, 6
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ
νόμον ἰσχύνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν ἐνιγκέναι Ἀβραάμ τὸν προπάτορα ἡμῶν

517. 518. 527 Aug splr et litt bis (non item contr op² pelag) add σου | ουχι:
D* ουκ, FG ου | δια sec: D*στ om
28. *λογιζόμεθα*: D^c(non item ε) κρ al aliq -ζόμεθα | γαρ cum κΑΔ*ΕFG
5. 9. 33. 38. 39. 47. 80. 121. 137. 179. d e f g vg cop arm (aeth) Or
Int⁵¹⁶ Dam Ambrst Aug^{contr} op² pelag ... ε (= Gb Sz) Ti ουν cum ηc
D^cκLR al pler syr^{ult} Chr⁵²⁸ Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec | *δικαιοῦσθ.*
πίστει ἀνθρώπ. cum κ*ΑΠCIV 5. 47. 153. 178. 179. 238. d e (sed d e
per *fidem*, et d* e *hominum pro -nem*) Dam ... εD f g vg aeth^{ult} Or^{int}
516as Ambrst al *δικαι. ἀνθρώπ. δια πίστεως*, cop *hominem iustificari in*
fide ... ε (= Gb Sz) *πίστει δικαι. ἀνθρώπον* cum κ^cκLR al pler syr^{ult}
arm Chr Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec
29. η et. Clem⁶⁵⁶. 730 etc; d** (* ad) e f g vg Or^{int} pplat an ... Λ*vid
39** Iulian^{cyr} 106 μη, 77. ε ... 30. 39. 43. 51. n^{scr} Thdrt om | *μόνον*
cum κΑCΦΓKLP al plu (d e f g vg Or^{int} Ambrst etc *tantum*) Eus^{dcm} 266
(οὐτὸ μὴ μόνον ἰουδαίων ἐστὶν ὁ θεὸς, ἀλλὰ κ. ἔθν.) Ath⁷²⁰ Chr⁵³⁴ Cyr
ador³⁵¹ Thdrt Dam Oec ... Τι *μόνων* cum η al¹⁶ Clem⁶⁵⁶. 730 Ath⁷⁰¹
(Chr⁵³⁴ scmel fluct lectio) Iulian^{cyr} 106 Cyr^{lul} 107 Thphyl (Clem⁷³⁰ Ath
Iulian *μόνων ὁ θεὸς*, Clem⁶⁵⁶ *μόνων ἐστὶν ὁ θε.*) ... DE *μόνος* | ουχι
(εD ουχι) και cum κΑΒCDEFG 3. 31. 39. 45. 47. 73. 177. 178. κ^{scr} d
e f g vg syr^{sch} cop arm aeth Clem⁶¹⁶ Ath⁶⁰⁴. 628 Cyr^{lul} 107 (Iul^{cyr} ἀλλὰ
και) Chr⁵³⁴ mon¹ Dam Or^{int} 516 Hil¹¹⁶⁷ Ambrst al ... ε (= Gb Sz)
ουχι δε και cum LR al pler syr^l (Chr⁵³⁴) Cyr^{ador} 351 Thdrt Thphyl Oec
30. *εἶπερ* (Gb') cum κ*ΑΠCΔ**b 5. 6. 47^{txt} 80. 137. (g vide post)
Clem⁶⁵⁶ Or^{4,320} Did^{tri} 1, 1^a Cyr^{lul} 107 et^{ador} 351 Dam Hier^{pelag} 3 Pacian
ep³ (hi duo *si quidem*) ... ε Ti *εἰτεπερ* cum κ^{cd}*et^cεFGKLP al pler
Eus^{dcm} 264. 706 Ath⁵⁰¹. 628 Chr⁵³⁴ Thdrt Thphyl Oec; *quoniam quidem*
d e f (g *quoniam quidem aut siquidem*) vg Or^{int} 516 Ambrst al | ὁ θεὸς
(sic D**b et DC): D* Or^{4,320} om o
31. *ἰστανόμεν* (Gb') cum κ*ΑΠCΔ**b (* *περιστανόμεν*) εD (hi duo *στανο-*
μεν linea incunte) 10. (συνιστ-) 31. 80. Or^{4,320} Cyr^{ador} 3 Dam ... ε
ιστῶμεν cum κ^{cd}εKLP al pler (47^{txt} *ισταμεν*, 17. al³ *συνιστῶμ.*) Chr⁵³⁴
Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec
- IV. 1. *ἐνργηνας* (4^{ms} 23^{ms} *ἐνργησθηνας*) post *ερούμεν* (Gb'') cum κΑC
κ^{cd}α 5. 21. 73. 137. d e f g vg cop arm aeth Or^{int} 520 Cyr^{glaph} 60
Dam Ambrst ... ε Ti post *αβρ. τ. π. ἡμῶν* cum κLR al pler syr^{ult}

κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἰσραὴλ ἔδικαιώθη, ἔχει κατήχημα,
(in 15, 6
in 3, 6
in 2, 23) ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; ἐπίστευσατε δὲ
 Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ
 ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὄφει-

Chr⁵⁴⁴txt Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ap Oec²⁴⁰) ... n 47° Chr⁵⁴⁴com plane om | προπατωρα (Gb") cum n°et^{ca}abc⁴ 5. 10. 21. 137. syr^{sch} cop arm aeth^{utr} Cyr^glaph⁶⁶ Dam (cf et. Eus p^{raep} 210 *αβρααμ ος και προπατωρ του παντος ιουδαιων ιθραιοσ ανιωρται*) ... ε Τι πατερα cum n°c^dndf^gklf al pler d e f g vg syr^p Or^{int} 520 Chr⁵⁴⁴txt etc^{com} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ut ante) :: solet etiam in N. T. Abraham dici πατερ (Le 16, 24. 32. Ioh 8, 53 Act 7, 2 Ro 4, 12), προπατωρ saepe apud p^{rr} legitur.

2. αλλ ου: γ αλλα ου | θεον cum n^{abcd}*fg Cyr^glaph⁶⁶ ... ε τον θιον cum d^cek^{kl}f al omⁿvid Chr⁵⁴⁵ Thdrt Euthal^{cod} Dam al

3. η: γ om | δε cum n^{abcd}c^eklf al pler cop syr^p Thdrt Dam etc; at eundem locum cum δε etiam afferunt Clem^{rom} 10 Iust^{dial} 92 Ir^{sr} et^{lat} 22: Or⁴ 284 et^{cat} 29 Eus^{hist} 1, 4, 11. Legitur ap LXX (pauc minusc επ. δε, item ed. Compl.) και επιστ., at quum n^s deficient, non certum est utrum ita an επιστ. δε, quod patrum ipsiusque Pauli testimonio probabile fit, aetate Christi legi consueverit ..... d*fg 61. 108° h^{acr}* o^{scr} d e f g vg syr^{sch} arm aeth Chr⁵⁴⁶ Euthal^{cod} Cyp¹⁰⁵ Or^{int} 517. 520. 522. 524 etc om | αβρ. τω θεω: ita et. LXX. Clem^{rom} Ir^{sr} et^{lat} Or^{et}lat Eus^{hist} (item Tert^{at} 16 *denique Abrah. deo credidit* etc) ... 37. Iust^{dial} Cyp τω θε. αβρ. Ceterum pp omnes αβρααμ cum Paulo, non αβραμ ut LXX. Quam in rem cf Or^{cat} 29: νομιζω δε τοις απο των ιδρων μη επιστησαντας τη ακριβεια της γραφης επιδησασθαι (sic) το απο της γενεσεωσ ρητον, οιχ ως παυλος αυτο ιδηκεν εν τη αρχη. ουκ αν γαρ ο ουτως ακριβης εξιθετο το: επιστεινει δε αβρααμ τω θεω. ουτω δε εικος και εν τοις εξησ γεγραφθαι εν τη πρ. ρωμ. επιστολη δε. ελογισθη η πιστις τω αβρααμ (lege potius αβραμ) ειο δικαιοσυνην. ουκ δε εχομεν ημεις αβρααμ. Consimilia his eaque manifestiora Or^{int} 525 habet: „Sed diligentem lectorem, quem iota unum aut unus apex do logo non praeterit, ne illud quidem latero debet quia hoc quod apostolus dixit -- illo tempore cum de eo scriptum est quod *crediderit deo et reputatum sit ei ad iustitiam*, nondum *Abraham* vocabatur, sed *Abram* erat nomen eius. De quo aliquibus forte videbitur error in exx. haberi, quod facile *Abraham* pro *Abram* scribi poterit. -- Sed quia haec existimatio potius incerta est quam firma approbatio, nos compendiosius respondeamus quod observans apostolus sententiam dei, qui dixit: *Iam non Abram sed Abraham crit nomen tuum*, appellavit nunc eum non ut in loco Genesis scriptum est, sed ut de eo pronuntiaverat deus.“

4. οφειλημα (D* οφειλεμα) cum n^{abcd}efgklf al longe plu arm Chr⁵⁴⁶ Euthal^{cod} Cyr^glaph⁶⁶ Thdrt Dam ... ε (= Gb 8z) praem το cum minusc pauc^{vid} (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Oec

λημα· 5 τῶ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα
 τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ
 καὶ Δαυιδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογι-
 ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφείθησαν αἱ ἀνο-
 μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ
 μὴ λογίσῃται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν
 περιτομῆν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λεγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῶ
 Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περι-
 τομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
 11 καὶ σημειῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς

5. ἀσεβην cum κ^o P G ... ε Lu Ti ἀσεβη cum ABCD^c E K L F etc | εἰς δι-
 καιοσύνην sine additam: ita et. Or^{int} 4, 520^{ss}, nec aliter am ... vg^{cl}e
 fu demid harl tol omn^l achm Ambrst al, etiam arm^{nec} add *secundum
 propositum gratiae dei*

6. καθάπερ cum H ABC K L F al omn^{vid} ... DEFG καθ'ωσ | Δαυιδ (sic et.
 K): cf ad Mt 1, 1 ... DEFG 46. g^{scr} praen o | Δικαιοσύνην (c^{scr} -rη):
 P 17. 46. 69° 70. 114. 13^{loc} εἰς δικ.

7. ἀφείθησαν: 4. 35. 38. 63. 68. 74. 120. al^{scr} (item „mu“ ap Mill) Chr
 647bis cod αφείθησαν (: ita et. LXX ex m al permu)

8. οὗ cum κ^o B D^o E G 67° ... ε Lu φ̄ c. κ^o A C D^c E F K L F al pler Dam Euthal
 cod Cyr^{gl}aph⁶⁰ Thdrt al, item d e f g vg Or^{int} 520. 523^a cop etc :: item
 LXX^{ed} Clem⁴⁶³ (affert ex LXX quum addat οὐδε ἔστιν ἐν τῷ στομ.
 αυτ. δολ.) etc, κ^o B ov | λογίσῃται: κ P 17. 26. 32. 34. 46. 48. n^{scr}
 13^{loc} Euthal^{cod} -σεται

9. οὗτος: P² αυτοσ (*αυτουσ) | περιτομῆν: DE d^o vg^{cl}e harl^o tol (non
 item am fu demid floriac harl^o) arm²⁹⁵ (in edd^{const} et^{amst}) Ambrst
 add *μονον*. Quam in rem Luc^{brug}: „*Non auferas vel adverbium tan-
 tum vel uerbum manet.*“ Habet enim vg^{cl}e harl^o tol (non item am
 fu demid) Ambrst: in *circumcisione tantum manet*, an etc | η κα: 35.
 47. 49. 52. 108° 13^{loc} k^{scr} tol syr^{sch} Chr⁵⁴⁷ (et. mos¹) om κα: | ἐπι-
 sec (et. Chr⁵⁴⁷ Cyr^{gl}aph⁶⁰ Thdrt Dam etc): c εἰσ ... 29. 33. a^{scr} (om
 et. την) om | λεγομεν γαρ sine οτι: cum κ^o B D^o 47. ... ε Ti add οτι, Lu
 [οτι] cum A C D^c E F G K L F al pler vg syr^{ult} cop arm Or^{cat} 29 Chr⁵⁴⁷ Cyr
 glaph⁶⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam | η πιστις (k^{scr} ante τω αβρ., 17. 62.
 post εἰσ δικ. pon): κ om

10. οτι: (et. d^o e fu^o in *circumcisione cum esset*, item Or^{int} 524 Ambrst
 Aug^{6p} 146 cum in *circumcisione esset*, etc): γε d^o f g vg (et. am fu^o
 demid harl tol) syr^{sch} (non item P) Cyr^{gl}aph⁶⁰ et^{ador} 52 om | ἢ (sic et.
 d o f g vg^{cl}e am fu demid tol): d^o x harl^o vid add κα:

11. περιτομῆσ cum κ^o B^o D E F G K L F al pler d e f g vg cop Or^{cat} 29 (λαμ-
 βανει δε μετα την εκ πιστεωσ δικαιωσιν σημειον περιτομῆσ, ωσπερι
 σφραγδα etc) Chr 4, 302 (2, 545 vocem περιτομῆσ praeterit) Cyr^{gl}aph⁶⁰
 Thdrt Euthal^{cod} Thphy^l Oec Ambrst al ... Gb' περιτομῆσ cum ac^o

πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι ἀντὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἔχουσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἢ

U¹¹ 22, 17 etc

6. 9. 36. 37mg corr 47. 67. 77. 123. syr^{tr} arm Or^{int}524¹ (item schol Origeni adscriptum ap Wst, sed ipsa verba non assert) Chr^{4,400} Cyr glaph²⁴ e¹ador⁵⁵ Procop^{nicoph} 1,154¹ Dam (nil probat Eus^{dem}10 ωσπερ τινὰ σφραγ. τῆν περιτομῆν υπεμεινε του σωματος, nec Cyr^{tr}74 καὶ περιτομῆν ελαβει σφραγιδα τῆς etc) | σφραγιδα (i. add por incuriam manifestam τῆς περιτομῆς): FG add δια (non item f; g vero ex iustitia aut iustitiae) | τῆς δικαιοσύνης: Δ om τῆς | τῆς (17. om) ἐν τῆ: DEFG 1. 4. 7. 35. 114. 157. 13lect 14lect a¹scr 8pe Procop^{nicoph} Dam om τῆ | δι' ἀκροβ. cum MBCD²²bat²κ¹¹Ρ al pler¹id Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ln Ti δια ἀκρ. cum AD²ε¹Ρ¹GL¹¹ 76. | αυτοῖς cum M²AN 2* 8. 21. 23. 47. 57. 67** 69. 73. 74. 80. 108. 115. a¹scr demid tol cop schol^{orig} (ap Wst, ut ante) Cyr^{glaph}66 Dam ... ς (Gb⁰) Ti praem καὶ cum M²CDEFGKLP al longe plu d e f g vg (et. am fu harl) syr^{tr} arm aeth^{tr} Or^{int}524. 525 Thdrt Thphyl Oec | δικαιοσύνην cum M²D² 67** 80. 115. arm Dam ... Δ 32. 47. 114. 124. a¹scr Cyr^{glaph}66 εἰς δικαιοσύνην, 67* εἰς τὴν δικ., similiter ut reputetur et (demid tol om) illis ad (g in) iustitiam d²² e f g vg Or^{int}524 Ambrat al, d² vero ut reputetur et illis iustitia ... ς Ln Ti τὴν δικαιοσύνην cum BO²DKFK LP al pler Thdrt Thphyl Oec

12. τοῖς οὐκ (37. 80. c¹scr Procop^{nicoph} Thphyl ου τοῖς) ἐκ περιτομῆς (ita et. M²): M² om, transiliens a περιτομῆς ad περιτομῆς | στοιχοῦσιν (FG στοιλοῦσιν, f g qui sectantur): 31. 37. (* ap Trog) 65. 80. 89. 115. 1¹scr τεχουσι | τῆς ἐν ἀκροβυστ. cum M²ABCD²ε¹FG 4. 5. 26. 44. 47. 63. 66. 72. 80. 110. 111. 115. 120** 123. a¹scr a¹scr al Cyr^{glaph}67 Procop^{nicoph} 154¹ Dam ... ς (= Gb) τῆς ἐν τῇ ἀκρ. cum D²CKLP al plu Chr⁵⁴⁵ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl | τῆς ἐν ἀκροβ. πίστεως cum M² (om πιστ.) et²ABC (* ἐν ἀκροβυστίας) FG al sat mu f g am fu harl* (hi⁵ et Or^{int} vestigia [su Or^{int} add eius] quae est in praeruptio fidei) Or^{int}524² Cyr^{glaph}67 Dam ... Gb' Sz τῆς πίστεως τῆς (P 2. 63. 66. al τοῖς) ἐν τῇ (2. al om) ἀκροβ. cum KLP al⁶⁰ fore vg¹⁰ (vestigia fidei quae est in praeruptio, ita et. demid harl²² tol Ambrat) Euthal^{cod} (omisso τῆς sec) Thdrt ... DE 71. d e τῆς πίστεως τῆς ἐν (D² add τῇ) ἀκροβ. πίστεως (d e fidei quae est in praeruptio fidei)

13. ἢ (et. M²; M² om): 76. 124. arm Thphyl καὶ | αὐτον εἰνας: κ 17. n¹scr εἰν. αὐτ., 42. 73. om αὐτ. | κοσμοῦ cum M²ABCEFG 47. 73. 80. d¹scr arm Dam ... ς (= Gb Sz) praem του cum KLP al pler Cyr^{glaph}67 Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec | δια (a¹scr* c¹scr al? om) δικαιοσύνην (et. f g per iustitiam): u δικαιοσύνην, P δικαιοσύνην | πίστεως: 3. 44. 71. c¹scr καὶ πιστ.

εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ Un 3, 18
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ
παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
βεβίαιαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου
μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων Un 3, 9
ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά Un 17, 6
σε, κατέναντι οὐ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζῶσπουόντος τοὺς νεκροὺς
καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 ὅς παρ' ἐλπίδι ἐπ' ἐλπίδι
ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι ἀντὶν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ Un 16, 6
εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ

14. καὶ et. f g Or^{int} 620 bis Aug⁹ 118 et alibi ... d e vg Iulian ap Aug⁹
Imp³ Ambrst Pelag^{com} om (D prorsus insolito modo καὶ ei sticho
addidit qui verbis κεκένωται ἡ πίστις constat)

15. οὐ: Fd⁺ που, item arm | δε (Gb') cum n⁺ ABC 10. 81. 80. 124. cop
syrg^{ms} arm Or^{int} 4, 506 et 620 bis et 627 Thdr^t Dam Thphyl Iulian ap
Aug⁹ Imp³ Ambrst 178 ... ε' Ti γὰρ cum κ⁹ DEFGKLP al pler d e f g
vg sy^{sch} etp txt Or^{int} 620 semel Chr⁶⁶⁰ (ζα' ο νομ. οργ. κατεργ.· ου γὰρ
etc) Euthaleod Cyr^{slaph} 67 Oec Ambrst Aug | παραβασις: AFG -βα-
σις (sed f g praevaticatio)

16. εκ πίστεως: D⁺ d⁺ add ἰησου | ινα: A 45. 80. add η, item arm.
Libere d e vg (et. fu demid harl tol, sed non am) Ambrst al ut *secun-
dam gratiam firma sit promissio* etc. Libere sy^{sch} Quapropter per
fidem, quae est per gratiam, iustificabimur. | ου τω εκ του (81. 85. 87.
73. 76. 124. al² ecr om) νομον: D^d add (inepte) εστιν (d non ei qui ex
lege est) | μονον: FG 42. 91. d⁺ e f g om | αλλα καὶ τω: FG d e f g fu
harl⁺ allachm om καὶ

17. πατερ. πολλων: 37. πολλ. πατ. | τεθεικα: KL al τεθηκα | επιστευ-
σεν (vg cle am syrg Or^{int} 620 etc): FG d e f g fu demid tol ceteri lachm
sy^{sch} ar⁹ Ambrst al επιστευσας, credidisti (Luc^{brus} „Non mutes per-
sonam tertiam in secundam credidisti.“) ... DE⁺ επιστευσαν. Sic aeth
ut: nullorum populorum, eorum qui credent in deum | ου εκ. θεου: FG
ou εκ. θεω (cui credidisti deo)

18. επ ελπιδι cum κ⁹ ABC⁹ D⁺ CEKLP al omn^{vid} ... In Ti εφ ελπ. cum C⁺ D⁺
FG ... 31. 62. 70. Euthaleod om | γενεσθαι: F -ασθαι | ειρημενον:
κ sy^{sch} γεγραμμενον | το σπριμα σου: FG 106. 108^{ms} f demid florlac
vg^{lx} Thphyl Pelag^{com} (non item Ambrst al) add ωσ αι αστρις
(106. 108^{ms} Thphyl τα αστρα) του ουρανου καὶ το αμμον (idem⁹
καὶ ωσ η αμμος, demid et sicut harena) της θαλασσης (demid quae
est in litore maris, Thphyl om τ. θα.). Similiter g harl⁺ add sicut
stellae caeli, item fu marian sicut arena maris, tol velut arena quae est
in litore maris. Praeterea etiam Or^{int} 621 editum est: sicut stellae caeli
et arena maris, at Delarue adnotat: „Haec desiderantur in omnibus
Mss. nostris.“ Lebrus: Quod sequitur in multis libris - superfluum.

αη 17, 11 πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νεκρωμένον, ἑκατονταετής
 που ὑπάρχον, καὶ τὴν νεκρωσιν τῆς μητέρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ
 τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυνα-
 10 υ, 24 μώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ, 21 καὶ πληροφωρηθεὶς ὅτι
 ὁ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη ἀντὶ
 αη 16, 6 εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη,
 ἀντὶ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμῶν, ὅς μελλεῖ λογιζέσθαι τοῖς πιστεύ-
 ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγγράμμα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὡς
 εη 52, 12 παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιο-
 σιν ἡμῶν.

19. *τη πιστει* cum MABCD⁶ EKLP al omnvld vg Epiph⁵⁶¹ Chr⁵⁶³ Euthal⁶⁰⁰cod
 Thdr¹ Chron¹⁰³ Dam Or^{int} 2, 60 et 4, 531¹tor Ambrat ... n^o FG d^o f g fu^o
 v^g sic Or^{int} 4, 533 Iulian ap Aug^{op} imp² praem en | *κατενοησεν* cum MLIIC
 67°* 93. 137. am fuv¹et syr^{sch} cop arc Or^{int} 2, 60 Chr 1, 500 (του παυλου
λεγοτος - κατενοησε μεν γαρ, ψησ, το εαυτου σωμα νεκρωμενον
 etc) et 2, 558 mosc¹ Dam Iulian ap Aug (32. Thdr¹ ωσ κατενοησε, simi-
 liter arm aeth^{utr}) ... ε (Gb⁶⁰) Ti praem om cum DEKALP al pler d e
 f g vg (et. fu^o* demid al) syr^P Or^{int} 4, 531. 532 Chr 563 montf Epiph⁵⁶¹
 Chron¹⁰³ Thphyl Oec Ambrat (*et non infirmatus est fide, nec considera-
 vit, ut et. vgc¹⁰ Or^{int} 4, 531*) | *νεκρωμενον* cum BFG 47. 213. d e f g am
 demid harl syr^{sch} et^P txt aeth^{utr} Or^{int} 2, 60 Chr 1, 500 et 2, 558 Epiph⁵⁶¹ ...
 ε praem ηδη, Ln [ηδη] cum MACKKLP al pler cop syr^P c.* arm (vg¹⁰
 fu al cum iam *fero centum annorum esset*) Or^{int} 4, 531. 532 Euthal⁶⁰⁰cod
 Thdr¹ Chron¹⁰³ Dam Thphyl Oec | *υπαρχων* (et. d vbo¹⁰ε): v^o* -ρχεσ |
μητρασ: α² *μητροσ* (est enim o super a additum), sed g. tantum *πι-
 νασ* | *σαρρασ*: L vgc¹⁰ (et. demid, non item am fu) *σαρασ, saras*
20. *δε*: ita syr^P Ambrat; d^o *autem etiam*, d^o* e vg Or^{int} 531. 532 *ετιαν*,
 cop syr^{sch} et - ... FG f g aeth^{utr} om | *του θεου*: 17. om του | *τη απι-
 στια*: aeth^{utr} om (sed aeth^{pp} paullo liberius) | *αλλ* ut MACKRFKLI al
 omnvld ... B *αλλα* | *ενεδυναμωθη* (37. *ενδυναμ.*) ... FG *ενδυναμωθη*
21. *και πληροφωρηθεισ* cum MABCD⁶ et^o KLP al omnvld syr^{utr} cop arm
 Or^{int} 561 Chr⁵⁶³ Euthal⁶⁰⁰cod Thdr¹ Chron¹⁰³ Dam Aug^{adv}ora leg² ... Ti
 om κα· cum D^o FFG d e f g vg Ambrat al
22. *δοσ και* cum MACK^o* b^o et^o KLP al omnvld d e vg syr^P Or^{int} 631. 632
 Euthal⁶⁰⁰cod Thdr¹ Chron¹⁰³ Dam Ambrat al ... BD^o v^ou f g syr^{sch} cop
 ar^o atm om και, hinc Ln [και]
23. *δι αυτον μονον* et. Or^{int} 533 Chr⁵⁶⁰ Chron¹⁰³ etc (Ambrat *tantum
 propter ipsum solum*) ... DEv^ou d e f g vg *μονον δι αυτον* | *οτι ελογ.*
αυτο: D^o K 63. d^o e vg (et. demid tol, sed non am fu) Or^{int} 1632 Ambrat
 al add *εισ δικαιοσυνην*, item syr^{sch} Thdr¹ η πιστισ εισ δικαιοσυνην
24. *μελλει* (F^o* -λεισ): F 37° vld *μελλη* | *εγγραμμα*: A -ρορτα
25. *δικαιωσιν*: D^o K 17. a^o et al¹⁵ Cyr^{cl}aph⁶⁰ Chron¹⁰³ *δικαιοσυνην* (D^o K:
δικαιωσιν: nimirum D^o notaverat tantum *νην* pro v simili, relicto

V.

1 Δικαιοθίετις οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δὲ οὐ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, καὶ κιωχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τῶν Θεοῦ. 3 Ἰὼ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ κιωχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Ὁ ἔτι γάρ

Rph 2, 18
3, 12
1 Pe 5, 12
Ia 1, 8

etiam eo quem n^o posuerat accentu; κ vero stulta fide exscripsit exemplar suum.)

- V. 1. *ἐχομεν* (et. Sz, item Ln^{od} mⁱⁿ: mutavit autem lectionem quum ignoraret se eiusdem testem esse) cum n^o AB^o CD^o EKL al plus²⁰ d e f g vg syr^{ach} cop arm aeth^{utr} Or^{int} 4, 535. 536. 541 (explicat⁵³⁶ *habeamus pacem ut ultra non adversetur caro spiritui*) Tit²⁶⁴ (Gal¹⁶) Chr⁵⁶¹ ter (et explicat *ταυτεστι· μητις αμαρτωσωμεν μηδε προσ τα προτερα επαυερωμεθα*) Euthal^{cod} Cyr^{sach} 239 Thdr^t Dam Ambr^t etc. Neo aliter accipiendam videtur Tert^{mare} 5, 13 *monet iustificatos ex fide Christi pacem ad deum habere ...* c Ln^{od} m^{al} (sed vide ante) Ti *ἐχομεν* cum n^o n° 278 287 al plu syr^P Did^{ria} 2, 57 Epiph⁹⁰⁰ Cyr²³² 270. 600 eia¹⁰⁴ Sedul¹ :: haec lectionis *ἐχομεν* testimonia longe superari testimoniorum vi qua *ἐχομεν* valet in promptu est. Hinc *ἐχομεν* abieci nequit nisi prorsus ineptum sit: ineptum vero non videtur.
- 2. *τη πιστει* cum n^o et^o (n^o A) OKLP al pler d²⁰⁰ vg syr^{utr} cop arm aeth^{PP} (Or^{int} 2, 50 (*quoniam in ipso habemus accessum per fidem in spe gloriae dei*) et 4, 535 Chr⁵⁶³ semel Euthal^{cod} Cyr^{act} 64 Thdr^t Dam Ambr^t (1x); ex com non satis apparet *τη πιστ.* eum non legisse) al; item *εν τη πιστ.* n^o A 93. 124. fu Tit²⁶⁴ Chr⁵⁶¹ semel ... Gb^o Ln Ti om cum vdxfg d^o e f g aeth^{ro} Or^{int} 4, 536 h^{is} | *χαριν* et. Or^{int} ubiq^{ue} etc: A *χαριαν* | *εν ελπ.* cum MABCD^o EKL^o etc (et. Euthal^{cod}) ... Ti *εφ ελπ.* cum d^o FG | *του θεου*: ita Or^{int} 14, 536 (male ante Delar. editum *filior. dei*) et 536 com Cyp²⁸⁷ et 306 ... d²⁰⁰ vg (et. am fu etc) Ambr^t (in com non attingit) Pelag¹ al *filiorum dei*
- 3. *ου μου δε*: d^o 67 add *ταυτο* | *κιωχωμεθα* cum MABDFGKLP (F *κιωχωμετα*, L al *κιωχωμεθα*) al m¹² vg cop arm aeth (Or^{int} 4, 557. 558 Cyp²⁸⁷. 306 Tit²⁶⁵ Chr Thdr^t Dam etc ... BC 80. Or² 2, 694 et 1, 301 Ephr⁵, 348 Tert^{gnostic} *κιωχωμενο*: (: cf infra v. 11)
- 4. *δοκιμη*: 17. *δικαιωσυνην* (sic)
- 5. *εκκεχυται*: Or¹ 2, 301 *εκκεχυσθω* (*ου μνον γαρ, φησι, αλλα και κιωχωμινο* - η δε ελπ. ου κατασχυνει· μνον η αγαπ. τ. θε. εκκεχυσθω εν τ. καρ. ημ. δια etc) | *ημων* (n^o): n^o υμων
- 6. *ετο γαρ* cum MAB^o n° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100° (et 1. *ετι δε*) al omn^{vid} (syr^P, vide post) T¹ 2¹ 3¹ 4¹ 5¹ 6¹ 7¹ 8¹ 9¹ 10¹ 11¹ 12¹ 13¹ 14¹ 15¹ 16¹ 17¹ 18¹ 19¹ 20¹ 21¹ 22¹ 23¹ 24¹ 25¹ 26¹ 27¹ 28¹ 29¹ 30¹ 31¹ 32¹ 33¹ 34¹ 35¹ 36¹ 37¹ 38¹ 39¹ 40¹ 41¹ 42¹ 43¹ 44¹ 45¹ 46¹ 47¹ 48¹ 49¹ 50¹ 51¹ 52¹ 53¹ 54¹ 55¹ 56¹ 57¹ 58¹ 59¹ 60¹ 61¹ 62¹ 63¹ 64¹ 65¹ 66¹ 67¹ 68¹ 69¹ 70¹ 71¹ 72¹ 73¹ 74¹ 75¹ 76¹ 77¹ 78¹ 79¹ 80¹ 81¹ 82¹ 83¹ 84¹ 85¹ 86¹ 87¹ 88¹ 89¹ 90¹ 91¹ 92¹ 93¹ 94¹ 95¹ 96¹ 97¹ 98¹ 99¹ 100¹

Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 7 μῶλις γὰρ ὑπὲρ δικαίων τισ ἀποθάνειται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τῆρ ἐαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν

- arm Meionepiph³¹⁰ et Epiph³⁰⁹ (vide post) Chr⁵⁰⁵ Thdr̄t Dam Or̄int^{1,510-508} (libere^{2,55} cum enim adhuc secundum tempus impij essetis, Chr. pro nobis mortuus est). Sic Epiph^{maro}³⁰⁹ τὸ „ἔτι“ καὶ „ἀπέθανεν“ οἱ δοκῆσεως, ἀλλὰ ἀληθείας ἰστί σηματικόν. εἰ γὰρ δοκῆσις ἦν, τίς χρεῖα τοῦ ἔτι λέγεσθαι, δυναμένου τοῦ χυ πάντοτε καὶ νῦν δοκῆσει φαίνεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι „ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν.“ ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔτι“ τὸ τότε θανεῖν ἀπέδωκε etc). Atque sic syrP: *Christus enim, cum adhuc essetis infirmi, adhuc secundum tempus pro impijs mortuus est* ..... B *εγὼ*, fu⁴ Aug^{op}¹⁴⁹ εἰπεσο mer¹ *si enim*, h⁴⁰⁰ Isid^{2,117} *εὶ γὰρ* (λεγων εὶ γὰρ χυ ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβ. ἀπεθ.), syr^{sch} *si autem*, cop *si enim adhuc* ... D⁷⁸ *εἰς τὴ γὰρ*, d e f g v g Ir̄int³⁰⁷ Faustine^{contrarian} al *ut quid enim* | *ασθενῶν ἔτι* (et. Gb) cum *καβον*⁷⁸ 81. 187. d e f g v g syrP Ir̄int^{4,541} Or̄int^{4,541} („quod enim *Christus* cum adhuc peccatores – spem nobis dat“) Meionepiph³¹⁰ et³⁰⁹ Dam ... ε (= Gb) cum D⁸ EKLP al pler syr^{sch} cop arm aeth^{utr} (plane non habet) Or̄int⁵⁴⁰⁻⁵⁰⁸ om *ετι*. Dedimus igitur (praeautibus Gb Ln) *ετι* bis cum *καβον*⁷⁸ 81. 187. syrP Meionepiph Dam; offensi duplici *ετι*, cuius quidem rationem dudum fuerunt qui rectissime explicarent, alteri prius vario modo mutarunt, alteri satis habuerunt secundum abieciisse.
7. *μολισ* cum *καβον* unc rell et minusc omn^{vid} Chr⁵⁰⁵ rell ... κ⁴ Or^{1,581} *μογισ* :: *μογισ* uno tantum Ni Ti loco Lc 9, 39 scriptum est, substituentibus nr al⁵ *μολισ*, quod idem Lc quater in actis habet (14, 18. 27, 7. 8. 16) atque semel Petrus priore epistula 4, 18. Hinc *μογισ* h. l. coniunctis testimoniis κ⁴ et Or satis commendari visum esset, nisi eadem forma etiam Act 14, 18 a D pro *μολισ* substituta esset et 27, 16 a cod. 40. | *υπερ γαρ* (338. δε): L 2. 32. 62. 18 lect arm om *γαρ*. Ceterum apud Ir̄int³⁰⁷, ubi vv. 6 usq 10 continua serie exseribuntur, v. 7 omittitur.
8. *εἰς ἡμας ὁ θεος* cum *καβον* al pler cop Or^{1,581} Chr⁵⁰⁵ Cypriac¹⁵⁵ Euthal^{cod} Dam Oec ... Ti ο θε. *εἰς ἡμας* cum DEFG 70. 124. d e f g m⁸³ v g syrP Dial³⁰⁹ Chr^{mosc}¹ Thdr̄t Thphyl Ir̄int³⁰⁷ Or̄int⁵⁴¹ bis Aug^{loh}¹¹⁰ et⁵⁰⁹ ... libere syr^{sch} arm aeth ... B om ο θεος | οτι. et. Or^{1,581} Dial³⁰⁹ ete Ir̄int³⁰⁷ etc: D⁸ h (rursus delet D⁸) v g d⁴ m⁸³ Chr⁵⁰⁵ Or̄int⁵⁴¹ Cyp⁷¹ III¹³⁵⁻¹¹⁵ Ambrat al add *ε* (*quoniam si cum adhuc peccatores essetis, Chr. pro nobis mortuus est*). Contra Lebrug: *Non interponas coniunctionem si inter quoniam et cum*. | *ετι*: 109. Dial³⁰⁹ Chr⁵⁰⁵ om | *όντων ἡμῶν* et. Or Dial etc ... L Chr⁵⁰⁵ *ημ. οντ*. Ceterum vg^{ole} (non am fu demid harl tol) arm^{ms} in addamst etconst etven Pelag^{com} add *secundum tempus*, et Lebrug: *correctores iudicaverunt non esse praetermittendum illud sec. tempus*. Ac vdir *κατα καιρον* h. l. etiam Thdr̄t legisse; explicat enim^{5,55} ad v. 8 (v. 6 in com praeterit): *το δε κατὰ καιρον αντι του εἰς καιρον, κατὰ τον προσηκοντα καιρον*. Sic syrP:

Χριστός ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· Ὁ πολλῶν οὐκ μάλλον δικαιωθέντες
 νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μάλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ
 ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν ^{1 Co 15, 21}
 κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς
 πάντα ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἡμαρτοί·

- quoniam, quum adhuc peccatores essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii ipsius. Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis iustificati nunc etc.

9. οὐκ cum MARG^oCKLP al fere omni vg (et. am su⁺⁺) syr^{utr} Or^{int}4,541.
 542 Chr⁵⁶⁵ Cyr^{act}556 etc ... n^ovg 48. 52. d e f g m⁵⁸ su^o demid cop arm
 Dial¹⁶⁷ Ir^{int}307 Or^{int}4,541 Cyp⁷¹ III¹⁵⁵. 115 Ambrst om (: : cf ad v. 8 etc.
 et) | νῦν: 39. 41. tol Dial¹⁶⁷ om

10. A ab τῷ θεῷ ad ἐν τῷ θεῷ v. 11 transiit | FG ἐχθροί | δια του: F
 om του | σωθησόμεθα: L al aliq (2 ap Scrj) -σωμεθα

11. ου μόνον δε: D^oFG d^o f g su^o arm Ambrst add τουτο (item κ ut vdr
 το: in D enim corrector puncta improbandi super τουτο ponens quum
 nullum posuisset super τ alterum, scriba codicis κ inepte το serua-
 vit) | καυχώμενοι cum MARG^oCKLP al sat mu cop Chr⁵⁶⁶ Euthal^{cod} Thdr^t
 Dam ... L(vg) al plus³⁰ d e f g vg arm syr^{sch} (gloriamur) etP aeth
 Or^{int}4,542. 543 Ambrst al Thiphyl καυχώμεθα (al aliq καυχόμε-), FG
 καυχώμεν | Ἰησοῦ χριστοῦ ... B om x̄v

12. ἀνθρώπου: 37° praem θανάτου | ἡ ἁμαρτία εἰς τον κοσμ. cum MA
 CKLP al om^{vid} vg^{cle} syr^p arm (Ath⁷⁵⁴ cop η ἁμαρτ. εισηλθ. εισ,
 libere et. al) Or^{4,560}. 394 et^{int}4,542. 544 ss Chr⁵⁷⁰ Euthal^{cod} Thdr^t Dam
 al Ambrst al (cf et. Grog^{thau}⁷ να δε ησ σαρκος η ἁμαρτ. εισηλθ.
 εισ τ. κοσμ. και δια etc) ... Ti εισ τ. κοσμ. η ἁμαρτ. cum DEFG d e f
 g am fu demid hari tol Amb^{1uc}4,1283 al | ο θάνατος pri loco: FG om
 ο | ο θάνατος sec loc cum MARG^oCKLP al fere omni vg (et. am demid
 tol) syr^{sch} etP c.^o cop arm (hi interpretes varie ponunt, ut arm post
 δε ηλθ.) Or^{4,580}. 394 et^{int}4,542. 544. 545. 549 Chr⁵⁷⁰ Thdr^t5,52 et 4,492 (Chr
 et Thdr^t post δε ηλθ.) Euthal^{cod} Dam (ο θα. εισηλθ.) Ambrst Aug
 trⁱⁿ12 al ... Gb^o Ti om cum DEFG 62. d e f g fu syr^p txt aeth Or
 4,544 semel (at multo saepius aliter atque eadem ipsa pagina) Aug
 (vide post) Amb^{1uc}1283 Pacian^{bapt}iam Leo^{serm}50 Bed (hos vide ap
 Sab). Atque Aug quidem impugnat Pelagianos ο θάνατος supplen-
 tem. Ita contr. 2 epp Pelag^{3,4}: volunt intelligi non peccatum sed mor-
 tem. Item de volunt. dei 3. quia vero in omnes homines mors pertransiit,
 in omnes necesse est pertransiisse peccatum. Item op. imp. contr Iulian
 2, 50 sive mors sive peccatum sive potius cum morte peccatum. | εφ ω:

- 4, 13 ἄχμι γὰρ νόμῳ ἰμωρίας ἢ ἐν κόσμῳ, ἰμωρία δὲ οὐκ ἔλλο-
 γείται μὴ ὅτις νόμῳ· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
 1 Co 15, 48 Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ

d e f g vg Ambros¹²⁰² Ambrst etc in quo. Qua de re cf Aug^{contr²opp} pelag⁴ *Quodsi propterea, inquit, non potest illis verbis apostoli peccatum intelligi: in quo omnes peccaverunt, quia in Graeco, unde translata est epistula, peccatum feminino genere positum est, restat ut in illo primo homine peccasse omnes intelligantur, quia in illo fuerunt omnes, quando ille peccavit.*

13. ἀμαρτία pri et. Clem⁵⁶⁷ Chr⁵⁷⁰ Thdr^t Dam etc ... 38. 62. 19lect Or^{4,200} Thphyl ἡ ἀμαρτ. | ἐλλογείται (κ^oDEFG ἐλλογ-) cum (κ^o ἐλλογ-
 γεται) κ^oBCDEFGKLP al pler am harl^{1*} Or^{4,97. 260. 280} not (ex Philoc) Chr^{570. 571} Cyr⁵⁷⁴aph^{56. 420} et¹al⁵⁷⁶ Thdr^t Theodor^{mops} cat⁴⁵ Dam etc ... κ^oἐλλογεται, ἂ ἐλλογο, 52. 108. ἐλλογεται, ^{per} ἐλλογεται, 19lect ἐλλογεται. Item *imputabatur* (*deput. floriac*) vg^{clis} in demid floriac harl² tol Ambrst etc (nec contra sunt sy^{tr} cop etc)
14. ἀλλὰ cum BDE ... ε Ln ἀλλ cum κACFGKLP etc | μωσιεως cum κBC DEFGKL etc ... ε μωσιεως c. AP al permu (et. Or^{4,200}) | μῆ et. I^{nt}1²¹¹ (Or^{4,200}, at vdr ipsam μῆ aliena manu illatum esse) Ath⁴⁶² et Pa-Ath^{2,274} Cyr⁵⁷⁴ (καὶ ταυτα, μῆ ἀμαρτήσαντας τα ὁμοια τῷ ἀδαμ) Diodor cat⁴⁵ Theodor^{mops}⁵⁶ (ap Fritsch., cat⁴⁵) Acaccat⁴⁵ Gennadecat⁴⁵ Chr⁵⁷¹ Cyr⁵⁷⁴aph^{56. 1070} et¹anthrop⁵⁷⁶ Dial^{maec}⁴⁶⁴ (opp Ath²) Thdr^t Dam etc Archel⁵⁶⁷ (diserte) Hierlovin¹ et² ac^{as}ep Aug^{pecc} mer¹ (ubi testatur: *Graeci autem codices, unde in Latinam linguam interpretatio facta est, aut omnes aut paene omnes id quod a me primo positum est i. e. μῆ habent*). Epiph^{ca}^{2,2}. Adde huc Or^{int}⁵⁶¹ ubi est: *si vero, ut in nonnullis ea exemplaribus habetur, etiam in eos qui non peccaverunt etc* ..... Gh^o μῆ: om enim 62. 63. 67° 19lect d^o (sed non supra lineam suppletum, ab ipso^o?) Or^{4,204} et¹nt^{543. 545. 560. 562} et diserte⁵⁶³ (in quo arbitror quidem aliquid et latentis esse mysterii, quia et alibi mortem dicit regnasse ab Adam usque ad Moysen, non in omnes, sed in eos tantum qui secundum similitudinem praevagationis Adae peccaverunt) edd^{1a} ap Aug (vide supra) Ambrst⁶⁴, unde haec adscribamus: *Itaque non in omnes mortem regnasse manifestum est, quia non peccaverunt omnes in similitudinem praevagationis Adae - - Ac si in Graeco non ita cautum dicatur; sic enim dicitur scriptum etiam in eos mortem regnasse qui non peccaverunt in sim. praevar. Adae. - - Constat autem porro olim quosdam Latinos de veteribus Graecis translatos codicibus, quos incoeruptos simplicitas temporum servavit et probat: postquam autem a concurdinis animis discedentibus et haereticis perturbantibus torqueri quaestionibus coeperunt, multa immutata sunt ad sensum humanum, ut hoc contineretur in litteris quod homini videretur, unde etiam ipsi Graeci diversos codices habent. Horum autem verum arbitror, quando et ratio et historia et auctoritas observatur: nam hodieque in Latinis reprehenduntur codicibus, sic inveniantur a veteribus positu, Tertulliano Victorino et Oypriano. At ubi tandem Tert Cyp Victorin? | ε^πι τῷ et. Or^{4,200. 264} Ath⁴⁶²*

ὁμοίωμαι τῆσ παραβίασεωσ Ἀδάμ, ὅσ ἐστὶν τύποσ τοῦ μέλλοντοσ.
 15 ἀλλ' οὐχ ὡσ τὸ πειράτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ
 τῆ τοῦ ἐνόσ παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ
 χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῆ τοῦ ἐνόσ ἀνθρώπου
 Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡσ δι'
 ἐνόσ ἀμαρτήσατοσ τὸ δόρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνόσ εἰσ
 κατὰκρῖμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰσ δικαίωμα.
 17 εἰ γὰρ τῆ τοῦ ἐνόσ παραπτώματι ὁ θάνατοσ ἐβασίλευσεν διὰ
 τοῦ ἐνόσ, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆσ χάριτοσ καὶ τῆσ
 δωρεᾶσ τῆσ δικαιοσύνησ λαμβάνοντεσ ἐν ζωῆ βασιλεύουσιν διὰ

Cyril⁸⁴ εἰςanthrop⁸⁷⁶ etc (vide supra) ... B εν τω, quemadmodum
 Latini (d e f g vg Ir^{int} Or^{int} etc) in *similitudinis* vel *-dinem*. Cf huc
 et. Basilid^{hipp} 25ⁿ μέχρι μὲν οὖν μωυστωσ απο αδαμ ἐβασίλευσεν ἡ
 αμαρτια, καθωσ γεγραπται.

15. οὐτωσ καὶ et. Or^{4,364} εἰςint⁵⁴⁴. 553. 554 Chr⁵⁷³ etc ... B om καὶ, nec
 expri syr^{sch} cop (contra expri vg syr^p arm) | πολλῶ: A syr^{sch} add
 οὖν | εν χαριτι ... PG (non item f g) om εν | τῆ του ενος: 30. 35. 37.
 47. 74. 19lect^{eser} 11^{ser} arm om τη, item ante χαριτι transp (εν τη
 χαριτι του ενος) 109. 178. 192.

16. αμαρτησαντοσ cum κ^o (* om syllabam san exoante versu) ΛΗΚΛΡ
 al fero om d^{***} am harl^{*} fu^{**} cop syr^p arm Or^{4,364} Chr⁵⁷³ Euthal
 cod Thdr^{com} (vdtr, sic enim: τοτε γαρ ενος ημαρτητοσ etc) Dam
 Aug^{rom} 20 ac^{200p} (vide Sab) etc ... DEFA 26. 80. d^{*} f g vg^{cl^o} fu^{*} demid
 tol syr^{sch} aeth Or^{int} 4,553 Thdr^{txt} Aug^p 157 εἰςcontr^{lulan} αμαρτη-
 ματοσ (Gb^o) | γαρ et. d e f g vg; syr^p habet c.^{*} ... vg 45. 19lect^{om}
 om | ἐξ ενος: arm add παραπτωματοσ | εἰσ δικαιομα: D^{*} d^{*} fu^{*} al
 lachm aeth^{ur} add ζωησ (aeth insuper add quae in saeculum)

17. τω του ενος cum ΗΒΚΛΡ al pler d e vg (hi³ unius, et. fu tol) syr^{ur}
 cop arm aeth Or^{int} 554 (ut vg) Chr⁵⁷³ Euthal^{cod} Thdr^t Dam etc (Aug
 rom²⁰ εἰσ¹⁵⁷ etc ὁδ unius delictum) ... Gb^o Ti εν ενσ cum APG, DE εν
 τω ενσ, item f g in κω. Atque hinc Ln^{ed} min [εν τω] ενσ sine codice
 ... 47^{*} Or^{4,360} εἰ²⁶¹ εν ενος, item am demid harl in unius, 44. nil nisi
 τω | παραπτωματοσ: P om ultimam syllabam τ | δια του ενος: 52.
 19lect^{om}, nec exprim syr^{sch} ar^o cop | τῆσ δωρεασ: 6. 10. 31. 67^{**}
 76. Or^{int} 551 εἰ⁵⁵⁵ ter Thphyl τῆν δωρεαν ... B 49. Ir^{int} 207 Or^{4,361} bis
 (non item 4,364) Chr⁵⁷⁴ com Aug^{rom} 20 εἰσ¹⁵⁷ etc om, hinc Gb^o et Lu
 [τ. δωρ.] ... 68. 137. vg (sed fu^{*} om et ante donationis) syr^{ur} Chr⁵⁷⁸
 add Thdr^t Isid^{2,105} Ambrst al post τ. δωρ. add καὶ | τῆσ δικαιοσυνησ:
 c 70^{*} Or^{4,364} (non item 201bis neclnt) om | λαμβανοντεσ et. Or^{4,361a} εἰ²⁶⁴
 ... vg λαμβοντεσ ... 66^{ms} 76. Or^{4,361b} λαβοντεσ | εν ζωη ... L 17.
 46. 93. 114. k^{ser} εν τη ζω. | βασιλευσουσιν et. Or^{4,364} εἰ²⁶¹ (89^{*} 93.
 -πωσι, item Or^{4,361b} ἐβασίλευσεν - τωσ οι τῆσ περισσ. - λαβοντεσ εν
 ζω. βασιλευσωσ etc) ... nō vid (scriptura non est in liquet) r 1. 14.

- 1 Co 14, 22 τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντα ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἐνὸς δικαιοματος εἰς πάντα ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ καταστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεσιήλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερισσεύσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο-

- 17. 34. 47. 62. 65. 77. 91. oscr Or^{4,261a} Chr⁵⁷³ (non item⁵⁷⁴) Dam βασιλευσιν | ἰησοῦ χριστοῦ cum MACEPKIKLP al om^{vid} d e f g vg rell Irlni²⁰⁷ Or^{4,261} et^{int} etc ... v Or^{4,261bis} χριστ. ἰησ.
18. *ὡς δι' ἐνος* et. n^o Orlni^{4,544}. 556 Eusdem⁴⁰⁹ Chr⁵⁷⁴ Cyrador²⁰⁶ et^{loh} 1045 etc ... n° 46. add ἀνθρώπου, item aeth, quas similiter ἀνθρώπου add v. 16 post ἐξ ἐνος et v. 17 post δια τοῦ ἐνος. | *παραπτώματος*: vg 37. 46. το παραπτωμα, item sy^{2ch} cop | *εἰς κατάκριμα*: arm om εἰς, item ante δικαιοσιν | *δικαιωματος*: DCA 37. sy^{2ch} cop το δικαωμα, v και δικαωμα
19. *κατεστάθησαν*: 37. 38. 19lect -θημεν, 2. καθεστησαμεν | *τῆς ὑπακοῆς*: 37. om τῆς, item libere Ir^{fragm} xxii (ap Stieren²⁴⁴) | *τοῦ ἐνος* acc: D²vg d² f g Ir^{fragm} Cyrgraph²⁴⁴ (non²⁴) et^{ador} 206 Augloh^{66,2} (non item alibi, utrom²⁰) Ambrosi¹⁷³ (non item²⁴⁵) add ἀνθρώπου. Practerea vg d² f g δια τῆς τοῦ ἐνος ἀνθρwp. ὑπακοῆς. Ir vero (l. l.) sic: ενν δε ὡσπερ δια τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνος ἀνθρ. τοῦ πρωτωσ εκ γῆς - ουτωσ εδει και δι ὑπακοῆς ἐνος ἀνθρwp. τοῦ πρωτωσ εκ παρθενου γεγεννημενου δικαιοθηται πολλουσ.
20. *νόμος δε*: L νομ. γαρ | *οὐ δε*: vg οπου δε. Item οπου Orca^{101b} all οπου ἐπλεον. η ἁμαρτ. εκει ὑπερεπ. et Euspe²⁰ libere και επειδη οπου ἐπλεον. etc | kscr ὑπερπερισσευσεν, 17. ὑπερπερισσ.
21. *εν τῷ θανάτῳ*: vg om τῷ | *βασιλευσῃ* (Δ ἐβασιλευσῃ teste Woid, contr Cowp) ... KL al plus²⁰ -λευσει | *ἰησοῦ χριστοῦ*: v χριστ. ἰησ.
- VI. 1. *ἐπιμένωμεν* (Gb'') cum ABCDEFG al²⁵ d e (hi permanentes) (Dam ἐπιμενω), item L 93. 124. kscr ἐπιμενωμεν ... mkr 1. 47. 57. 68. 109. 114. 116. 13lect 14lect dscr nscr al pauc cop Euthal^{cod} ἐπιμενωμεν ... ε ἐπιμενουμεν cum minusc permu arm Chr⁵⁷⁸ Thdrt Genadca¹⁰⁷ Diodcat⁵⁷ Thphyl Oec, item permanentibus f g vg Orlni^{4,550}. 560. 571 Augro²¹ ac²⁰⁰ Ambrat al, Tertpudic¹⁷ perseverabimus (codparis perfectus) | *τῇ ἁμαρτίᾳ* ... d e f g vg Tertpudic Orlni⁴ etc in peccato (et Δ woid εν τῷ αμ., sed negat Cowp.)

νάση; 2 μὴ γένοιτο. οἴτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἐτι
 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγροῦντες ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ga 3, 27
 Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν Col 2, 12
 οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη
 Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς
 ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν
 τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως Phi 2, 10

2. οἴτινες et. Clom⁵⁴⁴ Tertpud¹⁷ Augro³¹ etc ... ρσ d e f g vg syr^{ut}
 Or^{int} 4,500-500 Ambrst al add γαρ | ζήσομεν cum MABDKP al longe plu
 Clom⁵⁴⁴ Chr⁵⁷⁷ Thdrt Dam etc, item vivemus d e f g vg Tertpud Or^{int}
 Ambrst al ... σρωλ al¹⁰ Chr^{mosc} 1 Diodca⁵⁰ ζήσομεν (sed L 137. al
 pauc etiam απεθανωμεν)

3. χριστ. ησ. cum MACDEFGKLP al pler d e f g m⁹⁴ vg cop syr^p arm
 Dial⁷⁰⁷ Euthalcod Cyract⁵⁵ etca¹⁵⁰ Thdrt al Ir^{int} 307 Tertpud¹⁷ et^{res}
 carn⁴⁷ ex edfraneq Or^{int} 4,500 bis et⁵⁰¹ bis Aug⁵⁰⁰ Ambrst etc; item 80.
 o⁵⁰⁰ syr^{sch} aeth^{ut} εἰ ᾧ ... B 31. 39. 73. 74. 76. 109. 118. 120. 124.
 glect a⁵⁰⁰ Ephr^{2,308} Chr⁵⁷⁷ Thphyl Tertpud ex^{paris} et^{res} carn ex ed
 semi etal Or^{int} 2,320 et^{4,501} semel et⁵⁰⁰ (et. Amb utrumq habet) χριστον
 absq ησ.

4. our et. f (g enim aut ergo) m⁹⁴ Tertpud¹⁷ et^{res} carn⁴⁷ Aug⁵⁰⁰ Pacian^{ep}
 3 Chr⁵⁷⁷ Thdrt Dam etc ... d e (g vide ante), vg syr^{sch} Or^{1,600} 2,000-
 4,107 et^{int} 2,315-220 et^{4,500} Cyrador⁴⁰⁷ et^{gaph} 370 Ambrst al γαρ, enim |
 βαπτισματος et. Or et Or^{int} Cyr^{gaph} etador etc: 17. (aeth) add
 αυτου | εἰς τον θανατον: D⁹⁰ ρσ k⁵⁰⁰ om τον | P ηγερθη | δια (D⁵⁷
 υπο ut^{vid}) της δοξ. του πατρος et. Meth^{2,179} Chr⁵⁷⁷ Cyr^{gaph} 370 et
 ador⁴⁰⁷ Thdrt Dam etc Ambrst (per virtutem patris, d e f g vg Aug
 500 Amb etc per gloriam patris) ... m⁹⁴ Ir^{int} 307 Tert^{res} carn⁴⁷ etpud¹⁷
 Pacian^{ep} 3 Gaud^{serm} 3 Chrom om

5. συμφυτοι ut MABCKLP etc ... DE συμφυτοι, item [FG (sed proclivi
 errore συνηγοι, Γ cum Γ confuso). Latini complantati (compl.), sed
 Tert^{bis} consati ... Or^{4,341} συμμορφος (ημεῖς δε χαριτι θεου συνετα-
 φημεν τῷ χριστῷ καὶ συναριστήμεν αὐτῷ, εἰγε συμμορφος γεγοναμεν
 τη αναστασει αυτου etc). Diodca⁵¹ ἀκριβῶς τὸ σύμφυτον τίθειμ·
 τῶν γὰρ συμφυτευμένων πρίμων εἰς ταυτὸ ἵνοῦται πολλῶμο ἢ
 φύσις διὰ τῆς κολλήσεωσ· οὕτωσ οὖν καὶ οἱ γνησίωσ βαπτισθέντεσ
 εἰσ τ. θαν. τοῦ ᾧ ἵνοῦνται αὐτῷ διὰ τῆσ πίστεωσ. Item Thdor³⁰⁰
 ibidem: καλῶσ δὲ εἶπε τὸ σύμφυτοι περί τε νεκρώσεωσ καὶ ζωοποιή-
 σεωσ διαλεγόμενοσ· ἐπειδὴ καὶ τῶν φυτῶν ἰδιὸν ἴσσι τὸ νεκροῦσθαι
 μὲν ἐν τῇ φυτείᾳ, μεθίστασθαι δὲ ἐπὶ τὸ κρείττον καὶ ἐνδοξότερον
 πολλῶ. | αλλα et. Tertpud¹⁷ et (sed fluct lectio) res carn⁴⁷ Aug⁵⁰⁰ et
 III ... ρσ d e f g m⁹⁴ vg Ambrst Aug^{bis} al (Tert^{res} carn vide ante)
 αμα, simul. Ita et Or^{int} 500 ut ante Delar. editum est, apud quem nec
 αλλα nec αμα est, nec magis⁵⁰⁰. | αναστασεωσ (P -σθασεωσ) et.
 Tert^{bis} Or^{4,503} 505 etc ... ρσ f g syr^{sch} cop arm aeth add αυτου

2^{PH} 4, 22 ἐσόμεθα, 6 τούτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος
 συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι
 δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαιώται
 2^{TI} 2, 11 ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστευόμεν
 ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, ὃ εἶδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ
 νεκρῶν οὐκέτι ἀποθήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὁ
 γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐράπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ
 Θεῷ. 11 οὕτως καὶ ἡμεῖς λογιζέσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ
 ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασι-
 λευεῖτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν

6. τούτο et. Clem⁵⁶⁸ Tertpud¹⁷ Or^{int} 4, 563 etc (m⁹¹ om) ... v καὶ τούτο,
 179. τούτ. δε | ἡμῶν et. Clem⁵⁴⁴ et (o παλ. ἀνθρ. ἡμῶν) 508 Tertpud
 Or^{int} ... L aeth om | καταργηθῇ et. Clem⁶¹⁶ Or^{int} (destructur) Cyr
 cal⁶⁸ etc; Δ aeth⁵¹² καταργησῆ

8. δε et. Eusmaro⁸⁴ Chr⁵⁶⁴ etc d e f et (autem aut enim) g m⁹⁴ Tertpud¹⁷
 Or^{int} 565. 661 etc ... vg (g vide ante) tol γὰρ (libere syr^{sch} ἰγῦαρ) |
 συνζή- cum MAB⁶ DMFG n⁵⁰⁷ ... ε συνζή- cum B² CKLP al pler | -ζήσομεν
 cum MABDEL al pler Eusmaro⁸⁴ Chr⁵⁶⁵ Thdrt etc, item simul vivemus,
 (su² vivimus) d e m⁹⁴ vg Ambrst al, omnivivemus f g Tertpud¹⁷ Or^{int} 565
 (sed ante Delar. simul viv.) ... vg -ζήσομεθα ... ckr 31. 93. 109.
 k⁵⁰⁷ Basbapt⁶³⁴ Dam Thphyl -ζήσομεν. Similiter fuv¹⁰⁴ sim. vivamus |
 αὐτῷ cum MABOD² CKLP al om n⁹¹ d m⁹⁴ fu demid tol vg⁵¹² cop syr^p
 arm aeth Eusmaro⁸⁴ Basbapt⁶³⁴ Chr⁵⁶⁵ Thdrt Dam etc Tertpud Or^{int}
 565. 661 Ambrst Aug⁵¹² et litu et contr Iulian Pelag etc ... d² k⁵⁰⁷ d e f
 g vg⁵¹⁰ am harl marian (et. Aug⁵⁰² Iul semel) syr^{sch} τῷ χριστῷ

9. κυριεύει et. Tertpud¹⁷ ... 28. d e f g m⁹⁴ vg (et. am fu demid harl
 marian tol omniaeshm; sed aliq teste Sab dominatur) Eusmaro⁸⁴ Ephr
 3, 108 Ambrst Ambp⁶¹² al κυριεύει

11. εἶναι ante νεκρ. μὲν cum n⁹⁰ BC Cyrador⁵⁴¹ Dam ... ε (= Gb Sx) post
 νεκρ. μὲν cum M² CKLP al pler m⁹⁴ vg syr^p Or^{cat} 60 et^{int} 4, 563 bis Did^{tr} 1, 23
 Basbapt⁶³⁴. 640 Chr⁵⁶⁵ bis (sed mosci om sem) Euthal⁵⁰² Thdrt al Hil⁵⁰²
 Ambrst al ... Gb Sx Ln Ti om εἶναι cum ADEFG d² e f g (d² o fu om
 μὲν) 17. 178., nec exprim syr^{sch} cop arm aeth Tertpud¹⁷ | εἰ ᾧ ἡμῶν ἡ
 sine additam cum ABDEFG 47² 177. 179. m⁹⁴ am fu demid harl tol
 floriac marian syr^p aeth Basbapt⁶³⁴. 610 Cyrador⁵⁴¹ Thdrt Thphyl et
 Oec⁵⁰² Tertpud¹⁷ (et^{res} carn⁴⁷ „Sic enim, inquit, et vos reputate mor-
 tuos quidem vos. Quinam? carni? Non, sed deliquentias. Ergo salvi
 erunt carni, viventes autem deo in Christo Iesu per carnem utique.) Hil⁵⁰²
 Aug⁵¹² et litu et alibi Pelag al ... ε (= Gb Sx) add τῷ κυριῷ ἡμῶν cum
 MCKLP al pler vg⁵¹⁰ cop arm (syr^{sch} per domin. nostr. Ies. Chr.) Or^{int}
 560 Did^{tr} 1, 23 Chr⁵⁶⁵ Euthal⁵⁰² Dam Thphyl et Oec⁵¹² Ambrst

12. υπακούειν et. Or^{1, 530} Methop^{iph} 575 excod ven; vg Methop^{iph} ex ed
 p² et^{an} υπακούειν | ταις επιθυμ. αὐτῶν c. MABC² 4² 39. 47. 67. 80. 137.

ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ πημιστίνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα 19
ἀδικίας τῆ ἁμαρτίας, ἀλλὰ πημιστίνετε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡσεὶ ἐκ
νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.
14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεῖται· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ 25, 28
ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἶδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δοῦ-
λοι εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς 10, 2, 31
θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ Θεῷ ὅτι ἤτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε
τύπον διδασχῆς, 18 ἐλευθερωθῆτε δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώ- 1 Co 7, 22

179. d³³⁴ vg sah cop syr^{sab} arm aeth ar^o Or^{1,330} (sed αυτησ) et^{2,618}
et^{int 4,560}. 500. 570 Meth^{epiph} Antioch¹¹⁴⁰ (hom⁷⁴) Dam Aug^{10h 41,12} ac
saep al ... Sx αυτη cum DEFG d² f g m⁹⁵ Ir^{int 211} Or^{int 2,433} Tert^{res}
cat⁴⁷ Vic^{ctun praen} ... (= Gb Sx) αυτη εν ταισ επιθυμιασ αυτου
cum C²KLF al plor (sed pro αυτη 9. 28. 35. 71. αυτου, 17. αυτου, 120.
om; pro αυτου 115. Thdr^{t αυτησ} syr^p Bas^{bapt 643}. 600 Chr⁵⁰⁰ Eulhal
cod Thdr^t Thphyl Oec

13. ωσε: cum κABC 16. 47. 78. 93. Meth^{epiph} 570 Dam ... ε Ti ωσ cum
DEFGKL al pler Bas^{bapt 643}. 600 Chr⁵⁰⁷ Thdr^t Thphyl Oec | ζωντας
D²FG -ντες | και τα μελη: B om τα

14. ου κυριευσει (κ⁹): κ⁹κ 73. Or^{cat 70} smel Thdr^{t ουκει κυρ.} | αλλα
cum κ²BCD²FG ... ε αλλ cum AD²KL² al certe pler (πάλαιπο εις
inerte)

15. αμαρτησωμεν (Gb') cum κABCDEKLF al fere²⁵ Clem⁴⁰⁰ Enth^{al cod}
... ε αμαρτησωμεν cum minusc permu Chr⁵⁰⁰ Thdr^t Dam al, item
peccatimus f vgl¹⁰ demid tol Or^{int 571} Ambr^t, item syr^{tr} sah cop
arm ... FG ημαρτησωμεν, item peccavimus d³³⁴ (* peccavimus) e g km
fu harl | αλλα cum κ²BCFG Dam ... ε αλλ cum κ²ADEK²KL² al cert²
pler Chr⁵⁰⁰ etc

16. ουκ (et. Or^{int 571}: 574 Ambr^t al) ... D²FG 21² d² f g fu demid floriac
harl² sah Sedul praem ἢ (aut, an) | οτι: 17. om, sed post habet
οτι δουλοι εστε | ου παρισταννεται | δουλουσ: 17. 48² Apollin^{cat}
nicoph 1,114² om | εις θανατον et. vg (et. fu demid harl tol etc) cop
syr^p arm^{usc} aeth Or^{int 571} Bas²eg⁵¹⁵ Chr⁵⁰⁰ Thdr^t Dam etc ... DE d
e am syr^{sab} sah arm^{50h} ar^o (Or^{int 572} ble sive peccati sive iustitiae) om,
lino Gb⁹⁰. Libere (cf v. 19) Praedestin⁹ (ap Sirm^{1,567}) sive iniquitatis
ad peccatum sive iustitiae ad sanctificationem.

17. καρδιασ et. Or^{int 567}: 571: 573 Bas^{bapt 634}. 600 etc (et. m⁷⁰) ... A 13. 26.
Chr^{3,400} exedd all^q (non 500ter ad h. l.) praem καθαρισ (aeth^{utr} ez toto
corile vestro)

18. δε cum κ²ABDEFGKLF al pler d e f g m⁷⁰ vg sah syr^p Or^{int 571}: 573:
574 etc ... κ⁹ε 37. 118. arm οιν ... syr^{sab} aeth^{ro} et -, aeth^{pp} et ηυκ

θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπων λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς
 σαρκὸς ὑμῶν. ὡς περ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ
 ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστή-
 σατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἀγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
 δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλευθεροὶ ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
 Phil 3, 19 ὄν καρπὸν εἶχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος
 εὐαίων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
 1 P 1, 9 δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἀγιασμόν, τὸ
 δὲ τέλος ζωῆν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀφώγια τῆς ἁμαρτίας θάνα-
 τος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
 1 Co 7, 20 νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; 2 ἡ γὰρ ὑπ-

vero ... 37. 39. 62. 12^{lect} tol om (cop liberati estis a peccato, servitis
 autem iust. Nil probat Or^{2, 206} duo kai paulos graφeι· ἐλευθερωθ.
 απο της αμ. εδουλ. τω θεω.)

19. δούλα bis et. Methesiph⁵⁷ⁿ Chr⁵⁰⁶ Thdrt al Tertpud¹⁷ (famula im-
 munditiae - famula iustitiae) etres carn⁴⁷ Hierlorom² (servitutia im-
 ditiae etc) ... FG d e f g vg Or^{int} 270. 426 et 4, 572 Ambrat al δουλειαν |
 εἰς τῆρ ἀνομίαν et. Or^{int} 2, 70. 426 et 4, 572 Methesiph⁵⁷ⁿ Chr⁵⁰⁶ Thdrt
 Dam al Tertpud¹⁷ (sed paris om) etres carn⁴⁷ Ambrat Hierlorom Augop
¹⁴⁵ al '... b sy^{sc}h ar⁶ (Tertpud vide ante) Sedul om. Cf huc et. Dial
²⁸⁷ λεγων ὡς περ παριστ. τα μελη υμ. δούλα τη ἀδικία κ. τη ακα-
 θαρσία εἰς ἀνομίαν, οὕτως παραστήσατε τα μελ. τω θεω δουλ. τη
 δικαιοσύνη. | οὕτως (sic BCKLF etc, MADEFG etc οὕτω) et. Methesiph
 Or^{int} etc ... κ 7. tol sah cop arm Tertpud etres carn Sedul add και
 δούλα sec (FG etc vide ante) ... A οπλα

20. δούλος ἦτε (F δουλιθητε): L ητ. δουλ.

21. τότε; ἐφ οἷς etc. Sic odidimus cum Thdore^{ca172}: κατ' ἐρώτησιν ἀνα-
 γνωστέον τό' τινα ὄν καρπ. εἶχετε τότε· εἶτα κατὰ ἀπακρίσιν· ἐφ'
 οἷς νῦν ἐπαισχ. ... ε (non Gb Sz) τότε, ἐφ οἷς νῦν ἐπαισχ.; | τότε
 (et. d huc): D² ποτε | το γαρ cum n² ACB² CKLF al fere omn vg cop arm
 Clem⁵⁰⁶ Or^{int} 4, 211. 575 Chr⁵⁰⁷ Dam al Tertres carn⁴⁷ Ambrat al ... Ln
 το μεν γαρ c. n² BD² EFG 73. syrP Chr^{moes} 2 Thdrt | θάνατος sine ad-
 ditam et. fu Clem⁵⁰⁶ Tertres carn⁴⁷ etc ... FG add εστω, item d e f
 g vg (et. am etc, sed non fu) Or^{int} 574. 575

22. νυν δε: in κ δ ex τ antequam absolutum esset factum est | ζωην:
 17. εἰς ζω.

23. τα γαρ usque ζωη αἰωνιος: F om

VII. 1. η αγν.: F ει αγν. | I, γγνωσκουσι, FG γινωσκουσιν

άνδρος γυνή τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δίδεται νόμος· ἐὰν δὲ ἀποθάῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλίσ χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατωθήτε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγεροθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου] ἐηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν κωνιότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

2. ἀποθαῃ: L -νει | του νομου: c^o 1024. 1023. 1041. (non item 1036. 1075. nec c Mill Wist etc) om του νομου per errorem | του ανδρος: F om του

3. μοιχαλίσ: L 17. -αλλισ et postea -αλλισα | χρηματίζει (L -τηση): 8^{po} Basbapt⁶⁴⁸ cod Chr⁵⁰⁰ Thdrt -τζε | μοιχ. χρημ. et. syr^p arm Or^{2,512}. 647 et 4,312 et int^{2,300} Hill⁴⁵⁵ etc ... DEFG d e f g vg cop go (syr^{sc}oh) Or int^{4,576}. 578 χρμ. μοιχ. Praeterea Δ cop Chr⁵⁰⁰ (non item 500) add η γυνη. Item Or^{2,647} και το' αρα ουν μοιχ. χρημ. η γυνη γενομενη ανδρῖ ετερω ζωτος του ανδρ. | αποθ. ο ανηρ et. Or^{2,512}. 4,312 et int^{2,377}. 4,576. 578 Tertmonog¹³ etc ... DEFG d e f g vg syr^{sc}oh Or int^{2,300} Hill⁴⁵⁵ Ambrst al add αυτησ | απο του νομου et. Or^{2,512}. 4,312 etc Tert monog¹³ Hill⁴⁵⁵ ... 17. vg (et. am fu demid harl, non item tol) Or int^{2,77}. 306 et^{4,576}. 578 Ambrst al add του ανδρος

4. ἀδ. μου (et. f g frat. mei): FG ἀδ. μοι | και υμεις h. l. et. Or^{4,312} et int^{4,576}. 578 Basbapt⁶⁴⁸ Chr⁵⁰⁰ Thdrt (Tertmonog¹³ Itaq. fr. mei mortificamini et vos) etc ... κ 4. 46. arm go Dam ante αδελφ. μου | ετερω: 1. 36. 38. 43. 48. 52. 61. 66ms 72. 121. 122ms 131ect al^{1scr} et^{1scr} et. ανδρ.) Dam ανδρῖ ετερ. | καρποφορησωμεν: F -ρησομεν, FG -ρισωμεν

5. ημεν: D^o ημην (sed d essemus) | εν τη σαρκι: FG om (praegresso ημεν) εν (sed f g in carne) | ἐηργεῖτο: FG ηνεργ-, DE 26. ενεργ-, 131ect ενεργ-, 17. ενεργητο | καρποφορησαι (FG -ρισαι) ... 17. -φορειω

6. νυν: FG νυν | ἀποθανοντες (et. c Gb Sz) cum κλησκι. F al⁷⁰ ac plurib am^o syr^{sc} cop arm aeth^{hr} go Didri^{1,23} Basbapt⁶⁴⁸ Chr⁵⁰⁰ Euthal^{cod} Cyrca^{ms} Thdrt Dam al Tertmonog¹³ Or int⁵⁷⁶. 578 („soluti sumus a lege mortui. Nisi enim quis mortuus fuerit cum Christo, ad ista lege non solvitur.“ Ex his quae adduntur apparet mortui non esse του αποθανοντος sed αποθανοντες, licet pergat interpres 576 et⁵⁷⁸ in quae detinebamur. Addit vero etiam 578: Scio et in aliis exemplaribus scriptum a lege mortis, in qua detinebamur, sed hoc, id est mortui, et verius es et rectius) ... DEFG d e f g vg (exc am^o) cdd ap Or int⁵⁷⁸ pplat mu του θανατου ... c^o (= c Gb Sz) αποθανοντος ex errore ut vdr Bezaq

7 Τί οὖν ἐπινοῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτίας; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνωσαν εἰ μὴ διὰ νόμου· τίη τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειον εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λαβούσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσεται ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτε· ἐλευθέρωσέν με ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβούσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανερῆ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι καταραζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'

Erasmium secuti male interpretatum verba Chrysostomi⁶⁰² (πᾶσ ἡμῶσ κατηργήθημεν; τοῦ κατηχεμένου παρὰ τῆσ ἁμαρτίας ἀνδροῦπον παλαιού ἀποθανόντος καὶ ταφέντος) | ημῶσ cum MABCKKL al omni^{vid} Did¹ri^{1,22} Bas¹bapt⁶¹² Chr⁶⁰² Thdr¹ Dam (d e f g vg iia ut seruiamus, Tert¹monog ad seruiandum) ... B¹VG om, hinc Ln [ημασ]

7. ἐπινοῦμεν (v ἐπινοῦμεν) sine additam Clem⁵⁴⁵ Or¹int⁵⁶⁰ etc ... 17. 38. 46. 48. 71. 72. 177. 40lect a¹scr Tert¹maro^{5,12} add στ· | τὴν τε γὰρ et. Clem⁵⁴⁵ etc: FG om τε, nec exprim it vg et (et. Or¹int⁵⁶⁰sq) | ο νόμος et. Clem⁵⁴⁵ Meth¹ephr⁵⁶² Or¹int etc ... L o logos | ἐπιθυμήσεις: κτ -μησης

8. δε: f g Aug¹contr faust¹⁵ et¹pir et lit¹ (non item alibi saep) Sedul¹ i¹gnat¹ ... v⁴ d^o om | κατηργασατο cum B¹DKP 39. 116. 122. d⁴er al ... ε Lu κατηργασ. cum MAB¹CPGKL al pler | ἁμαρτία et. Clem⁵⁶⁷ Or^{4,67} etc ... κ^o 26. 122. Meth¹ephr⁵⁶² Chr⁶⁰⁵ (et. mosc¹) Gennad¹ca¹ 22 Isid¹ca¹ 22 η αμαρτ. | νεκρά sine additam et. Clem⁵⁶⁷ Or^{4,67} Meth¹ephr⁵⁶² etc ... vα (κ go) d e f g vg syr¹tr cop arm (non aeth) Or¹int⁵⁶⁰. 561 Ambrst al add (κ go praem) ην (13. 26. Aug¹ep¹ 106 al εστην)

9. ἔζων et. Or¹cat⁹⁴ Meth¹ephr⁵⁶¹ Chr⁶⁰⁵ Chr¹eph¹ 123 Gennad¹ca¹ 23 Thdr¹ Dam etc (17. εζουρ) ... η εζην

10. ενερεθη: Meth¹ephr⁵⁶² ηνερεθ. | η εντολ. η: L 37. 48. 77. 109. Meth¹ephr⁵⁶² Chr⁶⁰⁵ mosc¹ om η sec | αὕτη (d e f g vg mandatum - hoc): Gb¹ αὐτή

12. αγαθη: 47. θαιμαστη

13. το ουν αγαθοσ: P Meth¹ephr⁵⁶² το ουν· το αγαθ. (sic interpg r) | ενερετο cum MABCKDE 47. 73. 80. Meth¹ephr⁵⁶² Dam ... ε Ti γεγορετ cum KL al pler Chr⁶⁰⁷ (Cyr¹ca¹197) Gennad¹ca¹ 22 Euthal¹cod Thdr¹ Thphyl¹ Oec ... FG om; d^o f g Or¹int⁵⁶⁰. 563 Ambrst etc est | ἀλλὰ cum MDE κ^o11 L 17. 37. al sat mu¹id ... Lu ἀλλ cum BCPGP a¹scr etc (A non liquet) | ἁμαρτωλ. η αμαρτ. cum MABCKKL al om¹vid vg syr¹tr go Chr⁶⁰⁷ Euthal¹cod Thdr¹ Dam al Or¹int⁵⁶⁰ etc (Aug¹ep¹ 23 ac¹saep ut fiat

ὑπερφθλήρ ἁμαρτωλὸς ἢ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἶδαμεν γάρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τῆρ ἁμαρτίας. 15 ὁ γὰρ κτενεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γάρ ὁ Θεὸς τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύντηχίμ τῆ νόμῳ ὅτι κελίς· 17 ἦντι δὲ οὐκέτι ἐγὼ κτενεργάζομαι αὐτῷ ἀλλίῃ ἢ ἐνοικῶσαι ἐν ἦντι ἁμαρτίας. 18 οἶδα γάρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμῷ, τούτ' ἐστίν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ

supra modum peccator aut peccatum per mandatum) ... ΠΡΩΓ d e f g cop arm Ambrst Aug⁴¹⁶ et Illu η ἁμαρτ. ἁμαρτωλ. Sic: f g Ambrst ut fiat *supra modum ipsum peccatum peccans* (g *peccans aut delinquens*) per mand.

14. οὐδ. γάρ cum ΠΡΩΓΑΚΡ al pler d e f g vg syr^{2ch} syp txt cop go Or 3,100 et 4,700 noi (ex Philocal) et Int⁵⁰⁴ Meth^{epiph} 503 Didtri 1,23 Tilmantch 3,8 (Hall 5,254) Chr⁶¹³ Cyrillian⁹¹ Dam III⁵⁵⁰ etc ... ADRI 120. 124. ηερ²vid syp ΠΓ Or 1,100 et Int⁵⁷⁷ Bas^{roeg} 430 Thdr^t Aug^{ep} 100 (non item alib) οὐδ. δε ... aeth^{11r} arm οὐδαμ. sine copula | σαρκίνοσ cum η²anc ΠΡΩΓ al mu (2 ηρ Serj) Meth^{epiph} 576-585 Ephr⁹⁴ (Bas^{roeg} 430 fluct lectio) Nyss (orat. 4 de virg. 13) Cyrillian⁹⁰ Dam ... ε (= Gb Sz) σαρκίνοσ cum η²κ¹¹LP al longo plu Or 4,100 Chr⁶¹⁴ Euthal^{cod} Thdr^{tr}ib (et ad h. l. et 1,983) Phot^{manch} 3,12 al
15. ο γάρ: A²vid arm om γάρ (non probat Meth^{epiph} 503 το γάρ ηο καταργαῖ. ου γινώσκω, και ποιω ο μισω λεγομενον ουκ επι etc) | τοῦτο πράσσω cum ΠΑΝΚΛΡ al certe pler vg syr^{11r} arm aeth Or 4,100 et Int⁵⁰⁴ Meth^{epiph} 507 Bas^{roeg} 430 Chr⁶¹⁵ Euthal^{cod} Thdr^t Dam Aug^{10m} 44 Ambrst al ... Τι om τοῦτο cum ΠΡΩΓ d e f g go (item cop, sed nec in sqq exprim) Meth^{epiph} 504 (totum versum affert) Or^{int} 2,100 Polag | πράσσω (FG παρασσω) et ποιω: 7. 26. 37. 62. 63. 73. 80. 91. 110. 111. 115. 123. 238. al ποιω et παρασσω | ἀλλ ο: κ ἀλλα ο
16. εἰ δε usq ποιω: L om | θελω: 32. 37. 89. 62. 113. 114. al Thdr^t add εγω | σνσφημ (FG -μει) cum ΠΝΔΡΩΓ ... ε Ln Ti σνμφ- cum ΑΚΚΛΡ etc | οτι καλοσ (L 62² 13^{10ct} καλωσ) ... φα οτι καλον εστω, sed f g quia bona est, atque sic est add etiam vg¹⁰ (et demid al, non item am fu) syr^{11r} al (et. Or^{int} 504. 585 Aug^{ep} 100 etro⁴⁴ etc, sed ep^{1r} et lit om est)
17. ἦντι: ηερ² al pauc Bas^{roeg} 430 ἦν | κτενεργάζομαι (α καταργαζ.): 17. 73. ante εγω pon | ἀλλα cum ΠΔ²ΡΩΛ¹¹ ... ε ἀλλ cum ΠΑΝΔ²ΒΕΤ²Κ¹¹Ρ al certe pler | ἐνοικῶσαι c. ηβ Meth^{epiph} 507 ap Phot²⁰⁰ cod von Ambrst (inhabitat) ... ε Ln Ti οικῶσαι cum ΑΝΠΡΩΚΛΡ al om²vid Clem⁶⁴⁵ (Meth^{epiph} 507 vide aute) Bas^{roeg} 430 Chr⁶¹⁶ Cyrillian⁹⁰ Thdr^t Dam :: nec οικη v. 18 nec οικουσα v. 20 fluctuat, nisi quod Ambrst et. v. 18 inhabitat, am utroq versu (non item v. 17), d² v. tantum 20. inhabitat
18. αγαθον et. Clem⁶⁴⁵ Epiph¹⁰²¹ Chr⁶¹⁶ Thdr^t Dam al ... FG 131. 177. Meth^{epiph} 549 et 577 his Thlor^{eat} 100 (Cyrillian⁹⁰ το αγαθον | το δε

γὰρ θέλω παραίκεται μοι, τὸ δὲ καταργᾶσθαι τὸ καλὸν οὐ·
 16 19 οὐ γὰρ ὁ θεὸς ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θεῶν κακὸν τοῦτο
 17 πράσσω. 20 εἰ δὲ ὁ οὐ θεῶν ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἐστὶ ἐγὼ καταρ-
 γάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκουσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὐρίσκω ἄρα
 τὸν νόμον, τῷ θέλωτι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν
 παραίκεται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω
 ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντι-
 στρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου καὶ ἀιχμαλωτίζοντά με ἐν
 τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὅτι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαί-
 πωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανά-

- κατεργ. το καλον et. Meth^{ep}iph⁵⁴⁹ etc ... VG το γαρ καταργ. το αγα-
 θον. Ceterum it vg Or^{int} Ambrst etc et καλον et αγαθον his versi-
 bus bonum reddunt. | οὐ (Gb'') cum κABC 47. 67* 80. cop arm^{int}
 Meth^{ep}iph⁵⁴⁹ Cyr^{int}100 et cat¹⁰⁰ eddgr ap Aug^{illan} 2, 20 („non inuenio vel
 sicut habent Graeci cdd. non“ etc) et Aug^{280p} (cf Sab) ... ε ορχ (ν
 οικ) ευρισκω cum δευ^{ακλ} al pler vg syr^{int} go (aeth non habco)
 Chr⁶¹² Euthal^{cod} Thdrt Dam Or^{int} 541 5 Ambrst al ... 73. ον γινωσκω
19. ποιω (Ambrst non enim quod volo facio bonum): c c^{80r} praeom τουτο.
 Item vg (et. am demid rell, non item fu^{vict}; fu* om 18—20) arm
 Or^{int} 545 Hier^{eram} 12 et praef in amos non enim quod volo bonum hoc facio
 (Or^{int} Hier^{amos} ago) | αλλα cum κBD* (κ αλλ' αθ) ... ε Ln αλλ cum
 ACN^{ep}AKL^r al certe pler | ον θελω (et. Meth^{ep}iph⁵⁴⁹ Or^{int} 544) ... ν f
 vgeix Thdrt Or^{int} 545 μισω (ν μισω) ... g g om
20. ο ου θελ. εγω cum κAKL^r al longe plu cop go syr^{int} Or^{int} 544 Chr⁶¹⁷
 mosc¹ (et mosc¹ ο εγω ου θελ.) Thdrt Dam Aug²¹¹⁰ et all^b (Clem⁵⁴⁵ εγω
 post τουτο, k^{80r} ante ου) ... Gb⁸⁰ Ln om εγω cum ucD^{ep}g^r al¹¹ d e f
 g vg syr^{sch} vid arm aeth^{int} Meth^{ep}iph⁵⁴⁹ Chr^{mosc}1 Cyr^{illan} 50 Ambrst
 Pelag al | αλλα c. κBD* (κ αλ' αη) ... ε Ln e. ACN^{ep}AKL^r al certe pler
21. οτι ἐμοι το κακ. παραίκεται: VG f g om
22. του θεου et. Meth^{ep}iph⁵⁴⁹ et⁵⁶⁰ Eus^{traop} 601 Cyr^{illan} 91 Or^{int} 2, 27 et
 4, 527. 564 22 (cf et. Or^{cat} 28 ετερον μεν ειναι νομον του του θεου, ω
 μωω και αυτος συνηδεται κατα τον εσω ανθρωπον, ετερον δε νομ.
 ειναι τον εν τοις μελεσιν etc) etc ... B του νοου, 34. τ. κυριου
23. μου: VG μου (sed fg in membris meis). Cf ad 7, 4 | τω νομω του
 νοου μου et. Thdrt^{Clem} 971 (huc respicit et. Or^{2, 515} et cat²⁷. 116. 202)
 Or^{int} 544. 566 et all^b Meth^{ep}iph⁵⁴⁹. 577 Eus^{traop} 601 Caes^{2, 150} Cyr^{illan} 91
 etc ... A om | με et. Meth^{ep}iph⁵⁴⁹ et⁵⁷⁷ etc ... A om. Non probat
 Meth^{ep}iph⁵⁷⁷ (οπερ - εκαλεσσν - νομον αντιστρατευομενον τω νομω
 του νοου και αιχμαλωτιζοντα) | εν τω νομω cum κBD^{ep}g^r al plus¹⁵
 d e f g vg go Clem⁵⁴⁵ Euthal^{cod} Thdrt Or^{int} 4, 527. 564. 566 Ambrst (in
 legem) etc ... ε Ln om εν cum ACL al longe plu syr^{int} arm Meth^{ep}iph⁵⁴⁹
 519. 566 Caes^{2, 150} Chr⁶¹⁸ Cyr^{anthrop} 270 Dam | τησ αμαρτιασ: A του
 νοου μου :: vide A supra

του τούτου; 25 χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν 1 Co 15, 57
 ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῦ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
 ἁμαρτίας.

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ
 νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνα- Phil 2, 7
 ται τῷ νόμῳ, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ

25. χάρις τῷ θεῷ (Gb'') cum n sah (aeth^{utr} *laudatus deus*) Or^{1,376} Meth
 eph¹⁵⁰⁰ Hier^{quae}st¹ a¹ gal². Item addito *de* post *χάρις* m^{2c} 2 (*latet) 10.
 17. 31. 73. 80. 93. 137. 213. (cum *de*? sine *de*?) cop arm cat^{com} 100
 (Diod?) Cyranthrop³⁷⁹ Dam ... δε 38. d e vg Or^{int} 564. 566 Hier^{lovin} 1
 Ambrst al η *χάρις τοῦ θεοῦ*, FG f g η *χαρ. τοῦ κυρίου*, Ir^{int} 314 *gratia*
Iesu Christi domini nostri ... εὐχαριστῶ τῷ θεῷ cum n² AKLP al pler
 149. ενχ. δε) syr^{utr} go Or^{2,502} etc^{at} 118 Chr⁶¹⁹ Marc^{mon} 4,40 Euthal^{cod}
 Thdr̄t | *ἰησοῦ χριστοῦ*: Or^{1,376} (non item^{2,502} nec^{cat} 118 nec^{int}) *χριστ.*
ἰησ. | *ἀρα οὖν*: d e f m⁹⁴ vg Ambrst *igitur*, Or^{int} 567 *itaque*, g *igitur*
εργο ... n² om οὖν (sed ipse² vdr̄t supplesse) | *αὐτος ἐγώ* et. Dial⁵⁰⁰
 Ath⁵²⁴ Chr⁶²⁰ Cyract⁵⁷ Thdr̄t Dam etc, item f g *ipse ego* ... δε d e
 m⁹⁴ vg Or^{int} Ambrst *ἐγώ αὐτός*, *ego ipse* | *τῷ νοῖ* sine *μεν* cum m² FG
 10. d e f g m⁹⁴ vg Or^{int} 567 Ambrst rel^{lat}; item 37²² m⁹⁴ arm *τῷ νοῖ*
μου ... ε Ln Ti *τῷ μεν νοῖ* cum m² ABCD⁶⁷ E⁶⁷ KLP al pler sah cop
 syr^p Dial⁵⁰⁰ Ath⁵²⁴ Chr⁶²⁰ Cyract⁴⁷ Thdr̄t Dam

VIII. 1. νῦν et. Dial⁵⁰⁰ Ath⁵²⁴ Basbap¹⁰²⁶ Dam etc (76. Diod^{cat} 119 Gonnad
 cat¹¹⁸ Chr⁶²⁰ et^{7,340} Thdr̄t Thphyl Augrom⁴⁷ schol¹¹⁸ et^{alior} post *κατα-*
κριμ. pon) ... n² (non item d) 47m⁹⁴ syr^{sch} arm aeth^{utr} Cyract⁵⁷ cat
 com¹⁰⁰ Victorin^{ari} 4 Praedestin³ (Hier^{lovin} 1) om | *ἐν ᾧ* *ᾧ* sine addi-
 tam cum m² BCD² FG (hi² cum spatio vacuo) 47¹²¹ 67²² 177. d² g sah
 cop aeth^{utr} arm^{cod} 1 (Or^{schol} ap Wtst) Dial⁵⁰⁰ Ath⁵²⁴ Cyract⁵⁷ Or^{int}
 567 Augrom⁴⁷ et¹ erm¹⁰² ... ε (= Gb Sz) add *μη* *κατα* *σαρκα* *περιπα-*
τοισιν *ἀλλα* *κατα* *πνεῦμα* cum m² CD² E² KLP al pler e (ut vdr̄t ap Sab)
 syr^p Thdr̄t Thphyl Oec. Item AD^{22b} 137. d²² f m⁹⁴ vg go syr^{sch} ar^o
 arm Basbap¹⁰²⁶ Chr⁶²⁰ (*καὶ οὐκ ἀπλῶς φησιν τοῖς ἐν χρι. ἰησοῦ, ἀλλὰ*
τοῖς μη *κατα* *σαρκα* *περιπατ.*) Victorin^{ari} 4 al add tantummodo *μη*
κατα *σαρκα* *περιπατοῦσα*

2. ἐν χριστῷ ἰησοῦ et. Meth^{ep}h¹⁵⁰⁰ Did^{tri} 1,23 Ath⁵²⁴ etc: κ 76. Tert^{pu}d¹⁷
 Chr^{5,91} et^{10,919} om. Dicitur Chr et. ad h. l. omittere ex^{mo}sc², sed⁵⁹⁰
 et⁵⁹¹ ap Montf adent. | *κα* *ἐλευθέρωσεν* (F -ρωσεν) | *σε* cum m² FG f g
 m⁹⁴ syr^{sch} Tert^{pu}d¹⁷ Chr⁶²⁰. 621 (sed utroq loc fluct lectio) ... ε Ln
 Ti *με* cum ACD² E² KLP al omn^{vid} d e vg go sah syr^p arm (sed^{edd} aliq
 om) Clem⁵⁴⁸ Did^{tri} 1,23 et^{2,7} et^{alib} Ath⁵²⁴ Chr^{5,91} et^{10,919} Thdr̄t Dam
 Tert^{pu}ca⁴⁶ carn⁴⁶ Or^{int} 567 al ... cop aeth^{utr} ar^o Dial⁵⁰⁰ Meth^{ep}h¹⁵⁰⁰
 ημιασ

υἴον πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα πεμπτατούσιον ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆσ σαρκὸς φρονιῶ-
σιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· 6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ
σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸς ἐχθρὰ εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ
θεοῦ οὐχ ὑπατάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες
1 Co 3, 16 θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν
πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χρι-
στοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-
σύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγέματος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν

3. καὶ (Or^{4,79} etInt⁵⁵⁰ om) περὶ ἁμαρτίας et. OrInt^{550, 550} Tertpud¹⁷
etres earh⁴⁶ CyrIoh³⁷⁰ etIulian³⁷⁵ etAnthrop³⁷⁹ etc ... 34. 71. 109. Hipp
noct¹⁵ (Lag⁵⁴, sed om et. δια τῆσ σαρκ.) om | ἐν τῇ σαρκί (hinc in
D rescripta sunt ab ipso⁶. Satis adhuc cernitur προσ, at non seque-
batur σαρκί, quod Wlat coniecit: totum enim σαρκί rescriptum est.
Habet d⁶ in carnem) ... syr⁶ om | ἀλλὰ: κ ἀλὰ
6. εἰρησ: 17. add δια ἰησον χριστον τοι κυριοι ημων. Cf et. Tert
exhort ead¹⁰ „Ita enim apostolus dicit quod sapere secundum carnem
mors sit, secundum spiritum vero sapere vita aeterna sit in Christo
lesu domino nostro.“
7. διοτι: ρα οτι | ἐχθρα (ρσ εκθρ.): d e f g vg (et. fu demid etc, sed
am inimicitia, item HierIovin¹) go (non item sah cop syr¹¹⁷) inimicia |
οιυδ: et. Clem⁵⁶⁴ Eusep⁴⁷⁴ etc: L οιυτε, 37. Or^{3,320} ου
8. οτι et. Clem^{515, 504} Or^{1,721- 2,21} et^{5,573} CyrIoh³⁷⁰ etIulian³⁷⁵ etc ... DK
14lect τω θεω
9. ἀλλὰ cum MBD⁶ ... ε Ln ἀλλ cum ACDFGK^{111,7} etc (κ ἀλὰ ερ) |
πνευμ. χριστ. (39. 61. 87. al^{3,scr} θεου) ουκ εχει: 37. πν. ουκ εχ. χριστ.
10. εἰ δε χριστ. (Thdrt add ουκ) ἐν υμιν ... ρα f g om | σωμα et.
Irin³⁰⁴ Clem^{545- 564} OrInt^{3,918} Chr⁵²⁰ Euthcod etc ... ρα f g add εστιν,
item mortuum est d e m¹¹ vg OrInt^{500, 501} Hil³⁰⁰ Ambrst al | δια
αμαρτ. cum ABCDFGKL¹¹ 37. 124. al^{3,scr} al aliq ... ε δε αμαρτ. cum
ku⁶ κ¹¹⁷ al plu ... al¹⁰ CyrIoh³⁷⁰ δια τῆσ σαρ. | ζωη et. Irin³⁰⁴ Clem
515- 564 OrInt^{3,923} et^{5,570, 500- 504} Tertmarc^{5,14} CyrIoh¹²⁶ 370. 112 etc
... ρα f g vg¹⁰ (non item am fu barl⁶) arm ζη, 14lect ζωη
11. τον ἰησον (et. Ln^{ed} min) cum MAB 26. 47. 61. oscr ... ε Ln^{ed} mal
Ti ἰησον cum CDEFGKLP al pler Clem⁵⁴⁵ (post νεκρ. pon) Methop¹⁷⁶
Cyrhr²⁰⁰ Chr⁵²⁰ Euthalcod Thdrt Thiphyl Oec ... Iemm et. vg sah
cop etc: contra demid allaehm syr^{sch} Ath⁵²⁰ etInt³⁷⁰ Didrt^{2,11} ἰησου
χριστου, item Hipp^{noct¹⁴} (Lag⁴⁶) Ath⁵²⁴ χριστ. ἰησ., item Epirh¹⁰⁰

οἴκει ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγγίρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ ὁ ὁσῶ; ἰδ
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος
ἐν ὑμῖν.

Thdorcat⁷²⁹ χριστορ, Severian^{creat mund⁵} τον χρ. | χριστορ ἰησονν
(In χρστ. (ἰησονν)) cum κ^ΛΔ^ΚΡ^ΜΣ 81. 47. 73. d e Hippnoet (τον χρ.
ση.) Ath⁵²³ Didtri^{2,11} Cyrloh²³¹ etact²⁷ Dam. Item c vg syr^{sch} (domin.
nostr. Ies. Chr.) cop arm^{usc} aethro Ath⁵²⁰ Didtri⁴¹⁴ Cyrloh²³⁴ Orint⁵⁰⁰
⁵⁰¹ Augrom⁵¹ etc Ἰϋ Ἰϋ ..... ς τον χριστορ c. κ^ΚΚΛΡ al pler Ps-Ath^{2,5}
Severian^{creat mund⁵} Thdrt Thphyl Oec ... Ti χριστορ cum κ^ΔΚ^ΚΡ^ΜΣ
14lect Valent^{hipp}125 Methephph⁵⁷⁹. 520 et Epiph⁴²⁵ Bas 1,276- 202 et 2,524
et^{2,42} Ps-Athri¹ (s. Dialmaced) 422. Item *Christum* m⁹ sah syr^P aethPP
arm^{soh} Ir^{int}207- 200. 204 Tert^{marc}5,14 etprax²⁵ Or^{int}605 Hill⁹⁶⁰ Ambrst al
..... Tert^{rea carn}46 Cyrhr²⁹⁰ ἰησονν, Chr²²⁹ τον κυριον, Resporthod²⁵
(ut syr^{sch}) τον κυρ. ημῶν ἰησ. χρστ., 54. τον κυρ. ημ. ἰησ. | ἐκ νεκρων
post ἐγγίρας cum κ^ΛΔ 47. Cyract²⁷ Dam (: hoc fit praeter morem,
propterea transposuerunt pleriq; quod praecedat τ. ἐγγίραστ. τ. Ἰϋ ἐκ
νεκρ. hac in re non fluct, nisi quod Clem⁵⁴⁵ τον ἐγγίραστορ ἐκ νεκρων
Ἰϋ οἴκει ἐν ὑμῖν, οσ ζωοποιήσει, singg contractis) ... ς Ln Ti ante ζωο-
ποιήσει cum κ^ΔΚ^ΚΡ^ΜΣ al pler vg rell Ir^{int} Or^{int} Hippnoet Meth
ephph etc. Passim vero et. omittitur ἐκ νεκρων, ut 115. Chr²²⁹ (et.
moec³) | ζωοποιήσει καὶ c. κ^ΔΚ^ΚΡ^ΜΣ al pler d e f g m⁹ vg syr^{ult} cop
armedd aeth Valent^{hipp}125 Ir^{int}207- 200. 204 Clem⁵⁴⁵ Or^{2,126} et 2,618 et
int⁵⁰⁰ Hippnoet⁴ Methephph⁵²⁰. 579. 520 et Epiph⁴²⁵. 200 Ath²²³. 526 Bas
1,276- 202 etallib Didtri²⁰⁰. 225. 217. 414 Cyrhr²⁹⁰ Cyract²⁷ al mu Tert^{marc}
5,14 etprax²⁵ Hill⁹⁶⁰ Ambrst etc ..... κΛ 47. armedd Or^{2,223} et 2,912
Methephph⁵²⁰ et Epiph²⁰⁰ om καὶ :: quod recipiendum iudicasse nisi
tot interpretum et patrum testimonia vetare viderentur | δια του
ἐνοικοῦντος αὐτου πνευματος (et. ς⁹ Ln^{ed} min) cum κ^ΔΚ (αυτοσ pro-
-του) P³ edd^{bia} in Dialmaced (vide post) 5. 10. 34. 37. 38. 39. 48. 57.
62. 72. 73. 74. 120. 137. 218. d²⁰² sah^{wold} cop arm aeth^{ult} Clem⁵⁴⁵
(ubi 5—15 exscribit) Hippnoet⁴ Methephph⁵²⁰ (ex^{cod} ven) et 279 Ath⁵²²
224. 226 Didtri²⁰⁰. 226. 217. 414 et^{int}278 Bas 1,276- 202 et 2,524 et 2,42 Epiph⁴²⁵
et²⁹⁰ Cyrhr²⁹⁰ Chr^{5,229} et¹⁰, 425 (add ἄρα του πνεύματος το ζωο-
ποιεῖν) Cyrloh²³⁴. 231 etact²⁷ Macar^{hom}5,10 Dam al Augrom⁵¹ acsaep^e
al. Locus vero gravissimus in Dialmaced ap ^{Ath², 422} sic habet:
Maced: διῆξον οὖν ὅτι ὡσπιρ ὁ πατήρ ἐγγίρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωο-
ποιεῖ, ὁποῖως δι καὶ ὁ υἱὸς οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Orth:
λέγει Παῦλος ὑμῖσ δὲ οὐκέτ ἴσσετ ἐν σαρκί, εἰπερ πνεῦμα θεοῦ οἴκει
ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τισ -- ὁ ἐγγίρας Ἰϋ ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ.
ἡμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν. Maced: οὕτως οὐ γίγρα-
πται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλὰ· διὰ τὸ ἐνοικοῦν. Orth: ἐὰν διεχθῆ
ὅτι διὰ τοῦ ἐνοικ. γίγραπται, πειθῆ ὅτι τῆσ αὐτῆσ ἴσσετ φύσεισ τὸ
πνεῦμα πατρὶ καὶ υἱῶ; Maced: ἐὰν οὖν που ἐν ἡ δεῦτερον ἀντιγράφορ
εἰμεθῆ ἰσφαλμένον παρ ὑμῖν, ἐκ τούτου ληισ με πείσαι; Orth:
ἐχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοισ τοῖσ ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ οὕτω
γίγραπται. ἐπεὶ δὲ νομίζεσ τούτο ἀντελιγόμενον εἶναι, πληροφορήθητι

- 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφείλεται ἐσμέν οὐ τῆ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσὶν θεοῦ. 15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνημαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνημαρτυροῦμε δὲ Χριστοῦ, εἴπερ σὺνπάσχομεν ἰνά· καὶ σὺνδοξασθῶμεν.

καὶ ἐξ ἄλλης ἀποδείξεως. Maced: ἐπί, τοῦτο γὰρ ἀντιλέγεται. .... ε Gb Sz Ln^{ed} mai TI δια το ἐνοικουν αὐτου πνευμα cum BDFG KLP^a al⁷⁰ fere ead in Dial^{maced} (vide supra) d o f g m^o vg syr^{sch} sah ap Gb Ir^{int} 204 Or 2, 524 et 2, 515. 512 et^{int} 204. 200 a Methaph 530 axod petav Chr 620 Thdrt Euthaleod Severian^{creat} mund⁵ (Chr 4, 564) Tertres carn 46 Hil²⁰⁰ Ambrst al mu

13. ἀρα οὖν: d^o e Ambrst ἰγίθω, d^{***} f vg ergo, g ἰγίθω αὐτ ergo Tertres carn 46 Cyp²⁵⁰ ἰαγυε

13. του σωματος cum κΑΒСKLP al omn^{vid} syr^{utr} sah cop aeth Clem⁵⁴⁵ Or 1, 515. 721. 722 et 2, 500. 501 et^{eat} 24 (alludit) Did^{tri} 202 Chr 621. 606 et^{eat} 200 Thdrt Dam ... Gb' τῆσ σαρκος cum BDFG d e f g vg Ir^{int} 204 Or 2, 502 et^{int} 4, 500. 502. 607 Ephr 1, 25 Did^{int} 270 Tertres carn 46 Cyp²⁵⁰ al mu

14. υιοι εισ. θεου hoc ordine cum BFG f g am demid syr^{sch} Or 1, 274 et^{int} 2, 500. 4, 500 Did^{int} 270 Hil²⁰⁰ 200 al ... MACDE 5. 39. 47. 80. 93. m^o fu aeth Or 1, 205 et^{int} 2, 500 Did^{tri} 125. 202. 443 Cyr^{act} 27 Dam Cyp²⁵⁰ Ambrst al υιοι θε. εισιν ... ε εισιν υιοι θεου cum KLP al pler vg^{clt} (et. hari tol) cop (sah om εισιν) syr^p arm Clem 545 Ir^{int} 204 Or^{int} 2, 510 Chr 620 b1c Euthaleod Thdrt Genade^{cat} 120

15. δουλιασ cum κω^p al (F δουλειασ) ... ε Ln TI -λιασ cum ABCD^{ca} κ^{cll}L etc. Vide ad v. 21. | παλιν et. Clem⁵⁴⁵. 506 Or 1, 272 et^{clt} et^{int} 2, 500. 4, 500 s Did^{tri} 202 Thd^{re}cat 120 etc ... 17. 39. 54. Or 1, 221 om | αλλα cum κΑΒC Clem 545 Or 1, 221 ... ε αλλ cum BDFGKLP al certe pler Or 1, 272 Did^{tri} 202 Chr 621 Thdrt Dam | κραζομεν et. Ir^{int} 120. 201 Clem Or Did etc ... F κραζομεν (sed f clamus sic)

16. αυτο: DK (sed non d e) praem ωστε, ep^dmetri ἰαγυε ... 115. 124. vg^{clt} (et. demid harl^o marian^o, non item am fu tol) Or^{int} 504 Did^{int} 277 Thdrt Thphyl Pelag add γαρ (syr^{sch} cop et -) | σινημ- cum κΑΒ^oDK FG n^{50r} ... ε Ln συμη- cum B^oCK^{cll}L etc | σινημαρτυρι: 1. 211. 171^{ect} μαρτυρι. Item Clem^{ocl} 204 αυτο, φησι, το πν. μαρτυρι, οταν λεγωμεν· αββ. ο πατ.

17. κληρονομοι pri et. Or 1, 222 et^{int} 204 s etc ... D^o (sed non d) σινηληρο. | σινηληρο- cum κΑΒ^oDKLP al pauo ... ε Ln σινηληρο- cum B^oCK^{cll} al pler. Praeterea F (non item f) et G transillendo om κληρονομοι μεν θε. σινηληρο. | σινηπασχ- cum κΑΒ^oCPFG ... ε Ln σινηπασχ- cum n^o

18 *Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξιμ τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιώτῃ ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οἱ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τῆς ἀπαρχῆς τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ*

κ^{all}L P al certe pler | -*σχομεν*: AP 17. 37. 47. h^{ser}* 78^{schol} -*σχομεν*. Similiter Tert^{gnost} 12 (sed fluct lectio) Cyp^{90. 104. 210} al aliq si quidem *compariamur*

18. γὰρ (ct. Clem⁵⁴ Or^{int} 506. 508 Tert^{res} carn⁴⁰ etc; Ambrst *ergo*, Leclit²⁴⁷ om) ... AP 9. aeth^{utr} δε | οτι οικ αξια usq εσο ημασ: haec habet et. ep^{rom} et lugd ap Eushist^{5,10}. Eadem ap pp plurim laudantur.

19. κτισεωσ et. Ir^{int} 321 Or^{1,507. 740. 747} et^{int} 1,72. 4,505^s Meth^{eph} 554 Apoll^{icat} 120 Cyr^{cat} 124 Severant^{cat} 127 Ambrat Aug^{rom} 52 etc ... 37. 109. 122^{ms} 178. 219. πιστεωσ | του θεου: FG om του

20. οικ κοισα etiam Thdot^{clem} 971 Or^{1,507. 740. 747} et^{alib} Meth^{eph} 554 Gen^{ad} cat¹²⁰ etc ... FG om θελουσα. Latini pler non volens, ut d e f g vg Ir^{int} 321 Or^{int} 505 Hil⁵⁰⁰ al, non voluntaria Ambrat, non sponte Hil¹¹⁵ Amb^{epist} 24 et^{hexa} 1,22 al. | εφ cum κβ^d*FG (: quod pro tanta auctoritate minime arcendum est. Testimonia patrum, quos non licet nisi ex edd saeculi 10 et seq edi, in tali re nihil valent.) ... ε Ln επ cum κβ^d*FG etc

21. διοτι cum κδ^d*FG ... ε Ln Ti οτι cum ABCD^cEKLP al certe pler Thdot^{clem} 971 Or^{1,507} Meth^{eph} 554 Chr⁶⁴² Thdrt Dam ... 179. αλλα | αυτη η: FG om η | δουλιασ cum κδ^d*F al ... ε Ln Ti -λειασ cum κβ^d*FG κ^{all}L al pler :: cf ad Gal 4, 24 et 5, 1 ubi κβ^d*FGLP eandem formam tuentur, quam pro tanta auctoritate a libris arcere non consentaneum videtur.

22. γαρ: A δε (aeth^{utr} om) | σινστιναζ- c. β^d*FG ... ε Ln σινστιναζ- cum κβ^d*FG etc. Item *ingemisit* d f vg (d *ingemesit*) Ambrat al, *congemiscit* g tol Or^{int} 506 Aug^{rom} 52 al. Item Meth^{eph} 554 d (ubi accurate ipsum locum affert) Ath⁴⁰⁶ Chr⁶⁴² Thdrt Dam. Ac diserte Thdor^{cat} 141 καλωσ οικ ελπ σιναζει και ωδινει, αλλα σινστιναζ. και σινωδ., επειδη και το „πᾶσα ἡ κτίσις“ ἐταῦθα προσέθημεν, ἄνω „ἡ κτίσις“ εἰρηκώς μόνον. .... 33. 35. Iser⁴ Or^{4,10} et^{prov} (Notitia⁹⁶) Meth^{eph} 554 b (non accurate: επ τοισ τεκν. του θεου - δε οισ σιναζ. κ. σινωδ.) σιναζει: | σινωδινει: FG οδυνει. Latini: d e vg Ambrat al *parturū, f dolet, g parturū aut dolet*, Amb^{ad} 1 Sedul^{ro} 2 semel *comparturū*, Or^{int} 505 Sedul^{ro} 2 som *condolet, tol aequo dolet*

23. αλλα και αυτοι cum κβ^d*FG al pler Meth^{eph} 554 Chr⁶⁴² Dam Thphyl^{onc} (Ambrat *sed et nos*) ... κβ^d*FG 31. 36. (73.) 98. d e f g vg

10 α, 2 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν νόθεσιαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-
λύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει;
25 εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ἐσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-
νεῖᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὼ δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ἀλλὰ

(sed et nos ipsi) syr^{tr} cop arm Thdr^t 5, 60 Or^{int} 500-600 Aug^{rs} 51
(εἰ το 50 non solum autem ipsi, sed et nos) ἀλλ. κ. ἡμεῖς αὐτοί (73. αὐ.
ἡμ.) Item Thdr^t 2, 972, quo loco postea *εχοντες εν εαυτοις στεναζ.* |
αὐτοί: 4. 55. 61. 63. 67^a 77. 87. 109. 178. al^{ser} add οἱ | τ. ἀπ-
αρχῆν: d^o f vg Or^{int} 500 Aug etc *primicias*, d^o g Ambrat *recepta-
culum* | *εχοντες ἡμεῖς καὶ αὐτοί* cum MAC 5. 47. 80. 218. Dam; Ln
εχ. [ἡμ.] κ. αὐτοί. Item ε *εχ. κ. ἡμεῖς αὐτ.* cum KLP al pler (1. 121.
om αὐτ.) syr^p Chr⁶⁴⁵ Thdr^t 5, 60 Thphyl Oec ... Ti (vide supra Ln)
εχοντ. καὶ αὐτοί cum B 31. 73. 93. d⁹⁹⁹ vg (cop et nos) Meth^{odiph} 564
Or^{int} 500 Augrom⁵³ ... DFG *εχοντ. αὐτοί*, 116. *εχ. ἡμ. αὐτ.*, d^o g
Ambrat *habentes nos ipsi, f habentes* ... syr^{sch} arm (ut f, vide ante)
non exprī ἡμ. καὶ αὐτ., nec magis aeth^{lib} (sed antea ἀλλ. κ. ἡμεῖς
αὐτοί exprim vdr̄). Libere Thdr^t 1, 1100 φησι· καὶ ἡμεῖς τὴν ἀπαρχ.
τοῦ πνεῦμ. εχοντ. εν αὐτοις (cod αὐτ.) στεναζόμεν. | εν εαυτοις:
FG 62. 77. 122. εν αὐτοις | στεναζόμεν et. Meth^{odiph} 564 etc ... D^o
(sed d *geminus*, ut vg) *συναστεναζόμεν*, item 36. 48. 72. *σερ συ-
στεναζ.* | *νοθεσιαν* c. MACCKLP al omn^{vid} vg syr^{tr} rell Meth^{odiph}
561 Or^{int} 500 Augrom⁵³ etc ... DFG d f g Ambrat om

24. *βλεπομένη*: FG η βλεπ. | τὸ καὶ cum M^oACKLP al pler syr^p arm (aeth
quid amplius) Clem⁵⁰¹ Chr^{4, 420} et 9, 645 Thdr^t Dam ... B^oDFG d f g vg
syr^{sch} Chrcal²⁰⁸ Or^{int} 561. 500 Cyp²⁵¹. 218 Ambrat al τῖ (sine καί),
atque sic Ln ... κ^o 47^a καί (sine τῖ). Similiter 77. *τοῦτο καί*, cop
τοῦτο tantum ... B^o 47^{ms} (cum hac nota: τὸ παλαιον οὕτως εχει)
om plane | *ἐλπίζει* cum M^oBCDFGKLP al fere om̄ (et. τὸ παλαιον
47^{ms}) d f g vg syr^{tr} (*expressat*) cop arm aeth Clem⁵⁰⁴ Chr⁶¹⁰ et 4, 420
Thdr^t Dam Or^{int} 561. 500 Cyp²⁵¹. 218 Ambrat etc ... κ^o A 47^{ms} *ὑπομένει*

25. ο ου (et. Clem⁵⁰⁴) ... O^o om o

26. *τῇ ἀσθενείᾳ* (Gb^o) cum MACD 10. 23. 31. 37. 47. 49. 57. d vg syr^{sch}
arm ar^o aeth Or^{int} 600-601 Cyr^{hr} 255 (suet inter *τῆσ ἀσθενείασ* et *τῇ
ἀσθενείᾳ*) Dam Augrom⁵⁴ al (Ambrat *infirmitatem nostras orationis*,
vide post) ... FG g *τῆσ διησιωσ* (f *infirmitatem orationis nostras*) ... ε
ταῖσ ἀσθενείασ cum KLP al pler cop syr^p Chr⁶⁴⁵ (sed mosc² *τῆσ
ἀσθενείασ*) Thdr^t Thphyl Oec | *ἡμῶν*: D^o d^o om | *προσευξόμεθα*
cum MAC al mu? (sed nullus ap Seri nec ap Mitthael) Chr⁶¹⁰ bis (sed
mosc¹ *-ξομεθα*) Thdr^t ad h. l. et 2, 1113 Thphyl ... Gb^o Ti *προσευξομεθα*
cum DKLP al plus⁷⁰ Or^{1, 261} Cyr^{hr} 255 Chrcal²⁰⁷ bis Mac^{carti} 11 (Gall^{7, 201})
Cyr^{cat} 144. 250 Dam Oec ... Fci 23. *προσευχομεθα* ... d f g vg Or^{int}
2, 419 et 4, 600 s J|d|nt²⁷³ Ambrat Augrom⁵⁴ etc *scimus*. Libere Or^{1, 107}
100 ο γαρ δεῖ, φησι, (το δε ο τι δεῖ 100) *προσευξασθαι, καθο δεῖ, ουκ*

αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλλήλοισ· 27 ὁ δὲ 31
 ἐρανῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
 θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν
 τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς
 οὖσιν. 29 ὅτι οὗς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκό-
 νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς
 ἀδελφοῖς· 30 οὗς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὗς
 ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὗς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ
 ἐδόξασεν.

31 Τί ὄν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν

- οιδ. | αλλα cum κωδκλρ 17. a1² 20r Or¹, 221 ... ε Ln αλλ c. απεκσιl al
 longe plu Cyr^{hr} 265 Chr⁶⁴⁰ Thdr^t Dam | *υπερεντυγχανει* sine additum
 cum m^a Andrea 67⁺⁺ d^o g arm^{20h} Or¹, 199 bis et 221 (ubique add τω θεω)
 Eprh⁴⁷² (ex ed^uetian) Dam Aug^{rom} 54 (non item alibi) ... ε (Gh^{ow})
 add *υπερ ημων* cum κ^ockλρ al fere omn d⁺⁺ f vg syr^utr cop arm^{edd}
 Eus^{pr} 266 Did^{ri} 123 Hierac^{ep}iph⁷¹¹ et Eprh⁴⁷² ex^{cod} von Cyr^{hr} 255 Chr⁶¹⁶
 Thdr^t al Or^{int} 2, 146- 419 et 4, 600 as Did^{ri} 272 Aug^{saer} al mu; Item 54.
 238. al pauc Eph², 108 Chr^{cat} 268 *εντυγχανει υπερ ημων*
 27. *ερανων* cum κ (: : of Ioh 5, 39. 7, 52. Ro 11, 33. 1 Co 2, 10. 1 Pe
 1, 11 Apoc 2, 23, quibus locis omnib eadem forma plus auctoritatis
 quam h. l. habet) ... ε Ln Ti *ερευων* cum ABCDFGKLP roll (G inter ep
 et *ευων* litteram gramam habet) | *εντυχανει*: L 78. *υπερεντυγχ.* |
υπερ αγιων et. Or¹, 199- 221 etc ... 17. 32. 47^{ms} 238. κ^otr υπ. ημων
 28. *συνεργει* sine additum cum κωδρκλρ al omni^{vid} vg syr^utr cop arm
 Clem⁵⁶⁴ Or¹, 227- 402 not 403 not bis et^{int} 4, 602 Eus^{pr} 256 Cyr^{hr} 2 Chr⁶⁰⁶ 606 bis
 Cyr^{cat} 147 Thdr^t Dam al Lc^{if} 179 Aug^{ep} 149 ac^{saer} al mu ... Ln add
 ο θεος cum ΔB, item Or¹, 269 *επι τοις αγ. τ. θε. παντ. συνεργει*
εισ αγ. ο θεος et¹, 264 ο θεος, ο τοις αγ. αυτον παντα συνεργων
εισ αγαθ. (aeth *quod adiuuet eos dominus eos qui amat cum in omni*
bono) | *εισ αγαθον* cum κABCDFGKLP al longe plu Or¹, 264, 250 et 4, 227.
 402. 403 aem Eus^{pr} 256 Chr^{ter} Euthal^{cod} Cyr^{cat} 149 Thdr^t 606 et^{cat} 263
 (utroq loco οἱχ ἀπλωσ *συνεργει, ἀλλ' εις αγαθον*) Dam ... Ln^{ed} min
 ius το αγαθον cum L al fere²⁰ Clem⁵⁶⁴ Or¹, 4, 402 aem Eph², 222- 240
 Cyr^{hr} 2 Chr^{mosci} (Cyr^{cat} 147 *προς το αγαθ.*) Thdr^txt Antioch¹²³⁰ Thphyl
 29. *συμμορφος* cum ABCDKLP etc ... κρ^α *συμορφ.*
 30. *προωρισεν* et. Clem⁵⁶⁴ Or¹, 206- 2, 722 et 4, 402 not 403 not et^{int} 4, 604- 606- 612
 Eus^{pr} 256 etc (d f g vg Or^{int} *praedestinavit*) ... Δ *προγνω*, item
 Or^{int} 609 *praesciuit* | *και ουσ εκαλ.* et. Or^{saer} et^{int} saer Eus^{pr} etc ...
 37. 115. Clem⁵⁶⁴ ουσ δε εκ. | *ουσ δε εδωκ.* et. Clem Or^{saer} et^{int} 604
 Eus^{pr} etc ... Δ syr^{sch} aeth Or^{int} 606- 612 *και ουσ εδ.*
 32. *ος γε του υδ. υου οικ εφεισ.*, vg Or^{int} 606 Ambrat al *qui etiam* (su^t
 Ambrst om) *proprio filio suo* (sic vg^{le} demid allachm Or^{int} Ambrst,

πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῶν
χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιοῶν

harl* *filium suum proprium*, harl** su** *filio suo proprio*; am su* tol
tantum *filio suo*) non *pepercit* ... D*ετϛΓα οσ (D* οσ γε) ουδε υιου
ιδιου (D του ιδιου υιου) εφεισατο, d l g *quæ* (d*** add *quidem*) *neo*
(*t neque*, g *neque t non*) *filio proprio* (*proprio f, d suo*, g *suo t proprio*)
pepercit. Cf huc Hil⁹⁰⁰: „Nunc apostolus proprium ait filium, cum
in multis vel suum vel eius saepe dixisset. Et quamvis multi ead per
translatorum simplicem intelligentiam in h. l. pro *proprio filio*, *suo*
filio conscriptum habeant, tamen Graecitas, qua lingua apostolus
est locutus, *proprium* nunc magis quam *suum* nuncupat. Et licet com-
munis intelligentiae sensu non satis inter *proprium* et *suum* differat,
verum apostolus cum in caeteris aliis dictis *suum filium* commemo-
rasset, quod est Graece τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, tamen in h. l. secundum
quod ait *ὁσ γε τοῦ ἰδίου υἱ. οὐκ ἐφ., qui proprio filio non pepercit*,
naturae veritatem significanter expressit.“ | ἀλλὰ cum MBD*FG ... ε
ἀλλ cum ACD*E¹¹LR al certo pler | αιτων: L 118. εαυτον | τα παντα
cum MABCD*EKL al omn^{vid} Or^{1,16} etc ... D*FG arm om τα

33. *εγκαλ-* ut MABCELF etc ... DFG *εγκαλ-* | ὁ δικαιοῶν. 34 *τίς* etc ... Gb
Ln ὁ δικαιοῶν; 34 *τίς*, posteaque Gb ὁ ἀποθανόν; et *ἐξηρθεῖς*; et
θεοῦ; et cum Gb etiam Ln ὑπὲρ ἡμῶν; Quam in rem cf Aug^{doct}
chr^{2,2}: „Nisi fides revocet, quia credimus deum non accusaturum ad-
versus electos suos, et Christum non condemnaturum electos suos, potest
illud sic pronuntiarī: Quis accusabit adversus electos dei? ut hinc
interrogationem quasi responsio sequatur: Deus qui iustificat, et iterum
interrogetur: Quis est qui condemnat? et respondeatur: Christus Iesus,
qui mortuus est. Quod credere quia dementissimum est, ita pronuntia-
bitur ut praecedat percontatio, sequatur interrogatio. Inter percontationem
autem et interrogacionem hoc veteres interesse dixerunt, quod ad per-
contationem multa responderi possunt, ad interrogacionem vero aut non
aut etiam. Pronuntiabitur ergo ita ut post percontationem, qua dicimus:
Quis accusabit adv. electos dei? illud quod sequitur sono interrogantis
enuntietur: Deus qui iustificat? ut tacite respondeatur: Non, et item
percontetur: Quis est qui condemnat? rursusque interrogemus: Chr.
Ies., qui mortuus est, magis autem qui resurrexit, qui est in dextera
dei, qui et interpellat pro nobis? ut ubique tacite respondeatur: Non.“
Item cf Eucherius in quaest. in N. T. (Max. bibl. PP. Lugd. 1677.
t. VI, 850.): *Haec in quibus sibi ipse respondit quasi ἐξηρθεῖς legenda.*
Et est sensus iste: nisi forte electos suos aut deus qui iustificat, aut
Christus qui pro his est mortuus, condemnabit. Minime utique. Quin
etiam interpellat pro nobis. Hoc est quod dicit: Nemo condemnabit
electos. Sic et in Max. bibl. Lugd. et in Magn. bibl. Colon. t. V. legitur.
His vero Wtst de suo (quod non indicavit) addit rectissime: „Nulla
tamen necessitate ita statuunt. Prima enim quaestio: τίς, iam con-
tinet tacitam negationem alterique quaestioni locum non relinquit.
Deinde ipsa quaestio: An is qui absolvit accusabit? An qui patronus

34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγεγνημένος, ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.
35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ ^{20. 80} στενοχωρία ἢ διαγωγὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαυρα;

est condemnabit? non valde concinna videtur⁴, etc. Nec aliter ac nos Ath²⁰¹ intellexit locum; habet enim θεὸς γὰρ ὁ δίκαιων, καὶ τίς ὁ κατακρίνων; Item Chr⁶⁰⁰ (et. cat²⁰⁴) τίς οὖν ἡμᾶς καταδικάσει, τοῦ Θεοῦ στεφανούτσος, τοῦ χριστοῦ. δὲ ἡμᾶς σφαγίτσος, καὶ οὐ σφαγίτσος μόνον etc. Item Or^{int}⁶⁰⁷ Videtur mihi quod ait: Quis accusabit adv. electos dei? de diabolo dicere - Sed quomodo ille exerat nequitiam propositi sui, deo iustificante et delente sicut nubem iniquitatem electorum suorum - quid proficiet accusator? Etc.

34. χριστ. ἰησοῦς cum MACFGL 5. 17. 31. 33. 67²² 78. 80. f g vg cop arm aeth Or^{int}⁶⁰⁷ Didtr⁴²³ Dam (Cyract ἰησ. χριστ.) Aug^{doctr} chr^s, et alib Item Maximin ap Aug^{2, 658} ... ε Ti χριστος (sine ἰησ.) c. BDEK al longe plu d e syr^{act} Cyr^{hr}²³⁰ Chr⁶⁰³ Euthalco^d Thdrt Hil¹⁰⁷⁷ al mu. Item Ir^{int}⁶⁰⁷ quemadmodum ipse ait: Simul autem Christus (edd^{al} om) mortuus est, immo et resurrexit, qui est in dextera dei. Ln vero χρ. [ἰησ.] | μᾶλλον δε sine κας cum MABO 5. 15. 17. 33. 35. 39. 61. 78. 76. 80. al²⁰⁰ (g k l) am² cop arm aeth Or^{int}⁶⁰⁷ Didtr⁴²³ Dam (Cyract⁶⁰ om μᾶλλ. δε) ... ε Ti add κας cum DEFGKL al plu it vg^{ole} (utramq vide post) syr^p (syr^{act} om μᾶλλ. δε) Cyr^{hr}²³⁰ Chr⁶⁰⁰ Thdrt Ambrat (immo qui et resurrexit) Hil¹⁰⁷⁷ (immo etiam qui resurrexit) etc. Etiam Ir^{int} (vide ante). Latini sic: d e immo et qui resurrexit, f g immo autem et (g add qui) resurrexit, vg (ex am²) immo qui et resurr. | γεγενησ sine additam cum M²BDEFGKL al pler vg syr^{act} arm Ir^{int}⁶⁰⁷ (vide ante) Or^{int}⁶⁰⁷ Cyract⁶⁰ etc ... M²AO 17. 31. 39. 78. 115. 8p^o cop aeth (ut solet) Didtr⁴²³ Chr⁶⁰⁰ (sed var^{odd}) Dam add ex νεκρον | ος ἐστου cum M²AO 8. 33. 35. 47. 67. 76. 77. 78. 108. 109. 115. 179. 218. al²⁰⁰ (b c o) d² vg (et. fu demid harl² tol) go cop Ir^{int}⁶⁰⁷ (vide ante) Or^{int}⁶⁰⁷ Didtr⁴²³ Chr⁶⁰⁰ bis Cyract⁶⁰ Thdrt Dam Hil¹⁰⁷⁷ Ambroenit¹ Aug² corr et grat etc (Ambrat et est omisso qui, item syr^{act} Chr. mortuus est et resurrex. et est ad dext. dei et orat pro nobis) ... ε Ti ος κας ἐστ., Ln ος [κας] ἐστου cum M²BDEFGKL al plu d²⁰⁰ e f g am harl² syr^p Cyr^{hr}²³⁰ Thphyl Oec Maximin ap Aug^{2, 658} (Ambrat vide ante) | του θεου: B om tou | ος κας ἐντυγχ.: 47. om κας | υπηρ: FG υπηρει (ut υπηρ et υπηρ possint conflata credi)

35. τος sine copula et. Or^{1, 216. 2, 631} et alib et^{int} 2, 70. 370. 3, 29. 4, 458 Euse²⁰⁰ 203 et p^o 43. 164 et alib Cyract²⁷ Antioch¹³²⁹ al mu Tert^{gnost} 13 Cyp^{15. 26. 265. 361} Leif²⁵⁰ etc (sed testimoniorum patrum in tali re circumscribenda est auctoritas) ... FG d² f g m² vg^{ole} (et. fu² demid al, non item am fu¹ct) arm (is et. v. 34 τος ου) Or^{int}^{4, 607} add ου (Meth^{op}iph²⁰⁸ τος γαρ ημας, φησιν, απο τησ etc, Or^{int}^{4, 500} dicebat: Quis enim nos etc) | χωρισει et. Or²⁰⁰ Euse²⁰⁰ Meth^{op}iph²⁰⁸ Eph^{2, 211} etc ... A c²⁰⁰ Or^{2, 600} χωριση | του χριστου cum ACDBKGL al pler d o f g m² vg go syr^{act} cop arm aeth Or^{1, 216} (ed Delar) et 2, 631 et 2, 610 et^{int} 4, 458 Euse²⁰⁰ 203 et p^o

Ps 43 (41),
2 Co 4, 11

36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἔρεκεν σοῦ θανατούμεθα ὄλην τῆρ ἡμέ-
ραν, ἐλοίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
ὑπερνηκώμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐρεστώτα

164 Methersiph⁵⁶³ (edpctav, contra Dind ex⁷⁶ⁿ του κρηίου) Ath⁴⁵⁶⁻⁵⁶³⁻⁵⁷³ Cyp⁷⁸ (in vitis odd²) Ephr^{2,511} Bas^{1,136-300} et^{2,468} etbapt⁶⁵⁷ Chr⁶⁶¹ (καὶ οὐκ ἐπέ τοῦ θεοῦ· οὐτως ἀδιάφορον αὐτῶ καὶ χριστὸν καὶ θεὸν ὀνομάζειν) Cyrac⁸⁷ etalib Thdrt Tertgenost¹⁵ Cyp^{15, 20, 203, 311} Leif²⁵⁰ III²⁰¹ Augrom²⁷ ac^{2aep} Ambrst etc . . . . . n⁸ 7. 74. 76. 91. 128. 238. 260^r florae Or^{1,216} (edd ante Delar) etint^{2,70, 270} et^{2,22, 232} et^{4,500, 607} EusP^{43, 205, 206-208} Ephr^{1,223} Basbapt⁶⁷³ et^{4,612} Antioch¹²³⁰ III¹²⁰ Pler eph³ Epiphcaotic^{2,7} al του θεου. Praetereaque n Ori^{1,2,70, 4,500} add tps ἐν χριστῶ ἡσθου (Ori^{1,2,20} quas est in Chr. Is. domino nostro magis pendet a 8, 39) :: cf v. 39 | η ante διωγμος: d^org d^o g om

36. ἔρεκεν c. κΑΒΔΕΓΖΛ al plus¹⁰ Clem⁶⁰⁵ Or^{1,216} exed dolar Methersiph⁵⁶³ Chr⁶⁶¹ (et mose²) . . . ζ (= Gb Sz) ερεκα cum ck al plu Dial¹²¹⁷ (Orcod rom) Ephr^{1,223} Basbapt⁶⁷³ Thdrt Dam Thphyl Oec, item (sed potius ex Ps) Hippcaotic (Lag¹⁰⁰ et Anecd mea²³⁷) :: suct similiter LXX, ubi ed⁷⁰ et b ερεκα, κα al mu ερεκεν | ἔρεκεν σοῦ: ita et. D^o

37. δια του αγαπησαντος cum κΑΒΟΚΛ al omn^{vid} syr^{12r} cop arm go Clem⁶⁰⁵ Or^{1,216, 217} etint^{4,607} Methersiph⁵⁶³ Ephr^{1,223} EusP²³ Bas^{1,132-172, 201} et^{2,12} etbapt⁶⁷³ Chr⁶⁶³ Thdorcat¹⁵⁴ Gennad²³⁰ Thdrt Dam Amb ps⁴³ Aug^{2p} 145 et^{2aep} al . . . . . ΔΕΡΓ d e f g vg Tertgenost¹⁵ (pro eo qui nos dilexit) Ori^{1,2,203} et^{4,400} Cyp (pro eo dilexit nos) 20, 203, 311 Leif²⁵⁰ III²⁰¹ Ambrat al δια τον αγαπησαντα

38. αγγελος. et. Clem⁶⁰⁵ Or^{1,216} etint^{1, 241, 2, 402, 4, 600} et^{2aep} Ephr^{2, 211} et^{1, 203} Basbapt⁶⁷³ Antioch¹²³⁰ III²⁰¹ Aug^{2aep} etc . . . ΔΕΡΓ d e f g cop Ambrat Augrom²⁸ etep¹⁴⁵ etps⁷ Amboff³ (sed alibi ter angelī) αγγελος | οὔτε αρχαι sine additam et. Clem⁶⁰⁵ Or^{1,216} etint^{2,402} et^{2,223, 603} et^{4,502, 606} Ephr^{2, 211} Chr⁶⁶³ et^{1,721} et^{4,600} et^{2,230} etalib Thdrt Dam III²⁰¹ Ambrat (qui pro οὐτ. αρχ. habet neque virtus) al . . . c 1. 30. 44. 46. 63. 73. 80. 109. 113. 121. al^{2ser} al pauc syr^p c.^o Ori^{1,1,141} et^{4,450} Ephr^{1,223} (οὔτε αγγελ. demum post οὔτε δυναμ. pon) Basbapt⁶⁷³ Chr^{11, 120} Antioch¹²³⁰ Ambps¹¹⁰ (non item ps⁴³) add οὔτε εξουσιας. Item dx d^o et²³³ e praem οὔτε εξουσια :: cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24 | οὔτε δυναμεισ (D^o δυναμεισ, item d e f g fu Ori^{1,250} Augrom etep¹⁴⁵ virtus, am tol harl^o fortitudo; item vg^{cle} demid harl^o sed praeterea etiam post οὔτε αρχαι habent neque virtutes) hoc loco cum κΑΒΟΚΕΡΥ 37. 47. 73. 137. 178. 179. d e f g am fu tol (fortitudines) harl^o cop syr^p arm^{20h} meth Or^{1,216} etint^{4,450, 603} etalib EusP²⁰⁰ Ephr^{2, 211} Cyr ac¹²⁷ Dam III²⁰¹ Augrom²⁸ etep¹⁴⁵ al . . . . . ζ (= Gb Sz) ante ou. ερεστω. οὔτε μελλ. pon cum κΛ al pler (vg^{cle} demid harl^o vide ante.) syr^{sch} go Chr⁶⁶³ et^{1,721, 4,600} et^{2,230-11,120} Thdrt Thphyl Oec . . . omittit plane 116., item (qui libere adhibet locum, omisiss etiam οὔτε μελλοντα) Clem⁶⁰⁵ et (qui ante pro οὐτ. αρχαι habet neque principatus

οὔτε μύλλοιτα, οὔτε θυρίμεισ θῶ οὔτε ὕψωμα οὔτε βράθος οὔτε
 τισ κτίσις ἐτίμα δυνήσεται ἡμῶσ χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ
 θεοῦ τῆσ ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ τῶ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῶ, οὐ ψεύδομαι, συναρτυρούησ 1 TIT. 1
 μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν
 μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ἠχόμην γάρ
 ἀτίθεται εἶναι ἀντὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
 μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἱ τινέσ εἰσιν Ἰσραηλιταί,

neque potestates) Or^{int} 1,141 Antioch¹²²⁰ (antea out. αρχ. out. εξουσ.)
 et si quis alius similit.

39. τωσ et. Clem⁶⁰⁰ Or^{1,216} et^{int} 1,141. 2,232. 4,450. 500. 600 Eus^{ps} 233 Eph^r 1,323
 Cyr^{act} 87 Antioch¹²²⁰ etc ... DEFG 114. 219* Eph^r 2,211 om, neque ex-
 prim d e f g vg vv roll (exc arm) Tert^{gnost} 12 (*neque alia conditio*)
 Or^{int} 2,408. 2,263 III¹²⁰¹ Augrom⁵⁰ et^{allb} Ambrst al (sed Hier^{semel} i. o.
 eph² exprim: *neque alia quaelibet creatura*) | δινησεται: 17. arm
 δυναται | τω (Eph^r 2,211 om) κυρω et. Clem⁶⁰⁰ Or^{1,216} et^{int} saop Eph^r
 1,323 et^{2,211} Cyr^{act} Tert^{gnost} Hil etc ... ACFG (non item f g) του κυριου

IX. 1. εν χριστω cum MABCD⁶KL al omnv^{id} vg roll Or^{int} 4,610 bis Archel²⁰¹
 Did^{tri} 54 al mu Aug^{advers} legis² etc ... D*EFG d e f g arm^{odd} Or^{int} 4,620
 Ath^{int} 777 Ambrst add ησου | συναρτε- cum MAB⁶CDEFG n^{scr} ... ε
 Ln συναρτε- cum B²X^{all}L al pier | εν πνευματι ... FG σιν πνευμ.,
 g cum i in (f vero in spir.)

2. τη καρδια ... κ 17. 219* της καρδιασ

3. ηχομην c. MABCFG al plu Eus^{ps} 448 et^{mal} 225 Bas^{regg} 470 Thdor^{ant} Iona²⁰⁰
 Ps-Ath^{2,263} Cyr^{int} 320 Phot^{mani} 2,14 al mu ... DEKL al fore⁸⁵ Or^{cat} cor²⁵⁵
 (Gonnad?) cat¹⁰⁰ Thdr^{teod} ενχομην | αναθ. ειναι (n es. av.) αυτοσ εγω
 hoc ordine (Gb') c. (M)AEDFG 5. d e f g go syrP Or^{int} 4,610 Chr⁶⁰⁷ Thdor^{ant}
 Iona²⁰⁰ Amb^{luc} 2,1215 (*ipse pro aut. εγ.*) Pacian^{op} 2 ... ε aut. εγω
 αναθ. εν. cum CKL al fore omv vg (sed vg^{cle} ego ipse, non item
 am fu demid harl tol) arm syr^{50b} (*ego ipse*) cop (non expri ipse) aeth
 (ut cop) Or^{cat} cor²⁵⁵ (om εγω) et^{int} 2,263 (*ego ipse*) Ps-Ath^{2,263} Cyr
 Iulian³²⁰ (om εγω) Thdr^t Dam Phot^{mani} 2,14 (*εγω αυτοσ*) Cyp³⁰⁷ al
 (sed Cyp al ego ipse) ... Eus^{ps} et^{mal} om αυτοσ εγω | απο cum M
 BC^{FKL} etc ... DEG υπο | αδελφ. μου των: B² om; suppl² in mg |
 των συγγεν. μου et. Or^{cat} cor²⁵⁵ et^{int} 2,263. 4,610 Eus^{ps} et^{mal} Bas^{regg}
 et^{cat} 601 Ps-Ath Thdor^{ant} Thdr^t Phot^{mani} Dam Cyp (*pro fratris-
 bus cognatisque meis*) ... D*FG 116, d² g (non f) go Or^{int} 611. 612 Chr⁶⁰⁰
 Cyr^{int} Amb^{luc} 2,1215 Aug^{contr} faust¹² al om μου | κατα σαρκια: DEFG
 2. 52. 54. 73. 115. a^{scr} 22 Bas^{cat} 601 ex^{odd} 2 Thdr^t praem των

4. ισραηλιτας cum MAB⁶D*FG ... ε Ln -ιτας cum D⁶EKL al omnv^{id},

ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας,

Præterea DE d° ισρα- | ὧν η (FG om) υιοθεσι. καὶ usque αἱ επαγγελίας: Δ om; Item L om καὶ αἱ διαθηκ. καὶ η νομοθεσια, Item 114. καὶ η δοξα usq νομοθεσι. | αἱ διαθηκαι cum κικ al omn^{vid} d e f g am harl^o tol (al laehm) go syr^{utr} (et. p ms καὶ διαθηκαι) cop arm Or^{int} 4,610. 611. 624. 626 Chr⁶²⁶ Epiph⁶⁷² Euthalood Thdrt Dam Phot^{maul} 2, 14 al Hil⁷⁰ Aug^{contr} Faust^o Ambrat al ... Lu η διαθηκη cum BDEFG vgc^{le} su demid harl^o aeth Pa-Ath^{2, 223} Chr⁶²⁶ Thdorant²⁰⁰ Cyrillian²²⁴ Cyp²⁰⁷ Hieresal¹⁷ (non item al gas qu^o) | καὶ αἱ επαγγελίαι: DEFG cop Chr⁶²⁶ 2 καὶ η επαγγελια (sed F καὶ επαγγελια, G καὶ ηπαγγελια), Item g et promissa et promissio, contra d e f et promissa

5. οἱ: FG om | καὶ ἐξ ὧν (arm ἐξ ὧν καὶ) et. Ir^{int} 205 Or^{int} 4,610 Chr⁶²⁶ Caes^o Epiph⁴⁶⁷ [Pa-]Ath^{2, 106. 464} ete Novat^{tri} 12 (Gall^{2, 290}) Hil⁷⁰ Aug^{rom} 50 Ambrat ete ... FG f g (non item vgc^{le} am fu demid tol harl om^{la}ehm, sed Gb laudat „vg^{ms}“ „marian“) Hipp^{noet} 2 exount et^o ineunt (Iag⁴⁴ et⁴⁷) Epiph⁴⁶¹ Cyp²⁰⁷ Hil⁷⁰. 250 om καὶ | το ε. Hipp^{noet} 2 Epiph⁴⁶¹. 467 Chr⁶²⁶ Thdorant²⁰⁰ Cyrul²²⁰ Thdrt^{2, 100} Dam ete (et et. Clem^{ro} 23 ἐξ αὐτου ο κυριος ἰησους το κατα σαρκια) ... C^o τα, Hipp^{noet} 6 δ ... FG Epiph⁶⁰⁴ Thdrt^{2, 470} om ... Ath⁴⁶⁰ om το κατα σαρκια (sed habet 227 et 726) | ο ὧν: Chr⁶²⁶ om ο (sed^{mo} non vdtr) | ἐπι πάντων (Ter^{tr}ax¹² Novat^{tri} 12 Or^{int} 612 ete super omnia) ... Cyr^{lulan} 220 bis ἐπι. παντας, Ir^{int} 205 Victorin^{ari} 2 super omnes, Ath⁷²⁶ add vet Thdrt^{2, 1265} (non item alibi) ἐπι παντα | ο ὧν ἐπι πα. θεος: haec verba cum ο χριστος coniungunt Ir^{int} 205 (quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem, qui est deus super omnes benedictus in saecula) Hipp^{philosoph} 200 (χριστος γαρ εστιν ο κατα (sic) πάντων θεος) Hipp^{noet} 2 (ουτος ο ὧν ἐπι πάντων θεος εστιν. λεγει γαρ ουτω μετα παρερησιας· παντα μοι παραδιδοται υπο του πατρος. ο ὧν ἐπι πάντων θεος ευλογητος γιγενηται και ανθρωπος γενομενος θεος εστιν ες τους αιωνας. ουτως γαρ και ιωαννης ειπεν· ο ὧν και ο ην και ο ερχομενος, ο θεος ο πατοκρατωρ. κλωσ ειπεν πατοκρατορα χριστον etc. Nec aliter noet²) Ter^{tr}ax¹² (Solum autem Christum poterō deum dicere, sicut item apostolus: ex quibus Christus, qui est, inquit, deus super omnia benedictus in aevum omnia, et¹⁵ ex quibus Christus sec. carnem, qui est per [al super] omnia deus benedictus in aevum) Or^{int} 612 (quem ergo ibi — Ro 1, 4 — secundum spiritum filium dei dicit, hic procedente doctrinae ordine — deum qui est super omnia benedictus, ipsum esse pronunciat. Et miror quemadmodum quidam — negent filium dei deum debere profiteri. — Et quid de hoc loco apostoli facient, in quo aperte Christus super omnia deus esse perhibetur. — Est ergo Christus deus super omnia.) Cyp²⁰⁷ (in testimoniorum libro 2 cap. 6: „quod deus Christus.“ Item Paulus ad Romanos: Optabam — quorum patres, ex quibus Christus sec. carnem, qui est super omnia deus benedictus in saecula.) Novat^{tri} 12 (Gall^{2, 290} de „divinitate Christi“ scribit: quodsi et

apostolus Paulus: Quorum, inquit, et ex quibus Chr. sec. carn., qui out super omnia deus benedictus in saecula, in suis litteris scribit. Ibidem³¹². Ath³²⁷. 400. 736 (h. l. addit: ουκουν ομολογειτωσαν και οι προτιρον αρτουμνοι τον εσταυρωμενον ειναι θεον εσφαλθαι, πειθομνοι ταισ θεαισ γραφαισ') Cas³ (παυλος γραφων περι χριστου· ων οι πατερισ - ο ων επι παντων θεοσ') et³ (αυτοσ δε περι εαυτου εν παυλω φησι· χριστοσ ο ων επι παντων θεοσ') Epiph⁴⁸¹ et⁴⁸⁷ (- ο ων επι παντων θεοσ, θαυμαστωσ διηγεται. ουτοσ γαρ ο ων εστιν επι παντων θεοσ. επειδη γαρ αυτοσ διδασκει ημασ λεγων· παντα μοι παρεδοθη υπο του πατροσ μου, δια τουτο επι παντων εστι θεοσ) et³⁹⁴ et¹⁰⁰⁴ (ubi eadem verba quae ex Ath⁷³⁶ adscripsimus) Bascat³¹⁷ (ο δε επι παντων θεοσ - ο αποστολοσ ουν θεον ειπων τον σωτηρα -) Nyss³⁰⁰om¹⁰ (2, 285 παυλου - οσ ου μονον θεον, αλλα και μεγαλν θεον και επι παντων θεον ονομαζει τον κηριον etc) et Nysscat³¹⁷ (ει τοιωνν επι παντων θεοσ ο σωτηρ -) et⁵⁷⁵ ap Gall⁶ Diod^{cat}168 (εξ αυτων φησιν ο χριστοσ. θεοσ δε ου μονων αυτων, αλλα και των επι παντων εστι θεοσ. Alibi ista Thdor³⁰⁰p adscribuntur. Cf Fritsch. p. 77) Thdr^t (- οτι εξ αυτων μεν κατα σαρκα ο επι παντων θεοσ. Elinm^{cat}317) Dam (οτι ο γιννηθεοσ κατα σαρκα χριστοσ, αυτοσ εστιν ο επι παντων θεοσ) etc (cf et. Moth^{convin}305 (Gall⁶). Ex Latt⁶ cf et. III° Augrom⁶⁰ Ambrst etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba ο ων επι etc non cum ο χριστοσ coniungenda esse. Ita solemniter deus pater ο ων επι παντων θεοσ audit apud Eus^{den}126 (τουτον γαρ ειναι του μογου και επι παντων θεου μονον αγαπητον και μορογενη παιδα) et³⁴⁰ ac³⁴⁰p item Marc³ (ηστε μητε αυτοσ ειναι τον επι παντων θεον ηγισθαι μητε των αγγελων ενα, τουτων δε μεσον και μεστην). Hinc etiam probatur Eus^{hist}4,11,1 verba τον επι παντων θεου ad τον χριστον apposita minime ab Eus^lpro profecta esse, quemadmodum nec Rufinus in Eusⁱⁿvenorunt et in pluribb edd desunt: cf ed. Heind^{sch}en (1868) ad h. l. Consentit autem cum Eus^l iam Ignⁱⁿtpol²²⁶ (ep^lat³ens⁵ και οτι ουκ αυτοσ εστιν ο επι παντων θεοσ και πατηρ, αλλ υιοσ εκεινου) et³⁶⁸ (ep^hl^lipp⁷ πως δε παλιν ουκ ετι σοι δοκει ο χριστοσ ειναι εκ της παρθενου, αλλ ο επι παντων θεοσ, ο ων ο πατροκατωρ; τισ ουν τουτον αποστειλασ, ειπέ) Phot^{man}5,14 (verbis Pauli ηυχομην εγω αυτοσ - κ. αι επαγγ. κ. αι λατρ. subiungit: και περιφανστατα δεικνυσι ποθεν ταυτα και τισος ηρηται προνοιασ· ο ων επι παντ. θεοσ ενλοσ. ιω τουσ αιωνασ, αμην· ωστι του επι παντων θεου και αι νομοθεσαι και αι λατρ. και αι επαγγ. etc. Videtur et. Amphilo^{ch} exo^{ogr}i ap Gall⁶,109 huc spectare: ο επι παντων θεοσ ουκ απαξιοσ διακυπτειν εκ του ουρανοι. In diversas partes testantur Cyr^o et Iulian. Sic enim apud Cyr^{ul}327 Iulian: τον γουν ηησοιν ουτε παυλοσ ετολμησιν ειπειν θεον ουτε ματθαιοσ ουτε λουκασ ουτε μαρκοσ, αλλ ο χρηστοσ ιωαννησ, αισθμενοσ ηδη πολυ πληθοσ ελωκασ εν πολλαισ των ελληνηδων και ιταλιωτιδων πολειν υπο ταυτησ τ^ησ νοσου etc. Quibus respondet Cyr³²⁸ και γουν ο πανσοφοσ παυλοσ· ηυχομην γαρ αυτοσ, φησιν etc. ιδου γαρ, ιδου τον κατα σαρκα εξ ιουδαιων, τουτεστι χριστον, και θεον επι παντων και μην και ευλογητον ειο τουσ αιωνασ αμην ειναι φησιν. Contra vero τα πρακτικα τ^ησ εν εφρωσ σινοδοσ

- 1, 26 ἀμὴν. 6 Οὐχ ὡς δὲ ὅτι ἐκπέτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰδὼν σπέρμα
 Ὡμ 21, 12 Ἄβραάμ, πάντα τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται ἡ σπέρμα·
 Ἡμ 11, 12 8 τοῦτ' ἐστίν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
 αα 4, 26 ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζονται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας
 αα 15, 26 γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰσεύομαι καὶ ἐστίν
 Ὡμ 25, 21 τῆ Σάρρα νόσ. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥαβέκκα ἐξ ἑνὸς κοί-

(quae Cyr^{act} plerumq diximus), ubi ad probandum „ὅτι χριστός ο θεός“ (Cyr^{act} 25) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petantur, eo loco prorsus abstant. Cf²⁷ ubi inter similia alia: ἰδοὺ δη σαφὲς το θεοῦ πνεῦμα λέγεται τοῦ χριστοῦ - οὐ γὰρ ἐν ἀνθρώπῳ γίγνεται ο τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ γίγνεται ἀνθρώπος ἀληθινός μετὰ τοῦ μίαια θεοῦ. - οτι τοῖσιν τὴν ἀγαπὴν τὴν τῷ θεῷ προειπωμένην ὡς ἐξ ὁλῆς ἰσχυρὸς - καὶ αὐτὴ προσαγομὴν τῷ χριστῷ, τίς ο φαναι τολμῶν ὡς οὐκ ἀν ἐπὶ θεοῦ; - πῶς οὐ θεοῦ ἐναργὺς ο χριστός, ἐπιπρῆ αυτον ἀγαπῶντες τον των ὁλων ἀγαπῶμεν θεοῦ; At omnibus quae afferuntur longe evidentius est verbum ο ὡν ἐπι. etc. si ad Chr. refertur. Aliter factum est in Syn. Antioch. (apud Routh^{2, 392}) ubi est: περὶ γὰρ τούτου (Christum deum esse) γίγνεται - ἐξ ὡν ο χριστός το κατὰ σαρκά, ο ὡν ἐπι παντῶν θεοῦ etc). Ceterum in ipsis cdd observati sunt qui post σαρκά plene distinguunt (ut cl. 5. 47.), alii post ἐπι παντῶν (ut 71.), alii post ἐπι. πα. θεοῦ (ut 17.), sed nāb nil in his distinctionis habent. | ἀμὴν: et. ite vg Ambrat Hieron¹⁶ quau⁹ al. Sed pp^{1st} plū verbis εἰς τ. αἰῶνας non adscribunt amen. Om et. Euthaleod.

6. ἰσραήλ seo cum κληθκλ al pler tol cop etc Or^{1, 122-127} Caes¹²⁸ (ou γὰρ παντες οι ἐξ ἰουδαϊας, οἱ τοι ἰσραήλ etc) Procop^{224, 450-520} Nyss²²⁵ (1, 467) Cyr¹²⁶. 264 et esai⁵²² etc Aug²²⁷ etc ... DEFG 63. 66⁺ vg arm Or^{int} 2, 126. 200 et^{4, 612} Chr⁶⁷² cod¹ et¹⁰⁰⁰ Ambrat Augrom⁶⁰ ἰσραη- λται (D^x - λεται, d⁺ ἰσραήλ-). Libere aeth: non omnes illi Isracl qui egressi sunt ex Aegypto.
7. οτι: vg^{ole} (et. fuvict demid harl, non item am fu⁺ tol floriac, nec Ambrat al mu) go Or^{int} 612 semel (Incom ibidem est quia) Pelag Aug⁶¹ 196 (non item rom⁶⁰ et alibi saepe) qm. Item Or^{6, 2} οὐ γὰρ ὅσοι σπέρμα του ἀβρααμ, παντως καὶ τέκνα (sunt excerpta ex combin⁶⁰ verb. nec ap Mai nec in Notitia inveniuntur) | ἰσαακ cum κληθκλ al certe pler etc (f ἰσαακ) ... κ⁺DEG d⁺ fu ἰσαακ. Cf ad v. 10.
8. τοιτ ἐστιν sine οτι cum κ⁺λη⁺DEFGKL al pler vg Or^{int} 612 etc ... κ⁺η⁺ 37. 116. arm add οτι. Probandi vim noui habet Or^{1, 200} μόνον δε ἰσθ. οτι οἱ τὰ τέκνα τῆς σαρκ., ταῦτα τέκν. θεοῦ, καὶ οτι etc. | τοι θεοῦ et. Or^{1, 122-123} ... γα 87. 67⁺ 70. 114. 120. Or^{1, 200} (vide ante) Chr⁶⁷² semel (non item bis ibidem) om τοι
9. ο λόγος: DE om ο
10. ἐξ ἑνὸς κοίτην: d o f g vg Ir^{int} 266 Or^{int} 612 Ambrat etc ex uno concubitu | ἰσαακ cum κληθκλ etc ... DE d⁺ ἰσαακ (D⁺ ἰσαακ)

την ἔχουσα, Ἰσαϊκὸν τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων
 μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις
 τοῦ Θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρρέθη
 αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγραπται· Ga 25, 23
 τὸν Ἰσραὴλ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἰσαὺ ἐμίσησα. Mal 1, 2, 3

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γένοιτο.
 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλάσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν
 ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θύλλοντος οὐδὲ τοῦ τρέποντος,
 ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος Θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι
 εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
 μου, καὶ ὕποκ διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. 18 ἄρα
 Ex 22, 19
 Ex 2, 15
 Ex 7, 2

11. γεννηθέντων: D* (non item d) (al aliq: vide ap Mithael ad h. l.)
 γεννηθεντ. | μηδε (et. Or^{4,24. 25} et Int^{1,200} Augrom⁸⁰ ac⁸⁰⁰ etc; Or^{1,205}
 μητε): FG d e f g vg floriac Or^{Int 4,613} Ambrst al η | φαυλον (Gb'')
 cum NAB 23. 37. 47. 57. 67²⁴ 80. Or^{1,205} et 4,24. 25 Dam (Cyr, sed non
 in promptu habeo locum) ... ε κακον cum DEFGKL al pler Chr⁹⁷⁵
 Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec | προθεσις του θεου cum NABDEFGK
 LP al longe plu d e f g vg Or^{1,205} et 4,24. 25 et Int^{1,200}. 2,24². 4,512 al mu
 IrInt²⁷⁷ etc ... ε (= Gb Sz) του θεου προθεσις cum minuse paue^{vid}
 Chr⁹⁷⁵ mont¹ (non item^{moec 2}, nec^{5,494}) | μενη: FG μεινη ... F al paue
 μεινε (F με-, 17. -νεϊ)

12. ερρεθη cum NAB^D*FGKP al permu Chr^{5,494} Thdrt Dam ... ε ερρηθη
 cum B^{2D}*²C²E²L al plu Or^{4,24. 25} Chr^{9,975} al. Praeterea F add γαρ | αυτη
 et. f g vg etc IrInt²²⁶ OrInt^{1,200} Augrom⁸⁰ etc (Thdrt προσ αυτην) ...
 D* d e harl* al^{lachm} Or^{4,24. 25} (et 1,205 -λεγειται· ο μειζων etc) et Int^{2,248}
 et 4,513 Ambrst al om | δουλευσει: L -ση

13. καθωσ cum NABDEFGKL etc ... B Or^{4,24} καθαπειρ

14. τω θεω cum NABD²E²KL al omn^{vid} Clem⁶⁴¹ Or^{4,24} Thdor^{200P} al mu
 ... D²FG om τω

15. μω- cum NFGKLP al fere⁴⁰ qui laudantur (10 ap Mithael, 9 ap Seri)
 ... ε (= Gb Sz) Ln μω- cum ABDE al sat mu. Cf et. alibi. Item -σε
 cum N²B²FG 8. 7. 31. 34. 36. 74. 76. 116. 123. al²ser al (neglex Sz)
 Chr^{2moec 2} Dam ... ε Ln Tl -ση cum AB²DEKLP al plu Chr⁹⁷⁵ Thdrt |
 γαρ post τω μω. cum N²DEFGP 47. 116. Dam ... ε post τω (i. e. τω
 γαρ μω.) cum AKL al longe plu Chr⁹⁷⁵ Thdrt al

16. ελευντος cum NAB²*DEFGP 39. ... ε ελευντος cum B²K al pler Or
 1,114. 120. 120. 2,271 Eusps¹⁹ Chr⁶⁷⁵ Thdrt Dam (certe sic editi patres
 quos diximus) ... L ενδοκοιυτος

17. οτι - εξηγγειρα: d e f vg quia in hoc ipsum excitavi te, OrInt⁶¹³ quia
 aut hoc ipsum te suscitavi, g quia in hoc ipsum excitavi t suscitavi te ...
 Ambrst quia in hoc ipsum te servavi. Praeterea addit: Alii codices sic
 habent: ad hoc te suscitavi. Sive servavi sive suscitavi, unus est
 sensus. Etc. | ενδειξωμαι ... FLP 17. 121. al²ser Chr⁹⁷⁵ exmoec¹
 -λομαι | και οπωσ: FG add αν | διαγγελη: LP 115. al²ser al -γγηλετ

οὐν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὐρ' τί
 ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλῆματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὡ
^{Fr 45, 9}
^{20, 8} ἀνθρώπε, μενοῦγγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ ἔχει
 τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι' τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει
 ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
 ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς
 ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤρρηκεν ἐν
 πολλῇ μακροθυμίᾳ σκενὴ ὀργῆς κατηρητισμένῃ εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ

18. αρα ουν: d² g ἰγῶν ergo, d³ e f vg Or^{int} 612 Ambrst ergo. Verso
 vero 16. It vg ἰγῶν | ον θελει et. Or^{1,114}. 115. 122. 123 et^{2,116} Chr⁶⁷⁹
 Thdrtd Dam etc ... 17. 48. 177. 179. gser Or^{cal} 141 Chr^{cat} 134 Cyr^{cat} 136
 Thdr^{teod} etc^{cat} 239 ον αν θελη. Praeterea DE 69. d e Or^{1,114}. 115 (non
 item 1,122. 123. 2,116 etc^{cat} 241 et^{int} 612 22) add ο θεισ | ελεει cum M²BPCK
 LP al omn^{vid} Or²²⁰ etc ... Ti elisa cum D²FG. Inepte κ ελεαι. In A
 vero ον δε θελει usq η ονκ εχει suppl Δ² | ον δε θελει: 28. 45. om θελ.

19. μοι ουν cum MABP 37. 47. 57. 98. go syrP Or^{1,122} Dam ... ε οιν μοι
 cum DEFAKL al pler d e f g vg cop Or^{1,114}. 2,116 et^{int} 2,140. 4,612 Chr⁶⁷⁹
 Thdr^t al ... 73. 118. arm om ουν. Libere syr^{sch}: Et iam dices, aeth
 Quid dices | τι ετι cum M²AKLP al omn^{vid} d³ e (f quod deus adhuc
 queritur, nisi quod pro deus non ut solet ds sed dr scriptum est, con-
 fusis r et a) vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{1,114}. 122 et^{2,116} (et. 1,125, sed
 Rufin reddidit quid ergo adhuc etc) et^{int} 2,299 Chr⁶⁷⁹ Thdr^t Dam Aug
 rom⁶² ac²²⁰ Ambrst al ... ε Ti ε οιν ετι cum BDFG d² g Or^{int} 2,140
 et^{4,612} Hier^p 125¹ (quid ergo queritur) Sedul | τω γαρ cum M²ABDFG
 KLP al longe plu d e f vg rell Or²²⁰ et^{int} Ath³⁰² Chr⁶⁷⁹ al mu c18r
 et^{lat} ... ε⁶ (non item ε Gb Sz) om γαρ cum minus pauc^{vid} g

20. μενοινγε (ν μενουν) post ω ανθρ. cum M²AB 37. 47² 116. (et Chr
 2020¹ συ μενοινγε ω ανθρ.) Or^{1,122} Dam ... ε Ti ante ω ανθρ. cum
 M²BPCKLP al pler syr^{utr} cop go (arm ω ανθρ. post συ ε pon) Or
 1,114. 125 bis Chr⁶⁷⁹ Thdr^{omop} 60 Thdr^t al ... D²FG 14. d e f g vg aeth^{utr}
 Or^{int} 2,140. 290. 4,612 Augrom⁶² ac²²⁰ etc om μενοινγε. Cf et. Meth
 uph⁶⁵¹ τω γαρ ει, ω ανθρωπε, ο ανταποκρ. | εποιησας et. Or^{1,114}.
 122 Meth^{uph} 652 etc ... DE (sed d e fecisti) Thiphyl^{unk} επλασας. Item
 syr^{sch} arc. Ceterum spectat ad hunc versum Aug^{div} quast⁶⁷ (cf
 ed. Par. VI, 99 sq.): Nonnulli autem haeretici - adversantes legi et
 prophetis, quascumque de illis apostolus sermone suo inseruit, falsa et a
 corruptoribus immissa esse criminantur, etiam hoc inter ipsa quae inter-
 polata sunt, numerare maluerunt et negare Paulum dixisse: O homo, etc.
 - Sed nos et libros quos catholica disciplina custodit, falsatos esse nequa-
 quam existimantes, etc.

21. εχει: P εχη

22. ηνεγεν et. Or^{2,119} et^{int} 2,379. 4,612. 617 Ambrst Aug²²⁰ etc ... FG d² e
 f g Iulian ap Aug^{op} imp¹ om | σκεπη et. Or^{2,119} et^{int} 2,379 etc ... FG d²
 f g Iulian ap Aug Ambrst prnem εισ (in vasa d² f g, in vasis Iul
 Ambrst) | κατηρητισμενα: 116. κατηγγισμενα. Cf Lat: d e am² tol

ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκενὴ ἐλείουσ, ἃ προητοιμάσεν εἰς δόξαν; 24 οὗς καὶ ἐκάλεισεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθτων, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηῆ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημέ- Πα 2, 25
την, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου Πα 1, 10
ἡμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κηρά- Ρα 10, 22
ζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· εἰάν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ
ἄμμωσ τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγος γὰρ
συτελεῶν καὶ συττέμων ποιήσει κήμος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ

aptata, vg^{cl} su demid Or^{int} 616. 617 apta, f g Ambrst praeparata (Ambrst -tis) Aug^{rom} 62 et alibi quae perfecta sunt, Iul ap Aug consummatis

23. καὶ ναα cum κΑΔΚΕΓΚΛΡ al pler d e f g syr^{chr} (aeth ut ostenderet etiam) Chⁱ 661 Thdr̄t Dam al Aug^{rom} Iulian ap Aug (ut ante) Ambrst al ... n h. 37. 38. 39. 47^{ms} 67^{ss} 80. 116. vg go cop (arm^{sb}, aliter tres) Or^{int} 2, 379 et 4, 616. 617 Fulg^{orit} praed al om καὶ | τὸν πλοῦτον ... ναο το πλοῦτος | τῆς δόξης ... τ. χρηστοτητος | εἰς δόξαν; (ita et. s. 82 Lu^{ed} mal) ... Gb εἰς δόξαν· et Ln^{ed} min εἰς δόξαν,
25. εἰ τῷ ... v om εἰ, item Aug^{ad} simpli¹ (sicut Osee dicit) et cont faust²³ (sicut et Osee dicit). Contra Aug^{rom} 64 sicut et in Osee dicit | ὡση: Ϝδ ὡση (sed f g osee), Ϝ al ὡσε, κ ὡση | καὶ οὐκ (17. post ἠγαπ. pon) ἠγαπημε. ἠγαπημένην: d^o e f g Ir^{int} 124 (et. 51 ubi et. sr) Cyp⁶⁴ Ambrst al mu et non dilectam dilectam ... am fu tol et non misericordiam consecutam misericord. consecutam, item Ir^{int} 267 (et ea quae non est mis. consecuta miseric. consec.). Cf et. Tert^{maro} 4, 10. Item syr^{sch} ar^o ... vg^{cl} demid harl arm^{edd} et non dilectam dilectam et non miseric. consec. miseric. consecutam) (harl et non dil. dilect. transpon post mis. consec.)
26. τοποι οὐ (ita iam κ^a) ... κ^a Thdr̄t τοπ. οὐ | ἐρρέθη c. κΑΝ^o D^o K^o P^o al³⁰ Euthal^{cod} e¹ κΑσΑσ 551 Thdr̄t Dam Thphy¹ ... ε ἐρρέθη c. n^o n^o EL al plu ... Ϝα d^o g (non f) Ambrst (non item Or^{int} 616. 617) αν κληθησονται (d^o g Ambrst non exprī αν), syr^{sch} vocabantur, Ir^{int} 267 vocabatur | αυτοσ cum κΑΔΚΛΡ (κ οὐ ἐρρέθη αυτοῦ) al omn^{vid} d¹ 44 e vg (et. fu al) cop syr^p go aeth Thdr̄t Euthal^{cod} Dam Or^{int} 616. 617 (: ita et. LXX) ... v^a am demid tol·harl om. Item (qui αν κληθησονται) Ϝα, item (qui vocabantur) d^o g Ambrst, item (qui vocabantur, vocabatur) syr^{sch} Ir^{int} (pro καὶ εστα: etc habet: et in loco liberata in quo vocabatur: Non rogatus, ibi vocabuntur fil. dei vici). Atque hinc Ln^o ερρ. [αυτοσ] | κληθησονται: Ϝ add ουτο, item 71. 73. arm αυτοσ
27. κραζει: Eus^{dem} 63 κραυγαιζει | ωσ: 4. 28. 31. 33. 43. 52. 71. 74. 238. 257 267 ωσει | υπολειμμα cum κ^a Λ^b Eus^{dem} 62. 64 et 65²⁰⁰ ... ε καταλειμμα (: ut LXX) cum κ^a ΔΚΡΑΚΛΡ al fore om̄ Thdr̄t ... 47. υποκαταλειμμα, Ch⁶⁴ Dam εχκαταλειμμα .
28. συντεμων sine additam cum κ^a Λ^b 23^a 47° 67^{ss} syr^{sch} cop aeth^{hr} ar^o Eus^{dem} 61 et 65²⁰⁰ Dam Aug^{clv} del 17, 5 et div quaeat 1 simple; item

21.9 καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κήρυος Σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σύδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γίμμικρα ἂν ὁμοιωθήμεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι εἶθ' ἢ τὰ μὴ διώκοιτα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. 32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς εἰς ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ

Thdrt sed συντετημημενον pro συντελ. κ. συντ. ... ε Ti add εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετημημενον (: ut LXX) cum κ^oDEFGKLP al pler d e f g vg syrP go arm (om οτι) Eusdem^o (sed eod par om εν δικαιοσυνη) Chr^o Euthal^o Cod et sacag^o ThphyI Oec Ambrat al | κυριος: B o κινυ.

29. κυριος: 17. add e θισσ | ενκατ- c. κ^oDEFG ... ε Ln TI ενκατ- c. ΔΒΚΛΡ etc (FG ω ενκατ inepte). Cf ad 2 Co 4, 9. 2 Tim 4, 10. He 10, 25. 13, 5: quibus ll. et. κ ενκατ-, ενκατ- vero 2 Tim 4, 16. Edidimus ενκατ- Act 2, 27 et 31. Non item Mc 15, 34. Mt 27, 46. Praeterea -λιπεν dedimus cum κ^oBD etc ... Δ^oDEFGKLP etc -λειπεν | ὁμοιωθῃ. cum κ^oBDK^o al pler ... TI ὁμοιωθῃ. cum ΔΡΓΛΡ al pauc^oid (nullus ap Sorl) Euthal^o Cod

30. κατέλαβεν: α add την | την εκ: FG της εκ

31. νομον δικαιοσυνης: P δικαιοσυνησ (-ω- solet) νομ. | εισ νομον sine additam cum κ^oABDEG 47. 67° 140. (17. 61. o^o om ipsum εισ νομ. una cum δικαιοσυνησ quod sequi solet) d^o e g cop Or^oint^o 4, 618 e1^o10 et 20 (vide post) et^o 400 Procop^o 125 (ad Esa 8, 14) Dam Ambrat^o Sedul. Uberius tractat Or^oint^o 19: in uno eodemque versiculo diverse nominat legem. Certum est enim quia Israel sectabatur legem iustitiae secundum litteram, sed in legem non pervenit. Quam legem? Sine dubio spiritus ..... ε (Gb^o) TI add δικαιοσυνης cum κ^oν(cum obelo)KLP al pler d^o f vg go syr^o arm Chr^o Euthal^o Cod Thdrt Thdormop cat^o (το δε εισ νομον δικαιοσυνης, κατα το οικειον ιδιωμα νομον δικαιοσυνης την δικαιοσυνην καλων, ωσ και νομον πιστειωσ την πιστην) Maxim^o cat^o (διωκων νομον δικαι. τον εν οικιασ δηλονοτι και τυποισ, εισ νομ. δικαι. οικ εφθασε τον εν πνευματι κατα χριστον τελειουμενον) ThphyI Oec Hier^o 1 et contr pelag^o et alb Aug^o 106 et p^o 116 et spir et lit Sedul. Libere aeth: dum sectabantur legem suam, non potuerunt iustificari, quoniam non abolverunt facere praecepta legis suae. Item libere v. 32: Propter quid? quoniam non iustificat lex nisi tantum per fidem, qui ab soluit facere eam. | εφθασεν: FG εφθοχεν

32. εἰς ἔργων sine additam cum κ^oABFG 6. 9. 47° 121 67° f g vg cop Or^oint^o 618. 619 Ambrat Aug^o 106 et alb Hier^o contr pelag^o ... ε (Gb^o) add νομου cum κ^oDEKLP al pler d e go syr^o arm Chr^o (και οικ επειν ,,εἰς ἔργων“, ἀλλ ,,ωσ εἰς ἔργων νομου“, δεικνυσ οτι οινδε ταυτην ισχον την δικαιοσυνην) Thdormop^o Thdrt Dam al | προσέκοψαν (κ^o, κ^o -ψεν, Iac^o -ψε, γο -ψαν) sine γαρ cum κ^oABD^oFG 47° 121 A^o 100 d e f g am fu tol go cop Or^oint^o 618. 619 Ambrat Dam. Praeterea In ante προσέκοψαν non interpunxit; nec aliter oditum in Or^oint^o ... ε (Gb^o) add γαρ cum

προσκύμματος, 33 καθὼς γέγραπται ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον Ro 9, 14.
25, 16
προσκύμματος καὶ πέτραν σκηνδαίλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῶ 10, 11
οὐ κατασχυνοθήσεται.

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς
ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ Phi 3, 9
τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες

κ^op^oCEKLP al pler vg^{cl}e demid harl syr^{tr} arm Chr⁶⁰⁶ Thdormop⁶⁰⁵
Thdrt Hiercont peias² Aug^{op} 100 Sedul

33. σιών (B^oDEFG σιών, A σιω): 17. (: ex LXX) add λίθον ἀπορω-
γιασιν ἰετιμον και | ο πιστευων sine πασ cum MABDEFG 47. d^o e f g
go syr^{sch} cop aeth^{utr} Or^{2,300} etint⁶¹⁰⁻⁶¹⁹ Cyract⁶⁴ Dam Ambrst Aug^{op}
100 ... ε (Gb⁰⁰) praem πασ cum KLP al pler d⁺⁺⁺ vg syr^p arm Didiri
241 Chr⁶⁰⁶ (πασ γαρ, φησι, καν ιουδαισ καν ελλησ etc) Thdormop⁶⁰⁵
Euthal^{cod} Thdrt Hier⁶⁰¹ al (: 10, 11 πασ minime fluctuat; in LXX
deest, sed Thdrt^{1,1123} verba LXX cum πασ affert) | ου κατασχυ-
θησεται ... DEFG ου μη κατασχυθη (: ut LXX)

X. 1. η δεισις (P add μου) προς cum MABDEFGP⁴⁷. arm Cyract niceph
1,1246 ... ε η δεισ. η (Gb⁰⁰) προς cum KL al pler Chr⁶⁰⁷ Euthal^{cod}
Thdrt Dam al | υπερ αυτων cum MABDEFGP 6. 10. 17. 47^{txt} 71. 98.
137. 12lect d e f g vg go syr^{tr} cop arm (aeth et precatio mea etiam
ut vivant) Orint^{4,630} bis Chr⁶⁰⁷ Cyract niceph Dam Ambrst Aug^{op} 100 et
rom⁶⁶ etallb etc ... ε (= Gb Sx) υπ. του ισραηλ cum KL al pler Thdrt
ThphyI Oec | εις σωτηριαν sine εστιν cum M^oABDEFG 47^{txt} 71. 219°.
12lect d^o e f g go syr^{sch} arm aeth (vide ante) Cyract niceph Dam Aug
op imp¹ ... ε (= Gb Sx) praem εστιν cum M^oKLP al pler (37. εστ. η
σωτηρια) syr^p Chr⁶⁰⁷ Thdrt Euthal^{cod} ThphyI Oec; item d⁺⁺⁺ vg
Orint⁶³⁰ bis Aug^{rom} 66 ac⁶⁰ape Ambrst al *fit* (Aug^{op} 217 *sic*) ante *pro*
illis (υπ. αυτων)

3. αγνοουντ. γαρ et. Irint³⁴¹ Clem⁴⁵¹ Tertmarc^{5,14} Orint⁶¹⁰⁻⁶³⁰ Bagbapt⁶⁴⁸⁻⁶⁶¹
Chr⁶⁰⁷ Cyract⁶⁴ etena³⁰⁰ Aug^o 60 Ambrst etc ... A 57. al² (teste
Gb) Leo avv. δε | την ιδιαν δικαιοσυνην (P -νησ) c. MFGKL al pler (37.
δικαι. post ζητ.) d^o f g go syr^{tr} aeth^{utr} Irint³⁴¹ (ita ex edd^omnib;
Eras^o et Gall omiserant δικ.) Tertmarc^{5,14} (deum enim ignorantes et
suam iustitiam sistere quaerentes) Orint⁶³⁰⁻⁶³³ Chr⁶⁰⁷ (et. moaco) et^{5,41}
et^{5,62} et^{9,232}. 670 Cyract⁶⁴ (τ. ιδ. ζητ. στησ. δικαι.) Thdrt al Aug^{op} imp¹
etallb Amb^{luc} 5,1300 (ignorantes enim deum et suam iustitiam quaerentes
statuere) al ... Gh⁰⁰ Ln om δικαιοσυνην cum ABDEP 47^{txt} 178. 8lect
d⁺⁺⁺ e vg cop arm Clem⁴⁵¹ Orint⁶¹⁰ Bagbapt⁶⁴⁸⁻⁶⁶¹ Chr^{7,163} Cyr^{act} 64.
903 Procop⁶²¹ 300 Dam Aug^{asop} Ambrst al

στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μοῦσης γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἶπες ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἔγγυσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ

Lv 19, 5
Gal 3, 12

Dc 20, 11-14

4. νόμου χριστος et. I: Int²⁴¹ Clem⁴⁵¹ Or: Int²²¹ Cyr²²² et⁴⁶⁴ etc ... Or^{2,250} Cyr^{10h 218} et^{Int 222} et²²² et²²² νόμου καὶ προφητῶν ο χριστ.

5. μωσ- cum MBFGK al plu ... ε μωσ- cum ADE (non d e) LP al plu. Praeterea cf alibi. | οτι ante την δικαιοσυνην cum n²AD² 17* 67** (47 ap Wst) vg (cop) Or: Int²²¹ et^{ter 222} (hinc non dubium quin ipsum Or fideliter expresserit interpre) Dam Ambrst Cassiod²² ... ε Ln Ti post νόμου pon cum n²BD²EBGKLP al pler (115. om) d e f g syr² go Chr²²² Thdrt al | την εκ νόμου cum n² ... ε Ln Ti την (D² της) εκ του νο. cum DEFGKLP al omn^{vid} arm Chr Thdrt Dam ... Δ την εκ πιστεωσ. Praeterea aeth om την δικ. την εκ νομ. | ο ποιησας sine additam cum n²ADE 6. 9. 47. 67** vg Or: Int²²¹ et^{ter 222} Dam ... d² et²²² e cop go Cassiod²² add eam ... ε Ti add αυτα, Ln [αυτα] cum n²EBGKLP al pler (17* 37* αυτα) syr² arm (vide post) Chr²²² Thdrt Ambrst (Hil)²²² de quibus secundum legem apostolus Paulus ita docuit quia qui fecerit ea, vivet in illis. At haec non tam ad Ro 10, 5 quam Gal 3, 12 spectare videntur, ubi etiam ex Latinorum auctoritate deest ανθρωπος.) | ανθρωπος: vg f g syr² ar² Chr²²² om | εν αυτη (Gb') cum n²AB 17. 47. 80. d² et²²² e vg go cop arm²²² (teste Sz; antea vero αυτα?) Or: Int²²¹ et^{ter 222} Dam ... ε Ti εν αυτοισ cum n²DE FGLP al pler syr² (arm?) Chr²²² Thdrt Ambrst :: apparet alteram huius loci lectionem esse οτι την δικαιοσυνην - ο ποιησας ανθρ. ζησ. εν αυτη, alteram την δικαιοσυνην - οτι ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζησ. εν αυτοισ. Nec obstat quod in nonnullis antiquissimis testibus, ut n², mixta est altera cum altera. Quam ipsi ex n²A vg etc recepimus, conformandam ad locum Levitici censuerunt, qui etiam Gal 3, 12 affertur. Hoc multo plus probabilitatis habet quam eorum sententia qui putant, visum esse γραφει την δικαιοσυνην nimis dure dictum proptereaque οτι transpositum ac singula mutata.

6. εν τη καρδια (ut et. ε Wst Gb Sz): ε² om τη, ex errore ut vdr

8. λεγει sine η γραφη c. n²ABKLP al plu demid tol go syr² Chr²²² Cyr act²². 64 Dam Aug²pir et lit² ... DE al plus¹⁰ d e vg² am fu harl arm Or^{2,248} et^{4,44}. 69. 294 et^{Int 2, 22} et^{4, 222} Thdrt Cyr²²² III¹⁰⁷⁹ Ambrst add η γραφη. Item praem η γραφη fg f g cop aeth | το ρημ. εστ. (Or^{2,248} om εστιν et^{4,294} σφοδρα pro εστ.) et. Or^{4,44}. 69 (sed ntrog loco add σφοδρα, ut et. 6. 47: ex I.XX) Chr²²² Thdrt Cyr²²² act²² (sed²² om εστ.) Dam etc ... DEFA d e f g vg go arm Or: Int^{1, 22} et^{4, 222} III¹⁰⁷⁹ Ambrst

σου· τούτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολόγησῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνθήσεται. 12 οὐ γὰρ ἔστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὅς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται

9, 22
Rm 2, 169, 22
Iohel 2, 22
Act 2, 22

etc etc. το ρημ. | σου: d e vg OrInt⁶²² (Hil¹⁰⁷⁰ suet lectio) Ambrat al om (prope est etc) | κηρυσσομεν: P -σωμεν

9. ομολογησῃς (Cyr¹⁰⁷⁰ 1071. 1077 εἰρησ, non item⁶²² 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000)
9. ομολογησῃς (Cyr¹⁰⁷⁰ 1071. 1077 εἰρησ, non item⁶²² 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000)

10. στόματι: P n⁶⁰⁷ στόμα

11. πᾶς (h. l. nemo om): 88. 48. 72. (male Wist DEB) syr¹⁰⁷⁰ OrInt⁶²².
623 Sedul praem etc | ου κατασχ. (et. Clem⁶²². 607 Did¹⁰⁷¹ etc): DE
FG ου μη κατασχυνθησεται.

12. ιουδαιου τε (Did¹⁰⁷¹ om, nec exprim it vg etc) κ. ἑλληνοσ: DE (non
item d e) ιουδαιω και ελληνι | εἰς παντας (Chr⁶⁰¹ bis -τα): Chr⁶⁰¹ bis
Thdrt add και ἐπι παντασ

13. οσ αν (et. Or^{2,727}. 799): 87. 78. 1^{scr} Or^{1,201} Chr⁶⁰⁷ (non item⁶⁰¹ bis)
οσ εαν

14. ἐπικαλέσονται cum MABDEFG 78. 115. a^{scr} ... ε Ti ἐπικαλέσονται
cum KLP al pler Clem⁴⁴³ Ath^{2,4} Chr⁶⁰⁷ Thdor²⁰⁰ 67 Euthalcod Thdrt
Dam etc. Item Latini invocabunt ut d e f g vg OrInt⁶²⁴. 625 Ambrat
etc | πῶσ δε pri loc: FG η πῶσ δε, d e f g vg syr^{sch} arm OrInt^{4,624}
(contra 625 sed quomodo) Ambrat etc aut quomodo | πιστεύωσιν (FG
πιστ-) cum MABDEFG 70. 78. 109. Chr⁶⁰⁷ ex¹⁰²⁰ 1 ... ε Ti πιστευ-
σωσιν al pler Clem⁴⁴³ Ps-Ath^{2,400} Chr⁶⁰⁷ monif Euthalcod Thdrt Dam
etc. Latini credent, ut antea. | πῶσ δε sec loc: d e f g vg OrInt⁶²⁴
Ambrat quomodo autem. Nemo aut quomodo (sic arm). | ακουσουται

χωρίς κηρύσσοντες; 15 πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλαῶσιν;
 καθὼς γέγραπται ὡς ὠραῖον οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
 ἀγαθά.

Σα 24, 1
 1ο 12, 20

16 Ἄλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ

cum ^h D^h E^h F^h G^h K^h P 28. 26. 31. 47. 67. 71. 78. 80. 124. d^{scr} Dam ... ε
 Tl ἀκείνουσιν cum L al plu Clem⁴⁴³ Ath^{2,4} Chr⁶⁰⁷ mont¹ Thdrt ... Lh
 ακουσωσιν cum ^h Δ^h (*latet) B 1. 8. 17. 88. 87. 48. 80. 93. 109.
 111. 18lect 3pe Chr^{608c2}. Latini (audienti) rursus ut ante. | χωρῖς:
 P αρειν

15. πῶς δὲ (d⁴⁴⁴ e vg Orint⁶²¹ quomodo vero, f Orint⁷²⁵ quomodo. autem):
 d² g Ambret aut quomodo | κηρύξωσιν cum M^h A^h B^h D^h E^h K^h L^h P 1. 4. 17. 23. 83.
 48. 78. 76. 93. 115. a^{scr} Chr⁶⁰⁷ ex^h mose² Euthalcod ... ε Tl κηρυξου-
 σιν cum minusc pler Clem⁴⁴³ Chr⁶⁰⁷ mont¹ Thdrt Dam; νῶ κηρυσο-
 σουσιν, sed f g praedicatorum. Item praedicatorum d e vg Orint⁶²⁴. 625
 Ambret al. | καθῶς cum M^h A^h D^h E^h F^h G^h K^h L^h P al omn^{vid} Clem al mu ... ε
 καθῶς περ, Chr^{608c1} καθῶς | τῶν εὐαγγελιζ. τα αγ. sine τ. εὐαγγ. εμ.
 cum M^h A^h B^h C^h 47^{txt} 62. 71. 109. sah cop aeth^{ut} Clem⁴⁴³ Or^{4,11} e¹ (Int^{4,608}
 631. 635. 636 Thdor⁶⁰⁹ 63 (ὡς ὤρ. οἱ ποδ. και τα εἴησ' εἰρηται δε ταυτα
 ου περι των απλ. τω προφητη, αλλα περι των μελλοντων μηνυειν τα
 περι ιουδαιουσ εσομενα αγαθα.) Euthal⁶⁵³ Dam Erphancant^{4,17} (pedes
 euangelizantium dona, erd 7¹ pedes euangelizantium pacem). Cf etiam
 Eusdem⁶⁰: ὡς ὤρ. οἱ ποδ. των εὐαγγελιζομένων αγαθα η των εὐαγγε-
 λιζ. εἰρηνη. ενθα σφοδρα απηκριβωμενωσ ωραιουσ εφηται εστειθα
 τουσ ποδ. των εὐαγγ. τα του χριστου αγαθα: haec omnino ad con-
 firmendam lectionem quam dedimus faciunt ..... ε (Gh⁶⁰) Ti praem
 των εὐαγγελιζομένων εἰρηνην cum ^h D^h E^h F^h G^h K^h L^h P al pler d e f g vg syru^{ut}
 arm go Chr⁶⁰⁷ Thdrt Euthalcod Thphyl Oec Hil⁶⁷² (et¹⁰⁰ euangel.
 dona, euangel. pacem; et²⁰⁵ tantum euang. pacem, et¹⁴⁰ tantum euang-
 elizantium) Amb^{Ps} 112, 1100 (alibi variat, ut Isaac²⁶² tantum euang.
 pacem) al. Videtur et. agnoscere Tert^{marc} 2, 22: habes et apostolorum
 opus praedicatorum: Quam tempestivi pedes euangelizantium pacem, euang.
 dona, et 4, 3; rursus 4, 5 - euangelizantium dona, euang. pacem. Similiter et.
 Irini⁵⁰⁰ et Paulus autem dicens: Quam speciosi pedes euang. dona, euang.
 pacem :: veterrima igitur est interpolatio cum plerisque similibus. Nec
 enim contra hanc suspicionem valet quod verba Esaias paululum
 differunt: ὡς ποδες εὐαγγελιζομενου αποη εἰρηνησ, ὡς εὐαγγελιζο-
 μενωσ (al mu -μενου vel dempto ὡς vel servato) αγαθα. Ista enim,
 ut toties alibi factum est, interpolatoris sollertia ad complendum
 Pauli locum, ut fere ferebant verba Pauli, adhibita sunt, ad exscri-
 bendum vero haud idonea erant. | των εὐαγγ.: ε^g om των | τα αγαθα
 cum ^h D^h B^h C^h K^h L^h al fere omn arm Clem⁴⁴³ Chr⁶⁰⁷ Euthal⁶⁵³ Euthalcod
 Thdrt ... Gh⁶⁰ I.n om τα e. ^h A^h B^h C^h D^h E^h F^h G^h P 47^{txt} 178. Or^{4,11} Eusdem⁶⁰
 (vide ante) Dam :: om et. LXX nec fluct lectio.

16. τῶ (sic ^h ipse ex εν τῶ restituit) εὐαγγελιω: ε^g του εὐαγγελιου | τη
 αποη ημων: 4. 81. cop add (: ex Esaias) και ο βραχων κυριον την
 απικαλιφθη. Ceterum of Thdor⁶⁰⁹ 63: τό· ἀλλ' οἱ πάντες ὑπήκ. τῷ

λέγει· κήριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μετουῶγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτω παροργισῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητούνσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

εὐαγγελίῳ, κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστῶν, ἀντιθέστω μέρει παρὰ τοῦ ἀποστόλου τεθὸν ἀντὶ τοῦ· ἀλλ' ἐρεῖς ὅτι μὴ πάντες ἐπίστευσαν· θαυμαστὸν οὐδὲν, πόρρωθεν γὰρ ἴσθηται τῷ ἡσαΐᾳ τῶν πιθομένων τὸ σπάνιον.

17. ἀρα: vg 87. 116. sah add ουν. Libere Clem⁴⁴³ η μεν γαρ πιστις etc | χρῆστου cum κ^{BCD}π 8. 9. 28. 47^{lat} 49. 57. 67^{**} d e vg go sah cop arm aeth Or^{int} 4,⁵⁰⁰⁻⁵⁰⁷ Ambrat Aug^{op} 106 Pelag (Ps-Bed *dei christi*) ... ε Ti θεου cum κ^{AD}δ^{et}κ^{LP} al pler (α⁵⁰⁷ του θε.) syr^{utr} aeth^{PP} Clem⁴⁴³ Ps-Ath¹⁰⁴ Thdrant¹⁰⁸ et^{pp} 86 Chr⁷⁰⁰ Thdrt Dam Sedul ... FG f g Hil⁹⁷³ plane om
18. μετουῶγε (et. Hil⁹⁷³ *immō*, d⁵⁰⁰ e vg Ambrat *et quidem*) ... FG d^o f g Or^{int} 684-687 om | εἰς πᾶσαν: D^o d^o add γαρ
19. μὴ ἴσρα. οὐκ ἔγνω cum κ^{ABCD}et^{CE}FGP al¹⁰ d e f g vg sah cop go arm aeth Or^{int} 688-689 Chr⁷⁰⁰ Dam Hil⁹⁷³ Ambrat ... ε (= Gb Sz) μὴ οὐκ ἔγν. ἴσρα. cum DBL al pler syr^{utr} Thdrt Thphyl | μωσ- cum κ^{BC} FGLP al plu etc (f g *moyses*; d e h. l. *moyses*, sed alibi *moyses*) ... ε (= Gb Sz) μωσ- cum ADX al sat mu | ἔγνω: 87. add γαρ | υμας pri et. Clem⁴⁴¹ etc ... κ^C aeth αὐτους :: ex LXX. Item pro υμας sec κ^o αὐτους. Fortasse et. c^o, quum επ εθνει usq υμας rescripta sint. | επ εθνει cum κ^{ABC}DE 87. 78. Clem⁴⁴¹ ... ε Ti επε εθνει cum FGLP al pler Chr⁷⁰⁰ Thdrt Dam
20. ἀποτολμα κα. cum κ^{ABCLP} (et. D^{**} legisse vdr, cf ed. meam ad h. l.) al omn^{vid} d⁵⁰⁰ vg syr^{utr} rell Or^{int} 4,⁵⁰⁰ et⁶⁸⁸⁻⁶⁸⁹ bis etc ... D^oet^{CE} FG d^o e f g om | ευρεθην sine εν cum κ^{ACD}bet^{CE}LP al omn^{vid} d e vg (vglc Or^{int} 688-689 add α, non item am fu demid harl tol) Clem⁴⁴¹ Chr⁷⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam Hil⁹⁷³ ... Ln add [εν] cum BD^oFG f g Ambrat. Sed d e Hil Ambrat *εμφαν. γενομ.* pro *ευρεθην*, rursusque *ευρεθ.* pro *εμφ. γενο.* De rell versionibus sah et go vdr εν confir-mare. | εμφα. (FG εν-) *γενομην* cum κ^{ACD}bet^{CE}FGLP al omn^{vid} f g vg Clem⁴⁴¹ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Hil⁹⁷³ ... Ln add [εν] cum B D^o. Item d e Ambrat *inuentus sum inter eos*, Or^{int} *palam* *apparui inter eos*.
21. ἰσραηλ: d^o *israhel*, item 11, 1 *israhelita* (non item 11, 2) | πρὸς λαον (Ita et. LXX), Or^{int} pariter ac d e f g vg Hil⁹⁷³ Ambrat etc ad

XI.

- 1 Reg 94, 14 1 λέγω ὄν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο
 καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλιεὶς εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βεν-
 ιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ
 οὐκ οἶδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
 1 Reg 19, 10 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ
 θνσοιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ γὰρ ὑπελείφθη μόνος καὶ ζητοῦ-
 σιν τὴν ψυχὴν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμὸς; κατέλι-
 1 Reg 19, 10 πον ἑμαντῶ ἑπτακισχίλιους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ
 Βάαλ. 5 οὕτως ὄν καὶ ἐν τῷ τῶν καιρῶ λείμμα κατ' ἐκλογὴν

*poruim (plebem) ... DE Clem⁴⁵¹ ἐπι λαον (item Iustinapoli⁸⁵⁻⁸⁸ et dial
 97-114, sed affert Esalam, non Paulum), 76. εἰς λαον | καὶ ἀντιλεγόντα
 (D⁸ ε λεγοντα, non item d e) ... FG f g Hil⁸⁷³ om*

- XI. 1. τ. λαον et. Or^{int}⁶²⁹ Eusdem⁶²⁻⁶⁴ Chr⁷³⁰ Thdrt rell Aug^{2aop} etc
 ... FG f g Amb^{42,498} et^{2,114,990} Ambrst *την κληρονομίαν* | τ. λα.
 (κλήρ. γα) αὐτου sine additam cum κ⁸BCD⁸Ε(FG)LP al fere omn f g
 vg syr^{1tr} sah cop arm aeth go Or^{int}⁶²⁹ Eusdem⁶²⁻⁶⁴ Euthal^{cod} Thdrt
 Dam Aug^{2aop} Amb ... Ln add *ον προεγνω* cum κ⁸AD⁸ 76. d⁴ Chr⁷⁰²
 Thph Aug^{2a4,1027} Ambrst^{com} | *ισραηλιεὶς* cum κ⁸AB⁸ ... ε Ln -*λιεῖς*
 cum B⁸CD⁸ΕFGLP etc | *βενιαμειν* cum κ⁸ABC 17. 37. 62. ... ε -*μιν* cum
 DEFGP al pler (L -*μην*)
2. *ηλεία* cum BFG (cf et. alibi) ... ε Ln TI *ηλεία* cum κ⁸ABDELP al certe
 pler | *κατα τ. ισρα.* sine additam cum κ⁸ABODEFGP 23. 47^{1xt} 67⁴⁰ 73.
 178. d e f g vg sah cop syrP arm Or^{int}^{2,463} et^{4,629} Eusdem⁶²⁻⁶⁴ Chr⁷⁰²
 Thdrt Dam pplat ... ε (= Gb Sz) add *λεγων* cum κ⁸L al pler (h⁸er⁸
λεγω) syr^{sch} aeth Thphyl Occ. Item Eusdem⁶¹ add *λεγων περι του*
ισραηλ, ειςεοδ οκον λεγων εν αλλοις κατα του ισρ.
3. *τα θνσοιαστ.* sine copula cum κ⁸ABCFGP 17. 30. 39. 43. 47^{1xt} 52. 71.
 80. 115. 116. d e f g vg sah cop Or^{int}^{2,463} et^{4,629} Eusdem⁶²⁻⁶⁴ Chr⁷⁰²
 semel pplat ... ε (Gb⁰⁰) praem κα: cum DEL al pler syr^{tr} arm aeth
 Iustdial⁸⁹ Chr⁷⁰²sem et⁷⁰⁴ Thdrt Euthal^{cod} Dam (: : LXX κα, sed
 membra inverso ordine) | *καγω* (et. Iustdial⁸⁹ etc): D^b (non item^c) κα:
εγω. Inepte ε *καιγω* ... 76. 115. Thphyl^{cod} κα:, sah cop arm *εγω*
4. *κατελιπον* cum κ⁸BD⁸ al plu ... ΔOFGLP al -*λιπον* | *γονου: η γονου:* (o
 altero supra lineam suppleto) | *τη βααλ et. Iustdial⁸⁹ Or^{1,171-2,151}*
 Eusdem⁶²⁻⁶⁴ et^{eclog}²⁷ etc ... γα τω (F το) βα.
5. *ον:* c 54. 55. 109. syr^{sch} et² 1xt¹ cop arm om | *λείμμα* ut D⁸ELP etc,
 B⁸ al *λημμα* ... κ⁸AB⁸CD⁸FGP al *λιμμα*. Similiter 9, 27 B⁸ *υπολιμμα*,
 FG *καταλιμμα*, sed κ⁸AB⁸DELP -*λιμμα* | *κατ εκλογην et. Or^{2,506}. 711*
 Eusdem⁶²⁻⁶⁴ ac^{2aop} et²⁴⁵³ etc: D⁸ *κατ εκλογη* | *γεγονεν* (d⁸ *vg factae*
sunt): d⁸ e (post fact. sunt) f vg Or^{int}^{4,629} 620-640 Aug^{2aop}liss Ambrst
 etc *saluae* (d⁸ -*vi*) *factae sunt*

χάριτος γεγονός· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἐστὶ ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἐστὶν ἐργον· 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρόθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανώξεως, ὀφθαλμοῦ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὄτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήσασιν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν ὥτον αὐτῶν διαπαρτὸς σύνκιμψον.

6. γίνεται (st. Or^{int} 620 *fit*): c²vid f g *est* (est), item 54. cat^{txt} d e vg syr^{tr} Chr¹⁰⁶ Thdr^t pplat *est* (est) | οὐκ ἐστ. γιν. χάρις sine additum cum κ²ACDEFGP 47^{txt} d e f g vg sah cop arm (vide infra aeth) Or^{int} 620^{ss} Dam Ambrat rell^{lat} ... ε (= Gb Sz) Ti add εἰ δε ἐξ ἔργων, οὐκ ἐστὶ (B om) χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἐστὶν ἔργον (B χάρις) cum κ²(B)L al fere om (pauci partem om, ut 48² 57. ἐπεὶ ἡ χάρις usq εἰ δε ἐξ ἔργ. om, 17. 52. 54² om εἰ δε ἐξ ἔργ. οὐκ. ἐστ. χάρις, 4² om ἐπεὶ το ἔργ. οὐκ. ἐστ. ἔργον) syr^{tr} (cat^{txt} ἐπεὶ το ἔργ. οὐκ. ἐστὶν ἔργον ante εἰ δε ἐξ ἔργ. οὐκ ἐστὶ χάρις pon) Chr¹⁰⁶txt et Thdr^ttxt (sed neuter attigit in comm) Genadecat²⁰² (εἰ γοῦν χάριτι, φησίν, οὐκ ἐστὶ ἐργον· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῆ τὸ ἐξ ἔργων, ἀνήρηται ἡ χάρις χάρις ἐστίν. πάλιν εἰ ἐξ ἔργων, οὐκ ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῆ ἡ χάρις, οὐκ ἐστὶ μὴ τὸ ἔργον ἔργον.) Thphyl Oec. Cf et. aeth^{ro}: εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται], οὐκ ἐστὶ [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· καὶ εἰ ἐξ ἔργων, ἡ χάρις οὐκ ἐστὶ γίνεται χάρις. Item aeth^{pp}: εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται], οὐκ ἐστὶ [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· εἰ δὲ μὴ, ἡ χάρις οὐκ ἐστὶ γίνεται χάρις, ἐπεὶ ἐξ ἔργων δικαιοῦνται.
7. ἐπιζητεῖ ... ρσ δ. 52. 78. d e f g vg syr^{tr} Or^{int} 621 Ambrat etc ἐπιζητεῖ (P -ται), quaecebat | τοῦτο cum MABCEFGLP al plus⁶⁰ Chr¹¹⁰ ex mose² et^{2,61} ... ε (= Gb Sz) τοῦτον cum minus mu Chr¹¹⁰txt etoom Thdor^{cop} cat²⁰⁴ Cyr^{cat} 200 Thdr^t Dam | Ln ἐπέτυχεν; ἡ δὲ | ἐπωρόθησαν et. Petalox¹¹¹ (Gall⁴) Chr¹¹¹ (καὶ ποθεν ἡ πωρωσις αὐτῆ;) Thdor^{cat} 204 Thdr^t Dam etc (st. syr^{tr} ms 57) ... σ 87. ἐπερωθήσαν (sic), 66² ἐπερωθήσαν. Item ewaeocatⁱ (Hil obs.) swi it vg arm Or^{int} 621 pplat
8. καθάπερ c. κβ ... ε Ln Ti καθῶς cum ACDEFGLP al omn^{vid} Petr¹¹¹ (Gall⁴) Chr¹¹¹ etc
9. ἡμέρας. 9 καὶ δαυιδ: haec in ρστ ima pagina suppleta sunt. | καὶ δαυιδ (de hoc nomine cf Mt 1, 1): σ praem καθάπερ | καὶ εἰς θήραν: 78. syr^{sch} aeth om. Iidem et Dam καὶ εἰς ἀνταπόδομα (ρσ 116. n^{ec} -δωμα) ante καὶ εἰς σκάνδαλ. ponunt :: ex LXX. Ex eodem fonte est quod 4. k^{ec} syr^{sch} a² aeth vgl^{ix} etedd pau (contra Lebr^{us} „Non est his inuenerunt coram ipsis“) Thdr^t Pelag immiscet ἐνωπιον αὐτῶν post ἡ τραπ. αὐτῶν.
10. σιγκαμψ- cum κβ²D²ρσ 87² n^{ec} ... ε Ln σιγκαμψ- cum AB²CD²κ

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοτο· ἀλλὰ τῶν
 10, 10 αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρίᾳ τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσασαι
 αὐτοῖς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ
 ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
 13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι ἐγὼ ἔθνων
 ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἶπωσ παραζηλώσω
 μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
 αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἢ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
 16 εἰ δὲ ἡ ἀπυρξὴ ἀγία, καὶ τὸ φέραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἀγία, καὶ
 οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, οὐ δὲ ἀργιέλαιος
 ὢν ἐνεκενετριόθησεν ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνῶς τῆς ῥίζης τῆς πύ-

LP al pler (7. 26. 32. 39. 44. 47. 63** 72. 114. 115. 116. al^s etc
 καψον)

12. Δ om versum. Habet et. Or^{s, 200} εἰntess es etc

13. ὕμιν δε cum MABP 10. 31. 47. 73. 80. syr^{tr} cop arm (aeth^{tr} om
 copulam) Thdr^{tr} Dam ... c υμιν ουν ... ε Ti υμ. γαρ cum DEFL
 al pler d e f g vg go Chr⁷¹⁵ Thdr^{tr} Thphyl Oec Or^{int} Ambret
 rell | μιν ουν cum MABCP cop Cyr²⁰⁰ Dam ... ε Ti μιν tantum cum
 L al pler d²⁰⁰ e vg syr^{tr} aeth Chr⁷¹⁵ Thdr^{tr} Thphyl Oec Or^{int} Ambret
 Ambrat al ... DEFG 4. 9. 17. 37. 39. 47. 54. 80. 92. a²⁰⁰ d^s f g go
 arm plane om | εμι εγω: FG vg go Cyr²⁰⁰ Or^{int} Ambrat rell
 εγω εμι ... Δ 3. 80. 83. 85. 78. 80. 108. 116. 118. a²⁰⁰ arm Thdr^{tr}
 eod om εγω | δοξαζω: FG 17. 46. 109. d e f g vg Thdr^{tr} (sed²⁰⁰
 -ζω, item -ζω ad h. l. et^{s, 200}) Or^{int} Ambrat Ambp^{200, 710} al (sed
 non Aug²⁰⁰ faust²⁰⁰ e(advers leg^s) δοξασω

14. μου την σαρκα: DEFG τ. σαρκ. μου, item (ut solent) it vg Or^{int}
 etc carnes meas

15. κοσμου (et. Or^{int} etc etc): FG f (g mundo t mundi) κοσμω |
 προσλ- cum MABDEFL al fore omn ... OFG (sed f assumtio, g assum-
 ptio, ut et. Latt rell) k²⁰⁰ προλ-. Item -λημψις cum MABD^sFG ... ε
 -λημψις cum B²⁰⁰ELP al omn^{vid}

16. ε. δε cum MBO^sDEFGFL al omn^{vid} syr^{tr} cop arm Chr⁷¹⁵ Thdr^{tr} Dam
 Aug²⁰⁰ et^{allb} al. Item quodsi d e f g vg Or^{int} etc. etc. Ambrat al
 ... Δ ε γαρ, I^{int} et si (item^{tr} ex Epiph καὶ ἦν ἡ ἀπαρχὴ etc) ...
 c^s go aeth om copulam | κα ε: FGR^s 70. 71. 109. 13^{leot} Chr⁷¹⁵ ex
 mose^s f g arm om ε.

17. ἐνεκενετριόθησεν: L κεντρ. | εν αυτοισ: c^s om ut^{vid} εν | συνκοι- cum
 MAB^sD^sFG ... ε Ln συγκοι- cum B²⁰⁰ELP al certe pler | τῆς ριζῆσ
 sine κα: cum M^sBC cop (pinguedinis radicis olivae) Dam (sed²⁰⁰om vdr
 κα: agnoscere) ... ε Ln Ti τῆσ ριζ. κα: cum M^sAD²⁰⁰ELP al omn^{vid}
 vg go syr^{tr} arm aeth Or^{int} (cf et. Or^{s, 200} τῆ δέ, ἐάν κοινωνήσαντεσ

τητος τῆσ ελαιας ἐγένου, 18 μὴ κατακανῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακανῆσαι, οὐ οὐ τὴν ῥίζαν βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ οὐν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλωσ· τῆ ἀπιστία ἐξεκλάσθησαν, οὐ δὲ τῆ πίστει ἔστημασ. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων

τῆ ῥίζῆ τῶν πατριαρχῶν καὶ τῆ ἀπὸ τοῦ λόγου τῶν πατέρων πίστησ συμφυσῖσ γενόμεθα τῷ βουλήματι τοῦ πνευματικοῦ λόγου etc) Chr¹¹⁰ Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ ... D²FG d f g Irini²⁰⁴ ei²⁰⁴ (ei enim naturalibus ramis non repercit, ne forte nec tibi parcat, qui quum esses oleaster, insertus es in pinguedinem olivae et socius factus es pinguedinis eius) om plane. Cf et. Cyrhr²¹² εκκοπεντες γαρ εκ της αγουλαιου ενκεντριζεσθε ισο την καλλικλαιου και κοινοιοι ενισεσθε της πισοητος της αληθινης ελαιασ :: molestum videbatur της ριζης της ποτη. της ελ. Cui rei sub-ventum est intruso και post τ. ριζης. Alii ipsum της ριζ. expulerunt. Sic pro ratione testium statuendum est. | ενθεν h. l. et. vg go syr^p Irini²⁰⁴ etc ... D²FG k²⁰⁷ d f g cop aeth Orini²⁰⁷ Ambrst post συν-κοινο. pon. Libere transpon syr²⁰⁸ al.

18. κατακανῆσαι (it vg gloriaris): D²FG καιῆσαι. Praeterea D²FG d² f g Ambrst praem σν | ἀλλὰ cum κησ² ... ε Ln ἀλλ cum ACDFGLF al certe pler

19. ἐξεκλάσθησαν (et. Orini²⁰⁷): FG ε κλασθησαν (sic), d² f g Orini^{2,110} ei fracti sunt | κλαδοι (et. Sz) cum MABCD²FGLP al⁶⁰ fere catxt Chr¹¹⁰ Antioch¹¹⁰⁰ Dam ... ε (Gb⁶⁰) Ti praem οι cum D² al sat mu (2 ap Sori) Thdrt Antioch¹¹¹⁰ Thphyl | ενκεντρ- c. MAB²D²FG d²⁰⁷ ... ε Ln ενκεντρ- cum B²CD²LP al pler

10. ἀπιστια et. MBCDLP etc ... AFG k²⁰⁷ -στια | ἐξεκλασθ. c. MABD²bet⁰ LP al omn^{vid} Chr¹¹⁰ Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ Dam ... Ln εκλασθησαν c. BD² FG | σν δε τη πιστι: D² σν - δε τη - πιστι - orasis tribus litteris. Pro σν fuisse σνν vix dubium est; pro τη πιστι Wlat coniecit τη απιστια scriptum fuisse. Vix recte. | υψηλα φρονοι cum MAB ... ε Ti υψηλοφρονοι cum CDFGLF al omn^{vid} Or^{2,270} Chr¹¹⁰ Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ 1110 Dam. Latini noī altum sapere

21. ουδε σου sine μηπωσ c. MABCP 6. 42. 47^{lx} 67^{**} 78. 80. cop Orini^{4,217} 217. 230 Augr²⁰⁵ ei⁷² et cont Faust⁹ Orsiles¹⁰ (Gall⁵) Antio¹¹¹⁰ Dam. Cf et. Or^{2,270} ει γαρ ο θεοσ των κα. φυσιν κλαδων ουκ φισατο, ποσω μαλλον των παρα φινσιν ου φισεται, et¹⁴⁴ ει των κα. φυσ. κλαδ. ουκ φεισασατο, ποσω πλιον ουδε ημων φισεται, et¹⁴⁰ οτι ει ο θεοσ - ποσω πλιον ημων ου φισεται ... ε Ti μηπωσ ουδε σου cum DFGL al pler vg (ne forte nec tibi parcat) syr²¹² arm go (aeth²¹² tibi num parcat f) Chr¹¹⁰ (vide post) Thdrt Antio¹¹⁰⁰ Thphyl Oec Irini²⁰⁴ Cyr⁷² Ambrst. Chr sic: και ουκ ελπει· ουδε σοῦ φισεται, ἀλλά· μήπωσ ουδε σοῦ φισεται, ὑποτιμνόμενοσ τοῦ λόγου τὸ φορικόν τῆ ἀμφιβολία :: videtur μηπωσ in id ipsum inlatum esse, ut mitigaretur quod a Paulo dictum est, verbi eius quod praecessit, φοβοῦ, ratione habita. Certe enim, si verum quaeris, lectio cum μηπωσ non eiusmodi est quae

- οὐκ ἐρείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης Θεοῦ, εἰς ἐπιμέτησ τῆ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κακῆνοι δέ, εἰς μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐκκατρισθήσονται·
- 14, 4 δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς πάλιν ἐκκατρίσαι αὐτοὺς. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆσ κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαιῖον καὶ παρὰ φύσιν ἐκκατρισθήσῃ εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐκκατρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,

inprimis impulerit ad corrigendum, quemadmodum praeter antiquissimos testes plerique retinuerunt. | φείσεται cum MABCDPGL al plus⁷⁵ Or^{2,144, 246, 276} Chr⁷¹⁹ ex^{moose} Thdr̄t Antioch^{1100, 1118} Dam (Or^{int⁶²⁷} etc. nec ἰδίᾳ parcat) ... ε (= Gb Sz) φείσεται cum minusc vix mu Chr⁷¹⁹ ed et^{cat}⁴¹³ Thphyl Oec (it vg Ir^{int} etc ne forte nec ἰδίᾳ parcat)

22. ἴδε cum MBDLP etc (ἴδε edd plu, non ἰδί) ... ΔCFG ἴδε | Θεου cum MABDFGL al omn^{vid} Clem¹⁴⁰ Or^{2,144, 246} etc ... v praem του | ἀποτομία (Gb') cum n^oABC 67⁹⁹ arm Or^{2,246} Dam ... ε ἀποτομίαν cum n^o (sed v rursus deletum) DFGL al pler d f g vg (et. Or^{int^{2,264}} et^{4,627} Hil²⁰⁰ Ambrat etc) Clem¹⁴⁰ Eusp^{2,206} Chr⁷¹⁹ Thdr̄t Cyr^{10h}²⁷⁷ Phot^{manioh}^{2,14} etc | χρηστότης (Gb') cum ABCD^o 67⁹⁹ (κ χρηστοτητα nec correctum) arm Or^{2,246} Eusp^{2,206} Dam ... ε χρηστοτητα cum D^oFGAL al pler d f g vg (et. Or^{int} Hil Ambrat, ut ante) Clem Chr Cyr^{10h} Thdr̄t Phot etc | Θεου sec c. MABCD^o d^o vg (et. am fu harl tol, non demid) eop arm Dam Pelag ... ε om cum D^oet^oFGAL al omn^{vid} demid go syr^{tr̄s} aeth Clem¹⁴⁰ Or^{2,246} et^{int} bis Eusp^{2,206} (επὶ δε σε χρηστοτητα δια του ελεουσ) Chr⁷¹⁹ Thdr̄t Cyr^{10h}²⁷⁷ al Hil²⁰⁰ Aug^{2aop} Ambrat al | ἐπιμέτησ cum MBD^o ... ε Ln Tl ἐπιμέτησ cum ΔCD^oFGAL al omn^{vid} Clem¹⁴⁰ (Or^{2,246} ἐπὶ δε το δευτερον εθροσ - εαν ἐπιμενη etc) Chr Thdr̄t Cyr^{10h} Dam etc. Latini (it vg Or^{int} etc) εἰ permanserit | Ln ed min ἐκκοπήσῃ,

23. κακῆνοι cum MABCDFG al¹⁵ Dam ... ε (= Gb Sz) καὶ κεινοι cum L al longe plu Chr⁷¹⁹ Thdr̄t al | κακῆν. δε (d⁴⁴⁴ vg Ambrat al sed et illi) ... d^o f g Or^{int} et illi | ἐπιμένωσιν cum n^oBD^o ... ε Ln Tl ἐπιμένωσιν cum n^oΔCD^oFGAL al omn^{vid} Chr Thdr̄t Dam al | ἀπιστία ut MBCD etc ... ΔFGL al -στεια | εστιν (Dam Chr⁷²¹ [sed non⁷²⁰] om) o θεισ et. f g vg Or^{int}⁶²⁷ Ambrat Ambp^{2,118, 1201} etc; d om est ... L al¹⁵ o θεισ εστιν | ἐκκατρί- bis, item v. sq ... ε Ln γκ-: ut v. 19, ad quem vide, nisi quod Δ post ἐκκατρισθήσονται bis γκ- habet.

24. ουτοι οι (D^b add εαν) κατ. φισ. ἐκκατρισθήσονται (D^b -μ- pro -η-): ex his conflicto D^b voluisse ουτοι: εαν κατ. φισ. ἐκκατρισθήσων. D^o vero restituit lectionem primam. Cf et. syr^{10h} quanto igitur magis illi, si insperantur in olivam naturas suas.

25. ου γαρ θελω: n 78. 80. 118. ου θελ. γαρ, 87. ου θελ. δε | υμασ: v

ἵνα μὴ ἴτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνημοι, ὅτι πώρωςις ἀπὸ μίμους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσελθῆ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἦξει ἐκ Σιών ὁ ἰνόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αἶτη αὐτοῖς ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλείθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν

Ro 90, 20 s
27, 30
Ier 31, 33 s

ημασ (sed non f) | μη: Δ* om | παρ εαυτοισ cum MCDL al pler Chr⁷²¹ Thdor³⁰⁹ Thdr^t al, item apud vosmetipsos Or^{int} 666 bis ... Ln Ti εν εαυτοισ cum AB Dam. Confirmare vdr syr^{sch} (in cogitatione animas vestras) syrP? go? ... FG 47. 67²² d² (vobis ipsi, d²²² vobis ipsi, ut Ambrat ipsi vobis) f g vg Hil¹¹⁰⁸ Aug^{329P} etc εαυτοισ :: et παρ εαυτ. et εν εαυτ. similiter LXX usurpant, apud quos Esa^{5, 21} ουασι ουασι εν εαυτοισ, et Prov^{2, 7} μη ισθι φρονημοσ παρα σεαυτω. Ceterum parum credibile παρ h. l. ex 12, 16 inlatum pro εν esse. | πωρωςις (t al pauc παρ-), obtusio Hil¹¹⁰⁸ Ambrat ... d f g vg Or^{int} 630 Aug^{329P} Amb ioseph⁵¹⁰ al caecitas (πηρωσις). Cf ad 11, 7. Ceterum ap Or^{int} cf⁶³⁰: patitur deus - aliquibus ex Ier. fieri caecitatem. Paullo post: noluit ut pro his qui caecitate decepti, id est cordis obtusione prolapsi sunt. Item: donec illi plebem dei in caecitatis captivitate detinerent. Item: cum vero - coepisset Ier. discutere a vosmetipso caecitatem cordis etc. | αχρσις cum MAB²CDPGL etc ... B* αχρ

26. αποστρεψει cum MABCD* 39. 47. 80. aeth Euthal⁵⁵⁴ sacagn ex cod cryptofer (in elencho div. testimoniorum) Dam ... ε και αποστρεψει cum Dbet^{62L} al pler syr^{utr} cop arm Or^{2, 720} Chr⁷²¹ Thdr^t al. Item d e f g vg Or^{int} 630. 640 Hil¹¹⁰⁸ Ambrat etc veniet qui eripiat (g eripiet, sed supra scriptum -at) et avertat (am -let) ... FG αποστρεψαι, item go hic liberans ad avertendum impietatem

27. αφελωμαι: L -λωμαι | αμαρτιασ: 47¹²¹ ανομιασ

28. κατα μεν: 10. 31. 78. add ουν | FG εκθρο· | δι υμασ: 115. 121. 219. g^{scr} δι ημασ | F δια τουσ πατερισ

29. τα χαρισμ. και η κλη. του θεου: 37. 80. cop τα χα. του θε. και η κλ.

30. n² om versum, suppl n² | ωσπ. γαρ sine και cum M²ABCD*EPG 3. 23. 35. 39. 47. 70. 80. 115. 124. d^{scr} d f g cop asth^{utr} go Or^{int} 750 et 4, 600 Chr⁷²² ex^{moes} (omisso et. γαρ) et ed savil Dam Thphyl Aug^{329P} al ... ε (Gh⁶⁰) add και cum M²DBet^{6L} al pler (e vg) syr^{utr} arm Chr⁷²² mont^f Thdr^t Oec Ambrat al (sed 48. 72. b^{scr} o^{scr} e vg Pelag Sedul ποτε και υμεισ, aliquando et vos) | υμεισ ποτε: Δ d g² ποτε υμεισ (praeterea vide ante) | νυν: n Chr⁷²² νυν | ηλειθητε: c 37. Thphyl ελειθητε. | απειθειαν cum M(απειθ-)B^{2L} ... B²DEFG -θια. Item v. 32 MAB²PGL απειθειαν ... B²DE -θιαν

31. και οιοτοι (et. Dbet⁶): D*FG 93. syrP^{ME} και αιυτοι. At d f g pariter

- α. 2, 20 ἠπαύθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἔλει ἵνα καὶ αὐτοὶ τὸν ἐλεθῶσιν· 32 συν-
 ἔλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπαύθουαν ἵνα τοὺς πάντας
 ἐλεῆσῃ. 33 Ὁ βάθος πλοῦτον καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς
 ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι εἶξ
 αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἢ δόξα εἰς
 τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

ae vg Or^{int} 641 et 4, 50 Ambrat al et isti (Aug variat inter et ipsi, et hi, et isti. Cf Sab) | vuv: 76. 115. d° om | υμετερω (et. c. 5° 1622 Wiat Gb Ss etc): c° 1624 ημετερω cum 17. 37° 78. 114. 128. (: tamen ex errore ab Els editum vdr) | ινα και αυτοι (17. και αυτ. ινα): κ° om αυτοι (suppl κ°) | vuv ante ἐλεθῶσιν cum κΒD° 4** cop Dam; Ln [vuv] ... 5. 17. 98. υστερον ... c Tl om cum ΔD^{bet}εφελ al pler d e f g vg syr^{tr} arm aeth go Or^{int} 641 Chr⁷²⁵ Thdrt al Ambrat rell :: superfluum ac magis etiam molestum vdbatur

32. τοὺς πάντας pri loc c. κΑD⁰EL al omn^{vid} syr^{tr} (omnem hominem) cop arm go Or^{int} 3, 502 et 4, 641 Chr⁷²⁵ Thdrt Dam al Aug^{op} 149 acsacp ... D⁰FG d e f g vg Ir⁵⁰ et^{gr} et^{int} atque int²¹⁴ Ambrah^{3, 10, 240} et^{allb} al mu τα (vg Ir⁵⁰ om) παντα, omnia | ινα τους παντας ελ.: Latini ut omnia (omnibus, universis) miserentur | ἐλεση: L 17. 114. 116. -ησε.
33. και σοφιας et. d** (* en pro et) f g m¹ et⁵⁸ demid Ir⁵¹ et (sed fluct lectio) int Clem²⁰⁴⁻²⁰⁴ Or^{4, 60} et^{int} 3, 370 Eusemar⁷¹⁻¹²⁶ et^{ps} 98-106 et^{allb} Meth²⁰⁷ (Gall⁵) Ath²⁷¹ Tt³²⁸ (Gall⁵) Caes⁶⁷ Bas^{bapt} 167 (Gall⁶) Cyr^h 22 Epiph²⁸¹ Chr⁷²⁵ Thdrt Dam al Tert^{marc} 2, 2, 5, 14 ethermog⁴⁵ (sed his ll. omnib om και γνωσ.) Hil¹¹⁰⁸ al ... 32. d⁰⁰⁰ e vg (et. am fu harl tol) Ir^{int} ex nonnull odd et^{edd} Cyp³¹⁰ Novat³⁰⁸ (Gall⁵) Hil⁴⁸⁶ et (ap Gall⁵)⁶⁰ Ambrat Zeno¹¹⁰ (Gall⁵) al mu om και | θεου et. Clem²⁰⁴ Or^{4, 60} Eusemar^{et^{ps}} etc ... FG 17. του θεου | ανεξεραυνητα cum κΑΒ° (ut ubique edidimus) ... c Ln ανεξεραυνητα cum κ⁰DEFG al omn^{vid}
34. κυριου et. Ir^{int} 302 Or^{int} 3, 340 et 4, 641 s Tert^{marc} 2, 2, 5, 14 etc ... D° d° Zeno¹¹⁰ (Gall⁵, non item 142) θεου
35. τις προεδωκεν αυτω: cf Amb^{2d} 1, 5 Quodsi Graecos magis codices sequendos putamus, quia habent τις προσεδωκεν αυτω, vides quoniam cui nihil addi potest, non dispar a pleno est.
36. εἰς αὐτον, in ipsum et. d e m¹ Ir¹⁰ et^{int} etc (g in ipsum t o) ... f guelph vg Or^{int} 641 Cyp³¹⁰ Novat³⁰⁸ (ut ante) Hil⁴⁸⁶⁻¹¹⁰⁸ et^{allb} Ambrat al mu in ipso | αιωνας sine additam et. d e g vg⁶¹⁰ am harl m¹ etc ... FG⁰⁰ f m⁸³ fu demid tol syr^{sch} Or^{int} 641-642 Cyp³¹⁰ Hil⁴⁸⁶⁻¹¹⁰⁸ al mu add των αιωνων (sed Cyp al om αμην, et. m¹ et⁶²)

XII.

1 Παρικαλω ὄν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ Θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμῶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε-

εφ 6, 10. 17

XII. 1. οἰκτιρῶν ut κβ^βδ^δ etc ... Δη^δδ^δε^ε al οἰκτιρῶ. Similiter alibi, sed tantum β^β constanter. Item FG vitiose οἰκτιρῶν | τῷ Θεῷ εὐάρεστον. cum κ^κΔΡ m⁹⁴ vg (aeth sanctam domino viventi, et gratia et electa sit oblatio vestra) Or^{int} 4, 643. 644 Amb^lnearn⁷⁰⁶ Ambrst Aug^{col} vit 19, 7 εἰσαρ Dam ... ε Lu Ti εσαρ. τῷ Θε. cum κ^κβ^βδ^δε^εφ^φλ al certe pler d e f g arm syr^{utr} cop Or^{int} 4, 107 et 4, 616 Eus^{ps} 637 Chr⁷³⁶ Thdr^t al Tert resurr carn⁶⁷ Cyp¹⁵⁹ al

2. και μη: 47txt 67** guelph go Chr⁷³⁰ om και | σισχ- cum κ^κβ^βδ^δε^εφ^φ ... ε Lu σισχ- cum ΔΛΡ al certe pler | -ζεσθε (κ^κη^ηΛΡ) et -ουσθε (κ^κη^ηβ^βε^εη^ηΛΡ) cum κ^κΛΡ (κ, δ^δβ^βε^ε) al plu et quod in tali ro gravissimum, (scriptura enim -σθαῖ et -σθε tantum non ubique fluctuat) d e f g m⁹⁴ guelph vg go cop syr^{utr} arm aeth Clem⁴⁵⁰ (affert inde a verbis μὴ συσχῆμ. usq τελειον) Chr⁷³⁰ σι μη συσχηματίζον etc) Cyr^{ador} 498 (antea et. παραστήσαι) Thdr^t Dam Pho^{cat} 496 et ap Oec (τοιούτοι μη τιποῦτε ἑαυτοῖς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμ. τοῦτ.) Or^{int} 4, 613 et 4, 613. 644 Cyp¹⁵⁹. 263 Ambrst al mu ... Gb⁹⁰ Lu -ζεσθαῖ (Δβ^βδ^δφ^φα) et -ουσθαῖ (κ^κΔη^ηδ^δφ^φα) cum Δβ^βδ^δφ^φα (κ et δ^δ) al permu Thp^{hyl} | τῷ νοῦσ sine additam cum Δβ^βδ^δφ^φα 47. 67** cop Clem⁴⁵⁰ Or², 503 (εἰ τις -εξετασα. ποσοι μιν οἱ - και μεταμορφουμενοι τη ανακαινωσει του νοου^σ vetus interpres vero - sensus sui) Cyp¹⁵⁹ et 266 ... ε (Gb⁹⁰) add ἡμων cum κ^κβ^βε^εη^ηΛΡ al pler d e f g (vestri sensus) m⁹⁴ guelph vg syr^{utr} arm go aeth Or^{int} 4, 613ss Chr⁷³⁰ (certe txt) Cyr^{ador} 498 Thdr^t Dam Aug confess¹² ac²εαρ Ambrst al | δοκιμαζ. ἡμας: 120^vid arm add τα διαφεροτα και (120^v absque και?), item Chr⁷³⁰ add τα διαφερ. (et^{od} εἰσαν^{ll}ms insuper addunt και γνωσκουσ :: of Ro 2, 18) | τῷ Θεου (et. Clem) ... φ^φ om τῷ | τῷ αγαθῷ: cum τῷ θελ. τ. Θεου coniungunt (hinc et. Lu ante το αγ. nil interpunctionis posuit) d⁶⁶ f vg (voluntas dei dona et etc) syr^{utr} cop Chr⁷³⁰ (θέλημα μιν γαρ ησ τῷ θεῷ και η παλαια πολιτεια - το δε τελειον και εναρεστον η καινη πολιτεια. Similiter Thp^{hyl}) Marc^{di}sp^{ut} 267 (bibl. pp. Par. 1624. - οδηγυι ημας επι το τελειον τῷ θεῷ θελημα -) Cyp¹⁵⁹. 263 (ut vg) ... separant vero d⁶ (quae sit voluntas dei, quod bonum etc) e g m⁹⁴ (- et quod bonum) guelph go Aug^{confess} 12 εἰσαρ Ambrst al. Or^{int} 645. „Quae sit, inquit, voluntas dei, quod bonum et beneplacitum et perfectum. Si secundum hoc legamus quod in Latinis cdd. invenimus, hic erit sensus: Quia voluntas dei est quicquid bonum et beneplacitum et perfectum est - - Si vero

- στον καὶ τελειον. Ἔ λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι
 παρτὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δαὶ φρονεῖν, ἀλλὰ
 1 Co 7, 17 φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστου ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πί-
 1 Co 12, 13 στωσ. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ
 1 Co 12, 27
 Eph 4, 25 μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πράξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώμα
 Eph 4, 11 σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διαφορά· εἴτε προφη-
 τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ

secundum hoc quod diximus apud Graecos haberi, id est: ut probetis quae sit voluntas dei bona et beneplacita et perfecta, potest quidem idem quod supra diximus videri, quod omnis voluntas dei bona sit et beneplacita et perfecta. Potest autem et tale aliquid²⁴ etc. | το αγαθ. κ. ευαρ.: 37. το αγαθ. το ευαριστ. (am² bona placens et perf.), 17. κα ευαρ. κα αγαθ.

3. δια τ. χαριτος: L 5. 37. 67. 73. 115. d^{scr} al fere²⁰ fu guelph go syrP arm aeth Thphyl Aug^{ep} 194. 218 e¹ci¹rit^{10,6} e¹talib add του θεου | τῆς δοθ. μοι: aeth^{ro} om | παρ ο (B² a) δε, φρονεῖν et. Ir^{int} 317 Or^{int} 645²² etc ... PG 70. f g om. Alii ut a^{scr} h^{scr}er² om αλλα φρο. εἰς το σωφρ. | εἰς το σωφρονεῖν: d e f vg Or^{int} Ambrst al ad sobrietatem, Ir^{int} 317 guelph ad prudentiam, Aug^{clv} del^{10,6} e¹talib ad temperantiam, g ad sobrietatem t eanam (suprascriptum e¹uam) sapientiam. Ita vero Hier iovin²: „non ad sobrietatem, ut male in Lat. codd. legitur, sed sapere, inquit, ad pudicitiam, si quidem Graece scriptum est εἰς το σωφρονεῖν. Item Or^{int} 647: Quod in Graeco dicitur σωφροσυνη, in nostris autem codd., hoc est, in scripturis divinis sobrietas a maioribus interpretatum est, ad alios tamen eruditius viris temperantia ponitur. Etc. | ο θεος μερισειν et. fu demid harl syrP Hier^{iovin} 2 Aug^{clv} del^{10,6} e¹talib al ... Δ guelph am tol syr^{sch} Or^{int} 645- 647 Ambrst al μερισ. ο θεος :: cf 1 Co 7, 17
4. καθαπερ: D² EFG ωσπερ | πολλὰ μέλη cum MBDEFG 115. d e f g guelph vg Or^{int} 645- 647 Thdr^t Thphyl Ambrst Aug^{clv} del^{10,6} e¹talib al ... ε TI μέλη πολλ. cum ALP al fere om¹ Bas^{2,603} Chr⁷²⁵ Antioch¹¹²³ Dam Oec | μέλη πάντα: F f vg Ambrst Aug^{clv} del^{10,6} e¹talib παντ. μελ. | εχει πραξιν et. d e g vg Ambrst (non eadem habent officia) etc: F² f guelph syr^{utr} Or^{int} 645- 647 Aug^{clv} del^{10,6} e¹talib πραξ. εχει (Aug non eodem actus habent)
5. ουτως: 31. 37. 46. 57. 76. 80. 115. 121. 124. d^{scr} al aliq syr^{sch} cop arm Antioch¹¹²³ add κα | εσμεν et. Or^{2,423} e¹talib 645- 647 Eusdem⁵⁰⁸ etc ... PG f g om | το δε cum MABD² PGP 47^{1x} Antioch¹¹²³ Dam ... ε TI ο δε cum dbet^{CEL} al pler Eusdem⁵⁰⁸ Chr⁷²⁵ Thdr^t al
6. εχουτ. δε ... F εχ. ουν, Or^{int} 645 habentes enim ... 114. 121. 12^{lect} Thdr^t om copulam | διαφορα: D² διαφορα, d² diffidentias, d^{2*} differentias, d^{2**} differentes (praecedit donationes)

διακονία· εἶτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἶτε ὁ παρακαλοῦν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϋστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστνυγῶντες τὸ ποτηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγκυῶ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ

14, 18
16, 18

7. εἶτε διακονίαν (et. n° Or^{int} 648- 650- 634 etc): n° 1. 87. 72** 109. 121. 8p^o lect⁵ Bas^{eth} 200 (non item bap^o 602) Thdr^t eod (sine o?) εἶτε (ita n°, rell εἶτε) ο διακονῶν | εἶτε ο διδάσκων ... Δ εἶτε διδασκαλίαν

8. εἶτε: D* ε'νο d e f g vg Or^{int} 648 Bas^{eth} 200 Pelag (non item Ambrat Augdoctr chr⁴) om | προϊστάμενος et. Clem²⁰⁸ Bas^{eth} 200 etc ... n προϋστανομενος

9. αποστνυγινυτες et. Clem^{100- 200- 451} Chr⁷⁰⁰ (καὶ οὐκ εἶπεν ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ μισοῦντες, καὶ οὐχ ἀπλῶς μισοῦντες, ἀλλὰ καὶ σφόδρα μισοῦντες. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦτο πολλαχοῦ ἐκπαισίσως ἐστὶ παρ' αὐτῶ, ὡς ὅταν λέγῃ ἀποκαταδοκίαν καὶ ἀπεισιχόμενοι καὶ ἀπαλύτρωσις.) ete ... FG μισοῦντες. Latini odientes (d e f g vg Ambrat), odio habentes (Ter^t Marc^s, 14 Augdoctr chr⁴) | G κολλομενοι, F καλλομενοι

10. προηγουμενοι (et. D^b et^o, d praesentientes): D* προσηγοιμ.

11. τῷ κυρίῳ δουλεύοντες: 71. Euthal^{cod} om | κυρίῳ (Gb') cum MA^{BD} b^o et^o KL^F al fere omn edd^{er} ap Hier^{ad} marcell (vide post) ap Ambrat (vide post) ap Or^{int} 651 (vide post) d^{***} e f vg syr^{ult} cop arm go aeth utr (nec aliter, ut hoc adnotem, georg slav^{ed} et^{ed}) Clem²⁰⁸ Or^{int} 4, 651 - Ath²⁰⁰ (in ep ad Dracont. εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθησ - οὐκ ἀνδρικόν τὸ φρόνημα· Ἔδει γὰρ - λέγειν τι τὰ τοῦ μακ. παιλίου ῥήματα· ἐν τοῖτοις πᾶσιν ἰπερινωμεν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐ κρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν ἀλλὰ τῷ κυρίῳ) Bas^{2, 200} Chr⁷⁰⁰ (διὰ γὰρ τούτων ἀπάντων ἴσται δουλεῖσαι τῷ Θεῷ· ὅσα γὰρ ἂν ποιήσῃς εἰς τὸν ἀδελφόν, εἰς τὸν δεσπότην σου διαβαίνει) Thdr^t (et. cat⁴⁴⁸: ὁ τοίνυν τῷ πνεύματι ζέων καὶ προθύμως τῷ δεσπότη δουλεύει etc) (Euthal teste Wist in proemio: διδάσκει - ἀγαπήσαι - σπουδῆν τῆσ πρὸς τὸν Θεὸν δουλεῖσαι. Locum non inveni ap Zacagn Antioch^{1067- 1100- 1100} Dam Thp^hyl Oec schol¹¹² et^{allorum} Thp^h (ἦταν φιλάδελφος εἶ, ὅταν ἀγάπην ἔχῃσ - τότε δουλεύεισ τῷ κυρίῳ· εἰσ ἑαυτὸν γὰρ ἀναδέχεται ὅσα ποιῆσ τῷ ἀδελφῷ). Hier vero^{1, 153} vallars in ep. 27 ad Marcellam, postquam dixit „Lat^{inorum} edd. vitiositatem ad Graecam originem voluisse se revocare“, habet: „Illi legant spe gaudentes, tempori servientes, nos legamus domino servientes.“ Or^{int} 651 „scio autem in nonnullis Latinorum ex haberi tempori servientes: quod non mihi vdrt convenienter insertum; nisi si quis forte ita dictum putet ut in aliis idem ap. ait: Tempus breve est; superest ut qui habent uxores tanquam non habentes sint 1 Co 7, 29, vel ut illud dictum est: Redimentes tempus, quoniam dies malis sunt. Ante haec ipsam illud τῷ κυρίῳ δουλεύειν explicatur sic: „Ille

... η προσκατεροντες, 13 ταις χρι-
 ... τη φιλοξενια διακοντες. 14 ελο-
 ... ελλογείτε και μη καταρασθε. 15 χαιρειν

1
2
3
4

... potest dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per
 ... per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita
 ... Pelag Sedul al ... ε (Item Gb, sed non ε
 ... εδδlat ap Hier (vide ante) ap
 ... (Cyp^o. in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim
 ... ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti
 ... vobis providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae
 ... Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad
 ... καταμάθαι. Quod Wtat habet „Nysa hom.
 ... ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes*.
 ... debetur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco com-
 ... eam opus erat summam hanc ponere totius devotionis,
 ... magna membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent
 ... in omnibus enim illis quae enumerat plenum domino ser-
 ... exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum
 ... *Arbitrantes tempus* etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat
 ... *Arbitrantes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune
 ... religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandala
 ... excitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum
 ... aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem
 ... querentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in edlat
 ... his am et su, cf sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am
 ... *alio tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et aqq) transit lectio
 ... et in Lutheri versione: Schicket euch in die Zeit. Ceterum
 ... passim iam in edd. uncial. invenitur sic scriptum ΚΩ, κω
 ... vero omnino scribi solet ΚΩ.

13. χραισ cum habet KLP al omn'vid d^o e f vgl'o su demid harl tol
 ay^{tr} (etp et. ms sr) cop arm aeth go Clem^o Or^{int} (usibus sancto-
 rum, ad quae addit ipse ut vdr interpret: *memini in Latinis exempla-
 ribus magis haberi* memoriae sanctorum, communicantes, verum nos nos
 consuetudinem turbamus nos veritati praedjudicamus, maxime cum utrum-
 que conveniat aedificationi) Chr^o (et. exponit) Thdor^o Thdr^o
 Dam Thphy Oec Aug doct' chri^o (Pelag et Sedul utramq lectionem
 testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit *necessitatibus*,
 pergit: *Aliter: memorias sanctorum communicantes, hoc est* etc.) ... D^o
 PG Iva τῶν ἀντιγράφων ap Thdor^o (l. I., addit vero: τῆς αὐτῆς
 οὐσῆς διαβολῆς) d^o g am edd ap Or^{int} (vide ante) Hil^o Ambrst
 Augerm^o de verb dom al *memoriae* (*memoriae*)

14. ελλογείτε (D^ovid -ισθαί) τ. διακ. υμασ h. l. cum habet KLP al omn'vid
 vg rell Clem^o etc: D^oet'x d e pon post καταρασθε ... PG f g m¹²
 Or^{int} ex^{mas} plane om (: transiliendo) | τ. διακ. υμασ cum habet
 al plar vg (et. su demid etc) syr^{tr} rell Bas^o Chr^o Thdr^o Dam
 al Or^{int} ed Augrom^o Ambrst al ... Or^o τῶς εχθροῦς υμων

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαίωντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-
 λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς ^{15, 5}
 συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κα-
 κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνοπίων πάντων <sup>3 Co 8, 21
 Prov 3, 4</sup>
 ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
 εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ ὄντες
 ὡς ὁ κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πειρᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
 διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἀνθρακας πυρὸς σωρεύσεις <sup>D1 22, 26
 Heb 10, 20
 Prov 25, 21 a</sup>

(libere) ... Ti om υμιασ cum B 47. 67** am (Clem⁶⁵⁷ ευλογητεον τους
 δωκοντας, ευλογειτε κ. μη κατ.)

15. κλαειν cum MBP⁷⁶ 47, 67. d e f g m⁹⁰ vg go syrP¹²⁵ arm Or^{int 652}
 Ambrst Aug^{doct chr⁴} al ... ε praem κας cum AD^{CELP} al pler syr^{sch}
 cop aeth Bas^{2,250} Chr⁷⁴⁵ Thdrt Dam al (Or^{2,251} του γαρ αγειου ιστιν
 κλαιειν μετ. κλαιουε. και χαιρ. μετ. χαιρ.) Tert^{idol¹²} Amb^{lars vtrg}
16. εις αλλ. φρονοντες: P* add αγαπητοι | μη τα υψηλ. φρονοντες:
 P* 12lect om | B* συναπαγαμιοι | γινεσθε: BK γινεσθ. (P* -σθαι)
17. καλα sine additam cum κα^{*vid}BDCELP al omn^{vid} d e syrit^g cop arm
 zob aeth Or^{int 652} delar ex^{odd} omn Chr⁷⁴⁷ Thdrt Dam al ... Ln add ερω-
 πιον του θεου και c. A⁴⁴. Item FG d⁴⁴⁴ f g guelph m²⁴ vg go arm^{uac}
 Lcif¹²³ (Gall⁶) Ambrst al (Or^{int odd} ante Delar.) add ου μονον ερω-
 πιον (sic FG) του θεου αλλα και (sic FG, om fu) ερωπιον των ανθρω-
 πων (: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc³²² respicere vdr:
 προνοουμ. αιε του καλου ερωπ. θεου και ανθρωπων) | παντων cum
 κα^{*vid}BDCELP al pler f vg (et. am fu demid) syrit^g cop arm go Or^{int}
⁶⁵² Chr⁷⁴⁷ (ex^{inose}, item^{monit} ανθρω. παντ.) Bas^{2,250} Thdrt (om ανθρ.)
 Dam al Ambrst al ... Ln των cum A^{**D*}FG 19. 55. (et. 47. ap
 Wtat, non ap Treg) 8P^o d e g guelph m harl tol Lcif¹²³ ... 44. 46.
 80. plane om (c^{scr} om ανθρωπ. ut Thdrt)
19. εκδικησις et. f g: AFG Or^{2,612} (non item^{2,657} not excat nec^{int 2,657}. 652.
^{4,658}) -κησεισ | εγω et. d e f vg syr^{sch} aeth Or^{int 652} etc: g guelph cop
 arm syrP c. ob. Tert^{marc^{4,10}} et^{5,14} Cyp²⁵² Ambrst al et ego | ανταπο-
 δωσω: FG ανταποδω (aed f g pariter ac d e vg etc retr^{idiam})
20. αλλα (nr 37. al αλλ) εαν cum κABP 5. 10. 28. 37. 57. 67** 73. d⁴ vg
 cop arm Bas^{2,250} Dam Or^{int 4,654} ... ε Ti εαν ουν cum D^{CE}L al plu Chr
⁷⁴⁵ Thdrt Thphyl Oec ... syr^{sch} et si, aeth et si quous, Did¹²¹ libere
 εαν γαρ ... Gb'' εαν sine copula cum D*FG 2. 33. 55. 80. 106. 108.
 d⁴⁰⁰ e f g m²⁴ guelph go | FG εκθροσ | ψωμιζε (D^b et^o -μικαι, FG
 -μικαι, item D^b ποτιζαι, FG ποτιζαι) ... A -σι, 87* -σον | εαν διψα
 (109** -ψηση): D* (Treg ex errore D^o) d e 109** praem και (item
 Cyp²⁵²: ex Prov) ... D^b et^o 46. 68. 116. 177. 288. 13lect 14lect arm go
 εαν δε διψ. Praeterea L 109* 178. om εαν διψα, ποτ. αυτ. | επι την
 κεφαλην: B επ. της κεφαλης

Col 4, 2 θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσεσχῇ προσκυματεροῦντες, 13 ταῖς χρεῖ-
 αις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλο-
 γεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμῶν, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρασθε. 15 χαίρειν

domino servit qui potest dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per quem omnia et nos per ipsum⁴⁴ etc: quae quidem ex ipso Or petita videntur.) Aug^{doctr} chr⁴ Pelag Sedul al ... ζ (Item Gb, sed non ζ⁵⁰ Sz) καιρω cum d⁴ et d⁴⁰⁰ v^g 5. d⁴ g edd^{lat} ap Hier (vide ante) ap Or^{int} (vide ante) ((Cyp^{op}.⁵ in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim mites et humiles in servis dei congruit, temporibus servire et quieti prospicere et plebi providere debemus“, at nulla Pauli aut scripturae mentione facta. Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad Polyc. 3. τοῖς καιροῖς καταμένθαι. Quod Wtat habet „Nyas hom. in Steph bis“, ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „tempori servientes. In Graeco dicitur haberi sic: deo servientes, quod nec loco ipai competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino servitium exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum dicit: Redimentes tempus etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat spiritu ferventes, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune verba religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandalum excitarent, statim subiecit: tempori servientes, ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem loquerentur“ -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in edd^{lat} (in his am et su, cf sub XLII.) caput inscribitur: de tempore (sic am fu, alli tempori) serviendo. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transit lectio καιρω et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum καιρω passim iam in edd. uncial. invenitur sic scriptum ΚΩ, καιρω vero omnino scribi solet ΚΩ.

13. χρεῖαις cum κωδ^{bat} κωδ^{bat} al omn^{vid} d⁴⁰⁰ e f v^g c¹⁶ fu demid harl tol syr^{utr} (et⁹ et. m⁵ s⁷) cop arm aeth go Clem⁹⁰⁰ Or^{int} 651 (uibus sanctorum, ad quae addit ipse ut v^{dtr} interpres: memini in Latinis exemplaribus magis haberi memoris sanctor. communicantes, verum nos nec consuetudinem turbamus nec veritati praecudicamus, maxime cum utrumque conveniat aedificationi) Chr⁷⁴⁰ (et. exponit) Thdor^{mop} 87. 88 Thdr^t Dam Thphy^l Oec Aug^{doctr} chr⁴ (Pelag et Sedul utramq. lectionem testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit necessitatibus, pergit: Aliter: memoriae sanctorum communicantes, hoc est etc.) ... d⁴ v^g Ινα τῶν ἀντιγράφων ap Thdor^{mop} (l. l., addit vero: τῆσ αὐτῆσ οὐσησ διαβολασ) d⁴ g am edd ap Or^{int} (vide ante) Hil¹⁵⁸⁷ Ambrst Augerm⁴⁰ de verb dom al μνημιασ (memoriis)
14. εὐλογεῖτε (d⁴ v^{id} -ισθασι) τ. διωκ. υμασ h. l. cum κωδ^{bat} κωδ^{bat} al omn^{vid} v^g rell Clem⁹⁰⁰ etc: d⁴ et⁹ κ d e pon post καταρασθε ... v^g f g m¹¹² Or^{int} ex^{mes} plane om (: : transillendo) | τ. διωκ. υμασ cum κωδ^{bat} κωδ^{bat} al pler v^g (et. f⁴ demid etc) syr^{utr} rell Bas^{2,300} Chr⁷⁴⁴. Thdr^t Dam al Or^{int} 656 ad Augrom⁷¹ Ambrst al ... Or^{2,706} ταῖσ εχθροῖσ υμων

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαίωντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-
 λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς ^{16, 5}
 συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κα-
 κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνοπίων πάντων ^{3 Co 8, 21}
 ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων ^{Prov 3, 4}
 εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε ^{D1 22, 25}
 τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, ^{Heb 10, 30}
 λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πειρᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν ^{Prov 26, 21}
 διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἀνθρώκας πυρὸς σωρεύσεις

(libere) ... Ti om νμιας cum B 47. 67** am (Clem⁶⁷ ευλογητεον τους
 διοκοντας, ευλογειτε κ. μη κατ.)

15. κλαειν cum κ¹BD²FG 47, 67. d e f g m⁹⁶ vg go syr^p 125 arm Or^{int} 652
 Ambrst Aug^{doct} chr⁴ al ... ε praem και cum AD²ELP al pler syr^{sch}
 cop aeth Bas^{2,299} Chr⁷⁴⁵ Thdrt Dam al (Or^{2,251} του γαρ αγιου ιστιν
 κλαειν μετ. κλαιοντε. και χαιρ. μετ. χαιρ.) Tert^{idol} 12 Amb^{laps} vi^{rg}
16. εις αλλ. φρονοντες: r^o add αγαπητοι | μη τα υψηλ. φρονοντες:
 r^o 12lect om | n^o συναπαγαμενοι | γινεσθε: un γινεσθ. (n^o -σθαι)
17. καλα sine additam cum κ¹A²vid¹BD²ELP al omⁿvid d e syr^{ult} cop arm
 zob aeth Or^{int} 652 delar ex^{odd} omⁿ Chr⁷⁴⁷ Thdrt Dam al ... Ln add ενω-
 πιον του θεου και c. A⁴⁴. Item FG d⁴⁴⁴ f g guelph m²⁴ vg go arm^{usc}
 Lcif¹²³ (Gall⁹) Ambrst al (Or^{int} edd ante Delar.) add ου μωρον ενω-
 πιον (sic FG) του θεου αλλα και (sic FG, om fu) ενωπιον των ανθρω-
 πων (: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc³²⁸ respicere vdt:
 προνοιη. αιε του καλου ενωπ. θεου και ανθρωπων) | παντων cum
 κ¹A²vid¹BD²ELP al pler f vg (et. am fu demid) syr^{ult} cop arm go Or^{int}
 652 Chr⁷⁴⁷ (ex^{mo}so, item^{monit} ανθρω. παντ.) Bas^{2,299} Thdrt (om ανθρ.)
 Dam al Ambrst al ... Ln των cum A²D²P²FG 19. 55. (et. 47. ap
 Wtat, non ap Treg) 8p^o d e g guelph m harl tol Lcif¹²³ ... 44. 46.
 80. plane om (c^{scr} om ανθρωπ. ut Thdrt)
19. εκδικησις et. f g: AFG Or^{2,612} (non item 2,607 not excat necint^{2,607. 602.}
^{4,552} -κησεισ | εγω et. d e f vg syr^{sch} aeth Or^{int} 652 etc: g guelph cop
 arm syr^p c. ob. Tert^{marc} 4, 10 et 5, 14 Cyp²²² Ambrst al et ego | ανταπο-
 δωσω: v^o ανταποδω (aed f g pariter ac d e vg etc retr^{id}uam)
20. αλλα (nr 37. al αλλ) εαν cum κ¹AB² 5. 10. 23. 37. 57. 67** 73. d⁴ vg
 cop arm Bas^{2,299} Dam Or^{int} 4, 654 ... ε Ti εαν ουν cum D²EL al plu Chr
 745 Thdrt Thphy^l Oec ... syr^{sch} et si, aeth et ei quoque, Did¹²¹ libere
 εαν γαρ ... Gb¹¹ εαν sine copula cum D²FG 2. 33. 35. 80. 106. 108.
 d⁴⁰⁰ e f g m²⁴ guelph go | FG ενθροσ | ψωμιζει (D^b et^o -μειζαι, v^o
 -μειζαι, item D^b ποτιζαι, FG ποτιζαι) ... A -σι, 37° -σον | εαν διψα
 (109** -ψηση): D^o (Treg ex errore D^o) d e 109** praem και (item
 Cyp²²²: ex Prov) ... D^b et^o 46. 63. 116. 177. 238. 13lect 14lect arm go
 εαν δε διψ. Praeterea L 109° 178. om εαν διψα, ποτ. αυτ. | επι την
 κεφαλην: B επ. της κεφαλης

ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νικά ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

Ro 2, 13.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἔξουσίῳ ὑπερεχούσῳ ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἔξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὐσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἔξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθεστήτην· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβῆσθαι τὴν ἔξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξῃς ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβῶν· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἐκδικος εἰς ὄργην τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὄργην ἀλλὰ καὶ διὰ

21. νικῶ: Δ νικου | ὑπο: FG ἀπο

XIII. 1. *πασα ψυχη εἰς ὑποτασσεισθω* c. *κΑΒDCELP* al *omn*^{vid} *vg syr^{tr}* *cop go arm aeth Or*^{1,790} *et*^{int} *4,664, 655* (*uberius dicit de ψυχη*) *Did^{lat}* *4,591* *Bas^{eth}519* *Chr*^{751, 753} *Thdr^t* *Gennad^{cat}450* *Acac^{cat}450* *Dam* al *Aug rom*⁷² *Cassiod*²⁴ al ... *D^oFG d^o f g m⁹⁰* *fu harl Ir^{int}501* *Ambrat* al *πασαισ* *et υποτασσεισθε* | *εἰ μὴ ὑπο θεου* (Gb^o) c. *κΑΒDCE^oLP* al *plus*⁹⁰ *Bas eth*⁵¹⁹ *Chr*⁷⁵³ *Isid*^{4,516} *Thdr^tcod* ... *ς* *Τι εἰ μὴ απο θεου* *cum D^oFG* al *vix mu Or*^{1,790} *Thdr^ted* *Dam* | *αι δε ουσαι* *sine additam cum κΑΒ D^oFG 67°* *12^{lect}* *d e f g m⁹⁰* *vg cop arm aeth^{tr}* *go Dam Ir^{int}500, 521* (*Did^{lat}521* *vid*) *Ambrat* al ... *ς* (= Gb Sz) *add εξουσιας* *cum D^oE^oLP* al *pler syr^{tr}* *Or*^{1,790} *Chr*⁷⁵³ *Thdr^t* *Thphyl* *Oec* | *υπο sec: FG 12^{lect} απο* | *θεου* *sine artic* *cum κ^oΑΒDCEFG* al¹⁵ *Chr*⁷⁵² *Dam* ... *ς* (= Gb Sz) *του θεου* *cum κ^oEL* al *longe plu Or*^{1,790} *Chr exmose^t* *Thdr^t*

2. *λημψοντ.* *cum κΑΒ^oD^oFG* ... *ς* *ληψ.* *cum B^oD^oE^oLP* al *omn*^{vid}

3. *τω αγαθω εργω* *αλλ.* *τω κακω* (Gb^o) *cum κΑΒD^oFGP* 6. 67° *d* (*bono opere sed malo, d^o corraxit operis, nil amplius*) *e f g m⁹⁰* *guelph cop go* (*aeth ei qui facit bonum etc*) *Clean*¹⁴⁷ (*non adscriptis alla τω κακω*) *Dam Ir^{int}500* *Tert^{gnostic}14* al. *Similiter boni operis sed mali* *vg Or^{int}4,665* *Ambrat^{edd}* ... *ς* *των αγαθων εργων αλλ. των κακων* *cum D^oEL* al *fero omn syr^{tr}* *arm Chr*⁷⁵³ *Thdr^t* al *Ambrat^{ed}*

4. *σοι.* *et. d e f g m⁹⁰* *guelph* *vg Ir^{int}500* *Or^{int}4,665* *Tert^{gnostic}14* *etc* ... *FG^{tr} 61. 116.* *b^{acr} o^{cor} om* (*Ambrat* *semel* *habet, semel* *non* *habet*) | *τω αγαθου:* *B om το* | *εκδικ. εἰς οργην* *cum κ^oΑΒLP* al *longe plum*⁹⁰ (*videtur est in iram*) *guelph* *vg syr^{tr}* *cop arm aeth go Ir^{int}500, 521* *Or^{int}4,665* *etc* ... *κ^oD^oEL^o* al¹⁵ *fero d^o* *Chr*⁷⁵⁴ *Thdr^t* *εἰς οργ. εκδικ.* (*Chr ενδικ.*) ... *D^oFG 177.* *d^o f g om* *εἰς οργην, hinc Gb^o*

5. *αναγκη υποτασσεισθαι:* *Or^{int}658* *necessae est subditos esse, nec* *aliter syr^{tr}* *cop arm; aeth per necessitatem subiecti esse, vg Ambrat^{edd}*

τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκατεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν. 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἕτερα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς

Mt 22, 37 //

Ex 20, 12 //
Lv 19, 15
Ga 5, 14
1a 2, 5

necessitate subditi estote, Aug^{rom 74} necessitati subditi estote ... DEFG d e f g m⁵⁰ guelfh go l^{int 200} υποτασσεσθε (Gb'), omisso αναγκη. Praeterea pro υποτασσεσθαι ε¹²⁵⁴ et¹²⁵³ (non item¹²⁵⁴ etc) προτασσεσθαι ex errore | αλλα και: F⁵⁷G⁵⁷ om και

7. αποδοτε sine copula cum κ^{ΛΒΔ} 67. m⁵⁰ am demid tol sah cop (Or^{1,253} et^{2,254}, sed afferantur verba: αποδοτε etc sine eis quas praecedunt, item Or^{int 2,501-575-4,581}, sed nec aliter⁴⁵⁰ in h. l.) Dam Cyp²⁰⁵ (ut Or^{Aug²⁵⁰} Cassiod²⁵ ... ε add om cum m⁵⁰ P⁵⁰ R⁵⁰ G⁵⁰ L⁵⁰ al fere omn d e f g vg^{cl} (et. fu harl) syr^{41r} arm go (aeth et -) Chr⁷⁵⁵ Thphyl Oec Ambrst al (Thdrt αποδ. τουινυ)
8. οφειλετε (κ^ο οφειλετε) et. Or^{1,253} et^{int 2,501-4,581-587} etc (κ^ο οφειλετε) ... κ^ο 4. a^{50r} Or^{2,254} οφειλοτεσ (κ^ο οφει-) | αλληλ. αγαπαν cum κ^{ΑΒΔΕ} F⁵⁰ al fere¹⁰ d e f g m⁵⁰ vg syr^{5ch} arm go Or^{1,253} et^{2,254} et^{int} Chr⁷⁵⁵ Thdrt Dam Cyp²⁰⁵ al ... ε (= Gb Ss) αγαπ. αλληλ. cum L al plu sah cop syr^P aeth Thphyl Oec
9. το γαρ et. Clem⁵⁰⁰ Or^{int 4,587} etc ... ε f g Amb^{ps 112, 1200} γεγραπται γαρ (libere syr^{5ch} nam etiam illud quod dicitur) | ου μοιχευσεις etc: ε 121. ου μοιχευσης, ου φονευσης, ου κλεψης, ου ψευδομαρτυρησης (hasc 121. om) ουκ επιθυμησης | ου κλεψ. sine ου ψευδ. c. ABDEFG^L al²⁵ fere d e f g am fu tol syr^{5ch} sah (om et. ου μοιχ.) go Clem⁵⁰⁰ (om et. ο. επιθυ.) et⁵⁰⁷ (om et. ο. φον.) Or^{2,500} (om et. ο. επιθυ.) et^{int 2,581} (om et. ο. επιθυ.) Dial⁵⁸¹ (om et. ο. επιθυ.) Cyr^{10h 758} Thdrt Dam al Augdoctr chr¹ et^{alib} Amb^{ps 112, 1200} Ambrst al ... ε (= Gb Ss) add ου ψευδομαρτυρησεις cum κ^P al plu (7 ap Scri) vg^{cl} demid harl cop syr^P arm aeth Or^{int 4,587} Chr⁷⁵⁷ (om ο. επιθυ.) al | ε τισ ετερα sine additam et. Clem^{bis} Or^{2,500} et⁵⁷⁰ Dial⁵⁸¹ etc ... κ^ο (non item^o) A 77. 98. 116. Dam add εστιν, item d e f (non g) vg Or^{int 507} etc | τω λογω τουτω cum κ^B DEFG 37. 45. d^{scr} g Or^{2,500} et⁵⁷⁰ ... ε τουτω τω λογω cum ALP al pier d e f vg Clem⁵⁰⁷ (et⁵⁰⁰ εν τουτω μορω ανακει. τω λογω) Dial⁵⁸¹ Chr⁷⁵⁷ Cyr^{10h 758} Thdrt Dam etc | εν (Clem⁵⁰⁰ Or^{2,570} om) τω et. Clem⁵⁰⁷ (et⁵⁰⁰) Or^{2,500} (et⁵⁷⁰) Dial⁵⁸¹ Chr⁷⁵⁷ Thdrt Dam etc ... ε f g om, nec expri d e f g vg Or^{int 507} Ambrst etc. Hinc Ln [εν τω] | αγαπησεις: ε -σης | ωσ σιαινον cum κ^{ΑΒΔΕ} al plus⁵⁰ Clem⁵⁰⁰ Or^{2,500-571} Dial⁵⁸¹ (sed fluct lect) Thdrt Dam ... ε ωσ εαινον cum FGLP al plu Clem⁵⁰⁷ (sed fluct lect) Chr⁷⁵⁷ Thphyl Oec (: cf Mt 19, 19. 22, 89 Mc 12, 31 Lc 10, 27 Iac 2, 8 Gal 5, 14, quibus ll. omnibus ex auctoritate testium

- 1 Co 13, 4 σεαυτῶν. 10 ἡ ἀγάπη τῶ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἶδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὧρα ἦδη ὑμᾶς ἐξ ὑπνου ἐγερεθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νῦν προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελείαις, μὴ ξηδίᾳ καὶ ζήλῳ, Co 3, 21 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίαν.

σεαυτον edendum est; tamen ubique eod. plu. secundi vel tertii ordinis seauton praebent. Hinc altera forma, quam speciosiore nonnulli putant, non praefertur nisi opinionis licentia.)

10. ἡ ἀγαπή - ἐργάζεται. et. Clem⁶¹⁴ Or^{int}⁶⁶⁷ etc: Δ om. Item Cyril⁷⁶⁸, certe enim post *ωσ* *εαυτον* non addit nisi *πληρ. ουν νομ. η αγ.* | τῶ πλησίον (FG *πλησειω*) et. d e (g vide post): f (g) vg Or^{int}⁶⁵⁷ Ambrst etc *dilectio proximi* (g *proximo t i*) | οὐκ ἐργάζεται: D² 2. 17. 88. 48. 72. 73. 218. 238. al²scr οὐ κατεργαζ. | ουν c. κα^{vid}BD⁶et⁶PL al pler f vg sah cop syrP go Clem⁶¹⁴ Or^{int}^{2,308} et^{4,657} Chr⁷⁶⁷ Thdrt Dam Aug^{ra} et arb⁷⁶⁵ al ... D²FG d e g m¹⁶ aeth^{utr} Aug^{ps}⁸¹ et¹¹al al δε ... 115. 8P^o Ambrst al γαρ, syr^{sch} quia - ... P 93. 12¹⁰⁰ om copulam
11. ὥσποτε: Δ²FG²² (sed f g *scientes*) ἰδοντες | ἡδη (Δ ἡδε) hoc loco cum ABCDE 37. d e vg (*quia hora est iam nos de somno surgere*) Dam Ambrst Hier^{lovin}¹ ... ε Ti ante εξ ὑπν. pon cum FGL al pler f g go Clem⁶²⁸ Chr⁷⁶¹ Thdrt Thphyl Oec; P ante ὧρα, 115. ante ἐγεθ. pon ... syr^{sch} arm aeth non expri | ἡμας cum κ²ABCF 37. 76. dscr Clem⁶²⁸ ... ε Ln (ex errore) Ti ἡμας cum κ²DEFGAL al pler d e f g vg sah cop syr^{sch} arm go Chr Thdrt Dam al ... syrP aeth Or^{int}⁶⁵⁸ Cyril⁶⁵⁸ om | FG 47. εξ ὑπνου | ἡμων: P ἡμων
12. ἤγγικεν et. Clem⁶²⁸ Or^{2,308}. 647 et^{2,465} etc ... Δ ἤγγισεν | ἀποθώμεθα et. Clem⁶²⁸ etc ... D²et⁶(non itemb) κ²FG ἀποβαλωμεθα. Latini (d e f g vg Or^{int}⁶⁵⁸ Cyp³⁵⁸ Ambrst etc) *abiciamus* (*abiciamus*) | ἐνδύσωμ. δε (Gb') cum ABC²D²κ²EP sah^{wold} cop go Clem⁶²⁸ Or^{int}⁶⁵⁸ Dam ... ε και ἐνδύσωμ. cum κ²C²D²et⁶FGAL al om^{vid} vg arm aeth Chr⁷⁶⁸ Cyr ad^{or}⁸⁴ Thdrt al Cyp³⁵⁸ Ambrst al ... syr^{utr} ενθ. ουν ... κ² sah^{60d} ενδυσ. sine copula | τα (17. om) οπλα et. Clem⁶²⁸ Or^{2,568} et¹¹al⁶⁵⁸ etc Cyp³⁵⁸ Ambrst Orsies⁴⁶ etc ... ADE 82. 98. d² e τα εργα
13. εὐσχημόνως (FG -μῶνως): d e f g vg etc *honeste*. Quam ad vocem Amb^o^{1,221}: *quod Graeci dicunt εὐσχημόνως: hoc autem proprie significat dono habitū, dona specie.* | κώμοις: 37² -μῆσις | ξηδίᾳ και ζήλω et. Ir^{int}²⁸² Or^{int}^{2,56} et^{4,638} etc ... B sah Clem⁶²⁸ Amb^{ps}^{113,114} εν ερωσ. και ζηλοισ, in *contentionibus et aemulationibus*, Item Cyp³⁵⁸ in *certaminibus et zelo*
14. ἀλλά cum ABD²E ... ε Ln ἀλλ cum κ²C²D²FGLP al certe pler | κημων (d² *deum*, l. e. posuit *dm* pro *dnm*) et. Or^{int}^{1,70} et^{2,104}. 215. 658 et^{4,658} etc:

XIV.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια- 15, 1. 7
κρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
νῶν λάχαρα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω·
ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ- 15, 7
ελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ 14, 10
στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στήσαι 11, 23

ε Clem²⁰⁷ (ενδυσασθαι γαρ παγκλωσ ημιν ο θειος αποστολος συμ-
βουλευει τον χ̄ν ἰν etc) om | ιησ. χριστ. et. Orat eph²¹⁴ et^{1n1,20} et^{2ter}
et^{4,600} etc ... ε go (domin. nostr. Chri. Ies.) Clem χρ. ιησ. (Or^{int 2,200}
Amb^{10b 610} induit dominum Iesum) | και τησ et. Clem²⁰⁷ Or^{int 2,104} 215
et^{4,600} Bas^{1,088} etc ... d*FG d* f g om και | εσ επιθυμιασ c. MDELFP
al fere omn Ign^{int pol 203} Clem²⁰⁷ Or^{int 2,104} (ad concupiscentias) Bas^{1,088}
Chr⁷⁰⁴ Thdr^{100m} ex^{cod} Dam εσ επιθυμιασ (Amb^{10d 2,107} in concupiscentiis,
FG εν επιθυμιασ, item d e f g vg Ambrst etc in concupiscentiis (d¹⁰⁰⁰
f vg in desiderijs). Cf et. Aug^{doct ehl 4} ubi ad verba: et carnis pro-
videntiam ne feceritis in concupiscentiis haec adnotat: quodsi quisquam
ita diceret: et carnis prov. ne in concupiscentiis feceritis, sine dubio
aures clausula numerosiore vulceret. Sed gravior interpres etiam ordinem
maluit tenere verborum. Quomodo autem hoc in Graeco eloquio sonet -
viderint eius eloquii usque ad ista doctiores: mihi tamen quod nobis eodem
verborum ordine interpretatum est, nec ibi videtur currere numerose.

XIV. 1. διαλογισμων et. Orat cor⁷⁰ etc ... 3. 37. 46. 47* 57. 66** 73.
109. κ̄ετ̄ ο̄κετ̄ al¹⁰ Chr⁷⁷⁰ eom (non ⁷⁶¹ t̄xt̄ nec eom ex^{cod 1}) Thdr¹
λογισμων

2. ο δε et. Clem⁷⁰⁰ Or^{1,243} et^{4,243} al mu ... FG οσ δε | εσθιει et. d* Clem
Or et Or^{int 2,104} Tert^{psych 15} Hier^{lovin 2} etc ... d*FG d¹⁰⁰⁰ e f g vg arm
Or^{int 2,210} et^{4,521}. ⁶⁰⁰ bis Ambrat Aug^{rom 70} et^{alib} etc εσθιτω (manducet)

3. εξουθενιτω et. Clem¹⁷⁰ 225 Or^{int 2,200} 600 (non spernat) Epiph⁵⁰⁷ Tert
psych¹⁵ (ne nullificet) etc ... A 68. 5lect Or^{int 2,104} κρινετω | ο δε μη cum
M¹ ABCD* 5. d* go Clem¹⁷⁰ (et⁵²⁵ ο μη εσθ. τον εσθ. μη εξουθενιτω·
ο δε εσθ. τον μη εσθ. μη κρ.) Dam ... FG f g ουδε ο μη (neque qui
non) omisso μη ante κρι. ... ε και ο μη cum M¹ DELFP al pler d¹⁰⁰⁰ vg
syr^{altr} sah aeth Bas^{eth 270} Epiph⁵⁰⁷ Thdr¹ Thp^{hyl} Oec Or^{int 2,200} 600
Aug^{confess 10} Ambrat al ... omittunt copulam cop Chr⁷⁷⁰ (in^{com}),
item e (d* qui autem, d¹⁰⁰⁰ praeposuit et, nec vero deleuit - per in-
curiam - autem. Hinc factum vdr̄ ut e dubius neutrum transcriberet) | ο θεος γαρ: L al pauc ο γαρ θε. Praeterea cf Epiph⁵⁰⁷ ubi
post μη κρινετω haec adduntur: κυριω γαρ εσθιει και πινει, και κυριω
ουκ εσθιει και ου πινει. Similiter v. 6 verba Pauli aucta sunt.

4. δυνατει γαρ (Gb¹) cum M¹ NCH¹ FG ... pbeter Bas^{eth 270} ex^{odd} et^{odd}
Chr⁷⁷¹ (et. ¹⁰⁰⁰ ecc) syr^p (add εστιν c. ob.) δυνατος γαρ ... ε δυνατος

αὐτόν. 5 ὅς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει
 πᾶσαν ἡμέραν ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοτὶ πληροφορεῖσθω. 6 ὁ φρο-
 νῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαρι-
 στεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ
 τῷ Θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀπο-
 θνήσκει· 8 εἰάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, εἰάν τε ἀποθνή-
 σκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν. εἰάν τε ὄν ζῶμεν εἰάν τε ἀπο-

γαρ ἐστιν cum L al omn^vi Thdrt Dam. Ex Latt d e f g v g co Cyp⁷¹⁻⁸¹⁸
 Or^{int}⁶⁰⁰ (sine enim) Ambrat al potens est enim; Or^{int}⁶⁰⁰ potest enim (: cf
 Homelem 1,6 ubi est ὁ δυνατεῖ ποιεῖν, et Epitom quae substituit δ μὴ
 δυνατός εἴη ποιεῖν.) | ο κυρίως cum MABCF sah cop arm go aeth
 Baseth⁵⁷³edd Augcont adlma¹⁴ Orsies⁴⁴ (Gall⁶) Opt⁴⁷⁶ (ibidem), item
 dominus eius syr^{sch} ar⁶ ... ε ο θεος cum DEFGL al certe pler d e f g
 v g syr^p Or^{int}⁶⁰⁰ Baseth⁵⁷³ed Chr⁷⁷¹ Thdrt Dam al Cyp⁷¹⁻⁸¹⁸ Augallq
 Ambrat al (: cf v. 8)

5. ος μὲν γὰρ cum M⁴ACF 26. 39. d e f g v g (hi Latini nam alius) go
 Baseth⁵⁷³ Dam Ambrat (nam alius quidem) al: Ln ος μὲν [γαρ] ... ε
 Ti om γὰρ c. M⁴BDEFG al pler syr^{utr} cop arm aeth Or^{int}⁶⁰⁰ (Dial⁵⁰⁴)
 Chr⁷⁷¹ Thdrt al Aug^{70M}⁸⁰ etalib al :: videbatur minus aptum | εκασ-
 τος: 3. 5. 14. 37. 62. |scr syr^{sch} add δε (37. δ') | εν: A 38. 54. cat
 txt⁴⁷⁸ fu Chr⁷⁷¹ Thdrt om

6. κυρίως φρονεῖ sine additam cum MABC⁴DDEFG 23. 57. 67⁴⁰ d e f g v g
 cop aeth Or^{int}⁶⁰⁰ Ambrat Augcont adim etmor manich ... ε (Gb⁶) Ti
 add καὶ ο μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίως οὐ φρονεῖ cum C³LP al pler
 syr^{utr} arm Baseth⁵⁷⁴ Chr⁷⁷³ Thdrt Dam Photca⁴⁷⁸ al | καὶ ο ἐσθίων
 cum MABCEFGLP al⁷⁰ d e f g v g syr^{utr} cop arm aeth Or^{int}⁶⁰⁰ Baseth
 Chr Thdrt Dam etc ... ε (= Gb Sz) om καὶ cum minusc pauc (minime
 probat Clem¹⁷⁰ ο ἐσθίων, λεγων, κυρίως ἐσθίει etc) | εὐχαριστεῖ γὰρ
 (et. Or^{int}⁶⁰⁰ Baseth⁵⁷⁴ etc): P 31. 43. c^{scr} syr^{sch} ar⁶ arm Clem¹⁷⁰
 Isid^{3,120} Dam καὶ εὐχαρ. | τῷ θεῷ pri loco (et. Clem¹⁷⁰ Or^{int}⁶⁰⁰ Tert
 psyble¹⁵ etc): Δ 52. τῷ κυρίῳ | καὶ ο μὴ ἐσθίων usq εὐχ. τ. θεῷ: L
 om (transiliendo; similiter 66⁴ ab ἡμερῶν ad ἡμερῶν, al⁵ ab ἐσθίει
 ad ἐσθίει: transiliunt) | καὶ εὐχ. τ. θεῷ: 17. add καὶ οὐδεὶς αὐτῷ
 στρατεύεται

7. καὶ οὐδεὶς: C³ add ἡμῶν (sic), item cop

8. εἰάν τε γὰρ (d e f g v g sine enim): 17. arm aeth om γὰρ, item εἰς
 etiam Or^{int}⁶⁰¹ | ἀποθνήσκωμεν pri loco cum M⁴ al plu Chr⁷⁷³ Cyract²⁰
 et⁵⁶ Thdrt al ... Ln ἀποθνήσκωμεν cum ADEFGP 14. 30. 41. 47. 48. 62.
 73. 80. 113. 114. 115. a^{scr} Ephr^{3,407} Dam ... CL al fere¹⁰ ἀποθα-
 νώμεν | τῷ (FG om) κυρίως ἀποθνήσκωμεν: MCL al Chr⁷⁷³ mo³ τ. κν.
 ἀποθνήσκωμεν | εἰάν τε (FGG g add οὐ) ἀποθνήσκωμεν cum MCL al
 plu Chr⁷⁷³ Cyract⁵⁶ Thdrt Dam ... Ln εἰάν τε ἀποθνήσκωμεν cum AD
 EFGP al fere¹⁰ Ephr^{3,407} ... al aliq ε. τ. ἀποθανώμεν

θνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρινεῖς τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὶ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Θεοῦ. 11 γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ· Θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ δαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ.

2 Co 5, 15
1 Th 4, 14

14, 4
2 Co 5, 10
Ro 45, 20
Phi 2, 10 e

Mt 12, 25

9. χρῆστος sine και cum n^al^vbc^d d^e et c^o p^o r^o f al plus³⁰ f g v g (et. fu demid etc) cop arm aeth Or^{1,126} et^{4,126} 242 et int^{4,001} Cyrhr²³⁰ Chr⁷⁷² tertio loc Cyr¹aph²⁴ 207 et o²sa⁷⁴⁵ et act²⁰ 65 Dam Ambrat Anast²⁵⁰ (Gall¹⁵) Sedul ... ε (Gb⁰⁰) add και cum n^cc^d b^l l al longe plu d^e et^{4,126} e am syr^utr I¹int²⁰⁰ Or^{int}4,001 b Chr⁷⁷² bis Thdrt al Fulgarian al | απεθαν. και εζησεν cum n^aABC cop arm aeth Or^{int}4,001 bis Cyrhr²³⁰ Chr⁷⁷² semel Cyr¹aph²⁴ 207 et o²sa⁷⁴⁵ et act²⁰ 25 Dam Anast²⁵⁰ al. Item f g f g v g Or^{1,426} et^{4,126} 242 Cyr¹ophon⁶¹⁴ (et²sch⁷⁰¹ απεθ. κ. ανεζησ.) schol niceph^{2,268} Ambrat Pelag Fulgarian απεθαν. κ. ανεστη ... ε (= Gb Sz) απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν cum minusc (syr^{sch} mortuus est et resurrexit et resurrexit) Thdrt; Item n^cd^bl^r al longe plu syr^p Eph^{2,407} Chr⁷⁷² semel Thp^hyl Oec απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν. Similiterque d^e et c^o d^e e I¹int²⁰⁰ Gaud^{607m} 12 εζησεν και απεθαν. και ανεστη | κυριευση: Lr 17. 122. n^cr -εισι

10. σὺ δε τί: d^er^o add γαρ (vdtr ipse^o delevisse) | τ. κρινεις: 47. τ. ο κρινων | τ. αδ. σου pri (et. Or^{int}003): d^er^o 45. d e f g am^a Ambrat add εν τω μη εσθιων | η (L ei) και σὺ τ. εξουθ. τ. αδ. σου: 178. 238. syr^p (ex ead²) om ... f g am^a Ambrat add in manducando (g Ambrat in edendo) | παντες γαρ (47^m 67° om) παραστ. τ. βημ. τ. θεου: 47° om | τ. θεου (Gb') cum n^aABC^d DEFG 47^m d e f g am fu hari tol marian cop arm edd Or^{int}4,003 ter et⁰⁰³ (quod vero in praesenti quidem loco tribunal dei, ad Cor. vero tribunal Christi posuit, ego quidem nullam puto esse differentiam etc) Dam Augmor mani Fulgari Sedul ... ε τ. χρῆστος cum n^cc^d v^l r al pler guelph v^g e^o demid syr^utr arm ed go Or^{1,254} Did¹ri¹⁷ et⁷⁰ Chr⁷⁷² bis Cyr^{act} 27 Gennad^{cat} 475 (atque ap Cyr^{act} et ap Gennad ex ista lectione concluditur: θῆσ οὖν ἄρα ἔστιν ο ἄ) Thdorm^{op} 100. 101 (uberius tractat) Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ Terimarc^{5,14} al. Cf et. Polyc⁶ (ap Dress²⁰⁴): παντας δε παραστηνας τω βηματι του χριστου και εκαστον υπερ ταυτου λογον θουσαι.

11. ος: (et. Or^{int}003. 003 Did¹ri¹⁷ 76 etc): d^er^ov^lfg^o ei μη, g nisi t quoniam | πασ. γλωσσ. εξομολογ. cum n^aACD^bLP al omn^{id} v^g cop arm syr^p Iustapol^{1,52} Did¹ri¹⁷ 76 Chr⁷⁷⁴ Thdrt Dam al Augcont adim et alib al ... Ln εξομολ. πασ. γλωσσ. c. BD^e et c^o p^o r^o f d e f g guelph go (syr^{sch} aeth^utr και εμοι εξομ. πα. γλ.) Or^{int}003 Ambrat al :: hoc ordine et. LXX; eo ordine quem ipsi sequuti sumus et. Phil 2, 11. Valuit ad mutandum id quod praecedit: εμοι καμψει π. γον. | τω θεω: 47. demid syr^p t^xl τ. κυριω ... syr^{sch} aeth^utr

12. ἄρα οὖν cum n^aACD^b et c^o p^o r^o f al fere omn cop syr^p arm go Chr⁷⁷⁴ Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ Dam etc ... Ln om οὖν cum BD^e r^o p^o r^o f 67° syr^{sch}.

- 13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τούτο κρίνατε μάλ-
 λον, τὸ μὴ τιθέναι πρὸς κοίμια τῶ ἀδελφῶ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα
 10 καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ
 λογίζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρωμῆς ὁ
 1 Co 2, 11 ἀδελφός σου λυπείται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ
 βρωματί σου ἐκείνον ἀπόλλυς, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ
 1 Co 2, 8 βλασφημῆσθαι οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία
 τοῦ Θεοῦ βρωσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ

- Item d e f g vg Or^{int} 603 Ambrat Aug al *itaque* pro *ara* οὐν, cf 8, 13.
 9, 16. 18. 14. 19. | *ἡμῶν*: c 116. *ἡμῶν* | *εαυτοῦ*: c *αυτου* | *δωσει* cum
 MACD^{CE}LP (*δωσει* *λογον*) al fere omn Polyc⁶ (vide ante) Chr⁷⁷¹ ex
 mosc¹ Thdrt Antioch¹¹⁰⁶ Dam etc ... Ln *αποδωσει* cum wd⁶FG 89.
 Chr⁷⁷⁴. Ex Latinis *reddet* d e f g vg Or^{int} Ambrst al, *dabit* Cyp¹⁵⁶ |
 τῷ *θτω* cum MACDELP al fere omn Or^{int} 603. 603 Chr⁷⁷⁴ Thdrt Antioch
 1106 Dam etc Ambrst al ... BFG 54. 67** f g Cyp¹⁵⁶ Aug^{cont} adim et
 mor ecel om (vide supra st. Polyc), hinc Ln [*τω* *θτω*]
13. *κρίνωμεν*: P 87* -*νομεν* | *κρίνατε*: D⁶FG -*νετε* ... P -*νομεν* | *προσ-*
κοιμια: B arm (similliter ac syr^{sch}) om. Cf et. syr^{sch} ut *offendiculum*
fratri tuo non ponas. | *ἡ* (u syr^{sch} arm om) *σκάνδαλον*: 87. 47** 68-
 93. 115. 120. 288. bscr⁶ nscr⁶ oscr⁶ al fere¹⁰ Chr⁷⁷⁵ exmosc¹ Cyrador²⁴⁰
 Antioch¹¹⁰⁶ al *εις* *σκάνδαλον*
14. οἶδα: 17. add *δε* | *ἐν κυρίῳ* (st. Or^{int} 604. 605 etc): LP 87. 48. 71. 93.
 116. al fere¹⁵ arm *ἐν χριστῷ* | *δι' ἑαυτοῦ* cum MAC al sat mu Chr⁷⁸¹
 semel¹ Dam Thphyl. Item d e f g vg (Item rell) Or^{int} 604 etc (*per ipsum*)
 ... Gb Sz Ln Tl *δι' αὐτου* cum ADEFLP al longe plu (10 ap Seri,
 6 ap Mitthael) Chr⁷⁸¹ semel¹ Thdrt (τὸ γὰρ δι' αὐτοῦ τοῦτ' ἐστιν διὰ
 τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ νομοθεσίαν) Oes et Ben ap Oes (τοῦτ' ἐστι τοῦ
 θεοῦ) schol¹¹⁸ (ἦτοι τοῦ κυρίου πῶ ὡς τὰς νομικὰς παρατηρήσεις
 παύσαντος ἢ δι' ἑαυτοῦ τοῦτ' ἐστιν οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀκά-
 θαρτον) | *τι*: D^b (non item c) post *κοινον* pon | *κεῖνω*: D⁶vid *κεῖ-*
νων (sed v prorsus *crasum*)
15. *εἰ γὰρ* (Gb') cum MACDEFGP(L^{all}) al¹⁰ d e f g guelph vg eop syr^P 128
 arm Or^{int} 604. 605 Antioch¹¹²⁰ Dam Ambrst etc ... *εἰ δε* cum L¹⁷⁰⁸ al
 pler syr^{sch} etp¹²¹ go (aeth et -) Chr⁷⁸¹ Thdrt al | *ο ἀδελφ. σου*: FG
 om o | *απολλυς* (st. I²⁰⁰gr et^{lat} Or^{1,708} etc): D^{CE} al mu (6 ap Seri)
απολυ ... FG *απολλυειν* (f g aequae ac d e guelph vg etc *poī-*
perdere)
16. οὐν et. Clem¹⁰⁶ Or^{int} 607 etc: fu allachm enim (syr^{sch} et -) ... FG 8.
 f g go arm om | *ἡμῶν* cum MACCLP al omn^{vid} f guelph* syr^P Chr⁷⁸²
 Thdrt auct¹ sing cleric ... DEFG d e g m¹⁶ guelph** go syr^{sch} (eop
bonum nostrum et bonum vestrum) Clem¹⁰⁶ Or^{int} 607 Athlat^{2,642} (exhor-
 tatio ad monachos) Dam Aug^{rom} 21 Ambrst al *ἡμῶν*
17. *βρωσις κ. ποσις* et. d e f g m¹⁶ guelph vg etc ... AFG⁶GT *βρωσις*
 (st. c) κ. *ποσις*

ἐν πνεύματι ἀγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ ἐν-
 ρεστος τῷ Θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς
 εὐαγγελίας διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ
 ἔνεκεν βρώματος κατέλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ, Tit. 1, 15
 ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμιματος ἐσθίοντι· 21 κα-
 λὸν τὸ μὴ φραγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου I Co 8, 13
 προσκόπτει. 22 οὐ πίστιν ἦν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνόπιον τοῦ

19. ἐν τούτῳ (Gb') cum κ^a ABCD^a FGF 5. d e f g m¹⁶ vg sah cop Or^{int} 667
 bis et 668 (in hoc, hoc est, in spiritu sancto) Dam Ambrat Aug^{cont} adim
 etc ... ε ἐν τούτοις cum κ^a D^a E^a L al fere omn guelph go syr^{scr} arm
 Chr⁷⁸⁸ Thdrt Thphyl Oec Ter^{psych} 15 (nam qui in istis seruit, placen-
 dibus et propitiabilis deo nostro est) | τῷ χριστῷ cum κ^a BCD^a E^a L F al fere
 omn (47. τῷ κυρίῳ) Chr Thdrt Dam etc ... Ln om τῷ cum AD^a F^a G |
 δοκιμος cum κ^a CDEFG^a L F etc ... B (et^a et^b, B^a enim accentum δου-
 κίμος addidit) GE^a δοκιμοίς, Item 77. post ἀνθρώποις

19. ἄρα: invenitur in edd etiam ἄρα, ut L n^{scr} (sed n^{scr}er διωκόμεν, non
 -ομέν habet). Ln^{ed} min ἄρα οὖν - διώκομεν - ἀλλήλους; Ceterum
 ἀρα οὖν vertunt ex Latinis itaque d^a g^a e f guelph vg Or^{int} 668 Ambrat
 etc, itaque ergo d^a g | διωκόμεν (et. Ln^{ed} min) cum κ^a BFG^a L F 89. 43.
 73. 116. 238. a^{scr} o^{scr} Chr⁷⁸⁸ ex mosei ... ε Ln^{ed} mal TI διωκόμεν
 cum CD^a al longe plu Chr^{edd} Thdrt. Dam al. Item sectemur d e f g
 m¹⁶. 87 guelph vg rell Or^{int} 668 Ambrat etc | εἰς ἀλλήλους sine addi-
 tam et. Or^{int} 668 etc: D^a F^a G^a d e f g m¹⁶. 87 guelph vg (sed non demid
 harl^{vi}) Ambrat al (sed non Aug^{mor} manich e^{cont} adiman) add φουλαξ-
 μεν (custodiamus). Quam in lectionem Luc^{brus} „non omittas“.

20. καταλυε et. Clem¹⁷¹ etc (Or^{int} 668 nolite - solvere): FG καταλυειν (d e
 f g guelph vg etc nolite - destruere) ... κ^a (non item^c) απολλυει | κα-
 θαρα: κ^a add τοῖς καθαρῶς

21. κρέα et. Clem¹⁷⁰. 550 Or^{1,788} etc ... D^b (non item^c) 37. κρέα | πειν:
 D^a πειν ... FG Clem⁵⁵⁰ (non 170) πινειν | προσκοπτει et. κ^a Or^{1,788}
 et^{int} 8, 909 et 4, 668. 669 etc ... κ^a F λυπειται. Nil addidimus cum κ^a (et^a)
 AC 67^a syr^{scr} cop aeth ar^o Or^{1,788} (affert καλον το usque προσκοπτει)
 Or^{int} 8, 909 et 4, 668 et 669 Dam Aug^{cont} adim ... ε (Gb^o) Ln (neglecto Or)
 TI add η σκανδαλιζεται η ασθενει cum κ^a BDEFG^a L F al fere omn (76.
 116. Chr⁷⁸⁸ σκανδαλιζ. η προσκ. η ασθ.). d e f g m¹⁷ vg sah syr^{scr} arm
 Bas^{2, 487} et 670 Chr⁷⁸⁴ (et⁷⁸⁸) Thdrt al Ambrat al. Explicatur locus
 schol¹¹⁸ et alibi sic: σκανδαλιζεται, ὡς κούφος· προσκόπτει, ὡς τυ-
 φλώττων· ἀσθενεῖ, ὡς ὀλιγόπιστος.

22. ἦν εχεις cum κ^a B C tot al laebm cop Or^{int} 669 Aug^{rom} 81 e^{cont} adim
 Pelag ... ε Ti om ἦν cum DEFG^a L al omn^{vid} d e f g vg (et. am fu
 demid) syr^{scr} sah arm aeth Chr⁷⁸⁴ Thdrt Dam Ambrat Aug^{mor} manich
 al. Fluctuat ergo lectio inter I-N-I-I-N et I-N. | κατ. σεαυτον cum κ^a
 BCD^a E^a L F al plu ... ε (non ε^o Gb Sz) κα. σεαυτον cum minus vix mu
 Chr⁷⁸⁴ ... FG κα. σεαυτω | ερωπ. του θεου (et. κ^a): κ^a 20. 42. 91. 123.
 238. Chr⁷⁸⁴ (consentiente comm) om

Θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγη κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

11, 1 1 Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βασιτάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 Ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρθεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν

23. εαν: B an | φαγη: L φαγεῖ | κατακρίνεται: P κατακρινεται | ο οικ: D*P 87. 71. το οικ. Ceterum K* a πιστεωσ ad πιστεωσ transillit, correxit K*. | ἁμαρτια ἐστιν: addunt hoc loco eoque solo doxologiam: τω δε δυναμειω usq εἰς τ. αιωρασ· αμην (cf infra 16, 25—27), L al fere⁸⁰⁰ et lectionaria (G h. l. certe spatium vacuum habent) syrP arP (et. go^{vid}) Chr Cyr^{act} Thdrt Dam al, item cdd ap Or^{int}⁶⁹⁷ ... contra habent ad finem totius epistolae κβον*ε al pauo d e f vg syr^{sch} cop aeth^{utr} ar^o Or^{int}⁶⁹⁷ Ambrst al ... utroq loco habent ΔP δ. 17. (109lat) arm^{cdd} etzoh ... neutro D^o VI P (spatio vacuo post 16, 24) (G g vide ante) Marcion ap Or^{int} cdd ap Hier (ut^{vid}). Accurritiora vide ad finem epistolae.

XV, 1. δε: P* 77. 87. Bscr^o oscr al^o om | PQ εαυτοσ (P -τοισ) αρεισκον (sed f g placere)

2. εκαστοσ sine copula cum κABCDEFGLP al longe plu d e f g m⁷⁸ vg cop syrP aeth Or^{int}⁶⁷¹ (Bas^{2,456}) Chr⁷⁹¹ Thdrt Dam Ambrst al ... ε (= Gb Sz) add γαρ cum minusc viz mu (syr^{sch} arm δε) | ημων cum κABCD*et^oL al plu d^o e (vg^{cdd} teste Sab) syr^{utr} cop rell Or^{int}^{671c} Bas^{2,456} ex^{cdd} Chrcat^{496. 497} (eadem in eoum ap Montf cum ημων leguntur) Oec Augmor manich auct sing eloric (Ambrst plane om) ... D^bVPF al plus²⁵ d* f g m⁷⁸ vg (et. am fu demid harl tol) Or^{int}^{671a} et ⁶⁷² Bas^{2,456} add vet Chr⁷⁹¹ Thdrt Dam etc ημων | εἰς το αγαθοσ (et. Or^{int}^{671bis}) ... K* om (sed add K^a)

3. ο χριστοσ: D*FG om o | VQ οικ εαυτω | επειπισαν cum κABCDEFGLP al permu (4 ap ScrI) Dam ... ε επειπισον (ς^o 1688. 1641 -σιν ex errore) cum L al plu, nec aliter editi Chr Thdrt etc

4. προεγραφη (LP al -φει) cum κACD^oKLP (et D*FG προεγραφ.) al omn vid (sed P 14. 17. 37. add παντα) guelph (praescribita sunt) syr^{utr} cop go Chr⁷⁹² Thdrt Dam al Augcont faust¹² et^{allb} (ante scripta sunt) ... B d e f g m⁷⁸ vg arm aeth Or^{int}^{671. 672} Ambrst al εγραφη, praeter eaque B add παντα (ut etiam P al^o) ... libere Clem⁶⁷² η γραφη λεγει |

ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δόξη ἡμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσ- 14, 1
ελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιώσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλλείους δοξάζουσι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι σοὶ ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματι σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη ^{2 Sm 22, 50 Ps 117 (118), 50} ^{Di 27, 48}

εγραφη (Gb²) cum ^hBCDRFG 67²⁴ 80. d e f g guelph m⁷⁰ vg syr^{sch} cop arm aeth go Clem⁵⁷³ Or^{int} bis Aug^{cont} faust¹² et all^b al ... ε προ-εγραφη (LP -φει) cum ^hCALP al pler syr^p Chr⁷⁹² Thdrt Dam Phot^{mani} 2,14 | και δια της παρακλ. (et. Gb⁺ 8s) cum ^hABO⁺L al plus²⁶ d⁺ syr^{sch} arm aeth Thdrt^{2,1106} ... ε Ti om δια cum ^hCOIT⁺DEFGP al plu d²⁴⁴ e f g m⁷⁶ guelph vg syr^p cop go Clem⁵⁷³ Chr⁷⁹² Thdrt^{cor} (ad h. l. et 1,152¹ et 2,467¹) Dam Phot^{manich} 2,14 Or^{int} 571. 573 Ambrat al | εχωμεν: P 17. 116. al^{26cr} εχωμεν ... B Clem⁵⁷³ add της παρακλησεως, itom Or^{int} 572 (non item 571) add ad deum

5. κατὰ χριστ. η̅ς. cum ^hBO⁺DEGL al pler d e g m⁷⁰ guelph cop arm^{6dd} go Chr⁷⁹² Dam ... ^hAC⁺FP 37. 72. 109. f vg syr^{utr} arm^{6d} aeth Or^{int} 573 Didrt¹²¹ Thdrt Ambrat κατ. η̅ς ουν χριστου

7. ο χριστος: P om ο | η̅μας cum ^hACD^bat⁹EVOL al plu d²⁴ e f g m⁷⁰ guelph vg syr^{utr} cop arm go aeth Or^{int} 573 bis 574 bis Chr⁷⁹² Ambrat ... ε (= Gb 8s) η̅μας cum ^hBO⁺R 47. al mu d⁺ Thdrt Dam | του θεου cum ^hABCEFGP 37. ... ε om του cum L al pler Chr⁷⁹² Thdrt Dam

8. γαρ (Gb²) cum ^hABCEFGP 5. 6. 19. 72. d e f g guelph vg cop go Cyract⁶⁵ Dam Or^{int} 574 Ambrat etc (aeth^{utr} Epiph⁸⁰² ουν) ... ε δε cum L al pler syr^{utr} arm Chr⁷⁹² Thdrt Thphyl Oec | χριστου (Gb²) cum ^hABC cop arm aeth Or^{int} 574 Didrt¹²¹ Epiph⁸⁰² Chr⁷⁹² com (τον χ̅ρ̅) Cyract⁶⁵ Dam Facund⁷⁰⁰ (Gall¹¹) ... LP al longe plu cat¹² 500 guelph vg go Ath⁹⁶⁵ Chr⁷⁹² lxi Thdrt^{bis} Thphyl Oec Ambrat al χριστου η̅σουιν ... ε η̅σουιν χριστου cum ^hDEFG b^{scr} o^{scr} al pau^{vid} d e f g harl syr^{utr} | γεγενησθαι cum ^hAC⁺D⁺E⁺LP al omn^{vid} Didrt¹²¹ Epiph⁸⁰² Chr⁷⁹². 797 Cyract⁶⁵ Thdrt Dam al ... Ln γεγεσθαι cum ^hBC⁺D⁺FG arm Ath⁹⁶⁵

9. δια τουτο: sic ^ha restituit pro δια του προφητου | εν εθνεσιν absque additam et. Or^{int} 574 bis etc ... ^ho 1. 5. 11. 17. 72. 80. 106. 228. o^{scr} al fere²⁰ guelph go vg^{cl^o} (et. harl toi, sed non am fu demid) cop syr^p Chr⁷⁹² (et. mo^{scr}o) Pelag Sedul add κ̅ρι̅ς (: a LXX) | τω ονομ. σου ψαλω cum ^hABCELP al omn^{vid} d e f vg guelph etc (et. Or^{int} bis) ... ^hDE⁺FG g cop (aeth psallam tibi in psalmo) ψαλω τω ονομ. σου

- Fr. 116 (117), 1 μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν
 Mc 11, 10 κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν
 Mt 15, 21 Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰσσαιὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρειν
 ἔθνων, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πλη-
 ρώσει ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦεν, εἰς τὸ
 περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.
 14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
 καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς

11. καὶ πάλιν sine additam cum MACLP al pler vg arm^{ed} aethPP Or^{int} 674
 Chr⁷⁰⁰ (om et. παλιν) Thdr̄t Dam Thphyl Oec Ambrst ... Ln add
 λεγε: cum BDEFG 1. d e f g guelph cop syr^{pt} go arm^{edd} aeth^{ro} |
 παρτ. cum BDEFG 1. d e f g guelph cop syr^{pt} go arm^{edd} aeth^{ro} |
 παρτ. (: hoc ordine nemo in LXX) cum MABDEF
 47. d e guelph vg syr^P go arm^{ed} cop (πα. τ. εθν. αι. τ. κηρ.) Chr⁷⁰⁰
 Thdr̄t Dam Ambrst al ... ς τον κυριον παρτ. τα εθν. cum OFGL al
 pler f g syr^{sch} arm^{edd} aeth Or^{int} 674 Thphyl Oec (: ut LXX) | κα:
 (ante epain.): 17. 43. 68. 109. a^{ser} c^{ser} al fere¹⁰ syr^{sch} Chr⁷⁰⁰ om |
 επαινεσατωσαν (: ut LXX ex MA) cum MABCDE 59. Chr⁷⁰⁰ ex^{cod} 1
 e:mg aethl Dam ... ς επαινεσατε cum FOLF al pler Chr⁷⁰⁰ Thdr̄t
 Thphyl Oec (: ut LXX ex edd pler)
12. ησα. λεγε: (et. Or^{int} 674): κ cop λεγ. ησα. | ανισταμενος: κ ανιστα-
 νομενος | επ αυτω εθνη: 37. εθν. επ αυτ.
13. πληρωσαι: cum MACDELF al omn^{vid} Chr⁷⁰⁰ Thdr̄t Dam etc ... BFG
 πληροφορησαι. Latini plerique (d e f g guelph vg Or^{int} 675 Ambrst
 etc) *repleat*, fu allachm *inpleat*, m⁷⁰ *adimpleat* | πασης χαρας κα:
 ειρηνης cum MACDELF al omn^{vid} (sed 37. om χαρας και, al pauc ἐλ-
 πιδος vel ευφροσυνης pro ειρηνη) etc ... B εν παση χαρα κ. ειρηνη,
 item omisso εν FG | εν τω πιστευειν (et. Or^{int} 675 bis): DEFG d^e f g
 m⁷⁰ arm Vigvarimad om | εἰς το περισσευειν (et. Or^{int} 675 bis): B 57.
 om | εν τη ελπιδι (et. Or^{int} bis): D^e (non item^{bat}) BFG 31. 44. g
 Chr⁷⁰⁰ om εν. Sic d^e: *ad abundandam vobis spem nostram in virtute
 spir. sancti*
14. αδελφοι μου (D^e BFG d^e f g m⁷⁰ Thdr̄t Ambrst om μου) hoc loco cum
 MACBFL al omn^{vid} d⁹⁹⁹ m⁷⁰ vg cop syr^P Or^{int} 675 etc ... DEFG d^e e f
 g syr^{sch} (arm κα: αυτ. εγω αδελφ. μ. περι υμ.) Thdr̄t post περι υμων
 pon | περι: B υπερ | και αυτοι (et. Or^{int} 675): DEFG d e f g m⁷⁰ Chr
 802 com (invito cod¹) om | αγαθωσυνης (DELF 17. 37. al² ser al -θα-
 συνης) et. Clem⁶⁰⁰ Or^{int} 675 ap Delar (antea: edebatur *dilectione*) ...
 FG d e f g m⁷⁰ vg Ambrst al αγαπησ | πεπληρωμενοι (et. Clem Or^{int}
 etc): DEFG d^e e f g syr^{sch} praem κα: | πασης της cum MBF 118. 116.
 k^{ser} n^{ser} al^{vid} Clem⁶⁰⁰ Dam ... ς Ln TI om της cum ACDEFG al
 pler Chr⁸⁰². 803 Thdr̄t | δυναμ. κα: αλληλ. cum MABCD^B etc (falsus
 est Treg de lectione D^b, quoniam non vidit κα: ante αλληλ. a D^b ad-
 ditum rursusque a D^o deletum). Eodem ordine L etc δυναμ. κα:
 αλλοσ (vide post) ... DE⁷⁰ et⁶⁷⁵ BFG αλληλ. δυναμενοι, item f ut *invenit*

γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ
 ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνησκῶν ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν
 τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν
 Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
 ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἔθνων εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
 πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο

*possitis monere, q̄ ut alterum possitis monere, in⁷⁹ ut alterutrum possitis
 coherere (contra d e vg ita ut possitis alterutrum monere) | ἀλλήλους:*
 Gb' αλλοισ cum L al fere⁷⁰ cat¹²¹508 g syr^{utr} Or^{int}675 bis Chr⁹⁰²⁻⁹⁰⁸
 Thdr^t Thphyl Oec

15. *τολμηροτερον* cum κCDEFGLP al omn^{vid} (109. *τολμηρον*) Chr⁹⁰²
 Thdr⁹⁰²100¹⁰⁶ Cyr^{act}87 Thdr^t Dam al ... Lncd min *τολμηροτερωσ* cum
 AB | *ἔγραψ.* ὑμιν sine additam cum κ⁴ABC cop aeth^{utr} Or^{int}676 bis
 Chr⁹⁰² (et. mosco) Cyr^{act}87 Aug^{unt} eccl (ed. Bened. 9,268) ... ε (Gb⁹)
 Ti add ἀδελφοί cum κCDEFGLP al omn^{vid} d e f g vg syr^{utr} arm Thdr^t
 Dam Ambrst al. Ceterum 3. 108. post *ἀπο μέρους* pon; syr^{utr} arm
 add μου. Incipit autem a verbis *τολμηροτερον δε εγγ.* caput εθ'. |
ἐπαναμνησκῶν (o⁸⁷ ὑπαναμ.): v *ἀναμνησκ.* Item Cyr^{int}1288 (sed
 non act⁸⁷) *ἀναμνησκῶ, φησιν, ὑμᾶς* etc. Contra Chr⁹⁰² *ἐπαναμνη-*
σκῶν, τοιτεστι μικρον τι ἀναμνησκῶν. | *ἀπο του* cum κBF Dam ...
 ε Ln Ti *ὑπο του* cum ACDEGLP al omn^{vid} Chr⁹⁰² Thdr^t (om του)
 Cyr^{act}87 etc

16. *εἶνας:* D⁷⁹FG *γενισθαι* (sed d e f g ut sim) | *χριστου ἰησου* cum κABC
 vgp 87. d e f g vg syr^p Or^{int}676 Cyr^{int}1288 Dam Aug^{rom}88 et^{unt} eccl
 (ut ante) Ambrst ... ε *ἰησου χριστου* cum DEL al pler syr^{sch} cop arm
 aeth Chr⁹⁰⁴ Cyr^{act}87 Thdr^t al | *εἰς τα ἔθνη* (et. Or^{int}676 bis): v om |
ἱερουργοντα etc: Or^{int}678 „*quod nos habemus sanctificans evangelium
 dei* (sic et. d e f g vg), *Graeci magnificentius dicunt ἱερουργοντα τὸ
 ευαγγ. τ. θεου, quod licet non plene a nobis, posset tamen dici: sacri-*
*ficans evang. dei, per quod ostenditur sacrificale opus esse annuntiare
 euangelium.* | *γενηται:* v *γενηθη* | *εὐπρόσδεκτος* (et. Or^{int}676 bis): FG f
 g Fulg^{ad} cath om

17. *τὴν καύχησιν* cum BC^{vid}DEFG 87. ... ε om *τὴν* cum κALP al fere
 omn arm Chr⁹⁰² Cyr^{act}87 Thdr^t Dam (Did^{tri}167 et¹⁸⁸ *ἐχω οἶν πικρο-*
θησιν) | *τον θεον* cum κABC^{vid}DEFGLP al longe plu cat¹²¹508 Did^{tri} bis
 Chr⁹⁰² Thdr^t Dam Oec ... ε (= Gb 8s) om *τον* cum minusc ut^{vid}
 pauc Thphyl

18. *τολμήσω* cum κ⁴ACDEFGLP al omn^{vid} m⁹ (*audeam*) cop syr^p Ath⁵⁸⁴
 Bag^{unom}830 Chr⁹⁰²bis Cyr^{act}87 Dam ... κCB Did^{tri}167. 188 Dial^{macedon}
⁴⁵² Cyr ap Thdr^t5,40 *τολμῶ*, item *audeo* d e f g vg syr^{sch} arm Or^{int}
 676. 677 Archel⁵⁰¹ (Gall⁵) Ambrst al | τ: hoc loco cum κABCDFGP 87.
 76. 80. 115. d e f g m⁹ vg Ath⁵⁸⁴ Did^{tri}167. 188 Bag^{unom}830 Chr⁹⁰²bis
 Thdr^t Cyr^{act}87 et ap Thdr^tDam(Dial^{maced} τ: *ἐγὼ λέγειν*)Or^{int}bis Archel
 Ambrst al ... ε ante ὧν cum L al pler syr^{utr} cop arm aeth Oec

Χριστός δι' ἑμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἔθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημεῖων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλήμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμουμένον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκρόβασιν συνήσουσιν.

18. λαλεῖν c. κΑΒCΛF al pler syrP arm Ath⁵⁰⁴ Didtri bis Bas⁵⁰⁰cod Cyract Dam Oec, item loqui d e f g (*dicere t loqui*) m⁹ vg Or^{int} bis Archel Ambrst. Similiter 76. 115. Chr⁵⁰⁵bis Thdrt Thphyl λαλησαι ... δεξα ειπειν, Bas⁵⁰⁰nom⁵⁰⁰ed Dialmaced Cyr ap Thdrt^{5,40} λεγειν | κατεργασατο cum κΑΒCΦF al omn^{vid} ... Τι κατηργ. cum δεξαL (: of 7, 8. 2 Co 7, 11. 12, 12.) | χριστος: FG o χρ. | δι' εμου: B add λογων | υπακοη: B ακοη

19. ἐν δυνάμει πρῖ: D* (non^b nec^c) ει⁵⁰⁰δεξα d⁴ f g m⁹ add αυτοι (d⁴ f g in virtute eius signorum et prodigiorum, m et virtute eius, signis et prodigiis) | πνεύματος θεου (Gb') cum κΑΒCΛF al plu syr^{sch} etP txt aeth (spir. domini) Or^{int}ets. 677 Chr⁵⁰⁵bis Euthalcod Cyract⁵⁰ Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb Sz Ln πνευμ. αγιου cum ACB*ε⁵⁰δεξα (sed⁵⁰ αυτου πν. αγ.) al plus²⁵ d e f g m⁹ vg cop arm syrP ms Ath⁵⁰⁴ Bas eanom⁵⁰⁰ Didtri¹⁰⁵. 195 Dialmaced⁴⁵² Cyr ap Thdrt^{5,40} Auguit eocl (ut supra) Ambrst al ... Gb'' Τι πνευματ. sine additam cum B, item Pelag^{com} (non txt) et Vigvarim (non tri¹²) | ωστε με απο ιερους. και (L⁵⁰ om, Cyr^{act}⁵⁰ post κυκλ. pon) κυκλω μεχρ. του ελλ. πεπληρ. cum κΑΒCΛF al omn^{vid} vg (per circuitum pro και κυκλ.) cop syr^{sch} (ita ut Hierosol. circuitiverim usque ad Illyr.) etP aeth (arm^{ed} om κ. κυκλ.) Or^{int}ets (- ad Ierusalem in circuitu usque -) Chr⁵⁰⁵ Thdrt Dam Ambrst (in circuitu ut Or^{int}) Auguit eocl^{5,352} (et in circuitu) etc. Eandem lectionem confirmant Ign³⁵⁵ (ad Tars⁹) παυλου - του απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ελλ. πεπληρωκοτος το ευ, item Or^{4,36} (ex Eus^{6,35}) παυλος ο πεπληρωκος το ευαγγ. απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ελλ (cf et. Or^{1,576}. 700), item Eus^{mal}¹⁰⁶ (Eus^{bist}^{2,1} παυλου - απο ιερους. μεχρι του ελλ. πεπληρωκοτος το etc) ..... δεξα ωστε πληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικοι και κυκλω, item d e ita ut complectetur ab ierusalem usque in illyricum et in circuitu (e -tu), f ita ut repleterem ab ierusalem usque ad illiricum et in circuitu, g ita ut complectetur t complecterem ab ierusalem usque ad illyricum et in circuitu

20. φιλοτιμουμενον cum κΑCDB^{et}EL al fere om (sed 116. 129⁵⁰ -vos) syr^{sch} etP (et. ms 57) Or^{1,575} (libere eat cor⁵⁰ οτι απο - πεπληρωκα - φιλοτιμουμενος -) Chr⁵⁰⁵ Euthalcod Thdrt ad h. l. et^{1,1425} Dam etc ... Ln φιλοτιμουμαι (FG φιλοτιμουμαι) cum BD*FGP (f g sic autem cupide desideravi). Libere d e vg Or^{int}⁵⁷⁶ Ambrst al sic autem hoc (Ambrst om) praedicavi evangelium (contra Ambrst^{ed} rom illic autem praedicare visus sum etc). | ευαγγελιζεσθαι: P 30. 109. n^{50r} Chr⁵⁰⁵ ex mo^{50c} - λισασθαι. | ουχ (D^b οικ, sed^c ουχ) οπου: D*FG f g Chr⁵⁰⁵ οπου

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ εἰθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 ὅτι δὲ μήκετι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν Act 19, 21 δὲ ἔχων τοῦ εἰθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορευόμεαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι 20 ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, εἰς ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ

ουκ. Praeterea sic Chr^{com} (et. cat): οὐδε γὰρ εἶπεν ὅπου οὐκ ἐπισθῆσαν, ἀλλ' ὅπου οὐδε ἠνομασθῆ ο ἡβ. | ἠνομασθῆ: LP 17. ονομ. | χριστος: D*FG 219^a Chr^{com} bis ο χρ. | ἐπ ἀλλοτριον θεμελιω: FG ἐπ ἀλλοτριω θεμελιω

21. ἀγγελῆ: κ 62⁸⁰ 238. al^dscr ἀγγελῆλη ... FG ἀνάγγελη, c ἀγγηγη | οφθαται. (h. l. et. LXX): B 37. cop ante οἱσ οὐκ ἀγγη. ῥον
22. ἐνεκοπτόμην cum MABCLP rell omn^{vid} ... DEFG ἐνεκοπήν | τα πολλὰ cum MABCLP al omn^{vid} Chr^{com} Thdrt Dam etc, item plurimum (g multum & plurimum) d e f g vg Or^{int} etc ... Ln πολλακισ cum BDEFG | πρὸς ὑμᾶς: G g add ἀπο πολλῶν αἰτῶν ὡς ἂν οὐν πορευομαι του εἰθεῖν ὑμᾶς (g ex multis iam ..... venire ad vos, media non dantur, sed punctis super Graeca positus error significatur). Item add F ἀπο πολλῶν αἰτῶν ὡς ἂν ἰν, f ex multis iam praecedentibus annis. Addit vero etiam vg^{cl} (non item am fu demid harl tol etc) Pelag Ps-Bed (et. Invitis mss. Or^{int} ante Delar.) et prohibitus sum usque adhuc, ad quae Luc^{br}: Non putarunt patres haec verba sibi omittenda esse, quatenus a multis libris omittantur.

23. μηκετι: P ουκετι | κλίμασι: -σ cum MABCD*LP ... D*EFG -σν. Praeterea AFGLP 37. al κλημ- | ἔχων sec: D*FG 37. 115. 121. o^{scr} d^e f g εχῶ | του εἰθεῖν: A om του | ἀπο πολλ. ἐτῶν, ²⁴ ὡς ἂν: haec F f om h. l. postquam inepte v. 22 intulerunt. | πολλῶν cum MABDEGL al pler Chr^{com} Thdrt etc ... Ti μαρων cum BC 37. 59. 71. Dam :: solet μαρων de tempore adhiberi, ut ap Le 8, 27. 20, 9. 23, 8 ex χρόνων μαρων, χρόνουσ μαρονισ, εἰς μαρονι sive εἰς μαρων χρόνων, in Actis 8, 11. 9, 23. 14, 3. 18, 18. 20, 11. 27, 7 et 9: quibus ll. plerisq lectio haud fluctuat, duobus tantum (Le 7, 12. 8, 27) perpauci πολισ substituerunt. Hoc vero loco in eo quoque quod praecessit τα πολλὰ causa substituendi μαρων esse potuit.

24. ὡς ἂν cum MABCVDE(F v. 22, vide ante)GF 28. 34. 37. 39. 45. 55. 73. 80. Chr^{com} Dam ... ε ὡς εἶπ cum L al longe plu Chr^{com} Dam Thdrt. Praeterea DK(F)G add οὐν (F ἰν, vide supra); sic vero d^e f g: sed cum - | πορευομαι cum MABC al longe plu Chr^{com} Dam al ... DEFG al plus¹⁸ Euthal^{cod} πορευομαι, L 122⁸⁰ πορευομαι, Thdrt -σωμα. Ex Latinis d e vg Ambrst proficisci coepero, f g Or^{int} etc¹⁸ proficiscar | σπανιαν (4. 14. 18⁸⁰ 20⁸⁰ 22. 23. 33. 35. 38. 44. 45. 48. 51. 66⁸⁰ 72. 74. 76. 106. 114. 115. 120. 121. 132⁸⁰ al^dscr Thdrtedd Thphyl ωπα.) sine additam cum M^aBCDEFGF 177. d e f g vg syr^{sc} cop ar^e arm aethur Or^{int} etc¹⁸ Ch^{com} Dam Ambrst Pelag Sedul ... ε (= Gb Sz) Ti add εἰσομα πρὸς ὑμᾶς cum M^eL al fere omn syr^P Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec. Item edidimus ἐλπίζω γὰρ cum MABCELP al

Act 20, 16
21, 17 μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορευόμεαι εἰς Ἱερουσαλήμ διακο-
νῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ἠνόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
1 Co 16
2 Co 8, 9 νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν
Ἱερουσαλήμ. 27 ἠνόκησαν γὰρ, καὶ ὀφείλεται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ

pler cop syrP Euthaleod Thdrt^{1,1225} (affert sine eis quae praecedunt)
Dam Thphyl Oec (S. 5. 108° 120. a^{ser} Chrmosc¹ Thdrt ad h. 1.
ἐλπῆ. δε) ... Gb Sz om γὰρ cum vg d e f g vg syr ar^o cop arm aeth
Or^{int}bis (Ambrat cum - *proficisci coepero, videbo vos et a vobis deducar*)
:: pro hac testimoniorum ratione statuendum est ἀνακολουθῶσ hoc
loco scripsisse Paulum. Non enim nisi legibus criticis prorsus neg-
lectis ea quae edidimus expulso γὰρ sanari pōssunt, quod quidem
qui testes elecerunt - fere non sunt nisi interpretes - constructioni
restituendae consuluerunt. Qui vero retinuerunt, plerique inlatiis
verbis ελευσόμεαι πρ. υμᾶς scripturam restituere malebant. Si quis
vero ita existimaverit, γὰρ, quemadmodum codd. antiquissimi Graeci
ad unum omnes habent, referendum esse ad interpolatorem cui
verba ελευσόμεαι πρ. υμᾶς debentur, quae quidem eorumdem codicum
nullus habet, is ludit testibus nec ad indagandam veritatem utitur.
Ceterum verba ωσ αν πορευομ. εἰς τ. σπ. eis quae praecedunt videntur
adnectenda, ita ut apostolus de itinere Romano non cogitaverit
nisi cum Hispaniensi coniungendo. | διαπορευόμενος (d^o *pertransiens*,
d⁴⁰⁰ e vg *praeteriens*, g *percursuens*, f in *transitu*, Or^{int} *praetergre-
diens*): A 62. Dam⁵⁶ (non item⁶⁷) πορευόμενος | θιασασθαι: 219.
ελθεῖν πρὸς | υφ υμων cum κACLP al longe plu Chr⁸⁰⁷ Thdrt Dam etc
... Ln Ti σφ υμ. cum DEFG al¹⁵, item η απο υμ. | προπεμφθῆναι (D^o
προπεμφθ-): P πορευθῆναι | P^o ἐμπλησθω

25. νυνι: FG νυν | δε (et. Or^{int} 678 Ambrat vero): d e f g vg igitur | δια-
κονων cum κ^oABC^oLP al fere omn Chr⁸¹⁸ Thdrt Dam etc ... κ^o 73. δια-
κονησων, 23. διακονοιμενος ... DEFG διακονησαι, item ministrare d e
f g vg Or^{int} Ambrat

26. ηνδοκ- cum κ^o 37. Chr⁸¹⁸ com ... ε Ln Ti ενδοκ- cum κ^oBCDEFGLP
al pler Chr⁸¹²xt Thdrt Dam. Item -κησαν (d e f vg Ambrat al
probaverunt, g placuit t probaverunt) ... η 62, 120. Chr⁸¹¹ Thdrtbis
excod¹ -κησεν. Item placuit enim *Macedoniis et Achaiae* etc floriao
Or^{int} 678 Aug⁸¹²at (g vide ante), placuit enim in *Macedonia - facere*
m³⁶ | μακεδονια κ. αχαια: FG f g μακαιδοις (sic et. d^o) και αχαιακοι
(sed FG om κοι in *κοινωνια*, f g *achaici*) | ποιησασθαι: 17. ποιησθε |
των αγιων τω εν ιεροισαλημ (*sanctorum qui sunt [in] Hierusalem* d^o f
vg Or^{int} Aug Ambrat) ... DEFG d^o g των εν ιεροισ. αγιων (*qui sunt in
hierusalem sancti* d^o, item e sed punctis improbat cum d⁴⁰⁰ *sancti*, nec
tamen ut debebat ante *qui sunt* supplevit *sanctorum*; g vero *his qui
sunt in ierosalem sanctis*)

27. ηνδοκ- cum κ^o 37. (Chrmosc¹ sed hoc potius ad v. 26. spectare
vdtr, nec enim teste Monif. verba versus 27 ηνδοκ. γὰρ adtendit Chr)
... ε Ln Ti ενδοκ- cum BC^oLP al pler Thdrt Dam. Praeterea pro
ηνδοκ. και οφειλ. DE e nil nisi οφειλεται (D^oCE οφειλ-), vg d^o f g m³⁶

γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι ^{1 Co 9, 11}
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσασ
καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τούτου, ἀπελεύσομαι δι'
ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πλη- ²⁴
ρώματι εὐλογίᾳ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης ^{Col 4, 12}
τοῦ πνεύματος, συναγωγίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν Θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς

- (vide post) ὀφείλεται γὰρ ... d^{***} placuit enim eis et debitorum, Or^{int}⁶⁷⁹
complacuit enim et deb. | εἶσαν αὐτῶν cum MABCEDEF d e m³⁴ (debit.
sunt enim ipsorum) v^g (et. am demid al) syr^{sab} cop arm Or^{int}⁶⁸⁰ Dam
Ambrst ... ε αἰτῶν εἶσαν cum FGL al omn^{vid} f g fu syr^p Chr¹¹³ Thdrt
al Aug⁹ al al | αἰτῶν sec: L om | λειτουργῆσαι: 87. 80. κοινώνησαι:
28. τούτου οὖν: FG add αρα (g hoc ergo igitur ergo, f hoc igitur) | αὐτοῖς:
n 76. 108. v^g^{11c} om | δι ὑμῶν: FG δι ὑμῶν (d e f g v^g etc per vos) |
σπανίαν (rusus al plus¹⁶ ισπῶ., aeth^{ro} Lusitaniam) sine articulo cum
M⁴ABCEDEF 5. 37. 73. 80. 93. Chr¹¹³ Dam ... ε την σπαν. cum M⁴CL
al pler Thdrt al :: v. 24 non fluct την
29. οἶδα δε (de et. v^g cop syr^p): FG γινωσκω γὰρ. Item scio enim d e f g
harl syr^{ach} Or^{int}⁶⁷⁸ Ambrst | ἐρχόμενος et. Clem⁶⁸⁶ Or^{int}⁶⁷⁸ et⁶⁸⁰ etc
etc ... FG f g om | ἐν (L εμ) πληρώματι ... d^{***}FG ἐν πληροφορία, B ἐν
πληρωματι, ρω (confiatum ex d^{***}etd^o) | χριστον cum M⁴ABCEDEF 67^{***}
179. d e f g am fu harl demid tol cop arm^{ed} aeth^{ro} Clem⁶⁸⁶ Or^{int}⁶⁷⁸
⁶⁸⁰ etc Ambrst al ... ε (= Gb Sz) του ευαγγελιου του χριστου cum M⁴CL
al fere omn v^g¹⁶ syr^{utr} arm^{edd} (aeth^{ro} doctrinae Christi) Chr¹¹³
Thdrt (Dam χριστου του ευαγγελιου) etc
30. ἀδελφοι cum M⁴BCDEGLP al fere omn d e f g v^g (demid obsecro igitur
fratres vos) syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Or^{int}⁶⁸⁰ Thdrt Dam Ambrst etc
(48. syr^{utr} cop add μοι, aeth^{pp} nostri; c^{smg} a^{scr} et lectionaria ἀδελφοι
ante παρακαλῶ pon) ... Ti om cum B 76. aeth^{ro} Chr¹¹⁴ | δια του: L
74. 120. a^{scr} add ονοματος του | ἡμῶν: 17. om | προσευχαισ (et.
Or^{int}⁶⁸⁰ bis): DEFG 30^{mg} n^{scr}^{***} d e f g v^g¹⁶ (et. tol harl^o, non item
am fu demid marian harl^{***}) cop aeth Pelag add ὑμῶν | υπερ εμου
(77. 179. περι εμ., 93. post πε. τ. θε. pon): FG d^{***} f g (v^g^{cod}?) Or^{int}
⁶⁸⁰ bis om
31. και ante η διακ. cum M⁴ABC^{1d}D^{***}FGP 67^{***} 80. d e f g v^g syr^{sab} cop
arm Or^{int}⁶⁸⁰ Dam Ambrst etc ... ε (Gb^{oo}) add ισα cum M⁴D^{bet}EPZ al
pler syr^p Chr¹¹⁴ Thdrt Thphyl Oec | η διακονια cum M⁴CD^{bet}ERLP al
omn^{vid} d^{***} (ministerium, et. fu Or^{int}) f g (hae³ administratio) v^g (ob-
secrui mei oblatio) syr^{utr} cop arm aeth Or^{int}⁶⁸⁰ Chr¹¹⁴ Thdrt (etc^{at}¹⁵)
Dam etc ... Ln η δωροφορια cum BD^{***}FG d e (hae² remuneratio) Ambrst
(munerum meorum ministratio) | η ισα cum M⁴CD^{bet} al pler Chr¹¹⁴ m^{ose}¹
(ετ¹ m^{ose}¹ ισα sine η) Thdrt¹⁵ bis (sed¹⁵ cod¹ om η) etc^{at}¹⁵ Dam al, item
Tischendorf, N. T. ed. 8.

ἀγίοις γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος
θεοῦ συναγαπαίσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ
πάντων ὑμῶν ἁμήν.

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὕσαν διάκονον

eis omisso η LP al⁷ Chr^{mosc} Thdr^{teod} bis ... Ln η εν cum BD^{FG} 213., item εν tantum 66. Chr¹¹⁴ mont⁷ | *επιπροσδεκτος*: FG *προσδεκτος* | *τοισ αγι. γενηται* cum MABCP 37. fu Dam (syr^{sch} et minisierium quod deferro ad sanctos qui sunt Hier. bene recipiatur) ... ε Ti *γενηται τοισ αγι.* cum DEFGI al fere omn (al² *γενησεται τ. α.*) d e f g vg (accepta fiat in Hier. sanctis) syr^P cop arm Or^{int⁶⁰⁰} (acceptum fiat sanctis in Ierosolyma) Chr¹¹⁴ Thdr^t etc

32. ἐλθὼν (posteaque sine καί) (sic et. Ln^{ed} min) cum M^{AC} 67^{**} 71. cop arm Or^{int⁶⁰⁰} (et. Dam huc trahendus est, apud quem editum ἐλθὼν sine καί). Post ἵνα collocavimus cum M^{AC} cop (ut quando venero ad vos in gaudio) Or^{int⁶⁰⁰} (ut veniens ad vos in gaudio); AG rell post εν χαρα pon. Antepontum vero etiam vg (ut veniam ad vos in gaudio) Ambrst (ut veniam ad vos cum gaudio) syr^{sch} aeth ... ε ἐλθὼ (post εν χαρα) posteaque καί cum M^{DEFGI} al pler d e f g vg syr^{utr} aeth Chr¹¹⁴ Thdr^t al (et. B ἐλθὼ) | *θεου* cum M^{ACD^CELP} al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm (aeth domini, ut saepe pro θεος) Or^{int⁶⁰⁰} Chr¹¹⁴ Thdr^t Dam al ... M^{AC} Ambrst *ησου χριστου*, DEFG d e f g fu *χριστου ησου*, B (atque sic Ln) *κυριου ησου* :: observatum est Paulum constanter *δια θεληματος θεου* dixisse, cf 1 Co 1, 1. 2 Co 1, 1. 8. 5. Eph 1, 1. Col 1, 1. 2 Ti 1, 1. Item Ro 1, 10 εν τω θεληματι του θεου, Gal 1, 4 κατα το θελ. του θεου. Nusquam κατα το θελ. του χριστου vel similiter dictum est. | *συναγαπασωμαι*: ε Ti καί *συναγαπ.* Vide ad ἐλθων | *συναγαπασωμαι* (LP 47. al fere¹⁰ -σωμαι) ὑμῖν cum M(et^{AC})^{DEL} al fere omn (23. *συναγαπασω υμασ*) Chr¹¹⁵ bis Euthal cat¹¹⁶ Thdr^t Dam etc, item vv omn. Ex Latinis d^{*} e f g vg Ambrst *refrigerer* (sic e vg Ambrst, d^{*} *refrigerem*, g *refrigerer t refrigerem*, f *refrigeretur* vobiscum; d^{***} fu Or^{int⁶⁰⁰} *requiescam vobiscum* ... DE αναψιξω μεθ υμων, FG αναψυχα μεθ υμων ... B plane om: quem sequutus est Ln^{ed} mal
33. Versum om 48. | ο δε θε. τ. ειρηνησ: D^{*} (non item⁶) EFG add ητω, item ειτ it vg Or^{int⁶⁰⁰} Ambrst, atque etiam syr^{sch} (non item^P) rell | *αμην* cum M^{BCDEL} al pler d e vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or^{int⁶⁰⁰} Chr¹¹⁵ Thdr^t Dam etc ... AFG 80. 109. 178. f g om, hinc Gb^o Lu [αμ.]

XVI. 1. δε cum M^{ABCD}bet^CELP al omn^{vid} d^{***} e vg syr^{utr} cop Or^{int⁶⁰⁰} 4. 460. ⁶⁰¹ Chr¹¹⁵ Thdr^t Dam Ambrst etc ... D^{*}FG d^{*} f g arm aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb^o | *ημων* cum M^{BCDEL} al pler d^{**} e f vg syr^{utr} cop Or^{int⁶⁰⁰} bis Thdr^t Dam Ambrst etc ... AFG² 78. k^{scr} d^{*} g Thphyl υμων ... 109. aeth^{utr} Chr¹¹⁵ om | *ουσαν* (D^{*} *ουσηρ*) cum M^{AC^DDEFG}ELP al

τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενυραῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χεῖρὴ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

Act 18, 2

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἴαντῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.

1 Co 16, 19, 18

- fere omni d e f g vg tell Or^{int} b^{is} etc ... n^o BC^o 47. add καὶ | εν: Δ εγ | κενυρ- cum n^o n^o d^o p(κενυραῖς)σ ... ε Ln κενυρ- cum B^o C^o D^o E^o F^o al certe pler ... al pauc κενρ-. Pauci (ut 14^{lect} 1^{scr}) -ρείασ.
2. αὐτὴν προσδεξ. cum n^o ALF al pler vg Or^{int} e^o 1 Chr^o 15 Euthalcod Thdrt Dam al Ambrat al ... Ln Tⁱ προσδ. αὐτην cum B^o C^o D^o E^o F^o 57. d^{scr} d e f g harl cop | αὐτῇ (It vg Or^{int} e^o 1 etc ipsa. Hoc accentu 37. g^{scr} al) ... ε (n^o Gb^o αὐτῇ) αὐτῇ (ut l. al) | προστάτις (L^o 37. al mu Chr nono u^o n^o i^o -της) πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ (A add τε) αὐτοῦ (n^o εγ. π. αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ) cum n^o n^o CLF etc. Cf vg Or^{int} adstitit (am^o adstitit) multis et mihi ipsi, fu adstitit mihi ipsi et multis, d^o adstitit mihi et multis, Ambrat adstitit multis et mihi. Ita et. ε nisi quod εγεν. καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ habet cum minusc plu arm Chr^o 15 monif (nonnoso utera) etcat^o 16 Occ ... n^o EFG d^o g καὶ ἐμοῦ καὶ ἄλλων (n^o b^o et^o add πολλῶν) προστάτις (Fu παραστατις) ἐγενετο, d^o mihi et aliis adstitit, g et mihi et aliis adstitit t adstitens facta
3. ἀσπασασθε: ν^o ἀσπασθαι | πρίσκαν (n^o πρισκ.) cum n^o ABCDEFGLP al longe plu it vg cop arm Or^{int} e^o 1 Euthalcod Dam ... ε (= Gb Sz) πρισκυλλαν cum minusc mu (ut 4 ap Scri) syr^o 1° aeth Chr^o 15 Ambrat, item edd ap Thdrt^o 157: τὴν γὰρ πρισκυλλαν ἢ πρίσκαν, ἀμφοτέρω γὰρ ἔστιν εἰρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις. | ακύλαν: p ακυλλαν | μου (al pauc μοι): n^o μοισ | εν χ^o ἰ^o: n^o et^o (non item^b) EFG d e f g huc transpon (e versu 5) καὶ τὴν κατ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν
4. τον εαυτ. τρα. υπεθηκαν: p τον εαυτον (sic) υπεθ. τραχ. | μονος (et. d e f g vg solus): l. μονον. Utrumque Or^{int} e^o 1: non solus ego, postea non solus ego
5. καὶ τὴν κατ οικ. αυτ. ἐκκλησίαν (et. Or^{int} e^o 1. e^o etc): n^o et^o EFG d e f g ad finem v. 8 transpon ... p om | FG ἀσπασθαι | ἐπαινετῶν (επαι- et. syr^o 1° 57, A επε-) hoc accentu (et. ε et Erasm) edd ut^o 1° plu (notantur 10 ap Mitthaei, 8 ap Scri), non ἐπαίνετον (ut ε^o Gb Sz Ln). Ex Latinis d demid vg^o 1° Ambrat epaenctum, e f g epenctum, am tol ephaenctum, harl Or^{int} ephenectum, fu ephenictum | απαρχη: Or^{int} e^o 1 inictum, d^o primitivus, f vg Ambrat primitivus ... D^o απ αρχησ, d^o in principio, g a principio (e qui est in primitiv. asiae) ... P^o om απαρχη της

Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 ἀπάσασθε Μαριάμ, ἧσις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. 7 ἀπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουλίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀπάσασθε Ἀμπλίaton τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου. 10 ἀπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀπάσασθε

5. *ασιας* cum $\mu\alpha\beta\text{CD}^*\text{FG}$ 6. 67** d e f g vg (ex^o harl^o) cop arm aeth^{utr} Or^{int}⁶⁶³ Dam Ambrat. Atque sic Or^{int}: *appellavit eum primitias Asiae. Sed et in alia epistula dicit de quibusdam*: quia sint primitiae Achaisae, eandem sine dubio sacramenti rationem etiam in illis aspiciebat ..... ς (= Gb Sz, rursusque Gb') *αχαΐας* cum $\delta\beta\epsilon\text{CLF}$ al pler harl^o vid syr^{utr} Chr²⁰. ²²¹ Thdr^t Thphyl Oec | *εἰς χριστον* cum $\mu\alpha\beta\text{CLF}$ al pler etc ... δEFG al¹⁰ *ἐν χριστῷ*. Item in *Christo* d e f g vg Or^{int} etc.

6. *ἀπάσασθε*: FG rursus itemque passim in seqq *ἀπάσασθε* | *μαριαν* cum $\mu\delta\text{EFG}$ al plu Chr²²² Thdr^t Dam etc ... Lu *μαριαν* cum $\mu\delta\text{BCP}$ al⁶ cop arm | *εἰς υμᾶς* (Gb'') cum $\mu^*\lambda\text{BC}^*\text{P}$ al plus¹⁰ syr^{utr} cop arm aeth^{utr}. Item δEFG d e g vg Or^{int}⁶⁶³ (sed fluct lectio inter *vobis* et *nobis*) Ambrat *ἐν υμῖν, ἐν vobis* (f in *domino*) ... ς TI *εἰς ἡμᾶς* cum C^2L al longe plu Chr²²³ (vide post) Thdr^t Dam al. Sic Chr²²³: *οὐκ εἰς εαυτήν μόνον οὐδὲ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆν - ἀλλὰ καὶ εἰς ἐτεροὺς, ἀποστόλων καὶ ἐναγγελιστῶν ἀραδιξάμενη ὁμοίως*.

7. *ἀπάσασθε*: FG *ἀπάσασθε*, item vv. 9. 10 bis 11 bis 12. 13. 14. 15. Etiam vv. 8 et 16. F *ἀπάσασθε*, G vero v. 8 *ἀπάσασθε*, v. 16. G^* *ἀπάσασθε*, G^2 *ἀπάσασθε*. | *ιουλίαν*: am $\text{vg}^{\text{lugd}} \text{1260}$ cop aeth *Iuliam*. In Chron⁴²¹ et *Ἰουλίᾳ* (cf v. 15) et *Ἰουρία* inter sanctas feminas apostolos sequutas et a Paulo commemoratas recensentur. Praeterea *Iuliam* non habet, cf⁴⁰⁰ ²⁹¹ | *συγγενεῖς*: FG *σινγ-* | *συναιχμαλώτους*: v praem *τοὺς* | *οἱ* (ita μ^6 , μ^* Dam om) *καὶ πρὸ ἐμ. γέγον.* cum $\mu\alpha\beta\text{CLF}$ etc (μ^{acr} om *καὶ*) ... δEFG *τοῖς πρὸ ἐμοῦ*, d e f g vg *quī* (μ^{acr} f vg add *et*) *ante me fuerunt* | *γέγοναν* cum $\mu\alpha\beta$ ... ς *γέγονασιν* cum CLF al pler ... 2. 30. om | *ἐν χριστῷ* et. Or^{int}⁶⁶³ (sed add al in *Chr. Ies.*): δEFG d² f g Ambrat al *ἐν χρ. ἰησῶν*

8. *ἀμπλιaton* cum $\mu\alpha\beta^*$ (omisso τὸν quod sequitur) vg 67** d o f g vg cop aeth Or^{int}⁶⁶³ Ambrat etc ... ς Ln TI *ἀμπλιαν* cum $\mu^{\text{bcv}}\text{DELFP}$ al fere om syr^{utr} arm Chr²²⁴ Thdr^t Chron⁴⁰⁰ Dam al | *μου* cum $\mu\alpha\text{CDP}$ CLF etc ... δEFG om

9. *ἡμῶν*: F *υμῶν* ... 32. d² arm Or^{int}⁶⁶³ (sed non ante Delar) Chr²²⁴ Ambrat *μου* | *ἐν χριστῷ* cum $\mu\alpha\beta\text{LP}$ al pler (74. 120. μ^{acr} *εἰς χριστον*) am su demid harl^o tol syr^{utr} cop aeth Or^{int}⁶⁶³ Chrmontf Thdr^t Dam Ambrat etc; item vg^{cle} in *Christo Iesu* ... Ln *ἐν κυρίῳ* cum δEFG 87. 57. 71. 114. d e f g arm Chr²²⁵ ² al¹ | *τον* (μ^* om) *αγαπ. μου*: G^* G^2 add *ἐν κυρίῳ*

10. *ἀπελλῆν*: 17. praem *καὶ* | *ἐν χριστῷ*: syr^{sch} in *domino* (syr^{sch} add

τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδῖωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τριφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσασ ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἔκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ροῦφρον τὸν ἐλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἑμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέγοντι, Ἐρμῆν, Πατρόβαν, Ἐρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοῦς. 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντασ ἀγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

Mc 16, 11

1 Co 16, 30
2 Co 13, 17
1 Th 5, 28
1 P 5, 14

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰσ διχοστα-

- nostro) | αριστοβουλου (et. syrP mg 5r Or^{int} 603 Ambrst): 2^oFG αριστοβολου (α^o -λοιη), item d^o (non^o) e f g vg aristoboli
11. ηρωδιωνα: ε et ε^o 1674-1688 per errorem ηρωδιωνα (inde ab anno 1666 correctum est), item cop | συγγ- cum MABCDLEP etc ... FG συγγ-. Item -γενη cum MB^oCD^oEPALP al certe pler ... AB^oD^o -γενην. | ναρκισσου: huc spectat Ambrst ad h. l. *Narcissus hic illo tempore preubyter dicitur fuisse, sicut legitur in aliis codicibus.*
12. τριφαιναν (α^o τριφ-) cum BCDEL etc (et. vgl^o demid syrP mg 5r) ... MAFOP al aliq τριφαιναν. Item am fu harl -fenam. | κοπιωσασ: ο-ιασασ | ασπασασθ. περιδα - εκοπισεν εν κυριω: AFG f g om, ab εν κυριω ad εν κυριω transillentes, hinc Ln [ασπασ. περισ. - εν κηρ.]
14. ασυνκρ- enim MBKFG ... ε Ln T¹ ασυνκρ- ut ABCLEP etc | ερμη παντροβ. ερμαν cum MABCD^oFGP al^o d e f g am fu harl tol florlac marian cop aethutr Or^{int} 603 ... ε ερμαν πατρ. ερμην cum D^oEKL al pler vgl^o demid syr^{60h} etP (et. mg graec) arm Chr⁹²⁵ Thdr^t Chron⁴⁰³ Dam Ambrst al
15. ιουλιαν cum MABC^oDLEP etc (Chr⁹²⁵ ex^{mo}sc² ιουλιον) ... α^oFG ιουλιαν. Chron⁴⁰³ praeterit, sed 401 inter sanctas feminas (vide ad v. 7) recenset. | νηρια: AFG al pauc νηριαν, item d e g percam, f vg Or^{int} 603 Ambrst percam | και ολυμπ.: P 8. 120. c^oscr Ambrst om και | ολυμπαν (et. Chron⁴⁰³): FG ολυμπειδα, item teste Wst DE ολυμπιαν (Trag d^o arm), d e f g vg Or^{int} Ambrst etc *olympiadem*
16. ασπάζονται ημ. usque τ. χριστου: D (b^o signum adposuit, sed ipsa verba non suppl) KFG d^o e f g om (sed post συγγενεισ μου v. 21 exeunte addunt και αι εκκλ. πα. του χρ. Vide post.) | αι εκκλ. πασαι cum MABCLP al¹² (item D^oEP v. 21) vg syr^{61r} cop arm aeth Or^{int} 603 Cyract³⁰ Thdr^t Ambrst al ... ε (= Ob Sz) om πασαι cum minusc plu Chr⁹²⁵ (sed in com dicit ονεκει τον δεινα και τον δεινα κατ ιδιαν, αλλα κοινη παντασ) Dam Thphy¹ Oec
17. παρακαλω: D^o et^o (non item b^o) E ερωτω. Latini (d e f g vg) rogo | σκοπειν cum MABCLP al omn^{vid} vg (ut *obseruetis*) rell Or^{int} 604 etc ...

σίαισ και τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδασχὴν ἣν ὑμῖαισ ἐμάθητε ποι-
 οὔντας, και ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ
 Phil 2, 10 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ, και διὰ τῆσ
 χρηστολογίας και εὐλογίας ἐξαπειτῶσιν τὰσ καρδίας τῶν ἰκάνων.
 19 ἡ γὰρ ἡμῶν ἰπακοὴ εἰσ πάντα ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω,
 θέλω δὲ ὑμῖαισ σοφουὸσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ
 κακόν. 20 ὁ δὲ θεοσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει τὸν Ἰαταναῖν ὑπὸ
 τοὺσ πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

DEFG d^e e f g m⁶¹ auct¹¹⁹ clerio ασφαλωσ σκοπεῖτε | παρὰ: D^e περι
 (contra d^e praeter) | ποιουντας: DEFG d^e (d⁶¹ omittit voluit, etsi cor-
 rectio ex parte tantum apparet) e f g m⁶¹ auct¹¹⁹ clerio praem λεγο-
 ται η | ἐκκλίνετε cum m⁶¹nc 37. 67⁶¹ Thdr̄t Dam ... e Ln Tl ἐκκλινατε
 cum m⁶¹ADFGOLF al pler Chr⁶¹ al

18. τῶ: FG om | κυριω ημων χριστω (et. Sz) cum m⁶¹nc al plus¹² m⁶¹
 syrP arm aeth⁷⁰ Thdr̄t, item d⁶¹ e vg Or¹²int¹²⁰ b¹²⁰ Christo domino
 nostro (Aug¹²⁰ 1. 40¹²⁰ serm⁴¹ om nostr.); Gb κυριω χριστω ημων cum DE
 va 178. d⁶¹ (domino et christo nostro) f (omisso nostro) g ... e (= Gb Sz)
 κυριω ημων ιησου χριστω cum L al plu (sed mu om ημων) syr¹²⁰ cop
 arm¹²⁰ d⁶¹ aeth¹²⁰ P¹²⁰ Chr¹²⁰ Dam | δουλευουσιν: FFG¹²⁰ 80. 14¹²⁰ δουλει-
 ουσων | και εὐλογιασ (109. ευλογιασ, 42. 238. add και καιρησ
 απατησ) cum m⁶¹nc (D⁶¹, cf append. editionis) al pler d⁶¹ (sic) m⁶¹
 vg roll Or¹²⁰int¹²⁰ etc ... D⁶¹EVG 3. 17. 43. 49. 52. 57. 70. d⁶¹ e f g
 Chr¹²⁰om

19. ημων ιπακοη: DEFG f g m⁶¹ Ambrst (non item d e vg Or¹²⁰int¹²⁰)
 υπακ. υμ. | εφ υμιν ουν χαίρω cum m⁶¹ncOLF 5. 23. (37⁶¹ το εφ υμ.
 συχαίρω) Or¹²⁰int¹²⁰ b¹²⁰ (in vobis ergo gaudeo) Dam ... D⁶¹FG 23. d⁶¹or
 arm χαίρω ουν εφ υμιν, e χαίρω ουν το (Gb⁶¹) εφ υμιν cum m⁶¹ncD⁶¹or
 al plu Chr¹²⁰ Thdr̄t al, item gaudeo igitur in vobis d e f g vκ Ambrst,
 (m⁶¹ gaudeo autem super [vos]), nec aliter syr¹²⁰ cop (aeth et -), sed
 syrP to expri etiam¹²⁰ gaudeo | θελω δε (et. Clem¹²⁰) ... D⁶¹EVG d e f
 g m⁶¹ syr¹²⁰ aeth και θελω ... 115. Or¹²⁰int¹²⁰ Ambrst Thphyl om
 copulam | σοφουσ sine μεν cum vκEFG 61. o⁶¹er d e f g m⁶¹ vg cop
 arm aeth Clem¹²⁰ Or¹²⁰int¹²⁰ Chr¹²⁰ ex¹²⁰mosco Thdr̄t (Caes¹²⁰ θελω μεν
 υμ. σοφουσ ειναι εἰσ το αγ., ακερ. εἰσ το κακ.) Ambrst ... e (Gb⁶¹)
 add μεν cum m⁶¹nc al pler syrP Chr¹²⁰ mout¹²⁰ Dam Thphyl Oc Aug
 serm¹²⁰

20. συντριψει cum m⁶¹ncDEFG¹²⁰ al pler Or¹²⁰ 2,500 Chr¹²⁰ 2,523 ter Cyract¹²⁰ Dam
 Thphyl¹²⁰ Oc, item conteret d e fu tol Or¹²⁰int¹²⁰ 2,120. 216 et 4,025 Victorin
 ari¹²⁰ Ambrst etc ... A 67⁶¹ f g m⁶¹ vgc¹²⁰ am demid harl Or¹²⁰ib ap Gall
 14,02 et int¹²⁰ 2,425. 2,375 Thdr̄t (εἰσ καιρον τον θεον ηντιβαλησσε τον των
 επιβουλων συντριψαισ διδασκαλον, hinc -ψαι non -ψει invenisse vide-
 tur) Ambr¹²⁰ et 27 et 116 συντριψαισ (conterat). Cf et Or¹²⁰ 2,504 ολιγα
 γαρ αι των ανθρωπ. ημιραι επι της γης, εν αισ ευχεται ταχιστα συν-
 τριβησαι τον σαταναν υπο τουσ ποδ. αιτων. ... I. -ψη | τον σαταναν
 (it vg satanam, satanam): m⁶¹ alienum | εν ταχει: A pon ante υπο

'Η χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰούων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 σπάζεταιται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ ὄλῃσ τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐραστὸς ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κουαρτος ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγελίον μου

Act 19, 1
17, 5
20, 4

Act 20, 4
19, 22
1 Co 1, 14
2 Ti 4, 20

Ind 94 a
Eph 2, 20.

ταῦτα πο. υμ. Similiter syr^{sch} *ousterat cito saluam eud etc* | ποδ. ἡμῶν: A ποδ. ἡμῶν | η χαρ. του κυρ. usque μεθ υμων cum κΑΒΟΛΡ al omni d^{***} (sed om ημων) vg roll Or^{int} 4⁰⁰⁰ Ambrst etc: DεFG (sed D a correctore⁴⁴ signum habet quo defectus notatur, etsi ipsa verba quae desunt non adscripsit) d^{*} (non item^{***}) e f g Sedul om | ἰησου absque χριστ. cum κη ... ε Ln Tl add χριστου cum ΑΟΛΡ al omni^{vid} d^{***} vg syr^{tr} cop arm aeth Or^{int} 4⁰⁰⁰ Chr Thdrt Dam Ambrst etc | μεθ υμων sine additam cum κΑΒΟΛΡ (item DεFG) al pler d (et. d^{***}) e f g vg cop syr^{tr} arm aeth Or^{int} etc ... ε^{*} (= ε Gb Sz) add αμην cum 37^{ms} al pauc

21. ασπάζεταιται (Gh) cum κΑΒΟΔ^{*}FGP al¹⁰ d e f g vg cop syrP arm (aeth *salutate*) Or^{int} 4⁰⁰⁰ Chr^{9,223} Thphyl Ambrst al ... ε ασπάζονται cum DεKL (exscripai -ζονται, non item Treg) al plu syr^{sch} Thdrt Dam Oec | τιμοθ- cum κΑΒ^{CD}ΕFGLP etc ... B^D* τιμοθ-. Postea FG λευκισσ et σωσιπατρ. | ο συνεργ. μου ... B 67° om μου | και (B om) ιαων ... 47. om | οι συγγεν. (FG συγγ-) μου (108. 178. ο συγγενησ μ.): D^{*} (improbant⁴⁴ et)εFG d^{*} (improbat^{***}) e f g add και αι εκκλησικαι πασαι του χριστου. Vide ad v. 16.

22. εγω: 37. om | τερτιος: 7. τερθεντιος | ο γραψας: 67° ο και γρ.

23. και ολησ της εκκλησ. cum κΑΒΟΔΕΡ 1. 5. 37. 78. 80. 121. (23° και ο της εκκλ.), item et *universae ecclesiae* d e (f g, sed vide FG) am fu (add *gentium*) tol Or^{int} 4⁰⁰⁷ ... ε και της εκκλησ. ολησ cum L al pler Chr^{9,223} Thdrt Dam ... FG (f g vide ante) aeth και ολαι αι εκκλησιας, vg^{cl} demid cop et *universa ecclesia* (cop *eccles. univ.*) | ασπάζεταιται sec: σ^{*} g (suppletur igitur tantum Graeco) om

24. Hunc versum omisimus cum κΑΒΟ 5. 187. am fu harl^o allachm cop aeth^{ro} Or^{int} 4⁰⁰⁷ ... ε Ti habent η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην cum DεFG al pler d e f g vg^{cl} demid tol harl^o Chr²³⁴ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (sed L υμων pro ημων, quod 37. plane om: FG f g om ω χ^π, 71. om χ^π: go cum ep^{iritu} vestro et Chr μεθ υμων pro μετ. πα. υμων.) Praeterea DεFG d e f g om η χαρις etc v. 20; et FGL 37. syrP go versu 24. epistulae finem faciunt. Item post versum 27. habent P 17. 80. syr^{sch} arm aeth^{PP} ar^o Ambrst

25. 26. 27. Τῷ δὲ δυναμένῳ usque αιωνων· αμην (afferunt ex his plura etiam Clem⁰⁰⁶. 567 Or^{4,150}. 257 et 1.000. 455 et 2,754) hoc loco dedimus cum κΑΒΟΔΕ 16. 80. 137. 176. cdd ap Or^{int} 4⁰⁰⁷ (vide post) d e f vg (et

καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀπακάλυψιν μυστηρίων χρό-
νοις αἰωνίοις σιγηθέντων, 26 φανερωθέντος δὲ τῶν διὰ τὰ γραφῶν
προφητειῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑμᾶς πιστέωσ

am fu demid harl tol etc) syr^{ech} cop aeth^{scr} Or^{int}⁶⁸⁷ Ambrat etc (etiam 66. qui post ἀμρ ponit τέλος et pergīt τω δε etc; in mg vero adscriptum est: τέλος της επιστολης ουδ: εν τοις κωλυσις αυτε γραφαις τα δε λοκα ισα τέλος τον ιδ κωφ. ηρσονται.). Accedunt, qui et hoc loco et post 14, 23. habent, AR 5. 17. 109^{lat} (sed post 14, 23 est **) (et. 37., sed hoc loco est 37^{sc}) ar^{medd} et^{zab} ..... contra tantummodo post 14, 23 habent (id quod Gb probavit) L al fere^{sc} (item lectionaria) syr^P ar^P (go^{vid}, non enim post 16, 24. habet, altero vero loco hinc a 14, 20 ad 15, 3) e^{dd} nonnull ap Or^{int} Chr Cyraet⁶⁵ ex singulorum ordine apparet) Thdr̄t Dam (ut ex comm intellegitur) Thphyl Oec Ps-Theodul¹²⁶⁴ (Orthodoxogr. Bas. 1569) ..... omittunt utriusque n^{sc} (vid, nullum enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) PST (spatio vacuo post 16, 24 in Graecis relicto) G et g (spatio vacuo post 14, 23 in Graecis et Latinis relicto) e^{dd} ap Hier (vide post). Item om Meion teste Or^{int}^{4,687}: „Caput hoc Marcion, a quo scripturae evangelicae atque apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit. Et non solum hoc, sed et ab eo loco ubi scriptum est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis autem exemplaribus, id est in his quae non sunt a Marcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim codicibus post eum locum quem supra diximus, hoc est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, statim cohaerens habetur: *Ei autem qui potens est vos confirmare*. Alii vero codices in fine, id est ut nunc est positum (ed. Delar. „in fine id, ut nunc est positum“) continent.“ Item Hier^{epb}^{2, 54} pag⁶⁸⁵ sic: „qui volunt prophetas non intellexisse quid dixerint et quasi in extasi locutos cum praesenti testimonio illud quoque quod ad Romanos in plerisq e^{dd} invenitur, ad confirmationem sui dogmatis trahunt, legentes: *Ei autem qui potest* etc. Frustra est quod quidam volunt nec Tertullianum legisse quum adv Meion^{5, 14} scribat „Bene autem quod et in clausula (reapicit enim ad 14, 10) *tridnkal Christi* comminatur.“ Fusius de h. l. exposuit Reich. comm. crit. p. 88—120. ac totam doxologiam spuriam habuit.

25. υμιας: 37. 75. ημιας (item F post 14, 23.) | και το κηρυγμα (et. n^{sc}): n^{sc} και κυριου. Item ηησου χριστου cum KACDEFGLP al omi^{vid} it vg rell Or^{int}^{4,687} bis etc ... В χριστου ηησου ... Or^{4,106} (affluens τω δε δυναμειω usque γραφ. προφητικων και της επιφ. των κωφ. ημ. ω χν) om verba και το κηρ. ηησ. χριστ. Praeterea ar^P sic vertit ac si legisset: *μονω δε σοφω θεω ω χν τω δυναμειω υμιας σσηφε. κατα το ιωαγγ. μου και το κηρυγμ. ω χν.*

26. τα et. Clem⁶⁸⁵ Or^{int}^{4,106} et^{4,106}. 226. 257 Cyraet⁶⁵ etc ... Gb⁶ cum DE 34. Chr^{9,789}, nec exprim d e f vg Or^{int}⁶⁸⁷ Hil⁸²⁰ Ambrst al, nec syr^P cop arm aeth (sed syr^{ech} et aeth pergunt και κατ επιταγην etc) | προφητικων (et. Clem⁶⁸⁵ Or^{int}⁶⁸⁷): Or^{4,106}. 226. 257 et^{4,106} (similiterque 1,280)

εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῃ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν. I T11, 17
11, 20 etc

edd ap Hiereph^{3, 5, 8, 9} add και της επιφανειας (adventum) του κυριου
 ημων ιησου χριστου | γνωρισθεντος: ita et. vg^{cl} demid tol al cogniti,
 contra am fu cognito (ut ad seqq monw σοφω θεω trahendum sit)

27. σοφω θεω (et. Clem⁶⁶⁷ OrInt⁶⁶⁷ et⁶⁶⁸ etc, Cyract⁶⁵ om θεω) ... δεκ d
 e θεω σοφω | ω̄ χ̄ (et. Clem⁶⁶⁷ OrInt⁶⁶⁷ Cyract⁶⁵ Hil⁶⁶⁰ Ambrst etc) ...
 η̄ ω̄ ω̄ | ω̄ (d e cuius) ... η̄ 33. 72. (hi³ etiam η om) f syr^{sch} OrInt⁶⁶⁷
 om (Item 43° 55. ειη pro ω η) ... P 31. 54. cop Chrmos³ αυτω | των
 αιωνων cum κΑΔΚΡ 80. d e f vg syr^{sch} cop arm (vide supra) aethi^{tr}
 OrInt⁶⁶⁷ et⁶⁶⁸ Dam Hil⁶⁶⁰ Ambrst (AF arin non item habent post
 14, 23) ... ε Ti om cum bc al et, qui tantum post 14, 23 habent, L al
 plor syr^P Chr⁷⁸⁰ Cyract⁶⁵ Thdrt¹⁴⁷ | αμην: 49. 68. am OrInt⁶⁶⁷ Hil om
 ... P 17. 80. syr^{sch} arm aeth^{PP} ar^o Ambrst addunt η χαρις του κυ-
 ριου ημων ιησου χριστου μετα παντων ημων αμην (Ambrst om αμην),
 quae verba (vide ante) versum 24. constituere solent.

Subscriptio: κΑΒ*CD* 1. 14. 30. 35. 41. 47. 49. 185. προς ρωμαιοσ.
 Item G g προς ρωμαιοσ τελεσθη, ad romanos explicit, am fu explicit
 epistula ad romanos ... η̄ν̄δ̄η̄ (sic, non^o) πρ. ρωμαιοσ ιγραφη απο
 κορινθου, d⁶⁶ e epistula pauli apost. explicit scribens a Corinthum, go
 Ad Romanos explicit. Ad Romanos scriptum est e Corintho, P παυλου
 επιστολη προς ρωμαιοσ ιγραφη απο κορινθου, o⁶⁶ ιγραφη απο κοριν-
 θου, Thdrt(cod¹ om) πιστιοσ οτι η προς ρωμαιοσ επιστολη ιγραφη απο
 κορινθου ... 18. h⁶⁶ ιγραφη προς ρωμαιοσ (haec om h⁶⁶) ιγραφη δια φοι-
 βησ απο κορινθου, 106. 108. ιγραφη απο κορινθου η προς ρωμαιοσ
 πιστ. δια φοιβησ. Item 14. 48. 116. 185° 170. b⁶⁶ d⁶⁶ e⁶⁶ al
 προς ρωμαιοσ ιγραφη απο κορινθου δια φοιβησ της διακονου. Item
 37. 47. 80. 89. 114. al ιγραφη απο κορινθου δια φοιβησ της (80. 89.
 om?) διακονου. Item 120. 122. a⁶⁶ b⁶⁶ c⁶⁶ al Euthal^{cod} η προς ρω-
 μαιοσ (122. Euthal^{cod} add επιστολη) ιγραφη απο κορινθου δια
 φοιβησ της (h⁶⁶ om) διακονου, L του αγιου και παντηφημου απο-
 στολου παυλου επιστολη, προς ρωμαιοσ· ιγραφη απο κορινθου δια
 φοιβησ της διακονου. Item syr^{sch}: Finita est epist. ad Romanos, quae
 scripta est Corintho et missa est per Phoeben ministram, syr^P: Finita est
 epist. ad Rom. quae scripta est Corinthi, per Phoeben ministram ... 133.
 ιγραφη η πρ. ρωμ. επιστ. δια τερτων· επιμφθη δε δια φοιβησ απο
 κορινθων ... 10. 109. 110. 111. 118. 120. 128. 185° 189. 148. 144.
 153. 157. 178. al mu προς ρωμαιοσ ιγραφη απο κορινθου δια φοι-
 βησ της διακονου· της εν κηχραισ εκκλησιασ, atque sic et. ε (= Gb Sz)
 edidit. Similiter cop: Ad Romanos scripta Corinthi, missa per Phoeben
 ministram ecclesiae Cenchreae. Praeterea in codd. plur (et. L, non item
 Euthal^{cod}) stichorum numerus notatur: στιχοσ Τκ' (i. e. 920), P
 Τν'. Item notantur (cum Euthallo) αναρρωσισ ε', κεφαλαια οθ',
 μαρτυραια μη' (alii λθ', alii μθ'). η numerat capita 21 (ab α' usque
 κα'), am fu al 51. c⁶⁶ notat: χρη γνωσκων ωτη εχη η αυτη επιστ. κυ-
 ριακασ ζ' και σαββ. ε' ... absque subscriptione sunt κF 17. al.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Ᾱ.

I.

3 Co 1. 1 1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
Act 18, 17 Θεοῦ καὶ Σωσθένησ ὁ ἀδελφὸς 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὐσῇ
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖσ ἀγίοισ, σὺν

* *προς κορινθ.* ᾱ: sic κΑ^{vid} (titulus fere absciss.) BCD (ne nullam inscriptionem habet) 17. 47. 108. 109. 110. 113. al (sed 108. 109. 110. al *πρωτη*. Item 37. omisso numero.) ... *να προς κορινθιους αρχιται α'* (sed α om α'). Item d *ad corinth.* I., g *ad corinthios incipit*, f *ad corinthios prior inc.*, am *incipit epistula ad corinthios I.*, fu *inc. ad corint.* (ita ad fin. ep. ad Rom. Tum post prologum positum est: *inc. brevis epistulae*, subscriptum vero: *expl. breves corint. incp. corrus epistulae.*) ... *Γ παυλου επιστολη προς κορινθιους α'*, L *τον αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προς κορινθιους πρωτη*, 1. 116. 121. 123. h^{scr} n^{scr} al mu *προς κορινθιους πρωτη* (alii α') *επιστολη* (k^{scr} *επιστ.* *πρωτ.*, l^{scr} om *επιστ.*), 114. al *τον αγιου αποστολου παυλου επιστ.* *προς κορινθ.* *πρωτη*, 122. *παυλου αποστολου καθολικη προς κορινθ.* *πρωτη* ... *ς η προς τοις κορινθιους επιστ.* *πρωτη*, Gb Ss *προς κορινθιους επιστ.* *πρωτη*, 5° *παυλου του αποστολου η προς κορινθ.* *επιστ.* *πρωτη*.

1. 1. κλητὸς cum κΗΦΩΛΡ al omn^{vid} f g r vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or^{int} 2, 301 Chr^{10, 3} et 4 (urget „ἐκλήθη“) Euthalcod Cyract²⁸ Thdrt Dam (uterque exponit, item Thphyl Oec) Ambrst^{dis} al ... ΔΒΧ d e Cyract²⁸ om, hinc Ln [κλητ.] | *χριστου ιησου* cum ΒΔΕΦΩ 17. 37. 76. 115. 119. d e f g r am fu demid tol allachm Chr^{10, 3} et 4 Ambrst Aug^{ad} donat post coll³ (edmanr^{9, 301}) (Cyrallcubi teste Gb¹ manu, item Hil¹ teste Wtat) ... *ς ιησου χριστου* cum ΚΑΛΡ al pler vg^{cl} syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} 2, 301 Cyract²⁸ Euthalcod Thdrt Dam al

2. *τη οιση εν κορινθ.* hoc loco cum κΑΒ^dΛΡ al omn^{vid} (77. om *τη οιση*) r vg (etiam am demid tol eto; de fu vide post) syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} 4, 301 (- *de epist. ad Corinthios - ubi apostolus primo quidem dicit: ecclesiae dei, quae est Corinthi, sanctificatis in Christo Iesu, vocatis sanctis, et post haec - cum universis qui -*) Chr^{10, 4} Thdrt Dam al Aug (ut ante) Ambrst al ... Ln Ti post *ηγιασμενοις εν χρ. ιησ.* pon cum ΒΠ^oετ^oε^oε^oα d e f g (cf et. fu ubi nunc ex correctione legitur: *ecclesiae dei sanctificatis in christo ihesu qui sunt corinthii vocatis sanctis.* At post *dei complures litterae erasae, super quas demum litterae sanctifica inlatae.)* | *ηγιασμενοις εν χ^w ω̄*: 119° om. Cf et. Or^{4, 158} *εν τω προ-*

πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντί τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. Ὁ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ro 1, 7 et.

4 Ἐνχαριστῶ τῇ θεῇ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντί ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῇ, ἐν παντί λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἔββαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένουσ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεργλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 1 Co 4, 7
1 Th 5, 23.

οἰμω της προτερ. περ. τουσ κορινθιουσ επιστολησ γραφοσι τη εκκλησια του θεου συν πασι τοις επικ. το ον. του κυρ. ιω χυ. Item int 2,922 memini cum interpretarer illud quod ad Corinthios scribitur: ecclesiae dei quae est Corinthi, cum omnibus qui invocant eum, dixisse me etc. At haec libere allata vix quicquam probant. | συν πασων: 46. 52. 109. (al¹ ap Stephanum) συμπασι | του κυριου ημων (et. Ornt 2,75 et 4,924 bis III⁴⁰⁰ Augut ante etc): A 77. 109. fu Or 4,128 (vide ante) Pelag om ημων. (Item Ambrst¹ ad h. l., sed paullo post addit nostri; Tertmarc^{5,5} ad probandam eandem lectionem non recte attulerunt.) | ησου χριστου et. Or 4,128 et int 2,75. 4,924 etc ... A om χριστου | αυτων sine τε cum n⁴ A² vid¹ BD² FG 17. 46. 109. Euthal¹⁰⁰ Dam, nec exprim it vg syr^{20h} cop Or int 2,75. 4,924 etc ... ε TI αυτ. τε cum n⁴ A² D² ELP al pler syr^P arm aeth Chr^{10,9} et⁴ Thdr^t Cyr^{cat} Phot^{cat} etc. Item al⁴ Chr^{10,5} Thphyl ημων τε και αυτ.

4. τῷ θεῷ μου cum n⁴ A O D E F G L R al om n^{vid} it vg syr¹ cop arm Or^{cat} et¹¹ (sic⁹: ἀπο πολλῆσ διαθεσεωσ το κοινον αρπαζει, τῷ θεῷ μου λεγων, και ιδιοποιετασ, ο και προφητασ εθουσ αι λεγειν' ο θεουσ ο θεουσ μου. Eadem vero verba apud Chr^{10,9} leguntur.) Chr^{10,9} Cyr^{loh} Thdr^t etc (Dam om verba τῷ θε. μου παντοτ. περ. υμων. Per incuriam, ut vdr.) ... n⁴ B aeth om μου | του θεου (et. Cyr¹aph²²³): A² 39. 87. Chr^{10,12} (non item¹⁰) Cyr¹loh⁷⁹⁴ (sic: ἐπι τη δοθεισῃ ἡμῶν ἐν χῶι ιω χαριτε) om

5. παση et. Or 1,229. 709 et cat¹¹ et prov in Notit⁹⁵ (Mai²⁵) Eus²¹ etc ... 17. 115. 14 lect f vg Or int 2,128. 462. 699 (minime probat Or 2,747 nec 1,925) ἐν παση

6. μαρτυριον: 12. 67² m⁶ κηρυγμα. Cf Chr^{10,10} εἰσ το μαρτυριον του κυριου, τοι τεστιν εἰσ το κηρυγμα. | του χριστου et. Or cat¹² et int¹⁴⁶⁸ ... n⁴ FG al¹⁰ f g arm τ. θεου

8. ἕως τέλους cum n⁴ B C L F al om n^{vid} Or cat¹² etc ... D E F G αχρη τελ. | n⁴ ἀνεργλητους | ἐν τ. ημερα cum n⁴ B C L F al om n^{vid} r (in diem) syr¹ cop arm aeth Or cat¹² etc ... D E F G d e f g Ambrat Cassiod²⁹ ἐν τ. παρουσια (f g Ambrst in adventu, d e in adventum, Cassiod usque ad adventum). Item vg Pelag in die adventus. | ησου χριστου et. Or cat etc ... B om χυ

πρὸς ὁ Θεός, δι' οἱ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ἦ ἐν ἡμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηχησμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἔδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἶμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ ὑμῶν οὐδένᾳ ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα

Act 18, 8
Ro 10, 33

9. ο θεος et. Clem⁴⁴³. 628 Orat oph¹⁰¹ Eusmoell⁸⁴ Severiancat¹² Cyrloch⁴⁸ etc ... σ^o om ο | δε ου (per quem et. d e f g r vg etc) et. Orat oph¹⁰¹ (οσι και επι πατροσ τε „δι ου“ - ακουσαν - πιστος ο θε. δι ου εκληθ. et) Eusmaro⁸⁴ Severiancat¹² (παλιν δε το „δι ου“ επι πατροσ κειται, ου μονον επι υιου) Chr^{10,12} (και πως εκληθητε; δια του πατροσ etc) Thdrt Phot^{cat}¹⁴ (δε ου εκληθητε αντι του υφ ου εκληθητε etc) etc ... δε⁸⁷βε⁸⁷δε⁸⁷υφ ου
10. παρακαλω δε υμασ αδελφοι ... c³ (: in usum lectionis eccl.) 74. a⁸⁷ε αδελφοι παρακ. υμασ | του κυριου ημ. ιησ. χριστ. cum κηουιρ al omn^{vid} r vg syrt^{tr} cop arm aeth Or^{cat}¹¹ etc Cyr¹⁰⁰ Ambrat etc ... δε⁸⁷ε ο χριστ. ιησ. του κυφ. ημων, item κα d f g ιησ. χρι. του (r om) κυφ. ημ. | μη η: Eus^{mal}⁷⁸ μη ιιεν | σχισματα: 17. σχισμα, 37. σχηματα | και εν τη et. Or^{8,810} etc ... δε⁸⁷ Eus^{mal}⁷⁸ Hil¹⁰¹ om εν | ι. γγωμε
11. αδελφ. μου e. κηη³ (*αδ. μοι) c³δε⁸⁷βε⁸⁷εφ⁸⁷εφ⁸⁷ etc ... σ^ovid d e Ambrat collat^{earth} om μοι | εν υμιν εισιν et. am fu demid harl^o Ambrat ... vgle harl^o tol syrt^{tr} cop Dial⁸⁰⁰ Augdonatist^{1,14} collat^{earth} εισιν εν υμιν, sunt in vobis
13. μεμερισται et. Dial⁸⁰⁰ etc ... 10. 39. 71. 73. arm prkem μη (syrt^{ch} Numquid dicitus est Chr. ? aut numquid etc. Etiam Opt^{com} donat Numquid dicitus etc). Ln vero μεμ. ο χριστος. edidit: quam in rem cf Thdrt (cat¹² Θεοδωρου ομοῦ και Θεοδωριτου dicit) in h. l. 1⁸⁸ τοῦτο τινεσ ἀποφαντικῶσ (male cat¹² ἀποφαντικῶσ) ἀρέγγωσαν - ἐγω δὲ αἰτο κατ' ἐρωτησιν κεισθαι νομιζω. Videtur et. Ambrat ἀποφαντικῶσ acceplisse: Divinum dicit Christum, quia gloriam eius homines sibi partiti sunt etc. | υπερ υμων cum κηcδbet^{εφ}εφ⁸⁷εφ⁸⁷ al omn^{vid} Dial⁸⁰⁰ Severian cat¹² Chr^{10,12} Euthal^{cod} Cyract²⁰ Thdrt Dam etc. Item pro vobis d e f g r vg etc ... Ln περι υμ. cum βδ^o. Item go propter vos
14. ευχαριστω sine additam cum κ^oβ 67° Chr^{com}^{10,32} et Dam^{com} (προσ μεν γαρ τοισ - ελιγε· ευχαριστω οτι ουδενᾳ ημ. εβαπτ.). ... ε 1.11^{vid} mal Tl add τω θεω cum κ^oαcδκε^{εφ}εφ⁸⁷εφ⁸⁷ al pler d e f g r vg (et. am florlac harl^o tol) go aeth^{tr} Or^{int}^{4,807} Tert^{publ}¹⁴ (Deo gratias ago)

μή τις εἶπη ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανῶν οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τίνα ἄλλον ἐβάπτισα· 17 οὐ γὰρ ἀπίστευέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μαρτία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητήτης τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρατεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς

- Ambrst Chr^{10,20} etc. Item A 17. 23. 39. 57. 68. 219** 8pctrop d^{ser} g^{ser} v^gix su demid harl^{1*} syr^{sch} etp c.* cop arm Or^{int}4,450 Thdrt in h. l. et^{2,6} et¹⁶² Pelng al add τῶ Θεῶ μου, atque sic Ln^{ed} min :: εὐχαριστῶ τῶ Θεῶ vel τῶ Θεῶ μου Ro. 1, 8. 7, 25. 1 Co 1, 4. 14, 18 etc | κρισπορ (π* κρισπ.) et. κ^o ... κ* πρισκον
15. εἶπη: L εἶπει | ἐβαπτισθητε cum MABC* 5. 6. 17. 37. 67** 71. 78. 74. 80. a^{ser} e f v^g cop (et. sah testo Gb^l manu: ex fragm Borg?) syr^p m^g arm Chr²⁰ Dam Ambrst (ex edd allquot) al. Similiter 10. 31. Euthal^{cod} ἐβαπτισθη ... ε βαπτισα cum C^oDEFGAL al pler d g r go syr^{sch} etp txt Thdrt al Tert^{idic} 14 al
16. ἐβαπτισα δε και ... D*FG βεβαπτικα δ. κ. | λοιπον: FG το λοιπον ... Ambrst ceterorum (sed nonnulli libri ceterum) | ἄλλοι et. r v^gcl^o am demid tol; Thdrt ἄλλων ... FG d e f g fu om | ἐβαπτισα sec: D* βεβαπτικα
17. ἀπισταλιν et. Or^{cat} 19 et²⁶ Severian^{cat} 19 etc ... A ἀπισταλιν (sed λιν perit) | χριστος cum MACDELF al omn^{vid} Or^{cat} 19 et²⁶ Severian cat¹⁹ Chr²¹ etc ... BFG Thdrt ο χριστ., hinc Ln [o] χρ. | ἄλλα cum M^{AV}BDK al^{VI} ... ε Ln ἀλλ cum C^oGLF al certe pler etc | εὐαγγελισθαι cum M^{ADK}FGLP etc (C latet) ... B εὐαγγελισσασθαι
18. ο λογ. γαρ (F 38. 39. b^aser al om) ο ut et. Ir¹⁷ (ex Epiph¹⁸¹) etc ... B 74. κ^aser om ὁ sec, item Cyr^{hr} 180 ο γαρ λογ. του σταυρ. | ημιν et. Ir¹⁷ (ut ante) etc (39. ημιν) ... v^g Pelng al id est nobis ... FG 8lect d e f g r fu* am** Ir^{int} 17 Cyp²⁰⁴ Hil²⁸² Ambrst om (Tert^{marc} 5,6 aut crucem Christi stultitiam esse perituris, virtutem autem et sapientiam dei salutem consequuntur) | Θεου: 17. χριστου
19. γαρ (et. b^bet^c): DE^r om | τ. συνετων (et. f g prudentium): FE^rGE^r τ. ασυντων (F ασιν-)
20. συζητ- cum M^{ACDE}FG ... ε συζητ- cum LF al certe pler | του κοσμου: cum κ*ABC*DR^rF 17. 28. 46. 74. a^{ser} m¹⁶ Euthal^{cod} arm^{ed} Clem²⁷⁰ Or^{2,175} Did^{tr} 139 Epiph^{2,48} Cyro^{as} 249 Dam Thphyl Tert^{marc} 5,5 ... ε (Gb⁰⁰) add τουτου cum κ^oC^oDEKFL al pler syr^{ut} cop arm^{ed} Clem⁶⁴⁷ Or^{2,218} et^{cat} 26 Epiph⁷⁴⁴ Chr²⁰ Thdrt. Item huius mundi d e f g r v^g go Tert^{idol} (huius saeculi) Cyp²⁷⁴ Or^{int} 4,500 al mu
21. επειδη γαρ et Or^{1,281} etc ... FG 3. 108. 177. arm om γαρ (minime

σοφίας τῶν θεῶν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μαριίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπιδὴ καὶ Ἰουδαίῳ σημεῖα
αἰτούσιν καὶ Ἕλληνας σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μα-
ρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μαρὸν τοῦ θεοῦ
σופώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τῆν κλήσιν ἡμῶν,

in hanc rem probant Clem³⁷⁰ Tert³⁷⁰ Marc^{5,5} | εὐδόκησεν cum κληρεφ
LP al pler Clem³⁷⁰ Or^{1,221}. 220 Ath^{1,42} Chr²⁰ etc ... c 37. 46. 73. Ath^{1,424}
Chr²⁰ Dam ηυδοκ. | ο θεος: εθ τω θιω. Quomodo Latini
(it vg Orini^{4,517}. 600 Hil¹¹¹ Ambrat etc) placuit deo. Contra Tert³⁷⁰ Marc^{5,5}
doni dixit deus, Hil¹⁰² decrevit deus | πιστεύοντας: L πιστευσαντας

22. ἐπιδὴ (εθ επι) και: εθ 33. 35. f g su harl⁴ syr^{20b} (Clem³⁷⁰, sed
totum locum libere adhibuit) Tert³⁷⁰ Marc^{5,5} Cyp²⁵⁶. 221 Hil¹¹¹. 823 Ambrat
om και | σημεια cum κληρεφ 46. 52. 63. 80. d e f g r v g syr^{11r}
ar^o cop go aeth¹⁰ (male aeth¹⁰ doctrinam) Clem³⁷⁰. 270 Severianca¹²⁰
Chr²⁰ Cyract³⁰ Thdrt Dam Tert³⁷⁰ Marc^{5,5} Cyp²⁵⁶. 221 etc ... ε (= Gb
Sz) σημειον cum L al pler arm Euthal¹⁰⁰ Thphyll¹²¹ Oect¹²¹: cf Mt
12, 39. 16, 4 et alibi | ζητοῦσιν et. Clem³⁷⁰. 270 ... Δ ἐπιζητοῦσιν

23. ἐθνεσιν cum κληρεφ 5. 10. 17. 23⁴ 31. 37. 46. 71. 73. 80.
93. d e f g r m⁵ vg (Latt gentibus) cop syr¹⁰ arm aeth¹⁰ go (syr¹⁰ genti-
libus vel etiam Graecis. Kodom verbo v. 22 utitur.) Or^{2,127} (et 1,221
flect lectio) etint^{4,922} Eus¹⁰⁰ Cyr¹²³ Dam al Cyp²⁵⁶. 221 Hil¹¹¹.
202. 1076 Ambrat al ... ε (= Gb Sz) ελλησ. cum c²⁰ al pler Clem³⁷⁰.
204 Or^{1,221} (flect lect) Eus¹⁰⁰ 207 et¹⁰ 270 Euthal¹⁰⁰ Chr²⁰ Thdrt al

24. αυτοῖς: C αυτος (sic) | τοῖς κλητοῖς: εθ om τοῖς | τε et. Clem³⁷⁰
Or^{1,221} (exprim et. syr¹⁰) ... εθ om (nec exprim it vg etc)

25. σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν (67⁴ ισται) hoc ordine cum κληρεφ al omni
vid syr¹⁰ Or^{2,175} bis et¹⁷⁶ etcat²⁰ Eus²⁷⁰ Chr²¹ etc ... κληρεφ d e f g r
vg syr¹⁰ arm Hil¹¹¹ et¹⁰² Ambrat σοφ. ιστ. τ. ανθρ. (Libere vero
Tert³⁷⁰ Marc^{5,5} „Quid est autem stultum dei, sapientius hominibus, nisi erus
et mors Christi? Quid infirmum dei, fortius homine, nisi natiuitas et
caro dei¹⁴ Item Marc^{2,3} „Sed nos scimus stultum dei, sapientius hominibus,
et invalidum dei validius hominibus.“) | το ασθνεσ: εθ ο ασθνεσ (f g
r vg quod infirmum est) | ισχυροτερ. των ανθρωπων σιου εστ. (Ita et.
Lued mib) cum κ¹⁸ 17. 67⁴ Or² ap Gall^{14,15} (το γαρ ασθνεσ του
θειου, ο μιν αποστολος λεγει, ισχυροτεροι των ανθρωπων· εγω δε αν
ειποιμι) Eus²⁷⁰ ... ε Lued mai Ti ισχ. τ. ανθρ. εστιν cum κ¹⁸ CLP al
fere omn syr¹⁰ aeth¹⁰ Or^{2,176} etcat²⁰ Chr²¹ Thdrt Dam etc. Item κληρεφ
d e f g r vg cop arm Hil¹¹¹ Ambrat al ισχ. εστιν των ανθρ.

26. γαρ et. d e r vg Irut¹⁴⁴ Or^{2,201}. 4,93 etint⁶⁰⁰ Eus²⁷⁰ 404 etc ... δερεσ
εθ 21. f g aeth^{11r} ουν (Or^{1,178} δε, item 1,150 libere γοιου. Item Pamphil
4,22 βλέπομεν γοιου την κλησιν ημων, sed ex Ruf interpr videte enim) |

ἀδελφοί, οὗτοι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα κατασχήνη τοὺς σοφοὺς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα κατασχήνη τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἀγαπήμιος καὶ

Eph 2.0

- ου (D*E* ουδε) πολλοι δυνατοι et. Or 1,160. 479 et 2,001 et Int 2,254 Pamphil 4,22 Eusps 404 etc (Irnt 144 quoniam non multi sapientes apud vos, nec potibiles neque fortes. Etiam 74. ου πο. ευγ. ου πο. δυν.) ... FETG g cop om (Item Or 4,500 edd ante Delar.)
27. ἐξελέξατο ο θε. ινα κατασχ. - ἐξελεξ. ο θεος ινα etc cum ABCDELF al plu d e f r vg roll Or 1,405 Eusps 404 et ecl 52 al mu Tertmarc 5,5 etc ... transiluerunt ab ἐξελέξατο ο θεος priore ad ἐξελεξ. ο θε. alterum ΛFETG al plus 15 (Or 2,001 libero αλλα τα μωρα του κοσμ. ἐξελεξατ. ο θεος, [Interpr 91 add et quae infirma] και τα μη οντα, ινα τα οντα καταργηση.). Hinc Ln [ινα κατασχ. τ. σοφοις, και τα ασθ. τ. κοσμ. ἐξελ. ο θεος]. Similiter alii errarunt. | κατασχήνη (Lr al aliq bis -νει) τ. σοφ. cum ABCDELF 14. 17. 47. 62. 109. 115. 119. 121. kscr d e r vg syrnt cop arm aeth Or 1,160. 479. 495. 622 et 2,505 et cat 29 et Int 2,254. 489 et 4,517. 530 Pamphil 4,22 Eusps et ecl Cyrloh 622 al mu Tertmarc 5,5 etc ... ς τοις σοφ. κατασχ. cum minuse plu
28. αγενη (ka): κ* ασθενη, item Or 1,160 cod 1 | εξουθενημενα et. Ornaere Pamphil 4,22 Eusps 404 et ecl 52 etc ... 17. Or 2,222 εξουθενημενα, bscr εξουθενημενα | τα μη οντα cum κ* AC* D* FG 17. d e g aethr Or 2,222 Euthal cod Tertmarc 5,5 Ambrat al ... ς (= Gb 00 Sz) praem και cum κ* BC* D* E* L* F* al pler f m 76 r vg syrnt cop arm aethpp Or 1,160. 479. 495. 622 et 2,001 et cat 29 et Int 4,530 Pamphil 4,22 Eusps et ecl 52. 55 et pr 404 Chr 29 Thdr Dam | καταργηση: p 114 116. -γησει
29. καυχησεται cum ABCDELF al pler etc ... ς 1024 et 1028 (non item 1026 nec ς Gb Sz) καυχησεται cum FGF bscr oscr | ενωπι. του θεου cum κ* AC* D* E* L* F* al 100 d e f g r m 78 cop aethnt arm 208 Or 1,160. et 622 et cat 29 et (omissio του) 1,160 et Int 4,530 Eusps 404 Ephr 172 Chr 40 Dam etc (Irnt 212 in conspectu domini) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb) ενωπι. αυτου cum c* (et. κ* vdr incepisse αυτου sed antequam perliceret abiect) al mu vg syrnt arm 208 Or 1,479 Dial 217 Severian cat 29 Thdr Ambrat al
30. σοφια (FG η σοφ.) ante ημιν (B ημιν) posuimus (Gb") cum ABCDE FGF 17. 37. 46. 71. 98. d e f g am fu demid tol harl 100 Or 1,160. 608 et 2,527 et quinque et Int 2,007. 4,400 Dial 217 Eusps 205 et ecl 52 Didri 265 Cyr act 52 Ambrat al ... ς post ημιν pon cum r. al pler vgl 08 harl 100 syrnt cop arm Or 2,025. 614 ac ter Euspra 246 et ecl 100 et pr 142 et 624 401 et alibi Chr 41 Cyrloh 794 Thdr Dam Pelag al | δικαιοσ. τε et. Or plus decies

1 Cor 9, 28
1 Co 10, 17

ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται ὁ καυχόμενος ἐν κυρίῳ
καυχᾶσθω.

II.

1 Καγὼ ἄλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ. 2 οὐ
γὰρ ἔκρινά εἶδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τούτον
ἐσταυρωμένον. 3 καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
13 πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμα

Dial⁵¹⁷ Eussaeop Cyprioh etabac⁵⁵⁵ etact⁵⁵⁵ al mu ... D¹FG Or^{2,557} καὶ
dik. Item sedlibere Cyr⁵⁵² γεγονη γὰρ ἡμῖν ἀπο Θεοῦ καὶ πατρ.
δικαι. καὶ ἀπολυτρ. καὶ αγιασμ. (D^o δικαιοσινη, D^o καὶ δικ., 1° δικ.
τε. Sed⁵⁵ videri potest καὶ δικ. τε dedisse. Cf ed. ineam codicis v.)

31. Ο καυχόμενος

II. 1. καγω: 14. 17. add δε | μαρτυριον cum κ^oβυκενελρ al pler d e f g
vg sah syrn aoih⁴¹⁷ arm Or^{cat²⁴ et²⁵} (οὐκ ἐπιτε το κήρυγμα ἀλλὰ το
μαρτυριον etc, sed eadem apud Chr⁵⁰ leguntur) Chr⁴⁹ et⁵⁰ Cyr^{act²⁵}
et^{cat²⁵} (μαρτυριον του Θεου φησιν τον χ^o: μεμαρτυρηκε γαρ ο Θεος
etc) Dam (αντι του· το κήρυγμα ο μαρτυριον) al Pelag al ... κ^o
ΔΟ 5. 30. 71. 77. 80. 81. n⁴⁰⁷ r syr^{sch} cop Antioch¹¹⁰² Ambluc^{12. 1454}
Aug^{serm¹⁰⁰} (5,772) Ambrat (sed edd nonnull testim.) μιστηριον (Gb^o)
... κ^o Thdr^t ευαγγελιον, κ⁴⁰⁷ σωτηριον | του Θεου ... vg arm⁴¹²
Ambrat^{edd} nonnull Pelag Ch^{risti}

2. κρινα absque του cum κ^oABCD*et^oεφρσ al plus¹⁰ Or^{cat²⁵} Chr⁵⁰ semel
Cyr^{act²⁵} Antioch¹¹⁰² Dam (libere Or^{1,187} et^{2,557} εγω δε κρινα μηδεν
ειδεναι, et^{4,202} κρινα μηδεν ειδεναι. Item Ath⁶⁰⁸ ουδεν κρινα ειδεναι
ει μη) ... ε (= Gb Sz) add του cum D^{bi}. al pler Did^{tri²} Chr⁶⁰ sem
Thdr^t al | ειδεναι τε cum κ^oAD^oFGI al pler d e f g r vg (d e g Tert
scire aliquid, r Ambrat me scire aliquid, f vg scire me aliquid) syr^{act¹²}
sah cop arin Or^{cat²⁵} Did^{tri²} Chr⁵⁰ sem Cyr^{act²⁵} etc (Antioch om τε)
Tert^{publ^{ic}} Pelag etc ... Gb Sz Ln Ti τε ειδεναι cum BCP 17. 57.
73 74. 137. 177. 179. asc^r Bas^{m^{or}} Chr⁵⁰ sem Cyp^{ri^{ch}} Isid^{4,150}
Hil¹⁰⁷⁶ al (at non probat Or^{int^{2,174}} nihil me iudicavi aliud scire inter
vos). Praeterea D^oel^oε τε εν υμιν ειδεναι, D^b του εν υμιν ειδεν. τε,
item syr^{sch}. | ησ. χριστ. et. Or^{1,427} et^{2,557} et^{4,12. 55. 202} et^{cat²⁵} et^{int^{2,202. 272. 4,225}} Ath⁶⁰⁸ Did^{tri²} Bas^{m^{or}} Cyp^{ri^{ch}} Antioch¹¹⁰² al mu
Tert^{publ^{ic}} Pelag etc ... ρσ 109. 114. f g am tol harl (non fu demid)
Cyr^{act²⁵} libere Or^{int^{2,174}} et^{4,470. 102} Hil¹⁰⁷⁶ Ambrat al χριστ. ησ.

3. καγω cum κ^oABCP al¹⁰ Or^{4,202} et^{cat²⁵} Bas^{m^{or}} Antioch¹¹⁰² Dam ... ε
Ti καὶ εγω cum DEFGI al pler Chr⁵⁰ Thdr^t al | καὶ εν φοβω: ρσ 49. f
g r vg Ambrat al om εν | καὶ εν τρομω: DEFF 49. 119. d e f g r vg
Ambrat al om εν, hinc Gb^o

μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ὅ ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ. 1 Th. 1. 5

Ὁ Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν Θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰῶνων εἰς δόξαν ἡμῶν, Σμθ 2, 5 Ro 16, 25

4. πειθοῖς (AD*F πειθοῖς) et λογισ (n*-γος, κ^{scr} λογου) cum κ(ε*ε^c)A BCDELP al longe plu r (in *uasorū sapientiae verbis*) vg (in *persuasi- hilitatis sap. verbis*) syrP (item cop aeth) Or^{1,162} 277. 330 et^{2,202} et^{4,11} eicat eph¹¹⁹ etint^{4,627} (ut r) Eusbraep⁷ exedd Ath⁶²⁵ (ἐν πειθοῖς σοφίας ἐλληνικῆς λογισ) et^{2,47} Basmor²⁰² Epiph²⁰² Severiancat²⁰² Cyrhr¹²⁷ 290. 265 Chr^{10,51} et^{9,107} Cyract²⁶ Thdrt Dam al Hieroph lib¹ (ut vg) et² (ut r) al; item Mac¹⁰⁶ (ap Gall⁷) Chr^{1,906} (sed fluct lect) ἐν πειθοῖς σοφίας - λογισ, item ἐν πειθοῖς omisso λογισ vsg⁶⁷ 74. 137. a^{scr} ar⁶, 77. vero pergit καὶ λογισ ..... 1. 18⁴ 48. 72. 106. 108. 132. 153²² b^{scr} c^{scr} e^{scr} o^{scr} al (, barb 4'') d e f g am sah syr^{sch} arm Or^{2,225} et^{4,92} Eus braep⁷ Ath⁶²⁶ (κατὰ τὴν μὴ ἐν πειθοῖς σοφίας ἀνθρ. εχὼν τὸ κληροῦμα, et⁶²⁶ οὐκ ἐν σοφία λογῶν) Epiph²⁰² Chr⁵¹edd Amb^{rs} 118, 1107 et⁶²⁶ 2, 425 Ambrat al πειθοῖς (Gb'') et λογῶν (Or^{4,92} τῶν λογ., 1. 48. 72. 106. 108. 132. 153²² al^{scr} Epiph²⁰² Chr⁵¹edd λογισ, d e am sah vide post) vel etiam absque λογῶν (sic 18⁴ f g Or^{1,277} Ath⁶²⁶ Ambrat Sedul. Latini enim sic: f g (vide supra FG) Ambrat in *persuasiōe* (Ambrat add *humanae*) *sapientiae*; d e in *persuasiōe sapientiae sermones* (cor- rigo *sermonis*), am in *persuasiōe sapientiae verbi*, Amb in *persuasiōe sapientiae verborum*, item [*Regnum dei non*] in *persuasiōe verbi* | est, sed in ostensione virtutis]. Item sah in *persuasiōe sapientiae sermonis*, syr^{sch} arm in *persuasiōe sermonum sapientiae*, aeth^{ro} ἐν πειθοῖς λογῶν, aethPP ἐν πειθοῖς σοφίας λογῶν ἀνθρώπων. Cf et. Glossar. N. T. ed. Alberti p. 119. πειθοῖς: πειθαυότης. | σοφίας cum κ^{scr}BCDEFG 17. 46. 71. Euthal^{cod} d e f g r am fu² tol syr^{sch} sah arm aeth Or^{1,162} 277 et^{2,202} et^{4,11} 92 eicat¹¹⁹ Or^{int} 4, 627 Eusbraep⁷ Ath⁶²⁵ Bas⁶²⁵ Cyrhr¹²⁷ 290 Severiancat²⁰² Cyract²⁶ Thdrt^{cod} Dam Hier^{bis} (ut supra) Amb^{bis} (ut supra) ... ς (= Gb Sz) ἀνθρωπίνης σοφίας cum κ^{scr}ACLP al pler vgl⁶ demid fu²² cop syrP Or^{1,277} 620 Eusbraep⁷ Ath^{2,47} Bas⁶²⁵ Cyrhr¹²⁷ 290 Mac¹⁰⁶ (Gall⁷) al Ambrst Pelag | ἀλλ cum κ^{scr}BCDEFGP etc ... B αἰλλα | ἀποδείξει et. Orocetes etc ... D²et²B ἀποκαλυψε

5. ἡ πιστ. ἡμῶν: 88. 48. 72. 120. e^{scr} cop (non item sah) Clem²⁴⁵ 649 Or^{1,277} 620 ἡ πιστ. ἡμῶν | μὴ ἡ: vsg⁶⁷ 37. e^{scr} om ἡ | ἀλλ ut v. 4 ... B ἀλλα

6. FG 14. 41. 114. al pauc f g transillunt a του (F om) αἰωνος τοικου ad του (F om) αἰωνος τουτου, item 7lect aeth^{ro} om ουδε των αρχοντ. usque των καταργουμενων.

7. λαλοῦμεν: 17. -λωμεν | Θεου σοφίαν cum κ^{scr}ABCDFGP al¹⁵ d e f g r vg arm Clem⁶²⁵ 606. 604 Or^{1,162} 428 et^{2,202} et^{4,92} eicat²⁶¹ Or^{int} 1, 142. 143

οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
 που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ
 πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν
 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπι-

Mt 11, 27

Didtri¹¹⁷ Bas^{1,310} Epiph²⁰⁸ Macar¹²⁹ Chr⁶⁸ Thdrt Dam al | ἱερωννα
 cum MAB^c C ... ε Ln ἱερωννα cum B³DEFGLP rell

11. ἀνθρώπων et. Or^{1,197} 524 et^{2,571} 622 etInt^{4,486} 642 Eusps²³⁷ Bas^{1,376}
 310 Ath⁷⁰³ Ps-Ath^{2,176} Didtri¹¹⁷ etInt^{4,376} Cyrhr¹⁵⁶ 257 Chr⁶⁴ Cyrloh⁴²
 Thdrt Antioch¹²³⁴ Dam Hil¹⁰²⁹ Ambrst al ... A 17. Ath⁵²² Cyrloh²⁵⁷
 om | τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου et. Or^{1,197} 524 et^{2,571} etInt^{4,486} 642
 Eusps²³⁷ Bas^{1,376} Antioch¹²³⁴ etc ... FG fg arm²⁰⁰ Oxlibere^{2,64} 2,622
 Hil¹⁰²⁹ Ambapol dan⁷⁰⁰ (non item^{2d5,568} nec spir^{2,658}) om του ἀνθρώ-
 που | το ἐν αὐτῷ: L το ἐπ αὐτῷ | τὰ τοῦ θεοῦ et. Or^{1,197} 524 et^{2,571}
 622 etc ... DER⁺ το του θεοῦ ... FGR g Hil¹⁰²⁹ τα ἐν τῷ θεῷ. Libere
 Tert^{17ax} et¹⁹ quis enim scit quae sint in deo nisi spiritus qui in ipso
 est. | ἔγνωκεν (Gb'') cum MABCDER al plus¹⁰ Euthal^{cod} Or^{1,524} Ath⁵²²
 et⁷⁰³ Bas^{1,376} 310 etalib Cyrhr²⁵⁷ Cyrloh⁴² 257 Antioch¹²³⁴ Dam. Item
 FG 23. Cyrhr¹⁵⁶ Bas^{1,310} Epiph^{2,17} Ps-Ath¹⁷⁶ al ἔγνω. Accedunt d e f
 g vg Amb^{spir} 2,657 cognovit etc (Ambrst al novū) ... ε οἶδεν cum L
 al longe plu Or^{1,197} et^{2,571} Ath⁵²² 252 Didtri¹¹⁷ Chr⁶⁴ Thdrt al, item
 scit r Aug^{2aep} | τὸ πνεῦμα τ. θεοῦ: P add το ἐν αὐτῷ

12. τ. κόσμου cum MABCLP al omn^{vid} fu harl^{*} tol syr^{utr} aeth Iust^{roc}
 fid⁵ Or^{1,197} Eusmarc¹⁴ Ath⁵²² Bas^{1,371} et³¹⁰ Epiph²⁹⁷ al mu Novatian
 tris²⁹ (Gall^{2,311}) ... DEFG fg cop arm Bas^{1,310} cod¹ Cyressal⁹⁰⁰ τ. κόσμου
 τουτου, item huius mundi d e r vgl⁶ am demid harl^{**} OrInt^{2,56} 59
 Hil⁸⁰² etalib (sed var lect) Ambrst al | εἰδόμεν et. Or^{1,197} 4,7 et²¹⁶
 Ath⁵²² Bas^{1,310} etc, item sciamus d e f g r vg OrInt^{2,56} Hil Ambrst
 Faustin⁴⁵¹ (Gall⁷) etc ... DEFGLP al (S ap Scri) Or^{1,197} et^{2,565} et^{4,129}
 Eusmarc¹⁴ Didtri¹¹⁷ Ath⁵²² Caes¹¹ (Gall⁶) Epiph²⁰⁰ 298 Cyressa⁹⁰⁰
 Thphyl ιδόμεν | ὑπο του θεοῦ et. Or^{4,216} et^{cat} 46 etc ... P 76. 115.
 119. k^{scr} (om et. ante) Or^{cant} (ap Majanctor cl^{2,302}) om του

13. α κα: F⁵⁷G⁵⁷ om α (Wtat affert ad eandem lectionem Eusps¹⁵ 22-30,
 sed nullus horum locorum huc quadrat.) | ἐν διδακτοῖς ita utroq loco
 MABCDREFGLP al fere omn (al^{2scr} bis e. διδακτικοῖς, item^{1scr} prl loc;
 10. sec loc ἐν διδαχῇ) Basilid^{bipp} 240 Naass^{bipp} 119 Clem²⁷⁰ Or^{1,197} 297
 et^{2,527} 265 etalib Eusmarc¹⁴ et¹⁷ Epiph²⁰⁰ (et²⁰²) al mu ... d e non in
 doctrina humanae sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus, f g non in
 doctrina humanae sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus, r non in
 sapientia (corrige -iae) humanae doctis verbis, sed docti spiritus, Ambrst
 non in doctrina verborum humanae sapientiae, sed in doctrina spiritus,
 Aug^{ep} 242 non doctis humanae sapientiae verbis, sed docti spiritu, item
 loh¹⁰² et^{clv} del 14,4 non in sap. humanae doctis verbis, sed doctis spiritus
 (edd^{al} doctis spiritu, docti spiritus), vg non in doctis humanae sap. ver-
 bis, sed in doctrina spiritus (am fu^{*} add et virtutis) Vigtr¹² 290 non

- 4 ης σοφίας λόγος, ἀλλ' ἐν διδασκαλίᾳ πνεύματος, πνευματικῶς
 πνευματικῶς συζητούντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
 1ο 14, 17 τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μαρὰ γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
 γινῆναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικῶς ἀνα-
 Κ. 20, 13 κρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
 2ο 11, 24 ἔγνω τοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάζει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ τοῦν Χριστοῦ
 ἔχομεν.

docti humanae sapientiae verbis, sed docti ad spiritum, m²⁰ non quae docentur per humanae sapientiae verbum, sed quae docentur per spiritum | πνεύματος sine additam cum mABCD²⁰ r¹⁷ 67²⁰ 71. 80. 177. 178. 179. d e f g r m²⁰ v g (sed am fa²⁰ add et virtutis, fa²⁰ add sancti) syr^{2ch} cop arm Basilid^{hipp} 240 Naas^{hipp} 123 Clem²⁷⁰ Or^{1,267}. 209 et 2,527-545 et 2,536 et 4,216 et cat⁶⁵ Eusmarc¹⁷ Epiph²⁰⁰ Dam al²⁷ et lat^{mu} ... ε (= Gb Sz) add αἰσῶν cum D²ELP al pler (115. praem ay.) fa²⁰ syr² aeth (ut solet) Eusmarc¹⁴ Chr⁶⁴ Thdr¹ al | πνευματικῶς: v 17. -πῶς | συναρ- cum mAD²FG ... ε Lu συναρ- cum BCD²ELP al certe pler. Praeterea r -vortos pro -vortis, r⁶⁷ συναρρονητ, u συναρρονητη, g comparantes t mus

14. τοῦ θεοῦ cum mABCD²ELP al pler d e f g m¹⁰ r v g syr² cop arm Naas^{hipp} 123 Valentinian^{hipp} 104 Clem²⁴⁰ Or^{1,266} et 2,150 et 4,74 et p¹⁰⁰ 77 (ap Gall¹⁴) et lat⁷⁰⁻⁷⁶ et alib Euspraep²⁰¹ et ma² c 14- 15 Didtri⁶⁶ al Hil⁶⁴ Amb¹⁶ 75, 145 et alib Aug²⁷ 272 et lo²⁷ et alib Ambrat etc ... 2. 61. h²er² o²er syr^{2ch} (aeth *spiritus sancti*) Ir²⁷ et lat²⁰ Clem⁶⁵⁰ Or^{cat} 22. 47 Ath⁷⁰⁰ (non item lat⁷⁷⁰) Epiph²⁰¹. 201 Chr⁶⁵ Thdotane⁴¹¹ (sed non²⁰²) al (Tertmarc^{2,2} homo animalis non recipiens quae sunt spiritus) Hil⁶⁴ om | αυτω: Δ² om

15. Hanc versum om n² (supplet n²) harl² | ανακρῶναι sine μεν cum AC D²FG d e f g m¹⁰ r v g syr^{2ch} cop arm ar² aeth² (Ir²⁷ et lat²⁰, sed non add αὐτος δε etc) Clem²⁴⁰ Or^{4,74}. 100- 200 et cat⁷². 277 et lat^{2,103} 100 et alib Thdr^{2,100} Hil⁶⁴ al mu ... ε (Gb²) add μεν cum m²BD²et²ELP al om^{vid} Euthal^{cod} syr² Or^{cat} 54 Didtri⁶⁶. 201 Macar²⁵ et 205 (Gall²) Chr⁶⁷ Thdr^{2,170} (i. e. ad h. l.) al | παντα cum m²BD²et²ELP al pler Ir²⁷ 20 Clem²⁴⁶ Or^{2,715}. 757 et 4,74- 100- 200 Macar²⁵. 205 Thdr^{2,100} Dam al; item Didtri⁶⁶. 201 Thdr^{2,170} παντας ... Ln [τα] παντα, Τι τα παντ. cum ACD² r 17. 67. 71. 116. Ir²⁷ cod¹ Or^{cat} 72- 277 Nyas^{2,400} Chr⁶⁷ al

16. συναρ- ut mABCLP etc ... δεψα συναρ- | χριστου cum mACD²ELP al om^{vid} d e v g syr² cop arm Pa-Iust^{cen} et ser² Or^{1,167}. 2,525- 2,527 et 4,7- 100- et cat⁴⁸ et alib Or^{int} 2,172- 210 et alib (2,201 *domini Christi*) Didtri⁶⁶ Epiph¹⁰⁰ Chr⁶⁷ Cyr¹⁰ 212 et alib al mu Pelag Vig¹² al ... Ln κυριου: cum BD²FG f g r Thphy¹²¹ Aug¹⁰ 2,620 Ambrat Sedul. Libere Or^{cat} 270 ο γαρ πνευματικος τον εχει κυριου.

III.

1 *Καὶ γὰρ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθητε λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς* He 5, 12
1 Co 2, 2
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα

III. 1. *καὶ* cum $\mu\alpha\beta\text{CDEFGP}$ al plus¹⁰ Clem¹¹⁰. 665 Or^{2,470} et^{cat 87} Didtri²⁹⁶ Chr⁷⁶ Euthal^{cod} Dam ... ξ *καὶ ἐγὼ* cum L al pler Thdr^t al | *ἠδυνήθητε* et. Clem⁶⁶⁰. 665 Or^{2,470}. 668 et^{cat} opp cath¹¹⁸ etc ... C Clem¹¹⁰ Or^{2,668} Didtri²⁹⁶ *ἠδυνήθητε* | *λαλῆσαι ὑμῖν* cum $\mu\alpha\beta\text{CD}^{\circ}$ et⁶⁶⁸ CDEFG al plu d e f g r Clem¹¹⁰. 660 Orini⁷⁸ Didtri²⁹⁶ Epiph⁶⁸⁰ Euthal^{cod} Thdr^t al Hieriovin¹ al ... D^{bLP} al fere⁴⁰ vg Clem⁶⁶⁸ Or^{2,470}. 668. 668 et^{cat} (ut ante) Orini^{2,90-2,97} Chr⁷⁶ Dam Cyp³⁵⁰ Ambrst Pelag al $\mu\lambda$. *λαλ.* | *σαρκίνοις* c. $\mu\alpha\beta\text{C}^{\circ}\text{D}^{\circ}$ 17. 67^{2*} 71. Clem⁶⁶⁰ et¹¹⁰ cod Or^{2,470}. 668. 668 Nyss^{1,81} (*δὲ ο φησι πρ. κορινθίοις - οτι σαρκίνοι ἐστε* etc) ... ξ (= Gb) *σαρκίνοισ* cum $\text{D}^{\circ}\text{EFGLP}$ al pler Clem⁶⁶⁰ et¹¹⁰ ed Or^{cat} (ut ante) Didtri²⁹⁶ Epiph⁶⁸⁰ al $\mu\mu$ (: forma *σαρκίνοισ* etiam Ro 7, 14 et Heb 7, 16 ex auctoritate gravissimorum codicum legitur. Quod v. 3 *σαρκίνοισ* eandem ex auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut locis reliquis gravissimos testes deseramus nostramque potius opinionem quam auctoritatem sequamur. Patres in rebus eiusmodi, quae totae pendunt a codicum scriptura, vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse probabile fit.) | *ὡς νηπίοις*: 76. 89. 106. 109. 111. Clem¹¹⁰ Or^{cat} opp cath¹¹⁸ Did²⁹⁶ Thphyl *ὡς νηπίοισ* coniungentes cum seqq. Item arm. Apud Clem l. 1. sic invenitur: *γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ὡς νηπίοισ ἐν χριστῷ, οὐ βρῶμα, ἀε παυλλῷ post: καὶ δὴ ἀναγνωστῆτον ὡδέ πως ῥητόν· γάλα ὑμᾶς ἐπότισα ἐν χῶ, καὶ διαστήσαντες ὀλίγον ἐπαγάγωμεν· ὡς νηπίοισ*. Nec aliter Latini multi coniunxerant singula; nisi quod verba Latina, ut sonant, in utrumque sensum accipi possunt. Ita apud Cyp^{test 2,3} (304) editum est: *Et ego quidem, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus; quasi infantibus in Christo lac vobis potum dedi, non escam*. Item Hier^{lovin 1} Aug^{2aepe} Ambrst etc. Ceterum eandem coniunctionem testatur etiam L , qui v. 2 *ὑμῖν* pro *ὑμᾶς* exhibet.

2. *ὑμᾶς*: et. Ir²⁹⁴ (*καὶ δια τοῦτο παυλοσ κορινθίοισ φησι· γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα* etc) Clem⁶⁶⁵ (*ὡς νηπίοισ ἐν χῶ· γάλα ὑμᾶς ἐπότισα* etc) et^{lib} Or^{1,345} (*ὁ δὲ παυλοσ νηπίοισ διαλεγόμενος - κορινθίοισ φησι· γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα* etc) et^{2aepe} Or^{int 2,310} (*sicut ipse apostolus de quibusdam dicit quia lacte vos potavi, non esca*) et^{2,395} Eusdem²⁹³ (*οἱσ καὶ φησιν ὁ θεῖοσ ἀποστολοσ· γάλα ὑμᾶς ἐπ. οὐ βρῶ.*) etc ... L Or^{cat 87} (*κορινθίοισ, πρὸσ οἱσ· γάλα ὑμῖν ἐπότισα, οὐ βρῶμα* etc) *ὑμῖν*. Cum Latinis vero plerumque et. Or^{int} *lac vobis potum dedi*, quo modo si una afferuntur quae praecedunt, coniunctio ambigua fit. Cf^{2,78-90-110} (h. l. nulla ambiguitas est. Legitur enim: - *Corinthiis dicit: Lac vobis potum dedi* etc) 295 (ut¹¹⁰) 485 (ut¹¹⁰) et^{2,97}. 693 (ut^{2,110}) et^{4,350} (item). | *οὐ βρῶμα* sine copula cum $\mu\alpha\beta\text{CD}$ al plus¹⁵ Euthal^{cod} r vg cop syrP Ir⁶⁷ (ex Dam) et^{lat 294} Clem¹¹⁰. 660. 668 Or

1, 11 a
11, 15
Ga 5, 20
2 Co 12, 20

οὐ βρωμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἐτι νῦν δύνασθε· 3 ἐτι
γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἐρις, οὐχὶ σαρκικοί
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ
μὲν εἰμι Παῦλον, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποι ἐστε;
7, 17
Ro 14, 8

5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' ἄν

- 1, 245- 483 etcat 51. 87 etcat opp eath 115 Orint saep Dial¹¹⁰ Eusdem
222 Didtri²⁶⁶ Cyr²⁸⁸ 642- 912 al mu Cyp²⁵⁰ 204 Ill²⁶³ 483 Ambrst al mu
... ε (= Gb Sz) καὶ οὐ βρ. cum DEFG al plu d e f g syr^{sch} arm aeth
Caes²¹ (Gall⁶) ThphyI Oec (non probat Or⁴, 244 τοῖς χρεῖαν ἔχουσι
γαλακτοσ καὶ οὐ στερ. τροφῆς, κορινθίους, καὶ γαλα ποιζόμενος καὶ
οὐ βρωμα) | ἐδύνασθε cum MABCFGP al²⁰ Euthalcod Clem¹¹⁸ 660- 665
Or¹, 245- 487. 483 etcat 51. 87 Chr⁷² comm^{tri} pp incant⁶⁴⁵ (Gall⁶) Dam al
... ε (= Gb Sz) ἠδύνασθε cum DEL al plu Ir²⁰⁴ (ex Dam) Or², 250
Dial¹¹⁰ Didtri²⁶⁶ Caes²¹ (ut ante) Chr⁷² Cyr²⁸⁸ Thdrt al | ἀλλ οὐδε cum
MABCEFGP al fere²⁰ Euthalcod Clem^{ter} Or¹, 245- 483 etcat 51. 87 Dial
Cyr²⁸⁸ al mu ... ε (= Gb Sz) ἀλλ οὐτε cum L al plu Or¹, 487 Oec | ετῶ (L
Istōν per incuriam): n om; hinc Ln (ετῶ). Latini autem sic: d e f r
Or^{int} 2, 78- 210 *sed neque* (Or^{int} bis *nec*) *adhuc quidem* (d e Or^{int} 210 om)
potētis; g *sed neque adhuc nunc pot.*, vg *sed nec nunc quidem pot.*, Cyp
250 204 Ambrst *sed neque nunc pot.*
3. σαρκικοί bis cum MABCD⁶ELP al omn^{vid} Euthalcod Clem¹¹⁸ 660 Item
pri⁶⁶⁵. Itempri Or¹, 487- 483 etcat 57 Dial¹¹⁰ Didtri²⁶⁶. Item sec Or², 250.
Item Chr⁷² al mu ... D⁶FG σαρκίκοι. Itempri Or¹, 245 etcat 2, 764 | σαρκ.
ἐστε cum MABCLP al omn^{vid} Euthalcod vglie Clem⁶⁶⁰ Or¹, 487- 483 et
cat 57 Dial¹¹⁰ Chr⁷² Thdrt Dam al auct^{novatlan} 274 (Gall⁶) Ambrst al
... Τι ἐστε σαρκ. cum DEFG d e f g r am fu harl demid tol Clem⁶⁶⁵
Or¹, 245 Cyp²⁵⁰ 204 Hill¹¹⁴ al | εἰν ἡμῖν: v⁵⁷Q⁶⁷ εἰ ἡμῖν | ζῆλ. καὶ ἐρις
(AFGL al Eusps²¹⁷ εἰσις): d e g r Cyp²⁵⁰ Aug^{clv} del¹¹⁴, *acumulatio et
contentio*, f vg Cyp²⁵⁰ *zelus et contentio*, Ir^{int} 204 *zelus et discordia*, auct
novatlan²⁷⁴ *acumulaciones et dissensiones*, Or^{int} 2, 201 Ambrst *acumulaciones
et contentiones*, m⁶⁰ *acumulatio et contentiones*. Scripsimus sine additam
cum MABCF 23. 46. 57. 71. 74. a^{scr} Euthalcod r m⁶⁰ vg cop arm aeth
utr Clem¹¹⁸ 660 Or¹, 483 et², 250 Eusps²¹⁴ al^{scr} etlat mu ... ε (Gl¹⁰⁰) add
καὶ διχοστασία cum DEFG al pler d e f g syr^{utr} Ir^{scr} etlat 204 Chr⁷²
(κ. διχοστασία, sed⁷⁹ om) Thdrt al Cyp²⁵⁰ 204
4. λέγει (LP al plus¹⁵ -γῆ) ante τις cum MABCLP etc ... DEFG al pauc d
e f g r Ambrst al post τις pon | ἕτερος δὲ ἐγὼ (37. Thdrt om ἐγὼ,
61. 115. b^{scr} o^{scr} add δε) ... A 23. 224. c^{scr} Chr⁷² ἐγὼ δε | οἱκ cum
M⁶ABC 17. (b^{scr} k^{scr} Euthalcod ου) Dam ... ε ουγῆ cum DEFGLP al
pler Nysa⁵²² (Gall⁶) Chr⁷² Thdrt al | ἀνθρώποι cum M⁶ABCDFG 17.
67²² 71. d e f g r vg cop aeth^{utr} Or^{int} 2, 452 Dam Ambrst Aug^{praed} 22
(10, 790) al ... ε σαρκικοί c. M⁶LP al pler syr^{utr} Nysa⁵²² (Gall⁶) | ἐστε:
P add καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε
5. τῶ bis cum M⁶AB 17. 46. 71. 121. d e f g r vg aeth^{utr} Euthalcod Dam
Aug^{loh} 20 etalib Ambrst Pelag etc ... ε Τι τις cum ODS⁶EG⁶FG⁶ET⁶
al pler syr^{utr} cop arm Chr⁷² Thdrt ThphyI Oec | ἀπολλῶς et παῦλος

ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστην ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπίτισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠΐξανε· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομὴ ἔστε.

- hoc ordine (Gb^u) cum $\kappa\alpha\beta\gamma\delta^* \epsilon\zeta\eta\theta\eta\rho$ 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r v γ cop Euthalcod Dam Aug^{10h90} Ambrat Pelag etc ... ς πανλ. et απολλ. cum $\delta\beta\epsilon$ al pler syr^{utr} arm aeth Chr⁷⁰ Thdrt al Optatdonat^s auctuos gent^{s,6}. Pro απολλωσ $\rho\sigma$ 37. exhibent απολλω, ut Latini Apollo. | τ. δε εστιν cum $\kappa\alpha\beta\gamma\delta$ 17. 37. 46. 71. 116. Euthalcod Dam ... ς om εστιν cum $\delta\epsilon\phi\gamma\lambda$ al pler d e f g r v γ cop arm Chr⁷⁰ Thdrt Thphyl Oec | διακονοι cum $\kappa\alpha\beta\gamma\delta^* \epsilon\phi\theta$ 67^{**}71. 177. d e f g r v γ cop arm aeth^{utr} (sed PP om et. διακονοι) Dam Aug^{10h90} et^{allb} Ambrat etc ... ς (= Gb Sz) Τι αλλ η διακ. cum $\delta\beta$ et^c $\lambda\rho$ al pler syr^{utr} Euthalcod Chr⁷⁰ Thdrt Thphyl Oec Optatdonat^s (Utique ministri) :: contra tantam auctoritatem αλλ η retinere consentaneum non est. Bis illud quidem in N. T. legitur: Lc 12, 5 et 2 Co 1, 13. Utroque loco tantum non fluctuat. Inlatum vero est h. l. a docto lectore ut vis accederet orationi. Ceterum nec raro apud scriptores Graecos invenitur. Ita apud Xenoph. Hier. 5, 2 est: Τίνας ἄλλοις αὐτοῖς καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἀδικοὶ τε καὶ ἀκρατεῖς; Apud Plat. apol. 34. Τίνα ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντα ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ἀρθρόν κ. δίκαιον; Apud Lucian. Phalar. alt. 2. Οἰδὲν γὰρ ἀλλ' ἢ ἱεροσυλία τὸ πρᾶγμα ἐστίν. | δε ον (r Aug^{10h90} et^{allb} per quos): d e f g v γ Aug^{lit} petill^s Ambrat al eius cui (Optatdonat^s in quom) | ωσ: c tol^u om
6. απολλωσ: $\rho\sigma$ rursus απολλω, ut Latini Apollo. | αλλα cum $\kappa\alpha\beta\delta^* \rho\sigma$ ... $\sigma\delta^c\lambda\rho$ al certe pler αλλ ... κ (ut locis similibus quibus δ^* αλλα, δ^c αλλ) αλα ... 17. facr Or^{1,150} Cyressa²⁶³ ο δε pro αλλα ο
7. ωστε ουτε: Δ om ουτε | ουτε sec cum $\kappa^c\alpha\eta\delta\epsilon\phi\gamma\lambda\rho$ etc (cop bis ουδε) ... κ^c ουδε | αλλο: δ^* αλλα ο (κ αλα^u ο)
8. Inde a verbis ο φυτειων δε usque και το πνευμα του θεου v. 16. omnia desiderantur in $\rho\sigma$ et g. Relinquitur tamen in utroque spatium vacuum, cuius ad initium g (i. e. scriptor partis Latinae codicis g) adnotavit: deest in graeco.
8. εκαστος δε (Thdrt γαρ): c δ 1. om δε (item syr^{ed}, non item^{ms}) | λημψεται cum $\kappa\alpha\beta^* \delta^* \kappa$ ... ς ληψ. cum $\beta^c\delta^c\lambda\rho$ al omn^{vid} | κοπον: c τοπον, 18lect^a σκοπον
9. γεωργιον (δ^* γεοργ-) absque additam et. Clem²⁹⁰ Or^{1,300} et 3,123. 390. 307 etcat eph¹⁶¹ (et 2,485 θεου γεωργια, θεου οικοδομη εσμεν) etc ... $\delta\sigma$ b (non item^a nec^a) f v γ (et. am fu^{**} demid tol harl^{**}) arm syrP Chr^{81bis} Pelag al (sed non Or^{int^s,151} Ambrat al) add εστε. Item fu^{*} add est. | οικοδομη: 37. οικοδομημα

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφῶς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομαί. ἕκαστος δὲ βλέπεται πῶς ἐποικοδομαί. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θείναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἔστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομαί ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἕκαστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποικιλύπτεται, καὶ ἕκαστου

10. του θεου: 55. f demid allachm Clem⁶⁰⁰ Thdr̄t̄cod Cyr⁶²⁴ 56 (uonact⁵⁹) Aug^{op} mon^(9,170) om | εθ̄κα cum κ^{ABC} 17. 37⁺ 39. Chr⁸¹ add (non mont) ... ε̄ Τι τεθεικα cum κ^{CD} DELF al pler (sed LF 47. 62. al³scr τεθηκα) Clem⁶⁰⁰ Or^{2,105} et cat⁵⁶ Chr⁶¹ mont¹ Cyr⁶²⁴ 56 et cat⁵⁹ Thdr̄t̄ Dam al | αλλοσ δε et. Clem⁶⁰⁰ etc ... DE d e Or̄int^{2,203} Chr⁸¹ Gild (cf Sab) om δε

11. θειναι (LF al θησαι): 17. post παρα τ. κειμ. μου | ιησουσ χριστοσ cum κABLE al plus⁵⁰ syr^{sch} sah cop arm aeth Or̄cat⁵⁷ (et 1,200 - τω κειμενω θεμελιω ιησου χριστω-) et̄int^{2,97} Mcell^{ous} 46. 157 Eus^{eccl} 198 et ps^{102.201} et̄theoph¹³⁰ Ath⁴²⁴ Bas⁶²⁴ 406 et 2,612 Didri^{22.241} Chr⁸² et 11,42 Cyr^{act} 50 al mu (et. Arnob^{lun} de trin²¹²). Similiter ε̄ (= Gb Sz) ιησ. ο χριστ. cum minusc vix mu Euthal^{cod} ... Ln Ti χρ̄στ. ιησουσ cum c^{DE} 52. 137. 224 8P^e d e f vg syr^p Or^{2,200} et̄int^{2,203.410} Ps. Ath dial trin⁴¹³ Chr⁸⁰ Dam Ambrat al^{1at} mu ... c⁺ Chr^{11,46} Cyr⁶²⁴ 56 χριστοσ, Or ap Euthy^{1,201} ο χρ̄.

12. επι τ. θεμελιον sine τουτον cum κ^{ABC} fu⁺ sah aeth Cyr⁶²⁴ 562 Am̄b ep⁷⁴ (p¹⁰⁰⁵) ... ε̄ Τι add τουτον cum κ^{CD} DELF al omn^{vid} d e f vg (et. am demid tol harl) syr^{utr} cop arm Bas⁶²⁴ 407 Cyr^{hr} 224 Epiph^{2,21} Chr⁸⁵ et 12,123 Euthal^{cod} Thdr̄t̄ Dam al Or̄int^{2,144-203} Aug^{clv} dei^{21,21} Ambrat al | χρ̄σιον cum κB 73. Clem⁶⁰⁰ Or̄cat⁵⁷ libere Bas⁶²⁴ 407 add Epiph^{2,21} Dam ... ε̄ Ln Ti χρ̄σιον cum ABELF al pler Or^{2,221} (et. libere^{1,685}) et̄libere cat⁵⁷ semel et⁵⁰ Cyr^{hr} 224 Bas⁶²⁴ 407 ed Chr⁸⁵ Thdr̄t̄ al. Praeterea post χρ̄σ. η Chrcod mosc add κασ. Item aeth aurum et argentum sic: lignum et gramen et arundinem. Item Clem⁶⁰⁰, sed etiam κασ ξυλα κασ χορτον. Item Or^{2,221} -ον μορον χρ̄σ. κασ αργυρ. κασ λιθ. τιμ. Item Cyr^{hr} 224 χρ̄. κασ αργ. κασ λιθ. τιμ. | αργυριον cum κBC 73. Clem Or cat libere⁵⁷ et⁵⁰ Bas⁶²⁴ 407 add Dam ... ε̄ Ln Ti αργυρον cum ABELF al pler Or^{1,685} allud et 2,221 libere et cat libere⁵⁷ Cyr^{hr} 224 Bas⁶²⁴ 407 ed Epiph^{2,21} Chr⁸⁵ Thdr̄t̄ etc

13. εκαστου το εργον φανερον γενησεται (17. γενησεται, 114. γενηται) ita et. DE^r b et^c (sed^b servat γενηται) ... D⁺ d e Ambrat o ποιησασ τοι το εργον φανεροσ γενηται, qui fecit (Ambrat facit) hoc opus manifestatus erit. (Non huc sed ad seqq spectat Clem⁶⁰⁰ qui pluribus libere ex h. l. allatis addit: οποιον δε εκαστου το εργον, το πυρ δοκιμασι. Item Or^{2,406} et^{1,200}. | το πυρ αυτο cum ABCP 17. 37. 39. 46. 67. 73. 80. 93. syr^{sch} Or^{2,406} et cat⁵⁶ Eus^{dem} 400 Bas^{2,20} ex dda Chr⁸⁵ (sed fluct lectio) Procop⁶²⁴ 90 Thdr̄t̄ ad h. l. et̄malach^{4,1} ... ε̄

τὸ ἔργον ὁποίον ἐστὶν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τις τὸ ἔργον μετῆ ὁ ἐπιποδούμενος, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τις τὸ ἔργον κατακαίησεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τὸν ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινός ἐστε ὑμεῖς. 18 Μηδεὶς ἐαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῇ αἰῶνι ταύτῃ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου ταύτης μωρία παρὰ τῇ Θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ· ὁ δρασάμενος τοὺς σοφούς ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτῶν.

Iud 23

6, 19
2 Uo 6, 16
Kph 2, 21

Ioh 5, 12

om αὐτο cum MDEL al pler d e f vg syrP sah cop arm aeth (Clem⁶⁰⁰ vide ante) Or^{1,500} etcat⁵⁷ Chr^{odd 2} et^{2,378} Cyr^{zach 767} Thdr^{tesa 66,16} et dan^{12,10} etmalach^{2,9} Dam al Ambrst al

14. μετῆ: sic, i. e. *manserit* d e f g Aug^{clv} dol^{21,21} ac^{saor} Ambrst etc, item syr^{utr} sah cop arm ... ε (= Gb Sz) μένει, ut D^{DEL} | ἐπιποδο-
μησεν cum MAN^{DEL}LP 17. n^{scr} Bas^{sal 579} ... ε Ln (ignorans testes
lectionis -oi- omnes praeter A) ἐπιποδομ. cum n^{sc} al pler Or^{1,500} al
mu (224. Euthal^{cod} | ἐποκοδ.) | λημψεται cum MAN^{CD}ε ... ε ληψετ.
cum B^{3D}CLP al omn^{vid}

15. οὕτως δε: 17. om δε

16. οικεῖ εν υμιν cum MACEFGL al pler d e f g m¹⁰³ vg rell (sed aeth
non exprī οικεῖ) Ir^{int 300} Or^{int 2,216} et^{2,250} et^{4,644} Bas^{gunom 276. 297. 310}
Did^{tri 228} Epiph^{728. 802. 902} Cyr^{loh 218} etact²⁹ al mu Cyp^{99. 214} Hil^{165.}
²⁹⁰ etall^b Ambrst etc ... nr 17. 37. 46. Bas^{guno 219} εν υμιν οικεῖ (li-
bere Tertmarc^{2,6} et in nobis inhabitet spir. dei.)

17. φθειρεῖ cum MABC al pler d e f g m¹⁰³ vg (et. fu demid etc) rell Ir
int^{237.} 300 Or^{cat 68} etcat^{eph 224} Or^{int 2,419. 2,204. 4,421} Eus^{ps 216} Did^{tri}
²²⁸ Cyr^{loh 129} etact²⁹ al mu Cyp²¹⁴ Hil¹⁶⁵ Ambrst etc ... D^{GR}ε^{GR}ε^{GR}ε^{GR}
LP 47. am φθειρεῖ (L φθειρεῖ) | τούτων cum MBCLP al pler Euthal^{cod}
sah cop syrP txt aeth Or^{68. 106} Eus^{ps 216} Did^{tri 228} etmalach²¹¹ (Gall⁶)
Amphil⁴⁷⁹ (Ibidem) Macar²¹⁰ (Gall⁷) Chr^{90. 91} et^{2,421} et^{6,123} Cyr^{loh}
¹²⁹ Thdr^{Dam} al. Item d e f g m¹⁰³ vg Ir^{int 237} Or^{int 2,409. 2,204} Tert
pudic¹²⁸ Cyp²¹⁴ Hil¹⁶⁵ etc disperdet (Tert *vitiabit*, Ir^{int} *violabit*) *illum*
deus ... Gb' Ln αὐτον cum ADEFG 39. 106. syr^{sch} etp mg arm Or^{cat}
eph²²⁴ | οὕτως etc: It vg Ir^{int 200} Tert^{pud 128} Cyp²¹⁴ etc *quod*
estis vos

18. εαυτον (se vgcle fu demid al Cyp²¹⁷ et²²⁴ Ambrst al) ... d e f g am
tol¹²² allachm Pelag Sedul vos | ἐξαπατάτω (47. απατάτω): DE 23^{ms}
73. 118. d e add κενος λογος

19. τω θεω (et. Ln^{ed} min) cum MABLP al pler Euthal^{cod} Or^{1,221. 711} et^{4,}
¹⁷⁵ Dionalex¹¹⁰ (Gall¹⁴) Eus^{praep 606} Hermia¹ (Gall^{2,96}) Chr⁹⁵ Thdr^{Dam} al ... Ln^{ed} mal Ti om τω cum ODEFG 61. b^{scr} o^{scr} Clem²⁴⁵ Or^{1,}
¹²⁴ etcat⁶⁸ | γαρ: D^{GR} om (addb et⁶) | εσ om o et τουσ | παρουσια

ἔφυγον, :: *Ἐ) καὶ πάλιν* κέρως γινώσκῃ τοὺς ἀλλογενεῖς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰς ἡμέτερον. 21 ὥστε μηδὲν καταδέω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ἡμῶν ἰσχύ, 22 ὅτε Παύλος ἔτε Ἀπολλῶνος ἔτε Κηφῶς, ἔτε κέρως ἔτε Ἰησὺ ἔτε Θάναςτος, ἔτε ἐκωνῶτα ἔτε κέλλοτα, πάντα ἡμῶν, 23 ἡμῶς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.

IV:

1 Ὅπως ἡμᾶς λογιώσθω ἀνθρώπος ὡς ἐπιχέρας Χριστοῦ
1 Co 4, 2 καὶ οὐκ ἐνόμισας μωστικῶς θεοῦ. 2 ὡδὲ λοκπὸν ζῆτεῖται ἐν τοῖς

(et f g): *ῥετ* *οστ* πανουγγε: :: exiit a propter artum quod sequitur.

20. σοφον et. Clem²⁰⁰ Or^{cat} etc Tert^{marc} Aug⁵⁰ Ambrst etc ... 3. 17. 38.

39. 46. 55. 76. 238. *hocr* am hari^{vid} arm^{cod} M^{cion} *εμφα* *200* Chr²⁰⁰ *cod* (et *moec*) Euthal²⁰⁰ (in elenchō *μωστικῶν* *εξ* *cod* *val*) Hier^{pelag} 2 (4, 5¹⁰) *αυθρηκων* :: ex LXX

21. *εν ανθρωποις* (d e in homines) et Dial²⁰⁰ Euseb²⁰⁰ etc: *ν ο f g* Tert^{marc} Aug⁵⁰ *petil* *2, 200* Ambrst al (sed non Pelag Bed) *εν ανθρωπων*

22 *απολλῶνος*: *FG* 17. *απολλῶς*. Item *Apollo* it vg, ut ante. | *παντα*: 13 *lect* d e f g vg add *γαρ*, *enim* | *ημων* (*ῥετ* *οστ* & *νμ*): *ν* 43. 48. 52.

Or^{scrv} (Notitia¹¹¹, Mai⁴²) *ημων*. Item Euseb^{ap} Mai²⁰⁰ *en* *εθγιν* *εστε* *ζωη* - *παντα* *ημων* *εστω*. Edidimus sine *εστω* cum *κABCD**FGP 17. 46. Euthal^{cod} d e aeth Dial²⁰⁰ Augcoll carth²⁰⁰ Ambrst ... *ς* (G⁶⁰⁰) add *εστω* cum *D*^b etc *KL* al pler *f g* vg syr^{act} cop arm Or^{scrv} (ut ante) Chr²⁰⁰ etc Or^{int} 4, 561. 504 Tert ros car²⁰⁰ etc

23. *ημῶς*: *ν* 43. Or^{scrv} (ut ante) *ημῶς*

IV. 1. *ημῶς* et. Or^{2, 200}. 2, 200 *εστ* 2, 200 Did^{tr} etc ... 17. 109. *doer* *syr* *och* *ημῶς* | *θεου*: *FG* *τον* *θεου*

2. *ωδὲ* cum *κABCD**FGP 17. 31. 39. 67⁰⁰ 71. 12^{lect} Euthal^{cod} d e f g vg (d e f vg Or^{int} 2, 200 Aug Ambrst al *hic* *iam* *quacritur*; *ς* *hic* *iam* *l* *celestum*) syr^{act} cop arm aeth^{act} Or^{int} 2, 200 Aug^{int} *petil* 2 (2, 200) Ambrst al. Edidit autem inuitis quidem testibus Lu sic: *θεοῦ*² *ωδὲ*. *λοκπὸν* *ζητεῖται* *εν* ... *ς* *ὅ* *δὲ* cum *D*^{KL} al pler Or^{2, 200}. 4, 421 (addit: *οἱ* *γαρ* *παντως* *ει* *ζητεῖται*, *τὸ* *ζητῶμενον* *επιχέρας*) *εστ* 171 Did^{tr} Chr²⁰⁰ Thdr^t Phot ap Oec *εστ* 200 (καὶ ὁ *λοκπὸν* *ζητεῖται* [sic potius quam *εἶται*] *εν* *τοῖς* *οικονόμοις*, *κακῶτε* *ἡμᾶς* *λογιώσθω* - *τι* *δὲ* *εστ* *τοῦτο* *τὸ* *εν* *τοῖς* *οικονόμοις* *ζητῶμενον*; *ἦν* etc) al, item auctaleator (*Hoc quoque inter - quacritur*) | *λοκπὸν* (ita *κ^{corr}* etiam² vid): *κ*⁰ add *vi*. (*Hoc* sic accipiendum videtur: *ωδὲ* *λοκπὸν* *τι* *ζητεῖται* *εν* *τ. οικονόμοις*; *ἦν*) | *ζητεῖται*: ita (*quacritur*) et. d e f g vg cop syr^{act} rell Or^{int} 2, 200 nec Latinorum quisquam aliter. Item *-ως* *KL* al plu (ap Scri omnes praeter 3) Or^{2, 200}. 201 et 4, 421 *εστ* 171 rell ... *κABCD**εστ*ῥετ*οστ al permu

οικονομοῖς ἵνα πιστὸς τις εὐρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑγ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμάντων ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμάντων σύνοδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίτωρ με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ro 2, 20

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμάντων καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα

Ro 12 8

Euthal^{cod} ζητεῖτε (FG -τητε): Gb' | πιστος τις ευρεθη et. d e vg Orquator e[In]t^{4,576} etc ... dE⁷ et⁶ E⁷ τις ευρεθη πιστος, D⁷FG f g go τας πιστ. ευρεθη

3. υφ υμων: A o²eruf ημων | ἀλλ ουδε: D⁴ ἀλλ ουδε, FG ἀλλ ουδ

4. ἀλλ ουκ: P 73. Slect ἀλλ ουδε. Etiam HierPelag² (4.5.6) sed nec in hoc etc. Postea vero (4.63) et Aug^{lit} petll² nec tamen in hoc etc. | L⁴ ἀλλ ουκ εν τούτω ανακρινομι· κυριος εστιν. Sed quae desunt: δεδικαιωμαι· ο δε, suppleta sunt, ab ipso⁴ ut videtur, et super -o (In ανακρινω) notatum -ων. | ο δε et. Orca⁷⁵ ne etc ... n⁴ syrsc aeth (arm?) ο γαρ (nil probat Ps-Iust²⁰³ 17 ουτε ουν του αμιλου αμειλητεον· θεος γαρ ο κριων εστι.) | κυρ. εστιν: D² d add θεος

5. τι et. Or^{2,225}. 4,429 e[cat] 74. 75 Or^{int} 4,663 f g Ambps 48,990 Aug^{erm} dom² (2,225) etc ... 17. d e vg go arm Or^{int} 4,479 Ambrst Pelag al om | κρινετε (sic et. Latini etc): MAP al scribunt -ται | ο κυριος (sic D⁶ et⁶) ... D⁴ om o | ος και et. Or^{2,225}. 612 e[cat] 75 etc Or^{int} 4,479. 663 Amb ps 48,990 (ημι illuminadū) Ambrst al ... D⁴KFG d e f g Aug^{ps} 100 et 109 etcin dei 22,29 e[illit] petll² (2,207) etalib (sed nonserm dei²) al om οσ | του θεου: DE 7. 91. 109. 1scr om του

6. ταυτα δε (et. n²): n⁴ arm om δε | FG⁴ μετασχηματισα | εια εμάντων (et. f g in me ipsum): F⁵G⁵ om εια | απολλων (et. Ln^{ed} min) cum n⁴ an⁴ (et n² ἀπὸ πολλῶν) ... ε Ln^{ed} mal Tl απολλω cum n⁴ v¹ etc CDE FGLP al omn^{vid} (et Euthal^{cod}), nec aliter editum Orca¹⁶ Chr Thdrt etc | εν ημιν et. d⁴ f g vg (et. am fu demid harl tol omn^{schm}) etc Orca⁷⁷ etc ... D⁴ 14⁴ 17. 23. 26. 55. 115. 140. 1scr d⁴ e cop syrP Chr 2,106 (non ad h. l. nec 10,12) Antioch¹⁰⁶² εν ημιν | το μη: FG 2. om το | υπερ α (Gb^o) cum MABCP 17. 31. 73 cop syrP (Orca¹⁶ utrumque testatur, vide post) Ath⁴⁵² Chr¹¹² ex¹⁰⁵⁰ 1 Cyrloh⁶⁰⁰ ... ε υπερ ο cum DE FGL al pler f g syrsc arm go Chr¹¹² et 12 et 2,106 Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: supra quam scriptum est. | γεγραπται: sine additam cum n⁴ABD²E⁷FG 46. d e f g vg (aethilbero ut vos discatis, et an rectum est vobis (quod) efferatis vos super socium vestrum) Orca⁷⁷ Aug^{lit} petll² etalib Ambrst al ... ε (Gb^o) add φρονην cum n⁴ov¹er²LP al pler syr^{uit} cop arm go Chr¹¹² et 12 et 2,106 Thdrt Cyrloh Antioch¹⁰⁶² Dam al, item Ath⁴⁵² φρισουσθας. Euthal^{cod} habet το μη υπερφρονην· γεγραπται· ινα μη etc. Cf Orca⁷⁷ γεγραπται ταυτα - μηποτε και αυτοι εμπισωμεν εια τα τοιαυτα - ἀλλ' ιδωμεν τὸ „ινα εν ημιν μά-

20 καὶ πάλιν κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. 2 ὥδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς

(et. f g): ƿƿ̄ ǵƿ̄ πανουργεῖ :: excidit a propter autem quod sequitur.

20. σοφῶν et. Clem²²⁹ Orat⁶⁶ etc Tert^{marc 5,6} Ambrat etc ... 3. 17. 38. 39. 46. 55. 76. 288. kscr am harl^o vid armedd Mcionepiph^{220. 326} Chr⁶⁶ odd (et. mosc¹) Euthal⁵²⁶ (in elencho μαρτυριῶν ex^{cod} vat) Hierpelag² (4,510) ἀνθρωπῶν :: ex LXX

21. ἐν ἀνθρωποις (d e in homines) et. Dial⁶⁶⁹ Eus^{p²²} etc: ƿ a f g Tert^{marc 5,6} Aug^{litte peul^{2,300}} Ambrst al (sed non Pelag Bed) ἐν ἀνθρώπω

22 ἀπολλῶς: ƿg 17. ἀπολλῶ. Item Apollo it vg, ut ante. | πάντα: 13 lect d e f g vg add γὰρ, ἐπίς | ὑμῶν (ƿƿ̄ ǵƿ̄ δὲ ὑμ.) : B 43. 48. 52. Orprou (Notitia¹¹¹, Mai⁴²) ἡμῶν. Item Eus^{luc ap Mai¹⁶¹sq} καὶ ἐλεγεν εἰτε ζωῇ - πάντα ἡμῶν εἶναι. Edidimus sine εστιν cum MABCD^oFGP 17. 46. Euthal^{cod} d e aeth Dial⁶⁶⁹ Augcoll^{earth¹⁶²} Ambrat ... ς (G^{b00}) add εστιν cum D^b et^o BL al pler f g vg syr^{utr} cop arm Orprou (ut ante) Chr⁶⁶ etc Orin^{t^{4,561}. 594} Tert^{res carn⁶⁰} etc

23. ὑμῶν: B 43. Orprou (ut ante) ἡμῶν

IV. 1. ἡμῶν et. Or^{2,101. 2,100} et^{int^{2,576}} Didri⁶⁰ etc ... 17. 109. dscr syr^{sch} ἡμῶν | Θεοῦ: ƿg του Θεου

2. ὥδε cum MABCD^oFGP 17. 31. 39. 67° 71. 12lect Euthal^{cod} d e f g vg (d e f vg Or^{int^{2,576}} Aug Ambrst al hic iam quaeritur; g hic iam t ceterum) syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Orin^{t^{2,576}} Aug^{litte peul² (9,296)} Ambrat al. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: Θεοῦ ὥδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν ... ς δ δὲ cum D^oEL al pler Or^{2,100. 4,421} (addit: οἱ γὰρ πάντως εἰ ζητεῖται, τὸ ζητούμενον εὑρίσκεται) et^{cat⁷¹} Didri⁶⁰ Chr⁶⁷ Thdrt Phot ap Oec et^{cat⁷⁰} (καὶ ὁ λοιπὸν ζητεῖται [sic potius quam καὶται] ἐν τοῖς οἰκονόμοις, κἀκεῖνο ἡμᾶς λογιζέσθω - τί δὲ ἐστὶ τοῦτο τὸ ἐν τοῖς οἰκονόμοις ζητούμενον; ἴνα etc) al, item auct^{aleator} (Hoc quoque inter - quaeritur) | λοιπὸν (ita k^{corr} etiam² vid): m^o add τι. (Hoc sic accipiendum videtur: ὥδε λοιπὸν τί ζητεῖται ἐν τ. οἰκονόμοις; ἴνα) | ζητεῖται: ita (quaeritur) et. d e f g vg cop syr^{utr} rell Orin^{t^{2,576}} nec Latinorum quisquam aliter. Item -ται BL al plu (ap Seri omnes praeter B) Or^{2,100. 591} et^{4,421} et^{cat⁷¹} rell ... MABCD^oƿƿ̄ǵƿ̄d^oƿ̄ al permu

οικονόμοις ἵνα πιστός τις εὐρεθῆ. 3 ἔμοι δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρώπινης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἔμμαντόν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἔμμαντῶ σύννοδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίτω με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὅς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ro 2, 20

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἔμμαντόν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα

Ro 12 3

Euthal^{cod} ζητεῖτε (FG -τητε): Gb' | πιστος τις ευρεθη et. d e vg Or^{cat} 17 e¹¹², 275 etc ... D⁸⁷ e¹⁰ E⁸⁷ τις ευρεθη πιστος, D⁷⁸ FG f g go τισ πιστ. ευρεθη

3. ὑφ ὑμῶν: A o^{scr} ὑφ ἡμῶν | ἀλλ οὐδε: D* ἀλλὰ οὐδε, FG ἀλλ οὐδ
 4. ἀλλ οὐκ: F 73. 81^{ect} ἀλλ οὐδε. Etiam Hierpelag² (4,5.6) sed nec in hoc etc. Postea vero (4,5²⁸) et Aug^{lit} petil² nec tamen in hoc etc. | L* ἀλλ οὐκ ἐν τούτῳ ἀνακρίνωμε· κυριος ἐστιν. Sed quae desunt: δεδικαίωμαι· ο δε, suppleta sunt, ab ipso* ut videtur, et super -ο (in ἀνακρίνω) notatum -ων. | ο δε et. Or^{cat} 17 n^o etc ... n* syr^{sch} aeth (arm?) ο γαρ (nil probat Ps-Iust²⁰² 17 ουτε ουν του αμειλους αμειλητεον· θεος γαρ ο κρινων ἐστι.) | κυρ. ἐστιν: D* d add θεος
 5. τι et. Or^{2,225}. 4,120 e^{1cat} 74. 75 Or^{int} 4,623 f g AmbP^{2,920} Aug^{serm} dom² (2,225) etc ... 17. d e vg go arm Or^{int} 4,470 Ambrat Pelag al om | κρίνετε (sic et. Latini etc): κΑΡ al scribunt -ται | ο κυριος (sic D^b e¹⁰) ... D* om ο | σο καὶ et. Or^{2,225}. 612 e^{1cat} 75 etc Or^{int} 4,470. 623 Amb^{1,2,920} (qui illuminabit) Ambrat al ... D* κFG d e f g AugP^{2,100} et 100 e^{1cin} del 22,39 e^{1lit} petil² (2,300) e^{1lib} (sed non^{serm} del²) al om οσ | του θεου: DE 7. 91. 109. 1^{scr} om του
 6. ταῦτα δε (et. n^a): n* arm om δε | FG* μετεσχηματισα | εἰς ἔμμαντόν (et. f g in me ipsum): F⁸⁷ G⁸⁷ om εἰς | ἀπολλῶν (et. Ln^{od} min) cum n* AN* (et n³ ἀπὸ πολλῶν) ... ε Ln^{od} mal Tl ἀπολλῶ cum n^a v^l e^{1c} c^{1DE} FGLR al omn^{vid} (et Euthal^{cod}), nec aliter editum Or^{cat} 10 Chr Thdrt etc | ἐν ἡμῖν et. d* f g vg (et. am fu demid harl tol omn^{lchm}) etc Or^{cat} 17 etc ... D* 14* 17. 23. 26. 55. 115. 140. 1^{scr} d² e cop syr^P Chr^{2,106} (non ad h. l. nec^{10,12}) Antioch¹⁰⁶² ἐν ἡμῖν | το μη: FG 2. om το | ὑπερ α (Gb') cum κABC^P 17. 31. 73 cop syr^P (Or^{cat} utrumque testatur, vide post) Ath⁴²³ Chr¹¹² ex^{mose} 1 Cyr^{10h} 600 ... ε υπερ ο cum DE FGL al pler f g syr^{sch} arm go Chr¹¹² et 12 et 2,106 Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: supra quam scriptum est. | γέγραπται sine additam cum n* ABD* κ* FG 46. d e f g vg (aeth^{libero} ut vos dicitis, et an rectum est vobis (quod) efferatis vos super socium vestrum) Or^{cat} 17 Aug^{lit} petil² et^{1lib} Ambrat al ... ε (Gb^o) add φρονειν cum n^o v¹ D^o κ* L^R al pler syr^{utr} cop arm go Chr¹¹² et 12 et 2,106 Thdrt Cyr^{10h} Antioch¹⁰⁶² Dam al, item Ath⁴²³ φρισουσθαι. Euthal^{cod} habet το μη υπερφρονειν· γέγραπται ἵνα μη etc. Cf Or^{cat} 17 γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα - ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μά-

μή εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φροσιῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί κινῶσαι ὡς μὴ λαβῶν; 8 ἤδη κεκορησμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
 Ro 7, 26 ἡμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὃ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπιστούλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθινακίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλῳ καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ἡμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
 2 Co 11, 27 ἰσχυροὶ· ἡμεῖς ἐνδοξοὶ, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρου καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολασιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημοί-

ῥητε τὸ ὑπὲρ ὃ γέγραπται:· ἐάν τις ἔξω ἔχων ἰποδεδείξαν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θάλλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται. οὐδὲ νοήσι ἃ γέγραπται. Sic Latini: d e vg ut in nobis (vobis) discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum infletur pro alio; Aug Ambrat ut in nobis discatis ne supra quam (Ambrat quod) script. est unus pro altero (Ambrat uno) infletur adv. alterum; f g ut in nobis discatis ne supra quod script. est ut non unus advers. alterum (g add t pro uno) infletur pro alio (g infletur adv. alterum t pro alio) | ἵνα μη ... DE om μη | υπὲρ τοῦ: FG κατα τοῦ. Cf et. d e f g vg.

8. Lncd min ἡδ. κει. εσσε; ἡδ. επλ.; χωρ. ημ. εβ.; | ἐπλουτήσατε (f dio. facti estis): F -τησσε | χωρ. ημ. ἐβασιλεύσατε (d am regnastis; e f g vg ele fu demid harl tol Or^{int} 2, 201. 214 Ill¹ 202. 485 Ambrat al regnatis, Tert¹ pud 14 iam regnatis) et. Orat⁷⁹ et⁸⁰ Eus^{mal} 85 (in p¹ 147) etc ... λ om | ὄφελον: D^{CEL} al aliq ὠφελ. | γε: D^{FG} om (Latini: et utinam regnaretis vel regnetis) | ἡμῖν (it vg vobiscum): E⁸ 115. om ... D⁸ συν ἡμῖν | συνβασί- cum M^{AB} C^D F^{GP} ... ε Lu (aclebat tantum AGO συν-) συμβασί- cum B^D C^{EL} al certe pler
9. Δοκῶ γὰρ sine ot. cum M⁸ ABCD⁸ FG 46. 116. d e f g am fu⁸ (fu al add et) demid tol Clem⁵⁶⁷ Orat⁴⁴ et^{int} 2, 412 Dam Tert pud¹⁴ Ill¹ 174 ... ε (Gb⁰⁰) add σσι cum M⁸ C^D E^{LP} al pler vg^{ele} fu⁸ harl syr^{ut} cop arm go Or^{2, 172} Chr¹²⁶ Thdr^t al Amb^{ps} 42, 201 Ambrat Pelag
11. ἀχρι: Et. Clem⁵⁶⁷ Or^{1, 257} et^{bis} Eus^{ps} 405; μεχρι. Eus^{praep} 504 Chr¹²⁷ τῆς: FG εωσ (pro αρτι F αρτι, confusis T et Γ) | γυμνιτεύομεν (B⁸ D⁸ -νε-) cum M⁸ C⁸ G⁸ B⁸ et⁸ C⁸ D⁸ E⁸ F⁸ G⁸ 37. al⁸ B⁸ C⁸ etc ... ε γυμνητευομεν cum L al longe plu Euthal^{cod}. Nec aliter editum in Clem Or Eus etc. Praeterea A⁸ om γυμν. και
12. λοιδοροῦμενοι: FG add και, item post διωκόμενοι: quemadmodum it vg Or^{int} 2, 602 etc maledicimur et benedicimus, persecutionem patimur et sustinemus
13. δυσφημοῦμενοι (Gb⁸) cum M⁸ ACP 17. 46. Euthal^{cod} Clem⁵⁶⁷ Or^{1, 427} (sed Philocalia βλασφ-) et⁷²⁸ et^{lob} 85 (Gall¹⁴) Eus^{praep} 364. 655 Cyr

μενοι παρακαλούμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περιψήμα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ τουθετῶν. 15 ἔὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοῦς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς παταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-

10h²⁰⁰ Dam ... ε Lu βλασφημ. cum κ² BDEFGI al pler it vg (f g vg blasphematur, et, d e blasphemati) Or^{1,257}. 2,501 Chr¹⁵⁹ Thdr̄t al Or^{int} 2,605 Ambrst etc (hi Latini ut vg) | ὡς περικαθάρματα et. Clem⁵⁶⁷ Or^{4,203} Eus^{praepr} 564 etc ... D^{87*} ὡς περικαθάρμα (et. harl¹ purgamentum) ... G (certe sic plane distinctum est) 37. 123. al⁴ (et. n²⁰⁰?) ὡς πηρι. (G ὡς πηρι) καθάρματα, 43. ὡς πηρ καθ. | περιψήμα: cf Barn⁴ (Dress¹⁰): ἐγὼ περιψήμα τῆς ἀγαπῆς ὑμῶν.

14. γράφω ταῦτα cum κ² ABCDEFGI al fere omn etc ... DEFG k^{scr} d e f g vg pp^{int} ταῦτ. γράφ. | ἀλλ' ὡς cum κ² ADEFGI al etc ... B ἀλλὰ ὡς | τουθετῶν (G¹) cum κ² ACDF 3. 6. 10. 17. 31. 33. 16^{lect} Thphy^{1st} ... ε Ln TI τουθετῶν cum κ² DEFGI al pler d e f g vg Chr¹⁵⁰ Thdr̄t Dam al Ambrst al

15. ἐν γὰρ χρῆστ. ἰησοῦ et. Clem⁶⁵³ (καὶ· ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα ἐν χ²ω ἰω) Or^{int} 2,190. 219 et alib Method^{2,600} Eus^{pra} 406 Chr¹²¹ Cyr^{glaph} 112. 110 et^{osa} 024. 062 e¹ zach¹⁵⁰ et^{10h} 110 al mu Ambrst etc ... B Clem⁵⁵⁶ Montan^{epic} in collat^{earth} Pacian^{norm} bapt om ἰησοῦ | ἐγέννησα (FG ἐγεννησα): confirmant Clem (Or^{2,625} παῦλος διὰ τοῦ εὐαγγελίου γεννᾷ τοὺς γαλάτας) Method Eus Cyr etc

16. οὐκ et. Clem⁵⁶⁷ etc ... D^{87*} FG² δε, g itaque t autem ... aeth^{uir} Chr¹²¹ ex^{mosec} om | γίνεσθε: 10. 31. 73. 118. vg^{cle} (sed non am fu demid tol etc) arm^{nac} (non item^{ven}) Chr¹⁰¹ Pelag add καθὼς καγω (10. 31. ἐγὼ) χρῆστον:: ex 11, 1.

17. διὰ τοῦτ. αὐτο cum κ² AP 17. 46. 80. 116. syr^p Euthal^{cod} ... ε Ln TI om αὐτο cum κ² BCDEFGI al pler Or^{cat} 67 Chr¹²⁷ Thdr̄t Dam al; nec inagis xpri d e f g vg (hi Latini ideo) syr^{sch} roll | μου τέκνον cum κ² ACDF 17. 37. 46. 116. Euthal^{cod} arm Chr¹²⁷ Dam ... ε τεκν. μου cum DEFGI al pler d e f g vg Or^{cat} 67 Thdr̄t al | πιστορ: FG πιστος (it vg filius meus carissimus et fidelis) | ἐν κυρίῳ: A^{void} ex errore^{void} ἐν χριστῷ | ἀναμνήσει: A^{scr} ἀναμνήσει (sic) | ἐν χριστ. ἰησοῦ cum κ² CD^b 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 46. 49. 67. 71. 80. 116. h^{scr} e^{scr} Or^{cat} Euthal^{cod} vg^{cle} fu harl om^{lactm} cop syr^p arm (aeth Ies. Chr.) Chr¹²⁷ Dam Ambrst al ... D² FG d f g ἐν κυρίῳ ἰησοῦ (e tantum ἐν κυρίῳ: in d post domino punctum positum; propterea videtur e omisisse ihu quod sequitur.) ... ε TI ἐν χριστῷ sine ἰησ. cum ABD^c ELP al longe plu am demid tol syr^{sch} Or^{cat} 67 Thdr̄t Thphy^l Oec

κλησία διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, εἴαν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματι τε πραύτητος;

V.

1 Ὁλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἦτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικὰ τινὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενοθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὸν τῶ

18. δε et Or^{cat} etc ... FG d e f g vg cop ppl^{at} om

19. θελήσῃ: LF 48. 114. 116. h^{scr} θελήσει | ου et. Clem²⁴⁷. 267 Or^{4,11} Severian^{cat} etc Tert^{pu}d^{ic} 14 Ambrst etc ... D* d* om | λόγον: FG add αυτων (d e f vg eorum qui inslati sunt, g eorum inslantium t qui inslati sunt) | των πεφυσιωμενων et. Clem²⁴⁷. 267 Severian^{cat} Chr¹²⁰ Thdr^t Dam etc ... L 3. 37. 40* 49. 57. 109. 116. h^{scr} al alll Or^{4,11} τον πεφυσιωμενον

20. αλλ (et. Or^{4,11} etc): FG αλλα

21. πνευματι: D* d πνευμα (epiritus) | πραυτητος cum ABC^{v1} 17. 12^{lect} Dam ... ε πραοτητος cum κδενφρ al pler Euthal^{cod} Clem¹²⁴ Or^{2,428} Chr¹⁴⁰ Thdr^t al :: cf ad 2 Co 10, 1. Gal 5, 23. 6, 1. Eph 4, 2. Col 3, 12. 2 Tim 2, 25. Tit 3, 2

V, 1. εν τ. εθνεσιν sine additam cum κ* ABCDEFG 6. 17. 46. 67** 177. 178. 179. Euthal^{cod} d e f g vg cop arm aethutr Or^{cat} 90 et^{int} 2, 201. 422. 2, 220 Mane ap Epiph⁷⁰⁶ Tert^{pu}d^{ic} 14 Leif¹²⁶ et²¹⁵ (Gall⁶) Ambrst etc ... ε (= Gb Sz) add ονομαζεται cum κ* LF al pler syrutr Bas^{2,670} Chr¹⁴⁰ Thdr^t Dam al Cassiod (in h. l.). Cf et. Or^{cat} 91 τοιαυτην οσαν μηδε εν τοισ εθν. ιστιν ακουειν. Item Cyr^{cat} 90 - εστιν ακουσας. | τινα του πατρ. χειν (Ambrst ita ut quis uxorem patris habeat): DEFG του πατρ. χειν τινα, f g ita ut uxorem patris habeat aliquis, d e vg Or^{int} 2, 422 Leif¹²⁶. 215 al ita ut uxorem patris (Leif¹²⁶ add sui) aliquis habeat, Tert^{pu}d^{ic} ut uxorem patris sui quis habeat, Or^{int} 2, 220 ut uxorem quidem patris aliquis habeat

2. ουχ (et. Or^{cat} 91 Man^{op}iph⁷⁰⁶ etc): FG ου | αρθη cum κ ABCDEFG al 15 Euthal^{cod} Mane apud Epiph⁷⁰⁶ Or^{cat} 91 ... ε (= Gb Sz) εξαρθη cum L al longe plu (93. επαρθη) Bas^{regg} 372. 516 et^{2,600} Chr¹⁴⁰ Thdr^t Dam al | πραξας (Gb') cum κ AC 17. 31. 37. 39. 46. 71. 80. 116. Euthal^{cod} Mane ap Epiph⁷⁰⁶ Bas^{2,221}. Item gessit Or^{int} 2, 220 (contra 2, 422 fecit), admisit Tert^{pu}d^{ic} 14 ... ε Ln ποιησας cum BDEFLF al pler

σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὐτως
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ συν-
αχθέντων ἡμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου 1. 8

Orcat⁹¹ Bas^{regg} 372. 516 et 3,666 Chr¹⁴⁶ Thdrt Dam al. Habent fecit it
vg Or^{int} 3,493 Lcif¹⁹⁶. 215 etc

3. απων sine ωσ cum κλησδ*P 17. 37. 39. 67. 80. 116. Euthalcod vg
syr^{sch} cop aeth Mane ap Epiph⁷⁰⁶ Or^{int} 3,592 Hil²⁸³ Augco ep parm³
(3,57) Ambrst Pel. Cf et. Dion^{alex} ap Eushtst 7, 12, 13 ἀλλὰ τοὺς μὲν
-συνεκρότουιν ὡς συνών, ἀπὼν μὲν τῷ σώματι, ὡς ἐλπὶν (ἐλπεν?),
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι ... ε (Gb⁹⁰) Ti praem ωσ cum δ'ετ'εφγλ al
pler d e f g syr^p (arm *quamquam*) Dial⁹²⁴ Bas^{regg} 470 Chr¹⁴⁶ Thdrt
Dam al Lcif¹⁹⁶ et 315 Aug^{gal} (3. 3,593) et adim (3,137) | τον οὐτως τοῦτο
(et. Dial⁹²⁴ Bas^{regg} 470 etc): Pσ om τουτο, nec exprī d e f g vg Lcif
196. 215 Amb^{off} 3 al (rursus Hil²⁸³ Ambrst al exprimentes τουτο om
ουτως)
4. οσηματ. του κυριου sine ημων cum κA demid syr^p txt Lcif¹⁹⁶. 215
Pacian^{op} 3 ... ε Ln Ti add ημων cum δεφγλ al omn^{vid} d e f g vg
(et. am fu tol nec aliter harl^{vid}) sy^{sch} etP c.* rell Dial⁹²⁴ Bas^{regg}
470 Chr¹⁴⁶ Thdrt Dam al Ambrst al | ησου pri cum ABD* Euthalcod
d syr^p txt aethro Lcif¹⁹⁶. 215 ... ε add χριστου cum κδεφγλ al
omn^{vid} e f g vg sy^{sch} etP c.* cop arm aethPP go Dial⁹²⁴ Bas^{regg}
Chr Thdrt Dam al Ambrst al | ημων cum κABDEFG al omn^{vid} d e
f g vg^{cle} demid sy^{sch} etP c.* Or^{int} 3,599 Dial⁹²⁴ Chr¹⁴⁶ Thdr^{ted} Lcif
196 pri loc Ambrst al ... P am fu tol harl syr^p txt Or^{1,359} et 3,357. 799-
790 et^{int} 3,593 Bas^{regg} 470 et 3,58 Thdr^{ted} 1 Lcif¹⁹⁶ pri loc et 215 al om:
hinc Ln [ημων] | ησου sec cum κABD*P 46. Euthalcod d vg syr^p txt
aethl⁷⁰ Or^{1,359} et 3,799. 790 et^{int} 3,593 Dial⁹²⁴ Bas^{regg} 470 et 3,58 Lcif¹⁹⁶
sec loc et 215 Ambrst al ... ε add χριστου cum δεφγλ al pler e f g
syr^{sch} etP c.* cop arm aethPP go Or^{3,357}. 617 et^{int} 3,599 Chr¹⁴⁶ Thdrt
Dam al Lcif¹⁹⁶ pri loc al. Cf huc etiam Man^{epiph} 706 σινελθουτων
ημων και του κυριου μετα του εμου πνευματος παραδουαι τον
τοιουτον etc.
5. τον τοιουτον et. Or^{3,126}. 257 et alib Dial⁹²⁴ Man^{epiph} 706 etc d e f vg
Or^{int} 3,413. 463. 623 et 3,592 Lcif¹⁹⁶. 215 etc ... P^{57G} κ syr^{sch} etP mg (non
item^{txt}) aeth αυτου | του κυριου ησου cum κL al plu Euthalcod am
tol floriac go syr^p txt (et aeth *domini nostri Iesu*) Or^{int} 3,400 Bas^{regg} 470
Chr¹⁴⁶ et 1,12 cod et 3,140 Thphyl Oec Aug^{gal} 3,593 et adim 3,137 et ep parme
3,5 (3,13). Item DE d e demid Ambrst τ. κηρ. ω χριστου ... AFGP al
15 fore vg^{cle} fu harl sy^{sch} etP c.* (et ημων et χριστ. c.* habet) cop
arm Or^{3,357} Chr^{1,12} ed et 911 et 3,590 Thdr^{tom} incat⁹² Thdrt Dam Or
int 3,391. 3,592 Lcif¹⁹⁶ et 215 Amb^{ps} 29, 304 Pelag al του κηρ. ημων ησου
χριστου. Atque hinc Ln τον κυριου [ημων ησου χριστου] ... Ti nil
nisi του κυριου cum B Or^{2,117}. 3,304. 725 et cat⁹³ Man^{epiph} 706 et Epiph

α. α. 6 Ἰησοῦ. 6 Οὐ καλὸν τὸ κλέψμα ἡμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φέουμα ζυμοῖ; 7 ἐγκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε ἵσον φέουμα, καθὼς ἐστὶ ἄζυμος· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν

α²¹ Euseb¹⁰⁰ Tertmarc^{5,7} etpadi¹⁰ Or^{int² 900} Hil¹⁰⁰ et¹⁰⁰ Aug^{op} parme^{9,87} Pacian^{op³} (Gall^{1,107}) etbapt (ibidem²⁷²) :: solemn^{is} illius diei appellatio erat (η) *ζύμη* (των) *σφραγῶν*, cf 1 Th^{om} 5, 2. 2 Th^{om} 2, 2. 2 Pe 3, 10; item Act 2, 20. Cum nostra huius loci lectione convenit 2 Co 1, 14. Videbatur enimvero *σφραγῶν* aut omittendum aut plenus dicendum.

6. οὐ καλὸν etc: Leif²¹⁰ Ambrst om οὐ. Quam in rem cf Aug^{op} parme^{9,87} (p. 100): *cum dicitur apostolus - ut spiritus salvus sit in die domini Iesu - continuo subiicit: Non bona gloriatio vestra, sed per exprobationem pronuntiatio: Bona gloriatio vestra. Sic enim novissimi et maxime Latini codices habent, cum eadem in utroque sententia tenentur. Similiter Ambrst in h. l. Bona etc. Hoc est non bona est; lacti enim erant, cum magis contristari debuerint. Dicitur testari etiam Atto ita in codicibus Graecis inventam esse. Sed in Dacher Spicileg 1723. l, 401 ss. id non inveni. | ζύμη. et Or^{2,203} etcat^{97, 90} Chr¹⁵⁰ et 2,203 et¹⁰⁰ Baseth¹⁵⁵⁻¹⁵²⁻²⁰⁴⁻²⁷² Cyrador⁵⁴² Euthal^{cod} Thdr^t Dam al, item fermentat m⁹⁴ f (ita Graecis superscriptum est) g. Cf Hier ad Gal^{9,9}: *male in nostris eidd. habetur: Modicum fermentum totam massam corrumpit*, proptereaque post ad *corrumpit* addit: *sive, ut iam commendavimus, totam conspersionem fermentat*. Nihilominus et ipse in vg edidit *corrumpit*, ut confirmant am fu demid etc ... Gb' *δολο*, cum d^o Baseth⁴⁴⁴ ed (sed fluct ead. Favet quidem contextus: *εξαρτι τον ποτηρον εξ υμ. αιτ. να μη γενηται το μικρα ζυμ. ολ το φε. δολο*. Sed esth³⁰⁴) Basbapt⁶⁰⁰ ed (versus edd² ζυμ.) Hesych (*δολοι φθειρεται, κλονορχει*). Item *corrumpit* d e f vg Ir³⁶⁵ (sive Senior. ap Ir) Or int^{2,341-413} Leif²¹⁰ Aug^{op} parme^{2,5} Ambrst al. Etiam Tertpadi¹⁰ *modicum scilicet et fermentum totam desipit conspersionem*. Similiterque lectioni *δολοι* favet marc^{1,2} *modicoque exinde fermento totam filci massam haeretico errore decepit*. Cf et. Mich Cerular. in Monum. eccl. Gr. ed. Cotel. 2. p. 143 sq: *καὼς δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκείνη ῥητὸν ἐλαυβάνοντες τὸ φάσκον· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φέουμα ζυμοῖ, οὕτως ἐκείνη γεγραμμένον ἔχουσι· μικρὰ ζύμη ὅλ. τὸ φέυ. φθείρει, πικρῶμενος διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ ῥήματος ἀφορμῆς ἀνατρέκειν τὴν ζύμη. τὴν τὸν ἀθάνατον ἄρτον αἰρουσαν*. Item τὰ αἰγάρματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας (ibid. 3, 495.): *οὐ γράφοντες· μικρὰ - ζυμοῖ, ἀλλὰ φθείρει, ἐκ τούτου τὸ ἐζυμον ἐπβάλλειν πικρῶμενος*.*

7 ἐγκαθαράτε: sine copula cum κ^o ABDFG al⁹⁰ d e f g m⁹¹ vg (et. am fu etc) syr^{sch} cop go Clem⁵⁰⁰ Basbapt⁶⁰⁰ Chr¹⁵⁰ Oec Tertmarc^{5,7} Cyp¹⁷⁰⁻²⁰⁰ Leif²¹⁰ Ambrat Pelag al ... ζ (= Gb Sz) add οὐν cum κ^o C^o R^o al plu Euthal^{cod} syr^p aeth Or^{cat⁹⁵} et^{int^{2,261}} Thdr^t Dam Thphy | το πάσχα. ἡμῶν sine additam cum κ^o ABC^o DFG 17. 46. Meion^{op} rph²⁰⁰ et 266 Ptol^{lor³} (ap Eriph²²⁰) Clem⁶⁰⁰ Or^{1,150} cod et^{3,203} et^{4,114} (Haet, non item Delar) et¹⁷⁰ et^{cat⁹⁵} Or^{int^{2,90}} 153-204-410 Dial⁶⁶⁴ Eus^{mal} 200

ἐτύθη Χριστός. 8 ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμῳ εὐλικρινίας καὶ ἀληθείας.

9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνους, 10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου

Ath²¹⁵ ap Gall⁵ Chr^{11,203} Cyrador²⁰⁶ Tert^{5,7} Cyp^{173, 208} Archel⁶⁰³ Auger^{parme^{2,5} et^{2a}p} Ambrst Zen¹⁵⁸ (Gall⁵) etc ... ε (Gb⁶⁰) add υπερ ημων cum κ⁶LP (ιν. ημων) al pler syr^{ut} go Or^{1,150} add et 2,120 et 4,171 delat et 178 delat Illpp¹⁴⁸ delag (ex Thdrtdial² ἀσίγγυτος) Math²²⁵ (ινα - και το πασχα ημων τιθη υπερ ημων χριστος) Petr alex¹¹² (Gall⁴) Chr^{130, 183} et 1,745 et 2,476 Thdr^t Chron⁴²⁹ Ps - Ath⁵⁰⁸ Dam Thphyl Oec | ετυθη cum κ⁶BCDFGLP etc (et. syr^{ut} ms graec) ... ε⁶ (= ε Gb 82) εθυθη cum minusc ut vdr̄t pauē (nullus ap Scri, ap Mithael unus vel alter e silentio. Eadem scriptura invasit editiones Clem⁶⁶⁶ Or^{4,175} Dial¹⁴⁹ ad wetat Chron⁴²⁹ ad par al. | χριστος: FG o χριστ. Praeterea 116. Illpp¹⁴⁸ delag (ut ante) Chr^{11,203} cod mosc add ο θεος

8. ἐορτάζωμεν cum κ⁶BCFL al plu d e f g m⁹¹ vg syr^{ut} cop arm aeth Or^{2,120, 2,220} et cat⁹⁶ al mu Or^{int^{2,212}} et^{2a}or etc ... ADΓ⁶ΕΥΡ al fere²⁰ go Or^{4,171} ἐορταζόμεν | μηδε et. Or^{2,120, 2,220} et cat⁹⁶ (et 4,175 οἶδε) etc ... β Or^{4,402} μη | πονηρία: F⁶Γ⁶ πορνεία, g nequitiae t fornicationis. | ἀλλ: 17. ἀλλα | εὐλικρινίας: -νιασ cum κ⁶ACD*et⁶EFGLP al mu (4 ap Mithael, 2 ap Scri) ... ε Ln Ti -νιασ cum β⁶ al plu :: cf ad 2 Co 1, 12 (-νιασ ex κ⁶D*FG) et 2, 17 (-νιασ ex κ⁶BCDFGP). | Ad h. v. cf et. Iustindial¹⁴: τούτο γάρ ἐστι τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης πρᾶττετε.

9. ἐγραψα ὑμῖν ἐν τ. ἐπιστολῇ: ista quorsum spectent quaeritur ab Or cat⁹⁷, item a Severiano et Photio ibidem⁹⁹. Et Or quidem sic: ὑπέλαβόν τινες ἐκ τούτου τοῦ ῥητοῦ ὅτι πρὸ τῆς προτέρας πρὸς κορινθίους ἐπιστολῆς ἐγγράπητο ἄλλη τις ἐπιστολὴ τῷ ἀποστόλῃ, ἥτις εἶν οὐ σώζεται - - οἱ δὲ μὴ βουλόμενοι ἐπιστολὴν ἱέραν εἶναι πρὸ ταύτης ἐροῦσι ταύτην τὴν λέξιν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν (sic et. Severian et Phot statuunt) ἀναφέρεισθαι etc. | μη συναναμίγνυσθαι et. Clem⁵⁶¹ Or cat⁹⁷ etc. Item (non commisceri, non misceri) d e Tert pud¹⁸ Leif²¹⁶ Aug^{parme^{2,5} (9,60)} etc ... D^b (non item* nec⁹) al Aliq Baseth⁴²⁸ cod -σθι. Item f g vg go syr^{ut} Or^{int^{2,193}} Ambroenit^{1,418} et¹⁸⁹ 43,1025 Ambrst Pelag ne (Or^{int} ut non; g non t ne) commisceamini Sed nonnulli ex his etiam v. 11. ne (ut ποῦ) commisceamini habent, ut f g (non commisceri vos t non commisceamini) Or^{int^{2,196}} et²¹⁸.

10. ου παντως sine copula cum κ⁶ABCD*EFG 17. 46. 93. Euthal^{cod} d e f g vg cop go Or^{int^{2,196}} Tertpud¹⁸ Leif²¹⁶ Ambrst etc ... ε (Gb⁶⁰) praem και cum κ⁶D*LP al pler syr^{ut} (et^{sch} non autem dico) arm aeth Or cat⁹⁷ Baseth⁴²⁸ Chr¹⁸⁷ Thdr^t Dam al | του κοσμ. τουτου ... d τουτ. του κοσμ. Item huius mundi d e f vg Or^{int} Tertpud Leif etc | και αρπαξιν (Gb⁶) cum κ⁶ABCD*FGP 17. 39. 46. 73. 93. (et 37. η και)

ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναγαμίγνυσθαι εἰν̄ τῶ ἀδελφῶσ ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτησ ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδωρος ἢ μέθυσσ ἢ ἄρπαξ, τῷ τινούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί δὲ ἐξω ὁ θεὸσ κρινεῖ; οὐχὶ τοὺσ ἕσω ὑμεῖσ κρινεῖτε; 13 τοὺσ δὲ ἐξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξήρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

d f g aeth ... ε η αρπαξιν cum κερ^bet^cEL al pler e vg syr^ur cop arm go Or^{cat} 97 et Int², 106 Bas^{eth} 418 Chr¹⁶⁷ Thdrt Dam al Lcif²¹⁶ al mu | ωφιλιετε (Gb') cum κΑΒ^cCDEFGL al fere¹⁰ Dam. Item *alioquin debueratis* it vg Lcif Ambrat al; Tert^{pu}d¹⁶ *ceterum oportebat vos exire de mundo*, item Idol¹⁴ *dicens: Ceterum de mundo exissetis ... ε οφειλετε* cum B²P al pler Euthal^{cod} Bas^{eth} 418 Chr¹⁶⁷ Thdrt al

11. νυνι cum κ^cCD^cet^b (D^c νυνι, D^b νυνι, D^c νυν) al plu Or^{cat} 96 Chr¹⁶⁷ Thphyl Oce ... Ln νυν cum κ^cABD^cEFGLP al plus²⁰ (8 ap Mtthaei, 8 ap Scri) Euthal^{cod} Bas^{eth} 458 Chr¹⁶⁸ Severian^{cat} 99 Thdrt Dam | ἢ πόρνοσ: cf vg Ambrat *si is qui frater nominatur est* (et. am fu² demid tol harl, sed fu^{*} allachm om; Ambrat *inter vos est*, item fuc^{ort}) *fornic.*, item d e Ir^{int} 205 Tert^{pu}d¹⁶ Lcif²¹⁶ Aug ep par^{me} 3, 7 d Ambrat al *si quis frater nominatur* (d e nominetur, Tert add in vobis) *fornicator*. Nec aliter syr^ur cop aeth go ... ε (non ε^o Gb Sz) ἢ cum B²D²ET (incipit enim η πορν. novum stichum) ET^c al mu (cf Scri). Item *si quis frater nominatur aut fornic.* f g arm Aug^{ad} et op⁶, 106 et serm²⁶¹. 5, 1300 atque et. op par^{me} 3, 7 b. Ediderunt ἢ et. Or², 810. | πορν. η πλειον. η ειδωλ. η λοιδ. η μεθ. η αρπ. etiam it vg syr^ur cop go Ir^{int} 205 (Or², 810 η πορν. η πλειον. η ειδωλ. και τα εξησ. Item levit ap Gall¹⁴, 6 - η μεθινσ. η λοιδ. η αρπ. Sed cat⁹⁶ λεγει γαρ: η λοιδ. η μεθ. η αρπ.) Or^{int} 2, 106. 313 Bas^{eth} 458 Lcif²¹⁶ etc ... ο πορν. η μεθινσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλειον. η αρπ., 37. 116. arm πορν. η ειδωλ. η πλειον. η λοιδ. η μεθ. η αρπ. Similiter testes pauci alii variant. | μηδε et. Clem¹⁷⁰ Or², 810 et cat⁹⁶ Bas^{eth} 458 etc ... FG μητε, g non t nec, λ Or^{levit} ap Gall¹⁴, 6 η

12. τι ... ET^cG g ει (σι) | γαρ μοι sine και cum κΑΒCFGP 17. 31. 39. 46. 67. 73. Euthal^{cod} d e f g vg cop syr^{sch} aeth Or^{cat} 96 (Chr¹⁶⁸ semel; at alibi ^{sex}ies non ita) Tert^{pu}d³ Ambop⁶³ etc ... ε (sed Gb^{oo}) Ti add και cum D²ET^cL al pler syr^P arm go Chr¹⁶⁸ sem et¹, 71. 2, 908 et 7, 682. 10, 254 et 11, 471 Thdrt Dam (sed in comm assert ex Chr¹⁶⁸: επειδη γαρ ειπε: τι μοι τοισ εξω κρινειν etc) al | υμεισ (d^o om): c^{*} (vitiose) υμασ | κρινετε et. κ^a ... κ^a κρινετε

13. εξω (et. Or^{cat} 96 Chr¹⁶⁸, et ^{saep} εξω ad v. 12): Or², 702 et ad v. 12. Chr¹⁶⁸ sem 7, 683 εξωθεν | κρινει: ita B²P al plu (9 ap Scri, 9 ap Mtthaei), *iudicabit* f g vg arm pplat (ut Aug Ambrat) ... ε (= Gb Sz) κρινει: ita L al mu (1 ap Scri et 1 ap Mtthaei κρινει), *iudicat* d e | Ln sic: κρινετε, 12 τοισ δι εξ. ο θε. κρινει; | εξαρ. sine και cum κΑΒC D²FGP al fere¹⁵ Euthal^{cod} d e f g vg cop arm go Aug^{saep} Ambrat al ... ε (- Gb Sz) praem και cum D²EL al plu syr^ur (syr^{sch} tollite autem, syr^P et tollite) Or^{cat} 96, Thdrt Dam (item^{vid} Chr¹⁶⁸, ad quem cf Dam. Monif. edidit: κατ' Εξαριετ) :: LXX και εξαριεσ (et. -ριετ legitur) τ. πορ. εξ υμ. αυτ. | εξαρατε (Gb') cum κΑΒC D²FGP al fere¹⁵

VI.

1 *Τολμᾶ* τις ὑμῶν *πρᾶγμα* ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινόμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενήμενους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς ἕτροπήν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔτι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὅς δυνήσεται ^{15, 24}

Euthalcod d e f g vg Baseth ^{446. 467} ... ε̄ εξαριετε cum D⁸EL al plu Orca¹⁰⁶ Eusp⁶⁵¹ (sed editum εξαριετε) Chr¹⁵⁹ Thdrt Dam al | τον πονηρον: ita et. Augdeuter (tom³p¹pag⁵⁶⁹): nec ait τὸ πονηρόν, id est hoc malignum, sed τὸν πονηρόν, quod est hunc malignum ... 23. 46. Thdrt (in comm. non tractat) Thphyl¹²⁸ το πονηρον

VI. 1. ἡμῶν cum κBCDEFGI al pler Clem⁶⁶³ Chr¹⁶⁹ et ^{11, 267} etc, item neutrum it vg Cyp³¹⁸ etc ... ΛΡ al¹⁰ Chr^{1, 743} Thdrt ε̄ξ ἡμῶν. Praeterea syr¹ ex rodis cum asterisco exhibet. | πραγμ. ε̄χων (R¹ Aug Ambrat al habens negotium) ante πρ. τ. ε̄τερον: h. l. et. Clem⁶⁶³ Dam vg (habens negotium adv. alterum, item Pelag) syr¹²¹ etc ... DEFG 119. d e f g cop go Chr¹⁶⁰ Thdrt Thphyl Cyp³¹⁹ Augdoctr⁴ ε̄τρ²⁸ Ambrat post πρ. τ. ε̄τερον (sed pro ε̄τερον 119. Chr Thphyl ἀδελφον αυτου) | τον: B om

2. η̄ οὐκ cum κANCD¹*FGP al plus¹⁰ Euthalcod d e f g vg syrsch etp c.* (i. e. η̄ c.*) arm (cop an) Clem⁶⁶³ Chr¹⁶¹ Dam. Ex Latinis f g vg Cyp Aug Pelag an nescitis, d e Hil⁵⁰ (p²146) Amb Ambrat aut nescitis. Cf et. Polyc¹¹ (ap Dress³⁷⁸): An (odd³ Aut) nescimus quia sancti mundum iudicabunt? ... ε̄ (-Gb Sz) om η̄ cum D⁸EL al plu syr¹²¹ Thdor mop cat¹⁰¹ Thdrt | ε̄: FG ε̄αν ... D¹d Hil^{50. 568} om | κρινεται: et. Hil⁵⁰ ... d e f g vg Hil⁵⁶⁸ Augdoctr⁴ Ambrat al iudicabunt

3 sqq. Versus 3. 4. 5. 6. οὐκ οἴδατε usque ἐπὶ ἀπιστῶν om A

3. κρινοῦμεν et. Tertpudic¹⁴ Hil⁵⁶⁸ Augdoctr⁴ Ambrat etc ... d e iudicamus | μητοιγε (73. dscr Thphyl μητοιγε) et. Or^{2, 602} et cat¹⁰². Ex Latinis d e neque, Augdoctr⁴ nedum; f g vg (item aeth) Pel quanto magis

4. μὲν οὖν et. Orca¹⁰⁶ etc (it vg nil nisi igitur) ... FG γουν | F ε̄αν ε̄χεται | ἐξουθενήμενοις et. Orca¹⁰⁶ ... 17. ἐξουθενήμενους, Or^{2, 602} libere ἐξουθενήμενους

5. λέγω cum κDEFGLP al omn^{vid} Orca¹⁰⁶ Chr¹⁶⁸ Thdrt Dam etc ... Ln λαλω cum B | ε̄ν cum κBCLP al plus¹⁰ Orca¹⁰⁶ sq Chr¹⁶⁸ Thdrt Dam etc ... ε̄ (-Gb Sz) ε̄στιν cum DEFG 37. 116. 119. al mu Ath (ap Gall^{5, 261}) | ουδεις σοφος cum κBC 17. 39. 46. 57. 73. syr¹²¹ cop Orca¹⁰⁶ Dam, item 137. Euthalcod σοφ. ουδεις ... FGP 37. 74. 120. κ¹⁰² ουδε εις σοφ., item f g Augdoctr⁴ Ambrat al quisquam sapiens ... ε̄ σοφ. ουδε εις cum D⁸L al longa plu syr¹²¹ Chr¹⁶⁸ (σοφ. ε̄ν η̄μ. ουδε εις) Thdrt al, item sapiens quisquam vg Pelag Amb¹erm cont aux

διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἡδὴ μὲν ὅλωσ ἡττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφοῦς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ

Ga 5, 21
Ro 1, 29-31
Ga 5, 19-21

- ²⁷ al ... Gb' σοφος sine additam cum D*² d e aeth Or^{cat} 106 Ath ap Gall^{5, 181} | σα: L add ου | θυνησεται: 17. -σηται | διακριναι et. n^c ... n* n^{cor} 80. 88. 89. 46. 73. 115. 119. 121. Or^{cat} 106 bis ανακριναι.
6. κρινεται: α κριναιτε, item g contenditis t iudicio, contendit; v⁸ κριναιτε (f iudicio contendit) | τουτο et. D* syr^p txt ... c^b 73. syr^p m^g Thdrt ταυτα (D^b ταυτα neglecto o priore) | επι (apud, apud d e f vg, g apud t inter): D* μετα | απιστων: FG f g add και ου (sic uterque) επι αγων. In v⁸ a sequitur lacuna usque ad v. 15. Sed a⁸ statim post αγων iam perrexerat Ουκ οιδατε.
7. ηδη μεν absque ουν cum n* D* 8. 17. 74. 108. 116. a⁸ d e f vg (Latt omnes iam quidem; in d iam suppletum est) cop arm syr^p txt Or^{int} 2, 301 Cyp³¹⁸ Aug^{doctr} 4 Ambrat al ... ε Ln Ti add ουν cum κ^a ABCD³ e¹ 2 PLP al pler syr^{sch} syr^p e. a⁸ aeth Or^{cat} 106 Bas^{eth} 270 Chr¹⁶³ Thdrt Antioch 1141 Dam al | ολωσ et. Or^{int} 2, 301 ... Δ syr^{sch} aeth^{ro} (aliter sed libere aeth^{pp}) Or^{cat} 106 om | υμιν cum MABCD⁶ PLP al longe plu d e syr^{tr} cop Or^{cat} 106 Bas^{eth} 270 Chr¹⁶³ Euthalcod Thdrt Antioch 1088. 1141 al ... ε (- Gb Sz) εν υμιν cum minusc mu f vg Or^{int} 2, 301 Cyp³¹⁸ al Dam Thphyl | κριματα et. Or^{cat} et^{int} Cyp³¹⁸ Aug^{doctr} 4 etc ... κ 73. 109. Bas^{eth} 270 (sed non eds^{ara}) Antioch 1088 et 1141 Dam κριμα | αδικεσθε; διατι - αποστερεισθε et. Clem⁸⁶⁴ Or^{cat} 106 Bas^{eth} 270 Cyp³¹⁸ etc ... L Antioch 1088 et 1141 αποστερεισθε; διατι - αδικεσθε
8. αλλα cum MABCD⁶ PLP etc ... D*L 74. 115. 119. al⁴ (ap Scri) Or^{cat} 106 Antioch^{bis} all. Praeterea 115. 119. Chr¹⁶³ Thphyl all αυτοι etc | αδικ. κ. αποστερ. et. Clem⁸⁶⁴ Or^{cat} 106 Bas^{eth} 270 Cyp³¹⁸ etc ... DE d e αποστ. κ. αδικ. | τουτο cum MABCD⁶ PLP 17. 81. 46. 67* 73. 80. 109. d e f vg cop Or^{cat} 106 Euthalcod Antioch 1088 et 1143 Cyp³¹⁸ al; Clem⁸⁶⁴ και τους αδελφους ... ε ταυτα cum L al longe plu syr^p arm Bas^{eth} 270 Chr¹⁶³ Thdrt Dam al
9. αδικοι: Δ* vid oi αδικ. | θεου βασιλ. hoc ordine cum MABCD⁶ PLP 17. 37. 46. 178. 179. Or^{cat} 106 Euthalcod ... ε (= Gb Sz, sed rursus Gb') βασιλ. θεου cum L al pler d e f vg Polyc⁶ (Dress³⁶⁵) Clem⁸⁶⁴ Chr¹⁶³ Thdrt Antioch 1088 et 1143 Dam Ir^{int} 265 (sed odd allq om dei) Tert^{pad} 16 Cyp³¹⁸ al | ου: B* (ante⁸ iam² suppl) 93. om | ουτε (quinq^{les} h. v. et bis v. sq): et. Clem⁸⁶⁴ etc ... DE ουδε septies. Libere Or^{2, 365}: μη πλανασθε· θεος ου μυκτηριζεται· ειτε πορνος ειτε μοιχος ειτε μαλακος ειτε αρσενοκοιτης ειτε κλεπτης ειτε μεθυσος ειτε λαιδωρος ειτε αρπαξ βασιλ. θεου ου κληρ. Cf et. Or^{cat} 107: μη πλανασθε ουτ, ουτε πορνοι ουτε ειδωλολ. βασιλ. θεου ου κληρονομησουσιν· ουτω δε

οὔτε ἀρσενικοῦται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

οὐδε μοιχοι - οὐδε μοιχοι οὐν' ἀλλ οὐδε μαλακοι - οὐδε ἀρσενικοῦται βας. Θεου κληρ. - οὐτε κλεπται etc. Haec libere adhibita esse apparet.

10. οὐτε bis: DE οὐδε, ut iam relatam est | οὐτ. κλεπται οὐτ. πλεονέκτ. hoc ordine cum MABCD*et²EP al longe plu d e f vg cop aeth⁴ arm Clem²⁰¹ Method epiph⁵⁷⁸ Iulian²⁴⁵ Ir^{int} 265. 266 Or^{int} 2, 266 (et²⁰⁰ neque fures neque rapaces regn. dei possideb.) Cyp²⁰⁷ etc. D² L al plus²⁰ syr^{utr} Clem⁵⁶² Chr¹⁶⁸ Thdr^t Dam Thphyl¹ οὐτ. πλεονεκτ. οὐτ. κλεπτ. | ου μεθυσοι cum MACP (sed ponit post ου λοιδορ.) 17. 46. 57. 67⁶⁶ 72. 121. 123. a^{scr} m⁹⁴ Clem⁵⁶² Ps-Ath¹⁰ (ut P) Iulian²⁴⁵ Chr¹⁶⁸ Thdr^t Damparall²⁶³ ... ε In οὐτε μεθ. cum BDEL al longo plu (D² οὐτῆ, vdr οὐδῆ voluisse ut praecedat) d e f vg syr^{utr} cop arm (at istae verss omnes etiam οὐτε λοιδ. οὐτε αρπ. exprim) Clem²⁰¹ Ign^{int} pol²⁶¹ (οὐτ. μοιχ. οὐτ. αρσεν. οὐτ. πορρ. οὐτ. λοιδ. οὐτ. μεθ. οὐτ. κλεπτ.) Meth^{epiph} 578 (pergens οὐτε λοιδ. οὐτε αρπ.) et²⁶⁵ Quaest antioch²²⁸ (οὐτ. πορρ. οὐτ. μοιχ. οὐτ. μαλακ. οὐτε μεθυρ. οὐτε λοιδ. βας. θε. κληρ.) et⁷²⁹ Euthal^{cod} al Ir^{int} bis Cyp²⁰⁷ (sed uterq per² neque maledici neque raptores) etc | ου λοιδοροι: D* οὐτε λοιδ. Praeterea vide ante d e f vg Ir^{int} Cyp etc, item Ign^{int} pol et² | βασιλ. Θεου ut et. Ir^{int} bis Clem^{bis} Or^{1, 770. 772} et^{2, 266} (vide ad v. 9) aca^{serp} etc. ... D⁶⁷*et²ex⁶⁷ Θεου βασιλ. | κληρονομησουσιν sine ου cum MABDE al fere²⁰ Poly⁶ (Dress²⁸²) Ign^{int} pol ex^{odd} (et al^{odd} κληρονομησαι δυναται) Or^{cat} 107 sec loc Meth^{epiph} 578 (κληρονομησαι δυναται) et²⁶⁵ Iulian²⁴⁵ Ath²⁵² ex^{cod} 1 Quaest^{antioch} 228 Chr¹⁶⁸ Cyr^{ador} 118 Thdr^t 1, 262 (sed. variat lectio) Damparall²⁶³ ... ε (sed Gb²) Tl praem ou cum LP al plu Ign^{int} pol. ex^{odd} Clem^{201. 265} Or^{2, 266} et^{cat} 107 pri loc (minime probant Or^{1, 770} et⁷⁷² οτι οἱ λοιδοροι βας. θε. ου κληρ., Eus^{622. 272} διοτι γαρ φησι, μεθυσοι βας. θε. ου κληρ.) Ath²⁵² ex^{odd} mu Euthal^{cod} Quaest^{antioch} 228 Cyr^{br} 44 Thdr^t 2, 106 (i. e. ad h. l.)
11. ἀλλα ἀπειλ. cum MABDELP etc Clem²⁰⁵ Did^{415. 266. 268} Cyr^{br} 44 Ir^{tri} 1021 (opp Thdr^t 5) Cyr^{act} 66 Dam ... οδ² L etc Ath⁵²² Chr¹⁶⁴ Thdr^t 2, 106. 492 et^{1, 268} ἀλλ ἀπειλ. | ἀλλα ἡγιασθ. cum MABDEP etc Did^{415. 268} Cyr^{br} 44 Thdr^t 2, 106 Cyr^{act} 66 Dam ... cl etc Clem²⁰⁵ Did²⁶⁸ Ath⁵²² Chr¹⁶⁴ Thdr^t 1, 202. 2, 492 Dial^{tri} (ut ante) ἀλλ ἡγ. | ἀλλα ἐδικ. cum MABDEP etc Did¹⁶⁹ Cyr^{br} Dial^{tri} Cyr^{act} 66 Dam ... cr. etc Ath⁵²² Did^{415. 268} Chr¹⁶⁴ Thdr^t 107 ἀλλ ἐδικ. | του κυριου sine ημων cum MADEL al plu d e syr^p t^{at} (Clem²⁰⁵ ἐδικαιωθητε φησι τω ονοματι του κυριου) Did⁴¹⁵ Cyr^{act} 66 Dam Ir^{int} 265 et^{semel} 265 Tert^{pub} 16 al ... bc^{vid} 17. 37. 47. 73. 80. f m⁹⁴ vg syr^{sch} eIP e. * cop. arm aeth Ath^{522. 524. 545} et^{lat} 775. 779 Did^{64. 158. 258} Epiph⁶²⁸ Chr¹⁶⁵ Dial^{tri} 1021 (ut ante) Ps-Ath^{25. 277} Thdr^t

- 10, 23 12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 τὰ βρώματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ ἀλλὰ
 2 Co 4, 11 τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξέγεραί διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
 12, 17 15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα

Euthalcod Ir^{int} 202 (in nom. domini nostri, nihil praeterea) et 205 eamel Or^{int} 2, 202. 411. 424 Cyp²⁰⁷ al του κυριου ημων, hinc Ln τ. κ. [ημ.] | ησου χριστου cum M^{BCV} 100 D* P^R 13. 37. 47. 73. 80. 114. 115. 130 r d e f m⁹⁴ vg syr^{sch} et P (sed χρ. c.*) cop arm aeth Ath⁵²². 526. 548 et lat 726-779 Did^{quater} (et int^{4, 205} omisso domini) Epiph⁶⁰² Chr¹⁶⁵ Dial^{tri} (ut ante) Cyr^{act} 20 Euthalcod Ps-Ath^{2, 177} Thdr^t Ir^{int} 202 et 205 bis Or^{int} ter Tert^{rud} Cyp^{al} ... ε Ti ησου sine χρ. cum AD^{CL} al pler syr^P 121 Dam Thphyl Oec

12. πάντα μοι ἐξιστιν: haec utroq loco Thdr^t (ad h. l. atque etiam cat¹⁰⁰) κατ' ἐνάτησιν ἀναγκαστίον dicit, εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν „ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει“. οἴτω δὲ καὶ τὸ (cat τὰ) ἐξῆσ, etc. | μοι pri (et. Ir^{gr} 202 ex cat): aeth nobis (sed in eis quae sequuntur mihi); Clem^{libere} 202 καὶ ἐσ πάντα ὑμῖν (cod ἡμῖν) ἐξιστι, φησιν ὁ ἀποστολος, ἀλλ οὐ πα. συμφέρει. Ubi μοι omittitur, non tam hunc ad locum, quam ad 10, 23 respiciet videtur. Ita fit Ir^{int} 202 Tert^{cult} femin¹⁰ exhort^{cast} 2 (et bapt¹⁷ Omnia licere dixit saucitas. apostolus, sed non omnia expedire) al. Item Clem²⁰² πάντα μιν γὰρ ἐξιστιν, ἀλλ οὐ πα. συμφ., φησιν ὁ ἀποστ., Or^{4, 216} πάντα μιν γὰρ ἐξιστιν, ἀλλ οὐ πα. συμφ. | δ* συμφέρει | μοι sec: agnoscit etiam Clem²⁰⁵ μὴ γὰρ οὐ πάντα μοι ἐξιστιν; ἀλλ οὐκ ἐξουσιασθ. etc ... σ* om
13. ο δε θεος: Q* om δε | πορνεία ut BCD^{2L} al plu ... M^{AD}* P^R al plu πορνεία. Similiter v. 18. -ει- ut BCD^{2L} P^R; M^{AD}* P^R G -ει-. Cf et 5, 1 ubi -ει- bis BC (D² pri loc, D* et³ sec loc) (P^R G pri loc) P^R, -ει- vero M^{AD} (D* pri loc, D² sec loc) P^R G. Item 7, 2 -ει- BCD^{2L}, -ει- M^{AD}* P^R G P^R. Praeterea cf ad Act 15, 20 et alibi. κ semel tantum -ει- confirmat: 1 Thes 4, 3 (quem quidem locum ex scriptoribus scripsit is quem D diximus).
14. ημᾶς cum M^{BCDEKLP} etc (omnes ap Neri, item ap Mtthaei) d e f vg syr^{ut} cop aeth Polyc²⁷⁰ Meth^{epiph} 570 Euthalcod al plu Ir^{int} 200 Tert^{marc} 5, 7 al plu ... ε* (non item ε Gb Sz) ὑμᾶς ex errore ut vid. Consentit arm, fortasse etiam unus vel alter ex minusc. Praeterea syr^P 205 add cum eo | ἐξεγερεῖ cum M^{CD}* EKL al pler (47. σινεξεγερεῖ) f vg^{cle} (vide post) syr^{ut} cop arm aeth Meth^{epiph} 570 Ath^{2, 6} edd² (sed γεγερεῖ, item Dam) Chr¹⁷¹ Euthalcod Thdr^t Ir^{int} 200 Tert^{marc} 5, 7 Archel⁶⁰² al mu ... Ln ἐξεγερεῖ cum AD^P P^R Q 37. 93. (P 37. 93. -γεγερεῖ), item nascit^{at} d e ... B 67** ἐηγερεῖν, item (sed v et δ persaepe confunduntur) am fu hari nascitavit
15. οὐκ: P^R G Meth^{epiph} 570 η οὐκ, item f g an nascit^{is} (contra d e vg Ir^{int} Cyp²²² Leif^{4, 216} al an non habent) | ὑμῶν cum M^{BCDEFGKLP} al omni

ὄν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ
 οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σώμα ἔστιν; ἔσονται Gn 2, 24
Mt 19, 5
Ga 5, 31
 γὰρ, φησί, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ
 κυρίῳ ἐν πνευμά ἔστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνεῖαν. πᾶν ἀμάρ-
 τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ
 πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ 2, 16
2 Co 6, 16
 σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε

vid it vg rell Methēpiph etc IrInt OrInt 4,474 Tertmarc 4,7 Cyp Lcif etc
 ... κ^α ημῶν | ἐστίν et. Methēpiph IrInt OrInt etc ... ρετ (f sunt Chri)
 ορε om. Praeterea a g ex errore perrexit ποιησω μελη πορνησ . Μη
 γινοιτο . H. Post haec demum pergitur: Ἀρα οὐν τα etc. | αρασ et
 Or 1,520 (τοῖσ διδάχθῆσαι μη αρειν τα μελη χριστου etc) etcat 119 etInt
 2,613 Dial 964 Methēpiph 579 Chr 177 et 178 Cyrloh 588 Thdrt Antioch 1067
 al IrInt 300 Tertpud 16 Cyp 323 Lcif 6,316 etc ... ρ 47* 57. 67* 73. 74.
 115** al⁵ ser al fere 25 Did 346 (-ποιησομεν-) Dam^{ixt} (in comm non
 tractat) αρα, item ρα (f) g ηρα. At in a g η videtur potius ad ver-
 sum 16 (η οὐκ οἴδατε) trahendum: vide ante. Ex eodem errore
 (partim correcto) nescio an in codice ρ fluxerit, ubi praeter morem
 ipsi litterae H superscriptum est an. | τα μελη: 17. το σωμα | πορνησ
 μελη et. Or 1,520 etcat 107. 119 Dial 964 Methēpiph 579 etc ... δερα d o f
 g vg Antioch 1057 IrInt OrInt 2,603 Tert Cyp Lcif al μελη πορνησ

16. η οὐκ cum κ^αBCFGP al sat mu d e f g syr^{sch} cop Clem⁵⁶¹ Meth
 ēpiph 579 Chr 178 Euthalcod Thdrted Photcat 118 Cyp 323 Lcif 6,316 al (d e
 Cyp Lcif aut nescitis, f vg an nescitis, g an f aut nesc.) ... Ti οὐκ sine
 η cum δε^τκε^τκ^λ al fere 50 syr^p Mcionēpiph 520 et 526 Dial 961 (οὐκ οἴδατε
 γαρ etc) Ps-Ath 2,4 Dial^{tr} 1,7 et 2,28 Thdrtcod etcat 118 Dam Tertpud 16 |
 φησαν cum κ^βCDεFGKLP al omn^{vid} it vg etc Mcionēpiph 520 Dial 964
 Methēpiph 579 Chr Euthalcod Thdrt al Lcif 6,316 etc ... A Mcionēpiph 563
 Tertpud 16 Cyp 323 Amb^{passim} om, hinc Ln [φησαν]

18. ρα φεύγετε | ο ρα: d⁵ 17. 106. Methēpiph 579 ο αν | ποιηση: ρ 47*
 al⁵ math ποιησε | ρα αμαρτανει

19. το σωμα cum κ^αBCDEFGKLP al sat mu d e f g syr^{sch} basm Chr 179
 Thdrt (ad h. l.) OrInt 4,504 (quomodo dicit quia corpus nostrum templum
 est dei et templum spirit. sancti) et 474 (Tertres carn¹⁰ - et in illis litteris
 Paulus est - cum corpus nostrum ut dei templum vitari vetat. [cf 8, 17]),
 cum corpora nostra membra Christi facit, cum monet tollere et magnifi-
 care deum in corpore nostro.) ... Gb⁷ Ti τα σωματα cum A²L 17. 28.
 37. 46. 67. al plus⁴⁰ cop syr^p arm Or 1,766 et 2,576 etcat 95. 119 (of et.
 Or 1,766) etInt 2,409 Methēpiph 579 Did 62. 229. 293 etmaniche 2,311 (ap Gall)
 etInt 273 Bas 1,319. 388 et 2,104. 528 Ps-Ath 2,4 Cyrhr 63. 177 Cyract 89 Euthal
 cod Thdrt 4,392 Dial^{tr} 1,7 et 2,28 Antioch 1067 Dam Hil 249 (templum enim
 dei secundum apost. corpora sunt etc) Ambrst al (item membra vestra
 m⁵⁷- 108 vg Amb al) | ναος: 37* add θεου. Item Orca^t 119 ναος του
 θεου εν υμιν αγιου πνευματος εστιν etc, ubi θεου inepte insertum
 esse apparet. Vide ante OrInt 4,741, item OrInt 3,309 - quia corpora

1. ἢ ἐν τῷ θανάτῳ, καὶ οὐκ ἔστι ἐκείνῳ; 29. ἢ ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν τῶν
δοξάζοντες ἐν τῷ θανάτῳ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν.

VII

1. Περὶ δε ἡν ἐξάρθαστε, καλῶν ἐνθουσιῶν ὑποτακῆς μη ἀπει-

vestre tempore dei est? Signis autem tempore dei videlicet dixerunt
illam deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter sit
Or¹²⁰ Ἀδελφότητες ἐν τῷ σώματι τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἵσταται.
αἱ τοὺς πιστεύοντες ἐκ Ὀρκα¹²⁰ 120 Meth¹²⁰ Did¹²⁰ Cyp¹²⁰ 200
Cyp¹²⁰ 271 etc ... B 120. πνεῦμα ἁγίου. item f. non d e g; m⁵⁷. 200
vg Or¹²⁰ 4, 200 200 Did¹²⁰ 4, 222 Ambrst etc; θείον: ἁγ¹²⁰ 121. Ὀρκα¹²⁰
Bas¹²⁰ Chr¹²⁰ (et. mox) τῶν θεῶν. | ἁγίων (ἁγ¹²⁰): ἁ¹²⁰ ἁγίων

29. δοξάζοντες. δε cum ἁ¹²⁰ ABCDEFGKL διῆρ al omnia¹²⁰ syrach est e.^o
basam hi interpp reddunt ἰσθαρ) Did¹²⁰ et¹²⁰ Bas¹²⁰ Dial¹²⁰ 1, 1 Cyp
act¹²⁰ Chr¹²⁰ 2, 200 200 Euthalcod etc. Libere Meth¹²⁰ 270 ἀπει-
σαστε (ut Dind ex cod ven) sive δοξάζοντες οὐκ (ex edictav). Item Pa-
Ath¹²⁰ 4 - ἐν ἕστε ἀπὸ θεοῦ. δοξάζοντες οὐκ τῶν θεῶν τρομακτικῶν ἐν
ἐμῶν ..... ἁ¹²⁰ cop Ὀρκα¹²⁰ Did¹²⁰ 4, 211 Thdr̄t om δε, nec exprim
d e Irat¹²⁰ (bene Corinthiis ait: Glorificate deum in corp. vestro) Did
120 4, 207 Ath¹²⁰ 400 ... f g m⁵⁷. 200 vg Tert¹²⁰ 20 Cyp¹²⁰ 200 200 Leif¹²⁰
Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) glorificate (clarificaste Cyp¹²⁰
Ambrst) et portate vita ou nes praeter m⁵⁷. 200 Tert¹²⁰ tollite deum
(m⁵⁷ Tert¹²⁰ Cyp¹²⁰ dominum, Leif fluctuat lectio) in corpore vestro.
Confirmant ista etiam Tertres car¹²⁰ cum monet tollere et magnificare
deum in corpore nostro, et Leif¹²⁰ quos apostolus hortatur tollere deum-
que portare in corporibus suis. Ceterum ef et. Chr¹²⁰ (i. e. ad h. l.)
δοξάζοντες δε, ἀπὸ τῶν θεῶν (ed¹²⁰ δεξ δε τῶν θεῶν, τὸν τῶν, ἀπὸ
τῶν θεῶν, cod¹²⁰ δεξ. δε ἀπὸ τῶν θεῶν) etc. Eodem spectat Chr¹²⁰ 1, 200
(Rom. 4 in 1. Tim) δοξάζωμεν δε τῶν θεῶν, ἀρμεν τῶν θεῶν ἐν τῷ
σώματι καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν, et ibidem¹²⁰ δοξάζωμεν τῶν τῶν
θεῶν, ἀρμεν αὐτοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν, μη καὶ ἐκπύουμεθα - πῶς
δε ἵσταται καὶ ἐν τῷ σώματι ἀπὸ τῶν θεῶν; etc. | ἐν τῷ σώματι ἡμῶν
sine additam cum ἁ¹²⁰ ABC¹²⁰ D¹²⁰ EFG 17. 46. 67¹²⁰ 71. 109. d e f g m⁵⁷. 200
vg cop basam arm¹²⁰ aeth¹²⁰ Ὀρκα¹²⁰ Meth¹²⁰ Did¹²⁰ et¹²⁰ 200 (-τ.
θε. τῶν ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν) Bas¹²⁰ 1, 115 (-ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν) Cyp
act¹²⁰ Dial¹²⁰ 1, 1 Euthalcod Dam Irat¹²⁰ 20 Tert¹²⁰ 20 et¹²⁰ car¹²⁰ 10 Cyp
Leif Ambrst etc ..... ε (Gb Sz) add καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν,
αἵμα ἵσταται τῶν θεῶν cum C¹²⁰ D¹²⁰ et¹²⁰ KLP 37. al pler syrat¹²⁰ arm¹²⁰ (et¹²⁰
add tantum καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν) Chr¹²⁰ (exponit etiam in comm)
Thdr̄t ad h. l. et (ubi lectio inter τῶν θεῶν et αὐτοῦ fluct) 1, 200

VII. 1. ὑπακούετε sine μοι cum ἁ¹²⁰ BC 17. 46. 109. am fa¹²⁰ Euthalcod
Dam¹²⁰ par¹²⁰ 1, 1 Tert¹²⁰ 20 et¹²⁰ monog¹²⁰ 11 ... ε La add μοι cum ADEFGKLP
al pler d e f g vgle et¹²⁰ dd mu syrat¹²⁰ cop basam arm¹²⁰ aeth¹²⁰ Ὀρκα¹²⁰
Meth¹²⁰ Chr¹²⁰ 200 200 Thdr̄t Dam (ad h. l.) al Hieriovin¹²⁰ Ambrst al

σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδίδτω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστρεφίτε ἀλλήλους, εἰ μὴτι ἔν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ

Ex 19, 18

2. *δε et. c* (In ed. mea *τε est error typogr.*) | *τας πορνείας* (-*ει-* ut BC D²L; -*ει-* MAD²P, item FG) *et.* Clem⁵⁵⁴ Or^{2,646} *εἰς* cat 121- 179 Meth⁶⁰⁰ Chr¹²⁶. 186 Tertimonog¹¹ etc ... FG f g (non item d e) vg syr^{ut} Tertpad¹⁶ Or^{int} 3,265 Cyp³¹⁶ Ambrst al *την πορνειαν* | *και* *ικαστη τ. ιδ. ανδρ. εχεται* (Or^{cat} 121 Chr¹²⁶ om *εχ.*) *et.* Or^{2,646} *εἰς* cat 121- 179 *εἰς* int 3,267 Meth⁶⁰⁰ Chr^{2,242}. 248 Cyp³¹⁶ etc ... FG 48² 114. 177. f g Tertpad¹⁶ (- *uzorem suam habeat*; *uir uxorī et uxor uiro debitum reddat*) om. Cf etiam Clem⁵⁶⁴ *qui calon ανθρωπων usque γυναικα εχεται* affert sine reliquis.
3. ο *ανηρ*: F om ο | τ. *οφειλην* cum MABCDEFOPQ 6. 17. 46. 67² 71. 177. d o f g vg cop basm arm aeth^{ut} Clem⁵⁵⁵. 561 Or^{1,258} et 2,647 *εἰς* cat 123 Meth⁶⁰⁰ Euthalcod Tertpad¹⁶ Cyp³¹⁶ Ambrst etc ... ε (=Gb Sz) τ. *οφειλομενην εννοιαν* cum KL al pler syr^{ut} Chr^{1,262}. 268 *et* 2,259- 242- 243 *et* 7,126 Thdr̄t Dam Thphyl Oec Anton¹⁵; Chr vero ad h. l. *την οφειλομενην τμηνη* (: cf 1 Pe 3, 7); atque addit: *τι δε εστιν η οφειλομενη τιμη*; - *δια γαρ τουτου και οφειλην το πραγμα εκαλισεν | αποδιδτω* (Clem⁵⁵⁵ *αποδιδω*): A *αποδιδτω* | *δε και et. it vg* (et. am fu demid harl tol) syr^P Clem⁵⁶¹ Or^{2,647} *εἰς* cat 123 Meth⁶⁰⁰ Thdr̄t. Dam etc ... A 55. syr^{sch} cop. basm arm Or^{1,258} Chr¹²⁶ Cyp³¹⁶ al om *δε*, hinc Lη [δε] *και*
4. *αλλα ο* cum MABC al ... ε *αλλ ο* cum DEFG²¹LP al certe longe plu (F⁵⁷ om *αλλ ο*) Or^{cat} 123 Meth⁶⁰⁰ etc | *δε και et. it vg syr^P: syr^{sch} cop basm Chr^{2,220} bis Cyp³¹⁶ al om δε* | *αλλα η* cum MABCD² al ... ε *αλλ η* cum D² (E αλα² ἡ) F⁵⁷DE²¹LP al certe longe plu
5. *αποστρεφειτε*: κ ^δscr -*ρητε* | *ει μητι αν et.* Or^{2,615} *εἰς* cat 124 Meth⁶⁰⁰ Cyrador²²⁵ etc ... B Damparall⁶⁴¹ *ει μητι* (sine *αν*), Clem⁵⁶¹ *ει μη*, Or^{1,199} *ει αν μητι* | *σχολασητε* cum MABCDEFOP al¹⁰ Or^{1,199}. 2,615 *εἰς* cat 124 Euthalcod Cyrador²²⁵ Dam (ad h. l.) al (Dion^{alex can²} *ινα πρ. καιρ. σχολασωσ τη ete*) ... ε (=Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth⁶⁰⁰ Chr¹²⁷. 128 *et* 2,239 Thdr̄t Damparall al | *τη προσευχη* cum M² ABCDEFOP al plus¹⁰ d e f g vg cop basm arm aeth Or^{1,199} (male differt edoxon) 2,615 *εἰς* cat 124- 120 *εἰς* int 3,259- 4,461- 644 Meth⁶⁰⁰ Dion^{alex can²} (sed vide post) Epiph^{400- 1048} Euthalcod Damparall⁶⁴¹ (contra-ad h. l. habet *τη νηστεια* pro *τη προσευχη*) al Cyp³¹⁶ Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem⁵⁴⁹ (fragm² ap Ott¹⁰⁰) *συμφωνια μεν οὖν ἀρμαζεις προσευχη, κοινωνια δε φθορασ λιει την εντευξιν*. Item Clem⁵⁴⁹ ἡ δε ἐκ συμφωνου· πρὸς καιρον σχολαζουσα τῇ προσευχη συνιγλια . . . . ε (=Gb Sz) *praem τη νηστεια και* cum KL al pler. syr^{ut} go. Thdr̄t (*εἰς* int *εἰς* comm). Item Chr¹²⁷ *int* sed contra. est. comm, itaque. rectius mosc¹ om. At habet² 4²⁰⁰, postquam dixit *δια τουτου και τη νηστεια*

7, 20 ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὶ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς·
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπων γυναικὸς μὴ ἄπτε-

vestra templum dei est? Si quis autem templum dei violaverit, disperdet illum deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter fit Or 1, 7²⁶ - διδασκομεθα οτι τα σωματα ημων τασ του θεου εστιν. | αγιου πνευματος et. Orat 63, 119 Methephiph 579 Didquater Bas 1, 210, 263 Cyp 62, 177 etc ... v 120. πνευμ. αγιου, item f (non d e g) m 57, 108 vg Orat 4, 474, 504 Didlat 6, 273 Ambrst etc | θεου: κρ 121. Orat 119 Bas 1, 219 Chr 179 (et. mosse) του θε. | αυτων (κρ): κ αυτων

20. δοξασατ. δη cum κ ABCDEFGKLI (δει) P al omn^{71d} syr^{sch} et P c.⁶ basm (hī interpp reddunt *igitur*) Did 239 et 298 Bas 1, 115 Dialtri 1, 7 Cyr act 20 Chr 5, 245, 273 Euthalcod etc. Libere Methephiph 579 αγαγι δοξασατε (ut Dind ex cod ven) sive δοξασατε οιν (ex edpotaν). Item P^a Ath 2, 4 - ου χριτε απο θεου. δηξασατε οιν τον θεον ενοικονινα εν υμιν ..... κ cop Orat 120 Didmanleh 9, 211 Thdrt om δη, nec exprim d e Irnt 200 (bens Corinthiis ait: *Glorificate deum in corp. vestro*) Did lat 6, 207 Athlat 200 ... f g m 27, 108 vg Tertpud 16 Cyp 207, 223 Leif 216 Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) *glorificate (clarificate* Cyp 207 Ambrst) et *portate* (ita omnes praeter m 27, 108 Tertpud *tollite*) *deum* (m 27 Tertpud Cyp 207 dominum, Leif fluctuat lectio) *in corpore vestro*. Confirmant lata etiam Tert^{res} carn 10 *cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro*, et Leif 245 *quos apostolus hortatur tollere deumque portare in corporibus suis*. Ceterum cf et. Chr 100 (i. e. ad h. l.) δοξασατε δη, αρατε τον θεον (edd 2 δοξ. δη τον θεον, τουτιστα, αρατε τον θεον, cod 1 δοξ. δη αρα τον θεον) etc. Eodem spectat Chr 11, 261a (hom. 4 in 1. Tim) δοξασωμεν δη τον θεον, αρωμεν τον θεον εν τω σωματι και εν τω πνευματι ημων, et ibidem 265 δοξασωμεν τοινην τον θεον, αρωμεν αυτον εν τω σωματι ημων, μη καλλωπιζωμεθα - - πως δε εστι και εν τω σωματι αρα τον θεον; etc. | εν τω σωματι ημων sine additam cum κ ABC D KFG 17, 46, 67²⁹ 71, 109, d e f g m 27, 108 vg cop basm armcod aethutr Orat 120 Methephiph 579 Did 239 et 298 (-τ. θε. τον εν τοις σωμασιν ημων) Bas 1, 115 (-εν τοις μελεσιν ημων) Cyp act 20 Dialtri 1, 7 Euthalcod Dam Irnt 200 Tertpud 16 etres carn 10 Cyp Leif Ambrst etc ..... ς (· Gb Sz) add και εν τω πνευματι ημων, ατινα εστι του θεου cum c^{2d} et 2 κ I P 37. al pler syr^{utr} armusc (et 20h add tantum και εν τω πνευμ. ημων) Chr 100 (exponit etiam in comm) Thdrt ad h. l. et (ubi lectio inter του θεου et αυτου fuct) 1, 207⁴

VII. 1. εγραψατε sine μοι cum κ BC 17, 39, 46, 109, am fu^a Euthalcod Damparall 641 Tertpud 16 etmonog 11 ... ς Ln add μοι cum ADEFGKLP al pler d e f g vgc^{le} etedd mu syr^{utr} cop basm arm aeth Orat 120 Meth 620 Chr 245, 263 Thdrt Dam (ad h. l.) al Hierlovin 1 Ambrst al

σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχεται, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχεται. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδίδωται, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μίτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσῃτε τῇ

Ex 19, 15

2. δε et. c (in ed. mea τε est error typogr.) | τὰς πορνείας (-ei- ut BC D²L; -s- MAD²P, item FG) et. Clem⁵⁵⁴ Or^{2,646} et cat 121. 179 Meth⁶⁹⁰ Chr 125. 196 Tertmonog¹¹ etc ... FG f g (non item d e) vg syr^{utr} Tertpud¹⁶ Or^{int} 2,365 Cyp²¹⁵ Ambrst al τὴν πορνείαν | καὶ ἐκάστη τ. ἰδ. ἀνδρ. ἔχεται (Or cat 121 Chr 125 om εχ.) et. Or^{2,646} et cat 121. 179 et int 2,367 Meth⁶⁹⁰ Chr^{2,322}. 342 Cyp²¹⁶ etc ... FG 48² 114. 177. f g Tertpud¹⁶ (- uxorem suam habeat; vir uxori et uxor viro debitum reddat) om. Cf etiam Clem⁵⁵⁴ qui calon ἀνδρωπω usque γυναικα ἔχεται affert sine reliquis.
3. ο ἀνὴρ: F om ο | τ. ὀφειλὴν cum MABCDEFGRQ 6. 17. 46. 67² 71. 177. d o f g vg cop basm arm aeth^{utr} Clem⁵⁵⁵. 561 Or^{1,228} et 2,647 et cat 122 Meth⁶⁹⁰ Euthalcod Tertpud¹⁶ Cyp²¹⁶ Ambrst etc ... ζ (=Gb Sz) τ. ὀφειλομένην εἰσοίαν cum KL al pler syr^{utr} Chr^{1,392}. 302 et 2,320. 342. 343 et 7,126 Thdr̄t Dam Thphyl Oec Anton¹⁵; Chr vero ad h. l. τὴν ὀφειλομένην τμήν (: cf 1 Ps 3, 7), atque addit: τὴν δὲ ἐστὶν ἡ ὀφειλομένη τιμή; - δια γὰρ τοῦτο καὶ ὀφειλὴν το πρᾶγμα ἐκαλεῖσεν | ἀποδιδότω (Clem⁵⁵⁵ ἀποδιδῶ): A ἀποδίδετω | δε καὶ et. it vg (et. am fu demid harl tol) syr^p Clem⁵⁵¹ Or^{2,647} et cat 122 Meth⁶⁹⁰ Thdr̄t.Dam etc .. A 55, syr^{sch} cop. basm arm Or^{1,228} Chr¹²⁶ Cyp²¹⁶ al om δε, hinc Lη [δε] καὶ
4. ἀλλὰ ο cum MABC al ... ζ ἀλλ ο cum DEGR¹¹LP al certe longe plu (F⁸ om ἀλλ ο) Or cat 122 Meth⁶⁹⁰ etc | δε καὶ et. it vg syr^p: syr^{sch} cop basm Chr^{2,320} bis Cyp²¹⁶ al om δε | ἀλλὰ η cum MABCD² al ... ζ ἀλλ η cum D² (κ ἀλ² ἡ) FGK¹¹LP al certe longe plu
5. ἀποστερεῖτε: κ d^{scr} -ρητε | εἰ μῆτι αν et. Or^{2,615} et cat 124 Meth⁶⁹⁰ Cyrador²²⁵ etc ... B Damparall⁶⁴¹ εἰ μῆτι (sine αν), Clem⁵⁶¹ εἰ μῆ, Or^{1,199} εἰν μῆτι | σχολάσῃτε cum MABCDEFGR al¹⁰ Or^{1,199}. 2,615 et cat 124 Euthalcod Cyrador²²⁵ Dam (sd h. l.) al (Dionalex can². ἵνα πρ. καιρ. σχολασωσι τη etc) ... ζ (= Gb Sz) σχολάζῃτε cum KL al pler Meth⁶⁹⁰ Chr¹²⁷. 196 et 2,620 Thdr̄t Damparall al | τῇ προσευχῇ cum κ² ABCDEFGR al plus¹⁰ d e f g vg cop basm arm aeth Or^{1,199} (male differt edoxon) 2,615 et cat 124. 140 et int 2,350. 4,461. 644 Meth⁶⁹⁰ Dionalex can² (sed vide post) Epiph⁴⁰⁰. 1043 Euthalcod Damparall⁶⁴¹ (contra ad h. l. habet τῇ νηστεια pro τῇ προσευχ.) al Cyp²¹⁶ Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem⁵⁴⁹ (fragm¹ ap Ott¹⁰⁵) συμφωνία μὲν οὖν ἀρμαζτε προσευχῇ, κοινωνία δὲ φθορᾶς λίβε τὴν ἑντελευξιν. Item Clem⁵⁴⁹ ἡ δὲ ἐν συμφώνου πρὸς καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ σιγῆγια ..... ζ (= Gb Sz) praem τῇ νηστεια καὶ cum KL al pler. syr^{utr} go. Thdr̄t (et int et comm). Item Chr¹²⁷ txt sed contra est. comm, itaque rectius mosc¹ om. At habet², 620, postquam dixit δια τουτο, αἱ τῇ νηστεια

προσευχή και πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμῶσ' ὁ σατανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συνγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγῆν. 7 Θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς και ἐμικτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις και ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι

την προσευχην σινιζεινξιν η γραφη, item agnoscit^{4,250} μη αποστ. φησιν ἀλλ. εἰ μη εν προσειχ. και νηστεια. Praeterea et Dionalek eis quae ad^{can} dicuntur habet: δια τουτο οντ ἀλληλοισ διει συμφωνειν περι αποχης, ινα σχολασωσι τη προσειχη και τη νηστεια (ap Gall^{2,506}) | ητε (et. Gb Sa) cum m²ABCDEF G 17. 46. 71. 73. 93. 137. 177. 178. (d e et iterum ad id ipsum omisso verbo) g (revertimini t eisie) aeth^{tr} Or^{1,120} et cat¹²⁴ bis et int^{2,250} Dionalek (και παλιν επι το αυτο ωσν, item και παλιν επι το αυτο εστωσαν) Cyr^{ador} Euthalcod Dam ad h. l. et parall⁶¹¹ al Augfaust^{6,9} (estote) ac saepius (sed aliter mor ecel¹) ... ε⁹ συνερχεσθε cum minus Meth⁶⁰⁰ Chr¹²⁶ Thdrt^{baer} fab^{4,25} al; ε⁹ συνερχεσθε cum κλr al plu cop basm Thdrt ad h. l. Item revertimini f g (sed vide ante) vg syr^{tr} go arm Cyp²¹⁶ al mu. Cf et. Tatian ap Clem⁵⁴⁶ γινεσθε. | πειραζῃ: r^{vid} 47* 106. -ραζει | υμων: v Meth om. Cf et. Tatian ap Clem⁶¹⁷ παλιν γαρ επι ταιτο συγχωρησασ γινεσθαι δια του σαταναρ και τη ακρασιαν.

6. συνγνώμην (v -μον) cum v²OR G ... ad³ al σιγγνωμην, 2. γνώμην ... ε Lu σιγγνωμ. cum m²B²D²κκλr al pler

7. δε (Gb²) cum m²AD²FG 17. 23. 39. 46. 115. d^{scr} d e f g am fu demid cop go Or^{4,620} et cat¹²⁵ Chr^{1,481} Cyr^{esa} Euthalcod Dam Cyp²¹⁶ Ambrst^l al mu ... ε γαρ cum m²B²D²at²κκλr al pler vg^{cle} syr^{tr} arm aeth Chr¹²⁶ Thdrt al | και: 63. 74. a^{scr} g^{scr} f vg Or^{2,620} Ephr²²⁰ Ambrst om | ἀλλὰ cum BCD² 17. etc ... ε Lu ἀλλ cum m²AD²(ε ἀλ' ἔκ.)FGK^{all}l² al pler^{vid} | έχει χάρισμ. cum m²ABDEF G 17. 37. 46. 73. 137. 177. 178. 179. d e f g am fu demid tol cop (habet gratiam suam) basm^{vid} Clem⁶²⁵ Or^{2,620} et cat¹²⁵ et int^{4,600} Cyr^{esa} Euthalcod Cyp²¹⁶ ... ε (= Gb Sa) γαρ. έχει cum κl al pler vg^{cle} harl go syr^P (syr^{sch} unicuique homini donum datum est) arm Ephr²²⁰ Chr¹²⁶ Thdrt^{bis} Dam al Aug²²⁰ Ambrst al ... c latet ante χάρισμα εκ θεου. Videbatur mihi εἶναι εἰαστ. id. praecedere, sed suspicor c cum m²BD venire. | εκ: 31. 37. 73. d e g Clem⁶²⁵ Or^{cat} 125 aemel et Or^{int} 4,600 Cyr^{esa} Cyp^{al} απο, a | θεου: DEFG 93. e^{scr} Thdrt^{4,600} (non ad h. l.) praem του | ο μὲν et ο δε cum m²ABCDEF G 17. 47. 61. 67* Clem⁶²⁵ Or^{cat} 125 aemel (ei ο μὲν οὕτως, ο δε οὕτως απο θεου) Cyr^{esa} Euthalcod ... ε οσ μὲν et οσ δε cum κκκl al pler Or^{2,620} et cat^{sem} (et cat^{rom} 7 ο μὲν et οσ δε) Ephr²²⁰ Chr Thdrt Dam al

8. καλον: A praem or, item syr^{tr} | τοις: 2. 61. 69. 109. 119. al²scr Anton¹²⁵ ταις (115. αγαμιας sine articulo) | αυτοις: 47. 115. 119. Chr¹²⁶ αυτοις ... κ om | αυτοις sine εστιν cum m²BCD²FG 17. 46. 73. 115. 119. 123. 137. syr^{sch} cop arm Or^{cat} 127. 146 Meth⁶⁰¹ Epiph⁴⁹² Cyr^{br} 64

μείνωσιν ὡς καὶ γῶ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
 κρείττον γάρ ἐστιν γαμῆν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν
 παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ Mt 5, 28
 χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μετέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ
 καταλλαγῆτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς
 λέγω ἐγὼ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
 αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνή
 εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς,

- (καλον μιν γαρ αυτοισ, ταν) Chr¹⁰⁰ Euthal¹⁰⁰ Dam (ad h. l.) ... ε
 (= Gb¹⁰⁰ Sz) add ἐστιν cum D^bet¹⁰⁰εκκL syrP baam go (item d e f g vg
 est illis) Thdrt Dam^{parall}⁶⁴¹ Thphyl Oec | ταν: β αν | μεινωσιν: σ d
 e f g vg Meth⁶⁰¹ Amb Ambrst Aug etc praem οὕτως, hinc Ln praem
 [οὕτως]. Item 37. 78. Epiph⁴⁹² add οὕτως, item cop baam omisiss
 ως καγὼ | καγὼ et. Clem⁵¹². 520 Or^{cat}¹²⁷. 146 Cyr^{hr}⁶⁴ Epiph⁴⁹² etc ...
 DEFG Meth⁶⁰¹ καὶ ἐγὼ, n⁵⁰⁷ 120. arm ἐγὼ
9. εἰ δε: Euthal¹⁰⁰ add καὶ | οὐκ ἐγκρατ. (ἐγκρ- μαβ¹⁰⁰CD¹⁰⁰KL¹⁰⁰ etc; n⁴D⁴
 ἐγκρ-) et. Or^{cat}¹²⁶. 127 Meth⁶⁰¹ etc ... FG ου κρατενονται | γαμησα-
 τωσαν et. Or^{cat} Meth⁶⁰¹ Cyr^{hr} etc ... FG 2. 69. 71. 93. 114. 116. 123.
 179. ser Epiph⁴⁹² potan Chr¹⁰⁰ savil γαμειτωσαν (114. 116. 123. al?
 γαμητωσαν) | κρειττον cum M^bDE 17. 37. 73. 74. a⁵⁰⁷ etc Clem⁵¹⁵
 Or^{cat}¹²⁷ Chr¹⁰⁰ ... ε Ti κρεισσον cum ACFGK¹⁰⁰LP al plu Or^{cat}¹¹⁰
 Meth⁶⁰¹ Cyr^{hr}⁶⁴ Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam | ἐστιν et. Or^{cat}¹¹⁰. 127 Cyr^{hr}⁶⁴
 Chr¹⁰⁰ etc ... D⁴ε⁴FGFG g (f om γαγ) cop baam Or^{cat}¹²⁶ et int 4, 522
 Meth⁶⁰¹ om | γαμειν (Gb) cum n⁴AC⁴ 17. 23. 46. 49. 57. Clem⁵¹⁵ Or
 cat¹¹⁰ Euthal¹⁰⁰ Dam^{bis} (ad h. l. et^{parall}⁶⁴¹) ... ε Ln Ti γαμησαι
 cum M^bCD¹⁰⁰DEFGKL¹⁰⁰ al pler Clem⁵⁰⁹ Or^{cat}¹²⁶. 127 Meth⁶⁰¹ Cyr^{hr}⁶⁴ Chr
¹⁰⁰ Thdrt al
10. ἀλλὰ cum M^bABC¹⁰⁰VD¹⁰⁰ etc ... ε ἀλλ cum D³ (ε ἀλα' ο) FGKL¹⁰⁰ al certe
 pler Clem⁵⁰¹ Or^{cat}¹²⁷ Chr¹⁰⁰ Epiph^{2,72} Thdrt Dam | χωρισθησαι cum
 M^bCKL¹⁰⁰ al omn¹⁰⁰VD Clem⁵⁰¹ Epiph^{2,72} Chr¹⁰⁰ Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam^{bis}
 (et ad h. l. et^{parall}⁶¹¹) ... Ln χωριζεσθαι cum ADEFG Or^{cat}¹²⁶ Bas
 eth⁵⁰⁸ Caes^{9,36} Epiph⁴⁹²
11. μενετω etc: FG d e f g m¹¹⁸ vg go Cyp⁸²⁶ etc μενειν αγαμιον et κα-
 ταλλαγησαι | P 120. τω ιδιω ανδρι
12. λεγω ἐγὼ cum M^bBCP 17. 37. 46. 73. syr^{sch} cop aeth¹⁰⁰ (aeth¹⁰⁰PP om
 ἐγὼ, sed addit ut¹⁰⁰ quod ex me est) Clem⁵⁶¹ Or^{cat}¹²⁶ Euthal¹⁰⁰ ... ε
 ἐγὼ λεγω cum DEFGKL (D⁵⁷ inapte praem οὐχ) al pler it vg go syrP
 Chr¹⁰⁰ Thdrt (Dam om ἐγὼ) Ir^{int}²⁴⁵ Or^{int}^{2,200} (Or^{4,4} καγὼ λεγω καὶ
 οὐχ hue spectat, sed libere) | οὐχ: FG⁴ οὐκ | κ. αὐτη: ut it vg etc et
 haec; Tert^{ad} ux^{or}^{2,2} et illa ... ε κ. αὐτή (L al αὐτῇ)
13. εἰ τις cum M^b*FGP 42. 116. 238. al³ ser d e f g vg (hi Latt et
 Ambrst Aug etc et si qua mulier) Chr¹⁰⁰ (et. mosc 1) et^{4,237} Thdrt^{4,469}
 Dam Thphyl^{edd} (Chr^{4,711} εἰ τις γυνη) ... ε Ln Ti ητις cum ABCD¹⁰⁰FG¹⁰⁰
 KL al plu syr^{utr} cop baam Chr^{2,212} Thdrt (ad h. l.) Cyr^{ador}²⁶² al

μὴ ἀφύετω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ
 γυναίκί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα
 τὰ τέκνα ἡμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, ὧν δὲ ἅγια ἐστίν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπι-
 στος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφῆ
 ἐν τοῖς τοιοῦτοισι. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός. 16 τί γὰρ
 οἶδας, γυναί, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
 σώσεις; 17 εἰ μὴ ἐκάστω ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς

13. οὐτος (Gb'') cum $\kappa\alpha\beta\sigma\delta^*\epsilon\phi\epsilon\zeta\eta$ 37. 46. 120. d e f g vg (et pp^a) go
 cop. Cyrador²⁴² ... ζ αυτος cum $\delta^{\circ}\epsilon\kappa\kappa\lambda$ al pler syr^{utr} arm Euthalcod
 Chr¹⁸⁹ et 4, 287. 171 et alibi Thdrt Dam | *συνευδοκει*: ν ευδοκει | τον
 ανδρα (Gb') cum $\kappa\alpha\beta\sigma\delta\epsilon\phi\epsilon\zeta\eta$ 17. 37. 46. it vg syr^{sch} cop arm go
 aeth^{utr} Euthalcod Cyrador²⁴² Ambrst etc (μ αυτον ανδρα, sed au ipsa
 prima manu deletum vdir) ... ζ αυτον cum $\kappa\lambda\phi$ al pler basm syr^p
 Chr¹⁸⁹ Thdrt Dam Tertuxor^{2,3}

14. γαρ: P om | *εν τη γυναικι* cum $\kappa\alpha\beta\sigma\kappa\lambda\phi\eta$ etc: $\delta\epsilon\phi\eta$ it vg syr^{sch} ar^o
 Clemmariyrium (ad Coteler) Tertuxor^{2,3} al (non item Aug^{serm} dom
 1, 46 et 78 nec alibi. Cf ad h. l. Sabatier.) add *τη πιστη | αδελφω* (Gb')
 cum $\kappa^{\circ}\alpha\beta\sigma\delta\epsilon^{\circ}\phi\epsilon\zeta\eta$ 17. 19° 46. d e f g cop basm Aug^{serm} dom 1, 46 et 78
 („Fratres autem Christianos significare multis divinarum scripturarum
 documentis probari potest. Manifestissimum tamen“ - *Sanctificatus est enim vir infidelis - in fratre.*) et alibi ... ζ ανδρι cum $\kappa^{\circ}\delta^{\circ}\kappa\lambda$
 al pler vg syr^{utr} arm aeth go (Clem *τινι λογω ο αποστ. paulos*
ηγιασθαι λεγει την γυναικα υπο του ανδρος η τον ανδρα υπο της
γυναικος) Euthalcod Chr¹⁸⁹ Thdrt Dam al IrInt²⁸⁷ Tertuxor^{2,3}. Prae-
 terea, vg syr^{sch} ar^o IrInt (propter hoc Paulus sanctificatam ait infidelem
 mulierem in viro fidei) Tertuxor (- *et infidelis uxor a fidei marito*)
 Ambrst al add *τω πιστω | νιν δε* cum $\kappa\alpha\beta\sigma\delta^{\circ}\kappa\lambda\phi$ al omn^{vid} Clem¹⁸¹
 Thdrt Dam al ... δ° et δ° (δ° νυντε ει δ νυντε) $\epsilon\phi\eta$ Chr¹⁸⁹ (et. mosc¹) νυντε,
 ιστιν: Δ vid (?) om

15. η η αδελφη cum $\kappa^{\circ}\alpha\beta\sigma\delta\epsilon\kappa\lambda$ al pler Orat¹⁸⁷ Chr¹⁸⁹ Thdrt Dam
 Photcat¹⁸⁶ ... $\kappa^{\circ}\nu\gamma\phi$ 3. 37. κ scr^o Chr^{mosc} 1 om η | *κεκληκεν*: 37.
βεβληκεν | ημας cum $\kappa^{\circ}\alpha\kappa\kappa$ 39. 46. 73. cop Euthalcod Dam Thphyl
 Pelag al ... ζ Ln ημας cum $\kappa^{\circ}\epsilon\upsilon\delta\epsilon\upsilon\gamma\lambda$ al pler it vg syr^{utr} basm arm
 aeth go Nyss⁷⁰⁸ (Gull⁶: *εν ευ. ικαλειεν ημας ο θεος, οτι εν μαχη*)
 Chr¹⁸¹ Thdrt Photcat¹⁸⁶ Oec Ambrst al

16. γυναι, et ανερ: $\nu\sigma$ γυνη et ανηρ | η τι: Λ ει τι

17. ει μη: 18° 22. 23. 43. 57. 67° 120. 123. al pauc syr^p $\mu\epsilon$ η μη cum
 praegressis coniungentes. Atque sic legendum esse praecipit Chr^{cat}
¹⁸⁹: *ἕως τοῦ „ἢ μὴ“ στίξον τελείαν, ἵνα ἢ οὕτως· ἢ τί οἶδας ἄνερ εἰ*
τὴν γυναῖκα σώσεις ἢ μὴ; τοῦτ' ἔστιν· πόθεν οἶδας εἰ σώσεις ἢ μὴ
σώσεις; etc. Quibus sublungitur; οὕτως ὁ ἐν ἁγίους συνηριαθ⁸
 Ἰστικεν· ἄλλως γὰρ ἐὰν στίξῃς, καὶ ἀσυνάρτητος εἰφίσταται ἢ σύντα-
 ξισ. Eadem habes apud Oec¹⁸¹ (ad τελείαν addit *στυγμῆς*.) | *μεμερι-*
κεν cum $\kappa^{\circ}\nu$ ... ζ Ln Ti *εμερισεν* cum $\kappa\alpha\sigma\delta\epsilon\phi\epsilon\zeta\eta\kappa\lambda$ al omn^{vid} Chr¹⁸¹

κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατεῖτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλη-^{8, 5}
 σίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ^{Ho 12, 3}
 ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἢ^{9^a, 2, 6}
 περιτομῇ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις^{6, 15}
 ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21
 21 δοῦλος ἐκλήθης; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλευ-
 θερος γενέσθαι, μᾶλλον χρήσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δού-^{no 6, 18}
 λος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος

Thdrt Dam | ο κυριος cum ABCDEFG 17. 31. 37. 46. 78. 137 (confadit lectiones Reiche) 178. 179. It vg syr^{sch} cop basm arm Euthalcod (om o, ut et. 46.) Ambrst al ... ε (= Gb Sz) ο θεος cum KL al pler (k^{scr} ο θεος ιμερισ.) syrP go Chr¹⁰¹ Thdrt Dam | εκαστων: FG f g syr^{sch} praem και | ο θεος cum ABCDEF al⁶ (ut ante, item 32. 33. 63. 93.) d e f vg syr^{sch} cop basm arm go Euthalcod Ambrst al ... ε (= Gb Sz) ο κυριος cum KL al pler (k^{scr} ο κυρ. κελ.) syrP Chr Thdrt Dam ... G g ο κυρ. ο θε. (sed κυρ. notam habet) | ουτως sec loco (d e g ita): am (non item fu demid harl, sed „al“ ap Ln) sicut ubique, f vg sicut | εν ταις εκκλ. πασαις: n 17. 47. 119. vg Or^{4, 4} εν πασ. ταις (Or om) εκκλ. | διατασσομαι (et. Or^{4, 4}): D²FG διδασκω (It vg Ambrst al doceo) :: cf 4, 17.

18. FG περιτεμνημενος sic | τις εκληθη et. Or^{1, 179} ει κατ¹²⁰ bis ... D²et⁶ FFG cop basm go εκλ. τις | κεληται τις cum MABP 17. 31. 37. 46. 78. 74. a^{scr}er Euthalcod, eodem ordine cop basm arm go. Item D²FG Dam g τις κεληται ... ε τις εκληθη cum D²BKL al pler Chr¹⁰¹ Thdrt, atque eodem ordine d e f vg syrP | ε Ti εκληθη, μη et κελητ. τωσ, (τις εκληθη.)

19. η περιτομη: FG om η | FG 31. 33. 35. 38. 43. al f g ab εστιν ad εστιν transillunt (om igitur και η ακρ. ουδ. εστιν)

20. εν ταυτη: A εν τουτω

21. ε Ti εκληθησ, μη | αλλ (D² αλλα) ει και: d e vg (et. am fu tol demid harl) sed et ei ... FG f g vg^{ms} (ap Ln) cop basm om και | μαλλον χρησαι (It vg magis uere): cf Chr^{1, 191} τοῦτ' ἐστι μᾶλλον δοῦλειε - και οὐκ ἀγρωῦ μιν ὅτι τινεσ τὸ μᾶλλ. χρῆσαι περι ἐλευθερίας φασιν ἐρησθαι, λιγοτισ· εἰ δύνασαι ἐλευθερωθῆναι, ἐλευθερωθήτι. πολὺ δὲ ἀπεινακτας τὸ ῥῆμα, εἰ τοῦτο αἰνίττοιτο. Cf et. cat¹²¹ quae Severian et Iohannis (i. e. Chrys) dicuntur.

22. απελευθ. κυριου: 17. απ. χριστου | ομοιωσ sine additam cum MABP 17. 31. 46. 78. vg syr^{sch} etP txt go Chr^{mosc} Severian cat¹²¹ Thdrt Ambrst Pelag al ... ε add και cum KL al pler vg^{ms} lachm syrP e.⁴ cop (basm, sed om ομοιωσ) arm aeth Or^{int}^{4, 461} Chr¹⁰² Dam Thphyl Oec Ambexhort vi^{rg}²⁷⁸ (non item^{1, 448}). Item DEFG 37. l^{scr}er d e f g Euthalcod add δε και | εστ. χριστου cum M²ABDEKLP al omn^{vid} (sed 17. Chr ε. του χρ.) d e vg go Chr¹⁰² Thdrt Dam Or^{int}^{4, 461} Amb Ambrst al ... M²FG f g χριστου εστιν

6, 20 ἐστὶν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δούλοι ἀνθρώ-
20 πων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μερέτω πιεῖν
θεῶν.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμων
δὲ δίδωμι ὡς ἠλειμένους ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 τομιζῶ οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστωῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδουσαι γυναῖκί; μὴ ζῆτει λύσιν· λελυ-
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα. 28 εἰς δὲ καὶ γαμήσιον,
οὐχ ἡμμετες, καὶ εἰς γάμῳ ἢ παρθένῳ, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ κοινῶντες, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι. 29 τοῦτο δὲ
φῆμι, ἀδελφοί, ὁ κυριὸς συνεστιλιμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἴνα καὶ οἱ

24. ἐκλήθη: DE⁷⁸ ἐκλήθητε | ἀδελφοί (hari floriac m^alachm Hier¹⁰vin¹
Ambrst Pelag al *frater*): DEFG d e f g Ambrst post *εκαστος* ... 39.
120. a^{scr} Thdr̄t (et ad h. l. et antea¹²⁰) om, item Chr¹⁹³ (affert illic: *εκαστος ἐν τούτῳ μερέτω ἐν ᾧ ἐκλήθη*) | *παρα θεῶ* cum M²DEFGKLP
al longe plu (38. 55. 63. c^{scr} *παρα θεοῦ*) Thdr̄t (ad h. l.) Dam
Thphyl ... ε (= Gb Sz) *παρα τῶ θεῶ* cum Δ al mu Oec ... 13. 26.
Bas², 450. 458. 461. 462. 463 et bap¹⁷² Chr (vide ante) Thdr̄t¹⁹⁰ om

25. τῶν παρθένων: 37. om τῶν

26. οἱ καλὸν et. Or^{cat} 146 Meth⁶⁹² Bas², 640 etc ... D⁷⁸FG add *ἐστιν*, item
it vg syr¹¹⁷ al (sed basm om οἱ καλὸν usque *εἶναι*) | το οὕτως: FG
Meth⁶⁹² om το

27. ε Ti γυναῖκί, et ἀπὸ γυναικός,

28. γαμήσιον cum M²RF (Δ γαμήσιον) 17. 37. 46. 113^{ms} Bas², 610 Euthalcod
Damparall⁶⁴¹ Anton¹⁵ ... ε γαμήσιον cum KL al pler Or^{cat} 147 bis Chr¹⁹⁶
Thdr̄t Dam (ad h. l.) Phot^{cat} 146 ... DEFG *λαβῆς γυναῖκα*, item Meth⁶⁹²
λαβῆς (sine γυν.), item *acciperis uxorem* it vg Tert^{monog} 11 (sed
exhort east *duxeris* tantum) Ambrst al | οὐχ bis: DE om, sec et. F |
γαμήσιον et. Or^{cat} Meth⁶⁹² Bas², 610 etc ... D⁷⁸FG *γαμήσιον* | *ἢ παρθένῳ* cum
M²DEKLP al omu^{vid} Or^{cat} Meth⁶⁹² Bas², 640 etc ... BFG om η, hinc Ln
[η] | *τῇ σαρκὶ* et. Clem⁵⁷³ Or^{cat} 147 Meth⁶⁹² (sed ponbis post *ἐξουσιν*)
Bas², 640 Dam (ut Meth) etc ... D⁷⁸FG *praem in* ... d e f vg *carnis*, g
in carne t carnis

29. ο καιρὸς sine οἱ: cum M²BKLP al²⁰ ac plur (et. cat¹²¹) m⁷⁰ vg Meth⁶⁹²
Eus^{dem} 21 Bas², 640 Chr¹⁹⁶ (*εἰπεν· ο καιρὸς συν. ἐστ.*) Thdr̄t Tert^{cult}
tem 9 („dicens: *Tempus in collecto est*“ etc; item ux^{or} 1, 5) Ambrst al
... ε^o (= ε Gb Sz) *praem οἱ* cum DEFG al mu^{vid} Dam Thphyl, item
it vg^{ms} (ap Ln, non am fu demid tol harl) syr¹¹⁷ cop basm arm
Tert^{marc} 5, 7 et^o Or^{int} 179 | *ἐστὶν το λοιπὸν* (D⁷⁸ Isid om το) cum M²DD⁷⁸
et^o 17. 37. 44. 46. 68. 71. 73. 74. 80. 137. a^{scr} cop syr¹¹⁷ arm Eus^{dem}
21 ex^{cod} paris Ephr²²⁹ Bas², 640 et eth²⁴⁶ Euthalcod Isid², 412 (ο καιρὸς.
γαμ συν. ἐστὶ λοιπὸν, ἔγραψεν ἴνα καὶ οἱ etc) Damparall⁶³⁴ et^o
Interpunctum autem post *ἐστὶν* cum B (ipso^o), item Euthalcod (*ἐστὶν·*

ἔχοντες γυναίκας ὡς μὴ ἔχοντες ὄσιν, 30 καὶ οἱ κλειότες ὡς μὴ κλειότες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παρὰ γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θελω 1 to 2, 17
δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς

το λοιπὸν ἵνα etc. Cf et. Latinos. . . . . FG 67^{4*} d e f g m vg Or^{int} 2, 37 et 172 et 4, 651 Tertuxor^{1, 2} Hierlovina¹ Aug^{saepo} al mu *ἔστιν· λοιπὸν ἔστιν*. Ex Latit d e f m⁷⁹ vg Aug^{saepo} *breve (d e breuiatum) est. Reliquum est; g breue ē breuiatum est. Reliquum est; Or^{int} ter breue est. Superest; Tert^{uxor} 1, 2 Hier in collecto est. Superest. Similliter Ambrat breuiatum est, et reliquum est. Item Clem¹⁰⁰ ο γαρ καιρος συνιστ. ἔστιν, ὡς φησιν ο ἀποστολος - ἐπηγαγεν· λοιπὸν ἔστιν ἵνα etc . . . . .
ς (= Sz qui mecum *ἔστιν*, τὸ λοιπὸν ἵνα) το λοιπὸν ἔστιν cum d^cEKL al longe plu Eusdem³¹ exed Chr^{1, 200} Thdrt Dam (ad h. l.) al; item Meth omisso το. Distinguunt autem s^o Gb *συνισταλμενος το λοιπὸν ἔστιν*· (sic r. al plu^{vid} syr^{utr} cop basm arm Chr^{1, 200} Thdrt Dam ad h. l.), ε *συνισταλμενος· το λοιπ. ἔστιν ἵνα*. Denique of Cyp³⁰⁷ *Tempus collectum; superest ergo ut: Aug^{sa} 96 De caetero, fratres, tempus breue est. Reliquum est ut: auct^{sing} cleric Tempus quod restat breue est. Reliquum est ut | ἵνα και et. Or^{int} 2, 37. 172 Meth⁶⁰² Ephr³²⁹ Eusdem Bas^{2, 640} Tert marc^{1, 20} Cyp³⁰⁷ al mu . . . 67^{4*} am su tol cop basm arm Or^{int} 4, 651 om και | ος ἔχοντες: s^o 1624. 1633. 1641. 1656. 1678. om ος. Per errorem, ut vdr. | ὡσιν praeter Graecos ut Clem¹⁰⁰ Meth⁶⁰² Eph³²⁹ Eusdem³¹ Bas^{2, 640} etc etiam Tertmarc^{1, 20} et alibi Or^{int} 2, 37. 172 Cyp³⁰⁷ etc . . . FG f g arm om**

30. κλειότες bis (D^{*} κλειότες bis) . . . FG κλειθοντες

31. τον κοσμον cum κ^{*AB} cop basm arm. Item addito τουτον D^{*FG} 17. (g mundum hunc, d e hunc mundum, f hunc mundo) . . . ε τω κοσμω τουτω cum κ^{CD}et^cEKL^F al pler Eusdem³¹ Ephr³²⁹ Bas^{2, 640} Chr^{7, 218} Euthalcod Severian^{cat} 140 Thdrt (sed 2, 300 i. e. ad h. l. semel om τουτω) Dam ad h. l. (et parall⁶²⁸ τουτω τω κοσμ.) al. Item m⁷⁹ vg Or^{int} 2, 37. 172 Tert^{cult} fem^{2, 9} Cyp¹⁷⁸ et 307 Ambrst al mu *hoc mundo (Tert mundo isto, hoc saeculo)*; Item syr^{utr} etc | *καταχρωμενος* et. Eusdem³¹ Ephr³²⁹ Bas^{2, 640} etc . . . L Bas^{6th} 440 (Invito cod¹) Thdrt^{2, 300} ter *παραχρωμενος* . . . 121. d e f m⁷⁹ vg basm^{vid} Damparall⁶²⁸ Cyp³⁰⁷ Ambrst al mu (non item g Tert^{cult} fem) *χρωμενος*.

32. δε et. Eusdem³¹ Bas^{2, 640} etc (38. Clem⁵⁷⁸ γαρ) . . . FG 61. d e f g m⁷⁹ su Ambrst om; Item Meth⁶⁰² | *αρεση* cum κ^{ABDEFG} 17. 21. 46. 109. 139. 140. 153. (res a conlatoribus passim neglecta vdr) Meth⁶¹⁵ et³¹ cod Eusdem³¹ Bas^{2, 640} (sed fluct lectio) . . . ε TI *αρεσις* cum KLP al longe plu Or^{2, 742} Meth⁶⁰² Ephr³²⁹ Epiph³¹ ed 90. 523. 710 Euthal cod Thdrt Dam al | τω κυριω et. Meth Eus Bas Ephr Epiph etc . . . FG f g vg Or^{2, 742} Cyp¹⁷⁴. 316 (Tert^{ipud} 16 *quia inuupti de domino curent, quomodo placeant deo*) Amb^{de} virg¹ al mu τω θειω (f et. antea *quas sunt dei*)

ἀρεσὴ τῶ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μερμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρεσὴ τῇ γυναικί. 34 καὶ μεμερίσται καὶ ἡ γυνή καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἀγαμος μερμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία καὶ τῶ σώμμιτι καὶ

33 ο δε: 37. 73. om δε | ἀρεση cum MABDEFG 37. al allq Eusdem³¹ Bas^{3,640} (ut ante) ... ε Ti ἀρεσει: cum KLP al longe plu Clem⁶⁶¹ Meth⁶⁹³ Ephr⁶²³ Euthal⁶⁰⁰ Cyr⁶¹⁸aph¹²⁶ Thdr⁴ Dam al

34. καὶ μεμερίσται cum MABDE⁶⁷P 6. 10. 17. 31. 41. 44. 46. 67. 71. 73. 93. 109. 122. 137. f vg syr⁶⁰⁸ (*discrimen autem est inter*) etP cop basm arm aeth^{utr} (*verumtamen divinus est*) Meth⁶⁹³ Eusdem³¹ Eph⁶²³ Bas^{3, 605. 640} Cyr⁶¹⁸aph¹²⁶ Euthal⁶⁰⁰ Damparall⁶⁴¹ Hierlovin^{1,7} etheivid Aug bon conlug^{6,296} etvirgin^{4,261} et alb Pelag al. Videntur et. Epiph agnoscere⁷¹⁰ (*ἡ δε γαμήσασα μερμνα πῶς ἀρεσει τῷ ἀνδρῷ, καὶ μεμερίσται*) et Ps-Ath^{2,26} (plane ut Epiph⁷¹⁰) ..... ε Ti om κα: cum D⁶⁷⁸ K¹ al longe plu d e g m⁷⁹ Chr¹⁰⁶ Thdr^{4,403} et ad h. l. Dam Tertvel virg⁴ edd ap Hierlovin^{1,7} Amblaps virg⁶¹¹ Ambrst al | κα: ἡ γυνή cum MABDEFGKLP al fere⁶⁰ d e g vg (etiam am harl tol) syr⁶⁰⁸ aeth Meth⁶⁹³ Eusdem³¹ Bas^{3,605} et⁶⁴⁰ Euthal⁶⁰⁰ Chr¹⁰⁶ Thdr^{4,403} et ad h. l. Dam ad h. l. (Cyp³¹⁶ *Sic et mulier et virgo innupta* etc) ... ε om κα: cum D⁶⁷⁸ (vide post) al pauc^{vid} m⁷⁹ edd ap Hierlovin^{1,7} su demid syr⁶⁰⁸ cop basm arm Tertvel virg⁴ Amblaps virg⁶ Augbon conlug et virgin Ambrst al (in ε inter μεμερίσται: et ἡ γυνή spatii aliquod est) | ἡ ἀγαμος hoc loco l. e. post ἡ παρθ. cum MABDEGKL al pler d e f² g m⁷⁹ su syr^{utr} arm aeth^{utr} Meth⁶⁹³ Bas^{3,640} (add^{ed} ἡ γαμήσασα ad γυνή) Euthal⁶⁰⁰ (et. Chr¹⁰⁶ agnoscere vdr) Thdr^{3,310} (l. e. ad h. l.) et^{4,403} Dam (male om κα: inter ἡ γυνή et ἡ παρθ.) etParall⁶⁴¹ Thphyl Tertvel virg⁴ Cyp³¹⁶ Amblaps virg⁶ Ambrst Augbon conlug etvirgin. Sed ex his MAB^b 17. 71. 122. aeth^{utr} Bas^{ed} Euthal⁶⁰⁰ Aug^{bis} ἡ ἀγαμ. etiam post ἡ γυνή addunt, atque sic Ln ... εP 6. 10. 31. 41. 44. 46. 73. 137. vg cop basm Eusdem³¹ Ambvidu¹²⁶ etepl^{66,1061} Hierlovin^{1,7} Pel ἡ ἀγαμος tantum post ἡ γυνή addunt. Ex Latt igitur totum locum exhibent: d e g Amblaps virg⁶ *Divisa est et mulier et virgo. Quae innupta est (Amb non est nupta) cogitat: su Et divisa est mulier et virgo. Quae innupta est cogitat: f Et divisa mulier (in Graecis supra lineam addit innupta) et virgo. Immaculata cogitat: m⁷⁹ Separata est mulier et virgo. Quae non est nupta, cogitat: Tertvel virg⁶ Divisa est, inquit, mulier et virgo. Quare? quoniam innupta, id est virgo, cogitat: Cyp³¹⁶ Sic et mulier et virgo; innupta cogitat (contra⁷¹⁴ Sic et virgo et mulier; innupta cogitat): Ambrst Divisa est mulier et virgo. Nam quae non est nupta, cogitat: vg et divinus est. Et mulier innupta et virgo cogitat: Augbon conlug etvirgin *Et divisa est mulier innupta et virgo. Quae innupta est, sollicita est. De interpretibus reliquis: syr⁶⁰⁸ Discrimen autem est inter mulierem et virginem. Quae viro non est, cogitat: syrP Et divisa est et uxor et virgo. Quae caelebs est, curat: aeth^{utr} verumtamen divinus est. Et mulier quoque vidua et virgo quae non nupsit etc. Sic vero Hier Iovin^{1,7}: „Illud breviter admoneo, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier. Quod quamquam***

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφωρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον

habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edisertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apostolus ita scripsit ut transtulimus - *et divisus est*; et hac sententia definita transgreditur ad virgines et continentes et ait: *mulier innupta et virgo cogitat quae sunt domini*" etc. Patres passim libere, ut Epiph⁶⁸ et ⁶²³ et ⁷¹⁰ Damparall⁶⁴¹ Ps-Ath^{2,85}. Interpunxit Ln sic: *γυναῖκί, καὶ μεριμνᾷται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἀγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ* etc. Gb vero ad h. l. sic: *Gb' γυναῖκί. καὶ μεριμνᾷται καὶ ἡ γυνή. ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ εἰς γυναῖκί. μεριμνᾷται καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθένος μεριμνᾷ εἰς γυναῖκί. καὶ μεριμνᾷ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθέν. ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ. Item Gb' γυναῖκί, καὶ μεριμνᾷται. καὶ ἡ γυνή ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ. Quorum nihil nobis placet. Verissima vero quae edidimus habemus quum pro testimoniorum gravitate, in quibus Methodii et Basilii sunt, tum pro sensu atque sententiarum loci cohaerentia. | καὶ post αγια cum κερκελ al pler d e f g m⁷⁹ am su demid harl⁸⁴ syrP aeth Clem⁵⁶¹ Meth⁶⁹⁸ et ⁶⁷⁵ Eusdem⁵¹ Bas^{2,640} Thdr^{2,210} et ^{4,462} Damb¹⁶ (et ad h. l. eparall⁶⁴¹) al Tertvel virg⁴ Cyp¹⁷⁴ et ³¹⁶ Augbou conlug οἱ virgln Ambrat al ... ADFP 17. 37. vgc¹⁰ et edd aillq (ut toi) syr^{20b} cop arm Didtri¹⁰⁰ et manich^{4,311} et lat^{6,368} Epiph⁸¹. 515 Ps-Ath^{2,85} et Athlat^{2,648} Or^{int} 2, 206 Tertuxor^{1,2} (Hierlovin¹ semel habet semel non habet) Pelag al om. Cf et. Or^{2,742} και ο μετ αγαμος μεριμνων τα του κυρ. πως αρεσει τω θιω, ινα η αγιος τω σω. και τω πνευμ., et ⁶⁴⁴ ως εν τω σπουδαζειν ειναι της παρθενος αγιαν πνευματι και σωματι (hoc ordine et. arm). Atque hinc Ln [καὶ] | τω σωματι κ. τω πνευμ. cum κΑΒΡ 17. 37. 46. 73. 74. 118. 120. ascr al Clem⁵⁶¹ Eusdem⁵¹ Epiph⁸¹ Euthalcod Ps-Ath^{2,85} Damparall⁶⁴¹ (Or^{2,742} vide ante; Epiph⁶²³ τω σωμ. και τη ψυχῃ). Apud Meth⁷⁰⁰ ἀλλ ἀμφω, κατα τον αποστολον, και εν τω σωματι και εν τω πνευμ. αγαζηται. ... ε Ti om τω bia cum κΕΡΚΕΛ al longe plu Meth⁶⁷⁵ et ⁶⁹⁸ Bas^{2,640} Didtri¹⁰⁰ et manich^{4,311} Thdr^{2,210} et ^{4,462} Dam ad h. l. Thphyl (Or^{2,644} vide ante) | τα του κοσμου et. Meth⁶⁹⁸ Eusdem⁵¹ Bas^{2,640} etc Cyp³¹⁶ etc ... n om. Item vdr Tertvel virg⁴ (nupta autem, id est non virgo, cogitat quomodo placeat viro) et ux^{or} 1, 2 (nupta vero sollicita est quomodo coniugi suo placeat), nisi omissa libertati citandi tribuamus. | αρεση cum κΑΒΒΡΕΓ 17. 21. 46. 48. 67. Eusdem⁵¹ Bas^{2,640} ... ε Ti αρεσει cum κΛΡ al longe plu Meth⁶⁹⁸ Epiph⁷¹⁰ Chr^{1,402} Euthalcod Thdr^{2,616} Damb¹⁶ al*

35. σύμφωρον (Gb') cum κ⁴ΑΒΔ³ 13. 17. 26. 49. (al^{vid}, neglectum enim est) ... ε σύμφωρον cum κΘΡΚΕΡΚΛΡ 37. al pler Meth⁶⁹⁸ Eusdem⁵¹ Bas^{2,640} Chr¹⁰⁰ Euthalcod Thdr^{2,616} (ut ante) Damb¹⁶ (ut ante) etc | οἱχ: Ϝ οἱκ | εὐπάρεδρον cum κΑΒΒΕΡΓ al plus³⁰ Clem⁵⁷²⁻⁶³¹ Eusdem⁵¹ Bas^{2,640} et κΑΡΡΕ al mu ... ε (= Gb 85) εὐπροσεδρον cum κ al plu Chr¹⁰⁰ (invitomotive¹) Damparall⁶⁴¹ (non item ad h. l.) Oec. Similiter L προσεδρον, 5. 6. εὐπροσδεκτον

τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις ἀσχημοεῖν ἐπὶ τὴν παρ-
θένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἢ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι,
ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἀμαρτάνει, γαμιῶσιν. 37 ὅς δὲ ἐστῆκεν ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκη, ἔξουσίαν δὲ ἔχει περὶ
τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέρρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν
τὴν ἐκείνου παρθένον, καλῶς ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμιζῶν
*ο γ. 2 τὴν ἐκείνου παρθένον καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμιζῶν κρείσσει

36. ασχημοεῖν - νομίζει: FG ασχημοεῖ tantum. Sed d e f g turpem se
existimat, Ambrst turpem se viderit, vg turpem se videri existimat | ἐπι-
την παρθ. αὐτου (P c^{scr} εαυτου) h. l. et. D^b ... D^o etc d e f g vg
basn arm (similiter syr^{sch}) Ambrst al post νομίζει pon, sed vide
ante FG, item it vg. Cf et. Epiph⁵⁰⁰ το εαν νομιζῃ ασχημοεῖν ἐπι τ.
ιδίαν παρθένον, και οὕτως οφείλει ποιησαι, γαμιτω, οὐχ αμαρτανει. |
οιτωσ: Α τοιτο | γινεσθαι: FG Meth⁶⁰³ γινεσθαι | P ποιητω (similia
P passim) | οὐχ: DEFG οὐχ | FG αμαρτανει | γαμιτωσαν (KLP al
γαμητ-) ... D^o FG g syr^{sch} arm Epiph⁵⁰⁰ (vide ante) Augrat et lib arb
10, 710 (non peccat, nuda, ut g) γαμιτω. Item d e f vg Ambrst al non
peccat si nuda

37. οσ δε: 17. ο δε | εδραισ hoc loco cum κ^a ABDEF 17. 23. 31. 37. 39.
46. (γενναισ, item Euthal^{cod}) 49. 57. 71. 73. 74. 130. 137. a^{scr} d^{scr}
vg cop basn syr^P Bas^{2,640} Thdr̄t ad h. l. Amblnst virg²⁴⁰ Ambrst al
... ε post ἐστῆκεν cum κ^a KL al longe plu syr^{sch} Thdr̄t^{4,408} Dam al
... FG d e f g aeth^{utr} arm om plane | εν τ. καρδ. αὐτου cum κ^a ABDEF
OF 17. 23. 31. 37. 39. 46. 73. 80. d^{scr} (al?) d e f g vg syr^{sch} cop
basn arm aeth Bas^{2,610} Euthal^{cod} Thdr̄t^{2,311} Amb^{2aepo} Ambrat etc
... ε Ti om αὐτου cum KL al pler syr^P Thdr̄t^{4,408} Dam al | εξοισιαν
δε: Α om δε, item cop basn arm | εν τη ιδία καρδια cum κ^a BF 31.
39. 46. 73. 74. a^{scr} (item 37. addito αὐτου. Vdtr agnoscere etiam
Ambrat in suo corde) ... ε εν τη καρδ. αὐτου cum DEFGKL al pler
Bas^{2,641} Thdr̄t⁶¹⁶ Dam al; item it vg in corde suo ... In (per errorem)
εν τη καρδια tantum cum 67° Euthal^{cod} | τηρειν cum κ^a BF al plus²⁰
Euthal^{cod} Thdr̄t^{2,311} et^{4,404} Thphyl ... ε του τηρειν cum DEFGKL al
plu (35. το τηρ.) Bas^{2,640} Dam Oec | ποιησει cum κ^a B 17. 46. 67°
cop basn Bas^{2,640} ... ε Ti ποιει cum DEFGKL al pler (113^{ms} ποι-
εισ) it (sed f^o bene faciat) vg syr^{utr} aeth^{utr} Thdr̄t Dam al

38. ὥστε usque καλῶς ποιει (vide post de ποιησει) et. Clem⁶³¹ Bas^{2,610}
etc Aug^{2aepo} al. Agnoscit etiam Meth⁶⁰³: ο γαρ δυναμενος, ηγσι,
και φιλοτιμονιμος τηρειν την εαυτου σαρχα παρθένον κρειττον
ποιει· ο δε μη δυναμενος, γαμιζων δε νομιμωσ και μη λαθροφθορον,
καλωσ. Atque ipsa verba Pauli habet⁶⁰³ ὥστε και ο γαμιζων τηρ
εαυτ. παρθένον καλωσ ποιει, και ο μη γαμιζων κρεισσει ποιει ... FG
39. 57. b^{scr} d^{scr} f g om (3. 114. totum versum om) | γαμιζων pri
(Gb') cum κ^a ABDE 17. 23. 31. 46. Clem⁶³¹ Meth⁶⁰³ Bas^{2,640} Euthal^{cod}
... ε Ti εκγαμιζ. cum κ^a LP al pler Chr^{1,405} et^{2,708} Thdr̄t^{4,464} Thphyl
Oec. Item κ^a 71. 113° Thdr̄t^{2,311} Dam εγγαμιζ. | την εαυτου παμ-

ποιήσει. 39 γυνή δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνήρ αὐτῆσ' ἕαν
δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνήρ, ἔλευθέρα ἐστὶν ᾗ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν

διονορ cum MAP 17. 31. 37. 46. 73. 109. (et. 71? 93?) Meth⁶⁰³ Bas^{2,610};
item (atque sic Ln) BDE (71? 93?) Clem⁶³¹ τὴν παρθ. εἰποιτοῖ (Clem
αὐτ.). Item *virginem suam* d e m⁷⁰ vg syr^{sch} etP c. ob. cop basm arm
aeth Aug^{pecc} mer^{10,30} Ambrst Pel al ... ε Ti om cum κτ. al pler
(vide ante syrP) Chr^{bis} (ut ante) Thdrt^{Dam} al Aug^{virginis,348. 350}, et alibi |
ποιεῖ cum κΑΔΕΚΛΡ al pler d e vg rell (aeth *fecit*) Clem⁶³¹ Meth⁶⁰³
Chr^{bis} Euthal^{cod} Thdrt^{bis} etc ... n 6. 37. 67^{2*} Bas^{2,610} ποιήσει | κα
ο μη cum κ^ΑΒΔΕΡΓ 17. 37. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m⁷⁰ syr^{sch}
cop basm arm Clem Meth Bas^{2,641} Euthal^{cod} Aug^{aeop} Ambrst al ... ε
(= Gb Sz) ο δε μη cum κΕΚΛΡ al pler syrP aeth Chr^{1,405} et^{2,703} Thdrt
Dam al | γαμιζων sec cum κ^ΑΒΔΕΡΓ 17. 46. 177. 178. 179. (28. 31.
h. i. non laudantur, nec magis ad γαμ. prius, qui a Sz tantum conlati
sunt, 177. 178. 179.) Clem⁶³¹ Meth⁶⁰³ Bas^{2,641} Euthal^{cod} ... ε (= Gb
Sz, sed Gb') Ti εγαμιζ. cum κ^Ωκ (an potius * εγγ. ut ante?) LP al
pler Chr^{bis} (ut ante) Thdrt^{4,464} al. Item (κ[?]) 39. 118^{2*} Thdrt^{2,211}
Dam εγαμιζ. | ποιήσει cum κΑΒ 6. 17. 37. 46. 67^{2*} cop Bas^{2,641}
Euthal^{cod} ... ε Ti ποιεῖ cum ΔΡΕΓΚΛΡ al pler it vg rell (aeth *fecit*)
Clem⁶³¹ Meth⁶⁰³ Chr^{1,405} et^{2,703} Thdrt^{bis} Dam al

39. γυνή: F^A Clem⁶⁴⁶ η γυνή, item cop basm | δέδεται sine additam
cum κ^ΑΒΔ²Ρ² 17. 67^{2*} d e am demid tol harl^{2*} (cop) basm arm
aeth Clem⁶⁴⁶ Or^{2,641} et bis⁶⁴⁷ etcat¹²³ Athlat⁷⁷⁷ Tertmonog^{11bis} Cyp³²³
Amb vidui¹²⁵ Aug bon vidui^{6,271} et virgin³⁴⁸ et alib al ... ε (= Gb Sz)
add ρομοῖ cum κ^Ωβ²ο²ε²Ρ²Γ²Λ²Ρ al pler f g vgc^{le} fu syr^{tr} Epiph⁴⁹⁰ ex
cod ven Chr^{2,244. 245} ac^{2aeop} Euthal^{cod} Thdrt^{4,460} et^{2,313} Dam al Amb
ep^{33,1082} Ambrst Pel. Item κ 12. Epiph⁴⁹⁰ petav add γαμοῖ. Item cop
add tiro suo, Hieriovin¹ viro | ο ἀνήρ αὐτῆσ: F om o | εαν δε sine
καῖ cum κΑΒΔ²ΕΚΡ al sat mu Clem⁶⁴⁷ Or^{2,641} et⁶⁴⁷ etcat¹²³ Chr^{2,244.}
245. 249. 250 et^{1,420} Epiph⁴⁹⁰ Thdrt^{2,313} Dam. Item d e vg Aug al
quodsi, f g Tert^{bis} Cyp Ambrst al si autem ... Ti add κας cum ΔΡΕΓ
ΓΕΤΛ al fere⁴⁵ syrP Thdrt^{4,460} Oec (FG νεκομηθη pro κας ποιεῖ.) | κοι
μηθη et. Or^{2,641} et⁶⁴⁷ Chr^{2,244. 245. 249. 250} et^{1,420} Thdrt² etc Tertmonog
11 bis Cyp³²³ Hieriovin 1: 4, 153. 159 etc ... Λ basm syr^{ms} Clem Or^{cat}
109. 123 Epiph⁴⁹⁰ Bas^{2,290} Tertmonog 11 semel Hieriovin 1: 145 et gal³⁷³
αποθανη | ο ἀνήρ sec sine αὐτῆσ cum κΑΒΚΡ al plus⁵⁰ syrP txt Or^{2,641}
etcat^{109. 123} Bas^{2,290} Epiph⁴⁹⁰ Chr^{2,249} Thdrt^{bis} Oec Vigiri (vide Sab)
... ε (Gb²⁰⁰) add αὐτῆσ cum ΔΡΕΓΛ al sat mu it vg syr^{sch} etP c. * cop
basm arm aeth Or^{2,647} Chr^{2,244} com et^{1,420} Dam Thphyl Tertmonog 11
semel Amb Aug Ambrst al ... pro libertate citandi plane om ο ἀνήρ
vg^{ms} lachm Clem⁶⁴⁶ Chr^{2,244} txt 245. 250 Tertmonog 11 bis Cyp³²³ al |
γαμηθη κας: (L² γαμησαι) et. Clem⁶⁴⁷ Or^{2,641. 647} etcat^{109. 123} Epiph⁴⁹⁰
Bas^{2,290} etc ... FG γαμηθη, item cui vult nubat d e f g vg Tertmonog
al mu (Cyp³²³ liberata est ut cui vult nubat)

κωρίθ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν εἰς οὕτως μείνη, κατὰ τὴν ἰμῆρ
 γράμμη· δοκῶ δὲ καὶ γὰρ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκον ἔγνω-
 α 6, 3 μεν. ἡ γινώσκια φησὶοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἔγνω-

40. μείνη: P μῆνη (sic) | δοκῶ δε cum MABDFGKLP al pler it vg syr^{sch}
 etP ms cop Or^{2,641} et^{4,500} et^{cat} 14 Chr^{1,420} monif et^{2,320} Thdr^{2,512} Dam
 al Tertmonog² et^{exh} east⁴ Aug^{virgin} 6,200 et^{alib} al ... z 4. 17. 37. 67⁰⁰
 71. 73. 116. tol basm syr^P txt aeth Cyr^{loch} 212 Or^{int} 4,467 Amb^{ps} 112 et
 alib Ambrat al δοκῶ γαρ ... d^o arm Or^{2,644} om copulam | θεου: 17.
 χρῆστου | ἔχειν: f vg Or^{int} 4,467 Novatian^{2,511} Hier^{leoin} 1: 4,212 et^{gal}
 4,204 puto autem quod (Or^{int} Novat^{quis}) et ego spir. dei habeo (f vg^{clo}
 Hier^{semel} habeam) ... γὰ d^o g Tertmonog² et^{exh} east⁴ Ambrat al
 ἔχω. Latt: puto autem (d^o om) et ego spir. dei habeo

VIII. 1. οἶδαμεν οτι etc (nobiscum etiam Ln interpunct): ς ante οἶδα-
 μεν comma posuit; Gb Sz οἶδαμεν· (οτι παντες - ἔγνωσαι· ἐκ
 αὐτου) | ἔχομεν: L 119^a ἔχομεν

2. εἰ sine δε cum MABF 17. 46. 71. 73. 74. 80. 116. ascr am fu tol harl^o
 vid cop basm syr^P txt arm Clem²⁴⁰ Or^{cat} 240 et^{int} 4,572 Melet^{epiph} 201
 Nyss^{1,624} Euthal^{cod} Dam Tert^{pudi} 14 Cyp²¹⁴ al. Item d e Ambrat
 quodsi quis, g si autem t quodsi ... ς (Gb⁰⁰) add δε cum DFGKL al
 pler (g vide ante) vg^{clo} demid syr^{sch} etP c.^o (sed 37. εἰ τις δε, vg^{clo}
 demid syr^{sch} si quis autem) Chr^{10,100} Thdr^t al (aeth et si quis) | ἔγνω-
 κεναι (Gb') cum MABDFGP 17. 31. 37. 38. 46. 71. 73. 116. d e Clem
 240 Or^{cat} 240 Nyss^{1,624} Euthal^{cod} Chr^{2,520} Thdr^t 4,624 et¹¹⁷⁰ Dam; item
 Melet^{epiph} 201 γινωσκειν, item g cognoscere t scire ... ς εἰδεναι cum KL
 al pler Chr^{1,564} et^{2,902} et^{11,551} Thdr^t ad h. l. Thphyl Oec. Item (sed
 potest etiam ad ἔγνωκεναι spectare) scire f g (vide ante) vg Tert^{pudi}
 14 Cyp²¹⁴ Ambrat al mu | οἶκω (Gb') cum MABF 17. 31. 46. 71. 73.
 116. Clem²⁴⁰ Or^{cat} 240 Melet^{epiph} 201 Nyss^{1,624} Euthal^{cod} Chr^{2,902} 2,520
 ... ς Ti οὐδὲκω cum DFGKL al pler Chr^{1,564} et^{10,100} et^{11,551} Thdr^t
 4,624. 1170 et^{bls} ad h. l. Dam Thphyl Oec. Non addidimus autem οὐδεν
 cum MAB^oFGP 17. 31. 46. 71. 73. 109. 116. 238. d e f g vg cop basm
 arm aeth Clem Or^{cat} et^{int} 4,572 Melet^{epiph} Nyss Chr^{2,520} Euthal^{cod}
 Thdr^t 4,1170 et^{semel} ad h. l. Tert^{pudi} 14 Cyp²¹⁴ etc ... ς (Gb^o) Ti add
 οὐδεν cum D^{bet}EKKL al pler (37. al om οἶκω) syr^{uir} Chr¹⁰⁰ et^{1,564}.
 2,902 et^{11,551} Thdr^t ad h. l. et^{4,624} Dam al | ἔγνω (Gb') cum MAB^oFGP
 31. 37. 46. 73. 74. 116. 120. Clem Or^{cat} Melet^{epiph} Nyss Euthal^{cod}
 Thdr^t 4,620 et¹¹⁷⁰ Dam ... ς Ti ἔγνωκε cum D^{bet}EKL al pler Chr¹⁰⁰ et^{1,564}.
 2,902 et^{11,551} (aeu^{2,520} εἰδε, similiter 17. ἴδει: pro ἡδει?) Thdr^tbls ad h.
 l. Thphyl Oec | δε: 17. εἰδε

κέναι τι, οὕτω ἔγνω καθὼς δεῖ γνωῖται· Ἔ εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὕτως ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Ἔ περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἶς. Ἐ καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὡσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ὁ ἄλλ' ἡμῖν εἶς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς

Ro 11, 38

8. *ἵπ αὐτοῦ* et. κ^o ... κ^o 17. Clem²⁴⁸ om
4. *περὶ τῆς βρώσεως οὐκ* cum κ^oABD^oFGKL al pler (115. 238. om οὐκ)
f g m^o syr^oach eip lxi cop Batheth²⁰⁰ etc Ambrst etc ... D^oκ 1. 17. 108.
e^oscr d e vg syr^oP^oMG basm arm Augmor manich^{1, 712} περ. δε τῆς βρω-
σεως ... D^oΓ^o* περ. δε τῆς γνωσεως, P 121. περ. τῆς γνωσεως οὐκ.
(Sic de D statuendum esse nuperrimum loci examen me docuit. D* igitur
περ. δε τῆς γνωσ. dedit, D^o περ. τῆς βρώσεως οὐκ, D^o περ. δε τῆς
βρώσεως. Erravit vero Treg, cui D* περ. δε τῆς γνωσεως οὐκ, D^o περ. δε τῆς
βρώσεως scripsisse videbantur.) | οὐδεν (cf Clem¹⁷⁰ ἐπε-
γνωκαμεν ὅτι οὐδεν εἰδωλον ἐν κόσμῳ et ²²⁵ ἡμῖν δε οὐδεν εἰδωλον ἐν
κόσμῳ): FG f g (non item d e) m^o vg syr^oach eip c. ob. cop IrInt¹⁰¹
(scimus autem quoniam nihil est etc) OrInt^{2, 157- 128} Augmor manich
Ambrst al add εἶσιν | καὶ οὐκ: L om οὐκ | οὐδεὶς θεὸς sine additam
cum κ^oABDEFGP 17. 39. 46. 47. 67** 73. 116. 119. d e f g m^o vg cop
basm arm aeth Bas^{6th 220} Euthalcod Cyr^{1ul 222} etact²⁰ IrInt¹⁰¹ Augmor
manich Ambrst etc ... ε (Gb²⁰) Ti add ετερος cum κ^oKL al pler syr^oatr
Chr²⁰⁰ et^{1, 502} Thdr^t Dam al
5. *λεγομενοι*: FGK οἱ λεγ. (L ab εἰσιν ad εἰσιν transit). Item d e f g m^o
vg IrInt etc qui dicantur | θεοῖς pri et. Or^{1, 522. 746} etInt^{2, 157. 222} etallb
Eus^{Ps 533} Chr²⁰¹ et^{1, 502} Thdr^t 1, 1520 et 4, 1267 et ad h. l. etc IrInt¹⁰¹ Tert
marc^{2, 15} etallb Hil⁴⁷¹ Pel etc: D^oκ d e Ambrst add καὶ κυριοῖς | ἐπε γησ
cum κ^oABDEFGK al permu Orb^{is} Eus^{Ps} Chr²⁰¹ Euthalcod Cyr^{hr 120- 123}
Cyr^{act 20} Thdr^{t 4, 1267} etc ... ε (= Gb Sz) επ. τῆς γῆς cum minusc sat
mu Chr^{1, 502} Thdr^t ad h. l. et (ubi ἐν τῷ οὐρανῷ).^{1, 1520} Damparall²⁰⁰ Oec
6. *ἀλλ ἡμῖν* et. Or^{1, 522} et^{1, 502} bis Did²²⁵ Cyr^{hr 120} Chr²⁰¹ Cyrador¹⁷⁵ Thdr^t
ad h. l. et^{1, 1520} et 4, 1267 Dam ad h. l. et^{1, 558} etc Hil^{471. 507} etc ... B
basm IrInt¹⁰¹ Eus^{Ps 533} om ἀλλ (Or^{2, 522} εἰπόντες· ἡμῖν εἶσ etc non
probat, nec magis Epiph⁴⁷⁸ al), atque hinc Ln [ἀλλ] ἡμῖν ... 17. cop
Cyr^{hr 120} Epiph⁴⁶⁷ Ps-Ath^{2, 120} Cyr^{act 20} ἡμῖν δε. Similiter nobis autem
OrInt^{201. 202}, nobis vero Ath^{1a 774} et⁷⁷⁵, nobis tamen OrInt^{2, 157. 222} Tert
marc^{5, 7} | εἶς θεὸς (FG o θεοσ) et. IrInt¹⁰¹ Clem¹⁷⁰ Or^{1, 522} et^{1, 502} Eus
Ps⁵³³ etallb Did²²⁵ Bas^{1, 200. 215} Epiph⁴⁷⁸ al mu Tert^{marc 5, 7} etc ... κ^o
om θεοσ (add κ^o) | ο πατήρ (Bas^{2, 4} καὶ πατήρ): basm qui est nobis
pater | ἐξ οὐ τα πάντα: D* om τα | ἡσ. χρ^o: P ἡσ. ο χρ^o, d* Hil
314. 478 (non item ^{225. 226} etallb) om χρ^oστ. | δε οὐ IrInt¹⁰¹ Or^{1, 522. 746} et
^{2, 522} et^{1, 740} etInt² saep Eus^{Ps 507} etmarc^{64. 105} Did²²⁵ etallb Ath^{600. 608}
etallb Cyr^{hr 120} Bas^{1, 215} Epiph⁴⁸¹ al plu Hil^{472. 533} acsaep etc ... B
aeth Epiph⁴⁸⁴ δε οὐ | δε αὐτοῦ (114. δε αὐτοῦ): Naz^{orat 50, 12} add
(omissis tamen καὶ ἡμεῖς δε αὐτοῖ) καὶ ἐν πνευμα αγιον ἐν τῷ τα

εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συν-
θεσίᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
ειδήσις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. 8 βρωμα δὲ ἡμᾶς οὐ
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthyrapopl dogm et Nicetheracl ad Nazor²⁰⁰ et⁴⁴). Item 55. 72²² 109. 178. (etiam aliant etmas s. v. s. non² s. 10 nec^{ed} rec) Bas²,⁴ (de spir. sa. 2. Ita enim edbasill² eiparis. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at male, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr²⁰⁰ ad¹⁷⁵ Dam¹,²¹⁰ (sd orthod²,¹⁰) et¹,⁴¹⁰ (ibi in add oū μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον ὡδὲ πη λέγοντα· ἡμῖν δὲ εἰς θεὸς ὁ πατήρ usque ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὐ καὶ δι' οὐ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσις τεμνόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶς καὶ ἀσιγγύτου φύσεως ἰδιότητος.) et⁴⁰⁴ (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) eiparall²⁰⁰ (sed ex autou pro εν αυου. Additamentum non habet ad h. l. et¹,⁵⁵⁰). Agnoscuntur et in Act. concilior. ap Harduin⁴,²⁰². At contra disputat Chr²⁰²: εἰ δὲ τινες λέγουσιν· τίνος ἕνεκεν πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσιν; ἐκείνο ἂν εἰποιμεν, ὅτι πρὸς εἰδωλόταρα ἢ ὁ λόγος αὐτῶν, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν - εἰ τοίνυν - τί θαυμαζέσθε εἰ τοῦ πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευστε - ὅθεν δήλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκούοντων ταύτη ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσιν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτο ἴσθαι, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἴδει τοῦ πνεύματος οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπίρημπται πατὴρ καὶ υἱοῦ, πολλῶν μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἴδει. Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag²⁰⁰), item cat¹⁰⁰ Thphyl Oec.

7. τινος δε: 27. 47. 68. 73. 80. 116. 127. cop basm τιν. γαρ. Similiter syr^{sch} sunt enim homines qui etc ... κ om τινος δε usque δε εν χρ.στ. απεθανεν v. 11 om | συνθεσια (Gb'') cum κ²ABP 17. 46. 67²² 80. 109. cop basm syr^{ms} aeth^{utr} Euth^{cod} Dam ... ε Ti συνειδησει cum κ²DEFGI al pler d e f g vg syr^{sch} eip^{ixi} arm Chr²⁰⁰ Thdr^t al Tert^{pucl} Aug^{mor} manlch¹,⁷²² Ambrat al | ειδωλον: 67²² 137. Chr²⁰⁴ (non²⁰⁰) ειδωλοθυτον | εως αρτι ante τον ειδωλου cum κ²BDFG 31. 37. 116. It vg (sed fu Tert^{pucl} om idoli) syr^{sch} cop arm aeth Thdr^t Aug^{mor} manlch¹,⁷²² al ... ε post τ. ειδωλου cum ΔI.P al pler syr^{ms} basm Chr²⁰⁰. 304 Euth^{cod} Dam al | ωσ (47. ωσει): 57. 67²² 114. 120. c²⁰⁰ d²⁰⁰ al⁵ om | η συνειδησις (et. f g conscientia): 75^t ιδησις, 65^t η ιδησις (sed η expunctum)

8. ημας cum κ²ABDEFGI al pler it vg syr^{utr} cop basm arm aeth Clem¹⁰⁰. 200 Op¹,⁶¹⁵. 763 et²,⁴⁰⁵ Bas²,²⁰⁰ et²,⁵⁰⁰ Ath⁷⁶³ etc Tert^{pucl} et¹⁵ Cyr²⁰² etc ... κ² 17. 37. 108. 116. 118. 8lect al² scri Dam ημας | παραστησει (Gb') cum κ²AB 5. 10. 17. 46. 67²² 71. 93. 18lect (sed^{ms} παραστησει) basm Clem¹⁰⁰. 200 Op¹,⁶¹⁵. 763 Ath⁷⁶³ (sed fluct lectio)

μη φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν Ro 14, 17
 αὐτῆ, πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἔὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ
 τὸν ἔχοντα γρῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κραιτακείμενον, οὐχὶ ἡ συνειδήσις
 αὐτοῦ ἀσθενεὺς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθντα
 ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γρώσει, ὁ ἀδελ. Ro 14, 15

Cyr^{int} 212 Dam^{bis} ... ε παριστησι cum ^κDELFP al pler (et ^ε ανιστη-
 σιν, ο ανιστησιν) It vg Or^{2,406} Bas^{2,163} et^{3,500} Ath^{edd} Chr²⁰⁴ Euthal^{cod} Thdrt al Iac^{nisib} 5, XC Tert^{leun} 2 et¹⁵ Cyp³²² al | ουτε pri sine
 γαρ cum κλν 2. 17. 74. 17lect am tol cop basm arm aeth^{utr} Or^{2,409}
 (εν τω ουτε ιαν etc) Bas^{2,190} Euthal^{cod} Tert^{leun} 15 („si quidem
 subiiciens: nec si manducaverimus abundabimus, nec etc. Non probat
 ibidem ^ε neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus)
 Cyp³²² Aug^{conf} 10 et^{mor} eccl 1, 712 ... ε add γαρ cum DEFGLP al pler it
 vg^{elo} su demid hari Clem¹⁰⁰ Or^{1,703} et^{2,406} Bas^{2,200} Chr²⁰⁴ Thdrt Dam
 al Iac^{nisib} XC Ambrat al | ουτε ιαν φαγ. περισσιουμ. ac tum ουτε
 ιαν μη φαγ. uster. cum κλ²⁰ (sed priore loc ιαν μη, posteriore ιαν)
 DEFGLP al pler it vg^{elo} et su et^{edd} al syr^{utr} aeth Clem¹⁰⁰ Or^{1,703} et
 2,406. 419 Bas^{2,190} Chr²⁰⁴ et^{2,703} Euthal^{cod} Cyr^{int} 248 Thdrt Dam al Iac
 nisib Tert^{leun} 2 et¹⁵ Cyp³²² Aug Ambrat al ... Ln Ti ουτ. ιαν μη φαγ.
 υστερ. ac tum ουτ. ιαν φαγ. περισσ. cum λ² b 46. (et. 17² ιαν μη
 priore loc et μη sec loc) am tol demid florac marian cop basm
 arm Bas^{2,500} | περισσιουμειν: b Or^{2,406} περισσιουμειθα | υστερουμειθα:
 3. 33. 55. Chr²⁰⁴ υστερουμειν

9. ημων: P 2. 32. 44. 73. 238. ημων | ασθιενσιν (Gb'') cum κABDEFGP
 6. 10. 17. 42. 46. 67²⁰ 80. Clem¹⁰⁰. 606 Euthal^{cod} Dam^{com} ad h. l.
 ... ε ασθιενουσιν cum L al pler Chr²⁰⁶ Thdrt Antioch¹¹⁰⁷ Dam^{parall}
 606 et^{ixi} ad h. l. al

10. ιδη: A 17. 44. ειδη | σε cum κADELP al om^{vid} d e syr^{utr} cop basm
 arm go Bas^{2,928} (sed ante ιδη) Chr²⁰⁵ Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹¹⁰⁷
 Dam al ... BFG f g vg Or^{int} 2, 210 Aug^{mor} man^{ch} 1, 725 Ambrat al om,
 hinc Ln [σε] | ιχοντα γνωσιν (et. κ^o) ... κ^o 17. 46. Or^{int} 2, 240 γνωσ.
 ιχοντ. | ειδωλιω cum κABD²LP al mu^{vid} (4 ap Scri, 2 ap Mitthaei) ...
 ε Ln Ti ειδωλιω cum D²EPG al plu^{vid}. Praeterea habent ιδω- κAFG,
 non item BDELP etc | ασθιενισ οντος: κ^{40r} d e f (g) vg Or^{int} 2, 210
 Aug Ambrat etc ασθιενισοισα, cum sit infirma, g infirmantis t cum sit
 infirma t - mus | τα ειδωλοθ. ισθιεν (et. arm go): DEFG d e f g vg
 Or^{int} Aug Ambrat al ισθι. τα ειδωλ., item syr^{utr} cop basm aeth

11. απολλυται γαρ cum κ² b 17. (απολυτ.) cop basm go Clem⁶⁰⁶ Antioch
 1107 (Thdrt 4, 669 απολλυται, φησιν, ο ασθιενσ etc) ... κ^o d^o et^b 32. 46.
 67²⁰ 73. 74. 137. asc^r d e Bas^{2,438} edd vet et^{cod} et^{eth} 200 Chr²⁰⁶ (sed
 fluct lectio) Euthal^{cod} Dam και απολλυται, ΔP 39. απολλυτ. οιν,
 46. Dam και απολλ. οιν, Clem¹⁷⁰ αλλα απολλυται ... ε και απολει-
 ται cum D²EPGL al pler f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{montif} Thdrt al
 Ir^{int} 210 Ambrat al | εν τη (Gb'') cum κABDEFGP 17. Bas^{eth} 200 Euthal
 cod Thdrt 4, 669 Dam, item d e f g vg cop basm arm Ir^{int} Ambrat al

εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριον Ἰησοῦς Χριστόν, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινεὶ δὲ τῇ συνθηθεία ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνειδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. 8 βρώμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthyranopl dogm et Nicetberael ad Nazor²⁰⁰ et⁴⁴). Item 55. 72²² 109. 178. (etiam siant et^{mas} 6. 7. 2, non². 2. 10 neced rec) Bas^{2,4} (de spir. sa. 2. Ita enim edbasill² et^{paris}. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at mala, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr^{ador} 175 Dam^{1, 219} (ad orthod^{2, 19}) et^{1, 419} (ibique add οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον ἠδὲ πη λίγοντα· ἡμῖν δὲ εἰς θεὸν ὁ πατήρ usque ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσις τιμόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶς καὶ ἀσινγῆτον φύσεως ἰδιότητος.) et⁴⁶¹ (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) et^{parall} 208 (sed ἐξ αὐτοῦ pro ἐν αὐτῷ. Additamentum non habet ad h. l. et^{1, 565}). Agnoscuntur et. in Act. concilior. ap Harduin^{4, 252}. At contra disputat Chr²⁰²: εἰ δὲ τινεὶ λέγοιεν· τίνας ἕνεκεν πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκείνο ἂν εἰποιμεν, ὅτι πρὸς εἰδωλόλατρας ἦν ὁ λόγος αὐτῶν, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν - εἰ τοίνυν - τί θαυμάζεις εἰ τοῦ πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσε - ὅθεν δήλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀπειονόντων ταύτη ἐχρησάτο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἴδει τοῦ πνεύματος οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπίρημπται πατρὸς καὶ υἱοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἴδει. Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag²⁰), item cat¹⁶⁰ Thphyl Osc.

7. τινεὶ δε: 37. 47. 68. 73. 80. 116. 137. cop basm τιν. γαρ. Similiter syr^{sch} sunt enim homines qui etc ... κ om τινεὶ δε usque δε ον χρῆστ. απεθανεν v. 11 om | συνθηθεια (Gb') cum κ² ABP 17. 46. 67²² 80. 109. cop basm syr² m² aeth^{utr} Euthcod Dam ... ε Ti συνειδησις cum κ² DEFGL al pler d e f g vg syr^{sch} et² t² arm Chr²⁰⁰ Thdr¹ al Tert pudic¹⁴ Aug^{mor} manich^{1, 720} Ambr² al | εἰδωλον: 67²² 137. Chr²⁰⁴ (non²⁰³) εἰδωλοθυτον | εως αρτι ante τον εἰδωλου cum κ² DEFGL 31. 37. 116. it vg (sed fu Tertpudic om idoli) syr^{sch} cop arm aeth Thdr¹ Aug^{mor} manich^{1, 720} al ... ε post τ. εἰδωλου cum Δ. P al pler syr² basm Chr²⁰². 204 Euth¹ cod Dam al | ωσ (47. ωσει): 57. 67²² 114. 120. c² et² d² e² r² al² om | η συνειδησις (et. f g conscientia): F² r² ιδησεισ, G² η ιδησεισ (sed η expunctum)

8. ημασ cum κ² ABDFGLP al pler it vg syr^{utr} cop basm arm aeth Clem¹⁶⁰. 630 Or^{1, 615}. 763 et², 485 Bas^{2, 200} et², 599 Ath⁷⁶⁵ etc Tert¹olun² et¹⁵ Cyr²²³ etc ... κ² 17. 37. 108. 118. 118lect al² scri¹ Dam ημασ | παραστησει (Gb') cum κ² AB 5. 10. 17. 46. 67²² 71. 93. 18lect (sed m² παριστησει) cop basm Clem¹⁶⁰. 630 Or^{1, 615}. 763 Ath⁷⁶⁵ (sed fluct lectio)

μη γράωμεν ὑστερούμεθα. Ὁ βλέπετε δὲ μὲν πῶς ἡ ἐξουσία ἡμῶν Ro 14, 13
 αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἔὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ
 τὸν ἐχόντα γρῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
 αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθνητα
 ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γλώσσει, ὁ ἀδελ- Ro 14, 15

- Cyr^{int} 312 Dambis ... ε παριστῆσαι cum κεδεLP al pler (et F σιριστη-
 σιν, α σιριστῆσιν) lt vg O¹ 2,406 Bas², 163 et 2,500 Athedd¹ Chr²⁰⁴ Euthal
 cod Thdr̄t al Iac^{nt} s^{ib} 5, XC Tert^{leian} 2 et 15 Cyp³²² al | ουτε pri sine
 γαρ cum κAB 2. 17. 74. 17lect am tol cop basm arm aeth^{ur} Or², 499
 (εν τῶ· ουτε εαν ete) Bas², 100 Euthalcod Tert^{leian} 15 („si quidem
 subiciens: nec si manducaverimus abundabimus, nec etc. Non probat
 ibidem² neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus)
 Cyp³²² Augconf¹⁰ etmor eccl¹, 712 ... ε add γαρ cum DEFGLP al pler lt
 vgl^o su demid harl Clem¹⁰⁰ Or¹, 763 et 2,406 Bas², 200 Chr²⁰⁴ Thdr̄t Dam
 al Iac^{nt} s^{ib} XC Ambrst al | ουτε εαν φαγ. περισσευσμ. ac tum ουτε
 εαν μη φαγ. ιστ. cum κA⁴⁰ (sed priore loc εαν μη, posteriore εαν)
 DEFGLP al pler lt vgl^o et su etedd al syr^{ur} aeth Clem¹⁰⁰ Or¹, 763 et
 2,406. et Bas², 200 Chr²⁰⁴ et 2,702 Euthalcod Cyr^{int} 342 Thdr̄t Dam al Iac
 nt^{ib} Tert^{leian} 2 et 15 Cyp³²² Aug Ambrst al ... Ln Ti ουτ. εαν μη φαγ.
 υστερ. ac tum ουτ. εαν φαγ. περισσ. cum A² B 46. (et 17^a εαν μη
 priore loc et μη sec loc) am tol demid floriac marian cop basm
 arm Bas², 200 | περισσευομεν: B Or², 499 περισσευομεθα | υστερουμεθα:
 8. 33. 55. Ch²⁰⁴ υστερουομεν
9. ημων: P 2. 32. 44. 73. 238. ημων | ασθενεισιν (Gb¹¹) cum κABDEFGP
 6. 10. 17. 42. 46. 67⁴⁰ 80. Clem¹⁶⁰. 608 Euthalcod Dam^{com} ad h. l.
 ... ε ασθενουσιν cum L al pler Chr²⁰⁵ Thdr̄t Antioch¹¹⁰⁷ Dam^{parall}
 600 et 1^a ad h. l. al
10. ιδη: A 17. 44. ιδη | σε cum κADELP al om^{vid} d e syr^{ur} cop basm
 arm go Bas², 628 (sed ante ιδη) Chr²⁰² Euthalcod Thdr̄t Antioch¹¹⁰⁷
 Dam al ... BFG f g vg Or^{int} 2, 310 Augmor manich¹, 728 Ambrst al om,
 hinc Ln [σε] | εχοντα γρῶσιν (et. n^o) ... n° 17. 46. Or^{int} 2, 249 γρῶσ.
 εχοντ. | ειδωλιω cum κABD²LP al mu^{vid} (4 ap Scri, 2 ap Mithaei) ...
 ε Ln Ti ειδωλιω cum D²EPG al plu^{vid}. Praeterea habent ιδω- κAFG,
 non item BDELP etc | ασθενουσ ορτοσ: κ^{scr} d e f (g) vg Or^{int} 2, 310
 Aug Ambrst etc ασθηνουσισα, cum sit infirma, g infirmatis t cum sit
 infirma t - mus | τα ειδωλοθ. εσθειεν (et. arm go): DEFG d e f g vg
 Or^{int} Aug Ambrst al εσθι. τα ειδωλ., item syr^{ur} cop basm aeth
11. απολλυται γαρ cum κ^B 17. (απολυτ.) cop basm go Clem⁶⁰⁸ Antioch¹¹⁰⁷
 (Thdr̄t 4, 609 απολλυται, φησιν, ο ασθηνος etc) ... κ^D 32. 46.
 67⁴⁰ 73. 74. 137. a^{scr} d e Bas², 438 edd vet etcod eteth³⁰⁰ Chr²⁰⁵ (sed
 fluct lectio) Euthalcod Dam και απολλυται, AP 39. απολλυτ. ουτ,
 46. Dam και απολλ. ουτ, Clem¹⁷⁰ αλλα απολλυται ... ε και απολει-
 ται cum D²EPGL al pler f g vg syr^{ur} arm aeth Chr^{mont} Thdr̄t al
 I^{int} 310 Ambrst al | εν τη (Gb¹¹) cum κABDEFGP 17. Bas^{eth} 200 Euthal
 cod Thdr̄t 4, 609 Dam, item d e f g vg cop basm arm I^{int} Ambrst al

ἡὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς
 τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
 εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρωμα σκανδαλίζει τὸν
 ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
 μου σκανδαλίσω.

IX.

10 1 Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; οὐκ εἰμι ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν
 15, 2 κύριον ἡμῶν ἔώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ

(Clembe τη ση absque εν, item Or.^{3,601} libere τη ημετερα γν.) ... ε̄ επι
 τη cum L al pler Bas^{2,420} Chr²⁰⁶ (οὐδε γαρ ειπερ' επι τη ση τελειο-
 τητι, ουδε επι τη ση γνωσει, αλλ επι τη ση βρωσει) Thdrt Severiancat
 103 Antioch¹¹⁰⁷ al | ση: B 61. o^{scr} om | γνωσει (vg^{slx} hari ἡπ^{lat} all^h
 vertunt consouientia): 0^{leol} Chr²⁰⁶ (vide ante) βρωσει | ο ἀδελφος
 cum κ^{ΛΒΒΕΡΓ} 17. Clem¹⁷⁰ ... ε̄ ἀδελφος cum κ^{ΒΒ}bet^{οι,Γ} 37. 47. al
 pler Bas^{2,420} et^{eth} 200 Chr²⁰⁶ Thdrt Antioch¹¹⁰⁷ etc. Posuimus autem
 post εν τ. σ. γνωσει cum κ^{ΛΒΒΕΡΓ} 17. 37. It vg cop basm aeth^{utr} go
 Bas^{2,420} Irin²¹⁰ Ambrst al (Clem¹⁷⁰ τη ση γνωσει ο ἀδελφ. ασθενων
 et⁶⁰⁰ γαρ ο ασθενων τη ση γνωσει sine rell) ... ε̄ post ασθενων pon
 cum κ^{ΛΡ} al pler su¹⁰¹ arm syrP (frater infirmus) Chr²⁰⁶ Thdrt Antioch
 1107 Dam al ... vg^{ed} syr^{sach} om

12. εἰς: 47. ἐπι | τοῖς: FG om | καὶ τυπτόντες: FG d e f g go basm
 om καὶ | αὐτῶν: 17. αὐτῶν | FG ἁμαρτάνεται:

13. βρωμα: FG το βρω. | σκανδαλίζει: L 116. -λιξη | μου pri et. Or^{1,702}
 Bas^{2,420} et^{eth} 200 et^{regg} 420 Chr²⁰⁶ Thdrt Dam al Augmor manich^{1,720}
 Ambrst al ... FG d^o f g go Clem¹⁷⁰ Cyp¹⁰² om | κρέα (et. κ^o): κ^o
 κρέας | μου aec cum κ^{ΛΒΒ}bet^{οκκλρ} al omn^{vid} syr^{utr} cop basm arm
 aeth Clem¹⁷⁰ Or^{1,702} et^{prov} (Notitia⁸⁹ Mai¹⁰) Bas^{eth} 200 et^{regg} 420 et
 2,620 al mu Aug^{conlug} adult^{o,303} Ambps^{118,1245} ... v^o FG d e f g vg Cyp
 102 Augmor manich auct^{sing} cleric Ambrst al om, atque hinc Gb^o

IX. 1. Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; ο. ε. ἀποστολ. hoc ordine cum κ^{ΛΒΡ} 5. 10.
 17. 37. 46. 93. 177. 179. vg (et. am demid tol hari) syr^{sach} cop arm
 aeth^{utr} ar^o Or^{4,200} Tert^{pad} 14 Augop mon^{9,170} Ambop^{37,200} Pel al ... ε̄
 (= Gb Sz) Οὐκ ε. ἀποστολος; ο. ε. ἐλευθ. cum DEFGKL al pler d e f
 g fu basm go Chr^{200,210} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al | ουχ^o:
 FG Euthal^{cod} εν | η̄σαι^o cum κ^{ΛΒ} 46. 74. a^{scr} am fu hari tol sah
 basm syrP txt aeth^{ro} Or^{4,200} (Tert^{prax} 15 „Nonne, inquit, vidi Iesum ?”)
 Ambrst ... FG f g vg^{cl} demid Tert^{pad} 14 Augop mon Pel χριστον η̄-
 σαι^o, floriac Euthal^{cod} χριστον sine η̄σαι^o ... ε̄ η̄σαι^o χριστον
 cum DEKLP al pler d e syr^{sach} et^P c^o cop arm aeth^{pp} go Chr^{200,211}
 Thdrt Dam al | ε̄ώρακα cum κ^ΒD^oEFGR^o a^{scr} (rell conlatores negle-
 xerunt) ... ε̄ Ln Tl ε̄ώρακα cum κ^ΒD^oκ^{all} L al certe pler Chr etc

ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου ὡς ἀποστόλου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστέ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφῆν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίῳ ὄψωνίῳ ποτέ; τίς φτυγεῖ ἀμπε-

2. A om versum ab *ἐν κυρίῳ* ad *ἐν κυρίῳ* transillens | μου τῆς cum *MBP* 17. 31. 46. Or^{4, 481} Dam ... ε τῆς ἐμῆς cum *DEFGKL* al pler Chr²¹¹ Euthalcoo Thdrt al. Latini: *apostolatus mei* d e vg Augop mon^{6, 478} Ambrst al; *mei apostolatus* f g | ἀποστολῆς: 14. 37. 81^{lect} 191^{lect} basm mnt aeth *ἐπιστολῆς*, atque sic c^o 1638. | *ἐν κυρίῳ* et. Or^{4, 481} Thdrt Dam al Aug Ambrst al ... D^o 46^{vid} d e tol syr^{sch} ar^o go Chr^{211, 212} om
3. *ἐστίν αὕτη* cum *MBP* 17. 37. 46. Chr²¹² bls Dam ... ε Ti αὕτη ἐστ. cum *DEFGKL* al pler it vg syr^p eop arm Euthalcoo Thdrt al
4. *ἔχομεν*: L al pauc *ἔχουμεν* | *πειν* cum *κ^oβ^oδ^oφγ* (sed *κ^oδ^oφγ* *πειν*) ... ε *πειν* cum *κ^oαβ^oδ^oβ^oε^oε^oκ^oκ^ol^o* al *omn^{vid}* :: cf ad Ioh 4, 7. 9. 10, ubi *πειν* plus auctoritatis quam *πειν* habet
5. *ἔχομεν*: L al pauc Clem^{588- 607} (non item^{100- 170- 606} ad v. 4) *ἔχουμεν* | ἀδελφῆν γυναῖκα (et. am su demid tol harl^{2*}; vg^{cl^o} harl^o γυναῖκα. ἀδελφ.) et. Clem^{588- 607} Or^{cat¹⁰⁰} Bas^{2, 200} et ^{2, 628} Chr²¹² Thdrt Dam etc ... φγ f g Clem¹⁰⁰ libere (μη γὰρ οὐκ ἐχ. ἐξουσ. φαγ. κ. π., φῆσαν ο ἀποστ., καὶ γυναῖκας περιάγεσθαι;) Tertpudic¹⁴ et mon⁶ Hil⁵⁸⁷ Helvid ap Hierhelvid^{4, 2, 187} al γυναῖκας, item arm Hiermath²⁷ et Iovin^{1 (4, 2, 187)} ἀδελφας γυναῖκας. Fusius de h. l. Hier et Aug. Et Hier quidem Iovin¹: „iungat et illud, quod in Graecis cdd. est: *Numquid non habemus potestatem sorores mulieres vel uxorcs circumducendi*.“ Eodem modo ipse affert locum^{math²⁷} praeter verba *vel uxores*, nec aliter Iovin paullo post, atque addit: „Aut certe si *γυναῖκας uxores* accipimus, non *mulieres*, id quod additur *sorores* tollit *uxores*“, etc. Aug verop mon^{6, 478}: — „hoc quidam non intelligentes, non *sororem mulierem*, cum ille diceret: *Numquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi*, sed *uxorem* interpretati sunt. Fefellit eos verbi Graeci ambiguitas - quamquam hoc ita posuerit apostolus ut falli non debuissent, quia neque *mulierem* tantummodo ait, sed *sororem mulierem*“ etc. | οὐ ἀδελφός: κ al pauc Dam om ο: | καὶ κηφᾶς: φ καὶ supra lineam addit
6. *ἔχομεν*: L al pauc rursus *ἔχουμεν* | ἐξουσίαν μη cum *κ^oαβ^oδ^oφγ* 17. 46. Or^{cat¹⁰⁰} Euthalcoo Isid^{1, 108} ... ε Ti ἐξουσία του μη cum *δ^oε^oκ^oκ^ol^o* al pler Bas^{2, 200} Chr²¹² (ed morel om μη) Thdrt Dam al. Praeterea syr^p habet μη c.°. Ex Latinis vero f vg Tertpud³⁰ Hil⁵⁸⁷ Ambrst (ad 2 Co 11, 21.) al *hoc operandi* (et Ambrst ad h. l. *haec operandi*), contra d e g Augop mon^{6, 480. 481} al *non operandi*.

λάωτα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποιμήνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμήνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημιάσεις βιὸν ἀλωῶτα. μὴ τῶν

D1 25, 4
T1 6, 18

7. τὸν καρπὸν (Gb') cum $\mu^{\circ}\lambda\beta\sigma^{\circ}\nu^{\circ}\rho\gamma\tau$ 17. 46. 137. f g tol harl floriac allachm sah go Orca¹⁰⁷ ... ε εκ τὸν καρπὸν cum σ° (sed vide post) $\nu\beta$ et $\sigma^{\circ}\kappa\kappa\lambda$ al pler d e vg^{ole} am fu (sed d am^o fu de *fructum*) syr^{act} cop arm Orthodoxa¹¹⁰ Epi^{ph} 107² Bas^{2,200} Chr²¹⁰ Euthaleod Cyrador¹²⁰ Thdrt al (Dam εκ τὸν καρπὸν, item vid^o σ°) | ἐσθίει pri: $\nu\beta\gamma\delta$ d e f g add και πινει | η τις cum $\mu\lambda\sigma^{\circ}\kappa\lambda\tau$ al pler syr^{act} cop (sed et ante habet η τις φυτ., item basm) basm (aeth^{act} και τις) Bas^{2,200} Cyrador¹²⁰ Dam Oec ... Gb^o Ln om η cum $\nu\beta$ vid^o $\nu\beta\gamma\delta$ 31. 73. 119. it vg sah syr^p arm go (Orca¹⁰⁷ τό· τίς ποιμαίνει etc, item Dial⁸¹⁷ λεγων· τις ποιμαίνει, Epi^{ph} 107² ο θίσιος λογος· τις ποιμαίνει - η τις φιτειει etc) Orthodoxa¹¹⁰ Chr²¹⁰ Euthaleod Thdrt Thphyl Aug^{ps} 103 (4, 1156) et all^b Ambrat al | τῆς ποιμήνης: $\nu^{\circ}\rho\gamma$ 3. 35. floriac sah aeth Chr²¹⁰ Epi^{ph} 107² Thphyl Aug (et hoc et illud habet) Ambrat (*gregem ovium - de laie carum*) αιτησ: ... 19loc^o basm Dial⁸¹⁷ om
8. λαλῶ cum $\mu\lambda\beta\sigma\kappa\lambda\tau$ al pler cop arm syr^p etc ... $\nu\beta\gamma\delta$ 38. 48. 72. 122. $\rho\sigma\tau$ d e f g vg λεγω | η και ο νομος ταυτ. ου λεγει (Gb') cum $\mu\lambda\beta\sigma\delta\kappa$ 46. d e vg cop syr^p Or^{1,200} Epi^{ph} et Meion^oEpi^{ph} 230 et 235 Ambrat (ταυτα vertit eadem, i. e. τ' αὐτά) al. Sic enim Epi^{ph} 230 de Meion: μεταλλαξιμῶσ· ἀντι γὰρ τοῖ „καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει.“ φησὶν ἐκεῖνος „εἰ καὶ ὁ νόμος μωυσιῶσ ταῦτα οὐ λέγει.“ Rursus⁸⁵⁵ μεταλλαξιμῶσ. ἀντι γὰρ τοῦ „ἐν τῷ νόμῳ“ λέγει „ἐν τῷ μωυσιῶσ νόμῳ.“ λέγει δὲ πρὸ τούτου· εἰ καὶ ὁ νόμ. ταῦτα οὐ λέγει. Qua in re nil attinet quod Epi^{ph} η ante και praeterit, urget enim illud tantum, quod a Meione μωυσιῶσ intrusum sit. ei vero, quod ex Meione bis affert, nisi vitiose scriptum est, pro interrogationis particula habendum ... .. $\rho\gamma$ f g η ει και ο νομ. ταυτα λεγει. Ita etiam arm, similiterque syr^{act} (ecce etiam lex haec dixit) go (aut etiam lex hoc dicit) ... ε η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ. cum $\kappa\lambda\tau$ al pler sah Dial⁸¹⁷ Chr²¹⁰ Thdrt Dam (- ταυτ. λαλει) al (et Cyrador¹²⁰ omisso και)
9. ἐν γὰρ τῷ μω. νομῳ γεγραπτ. cum $\mu\lambda\beta\sigma\kappa\lambda\tau$ al omu^o vid^o (scriptum est enim in lege moysi) arm aeth Or^{1,200} Dial⁸¹⁷ Euthaleod Cyrador¹²⁰ al mu Aug^{op} mon^o, 461 al ... Gb' cum $\nu^{\circ}\rho\gamma$ d e f g Or^{1,170} Hil (i. e. $\rho\lambda$ 122) γεγραπται γαρ (Hil ait enim). Similiter omisso μωυσιῶσ Or^{1,241} εν τῷ νομῳ γεγραπτ., Ambrat in lege enim scriptum est. Quibuscum comparandus est Epi^{ph} Marc²³⁵, vide ad v. 8. Ceterum $\nu\beta$ et σ° punctis notarunt γαρ, unde coniecerim eos alteram lectionem maluisse, sed ipsa non adscripta est. | μωυσιῶσ cum $\mu\lambda\beta\sigma\kappa\lambda\tau$ al mu ... ε μωσιῶσ cum Δ al plu | κημώσις (Gb') cum $\nu^{\circ}\rho\gamma$ Chr^{com} ad h. l. 215 Thdrt^{1,170} glossa^o Albertin¹²⁷ etc (Chr²¹⁰ οὐκ ἂν τοσαύτη ἐποιήσατο σπενδῆν, ὡσ και νόμον γράψαι· ἵπτερ τοῦ μὴ κημοῦσθαι τοῖς βοῦσ. Rursus post: οὐδὲν οἶν ἕτερον τό στόμα ἀκήμωντων ὄν τοῦ ζῶου τοῦτον βοῦ ἢ etc. Item Thdrt^{1,170} i. e. quæst in levit: παῖλος τεθεικῶσ τὸν

βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἔγραψα, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετεχειν. 11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπέ- no 15, 11
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικά θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλο

περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει τοῖς βοῦς ἀλοῶντας κημοῦν, ἐπήγαγε· μὴ τῶν βοῶν μέλει etc. Item glossar¹²⁷ ed. Alberti: κημῶσις· φημισσις, item Cyr^{lexic} ab eodem laudatum, nec aliter fere Hesych ad κημῶσ et φήμα, item Phot apud quem κημοῦν per φημοῦν, χαλινοῦν exponitur) . . . . . Ἔν φημισσις cum κΑΒ²CD²BE²EKLF (-σησ) al omniv^{id} Or^{1,170}. 368. 541 etcat¹⁶⁰ Dial¹¹⁷ Chr^{ixi}1214 Euthalcood Cyr^{sal} 480 Thdr^t ad h. l. Dam al :: cf ad 1 Tim 5, 18 (ubi pro φημισσις tantum π κημισσις substituit), item LXX, apud quos φημισσις non fluctuat. Ex Latinis d e non camum mittes, f g vg Amb^{ps} 44, 510 Ambrat non alligabis os, Tertmarc^{5,7} os non obligabis, Or^{int} 2, 421 Augop mon 4, 481 non infrenabis os, Or^{int} 2, 342. 4, 672 Hilps¹¹⁸, 246 non obturabis os, Aug doct² non infrenabis (sequitur bovem) | τῶν βοῶν: DEFG 31. 39 46. 73. 178. 12^{lect} praem περι. Similiter it vg Latt de bubus, de bobus (sequitur anra est), nec aliter vv pler, quod non ad testandam lectionem περι τ. βο. trahendum est.

10. δι' ἡμας pri loco: 37* al pauc Eus^{dem} 72^{ed} (non itemcod ox necdem 73) δι' ἡμας | οτι ὀφείλει ἐπ ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν cum κ²A²NC²P 17. 31. 37. 46. 80. 93. 137. 159. 12^{lect} vg (quoniam debet in spe qui arat arare) Or^{1,170}. 511 etcat¹⁷⁰ Dial¹¹⁷ Eus^{dem} 72 (et 280 op. ὁ ἀρο. ἐπ ἐλπ. ἀροτρ.) Euthalcood Cyr^{ador} 99 Dam Aug^{loh} 10, 7 al (Ambrat quoniam qui in spe arat et triturat, debet spei suae fructum percipere; sah basm cop debet is qui arat arare in spe) . . . FG ὀφείλει ὁ ἐφ ἐλπίδι ἀροτριῶν ὀφείλει, g quoniam debet qui in spe debet qui arat debet . . . ἔ ἐπ ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν cum κ²D²B²KL al pler syr^{20h} Chr²¹⁵ Cyr^{ador} 180 Thdr^t (et^{1,170} ed uti ἐπ ἐλπίδι. ὁ ἀροτριῶν ἀροτρία, sed^{cod} cum ε) al Or^{int} 1, 85 (quia in spe debet qui arat arare). Similiter D* ὁ ἐπ ἐλπίδι. ἀροτριῶν ὀφείλει, D²BE ἐπ ἐλπίδι. ὁ ἀροτρ. ὀφείλει, d e f quia (f quoniam) in spe qui arat debet arare. | ἐπ (A ἐφ) ἐλπίδι. τοῦ μετεχειν cum κ²A²BC²P 10. 17. 71 (om του) syr^{21r} sah cop basm arm ar⁶ Or^{1,170} et (omisso του) cat¹⁷⁰ et (omisso ἐπ) 1, 541 Eus^{dem} 72. 320 Euthalcood Cyr^{ador} 99 et 120 Or^{int} 1, 85 (et qui triturat sub spe fructus percipiendi); Aug^{bis} in spe [fructus] participandi, item in spe fructus percipiendi f vg Pelag al . . . . . D²FG (46?) της ἐλπίδος αὐτοῦ μετεχειν, d e g et qui triturat (g et triturans) spei suae fructum percipere (vide supra Ambrat) . . . ἔ της ἐλπίδος αὐτοῦ μετεχειν ἐπ ἐλπίδι cum κ²D²B²E²EK²L al pler Chr²¹⁵ Thdr^t Dam al

11. μέγα: D* d ου μεγα | θερισόμεν cum κΑΒΚ al plu Chr²¹⁵ Cyr^{ador} 120 Dam al . . . Τι θερισόμεν cum CDEFG²LP al plus²⁰ Euthalcood Thdr^t, item metamus it vg ppl^{at}

12. ει: 37* οι | τ. ἡμῶν ἐξουσιᾶς cum κΑΒODEFGP 17. 37. 46. 47. 73. 80. 137. 178. 179. d e (hi² vestrorum potestatem) f g arm Chr²¹⁶ semel . . . ἔ (= Gb Sz) τ. ἐξουσ. ἡμῶν cum KL al pler vg (rell) Chr²¹⁶ semel Cyr^{ador} 120 Thdr^t Dam al | ου μαλλον: κ² 73. ουχι μαλλ. | ουκ ἐχρησα-

τῆς ἡμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
 μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ τινα ἐκκο-
 Dt 18, 1 πῆν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ
 Nm 18, 31 ἱερά ἔργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θουσιαστηρίῳ
 παρεδρεύοντες τῷ θουσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτως καὶ ὁ
 κῆριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγε-
 Mt 10, 10
 Lc 10, 7 λίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
 ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἡμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν

μεθα et. Clem⁶⁰⁶ Or^{cat} 109. 122 Chr²¹⁶ Cyrador¹²⁰ etc ... Α ου κερρη-
 μεθα sive ουκ εχηρη. | ταιτη: vg αιτη (d e f g vg las) | στεγομεν:
 LP al pauc -γωμεν | τωα ante εκκοπ. (εγκ.) cum κABC 17. 46. 137. d
 e vg Euthal^{cod} Augop mon^{6, 461} et alib Ambrat al ... ε postpon cum
 δεσπερδεσπερδεκλε al pler syr^β Chr²¹⁷ Cyrador¹²⁰ Thdrt Dam al (Or^{cat}
 109 ελαβουμεινοσ εκκοπην τινα δοιμαι τω etc) al ... f g sah basm arm
 Clem⁶⁰⁷ Or^{int} 2, 840 plane om | εκκοπην cum κD^L al plus²⁰ (6 ap Ser,
 7 ap Mith; 37. σινεκκοπην) Or^{cat} 108 Chr^{mosc} Euthal^{cod} Thdrt Dam
 ... ε Ln Tl εγκοπην (sed n^o vg εγκ-) cum ABCDEFGK al plu Clem
 Chr Cyrador :: vdr εγκοπην ut rectius pro εκκοπην substitutum esse
 13. τα εκ του (g vg quas de sacratio sunt, item f omisso male sacratio,
 Aug quas de templo sunt) cum κND^oFG 46. f g vg sah cop basm
 Euthal^{cod} Augop mon^{6, 461} et alib ... ε Ln om τα cum ACDθεεεεεεε
 al pler d e syr^{αβ} arm Chr²²⁴ Thdrt Dam | ο. sec: 74. 114. aser vgcle
 (non am fu demid tol har!) syr^{αβ} arm cop Ambrat και ο. | παρι-
 δρευοντες (Gb^o) cum κ^oABODEFGP 17. 46. 47. Eus^{es} 449 Euthal^{cod}
 Dam (sed vg Euthal^{cod} παραδρευ.) ... ε προσιδρευ. cum κEKL al pler
 Chr²²⁴ Thdrt Thphyl Oec | συμμεριζ cum κABDEKLP al certe pler
 ... Tl συμμερ. cum CD^oFG. Ceterum Ln συμμεριζονται. (cum
 puncto)
 14. καταγγελλουσιν (qui - adnuntiant it vg): g καταγγελοουσιν, 48. aser
 al καταγγελοουσιν
 15. ου κερρημαι ουδενι cum κ^oABCD^oεεεεεεεεFGP 17. 37. 46. 49. 57. 71. 73.
 137. 177. 179. (80. ουδενι ου κερρ.) Euthal^{cod} Dam; item D^oL (om-
 nino sic) ουδενι κερρημαι, item κ^o ουκ εχηρησαιην ουδενι ... ε (= Gb
 Ss) ουδενι εχηρησαιην cum κ al pler Chr²²⁵ bis (ουδ. τοιτων εχηρ.)
 Thdrt Thphyl Oec | ουδεισ cum κ^oBD^oει²⁰⁹ 17. d e sah basm (Tert
 pud¹⁴) Ambrat (d e quam gloriam meam nemo exinaniet; Ambrat^{ed} et
 mas mu magis mori. Nemo gloriam meam evacuabit; sah quam gloriam
 meam nemo efficiat vanam, item basm; Tert^{alludens} „Et: Nemo gloriam
 meam inaniet.“); item Α ουθεισ μη ... FG 26. g τις (g quam gloriam
 meam quis evacuat t exinaniat) ... ε ινα τις cum κ^oCDθεεεεεεεε al pler
 (ε ισ κενωσει spatio ante ισ relicto) Bas^{3, 201} et bap¹ 657 et 3, 628 Chr²²⁵
 et²⁴⁸ et alib Thdrt Dam al. Latini rell sic: quam ut gloriam meam quis
 evacuet f vg Hierlovins² (4, 215) Ambrat^{edd} sllq; quam gloriam meam quis-
 quam inanem faciat Augop mon^{6, 468} et alib. Similiter interpretes rell::

ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. 16 εἰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι ἔστιν εἰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μου ἔστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπατον θῆσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγέλιῳ. 19 Ἐλεύθε-

videntur omnino testes qui non ipsum οὐδεὶς retinuerunt locutionem Pauli facillorem reddidisse. Ceterum Ln sic interpunctit: ἢ τὸ καύχημα μου· οὐδεὶς κεν. | κενώσει cum MABOD(ε^o ε^b ε^c)EYULP 17. 26. 47° 116. K⁵⁰⁷ (al?) . . . ε κενώσει cum κ al pler Bas 2, 201 ε^bap¹⁰⁷ et 2, 228 Chr 225 et 242 et alib Euthalcod Thdrt Dam al

16. εὐαγγελίζωμαι cum MABCK al pler Chr 226 Thdrt al. Item LP al plus⁵ Dam -λιζομαι . . . DEFG εὐαγγελισωμαι. Cf etiam f vg Augop mon⁶, 492 et alib al εὐαγγελισαυερο; contra d e g Ambrat εὐαγγελισεμ | καύχημα cum M²ABCCKLP al omn⁷id vg syr¹tr sah cop arm aeth Chr¹⁷⁶ Chr 226 et 2, 270 Euthalcod Thdrt Dam al Aug Ambrat etc . . . M²DEFG d e f g Ambrat¹⁰codd allq eted vet χαρισ | αναγκ. γαρ μοι επικ.: 17. αληθειαν γαρ ερω | οὐαὶ γαρ cum M²ABCDEFGR al plus¹⁰ it vg sah cop Or⁴, 463 not et int⁸, 264 Ath 1, 200 Chr 11, 792 Euthalcod Cyrador 207 Augop mon⁶, 492 et alib Ambrat etc . . . ε (= Gb Sz) οὐαὶ δε cum M²KL al pler syr¹tr arm aeth Chr 226 et 2, 270 Thdrt Dam | ἔστιν: FG f g (est t erit) Ambrat ἔστα· | εὐαγγελίζωμαι cum MAK al pler Or⁴, 463 not Ath 1, 200 Chr 221 et 2, 270 et 11, 92 Euthalcod Cyrador 207 Thdrt Dam (ex his Or Ath Chr 2, 270 et 11, 92 Cyrador priora non afferunt). Item LP 37, 48. 122. 130r -λιζομαι. Item d e εὐαγγελισεμ, g εὐαγγελισεμ t εὐαγγελισαυερο . . . Ln Ti εὐαγγελισωμαι cum BCDEFG Chr 11, 792, item εὐαγγελισαυερο f (g vide ante) vg Or int⁸, 264 Aug al; Ambrat praedicauero eu^glium :: hac testium ratione vix recte fit ut priore loco -λιζομαι, altero -λισωμαι edamus.

17. εχω: 18. 37. bscr^o oscr praem ουκ

18. μου ἔστιν cum M²ACK 18. 17. 23. 26. 30. 36. 39. 46. 57. 141¹⁰et nscr vg (merces mea) syr¹tr sah cop Chr 10, 248 Euthalcod^o Cyrador 180, item Hieriovin² (4, 215 merces mea) Ambrat (erit mea merces) etc . . . ε Ln μου ἔστιν cum M²BLP al pler syr¹tr Chr 226 et 711 et alib Euthalcod^o Thdrt Dam al Augop mon⁶, 492 et alib (mibi merces erit), item DE^o CE^o ἔστιν μοι . . . D^oFG d e f g ἔστα· μοι. Ceterum in codd. μου ἔστιν scribitur, non μου ἔστιν. | τὸ εὐαγγέλι. sine additam cum MABCD^o 3. 17. 28. 46. 57. 74. 137. ascr d e vg sah cop arm aeth Chr 227 bis et 246. 746 et 2, 292. Euthalcod Cyrador Augop mon et alib Ambrat al . . . ε (Gb¹⁰⁰) add τοῦ χριστοῦ cum D^oBE^oFGKLP al pler f g syr¹tr Chr 226 et 10, 711 et 2, 272 et 12, 940 Thdrt Dam al Hieriovin² :: cf v. 12 | καταχρησασθαι: A 17. Orca¹⁰⁷ καταχρησασθαι | τῇ ἐξουσίᾳ: M² praem εν, sed ipse ut vid^o punctis notavit (aberraverat primum ad εν τῷ εν., sed statim correxit errorem) . . . D^oFG τῆν ἐξουσίαν | μου: FE^o μοι | εὐαγγέλιω: DE^o add μου

ρος γὰρ ὧν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδοῦλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
 Act 16, 8
 21, 26
 Act 11, 2
 Ga 2, 2
 κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
 δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὧν αὐτοὺς
 ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς
 ἄνομος, μὴ ὧν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔνομος Χριστοῦ, ἵνα κερ-

19. πᾶσιν et. Clem⁶⁰⁷ Or^{2, 503} etcat eph³⁰¹ etint^{4, 461} etc ... d⁴ d e praem
 en | τοὺς πλείονας (Or^{2, 503} ελευθερον μεν ειναι εκ παντων, πασι δε
 αυτον δουλωσαι τοις κατω, ινα τοις πλείονας αυτων κερδηση) ... 49.
 109. syrP txt (non item^{ms}) Clem⁶⁰⁷ Or^{cat} eph³⁰¹ τοις (Or om) παντας.
 Item libere Tert^{maro} 1, 30 Hieroph² : 4, 262 (sed iovin² plures)

20. κα: d⁴ 37. d e sah cop om | ὡς Ἰουδαῖος et. Or^{4, 166} etcat¹⁷⁷ Tert
 maro^{1, 30} etc ... 587a⁴ 39. 67** g⁴ Or^{1, 287}. 291 et^{3, 467} etint^{3, 16} Tert^{maro}
 5, 2 (proficienti factum se Iudaeis Iudaeum ut etc) et Praeser haer²⁴ om
 ωσ. Praeterea corrupte 587 τοις Ἰουδαίοις Ἰουδαίοις et α τοῖς Ἰου-
 δαίοις (sed corr est -ος) Ἰουδαίοις, Ἰουδαῖος Ἰουδαῖος. Libere Or^{int², 16}
 „Factus sum, inquit, infirmus infirmis, Iudaeis Iudaeus, his qui sub lege“
 etc | τοῖς ὑπο νόμον usq τ. ὑπο νο. κερδήσω: L Euthal^{cod} om (tran-
 siliendo) | μὴ ὧν αυτ. υπο νομον cum MABODEVGF al inu (ut 17. 31.
 46. 71. 75. 80. 109. 137. 177. 178. 179.) it vg sah syrP arm go (add
 sed sub gratia) Chr²²⁶ txt (in comm non attingit; nec magis ista addit
 alibi, ut^{1, 171} aut^{2, 67} aut^{11, 40}. 200) Cyr^{trin} 481 Dam Aug^{serm} dom² (2, 2, 277)
 et op mon 6, 422 et advers leg² (2, 581) Ambrat (in comm quidem non trac-
 tat). Agnoscere vdir et. Or^{cat} 177 - ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω. ελευθερος
 ὧν απο του ειναι υπο νομον, εμαυτον ποιησα ωσ υπο νομον ινα τοις
 υπ. νομ. κερδησω. Praeterea etiam Or^{int², 422} potius cum addvet le-
 gendum vdir: „Si ergo factus est sub lege, cum sub lege non esset,
 omnia quae lex mandabat implevit“, quam cum Delarue „cum sub
 lege esset“... ε (= Gb Sa) om cum 587° (secundis curis, iam
 enim plenos accensus posuerat) κ al pler (omu ap Mithael, omu
 ap Scriv, etiam 37. etc) syr^{sch} cop aeth Or^{4, 166} et^{1, 291} (cf et. 2, 515)
 Chr^{alliquoies} (vide ante) Thdrt Thphyl Osc Nestor ap Mar Merc (Gall
 2, 625: his qui sub lege sunt tanquam sub lege essem, cum ipse sine lege
 dei non essem, sed in lege sim Christi, ut eos qui sine lege sunt lucrer.
 In eundem modum Cyr²²⁶ 16)

21. θεου et χριστου (Gb⁴) cum MABCF⁴FGF 7. 17. 26. 31. 37. 42. 46⁴
 67** 73. 137. d^{50r} it vg Or^{4, 166} etcat¹⁷⁸ Did⁶⁵ Chr²²⁹ Euthal^{cod} Cyr
 act³⁹ Isid^{2, 128} Dam Ath^{lat} 776 Aug (ll. ll.) Nestor (vide ante) etc.
 Item syrP cop go ... ε θεω et χριστω cum DEKL al pler sah arm (Or
 cat¹⁷⁸ bis affert μὴ ὧν ἀνομος θεω, sed ubi plenius affert verba
 Pauli, θεου et χριστου habet) Cyr²²⁶ 16 Thdrt | ἀλλ: 37. ἀλλᾶ | κερ-
 δανω (Gb⁴ κερδαῶ) cum n⁴ ABCFGF 17. 37. 46. 109. (Clem²²⁵ οὐ γὰρ
 μορον - κατα τον αποστολον ευλογον Ἰουδαίον γερασθᾶς, ἀλλᾶ και -
 ινα παντας κερδανωμεν) ... ε κερδήσω cum n⁴ DEKL al pler Or^{4, 166}
 (γίνεται - ινα κερδηση) etcat¹⁷⁸ Did⁶⁵ Chr²²⁹ Euthal^{cod} Thdrt Isid

δάτω τοὺς ἀνόμοιους· 22 ἐγερόμην τοῖς ἀσθενεῖσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντασω τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοι-Ro 11, 14
νωθῶς αὐτοῦ γένομαι. 24 οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέ-
χετε ἵνα καυχήσθητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρα-
τεύεται, ἐκείνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς
δὲ ἄφθαρτον.2 Ti 4, 8
1a, 12 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδόλωσ, οὕτως

2, 126 Dam al. Praeterea DE 122. d e post τ. ανομοιοσ pon. | τοις ανομοιοσ cum M¹ ABCDEF 17. 37. 73. 109. Or^{bis} Did ... ε om τοις cum M¹ FGKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Isid Dam

22. *εγερομην*: FG f g add δε και | *ασθενεισιν*: DEFG *ασθινοισιν* | *ασθι-
νης* sine ωσ cum M¹ AN d e vg Or⁴, 106 (ωσ quod ter antecedit ter ser-
vat) Or^{int} 2, 16- 4, 261. 671 Cyp⁷⁰ Amb^{luc} 2, 1226 Or^{allb} Ambrat etc ... ε ωσ
ασθιν. cum M¹ CD¹ E¹ F¹ G¹ KL¹ al omⁿ vid f g syr^{utr} sah cop arm aeth
go Or^{cat} 170. 240 Chr²²⁹ et 2, 264 et 2, 124 Thdrt Euthal^{cod} Dam al | *κερ-
δήσω*: 37. Or^{cat} bis (non item 4, 106) *κερδαω* | *γεγονα* et. Or^{cat} bis etc
... FG Clem⁶⁵⁶ *εγερομην* | *παντα* cum M¹ ABCD¹ FG 46. Clem⁶⁵⁶ Or⁴, 25
Naz (matth 19, 1 Or^{apolog}) Chr²²⁹ sem et 2, 266 Euthal^{cod} (Cyr^{hr} 128 *τοις
πασι γαρ παντα, μετων αιτωσ* etc) ... ε (Gb²) *praem ta cum d¹ bet^o
KKL¹ al omⁿ fere Or², 294 et^{cat} 170 Mac²¹⁰ (Gall⁷) Chr²²⁹ sem et 2, 264
Thdrt Dam al | *παντως τινασ* (115. al² *τινα*): cf Chr²²⁹ οὐ πάντασ
δὲ προσδοκῶν σώζειν, φησί, ἀλλ' ἵνα κἄν ὀλίγουσ σώσω - διὰ τοῦτο
ἔλπῃ „πάντως“, ὅτι ἀνάγκη πᾶσα τὸν οὕτω θεριμῶσ σπουδάζοντα
καὶ ἐπιτυχίῳν ..... DEFG it vg (Itaque etiam pplat omp) *παντασ*
(Gb¹), item 17. Clem⁶⁵⁶ Or², 294 Mac²¹⁰ *τοις παντασ* (et Or⁴, 25 *παντα
et^{cat} 170 παντασ η τινασ*) | *σωσω*: Clem⁶⁵⁶ Or², 294 et 4, 25 (non item^{cat}
170) Naz^{matth} 19, 1 Mac²¹⁰ Chr², 266 Thphy|mg Tert^{idol} 14 (et. monog¹⁴) al
κερδήσω, item aeth^{utr} ar^o*

23. *παντα* (Gb¹) cum M¹ ABCDEFGP 17. 37. 46. 67* 73. 80. it vg sah cop
arm aeth^{utr} (sed sah arm *haec autem omnia*) Or^{cat} 180 Naz^{matth} 19, 1
Chr²²⁹ Euthal^{cod} Ambrat Pel ... ε *τουτο* cum KL al pler syr^{utr} go
Thdrt Dam Thphy| Oec | *επαγγελιον*: 37. add μου | *συνκοι-* cum AB²
D¹ FG ... ε In *συνκοι-* cum M¹ CD¹ E¹ KL¹ al certe pler | *γενομαι*: LP
al aliq *γενομαι*

24. *οὕτως τρέχετε* et. Ir^{int} 223 Cyp⁷¹. 200- 214 Ambrat roll: FG f g *praem
εγω δε λεγω υμιν* | *βραβειον* ut M¹ ABCD¹ L etc ... D¹ FG¹ -βιον | 37* *κα-
ταλαβοιτε*

25. *εγκρα-* cum M¹ ABC¹ E¹ KL¹ etc ... D¹ FG *εγκρα-* | *ουν* (expressum v^{utr}
etiam f m⁹⁷ vg Or^{int} 2, 170 Cyp¹⁷ al *et illi quidem*): κ 6. 119. k¹⁰⁰ syr
p 1xt (add enim c.⁴) arm Clem⁶⁵⁶ om; nec exprim (habent enim illi
quidem) d e g Ir^{int} 223. Libere etiam sah go al *et illi*

πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα
καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένομαι.

X.

Ex 12, 21
14, 22

1 Οὐ θελω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν
πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλ-

Nm 9, 15 ss

θον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ

26. πυκτεύω: LP ποικτεύω, syrP ms gr πυκτεύω

27. ἀλλ' ut MACDENGKLF etc ... v 27. ἀλλὰ | ὑπωπιάζω cum MACD^o et d
17. 37° 47. 132. 134. al vix mu (2 ap Scri, 2 ap Mtthaei) Or¹, 616
(ὑπωπιάζομεν ed. Delar; υποπ- ed. Hoesch.) et⁷⁵⁰ (ὑπωπιάζων αὐτου
το σωμα καὶ δοιλ.) et^{4,403} not Eusps¹⁰⁰ Bas¹, 120 garu et^{5,500} Chr²²⁰ ter
(et. mose¹) et^{1,207} et^{2,000} bis et^{4,210} et^{12,120}. 209 Cyrfest pasch si. 140. 263
Thdr² bis (ad h. l. et², 1102) etc. Explicat Chr^{10,220} ἐνταῦθα δεικνύσι
καὶ ὑπὸ ἐπιθυμίας γαστρός καταχομένους καὶ ἀνίττας αὐτῇ τὰς
ἡρίας etc. Item^{1,207} ταῦτα δὲ λέγει, δηλῶν τὴν ἐπανάστασιν τῆς
σαρκὸς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας λίτταν etc. Item^{1,212} τοῦτο γὰρ
εἰπὼν ἤρξατο τὴν βίαν καὶ τὸν πολὺν πόνον, ὃν ὑπομένειν ἀνάγκη
τοῖς βουλομένοις etc ... Gb' Tl υποπιάζω cum FOKLF al¹⁰ fere
Eph²⁷⁰ Bas¹, 120 exedd² Naz² bis (apolog. et amor. paup.) Euthal¹⁰⁰
Chr¹², 400 (Ibidem sequitur ὑπεπιάζει δὲ - καὶ ἰδουλαγῶν) Cyrfest
pasch⁶² Dam¹ (ad h. l. et parat¹ 617. 621) ... d^c εἶπον ὑποπιάζω, 22. 31.
37° 46. 137. al² scri al² Clem²²⁵ Eusps¹⁰⁷ Naz² eunom¹⁰⁰ Eph², 416 Bas
odd Chr^{10,104} Thdr¹, 1159 ὑποπιάζω. Confirmat et. Hipp¹ (non ap Mai
7, 72 (καὶ ο παυλος δε τουτου ενικεν υπεπιζει το σωμα και etc). Ex
Latinis d e g (sub aut) m²⁰ Ir^{int}²⁰² Pauline¹². 24. 50 lividium facio, f g
vg Amb¹ parat¹⁷⁰ et al^{1b} Ambrat al castigo, Hil⁴⁰⁵ (ps 126) al subdicio,
Ruffin bened pair² macero, auct² sing cler¹ affligo. Similiter syr¹ ach eudai-
cio, syrP contundo, sah sugillo, cop domo, go castigo. | ε (non ε^o) δοι-
λαγωω. (Sic etiam in c ex errore editum.) | γερωμα: LP al -ρωμα

X. 1. γὰρ cum κ² MACDENGKLF al¹⁰ it vg sah cop Melonepiph²²⁰ et²⁶⁷ Clou¹
²⁰⁰ Or⁴, 116 J¹ id²⁷⁵ Bas¹⁰ th²⁴⁵ Cyr¹ graph²¹⁴ al Ir^{int}²⁰⁴ Cyp¹²⁷. 277 etc ... ε
(= Gb' Ss) δε cum κ² KL al pler syr¹ ur (arm go non exprim) Chr²²⁷
Euthal¹⁰⁰ Thdr¹ Dam

2. μωσῆν cum BC² FOKLF al plu (et. syrP ms gr) Or¹, 541 et⁴, 142 Dial²⁰⁷
Did²⁷⁵ Bas², 25 Chr²²⁷ Thdr¹ (ad h. l.) etc ... ε μωσῆν cum MACD al
mu (1 tantum ap Scri) Thdr¹, 142 etc | ἐβαπτίσθησαν (Gb') cum MAC
DENG 17. 31. 36. 39. 46. 73. 80. 109. 137. 179. al pauc Dial²⁰⁷ Did²⁷⁵
Bas¹⁰ th²⁴⁵ et², 25 Chr², 24 Euthal¹⁰⁰ Cyr¹ graph²¹⁴ et¹ ador²⁰⁰ Thdr¹, 142
al ..... ε Tl ἐβαπτίσαντο cum UKLF al longe plu Or¹, 541 et⁴, 142. 144
Chr²²⁷ bis et², 276 et^{12,248} Thdr¹ ad h. l. Dam Phot¹ cat¹²⁷ Oes | εν τ. νε-
φελη κ. ε. τ. θαλασση et. Ir^{int}²⁰⁴ Or¹ bis Dial Cyp¹²⁷ etc ... γα f g εν
τ. θαλασση - νεφελη

καὶ ἐν τῇ Θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 10, 15
 ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπιον Ex 17, 5
 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι- Nm 14, 30
 στός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατε- 20, 24 n
 στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, 11
 εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς καὶ κείνοι ἐπεθύμη- Nm 11, 4
 σαν. 7 μὴδὲ ἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν, ὡς περ γέ-

3. το αὐτο cum M^{BC} D^{EF} G^K L^F al fere omn it vg syr^{tr} sah cop arm go Mcion^{epiph} 230 et²⁵⁷ Ir^{int} 264 Or^{1,541, 3,715, 4,148} et^{int} 2,144 et^{alib} ter Dial²⁶⁴ al mu ... n^o aeth^{utr} Did^{261, 275} Chr^{2,54} Promiss^{1,20, 121} om; item A 46. om αὐτο. Item σ^o (inde a -τες usque ε[φαγον] rescriptum est) sive ut n^o sive ut A | πνευματικ. βρωμ. εφωγ. cum n^o BC^{2P} 93. Euthaleod Cyr^{glaph} 214 ... Ln πνευμ. εφωγ. βρωμ. cum A 17. 137. Mcion^{epiph} ... ε Ti βρωμ. πνευμ. εφωγ. cum n^o (σ^o?) D^{EF} G^K L al fere omn it vg syr^{tr} cop arm go Ir^{int} Or^{1or} (ut ante) et^{int} 2, 144. 221. 220 Dial²⁶¹ D^{id} b^{ib} l^e (βρωμ. το πνευμ. εφ.) Chr ad h. l. et^{12, 548} et^{5, 547} (το αὐτο βρ. το πν. εφ.) et²⁴ Thdr^t Dam

4. το αὐτο (et. n^o D^{id} b^{ib} l^e): Chr^{2,54} aeth (Promissa?) om, item A 46. Or^{4, 144} (non item 1,541. 3,715 neclnt^{2,144, 109, 224, 220}) om αὐτο | πνευματ. ἐπι. πομα cum M^{ABC} P 17. 46. 137. Mcion^{epiph} (ut ante) Or^{1,541 et 4, 148} et^{int} 2,100 Did^{261, 275} Euthaleod al (Cyr^{glaph} 214 πνευ. πο. ἐπι.) ... ε πομ. πνευμ. ἐπι. cum D^{EF} G^K L al pler it vg syr^{tr} cop arm go Or^{3,715} et^{int} 2,144. 221. 220 Dial²⁶⁴ Chr^{227, 2,375} et^{5,54} et^{12,548} Thdr^t Dam al Ir^{int} 264 Aug^{loh} 26 et⁴⁵ al mu | ἐπιον: n^o ἐπιον, 37²² 137. Or^{4,148} Did²⁶¹ ἐπιον | η πετρ. δε cum M^{BC} D^E G^K L Or^{1,541 et 2, 220, 261 et 4, 148} et^{gall} 14,50 Eus eccl⁴⁶ et^{ps} 60. 62. 101. 400 et^{esa} 241. Item FG πετρα δε ... ε η δε πετρα cum ACD^B K^L P al omn^{vid} Mcion^{epiph} (ut ante) Or^{1,170, 2,227, 715} et^{gall} 14,72 Dial²⁶¹ Eus^{mat} 126 et^{sa} 260 et^{meil} 26 Did^{261, 275} Chr²²⁷ et^{12,548} et^{alib} Euthaleod Cyr^{glaph} 214 Thdr^t Dam

5. εὐδοκῆσιν cum M^{BC} D^{EF} G^K L al pler Or^{cat} 187 Chr^{2, 275} et^{5, 547} Thdr^t Dam al ... Ln Ti ηιδοκ. cum AB^C 81. 118. 137. Mcion^{epiph} 230. 257 Clem²⁰⁶ Chr²²⁷ et²³⁶ Euthaleod | ο θεος (et. Ir^{int} 264): Mcion^{epiph} Clem om; item Ir^{int} 230 („Quemadmodum enim in priori Testamento non in multis illorum bene sensit, sic et hic“ etc)

6. κεινοί et. Mcion^{epiph} 230 Or^{cat} 187 Chr^{2,275} etc ... Mcion^{epiph} 237 κα. κεινοί, FG κα. κεινοί (sic), o²⁰⁷ κεινοί

7. μὴδε ἰδωλολάτραι γίνεσθε et. Mcion^{epiph} 230. 257 Ir^{int} 265 (neque idololatrae sitis) etc; f vg neque idololatrae (f idolatrae) efficiamini, d e neque idolorum cultores efficiamur (Aug^{ustill} cred^{2,50} neque idola colamus) ... FG e²⁰⁷ k²⁰⁷ (al^{vid}) arm μὴδε ἰδωλολάτραισ (FG μὴδ ἰδωλολ-) γινεσθαι, g ne t nec idolatrae t idolorum cultores effici t efficiamini. Similiter Aug^{ps} 77 (4, 517) Ambrat neque idolis (Ambrat simulacris) ser- vientes | καθωσ: D^B E² syr^{20h} add κα. | τινεσ (A add εξ, item d e qui- lam ex illis, vg quidam ex ipsis, contra Ir^{int} al quidam eorum) αὐτῶν

- Η 21, 6 γραπται' ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πίνειν, καὶ ἀνέστησαν παίζων.
 Ν¹¹¹ 26, 1. υ 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπασαν
 Ν¹¹¹ 21, 5 μὲ ἡμέρα εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον,
 καθὼς τινες αὐτῶν ἐξεπίρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπόλλυντο.

ὠσπερ: FG f g om | ὠσπερ cum MABD^cL al plus⁴⁰ (10 ap Serl) Chr²²⁰
 et², 275 Thdr̄t Dam al ... ε ὠσ cum CD²KP 137. al mu^{vid} Meion^{epiph}
 230. 265 Euthal^{cod} ... 17. Meion^{epiph} 257 καθὼς | πειν (κ πιρ) cum κη²
 D²FG ... ε Ln Ti πειν cum AB²CD^cEKLP al om^{vid} | ἀνεστήσαν: F²G^r
 G^r ἀνεστη

8. πορνεύωμεν cum MABD^cE al pler Chr²⁴⁰ et², 275 Thdr̄t Dam etc, item
 KLP al pauc πορνευομεν, item 17. 37. 73. πορνευομεν ... D²FG εκ-
 πορνευωμεν | ἐπορνευσαν: D²FG 4. 19. 63. 67² Chr¹¹, 258 (sed non¹⁰, 240.
 2, 275 nec², 100. 6, 261) ἐξεπορνευσαν :: cf LXX ἰβριθωθη ο λαος εκπορ-
 νευσαι εἰς τας θυγατρας etc | ἔπασαν (Gb²) cum MABCD²FGP 17. 26.
 37. 71. 93. 116. Iscr Chr^{moac} 1 Thdr̄t Dam ... ε ἐπασον cum D²KL al
 pler (47² ἐπισιν) Chr²⁴⁰ et², 275 et^{allb} Thphyl¹ Oec | μια cum κ²BD²FG
 item it vg I^{int} 265 etc ... ε Ti εν μια cum κ²ACD^bet^cEKLP al om^{vid}
 vg²³⁸ (ap Laohm) Chr²⁴⁰ et^{allb} Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al | ἐκοσιτρεῖς:
 37. 73. tol syr^p txt (non item²³⁸ nec syr^{sch}) arm εν. τισσαρες, aeth
 εν. δυο (duas myriades et vicies centum)

9. ἐκπειράζωμεν: KP al pauc -ζομεν ... 17. Epiph^{marc} 258 (non item²⁵⁰)
 Chr⁶, 261 πειραζωμεν (Damparall²⁰⁸ πειραζομεν) ... FG εκπειρασωμεν |
 τον κυριον (Gb²) cum M²CP 17. 31. 39. 46. 73. 80. 109. 137. syr^p 238
 cop^{cod} arm aeth synod^{antl} (ap Rou², 229) Epiph^{marc} 258 (vide post)
 Chr⁶, 261 Thdr̄t Dam², 95 (l. e. in h. l.) etparall²⁰⁸ et⁶⁰⁵ Sedul^{Cassiod}
 (in h. l. monēt etiam ut dominum temptare non debeant). Sic Epiph^{l. l.}
 ο δε μαριων αντι του „κυριον“ „χριστον“ εποιησεν ..... ε Ti τ.
 χριστον cum D²VO²KL al pler it vg syr^{sch} et^p txt sah cop^{wi} Meion
 epiph²³⁰ et²⁵⁸ (vide ante) I^{int} 265 (ex Seniorib) Chr ad h. l. et², 275 et
 11, 268 Thphyl¹ Oec Ang^p 27 (4, 218) Ambrst etc ..... λ 2. Euthal^{cod}
 τ. Θετον | καθὼς sine additam cum MABCD²FGP 17. 37. 46. 67² 73.
 109. a^{scr} al fere¹⁰ it vg syr^p sah cop arm I^{int} 265 syn^{antio} (ut ante)
 Chr², 275 et⁶, 261 et¹¹, 268 Euthal^{cod} Damparall²⁰⁸. 605 Ambrst etc ... ε
 (Gb²) add κας cum D²KKL al longe plu Chr²⁴⁰ Thdr̄t al | αυτων (Α
 αυτω): L 73. al² syn^{antio} αυτων ... κ² (add^o) 2. 122. om | ἐκπειρα-
 σαν cum MCD²FGP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 57. 73. 74. 80. a^{scr} syn^{antio}
 Euthal^{cod} Damparall⁶⁰⁵ ... ε Ln Ti εκπειρασαν cum ABD²KL al longe
 plu Chr ad h. l. et^{ter} Thdr̄t Dam ad h. l. etparall²⁰⁸ al | απολλυντο
 (et. Ln^{ed} min) cum MAB (in λ quod inter απολ et το² scriptum erat
 membrana ineunte versu laesa excidit. Dubitari tamen nequit quin
 απολλυντο fuerit scriptum, quod ipsum v. 10 in solo λ sequitur) Cyr
 nest⁹⁶ ... ε Ln^{ed} mal Ti απολωτο cum CDEFGKLP al om^{vid} Chr² quater
 (ut ante) Euthal^{cod} Thdr̄t Dam^{ter} (ut ante) etc. Latini quidem (it
 vg I^{int} etc) perierunt

10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπό- Nm 14, 2. 37
 λοντο ὑπὸ τοῦ ἰλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινον 6
 ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν Ro 13, 4
He 9, 26

10. γογγύζετε cum ABCKLP al fere omn (d^{scr} -ζῆτε) f vg syr^{utr} sah
 aeth Ir^{int}265 Or^{int}2,158 Eus^{ps}372 (sed editum est -ζῆτε) Bas^{roeg}378
 Chr ad h. l. Euthalcod Thdrt Dam al Aug^{ps}77 (4,816) Ambrst al (vi-
 tiose g *murmuraverunt*) ... κδεφγ 17. d e cop arm Or^{cat}51 Chr²,375
 et 4,251 et 11,526 Aug^{ull} erod²,50 γογγύζομεν | καθάπερ cum κηρ 93.
 Or^{cat}51 Bas^{roeg}372 ... ε Ln Ti καθως cum ACDFOKL al fere omn
 Eus^{ps}372 Bas^{roeg}400 Chr^{quator} (ut ante) Thdrt Dam ad h. l. eiparall
 403 al. Dedimus autem sine καὶ cum κABCDEFOP al mu it vg syr^{utr}
 sah cop arm Ir^{int}265 Or^{cat} et^{int}2,158 Bas^{bis} (ut ante) Chr²,375 et 4 et 11
 (ut ante) Euthalcod Thdrt Dam^{bis} (ut ante) etc ... ε (G^{b00}) add καὶ
 cum κL al plu Chr ad h. l. (sed e^{dd}4 om) al | ἀπολόντο: A solus
 ἀπώλλιντο | ἰλοθρευτοῦ ut κABCDEFCKLP etc ... D* ἰλοθρευτοῦ, F^{sr}
 GR^r ἰλοθρευ

11. ταῦτα δὲ sine πάντα cum AB 17. sah Meion^{ephr}320 et 258 et Tert
 marc^{5,7} (r 1,170 (φῆσι - χρῆσαμενος τισι ρητοῖς ἀπο τ. ἐξοδου καὶ τ.
 ἀριθμῶν, οὗ ταῦτα τυπικῶς etc) et^{int}2,63 Dial²⁵² et 258 Hipp^{usan}
 (Lag¹¹⁹) Cyr^{hr}3 et 217 (sed utroq loco tantum huc respicitur: ταῦτα
 γὰρ τυπικῶς γίνετο ἐκείνοις: ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκείνοις συνέβαινε
 τυπικῶς) Bas^{bapt}630-661 Chr²,478 Cyr^{nest}96 Ir^{int}344 ex^{odd}3 Pacian
 op²,312. Non satis probat Or^{luc} (ap Gall^{14,95} et Mai²²⁷ οἱ δὲ δυναμένοι
 διαβαιεῖν ἐπὶ το βλεπεῖν οὗ καὶ ταῦτα τυπικῶς συνέβαινον ἐκείνοις,
 ἔγραφε δὲ δι ἡμᾶς) ..... ε ταῦτ. δε πάντα cum CKLP al pler d e vg
 syr^{utr} cop arm Ir^{int}265 Or^{int}2,203. 290. 407. 427 et 2,799 Chr²,547 Euthal
 cod Thdrt ad h. l. et 1,200 Dam al Ambrst al ... κδστκστρσ 3. 46. 57.
 70. d^{scr} f g aeth^{utr} Ir^{int}244 ed Or¹,536 (οὐχ ἴσθα οὗ πάντα ταῦτα etc)
 et^{int}2,460 (Et si omnia haec figuratiter contingebant illis etc) Chr ad h. l.
 et 5,178 (πάντα γὰρ ταῦτα τυπικῶς etc) Aug^{ull} erod²,50 πάντα δε ταῦτ. |
 τυπικῶς cum κABC^r al 19 syr^p mg Meion^{ephr}320-258 Or²,170-536 et
 (- πραγματῶν αἰτια τυπικῶς συνέβαινον ἐκείνοις) 4,251 et^{luc} (ut ante)
 Hipp^{usan} Eus^{pasch} ap Mai²⁰⁹ (respicit huc ἀλλ ἐκείνοις μὲν τυπι-
 κῶς ταῦτα συνέβαινον, ἔγραφε δὲ δι ἡμᾶς) Bas^{bapt} bis (ut ante) Mac²,148
 (ὅσα ἐκείνοις συνέβη, τυπικῶς γίνετο, ἔγραφε δὲ etc) Epir^h227
 (καὶ γὰρ τῶ οὐτι ἐκείνοις τυπικῶς συνέβαινον, ἔγραφε δὲ etc) Cyr^{hr}2-
 317 Chr ad h. l. et 5,547 Cyr^{nest}105 al. Item in *figura* d e f g vg Ir^{int}344
 et 265 Or^{int}2,203. 290. 407 et 2,63 Aug^{ps}77 et^{lib} Ambrst etc; Item *figura-*
liter Or^{int}2,427. 496 et 2,300 ..... ε Ti τυποι cum DEFOL al longo plu
 syr^p lxi (syrach in *typum nostrum*) sah cop Dial (252 τυπος) et⁶⁵³ Nyss
 cant¹,489 Chr²,178 Thdrt ad h. l. (ἀπὸ τῶν ὡς τυποι) et 1,209 et 4,204
 Dam al :: cf 10, 6 | συνέβαινον cum κBCKL al 19 Meion^{ephr} bis Or
 quater (ut supra) Dial²⁵² (vide ante) Hipp^{usan} (ut ante) Bas^{bapt} bis
 Nys¹,400 Cyr^{hr}217 Chr²,547 et ad h. l. e^{dd} Cyr^{nost}85 et^{es} Euthalcod
 ... ε Ln Ti συνέβαινον cum ANK^{var} al longo plu Dial²⁵² Chr ad h. l.
 (sed vide ante) et 5,178 Thdrt^{ter} (ut ante) Dam al | πρὸς ut Meion

- αἰῶνων κατήτηκεν. 12 ὅστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πίσυ-
 1, 9 13 πειρασμὸς ὑμῶν οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
 Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
 ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
 11 20, 21 14 Διόπαρ, ἀγαπητοὶ μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
 11, 24 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς
 εὐλογίας ἢ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
 ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλώμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χρι-

eriph Or Dial Hipp Bas etc. Etiam μ^c ... μ^d 31. Eriphmare³⁶⁸ter et
 227 εἰσ | κατήτηκεν cum $\mu\eta\delta^* \nu\alpha$ 39. 46. Nnasshipp¹¹⁵ Or^{1,170} etcat¹²⁷
 Basbapt⁶²⁰ et⁶²¹ Euthal^{cod} Cyr^{nest}⁹⁸ et^{ca} 250. 603 ... ζ κατήτηκεν
 cum $\lambda\sigma\delta\sigma\kappa\lambda$ al pler Orthod^{qu}⁷¹ Or^{1,580} et^{2,190} et^{4,257} Dial²⁹² et²⁹³
 Eriph²²⁷ Chr^{5,170} et⁵⁴⁷ et ad h. l. Thdrt al; item F 3. Hippusaan Dam
 -τησαν

12. πειση: P πεισει

13. ημασ: 37. ημασ | ουκ ειληφεν (A ηλειφεν) et. Or^{1,326} etc ... FG e f g
 vg Or^{int}^{1,120} et^{4,600} Cyp²²⁰ Aug^{10h}⁹⁰ et^{alib} Hil⁹⁴⁰ Ambrat al ου κατα-
 λαβη (e f g vg etc non apprehendat, Or^{int}^{1,120} non comprehendat; Cyp
 non occupabit) | εασει et. Or^{1,307}. 2, 790 Ath^{1,374} et⁸⁷⁰ Baseth²⁸² Ephr²⁹⁵
 Mac¹⁰³⁻¹⁰¹⁻³¹⁵ etc ... DEFG αφησει | ημασ: B 37. post πειρασθ. |
 υπερ ο: FG 123⁹⁹ add ου, item d f g super id quod non | δυνασθε: FG
 f g Aug^{serm} dom³ (2,314) et^{Ps}²² (4,104) et^{mendac}^{9,440} (non item^{10h}⁹⁰ nec
 alib) add υπενεγκειν. Item Ath^{1,870}, sed non add reliqua. | κας τηρ:
 17. om και | υπενεγκειν sine ημασ cum μ^a ABCD^o VGLF al¹⁰ arm Or^{1,254}
 Mac¹⁰¹ et²¹⁸ Baseth²⁸² et^{2,501} Chr²⁴⁰ com et²⁴⁷ txt exc^{dd} moac Euthal^{cod}
 Cyr^{nest}⁹⁷⁸ et^{ador}¹⁰⁵ et^{alib} Thdrt^{4,1077} Thiphy^{led} ... ζ (= Gb Sz) praem
 (sed D^o add, posteaque deletum est) ημασ cum μ^c (D^o)K (επενεγκ.) al
 pler Chr^{2,07} et^{2,44} et^{4,200} et^{4,191} Thdrt ad h. l. et^{1,970} et^{2,561} et^{4,1120}
 Dam al

14. φειγετε: L φειντε | ειδωλολατρειας ut μ ABDECKLF etc ... CD^oFG al
 mu (9 apud Scr1) -λατρειασ

15. φρονιμοις: DK d e add υμιν (item sah cop) | κρινατε (F κρινταε)
 υμεισ ο: DE^o κρ. οιν

16. ευλογιασ (d e f g vg benedictionis): FG 71. 80. 213. syr^{sch} ευχαρι-
 στασ | ευλογοιμεν: DE^o ηυλογοιμεν | κοινωνια pri (μ^a): μ^c -νιασ |
 εστιν pri h. l. (et. Ln^{ed} mal) cum μ ODKFGKL al omn^{vid} it vg syrP go
 Chr²⁴⁰. 240 Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrat etc (Ir^{int}²⁰⁰ communicatio
 sanguinis est Christi) ... Ln^{ed} min Ti post κοινωνια pon cum ABP syr
 sch sah cop arm Cyr^{nest}¹¹¹ Aug^{advers} leg¹ (2,500) | τον αρτον: B. 5.
 71. Chr²⁴⁰ Thdrt ο αρτος | εστιν sec post τ. χριστ. c. μ BCDEFGKLF al
 omn^{vid} it vg syrP go Chr²⁴⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ti ante τον
 σωματος c. A syr^{sch} cop (sah om) Aug (ut ante) Cyr^{nest}¹¹¹ | τ. χριστου
 sec et. syr^{utr} sah cop arm acth ... D^oFG 21. d e f g vg go Thdrt
 Aug^{advers} leg Ambrat τ. κυριου. Sed go syrP^{ms} Thdrt Ambrat Thdrt

τουτοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἰς ἄρτος, ἔν σαῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν-^{19, 12}
τες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ^{Ro 15, 8}
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυμαστηρίου
εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλόν τι^{s, 4}
ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίους καὶ οὐ θεῶ θύουσιν· οὐ

antea τ. κυρίου. Cf et. Dial⁸⁷⁰ το δε ποτηριον - ηρικα αν λεγη του
αματος και του σωματος του κυριου ειναι κοινωνιαν ετο.

17. αρτου: DEFG it vg^{six} demid harl tol (non item am fu) go Ambrst
Pelag add και του ενος (DEFG om) ποτηριου. Contra est Leobrus:
„Non addas et de uno calice.“

18. ουχ cum MACD⁴FG 17. Chr²⁶⁰ ... ε ουχι cum κ^{BCD}ΘΕΚΛΡ al pler
Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al | D⁴ εσθοντες

19. οτι ειδωλοθυτ., tum οτι ειδωλον hoc ordine cum κ^{BCD}DEF 81. 37.
46. 73. 137. d e f (g) vg sah cop arm aeth^{ur} Euthal^{cod} Augadversar
leg¹ (8,500) Ambrst al ... ε οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ. cum KL
al pler syr^{ur} go Chr²⁶¹ Thdr̄t Dam al ... F^{EG} utroq loco ιδωλο-
θυτον, g idolis immolatum et postea idolium t idololithum. Praeterea pro
τι εστιν priore loco D⁴FG d e f g m⁵⁰ vg εστιν τι, item altero loco FG
d e f g m vg. Atque pro η οτι DEFG d e f g m⁵⁰ Augmor manich³ (1,798)
ex^{mss} Ambrst ουχ οτι (item k^{ser} Chr²⁶¹ exedd⁴ φημι; ουχ οτι) .....
κ^{AC} nil nisi οτι ειδωλοθυτον τι (κ⁴ om) εστιν, omissis (hinc Gb⁰⁰)
η οτι ειδωλον τι εστιν. Id quod confirmat Epiph³⁸⁹ legens τι ουν
φημι; ειδωλοθυτον τι εστιν; αλλ οτι α θυουσι etc, impugnatque
Melionem legentem²²⁰ et²⁶⁸ οτι ιεροθυτον τι εστιν η ειδωλοθυτον τι
εστιν. Dicit enim προσεθετο δε ο μαρκιων το ιεροθυτον, item ου δε
ω μαρκιων προσεθηκασ το ιεροθυτον etc. Similiter 17. 71. et adver-
sar legis ap Aug om οτι ειδωλοθυτον τι εστιν η. Contra dicit Aug
advers leg¹ (8,500): „Adhibuit enim apostolorum (-Jum?) testem eo
quod dixerit: *Videte Israel - Quid ergo dico? quod idolium sit aliquid?
Sed qui sacrificant - Quod non ita scriptum est, sed ita: Quid ergo
dico? quia idolis immolatum est aliquid? aut idolium est aliquid? Sed
quia quae immolant etc.* Videtur autem eandem lectionem (nisi quod
etiam ουχ οτι pro η οτι dat cum d e f g) confirmare Tert^{apost} 12:
*Non quod idolium sit aliquid, ut apostolus ait, sed quod quae faciunt,
daemoniis faciunt, etc*oron mil¹: „Non quasi aliquid sit idolium, sed quon-
iam quae idolis - Potuit autem accidere ut secundum interpretatio-
num varietatem - quod ego posui: *Quid ergo dico? quia idolis immo-
latum est aliquid?* minus ille posuerit aut minus codex eius habuerit,
et ideo tantummodo posuit: *quia idolium est aliquid.*“

20. αλλ οτι α et. Melionepiph²²⁰ et²⁶⁸ ... DE α δε, FG αλλα α. Item d e
f g m⁵⁰ vg sed quae. Cf huc rursus Augadversar leg l. l. Pergit enim:
„Quod vero sequitur, multum ad rem pertinet, quia id aliter posuit.
Ait enim apostolus: *Sed quia quae immolant, daemoniis et non deo im-
molant.* Iste autem dixit: *Sed qui sacrificant, daemoniis sacrificant:*
quasi omnes qui sacrificant, non sacrificent nisi daemonibus“. | θυ-

Θελοῦ δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέ-

11, 22, 21 ζῆσθαι κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

6, 12 23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,

ουσιν pri (Gb') cum MABCDKFGP 17. 31. 37. 46. 71. 73. 109. 137. Mcion^{epiph} 320. 326. 326 Eusprae 4,10 (161) Euthalcood (sed h. l. *θυσουσιν*) ... ε *θυει* cum KL al pler Chr²⁵¹ Thdrt Dam al. Non addidimus autem τα εθνη cum MDEKFGP d e m⁵⁶ Mcion^{epiph} ter (ubi ante) Eusprae Tertsect¹² (vide ante) Augadvrs leg (vide ante, ita ver^oter nec aliter ipse adversar legis) Ambrst ... ε (Gb^u) add τα εθνη cum MACK(L) al omn^{vid} (L οτι τα εθνη α θυει) f g vg syr^{utr} sah cop arm aeth go Or^{int} 2,325 Chr²⁵¹ Euthalcood Thdrt Dam al Augmor manich^{2-1,723} et civ del^{2,24} etep²⁴⁵ | *θυσουσιν* sec (Gb') cum MABCDKFGP 17. 37. 46. 73. 137. Euspraeop Euthalcood ... ε *θυει* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al ... Marcep^{iph} ter (ut ante) om | και ου (ν ουχ) θεω hoc loco cum MABCP 17. 37. 46. 137. arm Or^{int} 2,325 Euspraeop Euthalcood Augadvrsar leg (identidem, ut ante) ... ε Ti post *θυσουσιν* (*θυει*) pon cum DEFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} sah cop go Chr Thdrt Dam al Augmor manich etalib (ut ad τα εθν.) ... m⁵⁶ Ambrst om, item Tertsect¹² (vide supra) om | *κοινωνους των δαιμονίων* cum MABCD^bKLP al omn^{vid} (m⁵⁶ vg *socios fieri daemioniorum*, item Ambrst) Clem¹⁶⁸ (om των) Or^{1,700} etc ... d^{*}et^oKFG d e f g (Aug fluctuat inter utramq lectionem) go *δαιμονίων κοινωνους* | *γινεσθαι* (Or^{1,700} *γγιν.*): n^{*} (ut solet) *γινεσθαι* (nec aliter d^{*}), n² *γινεσθαι* (hoc accentu, sed non *γινεσθαι*) ... F⁵G⁵T⁵

21. *δαιμονίων* (confirmat et. Or^{1,301} utter⁷⁰⁰; C⁵ priore loco *δαιμονιον*) ... κ bis *δαιμονων*, quam formam etiam Or^{1,700} semel habet. Cf et. Hom^{clem} 7,4 (*τραπέζης δαιμονων απεχισθαι*) et² (*τραπέζης δαιμονων μη μεταλαμβάνειν*) et^{3,23} (*και τραπέζης δαιμονων αποσχόμενοι*)

22. *παραζηλοῦμεν*: Severian^{cat} 196: *απτι του „παροξινόμεν“*, item Thdrt ad h. l. *απτι του „παραινόμεν“*.

23. *παντα* usque *συμφερι*: 17. 119. oin. Item *παντα* usq *οικοδομει*: r⁵r⁵ f g om | *παντα* pri sine *μοι* cum n^{*}MBC^bDEKFGP 46* 67** 118. 179. d e f g am demid fu harl^{*} luxov tol sah cop go Clem²²³. 5⁹⁶ Or^{4,216} (vide ad 6, 12) Ir^{int} 2³²² (non item⁵ ex^{cat}) Tertcult femi¹⁰ etexhor east¹⁰ („apostolus: *Omnia*, inquit, *licent*, sed non *omnia aedificant*“ [alii „*edificant*“]), „apostolus exclamabat: *Omnia licent*, sed non *omnia pro salute*“) Cyp¹⁷⁶. 326 Amb^{off} 2,2 (2,111) al ..... ε (= Gb Sz) add *μοι* cum n^oC^bHKL al pler vgclo harl^{*} syr^{utr} arin (aeth *nohis*) Or^{int} 1,303 Bas^{regg} 414 Chr²⁵² Euthalcood Thdrt Dam al Ambrst al | *παντα* sec sine *μοι* cum n^{*}ABCDEK al⁴ d e am fu harl^{*} luxov tol sah cop aeth Clem^{bis} Euthalcood (Tertcult fem vide ante) Cyp¹⁷⁶. 326 Amb^{off} 2,2 al ... ε (= Gb Sz) add *μοι* cum n^oHKL al pler vgclo demid harl^{*} syr^{utr} arm go Or^{int} 1,303 Bas^{regg} Chr²⁵² et 4,61 Thdrt Dam al Ambrst al. Praeterea sic

ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πουλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πληρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θάλατε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. 28 εἰ δὲ τις ὑμῖν εἴπῃ· τούτο ἱερόθυτον

Thdr̄t: „παντα μοι εξιστιν“ κατ ερωτησιν αναγνωστικον. ειτα κατα αποκρισιν· ἀλλ ου παντα συμφ. Idem de altero membro dicit.

24. το bis ot. Clem⁵⁶⁸ Bas^{709g} 411 etc (see loco om 46* 67**) ... A 47. Antioch¹¹²⁰ (hom⁷⁸) τα. Cf et. Tertull² feml²: *Nolite vestra curare, sed alterius.* | άλλα: 42. 43. 45. 52. 61. 63. 67. 120. al^{450r} (et haud dubio al) syr^{sch} arm Clem⁵⁶⁸ add καὶ (Clem ζητεῖτω μόνον ἀλλὰ καὶ) | ἑτερον (Antioch Thphyl πλησιον) sine καστος cum κΑΒΟΔ*ΡΑΗΡ 17. 67** 71. 73. 80. it vg sah cop arm aeth Clem Euthalcod Ambo⁸², 2 Ambrst etc ... ε (= Gb Sz) add καστος cum Dbet^{κκλ} al pler syr^{sch} (sed omnis homo etiam quod est proximi sui) etP go Basbapt⁸⁷² et rogg¹¹⁴ Chr²⁵² Thdr̄t Antioch¹¹²⁰ Dam al

25. ἀνακρίνοντες (π-ωντες): P Thdr̄tca1 nlooph^{1,1081} διακριν.

26. του κυριου γαρ cum κΒCDEFG 17. 46. 74. 93. a^{8r} ... ε τ. γαρ κυρ. cum ΑΗΚΛΡ al pler Chr²⁵⁷ Euthalcod Thdr̄t Dam al

27. ε τισ (Gb⁷) cum κΑΒΔ*ΡΑΡ 46. 67** 109. 127. It vg cop arm Chr²⁵⁷ (ἀλλὰ καὶ· εαν τισ υμᾶς, φησι, καλῆ των etc) et²⁰² (ωσ οταν λεγγ· ε τισ υμᾶς καλεῖ των) Euthalcod (Thdr̄t^{1,108} λεγει - αποστολος· εαν τισ καλῆ υμᾶς των) Euthalcod Iacn^{151b} 91 („dicit apostolus: Si quis infidelium“ etc) Ambrst al ... ε Ti ε δε τισ cum CD⁸ΗΚΛ al pler syr^{sch} sah go (aeth et si) Thdr̄t ad h. l. Dam al | τ. απιστων sine additam (et. Dbet^c): D*ΡΓΑ d e f g su* et allachm vgl¹² sah Ambrst Pelag add εισ δευπνον (ad cenam vel casenam) | παν το παρατιθεμενον et. Clem¹⁰⁰ ... A sah cop παντα τα παρατιθεμενα

28. υμιν: FG d e f g vg go Tert^{coron} mil¹⁰ Angmor manich² (1,720) om (non item Ang^{adm} 8,120) | ιεροθυτον (Gb⁷) cum κΑΒΗ sah (ut apparot conlato v. 19) syr^{sch} vid (hoc de sacrificio est; contra v. 19 victima idoli pro idoloθυτον) d e f (de his vide post) glossar^{albertin} 129 (ιερόθυτον· δαιμοσι προσερχθέν. Eadem editor ex Cyrilli lexico adscribit, subinungens „cf Tho. Gale ad Herodot. p. 767. ed. Gron. ubi apostolum ιερόθυτον scripsisse ipsorum vendentium voce usum statuit, allato Eusebio.“) Enndem vocem habet Pa-Clem^{hom} 11, 12; προσάσει γάρ των λεγομένων ιεροθύτων χαλεπῶν δαιμόνων εμπίπλασθη. Ita et. Or^{1,704} δσον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, τοῦ συνεστιῶσθαι δαίμοσι τράποισι ἄλλουσι οὐκ ἴσμεν ἢ καθ' οὖσ τὰ καλούμενα παρὰ τοῖσ πολλοῖσ ιερόθυτα ἐσθῖει τισ. Phryn. ecl. p. 159. ιερόθυτον οὐκ ἴρεῖσ, ἀλλ' ἀρχαῖον θεόθυτον, quemadmodum idem App. p. 42. θεόθυτα, ἃ οἱ πολλοὶ ιερόθυτα καλοῦσι. Item Hesych et Phot^{lexic} θεόθυτα· ιερόθυτα. Ceterum nostram loci Paulini lectionem lucu-

ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μὴνύσαντα καὶ τὴν συνειδήσιν:
 29 συνειδήσιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἐτέρου.
 ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ
 ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
 Col 2, 17 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
 θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπόσκοποι καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε καὶ Ἑλλήσιν

lenter confirmat Iulian ^{Cyr 220}: τοῦ χάριν ἡμεῖς τῶν παρ' Ἑλλήσι παρε-
 σθίετε μαθημάτων - καίτοι κριῖτον ἐκεῖνων εἶργιν τοῖς ἀνθρώποις
 ἢ τῆς τῶν ἱεροθίτων ἰδωθῆς. ἐκ μὲν γὰρ ἐκείνης, καθὰ καὶ ὁ Παῦλος
 λέγει, βλέπεται μὲν οὐδὲν ὁ προσφερόμενος, ἡ δὲ συνειδήσις τοῦ
 βλέποντος ἀεὶ τοῦ σκανδαλισθεῖν αὐν καθ' ἡμᾶς. Quam ἱεροθίτων
 vocem ipse Cyr repetit in refutatione ibidem p. 233. Nescio an can-
 dem confirmet d e f Ambrst immolaticium. Idem tenent sed addito
 idolis g lu demid al; am ² immolaticium (* -tium) idolis, vg ^{ed} immola-
 tum idolis. Ad quae cf supra v. 19. d e simulacro immolatum, f vg
 idolis immolatum, g idolothitum. Adnotat autem Lebrus: „Non untes
 participium immolatum in nomen immolaticium“ ..... εἰδωλοθιτων
 cum CDEFGKLP al omn ^{vid} g vg (de his vide aute) syrP (sictima idolo-
 rum) cop arm go Chr ²²⁰ Euthalcod Thdrt Dam al Tertoro mil ¹⁰
 (idolothitum) Augmor manich ² (1, 720, ut vg ¹⁰) | δε ἐκεῖνον τῶν (Chr ^{com}
 ter δια τον μνυσαντ. και (DE ⁷ syr ^{sch} sLP c. ob. add δια, contra d e
 propter conscientiam omisso και) τὴν συνειδήσιν: vg f g tantummodo
 δια τὴν συνειδήσιν omisiss rell | συνειδήσιν absque additam cum κλ
 κCDEFGH ⁷ P al ¹² It vg syr ^{sch} sah cop arm ar ⁰ aeth Dam Augmor
 manich ² Ambrst al ... ε (= Gb Sa) add του γαρ κυριον η γη και το
 πληρωμα αυτησ cum n ⁶ κL al longe plu syrP go Chr ²²⁰ (et. com)
 Euthalcod (sed του κυριου γαρ etc) Thdrt Phot ap Oec et ipso Oec
 Thphyl (hi omnes explicant in comm) :: cf v. 26 et ad v. 31.

29. 30. Om hos versus aeth ^{rom}; aeth ^{PP} om tantum versus 30.

29. ουχι et. Clem ⁵⁰⁰. 607 etc ... d ² 17. ου | εαυτου et. Clem ^{bis} etc (ac-
 curate reddit go ipsius) ... η 31. 37. 78. εμαυτον ... d ² σεαυτον.
 Item tuam It vg (Aug Ambrst etc) syrP (syr ^{sch} vestram) sah cop |
 αλλησ et. Clem ^{bis} etc (et. f vg luxon Augmor manich ² Ambrst al) ...
 v ⁸ G d e g go Amb ²⁷. 200 auct ^{sing} clerie ⁵¹⁹ al απιστων

30. ε: sine δε cum κABCDEFGLP al plu It vg syr ^{utr} sah cop arm aeth
 go Clem ⁵⁰⁰. 607 Chr ²²⁰ Cyr ^{int} 223 Euthalcod Dam al Augmor manich ²
 etc ... ε (= Gb Sa) add δε cum minusc pauc ^{vid} (et. cat ^{ext} 100) Thdrt
 (sed non habet Thdrt ap Oec ⁵¹⁹) Oec ... 17. 47. luxon add γαρ,
 Ambrst auct ^{sing} clerie ⁵¹⁹ Sedul ergo (ex ego male ortum?)

31. L post ετε sec repetit ουρ | τι ποιετε et. Clem ⁵⁰⁰ Or ¹. 745 et int 2. 76.
 170. 4. 670 etc, nec aliter d e f vg (f vg Or ^{int} ter aliud quid facitis); Or
 3. 405 αλλο ποιετε ... DE ⁷ PE ⁷ FE ⁷ G g πο. τι | ποιετε sec: vg f g m ¹¹⁴
 Ambrst om ... O ² add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ

32. και ιουδ. γινεσθ. cum n ⁶ ABC 17. 37. 78. Or ². 737 (και ιουδ. γιν. και τῆ
 εκκλ. τ. θε., omisso κ. ελλ.) Did ⁶⁷ Euthalcod Cyr ^{act} 20 ... ε γινεσθε

καὶ τῆ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, ὅς καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζήτων τὸ ἑμμετοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI.) 1 Μιμνῆται μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ. 1, 10

XI.

2 Ἐπαυῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μὲμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστίν, κεφαλὴ δὲ ἡ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ Θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ

καὶ ἰουδ. cum κ²δεκλρ al pler d e go Or^{int}4,669 Bas^{regg} 421 Chr²⁰⁰ et 206 Thdr̄t Dam ad h. l. ei^{parallel}606 al; item ρ⁵⁷g⁵⁷ γιν. ἰουδ. τ. Item (omisso καὶ) εὐτοτε ἰνδαείσ f g vg syr^{ult} sah cop arm Hll⁹⁰ Ambrst al | του (α⁵⁷ αὐτου) θεου: ρ om του

33. πάντα πᾶσιν et. Or^{2,727} et^{cat} 368 etc Hll⁹⁰ (sicut et ego omnia omnibus placeo) v^g (per omnia omnib.) ... DE go (omnibus omne) πᾶσιν πάντα, v^g πᾶσιν κατὰ πάντα. Item omnibus per omnia d e f g (omnib. per t secundum omnia) Tert^{idol} 14 Cyp⁷⁰ Or^{int}4,667. 671 Aug^{llq} Ambrst al. In 37. aliis (etiam Herveti codicem Ni Ti editor Thdr̄ti laudat) Thdr̄t cod est παντάπασιν. | συμφορον cum κ²abc ... ε συμφορον c. κ²DEF GKLP al omn^{vid} Or^{2,727} et^{cat} 368 Petr^{alex} (ap Rou^{4,26. 30}) Bas^{regg} 421 Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al | το των: v^g 115. 116. om το

XI. 2. δε υμῶς sine ἀδελφῶν cum κ²λνβρ 46. 71. 73. 74. α⁵⁰⁷ sah cop arm aeth¹⁰ Ath^{4,716} Bas^{2,60} Cyr^{hr} 814 (ὡς καὶ ὁ ἀναξίως ἐπι ὑμῶν λιγὼ ἀγαπῶ δε υμῶς, ὅτι παντοῦ μου μὲμνησθ. etc) Chr²⁰⁵ et^{9,303} Euthal^{cod} Orsies^{5,42} ... ε Ti add ἀδελφοί cum DEF^{gkl} al pler it v^g syr^{ult} (add μου) aeth^{pp} go Thdr̄t Dam al Ambrst al | πάντα: ρ (item Cyr^{hr}, vide ante) παντοῦ | κα: Δ² 2. 32. 57. 61. ο⁵⁰⁷ al pauc om | καθὼς: ρg d f (super Graecis, non in Latinis) g Ambrst add πανταχου | παρεδωκα (v^g παραδωκα, Ambrst trado): κ παραδεδωκα | υμῖν: ρ⁵⁷g g Ambrst om | τ. παραδοσεις (LP al aliq -δοσεις) ... D²v^g it v^g Ambrst add μου (d e traditionem meam, f v^g Pelag praecepta mea, g Ambrst traditiones meas) | κατέχετε: c aeth^{ult} Ath⁵⁰¹ et⁷¹⁶ Chr²⁰⁵ 207 et^{9,303} praesent omτω

3. Θέλω δε: ρ⁵⁷g 47. syr^p Ambrst om δε | η κεφαλῆ: 17. (teste Gb^{ms}) om η | ο χριστ. cum κ²αβ²δεκλρ al pler Orthodox⁹⁰ Clem⁵⁰¹ Eph² 216 Chr²⁰⁷ Euthal^{cod} Severian^{cat} 208 Thdr̄t Dam al ... B²D²v^g 115. 116. 119. (al^{vid}) om ο. Libere Or^{2,690} πασ ἀηρ ου χριστος ἐστὶ κεφαλῆ. | δε ante γυναικος: ρ om | του χριστ. cum κ²αβδκ 17. 37. 46. Clom⁵⁰⁰ Eus^{mc}ell⁷⁰ Chr²⁰⁰ sem Euthal^{cod} al ... ε om του cum C²OKLP al pler Or ap Mai^{ser} vol 10, 475 Eus^{mc}ell²⁰⁰ Chr²⁰⁷ et^{sem} 206 et^{11,100} Thdr̄t Dam al | ο θεος: ο ο χριστ. (inepte)

προσευχόμενος ἢ περικητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνην τὴν κεφαλῆν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ καταισχύνην τὴν κεφαλῆν αὐτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένη. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυράσθαι, κατακαλύπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλῆν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν. 8 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναικα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός ἐν κυρίῳ· 12 ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ

4. προσευχομενος: Or^{1,106} εὐχόμε.

5. πασα δε et. Or^{1,106} etc: A syr^{sch} aeth και πασα ... P πασα | τη κεφαλῆ: D²FG om τη | αυτησ cum MACD²FGLP al²⁰ Chr²⁷¹ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ε Ti αυτησ cum BD²KK al plr Or^{1,106} | εν: L εαν (inepte)

6. κειρασθω (LP al κηρασθ.): B add η ξυρασθω | κειρασθαι: L al κηρ. | η ξυρασθ.: 37. om

7. η γυνη δε cum M²ABD²FGP Isid^{2,96} Thdrt (73. 118. Chr^{4,74} η δε γυν.) ... ε om η cum M²CD²EKL al pler Chr²⁷² Euthal^{cod} Dam al | ανδρος: FG praem του

8. κ om versum | P ουχ γαρ | ανηρ: 47. ο αν., item Chr²⁷² exmose¹ ο αν. et all η γυ.

9. Om versum aeth^{rom}

10. οφ. η γυνη: H 17. 37. η γυ. οφ. | εξουσιαν et. Clem⁹⁷⁰ ex Thdrt (κελιύει τὰς γυναικας φοριῦν ἐξουσιαν ἐπὶ τῆς κηφ. διὰ τοῖς ἀγγ.) etc; potestatem d e f g vg Tertm^{are} 5, 8 et virg^g vola⁷. 17 Ambrst al ... Ir²⁷ (eter et int) harl²² Hieresoch⁴⁴ Aug^{genes} 2 (1, 002) καλυμμα, velamen, item Orini^{2, 54} velamen et potestatem. Cf Lebrun: „Pro potestatem non scribas velamen, nec addas pronomen suum nomini caput.“ (add suum fu harl² al) | δια τους: in editione codicis o male excidit τουσ

11. ουτε γυνη χωρ. ανδρος ante ουτε ανηρ etc cum MABD²etcKXUW¹ al plus¹⁰ it sah cop arm aeth Clem⁵⁰¹ Dam Ambrst Aug^{genes} 2 auct¹ing cleric⁵²² ... ε (= Gb Sz) post ουτε ανηρ χω. γυν. pon eum D²EKL al pler vg syr^{ut} Ign^{intp}ol²¹² Chr²⁷⁴ et^{4,142} Thdrt al Pelag al | εν κυριω: Thdrt ad h. l. εν κοσμω (in comn non tractat)

12. ουτως ut MABCEFGLP etc ... H al mu ουτω (ita ε) | δια της (H non om της, male omisit Montf): κ f^{2er} εκ της

πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν ἀντοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναικὶ ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φρόσις αὐτῆ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῆ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη αὐτῆ περιβολαίου δέδοται αὐτῆ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἔπαινω ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ⁂

13. *en hymn autois* ut etiam fu** (ex emendatione Victoris) tol ... DE d e vg (et. fu* demid harl etc; am *vos autem indicate*) Ambrst Pelag *hmeis autoi, vos ipai | τω Θεῷ προσευχεσθ.* cum MABCHKLP al omn^{vid} etc ... DEFG it vg *προσευχ. τω Θεῷ.* Nec aliter syr^{utr} sah cop arm aeth

14. *οὐδε sine ἡ* cum MABCD^{FGHP} 17. 46. 47. 73. 137. it vg syr^{sach} etp lxt cop arm Euthal^{cod} Damparall⁴⁰⁶ Amboss^{1 (2,40)} Ambrst al ... ε (Gb⁰⁰) praem ἡ cum DECKI. al pler sah syr^{ms} Chr³²⁴ Thdrt Dam (ad h. l.) al | *η φουσ. αυτη* (Gb'') cum MABCD^{*etEHP} 17. 37. 46. 73. 74^{vid} 120. 137. 178. a^{ser} Euthal^{cod} Dam ad h. l. etparall ... ε (S^z confuse ἡ αὐτῆ φρίσις) *αυτη η φουσ.* cum D^hKL al pler (arm? an om αυτη?) Chr³²⁴ Thdrt al; item *ipsa natura d e f g vg cum pplat ... FSGS^r om αυτη.* Cf et. Tert^{coro} mlle^o „Nec natura vos, inquit, docet. | οτι αν. μεν: κ* add γαρ, sed lam ipse* ut^{vid} notavit, item cop add γαρ | εαν: D* αν

15. *δεδοτ. αυτη* cum MAB 17. al sat mu g syr^{sach} sah cop arm aeth Chr^{371xt} Euthal^{cod}. Item chr 37. 46. 68. 73. 74. 80. 109. a^{ser} d^{ser} f vg syr^p Dam ad h. l. etparall Ambrst al *αυτ. δεδοτ. .... Gb⁰⁰ Sz Ti om αυτη* cum DEF^SG^SKL al plus⁴⁵ d e Chr³⁷⁵ bis Thdrt Oec. Cf et. Tert^{virg} vela⁷ „adicit apostolus quod honor sit mulieris redundantia capillorum, quia coma pro operimento est.“

16. *αι εκκλησιας* (et. d e g am fu**) ... f vg^{elo} fu* demid harl tol (sah? aethl?) Tert^{virg} vela⁸ Cyp¹³⁷ al *ecclesia*

17. *παραγγελλων ουκ επαινω* cum NC³vid^pCFE^SGKLP al pler d (sic, errat Sabatier) e g cop sah^{munt} Chr³⁸¹ et^{3,203-205} Thdrt Dam al Sedul ... B (et* et³⁸¹) *παραγγελλων ο. επαινων ... Ln Ti παραγγελλω ουκ επαινων* cum AC²FG 6. 10. 17. 31. 39. 46. 67⁴⁴ 73. 80. f g vg syr^{sach} (*hoc autem quod praecipiens sum, non tanquam laudans sum*) etp arm aeth^{vid} Ambrst al ... DGR* 137. sah^{woi} Euthal^{cod} *παραγγελλω ουκ επαινω :: παραγγελλων* minus aptum videbatur, praecertum enim apostoli quod sequitur primas partes tenere existimabatur | L *οτι ουχ εισ | κρεισσον* cum MABCD^{FGP} 17. al Dam etc ... ε *κρειστον* cum D^o κ(κ?)L al pler^{vid} Chr³⁸¹ Euthal^{cod} Thdrt | *αλλα* cum MABCD* (ε *αλλ'α εισ*) 37. al pauc^{vid} Euthal^{cod} ... ε Ln *αλλ* cum D^oFGKLP al pler Chr³⁸¹ Thdrt Dam | *ησσο* cum MABCD* al^{vid} Euthal^{cod} etc ... ε *ηττον* cum D^oCKLP al pler^{vid} Chr³⁸¹ Dam ... FG Thdrt *επιστον*

ἀλλὰ εἰς τὸ ἦσσαν συνέρχασθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συναρχομένων
^{1, 2, 3} ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκόσμη σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχουσιν, καὶ μέρος τι
 πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δοκίμοι
 φανεροὶ γένωσιν ἐν ὑμῖν. 20 συναρχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-
 πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πίνει, ὃς δὲ μεθύει.
 22 μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλη-

18. ὑμῶν: 28. 42. 43. 52. 55. 63. 115. 119. 228. Thphyl om | ἐκκλησία
 absq artic cum MABCDKFLP al⁵⁰ fere Chr²²⁸ Euthal^{cod} Dam ... ε
 praem τη cum minusc sat mu Thphyl Oec (Thdrt ἐπι το αυτο pro εν
 ἐκκλη.) | εν ὑμῶν υπαρχ. cum MABCDKFLP etc (et. Or^{cal} 200 Euthal^{cod})
 ... D² et² 278 vgle syr^{lit} arm υπαρχ. εν ὑμῶν ... am fu demid harl
 tol Or^{int} 2, 301 Ambrat al om εν ὑμῶν

19. εν ὑμῖν pri et. Or^{1, 455} Chr²²⁸ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier^{lit} 2 (4, 428)
 etc; D²⁸ sah cop Archel^{2, 504} post ἵνας pon, 48. 72. al² scr ante αἰρε-
 σεῖς ... D² 74 d e f g vg Or^{int} 4, 604 Cyp^{197, 226} Aug^{gen} 2 (1, 681) Ambrat
 al (et. Tert^{praesc} 4 „Et ideo haeresees quoque oportebat esse, ut probabi-
 les quique manifestarentur“; sed ibi etiam εν ὑμῖν sec deest, nec satis
 accurate Pauli locus exscribitur, item praesor²⁰ etres carn⁶²) om, hinc
 Gb^o | ἵνα cum MABD^b et^c KFLP al fere omni f g syr^{lit} cop arm Or^{1, 455}
 et^{int} 4, 604 Epiph⁹⁰⁵ Chr²²⁸ et^{2, 316} et^{2, 228}. 290. 294. 500. 605 Euthal^{cod} Thdrt
 Dam al Cyp^{197, 226} (Tert^{praesc} 4 etres carn vide ante) Hier (ut ante)
 al ... In ἵνα [κα], 'Ti ἵνα κας cum 110⁴ 37. (sed * κας ἵνα κας) 71. d e
 vg sah Ambrat al | γίνονται: LP al pauc γίνονται | εν ὑμῖν sec et.
 Or^{1, 455} od deiar et^{int} 4, 604 Chr²²⁸ et^{2, 316} et^{2, 228}. 290. 294. 500. 605 Euthal^{cod}
 al Cyp¹⁹⁷ al mu ... c Or^{edd} ante deiar (supplevit ex Philocal) Epiph⁹⁰⁵
 Chr^{2, 287} et^{sem} 288 et^{libere} 2, 290 (qui II. non valent contra roll) Dam
 semel (in txt habet, in comm om) Hier^{lit} (ut ante) al pauc om, hinc
 Gb^o

20. οὖν cum MABCD^b et^c KFLP al pler (17. δε) f vg Aug⁹ 29 (2, 50) Ambrat
 etc ... D² 74 d o g Chr²²⁴ (sed^{2, 294} συνιρχ. γαρ) om, hinc Gb^o (lauda-
 tur in eodem rem et. Clem¹⁰⁷, sed iste locus non probat: μη πη αρα
 κας ἡμῖν, ὡς κορινθιοις, ο αποστολος χαλεπηνας εἰπη· συναρχομενων
 ὑμων οὐκ εστι κυριακ. δεῖπνον φαγειν.) | οὐκ εστιν: f vg Ambrat al
 iam non est, d e nil nisi non (om igitur est.) ... D² 74 οὐκ ετι, item
 g iam non

21. προλαμβάνει cum MABCDKFLP al plu Clem¹⁷¹ etc, item praesumit
 it vg Or^{int} 2, 301 etc ... A 3. 31. 46. 106. 108. 114. 120. al fere¹⁰ προσ-
 λαμβ. | εν τῷ (d Aug⁹ 29 Ambrat in manducando) et. Clem ... DEFG
 ἐπι τῷ, 3. 17. εἰς το. Item e f vg ad manducandum, g in mandu-
 candum

22. εἰς το ἐσθ. κ. πίνειν (d e f g vg ad manducandum et bibendum) ... fu
 φαγειν κας πειν | εἰπω ὑμῖν cum MABCDKFLP 17. 37. 73. 80. it vg syr^{sch}

οίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ κατασιχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; 17
 τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινήσω ἰμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαιῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ 16, 3
 παρελάβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰη- 1, c 27, 19 n
 σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἢ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας 11, 25, 26 ad
 ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο 11, 27 ad
 ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ

sah cop go Bas¹⁰⁸⁸ C⁵⁸⁵ C^{yr}nest¹¹¹ Dam pp^{lat} ... ε υμιν ειω cum
 κτ. al pler syr^l arm^{edd} Thdrt al ... r arm aeth^{pp} om υμιν, aeth^{rom}
 Chr²⁸⁶ om τε ειω, υμιν | επαιρω cum MACBEKLP al omn^{vid} syr^{utr}
 sah (gov^{id}) Bas¹⁰⁸⁸ C⁵⁸⁵ Chr²⁸⁶ C^{yr}nest¹¹¹ Euthalcod Thdrt Dam al ...
 Ln επαιρω cum BFG d e f g vg pp^{lat} | ἰμᾶς; ἐν τούτῳ eliam c^o Gb
 Sz ... ε Ln ἰμᾶς ἐν τούτῳ; (ut CDLP d f etc)

23. ἀπο τοῦ: FG ἀπο tantum, DK παρα tantum (Basbapt⁶⁵⁰ exedd² παρα
 τοῦ) | κυρίου: FSG g θεου | ἡσους (2. 28. 29° 288. al² ser al aliq
 noth C^{yr}nest¹¹¹ add χριστος. Cf C^{yr}hr²⁸⁰) et. C^{yp}¹⁰⁷ Ambrst al ... n
 44. om | ἐν τῇ νυκτὶ η ... D^oFG ἐν τῇ νυκτὶ. Nec aliter d e f g vg C^{yp}
 Ambrst al in qua nocte; contra Promiss² prom¹⁸ ea nocte qua | παρε-
 δειδοτο cum MAN^o CDEFGK 17. 46. Dam ad h. l. ... ε παρεδιδото cum
 n²LP al pler Basbapt⁶⁵⁰ Chr²⁸⁷ Euthalcod Thdrt Damparall⁵⁸⁸ etc (C^{yp}
 nest¹¹¹ παρεδοθη) | ἄρτον et. Basbapt⁶⁵⁰ C^{yr}hr²⁸⁰ C^{yr}nest¹¹¹ Euthal ap
 Zacagn⁵⁸⁷ et Euthalcod etc ... D^oFG τον αρτ.

24. εἶπεν sine λαβ. φαγ. cum κλησ^o DKFG 8. 17. 23° 31. 46° 57. 67° 70.
 71. 73. 178. d e f g am fu allachm sah cop arm^{20h} Basbapt⁶⁵⁰ Ath ap
 Thdrt⁴, 12° C^{yr}nest¹¹¹ Chr², 20° (vv. 23—25 affert) Euthal² sacgn Dam
 parall⁵⁸⁸ C^{yp}¹⁰⁷ ..... ε (= Gb Sz) add λαβετε φαγετε cum C²KLFP al
 pler vg^{cl^o} demid tol harl (hi⁴ accipite et manducate) syr^{utr} go aeth^{pp}
 (ei^{ro} tantum λαβετε) arm^{20c} (ut vg^{cl^o}) C^{yr}hr²⁸⁰ (εκλα. κ. εδεικε τοιο
 μαθη. αυτοι λεγων· λαβ. φαγ.) Euthalcod Chr²⁸⁷, 20° bis ei^{7, 20°} Thdrt
 Dam ad h. l. Thphyl Oec Ambrst (ut vg^{cl^o}) | το υπ. υμων sine addi-
 tam cum n^o ABC^o 17. 67° arm^{20h} Ath ap Thdrt⁴, 12° (sed Gall⁵, 12°
 edidit cum κλωμενον) C^{yr}nest¹¹¹ Fulgop adferrand (ap Gall^{11, 24°}. Com-
 ponit ibi Fulg evglitarum et Pauli locos de coena sacra) ... ε
 (Gb^o) add κλωμενον cum n^o C² D² B² C² E² K² L² P² al pler d e (uterq quod -
 frangitur, item Ambrst) g (quod - frangitur) syr^{utr} go Basbapt⁶⁵⁰ Chr
 ad h. l. et^{2, 20°} (το υπ. πολλων κλωμ.) et^{7, 20°} Euthalcod Thdrt ad h. l.
 et bis^{4, 23°}, 12° (διδωμενον η κλωμενον κατα τον αποστολον utroq loco)
 Dam ad h. l. et parall⁵⁸⁸ al. Similiter D^o add θρουτομενον, item sah
 cop arm^{20c} Euthal² sacgn δ. δωμενον, f vg C^{yp}¹⁰⁷ (hi² quod - tradetur).
 C^{yr}hr²⁸⁰ post το σωμα nil addit, pergens: και λαβων το ποτηρ. |
 ις την: FG om την. Ceterum ad ll. de coena sacra spectat et. Iust
 illal⁴¹ τῆσ αἰσ τοῦ ἄρτου τῆσ εὐχαριστίας, ὅν ις ἀνάμνησιν τοῦ
 πάθους οἱ ἔπαθεν ἰησῦ - ἰησοῦς χριστὸς ὁ κύρ. ἡμῶν παρέδωκε
 ποιῆν. Item st^{id}ial⁷⁰.

κx 24, a τὸ δειπνήσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἡμῶν αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡς ἄκισ ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἡμῶν ἀνάμνησιν. 26 ὡς ἄκισ γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὡς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ

25. εν τ. εμω αιμ. cum κΒΔΕΡΓΚΛ al pler etc (lit vg Cyp etc in meo sanguine; Cyr^{nost} εν τ. αιμ. τω εμω) ... ACP 17. 23° 37. 46. 57. 73. 109. Euthal^{saecag} εν τω αιματ. μου | Δ ab οσακισ transillit ad οσακισ inuente versu sq. Praeterea vrid 37. 43. 46. 57. 70. 73. 74. 109. a^{scr} d^{scr} (noth facile tempore festi mei) Bas^{bapt} 650 Euthal^{cod} Damparall⁵³⁶ om οσακ. εαν πινητε | εαν cum mnc 17. al pauc Or^{2, 191} Euthal^{saecag} (excod cryptoferr) Thdrt ... ε an cum ΔΕΡΓΚΛ al pler Bas^{bapt} Chr²⁰⁰ Cyr^{nost} 112, 114 Dam al

26. γαρ: Δ (vide ante) arm aethutr go om | εαν cum κABC 17. a^{scr} ... ε an cum ΔΕΡΓΚΛΡ al pler Bas^{bapt} 650 Chr²⁰⁰ Euthal^{saecag} Cyr^{nost} 112, 114 Thdrt Damb¹⁶ al | το ποτηριον sine additam cum κ^oABC^oND^oYD 17. 46. 80. 109. e^{scr} d e f g vg (et. am fu etc) sah arm Euthal^{saecag} (sed cod cryptof add τουτο) Cyr^{nost} 112 Damparall⁵³⁶ Cyp¹⁰⁷ Ambrst Pelag ... ε (Gb⁹⁰) add τουτο cum κ^oC^oDB^oET^oKKLR al pler tol syr^{utr} cop aeth go Bas^{bapt} Chr²⁰⁰ Nestor^{cyr} 114 Thdrt Dam ad h. l. Photat²³⁰ al Cyp¹⁰⁰ | αχρς cum κ^oB^o ... ε Ln αχρς cum κ^oAN^oC rell | αχρ. ον sine an e κ^oABC^oD^oYD 17. 31. 137. 178. Bas^{bapt} Cyr^{nost} 112 et Nestor^{cyr} 114 Chr^{mosc} 1 Euthal^{cod} et Euthal^{saecag} excod cryptof Damb¹⁶ ... ε (= Gb Sz) add an cum κ^oND^oKKLR al pler (sed nonnulli om ον) Chr²⁰⁰ Thdrt Photat²³⁰ al

27. εσθιη: P 37. εσθιει ... YD αισθειται | τον αρτον sine τουτον cum κABCDEFG 17. 46. 61. 73. 109. 177. 178. 179. o^{scr} it am fu demid harl marian tol sah syr^p et (sed add κυριου, item ar^o) syr^{sch} armed Clem²¹⁶ Bas^{bapt} 654 Ps-Ath^{2, 23} Thdrt Dam ad h. l. etparall⁵³⁶ Cyp¹⁰ 30-140- 186 Or^{int} 2, 257 Cassiod⁴² al ... ε (= Gb Sz) add τουτον cum κLR al pler vg^{clom} cop armed noth Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} al | η π. e. κBCDEFG KLR al pler it vg go syr^{utr} 109 Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et parall al Cyp^{unior} Ambrat al ... A 39. 46. 109. 1lect syr^{sch} etp 2x3 sah cop noth Clem²¹⁶ Ps-Ath^{2, 23} Or^{int} 2, 257 Pol Cassiod⁴² al και πν. Ceterum Cassiod l. l. sic verba contexta adscribit: *manducaverit panem et biberit calicem, corpus et sanguinem Christi.* | πινη: L al pauc πινει, YD πινηται | τον κυριον αναξίως (S. Bas^{eth} 253 edd³ αναξ. τ. κη.) absque additam cum ABC^oKN^oGR al plu it vg syr^{sch} sah cop arm noth Clem²¹⁶ Or^{int} 2, 257 (Or^{2, 109} ἡγαζε γὰρ ἂν και τον εσθίοντα ἀναξίως τὸν ἄρτον τοῦ κυρίου) Bas^{eth} 253 al mu Cyp quater al ... κD^oL al plus²⁰ syr^p go add τον κυριον. Cf et. Or^{2, 500} o επ αυτω (i. e. αρτω) ιερημενος λογος εστιν ο ωφελων τον μη αναξίως τον κυριον εσθιοντα αυτον. | και τον cum κABCDEFGKLR κ¹⁴⁰ fere Clem Bas^{eth} Ps-Ath^{2, 23} Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... ε (= Gb

κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ἡμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-

- Σz om του cum minusc ut vid mu (2 ap Scri) Thphyl | κυρίου (et. Clem Orint etc Cypriator etc): Δ 17. aeth^{ro} Hierlovian² (4,310) χρῆστοι
28. ἀνθρωπ. γαιτον cum κΑΒΚΛ al pler syr^{utr} arm aeth (sah cop ανθρ. δε δοκιμ. γαιτ.) Clem²¹⁸ Or^{1,272} Baseth²²³ Chr²⁹² bis Cypriador⁴²¹ Thdrt Dam ad h. l. al. Item 4. Or^{2,475} Chr^{2,785} ἐκαστος ἑαυτον ... Τι ἑαυτον ανθρωπος (D* o ανθρ.) cum CDEFG 46. it vg (et pplat) go Euthalcod Damparall⁵²⁶. Item 17. Orint^{2,527} ἑαυτον εκαστος. Praeterea κ^o 2. Epiph^{ant} 7,9 add πρῶτον
29. καὶ πινων sine additam cum κ^oABC^o 17. sah aeth^{ro} ... ε (Gb^{oo}) add αναξιωσ cum κ^oCC (sic, adde ad ed. meam) ΔΚΝΘΚΛΡ al fere omni it vg syr^{utr} cop arm go acth^{pp} Baseth²²³ et reg¹⁷⁸. 526 et bapt⁶⁵⁴ Chr²⁹² et^{8,216} et^{19,1001} (sed²⁰³ et^{8,216} αναξ. του κυριου) Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. et parall⁵²⁶ al Ambrst al. Cypriador⁴²¹ miscet vv. 27 et 29 οσ αν εσθιη το σωμ. του κυρ. και πινη το ποτηρ. αυτου αναξιωσ, κριμα εαυτω εσθιω και πινει, μη διακρι. το σωμ. αυτου. Nec aliter γ^o ο εσθίων τον αρτον του κυριου αναξιωσ, η πινων το αιμα αυτου, κριμα εαυτω εσθιω και πινει. Item Caesari⁹⁷ Quaestad antioch²⁴² add αναξιωσ ante εσθίων. Cf et. Or^{1,441} ωσπιη ο αναξιωσ εσθίων τον αρτ. του κυρ. η πινων αυτου το ποτηριον, ησ κριμα εσθιω και πινει. Item proz ap Mai⁸ (sed in cod^{ra}im^{io} ea verba desunt) ο δε αναξ. εσθίων το σωμα και πινων το αιμ. του κυρ. κριμα εαυτω etc. Et Hil⁴²⁵ Quaez qui indigno acciperit, iudicium sibi acquirit. | κριμα: Or^{1,441} Caes⁹⁷ ησ κριμ., item cop | το σωμα absq κυρ. cum κ^oABC^o 17. 67* am* fu* harl* allachm sah. Praeterea aeth^{ro} si non sit p̄wa anima eius pro μη διακρ. το σωμ., aeth^{pp} eadem habet sed praemissis μη διακρ. το σω. του κυρ. ημων και ... ε add του κυριου cum κ^oCCDEFGKLP al pler vg cle am²² fu²² demid harl²² tol syr^{utr} cop arm go Baseth²²³ et bapt⁶⁵⁴ Chr²⁹² Euthalcod Thdrt Dam bis (ut ante) al Ambrst al ... Cypriador αυτου, vide ante
31. εἰ δε (Gb^{oo}) cum κ^oANDEFG 17. 46. 109. g (si autem) go aeth Clem²²¹ Augadim^{2,126}. Praeterea quodsi d e f vg Orint^{2,201} Ambrst Pel al ... ε εἰ γαρ cum κ^oCKLP al pler syr^{utr} sah cop arm Basregg³⁰⁹ Chr²⁹⁴ et 1,923 et saep Cyr^{4,507} Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. et 1,278 al Augloh²² et alib | διεκρινομεν et. Clem²²³ Basregg³⁰⁹ Dam ad h. l. etc ... 37. 46. 47. 108* 109. al plus¹⁰ Basregg cod Chr²⁹⁴ et saep Cyr^{4,507} Thdrt Dam 1,272 al κρινομεν
32. υπο et. Clem⁴²³ Basregg³⁰⁹ et 463 etc ... FG απο | του κυριου cum κ^oBC 17. 37. 72. 80. 178. Clem⁴²³ Dam ... ε Lu Ti om του cum ΔΚΝΘ ΓΚΛΡ al pler Basregg³⁰⁹ et 463 et alib Caes⁹⁰ Chr²⁹¹ et 8,240 et ap Dam

4 Διαίρεσις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ Ro 12, 6
 διαίρεσις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαίρεσις
 ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πα-
 σιν. 7 ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
 συμφέρον. 8 ἢ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας,
 ἄλλῃ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἕτερον πίστις ἐν

την του παυλου φωνην. Ibidem⁹ εἰ γὰρ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν ἀνα-
 θεμα ἰησον, εἰ μὴ ἐν βελίεβουλ. Item alibi. | κυριος ἰησους (Gb¹⁰)
 cum M¹⁰ C 6. 17. 31. 46. 67⁴⁴ 73. 109. f vg syr^{sch} sah aeth^{utr} Or^{1,282}.
 4,386. 421. 422. 426 (et Int^{1,61} sed fluct lectio) Didtr¹⁰⁰ Bas^{spir} 25 ead vet
 Epiph⁹⁶³ et^{2,7} Euthalcod Cyr^{10h} 615. 1065 etact⁸⁶ Amb^{spir} 613 Augfaust²¹
 (8,365) Tichon^{reg} 6 ... ε κυριον ἰησουν cum DEFE⁶ GKLF al pler d e g
 m¹⁰ syr^p arm cop^{vid} Ath^{2,8} etlat^{1,175} Bas^{spir} 25 exedd om^a et^{1,282}. 122
 Dialmaced⁴⁷⁵. 476 (Athopp²) Macar^{7,129} Epiph⁹²⁸ et^{2,73} Chr³⁰⁵ et^{2,589}
 Thdrt Dam al Didint^{6,163} Amb^{ser} Ambrst Aug^{serm} dom² (2,224. 225)
 al. Libere ut^{vid} transponit Or^{1,223}: οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· κυριος
 ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν πνευματι αγιω, καὶ οὐδεὶς ἐν πνευμ. αγιω (corrigē
 θεου?) καλων λεγει αναθεμα ἰησουν, το αυτο ονομαζων αγιον πνευμα
 και πνευμα θεου. Nil probat Eus^{mai} 26 ουτως αδυνατον εστι κυριον
 ἰησουν εἰπεῖν (adde εἰ?) μὴ ἐν πνευματι αγιω.

4. το δε αυτο et. Eus^{ps} 461 etad mari ap Mai³⁰² Didtr¹⁰⁰ Bas^{spir} 21 etc ...
 n Or^{4,62} Eusdem¹⁷⁴ etps¹⁰⁵ το δ αυτο ... Bas^{2,583} και το αυτο. Cf et.
 Eus^{marc} 13 αγγων οτι διαιρεσις χαρισματων εισιν, εἰ και το αυτο
 πνευμα.

5. και διαιρεσις: P om και | και ο (A⁺ k^{scr} om, sed suppl ipse A⁺ ut vdrtr)
 αυτος ... 17. 41. 73. 115. 119. d e f m¹⁰ vg arm Ir^{int} 256 ead Or^{int} 1,64
 Eus^{ps} 106 Ath⁵⁴³ (sed fluct lectio) etlat¹⁷⁴ Epiph⁹⁰¹ et^{2,73} Bas^{spir} 21 Cyr
 act⁸⁹ Chr³⁰⁶ al Hil⁹⁰⁶ (non item 964) al mu ο δε αυτος | κυριος: d Ir^{int}
 cod deus

6. ο δε αυτος cum M^{AKLF} al pler (Item DEFO ο αυτ. δε) al pler d e f g
 m¹⁰ vg syr^{utr} sah arm Eus^{ps} 106 (ο δ αυτ.) Bas^{ounom} 200 et^{2,583} Didtr¹⁰⁰
 Ath⁵⁴³ etlat¹⁷⁴ Epiph⁹⁰⁸ et⁹⁰¹ Cyract⁸⁹ Chr³⁰⁶ al mu Ir^{int} 255 Or^{int} 1,64
 Hil⁹⁰⁶. 904. 907 Augfaust²¹ etallb Ambrst al mu ..... Ti και ο αυτος
 cum BC 37. 46 109. 137. Or^{4,62} Euthalcod | θεος sine εστι cum M^{AC}
 DEFOR al¹⁰ (c^{scr} add χριστος) d e f g m¹⁰ (dominus) vg sah arm Eus
 ps¹⁰⁶ Bas^{bis} Didtr¹⁰⁰ Ath (etlat) Epiph^{bis} Euthalcod Chr³⁰⁶ al Ir^{int} Or
 int Hil etc ... ε (= Gb Sz) praem εστι cum κ^{KL} al pler Or^{4,62} Cyr
 act⁸⁹ Thdrt Dam, item n add post ενεργων | τα παντα: D^o om τα

7. εκαστω δε: L 37. 238. om δε (non probant Clem⁶³⁴ Eus^{mar} ap
 Mai³⁰⁵)

8. 9. κ ab αλλω δε v. 8. transilit ad αλλω δε χαρισμ. Similiter al non-
 nihil transiliendo om.

9. ετερον (Or^{4,266} etat rom⁸⁴ Didtr¹¹⁴ lib αλλω) sine copula cum κ^{BD} κ
 FG 47. 67⁴⁴ d e f g m¹⁰ vg syr^{sch} arm Clem⁶²⁴ Or^{2,174}. 4,264. 269 etat
 TISCHENDORF, N. T. Ed. 8.

τῷ ἀντῷ πνεύματι, ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύματι, 10 ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἐτέρω γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἔρμηνεα

- rom²⁴ et int^{4,649} Eusmarc¹⁸ et¹⁷⁴ Didlat²⁷¹ Hil¹⁰⁵⁻²⁰⁸ Ambrat al mu ...
 ε Ti add δε, Lu [δε] cum κ^αΔ^βet^κΚ^λΡ al fere omnib sah cop syr^ρ Or^{1,640} et^{4,208} Eusps²¹⁸ etmarin ap Mai³⁰² Caes²⁹ Didtri⁴¹⁴ (aethllbere) et
 la: 207 Cyrhr¹⁷ et²⁵⁰ Chr²⁰⁷ Thdrt ad h. l. et allb¹ ter Dam al Hil¹⁰⁴ Aug²⁰⁶
 semel (sed plerumq nou add; cf Sab) | ἄλλω δε et. Clem⁶²⁴ Cyrhr bis
 Chr Thdrt al mu Hil¹⁰⁴ ... δεΡΓ it (et. m¹⁰) vg Eusps²¹⁸ etmarc¹⁸
 arm Hil¹⁰⁵ al mu om δε | χαρίσματα (F^oO^o add τῶ) et. Clem al mu
 Hil¹⁰⁵ ^{u-6} (dona) al (m¹⁰ f gratias, g dona t gratias, sed g^o gratia)
 ... d e g^o vg Tertmarc^{5,9} Hil¹⁰⁴ Amb²⁰⁷ Aug²⁰⁷ al gratia, donum,
 donatio | εν τω ενι cum ΔΒ 17. 31. 67° 74. 80. a ser d e f m¹⁰ vg Did
 tri 141. 147 Euthalcod Baseuno²⁹⁸ edd Dam Hil¹⁰⁵ et¹⁰⁴ cod Ambro 45,321
 ac²⁰⁷ Aug²⁰⁷ al mu ... ε εν τω αυτω cum κ^αβ^δκε^κκ^λΡ al pler f
 sup graecis g cop Clem Cyrhr²⁵⁰ Baseuno ed Chr²⁰⁷ Thdrt al Hil¹⁰⁴ ed
 ... C^o om εν τω ενι πνευμ., item Eusps²¹⁸ (sed pergit ἄλλω δε γένη
 γλωσσων και οσα αλλα etc; Eusmarin praeterit ἄλλω δε χαρ. usq
 πνευμ., item Bas^{2,305} Tertmarc al (sed in pp vix hoc urgeri potest)
10. δε prim ... D^oFu it vg arm Clem⁶²⁴ Hil¹⁰⁵ ^o al om | ἐνεργήματα
 et. Clem⁶²⁴ Or^{2,567} Eusmarin³⁰² Cyrhr²⁵⁰ Bas^{2,305} eteuno²⁹⁸ Caes²⁹ etc
 Aug²⁰⁷ (sed non ubique) al ... δεΡΓ ἐνεργεια (DE -για), item opera
 tio it vg Hilb¹⁵ al mu. Praeterea 46. ἐνεργεια, 19. ἐνεργημα. | δυνα
 μειων et. Clem Or Eusmarin Bas^{2,305} eteuno²⁹⁸ Caes etc Tertmarc^{5,9}
 Hil¹⁰⁴ et²⁰⁸ Aug²⁰⁷ Ambrat al ... δεΡΓ d e f sup graecis (nontxt lat)
 g m¹⁰ Cyrhr²⁵⁰ Gaud²⁰⁷ δυναμειωσ | ἄλλω δε προφ. cum κ^αΚ^κΡ al
 omnvid syrutr cop Oreat²⁴⁶ Eusmarin Caes Baseuno²⁹⁸ Cyrhr Chr²⁰⁷
 Euthalcod Thdrt Dam al ... Lu om δε cum δεΡΓ it vg Clem⁶²⁴ Eus
 marc¹⁸ Bas^{2,305} Tertmarc^{5,9} Ambrat al mu | προφητεια: 46. h²⁰⁷ al?
 Eusmarin Chr²⁰⁷ -τεια | ἄλλω δε διακρ. cum κ^αΚ^κΡ al omnvid syrutr
 cop Eusmarin Caes Cyrhr Baseuno Chr Euthalcod Thdrt Dam al ...
 Lu om δε cum δεΡΓ it vg arm Clem Bas^{2,305} Tertmarc Ambrat al
 mu | διακρισις cum κ^αβ^δΡΓ 17. d e f g m¹⁰ vg syr^{sc} sah (dedit
 Münt) arm (aethllbere) Clem Oreat²⁴⁶ (το χαρισμα της διακρισιωσ
 του πνευματωσ) Baseuno²⁹⁸ Tertmarc^{5,9} Hil rell om ... ε Ln Ti δια
 κρισις cum ΔΒδ^δκ^κll al pler syr^ρ cop Eusmarin Bas^{2,305} Caes Cyr
 hr Euthalcod Chr²⁰⁷ Thdrt al | ετερω αινε δε cum κ^αβ^δκε^κΡΓ 119. 12er
 al? it (et. m¹⁰) vg Clem Caes Tertmarc^{5,9} rell ... ε Ti add δε cum
 κ^αΚ^κ al pler syrutr cop arm Eusps²¹⁸ etmarin³⁰² Cyrhr Baseuno
 (ἄλλω δε) Euthalcod Chr²⁰⁷ Thdrt al | ἄλλω δε usq γλωσσων: BK 109.
 d^{er} κ^{er} al vid Eusmarin om | ἄλλω δε et. Clem Caes etc ... D^o d e f
 m¹⁰ vg arm Tertmarc^{5,9} Hil¹⁰⁵ ^o et allb al mu (sed non Hier^{qu} ad
 hedit) om δε | ἔρμηνεα (-εια κ^αδ^o etc; AD^oFGLP etc -ια) cum κ^αβ^δκε^κ
 ΡΓ al omnvid Clem Caes Baseuno Cyrhr Euthalcod etc ... Ln δι
 ἔρμηνεα cum AD^o (: cf 12, 30. 14, 5. 13. 27. 28). Perrexerat δ^{er}

γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διακρῶν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἔστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἐν ἔστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνας, εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεύματι ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ

27
8, 15
Ro 12, 4 e

Ga 2, 23

per incuriam γενη, sed et uncis et punctis notatum est. ... m¹⁰ Vig
varimad Cassiod *interpretationes*

11. πάντα δε ταυτ. cum ΜΑΝΚΕΛΡ al fere omni m¹⁰ syr^{utr} Clem⁶²⁴ Eus
marin³⁰³ Chr^{hr}250 Didtri^{143, 147} Ath⁷⁰⁵ Caes⁸⁹ Chr³⁰⁷ Euthalcod Thdrt
ad h. l. et²⁴³ et^{4,390} Dam al Hil⁹⁰⁸ Aug^{3aepp} al (Orint^{4,618} omnia autem
omisso ταυτα) ... DEFG 46. d e f g vg cop go arm Iustrect fid⁶ Or^{2,350}
Bas^{euno}298 Didtri⁸¹ Ath^{823, 644} Cyr^{thes}74 Thdrt^{4,13} Chr^{2,558, 556} Hil⁹⁰⁸
Ambrst al ταυτ. δε παντ. | το εν et. Iustrect fid Clem Eusmarin Bas
euno Cyrhr Didtri ter Ath^{hr} Chr^{2,653, 656} Cyr^{thes} Thdrt ad h. l. et²⁴³
Dam al ... D⁴FG 119. arm Ign^{intpol}304 Or^{2,350} Chr³⁰⁷ et^{2,739} Severian
6,610 (in Chr^{orr}) om το | ἰδια et. Iustrect fid Clem Eusmarin Ath^{hr}
Didtr Cyrhr Bas^{2,133} Caes al mu Aug^{3aepp} (*dividens propria singulis*)
Hierpelag¹ (4^{2,494} *dividens singulis unicuique*) al (et. syr^{ms} ms graec) ...
p² (*διεκουμμεα pro διακρ. ἰδια*) FG d e f g m¹⁰ vg syr^{ech} arm Bas^{2,688}
euno²⁹⁸ Epiph^{414, 476, 782} Or^{2,350} (*χωρηγων εναστω*) et^{lat}1,64 Didlat
27: Hil⁹⁰⁸ (non itemeod?) Amb^{hd}2,479 et^{alib} Hier^{3aepp} Ambrst al om

12. γαρ et. Hipp^{rron} ap Mai⁷⁴ Hil⁹⁰⁸ etc: κ a^{scr} arm aeth om | και μελη:
D⁴FG d e g go Hipp^{rron} Hil Tichon^{tes}1 *μελη δε | πολλα χει* cum
MANCR 17. 87. 78. 118. arm Hipp^{rron} Euthalcod Thdrt ad h. l. Hier
lovin² (4,2310) ... ε Ti *χει πολλα* cum DEFGK al pler it vg syr^{utr} go
Chr³¹⁴ Thdrt^{2,101} Dam al Hil Ambrst al | τα μελη του: D⁴ d e go Hil
Ambrst Tich τ. μελ. εκ του (d e *de corpore uno*, Hil etc *ex uno corpore* |
του σωματος sine additam cum N⁴ABCFOKLP 10. 17. 23. 51. 78. 115.
119. 122⁴ 137. dscr f g vg syr^{utr} cop arm aeth Chr³¹⁴ sem et³¹⁵ Euthal
cod Thdrt ad h. l. al Hierlovin² Aug^{2,30} et^{ps}67 et^{alib} al ... ε (= Gb⁰⁰
S2) add του ενος cum κ²DE al pler (178. praem) d e sah^{munt} go Chr
³¹⁴sem Thdrt^{2,101} Dam, item (*ex uno corpore*) Hil Ambrst Tich | χρι
στος: c κ¹q¹⁰⁸

13. εν εν: 57. al aliiq d e (hi² nam et uno spiritu) Clem¹¹⁷ om εν. Item
F⁸⁷G g om εν | εσ εν: D⁸⁷ (confuse) εσ εσμεν εν | εν πνευμ. (ante
εποτισθημ.) cum κ(Α)BC⁴D⁴FGP 17. 47. 78. 80. 137. dscr d e g am fu
harl (hi omnes unum spiritum potati sumus vel potavimus, g sub aut
potabimur) et (uno spiritu) demid tol, atque etiam (vel unum spir. vel
uno sp.) syr^{utr} cop arm aeth go Ign^{intpol}304 Ath^{883, 884} Didtri<sup>147, 174,
261, 273, 276</sup> Chr³¹⁶ Euthalcod Aug^{faust}21 Ambrst al ... ε (Gb⁰) praem
εσ cum D⁴KK(L) al pler vg^{cl^o} (in uno spiritu) Thdrt ad h. l. et^{2,101}
Dam. Praeterea a^{scr} 134. 139. 178. 179. al fere³⁰ εσ (al³ om) εν
πομα εποισθ. (Machom^{4,13} και παντες, φησ, το αυτο πομα επο-

σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 εἴν εἶπη ὁ ποῖος· ὅτι οὐκ εἰμι χεῖρ, οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 καὶ εἴν εἶπη τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμι ὀφθαλμός, οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὀσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἤθελεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλά μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· χρεῖαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλὰ μᾶλλον τὰ δοκῶντα μέλη τοῦ σώματος ὑπομένεστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖα

τις θ.), item syrP κικυμ ποῖος (in mg¹⁷ ποῖος) ἐκδίκυμ, Clem¹¹⁷ ἐν ποματι ἐπιόμεν, 18* 20. 63. 113** 121. 123. ἐν (εἶπε εἰς ἐν) πομα ἐποτις θ. εἰς ἐν πνεῦμα, L 21. 39. 116. εἰς ἐν πνεῦμα ἐφωτισθήμεν, Δ νεγο ἐν σωμα ἐσμεν

15. οὐκ ἔστιν: κ* οὐκ εἰμι, sed^a vel ipse* correxit

16. κας: et. Or^{int} 2, 61 Aug^{ps} 67 (4, 980) Pel al; item Aug^{faust} 21 Vel si ... d* E d e go Ambrat om | οτι: P 114. Chr^{mo} 1 om. Ceterum ad finem versuum 15 et 16 punctum posuimus (ut etiam Ln, nec aliter voluit Wtat), contra ς Gb Sz interrogationis signum.

17. ὀφθαλμός: D* ο ὀφθ.

18. νυνὶ cum κCDB^{et}CKLP al pler Chr³¹⁶ bis Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln νυν cum ABB^oFG 73. 119. 1^{scr} Thphyl. Cf autem Etymologic: τὸ νῦν κατ' ἑτασίαν τοῦ ἐ γίνεται νυνὶ, καὶ διαφέρει τοῦ νῦν· τὸ μὲν γὰρ νῦν καθόλου ἐπιρηματικῶς τάσσεται ἐπὶ τῶν τριῶν καιρῶν, τὸ δὲ νυνὶ ἐπὶ μόνου τοῦ ἐκιστώτος: ad quam sententiam cf Steph. Theb. vol. 5. p. 1609. | ο θεὸς ἐθετο: 17. f vg (non item d e g) Or², 617 (non item In¹ 2, 61 noc⁴, 616) ἐθετ. ο θε. | ἐν ἑκαστον: κ praem (perperam) εἰς

19. τα πάντα cum κACDEKLP al fere omn Chr³¹⁶ 319 Euthal^{cod} Thdrt¹ bis Dam etc ... BFG 17. om τα, hinc Ln [τα]

20. νυν δε cum κABCDEKL al pler Chr³¹⁹ Thdrt Dam al ... FGF 32. 47. 67. 80. 114. Chr³¹⁶ Thphyl νυνὶ δε | μεν cum κACDB^{et}CEFGKLP al pler f g vg etc ... BD* 73. 114. d e arm go Aug^{ps} 67 et^{faust} 21 om; hinc Ln [μεν]

21. ου δυν. δε cum κBDEKL al plu d e vg (et. am fu** etc) syrP go Chr³¹⁶ bis Thdrt Dam al Ambrat Aug^{faust} 21 al ... Gb Sz om δε et Ln [δε] cum ACFGP 17. 37. 137. al²⁰ f g fu* demid syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{cod} Aug^{ps} 67 al | ο ὀφθαλμ. cum κABCDEFGLP al plus⁶⁰ Or², 602 Bas^{spir} 23 Chr³¹⁴ Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) om ο cum κ al mu¹ in arm Thdrt⁴, 673 Thphyl^{txt} (non item^{com})

ἔστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμῇ περισσοτέραν περιτίθειμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ Θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δόσος τιμῆς, 25 ἵνα μὴ ἦ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλῳ, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα

23. καὶ α: ρε^τρε^τ καὶ ο (non mutatis seq) | ε^ο 1624. 1633. (non amplius 1656.) ἀτιμότερα, ut etiam L 37. al aliq | εἶναι του σώματος: DεFG al² it vg Dam pp^{1a} pler (sed non Augfaust²¹ et²⁰) add μέλη vel post εἶναι vel (ut 17. Dam f vg) ante εἶναι | εχει: ρε^τρε^τ εχειν

24. εχει: κρε^τρε^τ d e syr^{sch} add τιμῆς | ἀλλὰ cum κλωδρελ al mu (5 ap Scri) Mcion^{ep}iph²⁰ et²⁰¹ Dam ... ε ἀλλ cum ρε^κil al plu Chr²⁰⁰ Thdrt al | ο θε. σινεκερ. et. Mcion^{ep}iph etc ... Δ σινεκ. ο θε. | το σωμα (κ^ε): κ^ο om το | τω ὑστερουμενω cum κ^οabc 17. 57. 67^{ab} Melet oriph²⁷⁷ inlt Dam ... ε Ti τ. ὑστεροιντε cum κ^οδερεκλ al pler Or^{4,100} Dial¹⁰⁰ Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Antio¹¹⁵³ al | περισσοτεραν δουσι τιμην et. Or (sed διδουσι) Dial etc ... η τι περισσοτιρον δουσ

25. σχισματα cum κ^ογαι. 47. 74. 109. a^{er} al plus³⁰ (7 ap Scri) g fu (harl^o sine scisma) arm Bas^{2,216} Antioch¹¹⁵⁸ Dam Thphyl Aug^{cont}6. 311 et^{na}l boui^{4,509} et^{faust}29; 4,44 Sedul ... ε Ln Ti σχισμα cum abc^det^c κκ al plu d e f vg syr^{ulc} cop Or^{4,100} Chr²⁰⁰ Thdrt Oec Aug^{faust}21; 4,256 Ambrst al :: minus aptum videbatur σχισματα de corpore dici | το αυτο (et. d e f g vg id ipsum) et. Or^{2,617} et^{4,100} etc; δε^τρε^τρε^τ arm τα αυτα | μεριμωσιν et. Or^{bis} etc: DεFG Thphyl¹⁰⁸ μεριμνα

26. εἴτε pri cum κωδεκκ al fere omn vge^{dd} aplachm (si quidem) syr^{sch} (ut quando) cop Bas^{2,216} Chr²⁰⁰. 210 Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Similiter 31. εἰ, Cyp²¹. 70. 99 (Si patitur) et Aug^{200p} (Quia si) si posteaque et si. Cf et. Or^{1,214} οὐ μόνον ἐταῦθα τοῦ· εἰ πασχει μέλος ἐν, συμπασχει πάντα τὰ μέλη, καὶ εἰ δοξάζεται μέλος ἐν etc; item Eus^{dem} 15 καὶ τό· εἰ πασχει ἐν μέλῳ, συμπασχει παντ. τα μέλη, nil praeterea; ita etiam Thdrt^{4,1127} et^{allb} εἰ γὰρ πασχει ἐν μέλῳ etc, quas quidem certe contra εἰ τι testantur. Libere et. Or^{2,640} οἱ πιστεινοντες εἰσω σωμα χριστου καὶ μέλη ἐκ μελουσ· εἰαν δε πασχη μέλος ἐν, συμπασχει πα. τα μέλη, καὶ εἰαν δοξάζεται μελ. ἐν, σινδοξάζεται etc. Item bis ear Bas²regg⁴⁷⁴ ... Ln εἰ τι cum ηγ d e f g vg syr^p arm Ambrst al | ἐν et. Or^{1,214}. 2, 640 Eus^{dem} 15 Bas^{2,216} et^{regg}474. 476 al Cyp^{ter} etc (sed Or^{1,214} μελ. ἐν, Cyp²¹. 99 membrum unum) ... Δ om. Similiter sed liberrime Or^{4,100} εἰ τινα ευπαθειαν εχει μελος, σινευπαθηση παντα etc | σινεπασχ- cum κω^ocdeFG ... ε Ln σινμπ- cum β^oκ^oil al certe pler | μέλος sec loc sine ἐν (et. Ln^{ed} min) cum κ^οab Thdrt^{4,1970} ... ε Ln^{ed} mal Ti praem ἐν cum κ^οcdeFGKL al om^ovid it vg syr^{ulc} cop arm neth Or^{1,214} (μέλος ἐν) et^{2,640} (ut ante) Bas^{2,216} et^{regg}474 Chr²⁰⁰bis Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam al Cyp^{ter} (sed^{bis} membr. unum) etc | σινχα- cum κω^ocdeFG 37. ... ε Ln σινγχ- cum κω^oκ^oil al pler

12 τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους.
 Eph 4, 11 28 καὶ οὐς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους,
 δευτέρου προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα
 χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.
 29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδύ-
 14, 1 σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσι
 ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διεκρινεῖν-
 βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

27. ἐστε σωμα et. Or 2,640-4,197 etInt 2,01 etalib (etcat¹⁰⁰ καὶ πάντες ἐστε
 σωμα χρῆστ.) Eus^{dem} 467 etp² 53 ac²sep etc ... F⁸G g Amb^{luc} 15, 1461
 (non item 17, 1476) σωμα ἐστε | μεροῦσ, et. Or 2,640-4,197 etInt 4, 561. ου
 Eus^{dem} 467 etp² 148. 370 etalib Bas 2,216 Chr²²² Euthalcod Thdr^t ad h. l.
 et 2, 101 Dam al (Thdr^t sic: ου γαρ ημεις μοροι, αλλα παντες οι κατα
 την οικονομιαν πιστευτικτοισ· δια τουτο γαρ το εκ μεροισ προσητε-
 θικεν. Similiter alii explicant.) . . . . D* d e f vg syr^P (sed¹⁰⁰ με-
 ρουσ) arm Or 2,640 Eus^{ps} 58 Epiph²⁰⁷ Thdr^t 1, 1300 Severian^{cat} 213 Procl
 606 (Gall⁹) Ambrst al (sed Amb^{luc} 15 et 17 ex membris; Hil⁹⁶⁷ Aug^{10h} 21
 om) εκ μελουσ. Sic Severian l. l. (ουκ επιεν μελη εκ μελων, αλλα
 μελη πολλα εκ μελουσ ενουσ· μελουσ γαρ η κεφαλη του ολου σωματουσ.)

28. τριτον: DE^{8*} add δε, 37. Or 2,501 (non itemInt⁶⁰⁰ neccat²⁴⁵) praem
 καὶ | ἔπειτα pri: syr^P mg graec⁶ εἶτα | ἔπειτα sec cum MABC 17. 39. 73.
 74. 93. Bas 2, 24 Cyr^{hr} 200 Chr²²² Euthalcod Cyr^{act} 40 Dam. Videntur
 etiam agnoscere qui bis deinde habent Aug^{8st} pelag^{10, 200} Ambrst ...
 εἶτα cum KL al pler Thdr^t Thphyl Oec. Item^{vid} f vg quum habeant
 deinde - exinde ... DEFG d e g Hil⁹⁶⁷ Amb^{ps} 118, 1250 etp^{ira} (602. 663) om |
 αντιληψ- cum MAB²D²FG ... ε αντιληψ- cum B²CD⁶EKL al om^{vid} |
 γενη (n²): n* om (per manifestam incuriam) | γλωσσων: vg^{clio} harl^{1*}
 tol (demid) syr^P arm Ambrst (sed fluct lectio) Pelag add interpreta-
 tionem (demid - onem) sermonum. Cf huc Luc^{brug}: *Correctoribus visum
 non est omittere interpretationes, quamvis (Graeco consentinec ab aliis
 libris omitatur.*

31. τα χαρισμα: FG om τα | τα sec: in F supra scriptum est | μειζονα
 cum ABC 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 67** 73. 137. 213. am aeth^{hr} Or
 2, 647-4, 418 etcat⁹⁴ etInt 4, 649 Philea (ap Routh^{4, 98} ex Eus^{hist} 9, 10) Thdor
 mop excat²⁴⁶ Euthalcod Cyr^{thes} 24 Thdr^t comm Dam ad h. l. etp^{arall} 634
 Hier^{lovin} 2: 4, 2, 210 etpelag¹: 4, 2, 494 etnaum¹: 2, 1259. Habent enim Or^{lut}
 4, 649: apud Paulum - dicentem: Accumulanti autem dona maiora, magis
 autem ut propheta (cf 14, 1), item Phileas ap Eus: ζηλωσατεσ τα
 μειζονα χαρισματα οι χριστοφοροι μαρτυρισ, item Thdor mop αντι-
 του· ολωσ γαρ επισθε των μειζωνων χαρισματαων· ει οτωσ επισθε,
 εγω υμασ επι ταυτα προοδηγησω. τουτο γαρ επηγαγεν· και ετι καθ'
 υπερβολην etc . . . . ε κρειττονα (DEFG etc -σσσα) cum DEFGKL al

XIII.

1 Ἐὶν ταῖς γλώσσις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπηρ δὲ μὴ ἔχω, γίγονι χαλκὸς ἤχων ἢ κύβηλον ἀλαλάζων. 2 καὶ ἔὰν ἔχω προφητεῖαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντι καὶ πᾶσαν τὴν γνώσιν, καὶ ἔὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, 14, 3

longe plu d e f g vg (exc am) cop^{vid} arm Or^{4,77} etInt^{2,141} Chr⁵⁵⁷ Severian^{cat} 316 Thdr^t 121 Damp^{parall} 303 et⁵⁵³ Phot^{cat} 347 Thphyl^l Amb^{ps} 306,378 etvid^{15,194} Ambrat^{al} (cf et. Tert^{uxor} 1,3 „et meliorum donationum seculariores simus). Ex illis habent Or^{4,77} το υπο πανλου προσεταγαμενον ζηλουτε τα χαρισμ. κρειττονα, μειζορα δε των χαρισματων το και παντων προτεταγαμενον etc, itemInt^{2,141} dicens: *Amuliamini autem dona meliora, magis autem ut prophetetis*; Chr vero: και ουκ ειπε „τα μειζορα“, αλλα „τα κρειττονα“ etc, quae repetit Thphyl. | και εις (G εις, D^{5*} εις, F^{5*} εις): FG d e g m¹⁶ (Item ad Cor. prima: Adhuc etc) syr^{ch} om και | υμιν δεκνημι (A διγνημι, 17. δεκνηνω): F^{5*}G g δεκν. υμιν

XIII. 1. *γεγονα χαλκος usque agap.* δε μη εχω (v. 2.): n^{*} om, sup^{la} | *γεγονα* et. Or^{cat} 250 etInt^{2,170} (Or^{4,131} - *γίγονι χαλκος ηχων*) Bas^{2,302-2,325} etalib^l Chr³³⁰ Cyr^{fest} pasch⁶⁵ etc (f vg *factus sum velius*, item Aug loh⁶ *fact. cum tamquam*, etc) ... D^{5*} εν ειμι, item F^{5*}G εν ειμι η, d e g m¹⁶ Ambratⁱⁿ (g m Ambrat^{om}) unum cum ut (Ambrat^{velius}) | FG χαλκος | αλαλαζων cum n^{*}BCFGKL etc (syr^P 255 ετ αλλαλαζων) ... A DE 17. d^{scr} αλαλαζων (Item 8lect *κυβηλος αλαλαζων*)

2. και εαν pri loc cum n^{*}BCDEFGKL al fere omn Bas^{2,302} Eph³³³ Chr³³⁰ Euthalcod etc ... κ και αν ... Ln καιν cum AC 17. 31. Bas^{2,322} Cyr^{fest} pasch⁶⁵ | *προφητειαν* cum n^{*}ABCD⁵FGK¹¹ al pler ... D^{5*}L al pauca - *τιαν* | ειδω (nosserim d e f g m¹⁶ vg) ... AD^{*} 17. 47^{*} 72. al aliq Eph³³³ Bas^{bapt} 665 Damp^{parall} 328 ιδω ... FG ουδα (pro ουδα) | *παντα*: FG τα παντ. | και εαν sec loco cum n^{*}BCDEFGKL al fere omn Eph³³³ Chr³³⁰ Euthalcod etc (al pauca Bas^{2,313} και εχω, item f vg; 47. Bas^{2,322} και tantum omissis εαν εχω) ... Ln^{ed} min καιν cum AB 17. 31. Clem 614 Or^{4,427} et^{parall} 251 Cyr^{fest} pasch⁶⁵ | *μεθιστανα*: cum n^{*}BCDEFG 17. 19. 31. 37. 43. 44. 48. 52. 55. 78. al pauca Clem Cyr^{fest} pasch⁶⁵ Thphyl ... Method⁷³³ Bas^{2,302} *μεθισταν* ... ε Ti *μεθιστανειν* cum ACKL al pler Or^{3,376. 579} et^{cat} 251 Bas^{2,320} et^{bapt} 665 Eph³³³ Chr³³⁰ Euthalcod Thdr^t Dam ad h. l. et^{parall} 253 Oec | *οιθειν* (Gb⁷) cum n^{*}ABCD⁵L al sat mu (10 ap Scri, 5 ap Mtth) Clem⁶¹⁴ Eph³³³ et^{2,113} Bas^{2,322} exedd plu et^{bapt} 665 Euthalcod Macar^{hom} 36 (Gall^{7,90}) Dam ad h. l. et^{parall} 253 al ... ε Gb Sz (non ε) ουδειν cum D⁵FGK¹¹ al permu Clem¹⁶⁶ Method⁷³³ Macar^{hom} 37 (Gall^{7,107}) Bas^{2,302} Chr³³⁰ Cyr^{fest} pasch⁶⁵ Thdr^t al. Ceterum cf Phryn^{eccl} 181: ουθεις, δια του θ, εΙ και χρυσιππος και οι αμφ' αυτον ουτω λεγουσι, συ δε αποτρεπου λεγειν· οι γαρ αρχαιοι δια του δ λε-

ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπαρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν ὠφελούμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-

- γουσιν, οἰδέισ. Ad quae uberius adnotantem vide Lobeckium. In Steph. Theos. 5, 2373 exempla formae οὐθεν ex papyris afferuntur. | εἰμι: Δ ὠφελούμαι, item Ambros¹², 1463 εἰρ⁴⁵, 939 al nihil mihi prodest
3. καὶ εἰν pri loc cum κδεφγκλ al pler Ephr²²³ Basbapt⁶⁰⁵ Chr³²⁹ Thdrt al ... Ln καν cum abc 17. al pauc Clem⁶¹⁴ Orat²⁵² Bas^{2,303} Cyr^{4,754} etfest pasch²⁵ Dam | ψωμίσω cum κδεφγκλ al longe plu Clem⁶¹⁴ Orat²⁵² Ephr²²³ Bas^{2,303} etbapt⁶⁰⁵ Chr³²⁹ Euthalcod Cyr⁶¹⁵ Thdrt Dam ad h. l. al ... ζ⁹ (non ζ Gb Sz) ψωμιζω cum κ¹¹ al vix mu (nullus ap Seri) Damparall²⁵² | καὶ εἰν sec loc cum κ (β καὶ αν) δε φγκλ al pler (Meth⁷²²) Ephr²²³ Basbapt⁶⁰⁵ Chr³²⁹ Thdrt al ... Ln καν cum αο al? Orat²⁵² Cyr^{4,754} Dam ... Bas^{2,303} Chrmosc² Cyr^{fest} pasch καὶ tantum | παραδῶ: γο -δῶσω | καυθήσομαι (Gb') cum δεφγκλ al permu (6 ap Seri, 9 ap Mthaei; Wtat al neglexerunt) Basbapt⁶⁰⁵ Euthalcod Cyr^{4,754} Max^{1,545}. Item καυθήσομαι: οκ al plu Orat²⁵² Ephr²²³ Chr³²⁹ (sedmosc¹ -σομαι) Cyr^{fest} pasch²⁵ Thdrt Dam al. Clem⁶¹⁴ παραδοῖς το σῶμα ἵνα καυθήσῃται, Bas^{2,303} καυθη, Meth⁷²² καὶ εἰν το σῶμα μου πύρι παραδῶσω. Confirmant eandem lectionem (καυθησ-) d e f g m¹⁶ vg syr^{ulr} cop arm aeth go Teriprax¹ (quando etsi corpus suum tradidisset exurendum, nihil proficiasset, dilectionem dei non habens) Cyr¹⁰⁹, 204 Rebapt¹² (Gall^{2,204}) Auglob⁷ et¹² ac^{229p} Ambrst al mu fac^{215b} 17 ..... In καυχήσομαι cum κab 17. aeth^{ro} (cop¹¹¹?) ap Mill et Wtat) Ephr^{2,112} (-σομαι). Inprimis cf Hiergal³: 4, 207 (Val-lara⁷, 517) Si tradidero corpus meum ut glorier etc; ibidem²⁰⁰ (Vall⁵¹⁶) Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus: Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam habere pro glorier; sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos ardeam et glorier, id est καυθήσομαι et καυχήσομαι, una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa. Rursus idem¹⁵⁶: 2, 420 (Vall⁴, 608): Apostolus si etiam corpus suum tradat martyrio ut ardeat, sive gloriatur (utrumque enim fertur in exemplari-bus) absque dei caritate etc :: at vdr pollus καυχήσομαι (-σομαι) per errorem ex καυθήσομαι fluxisse. | ουθεν (et. Ln^{od} mln) cum κa 17. 31. 78. (Bas^{10g} f²⁰ exms ap Wtat?) ... ζ Ln^{od} mai Ti ουθεν cum κδεφγκλ al pler Ephr²²³ et², 112 Basbapt⁶⁰⁵ etopp²⁰² Chr³²⁹ Euthal cod Cyr^{4,754} etfest pasch²⁵ Thdrt Dam al
4. χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου etc (ita et. Ln): praeceunt hanc distinctionem d et d stichorum ratione, Antioch¹¹⁸⁹) Dam ad h. l. κ sic: η αγαπη | μακροθυμει | χρηστευεται | η αγαπη | ου ζηλοι | η αγαπη | ου περπιμευεται | etc, ita ut in utrumq modum distingui liceat. In v tertia manu sic distincta singula: η αγ. μακροθυμει· χρηστευεται· η αγαπη ου ζηλοι· ου περπιμευεται· etc. Patres plurimi modo inferunt singulis quae praedicantur nomen η αγαπη, inodo auferunt: vide post ... ζ Ti χρηστευεται· η αγ. ου ζηλοι· η αγ. ου

στεύεται ἢ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἢ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φροσιῶ-
ται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ
λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χაίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγκαίρει δὲ τῇ
ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐπιζητεῖ, πάντα
ὑπομείνει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-

πιρπιρῆνται, ου etc. Hanc distinctionem confirmat Orca²⁵³. | η
αγαπη sec loc: 41. 71. Clem²⁵¹ OrInt^{4,532} Basregg⁴²³ Chr²⁴⁹ Thphyl
TertPat¹² om; Cyr^{fest pasch⁸⁶} (non item⁸³) Cyp^{199. 252. 256. 304} Aug^{serm}
5,1249 (non item^{allbi}) al η αγαπ. χρηστ. η αγαπ. ου ζηλοι (addunt igitur
η αγαπ. ante χρηστ., sed servant etiam post) | η αγαπη tert loc
cum κΑΒCDEKΛ al pler d e g m¹⁶ syr¹⁹⁹ go Orca²⁵³ (item sed affert
tantum η αγαπη ου περιπρ. Or^{2,561. 544} etpov ap Mai⁵², in Notte¹⁵⁰)
Cyr^{fest pasch⁸⁶} Thdrt Dam ad h. l. (om veroparall²⁵⁸ ου ζηλ. η αγαπ.)
al Cyp³⁰¹ . . . . . v 17. 73. 74. a^{scr} al⁵ f vg cop arm Clem²⁵¹ OrInt^{2,522}
et^{4,522} Ephr²²³ (om vero η αγ. ου περιπρ. ου φησ. 2, 112) Basregg⁴²³ Chr
249 Cyr^{fest pasch⁸⁶} Thphyl TertPat¹² Cyp¹⁹⁹ Ambrst al om. Atque
hinc Ln [η αγαπ.] | ου περιπριρῆνται (vitiose ut vid A Ephr²²³ περιπρ-
ριρῆνται et per errorem^{vid} περισσεύεται Or^{2,561}): d e m¹⁶ non est per-
pera, g non perperat t non perperam agit, f vg OrInt Cyp Ambrst al
non agit perperam (non perp. ag.), TertPat¹ non protēvum carpit

5. τα εαυτησ (ita et. Chr^{1,154} et codd² ad Chr²⁵³ et²⁵⁴; 80. Chr^{252. 254} το εαυ-
τησ) et. Clem²⁵⁶ Or^{2,522} et c^{at} 121 Ephr²²³ et^{2, 112} Basregg⁴²² al mu Tert
pat¹² etc . . . n Clem²⁵² το μη εαυτησ. Sic Clem: οὐ ζητεῖ φήσασ, τὸ
μη ἑαυτῆσ. τὸ γάρ ἴδιον ἢ ἀλήθεια τὸ οἰκτιρον καλεῖ, τὸ δ' ἀλλότριον
ἢ φιλοκοσμία ζητεῖ etc. At idem²⁴⁷ η αγαπη τα εαυτησ ου ζητει, αλλ
επι τον αδελφον εκκεχεται

6. τη αδικια: FG om τη | συγκαί- cum B^dD^oFG (item 12, 26 AC) . . . ε Ln
συγκαί- cum κΑΒ²C^oDEK¹¹L al certe pler

7. στεγει (suffert d e f g m¹⁶ vg): FSGSR ασταγ (: corrupte ut tot alia
in FG) . . . Cyp^{199. 252. 304} Zeno^{2,6} (Gall^{5,112} diligit (στέγει)?). Utrum-
que ut^{vid} coniung aeth. Ceterum ad στεγει syrP ms add in spe

8. η αγαπη ut et. Clem²¹⁷ Or^{2,564. 512} et^{2,541} etc . . . v om η | πιπτει cum
κ²ABC^o 17. 47° 67° 80. Nyssanim et res²⁵⁶ Andr^{apoc} prooem Maxim^{1,227}
(Mac^{ost} cord¹⁴ ο γαρ ταπεινος ουδεποτε πιπτει vix huc spect), item
caedit g (excidit t eadit) OrInt^{4,522} et (illud quod pronunciant^{vit} apostolus
quia charitas nunquam cadet) 569 Auglob^{2,1,571} acs^{sero} Ambrst . . . ε Ti
εκπιπτει cum κ²C^oDEFGKLP al pler (46. εκπιπτει) Clem^{196. 246} Or^{2,564.}
512 et^{2,541} Ephr²²³ et^{2,112} Basregg⁴²² Macar¹⁷¹ (Gall⁷) Chr²⁵⁵ Euthal¹⁰⁰
Cyr^{fest pasch⁸⁶} et⁹⁰ Thdrt¹² Dam Phot^{cat} 254 al, item excidit m¹⁶ vg,
d e f vgedd TertPat¹² Cyp^{199. 304} al excidet, am excedit | δε cum κΑΒC²
D^oet^oEKL al pler syrP go Chr^{261. 262} Thdrt Dam al Aug^{2,478} . . . C²D^oFG
KP al pauc it vg (Ambrst al) cop arm (syr²⁰² προφητειασ γαρ) Did
tri¹¹⁶ (sed incipit ab εἴτε προφ.) om. Libere Clem²⁴⁶ - εκπιπτει· προφη-

- θήσονται· εἶτε γλώσσαι, πάνσονται· εἶτε γνώσις, καταργηθήσεται.
 12 Ὁ ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν
 δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην
 νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-

ταις καταργούνται, γλώσσαι πανοῦται etc | προφητείας (κδ⁹ P al -ταις, non item οδ⁹εφγκ¹¹L etc; A -τεία, sed -θησονται) καταργηθησονται et. Clem⁹¹⁶ (sed vide ante) Nyssanim et res⁶⁵⁰ al mu Tert pat¹² Ambrst etc ... B προφητεία καταργηθησεται | γνώσις καταργηθησεται cum h⁹et²κ (sed -σις) κL (P γνώσις παύσεται) al pler d e f vg syr^{tr} cop arm go Or^{4,250} (γνώσις ἡ ἐκ μέρους, ἧσις καταργηθησεται, οὕτως ἐλθῇ etc) Did^{tr}1446 Chr²⁶³ Thdrt (Dam^{60m} vide post) al Augaet felle^{2,478} et spir et lit^{10,107} Ambrst al ... κλδβγστζθ 17. 47. al pauc (sed κ 17. 47. γνώσις) g Nyss⁶⁵⁶ (καὶ γνώσις παύσονται) (Dam^{ixt}, sed^{60m} ποία γνώσις καταργεῖται; ἢ μερικὴ) Tertpat¹² (ex-hauriuntur linguae, scientiae, prophetiae) γνώσις καταργηθησονται :: nusquam alibi apud Paulum γνώσις, hinc poterat parum aptum videri; poterat vero etiam ad προφητείας et γλώσσαις accommodari.

9. γὰρ cum κλδβγστζθ al sat mu it vg syr^{tr} cop arm aeth^{pp} Ir^{int}238 et (nunc enim ex parte)³⁰¹ Or^{4,254} Meth⁷³¹ (ἐκ μέρους γὰρ ἐγὼ καὶ ὡς δὲ ἰσοπτεροῦ γινώσκω.) Did^{tr}1446 Eus^{ps}166 Ath⁶⁵¹ Thdrt Dam al Hil⁶⁰⁴ Ambrst al ... Τι (Gb') δε cum κL al plus⁷⁰ (11 ap Scri) Phot^{disert} ap Oec etc^{at}250 ἐκ μέρους δὲ ἀπὸ τοῦ· ἐκ μέρ. γὰρ· αἰτία γὰρ τοῦ διατρίβειν καταργηθῆναι καὶ παύσασθαι ... 67^{9a} go aeth^{ro} om plane; item (sine eis quae praecedunt afferunt) Or^{4,253} etc^{at}249 etc^{at} eph¹¹² Eus^{mare}196 Melet^{epiph}681 Epiph⁶⁷², item (το· ἐκ μέρους γινώσκομεν etc) Chr²⁶³ etc

10. το ἐκ sine τοτε cum κλδβγστζθ 17. 31. 39. 47. 67^a 73. 74. 80. 137. it vg cop arm aeth^{tr} go Ir^{int}238 Or^{1,645} et^{2,519} et^{4,200}. 262 etc^{at}249 et int^{2,212} et^{all}b Eus^{ps}191 Ath⁶⁵¹ Epiph⁶¹² Cyrador²⁰⁶ Euthalcod Maxim^{2,96} Dam etc ... ς (Gb⁰) praem τοτε cum δβetcκL al pler syr^{tr} Or^{2,497} (καὶ τοτε) etc^{at}60 Melet^{epiph}681 Chr²⁶³ Thdrt al | το (στζθ g Ir^{int}238 τα) ἐκ μέρους ante καταργηθ. et. Ir^{int}238 Or^{as}opp etiam^{cat} Eus^{ps} Ath⁶⁵¹ Did^{tr}1446 Cyrador etc ... δ⁹etcεφγ it vg syr^{sch} go Or^{int}2,212. 692 et^{4,250}. 522. 573 Augaet felle^{2,478} et^{all}b (non item^{10b}96 et^{all}b) Ambrst al post καταργ.

11. οτε: δστ^a fu add δε | ἐλαλ. ὡς νηπ., ἐφρο. ὡς νηπ., ἐλογ. ὡς νηπ. cum κλβ 17. 80. 93. f vg cop aeth^{tr} Clem¹¹⁷ (ἐφρο. ὡς νη. ἐλαλ. ὡς νη.) Or^{cat} eph¹⁷² (omissis ἐλογ. ὡς νη.) et^{int}2,672 (et^{2,27} loquens sicut parvulus sed pergit ut ς, item 37.) Bas^{1,159} Nyss^{1,127} Dld⁴⁴⁶ (om ἐφρο. ὡς νη.) Thdrt^{4,664} Dam Augaet felle^{2,478} Hier^{esal}56 al ... ς ὡς νηπ. ἐλαλ., ὡς νηπ. ἐφρο., ὡς νηπ. ἐλογιζ. cum δεφγκλρ al pler d e g fu syr^{tr} arm go Or^{cat} opp cath¹¹⁵ Bas^{2,223} Epiph⁶⁶⁵ Chr²⁶³ Euthalcod Thdrt ad h. l. al Tert^{pu}1 (om ὡς νη. ἐλογ.) Aug^{spir} et lit^{10,105} et op mon^{2,502} et^{all}b al | οτε sec sine copula cum κ⁹ABD⁹ 67^{9a} 119. d e am harl⁹ tol go Or^{2,479} et^{int}2,476. 672 Did^{tr}1446 Hil⁴⁶² ... ς οτε δε cum

ἀλλὰ θεῶ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
 1 σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
 18 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτός εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῆται
 λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, εἰάν ἔλω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν,
 τί ὑμᾶς ἀφελήσω, εἰάν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώ-
 σει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὁμοῦ τὰ ἀψυχη φωνῆ διδόντα,

3. θεῶ c. n^oBD*FGP 67** Chr³⁷⁶ semel ... ε τω θεῶ c. κ^oAD^oEK^oL al fere omn Chr³⁷⁶ semel Thdrt Dam al | οὐδεὶς: κ ουθις | γὰρ ακουει: 17. παρακουει | πνευματι: F5^oG d e g am** fu floriac Pelag al πνευμα

3. ο δε: F^oG ei γαρ ο, g si enim qui. Similiter d e f vg nam qui, Ambrat qui enim. Cf Or¹at^{4,519} idem apostolus ait: Qui prophetai etc | ανθρωποις: furgus F5^oG5^o -ποις | παραμυθιαν: 47. μακροθυμιαν

4. ο λαλων: F^oG ο λαλει, sed G add ε λαλων | γλωσση: DE 46. arm Mac^{7,28} γλωσσαις | ο δε προφ. εκκλ. οικοδ.: 37. 48° 73^a 178. k^oer tol^o om (: transillendo ab οικ. ad οικ.) | εκκλησιαν (et. Or^{2,417} Mac^{7,29} etc Ambrat etc): F5^oG g vg^{cl^o} (non item am fu demid tol, sed harl ut vdr) Pel add θεου

5. παντας υμας: A Ambrat υμ. παντ., nec aliter syr^{ut} cop | λαλειν γλωσσαις: A 73^a am Chr³⁷⁶ semel Thphyl γλ. λαλ. | ινα προφητευητε (F^oG -ετε) et. d e g Ambrat ... d5^o* f vg Hier^{lo}via² (4,2,218) Pelag προφητευειν | μειζων (L al pauc -ζον, 73. κρεισσων et 37. κρεισσω) δε cum n^oΔBF 39. cop Euthal^ocod (item Mac^{7,29} ο δε προφ. μειζ. η ο) ... ε μειζ. γαρ cum n^oDEFAKL al fere omn d e f g vg syr^{ut} arm aeth Chr³⁷⁶ Thdrt Dam al Hier^{lo}vin² Ambrat al. Praeterea F^oG add εστιν, ut (maior est enim, nam maior est) it vg | διερμηνειη cum n^oABD^oKP al sat mu^oid Thdrt Dam Oec ... L al plus⁴⁰ Chr³⁷⁶ Thphyl διερμηνειει ... d5^o* διερμηνειων (ε διερμηνειων η, quod inde fluxit quod in D pro -on supra scriptum est η) ... F^oG η ο διερμηνειων (g nisi qui interpre- tetur, sed f vg^{cl^o} demid nisi forte interpretetur, am fu tol nisi forte ut int.)

6. νυν cum n^oABD*FGP 73. Chrmosc¹ Euthal^ocod Thdrt Dam ... ε Ti νυν cum D^oEKL al pler Chr³⁷⁶ Thphyl Oec | τε υμας: F τε υμιν | η εν αποκ. cum ABD^oFGKLP al pler f g vg syr^{sch} arm Clem⁸⁶⁶ etc ... κ 17. 67** 120° c^oer d e cop syr^o Thphyl om η | η εν γνωσ. η εν προφητ.: d e am demid om εν utrumq, f tol harl⁴⁰ om tantum ante προφητ. | η διδαχη (absque εν) cum n^od5^o*F5^oG5^o b^oer tol harl⁴⁰ ... ε Lu Ti η εν διδαχ. cum n^oABD^oet^oKLP al pler d e f g vg (et. am fu demid harl⁴⁰) Clem⁸⁶⁷ Chr³⁷⁶ Thdrt Dam al Ambrat al

7. μη: D^oF^oA post εαν pon. Cf it vg nisi distinctionem sonituum (sic f vg; d e soni, tol sonitus, g ex phthongis dederint (d e dent) | τοσ (vg om)

εἶτε ἀλλὸς εἶτε καθ' ἄρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ ἀλλοούμενον ἢ τὸ καθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄθλον σάλπιγγ' φωνῆν δῶ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα εἰ τῆτοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωρον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λα-

φθόγγος cum MABK(FG)KLP al omⁿ v^{ld} f vg (vide ante, item cop) syr^p (syr^{sch} inter sonum et socium eius) Chr³⁷⁷ Euthal^{cod} Thdr^t Dam al ... β φθόγγου (sine articulo), item (vide ante) d e tol arm Ambrst (sonitus), hinc Ln του φθόγγου | δω cum MABD^oFG al sat ma Chr³⁷⁷ Euthal^{cod} Oec ... Gb' Ti διδω cum D^oELP al plus⁵⁰ Thdr^t Dam Thphyl ... κ δωτε. Ex Latt dederint f g vg (dederunt Ambrst), d e dent. | γνωσθησεται: D^oFG γνωσθη, sed etiam d e f g pariter ac vg sciatur | αλλοούμενον: 17. λαλούμενον

8. εαν: corrupte L om additque εν post φωνην | σαλπ. φωνην hoc ordine cum MAP 17. 119. d^{scr} Or⁴, 131 (item sah cop tuba det vocem non manifestam) ... ε Ln Ti φων. σαλπ. cum BDEFGKL al pler it vg (sed d e g Ambrst vocem tuba dederit, f vg vocem det tuba) Chr³⁷⁷ Thdr^t Dam | σαλπ.γγε ut M^oDEK³¹ etc: FG σαλπ.γγε, ALP σαλπ.γγε | δω: D^o δωη ... 2. 43. 49. διδω (ita Wist testatur, sed videntur haec - ut de 17. 37. docuit Treg - potius ad v. 7. spectare) | παρασκευασεται: A Or⁴, 131 -αζεται

9. ευσημον et. Clem³⁶⁴ etc ... D^oK 21. 33° 80. ευσημου. Sed d e g Ambrst significantem (g add t significatum), f vg manifestum | δωτε: L δω | εαν μη ευσημ. λογ. δωτε: ad haec κ³⁵ adnotat: αντε του· εαν μη διερχηνηνοιτε, quae ex Dam ad h. l. sumpta sunt (sed habet -ευητε)

10. τοσαυτα (f vg tam multa, Ambrst nam multa, e [deficit d] tantum): D^oE^oF^oG om | FG ε τυχου (corrupte) | εωεν cum MABDEFGP 32. 39. 47. 67° 73. 137. 139. Clem³⁶⁴ Dam Thphyl ... ε εστιν cum KL al pler Chr³⁷⁸ Thdr^t Oec | εν κοσμω (et. Clem etc) ... D^oFG 2^{scr} εν τω κοσμω. Item e f vg (et. su demid al, non item am) Ambrst al in hoc mundo | ουδεν sine αυτων cum M^oABD^oF^oG^oR^oP 17. 67° al¹⁰ e f vg sah cop arm Clem³⁶⁴ Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ε (Gb^o) add αυτων cum M^oD^oE^o KL al pler g syr^{utr} Chr³⁷⁸ Thdr^t al | αφωρον (etiam e Ambrst): D^oK FG f g vg add εστιν, e^{scr} ante αφω.

11. εαν ου: F (nisi falsus sum) ει ουν | μη εδω cum MBD^oEKP al pler (f g vg Ambrst al nesciero, e ignorem) ... ΔD^oL 17. 21. 37. 46. 73. a^{scr} al pauc εδω ... FG γνωσκω | και ο λαλ. εν μοι βαρβ. et. Clem³⁶⁴ ... L a^{scr} om | εν μοι cum MABKP etc ... DKFG 67° al⁶ Clem Chr³⁷⁸ Dam om εν, nec aliter (mihi) e f g vg syr^{utr} cop arm Ambrst al. Cf Chr ad h. l. κεινος μοι βαρβαρος καγω κεινος - ου γαρ ειπεν· εσο-

λοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἑμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζήλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσένητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διεργηθῆ. 14 ἔὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὃ δὲ νοῦς μου ἀκαρπὸς ἐστίν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί. 16 ἐπεὶ ἔὰν εὐλογῆς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πᾶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν ἐπὶ

μαί βαρβαρος, ἀλλὰ τῷ λαλοῦντι βαρβαρος. καὶ παλιὴ οὐκ εἶπεν· ὁ λαλῶν βαρβαρος, ἀλλ' ὁ ἐμοὶ λαλῶν (corrige λαλ. ἐμοί?) βαρβ.

12. πνευματων (spirituum e f vg Or^{int} 2, 105. 4, 500 Ambrat): P 23^{ms} 73. m^{ss} (spiritualium) g (spirituum et spiritualium) sah Ambr^s 26, 721 πνευματικῶν | περισσένητε: A 73 Ambrst προφητεῖητε (vitiose Ambrat^{cod} in prophetiis pro ut prophetetis)

13. διο (Gb) cum κ' ABDEFGP 17. Dam ... ε Ti διοπερ cum κ' KL al fere omni Chr⁵⁷⁰ Thdrt al

14. γαρ cum MΔEKL P al pler (88. δε) e f vg syr^{utr} cop Chr⁵⁷⁰ Thdrt Dam al Or^{int} 4, 501 Ambrat al ... εφ' ε' γ 17 vid 108* g sah arm om, item (φησι γαρ εαν πρ.) Bas^{eth} 513. Atque hinc Ln [γαρ] | προσευχεται: FGP 114. 123. al² ser προσευχομαι ... Chr⁵⁷⁰ -ξωμαι

15. τι ουν εστιν et. Or^{int} 2, 311. 4, 502 etc: κ om | προσεύξομαι τῷ πν. προσεύξομαι δε e. BEK (et κ -ξωμαι τ. π. -ξωμαι δ.) 17. 37. al pler Or^{1, 100}. 2, 450 etcat rom¹⁴⁶ etcat eph¹²¹ Eus^s 600 etmal¹⁰⁷ Chr⁵⁷⁰ bis Euthal^{cod} Thdrt Dam al (cf et. Or^{2, 715} παρα τῷ αποστ. πρῶτον προσεύξομαι, δεύτερον ψαλῶ), item orabo e f vg Or^{int} 2, 311 etlor Ambr^{interp} dan^{10, 652} Ambrst etc ..... (κ vide ante) ADEFGP 26. 46. 47. προσεύξομαι τῷ πν. προσεύξωμ. δε. Cf et. Or^{2, 301} τῷ λεγοντι· προσευχομαι δε τῷ πνευμ. προσευχομαι δε τῷ νοί. | προσεύξ. δε και cum MΔBDE L al pler cop syr^P Or^{1, 100} Eus^s 600 etmal¹⁰⁷ Chr⁵⁷⁰ bis Thdrt al ... FAKP 35. 46. 109. 114. e f g vg sah arm (syr^{sch} et orabo) Or^{cat} rom etcat eph Euthal^{cod} Dam Or^{int} 1, 54. 2, 311 et^{1ser} Ambrst al om και. Libere Or^{2, 420}: ο αποστ. λεγει· προσεύξομαι τῷ πν. προσεύξομαι τῷ νοί. | ψαλῶ τῷ πνευμ.: FGP om τῷ | ψαλ. δε και cum MΔEKL P al pler cop syr^P Or^{cat} eph Eus^s Chr⁵⁷⁰ bis Euthal^{cod} Thdrt Maxim^{2, 300} Oec ... Ln om και cum BFG 46. 109. e f g vg sah arm (syr^{sch} et psallam) Or^{1, 100} et int^{1, 54} et^{2, 363} et^{4, 602} Ath²²⁰ ap Gall⁵ Ps-Ath^{2, 300} Caes^{6, 130} Dam Thphyl Hill⁶⁴³ Ambrst al | τῷ νοί: ε^o 1624. 1638. (non amplius 1656.) om τῷ per errorem

16. ευλογησ cum MΔBDEP 17. 61. 73. 80. b^{ser} o^{ser} Euthal^{cod} Dam ... ε Ti ευλογησ cum FGKL al pler (c^{ser} k^{ser} al pau -σεισ) Chr⁵⁷⁰ Thdrt al. Latini i. e. e f g vg pp^{lat} benedixeris. Non autem addidimus εν cum κ' AFGKL al pler e f g vg syr^{utr} arm Chr⁵⁷⁰ Thdrt Dam al pp^{lat}. ... κ' BDEP 73. 137. Euthal^{cod} add εν, item (sed pariter vv. 14 et 15. in lingua, in spiritu, in mente) sah cop | πνεύματι cum MΔBDEFGP 17.

τῆ σῆ εὐχαριστία; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ κα-
λῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ
τῷ Θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσση λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλη-
σίᾳ Θεῶν πέντε λόγουσ τῷ νοῖ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατη-
γῆσω, ἣ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ ἡρεσίῃ, ἀλλὰ τῆ κακία

73. 137. Euthal^{cod} Dam ... ε (Gb^o) praem τω cum κλ al pler Chr³⁷⁰
Thdrt al | το αμην: FG om το | επειδη cum MADEFGLP al omn^{vid}
etc ... η επιε | τι λεγισ: FG e g (nou item f'vg) Aug^{80nes} ad lit^{is}
Hiergal³: 4, 21^a Ambrst post οἶκ οἶδεν (nesciū) pon
17. ἀλλ cum MADEFGLP al pler Chr³⁷⁰ Thdrt Dam al ... η f^{cr} ἀλλα |
ο ετεροσ (e f vg alter, g Ambrst alius) ... F⁵⁷G⁵⁷ ο εταροσ, item syr^{sch}
socius tuus
18. τω Θεῷ sine μου cum MADEFGLP 17. 23. 31. 67^{**} 73. 80. 137. 177.
178. 179. e g am tol syr^{utr} cop arm aeth^{utr} ar^o Chr³⁸⁰ Euthal^{cod}
Thdrt^{cod} Hier^{lov}in³ (4, 2, 21^a) al ... ε (= Gb Sz) add μου cum κλ al
pler vg^{cle} demid harl Thdrt^{cod} Dam al Ambrst Pel (: cf Ro 1, 8.
1 Co 1, 4, 1, 14. Phil 1, 3 et alibi). Praeterea FG d e f g vg (cum pp
lat) syr^{utr} item cop add οτι | μαλλον: F⁵⁷G g post γλω. pon ... 41^a
Chr^{mosc} 1 d e f vg aeth^{ro} Ambrst al om (sed d quod omnium vestrum
linguam aliis loquor, contra f vg e? quod omnium vestrum lingua loquor)
| γλωσση (Gb') cum MADEF 17. 31. d e f g vg arm Dam Ambrst al
... ε γλωσσαισ cum BKLP al pler syr^{utr} cop aeth Chr³⁸⁰ Thdrt al Or
int^{4, 470} | λαλω cum MBDEP (et FG, vide ante) 17. 67^{**} 73. 121. c^{ser}
arm Or^{int} 4, 470 (, sicut et ipse dicit: Omnium vestrum magis linguis lo-
quor"), item (vide ante) it vg syr^{utr} cop quod - loquor ... ε λαλων
cum κλ al pler Chr³⁸⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... A om
19. ἀλλα cum ABDE Mcion^{ep}iph³²⁰ et³⁶¹ ... ε ἀλλ cum MAFGLP al certe
pler Chr Thdrt Dam ... η^a om | τω νοῖ μου cum MADEFGLP al¹³ (17.
ante περτ. λο. pon) f g (vide post) vg syr^{sch} arm (om μου) Nyss⁶⁰³
(Gall⁶) Mcion^{ep}iph^{320, 361} Euthal^{cod} Dam Amb^{luc} 1, 12⁸⁰ al. Sic FG:
Θελω πέντεσ λογουσ λαλη ομεν τω νοῖ μου, g volo quinque serm. e verba
loqui quidem mente mea (etiam f super omen quidem notatum habet).
Accedit cop loqui quinque verba in intelligentia mea ... ε Τι δια του
νοου μου cum κλ al pler d e (quinque verba loqui per sensum meum)
syr^l Mac^{1, 120} Chr³⁸⁰ Thdrt Phot^{cat} 271 Max^{1, 980} al. Praeterea cf Mcion^{ep}
iph³²⁰ περιληφμένωσ ὁ μαρκίων· ἀλλὰ ἐν ἐκκλησ. Θεῶν πέντεσ λόγ.
τῷ νοῖ μου λαλῆσαι, ἑτέρωσ δέ· δια τὸν νόμον. Rursus³⁶²: σὺ δέ
προσέθηκασ, ὃ μαρκίων, τὸ „δια τὸν νόμον“, ὡσ τοῦ ἀποστόλου λέ-
γοντοσ „Θίλω πέντ. λόγ. ἐν ἐκκλησ. δια τὸν νόμον“. αἰδίσθητι, βα-
βυλων ἑτέρα etc. Quam in rem cf Paulin^{ep} 23 (pag¹⁴⁵) malo quinque
verba loqui in lege quam multa millia in lingua, et Ambrst: sed in eocl.
volo quinque verba loqui per legem (sic^{ed} ven; contra^{ed} rom per sensum
meum) etc
20. ταῖσ δε φρ. τελ. γινεσθε et. Clem¹¹⁷ etc ... FG d e f g Or^{int} 4, 68⁴

νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσουσιν καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον εἰσὶν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἢ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 εἰάν ὄν συνελθῇ ἡ ἐκκλησία ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλοῦσιν γλώσσαις, εἰσελθῶσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μίμνῃσθε; 24 εἰάν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσελθῇ δὲ τις ἄπι-

να ταις φρ. τέλειοι γενησθαι. (Or^{int} „quod ad Corinthios scribit dicens: *Malitia parvuli estote, ut sensibus perfecti sitis*“, Prorsus ita et. d e f g.) ... tol^o om

21. γέγραπται (νε): κ^o τι γέγρα. Praeterea cf Lebrus ad verba: *In lege scriptum est: „Non addas enim.“* Addunt enim tol a^llachm (non am fu demid harl, nec f) arm^o Ambrst al, item εν τω γαρ νομω Chr²⁰⁰ | ετερογλωσσοισ et. Mcion^o eph^{221. 303} Or^{4. 500} not (ex Philocal^{cap 9}) Hipp sine Constit^{3. 1. 2} etc ... FG *ετεραις γλωσσαις*, ut etiam Latini (in *aliis linguis*) allique interpretes | *ετερων* cum $\mu\alpha\beta$ 5. 6. 10. 17. 31. 39. 67° 78. Euthal^{cod} ... ε TI *ετεροισ* cum $\delta\epsilon\psi\alpha\kappa\lambda\phi$ al pler Mcion^o eph^o (ut ante) Or (ut ante) Hlpp (ut ante) Chr²⁰⁰ Cyr^o eph^o Thdrt Dam al, nec aliter it vg cop syr^p (et syr^{sch} *lingua alia*) arm aeth go Tert^{marc} 5° Ambrst al :: LXX *δια φωνησμον χειλων, δια γλωσση ιερας* | οὐδ οὕτως ... $\psi\epsilon\tau\alpha$ e g (non d f vg) οὐδεπω | *εἰσακουσονται*: $\psi\epsilon\tau\alpha$ 43. g -σεται
22. *πισιν*: $\psi\epsilon\tau\alpha\sigma\tau$ add (per incuriam) *εἰσ* | *πιστευουσιν*: FG *πιστοις*. Cf f vg Ambluc^{1. 200} non *fidelibus sed infidelibus*, contra d e Ambrst non (Ambrst add utique) *his qui credunt sed non credentibus, g non fidelibus t credentibus sed non credentibus t infidelibus*.
23. οὐν cum $\mu\alpha\beta\epsilon\kappa\kappa\lambda\phi$ etc (et. Bas^o eeg²⁰²) ... FG 67° d e g go Amb eph^o, 6° Ambrst om (non item f vg), hinc Lncd min [οιν] | *συνελθῇ* cum $\mu\alpha\delta\epsilon\psi\alpha\kappa\lambda\phi$ etc (o^{scr} *συνεσελθῇ*) ... $\beta\delta\epsilon\tau$ *ελθῇ* | *ἡ ἐκκλη.* ολη cum $\mu\alpha\beta\epsilon\kappa\lambda\phi$ al omn^{vid} syr^p cop arm Chr²⁰⁰ Thdrt Dam al ... $\delta\epsilon\psi\alpha$ it vg go syr^{sch} Amb^o eph^o Ambrst al *ολη ἡ ἐκκλησ.* | *παρτις λαλοσιν γλωσσ.* cum $\mu\alpha\beta\psi\alpha\phi$ (137. sed *λαλοσιν*) g Bas^o eeg²⁰² Euthal^{cod} Thphyl. Sed g (contra g *loquantur*) 45. *λαλησων, ψετ λαλησων* ... d^o e^o e^o d e go *λαλοσιν γλωσσ. παντις*, atque sic TI. Similiter cop aeth Ambrst *λαλω. παντ. γλωσσαις* ... ε *παντ. γλωσσ. λαλω.* cum $\delta\epsilon\tau$ $\kappa\lambda$ al pler (47° *λαλοσιν*) f vg syr^{ait} arm Chr²⁰⁰ (sed 200 *γλω. παντ. λαλ.*) Thdrt Oec etc | *ἡ ἀπιστοι*: v om. Apud Ambrst sic transponitur: *infideles et idiotas* | *οτι μαν.*: Lebrus „quod insanitis. Coniunctio quod mutanda non est in pron. interrogativum quid.“ (quid habet Pelag al)
24. *προφητεύουσιν*: 17. 93. 114. 122. -τευουσιν | *δε τις* et. Orca²⁴⁵ (*εαν δε προφητευητε, εσελθῇ δε τις* usque fin. versus) et int^{4. 600} Bas^o, 20 Did^{tr} 200 etc ... Δ *τε τις*, quod agnoscere vdr̄t syr^{sch} aeth ... 17. Or

στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ κρυπτά τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνεται, καὶ ὅπως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὅπως θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμῶν ἔχει, διδασκῶν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαι ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσση ^{Ph 4, 13} τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἰς διεμνηρευτώ· 28 εἰ δὲ μὴ ἦ διεμνηρευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, εἰ μὴ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ θεῷ. 29 πικρηῖται δὲ

cat²⁴⁵ sec loc (non item^{Pr1}) om τισ | απι. η ιδιωτ. (115. om η ιδι.): 17. η ιδιωτ. (ap Treg ηδωστ.) η απι. | ανακρ. υπ. παντων: κ 109. om

25. τα κρυπτα cum MAND^oFG al¹⁰ d o f g vg (d e tol all¹achin *occulia etiam*, demid *occ. epim*) syrsch cop arm go aeth (sed ex his syr arm aeth *et occulta*) Orat²⁴⁵ et^{Int 2, 404} Did^{tr1 230} Bas^{3, 30} Chr^{6, 614} Euthal^{cod} (1) r^{Int 4, 650} Amb^{luc 2: 1307} (et Or^{int 4, 650} et Amb *occulia quogue*) etc ... ε (= Gb Sz) praem και οπως (D^oL etc -τωσ) cum D^oKL al pler syr^P Chr^{300. 300. 303} Thdr^t Dam al | και οπως: d e Or^{int 4, 650} Ambr^{st et time} | απαγγελλων: P 10. 14. αναγγ. (corrupte α^o απαγωγγελλων, ex emanatione απαγγελ.) | οπως ante [ο] θισσ cum MABDFG al fere¹⁰ it vg syrsch cop arm aeth go Orat²⁴⁵ et^{Int bis} Did^{tr1 230} Chr^{6, 614} Euthal^{cod} Amb^{luc 2} al ... ε post ο θι. cum kl. al pler syr^P Bas^{3, 30} Chr^{300. 300. 303} Thdr^t Dam al | θισσ sine ο cum M^oD^oFG 109° 1^{scr} Or^{cat} Chr^{300. 300. 303} ... ε Ln Tl ο θισσ cum M^oABDF^oCKKL al pler Did^{tr1} Bas Chr^{6, 614} Thdr^t Dam al

26. συνιερχησθε: o^{scr} συνιερχη., cf ad v. 23 | εκαστος sine ημ. cum M^o AB 17. 74. a^{scr} cop Bas^oCGK³⁰⁶ Euthal^{cod} ... ε Tl add ημων cum M^oD KFL al pler it vg syr^{nt} arm go Chr³⁰² Thdr^t Dam al Ambrst al | διδασκων (35. διδασκαλιαν) εχει: A al⁵ om | αποκαλυψ. εχει ante γλωσσ. εχ. cum MABDFG 17. 73. 93. d^{scr} d e f g vg syr^{nt} cop aeth nt^r Bas^oCGK³⁰⁶ Euthal^{cod} al Ambrst al ... ε post γλωσσ. εχ. cum L al longe plu Chr³⁰² Thdr^t Dam al. Praeterea κ al inu su^o om γλωσσ. εχ., item 37. 47. al fere⁵ arm Chr^{mo}sc² om αποκαλ. εχ., go vero sic ordinal: αποκ. εχει ερμην. εχ. γλωσσ. εχ. | ερμηνειαν: DEFG διερ-, ADEL -ναν | γινεσθω cum MABDFK al plu Bas^oCGK³⁰⁶ et²⁰⁶ Chr Euthal^{cod} Thdr^t al ... ε (= Gb Sz) γινεσθω cum minusc vix mu Dam. Praeterea m³⁰¹ fiant vobis | και ανα μέρος: κ 46° 71. 114. om | και τισ (109. τισ δε): 31. 33. 35. a^{scr}r^o om και

28. διεμνηρευτω cum MABDF^oCKKL al omn^{vid} Chr³⁰³ et²⁰⁴ Euthal^{cod} Thdr^t Dam al (: vox apud antiquos Graecos non usitata) ... Ln ερμηνευτω cum n et (praemisso ο) D^oFG ... 78. ο διεμνηρευτων | αιτω: FG αιτω

δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἕνα
 δὲ ἄλλω ἀποκυκληθῆ κατημένω, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε
 γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ
 πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα πικρητῶν πικρήσεισ
 ὑποτάσσεται· 33 ὃ γάρ ἐστιν ἀκαταστασία ὁ θεὸς ἀλλὰ
 εἰρήνησ.

29. οἱ ἄλλοι cum MABD^bet^cMK al pler Orca¹⁷⁴ Cyrhr¹⁸⁷ Bas¹⁸⁸ etc¹⁸⁹ Chr²⁰⁴
 Euthalco^d Thdr^t Dam ... D¹⁹⁰FO¹⁹¹ 91. 219* 1scr² om os | διακρινέτωσαν
 cum MABD^bet^cKKL al omⁿvid (17. διακρινισθωσαν) Orca¹ Cyrhr¹ Bas
 etc¹⁸⁸ etc ... D¹⁹⁰FG ανακρινετωσαν. Ex Latt f vg diiudicent, d e Cyp
¹⁸⁷ examinent, g deiudicent i examinent, Ambrst examinent vel inter-
 rogent

30. ἓνα δε cum MABD^cKKL al omⁿvid syr^p cop Bas¹⁸⁸ etc¹⁸⁹ et⁴⁰⁵ Chr²⁰⁴
 Euthalco^d Thdr^t Dam al Cyp¹⁸⁷. Similiter quodsi f vg Ambrst Pol,
 et si syr^{sch} ... D¹⁹⁰FO d e κ Or^{int}^{2, 276} (Si alii, inquit apostolus etc)
 om δε

31. καθ' ἓνα παντισ cum MABKL al fere omⁿ (sed 17. Ambrst om παντισ,
 G. 67** ἕκαστος, 38. 72. ἕκαστος παντισ) syr^p cop Orca¹ 370 Chr²⁰⁴
 Euthalco^d Thdr^t Dam al ... D¹⁹⁰FG h^{scr} it vg syr^{sch} arm παντ.
 καθ' ἓνα

32. πνεύματα cum MABKL al pler f vg (et. am su* demid harl tol) cop
 syr^p arm Or^{2, 571, 4, 113} et^{int} 4, 500 Epiph¹⁸⁷ Chr²⁰⁶ Euthalco^d Thdr^t etc^d
 Dam al Tert^{marc} 4, 4 (et spiritus prophetarum prophetis erunt subditis)
 Didlat^{201c} (apud Gall⁹) ... Gb' πνεύμα cum D¹⁹⁰FG 1. 43. 52. 67**
 137. 140* 213. d e g vg^{alx} su** (vide infra Lebrug) syr^{sch} Epiph^{2, 77}
 Thdr^t etc^d Or^{int} 2, 81 Didlat^{201d} Novatian²⁰ (Gall^{2, 311}) Hll¹¹⁰⁰ Ambrst
 al. Contra Lebrug sic: „Retinendus est numerus plur. subiecti
 sunt, non interrogandus singularis subiectus est.“ | ὑποτάσσεται: L
 -σονται

33. ἀκαταστασία ο (vg om) θισ: A 57. syr^{sch} cop Hipp⁸⁷ (ap Lrag)
 ο θισ ἀκαταστ. Apud Tert^{marc} 4, 4 pergitur: non enim assertionis sunt
 sed pacis, unde apparet ο θισ eum in exemplari suo non invenisse.
 Similiter Ambrst: non est enim dissensionis auctor sed pacis. | ἀλλα
 cum MABD^c 47. al^{2acr} al^{vid} Ch¹ 205 Euthalco^d Dam ... ε ἀλλ cum FO
 K^{11L} al pler^{vid} Thdr^t al | ωσ ερ πασαισ etc: ε (non item Gb Sz) haec
 cum antecedd coniung, nec aliter n' Chr Thdr^t Dam Thphyl Ose |
 των αγιων: vg 2. 10. 61. 93. 137. b^{acr} o^{scr} vg^{cle} (et. su demid harl
 tol, sed non am) f κ (non item d; e? errat Sab de d, sed confudisse
 vdr cum e) syr^p c.* arm^{ant} et^{const} Chr²⁰⁶ bla (sedmose¹ altero loc
 διατασσομαι. At Chr²⁰¹ et⁴⁰⁵ nec διδασκω nec διατ. addit.) add δι-
 δασκω, item Dam διατασσομαι :: cf 4, 17. | In ita distinxit: ἐκκλη-
 σιαίσ, των αγιων²⁴ αἱ γραϊκισ ε etc.

Ὅσα ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, 1 ΤΙ 2. 11
ἀλλ' ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ ἦμος λέγει. 35 εἰ δέ τι 2η 2. 16
μειθεῖν θέλουσιν, ἐν ᾧκφ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναῖκὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ἑμῶν ὁ
λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθε, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήχησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω

34 et 35. Hos versus DEFG 98. d e f g Ambrat Sedul post v. 40. pon.
Similiter fu²² (i. e. Victor^{cap}) vv. 36—40 ante versum 34. miscripsit,
nec tamen eodem versus, ut postea sequuntur, delevit.

34. αἱ γυναῖκες. sine νμ. cum MAB 5. 17. 31. 73. 80. 115. f vg cop basm
arm aeth Orca²⁷⁰ Mcione^{epiph} 221 et 223 Dial²⁶⁷ Nyssaeccle⁷ (1, 449)
Euthal^{cod} Dam Cyp²¹⁰ Pel ... ε (Gb^o) Ti add ἡμῶν cum DEFGKL al
pler d e f sup graecis g syr^{2cb} et p c. ob. Chr⁴⁰⁰ bis Thdrt al Amb⁶⁹: 1002
Ambrst Sedul | ἐν ταῖς ἐκκλησίαις cum MABDEFGKL al fere omni d e
f g vgl^o am fu² demid harl syr^p arm Mcione^{epiph} 221 Orca²⁷⁰ Nyss
(ut ante) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... 119. fu²² tol syr^{2cb} cop
basm aeth Mcione^{epiph} 223 Dial²⁶⁷ ἐν τη (Mcion Dial om) ἐκκλησίᾳ |
ἐπιτρέπεται (Gb^o) cum MABDEFG al plus¹⁰ Mcione^{epiph} 223 Orca²⁷⁰
Euthal^{cod} Dam, item *permissitur* d e f g vg cop basm arm Amb (ut
ante) Ambrst al ... ε Ti ἐπιτηραται cum κ (i. ἐπιτρέπεται, item
Dial²⁶⁷ wlat) al longe plu Mcione^{epiph} 221 Dial²⁶⁷ Chr⁴⁰⁰ Thdrt al, item
syr^{2tr} | αἰταισ: 17. 37. e^{scr} αυτοῖς | ἀλλὰ cum MAB^o Mcione^{epiph} 223
Euthal^{cod} ... ε ἀλλ cum DEFGK^{all} al certe pler Mcione^{epiph} 221 Chr
⁴⁰⁰ Thdrt Dam al | ὑποτασσέσθωσαν cum MAB 5. 10. 17. 30. 71. 73.
80. syr^{2cb} cop basm aeth Mcione^{epiph} bis Euthal^{cod} Dam ... ε Ti
ὑποτασσέσθαι cum DEFGKL (ε-τασσεται) al pler d e f g vg syr^p arm
Dial²⁶⁷ Chr Thdrt al Amb Ambrst al. Praeterea A add τοῖς
ἀνδρασι

35. εἰ δέ τι: DEFG it vg Ambrst al εἰ τι δέ, εἰ quid autem | μαθεῖν cum
κ²DEFGKL al pler etc (et. Orca²⁷⁰) ... κ²A² (* latet) 17. 23. 26. 31.
73. Nyss^{1, 449} μανθανεῖν | θέλουσιν et. Nyss etc, 37 al² Orca²⁷⁰ Thdrt
θελουσιν ... A 73. Dam θελουσιν | ἐστιν: η Euthal^{cod} om | γυναῖκες
(Gb^o) cum M²AB 17. 31. 73. 80. 137. al fere¹⁰ f vg cop basm arm aeth
Orca²⁷⁰ sem Euthal^{cod} (γυναῖκα) Chr⁴⁰¹ (sed fluct lectio) Dam Pel ...
ε γυναῖξιν cum κ²DEFGKL al pler d e f sup graecis g syr^{2tr} Orca²⁷⁰ sem
Chredd Thdrt al Ambrst al | λαλεῖν ante ἐν ἐκκλ. cum MAB 17. 37. 57.
73. 80. f vg cop basm aeth Orca²⁷⁰ sem et²⁰⁰ Dam Pel ... ε post
ἐν ἐκκλ. cum DEFGKL al pler (sed al² ante γυναῖξιν) d e g syr^{2tr} arm
Orca²⁷⁰ sem Chr⁴⁰¹ Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst | ἐκκλησία: FFG²KL al^o
d e g syr^p Thdrt -σαισ

36. μορὸς κατήχησεν: FFG g κατήχ. μορὸς. Similiter cop κατ. ante
eis νμ. μορ. pon

37. ἐπιγινωσκέτω (ὁκ ἐπιγινω-) et. Orca²⁷⁰ etc ... η Chr⁴⁰² γινωσκέτω
(Chr add ταῦτα) | κρινον cum MABDEFGKL al plu Chr⁴⁰² Thdrt Dam.

ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.
39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ
κωλύετε γλώσσῃς· 40 πάντα δὲ εὐσημῶσθε καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω.

Item A Orca²²⁷ et ²⁷⁷ θεοῦ (ἀεὶ et. cop) ... ε (= Gb Sz) praem toi-
cum minusc ma^{vid} Euthaleod Thphyl | *ἴστιν* sine additam cum d⁹ve^r
α (et. π², tam fideliter transcripsit) 14. (ἴσιν pro ἴστ.) d e g Orca²
²⁷⁷ (confirmat additis *ὡς οὐ πατος ἐπιγνωσκῶτος τα του θεου*,
item ²²⁰ *ὡς οὐν ἐπιγνωσκῶμεν τα του θεου*) et ²²⁷ et ^{int} 2, 73 et ²²⁷ (utroq
loco: *εἰ τις δοκεῖ ἡσ ἀγνοεῖται* affert) Hil²² Ambrat^{ed} :: quae lectio
ut per se omnium maxime commendatur, ita accedente Origene ad
gravissimos Graecos Latinos insigni auctoritate utitur ..... In
ἴστιν ἐντολῃ cum κ (* *ἐστ. ἴστ.*, ° *ἴστ. ἐστ.*) AB 17. Angop¹⁰⁰ (2, 6²) et
loh^{22, 2} (utroq loco accurate *domini est mandatum*), item cop aeth ... ε
ἴσιν ἐντολαι (sed Gb⁰ *ἐντολαι*) cum d^{bet} 2² κ^L al pler (37. 80.
Euthaleod *ἐντολ. ἴσιν*, 35. Chr *ἴστ. αἰ. ἐστ.*) f vg syr^{utr} basm arm
Chr⁴⁰² (*ἴστ. αἰ. ἐστ.*) Thdrt Dam al Ambrat^{ed}

38. ἀγνοεῖται cum κ^a*v^{id} *FG (FG ἡγνοεῖται, d⁸⁷* ἀγνοεῖται) Or², 130
(pergit statim: οἰκονοῖν ο ἀμαρτωλοσ ἀγνοεῖται ὑπο του θεου); et ²²⁷
²²⁷ (editum est ἀγνοεῖται, at pergitur οὐ μόνον οὐκ εἴ τις ἀγνοεῖ τί
τοῦ ἀποστόλου, οἴτος ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' εἴ τις ἀγνοεῖ τί
γῶν· πνεύματι θεῖῳ λέγει [?] ὃ τι μὴ πνεύματι θεῖῳ λέγει, ἀγνοεῖται
ὑπὸ τοῦ θεοῦ), item *ignoratur* d e, *ignorabitur* f g vg (Or^{int} 2, 73 et ²²⁷
Ambr²² 20: 777 Ambrat al, *non cognoscetur* III¹² 20, item basm (ut Kugelbr
in notis per ἀγνοηθησεται reddt, item cop per ἀγνοεῖται. Contra
cop ap Wilk *sic ignorans*) ..... ε Tl ἀγνοεῖται cum κ^a d^{bet} κ^L al
omn^{vid} syr^{utr} (cop vide ante) arm aeth Orca²²⁷ txt (sed vide ante)
et ²²⁰ (sic verba Pauli afferuntur) Chr⁴⁰² Euthaleod Thdrt Dam al ::
dubium non est quin ἀγνοεῖται pro faciliore lectione habendum sit

39. ἀδελφ. μου cum κ^a B^d d^{bet} 1. 23. 37. 43. 67²² 71. 74. 115. 119. al²⁰
syr^{utr} cop (aeth *fratres nostri*) Chr⁴⁰² Thdrt Dam al ... In ad. [μου],
ε Ti om μου cum B^d d^{bet} κ^L al plu it vg basm arm Ambrst Pol al |
FG om το ante προφητ. | B 48. om το ante λαλ. | μη κωλυετ. hor loco
cum κ^a B^F 17. 37. 73. (cop basm *ne prohibete loqui in lingua*). Euthaleod
Dam ... ε post γλώσσῃς cum d^e FGKL al pler it vg syr^{utr} arm aeth
Chr⁴⁰² Thdrt al Ambrst al | γλώσσῃς sine *ε* cum κ^a d^{bet} κ^L P al omi
vid f vg syr^{utr} arm Chr Euthaleod Thdrt Dam al Ambrat al ... In
p^{rem} (*ε*), Ti *ε* cum d^b FG d e g cop basm (*ε* γλώσση)

40. δε cum κ^a B^d d^{bet} FG al¹⁵ it vg syr^{ach} cop arm Chr⁴⁰² Euthaleod Cyr
adur²²⁰ Thdrt Dam al Ambrat al ... ε (= Gb + Sz) om cum κ^L al plu
(basm *sicut modo decenter* etc; syr^P *enim*); item, certe om non
adscribunt, Bas²⁰² 200. 463. 496 et ^{int} 2, 177 Ambr^{ed} 1: 60 n

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ^{Ga 1, 11}
 ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε,
 τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτός εἰ μὴ εὐκὴ ἐπι-
 στεύσατε. 3 παρεδώκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρελάβον, ὅτι ^{11, 23}
 Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, ^{1.c 24, 26 s}
 † καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς ^{Ex 53, 6 ss}
 γραφάς, 5 καὶ ὅτι ᾤφθη Κηφᾶ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ^{1.c 21, 24, 26}

XV. 1. εὐηγγελισάμην: DE εὐαγγελισαμ. | ἐστήκατε et. Dial²⁵⁴ etc: D*F
 ο στήκατε. Latī stātis

2. τίνι λόγοι: D* d add καί. Cf et. Ambrst quod et sermone annuntiansi
 vobis | εὐηγγελ.: Or^{cat 203} εὐαγγελισάμην (nou laudat v. 1.) | εἰ κατέ-
 χετε et. syrP m^g gr Or^{cat} Dial²⁵⁴ etc ... D*F²⁵⁴ a d e κ luxon Ambrst
 οφείλετε (F²⁵⁴ α οφείλεται) κατέχειν

3. Afferunt versum Irini²⁰⁰ Or^{1, 434} Dial²⁵⁴ Eus^{ps 546} etclog²²⁶ Cyract¹⁴
 Tert^{marc 2, 3} Hil¹⁰⁷⁸ Archel⁵⁰¹ (Gall²) etc | ο καὶ παρελάβον et. Or^{1, 434}
 Dial²⁵⁴ Euseclog²²⁶ et^{ps 546} Chr⁴¹⁰ disert^o al mu Aug^{consens 2, 70} et^{allib}
 Pol al ... Irini²⁰⁰ Tert^{marc 2, 3} Hil¹⁰⁷⁸ Ambluc^{24: 1541} Ambrst al om

4. τῇ ἡμέρ. τῇ τρίτ. cum MA^{DK} 17. 31. 37. d e cop syrP Cyrhr²⁰⁰ Euthal^{cod}
 Cyrloh¹⁰⁷⁷ et (om τῇ sec) glaph¹²⁵ Hil¹⁰⁷⁸ ... ε τῇ τρίτ. ἡμερᾶ
 cum FOKLP al pler f g vg go syr^{sch} basm Mcioneph²²¹ et²⁰⁶ Dial²⁵⁴
 Eus^{mal 301} Cyrhr²⁰³ Chr⁴¹² Thdrt Dam al Irini²⁰⁰ Tert^{marc 2, 3} Archel⁵⁰¹
 al

5. ἔπειτα cum MA 17. 37. 46. 73. 109. 12^{lect} Eus^{bist 1, 13} et^{mal 301} Cyrhr²¹⁵
 Chr⁴¹² Euthal^{cod} Hesych^{bler qu 57} ... ε Ln Ti ετα cum BD^{OKLP} al
 pler syrP m^g gra^{ec} sah (sp Engelbr) cop Or^{1, 434} Eus^{mal 297, 297} Cyract¹⁴
 Thdrt Dam al ... D*F²⁵⁴ καὶ μετὰ ταῦτα. Similiter et post haec f am
 fu Ambrst (vg^{cl^o} et post hoc, demid et post), et postea d e, g et postea
 t post haec. Item go syr^{sch} arm; basm tantum et :: apparet studium
 variandi obtinuisse, item in eis quae sequuntur. E ex D*et^o haec
 monstra confecit: μετὰ ταῦτα τοῖς δώδεκα. | δώδεκα cum MA^{DK}
 LR al fore omn syr^{sch} et^l txt sah cop basm arm^{20h} aeth Or^{1, 434} Eus
 hist^{1, 13} et^{mal 297, 301} Cyrhr²¹⁵ Cyract¹⁴ Hesych^{bler qu 57} (Cotolor^{2, 14}:
 καθὼς παῦλός φησιν ὅτι ᾤφθη κηφᾶ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα, οὐ τὸν
 θωμᾶν συναριθμῶν, οὐ γὰρ παρῆν, ἀλλὰ ματθίαν καὶ ἰούστον etc)
 etc. Uberrime de h. l. explicantem Aug vide post ... D*F²⁵⁴ 122° it vg
 go syrP m^g arm^{20c} Eus^{mal 297 bis} Dam (add: μετὰ γὰρ τὴν ἀνάληψιν
 ὃ ματθίας κατέλεγε, οὐ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐδόκεισεν) Archel⁵⁰¹
 Ambrst Hier al mu ενδεια. Ita Aug^{cons 2, 71}: Sic autem non apparet
 quibus duodecim, quemadmodum nec quibus quingentis. Fieri enim potest
 ut de turba discipulorum fuerint isti duodecim nescio qui. Nam illos quos

αἰφθῆ ἐπάνω πεντηκυσίους ἀδελφοὺς ἐφάπαξ, εἰς ὧν οἱ πλείους
 μέγαθησαν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκυμνήθησαν. 7 ἔπειτα ὠφθῆ Ἰερακίβη,
 Act 9, 4 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ τῆ
 Eph 2, 8 ἐκτρομάκει ὠφθῆ καμνοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό-
 Act 9 λων, ὅς οὐκ εἶμι ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν
 ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ· 10 χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις
 αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περυσότερον κούτων πᾶν-

apostolos nominavit, non iam duodecim sed undecim diceret, sicut nonnulli etiam codices habent; quod credo perturbatos homines emendasse, putantes de illis duodecim app. dictum, qui iam Iuda extincto undecim erant. Sed vive illi codices verius habeant qui undecim habent, vive alios quosdam duodecim discipulos Paulus velint intelligi, vive sacrum illum numerum etiam in undecim stare voluerit — nihil inde existit quod veritati vel istorum aliorum veracissimo narratori repugnare videatur etc. Aliter idem Aug^{uest} quod 1, 117 (2, 1, 408). Vult enim per synecdochicū dictum. Ibi enim pars maior est aut potior, solet eius nomine etiam illud comprehendī quod ad ipsum nomen non pertinet: sicut ad duodecim apostolos iam non pertinebat Iudas, qui etiam mortuus fuit cum dominus resurrexit a mortuis, et tamen ipsius duodenarii numeri nomen apostolus in epist. sua tenuit, ubi ait eum apparuisse illis duodecim: cum articulo cum hoc Graeci codices habent, ut non possint intelligi quicquamque duodecim, sed illi in eo numero insignes.

6. πλειονος (GU'') cum MABDKFG al plus¹⁰ Or^{1, 484} Eus^{1, 251} Euthalcod
 Cyract¹⁴ ... ε πλειουσ cum KLP al pler Eus^{hist 1, 12} Chr⁴¹⁵ Thdrt Dam
 al | τινες δε (κ add εξ αυτων) sino kai cum κ^α λ^α ρ^α ν^α ν^α κ^α ρ^α ν^α 67¹⁰ 19^{lect}
 it vg go sah cop basm syr^p arm (syr^{sch} et quidam pro τινες δε)
 Aug^{cons 2, 70} Ambrat al ... ε Ti add kai cum κ^α λ^α ν^α κ^α λ^α al pler noth
 (as sunt qui et obdormiverunt) Or^{1, 484} Eus^{1, 251} Archel²⁰¹ Chr Euthal
 cod Cyract¹⁴ Thdrt Dam al
7. επειτα ωφθη cum MABFGKLP' 17. 37. 47. al pler Or^{1, 484} Eus^{1, 251} 207
 (omisso ωφθη) Cyr^{br 216} Euthalcod etc ... δε cop Cyract¹⁴ εστα |
 επειτα τοις cum κ^α λ^α ρ^α κ 1. 17. 36. 43. 46. 48. 72. 73. 74. 93. 106.
 109. 219¹⁰ a^{er} al² ser al aliq Or^{1, 484} Eus^{1, 251} et^{1, 207} Euthalcod Cyr
 act¹⁴ Dam ... ε Ln εστα τοις cum κ^α λ^α ν^α κ^α λ^α al plu Chr⁴¹⁴ Thdrt al
8. ὡσπερι (κρ 37. ὡσπερ): D^o Eus^{1, 250} ὡσπερ | ὡσπερι τῶ: sic D^o LP
 37. etc. Editum etiam Ir²⁷ Or^{1, 436} Eus^{1, 250} etc ... GU'' ὡσπερι τῶ:
 sic minuse mu (5 ap Seri), nec aliter editum Eriph¹⁰¹ Chr⁴¹⁶. Item
 ita Or^{cod} bualleens⁴ | τῶ et. Ir Or Eus Eriph etc ... ρα 19^{lect} sah
 (non item cop) om | κισμοι: ρα και εμοι
10. η τω εμε: D^o ρα om η. Item it vg pp^{1at} ητιν εινε in me | ου κερη
 γυρηθη et. Or^{cat} oph¹¹¹ (sed¹⁷⁰ οια τω κενε γυρηθη) etc, item
 πασια non fuit Γ vg Hier¹⁰ iou² (4, 2, 216) et alib Aug¹¹¹ iou² al, Or
 int^{4, 251} iou² non fuit ... D^o πτωχη ουκ γυρηθη, ρε¹⁷ πτωχη ου γυ-
 ρουεν, item d e g Am^b boued patri¹² (1, 280) et^{off 1, 44} Ambrat al ραμπερ

των ἐκοπίαισι, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σὺν ἡμῶι.
11 εἶτε οὖν ἐγὼ εἶτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
στεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶς
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ
ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἔργον καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ

(d o *panper*, Amb^b *cyrena*) non *fu*it. Sic *g*: *panper* / *scm*iniunt.
Item *go* agnosceret *πρωχη* docuero Loebl. et Gabel. | *αιτων* (a^{scr} post
παντ. pon) et. (Irlnt¹, 167. 536. 556. 596. 631 etc ... DSR²L² om | *παντων*:
κ² 12^{loci} *απατων* | *αλλα η* cum MAND²K 17. ... *ς αλλ η* cum D²YU
K¹¹L²R al pler Bas^{10h} 1005 Chr⁴¹⁶ Thdr^t Dam al | *συν εμοι* absque *η*
cum κ²ND²YU, item *gratia dei* mecum it vg Ornt², 101 et⁴, 167. 536. 556. 596.
631 Ambrst al ... *ς Τη η* *συν εμοι* cum κ²AD¹⁰CTEKKLP al om^v Bas¹, 102
et², 159 Ps-Ath², 32° Chr¹¹⁶ Euthaleod Cyr^{10h} 1005 Thdr^t ad h. l. et (*η εν*
εμοι) 2, 20² Antioch¹⁰⁰⁶. 1106 Dam ad h. l. et², 100 al, item *salv arin* aeth
Ornt², 127 (*grae in me est*) Hier^{10vin} 2 (*grae in me est*) et^{11b}

11. οὖν: D²YU d o f g *go* Irlnt²⁰⁰ δε, vg Tert¹udic¹⁰ (codmare 1, 20) *Sive*
ego, inquit, sive illi etc) enim ... basm om | *πιστευσατε* (κ²): κ² *πι-*
στευσαι

12. *οτι εγηγερτ. εκ νεκρ.* cum MAND²CKLP al om^vid f vg (f φ *g* *quod resur-*
rezit a mortuis, item al) etc Ir²⁰⁰ (gr ex Thdr^t) Chr⁴²² Euthaleod¹ Cyr
act¹⁴ Thdr^t Dam al Tertres caru⁴⁸ Ambrst al ... *Τη εκ νεκρ. οτι εγηγ.*
cum D²et²YU d e g Or², 211 et^{cat} 296 (: *quae lectio non nemini prac-*
ferenda videbitur) | *εν υμων τινεσ* cum MAND² 17. 74. 120. a^{scr} *synt*
Or², 211 et^{cat} 295 et^{int} 2, 302 Chr⁴²² aom Euthaleod Cyr^{act} 14 Dam ... *ς τιν.*
εν υμ. cum D²YUOKL al pler arm *go* Epiph⁵⁰⁶ Chr⁴²² bis Thdr^t al Ambrst
Promius², 20, 121. Similiter it vg sal cop basm Tertres caru⁴⁸ *quidam*
dicunt in vobis.

13. *εε δε* usque οὐκ ἔστιν et. κ²AND²YUOKLP etc ... κ²ε 17. 28. 43. 48² 74²
a^{scr} *de* e Cyr^{act} 14 om (transilientes ab οὐκ ἔστιν ad οὐκ ἔστιν).
Cf huc Irlnt²⁰⁰ *Si enim mortui non resurgunt neque Chr. resurrexit; si*
autem Chr. non resurrexit, inanis est praedicatio nostra, inanis est et
fides vestra. Invenimur autem et falsi testes dei, quoniam testificamur
quod suscitavit Christum, quem non suscitavit. Si enim mortui non resur-
gunt, neque Chr. resurrexit. Si autem Chr. non resurrexit, inanis est fides
vestra, quoniam adhuc estis etc. Similiter Iglnt¹⁰¹ 201 *εε οε νεκροι οὐκ*
εγυρονται, οὐδε χρ. εγηγερται· κενον εργον το κηρυγμα ημων, κενη
και η πιστ. υμων (αλ ημων)· ετε εστε etc. | *εε δε*: YU *εαν δε* ... d nam
si, item (vide ante) Irlnt¹ *si enim*

14. DSR² om *εγηγερται*.¹⁴ *εε δε* *χριστ.*, item κ d e Iglnt¹⁰¹ (vide ante)
om *εε δε* *χρ. οὐκ εγηγερτ.* | *εργον και κενον* κ²AND²CTEYUOKLP al²⁵ *g go*
Dial²⁵¹ Euthaleod¹ Oec (basim et *praedicatio nostra vana et vana fides*
nostra) ... L²n *εργον* [και], *ς* (= Gb + Sz) om και cum κ²ENI. al plu d e

καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 ἐνπισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομαρτυροῦν τοῦ
 θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγγερον τὸν Χριστόν,
 16 ὃν οὐκ ἤγγερον εἶπερ ἅμα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ
 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
 ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν,

f vg syrtr sah cop arm aeth Ignintpolsi Epiph⁵⁰⁸ Cyrhr²¹⁶ Chr⁴²⁴
 Cyract¹⁴ Thdrt Dam IrInt³⁰⁰ Tertres carn⁴⁸ Ambrst Iacnlsib⁶² al (sed
 d e IrInt Tert etc nec ἀρα exprim) | κερη και (Gb'') cum MAND⁷⁰⁸
 17. 23. 31. 37. 74. a^{cor} f g r vgele fu demid tol (al) syr^{sch} sah cop
 arm aeth go Dial⁶⁵⁴ Cyrhr²¹⁶ Euthalcood Cyract¹⁴ oiccat²⁰⁰ Dam (item
 Epiph⁵⁰⁸ ματαία και η πιστ. υμ.) IrInt³⁰⁰ Tertres carn⁴⁸ Ambrst al
 ... ζ Ti κερ. δε και cum D⁹EKL al pler syrP (am ergo est et) Ignintpolsi
 301 (vide ante) Chr⁴²⁴ Thdrt al | ἡμῶν (Ln ὑμῶν, ¹⁵ εἰπισκόμε.) cum
 MAND⁷⁰⁸E⁹EKL¹⁴ al pler d e f g vg syrtr cop arm Ignintpolsi exedd⁴ Chr⁴²⁴
 Euthalcood Cyract¹⁴ Thdrt al IrInt Tertres carn Ambrst al ... ἡν⁹
 2. 17. 26. 34. 67⁺⁺ 73. 91. 106. 1^{cor} sah basin go Ignintpolsi exedd²
 Dial⁶⁵⁴ Epiph⁵⁰⁸ Cyrhr Oec Rufexp symb al ἡμῶν ... Archel⁶⁰³ oim κερ.
 και η π. υμ.

15. εἰπισκ. δε (37. ἀρα, 73. γαρ) και et. f g r vg IrInt³⁰⁰ Or^{4,100} Cyrhr²¹⁶
 Epiph¹¹⁴ etc ... D⁹E⁹K¹⁴ arm go Tertres carn⁴⁸ om και, d e Chr⁴²⁴ Archel⁶⁰³
 Archel⁶⁰³ omi δε | οτι (Tert qui) ἐμαρτυρ. κατ. τ. θεου: IrInt³⁰⁰ (vide
 ante) om κα. τ. θε., item Tertres carn (exced fraucl) ... 48⁹ basin
 (non item sah cop) Epiph¹¹⁴ Cyract²⁰¹ om. Cf Africari¹⁴ ap Routh^{9,320}
 καταψευδομαρτυροῦμεν του θεου, item Epiph⁵⁰⁸ nil nisi οτι εἰπαμεν
 | ἠγγερον: E⁹E⁹K¹⁴ E⁹γγερον, qua in scriptura ἠγγερον videtur latere. | τον
 χριστον et. IrInt³⁰⁰ Afric (ubi ante) Or^{4,100} Eugmal²⁷⁴ Cyrhr²¹⁶ Epiph⁵⁰⁸
 Cyract¹⁴ Tertres carn Archel⁶⁰³ etc ... κ⁹ (non itene) add αυτου |
 εἰπερ ἀρα νεκροὶ (εἰ οὐ νε.) οὐκ ἐγείρονται et. f g r v^gcl¹⁰ am fu demid
 tol harl⁹ syrP cop arm Chr⁴²⁴ Cylloh¹⁰⁰ etact¹⁴ oiccat²⁰¹ Dam al Iac
 nisib⁶² Pelag ... DE 43. d e harl⁹ syr^{sch} sah basin go Thdrt IrInt³⁰⁰
 (vide ante) Tertres carn Archel⁶⁰³ Ambrst om. Cf et. Or^{4,100} ubi certe
 ultra ἠγγερον nil adscribitur. Item Epiph¹¹⁴ ubi pro ον οὐκ ἠγγερον
 legitur εἰπερ οὐκ ἠγγερον, nil praeterea.

16. εἰ γαρ νεκρ. οὐκ ἐγείρονται: P 123. r am fu om | P οὐδε ο χρι.

17. ἡ πιστις ὑμῶν (al⁹ vel¹ ἡμῶν) sine additam cum MAND⁷⁰⁸E⁹EKL¹⁴ al
 omi^{vid} arm Chr⁴²⁴ Euthalcood Cylloh¹⁰⁰ Thdrt Dam etc ... Ln add
 [στιν] cum ἡν⁹, item (sed it vg etc vana est fides vestra) d e f g r v^g
 sy^rsch etP c. ob. etc (et. IrInt OrInt^{3,303} Tertres carn) | ετι cum M⁹
 DE⁹E⁹K¹⁴ al pler g r syrP arm⁴⁰⁸ Archel⁶⁰³ Chr⁴²⁴ Thdrt etc ... 37.
 43. οτι, IrInt³⁰⁰ (quoniam adhuc) Tertres carn⁴⁸ (quia adhuc) οτι ετι,
 d e quid adhuc (i. e. τί ἐτι) ... M⁹A 31. syr^{sch} sah basin arm⁴⁰⁸ aeth
 go Euthalcood Dam praem και, cop add etiam, f vg OrInt^{3,303} Ambrst
 al adhuc enim

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλογο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικίτες ἐσμέν μόνον, εὐλεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδάμ πᾶντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι ἀπαρχὴ Χριστοῦ, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἴτα τὸ τέλος,

Col 1, 18
Ro 5, 12 a

18. v^o απολογο

19. εν χριστω ante ηλπ. εσμ. cum κλβδ^oεργ 17. 37. 39. 115. 119. 137. d e f g r vg go IrInt³⁰⁰ Or^{2,402} (μονον εν χρ. ηλπ. εσμ.) eCat²⁰⁷ Chron⁴⁴⁰ Euthal^{cod} Thphyl (μον. ηλπ. εσμ.) Amb^{413,574} et³ d^o rosar^{2,1167} Ambrst al ... ε post ηλπ. εσμεν cum d^oκλr al plor syr^{utr} sah cop basm arm acth (sed syr^{sch} sah cop basm arm μονον post ζωη ταιτηηρον) Or^{2,411} Chr⁴²⁵ Thdrt al (Dam post ηλπ. εσμ. μον. ρον) | εg ελεινότεροι | παντων ανθρ. εσμεν et. Or^{2,411} et^{3,402} Chron⁴⁴⁰ etc; IrInt omni^{bus} amnis hominibus ... δε d e f r vg (non item g) go syr^{sch} arm Or^{cat} Amb⁴¹³ Ambrst al εσμ. παντ. ανθρ.

20. νυν δε cum κλβδεκλr al omni^vl Or^{2,552} eCat²⁰⁷ etc ... εg Dial⁶⁵⁴ (νυν δε χρ. κηρισσεται εκ νεκρ. etc) νυν δε ... d e si amtem | νεκρων et. Or¹⁶ et^{3,523} etc ... εg praem τωρ, item Dam^{com} το „εκ των νεκρ.“ προστιθεισι | τ. κεκοιμημενων sine τυ. cum κλβδ^oεργ 6. 17. 67°. 71. 177. d e f g r vg sah cop basm arm acth IrInt³⁰⁰ Or^{2,552} et^{3,523} (eCat²⁰⁷) eInt^{4,003} Dial⁶⁵⁴ Chr⁴²⁶ Euthal^{cod} al Hil¹¹⁰⁴ Ambrst al ... ε (= Gb Sz) add γενητετο cum d^oκλ al plor syr^{utr} go OrInt^{3,402} Thdrt Dam al

21. δι' bis et. Or^{2,100} eCat²⁰⁷ Dial⁶⁵⁴ Eusdem⁴⁰² Didtr³⁵⁰ Ath⁴⁵. 418 etc ... ε δια bis, α διu pri loc | θανατος cum κλβδ^oκ 17vl 67° Or^{2,100} Dial⁶⁵⁴ Ath¹⁵ Euthal^{cod} Cyr^{Int} 201 Ps-Ath^{2,406} Euther¹¹²⁶ Dam ... ε Tl o θανατ. cum d^obet^oεr^ol^o al plor Or^{cat} 207 Eusdem⁴⁰² Didtr³⁵⁰ Ath⁴¹³ Ps-Ath^{2,409} (et¹⁵¹⁰) Cyr^{br} 106 Euther¹¹²⁷ et¹¹⁶³ Chr⁴²⁶ Cyr^{Int} 201 Thdrt al (sed ex his Eus Cyr^{br} Ps-Ath⁴⁰⁹ Euther¹¹²⁷ Chr etiam postea η αναστ. luentur)

22. α' ζωοποιησονται, sed ipse* (ut^{vid}) corr -ηθησονται

23. δε et. Or^{2,174} et^{4,100}. 408 etc ... κ^o (sed ipse* suppl) Or^{2,100} om | του χριστου: ε atque item ε^o 1624. 1633. 1641. (non amplius 1656. nec Mill Wlat Gb Sz) om του :: ex errore | εν τη παρουσια αυτου: et. Or^{4,190}. 408 Hippo^{ost} 6 Eus⁴¹³ Didtr³⁵⁰ Nyss^{1,446} etc, r Aug^{10h} 66 in praesentia eius, d e f am tol in adventu eius ... εg ο: εν τη παρ. αυτου ελπισαντες, item g et (sperantes) sup εr^o 600, item qui in adventu (-sum m²⁰ etc) eius crediderunt m²⁰ vgclem su demid OrInt^{2,465} et^{2,423} Hil¹⁵⁴ (sed¹⁰⁰⁶ tantum qui in adventu eius) Ambrst al

ὅταν παραδίδοι τὴν βασιλείαν τῇ θεῷ καὶ πατρὶ, ὅτιν καταργήσῃ
 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25) δεῖ γὰρ αὐτὸν
 βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῆ πάντα τούσ ἐχθρούσ ὑπὸ τούσ πόδιασ αὐ-
 τοῦ. 26) ἔσχατος ἐχθρός καταργεῖται ὁ θάνατος. 27) πάντα γὰρ
 ὑπέταξεν ὑπὸ τούσ πόδιασ αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἶπῃ ὅτι πάντα ὑποτί-
 τακται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξατος αὐτῷ τὰ πάντα.

Pa 100
(110), 1
31: 32, 44 pp
11ob 10, 15
Pa B, 7 (6)
Eph 1, 22
11c 2, 8

24. παραδίδωι cum BRG; item παραδίδωι MADERP 31. 67^{aa} 80. Hippoc⁶
 Mcellous⁵³ et 1²⁸ Eus² 4⁴⁸ Didtri³⁵⁰ Eriph⁷⁰⁸ Bas^{1, 170. 177} (ita ed-
 utroq enim loc fluct lectio) Nys^{1, 216} et¹ 4, 7 Cyr¹ 120 etc (Or^{4, 108}
 etc παραδωσει, et 4, 215) ὅταν παραδίδωσιν, item sah cop basm ... ε
 παραδω cum KL al pler Or^{1, 747} et 4, 288 Eus² 4⁴⁸ Chr⁴²⁷ Euthalcod Thdrt
 Dam al. Item tradiderit it vg pp^{1st} | πατρι ... 187 π¹ (i. e. πνευ-
 ματι) ex errore pro π¹ (i. e. πατρι) | πασαν ante εξουσιαν: syrP c.³
 habet, Nys^{1, 216} Didtri³⁵⁰ om | δυναμιν: 47. praem πασαν, item
 syr^{sch}

25. αχρὶ cum κ⁴λυ²ρ 17. Euthalcod Dam (cf et. Chrcat³⁰¹) ... ε Lu
 αχρὶσ cum κ²υ²δενγκλ al pler etc | αχρ. ου sine αν cum κ⁴λυ²ρ
 17. 31. 71. 73. 80. 93. ascr² sah cop basm Or^{4, 108. 408} Hippoc⁶
 Eus² 4⁴⁸ et¹ 4, 414 Eriph⁷⁰⁸ acsarp Euthalcod Dam ... ε (G¹) add
 αν cum κ²υ²δενγκλ al pler Or^{4, 108} (et¹ 4, 414 ex Or?) Mcellous⁵⁰ Cyr
 hr¹⁴⁰ (fluct lectio) et 211 Caes²¹ Didtri³⁵⁰ Marediad²⁴⁸ (Gall⁵) Chr⁴²⁸
 Thdrt al. Passim libere τωσ αν, ut Or^{4, 17} Mcellous⁵¹ Nys^{1, 216}; Or
 2, 580 Ath^{1, 708} αχρὶσ αν. | ἐχθρούσ (ρ² ενθρ.) sine αυτου cum κ²υ²δενγκ
 L¹ al pler d e vg (et. ain fu demid tol) syrP arm basm Ir¹ 237 Or^{1, 658}
 et 2, 600 et 4, 408 et¹ 4, 603 Hippoc⁶ Mcellous⁵⁰ et Eus² 4⁴⁸ sem et 183
 et¹ 4, 444 Nys^{1, 216} Ath^{1, 708} Chr⁴²⁸ Euthalcod Thdrt ad h. l Dam al Hil²⁴
 590. 1098 Ambrst al ... Lu add αυτου cum ΛρG 10. 17. 31. 73. 93. 120.
 f g r harl² go syr^{sch} sah cop aeth Or^{2, 580} et 4, 17. 408 et¹ 4, 438 acsarp
 Mcellous⁵¹ et Eus² 4⁴⁸ sem Caes²¹ Didtri³⁵⁰ Marediad Eriph⁷⁰⁸ Cyr
 hr bis al Ter¹ 4⁴⁸ et¹ 4, 444 al | τ. ποδ. αυτου: 187α g om
 αυτου

26. ἔσχατος usq υπὸ τ. ποδ. αυτου (v. 27): transilicndo om κ⁴ 17. 92.
 Euthalcod | ἔσχατ. ἐχθρ. κατ. ο θαν. hoc loco cum κ²υ²δενγκλ
 al omn^{vid} f g r vg etc ... κ²υ²δενγκλ d e tol harl² go aeth Hil^{56. 590. 1098}
 Ambrst al post παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ. pon

27. οτι παντα et. Or^{4, 108} et¹ 4, 226 Ath^{1, 708} Eriph⁷⁰⁸ Cyr^{hr} 140 Nys^{1, 216}
 Tit¹ 4⁴⁸ (Gall⁵) etc f g r Aug^{div} quass¹ ... Lu [οτι] πα., om enim
 οτι v d e vg Hippoc⁶ Didtri³⁵⁰ Chr⁴²⁸ Ir¹ 237 Hil^{56. 590. 1098} Ambrst
 al. Praeterea κ Didtri τα παντα pro αυτου. | υποτακται sine addi-
 tam et. d e r Ir¹ 237 Or Ath Did¹ Tit¹ 4⁴⁸ (Nys¹ οτι πα. υπεταξεν)
 al Hil^{590. 1098} Aug al ... ρ²α f g vg syr^{sch} sah cop basm arm Hipp
 poc⁶ Or¹ 2, 632 Hil⁵⁶ Ambrst al add αυτω, atque idem Cyr^{hr} 140 Eriph⁷⁰⁸
 praem | τα παντα ad finem: ρ om τα

28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πάντιν.

29 Ἐπειὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί

28. ὅταν δὲ ὑπ. αὐτῷ τα πάντα et. κα^a Irlnt³³⁷ Or^{4,157} eIrlnt^{3,725} eIster Eusmarc¹²³ Didtri³⁰⁰ Ath⁷⁰⁸ Bas^{1,282} Nyss^{1,846} al Tertprax⁴ Hilcod (vide post) Ambrst al ... κ^a 1. 37. al Hippnoet⁶ Hil^{55, 590} et alib aliqu (sed fluct lectio) om transliendo | ὑποταγή (Nyss ὑποταξή) αὐτῷ: u^h r^h s^r Irlnt (Irlnt^{1,151} b¹⁴ (non item 2, 660, 2, 823, 874) Eusmarc¹²³ αὐτῷ υ^ποτ. Item r omnia ei subiecta fuerint; Or^{4,157} αὐτῷ τα παντ. ὑποταγ. | τότε καὶ αὐτὸς cum u^h d^e c^l k^l r al fere omni fr vg^{cl}e demid sah cop basm syr^p arm aeth (qo tunc autem is ipse) Ign¹ntpol²⁵⁴ Hipp^{noet} Eusmarc¹²³ Ath⁷⁰⁸ eIgal^{5, 170} Bas^{1,282} et^{2, 87} Pa-Ath³⁹ et⁴⁸⁵ Epiph⁷⁹⁶ Cyrhr²¹⁰ Nyss⁸⁴⁶ Caes⁷⁹ Marc^{diad} 247 Chr⁴²³ Euthalcod Thdrt Dam al Tertprax Or¹nt^{1,151} et^{2, 660} et^{2, 823, 874} et^{4, 500} Hil^{55, 783} Ambrst al (sed Hipp Mcell Nyss Caes sine o uioσ) . . . . . u^h d^e r^h s^r e^r u 17. 67^{2*} d e g am fu harl toi marian syrach Irlnt³³⁷ Or^{2, 740} et^{4, 157} Mcellous^{41, 43, 52, 112} (ubique omisso o uioσ) Didtri³⁰⁰ Hil^{55, 590} et³ Pa-Ath^{lat} 543 al om κα^a, hinc Gb⁹ et Ln [κα^a] | o uioσ et. Ign¹ntpol exedd pl Irlnt Or¹b¹⁵ eIrlnt^{1,151} b¹⁵ et^{alib} quater Eusmarc Ath⁷¹⁵ Cyrhr Bas^{1,282} et^{2, 87} Didtri Epiph Marc diad Chr Pa-Ath^{2, 39, 485} Euthalcod Thdrt Dam al Augdin quaest (6, 85 91) Ambrst al . . . Ign¹ntpol exedd² Hipp^{noet} Mcellous quater Caes⁷⁹ Nyss⁸⁴⁶ Pa-Ath^{lat} 543 Tertprax⁴ Hil^{saep}e al om | ινα η ο θειος (Irlnt³³⁷ Or¹nt^{1,151} etc Tertprax Ambps⁷⁶ et⁶¹ etc ut sūt deus): u^h ινα ο θε. η, item d e ut deus sūt | τα παντ. ἐν πασ. cum u^h d^e r^h s^r e^r u al fere omni Ign¹ntpol²⁵⁴ Or^{4, 8, 41, 315} et^{pro}v (Notit⁹¹) Mcellous¹¹² Eusmarc^{123, 126} Ath⁷⁰⁸ Didtri³⁰⁰ Nyss⁸⁴⁶ Epiph⁷⁹⁶ Titmanich^{5, 328} Cyrhr¹⁴⁰ Marc^{diad} 247. 218 Chr⁴²³ Thdrt Dam al . . . . . Ln om τα (Gb⁹) cum u^h d^e 17. arm Hipp^{noet} Mcellous⁴³ Eusmarc^{127, 128} Euthalcod. Cf et. Or^{1,152} λεγόμενοι του θεου παντα γενεσθαι εν πασιν, ωσπερ ου διαγαμεθα κακια καταλιπον, ουτε θεος παντα γινεται εν πασιν etc

29. ποιησουσιν (37. 47. al pauc -ωσιν): r^o corrupte, ut toties alibi, ποιησουσιν | Edd plu, ut ε Gb Sz, sic: νεκρῶν, εἰ | νεκροί: r o¹ νεκρ. | ὑπὲρ αὐτῶν cum u^h d^e r^h s^r e^r u g^o syr^p sah cop basm arm (aethlibere) Or^{2, 812} Dial⁶⁶⁴ (sed fluct lectio) Epiph¹¹⁴ Euthalcod Isid^{2, 221} Dam Inc^{alib} 61 Ambrst al . . . ε (= Gb Sz) ὑπ. τῶν νεκρῶν cum u^h d^e, al plu syr^{ch} Epiph⁷⁷¹ Chr⁴⁴⁰ Thdrt al. Praeterea cf ad h. l. Tertmarc^{5, 10} *Iyitur et pro mortuis linguī pro corporibus est linguī; mortuum enim corpus ostendimus. Quid facient qui pro corporib. baptizantur, si corpora non resurgunt?* Similiter Tert^{rea} caru⁴⁸ *si non quae baptizantur corpora resurgunt.* Eundem in modum Chr^{10, 227} βαπτίζομεθα γὰρ φησιν ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, τοιούτοι των σωμάτων των ἡμετέρων etc. Item⁴¹¹ ad h. l. ε¹ καὶ βαπτίξη ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; τοιούτοι των σωμάτων etc. Nec aliter Thdrt ad h. l. ε¹ δε νεκρῶν εἰσι το σωματα και οὐκ ανίσταται, τε δηποτε και βαπτίζεται;

καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὄραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, τῇ τὴν ἡμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθιμομαχίαι ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φθίρωμεν καὶ πίνωμεν, ἀνθρώπων γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἡθὴ χηρστά ὀμνίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμιμντάστε· ἀγνώσιαν γὰρ Θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λαλῶ.

35 Ἀλλὰ ἐπιτίσ' πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώμνεται ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπεύεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-

31. *ημετεραν* (et. c^o Gb Sz) cum *κΒΔΕΦΓΚΛΡ* al longe plu it vg syr^ul^r anl cop basm arm go Dial⁸⁶⁴ (sed fluct lectio) Chr⁴⁴⁵ (*καυχῆσιν εν-ταυθα την αυτων προκουπην λεγων*) Thdrt^{2,1510} Dam al Ambrs^{42,921} Aug^{9p}^{157,530} ac^{220p} Ambrat rell ... ε (non c^o Gb Sz, sed Gb') *ημετεραν* cum *Α* al perinu (3 ap Mtth, 3 ap Seri) neth Or^{2,710} eic^{cat}^{241, 201} Thdrt ad h. l. (*καυχῆσιν δε αυτων την πικτιν αυτων εκαστε*), item, sed *ημεραν* scriptum est, Euthal^{cod} | *αδελφοι* cum *κΒΔΕΡ* al¹⁶ r vg sy^ru^lr anl cop basm arm^usc aeth (sed syr^ul^r anl cop basm *fratres mei*, aeth *fr. nostri*) Dial Euthal^{cod} Aug^{220p} al ... ε om cum *υκφυλ* al longe plu d e f g arm^{20h} Or^{2,710} eic^{cat}^{25, 207} Chr⁴⁴⁵ Thdrt Dam al Ambrat | *εν χρι. ιησ. τω κυρ. ημ.* cum *κΒΔΕΦΓΚΛΡ* al omn^{vid} f g r vg rell Or^{cat}^{25, 207} etc ... d^o d e Ambrat *εν κυριω*, E⁸⁷ *εν χριστω* (nimirum transcripsit *χω* a d^o pro *χω* substitutum negligens ab ipso d^o addita), item aeth Or^{2,710} Chr⁴⁴⁵ *εν χρι. ιησ.*

32. *να εν εφεσω, f effesi, g in effeso t i* | *τω οφελ.* (κρ *ωφελ.*): d^o r u Clem²⁶⁰ om to | L al pauc *αποθνησκωμεν*

33. *χηρστα* cum *κΒΔΕΦΓΚΛΡ* al certe pler Clem^{hom}^{4,21} eic^{phi}⁵³ (ap Dress³⁰ et¹⁵⁰) Eup^{pra}²¹⁰ Ephr¹⁰⁵ Ath²⁰² Ch⁴⁴⁵ Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{parall}²⁷⁹ al ... ε (= Gb Sz) *χηρσθ'*, In *χηρσθ'* per incram licentiam. In eundem modum ediderunt Clem²⁶⁰ Amph^{il}^{9,101} (in iambis ad Seloue). Nonnulli, ut 115., in mg habent *μενιανδρον γνομαι* vel simile quid, e²⁰⁷ mg: *λακωνικη παροιμια· μενιανδρον κωμωδιογραμειου γνομειη.*

34. *ημων*: 46. 74. al mu (4 ap Seri) *ημων* | *λαλω* cum *κΒΔΕΡ* al fero¹⁰ Dial⁸⁶⁴ Euthal^{cod}, item *λογωρ* d e r vg Ambrat cop syr^p go ... ε *λεγω* cum *ΑΓΚΛ* al pler Chr⁴⁴⁵ Thdrt Dam, tein *dico* f g in²⁰ floriac Or^{int}^{1,545} syr^{sch} basm arm aeth

35. *αλλα* cum *ηΡ* Or^{1,500} (Euthal^{cod} *αλλ αμει*) ... ε Lu cum *κΒΔΕΡ* ακ^{11L} al certe pler Dial⁸⁶⁴ Chr⁴⁴⁵ Thdrt Dam al

36. *αφρων* cum *κΒΔΕΦΓΚΡ* al plus¹⁰ ... ε *αφρων* cum *κΛ* al pler Or^{1,500} Dial⁸⁶⁴ Eriph⁵⁰⁹ Chr^{445, 450} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *ζωοποιεεται* cum *κΒΔΕΦΓΚΛΡ* al pler Or^{1,500, 504} Dial⁸⁶⁴ Euthal^{cod} etc ... A 89. 108* Eriph⁵⁰⁹ Chr^{2,120} ex^{edd} allq (non item ad h. l. nec 7, 835. 11, 515) Thdrt^{1,649} (non item⁴¹⁵ noc ad h. l.) *ζωογονεεται*. Nil probant Latini

θάνη· 37 καὶ ὁ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεισ, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκισ εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστην τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτῆ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη

(nec Irint³⁰⁰ etc), per vivificatur enim etiam ζωογονεῖται redditur, cf Act 7, 19. Lc 17, 33. 1 Tim 6, 18. Ceterum κ post ζωοποιεῖται perregerat εἰς την, errore vero statim intellecto punctis notavit. | ἀποθνή (L al pauc -νι): νι d e f g (non item r) vg Dial⁸⁶⁴ Irint³⁰⁰ Or Int^{1,31} (non item Or^{1,500. 504}) Aug^{9p. 193} Ambrat al mu (non item Tert^{rea carn⁵²}) praem πρωτων, atque idiom νεκρε^κ add

37. γενησόμενον (f r vg Tert^{rea carn⁵²} Ambrat al quod futurum est) ... νι γενησόμενον, item quod nascetur d e g, quod nascitur m³⁰, nasciturus (sup graec | σπειρεῖσ nec (m³⁰ Or^{1,500} Dial⁸⁶⁴ etc Tert^{rea carn⁵²}) ... n³⁰ 238. om | ι: A η

38. δίδωσιν αὐτῷ cum κΑΒΓ 17. 37. 39. 73. 80. al^{3 acf} n^{1vi} f vg syr^{tr} (cop dat corpus illi) (Or^{1,500} et Int^{1,31} Dial⁸⁶⁵ Epiph⁵⁹⁹ Euthal^{cod} Dam Tert^{rea carn⁵²} al ... ε αὐτῷ δίδωσιν. cum ΔΕΝΑΚΛ al pler d e g m³⁰ r Or^{1,504} Chr⁴⁵² Thdrt al Ambrat al | ἴδιον cum κ³ΑΒΔΚΕΦ 17. 31. 42. 67^{**} 80. 238. arm Epiph⁵⁹⁹ Euthal^{cod} ... ε (Gh⁹⁰) Ti praem τῶ cum κΕΚΙ. al pler Or^{1,500} Chr Thdrt Dam al

39. ἡ αὐτῆ σὰρξ: ΕΒ³ 93. g syr^{sch} Chr⁴⁵³ ex^{moac²} om σαρξ | ἀλλὰ (νι 73. al pauc ἀλλ): νε³ r aeth^{tr} Dial⁸⁶⁶ Chr⁴⁵² Aug^{9p. 205} et alib al om | ἄλλη μὲν sine σαρξ cum κΑΒΔΚΕΦΚΛΡ al plus⁷⁰ d e f g m³⁰ r vg syr^{tr} aeth^{tr} Chr Euthal^{cod} Thdrt al Aug^{9p. 205} et alib Ambrat al ... ε (- Gh Sx) add σαρξ cum in iunse mu syr^{sch} cop arm Dial⁸⁶⁶ | ἀνθρώπων: n³ d e m³⁰ syr^{sch} Dial⁸⁶⁶ Tert^{rea carn⁵²} Ambrat al ἀνθρώπων | ἄλλη δὲ σαρξ κτηνῶν: κ 37. 47. κ^{acf} harl³ om ... n³ΕΦ 17. al⁶ d e f g m (non r) vg syr^{sch} Chr⁴⁵² Tert Ambrat al om σαρξ. Item pro κτηνῶν n³ΕΒ³ΑΒ³ d e m³⁰ syr^{sch} Tert Ambrat al κτηνοῖσ (pecora). Dam h. l. πτηνῶν, tum κτηνῶν, denique εχθ. | ἄλλη δὲ nec loco: νε³ om δὲ | σαρξ πτηνῶν (n³νι al pauc πετιῶν) cum κΒΔΚΥ 17. 47. 115. 119. al d e (κ) am fa³ demid tol harl³ cop arm aeth Euthal^{cod} Thphy^l Tert^{rea carn⁵²} Or Int^{1,101. 2,422} Ambrat al (Dam α. δὲ σα. πτην., α. δὲ κτην., α. δὲ εχθ., Or Int^{2,422} alia caro volucrum, alia pecorum, alia vero pisc.). ... ε om σαρξ cum ΑΚΛΡ al pler m³⁰ r vg^{clo} fa³ harl³ syr^{tr} (Chr⁴⁵² Thdrt al Aug^{9p. 205} et alib (sed non adm^{8,124}) al. Praeterea d e m³⁰ r vg Ambrat om δὲ sec, item f g r am fu Ambrat om δὲ tert, ut praeterea rell qui hac in re variant. | πτηνῶν (n³ πετιῶν), tum εχθ. hoc ordine cum κΑΒΔΚΡ 17. al⁶ d e m³⁰ r vg syr^{sch} cop arm aeth Or Int^{1,101} Chr Euthal^{cod} Thphy^l Tert^{rea carn⁵²} Ambrat al (Or Int^{2,422} et Dam vide ante) ... ε εχθ., tum πτην. (νι πετιῶν, α^{acf} πετιῶν) cum νΑΚΙ. al pler f g syr^{tr} Thdrt Occ. Sic igitur νι f g: ἄλλη δὲ εχθ. ἄλλη δὲ (f g om) σαρξ (f om) πετιῶν (ν -νον). Dial⁸⁶⁶: ἄλλη δὲ σα. κτηνῶν, ετιῶν δὲ εχθ. (omissis α. δ. σα. πτην.)

δὲ ἰχθῶν. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ
 ἐτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἐτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων.
 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-
 ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρως διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ αἰτί-
 σιασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθοροσίᾳ·
 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
 ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα
 πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
 αὐτ. 2, 7 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἀνθρώπος Ἀδάμ εἰς

40. *σωματα* sec et. Or^{1,546}. 584 et Int^{1,101}. 2,422 Dial⁹⁰⁵ etc ... $\text{F}\epsilon\tau\alpha$ g aeth
 om. Libere Tert^{res} carn⁵² et *corpora terrena et caelestia* | *ἀλλὰ* cum
 ABD⁸EP ... ζ *ἀλλ* cum $\text{ND}^{\epsilon}\text{FGK}^{\text{H}}\text{L}$ al certe pler Or Dial etc

41. *ἀλλη* prim: $\text{F}\epsilon\tau\alpha$ g add $\delta\epsilon$ | *ἡλιου*, καὶ *ἀλλη* et. d^o e demid tol Or
 1,623. 584 et 2,415 et Int^{1,605} Dional^{ex} ap Rou 4,400 (Gall 3,400) Meth 3,710
 Dinj⁹⁰⁵ Eus^{praep} 226- 770 al mu Tert^{res} carn⁵² al ... $\text{F}\epsilon\tau\alpha$ 7 loci g *ἡλιου*,
ἀλλη $\delta\epsilon$ ... f m³⁹ r vg (et. am fu al) cop Or Int^{2,422}. 3,300. 4,401 Archel⁹⁰⁵
 Ambrst al *solis, alia* (om igitur copulam) | *σελήνης*, καὶ et. d e f
 g m³⁹ r v^g cl^o fu demid tol Or^{ter} Dion Meth Eus^{praep} al Tert^{res} carn
 Ambrst Aug^{ep} 205 etc ... am harl cop arm Dial⁹⁰⁵ Or Int^{2,422} et 3,300. 402
 et 4,11 Archel Tert^{res} carn⁵⁰ Aug^{loh} 67 al om καὶ | *αστέρως*: κ al pauc
αστέρως | γαρ: κ om, item Or Int^{2,422} et 4,401 (non item allib ter)

44. $\epsilon\iota$ ante *ἔστιν σωμα* cum $\text{KACD}^{\text{H}}\text{F}\alpha$ G. 10? 17. 31. 39. 67° 73. 80.
 93. d e f g vg cop arm aeth^{utr} Dam Aug^{ep} 205 et allib Ambrst al ... ζ
 om cum $\text{D}^{\text{B}}\text{et}^{\text{CKL}}$ al pler syr^{ach} (*est enim*) et^r Chr⁴⁵⁴ Thdr^t Phot^{cat} 324
 Inc^{ns} lib⁵¹ al ... F 1. 2. 14. 46° 108. 132° 134. 137. 140^{ix} 178. 219°
 k^{scr} al vi m³⁰ Chr^{mo}sc ambo Euthal^{cod} transiliunt a *πνευματικῶ* pri
 ad *πνευματ.* sec. Etiam α° et β° post prius iam *καθως* (pro *οὕτως*,
vide post) scripserant, sed deleta hac voce $\epsilon\iota$ *ἔστιν* etc reposuerunt. |
ἔστιν καὶ cum $\text{KACD}^{\text{H}}\text{F}\alpha$ G. 10? 17. 31. 39. 67° 73. 80. 93. it vg arm
 (cop *si quoddam corpus naturale, aut quoddam corpus etiam spirituale*.
 Nec satis liquet aeth.) Dam Aug^{ep} 205 et allib Ambrst al ... ζ καὶ *ἔστι*
 cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdr^t Phot^{cat} Inc^{ns} lib⁵¹ al. Praeterea ζ add
σωμα cum KL al pler syr^{utr} aeth^{utr} (cop vide ante) Chr Thdr^t Phot^{cat}
 cat Inc^{ns} lib⁵¹ al: omisitimus cum $\text{KACD}^{\text{H}}\text{F}\alpha$ G. 17. 67° 108° al? it vg arm
 Dam Aug^{ep} 205 et allib Ambrst al

45. οὕτως καὶ (Euthal^{cod} om καὶ), d e m³⁹ sic etiam, v^g cl^o am al sic et
 ... $\text{F}\alpha$ f g fu demid all^{achm} arm^{usc} Aug^{ep} 205 et allib al (Ambrst praes-
 terit *οὕτ. π. γηγ.*) *καθως* (demid *sicut et*; item tol *sic enim*) | *ἀνθρώ-
 πος* cum $\text{KACD}^{\text{H}}\text{F}\alpha$ G. F. al pler d e f g in v^g syr^{utr} cop arm aeth Dial⁹⁰⁵
 Chr⁴⁵⁵ Euthal^{cod} Thdr^t Dam al Inc^{ns} lib⁵¹ Tert^{mare} 2,10 et res carn⁵² (cf
 et. 51) Aug^{aliquoties} Ambrst al ... BK 13. 39. 63. Int^{1,305} (Or Int^{1,652}
 libere proponit apostolus ostendere quid humano generi intulerit primus
 Adam, qui factus est in animam circum; quid etiam secundus Adam, qui

ψυχὴν ζῶσαν, ὃ ἴσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιουῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δευτέρος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφροίσμεν

est in spiritum vivificantem) Did¹⁷¹ 181 Amb¹⁰⁶ 1, 1868 (non item^{allh}) Aug²⁰⁵ 205 omel om, hinc Ln [ἀνθρωπος] | ἀδαμ pri: 81. al⁴ om | ἀδαμ sec: Ir^{1nt} ex^{odd} al^q om

46. ἀλλ: D* ἀλλα

47. ο πρῶτ. ἀνθρωπος et. Thdot ap Clem⁹⁷² (ο πρῶτος δ' ἀνθρῳπ. ἐκ γῆς χοϊκός) Or², 550. 4, 208 et^{Int} saep Dial⁶⁶⁴ al mu Tert^{marc} 5, 10 al mu ... C* add ἀδαμ | γῆς: 37. τῆς γῆς | ο δευτ. ἀνθρ. sine additam eum κ²ησ²κ²ρσ 17. 67²² d e f g vg cop aeth arm^{mg} in^{odd} const et^{amat} Or 4, 202 Hipp^{fragm} 46 ap Lag¹²³ (ex^{cod}; alibi, etiam ap Gall^{2, 402}, editum est eum ο κηρισσ) Dial⁶⁶⁵ (vide post) Pei^{alex} ap Rou^{4, 42} Ath¹⁰¹ 5, 107 Nyss^{1, 242} Naz^{ap} Thdrt^{4, 22} Ps-Ath¹⁰ Cyr^{apolo} 194 (omisso ἀνθρῳπ.) Eriph²⁸⁰ (ex Photino; sed libere: καὶ ο δευτερ. απ οὐρανοῦ) Or^{1nt} 2, 24. 20 et 2, 261 (cf et. 4, 446) Tert^{res} carn⁴⁹ Cyp^{100. 200. 220. 207} Hill¹⁰⁴⁶ Amb^{110, 1160} Ambrst al mu ..... ς (Gb¹⁰⁰) add ο κηρισσ eum κ²ησ²κ²ρσ al pler syr^{4tr} arm go Or^{2, 550} (Hipp^{fragm} 46 vide ante) Bas^{apir} 12 p 40 Ps-Ath¹⁰ Chr⁴⁰⁰ Euthalcod Cyp¹⁰⁰ et^{glaph} 11 Thdrt ad h. l. et^{4, 1061} Dam al Tert^{marc} 5, 10 (vide post) Maxim^{arlan} ap Aug^{5, 662}. Habet autem sic Dial⁶⁶⁵: σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀσβεβὸς τόλμημα, πῶς παρεχάραξαν τὴν γραφήν. τὴν γὰρ κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ χριστοῦ ἀνελθὲν βουλόμενοι ἐγγλάσαν τὸ „ὁ δευτερ. ἀνθρῳπος“, καὶ ἐποίησαν „κίρισσ“. Atque paullo ante legitur: ὁ ἀπόστολος ἔφη „ὁ δευτερ. ἐξ οὐρανοῦ“, καθ' ἑμᾶς „κίρισσ“. Ac revera antea „Marcionita“ locum sic affert: ὁ δευτερ. κίρισσ ἐξ οὐρανοῦ. Tert^{veromarc} 5, 10 impugnat istam lectionem Marcioniticam: *stultissimus haereticus - et in nomine hominis revincetur*. Prinus, inquit, homo de humo terrenus, secundus dominus de caelo. *Quare secundus si non homo, quod et primus? Aut numquid et primus dominus, si et secundus? ἐξ οὐρανοῦ: ς f g vg aeth arm^{mg} in^{odd} amat et^{conat} Bas^{apir} 12 p 40 Ps-Ath¹⁰ Or^{1nt} 2, 24. 205 et 2, 261 (cf et. 4, 446) Amb¹¹⁰ Ambrst al (non item Tert Cyp Hill al) add ο οὐρανοῦ (Ps-Ath ποικ.), caelestis*

48. τοιοῦτοι: C add οὗτοι ex inopia repetitione) καὶ pri loc et. Or^{205p} et^{Int} 2, 205 Ir^{1r} et^{Int} 20 Tert^{res} carn⁴⁹ et^{marc} 5, 10 etc ... ς f g am² al¹ lach Ir^{1nt} 202 (sed fluct lectio) om καὶ | ἐποικησαν: D* ς οὐρανοῦ | ἐποικησαν: D* οὐρανοῦ, ς οὐρανοῦ: (sic)

49. καὶ ab initio: ς f Aug^{100r} ocel 1, 200 ἀρα (igitur), item α^{mg} ἀρα supra-scripto igitur ... Or^{1nt} 2, 25 Cyp^{100. 200. 220. 207} om (pergentes ab eis quae praecedunt ad καθῶς etc), item incipientes a καθῶς (sic) Ir^{1nt} 205 Tert^{marc} etc | φορεσωμεν eum κ²ησ²κ²ρσ al longe plu (9 ap Sri) it vg go cop (anceps syr^{4tr}) Thdot¹⁰¹ 202 (sed et¹ ἡσ² - σμμεν) Or^{1, 101} h¹ ex^{odd} omni (sed^{odd} vnt substituer - σμμεν) et 2, 20 et¹ 20 et¹

τὴν εἰκόνα τοῦ χοῦκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπιου-
ρατίου.

50. Τούτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλεύειν Θεοῦ
κληρονομηῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κλημνι-

luc 147 Caes⁷²² Machom²² (Gal^{17,70}) Nys^{1,242} Chr⁴⁰⁰ Epi^{14,214} Euthal^{cod} Cyr¹⁰⁴ et¹⁰¹ 301 Ps-Ath⁴⁶⁰ Max^{1,449} Dam Ir^{int 302, 305} Or^{int 2,305} et^{2,305} 376 et 4,644 Tertres carn⁴⁹ et¹⁰¹ marc^{5,10} (vide post) Cyp^{quaer} Hil⁴⁷⁷ Amb^{interp} dan^{4,3}: 570 et¹⁰¹ lib Ambrat¹²¹ et¹⁰¹ com etc (Meth⁷⁹¹ να καθωσ - φορέσωμεν). Sic autem Chr⁴⁰⁰: τοῦτίστιν· ἄριστα πράξωμεν - φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρ., τὴν πολιτείαν τὴν ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς. εἰ δὲ περὶ φύσεως ἢ ἡ λόγος, οὐ παρακλήσιως εἰδίτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ συμβουλήσ· - διὸ καὶ συμβουλευτικῶς εἰσάγει τὸν λό-
γον, καὶ εἰκόνα καλεῖ, καὶ ταύτη πάλιν δηλῶν ὅτι περὶ πράξεως, οὐ
περὶ φύσεως λέγει. Item Tert^{maro 5,10}: Et ideo iam ad exhortationem
spei caelestis, sicut portavimus imaginem, imaginem terreni, portemus et
imag. caelestis, non ad substantiam ullam referens resurrectionis, sed
ad praesentis temporis disciplinam. Portemus enim inquit, non portabi-
mus, praecipientes, non promissives. Etres carn⁴⁹: Alque adeo ad discipli-
nam totum hoc dirigit, ut hic dicat portandam imaginem Christi - Porte-
mus enim, praecempto modo dicens, hinc temporis loquitur ..... ε Τί
φορέσωμεν cum n 46. al vix mu arm aathur (Or^{ed vat}) Cyr¹⁰⁴ et¹⁰¹
et¹⁰¹ 371 et¹⁰¹ 376 Thdr^t (vide post) Thphyl et Oec. Sic igitur Thdr^t:
τὸ γὰρ φορέσωμεν προφητικῶς, οὐ παραιτικῶς εἰρημν. Phot^{cat}
287: τὸ φορέσωμεν εἰ μὲν οὐ τοῦ ὀ βραχίος γραπτίον, προσαγομνῆσι
ἔστιν ἐξ ἀκολουθείας ληφθεῖσα τοῦ μέλλοντος - πάντως φορέσωμεν
- εἰ δὲ τὸ φορέσωμεν διὰ μακροῦ γραπτίον ἔστιν τοῦ ὤ, παραιτίσις
ἔστιν καὶ συμβουλή ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἑθνεον πολιτείαν etc. Similiter
et Thphyl et Oec. | ἐπιουρατίου: αἶτ' - νοῦ

50. τοῦτο δὲ cum κΑΒCΚLḞ αὶ omn^{vid} f vg rell Clem⁴⁰⁰ Or^{1,501} 2,525 Meth⁷⁹¹
al mu Hier^{10vin 1: 4,3,100} Aug^{ep 302: 2,771} et¹⁰¹ lib Ambrat al ... δκν^{ετ} u
d e g Ir^{int 302} Tertres carn⁴⁹ et¹⁰¹ marc^{5,10} τοῖτ. γαρ | κλημον. οἱ δὲν. et.
Ir^{int 302. 301. 305} item^{gr} (ex Damparall) et¹⁰¹ 302 (cf et. 302 gr et¹⁰¹) Clem⁴⁰⁰
Or^{1,501} et 2,525. 545 et¹⁰¹ 4,507 Meth⁷⁹¹ al mu Tertres carn^{49. 49. 51} al
mu ... vg 42. f g cop Mac^{1,104} Chr⁴⁰⁰ (et. moac ambo) Ir^{int 112} (non
apprehendunt) et¹⁰¹ 304 (non possident) (Ir^{int 1,301} 301 Tert^{maro 5,10} οἱ κλη-
ρονομησασιν (non possidebunt; g non haereditabunt t possidebunt) |
δυναται cum mhp 1. 14. 73. 119. 177. luct k^{ser} Or^{1,501} add mg ante
dular (apparet indo δυναται in mss inventum esse), item teste Wlat
Cyr¹⁰⁴ et Phot^{ep 105}, item Oec^{ed} ... ε Lu Tl δυναται cum ACDFKAL
al pler^{vid} Ir^{er} (ex Damparall) 305 Clem⁴⁰⁰ Or^{1,501} et¹⁰¹ lib Meth⁷⁹¹ etc |
κληρονομοι cum κΑΒC²μCΚLḞ al omn^{vid} Clem⁴⁰⁰ 300 Or^{1,501} Meth⁷⁹¹
bis Tig^{all 5,545} Chr⁴⁰¹ al mu ... Lu κληρονομησι cum c^on^oγα d e f g
vg (sed am^o possidere) syr^{utr} cop Meth^{omlibere} (λεγων· οἱ γαρ ἡ
φθορα κληρονομησι τὴν ἀφθαρσίαν, οὐδὲ ο θανατος τὴν ζωην)
Euthal^{cod} Or^{int 4,507} et^{1,101} ... 21. Or^{int 1,26} Dial^{2,3} Meth^{epiph 537} Aug
serm^{302: 5,1425} (non item^{lib}) om plane

μετ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθήσομεθα,

51. *παντες* (Α οι παντ.) pri sine *μεν* cum BC* D* 23* 219* d e arm aeth utr (nec syrach *μεν* expr) Or^{1,565} et (περὶ ἧσ καὶ ο παυλ. φησι· παν-
 τας κοιμηθ., ου πα. δε αλλ.) 2,552 et in 4,552. 552 et ap Hier^{1,700} cdd^{5r}
 ap Hier^{1,810} („commoneo hoc quod in Latt edd legitur: *omnes quidem*
resurgemus, non omnes autem immutabimur, in Graecis voll non haberi,
 sed vel: *omnes dormiemus, sed non omnes immutabimur*, vel: *non omnes*
dormiemus, omnes autem immu.“ Alibi *μὲν* particulam non satis atten-
 disse videtur. Similiter Aug, qui *quidem* modo et Graece et Latine
 legi testari videtur, modo nec Graece nec Latine.) Iacobi⁶⁶ („et apo-
 stolus: *omnes, inquit, dormiemus, sed non*“ etc; sed⁶²: „*omnes quidem*
resurgemus, non omnes autem immu.“) ..... ε add *μεν*, Ln [*μεν*] cum
 MAC^{2D} C⁴ EFGKLP al pler (k^{scr} δε) f g vq cop syrP (go enim) Orthod⁹⁰
 Dial⁹⁵⁵ Ephr^{2,120} Nyss^{1,103} Caes¹⁴⁰ Euthalcod Chr⁴⁶¹ et 2,514. 9,721. 10,60 et
 11,252 Cyr^{10h} 645 etose³⁰ Thdrt Dam al Tert^{res} carn⁴⁸ Or^{1n4,873} al mu
 | ου κοιμηθήσομεθα παντ. δε αλλαγ. cum B^{9b} V^{1et} C² EKLP al fere omn
 cdd^{5r} ap Hier^{1,700} 894 et ap Acacium (vide post quae ex Hier adscrips-
 mus) „nonnull cdd⁴ Didymi (apud eundem Hier) cdd^{5r} nonnull ap
 Pelag τινα αντιγρ. ap Maxim^{2,220} syr^{utr} cop aethPP go (etiam m⁶⁰
 agnoscit: *Ecce dico vobis mysterium: omnes immutabimur in momento*
 etc) Orthod⁹⁰ 100 (ου παντες, φησι, κοιμηθησομεθα) et⁶¹ (το· παν-
 τισ μεν ου κοιμηθησομεθα) et⁶⁵ (ως φησιν ο θειος αποστ.: παντες
 αλλαγησομεθα) Or^{1,560} (ου πα. κοιμηθ. παντ. δε αλλ.) et⁶⁵ (omnes
 non dormiemus etc teste Hier „in 3. vol. *εξηγητικων* primae ad Thes⁴)
 et (certe afferuntur παντ. δε αλλαγησ.) int^{1,101} Dial⁹⁵⁵ (πα. μεν ου
 κοιμ. παντισ δε - sic cod val, malacod wlat - ου παντ. δε -) Ephr^{2,120}
 Nyss^{1,103} Tit ap Dam⁷⁰³ (ap Gall^{2,240}) Caes¹⁴⁰ Chr⁴⁶¹ et quater utante
 Euthalcod Cyr^{10a} 30 Thdrt ad h. l. et^{2,519}. 662 Andr^{apoc} 19,30 (ως φησιν
 ο αποστ. περι τειρων ου κοιμηθησομενων μεν, αλλαγησομενων δε, εν
 ατομω etc) Dam al (Tert^{res} carn⁴⁸ ita corrigendus vdr, cf Sabatier
 ad h. l., sed ut ab omnibus editus est, contrariam lectionem confir-
 mat). Item teste Hier (vide post) Thdoracl et Djod^{1ars} et Apolli-
 narius. Ita enim Hier in ep. 119. ad Minervium et Alexandrum
 (Vallars^{1,700} 894): „Quaeritis quo sensu dictum sit et quomodo in 1.
 ad Cor. ep. Pauli apost. sit legendum: *Omnes quidem dormiemus, non*
autem omnes immutabimur, an iuxta quaedam exemplaria: *Non omnes*
dormiemus, omnes autem immutabimur: utrumque enim in Graecis codd.
 invenitur. Super quo Theodorus Heracleotes - in commenta-
 riolis apostoli sic loquutus est: *Omnes quidem non dormiemus, omnes*
autem immutabimur. Enoch enim et Elias - de terrena conversatione
 ad caelestia regna translati sunt. Unde et sancti qui die consumma-
 tionis atque iudicii in corporib. reperendi sunt, cum aliis sanctis
 qui ex mortuis resurrecturi sunt, sapientur in nubibus - et non gu-
 stabunt mortem - Unde ait apostolus: *Omnes quidem non dormiemus,*
omnes autem immutabimur.“ „Apollinarius, licet aliis verbis,
 eadem quam Theodorus asseruit“ - „Didymus - in Origenis trans-
 latis sententiam contraria via graditur. *Ecce mysterium vobis loquor*:

πάντας δὲ ἀλλαγούμεθα, ὅλ ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἢ

Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur. Quod ita disseruit - Scio quod in nonnullis codd. scriptum sit: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.* Sed considerandum an ei quod praemissum est: *omnes immutabimur*, possit convenire quod sequitur: *mortui resurgent incorrupti*⁴ etc. „Acacius Caesaresae - in 4. *συμμίκτων ζητημάτων* libro proponens sibi hanc eandem quaestionem latius disputavit et utrumque suscipiens - sic loquutus est. Dicamus primum de eo quod magis in plurimis cdd. invenitur: - *omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur* - - Transeamus ad secundam lectionem, quae ita fertur in plerisque codd.: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur* - Unde et Paulum volunt scribere in 1. ad Thess. epist.: *Nos qui vivimus* etc. Ex his dictis probare conantur apostolum Paulum et qui cum eo scribebant epistolam putasse se non esse morituros, sed reperiendos in die consummationis in corpore. Quod si verum est, erravit Paulus⁵ - Hoc autem sciendum quod magis conveniat veritati ita legere: *Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur.*⁶ Etc. „Origenes in 3. vol. *Ἐξηγητικῶν* post multa - haec intulit, de quibus nulli dubium est et Acacium pleraque delibasse. Quid est ergo quod scribitur Thessalonicensibus in verbo dei Paulus et Sylvanus et Timotheus: *Nos qui vivimus* - Nunc vero eodem sensu, quia et eodem spiritu, in 1. ad Cor. loquitur: *Omnes non dormiemus, omnes autem immutabimur, in momento*⁷ etc. „Sunt qui hunc locum ita edisserunt. Vivi appellantur qui nunquam peccato mortui sunt - Quod autem dormitionem sequatur more, et 1. ad Cor. ep. docere nos poterit, in qua ita scriptum est: *Nunc autem Chr. surrexit ex mortuis, primitias* - Et post paululum: *Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur, in momento*⁸ etc. „Haec celerim sermone dictavi, quid eruditi viri de utroque sentirent loco - Illud autem breviter in fine commoneo, hoc quod in Latinis codd. legitur: *Omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voll. non haberi, sed vel: *Omnes dormiemus, non autem omnes immutabimur*, vel: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.*⁹ Ceterum Hier eam quam recepimus lectionem etiam in ep. ad Marcellam¹⁰ et in Esaias¹¹ confirmat . . . . In *κοιμηθησονται, οὐ παντ. δε ἀλλ.* cum *κ(Α)Ϸ(ει¹² et¹³)ϷΓ* 17. (sed *Ϸ κοιμηθησονται*, atque *ϷϷΓ* 17. praem. οὐν. Δ¹⁴ vero *κοιμηθ. οὐ παντ. δε ἀλλ.*, ex eo postea οὐ corr est et ante *κοιμ.* notatum οὐ [οὐν?], reliquis per incuriam intactis. Denique 17. *ἀλλ οὐ παντ.*) g arm aeth¹⁵ Or¹⁶ bis (est in selectis in psalmis eisque collectis ex catenis) et¹⁷ Did ap Hier (vide supra) cdd¹⁸ ap Hier et teste Hier ap Acacium (vide ante) cdd ap Aug¹⁹ (tom²⁰, 771²¹) „*omnes quidem resurgemus*, vel sicut Graeci cdd habent: *Omnes quidem dormiemus.*²² Similiter alibi, ut de agone Christiano²³, de octo quaeat Dulcetii²⁴. De ipsis Latt cdd Aug²⁵: *omnes quidem resurgemus*, in aliis *omnes quidem dormiemus* cdd ap Pelag Cyril²⁶ cdd ap Maxim²⁷ . . . . D²⁸ d e f vg arm m²⁹ in addms³⁰ et const eddlat ap Hier (vide supra) et ap Aug (vide ante) et ap Pelag aliosque Iac³¹ (Tertres carn vide ante) III³².

τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγήμεθα. 53 δαὶ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ

²¹⁵ al inu αναπητήσομεθα (resurgemus, sed am fu al resurgimus) ου παρτ. δε αλλαγ.

52. εν ρηπη (17. ερηπη): C^o praem ωσ | ρηπη et. Or^{1,500} et^{2,627} EusP^{1,501} al plu ... D^oEPG 67²² Dial⁹⁶⁵ ex cod woiat (non item⁷⁴¹) Nysa^{2,282} edd⁸⁷ ap Hier^{1,202} ρρηπη. Ita enim Nysa: παῦλος διδάσκει ὡς ἐν ῥηπῇ ἀφθαλμοῦ τελεσθήσεται ἡ ἀνάστασις. ῥηπῇ δὲ ἀφθαλμοῦ ἐπίμυσις βλεφάρων ἐστὶ etc. Item Hier: „εν ρηπη sive εν ρρηπη οφθαλμου, utrumque enim legitur et nostri interpretati sunt in momento et in ictu sive in motu oculi“. Rursus ibidem ex Didymo: „quia in plerisque cod pro ρρηπη, i. e. ictu vel motu, ρηπη legitur“. Ex Latinis Tert^{res} carn¹² in نومرنلانو motu oculi (ilomallib), Amb^{hex} 4,64 in momento oculi, g in ictu t motu oculi, d e f m²⁰ v^g Ambrat al in ictu oculi | σαλπίζει γαρ: 17. add φησιν | ἐγερθήσονται cum κηκεκ al plor (49. γηρωσται, d o fu al resurgunt) Or^{1,496}. 500. 500 et^{2,240} et^{2,110} et⁷⁸ ap Gall¹⁴ Dial⁹⁶⁵ Chr⁴⁰² Cyrilo⁶⁴⁵ Thdrt Cosm²⁶¹ al ... In ἀναστήσονται cum ΑΔΕΚΟΥ 13. 19. Or^{4,342} Chr^{2,774} Dam Thiphyl²⁶

53. το pri: ρθ ο | τοιτο pri: ρ κ^{scr} τοιτορ | τοιτο sec: ρ^{ro} g om | ἀθανασίαν: I Meth⁷⁹¹ (non item⁷⁷⁹) praem την. Item Meth⁷⁹¹ (non⁷⁷⁹) την αφθαρσ. Ceterum cf Corp. inscript. IV. p. 445. num. 9153. ubi est: επισκιασα (sic) το φθαρτορ τοιτο ενδυσασθαι αυθαρσιαν (sic) και το θνητορ τοιτο - - (anni est p. Chr. 642.)

54. οταν δε το usq ενδυσῃται ἀθανασίαν: ρθ f g om (ab ἀθανασίαν ad ἀθανασίαν transilientes) | το φθαρτορ τοιτ. ενδ. αφθαρσ. και cum κ^oABC²DEKLF al pler d e syr^{utr} Or^{1,501} et ex Heracl^{4,278} Chr Enth^{al} cod Thdrt ad h. l. et^{2,121} Cosm²⁶⁰ Dam al Cyp²²¹ Hier^{2,282} 44 (2,1020) Ang^{ps} 64 (4,621) et^{2,11b} al. Item transpositis membris λ arm οταν δε το θνητ. τοιτο ενδυσ. την αυαν. και το φθαρτ. τοιτ. ενδυσ. αφθαρσ. (similiter transpon Ir⁵¹ ad v. 53 respiciens) ... κ^oIM 64. 71. v^g cop aeth^{utr} go Mcion⁹¹⁹ 221 et^{2,664} (nec aliter ut vid Dial⁹⁶⁶ οταν δε καταποδη το θνητορ υπο της αυανασιας) Ath⁵² ex^{odd} 4 (non item^{odd} roll) Ir^{int} 200² Hil^{1,102} Ambrat al om, hinc Gb^o | αφθαρσιαν: 17. την αφθ. Cf et. Or^{1,501} (vide post) | και το θνητ. τοιτο ενδυσ. αυανασ.: praetermiserat d^graoco et^{2,11no}, sed ipse² supplevit. Cf et. Or^{1,500} λελεικται δε και· οταν το αφθαρτ. τοιτο ενδ. αφθαρσιαν, τοιτ. γενησεται etc, sed plenius locum exhibet^{1,501}: ι² οτι το φθαρτ. ενδυσεται την αφθαρσιαν και το θνητορ την αυανασίαν, τοιτ. γενησεται το etc. Cf et^{4,278} ex Heracl. | αυανασίαν: και 17. την αυαν. Vide et. ante Or⁶⁰⁰, item ad v. 53. | ρμοσ (it v^g etc Ir^{int} Amb^{ep} 44 et⁶⁰ in victoria, Aug^{ps} 64 in victoriam, etc) ... BD² 1 (et. 37. v. 55) ρμοσ. Hinc Tert^{res} carn⁵¹ Cyp²²¹ Hil^{1,102} et^{2,600}. 141 Hier^{2,282} in contentione (etiam -nem). Nec aliter infra Tert^{res} carn⁵⁷. 54 (sed⁵¹ potentia) Cyp Hil: Ubi est

Ro 26, 8
Πο 15, 14 γεγραμμένον· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκον. 55 πῶ σου θάνατε
τὸ νίκον; πῶ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-
Ro 5. 12 an νάτου ἢ ἁμαρτία, ἣ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῶ δὲ
θεῷ χάρις τῶ δίδοντι ἡμῖν τὸ νίκον διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἰδραῖοι γίνεσθε, ἁμε-
τακίητοι, περισσεύοντες ἐν τῶ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδίτε
ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῦς
ἐκκλησίαις τῆς Γαλιτίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν

mors contentio tua? Aug modo contentio modo victoria habet. Sic vero Tertm^{are} 5,10: Ubi est mors victoria vel contentio tua?

55. νίκον et κέντρον hoc ordine cum n^oncim 17. 71. vg cop arm^{20h} aeth
to Or^{1,340} et Int^{1,50}. 51 Eusdem¹⁰⁶ Ath⁵⁷ Did⁵⁰⁹ Cyrhr²¹⁴ Basileac^{orat} 11
(p⁸³) Euthal^{cod} Dam (et. Dial⁵⁷ post κατεποθ. ο θαν. εια νικ. pergit
ποι σου θαν. το νικον, sed alterum membrum non add) IrInt²²³ Tert
mare^{5,10} Amb^{saep} Ambrat^{al} . . . . . ε Ti κεντρον et νικον cum n^oα⁵⁵
(* om που μεq νικον) DEFOKLP al pler d e f g syr^{ult} arm^{edd} aethPP
go Or^{1,340} et Int^{4,547} Eusdem⁴⁷⁰ Ath⁵⁸ Epiph⁴⁰⁶ Chr⁴⁰² bis Thdr^t Euther
serm 15 (ap Thdr^{5,1185}) Tertres cara 47. 51. 54 Cyp³²¹ Hil¹¹⁰² al :: LXX
διη et κεντρον | θανατε bis cum n^oncd^{efgi} 39. 67^{aa} d e f g vg cop
aethro Eusdem¹⁰⁶ et⁴⁷⁰ IrInt²²³. 20^a OrInt^{1,50}. 51 et^{4,547} Tertmare^{5,10} et
res carn⁴⁷. 51. 54 Hil¹¹⁰² Amb^{saep} Aug^{saep} al mu (Clen²¹⁵ tantum
affert που σου θανατε το κεντρον) . . . ε altero loco et id quidem
ante το νικον habet αδη (sed testium quos adscribimus multi ante
το κεντρον) cum n^oα⁵⁵KLMP al pler (et. DE^r c sic vdr voluisse: dele-
vit enim θανατε, licet non adscripserit αδη) syr^{ult} arm go aethPP
Or^{1,340} et^{2,306} Ath⁵⁸ Did⁵⁰⁹ Basbapt⁶³⁷ Epiph⁴⁰⁶ Chr⁴⁰² Euthal^{cod}
Euther (ut ante) Thdr^t al mu. Ex his αδη ante το κεντρον habent n
al arm Or^{2,306} Did Basbapt Euthal^{cod} :: LXX που η διη σου θα-
νατε; που το κεντρον σου αδη; ad quae respiciens Cyr^{sa} 304 sic:
που η νικη (sic) σου θανατε; που το κεντρον σου αδη;
56. η ἁμαρτία: A praem *εστιν*, f vg add *εστ* (non item d e g), Item syr
^{sch} post αμαρτ. et post νομ.
57. δίδοντι. (et. syrP ^{ms}) : DE al fere⁵⁰ (5 ap Scri) Ath¹⁴⁶ exc^{dd} 3 Chr⁴⁰²
al donr. Etiam it vg qui *dedit* | του κυρ. ημ. ησ. χρ.: n 18^{lect} ησ.
χρ. τ. κηρ. ημ.
58. αμετακίητοι (AnⁿD²I -κίητοι): A f vg syr^{sch} aeth Ambrat^{al}
praem και | εργω: P^o 178. οικω | του κυριου: I 46. om του | ο κηπος
ημ. οικ εστιν: P^o 178 g οικ εστ. ο κοπ. υμ.

XVI. 1. λογίας et. MABCD etc ... I λογίας. Infra tantum B (ipse²
an⁵⁵?) λογίας

σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῶ τιθέτω θησαυρίζων ὃ τι ἂν
 ἐνούδοιται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογιῖαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ
 παραγένωμαι, οὓς εἰς δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τοῦτους πέμψω
 ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· 4 εἰς δὲ ἣ ἄξιον τοῦ
 καὶ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς
 ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, Act 19, 21.
20, 2*
 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
 με προπέμψητε οὗ εἰς πορεύομαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν
 παρόδῳ ἰδεῖν· ἐπιζῶ γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμείναι πρὸς ὑμᾶς, εἰς ὃ 4, 10
 κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· Act 19, 8
 9 θύρα γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργῆς, καὶ ἀντικείμενοι 3 Co 2, 12
 πολλοί.

2. σαββατων (Gb') cum ^κABCDEF GIP 17. 109^m Chr⁴⁰⁰. Item per unam sabbati it vg syr^{utr} ... ^κ 37. (taste Seri) σαββατω ... ς σαββατων cum ^κJKLM al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item cop arm go | αν cum ^κACD^{BC}EFGKLP al omn^{vid} ... BIM εαν | ενουδωται cum ^κBDEFGLP (ειουδωται) al longe pler (h^{cor} al⁵ -δουται) Chr⁴⁰⁰ Thdrt al ... ^κACI KI al⁵ fere Euthal^{cod} Dam ενουδωθη (^κ0 -δοθη). Atque etiam it vg placuerit | γινονται: P²L²P 37. al⁵ γινονται
3. παραγενωμαι: LP al aliq -νομαι | ουσ (κ οσουσ) εαν cum ^κACD^{BC}EIKL MP al certe pler Or^{cat} 940 Chr⁴⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln ουσ αν cum ^κD²FG | δε επιστολων: ς (non item Gb Sz) cum antecedd con- iung | D² πειψω | ιερουσαλημ: A ιεροσολυμα
4. η αξιον cum ^κBDEF²GKL al omni fere g syr^P arm (go) Chr⁴⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln αξιον η (A ην) cum ^κABCIMP 17. 37. 73. 74. a^{cor} d e f vg cop syr^{sch}
5. μακεδ. γαρ: F²E² 37. μακ. δε
6. δε: I γαρ | τυχον: P al⁵ τυχων | παραμενω (vg παραπομεινω): BM 67^{2*} καταμεινω | η (F²G 2. g om) και (BM 3. 116. syr^{sch} Chr^{mosc} om) παραχειμ. ινα (F²G d e g ει μη) ... DE² ινα ει και παραχειμ. | D² προπεμψητε | ου εαν cum ^κMABCD^{BC}EIKLMP al omn^{vid} ... D²FG ου αν | πορευομαι: LM al⁵ πορευομαι, P al pauc -σομαι, al⁵ -σωμαι
7. γαρ pri: I δε | επιζ. γαρ cum ^κMABCD^{BC}EFGIMP al³⁰ it vg go syr^{sch} cop Chr⁴⁰⁰ Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ελπ. δε cum KL al plu syr^P aesth Thdrt al | επιτρεψη (Gb') cum ^κMBCIM al fere³⁰ (et P Euthal^{cod} -τρεψει) Chr⁴⁰⁰ Thphy^lodd mose. Item it vg permisit ... ς επιτρεπη cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -τρεπει
8. επιμενω, ut it vg etc permaneo ... B²D²P al mu επιμενω, go maneo | εν εφεσω (g efcaw t in ephesso) ... VG εν (P om) εφεσω
9. L ανογει | ενεργησ (Hieroph praef efficas, Ambrst operosum) ... d e f g vg Or^{lat} 940 evidens (i. e. ενεργησ) | και (115. 119. d^{cor} etc add oi) αντηκ. πολλοι: L om

Ro 26, 8
Ro 12, 14
Ro 5, 12 an
γεγραμμένον· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε
τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-
νάτου ἢ ἁμαρτία, ἢ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ
θεῷ χάρις τῷ δίδοτι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμ-
τακίητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδίτε
ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26
1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡςπερ διέταξα τῷ
ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, ἰνῶς καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν

mors contentio tua? Aug modo contentio modo victoria habet. Sic vero Tertimaro 5,10: Ubi est mors victoria vel contentio tua?

55. νικος et κεντρον hoc ordine cum $\mu^{\circ}\nu\epsilon\iota\mu$ 17. 71. vg cop arm^{20b} aeth
ro Or^{2,306} eInt^{1,200}. 51 Eusdem¹⁰⁶ Ath⁵⁷ Did²⁰⁰ Cyr^{hr} 214 Basileucorat¹¹
(p²³) Euthalcod Dam (et. Dial⁶⁹ post κατεποθ. ο θαν. εσα νικ. pergil
πον σου θαν. το νικος, sed alterum membrum non add) Irlnt²²² Tert
maro 5,10 Amb^{saep} Ambrat al . . . . . ε Ti κεντρον et νικος cum $\mu^{\circ}\alpha^{\circ}$
(* om πον usq νικος) δεφοκλρ al pler d e f g syr^{ult} armedd aethpp
go Or^{1,240} eInt^{4,547} Eusdem⁴⁷⁰ Ath⁵⁸ Epiph²⁰⁶ Chr⁴⁰² bis Thdrt Euther
serm¹⁵ (ap Thdrt^{5,1165}) Tertres cara 47. 51. 54 Cyp²²¹ Hil¹¹⁰² al :: LXX
δικη et κεντρον | θανατε bis cum $\mu^{\circ}\nu\epsilon\iota\mu$ 39. 67²² d e f g vg cop
aethro Eusdem¹⁰⁶ et⁴⁷⁰ Irlnt²²². 202 Or^{int} 1,200. 51 et^{4,547} Tertmaro 5,10 et
res carn 47. 51. 54 Hil¹¹⁰² Amb^{saep} Aug^{saep} al mu (Clem²¹⁵ tantum
affert πον σου θανατε το κεντρον) . . . ε altero loco et id quidem
ante το νικος habet αδη (sed testium quos adscribimus multi ante
το κεντρον) cum $\mu^{\circ}\alpha^{\circ}$ κλμρ al pler (et. δε^r o sic vdr voluisse: dele-
vit enim θανατε, licet non adscripserit αδη) syr^{ult} arm go aethpp
Or^{1,240} et^{2,306} Ath⁵⁸ Did²⁰⁰ Basbapt²²⁷ Epiph²⁰⁶ Chr⁴⁰² Euthalcod
Euther (ut ante) Thdrt al mu. Ex his αδη ante το κεντρ. habent μ
al arm Or^{2,306} Did Basbapt Euthalcod :: LXX πον η δικη σου θα-
νατε; πον το κεντρον σου αδη; ad quae respiciens Cyr²²² 204 sic:
πον η νικη (sic) σου θανατε; πον το κεντρ. σου αδη;
56. η αμαρτια: A praem εστιν, f vg add est (non item d e g), item syr
sch post αμαρτ. et post νομ.
57. δίδοτι (et. syr^p 225): δε al fere²⁰ (δ ap Scri) Ath⁷⁴⁶ exed² Chr⁴⁰²
al δοτε. Etiam it vg qui dedit | του κυρ. ημ. ησ. χρ. : μ 18^{loc} ησ.
χρ. τ. κυρ. ημ.
58. αμετακίνητοι (αⁿ dⁱ -κίνητοι): A f vg syr^{sch} aeth Ambrat al
praem και | εργω : p^r 178. οικω | του κυριου : I 46. om του | ο κυλος
υμ. οικ εστιν : p^r 178 g οικ εστ. ο κοπ. υμ.

XVI. 1. λογίας et. MABCD etc . . . I λογείας. Infra tantum B (ipse²
an²²?) λογείας

σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῶ τιθέτω θησαυρίζων ὃ τι ἂν εὐδοῖται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίμω γίνωται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· 4 ἂν δὲ ἦ ἄξιον τοῦ καμῆ πορευέσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὓς ἂν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖται πρὸς ὑμᾶς, ἂν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· 9 θύρα γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

Act 19, 21.
20, 2 a

4, 19

Act 19, 8

2 Co 2, 12

2. σαββατου (Gb') cum ^hABCDEFHGIP 17. 109^{ms} Chr⁴⁰⁰. Item per usum eadē it vg syr^{tr} ... ^h 37. (teste Serl) σαββατω ... ε σαββατων cum ^hCKLM al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item cop arm go | av cum ^hACDFGKLP al omⁿvid ... BIM ean | ενδωται cum ^hBDEFGLE (ενδωται) al longe pler (^hser al^b -δωται) Chr⁴⁰⁰ Thdrt al ... ^hACI KM al^b fere Euthal^{cod} Dam ενδωθη (^hο -δοθη). Atque etiam it vg *placuerit* | γινωται: F^hLP 37. al^b γινονται.
3. παραγενωμαι: LP al aliq -νομαι | ους (κ οσουσ) ean cum ^hACD^oEIKL MP al certe pler Or^{cat} 340 Chr⁴⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln ουσ av cum ^hBD^oFG | δε επιστολων: ε (non item Gb Sz) cum antecedd coniung | d^o πεινω | ιερουσαλημ: Λ ιεροσολυμα
4. η αξιον cum ^hBDF^oGKL al omⁿ fere g syr^P arm (go) Chr⁴⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln αξιον η (Λ ην) cum ^hABCIMP 17. 37. 73. 74. ^hser d e f vg cop syr^{sch}
5. μακεδ. γαρ: F^h 37. μακ. δε
6. δε: I γαρ | τυχον: F al^b τυχων | παραμενω (FG παραπομεινω): BM 67^{aa} καταμενω | η (F^hFG 2. g om) κας (BM 3. 116. syr^{sch} Chr^{mosc} om) παραχειμ. ινα (F^hFG d e g ει μη) ... DE^o ινα ει και παραχειμ. | d^o προπεμψητε | ου ean cum ^hABCD^oEIKLMP al omⁿvid ... D^oFG ου av | πορευωμαι: LM al^b πορευομαι, F al pauc -σομαι, al^a -σωμαι
7. γαρ pri: I δε | ελπικ. γαρ cum ^hABCD^oFGIMP al³⁰ it vg go syr^{sch} cop Chr⁴⁰⁰ Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ε (= Gb Sz) ελπ. δε cum KL al plu syr^P aesth Thdrt al | επιτρεψη (Gb'') cum ^hABCIM al fore³⁰ (et F Euthal^{cod} -τρεπει) Chr⁴⁰⁰ Thphy^{odd} mosc. Item it vg *permiserit* ... ε επιτρεπη cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -τρεπει
8. επιμενω, ut it vg etc *permanebo* ... B³D^oCP al mu επιμενω, go maneo | εν εφεσω (g *esset t in ephesso*) ... FG εν (F om) εφεσω
9. L ανοιγε | ενεργησ (Hieroph praef *efficax*, Ambrst *operosum*) ... d e f g vg Or^{int} 3, 340 *evidens* (i. o. ενεργησ) | και (115. 119. d^{ser} etc add os) απτα. πολλοι: L om

4, 17
Act 19, 28
1 Ti 4, 12

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀρόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται καὶ ἡμεῖς. 11 μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς μὲ· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

Act 19, 5

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἀλλ' αὐτὸς δὲ ὅτι οὐκ ἐνὶ καιρῷ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταίωςθε.

14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

1, 16

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανά, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς δικονομίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν

No 10, 5

ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς δικονομίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν

10. B²D² τιμοθεος, r τημοθ. | αροβως: r 47. 119. αροβος | κυριου: 37. 115. praem του | καγω cum καοκλr al¹² Thdr̄t Dam ... ς και εγω cum DEFG al plu Or^{cat} 340 bis Chr⁴⁷⁴ (καθως κ. εγ.) ... BM 67² εγω

11. ουν: D²FGG d e g go arm om | εξουθενηση (17. -θηνωση, 46. -θηνωση): LF al⁵ -νησει, 109. -θηνωσει | D² προπεμψατε | δε: MF ουν ... K² om | προς με cum καCD⁵PKLMF al omn vid Or^{cat} 340, 32 Chr⁴⁷⁴ Thdr̄t al ... Ln pr. εμε cum BD²FG Or^{cat} 340, 36 Dam | FG εκδεχομαι | μετα τ. αδελφων: B om

12. απολλω: K² (suppl^a) aeth om | πολλα (Or^{cat} 340 om) cum καΛΗΘD²K LMF al om^{vi} am harl¹⁰ syr^{41r} cop aeth arm Or^{cat} 340 Chr⁴⁷⁴ Euthal¹ eod Thdr̄t Dam etc ... K²D²KFG d e f g vgc¹⁰ fu demid tol harl¹⁰ go Ambrst al praem δηλω ἡμιν οτε | θελημα: 47² add θεου, cop domini (Item Chr⁴⁷⁵ θεου ante ουν ην θελ.), arm edd μου. Praeterea Lc brug: Non addas nomini voluntas pronomen eius. | ινα νυν ελθη: M ινα ελθη προς υμας

13. στηκετε εν τη (va om) πιστει: cf Ign¹inr¹poi³⁵⁵ στηκετε εν τ. πιστ. εδωαισι (ad εδωαι. cf 1 Co 7, 37) | κραταιωσθε cum κηCΦKIKP al pler d e g r (sed antea et state in fide, ut et. cop syr^{20b} go) syrP go Chr⁴⁷⁵ Euthal¹eod Thdr̄t Dam al Ambrst ... Ln praem [κα:] cum ADK 46. 109. f vg syr^{20b} cop aeth Pelag al

15. δε cum K²ABCDB²et²FGKLMF al pler it vg syr^{41r} etc (cop ουν) ... K² D² 71. go arm aeth^{41r} om | στεφανα sine additum cum K²ABC²KLMF al pler r go syr^{20b} etP t¹xt cop aeth Chr⁴⁷⁵ al ... K²D²B² al fere¹⁰ d e am fu harl cop arm Thdr̄t Dam Ambrst add και φορτουνατον (31. 73. al fu etc φορτ-), item C²FG 74. a²or f g vgc¹⁰ demid tol syrP c.² et M²ET add και φορτουνατον (74. a²or φορτ.) και αχαικου. Lc brug: „Patres non putarunt omitterendum et Achaici.“ | ιστιν cum K²ABC²KLMF al pler r etc ... C²V¹D²FG (non vdr̄t accedere roll) d e f g vg arm ιστιν. Cf et. Or^{int} 4, 600 in comm ad Rom: „sed et in alia epist. dicit de quibusdam: quia sint primitiae Achaiae.“

ἐαυτοῦ· 16 ἴνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοῖς καὶ παντὶ τῇ συνεργούντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανά καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαικοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὕτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ἰμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιοῦτους.

19 Ἀσπαζόνται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν

16. ἴνα καὶ: M om καὶ | καὶ κοπιῶντι: 17. om ... FG f g add εν ἑμιν

17. φορτουνατου cum MABCEDEFG 17. 36. 37. 47. a^{scr} d e f g r vg (h. l. etiam fu) cop (legitur φορτουνατω etiam ap Clem^{ro} 1,50) ... ε φοιρτουρ. cum KMF al pler Euthal^{cod}. Nec aliter editum Chr Thdrt Dam al. | το ὑμετερον cum BODEFGMP 17. 37. 80. (71. το ετερον) ... ε το ἡμων cum MAXL al pler (137. ἡμων το) Chr⁷¹⁶ Euthal^{cod} Thdrt Dam al | οἱτοι: cum MCKLP al omn^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam, item illi d e r (g illi e ipse), similiter cop arm aeth go ... Gb⁷ Lu Ti αυτοι cum ADEFGM f (g vide ante) vg syr^{utr} Chr⁷¹⁶ Oec Ambrat al

18. ανεπαυσαν: 37. -σαντο | το εμον: D⁷FG 46. d e f g r vg go Ambrat al praem καὶ | τους τοιουτους: F τοις τοιουτοις

19. A 34. om versum; item 37. 39. 74. 177. a^{scr} om ασπαζ. usque της σιασ | αι εκλησιας: OF al^s syrech ar^e Chr⁷¹⁶ add πασια. Contra L^cbrug „Non adiciās adiectivum omnes.“ | ασπαζεται cum MCKEP 3. c^{scr} go Thdrt^{cat} 248 ... ε In ασπαζονται cum BFGM al pler d e f g r vg rell Chr⁷¹⁶ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc | πολλα: DE d e r post ακυλας, item m 17. 74. a^{scr} arm ante εν κυρω pon | ακυλας: F 17. ακυλα, ut Latini Aquila | πρισκα (et. Ln^{ed} min) cum MBM 17. r am demid harl cop arm go Pelag ... ε Ln^{ed} mai πρισκιλλα cum ADEFG KL al pler v^{cl}o fu tol syr^{utr} aeth Chr Euthal (πρισκιλλα) Thdrt Dam :: Act 18, 2. 18. 26. πρισκιλλα nec fluctuat; contra Ro 16, 19 et 2 Tim 4, 19 | εκκλησια: D (sed D^o improbase vdr) BFG d e f g (non item r) v^{cl}o (et. demid tol, sed non am fu) go Pelag add παρ εω (F⁸³ ους) καὶ ξενοζομαι. Cf L^cbrug „Apud quos et hospitor. Neque hoc voluerunt patres e textu auferri.“

20. ασπασασθε: 17. b^{scr} o^{scr} al pauc ασπαζεσθε | αδελφ. παντες et. f g r am fu demid (tol fratres vos omnes) Ambrat ... d e v^{cl}o hari omnes frat.

22. ει τις: F⁸⁷G⁸⁷ 17. η τις | τον κυριον sine additam cum M^oABC^oM 17. 73. 74. r (cop ap Mill et Wist) Chr^{mo}sc¹ Euthal^{cod} Cyract⁴⁰ ... κρ al³⁰ v^{cl}o demid (non am fu tol hari) syrech aeth^{utr} Chr⁴⁷⁷ Thdrt^{2,30} (non ad b. l.) Victorin^{ari} 2 Pol add ημων. Item ε (Gb⁰⁰) add ησθων χριστων cum M^oABC^oKL^o al pler d e f g vg (etiam am fu demid harl) syr^{utr} cop go Chr Thdrt^{2,30} Dam al Ambrat al (Victorin^{ari} 2

κ^ο 16, 24 κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. μαριὲν ἀθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
 μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μιν μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Christum Iesum). Item add tantum ἡσοῦν tol arm Ign¹ist¹opol²⁰⁸ Kus² 577 Thdr^t ad h. l. Tert¹adic¹⁴ | μαρῶν ἀθά: sic D^eL n²er al sat mu, item B⁶ μαρῶν ἀθά ... Ln Ti μαραραθά: sic m al plu¹id (6 ap Ser¹, 8 ap Mith et 8 μαραραθά) ... κ μαράραθα ... FG²* μαραραθα. Ex Latt *maranatha* d e f vg, r *marathana*; g in *adventu domini*. Addit in mg n²er: τη σιρων φωνη μνησει (sic) ο κυριος ηλθει. In eundem modum explicit Chr¹⁷⁷: ο κυριος ημων ηλθε, item Dam ad h. l. οτι ο κυριος ηλθε, 46me βραβειη ιστιν η λεξις ο κυριος ημων ημι.

23. τοῦ κυρίου: ALF al²⁵ r vg (et. fu demid etc, non am) nyr^{sch} cop Chr¹⁷² Euthal¹⁰⁰ Thp¹hyl Ambr¹st al add ημων | ἡσον cum κ² B 2. 17. 30. 41. 47. 73. 123. n²er f am tol go Thdr^t ... ε Ln add χριστου cum κ² ΔΟΔΕΦΓΚΛΜΡ al pler d e g r vg¹⁰ fu demid harl cop syr¹tr arm aeth Chr Euthal¹⁰⁰ Dam al Ambr¹st al
24. μου: Δ 73. om | εν χριστ. ἡσον: haec om 37. Euthal¹⁰⁰. Dedimus sine *αμην* cum BFM 17. f g r fu tol al¹achm Euthal¹⁰⁰ Ambr¹st ... ε (Gb¹⁰⁰) add *αμην*, Ln add [*αμην*] cum κ² ΔΟΔΕΚΛΡ al pler d e vg¹⁰ am demid al syr¹tr cop arm aeth go Chr¹⁷²ixt Thdr^tixt Dam¹ixt. Item α²r add *γενεθητω γενεθητω* (sic, bis *γενε-*).

Subscriptio: κ nil subscriptum habet. κ² B⁶ 17. al *προς κορινθιους α̅ ... FG ετελισθη προς κορινθιους α̅ (α̅ πρώτη) αρχεται προς κορινθιους β̅ (α̅ δευτερη insuperque β̅), D̅ προς κορινθιους α̅ (D̅ add γμα. απο φιλιππων μακεδονιας) πληρωθη αρχιτε (D̅ -ται) προς κορινθιους β̅, κ̅ προς κορινθιους α̅ γμα. απο φιλιππων πληρωθη αρχιτε (sic) προς κορινθιους β̅. Similiter f *explicit ad cor. prior incipit, ad corinthios secunda, g explicit ad corinthios prima incipit ad corinthios secunda; d ad corinthios I (deorr̅ add scribens a philippis) explicit incipit ad corinthios II. ... verbis pr̅. κορ. α̅ (L. 115. al add επιστολη) κL al mu Euthal¹⁰⁰ addunt γμαφη απο φιλιππων (120. al add της μακεδονιας) δια στεφανα και φορτουνατου (κ al Euthal¹⁰⁰ φαιρη.) και αχαικου (106. 108. κοινατου) και τιμοθεου (pro his nominibus 31. υπο παυλου και σωσθινηος): item n²r al alii γμαφη απο ιφισου (116. al add της ασιας insuperque δια στεφανα etc ut ante). Etiam Euthal¹⁰⁰ r¹ agnoscit απο ιφισου της ασιας. Cf etiam syr¹sch: *Finita est epist. ad Cor. I. quas scripta est Philippis Macedoniae et missa est per manus Timothei*: syr¹ *Finita est epist. ad Cor. I. quas scripta est a Philippis per Stephanam et Fortunatum et Achaicum et Timotheum*: go *Ad Cor. I. explicit. Ad Cor. I. scripta est e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia*: cop *Ad Corinthios scripta Ephesi per Stephanam et Achaicum*. Sic vero ε (= Gb 8z): *προς κορινθιους πρώτη γμαφη απο φιλιππων δια στεφανα και φορτουνατου και αχαικου και τιμοθεου. Praeterea numerantur στιχοι: L 46. al plu ω², κ al ω², ρ ωμ² β̅. Item in paucioribus κ² φ. β̅, αναγνωσις ε̅, μαρτυριας ιζ̅. In vgedd ut am fu numerantur capitula 72; in codice B a cap. κβ̅ ad μβ̅ pergitur.***

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1 Co 1, 1 etc
 Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
 σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὄλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρις ὑμῖν 1 Co 1, 3 etc
 καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Ἐὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- Eph 1, 3
 στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλησῶσα, 4 ὁ Ro 15, 5

* πρὸς κορινθίους β̄ ut κλη(σ^ν)κ (latet r) etc (37. al δευτερα pro β̄),
 121. 123. al πρὸς κορινθίους δευτερα επιστολη, de DKNS d f g vide
 ante ... L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη πρὸς κορινθίους β̄,
 114. al του αγιου παυλου επιστολη.πρὸς κορινθίους δευτερα, 120. η
 πρὸς κορινθ. δευτερα επιστολη, 123. παυλου αποστολου επιστολη
 καθολικη πρὸς κορινθίους δευτερα. Similiter al. κ η πρὸς κοριν-
 θίους β̄ επιστολη εκτεθεισα ως εν πιναι (at ipsa εκθεσις non sequi-
 tur) ... ε^ο παυλου του αποστολου η πρὸς κορινθίους επιστολη δι-
 ευτερα, ε Gb Σε η πρὸς (ε add τουσ) κορινθ. επιστολη (ε om) δευτερα
 ... an incipit epistula ad corinthios secunda, fu inc. ad eodem II.

1. I. χριστου ιησου cum MBP 17. mar et vgedd lachm syrp Euthaleod
 Thdr̄t ... ε Ln ιησ. χριστ. cum ADEGKL al pler d e g r vε (et. am fu
 demid hari tol) ayr^{sch} cop arm aeth go Chr^{est} Dam al Ambrst ... F
 f om | τη ουση et τοις ουσιν: haec reddit g usitanti et usitantibus.
 Ceterum cf Didm^{ai} 118: οὐκ ἀγνοητέον, Ἐν τισιν ἀντιγράφεισ φέρεσθαι
 ὡς ὑπὸ Παύλου καὶ Τιμοθέου μόνον κεχάραιται τὸ προκειμένον
 γράμμα. Inde intellegitur legisse Didymum praeter Timotheum etiam
 Silvanum nomen in titulo epistulae. Annotat Maius ad hunc Didymi
 locum, pariter ac Didymum nomen Silvani etiam Basillium de spir.
 sanct. 26. legisse. At id ex verbis Basillii, quibus utraque ad Thesa.
 epistula respici potest, vix effici licet.

2. m^b: „Item ad Cor. II. *Gratia vobis et misericordia et paz a deo patre
 nostro et domino nostro Iesu Christo.*“ Sic nec it (d e f g r) nec vε.

3. Ἐυλογητος: totum versum accurate affert Procop^{es} al¹²⁵. Respicit
 etiam m^b sic: *Benedictus deus domini nostri Iesu Christi pater gloriae;*
nec aliter Tert^{marc} 5, 11: benedictus deus domini nostri Iesu Christi.
 Eus^{ps} 637 om καὶ πατηρ τ. κυφ. ημ. ιησ. χρι., 37. om ευλογητος usque
 τ. κυφ. ημ. ιησ. χρι. | ο πατηρ: FG om ο. | καὶ θεος: 37. καὶ πατηρ

παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
 παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἰς πινα-
 Col 1, 24 καλοῦμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅ ὅτι καθὼς περισεύει τὰ
 παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
 σεύει καὶ ἡ παρακλήσις ἡμῶν. ὅ εἶτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ἡμῶν
 παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἶτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ἡμῶν
 παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθίμα-

4. ἐπὶ πάσῃ τῇ: C al¹⁵ Eusps⁶³⁷ Chr⁴⁹⁰ Procop⁶³⁴ Antioch¹⁰⁷⁴ ἐν πα.
 τη (τη om Chr⁴⁹⁰. 490 et Procop). Nec aliter vertunt d e f g r vg.
 | ἡμῶν: M om | εἰς το: vg wa to (it vg ut *possimus*) | ἡμας: syr^{sch}
 et P c. ob. Ambrat praem καὶ | αὐτοῖς et. Eusps⁶³⁷ Chr Euthalcod Procop
 (sed pon ante παρακαλ.) Thdrt Antioch Dam etc ... d²εφα 14. d e f
 g (non item r) vg Ambps¹¹⁶ al (non item Hier⁶²¹ nec Ambrat) καὶ
 αὐτοῖς | ὑπο: P 23. 109. απο
5. τα παθήματα: et. Or^{1,202} et in^{4,200} Eusps⁶³⁷ Antioch¹⁰⁷⁴ etc (37. τὰ
 παθήματα sic) ... d²ε²ε² το παθήματα | L transiit a *περισεύει* ad *πι-
 ρισσεύει* | εἰς ἡμας (17. 114. υμ.): Eusps⁶³⁷ ἐν ἡμῖν, Antioch om | ου-
 τως et. Or et in⁴ Eusps⁶³⁷ Antioch etc ... d²ε²ε² 17. 37. 80. d e g cop go
 add καὶ, item sed omisso καὶ sq f vg Dam | δια του χρι. cum κα²ε²υ
 κ²νοκ²μ (ε²ν² e spatio) al plus⁶⁰ Or al mu ... ς (= Gb Sz) om του cum
 minusc vix mu
6. εἶτε δε: d²ε² 32. ε. δε, 115. εἶτε καὶ, 177. k²ο² εἶτε οὖν ... C al¹⁵ εἶτε |
 ὑπὲρ τῆς ἡμῶν (L ἡμῶν) παρακλ. καὶ σωτηρίας (42. α²θη² σωτη. καὶ
 παρακλ.) cum κα²ο²ε²μ²φ²α²κ²λ²μ² etc ... h 17. 176. om καὶ σωτηρίας, item
 137. Euthalcod sed om etiam εἶτε παρακαλοῦμ. υπ. τ. υμ. παρακλ. |
 εἶτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλῆς. sic eaque hoc loco cum κα²ο²ε²μ²
 3²ell 23. 31. 40. 51. 57. 67. 73. 80. (et 37. additis καὶ σωτηρίας) r am
 fu (sed fu² add et salute) harl flor to² syr^{sch} cop aeth (et arm sed
 add haec fere: ἢ θαρροῦμεν ὑπὲρ τοῦ ἡμῶν θάρσεως καὶ τῆς ἡμῶν
 σωτηρίας) Antioch¹⁰⁷⁴ Ambrat. Accedunt Eph²³⁷ et Hier⁶²¹ qui
 extrema tantum sic afferunt: καὶ η ειλ. ἡμῶν βεβ. ὑπὲρ ἡμῶν, ε²δο²τ²
 ε²τ² etc. Item vg^{cl}o demid, nisi quod ad verba *sive consolamur, pro
 vestra salute* porperam addunt *sive exhortamur, pro vestra exhortatione
 et salute* (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Ceterum facit
 nobiscum Gb ..... Sz Ln-Ti post καὶ σωτηρίας pergunt τῆς ἐνε-
 γουμένης ἡμεῖς βεβαία ὑπὲρ ἡμῶν, ac tum demum addunt εἶτε παρα-
 καλούμεθα υπ. τῆς υμ. παρακλῆς. καὶ σωτηρίας (repetunt igitur h.
 l. καὶ σωτηρίας, sed Ln [καὶ σωτηρίας] cum βδ²ε²φ²α²κ²λ² al¹⁰⁰ (sed 46.
 om κ. σωτη.) d e f g go syr^{sch} (sed κ. σωτη. c.² habet, insuperque c.²
 ex v. 10? per incuriam? infert: *in quom speravimus quod et adhuc
 eripiet*) Chr⁴⁹⁷ Thdrt Dam al ..... ς (= Gb Sz) post καὶ σωτηρίας
 pergit τῆς ἐνεργουμένης ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς πασχόμεν' tum ponit εἶτε
 παρακαλοῦμεθα, ὑπὲρ τ. υμ. υπομο. καὶ σωτηρίας. Denique καὶ η
 ειλ²σ² ημ. βε. υμῶν: quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2. de
 coniectura videtur dedisse, | ἐν ὑπομονῇ: 1. 108² al plus¹⁰ add πολλῇ

των ὄν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ἡμῶν,
7 εἰδότες ὅτι ὡς κινῶνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆσ Phil 2, 10
παραικλίσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλωμεν ἡμᾶς ἀγροεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεως
ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύνα-
μιν ἐβάρηθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν· Ὁ ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκομμα τοῦ θανάτου ἐσχῆκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐργίζοντι τοῖσ

| των αυτων: al plus¹⁰ των αυτων, κ om αυτων | ὄν: D⁸⁷*F⁸⁷G ωσ,
g quas t sicul | ελπισ ημων: η al pauc ελπ. ημων. Itom 87* a^{scr} al
pauc υπερ ημων

7. ωσ cum M^{ABCD}*E^{MP} 17. 31. 73. Or^{1,208} Ephr^{2,175} (sed om οτα, ut et.
k^{scr}) Dam ... F⁸⁷G⁸⁷ ο: (corrige εσ? sed vide post), d e syr^{sch} si
(contra f vg Ambrst al sicul), g r om ... ε ωσπερ cum D^{Bet}E²K^L al
pler Chr¹⁰⁰ Thdrt al | ισσε ante των παθην. et. Or Ephr oto ... D⁸⁷G
d e f g r vg go post ε. παθην. pon | ουτως (et. f r vg): F⁸⁷G d e g
go syr^{sch} om | και της παραικλισεως: f vg eritis et consolationis, d e
Ambrst et consolationum (Ambrst -nis) eritis. Contra r nil nisi etiam
consolationis.

8. θελωμεν (F θελωμεν atque postea αγροειν): κ 109. al pauc cop arm
Orcat eph¹⁰⁰ Bas^{eth} 273 Chr^{1,273} et ad h. l. semel (et altero loc fluct
lectio) Hiereph³: 4,264 θελω | περὶ της cum M^{ACDEFGP} 17. 31. 37^{ms}
39. 47. 73. 80. 118. b^{scr} o^{scr} Orcat eph Bas^{eth} 273 Chr ad h. l. semel
Euthalcod Thdrt Antioch^{100a} ... ε Ti υπερ της cum B^{KLM} al pler Chr
ad h. l. sem et^{9,264} Dam al. Latini de tribulatione. | της γενομένησ
sine ημιν cum M^{ABCD}*F^{GMP} 8. 17. 35. 73. 93. 137. 211. 81^{ct} d e f g
r vg arm Orcat eph Euthalcod Hiereph³ (Tertrea carn⁴⁸ de pressura
nostra apud Asiam) ... ε (sed Gb⁰⁰) Ti add ημιν cum M^{DBet}E²K^L al
pler syr^{utr} cop aeth go Bas^{eth} Chr⁵⁰⁰ bis Thdrt Antioch Dam al
Ambrst (sed ex his 119. al? syr^{sch} cop Thphyl Ambrst om ημων) |
υπερ δυναμιν ante εβαρηθημ. cum M^{ABCM} 17. 37. 73. 80. 93. 137. r
arm aeth Orcat eph (sed male κατα δυναμιν.) Bas^{eth} Euthalcod Hiereph³
... ε Ti post εβαρηθ. cum D^{EFGKL} al pler d e f g vg go syr^{utr} (cop
magis quam poteramus) Chr⁵⁰⁰ Thdrt Antioch Dam al Tert Ambrst al.
Sed D⁸⁷G παρα δυναμιν. | εβαρηθημεν: o^{scr} al? Chr^{1,273} Antioch
Dam Thphyl εβαρυνθημεν | εσ εξαπορεθηναι | και του ζην: Antioch
^{100a} pergit: ἀλλ ο παρακαλων τοισ ταπεινους παρακαλισειν ημασ ο
θεοσ.

9. ἀλλα cum B^{HK} 11^{LP} al plu^{vid} (ἀλλ tantum duo ap Sori) Cyrnd 63 Dam
... Ln ἀλλ cum M^{ACFGM} 17. 37. 47. a^{scr} al Orcat eph¹⁰⁰ Eua^{ps} 175 Chr
⁵⁰¹ Euthalcod Thdrt al | ισχηκαμεν: D⁸⁷* om, n^b ante του θανατοι
et⁹ post του θαν. suppl | ἀλλ επι: D⁸ ἀλλα επι | επι τω θεω τω (sic
et. c) εργαζοντι (et. Clem²⁴⁵ etc; 88. 93. 109. 119. al¹⁰ Euthalcod
Thdrt Thphyl -ραττι) ... εσ επι θεον τον εργαζοντα

² Ti 4, ¹⁰ νεκρούς, 10 ὅς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, ^{Mo 15, 20} εἰς ὃν ἠλπικαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἀγίῳ

10. ἐκ τηλικούτου θανάτου et. Clem³⁴⁵ etc: d e (r) syr^{nt} go Oreat eph ¹⁵⁰bis Chr⁵⁰³ Thdrt Or^{int} 2, ³⁴⁵ Hier^{eph} 2 Ambrat ἐκ τηλικούτων θανάτων, item f vg *de tantis periculis*. Contra Chr l.1. οὐκ εἶπεν· ἐκ τοσαύτων κινδύνων. In r est qui de tantis, sed rell perierunt. | ἐρρύσατο cum κ^{ac}CD^{EF}GKLMF rell omⁿ ^{vid} Euthal^{cod} etc... Ti ἐρρύσατο cum B* (: : qua in re nec 2 Pe 2, 7 unum B* secuti sumus. Aliter 2 Tim 4, 17. 8, 11. Col 1, 13.) | καὶ ρύσεται cum κ^{BCP} 17. 47. 73. 93. 211. g am marian tol cop arm (aeth^{ro} anceps) Euthal^{cod} Dam, itemlibere Ath⁴⁴⁵ ἐκ παντων με ἐρρύσατο ο κυριος καὶ ρύσεται, ἵσ ον ἠλπικαμεν omissione rell ... 5 Ti καὶ ρύσεται cum δ^{BCF}GKLM al pler f vg (et. fu al) go syr^P Oreat eph ¹⁵⁰bis εἰ^{int} 2, ⁴⁴⁵ Chr^{1,574} Thdrt Thphy^l Oec Hier^{eph} 2 Ambrat ... AD* d e demid syr^{sch} aeth^{PP} Chr⁵⁰³ plane om, hinc Ln | καὶ ρύσεται | ἵσ ον (87. add καὶ) ἠλπικαμεν, sic et. syr^P 25 ... 31. syr^P ^{int} arm Chr⁵⁰³ Thphy^l ἠλπικ. δε (δη 31. ap Wlat) ... haec una cum seqq 177. 178. 211. om | οτι ante καὶ cum κ^{ACD}B^{et}CKLMF al pler d e f vg cop syr^P etc ... F⁵⁷G g post καὶ ... B^{DS}*M om, hinc Ln [οτι] | καὶ (arm om) εἰς cum κ^{ABC}1^{ed} 2^{ic}CKLMF al pler f vg cop (agnoscit et. syr^{sch}) etc ... D^BF⁵⁷G 3. 31. 45. 47. h^{ec} k^{er} Chr^{romo} 1 Ambrat Hier^{eph} 2 om εἰς ... go aeth om utrumq | ρύσεται: ν⁵⁷α⁵⁷ 91. go (vg^{cod} ap Wlat?) ρύεται

11. ὑμῶν ὑπὲρ (D*F περι) ἡμῶν (sic ipse κ* pro υμ. substituit) cum κⁿ D^bete(et*)K(F)KLMF al pler d e g syr^{sch} arm aeth go Chr⁵⁰³ semel Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item ὑπὲρ ἡμῶν post τη δεήσει posito c f vg cop (sed pro υμῶν exprī ἡμῶν) Chr⁵⁰³ semel; item syr^P sed ὑπὲρ ἡμῶν c., Sedul om υπ. ἡμῶν. Libere Ambrat: *accedente pro nobis etiam vestra oratione*. ... Δ 115. ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν, G⁵⁷ 116. ὑμῶν ὑπὲρ (α περι) ὑμῶν, 98. 211. al pauc ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν (quod et. cop vdr vertisse) | ἐκ πολλῶν προσώπων: ν⁵⁷GM 87** Chr⁵⁰³ εἰ⁵⁰³ εἰ^{503,315} (nou 11, ⁴⁰⁰) εἰ^{12,304} εν πολλῶ προσώπω. Item g in multa facis, d e in multifacis. Contra fu** demid al *ex multarum personis facierum* (tol om fac.), vg^{ole} *ex multorum personis*, fu* *ex multorum faciae*, am *ex multarum facierum*. Pergitur vg^{ole} am fu demid etc *eius quae in nobis est donatio*. Ambrat vero: *ut quod multorum faciebns donum in nos collatum est*. A verbis ἐκ πολλῶν transiit r ad εὐχαριστηθῇ (sic), omisis προσώπων usque δὲα πολλῶν. Ante εὐχαριστηθῇ 5° 1633. inepte infert τὸ. | εὐχαρ. ὑπὲρ ἡμῶν cum κ^{ACD}GM 17. al sat mu d e f g vg (et. am fu etc) syr^{nt} cop arm go Chr⁵⁰³ εἰ⁵⁰³ εἰ^{503,315} εἰ^{11,400} et 12, ³⁰⁴ Euthal^{cod} Thdrt al Ambrat al ... Ti εὐχ. υπ. ὑμῶν cum B^{DC}E (sic)F⁵⁷GKLP' al⁵⁰ vg^{odd} (ap Ln ap Vallars alios) Chr^{10,457} Dam Phot (ap Oec) et Oec

τησι καὶ εὐλοκρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι 1 Co 2, 4
 θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῇ κίσει, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγιγνώσκετε ἢ καὶ ἐπι-
 γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγινώσθητε, 14 καθὼς
 καὶ ἐπίγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι κἀνήχημα ὑμῶν ἐσμέν καθ' ἅπερ
 καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8

15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς

12. τῆσ συνειδ. ἡμῶν (ἡμῶν rursus ipse κ^o pro ἡμῶν substituit; etiam in
 n^o scriptum est a n^o nisi est ipse n^o): Or^{1,287} om ἡμῶν | αἰγιόγητι
 (MP αγιω-) cum κ^o ABCMKP 17. 37. 67^{ab} 78. cop arm Clem⁹⁰⁷ Or^{1,287}
 Euthal^{cod} Dam ad h. l. etparall⁶⁰⁰ ... ε Ti ἀπλογητι cum κ^o DEFGAL al
 pler d e f g v g go syr^{utr} Chr⁵¹⁴. 515 Thdrt al Ambrst al ... 93. 211.
 πρῶστη, aeth in misericordia. De suo add syr^{sch} et cum puritate. |
 κας (A add εν) εὐλοκρινια cum κ^o D^o FGKP al mu^{v1} (8 ap Seri) ... ε Ln
 Ti κ. -πρῶτεια cum ABD^o ELM al plu :: cf ad 1 Co 5, 8 | τοῖ θεοῦ cum
 κ^o ABCDKM 17. 37. 47. 73. 115. a^{scr} Dam^{bls} (ut ante) ... ε om τοῦ cum
 POKLP al pler. Or^{1,287} Thphyl Oec. Etiam in κ puncta a correctore
 addita erant sed rursus erasa sunt. ... syr^p txt (addit in mg) Chr^{bls}
 (ut ante) Thdrt Ambrst plane om | οὐκ εν: κκ 37. 73. 120. a^{scr} f v g
 syr^p Dam^{parall}⁶⁰⁰ (non ad h. l.) praet κα | σαρκικῆ: FG -κωη
13. ἀλλ ἢ α (it v g quam quae): BFG om ἀλλ, A 4. 17. 219^a om ἢ, AD^o om
 α. Atque hinc Ln^{ed} min ἀλλ' [ἢ] ἃ εἰ ed mai [ἀλλ'] ἢ ἃ | ἀναγιγνώσκετε:
 DE -σκητε | ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε: B 31. 41. 109. 238. o^{scr} Oec om ...
 FGK 114. d e f g v g syr^{sch} cop arm Ambrst al om ἢ | οἱ εἰς (Gb^o)
 cum κ^o ABCD^o PFG 3. 17. 39. 73. 137. 178. d e f g v g syr^{sch} cop arm go
 Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ε Ti οἱ κας εἰς cum D^o KLM^o al pler
 syr^p Chr⁵¹⁵ Thdrt Antioch¹¹¹⁹ al | Ln ἐπιγινώσθητε¹⁴ καθὼς καὶ etc
14. Gb Sz ἀπὸ μέρους· ὅτι | P κνήμα | καθ' ἅπερ (FG καθ' ἅπερ) καὶ
 ἡμῶν ἡμῶν: κ om | τοῦ κυρίου ἡμῶν cum κ^o PFGMP 3. 17. 28. 31. 37.
 38. 89. 48. 57. 67. 72. 78. 80. f g v g cop syr^{sch} etP c.^o arm aeth Chr
⁵¹⁶ Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹¹¹⁹ Dam Thphyl Ambrst al. Item Ln τ.
 κυρ. [ἡμῶν] ... ε Ti om ἡμῶν cum ACDEKL al longe plu d e go syr^p
 txt Oec | ἰησοῦ: (κ^o) D^o PFGMP 2. 3. 31. 37. 38. 39. 46. 57. 61. 67. 72.
 73. 80. 93. 109. 211. b^{scr} o^{scr} d e f g v g go syr^{sch} etP c.^o cop arm
 aeth Chr Antioch Thphyl Ambrst al add χριστοῦ (κ^o χ^o, sed ante-
 quam lineolam adposuit rursus abstersit) ... non addidimus cum κ^o A
 BCD^o bet^o KL al longe plu syr^p txt arm^{edd} Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec
15. πρότερον: L al plus⁴⁰ Antioch¹¹¹⁹ Thphyl Oec το πρότερον, κ το δευ-
 τερον ... κ^o 121. om. Posuimus post ἐβουλομ. cum κ^o ABCDEFGKLM al
 plus¹⁵ it v g syr^{utr} arm go Chr⁵¹⁷ Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ε
 ante οὐα δευτερον cum κ^o L al plu cop Thdrt al | πρὸς ἡμ. ελθεῖν cum
 κ^o ABCMP al sat mu syr^p arm Chr Euthal^{cod} Dam ... Ti ελθ. πρ. ἡμῶν
 cum DEFGKL al plus³⁰ d e f g v g go syr^{sch} cop Chr^{mose} 1 Thdrt
 (Antioch¹¹¹⁹ ελθ. το πρὸς. πρ. ἡμ.) Thphyl Ambrst al | χαρῶν cum κ^o

1 Co 16, 5 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχήτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διαλθεῖν εἰς Μακαδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακαδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλόμενος ^{Mt 5, 32} ^{Lu 5, 13} μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχησιμίῃ; ἢ ἂ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ καὶ οὐκ οὐ; 18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὐ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν ἀντῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν ἀντῷ τὸ

ACDFGK al pler it vg etc ... κβββ 31. 71. 73. 80. 115. Thdr̄t ad h. l. ²⁰² et ²⁰³ Antioch¹¹¹⁰ χαρᾶν. Cf Chr⁵¹⁰: χαρῶν δὲ ἐνταυθα τὴν χαρᾶν λέγει. | σχήτε cum κβββ 31. Euthalcod Thdr̄t²⁰² et ²⁰³ Antioch¹¹¹⁰ Dani ... ε Lu Ti ἐχητε cum ADFGKL al pler Chr⁵¹⁷. ⁵¹⁸ al. Ceterum Antioch¹¹¹⁰ post σχήτε pergīt: πεποθως ἐπι παντας ὑμας, οτι η ἐμῃ χαρᾷ παντων ὑμων ἐστιν :: ex 2, 3.

16. δι ὑμῶν: F δια ὑμ. | διελθεῖν cum κβββκκκκ al longe plu f vg (hi² transire) g (proficiatorem t transirem) syr⁶ch eip txt Chr⁵¹⁷. ⁵¹⁸ Euthalcod Thdr̄t Thphyl Ambrst al ... Gb' Ln ἀπελθεῖν cum ADFGK 80. cop arm Dam. Item syr⁶ ms go ire, d e (g, vide ante) proficiat, quem-admodum 38. 44. 48. 73. 74. 115. al²scr Oec ἐλθεῖν | ιφ: D²vg 4. 44. 47. 73. 91. 238. al pauc Chr^{mosc}1 Thdr̄t^{cod} αφ, 17. ιφ | D² προπεμφθησ. Ceterum verba καὶ αφ ὑμων προπ. ισ τ. ιουδ. G² g² per incuriam iam v. 15 post προσ ὑμας addiderunt.

17. οὐκ: A δε (go Hoc vero igitur cogitans) | βουλομενος (Gb'') cum κβββ FGF al²⁰ f vg cop Chr⁵¹⁰ Euthalcod Dam ... ε Ti βουλευομενος cum δεκ (L βουλευομενος) al longe plu d e g syr⁶ arm aeth^{utr} go Thdr̄t Ambrst (d e cum cogitasset, g Ambrst cogitans) | τη: FG Thdr̄t om | βουλευομαι pri: 37. βουλομαι | ια η: G super lineam ut eū'/. ητω | παρ ἐμοι: F bscr oscr π. ἐμου | ναι και et om om: 67² vg (non item fu²) Pelag (non Ambrst) om alterum ναι et om alterum

18. πιστος δε: Euthalcod om δε | ο λογ. ἡμῶν: in L ἡμῶν supra lineam litteris minusc suppletum est, sed ab ipso² ut vdr̄t | ο πρὸς: D² om o | οὐκ ἐστιν (Gb') cum κ²ABCDFGF 17. 23. 57. 70. d e f g vg go cop arm Euthalcod Thphyl^{ms} Ambrst al ... ε οὐκ ἐγενετο cum κβββεεεκκκ al pler (syr^{utr} non fuit) aeth Chr⁵¹⁰ Thdr̄t Dam

19. ο του θε. γαρ cum κβββ 17. 37. 67. 73. 80. (Euthalcod ο του γαρ υιος omisso θεου) ... ε ο γαρ του (vg om) θεου cum δεFGKL al pler Chr²⁰⁰ Thdr̄t Dam | χριστ. ἰησοῦς cum κ²AC ... ε Ln ἰησ. χριστ. cum κβββFGKFL al fere om̄n (17. om χρ̄ς.) it vg rell ... Chr²⁰⁰ (et. mosc¹) om | δε ἡμῶν: FG praem o, item d e g su Ambrst: qui in vobis est (e om) qui per nos praedicatus est; contra vg f qui (f om) in vobis per nos praedicatus est | σιλουανου cum κβββκκκκ etc ... δενω σιλβανου. Kz Latinis f g vg silvanum, d e silbanum | ἐγενετο (it vg fuit, item pro γεγονε): c ἐστι

ταί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ 1 Co 1, 6
 βεβιωτῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίστος ἡμᾶς Θεός, 22 ὁ
 καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δὸς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος
 ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 5, 6

23 Ἐγὼ δὲ μάγντρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ψυ-
 χῇ, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι
 κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς
 ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

II.

1 Ἐκρινε δὲ ἐμαντῷ τοῦτου, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμῖς

20. Θεου: A al plus¹⁰ Mcion^{epiph} 206 bis (non item²⁷¹) Thdr̄t του θε. | διο
 και δι αυτου cum MABCFGOV^{1p} 10. 17. 31. 37. 38. 80. 137. f g vg go
 syr^{sch} cop arm Mcion^{epiph} 201 et²⁰⁰ Euthal^{cod} Dam (vide et. Thdr̄t
 com) Fulg^{tralm} 2, 19 al (sed o demum incipit αυτου το αμην). Similiter
 n^o d e Ambrat και δι αυτου. Cf et. Epiph²⁰⁶ contra Mcionem dispu-
 tans: διὰ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ τὰς ἐπαγγελθίσιας ὑποσχέσεις γίνεσθαι,
 διὰ τοῦτο φησί· και δι' αὐτοῦ, τὸ ἀμὴν τῷ Θεῷ . . . . . ε Ti και εν
 αυτω cum n^{bet} κκλ al pler syrP Chr²⁰⁰ Thdr̄t Thphyl Oec. At sic
 Thdr̄t in com: οὐ δὴ χάριν και δι' αὐτοῦ τὸν τῆς εὐχαριστίας
 αὐτῷ προσφίρομεν ὕμνον. | το αμην (et. n^o): n^o om το | δοξαν: FG
 fupret graecis g add και τιμην | δι ημων cum MABDFGK^p etc, d e
 Ambrat Sedul ad gloriam per nos . . . CLO 1. 106. ημων (sine di), item
 ad gloriam nostram f vg Fulg Pelag
21. ημας συν υμιν cum MABDFGKLOP al pler d e g m⁵ vg syr^{sch} cop
 arm aeth go etc . . . C al¹⁰ syrP υμας συν ημιν, B 115. υμας συν υμων,
 al pauc f Ps-Iust⁶¹⁵ codex ημας συν ημιν | και χριστος (n^o d^{bo} χρι-):
 n^{5r} o και χρ. (d e f g m⁵ vg et qui uncorū) | ημας sec: B^o υμας
22. o και (vg^{cl^o} Ambrat al qui et) σφρ. cum n^{bc} DELO etc . . . FG d e f
 g m⁵ am fu demid tol Amb^{sp} sa² 616 και o σφρ., et qui etc . . . n^o AC^o KP
 17. 30. 37. 74. 109. 116. al⁵ ser syr^{sch} vid cop go Ps-Iust⁶¹⁵ Didri¹⁰⁰
 Chr²⁰¹ Euthal^{cod} Dam και σφρ. :: pro ΗΜΑCΘCOKAΙ scriptum
 ΗΜΑCΘCOKAΙ | αραβωνα cum MAFGL 37. 47. . . . ε Ti αρραβ-
 cum BCDEKOP al pler. Praeterea FP -βωνα :: cf ad 5, 5; item Eph
 1, 14. | ημων: 17. 115. tol υμων
23. ουκετι: Ambrat Aug^{ep} 311 (3, 783) nondum veni Corinthum, f vg Amb
 luc^{10, 1485} non veni ultra Corinthum . . . FG d e g syr^{sch} (etp txi vide post)
 cop aeth go οικ (g non veni Corinthum, sed d e non venio Corinthum)
24. υμων τῆς πστ. cum MABCKLOP al pler . . . DEFG 74. 120. a^{ser} τῆς
 πστ. υμων, item it vg etc | αλλα: 73. Euthal^{cod} Dam αλλ οτι | χαρις:
 37. 71. 93. 211. arm χαριτος
- II. 1. di cum MAB^{bet} κκFCKLOP al pler d e f g vg etc . . . n^{5r} τε, item
 aeth^{ur} (et igitur) . . . B 17. 37. cop syrP γαυ | το μη: al⁵ ser (b^o c o)
 του μη | εν λυπη post παλιρ cum MABCDKFGKLOP al longe plu it vg

ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
 ρη112, 21 λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο ἀπὸ ἴνα μὴ ἐλθὼν λύ-
 πην σχῶ ἀπ' ὧν ἴδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι
 ἢ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
 5 συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
 θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
 1 Co. 2, 2 = 5 Ἢ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
 ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἰκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἢ ἐπιτιμία
 αὕτη ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τούναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρι-

- go syr^{tr} arm Chr⁵⁸¹ Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. etparall⁵⁸⁰ al
 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) post ἐλθειν cum minusc vix mu, item
 omisso παλιν cop aeth post ἐλθ. πρ. υμασ | πρ. υμασ ἐλθην cum κα
 εκκλωρ al fere⁶⁰ (omn¹² ap Serl) syr^p Euthalcod Thdrt Dam ... Τι
 ἐλθ. πρ. υμασ cum DEFG al¹⁰ fere it vg syr^{sch} arm go Chr⁵⁸¹ Thphy1
 Amb^{lac} 10 Ambrst al. Item ς (= Gb Sz) interposito εν λυπη, i. e.
 ἐλθ. εν λυπ. πρ. υμασ cum minusc (aeth cop vide ante)
2. καὶ τίς sine ἐστιν cum κ^oABC cop Euthalcod Cyr^{10h} 808 Dam ad h. l.
 etparall⁵⁸⁰ ... ς (Gb^o) add ἐστιν cum κ^oDEFGKLOP al omn^{vi} it vg rell
 Or^{2, 200}. 311 etInt^{2, 100}. 604 Chr⁵⁸² Thdrt al | P o ευφραϊνον εἰ μη. Sic.
3. καὶ ab initio: 17. 137. syr^p c.* Euthalcod add γαρ | ἔγραψα sine
 υμιν cum κ^oABO^oOP 17. 137. am cop Euthalcod Damparall⁵⁸⁰ Ambrst
 ... ς (Gb^{oo}) add υμιν cum κ^oCCDEFGKL al pler it vg (et. fu demid al,
 non am) syr^{tr} arm aeth go Chr⁵⁸² Thdrt Dam ad h. l. al Pelag al |
 τοῦτο αὐτο (hoc ipsum) cum κ^oBBKFKLP al omn^{vid} it vg go Thdrt
 Dam Ambrst al (sed κκνυ it vg go aeth Pelag ante ἔγραψα pon) ...
 co Chr⁵⁸² Euthalcod Thphy1 αὐτο τοῦτο ... A cop arm Damparall om
 αὐτο | λυπην: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a^{ser} it vg
 syr^p c.* Euthalcod Pelag (non item Ambrst) add ἐπι λυπην (10. 38.
 39. 50. 120. επ. λυπη) :: ex Phil 2, 27 | σχω cum κ^oABOP al¹² Chr⁵⁸²
 Euthalcod Thphy1 ... ς εχω cum κ^oCCDEFGKL al pler Thdrt Dam | αφ
 ων: FG εφ ων. Ex Latt a quibus d e Ambrst, de quibus f g vg Pelag
4. ἀλλὰ τ. αγαπ. ἵνα γνῶτε: FG 98. 211. I^{ser} all ἵνα γνωτ. την αγαπ.,
 item 37. all ἵνα την αγαπ. γνωτ. Item d e sed ut caritatem sciatis, κ
 sed ut sciatis caritatem, f vg Ambrst sed ut sciatis (Ambrst cognosce-
 tis) quam caritatem | εἰς: FG πρην
5. οὐκ ἐμε: D^o ουχ εμ. | ἀλλὰ cum κ^oABCLOP al plu (13 ap Serl) ... ς
 all cum DEFGK¹¹ al sat mu | ἵνα μη ἐπιβαρῶ (f vg ut non onerem,
 d e κ ut non gravarem): FG s. μ. ἐπιβαρῶν
6. ἢ ὑπο (o 119. 122. απο) των πλειονων (c πλειων) et. Ban^{eth} 416 Tert
 pud¹⁴ et¹² etc: FFG g aeth^{ro} om
7. μᾶλλον cum εκκλωρ al omn^{vid} f vg cop syr^p arm Chr⁵⁸⁵ Euthalcod
 Thdrt Dam al Tertpud¹² Ambrst al, item post υμασ DEFG 17. go

σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρῃ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὴν ἀγάπην· 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δὲ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμιν ὑπὸ τοῦ σαταναῶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγροῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8
καὶ θύρας μοι ἀνεργμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἀνεῖν τῷ 7, 5 00

Thdrt^{4,477}. Accedunt Tert^{pu}¹² (uti e contrario magis vos donare et advocare), f vg Ambrst al ut e contrario (e contra Ambrst) magis donetis, d e g ut contrario (g prae m e) vos magis donetis . . . . Ln^{ed} min om cum AB syr^{6ch} Aug^p parmen^s: 2, 57

9. γὰρ καὶ ἔγραψα: 112. m⁷ⁿ. 79 am go cop Chr⁵⁸⁷ aem¹ Thdrt Ambrst Sedul om καὶ . . . Ϝ 31. 8P^o f g cop Chr⁵⁸⁷ bis Euthal^{co}d Thdrt Pelag add ἡμῖν (vii ἡμῶν) | γνῶ: 17. γνῶτε | ἡμῶν: Ϝ 87 α g παντῶν ἡμ. | εἰ cum κσδκρκακλωρ etc (et. it vg) . . . Ln^{ed} min ἧ cum AB 17., 109. ωσ. Cf Tert^{pu}¹² uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus obauditis mihi.

10. καὶ cum κ^oABC^oDEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. a^{66r} Epiph⁴⁹⁷ Chr⁵⁸⁷ Euthal^{co}d Dam . . . Ϝ καὶ ἔγω cum κσ^oϜGK^{11L} al pler Thdrt al | ἔγω: A om | ο (D^oEP 31. 37. ω) κεχάρισμαι εἰ τὸ (aeth^{pp} quod) κεχάρισμαι cum κABCϜO (et D^oEP 31. 37.) Euthal^{co}d Dam (8P^o Chr⁵⁸⁷ εἰ τὸ κελ. ο κελ.), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al quod donavi, εἰ quid donavi; g quod et donavi εἰ quid et donavi, inepte καὶ in καιχαρισμαῖς et κε in κεχαρισμαῖς per et reddens). Cf et. D^o8^o qui o sive ω om; item Tert^{pu}¹² go εἰ quid donavi, donavi, cop syr^{6ch} quod donavi, donavi, aeth^{pp} κεχαρισμαῖς ο κεχαρισμαῖς, item m⁷⁹ quod donavi, sed omisso altero donavi, Epiph⁴⁹⁷ διο εἰ τὸ κεχαρισμαῖς, δι. ἡμας κεχαρισμ. . . . . Ϝ (= Gb Sz) εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι cum D^oKL 17. al pler syr^p Thdrt Thphyl Oec

11. πλεονεκτηθῶμιν: d e f vg circumveniamur; m⁷⁹ Ambrst al possideamur, g possideamur t circumveniamur

12. τρωάδα: LP τρωάδα | εἰς τὸ εὐαγγέλιον (Aug^{praedest} 22. 10, 817 in Troadem in euangelium): Ϝ 31. 8P^o d e f g vg Dam Ambrst al διο το εὐαγγέλιον, propter euangelium. Cf Chr^{5,600} εἰς το εὐαγγ. τεντετσι δια το εὐαγγέλιον . . . D^o8^oEP^o δια του εὐαγγέλιου | χριστον: 17. 23. θειον | καὶ θυρας μ. ἀνεργμένης (DKP ηνεργμ.) . . . Ϝ καὶ θυρα μοι ην εὐεργμηνη (g super ην habet esset). Cf it vg cum tenuissem - et ostium mihi apertum esset (g esset apertum)

13. τῷ μῃ cum κ^oABC^oϜGK al pler . . . LP 37. 109. 122. al^o ser Euthal^{co}d το μῃ . . . κ^oG^o 73. Thdrt^{co}d του μῃ . . . DE 17. 8P^o εν τῷ μῃ | ευφρην: D^o ευφρασκην | με: Gb Sz om per incuriam | αυτοισ: κ om. Ceterum c versum 18. demum a verbis ἀλλὰ ἀποσταξάμενος incipit, non item vg.

πνεύματί μου τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφὸν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεῖν ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὁσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; 17 οὐ γὰρ ἐσμὲν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εὐαγγελίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατέναντι Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

14. DE θριαμβεῖν | ἐν τῷ χριστῷ et. Clem²⁰⁶ Dial⁹⁰⁰ Did¹⁴¹⁵ Cyrhr²¹⁷ Cyrador²⁰⁸ etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (triumphat per nos in Chr. Iesu) al ἐν χριστῷ ἰησοῦ

15. τῷ Θεῷ et. Ir^{int}²⁰⁰ Or^{2,40}. 4,367 et^{int}^{2,106}. 2,470 ἀεσαρ Eus³⁰⁴ 492 etc (cf Chr⁵⁴⁶ καὶ οὐκ ἀπλῶς εἶπεν „εὐωδία“, ἀλλὰ „τῷ Θεῷ“.) ... κ Or^{2,328} et^{int}^{2,17} Dial⁹⁰⁰ Philcarp⁷²⁵ Augall^q (vide post) om. (Iloc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or^{int}^{2,90}. 126. 164 Ath⁵²². 765, et alibi.) Saepius vero ab Or, ut 2,40. 4,367 et^{int}^{2,12}. 17. 41, verba ἐν παντί τοπῳ (ex v. 14) ad ευωδ. ἐσμὲν τῷ Θεῷ vel ad Christi domus odor sumus adduntur. Nec aliter sit apud Hil⁴⁰² et plerumque (modo omissio modo praemisso deo) ap Aug (cf Sab).

16. ὁσμὴ bis: DEΓΞΕΤ ὁσμὴν | εκ bis cum MABK 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth^{utr} go (sec tantum) Clem²⁰⁶ Or^{1,367} Dial⁹⁰⁰ Philcarp⁷²⁵ (Gall⁹) Euthal^{cod} Cyrador²⁰⁸ (pri tantum) Max^{1,83} (pri loc apo) Dam Or^{int}^{2,41}. 43 Did^{int}²⁰⁰ Hil⁴⁰² Eriph^{cau}^{1,2} ... ζ om cum DEFGKI. al pler it vg arm Chr⁵⁴⁶ et 2,311 et 10,575 Thdrt al Ir^{int}²⁰⁶ Aug³⁰⁸ Ambrst al | πρὸς ταῦτα: litterae os ταῦτα in C rescriptae, antea paullo minus

17. οἱ πολλοί cum MABCK al plu d e f (g ceteri t plurimi) vg cop aeth (go ut quidam) Ir^{sr} et^{int}²⁰³ Did^{mai}¹²² (vide post) Baseth⁴²⁶. 514 Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... Gb' οἱ λοιποὶ cum DEFGI al plus²⁶ g (vide ante) syr^{utr} arm Chr⁵⁴⁷ Thdrt al. Sic autem Did^{mai}¹²²: πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὐτῆ ἡ φωνή, λίγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμῶνιμος οἷσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γὰρ ποτε ἀντί τοῦ τινός, ὡς ὅταν ὁ κύριος λίγη· πολλοὶ ἑροῦσά μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρῃ· ἀλλὰ καὶ ἀντί τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοὶ etc. δηλοῖ ἢ λίξαι καὶ τοῖς πάντα, ὡς ἐν τῷ· ὡςπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἐνός ἀμαρτ. κατιστάθ. οἱ πολλοὶ - δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαῖους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε etc. | καπηλεύοντες: 4* ταλαντιναρία | ἀλλ' pri hi MABDEFGKI etc ... η ἀλλὰ | ὡς σοο: FO 46. d = i κ vg go cop Ir^{int}²⁰³ Ambrst rell om | εἰς ... οἷσα cum MABDEFGKI 122. 2087 al ... ζ Ln Ti - κρηναῖα cum BL ... f ad 1, 17 ... 20, 8 | ἡλλ

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάειν; ἢ μὴ χρῆζομεν ὡς
 τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἢ ἐπιστολῇ
 ἡμῶν ὑμῖς ἰστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο-
 μένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανεροῦ-
 μνοι ὅτι ἴστε ἐπιστολῇ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

5. 12
 1 Co 2, 3

sec: FG d e f g fu demid al syrp I¹nt²⁰² Ambrat al (non item Hier
 bedib qu 11: 4, 1, 123) om | *κατεναντε* (Gb'') cum n²ANCP 17. 37. 67. 93.
 211. (37. utrumq coniung?) Didmal¹²³ (ad^{3, 1}) Chr¹²⁰⁰ose¹ Euthaleod ...
 ς Ti *κατενωπιον* cum n²(sic)DPEOKI al pler Bas^{2, 52} Chr⁵⁴⁷ Thdrt Dam
 al | *Θεου* sec cum n²ANCP² al¹⁵ Bas Didmal¹ Euthaleod ... ς (sed Gb⁰)
 Ti praem *του* cum n²Dbet²EPFOKLP al longa plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. *συνιστανειν* cum κANDBet²EPKLP al pler Chr⁶⁵³ Euthaleod Thdrt
 Dam ... FG Thdrt¹⁰⁰ *συνιστασαι* ... Ln *συνισταν* cum nD² 17. 39.
 Eadem forma utuntur ad h. l. Didmal¹²³ et al³⁶⁴, vide post. | *η μη*
 cum κBCDFG 31. 37. 46. 67² 74. 80. 179. 8P² A¹⁰er ser al¹⁰ it vg
 (hi Latt aut *κατωπιω*) go cop Euthaleod Thdrt Pelag al (sed Ambrat
 tantum *κατωπιω* sine *αυ*) ... ς (= Gb Sa) *ε* μη cum AKLP al plu arm
 Chr⁵⁵³ Dam | *χρηζομεν*: L al aliq -ζομεν. Sic autem ad h. l. Didmal¹²³
 - *δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνῶμησ'· εἰ μὴ*
ἄρα οὕτως διαγετε ὡς διύσθαι συνιστάσῃ ἡμᾶς ἐπιστολῆσ πρὸς
ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἰστέν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν
ἡμᾶς (ed. ὑμᾶς) ἄλλοις μὴδὲ (sic) ἐτίρουσ ὑμῖν etc. Item cat³⁶⁴ Ἰωσα
ἱρεὶ τισ, φησί, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοῖς
συνιστᾶν καὶ παρατίθεισθαι. εἰ μὴ χρῆζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι·
ἄρα μὴ χρῆζ·) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἐτίρουσ ἢ ἀφ' ἐτίρων πρὸς ὑμᾶς
συστατικῶν τοιῦστε παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | ὡς τινεσ cum κBCD²
 FFOKLP al pler Chr⁵⁵³ Thdrt Dam ... Ln *ὡσ [πιε] τινεσ* cum AD² 37.
 73. 93. | *συστατικων* ut κANCKLP etc ... DPEFG *συνιστα-* | *η εἰ*: 17.
η ὡσ εἰ | *εἰ ὑμων* sine additam cum κANCP 17. 23² 67² 80. f (vide
 post) vg cop arm aeth Chr⁵⁵³ Euthal¹⁰⁰ Thdrt Ambrat al ... ς (Gb⁰)
 Ti add *συστατικων* (DPEFG *συνισ-*, D² -*τιασ*) cum D²et²EPFOKLP al
 pler d e supp graecis g go syruir Thdrt¹⁰⁰ Dam al. Insuper FG supp
 graec g add *ἐπιστολων*, item 23² syrp c. ob. add *πρὸς ἐτίρουσ*. Cf
 hue Chr⁵⁰⁰554: *καὶ αἰνετόμενοσ τοῖσ ψευδαποστόλοισ ἐπήγαγεν·*
ὡσ τινεσ, πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸσ ἄλλουσ.

2. *εγγεγραμ-* cum κAN(OV)DFG 17. ... ς Ln *εγγεγρ-* cum KLP al pler |
 17. al pauc -*μμενο* | *καρδαισ ημων*: κ 4. 17. 219² al² ser demid aeth
 ro *καρδ. ημων* | *παντων*: FSTG g των

3. *εγγεγρ-* cum κANCD²FG (17?) ... ς Ln *εγγεγρ-* cum DOLP al pler ...
 κ al pauc *γεγραμμενη*, item (πραγματικωσ γεγραμμενη *πνευματ*
θου, ἄλλ ου μελανι) Didmal¹²³. Nec aliter utroq loco (scrīpta) f vg

πνεύματί μου τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφίν μου, ἀλλὰ ἀπο-
ταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Co 1, 15

14. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζο-
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὁσμὴ ἐκ θανάτου εἰς
θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκα-
νός; 17 οὐ γάρ ἐσμὲν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εὐκρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατέναντι Θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν.

14. DE θριαμβεύοντι | εν τω χριστω et. Clem²⁰⁰ Dial²⁰⁰ Did¹ri⁴¹⁵ Cyr^{br}
²¹⁷ Cyr^{ador}²⁰⁰ etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrat (triumphat per
nos in Chr. Iesu) al εν χριστω ιησου

15. τω Θεω et. Ir^{int}²⁰⁰ Or^{2,40.} 4,267 et^{int}^{2,190.} 2,420 ac²aeop Euseb⁴⁹² etc
(cf Chr⁵⁴⁶ καὶ οὐχ ἀπλῶς εἶπεν „εὐωδία“, ἀλλὰ „τῷ Θεῷ“). ... κ Or
2,222 et^{int}^{2,17} Dial²⁰⁰ Philcar⁷²⁵ Aug^{all}q (vide post) om. (Iloc non
satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or^{int}^{2,90.} 126. 164 Ath^{622.}
725, et alibi.) Saepius vero ab Or, ut 2,40. 4,267 et^{int}^{2,12.} 17. 41, verba εν
παντι τοπω (ex v. 14) ad euod. esmen τω Θεω vel ad Christi domus odor
similis adduntur. Nec aliter fit apud Hil⁴⁰² et plerumque (modo omisso
modo praemisso deo) ap Aug (cf Sab).

16. ὁσμὴ bis: DE²RS⁷ ὁσμην | εκ bis cum MABO 10. 17. 31. 37. 47. (pri
tantum) 80. 137. cop aeth^{utr} go (sec tantum) Clem²⁰⁰ Or^{1,267} Dial²⁰⁰
Philcar⁷²⁵ (Gall¹⁹) Kuthal^{cod} Cyr^{ador}²⁰⁰ (pri tantum) Max^{1,232} (pri loc
apo) Dam Or^{int}^{2,41.} 42 Did^{int}²⁰⁰ III⁴⁰² E^{ph}rcant^{1,2} ... ε om cum
DE²RS⁷KL al pler it vg arm Chr⁵⁴⁶ et^{2,211} et^{10,212} Thdr^t al Ir^{int}²⁰⁰ Aug
²²⁰er Ambrat al | πρὸς ταυτα: litterae os ταυτα in C rescriptae,
antea paullo minus

17. οἱ πολλοὶ cum MABOK al plu d e f (g ceteri t plurimi) vg cop aeth
(go ut quidam) Ir^{er} et^{int}²⁶² Did^{mal}¹²² (vide post) Bas^{eth}^{420.} 514 Kuthal^{cod}
Dam Ambrat al ... Gb' οἱ λοιποὶ cum DE²RS⁷KL al plus²⁵ g (vide
ante) syr^{utr} arm Chr⁵⁴⁷ Thdr^t al. Sic autem Did^{mal}¹²²: πολλοὺς δὲ
λέγει τοὺς ἀπατάωντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λίγω
δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οἷσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε
ἀντὶ τοῦ τινα, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκ. τ.
ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ·
πολλοὶ μὲν κλητοί etc. δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ·
ὡσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἐνόσ ἄμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοὶ -
δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαῖους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ
διδάσκαλοι, γίνεσθι etc. | καπηλεύοντες: 4° ταλαντευοντες | all
pri ut MABDE²RS⁷KL etc ... β αλλα | ωσ sec: FG 46. d e f g vg go
cop Ir^{int}²⁰⁰ Ambrat rell om | εὐκρινίας cum MABDE²RS⁷KL 122. 6^oer al
... ε In TI -κρινίας cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | all

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἐαυτοῦς συνιστάμεν; ἢ μὴ χρῆζομεν ὡς
 τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ εἰς ὑμῶν; 2 ἢ ἐπιστολὴ
 ἡμῶν ἡμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γνωσκο-
 μένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανεροῦ-
 μενοι ὅτι ἐστέ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακοηθεῖσαι ὑπ' ἡμῶν, ἐγγε-

sec: ρσ d e f g fu demid al syrP Irini²⁶⁸ Ambrat al (non item Hier
 bedth qn ¹¹: 4, 1, ¹⁶³) om | *κατεναντε* (Gb'') cum κ^aABC^p 17. 37. 67. 93.
 211. (37. utrumq coniang?) Didmal¹²³ (ad^{2,1}) Chr^mose¹ Euthal^{cod} ...
 ς Ti *κατενωπιον* cum κ^o(sic)DEFGKl al pler Bas^{3,73} Chr⁵⁴⁷ Thdrt Dam
 al | *Θεου* sec cum κ^aABC^p* al¹⁵ Bas Didmal¹ Euthal^{cod} ... ς (sed Gb^o)
 Ti praem *του* cum κ^ond^oet^oεργακλρ al longa plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. *συνιστανειν* cum κ^oAB^oet^oεργκλρ al pler Chr⁵⁶³ Euthal^{cod} Thdrt
 Dam ... FG Thdrt^{cod} *συνισταναι* ... Ln *συνισταν* cum nn^a 17. 89.
 Eadem forma ntuntar ad h. l. Didmal¹²³ et^oal²⁶⁴, vide post. | *η μη*
 cum κ^oBCDEFG 31. 37. 46. 67^{**} 74. 80. 179. 8p^a a^oer p^oer al¹⁰ it vg
 (hi Latt *aut κωκωιδ*) go cop Euthal^{cod} Thdrt Pelag al (sed Ambrat
 tantum *κωκωιδ* sine *aut*) ... ς (= Gb Sx) *η μη* cum AKL^p al plu arm
 Chr⁵⁵³ Dam | *χρηζομεν*: L al alii -ζομεν. Sic autem ad h. l. Didmal¹²³
 - δοκοῦμεν καὶ ἡμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμησ· εἰ μὴ
 ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρὸς
 ἡμᾶς, οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ἡμᾶς συνιστᾶν
 ἡμᾶς (ed. ἡμᾶς) ἄλλοις μηδὲ (sic) ἐτέρους ἡμῖν etc. Item cat²⁶⁴ Iosw
 ἡμεῖς τισ, φησί, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ἡμῖν ἑαυτοῦς
 συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῆζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι·
 ἄρα μὴ χρῆζ;) ἢ ἀπ' ἡμῶν πρὸς ἐτέρους ἢ ἀπ' ἐτέρων πρὸς ὑμᾶς
 συστατικῶν τοιγίτισι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | *ως τινος* cum κ^oBCD^o
 εργκλρ al pler Chr⁵⁶³ Thdrt Dam ... Ln *ως [περ]* τινος cum ad^a 37.
 73. 93. | *συστατικων* ut κ^oABC^oεργ etc ... DEFG *συσστα-* | *η εἰ*: 17.
η ως εἰ | *εἰ ἡμων* sine additam cum κ^oABC 17. 23^{**} 67^{**} 80. f (vide
 post) vg cop arm aeth Chr⁵⁶³ Euthal^{cod} Thdrt Ambrat al ... ς (Gb^o)
 Ti add *συστατικων* (DEFG *συσστ-*, D^{*}-τικασ) cum D^{*}et^oεργκλρ al
 pler d e f^oup σταεδς g go syraic Thdrt^{cod} Dam al. Insuper ρσ f^oup
 κ^oAB^o g add *ἐπιστολων*, item 23^{ms} syrP e. ob. add *προς ἐτερους*. Cf
 huc Chr^oom⁵⁶⁴: *καὶ ἀνικτόμενος τοῖς ψευδοπιστολοῖς ἐπήγαγεν*
ὡς τινος, πρὸς ἡμᾶς, ἢ εἰ ἡμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἄλλους.

2. *εγγεγραμ-* cum κ^oAB^o(C^o)DFG 17. ... ς Ln *εγγεργ-* cum κλρ al pler |
 17. al pauc -μμενοι | *καρδίας ἡμων*: κ 4. 17. 219^{*} al¹⁵ a^oer demid aeth
 ρ^o καρδ. ἡμων | *πατρων*: ρ^oε^o g *των*

3. *εγγεργ-* cum κ^oABCD^{*}FG (17?) ... ς Ln *εγγεργα-* cum D^oε^oρ al pler ...
 κ al pauc *γεγραμμενη*, item (πραγματικως γεγραμμενη πνευματι
 θτου, ἀλλ ου μελαινι) Didmal¹²³. Nec aliter utroq loco (scriptura) f vg

κ: 31, 18 γραμμένη σὺ μὴ λανί ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν
 λιθίνοις, ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίνοις. 4 πεποιθήσιν δὲ τοι-
 αῦτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, ὅ οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαν-
 τῶν ἱκανοὶ ἐσμεν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
 ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ὅ ὅς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
 105 α, 23 ὄργης, σὺ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει,
 τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

Ambrat al. Praeterea n 67⁴⁴ 74. f vg praem καὶ | ἀλλὰ πνευμ.: 37.
 Dial¹⁰⁰⁶ ἀλλ ἐν πν. | πλαξίν bis: DE πλαξίν | ἀλλ ἐν cum MABCDEF GK
 LP al pler Or^{2,3,4,5} etc ... ε⁹ (Item Gb Sz, non ε) ἀλλὰ ἐν cum minusc
 | καρδίας cum MABCDEF LP al²⁵ syrP (in tabulis carnis in cordibus)
 Eusmartyr¹² exedd⁵ (ap Heinich⁴²⁵) Euthalcod. Confirmant Didmal¹²²:
 οἱ γὰρ ἡλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλακίς λιθίνας δέχονται ἐκ μέλανος
 τοῦς τύπουσ· οἱ δὲ εὐκτικοὶ πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρ-
 δίας σαρκίνας τουτίσιν ἀσθητικαῖς δέχονται γραφῆν τὴν ἐκ ζῶν-
 τος θεοῦ· πνεύματος, et Thdr¹²⁰⁰: ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξίν ἐν-
 κολάφθη λιθίνας, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐντομαῖς καρδίας . . . . ε Ti
 καρδίας cum PK al plu It vg go (cordibus) syr^{sch} cop arm Irin¹²⁰⁰ Or
 2, 642 et in 2, 96. 202. 4, 229. 252 (et. 469) Dial¹⁰⁰⁶ Eusmartyr odd pler (ἀλλ' ἐν
 πλαξίν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίνας, ψυχῆ τε διανογῆ καὶ καθαρῶ-
 τάτῃ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.) Chr⁵⁵⁵ Macar^{2,40} Cyract⁴⁰ (ἐν
 πλαξί καρδίας σαρκίνας) et²⁰¹ Thdr¹²⁰⁰ Dam Hil²⁴¹ al

4. δε: 47. 80. om | ἔχομεν (46. εχομεν): Δ εχο
 5. ἀφ' ἑαυτῶν ante ικανοὶ ἐσμ. cum MBC 73. 137. (37. post ικανοὶ) cop
 arm Bas⁷⁸⁵ Euthalcod Antioch¹¹⁰² ... Ln Ti post λογ. τι (P τι
 λο.) cum ADEFOP d e f g vg go (aeth) Ambrat al ... ε post ικα. ἐσμεν
 cum KL al pler syrP Didiri¹²⁰ Chr⁵⁵⁵ Thdr¹²⁰⁰ Dam ... 17. 139. syr^{sch}
 plane om | λογίσασθαι cum MBEKL al pler Bas⁷⁸⁵ Didiri¹²⁰ Euthalcod
 Antioch etc ... Ln λογιζεσθαι cum CDEFG al¹⁰ | τι: P Chr⁵⁵⁵ ante
 λογίσασθ. ... B om | ὡς (C om) ἐξ ἑαυτῶν cum MACDEKL al omn¹⁰
 Bas⁷⁸⁵ Didiri¹²⁰ Chr⁵⁵⁵ Euthalcod Thdr¹²⁰⁰ Antioch¹¹⁰² Dam ... Ln
 Ti ἐξ ἑαυτῶν cum PFG
6. οὐ γραμματος ἀλλὰ πνευμ. et. Or^{1,205} et^{2,129} et^{4,96} (ex Eusbi^{2,425}) etc
 ... 17. οὐ γραμματος ἀλλὰ πνευματος. Item non littera sed spiritus d e
 f g vg etc | ἀποκτείνει cum M(-φνην)GKP 17. 37⁴⁴ 46. al² acr al mu ut
 vid Didmal¹²² Chr⁷⁰⁵. Item ACDKL al plu ut¹ Euthalcod ἀποκτείνει
 (-πνίσι hoc accentu D^{CL} al) ... ε ἀποκτείνει cum B al sat mu, nec
 aliter editum Or^{1,205}. 2, 602 Bas⁷⁸⁵ et² etc (sed passim edd -πνίσι vel
 -πνίσι) ... Ln de coniectura ἀποκτείνει edidit.
7. θανάτου: M² ex Θυ fecit | ἐν γραμμασιν cum MACD²et²EKL al omn
 vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om ἐν) cop syrP go Or^{1,702}.
 4, 448 et²at rom²⁵ (et^{2,425} διακονίας τε θανάτου τῆς ἐντέλει. γραμμα-
 σιν) et¹in 2, 172. 4, 470. 519 Didmal¹²² etiri¹²⁰ Epiph²⁰² Macar^{7,217} Chr⁵⁵¹
 Euthalcod Thdr¹²⁰⁰ Dam Ambrat al ... Ln ἐν γραμματι cum M²ac⁷et²a

μασιν ἐντετυπωμένη λίθους ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἢ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἢ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρηρησίᾳ χροόμεθα,

. (g litteris t littera) syr^{sch} arm | ἐντετυπωμένη: FG τετυπωμένη | λιθοῖς cum κ^a ABCDE^r F^r G^r 17. 67^{aa} 78. 80. g Or^{4,448} et^{4,448} etcat rom²⁶ Epiph⁶⁰⁸ Didb^{is} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt ... ε (G^b 60) praem εν cum κ^o D^e I^o E^o K^o L^o al pler d e f vg arm Or^{1,700} et^{int 2,172} 4,480 et⁵¹⁹ Mac^{7,217} Chr Dam Aug^{pⁱ et lltt (10,101 ss)} et aduers log² (2,588) h. l. in litteris formata lapideis etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica“ al (sed Ambrst al om εν ante γραμμ. ut vg) | ἀτενίσαι: 7. 32. 49. 121. ἐντενίσαι | μωσέως cum κ^o BC(F^o μουσ-)OKL al plu (11 ap Scri) ... ε μωσ- cum ADE al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Scri) -σιος. | δοξαν: D* -ξην

8. ισται: 8P^o ιστιν

9. τη διακονια cum κ^o ACD^o FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^o c^o d e am fu^o syr^{ut} aeth Or^{4,448} et^{int 4,480} (si enim in ministerio damnationis gloria est, sed eod si enim ministerium - in gloria est) Cyr^{loh 108} Ambrst (in administratione etc) ... ε Ti η διακονια cum BD^o EKL^o al pler f g vg^o (etiam fu^o demid al) cop go Macar^{7,217} Chr⁵⁶¹ Thdrt Antioch¹¹⁸⁴ Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8P^o Euthal^{cod} διακονια absq articulo | δοξα (Latt passim in gloria) ... D^o EFG it vg etc (st. Or^{int}: vide ante, non item Or^{4,448}) add ιστιν | περισσευει: DE 38. 72. 93. al² ser d e g syr^{ut} Macar Or^{int 4,480} Ambrst περισσειει | δοξη (sed κ^o -ξη) cum κ^o ABC 17. 39. 67^{aa} 80. Cyr^{loh 108} Euthal^{cod} ... ε Ti εν δοξη cum κ^o DEFGK^o L^o al pler it vg arm (go e gloria, sed eod in gloria) Or^{4,448} et^{int 4,480} Macar (ut ante) Chr⁵⁶¹ Thdrt Antioch¹¹⁸⁴ Dam Ambrst al

10. ου δεδοξασται cum κ^o ABCDEFGK^o L^o al longe plu cop arm aeth gu (Syrus ancops) Or^{4,488} et^{4,448} (et^{5,519} επει μη δεδοξασται το διδοξ. εν τούτω τω μέρει) etcat rom²⁶ Basbapt⁶²⁸ et⁶²⁵ Mac^{7,217} Euthal^{cod} al mu Aug aduers log² (2,588) al ... ε (= G^b S^a, sed G^b) ουδε διδοξ. cum minusc Chr⁵⁶⁶ (sed non mosc²) Thdot^{anc 664} ap Gall^o (ουδε γαρ διδοξ.). Item f (nam nec glorificatum est) g (etenim neque gl.) vg (ut f) Or^{int 4,520} (neque enim glor. est) Ambrst (nec enim gloriosum factum est), atque d o nam ne glorif. est | εινεκεν cum κ^o ABDEF^o G^o L^o al mu Dam ... ε ενεκεν cum CR^o K^o L^o al plu Or^{4,488} 519. 4,448 Mac Basbapt Chr Euthal^{cod} Thdot^{anc} Thdrt

Ex 24, 23 13 καὶ οὐ καθύπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
 ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς οὐνοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
 καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωράθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ
 τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς πα-
 λαυῆσ διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
 γεῖται 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγνωσῆται Μωϋσῆς κά-
 λυμμα ἐπὶ τῆν καρδίαν αὐτῶν κείται 16 ἡνίκα δὲ ἂν ἐπιστρέψῃ

13. ου: FG ENK | μωυσησ cum MBCV (*μουσ-)F²GKL al plu ... ε μωσησ
 cum ADEF al sat mu | FGL 73. al ετιθη | εαυτου cum MDEK al pler
 Chr⁵⁶⁴ Thdr̄t ... Ln Ti αυτου cum ABON²VLG 17. 37. 47. 73. 74. 115.
 119. a^{50r} al²acr Chr^{mosc}² Euthal^{cod} Dam ... go om | εω (F² om) το
 (D²FG om) τέλος et. d e f²up g²raoc g Pelag^{com} Prim ... A f vg Ambr̄t
 εω το προσωπον (sed Ambr̄t in comm: *ideo ponebat velamen, quo-
 niam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati*; *quo sub-
 lato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius*). Cf et.
 Archel⁵⁶⁶: - *intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quae
 aboletur*.

14. ἀλλ ut MACDEFGKLP etc ... B ἀλλα | ἐπωράθη (et. syrP¹²⁵ 57) ... κ
 49. 93. 114. 177. g^{50r} v¹ Thphyl -ρωθησαν | ἀχρι γαρ: 39. 41. 47. d
 e fu^{**} tol Cyp⁵⁷⁷ (iungit ἀχρι etc cum praegressis) Ambr̄t al om
 γαρ | τῆσ σημ. ἡμερασ cum MACDEFGP al¹³ Clem⁶⁰⁵ Euthal^{cod} Cyr
 glaph⁵⁶⁷. 240 etact⁴⁰, item it vg cop syrP arm go Or^{int}^{2, 420} Cyp⁵⁷⁷
 Ambr̄t al. Et. v. 15. f vg Didlat²⁰¹ Ambr̄t al add *dicit*, non item d
 o g Tert^{marc}^{5, 11} al. ... ε (= Gb + Sz) on ἡμερασ cum KL al pler syr
 sch aeth Didtri²²⁰ Bas^{2, 44} Chr⁵⁶⁶ Thdr̄t Dam Archel⁵⁶⁶ (Tert^{marc}^{5, 11}:
 „De Israel enim dicit: *ad hodiernum usque velamen id ipsius in corde
 eorum*“ a versu 15. pendet) | ἐπι. τῆ et. Clem Did Cyr^{ter} al mu ... DE
 FG Chr⁵⁶⁷ εν τῆ. Neo aliter it vg Cyp etc | δε. (quemadmodum it vg
 syr¹²⁵ cop etc *quoniam*, go nam) ... ε (et. Sz, sed = Gb) ὃ, τ.

15. ἡνίκα αν (17. εαν) cum MAC 17. 31. Or^{1, 624}. 606 Cyr^{ador}⁶ Thdr̄t ap
 Niceph^{1, 1650} ... ε Ti om αν cum DEFGKLP al pler Or^{cat} eph¹²⁰ libere
 Euse^{sal}³⁶⁷ Cyr^{hr}²⁴¹ Caes⁶² Chr⁵⁶⁷ Euthal^{cod} Cyr^{glaph}²⁶⁷. 240 etact⁴⁰
 Thdr̄t ad h. l. et^{1, 173}. 202. 209 Dam | *αναγνωσθησας* cum MACDKP al¹⁵
 Or^{1, 624}. 606 etact eph¹²⁰ Chr^{mosc}¹ Euthal^{cod} Cyr^{ador} Thdr̄t ad h. l. et
^{1, 173} et²⁰⁰ atque etiam ap Niceph ... ε Ti *αναγνωσθησας* cum FGKL al
 longe plu Euse^{sal}³⁶⁷ Cyr^{hr}²⁴¹ Caes⁶² Chr⁵⁶⁷ Cyr^{glaph} bis etact Thdr̄t
^{1, 202} Dam | *μωυσησ* cum MBCDEF (μουσ-) GK al plu Orbis Eus Cyr^{hr} et
 alex Chr Dam ... ε μωυσησ cum ALF al sat mu Caes⁶² Thdr̄t | ἐπι. τῆγ:
 37. εω τῆγ | *κείται* hoc loco pon et. Orbis et^{int}^{1, 50}. 2, 42 Euse^{sal}³⁶⁷ Cyr^{br}
 Caes Cyr²⁶⁷ al mu Cyp⁵⁷⁷ etc ... D²et^o (non item b) EFG d e f g vg go
 cop aeth pon ante ἐπι. τ. καρδ. αυτ.

16. ἡνίκα δε εαν cum M²A 17. (Or^{1, 606} ἡνικ. γαρ εαν, item^{2, 420} εαν γαρ.
 Alibi tantum εαν et^{2, 420} ἡνίκα αν); C Mac^{1, 217} Dam ἡνίκα δε ... ε Ln
 Ti ἡνικ. d¹ αν cum M²BDEFGKLP al pler (k²ac^r om αν) Chr⁵⁶⁷ Thdr̄t ad
 h. l. et^{1, 173} ... Did²²⁰ Nyss^{1, 623} Bas^{2, 44} Thdr̄t^{1, 423} οραν δε

πρὸς κύριον, περιαιρείται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυμμένοι προσώπων τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκαλοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάμετες ἑαυτοὺς πρὸς

17. οὗ: $\kappa\alpha$ $\nu\omicron\upsilon$ (: cf ad Ro 4, 15. 5, 20) | $\kappa\upsilon\rho\iota\omicron\upsilon$: L to $\alpha\gamma\iota\omicron\nu$ ... 33. 35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or^{int} asep Victorinari² Hil⁹⁰⁵ Ambrat etc) | $\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\theta\epsilon\rho\iota\alpha$ cum $\kappa\lambda\alpha\beta\text{CD}^*$ 17. 67⁹⁴ r syr^{sch} cop Nyss^{2,106} Euthal^{cod} ... ζ (G^{6m}) praem $\epsilon\kappa\epsilon\iota$ cum $\kappa\epsilon\upsilon\beta\eta\text{ot}\epsilon\kappa\kappa\text{r}\kappa\text{Lr}$ al pier d o f g m¹⁰ vg syr^p arm aeth go Ath⁵²³ et lat⁷⁸⁰ Epiph⁹⁰² Bas^{2,47} Chr⁵⁶⁰ Cyr^{graph} 327. 340 $\sigma\iota\alpha\kappa\tau\text{40}$ Dialⁱⁿaced⁴⁷⁵ Thdr^t Dam al Or^{int} 1,50. 2,174. 176 et alib Novat^{2,211} Hil⁹⁰⁵ Ambrat al

18. $\kappa\alpha\tau\omicron\pi\tau\epsilon\rho\iota\zeta\omicron\mu\epsilon\theta\iota$ et. Or^{1,721} et asep Didri²³⁰ etc (17. -ζόμεθα, item Or^{7,164} ubi rell non affert) ... $\kappa\alpha$ $\alpha\pi\omicron\pi\tau\epsilon\rho\iota\zeta\omicron\mu\epsilon\theta\iota$, Mac^{7,217} $\epsilon\pi\omicron\pi\tau\epsilon\rho\iota\zeta\omicron\mu\epsilon\theta\iota$ (sequitur μεταμορφούμενοι), item Or^{int} 2,326 $\epsilon\pi\epsilon\upsilon\lambda\alpha\mu\epsilon\theta\iota$ et $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha\sigma\tau\alpha\tau\iota$ | μεταμορφούμεθα: A 23. Or^{1,721} sed post $\kappa\alpha\tau\omicron\pi\tau\epsilon\rho\iota\zeta\omicron\mu\epsilon\theta\iota$ pergit $\kappa\alpha\iota$ et (vide ante) int^{2,226} Eusps⁵²¹ (non affert quae praecedunt) Mac (vide ante) -φούμενοι | καθάπερ et. Or^{ter} Didri^t etc ... β $\kappa\alpha\theta\omega\sigma\pi\epsilon\rho$. Cf huc et. Tertmar^{5,11} „Dicit ergo nos iam aperta facie“ - „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria“ - „in gloriam“ - „tanquam a domino, inquit, spirituum“.

IV. 1. ταύτην: $\kappa\alpha$ $\alpha\upsilon\tau\eta\eta$ (sed f g hano). Lebr^{us} vero: „Verbum unum ministratorem non putetis in duo hanc ministratorem“. (vg^{cl^e} om hano) | ἠλεήθημεν: ν $\epsilon\lambda\epsilon\eta\theta\eta\mu$. | ἐγκαλοῦμεν cum $\kappa\lambda\alpha\beta\text{D}^*$ vg 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed ν^* $\kappa\alpha$ -), similiter 4, 16. solus ν^* . Longe aliter 18, 1. Ad ν^* accedit certe η^* Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item An⁸ Eph 3, 13.) ... κ $\epsilon\kappa\alpha\kappa$. cum $\kappa\upsilon\beta\text{r}\kappa\text{Lr}$ al pier Chr⁵⁷⁶ Thdr^t Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem non deficiamus (d e defec-) d e vg Tertpudic¹⁵ al, non deficiamus f g Ambrat al, non infirmamur r Aug^{sp} et lit^t; g non sumus segnes; syr^{sch} non est nobis taedium

2. ἀλλὰ cum $\kappa\lambda\upsilon\beta\text{CD}\Sigma$ al permu^v (9 ap Scri) Dam ... ζ $\alpha\lambda\lambda$ cum $\nu\kappa\text{r}\text{Ll}$ LP al sat mu Chr⁵⁷⁶ Thdr^t | κρυπτα et. Tertpudic¹⁵ Aug^{sp} et lit^t Ambrat etc ... κ $\epsilon\rho\gamma\alpha$ | ἀληθείας: 37. καρδίας | συνιστάμετες cum $\kappa\epsilon\upsilon\beta^*$ $\nu\kappa\alpha$ 17. 39. 93. Euthal^{cod} ... Λ^v βr 47. 67⁹⁴ 80. συνιστάμετες ... ζ $\sigma\upsilon\upsilon\iota\sigma\tau\alpha\tau\epsilon\sigma$ cum $\nu\kappa\text{r}\text{Ll}$ al pier Chr⁵⁷⁶ Thdr^t al | ανθρωπων (ε^{60r} -ποι): κ om

πάσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπέφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ ἀνύλασαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτους φῶς

5. FG 1^{scr} απολυμμενοις

4. αὐγασαι cum κΒΓΚΛΡ (αυασαι) al pler Or^{3,497} Archel^{2,909} eod et iob et ap Petri¹⁰ Chr⁶⁷⁹ Euthal¹⁰⁰ Cyract⁴⁰ et iul²⁰⁸ et ioh¹⁰⁰⁷ Thdrt (αυγασαι) Dam ... CDEH 78. Or^{4,448} Dial²²² Eusmaro⁹⁰ Epiph^{200, 202} Amphil⁴⁸⁷ (Gall⁶) καταυγασαι ... A 10. 17. 23. 31. Archel²⁰⁰ ed et 610 Eusdem⁴⁰⁸ Cyrhr¹⁰⁶ et¹⁰⁶ (respiciet ad Archel) Cyr²²⁴ 252. 260. 267 et alib al δαυγασαι. Scripsimus autem sine αὐτοισ cum κΑΒCΔ⁵ΡGH 17. 23⁴⁰ 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or^{4,448} Archel¹⁶ bis Cyrhr Epiph²⁰⁰ (et εἰς τον φω. 202) Euthal¹⁰⁰ Cyroza²⁶² 267 et iul²⁰⁸ et ioh¹⁰⁰⁷ et act⁴⁰ Thdrt (Eusmaro⁹⁰ et dem⁴⁰⁸ add εν ταις καρδιας αυτων) Irini²⁰⁶ Aug advers¹⁰³ 1 al ... ε (= Gb Sz) add αὐτοισ cum D¹⁰et¹⁰CKKLΡ al pler (α^{scr} αὐτοισ) m⁵ vg^{cl0} syrutr aeth go Or^{3,497} Dial²²² (fluctuat lectio inter αὐτων et αὐτοισ) Amphil⁴⁸⁷ Chr⁵⁷⁹ ter Thdrt (Cyr²²⁴ 260 εν αὐτοισ) al. Ceterum Lcbrug: „Non auferas pronomen illis“. | τῆς δόξης: 5° 1624. 1633. τον δόξης | τ. χριστου: ο τ. κυριου ... Archel²¹⁰ τ. κυριου ἡμων ἰησου χριστου (antea²⁰⁰ nil add ad τον ευαγγελιου. Or vero^{3,497} pro τ. χρ. ος εστ. etc habet του θεου εν προσωπω χριστου, ita ut cum v. 6 miscuerit. | ος: FG o | τ. θεου: κ^oLR 10. 23²⁸ 31. 37. 39. 47. 73. 74. 80. 106. 177. α^{scr} 8p^e al plus¹⁰ m⁵ (invisibilib¹⁰ dai) vgm⁵ (sed non am fu demid etc) syrP arm go add (m⁵ praem) του αρατου :: cf Col 1, 15

5. χριστον ἰησουν κυριον cum ΒΗΚΛ al fere omn syr²⁰⁴ cop arm Mcion epiph²²¹ (ex eod ven) et²⁰⁶ Cyrhr¹⁴⁵ Chr²⁰⁰ Euthal¹⁰⁰ (τον κυρ.) Thdrt Dam Ambrat (dominum nostrum, ut et. syr²⁰⁴ arm) ... Ln ἰησ. χριστ. κυρ. cum κΑCDE d e f r am tol (vg^{cl0} fu demid harl domin. nostrum) syrP go (aeth dom. nostr.) Aug²¹ et illi al. Item v⁵U g Mcion²²¹ epiph²²¹ petav κυριον ἰησ. χριστον ... P 42. 238. d^{scr} ἰησ. χριστ. omisso κυριον, Mcion²²¹ epiph²²¹ petav χρ. ἰησ. sine κυρ. | δευλ. υμων: κ 17. δ. ἡμων | δια ἰησουν cum Α⁵ΒDEFGHKLΡ al pler (al⁵ δια χριστου) syrutr aeth go (Item arm propter Christum) Cyrhr¹⁴⁵ Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al Ambrat ... κ⁵A⁵C 17. d e f g r v g (hi Latt omnes per Iesum) cop (add Christum) Mcion²²¹ epiph²²¹ et²⁰⁶ (sed²²¹ petav δια π̄ χ̄ν) Aug²¹ et illi al δια ἰησου. Item κ⁵ δ. δια χριστου.

6. ο θεοσ: B n^{scr} Mcion²²¹ epiph²²¹ ex ven (non item²²¹ et²⁰⁷) om o | λαμψει cum κ⁵ABD⁵ 67²² Clem²⁰ (εστιν η αληθεια η κεραιουα· εκ σκοτους φως λαμψει), item^{v1} syrutr et (ex ingenio linguae) aethutr ... ε Ti λαμψαι cum κ^oCD^oEFGHKLΡ al fere omn d e f g r v g go arm Mcion epiph²²¹ et²⁰⁶ 267 Or^{4,448} Dial²⁰⁸ Ps⁷-Ath^{2,4} bis Mac^{7,217} (το γαρ

λάμπει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστέακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἢ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλόμενοι, 10 πάντοτε τὴν τέκωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

εἶπεν εκ σκο. το φως λαμψαι) Chr⁵⁰⁰. 501 Euthalcod Cyrquod unus⁷⁵⁰ Thdrt Dam al Tertmarc^{5,11} al | οσ (Mac²¹⁷ ο) etiam Or^{4,448} Dial⁵⁰⁰ etc am fu tol; 122. aeth^{ro} ωσ, arm οσ και, 67⁹⁴ οικος, vg⁶¹⁶ Pelag ipse ... d^org 86. d e f g r demid harl Chr⁵⁰⁰. 501 Tertmarc^{5,11} Augpi et lit Ambrat al om | d^o ελαμψεν | καρδι. ημων: c 8. 47. c^{50r} Dial⁵⁰⁰ Chr⁵⁰⁰. 501 καρδι. υμων | της δοξης: 17. 67⁹⁴ 74. a^{ser} Tertmarc (non item res carn⁴⁴) om | του θειου cum κΑΒC²D²ΕΗΚLΡ al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Or^{1,574}. 602 et^{3,497} et^{4,448} Ath^{2,4} Chr Euthalcod Thdrt Dam al Amb¹⁵ (et^{2,448} domini) Ambrat ... Gb⁷ Ln αυτου cum d^od^org 89. d e g r aeth^{utr} Dial⁵⁰⁰ Cyrquod unus⁷⁵⁰ Tertmarc^{5,11} etres carn⁴⁴ al. Libere Mac²¹⁷ του χριστου omissis εν προσω. χρσ. | εν προ. χριστου cum ΔΒ 17. arm^{edd} Or^{1,602} (et^{3,497} ubi ex vv. 4 et 6 habet - αυγασαι αυτου τ. φωτ. του ιυ. της δοξ. του θειου εν προ. του χυ) Dial⁵⁰⁰ Ath^{2,4} Chr⁵⁰¹ bis Tertmarc^{5,11} etres carn⁴⁴ ... ε εν προ. ησου χριστου cum κCΗΚLΡ al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} Euthalcod Thdrt Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyrquod unus⁷⁵⁰ Amb Aug (of de his Sab) Ambrat εν προ. χριστου ησου

7. ἦ: α suprascriptum habet: σι' / . ητω

9. ἐγκαταλειπόμενοι (εγκ- ut κΑΒΚLΡ etc; d^o εγκ-, item rg. Praeterea B²DK al pauc -λιπόμενοι) et. Clem⁵⁰³ Eusps³⁰⁸. 309. 455 etc ... rg 75. 92. Eus⁶⁰¹ 456 Chr⁵⁰². 504 Maxim^{1,576} ἐγκαταλειπόμενοι (sed rg ἐγκαταλειπόμενοι)

10. ἡσου pri cum κΑΒCΚLΡ al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir^{int}⁵⁰⁰ Or^{1,721} et²aeap et^{int}^{2,961}. 4,450. 643 Eusps ap Mai¹⁰⁴ al mu Tertmarc^{5,11} etc ... d^org d e f g aeth^{utr} Or^{int}^{4,570}. 501 Tertscorp¹³ χριστου, item D^b Tertres carn⁴⁴ semel χριστου ησου, item m⁴⁸ tol floriac Or^{int}^{2,602} et^{4,561}. 502 Ambps⁹⁶ et^{alib} (sed nonps¹¹⁶) Iesu Christi. Praeterea ε (= Gb Sa) praem κυριου cum κL al pler (m domini nostri) floriac syr^p go Chr⁵⁰⁴ Thdrt Dam Ambrat: om cum κΑΒCDEFG 17. 18° 31. 71. 80. 139. 177. 178. d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir^{int}⁵⁰⁰ Or^{1,721}. 2,100. 501 et^{4,50}. 30 et^{int}^{2,602} et^{2,961} et^{4,450} a^{50ap} Eusps ap Mai¹⁰⁴ (την ησου νεκρωσιν) Nyss^{1,644} Euthalcod Cyrador⁴⁰⁶ et⁴⁰⁷ Tertres carn⁴⁴ et^{scorp}¹³ al | εν τω σωματι pri sine ημων et. am⁴ allachm syr^p Or^{2,100} (et⁵⁰¹) et^{4,50}. 30 (etcat⁶⁵) Eusps ap Mai¹⁰⁴ etc ... DEFG d e f g r vg^{cle} am²⁵ fu demid tol harl syr^{sch} cop arm (go transilit ad εν τ. σωμ. υμ. quod sequitur) Ir^{int}⁵⁰⁰ Or^{int}^{2,602} et^{4,450} 30 Tertres carn⁴⁴ et^{scorp}¹³ Ambrat al add ημων | του ησου sec et. f r vg Or^{int}^{4,450} etc; d^org d e g Ir^{int}⁵⁰¹ Or^{int}

ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
 ρΗ 11 9, 21 λυπούμενος ἐξ ἑμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-
 πην σχῶ ἀφ' ὧν ἴδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι
 ἢ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
 συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
 θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
 5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μίσους,
 1 Co 5, 3 αἰ ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τουούτῳ ἢ ἐπιτιμία
 αὐτῆ ἢ ὑπὸ τῶν πλείονων, 7 ὥστε τούναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-

- go syr^{tr} arm Chr⁵⁸¹ Euthalcod Thdrt Dam ad h. 1. etparall⁵⁸⁹ al Ambrat al ... ς (= Gb Sz) post ἐλθεῖν cum minusc vix mu, item omisso παλιν cop aeth post ἐλθ. πρ. υμᾶς | πρ. υμᾶς ἐλθεῖν cum κα ΒСКЛОΡ al fere⁵⁰ (omn¹⁸ ap Serl) syr^p Euthalcod Thdrt Dam ... Ti ἐλθ. πρ. υμᾶς cum DEFG al¹⁰ fere it vg syr^{ech} arm go Chr⁵⁸¹ Thphyl Amblac¹⁰ Ambrat al. Item ς (= Gb Sz) interposito εν λυπη, i. e. ἐλθ. εν λυπ. πρ. υμᾶς cum minusc (aeth cop vide ante)
2. καὶ τὰς εἰς ἐστίν cum κ^oABC cop Euthalcod Cyr^{inh}⁵⁸⁶ Dam ad h. 1. etparall⁵⁸⁹ ... ς (Gb^o) add ἐστίν cum κ^oDEFGKLOP al omn^{vi} it vg rell Or^{1,2,3,6, 311} et[nt^{2,108}. 694 Chr⁵⁸² Thdrt al | ρ ο εὐφραίνων εἰ μὴ. Sic.
3. καὶ ab initio: 17. 137. syr^p e.* Euthalcod add γαρ | ἔγραψα sine ἡμῖν cum κ^oABC^oOP 17. 137. am cop Euthalcod Damparall⁵⁸⁹ Ambrat ... ς (Gb^o) add ἡμῖν cum κ^oCCDEFGKL al pler it vg (et. fu demid al, non am) syr^{tr} arm aeth go Chr⁵⁸³ Thdrt Dam ad h. 1. al Pelag al | τοῦτο αὐτο (hoc ipse) cum κ^oHKKAKL^o al omn^{vid} it vg go Thdrt Dam Ambrat al (sed UKV it vg go aeth Pelag ante ἔγραψα pon) ... co Chr⁵⁸³ Euthalcod Thphyl αὐτο τοῦτο ... a cop arm Damparall om αὐτο | λυπη: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a^{ser} it vg syr^p e.* Euthalcod Pelag (non item Ambrat) add ἐπι λυπη: (10. 38. 39. 50. 120. επ. λυπη) :: ex Phil 2, 27 | σχω cum κ^oABOP al¹² Chr⁵⁸² Euthalcod Thphyl ... ς εχω cum κ^oCDEFGKL al pler Thdrt Dam | αφ ων: FG εφ ων. Ex latt a quibus d e Ambrat, de quibus f g vg Pelag
4. ἀλλὰ τ. αγαπ. ἵνα γνῶτε: FG 93. 211. l^{ser} all ἵνα γνωτ. την αγαπ., item 37. all ἵνα την αγαπ. γνωτ. Item d e sed ut caritatem sciatis, g sed ut sciatis caritatem, f vg Ambrat sed ut sciatis (Ambrat cognosca-tia) quam caritatem | εἰς: FG προς
5. οὐκ ἐμὲ: D^o ουχ εμ. | ἀλλὰ cum κ^oABCLOP al plu (18 ap Serl) ... ς all cum DEFGK¹¹ al sat mu | ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ (f vg ut non onerem, d e κ ut non gravarem): FG ε. μ. ἐπιβαρῶν
6. ἡ ὑπο (ο 119. 122. απο) των πλειονων (c πλειονων) et. Βαθη⁴¹⁶ Tert pud¹⁴ et¹⁵ etc: FKG g aeth^{ro} om
7. μᾶλλον cum κ^oKLOR al omn^{vid} f vg cop syr^p arm Chr⁵⁸⁵ Euthalcod Thdrt Dam al Tert^{pud}¹⁵ Ambrat al, item post υμᾶς UKV 17. go

σασθαι και παρακαλίσαι, μήπως τῇ περισσοτέρῃ λύπῃ καταποθῆ ἢ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ἱμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπῃ· 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δὲ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτῆθῶμιν ὑπὸ τοῦ σατανα· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγροῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τροάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8
καὶ θύρας μοι ἀνεργμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἀνεσις τῷ 7, 5 ss

Thdrt 4,477. Accedunt TertPud¹³ (uti e contrario magis vos donare et advocare), f vg Ambrat al ut e contrario (e contra Ambrat) magis donetis, d e g ut contrario (g praem e) vos magis donetis . . . . Ln^{ed} min om cum AB syr^{sch} Aug^p parmen s : 9,67

9. γαρ και γραψα: 112. m⁷⁰. 79 am go cop Chr⁵⁸⁷ semel Thdrt Ambrst Sedul om και ... FG 31. 8p^o f g cop Chr⁵⁸⁷ bis Euthal^{co}d Thdrt Pelag add ἦμιν (FII ἦμιν) | γνω: 17. γνωτε | ἡμῶν: 887G g πατρῶν ἡμ. | ε: cum κCDBEFGKLP etc (et. it vg) ... Ln^{ed} min ἧ cum AB 17., 109. ωσ. Cf TertPud¹³ uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus odau- ditis mihi.

10. καγω cum κ^aABC²DEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. a^{ec} Epiph⁴⁰¹ Chr⁵⁸⁷ Euthal^{co}d Dam ... ε και γνω cum κ^cε^cφακ^{sil}L al pler Thdrt al | γνω: A om | ο (D^{ec}EP 81. 37. ω) κεχαρισμαι ε: τε (aethPP quod) κεχαρισμαι cum κABCFOG (et D^{ec}EP 81. 37.) Euthal^{co}d Dam (8p^o Chr⁵⁸⁷ ε: τε κεχ. ο κεχ.), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al quod donavi, εἰ quid donavi; g quod et donavi si quid et donavi, inepte και in καιχαρι- σμαι et ε: in κεχαρισμαι per et reddens). Cf et. D^{ec} qui ο sive ω om; item TertPud¹³ go si quid donavi, donavi, cop syr^{sch} quod donavi, donavi, aethPP κεχαρισμαι ο κεχαρισμαι, item m⁷⁰ quod donavi, sed omisso altero donavi, Epiph⁴⁰¹ διο ε: τε κεχαρισμαι, δι. ἡμας κεχαρισμ. . . . . ε (= Gb Sz) εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι cum D^bKL 17. al pler syr^p Thdrt Thphyl Oec

11. πλεονεκτῆθωμιν: d e f vg circumveniamur; m⁷⁰ Ambrst al possideamur, g possideamur t circumveniamur

12. τροαδα: LP τροαδα | εἰς το εὐαγγέλιον (Aug^p praedest an. 10,817 in Tro- adem in evangelium): FG 8p^o d e f g vg Dam Ambrst al δια το εὐαγγ- ελιον, propter evangelium. Cf Chr⁵⁸⁰ εἰς το εὐαγγ. τοῦτατι δια το εὐαγγέλιον ... D^{ec}EP^t δια του εὐαγγελιου | χριστου: 17. 23. θεου | και θυρας μ. ἀνεργμένης (DEP ηνεωγμ.) ... FG και θυρα μοι ην τωγ- μινη (g super ην habet esset). Cf it vg cum tenuissem - et ostium mihi apertum esset (g esset apertum)

13. τω μη cum κ^aABC²FGK al pler ... LP 37. 109. 122. a^l s^{er} Euthal^{co}d το μη ... κ^cα² 78. Thdrt^{co}d του μη ... DK 17. 8p^o εν τω μη | ευρισκ: D^a ευρισκειν | με: Gb Sz om per incuriam | αυτοις: K om. Ceterum ε versus 13. demum a verbis αλλα αποταξαμενος incipit, non item vg.

πνεύματί μου τῷ μὴ εὐραῖν με Τίτον τὸν ἀδελφίν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος ἀντοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὁσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γὰρ ἐσμὲν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εὐαγγελίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ κατέναντι Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

14. DE θριαμβεύοντι | εν τω χριστω et. Clem²⁰⁶ Dial⁵⁰⁰ Did¹⁴¹⁵ Cyr^{hr}³¹⁷ Cyrador³⁰⁸ etc ... 17. 87. 73. 80. vg arm Ambrat (triumphat per nos in Chr. Iesu) al εν χριστω ηησου

15. τω θειω et. Ir^{int}³⁰⁰ Or^{2,40}. 4,367 et^{int}^{2,190}. 2,420 ac²⁰⁰ep Euseb⁴⁹² etc (cf Chr⁵⁴⁰ καὶ οὐχ ἄπλως εἶπεν „εὐωδία“, ἀλλὰ „τῷ Θεῷ“.) ... κ Or^{2,328} et^{int}^{2,17} Dial⁵⁰⁰ Philcarp⁷²⁵ Augallq (vide post) om. (Iloc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or^{int}^{2,50}. 120. 164 Ath⁵²². 762, et alibi.) Saepius vero ab Or, ut 2,40. 4,367 et^{int}^{2,12}. 17. 41, verba εν παντι τοπω (ex v. 14) ad ευωδ. εσμην τω θειω vel ad Christi donus odor sumus adduntur. Nec aliter fit apud Hil⁴⁰² et plerumque (modo omissio modo praemisso deo) ap Aug (cf Sab).

16. οσμη bis: DEΓΞΕΤ οσμην | εκ bis cum MABO 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth^{utr} go (sec tantum) Clem²⁰⁶ Or^{1,367} Dial¹⁰⁰⁰ Philcarp⁷²⁵ (Gall⁶) Euthal⁶⁰⁰ Cyrador³⁰⁸ (pri tantum) Max^{1,22} (pri loc απο) Dam Or^{int}^{2,41}. 48 Did^{int}²⁰⁰ Hil⁴⁰² Eriph^{caut}^{1,2} ... ε om cum DEPAKI al pler it vg arm Chr⁵⁴⁰ et^{2,311} et^{10,578} Thdr^t al Ir^{int}²⁰⁰ Aug²⁰⁰ep Ambrat al | προς ταυτα: litterae os ταυτα in o rescriptae, antea paullo minus

17. ο. πολλοι. cum MABCK al plu d e f (g ceteri t plurimi) vg cop aeth (go ut quidam) Ir^{er} et^{int}²⁰² Did^{mal}¹²² (vide post) Bas^{6th}⁴²⁰. 514 Euthal⁶⁰⁰ cod Dam Ambrat al ... Gb' ο. λοιποι. cum DEFGI al plus²⁵ g (vide ante) syr^{utr} arm Chr⁵⁴⁷ Thdr^t al. Sic autem Did^{mal}¹²²: πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμῶνυμοσ οἷσα, σημαίνει πλειονα. λέγεται γὰρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινός, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσὶ μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί etc. δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοῖς πάντας, ὡς ἐν τῷ· ὡσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἐπὸς ἀμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοὶ - δηλοῖ δὲ καὶ τοῖς χυδαῖοις, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθαι etc. | καπηλεύοντες: 4° ταλαντιοντες | all pri ut MABDEFGKL etc ... B αλλα | ωσ sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir^{int}²⁰² Ambrat rell om | εὐαγγελιας cum MABDEFGK 122. e²⁰⁰er al ... ε Ln Ti -φρονιας cum PL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | all

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἐαυτοῦς συνιστάμεν; ἢ μὴ χρῆζομεν ὡς
 τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἢ ἐπιστολὴ
 ἡμῶν ὑμῶν ἵστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γνωσκο-
 μῆν καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
 μνοι ὅτι ἵστέ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακοηθεῖσα ὑπ' ἡμῶν, ἐγγε-

nec: ρθ d e f g fu demid al syrp Ir^{int}123 Ambrat al (non item Hier
 bedib qu 11: 4, 1, 123) om | καταναστέ. (Gb'') cum κ^aANCP 17. 37. 67. 93.
 211. (37. ntrumq coniung ?) Didmal¹²³ (ad^{2, 1}) Chr^{mo}1 Euthal^{cod} ...
 ς Ti κατερωπιον cum κ^o(sic)DPRCKI. al pler Bas^{3, 73} Chr⁵⁴⁷ Thdrt Dam
 al | Θεου sec cum κ^aANCP^a al¹⁵ Bas Didmal¹ Euthal^{cod} ... ς (sed Gb^o)
 Ti praem τον cum κ^oD^obet^oPRCKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. συνιστανειν cum κλσν^bet^oPKLP al pler Chr⁶⁵³ Euthal^{cod} Thdrt
 Dam ... ρθ Thdrt^{cod} συνισταναι ... Ln συνισταν cum nD^a 17. 89.
 Eadem forma utuntur ad h. l. Didmal¹²³ etcat²⁰⁴, vide post. | η μη
 cum κσCDPFG 31. 37. 46. 67^{**} 74. 80. 179. 8p^a a^oer^o (ser al¹⁰ it vg
 (hi Latt aut κωκωιδ) go cop Euthal^{cod} Thdrt Pelag al (sed Ambrat
 tantum κωκωιδ sine aut) ... ς (= Gb 8π) εε μη cum AKLP al plu arm
 Chr⁵⁵³ Dam | χρῆζομεν: L al aliq -ζομεν. Sic autem ad h. l. Didmal¹²³
 - δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμησ· εἰ μὴ
 ἀρε οὕτως διαγέτε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆσ πρὸσ
 ἡμᾶσ. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶσ ἵστί, ὡσ μήτε ἡμᾶσ συνιστᾶν
 ἡμᾶσ (ed. ἡμᾶσ) ἄλλοισ μηδὲ (sic) ἐτέρουσ ὑμῖν etc. Item cat²⁰⁴ ἴσασ
 ἰρεῖ τισ, φησί, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἐαυτοῖσ
 συνιστᾶν καὶ παρατίθεισθαι. εἰ μὴ χρῆζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι·
 ἀρα μὴ χρῆζι;) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ ἐτέρουσ ἢ ἀφ' ἐτέρων πρὸσ ὑμᾶσ
 συστατικῶν τοιτίσι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | ωσ τινεσ cum κσCD^o
 PRCKLP al pler Chr⁶⁵³ Thdrt Dam ... Ln ωσ [πιε] τινεσ cum AD^a 37.
 73. 93. | συστατικῶν ut κλσCKDP etc ... DCFG συνιστα- | η εξ: 17.
 η ωσ εξ | εξ ὑμῶν sine additam cum κλσC 17. 23^{**} 67^{**} 80. f (vide
 post) vg cop arm aeth Chr⁵⁵³ Euthal^{cod} Thdrt Ambrat al ... ς (Gb^o)
 Ti add συστατικῶν (DFG συνιστ-, D^a -τεκασ) cum D^aet^oPRCKLP al
 pler d e sup graecis g go syrn¹ Thdrt^{cod} Dam al. Insuper ρθ sup
 graec^o g add ἐπιστολῶν, item 23^m syrp c. ob. add πρὸσ ἐτερουσ. Cf
 huc Chr^{om}554: καὶ αἰνετόμενοσ τοῖσ ψευδαπιστόλοισ ἐπήγαγεν·
 ὡσ τινεσ, πρὸσ ἡμᾶσ, ἢ εἰ ἡμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸσ ἄλλοισ.

2. ἐγγεγραμ- cum κλσ(C^o)DFG 17. ... ς Ln ἐγγεγρ- cum κLP al pler |
 17. al pauc -μμενο | καρδιασ ημων: κ 4. 17. 219^a al¹ a^oer demid aeth
 ρθ καρδ. ἡμων | πατων: ρε^o g των

3. ἐγγεγρ- cum κλσCD^aFG (17?) ... ς Ln ἐγγεγρα- cum D^oLP al pler ...
 κ al pauc γεγραμμενη, item (πραγματικῶσ γεγραμμενη πνευματι
 Θεου, ἀλλ ον μελασι) Didmal¹²³. Nec aliter utroq loco (scriptis) f vg

- κε 31, 18 γραμμένη σὺ μιλᾷς ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν
 λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποιθήσιν δὲ τοι-
 αῦτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαν-
 τῶν ἱκανοὶ ἐσμεν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
 ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
 10b 6, 68 θήκης, σὺ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει,
 τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

Ambrat al. Praeterea v 67⁹⁹ 74. f vg praem kas | ἀλλὰ πνευμ.: 37.
 Dial⁹⁸⁸ ἀλλ' ἐν πν. | πλαξίν bis: DE πλαξίν | ἀλλ' ἐν cum MABCDEFK
 LP al pler Or^{2,345} etc ... ε^o (item Gb Sz, non ε) ἀλλὰ ἐν cum minusc
 | καρδίαις cum MABCDEGLP al⁹⁸⁵ syrP (in tabulis carnis in cordibus)
 Eusmarty¹² exodd⁵ (ap Heinich⁴⁸⁵) Euthalcod. Confirmant Didmal¹²²:
 οἱ γὰρ ἡλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλακῆς λιθίνας δέχονται ἐκ μέλανος
 τοῦ τύπου· οἱ δὲ εὐτακοὶ πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρ-
 δία σαρκίνασ τοιούτων ἀσθητικῶς δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶν-
 τος θεοῦ πνεύματος, et Thdr^{100m}: ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξίν ἐν-
 κολάφθῃ λιθίνας, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐπιγραφῆς καρδίαις . . . . ε Ti
 καρδίας cum PK al plu it vg go (cordium) syr^{ac} cop arm Irnt²⁰⁰ Or
 2, 548 Irnt^{2, 96}. 302. 4, 520. 550 (et. 489) Dial⁹⁸⁸ Eusmarty edd pler (ἀλλ' ἐν
 πλαξίν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίνας, ψυχῇ τε διαυγῆ καὶ καθαρ-
 τάτῃ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.) Chr⁵⁶⁵ Macar^{7, 40} Cyract⁴⁰ (ἐν
 πλαξί καρδίας σαρκίνας) etc^{2, 501} Thdr^t Dam Hil⁹⁴ al

4. δε: 47. 80. om | ἔχομεν (46. ἔχωμεν): Δ εχμ
 5. αφ' ἑαυτῶν ante ικανοὶ εσμ. cum MBC 73. 137. (37. post ικανοὶ) cop
 arm Bas^{7, 855} 485 Euthalcod Antioch¹¹⁰² ... Lu Ti post λογ. τε (P τε
 λο.) cum ADEFK d e f g vg go (aeth) Ambrat al ... ε post ινα. εσμεν
 cum KL al pler syrP Didtr¹²⁰ Chr⁵⁶⁵ Thdr^t Dam ... 17. 189. syr^{ac}
 plane om | λογίσασθαι cum MABKLP al pler Bas^{7, 855} Didtr^t Euthalcod
 Antioch etc ... Ln λογίσεσθαι cum CDEFG al¹⁰ | τε: P Chr⁵⁶⁵ ante
 λογίσασθ. ... B om | ὡς (C om) ἐξ ἑαυτῶν cum MABCDELP al omn^{vid}
 Bas^{7, 855} 485 Didtr^t 120 Chr⁵⁶⁵ Euthalcod Thdr^t Antioch¹¹⁰² Dam ... Ln
 Ti ἐξ αὐτῶν cum nra
 6. οὐ γραμματος ἀλλὰ πνευμ. et. Or^{1, 985} et^{2, 789} et^{4, 95} (ex Eusbi^{1, 4, 35}) etc
 ... 17. οὐ γραμματος ἀλλὰ πνευματος. Item non littera sed spiritus d e
 f g vg etc | ἀποκτείνει cum M(-γεννη)GK 17. 37⁹⁹ 46. al⁹⁸⁸ al mu ut
 vid Didmal¹²² Chr^{7, 855} 2. Item ACDKL al plu ut¹ Euthalcod ἀποκτείνει
 (-πτείνει hoc accentu D^{CL} al) ... ε ἀποκτείνει cum B al sat mu, nec
 aliter editum Or^{1, 985}. 2, 602 Bas^{7, 855} etc (sed passimedd -γεννη vel
 -γεννη) ... Ln de coniectura ἀποκτείνει edidit.
 7. θανατον: M⁹ ex Θυ fecit | ἐν γραμμασιν cum M⁹CD⁹B⁹et⁹EKLP al omn
 vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om ἐν) cop syrP go Or^{1, 704}.
 4, 448 etc^{at} rom²⁴ (et^{2, 489} διακονίας τε θανατον της εντενπ. γραμμα-
 σιν) et^{1, 2, 172}. 4, 400. 519 Didmal¹²² et^{1, 702} Epiph⁹⁸⁸ Macar^{7, 317} Chr^{7, 855}
 Euthalcod Thdr^t Dam Ambrat al ... Lu ἐν γραμματι cum M⁹CD⁹FS⁹TA

μασιν ἐντετυπωμένη λίθους ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτερίσαι τοὺς νόους Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐκ ἄλλοι ἢ διακονία τοῦ πνεύματος ἐστὶ ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶν ἄλλοι περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν ταῦτα τῷ μέρει εἴνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶν ἄλλοι τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρηγοίᾳ χρώμεθα,

. (g litteris i littera) syr^{20h} arm | ἐντετυπωμένη: vg τετυπωμένη | λίθους cum κ^aACDCE²FGP 17. 67^{ab} 78. 80. g Or^{2,400} et^{4,448} et^{cat} rom²⁶ Eriph⁶⁰⁰ Did^{bis} (ut ante) Euthal^{cod} Thdr^t ... ε (Gb⁰⁰) praem εν cum κ⁰⁰δ⁰⁰ε⁰⁰κ⁰⁰κ⁰⁰ al pler d e f vg arm Or^{1,708} et^{int} 2,172. 4,400 et⁵¹⁹ Mac^{7,217} Chr Dam Aug^{pl} et^{litt} (10,101ss) et^{advers} leg³ (2,502 h. l. in litteris formata lapideis etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica“) al (sed Ambrst al om εν ante γραμμ. ut vg) | ἀτερίσας: 7. 32. 49. 131. ἐκατερίσας | μωσείως cum κ⁰⁰BC(F⁰⁰μουσ-)GKL al plu (11 ap Serl) ... ε μωσ- cum ΔΔΚ al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Serl) -σας. | δοξάν: D* -ξη

8. ιστας: 8P⁰ ιστω

9. τῇ διακονίᾳ cum κ⁰⁰ACD²FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{scr} d e am fu^a syr^{utr} aeth Or^{4,448} et^{int} 4,400 (ei enim in ministerio damnationis gloria est, sed eod ei enim ministerium - in gloria est) Cyr^{10h} 108 Ambrst (in administratione etc) ... ε Ti ἡ διακονία cum BD²EKLP al pler f g vg^{cl^o} (etiam fu^a demid al) cop go Macar^{7,217} Chr⁵⁶¹ Thdr^t Antioch¹¹⁸⁴ Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8P⁰ Euthal^{cod} διακονίας absq articulo | δοξάν (Latt passim in gloria) ... D²EPG it vg etc (et. Or^{int}: vide ante, non item Or^{4,448}) add ιστω | περισσεύει: DK 38. 72. 93. al²acr d e g syr^{utr} Macar Or^{int} 4,400 Ambrst περισσεύει | δοξῃ (sed κ^a -ξᾶ) cum κ^aABC 17. 39. 67^{ab} 80. Cyr^{10h} 108 Euthal^{cod} ... ε Ti εν δοξῃ cum κ⁰⁰DEFGKL al pler it vg arm (go e gloria, sed eod in gloria) Or^{4,448} et^{int} 4,400 Macar (ut ante) Chr⁵⁶¹ Thdr^t Antioch¹¹⁸⁴ Dam Ambrst al

10. ου δεδοξαστας cum κ⁰⁰ABCDEFGLK al longe plu cop arm aeth gu (Syrus anceps) Or^{2,408} et^{4,448} (et^{2,219} επει μη δεδοξαστας το δεδοξ. εν τωτω τω μέρει) et^{cat} rom²⁶ Basbapt⁶²⁸ et⁶⁵⁵ Mac^{7,217} Euthal^{cod} al mu Aug^{advers} leg³ (2,502) al ... ε (= Gb 8z, sed Gb') ουδε δεδοξ. cum minusc Chr⁵⁶⁸ (sed non^{mosc}) Thdot^{anc} 444 ap Gall⁹ (ουδε γαρ δεδοξ.). Item f (nam nec glorificatum est) g (etenim neque gl.) vg (ut f) Or^{int} 4,500 (neque enim glor. est) Ambrst (nec enim gloriosum factum est), atque d e nam ne glorif. est | ενεκεν cum κ⁰⁰ABDEP²GP al mu Dam ... ε ενεκεν cum CP²KL al plu Or^{2,408}. 819. 4,448 Mac Basbapt Chr Euthal^{cod} Thdot^{anc} Thdr^t

21. 24, 25 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς εἶθι κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
 ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς οὐνοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
 καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπαρώθη τὰ ροῦματά αὐτῶν. ἄχρι γὰρ
 τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς πα-
 λαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
 γεῖται· 15 ἀλλ' εἰς σήμερον ἡγίκα ἂν ἀναγνώσκηται Μωϋσῆς κά-
 λυμμα ἐπὶ τῆν καρδίαν αὐτῶν καίται· 16 ἡγίκα δὲ εἰς ἐπιστρέφῃ

13. ου: FG ουκ | μωσηση cum κβορ(*μουσ-)F²GKL al plu ... ε μωσηση
 cum ADEF al sat mu | FGL 73. al ετιθη | εαυτου cum κδεκ al pler
 Chr⁵⁶⁴ Thdr̄t ... Ln Ti αυτου cum λβορ²FGLP 17. 37. 47. 73. 74. 115.
 119. a⁵⁶⁷ or a¹²scr Chr⁵⁶⁵ Euthal⁵⁶⁶ Dam ... go om | εω (ν² om) το
 (D²FG om) τέλος et. d e sup graec g Pelag⁵⁶⁸ Prim ... A f vg Ambrat̄
 εω το προσωπον (sed Ambrat̄ in comm: ideo ponēbat velamen, quo-
 niam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati; quo sub-
 lato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius). Cf et.
 Archel⁵⁶⁹: - intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quas
 aboletur.

14. ἀλλ ut κACDEFQKLP etc ... B ἀλλα | ἐπαρωθη (et. syr⁵⁷⁰ 125 57) ... κ
 49. 93. 114. 177. g⁵⁶⁷ v¹ T¹bphyl -ρωθησαν | αχρι γαρ: 39. 41. 47. d
 e su⁵⁷¹ tol Cyp⁵⁷² (iungit αχρι etc cum praegressis) Ambrat̄ al om
 γαρ | τῆσ σημ. ἡμερασ cum κABCDEFOP al¹⁵ Clem⁵⁶⁸ Euthal⁵⁶⁶ Cyr
 glaph⁵⁶⁷. 340 etact⁶⁰, item it vg cop syr⁵⁷⁰ arm go Or^{1,574}. 606 Cyp⁵⁷²
 Ambrat̄ al. Et. v. 15. f vg Did^{1at}⁵⁷¹ Ambrat̄ al add dicm, non item d
 e g Tert⁵⁷³ Marc^{5,11} al. ... ε (= Gb + Sz) om ἡμερασ cum κL al pler syr
 sch aeth Did^{1ri}⁵⁷⁰ Bas^{2,44} Chr⁵⁶⁸ Thdr̄t Dam Archel⁵⁶⁹ (Tert⁵⁷³ Marc^{5,11}:
 „De Israel enim dicit: ad hodiernum usque velamen id ipsum in corde
 eorum“ a versu 15. pendet) | ἐπ. τῆ et. Clem Did Cyr¹⁴⁸ al mu ... DE
 FG Chr⁵⁶⁷ εν τῆ. Nec aliter it vg Cyp etc | ὅτ. (quemadmodum it vg
 syr⁵⁷⁰ cop etc quoniam, go nam) ... ε (et. Sz, sed = Gb) ὅ, τ.

15. ἡγίκα αν (17. εαν) cum κABC 17. 31. Or^{1,574}. 606 Cyr¹⁴⁸ Thdr̄t ap
 Niceph^{1,166} ... ε Ti om αν cum DEFQKLP al pler Or^{cat} eph¹²⁰ Ilberp
 Eus⁵⁶⁸ al⁵⁶⁷ Cyr^{hr}³⁴¹ Caes⁵³ Chr⁵⁶⁷ Euthal⁵⁶⁶ Cyr^{glaph}⁵⁶⁷. 340 etact⁶⁰
 Thdr̄t ad h. l. et^{1,173}. 392. 399 Dam | αναγνωσκητας cum κABCDEF al¹⁵
 Or^{1,574}. 606 etcat eph¹²⁰ Chr⁵⁶⁵ Euthal⁵⁶⁶ Cyr¹⁴⁸ Thdr̄t ad h. l. et
^{1,173} et³⁹⁹ atque etiam ap Niceph ... ε Ti αναγνωσκηται cum FQKL al
 longe plu Eus⁵⁶⁸ al⁵⁶⁷ Cyr^{hr}³⁴¹ Caes⁵³ Chr⁵⁶⁷ Cyr^{glaph}⁵⁶⁷ bis etact⁶⁰ Thdr̄t
^{1,392} Dam | μωσηση cum κBCDEF(μουσ-)GK al plu Orbis Eus Cyr^{hr} et
 alex Chr Dam ... ε μωσηση cum ALP al sat mu Caes⁵³ Thdr̄t | ἐπ. τῆ:
 37. εω τῆ | κειται hoc loco pon et. Orbis et^{1,560}. 342 Eus⁵⁶⁸ Cyr^{hr}
 Caes Cyr⁵⁶⁸ al mu Cyp⁵⁷² etc ... D² et⁶ (non item b) κρα d e f g vg go
 cop aeth pon ante ἐπ. τ. καρδ. αυτ.

16. ἡγίκα. δε εαν cum κ²A 17. (Or^{1,574} ἡγίκα. γαρ εαν, item^{3,420} εαν γαρ.
 Alibi tantum εαν et^{3,420} ἡγίκα αν); O Mac^{1,517} Dam ἡγίκα δε ... ε Ln
 Ti ἡγίκα. δ' αν cum κ²BCDEFQKLP al pler (k⁵⁶⁷ om αν) Chr⁵⁶⁷ Thdr̄t ad
 h. l. et^{1,173} ... Did³²⁰ Nyss^{1,453} Bas^{2,44} Thdr̄t^{1,442} oran δε

πρὸς κύριον, περιαιρείται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένοι τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάμενοι ἑαυτοῦ πρὸς

17. οὐ: γα που (: of ad Ro 4, 15, 5, 20) | κυρίου: L το αγιον ... 33.

35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or^{int} saep Victorinari³ Hil¹⁰⁶ Ambrst etc) | ἐλευθερία cum κλBCD⁴ 17. 67⁴⁴ r syr^{sch} cop Nyas^{2,106} Euthal^{cod} ... ε (Gl^{om}) praem exes cum κ^{CD}h^{et}κ^{FGKL} al pler d o f g m¹⁰ vg syr^P arm aeth go Ath⁵²³ etiat⁷⁸⁰ Epiph⁹⁰² Bas^{2,41} Chr⁴⁶⁰ Cyr^{laph}²⁹⁷. 360 etact⁴⁰ Dia^lma^{cod}⁴⁷⁵ Thdr^t Dam al Or^{int}^{1,50}. 2,174. 106 etailb Novat^{2,311} Hil¹⁰⁶ Ambrst al

18. κατοπτριζόμενοι et. Or^{1,721} et^{saep} Did^{ri}³³⁰ etc (17. -ζομεθα, item Or^{2,154} ubi rell non affert) ... γα αποπτριζόμενοι, Mac^{7,217} εροπτριζομεθα (sequitur μεταμορφουμένοι), item Or^{int}^{2,386} speculamur et transformati | μεταμορφουμεθα: Δ 23. Or^{1,721} sed post κατοπτριζομενοι porgit και et (vide ante) int^{2,386} Eus^{ps}¹⁵¹ (non affert quae praecodunt) Mac (vide ante) -φοουμενοι | καθαπερ et. Or^{ter} Did^{ri} etc ... η καθωσπερ. Cf huc et. Tert^{maro}^{5,11} „Dicit ergo nos iam aperta facio“ - „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria“ - „in gloriam“ - „tanquam a domino, inquit, spirituum“.

IV. 1. ταυτην: γα αυτην (sed f g hanc). Lcbrus vero: „Verbum unum ministrationem non nutes in duo: hanc ministrationem“. (vg^{ele} om hanc) | ηλεθημεν: r ελεθημη. | εγκακοουμεν cum κλBD⁴ r g 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed D⁴ r g εκα-, similiter 4, 16. solus D⁴. Longo aliter 18, 1. Ad D⁴ accedit certe N⁴ Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item An⁴ Eph 3, 13.) ... ε εκακ. cum οD⁴κ^{KL} al pler Chr⁵⁷⁶ Thdr^t Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem non deficiamus (d e defec-) d e vg Tert^{pu}^{dic}¹⁵ al, non deficiamus f g Ambrst al, non inferiorumur r Aug^{sp}¹ et lit²; g non famus segnes; syr^{sch} non est nobis taedium

2. αλλα cum κλ^VBCD^E al permu^v (9 ap Seri) Dam ... ε αλλ cum γκ^{all} LP al sat nu Chr⁵⁷⁶ Thdr^t | κρυπτα et. Tert^{pu}^{dic}¹⁵ Aug^{sp}¹ et lit² Ambrst etc ... κ εργα | αληθεια: 37. καρδια | συνιστανται cum κCD⁴ r g 17. 39. 93. Euthal^{cod} ... Δ^vBR 47. 67⁴⁴ 80. συνιστανται ... ε συνιστανται cum D⁴κ^{KL} al pler Chr⁵⁷⁶ Thdr^t al | ανθρωπων (c^{ser} -ποι): κ om

πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένοι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένοι, 4 ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ ἀγᾶσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγε-
 Col 1, 15 γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. 5 ὅ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δού-
 Col 1, 2 λους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν· ἐκ σκότους φῶς

3. FG 1²⁰⁷ ἀπολιμμένοις

4. αυγασαι cum κΒFGKLP (αυασαι) al pler Or^{4,497} Archel^{3,600} eod otioh et ap Petri¹⁰⁰ Chr⁵⁷⁹ Euthaleod Cyract⁴⁰ etial²⁰⁰ etioh¹⁰⁰⁷ Thdrt (αυγησαι) Dam ... ODBH 73. Or^{4,448} Dial²²³ Eusmarc⁹⁰ Epiph^{600, 600} Amphil⁴⁸⁷ (Gall⁶) καταυγασαι ... A 10. 17. 23. 31. Archel⁶⁰⁰ ed et⁶¹⁰ Eusdem⁶⁰⁸ Cyrhr¹⁰⁵ et¹⁰⁸ (respicit ad Archel) Cyr⁵²² 522. 600. 607 et alib al διαυγασαι. Seripalmus autem sine αυτοισ cum κΑΒCΔ⁵FGH 17. 23^{2*} 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or^{4,448} Archel⁶¹⁵ Cyrhr Epiph⁶⁰⁰ (et εἰς τον φω. 600) Euthaleod Cyr⁵²² 522. 607 etial²⁰⁰ etioh¹⁰⁰⁷ etact⁶¹⁰ Thdrt (Eusmarc⁹⁰ etdem⁶⁰³ add εν ταισ καρδιαισ αιτων) Irini³⁰⁰ Aug advors¹⁰² al ... ς (= Gb Sz) add αυτοισ cum D¹⁰et⁶BEKLP al pler (a¹⁰⁰cr αυτοισ) m⁵ vg¹⁰le syr¹⁰tr aeth go Or^{4,497} Dial²²³ (fluctuat lectio inter αυτων et αυτοισ) Amphil⁴⁸⁷ Chr⁵⁷⁹ ter Thdrt (Cyr⁵²² 600 εν αυτοισ) al. Ceterum Lebr¹⁰²: „Non auferas pronomen illis“. | τῆς δόξης: ς⁶ 1624. 1633. τον δόξης | τ. χριστου: C τ. κυριου ... Archel⁶¹⁰ τ. κυριου ημων ιησου χριστου (ante⁶⁰⁰ nll add ad τον ευαγγελιου. Or vero^{5,497} pro τ. χρ. οσ εστ. etc habet του θεου εν προσωπω χριστου, ita ut cum v. 6 miscuerit. | οσ: FG o | τ. θεου: κ¹⁰LP 10. 23²⁰ 31. 37. 39. 47. 73. 74. 80. 106. 177. a¹⁰⁰cr 8P⁰ al plus¹⁰ m⁵ (inuisidibus dei) v¹⁰g¹⁰ (sed non am fu demid etc) syr¹⁰P arm go add (m⁵ praem) του αορατου :: cf Col 1, 15

5. χριστον ιησουν κυριον cum BHKL al fere omn syr¹⁰sch cop arm Mcion epiph³²¹ (exod ven) et³⁰⁰ Cyrhr¹⁴⁵ Chr³⁰⁰ Euthaleod (τον κυρ.) Thdrt Dam Ambrat (dominium nostrum, ut et. syr¹⁰sch arm) ... Ln ιησ. χριστ. κυρ. cum κΑCDE d e f r am tol (vg¹⁰le fu demid harl domin. nostrum) syr¹⁰P go (aeth dom. nostr.) Aug¹⁰pl et illt al. Item v¹⁰g¹⁰u g Mcion^{epiph} 321 petav κυριον ιησ. χριστον ... P 42. 238. d¹⁰⁰cr ιησ. χριστ. omisso κυριον, Mcion^{epiph} 321 petav χρ. ιησ. sine κυρ. | δουλ. υμων: κ 17. δ. ημων | δια ιησουν cum A¹⁰BDFGKLP al pler (a¹⁰5 δια χριστου) syr¹⁰tr aeth go (Item arm propter Christum) Cyrhr¹⁴⁵ Chr Euthaleod Thdrt Dam al Ambrat ... κ¹⁰A¹⁰o 17. d e f g r vg (hl Latt omnes per Iesum) cop (add Christum) Mcion^{epiph} 321 et³⁰⁰ (sed³²¹ petav δια τῷ χῷ) Aug¹⁰pl et illt al δια ιησου. Item κ¹⁰ 5. δια χριστου.

6. ο θεος: κ n¹⁰⁰cr Mcion^{epiph} 321 ex ven (non item³²¹ et³⁰⁷) om o | λαμψει cum κ¹⁰ABD⁰ 67^{2*} Clem¹⁰⁰ (εστιν η αληθεια η κεραυωια· εκ σκοτους φως λαμψει), Item¹⁰ vi syr¹⁰tr et (ex ingenio linguae) aeth¹⁰tr ... ς Ti λαμψει cum κ¹⁰CD¹⁰BEFGKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion epiph³²¹ et³⁰⁰. 307 Or^{4,448} Dial²⁰⁰ Ps⁷-Ath^{2,4}bis Mac^{7,317} (το γαρ

λάμπει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀσφρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν πατρὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλείπομενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τῆς τέκνωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

εἰπὼν ἐκ σπο. το φως λαμψαι) Chr⁵⁰⁰. 501 Euthalcod Cyrquod unus⁷⁵⁰ Thdr̄t Dam al Tertmarc^{5,11} al | οσ (Mac²¹⁷ ο) etiam Or^{4,448} Dial⁵⁰⁰ etc am fu tol; 122. aeth^{ro} ωσ, arm οσ και, 67^{5*} οἰτος, vg^{ole} Pelag ipse ... D^{*FG} 86. d e f g r demid harl Chr⁵⁰⁰. 501 Tertmarc^{5,11} Aug^{pi} et lit̄t Ambr̄t al om | D^{*} ελαμψεν | καρδα. ημων: c 3. 47. asc^r Dial⁵⁰⁰ Chr⁵⁰⁰. 501 καρδι. υμων | τῆσ δοξῆσ: 17. 67^{5*} 74. asc^r Tertmarc (non item res carn⁴⁴) om | και θεου: cum MABC^{5D}CKLP al fere omn v f vg syr^{lit} cop arm go Or^{1,574}. 602 et^{2,497} et^{4,448} Ath^{2,4} Chr Euthalcod Thdr̄t Dam al Amb^{bis} (et^{rs} 43 domini) Ambr̄t ... Gb⁷ Ln αιτουσ cum σ^{D*}FG 89. d e g r aeth^{lit} Dial⁵⁰⁰ Cyrquod unus⁷⁵⁰ Tertmarc^{5,11} et^{res} carn⁴⁴ al. Libere Mac²¹⁷ του χριστου omissis ἐν προσω. χρ̄. | ἐν προ. χριστου cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,623} (et^{2,497} ubi ex vv. 4 et 6 habet - αινασαι αιτουσ τ. φωτ. του εν. τῆσ δοξ. του θεου ἐν προ. του χ̄ν) Dial⁵⁰⁰ Ath^{2,4} Chr⁵⁰¹ bis Tertmarc^{5,11} et^{res} carn⁴⁴ ... ε ἐν προ. ἰησουσ cum MCKLP al pler tol syr^{lit} cop arm^{ed} go Or^{4,448} Euthalcod Thdr̄t Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyrquod unus⁷⁵⁰ Amb Aug (of de his Sab) Ambr̄t ἐν προ. χριστου ἰησουσ

7. ἦ: α suprascriptum habet: sit / . ητω

9. ἐγκαταλειπομενοι (εγκ- ut MABCKLP etc; D^{*} ενκ-, item FG. Praeterea B^{5DE} al pauc - λιπομενοι) et. Clem⁶²³ Eus^{ps} 306. 309. 456 etc ... FG 78. 92. Eus^{cal} 456 Chr⁵⁰². 504 Maxim^{1,575} ἐγκαταλειμπανομενοι (sed FG ἐγκαταλειμπανομενοι)

10. ἰησουσ pri cum MABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{lit} cop arm go Ir̄int⁵⁰⁰ Or^{1,731} et^{5ae}p et^{int} 3, 361. 4, 456. 643 Eus^{ps} ap Mai¹⁰⁴ al mu Tertmarc^{5,11} etc ... D^{*FG} d e f g aeth^{lit} Or^{int} 4, 570. 501 Tertscorp¹³ χριστου, item D^b Tert^{res} carn⁴⁴ semel χριστου ἰησουσ, item m⁶⁸ tol floriac Or^{int} 3, 603 et^{4,561}. 502 Amb^{ps} 86 et^{alib} (sed nouns¹¹⁰) Iesu Christi. Praeterea ε (= Gb Ss) praem κυριου cum KL al pler (m domini nostri) floriac syr^p go Chr⁵⁰⁴ Thdr̄t Dam Ambr̄t: om cum MABDEFGP 17. 18^{*} 31. 71. 80. 189. 177. 178. d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir̄int⁵⁰⁰ Or^{1,731}. 2, 126. 501 et^{4,50}. 86 et^{int} 3, 603 et^{2,301} et^{4,456} ac^{5ae}p Eus^{ps} ap Mai¹⁰⁴ (την ἰησουσ νεκρωσιν) Nyas^{1,644} Euthalcod Cyr^{ador} 405 et⁴⁰⁷ Tert^{res} carn⁴⁴ et^{scorp} 13 al | ἐν τῷ σωματι pri sine ημων et. am^{*} a^l iachm syr^p Or^{2,126} (et⁵⁰¹) et^{4,50}. 86 (et^{cal} 85) Eus^{ps} ap Mai¹⁰⁴ etc ... DEFG d e f g r vg^{ole} am^{ns} fu demid tol harl syr^{sch} cop arm (go transilit ad εν τ. σωμ. υμ. quod sequitur) Ir̄int⁵⁰⁰ Or^{int} 3, 603 et^{4,150} 25 Tert^{res} carn⁴⁴ et^{scorp} 13 Ambr̄t al add ημων | του ἰησουσ sec et. f r vg Or^{int} 4, 450 etc; D^{*FG} d e g Ir̄int⁵⁰⁰

τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῆ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
 Ro 8, 28 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
 φανερωθῆ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν
 ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντας δὲ τὸ ἀπὸ πνεῦμα τῆς
 Pz 115 (116),
 10 πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς
 1 Co 6, 14 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον

2,022 et 4,522. 642 Ambros²⁰ al (non Ambrat) ἰησοῦ (D^{87*} praem του) χρι-
 στου, m⁴² Christi Iesu | εν τοις σωμασιν ημων cum κ 39. r vg (tol in
 cordib. nostr.) (syr^{sch} cop et h. l. et ante) Or^{4,20} et 27 (και την ζωην
 του ω εξουσιν εν τοις σωμ. αυτων φανερουμενην) ... ε Ln Tl εν τω
 σωματι ημων cum ABCDEFGKLP al pler d e f g syr^p Chr²⁰⁴ Thdrt
 Dam al Irlnt²⁰⁰ OrInt^{2,022} et 4,452. 642 Tert²⁰⁰ Marc^{5,11} (in corp. nostro mor-
 tali etc Tert²⁰⁰ carn⁴⁴ potius a v. 11 pendent) Ambros²⁰ Ambrat al ::
 omnino vdr accommodatum ad id quod praecessit modo | φανερωθη
 ad finem versus et. d e f g m⁴² r am fu demid tol etc Irlnt²⁰⁰ OrInt^{4,452}.
 642 etc ... Δ vgele cop Tert²⁰⁰ Marc^{5,11} ante εν τ. σωμ. ημ. που (OrInt^{4,522}
 manifestetur in carne nostra mortali omnino ex v. 11 est)

11. αἰ γὰρ ἡμεῖς (et. d e vg *semper enim nos*, Irlnt²⁰⁰ *semper enim*, r *semper nos*): vg k²⁰⁷ f g syr^{sch} ar² Tert²⁰⁰ carn⁴⁴ (Ambrat) εἰ γὰρ ἡμεῖς, εἰ ἐνὶ ἡμῖν (Ambrat εἰ ἐνὶ ἡμῖν) ... m⁴² floriac¹⁰ et¹² sic enim nos | αἰ: 67²⁰ punctis notat (?). Chr²⁰⁴: Καὶ γὰρ ἡμεῖς etc | vg διδομεθα, sed f g tradimus | ἵνα καὶ et. Irlnt²⁰⁰ ... c 3. Tert²⁰⁰ carn⁴⁴ om καὶ | του ἰησοῦ cum mab(D²⁰ vide post)ELP al omn^{vid} f m⁴² r vg rell Chr²⁰⁴ Euthal¹⁰⁰ Thdrt Antioch¹²¹¹ Dam Irlnt²⁰⁰ Ambrat al ... c του χριστου, D²⁰vg d e g ἰησοῦ χριστου (D²⁰ dolet χ²⁰, hinc habet tantum in absque του). Tert²⁰⁰ libero ut vita eius manifestetur etc. Ceterum om versus aeth; 17. ab φανερωθη v. 10. ad φανερ. huius versus transiit.
12. ὥστε ο sine μὲν cum mabcedefop 17. 31. d e f g r vg cop arm Chr²⁰⁴ Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam; sed n² Dam om o, nisi quod ipse n² supra lineam supplevit ... ε (= Gb Sz) add μὲν cum kl al pler syr^p e. ob. (go nunc) Ambrat Thphyl Oec
13. Meion²⁰⁷ epiph²⁰⁷ et²²¹ delevit („ἐξίκοψε“) κατὰ τὸ γεγραμμ. ἐπιστ. διο κ. ἐλάλησα. | διο καὶ ἐλάλησα cum mva g syr^{ar} arm go (Eus²⁰⁷ p¹², 1,4) Epiph²⁰⁷ Aug²⁰⁷ (non item¹⁹⁴) ... ε Ln Tl om καὶ cum vcdkelp al omn^{vid} d e f r vg (item cop aeth, sed om etiam, pariter ac vg²⁰² ap Ln, ante λαλοῦμεν) Chr Thdrt Dam Ambrat al :: LXX om καὶ, pariter ex edd atque ex mab rell ut¹ om; hinc et. Eus²⁰⁷ p¹² potius a scriptura Pauli quam a LXX pendere vdr. Propterea vero καὶ, quod ipsi ex κ etc recepimus, non intrusum sed ad normam Alexandrinae versionis expulsus credo.
14. τον κυριον cum mcdkelp al pler d e f g tol go (sed om ἰησων) syr^{ar} (sed syr^{sch} et¹ c.² add ημων) cop noth Chr²⁰⁴ (non item²⁰⁰) Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam Ambrat ... Ln^{ed} min om κυριον cum b 17. 71. 73. (17. 73. etiam τον om) r vg arm Chr²⁰⁴ (et. τον om) Tert²⁰⁰ carn⁴⁴

Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. 17 τὸ γὰρ παραντίκα ἑλαφρόν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν

al | *συν ἰησου* cum κ^oBCDEFGP 6. 17. 31. 8p^o (e all) d e f g r vg cop arm aeth Euthal^od Tertres carn⁴⁴ (*cum ipso*, repetens nisi quia cum ipso, *sicut ipsum carit*) Ambde ad resur Ambrat (non item ed rom) al ... *ς δια ἰησου* cum κ^oD^oCKL al pler syr^{sch} go Chr⁵⁶⁵ Thdrt Dam al Ambrat ad rom | *ἐγερει* (88. 46. 72. 74. 109. a^{scr} al⁵ *ἐγερ.*) et. d e f g r vg Tertres carn etc *suicidabit* (d e -*lavit* sed sequitur *et constituet*) ... d8^o r8^o G8^o *εγερει*, item r *ἐγερει* (sic) | *παραστήσει* (DK -*στηση*): 17. add *ημας*

15. τα γαρ: B* ταρ, sed iam n² correxit | *περισευση*: P -*σεισει*, 43. 72* al²scr al pauc -*σειη*

16. *εγκακοιμεν* cum κηη^o(*εγκ*)-ρα 17. 39. 109. 189* aser (Euthal^od *εγκαλοιμεν*) ... *ς εγκακοιμεν* cum CN^oCKLP al pler Chr Thdrt Dam | *εξω*: D^oει¹⁰ov 73. 137. *εξωθεν*. Item Bas²,167 o *εξωθεν ημων* et o *εσωθεν*, sed⁷⁴ *οσον γαρ ο εξω ημων ανθρ. διαφθειρεται, τασουτον ο εσω ανακαινοται*. Bis etiam^{1,257} et³⁶⁷ o *εξω ημων* et o *εσω*. Et Thdrt ad h. l. o *εξωθεν ημων* et o *εσωθεν ημων*, sed^{5,16} *οσον ο εξω ανθρ. φθειρεται, τασουτον ο εσωθεν ανακ.* (et. ap Cyr^{4,311}), et^{5,1014} *μη τον εξω ανθρωπον, ον διαφθειρεσθαι ειπεν ο παυλος, - ουχι δε τον εσω τον ανακαινουμενον; Ceterum all ε usq ημων rescripsit o², vdr^o ημων omisisse. | διαφθειρεται: κL 46* 47. al plus¹⁰ φθειρεται | ο εσω ημων cum κBCD*FGP 37. 72. 137. al¹⁰ Or^{2,460} et cat rom²³ Ath⁹²³ Chr⁵⁶⁶ Euthal^od Dam (Bas et Thdrt vide ante), sed ex his 47. d^{scr} 137. al aliq Or^{2,460} Ath Chr Euthal Dam al om *υμων*, nec addunt d e f r vg syr^{sch} cop go Tert^{scorp}¹² Or^{int},106. 222. 262 acsaep Leif Ambrat al; contra addunt g syr^o aeth et (*ανθρωπος ημων*) arm ... *ς Ti ο εσωθεν* cum D^obet^oCKL al pler Nyss⁵⁴⁰ ap Gall⁶ (Bas et Thdrt vide ante)*

17. *ελαφρον* et. Or^{1,275}. 308. 645 Basregg²⁷² Chr⁵⁶⁶ Euthal^od Cyp⁹²² Thdrt al Tert^{scorp}¹² ... D^oFXG 31. d e f g r vg go syr^{sch} arm Or^{int}^{4,594} bis Aug^{ps}⁹³ et^{alib} Ambrat al praem *προσκαυρον και*. Cf Thdrt ad h. l. *και δια μεν του παραντίκα ειδειξε το βραχυ τι και προσκαυρον. | τῆς θλιψ. ημων cum κ(o²)DKFGKLP* etc (et. Or^{1er} etc): B^o(²) syr^{sch} Chr⁵⁶⁶ om. (In c post *θλίψεως* incipit rasura, hinc non satis liquet ultra manus o²? c²? habuerit *ημων*, ultra non habuerit. Cf commentarium editionis meae ad h. l. sed res dubia mansit.) | *καθ υπερβο.* *εσ υπερβολην* et. Or^{1,308}. 645 et^{int}^{4,596} Basregg²⁷² (sic exodd²) etc Tert^{scorp}¹² Aug^{ps}⁹³ etc. Vertunt d e *secundum excellentiam in sublimitate*, f g vg Ambrat al *supra modum in sublimitate* (f g -*tatem*), r Aug^{ps}⁹³ *intra incredibilem modum et in incredibilem modum* (alibi Aug alterum tantum scribit, cf Sab), Tert^{scorp} *per supergressum insuper*

εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης καταργάζεται ἡμῶν, 18 μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι εἰς ἡμῶν ἐπίγειος οἰκία τοῦ σκήνου καταλυθῆ, οἰκοδομηθῆ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποιήτων αἰώνιον
Ro 2, 23 ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στεναζόμεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3 εἶπε καὶ ἐν-

(et add al per *supergraciam* in *supergraciam*, quod rectius vdrtr) . . . . κ* (suppl^a) c^oκ 38. 80. om *εἰς υπερβο.*, nec exprim syr^o cop arm aeth go 18. σκοποῦντων ἡμῶν et. Or¹, 200. 645. 670 et int 1, 20. 4, 200 Euspe⁶⁴³ etc . . . D^o 78° d e g σκοποῦντες. Post in nobis d e pergunt non *respicientes*, g non *contemplantes*. | L praetermisit ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπ. | πρόσκαιρα (sine additum Tert^o corp¹²): vg f g r vg Or^{int} 1, 22. 128 et 2, 210 et 2, 200. 200 et 4, 200 Ambrst add *εἶπεν, sunt*; sed f vg Or^{int} (ubique praeter² 200) Ambrst etiam post αἰώνια addunt, d e tantum post αἰώνια

V. 1. οἰκοδομηθῆ (sine οτι et. Clem⁶⁴⁰ Euspe⁶⁴³ Macar^{7, 24} al mu Tert res car⁴¹ Or^{int} 1, 20 al) . . . δεξα d e f g m¹⁰⁰ (non item r) vg go Chr²⁰⁰ sem (non item²⁰⁰ et²⁰⁰ som) Cyp¹⁰⁰ Ambrst al praem οτι (priore οτι non delete) | ἀχειροποιήτων: 78° 25° praem οτι (contra f g pariter ac d e r vg non *manu factam*)

3. εἶπε cum κσκλρ al fere omν (52. 51 γαρ) Clem⁶⁴⁰ Didmal¹²⁰ Macar²⁵ (Gall⁷) Chr⁵⁰⁴ et 2, 511. 514 Euthalcod Thdrt Antioch¹²¹¹ Dam al. Ex Lait d e f g m¹⁰⁰ vg Aug² 20 al si tamen, Tert^o mare^{5, 12} et res car⁴¹ Ambrst al si *quidem* . . . In *επιρ* cum bdeFG 17. 80. τινεσ ap Chr²⁰⁴ et Chr^{2, 175} (vide post) Maxim^{2, 220} | *ἐνδυναμῆνοι* cum κβσδ² κλρ al omν^{v1} f vg syr^{ut} cop arm aethur go Clem⁶⁴⁰ Didmal¹²⁰ τινεσ ap Chr (consentit ipse Chr^{2, 511}. 514 de resurr. mortuorum) Macar²⁵ Euthalcod Thdrt Antioch¹²¹¹ Andr^{apoc} 16, 15 Dam Maxim^{2, 220} Iac^o istb⁵² Ambrst Aug² 20 et allb al. Chr enim sic refert²⁰⁴: τινεσ δὲ φασίν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκριτόν· ἐπιρ καὶ ἐνδυναμῆνοι, οὗ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. ἵνα γὰρ μὴ ἀπὸ τῆσ ἀναστάσεωσ πάντεσ θαρρῶσι, φασίν· εἶπε καὶ ἐνδυναμῆνοι, τοιτέστιν ἀφθαρσίαν καὶ σῶμα ἀφθαρτον λαβόντεσ, οὗ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα δόξησ καὶ ἀσφαλείασ. Quibuscum of Chr^{2, 511}: οὐκ εἶπεν ἀπλῶσ ἐνδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, καὶ ἐπάγει· εἶπε καὶ ἐνδυναμῆνοι, οὗ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. καὶ δοκεῖ μὲν ἀσφατεσ εἶναι τὸ εἰρημίον, γίνεται δὲ σαφίστερον διὰ τῶν ἐξῆσ ἐπαγομίον· καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῇ σκῆνῃ στεναζόμεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι. - - δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐ τὴν σάρκα ἀποθέσθαι βουλόμεθα, φησιν, ἀλλὰ τὴν φθαράν· οὐ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸν θάνατον. Etc (confirmat^{2, 514} 5, 175). . . . . Gl^o 7° ἐνδυναμῆνοι cum D^o 78° d e f^o vg graec g m¹⁰⁰ Chr²⁰⁴ cdd ap Ambrst Tert^o mare

δυσάμενοι ὃ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἐν τῷ σκήρει στεναζόμενοι βιαζόμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλωμεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπεκδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμῶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δὸς ἡμῖν τὸν

5,12 εἶρον carn⁴¹ Pauline⁶ (ad Sever) al (d e m spoliatī, sup^{er} g edd ap Ambrat al exspoliatī, Tert^{res} carn exuti et¹maro despoliatī). Ita vero Chr ad h. l.: εἶγε καὶ ἐκδύσόμενοι (sic omnino restituendum pro ἐκδ-, quod et. cat³⁰⁰ praebet), οἱ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. τοῦτίστι, κἄν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα, οὐ χωρὶς σώματος ἐκεῖ παραστησόμεθα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀφθάρτου γενομένου. Item Tert^{marc} „iquidem et despoliatī non inueniamur nudi, id est recipiemus quod despoliatī sumus, id est corpus“. Kursus⁷⁰⁸ carn „- superindui desiderantes, siquidem exuti non nudi inueniamur, id est ante volumus superinduere virtutem caelestem aeternitatis quam carne exuamur: huius enim gratiae privilegium illos inanet qui ab adventu domini deprehenduntur in carne, et propter duritias temporum expunctae concurrere cum resurgentibus.“ Cf et. quae Ambrat ad „alii codices exspoliatī“ adnotat: „id est, si exeuntes de corpore Christum vestiti fuerimus, quia quicumque in Christo baptizantur Christum induunt.“ :: vix dubium est quin offunderint ἐκδύσαμενοι lidem οὐ γυμνοὶ inveniendi.. At pro ipsa verborum continuatione ἐκδύσαμενοι retinendum est; quam ad rem verbum adhiberi potest Tertulliani: superindui enim nisi vestito iam convenire non poterit. (vg confusis Δ et Λ ἐκδύσαμενοι praebent, ut v. 6. ἐπιλημοντες et ἀπολημοντες.)

4. σκήρει sine τοιτῶ cum κσκκλρ al pler am arm Or^{2,570}. 593 et 5,293. 600 (et. 4,39) Eusps⁴⁹⁷. 521 Chr^{1,511}. 607 Thdr^t ad h. l. Dam Oec. Cf et. Tert^{res} carn⁴² quia gravari nos aut, qui sumus in tabernaculo, quod volumus exui sed potius superindui, uti devoretur mortale a vita ... Lued min add τοιτῶ cum DEFG 31. 120. d^{ser} (177. ἐν τοιτῶ τῶ σκῆ.) d e f g m³⁹ vg^{cle} su demid (vell) syr^{utr} cop aeth go Chr⁵⁰⁴ et^{1,104}. 5,307 Euthalcod Thdr^t. 700 nota Thphyl Tert^{marc} 5,12 Or^{int} 2,203. 4,107 Ambrat al. Sed praem τοιτῶ ante τῶ σκῆ. vg m³⁹ (non item d e f g) Tert Ambrat Aug^{ps} 30 (non item Or^{int}) etc | βαρουμενοι et. Or^{quater} Eusps⁴⁹⁸ Chr^{1,511}. 607 et 5,307 etc (sed ad h. l. i. e. 506 et alib om) etc ... D⁷FG Or^{2,600} cod Thphyl βαρουμενοι | εφ ω (ε φ ο): ε (non ε⁷ Gb Sx) επιδη cum 7° 20° 93. ac fortasse al pauc. Cf Oec: ἐφ ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπιδη. | θελωμεν: L al pauc θελωμεν | ἐκδύσασθαι: 8. 115^{schol} 119. 121. 238. al³ ser Eusps⁵²³ ενδυσ. | ἀλλ ut BCDFGKLP al omn^{vid} Ir³⁰⁰ Or^{1,716} Eusps⁵²³ et mcoll¹²⁶ etc ... κ ἀλλα | θνητῶν (f vg quod mortale est) et. Ir³⁰⁰ ex Dam Or^{1,591} Eusps⁵²³ et marc etc Ir^{int} 273. 300 Tert^{res} carn⁴³ Hll¹⁷¹ al ... FSG g m³⁹ go cop Tert^{marc} 5,12 Ambrat al add τουτο

β. κατεργασάμενος (c καταργ-) et. Ir³⁰⁰ Or^{4,300} etc: δεξο κατεργασόμενος, item qui autem efficit d e f g m³⁹ vg (sed fu - effecit) Ir^{int} 300 (- perficit) Ambrat (ut Ir) | θιος (et. n^o Ir⁵ 300 etc): n^o Or^{4,300} ο θιος | ο θιος cum n^o ncd⁷ FGF 67° 73. 80. d e f g m³⁹ vg syr^{sch} cop arm

- Eph 1, 22 **ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6** θαρροῦντες ὄν πάντοτε καὶ εἰδίτες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐνδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ
 Phi 1, 23 **πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους· 8** θαρροῦμεν δὲ καὶ ἀνδοκούμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐν τῷ σώματι καὶ ἐκδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-
 Ro 14, 10 **μοῦντες, εὐάρεστοι ἀντὶ εἶναι. 10** τοὺς γὰρ πάντας ἡμῶς φανε-
 Eph 6, 8 **ρωθῆναι δεῖ ἡμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται**
 Io 4, 20 **ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φραῦλον.**

- aeth Or^{4,200} I¹-Int²⁰⁰ Aug^{ap1 et illi (10,100)} al ... ε Ti ο και δουσ cum
 κ²⁰δατ^εΚΚΛ al pler (α²ε^r διδουσ) syr^g go Ir^εr²⁰⁰ Chr²⁰⁰ Thdr^t al
 Ambrst ... 17. και δουσ, Euthal^{cod} Dam και διδουσ | ημιν: κ Chr²⁰⁰
 om | αραβωνα cum κ²⁰R 37. 47. ο²ε^r ... ε In Ti αραβ. cum κ²⁰ΚΚΛ
 al pler (p non liquet)
6. ἐνδημοῦντες et. Or^{1,731. 2,431. 4,200} etc ... D²FG ἐπιδημοῦντ. | ἐκδη-
 μουμεν et. Or^{int ante} etc ... DEFG Chr²⁰⁰ α²ο²α¹ ἀποδημοῦμ. Sed FG
 ἐπιλ- et ἀπολ- ut ad v. 3. iam notatum est. | ἀπο του: FG υπο του
 | κυριου (et. f vg Tert^{mare 4,12} et^{res} carn⁴² Cyp¹⁰⁰ al): n²r²ε²α d e g
 cop θεου
7. ου δια: FG f g vg praem και | δια ειδουσ: FG mirum in modum cor-
 rupte dei ιδιδουσ
8. θαρροῦμεν δε και cum κ²⁰ΚΚ(FG)ΚΛP al pler d e f vg etc (sed r²ε²
 Ambrst θα. ον και, α θα. ον δε και, g α²υ²ε²υ²ε² ergo t α²υ²ε²υ²ε² et, 3.
 33. 67⁺ 78. glect 13lect al⁴ser om δε) ... κ 80. Tert^{res} carn⁴² θαρ-
 ροῦντες δε και (Tert^{res} *fidentes autem et bonum dicentes [al dic.] magis
 peregrinari* etc), 17. θαρροῦντες ον και, Or^{4,200} θαρροῦντες | ε² (37.
 ἀπο) του σωμ. (et. Clem⁶⁴⁰ Or^{1,731. 4,200} etc, Tert^{res} a corpore) ... κ² 3.
 α²ε²ε² om ε² | κυριου: DE² 17. am (et al lachm) arm Clem Ambrst
 θεου
9. φιλοτιμούμεθα et. Clem⁶⁴⁰ etc ... 37. -μῶμεθα | ε²τ. ἐκδημ. ε²τ. ἐκ-
 δημ. et. Or^{int 4,600} Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} Cyr⁸⁴⁰⁰ Thdr^t Dam al Aug^{rs 114}
 Hier^{eph 2} Ambrst ... 3. 39. f g (non item FG)vg (non item d e) syr
 ach ar² Clem Tert^{res} carn⁴² Or^{int 4,600} Leif¹⁰⁰ (Gall²) al ε²τ. ἐκδημ.
 ε²τ. ἐκδημ.
10. D²FG ἐμπροσθεν | τα (Clem²⁰⁰ om) δια (Antioch¹⁰⁰⁰ om) τ. σωμ. προσ
 α: Ath⁷⁷ προσ α δια τ. σωματος επρ., Caes¹⁴¹ Bas^{2,200} προσ α επρα.
 δια του σωμ. ... DE²r²ε²ε²ε² α δια του σωματος, item sup graec quae
 per corpus. Cf et. Tert^{mare 5,12} ut recipiat uniusquisque quae per corpus
 admittit; item^{res} carn⁴² uti uniusquisque reportet per corpus secundum
 quae gessit ... L om τα δια τ. σωματ. Nec exprim Orsies⁶¹ (Gall²)
 ut uniusquisque recipiat pro eo quod operatus est; n²ε²ε² om προσ α επρα.
 | τα δια τ. σωμ. et. Clem⁶²⁰ Or^{1,100. 201} ε²τ. 2,640. ε²τ. 620 ε²τ. 10. 100 ε²τ.
 4,600 Method^{eph 601} Enar^{praep 500} ε²τ. 200. 202 Ath⁷⁷ (vide ante) Cyr^ε
 200 (περ παντων τ. δια του σωμ. πεπραγμενων) Bas^{1,200} et 2,619 Eph

11 *Ειδότες οὖν τὸν ἄβυσσον τοῦ κυρίου ἀνθρώπουσ πείθομεν, θεῶν δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνευδήσειςιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.* 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφρομένην διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸσ τοὺσ ἐν προσώπῳ καυχομένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ.* 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῶν· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.* 14 *ἢ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶσ, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰσ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι*

2,37^a et 2,123 Caes¹⁴¹ Chr⁵²⁶ Euthal^{cod} Cyr¹⁰⁴³. 174 al mu Tert^{marc} 5,18 et⁷⁰ carn⁴³ (vide ante) Aug¹⁰⁷² (unusquisque. quae per corpius gessit) et¹⁰⁸¹ 102 (secundum ea quae per etc) et^{111b} Iller¹⁰¹⁹ 2 (unusquisque. quae gessit per corpius) al . . . . . d e f g vg go arm Or^{2,591} et^{2,305} Thdr^t 4,1016 (non item ad h. l. et^{4,44a}. 5²³) Dam ad h. l. Or^{int} 2,341 et^{2,300} Cyp²⁰⁶. 320 Lcif¹⁹¹ Ambrst Ambr² 1 al mu (Zeno vero ap Gall^{5,121} corporis sui merita) τα ιδία τ. σωμ., προπρία corporis | φαιλιν (Gb'') cum no 17. 23. 37. 39. d^{1er} (Or^{1,123}. 2.1 et^{2,200}. 410. 512. 525 et^{at} 76 Eubr^{ptaer} 500' eip^a 308 Eplr^{2,372} Ath⁷⁷ Ban^{2,619} Euthal^{cod} Cyr¹⁰⁴³. 174 et^{ena} 200 et^{zach} 799 ac καρ Dam^{parall} 347 . . . . . ς In κακον cum BDFGKLP al pler Clem⁵²⁹ Or^{2,291} et^{at} 106 Eubr^a 204 Bas^{1,205} Chr⁵²⁶ Thdr^t ad h. l. et^{na} 106 Antioch 1065 (αγαθα et κακα) Dam ad h. l. :: cf ad Ro 9, 11.

11. *πειθομεν*: p 23. 46. 109. *πειθωμεν*. Cf Oec^{com} sub ἄλλωσ: συμβουλήσ καὶ παραίνεσισ· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ὧ γραπτότιον. | *πεφανερῶμεθα* (37. *φανερῶμεθα*, item 37* *φανερῶσθαι*): κ *φανερῶμεθα*

12. *ου πάλιν* (Gb'') cum mncd*FG 10. 39. 67* 139. d e f g vg go syr^{utr} cop arm (aeth^{utr} et non iterum) Chr⁵⁰² Euthal^{cod} Thdr^t Ambrat al ... ς Ti *ou γαρ παλ*. cum d^oEKL al pler Dam Thphyl Oec | *αλλα*: FG 73. 74. a^{scr} *αλλ* | *διδοντ*. υμιν: B* d e *διδ*. ημιν | *υπερ ημων* cum cDEx a^{scr}KLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm go Chr⁵⁰² Euthal^{cod} Thdr^t Dam al Ambrat al ... mB 17. *υπερ υμων*. Item aeth ut *glorietimini vos quosque, ut sit vobis apud eos qui etc.* | *ινα εχητε*: κ om | *τουσ*: D* αι-τουσ (it vg ut *habeatis ad eos qui etc*) | *κασ μη* cum mB 17. 31. 37. 71. 73. 80. 118^{ms} Euthal^{cod} Thdr^t ... ς Ti *κασ ου* cum cD^oEKL al pler Chr Thdr^t Dam al, item (sequente *εσ*) D*FG κ. οικ | *εν καρδια* cum mB*FG 17. 73. 121 (*κασ εν καρδ*. omisso οικ?) Euthal^{cod}, item it vg Ambrat etc ... ς Ti om *εσ* c. cD^oEKL al pler Chr Thdr^t Dam al

13. *εστε γαρ*: Antioch¹²³⁰ add κασ

15. *κρινοντας τουτο*: 17. 73. *κρινοντας τουτ*., FG *κριναντες τουτ*., Did vero¹²¹ *κριναντος τουτου*, pergens κασ *υπερ παντων απεθανεν εσα* etc (omissis mediis) | *οτι* sine ει cum m^oBC^oDFGKLP al plus⁹⁰ d e g syr^{utr} aeth^{utr} go Ath⁴⁴edd Bas^{eth} 264edd (Garnier recepit ει exed¹) Thdr^t Dam Praedestin²⁰⁸ ap Gall¹⁰ („dicens: *considerantes hoc, quod nunc pro omnibus mortuus est. Et adiecit: Ergo omnes*“ etc) Ambrst^{vid} (fluct lectio, sed pro distinctione verborum saecrorum ει non legisse videtur) Aug^{all} n^{vi} (rursus fluct lectio, cf Sab) . . . . . ς (sed Gb^o)

ἐάντοίς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγενήθητι.

16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ τῶν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ τῶν οὐκ εἶπομεν.

Ο. α. β. 15 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
 Ε. α. β. 15 εὐκ. 18 εὐκ. ἰδὸν γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-
 ξαντος ἡμᾶς ἐάντῳ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν

Tl add εἰ cum κ^{cc} al sat mu f vg cop arm Didmal¹⁸⁰ Baseth⁴⁷³ et ex ed garn²⁶⁴ Athm²⁸⁸ atque hincod bened Chr ad h. l. et^{4,408}. 2,235 Euthal cod Cyrhd⁶⁷ Augbis (sed cf Sab) auctvoac^{2,18} | ἀπεθανὼν sec: FG 21. 38. 66* 72** 8p^o f g vgc¹⁰ demid (non item am fu harl tol) arm Cyp²⁰⁸ Ambrat al add χριστος (66* ο χρι.), item a^{scr} ante ἰπικη παντ. | υπ. αυτων: 44. 47. 74. 113. a^{scr} al¹⁵ υπ. παντων

16. 30te: 37. 47. al aliq arm^{odd} add κας | εἰ καὶ cum κ^{BD}* 17. 39. arm Or^{1,604} (εἰπὼν τὰ· εἰ καὶ χριστόν ποτε κα. σά. ἐγνώκ. etc) et^{2,500} (καὶ δίνηται λέγειν· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κα. σά. χ^ν etc) et⁵⁰⁵ (εἰ ἀληθεῖας λέγειν· εἰ καὶ χ^ν ποτε κα. σά. ἐγνώκαμεν etc) Eusdem⁴⁸² (λέξω ἀν ὁμοίως τὴν πᾶντῳ· εἰ καὶ ἐγν. κα. σά. χ^ν etc) Nyss^{500,6,100} (εἰποτος του παυλου στι εἰ κας etc) ... FG d e f g vg syr^{sch} Or^{1,8,913} etalib Didlat^{4,235} Augfaust¹¹ et^{208p} Ambrat al mu κας εἰ, et si (Or^{1,8,26} dicat quia et si et^{2,44} et dicent quia et si et^{4,487} iterum dicitur quia et si, et^{4,913} poterat dicere: Et si; Did ille qui dicit: Et si) ... ε Ti ε δε κας cum κ^{cc} (*latet) D^{bet} EMLP al pler syr^P Chr⁶⁰⁴ bis Euthal^{cod} Cyrincarn⁶⁰⁰ Thdrt ad h. l. et^{4,1272} Dam; item κ 115. cop go Or^{1,2,574} Cyrhd¹⁰⁵ ε δε, Cyr^{1,10,308} εγγε κας, Or^{2,607} et^{2,235} Eus^{1,60} Nyss^{5,671} εἰ γὰρ κας | ἐγνώκαμεν: 17. Or^{2,235} ἐγνώκαμεν | κατὰ σαρκ. χριστον et. Or^{2,50} Eusdem⁴⁸² et^{1,60} Nyss^{5,100} etc ... DE d e cop aeth Or^{2,607}. 2,235 et^{1,1,22}. 2,70. 174 ac^{208p} Hier^{2,235} etalib (non item Aug^{10,84} et²⁶ Amb^{1,30} Ambrat etc) χριστ. κα. σαρκ. (cf et. supra Or^{1,8} χριστ. ποτε κα. σα.) | γινώσκωμεν (D* γειγν-): DEF⁶⁷⁰ d e g Hier^{2,235} add κατὰ σαρκα

17. γέγονεν et. Clem⁵⁰⁰ Dial¹⁰²¹ Method²⁰⁵ Ath⁷¹⁵ etalib Ephr^{2,240} etc ... FG γεγονας | καινα cum κ^{BCD}* FG 67** d e f g am fu demid tol cop arm^{od} von aeth⁷⁰ (syr^{sch} et omnia facta sunt nova a deo etc, τα παντα altero omissa) Clem⁵⁰⁰ Ath⁷¹⁵ cod et⁴²² cod Cyr^{1,10,125} (τα αμχ. παρ. γεγονε δε καινα) et^{1,1,245} Hill¹⁰²² Ambep⁵⁰ Augpecc merit¹ (10,25) Pro- miss^{2,3} ... ε Ti add τα παντα cum D^{bet} EKLP al pler syr^P go arm^{odd} aeth^{pp} Ign^{1,1,101} (ad Magn¹) Or^{2,235} (omissio α) Const^{4,15,6} Did^{1,1,125} Chr⁶⁰⁴ sem et⁶⁰⁵ et⁶⁰⁸ (κας γεγονε) Dam Tert^{1,1,12}. Item addunt τα παντα ante καινα 17. 46. 67** 72. al fere²⁰ vgc¹⁰ Dial¹⁰²¹ Method²⁰⁵ Ephr^{2,240} Ath⁷¹⁵ et⁴²² ed Euthal^{cod} Cyrador⁶¹¹ et glaph³ Proci^{1,1,2,601} Thdrt Or^{1,2,26}. 202. 246 Ambep⁴⁶ (et omnia nova facta sunt) Ambrat al

18. εκ του θεου: D* FG 119. om του | δια χριστου (G^b) cum κ^{BCD}* FG 3. 17. 31. 39. 57. 69. 73. (ut Chr) al pauc it vg syr^{nt} cop aeth^{nt}

τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλάσσωσιν ἑαυτῶν, μὴ λογιζόμενος ἀντοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὗν προσβέβουμεν ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ. 21 τὸν μὴ γόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενωμεθα δικαιουσὴν Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Eph 4, 30

1 Pe 2, 21 ss

VI.

1 Συνεργούντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δεξασθαι ὑμᾶς· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά

Ra 49, 8

- arm go Chr⁶⁰⁶ (του χρι.) Euthalcod III¹⁰⁷⁸ Aug⁹⁰⁰ merit¹ Ambrst al ... ε δια ιησου χρι. cum d⁹κκ. al pler Thdrt Dam al
19. Θεος et. Or^{2,23}. 811 et alib Eus⁹praep³ Did¹ri³ Eriph⁶⁰⁶ etc: ρακ 78. al²ser al pauc Chr⁶⁰⁶sem Thdrt ο θεος | ιαυτω: sic d⁹r² ipse ex τ αυτω. Similiter αιτιασ ex ιαυτοις. | λογιζομενος: ρα αστιζομενος (: confusis ΛΟΙ¹ et ΛC¹T) | θεμενος: ε⁹ 1624. 1633. 8ημ- | εν ημιν: κ al²⁰ om εν | τον λογον: d⁹κρρ ε sup graec g praem του (ρσ om) ιναγγελου, item d e adunntiationem (habent igitur et p⁹uēē in nobis adunntiationem uerbum reconciliationis)
20. υπερ χριστου οιν: d⁹ρσ d e g ον υπερ χριστου (post reconciliationis pergunt d e pro quo christo legatione fungimur, item g quod pro christo legationem fungimur | δεομεθα et. f vg Or^{int}4,586. 636. 675 Angloh⁴¹ ac saep⁹ Hier^{lit}2 ... d⁹ρσ d e g Chr⁶⁰⁶moac¹ III¹⁰⁰⁶ Ambrst δεομενοι | καταλλαγητε et. f vg Or^{int} ter Hier^{lit}2 ... d⁹ρσ d e g syr^p mg go III¹⁰⁰⁶ Aug⁹⁰⁰saep⁹ Ambrst καταλλαγηται | τω θεω: ρσ om τω
21. τον σινε γαρ cum κ⁹σd⁹ρσ 17. 67² 71. 137. d e f g vg cop Or^{2,168} (ἀπό τοῦ· τὸν μὴ etc) et^{4,298} (καὶ τὸν παῦλον εἰρηκέναι οἰτωσ· τὸν μὴ etc) Eus^{dem} 100 (περὶ αὐτοῦ γράφων φησί· τὸν μὴ etc. Non item probat: ἐπεὶ τὸν μὴ etc ibidem²) et^{4,300} (λέγοντος· τὸν μὴ etc) Ath⁹⁰¹ (ὅμοιον τῷ· τὸν μὴ etc) Euthalcod Did¹ri³ 200 III¹⁰⁰⁶ Ambrst al ... ε (Gb⁹) add γαρ cum κ⁹σd⁹κκ¹ al pler syr^{tr} arm aeth go Chr⁶⁰⁷ Euther 1130 (Thdrtopp⁵) Thdrt ad h. l. et alib (sed non^{1,784} τοῦ δι παύλου λέγοντος· τὸν μὴ etc) Dam | γενωμεθα c. κ⁹σd⁹ε (ρσ ενωμια corrupte) κ¹ρ al plu (sed L al Euthalcod γενομ-) Or^{4,308} Eus^{dem} 100 ex^{cod} paris et¹⁰⁷ et¹⁰⁶ et¹⁰⁰ Sev^{nic}ceph^{1,154} Chr⁶⁰⁶ Euthalcod Thdrt ad h. l. et⁹saep Dam al ... ε γενωμεθα cum minus vix mu | δικας. θιου et. Or Eus dem ter etc ... κ¹ρ 8. 26. 98. 109. 113. 116. 219. d⁹or al Eus⁹ Sev niceph Chr Thdrt ad h. l. et^{2,1206}. 1208 θιου δικας.
- VI. 1. συνεργ. δε κας et. am fu harl go cop Baseth²⁷⁸. 496 al Aug⁹⁰⁰ merit¹ Ambrst ... 8. 17. 26. 37. 39. 48. 72. 89. 92. 108. 140. a⁹or al¹⁰ fere vg^{cl}e demid tol sah arm Thdrt Pelag om κας | παρακαλομεν et. f vg Baseth¹¹⁸ Aug Ambrst Pelag ... d⁹κ⁹ρσ d e g -καλουντες | υμασ

σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ τῶν καιρῶν εὐπρόσ-
 δεκτος, ἰδοὺ τῶν ἡμέρᾳ σωτηρίας· — 3 μηδεμίαν ἐν μηδεὶ διδόντες
 4, 2 προσκοπῆν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντί συνιστάν-
 τες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
 11, 23 ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκα-
 ταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἀγνώ-
 πῳ 12, 9 τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἀγίῳ,
 ἐν ἀγάπῃ ἀνπροκρίτη, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ διὰ
 τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης
 καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλείοι καὶ ἀληθεῖς,
 1 Co 15, 21 9 ὡς ἀγνωστοὶ καὶ ἐπιγνωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ
 ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι
 ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτιζόντες, ὡς μηδὲν
 ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

cum m^ab^dc^ef^gk^lp al pler Bas^{eth} etc ... n^c 4. 17. 89. aeth ἡμασ
 ... D^{*} om (d etc ne - ecclesiastic)

3. λέγει γὰρ· καιρῶ cum m^bc^db^et^ek^lp al fere omn (sed 37. διο λέγει·
 καιρῶ) f vg syr^{tr} sah cop etc. Cf et. Eus^{dem} 400 καθ' οὖν - δικαιοσ
 αν ἐλεχθῇ· εν (cod^{ox} om) καιρῶ etc ... D^{*}FG d e g go Sedul καιρῶ
 γὰρ λέγει | σοι: F σου | ευπροσδεκτος ... FG δεκτος

3. μωμηθη (D^{*} μωμωθη): L μομηθη | η διακονια sine additam cum m^b
 c^kl^p al pler cop vg^{odd} laehm Or^{1,902} Euthaleod Antioch¹¹⁷⁸ Dam ...
 DEFG 66° 73. d^{scr} 8P^e (et ante et post) d e f g vg syr^{tr} sah go
 Chr⁶¹⁸ Thdrt Antioch¹¹⁶⁸ al Augdoctr⁴ Ambrst al add (Antioch praem)
 ημων (item aeth ἡμων)

4. συνισταντες (Gb'') cum n^ccd^oFG 17. Clem²¹⁸ Cyr^{ad} 67 Euthaleod ...
 br 31. 73. Damparall⁷⁰⁴ συνιστανοντες, idque Gb'' ... ε συνισταντες
 cum n^cd^ok^ll al pler (aliquot -στοτες) Chr⁶¹⁴ Thdrt Antioch¹¹⁶⁸ Dam
 ad h. l. al. Libere Or^{1,902} ἵνα μὴ μωμ. η διακ. αλλα εν παντι εαυτοις
 σιστησασθε ως θεου διακονοι εν etc | διακονοι (d e sicut dei ministri):
 n^et^o διακονοις, item f g vg Augdoctr⁴ Ambrst al

5. ακαταστασιας: F⁵G⁵ inepte καταστ. | εν αγρυπνιας: D⁵ b pont
 εν νηστειας poni voluit. Quam rem D⁵ c non adtendit.

7. εν δυναμει θεου: 47. εν δυ. πνευματος θεου

8. δυσφημ. κ. ευφημ.: 37. 73. 80. arm aeth ευφημ. κ. δυσφημ.

9. και επιγνωσκομενοι (DE επιγνωσκ.): f vg et cogniti, d e et cognosci-
 mus, g Augdoctr⁴ et cognoscimus, Ambrst et qui cognoscimus | αποθνη-
 σκοντες: F⁵G⁵ αποθνησκομντεςιστοι, quod ex -σκοντες et -σκομενοι
 coaluisse videtur | ιδου: F⁵G⁵ εις | παιδευομενοι (f vg castigati,
 Augdoctr⁴ coërciti): D^{*}FG d e g aeth Ambrst περιεζοιμενοι, temptati

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφην πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιαι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμυσθίαν, ὡς 1 Co 4, 14 τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἐτεροζυγῶντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δεικνυσύνη καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς 8 Ph 8, 9. 11 δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαν, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ 1 Co 10, 20

11. κορινθιοι: FG⁵⁷ 8P⁶ f vg cop Or^{Int}2,73 (non item Or^{2,525}) ω κορινθίαι (-θίαι), ο corinthiis | η καρδι. ημων cum CDFGKLP etc ... κβ η κα. ημων | πεπλατνται (37^a -τητα): 2. 4. 219^a al^{100r} Cyr¹icoph 1,267 -ταιαι

12. δε: α d^{50r} 140^r om | c σπλαγχοισ, L σπλαχνοισ (ut et. 7, 15 -αχνα)

13. αιτην: 8P⁶ τοιαιτην | πλατυνθητε κ. υμεις (it vg dilatatamini et vos): FG πλαγυνθητε και υμιας

14. μη et. vg Cyp²²⁵ Leif²¹⁷ al: FG d e f (et nolite) g (et non t ne sitis) syr^{2ch} arm aeth Amb²¹ 116 Ambrst και μη | μ. γιν. ετεροζυγουντες: d e f vg Leif Amb Ambrat al nolite iugum ducere, Aug^{ep} 7° et 130° ne sitis iugum ducentes, g et non t ne sitis subjugati t tes t esse, Cyp²²⁵ Aug contr ep parm² nolite coniungi | απιστοι: 8P⁶ απιστοι ... FG μετα απιστων, item it vg Cyp Leif Aug Amb Ambrst etc cum infidelibus | δικαιωσινη και ανομια cum κβCFLP al fere om Clem^{525. 600} Or^{1,229. 2305. 2,126} Basbapt⁶⁰⁰ etc ... FG δικαιωσινησ μετα ανομιασ, 8P⁶ Or^{2,157} (sed συμφωνια pro μετοχη) Dam^{parall}261 δικαιωσινησ και ανομιασ ... D⁺ δικαιωσινησ και αδικιασ, D⁰² Or^{proν} (Notitia²⁶⁵) δικαιωσινη και αδικια (Or^{proν} ap Mai²⁴ προσ αδικιασ). Similiter d e f g vg Or Int^{2,459} Leif²¹⁷ Aug^{ep} 7° et alib Ambrat quae participatio (g add t portio) iustitiae cum iniquitate, Cyp²²⁵ quae partic. iustit. et iniquitati, Tert^{pu}dic¹⁵ quae societas iustitiae et iniquitati | η τισ (Gb¹¹) cum κβCDEFGLP 17. 31. 37. 39. 67^a* 73. 80. 113^a* 115. 8P⁶ d^{50r} (etiam η τισ δε legitur) it vg syr^{2ch} etp¹⁰⁵ mg cop arm go Clem^{525. 600} Or^{proν} (Notitia²⁶⁵) et Int^{2,459} Ephr²⁶⁷ (τισ γαρ συμφ. χρ. πρ. βελιασ; η τισ κοιν. φωτι) Basbapt Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{parall}261 Cyp Leif Ambrst al ... Cyr¹icaph¹⁴⁹ και τισ, Or^{2,126} τισ ... c τισ δε cum κ al pler syr^p txt Chr⁶²⁷ Thdrt Cosm¹⁹¹ al Tert^{pu}dic¹⁵ | φωτι et. Clem^{525. 600} Or^{2,126} et^{proν} (Notitia²⁶⁵) Hipp²³ (ap Lag) Basbapt^{625. 600} etc Tert^{pu}dic¹⁵ et^{aspect}26 Cyp²²⁵ Ambrat al mu ... D⁺ d e vgodd lachm Leif²¹⁷ φωτισ

15. συμφωνησισ (D⁺ συνφω-): 17. συμφωνια, 27. προσφωνησισ | χριστου cum κβCF 13. 17. 8P⁶ d e f vg cop Clem⁵²⁵ (et⁶⁰⁰ cod?) Or^{4,443. 443} Canon^{apost} 45 ex²²⁵ Ephr²⁶⁷ Proc²²⁵ 23 Dam ad h. l. Leif²¹⁷ Aug^{ep} 245 et alib Ambrst al mu ... c χριστω cum κβF⁵⁷GKL al pler g go syr^{2ch} Ign^{int}pol²³⁴ Orthod^{qu} 23 Clem⁶⁰⁰ Or^{1,229} (Canon^{apost} ap Mansi²⁰⁵) Chr⁶²⁷ Nyss^{canon} 1,13 Basbapt⁶⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam^{parall}261 Tert^{pu}dic¹⁵ et^{coro} mil¹⁰ Or^{int} 2,459 | βελιασ (et. c Gb 8a) cum κβOLF al plus⁶⁰ fu harl⁶ cop syr^p arm aeth Ign^{int}pol²³⁴ Orthod^{qu} 23 Clem⁵²⁵ (et⁶⁰⁰ cod?) Or^{1,229} et 4,204. 443. 453 Canon^{apost} 45 (sed fuet lectio) Nyss^{canon} 1,13

1 Co 2, 16
1. v. 16, 11 a
H a 2, 10

ἀπίστων; 16 τίς δὲ σὺνκατάθεσις ναφ̄ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐσμὲν ζωῆτος, καθὼς ἐλεπεν ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἐνοικίησιν ἐν αὐτοῖσι καὶ ἐνπαρισπότησω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μὲν λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μύσων αὐτῶν καὶ ἀφοκισθήτε, λέγει κίριος, καὶ ἀκαθάρατον μὴ ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,

M a 26, 11
Eph 2, 19 a

Ephr²⁶⁷ Basbapt⁶⁸⁰. 626 Chr²²⁷ Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{4,268} Procop⁶²⁴ 63 Dam etc ..... δὲ τὰς 20. 21. 27. 45. 47. 89. 179. syr P mg sr (syr^{sch} satana) Ignintpol exodd² Thdrt^{4,261} βελίαν, item eodparim ap Hieroph^{4,27} („licet plurimi pro Belial corrupte in apostolo Belian legant“) βελίαν, go bailliam. Cf Tert^{coro} mil¹⁰: quas communico Christo et Beliae, et habet mulieb quod est commercium - ? opinor, quod Christo et Beliae ... ρεταετ βελιαβ, d e beliab ... 5° et (miro errore) Lu βελιαδ cum minusc pauca (sic certe vdr̄, nisi ex vg fluxit) f g vg Or^{int} 2, 450 Tert pud¹⁵ Leif²¹⁷ al. Ediderunt et. Clem⁶²⁰ Canonapost⁴⁵ Τιγαλλ 5, 242 (non item lagard⁶⁰). Praeterea κ adscriptum habet: ὁ ἀποστάτης, ἐν ἡβραϊσὺν φωνῇ. | πιστῶ et. Clem⁶²⁰. 626 Basbapt⁶²⁵. 626 al mu Or^{int} Tert Leif etc ... Ln^{ed} min πιστων cum v 17. 8pe Ignintpol²⁵⁴ Canon apost⁴⁵ (sed fluct lectio), item cop | 17. μετα ἀπίστων

16. σὺνκατα- cum v^o D^o ραφ ... 5 Lu Ti σὺνκατα- cum κ^o CD^o PKL etc | ναοι: 17. ναοι | ἡμεῖς et ἐσμὲν cum κ^o BD^o LP 6. 10. 17. 23. 31. 39. 67° 71. 80. 109. d e cop aeth Clem⁶⁴⁴ Didtri⁶² et²²³ Philocarp^{2,726} libero (δια τον εικοντα· ἐνοικησω - καὶ παλιν ο ἀποστολος· θεον οικος ἐσμὲν ἡμεῖς) Aug^{op} 267 ... 5 Ti ἡμεῖς et ἐστε cum κ^o (ἐστε θεοι) CD^o PKL al pler f g vg syr^{utr} arm go Ath⁷⁰⁴ Chr^{1,608} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Or^{int} 2, 318 Tertpud¹⁵ Leif²¹⁷ Ambrat al :: of l Co 1, 16 | ναοι cum κ^o BODEPKL al fere om̄ it vg rell Ath⁷⁰⁴ Didtri⁶². 223 al mu Or^{int} 2, 318 Tertpud¹⁵ Leif etc ... κ^o 123. Clem⁶⁴⁴ et libere⁶²⁴ ναοι | καθὼς ἐλεπεν et. f vg syr^{utr} cop arm Clem⁶⁴⁴ Didtri⁶² Ath etc ... δὲ τὰς d e g go Tertpud¹⁵ Augcont ep parm² (non item op¹⁸⁷) λέγει γὰρ, Leif²¹⁷ scriptum est enim | ο θεοι: 137. ο κυριος ... syr^{sch} Tertpud¹⁵ Augcont ep parm² om. Libera Clem⁶⁴⁴ ο προφητης | οτι: 37. om̄ | ἐν αυτοῖσι: per incuriam 5° 1633. καὶ αυτοῖσι | ἐνπαρισπότησω cum κ^o CD^o να ... 5 Lu ἐμμερικ- cum κ^o B^o PKL etc | αὐτῶν et. d e f vg Clem⁶⁴⁴ Eu praep¹⁷⁰ εμμερε¹²⁸ cod vene eip²⁵⁴ Cyr^{hr} 121 Ath⁷⁰⁴ Epiph²⁶² al mu Tertpud¹⁵ Leif²¹⁷ Hil²²³ etc ... ρεταετ g Or^{2,129} et^{4,223} Eusmare ed αυτοῖσι. Item Chr⁶²⁰ ἐσονται μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἐσομαι αυτοῖσι εἰς θεον. | μὲν cum κ^o CP 17. 37. arm Clem⁶⁴⁴ Or^{1,752} Eusmare¹⁶⁸ eip²⁵⁴ Dam ... 5 Ti μοι cum DEPKL al pler it vg rell Or^{edd} 2 et^{4,223} et^{int} 2, 129 Euspraep¹⁷⁰ (4, 21) Ath⁷⁰⁴ Cyr^{hr} 121 Epiph²⁶² (Chr vide ante) Euthal^{cod} Thdrt al Tert Leif etc

17. ἐξέλθατε cum κ^o BCPG 17. 47. 71. Euthal^{cod} Dam ... 5 ἐξέλθετε cum DEKLP al pler. Etiam Clem⁶⁴⁴ (sed⁶²⁰ ἐξέρχεσθε) Chr⁶²⁰ Thdrt al | FG 37. al aliq ἀφοκισθήτε | λέγει κυριος et. Clem⁶²⁰ Leif²¹⁷ etc ... κ 4° Tertpud¹⁵ et¹⁸ om̄ (al aliq Chr Thphyl post εισδεξ. ἡμας pon)

18 καὶ ἔσομαι ὑμῶν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱὸν καὶ θυγατέρα, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

1 Cor 81, 9
2 Sam 7, 14

(VII.) 1 Ταῦτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρῶς ἔσμεν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλευεκτήσαμεν. 3 πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγῶ προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὶ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παρηγοία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντί θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τούτους ταπεινούς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ

2, 12

18. PG εἰς πατέρα

VII. 1. καθαρῶς ἔσμεν: P -σομεν | DEFG ἀγιωσύνην (F -σινῆν)

2. χωρήσατε: 219. a^{scr} 13^{lect} 8^p συγχω- | ἡμᾶς: syr^{sch} add fratres mei | οὐδένα ἐφθείρ. (43. διεφθ.): 46^a 109. om

3. πρ. κατακρισ. ου cum M^{BC} 17^{vid} (e spatio) 73. Euthalcod ... ε ου. πρ. κατακρ. cum DEFGKL al fere omn it vg roll Chr⁶²⁶ b1a Thdrt Dam al Ambrst al | οτ. (κ^a add εστε sed ipse^a notavit) εν τ. κα. ημων (sic κ^a ex ημων restituit) εστε: B om εστε | συνζην cum Mª CDEFG ... ε συζην cum M^a KLP al certe pler

4. προς ημας (sine additam et. f g Ambrst): D^a E d e add εστιν, vg (et. am fu etc) praem est, item syr^{sch} (non item P) | υπερπερισσευομαι: L 36. 45. 47. 113. 114. d^{scr} e^{scr} -ρισσειμαι | τη χαρα: B praem εν | επι παση τη (FG om, DE^a K^a E^a add πολλη) θλιψει: d e in nulla tribulatione | ημων: P^a E^a K al^a a^{scr} ημων

5. ελθ. ημων: P^a E^a K ελθ. ημων | εσχηκεν cum M^{CD} ELP al fere omn Chr⁶²⁶ Euthalcod Thdrt ad h. l. et^a,⁴ Dam ad h. l. etparall⁵⁰⁰ al ... Ln εσχειν cum P^a GAK 238. | εσχ. ante ανεσιν cum M^{BD} E^a KLP al fere omn cop aeth go Chr Euthalcod Dam^{b1a} al ... Ln post ανεσιν cum OFG 17. 73. d^{scr} it vg syr^{utr} arm Thdrt^{b1a} Tertres carn⁴⁰ Ambabra^{3,4} Ambrst al | θλιβομενοι (n^bet^c, Tertres carn compressi, Amb^abra afflicti, Ambrat afflicti, f g vg tribulationem passi): D^a θλιβομενος,¹ d e tribulatio

6. ο (c 4. om) θεος: cop Dam ad h. l. (non itemparall⁵⁰⁰) Ambrst post τ. ταπεινους pon ... 72. 74. 114. 81ect a^{scr} Baseth²²⁵ Nyssenno^{1,50} Chr⁶²⁶ Thdrt^a,⁴ om | εν τη et. Nyssenno^{1,50} Baseth etc ... c Chr⁶²⁶ Thphyl¹²⁵ επι τη

ἀλλὰ ἀγαπάκησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντί συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνους εἶναι τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαυτος οὐδὲ ἔνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσύτερος μάλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρῇ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαιται

... ε Ln Ti κατεργασ. cum κβ³CFGLP al pler. Etiam Clem⁶²⁴ etc. | ὑμῖν cum κ⁶BDKLL al plu (pler ap Scri) d e go arm (cop Euthalcod ἡμῖν) Clem⁶²⁴ Bas⁶²⁵egg⁴¹⁶ Dam ... Ln praem εν cum κ⁶CFEP al²⁵ fere f g vg syr⁴¹⁶ Bas⁶²⁵egg⁴¹⁶. 431. 530 (et⁴¹⁶edd³) Chr Thdrt al Ambrst al | ἀλλὰ ἀπολογ.: γο 87. ἀλλ ἀπ. | ἀλλὰ ἀγαπαυτ. (κ⁶ 17. ἀνακτησιν): γο ἀλλ ἀγ. | ἀλλὰ ἐπιποθησιν (sic et. κ⁶, κ⁶ ἐπιποθῖαν): γ^{2*}ε al²ser ἀλλ ἐπ. | ἀλλὰ ἐκδικ. cum κβ³Κ(ἀλλ'α ἐκδ.)FGLP al permu (6 ap Scri) Clem⁶²⁴ Bas⁶²⁵egg⁴¹⁶. 431. 530 Thdrt ... ε ἀλλ ἐκδ. cum CD⁶²¹ll al plu Chr⁶²¹ Dam al | τῷ πράγματι cum κβ³CF²γG 13. 17. 80. 213. f g vg γο Clem⁶²⁴ Euthalcod Dambis ad h. l. (sed priore loco το πρῶγμα) Polag al ... ε (Gb⁶) praem εν, item Ln [εν], cum υβ⁶CFEKL al pler d e arm Bas⁶²⁵egg⁴¹⁶. 530 Chr⁶²¹ Thdrt al Ambrst

12. οὐκ cum κ⁶DE 17. Euthalcod Dam ... ε Ln Ti οὐκ cum βFGKL al pler | ἐνεκεν ter cum κβ³DFGK (L sec et tert) al²⁵ Chr⁶²¹ Euthalcod Dam Thphyl ... ε ἐνεκεν ter cum κ (sic) (L pri tantum loco) al plu Thdrt Oec | του ἀδικησαντος - του ἀδικηθέντος: D⁶²¹E⁶²¹ τ. ἀδικηθέντος - ε. ἀδικησαντος. Eundem ordinem d^{2*} voluit, sed ex parte tantum mutavit antiquissimam scripturam (sic). Praeterea pro ουδε ἐνεκεν κ⁶B 37. 78. ἀλλ ουδε ἐνεκ. | ἀλλ ἐνεκεν cum κ⁶DEFGKL al pler ... β al²ser ἀλλὰ εν. | ὑμῶν τὴν υπ. ἡμῶν (et. ε Gb⁶) c. βCD⁶et⁶EKL al plus⁷⁰ d^{2*} ε syr⁴¹⁶ cop arm^{20h} aeth Euthalcod Dam ... κβ³CF²γ²ε ὑμῶν τὴν υπ. ὑμῶν, G d² g ἡμῶν τὴν υπ. ἡμῶν ... ε⁶ (item Gb Ss, non ε) ἡμῶν τὴν υπ. ὑμῶν cum minusc vix tu f vg go arm^{20c} Chr⁶²¹ (τοιτίστῃν ἵνα εἰδητε πῶς ὑμᾶς φιλοῦ) Thdrt al Ambrst al | πρὸς ὑμᾶς (120. 213. e⁶²¹ ἡμᾶς): al aliq („barb 6¹!) vgl⁶ am demid harl (non item fu tol et oddlachm) syr⁴¹⁶ch arm (nec exprim aeth) Ambrst Polag om

13. ἐπι (4. 37. εν) δε τη (omisso δε post περισσότερ.) cum κβ³DEFGKL 17. 93. (hi² ἐπι δε) al²⁵ it vg go syr⁴¹⁶ch (et -) syr⁴¹⁶ txt (confirmat e.² alteram lectionem) (cop?) Chrocom⁶⁵⁰ (λεγει παλιν ἄλλο - ἐπι γὰρ τη παρακλ. ὑμῶν περισσοτ. μάλλον ἐχάρημεν ἐπι -) Dam (sed ἐπεὶ εἰδη τη -) Thphyl Ambrst al ... ε om δε h. l. et pon post περισσότερ. cum 37. al plu syr⁴¹⁶ c.² aeth (Chr⁴¹⁶txt refutatur commentario) Oec ... 32. 36. 39. 69. 71. e⁶²¹ arm Euthalcod Thdrt plane om δε: quo quidem modo magis lectio ε quam nostra confirmatur | τη παρακλ. ἡμῶν cum κβ³CD κ⁶F 3. 17. 23. 33. 115. 153. it vg go syr⁴¹⁶ch etp txt arm aeth Ambrst al ... ε τ. παρ. ὑμῶν cum γ²8²KL al pler cop syr⁴¹⁶ c.² Chr⁶²¹ Euthalcod Thdrt Dam al | περισσοτέρως: c²l Thdrt -τερον | ἀναπέπαιται: 122. ἐπαραπέπαιτ.

τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ
 ὑμῶν κεκαυχῆμαι, οὐ κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
 ἐλάλησαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτῳ ἀληθεῖα
 ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν
 ἀναμνηστικομένη τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ
 τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδο-
 μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
 θλίψεως ἢ περισσειᾷ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθος παι-
 χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·
 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μυστηρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν ἀνθαιετοί,

14. *ὑπὲρ ὑμῶν κεκαυχῆμαι*: FFGa g syr^{sch} cop Chr⁶⁵⁰ Thphyl *κεκαυχ.*
υπ. υμ. | ἀλλ': c *αλλα* | *παντα* cum MBDEKLP al omni^{vi} d e f vg (g
 vide post) syr^{sch} arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al
 ... CFE^{ca} g sub *ε* (*omnia ε omnino*) cop syr^p *παντοτε*, item Chr⁶⁵⁰ (*sed*
in com παντα εφθιγγαμεν) | *εν αληθ. ελαλησ. υμων* cum n^o (om υμ.)
 BFGKL al omni^{vi} g syr^{utr} arm Chr⁶⁵⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (cop
sicut locuti sumus vobiscum semper in veritate) ... CDEF d e f vg go
 Ambrst al *υμων εν αληθ. ελαλ.* Libere aeth. | *η καυχ. ημων* cum MDK
 OKLP al pler (non liquet o) d e f g vg go syr^{utr} arm Chr⁶⁵⁰ Euthal^{cod}
 Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *η καν. υμων* cum B⁹⁷ C⁹⁷ Thphyl
 (cop interprete Wilk *gloriatio quam fecimus super vos ad Tit.*) | Non
 addidimus ἢ post *η καν. ημων* cum n^o B 115. 119° Euthal^{cod} ... ς Ti
 add cum n^o CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam. Item it vg *gloriatio*
nostra quas ad Titum fuit (quas fuit ad Tit.), nec aliter go syr^{utr} arm
 (cop vide ante) | *επι τετου* (et. syr^p mē *coram Titō*): DEFG 37. 71.
 73. 80. Dam *προσ τιτου*, item *ad titum* it vg, nec aliter syr^{sch} etp lxt
 cop arm

15. L al *σπλαγχνα* | *παντων* (et. n^o): n^o om

16. *χαίρω* sine *ονν* cum MBDEFGKLP al plus⁵⁰ it vg cop syr^{sch} etp lxt
 Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ς^o (non item ς Gb Sz) add *ονν*
 cum 37. 73. 137. 8P^o al pauc^{vi} go arm syr^p mē (nunq) Chr⁶⁵¹ (certat^{xi})

VIII. 1. *γνωρίζομεν*: 47. 73. 80. 93. 122^a al⁹⁰ fere (48^a add *μιν*) vg^{edd}
 aliq (hari^o *facio*, allachm *fecit*) arm go Chr⁶⁵¹ Euthal^{cod} Thdrt Oriat⁴.
 67° (*facio*) Sedul *γνωρίζω*

2. *κατα βάθος* (et. Bas^{eth} 500 etc): D^a al⁶ Thdrt *κα. βαθος* | *τε πλου-*
τος cum n^o BCP 17. 31. ... ς *τορ πλουτος* cum n^o DEFGKLP al pler Chr
 650 Euthal^{cod} Thdrt Dam | *απλοτητος*: 37. *χρηστοτητος*

3. *παρα* cum MBDEFG 17. 45. 46. Euthal^{cod} ... ς *υπερ* cum KLP al pler
 Chr⁶⁵⁰ Thdrt Dam | *ανθαιετοι*: L (ex pronuntiatione) *αφθαιρ.*

4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν 9, 1
 κοινοῦν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὅ καὶ οὐ καθὼς ἡ-
 πίσιμεν, ἀλλὰ ἐαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 32 etc
 θελήματος θεοῦ, ὅ εἰς τὸ παρακαλεῖσθαι ἡμᾶς τίτον, ἵνα καθὼς
 προσεήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
 7 ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 1 Co 1, 5
 καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
 τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς 1 Co 7, 6
 ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γήνησον δοκιμάζων·
 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι
 δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ἰμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ

4. μετὰ πολλῆς: c^{vi} add τῆς | εἰς τοὺς ἀγίους sine additam cum msc
 nkrsklr al plu it vg syr^{tr} cop aeth Or^{int} 4, 678 Chr⁶⁶⁴ Euthalcood
 Thdrt Dam Aug^{op} mon (4, 677) al ... ς (= Gb Sz) add δεῖξασθαι ἡμᾶς
 cum minuse mu (ut k^{scr} 132. 139. 140.) go (precantes nos accipere
 gratiam suam etc) Ambrst (orantes suscipi in gratiam etc), item arm
 dare nobis

5. ἡλπίσαμεν cum mscdfgkrlf (sed fg ελπ-) al fere omni syr^p msc^{er} Chr
 664 Euthalcood Thdrt Dam ... Ln^{ed} min ἡλπικαμεν cum v 78. 80. | ἀλλὰ
 cum cd^x 17. 219. ... ς Ln ἀλλ cum msc^{op} vglf al pler | ἔδωκαν:
 78. δέδωκαν | πρῶτον: 17. post τῷ κυρίῳ

6. εἰς το: 3. 35. 115. d^{scr} al pauc Chr⁶⁶⁵ Thphyl ὡστε | προσεήρξατο:
 Ln^{ed} min ἐνῆρξατο cum v (: cf ad v. 10) ... 28. 47. προήρξατο | ἐπι-
 τελεση: L 123. al plus^b -σῆς

7. περισσεύετε: of Chr^{montf} 666 -σῆητε | πίστει: κ εν πιστ. | ἐξ ὑμῶν
 εν ημιν cum mscdfgkrlf al longe plu (17. ἐξ ὑμ. εἰς ἡμᾶς) it vg go
 syr^p aeth Chr Euthalcood Thdrt al Aug^{op} mon (4, 677) al, etiam Ambrst
 ed rom quas ex vobis in nos est, item^{edd} quas ex vobis in nobis, sed
 ed ven quas ex nobis et vobis est ... Ln ἐξ ἡμῶν εν ὑμιν cum v 30. 31.
 37. 42. 78. 74. 80. 238. a^{scr} b^{scr} (rursus al ἐξ ὑμ. εν ὑμ., ut et. edi-
 derunt Dam) syr^{sch} arm (cop εν ὑμιν ἐξ ἡμ.) Or^{int} 4, 678 (nostra in vos)
 | περισσεύητε: d^x p^x go -σητε

8. δια τῆς ἐτέρων σπουδῆς: et. f vg per aliorum sollicitudinem ... DE
 δια τῆν εν. σπουδῆν, item d e g v^{edd} laehm Aug^{op} mon Ambrst prop-
 ter aliorum sollicitudinem (Aug studium) | ὑμετέρας et. ς Wtst Gb Sz
 ... ς^o (1624. 1633. 1656. 1678.) ἡμετέρας cum minuse aliq ut 14. 23.
 32. 72. 115. 122. | δοκιμάζων et. d e f g vg ... d^{er} f^{er} g^{er} Chr^{mose} 1
 δοκιμάζω

9. ἡσον χριστοῦ: Ln^{ed} min om χρι. cum v ... Chr⁶⁶⁶ (et. mose^s) om
 utramque | δι' ὑμᾶς cum mscdfgkrlf al plu it vg syr^{tr} cop arm go
 Euthalcood Cyr^{ad} 108 Thdrt ad h. l. al Amb^{ps} 26 et luc^s et alibi Ambrst
 al mu ... cx al plus²⁰ arm^{edd} Or^{2, 508} (πιρῆ τοι σωτηρησ^o οσ επτω-
 χευσεν δι' ἡμᾶς πλουσιος εν ινα etc) et^{int} 2, 220 Eus^{ps} 100. 200. 204 et^{mal}

πλουτήσητε. 10 καὶ γινώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέροι, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενηρξασθε ἀπὸ πέρας· 11 ἔτι δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τῶν θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἂν ἔχη εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὼς οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσυνμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσυνμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς γύγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλιπτώησεν.

Κε 16, 18

1 Co 15, 27
etc

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ δίδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν

- 949 Chr⁶⁵⁸ Thdrt^{1,965}. 1266 et^{2,1265} Dam Aug^{cin} del^{17,4} (non item^{op} mon) Paulin (in vita Ambros, non item^{op} P¹) δι ημας | υμεις (υ^οεισ[ουου]ικ
 να it vg Ambrat al post πτωχεια ρου) et πλουτησητε et. ο (-τισητε)
 κ al pler ex eis qui antea δι ημας Dam ... 19. 41. 55. 74. 93. a^{ser} b^{ser}
 (hic antea δι ημας) Or^{2,503} Eus^{quater} Chr Thdrt^{or} Aug^{semel} Paulin
 ημεις et πλουτησωμεν | κεινου et. d e f g vg etc illius (sed Amb
 bis illius etbis eius) ... δεσδεσδεσδεσ Or^{2,503} Eus^{quater} αυτου | πτω
 χεια: CD^oLP al -χια, item v. 2. D^b(non^o nec^o)VGP al
10. να συμφεροι | οιτινες (et. Or^{int} 4, 675); να f g syr^{sch} etc | ου μονον
 το ποιησαι· αλλα και το θελειν: syr^{sch} ar^o goeod¹ ου μο. το θελειν
 αλλ. κ. το ποιησαι | προενηρξασθε: D^{va}γα ενηρξασθαι :: cf ad v. 6. |
 περισαι: D^b 17. c^{ser} περισαι, D^{va}γα περισαι
11. του θελειν: Chr⁶⁵⁸ (et. mo^o 2) εκ του θελειν ... D^o το θελειν
12. αν cum κD^oFG^L 73. 80. 219. 238. (ser Chr^{mo^o 1} Dam ... ε Lu Ti
 εαν cum BCD^oCKP al pler^v Clem⁴⁸³ Chr⁶⁵⁹ Thdrt | εχη cum κBC^oCKP
 etc ... L al mu Euthal^{cod} εχει. Deditimus autem sine τισ cum κBC^oDK
 PCKP al¹⁰ it vg go syr^P t^{xt} arm aeth Clem⁴⁸³ Chr⁶⁵⁹ Euthal^{cod} Thdrt
 Dam Cyp⁸⁰⁴ Ambrat al ... ε (Gb⁰⁰) add τισ cum c²L al pler (73. 80.
 ante εχη) cop. syr^P c. ^o (syr^{sch} prout est ei, item postea) Chr⁶⁶⁰ | ουκ
 εχει (P εχη): δεσδεσδεσδεσ g add τισ
13. υμων sine δε cum κ^oBC 17. 33. 35. 80. d e aeth^{tr} (cop syr^{sch} et vobis)
 Euthal^{cod} ... ε Ti add δε cum κ^oDEFG^oKL^o al pler f g vg go syr^P arm
 Clem⁴⁸³ Chr⁶⁶⁰ Thdrt Dam Cyp⁸⁰⁴ Aug^{op} mon Ambrat al | να ισσοτη
 τισ, item v. sq ισσοτησ | νυν: δεσδεσδεσδεσ g^o om
14. του υμων: κ το υμων
15. να πολλν | ο sec: να al fere¹⁵ (5 ap Seri) om ... 26° 38. 48. 72. al
 aliq bis ᾧ pro ὁ, item tol cui multum et cui modicum
16. δεδωκε cum κ^oBC^oCKP al plu g (danti) Chro^{dd} 2 Euthal^{cod} Thdrt Dam
 ... Gb^o Ss δωκε cum κ^oDEFG^oL al²⁵ Chr⁶⁶⁵, item qui dedit d e f vg
 syr^{tr} arm. Praeterea c harl^o cop add ημων.

ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, ἔντι δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 εἶτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωτὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἶτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι 7, 14 ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 τὴν οὖν ἐνδειξὴν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχίσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

6, 4 1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσό-
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἢν
8, 10 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀγαθαί παρθελεύασται ἀπὸ
8, 16 αἰρέσει, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 ἐπεμψα
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ

22. πεποιθήσει (v add δε) πολλῇ: v^{57a} 67^{**} 69. g om πολλῇ ... Chr^{60a}
(et. mose³) verba πεποιθ. πολλ. τῇ εἰς ὑμ. praeterit | εἰς: x c^{56g} προσ

23. εἰς ὑμᾶς συνεργός: DE d e syr^{ac}h cop go Ambrst συνεργ. εἰς ὑμ. |
αδ. ἡμῶν: v⁵⁷ ad. ὑμῶν | δόξα χρ.: am fu demid hari Ambrst Pelag
gloriam Christi | χριστου: c⁵⁷ fu^{*} aeth κυρίου, tol dei

24. ὑπερ ὑμῶν: DE^{7a} 71. 73. 137. g υπ. ἡμῶν | ἐνδεικνύμενοι cum b⁴
E^{7a} 17. d e g go ... εἰ ἐνδειξασθε cum m⁶bet⁶κ⁶κ⁶l⁶ al fere omu
f vg syr^uic cop arm aeth Chr^{67a} Euthal^{6od} Thdrt Dam Ambrst al |
εἰς πρόσωπον cum m⁶CD⁶EF⁶G⁶K⁶L⁶ al longe plu it vg syr^uic cop arm
aeth go Chr Euthal^{6od} rell ... ε (= Gb Sz) praem και cum 132. 134.
137. al viz mu

IX. 1. γαρ (syr^{ac}h Or^{1at} 4, 67^a de ministerio autem, go at de ministerio):
c 2. 41. 115. arm om | μοι: v εμοι. | το: v^{57a} 109. Thdrt^{6od} Dam του
... o 17 (sed habet προγραφειν) 73. om

2. καυχώμαι: 73. καυχῶμαι | πειρασ: b⁴ 17. 73. 13lect c^{56g} περισν,
D^{7a} v^{57a} πειρσν | τε (et. Ln^{6d} ml⁶) cum m⁶ 17. ... ε Ln^{6d} mal Tl ó cum
C⁵⁶EF⁶G⁶K⁶L⁶ al fere omn Chr^{67a} Euthal^{6od} Thdrt Dam | ὑμῶν cum m⁶CF
17. 39. 67^{**} 74. a^{56g} 8p⁶ (e sil) Euthal^{6od}, item (vestra aemulatio) f
vg syr^{ac}h cop arm Or^{1at} 4, 67ª Ambrst al ... ε Tl εξ ὑμῶν cum DEFGK⁶
α al pier Chr Thdrt Dam, item quae ex vobis est (g om) aemulatio d e g
fu et al⁶schm go syr^p :: o εξ ὑμῶν ζῆλος speciose dictum est, sed
propterea non exemptum a suspicione alieni, modo ns de ineptis
librariis cogites

3. ἐπεμψα (et. d e f g vg Ambrst): DE^{7a} v⁵⁷ demid al⁶schm cop arm Aug
op mon Pelag ἐπεμψαμεν (D^{7a} ἐπεψ-), item aeth misarunt | το καυχ.
ἡμῶν: v⁵⁷ Dam το x. ὑμῶν | το ὑπερ ὑμῶν: v^{57a} 45. g Chr^{67a} om. Cf
d e f vg ut ne (d e uti non) quod gloriauer (d e -mus) de vobis, g ut ne

ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα κυθῶς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μῆ-
 πως ἔαν ἔλθωσιν σὺν ἡμοῖ Μακεδόνας καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
 σκευάστους κατασχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
 ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεν παρακαλέσαι τοὺς 11, 17
 ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προ-
 επιγγελημένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι οὕτως ὡς εὐλο-
 γίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπεῖρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, 6a 4, 7 00
 καὶ ὁ σπεῖρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος 7 00 22, 00

exultatio nostra | *ἵνα* sec: 87. 71. 73. arm syrP c.* Thdr̄t praem all |
 LP 114. 115. 116. al *παρεσκευασμένοι*

4. *μῆπως*: D* μῆ, nec magis exprim *πως* d e f g vg Aug^{op} mon Ambrst
 al | *ἔαν* (D* ἄν) ... BDE^r b (non* nec) om, item syr^{sch} | FG *εὐρωσιν*
 | *κατασχυνθῶμεν*: D* εὐβ (delevit enim demunc) K^rL d e syr^{sch} praem
 καὶ | *λέγωμεν* cum κ^{nc}l.F al om^{vi}l f vg syr^{nt} cop (aeth *dīcant*)
 Chr⁶⁷⁵ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam ... C^rDEFG d e g go Ambrst Aug^{op} mon
λεγω. Praeterea κ om *ἵνα μῆ λεγ. ἡμ.*, 109. om *ἡμεῖς ἵνα μῆ λεγωμ.* |
ἡμεῖς: B* Euthal^{cod} *ἡμεῖς* | *ἐν τ. υποστ. ταύτῃ* sine additam cum
 m^rncD*FG 8. 17. 23* 57. 67⁰⁰ 69. 70. 71. 177. 179. it vg cop aeth
 Euthal^{cod} Aug^{op} mon Ambrst al ... ζ (= Gb Ss) add *της καυχησηως*
 cum m^oDEKLF al pler syr^{nt} arm go Chr⁶⁷⁵ Thdr̄t Dam

5. *προέλθωσιν*: F^rG^rDE^r 48. Thdr̄t^{cod} *προσελθ.* | *ἵνα* cum κ^{nc}l al
 pler Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al (Chr et Thphyl⁰⁰⁵ *προπιμψαι τοις*
αδελφ. ἵνα προκαταρ.) ... Ln *προς ἡμ.* cum BDEFG 37. 46. 93. | *προ-*
επιγγελημένην (Gb⁰⁰) cum κ^{nc}DEFG al²⁰ arm Euthal^{cod} Thphyl. Ex
 Latinis *repromissam* vg, f Ambrst *promissam*, d e g m²⁴ *ante promissam*,
 Aug^{op} mon *iam pridem repromissam* ... ζ *προκατηγγελημ.* cum κⁱ al
 pler Thdr̄t Dam Oec. Libere 119. Chr⁶⁷⁵ καὶ *προκατ. ταύτην τὴν*
εὐλογίαν ἡμ. ἐτοιμ. εἶναι οὕτως ὡς etc | *ἡμῶν*: D* d e m²⁴ vg Pelag
 om (non item f g Aug Ambrst) | *ταύτην* (f *promissam hanc benedictionem*
vestram paratam esse, vg *promissam benedictionem hanc par. esse*,
 item m²⁴): F^rG g arm om (119. Chr vide ante) | *μῆ ὡς* cum m^oFG
 52. d e f g m²⁴ vg syr^{sch} ar^o Chr⁶⁷⁵ (non^{txt}675) Aug^{op} mon Ambrst
 ... ζ Ln Ti καὶ *μῆ ὡς* cum κ^oBCDE^rEF^rKLF al pler syrP cop arm aeth
 go (Chr^{txt}) Euthal^{cod} Thdr̄t Dam | *ὡς πλεονεξ.* cum κ^{nc}DEFGKLF al
 plu Chr Euthal^{cod} Thdr̄t Dam ... ζ (= Gb Ss) *ὡσπερ πλε.* cum mi-
 nuse ut^{vi} paucis

6. *τοῦτο δε*: 87. 74. ἀδελφοί ... a^{00r} al pauc om; 14. f m²⁴ vg (et. fu
 demid al, sed non am) cop Chr⁶⁷⁵ (*τοῦτο δε λεγω. τουτεστιν οτι μετα*
τουτου κακεινο φημι.) Ambrst al (non Aug^{op} mon) add *λεγω*. Ln
 edidit: *τοῦτο δε* (ὁ σπεῖρων - ἔ. εὐλογ. καὶ θερίσι.) | *ἐπ εὐλογίαις* pri
 et. Or^{4,255} etc (f vg^{cl^o} am demid al *in benedictionibus*) ... D*FG *ἐν εὐ-*
λογίαις, item *in benedictione* d e g m²⁴ (su al^{achm} cop go Or^{int} 2,304 Aug
 op mon Ambrst al | *ἐπ εὐλογίαις* sec et. Or^{4,255} etc ... D* εξ *εὐλογίαις*,

καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαζὼν
 γὰρ δότιν ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεὶ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν
 περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πῶσαν ἀντάρκειαν
 ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται·
 ἰσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
 αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῶ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς
 βρωσίν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
 γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς

P^a 111
 (112), 9
 K. 88, 10

Item *de* (fu al *ex*) *benedictione* d e fu allachm Orini^{2,304} Cyp³⁰⁴ Ambrst
 al, f vg^{cl^o} am demid al *de benedictionibus* ... F⁸G⁹ επ ιερολογία, g Aug
 cop in *benedictione* | και θεισσι: D⁸E²X aeth om και

7. προηρηται cum M^{BCP} 31. 87^{aa} 71. (F^a προηριεται, F²G⁹ 17. προηρη-
 ται) Chr^{cod} ap Wlat, item *sicut* (*secundum quod*) *propositi* d e n³⁴
 Cyp³⁰⁴ Augop mon, *prout destinavit* f vg, *secundum propositum* g fu
 Ambrst Sedul, *sicut propositum habet* Hiergal⁴ ... ε Ti προηριεται
 cum DEKL al pler Chr⁶⁷¹ Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹⁰⁴³ Dam ad h. l.
 ε[tparall⁴⁷⁵
8. δυνατε cum M^{BC}D²F⁸G⁹ ... ε Ti δυνατεσ cum C²D²bet^{CKLP} al fere
 omn (sed 61. h^{50r} o^{50r} pergunt *δε εστιν*) Chr Thdrt Dam al (Euthal
 cod *δυναται* ut^{vid}, utitur compendio). Ex Latinis d e f vg Augop mon
 Ambrst al *potens est*, g *potest* | δε: D⁸E² 109. 178. 3^{po} demid tol syr
 ach γαρ | παντοσι: F⁸G⁹ 7. g om | *αιταρηται* ut M^{BC} etc ... DEFGLF
 al ut^{vi} mu -αρμιαν (D²E² -τάρμιαν)
9. εσ τ. αιωνα (et. Clem⁴²³ etc): v^{ak} 6. 39. 43. 238. f g vg^{cl^o} (et. harl
 tol, non am fu demid) aeth add του αιωρος
10. σπέρμα cum M^{CD}bet^{CKLP} al fere omn Chr⁶²³ Cyr^{glaph} 228 Euthal^{cod}
 Thdrt Dam ... Lu σπορον cum B^D²F⁸G⁹ 80. :: Mc 4, 26 et 27 βαλη τον
 σπορον, και ο σπορος βλαστα Lc 8, 8, 5 et 11 του σπειραι τον σπορον
 αυτου et ο σπορος εστιν non fluctuant, nec magis quod subsequitur
 πληθυνει τον σπορον υμων. Propterea σπέρμα h. l. non a lectione
 Esaias και ου μη αποστραφη εως αν μεθιση την γην και εκτειη και
 κβλαστηση και δω σπέρμα τω σπειροντι και αρτον εως βημισιν, alienna
 manu derivatum puto. | τω σπειροντι: L 37. 47. τ. σπειροντι | χορη-
 γησει et πληθυνει (C -νη) et αυξησει cum M^{BCD}²F⁸ (αυξησει et. FA)
 al¹⁵ d e f g r vg cop arm aeth Cyr^{glaph} 228 (ε[εσα²⁰) Euthal^{cod} Cyp²⁴⁰
 Augop mon Ambrst al ... ε (= Gb Sz, sed Gb') χορηγησαι et πληθυ-
 ναι et αυξησαι cum M^{CD}²F⁸E²G⁹ (sed vide de his ante) KL al longe plu
 go Chr Cyr⁶²³ 420 (επειχεται λεγωσ) Thdrt Dam al. Male h. l. ut toties
 alibi exscripsit x lectiones codicis D, ita ut daret χορηγησαι et αυ-
 ξησαι, notato utroque loco ε, recte vero ex D^c πληθυναιumpsit. |
 γενήματα cum M^{BCD}²F⁸G⁹KL al ut^{vi} plu (11 ap Scri, plus etiam ap
 Mithasi) Euthal^{cod} Chr^{mose} 2, nec aliter Cyr^{glaph} 228 ε[εσα²⁰ (non item
 εσα²⁰). Cf et. syr^P 228 gr γενήματα ... ε (= Gb Sz) γεννηματα cum
 minuse vix mu, item ut editi sunt Chr Thdrt Dam al
11. εν παντι: F⁸G⁹ g Chr⁶²³ (et. mo^{sc} 2) Augop mon praem να sequente

πᾶσαν ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσ-
 πληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα Phil 2, 30
 διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ. 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακο-
 νίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας
 ἡμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας
 εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ἡμῶν, ἐπι-
 ποθούντων ἡμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ἡμῖν.
 15 χάρις τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιγήτῳ αὐτοῦ δωρεῇ. 6, 18

X.

1 Ἀντὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ἡμᾶς διὰ τῆς πραύτητος Ro. 12, 1
 καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὅς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
 ἡμῖν, ἀπὼν δὲ θαυμάσιος εἰς ἡμᾶς. 2 δεόμεναι δὲ τὸ μὴ παρῶν θαρρή-
 σαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογιζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινὰς τοὺς λογιζομέ-

participio (g locupletati, Aug ditati). Sed f vg ut in omnibus locupletati
 abundantis, Cyp³⁴⁰ et³⁰⁴ Ambrst ut in omnibus locupletemini. | ητις: DE^r
 39. ες τις, item si quis Ambrst^{edd} allq eted vet | δε ημων: C²P al¹⁰ G^r
 syr^p ms Dam δε ημων | τω θεω: D* (non^b nec^c) om τω . . β θρου.
 Hinc Ln^{ed} min om τω, eted mal habet [τω] θεω

12. λειτουργιας et. MBDEFGLP etc ... c al pauo -ργειας. Item (v. 11)
 B²L al ευχαριστησαν et (hoc versu) FGL al ευχαριστηων. | τω θεω:
 Ln^{ed} min cum B 46. τ. χριστω. Libere f vg (non item Cyp Aug Ambrst)
 in domino. Ceterum Ln^{ed} min θεῷ.¹² (ὅτι ἡ - τ. χριστῷ),

13. δια ... Ln^{ed} min praem και cum B | τ. ομολογ. ημων: 87. om ημων
 | κοινωνιας: 39. 43. l¹or διακονιας | εις αυτοις: P εις εαυτ.

14. δεήσει: 17. δεησεις, item (sed differted rom) Ambrst orationis | υπερ
 ημων: η* (sed ipse* correxit) BE^r 2. 4. 115. al υπ. ημων | υμας: η^c
 Ambrst add ιδον, videre, item 17. 66^{ms} praem ιδειν

15. χαρις sine copula cum η^bBC^dD^rFG 17. 74. a^{or} d e f g vg (contra r
 gratia ergo) go Aug^{op} mon al (et. Ambrst^{ms}) ... ζ (Gb⁰⁰) add δε cum
 η^cC^dD^bet^cKKLP al pler syr^{tr} cop arm (aeth libere vertit) Chr^{ms}
 Euthal^{cod} roll Ambrst^{edd} Sedul | D^r ανεγδιγητω

X. 1. πραυτητος cum η^bBFOP 17. 73. Euthal^{cod} ... ε πραοτητα cum
 η^cCDKEL al pler Chr^{ms} Thdr^t Dam al | μιν: κ om | εις (B δ², 92.
 προσ) υμας: P εν ημιν, item confido in vobis f g r vg, amdo in vobis d e

2. ηκ 47. παρρων | τη πεποιθησει: C² (α δε το usq σπλα της v. 4. om-
 nia rescripta) cop add ταυτη | τινας: C² om

νοὺς ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ πεμπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ θανατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαιρέσιν ὀχρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νῦμμα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἐτοιμίᾳ ἔχοντες ἐδικησάει πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς

3. περιπατοῦντες (FG -τας) et. Clem⁵⁰⁸ Or^{int 2,70} et 4,584 etc ... Or^{1,622-720} εἰσατ⁶⁵ Eus^{ps 206. 320} ζῶντες, Clem⁴⁹³ οντες. Cf et. Diogn⁵ ἐν σαρκὶ τυγχάνουσιν, ἀλλ οὐ κατὰ σάρκα ζῶσιν.
4. στρατιᾶς eum κ(β?)οδευθκλρ al mu (et quidem D^oκλρ 37. 47. e^{er} n^{er} στρατιᾶς) ... ε Ln στρατείας eum π (sed e manu emendatrice inlatum videtur) al plu^{vid}, nec aliter in Clem Or etc edl consuevit :: tanta vero formae -τιᾶς auctoritas non deserenda, etsi alter locus, 1 Tim 3, 18, inter utramq formam magis fluctuat. Ceterum Ammonius notat: στρατιᾶ ἐκτεταμένως, τὸ πρᾶγμα· στρατιᾶ συνισταμένης, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλήθος. ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρῆσει. Quae quum probentur ab aliis, ab aliis reprobenentur (cf. Steph. Thea. Gr. Linguae), antiquissimos codd. in numero haberi par erit. | τ. στρατ. ἡμῶν: L per incuriam h. l. add οὐ καθαιρέσιν | Ln edidit: στρατιόμιθα⁴ (τὰ γὰρ - ὀχρωμάτων),
5. καθαιροῦντες et. Clem^{493. 508} Or^{1,622. 2,314} εἰμρον (Notitia¹⁰⁴) εἰσατ⁶⁵ Bas^{regg 454. 504. 508} Or^{int 2,70. 307. 3,52} etc ... D^{57*} (π utramq lectionem miscet) καθαιροῦντων. Cf et. Or^{2,347} - των ἐτοιμῶς ἔχοντων ἐδικησάει πᾶσαν παρακοήν καὶ καθαιροῦντων πᾶν ὑψωμα ἐπαιρομένον etc (sed id non ad lectionem codicis D^{57*} pertinet) | γνωστῶς et. Clem Or Meth^{2,787} Bas etc ... 17. δοξῆσ | καὶ αἰχμαλωτίζοντες (D^o ἐκμαλ-, 39. 71. e^{er} al fere¹⁰ Dam -τεινοντες): r^{57*} d e g m⁹⁵ om καὶ | εἰσ (gō praem καὶ) τὴν ὑπα. του χυ: D^oε^{er}r^{57*} d e g m⁹⁵ go add ἀγοντες
6. ἐν ἐτοιμίᾳ (73. ἐν ἐτοιμῶς): D^o Or^{2,314} ἐτοιμῶς (π rursus inepte miscuit lectiones codicis D) | πληρωθῇ: o 39. r Aug^{er 106} add προτιρον | ὑμῶν ἡ ὑπακοή: D^oe¹⁰(non item^b)ε^{er}r^{57*} d e g r Aug Ambrst ἡ ὑπακ. ὑμῶν (D^or 114. d e g Ambrst^{odd} ἡμῶν), item cat⁴¹⁵
7. βλέπετε; ut et. ε (contra Ln Tl βλέπετε.). Sic praecipit etiam Thdr ad h. l.: κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστῶν. Aliter Gennad in schollo codicis 20: κατὰ ἐπιτιμητικὴν ὑπόκρισιν τοῦτο ἀναγνωστῶν. Similiter Chr⁶⁰⁰: ὁ δὲ λέγει, τοῦτο ἐστίν· ἀπὸ τῶν φαινομένων δοκιμάζει, ἀπὸ τῶν σαρκικῶν, ἀπὸ τῶν σωματικῶν. Item cat⁴¹⁵ ἀπὸ τῶν φαινομένων κρῖνεται, item Thphy| Oec. Consentunt Latini: videte, ut d e f g r v g etc. | πέποιθεν: B δοκεὶ πέποιθεναι | χριστοῦ: D^oε^{er}va d e f g fu florlac allae^{hm} (non item r vg¹⁰ am demid etc) Ambrst (sed non^{od} rom) add δουλοσ | πάλιν: r 14. d^{er} aute λογιζ. | εφ (et. Ln^{ed} min) eum

Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 εἴν τε γὰρ περισσύτερόν τι ^{14, 6}_{10, 10} κανχίσομαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομίην καὶ οὐκ εἰς καθαιρέσιν ἡμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα μὴ δύξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μὲν, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἧ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 τούτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἶοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,

npl 21., item *apud* (*apud* d r) *se* d e f r vg. g *intra se* ... ε Lned mal Ti αφ cum cDEFGKl al pler Chr⁶⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam | και ημεις sine additam cum mBCD*FGP al¹⁰ d e f g r vg go syr^{tr} ar^o arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Ambrst al ... ε Ti add χριστου cum D^oEKL al pler cop (certe ita Wilkins) Dam Oec

8. εαν τε cum mDEKLF al pler r (*sive enim*) f vg (hi^s et Ambrst al *nam et si*) syrP aeth (go *at quidem si quid*) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... Lned mal εαν [τε] et^{ed} min om τε cum BFG 17. 31. 73. 80. 177. 178. d^{ser} arm Chr Thphyl, nec magis exprī d e g tol Sedul (habent *si enim*) syr^{sch} cop | περισσοτιπον (17. 39. al^o Chr⁶⁰⁰ περισσον) cum n^oBGD*E*FGP 39. 45. 120. c^{ser} d e f g r vg (de his vide ante) go cop syrP txt arm aeth Euthal^{cod} Ambrst etc (vide ante) ... ε Ti praem και cum m^oDEK*L al pler syr^{sch} etP mg Chr Thdrt (και περισσ. τε καιχ. και περι τησ) Dam | τε (37° arm om) ... F^oE^o d e g r^{vi} Ambrst Vig^{varim} ante περισσ. pon | κανχησomas cum mLP 114. 129. al^o ser (et haud dubie al) Thphyl ... ε Lu Ti κανχησomas cum BCDE(FG -σωμα)K al pler^{vi} (17. -σωμαθα) Chr⁶⁰⁰ aq Euthal^{cod} Thdrt Dam | εξουσιασ ημων (aeth^{tr} ημων): c^oP 115. 119. al pauc syr^{sch} ar^o cop Chr Thdrt Thphyl om ημων | ο κυριος (D*E*FG 8P^o d e f g r Vig varim ο θεος) sine additam cum n^oBCD* 17. 66° d e am^o (u^o tol al lachm aeth Euthal^{cod} ... ε add ημων cum D^oEFGKL al pler (74. d^{ser} ημων) demid go Thdrt Dam, item praem ημων P 73. f vgl^o am^o (r lu^o nobis dedit domin.) arm syrP Ambrst Vig^{varim}. Similliter vel praem vel add μοι syr^{sch} ar^o cop Chr⁶⁰⁰ Thphyl

9. ινα: 6. 10. 37. 38. 48. 67. 72. 73. 74. 80. 115. a^{ser} ser f vg Ambrst al add δε | δοξω: D*EFG^o d e g Ambrst δοξωμεν | ωσ αν: D^o om | εκφοβειν: DE d e g (sub aut) εκφοβοιτητα, terrenes (g *terrendo t tes*) ... P εκφοβων

10. αι επιστολ. μιν cum n^oB, item *quia epist. quidem* r Ambrst ... ε Ti αι μιν επιστ. cum mDEFGKl al omn^{vi} Meth^{epiph} 601 Chr⁶⁰⁷ Euthal^{cod} Thdrt Dam, item *quoniam quidem epist.* d e f g vg | φησιν cum mD EFGKl al omn^{vi} etc, item *inquit* d e, atque etiam cop aethPP ... Ln φασην cum B, item αιαντ r, *inquit* f g vg syr^{tr} go (arm *dicitis*) ... aeth^o Meth^oCP^opb Ambrst om | εξουθενημενος cum mDEFGKl etc (Dam εξουθενουμενος) ... Ln εξουθενημενος cum B

11. οιοι εσμεν (et. f g): F^oE^oG^o οιοι μιν

τοιούτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρίναι ἢ
 σνγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανούτων· ἀλλὰ αὐτοὶ
 ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ σνγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς
 οὐ σννιάσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
 κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον,
 ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς
 ὑπερκετεῖν ἑαυτοὺς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐ-
 αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυούμενοι ἐν
 ἄλλοτριῶσι κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως

12. *τολμῶμεν*: B *τολμω* | *ενκρι-* cum B²D² et *σινκρι-* cum B²D²FG ... ε
 Ln *ενκρι-* et *σινκρι-* cum MB²D²EK²LP etc | *ενκριναι*: FG 30. 80. n^oer
 κρινας ... D²K add *εαυτους*, item (omisso *εαυτους* quod sequitur) D^b;
 consentiunt autem d e non enim *audemus* (d *audimus*) *conparare nos*
aut comparare quibusdam etc. Praeterea D²K om *τῶν* | *αλλα*: D²L
 17. 37. 73. 74. a^oer Chr⁶⁰⁰ *αλλ* | *εν εαυτοις*: F *εν αυτοις* | *εαυτοις*
 ante *μετροντες*: M^o om (suppl^a) | *εαυτοις εαυτοις*: DEK 37. 73. 819.
 d e (hi² *comparantes nobis nosmetipsos*) Chr⁶⁰⁰ Thdr^t *εαυτοις εαυτους*
 | *ου σννιασιν* cum M²N 10. 17. 31. 37. Euthal^ood (*σννιασιν*) Thdr^t;
 item M² 93. *ου σννιασιν* ... ε Tl *ου σννιουσιν* cum D²EKLP al pler
 (80. om *ου*) Chr Thdr^to^ood Dam al | *ου σνν*. 1² *ημεις δε*: haec conser-
 vavimus cum M²(et² etc)BD²E²EKLP al fere omⁿ r syr^uit² cop arm
 aeth go Chr Euthal^ood Thdr^t Dam al Aug^{cl}v dei^{12,17} e¹ps⁸⁴ e¹faust²²,
 47; item certe *ημεις δε* (sine *ου σνν*). 74²² vg Pelag ... Gb^o cum M²
 FG 109 (E² e¹lat) d e f g Ambrat auct²ing cler^os² Sedul Vigvarim⁷⁵⁰
13. *ημεις δε*: vide ante | *ουκ* cum MB²D²FGKLP al²⁰ Chr⁶⁰⁰ Euthal^ood
 Thdr^t Dam Thphyl ... ε *ουκ* cum D²E al longe plu Oec | *εισ τα*
αμετρα: D²FG *εισ τα αμετρον*. Item in *immensum* d e f g r vg. | *και*
χρησομεθα (17. 47. 114. -*χρησομεθα*, 8p² -*χρησομεθα*): FG f g auct²ing
 cler *καυχουμενοι* ... Gb^o cum D²E² d e | *ου εμερισεν*: M 49. 67²² 74.
 a^oer *ου* (sed M 67²² *οσου*) *εμερησεν*. Item *quam* (*qua*) *mensus est*
 d e f g vg auct²ing cler Vigvarim; contra r Ambrat *quam partitus est*
 | *ημιν*: F²GL 46. 219² 13lect g om | *θειος*: DE d e Epiphanc^o (sed
 noned dind) *κυριος*, item Vigvarim *dominus Iesus* | *εφικεσθαι*: DE 109.
 Epiphanc^o Chr⁶⁰⁰mo² αφκ.
14. *ου γαρ ως μη* cum MDEFGKLM al pler d e f g vg syr^uit² cop Euthal^o
 o^ood Thdr^t Dam Ambrat al ... F 4. Chr *ου γαρ μη ως* ... Ln *ως γαρ*
μη cum B 114. 116. (postea Ln *υπερικετ. εαυτους*;) | *εφικνουμενοι*:
 Chr⁶⁰⁰ *εφικουμενοι* ... K 2. 123²² *αφικνουμενοι*, FG *αφικουμενοι* | *αχρι*
γαρ (et. M²): M² d^oer² om *γαρ*. Ceterum ediderunt Gb Sz (*αχρι γαρ*
και - του χρι.) et Ln (*ως γαρ και - του χριστου*)
15. *εν αλλοτριῶσι*: 89. 119. 178. Dam praem *αλλ* | *κοποις*: F vitiose
κονοις, Thdr^to^ood *πονοις* ... 3. Dam *τοποις* | *ελπιδα δε* et. Clem²o²
 etc ... LM al¹⁵ fere om *δε*, item Cyr^{hr}241 (sed om *ουκ εισ τα usq κοποις*)

ἡμῶν ἐν ἡμῖν μεγαλυνοῦνται κατὰ τὸν καινὸν ἡμῶν εἰς περισσεσίαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ἡμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτριᾷ κατρίνι εἰς τὰ ἔτιμα καυχῆσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχῆσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἐαυτὸν συνιστάντων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὅν ὁ κύριος συνίστησιν.

1 Co 1, 21
1 cor 2, 23

XI.

1 Ὁ, ε, λ, ο, ν ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ' ἀλλὰ καὶ ἀνεχεσθέ μου. 2 ζήλω γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω, ἡμωσάμην γὰρ ὑμᾶς

Eph 4, 20 a

| τῆσ πιστ. ἡμῶν: B d^{act} τ. π. ἡμῶν | καινῶν ἡμῶν: η κα. ἡμῶν | περισσεσίαν ut κηδ^c ELM etc ... D³ FGKP -σσία

16. *υπερέκεινα*: n² 109. 178. al (sed vix mu ut vid) ὑπέρ ἐκεῖνα, ut et. editum Cyrhr²⁴¹; 116. *υπερκειμένα*

17. *καυχώμενος*: L (qui talia saepe habet) 47* al -χομενος

18. *συνιστάντων* (Gb'') cum κηδ^c κνησρ al¹⁵ Or^{1,297} Ephr²⁷⁸ Euthalcod Thdrt Antioch¹¹⁸⁷ Dam ad h. l. et ex cod paris bisparall (vdtr⁵⁶⁶ et⁷⁸⁰) ... ε *συνίστων* cum D^c KL al longe plu Dial⁶²⁸ Eusps⁶⁷⁹ Macargall^{7,173} Chr⁶⁹⁹ al | *εστ.* (FG add ο) *δοκιμ.* cum n² ηρGKLMF al omn^{vid} g Or^{1,297} Dial⁶²⁸ Ephr²⁷⁸ Euthalcod etc (Eusps⁶⁷⁹ Macar Antioch om *εστιν*) ... n² D^c K d e f r vg Damparall⁶⁶⁶ (et paris) et⁷⁸⁰ (non item paris) *δοκιμ. εστ.* | ἀλλ cum κηδ^c FGKLP al omn^{vi} Or Eus Ephr Euthalcod al mu ... ε TI ἀλλα cum B et (sed pro loci natura certo dici nequit) κ^{vid}

XI. 1. *οφείλων* cum κη(D^c οφείλων)MF al plu Chr⁷⁰⁸ et^{2,608} Thdrt Dam Thphyl ... D^c EFGKL al²⁵ Chr^{mosc} Euthalcod Oec *οφείλων* :: cf ad 1 Co 4, 8. Gal 5, 12 | *ανεχεσθε* (et. ε Gb Sz) cum κηδ^c EFGKLP al plu Chr^{cod} paris et^{mosc} et^{2,608} Dam Oec ... κ 37. 78. al¹⁰ fere Euthalcod Chr^{mosc} Thdrt *ανεχεσθε* ... ε^o *ηνεχεσθε* cum minusc vix mu Chr montf ad h. l. Thphyl | *μου*: FG d e f g r vg Leif⁵²⁹ Ambrat al post *αφροσύνησ* pon sive expri, vide post | *μικρόν τι* (et. ε^o) cum κηδ^c KM 17. 118. 121. 137. n^{act} al vix mu f vg go syrP Chr^{2,608} Thphyl ... ε Gb Sz om τ^o cum FGKLP al plus⁵⁰ d e g r Chr ad h. l. et^{2,247}. 249 Euthalcod Thdrt Dam Oec Leif Ambrat | *αφροσύνησ* cum κηδ^c EFG (vdtr et. M sed porlit) 17. 118. 121. 137. al vix mu, item ε^o τῆσ *αφροσύνησ* cum FG al? Chr^{2,608} Thphyl, 49. *αφροσύνην*. Latinos vide post ... ε Gb Sz τῆ *αφροσύνη* cum KLP al plu (plerique qui τ^o om) Chr⁷⁰⁸ et 2, 247. 249. 257 Euthalcod Thdrt Dam Oec. Ex Latinis sic vero f vg *utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae*; d e *utinam portaretis pusillum insipientiam meam*; g *utinam pateremini paululum t pusillum imprudentiam meam*; r Leif *utinam sustineretis modicum (Leif pusillum) insipientiae meae*, Ambrat *utinam sustineretis pusillum imprudentiam meam*. Item go *utinam pateremini meae modicum aliquid insipientiae*, syrP¹ *utinam autem pateremini meam paulisper insipientiam*, syr^{ach} *uti-*

- α¹, α², β ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένῳ ἀγνήν παρμαστῆσαι τῷ Χριστῷ· ὅ φοβοῦμαι
 δὲ μήπως ὡς ὁ ὕψις ἐξηπάτησεν Ἐὐν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ,
 φθαρῇ τὰ σῶματα ὑμῶν ἀπο τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς Χριστόν.
 α¹, α², β 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκμι-

nam autem tolerantes fueritis me paululum ut loquerer stultis, cop utiam sustineretis me paulisper in insipientia mea, arm - - μικρον τι και της μου αφουσνηση | ανεχισθε: η ανασχεσθε (nec correctum)

2. Θεου ζῆλω: 37. 48. 72. ζῆλ. θε. | τ. χριστω: 37. τ. θιω, Or^{2,400} τ. κί-
 ριω (non item Or^{2,410} κατα το βουλομαι δε τῶς παντας υμας παρ-
 θενον αγνην παραστῆσαι τῷ χριστω, cf et.^{2,400}. Accurate vero hunc
 locum reddit Or^{int²,150} *statui enim vos uni viro virginem castam ezhi-
 dere Christo, item²⁰² ac²⁰⁰pe*)

3. φοβ. δε: L om δε | μηπως et. Clem⁵⁴⁴ Orgall^{14,20} Eusps³⁰⁰ Epiph^{275, 600}
 etc ... FG a²⁰⁷ Chr⁷⁰⁵ bis (διο φησι μηποτε, item λιγων μηποτε. Sed
 paullo ante affert verba contexta cum μηπως) et^{10,622} (non item^{allb})
 μηποτε ... D^o Clem⁵⁶³ μη. Ex Latinis f g Hier²⁰⁰ech²² ne forte, contra
 d e r vg Leif²²⁰ Ambrst Hier¹⁰vin² al mu nil nisi ne | α: excidit
 (post μηπως) in L | ο οφιο: 114. c²⁰⁷ d²⁰⁷ al Chr⁷⁰⁵ et^{10,613} et^{2,772}
 (non item^{allb}) Dam om e | εηπατ. ευναν cum κββμρ 17. 37. 80. f
 cop aeth Clem^{544, 547} Orgall^{14,20} et^{int²,242}. 2,202 Eusps³⁰⁰ Epiph^{275, 600}
 Euthal⁶⁰⁰ Hier²⁰⁰ech²² et¹⁰vin² Gaud²⁰⁰erm⁰ (n^o υμιν pro ευναν scripsit,
 sed ipso^o suprascripsit ευναν) ... ε ευναν εηπατ. cum δκκλ al pler d
 e f r vg go syr^p arm Clem⁵⁶³ Chr⁷⁰⁵ et^{1,471} Thdrt al Or^{int²,401} Leif²²⁰
 Ambrst al mu | εν τη et. Clem⁵⁴⁴ Orgall¹⁴ Epiph^{275, 600} etc (d e de
 astutia sua, g in astutia sua, Or^{int²,202} in nequitia sua) ... D²⁰⁷ om εν,
 nec exprim f r vg Or^{int² bis} Leif²²⁰ Ambrst Aug¹⁰h^{2,2} ac²⁰⁰pe al | φθαρῃ
 (κλρ al -ρε) sine ουτωσ cum κβδ^oFGP 17. d e g r go cop arm Clem^{544, 563}
 Eusps³⁰⁰ (sed om et. εν τη πανουφγ. αιτ.) Epiph²⁷⁵ Euthal⁶⁰⁰
 Leif²²⁰ Gaud²⁰⁰erm⁰ ... ε Ti praem ουτω (ουτωσ) cum δβεσκκκμ al
 pler f vg syr^{tr} (aeth^{tr} praem fortasse) Orgall^{14,20} et^{int² ter} Epiph⁶⁰⁰
 Chr⁷⁰⁵ et^{1,471} Thdrt Dam Archel⁵⁰¹ Aug¹⁰h^{2,2} ac²⁰⁰pe Ambrst al mu |
 απο της απλοτητος sine additam cum κβδ^oκκμρ al pler f vg (ver-
 tunt ut et. Or^{int² a simplicitate}) syr^{sch} et^p txt Clem^{544, 563} Orgall^{et^{int²}}
^{2,242} et (a simplicitate fidei) ^{4,401} Eusps³⁰⁰ Chr⁷⁰⁵ et^{1,471} Euthal⁶⁰⁰
 Thdrt al Hier²⁰⁰ech²² et¹⁰vin², item a castitate Leif²²⁰ Ambrst al ...
 Ln add κας της αγνοτητος cum κββββγ 17. 74° a²⁰⁷ g tol go aeth^{tr}
 syr^p c.^o Archel⁵⁰¹ Dam Aug¹⁰h² et^{faust²¹} (his ll. et alibi a simplicitate
 et castitate, sed ep¹⁰⁰ et¹⁰vin² del^{14,7} et^{allb} tantum a castitate). Rursus
 D²⁰⁷ d e Epiph⁶⁰⁰ habent απο της αγνοτητος και της απλοτητος.
 Cf. et. Epiph²⁷⁵ απο της απλοτητ. και αγνειας χριστου και δικαιοσυ-
 νης. | ειοσ x̄w cum κββμ 80. 89° d²⁰⁷ spe (k²⁰⁷ Eusps²⁰⁰ et x̄w) ...
 ε Ln Ti ειοσ x̄w cum βδκκκρ al pler Clem^{544, 563} Orgall^{14,20} Epiph⁶⁰⁰
 Chr Euthal⁶⁰⁰ Thdrt al ... r Leif²²⁰ Ambrst Gaud²⁰⁰erm⁰ al in Christo
 Iesu

4. άλλον: 17. ιερον | ησουν: FG 4° f g vg arm Ambrst al χριστον |

ξάμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης 12, 11 τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμάντων ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῶν; 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλξα λαβῶν ὑψόνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· 9 θὼ γὰρ ὑστέρημά μου προσκατεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 12, 13 θύοντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἑμάντων ὑμῶν ἐτήρησα Act 12, 5

ελαβετε: FG δεξασθε | εὐαγγ. ἕτερον: F5TG g add λαμβανεται (g acceperitis) | ἀνείχεσθε cum κD^oPKLMF (F ανειχεσται) al plu Chr⁷⁰⁰ 1 aem^l Euthal^{100d} Dam ... ε (= Gb Sz) ηνειχεσθε cum 47. al mu (3 ap Scri) Chr⁷⁰⁰ bis Thdrt al (certe ut editi sunt) ... Ln ανεχεσθε cum ND* 17. Cyr^{8d} 120. Item r patimini, contra d e f g vg Ambrst al patetimini.

5. γαρ cum κD^oFGKLMF etc (argm εγω γαρ ουτως λογίζομαι) ... Ln δε e. n | ὑστερηθησθε: D*^o x d e r fu tol allachm add εν (fu al om) υμων. Sic d e r tol: existimo enim me nihil minus fecisse in vobis ad alios app. (tol a magnis app., r ab his qui valde sunt apostoli). Contra f vg exist. enim nihil me minus fecisse a (am om) magnis app. (fu vobis ad alios app.), g exist. me enim in nullo inferiorem esse qui supra modum sunt apostolis, Ambrst exist. enim me in nullo inferiorem fuisse iis qui valde sunt apostoli.

6. εἰ δὲ (syRP c.*) καὶ et, r si autem et, fu allachm Ambrst sed et si ... D*^o om δε, item habent d e f g am demid tol et si, vg¹⁰ Pelag sy¹⁰sch nam et si, go cop ull nisi si | ἰδιώτης: D*^o x d e g demid allachm (Ambrst post τῷ λόγῳ) add εἰμι | φανερώσαντες cum κ^oB^oF^oG 17. g (manifestantes t -status sum), item addito εαυτους κ 108** 8P^o go (manifestavimus) arm; 67. φανερωσαι εαυτους ... ε φανερωθητετε c. κD^oPKLMF al pler r (manifestati facti) vg¹⁰ (manifestati sumus, et. tol harl) sy¹⁰sch cop Chr⁷⁰⁰ Euthal^{100d} Thdrt Dam Sedul (manifesti sumus) ... D*^o et^o d e f am fu demid flor Ambrst al φανερωθεισ (manifestus vel manifestatus sum) ... 1. 108. φανερωθητε | εν παντι: f g r vg Ambrst Pelag in omnibus | εν πασιν: FG f g r vg Ambrst Pelag om, nec exprim sy¹⁰sch | εν πασιν εις υμας: d e in omnes vos

7. ἢ (d e an, Aug^o mon numquid): FG η μη, item f g r vg Ambrst Pelag aut (r an) numquid | ἑμάντων cum κBK al pler Or⁹, 7M Chr Euthal^{100d} Thdrt Dam ... DEFGLF 53. 74. 93. h¹⁰⁰er εαυτων

8. ουθενος cum κBMF 17. 37. 80. 113** Euthal^{100d} Dam ... ε ουθενος cum DEFGL al pler Chr⁷¹⁰ Thdrt

9. ἑμάντων υμων cum κ^oBMF (κ υμιν εμάντων υμων) 17. 37** 73. 93. d e f vg Euthal^{100d} (Aug^o mon me in vobis; contra Ambrst: libere sine onere vestro me ipsum) ... ε TI υμιν εμάντων cum κ^oD^oE^oT^oE^oT^oE^oGL (κ

καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὐτῆ οὐ ἀραγίσσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ἑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελώντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ κενυῶνται ευρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα ὄν ἐὶ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἐστὶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μῆγε, κἄν ὡς ἄφρονα δεξασθὲ με, ἵνα καὶ γὰρ μικρὸν τι κενύσωμαι. 17 ὁ

vide ante) al pler g go arm Thdrt Dam ... κ 37^a 115. om υμιν. In edidit^a (τὸ γὰρ ὑστέρημα - ἀπὸ Μακεδ.),

10. χριστου: D⁸⁷ om (sed ipso^a suppleto vdr) | ου φραγισσεται: ita et. 5^a Gb Sz ... ε ου σφραγισσεται de coniectura vel errore (tamen sic d⁸⁷, 14. 74. 238. ου σφραγισσεται.) | εἰς ἐμε: FG 2. 120. 8⁷⁰ ερ ἐμοι ... Chr (et. mosc²) Thdrt om | κλίμασιν: L⁸⁷ 37. al aliq κλημ- | τῆς ἀχαΐας: FG 14. om τῆς

11. οτι: B om | ο θεος: D^a Thdrt om o

12. ἐκκόψω: 114. ἐγκόψω | L al pauc κενυῶνται | καθ. και ημεῖς: F⁸⁷ d⁸⁷ καθ. κ. υμῖς

13. οε γαρ: F⁸⁷ G⁸⁷ ου γαρ | ψευδαποστολοι (etiam g pseudopostoli) ... D⁸⁷ ψευδοαποστολοι. Item pseudopostoli d e f in⁶¹ r vg, nec aliter Ambrst Hier⁶¹ al. Apud Tert^{maro} 5, 12 variant add (ed. Seml. pseudapostolos, non item p⁸⁷ 5⁸⁷). | εἰς ἀποστόλους: FG om εἰς (it vg transfigurantes eo in apostolos; g sub t transfigurati etc)

14. ου θαυμα cum MBD^a FGPR 17. 39. 67^a 74. 2⁸⁷ Or², 493 Euthalcod Damparis ... ε ου θαυμαστον cum v^b etc EKLW al pler Chr (ουθεν vel ut^{mosc} 2 ουθεν θαυμ.) Thdrt Dam ad h. l. | εἰς ἄγγελον et. Clem⁷⁷³ Or¹, 740. 2, 492 et^{cat} eph²¹⁵ Eus² 215 Cyr^{hr} 51. 72. 220 al mu Tert^{maro} 5, 12 al mu ... D^a d e m⁶¹ Or^{int} 4, 670 edd antedolar Leif²²⁰ Ambrst Promiss⁵ ως ἄγγελος

15. ουρ: D^a d e m⁶¹ go syr^{sch} arm Leif²²⁰ om | οε διακονοι (120. ἄγγελοι) αυτου: K om διακ. | αυτου: K εαιτου | ως διακ. δικαιο: Damp⁸⁷ εἰς διακονουσα δικ. | εσται et. Clem⁶¹¹ etc ... v^a d o m⁶¹ Leif εσται (item go *fit*), r non exprim

16. με pri: 37. om | μῆγε: D^a μῆ | καγω μικρον τε cum MBD^a FGKLM⁸⁷ K al plu lt vg syr^{sch} arm aeth go (cop ut *gloriet etiam paulisper*) Euthalcod Thdrt Dam etc ... ε (= Gb Sz) μικρον τε καγω cum minusc pau^v vi (nullus ap S^{eri}) syr^p Oec | κενύσωμαι cum MBD^a M al pler Chr⁷¹⁰ Thdrt Dam ... DEKLP⁸⁷ 73. d⁸⁷ al Euthalcod κενύσωμαι

λαλοῦ, οὐ κατὰ κύριον λαλοῦ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνη, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆσ καυχίσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, καγὼ καυχῆσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνημοι ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαιρέται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶσ δέξει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖσ ἡσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνη λέγω, τολμῶ καγὼ. 22 Ἑβραῖοί εἰσιν; καγὼ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν; καγὼ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; καγὼ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφροσῶν λαλοῦ, ὑπὲρ ἐγὼ· ἐν κόποισ περισσοτέρως, ἐν πλῆγαῖσ περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖσ

17. οὐ κατὰ κυρ. λαλοῦ cum κΒΓΚΡΒ al¹³ f g syr^{sch} arm aeth Bas¹rogg⁴⁰⁰ Chr⁷¹⁰ Dam (Euthal^{cod} οὐ δια χ̄ν λαλοῦ, sed δια χ̄ν in rasura) Or^{int} 4,680 ... ε ου λαλοῦ κα. κυρ. cum ΔΕΚΛΜ al pler d e r vg go cop syr^P Thdrt Thphyl Oec Or^{int} 4,330 Aug^{doctr} 4 Ambrst al. Sed pro κατὰ κυριον 114. f r vg^{cl} su demid (non item am tol) Or^{int} bis Ambrst Aug κατὰ θιον, secunda^{um} demm, 37. κατὰ ανθρωπον
18. καυχωνται: L al pauc -χονται | κατὰ σαρκα cum κ⁰Δ⁰ΡΟΡ 17. 71. 73. 8ρ⁰ Chr⁷³⁰ Dam ... ε Ln Ti κα. την σα. cum κ⁰Β⁰Δ⁰ΕΚΛΜΡ al pler Thdrt | καυχησομαι: 17. 37. g^{scr} -σωμαι
20. ανεχισθ. γαρ: arm add (de suo) εἴ τις εξαπατᾷ ὑμᾶσ | εἰς προσωπον υμασ cum κΒΔ⁰ε⁰ε⁰ΡΟΡ 17. 37. 73. oscr 8ρ⁰ (e sil) d e f g r vg (sed am in vos faciem sic) syr^P aeth Euthal^{cod} Dam Or^{int} 3,870 Ambrst al ... ε υμασ εἰς προσωπ. cum δβκλμ al pler syr^{sch} arm go Chr⁷³¹ Thdrt
21. ημεις: ϜϜΓ g post ησθενη. pon | ησθενηκαμεν cum κβ 17 (teste Gb^{ms}) 37. 73. 80. Euthal^{cod} ... ε Ti ησθενησαμεν cum ΔΕΦΓΚΛΜΡ al pler Chr Thdrt Dam. Praeterea δε d e vg^{cl} demid all^{schm} Ambrst (non item f g r am fu tol Aug^{doctr} 4) add εν τούτω τω μερει | δ' et. f g r Aug: Δ⁰ d e vg syr^{utr} Ambrst om | εν αφρο. λεγω: ϜϜΓ g post τολμω καγω pon ... κ⁰ om λεγω (suppl κ⁰)
22. 23. εἰσιν; ... ε (non ε⁰ Gb Sz) quater εἰσιν,
23. ισραηλεται (ut ubique edidimus) cum β⁰Δ⁰ε⁰, item -ληται L et palimps^ρ ... ε Ln ισραηλται cum κ(sed ισρα-)β⁰Δ⁰ε⁰ΓΚΜΡ etc
23. χριστου εἰσιν: ϜϜΓ g εἰσ. χρ̄. | λαλοῦ cum κβκλμρ al pler syr^P cop arm etc ... ΔΕΦΓ 1. oscr Did^{tri} 60 λεγω, item dico d e f g vg syr^{sch} go | ὑπὲρ ἐγὼ: ita cum δ⁰κ, separant etiam ϜϜ, L al⁴⁰⁰ ὑπ̄ερ ἐγὼ ... σ υπερευω. Ln edidit ἱπερευω. | εν πληγ. περισσ. εν φυλακ. υπερβαλλ., cum κ⁰ϜϜΓ g Or¹, 337 Hil⁴⁰⁰ (g in plagis abundantius in carcerib. supra modum; Hll in pla. abund. in custodia eminentius). Confirmat et. Or² 100 εἰς δυναται ἡμῶν τοῦτο εἰπεῖν· εν φυλακ. υπερβαλλ.; Item Ϝ εν φυλ. υπερβαλλ. εν πληγ. περισσ. ... Ln εν φυλακ. περισσ. εν πληγ. υπερβαλλ. cum β⁰ε⁰ε⁰ 17. d e f vg (hi omnes in carcerib. abund. in plag. supra mod.) go aeth Or⁴, 463 not ex Philoc (sed περισειουτωσ)

- ^{nt 26, 8} ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτῳι πολλάκις 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
^{Act 16, 28} τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἑλιβον, 25 τρεῖς ἐραβδίσθη, ἀπαξ ἑλι-
^{14, 10} θάσθη, τρεῖς ἐναύγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποιμα.
^{37, 41} 26 ὁδοποιάκις πολλάκις, κινδύνῳι ποταμῶν, κινδύνῳι ληστῶν,
^{1 Ti 5, 11} κινδύνῳι ἐκ γένου, κινδύνῳι ἐξ ἐθνῶν, κινδύνῳι ἐν πόλει, κινδύ-
^{6, 1 om} νῳι ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνῳι ἐν θαλάσῃ, κινδύνῳι ἐν ψευδαδέλφοις,
 27 κόπῳι καὶ μόχθῳι, ἐν ἀγροπνιάκις πολλάκις, ἐν λιμῶι καὶ δίψει,
 ἐν νηστειάκις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν πα-
 κτῶν ἢ ἐπίστασις μοι ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν
 ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
^{12, 5} καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ κανχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
^{Ro 1, 26} μου κανχῆσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ

- Augdoctr⁴ Ambrst al ... ε Ti ἐν πληγ. ὑπερβαλλ. ἐν φυλ. περισσ. cum
^{no^b KLMP} al pler syr^{utr} cop arm Or^{2, 218} Chr⁷²⁸ Thdrt Dam ... Clem
⁶²⁸ Euthal^{cod} ἐν πληγ. ὑπερβαλλ. οmissis ἐν φυλ. περισσ., Tert^{scor^p 18}
 in carcerib. plurimum omisso altero membro | πολλάκις: d^{er} πολλοισ
24. τεσσαρακοντ. cum m^b DE ... ε τεσσαρακ. cum b² KL^r etc ... FG μ
25. εραβδισθη cum m^b DEFGKL^r al permu (8 ap Scri, 5 ap Matth) Or¹.
^{257. 3, 290} Euspr² 323 Euthal^{cod} al ... ε εραβδισθ. cum m al plu Chr
 Thdrt Dam | P εναυγαγησα, d^{scr} εναβαγησα
26. πολλακις: d^o d e syr^{sch} πολλαισ
27. κοπω (F κονο, ut v. 23. κονοισ) cum m^b DEFG d e g go ... ε (Gb^o)
 praem ἐν cum m^c KLMP al om^v f vg Or^{2, 220. 226} et int^{2, 103} Bas^{705g} 323
 Chr⁷²⁷ Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug^{doctr} 4 Ambrst al | διψει: b^o al² scr
 Or^{2, 226} -ψη | πολλάκις bis: d^o d e f vg syr^{sch} πολλαισ
28. επιστασις cum m^b DEFG 17. 39. 67° 81° (et 171^oot επιστασις) h^{scr}
 8P^o (e sil) Euthal^{cod} (item lib Naz^{1, 20} επιστασις) ... ε Ti επισιστα-
 σισ cum KLMP al pler Chr⁷²⁷ Thdrt Dam. Explicat Chr⁷²⁷ οἱ θόριβοι,
 αἱ ταραχαί, αἱ πολιουρκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πόλεων ἔφοδοι. Ex
 Latinis d e concursus in me, Aug^{doctr} 4 et ps⁹⁶ et sal²⁶ incursus in me,
 f g vg Ambrst al instantia meū :: cf ad Act 24, 12 | μοι cum m^b FG
 17. Euthal^{cod}. Eandem lectionem videntur reddidisse d e Aug^{ter}
 incursus in me, item syr^{utr} coetus qui est super me quotidie ... ε Ti μοι
 cum m^c DEKLMP al pler f g vg (de his vide ante) Chr⁷²⁷ Thdrt Dam |
 η καθ ημεραν: FG η (F^o om) καθημερινη. Rursus FG om η quod se-
 quitur ante μεριμνα
30. μον: b om
31. ο θεος: d^o x d e add του ισραηλ | του κυριου sine additam cum m^b
 FG^r KL^r al²⁵ g am al¹ achm go syr^p Chr⁷²⁹ (et. mosaic²) Dam ... ε (Gb^o)
 add ημων cum DEMP al plu d e f vg (et. fu demid. al) syr^{sch} cop arm
 aeth Euthal^{cod} Thdrt Aug^{doctr} 4 et al¹ lib Ambrst al | ησου sine additam
 cum m^b FG^r G 17. 31. 37. 118. g am al¹ achm go syr^p arm Chr⁷²⁹ (et. mosaic¹)

ὃν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ ^{GA 1, 20}
 ὁ ἐθναρχῆς Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρόρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν ^{Act 9, 25}
 πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχλάσθη διὰ τοῦ
 τεύχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μὲν, ἐλπίσομαι δὲ εἰς ὅπτα- ^{11, 20}
 σίαις καὶ ἀποκαλίψει κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ

... ε add χρῆσται cum DCKLMF al pler d e f vg (et. fu demid al) syr
 sch cop aeth Euthal^{cod} Thdr̄t Dam Aug Ambrst al | εἰς τοὺς αἰῶνας:
 haec κ suppl in vg

32. πολιν δαμασκηνων cum MBD*et̄c̄p̄p̄ 17. 37. 74. a^{or} Euthal^{cod}, item
 it vg arm ... ε Ti δαμασκ. πολιν cum D^bCKLM al pler Chr⁷²⁰ Thdr̄t
 Dam | πιάσαι με sine θελων cum ND* d e f vg syr^{sch} ar^o arm Procop
 ea²⁴⁵ (φησι γουν ο παυλοσ· εν δαμασκω ο εθναρχησ αρετα τον βα-
 σιλειωσ δαμασκηνων εφρορει την πολιν πιασαι με) Ambrst al ... ε
 add θελων cum MDCCKLMF al om̄n^{vid} go Chr Euthal^{cod} Thdr̄t Dam;
 item praem θελων F⁸⁷G cop syr^p aeth

33. εν σαργανη (κ -ρει) et. Or^{2, 204} bis etc ... F⁸⁷G^{ar} om. Explicat 112^{ms}
 εν σφρηδι. Similiter apud Zonaram εἶδος σφρηδιος dicitur.

XII. 1. καυχασθαι δεῖ (st. Sz Ln, item Gb') cum BD^cEFGLF 17. 31. 37.
 39. 108. 137. al plus²⁰ d e f g vg go syr^{utr} ar^o Euthal^{cod} Ambrst al.
 Sed 39. 17lect f vg Euthal^{cod} Ambrst al praem εἰ, item n^o lectione
 primae manus καυχασθαι δε non mutata ... ε (= Sz, hunc et Gb'
 vide ante) Ti καυχασθαι δεη cum KM al plu aeth^{utr} (δη per εἰ ecce
 expresso) Ath^{call^{3, 228}} (ελεγειν· καυχασθαι δεη ου συμφερει μοι, αλλα
 τα τησ ασθ. μου καυχασομαι) Chr⁷²² Thdr̄t Dam Oec. Item ND* 114.
 cop Thphyl καυχ. δε | ου συμφερον (F -ρει) μιν cum MBFG 17. 67^{ae},
 item (vide post) f (g) vg cop. Similiter D⁸⁷ ar^o aeth go
 Euthal^{cod} ου συμφερει ... ε Ti ου συμφερει (DK ανφ-) μοι cum D^c
 KL al pler d e (g mihi quidem) syr^p (sed add c. ob. autem post ου)
 Ath (ut ante) Chr Thdr̄t Dam Thphyl Oec Sedul (Ambrst vide post)
 | ελευσ. δε cum MBFG 17. 73. 80. 118. 213. f g vg cop arm Euthal^{cod}
 Dam Ambrst al. Sed B 213. ελ. δε και ... ε Ti ελευσ. γαρ cum DEKL
 al pler syr^{utr} go (d e ei pro enim? pro et?) Chr Thdr̄t Thphyl Oec.
 Sic igitur totum locum reddiderunt interpretes: d e *Gloriari oportet,
 non expedit mihi, veniam ei ad, g Gloriarī oportet, non expedit mihi qui-
 dem, veniam autem ad, f vg Sedul Si gloriari oportet, non expedit quidem
 (Sedul mihi), veniam autem ad, Ambrst Si gloriari oportet, sed non opus
 est mihi, veniam autem ad; go Gloriarī oportet, sed non melius est, et
 enim venio ad, syr^{sch} Gloriarī oportet, sed non expedit, venio enim ad,
 syr^p Gloriarī oportet, non (autem additur c. ob.) expedit mihi, veniam
 enim ad, cop Gloriarī autem non expedit quidem, veniam autem ad,*

ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
 11, 11 χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν
 11, 10 παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξον ἀνθρώπων
 11, 10 λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ
 καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 εἰάν γὰρ θελήσω

aeth et esse gloriosi quidem non rectum est, vanitatis quoque ad. Ita Euthalcod (corrupte): εἰ καυχᾶσθαι δεῖ οὐ συμφέρι· ἡλύσομ. δὲ εἰς. Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit Chr⁷²²: τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπὼν, φησί· καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρι μοι, φησὶν ὡς οὐδὲν εἰρηκῶς; οὐχ ὡς οὐδὲν εἰρηκῶς, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μεταβαίνειν εἰς ἕτερον εἶδος καυχήσεως, δ μισθὸν μὲν οὐκ ἔχει τοσοῦτον λαμπρότερον δὲ δοκεῖ δεικνύναι τοῖς πολλοῖς, οὐ τοῖς ἀκριβῶς ἐξετάζουσι, φησί· καυχ. δὴ οὐ συμφ. μοι. τὰ γὰρ μεγάλα καυχήματα ταῦτα ἀπὲρ ἀπειρηθῆσατο, τὰ τῶν πειρασμῶν. ἔχει δὲ καὶ ἕτερα λίγειν, τὰ τῶν ἀποκαλύψεων, τὰ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. καὶ τίσος ἔνεκεν φησὶν· οὐ συμφ. μοι; etc. Nec minus eandem lectionem testatur Thdr̄t: ἐμοὶ μὲν οὐ λυστελής ἡ τούτων διήγησις, ὑμῖν δὲ σύμφορος· τῆς ὑμετέρας τοίνυν προμηθοῦμενος ὠφελείας ἀναγκάζομαι λέγειν ἄπερ ἑμαυτῷ συμφέρι οὐκ οἶομαι. | εἰς: v̄g add τας (sed v̄g ta habent) | κυρίου: v̄ḡα ḡ χριστου

2. ἐν σώματι: D*κ* ἐν τῷ σώμ. | του σώματος cum κδκνγκκλμ al fore omn Or^{1,264} Meth^{ep̄iph⁵⁷³} Ath⁴⁷²⁻⁶⁷⁵ al mu ... Lu om του cum v̄ d^{scr} (d^{scr} om et. v. sq) | εἰς: v̄g add τῶν
3. εἴτε ἐν σώματι: 2. 17. 23. 28. 73. Chr⁷²² Thdr̄t Thphyl add οὐκ οἶδα | χωρὶς cum BD*κ* Meth^{ep̄iph⁵⁷³} ... εἰς ἐκτὸς cum κδβδςκ**v̄gκκλμ al omn^{vid} Chr⁷²² Euthalcod Thdr̄t Dam. Etiam it v̄g ext̄ra cor̄pus. | οὐκ οἶδα cum κδκνγκκλμ al omn^{vid} it v̄g rell Or^{int^{4,664}} Chr Euthalcod Thdr̄t Dam etc ... Lu om cum v̄ Method^{ep̄iph⁵⁷³} | ο θεος οἶδεν; Chr (et. mose³) om. Habet autem⁷²² totum locum sic: καὶ οἶδα οὐκ ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον (εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα) καὶ ἤκουσεν ἀρρητὰ ῥήματα, α οὐκ ἔξον ἀνθρώπων λαλῆσαι | ἔξον (L^F 17. ἔξον) ἀνθρώπων et. Naass^{hipp¹¹³} Basilid^{hipp²⁴¹} Clem⁶⁰⁸ Or^{1,106-203-308} acsaape Ath⁶²⁴ etc ... Or^{4,108} ἔξον ἀνθρώπων. Item L 47. b^{scr} 14^{loc} εἰ. ἀνθρώπων. Cf Naass¹¹³: εἰπὼν ἠρπάσθαι ὑπὸ ἀγγέλου καὶ γυγνῆναι ἕως δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰς τὸν παράδεισον αὐτὸν καὶ ἰωρακίνας ἃ ἰώρακε καὶ ἀκηκίνας ῥήματα ἄρρητα, ἃ οὐκ ἔξον ἀνθρώπων εἰπεῖν. Item Basilid²⁴¹: ἤκουσα ἄρρητ. ῥήμ., ἃ οὐκ ἔξον ἀνθρώπων εἰπεῖν.
5. ὑπὲρ (Or^{4,108} περι) του τοιοῦτου: m om του | ὑπὲρ δε (et. Or^{4,108}): D* περι δε | ταις ἀσθενείαις (D* ταις ἀσθενήμασι) μου cum κδβκνγκκλμ al pier f g v̄g go aethutr Athgall^{5,228} Euthalcod Thdr̄t Dam al Amblic^{1,1241} et̄parad¹⁴⁵ Ambrst al ... Lu om μου cum κδ* 17. 67*

καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἔρω· φειδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσῃται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ. Ἡ καὶ τῇ ὑπερφυλίῃ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραιρώμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ

109. d e syr^{utr} cop arm :: cf ad v. 9 ubi iidem fore testes in eadem re consentiunt

6. γαρ: r arm Chr^s, 129 et^s, 306 γαρ και ... κ go δε, Chr⁷⁸⁴ δε και | και-χρησασθαι: rα καιχασθαι | 17. μηπωσ εισ εμε λογσ. τισ | ακουει σινο τι cum κ^σπυκ^σπ^σστ^σα 17. 37. 67^{ss} g am fu⁺ demid toi hari^{ss} syr ech cop arm aeth Or¹, 107. 4, 121 et^{int} 2, 502 Euthal^{cod}... ε Ln add τι cum κ^σπ^σκ^σκ^σl^σr al pler d e f v g e lo fu^{ss} hari⁺ go syr^p Chr⁷²⁵ et 10, 504 et alib Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst al :: id quod ex usu Graecorum ad ornandam orationem addi poterat, quemadmodum nec a patribus quos indicavimus abiectum est | Ln sic: ἀσθενείας^σ (ἐὰν γὰρ θελήσω - ἐξ ἐμοῦ) τ^σ και τῇ ὑπερφ.

7. ἵνα μη cum δεκλρ al fere omn d e f v g κο syr^{utr} arm Ir^{int} 205 (Et ut sublimitate revelationum non extollar) Or^{int} 2, 301 (Et ex sublimitate revelationum ne extollar) et^s, 302 (Et ne magnitudo revelationum extollar me) Athgall 5, 230 Chr⁷²⁵ et^s, 306 Thdrt nd h. l. et^s, 77 Dam al Aug^{op} loh 6, 6 et alib Ambrst al ... Ln praom διο cum κΑΒΓΔ 17. (Item 67. διο pro ἵνα) g Euthal^{cod}. Cf et. aeth - prout viderunt me et prout audiverunt me, quoniam excelluit in hoc etiam revelatio. Verumtamen ut quidem ne efferrem me, datus est. | ὑπεραιρώμαι: δεκλρ 37. al aliq -ρομαι | ἐδόθη: harl datus est enim, verbis et ne magnitudo cum v. 6 connexis | σκόλοψ (et. syr^p m^s gr): lρ al σκολωψ, κ al σκωλωψ, 37° d^{80r} σκωλωψ | σαρκί: rα f g v g Or^{int} 2, 301 Cyp²²³ Baslat², 607 al (non item Ir^{int} 205 Ambrst al) add μου | σατανα cum κ^σλ^σπ^σδ^σ*rα 17° 67^{ss} cop (Or¹, 326 et 2, 300 sec του σατανα), item Satanas it vg Ir^{int} 205 Or^{int} 2, 301 et 4, 301 Tert^{pud} 12 Cyp²²³ etc ... ε Ti σαταν cum κ^σλ^σπ^σδ^σβετ^σδεκλρ al pler al fere omn syr^p gr m^s Or², 300 pri Athgall 5, 230 Macgall 7, 30 et 123 Chr⁷²⁵ et 1, 106 Euthal^{cod} Thdrt Dam (et Dam^{paris}) al | κολαφίζη: 17. d^{scr} 118. al -φρζε | ἵνα μη ὑπεραιρώμαι (r 37. al aliq Dam^{paris} -ρομαι) cum κ^σδεκλρ al fere omn syr^{utr} cop arm go Or¹, 326 (δεται σκολοπος του σατανα κολαφίζοντος αυτου, ἵνα μη ὑπεραιρωται) et^s, 300 (αυτω - εδωκεν αγγελον σαταν ἵνα αυτον κολαφιση, ἵνα μη ὑπεραιρωται. και περι τουτου τρωσ τ. κν. παρικαλεισεν etc) Mac³⁰ (inde ab ἐδόθη affert) Baslat², 607 Chr¹, 106 (ut Mac) Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^s, 77. 123 Dam al Tert^{pud} 12 (datum sibi ait eudem angelum Satanas, a quo colaphisaretur ne se extolleret) Cyp²²³ et 306 (Datus est mihi etc) Hil²²³ (Et propter eminentiam revelationum datus est mihi stimulus etc) Ambrst (totum versum habet) etc ..... Gb^o Ln [ἵνα μη ὑπεραιρω]. Omittunt enlm κ^σλ^σπ^σδ^σ 17. d e f g v g aeth^{utr} Ir^{int} 205 (Et ut sublimitate revelationum etc) Aug^{ep} loh 6, 6 et alibi al, item Chr⁷²⁵ et 2, 306. 601 et 2, 325 et 10, 519 (at idem habet 1, 106) :: istius versus scriptura perdifficilis. Deserimus fere quos sequi solemus? At διο si a Paulo profectum esset, quis electurus fuisset? Verba vero και τῇ ὑπερφ. τ. αποκ. ipsum Paulum non

ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστή ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἰρηκέν μοι ἄρκυ σοι ἢ χάρις μου ἢ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἤδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταύτῃ ἀσθενείᾳ μου, ἵνα ἐπισκηρώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείᾳ, ἐν ὕβρει, ἐν ἀνάγκῃ, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

6 11 Γέγονα ἄφρων ὅμοιος με ἡγακάσατε. ἐγὼ γὰρ ὄφειλον
11, 6 ὑφ' ὧμῶν συνίστασθαι ὡδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-

cum eis quae praecedunt coniunxisse quum pro eo modo quo dicta sunt tum pro sententiarum continuatione certum videtur; nec aliter intellexerunt Ir Or Ath cum interpretibus praeter Aethiopem omnibus. Admisimus etiam repetita verba *ἵνα μη υπεραίρωι*, quae ut italae codices, quos vg secuta est, abiecerunt omnes, ita patrum Latinorum testes italae antiquissimi (praeter Ir^{Int}) omnes agnoscunt. Vix dubium est quin offenderit eorundem verborum repetitio.

8. *υπερ* (Or^{2,300} περι) τούτου (Latini propter quod vel propter hoc): A Ir Int²²⁶ (sed habet *Et super haec*) Or^{2,300} (vide supra) Thdr̄t ad h. l. et 2,190 praem κας, hinc Ln [κας] | τρίς τὸν κύριον (et. Ir^{Int} Or^{2,300} et Int^{2,400} etc): D^m d e cop aeth τ. κυρ. τρ.

9. *ειρηκέν*: FG Chr⁷⁵⁷ et 1,190 *εἰπεν*. Cf et. Or^{2,300} ἀπεκρίνατο αὐτῷ ο κυρῖος καὶ εἶπεν αὐτῷ | δύναμις sine μου cum κ^αΔ²Β²Υ²Γ² 67^α d e f g vg go arm aeth Ir Int^{2,300} Or Int^{2,301}. 904 et 4,001 Baslat^{2,607} Archel²⁰¹ Tertpad¹² Cyp²⁸² Ambrat al permu (nil probat Isid^{1,420} ἢ θεία δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειούτας etc) ... ς (Gb^o) add μου cum κ^αΔ²Β²Υ²Γ²Κ²Κ² I P al fere omni syr^{ut} cop Or^{2,300} et cat¹⁷⁰ Athall^{2,320} Chr⁷⁵⁷ et 1,190. 2,12. 10,510 Euthal^{00d} Thdr̄t Pallad²⁸⁰ Dam al | τελείτας cum κ^αΔ²Β²Υ²Γ² ... ς τελειούτας cum κ^αΔ²Β²Υ²Γ²Κ²Κ² al omni^{vid} Orbis (ut ante) Ath Chr (ut ante) Euthal^{00d} etc | ἀσθενείας μου cum κ^αΔ²Β²Υ²Γ²Κ²Κ² al pler it vg syr^{sch} sah aeth go Or^{2,190}. 292 al mu ... B 67^α 71. harl syr^P cop arm Ir²⁰⁶ gr et lat (sed lat flect lectio) om μου | ἐπισκηρώση: L 17. 47. 116. dscr f 80r -ρωσει

10. *ασθενείας* (et. d e f am fu demid harl tol Tert^{200r} etc): F⁸⁷⁰ g v gale Or Int^{2,672} add μου | ἐν ἀνάγκῃς (et. κ^o): κ^o Or^{2,312} κας ἀνάγκαις (κ^o ἐν- sed ipse α super s notavit) | ἐν διωγμοῖς: A om | κας στενοχωρίας cum κ^o B Or^{2,312}, item 74. a^{scr} arm κας ἐν στεν. ... ς Ln TI ἐν στεν. cum κ^o Δ² Β² Υ² Γ² Κ²Κ² al pler it vg roll Or^{2,304} et Int^{2,672} Chr Euthal Thdr̄t Dam Tert al | ὅταν: FG στε | δυνατός εἰμι (d e f vg Or Int^{2,190} et 267 etc potens sum): FG δυνατός, g potentior ε potens sum

11. *γεγονα*: F γεγωνα, G γεγωνα | αφρων cum κ^αΒ²Δ²Ε²Φ²Γ²Κ² al plus¹⁵ it vg sah cop arm aeth Or cat¹⁶ Euthal^{00d} Amb^{dd} Ambrat al ... ς (= G Bz) add καυχώμενος (L al -χομεινος) cum LP al plu syr^{ut} go Chr⁷⁴⁸ Thdr̄t Dam al | υφ (B² D² E² om) ὡμων: A υφ ημ. | ουδεν (a^{scr} or ουθιν) γαρ et. Eus^{2,102} etc ... B ουδ. γ. τι ... F⁸⁷⁰ G g ου γαρ | υπερ-

ατόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἶμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατα- 1 Co 11, 2
 ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομοχῇ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
 νάμεσιν. 13 τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἠσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,
 εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησι ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι- 11, 3
 κίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 12, 1
 καὶ οὐ καταναρκήσω· οἱ γὰρ ζῆτῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
 ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησανρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
 τέκνοισ. 15 ἐγὼ δὲ ἤδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ
 τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἤττον ἀγαπῶμαι;

λιαν: cf Ambrst „quam illi valde apostoli. Valde, hoc est nimis, sicut quibusdam videbatur.“

12. τα μεν (18* 23. 89. 49. 74. 121. 123. a^{scr} c^{scr} μεντοι): 37. 71. 73. 80. 93. ἀλλὰ τα, 8p* ἀλλὰ τα μεν ... FG ἀλλ ε τα μεν, g sed t quidem | καταηργασθη (D⁸⁷E⁸⁷ -σθη) cum B⁹D⁸⁷E⁸⁷ d^{scr} ... ε Ln καταηργασθη cum M^{AB}KL al fere omni Chr⁷⁴⁴ Thdrt Dam al | σημείοισ τε cum M^B 17. 89. 73. 74. a^{scr} Euthal^{cod} Dam ... κς τε σημείοισ, γ⁸⁷g 80. syr^{sch} Chr⁷⁴⁴ και σημείοισ ... Gb' Ln Ti σημείοισ cum M^{AD}* 71. 80. 8p* d e f am fu tol syr^p arm go Ambrat ... ε εν σημείοισ cum D⁸⁷E⁸⁷K L^F al pler vg^{cl}e demid cop Thdrt al | 8p* και ποικιλια δυναμει
13. ησώσθητε cum M^BD* 17 (ισωθ.): ex Herodoto affert Steph. Thez. ἰσοῦσθαι, ἰσοῦνται, ἰσωθίντεσ (bis), ἰσωμένοι ... ε Ti ητηθητε cum M^{AD}bet^{cl}KL^F al fere omni Chr⁷⁴⁵ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... FG ελατωθητας | υπηρ: D⁸⁷ 8p* παρα. Latini minus habuistis quam ceterae d e, - prae ceteris f g vg, - caeteris Ambrst | οτι: κ 47. om | αυτοσ εγω: FG 37. d e f g vg (et. am fu demid etc, sed cod^{laebm} ipse ego) go εγω αυτοσ | ἀδικια: FG αμαρτιαν. Latini omnes iniuriam
14. τουτο cum M^{ABFG} al plus²⁵ d e f g vg go syr^{utr} sah aeth Chr⁷⁴⁶ Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Ambrst al. Item ante τρίτον D⁸⁷E⁸⁷ 93. cop arm Did^{mal} 146 ... ε (= Gb Sz) om cum KL^F al plu Thdrt Oec | καταναρκησω sine ὑμων cum M^{AB} 17. 67* 71. 73. 80. aeth Euthal^{cod} Dam ... ε (Gb*) add ὑμων cum D⁸⁷bet^{cl}E⁸⁷KL al pler it vg (d e Ambrst vos gravabo, g gravabo vos, f vg ero gravis vobis) syr^{utr} sah cop arm go Chr⁷⁴⁶ Thdrt al, item D⁸⁷FG add ὑμιασ | ἀλλὰ ὑμιασ cum M^{ABD}KL^F 37. 47. 48. 74. 106. 109. 112. 238. al Euthal^{cod} Dam ... ε ἀλλ ὑμ. cum K^{all} al plu Chr Thdrt | ἀλλὰ ο. cum M^A 17. 73. ... ε Ln Ti ἀλλ ο. cum B^{DEFGK}L^F al pler Chr Euthal^{cod} etc
15. εγω δε ... 17. am Or^{int} 2, 302 (libenter enim expend.) εγ. γαρ | δαπανησω: D⁸⁷ 2 d e Ambrst add και εκδαπανησω (impendam et superimpendam) | ε sine και cum M^{ABFG} 17. sah cop (go tamen ut abundantanter vos amans minus amer; sah si diligo vos multum, diligitis me; cop si diligo vos multum, diligent me etiam parum) ... ε Ti ε και cum M⁸⁷bet^{cl}E⁸⁷KL^F al fere omni f vg (licet) syr^{utr} arm aeth Chr etc ... D* d e g Ambrst et ε et και om (d e plus vos diligens minus diligor, Ambrst plurimum vos etc ut d e, g abundantius vos diligens minus diligor) | αγαπω cum

16 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 17 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 18 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

19 Ἰουδαί. ἴστωσι περὶ ὑμῶν ἀγαλλογούμενοι. κακεῖθεν τὸ ἐν Χριστῷ ἀγαλλόμενοι ἐὰν δὲ πάντες, ἀγαλλογούμενοι, ὅσοι ἐστὶν ἐν ἀγαλλομῇ. 20 ὁμοιωθῆτε τῷ αἴματι τοῦ Χριστοῦ ὅτι ὁμοιωθῆτε ἡμῶν ἡμετέρας ἐλπίδος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος.

21 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 22 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 23 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

24 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 25 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 26 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

27 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 28 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 29 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

30 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 31 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 32 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

33 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 34 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 35 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

36 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 37 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 38 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

39 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 40 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 41 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

42 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 43 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 44 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

45 ἴστω δέ, ἐγὼ πρὸς κατεργασία ὑμῶν ἄλλα σκαίωμι πρὸς ὑμῶν διὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος. 46 μὴ τίνα ὡς ἀπεσταλάξει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπισημοποιήσει ὑμῶν; 47 παρεκάλου Τίτον καὶ τὸ κληρονομία τῆς ἀδελφῆς ἵνα τι ἐπαλοφοκίησιν ὑμῶν Τίτος ὡς ἂν ἔσται ἡμετέρας ἐλπίδος; ἢ τὸς αὐτοῖς ἴστωσι;

ἐριθίαι, καταλαλαί, ψιδυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·
 21 μὴ πύλιν ἐλθόντας μιν ταπεινώσει μὶ ὁ θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς, 12, 2
 καὶ πενήτησιν πολλοῦσιν τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
 των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἢ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προεῖρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 16
 ὅσιν παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὸν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

it vg sah cop syr^P Chr Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al | ἐριθίαι (et. n³): B^{*P} (αἰριθ.) al ἐριθία, D^{*} al ἐριθία | φυσιώσεις (d e vg in-
 flationes, Ambrst tumores, B^{*D}E^T φυσιώσις) ἀκαταστασίαι (d e dissen-
 siones, vg Ambrst seditiones, a^{scr} -στασία) ... FG Chr (et. mose) nil
 nisi φυσιώσεις, f g seditiones. Item Antioch¹⁰⁷³, sed add καὶ τα ἐξῆς.

21. ἐλθόντος μου cum M^{*A}HP^{CP} 39. 93. Euthal^{cod}. Item με post ταπειν.
 (Gb +) cum eisdem et D^{*E} 31. 37. 47. 57. d^{scr} al aliq ... ε ἐλθόντα
 με cum M^{PC}KL al pler go Chr⁷⁸⁴ Thdrt ad h. l. et^{3,40}. 72^a Dam, et om
 με post ταπειν. cum eisdem exceptis D^{*E} al¹⁰ | ταπεινώσει cum BD^{CP}
 GLP al plus¹² Euthal^{cod} Oec ... ε ταπεινώση cum MAK al longe plu
 Chr Thdrt Dam | ο θεος μου: f vg Tertpudic¹⁵ Aug^{op} 265 Ambrst al
 om μου, item syr^P habet e.* | πρὸς υμᾶς (et. Thdrt ad h. l.): DE d o
 syr^{neb} cop Thdrt^{2,40} et⁷⁸⁰ ante ταπειν. ... Tertpud¹⁵ plane om | καὶ
 πορνεία: D^{*E} d e go Tertpud¹⁵ om καί. Libere Eus^{ps} 266 καὶ μὴ μι-
 ταν. ἐπὶ τῇ ἀμαρτίᾳ καὶ ἀνομίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ ἡ ἐπρ. | Ln ἡ ἔπραξαν;

XIII. 1. τρίτον (et. Dial⁹⁰⁷ etc): M^{CA} 17. 23. 31. 39. 71. a^{scr} al plus³⁰
 (nonnulli om τουτο) vg aeth^{utr} Dam Aug^{cont} parm³ al praem idon |
 ἔρχομαι: A syr^{ach} ar^o ετοιμωσ ἔχω ἐλθεῖν | ἐπὶ (M^o): M^{*} 35. praem
 ina, item g (ut - stabit) syr^{utr} arm | μαρτύρων: 17. 73. 74. a^{scr} arm
 Dial⁹⁰⁷ post τριῶν pon | καὶ τριῶν: M 32. 46. f vg arm Dial⁹⁰⁷ η τριῶν.
 Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus^{dem} 117 ἐπὶ στόματος ὁ οὖν δύο
 καὶ τριῶν μαρτύρων συνίσταται πᾶν ῥῆμα. Praeterea cf Mt 13, 16.
 1 Tim 5, 19.

2. προεῖρηκα: D^{SE} 61. 113^{ms} o^{scr} domid Ambrst Pelag add γὰρ
 | ὡς: D^{*} d e syr^P arm om | τὸ δεύτερον (Ambrst secundo adventu): fu
 demid tol dis, am vobis ... vg^{cl} om | νῦν sine γραφῶ cum MAB^{*P}FG
 17. 23* 67** 80. (Sx ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g
 vg aeth^{ro} Euthal^{cod} (sed add το τρίτον) Aug^{cont} ep parm³ al ... ε
 (= Gb Sx) add γραφῶ cum D^{CKLP} al pler syr^{utr} arm go Chr⁷⁸⁰ Thdrt
 Dam Ambrst al. Similiter cop aeth^{pp} add dico. Cf Chr^{com}: ὁ δὲ λέ-
 γει, τοῦτό ἐστιν· ἅπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρεγενόμην· λέγω
 καὶ νῦν διὰ γραμμάτων. Kursus paullo post: λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς
 ἐπιστολῆς.

16 Ἐστὼ δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων παρ-
 οῦργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μὴ τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
 δὲ αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν-
 απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
 ἀντιᾷ πνεύματι περιπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἔχρυσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ
 ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἶσος θείλω εὐχῶ
 ὑμᾶς κατὰ εὐρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θείλετε, μήπως ἔρισ, ζῆλος, θυμῶ,

Unl 5, 20
 1 Uo 3, 8
 Ho 1, 20 ota

κ^αΔ 17. bscr^g dscr sah cop :: cohaeret cum hac lectione interrogatio-
 nis signum post αγαπωμαι, cuius loco e Gb Sz Ln Ti punctum habent
 ... e Ln Ti αγαπων cum κ^αΒ^αΚ^αΚ^αΚ^α al pler it vg Chr⁷⁴⁷ Thdrt Dam.
 Praeterea cf syr^{sch} etiamsi, quum abunde diligam vos, vos minus diliga-
 tis me: syr^p etiamsi abundantius diligam vos, minus diligam: aeth et si
 etiam valde amavi vos, me irsum amavi. | ησσον cum κ^αΛ^αΝ^α*Ρ 17 (ισον).
 73. ... e Ti ητρον cum κ^αΔ^αΚ^αΚ^α al fere omi Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Dam ... γα ελασσον

16. εστω δε: Dam εσ τουτο δε | εγω: ρσ^α g syr^p Thphyl add δε | ου
 κατεβαρησα cum ΑΒ^αΚ^αΚ^αΚ^α al pler Thdrt Dam; item δ^α οικ εβαρησα
 ... κ^αΓ 20. 23* 37. 39. 47. 57. 73. asc^g Chr⁷⁶¹ Euthal^{cod} ου κατεβαρ-
 ησα | υμασ: κ^αΓ 23* al Chr Euthal^{cod} υμων | αλλα cum κ^αΑΒ^α*Ε^αΡ^α
 ΛΡ al Euthal^{cod} Dam ... e αλλ cum δ^ακ^α11 al pler^{v1} Chr (Thdrt
 plane om)

17. απισταλκα: 37. 49. 73. 115. 119. Chr⁷⁶¹ Thdrt απιστελα ... δε
 επιψη | δε αυτου: γα om, item f g vg (sed antea: manumū per ali-
 quem eorum quos)

18. υμασ: L al ημασ | περιπατησαμεν: G* g* add (: scriptore ad 13, 2
 aberrante) οτι εαν ελθω παλιν ου φοσομαι

19. παλαι cum κ^αΑΒΓΔΕ^α 17. 67** 8Ρ^α (e sil) d e f vg (non harl*) Euthal
 cod Ambrst^{com} (olim, sed¹cti ierum) Pelag ... e παλιν cum κ^αΔ^αΚ^αΚ^αΚ^α
 al pler g harl* go syr^{alt} cop arin (sah om, aeth venimiamen) Chr⁷⁶²
 Thdrt Dam | e ἀπολογούμεθα; | κατεναντι (Gb'') cum κ^αΗ^αΝ^α al¹⁰
 Euthal^{cod} Dam ... e Ti κατενωπιον cum ΔΕΚΛ^α al pler Bas^{3,52} Thdrt
 Thphyl Oec | θεου cum κ^αΑΒ^α*Υ^αΡ 17. 37. 57. 115. Bas^{3,52} Euthal^{cod}
 ... e Ti του θεου cum κ^αΡ^αβ^ατ^αε^αΚ^α al pler Thdrt Dam al (Chr prae-
 terit κατεναντι usque λαλοῦμεν) | Gb Sz ἐν χριστῷ, λαλοῦμεν τὰδε
 πάντα, | ἐν χριστῷ: d e om (non item Ambrst, sed variant edd) |
 αγαπητοι: Ρ 73. αδελφοι

20. γαρ: 31. 37. 73. 80. 118. syr^p κ^αΓ arm δε | ερωσ: 17. ευρησω | καγω:
 ρ^α 115. 119. Chr⁷⁶³ κας εγω | ερισ cum κ^αΛ 17. 39. al plus²⁶ (qui ci-
 tantur, 6 ap Scri) syr^{sch} arm Chr Thphyl ... e Ti ερεω cum κ^αΗ^αΚ^α
 Κ^αΚ^α al plu it vg sah cop syr^p go Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹⁰⁷⁰ Dam
 Oec Ambrst al | ζηλωσ cum ΑΒ^α*Υ^α 17. 39. syr^{sch} (sed porgit etiam
 θυμοσ) arm go Antioch¹⁰⁷⁰ Dam ... e ζηλωι cum κ^αΔ^ατ^αε^αΚ^αΚ^α al pler

ἐριθίαι, καταλιλιαί, ψιδυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασία·
 21 μὴ πύλιν ἐλθόντας μου ταπεινώσει μὲ ὁ θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς, 12, 2
 καὶ περιήσει πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
 των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελείᾳ ἢ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ στόματος δύο μυρτί- 12, 14
 ρων καὶ τριῶν σταθίσειται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, 12 19, 15
 ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προσημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

it vg sah cop syrP Chr Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al | εριθιας (et. n³): B*P (αιρειθ.) al εριθιας, D* al εριθιας | φυσιωσεις (d e vg infationes, Ambrst timores, B*D*E* φυσιωσιω) ακαταστασιας (d e dissensiones, vg Ambrst seditiones, a^{ser} -στασια) ... FG Chr (et. mose) nil nisi φυσιωσεις, f g seditiones. Item Antioch¹⁰⁷⁹, sed add και τα εξησ.

21. ἐλθοντος μου cum n³ABCP 39. 93. Euthal^{cod}. Item με post ταπειν. (Gb +) cum eisdem et D* 31. 37. 47. 57. desc^r al aliq ... ε λθοντα με cum κερ^{ckl} al pler go Chr⁷⁵⁴ Thdrt ad h. l. et^{3,40}. 72^a Dam, et om με post ταπειν. cum eisdem exceptis D* 1¹⁰ | ταπεινωσει cum BDKF GLP al plus¹² Euthal^{cod} Oec ... ε ταπεινωση cum κAK al longe plu Chr Thdrt Dam | ο θεος μου: f vg Tert^{publ} 15 Aug^{op} 265 Ambrst al om μου, item syrP habet e.* | προσ νμας (et. Thdrt ad h. l.): D 2 d o αγ^{sch} cop Thdrt^{2,40} et 72^b ante ταπειν. ... Teri^{pub} 15 plane om | και πορνεια: D* 2 d e go Tert^{pub} 15 om και. Libere Eus⁹¹ 296 και μη μεταν. επι τη αμαρτια και ανομια και ασειβεια η επρ. | Ln ἡ ἔπραξαν;

XIII. 1. τρίτον (et. Dial¹⁰⁷ etc): nCA 17. 23. 31. 39. 71. a^{ser} al plus²⁰ (nonnulli om τουτο) vg aeth^{utr} Dam Aug^{cont} parm³ al praem εδον | ερχομαι: A syr^{sch} ar⁶ ετοιμωσ εχω ελθειν | επι (n⁶): n³ 35. praem να, item g (ut - stabit) syr^{utr} arm | μαρτυρων: 17. 73. 74. a^{ser} arm Dial¹⁰⁷ post τριων pon | και τριων: n 32. 46. f vg arm Dial¹⁰⁷ η τριων. Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus^{dem} 117 επι στοματος δ ουν δυο και τριων μαρτυρων συνισταται παν ρημα. Praeterea cf Mt 18, 16. 1 Tim 5, 19.

2. προειρηκα: D*E*P* 4** 61. 113^{ms} o^{ser} domid Ambrst Pelag add γαρ | οσ: D* d e syrP arm om | το δεύτερον (Ambrst secundo adventu): fu demid tol dia, am vobis ... vg^{cle} om | νυν sine γραφω cum κABD*FG 17. 23* 67** 80. (Sz ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g vg aeth^{ro} Euthal^{cod} (sed add to τριτον) Aug^{cont} ep parm³ al ... ε (= Gb Sz) add γραφω cum D*EKLP al pler syr^{utr} arm go Chr⁷⁶⁰ Thdrt Dam Ambrst al. Similiter cop aeth^{pp} add dico. Cf Chr^{50m}: δ δὲ λέγει, τοῦτο ἐστίν· ἅπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρτερόμην· λέγω καὶ νῦν διὰ γραμμάτων. Rursus paullo post: λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς.

λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ θείσομαι. 3 ἐπιδοκιμήν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἐν-

2. οτι: 37. om | ισο το: 19 om, item arm

3. επει cum MABDEKLP al omn^{vid} Bas^{1,200} Chr⁷⁶¹ Euthal^{cod} Thdrt ad h. 1. et^{5,893} et^{2,304} Dam, item quia (d e Ang quia, g quia t quoniam, Amb^{ps} 118 quoniam) d e g syr^{utr} cop go Aug^{cont ep parm} 2 Amb^{ps} 218. Similiter 187α οτι ... f vg Or^{int} 4,344. 025 Aug^{10h} 10. 85 ac² 28P al an (etiām numquid, Ambrst quomodo, Amb^{ps} 238 quid). Item ε: Or^{2,227}. 290 et^{1,104} 100 Melet^{epiph} 577 et Epiph²⁰² Mac^{call} 7,213 Cyr^{trin} 571 Thdrt^{2,304}. Item ἡ λαλοῦντος: 187α g λαλ. εν εμ. | ἀλλὰ δυνατεῖ (67^α 123^α d²⁰⁰ - ται, 31. 122. g²⁰⁰ δυνατοῖ) ... L ἀλλὰ ἀδυνατ., 121. κl ἀλλ ἀδιν.

4. και γαρ pri loc sine additam cum κ²BD²ΥGAKP 2. 17. 39. 100^α d e g cop aeth^{utr} Eus^{dom} 485 Euthal^{cod} Dam Thphyl Paulin^{ep} 24 al (cf Sabatier). Cf et. Eus^{ps} 138 τον καιρον του παθου εν ω κατα τ. αποστολον εσταυρωθη εξ ασθενειας, ἀλλὰ ζη εκ δυν. θεου. Item Bas^{1,200} επειδη γαρ εσταυρ. εξ ασθ., ζη δε εκ etc. .... ε Ti add ε: cum κ²BD²CEKL al pler f vg go syr^{utr} arm Chr⁷⁶² Thdrt Occ. Item Or^{2,472} ε: γαρ και. Similiter 31. 93. g²⁰⁰ Dial¹⁰⁷ ε: γαρ ε: και: quod confirmant Or^{2,225} (ε: και απειθανεν εξ ασθ. ἀλλὰ etc) Hipp^{fragm} 28 (Luc 124,29 φησι: ε: και εσταυρωθη etc) Epiph¹⁰⁵ (οτι ε: και απειθανεν εξ ασθ. ζη δε etc). Item nam et¹ f vg Or^{int} 4,033 (quia et¹ passus est etc) et^{1,102} (etiāmsi etc) et^{2,417} (et¹) Ps-Ath^{2,559} (nam et¹) Hil¹⁰⁷ al | εξ ασθενειας: loci Ambrst al aliq ε: infirmitate nostra :: quod ex interpretatione loci fluxit | εκ δυν. θεου ... 17. om θεου. Cf Hil⁹⁶ crucifixus est infirmitate resurrexit ex virtute. | και γαρ ημεις (d e f vg nam et nos, g etenim nos) cum MABDELP al longo plu it vg syr^P go (cf ed Gab. et. Loeb., variant odd) Euthal^{cod} Thdrt Dam etc, item omisso γαρ 187α^ε 112. syr^{sch} arm ... κ και γαρ ε: ημεις, τοι nam et¹ nos ... ε⁹ (non ε Gb Sz) και γαρ και ημεις cum minusc vix mu (cop etenim nos etiāmsi) Chr⁷⁶⁶ (sed 100^α και γαρ ημεις ε:) | εν αυτω cum BDEKLP al omn^{vid} d e vg syr^P go Chr⁷⁶⁵ (ἀλλὰ τί εστιν· εν αυτῷ; etc) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... MAFG f g cop syr^{sch} ar² συν αυτω | ζήσομεν cum MABD² 17. 31. 39. 73. 74^α 80. Dam, item -σομεν 19 Euthal^{cod} ... ε ζήσομεθα cum D²EKL al pler Chr⁷⁶⁵ (ibidem 100^α σωζομεθα) Thdrt al ... P om ἀλλὰ ζησ. συν αυτω | συν αυτω: D² 17. d e g (in t cum ipso) Chr⁷⁶⁵ bis (sed fluct lectio) εν αυτω | εκ δυναμ. θεου: 187α g om; item κ om θεου | ε: υμεις (f g in vobis, demid in nobis, g in vobiscet) c. MAB²FGKLP al omn^{vid} (sed g²⁰⁰ ante εκ δυν. θεου) f g vg syr^{utr} cop aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam ... B²CEK floriac arm Chr⁷⁶⁵ bis Sedul om, hinc Ln [ε: υμεις]. Praeterea D²K² Ε: υμεις εν αυτωσ περ. coniung, item d e In vobis ipsis temptate, nec aliter g in vobiscet ipso intellegi voluit. Contra Ambrst vertit erga vos.

τούς περιάζετε εἰ ἵστε ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδίκμοι ἴστε. Ὁ ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμεν ἀδύμοι. Ἐὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δύνωμι φραῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδύμοι ὤμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθα τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενώμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾔτε· τούτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν καταρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χηρῶσαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθάρειαν.

5. ἑαυτοὺς δοκιμάζετε: A om | η (P 114. 0^{scr} 10) οὐκ et. n^o ... n^o om η | χριστος ἰησους cum MAFGR 39. 8^{po} f g vg cop arm Clem²⁶³ Euthal^{cod} Dam Ambrat al ... ε In ἰησ. χριστ. cum BCKL al pler d e tol syr^{sc} go Hier^{sc} ap Gall^{7,250} Thdr^t al ... aeth Chr⁷⁰⁵ om ἰησους | εν υμων sicut sicut cum n° 17. 116. aeth Clem Chr⁷⁰⁵ Inlt (et⁷⁰⁵ bla) ... ε add sicut, In [sicut] cum MAB^{bet}CFKGLP al pler it vg go arm (cop habet in uobis) Chr⁷⁰⁵ ixi Euthal^{cod} Thdr^t Dam al (116. 119. Thphyl ante εν υμ.), item Hier^{sc} ap Gall^{7,250} οικει εν υμων | ε μητε (37. μητη): 38. 47. 48. 72. 80. d^{scr} 8^{po} syr^c c.* add αρα ... syr^{sch} ar^o ε δε μη
6. δε: FKG γαρ, g autem i enim, com | γνωσεσθε: 17. 23. 73. 8^{po} επιγν.
7. ευχομεθα (G^b) cum MAND^oFGP 17. 23. 31. 37. 57. 73. 80. 8^{po} it vg cop syr^p arm aeth Euthal^{cod} Isid^{4,7} Dam Aug^{cor} et pr^t (10,750) al ... ε ευχομαι cum BCKL al pler syr^{sch} go Chr⁷⁰⁵ Thdr^t Ambrat Cassiod (Complexiones⁵⁰) | μηδεν: F^o 37. 73. μηθεν | ουχ ινα ημεις: KL 3. 26. 46. 116. Chr⁷⁰⁵ Thdr^tedd ινα μη, item d e ut non nos | ποιητε cum ANDFGR etc ... KKL al Euthal^{cod} ποιειτε | αλλ ινα: D^o E^o Chr^{mosc} αλλα ινα
8. τησ bis: FG om | αλλα υπερ cum MD^oK^oFG ... ε In αλλ υπερ cum AN D^oK^oKL al omn^{id} Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam. Praeterea 1. 4° 17. 47. al om αλλα υπ. τ. αληθ.
9. χαιρομεν: DKP al pauc -ρωμεν, f am gaudeamus | γαρ: D^oK^oK^o al¹⁰ arm om ... syr^{sch} go δε | οταν: FG οτε | τοιτο και cum M^oAND^oFGP 17. 39. 67° it vg cop arm aeth^{scr} Euthal^{cod} Dam Ambrat al ... ε (G^b) post τοιτο add δε cum K^oBCKL al pler syr^{sch} Chr⁷⁰⁵ Thdr^t al, item syr^p go Chr^{mosc} ι γαρ, item 73. δη. Sed 46. 116. δε pro και habet. | καταρτισιν: LP 1. 23. 31. 39. 47. 72. 73. al¹⁰ Euthal^{cod} -τησιν
10. ταυτα (D^{bet}): D^o ταυτ | παρων μη: DKFG 14. 47. 121. 123. 0^{scr} μη παρων (37. μη παρ. μη), item (ut non praesens) it vg | χρησωμαι cum MANKL al pler etc ... DKFG al⁵ -σωμαι | ο κυρ. ante εδωκ. μοι cum MAND^oFGP 17. 37. 73. 74. d^{scr}et^o it vg cop go Euthal^{cod} Dam

11 *λοιπόν, ἀδελφοί, χαιρετε, καταρτίζεσθε, παρακλιεῖσθε,*
 Ro 15, 28 τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
 Ro 16, 16 εἶς ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ*
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ambrst al ... ε TI post εδωκ. (L al pauε δεδωκ.) μοι cum KL al pler
 syr^{tr} arm aeth Chr⁷⁷¹ Thdrt al; item^{libere} Bas¹⁰⁸⁵ 454 ην εδωκ. ο κυρ.
 εις etc

11. *λοιπον*: D^b 4. 81. 48. 115. 119. f^{scr} Chr⁷⁷³ Thphyl το (81. add δε)
λοιπον ... P add οιν | *χαιρετε*: P -εσθε | *καταρτίζεσθε*: L syr^{sch}
 praem καε | το αυτ. φρονεῖτε: Δ om | *τησ αγαπ. κ. ειρην.* cum κΑΒΚΡ
 al pler (in his fere¹⁰ κ. τησ εφ.) f am demid tol syr^{tr} cop aeth^{HP}
 Chr⁷⁷³ Euthal^{cod} Damparis ... P⁸⁷⁶ 17. 78. g aeth^{ro} τησ εφηνησ ...
 DEL 37. 49. 80. 115. 119. 128* 8P^o d e vg^{cl} fu (al) go arm Thdrt
 Thphyl Ambrst Pelag τησ ειρην. κ. τησ (80. al Thphyl om) αγαπ.

12. *αγω* ante φιλημ. cum κΒΔΚΡ al longe plu d e Thdrt Dam Occ.
 Item Ign^{intp} 191²⁶³ (ad Tars¹⁰) et⁸¹⁸ (ad Antioch¹⁸) *ασπασασθε* αλληλ.
εν αγιω φιληματι ... ΔΡΩL al plus¹⁰ f g vg Chr⁷⁷³ Euthal^{cod} Thphyl
 Ambrst al post φιλημ. (f^{scr} εν φιλημ. αγαπης)

13. *τον κυριου*: 37. 41. al plus²⁰ f m² vg syr^{sch} cop arm aeth go Bas^{1,204}.
 317. 320 et^{5,49} Did^{tri} 68. 66. 172. 174 et^{alib} Chr⁷⁷⁴ Thdrt (non Dam) Ambrst
 al add ημων | *χριστου*: B k²⁰⁷ C² Cyr^{tr} 688 om | *μετα πα. υμων* (P
 Chr^{mosc} 1 om υμων) absque αμην cum κ²ΑΒΡΓ(L?) 14. 17. 67* f g
 harl* (nec magis αμ. add m²) arm^{usc} aeth^{ro} Chr^{mosc} 2 Euthal^{cod}, nec
 in agis αμην add Const^{2,5,12} Bas^{1,204} et³¹⁷ Cyr^{tr} 688 Amb^{dd} 4 et^{200P}
 ... ε (= Gb 82) add αμην cum κ²ΒΚΡ al pler d e vg go syr^{tr} cop
 arm^{sch} Chr⁷⁷⁴ Thdrt Dam Ambrst al

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 *Ἰαῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτόν*

Subscriptio: κ^aαβ* 17. α1 *πρὸς κορινθίους β̄* ... δε *πρὸς κορινθ.* β̄ (δ^b add *ομοίως καὶ οὐτος, quae δ^c nec delet nec magis accentibus notat*) *ἐπληρωθῆ ἀρχεται πρὸς γαλατας.* Item FG *ετέλεισθη πρὸς κορινθίους β̄* (G om β̄) *ἀρχεται πρὸς γαλατας.* Similiter d *ad corinthios II. explicit* (d^{cor} add *scribens a filippis*) *incipit ad galatas, f g am fu expl. ad corinth. (fu corint.) II. (g om) inc. (am add epistula) ad galatas ...* κ^a* r ad *πρ. κορ. β̄* add *ἔγραψα ἀπο φιλιππων.* Similiter d^{cor} *τέλος τῆς πρὸς κορινθ. β̄ ἐπιστολῆς ἔγραψα ἀπο φιλιππων ...* κ1 α1 *μὴ πρὸς κορινθ. β̄* (L α1 *δευτέρα*) *ἔγραψα ἀπο φιλιππων* (κ α1 add *τῆς μακεδονίας, non item v. α1*) *διὰ τῶν καὶ λουκᾶ (44. 106. 108. 133. h^{cor} διὰ τῶν, βαρναβᾶ καὶ λουκᾶ, β. tantum διὰ τῶν).* Item Euthal^{cod} *ἔγραψα ἀπο φιλιππων τῆς μακεδονίας διὰ τῶν καὶ λουκᾶ πρὸς κορινθίους β̄ ἐπιστολῆς ...* syr^{sch} *εἰρ finita est epistula ad Cor. secunda, quae scripta fuit Philippis Macedoniae (syr^{sch} add et missa fuit) per Titum (syr^p per Titum et Lucam): go Ad Cor. secunda explicit. Ad Corinthios II. scriptum est e Filippa Macedoniae: cop Scripta Philippis Macedoniae, missa per Titum et Lucam ...* ε (= Gb Sz) *πρὸς κορινθ. δευτέρα ἔγραψα ἀπὸ φιλιππων τῆς μακεδονίας διὰ τῶν καὶ λουκᾶ.* Praeterea numerantur στιχοι: χ'β' κ^a*, φ' κ1 α1 plu Euthal^{cod}, φ' r 106. 238., φ' 147. g^{cor} h^{cor}, χ' 93., ψ' 170. Passim notantur etiam cum Euthalio αναγνωσις δ', κεφαλαια ε', μαρτυρια ε'. In n numeri a μγ' ad νγ' continuantur; am fu capp. 28 numerant.

* *πρὸς γαλατας* cum κ1αβκ β. 17. 37. 47. 80. 108. α1 *μὴ cor go ...* δε FG d e f g v^ged^d *vide ad finem epist sec ad Cor ...* I^{cor} *ἐπιστολῆ πρ. γαλ., 116. 121. πρ. γαλ. ἐπιστολῆ, p 91. 114. k^{cor} α1 παύλου ἐπιστολῆ πρὸς γαλατας, 1. τὸν ἅγιον καὶ πανήγημον ἀποστόλου παύλου ἐπιστολῆ πρὸς γαλατας. Similiter alii ...* Gb Sz *παύλου ἐπιστολῆ πρὸς γαλατας (ut et. syr^u), ε^o παύλου τὸν ἀποστ. η πρὸς γαλ. ἐπιστολῆ, ε η πρὸς γαλατ. ἐπιστολῆ παύλου.*

I. 1. *ἀνθρώπων*: Did^{tr}156 *ἀνθρώπων* | οὐδὲ δι: FG οὐδ. διὰ | ἀνθρώπων et. I^{tr}1200 Tert^{marc} 5,1 εἰρηκ³⁰ Novatians^{all} 2,200 Victorin etc: 61. h^{ser}* c^{ser} o^{ser} Or⁴,108 Euse^{mell}7 (sed noneod ven) Ch^{ris}t^{er} 778. 781. 782 Cyr^{incarn} 609 (non item ad 108) Th^{dr}t 2,122 (non item ad h. l.) *ἀνθρώπων.* Cf et. Euse^m1 97 *ὁ μὴ παρὰ ἀνθρώπων ἢ δι' ἀνθρώπων ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως ἰω^xυⁱ παραλαβὼν καὶ διδάχθεις τὸ εὐαγγέλιον | διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ etc: Hier ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum et per deum patrem, volentis exponere Christum a deo patre sed per sometipsum suscitatum“.* Hinc legisse v^dtr Mcion: *διὰ ἰω^xυⁱ τοῦ ἐγείρ. αὐτοῦ (sive αἰταῦτο) ἐκ νεκρ.*

Act 10, 6 ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις
 Ro 1, 7 etc τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἀμυμ-
 1 Ti 2, 14 τῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃ ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστώτος
 Ro 10, 27 etc ποτηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

6 Θανατώσω ὅτι οὕτως ταχέως μετακλίθετε ἀπὸ τοῦ καλι-
 σατος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ

Cf ad h. v. etiam Ign^{Philad}: ὃν ἐπισκοπον ἑγγων οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲ
 δι' ἀνδρωπῶν κεντησθαι τὴν διακονίαν - οὐδὲ κατὰ κενδοσάμην, ἀλλ'
 ἐν ἀγαπῇ Θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ᾧ ᾧ ᾧ etc

2. πάντες: hoo urgent Chr⁷⁸⁵ Thdrt (εἰδείξεν ὡς πολλοὺς εχει τοῦ κη-
 ρνηματος συνηγοῦς) Euseb^{emes} cat⁵ (εἰ πάντες παριστῶν ὡς ἐν ᾧ τὸ
 πλήθος) al Victorin (ut oneraret Galatas et in errore gravi uolaret,
 conuincit secum etiam omnes fratres) Ambrst (ut grauel factum illorum
 - nullitos secum accensos ad errorem illorum arguendum designat) etc ...
 syrP habet c. * | γαλατίας ut κΒΔΕΚΛΡ etc ... PG 114. -τίας
3. ἡμῶν posuimus post κυρίου cum ΒΔΕΦΓΚΛ 37. 47. al plu d o f g vg
 (et. am al) syr^{utr} arm go Thdrt al Victorin Hier Aug^{pecc} merit¹ Amb
 fid¹ ... κΑΡ 17. al fere⁹⁰ fu demid (al) cop Chr⁷⁷⁹ txt Euthal^{cod} Ambrst
 Amb^{spir} al post πατρός pon (: ut fieri solet, cf Ro 1, 7. 1 Co 1, 3.
 2 Co 1, 2. Eph 1, 2 etc) ... aeth utroq loc habet; neutro habent 4°
 67⁹⁹ 73. 74. a^{ser} I^{ser} al¹⁰ Chr⁷⁸⁵ bis Dam Aug ad h. l.
4. αἰσταν: 17. αἰσταν | περὶ cum κ^oΑΔΕΦΓΚΛΡ al⁵⁰ fere syrP Or^{1,230}
 Thphyl Oec^{lxt}. Latini pro peccatis .. ς (= Gb Sz) υπερ ὡς cum κ^oΒ 17.
 67⁹⁹ al sat mu Ignⁱⁿpol³¹⁴ (ad Hieron^{ital}) Did^{tri} 200 Chr Euthal^{cod}
 Thdrt Dam Oec^{com} | τ. αμαρτιων (vitiose ap Or^{1,230} αμαρτων)
 ἡμων: ΡΕΤ τ. α. υμων | εκ εκ, Or^{1,230}. 2,702 εἰσατ eor³¹⁵ εἰσατ eph¹²⁵ etc
 ... η 71. 8p^o Or^{1,601}. 674 απο | του αιων. του ενιστωτ. c. κ^oΑΒ 17. 39.
 syrP aeth^{utr} (cop eo hoc saeculo malo praesente) Or^{1,230}. 601 εἰ^{3,702} εἰ¹¹⁴
 incat Did^{tri} 200 Euthal^{cod} Dam ... ς Ti του ενιστ. αιων. cum κ^oΒΚΚΑ
 ΗΚΛΡ al pler it vg go Or^{1,674} Chr Thdrt al Victorin Ambrst al ... arm
 non expri τ. ενιστωτ. | ποτηρου: 74. a^{ser} ς praem του | κατ. το (κ^o;
 om κ^o) θελημα et. Or^{1,230} etc: η κατὰ θελησιν
5. ᾧ (8p^o οἶ): η 8p^o add εστιν, item d e f g vg etc | των αιωνων: 76.
 108. 109. d^{ser} Chr⁷⁸⁵ bis om
6. Θανατώσω (FG μαζω omissis θαν litteris) ... ΡΕΓ g add δε | ουτως
 (η al permu ουτω) vortunt d e f vg Tert^{praescr} 27 Lcif²⁴² Victorin al
 sic tam, g Tert^{marc} 5,2 al tam, Or^{int} 3,647 sic ... ΡΕΓΑΓ 1. 3. 39. 115. 219°
 om | υμας et. Or^{int} 3,647 Tert^{marc} 5,2 (ot^{praescr} 27 sed fluct lectio inter
 vos et υμας) Cyp²². 107 Lcif²⁴² etc ... η 3. 17. 39. 73. 76. syrP m^{ks} ημας |
 χριστου et. Euseb^{meil} 2 Bas^{oth} 203 Euthal^{cod} etc ... dx 39. d e syrP c. * η-
 σου χριστου, harl^o Hier Christi Iesu, 7. 43. 52. Thdrt Or^{int} 3,647 θισον ...
 ΡΕΓ g Tert^{marc} 5,2 e^{praescr} 27 Cyp²². 107 Lcif²⁴² Victorin om, hinc Gb⁹⁰

ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσὶν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες ^{α, 10}
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζῆτῶ ἀνθρώποις
ἀρέσκειν; εἰ ἐτι ἀνθρώποις ἤρῃσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

7. καὶ θέλοντες et. Dial⁵⁰⁷ Eusmcell⁵ etc Cyp^{52, 107} Leif²⁴⁵ Victorin etc
... κ* om (suppl^a) | μεταστρέψαι: κ μεταστρέψαι, Chr⁷⁹⁵ identidem
αναστρέψαι... Dial⁵⁰⁷ post μεταστρέψαι pergīt εἰς ἑτερον εὐαγγ. του χ̄ν
8. καὶ εἰαν et. Eusmcell⁵ ex¹⁰⁰ von Ath¹⁶⁷ Bas^{eth} 220, 264 et allb Euthalcood
Chron⁶²³ etc ... B 115. Dial⁵⁰⁰ Eusmcell⁵ (edd ante Gaisf) et⁶ et⁶ Cyr
hr⁷⁸ Chr⁷⁰⁴ et^{5, 266} Thdrt^{2, 253} Damparall⁶⁹⁵ Thphy¹ καν | εὐαγγελίσηται
c. κα Dial⁵⁰⁰ (et⁵⁰⁷ - στας) Eusmcell⁵ Ath¹⁶⁷ Cyr^{hr} 78 Euthalcood Cyr^{ad} 121
Procl⁶⁰⁶ Thdrt^{2, 253}) Nim^{1, 229}, *euangelizauerit* it vg Tert^{praescr} et carn chr¹
6. 21 et marc^{5, 2} Or^{int} 2, 64 Leif²⁴⁵ al, *adunntiauerit* Archel⁵⁹⁹ ... ε Ln Ti
εὐαγγελίζεται cum ηδστκστγστσγηλ al longe plu Eusmcell⁵ et⁷ Chr⁷⁰⁴
Bas^{eth} 220, 264 et allb Thdrt ad h. l. Dam, item *adunntiet* Cyp^{52, 107} ...
kr 47. 73. 109. al plus¹⁵ Thdrt^{cood} ad h. l. Oec εὐαγγελίζεται | εὐαγγ-
γελ. sine additam cum κ*στγσ g Eusmcell⁷ Bas^{eth} 264 Cyr^{ad} 121 Dam
Tert^{praescr} et²⁹ et marc^{5, 2} Leif²⁴⁵ Cyp^{52, 107} Victorin al ... ε Ln Ti
add ὑμῖν cum κ*αδσεκκλρ al pler d e f vg syr^u cop Dial⁵⁰⁰ Eusmcell⁵
Chr Thdrt al Tert^{carn} chr¹ Hier^{5al} al, item add ὑμῶν κ* Ath¹⁶⁷ Cyr
hr⁷⁸ Chron⁶²³ Dam^{1, 229}. Item praem ὑμῖν βη Archel⁵⁹⁹, item praem
ὑμῶν Dial⁵⁰⁷ Chr^{2, 266} | εὐηγγελισάμεθα: DEFGH 122. εὐαγγελισ- | ὑμῖν
(στγ ημῶν): Dial⁵⁰⁰ Thdrt ad h. l. Tert^{carn} chr¹ om
9. προειρήκαμεν (Ln^{ed} min post προειρ. non interpunxit) ... κ* 3. 33.
35. 67* 108* κ^{scr} syr^{sch} cop aeth Chr⁷⁰⁶ cat^{tx} 17 προειρηκα | ὑμῶν:
al⁵ scr al ὑμῶν | εὐαγγελίζεται: FG -λιζήται
10. πείθω (στγστ επείθω, 73. πείσω): d e f g vg modo enim hominibus
suadeo aut (g vgl⁶ fu Victorin Hier^{5al} an) deo (g sub aut habet ho-
mines et deum); florisc modo enim hominibus suadeo aut deo quaeo pla-
cere; Ambrat modo enim hominibus satisfacio aut deo. Victorin ad modo
enim hom. suadeo an deo addit: „Graecus aliter habet, modo enim
ανθρωπους πείθω η τον θεον. Hoc est non evangelizo homines
neque quae hominum sunt, sed deum. Persuadere enim non homines
volo, sed deum Christum.“ Ea vero quae sequuntur η ζήτω ανθρ. αρ.
explicat: „non enim ea ago quae pro hominum commoditate sint, ut
hominibus placeam, sed ut placeam deo in eo quod obsequium praesto
et mandata compleo“. | η ζήτω: P et ζήτω | ε sine γαρ cum κ*αδ*FG
17. 39. 67** 71. 80. 8p^e it vg cop arm Bas^{eth} 208 Euthalcood Cyrol⁵⁰⁶.
⁵⁰⁶ et ador²⁴⁶ Dam ad h. l. etparall⁷²⁵ Tert^{idol} 11 (*Si hominibus inquit
vellem placere*) Or^{int} 2, 67² (qui dicit: *Si hominibus placere vellem* etc.
Minus probat^{523, 571}) Cyp¹⁰⁷ et⁵⁰⁷ (*Si hominibus placere vellem*) Hil⁵⁰
(*Ego si adhuc hominib. placere[m] etc*) Victorin Ambrat Hier^{5al} etc ...

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθῆν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ πικρὰ ἀνθρώπου παρελάβον ἀπὸ οὗτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως ^{Act 9, 21} Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἤκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ^{Act 27, 2} ἠπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρόσ μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψει τὸν νῦν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

- ς (sed Gb⁰⁰) Ti add γὰρ cum D^bet^oΕΚΚΛΡ al pler syr^{ut} (aeth at *siquidem ergo*) Chr⁷⁰⁵ Thdrt Thphyl Oec | *ηρέσων*: It vg Victorin III al *placere*; sed Or^{int} Tert Cyp al *placere vellem*
11. δε cum κ^aAD^bet^oΕΒΓΚΛΡ al pler syr^{ut} cop Or^{int} 4,600 Chr⁷⁰⁷ Euthal cod Cyr^{incarn} 600 a¹thos 378 Thdrt Thphyl Oec Ambrat ... Gb¹ Iu γινυ cum κ^aBD^oFG 17. 213. d e f g vg Dam Victorin Hier^{gal} Aug^{gal} al ... arm aeth^{ut} om plane | *ἀδελφοί*: P 67° 115. 178. a^{scr} (sed rubro habet initio pericopae) om | Δ *ευαγγελισθεν*
12. ουτε ante *ἐδιδαχθ*. cum BD^oEKL al pler Oec (item Ambrat vdr̄t expressisse per aut *didici*, item Syrus per *etiam non didi*) ... Iu ουδε cum MAD^oFGP 31. 37. 39. 73. 80. al¹ vol² (cf Gb) cat^{1xt} 19 cop Eus meell⁷ Chr⁷⁰⁷ Euthal cod Cyr^{incarn} 600 Thdrt Dam ... 76. 115. Thphyl om ουτ. *ἐδιδαχθ*., Cyr^{loh} 347 habet η *εδιδ*. | δε' ... Δ *α^{scr} 67° δια*
13. εν τω: P om τω | *επορθουν* et. syr^p ms ER ... FG *επολειουν*. Ex Latinis it vg Victorin Ambrat etc *expugnabam*, Aug^{gal} *vastabam*.
14. συνηλικιωτας: Δ *συνηλικιωτας*, FG *συνηλικιωτας*
15. ευδοκησεν: Δ Or^{4,462} nota Eus^p 256 Ps-Ath^s.trin 455 (item ThdrtOPP 5, 1025) Chr⁷⁰⁴ (non 2,568. 7,720) Euthal cod Cyr^{ad} 121 Thdrt ad h. l. et^{4,1203} (non item 2,255. 3,12. 4,265) Severian⁶⁰¹ (Chr^{opp} 12) al ηυδοκησεν | ο αφωρισσας non praemisso ο θεος cum uFG 20. f g vg syr^{sch} et^p 1xt Eus ps 256 Epiph²⁰³ Chr^{3,500} Thdrt^{2,255} et^{4,265}. 1203 I^{int} 312 (, Paulus - ait: *Quando autem complauit ei qui me segregauit* etc) Victorin Faust ap Aug^{2,430} Ambrat Hier^{gal} Gaud^{serm} 4 al. Cf et. Or^{4,462} nota καὶ τό· ο αφωρισσας etc (sed ibidem⁶⁰³ not praecessit ο θεος ο αφωρισσας), item 2,207 ..... ς (sed Gb⁰⁰) praem ο θεος, Ln [ο θεος] cum MAD^oEKL al fere om̄ d e cop syr^p c.⁶ arm aeth Or^{4,462} not et^{int} 462 Dial²⁵⁰ Eus meell⁷ Epiph^{2,73} Ps-Ath^s.trin 455 Chr⁷⁰⁶ et^{7,730} Cyr^{ad} 121 Euthal cod Severian⁶⁰¹ Thdrt ad h. l. et^{3,12} Dam I^{int} 207 Aug^{gal} al | αφωρισσας: B (et² et³) D^oκ^oorr̄ 37. 47° 113. 122. n^{scr} al Or^{4,462} not Dial²⁵⁰ al αφωρισσας
16. ευαγγελιζωμαι: LP 114. 122. al²scr̄ al -λιζωμαι ... D^oK^o -λισωμαι | *προσανεθεμην*: 26. 31. 55. Dam (1xt) *προσανεθ*. Ex Latt *adhuc* it

17 οὐδὲ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Λαμασκὸν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορῆσαι Κη- An 10, 20
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 αἱ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.

vg Aug Ambrst etc; Tertres carn⁵⁰ - *statim non retulerit ad carnem et sang.* Cf Hier^{al} „*continuo non acquievi carni et sanguini, sive ut in Graeco mollis habet, non contuli cum carne et sanguine.* Similiter Sedul „- sive, non contuli, vel nihil ab apostolis didici, ut alii putant“.

17. οὐδὲ ἀνήλθον c. MAXLP al pler cop syr^p txt arm aeth Chr²⁰⁰ Euthalco^d Cyr^{ad} 121 Thdr^t Dam, item *neque veni* (ut etiam v. 18 vertitur; contra ἀπηλθ. adii) it vg Victorin (in^{com} Non, inquit, *ivi ad app - sed adii in Arabiam*) Ambrst Aug Hier ... Ln οὐδὲ ἀπήλθον cum BDEFG 46. 74. a^{scr} 115. 116. al pauc syr^{sch} etp m^s Baseth²⁰⁰ Thphy^{ms} et^{mo} s : : ut ἀνήλθον ex v. 18. ita ἀπηλθον ex ipso v. 17 adsumi poterat. At vdir Paulus de consilio priore loco ἀνήλθ., quod de proficiscentibus Hierosolyma dici solebat, altero ἀπήλθον posuisse. Ceterum videndum est ne verbo ἀπήλθον plus iusto inferatur. Inferendum autem nescio quid esset, si Paulus rovera utroque loco scripsisset. | v⁵g⁵ om male προ (f vg *antecessores*, d e *praecessores*, g ad *processores* t ad *antecessores*) | ἀλλὰ cum MABDEFGLP al plu (12 ap Scr) Bas oth²⁰⁰ Chr Thdr^t Dam ... ε ἀλλ cum κ^{all} al mu^vl

18. τρία ἐτη cum MAP 17. 74. 122. a^{scr} h^{scr} o^{scr} al syr^{sch} cop Chr²⁰⁰ Euthalco^d Dam (Victorin: *Post tres, inquit, annos Hierosolymam veni*) .. ε Ln TI ἐτη τρία cum BDEFGKL al longo plu (vg ἐτη ᾗ) it vg syr^p Thdr^t al Victorin (*Deinde post annos tres veni* etc) Aug^{al} Ambrst al | ἀνήλθον (Latt^{pler} *veni*, Aug^{al} Ambrst *adscendi*): 17. o^{scr} vid syr^{sch} cop ἀπηλθ. (17. *παλιν ἀπήλθ.*) | κηραν cum n⁵AB 17. 67* 71. syr^{sch} (ut solet) syr^p m^s cop aeth^{utr} ar⁶ ... ε (= Gb' Sz) *πετρον* cum MDEFGKLP al pler it vg arm syr^p txt Chr Euthalco^d Thdr^t Dam Victorin rell | *επέμεινα: p υπεμεινα*

19. οὐκ ut et. MA etc ... n⁵ solus οὐχ | εἶδον cum ABD*et⁵FGX^{all} etc ... MD^p εἶδον (17. *ιδεν*) | οὐκ εἶδ. (ιδ.) et. Or^{2,465} Eushist^{2,1,4} Epiph¹⁰⁰⁰ etc (et. Aug Sedul *non vidit*) ... D⁵(non item b^{et})FG εἶδον οὐδενα (ε οὐκ εἶδον οὐδενα notatis o et α in οὐδενα. Exscripsit igitur et D⁵ et D^c), item it vg Ambrst al *vidi neminem*, Victorin *neminem vidit*. Ceterum sic Victorin: „Magna doctrina etiam hoc adiunxit magnoque ingenio: primo quod ita dixit: *Apostolorum neminem alium vidit*; nam Iacobum apostolum Symmachiani faciunt quasi duodecimum, et hunc sequuntur qui ad dominum nostrum Ies. Christum adiungunt Iudaismi observantiam“ - „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum“ - „Et causa quare Iacobum [i. e. *viderit*], adiecta est: „*fratrem domini*“, qui frater est habitus secundum carnem. Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit.“

21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. 22 ἡμῖν δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκουόντες ἴσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμῶς ποτὲ τῶν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἦν ποτὲ ἐπύρθευ, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἡμοῖς τὸν Θεόν.

II.

1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσαῶν ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβαν, συναπαλαβὸν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω

21. ἰδου: 47. 114. om | του θεου: P 17. syr^{lxi} κυριον (nec aliter ut solet aeth) | κλιματα: vg^{ss} κλιματα, ALP al^s vor ote κληματα | και της κιλμ. (et. n^s) ... 4^s 109. d^{ser} om ... n^s 17. 47. 120. om της

22. τω προσωπω: FG 8. 108^s om τω | ταις εν: D8^r E8^r 108^s 109. 219. 8P^s (d^{ser} της εκκλησιας τ. ιουδ. της εν) της εν, Item g ecclesias iudeas quas est in | της ιουδαιας ταις: arm quas e circumcisions

23. ημας: P8^r d^{ser} υμας | επορθει: FG επολεμει. Similliter ac v. 13. it vg Victorin Ambrst al *esprungabat*, Aug^{sal} *vastabat*

24. εδοξαζον ante εν ημοις cum κΑΒΟΚΛΡ al omn^{vid} syr^{lxi} etc ... δεκνυ it vg go arm Victorin Aug^{ssap} Ambrst al post εν ημοις

II. 1. δεκατεσσαρων et. Ir^{lat} 200 (*Deinde post XIV annos ascendit Hierosolymam cum Barnaba etc*) Tert^{mare} 6,^s (*Denique ad patriarchatum Petri caeterorumque apostolorum ascendisse Hierosolymam post annos XIII scilicet, ut confertret cum illis etc*) Victorin („Semel enim ante, post triennium; nunc post annos quattuordecim iterum, inquit, ascendi.“) etc. Cf huc Chron⁴⁹⁰: Ἐπι τούτων τῶν ἐπάτων (Ἀσιατικοῦ καὶ Σιλάρου) ἀνῆλθεν πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα Παῦλος, ὅθεν γράφει Γαλάταις περὶ ταύτης τῆς ἀναβάσεως οὕτως· διὰ ἰδ' ἐτῶν πάλιν ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα. – τῷ εἰπεῖν αὐτόν· διὰ ἰδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοῖς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμῆν αὐτόν. ἀπὸ γαίης τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίου ἕως ταύτης τῆς ἀναβάσεως πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἴση ἰδ' ἡῆς ἰδ'. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμιεν, εὐμεθέησεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἔβαπτισθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡς περιέχουσιν αἱ Πιρίξις, ἴση δ'. Quibus verbis scriptorem miuime testari codicum reperiunt esse in quo ἰδ' esset pro ἰδ', clarum est. Cf et. Chr⁴ 437 λέγει παλιν οτι μετα δεκατεσσαρα ετη ανεβην etc. νινι δε οτε ταυτα παυλος εγραφε, επτακαιεκατον ετος ειχε τὸ κηρυγμα. | παλιν ανεβην (C Chron ἀνῆλθον) ... δεκνεσ d e g go aeth ανεβ. παλιν ... cop Ir^{lat} 200 Tert^{mare} 6,^s Chr⁴ 404 (sed non tractat in com) om παλιν | συναπαλαβει. cum κΑΒ^s CDEYGF 17. ... ε Ln συναπαλα- cum n^s κ^{all} al pier

2. ανεθεμην: FG ανεβαλομην

ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλλῆσιν ὄν, ἠραγκάσθη περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοῖς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισήλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἳς οὐδὲ πρὸς ὧραν

3. οὐδὲ: FG οἴτε | ο σιγ ἐμοι: B om o | D* περιτμηθηται'

4. δε (servat etiam Epiph¹¹³ afferens vv. 3—5 ἀλλ' οὐδὲ usq. εἰξαιμ. τῆ υποταγῆ, item Bas^{regg} 449): Thdr̄t ad h. l. ὁ δὲ σύνδεσμος πρὸς τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττόσ. Item Hier ad h. l. „Sciendum vero quod autem conjunctio, quae in praesenti loco ponitur, propter subintroductos autem fratres, superflua sit, et si legatur non habeat quod ei respondeat illamque concludat“ etc | ιρα: FSG g add μη | καταδουλώσουσιν (ct. Sz) cum κλη¹ CDE 26. 39. ... η²FG 17. Euthal^{cod} Dam καταδουλώσουσιν (Euthal^{cod} -σουσιν) ... ζ (= Sz) καταδουλώσωται cum κ¹¹¹ al plu Bas^{regg} 449 Thdr̄t al; item L -σωται

5. οἳς οὐδὲ cum ABCD^{corr} (vide post) EFGKLP al omn^{vid} (in D manus recens extra lineam reposuit οἳς οὐδὲ, ita tamen ut οὐδὲ super rasura scriberet. Corrigendam esse D* lectionem iam D^b significat. Quid revera dederit D^b aut^o certo dici nequit. Cf ed. meam.) f g vg syr^{act} cop arm (aethliberrime, sed agnoscit οὐδὲ) Melon^{tert} edd^{er} ap Hier et ap Ambrat „quidam“ ap Victorin Bas^{regg} 449 Epiph¹¹³ Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al Aug ad h. l. etep²³ Amb^{er} 27 Hier al. Cf et. Orceis^{7,21} l. e. 1. 700 οὐδέποτε ἐν χώρῃ ὑποτιταγμένους ἀνθρώποις, quae corrupta videntur ex οὐδὲ πρὸς ὧραν ὑποτιταγμένους ἀνθρώποις (vide ap Delarue), item Ign¹tr¹pol²⁵⁶ (aptars²): ἀλλ' ἡμῶς οὐδὲ πρὸς ὧραν ἐξῆτε τῇ υποταγῇ αὐτῶν . . . . D* d e Ir¹nt²⁰⁰ („et iterum nit: Ad horam cessimus subiectioni“) Tertmaro^{5,2} Victorin Ambrat Pelage^{com} („reddit causas cur circumcidit Titum“ - „ut scandalum imminens vitaretur“. Item ad ipsa verba: „ut periculum vitaremus, et essent in nobis qui veritatem evangelii confirmarent.“) „Latinus“ ap Primas (additis Pelagii verbis) al om, hinc Gh⁰⁰. Cf autem Tertmaro^{5,2}: „Ergo propter superinductitios, inquit, falsos fratres - nec ad horam cessimus subiectioni. Intendamus enim et sensui ipsi et causas eius, et apparebit vitiatio scripturae. Cum praemittit sed nec Titus qui necum erat, cum esset Graecus, coactus est circumcidi, dehinc subiungit propter superinductitios falsos fratres, et reliqua: contrarii utique facti incipit reddere rationem, ostendens propter quid fecerit, quod nec fecisset nec ostendisset, si illud propter quod fecit non accidisset. Denique dicas velim, si non subintroissent falsi illi fratres ad speculandam libertatem eorum, cessissent subiectioni? Non, opinor. Ergo cesserunt, quia fuerunt propter quos cederetur“ - „Necessario igitur cessit ad tempus“, etc. Item Victorin ad h. l.: „Sed propter subinductos falsos fratres - ad horam cessimus subiectioni. Quidam haec sic legunt: nec ad horam cessimus subiectioni, et est sensus integer cum superiori, ut neque Graecus Titus compulsus sit circumcidi, nec tamen nos cessimus vel ad horam subiectioni, id est ut in aliquibus cederemus. Quoniam tamen in plurimis codicibus et latinis

διξάμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅποιοί ποτε ἦσαν οὐδὲν

et graecis ista sententia est: *ad horam cessimus subiectioni*, id est fecimus quae illis facienda videbantur, sed non ut semper sequeremur, multis modis probatur legendum ita esse, *ad horam cessimus subiectioni*. Primum, quia vere cessit; nam et Timotheum circumcidit propter Iudaeos, ut ait in actibus apostolorum; ergo mentiri non debuit apostolus. Deinde *nec ad horam* quis diceret, si negare opus fuerat omnino factum. Et certe si Petro restitit, quid est hic: *nec ad horam cessimus*? Item si supra dictum: neque Titus qui mecum erat Graecus compulsus est circumcidi, non ergo in omnibus nec semper aut multum. Postremo propter inductos fratres, qui erant miscentes iudaeismum christianismo. Item cf Hier ad h. l. (Vallara^{7,400*}): „Si Titus cum esset ex gentibus, nullo potuit terrore compelli ut circumcideretur Hierosolymis - quomodo quidam putant legendum esse: *quibus ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos*, et intelligendum quod Titus ipse, qui compelli ante non potuit ad circumcisionem, rursus circumcisus sit atque subiectus? - Itaque aut iuxta Graecos codices est legendum: *Quibus neque ad horam cessimus subiectioni*, ut consequenter possit intelligi *ut veritas evangelii permaneat apud vos*. Aut si Latini exemplaris alicui fides placeat, secundum superiorem sensum accipere debemus, ut *ad horam cessio* non circumcidendi Titi, sed eundi Hierosolymam fuerit.“ Item Ambrat ad h. l.: „Titum, quia Graecus erat sicut Galatae, negat circumcelsum. Quo dicto hos arguit qui paterentur se circumcidi, cum essent Graeci. Sed ne forte opponeretur ei quia ipse circumciderat Timotheum, nunc causas exponit cur fecerit quod faciendum negabat, dicens: *Propter subintroductos autem fratres - ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evang. apud vos permaneat*. Graeci e contra dicunt: *Nec ad horam cessimus*, et hoc aiunt convenire causae; quia qui fieri prohibebat, non oportebat, inquit, dicere se fecisse, non probaret esse faciendum.“ - „*Ad horam cessimus subiectioni*, hoc est, ad horam nos subiecimus servituti, humiliantes nos legi, ut circumcisio Timotheo cessaret dolus et scandalum Iudaeorum.“ Etc. Cf et. Sedul ad h. l. qui „male“ „in Latinis codd.“ legi dicit: *Quibus ad horam cessimus*. Notat in eundem locum Luc^{brug}: „*Triplex vitium hic vitandum est, unum ne omitatur prima vox quibus, alterum ne omitatur subsequens negatio neque, quae a multis olim libris solebat omitti, tertium ne scribatur datus pro ablativo subiectione*“. Ceterum cum vg^{cle} quibus neque consentiunt am fu demid harl tol al; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura; male vero Sz, postquam „vg^{ms}“ ois omisso retinere ovdē restitit, addit: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in codd. Latinis reperitur.“ | διαμείνη cum MBDEKLP al pler Bas¹⁰⁵⁵ Chr⁹⁰⁸ Euthalcod Thdrt Dam ... A(C?)FG 1. 46. 47. 109. al⁶ διαμείνη

6. δε: 17. om | ποτε (no): n^o ποτ | ο θεος cum MAP 17. 71. 73. 98. 115. 118. 219° 8pe Chr⁹⁰⁸ Euthalcod Damparall⁶⁰⁸ ... ε Ln Ti om o cum

μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ Ro 9, 11
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθερτο, ἢ ἀλλὰ τὸναντίον ἰδόντες ὅτι
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς
περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρον εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-
μῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 καὶ γόντες τὴν χάριν τὴν Act 16, 13^{aa}
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβη κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς
εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν
ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Act 11, 20^{aa}

BCDEFGKL al pler Eusecl¹⁶⁷ Thdrt Dam | πρόσωπον [o] θεος ἀνθρώ-
που hoc ordine cum MABCD^bKL^f al fere om̄ Euthal^{cod} Thdrt Dam.
Similiter 37. 66. Euse^{cl} Chr⁹⁰⁰ προσω. ἀνθρ. θεος ... D^eε^oε^oε^oFG d e
g go Victorin Aug θεος ἀνθρώπου πρόσωπον. Item 46. f vg arm
(cop) Ilter al θεος προσω. ἀνθρ. (cop deus non accipit personam ho-
minis) | οἱ δοκοῦντες: syr^{sch} ar^o om̄ ... FG f g Ambrst add τὶ εἶναι,
item vgle (et. fu demid al, sed non am nec Ilter) add esse aliquid,
item d e esse (quae videntur esse; Victorin qui aliquid existimantur
esse) | FG (vitiose ut totios) προσανθέρτο

7. ἰδόντες: CP 17. 37. 73. fscr^g nscr^g 8p^o al pauc ἰδοτες | πεπιστευμαι:
FG πεπιστευται μοι: quemadmodum it vg creditum est mihi (mihi est)
| καθως πετρος (v πετρο) της (v om) περιτομης: κ om

8. ο γαρ ενεργησας usque της περιτομης (et. n^a): n^aFG f g om | πετρον:
L πετρον | ενεργησεν: D^e ενεργησεν | και εμοι cum MBD^eEKL al plu
Chr⁹¹⁰ et^{9,212} Thphyl Oec ... Ln Ti καμοι cum ACD^eFGF al fere¹⁵. Chr
3,440 et^{10,306} Euthal^{cod} Dam catixt

9. κρ al aliq γνωτες | την χάριν: 76. syr^p c.^e Thdrt Thphyl Ambrst
add του θεου, item Chr³¹¹ floriac add του κυριου | τ. δοθεισαν μοι:
47. k^{scr} add εω τα εθνη | ιακωβος και κηφας cum M^bCKL^f al omn^{vid}
vg (et. demid harl tol al, item am omisso et; contra fu Petr. et Iac.
et Ioh., alIachm Petr. et Iac. et Cephas) syr^{ut} cop arm aeth Or^{2,167}
Athall^{5,212} Chr³¹¹ semel (et^{100m} κηφ. κ. ιακ.) Euthal^{cod} Thdrt^{2,200}. 548
Dam Pelag ... Gb' πετρος και ιακωβος cum DEFG d e f g fu go Thdrt
1,1216. 2,27 et 2,128. 231 (Nyas^{2,206} ου γαρ μονον πετρος και ιωανν. και
ιακω. στυλοι της εκκλησ. εισιν) Or^{int} 2,168 (omisso et) Tertmarc 4,3 5,3
Ilter Ambrst al (Victorin Petr. et Ioh. et Iac.) ... A ιακωβος tantum
omisso και κηφας | εμοι: FG μοι | ινα ημεις sine μεν cum n^aFGHKL^f
al plu it vg go arm Or^{2,724} et 4,421 et cat cor⁵⁷ Chr³¹¹ sem et²¹² et^{2,212}
et^{2,206} Euthal^{cod} al ... Gb Sz add μεν, Ln [μεν] cum n^aACDE al plus²⁰
cop syr^p Basbapt⁶⁷³ Chr³¹¹ sem Thdrt^{2,27} et 2,231 (item 2,123. 206. 548 ινα
αυτοι μεν εω τ. περιτ., ημεις δε etc) Dam al

10. των πτωχων ινα cum MABCHKL^f al omn^{vi} Or^{2,724} al mu ... DEFG ινα
των πτωχ., item it vg etc | μνημονευωμεν: DEP dscr⁶ DamParis
-νενομεν

Act 15, 26

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
ἀντὶ ἀντέστη, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ εἰθεῖν

Act 11, 2

τινάς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
ὑπέστειλλον καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς·
13 καὶ συνηκριθῆσαν ἀντὶ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν ἐν ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ

11. κηφας (Sx Gb') c. κΑΒCΗΡ 10. 17. 31. 46. 67⁶⁶ 80. 115. 137. vg (et. am al; su* Petrus Cephas; fu^{vict} demid al Petrus) syr^{sch} et syr^p iug cop arm aeth Eushist^{1,12,3} (ex Clem) Euthalcod etelench capp (ap Zacagn⁶⁶⁶) Dam Ambrat Pelag ... ε (= Sx Gb') πετροσ cum δερακλ al pler fu^v demid al^{lachm} go syr^p txt Chr²¹² Thphyl Oec (Teripraas^{cr} 22 quod allegant Petrum a Paulo reprehensum, et maro^{1,20} et ipsium Petrum caeterosque, columnas apostolatus, a Paulo reprehensus) Victorin al | γα ἀνθίστην

12. προ του γαρ (87. γαρ του) ελθ. τινας: d e prius enim quam venisset quidam, g⁶⁶ priusquam enim veniret (*-rent) quidam | οτι δε ηλθον cum ΛCDB^{et}εΗΚΛΡ al fere omni f vg syr^{ut} cop arm go Chr²¹² Euthalcod Dam al Victorin Ambrat al ... Λη οτι δε ηλθιν cum κΒD⁶⁶γα 45. 73. d e g. Accedit Or^{1,208} οτι πετροσ ει φοβουμενοσ τουσ ιουδαιουσ, παυσαμεινοσ του μετα των εθνων συνεσθιεν, ελθοντοσ ιακωβου προς αυτουσ αφωριζεν εαυτουσ etc | αφωριζεν: L d^{66r} h^{66r} αφωριζ. | εαυτουσ: 17. d^{66r} o^{66r} αυτουσ | τουσ εικ περιτομησ: γα add οττασ. Latini oes qui ex circumcisione erant

13. συνηκριθῆσαν: d e g Victorin consenserunt cum illo (g ει), f vg Hier simulationi eius consenserunt, Ambrat simulaverunt cum illo | και ο: et. d e g syr^{ut} arm aeth Victorin Ambrat Hier. Item Or^{1,207} και το αυτο πιποηκασιν αυτω και οι λοιποι ιουδαιοσ και βαρναβασ ... v f vg cop go om και | ιουδαιοσ (et. n^o): n^o add παντες | ε ωστε και βαρναβα (sic) συναπαχθησας | συναπηχθη: n^o incorporat v super u ... 76. συναπηχθη, a^{66r} συναπαχθησας | αυτων τη υποκρισει cum κΑ ΒCΚΛ al pler Chr (et. 4,433) Dam al ... δερακηρ 17. 37. 73. 76. 93. b^{66r} o^{66r} Euthalcod τη υποκρ. αυτων, item Victorin Ambrat consensere simulationi eorum, g simul ductus sit ypocrisi /. simulatione eorum; d e f vg Hier ducere^{ur} ab his (f vg Hier ab eis) in illa simulatione (f vg^{cl^o} demid tol in illam simulationem)

14. ειδον cum κΒCDB^{et}εΗΚ²¹¹ al pler ... ΑD^BFGLP 37. Did^{tr}1¹⁰⁸ ιδον | οτι οικ: D^o ο. ουχ | ορθοποδοουσιν ut ABCDEFGP etc ... κΗΛ etc -δουσο; | τω κηφα (Gb') cum κΑΒC 10. 17. 67⁶⁶ 137. vg (et. am harl⁶⁶ al^{lachm}, fu* Petro Cephas, fu^{vict} demid tol harl⁶⁶ Petro) cop arm aeth ar^o (syr^{sch} ubique) Clem ap Eushist^{1,12} (spectat enim etiam huc testimonium istud, vide post) Did^{tr}1¹⁰⁸. 307 Euthalcod Thdr^t Dial^{tr}1 (ap Thdr^{4,247}) Philcapp (Gall^{9,720}) Pelag. Ceterum Eushist^{1,12,3} testatur

οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῆσ, πῶς τὴ ἐθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς
 ἤσκει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθῶν ἀμαρτωλοί, 16 εἰδότες δὲ ὅτι ^{7, 11}
 οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἕαν μὴ διὰ πίστεως Χρι- ^{Ro. 3, 20}
 στοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
 δικαιοθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ^{7, 12}
 ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται πᾶσα σὰρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες ^{(145), 2}
 δικαιοθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἅρα
 Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἂ κατελῶσα

ex Clementis sententia κηρᾶν ἵνα γυγόνται τῶν ἔβρομηκοντα μαθη-
 τῶν, ἡμῶνμον πέτρῳ τυγχάνοντα τῷ ἀποστόλῳ . . . . . ε (= Sx) τῷ
 πετρῷ cum DPKCKLP al pler d e f g fuv¹⁰ demid tol har¹ syrP go
 Chr¹²⁵ Dam Thphyl Oec Victorin Hier al | D^oFG ἐπεροσθεν | υπαρ-
 χωρ: D^o 3. 33. 35. 76. ων | ουχ ἰουδαϊκ. cum κ^oACP 17. 37. Item κ^on
 D^o al pauc Chr^{2, 125} Euthal^{cod} Dam ουχ^o ἰουδ. . . . ε ουκ ἰουδ. cum
 n^obet^oCKOK^{all} L, al pler Chr¹¹⁰ Thdrt al | ζῆσ post κα ο. ἰουδ. (et. Gb^o)
 cum MABCDFG 17. 37. 73. 116. f g am fu demid tol arm Or^{4, 413} Phil
 carP Euthal^{cod} Hier Aug al . . . ε Ti ante κα ο. ἰουδ. cum DPKCK^oki.
 al pler vgc¹⁰ syr^{nt} go aeth (cop ante εθνωκωσ) Chr¹¹⁰ et^{2, 453} Thdrt
 Dam al . . . d e Victorin Ambrst Sedul Agapet om κα (om et. 74.
 A^oer) ο. ἰουδαϊκ. | πῶσ cum MABCDFGP 17. 37. 39. 57. 71. 73. 80.
 116. 179. 8P^o d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth go Or^{4, 413} PhilcarP¹²⁰
 Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{1, 217} Victorin etc . . . ε (= Gb Sx) Ti τ^o
 cum KL al pler syrP Chr¹¹⁰ Thdrt ad h. l. et^{2, 1047} Thphyl Oec | αναγ-
 καζεις: LP al -ζῆσ

15. ημεις: 73. 118. syrP add δε, item arm γαρ

16. ε Ln ἀμαρτωλοί^o 16 εἰδότες etc | δε cum κ^oCD^oΣ^oFGL al plus¹⁰ it
 vg go Cyr^{fid} 131. 135 Thdrt^{2, 1047} Hier Aug Ambrst al . . . ε (= Gb
 Sx) om cum ADCKP al pler syr^{nt} cop arm aeth Chr¹¹⁷ Dam al Victo-
 rin | χριστου ἡσου (et. Ln^{od} min) cum AB 17. vgc^{dd} ap Ln Victorin
 Aug ad h. l. . . ε Ln^{od} mai ἡσου χριστου cum κ^oCDKFLP al fere
 omn it vg (et. am fu demid etc, sed vide ante) roll Chr Euthal^{cod}
 Cyr^{fid} Thdrt Dam al Hier Ambrst Aug^{ep} 196 et^{all} b al | εσ χριστου
 ἡσου: n 17. 74. A^oer syr^{nt} cop aeth Thdrt^{2, 1047} Aug^{ep} 196 egra et arbi
 (10, 729) al εσ ἡσ. χρσ. . . d^oer laer om ἡσου | εκ πιστ. χριστου cum
 MABCDFG al fere omn it vg roll Chr Euthal^{cod} Cyr^{fid} 131 etc . . . syrP
 add ἡσου c.^o, item κ 8lect aeth Dam^{parall} 623 add ἡσ. ante χρσ. . .
 κ^og Thdrt^{2, 1047} Victorin Tich^{reg} 2 (libere) nil nisi εκ πιστωσ | οσ
 (Gb^o) cum MABD^oFG 17. 67° 177. 178. 179. 8P^o Euthal^{cod} Dam
 parall⁶²³ . . . ε Ti δ^oσ. cum CDKFLP al pler Thdrt Dam ad h. l. al |
 εξ εργ. νομοι ante ου δικαιοθ. cum MABCDFGP 17. 37. 73. 116. 118.
 (A^oer οικ εξ εργ. νο. δικαι.) 8P^o it vg syr^{nt} cop arm aeth Euthal^{cod}
 Thdrt^{2, 1046} Dam ad h. l. et^{parall} Hier Ambrst al (item Victorin omisso
 νομον) . . . ε (= Gb Sx) post ου δικαι. pon cum KL al pler go Thdrt
 ad h. l. Thphyl Oec

ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, πικρεβίτην ἑμάντων συνιστάω. 19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμον νόμον ἀπέθανον ἵνα θεῶ ζήσω. 20 Χριστῶ συνισταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτόν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμον δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεῶν ἀπέθανεν.

III.

1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκαυεν, οἷς κατ' ὄφθαλμοῦς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο

18. συνιστανω cum κ ABCD*FGP 17. 81. 87** 71. 80. 118. 153. Euthaleod Cyr^{rest}... ε (= Gb Sz) συνιστημι cum D*EKL al pler Chr¹¹⁹ Thdr^t Dam al
20. συνισταίρωμαι: L -ρομαι | χριστός: FG 109. ο χρι. Cf et. Ign^{int} pol²⁰⁰ (rom²): χριστῶ συνισταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἐγώ, ἐπειδήπερ ζῆ ἐν ἐμοὶ ὁ χριστ. | ἐν πίστει ζῶ et. Clem²⁰⁰ Dial²⁰⁴ etc ... Δ om ζῶ | του υιοῦ του θεου cum κ ABCD^{bet} EKLFG al omn^{vid} f vg syr^{tr} cop arm aeth go Clem Dial Chr²⁰¹ Euthaleod Cyr^{graph} 217. 408 et ad or¹⁰¹ et ad¹⁰⁰ Thdr^t Dam al Aug Hier Ambrat al ... In τῶν θεῶν καὶ χριστοῦ cum κ D*FG d e g (Victorin in fide vivo filii dei et Christi; in explicatione hoc est in fide vivere et dei et Christi)
- iii. 1. ἐβάσκαυεν: 1. 2. 3. 4. 33. 35. 44. 74. 76. 106. 115. 219. a¹⁰¹ et fere²⁵ cat¹²¹ et eom Cyr^{graph} 420 Thdr^t eod ad h. l. et l¹⁶⁵ add² et 2⁴⁰ ἐβάσκηγε (-νε). Dedimus autem sine additam cum κ ABU*FG 17* 67** d e f g fu al¹⁰⁰ h¹⁰¹ syr^{ch} cop (et. sah teste Gb, unde?) arm²⁰⁰ et odd ar² „exemplarib Adamantii“ ap Hier Caes⁹⁷ Chr²⁰². 204 Euthal ood Cyr^{graph} 420 Thdr^t 1, 420 Tert^{praescr} 27 Victorin Aug Ambrat al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Legitur in quibusdam codicibus: Quis vos fascinavit non credere veritati? Sed hoc quia in exemplaribus Adamantii non habetur, omisimus“; Item in 5, 7: „Id quod nunc Latinus posuit interpret veritati non obedire, et in Graeco scriptum est τη αληθεια μη πειθισθαι, in superiori loco ita interpretatus est: non credere veritati. Quod quidem nos in vetustis codicibus non haberi, in suo loco annotavimus, licet et Graeca exemplaria hoc errore confusa sint.“ ..... ε (= Gb Sz) add τη αληθεια μη πειθισθαι (: ε of 5, 7) cum CD*EKLFG al pler vg (et. am domid tol floriao al) go syr^P arm²⁰⁰ aeth^{tr} Or^{int} 2, 275 P^o-Ath²⁰¹ (μη πειθ. τη αληθ.) Thdr^t ad h. l. Dam al „quibusdam codicibus“ ap Hier (vide ante) Pelag al | κατ: D*E* κατ | προεγραφή (47. γγραφή) sine additam cum κ ABC 17* 23* 31. 38. 43. 52. 67** 72. 73. 93. f am fu** tol syr^{ch} cop sah (teste Gb) arm aeth (Eus^{lat} ap Gall⁴, 420 quia ante oculos eorum descriptus

μόνον θέλω μαθεῖν ἀπ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμον τὸ πνεῦμα εἰλάβετε Ro 10, 17
 ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
 τῶν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τὰ πάντα ἐπάθετε εἰκὴ; εἶγε καὶ εἰκὴ.
 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν,
 ἐξ ἔργων νόμον ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευ- Gn 15, 6
Ru 4, 3
1a 2, 23
 σεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα
 ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσὶν Ἀβραὰμ. 8 προοιδύσα δὲ ἡ
 γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προσηγγελίσαστο
 τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε Gn 12, 3
Act 2, 25
 οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται ὡν τῷ πιστῷ Ἀβραὰμ. 10 ὅσοι γὰρ
 ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26

- est Ies. Chr. crucifixus*) Euthalcood Cyr⁹²² 737 etglaph⁴²⁹ Thdr̄t^{1,066}
 Archel⁶²³ Ang... ς (sed Gb⁶⁰⁷) Ti add *εν υμιν* cum DEFGKLP al pler
 d e g vg^{clō} fu* demid harl go syrP Ps-Ath³⁰¹ (προεργ. εν υμιν, και
 τουτο ιστανρ.) Chr Thdr̄t ad h. l. et^{3,40} Dam al Victorin Ambrst al
 (sed demid al Victorin Ambrst Pelag al *et in vobis crucifixus.*)
2. θελω μαθειν: D*^{et}CRFKTO d e g μαθ. θελ. | το πνευμα: F* om το
3. εναρξαμενοι usq επιτελεισθε (Clem -λειτε) et. Clem⁵⁰⁰ Or^{int} 1, 61 et
 ... K om
4. επαθετε: 37. επαθατε
5. υμιν bis: 17. Dial^{act} ap Thdr̄t^{5,008} bis ημιν (pri et. 114.) | εἰ ἔργων
 νόμου: Δ add (: ex v. 2.) το πνευμα ελαβετε
6. καθως: FG f g vg (et. fu tol, non item am demid harl) armcdd (non
 itemed ven) Ambrst Pelag add γεγραπται [αβρα. επιστεισεν: FG f g
 fu allaobm syr^{ach} arm Ambrst al επιστ. αβρ. | Versus 6. 7. 8. om
 („arasit de suo apostolo“) Meion teste Hier, nec contra testantur
 Tert et Epiph.
7. αρα: P 73. γαρ | οι εκ: C*vid om oi | υιοι εισιν cum n*^b Chr⁹²⁷
 Euthalcood Thdr̄t Ir^{int} 237 Victorin Amb^{lac} 3, 1230 ... ς Ti εισιν υιοι cum
 κ^oACDEFGKP al pler (et L 106. 219. εισ. οι υιοι) it vg syr^{utr} cop
 Dam al Ir^{int} 232 Tertmonog⁹ Cyp³⁷⁷ Ambrst al
8. προιδ. δε (69. 80. om δε) et. Ir^{int} 207, 223 etc ... P Chr⁹²⁷ πρ. γαρ.
 Libere syr^{sch}: nam praecognoscens deus quia ex fide iustificaret gentes |
 δικαιοι τα εθνη et. Ir^{int} 207, 223 Cyp³⁷⁷ Victorin etc ... κ 87. 78. 80. Cyr
 glaph⁶⁴ τα εθν. δικαιοι | προειηγγελισαστο: D* 67** προειηγγελισται.
 Vertunt d e pronuntiant, f vg Ir^{int} Cyp Ambrst etc praenuntiant, g praes
 t pronuntiant; Victorin praedixit | ἐνευλογηθησονται (et. ς Gb Sz)
 cum MABCEKLP al plu Euthalcood Cyr^{ador} 64 Thdr̄t Dam ... ς^o ευλο-
 γηθησont. cum FG al vix mu Chr⁹²⁷ Thphyl. Sed 76. 115. Chr
 Thphyl εν σοι ευλογηθ., item arm ... d e om εν σοι
10. οτι cum MABCEFGP 17. 73. 80. 118. 177. 178. d e f g syr^{utr} arm
 Euthalcood Cyr^{glaph} 64 Dam ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler vg
 Or^{1,060} not Thdr̄t al (libere Chr⁹²² επικαταρατος γαρ omisso γεγ.

κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἠμίμει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιῶνται παρὰ τῆ Θεοῦ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γερόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ

γαρ) | D* εμμενε | πασιν (sine εν) cum κ*β 17. 31. 37. 67** 73. 116. 118. ca¹txt Euthal^{cod} Cyr^{ador}55 Dam ... ε Ln Ti εν πασιν cum κ*AC DPKAKLP al pler (it vg non permanet in, non permanescit in) Or^{1, 2} Chr²²² Cyr^{graph}64 Thdr^t al (: nec aliter LXX, unde etiam Eus^{dem} ο μωσης επισκηπτει λεγων· επικαταρατος etc) | γεγραμμενος : 109. 178. προγεγραμμ., v εγγεγραμμ. (n³ εγγεγρ.), nec aliter affert (vide ante) Eus^{dem}

11. παρα τω θεω: D*FG 71. 80. 219* om τω ... Cyr^{graph} παρα θεου | δηλον: D*R d e syr^{ach} ar⁶ add γεγραπται γαρ ... FG f g γεγραπται γαρ omisso δηλον
12. αλλα cum κD*κ* ... ε Ln Ti αλλ cum ABCD*κ**γακLP etc | ο ποιησ. αιτια sine additam cum MABCD*FGP 2. 17. 67** 80. 93. ca¹txt it vg (et. am su demid tol etc) syr^{ach} ctp¹ txt cop arm aeth Meion^{oprh}210 et 260 Chr²²² Cyr^{graph}64 Dam Ambrst Aug Hier al ... ε (= Gb Sz) add ανθρωπος (: ut LXX) cum DPKK. al pler vg¹² syr⁶ mg Euthal^{cod} Thdr^t al | εν αυτοις: v⁸α g εν αυτω. Ceterum sic Meion^{oprh} (utroiq loec): μαθετε οτι ο δικαιος εκ πιστ. ζησεται. σοσι γαρ υπο τονωρ υπο καταραν ιων· ο δε ποιησας αυτα ζησεται εν αυτοις. Ac pergitur in ελεγχω²⁶⁰: το „μαθετε οτι ο δικ. -ζησεται“ etc
13. υπερ ημων: v⁸τ υπ. ημων | οτι γεγραπται (Gb¹) cum ABCD*κ*FG 17. 89. it vg aeth Ir^{int}210 Eus²⁴⁶ Euthal^{cod} Dam Hil¹⁰⁰ Aug Hier Ambrst al ... ε γεγραπται γαρ cum κD^ε*κLP al pler syr^{utr} cop arm Ir²¹⁰gr (ex Thdr^t) Did^{tri}126 Chr²²² Cyr^{ad}99 Thdr^t al. Praeterea cf huc Hier ad h. l. „Scire non possum quare apostolus in eo quod scriptum est: *Maledictus a deo omnis qui pendet in ligno*, vel subtraheret aliquid vel addiderit. Si enim semel auctoritatem LXX interpretum sequebatur, debuit, sicut ab illis editum est, et dei nomen adiungere. Sin vero, ut Hebraeus ex Hebraeis, id quod in sua lingua legerat putabat esse verisimum, nec *omnis* nec *in ligno*, quae in Hebraeo non habentur, assumere. Ex quo mihi videtur, aut vetores Hebraeorum libros aliter habuisse quam nunc habent: aut apostolum, ut iam dixi, sensum scripturarum posuisse, non verba: aut, quod magis est aestimandum, post passionem Christi et in Hebraeis et in nostris codicibus ab aliquo dei nomen appositum, ut infamiam nobis inureret, qui in Christum maledictum a deo credimus.“
14. η ευλογία: FG om η | εν χριστω ιησου cum ACDFGKLP al omn¹id it vg cop syr⁶ arm Did^{tri}126 Euthal^{cod} Thdr^t Dam etc (Chr²²⁰ om, item

Ἀβραὰμ γίνηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὁμως ἀνθρώπου κεκοιμημένη διαθήκη οὐδεὶς αἰθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός· καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκη προκεκοιμημένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁ μετὰ τετρακῶσια καὶ τριακόσια ἑτη γεγονώς νόμος οὐκ ἄκυρός, εἰς τὸ κατηργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κηρύσσεται ὁ Θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος;

cat^{12t}, quod a Chr pendere videtur) ... κα syr^{sch} aeth εν ησου χριστ. | ἐπαγγελίαν (et. Aug Hier etc): D^o F^o G^o k^{scr} d e g Ambrst Vigili varim⁷⁴⁷ υλογιαν. Cf et. Tert^{maro}^{5,2} accepimus igitur benedictionem spiritalcm. Per fidem, inquit, ex qua scilicet vivet iustus.

15. ἀδελφοί: A 73. 118. arm Dam post κατ. ἀνθρ. λέγω ... 89. aeth^{uir} om | κεκοιμημένη: C 17. Chr²⁸¹ cod et^{4,481} mk προκεινη. (: ex v. 17) | ἐπιδιατάσσεται: D^o ἐπιτάσσεται

16. δι' et. Eusecio¹² Cyr^{glaph}²⁴ etc ... D^o F^o G^o it vg Ir^{int}²⁸² („sic dicens: Abraham dictae sunt promissiones et⁴ etc) Ambrst al mu om | ἐρηθισαν (G^b) cum καβ^o CD^o F^o G^o P 17. 73. 106. 109. 114. 121. al plus¹⁰ Euthal^{cod} Cyr^{glaph}²⁴. 26 Thdr^t ad h. l. et^{2,12}. 1265 et^{4,481}. 1174 Dam ... ε' ἐρηθισαν cum καβ^o EKL al plu Chr²⁸¹ Thdr^t^{1,1111}. 1222. 1233 et^{4,16} al ... 76. 115. Eusecio¹² Thphyl ἰδοθησαν | ου λεγει: 17. ου λεγω | και (47. 213. arm om) τοις σπερμασιν et. Ir^{int}²⁸² Or^{int}^{2,77}. 25. 97 et^{4,282}. 212 etc: D^o d e cop aeth add σου | αλλ: π αλλα | εφ et. Eusecio¹² etc ... F^o G^o επε | οσ et. Eusecio¹² etc, d e f vg Or^{int}^{2,77}. 25. 97 Ambparad¹⁶² (non item^{1uc}^{12,1425} et^{alib}) Hier Primas al qm ... DE^o F^o G^o P^o Chr²⁸¹ o, item quod Ir^{int}²⁸² Tert^{car}^{chr}²² et^{maro}^{5,4} Ambrst Aug^{op}¹⁹⁵ ac²⁸² op al ... F^o G^o ο g om (g quo)

17. προκεκοιμημένη (d e f g vg etc confirmatum, pariter ac v. 15): Chron²⁴ προκεινηγυμνη ... F^o G^o 52. 67° 115. al pauc Cyr^{glaph}²⁴ κεκοιμηνη | υπο του (76. 80. 115. om) θεου sine additam cum καβ CP 17. 23° 67° 80. f vg cop aeth Euthal^{cod} Cyr^{ador}⁵⁵ et^{glaph}²⁴ Dam Hier Aug^{doctr}⁴ al ... ε (G^b^{om}) add εσ χριστον cum DEFGKL al pler d e g syr^{uir} arm Chr²⁸¹ Thdr^t Chron²⁴ Thphyl al Ambrst (sed d e g syr^{uir} Ambrst in Christo). Cf Primas qui in textu non habet, sed in explicatione scribit: testamentum illud - quod Abraham deus confirmavit in Christo. | ετη post τετρακ. κ. τριακ. cum καβ CDEFGP 17. 87. κ^{scr} al⁷ it vg syr^{uir} cop Chr²⁸¹ Euthal^{cod} Cyr^{glaph}²⁴ Dam Hier Ambrst al ... ε (= G^b S^a) ante τετρακ. (43. 49. 67. 69. 70. 76. 14^{lect} Thphyl τριακσ.) και τρι. cum κλ al pler Cyr^{ador}⁵⁵ Thdr^t Chron²⁴ al

18. ο θεος: F suppletum habet o supra lineam

Ro 4, 20
11o 2, 2
Act 7, 53

1712, 5 τῶν παραβάσεων χάριν προστέθη, ἄχρισ οὐ ἔλθη τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελλται, διαταγῆς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γέροντο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυναμεισος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ

19. παραβάσεων et. Clem⁴²¹ Or^{4, 500} not Eusmoell⁷ Cyrador⁵⁴ etglaph⁵⁴ etc (et. Synodantio ap Ron^{2, 200}); f vg^{edd} ap Ln *propter transgressionem* (et et. Lucbrag „Non nutes plurale in singulari transgressionem“). Similliter Aug ad h. l. etepist¹⁷⁷ etallb *transgressionis gratia*, item ep¹²⁷ et³ cont² ep pelag *praevaricationis gratia* ... vsg^a d e g (sub awt) m¹ Irinat¹²⁸. 218 Ambrat *πραξίων, factorum*. Sed ex his vsg^a g Irinat¹²⁸ Ambrat om χαρῶν, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir int¹²⁰ sic legitur: *Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat* etc. Et idem²¹⁸ habet: *Legem factorum positam donec veniret semen*. Item Ambrat: *Quid ergo lex factorum? Posita est donec veniret semen* etc. Praeterea cf Aug ad h. l. „*Quid ergo? Hucusque enim interrogatio est; deinde infertur responsio: Lex transgressionis gratia proposita est*“ etc. Sed in Retractat^{1, 54} sic: „Cum exponerem: *Quid ergo?* - ita distinguendum putavi ut interrogatio esset: *Quid ergo?* ac deinde - quod quidem non abhorret a vero; sed melior mihi videtur ista distinctio, ut interrogatio sit: *Quid ergo lex?* et inferatur responsio: *Transgressionis gratia proposita est.*“ | προστεθη (Gb) cum μαρβ^{et}εκκλ(-θη) r al pler Synantio Euthal^{cod} Cyrador⁵⁴ etglaph⁵⁴ Thdrt ad h. l. et^{1, 117} Dam Thphyl Oec. Item syr^{utr} *addita est*, Aug *proposita est* ... Gb Sz eteθη cum d^vga 71. 80. 109. 177. 179. Clem⁴²¹ Or^{4, 500} not Eusmoell⁷, item *posita est* d e f g vg Irinat¹²⁸ (et²¹⁸ vide ante) Hier Ambrat al | αχρισ: nullus utvid αχρῶ | ου et. Or Synantio etc ... v 17. 71. Clem Eusmoell^{av} | ψ: L al²⁰ (6 ap.Scri) Cyrador etglaph Thdrt^{1, 123} Dam δ. Item vid cop (*semen promissum ei*) ... Chr²³¹ ed antemonif ωσ | διαταγῆς δι (L n^{scr} δε, 114. k^{scr} om): Cyrador⁵⁴ διαταγῆ | ἀγγέλων (et. c²): c³ 3. 108^a dscr Thdrt^{2, 200} cod (teste Wist) ἀγγέλου | μεσίτου: v^a d^a μεσίτου, item v. sq μεσίτησ

20. ο δς: 17. ο γαρ | ουκ: d^a ουχ

21. του (vg om) θεου c. μαοδβγδκλρ rell (81. του x̄v) f g vg syr^{utr} rell Chr²³² Euthal^{cod} Cyrador⁵⁴ etglaph⁵⁴ Thdrt Dam al Hier Aug ad h. l. et²¹⁸ ap Ambrat^{edd} ven etrom ... v d e Victorin Ambrat ap Mill (alio) om, hinc Ln [του θεου] | ζωοποιῆσαι (et. c²): c³ ζωοποιεῖ ... Cyr glaph⁵⁴ ζωοποιῆσαι | οντως (d e f vg veta): vsg^a αληθια, g veritate | εκ νομου ην av cum κ 3. 17. 57. 71. 80. 116. Item εκ νομου ην sine av d^a 2. 4^a 73. 93. 213. Dam ... Ln Ti εκ νομου (v Cyrador εν νομῶ) av ην cum abc Cyrador⁵⁴. Item εκ νομ. av sine ην 74. a^{scr} (Cyr glaph⁵⁴ εκ νο. av ην δικαι. ην) ... ε av εκ νομ. ην cum d^bet²εκκλ al pler Chr Thdrt al ... vsg^aet² nihil nisi εκ νομου (f g av lege esset) | η δικαιοσυνη: v 108^a om η

συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ Ro 11, 22
 πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ
 ἔλθειν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰς τὴν 1 Pe 1, 5
 μύλωνσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς
 ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλ-
 θούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγῶν ἔσμεν. 26 πάντες
 γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι Ro 6, 3
13, 14
 γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἐνι 1 Co 17, 18
Col 2, 11
 Ἰουδαίους οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἐνι δούλους οὐδὲ ἐλεύθερους, οὐκ ἐνι ἄρσεν
 καὶ θῆλυ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ

22. τα (FGK Dam om) πάντα (Dam ἀπαντα): 115. Thphyleod τουσ
 παντας | υπο αμαρτιαν cum mBCD^bet^cEKLP al pler Chr²²³ Cyrador⁵⁴
 et¹aph⁸⁶ Thdrt al ... Ln υφ αμαρτ. cum AD²FG 37. 73. 116. Euthal
 cod Dam | ἰησου (17. om) χριστου: L εν χριστω ιησου ... aeth om

23. σινκ- cum MAB²D²FG ... ε Ln σινκ- cum B²CD^bEKK¹¹LP al certe pler
 | -κλειόμενοι (Gh') cum MABD²FGP 17. 31. 47. Clem¹¹⁶ Euthalcod Cyr
 ador et¹aph⁸⁶ et¹id⁶⁸ Dam ... ε (= Sz) Ti -κλειόμενοι cum CD^bEKK¹
 al pler Clem¹²¹ Chr²³³ Thdrt al

24. A syrp^{ms} παιδαγωγος. Cf Amb^{op} 72 „paedagogus ergo, sicut etiam
 interpretatio Latina habet, doctor est pueri.“ | γέγονεν et. Clem¹¹⁶
 Or^{4,500}not Cyr^{hr} 67 Cyrador et¹aph⁸⁶ et¹id⁶⁸ etc ... B Clem¹²¹ εγενετο | εἰς
 χριστον et. Clem¹¹⁶. 155 421. 447. 476 Or^{4,500}not et¹int^{4,500} Cyr^{hr} 67 Chr²³³
 Euthalcod Cyrador⁵⁴ et¹aph⁸⁶ et¹id⁶⁸ Thdrt Dam III¹²⁵ Victorin (in
 Christo) etc ... D²K²FG 3lect d e f g fu allachm cop arm Ambrst add
 ιησου (d c in Christum Iesum, f g vgedd Ambrst in Christo Iesu)

26. υιοι: κ² υιοι οι, sed οι notatum ipsa prima ut^{vid} manu | δια της πι-
 στεως εν χρι. ιησου (A²CT ιησου χριστου pro εν etc): P nihil nisi δια
 πιστεωσ, Cyr¹aph⁸⁶ (non item^{ador} 55) δια πιστ. της εν χρῑω̄ ιω̄, Clem¹¹⁶
 δια πιστεωσ θεου εν χριστω ιησου, sed praecedit παντες γαρ υιοι
 εστε (sine θεου)

28. ουδε bis: 33. Clem¹¹⁶ bis ουτε ... D⁸⁷ η sec loco | ουκ ενι αρσεν:
 FG² om ενι | αρσεν (et. Clem¹¹⁶): κ αρσεν, item (ουκ αρσεν, ου θελυ)
 Clem¹¹⁷ ... FG αρσησ | ἀπαντες (et. Ln^{ed} min) cum MAB³ ... ε Ln^{ed} mal
 Ti παντες cum B²CD^bEFGKLP al omn^{vi} Clem¹¹⁸ Or^{2,420} Chr Euthalcod
 Thdrt Dam al | εἰς εἰστε εν χριστω ιησου (syr^{sch} in Iesu Christo) cum
 mBCDEKLP al omn^{vid} syrp Clem¹¹⁶ Ath⁷⁰⁰ Chr²⁸⁴ Euthalcod Thdrt ad
 h. 1. (addita explicatione τὸ εἰς ἀντὶ τοῦ ἐν σώμα) Dam al ... FG 17.
 d e f g vG (sed fu² om κωμω) Or^{2,420} et¹int^{2,17} Ath⁶⁰⁰ Bas^{eth} 283 Dial
 trin ap Thdrt^{5,918} (ἀλλ οι παντες εν χρῑω̄ εν εσμεν) Phil^{carp} ap Gall^{9,727}
 (οι γαρ πολλοι εν εσμεν εν χρῑω̄) al aliq III¹²⁵⁻²⁸³ Victorin Ang Ambrst
 al εν εστε εν χρι. ιη. ... κ²Α εστε χριστου ιησου (omisso εἰσ post
 υμεις), sed κ² εστε εν χρῑω̄ ιω̄. Cf luc ex Naass ad 6, 15 notata.

κ. ο. τ. ο ἡμεῖς Χριστοῦ, ἀρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

1 λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος τῆπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὄν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπου ἐστὶν καὶ οἰκονόμος ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν τῆπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμαθα δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξυπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

Col 2, 9

2 Ph 1, 10
Ro 1, 8

29. ἡμεῖς $\overline{\chi\omega}$ et. f vg Aug⁹⁸ et alii (n Victorino quid lectum sit non satis liquet) ... DE⁹*E ἡμεῖς εἰς ἐστε ἐν $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\omega\upsilon}$, item d e fu al Aug ad h. l. vos unum estis in Christo Iesu (Aug slo: „Si autem, ut hic subdistinguitur et subaudiatur, vos unum estis in Christo Iesu, ac deinde inferatur, ergo Abraham semen estis) ... VE⁹G g Ambrat ἡμεῖς παρτες ἐν ἐστὶ ἐν $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\omega\upsilon}$ | ἀρα: DE⁹*VE⁹GE⁹ add οὐν | σπέρμα: v σπέρματος, item^{VI} cop ... 67** σπέρματα, 68. τέκνα | κατὰ (ita cum κ⁹); ε Lu TI κατ cum ABC etc) sine καὶ cum MABCDE 17. 89** d e f vg cop arm aeth Thdor⁹⁰⁹ 120 (ap Fri) Dam Victorin Ambrat Aug⁹⁸ al ... ε (Gh⁹⁰) praeim καὶ cum VE⁹AKLE al plor g go syr⁹¹⁶ Chr⁹²⁴ Thdr⁹¹ al

IV. 1. λέγω δε: vg f g add ἀδελφοί | ων: C* (post -ων) vdr̄t omisissu; suppl C⁹

2. ἀλλὰ cum MABC⁹ (non liquet) DKE al plu Clem¹¹⁰ Euthal^{90d} ... vAL al sat mu (8 ap Serri) Or^{1, 21} Chr Thdr⁹¹ Dam ἀλλ | ἀχρι: ε ἀχρισ | τῆς προθεσμίας et. Clem Or etc ... v add τῆς

3. οὕτως καὶ ἡμεῖς (vitiosae F ἡμεῖς) etu: Tert^{91a} 2, 4 „Adhuc, inquit, secundum hominem dico, dum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus positi ad deservendum eis.“ Iam pergit Tert: „Atquin non est hoc humanitas dictum, non enim exemplum est sed veritas,“ etc | ἤμαθα cum κ⁹ vA 17. 73. 118. (: ita nemo antea) ... ε Lu TI ἤμεν cum ABCD⁹et⁹KL⁹ al plor Clem Chr Euthal^{90d} Thdr⁹¹ Dam

4. γενόμενον αὐτὸ ἐκ γυν. et. Clem¹¹⁰ ed (Or^{1, 21} ο ἐλθοντας του πληρωματος του χρόνου ἀπισταλμενος υπο του θεου γενεσθαι ἐκ γυναικος και γενεσθαι υπο τον νομον) Method⁹⁰⁹ Eusmoell 7. 161 Ath⁹⁰¹ Cyr⁹¹⁷ Chr⁹²⁴ Euthal^{90d} Cyr⁹¹⁶aph⁹²³ et^{91d} 107 et^{91a}et^{92, 20} Thdr^{91, 901} et^{92, 202} (addit καὶ οὐκ ἐπιεν· ἀπιστεῖλεν αὐτον γενεσθαι ἐκ γυναικος, ἀλλὰ· γενόμενον ἐκ γυν. ἀπιστεῖλεν) et^{92, 202}. 104⁹ (et^{92, 61} ex Basilio) Pho⁹¹⁶amphiloch qn⁹⁰ (ubi praecipit: γενόμενον δεῖ λέγειν ἐκ γυναικος, ὡς περ καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τοῦ ἐνὸς ἀμεταβόλου· πρῶτον μὲν ἐκ τῆς συνεχοῦς παραθέσεως τῶν νοημάτων τε καὶ φημάτων· δεύτερον δὲ ὅτι γιγνῆνται μὲν ὁ χριστὸς ἐκ παρθένου, τῶν δύο γαφορικῶν κατὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἀμεταβόλων, οὐ μὴν δὲ γενῆνται· ἄπαξ γὰρ

- 5 ἵνα τὸς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν νόθεσίαν ἀπολάβωμεν. 9, 13
 6 ὅτι δὲ ἔστε υἱοὶ, ἐξαπίστευεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ- Ro 8, 15
 τοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν, κραζόν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. Ἥ ὡστε οὐκέτι Ro 8, 17
 εἰ δούλος ἀλλὰ υἴος· εἰ δὲ υἴος, καὶ κληρονόμος διὰ Θεοῦ.
 8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἶδότες Θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ

ἐκ παρθένου γιγίνηται etc) al mu, item factum d e f g vg (et. am harl^o al) go syr^{nt} cop Ir^{int} 205 (excd^o plu, ante Mass ed nat^o) et 210-219 Tert^o carn chr²⁰ („Hoc quidem impressius, quod factum dicitur quam natum“ etc) Victorin etc ..... κ γεννητορον, 1. 72. 73. 80. al plus²⁰ Clem^{cod} res Eus^{mal} 220 Thdr^t ad h. l. et 1, 2° et 4, 604. 1200 Dam (etiam γεννημι. υπο νομ.) edd ap Phot (vide ante) γεννημιρον, item πατωμ m⁵ fu demid tol harl^o al Cyp²⁰⁰ Ps-Ath (Vigil) 570. 572. 585 1, 600 607 m 94 (non item 607 m 22) al

5. ἐξαγοραση (et. Clem¹¹⁸ Meth²⁰⁰ etc): Ϝθ Chr²²⁵ edd Thdr^t 1, 200 ἐξαγορασηται
 6. οτι δε: 37. 47. 80. οτι δε | υιοι et. vg^{cl^o} am al Or^{int} 4, 461. Aug ad h. l. (sed paulo post add dei). Praeterea Luc^{brns}: „non addas Dei“ ... Ϟ ϜθG d e f g m¹⁰ vg^{nk} fu demid tol al go Tert^o marc^{5,4} („ut certum esset nos filios dei esse, nisi spiritum suum in corda nostra, clamantem“ etc) Hij²⁰⁰ Victorin Hier Ambrst al add του θεου. Item Ps-Just^{expos} eod¹. | ο θεος: η om | το πνευμα του υιου αυτου: Tert^o marc^o (vide ante) spiritum suum | εἰς τ. καρδ. ημων cum MABCD^o ϜθP al¹⁵ d e f g m¹⁰ am fu flor^{ae} mar al arm Or^{int} 4, 461 Ath¹⁰⁶. 509. 552 (et 522. 526 exodd) Bas^{2,41}. 48 Euthal^{cod} Cyr^{nest} 2, 42 Ps-Ath¹⁰. 184 al Tert^o marc^{5,4} Hij²⁵³. 202 Hier Ambrst Ps-Ath^{1at} 224 al ..... Ϝ (= Gb Sz, sed Gb') εἰς τ. κ. ημων cum D^oCKL al longe plu vg^{cl^o} demid tol al go syr^{nt} cop aeth Did^{tri} 118 Chr Cyr^{ad} 107 et 106¹⁷⁰ Thdr^t Dam Victorin Aug al | κραζον: Ϝ al pauc κραζων ... ϜϜϜG g arm^{edd} εϜ η κραζομιν (sed G²⁴ g arm^{edd} κραζομεν) :: ex Ro 8, 15
 7. εἰ: d e f vg^{cl^o} (et. fu demid 109^{1at} al, non item am al) est ... ϜϜϜG g om. Cf et. syr^{nt} m¹⁸ estis servi sed filii; si autem filii, et heredes. | αλλα cum MABCD^o ϜθP (et. L²¹¹) etc ... Ϝ αλλ cum D^oCK^{all} al plu | δια θεου (per deum) cum M²ABC^o 17. f g vg cop Clem¹¹⁸ Bas^{2,4} (praem ημῶς δὲ δεικνυμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τὸ „δὲ οὐ“ τέτακται) Did^{tri}n 412 et 442 Cyr^{1ob} 48 Victorin Aug Ambrst Amb^{ptr} 2, 623 Primas al. Item ϜϜϜϜϜ δια θεου. Item θεου tantum arm aeth¹⁷⁰ ..... Ϝ θεου δια χριστου cum M²CD^oDEKLP al pler d e go Did^{tri} 228 Chr²²³ Euthal^{cod} Thdr^t ad h. l. (addit ου δε και υιος και κληρονομος· ενιχσι δε τουτων δια του χριστου, ου δια τ. Ϝουμου) et 1, 623 Dam (sed δια χριστου). Item addito ιησου ante χριστου 89. d²⁰⁰ k²⁰⁰ al pauc syr^{nt} aeth¹⁷⁰ Thdr^t 4, 1002 et 1, 623 eod ... marian²⁴ Hier per Christum, 238. 19^{lect} δια ιησου χριστου ... 76. 115. Dial^{maced} 484 Thphyl μιν (115. Thphyl κληρονομος μιν) θεου, σιγκληρονομος δε χριστου :: ex Ro 8, 17
 8. ιδουλειψατε post θεου cum MABCD^oetCKLP al omn^{vid} syr^{nt} cop arm etc (et. Victorin^{sem} Hier Amb^{ad} 5) ... D^oϜϜG d e f g m²⁰ vg go Vic-

οὖσιν θεοῖς· 9 ὡν δὲ γρόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ
 • θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
 Col 2, 16
 No 14, 5
 οἷς πάλιν ἀνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε
 καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἑνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήσως
 εἰκὴ κεκοπίαια εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.
 οὐδὲν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
 ἐνηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν
 ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-

torin^{2em} Ambrat Aug al (non probat Irin¹²¹ *dicoas: Si enim his qui non erant dii servitiis, nunc cognoscentes deum, imo etc*) post θεοῖς | φουσι μη ουσιν (Gh'') cum MABCD^oet^oEF 17. 47. 71. 73. 80. 118. 177. k^oer f vg go cop Bas^{1,264, 287} Euthalood Cyrador²⁶⁴ et^{thes 270} et^{add 80} Dam al Amb^{incarn 723} (vide post) Hier Aug al ... ε μη φουσι ουσι cum D^bFG(γα φουσι)KL al pler arm (syRP qui non sunt natura) Chr²⁶⁶ Dial^{trn 411} (in Athopp) Cyr^{incarn 701} Thdrt al Mciou^{287,4} ... κ δ e m⁶⁶ aeth Irin¹²¹ Victorin Ambrat edd¹²¹ ap Amb^{incarn 723} (ipse Amb praefert his qui natura non sunt dii, addens: *ita enim et in Graecis edd. invenimus, quorum potior auctoritas est*) plane om φουσι.

9. ὡν cum MABCD^oEKLF al omⁿvid Or^{4,265} Eusebio⁸⁰ Euthalood al mu ... D^oFG ουσι, Cyr^{incarn 701} ὡν. | γρόντες: κ al pauc γνώτες | θεοῦ: FG praem τον | υπο: ν απο | θεοῦ: κ 46. 109. 178. Or^{4,265} Dial^{trn 411} praem τον. Cf huc Ign^{inipol 212} (magus¹) δε ου γνωτε θεοῦ, μαλλον δε υπ αυτου γνωσθητε. | επιστρεφετε: D^o 109. επιστρεφειθε ... γαρ αβ^o επιστρεφεται | δουλευσαι cum MB ... ε Ln Ti δουλειειν cum ΔCD EFGKLF al omⁿvid etc

10. ημερας: κ add γαρ | κ. καιρους κ. ενιαυτους et. m⁶⁶ f vg Or^{1,266} Tert mag^{2,4} Victorin Ambrat etc ... DEFG d e g Aug κ. ενιαυτ. κ. καιρουσ ... F om και καιρ. | Ln^{ed} min κ. ενιαυτούς.

11. ημας: 2. 47. 73. 76. 115. Thphyl om, item vgl^{ix} Amb^{op 23} al pauc | FG εκοπιαια (sic)

13. οιδατε δε (sy^{sch} γαρ) ... D^oFG 76. 80. d e g go Dam Victorin Aug ad h. l. et^{allb} Ambrat om δε | δι': FG δια | της σαρκος: FG 74. a^og om της

14. τ. πειρασμ. υμων cum κ^oΔB^oFG 17. 39. 67° d e f g vg cop Victorin Ambrat Aug Hier al, item addito τον c² Or^(vid)cat eph¹²⁶ (ἡμφαινεται γὰρ διὰ τούτων ὅτι ἐν τῇ σαρκί παύλου πειρασμὸς ἐτίθειτο ἐγίνετο) ... ε Ti τ. πειρ. μου τον cum D^bet^oEKLF al pler syRP Chr²³⁷ Cyr^{thes 270} Thdrt Dam ... κ^oc^ovid 5. 10. 23. 31. 37. 44. 76. 80. 115. 123° sy^{sch} arm aeth go Bas^oth²⁶⁷ Euthalood Thphyl tantummodo τον, quod Gh' | ουκ (FG ου): κ^o om (suppl²) | αλλα cum BFG Cyr^{thes 270} ... ε αλλ cum MABCD^oEKLF al eorte pler etc | ιδεασθε: c εξιδειξ. Ceterum sic ad υμων (pro μου τον) Le^{brug}: Non facile mutandum est pronomen vestram in meam.

λον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ ὄν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες εἰδῶκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλίσαις ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα ἀντὶς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῇ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τέκνα

15. *που* cum $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\rho$ 5. 6. 17. 31. 47. 67^{**} 71. 78. f g vg *syr^{sch}* *etp me* cop arm *aethp* *Euthal^{cod}* Dam Hier Pelag ... ζ Ti *τισ* cum *DEKL* al pler d e go *syr^p* *txt* *aethro* *Thdormop* (ap Fri¹³⁷: τὸ οὖν „τίσ“ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ „ποῦ“) *Severianca¹⁶⁶* (ἀντὶ τοῦ „οὐδέισ“) Chr *Thdr^t* (τὸ „τίσ“ ἀντὶ τοῦ „ποῦ“) *τεθεικην* *Thphyl* *Osc* *Victorin* *Aug* ad h. l. *et allb* *Ambrst* al | οὐν sine additam cum $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\rho$ al plus¹⁵ *syr^{utr}* *aeth^{utr}* *Euthal^{cod}* *Thdr^t* *cod* Dam *Thphyl* ... ζ (= Gb⁰⁰ Sz) add ἦν (FG η) cum *DEKFG* al longe plu d e g (*fuist t est*) go Chr *Thdr^t* *ed* *Aug* *Ambrst*; item *εστιν, est* 115. f vg cop arm *Victorin* Hier al | ὑμῖν: $\tau\epsilon\sigma\tau\epsilon$ g om | *εἰδωκατε* sine *an* cum $\mu^* \kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\rho$ 17. 47. *Euthal^{cod}* Dam. Similliter $\tau\epsilon$ και *εἰδωκατε*. Cf d e f g vg *ernisactis et dedisactis* ... ζ *an* *εἰδωκατε* cum $\kappa\epsilon\delta\sigma\kappa\kappa\lambda\tau$ al pler Chr¹³⁰ *Thdr^t* al
16. *ωστε*: $\nu^* \epsilon^* \tau\epsilon\sigma\tau\epsilon$ d e g *Cyp¹⁰⁴* (non item *Victorin* *Aug* Hier *Ambrst*) add *εγω* | FG *εχθρος* ($\tau^* \epsilon\kappa\tau\rho$ -) | ὑμῶν et. *Clem¹⁴⁷* *Or^{2,330}* *ete* (et. *Victorin* *inimicus vester*) ... d e f g vg *Or^{2,364}* *Eusps²¹* *Cyp¹⁰⁴* *Aug* *Ambrst* Hier *ὑμῖν, vobis*. Cf et. *Or^{2,330}* *εχθρος γενονα ὑμῖν ἀληθεύων*.
17. *ἀλλὰ* cum $\kappa\alpha\beta\delta\sigma\tau\epsilon\rho\kappa\tau¹¹¹\lambda\tau$ etc ... *od^{*}* al mu (3 ap *Seri*) Chr¹³⁸ *Eus* *ps¹⁴⁰* *ἀλλ* | *ἐκκλίσαις*: 44. *edd* teste *Erasm* *εγκλίσαις*, item *includere* sive *concludere* *syr^{sch}* *ar⁰* ... 52. 73. *εγκλίσαις* | *ἐκκλ. ἦμας* cum *minuse* *pauc*, sed *editum* potius ut^{11d} de *conjectura* *Bezae* | *θέλουσιν*: τ *θέλουτεσ* | *ζηλοῦτε*: 37. 113. 219^{**} 1^{**} *ζηλωτε*. Praeterea $\nu^* \tau\epsilon\sigma\tau\epsilon$ d e f g *Victorin* *Ambrst* add *ζηλοῦτε δε τα κριτικω χαρισματα* (et *Sedul: charisma acmulamini*): ex 1 Co, 12, 31
18. *δε*: 17. *γαρ* ... $\nu^* \tau\epsilon\sigma\tau\epsilon$ *h^{scr}* d e g (*f quoque*) *Victorin* *Ambrst* (item *Ambps³⁰* *et vidui*, sed non *interpellav*) om | *ζηλουσθαι* ($\mu\beta$ 17. 23. 39. -*σθε*) cum $\kappa\alpha\beta\sigma\tau\epsilon\rho$ 17. 23. 39. 109., item *acmulamini* f vg Hier *Ambrst*, similliter Dam *καλω δε ζηλουσθε*: contra *Amb^{interpellav}* *et ps³⁰* *et de vidui* *Aug^{doctr}* *et ad h. l. acmulari*, *Euthal^{cod}*, ut etiam cop *syr^p* arm *aeth* go ... ζ Ti *το ζηλουσθαι* cum *DEFGKLP* al pler Chr¹³³ *Thdr^t* *Damp¹¹⁶* | *εν καλω παντοτε* ... $\tau\epsilon\sigma\tau\epsilon$ g *παντοτε εν τω αγαθω* | και *μη*: *DEFG* και ου | *Ln* *πρὸς ἱμας*,
19. *τεκνα* cum $\mu^* \nu\delta^* \tau\epsilon\sigma\tau\epsilon$ *Eusps⁴⁰⁶* *et mcoll³⁶*, item *filii* d e g *Tertmaro^{5,8}* *Or^{int^{2,337}}*. $\mu\beta$ 1. $\mu\beta$ *Victorin* *Hil¹⁵⁶* ... ζ Ti *τεκνια* cum $\kappa\epsilon\alpha\sigma\delta\beta\epsilon\iota\sigma\kappa\kappa\lambda\tau$ al certe pler *Clem¹⁵⁸* *Method¹⁶⁰* *Eusps¹⁴⁰* *Bas^{1,151}* *et eth²¹⁴* Chr¹³⁹ *Euthal^{cod}* *Cyr^{loh}* *144*. *114* *et ador³⁶⁰* *et anthropomor³⁷⁰* *et allb* *Thdr^t* *quater* Dam al, item *filii* f vg *Or^{int^{2,77}}*. $\mu\beta$ *et²⁸⁰* *Hil¹⁵¹* Hier *Aug* al :: *τεκνια* *adamat* *Iohannes*, nec id *fluctuare* solet, cf 13, 88. 1 Io 2, 1.

1 Co 4, 15 μου, οὗς πάλιν ἀδίδω μέγρις οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμου θελοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρου. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρου διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 αὐτὰ ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὐτὰ γὰρ εἰσὶν δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρου Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·

2, 28. 3, 18. 5, 21; Paulus vero tequa ponere solet, nusquam - praeter h. l. - tequia. | μέχρις cum κ² B 87, 116. Item huc respicit Method¹²⁰ μέχρις πρὸς ο χριστ. ἐν ἡμῖν μορφωθῆ γεννηθῆς ... ε Ln Ti αχρῖς cum κ² ACBCFGKLP al pler Clem⁵²⁶ Meth⁵⁰⁰ Euseb⁴⁰⁰ al mu

21. ος ὑπο νομ. θελοντες ειν. et. Or^{1,171}. 2,190. 4,500 not et lnt 2,202 etc ... Pa Or^{1,202}. 587 et cat cor 127 et rom 12 Or^{int 2,70}. 87 Hil²⁴⁶ ος τον νομον αναγνωσκοντες | ακουετε cum κ² ABCP² KLP al pler syr^{tr} aeth go Or^{1,171}. 222. 587 et cat cor et cat rom et lnt 2,70. 87. 3,52 Dideat act 12,21 Chr²⁴⁰ Euthal cod Cyr¹ graph⁷⁵ et zach⁷⁸¹ Thdr^t al Hil²⁴⁶ (legem legentes non audistis quod Abraham etc) Aug ad h. l. et^{2,202} Hier Amb^{luc 2,1924} (hi Lat^t audistis) ..... DEFG 10. 31. 80. d e f g v g sah (cop vero cognoscitis) arm Or^{2,700} Victorin Amhabrah⁴ Ambrat Aug^{bis} (vide ap Sab) αναγνωσκετε (legistis)

23. ἀλλ ut κ² ABCFGKLP al omu^{v1} Or^{1,171}. 587 et^{4,500} not etc ... B αλλα | ο μεν et. sah cop syr^p arm go Or^{1,171}. 587 et^{2,225} et^{4,500} not et lnt 2,70. 3,52 etc Victorin Amhabrah⁴ et alib Ambrat al ... B f v g Tert^{uare 2,4} Hil²⁴⁶ Hier al om μεν, hinc Ln [μεν] | γεγεννητας et. Or^{1,171}. 587 et^{2,225} etc ... DEFG 17. 37* 89* syr^p mg sr Or^{4,500} γεγεννητας (ut Sz edidit per incuriam.) | ἐλευθερασ: κ vltiose -μιας | δια της επαγγ. cum BDEFG KLP al pler Or^{1,171}. 587 et^{2,225} et^{4,500} Thdr^t ad h. l. et^{1,200} al ... κ² AC 17. 73. beer² oacr Euthal^{cod} Cyr¹ graph⁷⁵ et zach⁷⁸³ Dam δε επαγγελιας, 3. 35. Chr²⁴¹ κατ επαγγελιαν

24. αιται γαρ (d e f v g haec enim) ... FG αιται γαρ, g haec e ea enim | duo cum κ² ABCDEFGKLP al pler arm go Or^{cat} cor 127 Euthal^{cod} Thdr^t al ... ε (= Gb Ss) ας δυο cum κ² al vix mu Or^{1,171}. 587 Chr²⁴¹ Chr²⁴¹ Hil²⁴⁶ Epiph²⁰⁶ Cyr¹ graph⁷⁵ al | ε² FGsr διαθηκη et ορον αιτα et γενοσα (ε² γενοσα), item i. al αιται | δουλιαν c. κ² ABCFGKLP al ... ε Ln Ti δουλιε- c. BCK²¹¹ al plu

25. το γαρ (demid hari sah Ambrat δε, go om) sine additam (Gb') cum κ² CFG 17 (sed 17* ut^{v1} το δε) f g v g sah arm²²⁶ aeth^{tr} go Or^{int 2,70} Epiph²⁰⁶ Cyr¹ graph⁷⁵ et alib Dam Victorin Ambrat (sed vide^{com}) Aug ep¹⁰⁰ et ol^v do¹²⁵. 2 ac²²⁶ ep al ..... ε Ti το γαρ αγαρ cum KLP 17* al pler d e syr²⁰⁸ et p¹²¹ arm²⁰⁸ Chr²⁴² Cyr²²⁸ zach⁷⁸³ Thdr^t ad h. l. et^{1,4} Thphyl Osc (et Ambrat^{com} „Causam Agar significare dicit Hierusalem terrenam, id est synagogam, quae in servitutum generat“). Item

συναστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 ἢ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρη ἐστίν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στείρα ἢ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βύβρον ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μάλλον ἢ τῆς ἐχοίσις τὸν αἶδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ

11 v. 13, 12

Lp. 5. 12

Ka. 84. 1

11 v. 9, 1 v.

Uu. 31, 10. 12

το δε αγαρ ΑΒΔΕΓΚΕΤ 37. 73. 80. 40lect cop syrP 106. Sed de e (Ambrat^{160m} ut^{1d}) om σιρα | αροσ εστιν: n add on | σιναστοιχ- cum ΠΔΕΦΓ ... ε Ln σιναστοιχ- cum κΑΚΛΡ etc | σιναστοιχεῖ δε (28. 45. 47. 73. om δε): D*FG it vg go Or^{int} 2, 52 Victorin Ambrat al η (D* om) σιναστοιχοῦσα, d e g quae consensat huic (ei g), f vg etc qui conuictus est ei, Ambrat qui conuictur huic, Or^{int} qui confertur huic | δουλευει γαρ cum κΑΒC Π*ΥΓΓΡ al mu d e g sah cop syrP txt arm Cyrslaph⁷⁵ ... ε (= Gb Sz) δουλ. δε cum Π*ΚΚL al longe plu syrP mg go Chr²⁴² Euthalcod Thdrt Dam al ... f vg syr^{sch} aeth Or^{int} 2, 52 Hil¹⁰⁸ Hier Aug^{op} 100 et¹⁰ del 15, 2 et^{11b} al et seruit, Ambrat seruiens

26. ητις εστιν et. Ir^{int} 285 Or^{1, 108}. 267 et^{2, 200} et^{11b} et^{int} 2, 106 Eus^m cell 106 et^{10a} 1515 et¹⁰ 191. 201. 208 etc (cf et. Naasb^{10p} 108 επι την ανω ιερουσαλημ, ητις εστι μητηρ ζωντων) ... n* (sed suppl^a) Victorin om | ημων sine πατρ. cum n*BC*DEFG 5. 6. 17. 67** 177. 178. it vg syr^{sch} et¹⁰ mg sah cop ar^o aeth go Or^{2ap} Eua^{pers} ap Pamp^hil¹ pass⁴⁵ Cyr²⁴² Cyr^{10h} 540. zach 782. 796 et¹⁰ g¹⁰ laph⁷⁵ et¹⁰ nicoph 1, 1210 Marc^{mon} 40 (Gall¹⁰) Thdrt^{1, 1217} (sed odd² πατρ. ημ.) Isid^{ul} ceph 1, 1408 Tert^{mar} 6, 4 Hil¹⁰⁸ Ambrat Aug^{op} 100 et¹⁰ doct^r chr⁴ et^{11b} al ... ε (= Gb Sz) πατρων ημων, Ln [πατρ.] ημ. cum κ*Α*Κ*Λ*Ρ al pler syrP txt arm Ir^{int} 285 Or^{int} 2, 106. 2, 108 Eus^{10a} 106 et¹⁰ m¹⁰ cell 10 (απατρων ημ., sed Galis¹⁰ om απ.) Cyr^{hr} 296 Macar²⁰ (Gall¹⁰) Euthalcod Thdrt ad h. l. et¹⁰ ap Dam al Hier Aug^{cln} del 15 et^{11b}. Cf et. Polyc² εσ την δοθεισαν υμων πιστιν, ητις εστι μητηρ πατρων ημων.

27. η ου τικτ. et. Clem^{ro} 2 ex Esai^a Clem⁴⁴ Or^{2, 782}. 2, 170. 4, 200 etc ... DE FG η μη τικτ.

28. υμεις et εστε cum BD*FG 6. 17. 61. 67** (υμεις et. h^{cor} o^{cor}) d e g sah aeth^{ro} Ir^{int} 282 Or ap Hier^vallars^{7, 474} („Or hunc locum edisserens ita apostoli posuit exemplum: Vos autem fratres secundum Isaac promissionis filii estis“) Victorin Ambrat Amb^{bra} 1, 4, 200 et¹⁰ p¹⁰ r^{2, 646} Tichon 708 ... ε ημεις et εσμεν (: cf 4, 31) cum κΑΟΔ*ΕΚΛΡ al pler f vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} go Chr Euthalcod Cyrslaph⁷⁵ Thdrt Dam al Hier Aug^{op} 100 al | ισαακ cum κ*Α*Π*Κ*Φ*Κ*Λ*Ρ etc ... n*DK d e ισαακ | τεκνα: 47. σπερμα

29. αλλ ... Β αλλα

30. παιδίσκη: A cop add ταυτην :: ut LXX | ου γαρ μη: FG 37. om μη (non testatur Clem²⁴⁷ ελ γαρ ου κληρονομήσει ο υιός τῆς παιδ. μετὰ

κληρονομίσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρου.
31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκη τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρου.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκατε οὖν
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐπέχεσθε.

τ. υἱὸς τῆς ἐλευθ., ἀλλὰ γ' οὖν etc) | κληρονομίσει cum MBDEF 17.
80. 87. 47. 66. 76. 106. 109. 116. 123. al¹ser Euthaleod Thphyl :: ita
et. LXX^{od} et A, sed ead ma -ση ... ε TI -μηση cum ACPOKL al plu
Chr Thdrt Dam | μετὰ τοῦ υἱοῦ (et. m²): m² 47. om τοῦ υἱοῦ | τῆς
ἐλευθέρου; D²*E²*E²*α d e g demid Victorin Hier ad h. l. (non item
esa²) Ambrst Aug^{est} polag et^{10h} 11, 12 (non item 11, 6 nec alibi) add μὲν
ισαακ (d e isaa) :: ex LXX. Ceterum Melon, ut ex Tertulliani expo-
sitionem^{mare} 5, 4 recte concluditur, vv. 37—80 omisisse censendus est.

31. διο cum MB² 17. 67² 115. arm Tert^{mare} 5, 4 (propter quod). Item
iaque d e f g vg Ambrst Hier (ad h. l.) al, ergo Victorin; iaque igitur
go, nec aliter sah ... ε αρα cum D²*KL al pler syrP Baseth 247 Chr
244 Thphyl Oec; φα Thdrt αρα οιν ... E miscens D²*e² d² d²ιδραο ... AC²
23. 57. 73. cop Euthaleod Cyr^{slaph} 75 Marcmon⁴⁷ Dam Hieresa⁵⁴ Aug
ad h. l. et^{allb} ημεις δε, syr^{sch} nos igitur ... 71. plane om, hinc Gb⁶⁰ |
ἀδελφοί: 17. syr^{tr} add μου, cop nos^{tr} ... aeth Ambrst plane non
expri | τῆς ἐλευθέρου: φα om τῆς

V. 1. τῇ ἐλευθερίᾳ ... φα d e f g vg go Tert^{mare} 5, 4 Or^{int} 2, 75 et^{2, 58} Vic-
torin Hier ad h. l. et^{caal} 54 Ambrst Aug^{op} 120 et^{oln} del 15, 2 η ἐλευθερία,
atque sic Gb⁶⁰ (Aug ad h. l. praeterit verba qua libertate Christus nos
liberavit). Similiter aeth quis Christus nos liberavit. Praeterea non
addidimus h. l. οὖν cum MABC²D²E²F²G² 10. 17. 31. 37² 47. 67² 71. 73.
80. 137. 177. 178. 179. it vg go sah cop arm syrP Or^{int} 2, 75, 2, 58 Euthal-
eod Cyr^{slaph} 75 Thdrt ad h. l. et^{2, 127} Dam^{2, 100} (Tert^{mare} 5, 4) Victorin
Hier Ambrst etc ... ε (= Gb Sz) add οὖν cum C²*KL al plu Marc^{mon}
47 Dam ad h. l. Thphyl Oec ... cop Chr τῇ γὰρ ἐλευθερία | ἡμᾶς
χριστὸς (χριστ. ημᾶς): ε Ti praem $\frac{1}{2}$ cum D²b²et²m (sed D²m ημᾶς η
χρ.) KL al longe plu Marc^{mon} 47 Chr²⁴⁴ Cyr^{slaph} 75 Thdrt²¹⁵ Thphyl
Oec. Similiter (vide ante) φα it vg go etc ... omisimus (Gb⁶⁰) cum
MABCD²* 2. 4. 17. 37² 46² 52. 73. 80. 113² sah cop arm Dam².
Libere syr^{sch} state igitur in libertate illa qua Chr. nos liberavit; syrP
in libertate qua Chr. redemit (in^{ms} liberavit) nos state. | ἡμᾶς χριστὸς
(Gb⁶⁰) cum M²*ABDEF²G² 2. 17. 37. 43. 179. 14^{lect} g am fu tol go Cyr
slaph 75 Dam^{2, 100} (d e qua libertate nostra Chr. liberavit) ... ε χριστ.
ημᾶς cum K²CKL al pler f v^{gcle} demid allachm arm Chr (χρ. νμας)
Thdrt Dam ad h. l. al Tert^{mare} Victorin Hier (sedesa⁵⁴ donavit nos
Christus) Ambrst al | ἠλευθέρωσεν: C² 37. ἐλευθ. | στήκατε οὖν (et,
Gb⁶⁰ Sz) cum MABC²DF 10. 17. 31. 52. 67² 71. 73. al? (sunt igitur
minusc nonnulli qui οὖν utroq loc om, atque sic Gb edidit) g f v^{gcod}

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ἡμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεταμένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατηγγήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἴτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξέπεσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὕτε περιτομὴ τί ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐπέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε-

go cop (syrsch) Baseth²⁴⁷ edd² Cyrslaph⁷⁵ Ornt^{2,120} Victorin Aug Ambrst ... ε (= Gb Sz) TI om ουν cum DEKL 37. 47. 137. al sat mu d e vg syr Baseth²⁴⁷ ed Chr Thdrt Dam etc | ζυγω δουλ. hoc ordine et. Baseth etc Ornt^{2,120} Victorin Hier Amb⁹⁷ ... DEFG d e g go Aug Ambrst δουλ. ζυγ. | δουλιαισ cum MAD*FGLF al ... ε Ln TI δουλιαισ cum BCDBetPK^{all} al plu :: cf ad 4, 24 | ενχεισθε (et. DB): D* etc 21. 24. 37. 46. 109. al pauc Thdrt^{cod} Oec ανεχεισθ.

2. Ite ut D^{CKL} al mu ... ε IDe ... FG eide | παυλος (et. M^o): M* om | περιτεμνησθε et. Or^{1,615} etc at rom²⁹ Epiph¹¹² et¹¹² etc: B n^{scr} περιτεμνησθε | ωφελήσει: L al pauc -ληση

3. πάλιν et. Mcion ap Epiph²¹⁹ et²⁵⁰ ... D*FGG 73. 74. 76. a^{scr} d e g go arm Chr²⁴⁵ Thphyl Victorin Aug Hier Ambrst om | οτι et. Quarta-decimani ap Hipp²⁷⁵ etc (vide post) ... M* om (suppl^o) | ποιησαι: 61. 76. 80. 115. b^{scr} o^{scr} syr²¹⁸ arm Mcion^{epiph}²¹⁹ et²⁵⁰ Chr²⁴⁵ Dam^{1,217} (non item ad h. l.) al πληρωσα. Sic autem Quarta-decimani l. l.: το ειρημινον υπο του αποστολου οτι διαμαρτυρομαι παντι περιτεμνομενω οτι οφειλεται οτι του παντα τον νομον ποιησαι. Item Mcion^{epiph}: μαρτυρομαι δε πάλιν οτι ανθρωπος περιτεμνομενος (sed²¹⁹ περιτεμνημενος) οφειλεται οστιν ολον τον νομον πληρωσα.

4. απο χριστου (Gb'') cum M^{BCD*FGP} 31. 76. Thphyl ... ε TI απ. του χρσ. cum AD^oEKL al pler Chr²⁴⁶ Euthal^{cod} Cyrslaph²⁰¹ Thdrt Dam. Affert haec Graece et. Hier. | εξεπισατε et. Epiph¹¹² Cyrslaph²¹⁹ Euthal^{cod} ... D^o n 3. 37. 44. 48. 72. 74. a^{scr} al²⁰ fere (pler ap Scri) Chr Thdrt Dam al εξεπισατε

5. απεκδεχομεθα et. Clem⁵⁰¹ etc ... M* εκδεχ. (απεκδ. M^o)

6. εν γαρ: G* (sed suppletur antequam Latina accesserunt) 33. 39. 116. om γαρ | χριστω ιησου: aeth^{utr} ἰϋ χω ... B Clem⁵⁰¹ om ιησου. Cf et. Tertiaro^{5,4} „cur etiam praeputationem negat quicquam valere in Christo, sicut et circumcisionem“. | FGG g ab ουντε pri ad ουντε posteriorius transillunt (F spatio vacuo relicto) | δ: FG δια

7. ενικοψεν cum M^{ABCD EFGKLP} al longe plu arm Caes⁹⁷ Chr²⁴⁷ Euthal^{cod} Cyrthes²⁰⁰ al mu ... ε (= Gb Sz) ατεκοψε cum minuse vix mu (sed et. Thdrt^{ed}) | αληθεια sine articulo (et. Ln^{ed} min) cum M* AB ... ε Ln^{ed} mai TI τη αληθεια cum M^{CD EFGKL} al omn^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Chr om verba αληθ. μη πειθεσθ.) | μη πειθεσθαι: FG f g vg²¹⁸ demid harl edd^{lat} ap Hier Lcif²¹⁸ Victorin (non item Aug

- 1 Co 5, 8 σθαι; 8 ἡ πειρασὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη
 1. ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι

Ambrst) add μηδενι πειθεσθαι, nemini consenseritis (harl consentisset). Contra Hier^{7,487} „sequitur *Nemini consenseritis*. Sed quia nec in Graecis libris nec in his qui in apostolum commentati sunt hoc scriptum invenimus, praeterendum videtur.“ Cf et. Lucbrug „*Quod sequitur in quibusdam exemplaribus: Nemini consenseritis, omnium correctorum iudicio superfluit.*“

8. οὐκ ἐκ τοῦ et. Or^{1,476} etc ... D^o 14. 32. 49. d e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or^{1,114} Lelf²¹⁸ (*suasio vestra ex deo est, qui nos vocavit*) eddlat ap Hier ad h. l. item ap Sedul ad h. l. (postquam dedit: *Persuasio vestra non ex eo est qui vos vocavit*, adnotat: „non ut male in Latinis codicibus legitur: *Persuasio vestra ex deo est*“) om οὐκ. Sic locus Origenis: καὶ ἡ πειρασὴ ἐκ τοῦ καλοῦντος καὶ οὐκ ἐξ ἡμῶν. Sed ista immixta sunt loco epistolae ad Rom. 9, 18 ss. Ita ut praecedant verba: τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τισ ἀνίστημι et sequantur *μειοῦργι ἀνθρώπι, σὺ τισ εἰ ο ἀναποκρωμιγῆτος* etc. Uberius autem Hier^{7,487} vallare: „In Latinis codicibus ista scriptum reperi: *Persuasio vestra ex deo est qui vocavit vos*: quod quidem puto *ex eo* fuisse et non intellectum paulatim ob similitudinem *ex deo* increbulari, pro eo quod est *ex eo*. Sed nec sic potest stare sensus - Mellius igitur et verius sic legitur: *Persuasio vestra non est ex eo* - Verum simpliciores quique putantes se deferre deo, ut persuasio quoque nostra in eius sit potestate, abstulerunt partem orationis *non*, et sensum contrarium apostolo reddidere.“ Ceterum etiam *tol ex deo* pro *ex eo* habet. Cf Lucbrug: „*Persuasio haec*“ etc. „Non est omittendum pronomen *haec*, nec eius loco scribendum *vestra*.“
9. μικρὰ: L add γὰρ. Victorin: *Nescitis quia modicum ferm. universam massam corrumpit?* | ζυμοῖ et. Or^{2,300} (nisi spectat ad 1 Co 5, 6): Epirhmare²¹⁹ et²⁶¹ ἀπὲ τοῦ „μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ“ ἐποίησι „δολοῦ“. At δολοῖ pro ζυμοῖ praebent D^o (z^o confuse) d e f vg (g *corrumpit t fermentat*) go Const^{2,17,8} (εἰπεῖ καὶ ζύμη μικρὰ πληρωμα φουραματος δολοῖ [Anastasio⁷⁸ ζυμοῖ substituit]) Bas^{regg 46} (sededd² ζυμοῖ, item^{regg 206} et^{2,257}. Tamen et^{regg 214} ἐνα μὴ μικρὰ ζύμη ὅλον το φύραμα δολωσῆ) Lelf²¹⁸ Victorin (addit „omne fermentum corruptio est panis“ etc) edd ap Hier („male in nostris eod. habetur: *Modicum fermentum totam massam corrumpit*, et sensum potius interpres suum quam verba apostoli transtulit. Haec autem ipsa sententia Paulus et ad Corinthios utitur.“) edd ap Sedul („ut male in Latinis codicibus“)
10. ἐγὼ cum MABCDEKL al pler etc: Ln add [de] cum c^o γαρ 78. 106. 108. 109° f g demid arm Chr^{10,408} Euthal^{cod} Dam; item cop add γὰρ | ἐν κυρίῳ (et. Chr²⁴⁸ καὶ οὐκ ἀπλῶς ἐπεῖ: *πέποιθα εἰς υμᾶς, ἀλλ' ἐν κυρίῳ*. Paulo vero ante Chr¹²¹ ἐν χριστῷ. Item ἐν κυρίῳ Chr^{10,408}. 12. 131. 140) ... B Chr^{4,202} et^{2,202} et 10,791 (atque etiam Chr^{10,408}

οὐδὲν ἄλλο φρονίσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διαώκομαι; ἄρα κατήγγηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοισ. 14 ὁ γὰρ πῦς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπληρωται, ἐν

^{2,418} om | φρονίσετε (17. 114. -σητε, 73. φρονίτε); FG^{ms} add ην (debebat potius ἢ scribi i. e. vanti) ἐχὲ η εὐθυσια του χριστου, f^{gms} quam habet veritas christi | οστις εαν (et. Ln^{od} m^{ln}) cum MAF¹⁷. 39. 73. 238. al² per Damparall⁶⁰⁸ ... ε Ln^{od} mai oστ. αν cum ODFGK¹¹¹ al plu Dial²⁰⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt al | ᾗ: 116. Euthal^{cod} ειη

11. εγω δε: 1. 74. 108^a om δε, o^{ser} om εχ. δε | ετι pri (C^a ετι): D^aFE^g al¹ d e g demid go arm Victorin Ambrst Hier om | σταυρου (23^a χυ): ΛC 39. 49. 57. 114. cop aeth^{nt} (et. Hier^{oom}, non^{xt}) add του χριστου | ἄρα: DOK 37. ἄρα | κατήγγηται: Hier ad h. l. „evacuatum est, sive ut in Graeco melius habet, cessavit“

12. οφελον: D^oEKL al mu ωφελον | αποκοψονται: DEFG al pauc -ψωνται | C αναστατοντες, N^a αναστατοντες

13. υμεις γαρ: FE^gGE^r 80. syr^{nt} Aug^{loh} ^{41,8} (non item ad h. l. nec alibi) Pacian²⁷⁰ (Gall⁷) Chr²⁵¹ υμ. δε | επ ελευθερια: 17. επ ελευθεριασ, 46. 109. επ ελευθεριασ | την ελευθεριασ: 37. 71. 73. 116. syr^{neh} etP c.^a arm aeth add υμων | τη σαρκι et. Clem²²⁰ Or^{int} ^{1,41} etc ... D^a 17. d e f vg go Victorin Aug ad h. l. et^{11b} Amb^{er} ²⁷ al (non item Hier Ambrst al) της σαρκος. Praeterea FG f g vg edd^{lat} ap Hier Ambrst Amb^{er} ²⁷ add δωτε, datis. Quam in rem Hier ad h. l. „subauditur detis: quod quia in Graeco non habetur, Latinus posuit interpres“. Similiter Victorin add *adutamini* (sic: *tantum ne libertate in occasionem carnis adutamini*). Cf et. Clem²²⁰ πᾶν ἐπ' ἐλευθερίᾳ κεκλήσθαι λέγουσιν ἡμᾶς, μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκὶ παρῆγομεν. | δεσ της αγαπης: DEFE^g 31. d e g vg^{slc} cop go Bas^oEG⁴²⁵ Victorin Ambrst Amb^{er} ²⁷ et⁷⁷ (non itemp^{radis} ¹⁷³) τη αγαπη του πνευματος (d e per caritatem spiritus)

14. νομος: KL 4. 13. 33. 35. 39^a 72. 108. 118^{ms} 117. 238. λογος | εν εν. λογω (et. syr^p ^{ms}): Mcion^{er}iph ²¹⁹ et²⁵¹ υμιν (sic: ο γαρ πασ νομος υμιν πεπληρωται: αγαπησισ τ. πλησ. σου ως σταυτον.), et Melion^{ert} ^{5,4} in vobis (Totā enim lex in vobis adimpleta est: Diliges proximum tuum tanquam te) ... syr^p ^{txt} in paucis ... D^aFE^g d e g go Victorin Ambrst praem εν υμιν: propter has lectiones variantes Gb^o | πεπληρωται: cum MARG 17. 21. 23. 37. 39. 71. 116. Mcion^{er}iph et^{ert} (vide ante) Euthal^{cod} Damparall²⁴⁸ (et. Damparis) Aug ad h. l. (impleta est) ... ε πληρονται cum DEFGKLP al pler Chr²²⁸ Thdrt Dam ad h. l.; item impletur it vg arm Victorin Hier Ambrst Aug^{trin} ³ al. Libere Amb⁷⁷ Et in hoc verbo omne mandatum iustauratur, et in isto uno sermone impletur: Diliges etc. | εν τω (et. Aug ad h. l. in eo quod diliges

L. v 19, 18
M¹ 22, 20
R^o 12, 6 v etc

τῶ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνεις καὶ κατεσθίεις, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελείητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιεῖτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὶ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δὲ ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστιν

M^o 2, 14
2, 11

etc, item Irin^o in eo quod scriptum est: Diliges etc; item stat et lib arbi in eo quod etc) ... D^oFG it vg (non item syr^u) M^oclon^oepiph^o et l^oari (vide ante) Victorin Hier Ambrat al om | ἀγαπήσεις: F -σῆς | σεαυ-
τον cum M^oABDEKM^o 17. al permu (6 ap Scri) M^oclon^oepiph^o 210. 251
Euthal^ocod Thdrt Dam ad h. l. et paral^l 200 ... ε (= Gb Sz) εαυτον
cum FGLM^oP al longe plu Chr Thphyl Oec :: cf ad Ro 13, 9

15. ἀλλήλους: D^oet^oενα d e f g Cyp^o 12. 204 Victorin Aug post δανv. κ.
κατεσθ. pon | υλ cum M^oBD^oενα 37. 47. 74. asc^o g^oscr Bas^oosal^o 654 Chr^o 222
Euthal^ocod Damparall^o 200 Thphyl ... ε Ti υλο cum M^oACD^obet^oκλνF al
pler Or^o 415 Bas^oeth^o 280 Thdrt Dam ad h. l. Oec | υπ ἀλλήλω: D^oet^oεκ
vετo d e g cop Cyp^o 12 et^o 204 Hil^o 60 et^o 119 Victorin Aug (non Ambrat Hier)
post αναλωθητε pon

16. ου μη τελειητε et. Clem^o 501 etc ... D^oε ου μη τελειητε. Item non
perficietis it vg Or^o int^o 1, 41 Victorin Aug Hier etc

17. ἐπιθυμει: L -μη | ταυτα γαρ cum M^oBD^oεFG 17. it vg cop Cyp^o 200.
222 Aug Hier al ... ε Ti ταυτ. δε cum M^oACD^oκλνF al pler vgedd iachm
(sed non am fu demid tol harl) syr^oP Chr Euthal^ocod Thdrt Dam ad h.
l. et paral^l 200 ... go Clem^o 501 ταυτα ουν, syr^osch arm aeth Or^o int^o 1, 120 et
4, 510 et - | ἀλλήλοις ante αντικειτ. cum ABCDEFG al^o it vg go arm
Euthal^ocod Damparall^o 200 (atque et. Paris) Or^o int^o 1, 120 et 2, 78 et 4, 510 Hier
Aug Ambrat (Clem^o 501 om ἀλλήλοισ) ... ε (= Gb Sz) αντικ. ἀλλήλ.
cum κκλF al pler syr^ou^o cop Chr^o 222 Thdrt Dam ad h. l. | αντικεισαι:
L 46. 48. 71. 72. 76. 115. al plus^o Damparall^o (et. Paris) Thphyl -κει-
σαι | ε ... D^oετ^oεFGετ^o ε, item syr^osch go ... 31. σαα ... B^o om | εαν
cum M^oB^o 39. 47. 74. asc^o Euthal^ocod ... ε Ti αν cum B^o(να μη αν sic)
o^oDEFGK^oκλνF al pler Clem^o 501 Chr Thdrt Dam ad h. l. et paral^l 200 ...
o^o om ... L ned min εαν et^oed mal [εαν] | ποιητε et. Clem etc ... L al
pauo Euthal^ocod ποιητε

18. ουκ ... M^oo al^o 10 syr^oP Did^o Ir^o 214 Aug ad h. l. (non ad huc) add eto

19. σινα εσται: ε (= Gb Sz) add μοιχεια (M^oD^o -χια) cum M^oDEFGKLN
al pler d e (f g) go syr^oP arm Or^o 2, 622 Ir^o int^o 205 Cyp^o 200. 222 Lcif^o 128 Aug
civ dei 14, 2 [non item alibi] Ambrat eddl^o ap Hier (sed FG f g Or Ir^o int^o Cyp
bis Lcif Aug^oiv μοιχεια, adulteria). Item 76. 115. Epiph^o 2, 222 libero Chr
Thphyl post πορν. add ... om cum M^oABCF 17. 47. 57. vg cop syr^osch
ar^o aeth Clem^o 501 M^oclon^oepiph^o 210 et 251 Eph^o 120 Euthal^ocod Cyr^og^oaph^o 200
Damparall^o 200 (et. Paris) Tert^o pud^o 17 (In primis posuit fornicationem, im-
munditiam, lasciviam,) Or^o int^o 1, 126 et 4, 504 Hier ad h. l. (l. e. 7, 510, in La-

πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 ειδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζήλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, 21 φθόροι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς

Ro 1, 29
1 Co 6, 9
Gal 5, 19
Eph 5, 5

tinis ead. adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plus quam quindecim carnis opera nominata.“ | πορνεία (n^oD* -ναι) ἀκαθαρσία ἀσέλγεια (D*P -για): P⁵⁷Q g πορνεία ἀκαθαρσίας ἀσέλγειας (sed g impudicitia), item Or^{2,452} (omisso ἀκαθαρσ.) Cyp^{306, 322} atque fornicationes et. Ir^{int} Lcif, impudicitias et. Or^{int} 1,146

20. ειδωλολατρεία cum MABD^oEKLN^oP etc ... CD^oN^o* al plu (10 ap Scri) Mcion^oP¹⁹ -λατρεία, P⁵⁷Q⁵⁷ Mcion^oP¹⁹ conc^ocarth ap Cyp³⁵¹ -λατρεία, Or^{2,622} -λατρείαι, d idololatrociniā | φαρμακεία (ND^oP al aliq -ναι): P⁶ 116. 1^{scr} al Clem⁵⁰¹ φαρμακείαι, d^{scr} al Damparis -ναι. Item veneficia d e f g vg syrP (non syr^{sch} cop go etc) Ir^{int} 3⁰⁶ Or^{int} 4,604. 1,146 Cyp^{306, 322} Lcif¹⁴⁸ etc | γὰ ἐκθρᾶς ... syr^{sch} aeth ἐχθρᾶ | ἐρις cum MABD^o al²⁰ fere (6 ap Scri) syr^{sch} aeth ... εἰρις cum CD^oet^oEPGKLN^oP al plu it vg (habent contentiones) go syr cop arm Mcion^oP¹⁹ 319. 361 Clem⁵⁰⁷ Ephr¹⁵⁰ Chr²³⁶ Euthal^ood Thdrt Dam ad h. l. etparall⁶⁰⁶ (et,paris) Ir^{int} 3⁰⁶ Or^{int} 1,146. 4,570 et⁶⁰⁴ Cyp Lcif Lattrell. Cf et. Iustor^oadgent⁵ ἐπιθυμίαν, δι' ἧς πᾶν δεινὸν φυνταί, ἐκθρᾶς, ἐρις, ζήλος, ἐριθείαι, θυμοί, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις :: ef huc inprimis 2 Co 12, 20 ubi pariter atque h. l. ἐρις et ζήλος praeferenda duximus | ζήλος cum BDR^oER^oFS^oQR^o(hi² ζήλουσ)P 17. (latet A) syr^{sch} aeth go Or^{int} 4,570 (inimicitias certamina solum furorem contentiones dissensiones haereses) conc^ocarth ap Cyp³⁵¹ (inimicitias certamina solum ira divisiones haereses) Damparall (cf et. Iustin l. l.) ... εἰ ζήλοσ cum MCD^oet^oEKLN^o al pler d e f g vg syrP cop arm Mcion^oP¹⁹ Clem, Ephr al mu Ir^{int} Or^{int} 1,146 et⁶⁰⁴ (inimicitias contentiones acumulationes iras rixas discordias haereses) Cyp Lcif Lattrell | θυμοί: syr^{sch} conc^ocarth ap Cyp Or^{int} 4,570 (Ir^{int} fuet lectio) θυμοσ | ἐριθείαι ut MB^oKLP (αιριθείαι) etc (et. Euthal^ood Damparis) ... B^oVG ἐριθείαι, ACD^oN^o 114. e^{scr} al aliq ἐριθείαι (A αιρι-) ... 44. ἐριθία, item syr^{sch} | αἰρέσεις: n -σις. Ceterum Hier in comm: „Septimum locum inter carnis opera contentio possidet“ - „Post contentionem octava succedit acumulatio, quae Graeco sermone ζήλοσ significantius et notius appellatur.“ Sed non satis accurate in ea expositione ipsius apostoli verbum repetisse videtur, ut statim post habet: „Ira deinde succedit“.

21. φθόροι sine φόροι cum MB 17. 33. 35. 57. 78. f^o demid Mcion^oP¹⁹ 351 (per errorem utvid altero loco i. e. 319 φόροι pro φθόροι habetur) Clem⁵⁰¹ Euthal^ood Chr^{1,466} Ir^{int} 3⁰⁶ Or^{int} 1,146 et^{4,570, 604} Aug ad h. l. et^oP²⁰ et^oP²⁰ ac^oap Hier ad h. l. et⁴¹². Dicit ad h. l. singula percensens: „Haereses sequitur invidia, quam non putemus idem esse quod zelum.“ Nec magis φόροι numero „quindecim“ carnis operum (vide supra) continetur ..... εἰ add φόροι, Ln [φόροι] cum AODEFGKLP al pler it vg (sed vide ante) cdd^{lat} ap Hier syr^{scr} cop arm aeth go Ephr¹⁵⁰ Chr²³⁶ Thdrt ad h. l. et^{4,471} (sed eo loco om φθόροι) Dam

προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ
 κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη,
 χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, πίστις.
 23 πραΰτης, ἔγκρατια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.
 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς σάρκα ἐσταύρωσαν ὄν τοῖς πα-

(et. Dam^{Paris}) Lcif¹⁸⁸ Ambrat (Cyp²⁰⁰ homicidia post beneficia ponit)
 al | κωμοι: κ 37° κωμοι ... κ om | καθωσ sine και cum κ^o BFGS^r f vg
 (et. am fu demid al) syr²⁰⁶ aeth go Teripad¹⁷ Cyp²⁰⁰ Lcif¹⁸⁸ Aug²⁰⁹
 ac²⁰⁹ al ... ε TI add και, Ln [και] cum κ^o ACDBEKL^r al omⁿid d e g
 tol (allachm) syr^p cop arm Mcionop¹⁹ Clem²⁰¹ Chr Euthalco^d Thdrt
 Dam Ir^{int}²⁰⁵ Hier Ambrat | προεῖπον (et. κ^o): κ^o επον ... D^o κ^o FG
 προεῖπον

22. κ^o cor^r eccles^o om d^e | αγαθωσυνη: DEFGLP al aliq Dam ad h. l. et Par^{all}
 206 (et. Paris) αγαθωσυνη

23. πραΰτης cum κωμο 17. 31. 47. 80. 118. Cyr^{hr}²⁰³ Doroth²⁰⁰ (Gall¹⁸:
 τοια παρα τῆ ἀποστολῆς ημεθιμηνησ καρποισ τον πνευματος.
 αγαπη, μακροθυμια, χαρα, ειρηνη, χρηστοτητα, αγαθωσυνη, πιστις,
 πραυτητι και τη κατα παντων των παθων εγκρατια) ... ε πραυτησ
 cum DEFGKL^r al pler Clem²⁰¹ Or^{2,708} eicat cor⁴⁸ Meth⁷²⁰ Bas^{oth}²⁰⁰
 Chr²⁰⁷ Euthalco^d Thdrt Dam (et. Paris) | εγκρατια (DEFG εγκρ., D^o
 -τια) sine additam cum κωμο^o EKL^r al omⁿid am fu harl syr^{nt}^r rell
 Clap²⁰¹ Or^{2,708} eicat cor⁴⁸ Meth⁷²⁰ Marc^{mon}⁴⁴ (Gall¹⁸) Euthalco^d etc
 ... D^o ερα d e f g vg^{cl^e} (et. demid tol) go Bas^{oth}²⁰⁰ Pallad^{praef}^{hist}^{laus}
 Ir^{int}²⁰⁵ Or^{int}^{2,92} Cyp^{200, 222} Ambrat al add αγγια (-για), item κ^o cor^r
 78. 118. υπομογη

24. οἱ δε etc ... Cyp¹⁷⁵ et²²² qui enim, nec aliter auctdupl mart²⁰⁶ | χρι-
 στου ιησου cum κ (sed^o praem κρισου quod delet^o nisi est ipse^o) ABC
 κ^o cor^r 17. 47° 80. sah cop (aeth^{nt} Iesu Christi) Bas^{oth}²⁰⁰ cod (et
 cod allus οἱ δε ω̄ χ̄ν) Doroth²⁰⁰ Procop²⁰¹ Cyp¹⁰⁶ Cyp¹⁰⁶ Cyp¹⁰⁶ Cyp¹⁰⁶
 et²⁰⁶ epe (sed^o ioh¹⁰⁶ ador⁷⁸ οἱ δε του ιησου χριστ.) Dam (item Dam^{Paris}
 ω̄ χ̄ν) Aug al h. l. (qui sunt in Christo Iesu; alibi ut^o qui autem
 Iesu Christi sunt) ... ε om ιησου cum DEFGKL^r al pler d o f g vg go
 syr^{nt}^r arm Mcionop¹⁹ 310. 262 Chr²⁰⁷ Euthalco^d Thdrt Pa-Ath²²² al
 Or^{int}^{2,444} et ap Hier ad h. l. Cyp¹⁷⁵ Hier Ambrat al. Praeterea vu
 add εττα. Cf f qui autem sunt christi, g qui autem christi sunt / . κ^oπι-
 σιπινμ | τ. σαμα: FG f g vg (sed om am^o) go syr²⁰⁶ cop (non item
 sah) arm aeth Or^{int}^{2,444} Cyp¹⁷⁵ Aug²⁰⁹ al add αττωρ. Praeterea cf
 Hier ad h. verum: „Origenes hunc locum (Qui autem etc) superiori-
 bus notens ita legit: Adversus huiusmodi non est lex, qui Christi car-
 nem crucifixerunt cum vitis et concupiscentiis, ut non, sicut in Latino
 sonat, eos qui Christi sunt carnem suam dicat crucifixis cum vitilis
 et concupiscentiis, sed Christi carnem ab his cum vitilis et concupis-
 centiis crucifixam. Et quaerit quomodo in his qui fructus spiritus
 habeant et adversum quos lex esse cessavit crucifixio carnis domini-
 cae ponatur in laude, quum ad Hebraeos in vituperatione sit positum:

θήμικισιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχοῦμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθορούντες.

VI.

1 Ἀδελφοί, εἴαν καὶ προλημφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. 2 ἀλλήλων

rursus crucifigentes in semetipsis filium dei et ostendui habentes. Pro rursus crucifigentes melius unum verbum compositum in Graeco est, aσασταιφουντες, quod nos interpretari possumus recrucifigentes. Primum notandum quod aliud sit crucifigere, aliud recrucifigere. Deinde quia non id ipsum sit recrucifigere filium dei et crucifigere carnem Christi cum vitiiis et concupiscentiis" - - „Ubi Latinus interpres vitia posuit, in Graeco παθηματα, id est passiones leguntur. Et quia passio potest et dolorem et coternas necessitates significare corporuaculi, caute apostolus intulit desideria, ut non naturam corporis videretur in spiritualibus viris negare sed vitia. Et hoc ita admonitum sit, si vulgatam editionem sequimur, legentes: qui autem sunt Christi, carnem crucifixerunt cum vitiiis et concupiscentiis, ut non carnem Christi sed suam eos crucifixisse dicamus.“

25. ε: 37. add δε ... FST om ineunte versu | ζῶμεν (L add εν) πνεύματι et. f am fu demid tol Clem³⁰⁰. 588 Hier Ambrst etc ... DPEFTG d e g vgl¹⁰ aeth Or¹. 752 Aug ad h. l. πνευμι. ζωμι. | κας: FSTG d e g (Ambrst, sed noned venit) om | στοιχοῦμεν: DFT CEKL al¹⁵ στοιχοῦμεν

26. γινώμεθα: KL al pauc Clem³⁰⁰ cod γινώμεθα ... α* 37. 47. 72. 73. 74. al plus³⁰ Basregg⁴⁹⁹ cod et⁴⁹⁹ cod Chr³⁰⁷ γινώμεθα | προκαλοῦμενος ... LP 8P⁰ al plus³⁵ Euthalcod Damparis προσκαλ. | ἀλλήλοις φθ. cum MACDFG²KL al longe plu Clem³⁰⁰ Euthalcod Thdrt Dam (et. Paris) ... Ln ἀλλήλους φθ. cum BG*P al plus³⁵ Clem³⁰¹ Chr Thdrtcod Oec.

VI. 1. ἀδελφοί: Damparis⁴⁰⁵ ad ea trahit quae praecedunt, non item sub σ | εαρ κας: d e f g m⁷⁵ vg Or^{int} 4, 679 Hil⁵³⁸ Hier ad h. l. Aug ad h. l. Ambrst al et si, Or^{int} 3, 381 etiam si ... κ 4* 61. o^{scr} syr^{sch} arm go Damparis nil nisi eαρ, item tantum si Or^{int} 3, 387 Hierzech¹⁶ etgai⁴ Auggon ad lit⁶ et contr mondao al | προλημφθη cum MAB³DFG ... ε προλημφθη cum v²CLP al pler ... κ προκαταλημφθη, 73. 109. 114. 115. 121. d^{scr}ερ προσλημφθη, 39. προβλημφθη | ανθρωπος: 5. 37. 73. 80. syr^{sch} etP c. ob. sah (in vobis) Did^{tr} 67 et³⁰⁰ add εξ (37. om) υμων ... P 76. arm habent τισ εξ υμων | καταρτίζετε: 17. -ζισθαι | πραΰτητος cum MAF 17. 80. ... ε Ln πρασθητος cum ACDFGKLX al pler Did^{tr} 67. 300 Chr Euthalcod Thdrt Dam | σκοπῶν: FSTG d e g Cyp⁷¹ et³⁰⁶ add εκαστος. Item vid Victorin (ipsa sacra verba non supersunt, sed in explicatione est: hoc ita protulit ut consideret unius-

- Ro 14, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Ὡς εἰ γὰρ δοκαῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὄν, φροναπατᾶ ἑαυτὸν.
- 1 Co 11, 22 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· Ὡς ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνεῖται δὲ ὁ κατηγόμενος τὸν λόγον τῷ κατηγῶντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανασθε, θεὸς οὐ μωκτηρίζεται. ὁ γὰρ ἐὰν σπειρῇ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν

quibus eorum ne et ipse temptetur) | σιαιτον: Dam (sed uouparis) εαυτον ... g te te se ipsum, d e se ipsum, Cyp om | μη και εν (u*ε αυτος) πειρασθησ ... v*o d e g μη και αυτος πειρασθη | Ln πραδ-τητος. σκοπων - πειρασθησ, 3 ἀλλήλων

3. βαστάζετε et. Clem²⁰⁰ n^o etc ... n^o βαστασετε, r βαστασατε | αναπληρωσετε cum vrg 33. 35. d e f g m⁷² vg syr^{sch} cop aeth go Aster ap Pho¹⁰⁰ 571 Procl⁶²² (Gall^o) Marcmon⁵⁰⁰ (ap Front. Ducaemum Paris. 1624) Thdr¹⁰⁰ Tertmarc^{5,4} Cyp^{71. 208} Victorin Hier Aug Ambrat Oros¹⁰⁰ (Gall^o) etc. Quam lectionem confirmat et. Bas¹⁰⁰ 478 τι εστι το· ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε; καὶ ποῖον νόμον ἀναπληρώσωμεν τοῦτο ποιοῦντες; ... ε Ti αναπληρωσατε cum MACDB*E*KLMP al pler syr^p arm Clem⁵⁰⁰ Baseth³⁰⁴ Ephr²⁵⁶ Didiri⁵⁷ Ath^{2,3} Chr Euthalcod Thdr¹⁰⁰ Dam ad h. l. etparall^{226. 613} (Damparis semel αναπληρουτε). Cf huc Chr²⁰⁰: οὐκ εἴπε πληρώσατε, ἀλλ' ἀναπληρώσατε, τουτίσπε, κομῆ πάντες πληρώσατε δι' ὧν ἀλλήλους φέριτε. | τον νομον: va om τον | τ. χριστου: 17. sah τ. θεου

3. δοκα: r δοκη | τι: v*(suppl demum utvid v*)m^{corr} 16. 32. 38. om | φροναπατ. εαυτον cum mabc 17. 37. 47. 73. 116. 118. sah cop syr^p Chr²⁰⁰ Euthalcod Damparall⁶¹³ (st. paris) ... ε εαυτ. φροναπατ. cum D*F*G*KL*P al pler it vg go syr^{sch} arm Thdr¹⁰⁰ Dam ad h. l. al Victorin Hier etc. Praeterea de verbis μηδὲν ὄν Hier Dam ad h. l. sic: „Dupliciter autem legi potest atque distinguui, vel: Si quis existimat esse se aliquid, cum sit nihil, aut ita: Si quis exist. se esse aliquid, ut postea inferamus cum sit nihil, se ipse seducit. Et magis in Graeco quam in Latino resonat ista distantia. Prioris distinctiouis hic sensus est: Qui se aliquid existimat esse et nihil est, ipse se decipit. Secundus sensus altior est et qui nobis magis placet: Si quia existimat se esse aliquid, in eo quod se putat esse aliquid, et non ex clementia in proximum sed ex suo opere et labore se iudicat, sua tantum virtute contentus, iste ex hac ipsa arrogantia nihil fit et ipse se decipit.“

4. εαυτον: 17. 37. 108^a a^{scr} d^{scr} αυτου | ειαστος: v sah om
5. γαρ: 1. 17. 61. b^{scr} v^{id} o^{scr} δε | βαστασει: Damparis -ασει
6. τον λογον: κ τω λογω, atque om τω κατηγῶντι
7. εν cum MACDB*E*KL*P al pler Or^{4,254} etp⁶¹ (Gall¹²) Ephr⁵⁴ Chr Euthalcod Thdr¹⁰⁰ Dam ad h. l. etparall^{247. 503} al ... Ln εν cum vD*FG al pauc Dial²⁶⁴ Damparis Thiphyl | σπειρη: LP al aliq Damparis σπειρει

σάρκα ἐαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὃ δὲ σπειρών εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιῶντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῶ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλύμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζόμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

² The 2, 13
³ Co 4, 16

11 Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασις ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ.

(item Or^{3,553} α σπειρεῖς ἑκαστος, ταυτα καὶ θερισει) | τουτο et. Tert marc^{5,4} Or^{int 2,154} Ambrst Aug etc ... δεῖ^τφ^σο^σε^τ ταυτα. Item quae - haec (d e eadem) d e f g (quod i quae etc) m⁷⁵ vg Victorin Hier ad h. l. (sed lovin¹ quodcumque - hoc) al

8. εἰς τὴν σάρκα et. Clem⁵⁸³ Or^{4,354} (cf et. 1,328) Eph²⁵ Cyr^{loh 298} Procop niceph^{1,514} etc ... εἰς τὴν σάρκα ... d e f g m⁷⁵ vg Or^{int 2,78. 189. 473. 687} Victorin Aug etc in carne, Zeno¹²² (Gall⁵) secundum carnem | ἐαυτου cum MABCD⁹BEKLP al pler Clem⁵⁸³ Eph²⁵ Chr⁹⁶¹ Euthal^{cod} Dam ad h. l. eiparall⁵⁰⁸ ... d⁹φ⁹ 2. 76. 115. 219* asor⁴ Thdrt Thphy αυτου ... Or^{4,151} bis et^{int 2,78} rell Cyr^{loh 298} Procop niceph Aug^{vera} rellg (non item ad h. l.) Zeno (vide ante) Cassiod^{complex 64} (libere assert verba) om | ἐκ τῆσ σαρκος: DEY⁸⁷g d e g (non item f m⁷⁵ vg Or^{int} Victorin Ambrst Aug al) cop aeth Chr⁹⁶¹ Thdrt Zeno add αυτου | εἰς το πνευμα (εἰς - ματ): DE⁷* ἐκ του πνευματος ... d e f g m⁷⁵ vg Or^{int 2,78. 189. 473. 687} Victorin etc in spiritu

9. ἐγκακῶμεν (εγκ- ut B⁹D⁹, MAB³ 17. 37. 39. 89⁹ εγκ-) cum MAB⁹D⁹ al⁴, item Chr⁹⁶⁰ μη ἐγκακῶμε ... ε ἐγκακῶμε. cum CD⁹EKLP al pler Clem⁹⁰⁸. 315 Chr Thdrt Dam; item εἰς ἐγκακῶμεν | θερισομεν cum ABDBK al plu Clem⁹⁰⁸ Chr⁹⁶¹ Euthal^{cod} Thdrt Dam, item meletius it vg Tert marc^{5,4} et^{res} carn²³ Cyp^{215. 251} Victorin Hier Aug Ambrst etc ... κc Y⁸⁷G⁸⁷L⁸⁷P 17. 37. 47* 80. 114. 115. 116. al²scr al θερισομεν | μη εκλυομενοι: d e Aug ad h. l. etep²⁸⁸ et^{allb} Ambrst infatigabiles, f g m⁷⁵ vg Victorin Hier al non deficientes

10. ἀρα etc: Ln^{ed} min ἀρα (hoc accentu et. D⁹ 37.) - πίστεισ; | εχομεν c. κβ⁹ 17. 37. 114. al ... ε Ln Ti εχομεν c. AB⁹CDEFGKLP al pler etc. Cf et. hademus it vg etc | ἐργαζομεθα c. κβ⁹CDEFG al plu d e f g m⁷⁵ vg etc Clem²²⁰ Chr Cyr^{loh 285. 464} Thdrt Dam Tertmarc^{5,4} Cyp^{215. 251} Victorin Ambrst al ... Ln^{ed} min ἐργαζομεθα cum AB⁹L⁸⁷P 31. 37. 39. 47. 73. al fere¹⁰ Euthal^{cod} ... κ ἐργαζομεθα, 46. 78. al pauc Dam partis ἐργασομεθα

11. πηλικοις: B⁹ 17. ηλικοις, d^{scr} ποιηλοισ. Reddunt d e f g vg Hilp¹¹⁸ (265) Aug Hier Ambrst al qualidus, Victorin quantis. Cf Chr⁹⁶³ ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αἰνῆται, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἄπασαν, ὃ πολλῆσ γνησιότητος σημείων ἦν - τὸ δὲ „πηλικοις“ ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθος ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μοσονουχι λέγων (cat¹²⁵ add ὁμοίωσ καὶ εὐσέβιος) ὅτι οὔτε ἄριστα γράφειν εἰδὼσ ὅμως ἠναγκάσθη δι' ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συνοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα. Eadem postquam attulit catena, pergitt: ἄλλοσ (i. e. Thdor^{mor}) δὲ φησι, μέλλων καθάπτεισθαι τῶν

- 12 ὅσοι θελοῦσιν ἐπιπροσώπησαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ἡμῶς περιτέμεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.
 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουν, ἀλλὰ θέλουσιν ἡμῶς περιτέμεσθαι ἵνα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσονται.

ἐναντίων, ἀγαν μίξουσιν ἐχρήσατο γράμμασιν, ἐμφαίνον ὅτι οὗτοι αὐτὸς ἐρυθριᾷ οὔτε ἀρνείται τὰ λεγόμενα. Thdrt ad h. l. πᾶσαν, ὡς ἴσκει, τήσδε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὸς ἔγραψε, διδάσκων ὡς οὐχ ἰφορᾶται προσώπων ἕξιμα προκειμένης τῆς ἀληθείας. τὸ δὲ „πηλίκουσ γράμμασι.“ τινὲσ μὲν μεγάλοισ, τινὲσ δὲ φαίλοισ ἠρμήνηυσαν. Sic vero Hier^(7, 200): „ne aliqua suppositae epistolae suspicio nasceretur, ab hoc loco usque ad finem manu sua ipse perscripsit, ostendens superiora ab alio exarata“ – „propter hoc igitur volens omnem occasionem falsis auferre doctoribus“ – „finem epistolae manus suae annotatione complevit dicens: Videte qualibus literis scripsi vobis: non quod grandes literae fuerint, hoc quippe in Graeco sonat *πηλίκουσ*, sed quod suae manus essent eis nota vestigia“. „In hoc loco vir apprime nostris temporibus eruditus, miror quomodo rem ridiculam locutus sit. Paulus, inquit, Hebraeus erat et Graecas literas nesciebat. Et quia necessitas expetebat ut manu sua epistolam subscriberet, contra consuetudinem curvos tramites literarum, vix magnis apicibus exprimebat, etiam in hoc suae ad Galatas indicia caritatis ostendens, quod propter illos id quoque quod non poterat facere conaretur. Grandibus ergo Paulus literis scripsit epistolam, quia sensus erat grandis in literis et spiritu dei vivi, non atramento nec calamo fuerat exaratus.“ | *ἡμῶν γραμμ. ἔγραψα* (ot. III)²⁵³ *vobis litteris scripsi*: DFG d e g go Aug *γραμμ. ἡμῶν ἔγρ.*, f vg Victorin Ambrst *litteris scripsi vobis*

12. *μη* ante *διώκονται* (-κωνται) cum MABCDEF 17. 37. 73. 118. 137^{v1} (excidit numerus ap Reich) d e vg (f male om non) Victorin Aug. Latini enim sic: vg Victorin Aug Hier *tantum ut crucis* (Aug in *cruce*) *Christi persecutionem non patientur*, nec aliter go; d e *tantum ut crux* (sic) *Christi non fugentur* ... ε *μη* post *ἵνα* cum FQKL al pler g (*tantum ut ne per crucem Chr. persecutionem patientur*) Chr Euthalcod Thdrt Dam Ambrst (*tantum ne*) | *διώκονται* cum ACFGKLP 37. 47^a 72. 74. asc^r al plus¹⁰ Euthalcod ... ε Ln *διώκονται*: cum MBE al plu Chr Thdrt Dam :: cf ad Ioh 17, 8, ubi *ἵνα* - *γυνώσκουσιν* simili auctoritate recipiendum iudicavimus | *του χριστου*: B 37. add *ἡσου*. *Libere aeth domini nostri Iesu Christi*
13. *οὐδὲ γὰρ*: 43. 47. 76. 108^a asc^r sah ou γαρ | *περιτεμνόμενοι* cum MABCDEF al sat mu Mcion^{orph} 219. 352 Chr Euthalcod Thdrt Dam, item *qui circumcidantur* f vg syr^{str} sah arm ... Gb¹ Ss Ln *περιτεμνόμενοι* cum B(FQ)L al plus⁵⁰ (F *περιτεμνημοι*, G *περιτεμνημενοι*), item *qui circumcisi sunt* d e g go cop aeth Victorin Aug Hier Ambrst :: certum tamen non est interpretes *qui circumcisi sunt* vertentes in exemplaribus suis *περιτεμνημοι* pro *περιτεμνομενοι* invenisse. | *Θελοῦσιν*: AC 23. 114. *βουλοται* | *περιτεμεσθαι*: B - *τεμεσθαι* |

14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένητο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κατὰ
 κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομὴ τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
 καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχῆσουσιν, εὐρήνη
 ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. 17 τοῦ λοι-
 ποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰη-
 σοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

5 6
 1 Co 7, 19
 3 Co 5, 17
 Phl 2, 16

μετῆρα: 17. 106. 109. d^{scr} o^{scr} ημετῆρα | καιησωνται: DRG*P
 47^v vi 114. 116. al^{2scr} al -σονται

14. καυχασθαι cum ABCD^{scr}EPGLP al fere omn Ign^{int}prol²⁵⁷ (ad Tars²)
 Or^{1,452} et^{2,100}. 202. 244 et^{4,204}. 202 et^{cat} ro 22. cor²¹ Euspe²³ Ath⁶⁰⁶ Cyr^{hr}
 222 Euthal^{cod} Cyr^{fid} 60 al mu ... AD^{*K} 47^v vi καιησασθαι | εν τ.
 σταυ. του κυρ. ημ. ιησ. χριστου: Ir¹⁷ gr εν τ. σταυ. του ιησου (ed
 maas του χριστου ex cod^{ros}), item^{int} in cruce Christi, item Baspe¹⁹⁶
 εν τω σταυ. του χριστου (non item⁶²² 570) | κοσμος ut et. Clem⁵⁰⁰
 Orplus declas Bas⁷ogg⁴⁹⁴ Cyrloh⁴⁹². 261. 1008 etc ... PG 219. Thphyl
 praem d. Item, cuiusmodi hac in re probandi vim non habent, Clem
 484 (ο κοσμος τουτω, φησιν, εσταυρωται και αυτος τω κοσμω) Bas
 bap¹⁰⁷. 637. 642. 682 (quater: εγω τω κοσμω εσταυρωμαι και ο κοσμος
 εμου) | κοσμω cum ABC^{*D}*FGP 17. Or^{2,242} et^{4,107}. 204 [Ps.]Ath^{2,83} ... ε
 (sed Gb⁹⁰) Ti praem τω cum C²D²EKL al pler arm Clem⁵⁰⁰ (cf et. 484)
 Or^{1,426}. 222 ter et^{2,544}. 600 et^{4,202} et^{cat} cor²¹ Ath⁶⁰⁶ Bas⁷ogg⁴⁹⁴ (et^{bap}
 quater) Epiph¹²¹ Cyrloh²⁶¹. 1008 et^{fid} 60 al mu

15. ουτε (syr^{sch} sah^{sb} ου) γαρ (Gb^{''}) cum B 17. 47. syr^{sch} etp txt sah^{sb}
 arm^{ven} aeth^{ro} go Chr²⁶⁶ (item Syncell teste Gb, sed ignoro locum)
 Hier (nd h. l.) Aug (ad h. l.) ... ε Ln εν γαρ χριστω ιησου ουτε cum
 MACDEFGKLP al pler d e f g vg cop syr^P c.² sah^{wold} cop aeth^{PP} Euthal^{cod}
 Thdrt Dam Victorin Ambep²⁰ Ambrst :: quae lectio retinenda
 caset, nisi ex 5, 6 derivanda esset. | εστιν cum A^{*B}CD^{*EFG} 17. 28.
 47. 67²² 80. 178. d e g go syr^{sch} etp mg sah cop arm Euthal^{cod} (per
 errorem loci Origenis apud Wtst ad hanc lectionem adscripti sunt)
 Victorin Hier Aug Ambrst ... ε (= Gb Sz, sed Gb[']) ισχυει cum κ^{no}
 κLP al pler f vg syr^P txt Chr Thdrt Severianca²³ Dam al. Cf huc
 etiam et ad 3, 28. Naass²⁰: ουκ εστιν ουτε θηλυ ουτε αρσεν, αλλα
 καινη κτισις, καινος ανθρωπος, ος εστιν αρσενοθηλυς. Praeterea
 c^{scr} ad h. v. notat in mg: μωνσεωσ αποκρυφοι.

16. στοιχησουσιν cum κ^{no}2κLP al pler Chr Euthal^{cod} Cyr^{4,202} Thdrt
 Dnm, item secuti fuerint f vg, Hil⁴⁰⁰ obsecundabunt ... Ti (Gb^{''}) στοι-
 χουσιν cum AC^{*D}EPFG 4. 71. d e g arm aeth Cyr^{4,202} mg Victorin
 Hier Aug Ambrst Rufg^{all} 4. 7 al (Victorin et quicumque hanc regulam
 sectatur, pax super illos. Sic certe Mai edidit; paullo vero post:
 „Hanc, inquit, regulam, hanc gloriam qui sectantur, pax super illos“
 etc.) | και επι: DR²GR² 121. 238. aeth om και | τ. θεου: D^{*K}*FGG d
 e κυριου, g dei t domini ... tol Hil⁴⁰⁰ (sed habet²⁶¹) om

17. του λοιπου: D^{*R} 8P το λοιπον ... Dial²⁶⁴ των δ αλλων (pergit ενη
 κοπους μοι μηδεισ παρεχσθω) | κοποις μοι (17. μου) μηδεισ παρ.

Phil 26 etc

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

(Aug *laborem nemo mihi praestet*) ... DE μηδ. μοι κοπ. παρ., Victorin *nemo mihi molestias praestet*, d e f vg Hier Ambrst *nemo mihi molestus sit* (g *michi nemo mol. sit*). Sed notat Hier: „Mellius ergo in Graeco legitur: *De cetero labores mihi nemo exhibeat.*“ | του ἰησου (Gb'') cum Δ B^o 17. 109^{lat} f am su demid mar tol Dial²⁶¹ Euthalsacagn⁵⁵¹ (cod¹ του χν) Epphancant^{1,10}. Cf et. Petralez can¹ επειδη και στιγματα του ἰησου ενδεικνυνται εν τοις σωμασιν αυτων ... P 47. 73. 118. cop arm aeth^{tr} Ignⁱⁿtpol²⁵⁰ (παυλου γαρ - και τα στιγμ. του χν εν τη σαρκι περιφεροτος) Thdot ap Clem²⁷⁰ (η ψυχη - τα στιγμ. του χν περιφειρι) Mcion²⁸¹ 5,4 Nysscant¹² (1,654) Euthal^{cod} του χριστου ... ε του κυριου ἰησου cum C²⁰D²E²K²L al pler vg^{cl^o} (sed harl tantum *dominus*) syrP Thdrt Dam ... κδ²ϛ²ε²ζ² 31. 111. d e syr^{sch} go Chr²⁶⁵ Or^{int} 2,70 Victorin Aug Ambrst Epphancant^{5,7} του κυριου (δ^εϛ²ϛ²ε²ζ² 31. 111. syr^{sch} go Chr Victorin Epphan add ημων, Or^{int} mei, non item κ d e Aug Ambrst) ἰησου χριστου | βασταζω: Nysscant¹² (1,651) περιφειρω, item (vide ante) Ignⁱⁿtpol Thdot^{cl^{em}}

18. του κυριου ημων cum ABCDEFGKL al pler it vg etc ... κρ 37. 2lect aeth om ημων :: similibus ll. aliis modo adeat modo omittitur | χριστου: P 46. e²or om | αμην: G g Victorin Ambrst om

Subscriptio: κΑΒ^o C 6. 17. 135. προς γαλατας. Item DE πρ. γαλ. πληρωθη αρχεται πρ. ιφισιονσ, d e ad galatas explicit (d^{cor} add scribens a roma) incipit ad ephesios. FG f g τελεισθη (explicit) επιστολη προς γαλατας αρχεται προς ιφισιονσ. Similiter go ad galatas explicit; am su al explicit *epistula ad galatas* ... B^oOTT^{EP} 47. al προς γαλατας εγραφη (P - φει) απο ρωμησ, item omisso πρ. γαλ. 37., L 48. τελος της προς γαλατας · εγραφη (48. add δε) απο ρωμησ ... Euthal^{cod} εγραφη απο ρωμησ υπο παυλου και των αδελφων προς γαλατας οι (pro η) επιστ αυτ (sic) ... ε (= Gb Sz) προς γαλατας εγραφη απο ρωμησ (απο ρωμησ confirmant etiam syr^{uir} cop Thdrt Euthal Hier; contra ThphyI Oec Claud^{ant^{is}} απο ιφισιονσ). Praeterea 113. add δια χειρος παυλου, cop^{cod} δια τιτου, arP^{ol} δια τιτου και λοικα, slav^{cod} δια τυχηκου. Numerantur στιχοι σγ' (ita KL al mu), κ²ϛ² ϛ²β', 80. h²er τγδ'. Ad dunt pauci cum Euthal αναγνωσεισ β', κεφαλαια ιβ', μαρτυρειαι ια' ... am su al capitula 37 notant. B a capite ϛδ' ad ϛη' pergat, transit vero inde ad ep ad Hebraeos, cuius ad initium nota ϛθ' (l. e. 59) invenitur. Rursus ab ep ad Hebr redit ad ep ad Eph, cuius prima nota ο' (l. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ Gal 1, 1 etc
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

* προς εφεισιους cum MABK 3. 17. 37. 47. 89. 108. 113. 123. al. Item DEFG d e f g αρχιται προς εφεισιουσ, sed DEG d e g coniungunt cum subscriptione epistulae ad Galatas. Item am al incipit epistula (al om) ad ephesios. (su expl. epistula ad galatas inc. argumentum ad ephesios - expl. argumentum inc. brebis. - expl. brebis. inc. corpus epistulae feliciter: quae ratio passim invenitur) ... al προς εφεισιουσ επιστολη (ut 44. 116. k^{scr}), επιστολη πρ. εφεισ. (ut l^{scr}), η πρ. εφεισ. επιστολη (ut 120.) ... L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς εφεισιουσ, r παυλου επιστολη προς εφεισιουσ. Similliter alii ... f^{scr} τοις εφεισιουσ μυσταισ ταυτα διδασκαλοσ ισθλοσ ... ε προς εφεισιουσ επιστ. παυλου, ε^σ παυλου του αποστολου η προς εφεισ. επιστολη, Gb Ss παυλου επιστ. πρ. εφεισιουσ

I. 1. χριστου ιησου cum BDEF 17. d e am (allachm) go cop syr^p Or^{cat} 101 Dam Ambrst ... ε ιησου χριστου cum MAFGKL al fere omn f g vg (et. fu demid toi harl al) syr^{sch} arm aeth Chr^{11,9} Euthal^{scod} Cyr^{ioh} 46 Thdr^t al Victorin Hier | τοις αγιοις: M^{cap} 10. 80. am fu demid tol al (vg^{cle}) cop ar^e Hier add πασιν (vg^{cle} omnibus sanctis) | τοις sec: D(non x) 46. om | [εφ εφεισω]: haec non a Paulo profecta esse iudicamus, om enim M^b* 67** Or^{cat} 103 edd^{vet} et pp^{vet} apud Bas^{unom} 1,265 item^{vid} Meion^{tert} etep^{rbh}. Ita enim Or l. 1. ωριγένησ δέ φησιν· ἐπὶ μόνων ἐφεισιῶν εὐρομεν κείμενον τὸ „τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι“· καὶ ζητοῦμεν, εἰ μὴ παρῆλκει προσκειμένον τὸ „τοῖσ ἁγ. τοῖσ οὖσι“, τί δύναται σημαίνειν. ὄρα οὖν εἰ μὴ ὡσπερ ἐν τῇ ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ταυτοῦ ὁ χρηματίζων μωσεί τὸ ὄν, οὕτως οἱ μετέχοντες τοῦ ὄντος γίνονται ἦντι, καλούμενοι οἰοῦντι ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰσ τὸ εἶναι· ἐξέλεξατο γὰρ ὁ θεὸσ τὰ μὴ ὄντα, φησὶν ὁ αὐτόσ παῦλοσ, ἵνα τα ὄντα καταργησῃ etc. A quibus verbis commentarii Origenis in hanc epistolam dudum deperditū vel maxime pendet Hier, quamvis non dicat, ad h. l. (Vall^{1,646}): Quidam curiosius quam necesse est putant ex eo quod Moysi dictum sit: Haec dices filiis Israel: Qui est misit me, etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles essentias vocabulo nuncupatos, ut quomodo a sancto sancti, a iusto iusti, a sapiente sapientes, ita ab eo qui est hi qui sunt appellentur, et inacta eundem apostolum elegisse deum ea quas non erant ut destrueret ea quae erant - - Alii vero simpliciter non ad eos qui sunt, sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur. Patet ex his Hieronymum ne adsequutum quidem esse Origenis interpretatio-

Col 1, 2, etc 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1 Co 1, 3 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἑπουρανόις ἐν Χριστῷ, 4 καθὼς ἐξελέξυτο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ

nem inde fluxisse quod ille verba *en episcopo* plane non legisset. Tantopere igitur vulgaris lectio Hieronymi aetate iam invaluerat. Basiliius vero^{2,265} sic: τοῖς ἐπισκοπῶν ἐπιστάλων, ὡς γνησίως ἠγαμένοισ τῷ ὄντι δι' ἐπιγνώσεως, ὄντας αὐτοῖς ἰδιαζόντως ὠήμασιν, εἰπὼν· τοῖς ἀγίοις τοῖς οὔσι καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· οἷτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδειδώκασι· καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιαῖς τῶν ἀντιγράφων εὐρηκαμεν. Ceterum nescio an cum veterima lectione illa cohaereat etiam additamentum spurium πασιν, de quo vide ante. Denique nec Melion verba *en episcopo* legisse censendus est quoniam hanc epistolam ad Laodiceos inscripsit. Cf Tert^{marc} 5, 17: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam ad Ephesios habemus emissam, non ad Laodiceos, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestit, quasi et in isto diligentissimus explorator. Nihil autem de titulis interest“ ac paucis verbis post inde affert locum Eph 1, 9 et 10. Item^{marc} 5, 11: „Praetereo hic et de alia epistola, quam nos ad Ephesios perscriptam habemus haeretici vero ad Laodiceos.“ (Hoc igitur loco non unum Marcionem eo titulo uti perhibet.) „At enim meminisse nationes, quod illo in tempore cum essent sine Christo, alieni ab Israele“ etc (respicit ad Eph 2, 12). Similiter etiam Epir^h 274 ex Marcionis πρὸς λαοδικίας epist. citat Eph 4, 5 sq. Habet enim sic: προσέθετο δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποστολικῷ καλουμένῳ καὶ τῆς καλουμένης πρὸς λαοδικίας· „εἰς κήριος, εἰς πᾶσις, ἐν βάπτισμα, εἰς χριστός, εἰς θεός καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. συναδόντως μὲν τῇ πρὸς ἐπισκοπῶν, ὡ μαρκίων, καὶ ταύτας τὰς κατὰ σοῦ μαρτυρίας ἀπὸ τῆς λεγομένης πρὸς λαοδικίας σινηγάγῃς etc . . . . ε In addunt *en episcopo* cum ^{MS} AB² D² EFGKLP al (praeter 67*) omni it vg (sed Victorin sanotis qui sunt fidelibus Ephesi) rell Chr Thdr¹ Nam etc | καὶ πιστοῖς: 37. tol Victorin om καὶ

2. πατρ. ημων: (2. 122. om ημ.) ... Γ πα. ημων ... Cyr^{graph} 210 praom καὶ

3. ο θεος και πατηρ et. Or^{int} 2, 263. 2, 272. 4, 590 Eusps 22 Ath⁴³⁰ Cyr^{graph} 227 etc Hil²⁰⁰ Hier Ambrst etc ... B Hil¹⁸⁶ om και πατηρ, Victorin^{bis} (ad h. l.) Hil²²⁰. 427 om ο θεος και | του κυριου ημων (et. MS): M² T. κηρ. και σωτηρος ημ. | ο ειλγυ. ημας (c^{act} d^{act} ημας) et. M²: M² om ημας | εν ante χω: ε (non ε^o Gb Sz) om cum minusc pause | εν χριστω et. Or^{int} 2, 263. 4, 590 Eusps 22. 228 Cyr^{thes} 172 etc ... D^{bet} εχ 4° 46. 47. 76. 109. 115. syr^P aeth^{41r} Ath⁴³⁰ (exc^{cod} 1) Thphyl Victorin Sedul add ιησοι

4. εν αυτω (d e f g vg Victorin etc in ipso. Cf et. Hil¹⁴³. 200. 240 et alib in quo et elegit nos etc): F⁵ G⁵ Did^{ri} 241 Ath^{dd} vet⁴³⁰ ταυτω | προ:

καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἀγίους καὶ ἀμώμονοι κατανοοῦν Col 1, 22
 αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἣς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν
 τῷ ἡγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος Col 1, 14

ϛε†ϛε† προσ | ἐν ἀγαπῇ: ϛ (= Gb Sz) cum praecedentibus coniung,
 ut LF al ut vid plu f vg (hl² in caritate qui praedestinavit) go cop (certe
 ap Wilk). Ita et. Ambrst „hi sunt quos elegit ante mundum in
 Christo, ut sint incontaminati coram deo in caritate, hoc est, ut amor
 dei sanctam illis faciat conversationem. Nemo enim melius alicui
 obtemporat quam qui ex caritate obsequitur.“ ... cum seqq vero Or
 cat¹⁰⁷ ἐν ἀγαπῇ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ τοῦ ἡγῶν αὐτοῦ.
 ἦτοι τὸ ἐν ἀγάπῃ τῷ προορίσας συναπτέον· ἢ ἐξέλκιστο ἡμᾶς ἐν
 αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ, πρὸ καταβολῆς κόσμου προορίσας ἡμᾶς ἐν υἰοθε-
 σίᾳ τοῦ ἡγῶν εἰς αὐτόν, ὥστε ἡμᾶς εἶναι ἀγίους κ. ἀμώμ. κατενώπ. αὐτοῦ.
 Atque¹¹³: ὁθεν καὶ πρότερον γέγραπται τὸ „ἐν ἀγαπῇ προορίσας ἡμ.
 εἰς υἰοθεσίαν“, διτύρον etc. Item Chr⁵ (ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς·
 οὐ γὰρ ἀπὸ πάντων οὐδὲ καθροθυμάτων τοῦτο γίνεται, ἀλλ’ ἀπὸ ἀγά-
 πης etc) Thdr̄t. Atque eidem distinctioni favent d e g in caritate
 praedestinans, quemadmodum etiam Victorin Ambrst (sed is alteram
 sequitur conjunctionem, vide supra) Hier al exscribunt. Tractat
 autem rem etiam Hier: „Duplīciter legendum, ut caritas vel cum
 superioribus vel inferioribus copuletur. Cum superioribus ita: *ut
 essemus sancti et immaculati coram ipso in caritate*, et postea sequatur:
praedestinans nos in adoptionem filiorum per Ies. Chr. in ipso. Cum in-
 ferioribus autem sic: *in caritate praedestinans nos*“ etc. „Differentiam
 vero Graeci sermonia προορίσας et ορισθεντος“ (respicit ad Rom
 1, 4) „Latinus sermo non explicat“ etc.

5. D*P al προορίσας | ἰησοῦ χριστοῦ et. Orca¹⁰⁷ bis Enap¹⁵⁶ Cyrthes¹⁷³
 etc Victorin Ambrst etc ... B Chr¹⁰⁸⁰ 1 χριστοῦ ἰησοῦ ... Or^{1,205} et
 cat¹⁰⁷ tertio loc IIII²⁴⁰ om ἰησοῦ

6. δόξης: DE praem τῆς | ἡς (Gb¹) cum M*ABP 6. 17. 23* 47. 57. 67**
 69. 70. 73. 80. 118. 8P^o Orca¹¹³ Chr⁷ (ἣς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς, φησίν.
 οὐκ εἶπεν· ἣς ἐχαρίσατο, ἀλλ’ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς. Ad haec emendan-
 dum videtur quod^o exsunte et⁷ ineunte praecessit κατὰ τὴν εὐδοκίαν –
 ἐν τῇ ἐχαρίτωσεν etc.) Euthal^{cod} ... Thphyl ἡ, quocum facit Ambrst:
qua gratificavit nos in dilecto filio suo. Alliter cop: *qui dedit nobis gra-
 tiam* ... ϛ TI ἐν τῇ cum M^{CD}DE(F om η)GKL al pier d e f g vg go syrP
 Ba³ba³pt⁶²⁴ (Chr vide ante) Thdr̄t Dam Victorin Hier al | ἡγαπημένῳ
 sine additam et. am^o demid allachm syrP txt (syrscb cop add tantum
 eius) Hier Sedul. Praeterea vide infra ... D*P*FA 8P^o d e f g vg^{cl} (et.
 am^o su harl mar tol al) go syrP c.* Dial¹⁰⁰⁷ eddlat ap Hier Victorin
 Ambrst al add υἱὸς αὐτοῦ, notatque Lebr̄ug: „Non omittas filio suo.“
 Contra est Orca¹¹³ ter et¹⁰⁷: *ἀριγίνης φησίν· ἡγαπημένους ἀπλῶς λέ-
 γεται ὁ σωτήρ*. Item Hier ad h. l. (Vall^{7,553}): „Nec putandum, quod
 in Latinis codd. habetur, scriptum esse *in dilecto filio suo*, sed simpli-

αὐτοῦ, τὴν ἄφραση τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, ὃ ἦσ ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ γνώσει ὃ γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληροῦματος τῶν καιρῶν, ἀνακαταλαλιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ

citer in dilecto" - „Nunc vero in eo quod absolute locutus est dicens in dilecto, ita mihi intelligendum videtur ut subaudiatur *ad omnibus*."

7. εχομεν cum $\kappa^{\alpha} \text{ABD}^{\text{bet}} \text{EFGKLF}$ al omn^{vi} d e f g vg syr^{nit} arm go Ir Int²⁰² Or^{cat} 112 Cyr^{hr} 202 Bas^{bapt} 694 Chr Euthal^{cod} Cyr^{glaph} 10 Th^{dr}t Dam Victorin Hier Aug^{praed} 55 Ambrst al ... $\kappa^{\alpha} \text{D}^{\text{et}}$ cop (acceptimus) aeth Ir^{int} 210 (habuimus) εχομεν (: : item Col 1, 14 n cop; aut utroque loco εχομεν aut εχομεν Paulum scripsisse puto. Quod si recte habet, εχομεν vix edi potest) | το (FG του) πλειους cum $\kappa^{\alpha} \text{ABD}^{\text{et}}$ GP 81. 47. 59. 67^{et} cat^{ix} 11; 17. το πληθος ... ε τον πλουτον cum $\kappa^{\alpha} \text{D}^{\text{et}}$ al pler Or^{cat} 112 Cyr^{hr} 202 Bas^{bapt} Chr^s Euthal^{cod} Cyr^{glaph} 10 Th^{dr}t Dam | χαμιτος : A 109. cop Cyr^{glaph} 10 χρηστοτητος : : cf Ro 2, 4

8. ἦσ επιρισσ. (d e f g vg Ambrst al *quas superabundavit*, contra Victorin Hier *qua abundavit*) εσ ημας (et. Or^{cat}): P om | φρονησι: 17. γνωσει, 71. συνισσι. Praeterea cf Hier ad h. l. „Si ex parte cognoscit Paulus et ex parte prophetat et nunc videt per speculum in aenigmate, quomodo vel ipsi vel Ephesis in omni sapientia atque prudentia dei mysterium revelatum est? Hac itaque necessitate compellimur mutare ordinem lectionis et facere: *secundum placitum voluntatis suae, in laudem - secundum divitias gratiae eius, qua abundavit in nobis in omni sapientia et prudentia*, ut quum hucusque distinxerimus, quo scilicet *omni sapientia et prudentia* ad superiora lungantur, deinceps inferioramus: *notum faciens nobis mysterium voluntatis suae sec. placitum suum*. Potest autem et hac manente sententia, quod ex parte videant - nunc in omni sapientia et prud. dici revelatum eis esse mysterium. Non quo ipsi in omni - mysterium didicerint, sed deus in omni sap. sua atque prud. iuxta quod consequi poterant eis mysterium revelaverit." Ita igitur Hier, sed nihil non ex Or sumpsit, ut ex^{cat} 112 s intellegitur.

9. γνωρισασ et. Or^{cat} 112 Hier etc ... FG 76. d e f g vg go Th^{phyl} III²² Victorin Ambrst Aug^{serm} 1 et^{praed} 55 al γνωρισαι | το: D^{et} τουτου? τουτο το?, sed ipse⁸ super litteris post το ερασι μυστηριον (D^c μυστηη) rescripsit | του θεληματος αυτου: aberraverat scriptor codicis A ad eadem verba versus 11 et iam perrexit εσ το εσαι ημ. εσ επ. θεξ. αυτου, errore vero intellecto his deletis suprascripsit κατα τ. ευδ. αυτου | κατ. τ. ευδοκίαν (κ add του θεληματος) αυτου: syr^{sch} ar⁶ haec non expri (ἦν relato ad ea quae praecedunt) ... D^{et} FG d e g go cop Ter^{marc} 5, 12 Victorin III²² om αυτου | εν αυτω: P εν ταυτω

10. εσ οικονομιαν: A κατα την οικ. | εν τω χριστω et. Ir²⁰ Or^{cat} 114 Eus^{mcoll} 152 etc ... κ 73. d^{et} cat^{ix} 114 (non¹¹¹) om τω ... 116. 143.

Χριστῶ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν
 ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ^{α, 11}
 ἐνεργούντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ
 εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότες ἐν τῷ Χρι-
 στῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας,
 τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγι- ^{4, 30}
 σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὃς ἐστὶν ἀρρα- ^{2 Co 1, 22 etc}

εν χῶ ἰῶ | τα ε. τοισ cum κ^aABDEFGKLP al⁷⁰ fere Eusm^oell Chr⁹ Euthal
 cod Cyrslaph¹⁰ Thdrt etc ... ε (= Gb Sz) τα τε ε. τοισ cum minusc
 ut¹ paucis Epiph⁹⁰⁶ Cyrmlch⁴²⁵ | ἐπὶ τοισ οὐρ. cum κ^aBDEL al plus⁴⁰
 go Eusm^oell Thdrt ad h. l. Dam Oec Tertmonos⁸ (univerſa in Christo,
 quae sunt super caelos et super terras) ... ε Ti in τοισ οὐρ. cum κ^aΔFG
 KP al plu cop Epiph⁹⁰⁶ et^{3, 66} Chr Euthalcod Cyrslaph¹⁰ Thdrt^{4, 1378}
 Thphyl (etiam Or^{cat} 114 τῆς ομοιομοίας τῶν ἐν οὐρανοῖς καὶ διοικη-
 σέωσ τῶν ἐπὶ γῆσ πατρῶν) Ir^{int} 317 (quae in caelis et quae super terram)
 Victorin (ut Ir^{int}). Praeterea d e f g vg Tert^{marc} 5, 17 Hier Ambrst al
 in caelis pariter atque in terris (-tra); nec magis accuratius distinxo-
 runt syr^{utr} aeth

11. ἐκκληρώθημεν cum κBKL P al omn^{vi} f vg (uterque et Or^{int} 5, 450 Hier
 sorte vocati sumus, item d e g absque sorte) Eus^p 256 Chr Euthalcod
 Cyrslaph¹⁰ Thdrt Dam, nec aliter go syr^{utr} (electi sumus, ad quod
 syr^p c. ob. add sorte) cop arm, item sortem consecuti sumus Victorin
 Augpraed 22, sorte constituti sumus Ambexhort virg²⁵⁷, sortiti sumus
 Ambrst ... Gb' Ln ἐκκληρώθημεν cum ADEFG (P* ἐκκληρώσαμεν) d e
 g | D* 37. 71. 73. d^{scr} προορισθητεσ | κατὰ (D*FG 38. add τῆσ)
 προθεσίον (Eus^p προγνώσιν) ... DEFG 10. 31. 46. 47. 59. 71. 73. 80.
 8P^o d e f g cop arm go Euthalcod Ambrst add του (80. om) θεου |
 τα πάντα: D*FG 109. (d^{scr} παντασ) Thdrt^{ulc}eph^{1, 1257} om τα | κατὰ
 τ. βοῦ. του θελ. αυτου: 37* om

12. δόξησ cum κBDEFGKLP al plu (fere omn ap Scri et Mtth) Eus^p 256
 Euthalcod Cyrslaph¹⁰ Dam Thphyl ... ε (Gb⁰⁰) praem τῆσ cum λ al
 vix mu (ut^{vi}) Chr¹² Thdrt Oec | αυτου et. Or^{int} 5, 450 Victorin Hier
 Ambrst ... D*FG⁷g d e g floriac Tert^{marc} 5, 17 om ... syr^p c.* add
 et gratiae | τοισ προηλπ. εν τ. χῶ: 115. om | εν τῶ: FG 1. 59. om τῶ

13. ὑμεῖσ et. Ir^{int} 301 Or^{cat} 118 Euthalcod Cyr^{ad} 122 etc Tert^{marc} 5, 17 etc
 ... κ^aAKL al plus²⁵ Thphyl¹²⁸ Oec ἡμεῖσ, item⁹⁰mel Victorin | τῆσ
 σωτηρίας: FG om τῆσ | ὑμῶν: κ 74. 115. 122. al plus⁵ cop ἡμῶν | εν
 ω και: DEFG⁷g d e g am go cop arm Did^{tri} 60. 278 (non item^{125. 150}) Ir
 int³⁰¹ Tert^{marc} 5, 17 Victorin al om και, item Ambrst om εν ω και |
 ἐσφραγισθητε (Did^{tri} 60. 278 -σθημεν, non item^{125. 150}) ... B ἐσφρα-
 γισθη

14. οσ cum κBKL al longe plu (spiritu promissionis sancto, quod est pignus
 d e g) Did^{tri} 125 Chr¹² (com) Thdrt Dam Phot ap Oec (ὃσ ἔστι τὸ
 πνεῦμα, φησὶν· ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου etc) Thphyl

βῶν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἵπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Col 1, 9

15 Διὰ τοῦτο καὶ γώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνεῖαν ποιοῦμενος ἐπὶ τῶν

1 Th 1, 3
Ro 1, 9

Oec ... Ln ὁ cum ABFGLE (ω) al¹⁵ (f vg Victorin Didnt³⁶⁵ etc qui est pignus) Ath⁷⁰⁵ (etint⁷⁰⁰ qui est awtha) Didtri⁶⁰⁰ Chr¹¹ (xt) Cyrtrn⁶⁷⁵ (Cyract⁶⁶ etid¹⁵³ ὁ τῶν ἁγίων pro τῷ ἀγ(ω ὀ) | αρραβων ut κΑΒΔΕΚ LF etc ... Ϝα 87. 76. d^{80r} Euthaleod αρραβων | τῆς δόξης: κ 17. 35. om τῆς (85. om et. τῆς pti) ... syrP add καὶ χαριτος

15. καγω: syrP e. ob. add μεν | ἐν τῷ (ϜPG om) κυριῳ ἰησοῦ et. Cyr^{10h} 888 Aug^p 317 Hier Ambrst etc ... υ^δ κ^δ Ϝε^τ α^δ d e g go syr^{sch} aeth Victorin add χριστῷ (δ^{8r}* κ^δ χ^ω) ... Aug^{praed} 88 Leo^{op} ad clar^{const} in Christo Iesu | καὶ τὴν ἀγάπην τὴν (δ⁸ Ϝα om) εἰς cum κ^{ωδ} (*etibeto) ϜK GKL al pler d e f g vg syr^{ut} cop go Eph^{4, 363} (- ἢν εχίτε εἰς) Chr¹⁶ (in com¹⁰ πανταχοῦ συνάπτει καὶ συγκολλᾷ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην) Thdr^t Dam al Victorin¹⁶ Ambrst Aug^{op} 317 al. Item καὶ τὴν εἰς παντ. τ. αγ. ἀγάπην 87. 89. 78. 80. 116. 118. (n^{80r}* ἀγάπην post παντα) ekt^{12t} aeth Euthaleod Cyr^{10h} 888 ..... κ^δ Δ^{BP} 17. Orat¹²⁰ Cyr^{10h} 808 Hier Aug^{praed} 88 καὶ (omissis τὴν ἀγαπ.) τὴν εἰς. Cf Orat¹ ὠριγίνης φησί· δόξει σόλοικον εἶναι τὸ „ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πηφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, εἰ μὴ ὡς ὑπερβατὸν αὐτὸ ἀποδῶμεν.“ διότι τὸ ἐξῆς τῆς συμφράσεως οὕτως ἔχειν οἰόμεθα· δια τοῦτο καγω ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πηφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνεῖαν ὑμῶν ποιοῦμενος etc. Item cf Hier ad h. l. (rursus maxime ab Or pendentem): „Licet verbi ad verbum expressa translatio possit apostolum diligenti excusare lectori, quod videatur omnis sententiae scateri contextus et soloecismus fieri, tamen et in Graeco vitium sonat. Unde et nos Graecis potius calumniatoribus respondentibus conabimur ita iuxta sensum temperare ordinem lectionis ut dicamus: Audiens fidem vestram in domino Iesu et in omnes sanctos eius, vidensque differentiam fidei vestrae in dominum et in omnes sanctos eius, non cesso gratias agere et memoriam vestri facere in orationibus meis, ut domini nostri Iesu Christi deus, pater autem gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis. Quod autem sequitur: illuminatos oculos cordis vestri, ita per hyperbaton reddi potest: Propterea et ego audiens fidem vestram in domino Iesu in agnitione eius, illuminatos oculos cordis vestri, et in omnes sanctos, non cesso gratiam agens pro vobis“ etc.: dubium igitur non est quin lectio quae verba τὴν ἀγάπην non habet alteri auctoritate testium praestet. Tamen videndum est ne testes illos sequentes non repetamus nisi antiquissimum vitium. Quod ut statuam, facit etiam geminus epistulae ad Colass. locus 1, 4.

16. παύομαι: δ^{8r} κ^δ Victorin παύομαι | μνεῖαν ποιοῦμενος sine ὑμῶν cum κΑΒΔ⁸ 17. 85. 86. 87. 39. 78. 116. 118. 219. d (male ed. Sab) go

προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δόξῃ ὑμῶν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφοτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, ^{1 Pe 1, 12} τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, ^{Col 1, 27} 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντάς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργημεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν 3, 6

- Euthaleod Cyrloh⁵²⁸ Hil¹⁰⁹² ... ε Ti post *μειαν* add *ἡμῶν* cum DE^r EKLP al pler e (certe teste Sab) f vg syr^{utr} cop arm Or^{cat}¹²⁹ Chr Thdrt Dam al Victorin Hier Ambrst; item F⁵⁷G g post *ποιουμένησ*
17. *δοξ* (Ln *δοξη*) et. Or^{cat}¹²⁹. 161 etc ... B 63. Cyr^{thes}²⁷⁵ *δο* | Ln *εν επιγνωσει αυτου* cum sqq conlung: vide supra Or et Hier
18. *της καρδιασ* cum K^{ABDEFGKLP} al longe plu (omn ap Seri exc uno d) it vg syr^{utr} cop arm aeth go Or^{cat}¹²⁹. 161 Ath⁵²⁸ Eph^{3,323} Chr Euthaleod Cyrloh⁵²⁸ Dam al Victorin roll (cf et. Cle^{rom}²⁶ *ηρωχθησαρ ημων οι οφθαλμοι της καρδιασ*) ... ε (= Gb Sz) τ. *διανοιασ* cum minusc vix mu Cyr^{hr}²⁰² Thdrt Oec | *ἡμῶν*: B 17. arm Cyrloh⁵²⁸ om | *εἰς το εἰδεναι ἡμασ*: FG *ενα οιδεατε*. Latini ut *sciatis* (d e add *vos*) | *τισ pri*: F⁵⁷G^r lect arm Or^{cat}¹²⁹. 161 (non¹²⁹) Eph^{3,323} Euthaleod *τι*. Similliter go *quid est spes posteaque quale divitias* | *τισ ο πλουτ*. sine *κασ* cum K^{ABD}*FG 17. 59. d e f g am fu tol go Euthaleod Victorin ... ε Ti praem *κασ* cum K^{DECKLP} al pler vgl^o (et. demid al) syr^{utr} cop arm aeth Or^{cat}¹²⁹. 161 Eph^{3,323} Chr Cyrloh⁵²⁸ Thdrt Dam al Hier Ambrst (fluctuat lectio) al | *της δοξης της κληρονομιασ* et. Or^{cat} bis etc (Eph^{3,323} om *της κληρονο.*): κ *της κληρονο. τ. δοξ*.
19. *το υπερβαλλ. μεγαθος* (63. *το υπερμεγισθος*): F⁵⁷G^r om *υπερβαλλ.* | *εἰσ ημασ* et. Or^{cat} Ephr etc ... D⁵⁷G^r 17. 31. 37. 80. 116. dscr al pauc d e g Victorin Ambrst *εἰσ ἡμασ*
20. *ενηργησεν* cum AB Euthaleod Cyrloh⁵²⁸ Procop¹⁵¹ (esa^{9,7}) ... ε Ti *ενηργησεν* cum K^{DEFGKLP} al om^{vid} Or^{cat}¹²⁹ Eus^{esa}²⁹¹ Ephr^{3,323} Cyr hr²²⁰ Chr Cyr^{apolog}^{6,174} et^{fid}⁷⁰ Thdrt Dam | *εν*: F⁵⁷G^r praetermittunt (post -*σεν*) | *νεκρων*: L al²⁵ Eusdem²²⁴ praem *των* | *κα καθισασ* cum K^{AN} 10. 17. 23. 31. 47. 57. 59. 73. 80. 116. 213. cat^{lxt} Eusdem²²⁴ et esa²⁹¹ Cyrhr²²⁰ Euthaleod Cyrloh⁵²⁸ et^{fid}²²⁰ Procop¹⁵¹ cat^{lxt}, *item et constituens* f vg Victorin Amb^{dd}⁵, item *et sedere cum faciens* Hier (cf et. Tert^{maro}^{5,17}) ... ε Ti *κα καθισσεν* cum DEFGKLP al pler Or^{cat}¹²⁹ Chr Thdrt Dam Thphyl Oec, item *et constituit* d e g go cop arm aeth Hil¹¹⁰⁰ Ambrst | *αυτων* sec cum K^A 17. 23. 57. 80. cop syr utr aeth Or^{cat}¹²⁹ Eusdem²²⁴ Euthaleod Procop¹⁵¹ Victorin Hier Amb^{dd} al (cf et. Tert^{maro}^{5,17} *ille inoperatus est in Christum valentiam suam, suscitando eum a mortuis et collocando eum ad dexteram suam et subiciendo omnia*) ... ε Ln Ti om cum BDEFGKLP al pler it vg arm Cyrhr²²⁰ Chr Cyrloh⁵²⁸ Thdrt Dam Hil¹¹⁰⁰ Ambrst :: *κα καθισσασ*

Col 2, 10 και καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τοῦτῳ ἀλλὰ
 1 Co 15, 27 καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας
 He 2, 8 αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντι τῇ ἐκκλησίᾳ,
 Fr 2, 7 (6) 23 ἧτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πληρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν
 Col 1, 18 πᾶσιν πληρουμένου.

II.

Col 2, 13 1 Καὶ ἡμᾶς ὅτις νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἀμυ-
 Col 2, 7 τῆσι ἡμῶν, 2 ἐν αἷσι ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ
 κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἀρχόντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵρος, τοῦ
 πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς νοῖσι τῆς ἀπειθείας, 3 ἐν

αὐτον propter duas causas videtur offendisse: hunc enim verbi καθίσας in No To plus quadrages scripti usum non testatur nisi 1 Co 6, 4. τοιούτους καθίζετε, ad quod συνεικαθίσεν accedit Eph 2, 6. Nec magis alibi dictum est deum collocasse Christum ad dexteram suam, sed Christum consedissee ad dexteram dei. Haec certe plus valent quam mutata constructio. | ἐν δεξιᾷ: A³ ἐν δεξιῶν | ἐν τοῖς ἐπουρανίοις cum κΑΒΔΕΦΓΚΛΡ al pler Or^{cat} 128 Euse^{ssa} 201 Euthal^{ood} Chr Cyp^{rioh} 228 et 22° Procop¹⁵¹ al mu, item in caelestibus it vg III¹²⁶ Hier Amb^{dd} 6 Ambrst al ... Lu ἐν τ. οὐρανῶσι cum B 71. 213. Hil¹¹⁰ Victorin

21. ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας et. Ir^{int} 228. 200 Or^{cat} 128 et 1^{nt} 1, 65. 4, 610. 625 Euse^{dem} 224 et 252 201 Cyr^{anthrop} 201 etc (cf et. Basilid^{hipp} 220 ἦλθε τὸ εὐαγγελίον εἰς τὸν κόσμον καὶ διηλθε δια πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου) ... B ἐξουσίας καὶ ἀρχῆς

23. το πληρωμα: 47. om, item Or^{cat} 128, sed paullo post ibidem exponit | τα πάντα cum κΑΒΔΕΦΓΚΛΡ al pler Or^{cat} etc ... ε (= Gb Sz) om τα cum minusc vix mu

II. 1. ἡμᾶς: 44. 45. 48. a⁶⁰⁷ d⁵⁰⁷ e⁵⁰⁷ al ἡμᾶς | ἀμαρτίας: B ἐπιθυμῆσις | ἡμῶν cum κΒΔΕΦΓΡ al¹⁵ cat¹²¹ d e f g m⁶⁷ vg syr^{nir} cop aeth go (arm post παραπτ. pon) Or^{cat} 124 23 (Origenis esse docet qui vertit Hier) Euthal^{ood} Thdrt Lcif²¹⁸ Victorin al ... Δ εαιτων (ε ante αν ab ipso⁶ ut¹ inserto) ... ε om cum κL al longe plu Chr²² bis Dam Thphyl Oec

2. ποτε: L om | του πνευματος: FG τούτου πνευμ., ut etiam f g. At nec aliter d e m⁶⁷ vg Or^{int} 1, 100 Lcif²¹⁸ al (contra Victorin Hil²⁰⁷ Hier al om), sed videtur huius potius ad aeris quam ad spiritus trahendum, quemadmodum Ambrst secundum principem potestatis aeris huius, spirituum qui, item Tert^{marc} 5, 17 sec. principem potest. aeris huius (nisi quod

οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆσ σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸς καὶ τῶν δια- 001 2, 6
 νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ θεὸσ 001 2, 18
 πλοῦσισ ὦν ἐν ἐλλεί, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν 001 2, 18
 ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντας ἡμᾶσ νεκροῦσ τοῖσ παραπτώμασισ συνεζω- 001 2, 18
 ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ὅστε σεσωσμένοι — 6 καὶ συνήγειρεν 1, 20

huius ead plur om), qui operatur. | του νυν ενεργουντος etc: cf Ign inipol¹⁸⁶ καὶ ἐνήργει ἐν τοῖσ υιοῖσ τῆσ ἀπειθ.

8. καὶ (cop om) ημεῖσ: Δ² D² κ. ημεῖσ ... F⁸ G¹ L g om | πάντες (73. ante ημεῖσ pon): 17. 68. 74. 115. a⁹ c⁹ syr^{sch} ar^o Tert^{pudic} 17 (non item mare^{6,17}) Aug^{ps} 136 (non item all^{bl}) Ambrst (non item Lcif Victorin Hier al) om ... Fortun ap Aug^{dis} 1 et omnes (i. e. et nos et omnes) | ἡμεθα cum MB 17. 73. Or^{1,567}. 2,100 et 4,840. 250 et cat¹⁵⁷ ... ε Ln Ti ημεν cum ADEFGKLP al pler Clem²³ Didmanich Chr Euthalcood Cyr^{loh} 175 Thdr^t Dam | τέκνα φύσει cum MBK al pler Or^{1,567} et 2,460 et 4,850 et int^{4,503} Chr^{2a}. 20 Dam Tert^{mare} 5,17 ... Ln φύσει τέκνα cum ADEFGLP 3. 37. 80. 106. 108. 116. it (et. m⁹⁷) vg cop syr^p go (arm?) Or^{4,840} et cat¹⁵⁷ Didmanich²¹⁰ (ap Gall⁹) Euthalcood Thdr^t Tertan^m 16. 21 Lcif²¹⁸ Victorin rell ... Cyr^{loh} 175 τέκν. ὀργῆσ φύσει, 109. noth (syr^{sch} reddit per plane) Clem²³ (ὀργῆσ τέκνα) om φύσει
4. ἐν ἐλλεί (no): κ² om ἐν | αὐτοῦ et. Clem²³ Or^{cat} 125 et int^{4,641} Cyr^{hr} 302 (sed ante ἀγαπῆν pon) Victorin Hier Ambrst ... D² F⁸ G¹ 73. 118. d e g go Amb^{ps} 118 Aug^{loh} 111 et 2^a ep om. Praeterea Or^{cat} et cum eo Hier de coniunctione δε exposuerunt. Atque Hier quidem sic: „Coniunctionem vero causalem in eo loco in quo ait: *Deus autem qui dives est in misericordia*, arbitramur aut ab indoctis scriptoribus additam et vitium inolevisse paulatim aut ab ipso Paulo, qui erat imperjtas sermone et non scientia, superflue usurpatam“. Quae ille quidem omnino ex Or sumpsit, cuius verba cat¹²⁵ suppediavit: τὸν „ὁ δὲ θεὸσ πλοῦσισ ὦν ἐν ἐλλεί“, ἠγούμεθα ἧτοι παρεμβεβλῆσθαι μάτην ἐν τοῖσ ἀτιγράφοισ, ἧ ὡσ ὑπὸ ιδιώτου τῷ λόγῳ παύλου μὴ τε θεωρήσθαι παρήκοστα.
5. ημεῖσ: F 73. 118. Cyr^{hr} 203 libore om | τοῖσ (B arm praem εἰ) παραπτώμασι: F⁸ G¹ g τῆ ἀμαρτία (peccato), D² ε ταισ ἀμαρτιασ, item peccatis d e f vg Hil⁴⁰³ Victorin Hier etc (solet enim παραπτωμα verti delictum, ἀμαρτία peccatum); Or^{int} 4,500 delictis et peccatis nostris (: ex 2, 1); item Bas^{1,125} ταισ ἀμαρτιασ καὶ τοῖσ παραπτώμασι. Etiam go potius τ. ἀμαρτιασ expressit ... B add καὶ ταισ ἐπιθυμιασ | συνεζωποήσεν: super lineam add ημασ (f et nos cum essemus mortui pecc. conviviscavit nos Christo), item d e vg Victorin etc et cum essemus mortui peccatis, conviviscavit nos | τῷ χριστῷ: B 17. 73 118. vg^{cle} (non am fu demid al) tol (g cum ε in) cop arm Chr²⁰ Dam Victorin Amb^{ps} 118 Ambrst (non item Hil⁴⁰³ Hier al) praem εἰ, hinc Ln [εἰ] | χάριτι: D² KFG d e f g vg (εἰ. fu demid al, sed non am all^{achm}) Victorin Aug^{loh} 111 et all^b Amb^{ps} 118 Ambrst al (non item Hier) praem οὐ^r (D² K ou τη), cuius

καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐν-
δειξῆται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἰπαραγομέτοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 τῇ γὰρ χάριτι ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις κauerήσῃται·
10 αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποιῆμα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
Col 1, 10 ἔργου ἀγαθοῦ, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπα-
τήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτε ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-

6. ἐν χριστῷ ἰησοῦ (Or^{1,150}. 2,450 etcat rom²⁶ eint^{2,215}. 4,552. 502 Cyr^{10h 910}
om ἰησ., non item Eusmoell⁸⁴ etc): F^{87G} g Victorin Hil⁴⁰⁸ om (Aug
modo habet modo om)
7. ἵνα ἐνδείξ. usq ἐν χριστῷ ἰησοῦ et. Ir^{int 221} Or^{1,250}. 2,500 eint¹²³ Eus
moell⁸⁴ etc: κ* (transiliens ab ἐν χρ. ἰησ. ad eadem verba) praeter-
misit; suppl κ* | τοῦ υπερβάλλον πλοῦτος (Gb'') cum κ* ABD⁸ FG 17.
87⁸⁸ Or^{1,250} odd (ed τ. υ. πληθουσ) Eusmoell⁸⁴ Euthal^{cod} ... ἑ τὸν υπερ-
βάλλοντα πλοῦτον cum D⁸ EKL⁸ al pler Or^{2,600} Eusmoell^{cod 90} Chr
Thdr^t Dam | ἐν χρηστότητι: D² ε. τῇ χρ. | ἐν χριστῷ (D² $\chi\upsilon$) ἰησοῦ:
D² κ* F^{87G} d e g aeth^{ro} Victorin (non Hier Ambrst etc) om ἰησοῦ (syz
sch aeth^{PP} ante χριστῷ pon)
8. τῇ γὰρ χαρ. ἐστε σεσωσμένοι (F σεσωσμένοι): D² κ* d e syr^{sch} ar⁶ aeth
τ. γ. αὐτοῦ χαριτὶ σεσ. ἔσμεν (ἔσμεν et. tol cop, of et. infra Petr^{alex})
| δια πίστεως (Gb') cum κ⁸ BD⁸ F^{87G} 17. 67⁸⁸ 76. 80. Or^{cat 141} (editor
τῇ γὰρ - πίστεως uncis inclusit) Chr²¹ Thphy^{1xt} ... ἑ Tl δια τῆσ πιστ.
cum D⁸ EKL⁸ al pler Bas^{aeth 275} Euthal^{cod} Thdr^t Dam Thphy^{1com} Oec |
ἐξ ὑμῶν: D² FG 46. 52. 73. 76. 80. 115. 120. d^{scr} d e f g arm^{odd} Chr²¹
com Dam Thphy^{1com} Oec^{com} ἐξ ἡμῶν. Praeterea cf huc Polyc¹
(Dress²⁷⁷) ἰδοῦσι οὗ χαριτὶ ἐστε σεσωσμένοι, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλὰ
θειληματι θεοῦ δια ἰησοῦ χριστοῦ. Item Petr^{alex} ap Gall^{4,100} οθεν
καὶ χαριτὶ ἔσμεν σεσωσμένοι, κατὰ τὸ ἀποστολικὸν ρητόν· καὶ τοῦτο,
φησιν, οὐκ ἐξ ὑμῶν (ita Gall, ap Ron^{4,40} ἡμῶν), θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ
ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις κauerήσῃται.
9. οὐκ ἐξ ἔργων: 37. καὶ οὐκ ἔργων | κauerήσῃται: FG -σιται
10. αὐτοῦ γὰρ et. κ* ... κ* θεοῦ γὰρ | ποιῆμα: 47. -κατὰ | ἐν χριστῷ
ἰησοῦ (syr^{sch} aeth Isc. Chr.): tol all^{aethm} Tert^{marc 5,17} Victorin om
ἰησοῦ ... F^{87G} d e g ἐν κυρίῳ ἰησοῦ | ἐπι: FG 37. 73. 74. 109. a^{scr} al
s^{scr} al Thdr^t Dam επ ... d e f g vg Hier al in operibus bonis, Victo-
rin Ambrst in opera bona
11. διὸ μνημονεύετε οὗ ποτε ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί: Mcion^{epi 132}
et²⁷¹, ut locus exscriptus est, μνημονεύετε (sic²⁷¹ bis, sed²¹² μνημονευ-
οντες) ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη. Similliter Dial²⁶⁷ φησιν· μνημονεύοντες

Infra p. 676 verba catenae^{oxon 158} sic emendanda sunt ut pro
καὶ τὸ δύνατον scribatur κατὰ τὸ δύν. item ὀφείλετε pro ὀφείλει δδ.

μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 28
του, 12 ὅτι ἦτε τῇ καρῆ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπῆλλοτριωμένοι
τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, Ro 9, 4
Hob 11, 13
ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵ-
ματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας
τὰ ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν

οτι ποτε υμεισ τα εθνη. Similiter pro die mνημονεετε οτι FG δια
τοιοτο μνημονεουοντες (f propter quod memores estote, g propterea t ideo
recordamini t memo) ... d e memoriam habentes. Cf etiam Victorin qui
de v. 11 loquutus sic incipit: „Vos, inquit, qui aliquando eratis
gentes in carne“ etc | ποτε υμεισ hoc ordine cum M^{ABD}et^{CE} 17. 37.
73. 115. 116. d e f vg Dial⁹⁶⁷ Did¹²¹ Euthal^{cod} Cyr^{ad 70} Hier Amb
luc²³ (1585) Fortun ap Aug^{dial 1, 28} al ... ε υμεισ ποτε cum M^{CD}KL^F
al pler syr^P (syr^{sch} cop arm aeth go ποτε post υμ. τα εθνη) Melon
ep^{iph} (vide ante) Chr Th^{dr}t Dam al Aug^{gal 2} (967) al ... εστε υμεισ
οι ποτε, item g vos qui aliquando eratis gentes in carne, qui; similiter
Or^{int 4, 543} vos qui aliquando gentes in carne dicebamini | χειροποιητοι:
D^{εστ} G^{στ} - ποιητω (d e f g vg etc - circumcisio in carne manu facta)

12. τω καρῆ εκεινω cum M^{ABD}FG 17. d e f g tol allachm Melon^{epiph 212-271}
Or^{int 4, 543} Chr^{com} Cyr^{ad 70} Victorin Hier Aug^{gal 2} ... ε (G^{b00})
praem εν cum D^{CE}KL^F al fere omn vg cop go Or^{cat 144} Dial⁹⁶⁷ Chr²⁰
t^{xt} Euthal^{cod} Th^{dr}t Dam al Tert^{marc 5, 17} Ambrat al | απῆλλοτρι. της
πολιτ. τ. ισρ. et. Melon^{epiph} Or^{cat 144}. 151 Dial Tert^{marc} Victorin etc:
arm om | πολιτειασ ut M^{AD}EF^G(FG πολιτ-)X²¹¹L etc, item b e minima
forma ab ipso B² vel B² inserto ... B²P al πολιτιασ | του ισραηλ: Or
^{2, 747} του θεου, pergens και ξεν. των διαθ. αυτου | των διαθηκων της
επαγγελιασ (Amb^{luc 23, 1585} *promissionis testamentorum*; Tert^{marc 5, 7}
Aug^{cont faust 13} Ambrat Gaud^{serm 10} *testamentorum et promissionis*):
61. 67² 213. b^{scr} o^{scr} των επαγγελων της διαθηκης ... FG d⁴ e g
Tert^{marc} Victorin Ambrat add αυτων, item f aeth Or^{int 4, 543} eius,
item Or^{4, 192} 2, 518 et^{int 2, 153}. 4, 407. 638 του θεου (non item^{2, 142}. 4, 105 et
cat¹⁵¹). Cf huc et. Dial⁹⁶⁷ ουτως και υμεισ ποτε ητε, φησιν, εχθροι
εοι θεου και ξενοι της επαγγελιασ των διαθηκων· νυν δε αντικατηλ-
λαξεν εν τω σωματι της σαρκος αυτου. Aliter Dial⁹⁶⁷. | αθεοι: FG
αθ^v i. e. αθεου | εν τω κοσμω: FG g Or^{cat 144} add τουτω, item in hoc
mundo d e f vg (sed non am tol) Or^{int 2, 153} et^{4, 543} Victorin Ambrat al

13. νυν: 37. νυν | εν χριστω ιησου et. Melon^{epiph 212. 271} etc (syr^{sch} εν
πυ χ^ω, ut solet) ... L Ir^{int 210} Tert^{marc 5, 17} Or^{int 4, 543} Victorin om
ιησου ... aeth plane om | γεννηθ. εγγυσ cum M^{AB} 17. 31. 37. 47. 73.
f vg go Melon^{epiph} Dial⁹⁶⁷ Eusec^{io 80} Euthal^{cod} Cyr^{siaph 200} et^{ad 100}
Ir^{int 210}. 210 Tert^{marc} Or^{int} Victorin Ambrat al ... ε Τι εγγυσ γεννηθ
cum D^{EF}GK^LP al pler d e g v^gedd lachm syr^{tr} arm Chr²⁰ Th^{dr}t Dam
al | του (b om) χριστου: Melon^{epiph} αυτου, item eius Tert^{marc 5, 17}

- Col 1, 14 *ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐπιτολῶν ἐν δόγμασι
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον*
Col 1, 20, 28 *ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ
σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνσας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.*
Ro 5, 19 *17 καὶ ἐλθὼν ἐγγεγέλισατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην
Ro 5, 18 τοῖς ἔγγυς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν εἰς ἀμφοτέρους
ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκ εἶ ἐστὶ ξένου
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὶ συνπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκίοι τοῦ Θεοῦ,*

15. *ς* (non Gb Sa) *λύσας*·¹⁵ *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc, Ln *λύ-
σας*,¹⁵ *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc | FG *ἐχθραν*, item v. 16 | *ἐν
τῇ σαρκὶ αὐτοῦ*: ita et. Tertmarc^{5,17}, additque: „sed Marcion abstu-
lit sua, ut inimicitiae daret carnem, quasi carnali vitio, non Christo
aemulae.“ | *καταργήσας* (d e *destituitis*, g *destruens*, f vg Ir^{int}⁵¹⁰ Vic-
torin Ambrst rell *evacuans*): D⁵⁷·E⁴ *καταργήσας* | κτίσῃ: P 47. 116.
118. al⁵ *scr* -σει | *ἐν αὐτῷ* cum M⁴·ABFP 3. 14. 17. 31. 37. 47. 219. 238.
Ath⁴¹⁴ cod Procop^{philosoph} 1,1046 et¹⁰⁴⁶ ... *ς* Τι *ἐν αὐτῷ* cum M⁶DEGKL al
pler syrP Eus^{mal} 237 Ath⁴¹⁴ ed et⁶⁰⁸ Eph⁵²⁸ Chr Euthal^{cod} Cyr^{thea} 124-
163 Thdr^t Dam. Item in *se ipso* d e Hier, in *semetipso* f g m¹⁰⁸ vg¹⁶
demid tol Or^{int} 4,536. 543 Victorin al, am fu al in *semel ipsum*, etc ...
59⁴ cop Ath⁵²⁸ Eph¹ 2,66 Thdr^t 2,1051 (sed non ad h. l.) om | *εἰς ἓνα*:
F⁵⁷ *εἰνα* (sed i puncto notatum) | *καινόν*: K καὶ *μόνον*, F⁵⁷G⁵⁷ *καινον*
16. *ἀποκαταλλάξῃ* (FG -αζῆ): KLP al plus¹⁰ -αξί· | *ἐν ἐνὶ σώματι τοῦ
Θεοῦ*: Thdr^t 2,1051 *ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν Θεόν* | *ἐν αὐτῷ*: Rm 115.
ἐν αὐτῷ, item in *semetipsum* d e, in *semetipso* f g m¹⁰⁸ vg go arm edd
lat ap Hier Victorin Ambabra^{2,6} Aug^{cont} Faust⁵² al; contra Tertmarc
5,17 in *eo* (quod respicit ad verba: in uno corpore), Hier in *ea* (i. e.
cruce). Cf Hier^{7,561}: „per crucem interficiens inimicitiam in ea. Non ut
in Latinis codicibus habetur, in *semetipso*, propter Graeci pronomina
ambiguitatem. *ἐν αὐτῷ* enim et in *semetipso* et in *ea*, id est cruce, in-
telligi potest, quia crux, id est *σταυρός*, iuxta Graecos generis mas-
culini est.“
17. *εἰρήνην* sec loco cum M⁴·ABDEFGP 17. 71. 80. (D⁵⁷·E⁴ bis *εἰρήνη*) d e f g
vg cop arm aeth^{ur} Or^{int} 4,543 Eus^{ps} 237 Procop⁵²⁸ 519 Cyr⁵²⁸ Hil¹⁷⁶
Victorin Ambrst Hier al mu. Cf et. Naass^{hipp} 111 καὶ *ποιήσον εἰρήνην
τοῖς μακρὰν, τούτεστι τοῖς ὑλικοῖς καὶ χοϊκοῖς, καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγ-
γυσι, τούτεστι τοῖς πνευματικοῖς* etc ... *ς* om cum KL al pler syr^{alt}
Dia¹ 269. 271 Con² 2,54 Eus^{ps} 238 Chr⁴⁴ Euthal^{cod} Thdr^t Dam. Cf et.
Tertmarc^{5,17}: *Ποσ ἵταque annuntiantie pacem eis qui prope, et eis qui
longe, accessum consecuti* etc.
18. *ἔχομεν*: M⁴ *ἔχομεν* ... Or^{cat} 151 (post *τὴν προσαγωγὴν*) *ἔσχηκαμεν* |
οἱ ἀμφοτέροι: L 37. 62. 74. 76^{vid} a^{scr} Chr⁴⁴ om οἱ
19. *ἀρα οὖν* (d e f vg Victorin Hier Ambrst *ergo*, g *itaque*): FG om οὖν,
item Or^{cat} cor⁶⁴ | *ἀλλὰ* (ita M⁴·E⁴; ΛΟΝ⁴·FG rell⁴ Bas *ἀλλ*) *εἶπε* cum M⁴
BCD⁴·E⁴·FG 17. 31. 71. 73. it vg go Bas^{bapt} 645 Hil²⁸⁴ Victorin Ambabra

20 ἔποικοδομηθήντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
 τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα ^{4, 16}_{1 Co 2, 10}
 οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς καὶ ἄγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν
 ᾧ καὶ ὑμεῖς συναρμολογεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν ^{1 P 2, 5}
 πνεύματι.

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ^{4, 1}
 ἡμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἶγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος

2, 9 etps 26. 01. 118 Augps 21 etps 26 etps 111 Ambrst ... ε̅ α̅λλα σ̅ινε ε̅στε
 cum D^cE^κKLF al pler (ε̅ igitur α̅λλα ex D^c transtulit addito ε̅στε ex
 D^c cum signis quibus deletur) syr^{utr} cop arm Or^{cat} 151 et^{cat} cor 64 Bas
 eth 217 Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambraent^{2, 419} Hier | συνπολ- cum
 κ^{αβ}CDKFG ... ε̅ Ln συνπολ- cum η̅^κ11LF al certe pler. Praeterea
 -λιται κ^{αβ}E^κKLF etc; λ^{αβ}D^cE^κFG Euthal^{cod} -λιται

20. και προφητων: 4^c Meion^{tert} om. Scribit enim Tert^{marc} 5, 17: „Ab-
 stulit haereticus et prophetarum, oblitus dominum posuisse in eccle-
 sia sicut apostolos ita et prophetas“ etc. | ακρογωνιαιος (L 37. al
 ακρογων-) et. Or^{4, 18. 149. 197} et^{cat} 151 et^{cat} cor 64 Eusps 69 et 529 Basbapt
 645 etc ... D^cFFG Or^{1, 757} Eusblt 10, 4, 21 Chr⁴⁴txt (sed non 45 eom) add
 λιθου (libere Clem⁷⁵⁷ ἀμίλι λιθος ακρογωνιαίος εἴρηται, ἐν ᾧ πᾶσα
 οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη etc), item (cum sit angularis lapis d e g,
 ipso summo angulari lapide f vg g sub aut) It vg Or^{int} 2, 419. 2, 527 (Ir^{int}
 202 Tert^{marc} 5, 7) Victorin Hier Ambrst al | α̅υτου et. η̅^κ Or^{1, 757. 4, 48} et
 cat 151 et^{cat} cor 64 Eusps bis Basbapt etc ... η̅^κ (pergit του $\overline{\chi\psi}$) cop Or
 4, 148. 197 Victorin om | χ̅ριστου ἰη̅σου cum η̅^{αβ} 17. 89. 47. cat^{txt} f
 vg go cop arm Or^{4, 43. 142. 197} et^{cat} 151 et^{int} 2, 419. 2, 527 (sed Or^{1, 757. 4, 48}
 142 et^{int} bis add του κυριου η̅μων) Basbapt 645 et^{eth} 217 (sed eod 2 $\overline{\chi\psi}$
 του κυρ. η̅μων) Thphyl Augps 21 etps 111 etloh 20 etallb Ambrst Hier
 ezech 28 (Christo Iesu domino nostro) et ad h. l. al ... ε̅ ἰη̅σου χ̅ριστου
 cum CDEFGKLF al pler d e g syr^{utr} Ps-Iust^{expos} 5 Or^{cat} cor 64 Eusps
 bis Chr⁴⁵ Euthal^{cod} Thdrt al Victorin Hier^{ezech} 40 et^{esai} 50 ... η̅^κ 37.
 aeth (Tert^{marc} 5, 17) του (37. om) χ̅ριστου

21. πασα sine η̅ cum η̅^{αβ}DEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Ps-Iust
 expos 5 Clem⁷⁵⁷ Or^{cat} cor 64 Bas^{eth} 217 et^{bapt} 645 Chr⁴⁵ Thdrt al ... ε̅
 (G^b 00) add η̅ cum η̅^{αβ}CF al mu^{vi} arm Or^{cat} 151 Chr⁴⁴txt Euthal^{cod}
 (Bas^{anonom} 276 η̅ πασα) Thphyl

22. του θεου ... B τ. χ̅ριστου

III. 1. του χ̅ριστου cum η̅^{αβ}D^cFG 61. 0^{scr} 8P e d e g aeth^{utr} Victorinquater
 ... ε̅ Ln Ti του χ̅ριστ. ἰη̅σου cum η̅^{αβ}ABD^cKKLF al pler f vg cop syrP
 go Euthal^{cod} Cyract 60 Thdrt Dam Hil¹⁸¹ Hier Ambrst al ... 47. cat
 txt Or^{cat} 159 χ̅ριστ. ἰη̅σ. (sine του), 115. flect tol syrscr arm Chr⁴⁶
 Cyrnost 111 Thphyl Hier Amb^cP 21 ἰη̅σου χ̅ριστου, ο̅ του κυριου ἰη̅σου

3 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
 ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς
 4 δὲ δύνασθε ἀναγνωσκόντες τοῖς μοι ἐν τῷ μυστηρίῳ
 τοῦ Χριστοῦ, 5 ὁ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν

:: Phillem 1 et 9 legitur δεσμ. χριστου ιησου, quod passim cum ιησ. χριστ. commutatur, nusquam vero cum του χριστου. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. ο δεσμ. εν κυριω. | των εθνων: DE 10. add περιβεινω, item d e postulo; item 71. 122. 219. add κευαχημα. Illud περιβεινω vdr etiam agnoscere Ambrat eom: - nunc ee legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, deolarat. Ceterum cf ad hos versus Orat¹⁵³: ὠριγίτησ δέ φησιν, ὡσ πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντισ ἀπακαταστήσαι αὐτὴν φασίν, ὅτι οὐκ ἀνταποδίδωκε πρὸς τὸ „τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος“, τὸ τί τούτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γέγενηται, οὐ πάντῃ τε παρίστησιν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡσ πρὸς τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡσ ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀποπίπτωκε, τὸν δὲ δευλιόμινον τοῦν οἶκ ἐνφραδῶσ ἀποδίδωκεν, οὕτωσ λήξοντα ἄν' τοῦτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. χῡ ἢ καὶ δέσμ. ἕτηρ ἡμῶν τῶν ἔθνων ἐγνωρίσα τὸ μυστήριον ἕτηρ τοῦ καὶ ἡμῖν μεταδοῦναι, ὡσ καὶ αὐτὸσ ἐν τοῖσ πρὸ τούτων δι' ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀνηκούσαι τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ τοῖσ ἀπὸ τῶν ἔθνων, ἕτηρ ὧν δέσμιος γέγονα ἢ χῡ. σολοικισμὸν δὲ νομῶω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. διον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι' τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. ιησοῦ χριστοῦ ἐγνωρίσα τὸ μυστήριον. ὁ δὲ φησ' τοῦτου χάρ. ἐγὼ παῦλοσ δέσμιος, κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον. Quae quidem omnia, ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem of¹⁵⁶ inde a verbis: „Quantum ad consequentiam sermonis testumque eloqui pertinet, ad id quod praemisit: Huius rei gratia ego Paulus vincetus Iesu Christi - diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.

2. τὴν οἰκονομίαν: L add μου | του θεου: D^oet^oEPG d e g go ante της χαριτοσ pon ... P του χριστου, A αυτου

3. οτι κατὰ ἀποκαλυψιν: FG f g go κα. αποκ. γαρ ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrat (non item) om or, hinc Ln [oti] | ἐγνωρίσθη cum MABCD^oFGP 6. 10. 17. 23. 31. 67° 73. 80. 137. 177. 178. 8p^o It vg syr^u cop arm go Basilid^hpp²⁴¹ (φησ'· κατὰ απ. γγ. μοι το μυστ.) Clem²⁰² Orat¹⁵⁴ Chr¹⁶ Euthalcod Cyp¹⁰⁸ 111 et¹² Thdr̄t al Victorin Hier Ambrat al. Cf et. Ir¹⁹⁷ το μυστηριον ο λεγει κατὰ ἀποκαλυψιν ἐγνωρίσθαι αυτω ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ἐγνωρίσει cum D^oEKL al pler aeth^u Dam Thphyl Oec | P rursus μυστηριον et G ὀλλίγω

4. τ. χριστου: 17. τ. θεου

5. ἑτεροισ cum MABODEFGKLP al plus⁸⁰ (omn ap Scri) It vg arm aeth go Clem²⁰². 608 Or¹⁵⁵. 257. 265 Cyp^{hr} 280 Chr⁴⁷ Euthalcod Cyp¹⁰⁸ 999 et¹² Thdr̄t al Hil⁵¹⁸ Victorin Hier Ambrat (et. Basilid^hpp²⁴¹ το μυστη.

ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
 προφήταις ἐν πνεύματι, ὅ ἐστιν τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
 σωμα καὶ συμμετοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
 αγγελίου, ἃ οὐ ἐγενήθησαν διάκονοι κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος
 τοῦ θεοῦ τῆς δωθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνεργίαν τῆς δυνάμεως αὐ-
 τοῦ. ὃ ἐμοὶ τῶ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,

Col 1, 26
2, 20

Col 1, 25

1 Co 15, 9

ο ταῖς προτεραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρισθη) ... ε (= Gb Sz) praem *en*
 cum pau ut^{vid} minus cop syr^{utr} | τοῖσ ἁγίοισ (Or^{4,105} Thdrteod om)
 αποστολοῖσ (n Ambrst om) αὐτου: DEFG 115. 1lect d e f g go
 Thphyl Hil⁵¹⁸ Victorin τ. αγ. αυ. αποστ. Praeterea Ln edidit: τοῖσ
 ἁγίοισ, | *en* (FG Chr add τω) πνευματι: DE 2. 4²⁶ 19. 34. 38. 48. 55.
 61. 72. 74. 91. al^{4scr} (et g^{scr} ante πνευμ.) d e aeth add αγω

6. συνκληρονομα cum MAB²DEFG Euthaleod ... ε Ln σινκλη- cum B²⁰
 K¹¹LP al certe pler | συνσωμα cum MAB²DEFG 17. 47. ... ε Ln συσ-
 σωμα cum B²⁰OKLP al pler Euthaleod | συμμετοχ. cum MAB²CD²FG N⁵⁶⁷
 ... ε Ln συμμετ- cum B²⁰D²EKLP al pler | επαγγελιασ sine αυτου
 cum MABCD²P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop
 arm aeth Or^{4,105} bis et³⁵⁰ Chr⁴⁸ (in explicatione add του θεου) Euthal
 cod Cyr^{loh} 999 et^{nest} 111 Hier Pelag Sedul ... ε (Gb²) add αυτου cum
 D²B²⁰E²FGKL al pler f g vgclo etodd allq go syrP Thdrt Dam al Victo-
 rin Hil⁵¹⁸ Ambrst al | *en* χριστω ιησου cum MABCF 17. 47. 72. 8p² f
 vg go cop syrP (sed ἰω c.²) arm aeth Euthaleod Hier^{1,291} bis Ambrst
 Pelag al ... ε *en* τω χριστω cum DEFGKL al pler d e g Chr⁴⁸ Thdrt
 Dam al Victorin Hil⁵¹⁸ Hier^{1,298}, item *en* χριστω Or^{4,105} bis et³⁵⁰ Cyr
 loh⁹⁹⁹ et^{nest} 111 ... syr^{sch} in eo. Sic Hier^{1,291}: *Quod est autem hoc my-
 sterium - ? Utique illud quod sequitur, esse gentes cohaeredes concor-
 porales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium -
 Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur cohaeredes et
 concorporales et comparticipes, indecoram facere in Latino sermone
 sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabas
 apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis
 volumus in compositione structuraque verborum quam intelligentia periclitari.*

7. ἐγενήθη cum MABD²FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat^{txt} Euthaleod Oeccom
 (non^{txt}) ... ε ἐγενομην cum CD²EKL al pler Chr Thdrt Dam al | τῆσ
 δωθείσης (Gb²) cum MABCD²FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80.
 137. cat^{txt} d e f g vg cop^{vi} Euthaleod Victorin Hier Ambrst al ... ε
 Tl τὴν δωθείσαν cum D²EKL al pler go^{vi} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

8. ἐλαχιστοτέρω et. Or^{1,488} et^{3,000} etcat cor⁶⁴ Dial⁹⁷⁰ Did^{tri} 197 etc ... FG
 49. ἐλαχιστῶ | παρων sine των cum MAB²CDEFGKL al longe plu (omni
 ap Scri) Or^{bis} etcat oor Dial Did^{tri} Euthaleod al mu ... ε (= Gb Sz)
 add των cum P al mu go Cyr^{ad} 123 Thdrt Thphyl | αγων et. Or Dial
 Did^{tri} etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) ἀνθρώπων, Archel⁹⁹⁹ apostolorum,
 46. αγ. αποστολων ... 72² om, item Tert^{marc} b¹⁸: *Datum inquit tibi
 apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quas dispensatio*

¹α^{1, 12} τῷ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς Col 4, 3 ὁ δύνασθε ἀναγινώσκοντες τοῦσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, 5 ὁ ἐτέρισ γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν

:: Philem 1 et 9 legitur *δισμ. χριστου ιησου*, quod passim cum *ιησ. χριστ.* commutatur, nusquam vero cum *τοῦ χριστου*. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. ο *δισμ. εν κυριω.* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κακαχημα*. Illud *πρεσβευω* videtur etiam agnoscere Ambrat, com: - *nunc se legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, declarat.* Ceterum cf ad hos versus Or^{cat} 123: *ωριγίνης δι φησιν, ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντες ἀποκαταστήσαι αὐτὴν φαμέν, ὅτι οὐκ ἀνταποδίδωκε πρὸς τὸ „τοῦτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δίσμιος“, τὸ τί τοῦτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γιγνέται, οὐ πάντι παρίστησιν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡς πρὸς τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡς ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀποπέπτωκε, τὸν δὲ ὀφειλόμενον νοῖν οὐκ ἐνφραδῶς ἀποδίδωκεν, οὕτως λέγοντα ἀν' τοῦτου χάριν ἐγὼ παῦλος δίσμ. χῶ ἢ καὶ δίσμ. ἢ πτῶ ἡμῶν τῶν ἐθνῶν ἐγνώρισα τὸ μυστήριον ὑπὲρ τοῦ καὶ ἡμῖν μεταδοῦναι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς πρὸς τοῦτον δι' ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀνηκούειαν τῆς οἰκονομίας τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὧν δίσμιος γέγονα τῶ χῶ. σολοικισμὸν δὲ νομίζω γιγνέσθαι ἐν τῷ τόπῳ. διόν γὰρ αὐτὸν ἰρηναίου· τοῦτου χάριν ἐγὼ παῦλος δίσμ. ἰησοῦ χριστοῦ ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δὲ φησι· τοῦτου χάρι. ἐγὼ παῦλος δίσμιος, κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον. Quae quidem omnia, ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem cf^{7, 400} inde a verbis: „Quantum ad consequentiam sermonis textumque eloquii pertinet, ad id quod praemisit: Huius rei gratia ego Paulus vincetus Iesu Christi - diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.*

2. τὴν οἰκονομίαν: L add *μου* | *του θεου*: D^e e^l e^l e^l e^l e^l d e g go ante *της χαριτος* pon ... F *του χριστου*, Δ *αυτου*
3. οτι κατὰ ἀποκαλύψιν: FG f g go κα. *αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrat (non item) om στ, hinc Ln [στ.] | *εγνωρισθη* cum ABCD² FGP 6. 10. 17. 23. 31. 67² 73. 80. 187. 177. 178. 8P² it vg syr^{ut} cop arm go Basilid^hpp²⁴¹ (φησι· κατὰ απ. εγρ. μοι το μυστ.) Clem⁶²³ Orat¹²⁴ Chr⁴⁶ Euthalcod Cyr^{nost} 111 et¹²³ Thdrt al Victorin Hier Ambrat al. Cf et Ir¹⁹⁷ *το μυστηριον ο λεγει κατὰ ἀποκαλύψιν εγνωρισθη* αυτου ... ε (= Gb 8z, sed Gb') *εγνωρισε* cum D² EKL al pler aeth^{ut} Dam Thphyl Oec | F rarusus *μυστηριον* et G *ὀλλγω*
4. τ. χριστου: 17. τ. θεου
5. ετερισ cum ABCDEFGKLP al plus⁸⁰ (omn ap Scri) it vg arm aeth go Clem⁶²³. 600 Or^{4, 105}. 257. 260 Cyr^{hr} 200 Chr⁴⁷ Euthalcod Cyr^{loch} 990 et^{nost} 111 Thdrt al Hil⁶¹⁸ Victorin Hier Ambrat (et. Basilid^hpp²⁴¹ *το μυστη*.

ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ Col 1, 26
2, 20
 προφήταις ἐν πνεύματι, ὅ ἐστιν τὰ ἔθνη σὺνκληρονόμα καὶ σύν-
 σωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
 αγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθη διάνοσος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος Col 1, 25
 τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
 τοῦ. 8 ἔμοι τῶ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, 1 Co 15, 9

- ο ταισ προτιραισ γενειαισ ονκ γνωρισθη) ... ε (= Gb 8z) praem *en*
 cum pauc ut^{id} minus cop syr^{ant} | τοις αγίοις (Or^{4,106} Thdr^{teod} om)
 αποστολοις (n Ambrst om) αυτου: DEFG 115. 116st d e f g go
 Thphyl Hil⁵¹⁶ Victorin τ. αγ. αυ. αποστ. Praeterea Ln edidit: τοις
 ἁγίοις, | *en* (FG Chr add τω) πνευματι: DE 2. 4st 19. 84. 88. 48. 55.
 61. 72. 74. 91. al^{4scr} (et g^{scr} ante πνευμ.) d e aeth add αγιω
6. σὺνκληρονομα cum MAB⁺DEFG Euthal^{cod} ... ε Ln σὺνκλη- cum B²⁰
 κ¹¹LP al certe pler | σύνσωμα cum MAB⁺DEFG 17. 47. ... ε Ln συ-
 σωμα cum B²⁰CKLP al pler Euthal^{cod} | συμμετοχ. cum MAB⁺CD⁺FG N^{66r}
 ... ε Ln συμμετ- cum B²⁰D²⁰EKLP al pler | ἐπαγγελίας sine αυτου
 cum MABCD⁺P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop
 arm aeth Or^{4,106} bis et²⁶⁰ Chr⁴⁸ (in explicatione add του θεου) Euthal
 cod Cyr^{10h} 999 et^{nest} 111 Hier Pelag Sedul ... ε (Gb⁹) add αυτου cum
 D²⁰et²FGKLP al pler f g vgle etedd allq go syrP Thdr^t Dam al Victo-
 rin Hil⁵¹⁶ Ambrst al | *en* χριστω ιησου cum MABCF 17. 47. 72. 8p^o f
 vg go cop syrP (sed iw e.²) arm aeth Euthal^{cod} Hier^{1,261} bis Ambrst
 Pelag al ... ε *en* τω χριστω cum DEFGKLP al pler d e g Chr⁴⁸ Thdr^t
 Dam al Victorin Hil⁵¹⁶ Hier^{1,260}, item *en* χριστω Or^{4,106} bis et²⁶⁰ Cyr
 loh⁹⁹⁹ et^{nest} 111 ... syr^{sch} in eo. Sic Hier^{1,261}: *Quod est autem hoc my-*
sterium - ? Utique illud quod sequitur, esse gentes cohaereds concorpo-
rales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium
- . Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur cohaereds et
concorporales et comparticipes, indecoram facere in Latino sermone
sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabas
apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis
volumus in compositionis structuraque verborum quam intelligentia peri-
clitari.
7. γεννηθην cum MABD⁺FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat^{ixt} Euthal^{cod} Oec^{com}
 (non^{ixt}) ... ε γεννομην cum CD²⁰EKLP al pler Chr Thdr^t Dam al | τῆς
 δοθείσης (Gb⁷) cum MABCD⁺FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80.
 137. cat^{ixt} d e f g vg cop^v Euthal^{cod} Victorin Hier Ambrst al ... ε
 Tl τῆν δοθείσαν cum D²⁰EKLP al pler go^v Chr Thdr^t Dam Thphyl Oec
8. ἐλαχιστοτέρῳ et. Or^{1,106} et^{3,600} et^{cat} cor⁶⁴ Dial⁹⁷⁰ Did^{tri} 197 etc ... FG
 49. ἐλαχιστῶ | πάντων sine των cum MABCD⁺FGKLP al longe plu (omu
 ap Scri) Or^{bis} et^{cat} cor Dial Did^{tri} Euthal^{cod} al mu ... ε (= Gb 8z)
 add του cum P al mu go Cyr^{ad} 123 Thdr^t Thphyl | αγιω et. Or Dial
 Did^{tri} etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) ἀνθρώπων, Archel⁵⁰⁹ apostolorum,
 46. αγ. αποστολων ... 72° om, item Tert^{marc} 5, 18: *Datam inquit sibi*
apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quas dispensatio

Col 1, 27 τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
 Col 1, 26 στοῦ, 9 καὶ φωτίζει εἰς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
 κρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
 10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-
 1, 11 ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, 11 κατὰ

sacramenti occulti ad aevs in deo qui omnia condidit. At haec vix satis probant hac in re. Pergit: *rapuit haereticus in praepositionem*; de eis quae praecedunt nihil adnotat ... Gb^o | *αιτη: εα f g add του θεου | τοις εθνεσιν* cum MABCP 28. 31. 61. 080^r cop aeth Euthal^{cod} ... ε Ti praem *εν* cum DEFGKL al pler it vg go syr^{act} arm Dial⁸⁷⁰ Did^{tri} 107 Chr Cyr^{ad} 123 Thdr^t Dam al Hil⁸⁴. 318 Victorin Hier Ambrst al | d^o *ευηγγελισασθαι | το ανειχν.* (εα *ανειχν.*) *πλουτος* cum M^o ABCD^o εα 17. 67^{ab} Euthal^{cod} (Dam *εο et πλουτον*) ... ε *τον ανειχν. πλουτον* cum M^o D^o E^o K^o L^o P^o al pler Dial⁸⁷⁰ Did^{tri} 107 Chr Cyr^{ad} 123 Thdr^t al | *του χριστου: 17. αυτου*

9. *φωτίζει* (*illuminare* f g vg, *inluminare* d e am fu) sine additam cum M^o A 67^{ab} cod apud Bez. Cyr^{ad} 123 (*σιβεαετ*⁶¹) Hil⁸⁴ Aug^{sen} ad litt⁵ Hier (fluctuat quidem lectio et Vall edidit *omnes*, sed etiam comm bis¹⁰⁸ et¹⁰⁴ omissionem confirmat) ... Ln add [*παντας*], ε Ti *παντας* cum M^o BCDEFGKLP al pler it vg rell Dial⁸⁷⁰ Did^{tri} 107 Chr Euthal al Tert^{marc} 5, 16 (vide ad v. 8) Victorin Ambrst al :: *φωτίζει* videbatur postulare accusativum. Quam auctoritatem secuti sumus, ea non minor est quam quae aliis locis veram restituisse videtur. | *η οικονομια* cum MABCEFGKLP al pler it vg syr^{act} cop arm aeth go Dial⁸⁷⁰ Did^{tri} al mu Tert^{marc} Hil Victorin rell ... ε (= Gb Sz) *η κοινωνια* cum 87^{ms} al pauc | *αιωνων: εα f g syr^P add και απο των γεντων | εν τω θεω et.* Tert^{marc} 5, 14 Hil⁸⁴ Victorin Hier Ambrst etc ... M^o (addidit) Dial⁸⁷⁰ Melon¹⁰⁷ om *εν*. Quam in rem Tert^{marc} 5, 16 (vide ante): *rapuit haereticus in praepositionem, et ita legi fecit: occulti ab aevs deo qui omnia condidit. Sed emicat falsum* etc :: confirmat igitur Melonis lectionem (ut etiam alibi) Dial | *τα παντα: d^o εα* (Ch^{reod} semel) om τα | *κτισαντι* sine additam cum MABCD^o εα 17. 47. 48. 73. d e f g m⁹⁹ vg syr^{sch} et P^o t^o cop arm aeth go Dial⁸⁷⁰ Did^{tri} 107 Bas^{5,9} (certe nihil addit) Euthal^{cod} Cyr^{ad} 123 Tert^{marc} 5, 16 Hier Ambrst Aug^{sen} ad litt⁵ al ... ε (= Gb Sz) add *δια ιησου χριστου* cum D^o E^o KL al pler syr^P c.^o Chr⁸⁵ (*και καλωσ εμνημονισει κτισεωσ, ειπων· δια ιω χυ*) Thdr^t Dam Thphyl Oec (item^{71d} Victorin. Non avert ipsa verba, sed^{com} habet: *Ergo creator licet deus accipiatur, sed per Christum tamen creator deus. Creator enim non convenit deo, sed convenit Christo, et sic per Christum deo. Ille enim genuit Christum, Christus creavit omnia ipso deo operante et per se creante.*)

10. *νυν* et. Ath⁸⁰⁰ Did^{tri} 107 Chr Severian^{cat} 137 Thdr^t Iobius ap Phot^{cod} 222 (Bekk¹⁰⁴) Dam al Hier ad h. l. et Iovin² ... εα d^o f g vg syr^{sch} ar^o Or^{2,346} Tert^{marc} 5, 16 Victorin Ambrst al om | *πολυποίκιλος σοφια: 37. πολλη ποικιλοσοφια*

πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἦν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-
θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. 2, 11, 2

13 Διὸ αἰτούμαι μὴ ἐγκακῶν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, 15 ἕξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπι

11. ἐν τῷ χρ. ἰησου cum κ^aABC^{*} 17. 87. 116. Euthal^{cod} ... ε ἐν χρστ. ἰησ. cum κ^aet^cD^eEKLP al pler Ath⁹⁰⁰ Chr Thdr̄t Iob ap Phot^{cod} 222 Dam al ... 114. f Clem²⁰⁰ ἐν χρστῳ, syr^{sch} ἐν ἰησου, arm sic transp: per dominum nostrum Iesum Christum ... F⁸⁷G g ἐν tantum

12. τὴν παρρησ. (B^{*} παρρησιαν) καὶ προσαγωγ. cum κ^aAB 17. 80. Item ε Tl τὴν παρρ. κ. τὴν προσα. cum οⁿD^eKLP al pler Ath⁹⁰⁰ Chr Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al. Item f vg roll ... D^aet^cε τ. προσαγ. κ. τ. παρρ., F⁸⁷G τ. προσαγ. εἰς τὴν παρρ. De d e etc vide post. | ἐν πεποιθη-
σει: D^a ἐν τῷ ελευθερωθῆναι. Reddunt autem totum locum f vg Hier al fiduciam et accessum in confidentia, d e fiduciam in confidentia et libertatem, g fiduciam in confidentia in confidentia (sic, in confid. et pro kai [εἰς] τ. παρρησ. et pro ἐν τῷ ελευθερωθ.). Victorin libertatem et aditum in confidentia, Ambrst libertatem in confidentia, Sedul libertatem et accessum

13. ἐγκακῶν (κ^aB^{*} al ε^κκ-) cum κ^aAB^{*}et^aD^a 18. 17. 37. 89. 46^{**} 47. (Euthal^{cod} ε^κκαλειν) ... ε ἐγκακῶν cum οⁿD^eEFGLP al pler Chr Thdr̄t Dam al | δόξα ὑμῶν: c 17. 81. 83. 87^{**} 71. 72. 80. 116. f^{scr} cop arm Euthal^{cod} δο. ἡμῶν, harl gloria mea ... 47. 109. 178. om ητ. εστ. δοξ. υμ. Cf ad h. v. Hier^{7,500} s. Ibi de verbis μὴ ἐγκακῶν haec scripsit: „Id quod nunc Latinus translator expressit, ne deficiatis, potest iuxta Graeci sermonis ambiguitatem et ita legi: ne deficiam, ut sit sensus - ne deficiam in tribulationibus meis pro vobis. Hoc est ergo quod apostolus rogat et a domino magnopere deprecatur, ne deficiat in pressuris suis“ - „Potest autem secundum id quod Latinus expressit - ne deficiatis - illud exponi quod pro Ephesiis petat ne in pressuris apostoli lassescant atque deficiant, siquidem et ea quae sequuntur huic sensui magis congruunt“ etc.

14. τὸν πατέρα sine additam cum κ^aABC^F 17. 67^{**} demid cop aeth^{utr} ar^o (Clem^{col} proph⁹⁰⁴ ἐν δε οὐρανοῖς ο πατήρ, εἰς οὐ πᾶσα πατριὰ etc) Or^{1,287} etcat¹⁰¹ Cyr^{hr} 112. 115 Epiph⁹⁵⁰ Euthal^{cod} Cyr^{loh} 178. 522 et fid⁷⁰ al Hier^{dl} Vig^{trin} 12; item τὸν θεὸν καὶ πατέρα Meth⁷¹⁰ Did^{iri} 10 et τὸν θεὸν πατέρα tri¹⁰². Sic autem Hier^{7,500}: „Porro quod sequitur ad patrem ex quo omnis paternitas etc, non ut in Latinis codicibus additum est, ad patrem domini nostri Iesu Christi, sed simpliciter ad patrem legendum, ut dei patris nomen non domino nostro Iesu Christo, sed omnibus creaturis rationabilibus coaptetur.“ (Tamen paullo ante 7,500 ipse exscripsit: ad patrem domini nostri Iesu Christi, si sana est lectio) ..... ε (G^b00) add τὸν κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ (: cf 1, 3 etc) cum κ^aD^eEFGLK al pler it vg (exc demid) go syr^{utr} arm Ps-lust

γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα δὲ ἡμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐ-
 coi 1, 12 τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἰσω
 ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς
 καρδίαις ἡμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ θεμελιωμένοι, ἵνα
 ἐξισχύσῃτε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
 μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς

εχρος⁵ Or^{1,223} (τουτου δε ενκειν, εε μαρτυρω, εβουλομην και τευκα
 καταλιπειν μετα αγρων και οικων, ινα παρα τω θεω και πατρι του
 κυριου ημ. ιησ. χρ., εε ου πασα etc) etint^{2,120} 170. 422 et 4,602 Ephr^{2,222}
 Basbapt⁶⁴⁴ Chr Thdrt Dam Photmanich^{2,16} al cddlat ap Hier Victorin
 Ambrst al. Cf et. Valent^hpp¹²⁰ προς τον θεον και πατερα και κυ-
 ριον του κυριου ημων ιω χυ etc.

15. εν ουρανοισ et. Naass^hpp⁹⁷ (αφ ου πασα πατρια ονομαζομενη επι-
 γησ και εν τοις ουρανοισ) Ps-Iustexpos⁵ (Clem²⁶⁴ vide ante) Or^{1,267}.
 222 etcat etint^{2,120} Cyrhr¹¹² 115 Epiph⁶⁰⁶ Cyr^{dd}70 al Victorin etc ... P
 51. 46. 47. 73. 114. 115. 120. al²ser 8pe cat^{xt} al syr^{sch} etp^{mg} go
 Or^{1,267} eod etint^{2,170} 422 et 4,602 Meth⁷¹⁹ Epiph⁶²² 622. 640 Ephr^{2,222} Bas
 bap⁶⁴⁴ Cyr^{loh}172. 222 Thdrt Photmanich^{2,16} al εν ουρανω (Cyr^{loh} εν
 τε ουρ.)

16. δω cum MABCDF 17. 37. 39. 116. Or^{cat}161 (sec loc) et¹⁰² Meth⁷¹⁹ Ath
 543 eod Ephr^{2,222} Cyrhr¹¹² Basbapt⁶⁴⁴ Euthaleod Cyr^{loh}172 al ... ε Τι
 δωη cum DEKLP al pler Valent^hpp¹²⁰ Ps-Iustexpos⁵ Or^{cat}161 ('pri
 loc) Ath⁵⁴³ ed Mac¹²⁹ Chr Euthaleod Cyr^{loh}522 et^{dd}70 Thdrt Dam
 Tphyl Oec | το πλοῦτος cum MABCD⁵EPF 67^{9*} 116. Ephr^{2,222} Ath
 eod allq (17. το πλῆθος, ut supra) ... ε τον πλουτον cum D⁶EKL al pler
 Ps-Iustexpos⁵ Meth⁷¹⁹ Ath⁵⁴³ ed Did¹⁷⁴ Basbapt⁶⁴⁴ Chr Euthaleod
 Cyr^{loh}172. 222 et^{dd}70 al mu | δυναμει: r⁶FG g praem εν ... Mac¹²⁹ δυν-
 ναμων, d e fu al¹aohm Ambrst virtutem, Aug^{mor} eocl fortitudinem (se-
 quitur confortari d e, f g vg Aug corroborari, Ambrst confirmari)

18. c k^{ser} ἐρριζωμένοι | ἐξισχύσῃτε: D⁶F ισχυσητε | βαθος και υψος
 cum MAKL al pler syr^p (syr^{sch} libere: altitudo et profunditas et longi-
 tudo et latitudo) Or^{2,243} etcat¹⁶¹ 162 (sec loc) etint^{2,102} Eus^{mc}ell¹²⁶
 Ephr^{2,222} Ath⁶⁰⁰ Chr⁵⁵bis Cyr^{loh}522 Thdrt Dam Hier^{quinq}ules ad h.
 l. ... Ln υψος κ. βαθος cum BCDEFG 17. 37. 57. 73. 116. it vg go
 cop arm aeth Or^{cat}162 (sec loc) etint^{2,64} Ath⁶⁰ Mac¹⁴⁷ Victorin ad h. l.
 (alibi libere ut etiam apud alios) Ambrst Hier⁶²². 7 al. Praeteres e
 huc Valent^hpp¹²⁰ τοιτου χαριν κάμπτω τὰ γόνατ. μου πρόσ τ. θεῶν
 και πατερα και κυριον του κυριου ημ. ιω χυ, ινα δὲ ἡμῖν ὁ θεὸς κα-
 οικῆσαι τὸν χυ εἰς τὸν ἰσω ἄνθρωπον τουτῆστι τὸν ψυχικόν, οὐ τὸν
 σωματικόν, ινα ἐξισχύσῃτε νοῆσαι τί τὸ βάθος, ὅπερ ἴστιν ὁ πατήρ
 τῶν ὀλων, και τί τὸ πλάτος, ὅπερ ἴστιν ὁ σταυρὸς ὁ ὄρος τοῦ πλη-
 ρώματος, ἢ τί τὸ μήκος, τουτῆστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.

19. τε et. Eus^{mc}ell¹²⁶ Ephr^{2,222} etc d e f g vg Victorin Ambrst Hier etc
 ... D⁶F⁷r⁶q⁶ om, nec exprim cop aeth et (ut passim fit) go | της

γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὡς αἰτούμεθα ἢ ροοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατήσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΐτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

γνώσις: A 74. 115. a^{scr} post ἀγαπῆν ... 71. tol om (Aug¹⁶⁰ scientiam caritatis, sed¹⁶⁷ et alib scientias caritatem) | πληρωθῆτε (Euthal⁶⁰ πληροφορηθῆτε) εἰς παν: B 17. 78. 116. πληρωθῆ παν | τ. Θεοῦ: 17. εἰς υμιας

20. υπερ παντα et. Victorin Hier ... DEFG d e f g vg Ambrat al om υπερ ... Thdrt ad h. l. (sed non^{4,127b}) om, posito ποιησαι post υπερ-εκπερ. | υπερεκπερισσου: syr^{60h} et p. ob. Ambrat praem κα ... P om | δυναμιν: 47. ενεργειαν (: cf Col 1, 29) | εν ημιν: A 89. 68. εν υμιν

21. εν τη εκκλη. και εν χρι. ης. cum MABC 17. 78. 80. 315. vg eop Hier al. Eadem habent ζ Ti omisso και cum D^bKL^p al pler cat^{12t} syr^{60r} arm aeth go Chr⁶⁰ Euthal⁶⁰ Thdrt Dam^{12t} (in com vero: εν χρω δε ω την δοξαν την αληθη λεγει, και εν τη εκκλη. το ομοιωμα) Thphyl Oec Vig¹²ⁱ ... D^oFG d e f g Victorin Ambrat εν χριστω ηςου και τη (d e f g etc et in) εκκλησια. Eadem D^o agnoscit, sed pro και substituit (non addit) εν, ut iam D^b praesiverat ... 46. Orog⁶⁰ contr polag⁴⁸⁷ (Irei gloria in Christo Iesu) om εν τη εκκλη., hinc Gb^o | εἰς πασας τὰς γενεας του αιωνος των αιωνων: et. Ign^{12p} in univ⁶⁰er⁶⁰is generationes saeculi saeculorum (graec^o - του αιωνος των αιωνων), Hier in omnibus generationibus saeculi saeculorum, vg Victorin et (vg om) in omnes generationes saeculi saeculorum ... FG f tol (hi² in omnes generationes saeculorum) om του αιωνος, hinc Gb^o. Similiter d e Ambrat auc¹⁷⁰⁰ gent^{1,24} et (auc¹⁷⁰⁰ gent om) in omnia saecula saeculorum, item g in omnia saecula t generationes saeculorum | αμην: 57. 67^{aa} om

IV. 1. Totum versum habet Ign^{12p}col³⁰⁸ (ad Antioch¹) | εν κυριω: n aeth εν χριστω | περιπατησαι: 17. περιπατησατε

2. πραιτητος cum MBC 17. ... ζ Ln πραιτητος cum ADEFGLO^b al fere omn Chr⁶⁰ Euthal⁶⁰ Thdrt Dam al ... κ υλακοης | εν αγαπη: Ln cum seqq coniung, id quod confirmat Oreat¹⁶⁶ (non item Chr⁶¹ Antioch¹²⁸): εφελος μὲν οὖν τοῖς ἤδη ἰσχυρόσι τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος και διομένοις τηρεῖν ταύτην λέγεται ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντες

3 σπονδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητά τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
τῆς εἰρήνης. 4 ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
μῇ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα·
6 εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ
ἐν πᾶσιν. 7 ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἰδῶθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον

v Co 2, 8
13, 5
1 21, 5, 8

τηρεῖν τὴν ἐνότητά τοῦ πνεύματος. Paullo post: τηρεῖται δὲ ἡ ἐνότης
τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης συνδεύσης τοὺς κατὰ τὸ πνεῦμα ἰου-
μένους.

8. εἰρηνησ: κ 1. ἀγαπῆς, item in a^{scr} ἀγαπῆς ante εἰρηνησ rubro
scriptum, sed erasum est. Cf et. quae ex Orca^t ad v. 2. dedimus.

4. καθὼς καὶ et. fu tol cop syr^p arm Hil¹⁰⁰¹ Hier (hi⁹ sicut et) Victorin
(ut et) etc ... v 19. 32. 39. 43. 55. 114. 213. 238. k^{scr} vg (et. 109lat;
non item fu tol) go syr^{sch} aeth Firmil ap Cyp¹⁵⁰ Ambrat (ὡς ut vocati
estis) om καὶ. Cf et. ad h. v. Ign^{intp}ol²⁶⁴ (ad Phil²) ἐν γὰρ φησιν καὶ
πνεῦμα, ἐπειδὴ ἐκλήθημεν ἐν μῇ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν. Ibidem
paullo ante legitur: εἰς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἰς
θεὸς καὶ πατὴρ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν, quae eferenda
sunt ad vv. 5 et 6. Item cf ad v. 4 sqq Ign^{intp}ol²⁶⁴ (ad Eph⁹) καὶ
ἴστε, ὅς παῦλος ὑμῖν ἔγραψεν, ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, διὰ τὸ καὶ ἐν
μῇ ἐλπίδι κεκλησθαι τῆς πίστεως· ἐπιπτερ καὶ εἰς κύριος, μία πι-
στις, ἐν βάπτισμα, εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ
διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. Cf et. Or^{2, 429} εἰς θεὸς καὶ εἰς χριστὸς καὶ
μία πίστις καὶ ἐν βάπτισμα, et Cyp¹⁴³ unus deus et Christus unus, et
una spes et fides una, et una ecclesia et baptisma unum non nisi in una
ecclesia constitutum. Mclon^{ep}iph²¹⁹ versus 5. et 6. cum editis consen-
tientes dat, sed²⁷⁴ post ἐν βάπτισμα add εἰς χριστὸς.

6. καὶ πατὴρ et. Ign^{intp}ol²⁶⁴ et²⁶⁴ Mclon^{ep}iph²¹⁹ Orca^t 100 Cyr^{ad} 107 etc
Irl^{int} 170 Firmil ap Cyp¹⁵⁰ Victorin Hil¹⁰⁰⁷ Ambrst al ... 38. 47. 114.
syr^{sch} ar⁹ Eusmeell¹⁷⁴ Chr²txt (non item²⁶com bis) Irl^{int} 112. 223 om
καὶ | ο ἐπὶ πάντων et. Irl^{int} Firmil ap Cyp^r etc: 2. 46. Ign^{intp}ol²⁶⁴
(non item²⁶⁴) Cyr^{ad} 107 Hil¹⁰⁰⁷. 1001 om. Libere transp Dial²⁰⁰: φησι
γὰρ παῦλος· εἰς θεὸς πατὴρ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῶν, πατὴρ ἐπὶ
πάντων θεὸς. | καὶ διὰ πάντων et. Irl^{int} 112 et²¹⁵ ... Irl^{int} 223 et²⁷⁰ om.
Ceterum vertunt ο ἐπὶ παντ. καὶ διὰ πάντων d e f vg Irl^{int} 112 Firmil
ap Cyp^r al qui super omnes et per omnia, Irl^{int} 215 qui super omnia et per
omnia, Victorin qui super omnia et per omnes, g m⁹ Ambluc¹¹ et²⁰
Ambrat Hier Ang^{loch} 20 qui super omnes et per omnes | καὶ ἐν πᾶσιν et.
Mclon^{ep}iph²¹⁹ et²⁷⁴ Eus^p 207 et^{me}ell¹⁷⁴ Mcellous¹²¹ Ath²⁴¹ etc Irl^{int} 112.
223. 270. 215 Firmil ap Cyp^r Hil¹⁰⁰¹ etc ... v 32. Victorin om καὶ |
πᾶσιν sine additam cum $\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\zeta\eta\theta$ 17. 31. 67⁹⁹ 71. 73. 80. 109. 177.
cop aeth^{utr} ar⁹ Mclon^{ep}iph²¹⁹ bis Ign^{intp}ol²⁶⁴ et²⁶⁴ Orca^t 170 Eus^p et^{me}ell¹⁷⁴
Mcell¹²¹ Ath²⁴¹ Euthal¹⁰⁰⁰ Cyr^{loch} 1000 et^{ad} 107 al Victorin^{adv} ari 1, 31 (Gall
2, 120) Hier^{7, 600}. 610. 611 Ambluc¹¹ et²⁰ ... ε (= Gb Sz) add ὑμῶν cum
minuse pauc Chr²com (ὁ ἐν πᾶσιν ὑμῶν τοιούστιν ὁ ἐν πᾶσιν οὐκῶν,
sed²²txt om ὑμῶν) Thdr^t Thphyl Oec. Item Gb Sz add ἡμῶν (tamen

τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ἕψος ἡχμαλώ- Pa 67 (06), 19
 τευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9 τὸ δὲ
 ἀνεβῆ τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

Gb⁶⁰) cum DEFGKL al⁶⁰ d e f g m⁵ vg syr^{tr} arm go Dial⁶⁰ Dam
 Photmanich 2, 16 al {rnt 112. 253. 270. 215 Firmil ap Cyp¹⁵⁰ Hil¹⁰⁰ Victorin
 ad h. l. Ambrat^{xt} stcom al

7. ἡμων: B 88, 109. k^{scr} Thdr̄t νμων | εδοθη η χα. cum MACDCEKPCORR
 al pler Orca^t 170 Chr Thdr̄t al; item 10. 81. Cyr^{id} 107 η χαρισ αυτη
 ... Ln om η (: post εδοθη) cum BD⁵ FGLob^r 1. 108⁵ 40^{lect} k^{scr} arm
 Euthal^{cod} Dam | κατα: D5^r και

8. ἡχμαλωτισεν cum MBCDEFGKP al pler It vg roll Iust^{dial} 20. 27 Irnt
 145 Or^{2,753} etcat¹⁶³ etInt^{2,102}. 242. 2,456 Eusecl¹⁰² Chr⁹⁴ Euthal^{cod} Cyract
 50 Thdr̄t Dam al Tertmarc^{5,9}. 18 Leif¹⁹⁶ Victorin Hil¹²⁰ al ... AL 2.
 82. 43. 47. 52. 55. 63. 71. 114. 8lect al^{2scr} aethutr Thdr̄t^{cod} ἡχμαλω-
 τεισας (nonnulli ex minusc αικμαλ.). Sed ex his tantum aethutr
 etiam εδωκασ | εδωκειν absque και cum M⁵AC³D⁵FG 17. 108⁵ 7lect cat
 txt d o f g vg cop arm Iust^{dial} 20. 27 Irnt 145 OrInt^{2,456} Euseclo 102 Tert
 marc^{5,9} Leif¹⁹⁶ Hil¹²⁰ Hier Ambrat al mu ... ζ Ti praem και (Gb⁶⁰)
 cum MENC⁵et^{scr}PKLP al pler syr^{tr} go aeth Or^{2,753} Chr Euthal^{cod} Cyr
 act⁵⁰ Thdr̄t Dam Victorin | τοις ανθρωποις (Tertmarc^{5,9} filius homi-
 num - „elegantier filius hominum ait, non passim hominibus“) ... F8^rg
 g OrInt^{2,456} Eusecl¹⁰² Hil¹²⁰ Hier ad h. l. (non item alibi) εν ανθρω-
 ποις :: LXX totum locum sic habent: αραβας (M⁵EN⁵ al plurim ανε-
 βησ, M⁵ al pauc itala ανεβη, item Iust^{dial} 20. 27 ανεβη) εσ νψ. ἡχμαλω-
 τεισας (M⁵ -αεν) αικμαλωσιαν, ελαβισ δοματα εν ανθρωπω (M⁵ al
 plurim -ποις). Nihilominus non videbatur και ante εδωκειν retinen-
 dum. Quum enim facile illud quidem etiam invita editione Alexan-
 drina aliena manu inferri poterat, tum minime probabile est και duce
 editione illa expulsum esse eis quae vel maxime differunt intactis re-
 lictis. A patribus quidem inter LXX et Pauli verba non satis distinc-
 tum esse planissimum fit ex Cyr^{ador} 410: ψάλλει δὲ που καὶ ὁ θεσπέ-
 σιος μελετῶσα ὅτι ἀναβὰς εἰς ἕψος ἡχμαλώτισεν αἰχμαλωσίαν,
 ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. Alibi unde afferant verba in ambiguo
 est. Illud vero credi nequit, eundem afferendo ἔδωκεν δόματα τοῖς
 ἀνθρώποις a Paulo et omittingo και a LXX pendere.

9. κατεβη sine additam cum M⁵AC³D⁵KFGob 17. 46. 67⁵ 78. cat^{txt} d e g
 am⁵ cop sah (huc enim respicit quod laudatur: qui enim descendit in
 profunditates terrae) aethutr Irnt 200. 221 Thdot al Clem⁶⁰⁰ Or^{4,303}. 304
 etcat¹⁶³ etInt^{2,358} Euseclo 101 Chr⁹⁴ sec loc Euthal^{cod} Cyract⁵⁰ Thdr̄t
 Oect^{xt} Tertprax²⁰ Leif¹⁹⁶ Hil¹²⁰. 301. 1077 Victorin Aug^{clv} del 17, 4 Hier
 al ... ζ (= Gb Sz) add πρῶτον cum M⁵BC⁵KLP al pler f vg go syr^{tr}
 arm Eusdem²⁰⁰ Thdr̄t Dam al Ambrat | κατωτερα et. Or^{4,303} Eusecl¹⁰¹
 etPs 305 al Tertprax²⁰ Leif Hil Victorin etc ... Thdot ap Clem⁶⁰⁰ Or
 4,304 etcat¹⁶³ Eusdem²⁰⁰ Cyract⁵⁰ κατωτατα | μερη cum MABCD⁵KLP al
 om^{vid} f vg cop arm syr^p (et. mg sr) Or^{4,303} Eusdem ed et^{sclo} 101 Chr⁹⁴
 Euthal^{cod} Cyract⁵⁰ Thdr̄t Dam al Aug^{clv} del 17, 4 et^{trn} 15 al ... Gb⁶⁰

10 ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, 13 μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ νοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τελειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὤμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ἀνυψώσωμεν εἰς

1, 28
5, 28
Col 1, 18

- Ti om cum D*PFG d e g go syr^{sch} ar^o aeth Ir^{int} 250. 251 Thdot ap Clem Or^{4,204} etcat Eus^dem cdd etP^o Tert^{prax} Hil Leif Victorin al :: pro ratione testimoniorum statuendum est *μη* abundare visum esse
10. πάντων et. Or^{1,253} et^{2,755} et^{3,245} et^{4,205} Eus^{eclos} 143 etP^o 205. 265 Did tr¹²⁵ Ath⁷⁰⁷ Cyr^{act} 59 etc ... P 113. a^{scr} Thdot ap Clem²⁰⁰ Eus^{eclo} 101 om | πληρωση: L 116. -σι. Praeterea 47. add *εαυτω* (et^{cor} *εαυτου*)
11. ἔδωκεν: syr^P c.* add *in ecclesia*. Similiter Clem²²⁴ *διδωκε δε ο θεος τη εκκλησια τοις μιν αποστολοις* etc (non item²²⁴ *επι δε ο πατρισταρχη θεος αυτος εδωκεν τοις μιν αποστολοις* etc), item Or^{4,2} ο θεος εδωκε εν τη εκκλησια αποστολους και προφητας etc :: fluxit additamentum ex 1 Co 12, 28 | *τους δε ευαγγελιστας*: κ praetermisit
12. πρὸς τον: 1. 109. 114. 121. 178. om τον | *διακονιας*: D*FG praem *της*
13. καταστησωμεν et. Clem¹⁰⁰ Or^{2,205} etc ... 44. 48. 72. 118. a^{scr} al plus 20 Clem²²⁴ Chr²⁰ -σωμεν ... PFG^o -σω | οι παντες et. Clem¹⁰⁰ Or^{2,445} etc (cf et. Hipp^{anti}chr 3 extr - *εις ινα τελειον κ. επιουριανον ανθρωπον οι παντες καταστησαι επιθυμουμεν*) ... D*FG 3P^o Clem²²⁴ Or^{2,205} om ος | του υιου του θεου et. Clem²²⁴ Or^{act} 171 Amb^{ep} 75 Hier etc ... PFG^o g Clem¹⁰⁰ Leif¹²⁰ om του υιου ... Victorin *Christi*
14. νηπιοι: et. Clem¹¹⁰ Or^{1,500} etcat¹⁷¹ Cyr^{loh} 999 al mu Leif¹²⁰ Victorin etc ... Α ηπιοι (praecedente -ν) ... Or^{2,212} om | *κυβια* cum κβ^oD*FG o^{bP} Euthal^{cod} ... ε Lu Ti *κυβια* cum λβ^oC^oCKL al pler | *πανουργια*: FG 39. 116. a^{scr} praem τη | *πρ. τ. μεθοδιαν* cum κ(A vide post) η^oD*FGκλ. o^{bP} al plus¹⁰ Euthal^{cod} (editum est etiam Or^{1,500}) ... ε Lu *πρ. τ. μεθοδιαν* cum β^oC^oCK al longe pler Chr etc ... Α cop *πρ. τασ μεθοδιας*, 17. *πρ. την μεθοδον*, Or^{2,212} *εν τη μεθοδια* ... d e g Or in^{12,221} Leif¹²⁰ Victorin Ambret *ad remediūm*. Contra f vg Hier al *ad conventionem* | *της πλανης* (Or^{2,212} του πλανου): Α add του διαβολου :: cf 6, 11
15. ἀληθευοντες δε et. Clem¹⁰⁰ etc ... FG *αληθειαν δε ποιουντες*, item *veritatem autem facientes* d e f g vg Leif¹²⁰ Victorin Ambret Hier ad h. l. (sed quae est¹⁰ *algas verū. aut. loquentes*) etc | *ανυψωμεν*: PFG^o

αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, 16 εἰς οὐ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀρῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. Col 2, 19

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιώτῃ τοῦ τοῦσ ἀντῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπῆλλοτριωμέ Col 1, 21

115. -ομεν | οσ: DE 73. ο | η κεφαλῆ: D⁴FG om η, Item Clem¹⁰⁰ - αυξησ. εἰς αὐτον τα παρτα· ταυτα λεγων εἰς οἰκοδομην του σωματ. του χυ, οσ εσσι κεφαλη και ανηρ etc | χρῆστος cum M⁴ABC 17. 67^{ab} 73. Did¹⁴¹² Bas^{2,6} Cyr^{10h} Dam ... ε praem o cum M⁴DEFGKLP al pler Chr Thdrt al

16. συνβιβαζ. cum MAB⁴CD⁴FG ... ε Ln συμβιβ- cum B^{2D}CEKLP etc | κατ ενεργειαν (17. κατα την ενεργ.): FG d e f g arm¹⁰⁰ Ir^{int}270 Leif¹⁰⁰ Victorin al (non item Amb Ambrst Hier al) om. Contra vide Amb⁹⁷16,1000 ex quo totum corpus fidelium et sapientium, per harmoniam rationabilem verbi, hoc est enim συναρμολογούμενον, αρμονια του λογου δεδεμενον, id est harmonia verbi compaginatum et compactum atque conexum per omnem iuncturam ministracionis, in mensuram uniuscuiusque partis, augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate: ut adsurgat unum templum dei in omnibus - ut per harmoniam quandam virtutum ac ministeriorum corpus unum ex omnibus rationabilis naturas spiritibus adhaereat capiti suo Christo, ita aedificationis compage conexa ut ne tactu quidem iunctura singulorum adherentium discepare videatur. Hoc est enim quod ap^hen dixit Graecus της χορηγίας κατ ενεργειαν εν μετρω. | εν μετρω: κ β. c^{scr} arm¹⁰⁰ om | μέρους cum M⁴DEF GKLOB² al pler d e f g syr² (et. ms gra¹⁰⁰) arm aeth go Bas^{2,6} ex¹⁰⁰ omn Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al Ir^{int}270 Leif¹⁰⁰ Victorin Ambrst al ... Gb' μιλουσ cum AC 14. 66^{ms} vg syr^{sch} cop Bas^{ed} Chr Cyr^{10h} Thphyl¹⁰⁰ Hier al | τον σωματος (112. 238. c^{scr} post ποιεεται): κ om | εἰς οἰκοδομ. αυτου cum M⁴FG 37. 106. 109. a^{scr} Cyr²sach¹⁰⁰ ... ε Ln Ti e. om. αυτου cum ABCD⁴EKLOB² al pler Chr⁹⁷ Euthal¹⁰⁰ Cyr^{10h} Thdrt Dam al. Latini in aedificationem sui.

17. μαρτυρομαι: F -ρωμαι | εθνη cum M⁴ABD⁴FGob 10. 17. 47. 51. 67^{ab} d e f g m⁹⁴ vg sah cop aeth^{utr} Clem⁹⁰ Euthal¹⁰⁰ Damp¹⁰⁰ Leif¹⁰⁰ Victorin Hier Ambrst al ... ε (sed Gb¹⁰⁰) Ti praem λοιπα cum M⁴BD etc⁴EKLP al pler syr^{utr} go arm Ephr^{1,23} Chr Thdrt (τα λοιπα εθνη τα μηδελω πεπιστευκοτα λεγει) Dam ad h. l. al :: cf 1 The 4, 5

18. ἐσκοτωμένοι: cum MAB 17. Ath¹⁰⁰ (: eadem forma Clem¹⁰⁰ ex A; plerumq cum altera permutata est, ut Apoc 9, 2. 16, 10; nec aliter in LXX, quemadmodum Ps 73, 20 pro ἐσκοτωμένοι pleriq ἐσκοτισμ. substituerunt) ... ε ἐσκοτισμένοι cum DEFGKLOB² al pler Clem⁹⁰ Ephr^{1,23} Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Damp¹⁰⁰ al. Or^{cat}175 utramque formam agnoscere videtur: ὅτε δι' ἡ διάνοια - τότε ἐσκοτῶσθαι εὐλόγως ἂν λέγοιτο. οὗτ' οὖν ἐν ματαιώτῃ τοῦ τοῦσ εἶναι δεῖ οὔτε ἐσκοτισμέ

νοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 οὔτινες ἀπηλγῆκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὅμοις δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἶγα αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν Col 3, 9 τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς

νοιο τῆ διανοία etc. Rursus¹⁰⁰ habet ἐσκοτισμένοις. | οὔτις: ε cum seqq conig ... εἰς Thphyl om. Non exprimunt d e g Lcif Victorin Ambrst Hier al; habent enim *obscurati intellectu* (Hier *mente*); item f vg m²⁴ etc *tenebris obscuratum* (m²⁴ *obscuratum*) *habentes intellectum* | ἀγνοιαν: εἰς ἀγνοσίαν | πώρωσιν: ε 17. πορρωσιν

19. ἀπηλγῆκότες et. syrP ms εἰ Clem⁶⁰ Or^{2, 123} etc al¹⁷⁵ etc ap Gall^{14, 67} etc. Cf Hier ad h. l. „quod autem alii qui *desperantes semetipsos*, id est ἀπηλγῆκότες ἑαυτοῦς, multo alius in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe ἀπηλγῆκότες nominantur, ἀπηλγῆκότες autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent.“ „Exprimamus si possimus verbum de verbo et dicamus ἀπηλγῆκότες indolentes sive indolorios.“ (At non mutavit editionem vulgatam.) Item ἀπηλγῆκότες expresserunt syrP sah (*non dolentes*), cop *habentes dolores* ..... DE ἀπηλγῆκότες, εἰς ἀπηλγῆκότες, item *desperantes* d e f g m²⁴ vg go syr^{sch} (*hi qui absciderunt spem suam*) arm aeth Victorin Ambrst al | εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης: A vitiose ε[ἰς ἀκα]θαρσίαν πάσης | πάσης post ἀκαθαρσ. cum MABKLP al pler m²⁴ vg go sah cop Clem⁶⁰ (Orca¹⁷⁵ εἰς ἐργ. ἀκαθαρσ. ἀπάσης μετὰ τοῦ πλεονεξτείν) Chr Euthal¹⁰⁰ Thdr^t al (et. Dampar¹⁰) Hier Ambrst ... DEFG 37. 73. 116. 8P⁶ d e f g syr¹¹⁷ arm Victorin ante ἀκαθαρσ. | ἐν πλεονεξίᾳ et. vg Hier ... DEFG 39. d e f g m²⁴ aeth Clem⁶⁰ Victorin Ambrst al καὶ πλεονεξίᾳ

21. ἀλήθεια: εἰς ἡ ἀλ. Ceterum cf huc Hier^{7, 624}: „Quia videtur iuxta ordinem textumque sermonis scaterere sententia, sic legendum est: *Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, et in illo docti estis deponere vos secundum - veterem hominem qui corrumpitur iuxta desideria erroris: sicut est veritas in Iesu, ut sit sensus: Quomodo est veritas in Iesu, sic erit et in vobis qui didicistis Christum et audistis illum et docti estis deponere*“ etc.

22. ἀποθέσθαι ὑμᾶς: hal aeth Victorin Pelag *deponite vos*, item Dampar¹⁰ ἀποθέσθαι. Cf et. Cyp³⁰⁰: „De hoc ipso ad Ephesios: *Εκρονίτε priores conversationis veterem homin.* etc. Contra Lc¹⁷⁰⁸: „Legendum est *deponere*, non *deponite*“. | τὴν προτέρ. ἀναστροφῆν: L om | τὰς ἐπιθυμίας et. Clem²⁰²⁻²⁵⁴ Or^{2, 570. 763. 772. 787} etc al¹⁰⁰ Cyp³⁰⁰ Hil¹¹²³ Aug²⁵ etc al¹⁰⁰ Hier Ambrst etc ... DE d e Terras carn⁴⁶ Lcif¹⁰⁰ Victorin τὴν ἐπιθυμίαν

ἀπάτης, 23 ἀνανεῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοοῦ ὑμῶν 24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν Col 2, 10
δικαιοσύνη καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ Zac h 8, 16
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίξασθε καὶ μὴ Ro 4, 5 (4)
ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύετω ἐπὶ παροργισμῶ ὑμῶν, 27 μηδὲ
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτεύω, μᾶλλον

23. ἀνανεῦσθαι: D^b (non item^c) 10. 14. 17. 31. 33. 37. 43. 47. 73. 114.
kscr al d e f g m⁹⁴ vg sah cop syr^{utr} Clem³⁰² (non item²⁴) Chr¹¹²
Cyp³⁰⁶ Leif¹⁰⁰ Hil¹¹³⁰ Victorin Ambrst Hier al ἀνανεῦσθε | δε: F⁸⁷G
g aeth om; hinc (ex errore de B) Ln [δε] | τῷ πνεύματι: B praem εν,
item sah cop. Nec aliter Chr¹¹² com: εν τῷ πνεύματι του νοου υμων,
φησιν. Sed paullo post dicit τῷ πνευμ.

24. ἐνδύσασθαι: κ^bD^bet^c(certe^c non mutavith^b)κ 4. 10. 14. 31. 37. 43.
47. kscr etc (lidem fere qui ἀνανεῦσθε, sed non 17. al; accedunt
vero etiam alii) d e f g m⁹⁴ vg syr^{utr} cop (sah et induentes) Clem³⁰²
Eus¹⁰¹ Eu¹⁰¹ (καὶ τοῦ ἐνδύσασθε τον καινον ανθρωπ.) Chr Cyp
Leif Hil Victorin Ambrst Hier al ἐνδύσασθε | εν δικαι. και οσιοσ. et.
Clem³⁰². 371. 324 etc ... κ^a (non item^c) εν οσιοσ. κ. δικαι. Similiter
Ambrst in veritate et iustitia. | τῆσ (46. 109. 219. om) ἀληθείας et.
Clem^{ter} Tert^{res} carn⁴⁵ (in iustitia et religione tertitatis) Victorin Hier
al ... D^aF⁸⁷G d e g m⁹⁴ (non f vg) Cyp³⁰⁶ Leif¹⁰⁰ Hil¹¹³⁰ Amb^{91r} sa
3,046 (in veritate et iustitia et sanctitate) al και ἀληθεια, et veritate.
Praeterea cf ad h. v. Hier^{1,020}: „Quod autem dicit: qui secundum
deum creatus est, non id ipsum sonat in Latino sermone quod Graeco.
Urentio quippe apud nos generatio vel nativitas dicitur; apud Graecos
vero sub nomine creationis verbum facturae et conditionis accipitur.
Et quod apud nos conditio, hoc apud Graecos creatio sonat.“

25. λαλ. ἀληθειαν ἕκαστος et. Ir^{int}²²² Clem³⁰² (sedodd³ om ἕκαστ.) Tert
res carn⁴⁵ Or^{int}^{1,10} etc (videntur etiam Origenis esse quae cat¹⁰⁰ sine
nomine auctoris praebet: το δε' λαλειτε αληθ. ἕκαστ. etc, quam in
rem cf Hier) ... κ^a (non item^c) ἕκαστ. ἀληθ. | μετα του: κ^a (non
item^a) προσ τον | ἀλλήλων: ε (non ε^o Gb Sz) ἀλλήλων sine teste
utvid

26. ὀργίξασθε: F⁸⁷G g m⁹⁶ go Tert^{res} carn⁴⁵ Victorin^{bis} add δε | ἐπι-
(super iracundiam vestram d e f m⁹⁶ vg etc, g super iracundia vestra):
D⁸⁷* B. εν | παροργισμῳ sine articulo cum κ^aAB ... ε Ti praem τῷ
cum κ^aDEFGKLP al omn^{vid} Clem³⁰² Dial⁹¹² Ath⁹⁰⁰ Epiph⁵⁰⁷ Ps-Ath²²²
406. 620 Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam ad h. l. etparall²²². 651 al

27. μηδε (Gb'') cum κ^aΒDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Clem³⁰² etc ... ε
μητε cum minuse Chr¹¹² (non item¹¹²) Thdr^t ... 8. 114. Thphyl μη,
item Clem³⁷¹ (sed non affert una quae praecedunt) Or^{3,000} (καὶ τῷ
μὴ δῶτε etc). Cf et. m⁹² vg Cyp¹⁰² al (non item Hier; Ambrst fuit
lectio) nolite locum dare

δὲ κοπιᾶτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα εἴη
 μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαφὲς ἐκ τοῦ στό-
 ματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομήν
 τῆς χρείας, ἵνα διὰ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ
 1, 18 πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ-
 Col 2, 2 τρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ

28. τὰς ἰδίαις χερσὶν το ἀγαθον cum κ^oADPFG 37. (47. omisso χερσιν)
 57. 73. 116. 8P^o d e f g vg (et. fu demid etc) go cop sah (το ἀγαθ.
 post ἴνα εχρη positio) arm aeth syr^{ob} et ar^o (hi³ τὰς ἰδ. χερσ. post
 κοπιᾶτω pon) ayTP (το αγ. τ. ἰδ. χ.) Bas^{regg} 425 Euthalcod Antioch¹⁰⁰³
 Damparall⁵⁰⁵ (et. Paris) Hier Aug^{serm} dom³ et cont^{mendae} al. Item κ
 al fere¹⁵ Thdrt το ἀγαθ. τὰς ἰδ. χερσ. (46. τὰς χε. αὐτου) ... ε Ti
 το ἀγαθ. τὰς χερσιν cum L al plu Chr¹²¹ Dam ad h. l. Thphyl Occ.
 Item κ^ov am Ambrat. τὰς χερσ. το ἀγαθον ... P 17. 67° m²² Clem
 308 et³⁷¹ το ἀγαθον (omissis τ. ἰδ. χε.), contra Tertres carn⁴⁵ wianibus
 (omisso το ἀγαθον). Cf et. Epiph²⁰ ἐργαζόμενος τὰς ἰδίαις χερσιν ἴνα
 δυνασθε καὶ τοῖς μὴ ἔχουσιν μεταδιδόναι :: videtur ἰδίαις hunc loco
 contra τον κλεπτοῦτα scripto parum aptum esse habitum. | ἴνα εχη
 (8P^o σχη): κ^o Clem³⁷¹ ἴνα εχητε (κ^o -ται) ... LP 17. 114. 116. al ἴνα
 εχη | μεταδιδόναι: D^oFG Clem³⁷¹ (non item³⁰⁸) Damparis μεταδιδόναι
 (= μεταδόναι confusis lectionibus D^oet^o)

29. ἀλλὰ cum BD^o ... ε ἀλλ cum κ^oADPFG¹¹¹LP etc | ἀγαθός: FG add
 ἴστον, item f g demid tol a¹lachm | τῆς χρείας cum κ^oADPFG¹¹¹KL^o al
 fere omu am fuvlet tol demid syr^{ob} sah cop arm (aeth, sed libere
 circumscibit) edd⁵⁷ ap Hier Clem³⁷¹ Or^{cat} 121 Chr Euthalcod Thdrt
 Dam al Hier. Et Hier^{7, 683} sic: „Pro eo autem quod nos posuimus ad
 aedificationem opportunitatis, hoc est quod dicitur Graece τῆς χρείας,
 in Latinis codicibus propter euphoniā mutavit interpres et posuit
 ad aedificationem fidei⁴. Contra Le^{br}FG: „Non legas opportunitatis
 pro fidei⁴. . . . . Gb¹ τῆς πιστεως cum D^oFG 46. d e f g vgl^o (et
 fu^o opportunitatis fidei) go arm²⁰³ (in edd^{amst} et^{const}) Nyss^{1, 149} (in
 Ecclesiasten⁷) Bas^{regg} 422- 425 et alib al Tertres carn⁴⁵ Cyp³⁷ Victorin
 Ambrat al | δω: D^oFG δω, κ μεταδιδω

30. λυπεῖτε: KL al¹⁰ Cyrhr³⁰² Bas^{regg} 423 (sed edd³ λυπεῖτε) Thdrt λυ-
 πεῖτε | το πνευμ. το αγ. et. Thdot ap Clem³⁷¹ Or^(vni)cat 125 Ath²⁴³
 et alib Cyrhr Bas^{regg} et^{eth} 300 Cyrslaph¹²⁷ etc Tertres carn⁴⁵ (spir. dei
 sanct.) et^{mart} 1 (om dei) Cyp^{3, 2. 300} Hll³⁰³ Victorin Ambrat al ... D^o
 et³⁷¹FG d e g go το αγ. πνευ. | του θεου: 2. 49. aeth Ath²⁴³ (non³²²)
 Epiph²⁰⁰ et^{3, 73} Chr¹²³ Tert^{mart} 1 om

31. θυμὸς καὶ ὀργὴ cum κ^oADPFG al pler go etc Or^{cat} 127 Bas^{eth} 300 Chr
 125 Euthalcod al mu Hier (furor et ira) ... DEFG 37. 46. 55. 73. 116.
 d e f g vg cop Clem³⁰⁸ Ps-Ath³²² Cyp^{258. 308} Ambrat ὀργὴ καὶ θυμὸς
 (ira et indignatio) ... Tertres carn⁴⁵ tantum ira habet, Victorin tantum
 indignatio. De differentia θυμου et ὀργης cf Or^{cat} 126: ὀργὴ ἐστὶν
 ἐπιθυμία πορηρίας τοῦ δοκοῦντος οὐ προσημέντως ἡδμηκεῖται - θυ-

βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς Col 3, 12 & καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ Gal 2, 20 παρέδωκεν ἑαυτόν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἣ πλεονεξία μηδὲ ὄνομα- Col 3, 5. 15

μῶν δὲ (φασιν) ὄργην ἐναρχομένην etc. | και κραιγιη: L om (115. habet in mg) | και βλασφημια: 17. om | Α αρθητων

32. δι cum MAD⁶CKLP al pler f vg sah cop syrP (syr^{sch} aeth^{utr} et -) Chr Euthalcod Thdr̄t Dam (et. Damparis) Thphyl Tertres carn⁴⁵ Victorin Ambrst Hier al ... D⁷FG⁵ 6lect 14lect semel d e g (go ambiguous) ουν ... Ln (sed errat de d) om cum v 32. 47. 69. 177. 14lect kscr arm Clem³⁰⁰ Orat¹⁰⁰ Damparall^{329. 328} Oec | DEFQ ευσπλαγχοι: | ο θεος εν χριστω (sic Antioch¹¹⁵⁴; item Tertres carn⁴⁵ sicut et deus vobis donavit in Christo): 14. 48. 62. 72. 114. Antioch¹¹¹⁶ Damparall³²⁸ Tertpudic² Ilbere (donantes invicem sicut et Christus donavit nobis) ο χριστος, 11. 39. Thdr̄t Dam ad h. l. etParall³²⁸ ο θεος tantum | υμιν cum MAFGR al plu d e f g vg^{ole} (et. fu² demid tol etc) go sah cop aeth Clem³⁰⁰ Or^{int} 4, 671 Chr^{122. 123} Euthalcod Damparis bis al Tertres carn⁴⁵ Victorin Ambrst Hier al ... Gb' Ln ημιν cum MD⁶PKL al plus³⁰ (10 ap Scri) am fu⁹ syr^{utr} arm Orat¹⁰⁰ Chr¹²⁰ Thdr̄t Dam parall^{329. 328} (ad h. l. om) Thphyl

V. 2. υμιας cum M⁴ABP 32. 37. 71. 73. 116. 122° 238. 6lect⁺ m¹⁰ sah aeth^{utr} Clem^{300. 524} (Ath⁴⁴⁸ fuct lectio) Euthalcod Damparis bis Thphyl Victorin (Amb^{ad}1 fuct lectio) ... ζ Ln ημας cum M⁹DFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm go Bas⁷⁰⁵ 474. 512 etbapt⁶²⁶ Chr Thdr̄t Dam ad h. l. al Hier Ambrst al | υπερ ημων (D⁶PKL post προσφοραν pon) cum MADFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm go Clem⁵²⁴ Or^{4, 301} (παρα τω παυλω λεγομενον· εαυτον παρεδωκεν υπερ ημων θυσιαν τω θεω) Bas⁷⁰⁵ 474 etbapt⁶²⁶ Chr Thdr̄t Dam ad h. l. Damparis sem (Thphyl om) Hier Ambrst al (Amb^{ad}1 ut ante) ... Τι υπερ υμων cum v 37. 73. 116. m¹⁰ sah aeth^{utr} Damparis sem Victorin | προσφοραν κ. θυσιαν: κ θυσι. κ. προσφ. (Or^{4, 301} om προσφ. και)

3. πορνεια ut MD⁶CK^{all}L al pler ... MAD⁶FGP al -για. Cf ad 1 Co 6, 13. | πασα post ακαθαρσια cum MABP 17. 31. 39. cop (sah post πορν.) Clem⁵²⁴ Or^(vid) cat¹⁰¹ Euthalcod Tertpudic¹⁷ ... ζ ante ακαθ. cum DE FGL al pler d e f g vg Clem⁵²⁴ Bas^{6th} 298 Chr Thdr̄t ad h. l. Dam al

ζήσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, 4 καὶ αἰσχρότης ἢ μοχλο-
 λογία ἢ ἐντραπλία, ἃ οὐκ ἀνήκειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔνχαριστία·
 5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ
 6 πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
 7 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. 8 μηδεὶς ὑμῶν ἀπατάτω κενοῖς
 9 λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς
 10 ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε σὺνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ ποτε
 9 σκότος, τῶν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, — 9 ὁ

Victorin Hier Ambrst ... 87. Bas^{322a} 504 Thdr^{1, 470}. 1004 om | $\nu\epsilon\tau\epsilon\sigma\tau$
 εσομαζετω

4. καὶ αἰσχροτης cum $\mu\beta\delta^c\kappa\lambda\phi$ al pler syr^p cop arm (aeth^{nt} αἰσχρ. δε
 καὶ μω. καὶ εντρ.) Clem⁶²⁴ Bas^{eth} 203 Chr Thdr^t Dam al Hier ... Gb''
 Ln η αἰσχρ. cum $\alpha\delta^*\nu\gamma$ 23. 31. 39. It η sah (go om) Euthal^{cod} Antioch¹¹⁰⁶
 Ir^{int} 202 Victorin Ambrst al (syr^{sch} μητε αἰσχ.) (Clem¹⁰⁰ om
 copulam) | η μοχολογ. (Gl'') cum $\mu^*\alpha\delta^*\nu\gamma\phi$ 23. 31. 39. c^{ser} it vg sah
 syr^p arm go (syr^{sch} μητε) Bas^{eth} 203 Euthal^{cod} Antioch¹¹⁰⁶ Ir^{int} 202
 Victorin Ambrst ... ε Ti καὶ μοχολογ. cum $\mu^*\beta\delta^c\kappa\lambda$ al pler cop aeth
 ut Clem¹⁰⁰. 204 Chr Thdr^t Dam al Hier | α οὐκ ἀνήκειν (Gb') cum $\mu\lambda$
 $\nu\phi$ (17. omisso α) 81. 67° 73. syr^p 203 ετ arm Clem²⁰⁴ Euthal^{cod}
 Antioch¹¹⁰⁶, item *quae ad rem non pertinet* (*pertinent* g am Cyp³¹⁷
 Ambrst Hier) d e f g vg Ir^{int} 202 Cyp³¹⁷ Victorin Ambrst Hier al ...
 ε Ti τα οὐκ ἀνηκοντα cum $\delta\epsilon\phi\alpha\kappa\lambda$ al pler (Clem²⁰⁰ μηδε τα εντρα-
 πελα μηδε τα μη ανηκοντα) g sub aut (*ad rem non pertinentia*) Bas
 eth²⁰³ Chr Thdr^t Dam al
5. ἴστε cum $\mu\lambda\beta\delta^*\nu\gamma\phi$ al²⁰ it vg go sah cop arm Clem²⁷⁰. 204 Chr Euthal
 cod Cyp^{thes} 201 al Cyp³¹⁴ (*scitote intellegentes* ut it vg) Vig^{varim} ... ε
 (= Gb Ss) ἴστε cum $\delta^c\kappa\lambda$ al plu Thdr^t Dam Thphyl; item syr^{sch}
 (*hoc autem fueritis scientes*) et^p, item *scitote* aeth Victorin Amb^{8d}
 Ambrst Hier al | ο ἴστιν εἰδωλολάτρης (Gb') cum $\mu\beta$ 17. 67° Cyr
 thes²⁰¹ Hier (*aut avarus quod est idolis seruiens*, itab^{is}). Item ο ἴστιν
 εἰδωλολατρία, *quod est idolorum seruius* (Amb^{8d} εἰδωλολατρία et²⁰¹ -latra)
 $\nu\gamma$ it vg go Cyp Victorin Ambrst al ... ε Ti ο ἴστιν εἰδωλολάτρης
 cum $\alpha\delta\kappa\lambda\phi$ al pler syr^p (syr^{sch} aut *culior idolorum*, sed^{cod} *qui est -*,
 aeth et *quis* etc) cop arm Clem²⁷⁰ Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al. Cf Le
 br²⁸ 5: „*altarius uertionis est ea lectio quae habet qui est idolorum seruus.*“
 | εν τη βασιλεια: $\nu\epsilon\tau\sigma$ g εἰς την βασιλειαν | τ. χριστου κ. θεου: $\nu\epsilon\tau\sigma$
 g ar^o Ambrst Zeno^{2, 5} τ. θεου κ. χριστου ... aeth^{nt} ar^p Thdr^t, 212 (ad
 1 Co 8, 6) χριστου του θεου, 14. om καὶ θεου
6. γαρ et. Ir^{int} 204 Cyp³¹⁴ 112. 202 etc ... κ^o (non item^a) Tert^{pad} 17 om.
 Libere Thaum^{can} 2 (Gall^{2, 402}) *παρεια γαρ, φησ, καὶ πλεονεξια, δε*
 α *ερχεται η οργη του θεου επι* etc
7. σὺνμετοχοι cum $\mu\lambda\beta^*\delta^*\nu\gamma$ ... ε Ln *συμμε-* cum $\beta^*\delta^c\kappa\lambda\phi$ al pler
 certe Euthal^{cod} etc
8. οὖν et. Clem¹¹⁴ Or^{4, 75} Thaum^{can} 2 etc ... $\nu\gamma$ οὖνσι

γὰρ καρπὸς τοῦ φωτός ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντες τί ἐστὶν ἐνάρεστον τῷ κυρίῳ, 11 καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτός φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστη ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφάνουσι σοὶ ὁ Χριστός.

Gal 5, 22
Ro 12, 2

K^a 60, 1
28, 10)

9. φῶτος cum MABD^aK^aFGP 6. 10. 17. 47. 67^{aa} 179. 218. It vg go syr^{sc}h cop arm aeth (Or)^{cat 194} (urget ipsum φῶτος) Thaum^{can 2} (Gall^{2, 402}) Euthal^{cod} Leif²¹⁸ Victorin Ambrat Hier al ... ε (= Gb Sz) πνευμα-
τος cum D^{ck**}KL al pler syr^p Chr Thdrt Dam al | ἀγαθωσυνη cum
MABK^v etc ... DEFG^LP 37. al ἀγαθωσυνη
10. τῷ κυρίῳ et. (Or)^{cat 192} Thaum^{can 2} Aug^{adim 2, 147} etc ... D^{FG} d e f
g m⁶³ vg Victorin Ambrat Hier al (Leif²¹⁸ om) τ. Θεῷ
11. συγκοινω- cum MAB^dD^aFGL ... ε Ln συγκοινω. cum B^{CD}PK^{SI}P al cerle
pler etc ... 47. κοινωνεῖτε. | ἀκαρπιοσ et. Or^{cat 192} (cf Hier) Thaum
can² B^{AB}D^{ap}1^{60a} etc: 61. 62. h^{50r} o^{50r} ἀκαθαρτοισ, 30^a n^{50r} ατακτοισ.
Praeterea cf ad totum h. l. Or (hulus esse ex Hier clarum fit) ^{cat 192}
ἐπι δὲ ἀπήρηται τὰ τῆσ φράσιωσ, δοκί μοι οὕτωσ ἀν ἀποκατα-
στῆνασ· (Hier: Quia vero in hoc loco contextus eloquii videtur esse tur-
balus et tota sceleris sententia, sic ordinis sermo reddendus est) μη οὐκ
γινεσθὶ συμμετ. αυτων, δοκιμαζοντεσ τι εστ. ιναφ. τῷ κυρίῳ. εσ κα
ητι ποτε σκοτοσ, νιν δε φωσ οντεσ εν κυρίῳ, ωσ τεκνα φωτοσ περι-
πατιτε, τοισ καρποισ επιδεικνυμινοι του φωτοσ, εν παση αγαθο.
και δικαι. και αληθτια, και μη συγκοινωνετε τοισ εργ. τ. ακαρπ. του
σκοτουσ.
13. φανεροῦται. et. Thaum^{can 2} etc ... AK⁴L 2. 37. 38. 78. c^{50r} al pauc
-ροῦνται | γαρ: 109. Sedul Bed (uterq ad h. l.) δε, g αὐτεμ ἐστιν
14. Ad h. v. a¹⁰⁵ notat: in secreto enoch. | εγειρε cum MABDEFGKLP al
plu Mcion^{epiph 510} et 273 Clém⁷⁰ Or^{2, 552} et^{cat 197} ter Ath⁴⁷² cod Epiph⁵⁰⁵
Euthal^{cod} etc ... ε (= Gb Sz) εγειρας cum minuse sat nu Naass^{hipp}
104 Hippant^{ichr 65} Or^{cat 197} sem Ath⁴⁷² ed Chr¹⁴⁷ Thdrt | επιφανεσ σοι
ο χριστοσ et. Mcion^{epiph 510} Naass^{hipp 104} Hippant^{ichr 65} Clém⁷⁰ (ad-
dilo κυριοσ) Or^{2, 552} et 287 et^{cat 197} et^{int 4, 600} Ath⁴⁷² Epiph⁵⁰⁵ Chr¹⁴⁷
Euthal^{cod} „Ινα τῶν ἀντιγράφ.“ apud Thdrt (probante Thdrtο) Dam
al (Archel⁵⁰⁵ „sicut et ait: Et illuminabit Christus“) Aug^{ioh 23} et 23
(illuminabit te Chr.) Hier al ... D^a nonnulli ap Chr¹⁴⁷ (ol μὲν „ἐπι-
φαισισ“, φασί, „του χριστου“, ol δε „ἐπιφάνου σοι ο χριστοσ“
μᾶλλον δε τουτο εστι.) nonnulli ap Hier (vide post) Thdrt (sed praef-
fert alteram lectionem) d e Or^{int 2, 400} et 273 Victorin Ambrat al επι-
φαισισ του χριστου, continges Christum. Inprimis cf Hier^{7, 647}: „Quae-
rat aliquis, quisnam sit iste qui dicat: Surge qui dormis, et exsurge a
mortuis; aut cuius testimonio apostolus sit abusus. Et quidem qui

Col 4, 5 15 *Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ*

simplici responsione contentus est, dicit in reconditis eum prophetias et his quae vocantur apocrypha haec lecta in medium protulisse, sicut in aliis quoque locis illum fecisse manifestum est: non quod apocrypha comprobaret, sed quod et Arati et Epimenidis et Menandri versibus sit abusus ad ea quae voluerat in tempore comprobanda.“ „Alius vero, quasi *προσωποποιῶν* spiritus sancti apostolus figuraverit, ad exhortationem poenitentiae haec dicta memorabit. Ego certe secundum paupertatulam meam omnes editiones veterum scripturarum ipsaque Hebraeorum volumina diligenter eventilans nunquam hoc scriptum reperi. Nisi forte et hoc dicamus: quomodo olim prophetae in concione populi loquebantur: *Haec dicit dominus*, et: *Quoniam dominus loquutus est*, ita et apostolus spiritu sancto plenum repente in verba quae in se Christus loquebatur erupisse atque dixisse: *Haec dicit dominus*.“ „Scio me audisse quemdam de hoc loco in ecclesia disputantem, qui in theatrale miraculum nunquam ante visam formam populo exhibuit, ut placeret: Testimonium hoc, inquam, ad Adam dicitur in loco calvariae sepultum, ubi crucifixus est dominus, qui calvariae idcirco appellatus est quod ibi antiqui hominis esset conditum caput. Illo ergo tempore, quo crucifixus dominus super eius pendeat sepulchrum, haec propheta completa est dicens: *Surge Adam qui dormis, et exsurge a mortuis*, et non ut legitimus *ἐπιφανῆσαι σοι χριστος*, id est *ocricur tibi Christus*, sed *ἐπιφανῆσαι*, id est *continget te Christus*, quia videlicet tactu sanguinis ipsius et corporis dependentis vivificetur atque consurgat.“ „Unum quod scio loquor, cum loci istius interpretatione atque contextu sensus iste non convenit.“ Cf ad haec et. Or^{cat} 197 *ὁ μὲν οὖν τις φήσιν ἐν τισὶ τῶν προφητῶν ἀνεγνωκῶτα ταῦτα τὸν ἀπόστολον ἀναγινωσκόμενοι: ἕτερος δὲ αὐτῶν τὸν ἀπόστολον προσωποποιεῖν τινὰ ἐν τοῦ πνεύματος λεγόμενα εἰς προτροπὴν τῆν ἐπὶ μετάνοιαν* etc. Ibidem Severian: *ἄλλοι οὖν ὅτι ἐν ἐνὶ ταύτων τῶν πνευματικῶν ψαλμῶν ἦτος προσειχῶν ἔειπε τοῦτο.* (Paullo ante, i. e. 196, in eis quae ad v. 14. adnotata sunt non pro singulari lectione - cum Treg ad h. l. - habendum est „*ἐπιφανῆσαι σοι ο χριστος*“, sed *ἐπιφανῆσαι* per incuriam ibi editum est pro *ἐπιφάνῃσαι*, ut recte Chr¹⁴⁷ habet, unde hausit catena.) Adscriptum huic loco scholium praebet Damparis hunc in modum: *ταύτην πεμιχθεῖν τῆν φωνὴν τοῖς ἀπ' αἰῶνος κειμηλιμένοις τῆν τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγα παρειλήφαμεν.*

15. οὖν: n^oA vg cop (post ακριβ.) Pelag add ἀδελφοί | ακριβῶς (Latini *caute*) ante πῶς cum n^oB 17. 31. 73. 80. 118. cop Or^{cat} 196 (ο δε βλέπων ακριβῶς πῶς περιπατήσει παντὸς ἡμετέρας σοφός) et 198 (ἐπεὶ πρόθεσις τινος ἔχουσι χρηστοτέρων, οὐ σοφοὶ δὲ τυγχάνοντες, θέλοντες βλέπειν ακριβῶς πῶς περιπατοῦσι, προσίθηναι τὸ μη ὡς ἄσοφοι ἀλλ ὡς σοφοί. σοφία δὲ ἔργον τὸ βλέπειν ακριβῶς -) Chr¹⁴³ bis (et semel *λεγων*: βλέπετε πῶς περιπατεῖτε. Paullo post vero est *βλέπετε πῶς*

εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θε-
 λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
 ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ
 ᾠδαῖς καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
 διᾷ ἰμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν
 ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ,
 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς

Col 3, 16

Col 3, 17

Col 3, 18
1 Pe 3, 1

ακροβ. περιπατ., nec aliter^{11,306}) Damparall⁶⁵⁶ ... d e aeth^{utr} om
 plane ... ε Lη Ti post πωσ pon cum κ^oADΓ^εΣ^εΡΓΚΛΡ al pler f g vg
 syr^{utr} arm (Chr^{bis} vide ante) Thdrt Dam al Lcif¹⁸⁶ Victorin Ambrst
 Hier al

17. συνίετε cum κABP 17. 67⁺⁺ 73. 118. syr^{sch} arm aeth Chrcod Euthal
 cod Antioch¹⁰⁸⁵ Damparall⁵⁶⁸ (et⁶⁰⁸ συνίετε) Hier ... ε Ti συνιεντες c.
 D^{CKKL} al pler Ephr^{2,77} et¹²⁶ Chr^{182.164} Thdrt Dam ad h. l. etParis, item
 συνιεντες D^{VG}, intelligentes it vg go cop syrP Lcif¹⁸⁶ Victorin
 Ambrst al | το θελημα et. κ^o ... κ⁺ το φρονημα | τ. κυριου (B add
 ημων) et. Ephr^{2,156} Euthal^{cod} etc Lcif Victorin Ambrst etc ... A 14.
 55. 66⁺⁺ 109. 115. 178. 8pe 8pe d e vg^{ole} am⁺ demid allaehm (non
 item am⁺⁺ fu tol harl) (syr^{sch} anceps) Ephr^{2,77} Damparall⁶⁵⁶ (etParis)
 Thphyl Hier al τ. θεου

18. ἀλλά: 10. 37. 71. 116. 8P^o arm add μαλλον | ἐν πνεύματι: FG ἐν
 τῷ πνεύμ.

19. εἰντοῖς (39. 47. αἰτοῖς): L εἰντοῖς | ψαλμοῖς cum κADΓ^εΣ^εΡΓΚΛ
 al pler f vg^{edd} laehm Eus^p⁶⁰⁹ Cyrhr²⁶⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam Tert
 mar^{5,18} ... BP 17. 67⁺⁺ 73. 116. 118. d e vg go Chr¹⁸⁶ Victorin
 Ambrst Hier al praem ἐν, hinc Ln [ἐν] | πνευματικαῖς: B d e
 (Ambrst fluct lectio) om, hinc Ln [πνευμ.] ... Δ add ἐν χαρτι | καὶ
 ψάλλοντες: 37. 61. 114. 116. al plus^o go (item syr^{sch}) om | τῇ καρ-
 διᾷ cum κ⁺ B Or^{cat}³⁰¹ (τοῦτο γὰρ ἐστὶ το ψαλλειν καὶ αδειν τῇ καρ-
 διᾷ τῷ κυρίῳ) ... ε Ti ἐν τῇ καρδιᾷ cum KL al pler syrP^{1xt} arm aeth
 utr Chr¹⁵⁵ semel Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb' Ln ἐν
 ταις καρδιαῖς cum κ^oADFGP 47. 8P^o it vg go syr^{sch} etP^{ms} cop Bas
 regg⁴⁴⁴ Chr¹⁵⁵ sem Victorin Ambrst Hier al

20. ὑπὲρ πάντων: P^oΓ^o g υπ. ἡμῶν, Thdrt^{4,1278} υπ. παντ. ἡμῶν | 17. 73.
 118. ἐν τῷ ὀνόματι | τ. κυρ. ἡμῶν: κ om ημ. | ἰησοῦ χριστοῦ: B χρσ.
 ἰησ. | τῷ θεῷ κ. πατρὶ: D⁺ P^o Γ^o 37. 116. d e g go arm Victorin Vig
 varim τ. πατρ. κ. θεῷ

21. ἀλλήλοις: L -λοῦσ | χριστοῦ cum κABLP al fere⁸⁵ f vg syr^{utr} cop
 arm aeth go Or^(vid)cat³⁰¹ et Or^{int}^{3,61} Bas^{regg}⁴¹⁵ Chr Dam^{com} Vic-
 torin Ambrst al ... DK 35. d e χριστοῦ ἰησοῦ, P^oΓ^o g ἰησοῦ χριστοῦ
 ... κ κυριου ... ε (= Gb 8z) θεου cum minusc plu Clem⁵⁰⁸ Euthal
 cod Thdrt Dam^{1xt}

1 Co 11, 3

ιδίως ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀτὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ

Col 2, 19
1 Pe 3, 7

22. τοὺς ἰδί. ἀνδράσιν sine additam cum B edd^r ap Hier Clem⁵⁰⁰ (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditas sint*, in Graecis codd. non habetur, aliquid ad superiora refertur et subauditur: *subiecti inuicem in timore Christi*, ut *ἀπο κοινου* resonet *subiectas*, et *mulieres uiris suis sicut domino*. Sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino.“ ... ε (Gb⁰⁰) add *υποτασσεσθε* cum KL al plu syr^{ut} Chr al, item post *γυναῖκες* DEFG d e g 19^{loc} ... Ln add *υποτασσεσθωσαν* cum MAP al fere¹⁰ (et. cat^{xi}) f vg go cop arm aeth Clem⁵⁰⁰ (sed ibi tantum v. 22 affert) Bas^{eth} 200 (sed incipit locus a versu 22) Euthal^{cod} Thdrt Dam parall⁴⁰⁰ et Damparis Or^{int} 2, 61 Victorin Ambrst al

23. ἀνὴρ cum MABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ad h. l. e(parall⁴⁰⁰ et Paris ... ε (= Gb Sz) praem o cum minusc mu Clem⁵⁰⁰ Chr¹⁰⁰ Thdrt al | *ἐστὶν* (112. al pauc Euthal^{cod} add η) *κεφαλὴ* (ante *τῆς γυναικ.*): B 37. 73. 80. 115. 116. al pauc f vg (non d e g) Bas^{eth} 200 Tertmarc^{5, 10} Or^{int} 2, 61 al κτφ. *ἐστ.* | 17. Chr¹⁰⁰ om *κεφαλὴ* ante *τῆς ἐκκλ.* | *αὐτὸς* sine *καὶ* cum M^ABD^M*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem⁵⁰⁰ Euthal^{cod} Or^{int} 2, 61 Victorin Ambrst Hier al ... ε (= Gb Sz) praem *καὶ* cum M^oDBat^o*KLP al pler syr^{ut} arm aeth go Bas^{eth} 200 Chr¹⁰⁰ 165 Thdrt Dam (et. Paris) al. Item *αὐτοὺς* sine *ἐστ.* cum M^ABD^M*FG 17. d e f g vg aeth Clem⁵⁰⁰ Euthal^{cod} Or^{int} Victorin Ambrst al ... ε (Gb⁰⁰) add *ἐστ.* cum M^oDBat^o*KLP al pler syr^{ut} cop arm go Bas^{eth} 200 Chr Thdrt Dam (et. Damparis) Hier | *σωτὴρ* cum M^oBDEFGKLP al pler Chr¹⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam (et. Paris) al ... M^A 8. 17. 57. 70. Clem Bas^{eth} (ita ex^{cod} edgar²) o *σωτ.*

24. ἀλλὰ cum BD* ... ε *ἀλλ* cum MABDEFGKLP al om^{vid} etc | *ὡς* cum MAB^rFGP 17. 31. 47. 67° 73. 8p Clem⁵⁰⁰ Or^{cat} 205 sem Chr¹⁰⁰ Euthal^{cod} Damparall⁴⁰⁰ (et. Paris) ... ε *ὡσπερ* cum D^oEKL al pler Or^{cat} 205 sem Bas^{eth} 200 Thdrt Dam ad h. l. al ... B om | *χριστῷ* et. Or^{cat} et^{int} 2, 61 Bas Chr^{bis} roll ... DGR* *κινῶ* | *ἀνδράσιν* cum MBD^M*FG 17. 67° d e g Or^{cat} Euthal^{cod} ... ε (Gb⁰) praem *ἰδιῶς* cum AD^o*KLP al pler f vg (hi et Latini roll *uiris suis*) syr^{ut} cop arm aeth go Clem Or^{int} Bas^{eth} Chr Thdrt Dam Ambrst Hier al

25. *γυναῖκας* sine *ἐαυτῶν* cum MAB 17. 23. 49. 57. 70. cat^{xi} et^{oom} (ex Chr¹⁰⁰) vg^{odd} ap Ln Clem⁵⁰⁰ (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or^{2, 600} Bas^{1, 60} Chr^{1, 705} et^{10, 157} et^{2, 256} Euthal^{cod} Cyr^{id} 123 Thdrt^{2, 123} cod ... ε (Gb⁰) add *ἐαυτῶν* cum DEKL al pler (sed 37° *αὐτῶν*) syr^{ut} Clem⁵⁰⁰ libere (*τὰς ἐαυτῶν*) Chr¹⁰⁰ bis (sed ex eodem loco verba in catenam transferunt sine *ἐαυτῶν*) Thdrt ad h. l. et^{2, 123} ed Dam al;

κηθαρίσαι τῶ λουτρῶ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήῃ αὐτὸς ἑαυτῶ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἦ ἀγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. 29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμεν τοῦ σώματος αὐτοῦ. 31 ἀπὲς τοῦτου καταλείψιμι ἄνθρωπος τὸν

2 Co 11, 2
Col 1, 22

Gr 2, 24
Mt 19, 5
1 Co 6, 18

item p praem *εαυτων*. Item FG Thdr^{4,1200} add *υμων*. Similiter habent *uozes vestras* it vg go cop arm aeth Or^{int 4,17}. 61. 74 Victorin Ambrst Hier al.

27. παραστήσῃ: P -στήσει | αὐτοσ cum $\kappa\alpha\beta\delta^*FGLP$ 6, 10. 17. 23* 31. 47. 49. 57. 67** 78. 115. 118. 137. 178. 8P* it vg go syrP arm (cop, sed non exprī αὐτοσ) Or^{int 4,200}. 200. 201. 202. 203. 204. 205. Ephr^{4,224} Basbapt⁶⁰¹ Euthal eod Thdr^{4,205} al Victorin Ambrst al ... ε (= Gb Sz) αὐτην cum D⁰PK al longe plu syr^{sach} Chr¹⁰⁰ et ^{2,250} Thdr^t ad h. l. Dam al | *εαυτω* et. κ⁰ ... κ⁰ αὐτω | ριτιδα: 19* 69. ρυτιδα | η τι et. κ⁰ ... κ⁰ om

28. οφείλ. οἱ ἀνδρ. cum κκL al pler syr^{sach} Method⁶¹⁹ Chr¹⁰⁰ et ^{2,250} Euthaleod Thdr^t Dam al. Item B 17. syrP arm? σφ. καὶ οἱ ἀνδρες ... Ln καὶ οἱ ἀνδρ. οφείλ. cum ADEFGP 218. it vg cop go Clem⁶⁰⁵ Victorin Ambrst Hier al | *εαυτων* pri loc: L om | *ωσ τα εαυτ. σωματα et.* Clem⁶⁰⁵ κ⁰: Clem⁶⁰⁴ *ωσ τα ιδια σωμ., κ⁰ ωσ τ. ε. τευα ... D⁰* cop* (om *εαυτ.*) Victorin *ωσ το εαυτ. σωμα*, item sed omisso *ωσ d e* (unde fit: *Sic et viri debent diligere uozes suas. Suum corpus diligit qui uozem suam diligit et se ipsum diligit*), nec aliter Ambrst, nisi quod ultima verba *εαυτον αγαπα (et se ipsum diligit)* om | *αγαπων*: D⁰ d e vg Victorin Ambrst Hier post τ. *εαυτ. γυναικα (uozem suam)* pon. Praeterea Chr¹⁰⁰ praeterit ο *αγαπων* usq *αγαπα*.

29. γαρ: 17. om | *την εαυτου σαρκα et.* κ⁰ Meth⁶⁰⁴ Or^{int 4,601} Victorin (*hi² suam carnem*, ut et. d e g) ... κ⁰ *την σαρκ. αυτου*, item *carnem suam* f vg Tort^{marc 5,10} Or^{int 4,61} Ambrst Hier al | *αλλα cum* ABD⁰ELP al mu (7 ap Scri) Dam ... ε *αλλ cum* κD⁰FGK¹¹ al plu Method⁶⁰⁴ Chr Thdr^t al | *εκτρεφει*: 219** g⁰er *ετρεφει* | *και θαλπει αυτην* (et. vg Tert^{marc} Or^{int bis} Ambrst Victorin al): DEFG d e f g go *αυτην και θαλπει ... Meth⁶⁰⁴ om αυτην* | *καθωσ κα:* L om κα | ο *χριστ.* cum $\kappa\alpha\beta\delta^*FGP$ 17. al²⁵ it vg syr^{utr} cop sah (ap Gb) arm aeth go Or^{int bis} Method Chr Euthaleod Thdr^t Damp^{arall 641} al Tert^{marc} Victorin Ambrst Hier al ... ε (= Gb Sz) ο *κυριος* cum D⁰KKL al plu Dam ad h. l. Oec

30. τ. σωματος αυτου sine additam cum κ⁰ΔB 17. 67** cop aeth^{utr}. Method⁶⁰⁴ (vv. 28—32 accurate affert) Euthal^{eod} (fortasse sic etiam Or^{int 3,61}: postquam enim plene fere attulit 5, 21—30, ad extrema *quia membra sumus corporis eius, adscribit et reliqua*) ... ε (Gb⁰) Ti add *ex της σαρκος αυτου και ex των οσσεων αυτου (: ut LXX) cum*

πατέρα και την μητέρα και προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, και ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν,

κ^oDEFGLP (Item κ, sed του σωματος pro των οστων) al fere omn it vg syr^uit ar^{med} (sededd om ex της σαρκ. αυτου) Ir²⁰⁴gr (ex Dam parall) etlat Chr Thdrt Dam al Victorin Ambrst Hier al. Atque Ir quidem sic: „quoniam membra sumus corporis eius (Ir²⁰⁴ om), de carne eius et de ossibus eius, non de spiritali aliquo et invisibili homine dicens haec: Spiritus enim neque ossa neque carnes habet, sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex caribus et nervis et ossibus consistit“.

31. τον πατερα cum κ^oAD^oCKLP al omn^{vid} Mcione^oepiph³¹² et³⁷² Or^{1,541} et 2,225 et^{cat}306 Meth⁶⁰⁴ Tit³²⁶ (Gal⁵) Epiph⁷⁰⁶ (ex h. l.?) Chr Euthaleod Thdrt Dam al ... Ln Ti πατερα tantum cum BD^oFG | πατερα sine αυτου cum κ^oBD^oFG 17. 67° 73. 115. cat^{ix} it vg syr^P arm Or^{1,541} et 2,225 et^{cat}306 Euthaleod Thdrt^{4,1206} Thphylocod Tert^{imarc} 2,5 et^{5,12} Cyp⁶² Victorin Ambrst Hier (ex Or) etc ... ζ add αυτου cum κ^oAD^oCKLP al pler syr^{ech} cop aeth Mcione^oepiph³¹² et³⁷² Meth⁶⁰⁴ Tit³²⁶ Epiph⁷⁰⁶ (ex h. l.?) Chr Thdrt ad h. l. Dam al | την μητερα cum eiusdem quibuscumque τον πατερα ... Ln Ti om την cum BD^oFG. Praeterea r 31. 47. 108° 219° vg syr^uit cop arm aeth Or^{2,225} Epiph⁷⁰⁶ Thdrt^{bis} add αυτου | προσκολληθησεται: κ^oBD^oFG Mcione^oepiph^{bis} et³⁷² Epiph⁷⁰⁶ κολληθησεται | τη γυναικι cum κ^oAD^oFG 17. 37. 116. Mcione^oepiph^{bis} Meth⁶⁰⁴ Epiph⁷⁰⁶ Euthaleod. Item adhaeredit uxorī suae it vg etc ... ζ Ti προς την γυναικα cum κ^oBD^oCKLP (r omisso προς) al pler Or^{1,541} et^{2,225} Chr Thdrt^{bis} Dam al :: etiam LXX inter utraque lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus αυτου, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum κ^o (add κ^o) et Mcione^oepiph³¹². 372 (quamvis ita potius Epiph quam Mcion, vide post). Sed Or^{cat} ex eoque Hier om plane και προσκολλ. τη γυναικι [αυτου], nec aliter cat^{ix}. Ita enim Or^{cat} 306: παρατηρητέον, ὡσπερ και ἐν ἄλλοις πιποήμαμεν, ὅτι πολλοὺς οὐκ αὐταῖς λέξεσι ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γραφόμενοι. και περι μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ γενίσει οὕτω γέγραπται „ἔγενεν τούτου“ καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ και τὴν μητέρα αὐτοῦ και προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, και ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ἐνθαδὲ δὲ ἀντὶ τοῦ „ἔγενεν τούτου“ πεποήμεν ὁ παῖλος „ἀντὶ τούτου“. παραλέλοπέν τε τὸ μετὰ „τὸν πατέρα“ εἰρημίον „αὐτοῦ“, και μετὰ τὸ „τὴν μητέρα“ δεύτερον εἰρημίον „αὐτοῦ“. ἀλλὰ και τὸ „προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ“. Quae quidem Hier ad h. l. (Vall^{7,669}) sic ad comm suam adhibuit: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eiusdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: Propter hoc - in carne una. Nunc autem apostolus pro eo quod ibi habetur γενεν τούτου, id est propter hoc, posuit αντ. τούτου, quod Latine aliis verbis dici non potest; deinde pro patre suo et matre sua pronomina abstulit et patrem tantum posuit

ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμῶσιν οἱ καθ' ἑνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἣ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο Col 3, 20
γὰρ ἐστὶν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἧτις Ex 20, 12

et matrem; et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una*. Hoc autem totum nunc idcirco observavimus, ut etiam in ceteris locis sicubi testimonia quasi de prophetis et de Veteri Test. ab apostolis usurpata sunt et in nostris codicibus non habentur, nequaquam statim ad apocryphorum ineptias et deliramenta curramus, sed sciamus scripta quidem ea esse in V. T., sed non ita ab app. edita et sensum magis usurpatum. Accedit autem ad Origenis in hac re auctoritatem Mcion¹⁰⁷¹ et Euseb¹⁰⁷². Apud Tertullianum enim verba Genesis in eundem prorsus modum exseribuntur, omissis *scimus* et *suam* pariter ac verbis *et adhaerebit uxori suae*. Ad quem corrigendus videtur Epiphani¹⁰⁷³ textus, quem vix integrum aut sanum habemus, *εἰς τὸν κύριον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρακώφησεν τὸ γυναικί. ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔσονται εἰς σάρκα μίαν“ δόλη σου ἔσται ἡ πᾶσα ῥαδιουργία*. Ceterum memorabile est, eadem verba quae Or testatur h. l. ab apostolo esse omissa, invita codicum tantum non omnium auctoritate, Marci loco gemino 10, 17 revera omitti gravissimis cum testibus.

32. καὶ εἰς τὴν cum MADPGLP al pler it vg syr¹⁰⁷⁴ rell Or^{1,541} et^{2,525} et int^{2,305}. 4,551 Meth⁵⁶⁴ Tit³²⁹ (Gall⁵) Chr Euthal¹⁰⁷⁵ Severian¹⁰⁷⁶ Thdr¹⁰⁷⁷ Chron¹⁰⁷⁸ al mu Cyp¹⁰⁷⁹ Victorin Hil⁵¹⁶ Ambrat Hier al (Latini vel in *Christum* et in *ecclesiam* vel ut f g vg in *Christo* et in *ecclesia*, d e in *Christo* et in *ecclesiam*) ... BK 4. 51. 72. 73. al¹⁰ Ir¹⁰⁷⁸ et lat (1)reat loh eorder¹⁰⁸⁰ Epi¹⁰⁸¹ et¹⁰⁸¹ Tert¹⁰⁸² Marc^{5,18} om *εἰς*, hinc Ln [*εἰς*]

33. ἕκαστος: P⁵⁷ G⁵⁷ 13. 47. ἕκαστον ... D¹⁰⁸³ (non item d e) P⁷³. praem *εἰνα* | οἰκὼσ ἀγαπᾶτω (P ἀγαπα) ὡς ἑαυτόν ... DEFG it vg Dam parall¹⁰⁸⁴ ὡς ἑαυτόν ἀγαπᾶτω (sed D⁵⁷ ἀγαπα, vg¹⁰⁸⁵ ap Ln *dilegit*)

VI. 1. ἐν κυρίῳ cum MAD¹⁰⁸⁶ et¹⁰⁸⁷ EKLP al omn¹⁰⁸⁸ vg syr¹⁰⁸⁹ cop arm aeth Or¹⁰⁹⁰ (vide post) Bas¹⁰⁹¹ Chr (1092) ἐν κυρίῳ τούτοις· κατὰ κυρίον Euthal¹⁰⁹³ Thdr¹⁰⁹⁴ Dam ad h. l. et parall¹⁰⁹⁵ (et. paria) al Ambrat Hier al. Atque sic Or: ἀμφιβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἦτοι γὰρ τοῖς ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τα τέκνα τοῖς γονεῦσιν etc. Eadem transtulit Hier^{1,663} ..... Gb¹⁰ Ln om cum BD¹⁰⁹⁶ P¹⁰⁹⁷ d e f g Clem¹⁰⁹⁸ (certe non add *ἐν κυρίῳ*, pergit vero statim οἱ πατερισ, μη παροργ.) Tert¹⁰⁹⁹ Marc^{5,18} Cyp¹¹⁰⁰

2. καὶ τ. μητέρα sine additam et. Or^{1,367} et int^{1,35}. 2,331 etc ... P⁵⁷ G⁵⁷ 37. 47. 115. 219. 238. al pauc g vg¹¹⁰¹ (non item am fu demid harl¹⁰ tol

- ἔστιν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπιγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔση
 Col 3, 21 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ
 τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου.
 Col 3, 22 5 Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
 καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ
 Col 3, 23 κατ' ὀφθαλμοβουλίαν ὡς ἀνθρώποι, ἀλλ' ὡς δούλοι Χριστοῦ

etc) syr^{est} cop aeth Orca¹²⁰⁰ Thdrt Antioch¹²⁰⁰ Cyp²²⁴ Pelag add σου | εστιν et. Orca¹²⁰⁰ etiam bis etc: n 48. om, nec exprim aeth | επαγγελια: DEFG praem τη ... 2. 78. 115. Baseth²¹¹ Chr¹²⁰¹ eom (et. cat²¹⁰) Antioch¹²⁰⁰ Thphyl επαγγελιας | ητις εστιν usque επαγγ: Meion¹⁰⁸¹ 5, 1¹⁸ om („nam etsi Melon abstulit“). Comparat Orca¹²⁰⁰ accurate apostoli verba cum LXX: τὸ δὲ ῥητὸν εἰληπται ἀπὸ τῆς ἐξόδου οὐτως ἔχον· τίμα τ. πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς ἢς κύριος ὁ θε. σου δίδωσι σοι. καὶ ἐνθάδε δι' ἐπιθίμετος ὁ ἀπόστολος τὴν λέξιν παραλλοοῖεν τὰ μετὰ „τὴν μητέρα σου“, καὶ ποιόμην ἀπὸ τοῦ „καὶ ἵνα μακροχρ. γένη“, καὶ ἔση μακροχρόνιος. παραλλοοῖεν τε μετὰ τὸ „ἐπὶ τῆς γῆς“ τὸ „ἢς κύριος - σοι. Iam pergit: ἔστι δὲ ἡ ἐντολὴ πέμπτη τῆς δικαλόγου· διὸ ζητητὸν πῶς δεῖ λαβεῖν τὸ „ἦτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη“ - τινὲς μὲν οὖν οὕτως ἀνέγνωσαν· ἦτις ἰστ. ἐστ. πρώ. ἐν ἐπαγγελίᾳ, ὡς τῶν πρὸ αὐτῆς ἐντολῶν οὐ περιουσιῶν ἐπαγγελίαν - ἰσχυασιν δὲ οὗτοι μὴ τετηρημένα ἐπαγγελίαν κειμένην καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐντολῆς - ὁ μόντοιγε θέλων ἐπιμένειν τῇ ἀποδόσει τοῦ „ἦτις ἐστὶν ἐστ. πρ. ἐν ἐπαγγ.“ ἐπιθεῖ ὅτι ἴδια μὲν ἐστὶ τῆς „τίμα τὸν πα. σου κ. τὴν μητ. σου“ ἐντολῆς ἡ ἐπαγγέλια - οὐκ ἴδια δὲ τῆς „οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον οὐδὲ παντὸς ὁμοιωμα“ ἢ „ποιῶν ἔλεος ἐπὶ χηλῶν“ etc. Eadem transtulit in comm. suum Hier^{7, 262}.

3. σοι: FE⁷GE⁷ σου

4. ἀλλὰ cum MABD²E² ... ε ἀλλ cum D²E²*FGL al omn^{vid} Clem³⁰⁸ etc | κυρίου: 17. χριστοῦ

5. τοῖς κατ. σαρκ. κυρίοις (: ut Col 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum MABF 17. 31. 37. 39. 47. 57. 78. 115. 116. 120. Clem³⁰⁸ Baseth²¹⁰ Chr¹²⁰⁰ eom Euthal¹⁰⁰ Dam ad h. l. ot^{parall} 447 (et. paris) Thphyl ... ε Τί τοῖς κινρ. κατὰ σαρκ. cum DEFGKL al pler cat¹²¹ Chr¹²⁰⁰ bis Thdrt Oec ... it (et. m²⁰) vg etc dominis carnalibus | καρδία sine articulo cum n 3. 48. 67² 72. 114. 115. 122. aser al² ser cat¹²¹ et²⁰ ter²² Orca¹²¹ Baseth²¹⁰ Chr¹²⁰⁰ eom Dam^{parall} 447 (et. paris) Thphyl eom ... ε Ln Ti τῆς καρδίας cum ABDEFGKLP al longo plu Clem³⁰⁸ Chr¹²⁰⁰ eom Thdrt Dam ad h. l. | χριστῷ et. Clem Bas etc ... AL 17. 39. 47. cop (vg²²⁸? at non am fu demid tol harl nec eddlachm) Chr¹²⁰⁰ (non item bis 120) κινρῶν

6. οφθαλμοβουλίας cum MDEFGLP 37. 120. 121. 122. al mu (5 ap Serl), etiam cat ... ε Ln Ti -λειαν cum ABK al plu. Cf ad Gal 4, 24. 5, 1 etc | χριστοῦ cum MABD²FGL al plus¹⁰ Baseth²¹⁰ Euthal¹⁰⁰ Antioch¹²⁰⁰ Dam^{parall} 447 (et. paris) al ... ε (Gb²⁰) praem του cum D²E²KL al

ποιούντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' ἐννοίας δουλεύ-
 οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος Col 3, 24
 εἴαν τι ποιῆσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίζεται παρὰ κυρίου, εἴτε δούλος
 εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ ἀντὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, Col 4, 1
 ἀνύμντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
 ἐστίν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῶν. Col 3, 25

plu Chr Thdrt Dam ad h. l. | εκ ψυχης: Ln conī cum seqq (non ita
 d; sed passim ita in edd, ut 2^{scr})

7. μετ': η Damparis μετα | ὡς τῷ κυρίῳ cum MABD⁴FGP al plus⁸⁰ d e f
 g m⁹⁰ vg syr^{tr} rell Bas^{eth} 210 Chr¹⁰⁰ Euthalcod Antioch¹¹⁰⁰ Damparall
 447 (et. paris) al Ambrst Hier al (cf et. Const^{7,12} ὑποταγῆτε τοῖς κυ-
 ρίοις ἡμῶν - ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρ.) ... ε (= Gb Sx) om ὡς cum
 D^oKKL al plu cat^{ixt} et^{com} Thdrt Dam ad h. l. al | ἀνθρώποις: η aeth
 Damparall⁴⁴⁷ (et. paris) ἀθρωπω

8. εἰδοῖσι: DR⁴ εἰδοῖσι | ἕκαστος post οτι (Gb') cum ABDFGP al fore
 2° d e f g m⁹⁰ vg cop arm Petrallex can⁶ (Gall^{4,86}) Bas^{eth} 210 Euthalcod
 Antioch¹¹⁰⁰ Damparall⁴⁴⁷ (et. paris) Ambrst Hier al ... ε Ti ante
 ποιηση cum κλ al longe plu syr^{sch} (aeth non exprim) Chr¹⁰⁰ et¹⁰¹
 (semel εκαστ., semel ἀνθρωπος, semel τισ ἀνθρ.) Thdrt (εκαστ.
 ημῶν) Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item κ^o et^o syr^p post ποιηση | εαν
 τι ποιηση cum η d e (hi² si quod fecerit donum) Petrallex can⁶ (ipso
 canone: ακουοντες μαλιστα οτι εκαστος εαν τι ποιηση αγαθον,
 τουτο κομισεται [Gall -σηται] παρα κυρ. εἴτε δουλ. εἴτε ελευθ. In
 eis quae subiunguntur semel est: εκαστος γαρ, φησι, κατα τον μεγαν
 παυλον, ο εαν ποιηση αγαθον κομισεται ετο, ac semel: και οτι εκασ-
 τος, κατα τ. μεγ. αποστολον, ο εαν ποιηση κομισεται ετο. Similiter
 et. L^o 46. 62. 116. 179. 131° et Thphyl εαν τι (62. 179. τισ) εκαστος
 ποιηση. Item κ^o (et 8P^o?) εἰδοῖσι οτι (quod ο τι scribendum vdr)
 εαν ποιηση, unde κ^o εἰδ. οτι ο εαν ποιησ. fecit ... (Gb') Ln ο εαν (as
 DEFGP a^{scr} al Gb') ποιηση (P 116. -σε) cum κ^o (vide ante) ADEFGP 3.
 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. al² (ex minusc εαν 17. 37. 116. al) Petr
 nec et¹⁰¹ loc (vide supra) Bas^{eth} 210 Damparall⁴⁴⁷ (et. paris), item quod-
 cumque (Hier quod) fecerit donum f g m⁹⁰ vg arm Ambrst Hier al (cop
 quod uniusquisque qui fecit donum) ... ε Ti ο εαν τι εκαστ. ποιηση cum
 L^o al plu (sed nonnulli ο εαν τισ εκαστος) Chr¹⁰⁰ sem (vide supra)
 Thdrt Dam ad h. l. ... κ ο εκαστος ποιηση (omisso εαν τι) ... cat^{ixt}
 212 ο αν τισ εργασηται, sed²¹¹ ο εαν τι εκαστος ποιηση | κομισεται
 cum κ^o ABD⁴FGP (-σηται) Petrcan⁶ (ipso canone, vide supra) ... ε
 κομισεται cum κ^o D^oKKL al omn^{vid} Petr^{sec} et¹⁰¹ loc Bas^{eth} Chr Euthal
 cod Thdrt Dam ad h. l. etparall⁴⁴⁷. 503 (et. paris) al | κυρίῳ cum MABD
 EFGP al plus¹⁰ Petrcan⁶ Euthalcod Damparall⁴⁴⁷. 503 (et. paris) ... ε
 (= Gb Sx) praem του cum κλ al pler Bas^{eth} Chr Thdrt Dam ad h. l.

9. και αυτων (κ^o εαντ.) και ημων (Gb') cum κ^o ABDE⁴P 17. 31. 37. 38.
 116. 8P^o cat^{ixt} f vg go cop arm Clem⁵⁰⁸ Euthalcod Damparis Hier al
 ... κ^o L. 6. 23. 47. 67. 73. 116. 218. m⁹⁰ syr^p Petrcan⁷ Bas^{eth} 211 ed paris

10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,

- Cyp³²⁵ Ambrat καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν (κ^ο ταυτ.) ... δε^τ κεφα g καὶ αὐτῶν ὑμῶν, item c καὶ ὑμῶν αὐτῶν cum κ al plu d e (hi³ et vestrum ipsorum) syr^{sch} aeth Bas^{od} garn (exced^o) Chr¹⁰¹ Thdr̄t Dam ad h. l. | ο κυριος: 17. 74. 115. 238. ac^{er} b^{cor}** al Bas^{eth} 211 Damparis om e | ουρανοσ et. Clem Petr Bas etc ... F τοισ ουρανοισ ... κ 31. 47. 73. Bas^{od} Damparis ουρανω | προσωπολημψια cum καν^dυα ... c -ληφια cum δεκκ^l al omn^{vid} | παρ αυτω et. Petr (ante ουκ est.) Bas etc ... 31. 37. al¹⁰ syr^p mg Cyp³²⁵ εν αυτω ... δε^τυα d e f g m¹⁰⁰ fu demid Pelag Sedul παρα (υα add τω) θεω ... Clem plane non add
10. του λοιπου cum κ^{αβ} 17. 73. 118. Euthal^ood Cyrador (nescio locum) Procop¹ncoph^{2,62} Dam ... c Ti το λοιπον cum κ^οδευκκ^l al plor Chr Thdr̄t Thphyl Occ. Deditur sine ἀδελφοῦ μου cum κ^ομικ 17. d e m⁹⁶ arm aeth^{ur} (Cyrador) Dam ad h. l. etparall⁶¹⁰ Lcif²⁴⁰ Illic ... c (Gb^o) add ἀδελφοῦ μου cum κ^οκκ^l al pler syr^{ur} cop go Chr¹⁰² Thphyl al; item ἀδελφοῦ omisso μου cum (A post ἐνδυναμ. pou) fu 47. 71. 109. f g vg Euthal^ood Thdr̄t Ambrat al | ἐνδυναμοῦσθε: B 17. Or^(vid)cat²¹² δυναμοῦσθε | κ^ο (non item e nec ut vid a) 91. εν τω κυριω. Cf hac Illic^{1,600}; „Scio in Graeco pro virtute fortitudinam positam, id est ισχυν, quia virtus apud eos αριτη appellatur. Sed haec apud nos consuetudo est scripturarum, ut indifferenter ισχυν et αριτην virtutem nominent.“
11. ενδυσασθε: FG add υμασ, item induite vos f g m⁹⁶ vg go Or^{int} 2, 481. 471 al (Ambrat induimini vos) | προς το: δεκ^lα Damparall⁶¹⁰ εισ το | υμασ στηναι: DE στην. υμ. | στηναι (et. Clem⁴⁰⁰ Or^{cat} eor²¹¹): κ αντιστηναι, item Or^{1,700} μηδεν δε δυνασθαι προς τους ενδυναμους τ. πανοπλιαν του θεου και αναλαβοντας ισχυν προς το αντιστηναι προς τασ μεθοδιασ etc | μεθοδιασ cum καν^dυακκ^l 37. al mu Euthal^ood (massim et. editum ut Antioch¹¹⁶² cat¹ncoph^{1,530}) ... c Ln μεθοδιασ cum B^dep al plu. Ceterum apud Latinos perquam varie vertitur: d remedium, Lcif²⁴⁰ remedia, e f g m⁹⁶ vg insidias, Tertmarc^{5,10} machinationes, vg²²⁵ ap Ln Illic versutias, Zeno^{2,43} nequitias. Liberrime Ambrat περ. τ. μεθ. τ. διαβολ. vertit adversus nationes; in eis vero quae subiungit respondere vdr̄t omnia machinamenta diaboli.
12. ημιν cum καν^dεκκ^l al pler vg cop syr^p arm Ign¹ntpol⁵²² (Eph¹²) Clem²⁰⁷. 708 Or^{1,700}. 2, 210 et 2, 219. 522 et^{cat} 216. 217 et^{int} 1, 141. 2, 202. 222 ac eaep Eus^ptrae⁵⁵⁰ et^{moell} 122 et^p 264 et^{sa} 400 et^{mal} 106 Meth⁷⁰⁷ Didmauch²¹² (Gal¹) Eph^{2,148} (ημῶν) Ath⁶⁴² et⁷⁷¹ Antioch¹²¹¹ al mu Tertmarc^{5,10} Cyp³²⁵ Amb^{saep} (et^p 260 habet quia non est nobis pale etc, additque „in Lat̄t plerisque colluctatio reperitur, in Graecis omnibus παλη scribitur; παλη enim Graecorum, lucta est Latinorum“: atque lucta ap̄ ipsum Amb^{bis}, alibi luctatio, alibi colluctatio) al mu ... Gb¹ Lu

πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους ταύτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς ποτηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ποτηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. 14 στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 ἐν πᾶ-

νην cum ND²FG 52. 115. 120. 171oct A^{ser} C^{ser} d e f g m⁸⁵ go syr^{sch} neth Lcif²⁴⁹. 250 Ambrst | σαρκια: 37. -καιν | προς τας αρχας, προς τας εξουσιας: d e m⁸⁵ Cyp⁸³ Lcif²⁴⁹. 250 Hil²³¹ adversus (contra) potestates (ita ut πρ. τ. αρχας non expressum sit) ... D⁸⁷E⁸⁷ f (g) vg Ambp²¹ etp¹¹⁸ Ambrst al πρ. τ. αρχ. και (Or^{1,207} Eusps²⁰⁴ add τας) εξουσιας, advers. principes (principatus Amb Ambrst) et (g om) potestates | του σκοτους sine του αιωνος cum M⁸ABD²FG 17. 67⁸⁸ 80. d e f g m⁸⁵ vg go cop syr^{sch} etp¹²¹ arm aeth Clem⁶⁵³ et⁷¹² Or^{1,237}. 207 et prov (Notit¹²⁰ Mai⁸³) etint^{1,141} ac^{200p} Euspraep⁵⁵⁰ ead etdem⁴⁸⁴ eteelo¹⁰⁵ etps⁹⁹. 284. 248 etesa⁴⁸⁰ etmal¹⁰⁸ Ath⁶⁴⁰ (sed^{60d} add τ. αιων.) al mu (Ign^{intp}¹³⁰³ et Antioch¹²¹¹ om et. τουτου quod sequitur Tert^{leian}¹⁷ Cyp⁸³ Lcif^{bis} Ambrst al ..... ζ (= Gb Sz) add του αιωνος cum M^{ca} (non item^{cb}) D⁸⁷E⁸⁷K⁸⁷L⁸⁷ al pler syr^p c. * Or^{1,708} ed delar (non^{edd} antedelar) Didmanich²¹² (ap Gall⁹) Ath^{60d} Macarhom²¹ (Gall^{7,98}) Chr Euthal cod Thdr^{al} (Ephr^{2,140} του αιωνος τουτου omisso του σκοτους)

13. αναλαβετε: D⁸⁷* αναβαλετε | κατεργασαμενοι (corrupte F et G): A κατεργασμενοι. Apud Latinos sic invenitur: et (e add in) omnibus operis d e, et in omnibus perfecti f g (sub aut habet omnia pro in omnib.) vg^{61e} fu demid tol Lcif²⁴⁹ Ambrst, et omnibus perfecti am, et omnibus perfectis cod¹ ap Ln, et omnibus effectis Victorin, universa operati Hier, et cum omnia perfeceritis Cyp⁸³. Cum f g vg etc facit etiam m⁸⁵, sed post et in omnibus perfecti pergit estote, praecincti etc. Denique Lebr^{70g}: „et in omnibus perfecti stare. Non facile scribas sublata praepositione in, ablativos absolute positos: omnibus perfectis, ut nonnulli libri.“
13. 14. στηναι. 14 στήτε οὖν et. Orca²¹⁷ Eusmal²⁰⁶ et (λεγων· στήτε οὖν) ps²⁴⁰ Damparall⁶¹⁰ al Hier^{1,676}. 678 etc (et. Or^{int}^{2,143} etalib^{state} ergo) ... D⁸⁷E⁸⁷G⁸⁷ d e Cyp⁸³ στήτε, stetis, item g stare t stetis. Similiter Lcif²⁴⁹ Victorin Ambrst stare omissis στήτε οὖν.
14. περιζωσάμενοι: D²FG Naznicph^{1,880} Chr^{4,26} περιεζωσμενοι (errant circa D² Wetst et Treg; correxit⁹ -ζωσμενοι, ε ante ζ per incuriam non deleto)
16. εν πασιν cum MBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 3p² cat¹²¹ d e f g m⁸⁵ vg cop syr^p aeth Meth^{op}^{iph}⁵⁰⁶ (contra Gall^{3,757} ex Photio²³⁴ εν^{hausit}) Naz (ut ante) Cyrhr⁷⁸ Cyp²²⁹ Lcif²⁴⁹ Victorin al ... ζ Ti εν^{hausit} πασιν cum ADEFGKL al pler syr^{sch} arm go Ephr^{2,320} (Meth⁷⁸⁷ vide ante) Chr²⁰⁵ et^{4,26} Euthal^{cod} Cyr^{ador}¹⁰⁸ et^{sach}⁷⁷⁶ Thdr^{Antioch}

- σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
 1 Th 5, 8 τὰ βέλη τοῦ ποτηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι-
 κεφαλαιάν τοῦ σωτηρίου δεξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
 τος, ὃ ἔστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως
 προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
 101 4, 8 19 καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοιξίᾳ τοῦ στόματός
 101 4, 4 μου, ἐν παρηρσίᾳ γνωρίζαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ
 οὗ πρεσβεῶ ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρηρσιάσωμαι ὡς δεῦ με
 λαλήσαι.

¹²¹¹ Dam ad h. l. et parall⁶¹⁰ Or^{int 2, 677} Hier (hi³ super omnia) Ambrst (super his omnibus) al | θυρον ut m⁸ etc ... ADEF GKLP al -μαίον | διηρησθε: D¹FG διηρασθαι, item d e f g m⁹⁶ vg Victorin Hier etc in quo possitis | τα πεπυρωμενα (Clem⁹⁰ πεπυρωμενα) cum MAD⁹EK LP al omn^{vid} Clem⁹⁰ Or^{2, 126} et 4, 406 et alb Dial⁶¹⁶ Methophr⁶⁰⁸ Ephr^{2, 285} Bas^{1, 264} Cyrhr⁷² Euthal^{cod} Cyrador¹⁰⁰ et zach⁷⁷⁶ al mu ... Ln om ta cum BD¹FG

17. δεξασθε (ADE GKLP 17. al plu -σθαι) ... D¹FG d e g m⁹⁶ Cyp⁸² (sed²²⁹ habet assumere) Leif²⁴⁹ Victorin al om, hinc Gb⁶

18. ἐς αὐτο: D¹FG ἐς αὐτον, g in illum, m⁹⁶ in ipsum, d e in illo, f vg in ipso. Scripsimus sine additam cum MAD¹FG 17. 31. cat¹²¹ d e f k m vg syr^{ur} cop aeth go Baseth²⁷⁷ Chr²⁰¹ Euthal^{cod} Damparall¹⁶⁵ atque et. Paris Victorin (in ipso) Hier (in ipso) Ambrst (in ipsum) etc ... ζ (Gb⁹⁰) add τουτο cum D⁹EKLP al pler arm Ephr^{2, 285} et²⁴⁴ Chr²⁰⁶ Thdr^t Antioch¹²¹¹ Dam ad h. l. | αγρυπνουετε (31. Euthal^{cod} επ-αγρυπν.): D⁹FG d e f g go syr^{sch} ar² Baseth²⁷⁷ Victorin add παρ- τοτε | εν παση: D⁹ add τη | προσκαυτηρησι και: D¹FG d e g Vic- torin om; item 112. om και διησι | περι: D¹X¹FG 37. 47. 73. 80. syr^{ur} 121 Thdr^t υπερ. Latini pro me | περι παρων των (FG om) αγων: Damparis περι τε αιτων των αγι.

19. μοι: κ⁹ d e f (non g) vg Victorin Ambrst Hier al pon post δοθη | δοθη cum MAD⁹EFGKLP al longe plu etc ... ζ (= Gb Sa) δοθητη cum minusc vix mu | γνωμοσαι: 37. ληλησαι | του ευαγγελιου cum MAD⁹EK LP al omn^{vid} d e f vg syr^{ur} cop basm rell Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al Hier Ambrst al ... BFG g Victorin om, item Tert^{mare 2, 12} „ob libertatem praedicationis constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris, quam ibi exoptulare a deo mandabat“ etc. Atque hinc Ln [του ευαγγ.]

20. υπερ: P περι | εν αυτω: κ post παρηρσιασωμαι pon ... B αυτο | παρηρσιασωμαι (DE παρησι-, ut v. 19 γ παρησια) ... FGP 47⁹ 82. 114. 118. 122. al¹scr Euthal^{cod} παρηρσιασωμαι

21 Ἴνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίζει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γρῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπῶντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

21. καὶ υμεῖς ante εἰδῆτε cum M A D E F G P al¹⁰ d e f g vg¹⁰e (et. am¹⁰ fu demid etc; am¹⁰ ut autem et sciatis vos, Victorin ut autem vos et sciatis) go (ut vos sciatis) Euthal¹⁰cod Thdrt Pelag ... ε Ti post εἰδῆτε cum B KL al pler (17. om καὶ υμ.) syr¹⁰tr basm (cop ut autem sciatis etiam) arm aeth Chr Dam Hier Ambrat | εἰδῆτε: M A D¹⁰ F E¹⁰ G P al Dam εἰδῆτε, item g videatis t sciatis | πάντα: L ταῖτα ... D¹⁰ F E¹⁰ G d e g syr¹⁰sch ar¹⁰ Victorin om; Ambrat plene (plene notum faciet vobis) | γνωρίζει υμῖν cum M B D E F G P 17. 37. 116. 120. d e f (hi notum faciet vobis, f nota etc, g praetermisit γνωρίζει) fu allachm (hi ut f; similiter am tol al Hier nota vobis faciet, Victorin notum vobis faciet) syr¹⁰sch cop basm (exponet omnia vobis) arm go Euthal¹⁰cod Ambrat (ut d). In M vero sic: ante γνωρίζει scriptum est υ, sed ab ipso¹⁰ statim notatum; M¹⁰ vero ex eo fecit υμῖν, tamen ipse rursus deleuit (υμῖν quod sequitur intactum mansit) ... ε Ti υμῖν γνωρίζει cum Δ K L al pler vg¹⁰e (vobis nota faciet, et. demid) syr¹⁰P Chr Thdrt Dam al | διάκονος et. M¹⁰ ... M¹⁰ om (116. om ἀδελφός)

22. D¹⁰ ἐπεμψα, ut solet | παρακαλέσῃ: F¹⁰ L P al¹⁰scr -λέσει. . . 17. -λέσητε

23. ἀγάπη: Δ εἰεσ | πατρός: fu Ambrat add nostro. Cf Lebr¹⁰us: „Non addas pronomen nostro“. | Ἰησοῦν χριστοῦ: 37. 238. om χῶ

24. ἀγαπῶντων τῶν (G ἀγαπῶν τῶν): F om τῶν | Ἰησοῦν χριστοῦ: 17. 238. basm om χριστ. | ἐν ἀφθαρσίᾳ sine ἀμην cum M¹⁰ A B G P 17. 73. f g am¹⁰ tol basm arm aeth¹⁰ Euthal¹⁰cod. Nec magis add Or¹⁰cal¹⁰ nec Chreat¹⁰ nec Chr ad finem com ... ε (= Gb Sz) add ἀμην cum M¹⁰ D E K L P al pler vg¹⁰e am¹⁰ fu demid al syr¹⁰tr cop go aeth¹⁰P Chr¹⁰ Thdrt al Victorin Ambrat

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

τ Co 1, 1 etc 1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δούλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς
Act 16, 12 etc ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις

Subscriptio: καβ 17. 135. al basm *προς φρεσιους* ... D *προς φρεσιου[σ
suppl^{us}]* pergens versu sequente *προς κολοσσαεις* (inveniuntur haec
exeunte pagina, videnturque propter spatii penuriam omissa *επλη-
ρωθη* et *αρχεται*). E vero *προς φρεσιους επληρωθη* *αρχεται* *προς
κολοσσαεις*, Fd *ετελεθη επιστολη προς φρεσιους αρχεται προς φι-
λιππησιους* (F^o -πεις-). Similliter d *ad ephesios explicit* (** add *missa
a roma per tytioum*) *incipit ad philippenses*; f g *expl. epistola ad ephesios
incipit ad philippenses*; item am fu al *expl. ad ephesios incipit* (am
al add *epistula*) *ad philippenses*. Cf et. go *ad ephesios explicit* (initium
epistolae ad Phillpp. perit) ... H^o*F *προς φρεσιους εγραφη απο ρω-
μησ*, κ 12. 37. 44. 47. 80. al plu *πρ. φρεσ. εγγ. απ. ρωμ. δια τυχημου*,
L *εγραφη η επιστ. αυτη η προς φρεσιους απο ρωμησ δια τυχημου* ...
ς (= Gb Sz) *προς φρεσιους εγραφη απο ρωμησ δια τυχημου*. Tuentur
απο ρωμησ H^o*KL al plu Euthal^{cod} d^{us} syru^{lit} cop al (non item go
aeth) Chr Thdr^t Euthal al. Idem praeter H^o* addunt *δια τυχημου*.
Praeterea KLF al plu adnotant *στιχοι (στιχων) τιβ̄ cum Euthalio*; 7.
σβ̄. Item Euthal numerat *αγαγωσαις β̄, κεφαλαια ε̄, μαρτυρια
ς̄*. B a capitulo ο̄ ad οε̄ pergit; am fu capp 31 habent.

* *προς φιλιππησιους* cum καβκ 1. 3. 17. 37. (-ππισιους) 47. 118. 123.
al mu cop, go *ad philippios* ... DEFG *αρχεται προς φιλιππισιους* (DE
-πησιους). Vide vg^{edd} ad finem epistolae ad Eph ... L του αγιου
αποστολου παυλου επιστολη προς φιλιππισιους, F του παταγιου
παυλου επιστολη προς φιλιππισιους, 115. 116. 121, al πρ. φιλιππ.
επιστολη, 122, al παυλου αποστολου πρ. φιλιππ. επιστολη καθολικη,
120, al η πρ. φιλιππ. επιστολη. Similliter al ... ς η προς τους φιλιπ-
πισιους επιστολη, ς^o παυλου του αποστολου η προς φιλιππησιους
επιστολη, Gb Sz παυλου επιστολη προς φιλιππ.

1. 1. δουλοι: 8P^o (nisi errat conlator, ut de E erravit) δουλοσ, item 34.
transponens και τιμοθ. post τῷ χ̄ν | χριστου ιησου cum κβδε 109. d e
cop basm ... ς *εισ. χριστ.* cum (latet Λ) γακλεF al pler f g vg syru^{lit}
arm aeth Chr²³³ Euthal^{cod} Thdr^t Dam Ambr^t | 17. om *πασιν τ. αγ.*
εν χρ. ιησου. Item 115. om *τοις ουσιν εν φιλιππ.* | *σὺν ἐπισκόποις*
... H^oD^oκκ al mu Chr Euthal^{cod} ThphyI Cassiodor^{plex} 71 (*salutat -
coepiscopos*) *σινεπισκοποις*. Quam in rem cf Thdur^{230P} (cat²³³): *προσ-
εκτιόν ὅτι τὸ „σὺν ἐπισκόποις“ λέγει, οὐχ ὡς τινες ἐνόμισαν ὡσπερ
ἡμεῖς συμπεριβεβύτοις γράψαιεν ἐλώθαμεν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἱκανοῦ
πρόσωπον εἶπεν τὸ „σύν“, ἵνα ἢ σινεπισκόποις ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ*

καὶ διακόνους. 2 χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ro 1, 7 etc

3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μείᾳ ὑμῶν 4 πάν- Ro 1, 8
 τως ἐν πάσῃ δεῖσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέξιν
 ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης
 ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς ἀντὶ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος
 ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ,
 7 καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἔμοι τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ
 τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ
 ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνοῦς μου τῆς χά-
 ριτος πάντα ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ Ro 1, 9
 πάντα ὑμᾶς ἐν σπλάγχθοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσ-

„πᾶσιν τοῖς ἐν φιλίππ. ἀγίοις“, σὺν τοῖς αὐτόθι ἐπισκόποις τε καὶ
 διακόνοις.

8. ευχαριστω τω θε. (cat^{ix} κυριω) μου cum MABD^cε**κ^ll^r al omⁿvid vg
 sy^rut^r cop basm rell ... v^oκ^oεα d e f g Ambrat Cassiod (ut aute)
 εγω μιν ευχαριστω τω κυριω ημων | επι παση τη (DE om) μνεια ... u
 g επι (in) παση δεησι μου (sed δεη. μου punctis improbata) τη μνεια
 (sic, g metopria), v επι παση τη μνιαν (sic)
4. παντως usq παντων υμων: κ om | εν παση: κ* (nou item^c) 31. 37.
 80. c^{ser} add τη | την δεησι: vg g praem kai ... l 28. 31. 47. 67.
 113. 115. 177. c^{ser} k^{ser} sy^rp^r basm aeth Th^rphyl add μου
5. της πρωτης cum MABP 37. k^{ser} Euthal^cod ... ε Ti om της cum DEFG
 κl al pler Chr Thdrt Dam al | Ln^{ed} min ad finem non interpg
6. αχρι cum MB a^{ser} Euthal^cod (et Δ αχρι ησ) ... ε Ti αχρι cum DEP
 OKLP al pler Chr Thdrt Dam al | χριστ. ησου cum BDEL 1. 4. 72.
 74. 91. 108* 113. 122. 219. 13^{loci} al⁴scr al d e f vg (et. am* fu tol)
 Aug^{er} et arbi Ambrat al ... ε ησου χριστ. cum MAFGKP al plu am**
 demid sy^rut^r cop basm arm aeth Chr Euthal^cod Thdrt (Dam om ησ.)
7. δικαιοσ εμοι: 37. 73. 116. εμ. δικ. | τουτο: l του | εν τη καρδια: κ
 sy^rsch cop basm aeth add μου | και εν τη απολ. cum MBD^bat^cκ^ll^r
 al plu (13 l. e. omnes ap Seri) Chr Euthal^cod Thdrt Dam, item d e f
 g vg ... ε (= Gb + Sz) om εν, Ln [εν], cum AD*FG al vix unu vgms
 laeth^r Th^rphyl | συνοιω- cum MAB*DEFG Euthal^cod ... ε Ln σιχη-
 cum v^oκ^lll^r al certe pler | μου της χαριτος (Ambrat quoniam omnes
 mihi participes gaudii estis): DEFG d e f g vg της χαρ. μου, 89. 43.
 52. k^{ser} lscr al⁵ Euthal^cod Th^rphyl μοι της χαρ.
8. γαρ μου cum MABKLP etc ... DEFG (et. restaurator ut^{vid}) 39. 80. 106.
 218. 238. Chr Euthal^cod γαρ μοι, item testis enim mihi it vg etc. De-
 dimus autem siue εστιν cum κ^ov^oFG 17. 67** cat^{ix} d e g sy^rsch aeth
 ut Thdormop cat²² Chreod mosc ... ε (Gb^o) add εστιν, Ln [εστιν]
 cum κ^oAD^εFG^rκ^ll^r al pler f vg sy^rp^r cop basm Chrmonif Euthal^cod
 Thdrt Dam Ambrat al | ο θεος: v^oFG g ο κυριος | DEFG σπλαγχθοις

10.2, 12 εύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εὐλογοῦντες καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ κριτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσώτερος τολμῶν ἀρόβως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔμνη, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν· 16 οἱ μὲν ἐξ

- | χριστου ἰησου cum 4ABD*EFG 17. 37. 73. 116. 118. 145. 178. d e g am fu demid sah syrP arm Baseth²⁰⁷ edd² Chr^{cod} mose Dam^{com} ... ε (= Gb Sz, sed Gb') ἢ χῦ c. PKL al pler f vg^{cl} tol harl cop syr^{sch} Chr monif Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} Ambrst al ... D^o basm aeth om ἰησου
9. εἰ: 37. om, nec exprim f vg cop sah basm al Ambrst al | P om καὶ μᾶλλον | περισσεύῃ cum κλκ² L al pler Clem³⁴⁷ Baseth²⁰⁷ Chr Thdrt Dam al, item κ² P al pauci περισσεύει et FG περισσεύοι ... Ln Tl περισσεύει cum ND^B 37. k² G^r, item Euthal^{cod} περισσεύει
10. ἡμας et. Clem³⁴⁷ etc ... κ² (non item^c) 37. om | χριστου: FG f g add ἰησου
11. καρπὸν δικ. τῶν (n 116. 122. om) δια cum κABDEFGKL al plus²⁵ it vg (sed vide post) sah basm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ε (= Gb Sz) καρπὸν δικ. τῶν cum P al plu fuvict al lachm syr^{ut} cop arm Bas^{eth} Chr Thp^{hy}l | ἰησου χριστου: 37. am fu demid χμ. ἰησου ... syrP praem c.² fidem | Θεου: D⁵⁷ G^r χριστου, harl² eius, F⁵⁷ G^o g μοι ... 112. om
12. D² γιγνώσκεις, D² E γιγνώσκεις (FG Εἰνώσκεις) | τα: F⁵⁷ G⁵⁷ syrP m² g arm το
13. ἐν (κ² 80. add τω, non κ²) χριστω γενέσθαι (κ² γεγονέναι, non item^c nec^{v1} a) cum κABKLP al omn^{vid} d e etc Clem⁵⁷³ al Ambrat ... D⁵⁷ E⁵⁷ FG f g vg arm Thp^{hy}l γενέσθ. ἐν χριστω, Chr^{com} 325 γενέσθ. τοῦ ἐν χρι. ... a⁵⁷ G^r Euthal^{cod} Dam om ἐν χρι.
14. μου: D⁵⁷ G^r μοι | L om περισσώτερος usque τὸν χρι. κηρύσσουν (v. 15) | τὸν λογ. τοῦ θεοῦ cum κABD² E² P al plus²⁵ d e f vg go syr^{sch} (et P τ. θε. c.²) sah cop basm arm aeth Clem⁵⁷³ Chr^{1,462} cod et⁴⁶³ Euthal^{cod} Ambrst; sed ex his D² E² d e του θεου post λαλεῖν pon, 48. 72. fac ante λογον ... F⁵⁷ G^o g τον λογον κυριου ... ε TI nil nisi τον λογον cum D² K² K al plu syrP txt Chr³²⁵ et 1,706. 2,104. 617 et 2,865 et 11,463 monif Thdrt Dam al
15. τινες μεν και: κ² 17. 34. syrP arm aeth om και | κηρυσσουν et. κ² ... κ² κηρυσσειν

ἀγάπῃς, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κείμεαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνώστους, οἵμοινοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλην ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γάρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή-

16. 17. οἱ μὲν ἐξ ἀγαπῆς usq κείμεαι,¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας usq τ. δεσμοῖς μου cum MABD²EFOP 17. 23. 37. 44. 47. 73. 80. 137. 179. 219. k^{scr} d e f g v g xo sah cop basm arm aeth (syr^{sch} sed om verba οἱ μὲν ἐξ ἀγαπῆς) Baseth³⁰² Euthalcod Ter(marc^{5,30} (alii per invidiam et contentionem, quidam vero et per sermonis existimationem, plerique ex dilectione, nonnulli ex acumulatione, iam aliqui et ex simulatione) Victorin (omnino sic: prima [I] causa est de malignitate, propter invidiam et contemptionem - postrema [IV] etiam est et ipsa de malo, ut quidam per contumaciam Christum pronunciant - At vero vel duplex causa de dono sic se habet, quod quidam [II] per donam voluntatem Christum pronunciant, quidam [III] ex charitate - ad primam respondit haec quas secunda est - tertia autem quae de bonis causa est, contraria est illi quae postrema est de malis.) Ambrat al . . . . . ε (= Gb Sz) οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας usq δεσμοῖς μου,¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἀγαπῆς usq κείμεαι cum D^beic^κ (item L, sed una cum περισσοτέρως usque κηρύσσουσιν [vide aute] om etiam οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας usq δεσμοῖς μου) al plu syr^P Chr²³⁶ Thdrt Dam | ἐριθείας ut MAB²KP al plu . . . B² ἐριθείας, DEFG 114. e^{scr} al ἐριθείας, ut et. editum Baseth | τὸν χριστ. cum M²ADEKP al omn^v Baseth³⁰² Chr Euthalcod Thdrt Dam . . . mca(non itemcb)BFG Chr^{cod} om τὸν, hinc Lu [τὸν] | FSGSR 37² b^{scr} καταγγέλλουσιν | ἐγείρειν (Gb²) cum MAB D²FG 17. 31. 39. 73. (item D^bF Euthalcod ἐγείρειν) It vg sah cop basm arm aeth Antioch¹¹⁴ Ambrat al . . . ε ἐπιφέρειν cum D^cEKL al pler (syr^{utr} ut addant) Chr Thdrt Dam al (Thphyl^{ms} προσφέρει.)

18. πλην ὅτι cum MAFGP 17. e^{scr} al plus¹⁰ ca^{it} g sah basm (cop οἱ πλην) Ath²²³ ex^{codd} Euthalcod Cyr^{ad} Thphyl^{ms}. Item B Athcod¹ et^{odd} οἱ . . . ε Τί πλην cum DEEL al pler (d e f vg etc) syr^{utr} arm aeth go Chr Thdrt Dam . . . d e f vg Victorin Aug^{loh}¹¹ et⁶⁰ al dum, Ambrat dum tamen, Cyp¹²³ verum tamen, g dum omni modo quia (quid enim dum omni modo quia omni modo sic) | ἀληθεία: D^cE 87. 80. 116. praem er. In κ est ἐπιτέαληθεια. | καταγγέλλεται (G² -γγέλιται): cf huc Chr²³⁶: οὐκ εἶπε· καταγγέλλεσθω, νομοθετῶν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ συμβαῖνον ἀπήγγειλε, δεύτερον δὲ, εἰ καὶ νομοθετῶν ἦγεν, οὐδὲ οὕτω τὰς αἰρέσεις εἰσήγεν. Item cat²³⁰: οὐκ εἶπε· καταγγέλλεσθω, ὡς τινες οἴονται, λέγοντες ὅτι τὰς αἰρέσεις εἰσάγει, ἀλλὰ καταγγέλλεται, quibus adduntur verba Chrysostomi. Item Oec: πολλοὶ τῶν αἰρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡς ἔχουσαν· χριστὸς καταγγέλλεσθω. Eus vero^{con}^{1,2,56}: μονορουχὶ τῷ φάντι παραλήσιω εἰπὼν ἄν καὶ αὐτὸς· εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸς καταγγέλλεσθω | F χαρήσομαι | ἐν τούτῳ: LF ἐν τούτῳ

19. γὰρ cum MADEFGKLP al pler d e f g m¹⁰ vg syr^{utr} cop arm etc . . n 37. 61. 116. o^{scr} sah δε . . . basm aeth om | μοι αποβήσεται: P

σεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίᾳ τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρηρησία ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματι μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλύσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶ

αποθ. μοι | ἰησου χριστου et. m¹⁰ vg syr^{14r} sah cop basm arm aeth Ath⁵²³ al Ambrst al ... δευα d e f g go Victorin χριστου ἰησου

20. ἀποκαταδοκίαν: vg 18. 44. 128. h^{50r} Ath⁵²³ odd³ καταδοκίαν | ουδενι: vg f g add υμων | αετ² εν παρηρησ. παση | Ln χριστου²⁰ κατὰ τ. ἀπ. κ. ἔλπ. μου, ὅτι

21. χριστος: vg^{5r} d e f vg go add εστιν. Confirmant autem lectionem χριστος etiam Clem⁵⁴¹ Or^{int², 401} Cyp^{230. 241} Hil²¹⁴ Victorin Ambrst al mu ... Gb' χρηστον c. arP („quia donum apud me ut vivam“). Eiusdem lectionis testem addit „Gregordialis (et^{1at} et^{5r})“. Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial^{2. 3. 17} et^{1at} confirmatum χριστος.

22. εἰ δε et. Or^{int², 121} ... δετ² 109. εἰ τε ... Ir^{int² 207} si igitur, Ambrst si ergo, Victorin quodsi | ἔργου et. Clem⁵⁴¹: vg it vg roll Ir^{int² 207} Or^{int², 121} Victorin Ambrst al add εστιν | κα: τ: Clem⁵⁴¹ afferens vv. 20—24 κας ante τούτο pon | αἰρησομαι: β -σωμαι

23. δε cum MABDFGKLP al longe plu (12 l. e. omn ap Scri) it vg (et. am fu omnlachm, item harl sed pro seq ex habet et) go syrP aeth sah (basim cop arm om) Chr Euthalcod Dam al Or^{int², 103} et^{1, 207} Victorin Ambrst al; Clem⁵¹¹ τε ... ε (= Gb Sz) γαρ cum minusc demid tol hal syr^{sch} Or^{int², 121} Thdr^t | εἰς το ἀναλυσαι et. Clem ... δευα το ἀναλ. (omisso εἰς), ut Latini *concupiscentiam (desiderium) habens dissolvi*, item Antioch¹²⁴⁰ ἀναλ. (omisso εἰς το). Libere Or^{2, 220} εχει γαρ κας ουτος ἐπιθυμιαν του ἀναλῖσαι κ. σιν χρ. εἶναι, πολλω μαλλ. κρηισσον | πολλω et. Clem⁵¹¹ Or^{1, 73. 2, 230} et^{int², 121} etalib Bas^{reg² 227} etc ... D²F²S²G d e Victorin ποσω, g quanto magis t multo magis | γαρ cum M²ABC 6. 10. 17. 31. 39. 47. 67² s^{er} sp^o cop Clem⁵⁴¹ Or^{1, 73} et int², 121. 4, 207 Euthalcod Ambrst Aug^{doct} chr², ubi ita disserit: „Incertum est utrum ex duobus concupiscentiam habens, an compellatur autem ex duobus, ut illud adiungatur concupiscentiam habens dissolvi et esse cum Christo. Sed quoniam ita sequitur: multo enim magis optimum, apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiam, ut cum ex duobus compellatur, alterius tamen habeat concupiscentiam, alterius necessitatem: concupiscentiam scilicet esse cum Christo, necessitatem manere in carne. Quae ambiguitas uno consequenti verbo diiudicatur, quod positum est enim: quam particulam qui absteruerunt interpretes, illa potius sententia ducti sunt, ut non solum

γὰρ μᾶλλον κρείσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενοῦ καὶ παραμενοῦ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ κἀνήμα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μᾶ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστι τοῦ εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδείξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο

compelli ex duobus, sed etiam duorum habere concupiscentiam vide-retur." ... ε (non item ε^o Gb Sz, sed Gb⁶⁰ γαρ) om cum κ^o BDEFG KL P al longe plu f vg (item d e g, vide ante) go syr^{ut} basm arm aelh (Or^{2, 250} vide supra) Chr Thdr̄t Dam al (Bas^{ess} 287 probandi viin non habet) Victorin (*quasi* pro *multo*)

24. ἐπιμένειν et. Clem⁵⁴¹ Or^{1, 75} et^{2, 620} et^{4, 10} etc (109. συνεπιμένειν) ... B Or^{cat} cor¹⁴⁶ Petr^{alex} can¹⁰ Chr^{com} 284 Euthalcod Cyp^{loh} 288 al cat²⁴⁸ ἐπιμενωσ (Euthalcod -μένα) | τῇ σαρκὶ cum κ^o AC P c^{20r} k^{20r} o^{20r} 8p^e al¹⁰ Clem⁵⁴¹ Or^{1, 75} et^{2, 620} et^{4, 10} et^{cat} cor Petr^{alex} Chr^{com} 284 Cyp^{loh} cat²⁴⁸ ... ε (sed Gb⁶⁰) Tl praem *en* cum BDEFGKL al longe plu Thdr̄t Dam Thphyl Oec, item *permanere in carne* it vg etc | LP al ἀναγκαϊότερον
25. παραμενω (Gb'') cum κ^o ABCD*FG 17. 20. 31. 67** 80. 8p^e arm Euthalcod ... ε Tl συμπαραμενω cum D^o EKL P al pler Chr^{diserte} Thdr̄t Dam Thphyl Oec. Sic enlm Chr²⁸⁴: *εἰ γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτο ἐστὶν, πάντως ἔρε* (edmontf ὅτι) *μενοῦ, καὶ οὐχ ἀπλῶς μενοῦ, ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι τό· καὶ συμπαραμενοῦ, τοιτέστιν ὄνομα ὑμᾶς. Latini permanere omni die vobis. | τῆς πίστεως et. κ^o ... κ^o add ὑμῶν*
26. περισσεύειν: P 122. -σευει ... DE 38. 74. 114. περισσειση | *en* χρ^o στῶ ἰησοῦ: FG f g post *en* μοι pon
27. του εὐαγγελίου: G τῷ εὐαγγελίῳ, P το εὐαγγέλιῳ. Respicit huc Polyc⁵ *οτι εαν πολιτευσωμεθα αξίως αὐτου, καὶ συμβασίλισσομεν αὐτῷ. | του χριστου et. κ^o ... κ^o arm^{edd} om, D^o om του | ἀκουῶ (εἴτε ἀπὸν om κ^o, suppl^a) cum κ^o BD*P 47. 57. al⁶ ... ε Tl ἀκουῶ cum κ^o A CD^o EFGKL al pler Chr²⁸⁶ Euthalcod Thdr̄t Dam al. Latini (*audiam*) nil definiunt*
28. πτυρόμενοι: 17. πτοουμένοι | *εστιν* αὐτοῖς cum κ^o ABCD*FG 17. 61. 177. 178. (*ητις* αὐτοῖς *εἰδ.* o^{20r}) d e f g am fu tol go arm; item om *μεν* vgl^e demid (hi² *illis est*) cop basm syr^{sch} (*iudicium perditionis eorum* pro *ητις εστιν* etc) Euthalcod Ambrat Pelag. Accedunt ordini verborum *εστιν* αὐτοῖς, sed addunt *μεν* D^o KP 47. al Chr²⁸⁶ Thphyl ... ε (= Gb Sz, sed Gb') αὐτοῖς *μεν εστιν* cum KL al plu syr^P Thdr̄t Dam | *ὑμῶν δε* cum κ^o ABC² P 17. 31. 89. 47. d e (hi² *quas est illis* -

ἀπὸ Θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦναι ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγγνα καὶ οἰκτιρισμοί,
2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-

vestras autem salutis arm syrP et (pariter antea αὐτῶν)^{sch} Euthalcod Chrcod mosc Aug¹cont². ep pel (ut d e); item Cyr^{2d}123 ἡμῶν δε ... ε υμῖν δε cum D^cEKL al pler f vg cop basm go aeth Chrcod Thdrt al Ambrst al; item C^oD^oE^oF^oG^o 78. g Dam Victorin ἡμῖν δε | Ln (ἦτις usque ἰπ. αὐτοῦ πάσχειν), 20 τὸν αὐτὸν

29. υμῖν et. Clem⁶⁰⁴ Or^{4,240} eteat rom⁸⁴ etint^{4,528} etc ... A 35. 71. ἡμῖν. Cf et. Pa-Iustresp orthodox⁹⁸ ἡμῖν, φησὶν, ἐχαρίσθη οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦναι etc. | το pri (1. 121. τα) et. Pa-Iustresp orthodox Clem Or etc ... F^o 8. 68^{**} (sic) 73. 120. arm om. Cf it vg: *quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut (g om) etiam pro illo patiamini.*

30. οἷον: D^oF^o d e f g Ambrst al (non item Tert^ocorp¹³: *eundem*, inquit, *agonem habentes, quem in me vidistis et nunc audistis*) add καί, item C^o post εἶδετε | εἶδετε (Gb'') cum κλη^oCD^oE^o 17. al plu Chr Thdrt Dam ... ε (= Sz) εἶδετε cum D^oD^oE^oF^oG^oKL^o al certe pernu Clem⁶⁰⁴ Euthalcod Antioch¹¹⁵¹ Thphyl Oec

II. 1. εἰ τις οἷον: Euthalcod εἰ τις οἷον | τις: Gb'' τις cum D^o(et D^oov)¹. 17. 46. 73. 137. al¹², item (sequente παραμύθια) Thdrt Thphyl | τις ante σπλάγγνα cum κABCDEF^oG^oKL^o al plus⁵⁰ (8 ap Scri, rell⁵ τι) Chr mosc Euthalcod Dam Oec ... 4. 18. 37. 46. 72. 74. al fere¹⁰ τι, 109. Thdrt^{cod} τι ... ε (= Gb Sz, sed rursus Gb') τῶνα cum minusc via inu, sed etiam ut editi sunt Clem⁶⁰⁴ Chr¹⁰⁸ Thdrt Thphyl. Apud Latinos (d e f g m¹⁶ vg^{ole} demid Victorin Ambrst al) *si qua viscera*, sed am fu tol *si quid viscera*, codlachm *si quis viscera* :: soloecismum εἰ τις σπλάγγνα tanta cum constantia servatum esse ab antiquis testibus, nec ab ipsis correctoribus, cuiusmodi nunc experti sunt, mirum est illud quidem ac probat ipsis Graecis auribus tolerabilem visum esse. Accedit quod in libros suos fideliter plures patres transtulisse videntur, quorum auctoritas minime eo frangitur quod apud alios ut Clem ad legem grammaticam correctum legitur τῶνα. Quae quum ita sint, ipsis nobis servandum erit τις, nisi malumus grammatici quam editoris partes agere. | D^oF^o σπλάγγνα

πῆρ ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες, 3 μηδὲν κατ' ἐριθείαν
 μηδὲ κατὰ κεροδοξίαν, ἀλλὰ τῇ τιπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
 τοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ^{1 Co 10, 24}
 ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο ἠροεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν

2. σύνψυχοι cum AB^cCD⁴FG ... ε Lm συμψ- cum MB^cD⁴EKLP al certe
 pler | το ἐν φρονοῦντ. (d e g m¹⁶ Hil⁴⁶¹ Ambrst unum sentientes, item
 Victorin „eandem dilectionem exerceatis unanimes, unum sentientes, nihil
 per contentionem neque per inanem gloriam“) c. κ⁴BDFGKLP al pler d e g
 syr^{utr} arm aeth Clem⁶⁰⁴ Bas^{roeg}477 etc ... κ⁴AC 17. 73. f vg go (cop?)
 Euthalcod το αὐτο φροσ. (id ipsum sentientes). Cf Chr²⁰³ ἵνα τὸ αὐτὸ
 φρονητε, φησί, μᾶλλον δὲ ἵνα τὸ ἐν φρονητε. τοῦτο γὰρ προῖον ἰδή-
 λωσεν ἰλιπῶν· τὸ ἐν φρονοῦντες, ὃ τοῦ „τὸ αὐτὸ“ μιζῶν ἐστι.

3. κατ ἐριθ. cum MB^cD⁴FGLP 17. etc ... ε Ti κατὰ ἐριθ. cum AD⁴EK¹¹
 al sat ma^{71d} (Ln errat de testib) | ἐριθειαν ut MB^cD⁴EKLP etc ... D⁴
 al ἐριθειαν, κ⁴FG ἐριθειαν | μηδε cum MABC 17. 81. 87. 116. d e m¹⁶
 vg cop arm aeth Euthalcod Victorin Aug^{serm}144 Ambrst al ... ε ἡ
 cum D⁴FGKLP al pler f g syr^{utr} go Bas^{eth}206. 201 Chr Thdrt Dam,
 item Hil⁴⁶¹ sive per | κατὰ sec cum κ⁴ABC 17. 81. 87. 116. (49. καὶ
 κατὰ, 7. 123. η κατὰ) d e m¹⁶ vg cop syr^{utr} arm Euthalcod Victorin
 Hil⁴⁶¹ Ambrst Aug^{serm} ... ε om cum κ⁴DEFGKLP al pler f g go Bas
 eth Chr Thdrt Dam | ἡγουμένοι: D⁴E⁴(et⁴nov)κ 46. 71. 80. 109. 219.
 Damparis προηγουμι. | ὑπερέχοντας: B praem τους ... DEFG -χοντες

4. ἑαυτῶν: C⁴ (nisi potius ipsius* est) syr^{sch} go Ephr²⁰¹ Thphyl ἑαυ-
 του | ἕκαστοι: pri cum ABFG 17. 116. f g m⁶¹ (et¹⁶ ubi corrigendum
 singuli pro singula) vg (non quas sua sunt singuli considerantes) Bas
 regg²⁰⁰ sec loc Euthalcod Amb^{offic} 2,3 al ... ε ἕκαστος cum κ⁴DEKLP
 al pler d e go syr^{utr} Bas^{eth}201 et^{regg}200 pri loc cod Ephr²⁰¹ Chr Thdrt
 Dam ad h. l. et^{paris} Hil⁴⁶³ Victorin Ambrst al (hi unusquisque vel
 quisque pro singuli) ... cop arm Bas^{roeg}200 ed (pri loc) om | σκοποῦ-
 ντες cum MABCDEF⁴G al fere¹⁵ d e f g m vg go arm Bas^{eth}201 et^{regg}200
 bis Euthalcod Damparis al Hil⁴⁶³ Ambrst al ... ε (= Gb Sz) σκοπεῖτε
 cum L al plu Chr Thdrt Dam ... κ 78. syr^{utr} Ephr²⁰¹ Thphyl Victorin
 σκοπεῖτω | αἰλλα καὶ et. au fu Aug^{serm}144 Promiss^{2,1} go cop syr^{utr} Bas
 eth²⁰⁰ et^{regg}201 bis etc ... D⁴FGK 61. o^{ser} d e f g m vg¹⁶ deimid tol al
 lachm aeth Victorin Ambrst al om καὶ | εα: D⁴EK al²⁵ Oec το ... D⁴
 FG al mu (4 ap Scri) add των (Ephr²⁰¹ Thphyl τουν ἑτερου) | ἕκαστοι
 sec cum MABC⁷¹D⁴E⁴FG⁴R 17. 81. 47. 177. 178. cop Bas^{eth}201 et^{regg}200
 bis Euthalcod Cyr^{thes}104. 271 (et. Cyr^{act}60 sed inepte ἕκαστοι τουτο
 φρονεῖσθω, et^{2d}108 ἕκαστος τουτο φρονεῖσθω) Victorin Aug^{serm}144
 ... ε ἕκαστος cum κL al pler d (e delet? certe sic vdr̄ ap Sab non
 recte tentantem d omittere) go syr^{utr} arm Chr Thdrt Dam ... FG f g
 m¹⁶ et⁶¹ vg aeth Ambrst al om, hinc Gb⁰. Praeterea κ⁴AC 17. al Cyr
 thes bis ad seqq trahunt (et. Cyr^{loh}119. 105 τουτο φρονεῖτω ἕκαστος ἐν
 ἡμῖν etc), non item Bas^{ter} nec (qui verbis τουτο etc non praeponunt
 ἕκαστ.) Or^{1,512} Eus^{marc}24 Ath²⁵⁰ Didri²⁶³ Euthalcod Marc^{mon}28. 78
 (Gall⁰) al, nec magis Hil²²⁴ Victorin Ambrst al. Contra eam con-

Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγῶν ἠγά-
 σατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφῆν δούλου
 λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι ἐνθεθείς
 ὡς ἄνθρωπος, 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι
 θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπε-
 ῥύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα, 10 ἵνα
 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντων γόνων κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων

Ro 45, 23
 No 14, 11

iunctionem est etiam eorum testium auctoritas qui φρονεῖσθω et qui
 γαρ praebent.

5. *τοῦτο* sine γαρ cum κ⁴ABC 17. 87. 78. k⁴⁰⁷ cop arm aeth ar⁶ Euthal-
 eod, nec magis add Or^{1,512} ac rell qui non una afferunt quae praecedunt
 (Did¹⁷¹ 283 *τοῦτο δη λογίζεσθω* etc) ... ε (Gb⁶⁰) Ti add γαρ cum
 κ²⁰DEFGKLP al pler d e f g m⁵ go syrP (et hoc syr^{sch}) Chr Thdr^t Dam
 al III²²⁴ Victorin ad h. l. et cont ar^{14,21} Ambrat al | φρονεῖτε (Gb⁷)
 cum κ⁴ABC²PKFG 17. 67⁵⁰ d e f g m⁵ vg syr⁴¹⁷ Euthal^{eod} Cyrthos¹⁹⁴.
 271 et alibi (rursus alibi ut loh²¹⁹. 125. 260 φρονεῖτω ἑκαστος ἐν ἑμῖν vel
 ἡμῶν) HI²²⁴. 126² Victorin Ambrat al; cf et. Marc^{mon 75} (Gall⁹) φρο-
 νεῖσθε (sed idem⁶² φρονεῖσθω). Pergunt autem d e syr^{sch} quod et
 Christus Iesus ... ε Ti φρονεῖσθω cum c²KLP al pler cop arm go Or¹.
 512 Eus^{mcell 94} Ath²⁵⁰ Bas^{regg 455} Chr²⁶². 269 Thdr^t ad h. l. et^{4,41}. 126²
 et alibi (et. ap Gall^{9,407}) Thdot^{anc 426}. 427 (Gall⁹) Dam al (Did¹⁷¹ λογι-
 ζεσθω, vide ante) | ἐν ἡμῖν: B aeth Or^{1,512} add antedelar ἐν ἡμῖν
6. δ² ἀρπαγμαῶν | *τοῦ εἶναι* et. Or^{1,512}. 641 e^{12,661} et^{4,27} alibi Eus^{bist 5,2,2}.
 2,10,2 et dem¹²⁶. 279 et^{mcell 25}. 29. 75 Bas^{regg 230}. 473 Ath²⁵⁰ Epiph²¹⁴ al
 mu ... FG 109. Eus^{(mcell 101} suct lectio) et p⁵⁵⁰ Did¹⁷¹. 283 (non
 item²³. 62) om το
7. ἀλλὰ cum κ²BFG al pauc ... ε ἀλλ cum ACDEK¹¹LP al pler Sethiani
 hipp³¹² Or^{1,512} alib Eus^{bist 2,10,2} et alib Epiph²¹⁴ Euthal^{eod} Cyrthos²⁸
 etc | Ln^{ed min} γενόμενος. ² καὶ (item certe γενόμενος, καὶ ε Wist etc).
 Versum 6 et 7 usq λαβῶν habent et. Sethiani^{hipp 312}. | ἀνθρώπων et.
 Or^{int 2,410}. 628 Cyp²²⁰ Ambrat al⁸⁷ et lat plu ... Or^{1,512}. 641 Cyp²¹⁷ III⁴⁴.
 1008 ἀνθρώπων (Victorin et hominis et hominum habet)
8. μέχρι (et. Or^{1,512} et^{2aeP} Eus^{dem 224}. 426. 507 et^{2aeP} Cyrador⁴²⁶ al pler):
 δ²(et²⁰⁷)FG αρχῆ | σταυροῦ et. Or^{1,512}. 641 et^{2aeP} Eus^{dem} et^{mcell} et p⁵
 et^{ecio} Cyrador etc ... κ του σταυρ.
9. το ὄνομα cum κ⁴ABC 17. Hipp (ap Lag¹²⁷) Dionalox ad Paul^{3am qu 7}
 Eus^{dem 126} et^{eccl 74}. 224 Cyr^{loh 250} Procop^{esa 445}. 254. 721 ... ε Ti om το
 cum DEFGKLP al pler arm Thdot^{elem 669} Or^{1,512} et^{2,540} et^{prov} (Notit¹²²,
 Mai⁴⁶) Eus^{p 200}. 190. 400 Ath²⁴⁵. 250. 740 Epiph²⁰¹ Chr Euthal^{eod} Cyr^{loh}
 257. 222 et^{thes 127}. 194 et^{fd 102} Thdr^t Procl⁵⁰² (Gall⁹) Dam al | το ὑπερ
 πάντων: FG²GF praem iis
10. ἡσησεν (et. κ²): κ² 47. 73. 114. 115. 118. al syrP c² aeth Or^{2,496} (non
 item^{1,720}. 2,242. 244) Chr²²⁷ sem (non²⁰¹) Cyr^{loh 250} Marc^{mon 62} add χρι-
 στου | ἵνα et κάμψῃ cum κ⁴ABCDEFGKL al pler Ir⁴⁰ (ex Epiph) Clem

καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογῆσται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡστε, ἀγαπητοὶ μου, καθὼς πάντοτε ὑπῆκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ τῶν πολλῶν μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἐαυτῶν σωτηρίαν καταργήσετε·

13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἁμωμα μέσον γερεᾶς σκολιάς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε

⁴¹⁷ et Thdotclem⁹⁶⁹ Or^{2,549} et^{4,144} etcat luc⁹⁶ Euspraep⁷⁴ Ath³⁶⁰ Euthal cod Chr²⁸¹. ²⁸⁷ Cyrloch⁹⁶⁹ etid¹⁰⁶ Thdrt eto ... P al aliq (S ap Serl) ινα - καμψει. Huc non valent tot patrum loci ubi verba apostoli mutata oratione afferuntur, ut Or^{1,368} καὶ ὁρῶντε· ὅτι ἐν τῇ - κάμψει, Euspr⁶⁴⁸ ὅτε πᾶν - κάμψει etc.

11. ἐξομολογῆσταις cum ACDEFGLP al plus²⁵ Or^{2,549} et^{4,144} etcat luc⁹⁶ Ath³⁶⁰ edd³ Chr²⁸⁰ Euthal^{cod} (rursus ea tantum testimonia huc valent quae etiam ινα etc continent) ... ε Ln (errans circa D) ἐξομολογησταις cum κν al plu Ir⁴⁸ Clem⁴¹⁷ et Thdotclem⁹⁶⁹ Euspraep⁷⁴ Ath³⁶⁰ ed Chr²⁸¹ Cyrloch⁹⁶⁹ etid¹⁰⁶ Thdrt | οτι κυριος ιησουσ χριστος et. Clem⁴¹⁷ Or^{1,786}. 2,349 et^{2,348}. 4,144 etcat luc⁹⁶ etint^{2,361} Euseci²⁷. 74 etesa¹⁴⁰ Ath³⁶⁰ Cyrloch⁹⁶⁹ eto Cyp²⁹⁰. 217 Ambrst al ... PFG g m⁵ Or^{int} 1,16 Eus pr⁶⁴⁸ Didtri³⁶³ Novat³⁰⁵ (Gall⁹) Hil¹⁷⁷. 169. 284 acsaop οτι κυρ. ιησουσ (omisso χρι.) ... κ οτι χριστος κυριος, Thdotclem⁹⁶⁹ libere οτι κυριος της δοξης ιησ. χριστ. σωτηρ, Victorin quod Iesus Chri. dominus poster
12. αγαπητοι: A lectionaria aliq demid αδελφοι | ωσ et. it vg (et. am fu demid etc) syrP: B 3. 17. 88. 48. 72. 178. hal harl⁹⁴ syr^{sch} cop arm aeth Chr²⁸⁴ cod Ambrst al om | εν τη παρουσια: κ⁶FG d e g fu allachm om εν | υιν: DEFG d e f g vg arm Victorin Ambrst al post πολλ. μαλλον pon ... 4. 38. 115. Chr^{com} 284 Thphyl om | εν τη απουσια μου: PFG g om (f sub ÷ habet)
13. θεος sine articulo cum κABCDEFGLP 17. al pauc Eusluc (ap Mal¹⁶⁹) Euthal^{cod} Dam ... ε (Gb⁶⁰) praem o cum Dbet^{CE} al pler Chr Thdrt al | ενεργων: 17. post εν υμιν pon ... A add δυναμεισ | ευδοκιασ: o aeth add αιτην
14. και διαλογισμων: κ 48. 71. om
15. γενησθε cum κBCDEFGLP al omn^{v1} Chr Euthal^{cod} Philcarp⁷⁸⁴ (Gall⁹) Cyrthes²⁸⁴ Thdrt Antloch¹⁰⁷⁶ Dam al ... Ln ητε cum AD⁶B⁶ FG it vg Cyp³⁰⁰ Or^{int} 2,323 Victorin Ambrst al | αμωπτ. κ. ακερ.: 17. ακερ. κ. αμ. | αμωμα cum κABC 17. 28. Clem³¹⁰ Victorin^{εταεο} (- non eritis maculati, inquit Latinus. Graccus tamen ita ponit: αμωμα τεκνα, id est filii sine vituperatione.) Cyrthes²⁸⁴ ... ε Ti αμωμητα cum DEFG KLP al pler Chr²⁸⁴ Philcarp Euthal^{cod} Thdrt Dam al | μισον (Gb⁷⁷) cum κABCDEF 17. 28. 31. 67^{**} 78. Clem Euthal^{cod} ... ε εν μισον

- ὡς φραστήρως ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
 εἰ 2^a 3^a 4^a ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν
 ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ
 τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ
 2, 1. 4. 4 αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.
 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
 ἵνα κατὰ ἐνθυμῶν γινῶσι τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
 ψυχον, ὅστις γησιῶσι τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντες γὰρ
 τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν
 1 T 11, 2 αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ
 εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ

- cum D^bet^cεκκL al pler Chr Phil^{ca}RP Thdr^t Dam al | εν κοσμω et. Ir⁵
 223 Clem etc Cyp¹² Victorin Ambrst al ... FG εν τω κοσμω τουτω, g
 in mundo hoc, d e f m¹⁰¹ Or^{int} 2, 223 Chrom^{matth} 223 (Gall²) in hoc mundo
16. ἐπεχοντες (κ^a): κ^a εχοντες | καιχημα: DE καιχησιν | ημεραν et. f
 ... F⁵ ημερας | ουδε: B ουδ
17. αλλα cum Δ¹νβD²FG ... ε αλλ cum κ^oβb²et^cεκκ¹¹L² al certe pler
 Euthal^{cod} etc | ε, και: FG και ε, f g vg etc et ε. Sic vero d (nec
 aliter e): Set et liberi (sic) supra sacrificium et servitatem fidei vestrae
 gaudeo | συγχαρω cum κ^a(om^o και συγχ.)B²CD²FGP ... ε Ln συγγ-
 cum ΑΒαDεεκ¹¹L al certe pler
18. το δε αυτο cum κ^oBP 17. Chr²⁰² sem (Chr²⁰² sem Antioch¹¹¹⁰ το αυτο
 δε) ... ε Ln Tl το δ' αυτο cum ACDFGK¹¹L al pler | συγχαίρετε cum
 B²CD²FGP ... ε Ln συγγ- cum κ^oAB²D²εεκL al certe pler
19. εν κυριω cum κ^oABD²εεκL al pler f vg syr¹¹¹⁷ arm aeth Chr Euthal
 cod Thdr^t Dam ad h. l. et^{paris} Ambrst al; sed fu² allachm Victorin
 in domino Iesu Christo ... Ln εν χριστω cum CD²FG 58. 71. 74. d e g
 cop | υμιν: D² (E² sed corrupte) 8P⁶ προς υμας, item ad vos it vg |
 ενθυχω: Δ ενψ.
20. περι: L υπερ | υμων: D⁵ ημων
21. ου τα σινη του cum κ^oABODεFGKLP al plu (7 ap Serl) Clem⁶⁰⁴ etc ...
 ε (= Gb Sz) add του cum minusc mu Chr²⁰² txt (non²⁰⁴ com) Thdr^t |
 χριστου ιησου (Gb²) cum κ^oL al pler (omn ap Serl) fu demid allachm
 cop syr¹ aeth¹⁰ Chr²⁰² txt Thdr^t Thphyl ... Gb Sz Ln ιησου χριστου
 cum κ^oACDεFGP 17. 39. 47. 115. 177. al aliq it vg¹⁰ am tol hari syr
 sch arm Clem⁶⁰⁴ Chr²⁰⁴ com Euthal^{cod} Dam Victorin Ambrst al ... κ
 aeth¹¹PP Cyp²⁰⁷ χριστου tantum
22. εισ το ευαγγελιον ... C εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου
23. πεμψαι: D² ut solet περσαι, etiam v. 25) .. κ εκπεμψαι | αφιδω
 cum κ^oAB²D²FG 17. Euthal^{cod} (αφειδω) ... ε ακιδω cum B²C(ακειδω)

περὶ ἐμὲ ἐξαντήσ· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀγαθαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντα ὑμᾶς καὶ ἀδελμονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλείψεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιότερως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλι

νεκκ¹¹LP al pler Chr Thdrt Dam al | ἐξαντήσ: d e ex ipsa, g ex ipso (legitur igitur quae circa me sunt ex ipsa vel ipso). Contra vg Victorin etc spero me mittere mor; eadem etiam f habet, sed postea quae circa me sunt ex ipso. Similiter et. syrP vertit ex ipsa, additque e. ob. hora.

24. οτι και οντος: n^a add εγω | ταχεως ελευσομαι (FG g ελευσ. ταχ., item veniam ad vos cito f vg cop) sine additam cum m^bBDPFGKL al pler d e g syrP arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin ... n^aACP 23. 39. 49. 57. 70. 115. 120. 122. f vg cop syr^{sch} Chr³⁰⁵ Thphyl Ambrst al add προς υμας

25. και συνεργον: n^a d e Victorin Ambrst Paclan^{ep} 1 (Gall^{7,305}) om | συστρατ- cum ACDEFG (et. n ad Philem 2, item Euthal^{cod}) ... ε συστρ- cum MBKLP al certe pler

26. παντας υμας (B νμ. πα.) sine additam cum m^bDFGKLP al plu f g vg go Chr³⁰⁵ Thdrt Victorin (quia desiderans et concupiscens erat omnium vestrum. Item subiungit quia desiderat vos et concupiscit vos omnes) Ambrst al ... n^aACDE al⁵⁵ fere d e syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Thphyl Cassiod^{compi} 72 add ιδειν, hinc add Ln [ιδειν] | οτι ησθενησει: n^aε⁺FG it vg αυτον ησθενηκειται (d e vg illum infirmatum, f illum infirmari, g illum t eum infirmatum t infirmari. Victorin esse infirmum, Ambrst illum infirmatum fuisse). In C omnia inde ab οτι ησθενησεν usq θ θε. ηλεησ. αυτον rescripta a c⁺, sed ipsa a c⁺ reposita magnam partem latent.

27. θανατω cum n^aACDFGKL al pler etc ... m^bCP 29. 31. 44. 73. 80. 115. Iscr Chr³⁰⁵ Euthal^{cod} θανατον | αλλα cum MANDK 17. al⁵scr al (Dam αλλα θεος) ... ε αλλ cum FAK¹¹LP al pler^{v1} Chr etc | ηλεησ. (37. Phot ελεη.) αυτον cum MABC⁺DEFGP 17. 37. 57. 69. 73. 116. it vg syr^{utr} arm Euthal^{cod} Photmanieh^{2,8} (Wolf^{1,176}) Victorin Ambrst al ... ε αυτ. ηλεησ. cum KL al pler go Chr³⁰⁵ Thdrt Dam | ουκ: n^a ουχ | επι λυπην cum MABCDPGLP al plu (8 ap Scri) Chr^{odd} Euthal^{cod} Dam ... ε (= Gb Sz) επι λυπη al sat mu (8 ap Scri) Chr^{montf} Thdrt Photmanich | σχω: n^aεFG 1. 23. 44. 46. εχω (ε εχω)

28. σπουδαιότερως (P -τερος): n^aFG -τερον | οιν (go nunc): PFG 17.

χαρήτε ἀλλήλους ἀλλυπότερος ᾧ. 29 προσδέχεσθε ὃν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιοῦτους ἐντίμονος ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολουσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ἰστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

III.

^{2, 18}_{1, 4} 1 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἔμοι μὲν οὐκ ὀνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς

g δε | ἐπιψα (D^o ἐπιψα) αυτων: 2. 17. syr^{sch} add προσ νμασ | χαρητε: F χαριτε ... V χαρηται

29. προσδεχασθε: κ^oA 67° 73. 80. προσδεξασθε. Praeterea inepte, ut tol alla, FG πρὸς δε ἔχισθαι, g ad vero exspirite, f exspirite ἕαμα (sed super πρὸς δε etiam at vero) | οιν: 17. om

30. χριστου cum BFG 73. 80.; ε του χριστου cum DEKL al pler Chr²⁰⁰ιστι (ει²⁰⁰com του θεου) Thdrt Dam. Item Christi d e f g vg go syr^{sch} Victorin Ambrst al ... κΑΡ 17. 31. 47. (57. praem του) cop syr^P arm aeth Euthal^{oed} κυριου ... Ti Gb' om plane cum c :: pro χριστου facile substituebatur κυριου, quemadmodum 1 Co 15, 58. 16, 10 το εργον του κυριου legitur nec fluctuat. Facile vero etiam ΧΥ vel ΚΥ omittebatur, hinc non cautum videtur cum solo ο το εργον sine additamento dare. | μεχο: DEFG ιωσ | παραβολουσάμενος cum κΑΒΔΕFG 177. 178. 179. al^v: quam scripturam confirmat, quod d e g praebent, parabolatus de anima sua ... ε (= Gb Sz) Ti παραβουλευσάμενος cum οΚΛΡ al pler (et. cat²⁰⁰) Chr Euthal^{oed} Thdrt Dam al. Vertunt f vg aeth^{uir} tradens animam suam, Ambrst in interitum tradens animam suam, Victorin exronens in incertum etc, syr^{uir} spernens, cop προπροπενε, go obliuiscens. Explicant Thdrt του κινδύνου καταφορήσας, Chr²⁰⁰ αυτός παρεβουλεύσατο και εξίδωκεν αυτόν, ThphyI παρεβουλεύσατο, τουτέστιν επίφρυσιν αυτόν τῷ θανάτῳ. Hesych exponit εις θάνατον αυτόν εκδοίς. Cf et. Bas¹⁰⁸⁸ 402: πῶς ἂν τις προμηθειη και πρὸς κινδύνουσ ὑπὲρ τῆσ ἐντολῆσ και κυριου παραβουλεύσθαι (ita certe eds¹⁷²). Derivatam est haud dubie παραβουλεύσθαι a παράβολος („audax, confidens, temerarius periclitator“), de quo cf Steph. Thes. Fluctuat autem lectio etiam alibi inter παραβουλεν. et παραβουλ., ut in fragmento Eusebii apud Damparall⁵⁶¹, pluribus locis Chrysostomi ut^{11,504}, etiam apud Hesychium. Habet hoc Pauli loco utraque scriptura quo defendatur, sed potior auctoritas antiquissimorum codicum id quod recepimus commendat. | τη ψυχῃ: FG d e f g vg go syr^{sch} cop aeth Victorin Ambrst al add αυτου | αναπληρωση: B 86. 43. 44. 47. 109. 122. al fere¹⁰ (S ap Serui) πληρωση ... κ 17. 114. 116. d^{oer} αναπληρωσι | πρὸς με cum κ^oA ΒΟΔΕΚΡΑΚΛΡ al longe plu Chr²⁰⁰ mont^f Thdrt Dam ... κ^o 31. 45. 47. 120. bier e^{oer} oser al Chredd mose πρ. εμι

III. 1. τα αυτα cum κ^oA ΒΟΔΕΚΡΑΚΛ al omn^vid Chr Euthal^{oed} Procop²⁰⁰ 660

κίνας, βλέπετε τὸν κακοῖς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομὴν. 3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες καὶ κανυόμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καί-περ ἐγὼ ἔχων πεποιθῆσιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένουσ Ro 11, 1
 Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-

Thdr̄t Dam etc; item eadem it vg etc ... κ^αϕϞϙ ταῦτα (ταῦτά?), item ista cop | γραφ. ἡμιν: 47. 120. 179. 238. cop om ἡμιν | ασφαλισ: Λ^αvid 23. 31. 37. 73. 80. 109. 219* 238. al plus²⁰ Procop^{20a} 620 Dam praem το

8. Θεοῦ (Gb') cum κ^αλβϞϙδ^οεϞακλ al⁷⁰ edd̄r ap Aug et ap Amb (vide post) g vgood (ap Gb) cdd̄lat ap Aug cop syr̄p ms Eus^{ps} 449 Ath²⁰² Euthal^{cod} Thdr̄t ad h. l. et^{2,1047} ood Dam al. Sic autem Aug^{trin} 1,12 (2,7¹⁰⁹): „Nos enim sumus circumcisio, spiritui dei servientes, quod est in Graeco λατρευοντες. Plures enim codices etiam Latini sic habent: qui spiritui dei servimus, Graeci autem omnes aut paene omnes. In nonnullis autem exemplaribus Latinis invenimus non spiritui dei servimus, sed spiritu deo servimus. Sed qui in hoc errant et auctoritati graviori cedere detrectant“ etc. Item Aug^{cont} 2 opp pelag³ (10,162): „- qui spiritu deo servimus, vel sicut nonnulli codd. habent: qui spiritui deo vel spiritui dei servimus“. Item Aug^{serm} 100 „- qui spiritui dei servimus. Scio plerosque codices habere: qui spiritu deo servimus. Quantum autem inspicere potuimus, plures Graeci hoc habent: qui spiritui dei servimus“. Rursus sic Amb^{epist} 2,6 „- qui spiritui dei servimus - Quod si quis de Latinorum codicum varietate contendit, quorum aliquos perfidi falsaverunt, Graecos inspiciat codices et advertat quia ibi scriptum est οἱ πνευματι Θεου λατρευοντες, quod interpretatur Latinus: qui spiritui dei servimus“. Cf etiam Sedul ad h. l. .... ϙ (= Sz) Θεω cum κ^αδ^ο*ϙ al mu d e f m⁶¹ vg go syr̄sch eI^p tzi arm aeth Chr³¹⁰. 317. 318 (οἱ πνευματι Θεω λατρευοντες, τουτισταειν οἱ πνευματικωσ λατρευοντες) Thdr̄t 2,1047 ed al Orint^{2,6a}. 220 et 2,227 et 4,487. 488 Victorin Ambrst al | και οὐκ ἐν σαρκί: D⁶⁷E⁶⁷ και ἐν σαρκί

4. και ἐν σαρκί (Victorin *quamquam ego habeam etiam in carne fiduciam, vg quamquam ego habeam confidentiam et in carne, demid quamquam et ego hab. conf. in carne, atque etiam vg^{ms} ap Ln om et ante in carne. Cf Le^{brus} „Non est transferenda coniunctio et ea sine in principium“).*

κ^ακ^αϙα 4. 30. 73. 74. a^{2er} n^{2er} o^{2er} d e f g om και. In c post καιπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθῆσιν rasura incipit, in qua c² reposuit τοιαυτην ἔχων ἐν κρενω. | εἰ τις: ϙG f g fu Leif¹⁰⁰ add δε | ἄλλος: ϙE⁷G⁷ 37. al pauc ἄλλωσ ... DEFG 73. 74. a^{2er} it vg go syr̄p Victorin al ante δοκει pou ... 46. 109. syr̄sch ar^o Bas^{reg} 240 Leif Ambrst om

5. περιτομῇ: ϙ^o 1624. 1633. ϙ al (non Wtst nec Gb Sz) περιτομή, ut et. Eus^{ps} 250 et alibi ediderunt. Nec aliter cdd̄pler ap Scri. | βενιαμιν cum κ^αβλ 37* 47. go Euthal^{cod}. Similiter ϙGK^p al² scri¹ cop βενιαμιν ... ϙ βενιαμιν cum DE al pler | νόμον: ϙG praem τω

α. 1, 12^a ρισαῖος, ὅ κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενομένην ἄμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγγημαί διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενούγγε καὶ ἡγούμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγούμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὔρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γῶναι αὐτὸν καὶ τὴν

6. ζῆλος cum κ^aABD*FG ... ε ζηλον cum κ^aDBet^cEKLP al omⁿvid Baseth²⁶⁵ Euthal^{cod} etc | τὴν ἐκκλησίαν: D*FG om τὴν ... FG 122. f g vg ar^medd mg e¹edd amat const Augserm¹⁶⁰ Ambrst add Θεοῦ (122. του Θεοῦ)

7. αἰτία cum κ^aAG 17. d e g Euthal^{cod} Cyrador⁵² (totum locum affert) et⁵⁶³ etact⁴⁸ Leif¹⁰⁰ (affert vv. 4—11) Ambp¹¹⁶ (1, 1058 e¹luc sed sine praegressis). Etiam Victorin^{vid} ... Ln praem [ἀλλὰ], ε Ti ἀλλὰ cum BD*, ἀλλ(ε) c. κ^aDBEP(ἀλλ. τινα)KLP al pler Did^{tri}² Baseth²⁶⁵ Chr Thdrt Dam. Item sed f vg go syr^{utr} cop arm Augserm¹⁶⁰ al. | ἦν μοι cum κ^aDE^cES^cFS^cOKLP al pler g go cop syr^{utr} Did^{tri}² Baseth²⁶⁵ Chr Euthal cod Cyrador⁵². 140. 262 al mu (et. Damparis) Victorin ... Ln μοι ην cum B 7. 55. 123. 238. al²scr d e f vg cat^{com} Thdrt^{2,71}. 2,307 et ad h. l. Leif¹⁰⁰ al | δια τον (k^aer al pauc Damparis om) χριστου: cat^{com} ad Mc 10, 24 δια των χρῆστων. Cf supra ad 1, 21.

8. μενούγγε cum κ^aAF 17. 37. k^aer o^aer al sat mu cop Did^{tri}² Bas^{regg}²⁴⁹ cod Euthal^{cod} Thdrt^{2,74} Cyrador⁵². 140. 262 et^{5d}71 Damparis ThphyI ... Gb Sz Ln Ti μεν ουν cum BDEFGKL al⁵⁰ Baseth²⁶⁵ e¹l¹bapt⁶²². 642. 664 et^{regg}²⁴⁹ ed Chr Thdrt^{2,307} et ad h. l. Dam ad h. l. Oec ... arm aeth non exprim | καὶ ηγούμαι et. κ^a Did^{tri}² Baseth²⁶⁵ et^{regg}²⁴⁹ etc ... κ^a 80. f vg^{cl} fu demid allaehm (non am tol) go cop aeth Cyrador⁵² et ^{5d}71 Leif¹⁰⁰ al om κα: | χριστου ἰησου: Ln praem του cum B Thdrt ... AKP al plus¹² f vg go syr^{sch} aeth^{PP} Did^{tri}² Baseth²⁶⁵ (non item regg²⁴⁹) Chr²²⁵ Euthal^{cod} Cyrador¹⁴¹ etc ἰησου χριστου | μου: AF Sp^o demid harl^o syr^P arm aeth Did^{tri}² Baseth²⁶⁵ et^{regg}²⁴⁹ (non itembapt⁶²². 664) Cyrador⁵². 141. 262 al Leif al ημων | ηγούμαι σκύβαλα sine εἶναι cum κ^aBD*FG 17. d e f g vg cop syr^{sch} arm aeth Serapmanleh⁶¹ (Gal⁵) Damparis (Or^{1,267} et^{2,452} libere huc respicit sed hac in re non probat) Or^{int}^{2,471} Leif¹⁰⁰ Victorin al ... ε (Gb^o) Ti add εἶναι cum κ^aAD^cEKLP al pler syr^P go Did^{tri}² Baseth²⁶⁵ et^{regg}²⁴⁹ etbapt Chr²²⁵ Euthal cod Cyrador ter al mu Augserm¹⁶⁰ etalib :: εἶναι post ζημίαν tantum non fluct

9. ἐμην: κ^a (non^o) post δικαιοσύνην pon ... L 61. o^aer om | ἐκ (L 73. o^aer 115. Chr²²⁵. 226 add του) νομου: 17. εν νομῳ | ἐπὶ τη πίστει: D^a κ^a εν πιστει, item it vg etc in *fidē* ... syr^{sch} ar^o non exprim. Praeterea ista verba passim cum seqq coniunguntur, ut LP al permu syr^P Baseth²⁶⁵ etbapt⁶²². 664 Chr²²⁵ (ἐπὶ τη πιστει, φησι, του γινωσκει αυτον) etc, non item Leif Victorin Ambrst al.

δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, ^{Ga 6, 7}
 συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἶπὼς καταστήσω εἰς
 τὴν ἑξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διότι δὲ εἰ κατα-
 λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ἐπὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί,

10. ἀναστάσεως et. n^o ... κ^a γνώσεως, 3. πιστεῖωσ | αὐτοῦ primat: d⁸⁷
 om | κοινωνίαν cum n^a AB ... ε Ti τῆν κοι. cum DEFGKLP al omn^{vid}
 Bas^{2,100} Chr Euthal^{cod} Thdr^t etc | παθημάτων cum n^b B ... ε Ln Ti
 τῶν παθημ. cum n^c ADEFGKLP al omn^{vid} etc | συμμορφ- cum n^a (etc)
 d⁸ ... b^a συμμορφ., ε Ln Ti συμμορφ- cum AB^{corr} D^c E^c KLP etc ... FG
 συμμορφ- (vide post) | συμμορφιζόμενος (Gb'') cum n^a ABD⁸ P 17. 67⁶⁴

71. (113^a συμμορφωζομ.) Or^{1,428} codd Bas^{2,100} Euthal^{cod} (item huc
 respicit Macar^{hom}¹⁰ ap Gall^{1,80} - συμμορφωζομενη τῷ θανάτῳ αὐτοῦ)
 ... ε συμμορφούμενος cum n^d DEKL al pler Or^{edd} Bas^{spir} sa²⁰ Chr
 Thdr^t al ... FG συμμορφωζομενος, item cooperatus d e g go Lcif¹⁰⁰
 (idem latere vdr in scriptura codicis clarior ap Ir^{int}²⁰⁰ oñthonoratus:
 cumhonoratus? Editum est conformis, sed codd al³ cooperatus et³
 commemoratus), Victorin particeps oneris (pergens mortis eius)

11. τὴν ἐκ νεκρ. (Gb') cum M^a N^a D^e F^e 17. 31. 71. 73. 80. 137. 213. d e f g
 vg (Latini quae est ex [a] mortuis) go syr^{uir} Bas^{spir} sa²⁰ Chr Euthal^{cod}
 Dam Ir^{int}²⁰⁰ Or^{int}^{4,450} Tertres carn²³ Lcif¹⁰⁰ etc. Praeterea F⁸⁷
 G⁸⁷ τὴν ἐκ νεκρ. ... ε (= Sz) τὴν νεκρ. cum KL al pler (g sub aut) arm
 cop Thdr^t Thphy¹

12. οὐχ: F ουκ | ἔλαβον et. Clem¹²⁰ Eusps¹⁰⁸ al mu Tertres carn²³ Or^{int}
 4,450. 575 Victorin Hil²⁴⁵ etc ... d⁸ EFG d e f g Ir^{int}²⁰⁰ Ambrst auct
 sing clerice add ἢ ἤδη δεδικαιώμας (FG² δικαιώμας, G^a δικαιώμας. Sed
 in G g iam τετελειώμας scriptum erat, quo signis improbato substit-
 utum dik.) ... go pro τετελειώμ. substituit δεδικ. | δεδικ. δε ε sine
 κας cum n^a D⁸ E⁸ FG 39. 112. d e f g Macar¹⁴³ (Gall¹) Tertres carn²³ Or
 int^{4,450} Hil⁵¹. 230. 245 Victorin Ambrst al mu, nec magis κας exprim
 syr^{sch} cop arm aeth go ... ε Ln Ti add κας cum n^c ABD⁸ KLP al
 pler syr^P Clem¹²⁰ Eusps¹⁰⁸ Marcmon⁴⁷ (Gall¹) Chr Euthal^{cod} Thdr^t
 Dam n^a P 47. 73. 80. 109. 115. 120. 178. 238. c^{80r} f^{80r} al vg syr^P mg
 cop arm Chr²⁸⁰ Ambrst Aug^{serm}¹⁰⁰ al; item ε (= Gb Sz, sed Gb')
 του χρι. η̄σ. cum KL al plu Thdr^t al ... 74. 112. a^{80r} f syr^{sch} aeth^{PP}
 Euthal^{cod} Chr³²¹ η̄σου χριστου, 108. syr^P t²¹ του κυριου η̄σου ...
 Gb Sz Ln Ti χριστου cum BD⁸ E⁸ FG 17. 179. d e g go aeth^{ro} Clem¹²⁰
 Marcmon⁴⁷ Mac¹⁴³ (Gall¹) Or^{int}^{4,450} Tertres carn²³ Victorin Hil²⁴⁵ al;
 item D⁸⁷ Marcmon²⁶ Dam του χριστου

ἐγὼ ἄναντῶν οὐπω λογιζομαι καταληφέναι· 14 ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλασθαινόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διαίκα εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἀνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειω, τοῦτο φρονώμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φηγεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ἡμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

13. εγω: DF^o om | F εμαυτω | ουπω cum MAD^oP 17. 23° 31. 47. 73. 80. al fere⁸⁵ cop syr^P c.* (* ad πω pertinet) aeth Clem¹²⁰ Basp^o 87° et regg⁴⁸⁷ Euthalcod Chr³⁸⁴ sem (et^{100m} ουδενω) Thdrt Chron⁴⁴¹ Antioch¹¹⁰⁸ Dam ad h. l. etparall⁶³⁴ al Ambrat Hierpelag¹ ... ε Ln Τι ου cum BD^oEFQKL al plu d e f g vg go syr^{sch} etP txt arm Chr³⁸⁴ bis al Tert res caru OrInt^{4,450} Victorin Hieresech⁴⁴ al | καταληφεται: F^oΓ^o καταληφοτα (g *comprehendisse i comprehendentem*)

14. τα μεν: κ add οιν | οπισω: 28. 61. 115. al¹⁰⁰ Or^{1,200} (Item^{1,200}. 2,307) Ath⁶⁰⁰. 708 Bas^{2,125} Antioch¹¹⁰⁸ Damparall⁶³⁴ οπισθεν | τοις δε: D^oVG εσ δε τα. Item Latini (et. OrInt^{4,450}) ad ea (f g vg OrInt etc) vel in ea (d e Hill¹⁰⁰⁷ etc) | επεκτεινομενος: FG 52. απεκτ. | κατα σκοπον: 21. 31. 37. facr arm syr^P 108 κατασκοπων. Praeterea cf Tertres car²² secundum scopum persequor ad- brachium inopinationis (l. e. ανηκλωσησ ut vdr pro ανη κλησεω) per quam concurrem. | εσ το cum MAB 17. 73. 80. Clem Euthalcod Cyrador¹⁰⁵ Chron⁴⁴¹ ... ε επι το cum DEFGKLP al pler Basp^o 121 Chr Thdrt Dam ad h. l. etparall⁶³⁴ al (cf et. Petr^{Alex} 108 can¹¹ τοις αγιοις μαρτυρας σπειδοντας επι το βραβ. της ανη κλησ.) | του θεου: V^oΓ^o 46. g Clem¹²⁰ (citat plene usque ad εν χει. ησ.) Novat²¹⁶ (libere „et ad brachium cursu vocationis in Christo tendentes impello“) Victorin om | εν χειστ. ησου et. f vg OrInt^{4,450} Victorin al (Ambrat om ista) cop syr^P arm go etc ... D^oκF^oΓ^o d e g εν χειω ησου χριστ., item in Iesu Christo syr^{sch} aeth

15. τελειοι: F^oΓ^o g add εν χριστω ησου | φρονωμεν cum ABDFGKL al pler etc OrInt^{4,450}. 675 Hill¹⁰⁰⁷ Victorin Ambrat etc ... ML 30. 39. 41. 55. 109. 122. n¹⁰⁰ edd ap Hiercontpelag¹ Clem¹²⁰ φρονουμεν. Ita enim Hier l. l. „Quotquot ergo perfecti, hoc sapiamus, sive sapiamus: diversa enim sunt exemplaria.“ (Idem vero paullo ante etep ad damas sapiamus.) Praeterea κ* (delet^c) praem οιν | ο υιοσ: D^o om o

16. τω αυτω στοιχειν sine additam cum κ*AB 17. 67° cop sab ap Gb aeth^{ro} Thdotanc⁴⁷² (Gall^o: Veruntamen ad quod pervenimus, in eo et maneamus, ut Combefis ex antiquo cod graeco dedit) Hill¹⁰⁰⁷ Aug^{er} 120 etIoh⁴⁵ etIhb (veruntamen in quod pervenimus, in eo ambulamus) Ferrand gall^{11,301} al ... ε (= Gb) add κανονι το αυτο φρονειν cum κ^oKL^P al plu syr^{sch} (syr^{sch} una sentia procedamus et uno consensu, syr^P eadem regula procedamus, idem sapiamus) aethPP (ad τω αυτω στοιχ. add in una concordia) Chr Thdrt Dam al ... DEFG 23. 31. 37. 57. 73. 80. it vg go arm Euthalcod Victorin Ambrat το αυτο φρονειν, τω αυτω (Dek rell^o f vg go arm Euthalcod add κανονι) στοιχειν (Vg σιστοιστοιχειν)

17 Συμμηται μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὗς πολλὰκις ἔλεγον ὑμῖν, τῶν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρια ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

17. *συμμηται* (B²D²FG -μμητ-) cum BH²D²FG ... ε Lh *συμμ-* cum AB²D²CKLP al omn²id (k²or *συμμη-*) | *οὕτως* cum MABD²FG etc ... Ln Ti *οὕτως* cum D²CK²LL²HP etc

18. *ἐλεγον*: D²E²* *ἐλεγμεν* | *νιν* (87. *νιν*) δε καὶ et. Lc1f¹⁰⁶ Victorin Ambrat: D²E²*B²* 55. om καὶ | FG *ἐχθροῦς*, Δ *ἐχθροῦς*

20. *γὰρ* et. cop syrP¹xt Victorin etc: 80. d e f g m²⁰ vg go syr^{sch} etP²mg arm aeth Ir^{int}306 Clem⁵⁵⁴ Or²,693 et (καὶ ἡμῶν δε) 459 etInt²,58. 191. 299 Eus^{theoph} ap Maj¹⁴⁷ e1rs²⁰⁴ Ps-Ath²,57. 90 Chron⁴⁴¹ Chr²⁴⁴com (non 241xt) Thdr²,92 (non ad h. l.) al Cyp²³⁵. 208 Hil⁴⁰³. 545. 1099 Ambrat al δε

21. *σύμμορφον* cum MD²FG ... ε Ln Ti *συμμ-* cum ABD²CKLP etc. De-dimus absque εἰς το etc cum MABD²FG d e f g m²⁰ vg go cop arm aethutr Ir^{int}306 Or^{cat}cor²⁹³ etInt¹,57. 4,595 Eus^{meell}177. 185 Ath²¹⁵ et¹⁴⁸ exodd² Euthalcod Cyr^{thes}284 Antioch¹²⁴⁷ Tert^{mare}5,30 Cyp²³⁵. 208 Hil²³. 1102 Ambrat ... ε (= Gb Sz) praem εἰς το γίνεσθαι αὐτο cum nb etCKLP al omn²vi syrutr Or²,546. 600 etInt¹,596 Caes⁹⁰ (om αὐτο) Epiph⁹⁶⁹ Chr²⁴¹. 244 Chron⁴⁴¹ Thdr² Dam al Victorin Aug^{trina}1 Hier^{cont}iovin¹ al | τῷ σώματι: F²E²G²E² d e Ir^{int}306 exodd² του σώματος, item Cyr^{br}215 ἡμας - σύμμορφος ἐποίησε τοῖς σώματι τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ | αὐτῷ cum M²ABD²FGKP al²⁰ Eus^{meell}185 Epiph⁹⁶⁹ Euthalcod Cyr^{thes}284 Chr²⁴¹ exodd, item ei d e g, illi Victorin ... ε *αὐτῷ* cum M²D²CEL al plu Chr²⁴¹. 245 Thdr² Dam al, item *σὶβί* f vg Hil¹¹⁰² Amb¹⁴⁵ al

IV. 1. *χαρὰ*: F²E²G²E² χαρισ | *στέφανός μου*: B²* om μου (suppl demum B^c) | *οὕτως* (sic MAB²E²FGLP al¹2^{or} etc; B^D* etc οὕτω): F²E²G² g καὶ οὕτως | *ἀγαπητοῦ* sec: B² 17. cop syr^{sch} add μου, item aeth *nostrī* ... D²* 108* d e go Victorin om

2 *Ευδοκίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν κυρίῳ. 3 καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γήσῃσι σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλί-
μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.*

1 The 4, 12

4 *Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· ἄλλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπι-
εικὸς ὑμῶν γνωστότην πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδεὶ
μερομνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντί τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαρι-
στίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ
εὐφροσύνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας
ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

2. *ευδοκίαν* cum ΜΑΒΔΕΦΓΚΛ al plu (et. syrP ms graeco) ... ε (non item ε^o Gb Sz) *ευδοκίαν* cum P 47. kser a|allq n|vi. Cf et. Lobrus: „Euo-
diam rogo. Non scribas Euchodiam, addito chi.“ | *συντυχὴν*: hoc ac-
centu d^o al plu^{vi}, non ut ε Lu *συντύχην* ... LP 17. 37. al *συντεχῆιν*
3. *καὶ* cum ΜΑΒΔΕΦΓΚΛF al pler (omn ap Scri, omn ap Matthaei excepto 115.) it vε (d e úa, g utique, f vε *etiam*) go syrP arm aeth (non exprim syr^{ch}: *Etiam abs te petens sum, nec magis Ornt 4,461 Rogo etiam te*) etc ... ε (= Gb Sz) *καὶ* cum 115. al? Ambrst (*Ex te rogo etiam*) | *συνζυγε* cum κ^oAD^oFG ... ε *συζυγε* cum κ^oBD^oEKLP al omnv^{id}. Posi-
mus autem post *γεννησι* cum ΜΑΒΔΕ(Φ)P 17. 27. 45. 47. 73. 116. 120. eser oser d e f κ vε go cop aeth (arm *γεννησι μοι καὶ συζυγε καὶ σι*) Euthaleod Isid^{4,113} al Ornt 4,461 Victorin Ambrst al ... ε auto *γεννησι* cum κL al pler syr^{ur} Chr Thdr^t Dam al ... vε^o *γεννησι γεμνασι συνζυγαί, g carissime t notissime t proprium germane compar, tol charissime germane compar. Praeterea Latini sic: germane compar f vε Ornt Ambrst al, dilectissime coniux d e, germane uniuige Victorinib^{is}. Dicit autem Pelag ad h. l. Germanus dictus est nomine, qui erat com-
par officii. | συναλαμβάνου* cum κ^oBD^oFG 17. ... ε Lu *συνλαμβάν-* cum ΔΒΕD^oEKLP al pler | *μετα καὶ* et. cop syr^{soh} Eushlat^{2,15} etc ... D^oΚFV 38. 49. 81^oet d e f g vε go syrP arm aeth Victorin Ambrst al om *καὶ*. Item Or^{4,153} *κλήμησ υπο παυλου μαρτυρουμενος λεγοντος· μετα κλημεντος καὶ των λοιπων συνεργων μου, ων τα etc | καὶ των λοιπ. συνεργ. μου et. Or Eushlat etc ... κ^o (non item^c) καὶ των συνεργων μου καὶ των λοιπων*
5. *πασιν*: Δ add *τοισ*
6. *ἀλλ*: Δ^ovⁱ *ἀλλα* („post all unius litterae rasura“) | *μετα* cum ΔΒΕFV KLP al omnvⁱ ... κβ μετ
7. *του θεου et. Or^{1,376} et^{4,45}. 255 etint 2,387 etalib Didri⁴⁰⁴ Cyr^{10h}440 etc Hil¹⁹⁰ Victorin Ambrst al ... Δ syrP ms Cyr^{10h}781 Procop^{nic}eph^{2,1145} Amb^{8d}1 (non item iacob^{2,4,30}) Pelag^{com} τ. *χριστου* | *νοήματα et. Or^{4, 255} etcat oph²⁵⁴ etint 2,387 et^{4,512}. 621 Cyr^{10h}840 etc Ambⁱacob^{2,4,30} Ambrst al ... vε^o d e g m⁸⁵ tol go Victorin Chroma^{math} 2,7 (Gall^{9,387}) Oros**

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογιζέσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παραλάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆσ Ro 15, 23 etc
εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ ἀντάρκησ εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 1 Ti 1, 12
14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ Θλίψει. 15 οἷ-

pelag Siric^{9p} 5 σωματα. Cf Victorin: *ecce et hic significatio est de resurrectione - corpora, inquit, vestra in Iesu Christo: in ipsius enim maiestate et virtute corpora nostra sunt, quae cum eius adventu resurgent, reviviscent, merita accipient etc*

8. οσα δικαι. οσα αγνα. 87. οσ. αγνα οσ. δικαι. | εἰ τις ἀρετῆ: κ 17. d^{scr} η τισ αρ., item d^{scr} η τισ επ. | ἐπαινος sine additam et. am^{*} sangpallmp^s tol al Clem⁵⁶² Victorin Aug^{9p} 221 al. Cf et. Eus^{mart} pal 12 καὶ εἰ τις ἀρετῆ καὶ ἐπαινος ... d^{*}π^{*}FG d e f g vg^{ole} am^{**} fu demid al Pa-Athlat⁶⁴⁶ Ambrat auct^{is}ing cleric add ἐπιστημησ, disciplinae

9. εἰδετε cum M^{ABD}*et^κ etc ... D^bFGKLP al mu (4 ap Scri, 5 ap Mth) Damparis idete. Ediderunt etiam Clem⁵⁶² Thdrt.

10. ανεθαλετε (sy^p m^s et ενθαλετε): d^{*} εθαλατε (Item κ εθαλετε: expalluit enim αν praepositum a db) ... P 1. 4. 48. d^{scr} al^b ανεθαλλετε, 46. ενεθαλετε | το: FG του

12. οἶδα καὶ pri loc cum M^{ABDEFGKLP} al longe plu (8 ap Scri, 10 ap Mth) d e f g r vg go sy^p Clem⁵⁰⁸ Or^{int} 1, 529 al mu (et. Damparis) Amb^{rs} 20 et^{of} 2 Ambrat al (Victorin et humiliari novi et abundare) ... ς (= Gb Sz) οἶδα δε cum 187. al vix mu (37. ap Wtat et Trag δε καὶ);

14. al cop sy^{sch} arm aeth οἶδα tantum | καὶ ante περισσειων: Δ om, nec exprⁱ sy^{sch}

13. ισχυω: FG ισχω | ενδυναμοιντε (37. δυναμουντι) με sine additam cum M^{ABD}* 17. d e f r vg cop arm aeth Clem⁵⁰⁸ Eus^{ps} 120. 205. 205. 204 et^{65a} 577 Victorin Ambhexa² et^{rs} 90 Ambrat al ... ς (= Gb Sz) add χριστω (FG χ^v pro χ^ω) cum κ^{cd}ε^κε^ρε^σε^κLP al fere omⁿ g Or^{int} 1, 141. 2, 27. 461. 472 (et Or¹, 206 ινα παντα ισχυσωμεν, ενδυναμουιντος ημασ χριστου) Eus^{ps} 28. 60 Ath⁶⁴ Cyr^{hr} 317 Chr Euthalcod Cyr^{luc} 9, 24 (Mai 223) Thdrt Dam ad h. l. et Damparis etc. Similliter addunt χριστω ηησου Or⁴, 29. 210. 267 Eus^{ps} 505 (et. anonymus ap Amb^{rs}, 5), χριστω ηησου τω κυριω ημων Or¹, 794, ηησου χριστω Pa-Ath², 66

14. ἐποιησατε: F⁸G⁸E⁸ ποιησαται | συνκοι- cum AB^{*}D^{*}FG ... ς Ln σιγ-

A et 17, 14
 1 Co 11, 9

δατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππίσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκονῶνσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἀπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεὸς μου πληρῶσει πάντων χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

κοι- cum κωδ^oκεκ¹¹LP al certe pler | μου τη θλιψει cum κωδ^oκεκ¹¹LP al omn^{vid} etc... DEFG it vg etc τη θλι. μου

15. δε et. d e f g vg syr^{sch} cop go Victorin Ambrst al; r enim ... δε^o δε^o 37. 46. 72. 73. 115. 219° f^oer syr^p arm aeth^{utr} (sed aeth^o om etiam και) Chr³²⁵ Thdr^t om | L Euthal^{cod} φιλιππισιοι, item go | ου-
 δεμια: δ^oκ^oφ^oε^oα d e g praem οτι (servato οτι quod praecedat) | λημ-
 ψεω cum κωδ^oδ^oφ^oα ... ε ληψ- cum κωδ^oκεκ¹¹LP al omn^{vi} | μοι: Δ^o
 arm om

16. εισ την χρεϊαν cum κωδ^b (non attigit)ε^o (extra lineam)φ^oκεκ¹¹LP al pler
 d e f g vg etc (r Ambrst Aug^{confess} 13 uisibus meis, g in necessitatem
 meam t uisibus meis) ... ΔΔ^o(κ^o) 89. 73. 80. 3P^o go arm aeth Pa-Ath^{3,323}
 Oecist¹ Victorin (ea quae mihi necessaria fuerant) om εισ | μοι et. d e
 f vg go syr^p aeth ... DELP al⁵ r g syr^p cop arm Procop³is^oeph^{3,324} Dam
 Thphy^l Ambrst Aug^{confess} (Latinos vide ante) μου. Cf Chr³⁰⁰ ειπων
 εισ τας χρεϊας, και ουκ ειπε τας εμας, αλλ' απλωσ etc. | Δ^o επεν-
 ψατε

17. δομα: L al pauc δωμα | αλλα cum ΔBP ... ε αλλ cum κωδ^oφ^oκεκ¹¹LP al
 certe pler | λογον: FG 121. 338. praem τον

18. δε (Victorin enim): 17. syr^{sch} om | παρα (r παρ, κ^o απο) επ. et. Ir^{int}
 251 Or^{int} 2, 304 Cyr³¹⁴ Victorin Ambrst al ... Δ om | τα: δε^oδε^oε^oε^o το
 παρ υμων: δε^oδε^oε^oε^o add περιφθιν, item FG d e f g r syr^{sch} Ir^{int} 251
 Cyr³¹⁴ Victorin Ambrst al add περιφθιντα (f r vg Victorin syr^{sch}
 quae misisti) | οσμην: 17. εισ οσμ., item Or^{int} 2, 304 Ambrst in odorem

19. πληρωσει cum κωδ^oδε^oε^oκεκ¹¹LP al plu cop arm aeth Chr³⁴¹bis Thdr^t
 cod (Dam πληρωση) al ... Gb¹ πληρωσαι cum δ^oφ^oα 17. 37. al²³ d e f
 g r vg Chr³²³ (et. mosc³) Euthal^{cod} Cyr^{thes} 375 Thdr^ted Thphy^l Vie-
 torin Ambrst al | πασαν χρεϊαν υμων: cf Chr³²³ πασαν χρεϊαν υμων
 η πασαν χαριν η πασαν χαραν. αλλ αν μιν η ,,πασαν χαριν“, μη
 ταυτην μονον φησι την επι γης ελεημοσυνην, αλλα παν κατορθωμα
 αν δε ,,πασαν χρεϊαν“, οπερ ολμια και μαλλον λεγισθαι, τουτο εστιν
 ο δηλοιν βουλεται ... d e f vg Victorin Ambrst al omne desiderium
 vestrum (Viot om vestr.), g omne t m desiderium t necessitatem vestr.,
 contra r omnem indigentiam vestram | το (φ^oα του) πλοῦτος (Gb¹) cum
 κ^oΔ^oδ^oφ^oα 17. 67° Euthal^{cod} ... ε τον πλοῦτον cum δ^oβε^oκεκ¹¹LP al
 pler Chr Cyr^{thes} 375 etc | αυτοι: δε^oε^oε^oε^o υμων | εν δοξη (κ^o): κ^o om εν

20 τῶ δὲ θεῶ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἄγιον ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἄγιοι,
μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

1, 18

23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν. α α, 6, 18

20. η δόξα (κ^o): κ^o praem ω | των αιωνων: κL 47. 80. cat^{xi} om

21. ασπασασθε: FG ασπασθα.

22. ἡμας: FFG g om | FG μάλιστα, d^oc^o μάλιστα | δε: L 17. 115.
cat^{xi} Chr^{mo}c³ Thdrt Thphyl Ambrst om | εκ: B απο

23. τον κυριον sine ημων cum κΑΒΓΕ'ΟΚL al plu d e g am a]lachm syr
p ixt arm Euthal^ood Dam al ... ε (Gb^{oo}) add ημων cum ΔΕΓ'ΕΤΡ κ^oor
al vix mu f r vgoie fu demid tol al cop syr^och etp c.^o aeth Chr Thdrt
al Victorin Ambrst al | μετα τον πνευματος (Gb'') cum κ'ΑΒΔΕΓ'ΟΡ
6 17. 31. 47. 67** 78. 80. 118. 120. 8P^o d e f g r v g cop arm aeth
Euthal^ood Dam Victorin Ambrst al ... ε μετα παντων c. κ^oKL al pler
syr^{tr} Chr Thdrt Thphyl Oec | ημων sine αμην cum ηρο 47. f g sah
(ap Gb^{mo}) Chr^o Euthal^ood Victorin ... ε (Gb^{oo}) add αμην cum κΑΔ
κ^oKL al fere om d e r v g cop syr^{tr} arm aeth Thdrt Dam Ambrst al

Subscriptio: κΑΒ 17. 135. προς φιλιππησιους ... ΔΕ προς φιλιππη-
σιους (sed uterque 4, 15 φιλιππησιου) πληρωθη αρχεται προς θεσ-
σαλονικεισ ὤ. Item FG τελεισθη προς φιλιππησιους αρχεται προς
κολοσσαισ (i. e. -αισ). Similiter r explicit ad philipp. incipit ad tessal-
onicenses prologus, d ad philippenses explicit incipit (d**ms add missa
a roma) ad tessalonicenses, f g explicit ad philipp. incipit ad colosenses
(f colosenses), am al explicit epistula (om sanballms al) ad philipp. in-
cipit epist. (om sanballms al) ad colosenses, fu expl. ad philippenses inc.
arg. ad thessal., vgm^o lachm expl. ad phil. scripta de urbe roma, habet
versus CCCLXXXVIII ... L του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προς
φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δε επαφροδιτου, 37. al εγραφη
απο ρωμης δια (δι) επαφροδιτου, κ al προς φιλιππησιους εγραφη
απο ρωμης δε επαφροδιτου. Similiter alli (r non liquet) ... ε (= Gb
Sz) προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δε επαφροδιτου. Confir-
mant απο ρωμης η'COΓΚL al plu vgo^d syr^{tr} cop Euthal^ood Chr Thdrt
Euthal; item δε επαφροδιτου κL al plu syr^{tr} etc, cop arabs^lrs δια
τιμοθεου και επαφροδιτου. Cf et. Euthal^ood εγραφη απο ρωμης υπο
παυλου και τιμοθτου δε επαφροδιτου προς φιλιππισιους. Praeterea
numerantur στιχοι ση' (ita κL al plu Euthal et Euthal^ood), σ' (sic
η'COΓΓ), σ' (sic 21. 134.), versus 389 (vgo^d lachm, vide supra): item
in paucis cum Euthal αναγνωσεισ β', κεφαλαια ζ'. Numerat am capp.
19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 23). In b ab oc' ad
oθ' pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

Eph 1, 1 etc 1 *Ἰαῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς*
 Eph 1, 2 etc *ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.*

* *προς κολ-* cum $\mu\alpha\beta\kappa$ al $\mu\mu$. Formam *κολοσσαεις* dedimus cum $\mu\beta\delta$ EFGI al sat $\mu\mu$ (17. *κολοσσαεις*), item it vg, ut etiam ζ° Gb Sz; contra ζ Ln TI *κολοσσαεις* cum $\lambda\beta^{\circ}\kappa$ al plu (7 ap Scri, 6 ap Mith) Euthal eod atque etiam syrp $\mu\zeta$ $\epsilon\tau$. Etiam κ bis in summa pagina *κολοσσαεις*, ibidem α (bis *κολοσσαεις*, semel *κολοσσαεις*) semel *κολοσσαεις*, semel *κολοσσαεις* habet. Vix dubium est quin *κολοσσαεις* scriptura in inscriptione, praesertim adsumptis testibus subscriptionis, auctoritatis plus altera habet. Aliter fit 1, 2 in ipsa epistula, ubi non sine arbitrio scriptura *κολοσσαεις* cum *κολοσσαεις* permutatur. Illa vero si cum gravissimis testibus $\mu\beta\delta$ etc retinetur, nec in titulo *κολοσσαεις* scriptura fluctuantibus testibus videtur praeserenda ... $\delta\epsilon\upsilon\alpha$ αρχεται: *προς κολοσσαεις* (de epistula quae praecedit vide supra). De Latinis codicibus vide ad finem epistulae ad Philipp. ... L al του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς κολοσσαεις, P [του αγι. αποστ.] παυλου επιστολη προς κολοσσαεις, κ^{scr} $\mu\epsilon\tau$ al επιστολη προς κολοσσαεις, 120. al η προς κολοσσαεις επιστολη. Etc ... ζ° παυλου του αποστ. η προς κολοσσαεις επιστολη, ζ η προς κολοσσαεις επιστ. παυλου, Gb Sz παυλου επιστ. προς κολοσσαεις.

1. *χριστου ιησου* cum $\mu\alpha\beta\gamma\delta\zeta\eta\theta$ 17. 8P^o d e f g am fu all^{achm} cop syrp Euthal^{cod} Synops⁹⁰ (Ath^{opp}) Dam Ambrst Hier Cassiod^o complex¹⁰ ... ζ *ιησ. χρι.* cum $\delta\epsilon^{\circ}\kappa^{\circ}\kappa$ al pler vg^{cl^o} demid tol harl syr^{sch} arm aeth Chr Thdrt Hierphilem^{7,145}
2. *κολοσσαεις* (etiam ζ° Gb Sz) cum κ (l hiat) $\mu\beta\delta\epsilon\zeta\eta\theta$ (sed $\delta^{\circ}\kappa$ *εν κολοσσαεις*) al sat $\mu\mu$ ^{VI} (8 ap Scri) d e f g vg arm Chr⁵⁷⁰ Thdr^{cod} Thryphyl. Item Clem⁵⁰⁰ $\kappa\alpha\tilde{\nu}$ *τη προς κολοσσαεις* et¹⁷¹ τοῖς ἐξ ἑλλήνων *ἐπιστηφονσι κολοσσαίῃσι*, nec aliter^{225, 608} ex ed^{mis}g^{ae}. Eadem forma Herodot^{7,80} Xenophonab^{1,2,6} Strab¹² alii; in numis invenitur *κολοσηων* et *κολοσηων*, cf Eckhel^{2,147} ... ζ Gb^{II} Ln (ex errore) TI (ex err) *κολοσσαεις* cum $\kappa\tau$ 17. 87. al plus⁸⁰ syru^{tr} (sed $\mu\zeta$ $\epsilon\tau$ *κολοσσαεις* corrupte) cop (*κολασια*) Or^{1,171, 508} et^{4,174} Synops⁹⁰ Chr^{cod} Thdrt (Euthal $\mu\alpha\sigma\gamma\alpha$ ⁵⁶¹ *πρ. κολοσσαεις*) Suid. Eadem forma Polyae^{2,10} Herodot^{edd} Xenoph^{edd} :: videtur *κολοσσαεις* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. | *ἀδελφοῖς*: P aute *αγιοῖς κ. πιστ. ποῦ*, item syr^{sch} | *εν χριστω* cum $\mu\beta\delta\epsilon\kappa^{\circ}\kappa\lambda\tau$ al pler

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Phi 1, 8
 Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν Eph 1, 15
Phi 5
 πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας
 τοὺς ἁγίους 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-
 νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου Eph 1, 13
3 Co 6, 7
 6 τοῦ πειρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστίν,
 καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέ-
 ρας ἤκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ 7 καθὼς

- syRP arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Lu add ἡσου cum AD*
 E*FG 17. 31. 73. d e f g vg cop (syr^{sch} ܐܘ ܚܝܐ) Ambrst al | πατρός
 ἡμῶν sine additam cum BDEKL 17. 39. 46. 109. 115. 177. 178. 219.
 238. dscr kscr ca^{lxt} al⁵ d e am su harl marian sah^b syr^{sch} etp^{lxt}
 aethro arbedw Or^{int}4,467 Chr⁷⁷³ et^{10,774}. Et Or quidem sic: „Ad Co-
 lossenses vero: Gratia vobis et pax a deo patre nostro dicit, et non
 addit: et domino nostro Iesu Christo“. Item Chr⁷⁷³ ἀπὸ θεοῦ, φησί,
 πατρός ἡμῶν. καίτοι: ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χριστοῦ οὐ τίθησιν ὄνομα, et
 10,774 κἀκείνῳ ἐστὶν ἐπεῖρ, ὅτι κολοσσαίῳσιν ἐπιστέλλων καὶ ἐκπῶν·
 χάρις ὑμῖν καὶ εὐχρη ἀπὸ θεοῦ πατρός ἡμῶν, τὸν υἱὸν ἐσίγησεν καὶ
 οὐ προσέθηκεν ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς· καὶ κυρίου ἰησοῦ χρι-
 στοῦ ..... ε (= Gb Sz) add καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ cum MCFG al
 plu f g vgl^e cop arm aethPP Thdrt Dam al Ambrst; item P tol καὶ
 ἰησοῦ χριστ. του κυρ. ημ., demid syRP c.* et Christo Iesu domino nostro
3. ευχαριστοῦμεν ... G² arm^{od} ευχαριστῶ | καὶ πατρὶ cum MCD²CKLP
 al omnvid (sed 114. κ. τῷ πατρ.) f vg arm Euthal^{cod} Thdrt Dam
 Ambrst auct^{vocat} gent^{1,23} ... Ln τῷ πατρὶ cum D*FG Chr⁷⁷³, et Ti
 πατρὶ cum BC*. Item patri d e g harl^{2*} syr^{utr} cop aeth^{utr} ar^o et^{lps}
 etbedw Aug^{unit} eccl^{9,368} Cassiod | ἰησοῦ χριστοῦ: B om χριστ. | περὶ
 ὑμῶν cum MCD²E*²KL² al pler syr^{sch} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam
 ... Gb' Ln υπερ υμ. cum BD*E*FG 17. 37. 47. 73. 116. syRP Thphy1
4. ακουσαντες: 17. fscr ακουοντες | τῆν πιστ. ὑμῶν: 31. 37. 39. 47. 73.
 80. oscr al pauc add τῆν | ἐν χριστῷ (et. n^c): n^a Δ ἐν κυρίῳ | ἣν ἔχετε
 cum MCD²E*FGF al plus¹⁵ d e f g vg cop syRP ar^{lps} arm Euthal^{cod}
 Ambrst al ... ε τῆν (: ex Eph 1, 15) cum DC²E*²KL al plu syr^{sch} Chr
 Thdrt Dam al ... B plane om
6. ἐν παντί: K om ἐν | ἐστίν cum MABCD²E*²F 17. 31. 39. 43. 71. 80. 122.
 177. 238. 3p^o 8p^o kscr sah^b cop arm aeth ar^{lps} etbedw Euthal^{cod}
 Aug^{ep}108 et¹⁰⁰ et^{unit} eccl⁴⁵ (9,368) Sedul ... ε (Gb⁰⁰) Ti p^{raem} καὶ cum
 D^{bet}E*²FGKL al pler d e f g vg syr^{utr} Chr Thdrt Dam al Ambrst al
 | καὶ αὐξανόμενον cum MABD²E*²FGLP al plus³⁰ d e f g vg sah^b cop
 syr^{utr} arm ar^o et^{lps} aeth Chr⁷⁷³ et^{9,513} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{com} Aug
 ter (ubi ante) Ambrst al ... ε (= Gb Sz) om cum D^{bet}E*²K al plu
 (Dam^{lxt}, quod nihil valet commentario contra testante) | ἐν ὑμῖν: sic
 d, item D^{bet} cop super rasuram; vdr^r DC²E*² omisissae ἐν | F²FG² om ησ
 7. καθὼς sine καὶ cum MABCD²FGF 17. 23. d e f g vg go syr^{sch} cop sah^b

- 4, 15 ἐμάθητε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς ἐστὶν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ἡμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ πανόμεθα ὑπὲρ ἡμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατεῖσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξάνομενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 εὐχαριστοῦντες τῷ

aeth arllps etbedw arm (?) Euthal^{cod} Ambrat al ... ε (= Gb⁶⁰ Sz) add καὶ cum d^oεκκ al pler syr^p Chr Thdrt Dam | μαθεῖτε (εἰς μαθεῖται): κ μαθατε | απο: 17. 80. 120. Chr²⁷⁵ Thdrt παρα | υπερ ἡμῶν cum κ^ocd^bet^oεκκ^p al pler d e f vg go syr^{lit} cop arm aeth arllps etbedw Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Sedul al (et. Ambrst^{lxx} sed vide post) ... ε^o 1688. Gb' Ln υπ. ημων cum κ^oαβδς^oε^oε^oα 8. 13. 33. 43. 52. 80. 91. 109. asc^o g Ambrst^{com} (qui eis ministravit gratiam Christi vice apostolis) | του χριστου: κ 8. 108° om του ... f vg go Christi Iesu

9. καὶ αἰτούμενοι cum MACDEFGLP al pler it vg rell Clem⁶⁰³ Didtri¹⁰³ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... εκ 219° Ps-Athlat⁶¹² Arnob^{itru} 233 (teate Sab) om | τὴν ἐπιγνώσιν et. d^oet^o Clem⁶⁰³ etc ... d^b 37. 61. 80. oser cat^{lxx} τὴ ἐπιγνώσει. Cf Latini: impleamini scientia d e, impl. agnitione (sed am^o in agnitione) f vg; sed g impl. cognitionem

10. περιπατεῖσαι sine additam cum κ^oαβδ^oε^oε^oα 17. 23° 37. 39. 57. 116. 178. al allq Clem⁶⁰³ Euthal^{cod}, item cop ... ε (= Gb Sz) Ti add ἡμας cum κ^od^oεκκ^p al pler Chr Thdrt Dam, item arm | αρεσιαν cum κ^oαβδ^oε^oε^oα al (d^o αρεσιαν, α αρεσιαν) ... ε Ln Ti αρεσιαν cum BL al pler^{vi} | του κυριου et. Clem⁶⁰³ Didtri¹⁰³ (περιπατουντες αξιως του κυρ.): 47. f vg syr^{sch} ar^o Didlat¹⁰⁷ Amb^{spir} 1, 610 al τ. Θεου (sed Ambrst eo pro deo) | τὴ ἐπιγνώσει cum κ^oαβδ^oε^oε^oα 17. 71. 73. al am tol arm Clem⁶⁰³ Euthal^{cod} Cyr^{thee} 206 Maxim^{mystag} 24; item εν τὴ ἐπιγν. κ^o 6. 10. 31. 47. Chr²⁰² 204, in scientia (g agnitione) it vg^{cl^o} (et. su demid) ... ε (= Gb Sz, sed Gb') Ti εἰς τὴν ἐπιγνώσιν cum d^oε^oκ^oι. al pler Thdrt Dam Thphyl Oec

11. τῆς δόξης: 17. τ. σχυος | μετὰ χαρᾶς: cum seqq coniunximus ut Chr²⁰⁶ Thphyl Oec, item syr^{sch}, item d d (in utroque μετὰ χαρ. εἰχαρ. unum stichum effluent) etc ... ε ante εἰχαρῆτε. interpungit. Cui distinctioni favere vdrtr p m⁵ Orin¹ 2, 601 („invenio Paulum - ad Colossenses haec scribentem: gratias agentes deo patri etc) Ath¹⁷⁵ Didtri¹⁰³. 415 Bas^{regg} 411 Cyr^{act} 60 (qui omnes ab εὐχαριστοῦντες inelipiunt) | εὐχαριστοῦντες: cōpms eccl 32. 39. al εὐχαριστοῦμεν (c⁵-me quod -μεν legendum est): in usum lectionis ecclesasticae ... b add αμα | τῷ

πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων
 ἐν τῷ φωτί, 13 ὅς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
 καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, Eph 1, 7
 14 ἐν ᾗ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφρασιν τῶν ἁμαρτιῶν, 2 Co 4, 4
 15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτί- 1, 30
 σεως, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ Eph 1, 10

πατρὶ c. ABC²DEF al sat mu d e am go syr^p txt arm² aeth Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵
 Bas¹⁰⁵⁻⁴⁷¹ Cyr^{act}⁶⁰ et^{neest}¹³⁷ Euthal^{cod} Dam^{com} (πατριρα ημων λεγει τον
 θιον) Aug^{ep}²¹⁷ ... n 37. f g m⁵ vg^{cl}e fu al syr^{sch} cop arm² aeth
 Or^{int}^{2,451} τῷ θεῷ πατρὶ, FG θεῷ τῷ πατρὶ ... c³ al⁵⁰ demid harl⁶
 (syr^p θεῷ και c.) Ath¹⁷⁵ Bas^{hexa}¹⁷ Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵ Thdr^t al Ambrst al τῷ
 θεῷ και πατρὶ | τῷ ἱκανώσαντι c. MACD²EKLP al pler vg cop syr^{utr} Or
 int^{2,451} Bas¹⁰⁵⁻⁴⁷¹ et^{hex}¹⁷ Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵ Chr Cyr^{neest} Euthal^{cod} Thdr^t Dam
 Aug^{ep}²¹⁷ al ... D²FG 17. 80. d e f g m⁵ go arm aeth Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵ Ambrst
 Vig^{arim}⁷⁸⁶ τῷ καλίσαντι ... Ln τῷ καλίσαντι και ἱκανώσαντι cum B
 | ἡμας cum MB 4. 23. 80. 115. o^{ser} am tol syr^p m⁵ arm (?) aeth Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵
 Thphyl Ambrst ... ε Ln Ti ημας cum ACDEFGKLP al pler d e f g
 m⁵ vg^{cl}e fu demid syr^{sch} et^p txt cop Or^{int}^{2,451} Ath¹⁷⁵ Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵ et²⁴⁷
 Bas¹⁰⁵⁻⁴⁷¹ et^{hexa} Cyr^{act}⁶⁰ et^{neest} Chr Euthal^{cod} Thdr^t al Aug^{ep}²¹⁷ al |
 εν τῷ φωτι: c³ om εν

18. ἐρύσατο cum B²FGP Cyr^{act}⁶⁰ ... ε Ln ἐρρύσατο cum MAB²CDEKL al
 certe pler etc | ημας: P 19. 23. 28. 31. 45. 55. c^{ser} am go ἡμας

14. ἔχομεν cum MDEFGKLP (A latet) al omⁿ v^l d e f g m⁵ vg syr^{utr} arm
 aeth Ath¹⁷⁵ Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵ Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes}²⁰⁶⁻²⁷⁵⁻²⁸¹ et^{act}⁶⁰ Thdr^t
 Dam al Ambrst al ... Ln^{ed} min ἔσχομεν cum B cop ar^{lps} et^{bedw} (hi³
 accepimus) | τὴν ἀπολύτρωσιν sine additam cum MAB²CDEFGKLP al louge
 plu (d e tantum remissionem peccatorum omissa verbo redemptionem)
 f g m⁵ am fu harl tol allachm syr^{sch} cop sah^{6b} ar^{lps} et^{bedw} aeth go
 Ath¹⁷⁵ Didtr¹⁰²⁻⁴¹⁵ Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes} et^{act} al Ambrst al ...
 ε (= Gb Sz) add (: ex Eph 1, 7) δὲα του αιματος αιτων cum mi-
 nusc sat mu vg^{cl}e demid syr^p arm Thdr^t Oec (non item Irin²⁰⁶ Bas
 bapt⁶⁴⁵ qui potius ad Eph 1, 7 respiciunt) | τὴν ἀφρασιν: f vg^{cl} syr
 sch Cyr^{thes}²⁰⁶ Ambrst al praem και ... D²F² Cyr^{apol}¹⁹⁷ om (d e om
 τὴν ἀπολύτρω.)

15. οσ: F²G² o

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt πρωτότοκος πάσης κτί-
 σεως om Meion teste Tert^{marc}^{5,19}: „Si non est Christus primogenitus
 conditionis, ut sermo creatoris, per quem omnia facta sunt et sine
 quo nihil factum est, si non in illo condita sunt universa in caelis et
 in terris, visibilia et invisibilia, sive throni sive dominationes sive
 principatus sive potestates, si non cuncta per illum et in illo sunt
 condita - haec enim Meioni displicere oportebat -, non utique tam
 nude posuisset apostolus: et ipse est ante omnes.“ | τα πάντα: κ 78.
 118. om τα | εν τοις οιν. (Or^{2,786} Eus^{dem}²¹⁸ Cyr^{act} εν τῷ οινρανω) sine
 τα c. M²N²K²F²GP 17. 37. Or^{2,226-766} Cyr^{thes}²²⁷⁻²⁸⁷ neest¹³⁷ act⁶⁰, item

ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατά καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες
 εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ξηουσία. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσται,
 17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
 18 καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὃς
 ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πάσιν αὐτὸς
 19 πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλῆρωμα κατοικῆσαι
 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιή-
 σασ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς

Eph 1, 22
 1 Co 15, 23

2, 9
 Eph 1, 10
 9, 16

omnia (universa) in caelis et in terra d e f g vg (am - et in caelis et)
 Tertmaro 5,19 (vide ante) Ambluc 3 (1,1286) Hil 287. 976. 1204 Ambrst al ...
 ζ Τί τα ἐν τ. οὐρ. cum ¹⁰AD¹⁰Ε¹⁰ΚΛ al pler arm go Or^{1,287} Synantloch
 (Routh^{2,286}) Eusdem 210. 212. 220 et mcell 125. 174. 196 et allb (et. Mcellous 42)
 Cyrhr 161 Chr Euthaleod Thdrt Dam al, item Or^{int 1,20} (sive quae in
 caelo sive quae in terra) et^{1,71}. 191 (bis quae in caelis sunt et quae in
 terra) Victorinar¹ (Gall^{2,165}) al; item c Mcellous 42 Ath¹²⁵ al τα τε ἐν
 ετο | και ἐπι cum κ¹⁰ b Or^{2,226}. 766. 785 Cyrillus et nest et ast 60, item d e f g
 vg Tertmaro 5,19 Hil¹⁰⁷ Ambluc Ambrst al ... ζ και τα ἐπι et Ln και
 [τα] ἐπι cum ¹⁰ACDEF GKLP al omn^{vi} etc. Libere totum locum affert
 Basbex 5: οτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τα πάντα, εἴτε ὀρατα εἴτε ἀορατα, εἴτε
 θρόνοι εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαι εἴτε ξηουσία, εἴτε δυναμεις, εἴτε
 ἀγγελων στρατιας εἴτε ἀγγελων ἐπιστασιας. Similiter Or^{2,226}. 766.
 785 Eusdem 120 et allb al εἴτε ὀρατα εἴτε ἀορατα. | τα ὀρατ. κ. τα ἀο-
 ρατα: 37. τα ἀορ. κ. τα ὀρατ. | δι' αὐτοῦ κ. εἰς αὐτόν: 37. εἰς αὐτ.
 κ. δι' αὐτ. | ἐκτίσται (ο ἐκτίσαι): FG κεντεῖσται | Ln ἐκτε ξηουσία (τά
 πάντα - τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας), ὃς ἐστιν

17. τα πάντα: DEFG 17° arm om τα | ἐν αὐτῷ: F²G²A² om ἐν, item et
 omnia illi constant Or^{int 1,20}, et omnia ipsi constant Hil 287. 976. 977. 1064

18. ἡ κεφαλὴ: 17. 47. arm om η. Cf Or^{1,286} ἐπις χριστος κεφαλὴ ἐστὶ
 τῆς ἐκκλησίας. | ὅς ἐστιν: F²G²A 37. ο ἐστιν, item g qui t quod est |
 ἀρχὴ: 17. 19. 24. 46. 55. 73. Chr²⁸⁶ Oec⁵⁰⁰m ἀπαρχὴ ... b 47. 67°
 basr ἡ ἀρχὴ | ἐκ τῶν νεκρῶν et. ¹⁰ Or^{2,226} Mcellous 12 Ath¹²³ etc, item
 primogenitus ex mortuis Ir^{int 145} Or^{int 4,467} Cyp²⁸⁵ Hil⁴¹. 976 Ambrst al
 ... κ¹⁰ Eusmcell 55 (exod) Ir^{int 220} (primogen. mortuorum) om εκ

19. εὐδοκῆσεν cum ¹⁰BCFGKL al plu Perathipp 124 Or^{4,12} Eusdem 226 Epiph
 226 Thdrt al ... ADEF al mu Monoimoshipp 270 Eusps 254 Chr Euthaleod
 Cyr^{ad 100} et apol 197 Dam ηυδοκ.

20. ἀποκαταλλάξαι: Δ -ξη | δι' αὐτοῦ sec cum ¹⁰ACD¹⁰et¹⁰Ε¹⁰ΚΡΚ al longe plu
 syxtr cop arbedw go Chr²⁸⁶ Thdrt Dam. Sic Chr: ἵνα μὴ νομισῆσ ἐν
 (rectius ut^{vi} cat²¹⁰ πάντες) ἰδνας μὴδὲ τὸν σταυρὸν ἰδναί τι καθ' ἑαυτὰ,
 λέγει· δι' ἑαυτοῦ. Paullo ante est: διὰ τοῦ αἵματος, φησί, τοῦ σταυ-
 ροῦ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ etc). Cf et. Eusps 228 γέγραπται δὲ σα-
 φῶς - καί· εἰρηνοποιήσασ δι' αὐτοῦ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
 etc, idem^{luc} (ap Mai¹⁶⁴): οὖν καὶ ὁ τοῦ θεοῦ νόσος εἰρηνοποιήσασ τὰ
 πάντα δι' ἑαυτοῦ τὰ τε ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τ. γῆς ... Gb^oLn(ed min

γῆς εἶτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ ὑμῶς ποτὶ ὄντας ἀπηλλοτριω-^{Eph 4, 18}
 μένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς ποτηροῖς, νυνὶ
 δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ^{5, 27}
 θανάτου, παραστήσας ὑμῶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
 κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἶγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ
 ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὐ
 ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὐ^{Eph 3, 7}
 ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

per errorem habuerat) om cum BD²FGL 10. 23² 31. 47. 57. 78. 80. f
 scr al pauc (et. cat¹²¹) It vg sah^{5b} arm aeth ar^{11p}s Or^{4, 446} (καὶ το·
 ἐρηνηποίησας δια τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, εἶτε τα ἐπι τῆς
 γῆς εἶτε etc) eteat eph¹⁵⁰ eteat luc⁸⁸ etint^{2, 106} („sicut et apostolus di-
 cit quia pacificavit per sanguinem crucis suae sive quas“) 220. 2, 942 (pa-
 cem faciens per sanguinem crucis suae sive super terram sive in caelis)
 Euthalcood Cyr^{apoli} 197 et^{12d} 100 Thphyl Ambrat al | ἐπι τῆς γῆς: B om
 τῆς. Cf et. Or^{2, 100}: ἐρηνηποίησας δια τοῦ αἵματ. αὐτοῦ τα ἐν οὐρα-
 νοῖς καὶ τα ἐπι γῆς. | ἐν τοῖς: L al²⁵ Chr²⁰⁰ sem Thdrt Dam ἐπι τοῖς

21. τῷ ἐχθροῦς | τῇ διανοίᾳ: D²E²FG fu τῆς διανοίας (F τῆς διανοίας),
 praetereaque FG f g add ὑμῶν. Item d e m⁸⁷ Hll²⁴⁰ sensus eius. Cf et.
 Ir^{int} 210 inimici cogitationi (edd^{vot} -onis) eius, Ambrat inimici. consilio-
 rum eius; Tert^{res} carn²² „docet apostolus Colossensibus scribens mor-
 tuos fuisse nos aliquando, alienatos et inimicos sensus domini, cum in
 operibus pessimis agebamur“, sedmare^{2, 19} „ita et nos quondam alienatos
 et inimicos sensu in malis operibus creatori redigit in gratiam“ | νυνὶ: D²
 FG nun | ἀποκατήλλαξεν (F al pauc απεκατ.) cum MACD²EKLP al om
 vi f vg syr^{utr} cop r^{ell} Chr Euthalcood Cyr^{nest} 148 Thdrt Dam al (cf
 ante Tert^{maro}) ... Ln ἀποκατήλλαγγετ cum B; 17. ἀποκατήλλαγγετα
 ... D²F⁵G d e g m⁸⁷ go Ir^{int} 210 Ambrat al ἀποκαταλλαγγετα

22. τῆς σαρκός: Mcion om, teste Tert^{maro} 5, 19: „Nam et supra reconci-
 liari nos ait in corpore eius per mortem: utique in eo corpore in quo
 mori potuit per carnem“. | σαρκ. αὐτοῦ et Ir^{int} 210 etc ... F⁵G g om
 αὐτοῦ | δια τοῦ θανάτου sine additam cum BCDEFGLK al plu d e f g
 vg go syr^p txt Chr⁴⁰⁴ bis Cyr^{nest} 148 Thdrt Dam Tert^{maro} Ambrat al
 ... MAP al²⁵ m⁸⁷ cop syr^{sch} etp c.* arm aeth ar^{bedw} Chr⁴⁰⁵ Euthalcood
 Ir^{int} 210 add αὐτοῦ, hinc Ln [αὐτοῦ] | παραστήσας: d e g m⁸⁷ exhibets
 (m - bibe). Praecedat enim: nunc autem reconciliati -. Similiter Ambrat:
 nunc autem reconciliatos - exhibere oportet etc

23. καὶ μὴ: 17. om καὶ | οὐ ἠκούσατε: κ om | ἐν πάσῃ cum M²ABCD²FG
 17. 37. 39. 80. o^{scr} arm Chr⁴⁰⁵ ... ε (Gb⁰⁰) add τῇ cum M²CD²EKLP al
 pler Euthalcood Thdrt Dam al | ὑπο τὸν οὐρανόν: FG 4² 74. a^{scr} ul
 οὐραν. | διάκονος cum BCDEFGLK al fere om it vg syr^{sch} etp txt cop
 arm Chr Thdrt Dam al Ambrat al ... M²F κηρὲ καὶ ἀποστολός, A
 syr^p M² κηρ. καὶ ἀποστ. καὶ διάκονος, Euthalcood διάκονος καὶ ἀπο-
 στολός, aeth κηρ. καὶ διακ.

24 *Nūn χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀναταπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία,* 25 *ἧς ἐγενόμην ἐγὼ* ^{Eph 2, 2, 3} *διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,* 26 *τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,* 27 *ὡς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος* ^{Eph 1, 18} *τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃς ἐστὶν Χριστὸς ἐν ἡμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης,* 28 *ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν σουθετούντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοιτες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-*

24. *νυν* et. Ambros¹¹⁸ (1076) Angloh¹⁰⁸ (interque: *Nunc gaudeo* etc) al: D* K*FG d e f g vg Ambrst al praem os (praegresso -onos) | παθημασιν sine additam cum κ*ΑΒΟΔΚΕΝΟΚΛΡ al plu it vg syr^{20b} cop ar¹¹⁸ (go in quibus patior) Thdr̄t Dam al Ambrst al ... ε (= Gb 8z) add μου cum κ^o al mu syr^p arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr^{dd}⁷¹ al | υπερ υμων (et. κ^o): κ^oL 37* om υπερ | αναταπληρω: FG 43. 46. 108* k^{cor} αναπληρω. Cf et. Or^{1, 238} τοις αναπληρωσι τα υστερηματα των παθηματων του χριστ. | εν τη: FG om τη | αυτου: D67* om | ο εστιν cum κΑΒDbetFG KLP etc ... CD*E* al¹⁰ Euthal^{cod} οσ εστ. | η εκκλησια: D* 109. d^{cor} om η

25. *εγω*: κ^o(non item^o)AF 17. 31. 71. 120. 3P^o arm add πανλωσ

26. *νυν* cum κBCFGP 17. 37. 47. al¹⁰ Clem⁶⁸² Did^{tr̄t}²⁴⁰ ... ε Ti νυν cum ADEKL al longe plu Eus^{mc}cell⁹⁹. 101 Chr Euthal^{cod} Cyr^{dd}⁷¹ Thdr̄t Dam | νυν (νυν) δε: 23. 37. 47. 49. 80. k^{cor} al plus^o arm Clem⁶⁸² Did^{tr̄t}¹⁹⁷ ο νυν, Euthal^{cod} ο νυν δε ... 37. Did^{tr̄t} Hil⁶¹⁸ νυν | φανερωθη: D67 φανερωθεν (κ corrupte φανερωθην) mixtis D*etc | αγιοις: F67G g αποστολοις

27. *τι το πλουτος* cum ΑΒDbetEKL (FG το πλουτος omissio τι, D67* τον πλουτον omissio τι) al plus^o Clem⁶⁸² Eus^{mc}cell⁹⁹. 101 Thphylicom Oec ... ε τις ο πλ. cum κCF al sat mu Chr Euthal^{cod} Cyr^{dd}⁷¹ Thdr̄t Dam | τουτου et. κ^o Clem⁶⁸² Eus^{mc}cell^{bis} ... D*FG d e f g Hil⁶¹⁸ Ambrst του θεου, item arm Cyr^{dd}⁷¹ αυτου ... κ^o Clem⁶⁸² Chr⁴¹² (non⁴¹⁴) του | οσ εστιν cum κODEKL al pler Eus^{mc}cell⁹⁹. 101 Chr Euthal^{cod} Cyr^{dd}⁷¹ Thdr̄t Dam ... Ln ο εστιν cum ΑΒFGP 17. 47. 67*. Item quod est it vg etc

28. *και διδασκ. παντ. ανθρωπον*: L 47. 67** 73. 109. 8P^o f^{cor} al pauc Euthal^{cod} hal ar¹¹⁸ om, item Clem⁶⁸² γραφει· τουθειουντες παντα ανθρωπον εν παση (male edider. πασι) σοφια, ινα etc ... D*E*FG 17. 38. 39. 43. 49. 55. 72. f^{cor} d e f g aeth arbedw Clem³²⁵ Ambrst al om παντ. ανθρωπ. (syr^{20b} ar^o om παντ. ανθψ. prim loc) | σοφια: FG d e f g add πνευματικη | παραστησωμεν: F 37. -ομιν | χριστω cum κ*ΑΒCD*F67G 17. al^o d e g ar¹¹⁸ Clem³²⁵. 682 Euthal^{cod} Ambrst ... ε

στφ̄. 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 T 4. 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκοι ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 4, 13
τῶν ἐν Λιουδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἔδρασαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες
ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, 1, 27
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-

(= Gb Sz) add ἰησου cum κ^oDbet^oEkLp al pler f vg go cop syrP (et
sch arbedw et^o praem) arm aeth Chr⁴¹⁵ etter⁴¹⁵ (sed ibidem^oemel om)
Thdrt Dam Pelag al

29. εἰς ο: FG εν ο (sic), d e f g vg in quo

II. 1. γαρ: 4. 10. 37. 47. 80. 116. 116. syr^{sch} etP m^s Dam Sedul de (aeth
et -) ... arm om | υπερ cum κ^oABCD^bP 17. 81. 71. 73. 114. 118. syr
sch etP Euthal^{cod} Cyrthes²⁸⁷ ... ε Ti περι cum δ^oet^oεKpαKl al pler
Chr Thdrt Dam al | λαοδικια cum κ^oAB^oCD^oFGKLP al mu (8 ap Sori)
... ε Ln Ti -κεια cum β^oDeK al plu. Praeterea 10. 81. 78. 118. syrP
c.* add και των εν ιερσολει | ιορα- cum κ^oet^oCD^oEP al aliq (8 ap
Sori) ... ε Ln Ti ιωρα- cum AB^oD^oFG^oL (κ?) al plu^{vi} | -ρακαν cum κ^o
ABCD^oP Euthal^{cod} Thdrt^{cod} ... ε -ρακασι cum κ^oD^oεK^oL al om^{vi} Chr
Thdrt Cyrthes²⁸⁷ Dam | εν σαρκι (et. n^o): κ^o om

2. συμβιβ- cum κ^oABD^oEkLP al om^{vi} ... Ti συμβιβ- cum CD^o. Item, -βα-
σθεντες cum κ^oABCD^oEP 6. 10. 17. 23. 27. 57. 67** 71. 116. 177.
178. 179. it vg (ut consolentur corda ipsorum, instructi) syr^{sch} etP txt
arm Clem⁶⁸⁸ Cyrthes²⁸⁷ Hil¹⁰²⁵ Ambrst (cum fuerint instructi) al ... ε
(= Gb Sz) -βασθεντων cum κ^oD^oεK^o**KL al pler syrP m^s ετ Chr Euthal
cod Thdrt Dam | και εἰς: δ^o d e Hil Ambrst om και | παν πλουτος
cum κ^oβ Clem⁶⁸⁸ ... AC 17. 67** Euthal^{cod} παν το πλουτος, Cyrthes
²⁸⁷ παν το πληθος ... ε παντα (δ^o add του) πλουτων cum κ^oDEKLP
al fere om Chr Thdrt Dam al | του θεου χριστου cum β Hil¹⁰²⁵ (in
agnitionem sacramenti dei Christi, in quo sunt omnes thesauri sapientiae
et scientiae absconsi. Quibus addit: Deus Christus sacramentum est, et
omnes sapientiae et scientiae in eo thesauri latent.) ... δ^o d e Augrin¹⁸
Vig^{varim} 721 τ. θεου ο εστιν χριστου, quod est Christus. Similliter aeth
utr domini, quod de Christo; 17. arm^{20h} Clem⁶⁸⁸ et⁶⁸⁴ του θεου του
(Clem om) εν χριστω (arm add Iesu), Ambrst dei in Christo. Item κ^o
AC 4. h^oer^o o^oer sah^ob arllp^o του θε. πατρος (AC 4. add του) χριστου,
item ayn fu al dei patris Christi Iesu ... Cyrthes²⁸⁷ τ. θε. και χριστου,
κ^o syrP txt του θε. και πατρος του χριστου, 47. 78. syr^{sch} cop Chr⁴¹⁸
τ. θε. πατρος και του χριστου (cop add Iesu), vgl^o Pelag dei patris
et Christi Iesu, demid dei patris et domini nostri Christi Iesu, tol dei
Christi Iesu patris et domini ... ε (= Gb Sz) τ. θε. και πατρος και

- **τες** οἱ θησανυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο λέγω
 1005, 8 **ἵνα** μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῆ
 σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων
 ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ
 περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ
 βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχα-
 4 **ριστίᾳ**. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλο-

του χριστου cum D^cEKL al plu syr^p e.* (και post πατροσ habet*) Thdr̄t
 Dam al ... Gb Sz Tl του θεου sine additam cum D^b (inclusit o est. ᾧ
 lunulis nec vero quicquam addidit)P 37. 67** 71. 80. 116. Similiter,
 sed non satis apparet, Euthal^{cod} του χριστου

8. σοφιασ και sine τησ c. n^oBCD* 17. 47. 71. 115. arm Clem⁶⁰⁴ Or^{2,447} sem
 604 Eusm^{cell} 100. 173 Didiri⁶⁷. 273 Euthal^{cod} Cyr^{thea} 207 eislap¹ Thphyl
 cod ... ς Tl add τησ c. n^oAD^cEKLP al pler Clem⁶⁰⁸ Or^{2,174}. 447 sem 708
 Eusm^{cell} 68 Chr Cyr^{ullian} 280 Thdr̄t Dam

4. τουτο sine δε (et. Ln^{ed} min) cum n^oA*VI Euthal^{cod} Ambrst Aug^{op} 149
 ... ς Ln^{ed} mai Tl add δε cum n^oAD^cOR^cEKLP al omn^{vi} it vg rell Clem
 248 bis Chr Thdr̄t Dam al (8P^o γαρ, Lcif²¹⁴ hoc itaque dico, Sedul hoc
 ita dico) | μηδεις cum n^oABCDEF 17. 23. 37. 39. 57. 71. 80. 116. al
 pane Clem²⁴⁸ sem Euthal^{cod} ... ς μη τις cum n^oEKL al pler Clem²⁴⁸ sem
 Chr Thdr̄t Dam | υμασ: ο ημασ | παραλογιζηται: c^{2p} 17. -γισηται |
 πιθανολογια: D^bEKL 238. πιθανολ. Vertunt d e Ambrst in *subtilitate*
sermonis, f vg Lcif²¹⁴ Pelag in *sublimitate sermonum* (Lcif verborum),
 Aug^{op} 149 in *verisimili sermone*, Tertmaro^{1,10} *subtililoquentia*

5. αλλα: D*E* add γε | και το στερεωμα etc: d e ut in (corrigē et id?)
quod deest necessitatibus (υστερημα?) *fidei vestras*. Similiter Aug^{op} 149
 etloh⁹⁰ et id quod deest *fidei vestras in Christo*, Ambrst et *supplens id*
quod deest utilitati fidei vestrae in Christum (et. Facund^{lib} 12 ap Sir-
 mond^{2,701} teste Sab et id quod deest *utilitatis fidei vestrae*)

6. τον χριστον ησθουν τον κυριον: Clem²⁴⁸ ησθουν χριστ. τον κυριον, Cyr
 act⁴⁸ τον ησ. χρι. κυριον, vg (et. fu al) syr^{sch} Ies. Chr. domin., δε
 τον κυριον ησθουν χριστ. (d e corrupte *domini Iesu Christi*), item 17.
 omisso χριστ.

7. εν αυτω et. n^o Clem²⁴⁸ ... n^o om | τη πιστει (Gb') cum BD* 17. 39.
 47. 73. 115. k⁶⁰⁷ d e f vg (et. am fu al) Euthal^{cod} Thphyl Archel⁵⁰²
 Ambrst al ... ς εν τη πιστει cum n^oD^cEKLP al pler demid tol hal Chr
 Thdr̄t Dam; item AC 46. 67** 71. Cyr^{2,172} εν πιστει | καθωσ: D*E*
 45. 122. 219. d e f vg Ambrst al add και | εν ευχαριστια cum n^oAC
 17. 23. 28. 37. 47. 57. 73. 116. al aliq am fu tol al^{schm} eop aeth
 Euthal^{cod} Archel⁵⁰² ... ς Ln Ti praem εν αυτη cum BD^cEKL al pler
 syr^p et (in *qua ezuberetis in gratiarum actione*)^{sch} arm Chr⁴²¹ Thdr̄t
 Dam (sed om^{lxi} εν ευχαριστ.). Cf et. Ambrst *ambulantes in illa cum*
gratiarum actione. Item n^oD* 1. d e f vg (et. demid al) syr^p mes ar^{lipo}

σοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν το πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 1, 19
 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῃ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ
 συναγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγεί-

Pelag praem in autem ... F habet in autem omissis in invariatis. Cf Luc brug: „Quidam libri pro in illo masculino scribunt femininum in ea: sed nequaquam est omnitendum in illo, quod multi faciunt.“

8. ἦμας ἴσταις cum BCKLP al omn^{91d} Clem²⁴⁶ sem ei⁷⁷¹ Or^{1,217} Chr Thdrt Dam ... Ln ἴσταις ἦμας cum κΑΔΚ Clem²⁴⁶ sem Euthaleod

9. σωματικῶς: et. Perathlpp²¹⁵ (τὸ εἰρημένον· ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆρ. τῆς θεότη. σωματικῶς (sed σωματι) ei²⁵⁴ πᾶν τῷ πλῆρ. εὐδόκησι κατοικήσαι ἐν αὐτῷ σωματικῶς) Monoimos^{hlpp270} (τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ἦτι πᾶν τὸ πλῆρ. ἠὲδόκησι κατοικήσαι ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶς) P^a-Iustexp¹² Thdot²⁶⁷ (ἐν αὐτῷ γὰρ πᾶν τὸ πλῆρ. ἦν σωματικῶς) Or^{4,18} (om²⁰⁷) et^{2,128} Epiph⁴¹². 260 Nysse^{fall 6,541} Cyr^{graph 204} al mu Leif²¹⁴ Hil⁷⁷². 722. 1122 acsaep al mu ... Irgr ei^{1nt 10} ex Valent¹ (καὶ παλιν· ἐν αὐτῷ κατοικεῖ παν το πλῆρ. τῆς θεότητος) Cyr²⁴⁷ Archel²⁶² om

10 καὶ ἐστὲ: his accentibus D^{CL} etc, non καὶ ἐστε | σσ ἴσταις cum κΑΔΚ LP al fere omn Cyr^{hr 194} Chr Euthaleod Thdrt Dam al, item qui est caput e (vld, errat enim Sab de d) f g vg Hil⁷⁷² Ambrat al ... Ln o ἴσταις cum BDE⁵⁷F⁵⁷G⁵⁷ 47², item quod est caput d Hil²⁶⁶ | ἡ κεφαλῆ: D⁵⁷F⁵⁷ om η | ἀρχῆς (κ τῆς ἀρχ.) καὶ ἐξουσίας (κ² ἐκλήσιας, non item^c): DE⁵⁷F⁵⁷G⁵⁷ ἐκλήσιας

11. ἐν ω καί: F⁵⁷G⁵⁷ κ arm Chr^{cod} om καί | περιετμήθητε (DE -ετηθητε): arm add per fidem | ἀπεικύνσεις: B² ἀπεικύνσεις | τ. σωματός sine additum cum κ²ABCD²κ²F⁵⁷G⁵⁷ 17. 71. 73. 116. 118. 120. 178. 190² it vg cop ar^{lps} arm aeth^{ro} Clem²⁵¹ Quaestort¹⁰⁸ (τ. σωμ. ἦμας omissio etiam τῆς σαρκ.) Bas^{epir 22 20} P^a-Ath⁴⁴ Euthaleod Dam al Or^{int 2,247}. 4,274 III⁷⁷². 260 Ambrat al (Cyp²⁷² in exspoliatione carnis) ... ζ (= Gb Sz) add τῶν ἀμαρτιῶν cum κ²Dbet⁵⁷κ²KL al pler syr^{utr} (sed syr^{act} in exultione carnis peccatorum) arbed^w go aeth^{pp} Did^{tri 145} (omisso τ. σαρκ.) Epiph (omisso τῆς σαρκ.) 262 et^{2,72} Baseth²⁵² etbapt²⁵² Chr Thdrt al cdd ap Aug^{ep 140} (corporis carnis vel sicut aliqui habent corporis peccatorum carnis). Cf Lebrug: „Neo addas peccatorum“.

12. βαπτίσματος c. κ²ACD²CKLP al pler Bas^{epir 22 20} eteth²⁵² etbapt²⁵² P^a-Ath⁴⁴ Chr^{4,467} (Euthaleod δια του βαπτίσματος) Thdrt Dam al. Item baptisate Tert^{res carn 23} Hil⁷⁷². 260 ... κ²BD²F⁵⁷G⁵⁷ 47. 67²* 71. Basbapt^{cod} Chr⁴²⁴ βαπτισμῶ. Item baptismo it vg Ambrat al ... P^a-Ath⁴⁴ add ἴσταις τον ἀδην (affert et. quae subsequuntur: ἐν ω καὶ συναγ.) | συναγέρθητε:

- Ep̄h 2, 1. 5 **ραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν** 13 **καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς πα-**
ραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα
 Ep̄h 2, 16 14 **ἐξάλειψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ᾗν ὑπ-**
εραντιὸν ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἔρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ
σταυρῷ 15 **ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἰδιουμά-**
τιαις ἐν παραρτήρᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

- ο Or̄int^{2,204}. 247 -γεροθήμεν | εκ νεκρων cum MACKLP 3. 37. 47. 48. 57. 87²² 72. 78. 80. al plus²⁰ arm Baseth²²⁵ Chr Euthalcod Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln εκ των νεκρ. cum BDFG 17. al plu Thdrt Dam al
18. υμᾶς: 1. 33. 35. 114. b²⁰⁷ al μυ¹ ημᾶς, item 1. al (sed pauciores v¹) postea ημων | τοῖς παραπτ. cum M²BL 17. 23² 31. 37. 47. 73. 80. al fere²⁰ go Bas²plr ea²⁰ Chr²²⁴ Euthalcod Thdrt^{4,672} Tertres carn²³edd Amb²dd^{2,490} ... ς (Gb²) Ln Ti praem εν cum M²ACBDFGK al plu Thdrt ad h. l. Dam al it vg Hil²⁰⁴. 290 Ambrat al | τῇ ακροβυστ. et. f vg Tertres carn Hil²is Ambrat al ... d²ε²ρ²ε²ρ² al pauc d e g praem εν | συνεζωοποίησεν (ς et ς² 1824. συνεζωποῖ.) ... d²ρ²ε²ρ² g Tertres carn Hil²is. 290 sem (non item²⁰⁴) Amb²dd al ἐζωοποίησεν (vivificavit) | υμᾶς sec cum M²AKL al²⁰ fere tol syrutr ar²lps aeth Euthalcod Thdrtcod Dam Occ, item ημᾶς B 17. 37. al plus²⁰ Amb²dd ... ς (= Gb + Sz) om cum M²BDFGK al mu it vg cop arm go Chr Thdrted Thphyl Tert res carn Hil Ambrat al | συ² αι²τω: 37. 47. 73. 80. 109. Jacr Sp² εν αυτω | ημῖν cum M²ABCDFG²OK al longe plu (θ ap Scri) d e g go syr utr cop arm Chr²²⁴ Euthalcod (καὶ ημῖν) Thdrt^{4,672} Thphyl (Tertmare 2, 10 Denique, al nos deus cum Chr. vivificavit, donans delicta nobis, non possumus etc) Hil²⁰⁴. 778 Ambrat (sed fluct lectio) al ... ς² (non item ς Gb Sz) ημῖν cum M²LP al sat mu f vg aeth² Thdrt ad h. l. Dam Tertres carn²³ Hil²⁰⁰. 1087 al | τὰ παραπτώματα: BK d e syr²sch cop arm add ημων, item aeth υμων
14. καθ: d² κατ | τοῖς δόγμασιν (17. praem σιν) ... Hippdan (Lag^{227,24}) των αμαρτιων (sic: ἀπαλείψας τὸ καθ' ημων χειρογρ. των αμαρτιων, ο ην υπεραντ. ημων) | ημων et. M² ... M² ημων ... P 31. 37² υμων | ηρ- κεν et. Epiph²⁰⁰ Chr Euthalcod Dam etc ... d²ρ²g 48. 44. 72. 74. al mu (7 ap Scri) Or^{2,242} Thdrt Thphyl ηρειν ... P ηρταῖ | εκ του μεσου: A om του
15. ἀπεκδυσάμενος (Ita et. Or^{2,220}. 261. 4, 125 ACBEP et̄int^{2,412}. 416 etc): P²ε²ρ² g go (exiens se carne regna et potestates diffamavit etc) Hil²is. 290 (et²⁰⁴ spolians se carne et principatus et potestates ostentui fecit; sed²⁷² et²⁹⁰ exiuit carnem et potestates ostentui fecit) Novat²all^{2,204} (de Christo refert: exiuit carnem potestates dehonestavit, palam triumphalis illis in semetipso) Amb²luc^{2,1201} Aug²ep² 149 al add την σαρκᾶ, item syr sch (per exultionem corporis sui diffamavit etc). Sed P²ε²ρ² g Hil²is Novat (vide de his Latt ante) om τὰς αρχ. κα. Cf et. Docet²hipp²²⁷: ψυχῇ ἐκείνῃ - ἀπεκδυσάμενη το σωμα και προσηλώσασα προς το

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βροῦσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
 ἐορτῆς ἢ νουμηρίας ἢ σαββάτων, 17 ἃ ἔστιν σκιά τῶν μελλόντων, ^{116 10, 1}
 τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων
 ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ εὐρακεν ἐμβα-

ξίλον καὶ θυμαρβενσασα δι' αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς κ. τ. ἐξοισ. μὴ ἐνριθ
 γιμνη. | εἰδειματισιν: B praem καὶ | D⁴ θυμαρβενσασ | ἐν αὐτῷ (Gb')
 ... εἰ ἐν αὐτῷ, quemadmodum ο ἐρ εαντω. Apud Latinos: in semetipso
 d e f g vg Or^{int} 2, 329. 4, 560. 519. 608 Hii²⁰⁴. 778. 900 al mu, in ipso Ambrat.
 Contra Or¹, 371 et², 178. 526. 514. 501 et⁴, 125. 266. 146 ἐν τῷ (4, 266 om) ξίλω,
 item Or^{int} 2, 416 in ligno crucis, quo loco interpres de suo addidit:
 „licet in allis exemplaribus habeatur triumphans in semetipso, sed
 apud Graecos habetur in ligno.“ In eundem sensum Eriph²⁰⁴ scripsit:
 ἐν γὰρ τῷ σταυρῷ ἐθριάμβεισιν ἀρχὰς καὶ ἐξοισας.

16. μὴ οὖν τις (C τ): 37. μὴ τις οὖν | η ἐν ποσει cum MACDEFGKLP al
 omn^{v1} d e (hi² vel) f g m⁶² vg (hi⁴ aut) go syr^P arm aeth ar¹¹² Mcion
 epih²¹⁹ et²⁷² Or¹, 171 et², 499 et^{int} 2, 217. 224 acsaep Eusdem¹⁹³ etp² 27 Chr
 Euthal^{cod} al mu Amb^{id} resurr¹¹⁶⁸ Aug^{ep} 149 Ambrat al ... B syr^{ech}
 cop Or⁴, 174 Tert^{marc} 5, 19 al καὶ ἐν πο. Sed syr^{ech} etiam καὶ νοιμην.
 καὶ σαββ., Tert^{marc} vero quater et pro η. | νοιμην- cum MACDEKLP
 al pler Or¹, 171 et⁴, 174 Eusdem¹⁹³ etp² 29 al mu, item d numenia, n⁶²
 numiniis, an nominiae ... Ln νεομη- cum BFG 121. Iser Mcion^epih²¹⁹
 219. 519 Dam^{parall} 606, item f g vg Tert^{marc} Ambrat al neomeniae. Item
 νοιμηνιασ (νιομ.) cum MACDBeI⁶CEKLP etc ... D⁴ PFG²GT νοιμηνια,
 νοιμηνια, item Mcion^epih²¹⁹ (sed noned dind nec²¹⁹) Dam^{parall} 606 ἐν
 νιομηνια | η (Mcion^epih²¹⁹ καὶ) σαββάτων (et. n⁶) ... PFG²GT 37.
 116. Dam^{parall} η σαββατω, Mcion^epih²¹⁹ (noned dind⁴) καὶ σαββατω,
 et Or^{int} 2, 317. 269. 4, 665 aut sabbato. Item D⁵ 2 η σαββατου (Treg n⁴
 -τω, D² -του), Tert^{marc} et sabbati

17. α ἔστιν cum MACDEF⁶KLP al omn^{v1} f vg Or¹, 171 et⁴, 174 et^{int} 2, 224. 217.
 269 etsaep Eusdem¹⁹³ etp² 26 Chr Euthal^{cod} al mu Aug^{faust} 6 Ambrat
 al ... Ln ο ἔστιν cum BFG² d e g m⁶² go Mcion^epih²¹⁹ 219. 273 Aug^{ep} 149
 etloh²⁸ et^{allib}. Cf et. Tert^{marc} quae est umbra etc | τοῦ χριστου cum
 n⁴ABCF 17. 37. al vix mu Euthal^{cod} Oec ... Gb Sz Ln Ti om τον cum
 n⁶DEFGKL al longe plu (12 ap Scri) Chr Thdr^t Dam Thphyl | το δὲ
 σωμ. τ. χρ.: Chr²²⁸ οὐ δὲ τὸ σῶμα χριστοῦ μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύει-
 ἔτω, τουτέστιν ἐπηρριάζετω. Eadem Thphyl. Confirmant autem con-
 iunctionem hanc A (α το δὲ novum versum incipiens) B P (vdtr et. n⁴)
 al; Item aeth: *Et non sit qui contemnat vos propter corpus Christi ... g
 corpus autem Christi estis*

18. καταβραβεύετω (FG -βεινω): d e g Leif²¹⁴ Aug^{ep} 149 al convineat,
 f vg m⁶² seducat, Ambrat decipiat. Illic vero^{1, 174}: „Nemo vos superet,
 id est Nemo adversum vos bravium accipiat: hoc enim Graece dicitur
 καταβραβεύετω.“ | ἐρ et. n⁴ ... n⁶ om | θρησκια (et. Ln^{ed} min) c. CDE
 FOP al ... ε Ti -σκια c. MAC²¹¹L al pler. Cf ad v. 28. | θελων: 37. teste
 Treg θαλλων (sed ap Scri θελλων) | αγγελων: n⁴ praem μελλοντων (no-

τεύων, εἰκῆ φρυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νόου τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
 Eph 4, 18 οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁγῶν καὶ
 συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὐξῆ τὴν αὐξίαν
 του θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάρτετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
 Lv 5, 2 κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; 21 μὴ ἄψη μιδὲ
 γεύση μιδὲ θίγησ, 22 ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει,

- tavit m^o) | α sine μη c. n^o ABD^o 17. 28. 67** (non 30. teste Scri) de m^o
 cop ar¹ps aeth Or^{1,563} (edd ante Delar. qui adnotat: at Golenius leg-
 git ἃ μὴ ἴση. Nil de codd. dicit.) Tert^{marc} 5, 19 („aliquos taxat qui ex
 visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum“) Or^{int} 3, 63 (in his
 quas videt) Lc^{if} 214 (qui videtur) edd ap Hier^{1,874} „quidam codd“ ap
 Aug^{ep} 149 Quaest³⁰⁰⁷ (quas videt) Ambrst (ea quas videt sic edven; in
 his quas non videt edrom). Sic igitur Hier^{vall} 1, 574 (ad Algas): quas
 nec ipse vidit qui vos superare desiderat, sive videt (utrumque enim habet-
 ur in Graeco) praesertim quem tumens ambulet. Item Aug l. 1.: Nemo
 vos convineat, volens in humilitate cordis et cultura angelorum (vel sicut
 vestri codices habent religionem angelorum, quas Graece θρησκεία dicit-
 ur), quas non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quas vi-
 dit inculcans ..... ε (sed Ob⁶⁰) Ti add μη cum n^o CD^o B^o E^o K^o L^o P^o al pler
 (item FG om) f g vg go syr^{utr} arm Or^{1,563} delar (sed vide ante) etint
 4, 665 Chr (Euthal^{cod} μῆ, sed om ἄ) Th^{rt} Dam al Aug et Hier (de
 quibus vide ante) al | εομακεν cum n^o C^o D^o E^o F^o al mu^v (3 ap Scri) ... ε
 Ln (nesciens v^o) εωρακεν cum An^o FGK^o L^o al longo plu | εμβα- ut n^o
 BC^o E^o K^o L^o etc ... D^o FG εβα- (37. εμβατ-). Ex Latinis reddunt d e
 f vg Lc^{if} 214 etc ambulans, g Ambrst Quaest extollens se, in⁶³ ambu-
 lans extollens se (pergens sine causa inflatus), Aug inculcans | φρυσιου-
 μένος: DE^o - νοι | αυτου et. n^o ... n^o αυτων
19. κεφαλην sine additam et. Ir^{int} 1, 11 Or^{1,563} etc ... D^o E^o d e syr^P arm
 Novat¹¹⁹ add χριστον. Cf Ps-Ath¹¹ προσ κολοσσαεις - ερηται οτ ο
 κρατων την κεφαλην, τουτιστην τον χριστον, εξ ου παν ετε | συνβιβαζ-
 cum v^o C^o D^o E^o FG ... ε Ln συνβιβ- cum n^o n^o C^o K^o L^o al corte pler | αυξει
 et. n^o ... n° 37. αυξη
20. ε sine copula cum n^o ABCDEFGKLP al²⁵ fere d e f g am fu tol al¹ chu
 go cop arm aeth Chr⁴²⁹ sem Euthal^{cod} Cyr¹aph¹⁰⁰ Dam al Tert^{res} carn
 23 Cyp³⁰⁰. 351 al ... ε (= Gb Sz) add ουν cum (n^o ε αποθανετε [sic]
 ουν) n^o al plu m⁶³ vg^{cle} syr^P Or^{int} 4, 665 Chr⁴²⁹ sem Th^{rt} al Aug^v 110
 Ambrst al. Item demid add αυτην, syr^{sch} enim | χριστω cum n^o ABCDE
 FGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Th^{rt} Dam al ... ε (= Gb
 Sz) praem τω cum minuse (1 ap Scri) | τ: D^o E^o δισατ. Praeterea DE^o
 E^o F^o G^o g arm add παλιν ... vg Aug^{ep} 149 Ambrst al quid adhuc | εν
 κοσμου: FG εν τω κοσμου, item d e m⁶³ fu demid al Or^{int} 4, 665 Ambrst
 al in hoc mundo (non item Tert^{res} carn 23 Cyp³⁰⁰. 351 al)
21. μηδε bis et. O¹ 3, 190: 38. 74. 109. 238. al alii Or^{1,512} etint^{4, 100}.
 065. 066 Amb (vide post) | μη bis | μη αψη μηδ. γαστηρ μηδ.
 θιγησ (Or^{int} 4, 665. 066 ne gustaveris, ne attinaveris. 177)

κατὰ τὰ ἐτάλματι καὶ διδασκαλίῳ τῶν ἀνθρώπων; 23 ἰτινὰ κ115, 10
 ἔστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίῃς ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινογρο-
 σίῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς
 σαρκός.

III.

1 Εἰ οὖν συνιγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐδ' ὁ Χρι-
 στός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονητε, μὴ
 τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνατε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
 σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
 ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tert¹ Marc^{5, 10} *ne alligeris, ne gustaveris, etc*: m⁶³ Nova²¹⁰ *ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis*, Amb^{1, 267}. 300 acsaepo *ne tetigeritis ne allaminaveritis ne gustaveritis*, item al | κ om μηδε γενση

22. *εις φθοραν τη αποχησει*: d e Ambrst *in interitum* (Ambrst add *et corruptionem*) *per abusionem*, g *in corruptionem ipso usu et per abusionem*, f vg m⁶³ *in interitu* (-tum m) *ipso usu*, Amb^{1, 267}. 300 acsaepo Hieralga^s qu¹⁰ al *ad corruptelam ipso usu*

23. *εθελοθρησκια* c. κcd² F al mu^v (3 ap Serl, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... Δ latet ... ζ Ln Ti -σκια c. bδ^oεκλ al plu^v. Cf Act 26, 5. Reddunt d e *religione*, f vg Hil⁶⁴ al *superstitione*, g Aug^{ep} 149 *observatione*, Amb^{1, 267} *observatione religionis*, Ambrst *simulatione* (sedes rom *observatione*) *religionis* | *ταπεινοφροσινη* (Clem⁵⁸⁴ -συννη omisso καὶ quod sequitur): FG d e f g vg syr^p Hil⁶⁴ add τοῦ νοου (*sensus*), item Ambrst *animi*, m⁶³ go cop Aug^{ep} 149 *cordis* (add *cordis* et. Or^{int} 4, 665 versu 18, non item hoc versu) | καὶ ante αφειδ.: B m⁶³ Or^{int} 4, 665 Hil⁶⁴ Ambrst Amb^{1, 267} om, hinc Ln [κα]. Reddunt autem κα αφειδ. d e *et vexationem*, Ambrst *ad vexationem*, Or^{int} *per vexationem*, g *et abundantia*, f vg Hil⁶⁴ Hieralga^s qu¹⁰ *et* (Hil om) *ad non parcendum*, m⁶³ *non parcendo* (ipse cod *purando*), Amb^{1, 267} *non in indulgentia*, Aug^{ep} 149 *„et vexatione corporis vel sicut alii interpretati sunt ad non parcendum corpori.“* Dedimus autem αφειδια cun κβ^o cδ^o εφ^o γλ al longe plu Euthal^{cod} (Δ latet) ... Ln -δεια cum b^o F al mu^v (3 ap Serl)

III. 1. τω χριστω et. κ^a Clem⁵⁸¹ Or^{1, 758} etc Tert^{res} carn^{ss} Cyp². 26 et³⁰⁰ Ambrst al ... κ^a εν χρ. | ου: FG που | ο χριστος: κ^a ο θτος, sed ipse^a statim correxisse vdr̄ | εστιν (37. 116. Damparis ante ο χρι-
 pon) et κ^a ... κ^a 28. 130. om

2. τα pri: FG δ. Cf it vg *quae eorum sunt* (g om sunt) | *εις της γης*: 2. 45. 47. 74. asc^r Or^{2, 496} om της

3. τω χριστω: DE om τω | τω θεω et. Clem⁵⁸¹ Or^{2, 215} et^{4, 523} et^{4, 92}. 300 Eus^p 267 etc (idem et. antea τω χρ.) ... κL al²⁰ fere om τω

4. φανερωθη: FFG g add καὶ | ὑμων (Gb^v) cum κcd² FOP (latet Δ) 17. 47. 52. 73. 109. 116. κ^ascr cat^{ix} d e f g vg go arm aeth Eus^p 267

τεῶν, εἰπὴ φρουρούμενος ὑπὸ τοῦ νόου τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
 Eph 4, 15. οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁγῶν καὶ
 συνδέσμων ἐπιχορηγούμενος καὶ συνβιβαζόμενος αὐξῆσι τὴν αὐξίαν
 τοῦ Θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάτετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
 Lv 5, 2 κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· 21 μὴ ἄψη μὴδὲ
 γέουση μὴδὲ θίγησ, 22 ἧ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει,

tavit⁸⁸) | α εἰνε μ η ε. κ⁸ λ β δ⁸ 17. 28. 67⁸⁸ (non 30. teste Ser) d e m⁸⁸
 eop ar¹¹⁹ aeth Or^{1,502} (edd ante Delar. qui adnotat: at Gelenius leg-
 git ἄ μὴ ἰδίφ. Nil de codd. dicit.) Tertmarc^{2,19} („allquos taxat qui ex
 visitationibus angelicis dicebant cibis abstinendum“) Or^{int^{2,65}} (in his
 quas videt) Leif²¹⁴ (qui videtur) edd ap Hier^{1,574} „quidam codd“ ap
 Aug^{ep¹⁴⁹} Quaesit²⁰⁰⁷ (quas videt) Ambrat (ea quas videt sic ed¹⁰³; in
 his quas non videt ed^{103m}). Sic igitur Hier^{vall^{1,574}} (ad Algas): *quas
 neo ipse vidit qui vos supervare desiderat, sive videt (utrumque enim habe-
 tur in Graeco) praesertim quum tumens ambulet. Item Aug l. 1.: Nemo
 vos continet, volens in humilitate cordis et cultura angelorum (vel sicut
 vestri codices habent religionem angelorum, quas Graece θρησκεια dicitur),
 quas non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quas vi-
 dit inculcans . . . . .* ζ (sed Ob⁸⁰) Ti add μ η cum κ⁸ c d b e t κ λ ρ al pler
 (item FG oivκ) f g v g go syr¹¹⁹ arm Or^{1,502} delar (sed vide ante) e¹¹⁹
 4,502 Chr (Euthal¹⁰⁰ μ ἡ, sed om ἄ) Thdr^t Dam al Aug et Hier
 (de quibus vide ante) al | εωρακεν cum κ⁸ c d e f al mu^v (3 ap Ser) . . . ζ
 Lu (nesciens β⁸) εωρακεν cum λ η ρ α κ¹¹¹ L al longo plu. | εμβα- ut κ λ
 η ο δ⁸ κ λ ρ etc . . . δ⁸ ρ γ εμβα- (37. εμβατ-). Ex Latinis reddunt d e
 f v g Leif²¹⁴ etc ambulans, g Ambrat Quaesit extollens se, in⁸² ambu-
 lans extollens se (pergens sine causa inflatus), Aug inculcans | φρουρού-
 μενος: δ ε ρ⁸ - ροι | αὐτοῦ et. κ⁸ . . . κ⁸ αὐτῶν

19. κεφαλὴν sine additam et. Ir^{int^{1,11}} Or^{1,502} etc . . . δ⁸ ρ⁸ d e syr^p arm
 Nova²¹⁹ add χριστόν. Cf Ps-Ath¹¹ πρὸς κολοσσαίσις - ερηται ατε ο
 κρατῶν τὴν κεφαλὴν, τοιτεστιν τον χριστόν, ἐξ ου παν etc | συνβιβαζ-
 cum β⁸ c d e f g . . . ζ Lu συνβιβαζ- cum κ λ η ρ κ¹¹¹ L al certe pler | αὐξίσι
 et. κ⁸ . . . κ⁸ 37. αὐξίη

20. εἰ sine copula cum κ⁸ λ β c d e f g κ λ ρ al²⁵ fere d e f g am fu tol allechu
 go cop arm aeth Chr⁴²⁹ sem Euthal¹⁰⁰ Cyr¹¹⁹ Dam al Tert¹⁰³ carn
 23 Cyp²⁰⁶. 261 al . . . ζ (= Gb Sz) add οιν cum (κ⁸ εἰ αποθατετε [sic]
 οιν) κ⁸ al plu m⁸² v g c h e syr^p Or^{int^{4,605}} Chr⁴²⁹ sem Thdr^t al Aug^{p¹¹⁹}
 Ambrat al. Item demid add αὐτεμ, syr^{sch} enim | χριστῶ cum κ λ η c d e
 f g κ λ ρ al plu (12 ap Ser) Chr Euthal¹⁰⁰ Thdr^t Dam al . . . ζ (= Gb
 Sz) praem τῶ cum minusc (1 ap Ser) | τ: δ⁸ ρ⁸ διατα. Praeterea δ ε⁸
 ρ⁸ f g g arm add παλιρ . . . v g Aug^{ep¹⁴⁹} Ambrat al quid aillno | εν
 κοσμῶ: ρ γ εν τῶ κοσμῶ, item d e m⁸² fu demid al Or^{int^{4,605}} Ambrat
 al in hoc mundo (non item Tert¹⁰³ carn²³ Cyp²⁰⁶. 261 al)

21. μὴδὲ bis et. Or^{1,100}: 38. 72. 73. 74. 109. 238. al alii Or^{4,412} e¹¹⁹ Ir^{int^{4,502}}.
 065. 006 Amb (vide post) Ambrat al μ η his | μ η α ψ η μ η δ. γινιση μ η δ.
 θιγησ (Or^{int^{4,005}}. 006 ne tetigeris, ne gustaveris, ne attaminaveris, item

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίαι τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά Mt 18, 9
 ἴσθι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
 σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς
 σαρκός.

III.

1 Εἰ οὖν συνιγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐ ὁ Χρι-
 στός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
 τίς ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρωται
 σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
 ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tertmarc^{5, 10} ne attigeris, ne gustaveris, etc): m⁶³ Novat²¹⁰ ne tetigeritis
 neque gustaveritis neque contrectaveritis, Amb^{1, 267}. 300 acsaepo ne tetige-
 ritis ne attaminaveritis ne gustaveritis, item al | κ om μηδε γενση

22. εἰς φθοραν τῆ ἀποχρησι: d e Ambrst in interitum (Ambrst add et
 corruptionem) per abusionem, g in corruptionem ipso usu et per abusionem,
 f vg m⁶³ in interitum (-tum m) ipso usu, Amh^{1, 267}. 300 acsaepo Hieralga^s
 ηυ¹⁰ al ad corruptelam ipso usu

23. ἐθελοθρησκία c. κcd*P al mu^{v1} (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG θρη-
 σκία ... A latet ... ε Ln Ti -σκία c. BD^{CEK} al plu^{v1}. Cf Act 26, 5.
 Reddunt d e religione, f vg Hil⁶⁴ al superstitione, g Aug^{op 149} observa-
 tione, Amb^{1, 267} observatione religionis, Ambrst simulatione (sed^{ed} rom
 observatione) religionis | ταπεινοφροσύνῃ (Clem⁵²⁴ -συνῃ omisso καὶ
 quod sequitur): FG d e f g vg syrP III⁶⁴ add τοῦ νοοῦ (sensus), item
 Ambrst animi, m⁶³ go cop Aug^{op 149} cordis (add cordis et. Or^{int 1, 665}
 versu 18, non item hoc versu) | καὶ ante αφειδ.: B m⁶³ Or^{int 1, 665} Hil
⁶⁴ Ambrst Amb^{1, 267} om, hinc Ln [κα]. Reddunt autem καὶ αφειδ. d e
 et vezationem, Ambrst ad vezationem, Or^{int} per vezationem, g et abun-
 dantia, f vg Hil⁶⁴ Hieralga^s ηυ¹⁰ et (Hil om) ad non parcendum, m⁶³
 non parcendo (ipse cod purando), Amb^{1, 267} non in indulgentia, Aug^{op 149}
 „et vezatione corporis vel sicut alii interpretati sunt ad non parcendum
 corpori.“ Dedimus autem αφειδία cum κη^oCD^{EPGL} al longe plu
 Euthal^{100d} (A latet) ... Ln -δεια cum B^{EP} al mu^{v1} (3 ap Scri)

III. 1. τῷ χριστῷ et. κ^o Clem⁵²¹ Or^{1, 759} eto Tertres carn²⁵ Cyp². 50 et⁵⁰⁸
 Ambrst al ... κ^o εν χρ. | ου: FG που | ο χριστος: κ^o ο θισσ, sed
 ipse^o statim correxisse vdr | εστιν (37. 116. Damp²¹⁵ ante ο χρι-
 που) et κ^o ... κ^o 28. 120. om

2. τα pri: FG α. Cf it vg quas sursum sunt (g om sunt) | επι της γης:
 2. 45. 47. 74. ascr Or^{2, 106} om της

3. τῷ χριστῷ: DE om τῷ | τῷ θεῷ et. Clem⁵²¹ Or^{2, 315} et^{2, 528} et^{4, 92}. 300
 Eus^{2, 267} eto (idem et. antea τῷ χρ.) ... κλ al⁵⁰ fere om τῷ

4. φανερωθῇ: FFG g add καὶ | ὑμῶν (GB'') cum κcd*FGP (latet A) 17.
 47. 52. 73. 109. 116. k^{scr} cat¹²¹ d e f g vg go arm aeth Eus^{2, 267}

Εφθ 5, 8
 5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἧτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, ὅ δὲ ἅ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. 7 ἐν οἷς καὶ ὑμῖν περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· 8 ἔννι δὲ ἀπό-

Εφθ 5, 8
 Ro 1, 28
 Gal 5, 19
 Εφθ 5, 8
 4, 31

Nyss^{1,600} (homocant⁹) Didlat³⁰³ Chr⁴³⁰ Euthalcod Cyr^{10h} 174. 315 Thdrt Dam al Cyp^{360. 308} Hil¹⁰²³ Ambrat al ... ε Lu Ti ἡμῶν cum BD⁶et⁶KL al pler syr^{utr} cop Or^{4,93} (et. ἡμεῖς et φανερωθῆσομεθα) 108. 300 et^{int} 1,101. 4,566 (Dial⁶⁶¹, sed etiam sic v. 3 et postea ἡμεῖς et φανερωθῆσομεθα) al Hil⁹⁵⁷ (item post ex addant⁹ nos apparatus⁹) Amb bon mort¹³ (sed etiam nos apparatus⁹) | σιν αὐτῶ et. Or^{2,562. 603} et^{4,93. 103} Eus ps³⁰⁷ etc: A 57. Nyss^{1,600} om

5. τα μελη sine υμων cum κ²BC² 17. 67⁹ 71. Clem⁵⁶¹ et²⁹⁵ cod Or^{1,240. 616. 731} et^{2,311} et^{2,330} et^{int} 4,566 Eusps¹⁰¹ Euthalcod Maxim¹ 54 (vdtr et. Dam^{com}, sed par^{all} 645 atque etiam par^{is} habet υμων) auct⁹ sing cler^{ic} (fortasse et. Tert^{pu} 17: „demonstrat et Colossensibus quae membra mortificant super terram, fornicationem“ etc) ..... ε Lu Ti add υμων cum κ²CD³DEFGHKLP al pler It vg go cop arm aeth ar^{bedw} ar^{lps} Clem²⁰⁵ ed Chr⁴³⁰ Thdrt Dam al Ir^{int} 307 Or^{int} 2,448. 633 et^{2,301} et^{4,323. 370} Cyp⁷⁰ Hil⁶⁵⁴ Ambrat al | πορνείαν cum BCD⁶EK¹¹L etc ... κ²AD²FGHP al -νιαν. Cf ad 1 Co 6, 13 et Prolegg | ακαθαρσίαν: D⁶⁷ praem κας | πάθος επιθυμ. κακην κας την πλεονεξίαν et. Ir^{int} 307 Ambr⁶ 118 Ambrat al Clem²⁹⁵ (minus accurate Clem⁵⁶¹ Or^{1,616} nec huc in testimonium adhibendi sunt) etc. Libere et. Cyp⁷⁴ fornicationem immunditiam et concupiscentiam malam et cupiditatem quae sunt idolorum servitus, Tert^{pu} 17 fornicationem immunditiam concupiscentiam malam et turpiloquium ... F⁵⁷G g πλεονεξ. πάθος επιθυμιας (omisso κακη). Pariter Hil⁶⁵⁴ om κακην (reliqua accurate habet: fornicationem immunditiam libidinem concupiscentiam et avaritiam) | ειδωλολατρεία ut κ²AB²D²E²KL² etc ... B²CD²H al mu ειδωλολατρεία (ο ιδω-), FG ιδωλατρεία

6. δι α cum κ²ABC²D²BD⁶et⁶κ²HKLP al om^{vi} f vg go syr^{utr} arm Clem²⁰⁵ 351 etc Cyp⁷⁴ etc ... C²D²E²F²G d e δι ο, item g propter quod t quae | η οργη: O²F²G om η, hinc Lu [η] | του θιου sine additum cum B sah aethrom Clem²⁹⁵ codd et⁵⁶¹ Cyp⁷⁴ (ep⁵³ ap Baluz, ep⁵⁵ ap Gersd etc) Ambrat auct⁹ sing cler^{ic} 307 (nullo modo huc trahi potest Ir^{int} 307 qui nec δι α ερχ. η οργ. τ. θε. affert); item exempl unde D exscriptus est (sunt enim verba επι τ. υ. τ. απιθιασ eodem sticho quo quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita) ... ε add επι τοις υμοις της απιθιασ (CDEFG -θιασ, non item κ²HKLP), item Lu [επι τ. υ. τ. απ.] cum κ²ACD (vide ante) κ²FGHKLP al om^{vi} d e f g vg syr^{utr} cop arm aethPP Clem²⁹⁵ ed Chr⁴³⁰ (οις επτην εφ υμασ, αλλ επι τοις υ. τ. απιθ.). Euthalcod Thdrt al Aug^{cont} 6, 516 al :: ex Eph 5, 6 ubi nemo om. Ceterum reddunt ista verba super (in) filios incredulitatis f vg, super (in) filios diffidentiae d e g su, in fil. infidelitatis Aug

7. ποτε: P 28. om | εν τούτοις cum κ²ABCD²HP (κ ex D²et⁶ fornavit εν τούτοις deletis το litteris) 17. 26. 47. 71. 73. 80⁹ Euthalcod ... ε

Θεοίτε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
 αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, 9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, 4, 22 =
 ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
 κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 ὅπου οὐκ ἐνὶ Ἑλλήν καὶ 0. a. 3, 28
 Ἰουδαίῳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθησ, δοῦλος,
 ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπημέ-

en autois cum D^cE^{*}FGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Apud Latinos est in illis.

8. καὶ ὑμεῖς et. n^a Or^{1,557} (Clem⁵⁸¹ ἀποθισθῶσαν οὖν καὶ αὐτοί) ... n^a sah om | τα πάντα: n 73. πάντα (et 34. ἀπαντα) ... FG f (g) κατα πάντα, g uniuersum t secundum omnia. Cf m⁶⁷ Nunc autem deponite uos omnem iram, indignationem etc. | εκ τ. στομ. υμων: FG f g sah cop ar llp: aeth go Ambrst Vigvarim⁷³⁹ add μὴ ἐμπορευισθῶ (Ambrst Vig Nunc autem deponite - blasphemiam; turpiloquium de [Vig ex] ore uestro non procedat). Similiter sah; item cop, sed vldr et. βλασφημία coniungere cum μὴ ἐμπαρ.

9. ἀπεκδυσάμενοι: F ἀποδυσαμένοι ... Or^{1,755} ἐκδυόμενοι, et^{2,128} ἐκδυσαμένοι | σὺν τ. πραξ. (Clem⁵⁸¹ ἐπιθυμῖαισ omisso αὐτου) αὐτου: syrP add c.^{*} et concupiscentiis

10. ἐνδυσάμενοι et. n^a Clem⁵⁸¹ Or^{2,128} Eusmcell³² etc (Or^{1,755} ἐνδυόμενοι) ... n^a ἐπενδυσάμενοι | τοῦ κτίσαντ. αὐτον: FG praem αὐτου. Cf d e f vg Ir^{int}²⁰⁷ Or^{int}^{4,478} Hil¹¹¹¹ Ambrst etc eius qui creauit (Ambrst condidit) cum (illum d e etc), item g eius creantis t qui creauit illum t cum

11. οὐκ ἐν: D^{*}E^{*}FG d e f g vg^{21x} demid hal al (sed Luc^{brug}: Non interiticius masculus et faemina, superfluit enim hoc loco) Amb^{dd}^{5,582} Hier iovin¹ Aug^{serm} don¹ (post ελλ. κ. ιουδ.) al add αργειν καὶ θηλυ | ελλ. κ. ιουδ.: 17. arm ιουδ. ουδε ελλ., item syr^{sch} Iudaeus et Syrus | βαρβαρος σκυθησ (syr^{sch} Graecus et barbarus, aeth agrestis et oppidanus): D^{*}E^{*}FG al pauc d e f g vg go Amb Hier Ambrst al βαρβ. καὶ σκυθ. Cf et. Petr^{alex} ap Gall^{4,96} ἔπει καὶ πάντα καὶ ἐν πασιν ἔστιν ο χριστος, ἐν τε βαρβαροῖσ καὶ σκυθαισ, δουλοῖσ καὶ ἐλευθεροῖσ, σκυπιεν σφειλοῖσιν etc. Cf et. Eriph⁵ et¹⁶ φησι γαρ: ἐν χριστῶ ἰησοῦ οὐ βαρβαρος, οὐ σκυθησ, οὐχ ἑλλην, οὐκ ἰουδαῖοσ (sec loc add ἀλλὰ καὶνη κτίσισ). | δουλος sine καὶ cum nBCD^cE^{*}KLP al pler sah syrP arm Clem⁵⁸¹ Chr Euthalcod Thdrt Dam (et. Paris) al ... Ln add καὶ cum ad^{*}E^{*}FG 3. 46. 78. it vg syr^{sch} cop aeth go Amb Hier Ambrst al | πάντα cum n^ac 3. 7. 17. 80. 108^a al pauc Clem⁵⁸¹ Petr (vide ante) Ps-Ath⁹ al ... ζ Ln Ti τα πάντα cum n^aBCDEFGKLP (τα παρ) (Chr et τα παρ. et πάντα) Thdrt Dam al. Cf et. Ir¹⁶ (ex Eriph) καὶ αὐτος ἔστι τα πάντα.

12. οὖν: L ar^{llps} ar^{bed}w om | ωσ: D^{*}FG ωσει, g non exprim | τοῦ θεοῦ

- μηρ 4. 2. 23 **νοι σπλάγχνα οίκτιρμού, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν, 13 ἀναχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαρίζόμενοι ἑαυτοῖς, εἴαν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἧ ἔστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβενίτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ τουθετούντες**

cum M²BD²EKLP al pler Clem⁶⁰² Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Gb^o Lu om τον cum AD²FG c^{ser} al vid | καὶ ἡραπήμενοι et. Clem etc ... B 17. 17^{loc} sah om καὶ (219. ante αγιοι pon) | D²FG σπλανχνα | οὐκτιρμω cum M²ABOD²BE²FGLP al longe plu (7 ap Ser) It vg (Latine misericordias) sah cop syrP Clem⁶⁰² Or^{2,57}. 102 ed Chr⁴⁴¹ Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{paris} ... ς (= Gb Ss) οὐκτιρμων cum κ al sat mu Clem⁶⁰² Or^{2,102} cod et^{cat} math¹⁰⁰ Thdrt Antioch¹¹⁷⁴ ... D²E² syr^{sch} arm go καὶ (go om) οὐκτιρμων | πραΰτητα cum M²ANCP 17. 80. Maxim¹ias²⁴ cod ... ς πρᾶστῆ. cum D²EVGL al pler Clem⁶⁰². 102 Or^{2,102} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam

18. καὶ χαρίζ. : 17. arm om καὶ | εχη: FGLP 17. al plus¹⁰ Antioch¹⁰⁰⁰ Damparis Thphyl ιχει | μομφην (d e f g vg *querelam*): D² μεμφιν (κ ex confusione *μεμφήν*), F²E²G² οργην | ο χριστος cum M²(vid)et²CP²BE²EKLP al fere omn syr^{utr} sah cop aeth go ar^{bedw} Clem⁶⁰² Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹⁰⁰⁰ Dam al Ambrst Leo^{serm} 43 ... Lu ο κηριος cum ABD²(om o) a 213. d e f g m⁷⁰ vg Aug^{10h} 68 Pelag ... κ^o ο θιος, item 17. arm Aug^{op} 102 ο θιος εν χριστω | υμιν: (M²)D²E²KP 17. 46. 72. al¹⁰ Clem Thdrt Antioch¹⁰⁰⁰ ημιν (F ημιας). (M² correcturus erat ημιν, sed η rursus abstersit). Sed 17. k^{ser} Clem pergunt etiam οιτ. κ. ημεισ | υμεισ: D²E²F²G² d e g m⁷⁰ sah aeth go Ambrst add ποιειτε, item syr^{sch} ar^{lps} χαριζισθε

14. ο εστιν (Gb²) cum ABCFGP 17. 137. Clem⁶⁰². 102 Chr^{10,415} (εν αγαπη γινεσθω, οπιρ συνδεσμος εστι τελειοτητος) Antioch¹⁰⁰⁰ Damparis. It^m quod est vinculum It vg Ambrst al ... κ^oD² Euthal^{cod} οσ εστ. (Gb²). Cf et. Latinos. ... ς ητισ εστ. cum M²DBE²EKLP al fere omn Chr⁴⁴³ Thdrt Dam ad h. l. al | τελειοτητος: D²F²G² d e g Ambrst ενστητος

15. η ειρηνη: FG 14. 47° a^{ser} d^{ser} om η | χριστου cum M²ABC²D²YOP 10. 37. 47. 177. 178. 179. 8P^o d e f g m⁵⁰ vg syr^{utr} sah cop arm aeth ar^o ar^{bedw} Clem⁶⁰². 102 Euthal^{cod} Dam ad h. l. Aug^{tal} 54 Pelag ... ς (= Gb Ss) θειου cum M²CB²EKLP 17. al pler go Chr Thdrt Dam paris al Ambrst | εν εσι: B 67° sah om εσι | γινεσθε: D² γεσθε

16. Lu γλισθε¹⁰ (ὁ λόγος - πλουσίως) ἐν πάσῃ | τ. χριστου cum M²CB² D²EVGL al longe plu d e f g m⁵⁰ vg go sah syrP (syr^{sch} add post γλισθε Christo, pergens cuius sermo) arm Chr⁴⁵⁰ter Euthal^{cod} Dam al Ambrst al ... AC^o 17. al¹⁵ aeth ar^{lps} Thdrt Thphyms τ. θειου ... κ^o

ἐναντίους, ψαλμοῖς ὑμνοῖς ψόδαϊς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ἄδοντες Eph 5, 19 a
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὃ τι ἄν ποιῆτε ἐν λόγῳ 22
 ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
 θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Eph 5, 22
 κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε Eph 5, 25
1 c 2, 7

cop Clem¹⁰¹ τ. κυριου | σοφια: m⁸⁰ add et omni intellectu spirituali, item go et prudentia spirituali | ταυτους: 17. αυτους | ψαλμοισ sine κα: cum MABC^oD^o*FG 73. d e f g m⁸⁰ vg go syrP arbedw Chr⁴⁵⁴ Ambrst ed rom al ... ε (= Gb^o Sz) add κα: cum c^oD^obetεKKL al pler demid aIachm syr^{sch} sah cop arm aeth Clem¹⁰⁴ Ephr^{2,103} Chr^{450, 453} Euthal cod Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ Dam Ambrst^{ed ven} Pelag | υμνοισ sine κα: cum MNC^oD^o*FG 17. d e f g m am fu demid tol go syrP Chr⁴⁵⁴ Ambrst ed rom ... ε (Gb^o) add κα: cum AC^oD^obetεKKL al pler vg^{cl}o fu^vlet syr^{sch} sah cop arm aeth arbedw Clem Ephr^{2,103} Chr^{450, 453} Euthal cod Thdrt Antioch¹¹⁰³ Dam Ambrst^{ed ven} al | εν τη χαρ. cum κ^oBD^o*E^oFG 67° Clem Chr⁴⁵⁴ bis Thdrt ... ε om εν τη cum κ^oAC^o(vide post)D^oεK^oKKL al fere omn arm Chr⁴⁵³ ot^{sem}454 Euthal cod Dam al. In c scriptum est εν χαρ, sed punctis superpositis et substratis deletum est, hinc cεorr om εν χαρ., ut et. 89. d^oer Ephr^{2,103} (74. a^oer εν ευχαριστια) | εν ταις καρδιαισ cum MABCD^o*FG al¹⁰ d e f g m⁸⁰ vg go syr^{uir} sah cop arm Chr Euthal cod Ambrst al ... ε (= Gb Sz) Ti εν τη καρδια cum D^oεKKL al pler aeth Clem Ephr^{2,103} Thdrt Dam al :: cf huc Eph^{5,10} | τ. θεω cum MABC^oD^o*FG 17. 47. 67° 73. 179. d e f g m⁸⁰ vg sah syr^{uir} arm Clem¹⁰⁴ Chr⁴⁵⁴ bis Euthal cod Ambrst^{ed rom} al ... ε (= Gb Sz) τ. κυρω cum c^oD^oεKKL al pler demid go cop Ephr^{2,103} Chr⁴⁵⁰ t^{xt} Thdrt Dam al Ambrst^{ed ven} Pelag

17. κα: ab initio: D^o*FG 2. 74. d e f vg m⁸⁰ go Ambrst al om | αν cum MABCDEK al longe plu Clem¹⁰⁴ Chr^{453, 454} Euthal cod Thdrt Antioch¹¹²⁰ Dam ... Ln Ti εαν cum HFGL al fere¹⁰ | ποιητε: κ^oL al pauc ποιειτε | κυριου (Gb^o) ηησιν cum BD^oεK 17. 37. al longe plu f am tol go syrP arm Clem¹⁰⁴ ed Chr⁴⁵⁰ Euthal cod Thdrt Dam Ambrst. Item κυρ. ηησ. χριστου κ vg^{cl}o fu Clem^oedd² Antioch¹¹²⁰. Item damini nostri Ie. Chr. demid syr^{sch} sah cop aeth arbedw Amb^virg col², item d e do-
 mini Christi Iesu. Praetereaque κ^o 73. 74. 114. 118. 120. a^oer c^oer al¹⁰ fere praem του ante κυριου ... L nil nisi κυριου ... Ln ηησιν χριστου omisso κυριου cum ACID^oE^o*FG g | πατρι sine κα: cum MABC 73. m⁸⁰ sah cop syr^{sch} aeth^{uir} go Amb^virg col² al ... ε (Gb^o) praem κα: cum D^oεFGKL al fere omn d e f g vg syrP arm Clem¹⁰⁴ Chr Euthal cod Thdrt Antioch¹¹²⁰ Dam Ambrst al :: cf Eph 5, 30

18. αι γυναικες: FG arm om αι | ανδρασιν cum MABCD^oE^o*K 17. al plus²⁵ m⁸⁰ vg Clem¹⁰³ Chr⁴⁵⁷ bis Euthal cod Ambrst ... ε (= Gb Sz) ιδιοισ ανδρ. c. l al plu Thdrt Dam ... D^o*E^o*FG d e f g syr^{sch} (etP υμων c.^o) cop arm aeth go ThphyI Pelag ανδρ. υμων | εν κυρω: FG ε. τω κυ. ... syr^{sch} in Christo

- ^{εφ 6, 1}_{8 4} πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·
 τοῦτο γὰρ ἐνάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
^{εφ 6, 6}_{τι 4, 9}
^{1 P^o 2, 13} τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δούλοι, ὑπακούετε κατὰ
 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
 θρωπίδες, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ φοβούμενοι τὸν κύριον.
¹⁷
^{εφ 6, 7 8} 23 ὃ εἰς ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἄν-

19. οἰ: G ω, P e | γυναικας sine additam e. κ^aABC^aD^bεκ^{**}κλ al omn^{vid}
 harl^{**} Clem⁵⁰⁸ Chr⁴⁸⁷ bis Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... κ^c add εαντων.
 Item Ln add ἡμων cum c^aD^a*ε*FG d e f g m⁸⁰ vg rell (sed syr^p e. ob.)
 Orini^{2, 17} Ambrst al | πικραισθε: c^aκ 4^{**} 46. 113. 219. al⁶ παρα-
 πικραισθε

20. εστιν post εναρεστ. cum κABCDE 17. 37. 47. 71. 116. d e f vg (pla-
 cens est d e, placitum est f vg; m⁸⁰ Ambrst placet) Cyr^{hr}110 ... ε Ti ante
 εναρεστ. cum P^oεGKL al pler g Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et
 paris ... 46. 122° Clem⁵⁰⁸ om | εν κυριω cum κABCDEFGKL al longe
 plu it vg go syr^p arm (syr^{sch} in conspectu domini nostri) Chr^{488m} Thdrt
 Dam ad h. l. ... ε (= Gb Sz) τω κυριω cum minus mu (m⁸⁰ Ambrst
 placet deo) cop aeth Clem Cyr^{hr}110 Chr⁴⁸⁸ sem Euthal^{cod} Damparis.
 Cf Lucobr^g „Non est omittenda praepositio in.“

21. ερεθίζετε cum BD^bet^aκ^{**}κ al longe plu syr^{sch} et^p 1xt Clem⁵⁰⁸ Chr⁴⁸⁷.
⁴⁸⁸ Thdrt^d Dam al ... Gb' Sz Ln παροργίζετε cum κACD^b*ε*FGKL 17.
 31. 37. al plus¹⁰ syr^p ms Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Thphy1 :: ex Eph 6, 4

22. κατα παρτα: 3. 47. 52. 57. 69. 73. 80. 115. d^{scr} arm Damparis om |
 τοις κατ. σαρκ. κυριοις: FG τ. κυρ. κατ. σαρκας, it vg dominis carnali-
 bus | μη εν: c^a μη ωσ εν | εν οφθαλμοδουλαισ (-λαισ cum no al⁶scr
 et²maith etc, κL al plu -λαισ: vide et. -λαισ et -λαισ) cum κCKL al
 pler Clem⁵⁰⁸ Chr⁴⁸⁸ sem Thdrt Occ, Item syr^p non in oculo servitorum
 ... Gb' Sz Ln εν οφθαλμοδουλαισ (-λαισ ut AB; DEFG al -λαισ, FG
 οφθαλμοδου-) cum ABDEFG 31. 36. 47. 71. 73. 80. 121. Euthal^{cod}
 Antioch¹⁰⁰⁷ Dam ad h. l. et^{parall}447 Thphy1, Item Chr⁴⁸⁷ et⁴⁸⁸ sem κατ
 οφθαλμοδουλαιαν, Item cop non in oculorum servitio :: cf Eph 6, 6.
 Latini non ad oculum inservientes. | 37. ανθρωποπαρισσοι | ἀλλ' ut
 κACDEFGKL al omn^{vi} ... B ἀλλα | τον κυριον cum κ^aABCDE^r*ε^r*FG^L
 17. 137. al¹⁰ f g am fu harl syr^{nt} arm Clem Chr Euthal^{cod} Dam al
 Ambrst al ... ε (= Gb Sz, sed Gb') τ. θειον cum κ^aD^cε^a*κ al pler d
 e vgl¹⁰ demid tol go cop Thdrt

23. ο εαν (et. Gb' et Sz) cum κ^aABC 17. 71. al pauc it vg go cop arm
 Euthal^{cod} Antioch¹⁰⁰⁷ Damparall⁴⁴⁷ (et. Paris) Thphy^{1cod} Ambrst al.
 Item D^a*FG o αν ... ε και παν ο, τς εαν (D^c al αν) cum D^bet²εK^L al
 pler syr^{nt} (Chr¹²¹487 παν ο τς αν sine και) Thdrt Dam ad h. l. ...
 47. 67^{**} 73. 115. Clem⁵⁰⁸ και παν ο εαν | ποιητε: L al pauc Antioch
 Damparall ποιειτε | ωσ τω κυριω: A 61. 8P^o Clem add δουλειοντες,
 Item post ανθρωποισ Antioch¹⁰⁰⁷ | και οικ: B om και

θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. Eph 6, 9
(IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

2 Τῇ προσευχῇ προσκατερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμῃ καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ

24. ἀπολήμψεσθε (-λημψ- cum $\mu\alpha\beta\gamma^*\epsilon\iota\delta\beta\gamma\delta$, δ^* -λημψ-; ζ -ληψ- cum $\delta^*\epsilon\kappa\lambda$ etc) c. $\mu^*\nu\zeta^*\delta^*\epsilon\tau\beta\epsilon\tau^*\epsilon$ al plu Clem⁵⁶⁸ etc ... $\mu^*\alpha\beta\gamma\delta\kappa\lambda$ al plus⁵⁰ Chr Thdrt Damparall⁴⁴⁷ (et. paria) al ληψεσθε ($\mu^*\alpha\beta\gamma^*$ λημψ-) | κληρονομία: c^b 23^{ms} 31. 37. 47. 73. 80. 116. arm Euthalcod Thdrt add *νμωρ*, item Chr⁴⁶⁰ (non item⁴⁵⁷) *ημων* | *τω κυρ. χρ.* sine γαρ cum $\mu\alpha\beta\gamma\delta^*\epsilon$ 17. 47. 71. vg cop (*servite domino Iesu Christo*) ar^{11p} Euthalcod Pelag ... ζ (Gb⁶⁰) post *τω* add γαρ cum $\delta\beta\epsilon\iota^*\kappa\lambda$ al pler (37. 114. 121. al om *χριστ.*) syr^u arm go Clem⁵⁶⁸ Chr^{457. 460} Thdrt Dam al ... coniungentes cum eis quae praecedunt FG d e f g Ambrst του κυριου ημων ιησου (d e Ambrst-om ημων ιησου) χριστου, ω δουλειετε
25. ο γαρ (Gb⁷) cum $\mu\alpha\beta\gamma\delta^*\epsilon\zeta$ 17. 23. 31. 71. 73. it vg cop ar^{11p} Clem⁵⁶⁸ Euthalcod Ambrst al ... ζ ο δε cum $\delta^*\epsilon\kappa\lambda$ al pler syr^u Chr⁴¹⁵ Thdrt Dam al | κομιεεται cum $\mu^*\alpha\beta\gamma^*$ 17. al pler Chr⁴⁵⁷ Euthalcod Dam ... Ln Ti κομισεται cum $\mu^*\beta\delta^*\epsilon\kappa\lambda$ 3. 21. 33. 35. 37. 39. 46. 108* 109. 115. d^{scr} Clem Chr⁴⁶⁰ Thdrt Thphyl ... $\phi\epsilon\tau\gamma\sigma\tau$ κομιζεται | προσωπολημψια cum $\mu\alpha\beta\gamma\delta^*\epsilon\zeta$ ... ζ -ληψια cum $\delta^*\epsilon\kappa\lambda$ al omn vid. Praeterea FG f g vg^{c10} fu demid tol harl (non item am) $\xi\delta'$ arm Chr Ambrst al add *παρα τω θεω*, item cop *apud cum*
- IV. 1. ο: FG ω | παρεχισθε et. Or^{2,724} etc ... c 2. 38. 48. 72. 74. 114. 238. al³ a^{er} Clen⁵⁶⁸ Damparis παρεχετε | εν ουρανω cum $\mu^*\alpha\beta\gamma$ 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. vg go syr^{sch} Clen⁵⁶⁸ Or^{2,724} Euthalcod Damparall⁴⁴⁶ (et. paria) ... ζ ουρανω cum $\mu^*\beta\delta\epsilon\zeta\eta\kappa\lambda$ al pler d e f g m⁵⁰ fu* cop syr^p arm Chr Thdrt Dam ad h. l. :: cf Eph 6, 9
2. Τη: $\phi\epsilon\tau\gamma\sigma\tau$ H (omissa T initial) | προσκατερετε: 17. -ρονντες. Similiter Or^{int²,170} „ut dicit apostolus: *Orationi instantes et vigilantes in ca^l*. | εν αυτη et. μ^* Clen^{568. 668} etc ... μ^* om | εν (Clem⁶⁶⁸ ανρ, non item^{36,9}) ευχαριστια: $\delta^*\epsilon$ * d e Cyp^{14. 214. 220} (certe tribus his lucis totum versum affert sine εν ευχ.) Ambrst om
3. ανοιξη: L al pauc -ξει | του ($\delta^*\epsilon\zeta$ om) λογου: 66* Clem⁶⁶⁸ Thphyl om ... A add εν παρησια | του χριστου et. Clem ... v^l L 4. 41. 238. aeth Euthalcod τ. θεου | δε o cum $\mu\alpha\beta\gamma\delta\epsilon\kappa\lambda$ al omn fere d e f vg go Clem Chr Euthalcod Cyr^{ad⁷³} etc ... Ln δε ου cum $\beta\phi\epsilon\tau\gamma$ f, item 71. δ. ου

- καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ μὲ λαλῆσαι. 5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμέντος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐν ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
- 7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακλιέση τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὄψε.
- 10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναχημάλοτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δεξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουῶστος,

Act 27, 2
15, 27

4. ἵνα: D⁸⁷ add καί.

5. σοφία: 37. praem παση

6. ὑμῶν: D⁸⁷ ἡμῶν | πῶς δεῖ ὑμᾶς: 3. 108. d^{scr} ὑμᾶς πῶς δεῖ

7. τα et. n^o ... n^o sy^{scb} arm add δε | κατ: D^a καθ | καί σινδουλιος et. n^o ... n^o om

8. D^a (ut solet) ἐπιψα | γνῶτε et ἡμῶν cum n^o (sed ὑμῶν, vide post) AB D^a F⁸⁷ G⁸⁷ 10. 17. 33. 35. 37. 44. 47. 71. 111. 116. 137. d e g arm aeth utr Euthaleod Thdr̄t (vdtr ita etiam in com legendum) Hieroph³ (n^o super v in ὑμῶν notaverat η, sed rursus abstersit. Volebat igitur primum substitul ἡμῶν, quod γνῶτε postulabat; mutata vero sententia pro γνῶτε reposul γνῶ, restituens una ὑμῶν) ... ε (= Gb' Sx) Ti γνῶ et ὑμῶν cum n^o D⁸⁷ b^{et} 3^{ekl} al pler f vg go sy^{utr} cop Chr Dam al (Dam γνῶ τε -) Hierophllem Ambrst al | παρακλιση: LF al pauc -λειση et n^a -λεισαι

9. τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ cum καβсклр al pler (sed 37. - καί τῷ ἀγαπ.) sy^{utr} cop arm aeth Euthaleod Thdr̄t Dam al ... DEFG 55. 112. it vg go Chr⁶⁶ Hierphllem eteph³ Ambrst al τ. ἀγαπητ. καί πιστ. | ἐξ ὑμῶν: n^o super v notaturus erat η, sed rursus abstersit | πάντα: D⁸⁷ demid go Hieroph³ Pelag praem oi, qui. Contra est Luc^drus: „Omnia quae hic aguntur. Non praeronas his verbis qui“. | γνωριοισιν cum n^o ACD^{ekl} 17. al om^v Chr Thdr̄t^{bis} ad h. l. ... Lu γνωρισουσιν cum n^o B⁸⁷ (sed habet -ουσιν) F⁸⁷ Euthaleod Thdr̄t ad h. l. semel cod et², 115 Dam ... 37. γνωριζουσιν ... am Hieroph³ Ambrst nota facit | τα ὄψε: FG d e f g vg Hier Ambrst al add πραττομῖνα (Lat quae hic aguntur)

10. δεξασθε: D⁸⁷ F⁸⁷ G⁸⁷ al Thphyl Ambrst (ut si venerit ad vos excipiat is illum) sy^{sch} δεξασθαι. Quam in rem Thphyl notat: δύνασαι δὲ στίξαι μὲν ἐστὸ τὸ „ἐλάβετε ἐντολάς“, εἶτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀναγνώσασαι τὸ „ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, ὃ κολοσσαίσις, δεξασθε αὐτόν ἐν τιμῷ“. Contra Dial⁸⁰¹ - ἐντολάς, ἵνα (sic) ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· δεξασθε οὖν αὐτόν.

οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βισιλείαν τοῦ
 θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεταιται ὑμᾶς ^{1:7} _{11 23}
 Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάποτε ἀγωνιζόμε-
 τος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
 γορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
 ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν ^{2, 1}
 Ἱεριπόλει. 14 ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητὸς καὶ _{11 24}
 Δημᾶς. 15 ἀσπασάσθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς καὶ Νυμφᾶν _{16, 8}
 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
 παρ' ὑμῶν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικίῳ ἐκκλη-

11. ἡσησσι: D* ο εἰ | συνεργοι: D*E*FG arm (F it vg Dial⁹⁰⁷) add μου
 εισιν, item ante συνεργ. Dial add μου εισιν, F εισιν. Ex Latinis vero:
 hi soli sunt adiutores mei (am su** om) regni (f vg in regno) dei d e f vg
 Ambrst al, item g hi soli sunt cooperatores t adiutores mei sunt in regno
 t um dei

12. ε ante δοῦλος non interpog | χριστου ησησσι cum MABCL 17. 31. 37.
 39. 71. 73. 115. 116. vg cop ar^{11p} Euthal^{cod} Aug^{corr} et gr^{10,715} Pels^g.
 Item F 73. 80. 8P^o arm ησησσι χριστου ... ε χριστου tantum cum DEY
 GK al pler d e f g go syr^{utr} aeth ar^{bedw} Chr Thdrt Dam Ambrst |
 υπη: D*FG περι | υπερ υμων: κ* υπ. ημων (sed iam ante κ^o corr.
 est) | σταθητε cum κ*β 23. 71. Euthal^{cod} ... ε Ln Tl στητε cum κ*Α
 CUEFOKLP al pler Chr Thdrt Dam ... 43. 55. 91. 116. 122** 219. c
 scr gscr Iscr** Ambrsted ven ητε | πεπληροφορημ. (Gv') cum MABCD*
 FG 10. 17. 31. 67** 71. 218. syr^p mg Euthal^{cod} ... ε πεπληρωμένοι
 cum D^cEKLP al pler syr^{sch} eip^{txt} arm Chr Thdrt Dam | εν παντι: F
 om εν | του (F 47. k^{scr} om) θεου: D* Iscr d e τ. χριστου

13. πολιν πονον cum MABCP 80. Euthal^{cod}. Item D*FG πολιν κοπον.
 Item quod utrique respondet μιλίον laborem it vg go cop arm ar^{11p}
 ... ε (= Gb Sz) ζηλον πολιν cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam,
 item D^bεικ 17. 23. 47. πολιν ζηλον. Item 10. 31. 71. 73. 137. πολιν
 ποθον sive (ut 10. 31. 137.) ποθ. πολ., item 6. 67** πολιν αγωνα |
 λαοδικια cum MABD*FGP al pauc Euthal^{cod}* ... ε Ln Tl λαοδικεια
 cum D^cEKL al plu Euthal^{cod}**

14. ο αγαπητος: 17. dscr om

15. ασπασθε: FG** ασπαζεσται, δετ* -ζεται | λαοδικια cum MABD*F
 GKP al ... ε Ln Tl λαοδικεια cum D^cEKL al plu Euthal^{cod} | νυμφαν
 sic et. D^cLP ... Ln νυμφαν, ut D^c Euthal^{cod} | κατ οικον: G οικαιου-
 κον et F οικ.κατοικον | αυτων cum MACP 5. 9. 17. 23. 34. 39. 47. 73.
 ar^{11p} Euthal^{cod} ... ε Tl αυτου cum D^cFOKL al pler syr^{sch} eip^{mg} cop
 Chr Thdrt Dam al. Item Ln αυτησ cum B 67** syr^p txt. Item it
 vk eius

16. η επιστολη (109. αποστολη): B om ... 3. 4. 35. 37. 73. 80. 108. 116.
 120. vgc^{ie} (non item am su tol al, sed demid haec epist.) cop add

αίς ἀναγνωσθῆ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε.

PH 13 17 καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

2 THE 2, 17 18 Ὁ ἀσπυσιμὸς τῆ ἑμῆ χειρὶ Πιούλου. μνημονεύετε μου τῶν δεσμιῶν. ἢ χάρις μεθ' ὑμῶν.

αιτη, id quod Luc^{brus} confirmat: „Non omittas pronomen haec“. | εν τη: FG εν των | λαοδικιων, ut BD^{CEK} etc ... KACD^{FG} al mu (8 ap Scri, 8 ap Mth) Euthal^{cod} -καιων | την εκ (F^{SG} 49. g εν) λαοδικ.: f vg Ambrst al eam quas Laodicenses est (Ambrst est post quas pon), d e eam qui (e quas?) laodiciam est, g eam quas in laodo t ae cia est | λαοδικιασ cum MAD^{FG} al mu (σ -καιασ) ... ε Ln Tl λαοδικιασ cum BD^{CEKL} al plu Euthal^{cod}. Ceterum formam -δικια confirmant etiam Latini, laodiciae (laudiciae) praebentes (contra go laudalka). | ινα κα: F^{SG} g κα ινα ... D¹ 1. 115. o^{scr} d e Ambrst ινα ... f vg Pelag non exprim (ita enim habent: facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam (am ea) quas Laodicensium est vos legatis)

17. αρχιππω: 17. praem τω | βλεπε: F^{SG} 49. βλεπεται (sic)

18. η χαρις: FG om η | μ. υμων sine αμην cum K¹ABCF^{SG} 17. 67° g arm^{soh} aeth^{ro} ar^{lps} Euthal^{cod} (additur αμην rubro in margine) Ambrst ... ε (= Gb 8ε) add αμην cum K¹DEKLF al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm^{usc} et^{ms} Chr⁴⁰⁰ etc

Subscriptio: κ(λ)B^c 17. 47. 185. 170. al προσ κολασσαις (-λα- etiam κ al mu; -λο- B^o0^oDEFG^{LP} al plu). Praeterea A add απο ρωμη, B^o εγραφη απο ρωμησ. Item F. πρ. κολασσαις εγραφη απο ρωμησ ... DE προσ κολασσαις πληρωθη αρχιται προσ φιλιππησιους, FG τελεσθη (F -στη) προσ κολασσαις αρχιται προσ θισσαλονικαιους προτη (α ἄ πρωτη επιστολη) ... κ 12. 42. 109. 111. 113. 219. 238. al πρ. κολ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχιμου και ονησιμου, L του αγιου παυλου επιστολη πρ. κολασσαις εγραφη απο ρωμησ δια τυχιμου και ονησιμου ... 67. sic: πρ. κολασσαις εγραφη α. ζυμης δια τυχιμου και ονησιμου· λεγει δε την λαοδικιαν περι της προς τιμόθειον α' επιστολης ότι αναγνωτε (Mthaei αντίγνωται) ἐπιτο· εἰς λαοδικιαν (supra -κίαν) γὰρ ἐγράφη ἡ πρ. τιμόθειον β' (sic) ἐπιστολή· ἔχει ἢ πρ. κολασσ. ἀναγνώσις etc. Esse „την εκ λαοδικ.“ epistolam I. ad Tim. notavit Thphyl ad v. 16., ut etiam in scholiis est, cf ap Matthaelum pag¹¹³ ... d ad colossenses explicit (corr add missa a roma) incipit ad philippenses, f g expl. ad colossenses (f colossenses) incipit ad thessalonicenses (f thesal.), g insuper add prima epistola, am expl. ad colossenses inc. ad thessalonicenses p, fu al expl. ad coloss. inc. ad laodicenses, finitaque epistula illa apocrypha subscriptum est: expl. ad laodicenses inc. ad timotheum I. (Miro modo vg^{cod} marian epistolae ad Col. subscriptum habet: explicit epist. ad laodicenses, habet versus CCLVIII. Subsequitur vero ipsa epist. ista apocrypha, inscripta: inc. epist. ad laodicenses. Cuius in subscriptione est: expl. ad laodicenses inc. ad Timotheum I.) ... Euthal^{cod} προσ κολασσαις εγραφη

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ᾱ.

I.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-^{2Th 1, 2}
 λονικῶν ἐν Θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ ^{Act 17, 1}
 εἰρήνη.

απο ρωμης υπο παυλου και τιμοθεου δια τυχηκου και σνησιμου ...
 ς (= Gb Sz) πρὸς κολοσσαίῳ (κολοσσ- ς^ο, ς κολασσ-) ἔγραψεν ἀπὸ
 ρώμης διὰ τυχηκοῦ καὶ σνησιμου cum κλ al plu etc. Agnoscent ap-
 ρωμης et. Δ**¹⁸⁰⁸ συγρῆς δεοῦ; contra cop scripta Athenis. Ad verba
 δια τυχηκου και σνησιμου cop ar^o arllp^o add και μαρκου, 87. 116. al
 pauc habent δια τυχηκ. και τιμοθεου και σνησιμου, syr tantum δια
 τυχηκου. In multis στιχοι notantur: ση' (sic κ^νε al plu; al pauc σ',
 σνη', arllp^o 312), κ** στιχων τ', ρ στιχων σ̄. Praeterea in paucis cum
 Euthallo numerantur αναγν. β', κειφ. ο' (arllp^o κειφ. ς'). B a capite
 π' ad πεί pergit; am capp 29 numerat, fu al 81 (numeris 80 et 81,
 qui desunt in am, ad vv. 17 et 18 capitis 4. positis).

* ΜΑΒΚ 17. al προσ θεσσαλονικεις (B* -νει-) α', item go cop basm. Item
 al mu πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτη sive α', al et syr^{tr} επιστολη παυλ.
 sive παυλου επιστ. προσ θεσσαλ. πρωτη ... DE αρχιται προσ θεσ-
 σαλονικεις α', ρ αρχιται προσ θεσσαλονικαιους πρωτη, α αρχ. προσ
 θεσσαλονικαιους α' πρωτη επιστολη ... L του αγιου αποστολου παυ-
 λου επιστολη προσ θεσσαλονικεις πρωτη, ρ παυλου επιστολη προσ
 θεσσαλονικεις α' ... ς^ο Gb Sz παυλου (ς^ο add του αποστολου) προσ
 (ς^ο η πρως) θεσσαλ. επιστ. πρωτη, ς η του αγιου παυλου πρ. θεσ-
 σαλ. πρωτη επιστολη.

I. 1. σιλουανος cum ΜΑΒΚΛΡ al omn^{vi} Or^{2,616} Euthalcood etc, item silva-
 nus f g r vg ... DEF⁵ΓΔΕ^r σιλβαρος, item d e sildanus | ρ θεσσαλο-
 νικων (pp ca: male editum και) | πατρῶ: κ syr^p praein και ... Δ 87.
 116. 8p^o r vg^{six} basm aeth arm^{ms} Ddtr¹⁴¹⁵ Ambrst Pelag add ημων
 | και κυριω: demid hari^a fuvict allachm syr^{sch} aeth add ημων ... Δ
 17. κ. κυριου, ac pergunt, ut et. DE^r al, ιησου χριστου | ειρηνη sine ad-
 ditam cum BRG 47. 75. 115. cat^{txt} f g r vg (et. am harl demid) syr
 sch et^p txt basm arm aethrom Ornt^{4,468} (vide post) Chr⁴⁹⁸ com ThphyI
 Ambrst al. Sic vero Ornt 1. 1. „Ad Thess. vero prima ita habet:
 (gratia vobis et pax, et nihil ultra“. Id quod confirmat et. Luc^{brus}:
 „Non addas: a deo patre nostro et domino Iesu Christo“. ... ς (Gb^o)
 add απο θεου πατρος ημων (DE 80. 1scr Chr⁴⁹⁸txtcod Thdrt Dam

Col 1, 9
2 Th 1, 3 etc

2 Ἐυχριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μείζων ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγαπημέναι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἀγίας καὶ πληροφορίας πολλῆς, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μνηστὰὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξιόμενοι τὸν λόγον ἐν Θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματι-

tol om, d e om πατρ. ημ.) και κυριου (tol cop aethPP add ημων) ιησου χριστου, Item Ln [αυ - ιησ. χρ.], cum MAC^v1 DEKLP al pler d e fu tol cop syrP e.* aethPP Chr¹⁰⁰txt Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam

2. περὶ (ο περὶ παρ, nec correctum) πάντων (κ om) ὑμῶν: C r om ὑμῶν | μείζων sine ὑμῶν cum κ^a ΔΒ 17. 67° 122° am hari^o allachm arm Euthal¹⁰⁰ ... ε add ὑμῶν cum κ^c CDEFGKLP al pler d e f g r vg^{cl}e (et. fu demid tol; nec aliter syr^{utr} cop basm aeth) Chr Thdrt Dam al Ambrst al :: cf Eph 1, 16 | ποιούμενοι: ο^a 17. d^{scr} ποιούμενος, Item d e faciens | ἡμῶν: Δ ὑμῶν
3. ἀδιαλείπτως: D^a ἀδιαλείπτως et D^c -λείπτως (μ per incuriam iuncto relicto) | ὑμῶν του εργ. της πιστιως: DEFG It vg syr^{utr} cop basm Ambrst al του εργου (εργ το εργον) τ. πιστ. ὑμῶν | του κοπου (17. τ. σκολου) et της υπομονης: D^a FG του κοπου et την υπομονην, Item (post operis fidei vestrae) r laborem et sustinentiam, Item (post rememiscentes t rememorantes opus etc) g laborem et patientiam | της (19. k^{scr} et tol praem και) ἐλπίδος: A om, Item Ambrst^{1xt}, sed^{com} ut dei nutu perficerent opus coeptum, prompti in studio caritatis et patientis et spei (edd fidei) adventus domini etc
4. του θεου: cum MACKP al¹⁸ sah basm ... ε Ln Ti om του cum BDEFG al pler Chr Euthal Thdrt Dam al
5. ὑμῶν cum ABDFGKLP etc: c του θεου, κ του θεου ἡμων | ιησ υμας cum κ^b C^v1 KL al pler Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam. Item F εν υμιν ... (h^b Ln προς υμας cum AC^o DEFG 28. 85. 73. 115. 118. Chr Thphyl ... 46. εφ υμας. Ex Latinis r in vos, f vg Ambrst ad vos, d e Vigilvarim apud vos, g ad t apud vos. | μορον: DKK 92. 114. 120. al^{1scr} Euthal¹⁰⁰ cod μορον | και εν πνευματι: 1. 2. 4. 17. 67° 72. 121. 122. al^{1scr} et al pauc d e tol cop Thdrt¹⁰⁰ Dam om εν | και πληροφορια cum κ^b 17. 48. 219. r tol sah cop basm ... ε Ln Ti κ. εν πληροφο. cum ACDEFGKLP al pler d e f g vg Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst | εν υμιν cum BDEFGKL al pler r d e f g vg rell Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al Ambrst al ... MACP 17. 31. 59. 49. 67° f^{scr} am om εν (: post -θη-μιν). Commendat dativum 1 Thess 2, 10. At vix ad υμιν quadrat δ. υμας.

τωσ ἀγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶσ τύπον πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχθηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστισ ὑμῶν ἢ πρὸσ τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρειάν ἔχειν ἡμᾶσ λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδον ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδῶλων δουλεύειν θεῶ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανοῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ τῆσ ἐρχομένησ.

Act 14, 15

6. καὶ τ. κυρίου: r Ambrat *et ipsius domini* ... Δ κ. τ. θεου, 10. 39. κ. τ. χριστου | χαρισ: B add καὶ
7. τύπον (Gb'') cum BD* 6. 17. 23. 46. 47. 67** 73. (et DCE 49. τυποσ) d e f r vg sah cop basm syr^{scb} ar^o arm aeth Euthalcod Ambrat al ... ε τυποσ cum κACPEYOKLP al pler g syrp Chr Thdrt Dam al | καὶ ἐν τῇ αγ. cum κABCDEFOP al²⁰ d e f g vg Chr¹⁰⁷ Euthalcod Thdrt Ambrat al ... ε (= Sz, ex cum) om εν cum κL al sat mu r sah cop basm Dam; item 1. 7. 37. 44. 47. 123. 238. al plus¹⁵ (8 ap Scri) Chr¹⁰⁶ om εν τῇ
8. Α 1. 4* om αφ ὑμων γαρ usque αχαΐα, transiliens ab εν τῇ αχαΐα (v. 7) ad αχαΐα hoc versu. | γαρ et. κ* ... κ* κ^{scr} om | τ. κυριου et. κ^o d e f g r vg syr^{scb} etP^{txt} sah cop arm aeth etc ... κ* 46. basm syrp ms τ. θεου | καὶ εν τῇ αγα. cum κCDEFOKLP al plus²⁵ d e f g vg Euthalcod Cyrthos²⁰⁶ Dam Ambrat ... ε (= Gb + Sz) Tl om εν τῇ cum B 17. 37. 47. al mu r sah cop basm Chr⁵⁰⁰ Thdrt Thphy | ἀλλὰ (sic κ, ABCD*FGP etc ἀλλ) εν cum κ(et*etC)ABCD*E*FGP 17. 37. 57. 73. 78. 116. d e f g r am fu demid tol al^lachm sah cop basm syrttr arm (aeth praeterea pro ἀλλὰ) Euthalcod (Ambrat differunt edd) ... ε ἀλλὰ καὶ εν cum D^oE*^oKL al pler v^gele Chr Cyrthos²⁰⁶ Thdrt Dam | ἡ πιστ. ὑμων: DE* 121. ἡ πιστ. ἡμων | ἔχειν ἡμᾶσ (B* e^{scr} basm ἡμᾶσ) cum κABCDEFOP al plus¹⁰ Euthalcod Thdrt ... ε ἡμᾶσ (κ al plus⁵ Dam ἡμᾶσ) ἔχειν cum κL al longe plu Chr Dam. Sic Latini: ita ut non sit opus nobis, f r vg ita ut non sit nobis necesse, g ita ut non necesse habere nos t nobis, Ambrat ita ut non necesse habeamus nos | λαλεῖν: C παλι
9. περὶ ἡμων: B al⁹⁰ fere d e sah basm cop (male vertit Wilk.) Thdrt Dam Oec περὶ ὑμων | ἀπαγγέλλουσιν: DEFO al mu^{v1} (4 ap Scri) -ελοῦσιν (D^oE^o -ελοῦσιν, o^{scr} -ελοῦσιν) ... r *adnuntiatis* | ἔσχομεν cum κABCDEFOKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f g r vg sah basm cop syrttr arm Chr Thdrt Thphy¹⁰⁶ Ambrat al ... ε (= Gb Sz) ἔχομεν cum minusc vix mu Euthalcod Cyrthos²⁰⁶ (sed^{tr}in⁵²⁶ εσχημαμεν) Dam al
10. ἐκ τῶν νεκρῶν c. κBCDEGLP al plu (omn 13 ap Scri) Chr Euthalcod Thdrt Dam Thphy ... ε (= Gb Sz) om τῶν cum ακκ al mu arm Eus

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδὸν ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπιεθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς*
 Act 16, 19^{aa} *οἶδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπιρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλήσωι*
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῶ ἄγωνι. 3 ἢ γὰρ πιεμά-
 κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ,
 4 *ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-*
 Gal 1, 10 *γέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐκ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ*
 τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολι-

Phil 1, 8 *κίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἶδατε, οὔτε ἐν προκράσει πλεονεξίας,*
 10, 5, 41, 44 *θεοῦ μάρτυς, 6 οὔτε ζητούντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀπ'*
ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἦπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς εἶναι τροφὸς

dem²⁷⁸ (κατὰ τὴν λεγομένην γραφὴν· οὐ ο πατηρ ηγεῖται ἐκ νεκρ.) Oec
 | εκ της cum MABP 17. 73. ... ε Ln Ti απο της cum CDEFGK al pler
 Chr Thdrt Dam al. Item it vg ad ita.

- II. 1. *τῆν πρὸς ὑμᾶς*: FG om τῆν. Cf et. it vg *introitum nostrum ad vos.*
 2. *ἀλλὰ εἰνε κα·* cum MABCD²FGKLP al plu (omn 13 up Scri) f g vg sah
 cop basm sy^{utr} arm Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes}²⁸⁸ Thdrt etc ... ε (= Gb
 Sz) add κα· cum minusc mu d e | n^oFG *επαρρησιασάμεθα* (FG -*εσια-*
σάμεθα) | εν τω θεω: D^o om τω
 3. *οἶδε ἐν δολ.* cum MABCD²FGP 17. 23. 39. 47. 57. 73. 8P^o cat^{ixi} Euthal
 cod ... ε Ti οἶτε cum D^oKKL al pler Chr²⁸⁸bis Thdrt (sed etiam οἶτε
 εξ ἀκαθαρσ. habet) Dam al
 4. *δεδοκιμάσαμεθα*: FG *δεδοκιμασμένοι* (sed f g probatⁱ sumus) | *ἵππο:*
 P απο | *θεω* cum n^oBCD²P 67° 114. 122. b^{scr} Clem²⁷⁴ Bas^{regg}⁴⁷¹ et
 514 Oec ... ε τω θεω cum n^oAD^oEFGLK al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Dam ad h. l. et^{parall}⁵¹¹ (et par^{is})
 5. *κολακισσ* c. MABCD²FGP al (2 ap Scri) Dam^{paris} ... ε Ln Ti -*κισσ* c. n^oC
 KK²IL al pler^{vi} | *εν προφασει* c. n^oACDEFGKLP al pler Bas^{regg}²⁷⁰ Chr
 Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{parall}⁵¹¹ ... n^oCB 17. 39. 47. a^{scr} Clem
 519codd Bas^{eth}²⁰⁰. regg⁵¹⁵ Antioch¹⁰⁹⁷ Dam^{paris} om εν | *θεος*: FG ο θεος
 6. *αφ ἡμῶν*: A αφ ἡμων | *απ ἄλλων* c. MABCK²IL al sat mu Bas^{bapt}⁶⁴⁷ Chr
 Euthal^{cod} Thdrt ... Ti απο αλλ. cum DEFGLP al plu^{vi} (12 ap Scri)
 Dam ad h. l. et^{parall}⁵¹¹ (et par^{is}) al. Praeterea O^o ut^{vi} add τινων
 7. *ἀλλὰ εγεν.* cum MAB ... ε Ln Ti αλλ εγ. cum ACDEFGK²ILP etc | *ἦπιοι*
 cum n^oACD²BEKLP 17. cat^{ixi} al longo plu sy^{utr} sah basm arm
 Clem⁵¹⁹ Or²,⁷²⁴ et^{cat} cor²⁴ Bas^{regg}²⁷⁰ et^{eth}²⁷⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Dam ad h. l. (sed^{parall}⁵¹¹ et^{paris} om hanc vocem) Thyphyl. Ita enim
 Chr²⁰⁵ exponit: *τοιτέστιν οἶδιν φορτικὸν οἶδὲ ἐπαχθισ οἶδὲ βάρη*
οἶδὲ κόμπων ἔχον ἀπειδέξάμεθα. Similiter Oec. Item Thdrt: *ἰδιεξε*

Θάλλη τὰ εαυτῆς τέκνη, 8 οὕτως ὁμιζόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδύναμι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς εαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ

διὰ τῆς ἐκόντος καὶ τῆν ἡπιότητα καὶ τῆν κηδεμονίαν. Thphyl vero: ἡπιοι, τουτίστιν πρᾶοι, ἀβαριῖς. Addit vero etiam: ἡ καὶ νῆπιοι ἐν μέσῳ ἡμῶν, τουτίστιν ἀκίραιοι, ἀφιλόδοξοι· τὸ γὰρ νῆπιον οὐδὲν τοιοῦτον λογίζεται. . . . . Lu νηπιοι cum κ^ΒΒ⁰Δ⁰Ρ⁰Γ⁰ 5. 28. 26. 31* 87. 39** 74. 87. 109** 114. 115. 137. 219* a^{scr} d e f g vγ (hi Latini parvuli, nec aliter Aug Hier Ambrat etc) cop aeth Clem¹⁰⁰ cdd² (quam codicum lectionem confirmat contextus; pergit enim: ἡπιοσ οἶν ὁ νῆπιοσ) Or^{3,008} e1nt^{2,116}. 578 Cyrthes²⁰⁰. Scribit autem Or^{3,008} in h. l. sic: καὶ παῖλος δὲ ὡς ἐπιστάμενος τὸ· τῶν γὰρ τοιοῦτων ἴσθιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δυνάμις ἐν βᾶρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολος, ἐγένετο νῆπιος καὶ παραπλήσιος τροφῆ θαλαπίση τὸ εαυτῆς παιδίον καὶ λαλοῖση λόγος ὡς παιδίον διὰ τὸ παιδίον. Lc²⁷⁸ adnotat: „Interpres vertit parvuli, quod alii lenes.“: potior a testibus auctoritatis sino dubio est lectio νηπιοσ. At illa quidem parum convenit verbis quae sequuntur: ὡς εαν τροφος θαλλη etc, quamvis non offenderint Origenem. Accedit quod ΘΙΙΜΕΝΗΠΙΟΙ scriptura continua facile in ΘΙΙΜΕΝΗΠΙΟΙ depravari poterat. | ac 17. ἐμμεσω | ὡς εαν cum κ^ΒΒ⁰Δ⁰Ρ⁰Γ⁰ al mu Or^{5,724} Chr Euthal^{cod} Cyrthes²⁰⁰ Dam par¹¹⁶¹¹ . . . ε an cum κ^ΑΔ⁰Ε⁰Κ⁰Υ⁰Ι⁰Ζ al longe plu Clem¹⁰⁰. 219 Or^{3,008}. 724 Euseb²¹⁶ Thdr^t Damp²¹⁶ | θαλλη: κ^ΛΡ al pau Damp²¹⁶ θαλλει

8. ομειρ. c. κ^ΑΒ⁰Δ⁰Ε⁰Γ⁰Κ⁰Λ⁰Ρ al⁴⁵ Bas¹regg²⁷⁰ add Euthal^{cod} Thphyl (ὁμιζόμενοι ὑμῶν, τουτίστι προσδεδεμένοι ὑμῖν καὶ ἐχόμενοι ὑμῶν, παρὰ τὸ ὁμοῦ καὶ τὸ ἴρω, τὸ συμπλέω. τινὲς δὲ ἰμιζόμενοι ἀνέγνωσαν, ἀπὲ τοῦ ἐπιθυμοῦντες. οὐκ ἔστι δέ.) . . . ε (= Gb Sz) ἰμιζόμενοι cum minusc sat mu Euseb²¹⁶ Bas¹regg²⁷¹. 477. 478 e1bap¹⁶⁷⁸ Chr⁵⁰⁰ (exponit: τουτίστιν ἐπιθυμοῦντες· οὕτως ὑμῖν προσδεδεμένα, φησίν, ὅτι etc) e1^{10,028} Cyrthes²⁰⁰ Thdr^t Dam. Vertunt Latini desiderantes. | εὐδοκοῦμεν cum κ^ΑΒ⁰Δ⁰Ε⁰Γ⁰Κ⁰Λ⁰Ρ etc. . . ν ηυδοκοῦμεν, 17. εὐδοκῶσαμεν. Cf et. f vγ tollebatius, d e g Hier^{esal⁵⁰} Ambrat cur¹¹¹¹us, Aug⁹ mon placet. | ἡμῖν: 3. 37. 57. 78. 74. a^{scr} g^{scr} al aliq arm ἡμῶν | ἐγενήθητε (Gb^h) cum κ^ΑΒ⁰Δ⁰Ε⁰Γ⁰Κ⁰Λ⁰Ρ al plus³⁰ Bas¹regg⁴⁷². e1h²¹⁸ Euthal^{cod} . . . ε (= Sz) γεγενῆσθε cum κ al plu Bas¹eth²⁷⁰ cdd Ch¹500 Thdr^t Dam al

9. μνημονεύετε γάρ: 47. γινώσκετε | ἀδελφοί: Ρ αγαπητοί | τον κοπον ημ. κ. τον μοχθον: η praem kas ante τον κοπον . . . Ρ 29. 120. 219** al¹³ a^{scr} al aliq των κοπων et των μοχθων | νυκτὸς sine copula c. κ^ΑΒ⁰Δ⁰Ε⁰Γ⁰Κ⁰Λ⁰Ρ al³⁰ d e f g m²⁸ vγ sah cop basm sy¹ach etp txt aeth Bas¹eth²⁰⁰ Chr²¹⁰ Euthal^{cod} Cyrthes²⁰⁰ Thphyl Ambrat al . . . ε (= Gb Sz) add γάρ cum Δ⁰Ε⁰Κ⁰Ι. al sat mu (2 tantum omi apud Scri) sy¹P²⁸⁸ arm Chr⁵⁰⁰ Thdr^t Dam | γε (per incuriam) κηριζαμεν | εια ἡμασ et. ἡ² . . . κ^Α ἡμῖν, c^{scr} ἡμασ

εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμηνθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρούμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

Col 1, 10
Eph 4, 1

1, 2 13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδελεί-
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἔδειξα-
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς λόγον θεοῦ,
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
'Ιουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ἡμεῖς ὑπὸ

10. ὑμεῖς: H 37. 116. demid add γαρ | μαρτυρεῖς: D*E*FG add εστε, ut
it vg etc | α π. (U)σ οσωσ, r προσ (cum puncto sub ρ) αγιος (sic)

11. οἴδατε ὡς: FG οιδ. πωσ. Reddunt d e f g m vg qualiter (antea v.
10. Iidem quam sancte). Libere Ambrst sicut scitis, et quomodo. | ἑαυ-
του: HF (et. Chr mosc asemel) αυτου | υμασ: M OM

12. καὶ μαρτυρ.: AF 114. om; item sah basm om καὶ | μαρτυροῦμενοι
cum MAB²et²HKL 17. al plus²⁶ (10 ap Serl) Chr Dam Oec ... ε Ln
μαρτυροῦμενοι: cum D*FG 37. al sat mu Euthal^{cod} Thdrt Thphyl |
περιπατεῖν (Gb') cum MABD*FGP 17. 31. 37. 39. 71. 116. 137. 177.
ks^{er} 40^{lect} al Euthal^{cod} ... ε περιπατησαι cum D²EKL al pler Chr
Thdrt Dam al | καλοῦντες cum BDEFGHKL al pler Chr⁵¹⁰⁻⁵¹¹ Euthal
cod Dam al; item g vocant^{is}, d e syr^p m²g qui vocat ... M 23. 31. 39.
57. 71. 73. Chr⁵⁰⁰ Thdrt καλεσαντες, item qui vocant^{is} f m²⁰ vg go
syr^{tr} sah cop basm arm Ambrst :: cf Gal 1, 6 του καλεσαντος υμασ
εν χαριτι (et. 1, 15) et 5, 8 εκ του καλουντος υμασ (et. Ro 9, 11)
2 The 2, 14. 2 Tim 1, 9. 1 Pe 1, 15. 2, 9. 5, 10. 2 Pe 1, 3. | ἑαυτου
non fluctuat: in ed. mea cod. D αυτου ex errore prell prodiit.

13. καὶ δια τουτο cum MABP cop syr^p Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Ambrst
(Ideoq^{ue} et nos) ... ε om καὶ cum DEFGHKL al om^{v1} it vg syr^{ch} sah
basm arm aeth go Chr rell Augpraed⁵⁵ al | D* ἀδελωνπτως | παρα-
λαβοντες: G g inter lineas add a nobis ap ημων, quae quidem delendi
notam acceperunt postquam animadversum est sequi παρ υμων, qui-
bus superscribatur a nobis. Valuit ad hanc confusionem quod vg
statim post cum accepissetis habet a nobis. | παρ ημων: P 73. vg
Ambrst Aug al post παραλαβ. pon | ιστιν αληθως cum ADEFGHKL
al fere omⁿ (120. αληθισ) d e f g vg sah basm syr^{tr} Chr Euthal^{cod}
rell Ambrst Aug al ... M²B 17. cop αληθ. ιστιν ... M² om αληθωσ |
θεου: P του θε. | εν υμων: M εν ημων

14. τα αυτα cum MDEFGKLP al plu (omⁿ 13 ap Serl) Or^{1,23} et^{2,404}
Euthal^{cod} etc. Reddiderunt eadem it vg etc ... ε (= Gb Sz, sed Gb')
ταυτα (hoc accentu) cum A al vix mu Dial²⁵⁷ (editum ταυτα) | καὶ

τῶν ἰδίων συμφλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτείναντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῶ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, 16 κωλύοντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὄργη εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορραγισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὄρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνεκοψεν ἡμᾶς ὁ σαταναῖος. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος κλησέως ἢ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ἡμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ. Phil 4, 1
2, 18

ἡμεῖς: Or^{1,32} ante τα αὐτα pon (non item^{2,441}) ... DE² om | υπο pti ... D²FG Or^{1,32} ed wetai απο | συμφ- ut MABCKLP etc ... DEFG συμφν- | υπο sec ... FG απο

15. τῶν καὶ τ. κυρ. αποκτ. ἰησοῦν: b^{scr} τῶν αποκτ. τῶν κυρ. ἰησοῦν ... 4. 177. 178. Or^{1,32} (non item^{2,441}) Chr⁵¹² (non item⁵¹¹ txt) et^{1,705} et⁷⁰⁵ (libere et^{2,416}) al om ἰησοῦν. Item Tert^{marc} 5,15 ut vid, vide infra. | προφητας cum MABD²FGP 17. 67²² 71. 80. 137. 177. 178. 179. it vg sab cop basm arm aeth Or^{1,32} 2,464 et Int^{2,548} Dial⁵⁰⁷ Euthal^{cod} Tert^{marc} 5,15 („imputando etiam domini necem, quæ et dominum interfecerunt, dicendo, et prophetas suos: licet suos adiectio sit haereticæ“) Ambrst ... ε (= Gb Sz) praeam ἰδIOUS cum D²et²κ²κ²KL al pler syratr go Chr Thdrt Dam al Melon^{tert} (vide ante) | ἡμᾶς: ε (non item ε² Gb Sz) ὑμᾶς :: ex errore ut v¹ | FG (vitiose, ut tot alia) ἰδιωξάντων | ἀρεσκόντων: FG ἀρεσαντων (f vg Ambrst et deo non placent, g et deo non placenti^{bus}; contra d e hari² et deo non placuerunt) | ἰναντιων: D² 37² dscr -τιον

16. ἵνα σωθῶσιν ... FG ἵνα σωθησονται | τὰς ἀμαρτίας: b om | ἐφθασεν cum MABD²et²FGKLP al omn vid Or^{2,541} 2,792 Eus^{ep} 137. 221. 222. 226. 442. 496 et eccl¹⁵¹ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln ἐφθασεν cum BD² | ἐπ αὐτους: b f vg Or^{2,792} (non item^{2,541}) ante εἰς τέλος pon | ἡ ὄργη et. Orb¹⁵ Eus²²⁰ etc ... DEFG it vg go Ambrst al add του θεου

17. ἀπορραγισθέντες: ε² 1624. (sed iam 1623. vitium corr. est) ἀποφα- | ἐσπουδάσαμεν: FG -δάμεν

18. διότι: (Gb²) cum MABD²FGP 17. 23. 37. 39. 67²² 71. 78. 137. Euthal^{cod} ... ε διο cum D²EKL al pler Chr Thdrt Dam al | ἐνεκοψεν: FG 121. ανικοψ.

19. ἐλπὶς: 17. 72. 108² praeam ἢ | στεφ. κλησέως: A στεφ. ἀγαλλιασεως, item Tert^{tes} carn²⁴ exultationis corona | ἡ οὐχὶ et. κ² ... κ² om

III.

Act 17, 16

- 1 Διὸ μηκέτι στέγοντες ἠνδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-
 ρ, 1 ραις μόνον, 2 καὶ ἐπέψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
 διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στρεῖξαι
 ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαί-
 νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο
 καίμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι

η | εμπροσθεν (D⁵F ενπρ-): 17. praesent magis | ihesu cum MABDEKP
 al plus⁵⁰ d e am fu⁵⁵ allachm syruir Thdrt Dam Oec (Ambrat sicut
 lectio) ... ε (Gb⁵⁰) add χριστου cum FOL al plu vg^{cl} fu⁵ demid tol
 harl go sah cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thphyl Tertres cara

20. η χαρα et. n^o ... n° 109. om η (item edd Compl al)

III. 1. διο: η διοσι: | ηνδοκησαμεν cum MRF cat^{xt} Baseth²⁰⁰ ... ε Ln Ti
 ενδοκ. cum DEFGKL al omn^{vid} etc

2. D⁵ επεψαμεν | και διακονον του θεου (Gb' Sz) cum MRF (In n ed.
 1865. male excidit του) 67⁵⁵ 71. 73. 137. vg (fu ministr. domini, harl⁵
 om dei) go cop basm (sah omisso τ. θεου) syrp^{ixt} arm aeth Baseth²⁰⁰
 Euthal^{cod} Pelag ... Gb Ln Ti κ. συνιργον τ. θεου cum D⁵ d e Ambrat.
 Similiter arm και συνιργ. του ευαγγ. του θεου και πατρος ... B nil
 nisi και συνιργον (Gb') ... FG f g διακονον και συνιργον του θεου ...
 ε (= Gb Sz) και διακον. τ. θεου και συνιργον ημων cum D⁵κ⁵⁵KL al
 pler syrsch etp.c.⁵ (κ. συνιργ. ημ. habent⁵) Chr Thdrt ad h. l. et (ad-
 dito πιστον ante διακον.)^{5,3} Dam al | παρακαλεις: sine additam cum
 MABD⁵FGR 17. 37⁵ 47. 73. cat^{xt} al¹⁰ it vg go sah basm cop syrp arm
 Baseth²⁰⁰ Chr⁵¹⁴ Euthal^{cod} Thdrt^{5,4} Dam (Ambrat et deprecatur pro
 fide vestra) .. ε (Gb⁵⁰) add υμας cum DEKL al pler syrsch aeth Thdrt
 ad h. l. Thphyl Oec | υπερ (Gb'') cum MABD⁵κ⁵⁵FGKP 17. 31. 47. 73.
 80. 137. cat^{xt} syrp Baseth²⁰⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt^{5,4} ... ε περι cum
 D⁵κ⁵⁵L al pler syrsch Thdrt ad h. l. Dam al

3. το cum MABDEKLP al plus⁵⁰ (10 ap Seri) Euthal^{cod} Dam ... ε το
 cum minuse mu Chr⁵¹⁵ Thdrt al; item 114. iscr του ... FG ινα. Cf
 Latinos ut nemo moveatur | μηδένα σαινεσθαι: d e f vg ut nemo mo-
 veatur (sed d e mo ante mo om), Ambrat ne quis moveatur, g ut nemo
 moveatur i terreatur. Nec aliter go sah cop syruir (etp ipsium ver-
 bum σαινεσθαι in mg habet). Cf Severian^{cat²⁵⁵} εθνη λειν την μη
 δυναμένην ελιγκτικην ειναι τῆς ενδύσεως, σαινεσθαι επων τὸ μηδένα
 ξενησθαι. Cf et. Chr alios. Scribunt μηδεναινεσθαι. A et D⁵vi (σα-
 enim D⁵ super rasuram minutioribus formis reposuit), μηδεν ασι νε-
 σθαι ε, μηδεν· ασινεσθαι F (habent autem FG saepe syllabas inepte
 diremtas). Edidit Ln μηδεν ασαινεσθαι.

4. προελεγομεν: f vg praedicabamus, d e g praedicavimus ... D⁵κ⁵⁵ προσ-

μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. Ὡς διὰ τοῦτο καγὼ μηκέτι στέγων ἐπέμψα εἰς τὸ γυνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθῆν πάντοτε, ἐπιποθῶντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθ' ἅπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαιρομεν

Act 10, 5, 11

ελεγομεν, FBTGT ελεγομεν | καθως και: FG d e f g syr^{ch} cop om και | οιδατε: F ιδαται, e¹⁰² ειδετε

5. D⁸ επεμψα | την πιστιν υμων cum MABEFGKL al pler etc ... B 37. 73. 116. την υμων πιστιν | υμας: κ ημας | ημων: 3. 17. 80. k¹⁰² cop basm υμων
6. ευαγγελισαμενου: D⁸ -μενος | ημιν: A υμιν. Similes confusiones plures h. l. habentur. | την πιστιν: κ τ. υμων πιστ., item arm *fidem vestram* | εχετε μν. ημων: DEFG g μν. εχ. ημ., d e f vg Ambrat *memoriam nostri habetis*, ut 17. μν. ημ. εχ., Euthaleod *ημων μν. εχ.* | παντοτε: syrP habet e.², aeth om
7. παρεκλήθημεν: A 3. 23. 57. παρακεκλημεθα | αδελφοι: 47. arm post εφ υμιν pon. Praeterea cf huc Angdoctr ebr^s (2,47): *Dubium est utrum o fratres an hos fratres. Neutrum autem horum est contra fidem; sed Graeca lingua hos casus pares non habet, et ideo illa inspecta renuntiatur vocativus o fratres. Quodsi voluisset interpres dicere: Propterea consolationem habuimus fratres in vobis, minus servitum esset verbis, sed minus de sententia dubitaretur. Aut certe si adderetur nostri, nemo fere ambigeret vocativum esse casum - sed iam hoc periculosius permititur.* | περ (al² e¹⁰² υπερ) υμων: B⁸ (non item b¹⁰²) al pauc πει. ημων | επι παση (d e super omnem necessitatem, Ambrat *super omni necessitate*): FG 109. f g v^g εν παση | αναγκ. κ. θλιψ. (Gb¹⁰ Ss) cum MABDE FG 17. 37. 47. 71. 116. 137. 8pe it vg go syr^{ut} arm coplagard (ap Wilk *αγαπη* pro *αναγκη*) Euthaleod Ambrst al ... ε (= Ss) θλιψ. κ. αναγκ. cum KL al pler Chr Thdrt Dam al | ημων: A al pauc cop arm eod υμων | δια της: A και δια της, DE¹ και της οmissio δια | υμων πιστεω (d e g am demid al Ambrst *vestram fidem*): A (f) vgl¹⁰ fu tol al πιστ. υμων (f *fid. nostram*). Praeterea syrP mg add *et super dono spiritus Iesu Christi*.
8. οτι: 17. καθοτι | στηκετε cum M¹⁰ABEFGKL 37. 46. 74. 108¹⁰ 109. 219¹⁰ al¹⁰ fere (9 ap Scri, 5 ap Mith) Chr¹⁰cod Euthaleod ... ε Ln (ex errore de B) στηκητε cum M¹⁰DE al sat mu Chr Thdrt Dam al
9. τω θεω cum M¹⁰ABD¹⁰EKL al omnvid d e f vg syr^{ut} cop arm Chr Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... M¹⁰DE¹⁰FG g τ. κυριω ... go *domino deo*

δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, 10 *τυκτός* και ἡμέρας ὑπερ-
εκπερισσού δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον και καταρτί-
σαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 *Αὐτός* δὲ ὁ Θεὸς και πατὴρ ἡμῶν και ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος
πλεονάσαι και περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους και εἰς πάντας,
καθάπερ και ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηριξάι ὑμῶν τὰς καρ-
διάς ἀμείπτουσι ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ και πατρὸς ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων
αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

1 *Λοιπὸν* οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς και παρακαλοῦμεν ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς

| *ἐπι* παση: 87. *εν* παση | *η* χαίρομεν: D⁸⁷ *η* *ε*χαίρομ. | D⁸ *ε*μπρο-
σθεν | του Θεου et. n^o ... n° 46. τ. κυριου

10. *ιδειν*: 17. *ειδεναι*

11. *ιησους* (D⁸⁷ om) sine additam cum κΑΒD^b 8. 17. 23. 57. 71. d e am
demid harl⁸ tol a11achm aeth Amb^{8d} 2, 487 auct⁹ vocat 1, 34 (sed am demid
harl⁸ tol auct⁹ vocat om *ημων* quod praecedit) ... ε (Gb⁹) add *χριστου*
cum D⁸ ΕΡΓΚL al pler f (om *ημων*) g vg^{cl} fu (om *ημ.*) harl⁸ go syr^{ut}
cop arm Ath⁴⁴ Chr Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al Ps-Athlat⁵⁰⁸ Ambrat al

12. ο *κυριος*: D⁸ M⁸ F⁸ G⁸ d e g add *ιησους* ... A 78. ο *θειος* ... am⁸ syr
aeth ar⁶ om, hinc Gb⁹ | *τη* *αγαπη*: FG *της* *αγαπης*. Ex Latinis *abun-*
dare *faciat* *caritatem* (vg^{cl} add *vestram*. Et Lobr^{us}: „non omittas
pronomen *vestram*“.) f g vg auct⁹ vocat, - - in *caritate* d e Amb^{8d} Aug
op⁴⁸, - - *caritate* demid Ambrat | *καθαπερ*: 109. *καθωσπερ*

13. *στηριξαι*: F⁸ G⁸ E⁸ corrupte *στηριξαι* | *ημων* *τας* *καρδιας*: DEFG
τ. *καρδ.* *ημ.*, item it vg | *αμειπτουσι*: BL 47. Ps-Ath^{2, 4} *αμειπτωσι* |
αγιωσυνη: B⁸ D⁸ EFG *αγιωσυνη* ... A 23. 57. Euthal^{cod} *δικαιοσυνη* | D⁸
εμπροσθ. | *ιησου* (87. om) sine additam cum κΑΒDEK 87. al plus⁸⁰ d
e am a11achm aeth⁹⁰ Euthal^{cod} Dam Amb⁸ epir sa 2, 485 ... ε (Gb⁹⁰) add
χριστου cum FGL al plu f g vg^{cl} fu demid al go syr^{ut} cop arm aeth
PP Ps-Ath^{2, 4} Chr Thdr̄t al Tert^{res} carn²⁴ Ambrat al | *αμην* cum n^o A
D⁸ K 37. 48. 49. 57. 87. d e vg cop arm⁵⁰ aeth Euthal^{cod}; Ln [*αμην*]
... ε TI om cum κ⁸ D⁸ E⁸ F⁸ G⁸ K⁸ L al pler f g fu⁸ a11achm go syr^{ut} arm⁵⁰ h
Chr Thdr̄t Dam Ambrat auct⁹ vocat, item (sed non affert nisi verba
coram deo et patre nostro in adventu dom. nostri Is. Chr. cum uniuersis
sacotis eius) Tert^{res} carn²⁴ :: vdr̄t *αμην* hoc loco interiectum offen-
disse: quae sententia ipsa testium ratione commendatur. Quae enim
auctoritas alibi in ipso fine epistulae *αμην* confirmat, ea h. l. contra
est.

περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῶν, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σύνητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τούτο γὰρ ἐστὶν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὃ 5, 18
ἀγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι
ἐκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἀγιασμῶ καὶ τιμῇ,
5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Eph 2, 12
θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν

- IV. 1. λοιπον cum MAB^oDEFGKL 17. 37. al plus⁹⁰ Chr^{cod} Euthal^{cod} Dam
... ε (= Gb Sz) praem το cum B^o al sat mu Chr Thdr̄t al | ουν: B^o
17. 31. 35. 36. 37. 41. 46. 111. 115. 137. 177. dser^o kser 8p^o demid
allachm syr^{sch} cop arm Chr Thphyl om | κυριω ἰησου: κλ praem τω
| ινα καθωσ cum BD^oK^oFG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8p^o it
vg cop syr^{sch} arm (item go omisso ινα sq, quod rell interpretes re-
tinent) Chr⁵⁵²com Ambrst al ... ε om ινα cum MAD^oK^oKL al pler
syrp aeth Chr⁵⁵²lat Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al | το πωσ: FG οκωσ |
θεω: 37. 73. praem τω | καθωσ κ. περιπατετε cum MABD^oK^oFG 17.
23. 37. 39. 46. 57. 71. 137. 8p^o (80. post θεω pergit ινα περιπατετε
και περισσ.) d e f g am fu harl tol 109^{lat} allachm (sed *ambuletis*, ut
et. g sub t) go cop arm aeth (syrp ut *ambulantes abundetis magis*) Eu-
thal^{cod} Ambrst. Item vg^{cl^o} Pelag *sic et ambuletis*, demid *sic et am-
bulatis*. Cf et. Lucbrug: „Sic et ambuletis. *Alii scribunt sicut et am-
bulatis*“ ..... ε om cum D^oK^oKL al pler syr^{sch} Chr Thdr̄t Dam
Thphyl Oec | περισσενητε: B kser Euthal^{cod} περισσενητε
2. οιδατε γαρ (17. δε): syr^p c.^o add αδελφοι μου | εδωκαμεν cum ABD^oKL
17. al pler Chr Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al ... κ 37. 73. 80. 116. δεδω-
καμεν ... D^oFG παριδωκαμεν, sed d e g *dedimus*, f *dederim* | δια του
κυριου (37. 73. 116. εν κυριω): D^oK^oFG 45. 115. syr^{sch} cop aeth Chr
552-553 Thdr̄t^{cod} Ambrst add ημων | ιησου (17. om): FG 19. 27. 45.
74. 113. 115. 179. 238. aser f g syr^{ut} Chr Ambrst add χριστου
3. θελημα cum MBDKL al pler Chr. Euthal^{cod} Thdr̄t al ... ΛFGK 45. 80.
89. 120. 8p^o cser Clem⁶⁰² Orcat eph¹⁷⁶ Antioch²⁰⁵⁷ Dam praem το,
hinc Ln [το] | του θεου: D^oFG 47. 115. 116. lser om του | απο της:
κ^o 73. 115. (51.) syr^{sch} arm^{cod} ar^o Chr⁵⁵² bis Thdr̄t Thphyl απο πα-
σης (51. add της), item F f απο πασι της, ad omni *fornicatione*, item
g g super της superscripta habent πασι et omni | πορνειας ut MAB
DCK^{all} etc ... D^oFG πορνια
4. εκαστον (ΛFG -στος): B^oDb (non item^c) 73. Chr⁵⁵² ενα εκαστον. Cf it
vg ut sciat *unusquisque* | κτασθαι: DEFG d e g go syr^{sch} ante το
εαυτου σκευος | και τιμη et. κ^o Clem Orcat al mu Tert^{marc}5, 12 et
pudic¹⁷ etc ... κ^o dser κ. εν τιμ.
5. εν παθει επιθυμιας: FG g e. πα. και επιθυμιας (g in *passione t libi-
dine et desiderii*) | τα εθνη: kser τα λοιπα εθν. | τον θεον: κ kser om
τον ... d e Clem⁶⁰² Tert^{pudic} 17 cod τον κυριον
6. και πλεονεκτειν εν τ. πραγμ. etc: cf huc Hier^{1,623} (ad Eph^{4,17} sqq):
„Ubi nos habemus et *circumscribat in negotio fratrem suum*, in Graeco

ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
Le 10, 16 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δίδόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρειᾶν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-

legitur: καὶ πλειο. ἐν τ. πρ. τον αὐ. αὐτοῦ. *plurimè* autem *avaritia*
nuncupatur, quam nos possumus vim verbi transferentes sic in prae-
senti loco exprimere: *ut ne quis supergrediatur et avarus fraudet in*
negotio fratrem suum. Quae enim consequentia est, vel in illo capitulo
quod nunc ad exemplum vocavimus (i. e. 1 Thess 4, 3 sqq) vel in hoc
quod principaliter ad Ephesios conatur exponere, inter impudicitiam
et immunditiam, castitatem quoque et affectum coniugalem extraor-
dinarie repente avaritiam nominari? Non vobis molestum sit si diu
in obscurioribus immoremur: causam enim in principio annus inter
omnes Pauli epp. hanc (i. e. ad Eph) vel maxime et verbis et sensu
involutam. | ἐν τῷ: arin exprimit ἐν τῷ. Latini (et it et vg cum
patribus) nil nisi in *negotio* habent. | κύριος cum M^aABD⁹H 17. Orca^t
eph¹⁷⁶ som ... ε̅ ο̅ κύριος cum κ⁹δ⁹βε⁹κεκκ⁹ al pler Clem⁹⁰⁸ Orca^t eph¹⁷⁶
som Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Similiter ρ⁹σ⁹ 115. e⁹er g Cyp⁹²⁸
ο̅ θεός | προείπαμεν (Gb') cum κ⁹δ⁹ε⁹ρ⁹gh al mu⁹ (2 ap Serl) ... Gb
Σ⁹ προειπομεν cum AKL al longe plu (11 ap Serl) Clem Or Chr Eu-
thal^{cod} Thdrt Dam al | διεμαρτυραμεθα et. Clem Or etc ... δ⁹κεκ
al⁹⁰ fere *διεμαρτυραμεθα*

7. ἡμᾶς et. Clem⁹⁰⁸ Orca^t eph¹⁷⁶ etc ... 17. 38. 39. 52. 72. 120. vg^{ma}
lachm syr^{sch} cop ar⁹ ἡμᾶς | ἐπι: 37. ἐπ' ... L⁹ ἐρ. Cf d e f g am fu
in *immunditia* (vg^{cle} demid al in *immunditiam*) | ἀλλὰ cum BD⁹κ ...
ε̅ Ln ἀλλ cum κ⁹δ⁹ρ⁹ghl al omv⁹id Clem Or Euthal^{cod} etc
8. τὸν θεόν et. Clem⁹⁰⁸ Orca^t eph¹⁷⁶ etc: D⁹ρ⁹g om τὸν | τὸν καὶ cum
κ⁹δ⁹ρ⁹ghl al longe plu f g vg syr^P arm Clem Euthal^{cod} Thdrt Dam
Oec Pelag Bed ... Ln om καὶ cum λη⁹βε⁹ε⁹ 7. 17. 52. 55 73. 115.
116. 121. 238. o⁹er cat⁹xt d e go cop syr^{sch} aeth Orca^t Ath⁹²⁸ Didtri²⁸¹
Chr Thdrt^{cod} Thphyl Ambrst al | δίδοντα cum κ⁹η⁹κ⁹ρ⁹g 7. 14.
19. 38. 45. 52. 55. Orca^t Ath Did (*δίδοντα*) ... ε̅ Ti δοντα cum κ⁹δ⁹
κ⁹l al pler Clem Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Latini omnes *quis de-*
didit. | τὸ πνεῦμα αὐτοῦ cum κ⁹δ⁹ε⁹ρ⁹ghl al omv⁹l Clem Or etc ... Lu
(ex errore de n) αὐτοῦ το πν. cum Δ Euthal^{cod} | ἡς ἡμᾶς (Gb'') cum
κ⁹δ⁹ε⁹ρ⁹ghl al longe plu (12 ap Serl) d e g am fu tol harl⁹ al⁹lachm
go cop syr^{sch} et⁹ms arm Clem Orca^t Ath⁹²⁸ Chrood Euthal^{cod} Dam
Oec ... ε̅ ἡς ἡμᾶς cum Δ al mu f vg^{cle} demid harl⁹ syr^P t⁹xt aeth Did
tri²⁸¹ Chr⁹²⁸ Thdrt Thphyl Amb⁹pl⁹ sa⁹ Ambrst (certe sic⁹en)
9. ἔχετε cum κ⁹δ⁹ε⁹ρ⁹ghl al pler syr^{sch} cop aeth Orca^t rom⁹⁰ Euthal^{cod}
Thdrt Dam ... Gb' Ln ἔχομεν cum κ⁹δ⁹ρ⁹g 6. 31. 47. 67⁹ 87. 115.
b⁹er d e f g vg (et. fu demid etc) go syr^P Chr Thphyl Hier⁹sal⁹ Ambrst
al ... B am hal harl⁹ Pelag act⁹martyr agap⁹⁰⁸ (ex Sab) ἔχομεν, ka-

τοὶ γὰρ ὑμεῖς Θεοδίδακτοὶ εἰστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ ^{5, 1} γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντα τοὺς ἀδελφούς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο- ^{10 6, 45}
 νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ
 φιλοτιμεισθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ^{3 The 2, 12}
 ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περιπα- ^{Eph 4, 28}
 τῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χροῖαν ἐχητε. ^{Col 4, 5}

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμη- ^{Eph 2, 13}
 μένων, ἵνα μὴ λυπησθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

duimus ... arm non opus est | γραφειν: H 43. 67* 73. 80. c^{scr} cat^{xt} cop
 γραφισθαι (cat^{xt} του γρ.) | υμεις: 37. om | γε θεω διδακτοι

10. γαρ: F⁸ A^{307*} om | εἰς παντας: B praem καὶ | τ. ἀδελφους (et. n^o):
 n^o add ὑμῶν | ἐν ὅλῃ sine τοῖς cum n^oAD*FG Chr^{mosc}. Item it vg
in omnes fratres in universa Maced., Ambrst in omn. frat. per universam
Macedoniam. ... ε Ti praem τοῖς cum n^ohndet^εκ^ηκ^ηκ^η al om^{vid} (sed
 47. 73. Thdr̄t καὶ τοῖς) Chr⁵⁴⁰ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al | ἀδελφοι ...
 Α αγαπητοι

11. FG Thdr̄t πραττειν | ταῖς χερσιν ὑμῶν cum n^ohnd*F⁸FG 31. 46. 67**
 71. 73. 115. 213. k^{scr} Bas^{constit}546 Chr Damparall²⁷⁵ (et. Paris) Thphyl;
 item *manibus vestris* it vg, nec quisquam interpretum aliter (nisi quod
 syr^{sch} in *operibus vestris*). Cf et. Tert^{idol}5 *eundem praeccepisse dicunt*
secundum suum exemplum, ut manibus uniusquisque operetur ad victum ...
 ε (= Gb⁰⁰ Sz) add ἰδιαις ante χερσιν cum n^oAD^ε*F⁸KL al pler (37.
 om ὑμῶν) Euthal^{cod} Thdr̄t Dam ad h. l. Oec; item 28. ουκειςαι :: cf
 Eph 4, 28. | καθωσ: L 17. 37. 47. 109. 116. g^o syr^g add καὶ | ὑμῖν
 παρηγγ.: n^oL 47. 115. f vg παρηγγ. ὑμ.

13. Ου: F M^v (quod non tam pro M^η quam inepte scriptum, ut tot alia
 in eodem codice) | θελομεν cum MABDEFGKL al longe plu (12 apud
 Scri) d e f g m²⁰ vg go aeth (arm ap Sz) Or^{1,437} Hipp^{chr} et anti⁶⁶
 (Lag²⁵) Cyr^{hr}294 Chr⁵⁴¹ sem Euthal^{cod} Thdr̄t ad h. l. Dam ad h. l. et
 Paris Thphyl Cyp^{171. 223. 230} Ambrst al ... ε (= Gb Sz) θελω cum 47.
 al mu^{vid} syr^{utr} cop (arm?) Or^{cat} math⁷⁰ Eus^{ps} ap Mai¹⁰⁴ Bas^{eth}266
 Chr⁵⁴¹ sem et^{1,924. 925. 12,66} ac^{naep} Thdr̄t^{4,1074} | ἀδελφοι: 122. ante ἵνα
 pon ... 31. 73. demid om, item Hipp l. l. | κοιμημένων cum MAB 3.
 11. 30. 33. 35. 36. 39. 41. 46. 67** 80. e^{scr} n^ocr Or^{1,437} (ante edeba-
 tur κκοιμ.) Eus^{ps} ap Mai¹⁰⁴ Chr^{12,66} ex^{cod} mosc⁶ Euthal^{cod} Thdr̄t^{4,1074}
 Dam ad h. l. Cf et. it vg *dormientibus*, nec aliter syr^{utr} ... ε Ti κ-
 κοιμημένων cum DEFG(hi² κκοιμημένων)KL al pler (17. κοιμημένων, 71.
 κοιμηθετων) Or^{cat} math⁷⁰ Hipp l. l. Cyr^{hr}294 Bas^{eth}266 Chr ad h. l.
 ac^{naep} Thdr̄t ad h. l. Damparall²⁴⁷ et^{Paris} | λυπησθε cum n^ohndε^κ al
 plu Or^{1,437} Hipp (ubi ante) Cyr^{hr}294 Chr ad h. l. et^{naep} Thdr̄t Dam
 al ... Ti λυπεισθε cum AD*et^oFG^L al mu Or^{cat} math Bas^{eth}266 Euthal^{cod}
 Cyr^{ador}490 | καθωσ: n^oD*FG 47. Or^{1,437} Hipp Bas^{eth}266 ωσ | οι
 μη: F⁸*G g om οι (g *habentes*, contra f etc *qui spem non habent*)

- ¹ Co 6, 14
^{Ro 8, 11} 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ θάσσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, 16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελύσματι, ἐν φωτῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἰδομεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

V.

- ^{Mc 9, 9}
^{Ro 2, 10} 1 Περί δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρειάζεστε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα

14. πιστευομεν et. n^o ... n^o πιστευομ. | και ο θιος et. it vg syr^oh
arm aeth Or^{1,427} Hipp Bas^oth etc ... v syr^p ο θιος και | κοιμηθη-
τας ... FG κοιμηθημενισ | αξι: 87. ἔξει
15. του κυριου see et. Or^{1,427}. 500 et^{4,242} et^{int} 2, 416. 2, 572. 4, 602 Hipp^{lag} 25
Bas^{bapt} 620 (εν τη παρουσια) et^oh 206 al mu Tert^{res} carn 24. 41 etc ... v
του ιησου, Mciontert^{5,15} Christi ... 4° τ. θανατου | φθασομεν et. Or
1, 427 cod et⁵⁰⁰ et^{4,242} Hipp Eph^{2,102} Bas^oth 207 etc ... x al pauc Or^{1,427} ed
Bas^{bapt} 620 Cyr^{4,765} φθασομεν
16. ο νεκροι (37° om): FG add οi. Cf et. it vg mortui qui in Christo sunt
... Dial⁸¹⁹ om εν χρ. | αναστησονται ... Dial⁸¹⁹ Eus^{ap} 501 Bas^{bapt} 620
(sededd³ αναστ.) Thdr^t 2, 1201 Chron⁴⁴¹ ηγεθησονται | πρωτον c. MABD² B
KL al omn^v Or^{1,200}. 4, 242 Hipp Dial Meth⁷⁰⁷ Eph^{2,120}. 102 Bas^{bapt} 620 add
Bas^oth 207 Chr⁵⁶⁴ Euthal^{cod} Cyr^{4,765} etc ... D^o FG Dial⁸¹⁹ Eus^{mcell} 102
et^p 501 Bas^oth 207 cod et^{bapt} ed Ch⁵⁶⁵ Thdr^t 4, 654 al πρωτοi. Item it vg
Or^{int} 2, 416. 4, 602 Mciontert^{5,15} Ambrat etc primi ... Thdr^t 2, 1201 αφθαρτοι
17. ημεις οι ζωντες: κ 8. 14. 46. n^{ac} οi ζωντ. ημεις ... Dial⁸¹⁹ και ημεις
omisso οi ζωντ. | οι περιλειπομενοι (v περιλειμενοι) et. Or^{1,500}. 4, 242
Hipp Dial⁸¹⁹ Eus^{mcell} 102 et^{osa} 576 Bas^{bapt} 620 etc Hil⁷⁷ Ambrat etc ...
FG g m³⁰ Meth⁷⁰⁷ Tert^{res} carn 24 Amb^{id} res 1164. 1119 om | L Eph^{2,102}
αρπαγησόμεθα | απαρτησιν et. Or^{bis} Hipp Dial Eus^{mcell} et^{osa} Bas
bapt etc ... D^o K^o FG ηκατησιν, Eph^{2,102} σινατησιν | του κυριου et.
Or^{bis} Hipp Dial Eus Bas^{bapt} Cyr^{4,765} al mu Tert^{res} carn 41 cod et^{ma} c
2, 26. 5, 15 Ambrat al. Item τω κυριω D^b; odriam domino am fu allachm
Tert^{bis} (ut ante) Hil⁷⁷ (suet lectio) Ambrat al ... D^o K^o FG d e f g m³⁰
vg^{els} demid tol harl Tert^{res} carn Or^{int} 4, 275 Hil⁷⁷ (suet lectio) al τω
χριστω | παντοτε ... D^o d e πατησ | σιν et. Or^{4,602} et^{int} 2, 406. 416 et
4, 275 Hipp Eus^{mcell} et^{osa} et^p 501 etc ... v εν | L εσωμεθα

κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ
ὄδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖς δέ,
ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτῃς κατα-
λάβῃ· 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς νιδί φωτός ἐστε καὶ νιδί ἡμέρας· οὐκ
ἐσμὲν νυκτός οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδομεν ὡς οἱ λοι-

- V. 1. καὶ τῶν καιρῶν: 17. ἡ τῶν καιρ. | οὐ χρ. εχετε (Hier^{9a} 11 aigas non
necesse habetis ut scribam vobis, Amb^{8d} non habetis opus ut vobis scri-
bamus. Aug^{9p} 190 „non opus habemus vobis scribere, vel sicut alii codi-
ces habent, non opus habetis vobis scribi“): 78° d e g Tert^{9s} eam 24
Ambrat ou χρια εστω, d e g Ambrat non est necesse (g non necesse est)
vobis scribere (Ambrat scribi), Tert non est necessitas scribendi vobis. |
ἡμιν γραφεισθαι (23. Antioch¹¹⁰⁰ γραφειν, item cf Latinos) ... κ (κ^o
praem του, delet^c) 47. γραφ. ἡμιν, item syr^{9r} Tert^{9s} eam Hier^{9a} 11
aigas
2. ἡμερα cum κΒΒΕΡΓΡ 17. 67** ... ε praem ἡ cum AKL al pler Eus^{10e}
ap Mai²⁰⁶ Bas^{2th} 247 Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ Dam ad h. l.
et Paris al
3. οταν sine copula cum κ^oΛΡΘ 17. 44. 47. 179. d e f g go syr^{9b} arm
aeth Ir^{9t} 329 Tert^{9s} eam 24 Cyp²⁰⁶ Or^{9t} 2, 276 Hier^{9a} mat^{9h} 24 al ... ε
(= Gb Sz) add γαρ cum KLP al pler vg Euthal^{cod} Dam ad h. l. et
parall²⁴⁷ (et Paris) Ambrat al ... Ln add [de] cum κ^oΒΒΚ 8° cop syr^{9p}
Eus^{10a} Mai²⁰⁶ Chr Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ | λεγωσιν: 78 17. λεγουσιν ... Eus
Mai²⁰⁶ Damparis εικωσιν | ειρηνη κ. ασφαλια: κ 4. ειρηνη κ. ασφα-
λια κ, item praemisso εχειν Chr^{cod} | αφνιδιος ut κΒ^o etc ... Δ^o78
LP al φνιδιος | αυτοις: Β pon ante ολιθρ. | επισταται cum κΒL 17.
37° Damparis (A latet) ... ε Ln TI επισταται cum ΔΕΚL al pler Eus
Mai Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹¹⁰⁰ etc | αυτοις επισταται: 78° 8°
d e Hesych ap Aug^{9p} 190 φανησεται, αρραβει | η ωδιρ (κ^o ωδιρ, L
ωδιρ) cum κ^oΛ^oΒ^oΚ^oΚ^oΚ^oLP etc: 78 η ωδιρ, Δ^oΚ^o η ωδιρ εν (an
potius ωδιρ η εν?), 37. η ωδιρ, 116. η ωδιρ. Vertunt d e g Hesych
ap Aug^{9p} 190 dolores, f vg Hier^{9a} mat^{9h} Ambrat al dolor. | τη: 78 om |
εφρυωσιν: Δ^o78 εφρυωσται
4. η ημερα υμας cum κΒΚL al omn^{vi} (sed 1. 17. 122. οσετ om η) go Epirh
267 Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln υμας η ημερα cum ΔΒΕΓΘ it
vg Eus^{10a} Mai²⁰⁶ Ambrat al. Praeterea 78 d e f g vg Ambrat al add
καινη | ωσ κλειπτης cum κΒΕΓΚL al omn^{vi} it vg syr^{9r} a¹⁰ m a¹⁰ th
Eus^{10a} Mai²⁰⁶ Chr Euthal Thdrt Dam Ambrat al ... Ln ωσ κλειπτας cum
ΔΒ cop | 78 καταλαβοι
5. γαρ cum κΑΒΒΕΓΚL al plus²⁰ it vg (et. fu demid tol om¹⁰ a¹⁰ lachm) go
syr^{9r} cop arm Clem²¹⁰ Eus^{10a} Mai²⁰⁶ Chr²⁰⁶ Euthal^{cod} Thdrt Ambrat al
... ε (Gb Sz) om cum κ^o11 al ut^{vi} plu am Dam | ημερας (d e fu al
lachm dei pro die): Δ^o7 78° 47. 116. g fu a¹⁰ lachm syr^{9r} aeth Chr
m^o 1 aid xai | εμιν et. am demid hari^o tol al Clem²¹⁰ Or^{9t} 2, 276 et¹⁰ 446
et¹⁰ 2, 277 etc ... Δ^o78 d e f g fu marian hari^o a¹⁰ lachm go syr^{9b} (non
item) Ambrat εσται

ποιί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς
 Eph 11, 17 δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγά-
 πης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς
 2 Co 8, 15 etc ὁ θεὸς εἰς ὄργην ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
 γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ
 παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ
 ποιεῖτε.
 1 Ti 5, 17 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
 ὑμῶν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
 Ro 9, 20 13 καὶ ἡγείσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον

6. καθεύδωμεν et. Clem^{31a}. 62a etc, dormiamus d e f g m⁹⁵ vg etc ... KLP
 al mu^{v1} (6 apud Matth) καθεύδομεν | ωσ sine καὶ cum m⁹ ΔΗ 17. 87.
 137. bscr f am allachm go syr^{sch} cop aeth Clem^{61a} Antioch¹¹⁹³ ... ε
 Ti add καὶ cum m⁹ DEFGKLP al pler d e g vg^{ole} fu demid al syr^P arm
 Baseth³⁴⁷ Chr⁵⁰⁶ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug^{trln} 15 Ambrst al | νη-
 φωμεν: F⁸ F⁹ al νηφομεν. Item d e fu allachm sobrii sumus (sed praecedit
 vigilemus)
7. καθευδοουσιν: F⁸ G⁸ καθευδοοτες (f g etc qui enim dormiunt nocte
 dormiunt | μεθυσκομενοι et. Clem^{62a} ... n Clem^{31a} μεθυοντες. Item
 postea Clem^{31a} (non item^{62a}) μεθυσκοται: pro μεθυουσιν
8. νηφωμεν: F⁸ 37* νηφομεν, item d e g fu allachm sobrii sumus | ενδυ-
 σαμενοι et. Clem^{62a} etc: κ ενδεδιμενοι | καὶ αγαπησ et. n^o ... n^o om
9. ημασ ο θεος et. d e f g m⁹⁵ vg go syr^P etc ... v 37. 116. ο θεος
 ημασ | αλλα cum m⁹ BD⁹ E 17. ... ε Ln all cum ΔD⁹ FOLF al pler | η-
 σου χριστου: v aeth om χρ.
10. περι cum n^o n 17. ... ε Ln Ti υπερ cum m⁹ ADEFGKLP al pler Chr
 Euthal^{cod} Thdrt Dam al | γρηγορωμεν: 4. 72. 113. al plus¹⁰ Chr⁵⁰⁶
 Thphyl γρηγοροιμεν | καθευδομιν: KLP 4. 72. 113. al²⁰ Chr Thphyl
 καθευδομιν | ζησωμεν: A al pauc ζησωμεν, D⁹ E 73. ζωμεν
12. προϊσταμενους cum BDFGKLP al omn^{v1d} Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹²¹⁴
 Dam ... κα προϊστανομενους: quam formam solus n praebet
 et. Ro 12, 8. 1 Tim 3, 4 (sed 3, 12 προϊσταμενοι confirmat) |
 υμων: 17. om | νουθετουντας: A -ντες
13. κα ηγισθαι: F⁸ ωστ: ηγισθαι (quemadmodum d e f g vg ut habet-
 atio) ... v al mu (8 ap Seri) κ. ηγισθη, quod ipsum interpretes red-
 diderunt go (om κα) cop syr^P aeth | αυτουσ: F αυτων | υπερεκ-
 περισσωσ cum BD⁹ FG ... ε υπερεκπερισσου cum MAD⁹ EKLP al omn^{v1}
 Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹²¹⁴ Dam :: forma υπερεκπερισσου nec
 3, 10 nec Eph 3, 20 fluctuat; υπερεκπερισσωσ hoc tantum loco legi-
 tur, nec fere alibi nisi Clem^{rom} 20 invenitur. Conferenda est similis

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε ^{Ro 12, 17} ^{1 Pe 2, 9} μὴ τις κακὸν ἀγὲ κακοῦ τινὶ ἀποδοί, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, ^{Phi 4, 4} 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν κυττῷ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ ⁴ ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,

forma *επιπερισσῶς*, quam Mc 14, 31 ex *κσδ* al² recepimus, a plerisque cum *επιπερισσῶς* commutatam. | *εἰρηνεύετε*: *FG* *ιρηνευσάτας* ... *κ** (non item²) *go* *aeth* *praem* *καί*. Similiter *syr^{sch}* ante *θεῶς* το *εργον*: *et propter opus eorum pacem habete cum eis*. | *ἐν αὐτοῖς* (*Gb''*) cum *κρ** *FGP* al *plus²⁰* (6 ap *Seri*) *Chr* *Euthal^{cod}* *Thdrt* (*Thphyl* ad h. l. *γχαφεται* *καὶ ἐν αὐτοῖς*, *τοιτεστι* *τοῖς διδασκαλοῖς*), item *cum eis* *f* *vg* ... *ς* *Ln* *Ti* *ἐν αὐτοῖς* cum *ABD^cKKL* al *plu* *Clem²⁰⁰* *Dam*, item *ἐν ἰρπίς* *d* *e* *g*, *inter vos* *go* *cop* *Ambrst*

14. *ὑμᾶς*: *DE^c* *om* | *νουθετεῖτε* *et*. *Clem²⁰⁰* *Or^{1,101}* *etc*: *FG* 115. *νουθετεῖτε*, *g* *corrūp̄te* *et corrūp̄te* | *παραμυθεῖσθε* *et*. *Clem* *Or* *etc* ... *D** -*θειτε* *et* *D^c* *Baseth²⁰⁰* -*θειτε*, *FG^{corr}* -*θειται* (*α^c* -*θειται*), 115. *οσιρ^{2*}* -*θιςθαι*, *g* *consolamini et consolari* | *αντέχεσθε*: *DE^cFG^{corr}* 115. *d^{scr}* -*εσθαι* | *μακροθυμεῖτε*: 115. -*θυμειν* | 17. *απαρτασ*

15. *αποδοῖ* cum *κ^a* *D^b* *v¹FG*, *D** *αποδοῖη* ... *ς* *Ln* *Ti* *αποδοῖ* cum *κ^a* *ABD^c* *KL^P* al *omn^{v1}* *Ephr^{2,112}* *Baseth²⁰⁰* *Chr* *Euthal^{cod}* *Antioch¹¹¹⁰* *etc* | *εἰς* *ἀλλήλ.* (*et* *Gb''* *Sz*) cum *κ^a* *ADKFG* 17. 23. 37. 39. 67^{2*} al¹⁰ *ferē* *d* *e* *f* *g* *m⁴²* *e¹⁸* *vg^{clē}* *am* *demid* al *go* *cop* *syr^{sch}* *arm* *aeth* *Pelag* ... *ς* *Ti* *καὶ εἰς* *ἀλλ.* cum *κ^a* *BKLP* al *longe plu fu tol* *allachm* *syr^P* *Ephr^{2,112}* *Baseth²⁰⁰* *Chr* *Euthal^{cod}* *Thdrt* *Antioch¹¹¹⁰* *Dam* *Ambrst^{ven}*

16. *χαίρετε*: *FG^c* *g* *go* *add* *ἐν τῷ κυρίῳ*

17. *D** *ἀδιαλείπτως*

18. *τοῦτο γὰρ* cum *κ^a* *ABD^c* *B^{2*}* *KL^P* *etc* ... *Ln* (*errans de A*) *add* *εἰστιν* cum *D^c* *x¹* *FG* *d* *e* *m²⁵* (*hi² haec est enim*) *f* (*om enim*) *g* *vg^{clē}* (*est enim*, *et. tol* al), item *post* *θέλημα* *add* 73. 80., *post* *θεῖου* 37. *am* *fu* *demid* | *θεῖου* cum *κ^a* *BDEFGKL^P* al *pler* *Baseth²⁰⁰* *etc* ... *κ^a* *A* 17^{lect} 18^{lect} *του θεοῦ*, item *Ath²⁰⁷* *ως* *γχαφει* - *το* *θέλημα* *του* *θεοῦ* *ἐν* *χρ̄ς.* *ιησ.* *εἰστιν* | *ἐν* *χρ̄ς.* *ιησου* (*L* 177. *d^{scr}* *om* *ιησ.*): *A* *post* *εἰς* *ὑμᾶς* *ρον*

19. *ζβέννυτε* cum *κ^a* *D^c* *FG* ... *ς* *Ln* (*ignorans B**) *σβειν*. cum *κ^a* *ABD^c* *CKLP* al *omn^{v1}*, *nec* *aliter* *Clem²⁰⁰* *Baseth²⁰⁰* *etc*

21. *παντα δε* cum *κ^a* *BDEFGKL^P* al²⁰ *d* *e* *f* *g* *vg* *go* *syr^P* *arm* *aeth* *Clem²⁰⁰* 247 *Bas^{regg}* 454 *et^{eth}* 230 *Chr²⁰¹* *Dam* *Thphyl* *Pelag* ... *ς* (= *Gb* *Sz*) *om* *de* cum *κ^a* *A* al *mu^{v1}* *cop* *syr^{sch}* *Or^{4,200}* *et^{int}* 2, 202 („*et illud quod ait: Omnia probate*“ *etc*) *Bas^{regg}* 523 *Chr²⁰⁰* *Euthal^{cod}* *Thdrt* *Tert^{praesc}* 4 („*quia dixit alibi: Omnia examine, quod bonum est tenete*“) *Ambrst^{ven}* | *δοκιμάζετε* *et*. *Clem²⁰⁰* 247 *Or^{4,200}* *et^{int}* 2, 202 al *Tert^{praesc}* 4 *etc* ... *κ* 43. 72. 74. 109. 219^{2*} 238. al *plus²⁰* (*a* *b* *c* al⁵ ap *Seri*) *syr^{sch}*

- τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους ποτηροῦ ἀπέχεσθε.
 κ. 13, 30 s 23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ὀλό-
 κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμίμκτων ἐν τῇ
 παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖν. 24 πιστὸς
 2 Th 2, 3 ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
 2 Th 2, 1 23 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς
 κ. 14, 16 etc ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον,
 ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
 κ. 14, 24 etc 28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

(non item²²⁵) Bas²⁰²eg²⁵⁴ e^{10h}201 Chr^{10,202} Cyr²⁰²ad²⁰² δοκιμαζοντες, Dam²⁰²parall²⁰² δοκιμασαντες. Cf et. Or^{int} 2, 171 „sed sicut apostolus dicit omnia probantes, quod bonum est tenentes“ e¹²⁰ „probantes, inquit, omnia, quod bonum est obtinentes“ ... 30. 48. 110. 113. 123. al pauc syr²⁰² Clem²⁰². 247 Oec add καί.

23. αγιασαι ... 25²25² cop αγιασαι | τηρηθειη (D8² -θειη): 25² om spatlo vacuo relicto, nec exprim g ... Bas²⁰²e^{10h}202 eodd ε^{10h}202 et ε^{10h}202-θειη
24. πιστος: 25² ο πιστος ... Bas²⁰²e^{10h}202 add ο θεις | καλων: 37* 116. παρκαλων | υμας: Δ ημας | ποιησει: (25² -ησαι): 31. 38. 48. 73. 74. 218. a²⁰² add την ελπιδα ημων (74. a²⁰² al? υμων) βεβαιαν
25. προσευχεσθε sine additam cum MAD²EFGLK² al pler f g vg cop syr²⁰² e^{10h} aeth Thdrt Dam Ambrst al ... 20² 4* 31. 37. 39. 73. 116. go syr²⁰² arm Chr²⁰² Euthal²⁰² add καί, hinc Ln [καί] | περι: 25² Dam υπερ
26. εν φιλ. αγιω: 47. 115. Chr²⁰² εν (47. om) αγ. φιλ.
27. ενορκιζω cum ABD²2² 17. 71. 80. 116. Euthal (in argumento apud Zacagn²⁰² ενορκιζων αυτοσ αναγνωσαι etc) Synops²⁰² (eadem verba quae Euthal) Dam ... ε ορκιζω cum MD²e^{10h}202²FGKLK² al pler Chr Euthal²⁰² Thdrt al :: ενορκιζω hoc tantum loco, ορκιζω Mc 5, 7. Act 19, 13. | την επιστολην: P om | πασιν: 17. go om | αδελφοισ sine αγιοισ cum M²BD²FG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth²⁰² Euthal²⁰²202² et Synops²⁰² Ambrst Cassiod²⁰²complex²⁰² (conparat quoque ut omnia²⁰² fratribus praesens eius relegatur epistula) ... ε (Gb²⁰²) Ti praem αγιοισ cum M²ΔKLP² al pler vg go cop syr²⁰² arm aethPP Chr²⁰² Euthal²⁰² Thdrt Dam; 115. Thphyl αγιοισ omisso αδελφ. :: non legitur alibi οι αγιοι αδελφοι, propterea vero αγιοι: si scripsisset Paulus deletum esse non credo.
28. μεθ υμων sine additam cum 20²20 17. 61. 67* o²⁰² d e f g am al laehm arm²⁰² Ambrst ... ε (= Gb Bz) add αμην cum MAD²e^{10h}202²FGKLK² al pler vg²⁰² fu demid al go syr²⁰² cop arm²⁰² aeth Chr Euthal²⁰² roll
- Subscriptio: M²* προς θεσσαλονικεισ (2²* -νικεισ) ā, item 17. omisso ā ... DE πρ. θεισ. ā πληρωθη αρχεται πρ. θεισ. β, 20 ετελεισθη πρ.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β̄.

I.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-^{1 Th 1, 1}
 λονικῶν ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρις
 ἡμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θεσσαλονι. (τ -νικαιων) ā αρχεται πρ. Θεσσαλονι. (τ -νικαιων) β̄ (τ δευτερη). Similiter d ad tessalonicens. I. (d^{scor} add scribens a Iadicia) explicit incipit ad tessalonicens. II., g explicit ad thessalonicenses I. incipit ad thessalonicenses II., f Explicit ad thessalonicenses ep. p. ap. I. Incipit ad thessalonicenses secunda. Item am fu explicit ad thessalonicenses p̄ (su ad thessall. I.) pergentes: am incipit argumentum ad eandem secundae, su inc. ad eandem II. argumentum ... AB^{cor}ΓK al mu προσ θεσο. ā (κ al πρώτη) γραφή απο αθηνων, item L του αγιου αποστ. παυλου προς θεσσαλ. επιστολη ā γραφή απο αθηνων. Item cor scripta Athenis et missa per Silvanum et Timotheum, syr^{sch} finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit Athenis et missa per Timotheum, syr^p finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit a Laodicea. Nil subscriptum habet go ... Euthal^{cod} πρ. θεσο. ā' γραφή απο κορινθου υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθιου ... ς (= Gb Sz) προς θεσσαλονικ. πρώτη γραφή απο αθηνων. Numerantur in κL al plu στιχοι ςγ' (157. ςγ', 37. 49. 93. 219. δ', edd^{lat} versus 213; item in paucioribus (cum Euthalio) αναγνωσ. α', πεφ. ζ'. Numerant am fu capp. 25. In codice B a cap. πς' ad cap. πθ' pergitur.

* κΑΒΚ al mu προς θεσσαλονικεσο (B' -νικεσο) β̄, item (vide ante) praemisso αρχεται DEFG ... L του αγιου αποστ. παυλου πρ. θεσσαλ. επιστολη β̄ ... al (ut 121. 123. h^{scr}) πρ. θεσο. δευτερα επιστολη vel (ut 120. k^{scr}) η προς θεσο. β̄ επιστολη vel (ut l^{scr}) πρ. θεσο. επιστολη β̄ vel (ut 122.) παυλου αποστ. επιστ. καθολικη πρ. θεσο. β̄ et aliter; ^{scr} Ανδρασ. Θεσσαλησ ταδε δευτερα ουρανησ φωσ, idem ad 1 Thess Θεταλικησ πολιταισ ταδε κηρυξ ουρανοφορησ ... ς^o παυλου του αποστολου η προς θεσσαλ. επιστ. δευτερα, ς η προς θεσο. επιστ. δευτ., Gb Sz παυλου πρ. θεσο. επιστ. δευτ.

1. 1. σιλουανος: vide ad 1 Thess 1, 1. ... DEFG^{scr} 67° d e σιλβανος | a^{scr} και τιμοθ. κ. σιλου. | εν θεω usque ιησ. χριστω: 17. om | εν θεω: n^o(non^a) 4. 80. add και | κυριο: FSG g om | ιησου χριστω: DEFG 55. d e g (Ambrst^{rom}? non item ven) χρι. ιησ.

2. Versum totum om 177. Dam | απο θεου πατρ. ημων cum κΑΒΚΚL al pler f g vg go cop syr^{utr} arm aeth Or^{lat} 4, 468 (vide post) Chr Euthal

1 Th 2, 12
 3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἀξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλησύνει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐκτανῶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἐνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιοθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, 6 εἶπερ δίκαιον παρὰ θεῶ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλιβουσιν ὑμᾶς θλίψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεις μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά-*

1 Th 2, 12 etc

cod Thdrt Ambrat al ... Ti om ημων (Gb° Ln [ημ.] cum BCP 17. 49. 71. 1scr d e Thphyl Pelag :: additur ημων passim, sed Eph 6, 25. 2 Tim 1, 2. Tit 1, 4 non additur nec fere fluct lectio (fluctuat tamen 1 Tim 1, 2, quem locum vide). Inprimis vero cf Orat¹, 467 sq: „- Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *a domino nostro Iesu Christo*. Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra. In secunda vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo*. Ad Tim. prima et secunda: *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro*. Ad Titum vero: *Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*. Et quamvis curiosior videatur huiusmodi observatio, tamen qui nihil otiosum credit esse in scripturis divinis, etiam horum differentias et diversitates non inanes putabit.“

3. πάντων ὑμῶν: 17. vgle am demid harl Augra et lib arbi 10, 720 (non item d e f g fu tol al Ambrat) om πάντων, n° (non item°) om ὑμῶν
4. αὐτοὺς (arm aeth non expri) ante ἡμᾶς (P nscr ημ.) cum MAF 17. 37. 73. 116. al¹⁰ (ap Gb) syrP Euthal^{100d} ... ε Ln Ti post ἡμᾶς cum ΛΒΖ FGKL al pler d e f g vg Chr Thdrt Antioch¹¹¹⁰ Dam Ambrat al | ἐκτανῶσθαι (P 17. Chr εγκ-) cum MAF 17. Chr^{100c} Euthal^{100d} ... ε καινωσθαι cum DE(FG καινησασθαι)KL al pler Chr^{100b} Thdrt Antioch¹¹¹⁰ Dam | ταῖς θλίψεσιν: D°FG om | αἷς: κ εν αις | ἀνέχεσθε: B ενεχ.
5. ἐνδειγμα: 30. 43. nscr Ephr^{2, 416} ἐνδειγματι, 73. Thphyl εἰς ἐνδειγμα, nec aliter f g vg Ambrat al in exemplum (contra d e exemplum) | δικαιοκρισίας (et 87. δικαιοκρισεως) | εἰς το usq βασ. του θεου: 17. 21. 30. Ephr^{2, 416} om | ὑμᾶς: αβγ ημας | ὑπὲρ ἧς: FG περ (sic) ησ | καὶ πασχετε: Pστ° 1. 61. 121. oscr om κα.
6. εἶπερ: Pστ°αβγ περ (sic) | θειω: Λ 41. 73. (121. sed om παρα) Orthodox qu¹⁰⁰ τω θεω ... Dial¹⁰⁰ sem παρα θεου et sem παρα κυριου | τοῖς θλιβ. ὑμᾶς: FG αυτοῖς ταῖς θλιβουσιν ὑμας, g eis tribulantibus vos, d e f vg eis (f am fu demid al his, vgl¹⁰ iis) qui tribulant vos (vg vis trib.)
7. καὶ ὑμῖν: d e vobis autem | ημων et. n°: n° ὑμων | του κυριου: L 3. 35. 47. 52. 73. 122. al pauc demid go syrsc cop aeth Irin^{100b} (non

μεωσ αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογός, δίδόντος ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόνσιν Act 7, 30
 θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
 σοῦ, 9 οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
 κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύουσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδο-
 ξασθῆναι ἐν τοῖσ ἀγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖσ πι-
 στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεῦθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 ἐκείνῃ. 11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ

item²⁷³) add ἡμῶν | ἰησοῦ: L 47. 78. 122. al pauc demid go syr^{sch} Ir
 int²⁶⁵ (non item²⁷³) add χριστοῦ | μετ: F 17. 37. Ephr^{2,416} μετ

8. εἰ: F⁵⁷⁰ d e g Ir^{int²⁶⁵} Tert^{maro^{5,16}} praem kas | ἐν πυρὶ φλογος
 cum MAKLP al omn fere d e syr^P m²⁶ Ephr^{2,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Cosm⁵¹¹ Dam Thphy^{l^{xt}} et^{com} Ambrst (in igne flammās) ... Gb' Sz
 Ln εἰ φλογὶ πυρὸσ cum B²⁶ F⁵⁷⁰ K¹ P² G¹ 47. 71. f g vg go cop syr^{sch} e^{1P} t^{xt}
 arm aeth Macar^{1,24} (Thdrt^{com} φλογὶ γὰρ πυρὸσ παραδίδοντασ) Thphy^l
 m²⁶ Oec Ir^{int²⁶⁵} 273 Tert^{maro^{5,16}} (sed Melion utramque vocem delevit,
 nam Tert sic: „sed flammam et ignem delendo haereticus exstinxit, ne
 scilicet nostratam deum faceret“) :: substituendum videbatur εἰ φλογὶ
 πυρὸσ, ut etiam Hebraeus Exod 3, 2 habet. Eadem atque hoc loco
 lectionis fluctuatio est Act 7, 30, ubi nobis pro testium ratione εἰ
 φλογὶ πυρὸσ reponendum videbatur. Contra Apoc 1, 14. 2, 18. 19, 13.
 Heb 1, 7 φλοξ πυρὸσ non fluctuat. | δίδοντος (f vg in flamma ignis
 dantis vindictam): D²⁶ F⁵⁷⁰ G¹ δίδουσ, item d e et in ignem flammās dant
 vindictam, g et in flamma ignis dans t dare vindictam; item et in flamma
 ignis dare vindictam Ir^{int²⁶⁵} (sed²⁷³ et in flamma ignis sine rell, ita ut
 haec cum eis quae praecedunt coniungantur. Similliter Tert^{maro^{5,16}})
 | θεοσ: K¹ L¹ al plus¹⁰ praem τοσ | υπακουουσιν: 47. υπακουασσιν |
 ἰησοῦ cum B²⁶ F⁵⁷⁰ K¹ P² G¹ 17. al²⁰ cop syr^P arm^{26h} aeth Chr^{mose¹} Thdrt
 Dam al ... ε (Gb²⁰⁰) add χριστοῦ, Ln [χρ.] cum M²⁶ P² G¹ al plu d e f g
 vg go syr^{sch} arm^{26c} Ephraem^{2,416} Chr Euthal^{cod} Cosm⁵¹¹ Ir^{int²⁶⁵}
 Ambrst al

9. ὄλεθρον cum M²⁶ B²⁶ F⁵⁷⁰ G¹ K¹ P² G¹ L¹ al pler Chr⁶⁰⁴ Thdrt Cosm⁵¹¹ Dam etc (ac-
 curate reddidit go) ... Ln ολεθροσ cum A 17. 78. Ephr^{2,416} Chr^{mose¹}
 Euthal^{cod} Tert^{maro^{5,16}} (quos ait poenam luituros exitalem aeternam).
 Cf et. d e Ir^{int²⁶⁵} poenas dabunt (Ir pendens) interitus aeternas, f am
 tol Ambrst in interitum aeternas (Ambrst aeternam), vg^{cl^o} demid in
 interitus aeternas | του κυριοσ: DEFG al¹⁰ arm Chr⁶⁰⁴ t^{xt} Thphy^l om
 του

10. θαυμασθῆναι: D²⁶ K¹ F⁵⁷⁰ ἐνθαυμασθῆναι, 118. θαυμαστωθῆναι: | ἐν
 πασιν: Ir^{int²⁷³} om (et admirabilis fieri his qui credunt in eum); item
 37. Ir^{int²⁶⁵} (sed non^{cod²}) om εἰ | πιστευσασιν cum M²⁶ B²⁶ F⁵⁷⁰ G¹ K¹ P²
 al longe plu (11 ap Seri) Ephr^{2,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt (in comm est
 τοσ μὴ πισ.) Cosm⁵¹¹ Dam al, item (qui crediderunt) d e f vg syr^P
 arm Ir^{int²⁶⁵} Ambrst al ... ε (= Gb Sz) πιστευουσιν cum minuse vix
 mu, item credentibus g Ir^{int²⁷³} | ἐπιστεῦθη: 81. πιστωθη

ἀξίωση τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώση πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως ἐνδοξασθῆ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ τοῦδος μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς 3 δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνόστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ εἴθῃ ἡ ἀποστασία

11. *περὶ* (FG *περ*): D⁶⁷ praem καὶ | ἀξίωση: F 116. -σει | τ. κλησεως: FG⁶ syr^{sch} arm add ὑμων, et syrP ἡμων, item f vg Ambrst vocations sua, g voc. vestra t sua | ἡμων: D⁶EKL 37. al plus¹⁰ ὑμων ... D^o 80. d e am allachm syr^{tr} arm^{sch} aeth Vigvarim om | πληρωση: AKP al plus⁸ -σει | εὐδοκίαν: 17. ἐπιθυμῶν | DEFG⁶L 37. al Dam αγαθοσυνησ
12. *του κυριου ημων*: am^o Vigvarim om ἡμων | ἰησου pri cum MBDEKL al plu (9 ap Scri) d e go sah^b cop aeth^{ro} Thdr^tcod Dam Oec ... ε (Gb⁶⁰) add χριστου, Ln [χρ.] cum AFGP 17. al sat mu f g vg syr^{tr} arm aethPP Chr Euthal^{cod} Thdr^t Thphyl Ambrst al | καὶ νμεις (A ημεις) εν αυτ. κα. τ. χα. του (K om) θτου ημων (tol om) κ. κυρ. (23. d e tol go cop syr^{sch} add ἡμων) ἰησ. χριστου: FG f g om
- II. 1. *του κυρ. ημων* et. Hippchr et antichr⁶³ (ap Lag²³) Or^{1,606} εἰnt 1, 2, 3, 214 al Tertres carn²⁴ etc ... v syrP om ἡμων | ἐπισυναγωγῆς: κ ἐπισ γησ | ἐπ αυτου: κ εἰσ αυτου, Hipp l. l. ἐπ αυτης
2. *εω*: κ om | νοοσ: D(sed D^o non addidit accentum)κ 43. d e f vg (sed non fuviet allachm, nec magis g) syr^{sch} etP c.^o aeth Ambrst al (schm non Aug⁶⁹ 100. civ dei 20, 10 Tertres carn²⁴) add ὑμων (sed f vg a vestro seu) | μηδε θρο. cum MABD^oFG 47. 73. Or^{1,606} Thdr^t 4, 457 Damparis etParall⁶⁴ ... ε μητε cum D^oEKL^o al fore omn Hipp l. l. Chr Euthal^{cod} Thdr^t et Dam ad h. l. ... 17. μηποτε | θροισθαι: v 37. al² eor Chr eor Damparall etc -σθαι | μητε ante δια πνευμ.: F Damparall μηδε | μητε ante δια λογου: D^o P^o eor μηδε | μητε ante δε επιστ.: F μηδε | δε ημων: F παρ ημ. | η ημερα: D^o 1. om η | του (FGP 115. arm Dam parall⁶⁴ atque et. Paris Thphyl om) κυριου cum MABD^o P^o GLP 17. 31. 37. 47. 67° 71. 73. 80. al plus¹⁰ it vg syr^{tr} sah^b cop arm aeth Or^{1,606} εἰnt 1, 2, 3, 214 Hipp l. l. Epiph⁶⁷³ Chr Euthal^{cod} Thdr^t al Tertres carn²⁴ Ambrst al (17. τ. κυριου ἰησου) ... ε (= Gb Sz) του χριστου cum D^o E^o K^o al longe plu go
3. *εξαπατησῃ*: F 47° 115. 116. Damparis -τησει | η αποστασια: 115.

πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῆ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπολείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενος Θεὸν ἢ σίβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν γὰρ τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν Θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἐτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἀνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ

Dan 11, 36

Act 17, 1

Ro 11, 4

- om η | τῆς ἀνομίας cum κβ 3. 4⁺⁺ 6. 23. 31. 39. 57. 70. 71. 80. sah 3^b cop arm Or^{1,424} codd omn Cyrhr²²⁰ Euthal^{cod} Dam^{ad} 200 Tertres carn 24 (*deliquentiae*) etmaro^{5,16} (*delicti*) Ambr^{ps} 128 et Ambrstrom (uterg (*homo iniquitatis*)). Cf et. Epiph⁶⁷² ο υἱὸς τῆς ἀνομίας, ο ἀνθρ. τῆς ἀδικίας ... ε Ln Ti τ. ἀμαρτίας cum ΑΒΕΦΓΚΛΡ al pler it vg (utraq[ue] homo peccat[us]) syr^{utr} go aeth Or^{1,600} 2,312 622 765 etint^{5,626} Hipp l. l. Eus^{ps} 200 etmal³¹⁵ Cyrhr cod Chr Thdrt ad h. l. et^{2,1197} 4,426 Dam ad h. l. etparall²⁴⁷ al IrInt²²³ Augclv del^{20,19} al
4. καὶ ὑπεραιρόμ. (et. κ^a Or^{1,424} 600 Eusmal³¹⁵ etc) ... κ^a om ... FG Or 2,312. 605. 622. 765 et^{4,261} Hipp Procop^{nceph} 2,312 (non item^{4,120}) κ. ἐπαίρομενος | καθίσαι (F al -θησαι) sine additam cum κΑΒΔ*Ρ 17. al¹⁰ d e f vg go (demum post *sedeat* hiat cod) sah^{3b} cop aeth^{utr} arm ar⁶ syr p lxi IrInt²²³ Or^{1,424} 600. 600 etint^{2,316} 2,259 Hipp Eusmal³¹⁵ Apollin apud Hier^{5,600} Cyrhr²²⁰ etador²⁰⁰ Euthal^{cod} (Thdrt vide post) Dam^{ad} 200 et parall²⁴⁷ atque et.paris al IrInt²²³ Tertres carn²⁴ etmaro^{5,16} Ambrst al mu ... ε (= Gb Sz) praem ωσ (FG^a ινα) θιον cum ΔΕΦΓΣΤΑΚΛ al pler κ (g^a κτ, g⁺⁺ quasi) syr^{sach} etp c.* Chr⁶⁰⁷ (sed nonmose) Cyrslaph¹²⁸ Thdrt ad h. l. et^{4,426} (sed^{2,1196} et¹²⁰⁶ εισελθοντα pro ωσ θιον) al; Item 3. 106. 108. 115. Thphyl post καθίσαι addunt | αποδεικνυντα cum κΒΔΕΚΛΡ al pler Or^{1,600} 600 Hipp Eusmal³¹⁵ Euthal^{cod} Cyrslaph¹²⁸ Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. etparis et^{ad} 200 al ... ΑFG 37. al¹⁰ Or^{1,424} Cyrhr²²⁰ etador²⁰⁰ Thdrt^{ter} (vide ante) Damparall²⁴⁷ αποδεικνυοντα (sed Α -διγγνοντα, FG -δινυοντα)
5. ετι (FG arto) ωσ: Δ*Ξ* Ambrst et: εμου οντοσ, Ambrst quod me adhuc apud vos agente haec dicebam (codd^{allq} dicebantur) vobis; d e vero quod, cum essem apud vos, haec dicebantur vobis
6. αυτου cum κ*ΔΚΡ 17. 35. 37. 39. 52. 106. 108. 116. 120. 219⁺ 60cr κερ Or^{1,424} 600 Cyrhr²²⁰ Euthal^{cod} Damparis etparall²⁴⁷ ... ε Ln Ti εαυτου cum κΒΔΕΦΓΛ al pler Hipp^l. Chr⁶¹² Thdrt Dam ad h. l.
7. κ^a post ηδη per incuriam repetiit γαρ quod o delevit | ωσ: FG add av
8. ο κυριος ιηουσοσ (et. Gb + Sz) cum κΑΔ*Ξ*ΡΓΛ*Ρ 17. 31. 47. 71. 80. 99. 115. it vg sah^{3b} cop syr^{utr} arm aeth ar⁶ IrInt¹²² 200 loc et²²³ Hipp l. l. Or^{4,221} et (ex edd ante Delar) 1,600 et^{cat} rom⁴⁵⁶ etint^{2,269} Const^{7,24,1} Ath²²³ (vide post) Cyrhr²²⁰ exedd² Bas^{2,612} et^{1,123} Chr⁶¹² 612 Euthal^{cod} Cyr^{sach} 769 Thdrt ad h. l. et^{2,251} 1216. 1650 et^{4,426} al Tertres carn²⁴

καταργήσαι τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, Ἥ οὐ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείῳ

Hil⁵²⁰ Ambrat al hnu (Hilarianall^{2,225} *domin. Christus*; Hier^{4,000} ex Hipp *adveniente autem Christo et iniquum spiritu oris sui interficiente et ex Apollinar cessurum in templo dei et interficiendum spiritu domini salvatoris*). Similiter Ir^{int} 123 pri loc *dominus Iesus Christus*, Ath⁵²³ cod basil Damparall⁵⁴⁷ atque Paris o κυρ. ιησ. χριστ. (pergitur autem Ath cod basil ἀποκτενῆ), atque adnotat ad locum Athanasii in cod. basil Doxapatres (δοξαπατρῆς) haec: *σημείωσαι ὅτι τὸ ἡγτὸν οὐ κείται νῦν οἴτως ἐν τῷ ἀποστόλῳ, ἀλλ' ὁ κύριος ἀνελί τῷ πν. τοῦ στόμ. αὐτοῦ. ἰομε δὲ ὑπό τινων τὸ εἶ χρι ἐμβιβῆσθαι οὐκ οὐδ' ὅ τι βουλο. μένων. τοῦ δ' οἴτως ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ ἀποστόλου γεγραφέως ση. μείδν ἰσιν ἰναργῆς τὰ τι ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸς κλημένα. καὶ τὸ ὁμοίως προσεινεγνῆν τὸ ἡγτὸν τοῦτο τὸν τι θεῖον Χρυσόστομον ἐν τῇ πρ. θεισσ. ἐπιστ. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν ἀσκητικῶν' ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίους οὕτω κείται τὸ ἡγτὸν ἐν τῷ ἕφ. τῆς θείας γραφῆς. Praeterea ex Wlat addimus haec: „In ora codicis 14. Iacobus Fabri notavit: Nicolaus Cusanus Cardinalis: Nestoriani novas biblias hic corruerunt delentas admodum Iesus, quod antiquae bibliae ante schisma scriptae habent, quas ex Constantinopoli transexit“ etc. ... ε ο κυριος omissio additamento cum 2D⁶²*KL* al pler Or^{1,000} delarue (1,424 habet κυριος ο θεος) Cyr hr toutide Macar^{all} 7,91 Thdr^{2,1207}. 1204 et 4,1271 Dam ad h. l. Oec Vig varim⁷⁴⁰ (*quem interficiet dominus etc*) | ἀνελι. (Gl') cum (H)ΔS(D*FG) P (17.) 28. 81. 47. 57. (67***) 71. 73. 80. 99. Or^{1,424} Hipp^l. Cyrhr²²⁶ toutt Bas^{1,423} odd² et 2,613 Macar^{7,91} Ath⁵²³ (sicod bened exodd⁶; al ἀποκτενῆ) Euthaleod Thdr^{4,120} Damparall⁵⁴⁷ et Paris al. Item κ^o Or^{4,57}. 231 et cas rom⁴⁵⁶ ἀναλοι :: id quod recipiendum esset nisi καταργήσαι sequeretur. Recte vero Or^{4,57} - ἀναλοι αὐτὸ - καὶ καταργῆ - et²⁶¹ ὁ κύρ. γὰρ ιησ. ἀναλοι - καὶ καταργῆ - τὸν ἀντικείμενον λόγον etc. Item D*FG 17. 67** ἀνελι, sed d e f g vg *interficiet*. Hoc ipsum *interficiet*, quod cum it vg omnes Latini praebent, ut Ir^{int}: 123. 223 Or^{int}: 223 Tert^{res} carn²⁴ Hil⁵²⁰ etc (vide supra Hipp et Apollinar apud Hier) non tam ἀναλωσε quam ἀνελι confirmat, quam lectionem ad reprobandam non satis est quod Esai. 11, 4 loco cetera satis dissimili eadem habetur: ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῶ κρισιν καὶ ἔλξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς καὶ καταξεί γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλῶν ἀνελί ἀσειβῆ ..... ε Ti ἀναλωσε cum D⁸KL al pler Or^{1,000} (sic cod Reg et Huet ex elique Delarue; contra Hoeschel et Spencer ἀνελι) Cyrhr cod Bas^{1,423} ed Chr⁶¹². 613 et 4,120 (verbis allatis Esai: καταξεί τῆν γῆν usq ἀνελί ἀσειβῆ pergit: τὰ αὐτὰ τῷ παύλῳ φθιγγόμενος λέγοντι· ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι. ε. στόμ. αὐτοῦ usq παρον. αὐτοῦ.) Thdr^{ad} ad h. l. et 4,1204. 1207. 1206 et 4,1271 Dam ad h. l. Thphyl Oec. Etiam syr^{tr} lectioni *consuet* favet; cop *perdet*, aeth *icicis*. | στόματος: γστ Or^{4,231} odd σωματος | τῇ ἐπιφανείᾳ (Δ -νω): δστ^o fscr Cyrhr exodd⁶ alq τῆν ἐπιφανείαν*

καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ-^{2 Co 2, 15}
 μένοις, ἀπὸ ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ
 σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν
 πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν
 ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκίσησαντες τῇ
 ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ
 ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἴλατο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ'

9. ἡ παρουσία: F om η | καὶ σημειοῖς: 17. am Promissidm temp⁶ Ruf
 symb¹⁸⁷ om καὶ

10. ἀδικίας cum M^oABFG 17. 71. 78. 80. arm Or^{1,424}. 425. 600 et^{3,151}. 519.
 766 etcat eph²¹⁶ Cyrhr²²⁸ Euthalcod Damparall²⁴⁷ etparis ... ε (Gb^o)
 praem τῆς cum M^oDEKLF al pler Hipp^l. Chr Thdrt ad h. l. et^{3,157}
 Dam ad h. l. | τοῖς ἀπολλυμ. cum M^oABD^oFG 17. 71. it vg cop sah⁸
 syr^{sch} arm aeth^{utr} Or^{1,425}. 600 et^{3,151}. 519. 766 Cyrhr Euthalcod Dam
 parall etparis IrInt²²³ Tertres carn²⁴ al mu ... ε (= Gb^o Sz) praem τῆ
 cum M^oDEKLF al pler syr^g Or^{1,424} Hipp^l. Chr Thdrt ad h. l. et^{3,157}
 Dam ad h. l. | ἀληθείας et. Or^{1,425}. 600 Hipp Baseth²⁴⁵ etc IrInt²²³ et
 266 Tertmarc^{4,16} Cyp⁶⁶ etc ... D^oK^o d e add χριστου, IrInt²²⁶ dei | εδε-
 ξαντο: FG εδεξε.

11. καὶ διὰ τοῦτο et. IrInt²⁰⁶. 223. 226 Or^{1,425}. 600 Hipp^l. Baseth²⁴⁵ Cyr
 hr²²⁸ Cyp⁶⁶. 103 Ambrat etc. Cf et. Tertmarc^{4,16} Propterea quod dilec-
 tionem veritatis non susceperint, ut salvi essent. Et propter hoc erit eis
 instinctum fallaciae, ut iudicentur omnes qui etc ... D^o 67° cat^{xt} d e
 vg syr^{sch} cop Chr²¹⁴ Pelag om καὶ | πέμπει (Gb^o) cum M^oABD^o
 (πενπει) v⁸et⁸ 17. 67° cat^{xt} am fu allachm Or^{1,425} et (ex edd Hoesch
 et Spenc)⁶⁰⁰ et^{4,59} Baseth²⁴⁵ Cyrhr²²⁸ Damparall²⁴⁷ etparis IrInt²⁰⁶. 223.
 226 (omnibus tribus ll. sic edd pler) Ambrat^{ed} rom (non itemven). Cf
 Cyrhr l. l. τὸ δὲ πέμπει ἀρτὶ τοῦ συγχωρεῖ γίνεσθαι. ... ε (= Sz)
 πέμπει cum M^oDEKLF al pler d e f g vgcie demid tol al cop syr^{utr}
 arm aeth Or^{1,600} delar etInt^{2,600} Hipp Ephr^{2,191} Thdor^{mop} cat²⁰¹ Chr
 Euthalcod Cyrthes²⁷⁰ etloh²⁶³ al mu IrInt (ter, ut cum exigua aucto-
 ritate editum est) Cypbis (ut ante) Ambrat^{ven} al | αὐτοῖς (it vg ut
 credant mendacio): FG 8. 88. 35. om

12. ἀπαντες cum MAFG 12. 17. 31. Or^{1,425}. 600 Euthalcod Cyrloh²⁶³ Dam
 paris ... ε Ln παντες c. DEKLF al pler Or^{4,80} Hipp Chr Thdrt Dam ad
 h. l. etparall²⁴⁷ al | πιστεύσαντες et. Orter etInt Hipp Cyrhr IrInt ter
 etc ... κ πιστευομεντες | ἀλλὰ cum MB Or^{2,497} ... ε Ln TI all cum ADE
 FGK²¹¹LF al certe pler Orter al mu | τῇ ἀδικίᾳ cum M^oBD^oFG 8. 17.
 33. 37. 114. 115. 116. 120. al²scr it vg arm Or^{2,497}. 4,80 etInt^{2,600} Hipp
 l. l. Cyrhr²²⁸ etloh²⁶³ Thdrt^{2,190c}. 1648 Damparis etparall²⁴⁷ al IrInt ter
 Tertmarc^{4,16} al (it vg etc consenserunt iniquitati) ... ε (Gb^o) TI praem
 τῆ cum M^oAD^oCEKLF al pler Or^{1,425}. 600 Chr Thdrt ad h. l. Dam ad h. l.
 al Cyp⁶⁶. 103 (sibi placent in) Hier^{osa} 19 (sibi complauerint in)

ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, 14 εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγον εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δὸς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακαλέσαι ἡμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίζαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

13. υπο: Φ απω sic | κυριου cum $\text{BD}^{\text{b}}\text{et}^{\text{c}}\text{FGKLP}$ etc (sed ΦG κυριω)...
 κα 37. 39. του κυριου ... D^{c} d e vg $\text{Vig}^{\text{varim}} 127. 147$ θεου | ελατο (Gb'')
 cum $\text{MABDE}(\text{F}^{\text{c}} \text{ιδάτο})\text{GLP}$ 17. 23. 37. 47* 137. al vix unu Euthaleod
 Thdr̄t^{cod}... ε̄ ελατο cum κ al pler^{vid} Chr ete | υμας (et. $\mu\epsilon$): μ^{d}
 39. 121. I^{ser} d e f am fu demid tol al arm ημας. Contra disputat Lc
 brus: „Non nutes pronomen secundae personae vos in yrimas nos.“ | απ
 αρχησ cum MDEKL (A latet) al pler d e g syrsch cop arm aeth Chr
 Thdr̄t Dam^{lat} al Ambrat $\text{Vig}^{\text{varim}} 127. 147$ ... Ln απαρχην cum $\text{B}^{\text{a}}\text{B}^{\text{c}}\text{F}$
 P 17. 35. 39. 47. 71. 120. 137. f vg syrg Did^{tri} 123 Euthaleod Cyr^{thes}
²⁰⁰ Dam^{com} (ωσπιρ απαρχην) Ambr̄t sa 2, 670. om^{s} al | πιστες: 17
 πιστωσ

14. εις ο κας cum $\text{M}^{\text{a}}\text{F}^{\text{a}}\text{P}$ 23. 37. 47. 71. 73. 80. 116. f g vg syrg arm
 Euthaleod ... ε̄ Ln Tl om κας cum ABDEKL al pler d e cop aeth Chr
⁶¹⁵ Thdr̄t Dam al Ambrat | υμας cum $\text{M}^{\text{d}}\text{E}^{\text{c}}\text{F}^{\text{c}}\text{GKLP}$ al pler g vg cop
 syrg^{ur} arm aeth Chr Euthaleod Thdr̄t Dam al Ambrat al. Cf et. Luc
 brus: *Quidam legunt in quam, quidam ad quod; sed male omnino illi
 qui scribunt pronomen primas personae nos. ... Ln ημας cum ABD^{c} 19.
 23. 48. I^{ser} d e f $\text{Vig}^{\text{varim}} 127$ | εναγγ. ημων et. μ^{a} ... μ^{c} εναγγ. υμων.
 17. om ημων*

15. παραδοσις: $\text{D}^{\text{c}}\text{E}^{\text{c}}$ 44. d e Ambrat al add ημων, item 17. aeth Sili-
 cius^{op} (sed^{op} nostras) υμων | δι. επιστ. ημων: Basoth²¹⁰ δι. επ. ωσ
 δι. ημων

16. ιησους χριστος cum MDEFGKLP al fere omn it vg etc ... A 47. ιησ.
 ο χριστ. atque sic edidit Ln; η χριστος ιησους ... 45. plane om | και
 ο θεος: κας in η supra scriptum sed ipsa prima ut^{vid} inauu ... BD^{c}
 17. al? Chr^{mosc} om ο, hinc Ln [ο] θεος | ο πατηρ ημ. cum μ^{c} et
 (omisso ο) $\text{BDE}^{\text{c}}\text{F}^{\text{c}}\text{G}$ 17. 73. 238. f g vg^{cod} iachm syrsch cop arm aeth
 ar^o Ambrat^{rom} Vig^{ari} et sab² (non item varim) ... ε̄ Tl και πατ. ημ.
 cum $\text{AD}^{\text{c}}\text{EKL}$ al pler d e vg go syrg Chr Thdr̄t Dam al Ambrat^{2, 107}
 Ambrat¹⁰⁸ al | ο αγαπ. ημιας: μ^{c} om, μ^{a} suppl | αιωνιαν: ΦG αιωνων

17. παρακαλαισις: ΦA^{c} παρακληση (G^{scop} παρακληση), D^{sc} παρακα-
 λισθαι | υμων τας καρδ.: κα f vg Ambrat al τ. καρδ. υμων | στηρι-
 ξαι (ΦG -ξη) sine additam cum $\text{MABD}^{\text{c}}\text{E}^{\text{c}}\text{F}^{\text{c}}\text{G}$ al¹⁰ it vg go syrg^{ur} arm
 Chr⁶¹⁵ Euthaleod al Ambrat al ... ε̄ (= Gb^{oo} Sa) add υμας cum D^{c}
 $\kappa^{\text{c}}\text{KL}$ al pler cop aeth Thdr̄t Dam al | εργω κ. λογω (Gb'') cum MAB

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχη καὶ δοξίζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποιθήμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατε- 1 Th 5, 25
Col 4, 8 etc
Ga 5, 10
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

DELPH al plus¹⁰ d e g vg go syrP aeth (cop in omnibus et sermonib. omnib.) Chr⁶¹⁶ Euthalcod Thdrt Ambrst al mu ... ε (= Sz) λογ. κ. εργ. cum POK al pler f g syr^{sch} arm Dam ... 17. tantum εργω, d^{scr} tantum λογω

- III. 1. το λοιπ. et. Baseth²⁷⁷ ... FG om το | ἀδελφοι (Baseth²⁷⁷ om): FG 120. al^{scr} f g vg syr^{utr} cop arm aeth Aug²¹⁷ Ambrst al ante προσευχισθ. pon; item DE 78. d e go post περ. ημων | τ. κυριου cum MABDEKL al pler etc (et. Baseth²⁷⁷) ... F⁸G⁷ 17. k^{scr} g vg (sed non fu tol allachm) Chr^{mosc} 1 bis Maxim^{aur} hom² Pelag τ. θεου | τρεχη: L al pauc -χι | δοξαζεται: L al pauc -ζεται ... F⁸* doxasthetai
2. παντων: FG d e f g vg Aug²¹⁷ Ambrst al add εστιν. Alludit Hipp^{chri} et antehri¹ βλεπων τω πνευματι οτι ου παντων ην η πιστις.
3. εστιν: κ²(non item^c) f vg (sed non fu² tol allachm) auct^{vocat} 1, 2⁴ post ο κυρ. pon ... F⁸G⁷ g fu² tol allachm Ambrst om | ο κυριος cum M^B D^cEKLF al fere omn am demid go syr^{utr} cop Chr⁶²¹ Euthalcod Cyr^{the} 289 Thdrt Dam al Hier^{cont} pelag² ... Ln ο θεος cum AD^{FG} 71. d e f g vg^{cl} fu tol al Ambrst al | -ος: A 87. 71. 116. syrP c.* arm auct vocat 1, 2⁴ add και | στηριζει: cum MABDEKLF al omn^{vid} etc: B στηριζει ... F⁸G⁷ ετηρησει
4. παραγγελλομεν (F -λλωμεν) sine additam cum M^BD² 17. 67² d e vg (et. am fu etc, sed non demid) Chr⁶²¹ bis com Ambrst Pelag al ... ε add υμων cum AD^cFGKLF al fere omn f g demid go syr^{utr} cop arm aeth Chr⁶²¹ 1^{xt} Euthalcod Thdrt Dam al | ποιειτε cum κ²AD² d e ... ε Ln Ti praem και cum M^BD^cEKLF al omn^{vid} f g vg etc. Praeterea B^FG⁷D^c praem και εποησατε. Sed και ποιησετε (D⁸* -σατε, D^B 17. c^{scr} -σητε) a F⁸G⁷ 14. 30. 34. 41* 71. al^{scr} omittitur. | ποιειτε κ. ποιησατε: g et fecistis et facietis, cop fecistis et facitis. Sic autem ed. Ln: παραγγ. [υμων και εποησατε και] ποιειτε και ποιησατε
5. κατειθυναι: FG -θυνη | υμων (D⁸* ημ.) τ. καρδιασ: DE d e f vg τ. καρδ. υμων | την υπομονην cum MABDEFGKLF al longe plu (18 apud Scri) Chr Euthalcod etc .. ε (= Gb Sz) om την cum minusc pauc^{vid}

Ro 16, 17
1 Co 5, 11

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μμείσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακῆσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐράγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν. 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἐάν τούτῳ τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μμείσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τούτῳ παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθίειν. 11 ἀκούομεν γὰρ τινος περιπατοῦντος ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένου ἀλλὰ περιεργαζομένου·

6. παραγγελλομεν: inopte ut tol alia P παρασυγγ., G παραιγγ. | του (FG om) κυρ. ημων cum MAD² E² FGKLP al omni f g m²³ vg go syr^{21r} cop arm aeth Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam ad h. l. al Cyp³⁰³ Leif²¹⁴ Aug op mon Ambrat al ... Ti om ημων, Ln [ημων] cum BD² E² d e Cyp³⁰ Damparall⁶⁰⁰ | ατακτ. περιπατουντος (et. d e g Or^{int} 2,44⁷ Leif²¹⁴ Ambrat): D⁸ E⁸ F⁸ f vg go Or^{gall} 14,6 Cyp³⁰⁰ 302 περιπ. ατακτ. | ην: FG η | παρελαβοσαν (et. Gb) cum κ² AD² (ελαβοσαν) 17. Bas^{2,417} cod et¹⁰⁸ et¹⁸¹ ex¹⁰⁰ edd² e et¹⁸⁰ eod et¹⁸¹ bap¹⁰⁰ eod et¹⁸⁰ edd². Item Gb² Sz παρελαβον cum κ² P² b² et¹⁰⁸ KLP al plu (omni ap Serl) Bas^{2,320} ed et⁴¹⁷ ed et¹⁸¹ ed et¹⁰⁰ ed Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. ThphyI. Nec aliter (accoperunt) d e f (g sub aut) m²³ vg Cyp¹⁶ Leif Aug^{op} mon al ... ε (= Gb Sz) παρελαβε cum minusc vix mu syr^{sch} et¹⁸¹ d Bas^{2,630} edd vet Oec ... Ln παρελαβετε cum B² F² G 43. 73. 80. g (quam accoperistis t accoperunt) go syr^P arm Or^{gall} 14,6 Bas^{2,417} edd² Thdrt^{1,101} Ambrat auct¹⁸ sing cleric²³⁶ ... cop quam tradidimus vobis, aeth quam ordinavimus illis | παρ ημων: B αφ ημ., Damparall εε ημ.

7. εν (17. om) υμων ... P παρ υμ.

8. ουδε: FG ουτε | εραγομεν (Euthal¹⁰⁰ -γαμεν): 91. 109. 120. al plus²⁰ (δ ap Serl) Dam ad h. l. (non item parall⁶⁰⁰) Ambratrom (non ven) ελαβομεν | αλλ ut ABDEFGKLP rell omni^{vi} ... κ αλλα | νυκτος κ. ημερας cum M² FG 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr⁶²³ mose Euthal¹⁰⁰ Pa-Ath²³⁰ Antioch¹⁰⁷⁰ Damparall⁶⁰⁰ ... ε Ti νυκτα κ. ημεραν cum ΔΕΚΚLP al pler Chr⁶²³ Thdrt Dam ad h. l. al

10. ημεν: 17. post pr. υμας non | τοιτο et. κ² ... κ² om | παρηγγελλομεν (B a³⁰² παρηγγελομ.): F² E² (* παριγγ.) G παρηγγελλαμεν ... D⁸ E⁸ παργελλομ. | ου θειτε: D² μη θελ. | L θελη

11. περιπατ. εν υμων ατακτωσ cum M² B² F² G² KLP al pler g go syr^P Chr⁶²³ Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam ad h. l. etparall⁶⁰⁰ Ambrat ... DE 37. 47. 73. d e f m²³ cop arm aeth Damparall⁶⁰⁷ εν υμ. περιπα. ατακτ. (37. 47. 73. m²³ Dam ατ. περιπ.); similiter vg Aug^{op} mon inter vos quosdam ambulantes (Aug -lare) inquiete

12 τοῖς δὲ τοιοῦτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιούντες. 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγησθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπή·

12. τοῖς δὲ etc ... D* τοῖς δὲ τοιοῦτους | D παραγγέλλομ. | εν κυριω ιησουν χριστω (D⁸⁷ χϋ, P demid cop om) cum (G^b) κ⁴ΔΒD*Ξ¹(oblitus tamen est adscribere D^c)FGP 17. 81. 71. 80. d e f g m⁸² vg go cop arm Euthalcod Damparall⁶⁰⁷ Augop mon Ambrst al ... ε δια του κυριου ημων ιησου χριστου cum κ⁴ΔΒ^cΚΛ al pler syr^{utr} aeth Chr Thdrt Dam ad h. l. | εσθιωσιν: 17. -ιωσιν

13. ἐγκακήσητε (εγκ- ut κΔ al, Tl e. B* D* εγκ-, cf ad 2 Co 4, 1) e. κΔ B* 37. 39. 47., item D* ἐγκακείτε ... ε ἐγκακήσητε (FG -σεται) cum D^cEF GK LP al pler Chr Euthalcod Thdrt, item ἐκακείτε Dam atque et.Paris bis | καλοποιούντες: FG καλον ποιουντες, item 73. 113^m 114. 121. 122⁴ 219. h⁸⁷ Chr⁸²⁴ som (et sem καλον.) et^{5, 821}. 7, 454 et alib το καλον ποιουντ. Ex Latinis d e f m⁸² vg bene facientes, sed g bene t um facientes.

14. τῶν: κ τ | ἡμῶν cum κΔΒΕFGKLP al pler it vg go syr^{utr} cop arm Baseth³⁷³ Chr⁸²⁴ (addit οὐκ ελεπεν ὁ παρακούων ἐμοῦ παρακούεις, ἀλλ' ἡρέμα ἀνίτεταί) Euthalcod Thdrt Dam Tertpudic¹³ Augps¹⁰⁰ Ambrst al ... v 2. 23. 33. 37. 39. 43. 116. 137. h⁸⁷ aeth Thphyl ἡμῶν. Atque adnotat Thphyl: τινὲς μὲν „τῷ λόγῳ ἡμῶν“ ἀνέγνωσαν, διὰ τοῦ η. ὅθεν καὶ οὕτως ἐνόησαν· εἰ δὲ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἐμοῦ τοῦ παύλου, τῷ δὲ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης οἰοεὶ λαλοῦντι, τοῦτον σημειοῦσθε καὶ ἔχετε ὡς ἀφωρισμένον. ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης „ἡμῶν“ ἀνέγνω, διὰ τοῦ υ, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν νοεῖν ὅτι, εἰ τις ἀπειθεῖ ἡμῖν, λέγουσι πρὸς αὐτὸν ἃ διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐμάθετε. At de Chr quidem falli videtur Thphyl; nullo enim apud Chr loco non ἡμῶν invenitur, cf praeter comm ad h. l. 2, 321 et^{5, 529} et^{6, 527} et^{10, 237} et^{15, 604}, nec quicquam in verbis Chrysostomi inest quod contra hanc lectionem testetur; ipsa vero ea quae ex comm adscripsimus supra quadrant ad ἡμῶν. | δια της επιστολης: FG δι επιστ., m⁷⁸ post τουτον pon (habet enim: hunc per epistolam notate). Notatur etiam o⁸⁷ δ. τ. επιστ. cum seqq coniungere. | τοιτον: 47. τον τοιοιτον | μη συναν. cum κΔ¹ΠD^b7 et^cΞ 17. d e (d e ut non commisceamini) go cop Chr⁸²⁴ (Tertpudic¹³ ne commisceamini, sed ed^{sem}ler aliaque nec comm.) ... ε (G^b¹⁰⁰) Ti praem κα· cum D⁸⁷FGKLP al fere omν f g m⁷⁸ vg syr utr arm aeth Baseth³⁷³ Euthalcod Thdrt Antloch¹⁰⁸⁹ Dam al Tertpudic¹³ (sed vide ante) Aug¹⁰⁰ Ambrst al | συναναμίγησθε (D* -μισγεσθαι, Ξ -μισγησθε): -σθε ut D^bet^cΚKLP al pler (testantur in eundem sensum etiam omnes qui καὶ μη praebent, i. e. D⁸⁷FG) f g m vg syr utr arm aeth Baseth³⁷³ rell quos ante adscripsimus. Ceterum parum valet hac in re quod κΔΒ (item D⁸⁷FG^c87) 17. -σθαι praebent, quum α et ε innumeris locis antiquissimis edd promiscue ponantur,

- 1 Th 5, 28¹¹⁶ 15 και μη ὡς ἐχθρὸν ἠγείσθε, ἀλλὰ νοουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δάη ὑμῶν τὴν εἰρήνην διαπα-
 τὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
 Col 4, 13 17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστίν σημεῖον ἐν πάσῃ
 Th 5, 28¹¹⁶ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

quemadmodum hoc ipso versu κ⁰FGP 17. Euthal¹⁰⁰ σημειοῦσθαι pro -σθε habent. Agnoscunt vero -σθαι etiam d e go cop (Tertrudic al ne, non nec legendum est, quod satis dubium); mihi quidem videtur scripturae Pauli parum convenire τούτων σημειοῦσθε μη συναναμινγνῆσθαι αὐτῷ, multo certe magis τ. σημ. μη συναναμινγνῆσθε αὐ. | *ὡς ἐτραπή*: Antioch¹⁰⁰⁰ ὡς ἀμὴν ἐτραπήσθε

15. κα: D⁰ d e Tertrud¹² (non item Augr¹⁰⁰ et alib Ambrat al) om | FG εκθρ.
 16. ο κυριος: FGL 48. 115. 122¹¹⁶ 219. al²ser f g vgr¹¹⁶ demid o θεος | τὴν εἰρήνην: A 67¹¹⁶ om τὴν | τροπῶς cum κλ¹¹⁶δ¹¹⁶ε¹¹⁶κ¹¹⁶λ¹¹⁶ al fere omn syr¹¹⁶ cop Euthal¹⁰⁰ Thdr¹⁰⁰ Dam (arm in omni re, aeth in omni quod feceritis) ... Gb' Ln τροπῶς cum λ¹¹⁶δ¹¹⁶FG 17. 49. d e f g vg go Ambrat al; item Chr¹¹⁶ 116, quem sic legisse, licet odd (omnes?) τροπῶς testari videantur, ex comm intellegitur. Habet enim sic: ἐξ ἴσθιν, ἐν παντὶ τόπῳ; πανταχόθεν βούλειται εἰρηνεύειν, ὥστε μηδαμόθεν ἔχει φιλονεικίαν ἀφορμήν. πανταχοῦ γὰρ εἰρήνη καλὸν etc. Propterea quoque etiam Montf. τόπῳ edidit.

18. ἡμων: FSG γ οιν; syr¹¹⁶ om του κυρ. ημων | μετα παντων υμ. sine amh¹¹⁶ cum κ¹¹⁶ 17. 44. 67¹¹⁶ 116. fu hari toi arm¹¹⁶ Ambrat (nec addit amh¹¹⁶ Ath¹¹⁶) ... ε (Gb¹¹⁶) Ln add amh¹¹⁶ cum κ¹¹⁶ADFGKLP al pler d e f g vg (et. am demid al) cop syr¹¹⁶ arm¹¹⁶ aeth go Euthal¹⁰⁰ etc.

Subscriptio: κ¹¹⁶ 17. al προς θεσσαλονικεις (κ¹¹⁶ -νεικεισ) β... DE προς θεσσα. β πληρωθη, αρχεται πρ. τιμοθεου ε, FG ετελεσθη (ν -σθαι) προς θεσσα. β, αρχεται πρ. τιμοθ. κ. Item d ad thessalonicenses II. (** add scribens ad athenis) explicit incipit ad timotheum I., f g expl. ad thessal. II. inc. ad timoth. I. Item fu expl. ad thessal. II. inc. ad colossenses argumentum, am explicit ad thessalonicenses sec. postea quo sequitur incipit epistula ad timotheum ... ΔΒ¹¹⁶XP 37. 47. 118. 123. al πρ. θεσσα. β εγγραφη απο αθηνων. Item L του αγιου αποστολου παυλου προς θεσσαλ. δευτερα εγγραφη απο αθηνων. Similiter al ma; Euthal¹⁰⁰ προς θεσσαλ. δευτεραισ (sic) επιστολης (adde τελος); εγγραφη απο αθηνων υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου ... ε προς θεσσαλονικεις δευτερα εγγραφη απο αθηνων: απο αθηνων agnoscunt etiam cop syr¹¹⁶ Euthal Thdr¹⁰⁰ al; contra e Laodicea Pisidiae syr¹¹⁶ et Ebedjeu, 6. 44. 71. 91. al²ser al Synops Oec απε ρωμησ. Thesis additur etiam δια τυχιου (ut syr¹¹⁶), δια σιλουανου και τυχιου (ut cop), δια σιλουανου και τιμοθεου (ut 138.), per Titum et Onesimum (in prologo Latino). Praeterea numerantur στοιχοι ρε' (KLP al plu Euthal; 93. ρε', cop τερε'), in κ¹¹⁶ ρπ'. Nonnulli addunt: αναγρ. α', κειφ. ε'. In B a cap. 46 ad 47 pergitur; am fu capitula IX habent.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλῆσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-

- * Hunc epistolae ad Hebraeos locum dedimus (consentiente Ln, non item ε Τl) secuti exemplum codicum $\mu\alpha\beta\chi\eta\psi$ 17. 23. 47. 57. 71. 78. aliorum (etiam Euthalcod). Nec aliter copcodd (cf Zacagn praef. p. 74 sq). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39. anni 365. Consentit etiam Ps-Ath in Synopsi.) Eriphanus²⁷⁸ (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcolonem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit: ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδέκῃ πρὸ τῆς πρὸς Ἑβραίους τισσαρεσκαιδικῆς τέτακται, addit: ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸς Ἑβραίους δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸς Τιμόθειον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα.) Cyrillus (vol. V, 2. de recta fide, ubi loci ex ep. ad Hebr petiti praecedunt epp. ad Tim. et Tit.) Euthalius (In prologo ad 14 epp. Pauli, cf Zacagn²⁸⁶, ubi eis quae de ep. ad Hebr. dixit adiungit: ἐν ταῦθα περικλείουσι τὴν κατὰ τὸν λαὸν ἰδιωτικῆν ἀξίησιν αἱ ἐπιστολαί. Pergit autem: μετὰ ταύτας αἱ πρὸς Τιμόθειον ἐτάχθησαν ἐπιστολαὶ δύο etc.) Theodoretus (eundem ordinem in comm suo ad omnes epp. Pauli sequitur) Ioh. Dam. (ut Thdr). Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60. concilii Laodicensi (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos inprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2. ad Paulinum (Vall. IV, 574) singula sic ordinat: *evang. quattuor: epp. Pauli ad septem ecclesias, octava enim ad Hebraeos a plerisque extra numerum ponitur, ad Timotheum, Titum, Philemonem: actus apostolorum: epp. septem Iacobi, Petri, Iohannis, Iudas: apocalypsis Iohannis.* (Ipse vero Hier. in cod. Am. Fuld. aliis hunc ordinem non sequitur.) Apud Cassiodorum Institutt. cap. 14. *ad Hebraeos una post ep. ad Col. et ante epp. ad Thess. legitur (in Complexionibus vero vulgatum ecclesiae Latinae ordinem sequitur).* Iam supra pag. 663. ad finem epistolae ad Galatas mentio facta est eius ordinis, quem exemplar unde β code x exscriptus est sequentum esse docet capitulorum ratio. Excepit enim illo in exemplari epistula ad Hebr. epistolam ad Galatas, subsequente ad Eph. epistula. Similiter fit in antiquissimis versionis Sahidicae membranulis Romanis, quas inter 2. Cor. et ad Gal. epistolam ad Hebr. collocatam habere auctor est Zoëga in catalogo eodd. copt. mss. qui in Mus. Borg. Velitris asseruntur pag. 186. Longe vero usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus.

λήσεν ἡμῖν ἐν νύφῃ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 ὃς ὢν ἀπυκνάσμα τῆς δόξης καὶ χαρα-

Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones concilliorum Hipponensis (a. 395) et Carthaginiensis (a. 397). Huius enim in statutis, quas quidem eadem quae iam quattuor annis ante Hipponem placuerant repetitissae dicuntur, hunc in modum scriptum est (cf apud Mansi III, 924.): *Pauli apostoli epistulae tredecim, eiusdem ad Hebraeos una* (inde fit apud Innocentium in celebri ad Exsuper. episc. tolosanum epistula: *Pauli apostoli epistulae quattuordecim*). Eundem epistularum tredecim numerum, ad Hebr. epistula nondum in canonem recepta, iam ex catalogo Calli Romani refert Eusebius hist. eccl. 6, 20. Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanius verba supra attulimus. Ad hunc accedunt, quos Amphilochius (non Gregorius) composuit Iambi ad Seleucum, in quibus relatis epp. ad Rom., ad Cor. duabus, ad Gal., ad Eph., ad Phil., ad Coloss., ad Thess. duabus, scripsisse Paulus dicitur *δὶ οὗ τιμοθίμῃ· τίτῳ δὲ καὶ φιλήμον· μίαν ἑκατίμῃ· καὶ πρὸς Ἰβραίους μίαν· τινὲς δὲ φασὶ τὴν πρὸς Ἰβραίους νόθον οὐκ εἶ ἄγοντες· γνήσια γὰρ ἡ χάρις*. Sequuntur eundem ordinem post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistolam codd. DEKL al permu. Praeterea accesserunt ad Latinorum usum etiam ecclesia Nisibensis (cf Iunil. de partib. legis div. lib. I. cap. 6.) et Aethiopum ecclesia.

Inscriptio: **ΜΑΒΚ** 8. 17. 37. 47. 80. **π**^{80r} al **σ**^{80r} **cop** *πρὸς Ἰβραίους ...* **μ** (*praemisissis ἔγγραφη ἀπο ἰταλίας δια τιμοθίου*) *ἢ πρὸς Ἰβρ. ἐπιστ.* (cum additamento quod parum ipsi inscriptioni convenit: *ἐπιθεῖσα ὡς ἐν πίνακι*), **Ρ** *παυλον ἐπιστολὴ πρὸς Ἰβραίους, Λ* *τον ἁγιον και πανιψημου αποστ. παυλ. ἐπιστολὴ πρ. Ἰβραίους, α* *ἢ μὴ πρὸς Ἰβραί. ἐπιστολὴ, ἢ πρ. Ἰβραί. ἐπιστολὴ, πρ. Ἰβραί. ἐπιστ. παυλον, πρ. Ἰβραί. παυλου ἐπιστολὴ, πρὸς Ἰβραί. ἐπιστ. του ἁγιου παυλου etc ...* **π**^{80r} *παυλος ἀποστολος Ἰβραίους ταδε συγγενισσιν ...* **D** (et. d), quod satis memorabile est, in subscriptione epistolae ad Philemonem praeter morem constantem non habet *ἀρχεται πρ. Ἰβρ.* vel simile, nec magis habet inscriptionem quam proprie dicis (quod enim edidimus, *πρὸς Ἰβραίους*, id non hausimus nisi ex marginibus superioribus, ubi titulus repeti solet) ... **f** praeposito „argumento in epistolam ad hebraeos“ *ἐπιθεῖται ἄνωθεν ἰσχυρὰ ἐπιστολὴ ἀδ Ἰβραίους, ἀμ* (in quo ipsis singulorum librorum verbis praeposita sunt „argumentum“ itemque „breves“ vel „capitula“) *ἰσχυρὰ ἐπιστολὴ ἀδ Ἰβραίους, ἢ ἀδ Ἰβραίους; syr ep. ad Hebr., syrP ep. Pauli ad Hebr., αρρωτορ ἐπιστ. Ἰβραεορων ... ε* *ἢ πρ. Ἰβρ. ἐπιστ. παυλου, item ε*⁸⁰ **Gb Sz** *omisso παυλου.*

I. 1. *ἐπ ἰσχυροτων* cum **ΜΑΒΔΕΚΛΜΡ** 17. al longe plu (10 ap Scri) **f** **ν**g (hi² *novissime diebus istis*) **cop** **arm** **Or**^{4,60} **Eusm**coll 23. 105 **Ath**¹⁷⁵ **Did**tri²⁸ et¹²⁵ **Chr**⁴. 7. ⁸ **ex**codd allq **Euthal**codd **Cy**^{10h} 224 et¹⁰⁵ **hes** 206 et¹⁰⁵ **laph** 107 et¹⁰⁵ **Thdr**^{2,124}. 4,206 **Phot**man^{2,10} **Dam** al ... **ε** (= **Gb Sz**) *ἐπ ἰσχυα-*

κτῆρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμῶν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκά- 2, 1 etc
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσοῦτα κρεί-
των γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κα-

των cum 47. 1^{scr} al mu d e (hi² in novissimis diebus his) harl* (novissi-
mis dieb. istis) syr^{utr} aeth Or^{2,350} Mcell^{ens} 91. 92 Orthod^{qu} 71 Cyr^{hr} 149
Tit^{gall} 5,330 Ps-Ath¹⁶ Thdr^t ad h. l. al

2. δε ου et. Or^{1er} Bashex⁸⁷ etc ... 109. διο | κ. ποιησεν τ. αιωνας (Gb'')
cum(κΑΒΔ⁹εΙ⁹εΚΜ 17. 87. 53. d e f vg (hi² fecit et saecula) syr^{oth} cop
aeth Or^{cat} eph¹⁰⁸ Eus^{me}cell^{92. 106} Ath¹⁷⁵ Tit^{gall} 5,330 Cyr^{thes} 306. 371 al
Amb^{8de} 1,428 al mu ... ε κ. τους αιων. εποι. cum D^bκLFP al pler syr^p
arm Or^{4,60} Did^{tri} 28. 118 Cyr^{hr} 161 Bashex⁸⁷ Chr Euthal^{cod} Cyr^{ad} 110
Thdr^t ad h. l. et^{4,400} Dam al

3. Cf huc insignem locum Clem^{ro} 20: ὁς ὢν ἀπαύγασμα τῆς μεγαλω-
νυας αὐτοῦ τοσοῦτα μείζων ἐστίν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα
κεκληροτόμηται. γέγραπται γὰρ οὕτως· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγ. αὐτ. πνι-
ματα καὶ τοῖς λιτ. αὐ. πυρ. φλόγα. ἐπι δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτως ἐ-
πιν ὁ διαπάτη· ἰδὸς μου ἰδ σύ, ἐγὼ σήμερον γαρ. σε· ἀλτῆσαι παρ'
ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσιν
σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν· κάθου ἐν δεξιῶν
μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἰχθρ. σου ὑποπόδ. τ. ποδ. σου. | φερων. B^o φα-
νιρων, B^o (an eraso) φέρων, rursus (saeculo fere 13.) restituta est pri-
mae manus lectio addito accentu φανερῶν adpositaque nota: ἁμα-
θίσταται καὶ κακί, ἄφισ τὸ παλαιόν, μὴ μεταποιέι | τῆς δυναμ. αὐτου.
κ 67⁹⁹ om αὐτου | καθαρισμον sine δε αὐτου (αὐτου) cum κΑΒΔ^bFP
17. 46* 47. 80. cat^{ixt} 127 f vg arm Cyr^{hr} 230 Did^{tri} 76 Euthal^{cod} Cyr^{ad}
110 Ps-Ath²⁸⁷ Dam^{com} (το γαρ „καθαρισμον των ἁμαρτιων ποιησα-
μενος“ τουτο δηλο, etc) et^{nestor} 506 Sedul Cassiod^{rs} 2 ... ε Ti praem
de ταυτου cum D^oεΚLΜ al pler d e (hi² per ipsum purificatione pecc.
facta) syr^{utr} (etiam aeth agnoscit, item^{v1} cop ubi est per quem fecit
sanctificationem pecc.) Ath²⁸⁸ Chr (commentatur etiam²⁰) Thdr^t Dam
ixt Aug^{pecc} mer¹ (purgatione pecc. a se facta). Item D^o 137. δε αὐτου,
item Thdr^t ad h. l. adnotans το „δε αὐτου“ δασις αναγνωσκειν
προσηκει αντι του „δε ταυτου“. | τ. ἁμαρτιων sine ημων cum κ^oΑΒΔ^o
ε^oMP 67⁹⁹ cat^{ixt} 127 d e f vg cop syr^{sch} aeth Cyr^{hr} 230 Ath²⁸⁸ exedd
etedd aliq Did^{tri} 76 Euthal^{cod} Cyr^{ad} 110 Dam^{nest} 506 al Aug (ut ante)
Sedul Cassiod^{rs} 2 ... ε (Gb⁰⁰) add ημων cum (κ^o υμων) D^oε^oKL tisch⁶.
al pler syr^p arm ar^o Ath²⁸⁸ Chr Thdr^t Ps-Ath²⁸⁷ Dam ad h. l. | ποι-
ηουμενος post των ἁμαρτ. [ημ.] cum κΑΒΔΕΜΡ 17. 37. 46. 47. 78.
116. 13^{lect} cat^{ixt} 127 d e f vg arm Did^{tri} 76 Cyr^{hr} 230 Ath²⁸⁸ Euthal^{cod}
Cyr^{ad} 110 Ps-Ath²⁸⁷ Dam^{com} Aug al ... ε Ti ante τ. αμ. [ημ.] cum κL
al pler syr^p Chr Thdr^t Dam^{ixt} et^{nest} al | μεγαλωσυνη: DELF tisch⁶.
al μεγαλουν.

4. τοσοῦτα: P -των, 78. 109. Ath¹⁵⁰ odd³ -τον, 37* -το | κρείττων: D^o
o^{scr} κριττω, D^o 219* 238. o^{scr} 1^{scr} cat^{ixt} 128 κριττω, LM k^{scr} κριττω

κληρονομήκεν ὄνομα. 5 τίνοι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων ἰσὺς
 μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν ἔγω ἔσομαι ἀντὶ
 εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
 γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκνησά-
 τωσαν ἀντὶ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους
 λέγει ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματι καὶ τοὺς λειτουργοὺς
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς
 εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς ἐνδύτητος ῥάβδος
 τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν
 διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιᾶσθαι παρὰ
 τοὺς μετόχους σου. 10 καὶ σύ κατ' ἀρχᾶς κύριε τὴν γῆν ἐθε-
 μάλισσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ

| τῶν ἀγγέλων: B om τῶν, item (vide ad v. 3) Clem^{rom} | ὄσω (tisch⁴-
 43. 46. al Ath¹⁰⁰ ὄσον); κ 219. kscr slect Athcod add κα;

5. ποτε ante τῶν ἀγγέλων. cum MABD^betC²*KLMF al fere om d e (hi ali-
 quando angelorum dixit) f vg syr^o Eus^{ecio} etc ... D⁵⁷*E⁷⁷* 2. oscr
 syr^{sch} post τ. ἀγγέλων ... Cyr^{10h} 505 om | ἔσομαι αὐτῷ et. M^a ... M^a
 om αὐτῷ

7. πρὸς μὲν τ. ἀγγέλους: D⁵⁷*E⁷⁷* 71. d e aeth Chr⁶bis (non item³⁴ixt) add
 αὐτῶν | πνεύματα et. Clem^{ro} 20 Or⁴, 420 e; in 2, 302. 300 Eus^{mcoll} 178 etc:
 DE 1. 39. 67* 71. tisch⁴- d e aeth πνεύμα

8. τοῦ αἰῶνος: B 17. om | κα; cum MABD²*E⁷⁷*M 17. d e am tol allachm
 cop Cyr^{ad} 72. Sic TI: καὶ ῥάβδος etc ... ε om cum D⁵⁷*K⁴*KLF al fere
 om f vg (et. fu demid al) syr^o aeth Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes} 272. 281
 Thdr^t Chron¹⁶³ Dam al | ἡ ῥάβδος cum MABM 17. Cyr^{ad} 72 (ita etiam
 Ln^{ed} min, mutavit^{ed} mal ex errore de s) ... ε (Ln^{ed} mal vide ante)
 TI ῥάβδος cum DEKLF tisch⁴- al fere om Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes} 272-
 281 Thdr^t Chron¹⁶³ Coam⁴²⁵ Dam al | τῆς ἐνδύτητος cum M^aABM 17.
 (e spatio) Cyr^{ad} 72 ... ε TI om τῆς cum DEKLF tisch⁴- al fere om
 Chr rell ut ante. M^a post ἡ ῥάβδος praetermisit τῆς ἐνδύτ. ῥάβδος,
 quae M^a suppl | ῥάβδος sec cum MABM 17. Cyr^{ad} 72 ... ε TI ἡ ῥάβδ.
 cum DEKLF tisch⁴- al fere om Chr rell ut ante | βασιλ. σου cum AD
 EKLMF al om d e f vg rell Chr Euthal^{cod} Cyr^{ad} etc ... M^a βασιλ.
 αὐτοῦ :: quae hoc versu contra ε dedimus, eadem fere singula auc-
 toritate fulta et diversa a LXX, sperni nequeunt nisi arbitrium testi-
 bus anteponas; hunc in modum aliena manu a verbis LXX diacessum
 esse minime probabile est. αὐτοῦ extremo loco ceteris paullo minus
 valet.

9. ἀδικίαν cum MA 17. 23. 43. 57. 8P^e al³ ap Alt Chr²⁶mosc³ Cyr^{ad} 72
 Chron¹⁶³ ... ε TI ανομίαν (D⁵⁷-μιασ) cum BDEKLMF tisch⁴- al pler
 Chr²⁶mont^f Cyr^{thes} 272 etca: 123 Thdr^t Dam al, item syr^o et (iniquita-
 tem) d e f vg :: LXX^{ed} ανομίαν, ut etiam M^a etc; sed A al Eus^{dem}
 179. 205 Ath²⁰⁰ al | ἔλαιον: BL al ελειο, D⁵⁷* ελειο

ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἰμάτιον παλαιωθή-
 σονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεις ἀντοῦσ καὶ ἀλλαγῆσονται,
 σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἰ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείουσιν. 13 πρὸσ τίνα δὲ
 τῶν ἀγγέλων εἰρημέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοῦσ ^{Fr 102(110), 1}
 ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν ^{Mt 22, 44 etc}
 λειτουργικὰ πνεύματα εἰσ διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοῦσ μελ-
 λοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισστέρωσ προσέχειν ἡμῖσ τοῖσ ἀνοσθεῖ-
 σιν, μήποτε παραρῶμεν. 2 εἰ γὰρ ὁ δεῖ ἀγγέλων λαληθεῖσ λόγος ^{Ga 5, 19}
 ἐγένετο βέβαιουσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοή ἐλαβεν ἐνδικον ^{Act 7, 53}
 μωσθαποδοσίαν, 3 πῶσ ἡμεῖσ ἐκφενξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαν-

11. διαμένεις: hoc accentu L tisch^a al ut^{vi} plu ... d^oek al d e f vg
 διαμενεις, permanebis

12. ωσει: d^oe* Dam ωσ | ἀλλάξεις cum κ^od*(et^b ut^{vi}) 43. d e f vg (et.
 am demid al; non item fu harl^o), item ex ps it IrInt²⁵⁰ Terthermog⁵⁴
 OrInt^{1, 171-148} (non item Or^{1, 240}) Bas^{1, 120} etc ... ε Ln Tl ελεξισ cum κ^o
 (ελεξ.) ABD^oKLMP al fere omn fu harl^o syr^{tr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod}
 Thdrt Cyract¹⁵ Dam al :: ut LXX (of et. Esa 84, 4), sed vide
 ante | αυτουσ sine additam cum d^oeklmp al omn f vg (et. am demid
 al) cop syr^{tr} Chr Euthal^{cod} Thdrt etc ... Ln add ωσ ἰματιον cum
 κABD* (sed ωσ ἱματ. ἀλληγ. omisso κα: unum stichum efficiunt) d e
 fu arm aeth (sed d e mutabis illos et tamquam vestimentum mutabuntur,
 item aeth; item κ ex B^oet^c conflavit καὶ ωσ ἱματιον ἀλλάγ.) | σν δε:
 κ^o add κα: sed ipse (ut^{vi}) punctis notavit | ο αυτουσ: 17. αυτουσ | Δ^o
 εγλειψουσιν

13. εωσ αν (et. d^bet^oe^o): d^oe* om αν | 37. om σου pri

14. διακονιαν et. Or^{1, 767. 2, 20. 495. 4, 191. 430} et Gall^{14, 90} et Int^{2, 451} ac⁵ap
 Eusprae²²³ et theoph¹⁴⁸ Nyas^{1, 658} Cyr^{1oh 61} et Julian¹²³ etc ... B Or^{1, 570}
 et^{4, 480} διακονιασ

II. 1. δει περισσοτερ.: κ f vg περ. δει, 17. περιισ. post προσ. ημ. pon |
 προσεχ. ημασ cum κABDE 17. 93. cat^{txt 140} f vg (oportet observare nos)
 Ath²⁶⁵ Euthal^{cod} Aug¹⁷¹⁸ (oportet adtendere nos) ... ε ημασ προσεχ.
 cum κLP al pler Thdrt Dam al; item d e oportet nos amplius intueri |
 παραρουμεν cum κAB^od^oLP 17. 47. 115. 122. n^{scr} al syr^{p 285} et Eū-
 thal^{cod} ... ε παραρουμεν cum B^od^oek^{all} al pler. Ceterum κ om v.
 1., Chr vero non habet nisi διο χρη περισσοτ. ημ. προσεχειν τοισ
 ακουσθ.

2. αγγελων: L αγγελου | ελαβεν ενδικον: 17. 37. ενδι. ελαβ.

3. εκφενξομεθα: 31. 109. d^{scr} al¹⁰ fere -ξωμεθα

τες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβραϊώθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ ποικίλοις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, ^{Fr 2, 5-7} περὶ ἧς λαλοῦμεν. 6 διμαρτύρατο δὲ πού τις λόγων· τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμησῆκε αὐτοῦ; ἢ νῖος ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; 7 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἑστεφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὕτω ὀρωμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἑστεφανωμένον, ὅπως ^{No 11, 26} χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ πάντων γενέσθαι θανάτου. 10 ἔκρηπεν γὰρ αὐτῷ,

4. συνεπιμαρτ. et. Orat cor¹³ etc ... B^o συμμαρτ., B^o συμμαρτ. | τι: MF 17. 41. 44. 106. 109. 114. al³ ser al fere¹⁰ arm Orat cor¹³ Chr⁶⁶ al om, nec exprim f vg (contra d e signis quosue et) | αυτου: DE^o BE^o του θεου
5. υπεταξεν: c f vg (et. am demid hal al; non item fu tol har!^o al) Chron¹⁰² add e θεου
6. τι: cum MABCO¹⁰⁷DE¹⁰⁸BE¹⁰⁹KL al fere omn f vg syr¹¹² arm aeth Chr⁶⁴. 67 Chron¹⁰² Thdr̄t etc ... Ln^{6d} min τις cum C¹² P¹³ glect d e tol eop Euthal¹⁰⁰ cod Dam (: item LXX ex Δ al mu) | μιμησκη: 17. al mu (Δ ap Scri, 3 ap Mith) Euthal¹⁰⁰ -σκη (al pauo etiam επισκεπηται)
7. ηλαττωσας: D^o ελαττ- | εστιφα. αυτον sine additam cum BD^o E^o KL 3. 23. 33. 39. 43. 44. 47. 57. 73. 74. 108. 177. 179. 238. a¹⁰⁰ (al^o ap Scri) al plus²⁰ syr¹⁰⁰ edd et edd allq et syr¹⁰⁰ txt Chr Dam Thphyl Ose ... ε (= Gb Sz) add κας κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου, item Ln [κας - σου] cum MACD¹⁰ E¹¹ MF 137. al sat mu d e f vg cop syr sch (ut iam widm) et P c.^o arm aeth Euthal¹⁰⁰ Thdr̄t Sedul al (: ut LXX)
8. εν τω γαρ αυτω μεδεκ 23. ... ε εν γαρ τω cum ACKLP al fere omn Chr Euthal¹⁰⁰ Thdr̄t al | αυτω pri: B d e (subiciendo autem omnia) arm¹⁰⁰ om, syr¹⁰⁰ habet c. ob., atque hinc Ln [αυτω] | τα παντα: DE syr¹¹² cop ante υποταξας pon | ορωμεν etc ... d e videmus omnia eius subiecta
9. βλέπομεν: L -πωμεν | χαριτι θεου cum MABODEKLP al (ex 67°) omn d e f vg cop (syr¹⁰⁰ vide post, item ar^o) syr¹⁰⁰ arm aeth edd allq apud Or^{4,11} Eus¹⁰² 841 Ath⁴⁴ Chr Euthal¹⁰⁰ Cyr¹⁰³ nest⁹⁸. 120 et capp thdr̄t¹⁰⁰ (et. ap Thdr̄t^{5,41} et⁶⁷ in defensionibus Cyrilli) et fest pasch¹⁰⁰ et epp⁹⁴ et alibi Hiergalat³ Faustingall^{7,154} al (syr¹⁰⁰ sic: ipse enim deus per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem; similiter ar^o etiam gustavit

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-

mortem pro unoquoque per gratiam dei) ... M 67** syrcod nestorianorum (his tribuunt etiam Thphyl et Oec) syrcod heidelberg arpetrop Or^{4,41}. 202. 222. 450 et int^{4,512}. 260 Thdormop Thdrt^{2,404} et ad h. l. (etiam apud Marius Mercat. ed. Gall^{6,609}) Anastasabbas (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lectt. III.) eod ap Hier^{21,2} Amb^{2,422} et^{4,570} Fulg^{2,asim} Vigoutych² χωρὶς Θεου. Ita enim, ut quae testimonia attulimus accuratius proponamus, de Nestorianis Thphyl: οἱ δὲ νέστοριανοὶ παραποιῶντες τὴν γραφὴν φασὶ· χωρὶς Θεοῦ ἵπὲρ παντὸς γένηται, ἵνα σιστήσωσιν ὅτι ἐσταυρωμένῳ τῷ χριστῷ οὐ συνῆν ἢ θείότησ' αἵτι μὴ καθ' ὑπόστασιν αὐτῷ ἠνωμένη ἀλλὰ κατὰ σχέσιν. πρὸς οὗσ' ὀρθόδοξός τις χλιεάζων τὴν ἀνοησίαν αὐτῶν εἶπεν ὅτι ἐχέτω, ὡς φατε, ἡ γραφή, καὶ οὕτως οὖν ἵπὲρ ἡμῶν ἐστὶ τὸ λεγόμενον· χωρὶς γὰρ Θεοῦ ἵπὲρ παντὸς ἄλλου ἀπέθανεν ὁ κύριος καὶ ἵπὲρ τῶν ἀγγέλων etc. Similliter Oec. Ex cod. heidelberg. Tremellius edidit (cf Schaaf ad h. l.) ipse enim *excepto deo per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem*. Nec aliter edpar¹ min et edhutter¹; item confirmat *χωρὶς* (teste Treg) syr^{lich} 7157¹ (Mus. Brit^{12,187}) ubi ad *χωρὶς* c. * corrector recens adnotavit lectionem eam in eodd. Nestorianis haberi. Accedit arpetrop: *quare χωρὶς Θεου, qui cum sibi fecerat templum, gustavit mortem pro omnibus hominibus*. Ex Graecis vero patribus sic Or^{4,41}: *χωρὶς Θεοῦ ἵπὲρ παντὸς ἐγένεσατο θανάτου, ἢ ὅπερ ἐν τισι κείται τῆς πρὸς Ἰβραίουσ' ἀντιγραφίῳσ „χάριτι Θεοῦ“*. Item^{4,202} ὁ δὲ βουλόμενος ἀληθεύειν καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἐπιργυῶν τὴν κατὰ φαν (Io 11, 50) - συγχρησεται τῷ ὅπως χάριτι ἢ χωρὶς Θεοῦ ἵπὲρ παντὸς γένηται θανάτου, καὶ ἐπιστήσῃ τῷ „ἵπὲρ παντὸς“ καὶ τῷ „χωρὶς Θεοῦ ἵπὲρ παντὸς.“ et²⁰² μόνου Ἰησοῦ τὸ πάντων τῆς ἀμαρτίας φορτίον ἐν τῷ ἵπὲρ τῶν ὄλων χωρὶς Θεοῦ σταυρῷ ἀναλαβεῖν εἰς ταυτὸν καὶ βαστάσαι τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἰσχυί δεινῶν ἡμῶν. Item respicit ad hunc locum^{4,450} γιν' οὐδ' ὅτι ἡ οικονομία τοῦ ἵπὲρ πάντων πάθους τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται οὐ χωρὶς Θεοῦ. Adde int^{4,512} „Nam cum superius dixisset quod pro omni genere humano redemptionem semetipsum dedisset, ut eos qui in peccatorum captivitate tenebantur redimeret, dum *sine deo pro omnibus mortem gustat*“, et²⁶⁰ „Et ei quis illud aspiciat quod dicit apostolus - et illud *ut sine deo pro omnibus gustaret mortem*“, etc. Diserte tractat locum Thdormop cas¹⁴⁷: *γελοῖότατον δὲ τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ „χωρὶς Θεοῦ“ ἐναλλάττοντες καὶ ποιῶντες „χάριτι Θεοῦ“, οὐ πηροῦντες τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς γραφῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μὴ συνίνασι ὅτι ποτὶ ἔφη τὸ „χωρὶς Θεοῦ“ ἰδιαίτερος ἐξαίρεσις μὴ ἐπιτεῖναι, τιθέμενος δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ' εὐκόλον εἶναι πρὸς κατανόησιν. τί γὰρ ἐνταῦθα προέκειτο τῷ παύλῳ ἵνα ἐπαγγέλλῃ τὸ „χάριτι Θεοῦ“; τίς δὲ αὐτὸν ἤγε πρὸς ταῦτα ἀκολουθία; - εἰπὼν γὰρ ὅτι „χωρὶς Θεοῦ ἐγένεσατο τοῦ θανάτου“, οὐδὲν πρὸς τοῦτο παραβλαβείσῃ τῆς θεότητος, καὶ οὐκ αὐτὸ ἀπὸ τῆς οὐσίας γένηται τὴν κατὰ βραχί τοῦτο ἐλάττωσιν ἐδέξατο etc. Commentatur etiam Thdrt ad h. l.*

Iο 20, 17
 Mi 20, 10
 T. 21 (22), 20
 2 Ba 22, 2
 Ba 4, 17 a
 1 Co 15, 28
 2 Ti 1, 10
 λειώσαι. 11 ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες·
 δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων·
 ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 ὑμῶν σε. 13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῶν. καὶ
 πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 ἐπεὶ οὖν
 τὰ παιδία κεκοινοῶντην αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλη-
 σίως μετέσχευ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
 τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἐστὶν τὸν διάβολον, 15 καὶ
 ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φέβον θανάτου διὰ παντός τοῦ ζῆν ἔνο-
 χοι ἦσαν δουλίας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,
 ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν

(τοῦτο γὰρ εἶπεν ὄπωσ χωρὶς Θεοῦ - θανάτου. μόνη, φησίν, ἡ θεία
 φύσις ἀνεσθῆσ, τὰλλα δὲ πάντα τοῦ τῆς ἰνανθρωπήσεως ἰδίτου
 φαρμάκου) εἰ⁹,⁶⁰⁴ (τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἰβραῖ. φησίν· ὄπωσ χωρὶς -
 θανάτου. μόνη δὲ ἡ θεία φύσις ἀνεσθῆσ, πᾶσα δὲ ἡ κτίσις ἰδίτου
 τοῦ τῆς οἰκονομίας φαρμάκου. Hier autem galat. 2, 20 habet: „Christus
 gratia dei, sive, ut in quibusdam exemplaribus legitur, *adeque deo*
pro omnibus mortuus est.“ His ex testimonio certum hoc est, mi-
 nime a Nestorianis lectionis *χωρὶς Θεου* originem repetendam esse;
 iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis
 specie dicitur *χωρὶς Θεου* ad verba versus 8. οὐδεν αφηκεν αυτω αν-
 υποτακτ. adnotatum esse conlato 1 Co 15, 27. Inde vero non per
 errorem ad v. 9. tractum crediderim, sed ansam cuiuspiam datam
 emendationi verborum *χαριτι Θεου* dogmaticae. Quae quidem qui-
 bus non displiceret fuisse non mirum. | γενητας: D^o-σεται

11. καλεῖν: 17. καλων | ἀδελφους αυτους: κ syr¹¹⁷ αιτ. αδελφ. Cf huc
 Plat. Soph. ex cod²akew 214 ubi est: δια τοιτο οιν ον φειδομασ ουδε
 επαισχυνομασ καλων υμασ αδελφουσ μου.

12. εν μεσω ad κBCDEHK¹¹LM etc ... AP 47. ἡμισω

13. επ αυτω (d e in illo, f vg in eum): C^ov¹ 1. εν αυτω | εγω εσ. πεποθ
 επ αυτω: syr¹¹⁸ me ego ero illi in patrem et ille erit mihi in filium

14. αιματ. κασ σαρκ. (Gb^o) cum κBCDEMP 17. 37. 47. 137. cat¹¹⁷ d e
 am fu al¹achm cop syr¹¹⁹ arm Or¹²⁰ Eugdem⁴²⁰ ei¹²¹ 612 Ath⁴⁴. 375 Cyr
 hr⁴⁵ Ch¹²² Cyr¹²³ 253 ei¹²⁴ nest⁵. 47 ei¹²⁵d⁹³ ei¹²⁶alb Th¹²⁷ri⁵, 102⁴ al ... ε σαρκ.
 z. αιματ. cum KL al pler f vgl¹⁰ demid tol syr¹²⁸ch aeth Or¹²⁹is, 92. 902
 Euthal¹³⁰cod Cyr¹³¹ 250 Th¹³²rt ad h. l. ei², 22² et⁴, 127. 120² Dam al Amb¹³³d
 2, 51² Aug¹³⁴ 21² Hier¹³⁵ 21² | των αυτων et. Or¹³⁶is, 2, 92. 120 Eugdem⁴²⁰ Th¹³⁷rt
 ad h. l. et⁴, 127 etc: n^oz^o (d e corrupte *corruptum passionis*) Euse¹³⁸ 21²
 Th¹³⁹rt², 22² Hier¹⁴⁰ 21² add παθηματων | δια του θανατου et. Or¹⁴¹, 2, 92. 902
 Euse¹⁴² 21² Ath⁴⁵. 375 etc: D^oz^o d e add θανατο

15. απαλλαξη: κLP al pauc απαλλαξη ... Δ αποκαταλλαξη | δουλιασ
 cum κD^oκ^oHP al (Gal 4, 24. 5, 1. accedit Δ) ... ε Ln Ti δουλιασ cum
 ABCDBei¹⁴³z^oκ¹¹LM al pler

κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμωθῆναι, ἵνα ἐλείμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσασθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναιται τοῖς πεμῶζομένοις βοηθῆσαι.

III.

1 Ὁθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρατίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
2 πειθὸν ὄντα τῷ ποιῆσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ ^{2, 5} _{Nm 12, 7}
οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείους γὰρ οὕτως δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἤξιώται
καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευ-
άσας Θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς ² _{Nm 12, 7}

17. Α ὁμωθῆναι | τὰς ἁμαρτίας: A 17. Ath²¹⁶ (exedd allq) Chredd mosc
(sed et ipsi fluct) ταις ἁμαρτιας (d e Amb^{8d2} ut expiaret peccata,
f vg ut repropitiaret delicta, Aug^{pecc mer} ad propitiandum pro delictis,
Vig^{entych} ad deprecandum pro delictis)

18. πεπονθεν: DE d e post αιτος pon | πειρασθεῖς (vg^{cle} demid tol al,
non item am fu al^{acbm} in quo passus est ipse et tentatus; d e - ipse
experitus passus est): κ* om (suppl^c)

III. 1. κατανοήσατε (d e intuiimī, f vg considerate) ... DE^{r*} κατανοή-
σατε | ἰησοῦν cum MABO^d*MP 17. 34. 47. 67** 73. cat^{ix} d e f vg sah
cop aeth Ath²⁰¹. 370. 375 e (gall², 161. 167. 168 Cyr^{opp} 10 Euthal^{cod} Thdrt^{5, 55}
Dam^{nest} 69 Amb^{8d2}, 512 al ... ε (= Gb Sz) χρῖστον ἰησοῦν cum minusc
vix mu. Item c^{bd}κεκλ al longe plu (18 l. e. omn ap Seri) syr^{utr} arm
Chr⁷⁷ Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al (Or^{4, 121} εχοντες οιν αρχιερ. με-
γαλ και αποστολον ιησ. χρ.) Hil²²² ἰησοῦν χρῖστον ... Or^{int} 4, 167 Cyr
12 capp 155. 270 tantum χρῖστον, Christum

2. μωυσησ cum CKLP 17. al plu (12 ap Seri) d e f vg^{odd} (ut fu demid)
sah cop Chr⁷⁷ Euthal^{cod} Thdrt etc (vide etiam ad vv. 8. 5. 16. ubi
accedunt MBDH etc) ... ε μωυσησ cum MABDEM al sat mu am Dam |
ολω cum MACEKLMF al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal
cod Cyr^{nest} 69 Thdrt Dam al ... B sah cop (επι τον οικον) ar⁶ Cyr
cat 168 Amb^{8d2}, 512 om

3. ουτος δοξης cum MABCDPF 37. 43. 47. 116. d e Chr⁷⁸ ... ε (= Gb Sz)
δοξης ουτος (L - τωσ) cum KLM al pler f vg Euthal^{cod} Thdrt Dam
nest⁵⁸⁹ et ad h. l. al ... arm Bas²²⁴ 4: 3 om ουτος | μωυσην cum MBO^d*
(-σιωσ) et^bCKLP al plu etc ... ε μωυσην cum AD^cEM etc. Cf ad v. 2.

4. παντα cum MABO^d*E*KKM 17. 67** Chr^{mosc} 1 ... ε (Gb⁹) praem τα
cum c^{bd}C^eELF al pler arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (et^{nest} 589) |
κατασκευασας: K σκευασας

5. μωυσησ cum MCEKLP etc ... ε μωυσησ cum ABM etc. Cf ad vv. 2. 8.
50*

θεράπων εἰς μαρτίριον τῶν λαληθησομένων, ὁ Χριστὸς δὲ ὡς
 νῖος ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἴκος ἔσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν
 14 καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατασχομεν.

Pa 94 (96),
 8-11. 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φω-
 νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν
 Hk 17, 7
 Nm 14, 22. τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 9 οὗ ἐπίρρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα
 μου τεσσαράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεῇ ταύτῃ καὶ
 εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς

6. εὗ et. Did^{tr} 1200 Ath⁵⁰⁰ Hier^{ep} ad dam^{2,517} etc ... Gb' os cum D^m 6.
 67^{aa} d e f vg Leif^{2,215} Amb¹⁰⁵ al (Latini hi quas domus, contra
 Hier cuius domus) | εἰν cum κ^o(ipse ex καν corr) BD^o K^o MP 17., item si
 d e f vg Amb^{2d} ... εἰσπερ cum κ^oACD^o E^o KL al fere omni Chr^{to}
 Euthal^{cod} Thdrt Dam al Leif^{2,215} si tamen :: infra 3, 14 (et. it vg
 si quidem, si tamen) εἰσπερ non fuct, nec magis 6, 3 | μέχρι τέλους
 βεβαίαν cum κ^oACD^o E^o K^o L^o MP al omni^{vi} (4. κατασχ. βεβαίαν.) d e f vg syr^{alt}
 (syr^{sch} non exprim βεβαίαν) cop arm aeth^{pp} Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Dam al (Hier^{dama} si tamen principium substantiae usque ad finem fir-
 mum tenuimus, vdr falsus memoria ad v. 14 aberrasse). Etiam 10, 23
 verbis κατεχόμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος addidit apostolus αἰλινη
 ... Τὶ om cum v aeth^{ro} Leif²¹⁵ Amb¹⁰⁵ :: v. 14 verba ista non fuct

8. ἐν τῷ παραπικρασμῷ: κ ἐν τῷ πικρασμῷ

9. om; D^o K^o ὅπου | ἐπίρρασαν sine additam cum κ^oABCD^o K^o 17, d e Leif²¹⁵
 ... εἰ (Gb^o) add με cum κ^oD^o E^o K^o L^o MP al fere omni f vg syr^{alt} arm
 (aeth add cum) cop (ap Wi et Lag; aliter Mill vult, quem sequitur
 Wstet) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{sp} 12, 22^{aa} :: με etiam LXX
 cod ps 94., sed κ^oAB^{mal} al pauc itala om, videturque ex Num 14, 22
 inlatum. | ὑμῶν: ἁ ἡμῶν | ἐν δοκιμασία (Gb^o) cum κ^oABCD^o E^o MP 17. 73.
 137. d e (in experimento) cop Clem⁷⁰ (sed praecedat λέγει γὰρ ποὺ ἢ γρηγοῦ
 Euthal^{cod} ... εἰδοκίμασαν με cum κ^oD^o E^o K^o L^o al pier f vg syr^{alt}
 arm aeth Chr²⁷. 20 Cyr^{glaph} 200 Thdrt Dam al Leif²¹⁵ (ita ap Gall et
 Sab testatur) Amb^{sp} 12, 22; sed ex his om με f vg syr^{sch} Leif Amb ::
 ita etiam LXX, sed κ^o B al om με (Did^{tr} 1200 om εἰδοκίμ. et in ps et ad
 Hebr) | εἶδον: ΔCF al Did^{tr} 1200 εἶδον | τεσσαράκοντα cum κ^oAB^o C ... εἰ Lu
 τεσσαράκ. cum B^o K^o L^o MP al omni^{vi} ... DE ᾤ.

10. δῖα: 43. 55. 115. 116. a^{ser} k^o e^o r^o al^o om | προσώχθισα: LF 47. al mu
 (5 ap Seri) -χθῆσα | ταύτη (Gb^o) cum κ^oABD^o M 6. 17. 23. 57. 67^{aa} (f
 vg generationi hinc, d e gens ista) Clem⁷⁰ (sed λέγει γὰρ ποὺ ἢ γρηγοῦ
 praecedat) ... εἰκὴν cum CD^o E^o K^o L^o MP al pier syr^{alt} cop arm aeth Eus
 cat¹⁷⁴ Chr Euthal^{cod} Cyr^{glaph} 200 Thdrt Dam al :: ut LXX, nec fuct
 lectio, nisi quod Did^{tr} 1200 ex ipso psalmo ταύτη dat | εἶκον cum κ^o B
 D^o E^o K^o L^o MP al pier Clem Did (hi² ut ante) Chr Thdrt etc ... Lu εἶπα cum
 AD^b (* εἶπα) 4. 17. 32. 38. 49. 73. 73. 74. 112. 174. Chr²⁰ mosc Euthal
 cod Cyr^{glaph} :: ita LXX, sed pariter fuct lectio

μον, 11 ὡς ὁμοσα ἐν τῷ ὀργῆ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά- 4.3
 παυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρ-
 δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ
 παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον
 καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῆ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἀμαρτίας·
 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἕάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο-
 στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· 8.22
 σήμερον ἕαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
 δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνας γὰρ ἀκούσαντες
 παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελεθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
 Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθησεν τεσσαεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς 8.23
 Nm 14, 21:23

12. βλέπετε: 114. add δε, d e aeth^{uir} itaque | ἐν τινι: σ²vid om ἐν (αι
 εν τινι v rescripta)

13. ἀχρις: m -ρις | καλεῖται, ut d e donec hodie vocatus, Leif²¹⁵ donec
 hodie vocatur, f vg donec hodie cognominatur (f -minetur) etc ... ΛC αI
 καλεῖται | τις ἐξ ὑμῶν cum MACHMF 17. 37. 47. 73. αI mu f vg cop syr
 ach arm Chr Euthal^{cod} Cyr^{glaph} 203 Thphyl Leif²¹⁵ αI ... Gb Sz Ln Ti
 ἐξ ὑμῶν τις cum BDEKL αI plu (12 ap Scri) d e syrP Thdrt Dam |
 τῆς ἀμαρτίας ... D5² ἀμαρτίας

14. του χριστου γεγοναμεν cum MABODEHMF 17. 37. 73. 187. d e f vg
 Or^{1,23} etcaI eph¹⁰⁴ (omisso του) Eus^{dem} 100 etps¹⁰⁰ Euthal^{cod} Cyr^{glaph}
 203 Dam Leif²¹⁵ αI ... ς (= Gb Sz) γεγοναμ. του (L αI pau Eus^{dem}
 om) χριστου cum KL αI pler arm Eus^{dem} 210 Chr Thdrt αI | υποστα-
 σεως (87² πιστεως. Cf Chr⁹¹ τι ἐστιν ἀρχὴ τῆς ὑποστάσεως; τὴν
 πίστιν λέγει.): Δ 71. 219. f vg Hierop damas 2,517 (non item ep ad princip
 2,508 nec Leif²¹⁵) add αΙτου

15. Ln κατάσχωμεν, 15 ἐν et παραπικρασμῷ. 16 | σκληρυνητε: D* -νετε |
 ωσ (Chr⁹¹ ωσπερ): M 44. 74. 174. 219. a²c² om

16. τίνας ut etiam syr^{ach} ar⁶. Item Thdrt: κατ' ἐρώτησιν τὸ πρῶτον (i.
 e. τίνες usque παρεπίκραναν) ἀγνωστοῖν· τὸ δὲ δεῦτερον (i. e. ἀλλ
 ου usq μωυσίως) μὴ ἀποφαντικῶς ἀλλὰ καθ' ὑπόκρισιν. Consentit
 Chr: τίνων μέμνηται, φησί, σκληρυνθέντων; τίνων δὲ ἀπειθήσαντων;
 Item (ex Chr) Dam: εἰπὼν τὴν μαρτυρίαν καὶ ἐρώτησιν ἐπάγει, ὅπερ
 ποιεῖ τὸν λόγον σαφεῖ. ... ς (Gb Sz) τίνες, ut LMF 37. αI Euthal^{cod}.
 Nec aliter d e f vg cop syrP. | ἀλλ ου: it vg sed non, Item cop syrP
 (sed cod ap White om ου); contra syr^{ach} nonne | ἐξ αΙγυπτου: 17.
 εκ γησ αιγ. | μωυσίως cum MABDEHKL 17. αI plu (μωυ- 9 apud Scri)
 Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς μωυσίως cum AMF αI sat mu. Cete-
 rum ς (non Gb Sz) μωσίως. 17 τίσι δὲ. Exponit autem de huius ver-
 sus ratione etiam Thdor^{mop} cat¹⁷⁶, reproband τίνες γὰρ et μωυσίως.
 τίσι scribentes, sed verba admodum corrupta sunt.

17. τίσιν δε sine additam cum MABDEHKLP etc ... Λ d e (non f vg Leif
 215) add και, hinc Ln [και] | LF 47. αI rursus προσώχθησεν | τισσι-

ἀμαρτήσασιν; ὃν τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπει-
 4, 6 θήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίας.

IV.

1 Φοβηθῶμεν ὅν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκαῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνουσ μὴ συνκερασμαμένουσ τῇ πίστει τοῖς ἀκού-

ρακοντ. cum MAB^cC ... ε Lu (ignorans B^o) τισσαρακ. cum D^cHKLM al omn^{vid}, DE ut v. 9. | ἀμαρτησασιν: 4. 108. 109. 219^a al pauca ἀμαρτανουσιν ... Δ 47. ἀπειθησασιν | πεισειν cum MABCHKLMF al plu (Bas², τίνων πεισει τα κῶλα ἐν τῇ ἐρημῳ); Macar⁷, 176 Euthalcod Dam ... Ln^{ed} min (ex errore Wtstenii de c) πεισαν cum DE Cyrador²²⁷ et glaph²²⁸; item 1. 4. 33. 43. 72. 73. 74. 115. 116. a^{scr} al plus¹⁰ Chr²² πεισον

18. ὤμοσεν: M^a al (ut 2 ap Scri) ὤμοσεν

19. ἠδυνήθησαν: Macar¹⁷⁸ εδιν. | εἰσελθεῖν: vg^{21x} su demid harl^a add in requiem ipsius. Quam in rem Luc^{brus}: „redundat quod quidam libri subiciunt in requiem ipsius.“ Cf etiam Clem⁷² οὐ γὰρ εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπανσιν λέγονται διὰ τὴν ἀπιστίαν. | δι' ἀπιστ. cum MABD^aMF 17. al sat mu ... TI δια απ. cum CD^oKL al mu (5 ap Scri). Item 4. 109. 115. 178. 219. Thphyl δια τῆν (vide ante et. Clem⁷²). Praetores 47. δι' ἀπειθειαν, Cyr^{glaph} δια τῆν ἀπειθειαν.

IV. 1. καταλειπομένης ut ABCD^cEKLMF etc ... κD^a 33. 114. al^{vi} Macar¹⁷⁸ Thdrt καταλιπομένης. Praetoresque D^aK^a add τῆς | δοκῇ: LMF al mu (6 ap Scri, 6 ap Mthh) Macar Thphyl δοκεῖ | ἐξ ὑμῶν: 5. 56. vg^{21x} demid al Thdrt ἐξ ἡμῶν ... 21. Thphyl om

2. γὰρ ἔσμεν: C^a παρῆσι. | συνκ- ut MAB^aOD^a (item vdr D^c atque hinc etiam M) ... ε Lu συνκ- ut B^oD^bEKLMF al certe pler | συνκερασμαμένουσ cum M et (ut ε Gb Ss TI) συγκεραμμένος (-μμένος 114.) 31. 41. 114., item d e vg^{cle} demid harl (Gb non aliter testatur) hal syr^{sch} ar^s Cyr^{glaph} (συγκεραμμένος ἐν πίστει τοῖς απ.) Thdrt^{herve} (sed cf comm) Leif²¹⁵. Ita enim d e: non fuit prods illis verbum auditus illos non temperatus fidem auditorum (satis corrupte), vg non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex iis (demid etc hie) quae audierunt; Leif non profuit illis verbum auditus non temperatus (sic) fidei auditorum; syr^{sch} - quia non temperabatur cum fide illis qui audierunt ipsum ... Gb^a Ln συγκερασμένοις (συνκ- vide ante) cum ABCD^aM 17^{vi} (dubium utrum -κερασ- an κερα-) 23. 37. 57. 71. 73. 116. 137. cat^{xt} Thdormop Euthalcod. Item Gb^a συγκεραμμένοις (48. 49. 106. 109. 120. 122. 139. 219. al^ascr 18^{lect} -μμένοις) cum D^cEKLF al plus¹⁰ (qui a con-

σασιν. 3 εισερχόμεθα γάρ εἰς τὴν κατάπανσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσιν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεννηθέντων. 4 εἶρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· καὶ κατέπαν-

latoribus citantur) Macar¹⁷⁸ Chr Cyr¹⁸⁵ Thdr^t Phot (apud Oec) Thphyl Oec. Accedunt alterutri harum lectionum am fu tol al (hi non admixtis fidei ex his quae audierunt) f (non ammixtis fidei eorum ex his quae audierunt) cop (quia non confusi sunt in fide cum eis qui audierunt) syrP (cum non admixti essent fidei qui audierant) arm (non conciliatos in obedientiam fidei) aeth (quoniam non fuerunt commixti cum fidei u qui audierunt). Cf etiam Ir^{int}¹²¹² ubi huc respici videtur: qui nude tantum hominem eum dicunt ex Ioseph generatum, perseverantes in servitute pristinae inobedientiae moriuntur, nondum commixti verbo (sic Grab Mass Stier ex edd²; rell commixtum verbum) dei patris, neque per filium percipientes libertatem. Sic denique Thdor^{mor} cat¹¹⁷⁷: οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖς ἐπαγγελθεῖσι συνημέροι· ὅθιν οὕτως ἀγαπηστίον· μὴ συγκειρασμένοις τῇ πίστι τοῖς ἀκουσθεῖσιν :: dubitare nequeo quin lectio Sinaitica huius loci mentem scriptoris recte reddat atque omnium sit verissima. Quamvis enim multa ad commendandam συγκερασμένους lectionem proferri possint, auctoritate insigni fultam illam quidem, tamen pro apta ac sana haberi nequit nisi mutatur τοῖς ἀκουσασιν, ut iam antiqui senserunt; Photil enim et Theophylacti eius vocis interpretatio probanda non est; ἀκουσασιν autem quae vox nec apud LXX nec in N. T. legitur, pro ἀκουσασιν certe a nullo codice praebetur. Antiquissimum igitur in συγκερασμένους vitium latet, quod tantum non unus a se arcebat Sinaiticus codex, toties praeter ceteros excellens. | τοῖς ἀκουσασιν: D^s syrP^m τῶν ἀκουσαστων, item d e Lcif²¹⁵ auditorum, Chr^{mo}sc¹ τοὺς ἀκουσαστας ... 71. τοῖς ἀκουσθεῖσιν, ut Thdor^{mor} legi praecipit. Similiter Thdr^{com}: τί γὰρ ὠνησεν ἡ τοῦ Θεοῦ ἐπαγγελία τοὺς ταῖτην δεξαμένους, μὴ πιστῶς δεξαμένους καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει τεθαρρημότας καὶ οἷον τοῖς Θεοῦ λόγοις ἀνακραθέντας; Iam supra adscriptimus vg^{cle} am fu demid f etc habere ex his (iis vgc^{le}) quae audierunt.

3. εισερχόμεθα ut MBDEKLMP al pler d e (intramus) etc ... AC 17. 87^a εισερχόμεθα, Chr^{mo}sc¹ ελευσόμεθα. Item f vg Primas („verba exhortationis subiungens“) ingredimur, Lcif²¹⁵ intrabimus. Addi licet cop. | γὰρ cum BDEKLP al pler d e f vg syrP aeth Chr Euthal^{cod} Cyr^{elaph}²⁰⁴ Thdr^t Dam al Lcif Primas ... κασμ 31. 47. 73. 80. cop onv ... syr^{sch} ar⁶ arm autem | τῆν pri: BD⁶ om | κατάπανσιν pri: Cyr^{elaph} add αὐτου | οἱ πιστευσαστες (3. 71. 108. πιστευοντες): P post καθως εἶρ. pon | ως ὤμοσα: A⁶ vid om ωσ | εἰ: C⁶ 17. η ... A oser om | κατάπανσιν μου: C⁶ om μου (supplb)
4. γὰρ: 109^{lat} om, iungens καίτοι: sqq cum εἶρηκε που etc | ἐν (17. 114. Chr^{montf} al^{mo}sc^o om, item vg) τῇ ημερ. τῇ ἐβδόμῃ: A om

- Οὐ 2, 2 σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσί μου.
 6 ἔπει οὖν ἀπολείπεται τιὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
 2, 10 εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν, 7 πάλιν τινὰ ὀρίζει
 2, 15 ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυειδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
 1οο 04 (95), 7 ἡμέραν, σήμερον, ἐν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε
 1οο 22, 4 τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν
 περὶ ἄλλοσ ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-
 τισμὸσ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν
 αὐτοῦ καὶ αὐτοσ κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ
 τῶν ἰδίων ὁ θεός.
 11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκεῖνην τὴν κατάπαυσιν,
 ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ(τισ) ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ. 12 ζῶν
 γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ πᾶσαν μιά-

5. εἰ (17. η): d e et; D^o 128. 8pe d^{scr} o^{scr} om
 6. εὐαγγελισθέντες: O^oP o^{scr} ευγγελ. | δ. απ. cum MBDK al pler^v ...
 Τί δια απ. cum ACL 74. a^{scr} Euthal^o | απειθιασ ut BCL etc ...
 n^oD^o απιθιασ, D^b απειθιασ, AP απιθιασ ... n^o Cyr^{ioh} 125 απιστιασ,
 item f vg incredulitatem (contra d e Leif²¹⁵ contumaciam)
 7. τινα οριζει (n^o): n^o Cyr^{ioh} 125 οριζ. τιν. Similiter f vg iterum terminal
 diem quendam | δαυειδ ut MBD^on^o; D^oE^o al tu δαυειδ, ε δαβιδ cum
 minuse permu, ALP etc δαδ. Cf ad Mt 1, 1. | λεγων: 47. post χρονον
 pon | προειρηται (Gb^o) cum MACD^on^oP 17. 23. 31. 39. 47. 57. 137.
 catixi d e f vg cop arm syr^p (syr^{sch} sicut supra scriptum est quod di-
 xerit David) Chr⁹³ Euthal^o Cyr^{ioh} 125 Thdr^t Leif²¹⁵. Similiter B 73.
 80. 137. προειρηκεν ... ε ειρηται cum D^oE^oKL al pler aeth (dixit)
 Dam Thphyl
 8. αυτοσ: 49. 72. 109. 120. a^{scr} e^{scr} al plus¹⁰ αυτοσ vel αυτοσ o | ιη-
 σοισ: o^{scr} 61. syr^{sch} etp^{nis} add o του ναυι, filius Nahu | ουκ αν: n
 ουκ αρα, d e Leif²¹⁵ non, f vg nunquam | μετὰ ταυτα: o μετ αυτα
 9. αρα usque του θεου et. n^o: n^o om | απολειπεται (d e Leif²¹⁵ restat, f
 vg Or^{int} relinquitur) et. Or^{2,125} etini^{4,552} Eus^{ps} 606 Leif²¹⁵ etc ... n
 απολειται
 10. κατεπ. απο: n^o (certe additurus erat sed mutavit consilium) n^or^o
 E^oP^o syr^p Cyr^{ioh} 125 εταμοσ 215 add πατων (aeth requiescit ab omni)
 11. σπουδασωμεν: L -σωμεν | εισελθειν: D^oE^o d e (non item Leif²¹⁵)
 add αδελφοι | καταπαυσιν: syr^p c.^o add οσ πιστεισαντισ | τισ (n^o):
 n^o om | P f^o e^{scr} πισει | απειθιασ (AP απιθιασ, D^o απειθιασ): D^o d e
 αληθειας (d e eodem exemplo cadat a veritate)
 12. ζων: c vitiose ζω | ενεργησ (d e Leif²¹⁵ Amb^{int}erp dan^{2,4} acaep va-
 lidum, f vg Hieresa²⁷ etzach⁹ Primas al e^{scr}caz) cum MACDEHKLP al
 omn^{vid} cop syr^{utr} rell Or^{1,206}. 2,312. 2,328 etalib Eus^{ps} 6a. 100 eteci¹¹

χαίρειν δίστομον καὶ δίκνυμένους ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμών τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐνοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γινῆναι καὶ τετραχλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχόντες οὖν ἀρχιερέα μίγαν διεληλυθότα τοῖς οὐρανοῖς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συναπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπινησμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοίότητα χωρὶς ἁμαρτίας. 16 προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρηγορίας τῷ Θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

Cyrloh 145. 488 etesa 523 etc ... v εναργησ, Hier²²² 66 evidens | δίκνυμι-
τος (i. δεικνύμι.): D⁸⁷* δεικνύμιτος | αχρι: DE αχρισ, o^{sec} Epiph²¹⁵
μεχρι | ψυχῆς (in κ suppletum ipsa prim ut^v manu) sine τε cum κλη
CULP 8. 17. 47. 67** 78. 80. 108. 137. 163. b^{sec} d^{sec}* k^{sec} Or^{1,220}. 2, 212.
4, 27 et cat oph 223 Eusebio 187. 211 Ath²⁰⁸ et 427 (et cat 464) Epiph²¹⁵ Ctes²⁰.
117 Chr Enthaleod Cyrador²⁴¹ etloh 145. 225. 271 etesa 523 Thdrt Dam al;
nec exprī te d e f v^g syr^{uit} cop arm aesth Or^{int 2,70}. 26ⁿ Leif²¹⁵ etc ...
ς (G^b00) add τε cum D⁸⁷*K⁸⁷* al longe plu Occ. Contra τε quod se-
quitur etiam ab interpretibus Latinis (d e Leif Amb *artiumque et
medullarum*, f v^g *compagum quoque et medullarum*) aliisque expressum
est. | ενθυμησιων: Cⁿ* ενθυμησιωσ, item d e Leif²¹⁵ Amb²¹⁷ nan²,
63ⁿ (qui scrutator est animi et cogitationis; contra fid^{4,534} *cogitationes
cordis et secreta scrutatur animarum*) animi | και εννοιων καρδιασ: D⁸⁷*
εννοιων τε καρδ., d e Leif et *cogitationis cordis*

13. κτισις: D⁸⁷* κρισις | τετραχλισμενα: ΔLP al τετραχιλ.

14. εχοντες: Cⁿ* p^{raem} αδελφοι (quod est initium lectionis ecclesia-
sticæ, omisso ον, quod et. 39. a^{sec} om)

15. συναπαθῆσαι cum κλη*CD*H ... ς Ln σιμπα. cum βD⁸⁷CKLP al certe
pler | ασθενειας ut ABC²¹¹L etc; κδεηρ ασθενειας | πεπινησμενον
(et. 5° G^b Sz) cum κλBDE al ut^v pauc Or^{1,220}. 263 et 2,200 Chr¹⁰⁰ Dam
Thiphyl ... ς G^b* TI πεπινησμενον cum CKLP al pler (omnes ap Scri
et ap Matth) Or^{4,40}. 248 Synantioch (ap Routh^{2,200}) Epiph⁷⁶⁰. 1010. 1020
Nyss^{1,240} (εκει μεν γαρ ο πεπινησμενος κατα etc) et^{211b} Chr^{mose}
Enthaleod Cyr^{loh} 240 etapol 145. 231 Thdrt al

16. προσερχομεθα: P al plus²⁰ -χομεθα | οιν: 17. om | τ. χαριτος:
syrP c.* arm Chr¹⁰⁰ add αιτων. Contra Luc^{br}us „non subicias pronon-
men eius“. | ελεος cum κλABC²D²*KP 17. 71. 219. Antioch¹²²⁰ ... ς ελεον
cum c^bD⁸⁷CKL al pler Chr Thdrt Dam al | ερωμεν (κ al -ρομεν): B
om | εις: D⁸⁷* d e om (d e ut *inveniamus opportunum auxilium*)

V.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν-
 5, 5 θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ
 4, 15 θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμετος τοῖς ἀγνοοῦσιν
 καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν, 3 καὶ δι'
 7, 21 αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
 7, 21 φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῶ τισ λαμβάνει τὴν τιμὴν,
 8, 29, 1 ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθὼς περὶ καὶ Ἀαρῶν. 5 οὕτως
 καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερεῖα, ἀλλ' ὁ
 7, 2, 1 λυλῆσας πρὸς αὐτὸν· υἱὸς μὲν εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·

V. 1. προσφορῆ: LF al²scr Euthal^{cod} -φερι | δωρα τε cum MACD^c (ε² τε δωρα) EKI.F al omn^{vi} syrP Epiph⁷⁰⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{5,51} (et ap Cyr^{6,230}) et Cyr ap Thdrt^{5,50} Antioch¹²³⁵ Dam al ... Ln om te cum BD^{vi}; nec exprim d e f vg syr^{sch} cop arm aeth

2. ἐπιε και ... D⁸ και γαρ, d e quoniam

3. δι αυτην cum ABC^oD^oF 7. 17. 80. syr^{sch} eip¹²¹ (d e propter illam, f vg cop propterea) Chr^{mo}se² Euthal^{cod} Thdrt^{5,51} (et. ap Cyr^{6,230}) et Cyr ap Thdrt^{5,50} ... ε δια αυτην cum C^oD^oEKL al pler syr²³⁵ Chr monif Thdrt ad h. l. Antioch¹²³⁵ ... 73. δια τουτο, 10. δια αυτα (vide f vg cop) | L ωφειλε: | περι αυτου cum MACD^cEKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et Cyr ap Thdrt^{5,50} Antioch¹²³⁵ Dam al ... Ln π. αυτου cum BD^o 219° 8lect 17lect Thdrt^{5,51} (ut et. ap Cyr^{6,230}) | περι αμαρτιων (Gb') cum MAC^oD^oF 17. 81. 47. 73. 118. 157. Chr^{mo}se² Euthal^{cod} Thdrt^{5,51} et Cyr ap Thdrt^{5,50} ... ε υπερ cum C^oD^oEKL al pler Chr^{monif} Thdrt ad h. l. Antioch¹²³⁵ Dam al

4. ουχ: D⁸ ουκ | τισ: DE 37. post λαμβανει ... in B supra lineam a B^oetc suppletum | λαμβανει: Procop⁶²⁴ 294 αρπαζει | αλλα καλοιμ. cum MA BC^oDEK al plu Chr¹¹⁶ Procop⁶²⁴ 294 Dam ... ε (= Gb Sz) αλλ (ε αλλα cum minuse mu Euthal^{cod} Thphyl) ο καλ. cum C^oLP al sat mu Thdrt Cyr^{ador} 216 Phot^{manich} 2,12 Thphyl | καθωσπερ cum K^oAN(C^o)D^o 17. Cyr^{apoi} 125 (orientales ap Cyr) Chron¹⁶⁵ Dam ... Ln καθωσ cum (c^o) Chr Procop⁶²⁴ 294 (c^o καθωσπερ ααρων aut καθωσ και ααρ. habuit) ... ε καθωσπερ cum K^oC^oD^oEKLP al pler Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{5,51} (et. ap Cyr^{6,230}) Phot^{manich} 2,12 al | και: C^oV^oD^o d e f vg syr^{sch} Cyr apoi¹²⁵ (ut ante) Chron om | ααρων cum MACD^cEKLP al plu Chr Euthal^{cod} Cyr^{apoi} 125 (ut ante) Chron¹⁶⁵ Dam al ... ε (= Gb Sz) ο ααρ. cum minuse mu Thdrt ad h. l. et^{5,51} (non item ap Cyr^{6,230}). Praeterea d e pro καθωσπ. κ. ααρ. habent non quemadmodum Aaron.

5. ουτ. και ο χριστος: K om | γεννηθησας: DE⁷ al mu (3 ap Seri, 4 ap Mith) γεννηθησας ... A 71. Cyr^{hr} 143 (sed eddallq γενομινοσ) Cyr^{apoi} 125 (ut ante) Chron¹⁶⁵ Phot^{manich} 2,12 γενισθαι. Cf Phrynicheciog¹⁰⁸

6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν ^{7, 17} ^{Γα 100(110), 4} τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κτανγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀπ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθείς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὐ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ ῥωθοὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὑφείλοιστε εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρειᾶν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ἡμᾶς τίνα ^{Gal 4, 8}

γενηθῆναι παρὰ ἐπιχάρμῃ καὶ ἐστὶ δῶριον· ἀλλ' ὁ ἀπεικίζων γενέσθαι λεγέτω.

6. ἐν ἑτέρῳ: D⁸⁷ E⁸⁷ add παλιν | σιν: P 23. 47. 73. d e f vg syrP cop basm arm Chron¹⁰³ add εἰ | μελχισεδεκ (item d e cop -sedec) ... A Chr (ita ubique ut^{v1} edidit Montf.) μελχισιδιχ (item sic A 7, 1; non item alibi). Item f vg (etiam am su demid etc) Melchisedech. Cf et. ad 6, 20. 7, 1 ss.

7. σς: D* add ἠν (d non exprim) | δεησ. τε (exprim et. syrP) ... κ ο⁸⁷ 52. 115. 121. al pauc Did^{tr1} om τε (nec exprim d e f vg syr^{sch} cop basm arm aeth) | αυτον: 47. Did^{tr1} Thphyl ante σωζειν pon ... 115. 8lect harl* om | εἰσακουσθεῖς: D* ακουσθεῖς, sed d ezaudātus | απο τῆς εὐλαβείας: d e a metu, Amb^{p4} 61 ad illo metu, Vigvarim¹⁴⁰ propter timorem, f vg pro sua reverentia

8. ἀφ cum καβ^ccd^bet^ceklp etc ... B* D* αη

9. πασιν ante τοῖς ὑπακούουσιν (P υπακουσασιν) αιτω cum καβODEP 17. 37. 47. 57. 73. 115. 116. d e f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr¹¹⁵ Euthal^{cod} Thdr^{1,588} et^{5,51} (item ap Cyr^{4,280} ad anath¹⁰) Antioch¹⁰⁰¹ Damnestor⁵⁸¹ Thphyl ... 5 Ti post τ. υπ. αυτ. cum κL al pler Thdr^t ad h. l. Dam ad h. l. Oec

10. υπο του θεου: 71. 74. 115. aser 8lect Thphyl om τον | αρχιερεῖς: 37. 71. 73. 80. 116. cop arm syrP c.* add εἰς τον αἰωνα

11. περι: D⁸⁷ E⁸⁷ praem κα. Similiter syr^{sch} De hoc ipso autem Melchisedec multus nobis sermo est etc | ο λογος: D* P arm om ο

12. τίνα (quae sint elementa): sic etiam d e f vg Or^{int} 2, 204 Angloh^{94, 4} Hier^{gala} (doceri vos d e, ut vos doceamini f vg Or^{int} Hier) cop syr^{utr} aeth. Item Or^{2, 781} πάλιν χρει. ἔχουσι διδάσκεισθαι τίνα (διδασκεσθαι et. 71. 116. syr^p 108, vide et. Latinos), item Cyr^{2, 547} πάλιν ἰσχήκασιν χρει. του διδάσκοντος αὐτοῖς τίνα εἰσαδ^{or} 580 πάλιν χρει. ἔχετε τοῦ διδάσκοντος ἡμᾶς τίνα. CLP interpg ante τίνα, d novum stichum incipit a τίνα, quemadmodum etiam B^o D^e L et ut^{v1} certe pler τίνα (hoc accentu) praebent ... Ln τίνα, quod praevit Oec^{com}: πάλιν χρ. ἔχετε τοῦ διδάσκειν ἡμᾶς τίνα. τί δὲ διδάσκουσιν; τὰ στοιχία,

1 Co 2, 2 τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ, καὶ γέγονατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεῶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἀπειροσ λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γὰρ ἐστίν· 14 τελείων δὲ ἐστίν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθεσεῶς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κριματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἵνα περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπαξ φαντισθέντας γενεσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς

φησί. Item Euthal^{cod} τινᾶ ... 67⁶⁶ om | τῶν λογίων et. Clem⁶⁶². 771 Or^{2,761} et^{4,19} etc ... D⁸ 8. 10. 11. 108. τ. λογίων. Nec aliter vertunt d e (serborum) f vg Or^{int2,261}. 2,264 Aug Hier (sermonum), nec magis accuratius distinguunt syr^{ut} cop arm aeth | ου στερεας cum κ²β² (fortasse iam³) c 17. f vg cop Or^{1,245}. 462 et^{2,262} et^{int2,261}. 2,265 Chr^{moec} 2 Euthal^{cod} Cy^{ador} 260 Aug^{loh} 66,4 ... ε Ln και ου στ. cum κ²αβ²δεκ LP al fore omn d e syr^{ut} arm aeth Clem⁶⁶². 771 Or^{int2,406}. 2,262 Chr¹²⁶ Thdr^t Antioch¹¹⁶⁴ Dam

13. δικαιοσυνησ et. Clem⁶⁶⁷. 663 Or^{1,245}. 462 etc ... D²ε² add εστιν (Item d e f vg Or^{int2,261}. 466. 2,262 Aug^{loh} 66,4 etc, sed varie ponitur) | νηπιος: 17. ηπιος | γαρ sine additam et. Clem⁶⁶² Or^{1,245}. 462 et^{int2,261}. 466. 2,262 Aug^{loh} 66,4 etc: D²ε² d e add ακμην, adhuc

14. τελει. de ut et. Clem Or et Or^{int} etc: 17. τελ. γαρ

VI. 1. λογων et. Clem⁶⁶² etc: L add λοιπον | φερωμεθα et. d e f vg Clem Or^{int2,422} Aug^{loh} 66,5 etc ... δε²κ²ρ al aliiq syr^p φερωμεθα

2. βαπτισμων: δε² 21. 31. 71. 80. δε²er harl⁶ βαπτισμων. Praeterea 47. arm aeth add τε | διδαχης cum κ²αδ²κεκ²LP al pler (43. διαδοχης) f vg (baptismatum doctrinae) etc ... Ln διδαχην cum B; item baptis-
morum doctrinam (e doctrina) d | αναστασιως τε cum κ²αδ²κεκ²LP al omⁿvi d e f vg cop basm syr^{ut} arm aeth etc ... Bδε²ρ² om τε | νεκρων: δε² χειρων

3. ποιησομεν cum κ²βκ²LP 17. al plu d e f vg Chr¹²¹ Thdr^t1x1⁶⁷⁷ (sed vide post) Th^{phyl} Ambroen¹² 3 ... Gb' ποιησωμεν cum α²δ²ε²ρ² al plus²⁶ arm Chr^{moec} Euthal^{cod} Thdr^{teom} 672 bis Dam. Illustrat Thdr^t his: καὶ τοῦτο ποιήσωμεν - τῷ ἄνω προσήρμοσε „διὸ ἀφέντες - φερώμεθα.“ καὶ τοῦτο ποιήσωμεν - ἀντὶ τοῦ „σπουδάζωμεν“, „ἐπιθυμήσωμεν“ etc | επιτρεπη: LP al⁴ ser 114. Oec επιτρεπει

ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἀγίου 5 καὶ κἀλὸν γεσσαμένουσ Θεοῦ ῥῆμα δυνίμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ, 6 καὶ παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζων εἰσ μετόνοιασ, ἀναστιαυροῦντασ ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ἕτερον καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοισ δι' οὗσ καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίκασ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ καὶ τριβόλουσ ἀδόκιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλος εἰσ καῖνοισ.

9 Ἰεπεῖσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ Θεὸσ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδειξασθε εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἀγίοισ καὶ διακοροῦντεσ. 1 The 1, 3

4. γενηθέντασ (Or²,¹⁰⁷ et⁴,²⁶² sem, et⁴,³²²; item¹,²⁶² sem et³⁷⁸ γενομένοισ): A 37. al⁹ scr γεννηθεντ.
5. Θειν ρημα dei. Or²,²⁰⁷ et⁴,²¹². 378. 388 etc ... ρ ρημα. Θεου, item Tertpudi²⁰ et verbum dei dulce gustaverunt | δυναμεισ τε μελλοντοσ αιωνοσ (d e et virtutes futuri saeculi, f vg virtutesque saeculi venturi) ... Tertpudi²⁰ occidente iam aevo (δύναις τε μέλλ. αἰῶνοσ? δυνα[μεισ τε μελλο]ντοσ αιωνοσ, ut exciderit versus in exemplari papyraceo?)
6. παραπεισόντασ: D8⁶ -πτοσ | παραδειγματίζοντασ: DE -ζοντεσ (d e recrucientes in eis filium dei et populare sic)
7. επ αυτησ et. Or¹,¹⁷⁷ bis etc ... B⁹ 213. 219** επ αυτην, 1. 4. 18lect επ αυτη | ερχομενον (Antioch¹¹⁰⁷ επιρχ.) πολλακισ cum MBDK 37. 116. d e (didens venientem in se saepe imbrem) (cop syr^{utr}) Chr¹⁴⁵, item Or^{int}²,²⁶⁴ (venientem saepius super se bibens imbrem) ... ε πολλακ. ερχομ. cum ACLK al pler f vg (saepe venientem super se bibens imbrem) arm Epipl⁴⁹⁴ Chr¹⁴⁶ Euthalcod Cyroea¹⁸⁰ Thdrt Dam al Or^{int}²,⁵⁴ ... Or¹,¹¹⁷ sec η πιοσσα γη τον επ αυτησ ερχομ. νετον πολλακισ, h^{scr} Antioch¹¹⁰⁷ πολλ. ante τον επ αυτησ, item Tertpudi²⁰ qui bibit saepius devenientem in se humorem, Or¹,¹¹⁷ pri loc γη η πιοσσα τον επ αυτ. ερχομ. νετ. omisso πολλ. (aed Ruf^{interpr} quas bibit frequenter super se ten. imbr.) | δι οσσ και et. Or¹,¹¹⁷ Cyroea¹⁸⁰ Tertpudi²⁰ etc ... D* 120* cscr dscr d e f vg Or^{int}²,⁵⁴. 264 cop syr^{sch} (non item?) arm aeth om και | τον θεου: D* 2* 46. 78. dscr Dam Thphyl om τον
9. αγαπητοι et. κ⁹ ... κ* 1. 73. syr^{utr} aeth αδελφοι | κρεισσονα cum MABCD⁶LP 3. 17. 72. al mu (4 ap Scri) Euthalcod ... ε κρειττονα cum D* 37. al plu. Cf ad 7, 7 et alibi.
10. τησ αγαπησ cum MABCD*κ*P 6. 17. 31. 37* 47. 67** 78. 187. 179. d e f vg baam syr^{utr} ar⁹ arm aeth Chr¹²,⁵ Euthalcod Antioch¹¹⁰⁷ Thphyl Hier^{lovin}² ... ε (= Gb Sz) praem του κοπου cum D⁶E**KL al pler cop Chr¹⁴⁰. 160 Thdrt Dam Oec :: cf 1 The 1, 3 | ησ: B⁹ ην | και διακοροντεσ (f vg et ministratis) ... D* διακοροντεσ, item d e et audimus (praecedit ministrando sanctis)

11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδῆν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τελοῦς, 12 ἵνα μὴ τωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεισσι καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγελάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμύσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογίσω σε καὶ πληθύνων πληθύνω σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνούνσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδειξάι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας

Gal 23. 16. 17

11. ἐνδεικνυσθαι (D* ενδεικν.): Δ ενδεικνισθαι, C* ενδεικν. | τ. πληροφοριαν: 17. add της πιστεισσι | αχρι (73. 80. μεχρι) τελοῦς: 31. 37. om
12. τωθροῖ: LP al τωθρ. Ibidem sic iam 5, 11. | γενησθε: 17. γενησθε
| δια πιστεισσι: D* K* 3. δια της πιστ. | και μακροθυμιασ (d e et patristiam) et. h^oel^o: D^or^o Inerte κ. μακροθυμουντας | κληρονομουντων: 8. 106. 108. 120. κληρονομησατων | τας επαγγελιασ: κ om τασ

13. ειχεν μειζονος: 17. Did^ori^os μειζ. ειχ. | ομοσαι: LP 17. al ωμοσαι
14. εἰ μὴν cum καβδ*κρ 17. 23. 31. 47* 71. 137. Did^ori^os Dam. Item cod^obe^ocorr εἰ μη. Item d e f vg Amb^od^o Primas nisi (addit Prim „nisi in hoc loco affirmatiue ponitur pro certe sive pro quia“) ... ε ἢ μὴν (L* ἡμῖν, Euthalcod ἡμῖν) cum κl.* al pler Chr Euthalcod Cyr^osa^o et glaph^o Thdrt Thphyl (ad h. l. τὸ γὰρ ἢ μὴν ἀντὶ τοῦ ὄντως μὴν σημαίνει) Ose (ἢ μὴν, τοιτίσταιν ὄντως μὴν); Item syr^o certe (syr^o aeth cop aeth non exprl) :: scripturam εἰ μὴν confirmat etiam Etymolog. M. p. 416. ἢ μὴν, ὄντως δῆ. τὸ ἢ σύνδισμος βιβλαιτικὸς, τὸ μὴν σύνδισμος παραπληρωματικὸς. Paullo post: ἢ ἐπίρημα ὀρκικόν, ὅπερ καὶ διὰ διφθόγγου γυάφεται· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογίσω σε, ἔρτως καὶ ἀληθῶς. Ceterum et. Gen 23, 17 Δ et add une pler (b hlat) εἰ μὴν praebent.

15. οὕτως: κcorr Chr^omo^os Cyr^oglaph^o οὕτως

16. ἀνθρωποι sive μιν cum κλβδ*κρ 47. 52. Euthalcod Cyr^oglaph^o; nec aliter d e f vg syr^o arm basm ... ε (Gb^o) Ti add μιν cum cd^o κ*κl al pler cop aeth Chr Thdrt Dam al | και πασης αιτοις αντιλογιασ (D* et^o syr^o artilog. αιτ) περασ εις βειβαι. ο ορκος (f vg et omnia controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum): d corrupto et omnique controversiae eorum novissimum in observationem (pro obfirm-?) iurandum intervenit

17. εν ω: D^or^o εν τω | περισσοτερον (d e primum, f vg abundantius): b περισσοτερωσ | βουλομ. ο θεος et. Eusdem 177. 223 Cyr^oglaph^o Chron 440 etc ... DE 3. 4. cat^oxi 512 d e f (non item vg) ο θεος βουλομ. | επιδειξαι et. Eusdem Cyr^oglaph Chron etc ... Δ 47. 115. Thphyl επιδειξασθαι | κληρονομοισ: 37. prnem κλητοισ | της επαγγελιασ: Eus dem 223 της βασιλειασ, ibidem 177 plane om

τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὄρκῳ, 18 ἵνα δια
 δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
 Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχομεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
 προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς
 ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ κα-
 ταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσήλθεν Ἰησοῦς,
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ UN 14, 18
 τοῦ ὑψίστου, ὁ συνατήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς

18. *δνα et. Eusdem 177. 223 etp^s 555 etmal 4, 77 Didtri¹⁶⁸ Cyrhr¹⁴⁴ etc ... DER^a
 μετα | τον θεον cum κ^aACP 17. 52. Eusp^s 555 etmal 77 Didtri¹⁶⁸ et⁴⁰³
 Chr¹⁰⁰ Cyrslaph⁷¹ Thdrt^{4, 1348} Chron⁴⁴⁰ ... ε Ln Ti θεον cum BDEKL
 al pler Eusdem 177. 223 Cyrhr¹⁴⁴ Euthaleod Thdrt ad h. l. et^{4, 84. 183}
 Photmani^{2, 13} Dam Thphyl | ἔχομεν: κLF 37. 114. 115. al²scr Eusdem
 177 eod Chrmosc³ ἔχομεν | καταφυγοντες et. Did Cyrslaph Chron etc
 (Eusdem²²³ προκαταφ.) ... 39. 57. 78. 116. o^{scr} al plus⁵ Chrmosc¹⁰⁰
 Thdrt ad h. l. (non item alibi) καταφυγοντες. Libere Cyrhr¹⁴⁴ pro
 οι καταφ. κρατ. etc sic: οι χριστον ιησουν υιον θεου καταδεχομενοι.*
19. *εχομεν: DE al pauc εχομεν | ασφαλη cum MBDBE¹EKL al omn^{vid}
 Euthaleod etc ... Ln Ti ασφαλην (Ln ἀσφαλῆν, Ti ἀσφαλῆν) cum AC
 D^aP: istiusmodi formae sunt αστερων κ^o Mt 2, 10; χειραν L Mt
 9, 18 et edd minusc Mt 12, 18 et Lc 8, 8; item Δ^a al pauc Mc 1, 41;
 σ^{ms} al pauc Mc 8, 1. et minusc aliq 3, 8; κ^aAB al Io 20, 25; αρτιο-
 χεαν C Act 6, 5; δ^{αν} DEHLF²⁰ al Act 14, 13; υρεαν L He 10, 21;
 υγιην L Io 7, 28; συγγενην AB^aD^a Ro 16, 11; μονογενην D^a He 11, 17;
 διεχθενταν D He 8, 5. Quibus ex locis intellegitur, passim dubium
 non esse quin ex recentiore usu fluxerint, aliquoties vero posse anti-
 quissimae scripturae reliquias videri. Quae cum ita sint, cautius vi-
 sum est exemplis quae vidimus omnibus a recipiendis illis formis
 abstinere; nec magis hoc loco invitis quos sequi solemus MB recipere
 consentaneum est. | „χ^aκαταπετασματος“ non est in B, sed ex errore
 conlactoris Benteleiani fluxit.*
20. *ιησους et. f vg Orint^{3, 90} Primas ... D^aκ^a d e add χριστος | μελι-
 σιδεκ (et. d -sedec, errat Sabatier): f vg (sed non am) Melchisedech
 (su Melci-)*

VII. 1. *μελχισιδεκ (-sedec et. d): Δ -σιδεχ. Item f vg (et. fu demid al
 pler, sed non am) Melchisedech. | του υψιστου (et. ε Gb Sz) cum MAB
 CDEKLP al plu (omnib 12 ap Scri) Clem⁶⁸⁷ Eusdem¹⁷⁷ ex^{cod} paris (flect
 igitur lectio) etc ... ε^a om του cum minusc vix mu | ο συνατησασ
 ut C^aLP al pler (nullus aliter ap Scri) Euthaleod etc ... MABC²DNK 17.*

- 1 τῶν βασιλέων καὶ εὐλόγησας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρηηννόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφομοιωμένος δὲ τῷ νύῳ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηρεκέσ.
- 2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν νύων Λευεὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἔξελι-

ος συναπτ., atque sic edidit Ln | βασιλεων: 96. 109^ε add οτι εδω-
ξεν τοις αλλοφυλοισ και εξηλατο λωτ μετα πασης αιχμαλωσιας |
κ. ευλογησ. αυτον: D^ε K^ε 61. d e add και αβρααμ (61. om) ευλογηθεις
υπ (61. απ) αυτου omisso αβρααμ seq, cuius loco in D Watstenio
αυτου prima manu scriptum fuisse videbatur; tale quid adfuisse olim
certe ex d verisimile fit, ubi est cui et decimam omnium divisit cum

2. ω: D^ε K^ε e | και: am fu cop om | απο παντων (B παρτος): κ 47. Chr¹⁷¹ et ex mosee etiam¹⁷² Thdr^t,⁸⁷ (non ad h. l.) post ἐμέρισεν pon; D^ε K^ε om απο, nec aliter d e f vg cui et decimas (d e decimam) omnium divisit | αβρααμ: D^ε K^ε d e om; sed vide ad v. 1. ... syr^p e.⁸ add πατριάρχη | δε και: κ 109. 114. 178. c⁸er d⁸er tol al¹lachm cop arin om και, Thdr^t om δε, item 49. d e om δε και
3. ἀφομοιωμένος cum κΑΒΚ al pler Epiph¹⁷¹ Chr Euthal¹cod Thdr^t Dam etc ... Τι αφομοιωμ. cum CDLP 1, 47. 109. 113. | διηρεκεις: h. l. per mirum errorem ed. Compl add εν ω οτι και του αβρααμ προετιμηθη, quae ex notatione capitum Euthalii inrepererunt
4. πηλικος (et. D^εK^ε): D^ε ηλικος | ουτος: D^ε K^ε E^ε K^ε 67^ε om | ω και cum κΑΒΚ E^ε K^ε L^ε P al om^{vi} f vg (et. am fu⁸ demid har¹all¹lachm) syr^p arin Chr¹⁷⁴ Euthal¹cod Cyr¹slaph⁶⁸ Thdr^t Dam al Aug¹gen ad lit¹⁰ ... Lu om και cum BD^ε K^ε d e fu⁸ tol al¹lachm syr^{sch} (libere vertit ω και v. 2.) cop basm (bas^m hiat v. 2) Primas Quaest²⁹⁷⁷ | αβρααμ (c⁸er om) εδωκεν: A 37. 73. 116. εδωκ. αβρα. Libere f vg dedit de praeci-
piis Abraham | ακροθινίων ut κη(sed⁸ ακροθινίων)DEK etc ... ΛC²
(* latet)LP al fere²⁰ ακροθινίων
5. λειμ cum κB(ε) instauravit et. B⁸)CD⁸ 47., item basm (ut etiam v. 11 bah) ... ε Ln λειμ cum AD⁸bet⁸EKLP al pler cop Euthal¹cod etc | ιερα-
τειαν ut κΒCKL al pler ... ADEP al aliq ιερατιαν | αποδεκατοιν cum B(ον) instauravit etiam B⁸)D⁸ ... ε Ln (ignorans D⁸) αποδεκατοιν cum κΑΒΚ B⁸bet⁸EKLP al om^{vi} etc :: cf Mt 13, 32 ubi ex B⁸)D⁸ κατασηρηνν
receperimus. Ex inscriptione affert Krieger gramm. I. I. § 32. στεφανοιν,
I Pe, 15 κ habet φμωιν, ζηλωιν cod. Vat. ad Ign⁸PP apud Dress²²². |

λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἐλάττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσι, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. 9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευεῖς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευετικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀρίστασθαι ἱερεῖα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀ-

τουτ εἰσίν: B suppletum in margine habet, a B² demum ut^{vi} | ὀσφυος (d e osmine, f vg kumbis): DE² ὀσφυος

6. *αβρααμ* cum MBCD² 17. 23. 57. 109. a15b ... ε (Gb²) Tl praem ton cum AD²et²κ²LP al pler Chr Thdrt Dam al | *εὐλογηκεν* (D² 109. ηιλ.) cum MBD²et²EKL 17. al pler Thdrt Dam Thphyl; item Ln ηυλογηκ. cum D² 109. ... ACP 19. 39. 47. 73. Chr¹⁷⁰ Euthal^{cod} εὐλογησεν (A 39. ηιλογ.) | ο δε μη usq εὐλογηκεν: aeth quem sperare iusset, ita ut ab ὀσφυος αβρααμ (v. 5.) ad δεδεκατ. αβρααμ translulisse videatur

7. *ἐλάττον*: 17. *ἐλασσον*

9. *καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν* (O²DE² εἰπεν): d e et quemadmodum dicam, f vg et ut ita dictum sit, Aug^{sen} ad lit¹⁰ et sicut oportet dicere | δε αβρ. cum MBD² 87. 47. 73. e^{scr} ... ε Tl δια αβρ. cum ACD²κ²LP al pler Chr Thdrt Dam al | *λευεῖς* cum M²BC² basm, item A Euthal^{cod} *λευεῖς* ... M²C²D² 47. *λευεῖς*. Item ε *λευεῖς* cum D²CKLP 17. al pler cop Chr Thdrt Dam al, nec aliter (*Levi*) d e f vg | ο δεκατας λαμβανων: 71. om

10. *αυτω*: F αυτω, basm *Abraham* | *μελχισεδεκ* (de *Melchisedech* h. 1 et infra vide ad 7, 1. 5, 6.) cum MBO²D² 47. 73. 118. 121. 219² glect Chr^{mo} ... ε Tl ο *μελχ.* cum ACD²CKLP al pler Chr^{mont¹⁷⁰} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

11. *εἰ μὲν*: CL²F η *μὲν* | *λευετικῆς* cum MBDE (basm του *λευεῖς*) ... ε Ln *λευετικ.* cum ACKLP al omn^{vi} etc | *ἱερωσύνης*: DKLP al pauc *ἱερω*- | *ἦν*: B om | *ἐπ αὐτησ* (Gb²) cum MABCD²κ²LP 17. 31. 37. 46. 73. 118. Cyr^{laph}⁶⁴ ... 39. 71. 114. 115. 116. k^{scr} o^{scr} al aliq Euthal^{cod} Thphyl *ἐπ αὐτην* ... ε *ἐπ αὐτη* cum D²E²κ² al longe plu Chr Thdrt Dam Oec | *νενομοθέτηται* cum MABCD²P 17. 21. 31. 47. 73. 118. 121. al pauc Euthal^{cod} Cyr^{laph} ... ε *νενομοθετητο* cum D²EKL al pler (39. 115. 219² k^{scr} al *ενομοθ.*) Chr Thdrt Dam al | *τίς* (D² ησ?): DE²κ²E² add γαρ | *καὶ οὐ* (F μη) κατ. τ. ταξ. *ααρ. λεγεσθαι*: aeth om, sed eorum loco habet quod sane *ἀπεριτ*

ρῶν λέγεσθαι; 12 μεταπιθεμένῃς γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
 και νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-
 λῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδαίς προσέσχηκεν τῷ θουσιασθη-
 ρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν,
 εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 και περι-
 σότερον ἐτι καταδήλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ
 ἀνίσταται ἱερεὺς ἑταρος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐταλῆς σαρκίνης
 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται
 γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτηται μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐταλῆς διὰ τὸ αὐ-
 τῆς ἀσθενεὺς και ἀνωφελὺς, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελειώσεν ὁ νόμος,
 ἐπεισαγωγή δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

12. ἱερωσύνης: DELP al ἱερο- | και νόμου: B om

13. λέγεται (d e in quo enim haec dicitur, f vg in quo enim haec dicuntur):
 DE¹² λέγει | προσέσχηκεν cum MBDEKL al pler Chr¹²⁵ Euthaleod Thdrt
 Dam etc (Thphyl οὐδαίς προσέσχηκε τουτίστει προσέστη. Oec τὸ
 γὰρ προσέσχηκεν ἢ προσέστη νοήσεις ἢ προσέσχειν) ... Gb' προσ-
 εσχεν cum AC 17. 19. 20. 80. Item P 71. k^{scr} μετεσχεν, a^{scr} οσεν
 μετεσχήμεν (-νε a^{scr}). Latini (d e f vg) praesto fuit.

14. ο κύρ. ἡμῶν: 17. 81. add ἰησοῦς | περι ἱερῶν οὐδεν (Gb') cum n°
 (sed pon οὐδεν post μωυσ., item 137.) etc ABC² D² EP 17. d e (de sacer-
 dotibus nihil) arm Euthaleod. Item οὐδεν περι ἱερῶν 47. f vg sah cop
 (hⁱ nihil dicit de sacerdote) Chr¹²⁵ eodd Cyr¹² graph⁶⁴ ... ε οὐδεν περι
 ἱερωσύνης (L al ἱερο-) cum DEKL al pler syr¹² aeth Chr¹²⁵ montf Thdrt
 Dam al. Item περι ἱερ. οὐδεν CD² B | μωυσησ cum MBCKP al longe
 plu (omn 12 ap Serl) Chr Euthaleod Thdrt Dam ... ε (= Gb Sz sed
 nulla causa reddita) μωυσησ cum ABEL al mu

15. κατὰ τῆς: B om τῆς | ὁμοιότητα (L ὁμοιωτη.): P ὁμοιωσιν. Vertit
 Primas ad h. l. ordinem.

16. σαρκίνης cum MABC² D² LF 17. 34. 41. 74. 80. 109. 137. 219² 258.
 a^{scr} al plus¹⁰ (Item n in titulo ubi est ὅτι παύσεται ἡ τοῦ ἀαρ. ἱερω-
 σύνης ἢ ἐπὶ γῆσ οὐσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιος ἢ χ^ω ἐξ ἑτέρου γίνουσα,
 οἱ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου) Dionalex ap Front Duc²⁵⁵
 (estraul samos quaeat?) Chr¹²⁵ exmose⁵ Euthaleod Cyr¹² graph⁶⁴ Dam
 ... ε (= Gb) σαρκίνης cum CD² DEKL al longe plu Chr¹²⁵ (item post
 257 montf) Thdrt Thphyl Oec :: cf ad Ro 7, 14. 1 Co 3, 1.

17. μαρτυρεῖται (Gb') cum MABD² K² P 17. 81. 67² 78. 80. 118. sah cop
 basm syr¹² Chr Euthaleod Cyr¹² graph⁶⁴ Thphyl. Latinorum contestatur
 (d e f vg) videtur et ipsum passive accipiendum. ... ε μαρτυρεῖται cum
 CD² K² KL al pler arm aeth Thdrt Dam Oec | γαρ: 17. δε | σν: DC² K²
 KP al¹⁰ add ε, item d e f vg sah cop basm syr¹² aeth

18. προαγούσης: DE¹² προαγωγήσ

19. ἐπεισαγωγή: DE¹² ἐπεισαγωγήσ | ἐγγίζομεν: A 81. -ζωμεν

20 και καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὥμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τὸσούτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονε ἔγγνος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγο-^{7, 17}
^{5, 6} γότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ὑμῖν καὶ ἐπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἀκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος

20. οἱ μὲν γὰρ χωρ. ὀρκωμοσίας: D² E² 2. 21. d e syrP om (transilientes ab ὀρκωμοσίας ad ὀρκωμοσίας), item aeth om οἱ μὲν usq ἱερεῖς γεγονοῖσι, totum versum sic reddens: *quoniam non fuit absque iuramento*. | ὀρκωμοσίας: LP al ὀρκωμ- bis, lidem sic v. sq et v. 28.

21. μετα cum κ² ΔΕΚΛΡ al pler (120. δι') Eusdem¹⁷⁷ Dam Thphyl Oec. Item κ² B² C² Euthal^{cod} μετ ... Ln μεθ cum ΔB² 37. k² ser Cyrhr¹⁴⁴ Chr Thdrt | μεταμεληθήσεται: inerte Mai de B, vide editionem meam | sv: D² E² 2² KP 86. 89. 43. 118. al Eusdem²²⁸ (non item¹⁷⁷) add εἰ, item it vg rell :: cf ad v. 17. | εἰς τὸν αἰῶνα (haec ipsa κ² om, κ² suppl) absque additam cum κ² BC 17. 80. f vg (et. am fu demid harl tol omn iachm, sed non hal al ?) sah basm arm Euthal^{cod} Ambfug saec³ ... ε (Gb⁰) Ln add κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδεκ cum κ² ΔΕΚΛΡ al pler d e hal cop syr^{utr} aeth Eusdem¹⁷⁷. 228 Chr Thdrt Chron⁹² Dam al Primas :: vdr ex v. 17. fluxisse.

22. τὸσούτο cum κ² ABCD² P (sed D² P τὸσούτω) 17. 23. 39. 115. Ath²⁶⁶ eod (teste Wtat; in ed. vero bened. non memoratur) ... ε τὸσούτου cum κ² ΔΕΚΛ al pler Ath²⁶⁶ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | καὶ κρείττονος cum κ² NC² Dam (: cf καὶ 8, 6) ... ε Ln Ti om καὶ cum κ² C² D EKLΡ al omn^{vi} Ath²⁶⁶ Chr Thdrt Thphyl | ἰησοῦς: LP 109. e ἰησ.

23. γεγονοῖσι ante ἱερεῖς cum κ² BLΡ (κ om) al fere omn f vg basm cop (*facti sunt sacerdotes plures*) syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln post ἱερεῖς cum ACDE 17. d e Chr^{moes} 1 Cyrador⁴²³ et post⁷⁴ | διὰ τὸ θαν. et. Eusdem²²⁴ et (duct lectione)¹⁷⁷ Cyr^{bis} etc ... P 114. Eusdem¹⁷⁷ eod διὰ τῷ θαν.

24. ἰερωσύνην (LP al Eusdem²²⁸ ἰρο-): D² ἰρατιαν

26. καὶ ἐπρεπ. cum ABDE syr^{utr} ar² Eusdem²²⁴ ... ε (= Gb +; Sz per incuriam ex Gb in textum recepit) om καὶ cum κ² EKLΡ al omn^{vid} it vg cop arm aeth (basm h. l. mutilus, hinc non satis constat de lectione) Bas^{1, 191} Chr¹⁹⁰ Euthal^{cod} Thdrt al | ἀκακος: A add καὶ | LP ὑψηλότερος

τῶν οὐρανῶν γεόμετος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐράπαξ ἐαντὸν προσενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπου καθίστασιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖς ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θρόνου τῆς μεγαλοσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκητῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἀνθρωπος. 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὁ προσενέγκη. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦτ

27. οἱ ἀρχιερεῖς: DEΓ* ο ἀρχιερεῖς, item Chr^{moec} 1° ὡσπ. καὶ ο ἀρχιερεῖς | θυσίας: DEF 47. 73. 178. 19^{lect} d e Chr^{moec} 1° Thdr̄t^{cod} Amb⁸⁴⁸ Aug^{rec} mer¹ θυσίαν ... 4^{lect} f om (Bas^{1,181} προσφ. θυσίας, Chr^{moec} 1° αναφ. θυσίας) | προσενέγκας cum MA 17. 73. 80. Cyr^{nest} 93 (Chr ap Wist) ... ε Ln Tl ανιενγκας cum BCDEKLF al pler Chr¹⁹¹ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al :: vdr̄t ad θυσίας αναφ.μεν accommodatum

28. ἀνθρῶ. καθιστ. ἀρχιερ. (basu cop καθιστ. ἀνθρῶ. ἀρχι.) ... D καθιστ. ιερεις (D^o ἀρχιερ.) ἀνθρῶ., item d e constituit sacerdotes homines | υἱον: 47. εησουν (quod scribi solet ἱ, quemadmodum nec raro υἱον per υν exprimitur)

VIII. 1. ἐπὶ τοῖς (et. Eus^{dem} 224) ... A ἐν τοῖς | DE 37^{vi} Eus^{dem} 224 (ex e codocōn) μεγαλοσυνησ | ἐν τοῖς οὐρανοῖς (37. -νοῖς, 47. εἰς τὸν οὐρανόν): et. Eus^{dem} ex ed paris et^{ps} 175 ... 17. harl^o (in ecclesiis) basu Eus^{dem} 224 ex ed galat ἐν τοῖς (Eus om) υψηλοῖς

2. οὐκ ἀνθρῶπ. cum MBD*E* 17. d e Eus^{dem} 224 (flect lectio) et^{ps} 175 Chr^{cat} 218 ... ε (Gb^o) praem καὶ cum AD^oE*^oKLF al pler (et. cat^{ixt} et^{com} 214) f vg cop basu syr^{ant} arm aeth Eus^{dem} (vide ante) Chr¹⁹⁰ (sed aliter cat²¹⁸) 200 Euthal^{cod} Cyr^{8d} 111 Thdr̄t Chron⁴⁴⁸ Dam al

3. δῶρα τε ut MABDEKLF etc ... d e f vg syr^{ant} cop basu etc non exprim τε (nec fore solent exprimere) | καὶ τοῦτον: in M suppletum supra lineam ab ipso^o vel^a, om etiam d e | προσενέγκη: KLF al mu -γνεῖ (h^{scr} al³ -γνοι)

4. οὐν cum MABD*P 17. 73. 80. 137. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ε (= Gb^o Ss) Tl γαρ cum D^oEKL al pler syr^P arm Chr Thdr̄t Dam al (syr et si, aeth^{utr} sic si quidem, sed sic cum aeth^{PP} ad ea quae praecedunt tradendum) | γησ: 69. 177. c^{scr} 3P^o Thdr̄t praem τῆς | οὐδ' : 17. οὐκ |

ἱερῆς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, ὃ ὅτινες ^{10, 1}
 ὑποδείγματι καὶ σικῆ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη- ^{2x 25, 40}
 μάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γὰρ φησὶν ^{Act 7, 44}
 ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δεχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·
 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσα καὶ κρείττονος ^{7, 22}
 ἐστὶν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέ-
 τηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας

- ἱερῆς: 31. 37. 116. ἀρχιερεὺς | τῶν προσφερόντων cum MABD*κ*P
 17. 67** 73. 137. d e f vg cop arm aeth^{ro} Euthal^{cod} ... ε (Gb⁹⁰) praem
 των ἱερῶν cum DC*κ*KL al pler syr^{utr} aeth^{pp} Chr Thdr^t Dam al
 (sed 116. Chr^{mosc} 3 Dam om των) | νόμον cum M*ΔB 17. 57. 80. al²eb
 Thdr^t ... ε τον νόμον cum M*DEKLP al pler Chr Euthal^{cod} Dam al |
 τα δώρα: L post των προσφεραντ. pon, item syr^{sch} cop aeth
5. υποδείγματι et. Or^{1, 611. 2, 563. 2, 242} etalib (43. Or^{1, 171} ed et^{2, 167} υποδειγ-
 μασι) Eus^{dem} 103 et^{ps} 176 etc ... κ δειγματι | μωυσησ cum M*KL al
 plu (10 ap Scri, 1 μωσ-) ... ε (= Gb Sz ut 7, 14) μωσησ cum ADE al
 sat mu | ὅρα γὰρ φησὶν (sic et. Ln, nisi quod post φησὶν distinxit)
 ... ε ὅρα γὰρ, φησὶ. (Quam rationem confirmat Euthal^{cod}, in quo est
 ὅρα γὰρ φησὶν.) Ceterum γὰρ nec it vg (Vide inquit) nec Interpretes
 alii (exco syr^P) exprimunt. | ποιήσεις (Gb⁷) cum MABDEKLP al plu (11
 i. e. omn ap Scri) Or^{1, 170} Eus^{praep} 502 et^{ps} 176 Euthal^{cod} etc ... ε
 (= Sz) ποιήσεις cum minusc mu. Reddunt d e facis, f vg facito. Apud
 Or^{int², 277} est: in quibus dicit deus ad eum: Facias omnia secundum for-
 mam eorum etc. | δεχθέντα: DE -ταν. Praeterea d e f vg post σο
 pon (quod tibi ostensum est). | Gb Sz (ὀτίνες - ὄρε), item Ln ("ὄρα -
 ὄρε)
6. νυνὶ cum MAB^{bet}CKLP al omn^v Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam ad h. l.
 al ... Ln νυν cum BD* Ath⁹⁰⁰ Antioch¹²¹⁴ Dam^{1magg} 561 | LF διαφορο-
 τερας | τέτυχεν cum M*AD*KL 80. 116. Ath⁹⁰⁰ (sed odd³ -χηγεν) Euthal^{cod}
 (sed scriptum est τετυχεν) Thphyl Oec ... ε τετυχε cum M*BDK al
 plu Dam ad h. l. ... P 17. 47. 73. 74. a^{cor} al²⁵ fere Athed^d Chr⁹⁰²
 Thdr^t Antioch¹²¹⁴ Dam^{1magg} 561 τετυχηγεν :: cf de his formis Phrynich²⁰⁸
 208: ubi est τετυχηγεν a grammaticis praecceptum esse, τετυχε infe-
 rioris Graecitatis dicentibus. Formae vero „grammaticis ignotae“
 τετυχε passim inventae ipse Lobeckius exempla addidit. | και κρεί-
 ττονος cum MABD^{bet}CLP al pler d e f vg (et. am fu etc) syr^{utr} cop Ath²⁰⁸
 Chr Euthal^{cod} Thdr^t Antioch¹²¹⁴ Dam ad h. l. al ... D*κ 37.
 69. 72. 73. 80. al² vg^{ms} lachm arm Thdr^t Dam^{1magg} 561 om και, hinc
 Gb⁹ | M^a suppl διαθηκ. εστ. μεσίτης (sic et² BD*) ητις ἐπι κρείττο,
 quae M^a (ut etiam 17.) praetermiserat | ἐστὶν διαθήκησ: M*κP al pauca
 διαθη. εστ.
7. ἀμεμπτος: Ita etiam D^{bet}c, item M^{ms} (in ipso textu praeteriit, scrip-
 turam quippe codicis D* non adaequatus. Scripserat autem DC*
 inepti quid, nec nisi per coniecturam Wlat αναιτια voluit; cf ed.
 meam. In d e f vg est si illud prius culpa vacasset.) | δευτερας: N*
 ετιρας

- 10r⁸¹ (80);
81-84) ἐξηγεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἴδου ἡμέραι ἐρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἠμύλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.
- 10, 16 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμον μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

8. αὐτοὺς cum n^oAD^oKP 17. 89. 114. 137. Euthal^{cod} Thdr̄t, item Chr^{cat}³¹⁶ οὐκ εἶπε μεμφόμενος δὲ αὐτήν, ἀλλὰ μεμφόμενος δὲ αὐτοῖς λέγει. Cf. et. d e f vg vñmperans eos. ... ε Ti αὐτοῖς cum n^oBD^oEEL al pler Dam ad h. l. et¹mag²³⁴¹ al; item Chr³⁰³ ubi eadem verba quae ex cat hausimus habentur, nisi quod pro αὐτήν et αὐτοῖς legitur αὐτῇ et αὐτοῖς. | καὶ ἐπὶ τὸν ... D^o om ἐπὶ. Habet d disponam domum israel et domu iuda (d e bis domum teste Sab.)

9. ἣν ἐποίησα: 47. 66^{ms} 73. syr^p^{ms} Thdr̄t Dam¹mag²³⁴¹ Thphyl (non item Phot^{manich}²,¹² i. e. apud Wolf⁶⁶) ἣν διεθιμην :: ex LXX | ἐν ἡμέραις: B 34. ἐν ἡμεραις | μου (et. ε et ε^o 1633 etc): ε^o 1624. (ut etiam 37°) om | ἐκ γῆς: D^oE^oE^o 43. ἐκ τῆς | ἣν ἐποίησα et ἐπιλαβομένου μου et. f vg quod feci et qua adprehendi. Contra d e quale feci et qua adprehendit.

10. αὕτη ἡ διαθήκη εἰς μου cum n^oBEKL al omn^{vi} d e f vg syr^{ut} cop basm rell Chr Euthal^{cod} etc ... Ln add μου e. AD^oE^oE^o :: μου etiam in LXX editum ex B etc, sed nA etc om | ἐπὶ καρδίαν αὐτ. e. n^oK 70. 219° g^{ser} f vg (hi² in corde) aeth Clem⁶⁰ Chr^{cat}³⁰⁰ et¹301^{sem} ... B ἐπὶ καρδία αὐτῶν (n^o dedit ἑαυτῶν. Videtur καρδία αὐτῶν confusio C et E litteris ex καρδία αὐτῶν ortum) ... ε Ln Ti ἐπὶ καρδίας αὐτ. e. n^oADEL al pler Chr³⁰⁶ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al; item P 31. ἐπὶ καρδίας α. Item in cordibus d e Prim; agnoscuntque pluralem etiam syr n^or cop arm :: LXX^{ed} ex AB ac pler ἐπὶ [τας] καρδίας, pauci minus ἐπὶ [του] στηθους καρδίας αὐτῶν. Unus n ἐπὶ καρδίαν. | ἐπιγράψω: B γραψῶ :: ut LXX^{ed} ex n aliis pler; nA al ἐπιγράψω | μοι in n ex μου factum, ipsa prima ut^{vi} manu

11. διδάξωσιν: D^oE^o cser? Chr^{mosc}² Cyr^{slaph}⁴⁶ διδάξουσιν | τ. πολίτην (n^o πολίτην) cum n^oABDEKL al longe plu (7 ap Seri) d e cop basm syr^{sch} et^p t^{xt} arm Chr^{edd} et^{cat}³⁰⁰ Thdr̄t Dam (:: sic etiam LXX ex ed^{vat} et n, sed A al permu pp mu hoc loco ἀδελφον, post vero πλησιον) ... ε (= Gb Sz) τ. πλησιον cum P al sat mu f vg syr^p^{ms} aeth Chr³⁰⁶ mont¹ Euthal^{cod} Cyr^{slaph}⁴⁶ Thphyl | αὐτῶν pri: D^o αὐτεῦ |

λέγων· γνωθὶ τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἴλεωσ ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ- 10, 17
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ
λέγειν καιρῆν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ
γρηάσκον ἔγγισ ἀφανισμοῦ.

IX.

1 *Μ*χε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα λατρείας τὸ τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 σκηρὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἧ ἢ τε λυγίαι Bz 26 22
40, 3 22 210

αυτων sec: D^e 46. d e om | εἰδήσουσιν: D^e ἰδεσουσιν, B^e εἰδουσιν
(B^e εἰδησουσιν), Clem⁹⁰ εἰσονται | ἀπο μικροῦ sine αυτων cum MABD^e
K^r 2. 17. 29. 31. 38. 52. 73. 80. [ser oser d e f vg basm arm Clem⁹⁰
Chr²⁰⁰ ecat⁵⁰⁰ Euthalco^d Cyr⁹¹aph⁴⁰ ... ε (sed Gb⁵⁰⁰) Tl add αυτων
cum D^eL al pler syr²¹² cop aeth Thdrt Dam Thphy^l Oec :: LXX^{ed}
habent αυτων ex kb etc, sed A al pp mu om | αυτων post εως μεγα-
λου: 78. syr^p cop basm Clem⁹⁰ om

12. ἴλεωσ: KLP al¹⁰ (2 ap Serl) ἴλεωσ | καὶ τῶν ἁμαρτι. αυτων sine ad-
ditam cum Mⁿ 17. 23. f vg cop basm syr²⁰⁴ aeth ar^o Clem⁹⁰ (καὶ
ἴλεωσ, φησιν ο θιος, ἔσομαι αυτοις καὶ τῶν ἁμαρτ. αυτων. ου μνησθω)
Prim. Item sed ανομιων pro ἁμαρτων. 109. Chr^{cat} 500 Euthalco^d (ut
edd² etiam apud LXX). Similiter Cyr⁹¹aph⁴⁰ ἴλ. ἔσομ. ταῖς ἁμαρ-
ταις αυτ. καὶ τῶν ανομιων αυτ. ου μὴ μνησθ. ετι) ... ε Ln Tl add
καὶ τῶν ανομιων αυτων cum K^oABDEKLP al pler (47. ανομιων tum
ἁμαρτων, Item Chr²⁰⁰ mon¹; 57. κ. τ. ἀνομ. αυτων omisio στο ἴλεωσ
usq ἁμαρτ. αυτ.) d e syr^p arm (Chr) Thdrt Dam al :: vdr additam
ex 10, 17 fluxisse ubi non fluet, nisi forte invitis testibus nostris sta-
tuendum est etiam apud LXX olim inventum esse additamentum |
μνησθω: 17. μνησθησομαι

13. ἐν τῷ: L ap Treg om τῷ | τὸ δε: D^e 4^e το τε

IX. 1. εἶχε ut MBL etc; Ln Tl εἶχε ut DEP etc (A hiat). Ceterum ΕΙΤΕ
in ed. Rom. nuperrima vitium est, cf N. T. meum Vaticanum in ap-
pend. p. XI sq. | καὶ cum MABDEKLP al pler d e f vg syr^p arm (aeth
Atque primum testamentum etc) Chr²¹² Euthalco^d etc ... v 3. 38. 52.
115. a^{ser} b^{ser} k^{ser} al (et. cat^{xi} 210) syr²⁰⁴ cop basm Thphy^l om
(388. al pauc basm om etiam οἶω) | ἡ (D^e om) πρώτη sine additam
cum MABDEKLP al²⁶ f vg basm syr²¹² arm Chr²¹² Cyrador²²⁰ Cosm^{call}
11, 452. 453 Phot ap Oec²⁷⁰ Dam al (d e mirum in modum corrupte:
*prior eius iustitia constitutionis cultura sanctum [e secundum teste Sab]
saeculare*. Contra f vg *prius iustificacione culturas et sanctum saecu-
lare*. Vg^{50d} marian super prius notatum habet *testamentum vel taber-
naculum*. Vix probat in hac re Or^{int} 2, 100 *Tabernaculum enim factum
est primum, in quo erat* etc.) ... ε (= Gb Bz) add σπηρη cum 47. 73.
74. 80. 137. 139. a^{ser} al plu (37. ἡ πρώτη κεινη, al pauc aeth ἡ πρω.

καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἧτις λέγεται ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηπὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν βωβὸν τῆς διουθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἧ στάμνος χρυσοῦν ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
 10, 4 θήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβειν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατασκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηπὴν διαπαντὸς εἰσίσαιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγιοματίων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω παρνατερώσθαι τὴν τῶν

διαθήκη) cop Euthale^{cod} Thdrt | λατρείας: D^E* καὶ λατρείας | το τε: D^E* το δε (arg exprī totē)

2. κατασκευασθῆ: 17. κατασκευασταί | ἐν η η τε: D^E* om η alterum | αἵτων: B basm aeth add καὶ το χρυσοῦν θυμιατήριον (vide ad v. 4 eodem teste) | ἅγια: B praem τα. Praeterea ζ (sed non ζ^o Gb Sz) ἅγια ut 87. cat^{ix} ete; scripturam vero ἅγια, ut D^o 17. 47. al plu^{vid} (8 ap Serl), confirmat Thdrt ad h. l. προπαροξινότητος ἀναγνωστῶν, τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶς διδάσκει τοῖς τὸ ἕτερον δρομα. Dedimus autem ἅγια sine additam cum κ^{no}π^{klf} al om^{vi} f vg syr^{alt} cop sah basm arm aeth Chr Euthale^{cod} Cyrador²³⁰ Thdrt etc ... ΛD² d e Orⁱnt^{2,103} (vide et. ad v. 8) add ἁγίων. Hinc Ln edidit ἅγια. ἁγίων. (hac interpunctione)
3. ἅγια ἁγίων cum κ^oAD² al pler (F 47. ἅγια τῶν ἁγ., item cop basm) arm Chr Euthale^{cod} Cyrador²³⁰ Thdrt Dam al ... κ^oBD^oKL 5. 11. 46. τα ἅγια τῶν ἁγίων. Hoc loco Orⁱnt^{2,103} tantummodo sanctum.
4. χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καί: B basm aeth nil nisi ἔχουσα (κ^o χουσα omisso ε), vide ad v. 2. | πάντοθεν: 47. πανταχοθεν | ἡ βλαστήσασα: B 87. om η | πλάκες (L -καις): κ^o πλάκαί (ex πλάκας correctum)
5. ὑπεράνω δε αὐτῆς: D²E* ὑπερ δε αὐτῆν (-τῆς E), d e super eam, f vg superius eam | χερουβειν cum BD^oE. Similiter ΔF 87. Χηρουσ² χερουβειμ. Item κ^o d (e?) am fu allachm sah basm Primas χερουβειν ... ζ χερουβειμ cum KL al pler f vg^{cle} (et. demid al) cop Chr Euthale^{cod} Thdrt Dam al | δόξης ut κ^oABDEKLF etc ... Gb Sz per ineariam praem τῆς. Addunt vero D² d e καί. | κατασκιάζοντα: ΔF 17. 80. κατασκιαζόν, et al² -αζών | ἐστίν: κ^o εἰστίεν
6. κατασκευασμένων: L^oF 87. al aliq κατασα.
7. ο ἀρχιερ.: in A additur o articulus (ab ipso^o vid) supra lineam | ὑπερ ἑαυτοῦ: L^o 47. ὑπ. αὐτοῦ

ἀγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης σταίσι, ὅ ἦτις πα-
ραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι 5, 1
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύ-
οντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτι-
σμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγεγόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
θῶν, διὰ τῆς μίζονος καὶ τελειωτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἐστὶν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
ἅγια, αἰώνιαν λύτρωσιν εὐράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων

8. *μηπω πεφανηρωσθαι*: (d e f vg nonnum *propalatum* [d -tum] esse sanc-
torum viam): D* μηπωσ πεφανηρωσαι | *εἰτι*: D⁸⁷ ἐπι

9. *ἦτις* (Prim „*quae*: subaudi *res*“) ... D*⁸ d e add *πρωτη* (sed d e cor-
rupte *qui priori parabula*) | *ινεστηκοτα*: 17. *ανεστηκοτα*, 78. 114. 179.
εστηκοτα ... 23^{ms} 31. 37. 46. 78. 80. 115. 116. al² *scr* al pauc Chr
mosc² (nonmonif²¹⁵. 216) add *καθεστηκεν* | *καθ ἦν* (Gb' Sz) cum κλβ
D* 17. 23* 27. 67** 71. 78. 187. f vg. Agnoscunt etiam Chr (τοιτί-
στιν ὁ τίπος γέγονε καθ' ὄν δῶρά τε καὶ etc) Dam (qui verba Chr¹
repetit) Oec (*καθ' ἣν παραβολὴν καὶ καθ' ὄν τίπον* etc) Primas
(„*subauditur parabulam sive figuram*“) ... ζ (= Gb' Sz) *καθ ον* cum
D⁸ κλβ al pler d e (sed hi² corrupte *in timore in quo* etc) Euthal^{cod}
Thdr̄t (non apte sic edlitum videtur in Chr et Dam) Thphyl | *θυσιαί*:
D⁸⁷ -*σιασ*

10. *καὶ πημασιν*: 47. om | *βαπτισμοισ* sine καὶ cum κ*ΔD*P 6. 17. 27.
31. 78. 80. 137. 178. d e sah cop syr^{sch} arm aeth ar^o Euthal^{cod} Cyr
ador²⁴⁷ ... ζ (= Gb⁰⁰ Sz) add καὶ cum κ^oβD^oκλ al pler f vg (hi² *et*
institiis carnis usque - inpositis) basm syr^p Chr Thdr̄t Dam al | *δικαι-*
ωματα (et. Gb'' Sz) cum κλβP 6. 17. 27. 31. 78. 80. 137. 178. cop
syr^{sch} arm ar^o Euthal^{cod} Cyrador²⁴⁷; item *δικαιωματα* D* d e (hi *iusti-*
tia carnis usque - inposita) sah ... ζ (= Gb'' Sz) *δικαιωμασιν* cum D⁸
κλ al pler f vg syr^p Chr Thdr̄t Dam al | D^o *μηχρισ*

11. *παραγεγόμενος*: 37. -*γεγαμενος* | *μελλοντων* cum κλδ^oκλP al om
vi f vg cop basm syr^p ^{ms} arm aeth EusP⁸⁰ et¹⁷⁶ Cyrhr¹⁴⁴. 188 Euthal^{cod}
Cyrador²⁴⁷ Ps-Ath⁴⁰¹ Thdr̄t Procl⁶⁸⁵ Dam al, item Chr²¹⁷ (et. mosc²
et¹⁸; sed^{cat} 222 *γεγαμενων* nec aliter Mutianus vertit) ... Lu *γεγομε-*
νων cum βD* d e syr^{sch} etp txt arpotrop Chrmosc¹⁹⁰ et^{int} etcat | ΔLP
17. 37. 114. 115. al² *scr* *τελειωτερας*

12. *εἰς τα ἅγια αἰώνιαν* etc: d e *in sanctis aeternis*, item Dion^{alex} contr
paul samos²⁰⁵ *εἰς τὰ ἅγια καὶ αἰώνια* (pergens *λύτρωσιν εὐράμενος*).
Praeterea κ* *εἰς τα ἅγια* per incuriam et ante et post *εφαπαξ* habet,
sed priore loco delevit^a. | *εἰς τα ἅγια*: P add *των αγων* | *ευραμενος*
(et. ζ et ε^o 1638. etc) cum κλβκλP al pler (omnes 12 ap Seri) Dion
alex l. l. EusP⁸⁰ 176 Chr²¹⁷ Euthal^{cod} Thdr̄t Dam ... D* 27. 44. 80. al
fore¹⁰ Chreat²²⁸ Thphyl Oec *ευρομενος*

καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ἠαντίζουσα τοὺς κεκοιτωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαρᾷ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων

1 The 1, 9 εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι.

24 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου κληρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μήποτε

2x 24, 300 ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵμα-

13. τραγων κ. ταυρων cum κΑΒDΕ 30. 39. 47. n^{scr} d e f vg cop basm syrsch ar^o Cyrador¹⁰⁷ Thdr̄t Primas ... ε ταυρ. κ. τραγ. cum κLΡ al pler syrP arm aeth Ath⁵²³ Didiri⁵⁰⁵ Cyrhr¹⁰⁹ Chr²¹⁰ Cyrād⁷⁵ Euthal cod Dam al Amblic^{9,1110} et⁹pl⁹ ea 1,12,221 | κεκοιτωμενους et. v^bet^c ... D^{87*} κεκοιμημενους

14. ποσω: 14. 17. πολλω | του χριστου: Didiri⁵⁰⁵ ησου | αιωνιου cum κ^oΑΒD^oΚLΡ al longe plu syru^{tr} arm Ath⁵²³ Didiri⁵²⁵ Chreai²²⁴ Thdr̄t ... κ^oD^oΡ al⁸⁰ fere d e f vg cop basm Didiri⁵⁰⁶ Chr²¹⁰ Euthaleod Cyr fīd⁷⁵ Dam αγιου | καθαραι: 179. 238. a^{scr}er Didiri⁵²⁵ Ath⁵²³ καθαραι: | υμων cum κD^oΚL al longe plu f am fu tol allachm basm syrP arm aeth Ath⁵²³ edd³ Didiri⁵⁰⁶ (εασ καρδιασ υμων απο συνειδησεωσ ποτηρασ) Chr et¹²¹ et¹⁰⁰m item¹⁰⁰⁰⁰⁰⁰ et¹⁰⁰at (sed Mutianus vertit nostram) Macsall^{7,176} Dam ... Gb⁷ Ln ημων cum αD^oΚΡ 44. 47. 67. 72. 120. 139. 140. h^{scr}er al pauc d e v^gcl^o demid allachm syrsch cop ar^o Ath⁵²³ Euthaleod Cyrād⁷⁵ Thdr̄t al | απο: κ 238. add των | θιω (st. Clem⁵⁰²): D^o τω θιω τω | ζωντι: sine additam cum κD^oΚL al pler d e f vg syru^{tr} basm arm aeth Clem al mu ... Ln add και αληθινω cum αΡ 21° 31. 66^{ms} cop Chr²¹⁰bis oom (εισ το λατρευειν θιω ζωντι, φησ, και αληθινω) Macsall^{7,176} Thphyl: : ex 1 Theas 1, 9.

15. διαθηκησ καινησ: 17. 37. 116. Chr²²⁵ com d e f vg καιν. διαθηκ. | μισ. εστιν: 17. add ησουσ

17. μηποτε cum κ^oΑD^oΚLΡ al omn^vl etc (d e quoniam nondum valet dum vivit, f vg aliorum nondum valet dum vivit) ... κ^oD^o μη ποτε, item Isid^{4,123} qui addit: τὸ μήποτε τότε ἐστὶ, μίας κενάρας ἐν στοιχείῳ ὑπὸ τῶν ἰσως ἀμαθῶσ προστιθείσης· οὕτω γὰρ εἶρον καὶ ἐν παλαιῶσ ἀντιγράφοισ. οὐ γὰρ ἄν θείῳ πνεύματι κοσμηθεῖσ – εἰς τοῦ- θαντίον περιετράπη· ἐπειδὴ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος, μετὰ θάνατον βεβαιούται. εἰ δὲ μή ποτε νίκοιτο, εἰς τὸ μὴ τὸν τόνον ἀνα- πεμπτόν, ἀλλ' εἰς τὸ μήποτε, ἵνα μηδαμῶσ. Cf et. Thphyl: ἐρωτη- ματικῶσ τοῦτο και ἀνάγνωθι και νόησον. Item Osc: κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι. Atque sic, i. e. διαθέμενος; Ln et Ti, non item ε Gb Sz etc. | Cf ad hunc versum et sqq Epiph⁶⁰⁵ (haer. Manich.): φκαί ησ·

τος ἐνεκαίρῃσται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
 ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λιβῶν τὸ αἷμα τῶν μύσχων καὶ τῶν Mt 19, 6
 τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτὸ τε
 τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ Mt 24, 8
Mt 26, 28
 αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. 21 καὶ τὴν
 σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκευὴ τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
 ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
 νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν
 τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρῖσθαι,
 αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ
 γὰρ εἰς χειροποιήτα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀτίτυπα τῶν ἀλη-

διαθήκη δὲ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία ἐστὶ, διὸ καὶ ἡ πρώτη ἀνευ αἵματος
 οὐκ ἐγένετο. ἔλαβε γὰρ μωϋσῆς τὸ αἷμα τῶν τράγων καὶ ἐράντισεν
 αὐτὸ τὸ βιβλίον καὶ τὸν λαόν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ δευτέρα ἐπὶ τῷ θα-
 νατῷ τοῦ σωτήρος ἐδόθη διαθήκη.

18. οδεν (vbet^c): D^a οδεν | ουδ cum κρ al sat mu^vi (differunt tantum
 5 ap Scri, neglexit Mtthaei) Dam ... Ln Ti ουδε cum αCDβete(ετ^a
 ουδεν)KL b al plu Chr Thdrt | η πρώτη: D^aκ^a d e add διαθήκη | εν-
 κικαι- ut MADE ... ε Ln ενικ- ut CK^{all}LP al certe pler
19. πασησ: κ 46^a om ... D^a Chr²²⁷ πασησ της | νομον cum κ^aCD^aκ^aκ^aκ^a al
 longe plu Chr Dam al ... Ln praem tot cum κ^aαCD^a*L 17. 21. 47. 71.
 73. 113. 115. 120. g^{ser} k^{ser} catxt Chr^{mo}se¹ Euthalecod Thdrt Thphyl
 :: infra v. 22. non fluct; cf et. ad 8, 4. | υπο: D^ετ^a om | μωυσειωσ
 cum κODEKL al plu (sed mu -σειωσ) ... ε (sed Gb^a·Sx ut 7, 14.) μω-
 σειωσ cum ΔP al sat mu | και των τραγων cum κ^aαC (DE d e τ. τραγ.
 κ. τ. μοσχ.) 80. Euthalecod Thdrt^{cod}. Item ε omisso των cum P 17.
 37. 47. al longe plu Thdrt^{cod} Dam al. Item (d e) f vg rell (praeter
 syrr) ... κ^aKL 46. 121. k^{ser} syrr^{utr} Chr²²⁷ plane om | μετα: 37. μεθ |
 P υσωποι, item f am su al hysopo (non item d e vgc^{le}) | εραντισεν
 cum κACDEKL 17. 47. d^aετ^a fser al aliq Euthalecod ... ε εραραντ. cum P
 al plu
20. λεγων: P -γον | ενετειλατο: C 1^{lect} διεθετο (: cf LXX Exod. 24, 8.)
21. εραντισεν cum κACD^a*KL 17. 47. f^{ser} oser al aliq ... ε εραραντ. cum
 D^εεP al plu (Euthal^{cod} ερ exeunte versu, ranr. ineunte)
22. καθαρῖσθαι: D^ετ^a 67^a* eop (non item basm) καθαρῖζεται | αυτα
 δε: 17. αυτα τε | παρα ταυτασ cum κACDβete^cKL^a al pler etc ... D^ετ^a
 παρ. ταυτησ, 8. 14. 109. 115. l^aετ^a* παρ. ταυτα, 73. 118. (st. ed. Compl.)
 παρ. ταυτασ
24. αγια post εισηληθεν (37. προσηλθ.) cum κAP 17. 37. 118. Euthalecod.
 Ita et. L^{ned} min ... ε Ln^{ed} mal ante εισηλθ. cum CDEKL al pler d e
 Nyss²ε²ε²ε²ε²ε² Chr Thdrt Dam al. Libere vv pler, ut f vg in manu-
 factis sanctis (ita am fu tol demid al; vgc^{le} manufacta sanota) Iesus
 introiit; Or^{int} 2, 226 in sancta manufacta introiit Iesus (sed 2, 50 in manu-

θινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, γὰρ ἡμαρτισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ἰπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὡσπερ ὁ ἀρχιμερὶς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτριῶν· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, γυνὴ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσεσχεθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνευγεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀρθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X.

Col 3, 17
9, 20
1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τῆν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς ἀνταῖς θυσίαις

- facta sancta intravit Iesus).* | *χριστος sine articulo cum* κ^{ac} d^o 17. 71. 118. arm Euthal^{cod} ... ε Ti ο χρ. cum c^o d^o b^o e^o i^o e^o k^o l^o f^o al pler Ath²⁶¹ Ps-Ath⁴⁰¹ Nyss¹. l. Chr Cyr⁶¹ aph²²⁸ Thdrt ad h. l. et^{1,108} et^{11b} Dam al | *ἡμαρτα* - ut κ^o d^o e^o k^o l^o f^o etc ... ad^o *ἡμαρτα* - | *ὑπερ ἡμῶν* (et. Or^{1,108}. 248 Ath²⁶¹ Nyss etc): c 17. *ὑπερ ἡμῶν*
25. οὐδ': c 238. a^{scr} al ουδε ... F ου γαρ | *προσφέρει*: LF al pauc -ρι | *εἰς τα ἅγια*: κ^o 37. 71. 73. 116. 40lect k^o e^o r sah basm (nou cop) arm aeth Chr²⁸⁴. 286 add *των ἁγίων*
26. *πολλάκις* (d ὁ ἀλιγνοτικός, f vg *frequenter*): d^o e^o 287 (scripsit *πολλά* omissa *κις* syllaba) *πολλά* | *παθεῖν*: 47. 120. sah basm aeth αποθανεῖν | *νυν* cum κ^o a^o c^o f° 87. 89. 47. 73. (L¹¹¹) Or^{1,250} Chr²⁸⁴ Euthal^{cod} ... ε *νυν* cum δεκ(L?) al pler Chr²⁸⁷ Thdrt Dam al | *τῆς ἁμαρτίας* cum κ^o a^o f° 17. 73. sah basm cop ... ε Ti *ἁμαρτίας* cum c^o d^o e^o k^o l^o f^o al pler Or^{2,599} Chr²⁸⁴. 287 Thdrt Dam al. Item d e f vg etc ... d^o e^o Aug^{pecc} mer¹ *ἁμαρτιῶν*, Or^{1,250} *των ἁμαρτιῶν*
27. *τοῦτο*: 47. *ταῦτα*
28. *ουτ. καις* cum κ^o a^o c^o d^o e^o k^o l^o f^o al longe plu (omn 12 ap Scri) d e f vg syr ut sah basm cop arm aeth Chr²⁸⁷ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ε (= Gb Sx) om και cum minusc vix mu | *εἰς το* (17. om το): F *εἰς των* | *ἀνευγεῖν*: F -*μηναι* | *οφθησεται*: 47. ante χωρ. *ἁμαρτα*. | *ἀπεκδεχομένοις*: c^o -*μηναι*, d^o *ἐκδεχομένοις* | *εἰς σωτηρίαν* sine additam cum κ^o c^o d^o e^o k^o l^o f^o al pler d e f vg sah cop basm syr^{sch} aeth Chr Thdrt Dam¹²¹ Aug^{pecc} mer¹ ... Ln^{od} min add *δια πιστιως* cum LF 31. 47. 73. 40lect flor^{iae} hal syr^p Euthal^{cod} (sed cruce rubra ante *δια πιστ.* adposita). Item 27. 37. 57. 61. 71* 80. 116. 118. al pauc arm praem eadem. Cf et. Dam ad h. l. *ἐν δὲ πρώτῃ, φησὶν, ὡφθη εἰς τὸ ἀραι ταῖς ἁμαρτίας ἡμῶν· ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ οὐκέτι· οὕτω φανίται, ἀλλὰ σώσων τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσαντας.*

αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηγεῖσθαι οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχο-
μένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ

- X. 1. οὐκ αὐτῆν: 47. οὐκ αὐτῶν | αἵταισ: 37. αὐτῶν ... 2. 30. 41. 43. 52. 74. 109. a^{scr} al^{scr} al^{scr} aeth Dam om | θυσιαῖσ sine additam cum ACDEHKL al omn^{v1} d e f vg syr^{utr} rell OrInt^{2,696} etc ... n^r add αὐτῶν | αἷσ cum D^{HL} 78. 137. k^{scr} Chr^{mo} 1 et^{2,614} Euthaleod utri Thdrt, item (accuratissime enim reddunt *hostiis quibus offerent*) d e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui αἷσ post -σῖαῖσ plane om Δ 2. 7* 17. 47., item syr^{utr} arm (syr^{sch} *In ipsa enim lege umbra erat* -; *propter hoc quoniam in omni anno eadem sacrificia offerrentur, nunquam potuerunt* etc; syr^p *Quum umbram enim habeat lex -, quolibet anno eisdem victimis offerunt indesinenter, quae nunquam possunt* etc; item arm αἷσ οὐδέποτε). Edidit autem Lu^{ed} mln θυσιαῖσ ση^g αἷσ aut αἷσ ... ε Lu^{ed} mai αἷσ cum κρδεεκρ al pler Chr²⁵⁹ Dam al. Item αἷσ vel αἷσ f vg basm cop aeth | οὐδέποτε: A^{**} praem αἷ, quod ex syr^p arm iam adnotavimus. Dicitur vero etiam 31. (omisso αἷσ?) αἷ h. l. inserere. | δύναται cum D^oet^cεηκκ al sat mu d e f vg basm cop Chr ad h. l. Thdrt Oec (ὁ νόμος τοῦτ' ἴστιν) OrInt^{2,696} ... Gb' Lu δύναται cum κρδδβρ 17. 37. 47. 67^{**} 78. 80 109. 116. al³⁰ fere (7 ap Seri) Chr^{mo} 3 et^{1,214} Euthaleod Dam Thphyl. Et lectioni favere videtur Thdrtcom: πολλὰς γὰρ φησι θυσίας καὶ τὰς αὐτὰς κατ' ἐνιαυτὸν προσφέροντες τελειῶσαι· τοὺς κατὰ νόμον πολιτευομένους οὐ δύναται. Inprimis vero huc facit Thphyl: ἐπεὶ ἰσχυρὸν εἶχον αἱ νομικαὶ θυσῖαι, οὐκ ἂν διηγεῖσθαι προσφέροντο· ἅπαξ γὰρ προσερχομένησ· καὶ ὀφελήσασαι ἐπαύσαντο αὐν. εἴν δὲ - κρόδηλον ὅτι ἡσθένον τελειῶσαι. -- τὸ δὲ δύναται εἰ καὶ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσι μετὰ τοῦ ν, ἀλλ' ὁμοῦ εὔρον παραγραφήν (notam in margine) χωρὶς τοῦ ν, τοῦτο γράφειν ἀξιοῦσαι. σκιάν γὰρ ἔχον, φησίν, ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. καὶ ἀληθῶς γε, ὅσον κατὰ τὸ τῆσ γραμματικῆσ ἀκριβείασ ἀκόλουθον, οὕτω δεῖ ἔχειν τὴν γραφήν, ἵνα μὴ σολοικισμὸσ ἀνακίψῃ. ἐπειδὴ δὲ τῇ γραφῇ τεχνολογῶν οὐδέτισ λόγασ, καὶ οὕτω αὐτὸ νοήσωμεν ὡσ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσιν. οὐδέποτε γὰρ δύναται, οἱ προσφέροντες δηλαδῆ, τελειῶσαι τοὺσ προσερχομένους. Contra quam explicationem recte observatum est nusquam ab auctore huius epistolae sacerdotes dici non posse perficere hominem, sed lex atque sacrificia (cf infra v. 11.). Ceterum Lu hac interpunctione usus est (in utraque editione): σκιάν γὰρ ἔχον - τῶν πραγμάτων. κατ' ἐνιαυτὸν - θυσιαῖσ (ed^{mai} add αἷσ) προσφέρουσιν, εἰσ - τελειῶσαι· ἐπεὶ etc. | τελειῶσαι (D^c τελιωσαι) et. OrInt^{2,696} *facere perfectos* (ut f vg *perf. facere*): D^oE^{*} d e καθαρῖασ (emundare)
2. οὐκ (et. ε Gb Sz) cum κACDEH^{**}KLF 17. al longe plu (11 ap Seri, 10 i. e. omn exe 13^{lect} ap Mithaei; L οὐκ αὐν ἐπαῦν in rasura habet) d e (hi³ nam nec) am fu harl^{*} tol (nonne) al^{lachm} cop basm aeth (arm εἰ μη) Chr Euthaleod Thdrt (non contra est comm: διὰ τοῦτο τέλος ἐκείνα λαμβάνει ὡσ οὐ δυνάμενα συνείδησιν καθαρὰν ἀποφῆσαι.) Thphyl Oec ... ε^o om cum H^{*} al non mu (ut 74. 137. a^{scr} 13^{lect}; al

τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντάς ἄπαξ
 κεκαθαρισμένους; 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνύμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐπι-
 αυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-
 τίας. 5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· Θυσίαν καὶ προσ-
 φορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὀλοκαυτώματα
 καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠδύνησας· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἤκω, ἐν
 κεφαλίδι βιβλίῳ γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ Θεὸς τὸ θε-
 λημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλο-
 καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ἠδύνησας,

Ps 99 (40),
 7-9

pauc ut c^{scr} επι καν) f vg^{cl} demid hal harl^{**} syr^{sch} et (licet a syr^{sch} differat) syrP (uterque quidam satis libere) ar^o Primas. Ceterum praescripfit Thphyl: κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι, item Oec. Consentit tol (νοησε). | ετι: D* cat^{txt} d e Chr²⁸⁵ om | τους: DE^r add δε (d e qui observantes semel purgati, f vg cultores semel mundati) | κεκαθαρισμενους cum κΔΗΚΡ 17. 23^{**} 37. 89. 68. 71. 118. 116. Euthal^{cod}, item (ut Ln edidit) ΔΟ κεκαθαρσμι. . . ε Ti κεκαθαρισμενους cum L al pler Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

3. ἐν αὐταῖς: Η ἐν αυτοῖς | κατ' ἐπιαυτόν: D*E* 61. 8P* o^{scr} d e f vg arm add γίνεται

4. ταύρων κ. τράγων cum ACDEHKLP al fero om d e f vg cop syr^{ar} arm^{add} aeth Eus^{dem} 285 Chr²⁸⁵ Euthal^{cod} Thdrt Dam al . . . κ 37. basm arm^{20h} τραγ. κ. ταυρ. :: cf 9, 13 | αφαιρειν: κ αφερειν (item II 109.), „sed q ex l ipsa prima manu factum videtur“; L b 73. 106. 108. Chr mos¹ αφειειν

5. σωμα: syrP^{MS} awes, quae lectio est editionis Hebraicae a testibus nonnullis etiam ad Graeca translatae. Cf Thdormop eat²⁸⁵ (ap Fri¹⁶³): ταῦτα μὲν κηρται τοῖς ἐν βαβυλῶνι πρὸς τὸν θεὸν βουλομένοις εἰπεῖν ὅτι θυσίας μὲ οὐκ ἀπέτησας, ἀλλὰ μόνον τὸ ὑπακοῦν σου καὶ τὸ θέλημά σου ποιῶν· καὶ εἰ εὐθυμοῖεν, τὰ τῆς ἐπαρόδου λοιπὸν ἀναμφίβολα ἦν· μεταλλάξας οὖν αὐτὴν ὡς ἐκ προσώπου τοῦ χριστοῦ ταύτη φησίν, ἀπὲ τοῦ ὡτία, σῶμα εἰπὼν κατηρτίσω μοι.

6. ὀλοκαυτώματα: DE^r d ὀλοκαυτώμα | ἠδύνησας cum ACB*HP 37. 73. 120. Euthal^{cod} . . . ε εἰδοκ. cum κD^cEKL al pler Chr Thdrt Dam al

7. ἰδου: D* syr^{sch} add ἰγω, item d e ante ecce | ἤκω et. κ^b: κ^a om | γεγραπται: DE^r add γαρ | ο θεος (19. 46. 114. e^{scr} fu aeth Chr^{mosc} 2 add μου): κ 109. 179. 219* f^{scr} harl^o om; al pauc (2^{scr}) aeth post το θελ, σου pon

8. ανωτερον: P 71. 115. 121. Chr²⁸⁵ (non²⁴⁵) ανωτερω | λεγων: in Δ ων recentiore manu scriptum est | θυσίας και προσφορας (Gb') cum κ^o ACB*P 17. 23. 57. d e f vg sah cop syr^{sch} ar^o arm Cyrador²⁸⁵ (Orint^{4,643} „secundum quod et propheta dicit: Hostias et oblationem noluit nec placita sunt tibi“) . . . ε θυσιαν κ. προσφοραν cum κD^cEKL al pler syrP aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | περι αμαρτίας: DE d e harl^o πε. αμαρτιων | οιδε: 73. a^{scr} Cyrador οητε . . . 17. ουτε μην | ἠδυσ-

αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, ὅ τότε εἶρηκεν· ἰδοὺ ἦκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θελήμα σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἐστῆκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελθεῖν ἀμαρτίας· 12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηκεκὸς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ

13, 2 etc
1, 13 etc
Ps 109 (110), 1

κησασ cum AD*P 37. 73. 109. 115. 120. Euthaleod Cyrador²⁴⁸ Thdrt ... ε̅ ενδοx. cum MOC²KL al pler Chr Dam al | νόμον cum MAC 17. 37. 46. 47. 71. 73. 116. Chr Euthaleod Cyrador Thdrt ... ε̅ (Gb^o) praem ton cum DEKLF al pler Dam Thphyl Oec

9. του ποιησαι sine additam cum M^oACDEKP 17. al¹⁰ d e harl^o sah cop basm syrp txt aeth Chr²⁴⁷ Cyrador²⁴⁸ ... ε̅ (= Gb Sz) add o θεος cum M^oL al pler f vg syr^och etp c.^o Chr²⁴⁷ Euthaleod Thdrt Dam al; e^oer 134. 153. etc o θεος μου. Alii aliq arm Dam post το θελ. σου pon (in his 38. 43. 72. al qui o θεος μου habent)

10. εσμεν δια (et. ε̅ Gb Sz Ln) cum MACD^oE*P 17. 31. 47. 73. 80. 120. a^oer^o k^oer al ut^ol pauca Chr²⁴⁷. 250 Euthaleod Cyrador²⁴⁸ Thdrt, nec aliter d e f vg rell ... ε̅ (non ε̅ etc) Ti εσμεν ο̅ δια cum D^oE^oKL al longe plu (12 ap Scri, om̅ exē 120. ap Michael) Dam Thphyl Oec. Et Thphyl quidem sic: ἐν ᾧ θελήματι, φησί, τοῦ πατρὸς ἡγιασθημεν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ τῆς ἀφάπαξ γινόμενης ἁγιασθέντες· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστίον. | του σωματος: D^oE^o d e τ. αματας | ησ. χριστου cum MOCDEKLF al longe plu (om̅ 13 ap Scri) Chr Euthaleod Cyrador²⁴⁸ Thdrt Dam Oec (Thphyl του χριστου, 115. του ησου) ... ε̅ (= Gb Sz) praem ton cum minusc ut^ol pauca

11. ιερευσ cum MDEKL 17. 47. al longe plu d e f vg (hi Latt sacerdos) cop syrp txt Chr²⁴⁷. 250 Euthaleod Thdrtcom vl (τας γαρ αυτας θυσιασ ο̅ ιερευσ προσφερειν ενδελχασ ενελυσθησαν) Dam al ... Ln αρχιερευσ cum ACP 31. 37. 46. 73. 74. 80. 137. a^oer al¹⁵ syr^och etp c.^o basm arm aeth Cyrador²⁴⁸ Thdrtxt (: 8, 8. αρχιερευσ non fluctuat, nec magis uno 46. excepto 5, 1. Utroque tamen loco d e sacerdos, ut etiam 9, 11 et 25 et alibi, quibus locis Graeci αρχιερευσ consentientes praebent; contra 2, 17. 5, 5 et 10. 9, 7 et alibi summus sacerdos. Accuratus vero vg plerumque pontifex et sacerdos distinguit.) | καθ ημερ. λειτουργ. (et. M^o): M^o λιτ. καθ ημερ. | και post λειτουργων: D^o d e om

12. ουτος (et. Gb' Sz) cum MACD^oEP 17. 47. 67** 80. 116. 137. 177. k ser cat^oxt d e f vg (hi Latt hic) arm Chr²⁴⁷. 250 Euthaleod Cyrador²⁴⁸ ... ε̅ Ti αυτος cum DEKL al pler Cyr^{hr} 250 Thdrt Dam Thphyl Oec | εν δεξια cum M (ut^o restituit pro εν δεξια) CDEKLF al fere om̅ Or^o, 219 Cyr^{hr} 250 etador²⁴⁸ etc (d e f vg in dextera, harl ad dextram) ... Ln

- λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μὲν γὰρ προσφορὰ τεταλείωκεν εἰς τὸ διηγεῖσθαι τοὺς ἀγιαζόμενους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·
- 10r 21 ^{5, 10} (25), 28 μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοῦς,
- 10r 21 ^{5, 12} (25), 34 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἐτι. 18 ὅπου δὲ ἄφρασις τούτων, οὐκ ἐτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
- 19* Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῇ αἱματὶ Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίρισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἐστὶν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν ὄλκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχόμεθα
- 4, 16 μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἑραυτισμένοι τὰς

ed min ex δεξίων cum Δ 81. Cf et. Ignatropol trail⁵ (Dress²⁵⁶) ἀρεληφθη πρὸς τον πατερα και εκαθισεν εκ δεξίων αυτου, περιμενων εως αν τεθωσιν εις

15. μετὰ γὰρ: D^{87*} μετ. δε | εἰρηκέναι (et. Gb'') cum κACDEF 17. 31. 48. 47. 67^{**} 137. c⁸⁷ al plus¹⁰ it vg syr^{tr} cop basm aeth Chr Euthal^{cod} Thphyl ... ε TI προειρηκέναι cum κI al pler arm Thdrt Dam Occ

16. αὕτη: D^{87*} f vg Amb^{ps} 11⁵ add δε | ἐπὶ καρδίας αὐτ. (d e f vg etc in cordibus eorum) ... 31. 46^{*} Euthal^{cod} επ. καρδιαν αυ. | ἐπὶ τὴν διάνοιαν cum κACD^{87*}F 17. 31. 47. 71. 78. f am su harl^{*} tol aeth ... ε TI ἐπὶ των διανοιων cum D^bet^cKKL al pler d e vg^{slc} demid syr^{tr} cop basm arm Chr Thdrt Dam al (Euthal^{cod} om και επ. τ. διαν. αυτ.) :: cf ad 8, 10. LXX εἰς τὴν διάνοιαν (n^o καρδιαν) αυτ. και επὶ (Δ add τας) καρδιας αυτων (n ἐπὶ καρδιαν αυτ.) γραψω αυτους (κα επιγρα. αυτ. chaque ante επὶ pon) | επιγραψω (47. γραψω) αυτους: post haec 31. 37. 55. 67. 71. 78. 80. 116. al⁵⁰ syr^{tr} mg υστερον λεγει, item (unic dixit sive dicit) syr^{tr} tkt basm arm

17. αὐτῶν pri: D⁸ 7. 17. 28. 31. 73. d e f vg Amb^{ps} 11⁵ om | αὐτῶν sec: 37. om | μνησθήσομαι (Gb') cum n^o ΔOD⁸ 17. Euthal^{cod} ... ε μνησθω cum κ^eD^cKL^F al pler (ε inepte utrumque miscet) Chr Thdrt Dam al :: cf 8, 12.

18. τούτων (et. n^o): 88. 72. αυτων ... n^o arm om

19. εἴσοδον: κ post των αγίων pon

20. και: D^{87*}κ^{87*} om | τῆς σαρκός: D^{87*} praem δια

21. L κεριαν μεγα^α (quae lineola, qua μεγαν fit, secundis curis addita est)

22. προσερχόμεθα. cum κAC al plu d e f vg etc Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... D^{87*}κ^{87*}KL^F al plus⁵⁰ προσερχόμεθα | μετὰ cum κADELF al pluvid Chr²⁶⁷. 256 Euthal^{cod} Thdrt Thphyl ... c etc (res satis neglecta est; κ?) Dam μετ atque sic per errorem Gb Sz | ρερατισμένοι cum

καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὑδατι καθαρῇ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλιτή, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισί, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγιζόνταν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανότων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 6, 11 ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φορεῖα δὲ τῆς ἐκδοχῆς κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοῦσ ὑπεναγτίους. 28 ἀθετήσας τὰ νόμων Μωϋσέως χωρὶς D1 17, 6 οἰκτιρῶν ἐπὶ θυσίῃ ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πύσφ δοκεῖτε χεῖροσ ἀξιώθῆσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ κατα-

κ^aACD^aP 31. 89. ... 17. 37. *ερατισμένοι, ε ερατισμ. cum κ^aD^aECKL al pler Chr Euthal^{cod} rell*

23. ε Gb Sz πονηρᾶς· ²³καὶ et Lu πονηρᾶς, ²³καὶ | λελουσμένοι cum κ^aD^aP 39. 46. 78. ... ε Lu Ti λελουσμένοι cum AC^aD^aECKL al pler (Clem⁶²¹ λελουσμένων) Chr Euthal^{cod} rell | το σῶμα: P b 4. 31^a 71. 109. 219. ^asec^a ^asec al aliq Chr^{mosc} Thdr^tcod τῷ σωματι | κατέχωμεν: κP 31. 37. 89. 71. 109. al⁴sec al plus¹⁵ -χομεν | τῆς ἐλπίδος: κ^a f vg syr^{6ch} ar⁶ aeth add ἡμῶν ... DE d e f vg ante τὴν ὁμολογ. ρον, 47. ροστ ακλινη

24. L παροξυσμῶν | και sec: L habet tantum in mg

25. ἐγκαταλείποντες cum AD^bKL^aP al plu Chr⁶⁰⁶ Euthal^{cod} Thdr^t Dam Thphyl ... κ 47. 78. al³sec al mu ἐγκαταλείποντες ... D^a καταλιποντ. | εαυτῶν (et. κ^a): κ^a 219^a αυτων | εθος: D^a Chr^{mosc}1^{6a} add εστιν, item (d e sicut et consuetudini quibusdam, pro est posito et) f vg (f am fu demid al sicut est consuetudinis quibusd., vg^{cl^o} sicut cons. est quib.) etc | τοσοῦτος: κ d^{6er} τοσουτο, z^{6er} τοσουτον | οσω (et. κ^a): κ^a κ c^{6er} z^{6er} al pauc oson | παρακαλοῦντες: 17. 47. 116. Thphyl add εαυτους, item syr^{6ch} ar⁶

26. τ. ἐπίγνωσιν et. κ^a ... κ^a τῆς -σιαν (sic) | οἰκετι etc: D^a ουκ. περιλειπεται θυσίαν περὶ ἁμαρτίας προσεινκιν, d e iam non restat peccatis hostia offerre; D^a ουκ. ἀπολείπεται θυσία περὶ ἁμαρτιῶν (κ ex utroque mixtum habet textum). Ceterum totum versum excerptis μετὰ το usq ἀληθείας, etiam P^a habet.

27. ἐσθίειν: 87. 116. κατισθίειν

28. μωσῆς cum κEL 17. 37. 47. al plu^{v1} (8 ap Scri) Or^{2,361} Chr⁶⁰⁷ Euthal^{cod} Thdr^t Dam ... ε (Gb Sz ut 7, 14 ac post) μωσ- cum ADEF al sat mu^{v1} | οἰκτιρῶν (AD^bE -τιρ-) et. Or^{2,361} et Int^{2,340-2,376} etc ... D^a κ d e syr^P c.^a add και δακρυων

29. ποσω et. Or^{1,749, 2,206, 361} etc: κ add μᾶλλον, item d e f vg (quanto magis putatis deteriora etc) Or^{Int} 2,376. 390 (non item 2,340 quanto maiori-

πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
 ἡγήσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἶδαμεν
 γὰρ τὸν εἰπόντα· ἔμοι ἐδίκησιν, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν
 κρινεὶ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπροσθὶν εἰς χεῖρας
 θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμνησθεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷσι φωτι-
 σθέντες πολλὴν ἀθλῆσιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν
 ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θρατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωροὶ τῶν
 οὕτως ἀναστρεφόμενων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συν-

bus supplicis dignus putabitur | ἐν ᾧ ἡγιασθη et. Or^{1,749, 2,308} et int^{2,348, 2,200-261} Ath⁵²² Chr^{2,216} al mu ... Ln^{ed} min om cum Δ Chr²⁰⁸ (et. mosc²)

30. ανταποδώσω sine additam cum m^od^o*p 17. 28° 67° d e f vg cop syr
 scb ar^o aeth^{ro} Ambp² 2^a Prim ... ε (Gb⁶⁰) Ln Ti add λέγει κύριος cum
 m^oAD^oCKL al pler syr^p arm aeth^{pp} Chr²²⁹ Thdrt Antioch¹¹⁰⁸ Dam al
 :: cf Ro 19, 19. ubi nemo om; sed ibi est (ut etiam h. l. Chr²⁰⁹) γε-
 γραπται γὰρ pro οἶδ. γὰρ τὸν εἶπ. | καὶ πάλιν sine οτι cum μακλφ
 al fere omn etc ... DE 31. 73. d e f vg arm aeth^{pp} (non^{ro}) Euthal¹⁰⁰
 Thdrt^{4,1016} (sed fluct lect) Antioch¹¹⁰⁸ add οτι (: Item LXX) | κρινεῖς
 (f vg iudicabit, d e iudicet) ante κύριος cum m^oAD^oCK 17. 31. 55. 71. 73.
 d e f vg syr^{tr} arm aeth^{tr} Euthal¹⁰⁰ Thdrt^{4,1016} Antioch¹¹⁰⁸ Prim
 (Dam om κύριος) :: sic et. LXX ... ε post κύριος cum m^oLP al pler
 cop Chr Thdrt ad h. l. Thphyl

31. D^o ἐμπροσθ

32. δε et. Clem⁶⁰⁸ Or^{1,308} etc (syrscb arm ergo) ... L 46. 74. 108. 109.
 114. 179. 238. a^{scr} cop aeth Chr^{mosc²} om | τὰς προτ. ἡμέρας: D^o
 ταις προτεραις ἡμεραις | ἡμερας (et. n^a): n^o αμαρτιας. Praeterea
 n^o (non item^c) 17. 37. 71. 73. 80. 116. 118. 219° 238. al pauc cop
 add νμων

33. θρατριζόμενοι: D^o ονειδίζομενοι, ε νειδίζομενοι θρατριζόμενοι (: nimirum
 D^o obelo transfixa o et ε in ονειδ. totam vocem delendam
 significavit in eiusque locum θρατρ. substituit. Iamvero ε tam inepte.).
 Corrupte vero d e spectaculo inproperantium et angustia sub-
 iecti (contra f vg et in altero quidem obprobriis et tribulationibus specta-
 culum facti)

34. τ. δεσμιοσ cum ΔD^o 8. 17. 37^{ms} 47. 67° 73. 120. 134^{xt} elect
 h^{scr} f vg (vinetis) syr^{tr} cop arm Chr²⁷⁶ et²⁷⁶ (καὶ αὐτοὺς φέρει εἰς
 μέσον τοῦσ ἀπαστόλους. οὐ μόνον, φησί, τοῖσ σκείσισ οὐκ ἠσχύνε-
 σθε, ἀλλὰ καὶ τοῖσ ἄλλοισ ἐκοινωνήτε τοῖσ ταῦτα παθεῖσι - ὁρᾶσ
 ὅτι περὶ αὐτοῦ φησί καὶ τῶν ἄλλων τῶν δεδεμένων etc) Euthal¹⁰⁰
 Antioch¹¹¹⁰ (vdtr et. Dam^{com} ubi magnam partem verba Chrysostomi
 repetuntur. De Thphyl et Oec vide post.) ... ε (= Gb Sz, sed Gb')
 τ. δεσμιοσ μου cum m^oD^oCKLP al pler d e (sed habent vinculis eorum)
 aeth Clem⁶⁰⁸ (exscribit vv. 32—39) Or^{1,308} (omisso μου) Euthal^{argum}
 (Zacagn⁶¹⁰; a verbis τ. δεσμιοσ μου sumitur argumentum Paulinae

επαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρξίν καὶ μένουσαι. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρορησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες κομίσθητε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὃ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονοίσει· 38 ὃ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ εἰς ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ

κα 26, 20
11ab 2, 9 a
10 1, 17 etc

originis epistulae) Thdr^t (in com est: ποτὶ μὲν αὐτοὶ λοιδορούμενοι – ποτὶ δὲ τοῖς ταῦτα πάσχουσι κοινωνοῦντες καὶ παντοδαπὴν αὐτοῖς προσφέροντες Θεραπείαν) Dam^t Thphyl^t Oec^t (Thphyl^{com} οὐ μόνον ἐν τοῖς ὑμετέροις [παθήμασιν] οὐκ ἰδεήθητε παρακλήσιωσ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγένεσθε παράκλησις, καὶ μάρτυς ἐγώ. Extrema probant lectionem τ. δεσμῶσ μου. Oec^{com} οὐ μόνον, φησί, ὑμεῖσ οὐκ ἰδεήθητε παρακλήσιωσ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις δεδμεμένοις χείρας ἀρέγετε. Haec propterea non satis sunt ad probandam δεσμῶσ lectionem, quoniam verba quae proxime praecedunt κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων simul respiciuntur.) | εαυτοὺσ cum κα 5. 6. 86. 67. 80. d e f vg (hi Lat scientes s. cognoscentes vos habere) cop Clem⁹⁰⁸ Euthal^{cod} (confirmat et. Or^{1,903} γινώσκοντες οτι κριεττονα εχετε υπαρξιν, item Chron⁴⁴⁰ γινωσκοντες εχιν νμωσ κριεττ. υπαρξ. κ. μιν.) ... ε (= Gb Sz) εν εαυτοισ cum minusc ut^v pauc (ut kscr) Antioch¹¹⁷⁰ ... Gb Sz Ti εαυτοισ cum DEKL al⁷⁰ fere Chr²⁷⁰ Isid^{2,522} Thdr^t Dam al ... P om plane | κρεισσονα cum κα 17. Chr²⁷⁰ etc ... ε Ti κριεττονα cum DEKL al pler Clem Or Euthal^{cod} Isid Antioch¹¹⁷⁰ etc | υπαρξιν sine additam cum κ^{ad}η^o 17. d e f vg cop aeth^{ro} Clem⁹⁰⁸ Chron⁴⁴⁰ Prim ... ε (Gb⁰⁰) add εν ουρανοισ cum κ^{ed}εν^o κ^{lf} al fere om syr^{utr} arm aeth^{pp} Or^{1,908} Chr Isid^{2,522} Euthal^{cod} Thdr^t Antioch¹¹⁷⁰ Dam al

35. ἀποβαλετε (et. d^c; d^b -λετε ut^v): d^{er} ἀπολυητε | μεγαλην ante μισθαποδοσιαν cum κα DEKL 17. 87. 73. 116. 137. Clem⁹⁰⁸ Or^{1,903} Eus^{dem} Euthal^{cod} ... ε post μισθαπ. cum κ^l al pler Chr Thdr^t Dam al

36. εχετε χρεϊαν (et. κ^o Clem⁹⁰⁸ Or^{1,903} Eus^{dem} Eph^{2,965} Cyr^{graph} etc): κ^o χρ. εχτε. | κομισθησθε et. Clem Eus Eph Cyr^{graph} etc (κ κομισσθησ): Antioch¹¹⁴⁰ κομισητε, Damparis κομεισθε | Ln τ. επαγγελίαν, ⁵⁷Ετς

37. οσον οσον: 80. Eus^{2,150} Thdr^{cod} Dam om alterum (libere Eus^{dem} ⁴²⁰ επι μικρον και ο εχουμ.) ... d^{er} οθεν pro οσ. οσ. ο | χρονοισι cum κ^od ... ε Ln Ti χρονοισι cum κ^{ad}εν^{kl} al omn^{vid} Clem⁹⁰⁸ Eus^{2,150} et^{dem} etc :: LXX^{ed} ου μη χρονοιση, ut et. κα etc

38. μου post δικαιοσ cum καη^o f vg arm Clem⁹⁰⁸ Thdr^t, ¹²⁰⁸ Sedul Prim ... ε om cum δεκ^o κ^{lf} al omn^v d e syr^{utr} cop aeth Eus^{dem} Chr²⁰¹ Euthal^{cod} Thdr^t ad h. l. Dam al :: LXX similiter fluctuat lectio, A al mu Clem etc habent δικαιοσ μου, non item LXX^{ed} κ^o etc; sed

ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμῶς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπό-
λων, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἐλεγχος
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
Ga 1, 3 3 Πίστει τυοῦμεν κατηγορεῖσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ
Ga 4, 4, 5 μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυ-
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγεν τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ
Ga 4, 8 δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ζεῖ λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐρὸν μετατέθη τοῦ μὴ

LXX^{ed} κα etc μου post πιστεως add. Passim non patet unde verba
afferantur, ut Or^{4, 221}. | πιστεως sine μου et. Clem etc ... D^o d e syr
ntr Eusdem²⁷⁷ add μου (: : ut LXX, vide ante) | και ιαν υποστειληται
(f vg quod si subtraheret se, d e et si subtraheret se): D^{87*} haec omiserat
ab initio sed ipse^o supplēvit. | η ψυχη μου et. Clem⁶⁰⁰ Eusdem²⁷⁷ etc
... D^o et^c(non^b)ε μου η ψυχη

39. κ^o εἰς ἀπολιαν, sed κ^o ε. ἀπολιαν

XI. 1. ὑποστασις (D^{87*} -σιν) etc: f vgl^o demid al sperandarum sub-
stantia rerum, argumentum non apparentium; am fu al sperandarum
substantia, rerum argum. non apparentium; d e ispirantium substantia
rerum, accusator non videndum | βλεπομένων: Δ βουλομένων

2. εν ταυτη: 47. 115. εν αυτη

3. εἰς το μη εκ φαινομένων et. Clem⁴⁸⁴ Ath⁶⁰. 176 Didrt¹²⁵ etc: d e ut
ex non apparentibus, f vg ut ex invisibilibus, item εκ μη syr^{utr} arm Ath
176 edd vet etedd aliq Thphyl^{com} | το βλεπομενον (et. Gb^o) cum MAD^o E^o
P 17. d e cop aeth Clem⁴⁸⁴ Ath¹⁷⁶ Didrt¹²⁵ Chr^{mose² semel} Euthal^{cod}
al ... ε τα βλεπομενα cum D^{87*} KL al pler f vg syr^{utr} arm Chr²²⁷. 228
Thdrt Dam al

4. καϊν ... D^o καϊν | τον θεου cum κ^oD^oEKL^o al fere omni f vg (hi² te-
stimonium perhibente [f -ti] muneribus eius deo) syr^{utr} cop arm Clem⁴⁰⁴
(επι τοις δωροις αυτω) Chr Euthal^{cod}^o (sed ipse^o ex τῷ θεῷ fecit
τοῦ θεοῦ) Thdrt Dam al ... Ln τῷ θεῷ cum M^oAD^o 17. Euthal^{cod}^o.
Corrupte d e: per qua [corrige quam] testimonium consecutus est testi-
ficatur perhibente [testificationem perhibente?] muneribus deo | δε αυ-
της (et. Clem): D^o δια ταυτης (d e f vg per illam) | λαλει cum MAP
17. 28. 31. 39. 47. 71. 73. 137. a^{scr}^o al¹⁰ f vg syr^{utr} cop arm Clem
484 Or^{2, 214} Ath²⁰⁰ Epiph^{2, 20} Chr²²¹ter Euthal^{cod} al mu Prim ... ε
(= Gb Sz, sed Gb^o) λαλειτας cum DEKL al longo plu d e harl aeth
Thdrt^{com} vid (παρά πάντων εὐφημῆται τῶν εὐσιβῶν) Osc (αἰμνη-
στός ἐστιν)

ιδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο διότι μετέθηνεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστημέναι τῷ θεῷ· ὁ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστηῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθωποδοτὴς γίνεται. Ἡ Πίστις χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκευάσεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. Ἡ Πίστις καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελεῖσθαι εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Ἡ πίστις παρώκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτριαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

5. ηἰρισκετο cum MADE 109. Epiph^{2, 36} Euthal^{cod} ... ε εἰρησκετο cum KLF al pler Chr Thdrt Dam al | ενοιχ: δ*κ αινοχ | δεοι (et. n^a): κ* οτι | μετεθηνεν cum κ*(et iam^a vid)AD*KF al pler ... κ*δ^bει^cL 69. 70. 72. 114. d^{scr} Euthal^{cod} μετετεθηνεν | μεταθεσις sine additam cum κ*AD*P 17. 47. 67** 80. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ε (Gb^b) add αυτου cum κ^oδ^cεκλ al pler syrP (et^{sch} ante quam transferret cum) arm Chr ³⁰² Thdrt Dam al | ευηρεστημενος cum κ^oδ^ef al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec ... Ln Tl εαρεστηκ. cum AKL 1. 17. 46. 47. 71. 73. 108. 109. o^{scr} Thphyl
6. θεω cum κ*δ^b 17. 116. κ^oscr ... ε Ln Tl τω θεω cum κ*AD*ει^cεκλ al pler Chr Thdrt Dam al | Cf ad h. v. et. Clem⁴⁸⁸ χωρις δε πιστεως αδινα. εστιν εαρεστησαι τω θεω, item Ephr^{2, 408} χωρις δε πιστεως αδινατ. εαρεστησαι θεω (sed^{2, 108} om θεω) | εκζητουσιν: ρ ζητουσιν
7. μηδεπω (d e non, f vg ad huc non): 47. Chr^{mo}cco (sed lidem et. μη et μηδεπω) μηπω, 1. μηδεποτε, 13^{lect} μη
8. καλουμενος cum κ^oδ^cεκλ al fere omn Chr³⁰⁰ Euthal^{cod} Dam al ... Ln praem o cum AD* 17. arm Thdrt. Item qui vocatur d e f vg. | εξελθειν: δε post τοπον pon, item in locum exire d e f vg. | τοπον sine articulo cum κ*AD*P 17. Euthal^{cod} ... ε praem τον cum κ^oδ^cεκλ al fere omn Chr Thdrt Dam al | ημελλεν cum κ^oAD*ελ al plu Euthal^{cod} Thdrt Oec ... Ln Tl εμλλ. cum δ*κ al permu^{vid} (6 ap Serl, 3 apud Mith) Chr (et. mo³) Dam Thphyl | λαμβα. εις κληρο. (et. n^a): κ κληρονομιαν (κ* nisi est ipae* praeposuit εις) λαμβα.
9. πιστει: δ*κ* d e praem κα (d e et demoratus pro et fide mor. ? Sed f vg fide demor.) | παρωκησεν: δ^cf 31. 37. 38. 39. 48. 72. 74. 121. o^{scr} al pauc add αβρααμ | γην cum κ^oAD*εκλ al plu^v (3 ap Serl) Euthal^{cod} Dam Oec ... ε (sed Gb^o) praem την cum δ*et^ε al sat mu^v (3 ap Serl) Chr Thdrt Thphyl (de correctoribus codicis d in appendice non relatam est. δ^b tribus lineolis transiit την, contra δ^o accentum dedit) | δ* d ισαικ (ut allibi) | συνκληρονομων cum MADE ... ε Ln σιγκλ- cum KLF al certe pler | της επαγγ. της (κ* om) αιτης:

- 10 **ἔξειδέχeto γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχίτης**
 καὶ **δημονογὸς ὁ θεός.** 11 **Ἰίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς**
 καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπὶ πιστὸν
 ἠγγασατο τὸν ἐπαγγειλόμενον. 12 **διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν,**
 καὶ ταῦτα γενεκρωμένον, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
 καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναριθμητος.
 13 **Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς**
 ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
 ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοὶ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

ita etiam n^o; n^o vero της αυτης επαγγελιας ... δετ* 38. τ. επαγγ. αυτου, αεθη τ. επαγγ. αυτων, αρμ^{soh} τ. επαγγ. σινο της αυτ.

10. **εξειδεχeto: p απειδεχeto**

11. **σαρρα** sine additam cum μαδ^cεκκλ al pler Chr³⁰⁴ Thdrt Dam al ... n^oεβρ 4° 6. 31. 37. 47. 49. 67. 71. 72. 73. 80. 118. 116. al³ser al d e f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl add **στειρα** (n^o, *sterilis* d e f vg etc) sive η **στειρα** (n^b 37. 67. 116. Euthal^{cod}) sive **στειρα ουσα** (r 4° 31. 47. 73. 80. al arm aeth Thphyl; et. post **δυναμιν** et post **ελαβεν** ponitur) | **ελαβεν** (it vg *accepit*): n^oεβ 37. 73. 80. 116. syr^p Euthal^{cod} add **εἰς το τεκνωσαι**, item d e *filium* | και **sec:** δετ* 116. sah om | **παρ. καιρ.** ηλικιασ sine additam cum n^oαδ^o 17. d e f vg sah cop aeth^{utr} Chr^{mosc} Euthal^{cod} ... ε (= Gb Sz) add **ετεκεν** cum n^oδ^cεκκλ al fere omν syr^{utr} arm Chr³⁰⁴ Thdrt Dam al
12. **εγεννηθησαν** cum κδβετ^cεκλ al pler Chr Thdrt Dam al (Chr³⁰⁵ οὐ τοῦτο μόνον ἐνταῦθα λέγει ὅτι ἐγέννησεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσοῦτον ἐγένετο μήτηρ. Item Thphyl οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἢ πίστις, τὸ γεννησαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσοῦτονσ etc) ... Ln **εγεννηθησαν** cum αδ^oεβ 17. 109. 219° Euthal^{cod}. Latini (d e f vg) *ortis sunt*. Quae permutatio in antiquis. codd. frequens est: cf ad Mt 26, 24. Mc 14, 21. Ioh 1, 13. Act 2, 8. 7, 20. etc | και **ωσ** (n° 21. 37. n^oεβ καθωσ) η cum μαδ^cεκκλ 17. 23. 31. 37. 46. 47. 67. 72. 73. 80. al longe plu (12 ap Serl) Chr **ωσοσ** (Dam **ωσ αμμοσ**) Thphyl ... ε (= Gb Sz) και **ωσ** cum minusc vix mν Chr³⁰⁵ Euthal^{cod} Thdrt | **η παρα το χεῖλος** (: ut et. LXX): n^oε d e aeth^{utr} om
13. **μη κομισαμενοι** cum n^oεβ 17. 23° 89. 57. 71. 80. 115. cat^{xt} et^{com}εβ Chr^{mosc} Euthal^{cod} Dam^{mag} 257 Thphyl (: similitur 10, 36. 11, 39.) ... ε Ti **μη λαβοντισ** cum n^oδ^cεκκλ al pler Chr³¹³ Thdrt ad h. l. et^{2,36} Dam ad h. l. et^{parall} 271 (: similitur 9, 15) ... Ln **μη προσδεξαμενοι** cum α. Apud Latinos (d e f vg) est: *non acceptis reprobationibus*. | **ιδοντες** (17. **ειδοντες**) sine additam cum μαδ^cεκκλ al pler (omν 12 ap Serl) d e f vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug^p 118 al ... ε (= Gb Sz) add και **πεισθητες** cum minusc ut^{vi} pauc | **ξενoi** (et. O^{2,302} etc): δετ*εβτ* add και **παροικοι**. Item r **παροικοι**: pro **παρεπιδημοι** habet, omissis insuper **επι της γης**. Libere

14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατριδα ἐπιζητοῦσιν.
 15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
 καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 ὧν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν
 ἔπουρατίου. διὸ οὐκ ἐπαισύνετι αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖ- Ex 1, 6
 σθαι αὐτῶν· ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραάμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, Ga 3, 1 22
 καὶ τὸν μορογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενος,
 18 πρὸσ ὧν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα, Ga 3, 12
Ro 9, 7
 19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεὸσ· ὅθεν
 αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκωμίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλό- Ga 3, 22

huc respicit Clem⁸²⁴: ἐπεὶ ὡσ ξένοι καὶ παρεπιδημοῦντες πολιτεῖε-
 σθαι ὀφειλομεν.

14. ἐμφανίζουσιν: D* εφαν- | οτι: 87. 116. add και | ἐπιζητοῦσιν: D*
 14. 20. 109. 178. Chr^{mose} 1 Procop⁸²⁵ 683 ζητοῦσιν
15. μνημονεύουσιν cum κ* n* (sed^{v1} -ουσαν) 47. 73. 80. Euthal^{cod} Thdrt
 1, 1217 ... b 17. 31. Chron⁴²³ ἐμνημονεύουσιν ... ε Ln Tl ἐμνημονεύουσιν
 cum κ* AD^c KL^r al pler d e f vg etc Ps-Ath⁸⁷ Chr Thdrt ad h. l. et⁸²⁶ 28
 Dam al (Procop⁸²⁵ 683 κειρην ἐζητοῦν) | ἀφ ἧσ: 37. ἐξ ἧσ | ἐξέβησαν
 (Gb') cum κ* AD* E* P 17. 73. 80. Ps-Ath⁸⁷ (sed edd^{v1} ἐξέβληθησαν)
 Euthal^{cod} Chron⁴²³ Dam ad h. l. et^{parall} 271 ... ε ἐξήλθον cum κ* D^c E*⁸⁸
 KL al pler Chr³¹² Procop⁸²⁵ 683 Thdrt al | αν: D* om | D* ανακαμψαι
16. τιν cum κ* AD^c KL¹¹ P al longe plu (10 ap Scri) Ps-Ath⁸⁷ Chr (et. ^{mose})
 Euthal^{cod} Procop⁸²⁵ 683 Chron⁴²³ Thdrt Dam al ... ε (= Gb Sz) τινι
 cum minusc sat mu^{v1d} | θεοσ ἐπικαλεῖσθ. (κ Or^{4, 70} καλεῖσθ.) αὐτῶν:
 D* P 115. d e ἐπικαλ. αὐτῶν θεοσ (d e vocari eorum deus), Dam^{parall}
²¹¹ (et. ^{paris}) θι. αὐτῶν ἐπικαλ., item f vg vocari deus eorum. Pro αυ-
 τῶν L habet αὐτοῦσ.
17. ἀβρααμ: D* d e post πειραζ. pon, 71. post πιστει ... syr^P habet c*,
 spe Chr^{mose} 3 om | κD* d ἰσακ, ut alibipassim | D* μορογενην | ανα-
 δεξάμενοσ: κ 80. 121. Chr^{semel} ex^{mose} 1 Thphy¹²¹ (non^m) δεξα-
 μένοσ
18. οτι: D* P 238. a^{cor} d e (non item f vg) Chr²² bis (sed non²²⁶) Cyr
 glaph²⁷ om | κD* d ἰσακ (ut et v. 17.)
19. οτι και: 109. d e sah om και | ἐγείρειν cum κ* DEKL al pler Or^{2, 27}
 Chr Thdrt Dam al ... Ln ἐγείρει cum ΔP 17. 71. Euthal^{cod} Cyr^{glaph}
⁸⁸ Chron¹⁰² | δυνατοσ cum κD* et^c DEKL^r P δυν. εστιν) al om^{v1} f vg Or
 2, 27 Chr²² 224. 228 Euthal^{cod} Cyr^{glaph} 88 Thdrt Chron¹⁰² Dam, item
 potens est f vg Or^{int} 2, 28 ... Ln δυναται cum ΔD^b, item possit d e | ἐν
 παραβολῇ (f vg in parabola) ... d e in parabola ... Chr^{mose} 3 semel
 ἐν παραβολαισ, atque sic etiam^{semel} (227) vertit Mutianus. Cf Thdor
 mor cat²⁵¹ το γουρ ἐν παραβολῇ αρεῖ του ἐν συμβολοισ.
20. πιστει sine additam cum κ* DEKL^r al pler syr^{ut} sah cop arm aeth
 Chr²²⁶ Severian^{cat} 251 al ... Ln Tl add και cum ΔD* 17. 23. 37. 67*

- Ga 46, 19 22
 47, 21 γήσεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. 21 πίστει Ἰακώβ ἀπο-
 θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
 Ga 50, 24 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ
 τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
 αὐτοῦ ἐνετείλατο.
 Ex 2, 1 a 23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηρον ὑπὸ τῶν πατέ-
 ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
 διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠε-
 νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θνητοῦ Φαραῶ, 25 μᾶλλον ἐλόμμενος
 στυγακουργεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμωρτίασ
 ἀπλάνασιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θη-
 σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
 Ex 12, 41 ποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν

116. bser d e f vg Chr²⁸⁵ txt Euthalcod Thdrt Dam Prim al | μελλον-
 των: L b praem των | εὐλόγησεν cum MDEKLP al pler Chr²⁸⁶ Severian
 cat²⁸¹ Dam al ... Ln ηυλογ. cum Δ 17. 87. 109. 114. Chr²⁸⁵ (et. moacec)
 Euthalcod Thdrt | ισσακ et. n^o ... n^a (* om) n^o d ισακ

21. εὐλογησεν cum MDELP al pler Chr²⁸⁶ Thdrt^{1, 110} Dam al ... Ln ηυλογ.
 cum ADE 17. Chr²⁸⁵ Euthalcod Thdrt ad h. l. et Niceph^{1, 500} | ἐπὶ το
 ακρον της ραβδ. αυτου: d e vg^{cl^e} (et. am fu demid tol etc) *fastigium*
virgae eius, harl^o *fastigium in cacumine virgae suae*, harl^o *in fastigium*
virgae eius; f Sedul *super fastigium virgae eius*, luxon *fastigium cacu-*
men virgae eius
 23. μωυσησ cum M^o KLP al longe plu (13 i. e. omn ap Serl) Euthalcod
 etc ... ε (Gb Sz ut 7, 14 et post) *μωσησ* cum AD^{6E} al mu | *διαταγμα*
 cum MDEKLP al fere omn etc (lt vg *edictum*) ... Ln *δογμα* cum Δ^{VI}
 34., item 46me *προσταγμα* | του βασιλεωσ: D^o (non item D^o) ε d e vg
 codd² ap Sab (i. e. cod Donatiani[man recentior teste Erasm et² apud
 Zegerum] add *πιστι μεγασ γενομενοσ μωσησ αυτεν τον αιγυπτιον*
καταρων την ταπεινωσιν (d e rell? *dolorem*) των αδελφων αυτου
 24. μωυσησ cum MDELP al longe plu (omn ap Serl) Euthalcod etc ... ε
 (Gb Sz ut ante) *μωσησ* cum DE al mu (Δ non satis liquet)
 25. στυγακουχ. cum MAD^o P ... ε Ln *στυγακ.* cum DEKL al certe pler
 26. πλοιτον (*divitias* f vg Ambros⁴³ etc): d e Ambros⁴³ *honestatem* |
 των αιγυπτου cum MDEKLP b al longe plu Clem⁹⁰⁸ Oreat rom⁶⁹ Syn
 antioch ap Rou^{8, 309} Eusmeil⁹⁴ Chrmose³ Euthalcod Thdrt Phot^{masich}
 2, 12 Thphyl, item syr^{uir} cop arm aeth. Item 28. f vg Or^{int} 1, 47 των
 αιγυπτιων (*Aegyptiorum*); d e *thensauris aegyptum* ... Ln των εν αιγυ-
 πτου cum Δ 8. 31. ... ε (= Gb Sz, sed Gb') τ. εν αιγυπτω cum mi-
 nuse mu^{vi} Cyrhr¹³⁰ Chr²⁴⁰. 241 Dam Oec
 27. κατελιπεν cum MDELP² al longe plu Clem⁹⁰⁸ Euthalcod etc ... A

τοῦ βιασιλέωσ' τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄραῶν ἐκιωτήρησεν. 28 πίστει πεποιήμεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευῶν τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἣς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθισαν. 30 πίστει τὰ τεῖχη Ἰερειχῶ ἐπισαν κυλιώδετα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπόλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τὸν κατασκόπουσ μετ' εἰρήνης. 32 Καὶ τί ἐτι λέγω; ἐπιλείπει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεῶν, Βαράκ, Σαμφών, Ἰερθαέ, Δαυιδ τε καὶ Σαμουὴλ

Ex 12, 11 ss
Ex 14, 29 ss
Ios 6, 20
Ios 2, 1
6, 17'
Ia 2, 25
Iud 6, 4. 13
11 etc

εmuralt^a 17. 47^a 109. 113. al²scr 8p^o καταλειπεν | Α αωρατορ | ορων: δε^r duas litteras addiderat, quae Wtstenio τα videbantur, non item mihi.

28. ολοθρευων cum κκλρ al omn^vld Euthalcod etc ... Ln Tl ολεθρευ. cum ADE Dam :: cf ad 1 Co 10, 10., ubi tantum δ^r ολεθρευεται contra MABC rell; sed Act 3, 23. εξολοθρευθησεται. ex AB^rCD recepimus contra MB^rEP. | θιγη: κ^r θιγι, cscr θηγι

29. ξηρασ γησ cum MAD^rE 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr Euthalcod Thdrt cod; item (per aridam terram) d e f vg cop syr^{sch} (syrp deficit a v. 27) arm aeth ... ε om γησ cum δεκλρ al pler Thdrt Dam al (: deest etiam Exod 14, 29) | καταποθησαν: 10. 31. 49. 71. 73 109. 218. k ser Chr²⁴⁹ savil etodd et²⁵⁰ item Thdrt καταποτισθησαν :: similiter fuct lectio Exod 15, 4

30. ηριχω cum κ (ut eddidimus ubique: Mt 20, 29 ex BCLE Mc 10, 46^a ex B^cCFL, ibidem^b ex MBCL Le 10, 30 ex BLZ Le 18, 35 ex BDPQ et 19, 1 ex MBDQA. Nusquam non igitur η) ... ε Ln Tl ηριχω cum ADEKLP rell | ηπισαν cum MAD^rP 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr²⁰⁶ 2 (et 37. Chr²⁰⁶ 2 ηπισον) ... ε ηπισε (-σεν δεκλ Euthalcod) cum δεκ κλ al longe plu (4. 7. 19. 39. 43. 45. 49. 55. 110. 111. 128. καταπισε) Chr²⁴⁹. 251 Euthalcod Thdrt Dam al

31. πορνη: κ^r (non item^o) Ephr¹. 310 praem επιλεγουμενη | δεξαμενη: 69. cscr dscr sscr (al^v) Chr²⁶¹ mose² (sed non²⁴⁹ nec²⁵⁰) υποδεξαμενη

32. ετι: δε^r om | επιλειπει: 17. επιλειψη, δε^r επιληψη, ut dscr al Dam par^{is} επιληψη (kscr -ληψη). Respicit huc Petr^{al}ex ap Gall⁴. 106 ετ μη, ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος, ἐπιλιποι δ' ἂν ἡμᾶς διηγούμενοισ ὁ χρόνος. | με γαρ cum MAD^r 17. ... ε γαρ με cum δεκλρ al fere omn Clem⁴⁸⁵ Chr Euthalcod Thdrt rell | περι: δε^r add δε | βαρακ sine additam c. M^a 17. Clem⁴⁸⁵ Epiph⁷⁰¹ Cyr¹ 109, item f vg cop arm ... ε Tl add τε c. δεκλρ al fere omn Chr Thdrt Dam ad h. l. ei^{parall} 571 al (addendus ut^v Euthalcod qui habet βαραχθαι). Item δ^r praem και, ut etiam d e syr^{sch} (d e et de barac) | σαμφων (δε^r σαμφω) c. M^a 17. Clem Epiph⁷⁰¹ Cyr¹ 109, item d e f vg cop arm Amb^{parad} 123 al ... ε Tl praem και cum δε^r δε^r κλρ al fere omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al, item syr^{sch} aeth | ιεθθαε cum M^a 17. Clem Epiph⁷⁰¹ Cyr¹ 109, item f vg cop arm (Amb^{parad} 123 om ιεθθ.) ... ε Tl praem και cum δεκλρ al fere

καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἱ διὰ πίστεως κατηγονίσαντο βου-
 λείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό-
 ματα λέοντων, 34 ἔσβησαν δύναμις πυρός, ἔργον στόματα μα-
 χαίρησ, ἔδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθερείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
 1 Reg 17, 17 πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἄλλοτριῶν· 35 ἔλαβον γυναῖκας ἐξ
 2 Reg 4, 17 ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
 3 Macc 6, 18
 7, 7 προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττους ἀναστάσεως τίχου-
 σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιμῶν καὶ μαστίγων πείριον ἔλαβον, ἐτι δὲ
 δεσμῶν καὶ φυλακῆσ· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,

- omn Chr Euthalcod Thdrt Dam al, item d e syr^{sch} aeth Aug^{ludic} quaeat⁴⁹ | δαιιδ: h. l. plene $\mu\delta^*$ ... ε̅ δαβιδ e. minusc, $\mu\epsilon\kappa$ al permu δαιιδ ... $\mu\kappa\lambda\pi$ al plu δαδ. Cf ad Mt 1, 1. | τε: exprim etiam d e (sed uterque male quā pro que) Aug^{lud} c quaeat⁴⁹ (et David), non item f vg^{ele} am fu demid al | προφητων: 37. demid syr^{sch} arm aeth Thdrt Damparall³⁷¹ expar¹² praem αλλων, item Ambarat¹⁵³ et ceteris prophetis. Add vero harl^a Ananias, Azarias, Misahel, Daniel, Helias, Heiisaeus, item Amb Anania, Azaria, Misael et Daniel, Elia et Elisaeo
33. ἠργασαντο cum $\mu^*\delta^*$ 47* ... ε̅ Ln Ti ἠργασ. cum $\mu^*\delta^*\epsilon\kappa\lambda\pi$ al fere omn etc | δικαιοσύνην: μ δικαιοσινῆ, videturque lineolam demum $\mu\delta$ supplese. | στόματα: $\mu\epsilon\tau^*$ στομα
34. μαχαίρησ cum $\mu\delta\delta^*$ ... ε̅ μαχαίρας cum $\mu^*\delta^*\epsilon\kappa\lambda\pi$ al omn^{vid} (et Euthalcod) etc | ἔδυναμώθησαν cum $\mu^*\delta\delta^*$ ... ε̅ Ti ἐεδυναμώθ. cum $\mu^*\delta^*\epsilon\kappa\lambda\pi$ al omn^{vid} Chr Euthalcod Cyr^{lud} 100 Thdrt Dam Phot^{3,13} al. Cf et. Latinos: d e Ambarat¹⁵³ evaluerunt, f vg convaluerunt | μ^* παρεμβολας
35. γυναῖκας cum $\mu^*\delta^*\epsilon\kappa\lambda\pi$ al omn^{vid} (et Euthalcod) ... Ln γυναικας cum $\mu^*\delta\delta^*$. Cf et. f vg acceperunt mulieres de resurrectione mortuorum; d e acceperunt mulieres de resurrect. mortuorum suorum; syr^{sch} et reddiderunt mulieribus filios suos ex resurrectione mortuorum; cop (interprete Wilk.) acceperunt mulieres mortuas ex resurrectione | ἐτυμπανίσθησαν: μ^* ἀπετυμπανίσθησαν
36. ἐμπαιμῶν (ε̅ ἐπλ.) et. Clem⁶⁰ etc ... μ^* ἐπιγμάτων | ἐτι δε et. Clem etc ... 37. 39. 49. om δε
37. ἐπρασθ. ἐπρίσθησαν hoc ordine cum $\mu(\mu\epsilon\tau^*)\lambda\pi$ 17. Euthalcod (iu $\mu\epsilon\tau^*$ his ἐπρασθθησαν scriptum est omisso ἐπρίσθησ.) ... ε̅ Ln Ti ἐπρίσθ. ἐπρασθ. cum $\mu\delta^*\epsilon\kappa$ al pler d e f vg cop arm Or^{1,690}, 3,215. 483 et Int^{3,918} Ephr^{3,116}. 204 Chr Thdrt Dam al (item Or^{1,200} $\lambda\epsilon\theta\alpha\sigma\theta\epsilon\iota\tau\alpha\sigma$, $\mu\pi\mu\sigma\theta\epsilon\iota\tau\alpha\sigma$, $\mu\epsilon\pi\mu\sigma\theta\epsilon\iota\tau\alpha\sigma$, $\epsilon\upsilon\phi\omega\sigma$ etc) | ἐπρασθθησαν ($\mu\delta^*$ ἐπρ-, $\mu^*\delta^*\epsilon\kappa\lambda\pi$ etc ἐπι-, in A litterae ἐπι sive ἐπι perierunt): d e $\mu\epsilon\pi\mu\sigma\theta\epsilon\iota\tau\alpha\sigma$, f vg cop arm Or^{1,918} $\mu\epsilon\pi\mu\sigma\theta\epsilon\iota\tau\alpha\sigma$ ... 2. 43. 8lect 17lect, item ^{vi} 110. 111. (vix enim recte Sz bis ἐπρασθησαν legi iudicavit pro ἐπιμρασθ. et ἐπρίσθ.) syr^{sch} ar⁶ aethuir Or^{1,10} Eus^{praep} 523 Ephr^{1,20} Acaculic^{eph} 1,774 Socr (vide post) Thphyl om (nec exponit Chr ad h. l., sed nec magis ἐπρίσθησαν). Conlecerunt ἐπιμρασθησαν, ἐπρίσθησαν,

ἐν φόρῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακοχούμενοι, 38 ὡς οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄραις τῆς γῆς. 39 καὶ οὕτοι πάντες μαρτυροῦντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσατο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ Θεοῦ περὶ

επιρωθησαν, επηρωθησαν, επηρωθησαν (Gataker Miscell. 44. Colomes. Observ. 5) *επιρωθησαν, επιρωθησαν, επηρωθησαν, επηρωθησαν* alia. Mihi quidem videtur *επιρωθησαν* aut *perperam inlatum esse verbis sacris aut corruptum esse*. Posterius si placet, *επρωθησαν* substitui potest aut *επιρωθησαν*. | *επρωθησαν*: fu^a aeth^{ro} (aeth^{pp} ante *επιρωθησαν*. pon) Clem⁶⁰⁹ om. Contra cf Or²,¹⁰⁸ καὶ ἡσαίας δὲ *επιρωθῆσαι* ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἱστορήται. *εἰ δὲ τις οὐ προσέεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρυφῷ ἡσαΐα αὐτὴν γένοιθαι, πιστεύσάτω τοῖς ἐν τῇ πρὸς Ἰβραίους οὕτω γιγναμένοισι· ἐπιρωθῆσαν, επηρωθησαν, επιρωθησαν· τὸ γὰρ „επιρωθῆσαι“ ἐπὶ τὸν ἡσαΐαν ἀναφέρεται, ὡσπερ τὸ „ἐν φόρῳ μαχαίρας ἀπέθανον“ ἐπὶ τὸν ζαχαρίαν φονευθέντα μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε μαρτυρῶν, ὡς οἶμαι, γραφῆ μὴ φερομένη μὲν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ δεδημιυμένοις βιβλίοις, εἰκὸς δ' ὅτι ἐν ἀποκρυφοῖς φερομένη. | μαχαίρησ cum *κδ*^o ... ε μαχαίρας cum *δ*^o *κεκλ* al omⁿ vid Clem⁶⁰⁹ Or¹,¹⁹. ⁶⁰⁹ et alib Eusbrae⁵⁸³ Euthalcod rell | *αἰγείοις*: *κ*AD²LP al aliq *αἰγίοις* | *κακοχούμενοι*: et. Clem Or¹,⁷⁰⁷. ^{2,828} et cat eph¹⁰³ et p^{ro}ν (Notit⁹⁵, Mai²⁴) Eusbrae⁵⁸³ et *κεκλ*¹⁴ ex cod ven et *ε*⁸²⁸ ⁴⁸⁷ et *ε*⁸²⁸ ⁴⁰³ etc ... *δ*^o *κεκλ* 37. 46. 47. 71. al *ε*⁸²⁸ Eus^{me}ell ed *κακοχουμ.*, κ *κακοχουμ.*, ρ *κακοχουμ.*, Or²,²¹² delat (non item *κεκλ* mattheu) *κακοχούμενοι*. Praeterea 17. ante *θλιβ.* pon, item *libere* (οἱ περιηλθοντες ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγ. δερμ., κακοχούμενοι, θλιβόμενοι, υστερούμενοι) Or¹ p^{ro}ν. Libere utilis hoc versu etiam Socr⁴,²⁴: ἀντιοῦντό τε καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ τοῦ ἀποστόλου λογόμενα· ἐπιπαύοντο γὰρ καὶ μαστίγων πείραν ἐλάμβανον, ἐγυμνοῦντο, ἰδισμοῦντο, ἐπιλάζοντο, ἐν φόρῳ μαχαίρας ἀπέθνησκον, ἀνδρὶς περιερχόμενοι κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ἱστινούμενοι, θλιβόμενοι, κακοχούμενοι, ὡς οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπ' ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις etc (non praeterisset, opinor, *επιρωθησαν* si legisset. Aliter de *επρωθησαν* statuendum)*

38. *επι* cum *κ* al 17. Or²,²¹² Ath²⁰¹ (*επι* *ε*ρ. *π*λαρ. καὶ ἐν σπηλ. etc), item *π* P 1. 73. 118. cat¹xt Socr⁴,²⁴ :: cf Me 1, 45 ... ε ἐν cum *DEKL* al pler Clem⁶⁰⁹ Or¹,⁶⁰⁹. ⁷⁰⁷ et cat eph¹⁰³ Eusbrae⁵⁸³ et *ε*⁸²⁸ ²⁴⁰. ⁴⁰⁸ Eph¹,²⁰. ^{2,106} Chr²⁰¹. ²⁴³ Euthalcod Thdr^t Dam al

39. καὶ οὗτοι πάντες μαρτυροῦντες. (Cyr¹oh²⁰⁰ *τελειωθῆντ.*): *δ*^o *ε*⁸²⁸ κ. *παντ.* *μαρτιρ.* οὗτοι (d e f vg et *h* omnes testimonio *fidei* *probat*) ... Clem⁶⁰⁹ om οὗτοι | *τῆς ἐπαγγελίας* c. *κ*DEKLP al pler d e f vg rell Clem Or²,⁵⁰⁷. ^{2,704} et cat cor⁵⁰ et *int*²,²²² Chr Euthalcod Severcat luc¹⁰⁸ Cyr¹aph²⁰¹. ¹⁰⁸ ²⁰⁰ etc ... *Ἰν τας ἐπαγγελίας* cum *λ* 80. Or¹int²,²⁷². ⁴⁸⁷ Eus^{eclog} ²⁰¹ Cyr¹ceph¹,¹²⁰⁸ Aug^{pecc} mer² :: cf 11, 18. Praeterea Clem ad τ. *επαγ-*

ἡμῶν κρείττον' τι προβλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

- 1 *Τοιγαροῦν και ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθίμενοι πάντα και τὴν ὑπερίσταντον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,*
 2 *ἀφορώντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν και τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης ἀντῶ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρὸν αἰσχυντῆς*
 3 *ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμψτε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.*

γελ. trahit του θεου quod v. 40. sequitur, pergens περι ημων κρειττ. τι προειδαιμου του θεου.

40. περι ημων κρειττ. τι et. Clem⁶⁰⁰ Or^{2,267}. 2,704 εἰς cat cor⁸⁰ εἰς 12,222. 272. 187 Cyr¹⁰⁸⁷⁰⁰ etc ... δεξ⁶ b cor Orniceph 1,1222 Eusebio⁶⁰ Procorpiceph 2,2 κρειττ. τι περι ημ.

XII. 1. τοσοῦτον et. n^o Clem⁶⁰⁰ etc ... κ^o τηλικουτον | δ^o ογκον | τρεχωμεν et. Clem⁶⁰⁰ Chr Euthaleod Cyr^{ad 111} etc, d e f vg etc curramus ... κρ 81. 89. 47. 116 al^{12scr} al aliq Eph^{1,7} Ath¹⁰³ Damparis τρεχομεν. Cf ad h. v. cat²⁵⁰ ἄλλος δὲ φησιν· οἷτω δὲ ἀναγινώσκων τοιγαροῦν και ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περιεῖμι ἡμῖν νέφος, μαρτύρων ὄγκον, τουτῆστι τὸν τῶν τοσοῦτων μαρτυριῶν ὄγκον, ἀποθίμενοι πάντα και τὴν ὑπερ. ἁμαρτίαν· δι' ὑπομονῆς, φησί, τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα etc

2. σταυρον et. Or^{1,296} Euseb^{2,701} etc ... δ^o Cyr^{hr 226} praem τον | τε: L δε | του θεου: κ om | κηκαθικεν cum κΑΔΕΚΛΡ al pler (omn ap Serl) (sed κΡ al mu κηκαθηκ.) Cyr^{hr 226} Chr²⁶⁷ Euthaleod Cyr^{ad 111} al mu ... ε (= Gb Sz) κηκαθισεν cum minusc (Or^{1,296} και ο ιησους δηποτε υπεμεινε σταυρον αισχυνης καταφρονησας, και δια ταιτο κηκαθισεν εν δεξια του θεου)

3. γαρ: 38. 48. 72. al paus d e syr^{sch} ar^o οιν, arm age ... harl (al?) Haymo (non item Prim) om | του: δ^o 8lect om | τοιαυτην: 17. τσαυτην ... 47. 8lect την τοιαυτ. | υπο: δ^o απο | εἰς ἑαυτων cum ΔΡ Damparis, item adversum semetipsum f vglc demid fu²² allachm (corp in contradictionem propriam) ... ε Ti εἰς αυτον cum δεξ⁶ κλ. al fore omn Chr Dam al ... κ^o δ^o κ^o εἰς ἑαυτοις, n° 17. Euthaleod Thdrt εἰς αυτοις, item adversum semetipsoe am fu² harl tol syr^{sch} (a peccatoribus his qui ipsi fuerunt adversarii animas eorum i. e. sibi ipsis), item in vobis d e. Cf Thdrt: τὸ εἰς αὐτοῖς ἀντὶ τοῦ εἰς ἑαυτοῦ· λογισασθε, φησί, παρ' ἡμῖν αἰτοῖς πάσην παρά τῶν ἁμαρτ. ἀντιλογίαν

4 Οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλήθηθε τῆς παρακλήσεως, ἣτις ὑμῖν Prov 9, 11 ss ὡς υἱοῖς διαλέγεται· νιέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ἐπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μιστιγοὶ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδίαν ὑπομέτετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδίασ, ἢ σ μέτοχοι γεγονάσι

ἐπίμεινεν etc ... sah arm non exprim; aeth colloquimini de eo inter vos | ὑμῶν: 37. 116. a^{scr} Damparis om | ἐκλυόμενοι: D* ἐκλείμενοι

4. οὐπω sine γαρ et. d e f am fu tol (libere mutat verba harl) allaohm ... d^{er} L 61. 73. o^{scr} 3p^e 19lect v^glo demid sah cop arm add γαρ | μέχρις ut MAD^{er}ELP etc ... D* μέχρι | αντικατεστητε cum MADEL*P al longe plu Chr³⁸⁵ Euthal^{cod} Antioch¹¹⁵¹ etc ... L* 17. 37. 46. 73. al mu Chr^{mosc} 12^a Thdr^t Damparis Thphy^lcod αντικατεστητε (: ut αντικατεστησε Ducas²⁰, αντικατεστησαν Theophan²¹⁴, αντικατεστη Cinnam²⁵⁰ etc) ... κ ατεστητε

5. ἐκλήθηθε: κ 106. 108. 114. 115. a^{scr} Chr^{com} 386 (τουτίστι παρήκατε τὰς χεῖρας, ἐξελύθητε) Euthal^{cod} Thphy^lcod (sedcom τοσοῦτον παρήλυθητε καὶ ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν - λόγων ἐπελάθεσθε) ἐκλείνηθε | D* παρὰ τῆς παρακλήσεως, sed d e et obli^ti estis consolationem | υἱε μου et. Clem⁶⁸ ... D* 37. 55. 73. 74. 91. al pauc d e Clem²⁸⁵ Or^{int} 2, 600-2, 665 Antioch¹¹⁵¹. 1157 Damparis om μου (: ita LXX^{ed} et. κAB etc paucis exceptis) | παιδίασ cum MAD*LP etc (nonnulli et. ap Scri h. v. et sqq) ... ε Ln Tl παιδείας cum D^{er}EL^{all} al pler^{vid}. Item -i- v. 7 cum MAD*LP, v. 8 cum MAD*, v. 11. cum κD*. Etiam sic Eph 6, 4 (ubi substituendum παιδίq̄ MAD*, et 2 Tim 3, 16 MAD*FG. | ἵπ αυτων ελεγχόμενος (d e cum ab eo argueris, f vg dum ab eo argueris): D^{er}ER^t ελεγχομ. ἵπ αυτ., item Or^{int} 2, 626 correptus ab eo

7. εἰς (Gb') cum MADELP al fere⁵⁰ (sed plures^{vid}) Chr³⁸⁷ mosc¹ (atque sic et. in com corrigendum vdr, nec aliter cate^{com} 361) Thdr^tcom^{cod} (hinc pro ei φέρτε etc substituendum φέρτε γενναίως τὰς ἐπισηρομένας παιδείας) Procop⁶²⁸ 248 (διὸ καὶ παύλος εἰς παιδείαν ὑπομένειν παρακλιέεται) Dam ad h. l. et^{parall} 678 (et. paris) Oec^{com}. Nec aliter e? f vg Or^{int} 2, 363 in disciplina (su-plinam) perseverate, harl in doctrinam patientes estote. Sed D d εἰς παιδ., in disciplinam, cum ὃν παραδέχεται, quem recipit, coniungunt. Similiter etiam syr^{sch} (sustinet igitur castigationem) sah cop (patienter ferte castigationem) aeth (castigationem vestram patienter ferte) arm εἰς, non ei agnoscunt ... ε ε cum minus mu^{vid} Euthal^{cod} Thphy^l | υπομένετε: D* υπομεινате | ὑμῖν: 17. d^{scr} ἡμῖν | προσφέρεται: Euthal^{cod} προσφ. | τίς γαρ sine additam cum κ*AP f vg sah aeth Bas^{2,108} Or^{int} 2, 365 ... ε add εστιν cum κ^{er}DEL^P al om^{vid} d e syr^{sch} cop arm Chr Euthal^{cod} Thdr^t Antioch¹¹⁵⁷ Dam ad h. l. et^{parall} 678 (et. paris) etc | ου παιδεύει: P ουκ παιδεύει

πάντες, ἄρα νόθου καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστέ. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχονεν παιδευτάς καὶ ἐντετριπ' μεθα' οὐ πολὺ μάλ-
λον ὑποταγασύμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ
μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγους ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαιδεύον, ὃ
δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ.
11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρῶς εἶναι
ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηκὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνα-
σμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

20 26, 3 12 Διὸ τὰς παρειμένους χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
26 4, 26 ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν,
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἀγασμὸν, οὐ χωρὶς οὐδεὶς ὕφεται τὸν κύ-
26 10, 10 ριον, 15 ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ
θεοῦ, μὴ τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐν ἑσθλῇ καὶ διὰ ταύτης

8. παιδίας ... ε Ln Ti παιδίας: vide ad v. 5. | νοθοι: A τοθοιο. | κα-
ουχ υι. εστε hoc ordine cum MAD*et⁶ 17. 37. 80. d f vg Chr^{mo}s² Eu-
thaleod Or^{int}2,495 ... ε Ti εστε κ. ο. υι. cum D^{KL}P al pler syr^{sch} arm
aeth Ephr^{1,227} 229 Macar²¹⁸ ap Gall² Chr⁵⁰⁰ Thdrt Antioch¹¹⁵⁷ Dam
ad h. l. eiparall⁶⁷⁸ al :: antea χωρισ εστε παιδ. non fluct apud Graecos

9. εστα: syr^{sch} arm ε δε, ut etiam odd⁶⁷ allq, ut Curcellaei. | ε⁶ (non ε)
εντετριπόμεθα ex errore prell | πολυ cum MAD* 17. Euthaleod Damparis
... ε πολλω cum D^{KL} al pler Chr Thdrt Dam ad h. l. eiparall⁶⁷⁸ al.
Praeterea κD⁶⁷* add δε (d quanto magis). | ζήσομεν: κ 37. 39. 113.
116. d⁶⁷* al ζήσωμεν

10. οἱ μὲν (et. n^o): κ* ο μεν | κατα το δοκοῦν αυτοῖς (L αυτοῖς) παι-
δευον: D⁶⁷* ἐπαιδευεν (sic) ἡμας καὶ τα δοκοῦντα αυτοῖς, d erudis-
dane nos secundum voluntatem suam | D* σινφερον, A σιμφερων | εστ
(47. προσ) το et. n^o ... κ* om | L υγιωτητος

11. πασα μεν cum n^oP 17. 21. d Or^{int}2,491 (omnis quidem corripitio ad
praesens non videtur etc) ... ε Ln Ti πασα δε cum κ^oAD^oKL al pler f
vg syr^{sch} cop Chr⁵⁰⁰ 297 Thdrt Dam al ... D⁶⁷* 31. 109. 191ect eom
arm aeth Chr^{4em} εκ²mo² nil nisi πασα. Cf et. Or^{2,500} αλλα και πασα
παιδεια προς τον καιρον ου δοκει etc | παιδια ... ε Ln Ti παιδεια:
vide ad v. 5. | δι αυτης (D⁶⁷* δι αυτοῖς): Ephr^{2,300} δι αυτην | L γε-
γυμνασμενης | δικαιοσυνης: 17. -σινην

13. τροχιας: 37. 116. praem τας | ποιεῖτε cum n^oP 17. ... ε Ln Ti ποι-
ησατε cum κ^oAD^oKL al fere omn Chr⁵⁰⁰ 299 Thdrt rell

14. τ. κυριον ... d vg (et. demid al omn^{1sch}m, sed non sm fa) Eriph⁷¹⁰
τ. θεον (Eriph των θεων ουδεις αφει.)

15. μη τις: D* praem ινα (d providentes ne quid desit gratias) | χαριτες:
κ δοξης | ενσχη: Method⁷¹³ ενσχηση ... κρ ενσχλε :: ef LXX μη
τις εστιν εν υμιν ριζα (A ριζ. πικριας) ανω φυοισα εν χολη (A ενσχη)

μαρθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαΐ, ὃς ἀντὶ βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γάρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκίμασθη μετενοίας γὰρ τόπον οὐχ εὖρεν, κίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. Gn 27, 31 an Gn 27, 30 an

18 Οὐ γὰρ προσελλύθατε ψηλαφώμενον καὶ κεκαυμένον πῦρ Di 4, 11

καὶ πικρῶσα | δια ταυτησ cum MDKL al pler Chr⁴⁰⁰ et⁴⁰⁸ Thdr̄t Dam al ... Ln δε αυτησ cum AP 17. 47. 67** 80. 137. 238. Clem⁶²³ Chr⁴⁰⁷ Euthalcod (: : δι αυτησ v. 11 non fluct; cf et. 13, 2). Apud Latinos (d f vg) est per illam. | οἱ πολλοι cum κα 17. 47. Clem⁶²³ Euthalcod Thdr̄t ... ε om οἱ cum DKLP al pler arm Chr⁴⁰⁰. 404. 407 Dam al : : of Mc 6, 2. 9, 26.

16. οσ: δε^{7*} om | απεδοτο cum MDKLP 17. al omn^{vid} etc ... Ln Τι απεδετο cum AC : : ut didideto paridideto idideto Act 4, 35. 1 Co 11, 23. Mt 21, 33. Mc 12, 1. Lc 20, 9; sed his ll. omnibus multo plus formis latis auctoritatis est quam h. l. | ΔΚ d^{ter} πρωτοτοκια | αυτου cum κ^o AC^o bet^o ... ε αυτου cum κ^o D^o KLP al omn^{vid} Chr⁴⁰⁷ Euthalcod Cyr graph⁹⁹ Thdr̄t Dam al ... arm Clem⁶²³ om

17. θελων: δε^{7*} λεγων

18. ψηλαφωμενον sive ορε cum MAC 17. 47. d (transp; ad ardentem et tractabilem) f am fu demid hari (ad ardentem intractabilem, cf d) tol omniachm sah cop syr^{sch} ar^o aeth Or^{int², 201} (sed transp ut d) Chr⁴¹⁸ com (vide post, item de Thphyl) Euthalcod Primas al ... ε Ln add ορε cum δε⁷ KL al pler (sed 37. 116. ορε ante ψηλαφ. pon, ut etiam sit Chr⁴¹⁷. 418) vgc^{le} (invisis omnibus vgc^{odd} nostris) arm Ath (ex epist festal 43. ap Cosm, cf Gall⁵, 219) Ps-Ath⁶⁷ Thdr̄t (sed ex com nil discitur de lectione) Dam Oec. Cf et. Or^{int², 490} Non enim accessistis ad sonum tubas et ad montem ardentem, sed accessistis ad montem Sion et civitatem dei etc (videtur hic verbis ad montem ardentem potius explicari ψηλαφωμ. καὶ κεκαυμ. πῦρ quam lectio ψηλαφ. ορε confirmari). Chrysostomum quod attinet, pro teste lectionis ορε haberi non potest, quum ipse in com⁴¹⁸ dicat τι τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸς τὸν ἀψηλάφητον θειόν. Certissimum vero in libris Chrysostomi saepissime verba sacra ab ipso adscripta manum alienam passa esse, ut luculentem codice sexti saeculi Guelferbytano homillarum in Mathaenam docetur. Apud Theophylactum res ad illiquidum perduci nequit; in com enim non habet quod ορε confirmet. Ceterum sunt qui ορε additamentum tam necessarium ducant ut si in scriptura ipsius auctoris defuisse statuendum sit, ex incuria id excidisse dicant. Dubium certe non est quin auctoritas a testibus, quos habet omissio vocis, editorem tantum non vetet eam addere (interpretes hac in re non ultimo loco ponendi sunt). Atque quaeritur an recte pro sensu loci et contextu postulent additamentum. Mihi quidem videtur ψηλαφώμενον καὶ κεκαυμένον πῦρ de ipso monte ardenti dici ac vero potuisse dici. Quod v. 22. subsequitur „σιῶν ορε“, eo minus requirit ψηλα-

- κx 19, 16 και γνώφω και ζόφω και θυελλη 19 και σάλπιγγος ἤφω και
 φωνῆ ἡμαίων, ἧσ οἱ ἀκούσαντες παρετήσαντο μὴ προσεθῆναι
 Bx 19, 19 αὐτοῖσ λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κὰν θηρίον
 D19, 19 θίγη τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερόν ἦν τὸ
 φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἐκφοβός εἰμι και ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
 προσελθὺθατε Σιών ὄρει και πόλει Θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλήμ ἐπιου-
 ρανίφ, και μυριάσιν ἀγγέλων 23 πανηγύρει, και ἐκκλησίᾳ πρωτο-

φωμ. ὄρει, postquam versus 20. de interdicta montis contractatione interpositus est. | και κεινιμενω (vgodd allq ut hal et'achm accoesidi-lem vel accessidi. Contra disputat Lebrus.); D8^r P^a-Ath⁵⁷ κεκαλυμμενω. Praeterea D8^r harl sah cop arm om και | και ζοφω (Gbⁿ) cum M^aACD^r P^r 17. 31. 39. 71. 73. 80. 137. Euthal¹⁰⁰ ... ε και σκοτω cum M^aCD^rBe^rL al pler Chr Thdrt Dam al ... κ om; arm και ζοφω και σκοτω exprim
 19. φω. φημ. ἧσ οἱ ἀκούσαντες (sah vocem verborum quam qui audierant): cop vocem verborum quas non audierunt | μη (et. M^a): M^aP^r 10. 78. Chr mosaic² sem et mosaic^{1a} sem om | προσεθῆναι cum M^aCD^rKLP al omnia (121. προθεθῆναι) etc ... Ln¹⁰⁴ min¹ προσθεθῆναι cum A

20. θιγη: κ θιγι | λιθοβοληθησεται sine additam cum M^aCD^rKLP al longe plu (12 ap Serl) d f vg rell Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam Thphyl Oec¹⁰⁰ ... ε (= Gb Sz) addi (: ex LXX) η βολιθ. κατατοξινθησεται cum minusc ut¹⁰⁴ paucis (o¹⁰⁴ inepte addit post και οἰτως v. 21.)

21. οἰνω cum M^aA etc ... Ti οἰνω cum M^aCD^rBe^rTe^rKLP etc (D8^r om omissa syllaba) | ἤφω (M^a): M^a 17. η | μωυσησ cum M^aCKL al longe plu (13 i. e. omnia ap Serl) etc ... ε (Gb Sz ut 7, 14.) μωυσησ cum ΛDMP al mu ... harl add enim | εκφοβος: M al¹⁰ Clem¹⁰⁰ libere Chr mosaic² Thdrt Thphyl ἰμφοβος (M ενφ.) | εντρομος: M^a εντρομ. (: cuius formae exempla in Thes. Stoph. non habentur) | Sic verba praebent Gb Sz Ln: ²⁰(οἱ κ ἔφερον γὰρ - ἔντρομος) ²²ἀλλὰ προσελθὺθατε. Praeterea Ln v. 21. post και ante οὕτω non Interpg.

22 ἀλλὰ: A ου γαρ (: cf v. 18.) | D^a σιων | ορει: aeth non exprim | και ante πολει et. Or^{1,182}. 714. 747 etalib etln^{2,251}. 292 etalib Eusdem²⁰⁴ etesa⁴¹². 454. 545 etlibat martyr pal^{11,9} etps²⁸⁵ etalib etc ... D^a d aeth Hil¹⁰⁰ (vide post) om και | harl om και πολει (ad Sion montem dei vivi Hierusalem) | Ἱερουσαλ. ἐπιουρανιω (A^a -ρανιω): D^aet¹⁰ d ἐπιουρ. ιεροισα. Libere Hil¹⁰⁰: Accedamus ad Sion montem, ad sanctam Hierusalem civitatem, sed¹⁰⁰ „Et rursus Paulus: Vos accessistis ad Sion montem et ad civitatem dei viventis Hierusalem“. | μυριάσιν et. Or^{1,182}. 714 delat⁷⁴⁷ et^{2,728} et^{4,714} Eusdem²⁰⁴ etps¹⁹¹. 201. 313 ac¹⁰⁰ etc, item D^a ... D^a μυριων αγιωρ, D^b μυριασιν αγιωρ ... Or^{1,714} ex ed¹⁰⁰ p¹⁰⁰er μυριαδων. Latinos ete vide post. | και μυριασιν ἀγγέλων ²²πανηγύρει: f vg (praegressis sed accessistis ad Sion montem - Hierusalem caelestem, similiter d) et multorum milium angelorum frequentiam (sic f vg¹⁰ demid tol, sed am su frequentiae, allachm frequentium) d et multitudinem angelorum frequentem (pergens et ecclesia), harl et multorum mi-

τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῆ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκῃ τέως μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ἡταντισμοῦ κριεῖτον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσηθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκείνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσιν παραιτούμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον

litem angelorum nuntiorum frequentem (pergens ecclesiam), Ambabel^{2,2} (praegressis sed appropinquastis Sion monti etc) et decem milibus laetantium angelorum, aeth et myriades laetorum. Similiter Or^{int^{2,201}} et multitudinem angelorum collaudantium et ecclesiam primitivorum, item ²³⁰ et ecclesiam primitivorum adscriptam in caelis et multitudinem angelorum collaudantium deum. Cf et. IIII⁴⁰⁴ et haec Hierusalem est illa quidem ecclesia angelorum multitudinis frequentium.

23. ἀγγέλων πανηγύρι, καί: hanc singulorum conjunctionem agnoscunt ACLMP 17. al plu (Seri adscribit 9, Latinos vide ante), item Or^{1,714} et^{1,739} (utroq loco nihil addit post πανηγύρι) Eus^{dem} 204 εἰσαορ (ut Or). Cf et. Bas^{1,263} μρον. ποιρανιω, εἰ η πανηγυρις αγγελων και εκκλη. πρωτοτ, etc. Nec aliter ediderunt ε Gb Sz ... ε⁹ ἀγγέλων, ²³ πανηγύρι και εκκλ., Lu μιριάσιν, ἀγγέλων ²³ πανηγύρι και εκκλ. | και εκκλησια: an al^lachm et ecclesiarum, item Ambabel^{2,2} pergens primitivorum, sed^{or} ²³ ut vg | απογεγραμμενων εν ουρανοισ cum HACDLMP 17. 87. 47. 71. 73. 116. 137. 177. 178. 179. d f vg syr^{sch} sah cop arm aeth Igu^{int}ipol eph² (εκκλησ. πρωτοτ. απογεγρ. εν ουρανω) Or^{1,164}. 747. 4,174 et^{int} 2,201. 420 Eus^{mag} 196. 198 εἰρα 191. 201 et^{all} Euthal^{cod} Chron²⁴ Cosm⁴⁰⁴ (απογεγρ. εν ουρανω) al mu. Cf et. Clem²⁰ τα πρωτοτοκα τα εναπογεγραμμενα εν ουρανοισ, Meth⁷¹² και πρωτοι των πρωτοτοκων τεκνων απογεγραμμ. εν ουρ. ... ε (= Gb Sz) εν ουρ. απογεγραμμ. cum κ al longe plu Cosm⁴⁷⁴ Dam al | πνευμασι (-ασι ut HACLM etc; Ti ut der etc -ασιν): v² d demid Cosm⁴⁰⁴ πνευμασι | δικαιων τετελειωμενων (f vg iustorum perfectorum): v² d δικαι. τεθεμελιωμενων, iustorum funditorum, Hil⁴⁰⁴ spirituum in domino fundatorum ... κ² τελιων διδικαιωμενοις (non item κ²)

24. μεσιτη: δετ⁹ 109. μεσιτησ | κριεττον (et. d f vg melius) cum HACDLMP al longe plu (omn 13 ap Seri) etc ... ε (= Gb Sz) κριεττονα cum 17. (-τωρα) 47. al vix mu Thdr^t Cosm⁴⁷⁴ | παρα τον cum HACDLMP al longe plu (d f vg melius loquentem quam Abel) Chr⁴¹⁹ (pergit quidem το γαρ τον αβελ ελαλησε) Euthal^{cod} Cyr^{graph} 21 Thdr^t (addit quidem το μεν γαρ τον αβελ αιμα αδετα) Chron²⁴ Cosm⁴⁷⁴ Dam ... Gb¹ παρα το cum L b 106. 108. al fere¹⁰ (3 ap Seri) Cyr^{ador} 523 al, item Bas²⁰² 209 Proc²² 23 παρα το του, sed Bas^{codd} etiam παρα το et παρα τον

25. τ. λαλοῦντα: v² d harl⁴ sah aeth add υμιν (d in vobis) | εξεφυγον cum κ² ACP 17. 57. 118. cat^{ix} Chr⁴¹⁹ Cyr^{id} 74 Dam^{com}. Item affugunt d f vg ... ε Ti εφυγον cum μεν² (et⁴ εφυγα) ELM al pler Thdr^t Dam ^{ix} al | ερι γησ cum HACDLMP al longe plu (omn 13 ap Seri) arm Chr⁴¹⁹ Euthal^{cod} Cyr^{id} 74 sec loc Thdr^t al ... ε (= Gb Sz) ερι ετησ

ἡμεῖς οἱ τὴν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὐ ἡ φωνὴ τῆν γῆν
 κακ 2, 6 ἐσάλυεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἀπαξ ἐγὼ σείσω οὐ
 μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὴν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι ἀπαξ διηλοῦ
 τῆν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
 σαλευόμενα. 28 διὸ βυσιλίαν ἀσάλεντον παραλαμβάνοντες ἔχω-
 μεν χάριν, δι' ἧς λατρυνόμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας
 νι 4, 21 καὶ δέουσ'· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ κιταναλίσκου.

γησ cum minusc viz nu Cyr^{ad}74 pri loc Dam | τον posuimus ante
 χρηματιζοῦσα cum κ^oACDM 17. Euthal^{cod} Cyr^{ad}74 ... ε pon ante
 εἰς [τησ] γησ cum κ^oκ^oLF al pler Chr Thdrt Dam al; 37. 68. 73. 80.
 116. 137. παραιτησάμενοι τον ἐπ. γησ χρημ. | πολυ cum μα^oCD^o 17.
 ... ε πολλω cum ν^oκ^oκ^oMF al fere omu Chr Euthal^{cod} Cyr^{ad}74 Thdrt
 Dam al | ημεις: c 43. 47. ημεις | απ ουραων cum ACCKLF al plu
 Euthal^{cod} Cyr^{ad} Thdrt Dam al ... κ^o b 67° 72. al fere²⁵ (8 ap Scri)
 Chr¹¹⁹ απ ουραου

26. ου η φωνη: m 46. 109. om η | τότε: sic et. m (non pote) | ἐπηγγε-
 λται: 17. ἐπαγγελεται | εἰς: 19. 47. 114. Cyr^{ad}74 οἱ ... m οἱ εἰς |
 ἀπαξ ἔγω: d d ἔγω ἀπαξ | σείσω (Gb^o Sz) cum μα^oCM^o·6. 17. 47. 67°
 71. 78. 80. f vg syr^{sch} sah cop aeth Ath⁵²⁶ Cyr^{ad}74 Andr et Areth
 ar^{oc}7,12 et^{14,18} (et. Cosm⁵¹² sed respicit et prophetae et Paull locos)
 ... ε (= Gb^o Sz) σείω cum BKLF al pler d arm Quaes^oOrthod⁸³ Ath
 cdd² Chr¹¹⁹ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (: LXX^{ed} καὶ σείσω, sed nllii
 m, ut etiam ed^ocompl, σείω). Praeterea d^o d add λεγει. | τῆν γῆν:
 p (Ips^o) suppl γῆν supra lineam

27. εἰς: 47. om | τῆν ante τῶν σαλευομένων cum κ^oAC 17. Cosm⁵¹² ... ε
 Ti post τῶν σαλ. cum κ^oCD^oκ^oLF al pler Ath⁵²⁶ Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Dam al ... d^om arm om plane | μεταθεσιν: Cosm⁵¹² μεταστασιν | Δ
 om ἵνα μείνῃ τα μὴ σαλευσθ.

28. εχομεν cum ACDE^oLM al plu demid syr^{sch} cop arm Chr¹¹⁹ (in textu
 add et cdd varlant, sed com²²⁹ ταντίσιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βέ-
 βαιοί μένωμεν) Euthal^{cod} Dam al ... κ^oκ^o 17. 31. 37. 73. al plus²⁵
 d f vg^{cl} sin fu harl tol aethutr Ath⁵²⁶ Cyr^{tr}in⁶¹⁰ Antioch¹²⁴⁵ Cosm⁵¹²
 εχομεν | λατρυνόμεν cum ACCL 17. al nu Chr¹¹⁹ Cyr^{tr}in⁶¹⁰ Thdrt
 Cosm⁵¹² Dam^{com} (εὐχαρίστωσ φησι λατρυνόμεν), item seruiamus d f
 vg ... Gb^o λατρυνόμεν cum κ^oκ^oMF al⁶⁰ (11 ap Scri) arm Ath⁵²⁶ Chr
 mosc³ Euthal^{cod} (Dam^{1xt}) Thphyl Oec | εναρίστωσ (d f vg ἰλασεντες):
 DE^o 52. 56. nec εἰχαρίστωσ | μετα: d Cosm⁵¹² μετ | εὐλαβ. και δεουσ
 (Gb^o) cum κ^oACD^o 17. 71. 78. 80. 137. arm Chr^{mosc} 1^{son} Euthal^{cod};
 item syr^{sch} (cum verecundia et timore), item^{vi} sah cop ... κ^o(sed re-
 stituta prima scriptura)^{Db}et^oMF εὐλαβ. και αιδουσ, quam scripturam
 etiam exprimeret videntur d metu et verecundia, f vg metu et reuerentia
 ... ε αιδουσ και εὐλαβιασ cum κ^oL al pler Chr¹¹⁹ (ταντίσιν μηδὲν
 ἱταμόν φθγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυτον) Thdrt Cosm⁵¹² (add insu-
 per και δεηστωσ) Dam al. Legitur etiam εὐλαβ. και φοβου (120.) et
 δεουσ κ. εὐλαβ. (116.)

XIII.

1 Ἡ φιλοδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τιτες ξενίσαντες ἀγγελοῦς. 3 μνησέσθε τῶν δεσμιῶν ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακονχομένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνος γὰρ καὶ μοιχὸς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· οὐ μὴ σε ἀπὼ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαυροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοήθους, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἀνθρώπος; 7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀνιστρο-

29. και γαρ et. Or^{2,572} etc ... n^o d κυριος γαρ

XIII. 1. μενιτω: vg^{cl}o demid tol allachm syr^{sch} ar^o arm add in vobis (non item am fu harl allachm)

2. τῆς φιλοξενιας (n^o): n^o τὴν φιλοξενιας | δια ταυτησ (d f vg per hanc): κ δε αυτησ | ελαθον et. vg^{cl}o am harl^o allachm ... f fu demid harl^o luxon tol placuerunt; d didicerunt (εμαθον?)

3. δεσμιων ... n^o δεδιμετων | κακονχομετων cum κΑΔ^o 17. al plu Chr Thdr^t Dam al ... d^o κLMF 37. 71. al²⁰ Euthalcod Antioch¹²⁸⁴ κακοχομ., c κακοχομ.

4. εν πασιν (46. om en): 23° 71° 109. (etiam ap Gb arm ed) Cyrhr⁶⁴ Did tri²⁰⁰ Epihr⁹⁸ Caes^{114. 313} Thdr^t niceph^{1,1058} et^{2,523} Thphilaex ap Gall^{7,022} om | γαρ (Gb') cum κΑΔ^o MF d vg cop Euthalcod Prim al ... ε Ti de cum c^o KL al omn^o f syr^{sch} aeth^{ro} arm Clem⁹²² Eus^{dcm} 35 Did tri Ephr^{2,164} Caes^{114. 313} Amphiloeh⁴⁷⁰ Epihr⁹⁸ Chr Thdr^t ... 52. vg cod aethpp om

5. αρκουμενοι: κ -μενος | ειρηκεν: c^oort (ut^o) εφη | εγκαταλειπω (n^o Damparis εκκατ-, non item κΑΔ^o κLMF) cum κΑΔ^o κLMF 17. al permu (6 ap Scri) Chr^{mosc} Euthalcod Damparis Oec ... ε Ln εγκαταλιπω cum d^o al plu Clem¹⁰⁸ Chr⁴³¹ Thdr^t Dam ad h. i. Thphyl :: ita LXX^{ed}, sed an al εγκαταλιπω Deut 31, 6, item Gen 28, 15.

6. ημας λεγειν cum κΑΚLFP etc ... n^oετ λεγειν ημας, κ plane om ημας. Ex Latinis f vg ita ut confidenter dicamus, d ita audiente (audienter? audentes?) dicite | ου φοβηθησομαι cum n^o c^o P 17. 108° d f vg syr^{sch} cop aeth ... ε Ti praem και, Ln [και] cum κ^o AC^o BDKLM al pler arm Chr⁴³¹ Euthalcod Thdr^t Dam al :: και ου etiam LXX^{ed} et abn^o; sed om και n^o al pauc Clem al | τι ποιησει: 47° τι ποιηση, similiter quid faciat (ut pendeat a praegressis) d f vg | ανθρωπος: ita etiam D (o articulus perperam prelo exiit)

7. ηγουμετων (d f vg praepositivum): n^o προηγουμετων | αναθεωρουν- τια: c -ρησαντες

φῆς μιμῆσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδασκαίῳ ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῖσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρωμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

10 Ἐχομεν θουσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσι ἐξουσίαν οἱ τῆ σηνῆ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἐπαθεν. 13 τοῖνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένυσαν πύλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναστρώμεν θυ-

Lv 4, 12
Mt 27, 26 etc

Ps 49 (50), 12
Hos 14, 8

8. *ἐχθὲς* cum MAC^oD^oM (sic) ... ε *χθὲς* cum C^oD^oEKL al omnv^{id} Or^{1,250} et 2778 Ath³¹⁵⁻³¹⁷ Cyrhr¹⁷¹ Epirh¹⁰⁰³ Euthalcod Cyrbd⁷⁴ al inu | *αἰῶνας* cum MACD^oEKLMF al omnv^{id} f vg rell Or^{bis} etc ... D^o d add *αμην*
9. *παραφέρεσθε* cum MACDMF b 17. 23. 31. 37 39. 46. 72. 73. 80. al plu (8 ap Scri) d f vg (*nolite abduci, f nol. obduci, d nol. adduci*) syr sch cop Bas^{o,403} Chr Euthalcod Thdrt Dam (et. Damp^{ria}) Oec (τὸ δὲ παραφέρεσθαι ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν μαινομένων, τῶν τῆδὲ κἀκείσε παραφιρομένων ἰζηται) ... ε (= Gb Ss) *περιφέρεσθ.* cum KL 47. 0^{scr} al mu Thphyl (ὄρα δὲ τὸ περιφέρεσθαι, ὡς ἐπὶ τινῶν κοίφων καὶ ἐν ταῦθα κἀκεῖ ἰσθδῖως περιεγομένων) | *περιπατοῦντες* cum M^oAD^o ... ε Tl *περιπατησαντες* cum M^oCD^oEKLMF al omnv^l arm Chr Euthalcod Thdrt Dam al
10. *ἐχομεν*: L h^{scr} *ἐχομεν* | *ἐξουσίαν* cum MAC^ob^oet^oKF al omnv^l f vg cop aeth arm (syr^{sch} *ex quo non est ius edendi*) Chr⁴²⁸ (ἐξουσ. οἰκ ἐχ.) Euthalcod Thdrt Dam al ... Tl om cum D^oM d Dam
11. *ζῶων*: D^oF^o *ζῶων* | *περὶ ἁμαρτίας* cum M^oCD^oKMF al omnv^{id} (sed 14. 47. *περ. ἁμαρτιῶν*, 80. 116. transp) d f vg syr^{sch} cop arm aeth^{PP} Chr⁴²⁸ Euthalcod Thdrt al ... Lu post *αγια* pon cum C^o 80. 116., item syr^{sch} cop arm (aeth^{ro} vide post) ... Tl om cum A aeth^{ro} (sed add post *ἐξω τ. παρεμβ.*) | *κατακαίεται*: D^o *κατακαλοκονται* | D^o *παριμβολησ*
12. *ἰδίου* (8. 35. k^{scr} *οικείου*): 17. om | *πύλησ*: F (et alius apud Wtat? sed „68.“ per errorem notat) aeth *παριμβολησ* ... 80. syr^{sch} Thdrt 430⁴ (sed non ad h. l. nec^{1,104. 244}) *πολιωσ* | *ἐπαθεν*: M^o om, suppl^o
13. *ἐξερχώμεθα* cum MACM al plu d f vg rell Chr Thdrt Dam al ... D^oF^o KF 47° al fere³⁰ (1 ap Scri) Euthalcod Cyrul^oeph^{1,976}
15. *δι. αὐτοῦ*: K *δια τοῦτο* | *οἶν* cum M^oACD^oCM al omnv^l f vg cop arm aeth Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... *tol enim* ... M^oD^oF^o syr^{sch} om. Item d ut *per ipsum offeramus*. | *ἀναφινομεν* (et. Iron^{fragm} *μασ* apud Stieren²⁵⁴): KF al fere²⁵ (5 ap Scri) *ἀναφιρομεν*

σίαν αἰνέσεωσ διαπαντός τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 τῆσ δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπέκτετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ· ἵνα μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενύζοντεσ· ἀλυσιτελεῖσ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θελοντεσ ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιωσ ἀποκυτασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς

16. τῆσ δε: D* τῆσ δ | εὐποιίας ut MDKMF (ευπνίας) etc ... AC ευποι-
ιασ | κα: D (D*) 73. add τῆσ | ευαρεστεῖται (ε-σῆται): M ευερ-
γεται

17. πείθεσθε: Dampar¹⁶ υποτασσεσθε | υπεικτε: M⁶ add αυτοισ, item
f vg rell (sed non Orsies¹²), item Or^{int², 261} eis in omnibus | ωσ λογ. απο-
δωσοντ. post υπ. τ. ψυ. υμ. c. MCDKMF al omn^{v1} d syr^{sch} cop arm aeth
Hipp^{lag⁴⁰} Ephr^{2, 80} Bas^{2, 570} Chr⁴²³ Euthal^{cod} Cyr^{ador¹²³} Thdr^t Antioch
¹²¹² Dam ad h. l. etparall²⁵⁰ al Orsies¹² ... In ante υπ. τ. ψυχ. υμ.
cum A f vg Or^{int², 261} Prim (hi Latt omnes quasi rationem pro impietati-
bus vestris reddaturi). Praeterea D8* αποδωσονται, et D* d cop arm^t
Orsies¹² add περι υμων, pro vobis

18. περι ημων: D* d Chr⁴⁴⁵ praem κα | πειθόμεθα cum (M*)ACD*MP
17. 67*⁶ 137. d (suadetis). In M* est οτι καληνθα γαρ οτι καλην, pro
πειθόμε- igitur οτι καλην scripsit ad versum sequentem aberrans
... ε πειποιθαμεν cum M⁶CD⁶bot⁶κ al pler arm Chr Euthal^{cod} Thdr^t
Dam al; item confidimus f vg | εν πασι: 17. εν παντι

19. ταχιων ut DMF al pler ... MACK al (ut d^{scr}) ταχειων. Similiter v. 23.,
sed ibi MDMF ταχιων, ACK d^{scr} ταχειων :: cf ad Ioh 13, 27. 20, 4.

20. ιησουν sine additam cum MACD⁶KMF al longe plu am fu^t allachm arm
zoh Thdr^t 4, 1214 et^{cod} ad h. l. Dam al ... D* b 17. 47. 72. 80. fscr al
plus¹⁰ d (sed d⁶ deum pro dominum). f vg^{cl⁶} fu⁶ demid tol harl al
lachm syr^{sch} cop arm^{cod} aeth Chr Euthal^{cod} Thdr^t ad h. l. add
χριστον

21. υμασ: D8* ημασ | αγαθω cum M⁶ d f vg (et. am fu demid harl
tol omn^{lachm}; hinc vg lectio firmissima) cop Euthal^{cod} Primas al (ut
Fulgad mon^{1, 9}). Videtur et. Nyss^{1, 262} confirmare eandem lectionem;
certe enim huc respicit his: ὁ τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν δὲ ἑαυτοῦ τελειῶν

τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
 αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων
 ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχείων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γνωσκατε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἔαν τάχιον ἐρχηται ὑφομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπίσασθε πάντα τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντα τοὺς ἀγίνωσ. ἀπάξορται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

καὶ ποιῶν ἑαυτῷ ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ... ε ἔργω αγαθῶ cum ερεκεμφ al omn⁷¹ syr^{sch} arm aeth Chr^{447. 448} Thdrt ad h. l. et^{4, 1274} Dam al ... Α ἔργω καὶ λογῶ αγαθῶ, atque sic Ln^{ed} min :: cf 2 The 2, 17 | *ἵνα το ποιῆσαι* (d *ut faciatis*): D^{87*} add *ἡμᾶς* | *ποιῶν* cum κ^cε^cο^cκεμφ al fere omn f vg syr^{sch} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{4, 1274} Dam al. Ita vero d: *ipso faciente in vobis quod placeat coram se* ... κ^aα^c praecm αυτω, quod confirmare videtur Nyss^{1, 263} scribens *ποιῶν εαυτω* (vide ante), atque hinc Ln^{ed} mai τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν. Antea ed min habuerat *αυτος ποιῶν* ex errore Wistii de c; habet vero ita 71. Praeterea cf d. | *ἐν ἡμῖν* cum κ^δε⁷κ^μ 17. 31. 46. 47. al plus³⁰ (δ ap Scri) syr^{sch} arm Thdrt ad h. l. Oec^{1st} et^{com} ... ε Lu Ti *ἐν ἡμῖν* cum Δ^{CP} al plu d f vg cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt^{4, 1274} Dam Thphyli | *ω η δοξα usq αμην*: 4° 43. om | *των αἰωνων* cum κ^αο^cκ^μ 17. al plu f vg syr^{sch} cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam al ... Ti om cum c^εκ^ε (d deficit) 31. 37. 73. 80. al fere³⁰ arm Thdrt^{4, 1274} (Clem, quem ex Millio etiam Wist et Gb adscribunt, non recte laudari vdr): haec auctoritas minime satis vdr ad delendum *των αἰωνων*. Quod additamentum passim contra potiozem auctoritatem omittitur, ut Ro 16, 27. Gal 1, 5. Phil 4, 20. 1 Pe 4, 11 et Ro 1, 11. Alibi *εἰς τοις αἰωνας* sine additamento non fluctuat, ut Ro 1, 25. Ibidem 11, 36. non addunt *των αἰωνων* nisi plures Latini ... Gb signum⁰⁰ apposuit verbis *των αἰωνων αμην*, sed om *αμην* soli fu allachm (contra am demid tol harl allachm etc)

22. δε: 37. 116. οἶν ... cop aeth non exprim | *ανεχεσθε* ut κ^αα^cε^cκ^μ al pler⁷¹ am (*sufferatis*) cop aeth^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt (*ἀσμένως δέξασθε τῆν - παράκλησιν*) Dam al ... Ln *ανεχεσθαι* cum n° 17. 46. 74. al fere¹⁰ f vg (hi ut *sufferatis*) arm | *κἄς γαρ* (κ^c): κ^o om γαρ | *ἐπέστειλα*: D^{87*} 44. 49. 67. 122° al² ^{scr} *ἀπιστεῖλα*

23. ε. ἀδελφ. ἡμῶν cum κ^oα^cδ^oμ 17. 31. 37. 39. 47. 66^{ms} 71. 73. 116. f vg syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{argum} ^{στ1}zacagn Dial^{tr1} ap Thdrt⁶²² ... ε Ti om ἡμῶν cum κ^oδ^bε^cκ^μ al pler Chr^{447. 448} Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: legitur *τιμοθεος ο αδελφος* (nec fluct lectio) Philem 1. Col 1, 1. 2 Co 1, 1. Ex 1 The 3, 2 fluxisse ἡμῶν non credo. | *τάχιον*: cf ad v. 19. | *ἐρχηται* (n^o al² ^{scr} -τῃ) ita et κ^c ... κ^a *ἐρχησθε* ... 46. h^cε^r ^{scr} *ερχεται*

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

Eph 6, 21 etc

25. πάντων ὑμῶν: D* πάντων των αγίων. Scripsimus πάντ. ὑμῶν sine additam cum κ^a 17. fu arm^{20b} ... ε (sed Gb^o cum solo 17.) Ln Ti add αμην cum κ^aACDCKM^r al pler f vg syr^{sch} cop arm^{usc} aeth Chr^{4ca} Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al

Subscriptio: κc 17. πρ. εβραϊουσ, item A additis ἔγραφε ἀπο ρωμησ, et P 47. additis ἔγραφε ἀπο ἰταλιασ, et κ 109. 113. 114. al plu Euthal^{cod} additis ἔγραφε ἀπο (109. al Euthal^{cod} add τῆσ) ἰταλιασ δια τιμοθειου ... 70. 122. al η πρὸσ εβραϊουσ ἐπιστολη ἔγραφε ἀπο ἰταλιασ δια τιμοθειου, 68. al παυλου ἀποστολου ἐπιστολη πρὸσ εβραϊουσ ἔγραφε ἀπο ἰταλ. δια τιμοθειου, 66. pro ἀπο ἰταλιασ habet ἀπὸ ἁθηνῶν: ἄλλοι δὲ ἀπ' ἰταλίας, 288. η πρ. εβραϊουσ αὐτη ἐπιστολη ἔγραφε ἀπο ἰταλιασ δια τιμοθειου του ἀποστολου του και ἰσ αἰτιουσ περιφθιεντοσ δια του μακαριου παυλου ἐν αυτοισ διορθωσθται, 81. ad ἔγραφε add εβραΐστι ... am explicitū epistula pauli apostoli ad hebraeos. deo gratias amen, fu expl. ad hebraeos feliciter: seq. epist. sancti iacobi; aeth *Finita est epist. Hebraeorum*; cop *Scripta in Italia, missa per Timotheum, syr^{sch} Finita est ep. ad Hebr., quae scripta est ex Italia Romana et missa per Timotheum ... nil subscriptum habent* DM (cf inscriptionem) b 37. al ... ε (= Gb Sz) πρὸσ ἰβραϊουσ ἔγραφε ἀπὸ τῆσ ἰταλίας δια τιμοθειου. Praeterea numerantur in codd. plur versus (στίχοι): ψν' κ^{3p} 106. 108. 110. al, ψγ' κ al plu Euthal^{cod} et Euthal ap Zacagn⁶⁷⁰; etiam ψς-ψη ψι', ψνε', ωλ' (93). Item praecunte Euthalio passim notantur αναγν. γ', κεφ. κβ', μαρτυρ. λ'; am fu al capp 89 habent ... Thdr̄t ad finem argumenti: *ἔγραφε δὲ αὐτὴν τῇ ἰβραϊῶν φωνῇ ἡρμηνεύθῃαι δὲ αὐτὴν φασιν ὑπὸ κλήμεντοσ. Item Dam τὴν πρὸσ ἰβραϊ. ἐπιστολὴν ἱστορεῖ κλήμησ, οὗ μέμνηται παῦλοσ, ὃσ και ἐπίσκοποσ ῥωμαίων ἐγένετο, ὡσ παῦλοσ αὐτὴν ἰβραϊοσ τῇ ἰβραϊδὶ διαλέκτῳ συντάξατοσ ἡρμηνεύθῃ, ὡσ τωσ, ὑπὸ λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡσ δὲ ἄλλοι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ κλήμεντοσ. Extrema iam apud Euthalium in argumento sic leguntur (Zacagn⁶⁷⁰): πρὸσ γὰρ ἰβραϊουσ τῇ σφῶν διαλέκτῳ γραφεῖσα ὕστερον μεθ' ἡρμηνευθῆναι λέγεται, ὡσ μὲν τινεσ, ὑπὸ λουκᾶ, ὡσ δὲ οἱ πολλοί, ὑπὸ κλήμεντοσ.*

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Ᾱ.

I.

Tit 1, 1 etc 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σω-
2, 3 τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν 2 Τιμοθέε
γγησίω τέκνω ἐν πίστει. χάρις, εἰρεσι, εὐερίη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

* *προς τιμοθειον α'* cum κακ 17. 80. 113. 116. 121. al. Item DFG αρχι-
ται προς τιμοθειον (D* τιμ.) α', d f g incipit ad timotheum I. Similiter
am incipit epistula ad timotheum I., item fu (post epist. ad laodicenses)
ino. ad timotheum I., go ad Thimotheum prior (prima) incipit ... al plu
προς τιμοθειον πρωτη, πρ. τιμ. επιστ. πρωτη (πρω. επιστ.), επιστ.
πρ. τιμ. πρωτη, η πρ. τιμ. α' επιστολη, παυλου αποστολου πρ. τιμ.
επιστ. καθολικη πρωτη (ut 123.), L πρ. τιμοθ. πρωτησ επιστολησ
παυλου (sic), P 114. παυλου επιστολη πρ. τιμ. α', syratr ep. Pauli ad
Tim. I., cop ad Tim. I. Etc ... ε^o παυλου του αποστολου η προς
τιμοθειον επιστολη πρωτη, Gb Sz παυλου πρ. τιμ. επ. πρωτη, ε η πρ.
τιμ. επιστ. πρωτη.

- I. 1. *χριστ.* w pri loc cum κδρρρ 80. 116. d f g fu demid hal omniaebm
cop syrp ar^o Dam Ambrat (Cyrthes²⁹⁴ om χριστ., Prim om ιησου) ...
ε ιησ. χριστ. cum ακλ al pler vgc^{le} am tol syr^{sch} arm aeth Baseth³⁰⁰
Chr³⁰⁵ Euthaleod Cyr^{ad} 12 Thdrt al | *επιταγην: η επαγγελιαν | θεου:*
88. 48. 72. add πατροσ και, aeth^{ro} add tantum και ... 37. 73. 80.
116. 215. 8p^o arm post σωτηρ. ημ. pon ... 43. 118. plane om | *σωτη-*
ρος ημων: D* 37. 43. 73. 80. 116. 118. 215. 8p^o praem του ... P πα-
τροσ ημων | και (post σωτ. ημ.): 31. 38. 43. 48. 72. 118. aeth^{ro} om,
item fu allachm | *χριστου ιησου* sec loc cum αδ^oρρρ 17. 71. 72. 179.
8p^o η^{ser} d f g vgc^{le} am fu demid tol harl go sah^{sb} syratr ar^o Chr
com³⁰⁰ Cyrthes²⁹⁴ Ambrat Prim ... ε ιησου χριστου cum κικκλ al pler
vgedd allq (ap Ln) cop arm aeth^{utr} Or^{2, 120} Ch^{1, 325}ixt Euthaleod Thdrt
Dam al ... al⁵ Thphyl tantum ιησου. Praeterea non praeposulimus
κυριου cum αδ^oρρρ 17. 31. 38. 43. 48. 71. 72. 179. 8p^o d f g vg go
syratr sah^{sb} cop arm aeth^{utr} Or^{2, 120} (περι ου φησι παυλος' και ιη-
σου χριστου τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν) Cyrthes²⁹⁴ Ambrat ... ε (= Gb Sz)
praem κυριου cum κδ^oκλ al pler Chr³⁰⁵. 300 Euthaleod Thdrt Dam al
2. *πατροσ sine ημων* cum κ^oαδ^oρρρ 17. 23. 31. 73. 120. 213. d f g vg
(et. am fu demid tol harl) go cop arm Or^{int} 4, 400 Prim ... ε (Gb^{oo})
add ημων cum κδ^oκκλ al pler vgedd laehm syratr sah^{sb} aeth Chr
Euthaleod Thdrt Dam al Ambrat | *χριστου ιησου τ. κυρ. ημων* et. Or
int 4, 400 etc ... 21. 37. κυριου ιησου χριστου του (21. και) σωτηροσ

3 Καθὼς παρεκάλεισά σε προσμείναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος Act 10, 1
 εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν Tit 1, 14
 4 μὴδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις 2, 9
 παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος
 τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
 σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχῆσαντες
 ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι τομοδιδάσκαλοι,
 μὴ νοῦντες μήτε ἃ λέγουσι μήτε περὶ τίνων διαβιβαιούνται.
 8 οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, εἰάν τις αὐτῷ τομίμως χρῆται, Ro 7, 12, 14
 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνυπο-
 τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἀμωρτωλοῖς, ἀνοσίῳσι καὶ βεβήλοισι, πατρο-

ημων ... 78. 109. 114. κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων. Sic
 ... arm aeth τ. κυρ. ημ. χριστ. ιησ. (aeth ιησ. χρι.), Thdrt κυριου ιη-
 σου χριστου

3. καθως: syr^{sch} ar^o om | προσμειναι: D* περιμειναι | φα εφισσω | πο-
 ρευομενος: III¹⁰⁰⁰cod colb cum ites (seded cum item) | παραγγελιασ
 (LP -λεισ): F* b^{ser}* -γγελιασ (F* -λλησ)
4. εκζητησεις cum κλ 17. 23. 93. 116. ... ε Ln Ti ζητησεις cum DFGK
 LP al pler Ir^{r1} (ex Eriph) Chr Euthalcod Thdrt Dam al | παρεχουσ.
 μαλλον et. d f g vg etc ... 47. Ir^r ei^{int} μαλλ. παρεχ., item arm |
 οικονομιαν (et. ε Gb Sz) cum κλFGKLP al fere om cop (ipsum οικονο-
 μιαν retinet) syr^p ^{ixt} arm (aeth legem) Chr^{ixt} etc^{com} Euthalcod Thdrt
 Dam^{com} (οικονομιαν δε θεου το της ενανθρωπησειω λεγει μυστηριον)
 al ... ε^o οικοδομιαν cum D^o 192. (Invito com et. Dam^{ixt}). Item οικονο-
 μοην (Gb^o) D* Ir^{r1} ex Eriph, item aedificationem d f g m^o vg Ir
 int¹ Ambrat al go syr^{sch} ei^p m^g | την εν πιστει et. Ir^{r1} ... FG om.
 Cf ad h. v. et. Ptol^{epist} ad flor ap Eriph²²³ και τον νουν των πει-
 θομένων αυτοις ανθρωπων εις μωρασ ζητησεις περιεβαλον και γε-
 νιαλογιασ απεραντους.
5. Ln την εν πιστει, ⁵ (το δε τέλος usque των αιωνων, αμην) ¹⁶ ταυτην
 την παραγγ. Similliter Gb Sz την εν πιστει. ⁵ (Τὸ δὲ τέλος - των αι-
 ωνων - αμην) Ταυτην την παραγγ. | κ. συνειδησ. αγαθησ: F⁵G⁵ om
 αγαθησ
7. μη νοουντες usq διαβιβ.: ita et. Eriph^{290. 424. 465}, sed⁴¹⁹ ου γαρ α λε-
 γουσιν οιδασιν ουδε περι τιν. διαβιβ. | περι τινων et. Clem⁴²⁴ O¹ 4, 294
 Eriph^{qualer} ... F syr^{sch} περι τινωσ
8. αυτωσ: F αυτον | χρηται cum κλFGKLP al pler Ath⁶⁰⁰ Chr⁶⁴⁴ Euthalcod
 Thdrt Dam al ... Ln χρησηται cum AP 73. Clem⁴²⁴
9. ανομοιοι δε (17. τα): f vg Orint^{4, 227. 265} Ambret sed iniustus, d Leif^{187. 190}
 Auggal¹⁰ (ad^{5, 22}) al iniustus autem, g sed iniustus autem ... F⁵G⁵
 αλλ (G⁵* om) ανομοιοσ τε. Ad hanc rem non valet Eus^{mal} 4, 242 δι-
 καιω δε νομωσ ου κειται, αλλ ανομοιοσ και etc, nec magis Or^{2, 178} χρη-
 σαι τῷ δικαίω δε νόμωσ ου κειται, αλλα αδικιοσ και ανυποτ. | ασιβησ

λάϊσιν καὶ μητρολάϊσιν, ἀνδρογόνοις, 10 πόρτοις, ἀρπετοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἰ τι ἕτερον τῆ ἡγίαιονούση διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ. 12 χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστὸν με ἠγάτατο θέμενος εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὕβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερ-επλόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης 4,9 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς Mt 19, 11 ἀξίος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγὼ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα ἐν

- (-βεισι ut MAFB etc; Ti -βεισιν ut DFG etc) et. Eus^{mss} Baseth²⁹⁸ Ornt^{2,300, 3,304, 4,537, 656} Auggal⁴⁹ etc: D^o 3. 47. cat^{xt} d go syr^{utr} Leif^{bis} praeem και | ανουσιαι et. f vg Or^{int},⁴³⁷ Leif¹⁹⁷ etc ... F⁵⁷⁶ G g go syr^{sch} Leif¹⁹⁸ Auggal⁴⁹ praeem και (Item d, sed per errorem habet est) | πατρο- et μητρο- cum MADFG^L 17. 37. 137. al plu Baseth²⁹⁸ Euthal^{cod} etc ... r πατρο- et μητρο-, κ πατρα- et μητρο- ... ε πατρα- et μητρο- c. minusc permu (a b c e ap Scri) Eriph⁶⁰⁸ ei⁹⁰⁷ al. Item -λωσις bis c. MAD^o FOLF^o 17. al plu Baseth²⁹⁸ Euthal^{cod} etc ... D^o 37. 47° al -λωσις, κ 44. 47° 80. 137. al plus⁸⁰ Eriph^{608, 907} Bascod Chr^{Thdrt} Dam -λωσις
10. FG ἀνδραποδισταίς | επιόρκοις: D^o P εφιορκ. | αντικειται: A praetermlait
11. κατὰ το: D^o d f g vg arm Baseth²⁹⁸ Leif^{197, 198} al τη κατ. το | εγω: 17. add πανλοσ
12. χάριν ἔχω cum MADFP 17. 31. 67° 71. 73. 80. 93. 137. 238. 8P^o cat^{xt} f g vg cop arm aeth^{utr} Chr^{650, 651} Thdrt Thphyl Prim al ... ε (G^b) Ti praeem και cum DKL al longe plu d go syr^{utr} Euthal^{cod} Dam al Leif¹⁹⁸ Ambrst | ενδυναμωσαντι. cum MADFGKLF etc ... M^o 2. 10. 17. 38. 72. Thphyl ενδυναμουνητι. | με et. M^o ... M^o om | χριστω ιησου (praecissimi testes transp): D^o 3. d g harl^o demid (non f v^gcl^o am su etc) arm aeth Thphyl (non item^{ms}) Leif¹⁹⁸ al praeem εν
13. το προτερ. (G^b) cum MAD^o FOP 17. 21. 47. 67° 71. 80. 93. Chr^{mosc} 1 Cylthes²⁹³ ... ε τον προτερ. cum D^o EKL al pler Dial²⁹¹ (a¹od wetst⁴²) Chr^{650, 651} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | οντα: Ln add με cum a 73. Dial²⁹¹, item g me primus consistentem αλλα cum MADFG^L al plu (omni 13 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... ε αλλ cum K^{all} al muv^{id} Chr Thdrt. Praeterea 49. 110. 123. al aliq Occ add και, item D⁵⁷ add δια τοιτω | αγνων: G αγων, P αγνον | εν απιστ.: D⁵⁷ τη απιστ.
14. αγαπησ τησ: 47. k^{acr} Chr^{mosc} 1 om τησ (et. 17. teste Wstt)
15. χριστος ιησους: 115. c^{scr} k^{acr} al pauc syr^{sch} aeth Or^{1,278} Serap^{all} c⁵⁶ Bas^{2,300} ιησ. χριστ. Praeterea Orhoesch ei⁹⁰⁸onc add ο θιος, sed nondolar ex edd pl. | εις τον κοσμον et. Or Bas etc ... M om τω
16. ηλεθη: FG ελαιθηθη (P^o -θη) | πρωτω: L 31. 37. 39. 71. 93. A^{scr}

ἡμῶν πρῶτῳ ἐνδείξεται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρῶτος ὑποκύπτωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀόρατῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ro 16, 27
Iud 25 etc

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαι σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σέ προφητείας, ἵνα στρατεύσῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀποσάμενοι περὶ τῆς πίστεως ἐνανάγησαν· 20 ὧν ἐστὶν Τυμνάσιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

2 Ti 2, 17
1 Co 5, 8

εscr oscr al fere¹⁰ su allachm sah cop arm Thdrt ad h. l. πρῶτον ... D^o d aeth^{utr} Ambrsted rom om (Aug modo habet modo non habet) | ἡσοισο χριστοσ cum κκλρ 37. al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal eod Thdrt ad h. l. Dam al ... Ln Ti χριστ. ἡσοισ (: : ut sexies praecessit) cum ad 17. 47. 78. 80. 93. 118. 8p^o 13lect 14lect d f vg go sah Cyr^{fid} 124 Thdrt^{1,1925} Ambrat al ... fsg dscr g Serap^{gall} 5,56 ἡσοισ tantum, cat^{xt} Cyr^{ibes} 206 χριστοσ tantum | ἅπασαν cum κκρρ 17. 31. 37. 39. 73. 116. 118. dscr Serap^{gall} 5,56 Chr⁶⁵³ (et. moac²) Cyr^{ibes} 206 et^{hd} 124 ... ε πασαν cum δκλρ al pler Chr⁶⁵³ a et⁶⁵⁸ b Euthal eod Thdrt Dam al | μακροθυμια: d d sah cop syr^{sch} Thdrt^{1,1925} Augserm 176-189 (non itemserm²⁷⁸ etp² 45 etp² 70 et^{all}b) add αυτου (47. αυτου μακροθυμ.) | μελλοντων: κ^o add αγαθων, sed deletum ipsa prima utri manu.

17. αφθαρτω et. Synantloch ap Rou^{2,297} Eusmaro 141 Cyr^{ibes} 206 etc; item incorruptibili g Aug^p 147 et¹⁴⁸ ... D^o αθανατω, item immortalī d f vg go syr^p 225 aeth Tertprax¹⁵ Novatian^{all} 2,299 al. Item fsg g add αθανατω post σορατω. Similiter Aug^{act} felle^{2,7} et^{all}b (cf Sab) immortalī invisibili incorruptibili | μονω sine σοφω cum κ^o ad^o fg 17. 37. 179. d f g vg sah cop syr¹ ar^o arm aeth Eusmcell 141 Cyr^{ibes} 206 Thdrt^{4,12} b¹² et^{4,278}. 400 (et. Chr⁶⁵³ b et⁶⁵⁴ in com ignorat σοφω) Tertprax¹⁵ Novat^{gall} 2,299 Ambrat Aug^{act} felle^{2,7} al ... ε (= Gb Sz) add σοφω cum κ^o b¹² et^{κλρ} al pler go syr^p Synantloch Naz^{1,549} (orat³⁰) Did^{tr} 370 et¹⁴⁰. 158 et^{all}b Dial^{tr}in ap Pa-Ath⁴²⁶⁻⁴³³ Chr^{ixt} 653 b et⁶⁵⁴ Euthal eod Thdrt^{2,1211} et^{4,279} et ad h. l. Dam al :: cf Rom 16, 27 et Iud 25. | καλοσα: r 43. 72. 115. 238. al plus²⁶ (8 ap Serl) om κα.

18. παραγγελιαν (d f g vg praecceptum, Tert^{praescr} 25 denuntiationem) et. Clem⁴⁴ etc ... vg απαγγελιαν | στρατευση cum κ^o d^o Clem⁴⁴ ... ε Ln Ti στρατευση cum κ^o ad^o fsgκλρ al omn^{vid} Chr Euthal eod Thdrt al | ερ αυτασ (47. αυτασ): L post τ. καλ. στρατ. pon | στρατιαν cum κ^o ad^o κ^o ll etc ... D^o fsg Euthal eod στρατιαν (Euthal eod -τιαν) :: cf ad 2 Co 10, 4.

19. πιστιν pri loc: f praem την | εναναγησαν: Δ εναναγησαν

20. ὑμναισοσ (hunc accentum confirmant d^ol): D^o ὑμνησοσ, Δ fsg al ὑμνεσοσ, κ^oscr ὑμναιβοσ. Ex Latt d vg hymnacus, f g hymeneus, am

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρώτον πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντενξείας, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διαγῶμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο

hymenius, (u allachm hymineus, allachm hymineus et hymyneus. Ceterum cf Or^{2,267} ὅπου μὲν λέγων περὶ φυγέλλου καὶ ἑμογιόνοιο, οὗς παρίδωκα, φησί, τῷ σατανᾷ, ἵνα etc, Item^{2,117} ἀλλὰ καὶ δημᾶς καὶ ἑμογιόνοιο, οὗς παρίδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφ. Quibus locis cum 1, 20 confudit II, 1, 15 et 4, 10.

II. 1. παρακαλῶ et. f vg go syrutr cop arm aeth Or^{1,220. 797} et^{2,536} etps ap Gall^{14,60} al Leif²²⁴ Ambinat virg²⁵¹ et sacram^{6,284} Ambrated rom Aug ep¹⁴⁹ adpaulin et alib al ... D²FS²G d g sah Hil⁵²⁵ Ambratven παρακαλεῖ, obsecra | πάντων pri: FG f g Or^{1,797} (non item^{1,220} et^{2,536}) om. Praeterea cf ad h. l. Aug^{ep 149} adpaulin: *Obsecro itaque primum omnium fieri obsecrationes, orationes, interpellationes. Illa secundum Graecum eloquium discernenda sunt; nam nostri interpretes vis reperitur qui ea intelligenter et scienter transferre curaverint. Ecce enim sicut ea ipse posuisti: obsecro fieri obsecrationes. Non eodem verbo utrumque dixit apostolus, qui utique Graeco illam scripsit epistolam; sed pro eo quod in Latino est obsecro, ille Graeco dixit παρακαλῶ. Pro eo vero quod Latinus vester habet obsecrationes, ille posuit δεήσεις. Proinde alii codices, in quibus et nostri sunt, non habent obsecrationes, sed deprecationes. Tria porro quas sequuntur, orationes, interpellationes, gratiarum actiones, plerique Latini codices sic habent — Orationes vero quas Graecus habet προσευχάς, distinguere a precibus vel precatationibus omnino difficile est. Quod vero quidam codices non habent orationes sed adorationes, quia non dictum est in Graeco εὐχάς sed προσευχάς, non arbitror scienter interpretatum; προσευχάς enim orationes dici a Graecis notissimum est. — Pro interpellationibus autem, quod nostri habent, secundum codices credo vestros postulationes posuisti. Haec interim duo, id est quod alii postulationes, alii interpellationes interpretati sunt, unum verbum transferre voluerunt, quod Graecus habet ἐντενξείας. — In Graeco quo verbo hic positae sunt interpellationes, quas ipse posuisti postulationes, ipsum et illud verbum est ubi scriptum est: interpellat pro nobis — Sed eligo in his verbis hoc intelligere, quod omnis vel paene omnis frequentat ecclesia, ut precatationes accipiamus diotas, quas facimus in celebrationibus sacramentorum — Interpellationes autem, sive ut vestri codices habent postulationes, fiunt cum populus benedicitur.*

2. ἐν ὑπεροχῇ: FS²GS² k²or om ἐν (g sublimitatis t qui in sublimitate sunt) | ἡρεμον: FG ηρεμιον (G^{v1} ηρειον) | διαγῶμεν: F²(διαγομην)LP al pauc διαγομην | παση: D² d Leif²²⁴ om | εὐσεβεία ... F ευλαβεία

καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ, 4 ὃς πάν- ^{2 Fo 2, 9}
 τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν. ^{2 Ti 2, 7}
 5 εἰς γὰρ Θεός, εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρώπος ^{Ga 2, 20}
 Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δὸς ἐναντὶν ἀντιλυτρῶν ὑπὲρ πάντων, τὸ ^{Ti 2, 14}
 μαρτύριον καιροῦς ἰδίου, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀποστο- ^{2 Ti 1, 11}
 λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ^{Ro 9, 1}
 ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι σὺν προσεύχεσθαι τοὺς ἀνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ^{1 Po 2, 22}
 ἐπίκειντάς ἑαυτοὺς χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν· Ὁ οὐσάν-

3. τουτο sine γαρ cum ^{MA} 17. 67** sah cop Cyr^{the} 290- 370 ... ε Ti add γαρ cum ^{MDFOKLF} al pler d f g m⁹⁸ vg go syr^{utr} arm aeth Chr⁶⁶⁷ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Leif²²⁴ al
5. Ln ἀνθρώπων ἀνθρωπος, (igitur coniungit arcte) | χριστ. η̅σουσ et. Hipp^{fragm} ap Fabric^{2, 15} Or^{int} 4, 514 Eus^{mcell} 28 Epiph^{157. 167} al Tert carn chr¹⁵ Illi^{330. 1198} Ambrst al ... κ 70. 72. 109. 115. b^{scr} sac^r al aliiq syr^{sch} arm aeth Hipp^{fragm} ap Lag¹⁴⁰ M^{cell}eus²⁸ Eus^{mcell} a. 128 Ath⁷⁰⁷ Epiph^{2, 19} Chr Thdrt^{cod} al η̅σ. χριστ.
6. ὑπερ πάντων: L om ὑπερ | το μαρτυριον: A om, atque sic Ln^{ed} mal ... ^{MA} και (^{MA} το subaltult) μαρτυριον ... D^{FRG} 66** 80. 115. d g harl* (hal) Ambrst praem ου, cuius (hal cui) ... syr^{sch} martyrium quod evenit (cf εδοθη Latinorum) | ιδιουσ: D^{FRG} d g harl* (hal) Ambrst add εδοθη, datum est (hal confirmatum est). Cf Le^{brug}: „Testimonium temporibus suis. His verbis nec praeposendum est cuius, nec postponendum confirmatum est: haec enim consulto a patribus ommissa sunt.“
7. εἰς ο ετεθην: FG εν ω ετεθην, item d f g vg Ambrst al in quo positus cum ... A ο πιστευθην | και αποστολος: 108* om | λεγω sine additamento cum ^{MDP} 31. 47. 67** 70. 73. 137. al plus⁸⁰ d f g vg sah cop syr^{utr} aeth Ps-Ath⁶² Chr Dam al Ambrst al ... ε (= Gb Sz) add εν χριστω (: cf Ro 9, 1) cum ^{MDCKL} 17. 87. 192. al plu go arm Euthal^{cod} Thdrt | εν πιστει et. Eus^{mal} 4, 97 etc Tert^{pub} 14 Ambrst al ... κ εν γνωσι, A εν πνευματι
8. προσειχ. τοις ανδρ. cum ^{MAKLF} al pler syr^{utr} arm Or^{1, 106. 211. 266. 268} et^{2, 155} Baseth²⁷⁷ Marc^{mon} 5, 22 Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst ... DFG 115. (βοι. ουν παντι τοπ. τοις ανδρ. πρ.) d f g m⁹⁸ vg go sah cop aeth Or^{2, 211} Eus^{pe} 202. 465 et^{mal} 4, 28 Hier^{iovin} 1 Amb^{ps} 28 (οιους in omni loco orare) al τοις ανδρ. προσειχ. | οσιουσ et. Or^{1, 206} et^{2, 637} et^{2, 155. 311} et^{4, 574} Eus^{pe} 202. 465 et^{mal} 4, 28 etc ... 1. 17. 85. 115. 120. g^{scr} 26 κ^{scr} Or^{1, 106. 211} Marc^{mon} 5, 22 Chriⁿceph 1, 284 Damp^{arall} 465 οσιουσ | διαλογισμοι cum ^{MDCKLF} al plu d f m^{98. 80} vg go sah arm aeth Or^{1, 106. 208} et^{2, 637} et^{4, 574} cod et^{int} 2, 257. 2, 276. 4, 271. 668 Chr^{661. 662} Euthal^{cod} Thdrt^{xt} ad h. l. Damp^{arall} 465 et^{xt} ad h. l. al ... Gb⁷ Ti διαλογισμων cum ^{MDFRG} 17. 47. 67** 73. 80. 8p^e a^{scr} c^{scr} al plus¹⁵ g cop syr^{utr} Or^{1, 211} et^{2, 155. 311} et^{4, 574} ed Eus^{pe} 202 (et^{mal} 4, 28 διαλογισμων) Baseth²⁷⁷

τωσ καὶ γυναικας ἐν κατιστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφρο-
 σίνῃσ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ
 ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὁ πρέπει γυναιξίν ἐπαγγελωμέναισ
 Θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἰσυχίᾳ μαρτανεῖτω
 ἐν πάσῃ ὑποταγῇ 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
 ἀνθεντεῖν ἀνδρῶσ, ἀλλ' εἶναι ἐν ἰσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτισ
 ἐπλάσθη, εἶτα Ἔυα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπαυτήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἔξι-

¹ Co 11, 9
 Un 2, 7. 32
 Un 3, 6

(Macar^{7, 56} διαλογισμῶν πονηρῶν) Thdrte^{com} ad h. l. et^{2, 1076} Dam^{com}
 ad h. l. Hier^{lovin} 1

9. *ωσαιτωσ* sine καὶ cum κ^o AP 17. 71. (Clem²⁴⁷ et Or^{1, 211} γυναικ. ωσαιτ.)
 Bas^{eth} 200 ... ε Ti add καὶ cum κ^o DFGKL al longe plu d f g m⁹⁰ vg go
 sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{2, 120} Chr Thdr^t Dam al Ambrat al | γυναι-
 κασ sine articulo cum κ^o AD^o FGF 17. 67° 71. 73. 8p^o Clem²⁴⁷ Or^{1, 211}.
 100 Bas^{eth} 200 Damparall⁴⁰⁵ ... ε praem τασ cum D^o b^o c^o KL al pler Chr
 Euthal^{cod} Thdr^t Dam ad h. l. | κοσμιω ε. κ^o AD^o b^o 7° et^o c^o KL al pler d (in
habitu ornatu sic) f g m⁹⁰ (in *hab. ordinato*) vg rell Clem²⁹² (Or¹²⁰
 ed oxon) Bas^{eth} 200 Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al (et. κοσμια et τιμια
 legitur) ... κ^o D^o F^o GA 17. Or^{1, 211} et¹⁰⁰ delat κοσμιωσ ... κ κοσμιωσ |
 αἰδοισ κ. σωφροσινῃσ et. Clem²⁹² Or^{1, 190. 211} etc. Vertunt pudore et
sobrietate d, item g pudore l *verecundia et sobr., verecundia et sobrietate*
 f vg Amb^o 1 al, m⁹⁰ Hier^{lovin} 1 cum *verecundia et castitate*. Adnotat
 ibidem: „Non enim, ut male habetur in Latinis codicibus, *sobrietate* est
 legenda sed *castitas*, id est *σωφροσινῃ*, unde post pauca: *Si pernik-
 sciat, inquit, filii in caritate et sanctificatione cum castitate* ... D^o F^o σω-
 φροσιν. καὶ αἰδοισ, quemadmodum Cyp^{176. 217} Ambrat cum *verecundia
 et pudicitia* verterunt. | κοσμιω: reddunt d f g m vg go (item al) Cyp
 Ambrat al *ornantes* (Cyp *componentes*) ee | πλεγμασιν et. Clem²⁴⁷ Or
^{1, 190. 211} etc ... Δ καταπλεγμασιν | καὶ χρυ. cum κ^o AD^o F^o G d (g aut t
 et) syr^{sch} cop Or^{1, 211} ... ε η χρυ. cum D^o c^o KL al pler f m⁹⁰ vg go sah
 syr^p Clem²⁴⁷ Or^{1, 190} Bas^{eth} 200. 200 Chr Euthal^{cod} Thdr^t al Cyp^{176. 217}
 Ambrat al ... F 17. 73. 80. aeth nec καὶ nec η habent | χρυσω cum κ^o
 KL al pler Clem Or^{1, 190} Bas^{eth} bis Chr^{401. 601b} Euthal^{cod} Thdr^t al ...
 Ln χρυσω cum AFGP 17. 31. 47. 71. 72. 73. 80. 115. 8p^o al pauc Chr
 mose 1
12. *διδασκειν δε γυναικ* (Gb^o) cum κ^o ADFGP 17. 31. 37. 39. 71. 73. 80.
 116. 120. 137. 8p^o d f g m⁹⁰ vg go arm Or^{cat} vor²⁷⁰ Bas^{eth} 200 Dam
 parall⁴⁰⁶ Cyp²¹⁰ Ambrat al ... ε Ti γυναικ. δε διδασκ. cum KL al longe
 plu syr^{utr} sah aeth (cop non iudeo autem mulierem docere) Thdor^{200p}
 inca¹²⁰ Chr ad h. l. et^{6, 202} et^{11b} Euthal^{cod} Thdr^t Dam ad h. l. Amb
 luc^{24, 1540} (sed non ep⁹⁰) al. Cf et. Epirh⁴¹⁰ γυναικ. οὐκ ἐπιτρέπω λα-
 λειν οὔτε ἀνθεντεῖν ἀνδρῶσ. | ἀνδρῶσ: F^o G^o A^o F^o ἀνδρῶσ | ἀλλ cum κ^o
 FGK^{41b} LP al fere omn¹⁴ Bas^{eth} 200 etc ... Ln ἀλλα cum A 17.
13. *πρῶτωσ ἐπλάσθη* et. Cyp²¹⁰ ... F^o G^o ε ππλα. πρῶτωσ, item syr^{sch}
 cop

πατηθεῖσαι ἐν πιναμάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωτηροσύνης.

III.

1 Ἱστοῦς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- 1, 15
θυμῆι. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημpton εἶναι, μιᾶς γυναι- 111, 6 =
κῆς ἀνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κίσημον, φιλόξενον, διδακτικόν,

14. εξαπατηθεῖσα (Gb'') cum κ^aAD^aFGV 17. 28. 32. 67^a 71. 73. 80. 120.
137. c^{sc}er 8p^o Baseth³⁰⁹ (Chr^{6,10} § 40 ed savil ap Wist = Chr^{montf} 1, 272)
... ε απατηθεῖσα cum κ^oDB⁷etCKL al pler Chr ad h. l. et^{1,272} et^{4,166}.
711. 740 et^{5,21} et^{6,285}. 563 et^{9,227} (nuspiam igitur aliter ap Montf.) Euthal
cod Thdr̄t Dam al

15. δε (κ^oer^a om) et. am su demid harl tol: D^{er}* vge^odlachm γαρ | μει-
νωσιν: Thdr̄t μινωσιν (non item D^a ut per errorem notat Treg; in
cod. est D^a μινωσιν, D^o μινωσιν)

III. 1. πιστος: *fidelis* et. f v^g guelf^{palimp}; g *humanus t fidelis* ... D^a
ανθρωπινος, item *humanus* d m⁵⁰ g (vide ante) Ambrst Sedul. Simi-
liter supra 1, 15 Aug^{serm} 174 *Humanus sermo*, item *pecc mer*¹ (contra
ep¹⁷⁵ *Fidelis sermo*), item Iulian^{pelag} apud Aug¹ op imp 10, 907. Contra
disputat Hier^{1,123} (ep²⁴ ad Marcell) „illis placeat *Humanus sermo et*
omni acceptione dignus; nos cum Graecis, id est cum apostolo qui
Graeco locutus est, erremus: *Fidelis sermo et omni acceptione dignus*.
Ceterum verba πιστος ο λογος Chr Dam Thphyl Oec ad ea trahunt
quae praecedunt, non quae sequuntur. De quo sic Chr^{662b}: πιστος ὁ
λόγος. πρὸς τοῦτο εἴρηται, οὐ πρὸς τό· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται.
ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο ἀμφιβαλλόμενον ἦν, διὰ τοῦτο λέγει· πιστ. ὁ λόγος,
ὅτι δυνήσονται πατέρες ἀπολαύειν τῆς τῶν παιδῶν ἀρετῆς, καὶ μη-
τέρες ὅταν αὐτοῖς ἐκθρήψωσι καλῶς. Sequitur Chrysostomum cat²².
Similiter Dam: σώζονται γὰρ ὅτι ἀθλητὰς ἔθρεψαν τῷ θεῷ. καὶ ὅτι
τοῦτο σώζει, ἐπήγαγε· πιστος ὁ λόγος, μορονουχὶ λέγων· μηδεὶς
ἀπιστεῖτω, φησί, διὰ τῆς τεκνογονίας σώζονται etc. | ο λογος: 17.
add (: ex 1, 15) και πασησ αποδοχησ αξιοσ

2. ουν et. d v^g sah cop syrP Or^{2,646} etc, m⁵⁰ Ambrst Sedul enim ... FG
f g syrsc̄h δε ... arm aeth uon expri | ανεπιλημpton cum κADFG 37.
... ε ανεπιλημpton cum κL (P -λειπτον) al longe pler | νηφαλιον (et.
ε^o Gb Sz) cum κ^aAD^a 17. 31. 37. (-λειον) 49. 72. 91. 93. 106. 115.
116. 137. 177. 178. 179. 219. c^{sc}er k^oer al²⁰ fers Or^{2,646} (item^{4,479} et
^{3,501} et Const^{2,2,1}) Baseth²⁰¹ Chr^{664a} Isid^{2,216} Thdr̄t ... ε (= ε^o Gb
Sz) νηφαλιον cum D^oκ 47. al sat mu (4 ap Scri) Antioch¹²²⁰ Dam ...
κ^oFOLF 71. 109. d^oer o^oer al plus⁶ Euthal^{cod} νηφαλιων

3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφύλαργρον,
 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ
 5, 6 μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστήναι
 οὐκ ὀδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφωτον, ἵνα
 μὴ τυφωθεῖς εἰς κήρυμα ἑμπέση τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
 ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀργεισμὸν ἑμπέση
 212, 26 καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, μὴ διλό-
 γους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας
 τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ
 δοκιμαζίσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν ἀνεγκλήτοι ὄντες.

3. *μη πληκτην* sine additam cum $\mu\alpha\delta\theta\kappa\lambda\psi$ 17. 28° 31. 46. 57. 67° 71. 73. 80. 109. 116. 137. 177. 178. 179. 219. n^{scr} al²⁰ fere d f g m⁵⁰ vg go sah cop syrsch etp ixt arm aeth Or^{int} 2, 278 Constit^{2, 3, 1} Bas^{oth} 292 ex m^o 2 Chr²⁰⁰ b edd vet e¹⁰⁰ om Isid^{2, 210} Euthal¹ cod Thdrtd al Ter¹ monog¹² Ambrst a^j ... ε (= Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* cum 37. al perimu (fere omni apud Scri) Chr^{mon} al Thdr¹ cod Antioch¹²²⁶ Dam (sed fluct lectio ut et. in patrib aliis). Syr^p m⁵ potius pro *πληκτην* vdrtr *πλεονεκτην* substituere, quam additamentum *μη αισχροκ.* confirmare, ut certe White in notis probare studuit. | *αλλα* cum $\mu\alpha\psi$ 17. ... ε Ti *αλλ* cum $\delta\theta\kappa\lambda$ al pler | *να επιεικη*
4. *προϊσταμενον* et. Clem⁶⁶¹ Isid^{2, 210}: *να προϊσταμενον ... η προϊστατομενον*. Cf ad 1 The 5, 12.
5. *επιμελησεται*: 17. d^{scr} -λησεται
6. *εμπεση*, ut $\mu\alpha\delta\theta\kappa\lambda\psi$ (*εμπεσει*, item o^{scr}) etc ... d^o *να ενπειση*. Cf et. ad v. 7 et ad 6, 9. | *εισ κηρυ.* *εμπιση*: L 49. 71. 93. 113. 115. 120. Constit^{2, 3, 1} (sed fluct lectio) Bas^{oth} 292 ex m^o 2 (sed edd antea gerner om) Thdr¹ cod ad h. l. (sed non^{2, 200.} 202 nec^{4, 407}) Th¹phyl¹²²⁵ add *και παγίδα* (: ex v. seq assumptum vdrtr), item aeth *εισ παγίδα* pro *εισ κηρυμα*.
7. Praetermiserunt hunc versum propter *ομοιοτελειον* α^o g^o (sed supplem in mg) 108. | *δεις δε* sine *αυτον* cum $\mu\alpha\psi\theta\gamma\alpha\eta$ 17. g ... ε (sed Gb⁵⁰) add *αυτον* cum $\nu\kappa\lambda\psi$ al fere omni d f m⁵⁰ vg (habent enim hi Latini *oportet autem illum et testimonium habere bonum*) Bas^{oth} 272 Chr²⁰⁰ Euthal¹ cod Thdr¹ Dam (sed par¹¹⁵¹ post *εχειν* pon) Or^{int} 2, 216 Ambrst al | *καλην εχειν* cum $\mu\alpha\eta\kappa\lambda\psi$ al fere omni go etc Bas^{oth} 292 Chr²⁰⁰ Euthal¹ cod Thdr¹ Dam al ... $\nu\gamma\kappa$ k^{scr} d f g m⁵⁰ vg Or^{int} 2, 216 Ambrst al *εχειν καλην* | *εμπιση* ut $\mu\delta\theta\eta\kappa\lambda\psi$ (rursus *εμπεσει*) etc ... $\lambda\delta^o$ *να ενπειση* | *και παγίδα*, ut et. f am fu demid etc Ambrst al ... d^o d g vg¹⁰ κ. *εισ πα*.
8. *σεμνοισ* et. n^o ... κ^o 46° 109. 219° om | *διλογουσ*: 37. 115. Thdr¹ cod *διαλογουσ* | *προσεχοντας*: $\nu\alpha$ -χοντες
9. *εν καθαρα συνειδησει* et. n^o Bas^{oth} 292 etc ... κ^o *και καθαρας συνειδησιωσ*
10. ουτοι ... η 73. αυτοι | *ετα* (et. g *deinde*): d^o d f m⁵⁰ vg go Ambrst

11 γυναικας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστάς τι η, 3
 ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἕστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων
 καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς δια-
 κονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιούνται καὶ πολλὴν παρ-
 ρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· 15 ἐὰν
 δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἧτις
 ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας.
 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς

al καὶ οὕτω | ἀνεγκλήτοι (ut MACDHELF etc, non ἀνεκλ-) οὐτε: FG
 ἀνεγκλήτοι οὐ ἔχοντες, cf d f g m vg nullum crimen habentes

11. σεμνας: A σεμνοῦς | νηφαλίους (et. 5° Gb Sz) cum MACD²H al plus²⁰
 (similiter ac v. 2.) etc ... 5 (= 5° etc) νηφαλίους cum D^cK 37. 47. al
 sat mu (5 ap ScrI) Euthal^{cod} Dam ... FGLF al mu (2 ap ScrI) νηφα-
 λισοῦς

12. διάκονοι (et. d m⁵⁰ vg): FG f g add δε | καλωσ: DE²F²E² καλων

13. ἐν πίστει τη: 46^a om ... FG ἐν π. την. Latina ambigua sunt: mi-
 tam fiduciam in fide quas est in Christo Iesu.

14. ἐλπίζων: F²E² ἐλπειζο, α ἐλπειζω, 37. h²⁰E² ἐλπίζω, g spero | πρὸς σε:
 f g post cito pon; 46. vg¹⁶ ante ἐλθειν . . . F²E²G²E² 6. 67^a 137. arm
 om | τάχιον (FGK o^{scr} χείων) cum MD²FGKL al pler Chr (sed mo²
 ταχίωσ) Euthal^{cod} Thdrt Dam al (D^c ad ταχⁱ oblitus est addere ον)
 ... Gb¹ Ln ἐν ταχⁱ cum ACD²P 17. 71. 78.

15. εαν δε et. Or^{4,573} etc, item si autem f vg OrInt^{3,60} Ambrat al ... d g
 quodsi, F²E²G om δε | βραδύνω: 17. βραδύνωσιν | εἰδησ: A^{vid} DE²F²E²
 G²E² 37. 91. al Eusps²¹⁶ 618 εδησ | δε: sine additam et. Or^{4,573} Eusps²¹⁶
 618 618 Eriph²⁹⁸ etc ... D^a d f (non item g) vg arm Or^{3,576} εἰInt^{3,60}
 Hil¹⁶⁵ Ambrat al add σε | ἐν οἴκῳ Θεοῦ et. Or^{4,184} 378 εἰInt^{3,60} Eusps²¹⁶
 618 618 etc ... P Or^{3,576} Eriph²⁹⁸ ἐν οἴ. κυρίου. Ceterum cf ad h. l.
 Eriph²⁹⁸ (magna ut saepe libertate usus): ὡς λέγει ὁ ἁγίωτ. παῦλος
 γράφων τῷ τιμοθέῳ διὰ τούτων τῶν λόγων· ὅπως γυνώσκεις πῶς δεῖ
 ἐν οἴκῳ κυρίου περιπατεῖν, ἧτις ἐστὶν ἐκκλ. Θεοῦ τοῦ ζῶντος, στῦ. κ.
 ἰδρ. τ. ἀληθείας, ἣν οἱ πολλοὶ ἀφέντες εἰς μύθοισι καὶ μωρολογίαις
 ξεστράπησαν, μὴ νοοῦντες etc (extrema cf ad 1, 6 sq) | ἧτις ἐστὶν
 ἐκκλ. Θεοῦ ζῶντος etc: sah post verba πωσ δεῖ ἐν οἴκ. θε. ζῶντος
 ἀναστρέφεισθαι pergīt ἧτις ἐστὶν στῦλος, omissis ἐκκλησ. θε. ζῶντος,
 item καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθεί. | ἧτις: CF εἰτις

16. DE² ὁμολογουμένως (haec enim sticho seiuncta sunt) | οσ (et. Gb,
 sed Gb¹ et ὅ et θεός) c. κ² (nec aliter κ²) A² F² E² G² 17. 73. 181. (de c²
 et A² cf excursus meus in Prol. codicis c p. 39 ss) codd Liberati
 (vide post) sah cop aethPP syrP²⁰⁸ (ut ex forma relativi ampliore
 probarunt iam Wst Gb; White ad h. l. vult et οσ et ο signficari)
 OrInt^{4,465} (legendum enim: „sicut apostolus dicit: ὅτι [non quia] ma-
 TISCHENDORF, N. T. Ed. 3.

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλως,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

manifestatus est in carne, iustificatus etc) Epiph³⁰⁴ et^{3,74} Thdor³⁰⁹ (apud Mansi 9, 221) Euther ap Thdr^{3,119} (cf et. ibidem¹¹⁹⁷) Cyr³⁰⁶ de bis (nec aliter legendum³⁰⁴) et^{3,600} Cyr ap Oec ad h. l. et in schollis codicum aliquot ut 18. 20. 22. 27. Quibus de testibus paulo accuratius videndum. Liberati enim archidiaconi Carthaginensis (circa 554.) breviarium causae Nestorianorum et Eutylianorum (quod ex Garnerio repetit Gall^{12,119} 22) capite 19. quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu*. Hunc enim immutasse, ubi habet *os*, id est *qui*, monosyllabum Graecum, littera mutata *O* in *Θ* vertisse et fecisse *ΘC*, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*“. Quam relationem Liberati confirmavit Hincmarus, qui opp. II, 449. cap. 18. haec scripsit: „Quidam nimirum ipsas scripturas verbis inlicitis impostaraverunt, sicut Macedonius Const. episc., qui ab Anastasio imp. ideo a civitate expulsus legitur quoniam falsavit evglia, et illum apostoli locum ubi dicit: *Quod apparuit in carne, iustificatum est in spiritu*, per cognationem Graecarum litterarum *O* et *Θ* hoc modo mutando falsavit: ubi enim habuit *qui*, hoc est *OC*, monosyllabum Graecum, littera mutata *O* in *Θ* vertit et fecit *ΘC* id est ut esset: *Deus apparuit in carne*.“ Epiph³⁰⁴ ἢ ὁς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι. Quo loco ille de spiritu sancto. Tum demum pergit ad filium, dicens: *θεὸς δὲ ὁ υἱός*, quod probat Rom 9, 5. aliis. In anacoro^{3,74} ap Dind deest ὁς ante *ἐφανερω*. Theodor³⁰⁹ verba afferuntur in actis concilii Constant. 2. collat. 4. in excerpto 54. ex Theodori libr. 13. de incarn. contr. Apollinar. „*Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu*. Eutherii est epist. ad Ioh. archiepisc. Antioch. ubi est l. 1. „discens a Paulo id quod est: *Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu*“. Denique Cyrilli loci multi sunt qui eum lectionis *os*, non *θεος* testem probant. Huiusmodi sunt³⁰⁶ *πλανασθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μήτε μὴν τὸ μέγα τῆς εἰσβείας μυστήριον, τοιούτοις χριστός, ὃς ἐφανερώθη σαρκί, ἐδικαιώθη - ἐν δόξῃ*. Ibidem paulo post *εἰ γὰρ ἂν οὐκ ἔτερον οἶμαί τε τὸ τῆς εἰσβείας μυστήριον ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί*: et¹²¹ substituendum pro *θεὸς* omnino est ὁς. Subsequitur enim *εἰς ὃ ἐν σαρκὶ φανερωθεῖς; ἢ δῆλον ὅτι πάντη τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα τὸ τῆς εἰσβείας μυστήριον*. Item et^{3,600} ubi eadem atque³⁰⁶ leguntur. Legitur etiam ap Oec ad h. l. ὁ ἐν ἀγίοις κίβηλλος ἐν τῷ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῶν σχολίων φησίν· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη etc. Spectant ista sine dubio ad explanationem XII capitulum, quorum in secundo^{3,148} eadem verba leguntur, nisi quod pro ὁς, quod ipsum nonnulli edd. praebent, substitutum est *θεὸς*. At quae subsequuntur satis probant ὁς, non *θεὸς*, ab ipso scriptum esse. Ibi est enim: *τι*

IV.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστή- 2 ΤΙ 3. 1. 10
σοῦνται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάτοισ καὶ

οὐκ ἐστὶ τὸ φανερώθῃ ἐν σαρκί· ταυτέστι, γέγονε σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ
πατρός λόγος, οὐ κατὰ μετὰστασιν - ἰδίαν δὲ μᾶλλον ποιησάμενος
σάρκα τὴν ἐκ τῆσ παρθένου, εἰς καὶ ὁ αὐτός χρηματίσκει νόσ. Ce-
terum eadem illa: ὁ ἐν ἀγίοις κίριλλος etc in scholl leguntur. Deni-
que c. lvi^{10, 287} ubi Iulianus sic: οὕτω δὲ ἐστὶ διστυχίος ὥστε οὐδὲ τοῖς
τῶν ἀποστόλων ἱμῖν παραδειδομένοις ἐμμεμνήκατι - τὸν γοῦν ἰησοῦν
οὔτε παῦλος ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεόν, οὔτε ματθαῖος οὔτε λουκᾶς οὔτε
μάρκος, ἀλλ' ὁ χρηστὸς ἰωάννης. Nec Cyr in eis quae Iuliano respon-
det loci huius meminit; quemadmodum nec Athanasius Basilius alii
in litibus Arlanis eo usi sunt, qui, si θεὸς continebat, luculentissi-
mus testis deitatis Christi debuisset proferri . . . . . testimonii contra
θεὸς lectionem accedunt interpretes qui sive ὄσ sive ὁ habent, syr-
ach et syr^p 121 (syr^p 108 vide ante) ar^o arm aesth¹⁰ (utitur relativo ge-
neris nota carente). Praebent vero ipsum ὁ, quod (id quod Latini ad
ὄσ conformarunt propterea quae ὄσ lectionem confirmant) d^o d f g v g
Ili¹⁰⁰⁷ Aug^o Victorin¹⁰ Ambrst al (excepto Hier quem ὄσ
tueri iam notavimus). Affertur et. huius lectionis testis Gelasius
sive Mac¹⁰ apud Gelas in actis concilii Nic. 2, 23: vide Harduin
concil. I, 418 et Mansi II, 871. apud quos et Latine quod et Graece
ὁ habetur. Praeterea ὄσ lectioni favent Barn¹⁰ ἴδε πάλιν Ἰησοῦς οὐχ
ὁ νόσ ἀνθρώπων ἀλλ' ὁ νόσ τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερώ-
θεις, Thdot¹⁰ 963 ὁ σωτήρ ὤφθη κατῶν τοῖς ἀγγέλοις, Dlog¹¹ οὗ
χάρη ἀπίστευτε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῆ, ὄσ ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθῆς,
διὰ ἀποστόλων κηρυχθῆς ὑπὸ ἰθνην ἐπιστεῦθῃ, Clem ap Oec ad
ὤφθη ἀγγέλοις· τὸ μυστήριον μεθ' (male editum ὡ μυστήριον. μεθ'
ἡμῶν ἴδον οἱ ἀγγελοι, τὸν Χριστῶν, πρότερον οὐχ ὀρώμετα, οὐχ ὡς
τοῖς ἀνθρώποις· οὕτως ὁ κλήμησ ἐν τῷ ἱερόμῳ τῶν ὑποτυπώσεων,
Apollinar ap Nyss (Antirr. cap. 7. ap Gall^{o, 552} εἶτα ἐπάγει τοῖς εἰ-
ρημένιοις ὅτι τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ φανερώθῃ· καλῶς τοῦτο λέγων
οὕτως ὁ ἡμέτερος λόγος. Aliter ipse Nyss in eodem Antirr. Vide
post.) Bas^o 65 τοῦ μεγάλου μιστηριου ὅτι ὁ κύριος φανερώθῃ ἐν
σαρκί, Nestor ap Marius Mercatorem (p. 11. serm. 2.) τὸ ἐν τῇ Μα-
ριῶ γεννηθέν - φανερώθῃ γάρ, φησίν, ἐν σαρκί. ἰδικαιώθῃ ἐν πν.
(Latine habetur apud Gall^{o, 548}), Did¹⁰ ap Gall^{o, 301} „secundum quod
dictum est: Manifestatur in carne“ (sed vide infra) al . . . . . ς (= Gb,
sed vide supra) θεὸς (i. e. ΘC pro OC) cum n^o (qui corrector est
saeculi 12.) c^o c^o κ^o l^o al pler (37. ο θεὸς) Did¹⁰ 108 (utitur verbis Pauli
ad asserendam filii divinitatem) Nyss cont canon¹⁰ (II, 265. id ipsum
agit ut demonstrat Christum a Paulo deum nominatum) et Antirr^o ap
Gall^{o, 558. 518} (quo loco id ipsum urget ὅτι αἰε ἀτρέπτου ἐν τὸ θεῶν
τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀαλλοίωτον.) et^{10, 608} (οἱ καὶ σαρκωθέντος ἡ ἐμφανημένη
διόξα δηλοῖ ὅτι θεὸς φανερ. ἐν σαρκί, θεὸς πάντως ὁ μονογενῆς etc.)

τι κ. 1, 15 διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηρι-
ασμένων τῆρ ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλύόντων γαρμῆν, ἀπέχεσθαι

Contra quos locos vix valet si quid alibi minus clarum habetur. Grave vero est quod in oratione quam de ipsa filii deitate habuit, opp. II, 896 aq. prorsus abstinuit hoc epistolae ad Tim. loco. Probat deum illum esse inde quod dicatur θεοῦ δύναμις et θεοῦ σοφία (pag²⁰⁸) et similiter, nec vero luculento testimonio verborum θεὸς ἐφανερῶθη ἐν σαρκί utitur. Ps-Ath⁹⁰ Euthal cod Thdrt ad h. l. et^{1, 22-4, 12-27} Dam¹²¹ (in eom enim non attigit, poteritque id contra lectionis veritatem adhiberi, praesertim quum ad ὡφθη ἀγγέλοις nihil adnotat nisi verba Chrysostomi: ὡστε καὶ ἄγγελοι μεθ' ἡμῶν εἶδον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, πρότερον οὐχ ὁρῶντες) Thphyl¹ Oec al. Dubium vero est an Chr^{207a} verbis incorruptis ad nos venerit; certe enim cat²¹ repetens Chrysostomi verba ipsam vocem θεοσ omittit. Confirmat tamen θεὸς lectionem homilia de S. Philogonio anno 386. habita I, 809. Videndum vero est ne locis incuriosae indicatae fidamus nec testimonis per se ambiguis, probeque notandum miram obtinuisse litentiam istum Pauli locum in patrum operibus describentibus. Lectioni θεὸσ favere putatur Ign^{eph} 10 θεοῦ (sed Syrus του υἱου) ἀνθρωπίνω φαινομένον. Sed ista, etiamsi θεοσ scripsit Ignatius, non ex 1 Tim 3, 16 derivanda, quemadmodum in eadem epistula habetur cap. 7. ἐν σαρκί γερόμενος θεὸσ. Explicatius idem dixit Ign^{mag^a} εἰς θεὸσ ἵσιν ὁ φανερώσας ταυτὸν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Nec magis lectionem θεὸσ probat Ign^{intp^{ol}} in eadem ad Eph epist¹⁹ θεοῦ ὡσ ἀνθρώπου φαινομένου καὶ ἀνθρώπου ὡσ θεοῦ ἐνεργούντες, quo eum loco et Ign^{intp^{ol}} ad Smyrn⁵ μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκόφορον θεόν. Item afferunt ad firmandam θεὸσ lectionem Const^{it} 7, 26 θεὸσ κύριος ὁ ἐπιφανὲς ἡμῖν ἐν σαρκί, Hipp²⁰⁸¹ 17 οὗτος προελθὼν εἰς κόσμον θεὸσ ἐν σώματι ἐφανερῶθη (ex eodem Hipp² affert Thdrt^{4, 126} οὗτος ὁ προελθὼν εἰς τὸν κόσμον θεὸσ καὶ ἀνθρώπος ἐφανερῶθη) Thaum s. Apollinar ap Phot²⁷³ cod²⁸⁰ καὶ ἵσιν θεὸσ ἀληθινὸσ ὁ ἄσαρκος ἐν σαρκί φανερωθεὶσ. Quae quidem omnia veteres doctores quid de Christo deo senserint produnt, sed non de 1 Tim 3, 16. lectione testantur. Proluxe tractavit locum praeter alios Reiche in comm. critici tom. II. 367—389. | πιστευθη: FG πιστευθη | ανελημφθη cum MACD²FG ... ε ανελημφθη cum DCXLP al omni^v

IV. 1. Το δε: FG O δε (vdtr in exemplo unde FG exscripti sunt littera initialis T excidisse, nisi inepte articulus accommodatus est ad genus Latini verbi spiritus.) | ἐν υστεριος καιριος et. Encrat^{hipp} 276 Pa-lent qu²⁸ Clem²⁸⁴. 260 Or^{1, 227} Ath³¹⁶ etc ... 17. Oreat cor⁹⁴ Ath²²⁰ Thdrt^{4, 260} ἐν ἰσχατοις καιρ. Ex Latinis reddunt in novissimis temporibus d f g vg Tertulian² Novat^{call} 2, 312 Leif²²³ Hil¹⁰⁰⁰ Aug^{er} 25 Ambrat al; Novat^{call} 2, 310 in novissimis diebus | της πιστεισ: Or^{2, 620} (non Item^{1, 227}) της ιγνιουσ πιστ., Ath²²⁰. 216. 226. 244 της υγνιουσισης πιστεισ. Similiter Encrat^{hipp} 276 Epiph¹⁰²⁴ et¹⁰²⁵ της υγνιουσισης (Epiph¹⁰²⁵ υγνιουσ) διδασκαλιασ ... d a veritate. Epiph vero¹⁰⁶³ sic: πληροῦτασ γάρ καὶ

βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα

ἐπὶ τούτοις τό· ἀποστήσονται τινεσ τῆσ ὑγιούσ διδασκαλίασ, προσ-
 ἔχοριεσ μύθοισ καὶ διδασκαλίασ δαιμονίων. Ἰσταναι γάρ φησι νε-
 κροῖσ λατρεύοντεσ, ὡσ καὶ ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἡ τῶν
 ἁγίων κατὰ καιρὸν εἰσ θεὸν δόξα ἄλλοισ γίγονε τοῖσ μὴ ὀρῶσι τὴν
 ἀλήθειαν εἰσ πλάνην. | προσεχοριεσ: κ aeth praem καὶ | πλανοισ
 cum MACDFGKL al plu d g (hi³ spirítibus seductoribus) syrnt cop neth
 Encrathlpp³⁷⁶ Ps-Iustqu²³ Clem⁶⁵⁰ (et⁵³⁴ fluct lect) Or^{1,627} delar Ath⁵¹⁸
 et⁵⁴⁴ codd² et²³⁰ codd⁴ et²³⁵ cod¹ Baseth²⁸⁸ ed comb etcod Chr⁶⁶⁸ bis Eu-
 thalcod Thdrt^{4,258} al Tertielun² Orint^{4,647}. 670 Novat Hil Leif (Ambrst-
 spirítus fallaces) ... p 81. 87. 73. 116. a^{scr} e^{scr} al plus⁹⁰ vg go arm
 Iustial²⁵ Clem⁵⁸⁴ codd² Or^{1,627} hoesch et^{2,626}. 697 Ath⁵⁴⁴ ed et²³⁰ ed et²⁸⁵
 ed Baseth²⁸⁸ ed exedd² Cyrose¹⁵² al Amb^{8d}² Aug^{ep}⁵⁵ al πλανησ (erro-
 ris, seductionis) :: cf 1 loh 4, 6. | καὶ διδασκαλίασ et. Encrathlpp Clem
 bis Or^{1or} et^{int} bis etc: d² d Novat Hil Leif Ambrst om καὶ ... κ² (non
 item²) p 37² x. διδασκαλίασ

2. κειανστηρισμ. (et. Lned mio) cum MAL 1. 37. 114. o^{scr} al plus⁵ Or
 1,627 exed hoesch Cyrador⁴³⁸ Thdrt^{4,620} ed pri ... ε Lned mai Ti κειαν-
 τηρ. cum CDFGKP al pler Encrathlpp³⁷⁶ Clem⁶⁵⁰ Or^{1,627} delar et^{2,626}. 697
 Epiph⁷¹⁸ Chr Euthalcod Thdrt ad h. l. et^{4,288} et⁴⁶⁰ ed halens al. Cf et.
 Igr⁶⁵ γυναικασ αἴτινεσ κειαντηριασμένασ τὴν συνείδησιν etc. | τὴν
 ἰδιαν συνειδ. et. Encrathlpp Or^{2,626}. 697 (et^{1,627} οικιασ pro ἰδιαν) ... D
 τ. σινειδ. ταυτων, d am Novat^{2,218} et²¹⁰ Leif²⁵⁸ Faust ap Augfaust^{20,1}
 conscientiam suam (contra f g vgelem fu demid al suam conscientiam)
 ... 41. 46² Clem⁶⁵⁰ Epiph⁶⁶ et⁷¹⁶ Archel⁶⁸⁸ Ambrst om ἰδιαν

3. ἀπέχεσθαι etc. Etiam d f g vg etc prohibentium nubere, abstinere a
 cibis, sed Faust ap Aug^{2,448} (i. e. faust^{20,1}) prohibentes nubere, abstinentes
 a cibis (in eundem modum vertit a-ε). Similiter Or^{int}^{4,647} prohibentes
 nubere et abstinentes se a cibis, item⁶⁷⁰. Eadem licentia utitur Epiph⁴¹⁰
 de Cataphrygastis: αὶ γὰρ πλείουσ τῶν αἰρέσεων τοῦτων τοῦ γαρμῆν
 κωλύουσιν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων παραγγέλλουσιν. Sic vero Isid^{4,118}:
 Ἰσθι ὅτι τινεσ μὲν - φασὶ μὴ κειρατημέται τὸν ἀπόστολον τῆσ φρά-
 σεωσ, ἀλλ' εἰσ τοῖναντιον περινεχθῆναι· τὸ γὰρ κωλύόντων γαρμῆν,
 κατακωλυθῆσ, τὸ ἀπέχεσθαι εἰσ τὴν ἰναρτιαν ἀφώρσε τάξιν. οὐ γὰρ
 ἐκώλυον ἀπέχεσθαι· ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν· κωλύόντων γαρμῆν καὶ κειλύον-
 των ἀπέχεσθαι βρωμάτων - ἕρα δὲ μήποτε περὶ ἔν στοιχείον ἢ μόναν
 κειραιαν γέρονε τὸ σφάλμα· κωλύόντων γαρμῆν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων.
 Nec aliter atque Paulus, quamvis libere eius verbis utatur, Hlpp²⁸⁸
 (de Meione): κωλύουσ γαρμῆν, τεκνοῦν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἔν (contra
 270 ᾧ) ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάληψιν τοῖσ πιστοῖσ etc. Contra Osc ad
 h. l. οὐκ ἔστι σφάλμα καλλυγραφικόν τὸ ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ὡσ
 ἐνιοσ ἴδοξει, ἀλλὰ καὶ ὀρθῶσ εἰσ τὴν ἀττίδα συνήθειαν διαπεφρα-
 σμίνον· ὡσπερ τὸ - ἐκώλυον μὴ κλέπτειν, οὐχ ὅτι ἐπέτρεπε τὴν κλο-
 πῆν· καὶ ἐκώλυεν ἀπέχεσθαι ἀρροητοποιασ, ἀντὶ τοῦ ἀπῆγεν ἀπὸ τῆσ
 τοιαυτῆσ πράξεωσ. οὕτωσ καὶ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἀντὶ

θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον
5 ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγον θεοῦ καὶ ἐντενξέως.

- 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση, διάκονος
* TI 2, 10 Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρέφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς κα-
λῆς διδασκαλίας ἣ παρεκλούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γρα-
ώδεις μύθους παρακοῦ. γύμναζε δὲ σσαντὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἣ
γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἣ δὲ εὐσέβεια
* TI 1, 1 πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ
1, 15 τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
Col 1, 29 10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ

τοῦ ἐκάλουν ἀπὸ τῆς βρώσεως. Cf et. Thphyl: οὐκ ὀφείλει ἀπὸ κοινοῦ
λαβεῖν τὸ κωλυόντων, ἀλλ' ἔξωθεν προσθεῖναι τὸ συμβουλευόντων
ἀπέχισθαι βρωμάτων. | α ο θεος: c² on o θε. Vide ante Hipp. | με-
ταληψιν cum MAD²VG ... ε μεταληψιν cum CD²KLP etc | ευχαριστιασ
cum MUD²εΙΓΓΚ etc ... AD²BLP al plus¹⁰ (8 ap Scri) -στιασ. Item v.
sq | επιγνωσοι ut MCL etc ... Ln Ti -κοσιν cum ADFGP etc (VG επι-
γνω-) | αληθειαν: D² d add αυτου

4. θεου et. Eneclat¹¹Hipp²⁷⁰ Clem⁴⁰⁰ Or^{1,700} etc ... P om | μετα: FG 37.
Clem⁵⁰⁰ 10r Or^{1,700} Chr⁶⁰⁰ (non^{600b}) μετ

5. εντενξεωσ: DE² εντενξεωσιν

6. χριστου ιησου cum MACD²FGKLP al fere¹⁵ (κ του χρι. ιησ.) d f g vg
c¹⁰ (et. fu demid etc) go cop syr² arm Euthal^{cod} Thdrt ... ε ιησου
χριστου cum D⁶ 17. 31. 47. al plu am syr^{2ch} aeth Chr^{600a} Thdr^{cod}
Dam Aug^{act} felice¹ (N^{4,670}) Ambrat | εντρεφομενος: DE² εντρεπομενος
| τῆσ καλησ διδασκαλιασ: 45. 69. 91. 213. d^{20r} al pauc syr^{2ch} arm
Sedul τη καλη διδασκαλια | ἣ cum MCD²FGKLP etc ... Δ 80. 8P^o Euthal
cod ησ, atque sic Ln^{od} min | παρεκλουθηκασ cum MADKLP al omn^{vi}
Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... CFG παρεκλουθηκασ

7. γραωδεις: α αυγραωδεις (praegressio και), D γραωδ. | μυθους: c θυ-
μουσ | γυμναζε δε: D²F 116. am fu harl² tol allachm aeth om δε (syr
sch και γυμν., Ambrat exercens)

8. προς pri (et. om): n² om | ολιγον: FG f g add μεν | εστιν sec: F²Γ²GE²
om, item Clem⁷¹ θεοσβεια δε πρ. παντα ωφελιμος, κατὰ τὸν παῦλον,
ἐπαγγελίαν ἔχουσα (non item Clem²⁰⁰) | ἐπαγγελίαν et. Clem⁷¹. 80°
Chron⁴¹ Damparis etc Or^{int} 2, 447 (pollicitationem; d f g vg promissio-
nem) ... κ 31. 37. 46. 238. al plus²⁰ (8 ap Scri) go syr² lxi (non item
ms) arm Oeob^{is} επαγγελιασ, atque sic Gb'

9. πασησ et. n² ... n² syr^{2ch} om

10. εισ τουτ. γαρ sine additam cum MACDF 17. 47. 67²² 80. (8P^o 8P^o?)
d f vg go cop syr² arm aeth Chr^{670a} Cyr^{thes} 297 Dam ad h. l. et Dam
parris Ambrat al ... ε Ti add και. cum F²Γ²AKL al pler Chr^{600b} Euthal
cod Thdrt Thphyl Oec | αγωνιζομεθα (et. Gb') cum n² ACFE²Γ²GE²K 17.
31. 39. 47. 71. 73. 93. c^{20r} Cyr^{thes} 297 ... ε Ti εντιδιζομεθα cum n²D

θεῶ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαντῶ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τούτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαντὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρῳ ὡς ἀδελφῶς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ. 3 Χήρας τίμη τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ

- LP al pler (P al -ζωμ-) d f g vg go syr^{tr} cop arm aeth Chr^{600b} et 670a et^{11,686} monif (non item apud Wist) Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹¹⁰⁶ Dam ad h. l. et Paris^{al} Ambrst al | ἠλπικαμεν (et Clem⁷¹ ἠλπικαμεν γὰρ ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστὶ etc): D^o 17. ἠλπισαμεν | ἐπὶ θεῷ ζῶντι: D^o Euthal^{cod} επ. θεῶν ζῶντα | σωτῆρ et Clem^{71. 624} Or^{1,178. 521} et^{2,702} et^{4,165. 120. 192} etc Tert^{bud^s} Ambrst etc ... 43. syr^p m⁸⁵ Antioch¹¹⁰⁶ (pergit πάντων ἡμῶν) πατῆρ | μάλιστα (FG a⁶⁰⁰ μάλιστα): 74. 98. 120. a⁶⁰⁰ c⁶⁰⁰ al Clem⁶²⁴ (non item⁷¹) Antioch¹¹⁰⁶ Dam Paris add δε
12. γινου: 47. 48. 72. d^{scr} f^{scr} 3P^o al γινου | εν αγαπη sine εν πν. cum MACDFG 17. 31. 47. 70. 71. 73. 98. 109. 178. d f g vg go cop syr^{tr} arm aeth ar^o Clem⁶⁰⁰ Chr^{671b. 673} Euthal^{cod} Ambrst al mu ... ε (= Gb Sz) add εν πνευματι cum KLP al pler Thdrt Dam al
14. χαρισματος: P χρισματος | μετα: FG μετ | πρεσβυτεριου et. n^o ... n° 37. harl^{6*} marian go πρεσβυτεριου, presbyteri (et Marianus superscripsit episcopi), aeth episcoporum
15. πασιν cum MACD^oFG 17. 31. d f g guelf^{Palimps} vg go cop syr^{tr} arm ar^o Ambrst al ... ε (Gb⁰⁰) praem εν cum D^oCLP al pler (aeth ubique) Chr^{672a} (addcom μη εν τῷ βίῳ μονον αλλα και εν τῷ λογῳ etc) Euthal^{cod} Thdrt Dam al
16. ἐπεχε: 6. 17. 67^{**} 74. 80. a⁶⁰⁰ syr^p m⁸⁵ προσεχε. Cf Chry⁶⁷³ ἐπεχε - τούτιστι πρόσεχε σεαντῶ etc | αυτοισ: D^o d f g guelf^{Palimps} vg (exc tol) Ambrst al εν αυτοισ, item go | σοι et. n^o ... n^o om
- V. 1. ωσ πατερα et. n^o ... n^o om

δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, *μανθανέτωσαν* πρῶτον τὸν ἴδιον
 2. οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ
 ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 ἢ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμ-
 νομένη ἤλπιεν ἐπὶ Θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δειξέσειν καὶ ταῖς
 προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἢ δὲ σπαταλώσα ζῶσα τέθνη-
 κει. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπιλημπτοὶ ᾧσιν. 8 εἰ δὲ τις
 τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρτηται
 καὶ ἐστιν ἀπίστου χεῖρων.
 9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα,
 ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
 τράφησεν, εἰ ἐξενουδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ ὀλιβομέντοις
 ἐπήρηκασεν, εἰ πατρὶ ἔργα ἀγαθὰ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ
 χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστηρηθῶσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

4. *ἐκγονα*: D^o 31. 89. 44. 73. 109. *ἐγγονα* | *μανθανέτωσαν*: D^o μαθε-
 τωσαν ... 3. 35. *μανθανετω*, item *discat* d f vg (exc am^o *discant*) Amb
 vidu¹²⁰ Ambrat al | *πρωτον*: 47. om | *των ιδιων οικων*: D^oE^o των ιδιων
 οικων | *αποδεκτον* cum MACDFGKLP al longe plu (9 ap Scr1) d f g m
 vg syr^{tr} aeth Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al Ambvidu¹²⁰ Ambrat al ...
 ε (= Gb Sz) praem kalon κα. cum 37. o^{scr} al mu^{vi} cop go arm ::
 ex 2, 3

5. *επι* sine τον cum M^oCFGP ... ε Ln Ti add τον cum M^oADKL al certe
 pler etc | *Θεον* cum M^oACKLP al omn^{vid} d e f m¹²⁰. 87 vg rell Chr Eu-
 thal¹⁰⁰ Thdrt al Ambvidu¹²⁰ Ambrat al ... M^oD^oE^o Aug^o 120 ter et qu⁴³
 in deut ei^{bon} vidult^{6, 278} ei^{ps} 121 Fulg^o 2, 12 κυριον | *ημερας*: Δ^o - ραισ

7. *και ταυτα*: M^o sy^{tr}ech cop om και | *ανεπιλημπτοι*: cum MACD^oFG ... ε
ανεπιλημπτοι: cum D^oE^oKLP al omn^{vid}

8. *εἰ μαλλιστα* | *οικειων* sine των cum MAD^oFG 73. ... ε Ti praem των
 cum CD^oet^oE^oKLP al fere omn Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al | *προνοει-*
ται cum M^oD^oFGK k^{scr} ... ε Ln Ti *προνοι*: cum M^oACD^oE^oLP al fere omn
 Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al | *εστιν* ... κ *εσται*

9. *ελαττον*: M^oE^oD^o 113^{ms} 115. al *ελαττων* | *εξηκοντα*: D^o ε' | *γεγονυια*:
 F post γυνη pon, item conluug cum seqq D (aticho enim ab antecedd
 separat) 80. 113. al d f g m¹¹⁴ vg (d f m vg quae fuerit unius viri
 uxor, g quae fuerat etc), item ut^{vid} go cop syr^{tr}, nec aliter Thdor
 mop eat⁸⁰ Thdrt. Videtur et. Or^o, 645 *χήρα, φησί, ἕτω μὴ ἔλαττον*
ἐτῶν ἐξήκοντα, γεγονυῖα ἐν ἀνδρ. γυν. Contra Chr^o 775 οὐ γὰρ αὐτῆς
 ἐστὶ τὸ ἐξήκοντα γεγονυῖα ἐτῶν.

10. *καλοισ*: F αγαθοισ | *ετεκνοτρωφησεν* (d f g vg si filios educavit, Amb
 vidu¹²⁰ - educaverit, m¹¹⁴ - nutritiis, Ambrat - enutritiis) ... M^oE^oD^oE^o
ετεκνοφορισεν | *επηρηκισεν*: G 109. 113° *επηρηκσεν*, F *επιρηκσεν*

11. *καταστηρηθῶσιν* cum MCDKL al fere omn Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt
 Dam ad h. l. et par1 al ... Ln^o1 min Ti *καταστηρηθῶσιν* cum AVGF
 31. Chr^o 501. Apud Epiph^o 111 est: μετα γαρ το καταστηρηθῶσαι.

μείν θείλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ ματθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι ὄν νεωτέρας γαμῆν, τεκνογονεῖν, οἰκοδοσοτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν δίδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρα, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προσετώτες πρεσβύτεροι διπλῶς τιμῆς ἀξιόσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βούν ἀλωῶντα οὐ φμώσεις, καὶ ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-

1 Th 5, 12a

1 Co 9, 9

Dt 25, 4

Lc 10, 7

Mt 10, 10

14. νεωτερας: D* 37. 73. 80. praem τας ... 39. 43. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a^{cor} c^{cor} al fere²⁰ Chr⁹⁰⁰ Thdrt Damparis Hier¹⁰vin¹ (Ambrst variant edd) add χηρας | κλ al alii λοιδορίας

15. τινες εξετραπ. cum MCKLP al omn^{vi} d f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. etparis al ... Ti εξετρα. τινες cum ΛΡΣΓ g

16. εἰ τις: F εἰ δε | πιστη c. MACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi² si qua fidelis) cop arm Euthal^{cod} (sed ipse* substituit alteram lectionem); Item Ath⁸⁷⁴ εἰ τις ἐστὶ πιστὴ χήρα ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶς πιστεῖεν πιστὴ καλεῖται. Similiter f vg Ambluc^{12,1490} et offe^{2,27} Aug^{10h} 22,5 aethPP si quis fidelis. Item g demid si quis fideles, aeth^{ro} si quis fidelem habet viduam ... ε (sed Gb^o πιστος η) Ti πιστος η πιστη cum DKL al pler d fu tol harl** allachm Ambrst (hi Latini si quis fidelis vel si qua fidelis, tamen harl* fidelis prius om) syr^{utr} Chr Euthal^{cod}** Thdrt Dam al. Cf Chr⁶⁰² καλῶς προσέθηνεν· εἰ τις πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰς πιστὰς τρέφεισθαι. | επαρκείσθω cum MAFG 17. (FG επαρκείσθω) ... ε Ti επαρκείτω cum CDKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | επαρκείση: FGP 41. 47* d^{cor} επαρκείσει (F* -κῆσει)

17. FG d^{cor} o^{cor} aiv^{id} μαλλιστα | εν λογω: FΣΓΘΣ² syr^{PM} om εν | και διδασκαλια: F διδασκαλιας

18. βουν αλωωτα ante ου φμ. (κῆμ.) cum MDFGKL al pler d g go syrP Euthal^{cod} Dam Tert^{marc} 4,24 („Bovi, inquit, terenti os non colligabis“). Item cf Clem⁴⁷⁸ ὁ δὲ αἰτός νόμος διαγορεύει βούν ἀλωῶντα μὴ φμῶν· διὲ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆς ἀξιοῦσθαι ... Ln post ου φμ. pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr^{cod} arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | ου: 37. ου μη | φμωσεις: D κημωσεις (D^o in mg adnotat φμ., sed nullo modo attigit κῆμ. in ipso textu) | και· αξιος ... FG f g αξιος γαρ | του μισθου et. n² ... n² της τροφης, item^{vid} Clem⁴⁷⁸ (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. κατα πρεσβυτερου: L κα. πρεσβυτερου

δὲ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδίδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 ἢ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμωμένη ἤλικεν ἐπὶ Θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἢ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπιλημπτοὶ ᾧσιν. 8 εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκειῶν οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρηται καὶ ἐστὶν ἀπίστον χεῖρων.

τι 1, 2
9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονῆα, ἐνδὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργois καλοῖς μαρτυρομένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενδοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρηκασεν, εἰ παρτι ἔργω ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεοτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστηρησῶσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

4. *ἐκγονα*: D^o 31. 89. 44. 78. 109. *εγγονα* | *μανθανετωσαν*: D^o *μαθι-
τωσαν* ... 3. 35. *μανθανετω*, item *discat* d f vg (ex am^o *discant*) Amb
vidu¹⁰⁰ Ambrat al | *πρωτον*: 47. om | *τον ιδιον οικον*: D^o *των ιδιων
οικων* | *αποδεκτον* cum MACDFGKLP al longe plu (9 ap Serl) d f g m
vg syr²¹² aeth Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al Amb¹⁰⁰vidu Ambrat al ...
ς (= Gb Sz) *praem kalon kas*. cum 37. oser al mn^{vi} cop go arm ::
ex 2, 3
5. *επι* sine τῶν cum M^oCFGP ... ς Ln Ti add τῶν cum M^oADKL al certe
pler etc | *θειον* cum M^oACKLP al omn^{vid} d e f m²⁰. 97 vg rell Chr Euthal¹⁰⁰
Thdrt al Amb¹⁰⁰vidu¹⁰⁰ Ambrat al ... M^oD^o *Aug¹²⁰ ter ειρα⁴³*
in deut ειρον viduit e, 278 ειρs 121 Fulg^{2, 12} κυριον | *ημιρας*: Δ^o -*ρας*
7. *και ταυτα*: M^o syr^{20h} cop om *και* | *ανεπιλημπτοι*: cum MACD^oFG ... ς
ανεπιλημπτοι cum D^oEKLP al omn^{vid}
8. *γα μαλλιστα* | *οικειων* sine τῶν cum MAD^oFG 73. ... ς Ti *praem των
cum CD^oet^oEKLP* al fere omn Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al | *προνοει-
ται* cum M^oD^oFGK k^{ser} ... ς Ln Ti *προνοι*: cum M^oACD^oEFP al fere omn
Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al | *εστιν* ... κ *εσται*
9. *ελαττων*: M^oCF^o 113^{ms} 115. al *ελαττων* | *εξηκοντα*: D^o ξ' | *γεγονια*:
F post γυνη pon, item coniung cum seqq D (sticho enim ab antecedd
separat) 80. 113. al d f g m¹¹⁴ vg (d f m vg *quae fuerit unius viri
uxor, g quae fuerat* etc), item ut^{vid} go cop syr²¹², nec aliter Thdor
mor est⁸⁰ Thdrt. Videtur et. Or^{2, 645} *χήρα, φησί, ἰστω μὴ ἔλαττον
ἐτῶν ἐξήκοντα, γεγονῆα ἐν ἀνδρ. γυν.* Contra Chr¹⁷⁰ οὐ γὰρ αὐτῆς
ἰστί τὸ ἐξήκοντα γεγονῆα ἐτῶν.
10. *καλοισ*: F *αγαθοισ* | *τεκνοτροφησεν* (d f g vg *si filius educavit*, Amb
vidu¹⁰⁰ - *educavit*, m¹¹⁴ - *nutriuit*, Ambrat - *enutriuit*) ... M^oCF^o
τεκνοφορισεν | *επηρησεν*: G 109. 113^{ms} *επηρησεν*, F *επορησεν*
11. *καταστηρησῶσιν* cum MCDKL al fere omn Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt
Dam ad h. l. *etparis* al ... Ln^o4 min Ti *καταστηρησῶσιν* cum ΔVP
31. Chr¹⁷⁰ est. Apud Epiph¹¹¹ est: *μετα γαρ το καταστηρησασαι.*

μείν θελουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δεόντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμῆν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν δίδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξεστράφησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκεῖσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκεῖται.

17 Οἱ καλῶς προσετώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ· βούν ἀλωῶντα οὐ φμώσεις, καὶ ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-

1 Th 5, 13a

1 Co 9, 9

Di 25, 4

Lc 10, 7

Mi 10, 10

14. νεωτερας: D* 37. 73. 80. praem τας ... 39. 43. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a^{or} c^{or} al fere³⁰ Chr³⁰⁰ Thdrt Damparis Hier¹⁰vin¹ (Ambrst variant edd) add χηρας | κλ al aliq λοιδορίας

15. τινος εξετραπ. cum MCDKLP al omn^{vi} d f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Τι εξετρα. τινες cum AFGG

16. ει τις: P ει δε | πιστη c. MACFGP 17. 47. 137. am harl¹ (hi² si qua fidelis) cop arm Euthal^{cod} (sed ipse^o substituit alteram lectionem); item Ath²¹⁴ ει τις ιστι πιστη χηρας ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶς πιστεῖν πιστὴ καλεῖται. Similiter f vg Amb^{luc 12, 1400} etof^{ff} 2, 27 Aug^{loh 22, 5} aeth^{PP} si quis fidelis. Item g demid si quis fideles, aeth^{ro} si quis fidelis habet viduam ... ε (sed Gb^o πιστος η) Τι πιστος η πιστη cum DKL al pler d fu tol harl²² allachm Ambrst (hi Latini si quis fidelis vel si qua fidelis, tamen harl² fidelis prius om) syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Cf Chr³⁰³ καλῶς προσέθηκεν· ει τις πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰς πιστὰς τρέφεισθαι. | επαρκεισθω cum MAFG 17. (FG επαρκεισθω) ... ε Τι επαρκειτω cum CDKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | επαρκειση: FGP 41. 47* d^{or} επαρκεισει (F^o -χησει)

17. FG d^{or} o^{or} al^{vid} μαλλιστα | εν λογω: FSG^{or} syr^{om} εν | και διδασκαλια: P διδασκαλια

18. βουν αλωωτα ante ου φμ. (χημ.) cum MDFOKL al pler d g go syr^P Euthal^{cod} Dam Tert^{marc 4, 24} („Boni, inquit, tenent os non colligabunt“). Item cf Clem⁴⁷⁸ ὁ δὲ αἰτός νόμος διαγορεύει βούν ἀλωῶντα μὴ φμῶν· δεῖ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆς ἀξιούσθαι ... Ln post ου φμ. pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr^{ech} arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | ου: 37. ου μη | φμωσεις: D κημωσεις (D^o in mg adnotat φμ., sed nullo modo attigit κημ. in ipso textu) | και· αξιος ... FG f g αξιος γαρ | του μισθου et. n^o ... n^o της τροφης, item^{vid} Clem⁴⁷⁸ (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. κατα πρεσβυτερου: L κα. πρεσβυτερουσ

DI 19, 19 δέχου, ἐκτός εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

2 TI 4, 1 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχείως μηδενὶ ἐπιτί-

19. εκτος ει μη επι (f vg nisi sub duobus etc; F⁵⁷G om επι, nec exprim d g fa) δυο η τρι μαρτυρων ... eddlat aliq ap Hier^{sp}24 ad marcellam Cyp²⁸⁵ (coerte nihil add) Ambrst (non addiderim Cassiod dicentem nec facile contra eos accusatoribus esse credendum, nec Primas qui agnoscit verba ipso commentario: iniustum est adv. quemvis absentem accusationem accipere) om. Hier enim l. i. de codicum Latinorum vitiositate scribens, quam ipse ad Graccam originem voluisse se revocare profitetur, ad hunc locum respiciens monet: *Illi* (qui Latini codicibus acquiescunt) *adversus presbyterum accusationem omnino non pulent recipendam; nos legamus: „Adversus presbyterum accusationem ne receperis nisi sub duobus aut tribus testibus“.*

20. Τουσ αἰνε copula cum MD^cKL^F al om^vl vg cop syr^{ur} arm aeth Chr Euthale^{od} Thdrt Dam Cyp²⁸⁵ Leif²³⁴ al. (Minime in hac re probat Hipp^{rron} ap Mai^{7, 75} ὁ δὲ ἀπόστολος, τοὺς ἀμαρτάνοντας, φησί, ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, nec magis Or^{2, 724} ἔστι δ' ὅτι χη^η κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε) ... Ln add δε cum AD^s d f g demid go Bas^{eth}292 Thphyl Hier^{sp}24 ad marcell Ambrst. Item FG post αμαρταν. | D^s ελεγε | εχουσιν: F εχουσι

21. χριστου ιησου cum MAD^sg 17. 31. 73. d f g vg sah cop Clem²¹⁸ Ath²⁸⁶ e^{dd}s Cyr^{hr}79 Bas^{eth}292 ei^{sp}ir²⁴ Thdrt Leif²³⁴ Hil²⁸³ Ambrst ... ε ησου χριστου cum D^cFKL^F al pler go syr^{ur} arm aeth Ath^{ed} Chr Euthale^{od} Dam Hil²⁴⁶. Praetereaque ε (Gb⁶⁰) praem κυριου cum D^cKL^F al pler (al pau^s go Ath^{ed}1 κυρ. ημων) go syr^{ur} Chr Euthale^{od} Dam, quod omisimus cum MAD^sFG 17. 31. 73. d f g vg sah cop arm aeth Clem²¹⁸ etc (et. Hil²⁴⁶) | αγγελων: 17. cop syr^{ed} add αυτου (item 48. 80. 93. Bas^{sp}ir²⁴ ante αγγ. add) | φυλαξῃς: F φυλαξις ... 17. ante ταυτα pon | προσκλισιν cum M^{ux}AK 47^{ss} 67^{ss} al sat mu d f g vg Clem²¹⁸ Bas^{reg}277 etalib (sed fluct^{edd} ei^{edd}) Chr⁶⁰⁰ (sed fluct lectio) Thdrt (fluct lect) Dam al ... Ln προσκλησιν cum AD^{LP} 17. 23. 31. 37. 46. 47^s 72. 80. 109. al plus⁶⁰ (11 ap Scri) Ath²⁴⁷ („sic omnia mas“) Chr⁶⁰² Euthale^{od} etc. Latini (d f g vg Leif²³⁴ bis al) vertunt in *aliam* (vg^{cl}o demid *alteram*) *partem declinando*. Praeterea cf Bas^{reg}277 προσιαι ποιούμενοι πολλήν τοῦ ἐσπλάγγχον καὶ μαροθύμου πρὸς πάντα καὶ τοῦ μήτι ὑποφλιαν δοῦναι τιν προσπαθειασ ἢ προσκλιεωσ (rursus fluct lectio) πρὸς τινασ etc, item^{sp}166 (alias 243) i. e. 2, 246 οὕτως ὑμᾶσ προσέχειν τῇ ἡμετέρᾳ διαβολᾷ προσήμι: ὡς μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν (sic ex^{edd}s; lect fluct) μηδὲ προειλημμένων εἰς τὴν διὰ τινων διαβολήν. Item Thdrt μήτι τῶν ἔλεγγων προφαῖωσ γενομένων ἀναβάλλεσθαι τὴν ψῆφον τῇ πρὸς τὸν κρινόμενον χαρτι τὸ δικαίον διαφθειρόντα. Item Chr⁶⁰⁰ τουτίστιν

θει, μηδὲ κοινοῦναι ἁμαρτίαις ἀλλοτριῖαις. σεαντὸν ἄγρον τήρει. 23 μηκέτι ὑδριπύτει, ἀλλὰ οἶνον ὀλίγον χρωῖ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοι εἰσιν προϊέμεναι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγῶν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσις ^{Tit 2, 9-10} τιμῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδα- ^{Tit 2, 8} σκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ κατα-

ἵνα κοινῶς ἦσ καὶ ἴσως τοῖς δικαζομένοις, τοῖς ἐπὶ σοῦ κρινόμενοις, ἵνα σε μηδεὶς προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσῃται. Et Thphyl τουτίετος κατὰ προσπάθειαν προσκυνόμενος τῷ ἐντὶ μέρει. Cf et. Suidam: πρόσκλησις ἐπιμύτρια· „μὴ διαπράξασθαι τι κατ' ἔχθραν ἢ κατὰ πρόσκλησιν.“

22. ἐπιτιθεῖ: D⁴ επιτιθεοῦ | ἁμαρτ. ἀλλοτριῖαις: P ἀλλοτρ. ἁμαρτ.
 23. ἀλλὰ cum MAD*FGP 17. ... ε̄ ἀλλ cum DC¹¹L al pler | οἶνον ὀλίγον: P οἶνω ὀλιγον | δια τὸν (A το) στόμαχον sine σου cum MAD*P 17. d Gaudpraef ad benev (etiam arm teste Gb om σου et h. l. et post) ... ε̄ Ti add σου cum DC⁹GKL al pler f g vg go sah cop syr^{tr} arm aeth Clem¹⁷⁷ (reliqua non add) Euspraep^{12, 95} Athgall^{5, 280} (rell non add) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et paral^{1004. 629. 699} Photmanich^{2, 6} al Or Int^{2, 662} Ambrat al | καὶ τας: P⁵⁷G g καὶ δια τας
 24. ἀνθρώπων: 30. 37. n^{scr} Damparis om | τισιν: 17. Or^{Int 2, 368} et^{4, 479} Damparis τινων
 25. ὡσαυτως sine additam cum MDKLP al om^{vi} d vg sah cop syr^{tr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrat al ... Lu add δε cum AFG f g go Or^{Int 2, 363} | τὰ ἔργα τὰ καλὰ cum MADFGP 17. 37. 116. (71. τα ἐργ. καλὰ) d f g vg (hi⁴ facta dona) Thphyl Ambrat al ... ε̄ τα καλὰ ἔργα cum KL al pler Chr⁶⁹² Euthal^{cod} Thdrt Dam | προδηλα sine additam cum MA 67⁹² ... ε̄ add ε̄σε: cum KL al pler Chr⁶⁹² Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item DFGP 17. 67* 93. 8p* a^{12scr} add ε̄σε. Item manifestata sunt Latini. | δυναται: cum ADP 17. 47. 67. 71. 73. 93. a^{scr} e^{scr} al plus³⁰ Thdrt Oec ... ε̄ δυναται: cum MFGKL al sat mu (sed 2 tantum apud Scri) Chr⁶⁹² Euthal^{cod} al (Dam praetermisit καὶ τα usq̄ dun.)
 VI. 1. δούλοι: FG δουλων. Latini: Quicumque sunt sub iugo servi ... 73. b^{scr}* k^{scr} sah δουλειας | του θεου: D⁴ 17. 8p* d f m⁶⁹ vg go Ambrat al τ. κριθιου ... sah nomen donum pro το ον. τ. θε. | βλασφημῆται: KL 17. 47* 114. 115. a^{scr} e^{scr} Damparis -μεται, G -μεται
 2. ἔχοντες ut MDKLP etc ... AD*FG 37. 47* k^{scr} Damparis ἔχοντας | κα-

φρονητώσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς ἐνεργείας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετρώφεται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόσος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρ-
 212, 2 τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν τοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ

ταφρονητώσαν: L 0567 al Damparis -νητώσαν | οτι αδελφοι εισιν et. Clem²⁶⁰ Baseth²¹⁰ ... κ^a (non iteme) c⁶⁷ om | οι (post αγαπητοι): Damparis κα | ενεργειας: F57067 46. ευσεβιασ (46. -ιασ), 46. ιεργασιασ

3. προσεχεται cum κ^a (atque sic olim R. Bentley coniecit). Latini omnes (d f g m⁶² vg Cyp⁶⁴. 120 Leif²¹⁶ Ambrst al) acquiescit (m -esce) ... ε Ln Ti προσεχεται cum κ^a ΔΡΟΚΛΡ al om^{v1} (47. 73. 120. 122. m⁶⁷ -χηται) go syr¹¹⁷ sah cop aeth Bas⁷⁸⁵ Chr Euthalcod Cyp nest⁴. 108 Thdrt Dam al | εγ υγιαίνουσιν | τη κατ ευσεβιαν: D^a add ουση, quemadmodum d f m⁶² vg Cyp etc habent εἰ quas secundum pietatem est doctrinae
4. γίνεται (f vg oriuntur, Ambrst sunt) ... D^a d g m⁶² Leif²¹⁶ γεννῶνται, nascuntur | φθόσος et. Clem²⁶⁰ (sed post ερισ pon) Baseth²⁰⁸ ... D^a 8P^e d f g m⁶² vg go sah cop Leif Ambrst al φθόσος (go add φeres) | ερισ cum ΜΑΚ¹¹⁷ 17. al pler^{v1} syr^{sch} sah cop arm aeth Clem²⁶⁰ Bas eth²⁰⁸ Chr Euthalcod Thdrt Damparall⁵⁷¹ (et. paris) al ... Ti ερισ cum D (nec D^c mutavit) FGL 47. 8P^e al d f g m⁶² vg go syr⁷ Dam ad h. l. Leif²¹⁶ Ambrst al. Praeterea r syr^{sch} sah cop praem κα: | βλασφημια: 115. 116. syr^{sch} aeth Bas^{60d} et odd vet Damparall (et. paris) βλασφημια. Praeterea sah cop praem κα. | υπονοιαι πονηραι: syr^{sch} aeth υπονοια πονηρα. Rursus sah cop praem κα.
5. διαπατριβα. cum MADFGLP al longe plu (10 ap Serl) Clem²⁶⁰ Baseth²⁰⁸ Chr Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. et Paris al (etiam Antioch¹²⁴⁸ διαπατριβα. inter carnalia vitia laudat) ... κ 43. 115. d^{scr} i^{scr} al pauc διατριβα, al pauc πατριβα. ... ε (= Gb Sz) παραδιατριβα. cum minusc vix mu (ut beer). Apud Latinos d f m⁶² vg Ambrst al habent *conflictationes*; g *confictiones*, Leif²¹⁶ *conflictationes malas* | απεστερημένων της: D^a απεστραμμένων απο της. Cf d g m⁶² *destitutorum a veritate*, Leif²¹⁶ a ver. *destitutorum*, AmbP² 110 a ver. *alienorum*. Contra vg qui (su add a) *veritate privati sunt*, Ambrst qui *veritate caruerunt*. | την ευσεβιαν sine additam cum MAD⁷ FG 17. 67⁹⁰ 93. d f g vg go sah cop aeth⁷⁰ AmbP² 110 (certe nihil add) ... ε (Gb⁹⁰) add αφιστασο απο των τοιωτων cum D⁶⁷ 2KLP al pler m⁶² tol⁹⁰ syr¹¹⁷ arm aeth^{PP} Chr Euthalcod Thdrt Dam al Leif²¹⁶ Ambrst al. Item Cyp⁶⁴ *discede ad huiusmodi add v. 4. post stupore elatus* (τετρώφεται) et¹²⁰ post *stupore elatus est, nihil sciens* (μηδὲν ἐπιστάμενος).

πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ ἀνταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰση-
νέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξαναγκεῖν τι δυνάμεθα·
8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθῆσϋ-
μεθα. 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίαις πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἴτι-
νες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

6. ἡ εἰσεβεία: $\Psi^{\text{B}}\Gamma$ g kdd θεου (g *pietas dei*). Cf et. Ambrat v. 5. *ex-
stimantes quaeestum esse pietatem et dei culturam: discede ad huiusmodi.
Versu vero 6. Est autem quaeestus magnus pietas cum insufficientia.* | αυτ-
αρκειας ut $\mu\delta^{\text{C}}\text{L}\rho$ etc ... $\text{AD}^{\text{B}}\text{FG}$ 37 (εὐτ-) σ^{scr} al^v ανταρκείας
7. εἰσηνήκαμεν: ρ 106. 109. al² σ^{scr} εἰσηνεγκ. Sic et. editum $\text{Bas}^{\text{2,167}}$,
ex incuria ut^{vid.} | οἱ (Gb') cum $\mu^{\text{A}}\Delta\text{FG}$ 17. g vgedd laehm sah, Item
(qui καὶ pro οἱ exprimunt) cop arm aeth^{utr.} Cf et. Polyc⁴ εἰδότες
οὖν ὅτι οὐδὲν εἰσηνήκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' οὐδὲ ἐξαναγκεῖν τι
ἔχομεν, ὀπλισώμεθα τοῖς ὅπλοις τῆς δικαιοσύνης. Item Ephr^{2,177}
nec οὐδὲ nec οἱ habet. ... ε Tl δηλον οἱ cum $\mu^{\text{C}}\rho^{\text{B}}\text{et}^{\text{C}}\text{K}\text{L}\rho$ al pler
 $\text{Bas}^{\text{2,167}}$ Mac²²⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. etparall²¹⁶ 264.
Similiter ἀληθὲς οἱ ρ^{A} , *verum quoniam d, verum quia m⁹²* Ambrat,
haud dubium quia (vg¹⁰ quod) f vg, aut (pro haut) dubium, verum ta-
men fu allachm, verum Cyp²¹⁰. 240. 222. Item go in *veritate quod; syr*
utr et notum est quod
8. διατροφὰς cum μAL al pler f vg (*hi² alimenta*) etc. Etiam $\text{Bas}^{\text{2,167}}$. 267
et^{9,101} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... $\text{DFGK}\rho$ 46. 109. Or^{4,418} δια-
τροφῆς. Item Ambrat *alimentum*, d g m⁹² Nova¹²¹⁹ Hier^{10vin} 2 et ad tit
^{2,5} *victum (g vict. t alimentum)*, Cyp²¹⁰. 240. 222 *exhibitionem*. Pergant
autem d m Novat Hier^{10vin} et *vestitum* (Hier^{11t} et *vestimentum*), Cyp
et *tegmentum*. Contra g et *tegmenta*, f vg Ambrat et *quibus tegamur*.
| ἀρκεσθῆσομεθα et. Or^{4,418} Ephr^{1,77} $\text{Bas}^{\text{2,167}}$ et²⁶⁷ ed et^{2,101} etc ... κ
30. 219. δ^{scr} n<sup>scr} al^v Ephr^{2,258} et^{1,248} $\text{Bas}^{\text{2,267}}$ cod¹ Chr^{mosc} 1 Dam ad
h. l. etparall²⁶⁴ ἀρκεσθῆσομεθα. Ex Latlnis d f g vg Novat *contenti
sumus*, m⁹² demid Cyp^{10r} Ambrat Hier *contenti simus*. Cf Lebrug:
„Sumus mutatur ab aliis in simus.“</sup>
9. βουλόμενοι: Damparis βουλευόμενοι | παγίδα (Cyp^{quater} al *muscipu-
lam*): 17. Ephr^{1,77} Cyr^{mich} 424 (non item $\mu^{\text{A}}\rho^{\text{B}}\text{on}$ 424) *παγιδας*, auct
sing eloric 222 *muscipulas*, Damparis εἰς *παγίδα* (item κ. εἰς ἐπιθ.) ...
 $\rho^{\text{A}}\text{FG}$ 37^{ms}} (manu rec) 238. d f g m⁹² vg¹⁰ fu demid tol harl allachm
(non item am allachm) go Chr⁶⁰⁰ Thdrt Antioch¹⁰⁴⁸ Ambps¹¹² al (sed
non Cyp¹⁰⁵. 210. 240. 222 Ambrat al) add *του διαβολου* :: ex 3, 7 | ἀνο-
ήτους et. Bas^{eth} 263 (ex^{edd} 2) Eph^{1,77} Chr⁶⁰⁰ et^{11,107}. 422 (sic certe ubi-
que ad. Montf) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. etparall⁴²⁴ etc. Item
desideria stulta Ang^{ep} 120 et civ del^{1,10} et ρ^{A} 126 Promiss^{1,20} ... 2. 19. 55.
Bas^{eth} 263 add prior Chredd prior Cyr^{sophon} 600 et^{mich} 406. 424 ἀνοήτοις,
item *inutilia* d f g Cyp¹⁰⁵ (sed²¹⁰. 240. 222 om) Ambrat al, m⁹² *quae
nihil provent*

10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἣς τιτὸς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλὰς.

- ε τ 3, 17 • 11 Σὺ δέ, ὡ ἄνθρωπε Θεοῦ, ταῦτα φεῖγε· δίδωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦπαθειαν. 12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθησαι καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον Θεοῦ τοῦ ζῶοντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Πιλιπίου

10. πάντων των et. Clem¹⁰¹ Or^{2,491} Ephr^{1,77} etc ... D^o 123. om των | πολλὰς et. n^o ... n^o ποικιλίας (: cf 2 Tim 3, 6 ἐπιθυμίας ποικ. Tit 3, 3 ἡδοναίς ποικιλίαις Iac 1, 2 πειρασμοῖς περιπ. ποικίλοις 1 Pe 1, 6 ἐν ποικίλοις πειρασμ. Mt 4, 24 pp ποικιλίας νοσῶσις)

11. Θεου cum n^o Δ 17. ... ε Ti του θεου cum κερφοκλρ al fere omν Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al | ευσέβειαν et. Petr^{alex} can¹⁴ (Gall^{4,100}) Ephr^{1,248} etc ... n^o (non item^e) 47. sah om. Cf et. Aug^{serm} 177 Tu autem homo dei, haec fuge; sectare vero iustitiam, fidem, caritatem cum his qui invocant nomen domini de corde puro. At haec libere, et paulo post ad fidem add pietatem. | πραῦπαθειαν cum n^o ΔΥΡ (sed non superet nisi ultima syllaba -αν), item -θειαν 71. 137. 8P^e Petr^{alex} ap Rou^{4,46} (non item ap Gall) Ephr^{1,248}. Videtur et. huc respexisse Ign trall² ἐν πραῦπαθειαν ἀναλαβόντες, item Hesych qui πραῦπαθειαν explicat per πραῦτητα et ἡσυχίαν ... ε (= Gb^o πραῦχ. et Sz) πραοτητα cum δεκλ al pler Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam al. Item κερ^o 31. πραῦτητα.

12. εἰς ἣν sine κα: cum κερφοκλρ al longe plu (7 ap Serl) d f g vg go sah eop syr^{sch} eip tzt arm aeth Petr^{alex} can¹⁴ Ephr^{1,248} Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam ... ε (= Gb Sz) add κα: cum 37. al mu^{vid} syr^p c.^o Thphyl Oec Ambrst | κα: ὁμολόγησας: LP al allq (3 ap Serl) κα: ὁμολόγησας, item Petr^{alex} omisso κα: (sic ap Rou; apud Gall ἐκλήθησ, ὁμολόγησας)

13. παραγγέλλω (ν^o Γ^o vitiose -λλω) sine σο: cum n^o Γ 17, item g (sub ε; habet enim praecipio tibi et contestor) Bas^{2,504} Amb^{dd} 499. 500 (praecipio sine tibi) Aug^{serm} 177 (testiflor) Thdrt^{ep} lat^{4,1344} (ex Mansi, ut Aug) ... ε Ln Tl add σο: cum κερδκλρ al fere omν d f (g vide ante) vg (hi Latt praecipio tibi) Bas^{1,376} Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt Dam Tert^{praeser} 25 Ambrst (uterque ut vg), item Did^{1r} 72 προσασσω σο: | Θεου cum κ: (: cf ad v. 11) ... ε Ln Tl praem του cum ΔΥΡΟΚΛΡ etc | ζῶοντος (Gb^o) cum ΔΥΡ 17. 19° 31. 71. 93. 137. Ath⁵²⁰ Bas^{2,504} Nyss^{adv} maced ap Maj^{4,28} Cyr^{thes} 297 Thdrt^{4,1374} al ... ε ζωοποιοντος cum κκλ al pler Cyr^{hier} 79 Bas^{1,376} Chr Euthal¹⁰⁰ Thdrt ad h. l. Dam al | χριστου ιησου cum ΔΚΚΛΡ 17. 31. 37. al pler d vg go syr^p arm^{cood} Cyr^{hr} 79 Chr¹⁰⁰ com Euthal¹⁰⁰ Cyr^{thes} 297 Thdrt ad h. l. et^{4,1374} Dam al Ambrst al ... κρο al plus⁵ (3 ap Serl) f g syr^{sch}

Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαι σε τὴν ἐπιτολὴν ἄσπιλον ἀνεπιλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν ^{τι 2, 18} Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος ¹ δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριούντων, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθάνασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος ^{2 τὶ 4, 18} αἰώνιον, ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικῆναι ἐπὶ πλούτου ἀδολότητι, ἀλλ' ἐπὶ Θεῷ τῷ

- sah cop armed aeth Didtri⁷² Ath⁶⁸⁹ Chr⁷⁰³txt Thphyl Tertpraescr²⁵ Amb^{8d} 2,500 Thdrtepl^{at} 4,1244 ἡσοῦ χριστου (sed Ath Chr κυριου ἡσου χρι., Thdrtepl^{at} domino nostro Ies. Christ.) | πειλατου cum AD* :: cf ad Act 3, 13. 4, 27. 13, 28. In evangelis vero eadem scriptura testatissima est; cf Lc 23, 6 etc ... ζ Ln Ti πιλαιτου cum κδεϳϳκλϳ etc
14. τηρῆσαι σε: D* 43. zacr Didtri⁷² om σε | ἀσπιλον: D 115. syr^{6ch} Chr⁷⁰³com Thphyl add κας | ἀνεπιλημπτον cum κδ*ϳΓ ... ζ ἀνεπιλημπτον cum δϳκλϳ etc | ἡσοῦ χριστου: κ χρι. ἡσ. (Contrariam lectionem idem v. 18. praebat.)
15. δεῖξει: δεϳ* δεῖξαι, κ ε⁹⁰ρ κ⁹⁰ρ δεῖξη | κας κυρ. των κυριουστων: 47. 219. om
16. φως οικων απροσιτον et. Or^{3,410} Eusmcell¹⁴¹ Didtri⁸⁷⁰ Cyrthes²⁹⁷ al permu Or^{int} 4,200 (qui solus habet immortalitatem, lucem habitat inaccessib.). Item accurate f am tol lucem habitans inaccessib. Nec vero recte in contrariam partem laudantur d e v^glo¹⁰ demid al Tertprax¹⁵ Hil⁶⁸¹ Ambrat al qui solus habet immortalitatem et lucem (lumen Ambrst) habitat (inhab.) inaccess. Nec aliter go cop syr^{6ch} aeth ... D*E* fu (qui solus habet immort. et lucem inhabitans) hari* (ut fu sed habitans) Didtri⁷² praem κας | εἶδεν ut κδεϳϳκλϳ etc ... ΔΡ al pauc Didtri⁷² Dam par¹⁸ ἰδεν | οὐδεὶς ἀνθρώπων et. Tertprax^{15, 16} etc: ϳϳ⁹⁰ g go Novat^{210, 212} απθρ. οὐδεὶς . . v^glo¹⁰ hari tol Didtri⁷² post εἶδ. (ἰδ.) pon | κας (κ add το) κρατος: ϳϳ⁹⁰ϳϳ 31. 73. 93. 116. n⁹⁰ρ z⁹⁰ρ al¹⁰ g om κας
17. ερ τω νυν αιωνι (κ* καιρω) cum κ⁹⁰ (item κ*)ϳκλϳ al omn^v g syr^P Or^{1,700} Chr Euthal^{cod} Thdr^t Antioch¹⁰⁴⁴ Dam ad h. l. etpar¹⁸ al ... δε d e f m²⁹ v^g syr^{6ch} sah cop Baseth²⁶⁸ Or^{int} 2,154 Ambrat al του νυν αιωνος | υψηλα φρονειν (:: cf Ro 11, 20) cum κ Or^{1,700}. Apud Latinos d e f v^glo¹⁰ fu demid hari tol Hier^{sal} 2 al (similiter syr^{6ch}) non vidēte sapere, addit autem Hier l. l. pro eo quod est non superbiere; g m²⁹ am Or^{int} 2,154 Ambrst non superbe sapere. Ceterum Ro 11, 20. Latini plerique altum sapere habent ... ζ Ln Ti υψηλοφρονηειν cum ADEϳκλϳ al omn^v Baseth²⁶⁸ Chr Euthal^{cod} Thdr^t Antioch¹⁰⁴⁴ Dam al | ἠλπικῆναι (L 17. 37. 73. al aliq Euthal^{cod} ελπικ.) ... ϳΓ Damparall⁴⁷⁵ (et. par¹⁸) ελπικῆναι | πλουτου: δεϳ* 73. 109. 114. πλουτω | ἀλλ' ἐπι cum κAD*ϳΓ 17. 19. 23. 47. 57. 67** 71. 73. 80. 115. 118. 120. 8p^o al Or^{1,700}edd Baseth²⁶⁸ Chr Antioch¹⁰⁴⁴ Damparall⁴⁷⁵ (et.

παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπάλανσιν, 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄψεως ζωῆς.

2 T 1, 14

20 Ὡς Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρέπόμενος τὰς

2, 16

βεβήλους νεοφρονας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδοπνεύμου γνώσεως,

paris) Thphyl, item syr^{tr} ... ε Ti ἀλλ ἐν cum D^{CKL} al longe plu Or ed Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Oec. Latini omnes sed in deo pariter atque ante in incerto. | θεω sine articulo cum MD^{FG} 71. 115. 8P^o arm O^{redd} Antioch Thphyl ... ε Ln Ti τὼ θεω cum AD^{CKLP} al pler Or^{1,700} ed Baseth²⁰⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et parall. Praeterea non addidimus τὼ ζῶντι cum MAP^{OP} 17. 23. 47. 67° 73. 118. 120. al pauc f g am fu^o demid hari tol allachm sah cop arm aeth Or^{edd} Baseth²⁰⁰ Chr^{2,26} Antioch Damparall (et. paris) Oec Hier^{sal} al ... ε (sed Gb^o) add τὼ (D^o K^o 57. 115. 8P^o Dam ad h. l. om) ζῶντι cum D^{CKL} al pler d e m²⁰ vg^{cl}o fuvict syr^{tr} Or^{ed} Chr⁷⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹⁰⁴⁴ Dam ad h. l. Thphyl Ambrst al | ἡμῖν: 17. Or^{1,700} Hier^{sal} om | πάντα et. Or Chr⁷⁰⁰ et^{2,26} semel Euthal^{cod} Antioch¹⁰⁴⁴ al mu ... Ln τὰ πάντα cum Δ 37. 116. al pauc Baseth Chr^{2,26} semel ... P⁸⁷ G^o g plane om. Posuimus autem ante πλουσίως cum MAP^{CKLP} al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f m vg syr^{tr} sah cop arm Or Bas eth Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch Dam al Ambrst al mu ... ε (= Gb Sz) post πλουσίως pou cum minusc vix mu aeth (ille dabit nobis in divitiis omne)

18. πλουτεῖν et. Or^{1,700} etc ... FG πλουτεῖν

19. ἀποθησαυρίζοντας (L -ζορτεσ) ... DE d e f m²⁰ vg Ambrst rell ἀποθησαυρίζειν | εαυτοῖς: P 111. o^{ser} -τους | εἰς τὸ μέλλον: P^o εἰς τὸν μέλλοντα. Latini in futurum. | L 17. al aliq (3 ap Scri) ἐπιλάβονται | ὄψεως c. MAD^o K^o F^o G^o H^o C^o P^o 17. 23. 31. 57. 71. 116. 137. 176. 179. 8P^o (et 37. τῆς αἰωνίου ὄψεως) d e f g m²⁰ vg syr^{tr} sah cop arm aeth ar^o Baseth²⁰⁷ Euthal^{cap} ap Zacagn⁶⁰⁰ Ambrst rell. Praeterea η ὄψεως ζῶντ legitur etiam Constit^{4,5,1}, item ap Clem Or alios, sed non hunc ipsum illi locum afferunt ... ε (= Gb Sz) αἰωνίου cum D^{CK} K^o LP al pler marian Chr⁷⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Antioch¹⁰⁴⁴ Dam Thphyl Oec

20. ω (et. syr^p M^o S^o): P om | παραθήκην cum MADEFCKLP al longe plu (7 ap Scri) sah cop (hi^o servant ipsum Graecum et add quod concredidisti tibi) syr^p M^o S^o Clem⁴⁸⁷ Igninipol adheron¹ (φύλαξον μου τὴν παραθήκην) Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec ... ε (= Gb Sz, sed Gb^o) παρακαταθήκην cum minusc mu (ut 137. 140. 4 ap Scri) Hippant^{chr} 1 (Lag¹) Chr⁷⁰⁰ Thphyl | νεοφρονας cum MADEFCKLP al pler^v syr^{tr} sah cop aeth Clem⁴⁸⁷ Hippant^{chr} Or^{1,664} Did^{ris} Chr⁷⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (sed ex his omnibus nemo interpretationem addit; hinc scriptura tantum nitimur, quae apud eos pariter atque in eod Ni Ti fluctuare potest, licet id ab editoribus non adnotatum sit). Oec vero ad

21 ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡσυχίῃσαν.
'Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

2, 18

h. l. sic: κενοφωρίας δὲ τὰς ματαιολογίας. ἄρα οὖν ἐστὶ καὶ κενοφωρία οὐ βίβηλησ. ὁ δὲ μακάριος ἰωάννης (at ad hunc certe locum Chrysost. nihil eiusmodi habet) τὰς νεωτέρως παραιτίσις κενοφωρίας εἶπε, διὰ τῆς αἰ. διφθόγγου τὸ κε γράφων, ὡς Ἰουκ. Cf ad 2 Tim 2, 16 quae ibi ex Chrys adscriptimus ... FG 78. 115⁶⁶ al vix mu (nullus ap Scri) Epiph⁶⁴⁶ (in epist Ancyrana) κενοφωρίας. Item vocum novitates d e f g m⁶⁸ vg IrInt¹²⁶ Leif²¹⁷ Hil¹²⁸¹ Ps-Athlas⁵⁶³ Ambrst rell, item arm. Ceterum nuspiam facile κενος legitur quin codd mu maximeque antiquissimi κενος praebent.

21. ἐπαγγελλόμενοι: 17. ἐπαγγελλόμενοι | μεθ' ὑμῶν cum MAP⁶⁷GP 17. g (vodiscum t tecum) cop ... ε Ti μετα σου cum DEKL al fere omni d e f (g sub aut) vg syr^u arm aeth Thdr̄t Dam al ... sah Chr Euthal cod om η χα. μ. υμ. Praeterea ε (= Gb Sz) add αμην cum κωδ⁶⁰εσκ LP al fere omni e f vg syr^u cop aeth Thdr̄t Dam al: omisimus cum n⁶AD⁶FG 17. d g fu⁶ arm, item (vide ante) sah Chr Euthal⁶⁰.

Subscriptio: προς τιμοθεον ā cum κ 17. al (109. al πρώτη pro ā). Item δε προς τιμοθεον ā πληρωθη· αρχεται προς τιμοθεον β̄, item FG πληρωθη επιστολη προς τιμοθ. ā αρχεται προς αυτον (α⁶ αυτον) β̄ (α add insuper II.) ... A 120. al προς τιμοθ. ā γραφη απο λαοδικειας, r 114. πρ. τιμοθ. ā γραφη απο νικοπολεως ... κ al mu Euthal⁶⁰ προς τιμοθ. ā (vel πρώτη) γραφη απο λαοδικειας, ητις εστι (εστιν) μητροπολις φρυγιας της καπατανησ (47. al πακατανησ, al πακτα-, παρακατ-, καπατανησ, Euthal⁶⁰ πατακατανησ), L του αγιου αποστολου πανλου προς τιμοθ. επιστολη ā γραφη απο λαοδικειας· ητις εστιν μητροπολις φρυγιας της καπατανησ. Similiter al (o⁶⁸ απ. λαδικιασ, a⁶⁸ 74. add ad finem: ὁδον δη και η εκ λαοδικιασ vel -κιασ) ... d ad timotheum I. (** add scribens a ladicia) explicit incipit ad timotheum II., f g am fu al expl. epist. (fu om) ad timotheum I. (am p̄, al prima) inc. ad eundem secunda (f II., fu inc. arg. ad eiusdem II.). Add ante inc. al lachm scripta de laudicia. Confirmant additamentum απο λαοδικιασ et. syr^{ch} aeth (in epistulae inscriptione) arP, item syrP cum ητις εστιν etc. Contra habent cop απο αθηνων δια τιτου του μαθητου αυτου, ar⁶ scripsi eam Athenis misitque cum Tito, arP⁶¹⁰ απο ρωμης δια τιτου, 6. Synops Euthal odd alq απο μακεδονιασ ... ε προς τιμοθεον πρώτη γραφη απο λαοδικιασ, ητις εστι μητροπολις φρυγιας τῆς πακατανησ. Praeterea numerantur στιχοι: σλ' (κλ al plu atque etiam Euthal; in F numerus evanuit; al σλ', σλς', n⁶⁸ 80. σρ', al σ', 90. οα' [σα']?, vg lachm versus CCXXX. Etiam v' ex Copto et τι' nescio unde retulerunt). ... Additur et. passim cum Euthal αναγν. α' sive μια, κφφ. ιη', μαρτ. β' ... am fu capita 80 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β̄.

I.

¹ T1, 1, 1, 1
² Co 1, 1, 1, 1
1 Πανῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
καὶ ἐπαγγελίας ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέω ἀγαπητῷ
τέκνῳ. χάρις, εἰς, εὐεργεσίᾳ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Λατ 24, 14
Ro 1, 8
3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ
συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσε-
σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου

* πρὸς τιμοθεον β̄ cum κακ 17. 47. 113. 116. n^{scr} al, item 37. al πρ.
τιμ. δευτέρα. Item (vide ante) DEFG αρχιται πρ. τιμ. β̄ ... F 114.
παυλου επιστολη πρ. τιμοθ. β̄, 121. 123. h^{scr} k^{scr} πρ. τιμ. δευτερα
επιστ., 120. η πρ. τιμοθ. β̄ επιστολη, 122. παυλου αποστολου πρὸς
τιμ. επιστολη καθολικη, L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β̄
πρ. τιμοθ. Similiter al ... ε ἡ πρὸς τιμοθεον επιστολη δευτερα,
ε^a Gb Sx παυλου του αποστολου (Gb Sx om τ. αποστ.) ἡ πρὸς τι-
μοθ. επιστ. δευτερα.

1. 1. χριστου ἰησου cum κδεδρακρ 17. 31. 46. 47. 71. 8p^a al fere¹⁵ (4 ap
Sori) d e f g am (Treg am^{**}) fu demid hal marlan omnia¹schm sah cop
syrP Euthal^{cod} Dam Ambrat Prim Cassiod ... ε Ln ἰησου χριστου c.
ΔL 37. al longe plu v^gle tol harl (am^a ap Treg) go syrP arm aeth Chr
708 Thdrt al | ἐπαγγελιασ: κ -λιασ, item omisso ζωης oscr (i. e. 61.)

2. αγαπητω τεκνω: 17. γνησιω τεκνω εν πιστει | και χριστου ἰησ. του
κυρ. ημων cum κ^aδεδρακλ al pler d f g v^g go sah cop syrP arm Or
int^{4,400} („ad Tim. prim. et sec. Gratia misericordia et pax a deo patre
et Christo Iesu domino nostro“) Chr⁷⁰⁸ Euthal^{cod} Thdrt al ... κ^a 17.
37. k^{scr} και κυριου ἰησου χριστου του κυριου ημων. Item 43. 49.
syr^{sch} aeth και κυρ. ἰησ. χρ. | Ante pax v^gedd all^g (ut fu^{**} al¹schm)
Or^{int} (vide ante) add et. Contra quam lectionem scribit Lucbrus:
Non est proponenda coniunctio et voci pax. Sah habet charis σοι και
πεινικα και ευρητη. | πατροσ: 39. 41. 49. syrP c.^a add ημων

3. τω θεω sine additam cum κ^aδδ^cκ^aFGKL al fere omni v^g (et. am omni
laehm al) syrutr cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Prim ... d^a
κ^a 17. 8p^a d e v^gix fu demid hal go sah Or^{1,624} etint^{1,65} Ambrat
Vigvarimad⁷⁰⁸ Sedul Pelag add μου. Contra Lucbrus: Nec hic ad-
denda sunt pronomina meo et (i. e. ante progenitoribus) meis. | λα-
τρευω: c^a -ειων | d^a αδιαλειπτον

4. επιποθων: F⁵⁷⁰ cop arm επιποθω, g desidero t ans

τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, ὃ ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνήκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι'
ἦν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωοπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ 1 TI 4, 14
ἔστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν Ro 8, 15
ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-
φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν Θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει
ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν TH 1, 2 a
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

5. ὑπόμνησιν: Euthal^{cod} (per incuriam) υποκρίσιν | λαβὼν (Gb') cum
M^aACFG 17. 31. 73. 8p^a arm ... ε λαμβανων cum M^oBEKL al pler Chr
Euthal^{cod} Thdrt Dam. Apud Latinos est recordationem (d e comme-
morationem) accipiens. | ενωκησεν: D^a 17. ενωκησεν | λωΐδι cum MAC
DE al pler (115. d^{scr} al -ιδη) etc (et. sah cop) ... FOKL 109. Euthal
cod λωΐδι (FG -ιδει), 43. λαιΐδι | ευνικη (et. ε^o Gb Ss) cum MACDFG
KLP al plu ... ε (non ε^o etc) ευνικη cum minusc mu (7 apud Scri),
item go | πεπεισμάι: 17. πεποιθα
6. αναμιμνήσκω cum MACFGKLP etc ... DE c^{scr} υπομιμνησκω | D ανα-
ζωοπυρον (D^o -ρειν) | χαρισμα (et. M^o): M^a θελημα | του θεου: A του
χριστου
7. δειλιασ (δειλ- ut MCKL etc; ADEFGP al διλ-) ... 238. 8p^a d^{scr} Did²⁰⁰
et¹⁰⁰ δουλειασ (-λιασ), item aeth subiectionis. Cf et. Clem²⁰⁰ δουλειασ
παλιν εις φοβον (pergit usque εμε τον δεσμιον αιτου), item Chr^{12,46}
ου γαρ ελαβημεν, φησι, πνευμ. δειλιασ (sed ed²⁰⁰ m^o δουλειασ) αλλα
πνευμ. δυναμεισ κ. αγαπ. κ. σωφρονισμ.: miscuerunt igitur Clem et
Chr hunc locum cum Ro 8, 15.
8. επαισχυνθησ: L^a 47. 116. d^{scr} al -σχυνθησ | του κυριου ημων (et.
M^a) ... M^a om ημων ... 73. demid syr^p e.^a add ησου χριστου et go
Iesū, item omisso ημων 31. 47. τῷ ᾧ (certe sic testatur Wist) | συν-
κακοπαθησον cum MADEFGL ... ε Ln συγκακοπ. cum CK¹¹ al certe
pler | θιου: D^a 17. 116. praem του (sed 116. etiam κατ. την δυναμιν)
9. ημασ: 47. om, 178. k^{scr} post καλεσαυτ. repetit | κλησει: vgclo fu
demid al¹⁰⁰ m^o syr^p m^o Ambrat al add sua | αγια: L τη αγια | αλλα
κατα cum MACP 17. b^{scr} k^{scr} Cyr¹aph^o; item 73. Ath⁴⁰⁰ αλλα κατα
την ... ε αλλα κατ cum DEK¹¹L al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam
al; item FG αλλ. καθ | προ χρον. αιωνων: P pro ante εν χρ. ησ.
(M¹⁰⁰ om εν χρ. ησ.)
10. φανερωθεισαν: K φανερωθιεντος | επιφανιασ ut MAD^oCK¹¹LP al pler
... CD^oFG al επιφανιασ | σωτηροσ: 23. 57. syr^p m^o Or^{1,400} Augreec.

- Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
 1 ΤΙ 2, 7 ζῶην καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτίθηγ' ἐγὼ
 κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ
 ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ὅτι πεπίστευκα,
 καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς
 ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχει ὑμῶν ὁ λόγος ὡς
 1 ΤΙ 6, 20 παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
 κo 5, 11 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἀγίου τοῦ ἐνω-
 κῶντος ἐν ἡμῖν.
 4, 10, 16 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπειστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
 4, 20 ὧν ἐστὶν Φύγαλος καὶ Ἐρμογένης. 16 δόξη ἔλεος ὁ κύμιος τῶ

με^{cr1} κυριου | χριστου ιησου cum m^aAD^z* d e sah ... ε ιησου χριστ.
 cum m^{co}np^z*^zγκλρ al omn^{vid} f g vg go cop syr^{tr} arm aeth Or^{1,4ss}
 Chr Euthalcod Cysglaph¹⁰ Thdrt Dam al Augdoct chr^z ει^{contr} t-ep
 peias^z et^{alib} Ambrst al | καταργησαντος: DE praem του | ζωην: D^o
 praem την, o^{scr} (i. e. 61.) praem τυν

11. κήρυξ: arm διακονος | και διδασκαλος: 17. και διακονος ... CR 5.
 21. 115. c^{scr} d^{scr} om κας (: : cf 1 Tim 2, 7). Praeterea c L^{ned} mal Tⁱ
 add εθων cum m^{co}DEFGKLP al fere om d e f g vg go syr^{tr} sah
 cop arm aeth Chr¹¹⁸ Euthalcod Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Or
 in^{4,ss} sq „Sed et alibi de semetipso dicit quia sit *praedicator et apo-*
stolus et magister gentium“, sed ista possunt etiam ex 1 Ti 2, 7 de-
 sumpta esse. Omnisimus (et L^{ned} m¹⁸) cum m^a 17 :: pro hac aucto-
 ritate non retinendum videbatur additamentum, quod ex 1 Tim 2, 7
 huc transferre, ubi primum epistolae Pauli coniunctum edebantur,
 tam proclive erat. Accedit quod pro continuatione sermonis addita-
 mento εθων non pari modo ac loco gemino opus erat.
12. κας ταυτα et. m^o ... m^a 73. om κας | παραθηκην cum unc omnib al
 longe plu etc ... c^o 1633. (ut etiam ed^{comp}l) παρακαταθηκην cum
 23. 73. 115. b^{scr} g^{scr} k^{scr} al plus¹⁵ Chr¹¹⁸ Thphyl. Reddunt d e f g
 vg Ambrst al depositum, g sub aut add depositionem, Ambr^{10b} com-
 mendatam; versu vero 14. etiam Ambibidem depositum, Ambrst com-
 mendatam. | μου: DE^zRS^z 45. 114. a^{scr} k^{scr} om
13. 78 corruptissimae scripturae spseimen h. l. praebent, habent enim:
 Ποτυπουσιν (G^{MS} κατα ποτυπουσιν) εχει υγιεισ εμνον (super e in
 utroque ω notatum) των | αγαπη τη: D^o αγαπησ τησ. Corrupte d:
 formam habens sanorum verborum quas a me audisti et fide et dilectionem
 in Cho Iesu.
14. παραθηκην cum M^oACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) Chr¹¹⁴ Euthal
 cod Thdrt Dam al ... ε (= Gb 8s) παρακαταθηκην cum 47. 115. 137.
 b^{scr} k^{scr} al m^{vid} Thphyl | ερωκοι^ντος: 17. δοθ^ντος. Item Amb
 luc^{1,1270} qui datus est nobis (sed^{10b} 20,614 qui habitat in nobis)
15. φυγελος cum M^oDEFGKLP 17. 23. 37. 39. 137. al fere¹⁰ (3 ap Scri)
 d e f g am fu toi allachm go sah syr^p mg sr arm Bas^{eth} 265 edd vet Chr

Ὁθησιγόρου οἶκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τῆς ἄλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. 18 δόξῃ ἀντῶ ὁ κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διεκόνησεν, βέλτιον οὐ γνώσκεις.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐδυναμῶ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους

784 Procop³¹² 305 Dam Oec Tertpraescr³ Ambrat al ... ε φινελλοσ cum A al plu vgole demid cop Epiph³²⁶ Baseth³²⁶ exedd³ Euthalcod Thdrt Thphyl. Praeterea cf ad 1 Tim 1, 20 ex Or adscripta. Cf Lucbrus: „Ex quibus est Phigellus. Alii scribunt unico l, Phigelus: sed male illi qui habent Philetus, quod nomen occurrit infra 2, 17.“ Philetus est in vgsist ... 43. 73. Iscr al aliq φινελλοσ vel (ut 20. 74.) φινελλοσ | ἐρμολογησ: ἐρμ- non ἐρμ- testatur antiquissimus accentuum testis n^o, item r o^o. Quam scripturam confirmant d e vgodlachm go ... ε In ἐρμολ- ut f g vgclo am fu demid al.

16. ελεος: ο κυριος ... 1. 17. 47. 73. 108. syr^{12r} sah arm Or^{1,123} Eus eclog¹⁶ Baseth³²⁶ ο κυρ. (arm θεος) ελεος | ονησιφορου: Δ ονισφ. | οικ επασχυνθη (Gb) cum n^oACD(* επεσ-, ° επαισ-)LP 1. 17. 31. 37. 46. 47. 71. 73. 109. 115. 116. al plus¹⁵ (5 ap Seri) Euthalcod Thdrt cod; item rα ου κατασχυνθη ... ε οικ επησχυνθ. cum n^ok al plu Or^{1,123} Baseth³²⁶ Chr etc

17. σπουδαιωσ cum MOD*FGP 17. 31. 67** d e f g vg (hi Latt sollicito) Or^{1,123} Baseth³²⁶ Ambrat al ... ε Ti σπουδαιωτερον cum D^oKKL al pler Chr Euthalcod Thdrt Dam al. Item A 73. 137. σπουδαιωτερωσ. | εζητησεν ... C ανεζητησεν, 31. 47. cat¹²¹ επεζητ., Iscr εεζητ.

18. ελεος: D^oCK 109. 219. al²ser ελεον, κ ελαιον ... P Thdrt^{4,1167} ante ειρηην pon | παρα κυριου (et. K^o): D^o 47. Chrmoec¹ Thdrt ad h. l. (sed non^{cod} nec^{4,1167}) παρ. κυριω ... D^oK^o d e πα. θεω, α δεο ... P 120. om, item Tert¹resurr carn²³ | εν εκει. τη ημερα: DE d e εν τ. ημ. εκει. | rα (ut solent) εν φρεσσω, g in ephesso t epressi | διεκονησεν ... 31. 37. 46. 73. 109. 116. f g vgclo demid tol allachm (non item am fu harl^o marian) go syr^{12r} cop arm aeth Thdrt Ambrat Pelag (non item Prim) add μοι. Cf Lucbrus: Correctores e libris suis addiderunt pronomen mihi.

II. 1. ου: demid syr^{12r} ms vero

2. α ηκουσας (et. f g): r^oε^og^oε^o ακουσας | μαρτυρων et. Clem³¹⁷ Or^{4,326} ε^oi^on^oι^o etc Tertpraesc³²⁶ etc ... HippantiChr¹ (Lag¹) παρακλησιων | ικανοι: κ δυνατοι.

θεοῦ οὐ δίδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐλλεικτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβιαλεύσομεν· εἰ ἀρνήσόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμοι, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκονόν-

νεκ*φακ¹¹LP al pler | ου δεδεται (d e sermo dei non est alligatus, f vg verbum - alligatum) ... φα ουδε εται (sic), g non alligatur | ου (post ΘΥ) in κ^o excidit; suppl κ^o

10. παντα: 17. om | σωτηριας τυχ. της εν ... φα σωτηριαν τυχ. τη εν (sic) | αιωνιου: f vg syr^p m^g arm aeth Ambrst Fulg^{trasm} 2, 31 al ου-ρσιου

11. πιστ. ο λογος: 74. a^{scr} add (: ex 1 Ti 4, 9) και πασης αποδοξης αξιοσ | ε γαρ: 37. 81oct add και | συζη- ut MACDEFGP ... ε συζη- ut κ¹¹L al certe pler. Item -ζήσομεν cum κ¹¹DEK al pler Or^{1, 428} etcat rom²⁵ cor¹² Eusmcell²⁴ etps²⁶¹ Basbapt⁶²⁰ etc⁶¹⁰ etc Or^{lat} 4, 561. 565 Tert scorp¹² Cyr²⁶⁵ etc, item corrupte φα ζωομεν ... CLP 37* 47* 109. 115. o^{scr} -ζήσωμεν

12. υπομενομεν: P 109. c^{scr} o^{scr} -νομεν ... f vg^{cl} fu tol al cop sustine- bimus (contra am demid sustinemus) | φε^g g om και συνβιασι. usque απιστουμεν spatio vacuo relicto, item f om ε αρησ. κικειν. αρησ. ημ. | συμβα- cum κ¹¹DEK Damparis ... ε Ln συμβα- cum κ¹¹L al certe pler Euthal^{60d}. Item -σιλεύσομεν cum κ¹¹b^(*) -λινομεν)EK al pler Orcat cor¹² Eusmcell²⁴ etps²⁶¹ Basbapt⁶²⁰ Chr⁷²⁰ 740 Cyrador⁴⁰⁵ Thdrt Dam al ... ΔCLP 109. Euthal^{60d} -σωμεν | αρησομεθα cum κ¹¹AC 17. 31. 73. 115. f vg (vg ed fu al negaverimus, am tol al negabi- mus) cop Chr⁷⁴⁰ Damparall¹⁰⁵ (et. paris) Thphyl Tert^{scorp} 12 (negaveri- mus) Cyr²⁶⁵ (ut Tert) al ... ε αρουμεθα cum κ¹¹DEKLP al pler d e Euthal^{60d} Thdrt Dam ad h. l. Ambrst | κικεινος: Cyr²⁶⁵ Aug¹⁶ 22 et ipse. Similiter in x ante κικεινος manus posterior adpuxit και αυτοσ. | αρησεται: 17. -σητα

13. απιστοουμεν: Ath³⁷⁷ απιστησομεν, d e vgms iachm non credidiimus | γαρ cum κ¹¹A^{vid}GDE*FGLP 1. 17. 31. 37. 67* 73. 80. 137. 153. al plus¹⁰ (3 ap Seri) f g syr^{sch} cop (aeth et non potest etc) Ath³⁷⁷ add pri Chr⁷⁴⁰ 741 Thdrt ad h. l. ... ε (= Gb + Sz) om cum κ¹¹x al plu d e vg go syr^p arm Ath³⁷⁷ excid⁴ Thdrt^{4, 1243} Dam Tert^{scorp} 12 Ambrst al

14. διαμαρτυρομενος ... c 238. Thdrt -ρομενος | ενωπιον του: D* 112. om tou | θεου cum κ¹¹FG 37. 43. 67* 71. 80. 179. 238. al fere¹⁰ f g demid cop syr^p m^g (arm ap Gb) Chr⁷⁴¹ ter com Thphyl^{com} 2 Ambabrah 2, 6. 226 Pelag ... ε Ln Ti κυριου cum ΔDEKLP al longe plu d e vg go syr^{sch} etp¹²¹ (arm ap Treg) Chr⁷²⁰ et⁷⁴¹ sem Euthal^{60d} Thdrt Dam Thphyl¹²¹ Ambrst Prim al ... 74. a^{scr} χριστου | λογομαχειν cum κ¹¹o

1 Ti 4, 9
Ro 6, 8
2, 17
Mt 10, 33

των. 15 σπουδάσων σταντὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργά-
την ἀνεπίσχυτον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
16 τὰς δὲ βεβήλους καινοφανίας περιείπασα· ἐπὶ πλείων γὰρ προ-
κίψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα τομῆν
ἔξει. ὧν ἑστὶν Ἰμμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν
ἠστόχησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν
τὴν τιμὴν πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστι-

T¹¹ 2, 9

2, 18

1 T¹¹ 1, 20

2, 21

DE*EETFEΓAΣ*KL P al omn^{v1} syr^{utr} cop go Clem²⁴⁵ Chr Euthal^{cod} Thdrt
Dam Thphyl ... Ln λογομαχίαι cum AC^o d e f g vg aeth Or^{int} 2, 16^v
Ambabra 2, 6. 246 Ambrat Prim rell | επ ουδενι cum M^oAC^P 17. Item vg
SP^o επ ουδενι (vg -τις) ... ε εισ ουδεν cum M^oDEKL al pler Chr⁷⁴⁰. 741
Euthal^{cod} Thdrt al; Clem²⁴⁵ δε ουδεν, Dam εισ ουδεν. Ex Latinis
g in nihilum t o, f allachm in nihilo, d e fu tol Ambabr in nihil, vgl^o
am harl al Or^{int} Ambrat al ad nihil, auct^oing cler²⁵⁰ nihil. Ceteram
Cyr^{oca} 486 sic: λέγων μὴ λογομαχεῖν ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ. Similiter
Clem²⁴⁵ (quem locum vide ad v. 16). Quem in modum et Ln coniu-
git singula scribens μὴ λογομ. ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κα. τ. ἀκ. sine
distinctione. Similiter cop: non altercandi super aliqua re in qua non
est lucrum, subvertendi audientes. Libere go: verbis ostenders ad non
quidquam praeat nisi subversionem his audientibus. Nobiscum vero
distinguit Chr⁷⁴¹. Pergit enim post εισ ουδεν χρήσιμον: οὐ τοῦτο μέ-
ρον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ καταστρ. τ. ἀκου. Neque aliter Latini interpretati
sunt; pariter enim ac vg post επ ουδενι (επ ουδεν, εισ ουδ), d e f g
vg^o demid tol harl (non item am fu allachm) Or^{int} 2, 16^v Augereson¹
Ambrat Prim al (non item Ambabra) add γαρ, enim.

15. τω θεω et. Clem²¹⁸ .. AL Dam τω χριστω

16. καινοφανίας et. f vg Sedul inaniloquia, Prim vaniloquia ... vg al pauca
καινοφανίας, item novitates vocum d e g (novitatum voces t vocum novi-
tates. Ac super βεβήλους notat stulta t prophanas t inaniloquia), vocum
novitates m²³ Leif²¹⁷ (ut d) Aug^{10h} 97 et term²⁹⁹ et faust⁴ et donat⁵ (ver-
borum novitates, vocum novit.) Ambrat (ut m). Item Chr⁷⁴², cuius verba
ad 1 Tim 6, 20 adscripsimus, quem confer. | περιείπασα (37. περι-
στασο, ut et. Dam): vg περιείπασον. Cf Clem²⁴⁵: παραωνῶν ἡμῖν μὴ
λογομαχεῖν τε δὲ οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστρ. τῶν ἀκου, τὰς δὲ βεβ.
καινοφ. περιείπασθαι. | ἀσεβείας: d e (f) g m²⁸ vg multum (g pluri-
mum t multum) enim proficiant (g vg^o demid al proficiant) ad impieta-
tem (f male pietatem) ... D^oK ἀσεβεία, D^o ἀσεβεία

17. γάγγραινα ut KAKK²¹¹LP etc ... DE γανγρανα, F γανγρα ἴνα, G γαν-
γρα Ἰνα (et g vertit sicut canoer ut serpat) | ΔFG 71. al υμνείας, d f g
am al hymeneus, fu al hymineus, D^oP 1. al υμναιεος | φιλητός: hoc
accentu D^oKLP etc, non ut ε Ln φίλητος.

18. ἀνάστασιν cum MFG 17. ... ε Ln Tⁱ praem την cum ACDEKLP al
fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | ανατρεπ. την τιμην πιστιν
cum ACKLP al pler Chr⁷⁴² Euthal^{cod} Thdrt Dam al (την τιμην ut
etiā in D^o; 118. Euthal^{cod} etc την τιμῶν), item subvertunt (f subverte-

κεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, Nm 16, 5, 21
 καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, 1 Co 5, 13
He 9, 21
 ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἅ μὲν εἰς τιμὴν ἅ δὲ εἰς ἀτι-
 μίαν· 21 εἴαν ὄν τισ ἐκκαθάρη ἐντὺν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος
 εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
 θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φρεῦγε, δίκως 1 Ti 6, 11
 δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
 τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδευ- 1 Ti 4, 7
 τούς ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ
 κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἡπιοῦ εἶναι πρὸς πάντας, διδασκίον,
 ἀνεξίκανον, 25 ἐν πραύτῃ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους,

ruini) quorundam fidem f vg cop syrP arm aeth ... κ* ανατρ. την πιστ.
 την τιμων, κ*F5G 17. g ανατρ. την πιστιν τιμων ... DE d e go syr^{sch}
 Aug^{ps} Ambrst al την πιστιν την τιμων ανατριπ.

19. Α* ο μὲν τοῖς στείροις | τοῦ θεοῦ εἰ. κ* ... κ* του κυριου | τους
 οντας: κ* (non item^o) praem παντας | πας ο: 37. a^{scr} om ο | το
 ονομα κυριου cum MACDEFGKLP al fere⁶⁰ (11 ap Scri, al pauc του κυρ.)
 d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Or^{int 2, 70} Ps-Ath⁹¹ Chr Euthal
 cod Thdrt Antioch¹¹⁷⁷ Dam ad h. l. al Ambrst al ... ε (= Gb Ss) τ.
 ονομ. χρστ. c. minusc vix mu ... Damparall⁴⁸⁴ (et. Paris) τ. ο. του θεου
 20. δε: 1. 87^{2*} om | μωρον: 37. 80. μωρα | χρυσ. και αργυρα: 37. 116.
 αργ. κ. χρυ.

21. εκκαθαρη: Δ -θειρη, F -θαρι ... 17. Thdrt^{2, 107} post εαυτον pon |
 εστα σκευος: suppl κ* quum κ* omisisset | ευχρηστον cum κ* Λοβ^{9*}
 κ* F5G (FG 48. ευχριστ-) 17. 23. 80. 116. 123. f^{scr} d e g go cop syr
 sch ar^o Ephr¹⁷⁰ Chr⁷⁴⁶. 748 Thdrt ad h. l. Oec Or^{int 1, 200} et^{2, 270} Aug^{ps}
⁶⁰ et donat⁸ Ambrst ... ε (sed Gb⁶⁰) praem και cum κ* ο* D^{bet} κ* LP
 al pler f vg sah syrP arm aeth Or^{1, 124}. 127. 556 et^{int 2, 328} et^{4, 516} Euthal
 cod Thdrt^{2, 107} Dam Thphyl Prim | εια ante παν εργον (Latini ad):
 DEFG 47. προς

22. πιστιν ante αγαπην: F5G g post αγαπην | των επικαλουμ. cum MD
 EKLP al pler d e f vg go syr^{sob} cop arm Chr⁷⁴⁶ com (τῷ ἔστι· μετὰ
 τῶν ἱπικ. etc) Euthal^{cod} Dam Thphyl Oec Ambrst al ... Ln praem
 παντων (: ut 1 Co 1, 2) cum ΔCF5G 17. 23. 31. 39. 73. 89° (sed FG
 73. om των) g sah syrP aeth Chr⁷⁴⁶ txt Thdrt Isid^{4, 220} | επικαλουμει-
 νων: Δ αγαπωντων | τον κυριον: cop arm nomen domini, sah nomen
 domini Iesu :: cf 1 Co 1, 2

23. ειδως: F5G5F ειδως

24. αλλα cum MACDEFG 17. ... ε αλλ cum CK¹LP al pler | ηπιου et. Or
 int^{2, 270} Ephr^{1, 512} et^{2, 123} etc ... DE^{2*} E^{2*} F^{2*} G^{2*} aeth^{ro} ηπιου (aethPP
 ηπιου ηπιου)

25. εν: FG συν, item cum d (cumimmodestia) e f g vg Or^{int 2, 162} (cum man-

μήποτε δόξη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνειαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
 1 ΤΙ 2, 26 καὶ ἀναήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐξωρημένοι
 ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνουν θέλημα.

III.

1 ΤΙ 4, 1 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐστήσονται και-
 Ρο 1, 26 ροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλαντοι, φιλάγγυροι,
 ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχαριστοί,
 ἀίσιοι, 3 ἄστρογγοί, ἄσπονδοί, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφι-
 λάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδοτοι μᾶλλον
 ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύνειμιν αὐτῆς
 ἡρημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπον. Ὁ ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-

euctudine) et^{2,270} (cum modestia) Ambab^{2,6} Hier^{31,3} (cum mansuetu-
 dine) | πραιότητι cum MACD¹P 17. 31. 47. 67° 71. 113° 137. Ephr²⁰⁶
 et^{2,128} Baseth²⁰⁸ Chr^{12,256} ... ἡ πραοτητι cum D¹Be¹CKL al pler Bas
 regg²⁰⁵ Chr¹⁴⁰ et^{1,272} Euthal^{cod} Thdr^t Leid^{2,270} Dam al. Vitiosae ἡ
 πραοτητι | ἀντιδιαθεμινοισ: c 116. ἀντιδιαθεμινοισ ... E²⁰⁸FG
 ἀντιμινοισ (-is- omnes tres) | δωη cum κ¹ACD¹FG 31. 120° Ephr²⁰⁶
 et^{2,128} Chr¹⁰⁵ Iaid^{2,270} ... ἡ δω cum κ¹D¹CKL¹P 17. al pler Bas
 eth²⁰⁴ Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al | μετανοιαν: suppl κ¹ ab¹ omis-
 sum | εἰς ἐπιγν. ἀληθείας: A add ελθειν :: vide infra 3, 7.

26. ἀναήψωσιν (A -αρηψω- in rasura habet, it vg *resipiscant*): c 17.
 47^a ἀναήψουσιν ... D¹E¹^a ἀναληψωσιν (non item^b nec^c) | ἐξωρη-
 μίνοισ: F ἐξωρησμίνοισ ... G rursus corrupte: εἰς ω (g a quo) γρημενοί
 (g *carpi t carpiu tenentur*), F¹ ἐξωρημ., posteaque pro εἰς το ἐκείνου
 FG ex το ἐκείνου (a¹ -ου)

III. 1. γίνωσκε cum κCDEKLP al pler¹ d e f vg go cop syr¹ arm aeth¹PP
 Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al Ambst al ... Ln γινωσκαιτε (vg 17. 116.
 -εται) cum Δ¹ε¹Γ¹Α 17. 116. 238. 8p¹ g (*scitote*) aeth¹ Aug¹P¹⁰⁰ | χα-
 λεποί: d e f g m¹ vg Lcif¹²³ Ambst al *periculosa*, Cyr¹⁰⁰ *molestia*,
 Hier¹ophon² *pressima* (sed¹ich¹ *periculosa*); Aug vero¹P¹⁰⁰ „*saeua vel*
sicut alii codices habent periculosa“. (Aug¹P¹⁰⁰ *periculosa*, sed¹P¹⁰⁰
saeua)

- 2 οἱ ἄνθρωποι: κ 72. 115. al aliq om οἱ | G¹ φιλαιγοί, item FG ἀλα-
 ζοντες et 115. ἀλαλαζοντες | ἀχαριστοί: σ¹ ἀχριστοί, κ 87. ἀρηστος
 3. ἄστρογγοί: D¹E¹F¹G¹ 87. 78. 116. 219. g arm Chr¹²⁵ Ambst Optat¹Donat¹
 (non item Cyr¹⁰⁰ Lcif¹²³ al) post ἄσπονδοί. pon ... m om, item 238.
 syr¹ch ar¹ una cum ἄσπονδοί. | ἀφιλάγαθοί: Δ φιλαγ.
 4. φιλόθεοι: FG φιλοθίνοί (ut videatur esse, in F maxime, φιλοθίνοι οἱ)
 5. δε: G¹ om

νοντες εις τας οικιας και αιχμαλωτιζοντες γυναικαρια σεσωρευ-
 μενα αμαρτιας, αλογμενα επιθυμιας ποικιλιας, 7 παντοτε μα- 1 ΤΙ 2, 4
 θανοντα και μηδεποτε εις επιγνωσιν αληθειας ελθειν δυναμενα.
 8 ον τροπον δε Ιαωνησ και Ιαμβρησ αντιεστησαν Μωυσει, ουτως Ex 7, 11
 και ουτοι ανθιστανται τη αληθεια, ανθρωποι κατεφθαρμενοι τον 1 ΤΙ 6, 8
 νοον, αδοκιμοι περι την πιστιν. 9 αλλ ου προκοφουσιν επι πλειον· 5, 14
 η γαρ ανοια αυτων εκδηλος εσται πασιν, ως και η εκειων εγενετο.
 10 Σν δε παρηκολουθησας μου τη διδασκαλια, τη αγωγη, τη 1 ΤΙ 4, 6
 προδεσει, τη πιστει, τη μακροθυμια, τη αγαπη, τη υπομονη, Act 19, 30
 14, 2, 19

6. οι: οσερ (l. e. 61.) om | ενδυνοντες (F h^{ser} ενδυνοντες): 27. 43. 73. 238.

Θεοσομ (non^{xt}) εισθινοντ. | αιχμαλωτιζοντες (D* εμ-) cum MACD*
 EMBEYEP al fere³⁰ Or^{1,440} exedd omnib Chr⁷⁶⁵ Thdrt ad h. l. et^{4,296} al
 ... ε (= Gb Sz) αιχμαλωτευοντες cum D^{BEKL} al plu Or^{ed} s^{res} Euthal^{cod} Dam | γυναικαρια sine articulo cum MACDEFGKLP al plu Or
 Chr Euthal Thdrt etc ... ε (= Gb Sz) praem τα cum minusc vix mu
 | αμαρτιας: Δ* -τιας, sed ipse^t vdir correxisse | επιθυμιας (C
 -ιας) et Or Chr ad h. l. et^{5,423} rell Cyp³⁰⁰ etc ... Δ syrP Thdrt ad h.
 l. (non item^{4,296}) add και ηδοναισ

3. ιαωνησ et. d e f g vg^{ole} fu* harl tol go (Iannis) syrP ms gr Or^{Int3,544}
 Ambrst ianues, cop ιαωνησ ... m⁵³ am demid fueorr incert allachm Or
 Int^{3,916} Cyp³⁰⁰ Lcif²⁵³ Archel⁶⁰⁰ ianues ... c* Euthal^{cod}* ιαωνησ |
 ιαμβρησ et. cop syr^{utr} (et. syrP ms gr) Epiph⁶⁷⁰ Chr Euthal^{cod} Thdrt
 Dam Photomanich^{3,17} al Augadlm²⁵ (l. e. 8,146) ex mss. Item syr^{sch} Ian-
 bres ... εg d e f κ m⁵³ vg go Hippcharism cum eoque Const^{5,1} (uno
 tantum cod^{vind} ιαμβρ. praebente) Macarp^{adient} ap Gall^{7,180} (ως οι
 περι ιαωνη σημι και μαμβρησ) Antioch¹⁰⁶¹ (ιαωνησ και μαμβρησ) Sy-
 nops¹⁰¹ (ex Exodo) OrInt^{3,540} et⁹¹⁶ Cyp³⁰⁰ Lcif²⁵³ Aug⁶⁵ et^{faust} 13
 Ambrst rell μαμβρησ. Quibus de nominibus conferri poterit Fabric.
 Cod. Pseud^{epigr}. V. T. p. 813 ss, ubi etiam ex Hebraeorum et Arabum
 libris testimonia afferuntur. | μωυ- ut MACDEFGKLP al plu etc ... Δ
 37. 67* 106. 116. al mu μω-. Item -σις cum MACDEFGLP 17. 47. al
 perma Phot^{manich} 3,17 Thphyl ... κ al plu Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al
 -ση. Praeterea fgr 73. 80. praem τω | ουτοι: F⁶⁷ αυτοι | ανθισταν-
 ται: D* αντιστανται ... 17. 238. αντισησασ

9. πλειον: 38. 43. 45. 72. 211. 238. πλειστον. Item Cyp³⁰⁰ sed non pro-
 ficient plurimum; contra d e f vg etc sed ultra non proficient, g sed non
 prof. ultra | ανοια: Δ διανοια | εσται et. Cyp³⁰⁰ Lcif²⁵³ Aug^{faust} 18 et
 alibi Ambrst al ... D⁶⁷F⁶⁷G 3. εστιν, item g est t erit

10. ου δε: 37. add τεκνον τιμοθει (initio novae lectionis) | παρηκολου-
 θησας (εσ ηκολουθησας) cum MACFG 17. ... ε Ti παρηκολουθησας
 cum DEKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: of ad 1 Tim 4, 6
 ubi εε -θησας | μου: D⁶⁷* μοι | τη διδασκαλια: εε om τη | αγωγη:
 D⁶⁷* αγαπη | τη αγαπη: Δ 115, 119. Thphyl om

11. τοῖς διαγωμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀττιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίᾳ, ἐν Λύστρου· οἷους διαγμούς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. 12 καὶ πάντες δὲ οἱ θελοῦντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διαχθήσονται. 13 Ποτηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλιυῖντας καὶ πλαυώμενοι. 14 οὐ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστωση τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευτος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν,

Act 18, 1

11. *γενετο* cum M^oDEFGKLP etc ... L^{ned} min *γενετο* cum A 38. 72. 109. 219. 8lect 15lect | *αττιοχεια* cum C^oDEK^{all}LP etc, item FG *αττιοχεια* ... MAD^oQ^{me} *αττιοχεια* :: sed cf alibi, Praeterea 46. add δ̄ διὰ τὴν θέλαν ἔκαθην, quemadmodum Dam^{com} δ̄ διὰ θέλαν πέποσθι λέγει. | *ερυσατο* cum AD^o d^{ser} ... ε *ερυσατο* cum M^oCD^oEF^oGKLP al pler etc | *κυριος*: DE^oEF^o *θειος*
12. *ζην ευσεβως* (et. L^{ned} min) cum MAP 17. 37. 71. 8^{po} eop syr^p aeth Or⁴,¹²³ et⁶⁸ Eusps¹² Ath⁴⁹² Chr¹,²²⁶. 912 et²,²⁴⁰. 4,702 Damparall⁴²⁰ (et. paris) ... ε L^{ned} mal TI *ευσεβ.* ζην cum ODEFGKLP al pler d e f g vk go syr^{sch} arm Eusps³⁰⁰ Ath²²⁰. 202. 702 Baseth²²³ Chr ad h. l. Euthal eod Thdrt al Or^{int},²,¹⁴⁵. 425 Hil²⁰⁷ rell; item Petral^{ex} hue respiciens ap Rou⁴,²⁰ *ευσεβως θελοτων ζην*, et Antioch¹¹¹⁸ οἱ ευσεβ. θελοτωσ ζην | *εν χρ.* ἰησου et. Or²,¹²³ et⁶⁸ Eusps¹² Baseth²²³ Chr ad h. l. et 1,226. 912 et⁴,⁷⁰² al mu Ambrat al ... 39. 46. syr^p Petral^{ex} Eusps³⁰⁰ Ath²²⁰ Chr²,²⁴⁰ Antioch¹¹¹⁸ al Or^{int},²,¹⁴⁵. 425 Hil²⁰⁷ al om ἰησου
13. *γοητες* (D^obet^oFG *γοηταισ*): D^o *γοηται*
14. *τινων* cum M^oCD^oEF^oGP 17. 71. d e g Ambrat ... ε *τινωσ* cum C^oDEKL al pler f vg eop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{eod} Thdrt Dam al Hil²⁴¹ Aug^{doctr} chr¹ 4 al
15. *ιερὰ γραμμ.* cum M^oBD^oFG 17. arm Eriph²⁰² (και τιμοθειω γραφων ελιγειν οτι απο νιοτητος ιερα γραμματα εμαθισ) Dam^{com} (200) ... ε TI praem τα, In [τα] cum A^oD^oDEKLP al fere om Clem⁷¹ Chr Euthal^{eod} Thdrt Dam^{txt} al. Cf et. Hipp^{prov} ap Mai⁷,⁷¹ *σολομων, ἐκ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμμ. παιδειόμενος*. | DE *οιδισ* | *πιστιωσ*: 17. 37. praem *τησ*. Item 73. 118. Clem om *τησ* quod sequitur (47. om *τησ εν*) | *χριστω ἰησου*: Clem om ἰησου, 47. 8lect syr^{sch} aeth ante *χριστω ρον*
16. *πασα*: syr^{sch} add *om̄m*; item auct^{dupl} martyr ap Cyr²⁰⁴ | *θεοπνευτος και* etiam d e g am fu all^{schm} go syr^p arm aeth Or⁴,⁴ Did^{iri},²²⁴ Chr⁷⁷². 712 Euthal^{eod} Thdrt Dam al ... f vg^{cl} demid hari toi all^{schm} syr^{sch} eop Or^{int},²,⁴⁴⁴. 402 Thdormop ap Fa^{eund},²,⁶ (Gall¹¹,⁶⁹⁷) Hil¹²²¹ Ambrat^{Prim} al om και. Cf et. Tert^{ult} *femin*,² *legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari*. Clem⁷¹ *ἐξ ὧν γραμμάτων και συλλαβῶν τῶν ἱερῶν τὰς σιγκαμιμένας γραφάσ - ὁ αὐτὸς ἀκολουθῶσ ἰπὸστολοσ θεοπνευστοισ καλιε ὠφελίμοισ οἷσασ πρὸς διδασκαλίαν*

πρὸς ἐλγμίον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,
17 ἵνα ἀρτίως ἢ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν 1 ΤΙ 2, 11
ἐξηρισμένον.

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ 1 ΤΙ 2, 11
μύλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ 1 ΤΙ 2, 12

etc. Or^{2, 448} ὅτι πᾶσα γραφή θεόπνευστος οὕσα ἀφελιμῶς ἐστὶ. τὸ γὰρ ἐν τῶν δ' ὅ δι' ἡμᾶς παραδέξασθαι ἐπὶ τούτων τῶν γραφῶν, ἢ ὅτι οὐκ εἰσὶ θεόπνευστοι, ἐπὶ οὐκ εἰσὶν ἀφελιμοί, ὡς ὑπολαμβάνοι ἂν ὁ ἀπίστος, ἢ ὡς πιστός παραδέξασθαι ὅτι ἐπὶ εἰσὶν ἀφελιμοί, θεόπνευστοί εἰσιν. Cf et. Ambrosi¹ 283 Unde et in scriptura divina θεόπνευστος omnis ex hoc dicitur, quod deus inspiraret quae locutus est spiritus. | ἀφελιμῶς: 1^{scr} add ἐστὶ, item est vg^{cl} demid harl tol (non item am fu allaehm, nec magis d e g) syrP c.² aeth Orini^{2, 414}. 468 nuctidupl mart ap Cyp⁵⁹⁴ Hil Ambrst Thdor⁶⁰⁹ ap Facund Prim (est utilis) al | ἐλεγχον cum MACFG 31. 71. 80. (et 137. ἐλεγχον ἐλεγμων) Dam⁶⁰⁴ (et Paris) ... ε ἐλεγχον cum DEKLP al pler Clem⁷¹ Chr Euthalcod Thdrt Dam ad h. l. | πρὸς ἐπανόρθωσιν: F⁵ G² g² om (G g add in mg); om et. Orini^{2, 468} | παιδίαν cum MAC² FG al (ut d^{scr} o^{scr}) ... ε Ln Ti παιδῶν cum c² DEKLP al pler Euthalcod

17. ἀρτίως et. Clem⁷¹ ... D² K τελῶς. Latini perfectus | ἐξηρισμένον et. Clem⁷¹ ... FG al aliq ἐξηρισμένον, κ al mu (S ap Scri) ἐξηρισμένον. Etiam ἐξηρισμένον et ἀπηρισμένον legitur.

IV. 1. διαμαρτύρομαι sine additam cum MACD² FGF 17. 28. 31. 39. 67² 71. 73. 80. 120² d e f g vg go cop syr^{sch} arm aeth ar⁶ Ath⁵²⁰ Did tri⁸⁵ Cyrthes³⁸¹ Ambrst al ... ε (= Gb Sz) add οὐκ ἔγω cum D² EK al pler (c²scr γουν ἔγ.) syrP (Bas^{eth} 215 om οὐκ) Chr Euthalcod (Thdrt om ἔγω) Dam al | τοῦ Θεοῦ καί: 17. om | Χριστοῦ Ἰησοῦ cum MACD² FGF 47. 71. 73. 80² d e f g am fu demid tol omn¹ aehm 109^{lat} go cop Did tri⁸⁵ Cyrthes³⁸¹ ... ε Ἰησοῦ Χριστοῦ cum D² EK al pler vg^{cl} harl syr utr arm aeth Ath⁵²⁰ Bas^{eth} 215 Chr Euthalcod Thdrt Dam al. Praeterea ε (= Gb Sz) praem τοῦ κυρίου cum D² EK al pler (sed K? al fore¹⁰ om του. Rursus testes aliq add ἡμῶν) go syr^{sch} etP c.² ar⁶ Chr⁷⁷³ Euthalcod Thdrt Dam al ... omisimus cum MACD² FGF 31. 47. 73. d e f g vg cop syrP txt arm aeth Ath⁵²⁰ Bas^{eth} 215 Didtri⁸⁵ Cyrthes³⁸¹ Ambrst al | κρίνειν: FG 17. 67² 73. 109. 113. 114. 120. b^{scr} Thdrt Thphyl κρίνας | καὶ τὴν ἐπιφάνειαν cum MACD² FG 17. 67² d e f g am fu harl tol omn¹ aehm cop Didtri⁸⁵ Chr⁷⁷³ (vide post) Cyrthes³⁸¹. Nec contra est et per aduentum demid Prim, Augersson¹ et per manifestationem. Qui vero ex Latinis reddiderunt per aduentum, ut vg^{cl} Ambrost Pelag, videntur κατὰ reddidisse, quamvis possit et ipsi per de contestandi modo explicari. Sic autem Chr⁷⁷³: κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. κρίνειν, πότι; ἐν τῇ ἐπιφα-

καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυσον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαιρῶς ἀκαιρῶς, ἔλεξον, παρακάλεισον, ἐπιτιμήσον, ἐν πάσῃ μικροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισηροῦσιν διδασκάλους κηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐντραπή-
 2, 3 σοῦται. 5 σὺ δὲ ἤφαρ ἐν πάσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον ἐν-
 Phil 2, 17 αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἦδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφίστηκεν. 7 τὸν

νείμ' αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξῃ, τῇ μετὰ βασιλείας. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει, ὅτι οὐχ οὕτως ἤξει ὡς νῦν· ἢ ὅτι διαμαρτύρομαι σοὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν. Quae secundo loco habet, testantur eam quam recepimus lectionem. Quae vero antecedunt, respondere videntur verbis κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. Hinc utramque lectionem cognovisse Chrysostomus videtur ... ζ (= Gb, sed Gb') κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν cum κ^o Δ^o Ε^o Κ^o Λ^o Π^o al pler (vg^{ole} etc vide ante) go syr^{utr} arm aeth (in adventu regni eius) Euthal^o Thdr^t Dam al (Chry vide ante)

2. ευκαιρως ακαιρως: C ακαιρ. ευκαιρως ... 70. 115. om ακαιρως (sed 115. in scholio habet) | παρακαλεισον επιτιμησον: hoc ordine cum κ^o ρα 37. 116. d e f g vg go cop Or^{2, 106} Aug^{doctr} chri⁴ e¹donat² e¹all¹ Amb^o 40 e¹rs^o 87 e¹tluc¹⁰ Ambrst al ... ζ Ln Ti επιτιμ. παρακαλ. cum κ^o Δ^o C^o D^o E^o F^o G^o H^o I^o K^o L^o M^o N^o O^o P^o Q^o R^o S^o T^o U^o V^o W^o X^o Y^o Z^o al pler syr^P arm aeth Chr Euthal^o Thdr^t Dam al Hier^{tit} 2 ... syr^{sch} om παρακαλεισον
3. ανεξονται: C ανεξοι. | κατα τας: DKP προσ τας. Ex Latinis habent d e f vg Hil¹⁰³⁷. 1287 Lcif²⁵² Ainbrst al ad sua desideria; g fu Cyp²⁸⁴ Aug^{loh} 87 secunda^o etc | τας ιδίας επιθυμιας cum κ^o Δ^o C^o D^o E^o F^o G^o H^o I^o K^o L^o M^o N^o O^o P^o Q^o R^o S^o T^o U^o V^o W^o X^o Y^o Z^o al plus³⁰ Ephr^{2, 61} Thdr^t Thphyl Oec, item (vide ante) it vg Cyp Hil Ambrst al ... ζ (= Gb Sz) τας επιθυμ. τας ιδιας cum κ^o L^o al longe plu Chr Dam Aug^{loh} 87 (sec. desid. sua) | ιαυτοις επισηροουσιν (F -ουσιεν, 112. ο^{scr} -ουσιεν) cum κ^o Δ^o C^o D^o E^o F^o G^o H^o I^o K^o L^o M^o N^o O^o P^o Q^o R^o S^o T^o U^o V^o W^o X^o Y^o Z^o al plus³⁰ 37. 73. 80. 116. f g vg go syr^{sch} cop arm Cyp Hil^{bls} Lcif²⁵² al επισηρ. ιαυτ.
5. συ δε: 37. add τεκνον τιμοθι :: cf ad 3, 10. | κακοπαθησον: ρ^{scr} και κοπαθησον, G καικοπαθησον (g et labors) ... κ^o (non item^o) om ... Δ add ωσ καλωσ στρατιωτησ χριστου ιησου :: cf 3, 3 | πληροφορησον (F vitiose πληροφ-): γα -ρισον ... vg^{ole} fu demid harl al lachm (non am tol al) add sobrius (harl^o subditus) esto
6. τῆς ἀναλύσεωσ μου cum κ^o Δ^o C^o D^o E^o F^o G^o H^o I^o K^o L^o M^o N^o O^o P^o Q^o R^o S^o T^o U^o V^o W^o X^o Y^o Z^o al plus³⁰ 17. 31. 37. 47. 73. 80° arm Eus hist 2, 22, 5 exedd² Ath²⁰² Ephr²⁰⁰ Palladgall^{2, 200} Euthal^o Euthal^o prolog ap Zacagn^{22a} Dam^{2, 100}. Item resolutionis meae g vg^{ole} tol allachm Cyp¹⁷ (Assumptionis meae) Ambrst (solutionis meae) al ... ζ Ti τῆσ εμεσ ἀναλυσιωσ cum Δ^o K^o L^o al pler Eus^{hist} exedd⁶ Marc^{mon} ap Gal^{1, 24} Chr Euthal^o prolog exedd² Thdr^t Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item meae so-

καλὸν ἀγῶνα ἠγάσασμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκῶσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον εἰσεῖν πρὸς με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκησ εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματίας· 11 Λουκᾶς

lutitionis (resol.) d e f am fu demid al Cyp³²⁰ (*meae assumpt.*) Ambp³ 47 al ... Tert^{scorp} 12 et *tempus deventionis insistit* (omisso *meae*)

7. τὸν καλὸν ἀγῶνα cum MACFG 17. 37. 116. Ephr^{2,165} Ps-Ath⁶⁸ Chr¹⁷⁸ semel et^{2,504} (Cyp³²⁰ et^{2,124} ita τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισαμένοι, τὸν δρόμον τετέλεστα, τὴν πίστιν etc. Euseb^{2,579} τὸν καλὸν ἠγωνισμ. ἀγῶνα). Item *donum certamen* (*agorem* Cyp Aug³) f g vg Cyp^{17. 310} Aug^{3,283} et^{1,oh 2,10} ... ε Ti τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν cum DEFLP al pler Or^{1,726. 2,730. 4,247} Eus^{3,23} Bas^{2,574} Chr¹⁷⁸ nom et^{2,344. 681} et^{11,234} et^{1,226. 262. 623} Euthalcod Thdr^t Dam al. Item *certamen* (Tert *agorem*) *donum* d e Tert^{scorp} 12 Ambhexa⁵ et^{3,26,17} et^{2,269} Ambrst Archel¹⁰² al

8. ἀποδοῖσι: 106. ανταποδ. | ὁ κύριος cum MACDEFGKLP al pler Eus^{3,23} al mu ... 17. 46. 115. 116. 219* 238. 8p² dacr* kscr Ephr^{2,165} Chr^{2,504} om articulum | πασι et ἠγαπηκῶσι cum n*(sed om τ. ἠγαπ.) CL etc ... Ln Ti πασιν et -κοσιν ut n²AD²CFGF al | πασι cum MACDEK*² FGKLP al fere omni g go cop syr^p arm aeth Ephr^{2,165} Chr ad h. i. et^{1,688} Euthalcod Thdr^t Dial^{tr}in² (ap Thdr^{t,1081}) Dam al Cyp^{17. 310} Archel¹⁰² Aug^{3,21} et^{3,118} eter¹⁰⁰ Hierp^{2,61} et² et^{11b1} al. Praeterea cf Chr¹⁷⁸: εἰ πᾶσι, πολλῶν μᾶλλον τιμοθήρ. ἀλλ' οὐκ εἶπε „καὶ σοί“, ἀλλὰ „πᾶσι“, δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῶν μᾶλλον αὐτῶ ... D*E* 67** d e f vg syr^{sch} ar² Ambp³ 116,12 et^{11b1} Aug^{3,108} Ambrst Prim al om, hinc Gb⁹ | τοῖς ἠγαπηκῶσι: excidit in n*, suppl (sed -κοσιν) n²

9. πρὸς με: DE pr. ἐμε | ταχέως: 17. ταχέως, 73. 118. ἐν ταχῆ

10. γὰρ με: DE* με γὰρ | γκατ- ut MACDEK^{2,11}LP etc ... FG ικατ- ... D* κατελ. Item -λιπεν cum n²*k¹¹ al pler (unus ap Scri -λειπεν) ... Ti -λειπεν cum ACD²bet²FGOLF 17. 47* 109. al Euthalcod | κ θισσαλωνικην | κρησκησ et. syr^p ms ετ; go²cod kreakis, e (teste Winst) f vg Ir^{1,21} 201 Ambrst al Crescens, d g cresces ... κ 31. 47** 67. 73. 219. 238. al plus⁸⁰ (10 ap Scri) cop Eus^{3,21} et^{2,4,5} Euthalcod κρησκησ, go (ex cod uno) syr^{sch} criprus, ar^p priusis | γαλλίαν cum n² 28. 31. 39. 73. 80. am* tol („codices Latini“ teste Wstenio) aeth^{ro} Eus^{3,21} et^{2,4,5} Eriph⁴⁸². Ita enim Eus: τῶν δὲ λοιπῶν ἀκολούθων τοῦ παύλου κρησκησ μὲν ἐπὶ γαλλίαν (cod²venet² εἰς γαλλίαν) στελλάμενος ὑπ' αὐτοῖ μαρτυρεῖται. Item Eriph: ἀρχὴ δὲ ἐν τῇ γαλλίᾳ, ὡς καὶ περὶ τῶν τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων λέγει ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς ὁ αὐτὸς παῦλος· κρησκησ, φησί, ἐν τῇ γαλλίᾳ· οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατία, ὡς τινες πλανηθέντες νομίζουσιν, ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ. Cf et. Thdr^t: εἰς γαλατίας· τὰς γαλλίας οὕτως ἐκαλεῖται, οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο πάλαι· οὕτω δὲ καὶ νῦν

Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρφω, ἐσχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκὸς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει

1 Ti 1, 20
Act 19, 28

αὐτὰς ὀνομάζουσιν οἱ τῆς ἕξαι παιδείας μετεπιχότους. Similiter Theodorus cat⁷⁹ τὰς νῦν καλουμένας γαλλίας· οὕτως γάρ αὐτὰς πάντας ἐκάλεον οἱ παλαιοί... ε Ln Ti γαλατιαν (k^{scr} Euthal^{cod} -τιαν) cum ADEFGKLP al pler d e f g vg^{cl} am³⁶ fu demid hari al laohm go cop syr^{utr} (contra arm γαλλίαν, sed γαλατιαν edd^{amst} et const in mg) Chr⁷⁹ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ir^{int}301 Ambrst Prim | δαλματιαν cum MDEFGKP al louge plu lt vg rell^{Epiph}423 Chr Thdrt al Ir^{int}301 Ambrst al ... Δ δερματιαν, c 2. 7. 13. 14. 21. 26. 39. 41. 67³⁶ 113³⁶ 123. n^{scr} o^{scr} Dam Oec δελματιαν, atque sic Ln eddidit.

11. μονος μετ' εμου: D³⁶ E συν εμοι μονος. Item mecum solus d e f g vg go syr^p Ir^{int}301 Ambrst al | age cum MDEFGKL al pler Chr al ... Ln ed min Ti αγαγε cum Δ 31. 38. 47. 71. 72. 238. al^{3scr} Euthal^{cod} Thdrt Dam

12. δε: 17. 115. 238. om | απεστειλα: F⁸⁷ επεστ. | F⁸⁷ G εφεσσον, g ophessum

13. φελονην ut MACDEFG al plu etc ... ε (non item ε^o Gb Sz) φαιλονην cum L al mu (5 ap Serl et 1 φαιλωνην); κ 37. al aliq φαιλωνην | απελιπον cum MDEK⁶¹ al plu etc ... Ti απειλιπον cum ΔOFGLP al mu (1 ap Serl) Euthal^{cod} | μαλιστα (ita et. f g): D³⁶ E³⁶ 37. 116. k^{scr} 40^{lect} d e vg Ambrst al add δε | μεμβρανας et. syr^p ms 87: 37. βεμβρανας. Cf de hac scriptura Steph. Thes.

14. μοι κακα: LP 37. 57. 91. 114. 115. κακα μοι, item f vg (non item d e g) Ambrst al | αποδωσει. (et. Gb³⁶ Sz) cum MACD³⁶ E³⁶ FG 6. 17. 31. 37. 67³⁶ 71. 73. 80. 106. 108. 109. 110. 116. 137. 8P^o f g vg^{cl} demid hari allashm (item Luc^{brus}: „futurum indicativi reddet non veritas in praesens imperativi reddat“) go syr^{sch} cop arm aeth Chr⁷⁹ com et⁷⁹1 (ὁ καὶ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά.) Eulog ap Photium^{cod} 1° pag 648 (vide post) Damparall⁸¹ (licet caput illud inscribatur: περὶ ἀρᾶς ὑπὸ κυρίου κ. προφητῶν καὶ ἀποστόλων ποτε γινόμενης.) Oec Aug^{serm} in monte 1, 7° et⁷⁹ (priore loco: Et apostolus non ait „reddat“ sed „reddet“ - quod verbum praesumptantis est, non imperantis.) Hier^{pelag} 8 Ambrst al. Sic autem Phot 1. l. ἀποδώσει αὐτῷ κύριος - οἱ μὲν ἄλλοι τῶν πατέρων οὐκ ἀρᾶν εἶναι φασὶ τὸν λόγον, ἀλλὰ μόνον ἀπόφασιν ὡς ἐμελλεν ἀλέξανδρος πείσασθαι ὑπὸ κυρίου· οὕτως δὲ (Eulogius) ἀρᾶν ἀντιμερῆς εἶναι φησι etc. ... ε Ti αποδωη cum D³⁶ E³⁶ K³⁶ (δωει) L al louge plu d e am fu tol al Orthodox¹²⁶ (vide post) Chr⁷⁹ 1xt et^{1, 370} et alb Euthal^{cod} Thdrt (addit: πρόσρησις ἐστὶν, οὐκ ἀρά) Dam ad h. 1. Thphyl (addit: ἀπὲ τοῦ ἀποδώσει· μάλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά) Hier^{eccl} Prim. Ita Orthodox¹²⁶: εἰ ἀποδοῦναι κακῶν ἀπὲ κακοῦ - ὁ ἀπόστολος παῖλος ἀπηγόρευσε, πῶς αὐτὸς ὡς εἶπεν ἐν-

αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντίστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκυτέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυναμώσεν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρῶσθην ἐκ στόματος λίοντος. 18 ῥύσεται με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

αντία ἱπραε, ποτὲ μὲν τῷ ἀρχιερεὶ ποτὲ δὲ ἀλεξάνδρῳ τῷ χαλκικῷ ἀρασάμενος; εἰ μὲν ἀντίτυπτεν - ἢ ἀντεκάωσε - ἐνῆν λέγειν ὅτι τὰ ἑναντία ὧν ἰδίδαξεν ἱπραε. τὸ δὲ λέγειν τὰ ἐκάστω μίλλοντα συμβῆσισθαι παρὰ τοῦ θεοῦ, τῷ μὲν ἀρχιερεὶ - τῷ δὲ ἀλεξάνδρῳ τὸ ἀποδώῃ αὐτῷ - οὐκ ἴσται ὅτιε κατὰρα οὔτε λειθορία, ἀλλὰ προρηγῆσις πρέπουσαι ἀνδρὶ ἀποστόλῳ, μὴ ἰκδικούντι ἑαυτῶν ἀλλὰ δίδόντι τόπον τῇ ὀγγῇ. At in his potius ἀποδώσει quam ἀποδώῃ ab auctore profectum videtur. | ο κύριος: κ b^{scr} k^{scr} al^{vid} Eulog ap Phot (vide ante) om o | τα ἔργα αὐτοῦ: 47. om τα, κ* (non item^c) om αὐτοῦ

15. ἀντίστη (FG ἀνθίστη) cum κ*ACD*FG 17. ... ε Ti ἀνθίστησε cum κ^{CD}ΕΚΛF al pler Chr ad h. l. et^{1,270- 2,565} Euthalcood Thdrt Dam al

16. παρεγένετο cum κ*ACFG 17. 39. 14lect* k^{scr} Eus^{hist 2,22,3} edd Chr^{12,3} edd Euthalprolog ap Zacagn⁵⁸³ exedd² ... ε Ti συμπαραγένετο (Ti συν- cum κ^{CD}Κ) cum κ^{CD}ΕΚΛF al pler Eus^{hist} ed (ex edd) Chr ad h. l. et^{9,168} Euthalprolog edd Euthalcood Thdrt Dam al :: altero loco ubi συμπαραγίνεσθαι legitur, Lc 23, 48 ο συμπαραγινόμενοι, quattuor tantum minuseulli differant. | ἔγκω - ut ACD^{bet}ΕΚΛF al pler ... κ(sed v. 10 ἐκ-)D*FG ἐγκω-. Item -λιπον cum κ^D*κ²¹ al pler ... Ti -λιπον cum ACD^{bet}ΕΚΛF al (nullus ap Serl) Euthalcood

17. μοι: o^{scr} (l. e. 61.) Euthalprolog⁵⁸³ (sededd² μοι) μου ... Α om | παρέστη: 8P* συμπαραγένετο | πληροφορηθῇ et. Eus^{hist 2,22} ... FG 19. 73. 116. 123** k^{scr} al pauc Euthalprolog¹ Occ^{com} πληρωθῇ. Cf Chr⁷⁸¹ πληροφορηθῇ, τοιτίσι πληρωθῇ. | ἀκούσωσιν (Gb*) cum κACDEFG 17. al fere¹⁰ Eus^{hist 2,22,3} Euthalprolog al ... ε ακουίσῃ cum κL al pler Chr Euthalcood Thdrt Dam al | ἐρῶσθην cum κAC 37. Euthalcood ... ε ἐρῶσθην cum DEFGKLF al pler Chr Thdrt Dam al

18. ρύσεται sine copula cum κACD* 17. 31. 67** 71. 80. d e f vg (demid liberabit autem) cop arm Eus^{hist 2,22,4} Chr^{semel} ex^{moec} Ambrst al ... ε praem κας cum D^{EXF}ΓΑΚLF al pler g syr^{utr} aeth Chr⁷⁸¹ et⁷⁸² Euthalcood Thdrt Dam al. Sed FG pro ρύσεται habent ἐρῶσατο, item d e f g vgl^o fu demid tol al Prim al liberabit (contra am Ambrst⁷⁸² recte liberabit) | ο κύριος: κ om articulum | βασιλείαν αὐτοῦ: D^b(non^c) nec^cFG βασ. αὐτοῦ | ᾧ: A k^{scr} αὐτῷ | ἡ δόξα: FG arm om η

Act 19, 1, 16
Ro 16, 20
Act 21, 20

19 Ἀσπασαί Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρον οἶκον.
20 Ἐραστός ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλειπον ἐν Μι-
λήτῳ ἀσθενούντα. 21 σπούδασον πρὸ χεμιῶντος ἐλθεῖν. ἀσπάζε-
ταί σε Εὐβούλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλανδία καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.

Phil 25
Phil 4, 25

22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

19. ασπασαί: 73. 238. 13lect Euthaleod ασπασασθε | πρισκαν et. d e f v^gle am demid harl¹⁰ tol allachm cop arm aeth ... 4⁰⁰ 23⁰⁰ 47. 48⁰⁰ 72. 74. 80. 113. 238. a^{scr} al plus¹⁰ g fu harl⁰ marian allugleolium (priscillum) syr^{utr} Chr⁷⁰⁰ Thphyl Oec Ambrat πρισκυλλαν (122. a^{scr} al -κυλλαν), 91. κρισκαν και πρισκυλλαν | ακυλαν: 46. 109. add λε-
τραν την γυναικα αυτου και σικαιαν (109. σημ-) και ζηρωσαι τονσ
νιουσ αυτου, item 109^{lat} et lectram feminas (sic) eius et simean et
siona filii (sic) eius.
20. εραστός: 37. add δε | τροφιμον (LP cop τροφημον, fu Trophemum,
tol⁰ Firmum) δε: r 4. 45. 74. 238. a^{scr} o^{scr} (i. e. 61.) arm aeth om δε
| απελιπον cum κρηακ¹ al pler^{vi} (nullus aliter ap Bari) ... CLP 17.
31. 39. 47⁰ Euthaleod απελειπον (A latet) | μιλητω (ar⁰ reddit Me-
liti): c^{vi} 17. μηλητω, r o^{scr} μηλητω ... A μηλητω. Pro Miletī ead
lachm Miletī et Mīliti, harl Mīlīe praebent. | ασθενουντα: DE d e v^g
(non f nec g) syr^{sch} Ambrat ante εν μιλητω pon
21. ασπάζεται: etiam f am fu tol om¹lachm cop syr^{utr} ... v^gg g v^gle
demid harl aeth ασπάζοντα | ποιηθη: DE^r b (non item⁰) 23. 46. 109.
13lect iac^r o^{scr} Oec σπουδ. | λινος et. syr⁰ ms ε^r (λίνοσ ut D⁰L al mu; c
e. κ al mu Euthaleod λίνος) ... r ληνος | παρτις et. n⁰ ... n⁰ 17. om
22. Ο κύριος usq πνευμ. σου: 57. 67⁰⁰ om | ο κύριος sine additam cum
n⁰ r⁰ v^g 17. 8p⁰ g aeth^{utr} ... Ln add ιησους cum A 31. 114.; item c
add ιησους χριστος cum n⁰CDCKLP al pler d e f v^g syr^{utr} cop arm
Chr Eu⁰hal⁰od Thdrt Dam al Ambrat al | η χάρις μεθ υμων (ut e? f
g v^gle demid allachm cop syr⁰ aethPP arm ap Treg Euthaleod Dam
Ambrat^{rom} Prim; 47. 109^{sr} et^{lat} am fu harl tol allachm Chr⁷⁰⁰ Thdrt
Thphyl Oec μεθ ημων, syr^{sch} arm ap Gb μετα σου) cum n⁰CD⁰z⁰r⁰
GKLP etc ... D⁰et⁰b⁰ d ερωσο (D⁰ ερωσ) εν ιερηνη, item e? ... 8p⁰
aeth^{ro} Ambrat^{ven} plane om, hinc Gb⁰. Praeterea c (= Gb Sz) add
αμην cum n⁰CDCKLP al pler d e v^g syr^{utr} cop aethPP arm^{usc} Chr⁷⁰⁰
Euthaleod Thdrt Dam al Ambrat^{rom} Prim ... omisimus cum n⁰ACFA
17. 67⁰⁰ 71. f g aeth^{ro} Ambrat^{ven}

Subscriptio: n⁰ 17. nil nisi προς τιμοθειον, item aeth vno Timotheo ...
7. 14. η προς τιμοθειον διευτερα, 115. τελος της περ. τιμοθ. διευτερας
επιστολης ... DE περ. τιμοθ. β' πληρωθη, v^g τελισθη (α τελισ)
περ. τιμοθ. β' (α Insuper add II.) ... A προς τιμοθ. β' γραφη απο
λαοδικιας, v^gcod lachm explicit ad timotheum II. scripta de laudica,
quemadmodum aeth in epistulae inscriptione post Timotheo add et
scripta est dum erat Laodiceae ... r περ. τιμοθ. β' γραφει απο ρμησ
... Euthaleod 122. περ. τιμοθ. β' (122. η περ. τιμ. β' επιστολη) γραφη

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 Παῦλος δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ Ro 1, 1 etc
πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν

απο ρωμης, οτι εκ δευτερον παριστη παυλος τω καισαρι ρωμης (122. ρωμαιων) νερωι ... κ al plu πρ. τιμοθ. δευτερα' της ιφισιων εκκλησιας επισκοπον χειροτονηθητα' ιγγραφη απο ρωμης οτι εκ δευτερον παριστη παυλος τω καισαρι ρωμης νερωι, L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β' προς τιμοθ. της ιφισιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθητα' ιγγραφη εις ut κ. Similiter al ... d e ad timotheum II. (d** e add scribens a roma) explicit incipit ad titum, f g expl. ad tim. II. (g secunda) inc. ad titum; am explicit ad timotheum secunda. Incipit argumentum ad titum Expl. argumentum. Incipiunt capitula. Expl. capp. Inc. epistula ad titum, fu expl. ad timotheum II. Inc. ad titum argumentum. Expl. arg. inc. brevis. Expl. breb. inc. corpus epist.; cop scripta Romae, missa per Onesimum; ayrsch finita est epist. ad Tim. II. quae scripta est a Roma; ayrP finita est epist. II. ad Tim. qui erat episcopus primus ecclesiae Ephesi: quae scripta est a Roma, quem secundum stetit Paulus coram Nerone caesare Romano; eadem cum ayrP habet arP ... ε (= Gb Sz) προς τιμόθειον δευτερα, της ιφισιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθητα, ιγγραφη απο ρωμης, οτι εκ δευτερον παριστη παυλος τω καισαρι νερωι. Praeterea numerantur στιχοι: m**P al φπ', κ al plu (etiam Euthal) φοβ', L υο και διο, vsgodlachm versus CLXXII, 73. φο', 157. φοη', al φοθ' et alliter. Passim et. cum Euthal notantur αναγρ. α', κειφ. θ', μαρτιρ. α'. In am fu capitula 25 habentur.

* μακ 17. 37. 47. 116. 123. al προς τιτον, DEFG αρχεται προς τιτον, cop ad Titum incipit (Latinos vide ante) ... 44. 80. προς τιτον επιστολη, 120. al η προς τιτον επιστολη ... P παυλου επιστολη προς τιτον, k^{scr} προς τιτον επιστολη παυλου, H al παυλου αποστολου επιστολη προς τιτον, L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς τιτον. Similiter al ... ε παυλου του αποστολου η προς τιτον επιστολη.

X. 1. ιησου χριστου cum m^{scr}εφρθικλρ al pler d e f g vsg^{cl}e am demid. harl allachm go ayrsch arm aeth Chr⁷⁰⁰. 700 Euthal^{cod} Thdr̄t Dam al Hier^{lit} Ambrat^{ven} (differunt add?) Prim al ... Ti χριστου ιησου cum A 106. 108. 113. fu tol allachm cop ayrP Cassiod ... δετ^a χριστου ταυτου | κατ: FG κατὰ

2 ΤΙ 1, 9^a 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ
 χρόνων αἰώνιον, 3 ἐφάνησεν δὲ καιροῖς ἰδίαις τὸν λόγον αὐτοῦ
 1 ΤΙ 1, 11 ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιτηγὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν
 1 ΤΙ 1, 3 Θεοῦ, 4 Τίτω γησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινήν πίστιν. χάρις καὶ εὐεργε-
 2 ΤΙ 1, 3
 2 Ιο 3 οὐκ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτήρος ἡμῶν.

5 Τούτων χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
 -Act 14, 23 διορθώσῃ καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι

2. *ep* cum $\mu\alpha\delta^c$ (et Iamb^b) ΣIKLP etc ... D^* *ep* ... $F\text{GH}$ *ep*, ut $\text{eti}\alpha\mu$ g in *ep*, d e f vg in *epem* ... 17. 37 (* teste Treg) 108. e^{scr} om | ἐπηγγείλατο: 47. *προεπηγγ.* | ἀψευδης: G ἀψευστος, F ἀψευτος | αἰωνίων: $\text{F}\Sigma\text{G}\Sigma^r$ αἰωνων
3. FG *φανήσεν* | *ep* κηρύγματι: *haec* Sab , quem secuti sunt Gb Sz Ln , male testatus est *delere* d | δ : 23. 106. 108. e^{scr} k^{scr} al^3 ω | ἐπιστεύθη *ep*: 17. *ep* *πιστ.*
4. *χαρις*: 17. *add* *υμιν* | καὶ εὐεργετη (Gb'') cum $\mu\epsilon^c$ $\text{D}\text{E}\text{F}\text{G}\text{I}\text{P}$ 17. 73. 137. d e f g vg go syr^{scr} cop arm aeth^{ro} (sed habet *εργη.* σοι καὶ χάρις) Or^{int} $4,408$ (ad *Titum* *uero*: *Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*) Chr^{700} et 704 et $11,627$ (dicit in nulla alia Paulum epistula nisi 1 Tim 1, 2 *τον ελεον προεταξεν ἀλλ' ἐνταῦθα*;) Dam (ad 1 Tim 1, 2 *οὐδαμοῦ τὸν ελεον ἢ ἐνταῦθα ὀνόμασι*) Hier^{it} Angrom^{12} (i. e. $2,2,245$ *ceteras omnes - excepta ep. ad Hebr. - talem continent salutationem, nisi quod ad Tim. in utraque interponit misericordiam etc*) Ambrst Cassiod al ... ζ (= Sz) Ln *ελεος εὐεργη* cum $\alpha\epsilon^b$ KL al *pler* (115. *ελε. καὶ εὐ.*) syr^p aeth^{pp} (*εὐεργη σοι καὶ χάρις καὶ ελεος*) Thdrt Dam^{121} Thphyl Osc | *πατρος* (vide ante et. Or^{int}): 17. *aeth* add *ημων* | καὶ sine *κυριου* cum $\mu\alpha\delta^c$ I 17. 73. 120. d e vg go cop arm (sed *fluet lectio*) Or^{int} $4,408$ Thdrt Hier^{it} al ... ζ καὶ *κυριου* cum D^c Σ FGKLP al *pler* f g syr^{scr} aeth Chr Euthal^{cod} Dam al | *χριστου* *ιησου* cum $\mu\alpha\delta^c$ I 17. 73. d e vg go cop arm (ut ante) Or^{int} Thdrt Hier^{it} al ... ζ *ιησου* *χριστου* cum D^c Σ FGKLP al *pler* (120. *om* *ιησου*) f g syr^{scr} aeth Chr Euthal^{cod} Dam al
5. *απελ-* (Gb') cum μ^c ACD^* IFG 17. 23. 31. 45. 57. 67** 73. 115** 137. al $\text{Or}^{2,645}$ Baseth^{292} ex^c dd^3 ... ζ *κατελ-* cum μ^c D^c EKLP al *pler* Bas^{ed} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al . Item *-λιπον* cum $\mu\delta\epsilon\kappa$ 17. 31. 37. al *pler*, item Or Bas rell ... Ti *-λιπον* cum $\alpha\epsilon\text{FGILP}$ 47. 137. al (*vix* *inu*) | *τα λείποντα*: Thphyl *τα ελλειποντα* ... 17. o^{scr} (i. e. 61.) *καταλειπ.* (*omisso τα*) | *επιδιορθωση* cum $\mu\epsilon\delta^b$ at^c E^{**} IKLP 17 (-*σι*) 37. 47. 73 (sed *διορθ.*) al *longe* *plu* $\text{Or}^{2,645}$ Baseth^{292} ex^c dd^3 Chr Hier^{tr} Euthal^{cod} Thdrt Dam al . Sic enim Hier *ad h. l.* „*omne quod corrigitur imperfectum est. Nam et in Graeco praepositionis adiectio, quae scribitur επιδιορθωση, non id ipsum sonat quod διορθωση, id est corrigeres, sed ut ita dicam supercorrigeres.*“ Tamen ubi affert ista Pauli verba, ut Pelag^1 et Aggae^2 , cum vg *corrigan* posuit ... Sz Ln *επι-*

διεταξάμην, 6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα
 ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ
 τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ ἀνὸς ἀδὴ, 1 Ti 2, 2:2
 μὴ ὀργίλον, μὴ πάρορον, μὴ πλήκτεν, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ
 φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀν-
 εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
 παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
 τας ἐλέγχειν. 10 Ἔσιν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
 φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, 11 οὐς δεῖ ἐπιστομί-

διορθωσησ cum AD²E*FG al vix mu (nullus ap Scri nec ap Mtthaei)
 Bas²h exed paris (sed D² επαρθωσησ, FG διορθωσησ) | καταστη-
 σης: FGL 115. A²or² cscr al -στησιω

6. ανεγκλητος: F ανεκκλητος (non item v. 7)

7. FG ανθαδη (sed uterque λν- pro αν-) et αισχροκερδη

8. φιλοξενον: 52. φιλοπρωχον | σωφρονα: cf Hier^{117,102}: „Sic autem
 episcopus et pudicus, quem Graeci σωφρονα vocant, et Latinus interpres
 verbis ambiguitate decipitur pro pudico prudentem transtulit.“ Habent
 vero d e f g vg Cyp¹¹⁹ Lclif¹⁰¹ al sodrium, m⁵⁰ tantum prudentem. |
 οσιον: κ 114. om; am ante δικαιον pon. Rursus male Sab. de d,
 eiusque errorem repetierunt Gb Sz Ln; d enim minime om δικαιον
 οσιον. | εγκρατη ut κCKLF etc ... ADEFGI al εγκρατη :: cf ad 1 Co
 7, 9. 9, 25. Act 24, 25. Gal 5, 23. 2 Pe 1, 6.

9. την διδαχην: 37. 74 238. al²scr om την | ινα: F²G 17. 73. g add
 και, sed 17. 73. [scr al² cop m⁵⁰ f vgele (non item am fu² attachm)
 Lclif¹⁰⁴ Hier¹¹⁷ al om και seq | εν τη διδασκ. τη υγιαίνουση (FG υγιει-
 νουση): 3. 37. 47. 57. 73. 106. 108. 112. 116. al pauc Bas²h²⁰² εν
 τη υγιαιν. διδασκ. ... I Lclif¹⁰⁴ om τ. υγιαίνουση ... Δ τοις εν παση
 θλιψει :: cf 2 Co 1, 4 | ελεγειν (41. διελειχ.): 109^{sr} add μη χειρο-
 τονειν διαγίμουσ μηδὲ διακόνοισ αιτούσ ποιειν, μηδὲ γυναικασ εχειν
 ἐκ διαγίμουσ μηδὲ προσερχέσθωσαν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λειτουργειν
 τὸ θειν. τοις ἀρχοντασ τοὺσ ἀδιοκρίτασ καὶ ἀρχαασ καὶ ψευ-
 στασ καὶ ἀνελεθίμουσ ελεγει ὡσ θεοῦ διακόνοσ.

10. πολλοι: sine και cum κACIP 17. A²or al²⁰ am² demid go cop syr^{tr}
 arm aeth Clem²⁴⁰ Chrmosc¹ Thdr¹⁰² Antioch¹⁰⁶⁴ et¹⁰⁶⁹ Thphyl Oec
 Ambrst⁷⁰⁰ Hil²⁰⁰ exed erasm Aug⁷⁰⁰ 84 (i. e. 2320) ... ς (sed Gb²) Ti
 add και cum DEFGK al plu (d^{20r} και πολλοι και) d e f g vg Chr²⁰¹
 Euthalcod Thdr¹⁰² 1 Dam Lclif¹⁰⁴ Hil²⁰⁰ ed bened Hier¹¹⁷ al | ματαιο-
 λογοι: F²G 73. 74. 123. 238. A²or cscr al plus¹⁰ g syr^{sch} cop (sed
 om και eq) aeth Oec Hier²⁰¹ 27 (sed non ad h. l. nec²Gal²) praem
 και, item 17. praem εργατασ δολοι. | μαλιστα (FG μαλλ- ut alibi)
 cum κAFGIKLP al omn⁷¹ d e f g vg rell etc ... Ln add [de] cum cscr
 E² demid aeth Thphyl Hier¹¹⁷ 106 (non item⁷⁰⁰ nec alibi) | εκ της πε-
 ριτομ. c. κCD² 1 17. 73. ... ς Ln Ti om της c. AD²EFGLKLP al pler etc

11. δει: 17. χρη

ζειν, αἵτινες ὄλους οἶκους ἀτατρέπουσιν διδάσκοντες ἂ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 εἶπεν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρήτος αἰε ψεύσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τῆν ἀλήθειαν.

Ro 14, 11. 20

15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. 16 θεοὶ ὁμολογοῦσιν εἰδέναί, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρτυροῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

11. χάριν: 1095^r add τὰ τέκνα οἱ τοῖς ἰδίοις γοῦσι ἰβρῆζοντες ἢ τυπτατες ἰπιστόμωζε καὶ ἔλεγε καὶ ρουθῆτι ὡς πατὴρ τέκνα (plura vitia ut εἰβρῆζοντες, ρουθῆτη, γοῦσι cognominis)
12. εἶπεν sine δεi cum ^mACDEIKLP al fere om d e vg roll Clem²⁶⁰ etc ... ⁿFG f g cop add δεi, item 115. γαρ | ἰδίοις αὐτῶν προφ. (cf et. I²⁷¹ *Accebat autem eos Homerus proprius ipsorum propheta, quae ex huius loci imitatione videntur scripta*): ^rFG^r lect¹⁸⁰ Clem²⁶⁰ om αυτων | D² 78. ψευσταῖς (uterque paullo ante κρηταις)
13. ἐστιν ἀληθής: DE d e f vg cop Hier¹¹ al ἀληθ. ἐστ. | υγιαίνωσιν: L 48. oser 13lect -ουσιν | ἐν τῇ πίστει et. Bal^{eth} 208 κα. Item d e f g vg Or^{int} 4, 281 Hier¹¹ Ambrst al ... ⁿ 47. 219. om ἐν
14. ἐντολαῖς: FG Thdrt ἐνταλμασιν ... 47. γενιολογιαῖς, Lcif²⁸² mendaciis, sed subsequitur: *te increpamus atque obiurgamus - cur volueris dei mandata derelictis hominum haerere blasphemis atque mandatis.*
15. πάντα sine μεν cum ⁿACD²ⁿFG^r 17. 46. 67² 109. d e f g vg arm aeth Or² 406 (πάντα γίνεται καθαρα) Damparall²⁶⁰ Tertecoron¹⁰ Cyp²⁶ Novat²¹⁶ Hier¹¹ al ... ε (Gb²⁰) add μεν cum ^mPC²ⁿKL al pler syrP Chr²⁰⁰ Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Addunt vero γαρ cop syr^{sch} (non Or); go habet at omne. Cf et. Clem²⁶⁰ πάντα οὐν καθαρα τοῖς καθαρῶσι λεγει, τοῖς δε μεμιασμένοις etc | μεμιασμένοις (D² μεμιασ-) cum ^mACD²L 17. 31. 47. al plus¹⁰ Chr Euthal^{cod}, item P 109. 118. dser fser (L?) μεμιασμένοις et FG μεμιασμένοις ... ε μεμιασμένοις cum D²et² 37. al longe plu, item (ut certe editi sunt) Clem²⁶⁰ Or² 406 Eph² 270 Thdrt Dam al | καὶ ἀπιστοῖς (aethPP τοῖς ἀπιστοῖς sine κα:); aeth^{ro} om. Male Gb Sz ad „aeth^{ro}“ addunt etiam „Hier Ambrst¹⁴“; 174. vero ap Sz om καὶ ἀπιστ. οὐδ. καθ. ἀλλὰ μεμιασ.
16. εἰδέναί: 37. praem μη | ἀπειθεῖς: P αυθαδῖς | καὶ ante προσ παν et. ⁿ ... ⁿ cop om | αγαθοῦ et. ⁿ ... ⁿ om

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρὸς-
βύτας ἠφαλίους εἶναι, σεμνοῦς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι
ιεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἷον πολλῶν δεδουλωμένας, καλοδι- ^{1 Ti 2, 9}
δυσκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φι- ^{2, 14}
λοτέκνους, 5 σώφρονας, ἀγάς, οἰκουροῦς, ἀγαθὰς, ὑποτασσο-
μένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηται. ^{1 Pe 2, 1}
6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλεε σωφρονεῖν ἑπεὶ πάντα,

- II. 1. α *πρέπει*: 17. om | FG *υγιαίνουση*, item v. 2. *υγιαίνοντας*
2. *πρεσβύτας*: 2. 44. ^{o^{sc}r} 8P^o *πρεσβυτιρονς* | *ἠφαλίους* (F - *λειους*)
cum *καστη* 17. al sat mu *Baseth*²⁹¹ Chr⁵¹³ Thdrt al ... D^oGLP al²⁵
Euthalcod Oec *ἠφαλειους*, D^oEK al²⁶ Dam *ἠφαλειους* | *σωφρονας*:
vertunt h. l. (cf ad 1, 8) d e f g m²⁰ vg *prudentes*, Hier¹¹⁶ vero *rudicos*
3. *πρεσβυτιδας* et. Clem⁶²³ Orat cor²⁷⁹ ... 44. *πρεσβυτιρας* (17. *πρεσ-*
βιται). Cf et. Or^{4, 492} ὅποι κελύονται ἀνάλογον τοῖς πρεσβυτιροῖς
πρεσβυτιδω (cod¹ -*τιραι*) εἶναι καὶ καλῶν διδασκαλοῖ (cod¹ καὶ κα-
λοδιδασκαλοῖ). | *καταστήματι* (d e f g vg *habitu*): F *κατασχηματι*, G
κατασχηματι: sed in mg: „*σχημα κ στιμα*“ | *ιεροπρεπεις* (H *ιεροπρ.*)
cum *κADEFGH^oKLP* al pler *syrr^o* mg *gr* Orat cor²⁷⁹ *Baseth*²⁹¹ *exodd* vet
Chr *Euthalcod* Dam al ... *ca²⁴* 17. 31. 37. 73. 116²⁴ 14lect²⁴ Clem⁶²³
*Bas*²⁹¹ ed *bened* *exodd* om Thdrt -*πριπει*. Item *sancto* (Ambrt in *statu*
religione digno) vel similiter (ut *syrr^o* *decente sacerdotium*) d e f g m²⁰
vg cop *syrr^{tr}* arm (aeth libere) Hier¹¹⁶ Ambrat al. Sed cf Hier ad h.
l. „ut sint in habitu sancto, sive ut melius legitur in Graeco, ἐν κα-
ταστ. *ιεροπρεπεις*, ut ipse quoque eorum incessus et motus, vultus,
sermo, silentium quaedam decoris sacri praeserant dignitatem.“ |
μηδε οἷον cum *m^oAC* 73. (*syrr^{sch}* *μηδε διαβ. μηδε - και καλ.*) ... ε Ln
Ti *μη οἷον* (: cf 1 Tim 3, 8) cum *m^oDEFGHKL^oP* al pler it vg roll Clem
Bas Chr *Euthalcod* etc
4. *σωφρονίζουσιν* cum *m^oAFGH^o* 122. ^{o^{sc}r} *Euthalcod* ... ε *σωφρονίζωσ*,
cum *m^oCDEKL* al pler Clem⁶²³ Orat cor²⁷⁹ *Baseth*²⁹¹ Chr Thdrt Dam
al | *φιλοτέκνους*: κ om
5. *οἰκουροῦς* (Gb') cum *m^oACD^oEF^oG* 8P^o (cf Steph. Thea. sub *οἰκουρόσ*,
οἰκουροῦσ, *οἰκουροῦσ*). Cf et. Clem⁶²³ τὰ κατὰ τὸν εἶκον *σιμῶσ* *οἰ-*
κουροῦσ *ἰδιδασκαται*) ... ε *οἰκουροῖς* cum *m^oD^oEHKL^o* al pler *syrr^o* mg *gr*
Clem⁶²³ *Baseth*²⁹¹ Chr *Euthalcod* Thdrt Dam al | *υποτασσομενας*:
in κ σ ultimum ex e. effictum. Vix ipsa prima manu. | ο *λογ. τ. θεου*:
ε 5. *syrr^o* arm add *και η διδασκαλια* (: cf 1 Tim 6, 1) | *βλασφημηται*:
P 37° 47° 116. 179. al² ^{o^{sc}r} -*μειται*
6. *τους*: 67° 115. Thphyl om | *σωφρονειν*: ε Ln Ti post hanc vocem
distinguant, *περι παντα* cum seqq coniungentes, nec aliter d d *syrr*

- 1 Ti 4, 12 *σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίας, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπίῃ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλου ἰδίους δεσπότηαις ὑποτάσσασθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστοις εἶναι, μὴ ἀντιλέ-*
- 1 Ti 6, 1
Eph 6, 5
1 Co 2, 18

utr cop aeth Chrys Thdrt. Sed rectissime Hier ad h. l. alteram conjunctionem praecipisse puto. „Et licet“, ait, „quidam de Latinis“ (edd² om de Latinis) ita existimant legendum: Iuvenes similiter hortare ut pudici sint, et postea inferant: in omnibus te ipsum formam praebens bonorum operum, tamen sciamus „in omnibus“ ad superiora esse referendum, id est „hortare ut pudici sint in omnibus“. Sciendum quoque est quod continentia non solum in carnis opere et amicitia concupiscentia, sed in omnibus rebus necessaria sit etc. Cf et. Lcif¹⁰⁶ „- ut sobrii sint in omnibus. Per omnia te ipsum formam praebens bonor. operum“ etc

7. περὶ πάντα: P περὶ πάντων ... 1. 31. 34. 37* 73. n^{scr} Thdrt Dam περὶ πάντασ (item Aug^{cod} quaest¹¹⁹ circa omnes), atque tum pro σιαυτον D* (d in omnibus) 1. 37* n^{scr} Chr²¹⁶ Dam ταυτον praebent. In scriptura vero continua ΠΑΝΤΑΣΕΛΥΤ- pari iure πάντα σιαυτ. et πάντασ ταυτ. legi potest. | παρεχόμε. τυπον cum κ^oACD^oEF^o G^oK^oL^o al fere om d e f g vg Chr Euthal^{cod} Thdrt rell Ambrat al ... n° 120. Lcif¹⁰⁶ Hier ad h. l. τυπ. παρεχ. | αφθοριαν (Gb') cum κ^oAC^o D^oE^oK^oL^o 17. 23* 31. 47. al fere¹⁰ Dam Oec^{com}. Item P⁵⁷G⁵⁷ αφθοριαν (confusis litteris ρ et τ) ... ε̅ αδιαφοριαν cum κ^oD^oΠ^oΛ^o al plu (18** 20. 106. al Thdrt^{cod} αδιαφοριαν) syr^P m⁵⁷ G⁵⁷ Chr Thdrt al. Praeterea c 73. 80. 8P^o (h^{scr} post σεμνοτητ.) arm Chrom^{matth} 2, 1 (Gall^{2, 106}) add αγγιασ, similiter syr^P | σεμνοτητα: ε̅ (non item c^o Gb Sz) add αφθοριαν cum D^oE^oK^oL^o 37. al plus²⁰ syr^P m⁵⁷ G⁵⁷ arm Chr^{mosc} Thdrt
8. υγιη: 1. 121. e^{scr} ὑγιᾶ ... α̅ υγιησ, P υγιησ. Cf ad 1, 9. 2, 1 et 2. | μηδεν εχων: Orp^{rov} in Notit⁸⁷ add τ, item Chr^{mosc} 1 | λεγειν (κ̅ in- epte εχων) hoc loco cum κ^oACD^oEF^oG^o 14. 17. 37. 47. 73. 91. d e (nihil habens quod dicere de nobis malum uterque) g (nihil habens dicere de nobis turpe) Ambrat (nihil habens dicere de nobis dignum reprehensione) syr²¹² aeth Orp^{rov} (ut ante) Ephr^{2, 77} Thdrt, item nihil habens malum dicere de nobis f vg Lcif¹⁰⁶ cop (sed de nobis) ... ε̅ ante φαυλον pon cum κ^oL^o al pler tol arm Chr Euthal^{cod} Dam Hier^{4t} Aug⁵ 81. Libere III⁹⁴⁷ nihil habens turpe aut malum de nobis dicere. | πιεσ ημων cum κ^oACD^oEF^oG^oK^oL^o al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg syr²¹² arm aeth Orp^{rov} Chr Euthal^{cod} Dam al Lcif¹⁰⁶ Hil⁹⁴⁷ Aug⁵ Hier^{4t} Ambrat al ... ε̅ (= Gb Sz) περὶ υμων cum Δ al mu cop Ephr^{2, 77} (post φαυλον add παραγμα) Thdrt
9. δουλος ... D* δουλος (d e servi, et sequitur subditi sint), quam ad lectionem id quod sequitur υποτασσασθαι in -σαισθασαν mutatum est manu emendatrice quae praecessit D^b nostrum. (D^bet^o correxerunt δουλοισ.) Addit autem G* g δε. | ιδιοις δεσποταις cum κ^oCF^oΣ^o Q^o κ^oL^o al pler g Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ti δεσποτ. ιδιοισ cum

γοτας, 10 μὴ νοσηζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τῆν τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμοῦσι ἐν πάσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσῃται Ga 1, 4
1 Ti 2, 6

ADP 27. 57. 238. cum al² (ap Gb) d e f vg Hier^{lit} Ambrst al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Quidam hunc locum ita legunt: *Servi dominis suis subditi sint*, et postquam huc usque distinxerint, inferunt: *in omnibus placeant*, quum in Graeco alius sit ordo lectionis, id est, *servi dominis suis subditi sint in omnibus*, ut sequatur *εὐαρεστοὺς εἶναι*, quod nos, licet non plene, tamen ex parte aliqua interpretari possumus, *ut complacenti sibi*, ne videlicet super conditione sua videatur eis dei iniqua sententia.“ Nec aliter Ambrst: *subditos esse in omnibus, optimos, non responsatores, non fraudantes* etc. Eandem distinctionem confirmat m⁹⁹: *subditi sint in omnibus, et placeant, non contradicentes*.

10. μη νοσηζ. cum MAC²D²EKLP etc ... CBDE²FGTGR 17. 12lect μηδε νοση. | *πασαν πιστιν* hoc ordine cum M²ACDEF 81. 37. 73. 116. 130. d e syrP arm Hier^{lit} Ambrst. Similiter FSTG g *πασαν ενδιων. πιστιν* ... ε Ti *πιστιν πασαν* c. KL al pler Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... f vg m⁹⁹ Prim in omnibus fidem bonam ostendentes (Hier ostend. bon.), nec aliter (*sed ostendant veritatem suam in omni re*) syr^{sch} ar^o ... κ² 17. om *πιστιν*, sed 17. postea αγαπην pro αγαθην. Similiter Thphyl pro *πασαν* habet *πασιν*, sed in mg *πασαν*. | *Α ενδιγνυμενους* | *την διδασκ. την* cum MACDEFG 17. Chr²¹² Thdrt ... ε (= Gb + Sa) om *την* sec cum KLP al pler Epiph²⁰⁴ Euthalcod Dam al | *ημων*: ε (non ε^o etc) υμων vitiose | *Θιου*: Vlg^{varim⁷⁴⁷} *Iesu Christi* ... F om | *εν* (19. 112. επι) *πασιν* (5. 6. add *ανθρωποις*): 47. om

11. γαρ: 2. 31. 37. 43. 44. 47. 52. 55. 109. 112. 114. 116. avr²⁴ oser (l. e. 61.) om | *σωτηριος* sine articulo cum κ(sed^o *σωτηρος*, ^o *σωτηριος*)AC²D² syr^{ant} (ut^{id}), item, sed pro *σωτηριος* habent *του σωτηρος ημων* (am Cyr^h Hier om *ημων*), FG f g vg cop Epiph²⁰⁴ (*η χαρις του κυριου και σωτηρος ημων χριστου etc*) et^{2,67} (*η χα. του κυρ. ημ. και σωτηρος, διδασκοισα etc*) Cyr^h 23^{ed} Leif¹⁵⁶ Ambrst Hier^{lit} ... ε Ti *η σωτηριος* cum C²D²B²EKLP al omn^{id} Clem⁷ Cyr^h exed⁵ Nyss^{2,208} Epiph^{2,74} Ps-Ath²⁵³ Cyr^{thes} 200 et^{Ad⁷⁵} Chr Euthalcod Procl gall^{9,267} Thdrt Dam al ... aeth om plane

12. τας et. Clem⁷ ... D² om

13. επιφανειαν (DEFGP al pauc -ιαν): 17. praesem *την* | *χριστου ιησου* cum κ²FSTG g cop ... ε Ln Ti *ιησ. χριστ.* cum M²ACDEKLP al omn^{id}

ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρῶς ἐναντῶ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτῆν καλῶν ἔργων.

d e f vg syr^{tr} arm aeth Clem⁷ Epiph²⁰⁶ et^{2, 14} Cyr^{hr} 224 Chr Euthal
cod Thdr̄t al Leif¹⁸⁶ Hier¹¹¹ Ambrat al

14. ταντων (et. κ^o): κ^o 288. αυτων ... DE d e Leif¹⁸⁶ post περι ημων
pon | λυτρωσεται: P -σεται | καθαριση: P -ρισι | περιουσιον: d e g
Leif¹⁸⁶ Augpoco mere¹ Ambrat abundantem, f vg acceptabilem. Cf Hier
ad h. l. „Saepe mecum considerans quid sibi vellet verbum περιού-
σιον, et a sapientibus saeculi huius interrogans si forte alicubi le-
gissent, nunquam invenire potui qui mihi quid significaret exponeret.
Quamobrem compulsus sum ad Vetus Instrumentum recurrere, unde
arbitrabar et apostolum sumlasse quod dixerat. Hebraeus enim ex
Hebraeis et secundum legem Pharisaeus utique id ponebat in epi-
stola sua quod in Veteri Testamento legisse se noverat. In Deutero-
nomio itaque reperi: *Quoniam populus sanctus tu domino deo tuo, et in
te complacuit domino deo tuo, ut esses ei in populum περιούσιον ex om-
nibus populis qui sunt super faciem terrae.* Et in 134. psalmo, ubi nos
habemus: *Psallite nomini eius, quoniam suave est, quoniam Iacob elegit
sibi dominus Israel in possessione sibi:* pro eo quod est in possessione,
in Graeco scriptum est *εἰς περιουσιασμόν*, quod quidem Aquila et
Quinta Editio *εἰς περιούσιον* expresserunt, LXX vero et Theodotio
περιουσιασμόν transferentes, commutationem syllabae fecere, non
sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco *περιούσιον*, in
Hebraeo sgolla, expressit *ἐξαιρέτων*, id est *egregium* vel *praecipuum*:
pro quo verbo in alio volumine Latino sermone utens *peculiarem*
interpretatus est. Recte igitur Christus Iesus, magnus deus noster
atque salvator, redemit nos sanguine suo, ut sibi Christianum popu-
lum peculiarem faceret, qui peculiaris tunc esse posset si bonorum
operum aemulator existeret. Unde et illud quod in evangelio secun-
dum Latinos interpretes scriptum est: *Panem nostrum quotidianum da
nobis hodie*, melius in Graeco habetur *panem nostrum ἐπιούσιον*, id
est *praecipuum*, *egregium*, *peculiarem*, eum videlicet qui de caelo de-
scendens ait: *Ego sum panis qui de caelo descendi.* Absit quippe ut
nos, qui in crastinum cogitare prohibemur, de pane isto qui post paulu-
lum concoquendus et abiciendus est in secessum, in prece dominica
rogare iubeamur. Nec multum differt inter *ἐπιούσιον* et *περιούσιον*:
praepositio enim tantummodo est mutata, non verbum. Quidam *ἐπι-
ούσιον* existimant in oratione dominica panem dictum quod super
omnes *εὐστας* sit, hoc est super universas substantias. Quod si ac-
cipitur, non multum ab eo sensu differt quem exposuimus. Quicquid
enim egregium est et praecipuum, extra omnia est et super omnia.⁴⁴
Cf et. Victorinarium 1, 59 (ap Gall^{6, 168}): „Sic rursus et Paulus in ep.
ad Tit. *populum περιούσιον*, circa substantiam, hoc est circa vitam
consistentem populum, sicuti et in oblatione dicitur: *Munda tibi po-
pulum circumvitalem aemulatorem bonorum operum circa tuam substan-
tiam venientem*“ - Ibidem⁴⁵ (Gall^{6, 177}): Illuc sanctus apostolus ad Tit.
epistola sic dixit Graece: *ἵνα λυτρωσεται ἡμᾶς usq καλῶν ἔργων.*

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἐλεγχε μετὰ πάσης ἐπι- 1 ΤΙ 4, 11 α
ταγῆς· μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

III.

1 Ἐπομιμνήσκει αὐτοῦς ἀρχαῖος ἐξουσίασις ὑποτάσσεσθαι, πειθ- 10 13, 1 00
αρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτόίμοις εἶναι, 2 μηδένα βλασφη- 2 ΤΙ 2, 17
3, 24 α

Latinius cum non intelligeret *περιοίσιον ὄχλον*, *περιοίσιον*, τὸν *πει-
ροόντα*, id est circa vitam quam Christus et habet et dat, posuit
populum abundantem. Quid meriti est ut salvetur populus quo abund-
dat? Hoc autem rursus magna causa et veluti necessitas, quo *πει-
οίσιος*.

15. λάλει: A διδάσκει | ἐπιταγῆς; 78. 118. ὑποταγῆς | περιφρονεῖτω (C
-νιτων): 1. 43. 70. 106. 108. 121. 219** al¹⁰ (5 ap Scri) καταφρο-
νεῖτω. Cf Hier^{lit}: „Existimet aliquis hoc ipsum nunc ad Titum scribi
quod ad Timotheum dictum est: *Nemo adolescentiam tuam contemnat*.
Nos vero iuxta Graeci sermonis differentiam aliud putamus signifi-
care *περιφρονεῖτω*, quod hic scribitur, et aliud *καταφρονεῖτω*, quod
ad Tim. dictum est, et praepositiones *πρὸς* vel *κατὰ* sensum facere
diversum. Quod autem non fortuito et ut libet Paulus apostolus non
solum nominibus et verbis, verum etiam praepositionibus diversis
utatur pro varietate causarum, perspicuum fieri poterit ex eo quod
ait: *Mulier enim ex viro, vir vero per mulierem* - Existimamus itaque
καταφρόνησιν ad contemptum proprie pertinere - *περιφρόνησις* autem
illud sonat, sicut Stoici tamen asserunt qui distinguunt inter verba
subtiliter, quum qui confidens sibi, se alio esse meliorem, despiciit
eum quem inferiorem putat, et super id est plus sapiens humilicrem
existimat dignum esse contemptu.“

III. 1. *ὑπομιμνήσκει* (G *ὑπομιμνήσκει καὶ*, G *admonere et*): A arm add *δε*,
syr^{sch} praem *καὶ* | *αρχαῖος* sine *καὶ* cum MACDST*E*F*FG 17. 31. 67.
G („Dam“ ap Wist: vix recte) ... C (Gb^o) add *καὶ* cum D*E**KLP al
pler d e f vg syr^{lit} cop arm aeth Bas^{eth} 201. 218 Chr Euthal^{cod} Thdr̄t
Dam ad h. l. et^lmag²⁰⁸ al Lcifr²⁴⁸ Hier^{lit} Ambrst al | *πειθαρχεῖν*:
F*G G g syr^{sch} arm Bas^{eth} 218 add vet praem *καὶ*, item A arm add *καὶ* |
ἀγαθόν: ita n^o ex *ἀγαθούς*, quod * dederat, restituit. Praeterea cf
Hier ad h. l. „ἀρχαί quippe quae leguntur in Graeco magis *principatus*
quam *principes* sonant, et ipsam significant potestatem, non eos
qui in potestate sunt homines. Sed quia dixerat: Admone illos prin-
cipatibus et potestatibus subditos esse, poterat his qui tormenta
formidant occasio ad negandum dari, iuxta apostoli dictum se asse-
rerent principatibus et potestatibus esse subiectos et facere quod
iuberent; propterea subiecit *obediare ad omne opus domini* - Quod vero
sequitur, *paratos esse*, dupliciter legendum, ut vel subaudiatur, ad
omne opus bonum paratos esse, vel certe cum superioribus copulato

μῖν, ἀμάχουσι εἶναι, ἐπιεικέις, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραύτητα
 πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ὅ ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,
 ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
 λαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόῳ διαγόμενοι, στυγητοί, μισούντες ἀλλήλους
 2, 11 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπαράγη τοῦ σωτήρος
 2 ΤΙ 1, 9 ἡμῶν θεοῦ, ὅ οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν
 ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ πάλιν-

hoc quod alt, *obediēte ad omnes opus bonum*, et hucusque finito, quasi
 aliud proprium et speciale praecceptum alt, *paratos esse*.⁶⁶

2. μηδεν: $\pi\epsilon\tau\sigma$ μη, g non t neminem, κ μηδεν | ενδεικνυμενους (Δ εν-
 διγνυμενους) et. n^o: n^o ενδικνυσθαι | πραυτητα cum ACP 17. 31. 67⁶⁶
 ... ε πραυτητα cum n^oDEFGKL al pler Bas⁵h²⁰¹ Chr Euthalcod Thdrt
 Dam al ... in n scriptum est σπουδην exauente versu et τα ineunte
 eo qui sequitur, unde probabile sit in exemplo ex quo n descriptus
 est σπουδην super πραυτη- scriptum fuisse.

3. ποτε και ημεισ cum MACDEF⁶⁷GKL al omn^{vi} d e g vgle harl Clem⁴
 (ἡμεν γάρ, ἡμεν ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι etc) Or^{1,279} Bas⁵h²⁰² Chr
 Euthalcod Thdrt Dam al Or^{int}2,426 Hier⁴: Ambrat al ... F f am fu
 demid tol omnlachm Or^{2,168} et^{int}2,202. 411. 2,203 Leif²⁴⁵ Amb^{sp}ir sa² και
 ημεισ ποτε. Atque sic Or^{2,142}: ἡμεν γάρ καὶ ἡμεῖς ἀπειθεῖς ἀνόητοι,
 πλανώμενοι - καίτοιγε κἀκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν ἀπαξ μνησθεῖς σα-
 φέστερον περισσεται παραστήσαι. οὐ γάρ εἰρημιν ἤμεν γάρ ποτε
 ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, ἀλλὰ παῦλος ὁ ἀπόστολος, ὁ ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ, ὁ
 κατὰ τὴν ἐν νόμῳ δικαιοσύνην γενόμενος ἄμιμπος, λέγει· ἡμεν γάρ
 καὶ ἡμεῖς ποτε, εἰ ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ, ἀπειθεῖς, ἀνόητοι. Qua in re
 non urget καὶ ἡμεῖς ante ποτε positum, sed ipsum καὶ ἡμεῖς dici ab
 apostolo. Anteponit vero hoc loco quoniam id ipsum est quod urget.
 | ανοητοι. et. Clem⁴ Or^{1,279} et^{2,142} Bas⁵h²⁰² etc Or^{int}2,411. 426. 424 et^{2,203}
 Hier⁴: Amb^{sp}ir sa² et^{2,168} Ambrat al ... DE d e fu al¹achm (non item
 f g vgle am demid tol al) syr^{sch} Or^{2,202} (item huc respicit^{2,207} ανοη-
 τοι οττεσ ποτε και απειθεισ πλανωμενοι etc) Or^{int}2,203 Leif²⁴⁵ Aug
 tom^{1,2} (l. e. 2,2,2654) add και | απειθ. πλανωμενοι. et. Clem Or et^{2,202}
 Or^{int} etc ... 17. om | επιθυμιασ et. n^o Clem Or^{2,202} etc ... n^o praem
 εν | στυγητοι (τα στοιχητοι corrupte pro στοιγ-): n^o (non itemc)
 -τα ... D^o μισητοι (it vg odibiles)

4. η χρηστοτης: FG om η

5. των εν: $\pi\epsilon\tau\sigma$ om εν | δ cum MAC²D²VG 17. 67. Clem⁵ Ath⁵⁰⁶ add vet at
 add allq Dialmacedon ap Thdrt^{5,1046} (sed fuet lectio) Cyr¹aph¹⁶⁵ et
 ador²²¹. 408. 223 et^{2,202} 242. 276 et^{2,116} ... ε ΤΙ ὦν cum o¹D²C²E²K²L²F² al pler
 Ath⁵⁰⁶ ex²edd plu Cyr^{br} 202 Did¹ri² 112 et¹¹⁶ Dial¹rin^{2,5} ap Thdrt^{5,207} Chr
 Euthalcod Procop⁴⁹⁴ Thdrt Dam al | το αυτου ελεος cum MAP 17. 31.
 47. 67⁶⁴ 73. 118. 137. Clem⁵ Ath⁵⁰⁶ Cyr^{br} 202 Did¹ri² 112 Cyr¹aph¹⁶⁵
 et^{2,202} ador²²¹. 408. 223 et^{2,202} 242 Dial¹rin ap Thdrt^{5,207} Dial¹maced ap Thdrt
 5,1046 Dam (sed αιι-του) (nonnulli ex his το πολυ αυτου ελεος ut Did

γενεσίας καὶ ἀκαταιώσεως πνεύματος ἁγίου, ὅ οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίας διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵ ἵνα δικαιωθῆντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε ^{1, 11, 10} διαβεβαιούσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες Θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ἀφῆλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 μοχλὸς δὲ ζητήσεως καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρις καὶ μάχαις ^{1, 11, 10} νομικὰς περιήσασο· εἰδὼν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἰρετικὸν ἀνθρώπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν παραιτοῦ,

Dial^{tr}ib), item το ελεος αὐτου D*EFG et το πολυ ελ. αυτου Thdr^{1, 1220}. 1306. 1420 et^{2, 97} Procop^{688, 404}, sed d e f vg Lcl¹³⁴⁸ Hier¹¹⁶ Ambrat al secundum suam misericordiam (g om αυτου) ... ε τον αυτου ελεον cum D^b(et^o τον ελεον αυτου)KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdr^t ad h. l. al | λοιπρον sine articulo cum MCEDEFGKLP al omn^{vi} Or^{1, 379}. 2, 142. 688 Ath⁵⁸⁶ Cyr^{hr}³⁰⁸ etc ... L^{ned} min praem του cum Δ | παλιγγενεσιος cum MACEFG H²⁸⁷ ... ε Ln παλιγγ. cum K¹¹LP al pler | πνευματος et. Or^{1, 379} (του πνευμ.) et^{2, 985}. 683 et^{4, 184} et^{int} 2, 308 Cyr^{hr}³⁰⁸ Ath⁵⁸⁶ Did^{tr}¹¹⁶ etc ... D*E*FSG d e g Lcl¹³⁴⁸ Ambrat al (non item f vg Hier¹¹⁶ al) praem δια, item syr^P c. ob. δια ante ανακαι.

6. οὐ: D* 89. ὅ | σωτηρος: F 31. Cyr^{hr}³⁰⁸ κυριου, 17lect θιου
 7. γινηθωμεν cum M*ACD*FGP 17. 31. 137. Ath⁵⁸⁶ Chrys³⁸⁶ ... ε γενωμεθα cum M^oPEKL al pler Cyr^{hr}³⁰⁸ Euthal^{cod} Thdr^t^{cod} (et^od γινωμεθα) Dam al | κατ: D* κατα, FG καθ ... 47. 112. om κατ ελπιδα
 8. και περι: 7. 47. om και | φροντιζωσιν: 17. φροντιζουσιν ... 37. 73. 116. 118. Thdr^t (sed^{cod} 1 -ζωσι) φροντισωσι | προϊστασθαι: 17. επιστασθαι | θιω sine articulo cum MACEDEFGKLP al plus³⁰ Euthal^{cod} Thdr^t Dam Thphyl ... ε (Gb^o) praem τω cum minusc plu Chr³⁸¹ Oec | καλα cum M^oACD*FG 37. 47. 52. 57. 73. 80. 116. 137. Chr³⁸¹ Dam ... ε (Gb^o) praem τω cum DCEKLP al pler Euthal^{cod} Thdr^t al
 9. γενεαλογιασ: F^oEG g λογομαχιασ | ερις (D*FG ερις) cum M*DE*E*F*E*G*G*^o aeth. Item Hier¹¹⁶ 735 de genealogiis et contentione et rixis quas ex lege veniunt ... ε Ln Ti ερις cum M*ACEKLP al pler (n^o al mu ερις, 116. εριδασ) d e f g m^o vg cop syr^{tr} arm Chr³⁸¹ Euthal^{cod} rell Lcl¹³¹⁸ Hier¹¹⁶ 735. 734 Ambrat al (Latin omnes contentiones) :: cf ad 1 Ti 6, 4. Gal 5, 20. 2 Co 12, 20. 1 Co 3, 3. quibus locis omnibus lectioni ερις a multis vel plurimis datae praesferenda altera ερις videbatur. | μαχιασ: K add τασ | D* περιστασο
 10. και δευτεραν νοουθεσιαν cum MACEKLP al omn^{vi} f vg syr^{sch} cop (β pro δευτεραν) arm aeth I¹⁸⁸gr et¹⁸⁶ et¹⁷⁷gr (ex Eus^{4, 14}) Or^{1, 627} Dionalex ap Gall^{14, 115} (ex comm^{ecclesiast}) Ath^{1, 9}. 733 Euthal^{cod} Cyrenai⁶⁸⁸ al inu Hier¹¹⁶ 735 et^{cod} Lat ap Hier⁷³⁷ („Legitur in Lat^t codd, quod verum παρα quoque Athanasius approbat, post unam et alteram correptionem, quod scilicet non sufficit tantum semel eum corripi“ etc) Prim

11 *ἴδωσ' ὅτι ἐξίστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὧν ἀντοκατάκριτος.*

2 TI 4, 9 12 *Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῶν πρὸς σέ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἔλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.*

Act 18, 24 13 *Ζητῶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπονδαίως πρόπεμφον, ἵνα μὴδὲν αὐτοῖς λίπη. 14 μανθαρτέωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστάσθαι εἰς τὰς ἀναγκαίαις χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἀναρποί.*

15 *Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.*

Ro 16, 14 etc *Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.*

al ... TI *ρουθίσαν* καὶ *δευτεραν* cum DC, item F⁵G g. *rouθ.* ἢ *δευτερα* (g *secundam*), item D² κ d e *rouθ.* καὶ *δυσ* ... m⁶² Ir^{1st} (non item F⁷) Ter¹Prasac². 18 Cyp¹⁰ Pamphil^{1st} (ap Gall^{4, 12}) Lc^{1st} Aug¹⁰ 48 Ambab^{1st} 2, 6 et^{1st} 453 et^{1st} 489 Ambrat al (vdtr et. Hier^{1st}, sed vide ante) om καὶ *δευτεραν*. Praeterea sic ad h. l. Hier^{1st}: „*corruptionem* sive, ut in Graeco mollius habetur *ρουθίσαν, δευτερα: ρουθίσαν* autem commotionem magis et doctrinam absque increpatione significat.“

11. *ἐξίστραπται*: et. Ir^{1st} (ex Eus^{1st} 4, 14) Or^{1, 2st} etc ... ΔFG *ἐξίστραπται* | FG (ut plerumque) *ἀμαρτανει*

12. D² *tursus* *πεμψω* et (v. 13) *προπεμφον* | *προς σε*: 17. syr^{1st} arm ante *αρτεμων* pon | *εις νικολοιν* (f vg *Nicopolim*, d *Nicopolis*): FG om *εις* (ut Latini) | *εισι*: 112. *εισισι*, F καὶ

13. *απολλων* cum m⁶² 26. Euthalcod ... FG *απολλωνα*, g *apollo* f *apolonem* ... ε Ln TI *απολλω* cum CD² et^{1st} κ^{1st} κ^{2nd} κ^{3rd} al p^{1st} er, d e f vg *apollo* | *σπουδαίως*: FG *ταχέως* | *λίπη* cum m⁶² 87. 48. 47² 70. 116. al^{1st} fere (2 ap Bcri, item o^{1st} er *λοιπη*, f^{1st} er *λοιπη*) Thdr^{1st} cod ... ε Ln TI *λοιπη* cum ACD² EFG^{1st} etc ... κ al pauc *λοιπις*

14. *ωσιν*: F⁵G^{1st} post *αναρποί*

15. *ασπασαί*: Δ *ασπασασθε* | *η χάρις μετὰ παντ. ὑμῶν*: aeth^{1st} (non item PP) om | *η χάρις* sine additam: DE d e add *τοι. κερσοι* et Hier ex ead^{1st} *domini nostri*, item FG 30^{ms} f g vg (et. am fu tol etc excepto demid) Ambrat Prim al add *τον θεου*. Sic vero Hier ad h. l. „*Sciendum quod in Graecis codicibus ita scriptum est: Gratia cum omnibus vobis, ut nec domini nec nostri in libris feratur authenticis.*“ | *παντων ὑμων* (17. *των πνευματος σου* :: cf 2 Tim 4, 22): sine additam cum κ^{1st} ACD² 17. d fu arm aeth^{1st} Ambrat Hier^{1st} Pelag ... ε (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum m⁶² et^{1st} κ^{1st} κ^{2nd} κ^{3rd} al pler e f g vg (et. am demid tol etc excepto fu) syr^{1st} cop aeth^{1st} PP Chr Euthalcod Thdr^{1st} Dam al

Subscriptio: κC 17. aeth *προς τιτον*, DE *προς τιτον πληρωθη*, FG *επιλεισθη επιστολη προς τιτον* ... ΔF *αρθειον προ. τιτον εγραφη απο νικολεως* (in F *νικολοι*, non satis legi potest) ... κ 47. 113. 123. al *προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονη-*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός
 Φιλήμωνι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀπρίᾳ τῇ

ὄντα ἔγραφε ἀπο νικοπολίως τῆς μακεδονίας, item iii. 116. παυ-
 λου ἀποστόλου (i. του αγίου ἀποστ. παύλου) ἐπιστολὴ πρὸς τιταν
 τῆς κρητικῆς (i. κριτ-) ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον (116. ἐπισκ. πρῶτ.)
 χειροτονηθέντα· ἔγραφε ἀπο νικοπολίως τῆς μακεδονίας. Similiter
 alii, Euthalend πρὸς τιταν ἔγραφε ἀπο νικοπολίως τῆς μακεδονίας.
 ... d e ad titum (d^o scribens e nicopolim, eadem e post expliciū) ex-
 plicū incipit ad filemonem, f g explicū (g add t finit) epistola ad titum
 incipit ad philemonem, am fu al expl. ad titum (al add scripta) postea-
 que incipit ad philemonem (accuratiora de su vide ad finem 1 Tim).
 Cop scripta est in Nicopoli et missa per Artemam discipulum eius, syr^{sch}
 finita est epist. ad Titum, quae scripta est e Nicopoli et missa est per
 Zinam et Apollo, syrP finita est epist. ad Titum qui primus erat episco-
 pus ecclesiae Cretensium, quae scripta est e Nicopoli Macedoniae, Ebed-
 iesu adnotat per Erastroditum ... ε (= Gb Sz) πρὸς τ(τον τῆς κρητικῆς
 ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἔγραφε ἀπὸ νικοπόλιως
 τῆς μακεδονίας. Praeterea numerantur στιχοι: 4° in HKI. al plu (et
 Euthal), v^gedd versus XXVII vel (ap Ln) CXVII., 4° in Euthal^o,
 4° in 18. al, 4° in 93. 174. 219. al. Item in paucis anagn. α', κεφ.
 ε', μαρτυρ. α'. In am fu al recensentur capp. X.

* πρὸς φιλήμονα ut κα 17. 37. 47. 87. n^osg cop go. Item DKFS d e f g
 am fu al αρχεται (incipit) πρὸς φιλήμονα (Cassiod et v^gedd Philimo-
 nem). Cf et. Or^g, 763 ἐν τῇ πρὸς φιλήμ. ἐπιστολῇ ... κLP 113. 116.
 121. 123. al παύλου (L του αγίου ἀποστόλου παύλου) ἐπιστολὴ πρὸς
 φιλήμονα (P φιλήμονα), 44. h^osg πρ. φιλήμ. ἐπιστολὴ, k^osg i^osg ἐπιστ.
 πρ. φιλ., 120. η πρ. φιλ. ἐπιστολὴ, 122. al παύλου ἀποστόλου ἐπιστ.
 πρὸς φιλήμονα ... 153. παύλου ἀποστόλου ἐπιστ. πρὸς φιλήμ. καὶ
 ἀφρια (-αν?) δισποτας ὀνησιμου καὶ ἀρχιππον τον διακονον ... syr^{sch}
 aethP^o παύλου η πρ. φιλ. ἐπιστολὴ, iher η του αγίου παύλ. ἀποστ.
 πρ. φιλή. ἐπιστ., aeth^o πρ. φιλή. καὶ ἔγραφε οτι ην ἐν τῇ πολιτρωμῃ,
 arcop berol η πρ. φιλή. ἐπιστολὴ, ardlez η του αγι. παύλου πρ. φιλή.
 τον μαθητην αυτου ἐπιστολ., item ar^o sed add καὶ αυτη ἐν τω των
 ἐπιστολων αριθμω η τρισκαιδικατη, ar^o η τρισκαιδικατη ἐπιστολὴ
 η πρὸς φιλήμονα, syrP η πρὸς φιλή. καὶ ἀφριαν καὶ ἀρχιππον ἐπι-
 στολὴ, at^oedd πρὸς φιλήμ. καὶ πρὸς ἀρχιππον διακονον καὶ πρὸς
 ἀφριαν ... ε παύλου τοῦ ἀποστόλου ἢ πρὸς φιλήμ. ἐπιστολῇ.

1. δέσμιος et. Eus^o 1° etc ... v^ok^o d e ardlez ἀποστόλος, 33. 35. 153.
 δουλος, Cassiod apostolus vincius | χρ(στο)υ ἰησοῦ cum MAD^oK^oFGKP
 al longe plu f g v^gcl^o (et. harl^o, sed^o om ἰησοῦ) cop iher HierPhilem

Col 4, 17 ἀδελφῆ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιωτῇ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἴκῳ σου ἐκκλησίᾳ. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Eph 1, 15 a
etc

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε μεθ' ἡμῶν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντα τοὺς ἁγίους, 6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆσ γένηται ἐν ἐπιγνώ-

(sed tantum^{ixt}, non item^{com}) Ambrst Cassiod^{com} (sed non^{ixt}) ... D^a E^L al plus¹⁵ (5 ap Scri) cat^{ixt} d e am fu demid tol omn^{lachm} syr^{atr} arm aeth Chr²⁴² (in com του χριστου) Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambr ep^{68,1045} et ep^{87,1107} et alibi Prim al Ἰησου χριστου | ο ἀδελφος: DEB omi o | αγαπητω: Hier ad h. l. „Non habetur in Graeco *αγαπητω*, quod *dilectus* dicitur, sed *αγαπητω*, id est *diligibili*. Inter *dilectum* autem et *diligibilem* hoc interest, quod *dilectus* appellari potest et ille qui dilectionem non meretur, *diligibilis* vero is tantum qui merito diligitur.“ Addunt vero D^a E^L d e Ambrst ἀδελφω.

2. ἀφφια (d e *arphiae*): D^a ἀφφια, FE^a 47. 238. g αφφια, 3. αππια, item f vg *arphiae* | ἀδελφῆ (Gbⁱⁱ) cum MAD^aE^aFGP 17. 31. 73. 113ms d e f g am harl^a tol cop arm ar^a ar^{cop} berol aethPP Hier. Item vgl^o fu demid harl^a Ambrst Pelag *sorori carissimae*, item syr^p sed *sorori cum obelo* ... ε Τί αγαπητη cum D^aE^a*KL al pler syr^{sch} (syr^p vide ante) Thdormop cat¹⁰⁶ (ὡσπερ αγαπητὸν ἐπιτερον ἐκάλεισεν, οὕτω καὶ ταύτην etc) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | τω ante *συστρατ.*: F om | *συστρατιωτη* cum MADKFG ... ε *συστρατ.* cum KLP al omn^{vid} | τη et εκκλησια: DE^a* την et εκκλησιαν | σοι: 38. αυτοι, Ambrst eius, cop eorum ... arm om

3. πατροσ ημων (FE^a ημων) et. n^o ... n^o om ημων

4. ευχαριστω: 47. ευχαριστωμεν | σοι: DE^a om

5. την αγαπ. κ. τ. πιστιν cum MACFGKLP al pler f g vg (et, am fu^a etc; allachm om κ. τ. πιστ.) cop syr^p Chr Euthal^{cod} rell Hier al . . DE 3. 33. 37. 43. 73. 106. 108. 116. d e fu^a allachm syr^{sch} arm aeth Ambrst ε. πιστ. κ. τ. αγαπ. | πρὸσ του cum MD^aFGKLP al fere omn syr^p (accurate disting inter πρὸσ et εἰσ) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item diversitatem praepositionum innuunt d e f vg Hier in *dominio Iesu* (d e add *Christo*) et in *omnes sanctos*, g *ad dominum Iesum* et in *omnes sanctos* ... Ln εἰσ του cum ACD^a 17. 137, item Ambrst in *dominium Iesum* et in *omnes sanctos* | Ἰησοιυ: cop χριστου, 177. θιου (omisso κυριου), 115. om ... D^aE 31. 73. d e iber arr aeth^{atr} add χριστου

6. οπως: F ινα πισω, G ιναπισω | η κοινωνια et. n^o ... n^o η διακονια | της πιστιωσ: Ambrst^{ixt} om, item (ut *operatio eius cum cognitione fiat donitatis*) com | ενεργησ: d e *manifesta*, f vg Pelag Prim *evidens*, quibus reddi potius videtur *εναργησ*. Ambrst *accepta*. Sic autem Hier ad h. l. „Unde ait: *evidens fiat in agnitione omnis boni*, sive ut in Graeco melius habetur, *efficax*; *ενεργησ* enim proprie transferri potest

σει παντός αγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν. 7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παρῆκλῃσιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγγνα τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀγγῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγά-

efficax sive operatrix.“ | αγαθοι: ƿ87G 48. 72. 91. 153. 219** al fere¹⁵ (G ap Scri) g vg^{cl}o fu (non item am demid harl tol allachm) Pel Prim praem (sed k^{scr} add) εργοι. Cf Lebrug „correctores iudicaverunt non esse omittendum operis.“ | τοι εν cum κδκϵϛϛϛϛϛϛϛ al fere omni Chr Euthal^{cod} Thdrt roll, item d o g Ambrst quae in vobis (g vobis) est, vg^{cl}o quod est in vobis, fu Hier quod in vobis (vobis) est. Cf et. Lebrug „nec hic omittendum censuerunt quod est in vobis; immo quod est neutrum praetulerunt quae est feminine, et secundam personam in vobis primam in nobis“ ... In om του cum AC 17., item (nec enim expriment) f harl tol allachm (et am demid harl* qui etiam in vobis om) | εν ημιν (ut et. ς et Gb') cum κϛϛϛ al permu (et. 17. 31. 37. 47. 73. 80. 137. 178.) f g vg^{cl}o marian allachm cop syr^{sch} etp txt (arm?) Chr⁸⁴⁸ com (sed non explic) Thphyl (explicat per εν σοι) Oec^{com} (dicit enim τον οργος και εν εν ημιν) Hier (fluct lectio, sed agnoscit et. comm) Prim ... Gb Sz Lu Ti εν ημιν cum ACDEKL al fere⁶⁰ (qui laudantur, 9 ap Scri) d e fu harl** (tol hal marian** syr^{sch} m^g arm^{zohr} (teste Peterm) iberic Chr⁸⁴⁸ txt Euthal^{cod} Thdrt (sed non explic) Dam (ut Thdrt) Oec^{xt} Ambrst (sed non explicat) Pelag^{com} (om in textu, sed dicit in com: omnes sanctos diligis, in tantum ut omnes boni nostrorum in Christo evidenter te fidelem esse cognoscant. Eadem Prim sub aliter, sed scribit ut omnes inter nos boni in Chro.) | ις χριστον sine additam cum κ^{ac} 4* 17. cop aeth^{ro} Hier Ambrst ... ς (sed Gb⁶⁰) Ti add ησουν cum κδκδϛκλϛ al pler d e f g vg syr^p arm (syr^{sch} aeth^{pp} praem) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Pelag et Prim Christo Iesu in textu, sed in com tantum Christo)

7. χαρὰν (et. ς^o Gb Sz) cum κACDEFG 17. 31. 47. 48. 72. 74. 178. 211. 137. a^{scr}er cat^{txt} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int} 8, 800 Chr⁸¹⁰ Oec^{com} Hier Ambrst al ... ς Gb'' Ti χαρην cum κLF al longe plu (11 ap Scri) Thdrt Dam Thphyl (χαρην εχουεν τουτιστα χαρὰν εχουεν) Oec^{txt} | γαρ et. Or^{int} 8, 800 ... 4. 29. 37. 114. 115. d^{scr}er |scr al pauc arm aeth Thphyl om | πολλην εσχον cum κACDFG 17. 73. 74. 80. 137. a^{scr}er (sed εχω) f g vg cop arm Thdrt Ambrst al; item d^{scr} d e Or^{int} 8, 800 Hier πολλην εσχομεν ... ς Ti εχομεν πολλην cum d^o(sed πολλ. εχομ.) κL (sed εχομεν) al pler (sed 37. 47. al πολλ. εχ.) syr^{utr} Chr Dam Thphyl Oec | και παρακλησιν et. Or^{int} 8, 800 Chr⁸⁴⁰ (και παρακλησιν τουτιστα εν οὐ μόνον ἠδόμεθα ἀλλὰ και παραμυθούμεθα) etc ... κ om | επι τη: d^oL 145. εν τη, nec aliter (i. e. in caritate) vertunt d e f vg Or^{int} Hier Ambrst; g vero de | d^oFG σπλαγγνα (ϛ σπαγγν.)

8. εν χριστω παρρησ. εχων (a^{scr}er εχ. παρρη.): L 47. |scr παρρησ. εν χρι. εχων, d^{scr}er εχων εν χρι. παρρησιαν ... d^{scr}er παρρ. εχω εν χρι. ησουι. item sed habens d e vg Hier, d^{bet}er παρρη. εχων εν χρι. (κ add ησουι)

πην μᾶλλον παρακαλῶ τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτερος, νυνὶ
 1 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
 1 Co. 4 20 τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, 11 τὸν ποτέ σοι
 ἄχριστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχριστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
 12 αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγγνα. 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
 πρὸς ἐμάντων κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακομῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
 τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα

9. αγαπήν: A αγαπήν | νυνὶ cum κCDEFGKLP etc ... Lued nia νιν cum
 A 67° 73. 115. Thphyl | χριστοῦ ἰησοῦ cum κACF 17. 31. 37. 73. 116.
 cop arcop berol aeth^{ro} iber Ambrs^{26,304} Ambrat (et Chr^{9,108} εν χριστω
 ἰησοῦ) ... ε ἰησον χριστου cum D^oFGKL al pler d e f g vg syr^{utr}
 arm aethPP Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier al ... υε³ om utrum-
 que. Edidit autem ε παρακαλῶ - καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ, Gb Sz
 παρακαλῶ - καὶ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ, Lu παρακαλῶ. τοιοῦτος ὢν
 (ὡς παῦλος), πρεσβύτερος, νυνὶ δὲ καὶ δέσμ. χριστοῦ ἰησοῦ,
10. παρακαλῶ: 39. add δε, 47. add οιν | παρακ. σε: a^{sc} παρακ. δε |
 ον cum κCDEFGKLP al fere om d e f g vg syr^{sch} etc ... Lu add εγω
 cum A 37. 68. syrP Chr^{mosc} ad h. l. et^{1,300} | δεσμοῖς sine μου cum
 κ^oAD^oRG 17. 23° 53. 116. d e f g vg Ambrs^{26,304} Hier Ambrat al ...
 ε (Gb⁹⁰) add μου cum κ^oCD^oEKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr
 Euthal^{cod} Thdrt Dam al
11. καὶ σοι cum κ^oVE^oG 17 (om καὶ ἐμοί) 31. 47. 67° 116. 120. 211. b^{ecr}
 g am fu tol (item vg^{cl}o demid al et mihi et tibi) syr^{sch} aeth Chr^{1,300}
 Hier Prim (Chr^{1,300} exed savil καὶ ἐμοί καὶ σοί) ... ε Lu Ti om καὶ
 cum (κ^o sed restitutum est) ACDEKLP al pler d e f syrP arm Chr Euthal^{cod}
 Thdrt Dam al Ambrat | ανεπέμψα: D^oκ^o 23. al^o d e g arm
 Chr²⁵¹ επεμψα (D^o -ψα ut solet), idque Gb' | σοι sec c. κACD^oE 17.
 d e g vg^{cl}o demid harl^o cop syr^{sch} arm aeth Hier Ambrat Pelag
 Prim, item Chr²⁵¹ προσ σε (quemadmodum etiam demid Ambrst ad
 te) ... ε Ti om cum D^oκ^oFG^oKLP al fere om f am fu harl^o tol al
 lachm go syrP Euthal^{cod} Thdrt Dam al
12. αυτων cum κ^oAO^o 17. aeth ... ε Ti praein συ δε cum κ^oC^oD^oFGKLP
 al fere om it (g tu autem i itaque illum) vg go syr^{utr} cop arm Chr
 ad h. l. et^{1,300} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Ambrs^{116,116} Ambrat al
 | σπλαγγνα (DEFG -γγνα) sine additam cum κ^oAF^oGS^o 17. ... ε add
 προσλαβου cum κ^oCD^oEKLP al pler d e f vg go syr^{utr} Chr ad h. l. et
 1,300 Dam al Hier Ambrs¹¹⁶ Ambrat al. Item 37. 73. 116. 238. cop
 aeth ante αυτων add, item g arm Thdrt post αυτων :: cf v. 17.
13. βουλομην: κ ηβουλ. | υπερ: 73. αρτι | μοι διακομη (F 47° -νσι) cum
 κACDEFGP 17. 47. 177. 178. 179. d e f g vg go arm Thdrt Thphyl
 Ambrs¹¹⁶ Hier Ambrat al ... ε (= Gb Sz) διακομη (L al pauce -νσι)
 μοι cum κL al pler cop syr^{sch} aeth Chr ad h. l. et^{1,300} Euthal^{cod} Dam
 Oec

ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἢ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον· 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν, ἵνα αἰώσιον αὐτὸν ἀπέχῃς, 16 οὐκ ἔτι ὡς δούλον ἀλλὰ ὑπὲρ δούλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μάλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ σὺν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβού αὐτὸν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλόγα. 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀφείμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπασόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.

21 Πειποθῶς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ αὐτὸ λέγω ποιήσεις. 22 ἅμα δὲ καὶ ἰτοιμαζέ μοι ξενίαν· ἐπιζῶ γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

14. σησ (post τησ): F⁸⁷ om | ωσ: Or^{2,263} om | κατα αναγκη: D²FG 37. 73. c^{scr} Or^{2,263} κατ αναγκ. | κατα (vu 116. κατ) εκουσιον: D² εκουσιον, item voluntarium d e f g vg Hier Ambr^s 118 Ambrst al (sed Aug gra et lib arb 10, 750 ex voluntate)

15. εχωρισθη: P add σου. Item vg (non d e f g) Hier Prim al (non Amb bon mort^{12,412} Ambrst) add a te post discessit ad horam. | απεχης: L a^{scr} -χης

16. αλλα cum κδ*ε* 17. 37. ... ε Ln Ti all cum ACDEK**KLP al pler etc ... 19. 91. d^{scr} o^{scr} add ωσ | υπερ δουλον: d e f vgele su demid toi harl omnlachm Ambrst al pro seruo, sed am Hier plus seruo | F⁸⁷g g om αλλα νκ. δουλ. | αδελφον et. κ^o: κ* om | FG (ut plerumque) o^{scr} μαλιστα | ποσω (1. 39. d^{scr} ποσον) δε: P d^{scr} o^{scr} syr^{sch} om δε

17. με cum MACDEFGLP al fere²⁶ (11 ap Serl) etc ... ε (= Gb Sz) εμε cum κ al sat mu

18. σε: κ 17. 80. 81. 153. n^{scr} syrP arm om (non item it vg go cop syr sch aeth) | οφειλε (L ωφειλε): F⁸⁷G⁸⁷ add τει | εμοι: FG μοι | ελλογα (D² ελ-) cum κ*ACD*FGP 17. 31. ... ε ελλογε cum κ^o(sed restitutum -γα)D²bet^oEKL al pler (137. ενλογει) Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al. Item Hesyeh ελλογε· καταλόγισαι.

19. εγω: 37. add δε | αποτισω: D² αποδωσω, quod et. in scholiis codicum^{all}g, ut 19. 20., legitur. Latini reddam | προσοφειλισ (L προσωφ-): D²κ* d e add εν κυριω

20. σταιμην: 17. n^{scr} θναι- | D²FG σπλανχνα (FG σπανχν.) | χριστω cum MACD*FGLP al fere¹⁵ d e f g vgsix su allachm go syr^{atr} cop arm aethutr ar^o arvat arcop berol arcop hug iber Chr Thdr^tcod Thphyl Oeccom (δια των χριστων) Amb^{lac} 7, 1277 Hier Ambrst al ... ε (= Gb Sz) κυριω cum D²EK al longe plu vgele am demid toi arpol Thdr^ted Dam Oec^{lat}. Ceterum desunt reliqua in F⁸⁷G⁸⁷ g.

21. υπερ α cum MACP 17. 31. 73. cop syrP ... ε Ti νκ. ο cum DEKL al pler d e f vg go syr^{sch} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdr^t Dam al Hier Ambrst al | ποιησις: L -σις

- Col 1, 7 23 Ἀσπάζεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχιμάλωτός μου ἐν Χρι-
 Act 12, 12 στῶ Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν-
 27, 3 εργοί μου.
 25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
 2 Ti 4, 10 a Col 4, 14 Phil 4, 23 etc ἡμῶν.

23. γαρ: 114. syrP δε | οτ: 52. 70. 178. dscr nscr oscr 8pe add και |
 προσειχ. (cscr dscr |scr* ειχων) υμων: L om υμ.

23. ασπαζεται cum MACD*EP al¹⁵ cat¹²¹ d e vg go cop syr^{tr} arm aeth
 arrom Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Hier Ambrat al... ε (= Gb Sz)
 ασπαζονται cum D^beⁱCKL al longe plu f iber Dam Oec

25. του κυριου absque ημων cum MP 17. 31. 47. 116. syrP arm ... ε L n
 Ti add ημων cum ACDEKL al pler d e f vg rell Chr Euthal^{cod} rell |
 πνευματ. υμων sine αμην cum AD* 17. d arm arcop hug Hier Ambrat
 ed (ap Sab) ... ε (= Gb Sz) add αμην cum κCD^be^te^cKKLP al fere omn
 e f vg syr^{tr} cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrat^{ven} Prim

Ceterum de hac epistula apud Marcionem Epiph⁷² et Tert^{marc},²¹ pa-
 rum consentiant existimarunt. Epiph enim sic: ὁμῶς ἀπὸ ταύτης
 τῆς πρὸς φιλήμονα οὐδὲν παρεθίμηθα διὰ τὸ ὀλοσχιρῶς αὐτὴν ἐν-
 διαστρόφως (ita Dind pro διαστρόγως) παρ' αὐτῶ κῆσθαι. Tert
 vero: *Soli hinc epistolae brevitas sua profuit, ut falsarias manus Mar-*
cionis evaderet.

Subscriptio: κ 17. aeth^{ro} πρὸς φιλήμονα (In A periti), DK πρὸς φιλημ.
 ἐπληρωθῆ ... P πρὸς φιλημ. ἔγραφε: ἀπο ρωμης, κ 47. al (et. praepo-
 sito ἢ 120.) πρὸς φιλήμονα ἔγραφε ἀπο ρωμης δια ονησιμου οικι-
 του, item 123. sed δ' ὄνησ. et omisso οικετ., item 37. al sed δ' ὄνησ.
 et omisis πρὸς φιλημ., L et (omisis τ. αγ. απ. παυλ. επιστ.) 113.
 του αγιου αποστολου παυλου επιστολη πρὸς φιλημ. και αφειαν δε-
 σποτας του ονησιμου και πρὸς αρχιππον του διακορον της εν κολοσ-
 σαις (113. κολασσ.) εκκλησιας· ἔγραφε ἀπο ρωμης δια ονησιμου
 οικετου, item 116. παυλου αποστ. επιστολη πρὸς φιλ. και αφ. etc
 ut L, sed κολασσαισ et δ' ὄνη. οικ., Euthal^{cod} πρ. φιλημ. και αφ.
 δεσποτας ονησιμου (sic) και πρὸς αρχιππον διακορον της εκκλ. ἔγραφε
 ἀπο ρωμης δια ονησιμ. οικετου. Similiter alii, sed etiam plura add
 48. et 203. quorum ille post ἀπο ρωμης sic pergīt: εκ προσωπου
 παυλου και τιμοθεου δια ονησιμου οικετου· ἀλλὰ δη και μαρτιν-
 χειστου γιγενεται ο μακαριος ονησιμος εν τη ρωμαιων πολει εις τηρ-
 τουλλου του τηγκαιτα την επαρχιην (sic haud dubie legendum, Sz
 ἐπάρχην) εξουσιαν δεπορτος τη των σκελων κλασει την ψηφον υπο-
 μεινας του μαρτιριου. Eadem fere 203. ... a g, in quibus desideran-
 tur vv. 21—25, adnotat: πρὸς λαουδιμησας αρχιτεμ επιστολη, ad
 laudicenses incipit epistola (et ante - propter ea quae desunt - et post
 hanc subscriptionem spatium vacuum). In f adnotatum: usque huc
 scbas (i. e. scribas) ... d e ad filemonem explicit (d²² et e add scribens
 a roma): nullum incipit sequitur; am su al expl. ad philemonem (al
 philim.; etiam add a¹achm scripta de urbe roma). Tum sequitur: inc.

epistula (al om) *ad hebraeos*, *su inc. ad hebraeos capit.* ... *syriac* ἐτε-
 λίσθη ἢ πρ. φιλ. ἐπιστ., ἦτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης καὶ ἀπιστάλη διὰ
 ὄνησίμου, *item cop arab* *boroi aethpp* - ἐγράφη ἐν ῥώμῃ καὶ (*cop om*)
 ἀπιστάλη διὰ ὄνησίμου, *ar^o* - ἦν Ἰβραῖν ἀπὸ ῥώμ. καὶ ἀπέστειλε
 διὰ ὄνησίμου, *ar^o* ἐτελέσθη ἢ ἐπιστολή, καὶ χάρις τῷ Θεῷ, καὶ
 ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὄνησίμου οἰκέτου φιλήμορος. *Item syr* ἐτε-
 λέσθη ἢ ἐπιστ. πρ. φιλ. καὶ ἀφίαν δεσπότης ὄνησιφόρου, καὶ πρὸς
 ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλησίας, ἦτις ἐγράφη ἀπὸ
 ῥώμης διὰ ὄνησίμου οἰκέτου, *arin* πρὸς φιλ. καὶ ἀφίαν δεσπότης
 ὄνησίμου, καὶ πρὸς ἄρχιππα διάκονον τῆς κολασσίων ἐκκλησίας,
 ἐγράφη ἀπ. ῥώμ. διὰ ὄνησίμ. οἰκέτου, *iber* τέλος τῆς ἐπ. ἦν Ἰβραῖν
 ἀπ. ῥώμ. πρ. φιλήμ. καὶ ἀφίαν δεσπότης ὄνησίμου καὶ ἄρχιππον
 διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκ. διὰ ὄνησίμου οἰκέτου ... (= Gb Sz)
πρὸς φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὄνησίμου οἰκέτου. *Euthal⁶⁴⁸* *ap*
Zac. *agnoscit* πρ. φιλ. κ. ἀφ. κ. ἀρχ. τον διακ. τῆς ἐν κολασσ. ἐκκ.
Praeterea numerantur στιχχ. λζ' (ita κλ al pl, et. *Euthal*), *Euthaleod*
λς', *ρ μή'*, *αλ μζ'*, *μβ'*, *arm λή'*, *vglabhm versus XXXIII*, et aliter; *item*
(ut Euthal) *αραγν. α'*, *κεφ. β'* (*iber* *ἔχει δὲ ἕρ κεφ.*) ... *am* *su capp 4*
habent.

Insuper Euthal (*ap Zacagn⁶⁴¹*) *hos numeros habet: ὁμοῦ τῶν δεκατε-*
σάρων ἐπιστολῶν ἀναγνώσις λα' (31), κεφάλαια ρμζ' (147), μαρτυ-
ρίαι ρκζ' (127), στιχοὶ δπιλς' (4936)

De testibus in quibus epistolam ad Philemonem excipit ad Hebraeos
epistula, vide quae ad initium epistolae ad Hebr. a nobis adnotata
sunt.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

11, 6 1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖ-
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμερον

* ἀποκάλυψις ἰωαννου (κ -αρον) cum no (item 1 in subscriptione, per-
rillit inscriptione) 2. Synops¹⁵², 8. 82. 93. 95. ἰωαννου ἀποκάλυψις, 50.
ἀποκαλυψ. του αγιου ἰωαννου. κ vero in paginarum titulis ubique i.
e. ter ἀποκάλυψις ἰωαννου, nec aliter subscriptio. Vide infra patrum
locos ... 14. 17. 91. 97. ἀποκαλ. ἰωαννου του θεολογου (item 16. additis
ην εν πατρω τη νησω ἰθεασατο), 1. 25. 28. 31. 38. 51. 90. 94. ἀπο-
καλ. του αγιου ἰωανν. του θεολογου (item 37. additis ην ἰδεν εν
πατρω), item praemisso ἡ 47., 6. ἰωαννου του θεολογου ἀποκαλι-
ψις, Age ἰωανν. του θεολ. και γραπημενου ἀποκαλυψις ... v 12.
ἀποκαλ. ἰωανν. του θεολογου και εὐαγγελιστου, 42. ἀποκαλυψ. ἰωανν.
του αποστολου και εὐαγγελιστου, r η ἀποκαλυψις του αποστολου
ἰωαννου και εὐαγγελιστου, 96. ἀποκαλ. του αγιου ἰωανν. του αποστο-
λου και εὐαγγελιστου θεολογου, And ἀποκαλ. του αγιου αποστ. και
εὐαγγελιστ. ἰωανν. του θεολ., 29. ἀποκαλ. του αγιου αποστολ.
και θεολογου και εὐαγγελιστου, 7. ἀποκαλυψ. του αγιου και ενδοξου
αποστολου και εὐαγγελιστου ἰωαννου του θεολογου' ην εν πατρω τη
νησω ἰθεασατο, 30. ἀποκαλυψ. του αγιου ενδοξοτατου αποστολου
και εὐαγγελιστου παρθενου γραπημενου ἐπιστηθιου ἰωαννου θεολο-
γου (sic singula) ... fu inc. apocalypsis sancti iohannis amen, am nil
inscriptum habet (sed vide subscr.), allschm inc. apoc. iohannis apo-
stoli, lips⁵ inc. apocalypsis sancti ioh. apost., lips⁶ demid inc. liber
apocalypsis (demid -lypsis), allschm inc. apocalypsis; cop ἀποκαλ.
του αγιου ἰωαννου, syz apocalypsis quae facta est Iohanni evangelistae a
deo in Patmo insula, in quam eiectus fuit a Nerone Caesare, aeth visio
Iohannis, iohannis episcopi constantinopolis metropolis, quum oportuit
cum in exilium mitti. Ex patribus vero cf Iust^{dial} 21 παρ' ἡμῖν ἀνήγε-
ται, 6 ὄνομα ἰωάννησ, ἐς τῶν ἀποστόλων τοῦ χριστοῦ, ἐν ἀποκαλύ-
ψει γενομένη αὐτῷ χίλια ἔτη - προφητείας Melit ap Eus^{hist} 4, 26, 2 τὰ
περὶ τοῦ διαβόλου καὶ τῆσ ἀποκαλύψεωσ ἰωάννου (haec cum aliis

ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 ὃς ἠμαρτύρησεν τὴν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα ἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγιώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες α, ρ

Melitonis scriptis innotuisse sibi scribit Eus) Apollonius ap. Eus^hist^{5,16} κίχρηται δὲ καὶ μαρτυρία ἀπὸ τῆς ἰωάννου ἀποκαλίψεως (sic igitur Eus de Apollon testatur) Ir ap. Eus^hist^{5,4,5} (ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ περὶ τῆς ἰωάννου ἀποκαλίψεως: his Eus ad librum Irenaei respicit) Clem⁷⁰⁸ ὡς φησιν ἐν τῇ ἀποκαλίψει ἰωάννης Or^{2,730} ἰωάννης - ἐν τῇ ἀποκαλίψει εἰ^{2,525} ἐν τῇ ἰωάννου ἀποκαλίψει εἰ^{4,19} φησὶν οὖν ἐν τῇ ἀποκαλίψει ὁ τοῦ ζιβιδάλου ἰωάννης Hippanticht²⁶ οὗτος γὰρ ἐν πάτρῃ τῇ νήσῳ. ὣν ὀρεῖ ἀποκαλίψων μυστηρίων φρακτῶν etc et ex marmore innotuit titulus libri quem scripsit ὑπὲρ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιου καὶ ἀποκαλίψεως Dion ap. Eus^hist^{7,25} (qui locus classicus est de apocalypsi) Method⁷¹⁰ τὴν ἀποκάλυψιν ὁ ἰωάννης ἐξηγούμενος λέγει εἰ⁵¹⁷ ὁ χριστόληπτος ἡμῖν παρίστησεν ἐν βιβλίῳ τῆς ἀποκαλίψεως ἰωάννης Ephr^{2,104} καθὼς καὶ ἰωάνν. ὁ Θεολόγος ἐκήρυξε λέγων· ἰδοὺ ἔρχεται (affert Apoc 1, 7) Eusdem²⁰⁶ κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν ἰωάννου eihlat^{2,20,1} ἧς δὴ καὶ ἡ τοῦ ἰωάννου ἀποκάλυψις μνημονεῖται Athorlat^{font^{3,9}} (in qua est canon Athanasii) ἰωάννου ἀποκάλυψις εἰ⁵²⁷ ἐν τῇ ἀποκαλίψει ταῦτε λέγει Epirh²⁴¹ ἐν τῇ τοῦ ἰωάννου ἀποκαλίψει εἰ⁷¹ ἵστέον ἔστιν ἀπὸ τῆς τοῦ αἴλου ἰωάννου ἀποκαλίψεως et Alogi ap. Epirh⁴⁸⁴ τί με, φασίν, ὠφελεῖ ἡ ἀποκάλυψις ἰωάννου λέγουσά μοι περὶ ἑπτὰ ἀγγέλων καὶ ἑπτὰ σαλπύγγων Cyr^{op^{62,13}} aquas namque populos significare in apocalypsi scriptura divina declarat dicens (affert 17, 15) Hier^{7,541} (in ps. 149) legimus in apocalypsi Iohannis ..... ἡ ἀποκάλυψις ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (culus rationis testes vide supra), Gb Sz nil nisi apocalypsis sine codice Graeco ut vid

1. 1. ἀποκαλ. ἰησ. χρι. etc: Dion ap. Eus^{7,26,9} ἀποκαλυψις ἰησ. χρι. ἢν ἰδοικεν αὐτῷ δεῖξαι τοῖς δούλ. αὐτοῦ ἐν ταχεῖ (sic nec fluct lectio), καὶ ἐσημανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάννῃ, ὅσ - καὶ τὴν μαρτυρ. αὐτοῦ ὅσα εἶδεν. Item Victoringsall^{4,59} Apocalypsis Ies. Chr. quam dedit illi deus, et ostendit servus suis quae oportet fieri cito. Et significavit: Beati qui legunt et qui audiunt sermones huius prophetiae et servant quae scripta sunt. Item Vig^{varim 751} (614) Apocalypsis - sermo suo Iohanni, sed om α δεῖ γιν. ἐν ταχεῖ. Cf ante Dion. | Θεοσ: lips⁴ ante dedit illi pon, Dion (vide ante) plane om | αὐτῷ: η αὐτῇ | δούλοισ et. n^o ... n^o ἁγίωσ | διὰ του: 28. 99. δε' | ἀποστειλάσ: Prim nuncianda (et significavit nuncianda per etc), Ps-Aug²¹⁰⁷ significans sermo suo Ioh. pro καὶ ἐσημ. ἀποστ. διὰ etc | τῷ δούλῳ: Δ (vitiose) του δούλου | ἰωαννη cum n^oABF al omⁿ ete ... n^o ἰωαννη
2. του Θεου: 28. 99. And^a om. Item Prim^{com} (sed semel add dei) „ac ne verbum tantum sentiendum quisquam putaret, nomen rursus Iesu Christi subiunxit.“ | ἰησου χριστου: 12. ἰησου tantum, Dion (vide ante) αὐτοῦ | ὅσα cum n^oABF al fere⁵⁰ (omn ap Seri) vg cop syr arm aeth Dion^{cus} And^a p^o Prim ... ε (= Gb Sz) add τε cum 1. al vix mu

21, 10 τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἐπιτάξεις αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ἡμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτάξεων πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἀρχὼν

(nonnulli ex eis qui additamenta ad *οσα* *ιδεν* praebent) arm^{edd} Areth | *ιδεν* cum *μαβ* 7. 98. ... ε *Lu* *ειδε* (*ιδεν*) cum *ορ* al pler. Praeterea 1. 7. 12. 28. 37. 38. 46. 49. 50. 86. 88. 91. 96. 99. al plus¹⁰ arm And^a etP (non item^c) add *και ατινα εισι* (pauci *ιστι*) *και ατινα* (vel α) *χηγ γινεσθαι μετα ταυτα*. Item 13. tantum *και ατινα εισιν* add. Item Are ad *οσα τε ιδεν* adnotant: *ἐν ἐτέρω ἀντιγράφοις πρόσκειται καὶ ταῦτα· καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἄτινα εἰσὶ καὶ ἄτινα δεῖ γινεσθαι μετα ταῦτα*.

3. ο *αγαγινωσκων* et ο *ακουοντες*: accurate reddunt *qui legit et qui audiunt* am fu demid tol harl om¹achm Prim etc ... vgl¹⁰ *qui legit et* (llps⁴ 5. 6. add *qui*) *audii*, Victorin *qui legunt et qui audiunt* | *τον λογον* cum *μβ* 100. aeth (et 36. *τον λογον*) ... ε *Lu* *Τι τοις λογους* cum *αφ* al pler vg cop syr And Are Victorin Prim :: cf 23, 7. 10. 18. Praeterea c add *τουτους* | *της προφητειας*: *κσ* -*τιας* (item 11, 6; *κ* etiam 19, 10. 22, 7., sed non 22, 10. 18. 19.) ... *αβφ* al pler -*τιας*. Sed cf etiam ad 11, 6 etc. Edidimus absque additam cum *μαβσφ* al pler fu tol all¹achm etc ... 7. 16. vgl¹⁰ am demid harl cop syr arm^{edd} Prim add *ταυτης, huius*, item aeth add *huius libri*; Victorin praem *huius*
4. *ιωαννης*: *κ* *ιωανησ* | *απο ο ων* cum *μασφ* 1. 2. 5. 6. 7. 10. 11^{*} 12. 16. 17. 28. 34. 37. 38. 49. 51. 69. 79. 91. 96. 99. And^a etP. Cf et. Ath²³⁷ *ἐν τῇ ἀποκαλύψει· τάδε λέγει· ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος. τοῦ δὲ ὁ ὢν καὶ τοῦ ἦν τίς ἂν ἀφίλοιστο τὸν ἀίδιον; ... ε* (= Gb Sz) *απο του ο ων* invito suo codice edidit Erasmus, sed ita certe 30. 92^{ms}, nec aliter Are editus est ... *β* 8. 9. 11⁹ 13. 14. 17. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 32. 33. 35. 36. 40. 41. 42. 46. 47. 50. 55. 56. 82. 86. 87. 90. 92^{xt} 93. 94. 95. 97. 98. 100. arm^{edd} And^{ban} etc Victorin Prim *απο θεου ο ων*, item 31. Cassiod *απο κυριου ο ων* (Cass enim: „Sed quis est iste dominus, qui est, qui fuit et qui veniet“?) | *α* cum *σφ* al plus¹⁰ (in his etiam 6. 14. 87. 93. 94. 95. 97. 98. 100.) And^c Are^{xt} ... ε (Gb⁹⁰) add *ιστιν* cum *ρ* 1. 38. 49. al mu^{vi} AndP et^{ban} Are^{com}, item 36. *εισιν* ... *κα* 47. 79. 99. And^a *των*, atque sic *Lu^{ed} min* ... 80. plane om | *αυτου*: 28. 79. 99. And^a Prim et Are^{com} (non cat^{cod} baroc) *του θεου*, aeth *domini Ies. Chr.* ... 35. om
5. ο *μαρτ.* ο *πιστος*: 35. 87. And^c *ος μαρτυς πιστος ιστιν*. Cf et. Aretham ad verba ο *μαρτυς ο πιστος*: *δεῖ προσηπακουειν τό· ὅς ιστιν, ἢ ἡ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅς ιστιν μάρτυς ὁ πιστός*. Item vg Victorin Prim *qui est testis fidelis* | *των νεκρων* cum *μασφ* al¹⁰ (etiam 93. 94. 95. 97. 98. 99. 100.) vg cop syr Lugdun^{op} ap Eus^{hist} 2, 2 (r^{thod} 7^{ms} 85 Method⁷⁷⁹ et⁷⁹⁴ Eriph⁵⁰² (tamen his locis potuerit etiam ad

τῶν βουσιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῇ αἵματι αὐτοῦ, ὁ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς 5, 10

Col 1, 18 respici, quem locum cf) And^a etc Arexti etcum Victorin Prim ... ε (= Gb Sz) praem ex cum 1. 91. 96. al arm^{edd} Andp etban :: ex Col 1, 18 vdr fluxisse | βασιλειων: ita ipse* ut^{vi} in m ex -λειων restituit | τῷ (κ* om) ἀγαπῶντι cum MACB al plus⁴⁵ ... ε (= Gb Sz) τῷ ἀγαπῶντι cum P 1. 28. 36. 79. 91. 92^{ms} 96. 99. al And^a etP et ban Are ... 35. 87. And^c οσ ἡγαπησεν. Item vg (praetereunt Victorin Prim) qui dilexit | καὶ λύσαντι cum MAC 1. 6. (7. vide post) 12* 28. 36. 38. 69. 79. 99. syr arm (λύσαντι τοῖς δεσμοῖς τῶν ἀμαρτ.) And^a txi Prim (κιο nos sanguine solvit a peccato) Cassiod (pergit post et qui veniet - cf ad v. 4 - sic: „evidenti relatione patefacit, protestans ipsum esse dominum Christum, qui nos redemit sanguine pretioso“). Item 7. λύσαντι καὶ τῶν τῆς ἀμαρτίας κηλίδων (cod κιλ-) λούσαντι τῇ ἐκχύσει τοῦ ζωοποιου αἵματος καὶ ὕδατος καὶ ποιήσαντι ἡμας βασιλειον ιερατειμα καὶ λούσαντι (iam sequuntur ἡμας απο τῶν ἀμαρτ. etc). Et 16. 45. 69. similiter? ... ε Ti καὶ λούσαντι. cum nP al longe plu vg cop aeth^{utr} Andp txi etban txi Arexti; item (praecunte οσ ἡγαπησεν) 35. 87. And^c καὶ ελουσεν. Praeterea cf And^a c P τούτῳ, φησίν, ἡ δόξα τρέπει τῷ δι' ἀγάπην τῶν δισμῶν τοῦ Θεοῦ τῶν ἡμῶν λύσαντι (c λύσ. ἡμ.) καὶ (P add ἐκ) τῶν τῆς ἀμαρτίας κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει τοῦ ζωοποιου αἵματος αὐτοῦ (c αὐτ. αἵμ.) καὶ ὕδατος καὶ ποιήσαντι βασιλειον ιερατειμα etc. Item Are διςσογραφεῖται τοῦτο πρὸς διάφορον διάνοιαν· λούεται μὲν γὰρ ὁ τὰς κηλίδας καὶ τοὺς σπύλους ἀποκαθαίρομενος· λύεται δὲ ὁ τῶν ἐγκλημάτων ἐπιτοῦ ἀπαλλαττόμενος. Tum sequitur ἄλλωσ, ubi bis τῷ λούσαντι ἡμᾶς legitur. | ἡμας sec et. κ* ... κ* om | εκ τῶν cum MAC 1. 12. 28* 36. 38. 79. 92^{ms} 99. And^a etP etban ... ε Ti απο τῶν cum nP al pler And^c Aretha. Item vg Prim a peccatis (Prim -to) | ἡμῶν cum MACB al pler vg rell (sed aeth^{utr} ἡμῶν at antea bis ἡμας) And^a b^c Aretha ... Ln^{ed} min om cum Δ 1. 12. 16. Andp; nec exprim Prim

6. καὶ ἐποίησεν cum MACB al pler And^a b^p et (praegresso καὶ ελουσεν) c Aretha ... n 7. 9. 12. 14. 16. 23. 29. 36. 45. 55. 92^{xti} καὶ ποιήσαντι. Cf Arethas: προσηπακουστέον δὲ πρὸς τὸ „ἐποίησε“ τὸ „δὲ“ ἀναφορικῶν ἀρθρον, ἢ ἢ· ὅς ἐποίησε. μὴ γὰρ οὕτως ἐξακουμένοι διὰ τὸν σολοικισμὸν ἢ φράσις ἀχρειωθήσεται. μὴ ἔστω οὖν πρὸς τὴν προκειμένην δοτικὴν πτώσιν ἐπιφορημένη ἔννοια, ἀλλ' ἐξ εὐθείας ἐπαγομένη. Item sub ἄλλωσ sic: δοτικῆς γὰρ πτώσεως προλειψθείσης ἐν τῷ „λούσαντι ἡμᾶς“ ἐπήγαγε τὸ „ἐποίησεν ἡμᾶς“ ἐλλειπτικῶς τοῦ ἀρθρου. ἦν γὰρ τὸ ἀνιλλικίος οὕτω· τῷ λούσαντι ἡμᾶς ἐν ε. αἵμ. αὐτοῦ καὶ ποιήσαντι ἡμᾶς. κἂν μὲν ἡ ἐπιφορημένη ἔννοια ὁμοιοπτῶσ ἐπήνετο οὕτω προαγομένη, ᾧ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς, οὐδὲν νῦν ἡμῖν περὶ τούτου προῦκειτο ζήτημα. ἐνέργειαν δὲ ὑποστήσαντας διὰ τοῦ „ἐποίησε“ ῥήματος, ἀναγκάτως ἐπ' εὐθείαν πτώσιν ἀποκλίνομεν, τὸν ἐνεργούντα ἐπιποθοῦντα μαθεῖν etc. | ἡμας cum nP al pler vg^{cle} demid lipsa And^{omn} Aretha Victoriu Prim,

- Mt 19, 6
 Ro 81, 6 βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, ἀντὶ ἧ δόξα καὶ τὸ
 κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
 Zach 12, 10
 7 Ἴδού ἐρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὕψεται αὐτὸν πᾶς
 Dan 7, 18 ὀφθαλμὸς καὶ οἴτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
 21, 6 etc
 Es 44, 6 πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. 8 ἐγὼ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ
 ω, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ πατο-
 κράτωρ.

item cop (syr et ημιας et ημιν exprimere potest), aeth νμας ... Lu
 ed min ημιν cum Δ 13. 23. 27. 31. 38. 55. Cf etiam Arethas in com:
 ἀλλὰ καὶ βασιλείαν ἡμῖν δωρησάμενος ... L^{ned} mal ημων cum c; si-
 militer am fu harl tol omn^{lachm} et fecit nostrum regnum, perguntque
 am fu harl sacerdotas, tol allachm et sacerdotas | βασιλείαν (et. Gb Sz)
 cum κ^{ΛΟ} al⁶⁰ (et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) And^o Are et¹²¹
 et^{com} (syr cop fecit nos regnum sacerdotale). Item βασιλείαν και κ^ο 9.
 (pergens ιερατευμα) 80. 99., item v^gcl^o demid lipas Victorin Prim et
 fecit nos regnum et, Tertexhort east⁷ regnum quoque nos et sacerdotas
 deo et patri suo fecit. Praeterea vide ante am fu etc ... B βασιλειον,
 pergens ιερισ. Item 13. 14. 23. 27. 55. 92¹²¹ βασιλειον, pergentes
 ιερατευμα, quemadmodum And in com καὶ ποιήσαντι ἡμᾶς βασιλειον
 ιερατευμα, ἀντὶ ἀλόγων θυσίων θυσίαν ζωσαν καὶ λογικῆν λατρείαν
 προσφέροντας ... ς (= Gb Sz) βασιλεισ και cum p 1. 28. 86. 79. al
 mu⁷¹ (30° omisso και?) And^a p bav. Cf et. Tert^{coron}15 Nam et reges
 nos deo et patri suo fecit Christus Iesus, ut monogam⁷ habet Nos autem
 Iesus - sacerdotas deo patri suo fecit et¹² quia sacerdotas nos deo et patri
 fecit | εἰς τοὺς αἰῶνας et. κ^ο ... κ^ο εἰς τὸν αἰῶνα | τῶν αἰῶνων (et.
 L^{ned} mal) cum κbc al pler vg syr arm aeth And^p c bav Aretha ...
 L^{ned} min Ti om cum ΔP 9. 23. 79. 97. 99. cop And^a :: legitur in apo-
 calypsi εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων aliis locis duodecim; τῶν αἰῶ-
 νων tantum non fluctuat | ἀμήν: 33. tol om

7. μετα: o Ephr^{2,104} επι. Libere aeth^{utr} in nube | τῶν νεφελῶν: 35. And^o
 et^{bav} om τῶν ... Ephr add του ουραμου | οφεται c. ANCP al pler And^a
 et^o Are. Nec aliter vg Orini^{3,409} Victorin Prim ... κ 1. 12. cop And^{bav}
 et^p οφονται | αυτου: 1. 46. 88. Ephr^{2,253} (non²¹⁵ nec¹⁰⁴) om | οφθαλ-
 μοσ ... 87. Ephr^{2,104} et^{2,253} (sed non^{2,215}) o οφθ. | αυτου sec et. Ephr
 2,104. 215. 253 κ^ο ... κ^ο om | ἐξεκέντησαν: 1. al? And^{bav} -τισαν | επ
 (et. κ^ο; κ^ο om) αυτου: Ephr^{2,104} επ αυτω ... 1. 47° om. Praeterea cf
 ad h. v. Prim^{com} et videbit illum omnis terra (sed paullo ante praee-
 cessit et videbit eum omnis oculus. Item Idcirco adiecit: et qui cum con-
 fuerunt), tum: et plangent se adveniens eo. Ita, Amen.

8. αλφα cum κABC al fere⁸⁵ (et. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) lipas
 allachm cop And^o Aretha ... ς A, atque α (non αλφα) praebent
 1. 29. 38. 47. 49. 90. 99. 100. al sat mu And^a p bav. Codd am fu
 demid A. et C^Δ Graecis litteris. | και το ω (et. κ^ο): κ^ο praem και
 εγω, item Epiph⁵¹⁹ και εγω εμε (sed paullo ante absque his legitur) |
 ω: sic, absque signo, κAC 14. 31. 93. 94. al mu; B 82. 95. al vix mu

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ ^{21, 6}
 Θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ ^{2 Ths 3, 8}
 καλουμένῃ Πάτρω δια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν ^{2 eto}
 μαρτυρίαν ^{4. 1 8}
 Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα
 πίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὁ βλέπεισ

21, p 35. 79. 91. al σ | καὶ το ω absque additam cum κ⁶ABCp al plus⁴⁵
 (et. 91. 92^{1xt} 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) syr arm aeth Diadgall^{5,242}
 Aretha (vide post) Amb^{8d}2,476 (idem^{2br} 5,922 potius ad 21, 6 spec-
 ial) Prim. Quae apud Arotham leguntur: ἄλφα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι,
 ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γραμματι στοιχείων· ω διὰ τὸ τέλος
 τῶν αὐτῶν. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος τίς οὐκ ἂν ἐννοήσοι τὸ πρῶτος ση-
 μαίνεισθαι καὶ τὸ ἴσχατος; explicare potius videntur ἄλφα et ω, quam
 additamentum testari ... ε (= Gb Sz) add ἀρχη καὶ τέλος cum κ⁶ 1.
 35. 87. 92¹⁰⁵ al mu^v1 vg cop Or^{int}2,900? And^c et^{ban}, item 28. 36. 49.
 79. 80. 99. And^a η (99, om) ἀρχη καὶ το τέλος | λεγει: 99. om. Cf et.
 post Hipp. | κυριος ο θεος c. κ⁶BCP 1. al plus⁶⁰ Diadgall^{5,242} And^a p e
 ban Are Amb^{8d}2 Prim. Cf et. Or^{int}1,68 „Iohannem in apocalypsi dicen-
 tem: *Haec dicit dominus deus, qui est et qui erat et qui venturus est,*
omnipotens“⁴. Item Hipp^{noet}6 (Lag^{49,9}) οὐτως γὰρ καὶ ἰωαννης εἶπεν·
 ο ων καὶ ο ην καὶ ο ἐρχομενος, ο θεος ο παντοκρατωρ ... ε (= Gb
 Sz) ο κυριος cum 30.? | ο πατοκρατωρ: B 28. 79. And^a om o. Re-
 spicit huc et. Eriph⁴⁸⁸ ἐν τῇ αποκαλυψει· ο ων απ ἀρχης καὶ ἐρχο-
 μενος πατοκρατωρ.

9. ἰωαννης: κ ἰωανησ | ο ἀδελφ. cum κ⁶BCP 1. al plus⁶⁰ vg rell Or^{2,720}
 Dion ap Eushist^{7,25,11} And Are Prim Cassiod ... ε (= Gb Sz) ο καὶ
 ἀδελφ. ex errore | συνκοι- ut κ⁶CP 79. etc, ε Ln σινκοι- ut ΔB al pler |
 συνκοι. (σινκοιν.) cum κ⁶BCP al plu Or^{2,720} Dion^{eus} 7,25,11 And^a p e
 ban ... 6. 7. 8. 11. 17. 29. 31. 41. 47. 82. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98.
 100. al fere²⁰ Arethas κοινωνος, idque Gb' | βασιλεια cum κ⁶ABC al
 fere⁶⁰ vg cop Or Dion^{eus} And^a c Aretha Prim ... ε (= Gb Sz) ἐν
 τη βασιλ. cum p 1. 7. 49. al vix mu And^p et^{ban} ... syr aeth om καὶ
 βασιλεια | ἐν ἰησου (Gb'') cum κ⁶CP 38. am fu demid tot lips⁶ e. cop
 Or^{2,720}; item sine ἐν Dion^{eus} et κυριου ἰησου aeth ... B al⁶⁰ vgoie harl
 lips⁴ allachm arm And^c Arethas Prim Haym ἐν χριστω ἰησου, κ⁶c
 syz ἐν ἰησου χριστω ... A 25. ἐν χριστω, idque Gb'' ... ε ἰησου χριστου
 cum 1. 28. 79. al vix mu And^p b^{an} | τη καλουμενη (40. λεγομενη): 1.
 om | δια pri: C vitiose καὶ | καὶ δια την cum κ⁶BP al longe plu syr
 arm And^p et^{ban} ... Ln Ti om δια cum AC 1. 4. 9. 28. 31. 34. 35.
 37. 38. 48. 79. 87. vg cop Dion^{eus} And^a et^c Aretha Prim | ἰησου
 cum κ⁶ACP 12. 28. 86. 79. vg (et. am fu al fere omn) Dion^{eus} And^a et
 b^{an} ... ε (Gb⁰⁰) add χριστου cum κ⁶CB al pler lips⁴ cop syr arm aeth
 And^p et^c Are Prim Haym

10. ἐγενομην: A pkaem εγω | οπισω μοι φωνη μεγαλην (et. Ln^{ed} mal)
 cum κ⁶CP al plu (28. οπ. μου φωνη σαλπιγγος μεγαλην) vg And^a Prim
 ... Ln^{ed} min φων. μεγαλ. οπισθεν (38. οπισω) μου cum A 28. aeth,
 16. And^p φωνησ μεγαλησ οπισω μου ... Τι φωνη οπισω μου μεγαλ.

2, 1. a. 18 18
2, 1. 7
5, 14

γράφον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἑφεσον
καὶ εἰς Ζυρῦραν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς
Σάρδεϊς καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Αποδοκίαν. 12 καὶ ἐπ-
έστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμῶν· καὶ ἐπιστρέψας

cum v 2. 7. 8. 13. 14. 17. 29. 81. 82. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96.
97. 98. 100. al fere⁵⁰ Are, item And^c φωνῆσ οπισω μου μεγαλησ

11. λεγουσα (38. φωνουσα, 90. 95. λαλουσα, 12. ηκουσα): κ^{co} λε-
γουσαν ... 7. om | o (34. 35. 38. 87. cop Prim α) βλεπισ (haec ipse
supplet κ^c, omissa ab κ^a) absque εγω εμι etc cum κABC al fere⁵⁰ vg
cop syr arm aeth And^a et^c Aretha Prim Haym ... ε (= Gb Sz)
praem Eγω εμι το Α και το Ι2, ο πρωτος και ο εσχατος, και cum
1. 36. 38. 49. al (16. 69. 92^{xt} om και ultim) AndP, item p 7. εγω
αλφα και το ω· πρωτος και ο εσχατος· και (7. om και) | εἰς βιβλίον:
κ εἰς το βιβλ. | και πεμψον et. κ^c ... κ^a om και | εἰτα cum κABC al
plus⁵⁰ vg cop syr arm aeth And^a c p bav Aretha Prim Haym ... ε
(= Gb Sz) om cum? Etiam 1. habet. | ἐκκλησασισ sino additam cum
κABC al plus⁵⁰ (et. 51., Sz errat) am fu demid harl lipsz tol omu
lachm syr aeth aru^{zob} And^a c p bav Are Prim Haym ... ε (= Gb Sz)
add ταισ εν ασια cum? (et. 1. om) vg^{clo} cop arm^{usc} ar^o | και post εφε-
σον: 28. 94. 100. tol AndP om. Atque 100. AndP om et. post ζυρυνραν,
περγαμον, θυατειρ. et (et. tol) σαρδ. | ζυρυνραν e. κ am fu (harl) omu
lachm ... ε Ln Ti ζυρυνραν c. (A)BCP rell. Cf Steph. Thes. ubi ex Hero-
diano (Philet. p. 457. Piers.) assertur: ζητείται πῶς γραπτέον τὸ
ζυρυνρα, ἐπειδὴ τινες μετὰ τοῦ ζ γράφουσιν αὐτό, ἕτεροι δὲ μετὰ τοῦ
σ. In numis modo σ modo ζ invenitur. Etiam inscriptiones passim ζ
pro σ praebont ... Δ 1. 7^a 32. 35. 50. 69. 82. 95. εἰς μυρραν (7^a 95^a μυ-
ραν) ... harl zneruam. κ κ. ε. ζμν. post θυατ. pon | εἰς θυατειρα c. κ al
pler (cop θυατθρα) And^a o p Are. Item p 12. 36. 46. 88. εν θυατειραισ
(: cf 2, 18 et 24) ... Ln Ti εἰς θυατειραν (B -τηρα, ΔC -τιρα) cum
abc 6. 8. 11. 14. 34. 35. 87. 91. Synops¹⁶². Item 1. 12. And^{bav} εἰς
θυατειρασ. Ex Latinis am demid harl lips⁴ s. al lachm thyatiram, vg
clo fu lips^o tol Prim thyatirae. Contra Livius^{87, 8} circa Thyatira et^{37, 22}
per Thyatira. AethPP agnoscit θυατειρα (sed habet etiam φιλαδέλφεια
et λαοδικεια, postquam praecessit ἑφισον et πέργαμον), notho^o θυά-
τειρον. Apud Diog. Laert. Arcesil. 4, 30 est τηλοῦ μὲν φρυγῆ, τηλοῦ
δ' ἱερῆ θυάτειρα. Atque Steph. Byz. ex inepta etymologia concludit
proprie dicendum esse ἡ θυγάτειρα. | κ^a om κ. εἰσ σαρδ., suppl^o post
λαοδικ. | φιλαδέλφειαν cum κABC (-φίαν hoc acc.) 7. 28. 32. 90. 91.
93. 98. 100. al ... ε Ln Ti φιλαδέλφειαν cum minuse longe plu And
Are. Cf Moschor. περί σχεδ. 121. φιλαδέλφεια πόλις τὸ εἰ δίφθογ-
γον, φιλαδέλφια δὲ ἰῶτα. Similiter anonym. in Boisson. anecdot. 4,
408. | λαοδικίαν (ut iam supra constanter in ep ad Eph eddidim)
cum κAC 8^a 28. 100. etc ... ε Ln Ti -δικειαν cum BP al longe plu
And Are

12 και pri et. Irin²⁶⁶ Cyp²⁸³ (testim^{2, 26}) Victorin etc ... u al fere⁵⁰ (et.

εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὄμιον
 υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδίῳ καὶ περιζωσμένον πρὸς τοῖς
 μασθοῖς ζώην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες
 λευκαὶ ὡς Ἴριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ
 πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὄμινοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίῳ
 πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ

Dan 7, 12.
 10, 6

2, 18
 Dan 10, 6
 Ks 1, 14
 Ks 49, 2

91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) add *εκες* (81. *εκες* pro *καὶ*) | *ελαλε*
 (Gh^h) cum *κnc* al *fero*⁵⁰ And^a c p *bav* Aretha, item *λορηεβατω* vg Ir
 Int Cyp Prim al ... *α λαλε* ... ε (= 8π) *ελαλησε* cum r 1. 7* al mu
 | *ιδον* cum *κ'αρ* al pler And Aretha ... Ti *ιδον* cum *κnc* 7. 14.
 92. al

13. *εν μεσω* c. *nr* al *corte* pler etc ... Ti *εμμισω* c. *ac* ... *κ μεσση* | *των*
λυχνιων c. *acr* 1. 12. 28. 38. 45. 100. *am*^c *cop* *sah* *sy*r *arm*^b *ar*^c *aeth*
And p *bav* Ir-Int^x:⁶ Cyp²⁹⁵ Matern³⁴ ap Gall⁷ Prim al ... ε (Gh^h⁰⁰) *ε*.
επτα *λυχν.* cum *κn* al pler *vg*^{c10} *am*^{ms} *fu* *demid* *harl* *lipss* *omni*^{achm}
arm^{no} And^c Are Haym al. Praeterea post *λυχνιων* 34. 35. 49. 87. *vg*
clo *demid* *lipss* al (sed non *am* *fu* *tol* al) And^c add *των χρυσαων* |
ομιον: *α ομοιωμα*, item *harl similitudinum* | *ιον* cum *κn* 1. 7. 8. 11.
 14. 17. 28. 31. 35. 41. 82. 87. 92^{ix} 94. 100. al²⁰ *fero* And^c, item
similem sicut *am*^a ... ε Ln *νω* cum *acr* al plu And^a p *bav* Aretha |
ποδηρη cum *κncp* al *fero* *omn* etc ... Ln^{ed} *min* Ti *ποδηρη* cum *Δ* 11.
 | *πρωτοις*: 35. 38. 87. *εν τοις* | *μασθοις* cum *κ* 7. 29. 46. 88. 97.
 100. (quae forma passim invenitur., Praebent etiam *DFG* al *Le* 23,
 29.) ... ε Ti *μαστοις* cum *ncp* al longe plu And^c et^a *ms* Areth^{is}
 ... Ln *μαζοις* cum *Δ* 10. 17. 28. 37. 49. 79. 80* 91. 96. And^a et p
bav :: cf et. ad *Le* 23, 29. Explicat de variis his formis Steph. The.
 | *χρυσαν* cum *κ'αρ* ... ε *χρησην* cum *κncp* al *omn*^{vid} And^{omn} Are

14. *λευκαι ως* (et. Gb Sz Ln) cum *κab* al *fero*⁵⁰ And^c Are, item Ir-Int²⁵⁶
albi quematmodum, sed ex his *n* al²⁰ And^c *λευκαι και ως*, 46. 48. *λευκ.*
ωσπερ ... ε (= Gb Sz) Ti *λευκ. ωσει* cum *cp* 1. 28. 49. 79. 91. 96.
 100. al And^a p *bav* | *λευκον ως* (38. 100. *ωσει*) et. Ir-Int²⁵⁶ (*quemat-*
modum lana alba quomodo nix): 8. *και ως*, 36. *vg* *arm* *aeth* *Victorin*
λευκ. και ως (36. *ωσει*) ... Cyp²⁹⁵ et¹⁷⁸ (hab *virgg*¹⁶) Prim nil nisi *aut*
nix. Cf et. *Arceom* τουτο ὃ ἡ πολιὰ Θριξ^λ και ὡσει χιών ὑποσημαίνει.
 | *ως ante φλοξ* (7. *φλογξ*): 27. *om*

15. *και et. Ir-Int²⁵⁶* etc ... 7. Prim *om* | *χαλκολιβανω* (p 7. 32. 100. *χαλ-*
κολιβ. sive *χαλκω λιβ.*): *vg* Cyp²⁹⁵ *Victorin* al *aurichalco* (*am orichaleo*,
fu aericalco, *tol aerichalco*), item Prim *aurichalco Libani*, Ir-Int²⁵⁶ *chal-*
colibano, *sy*r *aeth* *aes Libani* | *πεπυρωμενω* cum *κ* 16. 46. 69. 88. (al?)
vg *cop* *sah* *sy*r *aeth* Ir-Int²⁵⁶ Cyp *Victorin* *Matern*^{prof} *rollis* (Burs³⁰) Prim
 Haym. Sic enim *vg* Haym: *similes aurichalco sicut in camino ardenti*;
 Ir-Int²⁵⁶ *similes chalcolibano quematmodum in camino succensus est*; Cyp
similes aurichalco sicut de fornace ignis, *Victorin similes aurichalco tan-*
quam in fornace confato (in *com* quidem est: *pedes apostolorum dicit*
qui per passionem confati in universo orbe verbum eius praedicaverunt),

ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτὰ, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, 2. 8 ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ εἶθην τὴν δεξιάν 20. 48, 12 αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος

Matern Prim *similes aurichalco sicut de fornace ignea*. Item syr *quod flammata sicut in fornace, aeth quod candefecerunt in igne, cop accensus in igne* :: pro tanta auctoritate (κ Ir^{Int} Cyp) omnino retinendum videbatur *πεπιρωμενω*, quod ipsum nescio an aptius sit quam *πεπιρωμενοι*, ut iam sensit Bengel in Gnom. Videtur ipsis eis commendari quae Dan 10, 2 leguntur ..... ε Τὶ πεπιρωμενοι cum vr al longe plu And^a c p bav Are. Sic And: πόδες τοῦ χριστοῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι τῇ καμίνῳ τῶν πυρασμῶν πυρωθέντες κατὰ τὴν τοῦ διδασκάλου μέμνησιν. Item Are: πόδας δὲ τοῦ χριστοῦ καὶ θεμελίους τῆς ἐκκλησίας καὶ τοὺς θελοὺς ἀποστόλους ἐκλεπτέον, καθαροὺς μὲν καὶ αὐτοὺς τῆ πυρὶ τῶν πυρασμῶν ἀναφανέντας etc. Item cf anonym^{com} ap Aug^{3, 2, 3100} *similes aurichalco Libani, igniti velut in fornace ignis, et³¹⁰⁰ similes aurichalco, tanquam in fornace confati* ..... AC *πεπιρωμενησ*, atque sic Ln edidit ... 97. om *ωσ εφ κα. πεπρω.* | πολλων (et. Ir^{Int} 244); Ir^{Int} 266 om

16. καὶ ἔχων cum κ^{BCFP} al pler cop (sine καὶ) And^a p bav Are ... κ^o 34. 35. 36. 87. And^c καὶ εἶχεν, item vg arm Cyp²⁰⁰ Victorin Matern (ut v. 15) Prim Haym al *et habebat* (syr *et erat ei in manu eius*), Ir^{Int} 256 *et habet* ... Ln^{ed} nila om cum Δ 41. aeth^{utr} (vide post) | δεξιά χειρὸς αὐτοῦ cum κ^{ACFP} 12. 14. 17. 31. 32. 35. 36. 37. 46. 48. 49. 79. 87. 88. 91. 92. 96. al pauc And^a c p bav Are ... ε δεξιά αὐτοῦ χειρὶ cum 1. 38. 100. al plu^{vi}, η χειρὶ αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ, Ir^{Int} 256 *manu dextera tua* ... 10. 28. 95. vg arm And^p Cyp²⁰⁰ Matern Prim al om χειρὶ | ἀστέρας: Ln ed min *αστερες* cum Δ 41. aeth^{utr} (vide ante) | ὀξεῖα: 46. 48. om | ὡς ὁ ἥλιος: 37. 46. 47. 69. 88. 97. 100. om ο | φαίνει: And^p φαίνων, Ir^{Int} 256 *fulgens* ... κ ante *ωσ ο ἥλιος* pon, item (*splendebat*) Cyp²⁰⁰ Matern Prim Cassiod

17. εἶδον cum κ^{AP} al plor etc ... Τὶ εἶδον cum ηc 7. | ἔπεσα cum κ^{BCFP} etc ... 6. 13. 14. 25. 28. 29. 30. 52. 51. 79. 92. 93. 94. 95. 98. And^a Are *επεσον* | *πρὸς τοὺς πόδας* cum *ABCF* al fere omn etc ... κ 13. *εἰσ τ. πόδας* :: cf ad Mt 18, 29 (ubi *εἰσ τ. ποδ. αὐτοῦ aliena manus* addidit) et ad Ioh 11, 32 (ubi *εἰσ* pro *πρὸς* alienae manus visum est). Plerumque *παρὰ* vel *πρὸς* dicitur, Act 10, 25 *επι.* | *ὡς νεκρός*: κ et^o et^o *ωσει* (κ^o *ωσι* scripserat) *νεκρ.* | *εἶθην* (et. Gb Sz) cum *ABCF* al plus⁴⁰ And^c Are, vg Prim etc *posuit* ... ε (= Gb Sz) *επιθηκε* cum κ 1. 28. 49. 79. 92^{ms} al vix mu And^a p bav, item Cyp²⁰⁰ Matern *imposuit* | *τὴν δεξιάν αυτ.* sine additam cum κ^o et^o *ABCF* al plus⁴⁰ vg arm aeth And^c Are Cyp Prim al ... ε (= Gb Sz) add *χειρὰ* cum κ^{BC} 1. 28. 91. 92. 96. al vix mu syr And^a p bav | *λέγων* sine additam cum κ^{ACFP} al fere⁶⁰ vg cop syr arm aeth And^a c p bav Are Cyp²⁰⁰ Prim al ... ε

18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενήμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
 τας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου.
 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ 11
 ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς
 δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες 16
 ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαί αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ 18
 ἐκκλησίαι εἰσὶν.

(= Gb Sz) add μοι cum 1. al vix mu aeth | μη φοβου et. n^o Cyp etc
 ... n^o om. Nec agnoscit, ut vdr, Ir^{int}254: *Iohanne vero non sustinente
 visionem - et vniuersum cum verbum et admonens - dicebat: Ego sum
 primus et ego novissimus, et qui vivo et fui mortuus etc | πρῶτος et. Or
 4, 23 etc: Ἁ πρωτοτοκος (male additur Arc^{com}, ubi est: ἐγὼ γὰρ εἰμι,
 φησὶν, ὁ ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ἰμῶν - καὶ πρωτότοκος πάσης κτί-
 σιως.) | καὶ ὁ ἰσχυρὸς: Epipl⁶¹⁰ καὶ ὁ μετὰ ταῦτα. Sed potest etiam
 ad locos geminos, ut 2, 8, 2, 13. spectare.*

18. καὶ ὁ ζῶν et. n^o O¹4, 22 Ir^{int}256 Cyp²⁰⁶ etc ... n^o om καὶ | καὶ ἐγενο-
 μην: Prim quia fui, Cyp²⁰⁶ Matern (ut ante) al qui fueram | καὶ ἰδοὺ
 et. Ir^{int} Cyp etc ... Or^{4, 23} om καὶ | αἰωνας των αιωνων sine additam
 cum n^o ACP 36. 38. (om τ. αἰωνων) vg cop arm (sed fluct lectio) aeth
 ur Or^{4, 23} (et^{4, 26}) AndP Ir^{int}256 Cyp²⁰⁶ Athlat⁵⁶⁰ Matern (ut ante) Prim
 al ... ς (= Gb Sz) add αμην cum n^o B al pler syr arm^{edd} And^{ae} bav
 Arc | τας κλεις cum MACP al plu And^a c bav et And^{com} Arc^{com} ... B
 al plus²⁰ (et. 92^{ix} 93. 94. 95. 97. 98. 100.) AndP Arc^{ix} τας κλειδας
 | του θανατου και του αδου cum MABCP al plus⁵⁰ vg rell And^e etP
 Arc Ir^{int}256 Cyp²⁰⁶ Matern Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) του αδου
 και του θανατου cum 1. 28. 36. 79. al And^a et^{bav}

19. οὖν cum MABCP al fere⁵⁰ vg cop syr aeth And^a c p bav Prim Haym
 al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. 97. al vix mu arm Arc om | εἶδες
 cum MCP al pler etc ... Ti ιδες cum AB 7. | μελλει et. n^o ... n^o δε,
 μελλειν, item c δε μελλει. Cf vg Prim al quas oportet fieri. | γενεσθαι
 cum n^o BCP 6. 11. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. 100. And^a p bav ... ς
 Lu Ti γενεσθαι cum n^o A 1. 7. 38. al longo plu And^c Arc

20. αστερων οὖς cum MACP 1. 8. 12. 46. 80^{aa} 88. And^a 9^a et^{bav} ... ς
 Ti αστερ. ουν cum B 6. 7. 14. 38. 91. al pler And^a c p Arc | εἶδες cum
 MACP al pler etc ... B 7. 36. ιδες | ἐπι της δεξιας cum MSCP al omn^v
 And^a c p Arc ... Lu εν τη δεξια cum A And^{bav}. Item vg Prim Haym
 al in dextera. | καὶ τας (29. 30^a 51. 55. 90. 93. 95. 98. 100.) ἑπτα
 λυχνας: 97. καὶ των επτα λυχνων | τας χρυσας: 97. om ... 19. 25.
 94. add ταυτα εἰσιν (94. εἰσιν) | των επτ. εκκλησ. εἰσιν: 97. εἰσι των
 επτ. εκκλ., item vg Prim al sunt sept. ecclesiarum ... n^o om εἰσιν (suppl
 n^o) | καὶ αἱ λυχνας αἱ (30. 33. 35. 36. om) ἑπτα cum ABCP al⁹⁰ vg
 Arc ... ς (= Gb Sz) καὶ αἱ (ita n^o, sed n° 1. 23. 92^{ms} And^{bav} om)
 ἑπτα λυχνας cum n^o et^c 38. 91. al plu And^a c p bav ... Prim om αἱ
 επτα. Praeterea ς (= Gb Sz) add ας εἶδες cum P 1. 14^{ms} 79. 91.
 92^{ms} 93. al mu^v cop And^a p bav ... omisimus cum MABC al⁴⁰ (et. 87.

II.

1. 10. 12 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράφων· τάδε λέγει ὁ
κρατῶν τοὺς ἐπὶ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσοῦν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακοῦς,
καὶ ἐπειράσας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὖρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονήν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας

94. 95. 97. 98. 100.) vg syr arm aeth And^c Are Prim al | *ἑπτα* εκκλ.
εἰσιν: 34. 38. 47. 87. arm And^c praem ai ... 7. 97. om *ἑπτα*, ita ut
habeant καὶ αἱ λυχνιαὶ αἱ ἑπτα εκκλ. εἰσιν

II. 1. τῆς cum M^{BC} al om^{vid} (sed 36. τῶ τῆς) arm And^a b p^{ba} van Are
... Gb' In τῶ cum AC :: cf etiam ad 2, 8 et 18; item 2, 12. 3, 1. 7.
14. | ἐν φεσῶ cum M^{BC} al plus⁵⁰ vg m¹⁰⁰ (hi³ *Ephesi ecclesiae*, Prim
eccl. *Ephesi*) And^a p^c b^{an} Are; item 16. φεσῶν, 1. 38. arm Or^{int} 2, 961
φεσιῶν ... ς (= Gb Sz) φεσινησ, sine teste ut vid. Ortum enim vide-
tur ex falsa lectione vocis φεσιῶν, cuius ultima syllaba compendio
utilitur. | ο κρατῶν: 34. 35. 87. 90. 98. And^c praem κ^ιφ^ισ^σ | δεξια
αὐτου: κ^ι (non item^c) arm δεξ. αὐτ. χ^ιφ^ι, 35. 87. And^c δεξ. χ^ιφ^ι
αὐτ. | ἐν μέσῳ: Ti ἐμμεσῶ cum AC ... 1. ἐπ^ι (hinc Erasmus finxit ἐπ^ι
μέσῳ) | *ἑπτα*: 100. ante χρυσοῦν pon ... 38. 69. 97. arm om | χρυσοῦν
cum M^{BC} al om^{vid} etc ... Lu Ti χρυσιῶν cum AC

2. καὶ τὸν κόπον sine σου cum ΔCF 10. 12. 17. 28. 36. 37. 46. 49. 79.
91. 96. 100. vg syr arm^s b And^a et^{ban} Hierlov² Auger⁴⁸ Prim al
(item Victorin *laborem tuum et opera et patientiam tuam*) ... ς (GL^o)
add σου cum M^B al plu l^{ipe} cop (arm?) aeth And^c et^p Are ... 29.
30. 98. om καὶ τ. κόπον | καὶ οὗ: cum M^{BC} al om^{vi} vg syr arm aeth
pp And^a c p^{ban} Are Victorin Auger⁴⁸ Prim al ... Lued min om καὶ
cum A cop aeth^{ro} | δυνῆ: 100. δυνῆση | βαστασας cum M^{BC} etc ... P
1. 38. And^{ban} βασταξαι | ἐπειράσας cum M^{BC} al plus⁵⁰ And^a c P
ban Arg ... ς (= Gb Sz) ἐπειρασῶ sine codice ut^{vi}. Verba enim καὶ
ἐπειρασας τ. λεγοῦν. εἰαυτ. αποστ. quum desint in codice 1., suppl
Erasm (duce vg). | λεγοντας cum M^{BC} etc ... ς (= Gb Sz) φασκορ-
τας rursus sine codice, vide ante | εἰαυτοις (12. And^p om) αποστε-
λους cum M^{BC} 18. 25. 51. am arm And^{ban}. Item Gb Sz Ti sed ad-
dunt εἰνα (Gb⁹⁰) cum κ^{cc} b^{al} fere⁵⁰ vg And^a c p Are Victorin Auger⁴⁸
Prim al ... ς εἰνα αποστολους sine codice, vide ante | καὶ εἰφ^ι
αὐτ. ψευδεῖς: arm et *Hebraeos, et mendacium dicunt*

3. ὑπομονήν ἔχεις καὶ ἐβάστασας cum κ^{ABC} al⁴⁰ vg cop syr arm aeth
And^c Are Auger⁴⁸ (ut vg *patientiam habes et sustinisti*) Prim (*habui-
sti patientiam et tolerasti*, etiam arm *habuisti*). Item κ^a sed post εἰφ^ι
add καὶ ὀλιψις πιασας ... ς (= Gb Sz) ἐβάστασας καὶ ὑπομ. ἔχεις
cum 28. 38. 49. 79. 91. al And^{ban} et^p. Item P 7. 16. 45. 46. 88. εἰβα-

διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14, 20
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-
πτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισοῖς τὰ ἔργα τῶν Νι- 15
κολαϊτῶν, ἃ καὶ γὰρ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 11 etc
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φραγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου 22, 2
τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ.

στασ. με (simillitor harl* arm eos) και υπομ. εχεις ... 1. 92^{ms} And^a
εβαπτισσας και υπομ. εχεις ... 33. 34. 35. nil nisi εβαπτασας, 37.
Victorin nil nisi υπομον. εχεις | δια (6. 14? 31. om) το ονομ. μου
cum MABCP etc ... ε (= Gb Sz) praein και sine teste ut^{vi} | και ου κε-
κοπιακας (51. -κασ) cum AC 51. ... Gb Sz και ουκ εκοπιασας cum κ
nr al fere⁵⁰ And^a etc Are. Item, quod utriusque lectioni respondet, et
non defecisti vg cop syr aeth Aug^{ep} 43 Prim ... 16. 37. 38. 69. arm
And^p και κεκοπιακας, item 1. καικοπιακας sic ... ε (= Gb Sz) κεκο-
πιακας και ου κειμηκας: id quod finxisse ipse Erasmi vdr̄ (una cum
και ante δια το ονομ. μου). Adnotat vero eam lectionem etiam 92^{ms}

4. αλλα cum MB 6. 7. 8. 14. 31. 35. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. And^a Are
... ε Lu αλλ cum ACP 1. 28. 29. 38. 100. etc And^a p bav | κατα σου:
v^hedd vet (utlugdun 1569) lps^{5. 6.} add pauca. Sed recte iam Lebrus
„Non his addas pauca“⁴¹. | οτι την αγαπην σου την πρωτην ... Α οτι
την πρωτην σου αγαπην | αφηκας cum κ^aetc ... ε Lu αφηκας cum
κ^aABCP al omn^{vi}d

5. μνημονευε: 38. μνημονευσον | οιν (80. And^a γονν): Prim om, item
Cyp^{ep} 13 (lps 19) etep 23 (lps 24) etep 53 (lps 55) etlps 16 (edllps 14), sed
quam ter ibi sit cum scriptum sit: Memento unde, et semel quia scriptum
est: Memento unde, nihil testimonii inde ad hanc rem sumi licet. Si-
milliter apud alios fit. | πεπτωκας cum κ, item (ut Gb Sz Ln Ti) πε-
πτωκας ABC al plus⁴⁰ And^a Are, item cecideris Cyp^{quater} Prim al ...
ε (= Gb Sz) εκπιπτωκας cum P 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. al And^a p
bav, item cecideris vg auct^{ad} novat⁵⁷⁴ (Gall⁵) Victorin al | ερχομ. σοι.
(12. 96. arm aeth om σοι) sine additam cum MABCP vg cop aeth^{utr} auct
ad nov⁵⁷⁴ Aug^{ep} 43 Hier^{ion} 3 al ... ε⁶ (Gb⁵⁰) add ταχυ cum B al fere
omn harl* syr arm And^a p bav Are Prim (: ex 2, 16. 3, 11.). Item
ε τάχει, quod iam Erasmi ex cod 1., ubi est ταχῆ, male ediderat. |
μετανοησῃς: 1. (-ησις) 7. 97. -ησεις (ut etiam Erasmi edidit)

6. τουτο εχεις: lps^{4. 5. 6.} Prim hoc habes donum. Cf et. Epiph⁷⁷ εχεις
δε τα καλον ... arm hoc fac | ἃ cum MABCP al omn^{vi}d vg rell Ir^{int} 106
Epiph⁷⁷ etc. Item sicut aeth^{utr} Prim ... Α om

7. οιν: demid lps^{4.} harl* Prim aures; lps^{4.} al^{abh} cop (et postea) add
audicendi. | ταῖς ἐκκλησίαις c. MABCP al omn^{vi} vg rell And^a p bav Prim
al ... Α ταῖς ἐπτα ἐκκλ., atque sic Ln edidit; c ταῖς ἐκκλ. ταῖς ἐπτα
| νικῶντι (B 7. 79. 82* -κορτι) cum MABCP al omn^{vi} etc ... Lu Ti νι-
TISCHENDORF, N. T. Ed. 3. 58 B

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ζμύρῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ-
 1, 17 a etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· Ὁ οὐδᾶ
 2 etc σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλα-
 σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοῦς, καὶ οὐκ εἰσὶν
 ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλουσιν πάσχειν.

κονται cum A. Cf et. ad 2, 17 et 15, 2. | δῶσω αὐτῶ: κ 10. 17. 46. 49.
 88. 91. 96. om αὐτῶ. Item vg¹⁰ lipss harl om αὐτῶ, sed am fu demid
 tol al Vincenski dabo ei. | ἐν τῷ παραδεισῷ cum κ^oε^oABC al⁶⁰ vg syr
 aeth Are Cyp²¹⁰ Or^{int}2,169 Prim al ... κ^oορ ἐν μισῷ τῷ παραδεισῷ ...
 ς (= Gb Sz) ἐν μισῷ τοῦ παραδεισῷ cum 1. 28. 35. 36 49. 79. 91.
 92^{ms} 96. al cop arm And^a e p bav Ps-Athlat⁵⁸⁸ | τῶν θιου sine addi-
 tam cum κACF 1. 28. 36. 79. 92^{ms} al arm And^a p bav ... Gb Sz Ti add
 μου cum B al plus⁴⁵ vg cop syr aeth And^c Cyp Or^{int} Prim al

8. τῆς ἐν (et. Gb Sz; ς τῆς, vide post) cum κACF etc ... Ln τῶ ἐν cum
 A (: vide ad 2, 1.) | ἐν Ζμύρῃ εκκλ. cum κ am fu allachm (: ut 1, 11)
 ... Gb Sz Ln^{ed} mal Ti ἐν σμυρῇ εκκλ. cum BCF al plus⁵⁰ And^c p bav
 Are, item A ἐν σμυρῆσ ut Ln^{ed} min. Item Smyrnae (Zmyrnae) eccle-
 siae vg, ecclesiae Smyrnae Prim cop aeth; syr eccles. quae in Smyrna
 (95. εκκλησιασ ο ἐν σμυρῆσ) ... ς (= Gb Sz) εκκλησιασ σμυρναίων cum
 1. (sed habet μυρναίων) arm. Item 28. 79. And^a σμυρναίων εκκλ. |
 τάδε λεγει: aeth add spiritus sanctus | πρῶτος: A πρωτοτοκος (: cf
 ad 1, 17) | καὶ ο (81. 88. 96. om) ἔσχατος: 14. add ο πρῶτος των
 νεκρων | οσ: 2. 9. 13. 23. 25. 26. 27. 29. 32. 42. 48. 50. 51. 82. 90.
 93. 94. 95. 97. 98. om

9. οὐδᾶ σου sine τα ἔργα καὶ cum ΔCF 19. 47. vg cop aeth^{tr} And^c eom
 (οὐδᾶ σου, φησίν, τὴν θλίψ. καὶ τ. πτω. ἐν τοῖς σαρκικοῖς, ἦν etc.
 Minus certa scriptura commentarii est in And^a etP, ubi eadem sic
 leguntur: θλίψιν δὲ καὶ πτωχ. ἐν τοῖς σαρκικοῖς φημί, ἦν etc) Victo-
 rin Prim al ... ς (Gb⁶⁰) add τα ἔργα καὶ cum κB al pler syr arm And
 txt (ut est in a^c p bav) Are^{txt} et eom anonym^{August} 3113 | πτωχείαν ut κ
 ηF al pler ... ΔC 1. 97. -χίαν | ἀλλὰ πλούσιος cum κABC al plus⁵⁰
 And^c p bav (hi omnestxt) Are, item sed dives es vg Victorin Prim al
 ... ς (= Gb Sz) πλούσιος δε cum 1. al? Fluxisse vdr̄ ex And^{com},
 ubi post expositionem verborum τὴν θλίψιν καὶ τ. πτωχ. pergitar in
 And^c: πλούσιος δὲ εἶ ἐν τοῖς πνευματικοῖς, in And^a etc πλούσιος δ
 ἐν τοῖς πν. εἶ. Libere arm sed paupertas tua dives erit. | ἐκ (35. 87.
 And^c σου ἐκ) των λεγοντων cum ABC al⁶⁰ vg (ad his) cop syr Prim
 (ut vg) And^c (vide ante) Are. Item κ τῆν ἐκ των λεγ. ... ς (= Gb Sz)
 om ἐκ cum F 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And^a p bav | Ιου-
 δαιους (et. κ^o): κ^oο Ιουδαίων | εαυτους (28. 79. ante Ιουδ., 36. al
 ante εἶνας πο): 6. 8F 36. And^{bav} αιτους ... 16. 69. om | σατανα:
 nec add εἰσιω

10. μηδὲν cum κF al pler vg syr (aeth ne timeas quidquam tu quod pas-
 surus es) And^a e bav Are Cyp²⁶⁷ Prim (vg nihil horum timeas, am Cyp
 Prim nihil eorum timeas) ... Gb'' Ln μη cum ABC 8. 38. 49. AndP,

ἰδὸν μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, ^{1a, 1b} καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω ^{1c} τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆναι ἐκ τοῦ ^{20, 6} θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξείαν· 13 οὐδα πού ^{1, 16} κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀνταίπασι

item cop arm. Cf And^c com μὴ φοβηθῆς, φησίν, τὴν ἐκ τῶν θεομάχων - θλίψιν. Item And^a P μὴ φοβεῖσθαι δὲ φησι τὴν ἐκ τῶν etc. | πασχειν cum MACP 1. 7. 28. 35. 36. 49. 51. 79. 87. 91. 95. 96. al vix mu And^a c^o b^{av} ... B 2. 6. 8. 13. 14. 29. 31. 38. 41. 47. 50. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere¹² AndP Are παθεῖν | ἴδου sine additam cum MACP 1. 7. 14. 35. 36. 38. 51. 79. 92. al mu And^a c^o b^{av}; nec magis exprim d^h vg Prim etc ... Ti add d^h cum B 6. 8. 29. 31. 49. 91. 98. 94. 95. 96. 97. al²⁰ AndP Are | βαλλειν (et. Sz) cum n^o etc (vide post) ACP 12. 17. 18. 29. 30. 32. 34. 35. 36. 38. 46. 87. 88. 90. 92. 93. And^c (et^{b^{av}} βαλλειν). In n^o est βαλλειν βαλειν, n^o deleuit βαλειν. Praeterea 38. post ο διαβ. pon, item (95. βαλειν) cop syr arm aeth ... ζ (= Sz) Ti βαλειν cum (n^o vide ante) B 1. 6. 7. 14. 49. 79. 91. 94. 95. 96. al plu And^a etP Are | ο διαβολ. ἐξ υμῶν cum ABCP al⁴⁵ vg And^c et^{b^{av}} Are Prim al. Item (vide ante) cop syr arm aeth ... ζ (= Gb Sz) ἐξ υμῶν ο διαβολ. cum κ 1. al mu^{v1} And^a etP | πειρασθητε: 1. πειρασθητε (unde per errorem in ed. prim. Erasmi παρασθητε) | κας εξετε cum κB al pler (8. κ. εξητε) vg (ut temptemini et habebitis) arm And^a c^o P Are anonym^{august} 2112 Haym al ... Ln κας εχητε cum ΔP 86. And^{b^{av}} Prim (habebatis) ... C 1. 11. 12. κας εχητε | ημερων cum MACP 1. 7. 28. 87. 91. al mu And^a c^o P b^{av} Prim (dierum) ... B 2. 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 41. 47. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere²⁰ Are ημερασ. Item diebus vg arm, dies anonym^{august} | γινου: praetermissum a n^o supplevit n^o | αχρη: 38. μεχρη. Cf huc et. Tert^{scorp} 13: „mandaverat etenim spiritus ad angelum ecclesiae Smyrnaeorum: Ecce diabolus ex numero tuo conuicit (conuicit) in carcerem, ut temptemini diebus decem. Esto fidelis“ etc.

11. ουσ: demid lips⁴. 5. 6. harl¹⁶ (2, 7. erat¹) Prim awres, item lips⁴ cop add audiendi: cf ad 2, 7.
12. τῆς ἐν περγαμῆ ἐκκλησίας: vg AmbP² 112, 1217 Quaest^{102, 2060} anonym^{august} 2112 al Pergami ecclesiae, Orini^{2, 961} Prim ecclesiae Pergami
13. οὐδα sine τα εργ. σου κας cum MACP 38. vg cop aeth^{utr} Hieriovin² Quaest^{102, 2060} Prim al ... ζ (Gb^o) add τα εργα σου κας cum B al fere omnib arm syr And^{omn} (sed in com non attinguntur ista verba) Are | το ονομα μου et. n^o ... n^o το ον. σου | ἐν ταῖς ημεραις abaque κας cum κBP 1. 6. 7. 8. 12. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 35. 36. 38. 41. 46. 49.

4, 20 ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σα-
 τανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκῆϊ κρατούν-
 τας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλάκ βαλεῖν σκάνδα-

51. 79. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus²⁰ demid syr arm aeth^{utr}
 And^a cop bav Are Quaest^{102, 2060} Prim ... ε (Gb⁰⁰) Ln Ti praem kas cum
 ac 91. al? vg cop Bed Haym | εν ταις ημεραις sine additam cum ac
 vg cop Prim Haym; sed vg^{01e} lips⁴. e. Prim (non item am fu harl
 tol lips⁵, omnlachm Haym) add illis. Similiter n^o qui add εν ταις. Cf
 Haym: „cuius latinuitatis sit haec locutio, non facile patet, nisi forte per
 subauditiones intelligatur. Si enim dixisset: Non negasti fidem meam
 in diebus Antiphae testis mei, qui occisus est apud vos, planus esset
 sensus et facile intelligeretur. At cum dicitur: Non negasti fidem meam
 et in diebus Antiphae testis meus, et cetera, obscura est sententia.
 Ideoque necessariae sunt subauditiones, ut ita hanc sententiam pronuntie-
 mus: Et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in die-
 bus illis, in quibus exstitit Antiphae testis meus fidelis, qui occisus
 est apud vos, non negasti fidem meam“. . . . . Gb'' Ti add ας cum
 n 6. 14. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92xt 93. 94. 95. 97. al fere²⁰
 demid syr aeth^{utr} Quaest^{102, 2060}. Item ε add εν ας cum n^op 1. 7. 35.
 49. 79. 91. 96. al (arm in die in quo) And^a cop bav Are ... ed. Erasim
 1. μαισ, ut etiam 92ms | απειπασ cum n^oca 2. 9. 13. 19. 23. 41. 42.
 50** 97. Sic nomen istud scriptum fuisse, probabile fit etiam ex miro
 interpretum cop et syr errore; cop enim et in diebus prodidisti testem
 fidelem, syr in dieb. illis quibus contendisti cum illo teste meo illo fidei
 meo (alius vero codex: quibus spectaculum factus est ille testis meus etc)
 ... ε Ln Ti απειπασ cum n^on^op al longe plu etc; vg^{01e} am fu harl**
 al Antipas, sed omnlachm lips⁵. e. Prim Haym Antiphas, lips⁴ Antki-
 phas; harl* antiquis (i. e. et in diebus antiquis); praeterlit nomen aeth
 (in diebus quibus occiderunt apud vos iustum meum fidelem, ubi habitat
 satanas) | ο μαρτ. μου: 12. 86. cop ar^o om μου | ο πιστος μου cum
 ac 14. 92. syr ... ε om μου cum n^op al pler vg cop aeth And^a om^{mn} Are
 Prim al | ο απεκτανθη e. n^oABCP al pler vg cop syr arm And^a p bav
 Are Prim al ... 6. 31. 87. demid aeth^{utr} And^c Quaest^{102, 2030} om οσ |
 παρ υμων: 95. παρ υμων | ο σατα. κατοικε (38. om οποι ο σα. καρ.) e.
 n^oABCP 1. al fere²⁰ vg cop arm And^a cop bav Are Quaest¹⁰² Prim al ... ε
 (= Gb Sz) κατοικ. ο σατ. cum? syr aeth. Totum versum sic Quaest^{102,}
²⁰⁶⁰: Et angelo Pergami ecclesiae scribe: Haec dicit - et non negasti
 fidem meam in diebus quibus Antipas testis meus fidelissimus occisus est
 apud vos, ubi satanas habitat. Cf et. Tert^ocorp¹³: mandaverat etenim
 spiritus ad angelum eccl. Smyrnacorum - item ad Pergamenorum de An-
 tipa fidelissimo martyre, interfecto in habitations satanae.

14. ἀλλ cum n^oABCP al sat mu And^a ... Ti ἀλλα cum v 6. 8. 13. 14. 31.
 36. 93. 94. 95. 97. al And^c eip bav Are | κατὰ σοῦ et. Orig¹ 4, 96¹ at-
 que et. n^o ... n^o om | οτι εχεις (A εχει) cum n^oABCP al omn^{vid} vg^{01e}
 demid lips⁵. e. harl** And^a cop bav Are Quaest^{102, 2060} Haym ... Ln Ti
 om οσ cum c am fu harl* tol lips⁴. allachm cop syr Prim | βαλααμ:

λον ἐνώπιον τῶν νύων Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυσια καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω

13. 36. 38. praesentis | *εἰδασκεν* cum $\kappa\alpha\sigma\rho$ 1. 28. 79. al $\text{And}^a \rho$, item *docedat* vg (Ips⁶ docet) Quaest Prim ... Gb' *εἰδαξε* cum v 6. 7. 14. 29. 31. 38. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus⁸⁰ cop arm And^c Are $\text{Or}^{\text{int}} 2, 247$ (*docuit*) | *τω βα.* cum $\alpha\sigma$ 7. 11. 95. Item ζ (non ζ^c etc) *εν τω βα.* cum 1. 18. ... ζ^o (= Gb Sz, sed Gb') *τον βα.* cum μ^c al pler (And^a etc $\epsilon\tau\beta\alpha\nu$, sed vide post) Are ... ρ And^p et And^c cum in^a $\epsilon\tau\beta$ etc *εν τω βαλασκα τον βαλ.* ... v nil nisi *βαλ.*, item μ^c om *τω βαλ.*, qua in re scriptor a *βαλ-* (i. e. *βαλαν*) ad *βαλ-* (i. e. *βαλεν*) transiisse videtur. Dedimus vero *βαλασκ* cum $\kappa\alpha\sigma\rho$ al pler vg etc ... $\mu\epsilon$ al pauc fu allachm *βαλασκ*, $\text{Or}^{\text{int}} 2, 247$ Haym *Balach* | *βαλεν* μ^c *βαλλεν* ... λ corrupte *βασιλε* | *φαγειν* cum $\kappa\alpha\sigma\rho$ 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 98. al aliq (et 9. 13. 16. 23. 69. *τον φαγειν*) v κ cop arm syr And^a $\epsilon\tau\beta\alpha\nu$ $\text{Or}^{\text{int}} 2, 247$ Quaest Prim ... $\tau\iota$ *και φαγειν* cum μ 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 93. 94. 95. al fere⁸⁰ And^c $\epsilon\tau\beta$ Are | *ειδωλοθυσια* et. $\text{Or}^{\text{int}} 2, 247$ Quaest Prim al ... vg Haym om. Cf. et. Tert^{praeosor} 22 „*Ioh. vero in apocalypsi idolothyta edentes et stupra committentes iubet castigare.*“
15. *των νικολαιτ.* cum $\mu\rho$ 1. 7. 28. 36. 91. al sat $\mu\upsilon$ And^a $\epsilon\rho\beta\alpha\nu$ Are ... Sz (et Gh⁰⁰) Ln Ti om *των* cum $\lambda\beta\sigma$ al⁸⁰ arm | *ομοιωσ* cum $\kappa\alpha\beta\sigma$ al⁸⁰ vg cop syr And^c Are Quaest¹⁰² Prim. Sunt tamen ut 14. 92^{xt} vg^{elo} (item ut editi sunt Quaest Prim) qui *ομοιωσ* cum *μετανοησον* coniung ... ζ (= Gb Sz) *ο μισω* cum 1. 92^{ms} al? arm; item And^a *ην μισω*. Item ρ 12. 13. 17. And^p $\epsilon\tau\beta\alpha\nu$ *ομοιωσ ο* (And^p *ην μισω*, Praeterea lips⁴ *que ego odi similiter* ... 38. (sed notatur foramen in codice) aeth plane om
16. *μετανοησον* sine *ουν* cum $\mu\rho$ 1. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. al vg syr And^a $\epsilon\tau\beta\alpha\nu$ Quaest¹⁰² Prim al ... Gb Sz Ln Ti add *ουν* cum $\lambda\beta\sigma$ al fere⁴⁵ cop arm aeth And^c $\epsilon\tau\beta$ Are | *σοι* (μ^c *συ*): 12. 14. 38. 92. arm om | *μετ αυτων*: Prim *τεcum* (item Hier?). Contra dicit And in com: *εν τη απειλη δε η φιλανθρωπια· ου γαρ μετὰ σου φησιν, ἀλλὰ μετ' ἐκείνων πολεμήσω τῶν νοσούντων ἀνίστατα*. Ceterum ex his commentarii Andreae verbis inreperunt in textum quae 7. 16. 45. 69. post *στοματος μου* addunt: *και εν τη απειλη η φιλανθρωπια*.
17. *οἰσ*: demid lips⁵⁻⁶. Ambroenit 1,408 Prim *aures*, lips⁵ cop add *audiendi* | *νικουντι* cum $\alpha\sigma$ ... ζ *νικωντι* cum $\mu\rho\rho$ al omn etc, sed 7. 8. 36. 79. $\text{And}^b\alpha\nu$ *νικοντι* | *δωσω αυτω* (μ 92^{xt} vg^{elo} tol allachm om *αυτω*) sine *φαγ.* cum $\kappa\alpha\beta\sigma$ 6. 8. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92^{xt} 93. 94. 96. 97. al plus¹⁵ vg cop aeth¹⁴ Are Victorin Prim al ... ζ (= Gb Sz) add *φαγειν* cum ρ 1. 7. 14. 38. 49. 79. 91. 92^{ms} 96. al arm syr And^a ρ $\beta\alpha\nu$ Ambroenit 1,408 Quaest^{102, 2060}, item 13. 14. *τον φαγειν*, item 35. 87.

αὐτῶ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῶ ψῆφον λευκὴν,
 15, 19 καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ
 μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῶ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατειροῖς ἐκκλησίας γράψον·
 18, 19 τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς
 2016 φλόξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἰδᾶ
 σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ

And^o φαγεῖν post τον μαννα | του μαννα cum ΔC 8. 29. 31. 35. 38.
 51. 87. 92^{act} 93. 94. 95. 97. al²⁰ fere Are. Item B το μαννα, item 14.
 μαννα (* μανα), manna vg (tol edere manna) Victorin et (manducare
 manna) Ambro^on¹ Quaest¹⁰² ... n 36. 91. εκ του μαννα, Prim de manna
 illo, item (εκ sive απο) cop arm syr ... ε απο του μαννα cum 1. 7.
 28. 49. 79. 92^{ms} 96. al And^a p bav ... p απο του ξυλου. Cf et. huc
 Tert^{100p} 19 *Exinde victori cuique promittit nunc arborem vitae et mortis*
veniam secundae, nunc latens manna cum calculo candido et nomine ig-
nato, nunc etc. | δωσω αυτω sec loc: n 38. om | ο ουδεις: o ab n^o
 praetermissum suppl n^o | οιδεν cum κABCp al plus⁵⁰ (46. 88. ειδεν)
 And^{om} Are. Latini scit (vg etc), novit (Prim) ... ε (= Gb Sz) εγω,
 quod Erasm sine teste Graeco dedisse videtur, 1. enim ο ουδεις us-
 que λαμβανων om. | C hoc versu plura vitiose: κεκρυμμενου, ψημον
 λευκην, κενον.

18. τῆς cum κBF tell ... Ln τω cum A ... C om. Cf Epiph⁴⁵⁵ γραφον
 τω αγγελω τῆς εκκλ. τω εν θυατειροισ, item paullo post γραφ. τω αγ-
 γελω τω τῆς εν θυατειροισ εκκλησιας. | θυατειροισ (-τειροισ ΔC Epiph
 cod, -τηροισ F 79. 93. 94.) cum κACp 1. al plu arm Epiph⁴⁵⁵ And^a C p
 Are; And^{bav} -τειροισ, ut edidit Erasm ... B 7. 8. 14. 19. 41. 82. 97.
 al¹⁰ fere θυατειρη (B al -τηρη, 14. -τειρα), item Thyatirae vg cop
 aeth Quaest^{102, 2061} Prim (angelo ecclesiae qui est Thyatirae) al :: cf ad
 1, 11 | εκκλησιας: A om | τ. οφθαλμ. αυτου cum κBCF al fere omn
 cop syr arm aeth Epiphed dind ex^{cod} ven And^a etc et^{bav} Are ... Ln
 om αυτου cum A 36. 38. vg Epiph⁴⁵⁵ ed petav And^p Quaest¹⁰² Prim
 al | φλοξ cum n fu omnlachm ... ε Ln Tl φλογα cum ABCF etc | οι
 ποδεις etc: And^{bav} τους ποδεις αυτου ομοιους | χαλκολιβανω (p
 χαλκολιβανω, 7. χαλκω λιβανω): Latini ut 1, 15, sed Quaest¹⁰² acra-
 mento Tyrrino; syr aeri Libanico; aeth fervor aeris Libani (et pedes eius
 sicut fervor aeris Libani)

19. τα ἔργα καί: Gb^o cum 12. (cop apud Wtst) Epiph⁴⁵⁵ petav (non item
 dind ex^{ven}) | καὶ τὴν ἀγάπην (Or^{int} carit. tuam) καὶ τὴν πίστιν καὶ
 τὴν διακονίαν (n^o om καὶ τ. διακον., n^o suppl καὶ διακον., n^{co} κ. τὴν
 διακ.) cum n^o et^{act} C^o B^p 6. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 36. 38 (sed om τὴν sec
 et tert) 49. 87. 91. 92. 93. 94. 96. 97. al fere²⁰ am fu demit tot al cop
 syr arm aeth (sed cop aeth ter add σου) And^a C p bav Are Or^{int} 2, 18
 Quaest^{102, 2061} Prim ... ΔC 48. 95. vg^{cl^o} Epiph⁴⁵⁵ καὶ τὴν (C om) π-
 στιν καὶ τὴν (Epiph om) ἀγάπην (vg^{cl^o} add σου) καὶ τὴν διακονίαν
 ... ε καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν πίστιν cum 1. | καὶ

τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
 20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφῆς τὴν γυναικᾶ Ἰεζάβελ, ἣ λέ- 1 Bg 10, 11
 γουσα αὐτὴν προφήτην καὶ διδάσκει καὶ πλαναῖ τοὺς ἰμούς δούλους
 πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα 14

την (A 36. om, atque sic Ln) υπομονην sine σου cum n 49. demid al
 lachm Or^{int} 2, 75 Quaest¹⁰⁸ Prim ... ε Ln Tl add σου cum ABCF al pler
 vg (et. am fu al) syr (etiam cop aeth, sed vide ante) And^a c et (prae-
 misso καὶ τὴν υπακοην σου) P Are Haym ... Epiph⁴⁵⁵ And^{bav} om |
 τα εσχατα cum MABCF al fere⁵⁰ vg rell And^{omn} Are Or^{int} Quaest
 Prim ... ε (= Gb Sz) praeam καὶ cum 1. (posito post ἔργα σου puncto).
 Libere Epiph post δακ. pergit: καὶ οτι τα εσχατα σου πλ. τ. πρωτ.
 20. ἀλλ' ἔχω cum MCF 6. 7. 14. 28. 29. 31. 38. 91. al mu And^a P Bav Are
 ... Tl ἀλλὰ εχ. cum AB 8. 13. 30. 33. 34. 35. 36. 37. 93. 94. 95. 97.
 al And^c ... Epiph ἔχω δε | κατὰ σου sine additam cum ABCF al⁵⁰
 fere am fu demid tol harl lipa⁵. allachm cop syr aeth Epiph⁴⁵⁵ And^c
 Tert^{publ} 19 Quaest^{102, 205} 1 ... n 12. 17* 36. 43. And^{bav} add πολυ, 28.
 79. And^a πολλὰ, item arm Cyp⁷⁸ Prim multa ... ε (= Gb Sz) add
 ολιγα cum 1., item vg^{clo} lipa⁴. Haym pauca | αφῆς cum Mª ABCF al
 fere⁴⁵ Epiph⁴⁵⁵ And^a et^{bav} ... 34. 35. 47. 95. And^c Are αφῆς, n^c 26.
 36. arm And^p αφῆς, 38. ποθῆς ... ε (= Gb Sz) εἰς sine cod ut¹
 (desunt enim in 1. οτι αφῆς) | τὴν γυναικα sine σου cum MCF 1. 7.
 36. 38. 95. al vg cop arm aeth Epiph⁴⁵⁵ And^{bav} Tert^{publ} 19 Quaest¹⁰²
 Haym ... Gb Sz Ln Tl add σου cum AB al⁴⁰ syr And^a c P Are Cyp⁷⁸
 Prim. Praeterea A insuper add τὴν, atque sic Ln | ιεζαβελ cum M^a AB
 CR 1. al⁴⁰ vel plurib (n^c ιεζαβελ) cop Epiph⁴⁵⁵ And^{omn} Are ... ε
 (= Gb Sz) ιεζαβηλ cum? | ἡ λεγουσα cum M^a AC ... B al⁴⁵ fere And
 a c P Are ἡ λεγει ... ε τὴν λεγουσαν cum MCF 1. 36. 38. al And^{bav};
 item Epiph⁴⁵⁵ omissio τὴν. Voluit Winerus scribi ἡ λεγουσα. | αὐτην
 cum M^a 7. 16. 40. 69. ... ε Ln Tl αὐτην cum ACF al pler etc | προ-
 φητην cum n (-την restituit n^c ex -τησαν) AC al longe plu Epiph⁴⁵⁵ etc
 ... nr 7. 36. 37. 96^a And^{bav} προφητην. Praeterea n add εἶνας. | καὶ
 δασκει καὶ πλανα (1. πλανατας) cum MABCF 1. al plus⁵⁰ (92. η διδ.
 n. πλα.) syr aeth (et docet ut seducat) And^{omn}, item cop (dicenti quia
 ego propheta et doctor, et seducit) et arm Tert^{publ} 19 Quaest¹⁰² ... ε
 (= Gb Sz) διδασκειν καὶ πλανασθαι cum?; sed Are διδασκειν καὶ
 πλαναν. Cf etiam vg quia permittis - docere et seducere, Cyp⁷⁸ quod
 uxorem tuam - sinis docere et seducere, Prim quod sinis uxorem tuam -
 et sinis eam docere et seducere. Sic Epiph⁴⁵⁵: οτι αφῆς τὴν γυν. ιεζ.
 ακαταν τους δουλ. μου, λεγουσαν αὐτην προφητην, διδασκουσαν
 φαγεῖν εἰδωλ. καὶ πορν. etc. Cf et. Tert^{publ} 19 ubi ad angelum Thya-
 tirenorum spiritus mandat habere se adversus eum quod teneret mulierem
 Iezabel quae se prophetam dicit et docet atque seducit servos meos ad etc.
 | τοις cum MABCF al certe pler etc ... ε (= Gb Sz) om cum 1. (in
 quo ipso πλαναται ex πλανα τοις ortum videtur) | φαγεῖν εἰδωλοθ.
 cum MABCF al fere⁵⁰. vg rell Epiph And^{omn} Are Tert^{publ} Cyp Prim
 al ... ε (- Gb Sz) εἰδωλοθ. φαγ. cum 1. 36. (et fortasse al pauce)

μετανοήση, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
εἰς θλίψιν μεγάλην, εἰὼν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.

23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενοῦ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ
δώσω ὑμῖν ἐκάστην κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βιβλία τοῦ σαταᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω

21. αὐτῆ: a1m αυτοισ | και ου θελει (A Quaest¹⁰² Prim ουκ ηθελησεν)
/ μετανοησαι εκ της πορν. αιτησ (κ ταυτησ) cum n^o(n^o om κ. ου θε.
μεταν.)ABC^o al plus⁵⁰ vg cop syr aeth Epiph⁴⁵⁵ Andomn (sedban om
hunc versum) Are Tertpud¹⁹ Cyp⁷² Quaest¹⁰² Prim al ... 38. ει (και
ει?) μεν θελει etc ... ε (Gb Sz) εκ της πορνειας αιτησ, και ου με-
τενοησεν cum 1., item arm εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν |
πορνειας ut BOP etc ... NA -γιασ

22. ἰδου sine additam cum nABC^o al plus⁵⁰ vg cop And^{omn} Are Tert
pud¹⁹ Quaest¹⁰² Prim al ... ε (- Gb Sz) add εγω cum 1. (suppl ipse^o
supra lineam) arm | βαλλω cum ΔC 1. al pler And^{omn} Are, item mīto
am fu demid|tol harl lipss omnl^{achm} Prim al (Haym pono) ... κ (* καλω,
ο βαλω)β (βάλω)P 38. al pauc βαλω, item mīttam vgl^o Quaest¹⁰², dabo
Tertpud¹⁹ | μοιχευοντας: 14. 92. -σαντας | κλιην: A φυλακην, arm
καμνον. Apud Prim est: alia translatio luctum pro lecto posuit. | με-
τανοησουσιν (st. Ln^{ed} min) cum NA ... ε Ln^{ed} mai Tl μετανοησουσιν
cum BOP al omv¹ etc | εργ. αιτησ cum nBC^o 6. 7. 14. 19. 29. 31. 35.
38. 49** 87. 91. 92^{kt} 93. 94. 95. 96. al plus⁵⁰ am fu harl^o tol lip^o
omnl^{achm} syr And^o Are Tertpud¹⁹ Haym ... ε (- Gb Sz, sed Gb^o)
εργ. αυτων cum Δ 1. 12. 36. 49* 79. 92^{ms} al vgl^o demid harl^o lip^o
ei^o cop arm aeth And^o etP etBav Cyp⁷² Quaest¹⁰² Prim

23. και τα τεκνα cum nBC^o etc ... Ln^{ed} min om και cum Δ cop | αυτησ
... 46. 88. arm And^o αυτων | εν θανατω: 86. εν θυμω | εραυνων
cum ΔC ... ε ερεινων cum κ(sed ubique praeter h. locum εραυν-)B^o al
omn etc | τα εργα: O om τα | νμων cum n^o(^o om)AC^o al pler am fu
demid harl lip^o al syr aeth And^{omn} Are Prim Haym ... B 38. vgl^o
lip^o al cop arm Cyp⁸⁰ Quaest¹⁰² αυτου (opera sua)

24. τοις λοιποις cum nABC^o 1. 6. al⁴⁵ fere am fu demid lipas al cop syr
aeth And^{omn} Prim. Sed n^o τ. εν (n^o om) los. Item Gb^o λοιποις cum 2. 3.
17. 18. 96. al? ... ε (= Gb Sz) και λοιποις cum 92^{ms} vgl^o harl tol
Are Quaest¹⁰² Haym ... arm om | θυατειροις (ΔC al -τειροις, P al
-τηροις) cum n^oet^oAC^o etc ... B θυατηραις, 14. 92. -τειραις ... n^o
θυατιρη, item Thyatirae vg Quaest¹⁰² Prim al | οιτινισ cum nABC^o
1. al plus⁵⁰ am fu demid tol harl lipas omnl^{achm} cop arm syr aeth
And^{omn} Are Prim Haym .. ε (- Gb Sz) praem και cum? vgl^o. Li-
bere Quaest¹⁰² qui hanc doctrinam non habetis et ignoratis altitudinem
etc | βιβλια cum ABC al^o fere And^o etP Are (sed nec And^{omn} nec

ἐπ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11
 ἦξω. 26 καὶ ὁ νεκρῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
 αὐτῶ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ P², 8°
 σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβεται, ὡς καὶ γὰρ εἴληφα 12, 5
 πῦρὰ τοῦ πατρὸς μου, 28 καὶ δώσω αὐτῶ τὸν ἀστέρα τὸν πρω- 22, 16
 τινόν. 29 ὃ ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 7 etc

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε 1, 4, 18
 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἐπὶ τὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἐπὶ τὰ ἀστέρας· 2, 2 etc
 οἰδᾷ σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου 2, 2 etc
 γρηγορῶν, καὶ στηρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμὲλλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὐ-

- Are^{com}) ... ε (= Gb Sz) βαθη cum M^P 1. 28. 36. 79. al And^a etban,
 item And^{com} Are^{com} | βαλλω (Gb'') cum ΔCP al plus⁴⁰ syr And^{omn}
 Are, item mitto Victorin Quaest¹⁰² anonym^{august} 811⁴ ... ε (= Sz) βαλω
 (B 1. 82. βάλω) cum M^B 1. 14. 49. 82. 91. 92. al vg cop Prim Haym
 25. ἀχρι cum M^C 14. 15. 82. ... ε ἀχρισ cum M^P al plu And^{omn} Are ... A
 47. εως | αν (38. om) ηξω cum M^{ACP} etc ... B 2. 8. 13. 14. 29. 82. 93.
 94. 95. 97. 98. al¹⁵ ανοιξω ... aeth usque dum miserear
 26. και ο νεκρων: 7. 16. 38. 69. 98. anonym^{august} 811⁴ om και | εξουσιαν
 επι et. M^C ... M^{*} om επι
 27. κεραμικα ut M^{ABCP} etc ... 13. 29. 31. 46. 88. 91. 94. κεραμικα |
 συντριβεται cum M^{AC} 1. 7. 38. al vix mu And^a etban ... Gb' συντρι-
 βησαι cum M^P al⁶⁰ fere vg cop syr aeth And^c etP Are Prim anonym
 us Haym. Cf Areth^{com} de ὡς, quod vult αἰτιατικῶς positum, ἀπὲ
 τοῦ ἴνα. διὰ τοῦτο, φησί, ῥάβδος δίδεται σιδηρᾷ, ἵνα τὰ κεραμικὰ
 συντριβῆσεται σκεύη. Pergit: εἰ δὲ καὶ ἀνελλήριστος ἢ σύνταξις,
 οὐδέποτε γὰρ ὀριστικὸν ῥῆμα ὑποτακτικῆ λέξει συντίταται, οὐδὲν
 μιλῆσει τοῖς διανοίᾳ μόνῃ, ἀλλ' οὐχὶ λέξωσι ἀκριβεῖς, τὴν σωτηρίαν
 πορῆσουσιν. Praeterea cf ad h. v. (et ps 2.) Naass^hpp¹⁰⁴ περὶ τούτου
 γράψαι· ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ.
 28. πρωῖνον cum M^{CP} al certe pler etc ... Ti προῖνον cum AB And^{ba}
 III. 1. τῆς ἐν σαρδ. ἐκκλησίας (c viliose -ιας): syr tantum qui est Sar-
 didus | τα ἐπτα πνευματα cum M^{ABCP} al fere omn vg rell etc ... ε
 (non ε^o Gb Sz) om επτα cum 12. 28. Fluxit igitur apud Erasum et ε
 ex errore. | ονομα cum M^{ABCP} 1. al plus⁴⁰ (qui citantur) And^{omn} Are
 ... ε (= Gb Sz) praem το cum? | οτι ζῆς cum M^{ACP} al plu And^{omn}
 (argm videntis) ... B 6. 8. 14. 29. 92¹² 98. 94. 95. 97. 98. al plus¹⁵
 Are και ζῆς
 2. γρηγορων cum M^{ABCP} al omn⁷id etc ... M^{*} γρηγορων (ε erasum - a
 M^c - et iam antea notatum a M^a vel M^b) | στηρισον cum ΔCP al¹⁵ (in his

16, 15
1 Th 5, 2
Mt 24, 23

ρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. Ὁ μετῴνους
ὄν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἔαν οὐκ
μὴ γρηγορήσῃς, ἦξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἦξω
ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματι ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκίῳ, ὅτι

- 93^a 95. 96^{ab}) ... ε (= Gb Sz) στηριξον cum κβ 1. al plu And^a ε ρ βαν
Are ... 9. 13. 25. 28. 29. 30. 36. 40. 79. 94. 98. syr τηρησον | μελλ-
λον cum κΑCΡ 12. 28. 34. 35. 36. 38. 79. 87. (item 1^{ms} 16. Are εμελλ-
λεν, 7. ημελλεν) vg (quas moritura erant) cop syr ar^o And^a ε ρ βαν Vic-
torin Prim al ... Gb' εμελλεσ (sed β 19. 94. 97. ημελλ.) cum β 2. 6.
8. 14. 91. al plus²⁰ ... ε (- Gb Sz) μελλει cum? (1^{xt} om δ ἔμ. usque
πεπληρωμ.); aeth qui in eo sunt ut moriantur; Vigiria^s quas moritura
sunt | αποθανειν cum κΑCΡ 1^{ms} al mu vg cop syr arm aeth. Item
28. 36. 79. And^a Are αποθνησκειν ... Gb' αποβαλλειν cum β 2. 6. 8.
14. 91. al plus²⁰ (sed 49. 91. al αποβαλειν) | ευρημα: β ευρημασ | τα
εργα cum κΒP al fere omn And^{omn} Are ... Ln Ti om τα cum ΔC 1^{ms}
(sic etiam Erasmus edidit ed 1. et sqq) | πεπληρωμενα (40. ante τα εργ.
pon): 94. om | τ. Θεου μου cum κΑΒCΡ al⁵⁰ vg cop syr aeth And^a et^c
Are Prim al ... ε (- Gb Sz) om μου cum 1. al pauc^v arm And^p et
bav. Item Vigiria^s coram domio.
3. οὐν pri cum ΔBCP al fere omn vg cop syr arm And^{omn} (seda γουρ)
... κ 14. aeth Are Prim om :: cf ad 2, 16. 2, 5. | και ηκουσασ (cop
erraveris) και τηρει cum κΑCΡ 1. 7. 38. 87. 91. 96. al vg cop syr And
omn Prim al ... Gb^o cum β 2. 6. 14. 49. al plus²⁰ (aeth^{tr} om και τη-
ρει, arm om ειληφασ και) Are | εαν οὐν (vg si ergo): Prim si autem,
36. εαν δε | γρηγορησῃς (7. -σεις) et. κ^o ... κ^o cop Prim μετανοησῃς
(sed cop add et non vigilaveris) | ἦξω ὡς κλεπτῃς: Prim veniam et
suscitabo adventum meum ad te, quasi fur veniam | ἦξω pri sine addi-
tam cum ΔCΡ 1. 12. 28. fu demid harl^a tol lips⁴ omniachm cop arm;
aeth And^a P^{bav} (Prim vide ante) ... ε (Gb^o) add εἰ σε cum κβ al
pler vgl^e am lips⁴⁻⁶ syr And^c Are Haym (sed om post alterum ἦξω)
al | γνώσῃ (-σει 7. 45.) cum κβ 2. 7. 8. 14. 29. 35. 38. al²⁰ vg (nescies)
(etiam cop aeth syr) And^c Prim al ... ε Ln Ti γνωσ cum ΔCΡ 1. al
vat mu And^a P^{bav} Are; itein arm et nemo scit adventum meum | ποίαν:
κ οίαν
4. ἀλλὰ cum κΑC 14. 38., item Gb Sz ἀλλ cum κP al plus⁴⁰ And^a ε ρ Are,
item sed vg cop syr aeth Or^{int},²⁴⁷ Prim (verum) al ... ε (· Gb Sz)
om cum 1. al^v arm And^{bav} | εχεις ὀλίγα ὀνοματ. cum κΑCΡ 1. 28.
38. al sat mu vg cop arm syr aeth (reddit ὀνοματα per homines) And^a
ε ρ βαν Or^{int} Prim ... Ti ολιγ. εχεις ὀνοματ. cum β al plus²⁰ And^c P^b
Are ... 6. 14. 31. 92. 98. ολιγ. ὀνομ. εχεισ | εν σαρδεσιον cum κΑΒCΡ
al⁵⁰ (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ε
(· Gb Sz) praem και cum 1. | ἄ οὐκ cum κΑΒCΡ al pler And^c ... Ti
οι οὐκ cum 1. 17. 28. 37. 38. 46. 79. 88. (98. αι) vg cop arm And^a P^b
bav Are Tertres^{ca} caru²⁷ Prim (Latini nomina - qui) | αυτων: C αυτων.
Prueterea aeth add cum mulieribus. | μετ ἐμου: aeth tecum ... arm ου

ἀξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυεὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 οὐδὰ σου τὰ

5. οὐτως cum κ⁴AC al²⁰ vg cop syr arm aeth Prim al ... ε Ti οὐτος cum κ⁴BF al plu (53. οὐτος οὐτως) And⁴ p b^{av} Are | περιβαλεται cum κ⁴BF etc ... c περιβαλλεται | εξαλειψω: 88. απαλειψ. Respleit huc Tert²cop¹² victori cuique promittit - nunc albam vestiri nec deleri de libro vitae. | εκ της βιβλου usq το ονομα αυτου: 1. 28. om (propter ομοιστηλ.) | ὁμολογήσω cum κ⁴BCF al certe pler And^{omn} Are ... ε (: Gb Sz) εξομολογησομαι cum? | ενωπ. του πατρ. μου: κ εμπροσθεν τ. πα. μου

7. Και τω: 88. Prim om και | εν φιλαδελφια cum κ⁴(-φιασ)BCF al mu (6 ap Serl) ... ε εν φιλαδελφεια cum minuse longa plu ... Ln^{ed} min εν φιλαδελφιασ e. A (-ιασ). Apud Latinos (vg Hil⁵ Prim al) est *angelo Philadelphiae ecclesiae*. | ο αγιος ο αληθιν. cum BCF al fere omn vg cop syr arm aeth Or^{2,525} (et apud Eriph⁵³⁰) And⁴ p b^{av} Are Hil⁵ Prim al ... κ⁴ ο αληθιν. ο αγιος ... 35. 87. And^o κυριος ο αγι. και αληθ. | την et. Or^{2,525} (et ap Eriph⁵³⁰) et^{4,97} κ^o etc ... κ* om | κλεισα cum κ⁴BCF al plus²⁵ Or^{4,97} et ap Eriph⁵³⁰ And^o ... ε (= Gb Sz) κλεισα cum 1. 14. 28. 36. 79. 87. al mu Or^{2,525} And⁴ p b^{av} Are | του δαυ. cum κ⁴BF al fere omn Or^{2,525} (et ap Eriph⁵³⁰) et^{4,97} And^{omn} Are ... Ln om του cum AC 38. (: : at solet ante δαυ. genitivum omitti τοι, ut Mt 12, 23. 20, 30. 21, 9. Lc 1, 27. 32. 69. Ioh 7, 42. Act 7, 45. 15. 16. 7. 29) | δαυειδ (δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ, vide ad Mt 1, 1) et. Ir^{int}²⁵⁸ etc (cop aethl domus Davidis): 7° 16. 33. 45. αδου, item edd ap And: εν τισι των αντιγραφων αντι του δαυιδ ἄδου γέγραπται, et ap Are: επειδη δε τινα των αντιγραφων ου την δαυιδ (baroco του δαυ.) έχει κλειδα (cod baroco κλειν), αλλά του ἄδου, οὐδην διάφορον (baroco διάφωνον) οὐδὲ ἐν τούτῳ· διεικνύται (baroco -ισι) γὰρ ἐκ τούτου ὡς ζωῆς και θανάτου την κυριαν ἄτε θιός ὁ χριστός ἀναμφιβόλως έχει. Postlum igitur est ΛΔΟΥ pro ΔΛΔ. Refertur etiam a Gb „abyssi cop“, quod unde habeat nescio, certe non est ed. Wilk. | ο ανοιγων et. (1,2,525 (et ap Eriph⁵³⁰) Hippdaniel²⁰ (Lag¹⁵⁰) Hil⁵ Prim etc (Hipp αυτος γαρ ην η τελεια σφραγισ και κλεισ η εκκλησια, ὁ ανοιγων και οὐδεὶς κλειει, και κλειων και οὐδεὶς ἀνοιγει, ὡς ἰωάννης λέγει) ... κ Or^{4,97} και ανοιγων (κ ανιγ.) | κλεισει cum κ⁴BCF al⁴⁰ fere (sed 7. 29 al κλειση) Or^{2,525} (et ap Eriph⁵³⁰) et^{4,97} And^o (Are vide post) Ir^{int}²⁵⁸ (habens clavem David; aperit et nemo claudet, claudet et nemo aperiet) Hil⁵ ... ε κλειει cum 1. 6. 31. 36. 49. 92^mg al vg (cop) arm syr Hipp dan (Or^{int}^{4,506}, „qui solus ipse est qui aperit et nemo claudit, claudit et

- 2, 2 etc ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ-
 2, 18 νатаι κλειῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου
 2, 9 τὸν λόγον καὶ οὐκ ἤρησας τὸ ὄνομά μου. Ἥ ἰδοὺ διδώ ἐκ τῆς συν-
 αγωγῆς τοῦ σαταναῦ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
 οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδομαι· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ
 2a 4b, 14 προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνώσιν ὅτι ἐγὼ ἡγά-
 ησά σέ. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομοχθῆς μου, καὶ γὰρ σέ

nemo aperit¹⁴) And^a p^{bav} Prim anonym^{aug} 2114 al ... 28. 79. κλειων.
 Praeterea v al²⁸ add αυτην: omisimas cum κΑCF al mu vg cop arm
 syr IrInt Or^{bis} et OrInt And^{omn} Are Hil Prim al | και (Δ Hil om,
 atque sic Ln) κλειων c. κΑΡ 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. α^νι (sed
 28. 79. και ο κλει.) Or^{2,525} (et ap Eriph⁵³⁰) et^{4,97} Hipp^l. And^a p^{bav}
 Prim (in κ και κλειων punctis notatur rursus rasis. Puto κ^c et po-
 suisse puncta et mutato consilio erasisse) ... ε Tl και (vg^{cle} am demid
 al mu om, non item fu tol lips⁴ allachm nec anonym^{aug} Haym) κλειει
 cum c 31. 92^{ms} al vg arm syr anonym^{aug} Haym. Vide ante etiam
 IrInt OrInt ... v al plus⁸⁰ (in his et. 91. 98. 94. 95. 96. 97. 98.) ε μη
 ο ανοιγων, item 5. 7. 18. 37. 45. ε μη ο ανοιγων, και κλειων ... libere
 Are pro ο ανοιγων etc ουδεις κλεισει ε μη ο ανοιγων, και ουδεις ανοι-
 ξει ε μη ο κλειων, item aeth et nemo aperit et nemo claudit nisi ille |
 ανοιξει (-ιξει κ, 7. 39. al -ξη) cum κb al⁴⁰ fere cop IrInt (vide ante)
 Or^{2,525} (et ap Eriph⁵³⁰) et^{4,97} And^c Are (vide ante) Hil⁵ ... ε Ln
 ανοιξει cum ΔCF 1 (ανοιξει) 36. 92^{ms} al vg arm syr Hipp^l. And^a p^{bav}
 OrInt (vide ante) Prim al

8. σου τα εργα et. Or^{2,525} (et ap Eriph⁵³⁰): κ τα εργα σου, item vg etc
 | ενωπ. σου θυραν: 95. Or^{2,525} (et ap Eriph) θυρ. ενωπ. σου | ηνε-
 ωγημενη cum κP 31. 35. 38. 37. ... ε Ln Tl ανοιγμ. cum ΔBC al pler
 etc (et. Or^{2,525} And Are) | ην ουδεις cum κΑBCP al⁵⁰ vg cop syr arm
 aeth Or^{2,525} (et ap Eriph) And^c et^{bav} Are Prim ... ε (= Gb Sz) και
 ουδεις cum 1. 92^{ms} al pauc^v And^a etP | αιτην et. Or etc ... κ 49.
 And^{bav} om, nec magis exprim vg etc | μικραν: 38. 79. And^a ου μικρ.
 | χρεις: 1. 91. And^a χρει
9. δωδ cum ΔC ... ε διδωμι cum κP al omn^v And^{omn} Are ... κ δεδωκα
 ... δαδο vg cop aeth Prim Haym al | ἰδοὺ ποιησω: 1. 12. 49. And
 a p^{bav} και ποιησω ... arm ποιησω | ἤξουσιν (Gb^v) cum κΑCF 2. 6.
 14. 28. 31. 33. 35. 36. 79. 94. ... ε ἤξωσι cum v al longe plu And^{omn}
 Are, item 1. ἤξω | προσκυνήσουσιν (Gb^v) cum κΑCF 1. 2. 13. 25. 31.
 79. 94. ... ε προσκυνησωσι cum v al pler And^{omn} Are | γνώσιν cum
 ΔBCP al pler And^{omn} Are, item scient vg cop (et scient omnes) syr arm
 aeth Haym al. Item 15. 36. γνωσονται, 49. γνωσονται ... κ 14. Prim
 γνωση (Prim^{bis} scies, postea et tu cognosces et ipse qualem tibi dilectio-
 nem exhibeam) | εγω cum κΑCF al sat mu vg (et. am fu al pler) cop
 syr arm aeth And^{omn} Haym al ... Gb^{oo} cum v al³⁵ vg^{add} lachm Are
 Prim

τηρήσω ἐκ τῆς ὄρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσει τοὺς κατικκοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξελεθῆ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλὴμ ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὃ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
 14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τίδε λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως

22, 7
2, 25

Ex 26, 5

21, 2
2, 17
Ga 4, 20

2, 7 etc

10, 11
Col 1, 15

10. οσι: A και, 38. και οσι (et. arm^{sb}) | τηρησω: M om

11. ερχομαι absque ἴδου cum MABCP 1. al⁶⁰ fere am tol omniachm cop syr ar^o And^{omn} Are Prim Haym al ... ε (: Gb Sz) praem ἴδου cum 28. 36. 79. al vgc¹⁰ fu demid harl lipsa arm aeth Bed | ἵνα μηδεὶς λαβῃ: 7. 16. 45. ἵνα μη λαβῃ τισ ταχυ

12. ποιησω αυτου et. n^o ... n^o ποι. αυτω | εν (n^o om) τω ναω et. Or^{4, 208} etc ... ε^o 1624. 1633. 1641. (item odd aliae nonnullae) ε. τ. λαω per errorem | τ. θε. μου: 11. 29. 36. om μου | ετι: M om | επ αυτου: C 28. om ... 36. 79. 92^{kt} And^a επ αυτω | B ab ονομα pri ad sec transillens om τον θειον μου κ. το ονομα, item 1. 12. syr transilliendo a τον θειον μου pri ad sec om και το ονομα τ. πολειωσ τ. θε. μου. Similliter al praec. | το ονομα: 38. add μου και το ονομα | η καταβαρουσα (r -βενουσα) cum n^o AC^P 1. 12. 15. 25. 28. 37. 40. 45. ... ε^o (non ε Gb Sz) η καταβαινει cum B al pler And^{omn} Are, item quae descendit vg etc ... n^o τῆσ καταβαινουσησ | εκ cum MABCP 1. al sat mu And^a p bav, item de caelo a deo meo vg Prim al ... 2. 6. 7. 16. 29. 31. 35. 87. 93. 94. 95. 98. al¹⁵ And^o Are απο. Praeterea in M ex ο: priore in ουρανω n^o fecerat θειον (ΟΥ) sed ipso^o restituit ου antequam mutasset reliqua. | μου ultim cum M^{AC}P al sat mu vgc¹⁰ am (al pler) cop syr aeth And^{omn} Are Prim al ... B al⁸⁰ fu arm (sed arm^{sb} eius) om

13. οῦσ: fu demid lips^{a, 6}. a)lachm aures et cop add audisendi

14. τῆσ εν λαοδικια (-κια cum MAC 7. 94. etc; Gb Sz Ln Ti -κια cum n^o etc) εκκλησιασ cum MABCP al⁶⁰ fere (sed 95. om εκκλησ.) And^{omn} Are, item Laodicias ecclesias vg m²¹ Haym, fu Prim ecclesiae Laodicias (-oae Prim), nec aliter cop arm syr aeth ... ε (= Gb Sz) τῆσ εκκλησιασ λαοδικιων cum 1. al? | ο αμην: vg amen, m²¹ ille amen, Prim qui est amen | ο μαρτυσ: n^o (non item^c) aeth praem και | και αληθινος cum AB^P al pler vg m²¹ cop arm aeth And^o p bav Are Prim al. Item n^c 2. και ο αληθινος ... 7. 14. 28. 45. 79. syr And^a ο αληθιν. | η αρχη (28. 79. And^a απαρχη): M aeth praem και | κτισεωσ et. n^o ... n^o εκκλησιασ, 94. arpo¹ πιστιωσ

2, 2 etc τοῦ Θεοῦ· 15 οὐδὲ σου τὰ ἔργα, οἷ οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἢ ἢ ζεστός. 16 οὕτως οἷ χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 οἷ λέγεις οἷ πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρειᾶν ἔχω, καὶ οὐκ οὐδας οἷ σὺ εἶ ὁ ταλαιπώρος καὶ ἐλεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίων πεπυρωμένων ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλῦριον ἔγχρισται τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους

He 12, 6
Fron 5, 12

15. οὔτε ψυχρὸς εἶ (n^o om) οὔτε ζεστός (46. ζεστ. εἶ οὔτε ψυχρ.) ... m²⁸ syr om οὔτε ψυ. εἶ (es m²⁸ post calidus pon) | οφελον (B⁷ 98. ωφελ.) ψυ. ησ η ζεστός: A 1. 47. om (a ζεστός ad ζεστός transillentes) | ἢς (B 16. 32. εἶς) cum M^{BCP} al fere⁴⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) εἶησ cum ?
16. οὕτως οἷ (vg Amb^{ps} 118 Prim al sed quia): n οἷ οὔτως ... arm om; 36. om οὔτως | χλιαρὸς et. n^o ... n^o χλιαρὸς | καὶ (cop om) οὔτε cum M^{BCP} etc ... 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 48. 49. 50. 87. al²⁰ fere syr ου | ζεστός οὔτε ψυχρὸς cum M^{BC} 1. al⁴⁰ fere cop syr arm And^{omn} Are Salviang^{all} 10, 81 ... ε (= Gb Sz) ψυχρ. οὔτε ζεστός cum AP al vix m²⁸ vg ... 10. m²⁸ harl^o aeth^{ulr} Amb^{ps} 118 Ambrst^{om} 12, 10 Salviang^{all} 10, 26 Prim Haym om καὶ οὔτε ζε. οὔτε ψυχρ. Praeterea n^o post ψυχρ. add ε, Item n^o post ζεστ. | μέλλω σε ἐμέσαι (n^o ἐμμεσαι, n^o ἐμιν, 36. And^o add καὶ ἐλεγχῶ σε) εκ τ. στομ. μου et. Victorin Amb^{ps} Ambrst Prim Salviang^{bia} ... n^o παύσει του στομ. σου
17. οἷ πλοῦς. εἰμι cum ΛΟ 1. 6. 28. 31. 35. 38. 48. 79. 87. 95. al m^u v^l vg syr And^a et^o Are Haym al ... M^{BP} al²⁶ fere m²⁸ vg^{alx} arm aeth And^p et^{ban} Cyp³⁴¹ Amb^{ps} 118, 119 om οἷ, hinc Gb^o | οὔτεν (Gb^o) cum ΛC 12. et And^{ban} ... ε οὔτενος cum M^{BP} al pler And^a p^o Are | οἷ σου εἶ ο ταλαιπ. et. n^o ... n^o οἷ ταλ. εἶ | ἐλεινὸς cum M^{BP} al pler And^{omn} Are ... Tl ἐλεινὸς cum ΛΟ 7. (ἐλείνωσ):: cf Steph. Theol., ubi praeter al afferitur Eust. II. p. 1276, 63. ὅτι δὲ τὸ ἐλεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβως ἐλέγγο, παραδειδῶκασιν οἱ τεχνικοί. Scripsimus autem sine articulo cum M^{CP} 1. 14. 28. 36 (om et. ante tal.) 47. 79. 90. 92. 95. al And^a et^{ban} (And^p om καὶ ἐλειν.) ... Gb Sz Ln Tl ο ἐλε. cum ΛB al²⁰ fere And^o Are | καὶ γυμνός h. l. et. Cyp³⁴¹ Prim al ... 7. 8. 16. m²⁸ arm aeth Amb^{ps} 118 Haym ante καὶ τυφλὸς pon
18. συμβουλεύω (28. -σω) σοι: 38. cop add ου, item demid lips^a ἰστῶν εἰσαδο τίβι | ἀγοράσαι: 38. -ρασον | παρ ἐμοῦ χρυσίων cum M^{AC} 1. 28. 36. 49. 79. al m^u v^l vg m²⁸ arm syr aeth And^a et^p Cyp³⁴¹ Victorin al ... Tl χρυσ. παρ ἐμ. cum B⁷ 6. 7. 8. 14. 29. 38. al²⁰ fere cop Are ... 31. 34. 35. 87. 97. And^o et^{ban} om παρ ἐμοῦ | εκ πυρὸς (B πυρᾶς): cf vg aurum ignitum probatum, Amb^{ps} 118 aurum igne probatum | περιβαλλῇ (7. -λει): B 14. 28. 79° 80. 87. 92. And^a Are περιβαλλῇ | φανερωθῇ: 14. φανη. Praeterea Cyp³⁴¹ Prim add in εἶ | αἷ-

ἔάν φιλῶ ἐλέγχο καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδὸν ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἔάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου ^{Om 5, 8} καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειωθήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι ^{Mt 19, 20} μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὰρ ἐβίησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω ^{2, 7 etc} τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδὸν θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρατῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, ^{1, 10}

σχινη: P 7. 36. ασημοσυνη | κολλυριον (n 38. κολι-) cum MBO 2. 6. 7. 8. 14. 31. 35. 38. 82. 87. 92^{xt} al²⁰ fere And^c etP Are. Item *collyrio* vg Cyp³⁴¹ Prim Haym ... ε Ln κολλουριον cum AP 36. 49. 91. 92^{ms} 95. 98. al mu^{v1} And^{bav}, item m²³ *collyrio* ... 1. And^a κολλουριου, 28. 29. 79. κολλουριον, cop καλοουριον | εγχρισαι (n ενχη-) cum MAC 7. 16. 18. 28. 36. 45. And^a (: non pro inf. aor. 1. act. sed pro imp. aor. 1. med. habendum puto, quemadmodum Latini interpretes ut vg in *inunge* praebent, nec aliter rell), Ln Ti εγχρισαι (7. 28. εγχρισαι) ... n al plus²⁵ And^c Are ινα εγχριση (n -ισει) ... ε [(= Gb Sz qui εγχρισαι receperunt) εγχρισον cum P 1. 49. 79. 91. 92^{ms} 96. al And P et^{bav}. Praeterea 10. 37. 91. 96. add επι | ινα βλειπησ (7. -πεισ): 36. om

19. εαν: n 36. αν | ζηλευε (Gb') cum ABC al plus²⁰ And^c Are ... ε ζηλωσον cum KP 1. al sat mu And^a P bav ... 6. 11. 31. ζηλου, 91. ζητησον, Prim crede | οιν: 7. 12. 16. 28. om

20. ακουση της φων. μου και cum MABCP al omⁿ¹ vg rell Mac³¹¹⁷, 117 And^{omn} Are Amb^{ps} 48, 999 et^{118, 1217} Prim al ... Or^{2, 423} (ἔάν τις ἀνοίγῃ μοι, ελεύσομαι etc) et^{4, 408} (ἔάν τις ἀνοίξῃ μοι τ. θύρ.) et^{12, 110} (si quis aperuerit mihi ostium) et⁴⁰⁸ (si quis mihi aperuerit) Hil³¹¹ om. Similiter Or^{4, 343} διὰ τοῦτο ἵστηνται φωνὴ ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούειν, ἰσ' ἔάν τις ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσέλθῃ πρὸς αὐτὸν etc, et^{5, 418} ἕστηκε γὰρ ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούει, καὶ ἔάν τις ἀνοίγῃ αὐτῷ, εἰσέρχεται etc. Item Eriph⁷²⁸ ἐγὼ κρούω, καὶ ἔάν τις μοι ἀνοίξῃ, εἰσεσόμεθα πρὸς αὐτὸν ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου etc. | ανοιξη: n ανοιξω | και ελευσομ. cum Mⁿ al²⁵ fere And^c ... ε (= Gb + Sz) Ln om και cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 79. al vg m²³ cop arm syr aeth Or^{2, 423} et¹²¹ (vide ante) Macar^{3117, 117} And^a P bav Are Hil³¹¹ Prim al

22. οισ: fu demid lips⁴⁻⁵⁻⁶. allachm Prim awes, lips⁴⁻⁶ cop add audiendis

IV. 1. ἰδον (-ων n) cum MAB 7. 14. 92. And^{bav} ... ε Ln ἰδον cum P al pler And^a P^c Are | ηνεωγμενη cum MAP 1. 81. al And^p et^{bav} ... Gb Sz et (falsus de Δ) Ln ανεωγμενη cum B al plus²⁰ And^a et^c Are | η

- 1, 1. 22, 6 λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοὶ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
 Es 1, 26 22 22 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὼν θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-
 31, 11 10, 1 ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
 ὄρασαι λίθον ἰσπίδι καὶ σαρκίῳ, καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου
 ὅμοιος ὄρασαι σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους

(38. 91. 97. om) φωνη: κ Prim praem ἰδου | λαλοισης: 33. 40. 93. λεγουσση ... κ Prim λαλοισαν (loquentem), 98. -σα | λεγων cum κ^Λ al plus⁹⁰ And^c ... ε (= Gb Sz) λεγουσα cum κ^Ρ 1. 38. 49. 79. 91. 92^{ms} al And^a p bav Are ... 7. 16. κας λεγουσση, 36. κας λεγουσα μοι ... 15. om, nec exprī Prim | αναβα cum κ^Β al om^v And^{om} Are ... Ln αναβηθη cum Λ | ε cum κ^Β al om^v vg rll And^{om} Are Prim al ... Ln οσα cum Α. Praeterea Ln interp: δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως ἔγεν. Quam distinctionem praesivit Hierdan⁷.

- 2, εὐθέως cum κ^Λ al²⁵ am fu harl tol (om et. ευθε.) lips^a. e. omniaechm syr (Hierdan⁷ Post haec statim fui in spiritu) Prim al ... ε (Gb⁰⁰) praem κας cum ρ 1. 7. al sat mu vg^{al} demid cop (sed om ευθε.) arm aeth And^{om} Are ... κ^c ευθε. δε | ante επι in κ erasum est ο | επι τον θρονον (Gb^v) cum κ^Λ al plus⁹⁰ And^c Are ... ε επι του θρονου cum ρ 1. 28. 36. 79. 91. 96. al And^a p bav

3. κας ο καθήμενος cum κ^Λ Β ρ 7. 13. 19. 26. 36. 41. 42. 92. al vg syr Hierdan⁷ Prim anonym^{ms} 212^{al} al ... 1. 6. 8. 14. 31. 38. al plus⁹⁰ cop arm aeth^{tr} And^{om} Are Victorin om, hinc Gb⁰⁰. Praeterea ε (= Gb Sz) add ην cum? (vg similis erat etc) invitis κ^Β ρ εisque omnibus qui citantur And^{om} Are | ισπιδι: v 13. 26. 41. 42. 44. add σμαραγδω κας | σαρκιω cum κ^Λ Β al²⁵ fere (82. al σαρκιω) And^a c p Are ... ε (= Gb Sz) σαρκινω c. ρ 1. 36. al And^{bav} | ιρις c. κ^c(ιρις i. e. ιρις raso e) v(ιρις) ρ al fere om vg (iris) cop syr Prim (arcus) And^{om} Are. Cf et. Terteeoron¹⁵ et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato ... κ^Λ 28. 79. arm aeth (sacerdotes) ιρις, Item postea 28. arm ομοιος | κυκλοθεν: 7. 16. 32. 50. 51. 79. 90. 94° And^a et^{bav} κυκλωθεν, 36. 38. 47. κυκλω | ομοιος sec cum Δ ρ 1. 6. 7. 11. 12. 30. 36. 79. al^v And^a et^{bav}. Item similis vg cop syr Prim anonym^{ms} al ... κ^{cn} 2. 8. 9. 13. 14. 29. 38. 47° 48. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus¹⁰ Are ομοιος, idque Gb^v ... ε^o (= ε Gb Sz, sed Gb^v) ομοια cum 31. 47° 49. 91. 96. al? And^a et^p ... κ^c om ομοι. ορασ. σμαραγδ. 4 κας κυκλ. τ. θρονου propter ομοιοτελειτον | ορασαι σμαραγδινω cum κ^Λ ρ al sat mu And^a p^c (sed σμαραγδω, ut et. 87.) et^{bav} Are ... v al²⁵ fere ορασαι σμαραγδινων, 14. ορασαι σμαραγδων, 38. 47. ωσ ορασαι σμαραγδων

4. κας ab initio cum κ^Λ ρ 1. al sat mu vg cop arm aeth And^{om} Are Prim al ... v 2. 8. 9. 14. 29. 33. 36. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. syr om | κυκλοθεν: 7. 16. 32. 51. 90. al^v κυκλωθεν, 28. 36. 79. And^a et^p κυκλω | θρονου pri loc cum κ^Λ 34. 35. And^c. Confirmat anonym^{ms} in circuitu throni vidi sedes viginti quatuor et supra sedes etc; vg Prim h. l. θρονου vertunt sedilia ... ε Ti θρονου cum ρ al pler

ἑκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέ- 11, 16
 ρους καθήμενους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς 3, 4, 4
 κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Ὡ καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
 ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἐπὶ τὰ λαμπάδες πν- 8, 5
 ρὸς καίμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἶ εἰσιν τὰ ἐπὶ τὰ πνεύματα τοῦ 11, 19
 θεοῦ· Ὡ καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνῃ ὁμοία κη- 4, 6
 στιάλλῃ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερι 15, 2
 22
 24, 10

And^a p^{bav} Are | εἴκοσι sine και cum κΑΡ al²⁶ fero And^a oth¹ Ato;
 item qui πδ' n 1. 93. 95. 98. al And^c et^{bav} cop ... ε (= Gb Sz) add
 και cum 7. al mu^{vi} arm syr | τεσσαρας: κΑ τεσσαρει, item P al pler;
 de B al vide ante ... Lu^{ed} mal τεσσαρει sine teste h. l. | κ om επ.
 τουσ θρον. ει. τεσσ. sed non simul και ante επ., item 32. omisso si-
 mul και | επ. τ. θρονουσ sine additam cum ABP al plus⁴⁰ vg cop syr
 (item aeth) And^{omn} Are Prim al ... ε (= Gb Sz) add ειδον cum 49.
 91. 95. 96. al^{vi}. Praetera ε (= Gb Sz) Ti add τουσ cum n 6. 7. 8.
 14. 29. 31. 35. 49. 91. 94. 95. al mu And^c Are: omisimus cum AP 1.
 38. al plus¹⁰ And^a p^{bav} | εικοσι sine και, quod ε (Gb Sz) add:
 similiter atque ante. Pro τεσσαρας (ut P al pler etc) Δ τεσσειας,
 atque sic edd Ln Ti :: cf ad 7, 1 ubi semel τεσσαρας in omnib. to-
 stib. Posuimus autem ει. τεσσ. hoc loco cum BP al plor vg roll And
 omn Are Prim ... Lu ante θρονουσ cum A 17. 18. 19. | περιβεβλ. εν
 cum κB al pler And^c p^{bav} Are ... Ln om εν cum AP 28. 79. And^a |
 ἱματιουσ: κ om | επ. τασ sine εχον cum κΑΒΡ al plus⁴⁵ vg arm syr
 aeth (cop et habentes coronas etc) And^{omn} Are Prim al ... ε (= Gb
 Sz) praom εχον cum? | χρυσοσ cum ABP al om^{vi} And^{omn} Are ...
 κ χρυσειου :: cf ad 2, 1.

5. ἐκπορευονται et. am su lips⁶ harl om¹ aethm Prim Haym ... 7. vgle
 demid tol lips⁴. 5. anonym^{aug} εξεπορευοντο | φωναι και βρονται cum
 κΑΒΡ al plus⁴⁰ vg cop arm aeth (syr vox tonitruum) And^{omn} Are Prim
 al ... ε (Gb Sz) βροντ. κ. φων. cum 1. 29. 38. 95. | ενωπιον τ. θρο-
 νου sine additam cum κΑΡ 1. 36. 38. al vix mu vg cop arm aeth And^p
 et^{bav} Prim al ... Gb + Sz add αυτου cum B al⁴⁰ syr And^a et^c Are
 (in B est ενωπιον ου αυτου, τ supra lineam et θρονου in mg supplot-
 tis) | α εισιν τα - 6 και ενωπ. τ. θρονου: κ^o om, transilliens α θρονου
 ad θρονου | α εισιν cum κ^oP 1. 36. 94. And^{bav}; item λ α εισιν (ita
 Ln edidit). Item vgle harl all^{aethm} Prim lampades (Prim phialae) -
 qui sunt ... ε Ti αι εισι cum B al pler And^a p^c Are, item lampades -
 quae sunt am su demid tol lipss Haym ... 14. 92^{1x1} και (pro α εισι) |
 τα επτα cum κ^oAP 1. 14. 28. 36. 38. 79. 91. 92^{1x1} et^{1x2} al And^a p^{bav}
 ... B al²⁶ fere And^c Are om τα, hinc Gb^o

6. θρονου pri: 7. 40. 46. add αυτου, item cop dei | ωσ cum κΑΒΡ al⁶⁰
 fore vg cop syr ar^c And^c et^{bav} Are Hierdan⁷ Aug^{en} dei^{20,10} Victorin
 Cassiod Haym ... ε (Gb Sz) om cum 1. 94. al arm aeth Prim
 anonym^{aug} | υαλινη: 9. 10. 35. 38. 43. 47. 49. 97. υαλινη | εν μισω
 ut κΑΡ al om^{vi} ... Ti εμιμω cum λ | και κυκλω (8. κυκλωθειν) τ.

2a 1, 10 ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐνπροσθεν καὶ ὀπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον
τὸ πρῶτον ὁμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὁμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὁμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἐν
ἐ. α. β. ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαισιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες

θρονου: 28. 29. 30. 98. harl^h cop arm^{20h} om | τεσσαρα h. l. et v. 8.
cum a et κα ... ε τεσσαρα cum κβφ etc et βφ etc | ὀφθαλμων: 16.
28. 36. ὀφθαλμουσ | ἐνπροσθεν cum κβφ ... ε Ln Tl ἐμπροσθ. cum
v al certe pler etc

7. ἔχον cum Δβ 7. 28. 36. ... ε Ln ἔχον cum κβφ al pler etc (et. Ir^ε ex
Anast) ... cop *simile faciei filii hominis*, item arm^{20h} aeth | το πρῶ-
σωπον cum κβφ 1. 28. 36. 38. 49. 79. 92^{ixt} al sat mu And^a et βαν ...
v al²⁰ fere arm Ir^ε 190 (ex Anast^{quasi 144}) And^c et β Are om το | ὡσ
ἀνθρώπου cum Α 11. 13. 36. vg (*quasi hominis*) Ir^{int} 100 Prim (hi²
quasi humanam), item (atque ita Gb Sz) ἀνθρώπου sine ωσ v al²⁰
fere (sunt lidem fere qui το om) arm Ir^ε ex Anast And^c et β Are ...
κ ωσ ὁμοιον ἀνθρώπου, item Victorin *faciem similem homini*, cop
vide ante, 35. ὁμοιον ἀνθρώπου ... ε (= Gb Sz) ωσ ἀνθρώπος cum
p 1. 7. 28. 38. 49. 79. 91. 92^{ixt} 96. al? And^a et βαν | το τέταρτ. ζῶον
cum κβφ al sat mu vg cop syr And^a p βαν Prim al ... v al²⁰ fere And^c
Are om ζῶον. Item aeth om ζῶον quater, item Ir^{lat} Victorin ter. | πε-
τομένῳ cum κβφ al plus²⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) πετομένῳ
cum 1. 7. 28. 31. 36. 91. 95. al Ir ex Anast

8. τα τεσσ. cum κβφ al²⁰ fere And^c ... ε (= Gb Sz) om τα cum v 1. 8.
32. 38. 47. 48. 50. 94. 97. 98. al And^a p βαν Are | ἐν καθ' ἐν αὐτῶν
cum Δρ 7. 12. 28. 30. 32. 35. 36. 37. 39. 49. 79. 87. 91. 96. al plus⁵
And^c p βαν (And^a ἐν καθ' αὐτῶν) arm; item (Gb') omisso αὐτῶν v al
plus²⁵ Are ... κ 38. ἐν ἑαστον αὐτῶν ... vg cop anonym^{20s} Haym
singula eorum (Prim al om eorum), item syr *unumquodque ex illis* ... ε
(= Gb Sz) ἐν καθ' εαυτο cum 1. 92^{ms}. Praeterea 34. 35. And^c add
εστωσ | ἔχον cum Α 1. 2. 7. 13. 16. 30. 32. 36. 39. 87. 92^{ixt} 93. 98.
... Gb Sz Ln ἔχον cum v al plus²⁵ And^{omn} ... p 38. 50. cop ἔχοντα
... ε (= Gb Sz) ἔχον cum κ 92^{ms} (ex Gb. Kram) al? (28. ἐχῆ, 9.
ἔχον) Are. Item *habebant* vg arm Prim al ... 31. 91. aeth om | ὡσα
περιουγασ ... v αν. περιουγων | κυκλοθεν (7. 28. 36. 79. And^a p βαν
-κλωθεν) και (14. 92^{ixt} ἐξωθεν και, v al⁴ και ἐξωθεν και) εσωθεν
(91. ἐξωθεν, 28. 33. 35. 38. 98. aeth om και εσωθεν): vg Haym *in
circum et intus*, Victorin *et per circum et intus*, anonym^{20s} *in priora
et retro*, Prim *ante se et retro*, „vel sicut alia translatio dicit *intus et
foris*“ | γεμουσιν cum κβφ al²⁰ (79. γεμ. ὀφθαλμουσ) vg (*plena sunt
oculis*) And^c p βαν Prim al ... ε (= Gb Sz) γεμοντα cum 1. 38. al? Are
(And^a ἔχοντα ὀφθαλμουσ) | οὐκ ἔχουσιν et. κ^c fu tol lips⁴ harl
allachm: κ^o οὐχ ἔξοσαν (sic), item vg¹⁰ am demid lips⁴ v. Victorin
anonym^{20s} Prim non *habebant* | λειγοντες cum κβφ 1. al plus⁴⁰ (Prim

ἄγιος ἄγιος ἄγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν 1, 8
 καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅτι οὐκ δώσουσιν τὰ ζῶα δύξαν καὶ τιμὴν
 καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς 21, 5
 αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 πεσούνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι
 ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ
 ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους
 αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 ἄξιός ἐστι, ὁ κύριος καὶ 5, 12
 ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δύξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, 10, 8

quae non habebant - dicentes; contra vg Victorin al dicentia) And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) λεγοῦσα c. 8. 29. 49^{3*} 93. 96. al ? | αγιος ter cum n^oAP 1. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 92. 94. 95. al²⁰ fere vg cop syr arm^{usc} aeth Ephr³⁴⁸ (i. e. 2, 19¹) et^{2, 323} And^a p^{bav} Are Victorin Prim al; item Tert^{orat} „cui illa angelorum circumstantia non cessat dicere: Sanctus sanctus sanctus“ ... n° 29. octies; v al²⁵ fere And^c novies (cf Dam^{1, 496} de hymno Trisagio²⁸ ἐπιθετὴ δὲ τὸν τρισάγιον ὕμνον ἐν ταῖς συνήθεσιν εὐχαῖσ τετρίον φαιμέν etc); 38. 40. sexies, 12. 51. bis | κυριος ο (n^o om, suppl^c) θεος: 7. 17² 28. 36. 39. 79. Ephr²⁴⁸ And^a κυριος σαββαθ | ο παντοκρατωρ: n 36. Ephr^{2, 328} (non²⁸⁸) om o | ο ην και ο ων: 17. 31. 36. 38. 49^{3*} 94. lips⁴ cop Ephr²⁴⁸ et^{2, 323} And^p et^c Ansb o ων και ο ην | και ο ερχ.: aeth om

9. δωσουσιν cum AP 1. 28. 36. 38. 79. al sat mu And^a etP ... NB 7. 12. 14. 16. 32. 39. 92. And^{bav} δωσουσιν ... 2. 6. 9. 29. 31. 35. 49. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al¹⁵ And^c Are δωσι, 18. 27. 40. δωσει ... vg cum darent, postea procidebant (sed fu tol prociident), Prim cum dederant, postea cadebant | δοξαν et. n^o ... n^o om | ευχαριστιαν (28. 32. 95. al And^{bav} -ιαν): A ευχαριστιασ | επι τω θρονω cum κλ ... ε Ti επ. του θρονου cum BP al omn^v And^{omn} Are | των αιωνων sine additam cum ΔBP al pler vg cop syr aeth arm^{edd} And^{omn} Are Prim al ... n 32. 95° arm^{edd} add αμην

Συναι

10. πεσονται: n praem και (: ut 3, 20. και ελεισομαι) | εικοσι sine και cum κAP al plus³⁰ etc ... ε (≈ Gb Sz) add και cum 38. al vix mu ... v 1. 7. 28. 92. 95. 96. 98. al mu totum hunc numerum per ad red- dunt, et h. l. et alibi. Cf ad 4, 4. | ενωπ. του καθημ. επι τ. θρονου: Prim in conspectu throni omiſſis τ. καθημ. επι | προσκυνησουσιν (et. 5° Gb Sz) cum κΔBP 1. al fere omn And^{omn} Are ... ε (ex Erasmo, qui male legerat 1., nisi potius accommodavit ad βαλλουσιν quod ibi sequitur προσκυνουσι cum 92^{mg}). Vg cop Prim al adorabant, vide ad v. 9; postea vg^{cl} demid lipas allachm cop arm mittebant, sed am fu tol harl^o al mittent, Prim mittentes | των αιωνων: n 82. add αμην | βαλουσιν (et. 5° Gb Sz) cum κAP al plu (de vg etc vide ante) And^p et^c Are ... ε βαλλουσι cum n^o v 1. 12. 28. 30. 32. 36. 49³ 79. 87. 92^{mg} al And^a et^{bav}

11. ο κυριος: n praem κυριε | ο κυριος και ο θεος ημων cum κAB al⁴⁰ fere am (domine et de. nost.) syr And^c et(omisso και)P Are. Item P 7.

ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ ὕλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

κα 2, 9 a

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὕπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἀξίος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

14. 16. 28. 36. 38. 39. 47. 79. And^a et^{ban} κυριε ο θειος ημων, item v^gole fu demid toi omniacham al cop arm aeth Prim al domine deus postor. Sed ex his b al⁴⁰ fore syr arm And^c et^p Are add o υγιος (87. o ουρανος): non item MAP 7. al fore¹⁰ vg cop aeth And^a et^{ban} Prim al ... ε nil nisi κυριε cum 1. al? | την τιμην: κ And^{ban} om την | την δυναμιν: λ om την, atque sic Ln edidit | οτι: 14. praem και | τα παντα cum MAP 1. 28. 36. 38. 49. 79. al mu cop arm And^a et^{ban} ... b al²⁰ And^c et^p Are om τα | λ δια θεληματος σου | ησαν cum MA al²⁰ fore vg cop syr aeth Are Prim „sicut alia editione translatum inveniunt“ anonym^{aus} Hayn ... b 14. 38. 51. ουκ ησαν ... ε (= Gb Sz) εισι cum P 1. 7. 35. 49. 79. 87. 91. al And^a e^{ban} (et And^p εκτισθησαν και εισι, arm et stant firma) ... 36. Vig²²⁸ (ed. Col. Agr. 1618. et propter voluntatem tuam facta tuis) Prim (et ex tua potestate haec tuis constituta) om ησαν και. Similiter λ om και εκτισθησαν.

V. 1. εἶδον cum MAP al pler etc ... Τι ἶδον cum AB 7. 14. 36. 92. And^{ban}. Item v. seq. | βιβλ. γεγραμμ.: omissum ab κ² suppl κ² | ἔσωθεν cum ABP al om^v (vg Cyp²⁰⁰ Victorii anonym^{aus} Prim al iatus, Hil⁵ de iatus) Or^{2,525} (et ap Epipl⁶⁰⁰) et^{2,416} Hipp^{dan} 20 (Lag¹⁵⁰) etc ... κ Or^{4,97} εμπροσθεν. Cf et. Or^{4,98} μίαν κεφαλήν ἐν ἣ γέγραπται τὰ εμπροσθεν καὶ τὰ ὕπισθεν. | οπισθεν cum MA 1. 14. al syr Or^{2,525} (et ap Epipl⁶) et^{4,97} Cyp (retro) Cassiod (retro) ... Gb' Sz εξωθεν cum BP al⁴⁰ cop arm aeth Or in Philocal² Hipp^{dan} 20 And^{omu} (sed And^{ban} εσωθ. κ. εξωθεν και οπισθεν) Are Oec (i. e. „εμμερία Δικουμειου“ inserta And^a (vide od¹¹⁰), item foris (Hil de foris, fu foras) vg Hil⁵ Prim anonym^{aus} al | κατεσφραγισμενον: κ² 13. 17. aeth Or^{4,97} και κατεσφρ. ... 95. κατεσφραγισμενον, Hipp^l. 1. εσφραγισμενον

2. εἶδον: vide ad v. 1. | ισχυρον et. Or^{2,525} (et ap Epipl²⁰⁰) Cyp²⁰⁰ Hil⁵ Prim al ... κ post κηρυσσοντα σου, Hipp^l. 1. om ... Or^{philoc} 2 praem αλλον, item 35. 87. And^c add αλλον αυτω αγγελ. | εν φωνη cum MA al⁴⁰ fore Or^{philoc} 2 And^c et^p Are ... ε (= Gb Sz) om εν cum P 1. 28. 36. 88. 49. 79. 87. 91. 96. al vg arm Or^{2,625} (et. ap Epipl⁶) And^a et^{ban} Cyp²⁰⁰ Hil⁵ Prim al | τισ αξιος sine εστιν cum MAP 38. al¹⁰ aeth Or^{2,625} (et. ap Epipl⁶) et^{philoc} 2 et^{lut} 2,105 Hipp^{dan} 20 And^{ban} ... ε (sed Gb⁰⁰) add εστιν αυτω αξιος cum 1. al? vg (quis est dignus) arm syr Hil⁵ Prim al. Item b al²⁰ cop And^a c^p Are Cyp²⁰⁰ add εστιν post αξιος.

3 και οὐδείς ἰδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑπο-
 κίτωι τῆς γῆς ἀνοίξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
 πολὺ, ὅτι οὐδείς ἄξιος εὐρέθῃ ἀνοίξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
 αὐτό. 5 καὶ εἶς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαίε· ἰδοὺ ἐνί-
 κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυεὶδ, ἀνοίξαι τὸ
 βιβλίον καὶ τὰς ἐπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

3. ἰδύνατο cum n 6. 8. 29. 30. 31. 32. 35. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94.
 96. 97. 98. al^{v1} Or ap Epiph¹⁵⁰ And^a e^{bav} Aro ... ε Lm Ti ἰδύνατο
 cum ANP 1. 7. 14. 49** 79. 92. 95. al mu^{v1} Or^{2,725}. 8,408 et^{4,97} AndP |
 εν τ. οὐρανῷ sine αρω cum MAP 1. 28. 36. 47. 49. 51. 87. 91. al mu
 vg cop arm aeth Or^{2,725} (et ap Epiph et in Philoc) et^{2,408} et^{int} 2,408
 And^a p^{bav} Are Cyp²⁰⁰ Hil⁵ et⁴⁴ Victorin Prim al ... Gb + Sz add
 αρω cum n 7. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus²⁰
 syr And^c :: cf Exod 20, 4 etc | οὔτε ἐπι τ. γ. cum κβ 4. 6. 8. 14. 18.
 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus¹⁰
 (Or^{2,725}) (et ap Epiph et in Philoc) et^{2,408} And^c etP Aro ... ε Lm Ti
 οὔτε ἐπι τ. γ. cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. al mu (in his et. 38.)
 And^a et^{bav} | οὔτε υποκ. cum n 4. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31.
 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus¹⁰ (in his et. 38.) Or^{ut}
 antio And^c etP Are ... ε Lm Ti οὔτε υποκατ. cum AP 1. 6. 7. 28. 49.
 79. 91. And^a et^{bav} ... n 12. 49* 94. aeth om οὔτε υποκ. τ. γης. Eadem
 1. And^a post οἱ. βλέπ. αὐτο pon | οὔτε βλέπ. (sic et. Ln) cum κβ
 eiusdem (triginta) quos ad οὔτε ἐπι notavimus (item 38. et 16.) Or^{ut}
 antio And^c etP Areth. Accedit A, sed in totum versum 4. in eadem
 verba cum v. 3. exeuntem om ... ε Ti οὔτε βλέπ. cum AP 1. 6. 7. 28.
 49. 79. 91. And^a et^{bav} :: patet pro hac testium ratione aut ter οὔτε
 aut οὔτε ter edendum esse.

4. Versum hunc om A 98. | και sine εγω cum κP 1. 12. 28² 36. cop syr
 arm aeth Or^{2,725} (et ap Epiph¹⁵⁰ et in Philoc²) And^{bav} Hil⁵ ... ε Lm
 Ti και εγω cum n al pler vg And^a et^c Are (Or^{int} 2,408) Prim al, item
 AndP καγω | εκλαιον et. n^c ... n* εκλαιον sic | πολυ (Gb') cum κβ
 (πολυ)P al⁵⁰ And^{omn} Are, item κούτωι vg Cyp²⁰⁰ Prim al ... ε πολλα
 cum? ... 1. arm^{odd} aeth πολλοι, cop omnes ... Or^{2,725} (et ap Epiph
 et in Phil) et Or^{int} 2,408 Are Hil⁵ om | ευρεθῃ et. Or^{2,725} Cyp²⁰⁰ etc
 ... n* ευρεθησεται (non item^c) | ανοίξαι sine additam cum κP al⁴⁰
 vg cop syr arm²⁰⁰ aeth Or And^c Are Cyp Hil⁵ et⁴⁴ Prim (qui aperit
 librum aut solveret signacula eius) anonym²⁰⁸ al ... ε (= Gb Sz)
 add και αναγνώσαι cum 1. 36. 49. 91. al arm^{odd} al¹⁹ And^a p^{bav} | οἷται:
 28. Aro οἷδε. Libere Or^{int}: ⁴Sed ego flebam, statim pergens ⁵et venit
 quidam ad me et dixit: Noli flere etc.

5. ο λέων ο et. Or^{2,725} (et ap Epiph et in Philoc) et^{2,408} et^{4,97} Eusdem²⁰⁸
 Epiph¹⁰⁴⁴ etc ... n 14. 28² om o sec. Praeterea ε (= Gb Sz) add οP
 cum 1. al? AndP: omisimus cum κANP al plus⁵⁰ Or Eus Epiph And
 a^c bav Are, item vg (leo de tribu) etc | δαυειδ (49. Or ap Epiph praem
 tou): cf ad Mt 1, 1. | ανοίξαι cum MAP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 51. 79.

6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ
 7, 17 ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἵσθηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέ-
 1, 4, 4, 5
 rach 4, 10 ρατα ἐπὶ τὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰ, οἱ εἰσὶν τὰ ἐπὶ τὰ πνεύματα τοῦ
 4, 6, 8 Θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἤλθεν καὶ εἴληφεν
 ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν
 τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι

91. al vg cop aeth Or^{2,225} (et ap Epiph et in Philoc) et^{int} 2,465 And
 a p bav Cyp²²⁰ Hil⁵ al ... Gb'' Ti o ανοιγων cum v al⁴⁰ fere (90. o
 ανοιξασ) And^o Are. Item syr ar^o ille aperiet (ut 13. ανοιξει), Eus^{dom}
 (libere) καὶ αὐτος ἠνοιξε | εασ ἐπτα σφρ. cum ΔBP 1. al⁵⁰ fere an
 fu tol harl omniachm cop arm^{edd} syr aeth Or^{2,225} (et ap Epiph et in
 Philoc) And^o bav Are Hil⁵ Prim al ... ε (= Gb Sz) praem λισσα.
 c. n al? vg^{cl^o} demid lipss arm^{20h} AndP Cyp²²⁰ Or^{int} Hierdan¹² Haym
6. καὶ εἶδον (ειδ- ut κP etc, Ti εδ- c. 36. 92. And^{bav}, v 7. εδων) sine ad-
 ditam cum κBP 1. al⁴⁵ lipss^o cop syr arm aeth Hipp^{dan} 20 Andomn Are
 Ir^{int} 226 Cyp²²¹ Prim Matern^{prof} rell⁴⁰ (ed. Bura) ... Δ om ... ε (= Gb
 Sz) add καὶ εἶδου cum Δ (vide ante) 35. 87. al? vg (et. am fu etc) |
 εν μισω bis cum κBP al omn^{vi} etc ... Ti ἐμισω bis cum Δ | ἐστηκωσ
 cum κ 1. 7. 28. 32. 36. 37. ... ε Ln Ti ἐστηκωσ cum ΔBP al longe plu,
 item Or^{4,152} Hipp^{dan} 20 etc ... And^{bav} om | ωσ et. Ir^{int} 226 Or etc:
 31. 50. 95. arm Hipp^{dan} 20 om | ἐσφαγμένον: 7. 31. 32. 38. AndP et
 bav^o ἐσφαγισμένον (AndP et. in com, sed non convenit contextui) |
 εχων cum κAB 7. 28. 30. 32. 36. ... ε Ln εχων cum P al longe plu etc
 | οἱ εἰσιν cum κA 1. 38. 51. 37. al AndP et^{bav}. (Nil de Latinis desin-
 uendum: oculus septem qui sunt septem spiritus) ... Gb' α εἰσι cum v
 al⁴⁵ fere (47. 97. ατωα) And^a etc Are | τα ἐπτα cum κB al pler vg^{cl^o}
 am²² demid tol harl²² allachm lipss cop syr arm Hipp^{dan} 20 (om τα
 And^o p Are Ir^{int} 226 Cyp²²¹ Matern (ut ante) Prim Haym al ... Ln
 om ἐπτα cum Δ 1. 12. And^{bav} am² fu harl² allachm aeth anonym^{20g} |
 πνεύματα του Θεου hoc ordine cum κABP al plus⁴⁰ vg rell Hipp^{dan} 20
 Andomn Are Ir^{int} etc ... ε (= Gb Sz) του Θεου πνευματ. cum 1. al?
 | απ. εἰσ πασ. τ. γην sine τα articulo cum κAB al⁴⁰ fere And^o etP Are
 ... ε praem τα cum 1. 7. 79. al Hipp^{dan} 20 And^a et^{bav} | απισταλμένα
 cum κ 38. 49. εisque sine articulo, item praemisso τα (atque sic ε) 1.
 79. al? Hipp And^a et^{bav}. Similiter Δ απισταλμενο, ut Ln edidit ...
 Ti αποστέλλομενα (sine articulo) cum v al plus²⁰ And^o etP Are, item
 Gb'' praemisso τα cum 7. 8. 9. 13. 16. Nil definiunt Latini: spiritus
 dei missi (Ir^{int} dimissi). P non liquet.
7. εἴληφεν sine additam cum κAP al⁴⁰ (et v, sed add την) am² harl² lipss
 4. 5. arm aeth^{utr} And^{bav} etc^o ... ε (Gb²⁰) add το βιβλίον cum 1^{20mg}
 7. 36. al? am²² lipss^o tol cop syr Hipp^{dan} 20 Cyp²²¹ Prim Matern (ut
 ante) al; item sed post ἐπι του θρονου pon 38. vg^{cl^o} fu demid allachm
 And²² et^a etP Are | του (κ² τησ) καθήμενου: Cyp²²¹ Prim praem
 dei
8. τεισσιμα cum κA ... ε τεσσαρα cum BP al omn^{vi} etc | ιμοσι τεισσα-

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κισθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγησεν καὶ ἡγόρευσεν τῷ Θεῷ ἐν τῇ αἰματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνευσι, 10 καὶ ἐποίησεν αὐτοῦ τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς

ρισ: v 1. 7. 8. 88. 92. 98. 95. 96. 97. 98. al κδ' | *ἔπισαν* c. μα 1. 7. 9. 26. 27. 42. 49. ... v al longe plu Hipp^{dan} 30 And^{omn} Are *ἔπισαν* | *ἔχοντες ἕκαστος*: κ *ἕκαστος ἔχοντες*: Hipp om *ἕκαστ.* | *κισθάραν* c. μαβρ al⁴⁰ cop syr arm aeth^{utr} ar^o And^{a**} et^o Are Hillb^s 140 (ed^{veron} 592) ... ε *κισθάραν* cum 1. 7. 29. 36. 49. 51. 91. 96. al vg Hipp And^a etP et b^{av} Are Cyp³⁹¹ Prim Matern (ut ante) al | *χρυσᾶς* cum Δβρ al tantum nou omu Hipp^{dan} 30 And^{omn} Are ... κ *χρυσᾶς* | α *εἰσιν* cum κβ 36. al? ... ε Ln Ti αι *εἰσιν* cum Δρ al pler And^{omn} Are | α *προσευχῶν* cum κ^oΔβρ 1. 28. 86. 88. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al cop Hipp^{dan} 30 And^p b^{av} et^{o**} Are. Confirmat Or^{1,755} τὰ δὲ θυμιάμ. εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγί. et^{3,310} καθὰ γὰρ ἰω. ἐν ἀποκαλύψει φησὶ, θυμιαμάτα εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγίων ... κ* 6. 14. 26. 80. 81. 82. 88. 34. 35. 40. 87. 90. 92. 94. 95. 97. 98. al mu And^o om α. Confirmat Meth¹⁰⁴ καθὼς καὶ ἰωάννης ἐμήνησε, τὰ θυμιά. τὰ ἐν ταῖς φιάλαις τῶν ἐκ. τεσσ. πρὸς β. προσειχᾶς ἁγίων εἶναι φράσας ... 2. 7. 8. 19. 27. 29. 41. 42. 48. 50. 82. 93. *προσευχῶν*

9. *ἀδουσιν*: Α *ἀδωσιν* | *τω θεῷ*: pon post *ἡμας* (vide post) 16. 31. 34. 35. 39. 87. vg arm Hipp And^{b^{av}} et^o Aug^{pecc} mer¹ Prim al; aeth post εν τ. αμ. σου ... 1. harl* cop Cyp³⁹¹ Fulg^{verit} praed^{2,13} Haym om. Praeterea ε Ln^{ed} min add *ἡμας* c. μαβρ (1.) al longe plu (cop) And^a etP Are (Cyp al), item qui testes ante *τω θεῷ* pon (vide ante) ... omisimus (et. Ln^{ed} mal et Gb^o) cum Α 44. (qui *τω θεῷ ἡμῶν* habet) aeth :: maiore auctoritate utitur si quis addit quam qui omittit; at assumpto versu eo qui sequitur non videtur ferri posse.

10. *αὐτοῦ* cum μαβ 1. al⁵⁰ fere am (et al ap Wist, quod ex Laur. Valla vdr hausisse) cop syr arm aeth^{utr} And^{omn} ... ε (= Gb Sz) *ἡμας* cum? vgl^o fu demid tol harl lips omn^{lachm} Cyp³⁹¹ Fulg (ut ante) Matern (ut ante) Prim al Are (ut certe editus est) | *τω θεῷ ἡμῶν* cum μαβ al omn^{vl} vg rell (aeth^{utr} *fecisti ex eis in regnum dei sacerdotes et reges*) And^{omn} Are Cyp³⁹¹ (et *fecisti nos regnum deo nostro sacerdotesque fecisti*) Matern (ubi ante) Fulg (ubi ante) Prim al ... Ti om cum Α | *βασιλείαν* (Gb') cum μα vg cop Cyp (vide ante) Prim Fulg al ... ε *βασιλεύσουσιν* (et. Gb Sz) cum κρ 1. 2. 4. 5. 6. 8. 30. 31. 32. 36. 47. 49. 50. 79. 82. 87. 91. 96. 97. 98. al¹⁰ fere am fu harl toi lips⁵ omn^{lachm} cop And p c b^{av} Are^{com} Cyp³⁹¹ Fulg (ubi ante) ... Gb' Ln Ti *βασιλεύσουσιν* cum Δβ 7. 14. 28. 29. 35. 88. al³⁰ fere syr And^a ... ε (= Gb Sz) βα-

^{9, 16}
^{DAN 7, 10} φωνῆν ἀγγελων πολλῶν κύκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν
 πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χι-
 4, 11 λιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῆ μεγάλη· ἄξιός ἐστιν τὸ ἀρ-
 νῶν τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν
 καὶ ἰσχὴν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα
 3 ὃ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ
 7, 10 τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ

σλευσομιν cum? vgele demid lips⁴.⁶ (arm ut regnent) Are (Prim
 regnavimus) Matern (ubi ante) Παγμ

11. εἶδον cum m^r al pler etc ... Τι ἴδον c. ΛΗ (ἰδων) 7. 14. 92. And^{ba}v |
 ὡς φωνῆν cum κβ⁹⁹ G. 7. 8. 29. 31. 35. 36. 38. 51. 87. 91. 93. 94. 95.
 96. 97. 98. al³⁰ fere syr And^a e p Are Fulgfabian fragm²¹ Cassiod ad
 h. 1. (In ps 1. fluct lectio) ... c Ln Ti om ὡς cum ΔΒ⁹p 1. 14. 49. 79.
 al vix mu vg cop arm aeth And^{ba}v Prim al | κυκλω cum κΑΒP al³⁰ fere
 And^{omn} Are ... c (= Gb Sz) κυκλοθιν cum 1. al? | καὶ τῶν πρεσβυ-
 τέρων: 1. om (Erasm de suo i. e. consulta vg ed καὶ πρεσβ.) | καὶ ἡν
 ο ἀριθμ. αυτ. μυρ. μυριάδων cum κΑΒP etc ... c (non item c⁹ Gb Sz)
 om per errorrem praesunte 1. (et Erasm); sed revera vg (et¹⁰ et¹⁰⁰⁰)
 om μυριάδες μυριάδων καὶ, et 38. And^{ba}v om καὶ χιλ. χιλιάδων. Cf
 Prim et erat numerus eorum millia millium utique innumerasabilem.

12. λέγοντες: 38. 95. 97. λέγοντων, item vg Prim al dicentium | αξίωσ
 cum Λ ... c Ln αξίωσ cum κβ al omn^v etc (p latet) | ἐσφαγμένον: 38.
 ἐσφαγισμενον | τῆν (36. om) δυνάμιν: arm om (una cum καὶ sq) |
 πλοῦτον cum κΑΡ 1. al sat mu And^a etP ... n 7. 8. 14. 29. 31. al³⁰
 And^o et^{ba}v Are praom τῶν

13. ο (κ το) sine estin cum κΑΒ G. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. 93. 94.
 95. 97. 98. al³⁰ tol cop Are ... c (Gb⁹⁰) add εστιν cum p 1. 28. 35.
 36. 47. 49. 79. 87. 96. al mu^v And^{omn}, item quas in caelo est vg, sed
 Prim quas est in caelis | ἐπὶ τῆς (16. 28. 79. om) γῆς cum κΑΒP al
 plus³⁵ vg cop syr And^o p ^{ba}v Are ... c (= Gb Sz) ἐν τῇ γῆ cum 1. al
 vix mu arm aeth And^a Prim (in terra; contra vg super terram) | καὶ
 ὑποκάτω τῆς γῆς cum ΔΒP al pler vg syr aeth And^{omn} Are Prim al
 ... n 12. 14. 33. 47. 95. fu cop arm om | ἐπὶ τῆς θαλάσσης (38. ἐπι
 τῆν θαλάσσης, n vg cop syr Prim al ἐν τῇ θαλάσση) sine additam
 cum n 28. 38. 47. 79. cop syr arm aeth And^a Prim Caselodp¹ ... Gb^v
 Ln add εστιν cum Λ G. 7. 8. 14. 29. 31. 51. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al
 plus²⁵ Are. Item c Ti add α (34. 35. 37. And^o σα) εστιν cum n 1.
 30⁹⁹ 34. 35. 49. 87. 91. 96. al aliq (item 36. sed om καὶ τα quas
 sequuntur) And^o p ^{ba}v; item vg Fulg (ubi ante) Παγμ al et quas κωτ
 (Fulg est) in mari (libere lips⁴.⁶ et mare, pergente et quas in co
 smt) | πάντα (87. 98. παντας) κω (n add παντας) ηκουσα λεγοντας
 (35. 87. And^o λεγοντων) cum κη 30. 34. 35. 36. 87. 98. And^o. Simi-
 liter 13. 14. 28. 47. 93. And^a καὶ παντας (14. 92. παντα) ηκουσα λε-
 γοντας (14. λεγοντα, item 92?) ... c παντα, ηκουσα λεγοντας cum P
 G. 32. 90. al vix mu. Item Ln παντα ηκουσα λεγοντα cum Λ 1. 12.

κλιθιμένοι ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἢ εὐλογίᾳ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 14 καὶ τὰ 10, 4
τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσ-
εκύνησαν.

VI.

1 Καὶ ἶδον ὅτε ἤρριξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἐπτὰ σφραγι-
δων, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνή

al? And^{bav} (item omisso *ἤκουσα* And^p) ... Gb'' *Τὶ πάντας ἤκουσα
λεγοντας* cum 2. 7. 8. 16. 29. 37. 38. 48. 49. 50. 51. 79. 91. 93. 94.
96. 97. al⁹⁰ fere (40. *insuper πάντα ante τα εν add*) Are. Similiter
v^g anonym^{aug} Prim al *omnes audivi dicentes*. Nec magis καὶ ante
ἤκουσα exprim cop arm (om *παρτ.*) aeth. Syr vero *et audivi eum qui
sedet super thronum dicentem* :: unde tot turbae? καὶ ante *ἤκουσα* pa-
rum aptum videbatur, hinc a testibus plurimis omisum. Praetera
alia offendit scriptura *πάντα - λεγοντας*. Hinc vel *λεγοντα* scripse-
runt, vel *παντας*, vel (servato καὶ sed transposito) καὶ *παντας ἤκ.*
λεγοντας et καὶ *πάντα ἤκ. λεγοντα*, vel (ut n) *παντας* ante ἤκ. *λεγο-*
τας addiderunt. | *ἐπι τῷ θρόνῳ* cum An 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31 32.
35. 40 (omisso τῷ) 51. 87. 92. 93. 98. al¹⁵ fere And^o ... ε *ἐπι τοῦ*
θρόνου cum n^p 1. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And^a p bav Thdor
And^h,⁷⁴ Are | καὶ τῷ ἀρνίῳ: cop om, n⁶Λ syr om καὶ | ἡ εὐλογία: p
om η | καὶ τὸ κράτος et. n⁶ ... n⁹ *παρτοκράτορος | τῶν αἰῶνων* sine
additam cum n^p 7. 35. 87. 94. al vix mu v^g cop syr arm And^o Prim
anonym^{aug} al ... B 1. al⁴⁰ fere aeth^{ult} And^a p bav Thdor^{And^h,⁹⁴} Are
add *ἀμην* (Ter^{axor} 1,¹ *cui sit honor gloria claritas dignitas potestas nunc
et in saecula saeculorum, amen*)

14. *τέσσερα* cum A ... ε *τέσσερα* cum n^p etc. Cf ad v. 8. | *ἔλεγον* cum
n^p 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49⁹⁹ 79. al mu^v And^a p bav, 87. And^o *ἔλεγον*,
item *dicbant* v^g syr arm aeth Prim al ... Gb' *Τὶ λεγοντα* cum n
al²⁵ fere cop Are | *ἀμην* cum n^p 1. 6. 14. 28. 36. 38. 79. al And
a p bav ... *Τὶ praem το* cum n al⁴⁰ fere And^o Are | καὶ οἱ sine addi-
tiam cum n^p 1. al⁶⁰ fere am fu tol allachm Andomn Are Cassiod⁹¹ 1
(sed ad h. l. agnoscit: *respondebant: fiat; quibus concessum praebentes
viginti quattuor aeniores in facies cadentes adorabant*) ... ε (- Gb Sz)
add *εικοσιτεσσαρισ* cum? v^g^{elo} demid harl lipsa allachm arm^{soh} Prim
Haym | *ἔπεσαν* cum n^p 1. 7. 8. 30. 35. 86. 49. 87. al And^o et^p ...
n al plus⁶⁰ And^a et^{bav} Are *ἔπεσαν* | *προσκυνησαν* sine additam cum
n^p n^p 1. al⁶⁰ fere am fu demid harl⁹ tol lips⁶. omn^{lachm} cop syr arm
soh aeth Andomn Are Cassiod⁹¹ 1 et ad h. l. ... ε (- Gb Sz) add *ζῶτε*
(sic male varlit *εραμ* pro τῷ ζῶ.) *εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων* cum
v^g^{elo} lips⁶. (add *insuper amen*) et⁶ Prim Haym

VI. 1. *ἶδον* cum n^p 7. 14. 92. And^{bav} ... ε Ln *ἶδον* c. cp al pler And
a o p Are | οτ^ε cum n^p 1. 6. 7. 28. 38. 79. 91. al demid cop syr arm

2286, 1 00 βροτῆσ' ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδὼν ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξήλθεν νικῶν καὶ ἴσα νικῆση.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγιδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζῶντος λέγοντος ἔρχου. 4 καὶ ἐξήλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην

- aeth And^a Victorin Prim (omisso ἰδον) Haym ... B al fere⁶⁰ vg^{cl} am fu tol harl omnlachm And^o P Are στι (And^{bav} om στι aut στι, atque pro ἰδον correctum est ἰδου) | μισα: 1. om, hinc Erasmus male ἔν edidit | εἰ των επτα cum κλησρ al⁶⁰ fere vg syr aeth And^a P Are Victorin Prim al ... ε (- Gb Sz) om επτα cum 1. 6. 28. 31. 79. al cop arm And^{bav} | σφραγιδων: ab κ^o omissum suppl^o | και ηκουσα: 7. 36. Prim (qui antea et cum *aperuisset* omisso ἰδον) om και | ερασ εἰ: omissum εἰ in κ suppl ipse^o, item 91. om | λεγοντος: κ (item 14°?, εσ rescriptum) syr λεγοντων, Δ post βροτῆσ transp | φωνη cum anc al⁶⁰ fere (7. 87. 93. al φωνῆ, ut etiam in Aretha editum et Valla praecipit) And^a et^c Are ... ε (- Gb Sz) φωνη cum P 1. 6. 31. al? AndP et^{bav} ... κ 26. 91. φωνη, item vg et (omisso ωσ) arm | βροτῆσ: Δ add λεγοντος, vide ante | ερχου sine additam (Gb') cum acp 1. 2. 10. 17. 18. 28. 36. 37. 38. 47. 49. 79 (qui ωσ φωνη βροτ. post ερχου pon) 91. 96. am arm ar^o And^a et^{bav} (atque sic et. com) Are ... ε (= Gb Sz) add και βλεπει cum?, item Gb Sz και ιδε c. κη 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus³⁰ And^o etP, item et vide vg^{cl} fu rell (praeter am) cop (syr et vide omisso ερχου) aeth (omisso και) Victorin Prim al
2. και ἰδον cum ac 7. 36. And^{bav}. Item ε Ln και ἰδον cum κρ 1. al sat mu And^a etP. Item et *vidi* vg^{cl} am harl¹² lips⁶. 5. κλησρ cop arm aeth ... Gb^{oo} cum B al⁶⁰ fere fu demid harl^o tol lips^o. And^o Are Victorin Prim Haym | επ αυτων cum κλησρ al⁶⁵ fere And^a P o bav Are ... ε (- Gb Sz) επ αυτω cum 1. 92¹¹ al? And^a | νικων: Δ arm ο νικων | και (26. vg arm And^{bav} om) ισα νικηση (1. 28. 36. And^{bav} νικησει) et. Tert^oron¹⁵ (*accipit et angelus victoriae coronam procedens in candido equo ut vinceret*): κ και νικησεν ... 32. 36. add και νικησεν. Sic Prim: et *exiit ut vinceret, et victor exiit*.
3. την σφραγ. την δευτερ. cum κλησρ 1. 6. 12. 34. 35. 49. 87. And^o et^{bav}, item *sigillum (signaculum) secundum* vg cop Victorin Prim al ... ε (- Gb Sz) την δευτερ. σφραγ. cum B al pler aeth^{tr} And^a etP Are | ερχου sine additam cum κλησρ 1. 2. 6. 7. 8. 14. 16. 28. 29. 31. 36. 38. 49. 51. 91. 92. 93. 95. 96. 97. 98. al plus³⁰ am fu omnlachm syr arm sob And^a et^{bav} ... ε (- Gb Sz) add και βλεπει cum? Are (ex ipso codice?), item κ 34. 35. 39. 40. 43. 87. 94. And^o etP και ιδε, item et vide vg^{cl} demid tol harl lipsa cop arm^{usc} aeth (omisso και) Victorin Prim al
4. και εξηλθεν: κ 34. 35. And^o etP και ἰδον (sic κ; rell ἰδον) και ἰδον εξηλθεν | πυρρος cum κη 30. 47. 48. 49¹² 50. 91. 93. 94¹² 96. 97. 98. al mu^v And^a etP Are. Item rufus vg arm syr aeth^{pp} (et^{ro} rufus in

ἐκ τῆς γῆς καὶ ἴνα ἀλλήλους σφάζουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.

Β Καὶ ὅτε ἤρριξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἴδου, καὶ ἴδου ἵππος μελας, καὶ ὁ
καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ καὶ ἤκουσα Ex 5, 1
ὡς φωνῆν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοινίξ σίτου
δηναρίου, καὶ τρεῖς χιίτηκεσ κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ
τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

similitudine ignis) Victorin Prim al. Cf et. Tertpud⁹⁰ „nam et apocalypsis viridi equo mortem, russeo autem praeliatorem imposuit“ ... A BR 1. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 92. 94* 95. al⁹⁰ fere cop (aeth vide ante) And^o et^{ba}v πιρροσ | τῷ καθήμενῳ: A εν τ. καθ. | ἐπ αὐτον cum κAB CP al plus⁴⁰ And^a** o^{ba}v Are ... ς (= Gb Sz) ἐπ αὐτῶ cum 1. 29. 87. al And^a et^p (fluctuat lectio et. in com) | ἰδοθῆ αὐτῶ et. κ^oBCP etc (vg et qui sedebat super illum, datum est ei ut numeret; Prim vero et anonym^{ans} et sedenti super cum datum est ut): κ^oA 31. om αὐτῶ, hinc Ln [αὐτῶ] | ἐκ τῆς γῆς cum κ^oBCP al fore⁴⁰ And^a e^p Are, item de vg anonym^{ans} Prim ... ς (= Gb Sz) ἀπο τ. γ. cum 1. 36. al aliq ... κ^o om, item Gb^{oo} Ln om ἐκ cum A 7. 16. 39. 46. And^{ba}v | καὶ ἴνα cum κACP 1. 35. 36. 88. 87. al vg syr And^o et^{ba}v Prim al ... Gb^{oo} καὶ cum B al fere⁴⁰ cop arm aeth And^a et^p Are | σφάζουσιν cum ΛO 36. ... ς σφάζωσι cum κBR 1. al pler And^omn Are (sed 6. 28. 79. And^a κατασφάζ.) | μάχαιρα μεγάλη: A μεγαλ. μάχαιρ., item cop aeth

5. τ. σφραγ. τὴν τρίτην cum κABCP al plus⁹⁰ And^o p^{ba}v Are, item vg cop arm Prim al ... ς (= Gb Sz) τ. τρίτ. σφραγ. cum 1. 36. 38. al aeth. Libere mutant 28. 79. 80. And^a: καὶ ἤκουσα ἀνευγμένησ τῆσ τρίτῆσ σφραγιδοσ του τρίτου ζωου. | ἔρχου sine additam (Gb') cum ACP 1. 4. 7. 10. 16. 17. 28. 36. 37. 38. 39. 47. 49. 79. 80. 91. 96. am fu allachm arm^{zob} aeth are And^a et^{ba}v ... ς (= Gb Sz) add καὶ βλέπει cum?, item Gb Sz καὶ ἰδε cum κB 6. 8. 9. 12. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al mu And^o et^p Are, item et vide vg^{ole} demid harl tol lipas al cop syr arm^{usc} Victorin Prim al | καὶ ἴδου cum κA 1. 7. 36. And^{ba}v. Item ς Ln καὶ ἴδου cum CP 28. 47. 49. 79. 91. al mu And^p. Item et vidi am fu allachm syr arm Prim (sed om καὶ ἴδου) ... Gb^{oo} cum B 6. 8. 9. 12. 14. 26. 27. 29. 31. 35. 38. 80. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al (sat multi igitur ex eis qui καὶ ἰδε tuentur iidem καὶ ἴδου omittunt) vg^{ole} demid harl tol lipas al cop aeth And^a et^o Are | ἐπ αὐτον cum κABCP al plus⁴⁰ And^o et^{ba}v Are ... ς (= Gb Sz) ἐπ αὐτῶ cum 1. al vix mu And^a et^p
6. ὡσ φωνῆν cum κACP 6. 12. 17. And^{ba}v vg Haym ... ς Ti om ὡσ cum B al pler cop syr arm aeth And^a e^p Are Prim | ἐν μέσῳ cum κBR al omn^{vi} etc ... Ti ἐμμεσῳ cum ΛO | λέγουσαν: aeth praem ὡσ φωνῆν αἰτου :: similiter 8, 13 | σίτου: in κ puncta imposita sed rursus rasa | κριθῶν cum κACP 1. 12. 79. syr And^p et^{ba}v ... ς κριθῆσ cum B al

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 καὶ ἴδον, καὶ ἰδὼν ἵππος^{20, 11} χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ Θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

pler And^a et^o (et. com τοὺς δι τρεῖς χολήκας τῆς κρηθῆς [praecessit ἐκὸς δηλοῦν] τοὺς etc) Are, item hordeo vg etc | δηναριον sac: A praem του ... 12. 14. om | τὸ ελαιον κ. τον οινον: 36. vg Prim al ε. οινον και ε. ελαιον. Item And^{com} τὸ μέγιστον ἐπιτάλλεται μὴ ἀδικεῖσθαι τὸν οἶνον κ. τὸ ελαιον etc. | ἀδικησις: P 7. 98. al -κησις (P -σις)

7. τὴν σφραγ. τῆς τεταρτ. cum MABCF etc ... 38. And^{bav} τὴν τεταρτ. σφραγ. | φωνην cum κA 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al vg arm aeth And^a et^{bav} (etP φωνησ) Haym ... Gb Ti om cum BCP al⁴⁰ vg^{4d} allq Iachm cop syr And^o Are Prim :: ut vv. 1. 3. 5. lectione non fluctuante | τὸν τεταρτου ζωου: C το τεταρτον ζωον | λεγοτας cum MABCF al pler vg arm And^{omn} Are (Prim *audiri quartum animal dicens*) ... ε (· Gb Sz) λεγουσαν cum 1. | ερχου sine additam (Gb') cum ACP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al am fu allachm arm ar^o And^a et^{bav} ... ε (· Gb Sz) add και βλεπει cum?, item Gb Sz και ιδε cum κB al²⁵ fere AndP etc Are, item et (aeth om) *vide* vg^{4e} demid tol al cop syr aeth Prim Haym

8. και (C om) ἴδον cum κAC 7. 28. 36. 92. And^{bav}, item ε Ln και ἰδον e. P 1. 49. 79. 91. 94. 96. al And^a etP. Nee aliter am fu allachm cop syr arm (et. Prim, sed om και ἰδου) ... n 6. 14. 38. al plus²⁰ vg^{4e} demid tol al aeth (om etiam και ἰδου) And^o Are om, hinc Gb⁴⁰ | χλωρος: Teripud²⁰ *viridi seruo improbit, cf ad v. 4.* | ο καθήμενος: C om ο | επανω αυτου cum κAB al pler vg (et. am fu lips⁴⁻⁶ al) cop rell And^{omn} Are Victorin Prim Haym ... Gb^o Ln^{ed} min om αυτου cum CP 1. 12. demid harl lips⁵ tol allachm (*qui sedebat desuper: sic hi Latini*) And^{bav} Ansb al | Θανατος sine articulo cum κC 16^a 37. 49. 95. 96. (item 91. in conulatione Benteleiana, non ed. Verc) ... ε Ln Ti ο θανατ. (Α θανατ.) cum AHP al pler And^{omn} Are. Non satis haec in re probat Or^{a, 265}: ἐν δὲ τῇ ἀποκαλίψει ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἀκολουθεῖ τοῖς, paulloque post: ἐκ τοῦ· ὁ θάνατ. καὶ ὁ ἄδης ἀκολουθεῖ αὐτοῖς. | ἠκολουθεῖ cum MABCF al⁴⁰ vg arm And^o etP Are Victorin Prim anonym²⁶⁵ al (A latet) ... ε (· Gb Sz) ἀκολουθεῖ cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And^a et^{bav} anonym²⁶⁵ sac loc (ita et. Victorin ap Sab. laudatur, sed *sequedatur* est ap Gall). Cf et. Or^{a, 265}. | μετ αυτου cum ACP 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. 97^a al And^a et^{bav} ... Gb^o αυτω cum κB al fere⁴⁰ And^o etP Are | εδοθη αυτοις (Gb') cum MABCF 1. 28. 49. 79. al And^a P^{bav} Are ... Gb Sz εδ. αυτω cum B al plus⁴⁰ vg cop syr arm aeth And^o anonym²⁶⁵ Prim al | επι το τεταρτ. (28. 36. 79. 80. And^a add μερος) τ. γησ, αποκτειναι hoc ordine cum MABCF al fere⁴⁰ vg rell And^{omn} Are Prim al ... ε (· Gb Sz) αποκτειναι ante επι το etc pon cum 1. | και (1. om) υπο (And^{bav} απο) των: A και το τεταρτον των

9 Καὶ ὅτε ἤρριξαν τὴν πέμπτην σφραγίδα, ἶδον ὑποκάτω τοῦ
 θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφραγισμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ^{30, 4}
 καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 καὶ ἐκραζαν φωνῇ μεγάλη
 λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις^{3, 7}
 καὶ ἐδικαίως τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
 11 καὶ ἰδοὺ ἂν τοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθῃ ἀντοῖς ἴνα

9. *την πέμπτην* (n° 1. ε') *σφραγίδα* cum κ^oABC etc (*quintum sigillum* et. Cyp²⁶¹) ... κ^o *την σφραγίδα* *την ε* (sed ε litteram excipit ἶδον, unde sit ἶδον, quum ε signo careat), 14. 92. τ. *σφρ. τ. πέμπτ.*, item vg^{cl^o} *domid lips^a* -^a tol al (non item am fu al) | ἶδον cum κ^oABC 7. 14. (14. 92. καὶ ἶδον) 32. 92. And^{bav} ... ε Ln ἶδον cum κ^oP al pler And^a o p Arc. Praeterea c add καὶ. | *θυσιαστηριου* et. Clem²²⁵ ... Cyp²⁶⁴. 310 *anonym²⁴⁸ Prim Cassiod* (ad h. l.) Haym add *dei* | *των εσφραγιστων* (7. 16* 33. arm^{20h} *εσφραγισμ.*, Clem *μεμαρτυρηκτων*) cum ABC al longe plu vg syr aethPP Clem²²⁵ And^a et^c Are Victorin Prim anonym²⁴⁸ al ... κ^o 1. 10. 12. 17. 36. 37. 46. 49. 91. 96. cop arm aeth^{ro} AndP et^{bav} *praem των αρθρωπων* | καὶ *δια την* cum κ^oBC al omni^{vi} vg (et. am fu demid lips omni^lachm) And^{omn} Are Haym ... Ln om *δια* cum A tol cop Cyp²⁵⁴ et³¹⁰ Prim | *μαρτυριαν* sine additam cum κ^oAC 1. 28. 36. 38. 47. 79. al vg cop And^a et^{bav} Haym ... B al⁴⁰ syr AndP Are add *του αρθριου*, item 34. 35. 87. And^o *ησου χριστου*, item arm aeth Cyp Prim (hi² *martyrium suum sine ην ειχον*) *αυτου* | *ειχον* et. κ^o ... κ^o *ειχον*
10. *εκραζαν* cum κ^oABC al⁴⁰ fere And^c Are, item *clamaverunt* Cyp²⁵⁴ et³¹⁰ Prim al ... ε (· Gb Sz) *εκραζον* cum P 1. 31. 36. 38. 79. (91. *εκραζαρ*) al And^a P^{bav}, item *clamabant* vg Haym | *φωνη μεγαλη* cum κ^oAC 1. 7. 29. al mu And^a P^{bav} Are ... B al³⁰ And^o *φωνην μεγαλην* | καὶ *αληθινος* (AC -*θεισος*) cum κ^oABC al²⁵ And^c et^{bav} Are ... ε (· Gb Sz) καὶ *ο αληθιν.* cum 1. 30* 87. al (35. omisso καὶ) syr And^a etP | *κρίνεις*: sunt etiam qui κριτεῖς, ut And^a et^{bav} | *δικαίως* et. Cyp²⁵⁴. 310 Hilps^{110,131} AmbPs^{36,109} al mu ... κ *δικαισεις* | *εκ των* (Gb'') cum κ^o BC al⁴⁰ And^c Are, item vg Cyp etc *de* ... ε *απο των* cum P 1. 7. 28. 35. 49. al (38. καὶ *των*) And^a P^{bav}
11. *ιδουθη* et *στολη λευκη* cum κ^oABC 1. al⁵⁰ cop syr Clem²²⁵ And^a o P (et^{bav} sed om *στολη λευκη*) Arc ... ε (· Gb Sz) *ιδουθησαν* et *στολαι λευκαι* cum? vg arm aeth Cyp²⁵⁴. 310 Prim al | *αυτοις εκαστω* (Gb'') cum κ^oAC 7. 14. 16. 35. 36. 38. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 96. al¹⁰ And^c etP, item *cis singulis* Cyp³¹⁰ Prim; similiter *cis* (*illis*) *singulas* am demid all^{achm} arm (ap Trog tantum *αυτοις*) Cyp²⁵⁴ Haym (fu al tantum *singulas*), *unicuique ex illis* (*eorum*) syr cop aeth. Item *αυτων εκαστω* (And^a) vol *εκαστω αυτων* (28.) 28. And^a ... ε (... Gb Sz) *εκαστοις* cum? (1. a verbis καὶ *ιδουθη αυτοις* pergit ad *ινα αναπαυσ.* omissis *mediis*) ... Gb Sz Ti *αυτοις* cum B al²⁵ fere Are ... 2. 4. 11. 12. 19. Clem²²⁵ *εκαστω* | *ερρεθη* cum ABCP al plu And^a etP Are, κ 47. 98. *ερεθη* ... 35. 48. 50. 87. 90. 91. al And^c *ερρηθη* ... 1.? (vide ante)

^{11,7}_{12,7} ἀναπαύσονται ἐν χρότον μικρόν, ἕως πληρώσασιν καὶ οἱ στίχοι-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μὲλλοντες ἀποκτείνεσθαι ἕως
καὶ αὐτοί.

^{14, 10} 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμός
^{16, 28, 7} μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τριχίτης, καὶ
^{18, 24, 6}_{19, 24, 20} ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ

And^{bav} *ideoth* | αναπαύσονται c. MAC al longe plu (14⁶⁰ αναπαύσονται) And^a c P Are ... Ti c. nr 1. 7. 8. 28. 36. 79. 96. al And^{bav} αναπαύσονται | εἰς (sed n 6. επ) ante χρότον cum (n) ABCP al omn^{vi} (sed 38. εἰς τῶν) vg^{cl} demid harl cop syr arm aeth PP (aeth^{ro} εἰς, sed non exprī χρόν. μικρ.) And^{omn} Are ... Ln post χρότον pon cum Δ am fu tol omn^{lachm} Haym (Cyp Fulg^{tam} *postea dicitur ad huc tempore*) | μικρόν cum MACP 1. 28. 38. 51. 79. al (36. 47. ante χρόν. pon) vg cop syr arm aeth^{ro} And^a P ^{bav} Cyp Fulg (de his² vide ante) ... Gb Sz Ti om cum v al⁶⁵ fere And^a Are | ἕως sine additam cum MACP al plus²⁰ And^a Are ... ε (- Gb Sz) add ου cum 1. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 96. al And^a P ^{bav} | πληρώσασιν cum n⁶⁷ 1. al fere⁶⁰ (28. 31. 36. 79. 95. -σεις.) And^{omn} ... Gb' Ln πληρώσασιν cum ΔC 29., item *compleatur* (impl.) vg (lips⁶ G. Cyp Fulg *donec impleatur [compl.] numerus consuetorum* etc) ... ε (- Gb Sz) πληρώσονται cum? Are (ex ipso codice?) | καὶ οἱ στίχοι αὐτῶν: 36. 38. om ... v vg cop arm Cyp Fulg om καὶ | οἱ μὲλλοντες cum MACP etc ... v al²⁰ And^a Are Cyp²¹⁰ (non item²⁵⁴) praem καὶ | ἀποκτείνεσθαι cum MAC 2. 17. 18. 19. 35. 47. 50. 51. 93. And^a. Item 4. 7. 8. 13. 26. 28. 29. 31. 32. 36. 48. 49. 50. 79. 87. 90. 91. 94. 95. 96. 98. ἀποκτείνεσθαι ... ε (Gb Sz) ἀποκτείνεσθαι cum nr 1. 6. 14. 30. 38. 92. 97. al And^a P ^{bav} Are. Praeterea κ⁶ (non item n⁶) add υπο αὐτῶν | ὡς καὶ αὐτοί: 29. 38. tol cop arm aeth om καὶ. Libere Cyp²⁵⁴. ²¹⁰ *exemplo ipsorum (illorum)*.

12. ἴδον cum ABC 7. 14. 32. 92. And^{bav} ... ε Ln *ειδον* c. nr 1. al pler And^a P Are ... 18. 29. 30. 40. 90. 93. 95. 98. aeth auct^{novat} ²⁷³ (Gal¹²) anonym²⁴⁵ om | οἱ ἤνοιξεν (n⁶ ἐνοιξεν): 1. 12. 13. 14. 36. 37. 46. 49. 91. 92. 95. 96. am allachm Prim praem καὶ | σεισμός sine ἴδον cum n⁶⁷ 1. al²⁰ fere (36. And^p om et. καὶ) am fu demid tol (hi² om etiam καὶ) harl⁶ omn^{lachm} cop syr arm aeth And^a c ^{bav} Are Prim (postea *et ecce sol*) anonym²⁴⁵ Haym (hi² om etiam καὶ) ... ε (- Gb Sz) praem ἴδον cum Δ al? vg^{cl} harl²² lips (auct^{novat} *ecce omisso καὶ*) | μέγας ἐγένετο cum n⁶⁷ 1. al fere omn vg^{cl} harl (e silentio) And^{omn} Are Prim Cassiod ... Ln Ti *ἐγένετο μέγας* cum Δ 31. am fu demid lips tol omn^{lachm} auct^{novat} Victorin anonym²⁴⁵ Haym | μέλας ἐγένετο cum n⁶ 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus²⁰ cop arm And^a ... ε (- Gb Sz) Ln Ti *ἐγένετ. μέλας* cum ΔCP 1. 28. 86. 38. 79. al vg syr And^a P ^{bav} Are anonym²⁴⁵ Prim al (sed auct^{novat} Victorin *et factus est sol niger*) | ἡ σελήνη ὅλη cum n⁶ n⁶ al⁴⁰ vg cop syr arm aeth And^p Are auct^{novat} Victorin Prim anonym²⁴⁵ al ... ε (- Gb Sz) om ὅλη cum r 1. 35. 49. 87. 91. 96. al And^a c ^{bav} Promiss¹⁷ ap Prosp

ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς σικῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ἐπὶ ἀέριμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστάνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος ἐκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν· καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ

Es 24, 21
2, 10

Luc 10, 8
Lc 23, 30

13. τον ουρανον: caeli am demid tol lipss allachm; vgc¹⁰ hari de caelo (Terthermos²⁴ et stellae quidem de caelo ruent, sicut fici arbor cum valido commota vento acerba sua amittit); sed fu allachm auct¹⁰vat Victorin anonym¹⁰s Prim non exprim ... Α του Θεου | ἐπεσαν cum κΑΒΡ 1. 7. 28. 30. 51. al ... β al plus²⁰ And^{omn} Are επισαν | εἰς την: κ 47. And^{ban} ἐπι την | βαλλουσα cum κ 16. 30. 35. 39. 51. 87. 90. 97. And^c. Cf etiam Aud^{comm} καὶ ἡ σικῆ εἰς παράδειγμα παραλαμβάνεται, ὡς τοῖς ἀτελεῖς καρποῖς - καταβάλλουσα. ... Gb' Ti βαλουσα cum 2. 4. 6. 7. 8. 9. 11. 13. 18. 19. 26. 27. 29. 31. 32. 33. 34. 40. 41. 42. 46. 47. 48. 93. 94. 95. 98. al fere¹⁰; 38. αποβαλουσα ... ζ Ln βαλλει cum ΔΒCF 1. (βάλει) 14. 36. 49. 92. al (28. 79. αποβαλλει) vg And^a p ban Are auct¹⁰vat anonym¹⁰s Prim al | νπο cum ΔΒCF al pler etc ... κ 14. 31^{**} απο | ανεμου μεγαλου cum κΑΒC al²⁰ vg And^c Are auct¹⁰vat Prim al ... ζ (= Gb Sz) μεγαλου ανεμου cum P 1. 28. al mu And^a p ban (Terthermos vide ante) anonym¹⁰s | σειομενη cum κΒ CF al fere om And^{omn} Are ... Ln^{ed} min σαλευομενη cum Α 12.

14. ο ουρανος cum κΑΒCF al⁴⁰ fere And^{omn} Are ... ζ (= Gb Sz) om o cum 1. al? | ελίσσου. cum κΑΒC 2. 4. 6. 7. 14. 19. 26. 29. 30. 32. 37. 38. 41. 42. 48. 49* 50. 90. 91. 92. 93. 96. 98. al And^c etP Are ... ζ ελίσσου. cum P 1. 36. 47. 49** 79. 95. al mu^v And^a etban. Item -σομοιεν cum ΔΒCF 1. 7. 14. 35. 36. 49. 79. 87. al mu vg (inolutus) And^a c ban Victorin (qui insoluitur; auct¹⁰vat cum insol., Prim cum eolu.) ... κ 6. 8. 31. 38. 91. al plus²⁰ AndP Are -σομοιενος | νησος (nc νησος) ... κ βοιρησ ... vg auct¹⁰vat Victorin Prim al insulac | αιτων: κ 26. 31. om | κινήθησαν cum κΒCF 1. al pler ... κ* κινήσαν, Α απεινήθησαν ... 95. εσαλευθησαν

15. καις (Α om) οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι cum κΑΒCF al⁴⁰ vg syr arm aeth (cop om καις οι χιλιαρχ.) And^a c P Are auct¹⁰vat²⁷⁵ (Gall⁹) Prim al ... ζ (= Gb Sz) καις οι πλουσι. καις οι χιλιαρχ. cum 1. 36. 38. al And^{ban} | καις οι (κ 50. 95. om) ισχυροι cum κΑΒCF al plus⁴⁰ And^a c P Are (et fortes vg etc) ... ζ (= Gb Sz) καις οι δυνατοι cum ? ... 1. 12. 36. aeth And^{ban} om | καις ελευθερος sine πασ (Gb'') cum ΔΒC al⁴⁰ vg syr aeth And^c Are auct¹⁰vat Prim al ... ζ καις πασ ελευθερ. cum κCF 1. 28. 38. 49. 91. 96. al cop arm And^a p ban ... κ* om plane

16. πεσετε cum κΒC 1. al pler And^{omn} Are ... Ln Ti πεσατε cum ΔP 7. 28. 79. | κρυψατε: κ 29* κρυψεται (29* -τε) | ἐπι τω θρονω cum κΒ

θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀγρίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ
μεγάλῃ τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆραι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἶδον τέσσαρας ἀγγελους ἐστῶτας ἐπὶ τὴς
τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς
γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε
ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ ἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβῆναι ἀπὸ ἀνα-
τολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκμαζεν φωνῇ

al plus²⁵ And^c Are ... ε Lu ἐπὶ των θρονον cum ACP 1. 7. 14° 28.
36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And^a p^o bav | απο (Aub^o bav om) τῆς et.
n^o: κ^o ἐπὶ τῆς

17. ἡ ἡμέρα: 38. om η | ἡ μεγαλή: 9. 14. 27. αυεινοναι^{27o} om | τῆς ὀ-
ργῆς αὐτων cum κc 38. vg syr Promias¹⁷ Fulg^o p^o 2, 3 Haym al ... ε Lu
Τι τ. οργ. αὐτου cum^o ABE al fere omu cum aeth And^o mu Are
Prim ... αυεινοναι interitionis | σταθῆραι: 34. 35. 36. And^c στηραι
... 40. 48. Are σωθῆραι

VII. 1. Καὶ μετὰ cum κwr al omu^{vi} syr arm aeth^{uic} Aud^o mu Are Haym
... Lu om Καὶ cum AC vg (cop Post hoc autem) Prim :: ut 4, 1. 7. 9.
nec ibi fluct lectio; aliter 18, 1. | μετὰ τοῦτο (Gb^o) cum κwc al⁴⁰
cop aeth And^c Are ... ε (= Sz) μετὰ ταυτα cum r 1. 28. 36. 47. 79.
92. 95. al vg syr arm Aud^a p^o bav Prim al | ἶδον cum κwc 7. 14. 32.
92. Aud^o bav ... ε Lu εἶδον c. r al pler And^a c^o p^o Are | τεσσαρισ pri ut
ncp etc, κ δ', Δ τεσσαρισ, 7. τεσσαρισ (ut 38. τεσσαρισ 4, 10). Item
τεσσαρισ sec ut κwc etc, r τεσσαρισ. Item τεσσαρισ tort ut κwr
etc, Δ τεσσαρισ: hinc forma τισσις h. l. sine teste (Ti ter, sed in-
vito commentario). In^oed min τεσσαρισ αγγελου, τεσσαρισ γωνιας,
τεσσαρισ ανιμου, sed^o mal ter τεσσαρισ | ανιμ. τῆς γῆς: 38. vg
cod ap Gb (at non am fu demid harl tol lipus nec edd^olachw) cop ag^o
Aud^a om τῆς γῆς | πνεῖ (36. πνεῖ): κ 87. And^c πνευση | ανεμος: c
14. 26. 92. 93. 95. 98. ο ανιμ. | ἐπὶ τῆς γῆς (σημκ τετταις vg, sed Prim
in tertis): Δ om | ἐπὶ τῆς θαλασσης: Δ om τῆς | μήτε sec (i. e. post
θαλασσης): c μη | ἐπὶ παν δένδρον cum κr 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96.
al Aud^a p^o bav ... Gb^o Lu Τι ἐπὶ τι δένδρον cum κc al fere⁴⁰ (vg in
ullam arborem, Prim in ulla arbore) And^c Are ... Δ ἐπὶ δένδρον, cop
syr arm aeth super arbores :: πᾶν, quod profus est ex usu apocaly-
psis (cf 9, 4. 21, 27), vario modo emendatum est

2. ἶδον cum Anc 7. 14. 92. Aud^o bav ... ε Lu εἶδον c. κr al pler Aud^a c^o p^o
Are | ἄλλον αγγελον et. Or⁴ etc ... 13. 79. 91. Are αγγ. ἄλλον ...
Prim om ἀλλ. | αναβαινοντα cum κwc r al⁴⁵ fere (vg ascendente)
Or⁴ And^o mu Are ... ε (= Gb Sz) αναβιντα cum 1. arm | ανατολης
cum κwr al fere omu Or And^o mu Are ... Lu ανατολων cum a
90. (: cf 16, 12. 21, 13) | εκμαξεν cum κwc al omu^{vi} Or (αιεωδ²

μεγάλη τοῖς τέσσασιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυ-

19, 16
Ex 9, 4

14, 1

Gn 49, 8

εικραξεν) And^a c^{bav} Are, item *clamavit* vg Prim al ... AF AndP *εκραξεν* | *τοισ τεσσαρσιν* et. κ^o ... κ^a *τοισ τεσσαρσιν* | *οισ εδοθη αιτοις*: 16. 17. 28. 49. 79. And^a om *αιτοις*

3. *αδικησητε* (7. *αδικησειςτε*): κ *αδικησειςται* | *μητε την θαλασσο*. cum BCP al fere omn Or^{4,1} et^a And^a c^p Are. Item κ And^{bav} *μηδε τ. θαλ*. Nec alliter fu demid tol harl* lips⁴ arm syr aeth Prim al ... Lued min *και τ. θαλ*. cum λ 37. 38. 41. 42. vrg¹⁰ am harl^{1*} lips⁵⁻⁶ omnlachm Haym (cop και pro *μητε bis*) | *μητε τα δενδρα et. Or^{bis} ... κ μηδε τα δενδρα ...* Prim *nehme ullaui arborem* | *αχρι cum κ(αχρισ)ACP* 1. 12. Or bis And^{bav} ... *ε αχρισ ου* cum v al pler And^c etP Are. Item 18. 28. 79. And^a *αχρισ αν.* | *σφραγισωμεν* (31. 38. Areveron *-ισομεν*) et. 5° Gb Sz ... *ε σφραγισωμεν* ex errore Erasmi (et. 1. *-ισωμεν*) | *του θεου ημων* et. Or^{bis} ... 28. 47. 90. 95. lips⁶ cop arm¹²es (sed arm⁶b. *θ. μου*) aeth om *ημων*

4. *και ηκουσα* (κ male *-σαν*) *τον αριθμ. των εσφραγ.* et. Or^{bis} etc ... A om | *εκατον* (c 2. 6. 7. 35. 38. 87. 91. 96. 97. And^c add *και*) *τεσσαρακ.* (cum κc, *ε τεσσαρακ.* cum AF etc) *τεσσαρες* (A δ' supra lineam, 7. *τισσαρες*, 14. 97. praem και) *χιλιαδες ... ε ρμδ' χιλιαδες* (1. And^a *-αδας*) cum v 1. al sat mu ... 29. 30. 40. 90. 95. AndP om una cum *εσφραγισμ.* | *εσφραγισμενοι* cum κACP 1. al sat mu Or^{4,1} And^a ^{bav} Are ... v 2. 6. 7. 14. 31. 32. 35. 79. 94. 97. al fere¹⁰ Or^{4,2} ed huet And^c *εσφραγισμενων* (item AndP qui ab *εσφραγισμενων* transillit ad *εσφραγ.*)

5—8. *δωδεκα* ubique cum κAC 1. 6. 14. 38. 48. 51. 92. al mu And^{omn} Are ... *ε ιβ'* cum vr al permu Or^{4,1}. Alii variant, ut 91. post *ιουδα* habet *δικοκαιδεκα*, tum *ιβ'* post *ιωσηφ*, *δωδεκα* vero post reliqua nomina. Ubique *duodecim* am, ubique XII. fu. | *εσφραγισμενοι*: bis tantummodo i. e. v. 5. post *εκ φυλης ιουδα δωδ. χιλ.* et v. 8. exeunte (Gb¹¹) cum κBCP 6. 14. 29. 35. 38. 49. 51. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus²⁵ fu cop And^c. Sunt vero etiam qui primo tantum loco adponunt, non item ultimo, ut 91. syr Prim ... *ε* ubique i. e. duodecies, post *χιλιαδες* add cum 31 (sic certe vdr ap Scri) al pauc¹ vg (et. am demid lips⁵ tol et - nisi quod v. 6. tertio loc omittit vdr - al lachm) arm Are. Alii ut 36. 79. And^{bav} et harl* bis adponunt v. 5. posteaque praeter ultimum locum (sed 36. etiam ultimo loco) omittunt. 1. 7. ter ponunt v. 5. omnibusque reliquis locis (etiam ultimo 7., sed 1. praeter ultimum) om. Aethiops semel tantum ponit i. e. exeunte v. 8. Praetereo rationes alias. Aduocat Erasmus: „Gracilis *significati* non repetitur nisi in initio et fine. Nec additur ad singulas tribus,

λῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μαρασση δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευεὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσάαχαρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

ε, ρ 9 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἴδον ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι ἀν-

ut admonet Valla, quamquam in nostris exemplaribus addebatur.⁴⁴ Non satis recte ille quidem. Vide supra de 1. Praeterea pro ἐσφραγισμένοι, inde a v. 5. b al²⁵ fere (ut 2. 6. 9. 29. 31. 32. 51. 93. 94. 95. 97. al¹⁰ fere) habent ἐσφραγισμεναι, alii ut 7. 14. 98. ἐσφραγισμένων.

5. ἐκ φυλῆς ante ρουβην: 7. praesent καὶ ... 91. om ἐκ φν. ρουβ. Similiter passim alii errarunt. | ρουβην cum macc etc ... 7. 14. 28. 92. 93. 94. 95. 97. ρουβην, 1. (?) 17. 19. 32. 36. 38. 51. 79. And^a p^u ban ρουβην ... Δ. 10. 29. 35. 49. 87. 96. Are ρουβην, 31. And^c ρουβην ... 6. 9. 26. 27. 50. Or⁴ ρουβην | γαδ: 9. 13. 16. δαν (et 1. δαδ), item cop δαν pro μανασση habet. At Or⁴ testatur καὶ τὰς λοιπὰς φυλάς nominari παρεῖ τοῦ δάν. Item And^{com}: ἐπισημαντέον δὲ τοῦτο, ὅτι ἡ φυλὴ τοῦ δάν, ὡς ἐξ αὐτῆς τικτομένου τοῦ ἀντιχρίστου, ταῖς λοιπαῖς οὐ συντίεταται, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ἡ τοῦ λευεὶ, ὡς ἱερατικὴ πάλαι εἰς ἀριθμὸν μὴ ἐρχομένη. Ex Andrea hausit Arethas. Ceterum κ om ἐκ φυλ. γαδ δαδ. χιλιάδες.

6. ἐκ φν. ασηρ: 7. praesent καὶ | νεφθαλεὶμ cum p 1. 7. 28. 29. 31. 32. 35. 36. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 92^a 95. 96. 97. al mu^{vi} And omu Are ... Ti νεφθαλεὶμ cum Δ b. 9. 14²⁵ 30. 92²⁵ 93. al vi. Item c νεφθαλεὶν ... κ νεφθαλεὶ ... 14^a 27. 94. 98. νεφθαλεὶμ | μανασση cum κ(c μανασση) p 1. al plu And^c et p Are, item Manasse vg etc ... Δ μανασση, b And^a et ban μανασση

7. ἐκ φυλ. συμμεων δαδ. χιλ.: κ 87. om | λευεὶ cum κ (ita etiam alibi ubique edidimus, cf Lc 3, 24. 3, 29. Heb 7, 5. Cf et. λευεὶς, λευεὶν Mc 2, 14. Lc 5, 27 et 29. Heb 7, 9.) ... ε Ln Ti λευεὶ cum mhcf rell | ισσαχαρ cum κ ap 7. 29. 32. 92. 93. 98. al vgl^o am demid al ... ε Gb Sz Ln Ti ισσαχαρ cum bc 1. al pler fu al¹ achm ... ε^o ισσαχαρ sine codice ut vi. Ceterum istud nomen ισσαχαρ et ισάχαρ in codd plerisque scribi solet (et. bf), non -χάρ.

8. ἰωσήφ et βενιαμ.: κ 28. transpon | βενιαμὴν cum Δ p And^{ban} (32. 48. βενιαμην) ... ε βενιαμὴν cum mhcf al pler | ἐσφραγισμένοι: b al plus²⁵ ἐσφραγισμεναι, de qua lectione cf ad vv. 5—8. (ἐσφραγισμένων hoc loco legi non videtur. Aliter fit v. 5.)

9. ἴδον c. κ ap (ἴδων) 7. 14. 92. ... ε Ln ἴδον c. cf al pler And^{omn} Are | καὶ ἴδον cum mhcf al om^{vi} syr And^{omn} Are ... Δ vg cop aeth Cyp 372. 310 Prim al om; item c om ἴδον | ὄχλος πολὺς cum mhcf al om^{vi} syr And^{omn} Are ... Ln ὄχλον πολὺν cum Δ vg Cyp^{bl} Prim al, item cop aeth. Similiter Method²⁷⁸ καὶ ἴδον ἀπο πάσης γλωττῆς καὶ φν-

τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
 γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
 περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
 10 καὶ κρᾶζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῶ θεῶ ἡμῶν 13
 τῶ καθήμενῶ ἐπὶ τῶ θρόνῳ καὶ τῶ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντες οἱ 10, 1
 ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 10
 τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσ-

λησ καὶ παντος ἔθνους πληθος πολυ, ο αριθμησαι αυτο οηδισ ηδυ-
 νατο. | ον (στ. κ^ο, sed κ^ο per incuriam οσ): Α καὶ | αυτων cum κABC
 1. 14. 36. 92. al vix mu (st. Meth αυτο, vide ante). Respicit et. Cyp
 210 quam ἀνημεγατε ex his nemo poterat ... v 6. 7. 28. 29. 30. 31. 32.
 35. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al fere²⁰
 And^{omn} Are om, nec exprim vg Cyp²⁷³ Prim al, hinc Gb^o | ἐδινατο
 cum κABC al plus²⁰ Are ... ε ηδυνατο cum p 1. 14. 28. 47. 49²² 51.
 87. 92. 95. al mu Moth²⁷³ And^a p^o (στβαν δυνατας) | ἐστῶτες cum
 κAP 1. 36. 49. 50. 91. al And^a p^o bav ... v al²⁰ And^o Are ἐστῶτας ...
 c 38. ἐστῶτων, 11. 19. 93. ἐστῶτα | ἐνωπιον τ. θρονου et. Cyp²⁷³. 210
 etc ... Α ἐπι του θρον. | περιβεβλημενους cum κ^oABC al fere²⁵ And^o
 Are (item Fulgori praed^{2,13} vidē turdam magnam - stantes - amictos
 -). Item 48. 95. -μικας ... ε (= Gb Sz) περιβεβλημενοι cum κP 1.
 28. 36. 49. 91. al And^a p^o bav, item amicti vg Victorin, et erant amicti
 (Promiss^{1,26} et induti erant) Cyp Prim Fulgfabian fragm²⁴ al | φωνι-
 κας (Gb^o) cum κⁿ 6. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 90.
 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al²⁰ Are (cop habentes palmas) ... ε Lu
 Ti φωνικες cum κ^oACP 1. 7. 85. 86. 38. 87. al And^{omn}, item et palmas
 in manibus eorum vg Haym, item et palmas fuerunt (erant) etc Cyp
 Fulg Prim Promiss al

10. κρᾶζουσιν cum κABC al²⁰ And^a c^o bav, item clamabant vg Haym, di-
 cebant Cyp²⁷³ Prim ... ε (= Gb Sz) κρᾶζοντες cum 1, al? AndP Are,
 item cop arm | λεγοντες: AndP καὶ λεγ. | τῶ θεῶ ἡμῶν: Α 38. του
 θεου ημων, item cop ... 1. And^a θεῶ (sine articulo) ημων eaque post
 τῶ καθημ. ἐπι τ. θρον. pon, unde Erasmus sinxit τῶ καθ. ἐπι τ. θρον
 του του θεου ημων, quae inepta lectio transit citam in editionem ε
 (non item ε^o etc) | κ^o (non item κ^o) om τῶ καθημενῶ | ἐπι τῶ θρονῶ
 cum κ^oACP al plus²⁰ And^o eiP Are ... ε ἐπι του θρονου cum κ^on
 1. 7. 36. 79. al mu And^a et^o bav | τῶ αρνω: κ^o του αρνου. Praeterea
 κ^o (non item^o) add εσ τους αιωνας των αιωνων αμην.

11. παντες οι et. κ^o ... κ^o om οι | εστηκεισαν (sed κAP 36. εστ- et κ
 -μισαν, v 7²² 32. 35. 36. 79. al -κησαν, 1. And^o bav -κεισαν) cum κABP
 al longe plu And^{omn} Are ... Ti εστηκεισαν (c-μισαν) c. c 51. al^v (sed
 notatio critica praecunte Wist hac de forma parum certa; 30. εεστη-
 κεισαν) ... ε εστηκεισαν cum? | επισαν cum κABC 9. 12. 13. 27. al ...
 επισαν cum v al pler And^{omn} Are | ερωπ. του θρονου sine additam
 cum κABC al sat mu vg cop And^a p^o bav Prim al ... v al plus²⁰ syr

- 5, 12 *ωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες ἁγίη, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.* 13 *καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνας εἶδιν καὶ πόθεν ἦλθον;* 14 *καὶ εἶρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι εἰσιν οἱ ἔρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἐπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λειτουργοῦσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή-*

aeth And^c Are add αὐτοῦ | *ἐπι τα προσωπα cum MABCP al⁶⁰ fere vg syr arm And^a et^c Are Prim al ... ε (= Gb Sz, sed Gb')* *ἐπι προσωπων eum 1. AndP et^{bav}, item cop aeth Fulgfab fragm²⁴ | τῷ θεῷ: tol Fulgfab fr²⁴ om (at habent am fu demid harl lipss omn¹schm Prim al)*

12. *ἀμήν: vg^m (ap Gb) cop om | καὶ ἡ σοφία: 26. ante καὶ ἡ δοξα pon (AndP post καὶ ἡ τιμὴ κ. ἡ εὐχαριστ. pon, sic) ... Α om | ἡ εὐχαριστία et. n^o ... n^a om η | ἀμήν sec cum MABP al pler vg (et. am fu etc) cop rell And^ac^{bav} Thdor^{stud}5,24 Are Haym ... Ti om cum c 28. (? tacet Scri) 36. AndP om, nec magis add Prim Fulgfab fr¹ Ansb*

13. *εἰς ἐκ: n 91. om ἐκ | τὰς στολ. τὰς (o om) λευκὰς: 28. 79. τὰς λευκ. στολὰς | εἰσιν: 1. 12. And^{bav} om*

14. *εἶρηκα eum MABP 1. 28. 36. 79. al vix mu And^a p^{bav} ... b al⁶⁰ And^c Are εἶπον | κυριέ μου cum MABP al fere⁴⁰ vg (et. am fu demid lipas allschm) cop syr Andomn Are Cyp²⁷². 210 Haym ... Ln κιν. (μου), et ε (= Gb Sz) om μου cum Α 1. al? vge^{dd} allq ischm aeth^{utr} arm Prim | μο: n om | ἐκ τῆς θλιψ. τῆς μεγάλης eum MABP al om^{v1} Andomn Are, item de tribulatione magna vg llaym, ex magna tribul. Cyp²⁷². 210 anony^maus (Prim ex trib. magn.), ex illa pressura magna Tert^{scorp}12 ... Ln απο θλίψεως μεγάλησ | ἐπλυναν (vg laverunt) ... 1. 2. 9. 13^a 29. 30. 41. 42. 50. 93. 94. 95. 97. 98. ἐπλυναν (1. -τειναν). Quam ad lectionem adnotat Erasmus: „i. e. dilataverunt stolas suas. Interpres (i. e. vg) legisse videtur ἐπλυναν“. | ἐλευκ. αὐτας eum MABP 1. 10. 12. 19. 37. 48. 49. 79. 91. 96. (28. καὶ ἐλεύκαναν τὰς στολ. αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτας sic) vg cop syr AndP et^{bav} (et^a sed αὐτοῦσ) Cyp²⁷². 210 Prim al (Tert^{scorp}12 et laverunt vestim. sua et candidaverunt ipsem in etc) ... ε (= Gb Sz, sed Gb') ἐλευκ. στολὰς αὐτῶν eum?, sed 2. ap Sz (et 28. vide ante) ελ. τὰς στολ. αὐτῶν ... Ti ἐλεύκαναν sine additam cum n al plus²⁰ aeth^{utr} arm And^c Are :: at vix credible est additum esse aliena manu αὐτας, quum res planissima easset*

15. *διὰ τοῦτο: n^a 28. 79. And^a etP praem καὶ | ἐπι τοῦ θρόνου eum MABP 1. 28. 29. 35. 36. 49²² 87. 92. al mu Andomn ... Ti ἐπι τῷ θρόνω eum n al plus²⁰ Are | σκηνώσει ἐπ αὐτούς: n^a γινώσκει αὐτούς, n^{cc} σκη-*

σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,
 17 ὅτι τὸ ἄρνιον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ
 ὀδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς ^{21, 4}
 πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. _{Es 25, *}

VIII.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγή

νοσαι pro γινωσκαι, sed iam^c επ αικουσ pro αικουσ (hinc^c non anim-
 advertisse γινωσκαι pro σκηνοσαι putandus est)

16. ετι pri cum ABP al pler And^{omn} Are ... κ 36. vg cop syr arm aeth
 Cyp³¹⁰ Fulg^{tra}sm^{2,10} Prim al om. Item ετι sec cum MAB al pler vg
 syr aeth AndP Are Cyp Prim al ... P 1. 34. 35. 36. 38. 40. 37. cop
 arm And^a c^{bav} Fulg^{tra}sm om :: cf Es 49, 10 ubi neutrum ετι | ουδε
 διψ. cum MHP al pler And^{omn} Are ... Lu ουδε μη διψ. cum A 14. 92.
 | διψασουσαι cum Au al pler And^a c^p Are. Item κ 29. διψασουσαι
 ... P 14. And^{bav} διψασουσαι | ουδε μη πειση cum MAP 1. 14. 28. 36. 79.
 al (98. om μη) ... Ti ουδ ου μη πει. cum B al⁴⁰ fere And^{omn} Are |
 πειση: 38. And^a πεισεται | ο (38. And^a om) ηλυσ: cop umdra ... κ^a
 add ετι, sed ipse κ^a punctis improbat | παν: 6. 11. 31. arm το

17. ποιμανε cum MABP 1. 6. 7. 14. 28. 30. 36. 38. 49^{**} 51. 79. 92. 96^a
 al vg syr arm aeth And^a P^{bav} Are Cyp³¹⁰ (pro leges enim quod edi
 solet legendum reges, ut vg Vig^{varim} Prim al) Vig^{varim} 153 (ed Col⁶²³)
 Prim al ... Gb' Ti ποιμανε cum 2. 4. 13. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 37.
 40. 41. 47. 48. 49^a 50. 37. 90. 91. 93. 94. 95. 96^{**} 97. 98. al cop And^c
 | οδηγησει cum MABP 1. 14. 28. 36. 38. (-γηση) 51. 79. 92. al vg syr
 cop arm aeth And^a P^{bav} Are Cyp Vig^{varim} Prim al ... Gb' Ti οδη-
 γει cum 2. 4. 6. 7 (οδιγει) 13. 29. 30. 31. 32. al plus³⁰ (sunt igitur
 paullo plures qui οδηγει quam qui ποιμανε tuentur) am^a al^{lachm}
 And^c | ζωησ cum MABP al plus⁴⁰ vg arm aeth^{tr} And^c Are Cyp³¹⁰
 Vig^{varim} anonym^{as} Prim al ... ς (= Gb S2) ζωσασ cum 1. 38. 79.
 al cop (super fontem aquae vivae) syr (ad fontes aquarum vivarum) And
 a P^{bav} | παν δακρυον (κ^a δρακρυον, cf et. ad 21, 4): 14. cop παντα
 τα δακρυα | εκ των cum ABCP al plus³⁰ am fu demid tol om^{lachm}
 (hi Latt ea) arm And^c et^{bav} Are Cyp Prim al ... ς (= Gb S2) απο
 των cum κ 7. 28. 47. 49. 50. 79. 92. al vg^{cl} lipss (hi ad) cop And^a
 etP. Cf et. Tertres carn²⁵ „Proinde et Iohanni angelus: Et delebit deus
 omnes lacrymas ab oculis eorum.“ Quae non satis liquet utrum ab h.
 l. an ab 21, 4 pendeant, quo quidem loco et ipso απο et εκ leguntur.
 Apud Es 25, 8. est αφειλε κρυισ ο θτος παν δακρ. απο παντες
 προσωποι.

VIII. 1. οταν cum A0 :: supra, l. o. 6, 1. 8. 5. 7. 9. 12. οτε ηνοιξεν nus-
 quam fluctuat ... ς οτε cum HP al om^v And^{omn} Are | γενετο σιγη

^{4, 6}
^{1, 10} ἐν τῷ οὐρανῷ ἕως ἡμῶρον. 2 καὶ ἶδον τοὺς ἐπτά ἀγγέλους οἱ
 ἐνώπιον τοῦ θείου ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἐπτά σάλπιγγες.
 3 καὶ ἄλλος ἀγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θουσιαστηρίου ἔχων
 λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμαίματα πολλά, ἵνα δώσει
 α. ἅς ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θουσιαστήριον τὸ χρο-
 σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμα-
 μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἀγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγίμμεν
 αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θουσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ
^{11, 19} ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

^{11, 19}
^{11, 19} 6 Καὶ οἱ ἐπτά ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἐπτά σάλπιγγας ἠτοί-
 μασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ

etc: aeth *aiuit omne quod in caelo et quod in terra* | ἡμῶρον cum AC
 91. 97. ... ε ἡμῶρον cum MF al pler And^{omn} Are

2. ἶδον e. MABC 7. 14. 92. And^{bav} ... ε Lu ἶδον c. P 1. al pler And^{a P c}
 Are | τοὺς ἐπτά: 1. 26. om | ἐστήκασιν: 38. ἐστήκεισαν, 6. 9. 13. 27.
 ἐστημισον? Cf ad 7, 11. | ἐδόθησαν: A 35. 87. 93. 95. 96. ἐδοθη
 8 ἦλθε (14. ἐηλθ.). aeth add *ad oriente* | ἐπὶ τοῦ θουσιαστηρίου (Gb¹¹)
 cum MBO (του -ριου) 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 38. al²⁰ Aud^{a c P} Are
 ... ε Lu ἐπὶ τοῦ θουσιαστηρίου cum AP 1. 36. 49. al mu | λιβανωτον:
 C λιβανον το | ἵνα δώσει cum MAC 1. 8. 28. 29. 87. 94. 95. al¹⁰ Aud^a
 etc^a s¹⁰ban ... ε ἵνα δωση cum MF al sat mu And^P etc^a Are ... 6. 9.
 14. 36. ἵνα δω | το ἐνώπιον: M om το
4. ο καπνος: M^a (non^c) 26. om ο | τον ἀγγελου: 38. 97. om του ... 14^a
 των ἀγγελων | των θυμιαματων ταῖς προσευχαῖς (vg Amb¹¹ 5, 200
incensorum de orationibus): Amb^{er} 64, 106⁰ Prim *thymiamatum* (Prim *sup-
 plicationum*, fortasse potius *suffitionum*) *orationum*
5. τον λιβανωτον et αυτον cum MABF etc ... ε (non ε^o Gb Sz) το λιβα-
 νωτον et αυτο cum 7. 33. 34. (itom, si recto viderunt, το et αυτον 36.
 40. 50.) | εκ του πυρος του θουσιαστηριου: Prim *de igne irac dei*, sed
 addit: „alliter *ex igne irac dei*“ | ἔβαλεν: P ἔβαλλεν ... A ελιβον
 βρονται και φωνα και αστραπαι cum M 6. 8. 14. 29. 31. 35. 87. al²⁰
 vg arm And^c Prim al, item acth^{PP} *et factum est tonitru et fulgur* (i. q.
 φωναι) *et fulmen* ... A 16. 38. cop syr βροντ. κ. αστραπ. κ. φωνα,
 similliter aeth^{ro} (*et venit fulmen et factum est tonitru et fulgur*) ... ε
 φωνα και βρονται και αστραπαι cum P 1. al mu And^a etc^a anonym
 aug, item Are omissis φωνα και, 7. And^{bav} φω. κ. αστρα. κ. βροντ. |
 και σεισμος (46. -σμοι): vg^{cl^e} demid lipas hari^o arm add magnus ...
 48. Are om
6. οι ante χοντες cum ABP 1. (sed 1. om οι ante επτα) al pler And^{a c P}
 Are ... ε (= Gb Sz) om cum M 36. And^{bav} | αυτους cum M^a ... ε Ti
 αυτους cum M²⁰BF al fore omu (14. επ αυτοισ) And^{omn} Are
7. ο πρῶτος sine additam cum MABF al fore⁴⁰ hari^o tol syr Are ... ε

ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καίόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν Θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγιστος καίόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρους λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-

(= Gb Sz) add *αγγελος cum* 1. 28. 36. 38. 79. 98. al vg (et. am fu lipas omni¹schm etc) cop arm aeth And^a c p bav Prim al | *μεμιγμένον cum* nr 12. 37. 38. 46. vg^{ms} (ap Gb) And^p et^{ban} anonym^{aus} Ansb ... 7. *μεμιγμένη ...* ε Lu Ti *μεμιγμένα c.* ab al plor And^a et^c Are vg Prim al | *εν αιματι cum* n^{anp} al fere⁴⁰ vg (*mixta in sanguinem am al*, vg^{cl^o} al *mixta in sanguine*) And^a c p Are Prim (*commixta in sanguinem*) al ... ε (= Gb Sz) om *εν cum* 1. al demid harl^b And^{ban} anonym^{aus} | *εβλήθη: 34. 35. 87.* And^c -*θησαν* | *καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκαη cum* n^{anp} al fere⁵⁰ vg syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ε (= Gb Sz) om *cum* 1. 35. cop | *καὶ τὸ τριτ. τῶν δένδρων κατεκαη: v* al allg aeth om | *χορτος χλωρος: 7. 94. ο χορτ. ο χλωρ.**

8. *αγγελος: n* om | *πυρ* cum n^{anp} l. al mu vg cop syr aeth And^{omn} Prim anonym^{aus} al ... Gb⁰⁰ cum v al³⁵ arm Are | *γενετο: n* *εγενηθη*

9. *το τρίτον pri: n* 35. 36. 87. Ath⁴⁰⁵ And^c add *μερος* (35. 68. 87. And^c etiam v. 8. add). Similliter vg Prim etc ubique *tertia pars.* | *των ε. τ. θαλ. cum* n^{anp} al sat mu Ath⁴⁰⁵ And^a et^c ... n al plus³⁵ And^p et^{ban} Are om *των*, hinc Gb⁰⁰ ... 1. 12. am harl omni¹schm arm om *των εν τη θαλασση.* Vg^{cl^o} fu demid lipas *tol in mari post τα εχοστ. ψυχας ρον;* Prim vero vertit *pisicium*, omissis *τα εχοστ. ψυχας*, sed add: „Alii editio dicendo *habentium animas* ostendit evidentior spirituali eos morte nocatos.“ | *ψυχας* (13. 48. Are *τας ψυ.*) et. Ath⁴⁰⁵: n *ψυχην*, item cop aeth | *διεφθάρησαν* (Gb^{''}) cum n^{anp} l. (-*ρισαν*) 10. 12. 13. 17. 28. 37. 49. 51. 70. 91. 96. And^{a3*} ... ε *διεφθαρη cum* v al plu And^c p bav Are

10. *καὶ ἐπεσεν sec loc: Prim* non exprī | *καὶ ἐπι των πηγων των υδατων: Δ* om | *των υδατων cum* n^{anp} l. al fere³⁵ qui citantur ... ε (= Gb Sz) om *των cum*?

11. *λεγεται: 7. ελεγετο* | *ο ante αφινθ. cum* n^{anp} al⁴⁰ And^c Are ... ε (= Gb Sz) om *cum* n* (sed vide post) et^c 1. 7. 14. 36. 88. al arm And^a p bav | *αψινθος cum* n^o n^{anp} al plor And^a c bav Are ... n* *αψινθιον*,

των εἰς ἄβυσθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, Am s, 9 ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάη τὸ τρίτον 14, 6 αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. 13 καὶ ἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς αἰετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

AndP ἀβυσθιοσ. Item *absinthium* vg^{cl} demid harl* (*absentium*) tol al iachm cop Prim (*absentium*) anonym^{aus} Haym; item *absinthius* am, *absentius* fu. Ceterum κ* per incuriam post ἀβυσθ. repetit καὶ λεγεται, quae deletit κ^c. | *γενετα* (Gb') cum MABP al pler And^a P Are vg cop Prim al ... ε *γινεται* cum 1. 36. al And^{bav} | *των υδατων*: ε (non ε^c etc) om ex errore Erasmi ut^v | *εις ἀβυσθον* cum ABP al pler And^c P (et^{bav} *ωσ ἀβυσθος*) ... κ 7. 8. 16. 28. 49. 79. And^a Are *εις ἀβυσθον* | *των ανθρωπων* cum MABP 1. al fere⁴⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) om *των* cum? | *εκ των*: A *επι των*

12. *ινα σκοτισθη*: 35. 87. arm aeth (vide post) And^c καὶ σκοτισθη | καὶ ἡ ἡμερα μὴ φανη (vide post) *το τριτ.* (Δ *τεταρτον*) *αυτησ* cum MABP al sat mu vg (*et diei non luceret pars tertia*) And^a P ^{bav} Are Haym (*ut non luceret diei pars tertia*) ... β al²⁶ fere καὶ *το τριτον αυτης* (14. 28. 29. 30. 40. 50. 51. 93. 98. *αυτων*) *μη φανη* (al mu φανῆ, et. β interpg) η (β 98. om) *ημερα* ∴ libere variant minusc alii. Item libere cop pro *ινα σκοτ.* etc ut *obscurentur, ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter etiam nocte, aeth percussus est sol, et obtenebrata est tertia pars eius, et tertia pars lunae, et tertia pars stellarum, et tertia pars diei et noctis.* Prim post *stellarum* pergat ut *minus lucerent, et dies eandem partem amitteret et nox similiter.* Syr pro *ινα σκοτ.* etc ut *obtenebraretur tertia pars earum, et obtenebrata est dies, ut non luceret tertia pars eius, et nox similiter.* Praeterea pro *μη φανη*: ε *μη φανη* cum P (φειη) 28. 49. 79. al (36. al *μη φανει*) And^a P ^{bav} Are ... 35. 87. arm And^c *οικ φαιεν*

13. *ιδον* c. ABP 7. 14. 92. And^{bav} ... ε Ln *ιδον* c. κ al pler etc | *επος* et. vg anonym^{aus} Haym aeth exprim ... κ om, item cop arm | *αιετου* cum MABP al²⁶ fere vg cop syr aeth And^c Are (atque etiam Are^{com}) anonym^{aus} Haym ... ε (= Gb Sz) *αγγελου* cum P 1. 7. 28. 86. 47. 79. al (13. *αγγελου ωσ αετου*) arm And^a P ^{bav} (atque etiam And^{com}) Victorin | *πετομενον* cum MABP al plus²⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) *πετωμενου* cum β 1. 6* 7* 82. al vix mu | *μεσουρανηματι* (7. 36. 97. *-υματι*): 1. *μεσουρανηματι* ... syr in *medio caudae cui est sanguis.* Cf et. ad 14, 6. | *φωνη μεγαλη*: 7. 28. 37. 49. 79. 96. And^a add *τρισ*, item omisso *μεγαλη* 17. 36. | *ουαι* ter ... 1. And^{bav} syr aeth bis tantum | *τους κατοικουντας* (Gb') cum MB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 48.

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἶδον ἀστὴρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. 2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσι ἐξουσίαι οἱ σκορπιοὶ τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρίθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ

51. 87. 92. al plus⁹⁰ And^c ... εἰς τὴν τοιαυτὴν κατοικουσιν cum AP 1. 7. al sat mu And^a P^{bav} Are. Ceterum Prim a v. 12. statim transit ad 9, 10. praetermissis mediis omnibus.

IX. 1. ἶδον cum AB 7. 14. 92. And^{bav} ... εἰς τὴν ἶδον c. MF al pler etc | ἀστὴρα et πεπτωκότα et. n^c ... n^a ἀστὴρα et πεπτωκότα | εἰς τὴν γῆν: 38. 97. ἐπι τῆς γῆς, 29. πρὸς τὴν γῆν

2. καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 96. al vix mu vg^{cle} fu lipss demid tol*^a harl*^a omnia^{schm} syr And^a C^p (in com: φρέαρ δε τῆς ἀβύσσου - τινες ἐφῆσαν - τὴν γειταν. Praeterea nihil.) anonym^{aus} (scd praem insuper et accerpi^{ti} p^ulei^u abyssi elavem) ... MB al plus⁹⁰ am harl*^a tol*^a eop aeth^{utr} arm And^{bav} Are om (propter omissi^u u^ul^u); hinc Gb^o | ἐκ (et. n^c; n^a ἐπι) τοῦ φρέατος ὡς (And^c ὡσπερ, A om) καπνὸς (n^a ipse restituit ex καμινός): 1. 35. 41. 87. om | μεγάλη cum MAP 1. 28. 79. al mu vg cop arm aeth And^a P^{bav} anonym^{aus} Haym ... Gb' καιομένη cum n al plus⁹⁰ syr And^c Are ... 36. 37. 38. 40. 41. 42. μεγάλη (38. μεγάλη) καιομένη (Birch codicibus 37. 40. 41. 42. ex errore καιομ. μεγ. tribuere v^utr, quod de 38. certum est) | ἐσκοτώθη cum A 12. 14. 92. And^{bav} ... εἰς ἐσκοτώθη cum MFP al pler And^a C^p Are | ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος⁹ καὶ et. n^c ... n^a om (ab ἐκ τοῦ καπνοῦ priore ad ἐκ τ. καπνοῦ posterius transillens)

3. αὐτοῖς cum MB 7. (: vide ad vv. 4 et 5.) ... εἰς τὴν TI αὐταῖς cum AP al pler And^{omn} Are

4. ἐρρίθη cum MAP al pler And^a P^{bav} Are ... B 35. 50. 87. And^c ἐρρηθη, 28. ἐρριθη | αὐτοῖς cum MB 14. 87. 90. 92. ... εἰς τὴν TI αὐταῖς cum AP al pler And^{omn} Are | ἀδικήσουσιν cum A 36. ... εἰς ἀδικήσουσιν cum MFP al fere om And^{omn} Are :: cf v. 5. βασιανθισονται | οὐδε (38. And^a μηδε) παν χλωρον: cop post ουδε παν δενδρ. pon ... n harl*^a arm anonym^{aus} Cassiod om | ἀνθρώπους sine additam cum MAP 1. 8. 7. 8. 14. al⁴⁰ cop syr arm (hominem terrestrem) aeth And^{omn} Are anonym^{aus} ... εἰς (= Gb Sz) add μόνους cum 49. 91. 96: al^v, item tantum homines vg Haym | σφραγίδα: n 2. -ἰδαν | τοῦ Θεοῦ cum MAFP al pler

ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀπυκτείνωσιν αὐ-
 τούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε· καὶ ὁ βίσις βασιλεὺς
 αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παύσῃ ἀνθρώπων. 6 καὶ
 1ob 3, 21 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ
 οὐ μὴ εὕρῃσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει
 1oel 2, 4 ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι
 ἴπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πύλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς
 στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἄν-
 1oel 1, 8 θρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες
 αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακις

vg cop syr aeth And^c etP Are Haym ... Gb^o cum 1. 12. 17. 28. 47.
 79. harl^o arm And^a etBav. Cf. et. Cassiod *unde exeuntes lucustae tam-
 quam scorpiōnis neque fenum neque arborem laedebant, nisi eos tantum
 qui signati crucis in suis frontibus non habebant.* | μετώπων sine αυτων
 cum MAP 1. 12. 28. 79. am harl^o tol allachm And^a etBav (item com:
 οι μη σσημειωμενοι τη θεια σφραγιδι τα μετωπα) ... ε (Gb^o) Ti add
 αυτων cum n al pler vg^{ole} fu demid lipss al syr arm aeth And^c etP
 Are Cassiod Haym

5. αυτοις cum MA 1. 7. 12. ... ε Ti αυταις cum BF al pler And^{omn} Are
 | βασανισθησονται (edd Erasmi -σονται) cum MAP 1. 12. 36. 38.
 AndBav ... ε βασανισθωσι cum n al pler And^a P Are ... 7. βασαν-
 ωσων (-νησων), item cruciarent vg^{ole} lip^a (non item am fu tol harl
 demid lip^a & omniachm) arm aeth | παυση (7. 87. al mu AndBav
 πειση): 10. 26. 37. 41. 42. 43. 49. 96** πληξη
6. ζητησουσιν: 2. 8. 9. 10. 19. 27. 42. 50. 91. 96. harl^o ζητησω | ον μη
 cum MAP 1. al plus⁶⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Ss) ουχ cum? | ερη-
 σουσιν cum MH 6. 7. 8. 29. 30. 32. 36. 38. 47. 48. 50. 51. 91. 94. 95.
 96. 97. 98. al mu AndP Are; invenient vg Ambluc^{9,1419} al. Item ευρη-
 σωσιν 1. 2. 9. 11. 14. 27. 92. 93. (-σσειν) ... Ln Ti ευρωσων cum AP
 12. 17. 28. 34. 35. 46. 49. 79. 87. And^a et^c (etBav ευρωσιν); inven-
 ant harl^o | αποθανειν: 7. τον θανατον, omisso ο θανατος | φευγει
 cum AP 1. 12. 17. 36. 38. AndP. Item η φυγη, harl^o fugiat ... ε φευ-
 ξεται cum n al pler And^a P Are, item fugiet vg | ο θανατ. απ αυ-
 των cum MAP 1. (28. omisso απ) 36. 38. 79. al mu^{v1} vg (et. am demid
 tol harl lipss omniachm; fu mors fugiet ab eis) sah (cop ut fu) syr
 And^a etP ... Gb Ss απ αυτων ο θαν. cum n al plus⁶⁰ arm And^c etBav
 Aretha
7. ομοιοι cum n ... ε Ln Ti ομοιοι cum BF al omn^{v1} And^{omn} Are ... Δ
 ομοιωματα | ομοιοι χρυσω (Gb') cum MAP 1. 28. 30^{mg} 35. 36. 79. 87.
 al vg syr arm aeth (cop existentes coloris aurei) And^{omn} ... Gb Ss
 χρυσοι cum n al foro⁶⁰ Are
8. ειχαν cum MA (non item v. sq) ... ε Ti ειχον cum BF al omn^{v1} And
 a P (sedBav και ιχοντες) Are

σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ^{10cl 2, 3}
 ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐράς
 ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία
 αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε 11 ἔχουσιν ἐπ'
 αὐτῶν βασιλεῖα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα- ^{10b 20, 22}
 ῖστί Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

10. καὶ ἔχουσιν: 38. Andp κ. εἶχον. Item *et habebant* vg etc | ὁμοίαις ut
 nr al fero omn And^{omn} Are, item *similes scorpioum* vg etc (cop *sicut*
scorpioum, *neth sicut cauda scorpii* ... κα 14. ὁμοίαις | κέντρα, καὶ ἐν
 (et. Sz) cum κΑΒΡ al plus³⁵ cop syr ar^o Are ... ε (= Sz) κέντρα ἦν ἐν
 cum? vgl¹⁰ fu demid hari^{**} lipss allachm Haym ... Gb' κέντρα ἐν cum
 1. 7. 28. 34. 35. 36. 38. 40. 46. 47. 79. 87. 90. 92. al am tol hari⁴ al
 lachm arm aeth anonym^{aus} And^{omn} | ἐν ταῖς οὐρ. αὐτῶν sine καὶ
 (etiam Gb' Sz) cum κΑΒΡ 6. 7. 8. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38.
 43. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu am fu demid
 tol lipss⁶ omnlachm syr (cop *et est potestas earum in cauda sua laedendi*,
neth et in cauda sua habebant aculos quibus icebant hominem) And^o Are
 Prim (*potestas in caudis earum erat laedendi*) ... ε add καὶ cum 1. 36.
 47. 79. al vgl¹⁰ hari lipss⁴ 5. And^a p bav | ἡ ἐξουσία αὐτῶν cum κΑΡ
 1. 17. 34. 35. 36. 46. 87. al vg cop ar^o And^o bav Prim Haym ... v
 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 79. 91. 93. 94. 95. 96.
 97. 98. al mu syr And^a Are ἐξουσίαν ἔχουσιν, item 51. 90. 92. al
 ἐξουσίαν ἔχουσαι ... 7. om plane (item aeth, vide ante), ita ut habeat
 κέντρα ἐν ταῖς οὐρ. αὐτῶν του ἀδικῆσαι etc | ἀδικῆσαι cum κΑΡ 1. 6.
 28. 32. 35. 36. 48. 51. 70. 87. al And^{omn} Are ... Gb' Sz του ἀδικῆσαι
 cum n al²⁰ fere :: sunt igitur lectiones quae a nostra differunt in-
 primis hae: καὶ κέντρα ἦν ἐν ταῖς οὐρ. αὐτῶν' καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν
 [του] ἀδικῆσαι etc, et καὶ κέντρα' [καὶ] ἐν ταῖς οὐρ. αὐτῶν ἐξουσίαν
 ἔχουσιν [του] ἀδικ. etc

11. ἔχουσιν idque sine καὶ (et. Gb) cum κα 6. (teste Trog) al? (cop
fuit super eos rex), item ε (= Gb Sz) καὶ ἔχουσιν cum p 1. al sat mu
 vg (*et habebant*, sed fu *et habent*) syr arm aeth And^a bav (etp καὶ
 εἶχον) Prim Haym (hi² ut vg) ... Gb' Sz Ti ἔχουσαι cum v al²⁰ fere
 Are anonym^{aus} | ἐπ' αὐτῶν βασιλεῖα (36. -λεισ) cum λ (et n εαυτῶν
 του βασιλ.) p (supplet ipse* in mg, sed scribit αὐτος) 1. 14. 28. 36.
 79. 92. al vg cop (vide ante) And^a p bav anonym^{aus} Prim al. Item
 ε ἐφ' αὐτῶν βασιλεῖα cum? ... Ti βασιλεῖα ἐπ' (16. al υπ) αὐτῶν (42.
 87. αὐτος, 7. αὐτοσ) cum v al plus³⁰ syr arm And^o Are ... aeth non
 exprt ἐπ' αὐτῶν | τον ἀγγελον cum κα(αρχοτα τῆσ ἀβύσσου τον ἀγ-
 γελον, ὄνομα etc) p 1. 7. 14. 28. 36. 79. al mu And^a p bav ... Ti om
 τον cum v al plus³⁰ And^o Are ... pro *regem angelum* habent am⁴ hari⁴
regem angelorum | ω ὄνομα αὐτῶ cum n ... 18. ω ὄνομα, vg etc cui
 nomn, Andp ὄνομα αὐτου ... ε Ln Ti ὄνομα. αὐτῶ cum ABP al plor
 And^a bav Are | ἀβαδδων cum κΑΡ 51. al vix mu vg anonym^{aus}, item
 syr ... 2. 8. 13. 14? 19. 26. 38. 41. 42. 50. al ἀβαδδων, v 27. 30. 93.

11, 14 12 ἼΙ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδὸν ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσαρῶν κεράτων τοῦ θουσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-

al *αββααδδων*, 1. 4. 6. 10. 11. 12. 17. 28. 31. 49. 79. 94. al *And^a P^{bav} Are αββαδων*, 9. 36. 96. *αββαδδων*, 35. 87. 95. *And^c αββααδων*, 14 (sp Scri) 92. *αβλαδδων* ... *Haym labbadon*. „Quod in quibusdam edd. invenitur scriptum *abadon*, ubi scilicet primum est *a*, sed falso scriptum est et vitio scriptoris factum. Sed primum ibi ponendum *l*, et *labbadon* dicendum, sicut b. Hieronymus dicit in Hebraeis interpretationibus.“ Cf igitur Hier de nominib. Hebr., ubi interpretatur *solitaris eorum*. Similiter *lips^a laabadon*. Prim vero *Armageddon* habet, cop *Magedon*, arm *Albagon*, aeth *Abdon*. | *καὶ ἐν τῇ* cum *καρ 1. 6. 36*. al pauc aeth ar^c *And^{bav} ... Gb⁷* Ti *ἐν δε τῇ* cum *β al⁴⁰ vg* (fu om *δε*) *syr And^a P^b Are Prim al*. Libere cop *quod explicatur graece*. | *ἐλληνικῇ* (38. *And^p add ρησει*): *ἢ ἐλληνίδι*. Libere arm *quod vocatur in armeniana lingua*. | *ὄνομα ἔχει* (98. *ἐχω*): *ἢ 36. ἔχει ὄνομα ... vg om* (*graecae autem Apoll.*) | *απολλων* (49^a 98. *απολυων*, *And^{bav} ο απολλ.*): am fu *apollion*, vgle demid harl al mu *apollion*, allachm *apollon* ... *vg Haym add latine* (am fu *lipos* tol omnlachm *et lat.*, *Haym lat. autem habens* (am *lips^a* tol harl allachm *Haym habet*) *nomen* (fu om *hab. nom.*) *Exterminans*, item Prim *et latina lingua nomen habens Exterminans*, item *anonym^{aus}* (post cui *nomen hebr. Abaddon*, *graecae απολλων*) *add latine Perdens*.

12. *η οὐαι η μια*: *η^c οουαι μια*, *η^c οουαι η μια* | *απῆλθεν*: 28. 79. 80. *And^a παρηλθεν* | *ερχεται* (*Gb⁷*) cum *η^a 7. 8: 14. 29. 30. 31. 49^a al plus³⁰ ... ς ερχονται* cum *nr 1. 28. 32. 35. 36. 38. 79. 87*. al *sat mu And^{omn} Are* | *ετι*: 36. 37. *And^a εἰβαν αι* (47. *ετι και αι*) ... 1. 49. 97. *And^p om ... 7. cop δευτερα pro ετι δυο*. Cf Hierosech⁷ *Vas unum-abili*, *et vas alterum veniet cito*. | *μετὰ ταῦτα*. ¹³ *Καὶ* cum *αρ 1. 28. 49. 87*. al *sat mu vg syr And^{omn} Are anonym^{aus} Haym* (item Prim, sed om *μετα ταυτ.*) ... 8. 29. 31. 47. 48. 50. 90. al mu *μετα ταυτα και* coniungunt et ad sqq trahunt; item *n* cop omisso *και*. Item *β 14. και μετα ταυτα ... aeth om μετ. ταυτα*

13. *Και*: *η* etc om, vide ante | *φωνην μίαν* (14. *μίαν φων.*) ... *η^c And^p φωνη μιας* ... 34. 35. 87. *And^c φωνην μεγαλην* ... 38. om *μίαν*, nec exprim cop arm ... am fu omnlachm *vocem, unum*, item *Cyp³²³ Prim anonym^{aus} unum*, idque hoc modo: *εἰ αὐδισί unum ex quatuor cornibus* (*Cyp angulis*) etc ... *η^c ὄμ μίαν ἐκ των τεσσα. κεράτων*, ut habeat *φωνην του θουσιαστηριου* (: similitur ac 16, 7.), suppl *η^c sed omisso τεσσαρ.* Item 14. 92. om *των τεσσαρων κεράτων*. | *τεσσαρων* (1. 92. al *d⁷*) cum *β^p al fere omn vgle demid lips^a. 6.* (arm, vide post) *And^{omn} Are Cyp³²³ Prim anonym^{aus}* (arm *των τεσσαρων ζωνων α ην ενωπιον του θουσιαστηριου*) ... *Ln om cum η^c 28. 79.* (*hi² ἐκ των κερατ. κερκατος του θουσιαστ.*) am fu harl *lips^a. 6.* tol omnlachm cop *syr aeth Haym Bed. De η^c 14. 92.* vide ante :: excidisse puto *τεσσαρων*, quod

πιοι τοῦ Θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· ^{7, 16, 12}
 λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῶν ποταμῶν
 τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἀγγελοὶ οἱ
 ἠτομασμένοι εἰς τὴν ὄραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἔτιαντόν, ἵνα
 ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
 στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἦκουσα τὸν

per ὄ scriptum fuisse probabile est, in codice summae antiquitatis (prini saec.), unde eadem ratio ad alios et ipsos antiquissimos transiret. Aliena manu eum numerum additum esse haud credibile. Videbaturque eo magis tuendus quum Cypriani et, qui et ipse italiae testis videtur, Primasii auctoritate utatur. | του χριστου του (28. om): 14. arm om, item 92. servato του

14. λεγοντα (Gb') cum n^a A ... Gb' λεγοντασ cum B al²⁰ fere Are, 40. λεγων ... ε λεγουσαν cum P 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al, item n^c AndP λεγουσασ (vide ante). Latini i. e. vg Cyp Prim al *dicentem* | εκτω (et. Cyp etc): A And^{bav} om | ο εχων cum MABP al fere⁶⁵ And^a P bav ... 34. 35. 87. And^c τω εχοντι ... ε (= Gb Sz) οσ εχε cum? Are (ex codice?). Latinis quidem (vg Cyp al) est *qui habebat tubam*, Prim *qui tubam portabat* | τεσσαρας (1. 92. al δ') cum ABP etc: n 87. τεσσαρες, 7. τεσσαρεισ | επι: 7. 19. 87. εν (ut vg in *flumine*, sed Prim *super flumen*) | τω μεγαλω (et. Cyp Prim anonym^{aus} Haym): P add (repetit) ποταμω ... arm^{soh} AndP (τω retinet) om, item Caesiod (libere *angeli qui erant in Eufrate fluvio quattuor alligati*. Similliter alii in comm.) | ευφρατη: B εφρατη. Ceterum cf huc Epiph⁴⁵⁶ (ἄλογοι): λυσον τουσ τεσσαρας αγγελουσ τουσ επι του ευφρατου. και ηκουσα τον αριθμον του στρατου, μυριας μυριαδες και χιλιας χιλιαδισ, και ησαν ενδειμειοι θωρακασ πυρρονσ και θειωδισ και νακινθινουσ.
15. ελυθησαν: A ελυπηθησαν | αγγελοι οι ητομασμενοι (And^{bav} ετοιμ., 28. 79. προητοιμ.): n 41. 90. 98. om οι | και ημεραν cum AP al sat mu vg And^a P bav Cyp²²³ Prim anonym^{aus} al ... B al plus²⁰ And^c Are και εις την ημε., item 28. 38. 49. 79. 91. 96. και την ημεραν ... n 1. (et. ed. Compl) om | να: n per incuriam add μη | το τρίτον: 28. 87. 79. 80. And^a add μεροσ (ut et. vg *tertiam partem*). Cf supra.
16. των στρατευματων cum MABP 1. al fere⁶⁵ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) om των cum? arm | του ιππικου cum MABP 1. 7. 14. 28. 81. 36. 38. 49^{ms} 79. 92. al And^a P bav Are ... Gb' του ιππου cum 2. 8. 9. 18. 16. 29. 85. 49^{txt} 51. 91. al plus²⁰ (18. του ιππου αυτων, 8. των ιππων). Vg anonym^{aus} *numerus equestris exercitus*, Prim *numerus militantium equitum illius* | δισμυριαδες cum AP 1* 81. 36. (et 11. 12. δισμυρ. et 18. δισμυριων) And^{bav}, item *dismyriades* Cyp²²³ et *dismyriad.* anonym^{aus} (i. e. Tichonius) et Tichon ap Prim („Alia porro translatio quam Ticonius exposuit, habet: *Et numerus equestris exercitus dismyriadis myriadum*, ubi expositionem praeteriens hoc tantum adiecit: non dixit quot myriadum.“ (haec ipsa verba apud anonym^{aus} leguntur). Ipse Prim habet *octoginta milia ... ε δυο μυριαδ.* cum

ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὀράσει
καὶ τοὺς καθήμενους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ
δακνυθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
1001 2, 2 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκράθησαν τὸ
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία
τῶν ἵππων ἐν τῇ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·

π (sed μυριαδων μυριαδασ) 1** (teste Treg) 28. 79. al^v Are ... v al fere⁴⁰ arm And^a e p μυριαδισ. Vide ad v. 14. Epiph, qui ad μυρια μυριαδισ add (atque sic etiam arm) καὶ χιλιαὶ χιλιαδισ ... vg vicies millies (am fu etc millies) dena millia (am fu al millia) | ηκουσα cum κα βρ 1. al plus⁴⁰ am fu demid tol lips⁵. 6. omnlachm cop syr arm (aeth om ηκουσα τ. αρ. αυτων) And^{omn} Cyp Prim al ... ε (= Gb Sz) praem kas cum? (11. ηκουσα δε) vg^{cle} lips⁴. harl Are

17. οὕτως (et. Cyp²²³): 38. arm Prim anonym⁴⁸⁵ om | ἴδον (ἴδων β) cum abc 7. 14. 92. And^{bav} ... ε Ln ἰδον c. κρ al pler And^a e p Are | ἵππους cum καρ etc ... v 14. ἰππικους | ἐπ αυτων: κ επανω αυτ. | δακνυθίνους: Prim *spineas* (tractat etiam uberius in comm) | θειωδεις: κ* θιωδεις, κ^o levi rasura restituit θιωδεις | ἐκπορευεται: 38. And^p εξεπορευετο

18. απο cum κασρ al⁶⁰ fere And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) υλο cum 1. al? | των τριων: σ om των, κ arm om τριων | πληγων cum κασρ al plus⁴⁰ vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Cyp²²³ roll ... ε (= Gb Sz) om cum 1. 38. al? And^{bav} | απεκραθησαν: 36. 38. 97. And^a απεκραθη | εκ του πυρος cum κασρ 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. al And^a ε^{bav} (vg *de igne*) ... Gb' απο τ. πυρ. cum β 7. 14. al²⁵ fere And^c ε^p Are | και του καπν. cum κав 7. 8. 14. 29. 38. 79. al²⁵ fere am fu demid lips⁵. 6. harl* tol omnlachm cop aeth And^c ε^p Are Cyp. Ilaym ... ε (= Gb Sz) και εκ του καπν. cum cp 1. 6. 31. al vg^{cle} lips⁴ harl** arm syr And^a ε^{bav} | και του θειου cum κασρ al⁴⁰ fere vg cop aeth And^c ε^p Are Cyp Ilaym ... ε (= Gb Sz) και εκ τ. θει. cum r 1. 6. 31. 79. al syr arm And^a ε^{bav} | του εκπορευομενου (7. om εκπ.) et. am fu tol harl* et** Cyp Prim ... 28. 36. 38. 79. vg^{cle} lips⁴ lachm cop And^a ε^p των εκπορευομενων | των στοματος: 91. 95. του στοματος. In κ super των ante στοματος κ^o notavit ου, sed rursus abstersit. Item ore vg Cyp Prim al, sed lidem sic etiam v. 17.

19. η γαρ εξουσα των ιππων (α τοπων, arm om) et εστιν (38. ηρ, Prim ερα) cum κασρ al fere⁴⁵ vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ε (= Gb Sz) αι γαρ εξουσαι αυτων et εστιν cum 1. (sed εστιν) al? ... Cyp²²³ om ista, post *de ore eorum* (exeunte v. 18) pergens: est et in caudis eorum; caudae enim. (Ceterum totum locum 9, 13—21 cum aliis nonnullae edd. Cypriani non habent.) | και εν ταις ουραις αυτων (29. των ιππων) cum κασρ al plor vg cop syr arm And^c p Are Cyp

αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφρασι, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικούσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδωλα τὰ χρυσοῦ καὶ τὰ ἀργυροῦ καὶ τὰ χαλκοῦ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακικῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

16, 11
P^a 184 (185),
16 etc

Prim al ... ε (= Gb Sz) om cum 1. 36. And^{bav}, item aeth ... 38. And^a εν ταις ουραις και, eaque ante εν τω στοματι αυτων pon | ομοιας (1. 49. ομοιοι): c^o om | σφαισιν cum M^aCP 1. 14. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 92. 96. al And^a P^{bav} (red^{bav} in mg ομοιας των σφαιων) ... v al⁹⁰ And^o Are σφαιων | εχουσαι: M^aP 36. εχουσαις (quod M^a ex εχουσαις M^a restituit). Cf demid *similes serpentibus habentibus* (vg *habentes*) ... c^o (sed correxit c^b) And^P ει^{bav} εχουσιν | κεφαλαις (et. vg Cyp al): Prim add *draconum* | αδικουσιν: 38. ηδικουσαν

20. ουδε ante μετενοησαν (v μετανοησ.) cum M^b 14. 38. 92., item neque vg cop syr Cyp^{92a} Prim al ... ε (= Gb Sz) Ln ουτε cum AP 1. 30⁹² 36. al vix mu And^a et^{bav}, item neque vide ante ... Gb Sz Ti ου cum c 6. 7. 8. 28. 29. 30^a 31. 32. 35. 47. 48. 49. 50. 51. 79. 87. 91. 93. al plus⁹⁰ And^c et^P Are. Cf et. And^{om} ἐπήγαγε· καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἵσσι φειδοῦσι ἀξιοθίντες καὶ ταῦτα μὴ πεπονθότες ἀμετανόητοι μεμνήκασι, μήτε τῇ εἰδωλολατρίᾳ μήτε τοῖς φόνοις καὶ τοῖς πορνείαις - ἀποταξάμενοι, τοῖς αὐτοῖς ὑποκείμενοι. | εν των εργαων των χειρων αυτων (vg *de operibus manuum suarum*): Prim *factorum suorum malorum* | ινα μη: 1^a om μη | προσκυνησουσιν cum M^aC 7^a 86. 42. ... ε προσκυνησωσι cum M^aP al pler And^{om} Are | τα δαιμονια: 38. τω δαιμονι | και (38. η) τα ειδωλα cum M^aBCP 1. al plus⁹⁰ And^{om} Are ... ε (= Gb Sz) om τα cum? arm | και τα χαλκα cum M^aBCP etc ... 2. 6. 7. 8. 9. 18. 16. 29. 30. 31. 33. 36. 47. 48. 50. 90. 93. 94. 95. 97. 98. al plus⁹⁰ aeth⁹⁰ Are om | και τα ξυλινα (et. Cyp^{92a}): M ante και τα λιθινα pon | δυναται cum M^aB^a(ita videtur)CP 7. 28. 35. 36. 38. 47. 49. 50. 79. And^a o P ... ε δυναται cum B^a al pler And^{bav} Are. In v vdr ipse^a primam scripturam emendasse, in qua spatium quod inter α et τ est suadet ut v scriptum fuisse statuamus. Quam rem in editione non satis expleni.

21. εκ των φονων αυτων: 38. εκ τοιτων ουτε εκ των φονων, similiter 17^a εκ των εργαων αυτων ουτε εκ τ. φον. αυτων. Omittit etiam arm αυτων pri sec tert loc (teste Treg) | φαρμακικων cum M^aP 7. al⁹¹ And^{bav} (: eandem formam infra 18, 23 φαρμακια ex M^aCP hausimus. Poterat etiam Gal 5, 20 ex M^aP recipi. Cf eiusdem formae exempla in Steph. Thes.) ... ε Ln φαρμακειων cum M 1. al sat mu And^a P ει^{bav} ... c al^{92a} And^c Are φαρμακων | πορνειαις (M^aCP -ριας) cum M^aBCP al om^v vg rell And^{om} Are ... M^aΑ πορνειας

X.

5,3 1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβυβίοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
 4,3 τοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,
 καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλος
 πυρός, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεωγμένον. καὶ
 εἶθηνεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώ-
 νημον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μονῶ-
 ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἰαντιῶν φων-
 νάσ. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμειλλον γράφειν, καὶ

X. 1. εἶδον cum mcp al pler And^a o p Are (: : cf ad v. 5.) ... Τὶ ἰδον cum
 ΔB 7. 14. 92. And^{bav} | ἄλλον c. mAc 35. 36. 38. 87. al non ita mu vg
 cop sah syr arm aeth And^c p bav Are anonym^{aug} al; item post ἀγγε-
 λον 7. 16. Prim ... Gb^o cum n 1. al plus⁸⁵ And^a | η ἴρις (n^{*} θυξέ)
 cum n^{*} et^o ABC al⁸⁵ And^c Are ... ς (= Gb Sz) ἴρις omissio η cum p 1.
 7. 32. 86. 88. 98. al arm And^a et p ... 28. 79. 80. And^a et^b ἴρις (And^b
 ἴρις, 28. ἴρις) ... aeth^{ro} καὶ η ἴρις. Cf huc etiam Tert^{oro} 15 et αἰῶς
 ἰριδὸς ἀμβίου ορνатуρ καελεστὶ πρωτο. | ἐπὶ τὴν κεφαλὴν cum ΔC 9. 12.
 ... ς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς cum mcp al pler And^{omn} Are | αὐτον pri (post
 κεφα.) cum mABCP 1. al⁴⁵ vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Prim al
 ... ς (= Gb Sz) om cum? | ὁ ἥλιος: 38. om o | στύλος et. vgl^o ano-
 nym^{aug} Victorin Prim Cassiod: 38. am fu tol demid lipss omn^{laebm}
 syr ar^o arm aeth (non item cop) στύλος

2. καὶ ἔχων cum mABCP al plus⁸⁰ (38. κατεχων omissio καὶ) syr And^c ...
 ς (= Gb Sz) καὶ ἔχεν cum 1. 7. 28. 85. 86. 47. 49. 79. 91. 96. al vg
 cop arm And^a p bav Are Victorin Prim al | βιβλαρίδιον cum n^{*} ΔC^o p
 1. al And^p Are ... n^o vi (super βλ enim notavit li, sed abstersit ante-
 quam id quod volebat absolveret) c^{*} 7. 10. 14. 17. 28. 36. 37. 38. 47.
 49. 79. 91. 92. 96. And^a et^{bav} βιβλιδαριον ... Gbⁱ βιβλιον cum n al⁸⁵
 And^c | ἠνεωγμένον cum mcp 1 (-μεων) 7. 31. 33. 34. 35. 87. And
 o p bav ... ς ανεωγμ. cum n al plu And^a Are ... Δ cop om | τὸν δεξιόν
 (et. cop): c om | ἐπὶ τῆς θαλάσσης et ἐπὶ τῆς γῆς cum mABCP al⁴⁵
 And^c et p Are ... ς (= Gb Sz) ἐπὶ τὴν θαλάσσαν et ἐπὶ τὴν γῆν cum
 1. al pauc^{vi} (And^a et^{bav} ἐπὶ τὴν θαλάσσαν et ἐπὶ τῆς γῆς, 94. ἐπὶ
 τῆς θαλάσσης et ἐπὶ τὴν γῆν)

3. n^{*} post ἔκραξεν add ωσ, n^o delevit | αἱ ἑπτὰ βρονταὶ (n^{*} per incuriam
 φωναί, n^o reposuit βροντ.): n^{*} (non item^o) 1. 4. 7. 18. arm And^p om
 αἱ | τὰς καιπτῶν φωνῶσ cum ABCP al pler vg cop (occe^m καμ) syr
 And^{omn} Are Victorin al ... n 7. τὰσ καιτ. φωνῶσ, item arm aeth

4. καὶ ὅτε: n 37. 79. And^a Prim καὶ ὅσα (et quae) | αἱ (1. 98° om) ἑπτ.
 βρονταὶ sine additam cum mABCP 1. al⁴⁵ am fu demid tol cop syr arm
 aeth And^{omn} Are Prim (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add τὰσ φωνῶσ

ἤκισσα φωνῆν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ Dan 2, 16
 ἑπτὰ βιβρωταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. Ἐ καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον Dan 12, 7
 ἕστῳτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔρρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ 14, 7
 τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, Ἐ καὶ ὤμωσεν ἐν τῇ ζῳντῇ εἰς τοὺς Am 2, 7
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ 14, 7
 τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι 14, 7
 χρόνος οὐκ ἐστὶ ἐστὶ, Ἐ ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβ-
 δήμου ἀγγέλου, ὅταν μὲλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθῃ τὸ μυστήριον

αὐτοῦ cum? vgc¹⁰ harl lipss omnlachm Haym | ἐπιλλοῦν cum κρ 1. 6.
 7. 8. 28. 29. al longe plu And^a o p Are :: ut 3, 2 MACP etc ... Ln Ti
 ημιλλοῦν cum. abc 2. 12. 14. 83. 88. 42. 50. 92. 94. 97. And^{bav} | λε-
 γουσαν sine μοι cum MACP 1. al plus⁴⁰ am fu harl lipss tol omnlachm
 syr arm aeth And^{omn} Are Prim al (And^p φωνῆς et λεγουσῆς) ... ε
 (= Gb Sz) add μοι cum? vgc¹⁰ demid cop | α ἐλάλησαν: κ οσα | αι
 ἑπτα βρωταί see loc: c om ἑπτα | μη αὐτα cum MACP al¹⁵ vg (arm
 om αὐτα) And^c Are Prim al ... ε (= Gb Sz) μη ταυτα cum? ... 1-
 10. 12. 17. 36(?) 37. 49. 79. 91. 96. And^a etP (et com δια δε τον σφρα-
 γισαι - και μετα ταυτα γραψαι) et^{bav} μετα ταυτα | γραψῃς: 7. 28.
 98. γραψεις, And^p γραψον ... 1. 10. 12(?) 17. 86. 87. 49. 79. 91. 96.
 And^a et^{bav} γραφεις

5. εἶδον cum κρ al pler And^{omn} Are ... Ti ἕδον cum λη 7. 14. | ἕστῳτα:
 30. 31* 38. 97. 98. om | τὴν δεξιαν cum κβcr al fere⁶⁰ cop syr arm
 aeth And^a o p Are Prim ... ε (= Gb Sz) om cum λ 1. 36. al? vg And
 bav | εἰς τον: 14. ἐπι τον

6. ὤμωσεν εν cum κ^cacp 1. 6. 7. 28. 31. 32. 36. 49. 79. 91. al And^a p bav
 Are (uterq. et. in com), item per viventem vg Prim al ... κ^an al¹⁵ cop
 And^c om εν, hinc Gb^o | των αιωνων: 1. 12. 47. arm And^p et^{bav} om ...
 16. 36. add αμην | και τὴν γῆν και τα εν αὐτῇ: λ 1. 12. om | και τα
 εν αὐτῇ (post γῆν): 28. 79. 80. And^a omisiss και τα εν αὐτω habent
 h. l. και τα εν αὐτοις. Item cop keth oin και τα εν αὐτω et και τα εν
 αὐτῇ postenque habent και τα εν αὐτοις παντα | και τῆς θαλασσ.
 και τα εν αὐτῇ cum κ^cncp al pler vg And^{omn} Are Haym al ... κ^aλ
 30. 31. 32. 38. 40. 49. 98. arm Prim om | οὐκ ἐστι cum κ^cabop
 al¹⁵ syr arm And^c p bav Are, item amplius non erit am fu lipss demid
 tol omnlachm, iam non erit anonym^{us} Prim ... κ^a 40. οὐκ ἐστιν,
 cop non est ... ε (= Gb Sz) οὐκ ἐστιν et cum 1. 79. And^a, item vg
 oio non erit amplius

7. ἀλλ cum κβcr 1. al¹⁵ ac multo plurib And^{omn} Are ... ε αλλα cum
 14. al | τον (c oin) ἔβδου. ἀγγελου et. vg anonym^{us} Prim septimē
 angelū: κ τον ἀγγελ. τον ἔβδου. | μελλῃ (et. 1.): 7. 28. 30. 31. 35. 36.
 51. 79. 87. 91. 98. μελλει | και cum κβcr 1. al pler am allachm syr
 cdd are aeth And^a o bav ... 10. 17* 37. 49. 91. 94. 96. vgc¹⁰ fu demid
 tol allachm cop arm syr^{polyk} And^p Are Prim Haym om | ἐτελεσθη
 cum κβcr al fere⁶⁰ cop syr^{cdd} And^c et^{bav} ... ε (= Gb Sz) τελεσθη

τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνηγγέλisen τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.
8 καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἡμῶσι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ
καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ms 2, 1 m

9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἀγγελοῦ, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλα-
ρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικραεῖ σου
τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ
ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον

(-σθῆ v 7.) cum B 1. 7. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al? And^a etP ... vg
syropolygl^a ar^o aeth consummabitur, Prim (Cassiod) *sumitur*, item (sed vix
ex cod Gr) Are τελεισθησεται | ωσ: 10. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And
a p ban Are^{oom} (non^{xt}) ὁ | ἐνηγγέλisen: 10. 12. 17. 19. 26. 28. 37. 49.
79. 91. 96. And^a (nonP) ἐνηγγέλισατο | τοῖς ἑαυτοῦ (14. 36. αὐτοῦ,
item sed post δουλ. v al²⁵ And^c) δουλοισ (κ add καὶ) τοῖς προφήταις
cum MABCF al plus⁴⁰ And^c et^{ban} ... ς (= Gb Sz) τοῖς ἑαυτοῦ (28. 79.
αὐτοῦ, item sed post δουλ. 97. al? Are) δουλοισ τοῖς προφήταις cum
1. 28. 79. 97. al And^a etP Are ... vg *euangelizati per seruos suos pro-
phetas*, Prim *eu. per prophetas seruos suos*

8. καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἡμῶσι et. am fu demid tol lipss omn^{laechm} (sed lipa⁴⁻⁶
n^{laechm} et vocem quam audivi) ... 7. vgc^{le} Prim καὶ ἡμῶσι φωνῆ |
λαλοῦσαν et λεγοῦσαν cum MABCF 7. 14. 36 (addito μοι) 91. 92. And
ban, item am fu demid lipss tol al et vos (lipa⁴⁻⁶ al vocem) *quam au-
didi - loquentem mecum et (am^o om) dicentem (all^{laechm} dixi mihi, sed
lipa⁴⁻⁶ al loquuta est mecum dicens)*, Prim *et audivi vocem de caelo iternam
loquentem mecum: Vade etc ... ς λαλοῦσα et λεγοῦσα cum 1. al plor
And^a P Are | ὑπαγε: 4. 6. 11. 31. 32. 48. vgc^{le} lipa⁴⁻⁶ demid Prim
Haym add καὶ | βιβλαρίδιον cum M^a 1. al vix mu AndP et^{ban} ... Ti
βιβλιδαριων cum B al fore⁴⁰ And^a et^c Are ... Gb' Ln βιβλιον cum AC
6. 14. | ἠνεωγμενον cum MAC^a 1. 35. 36. 37. 92. al And^c v^{ban} ... B
al plus²⁰ And^a Are *ανεωγμενον* | εν (G. 11. 31. om) τῇ χειρὶ ... 36.
εκ χειροσ, de manu vg Prim al ... c om | τοῦ ἀγγέλου cum MABCF 1.
al²⁵ fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om του cum 8 (certe non pro
του afferunt Wtat Sz Scri) al?*

9. ἀπῆλθα cum A 16. 27. 50. 97. ... ς ἀπῆλθον cum MBCF al plor And
omn Are | δοῦναί μοι cum MABC al⁴⁰ fere vg syr And^c Are Prim al ...
ς (= Gb Sz) δοσ μοι cum P 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. 96. al? cop
And^a p^{ban} | βιβλαριδιον e. λ⁴⁰ (*βιβλαριον)CF 1. al^{vi} AndP et^{ban} ... B
al⁴⁰ And^a et^c Are βιβλιδαριον ... M 11. al^{vi} βιβλιον | λαβε καὶ καταφ.
αυτο et. am fu harl lipa⁴⁻⁶ accipe et deuora illum (cum), Prim *sume et
comede eum*; sed vgc^{le} demid tol al accipe idrum et deuora illum; cop
sime cum tibi ... κ^o λαβε αυτο καὶ καταφ., item κ^o sed addit insuper
αυτο | κοιλίαν: Δ καρδιαν. Cf And^{oom} πικραεῖ δὲ σοι ὄμωσ τὴν κοι-
λίαν, δηλαδὴ τὴν καρδίαν τὴν τῶν λογικῶν τροφῶν χειρητηνῆ.

10. βιβλαριδιον cum AC^a 1. al AndP et^{ban} ... M^a al²⁰ fere And^c Are βι-
βλιον ... 8. 10. 14. 17. 28. 32. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And^a βιβλιδα-

αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικρανθῆ ἢ κολία μου. 11 καὶ λέγουσί μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλευσίν πολλοῖς.

XI.

· 1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ ^{21, 15} ^{22, 40, 8} μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς πυλῶ-

ριον | καταφαγον: 36. -φαγα, item postea εφαγα | ην: 87. εγενετο, item cop | ὡς μελι γλυκυ (7. γλυκαζων) cum κερ al pler vg syr And omh Are ... AB 36. cop γλυκυ ὡς μελι ... arm om γλυκυ, aeth om ὡς μελι. Cf Prim et cum accepissem libellum de manu angeli, et cum comedissem cum, statim repletus est venter meus. | οτι εφαγον αυτο: 34. 35. And^c om | επικρανθη: η εγεμισθη, item (vide ante) Prim repletus est; κ^c vero post η καιλ. μου add πικριασ. Ceterum ad vv. 9 et 10. cf Or ^{2, 106} (ex selectis in Ezech 2, 19 ubi est κας εν αυτη κεφαλις βιβλιου, adhibitis verbis ps. 38, 9 εν κεφαλις βιβλιου γεγραπται περι μου): καὶ ἄλληρ δὲ κεφαλίδα βιβλίον γεγραμμένην εὐφήμιας ἐν τῇ ἀποκαλύψει τὸν ἰωάννην καταθίοντα· πλείον γὰρ κεφαλίδος οὐ χωρεῖ φαγεῖν ἢ ἀνθρώπινα φύσις. Quibuscum cohaerent quae^{4, 20} habet: ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσθλων ἰωάννης μίαν κεφαλίδα, ἐν ἧ γέγραπται τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπισθεν (cf supra 4, 6).

11. λέγουσιν cum MAB al³⁰ am⁶ harl And^c Are ... ζ λεγει cum F 1. 7. 28. 31. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al^v vg^{cl} am²⁰ su al plu (sed vg^{cl} demid lipss allachm dicit, am²⁰ su al dicit) cop syr arm aeth And^a p bav Prim (ait) | επι λαοισ (87. λαουσ): 95. επι λαου, et cf postea Prim | και εθνεσιν cum MAF 1. 31. 36. 38. 47. al vg cop And^a p bav ... TI x. επι εθν. cum n al plus³⁰ syr And^c Are Prim (in populo et in nationes et linguas et reges multos, sed paullo post in com in populos, in nationes, in linguas et reges)

XI. 1. ὁμοιος ραβδῳ: 38. ὡς ραβδος | λεγων (κ^c λεγει) sine additam cum κ^c et CAP 1. al plus³⁰ am su harl tol lipss⁶ omn¹ achm anonym¹ aus (hi Lat omnes dicens) cop (ut am etc) AndP (add μοι) et b^v Are (et. com: πῶς γὰρ ὁ κάλαμος ἀψυχος ὢν λέγειν), item Prim dedit mihi - dicens, aeth¹¹ et dedit mihi - et dixit mihi, vg^{cl} demid lipss⁴ et dictum est mihi, lipss⁶ dicens, et dictum est mihi. Similiter 28. 79. And^a και φωνη λεγονσα (Haym: „Postquam autem datus est ei calamus, divina vox dicit illi“) ... ζ^o (non ζ Gb Sz) πρᾶξι και ο αγγελος εισηκει cum 36. al? arm; item κ^c et b 10. 14. 34. 35. 37. 49. 87. 91. 92. 96. syr And^c Victorin και εισηκει (η εισηκει, κ^c εισηκει) ο αγγελος. Praeterea 49¹⁰⁶: σημειῶσαι ὅτι ἐν ἄλλῃ βίβλῳ οὕτω γράφεται· ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγονσα· Ἐγειμα, και τὰ ἐξῆς. | εγειρε cum MABP al²⁰ And^a ... ε γειραι cum 1. al plus³⁰ And^c et P Are ...

κυρούντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν ἀλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἐκβαλε
 ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν
 πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσαράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω
 τοῖς θυσίαις μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακυ-
 ραίας ἐξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλιυαὶ
 καὶ αἱ δύο λυχνίαὶ αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες. 5 καὶ
 εἴ τις αὐτοῦσιν θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος

10. 18. And^{bav} *ἐγειρον* | *μετρησον*: 7 (om καὶ quod praecedit) 95. *μετρησαι*
2. *τὴν ἀλὴν τὴν* et. n^o ... n^o *τῆσ ἀλησ τῆσ* | *τὴν ἔξωθεν* cum ΔBF al pler vg (sed vgl¹² *ἔξωθεν*) cop syr arm aeth AndP (et. com) Are Tich Prim al ... ε (non item ε^o Gb Sz) *τὴν* (n^o *τῆσ*) *ἐσωθεν* c. n 1. 12. 35. 80. 87. And^a c^o bav, item *intrinsecus* Vict | *ναοῦ* et. n^o ... n^o *λαοῦ* :: qui frequens error est (ita etiam v. 1. pro *ναοῦ* 29. *λαοῦ*) | *ἐκβαλε* (80. And^a *ἐκβαλλε*): n^o praem *καὶ*, non item n^o | *ἐκβ.* *ἔξωθεν* cum n^o Δ (F *ἐσωθεν*) 1. 12. 14. 26. 28. 34. 35. 36. 37. 49. 79. 87. 91. 92. 96. And^a c^o bav ... ε Ti *ἐκβ.* *ἔξω* c. v al plu (n^o *ἔσω*) AndP Are | *μετρησῃς*: 1. (-*σω*) 7. 79. *μετρησαισ* | *τοῖς ἔθνεσιν* et. n^o: n^o praem *καὶ* | *πατήσουσιν*: Δ *μετρησουσιν* | *τεσσαράκοντ.* cum n^o Δ ... ε *τεσσαράκοντ.* cum P al pler; n al μ' | *δυο* (vine *καὶ*) cum nP 14. 35. 38. 49. al plu And^a c^o Are, item 1. al mu qui μβ' praebent, item vgl¹⁰ am demid al pler Prim al ... Ln Ti *καὶ δυο* cum ΔB (μ' *καὶ β'*) 30. al AndP am
3. *ἐξήκοντα* et. Hipp^{quinq}ules (Hipp^{antichr} 48 et⁴⁷ et⁵¹ item^{an} mund²¹ et dan²⁹): n^o c^o et (om *διακοσιασ*) 14. add *πεντε*, 29. om *χιλ. δια.* | *περιβεβλημένοι* c. n^o c 1. al pler vg (am fu harl^o omnlachm *amicti saccois*, vgl¹⁰ demid tol harl^o lipss Haym *amicti saccois*) rell And^{omn} Are anonym^{aus} et Prim (hi³ *saccis amicti*) Victorin (*amicti cilicūis*) ... n^o ΔBF 4. 7. 28. 48. 79. 96. *περιβεβλημένοισ*, id quod recepit Ln
4. *εἰσιν αἱ δυο* et. n^o ... n^o *οἱ pro αἱ* | *ἐλασαι* cum nP al omn^{vi} Hipp^{antichr} 47 And^{omn} Are etc ... vitiose Δ *αὐλασαι*, C *αἰλασαι* | *καὶ αἱ δυο* cum n^o ΔBCP al²⁵ Hipp And^a c^o P Are (1° And^{bav} om *αἱ δυο ἐλασ καὶ*) ... ε (= Gb Sz) om *αἱ* cum n^o al pauc^{vid} (non l. qui post *εἰσιν* pergat *αἱ δυο λυχνιαὶ*) | *αἱ ἐνώπιον* cum ΔBCP 1. al longe plu (94. *οἱ ἐνωπ.*) And^a c^o P ... Gb^o *αἱ* cum n 6. 7. 14. 31. 32. 34. 35. 47. 48. 87. 92. 95. And^{bav} Are. Nec vg anonym^{aus} al exprim articulos istos: *hi sunt duae* (am duo) *olivae et duo candelabra in conspectu*, sed Prim *hi sunt duae olivae et duo candelabra consistentiu sub conspectu*. | *τοῖ* (Lu om cum ΔB om) *κυρίων* cum n^o ΔBCP al plus⁴⁰ vg cop syr (aeth non solet distinguerē inter *κυρ.* et *θ.*) Hipp And^c etP Are Victorin anonym^{aus} Prim al ... ε (= Gb Sz) τ. *θεῶν* cum 1. 28. 36. 79. al^{vi} arm And^a et bav | *ἑστῶτες* cum n^o ΔBC al²⁰ And^c Are ... ε (= Gb Sz) *ἑστῶσαι* cum n^o cP 1. 7. 28. 29. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vi} Hipp And^a P bav
5. *Θελεῖ* pri cum n^o ΔBCP 1. al plus³⁰ And^a c^o P Are. Sed n 85. 87. vgl¹⁰ (lips⁴ *voluerit nocere eos*) And^c Victorin ante *αιτους* pon (lips⁴ *eos voluerit nocere*, lips⁴ *nocere eos voluerit*, Prim *eos vellet nocere*), 14. *Θελ.*

αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθρούς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐ-
τοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Ὁ οὗτοι ἔχουσιν
ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ἔτεὸς βροχῆ τὰς ἡμέρας τῆς
προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἶμα καὶ πατάξει τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὅσακις ἐὰν
θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ τι-

1 Rg 17, 1
Ex 7, 10

12, 1
Dan 7, 7

ἀδικ. αυτοῦς ... ς (= Gb Sz) θελη cum 7. al? And^{ban} ... Hippantiohr⁴⁷
θελησει, vg voluerit, anonym^{aus} vult, Prim vellet | ἐπιπορεύεται: 14.
92. ἐπιπορεύεται, Hipp ἐξελιυσεται, item vg anonym^{aus} Prim al exiit
| εἰ τις sec loc: κ*(uon^c)c 1. η τις ... 38. οστις | θεληση cum μα (et
38. Hipp θελησει), item voluerit (sed sic etiam pri loc) vg; contra
Prim vult ... ς (= Gb Sz) θελη cum? ... Gb Sz Ln Tl θελει cum bcr
al pler And^{om} Are. Prastores θεληση (θελησει, θελει) ante αυτοῦς
posnimus cum κ(θελ. ἀδικ. αυτ.)ANCP al³⁰ fere vg (Hipp θελησ. εν
τοιτοισ) And^a etc Are ... ς post αυτοῦς pon cum 1. 36. 49. al mu
And^p et^{ban} Prim | ἀδικησαι sec loc: 28. 36. 37. 43. 79. And^a etP
αποκτειναι (anonym^{aus} Et si quis vult eos laedere vel occidere, ignis
exiet ex ore eorum et devorabit inimicos eorum.) | οὕτως: A om

6. ἐξουσίαν pri sine articulo cum wb al omn^{vid} Hippantiohr⁴⁷ And^{om}
Are ... Ln τηρ ἐξουσίαν cum ACP | ἐξουσίαν κλεισαι τον ουρανον
(14. 38. 97. τον ουρ. κλεισ.) cum MACP 1. 28. 36. 49. 79. al mu vg cop
syf arm Hipp And^a p^{ban} anonym^{aus} (- claudere caelum nubibus ne -)
Prim al (et. Haym add nubibus) ... Gb Sz Tl τον ουρανον ἐξουσίαν
κλεισαι cum b al³⁰ And^c Are | νετος (38. 97. νετοισ) βροχη (Hipp
βρεξη, 38. βρεξει, 28. 30. 32. 36. 41. 98. βρεχει) cum MACP al⁴⁰ fere
syf arm Hipp And^c et^{ban} Are Prim Promiss^{is} (hi² ne imdrem pluat)
... ς (= Gb Sz) βρεχ. νετ. cum 1. 7. al pauc cop And^a etP ... vκ ano-
nym^{aus} al pluat | τας ημερας cum MACP al plus⁴⁰ arm Hipp And
c p^{ban} Are, item Promiss per dies ... ς (= Gb Sz) εν ημεραισ cum
36^{vi} al?, 1. And^a εν ταισ ημεραισ, item diebus vg, in diebus fu ano-
nym^{aus} Prim | της προφητειασ (ut nr al, ARC etc -τιασ) αυτων cum
MACP al³⁰ vg Hipp And^c p^{ban} Are anonym^{aus} Prim al ... ς (= Gb
Sz) αυτων της προφητ. cum 1. 95. al pauc^{vid} And^a ... syr^{odd} in
diebus illis sine additam | και παταξει et. κ^c ... κ^a om και | αυτα:
1. 91. And^{ban} om | εν παση πληγη cum MACP 1. al⁴⁰ fere Hipp And
om^h Are Prim, item cop syf arm aeth ... ς (= Gb Sz) παση πληγ.
sine εν cum b al pauc^{vi} vg Haym ... 95. plane om. Posuimus autem
ante οσακισ etc cum MACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. al vg cop syf arm
aeth Hipp And^a p^{ban} Prim al ... Gb Sz post οσακ. ταν θελ. μου cum
b al³⁰ fere And^c Are | οσακ. ταν αυτ MACP etc ... c 38. οσακ. αν |
θελησωσιν cum MACP al pler And^a c P Are ... c θελησωσιν ... 14.
36. 97. And^{ban} θελωσιν, 12. θελωσιν

7. τελεσωσιν: 1. And^a etP τελεσωσιν | το θηριον: A add το τεταρτον |
το (et. κ^c; κ^a τοτε) αναβαινον: A το αναβαινον | μετ αυτων πολε-

κήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἧτις κλιθεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὄπυ καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίονυσιν τεθῆναι εἰς μνήμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς

μον cum MABCF al⁸⁵ vg syr arm Hipparch⁴⁷ And^c Are Prim al ... ς (= Gb Sz) πολ. μετ. αυτ. cum 1. 36. al vix mu cop And^a p ban | σκησαι: u 7. σκηση (c νεκ.) | και αποκτ. αυτουσ: 1. 12. 36. 41. 87. 97. syred^d Andban (invito com) om

8. τὸ πτώμα cum ABC al⁸⁵ cop arm aeth Are anonym^{aus} et „alia translatio“ apud Prim („duorum dixit corpus unum“ quibus verbis apud Tielhon respondent „duorum dicit unum corpus“) ... ς (= Gb Sz) τα πτώματα cum κρ 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al vg syr And^{omn} Victorin Prim al | ἐπὶ τῆσ: κ^{cc} praem ισται, item 28. 37. 43. 79. And^a εασει (et 18. ριψει post μεγαλησ). Similiter ex l.att vg iacobus vel post σορροα eorum (vg^{clv} demid lips⁴. s. al^{achm} Promiss) vel ante (lips^a al^{achm} Victorin Haym) vel post ειντα εσ magnaε (am⁴ tol al^{achm}) addit; item Prim post corp. eorum pergit ponet in mediū ειντ. magna; anonym^{aus} et „alia translatio“ ap Prim proicietur; contra am⁴ su nihil add. | τῆσ πολεωσ cum MABCF 1. al⁸⁵ And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om τῆσ cum? | τῆσ μεγαλησ: 28. 79. And^a add αταφα (ut And^{com} αταφα καταλειπει et Arg^{com} αταφα ριπει) ... aeth add cuius nomen Γαλιλαια | αιγυπτουσ: 36. γομορρα | οπου και: κ^c 1. 7. 12. 14. 34. 35. 36. 87. 92. lips⁴. cop And^c p ban (sed And^{com} ἐν ἧ και ὁ κυριουσ πέπορθεν) om και | ο κυριουσ αυτων cum κ^c MABCF al plus⁴⁰ vg cop syr arm aeth. Orini^{2,360} („secundum enim ipsam loh. locus in quo dominus eorum crucifixus est vocatur spiritualiter Sodoma et Aegyptus“) And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) ο κυρ. ημων cum 1. al? ... κ^c nil nisi ο κυριουσ

9. βλέπουσιν cum MABCF 1. al plus⁴⁰ syr (videntes) And^{omn} Are anonym^{aus} ... ς (= Gb Sz) βλεψουσιν cum? vg cop arm aeth Prim al | εκ των λαων και (u nild των) φυλων cum MABCF etc ... κ εκ των φυλων και λαων, item de tribubus et populis vg^{clv} (non item am su demid tol lips^a omnlachm, nec anonym^{aus} Prim Haym) | και aute γλωσσων in n ipse^a suppl | και εθνων: 1. om, sed post τα πτωμ. αυτ. add και οι εκ των εθνων | το πτωμα αυτ. cum MABC al plus⁸⁵ cop arm aeth And^c Are anonym^{aus} ... ς (= Gb Sz) τα πτωματα αυτ. cum p 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr And^a p ban Prim al | και ημισυ cum MABCF 28. 30^a 37. 49. 51. 79. 95. al cop syr arm (item vg per tres dies et dimidium) ... Gb^o Ti om και cum b al⁸⁵ And^{omn} Are ... anonym^{aus} Prim om ημερασ τρεις και ημισυ, Caesiod habet tantum τριωσ; tol transilliens a σορροα eorum ad σορροα eorum praetermittit ημερ. τη. και ημισυ και τα πτωμ. αυτων | τα πτωματα: And^a τα σωματα, 14. το σωμα | αφιουσιν cum MABCF 1. 12. 28. 36. 79. (6. αφηουσι, 95. αφ-

χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλή- Math P, 22
 λοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἐβασάνισαν τοὺς κατοικουήτας ἐπὶ Ms 27, A
 τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ
 τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν,
 καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ
 ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς· ἀνάβατε

ασι) And^a et^{ba}v, item *sinunt* am fu harl tol lips^a: omn^laebm anonym^{aus}. Ceterum accentum ἀφίουσιν (et. Ln) tuentur r 79. And^{ba}v et ἀφίους And^a, commendat eundem forma ἀφιόμεν Lc 11, 4; contra ἀφίους (Ti) in 1. 36. invenitur, quod cum σινιούσιν (Mt 13, 13; Ln *ίουσιν*, vide supra) conferri potest . . . . ε αφησους cum n al pler cop syr (aeth) And^c et^p Are, item *sinent* vg^{cl}e demid lips^a: e. Prim al | μνημα cum κ^aABF 1. al⁴⁰ cop syr And^{omn} Are anonym^{aus}. Item c 36. μνημιον . . . ε (= Gb Sz) μνηματα cum κ^c 98. al pauc^vi vg arm aeth Prim al

10. ἐπὶ τῆς γῆς: 6. 87. ἐπὶ τὴν γῆν, 28. 79. τὴν γῆν | χαίρουσιν cum κ^a AHCp 1. al⁴⁰ arm And^a o^{ba}v anonym^{aus} . . . ε (= Gb Sz) χαίρουσιν cum?, item 38. And^v Are χαρῆσονται, item *gaudebunt* vg cop aeth Prim al | ἐπ: 28. 38. 79. ἐν | εὐφραίνονται (Gb') cum κ^aCP 1. 12. 28. 36. 79. 96. arm And^a et^{ba}v anonym^{aus} . . . ε εὐφρανθησονται cum n 6. 7. 8. 14. al pler vg cop syr And^c et^p Are Prim al . . . aeth om κ^a, εὐφραιν. | πεμποῦσιν cum κ^ar 28. 36. 79. 80^a vg^{edd} ap Ln arm And^a * et^{ba}v anonym^{aus} . . . ε Ln Ti πεμψουσιν cum κ^aAC 1. al mu^vi vg cle am fu al pler cop syr And^a* Prim al . . . Gb'' θεωσοῦσιν cum n al⁷⁰ And^c et^p Are | ἀλλήλοις: c 27. ἀλλήλοισ | οἱ δυο προφητ. cum κ^a CP etc . . . κ οἱ προφ. οἱ δυο

11. μετὰ τρεῖς sine articulo cum κ^ar 1. 14. 28. 35. 36. 37. 38. 40. 49. 91. 96. arm And^c et^{ba}v, nec exprim articulum vg anonym^{aus} (hi *post dies tres*) Prim (*post tres dies*), Vig^{varim} 644 (et^{colon}687) *post tertium diem* . . . ε Ln Ti μετ. τας τρεῖς cum ABC al plu And^a et^p Are | ἡμισυ: κ^a Δ ημισιον (ita λ^a* etiam antea v. 9., λ^a* non ημιον sed ημισυ, ut pulo) . . . c το ημισυ . . . transponitur sic: 14. 28. 38. 79. And^a et^p τρεῖς καὶ (14. 38. om) ημισυ ημερας, Promiss¹⁶ *post tres et dimidium diem* | εν αυτοῖς (et. Gb Sz) cum Δ 18. 28** 36. 79. 95. arm And^a Vig^{varim} (*intravit in eis*) . . . CP 1. 7. 12. 17. 38. And^{ba}v αυτοῖς (omisso εν post -Αθεν, sed c transp sic: εσῆλθ. εκ τ. θεου αυτοῖς), atque sic Gb'' . . . κ^b al⁷⁰ And^c et^p Are εἰς αυτοῦς, vg Prim al *in illos* . . . ε (= Gb Sz) ἐπ αυτοῦς cum 49. 91. 96. | ἐστησαν: 38. στησοῦται post-eaque ἐπιπεσεῖται | ἐπεσειν (Gb'') cum ΔCP al¹⁵ And^a et^{ba}v . . . ε ἐπεσεν cum κ^b al plu And^c et^p Are | ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας cum κ^aΔ^u al fere omn And^{omn} Are . . . CP 17^a ἐπὶ τῶν θεωροῦντων

12. ἤκουσαν cum κ^aACP 30** al ut^vi pauc vg (et. am fu et omn) sy^{red}dd arm (ita refert Bode de edd mal. et min.; non item^{20b}?) Haym al (sed Prim praeterit totum v. 12) . . . 38. ακουσοῦται, aeth *venit vox* . . . Gb'' Ti ἤκουσα cum κ^b al²⁶ cop sy^{red} poly^vi (cf Bode ad h. l.)

- ὠδα· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔθειώθησαν
 αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείτῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμός
 16, 18 μύγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πύλωσος ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτιάνθησαν ἐν
 τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-
 9, 19 βοὶ ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξιν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ
 10, 7 ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
 13, 10 15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο θρῶναι
 13, 10 μεγάλα ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου
 Dan 2, 44 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς
 4, 4 αἰῶνας αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ

are Andomn Are anonym^{aus} :: quum per totum librum constanter va-
 tes dicat ηκουσα — capp 5 usque 10. tredecies, capp 10 usque 18.
 septies — multo probabilius est aliena manu ηκουσα pro ηκουσαν,
 quam ηκουσαν pro ηκουσα substitutum esse. | φωνησ μεγαλησ et λε-
 γουισησ cum mCF 1. 10. 12. 17. 28. 36. 37 (Bi praetermisit λεγουισησ)
 49. 79. 91. 96. 98. And^a p bav ... ε Lu Ti φωνησ μεγαλησ et λεγουισαν
 cum AB (sed^a λεγουισα sic) al plu And^c Are | αυτοισα cum mBCF al
 omn fere (31^a αυτοισα) vg (et. am fu et omn) rell Andomn Are ... Ln
 om cum A 28. anonym^{aus} | αναβατε cum mCF 26. 36. 42. ... ε ανα-
 βητε cum B al pler Andomn Are | εθεωρησαν: 88. 97. εθειωρον

13. και εν cum mCF 1. al sat mu vg cop syr arm aeth Andomn Prim al
 ... n al²⁵ Are om και | ωρα cum mCF 1. 36. 96. al vix mu vg cop syr
 arm aeth And^a anonym^{aus} Prim al ... Gb'' ημερα cum B al fere⁴⁰ sah
 And^c p bav Are | και το: C ωστε το | δεκατον et. vg sah syr arm aeth
 Andomn Are anonym^{aus} l'prim al ... n cop τριτον (uterque per γ' ex-
 prim), 32. δωδεκατον | εμφοβοι (C εφοβοι): n 14. εν φαρω | γιγοντο
 και: 28. 79. 80. And^a γενομενο

14. η ουαι (et. κ^a): κ^c 1. 37. om η | απηλθεν: n 28. 79. And^a παρηλ-
 θεν | ιδου η ουαι η τριτ. (28. 79. And^a η τριτ. ουαι) ερχεται (n 36.
 post ιδου pon) cum (n)ΔCF 1. 28. 36. 79. al vix mu vg (et ecce vg⁴⁵
 am al Prim al; sed fu tol lips⁵. allachm om et) cop syr And^a etbav
 Prim al ... Ti η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ. cum B al²⁵ And^c etP Are
 ... 6. 7. 33. 35. 46. om ιδου, item fu

15. ο εβδομος: A om ο | γιγεντο et. κ^c ... κ^a γιγοντο | λεγοντισ cum
 AB 2. 6. 8. 9. 14. 16. 19. 26. 27. 30. 37. 41. 42. 90. 92. 93. 98. ... ε
 (= Gb Sz) λεγουισα cum mCF al plu Andomn Are | γιγεντο η (AndP
 om) βασιλεια cum mBCF al plus⁴⁰ vg cop syr arm aeth And^a c P Are
 Prim al ... ε (= Gb Sz) γιγοντο αι βασιλεια cum 1. 7. al? And^{bav}
 (sed invito comm) | του κοσμου: 28. And^a Prim om | του κυριου
 ημων: 28. τ. θιου ημων, item Amb^{bd} resurr^{2,1162} Prim dei nostri | και
 του χριστ. αυτου ... 28. 79. tol And^a ιησου (28. του) χριστου, item
 Are post κοσμου pergat και του κυριου ημων ιησου χριστου | βασιλευ-
 σει ... 14. 16. 27. 28. 35. 79. 87. And^a βασιλευει | αιωνων: n 12. 18.

ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, οἱ κάθονται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπισαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, 17 λέγοντες· 4, 5
 εὐχμιστοῦμέν σοι, κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἤλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν γεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας 19, 2

38. 40. vg^{cl}o demid tol (non item am fu lip̄s harl omn̄lachm) arm^{usc} add αμην

16. ος εικοσι cum κςϞϞ al omn^v And^{omn} Are ... Ln om̄ ος cum κ^a A | εικοσι τεσσαρ. cum κςϞϞ al plus²⁰ And^{omn} Are; n 1. 7. al plus²⁰ cop κδ', item τριγinti quattuor vg Cyp²¹² Prim al ... ς (= Gb Sz) εκ. και τεσσ. cum 80. al vix mu, item syr arm | ος ενωπιον cum κϞ al longo plu And^a P Are (vg Prim al qui in conspectu - sedent; contra Cyp in consp. d. sedentes) ... Ln om̄ ος cum an 1. 7. 12. 14. 46. 92. 95. And^{ban} | του θεου cum κςϞϞ 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al vg cop arm aeth And^a P ^{ban} Prim al ... b al plus²⁵ syr And^c Are praem του θρονον ... Cyp plane om | ος (κ^oc 2. 95. om) καθηρται (Gb) cum κ^oει^ob c al plus²⁵ And^c Are; item qui in consp. d. sedent vg Prim al ... ς Ln Tl καθήμενοι cum ΔΡ 1. 7. 14. 36. 38. 91. 92. al (sed 14. 92. praem ος) And^a P ^{ban}; item sedentes Cyp cop arm | επισαν cum κςϞϞ 1. 7. 8. 30. 31. 49^a al vix mu And^P ... n al²⁵ fere And^a c ^{ban} Are επισου. Praeterea κ 95. al^v praem και

17. σοι ... η σι | κυριε: κ And^{ban} κυριος | ο θεος: 28. 79. vg^{si}x And^a add ημων | ο παντοκρατωρ et. κ^o ... κ^a om̄ ο | και ο ην sine additam cum κςϞϞ 1. al plus²⁵ am fu harl demid tol lip̄s⁴. lip̄s⁶ om̄lachm syr arm^{soh} aeth And^c P ^{ban} Are Cyp²¹² Prim al ... ς (= Gb Sz) add και ο ερχομιος cum 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg^{cl}o lip̄s⁴. lip̄s⁶ cop arm^{uo} And^a | και ος cum κ^c fu :: ista lectio praesertim accedente fu non abicienda videbatur; ex minusculis non exscripta est, sed non mirum quod a plerisque testibus και eiusmodi abiectum ... ς Ln Tl om̄ και cum κ^cABP al certe pler vg (exc fu) roll And^{omn} Are Cyp Prim al. Praeterea pro quia (ος), ut vg^{cl}o fu lip̄s allachm harl (Cyp Pfm quod), habent am demid tol al qui. | εληφας cum κςϞϞ al omn^v etc ... Tl εληφες (: cf ad 2, 8 et 4) cum c

18. ωργισθησαν (28. 32. 94. al^v οργισθ.) cum κςϞϞ etc ... κ^a ωργισθη | η οργη σου: 38. add επ αι τοις | καιρος (et. Cyp²¹² etc): ο κληρος | γεκρων: 38. εθρων. Praeterea cf Prim: „et tempus mortuorum, vel sicut alia translatio habet quo (al. quod) mortuis indicatur.“ | και τοις αγιοις (38. add σου) και (1. 28. 36. 79. al^v arm And^a ε^{ban} Cyp om) τοις (κ om) φοβουμενοις cum κςϞϞ etc ... A και τους αγιοις και τους φοβουμενοις, atque sic Ln^{ed} min | τοις (38. praem και) μικροις κ. τοις μεγαλοις cum κ^com̄ al omn^v vg roll And^{omn} Are Cyp

τὴν γῆν. 19 καὶ ἡροίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὠφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

15, 1 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὠφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς Mich 4, 10 καρυκῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,

Prim al ... κ^o ΔC τοὺς μικροὺς κ. τοὺς μεγαλοὺς, atque sic Ln (et ed min et ed mal) | καὶ ante διαφθεῖραι: A om, atque sic Ln^{ed} min | τοὺς διαφθεῖροντας (et. Ln^{ed} min) cum κAB al longe plur And^a Are, item perdentes cop ... P 1. AndP et^{bav} τοὺς φθειροντας ... Ln^{ed} mal τοὺς διαφθειραντας cum C 7. 10. 35. 47. 48. 49. 87. 91. 96. And^e. Item qui corrumpunt v_g Cyp Prim al.

19. ηροίγη α. κAC P 1. 7. 14. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92. 95. al And omu ... B al²⁵ Are ηροίγη | ο εν τω c. ΔCP 14. 35. 38. 87. 92. 95. arm And^e, item quod est in caelo Victorin ... ς om o cum κB al pler And^a P^{bav} Are; nec exprim v_g Prim al | ουρανῷ: κ^o (non item^o) add ανω | ωφθη: ο εδοθη | τ. διαθηκ. αὐτου c. ΔBP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al v_g syr And^a c^{bav} anonym^{aus} ... Gb Se τ. θια. του (B 7. 90. 91. om) κρυσιον c. B al⁴⁰ fere AndP Are Victorin, κ 94. τ. θια. τ. θει., item alterutrum arm aeth ... v_g eod (ap Gb) cop ar^o Prim Hlym plane om aut., hinc Gb^o :: αὐτου reliquis auctoritate praestat; τ. θιου vero eiusmodi est unde facile reliquae manaverint | εγενοντο et. κ^o ... κ^o εγενιτο | και φωνα και βρονται (6. 31. anonym^{aus} om κ. φων., v_g om κ. βροντ.) et. Prim Hlym ... 14. 28. 36. 38. 79. 87. 97. cop syr And^a et^o και βροντ. κ. φων. (sah facta sunt tonitrua et voces et fulgura) | και σεισμος cum κAC P 1. 28. 36. 38. 49 (suppl ab ipso^o) 79. 95. al (sed 11. om και, 12. add artic) v_g syr arm aeth AndP Prim al (sed anonym^{aus} habet tantum et facta sunt fulgura et tonitrua et terrae motus) ... 34. 35. 87. And^a c^{bav} κ. σεισμοι ... B al plus³⁰ Are om plane, hinc Gb^o

XII. 1. Καὶ σημεῖον etc: cf Hippantichr⁶⁰ καὶ ἰωαννης φησι: καὶ ἰδου σημεῖον μεγα καὶ θαυμαστον, γυναικα περιβεβλημενην τον ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκατω των ποδων αὐτης, καὶ ἐπι της κεφαλῆς αὐτης στεφανος ἀστέρων δεκαδυο. Item Method⁷¹⁶ καὶ ωφθη μεγα σημεῖον εν τ. ουραν. usque finem v. 6. | περιβεβλημενη: A περιβλεπομενη | η (1. 97. om) σελήνη et. Hipp Meth ... κ^o (uon^o) την σελήνην ... 38. add ην | δωδεκα (28. 32. al aliq iβ'): 1. 12. Hipp And^a et^o δεκαδυο

2. post εν κ (B γ) γα. ἔχουσα addidimus καὶ (et. Ln^{ed} mal) c. κC 95. am fu demid lips⁴ a. tol omn^{lachm} aeth l'rim (et erat praegmans - et clamabat; demid tol al et in utero habens et clamat, fu lips⁴ a. al et in utero habens et clamabat, am et in utero habens et clamans) ... ς Lumln Tī om c.

καὶ κριζέει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο ¹
 σημεῖον ἐν τῇ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφα- ^{2, 27}
 λάς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ δια- ^{19, 15}
 δήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ ^{2, 27}
 οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ^{19, 15}
 ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον ^{2, 27}
 αὐτῆς καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν ^{19, 15}
 πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς ^{2, 27}
 πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν Θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν ^{19, 15}

ANP al pler vgc¹⁰ lips⁵ Haym (item Victorin et in utero habens cla-
 mans) Hipp Meth⁷¹⁷ And^{omn} Arc, item cop (et gravida exclamans) syr
 arm | κραζει cum MAP 1. 28. 36. 79. 95. al demid tol allachm Hipp
 Meth And^a et^{ban} (vide ante etiam am Victorin cop) ... Gl' Lu εκρα-
 ζει cum c 1. 7. 8. 31. 38. 87. al plus²⁰ vgc¹⁰ fu lips⁶ al And^c etP
 Arc Prim Haym. Item Gb' εκραζει cum B al¹² vgc¹⁰ (ap Lu), item
 syr arm | ὠδινουσα et. Hipp Meth etc ... Lned min praem καὶ cum A

3. πυρρὸς cum MAP al mu Meth⁷¹⁷ And^a p^{ban} Arc, item rufus vg Or^{int}
^{2, 27} anonym^{aus} (rubeus) Prim al ... nc 1. al²⁰ And^c πυρρὸς, item (co-
 loris ignei, ignitus) cop syr ar^c arm; addit etiam aethpp (aeth^{ro} tan-
 tum rufus) in similitudinem ignis. Atque πυρρ. (πυρ.) ante μίγας po-
 suimus cum nbc al²⁵ cop syr aeth ar^c Meth And^c etP Arc Prim ... ε
 post μίγας pon cum AP 1. 28. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg And
 a et^{ban} Or^{int} anonym^{aus} Haym | κεφαλὰς αὐτοῦ: A 87. κεφ. αὐτῶν |
 ἐπτα διαδηματ. cum MAP al plus²⁵ am fu demid tol lipss omn^{lachm}
 Meth And^a c P Arc Or^{int} (male habetur cornua pro diadem., sed in eis
 quae paullo post sequuntur recte diadem.) Haym ... ε (= Gb Sz) δια-
 δημ. ἑπτα cum? vgc¹⁰ Prim ... 1. 12. And^{ban} (contra comm) om
 ἑπτα

4. αὐτοῦ: 1. om | κ^a post ἀστέρων (c ἀστῶν) per incuriam repetit το
 τρίτον, quod n^c delevit | του ουρανον et. Or^{int} Meth etc ... 1. And^p
 om. Libere ad h. l. respicit Ir^{int} 164: praecursores vero sunt draconis
 eius, qui per huiusmodi phantasiā abscedere faciet in cauda tertiam
 partem stellarum et deiiciet eas in terram. | ἔστηκεν: c ἔστηκε, 14. 92.
 ἔστη | τεκεῖν: 37. 49. 91. 96. Hipp τεκτειν, Meth εκτεκειν | τεκνον:
 38. παιδιον

5. ἀρσεν cum AC (: quae soloeca dictio non ineptior aliis in apoc. ad-
 hibitis). Item P 95. Meth And^{ban} αρσεια ... ε αρρινα (B αρεια) cum
 n^h 1. al pler Hipp And^a c P Arc. Reddit accurate vg anonym^{aus}
 Haym filium masculum, sed Prim tantum masculum, Victorin tantum
 filium. | ερ ραβδω cum MABC al pler vg Meth And^c Arc Prim al ... P
 1. 12. 28. 95. 97. arm And^a p^{ban} om ερ | ηρπασθη cum ACP 1. 7. 14.
 al longe plu And^{omn} Arc ... κ 10. 29. 31. 37. 47. 49. 91. 95. 96. Hipp
 antiohr¹⁰⁰ Meth⁷¹⁷ ηρπαγη (: quae forma usitator est nec fluctuat
 2 Co 12, 4), item B ηρπαχη | τεκνον: 38. παιδιον | πρὸς sec cum

Dan 12, 11 εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,
 Dan 12, 1 ἵνα ἐκεῖ τρέφουσι αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. 7 καὶ
 ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
 πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπόλεμῆσεν καὶ οἱ
 ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τύπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι

ⲙⲌⲨⲢⲈ al⁴⁰ vg rell Meth (Hipp *ισ*, sed προσ τ. θειου) And^o etP Are
 Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36^{v1} al And^a et^{bav}

6. *εχει*: 88. vg^{cl}e (u Hps^o. al (sed non am demid harl tol lips^o.-s. allachm)
εχει | *εκει* pri cum ⲙⲌⲨⲢⲈ al⁴⁰ Hipp (47. Hipp' post *τοπον* pon) Meth
 And^o etP Are ... ς (= Gb Sz) om cum c 1. 14. 36. 38. al And^a et^{bav};
 item vg rell Prim al | *απο* ante τ. θειου c. ⲙⲌⲨⲢⲈ 1. 49. 51. 91. 95. 96.
 al Hippanticht^o And^a. et^{bav} ... n al plus³⁵ Meth And^a o P Are *υπο*
 | *τρεφουσιν* cum ⲛⲐ 36. And^{bav} (et 30. 98. *εκτρεφουσιν*) ... ς Ln *τρε-*
φωσιν cum AP 1. al mu Hipp Meth And^a o P ... Gb' Tl *εκτρεφουσιν*
 cum v al plus²⁵ Are | *αιτην*: ita n^o correxit pro *αιτων* n^o ... 14. om |
χιλιας διακος. εξηκοντα: n χιλ. διακ. ξ', 28. al ασξ' ... n^oc^o add *πιντε*
 ... 14. αυξ' (l. e. 1860), cop mille et octingentos et nonaginta :: cf ad 12, 6

7. ο *μιχαηλ* cum ⲙⲌⲨⲢⲈ al omn^{v1}, nec aliter vg ... Ln ο *τε μιχαηλ* cum Δ,
 item syr | *πολεμησαι* cum ⲛⲐ 1. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al²⁰
 And^{omn}. Item Gb Sz Ln Tl *των πολεμησαι* cum ΔCP 36. 37. 49. 51.
 91. 95. 96. al pauc. Cf et. Cass: *Ex factum est bellum in caelo, Michael*
et angeli eius, ut pugnarent cum dracone; Item Prim: *Et accidit pra-*
elium in caelo, Michael et angelis eius, ut pugnarent cum dracone. Item
 syr - *et Michael et collegium angelorum eius ad praesidiandum cum dra-*
cone ... ς (= Gb Sz) *επολεμησαν* cum? Are (quod vix e cod. Gr su-
 xit). Item vg anonym²⁴⁵ Victorin Hier^osa²⁷ *Mich. et angeli eius proe-*
liabantur (anonym Vlet *pugnabant, Illic bellabant*) *cum dracone* ::
 ex qua lectione Latina non efficiendum est *επολεμησαν* illos in codd.
 suis reperisse. | *μετα* cum ⲙⲌⲨⲢⲈ al⁴⁰ vg syr And^{omn} Are anonym²⁴⁵
 Prim al ... ς (= Gb Sz) *κατα* cum 1. 94. al^{v1}. Item libere Ambrat ad
 1 Co 15, 52: *Vidi Michael et angelos eius in caelo pugnantes adversus*
draconem et angelos eius, qui est diabolus et satanas.

8. *ισχυσαν* cum ⲛⲢⲈ 1. 28. 36. 79. al mu vg (non *valuerunt*) syr arm And
 a P ^{bav} Are Hier^osa²⁷ (non *praevulnerunt*) anonym²⁴⁵ Victorin Prim
 al. Item n 14. *ισχυον* ... Gb Sz Ln^{ed} min *ισχυσεν* cum Δ al plus²⁰ cop
 aeth And^o. Praeterea n a^{id} *προσ αυτων* | *ουδε* cum ⲙⲌⲨⲢⲈ al plus²⁰
 And^o etP Are ... ς (= Gb Sz) *ουτε* cum r 1. 36. al And^a et^{bav} | *τα-*
πος (14. om) *ευρεθη αυτων* (28. 79. And^a etP *αυτων ευρ.*) cum ΔBCP
 1. al mu (et. 14.) vg syr arm And^a P ^{bav} Are anonym²⁴⁵ Victorin
 Prim al ... n^oc^o 17. 36. Hier^osa²⁷ *τοπ. ευρ. αυτοισ, locus inventus est*
eis ... Gb' et (ex errore) Ln^{ed} min *τοπ. ευρεθη αυτω* (29. *αυτω ευρ.*)
 cum 6. 7. 8. al plus²⁰ (sunt iidem fere qui *ισχυσεν* praebent) cop
 And^o, item (nec *invenit amplius locum in caelo*) aeth ... n^o *τοτε ευ-*
ρεθη | *ετα*: n^oc^o 7. 28. 79. arm Hier^osa²⁷ om

ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγιστος, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὄλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ ἡμέρας. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο ἐκρμαίνεσθε, 12, 20

9. ο δράκων etc: anonym²⁰⁵ Victorin *draco magnus, anguis antiquus*, Hier^{205a} *draco magnus, coluber antiquus*, vg Victorin Promiss²⁰⁵ Haym *draco ille magnus, serpens* (Promiss *ille serp.*) *antiq.*, Prim *ille draco, serpens magnus et antiq.* | ο μεγας ο οφια: And^b (bis omisso artic.) *μεγας οφια*, 95. ο οφ. ο μεγας ... κ 1. And^p ο μεγας οφια (cf ante Prim, qui et ipse *μεγας cum οφια coniung*) | διαβολος: arm *βελλεβουλ* | κκι (κ om) ο σατανασ cum κσρ 1. 95. al vix tu And^p ετβαν, id quod confirmat comm: *ει δε μετα του αυθρον κειτα „ο σατανας“, οηκ ως αλλος ων παρα τον διαβολον· ει και κειτα καθ' υπεμβατον, οσην ο διαβολος ο και σατανας, αλλ' ως τα δυο καλοουμενος, το μην etc ... κ al sere⁴⁰ And^a etc Are om ο, hinc Gb⁹ | μετ αυτου εβληθησαν: 26. 28. 79. And^a om, item 49. anonym²⁰⁵ *iffer^{205a}* (non item Prim Promiss etc) om *εβληθησαν*, item 1. And^b om *μετ αυτου**

10. ηκουσα: 95. And^a ηκουσαν | εν τω ουρ. (95. arm anonym²⁰⁵ *ex του ουρανου*) *λεγουσαν cum κσρ 1. 95. vg cop syr arm aeth And^c ετβαν ετβ (sed And^p φωνησ μεγαλησ et λεγουσησ) Are anonym²⁰⁵ Prim Fulg²⁰⁵ *fid cath²⁰⁵ al ... ε (= Gb Sa) λεγουσ. εν τ. ουρ. cum 1. al pauc^v And^a ... 41. 42. tol om εν τ. ουρ. | χριστου: c κυριου | εβληθη (Gb²⁰⁵) cum κσρ 1. 95. al⁴⁰ And^a etc Are .. ε κατεβληθη cum 1. 49. al pauc^v And^p ετβαν. Latinis est *proiectus est* (ut v. 9.) vg, *praecipitatus est* Prim (v. 9. *missus est*), *exclusus est* anonym²⁰⁵ (ut v. 9.). | κατηγορος cum λ (: : quae vox Graecis ignota sed ab ipsis Rabbis recepta est) ... ε (= Gb Sa) *κατηγορος cum κσρ al omn^v Orsat eph²⁰⁵ And^{om} Are | αυτουσ (Gb²⁰⁵) cum λρ 1. 28. 36. 79. And^a p ετβαν ... ε αυτων cum κσρ al pler And^c Are (: : ut solet construi *κατηγορειν*) | ενωπ. ε. *Θειου ημων*: 1. 14. 28. 79. 90. 92. 98. cop arm aeth And^a ετβ om ημων (14. om etiam post αδελφων)***

11. αιτοι: κ ουτοι, item cop | το αιμα: 14. 36. του αιματος ... 28. 79. And^a το ονομα | τον λογον της μαρτυρ. αυτων: c την μαρτυριαν αυτων ... cop *sanquinem testimonii ipsius* ... 43. 47. 87. arm αυτου pro αυτων | οηκ ut κσρ etc ... Α οηκ, atque sic l,n | οηκ ηγαπησ. την ψυχην (35. 87. And^c τασ ψυχασ) αυτων (κ^c αυτων): arm *non acquiescunt draconis*

οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηροῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θι-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν
τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικί
αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ
ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφραος. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφραος ἐκ
τοῦ στόματός αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα

Es 40, 31
Dan 7, 25

12. οὐρανοὶ cum mscP al plus⁸⁵ And^o Are ... ε Ln Tl ας ουρα. cum A 1.
28. 30* 36. 47. 49. 79. 91. 95. al arm And^a p bav | εν αυτοις σκη-
ροῦντες (ο κατασκηνη.): κ 26. 29. 30. 31. 98. And^a ε. αυτ. κατοικου-
ντες (sed κ κατ. εν αυτ.). Item vg Prim al qui habitatis in eis. | την
(κ ις την) γην (Δ αγαπην) και την θαλασσαν cum mscP 28. 79. 95.
And^{bav} (: cf 8, 13). Item Gb Sz Ln τη γη και τη θαλασση cum κ
al⁴⁰ And^o etP Are. Item vas terras et mari (anonym^{85g} vas tibi terra
et mare, Prim vas vobis terra et mare) vg cop syr arm aeth anonym^g
Prim Promiss^a al ... ε (= Gb Sz) τοια κατοικουσι την γην και την
θαλασσαν (And^a ut solet -αττα) cum 1. al? And^a (ut est etiam in
comm) | εχων (1. And^a ο εχ.) θυμον μεγαν (38. -γα, AndP μεγ. εχ.
θυ.): κ om μεγαν
13. εἶδεν cum mscP al pler And^a o P Are ... β 7. 14. 92. And^{bav} εδεν
... Hippantlebr⁶⁰ (postquam v. 7—12 praeteriit) και τότε ιδων ο δρα-
κων εδιωξε την etc pro και οτι εδεν etc; sed postea⁸¹ και ειδε, φησιν,
ο δρακων και εδιωξε etc | ο δρακων οτι εβληθη et. κ* ... κ* οτι εβληθη
ο δρακ. | εδιωξεν et. Hipp ... κ* εξεδιωξεν (κ* corrupte εδωκεν) | αρ-
σεινα cum mscP 14. 92. 95., item λ αρσεινα, ut Ln Tl ... ε αρσεινα
(αρσεινα η 28.) cum κ al pler Hipp And^{omn} Are
14. εδοθησαν et. κ* ... κ* εδοθη | αι δυο cum acP 7. 12. 27* 28. 36.
79. 95. Hippantlebr⁶⁰ And^a p bav. Confirmat And^{omn}: αι δυο διαθη-
και, δι' ων παντως αι πτερυγαι του αιτου σημαονται ... ε om ας
cum κη al pler Hippantlebr⁶⁰ And^a Are | του αιτου: κ om του, item
arm (98. αυτου pro αιτου του). Apud Prim legitur dicit aliae quasi
aquilae magnae. | πετηται: 1. 28. 38. 79. πεταται, item η in β super
rasuram repositum | ις την ερημον: 1. 12. And^a (invito comm) om |
οπου τρεφεται (sed 26. 27. 32. -φηται) cum mscP 1. 6. 26. 27. 28. 32.
36. 79. 94. 95. al vg cop syr arm aeth Hippantlebr⁶⁰ et⁸¹ And^a ειβαν
anonym^{85g} Prim al ... Gb' οπως τρεφεται (sed 14. τρεφεται, item η
in β super rasuram) al⁸⁵ And^o etP (cf com ὀπως ταῦταις - τρέφεται)
Are | τρεφ. εκει καιρον: κ* om καιρον, κ* vero και καιρον supplevit |
και ημισυ (κ* ημισυ, κ* substituit ημισυ) καιρον: σ om
15. εβαλεν: λ* ελαβεν ... 7 υπερεβαλεν | εκ του στοματ. αυτου ante
οπισω της γυναικ. cum mscP al⁴⁰ vχ rell And^{omn} Are anonym^{85g}
Prim al ... ε (= Gb Sz) post σπ. της γυναικ. που cum 1. al? | ιδωμ

αὐτὴν ποταμοφόρον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβροίθησεν ἡ γῆ τῆ γυναικί, 17, 18
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-
κων ἐπὶ τῆ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι-
πῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ 14, 12
καὶ ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 19, 10

XIII.

XII. 18 Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 1 καὶ

ὡς ποταμον: arm om ωσ ποτ., 29. 30. 98. om ἰδωρ | αὐτῆς cum MAC
C (ποιῆσ. αὐτ ποταμοφ.) al⁴⁰ fere And^a etc Arc, item eam. vg Prim
al ... ς (= Gb Sz) ταίτην cum P 1. 7. al And^p et^{ban} | ἴσα αὐτ. πο-
ταμ. ποιῆση (7. 36. And^{ban} -ησι): Prim ut eam perderet ... cop om

16. καὶ ἐβροθ. ἡ γῆ τῆ γυναικί: cop rursus om | ἠνοιξεν ἡ γῆ: 84. 35.
36. 40. 41. 42. al^{v1} And^c anonym^{aus} om ἡ γῆ | καὶ κατέπιεν usq στο-
ματος αὐτου: syr om | τὸν ποταμὸν ο: Λ arm ο ἰδωρ ο | ἔβαλεν: η
ἐεβαλεν, 14. 92. ἀελαβεν (sed 14. post γυναικί v. 17. repetit καὶ
ἠνοιξεν usque ἀεβαλεν. Apud Scri et v. 17. et v. 16. habet ἀελαβεν,
apud Treg v. 16. ἔβαλεν et tantum v. 17. ἀελαβεν) | εκ τ. στομ. αὐ-
του: aeth add et nesciuit quod datae fuerint ei aīae

17. ὠργίσθη: η 7. 36. And^{ban} οργισθη | ἐπὶ τῆ γυναικί cum MAC 1. al
omni^{v1} Hipp^{antichr⁶⁰} And^{omn} Arc, item in mulierem vg anonym^{aus} al
... Ln om ἐπὶ cum C; item mulieri Prim | ποιῆσαι πόλεμον (et. vg
Prim al) ... η anonym^{aus} πολεμ. ποιῆσαι | λοιπῶν: η ἐπιλοιπῶν ...
Hipp αγιωσ | ἰησον cum κ⁶⁰CP al plus¹⁰ ain fu demid lips⁶. 6 omni
luchm cop syr arm (aeth domini Iesu) Hipp And^{omn} Arc Haym al.
Item n⁶ 1. 7. 8. του ἰησου ... ς (= Gb Sz) του ἰησου χριστου cum?
vg⁶ tol lips⁶. Prim ... n⁶ του θεου, 98. θεου

18. ἐσταθην cum nr al fere om cop ar^c And^{omn} Arc. Agnoscitur etiam
capitum Andreae ratione, quoniam inde a verbis Καὶ ἐσταθην novum
caput, i. e. cap. 36. incipit ... Gl' Ln ἐσταθη cum MAC 87. 92. vg
syr arm aeth^{utr} anonym^{aus} Haym al (sed Prim hunc versum prae-
terit). Commentatur de eadem scriptura Haymo: notandum autem quod
idem draco non supra petram sed super arenam stetit dicitur. Cunctis
enim liquet quia serpens in petra vestigium habere non valet etc.: du-
bium non est quin scriptura ἐσταθη, praesertim interpretum ratione
habita, antiquissima auctoritate alteri praestet. Sed non minus mihi
dubium videtur quin, quamvis Bentlejo aliisque gravibus patronis
gaudeat, a vero abhorreat. ἐσταθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης
arcte cum verbis καὶ ἰδὼν εκ τῆς θαλάσσης ἀναβῆσων cohaeret.
(Conferre iuvat Dan. 10, 4. καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενα τοῦ ποταμοῦ τοῦ
μεγάλου, postquam praecessit 8, 2. καὶ ἤμην ἐν σούσις - καὶ ἤμην

11, 7, 13, 2
Dan 7, 3^{ae}

11, 7, 13, 2
17, 3
εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλᾶς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. 2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δυνάστης τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ

ἐπὶ τοῦ οὐβάλ.) εσταθη vero de dracone dictum et otiosum est et contra id quod modo praecessit ἀπηλθην. Frustra etiam est quod εσταθη rebus v. 2. narratis commendari volunt. Quomodo enim sibi respondent statio draconis super arenam maris et verba καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δυνάστης τὸν θρόνον αὐτοῦ?

XIII. 1 et 2. εἶδον bis cum κρ (c tantum v. 2) al pler And^{om} Are ... Τὶ ἶδον bis cum ΔΒ (c 7. tantum v. 1.) 14. 92. | ἀναβαῖνον: 7. 32. ἀναβαῖνον | ἔχον: 1. 7. 8. 30. 31. 32. 98. al ἔχων | κέρατα δέκα καὶ κεφαλ. ἑπτα cum MABCF al⁴⁰ fore cop syr aeth And^{om} Are Prim ... ζ (= Gb Sz) κεφαλ. ἑπτ. καὶ κερσ. δεκ. cum? (1. ἔχων κεφαλ. ἑπτα omissis rell) vg arm | ἐπὶ τ. κερσ. αὐτοῦ et. κ^o ... κ^o 7. αὐτῶν pro αὐτοῦ | δεκα διαδήματα: κ διαδημ. δεκα ... Prim om δεκα (et bis ad h. l. et post), cop quattuor substituit | αὐτοῦ post κεφαλσ: ρ αὐτῶν (sed τῶν ineunte versu ipsa quidem prima manu praeter lineam adscriptum est. Versus qui praecedit exit av, ita ut inter scribendum altera syllaba omissa fuerit.) | ὀνόματα cum MAB al⁴⁰ vg^{cl} am lips⁴. 6-omniachm syr And^c Are ... ζ (= Gb Sz, sed Gb') ὀνομα cum CP 1. 28. 79. 95. al aliiq fu demid lips⁴. tol cop (om βλασφ.) arm aeth And^a ρ bav Prim Haym

2. εἶδον cum κρP etc ... Τὶ ἶδον cum ΔΒ etc. Vide ad v. 1. | ἦν ὅμοιον: 28. 35. 87. ὁμοί. ἦν, item *similis erat* vg IrInt³²⁶ anonym^{us} Prim al ... 1. 12. 46. arm AndP com ei^{bav} om ἦν, hinc Gb^o | ἀρκου c. MABCF 1. al³⁰ And^a e bav ... ζ (= Gb Sz) ἀρκου cum 29. 30* 47. 87* 90. 91. 92. 94* 95. 96. 98. al And^a eiP Are | στομα sec et. IrInt ... 38. arm aeth om | λεοντων cum κ 14. 92. syr, item Victorin (ap Sab est *tangnam ora leonum*, ap (fall *tangnam leonem*, quod vitiosum vdr): quae lectio ab aliena manu abhorret; nec mirum quod a plerisque in vulgarem mutata est ... ζ Lu Τὶ λεοντος cum ΔBCF al pler vg cop aeth arm And^{om} Are IrInt³²⁶ anonym^{us} Prim al | ο δυνάστης: κ om ο | καὶ (7. And^{bav} om) ἐξουσίαν μεγάλην: 29. 30. 50. 93. 98. om (And^a om καὶ τ. θρον. αὐτοῦ) ... Δ^o add (i. e. repetit) ἔδωκεν αὐτῷ

3. καὶ μίαν cum MABCF 1. al⁴⁰ am tol allachm cop syr arm aeth And^a e bav Are IrInt³²⁶ Prim ... ζ (= Gb Sz) καὶ εἶδον μίαν cum 95. al? vg cl^o fu demid lips allachm AndP anonym^{us} Haym | ἐκ τῶν cum MAB^o CP al⁴⁰ vg syr aeth And^c Are IrInt anonym^{us} Prim Haym ... ζ (= Gb Sz) om ἐκ cum κ^o 1. 36. al? And^a ρ bav cop arm | ὡς cum MACP 1. 28. 29. 36. 38. 79. 95. al And^a ei^{bav} etc com Arg^{com} (τὸ ῥητὴν παριστά, οὐκ ἐσφαγμένην ἀλλ' ὡς ἐσφαγμ φάσκον, καὶ τῷ „ὡς“ ὁμοιωματοῦς

πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἰθευραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ 11, 8
 ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν
 τὴν ξηρυσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς 11, 10
 ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 καὶ 11, 11
 ἔδύθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἔδόθη 11, 12
 αὐτῷ ἕξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαεράκοντα δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ

μορίῳ χρυσάμενον etc) ... B al plus²⁰ And^c txt etp Are^{txt} ωσει ... arm om | εσφαγμένην: passim, ut 91. AndP^{txt} And^a bis, εσφαγισμένην scriptum est | του θανατου αυτου: n° om αυτου | εθαυμασεν (5°) c. mhp al pler And^c Are (in comm αντί τοῦ· θάμβουσι ἐπλήσθη), item admirata est vg Ir^{int} Haym (Prim ut^{vi} et admiratas sunt gentes inhabitantes terram) ... A 1. 12. 28. 36. 79. And^b etp εθαυμασθη, ac sic ε Lu. Item c εθαυμαστωθη. | ολη η γη cum M^{BCP} al pler vg rell And^a c Are Ir^{int} rell ... ε (non item 5° Gb Sz) εν ολη τη γη cum 1. 12. 28. 36. 79. AndP (ειδαν sed omisso εν) :: εθαυμασεν et εθαυμασθη scriptura unciali facile confunduntur, sen et σθη enim CEN et COII scribuntur. | οπισω: 38. οπισθε ... 14. 92. επι

4. τῷ δράκοντι cum M^{BCP} al fere¹⁵ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) τον δρακοντα cum ? (1. transilit a καὶ προσεκυνησαν pri ad alterum. Item 29. cop.) | οτι εδωκεν cum M^{BCP} 12. 34. 35. 36. 46. 79. 87. 95. am fu demid lips⁵ omn^lschm syr ar^o aeth And^{omn} Ir^{int} s²⁶ Prim (reddit οτι per eo quod) al. Item 28. οτι εδωκεν ... ε (= Gb Sz) οσ εδωκεν cum ? vgc^{le} tol lips⁴. 6. arm. (Sed qui dedit respondet etiam lectioni τῷ δεδωκετι.) ... B al plus²⁵ Are τῷ δεδωκετι (Gb'), item 14. 92. τῷ δοσει | τὴν ξηρυσίαν cum M^{BCP} al plus⁴⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) om τὴν sine cod ut^{vi} (: sunt enim ista ex interpretatione Erasmi, vide ante) | τῷ θηρίῳ sec cum M^{BCP} al plus⁴⁰ And^c Are ... ε (= Gb Sz) το θηριον cum A 79. al pauc^{vi} And^a ... 12. AndP et^{ban} om καὶ προσεκ. τῷ θηρίῳ, item arm et usque τῷ θηρίῳ tert syr | καὶ τισ cum M^{BCP} 1. 10. 12. 14. 17. 28. 35. 36. 37. 38. 42* 47. 49. 79. 87. 91. 92. 95. 96. vg cop syr aeth And^{omn} Ir^{int} Prim al. Item ant arm^{5b} anonym^{aus} ... ε (= Gb + Sz) om κας cum 6. 7. 8. 29. 31. al³⁰ fere Are (arm^{it}eg) | δυναται cum M^{BCP} 1. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 95. 97. al ? vg (poterit) And^{omn} Ir^{int} anonym^{aus} Prim (etiam hi² poterit, contra Ir^{int} potest) al ... Gb'' δυνατος cum B al fere⁴⁰ Are

5. καὶ βλασφημίας cum M^C 38. 51. 94. 95. al^{vi} vgc^{le} demid tol lipss (rell vide post) syr aeth (cop magnas blasphemias) Dion^{ens}eb ex interpretatione Rufini Haym (fu et blasphemias, allschm et blasphemia, am blasphemias sine et) ... Lu καὶ βλασφημια cum A 12. 28. 34. 35. 47. 79. 87. Dion^{ens} 7, 10. edd² And^a c p ... Gb'' Ti καὶ βλασφημιαν cum B^P al²⁵ (cf supra fu etc) arm Dion^{ens} 7, 10. ed Ir^{int} s²⁶ Are ... 1. 31. 32. And^{ban} om καὶ εδοθη αυτω στομ. λαλ. μεγ. κ. βλασφημ., item praeterit Prim | εξουσια et. n° Dion^{ens} Ir^{int} etc ... n° om | ποιησαι (et. ε Gb Sz) cum ACP 1. 12. 18. 28. 36. 79. 95. vg (lips⁴. ms operari pro facere) syr And^a p^{ban} anonym^{aus} Prim ad h. l. Item m sed add e θε-

στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
 11,7
 12,9
 14,8
 17,8
 ρούντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ
 νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
 καὶ γλώσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ
 κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ

- λε, item aeth sed add *εἶμα ὅσας θέλει* ... 5° *πολεμον ποιησαι* cum
 B al pler And^c Are, item 14. 92. cop ar^c *πολεμησαι* ... arm Dion^{ous}
 (sed habet *εδοθη αυτω εξουσια και μητις τεισσ. δυο*) Ir^{int} Prim
 see loco (ad v. 18.) om ipsum *ποιησαι*, hinc Gb^{oo} | *τεσσερακοντ.* cum
 κας ... 5 *τεσσαρακ.* cum P al pler And^a c P Are, sed B 28. 36. 79. al
 And^{ban} μβ' | *δυο* cum MCF al pler (B etc vide ante) And^a c P Are,
 item vg^{cl^e} et odd pler (am XLII) anonym^{aus} Prim al ... Ln *και δυο*
 cum A 16. 95. fu syr Ir^{int}
6. *εις βλασφημιας* cum κας 1. 18. 34. 85. 36. 87. 95. vg^{cl^e} fu demid tol
 lips omn^{lachm} And^c ... 5 *εις βλασφημιαν* cum SP al pler syr arm
 And^a P ^{ban} Are, item in *blasphemia* am Prim Promiss^{io}, in *blasphe-*
miam anonym^{aus}, item Ir^{int} *ad blasphemiam*, sed ed mass os cum *bla-*
sphemum ... libere *blasphemandi*, ut *blasphemaret* cop aeth | *τε ονομα*
αυτου et. κ^o ... κ^o αυτου | *και την σκηνην αυτου*: C tol^o om | *τοις εν*
 (Gb^o) cum κ^o ΔΒ^o c al^{oo} fere syr aeth And^c ... 5 *Τι και τους εν* cum
 κ^o B^o P 1. al mu vg cop syredd arm And^a P ^{ban} Are Ir^{int} anonym^{aus}
 Prim al | *σκηνοντας* (86. *οικοντας*, 94. *κατοικοντας*): κ-ντες, nec
 correctum est
7. *και εδοθη αυτω* usque *και νικησαι αυτους* cum κ^o 1^{oo} ms al pler vg
 cop aeth (et syr post *και εθνος* pon) And^a etc Are anonym^{aus} Prim
 Promiss^{io} al ... Ln om cum ΔCF 1° 12. 14. 92. arm^{zoh} And^p et^{ban} Ir
 int :: at exciderunt ista propter *ομοιοτιλειντον* | *ποιησαι πολεμον*
 cum κ^o al^{oo} fere cop syr aeth And^a Are Prim Promiss^{io} ... 5 *πολεμ-*
ποιησ. cum 1^{oo} ms 35. 87. al vg And^c anonym^{aus} Haym al | *εξουσια*:
 in κ sic^c pro-*σιαν* * restituit | *και λαον* (c *λαουσ*) cum κ^o ABCP al plus^{oo}
 vg syr aeth And^a etc Are Ir^{int} Prim ... 5 (= Gb Sz) om cum 1. 36.
 49. 91. al cop arm And^p et^{ban} Haym (anonym^{aus} *super omnia tribum*
et linguam omisiss et *και λαον* et κ. *εθνος*)
8. *αυτον* cum ABC al plus^{oo} And^a etc Are ... 5 (= Gb Sz) *αυτω* cum κ^o
 1. 7. 88. 49. 87. 91. 95. al^{vi} And^p et^{ban}. Ex Latinis vg^{cl^e} lips^{4. c} tol
 allachm Ir^{int} eam, am fu demid lips^{4.} Ir^{int} odd³ Prim Haym eam. Pro
προσκυνησουσιν (ut am fu demid lips^{4.} tol al anonym^{aus} Haym) vg
 cl^e lips^{4. c} allachm Ir^{int} Prim *adoraverunt*. | *ου ου* cum c Ir^{int} (*cuius*
non est scriptum nomen), item corrupte Δ οιας. Rursus *τε ονομ. αυτου*
 cum ΔC ... 5 *ου ου* cum κ (sed κ^o om ου, κ^o suppl)^r al plu vg cop syr
 arm aeth And^{omn} Are anonym^{aus} Prim al; similiter B. 29. al plus^{oo}
 ων (8. ω) ουτε. Item pro *αυτου* habent κ^o 95. syr arm αυτων, κ^o CF
 al pler And^{omn} Are om, nec expri Latinorum quisquam | *τε ονομα*
 cum ΔBC al^{oo} cop syr And^c P ^{ban} Ir^{int} anonym^{aus} ... 5 (= Gb Sz) *τα*

βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου τοῦ εσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 9 εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομοσὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-

νοματω cum κρ 1. 28. 79. 95. vg arm aeth And^a Are Prim Haym | εν (ε επι) τω (ο om) βιβλίω cum ΔBCP al²⁰ And^{omn} Are; item κ^o εν τω, sed βιβλω (κ*) per incuriam immutatum reliquit ... ε (= Gb Ss) εν τη (κ* 86. om) βιβλῶ cum κ* 1. al vix mu And^{com} Are^{com} | του ante εσφαγμένου cum κABC 1. al plus⁴⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Ss) om του sine cod? ... 1. 16. 38. 48. And^a ε. εσφαγόμενον

9. ε: ο η, item bis v. sq. | ουσ: fu demid lips⁴⁻⁵ (etiam cop syr aeth et h. l. et supra capp 2 et 8, quod non adnotavimus singulis locis) Prim Haym (non item supra capp 2 et 8.) aures, item lips⁴ lips⁵ cop add audiendi

10. ε: τισ εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλ. υπαγει (et. Ln^{ed} mal) cum Δ am fu allaohm (am qui in captivitate, vadit in captivitate, fu allaohm qui in captivitate, in captivitate vadit). Item sed omisso altero εἰς αἰχμαλωσίαν κBCP 28. 88. 79. 95. And^{ban}, item 14. 32. 47. 92. ε: τισ αἰχμαλωσίαν υπαγει, 1. And^a ε: τισ αἰχμαλωσίαν συναγει ... 6. 8. 29. 31. 91. 92. 94. 96. 97. 98. al²⁰ fere And^p ε: τισ εχει αἰχμαλωσίαν υπαγει ... 7. 36. ε: τισ αἰχμαλωτίζει (86. αἰχμαλωτησει), υπαγει ... ε: τισ αἰχμαλωσίαν συναγει, εἰς αἰχμαλωσίαν υπαγει cum Are (ex cod?) ... Gb⁷ cum 83. 85. And^o ε: τισ εἰς (83. om) αἰχμαλωσίαν απαγει (35. επαγει) εἰς αἰχμαλωσίαν υπαγει. Similiter vgo² demid lips⁴⁻⁵⁻⁶ tol allaohm Haym Qui in captivitate duxerit, in captivitate vadet (lips⁵⁻⁶ allaohm vadit, lips⁴ vadat), Ir^{int} Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit, Prim Qui captivum duxerit, et ipse capietur. Item syr si quis in captivitate abducit, in captivitate abdit; cop ducens in captivitate ingreditur. Libere aeth et captus fuit mihi animus meus; item sunt enim quidam qui in captivitate tradentur, atque pergit: et sunt quidam qui gladio morientur, et sunt quidam qui ipsi ipsos occident ... Ln^{ed} min ε: τισ εἰς αἰχμαλωσίαν συναγει, εἰς αἰχμαλωσίαν υπαγει ex errore et coniectura | μαχαίρῃ bis cum ΔC ... ε μαχαίρα cum κBF al omn^v And^{omn} Are | αποκτενει (ε 26. 87. -κτενει) cum BCP 1. 7. 26. 86. 88. 49. 87. 91. 96. al And^a ετP Are, item vg Ir^{int} Prim al occiderit ... 85. 95. And^o αποκτενει, κ 28. 79. αποκτενει. Similiter cop occidens gladio occidetur gladio, syr si quis gladio occidit, oportet eum gladio occidi. Item Ln ἀποκταίνει de coniectura ... Α αποκτανθῆναι omisso δεῖ (habet igitur ε: τισ εν μαχ. αποκτανθῆναι αυτον εν μαχ. αποκτανθῆναι) ... 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 82. al plus¹⁰ om, item And^{ban} una cum δεῖ αυτον | εν μαχαίρ. sec: 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 82. 38. 47. al plus¹⁰ om (sunt iidem fere qui antea αποκτενει om, sed 88. 47. non om) | πιστις: 88. 97. θλιψις | των ἁγιων: aeth add et non admirandum satanas

11. εἶδον cum κCF al pler And^{omn} Are ... Ti ἶδον cum ΔB 7. 14. 92. ...

12. α. ρατα δύο ὁμοια ἀρνίω και ἐλάλει ὡς δράκων. 12 και τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιῆ ἐνώπιον αὐτοῦ. και ποιῆ τὴν γῆν και τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὐ ἐθεραπεύθη ἢ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 και ποιῆ σημεῖα μεγάλα, ἵνα και πῦρ ποιῆ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 και πλατᾶ τοὺς κατο-

aeth om (Et deinde exiit alia bestia) | αναβαινον: c -βαινον ... 7. -βαινον | δυο (12. δεκαδυο, 86. post μοι. αρνωρον): 2. 6. 8. 13. 29. 31. 32. al²⁵ fere Are om, item HippantiChr⁴⁰ sec loc (τὸ δὲ εἰπεῖν τὰ κέρατα ὁμοια ἀρνίω, sed paullo ante habet τὰ δὲ δύο κέρατα, atque ibid⁴² και εἶχε κέρατα δύο etc) | ὁμοια: c per incuriam ονομα

12. του πρω. θηριου ... 14. του θηρ. του πρωτ. | ποιει ante ενωπιον αυτου cum MABCF al fere omni And^a P^o Bav Are ... 34. 35. 87. And^o ποιησει ... 38. vg (faciebat) cop syr arm aeth HippantiChr⁴² et⁴⁰ Ir^{int} 286 ποιει (item Prim, sed² habet faciebat in terra, pergens: „deo subiecit ut inhabitantes terram adorarent bestiam“ etc) | και ποιει, ante την γην cum MABCF 1. 28. 86. 79. al mu Hipp⁴⁰ And^a et⁴⁰ Bav, item et facit fu tol allachm Ir^{int} anonym^{aus} ... 34. 35. 87. And^o και ποιησει ... Ti και εποει cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 49. al plus²⁰ Hipp⁴⁰ And^a Are, item cop syr arm aeth, item et fecit vg¹⁰ am demid allachm liras | την γην και: P per incuriam (aberravit scriptor ab altero ποιει ad prius) ενωπιον | τους εν αυτη κατοικουντας cum MABF 1. al plus²⁰ Hipp⁴⁰ et⁴⁰ And^{omn} Are (anonym^{aus} eos qui in ea sunt) ... ε τους κατοικ. εν αυτη cum C 14. 92. al, item habitantes in ea (in eam am) vg, qui habitant in ea Ir^{int} (Prim vide ante) | ἵνα προσκυνήσουσιν cum AC 7. 14. 30° 36. 98. And^o Bav ... η ινα προσκυνησωσι cum BF al pler Hipp^{bis} And^a P^o Are ... η προσκυνη | το θηριον το πρωτον: 6° 35. 41. 42. 87. 95. (hi² ap Scri ad του πρωτου θηριου notantur, per errorem ut vid) And^o τω θηριω τω πρωτω | του θανατου αυτου (et. Ir^{int} Hipp^{bis} anonym^{aus}): Δ om του θανατου ... P 14. 92. om αυτου, item vg Prim al

13. ποιει: 35. 87. cop And^o Ir^{int} 286 anonym^{aus} ποιησει ... 31. Hipp antiChr⁴² εποει, item fecit vg (exco fu) aeth Prim, Ilaym | σημεια μεγαλα: 35. 87. And^o μεγ. σημ. | ἵνα και πυρ cum MABCF 1. 35. 38. 87. al vg syr (cop sed om και) Hipp And^o P^o Bav Ir^{int} Prim al (anonym^{aus} ἵνα ut ignem; 28. 79. And^a ἵνα εν πλανη ποιη [28. ποιει] πυρ) ... Gb Sz και (14. 92. om) πυρ ἵνα cum B al²⁵ Are | ποιη (P 95. ποιει) καταβαίνειν (Hipp καταβησαι) εκ του ουρανου cum NF 1. 95. al vix mu syr (aeth ut descendere faceret ex caelo ignem) Hipp And^o Bav anonym^{aus}. Item Ln Ti ποιη (35. And^o ποιηση) εκ του ουραν. καταβαίνω (C καταβαινιν, 35. And^o καταβησαι) cum AC 28. 34. 35. 38. 79 vg And^a P^o Ir^{int} Prim al ... Gb Sz εκ του ουρανου καταβαινη (B 6. 7. 80. 36. 50. 98. -βαινει) cum B al²⁵ fere cop Are ... 87. post ἵνα και πυρ pergit εκ του ουρ. καταβησαι εἰς etc | εἰς την γην cum MABCF 1 al sat mu Hipp And^a P^o Bav, item in terram vg Ir^{int} anonym^{aus} al (Prim

κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῶ ποιῆσαι ἐνώ-
πιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰ-
κόνα τῶ θηρίου, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἐζήσαν. •
15 καὶ ἐδόθη αὐτῶ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἔαν μὴ προσκυνή-
σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, 14. 9
Dan 8, 5.

om, ut et. 95.) ... v. 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. al²⁰ fere Andr
Are ἐπὶ τὴν γῆν (14. τῆς γῆς)

14. τοὺς κατοικοῦντας et. Hippantlebr⁴⁸ Ir^{int}²²⁸ etc ... 2. 6. 8. 29. 30.
31. 32. 49. al²⁰ fere Are praem τοὺς ἐμοὺς. Praeterea cf Prim „*et
seduxit eos qui inhabitant terram, vel sicut alia translatio habet, ter-
ram et qui habitant in ea*“. | δια τα σημεῖα usque κατοικ. ἐπὶ τῆς γῆς:
v* syr om (transillunt igitur ab ἐπὶ τῆς γῆς priore ad alterum) |
ποιήσαι et. Hipp: 38. ποιῶν | λέγων: v ex emendatione l. 14. 92.
94. 95. Hipp λέγων, v^{ms} λεγοντος ... arm pro λέγων usque ποιήσαι:
dicunt ei habitantes super terram: Fac | ποιήσαι acc: n praem καὶ | εἰ-
κόνα cum mscr al omn^v etc: Ti εἰκόνας cum Δ And^{ban} | os cum Δ v
cf 28. 33. 34. 35. 36. 79. 87. 92. And^c et^{ban} ... ε ὃ cum n 1. al pler
Hipp And^a et^p Are | ἔχει cum mscr 1. al mu vg Hipp And^c et^{ban}
Prim al ... Gb' εἶχε cum v plus²⁵ syr And^a et^p Are | τὴν πληγὴν cum
acr al plu Hipp And^{omn} ... n (πληγῆς) v 2. 6. 8. 18. 14. 26. 27. 29.
30. 41. 32. 40. 41. 42. 92. 93. 94. 97. 98. Are om τὴν | τῆς μαχ. καὶ
ἐζήσαν cum mscr al sat mu (14. 92. praem απο) vg cop syr arm aeth
(*quae vulnerata fuit per gladium et convaluit*) Hipp And^{omn} Prim (*quae
habet plagam factam de gladio et vicit*) al ... v al plus²⁵ Are καὶ ἐζή-
σαν απο (16. 99. add τῆς πληγῆς) τῆς μαχ. | μαχαίρας cum mac ...
ε μαχαίρας cum v^p al omn^v

15. αὐτῶ cum mscr²² al omn^v Hippantlebr⁴⁸ And^{omn} Are ... Ln αὐτῆ
cum acp²¹ | δόνας πνεῦμ. cum mscr 1. al sat mu vg cop syr arm
aeth And^a p^{ban} Prim al (Hipp⁴⁸ το ἐρημεῖον ἵπο τοῦ προφητοῦ οὗ
δύσει πνεῦμα τῇ εἰκόνι καὶ λαλήσει ἡ εἰκὼν τοῦ θηρ.) ... v al plus²⁵
Hipp⁴⁸ And^c Are πνεῦμ. δόντ. Cf et. Ir^{int} „*Et imaginem, ait, iudebit
fieri bestiae, et spiritum dabit imagini, uti et etc ... c om δόνας* | ἵνα
καὶ (7. 38. 95. And^a om) λαλήσῃ (7. 95. 98. -σει) ἡ εἰκ. τοῦ θηρίου
et. Ir^{int} etc: c 14. 16. 28. 31. 79. cop syr (Hipp⁴⁸, sed agnoscit⁴⁸,
vide ante) om | καὶ ποιῆσ. ὅσοι usque τῇ εἰκ. τοῦ θηρίου: c 28. om
| ποιήσῃ cum Δ v^p 1. al plu Hipp And^a p^{ban} Are ... n 14. 36. 79. 92. 95.
98. And^c et^{ban} ποιήσαι | ὅσοι εἶαν cum Δ v^p al plus²⁵ Hipp And^c et^p
Are ... ε ὅσοι αν c. n 1. al mu And^a et^{ban} ... 31. 95. om αν | προσ-
κυνησοῦσιν cum n 7* 14. 31. 36. 42. And^{ban} ... ε Ln Ti προσκυνη-
σωσι cum Δ v^p al pler Hipp And^a c^p Are | τῇ εἰκόνι cum mscr al⁶⁰ fere
Hipp And^c et^{ban} Are ... ε (= Gb Sz) Ln τὴν εἰκόνα cum Δ 1. al vix
mn And^a et^p | ἀποκτανθῶσιν (14. 92. ἀποκτανθησας) sine ανα, id-
que nec ante ὅσοι, cum n 6. 14. 28. 29. 31. 35. 38. 51. 79. 87. 92.
93. 94. 97. 98. al¹⁵ And^c p^{ban}. Quam lectionem confirmat Ir^{int} uti et

^{16, 20}
^{14, 9} τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς
πτωχοὺς, καὶ τοὺς ελευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσωιν αὐτοῖς
|
| χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-
^{14, 11}
^{14, 9} τῶν, 17 ἵνα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων
^{17, 9} τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος

loquatur imago, et eos qui non adoraverint eam faciet occidi, item am et faciat quicumque non adoraverit imaginem bestiae occidantur ... ε add ἴνα ante αποκτ. cum 1. 49. 91. al Are; item Ln add ante οσοῦ cum ΔΡ 7. 11. 26. 36. 95. Hipp^{bis} And^a, item vgl^e etedd pler Prim al. Sic enim Latini: *et faciat* (su demid lips^e allachm faciet) *ut quicumq.* non *adoraverint* (su demid tol lips^e omn^lachm adoraverit) *imaginem bestiae occidantur* (su rell occidatur), Prim *et faceret ut qui* (paullo ante *quicumque*) non *adorarent imag. best. occiderentur*.

16. ποιῆσι: κ^o Hipp^{ant}chr⁴⁰ (sed⁴⁰ ποιῆσι) ποιῆσει, vg faciet, Prim fecit | τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους: κ om τοὺς sec ... Prim sic transp: *magnos et pusillos* | καὶ τ. πλουσ. καὶ τ. πτωχοὺς: κ 79. κ. τ. πτωχοὺς κ. τ. πλουσίους ... Prim tantum *et divites*, pergens *et seruos*, omisiss rurgus καὶ τοὺς ελευθέρ. | καὶ τ. ελευθ. κ. τ. δούλους: 36. 39. κ. τ. δουλ. κ. τ. ελευθ., And^{bav} om κ. τ. ελευθ., 95. om omnia | δώσωιν cum κ^oei(δωσω)κ^oΔΒΡ 6. 10. 12. 13. 14. 17⁺⁺ 35. 36. 37. 38. 49. 51. 87. 91. 92. 96. al And^a c^o bav ... 2. 7. 16. 28. 30. 32. 79. 93. 97. 98. al²⁰ fere (Are morell) δώσωσιν. Item 4. 18. 29. 31. 40. 46. 94. al AndP Areveron δώσωσιν idque Gb' ... ε (= Gb Sz) δώση cum (1. δώσει) Hipp^{bis} ... 26. 95. λαβῶσι τὸ, perguntque *χάραγμα* αὐτου ... vg Prim al *habere* pro ἴνα δώσωιν αὐτοῖς. Libere etiam Ir^{int} „Et *characterem* autem, ait, in fronte et in manu dextra faciet dari. | αὐτοῖς et. κ^o ... κ^o αὐτῶ | *χάραγμα* cum κ^oΔΒΡ 1. 28. 35. 36. 38. 47. 79. 87. 95. 97. 98. al vg syr arm Hipp^{bis} And^{om} Ir^{int} 2²⁰ Prim al ... Gb' *χάραγμα*τα cum v al²⁵ fere Are | ἐπὶ τῆς χειρὸς: 2. 6. 8. 13. 27⁵ 28. 29. 30. 31. 32. 38. 51. 93. 94. 97. 98. al om τῆς | αὐτῶν τῆς δεξιᾶς: 38. 97. τῆς δεξ. αὐτῶν | ἢ ἐπὶ: 38. καὶ ἐπ αὐτο, 12. And^{bav} Haym καὶ ἐπ, similiter (vide ante) Ir^{int} | ἐπὶ τὸ μέτωπον cum κ^oΔΡ al plus²⁰ cop arm aeth Hipp^{bis} And^c Are Ir^{int} (vide ante) anonym²⁰. Item c Are^{com} ἐπὶ του μετωπου ... ε (= Gb Sz) ἐπὶ των μετωπων cum B 1. 28. (om αὐτῶν sq) al mu vg And^a p^{bav} Prim Haym; item syr (sed etiam antea *super manus ipsorum dextas*)

17. ἵνα μὴ cum κ^oc 6. 28. 32. 79. 96. tol cop syr Hipp^{ant}chr⁴⁰ et⁴⁰ And^a Ir^{int} 2²⁰ anonym²⁰ („sic ergo facient ut *neq̄ possit*“ etc) Prim al ... ε (sed Gb^{com}) Tl praem κα. cum κ^oΔΒΡ al pler vg (exc tol) arm aeth And^c p^{bav} Are (atque hic in comm περιττός ὁ σὺνδρασμος ὁ καὶ) Haym | μὴ τις: 35. 37. And^c μηδεις | δύνηται cum κ^oΔ 8. 29. 30. 35-36. 37. 38. 40. 47. 49. 51. 87. 91. 93. 95. al mu Hipp^{bis} And^c Are ... Τι δυναταῖς cum BF 1. 6. 7. 14. 28. 31. 32. 50. 79. 92. 94. al⁵ And^a p^{bav} | ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι: 35. 37. And^c πωλ. ἢ ἀγορ. ετι | εἰ μὴ ὁ ἔχων: 1. εἰ μὴ ἢ ἔχων, C εἰ μὴτ ἔχων | τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα του

αὐτοῦ. 18 ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'.

θηρίου cum ABCP 1. 6. 7. 14. 28. 29. 81. 85. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 98. 94. 95. 96. 97. 98. al plus²⁰ am (nomine) allachm (nomen) cop arm aeth Hipp^{bis} And^o etP. Similliter sed του ονοματος ο fu tol lips^o syr And^a etban Ir^{int} (characterem nominis bestiae) Prim (notam nominis bestiae), atque sic Ln ... ζ (= Gb Sz) το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ. cum? Are (ex codice? In com habet: καὶ τί τὸ χάραγμα ἐπιφέρει, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου. διττὴ δὲ τοῦτου ἡ γνώσις, ἥ διὰ προφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἢ διὰ ψήφου.) vg^{cl^e} lips^o. e. anonym^{aus} (nisi qui habet nomen aut notam bestiae) Haym (et demid characterem bestiae aut nomen bestiae). Similliter κ 36. 38. το χαρ. του θηριου η (36. και) το ονομ. αυτου | η τον αριθμ. του ονομ. αυτου: v his praem η τον αριθμον του θηριου

18. ὡδε ἡ σοφ. ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν etc: sic et Hippantiohr⁴⁸, sed⁵⁰ habet λιγεῖ γὰρ ὁ προφητῆς καὶ ἀποστολὸς· ὡδε ὁ νοῦς. ὁ ἔχων σοφίαν etc | νοῦν sine artic cum κ^{co}ABCP al fere⁶⁰ arm Hipp⁶⁰ And^{omn} Are ... ζ (= Gb Sz) τον νοῦν cum 1. 87. al? ... κ^oous (39. νοῦς et 14. οὖν pro νοῦν) | τον αριθμον: 14. 36. 92. το ονομα | και ο αριθμ. αυτου: κ om (vide post de CP etc); 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 97. 98. al plus¹⁸ And^o anonym^{aus} om και (hinc passim ista coniuncta sunt: αριθμ. γὰρ ἀνθρώπ. ἐστίν ὁ αριθμ. αυτου) ... CP 1. 10. 18. 28. 37. 38. 49. 79. 91. 95. 96. am fu lipss omnlachm syr (arm add ἐστίν τοῦτο) Hipp^{bis} And^aP (om δ) etban anonym^{aus} add ἐστίν (idem in exemplo suo scriptor codicis κ invenisse putandus est proptereaque transillendo praeterisse και ὁ αριθμ. αυτ.): non addidimus cum AB al²⁶ fere vg^{cl^e} demid tol cop aeth And^o (sed vide ante) Are Victorin Prim Haym | χξς' ut v (perperam in ed. mea σ' pro ς'. Idem vitium in cod. 28.) 1. 6. 14. 28. 30. 32. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al mu Hipp^{bis} And^o Are, item cop ... κ εξακοσιας (-ιας et. c) ἐξηκοστα εξ, Δ εξακοσιοι εξηκ. εξ, atque sic Ln, P 7. 16. 29. 95. AndP etban (itam^a) εξακοσια εξη. (And^a add και) εξ. Confirmant Ir^{int²²⁰} („et esse numerum sexcentos sexaginta sex, quod est sexies centeni et deni sexies et singulares sex“), Victorin et Prim (vide infra). ... c 11. „quidam“ ap Ir εξακοσιας δεκα εξ, 5. χις', item anonym^{aus} sexcenti sexdecim. Disserit autem Ir²²⁰ in hanc rem sic: *His autem sic se habentibus et in omnibus antiquis et probatissimis et veteribus scripturis numero hocposito et testimonium perhibentibus his qui facie ad faciem Iohannem viderunt, et ratione docente nos quoniam numerus nominis bestiae secundum Graecorum computationem per litteras quas in eo sunt, sexcentos habebit et sexaginta et sex, hoc est decadas aequales hecatontasin et hecatontadas aequales monasin* (ap Eushist⁵⁵ τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων καὶ ἐν πᾶσι τοῖς σπουδαίοις καὶ ἀρχαίοις ἀντιγράφοις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου κειμένων, καὶ μαρτυρούντων αὐτῶν ἐκείνων τῶν κατ' ὄψιν τῶν ἰωάννην ἰωρακίων, καὶ τοῦ λόγου διδάσκοντος ἡμᾶς ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὀνό-

XIV.

2, 6 1 Καὶ ἶδον, καὶ ἶδὸν τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ
1, 4 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ

μασος τοῦ θηρίου κατὰ τὴν τῶν ἑλλήνων ψῆφον διὰ τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων ἑμφαίνεται) - ignoro quomodo erraverunt quidam sequentes idiotismum et medium frustrantes numerum nominis, quinquaginta numeros deducentes, pro sex decadis unam decadem volentes esse (vide quas his respondent Graeca ap Stieren p. 798). Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri, quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram Graecam quae sexaginta enuntiat numerum in iota Graecorum litteram expansam; post deinde quidam sine exquisitione (ἀνεξετάστως) hoc acceperunt, alii quidem simpliciter et idiotie usurperunt denarium numerum; quidam autem per ignorantiam ausi sunt et nomina exquirere habentia falsum erroris numerum (ἐτόλμησαν καὶ ὄνομα ἀναζητεῖν ἕχον τὸν ἐσφαλμένον καὶ δημαρτημένον ἀριθμόν). Sed his quidem qui simpliciter et sine malitia hoc fecerunt arbitramur veniam dari a deo. Quotquot autem secundum inanem gloriam statuunt nomina continentia falsum numerum, et quod a se fuerit adinventum nomen definiunt esse illius qui venturus est, non sine damno tales exierunt, quippe qui et semetipsos et credentes sibi seduzerunt. Eundem vero numerum χις' sequitur etiam Tichonius (idem qui anonymus): Sexcenti et sexdecim graecis litteris sic fiunt χις'. Quas notas solutas numerus est; redactas autem in monogramma et notam faciunt et numerum et nomen. Hoc signum Christi intelligitur et ipsi ostenditur similitudo, quam in veritate colit ecclesia. In eum vero numerum quem et ipsi recepimus haec addit Irlint⁵²⁹: certius ergo et sine periculo est sustinere adimplerionem prophetiae quam suspicari et divinare nomina quaelibet, quando multa nomina inveniri possunt habentia praedictum numerum - εναρθας enim nomen habet numerum de quo quaeritur, sed nihil de eo afirmamus. Sed et λαιωσας nomen habet sexcentorum sexaginta sex numerum, et valde verisimile est, quoniam novissimum regnum hoc habet vocabulum. Latini enim sunt qui nunc regnant, sed non in hoc nos gloriabimur. Sed et τετρα, prima syllaba per duas graecas vocales s et r scripta, omnium nominum quae apud nos inveniuntur magis fide dignum est. Etc. Item haec scripsit Victorin: Sicut ea litteris graecis computum habent, sic in compluribus τετρα inveniuntur. τετρα enim hunc numerum habet quem gentiles Solem Phoebumque appellant, computaturque graeco sic: τ trecenti, ε quinque, ι decem, τ trecenti, α unum, υ quinquaginta, qui simul ducti fiunt sexcenti sexaginta sex. Quantum enim attinet ad litteras graecas, hunc numerum nomenque explet; quod nomen si velis in latinum convertere, intelligitur per antiphrasin dictum, quae litteras hoc modo computantur: D quippe quingenti figurat, I unum, C centum, L quinquaginta, V quinque, X decem, quod computatis litteris facit similiter sexcenti sexaginta sex, id est quod graeco sonat τετρα, nempe id quod la-

ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν 7, 8 etc
 μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ θύρατου ὡς φωνὴν 1, 10
 ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν
 ἤκουσα ὡς καθαρωδῶν καθαρίζοντων ἐν ταῖς κηθάραις αὐτῶν

*tine dicitur dielux, quo nomine per antiphrasin expresso intelligimus Antichristum. Item invenimus in quodam codice graeco αντιμος, qui-
 dus computatis litteris invenies numerum ut supra, α unum, ν quinquaginta, τ trecenti, ε quinquus, μ quadraginta, ο septuaginta, σ ducenti, quae simul sexcenti sexaginta sex secundum Graecos faciunt. Item aliud eius nomen gothice quod per se liquedit, id est γεννηρικος, quod eodem modo graecis litteris computabis, γ tres, ε quinquus, ν quinquaginta, σ ducenti, η octo, ρ centum, ι decem, κ viginti, ο septuaginta, σ item ducenti: quae, ut supra dictum est, sexcenti sexaginta sex faciunt. Similiter de αντι-
 μος aliisq; nominibus ad h. l. scribit Prim. Item And ὡς ἐν γυναι-
 σίας τε λόγφ πολλά ἔστιν εὐρεῖν, κατὰ τὸν μακάριον ἱππόλυτον καὶ
 ἑτέροισ, ὀνόματα τὸν ἀριθμὸν τοῦτον περιέχοντα, προσηγορικά τε
 καὶ κίρια. κίρια μὲν οἷον λαμπέτω, τιτάτ, ἐκ τοῦ τείνω καθ' ἱππό-
 λυτον, λατίτιος - βερίδικτος - προσηγορικά δὲ κακὸς ὄδηγός, παλαι-
 βάσκακος, ἀληθῆς βλαβήρος, ἀμνὸς ἄδικος etc. Similiter Are. Cf
 etiam Or^{9,414} ubi ad Ezech. 4, 9 de senario numero scribitur ἰπείπερ
 ἔστιν ὁ ἀριθμὸς οὗτος πάθους σύμβολον καὶ κακώσεως τοῦ σωτήρος
 τῆ ἕκτῃ ἡμέρᾳ πεπονθότος καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννου τοῦ ὀνό-
 ματος τοῦ θηρίου τὸν χξς' (male deest s') ἔχοντος ἀριθμὸν. Quibus
 addit fluctuare numeros etiam in Ezechielis codicibus.*

XIV. 1. ἴδον cum ABC 7. 14. 86. 92. ... ε Ln ἴδον cum WP al pler Or^{4,2}
 Meth⁶⁷⁷ rell | το ἀρνιον cum KABC al³⁰ cop syr Or Meth Are ... ε (= Gb Sz) om to cum P 1. 28. 85. 86. 49. 91. 96. al arm And^{om} | ἴετος
 cum KACP 79. Item B 1. al plus¹⁰ Or Meth And^o e ban ἴετωσ ... ε
 ἴετημος cum 6. 8. 14. 49. 91. 98. al mu^v AndP Are. Item 7. 87. ἴετη-
 κωσ | ἐπι το: c om το | σίων: c om | καὶ μετ (91. μετα) αὐτου sine
 additam cum KACP al sat mu vg cop aeth Or Meth And^a p ban Cyp²⁰⁴
 anonym²⁰⁵ Prim al ... B al¹⁵ syr And^o Are add ἀριθμος | εκατ. τεσ-
 σερακοτ. τεσσαρεσ cum KAC ... ε εκατ. τεσσαρακ. τεσσ. cum P al
 plu And^a o P ... B 1. al plu And^{ban} Are ρμδ' ... aeth add infantes |
 ἔχουσαι: 14. praem ai | αὐτου καὶ το ὄνομα cum KABC al pler (7. 16.
 98. om to ὄνομ.) vg rell Or Meth And^{om} Are Cyp²⁰⁴ anonym²⁰⁵
 Prim al ... ε (= Gb Sz) om cum P 1. al? | του πατρ. αὐτου (29. om
 αυτ.): aeth add et sancti spiritus eius | γεγραμμενον (29. εγγεγρ.): A
 praem το ... 1. καιομενον (cui lectioni And^oom favere vdr)

2. ὡς φωνην υδ. πολλ. και: cop om | και ὡς φων. βροντ. μεγαλησ (ita et.
 n^o, n^o om μεγαλ.): 28. 79. om | και ἡ φωνη ἣν ἤκουσα cum KABC al
 pler vg cop syr Or^{4,2} Meth⁶⁷⁷ And^o Are anonym²⁰⁵ Prim al ... ε (= Gb Sz)
 και φωνη ἤκουσα cum P 1. 28. 79. 91. al? And^a p ban. Libere
 aeth. Ceterum AndP ut solet και ἤκουσα φωνησ εκ του - φωνησ - φω-
 νησ - και φωνησ ἤκουσα etc. | ὡς καθαρωδ. cum KABC P al pler etc ...

3 και ἄδουσιν φῶδην καιρῆν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν
 τεσσαράων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἰδύνατο μαθεῖν
 1 τὴν φῶδην εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγο-
 ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
 θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἄρνώφ
 ὄπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχῆ
 τῷ θεῷ καὶ τῷ ἄρνώφ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐκ εὐρέθη
 2 ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

ς (= Gb Sz) om ωσ cum 1. 91. al? AndP et^{ba}v | καθαρίζοντ. εν τ. κ.
 θαρ. αυτων: cop om, item Prim om εν τ. καθαρ. αυτ., item c om
 αυτων

3. ωδην sine ωσ cum κBF al⁴⁰ cop syr aeth arm Or^{4,2} Meth⁶⁷⁷ And⁶ etP
 Are Prim ... ς (= Gb Sz) Ln praem ωσ. cum ΛC 1. 28. 36. 79. 95. al
 vg And² et^{ba}v Haym | καιρη: κ add και ην (sed ην demum supra li-
 neam add ipse*) | ενωπ. του θρονου και: 13. 38. 89. 97. om | και (κ
 arm add ενωπιον) των πρεσβυτ. et. Or Meth etc ... c om | ουδεις: B
 8. 11. 29. 30. 31. 32. 93. 94. ουδε εις | ιδυνατο cum MAC al fere⁹⁰ Or
 Are ... ς ηδυνατο cum BF al plu Meth And² e P (And^{ba}v ου δυναται)
 | εἰ μὴ αἰ et. vg nisi illa etc ... κ⁰ 7. 28. 32⁹³ 95. om αἰ | εκατ. τεσσ.
 τεσσαρες: B al mu ρμδ', 1. εκατον μδ' ... κ⁰ μισαν pro τεσσαρες (cor-
 rexit κ⁰), C om τεσσαρες | τεσσαρακοντ. cum MAC ... ς τεσσαρακ. cum
 P al pler etc | απο τ. γης: aeth add Aegypti

4. ουτοι εισιν οι μετα etc et. Or^{4,2} Meth⁶⁷⁷ And^{omn} Are Tertres carn²⁷
 Cyp¹⁷⁴. 218 etc: A vg^{cod} (ap Gb) aethur om ουτοι εισιν | οἱ ἐμολύν-
 θησαν: Tertres carn²⁷ Hiercont helvid *vestimenta sua non coquinauerunt*
 | ουτοι sec sine εισιν cum MACP 1. 28. 38. am harl² allschm (item
 vgle demid tol lipas hi sequuntur) cop (*illi ambulantes*) arm Or And²
 et^{ba}v (Ambrat² cor¹¹ Pa-Athlat⁶⁴⁷ ut vgle) ... ς (Gb⁰) add εισιν cum
 B al pler fu allschm syr Meth And⁶ etP Are Cyp¹⁸ Prim | οἱ ἀκολου-
 θουντες (Meth -θησαντες): κ om οἱ. Similiter (vide ante) vgl² de-
 mid tol etc cop | οπου αν cum MACP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87.
 91. 95. al mu^v Lugdunopist ap Eus^{hist} 5,1,10 Meth And^{omn} ... B 7. 8.
 14. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 50. 92. 93. 94. al mu^v Or Are οπου ειαν |
 υπαγη cum κBF al pler Or Lugdun^eplst Meth And² e P Are (Lugdun
⁰P sic: ην γαρ και εστι γνησιος χριστου μαθητης, ακολουθων τῷ
 ἄρνώφ ὄπου ἂν ὑπάγῃ). Item vg Cyp¹⁸ al *quocumque ierit* (luxon harl²
adierit); contra Ambrat Prim *quocumq. vadit* ... Ln Ti υπαγει. cum ΛC
 7. 16. 28. 36. 87. And^{ba}v | ηγορασθησαν sine additam cum MACP 1.
 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg cop arm aeth Or^{4,2} et^{4,2} Meth⁶⁷⁶ And^{omn}
 Pa-Athlat⁶⁴⁷ ... B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. al plus⁹⁰ syr ar⁶ Are praem
 υπο ιησου | απο των ανθρωπων et. Or¹⁸ Meth And^{omn} Are (Prim
 praeterit ουτοι ηγορασθ. usq τῶ αρνω et aq) ... c om | απαρχη
 cum ΔBCP al pler vg cop syr Or¹⁸ Meth And^{omn} Are ... κ 16. 39.
 απ αρχης, item ut^v aeth (arm in *conspetu*, *pergens dei et agni*) | τῶ
 αρνω et. Or Meth etc ... κ⁰(non item^c) praem εν

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθήμενους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, ἔλεγον ἐν φωνῇ μεγάλη· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-

5. ἐν τῷ στομ. αυτ. ουχ ευρεθη cum MABCP 1. 28. 86. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr arm Or^{4,16} et^{4,16} Meth⁶⁷⁸ And^a p bav anonym^{aus} al ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 35. 38. al⁹⁰ cop aeth^{utr} (ex usu linguae) And^o Are Aug^{pecc} mer³ ουχ ευρ. εν τ. στο. αυτ. | ψευδος cum MABCP al plus⁴⁵ vg roll Or^{bis} Meth And^o p bav Are Aug^{pecc} mer³ anonym^{aus} al ... ζ (= Gb Sz) δολος c. 1. al pane^{vid} And^a | αμωμο: 7. αμωμητοι: | γαρ cum M^b al fere omn vgl^o am^{2*} demid harl^{*} tol lips⁶ cop syr arm aeth Or^{bis} Meth And^omn Are Ps-Athlat⁶⁴⁷ Haym ... Gb^o Ln om cum ΔCP 12. am^{*} fu harl^{**} luxon lips⁶. b. omnl^{schm} And^{bav} (17. οτι αμ. εισιν, Aug^{pecc} mer³ quia interpretatiōibiles sunt) | εισιν sine additam cum MABCP 1. al⁹⁰ fere am fu harl tol omnl^{schm} cop syr arm^{2oh} aeth Or^{bis} Meth And^a p bav Aug^{pecc} mer³ Haym ... ζ (= Gb Sz) add ενωπιον του θρονου του θεου cum? vgl^o demid lips arm^{2oo}; item 33. 35. 48. And^o Are add αυτοι εισιν οι ακολουθουντες τω αρνω
6. εἶδον cum MCR al pler And^a o p Are ... Ti εἶδον cum ΔB 7. 14. 36. 92. And^{bav} | ἄλλον cum M^{oo}ΔCP 49. 51. 79. 91. 95. al mu^v vg cop syr arm aeth And^a Cyp³⁶⁴ et³¹³ anonym^{aus} Vig^{varim} 786 (edecolon⁶⁸³) Matern⁴⁴ (ed^{burs}) Haym; item 33. 35. And^o post ἀγγελον ... Gb^{oo} cum m^{*b} al plus²⁵ Or^{4,16} And^p et^{bav} Are Amb^{interp} lob 2,687 | πετομενον cum ΔC 14. 29. 31. 35. 38. 79. 91. al⁹⁰ Or And^omn Are ... ζ (= Gb Sz) πετωμενον cum BF 1. al sat mu ... η πεταμενον | μεσουρανηματι (η^{*} μισω ουρανηματι): 1. μεσουρανηματι ... aeth medio caeli et terrae, syr in caelo cum sanguine (cf ad 8, 13) | ευαγγελισαι cum ΔBCP al pler And^p et^{bav} Are ... η 10. 28. 33. 35. 36. 49. 51. 79. 96. Or And^a et^o ευαγγελισασθαι :: ευαγγελιζειν praeter hunc locum tantum Apoc 10, 7. (ευηγγελισεν) legitur; quinquagesimo vero ευαγγελιζεσθαι. Praeterea 28. 79. And^a praem ερχομενον. | ἐπι τοὺς cum MABCP 33. 35. Or^{4,16} And^o. Libere Cyp³⁶⁴ ut annuntiaret super terram et super omnes nationes etc (et³¹³ evangelizare sedentibus super terram et in omnes etc), item Matern⁴⁴ ut adnuntiaret super terram per omnes etc ... ζ om ἐπι cum B al pler And^a p bav Are ... 38. 97. τοις καθημενοις. Similiter vg Cyp³¹³ (vide ante) al sedentibus. | καθημενουσ cum MBCP al⁹⁰ vg Or And^o et^p Are Cyp³¹³ (vide ante) Haym ... ζ (= Gb Sz, sed Gb') Ln^{ed} min κατοικουντας cum Δ 14. 28. 79. 92. al And^a anonym^{aus} Vig^{varim}. Item 1. 86. And^{bav} τοὺς καθημενοὺς τοὺς (86. και) κατοικουντας. | και ἐπι παν cum MABCP al⁹⁰ vg syr Or And^o et^p Cyp³⁶⁴ 213 (Matern vide ante) Haym (praeterit Prim hunc quoque versum) ... ζ (= Gb Sz) om ἐπι cum 1. 28. 36. 79. al cop And^a et^{bav} Are
7. λεγων cum ABCP al fere⁴⁵ (7. post εν φω. μεγ. pon) vgl^o fu demid harl tol lips al cop arm And^omn Are anonym^{aus} Vig^{varim} (ubi ante) ... ζ (= Gb Sz) λεγομετα cum 1. am all^{schm} Or^{4,16} Cyp³¹³ Matern⁴⁴

16, 8.
B. 14, 9
Dan 4, 27

Ξαν, ὅτι ἤλθεν ἡ ὄρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· ἔπεσον ἔπεσον Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλος ἄγγε-

... n om | εν φωνη cum MSCP al omn^{vi} Or And^{omn} Are ... Ln om εν cum Δ, item vg Cyp rell (vg magna voce, sed Cyp Matern Vigvarim voce magna) | φοβηθητε: Cyp²⁶⁴ (non item²¹⁵) Prim Matern metuē potius (contra vg Cyp²¹⁵ anonym²⁶⁵ Vigvarim timete sine potius), additque Prim „ut ostenderet illum temporis articulum - adiciat potius.“ | τον θεον cum MSCP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al am fu cop syr arm Or And^{omn} Cypbis Prim Vigvarim ... Gb⁷ τον κυριον c. n al⁶⁰ vgele demid harl tol lipsa allaehm Are anonym²⁶⁵ Matern Haym | αυτα δοξαν: 28. 28. δεξ. αυτ. | κρισεως αυτου: 1. 7. om αυτου | τω ποιησαντι cum MSCP 1. 7. 10. 18. 25. 36. 28. 39. 49. 91. 95. 96. al (sed 7. 16. 18. 28. 39. praesent αυτω) And⁶ p bav ... n al³⁰ Or And⁶ Are αυτου (Or om) τον (n⁶ om) ποιησαντα | καὶ την θαλασσαν cum n⁶ al⁶⁰ fere Or And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) Ln Ti om την cum ΔCP 1. (n. θαλασσας) 6. 95. al? ... 36. vgele fu lipsa⁶ harl (non item am demid tol lipsa⁶ omn¹achm) Vigvarim Prim Matern Haym (non item Cyp²⁶⁴) om καὶ | πηγας υδατων: 14. 92. τας πηγ. των υδ.

8. αλλος αγγ. δευτερος (ο -ρον) cum n⁶⁰CP 6. 7. 9. 10. 17. 18. 28. 37. 40. 46. 49. 79. 91. 96. al? cop syr arm And^p et (β⁷) bav, item 36. omisso αλλος ... Ln Ti αλλ. δευτερ. αγγελ. cum ΔB 1. al fere⁶⁰ And⁶ et⁶ Are Prim ... n⁶ 95. αλλ. δευτερ. (sine αγγ.) ... ε αλλος αγγελ. (sine δευτ.) cum 14. vg aeth anonym²⁶⁵ | ηκολ. λεγων: ab his verbis n⁶ transiit ad αυτουσ λεγων v. 9. Supplevit n⁶. | επισειν επισει cum ΔP 1. 28. 26. 37. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vi} vg m¹¹⁰ syr arm And⁶ et^p Are anonym²⁶⁵ Prim al ... n⁶⁰c al plus³⁰ cop aeth And⁶ et^{bav} om επισειν alterum | βαβυλων: male ε⁶ 1624. βαβουλων | η μεγαλη cum n⁶ΔBCP al⁴⁶ (1. η μεγ. βαβ.) vg m¹¹⁰ cop syr arm And^{omn} anonym²⁶⁵ Prim al ... ε (= Gb Sz) η πολις η μεγαλη cum? aeth Are (ex codices?) | η (post μεγαλη) εκ του cum ΔO 26. 28. 24. 25. 28. 51. 90. 95. vg syr arm aeth^{utr} And⁶ anonym²⁶⁵ Haym ... ε οτι εκ του cum 1. 26. al? And⁶ et^p Are ... Gb⁷ εκ του cum n⁶BP al plus³⁰ m¹¹⁰ cop (arm^{6b}) Prim. Sic enim m: *de vino fornicationis eius biberunt omnes gentes*; Prim vero *cecidit cecidit Babylon illa magna a vino iras fornicationis suae*. Nihil addit h. l., postea in com dicit: *A vino fornicationis suae ceciderunt uniuersae gentes* (cf ad ceciderunt infra n⁶) | οσεν: arm add *medriante* | του θυμου (et. vgele am al pler anonym²⁶⁵ Prim etc): 1. 96. And⁶ (invito com) fu allaehm m¹¹⁰ Prim^{com} (affert ibi illa verba quae modo adscripsimus; antea vero, ubi ipsa apocalypsis verba dat, iras non om) Cassiod (libere; scribit enim *quae vino fornicationis impleta cum suis perditis erroris crapulam sustinebat*) om, hinc Gb⁶ | πορνειασ ut n⁶CP etc ... n⁶⁰ al πορνιασ | αυτησ ... n 2. 7. 29. al¹⁵ ταυτησ | πιποτικεν (potavit vg syr arm aeth anonym²⁶⁵; m¹¹⁰ dixerunt):

λος τρίτος ἠκολούθησεν α' τοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσ- 1064a (28),
 κνηεὶ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ 10
 τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς πίεται 1074 (78), 9
 ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ
 ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ 1084, 10
 ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁγίου. 11 καὶ ὁ καινὸς 12, 10
 τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχου-
 σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνῶντες τὸ θηρίον καὶ 13, 10
 τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὄνοματος 13, 17

no 12. cop Prim^{com} (vide ante) πεπεωκαν (12. -μεν) | παντα τα cum
 m^cABCF 1. al⁸⁰ (sed 28. 79. ἡσ πεπότιτε τὰ ἔθνη πάντα. Illud ἡσ et.
 47. al.) Andomn Are ... ε om τα cum?

9. ἄλλος ἀγγελ. τρίτος cum ABCF (no ἄλλ. ἀγγ. ἠκολουθ. τρίτ.) al⁴⁰ am^{*}
 fu om^lachm tolv¹ cop syr arm Andomn ... ε (= Gb Sz) τρετ. ἀγγελ.
 cum? vg^{cl}e demid (et am^{**} lipa⁴ 5. angel. tertius) aeth Are Cyp²²²
 Prim (Haym et tertius secutus est) ... Gb' ἄλλος ἀγγελ. cum 1. 14. 92.;
 13. nil nisi ἀγγελ. | αυτοισ et. Andomn Are Cyp ... Δ Prim αυτω | ε:
 ο η | προσκνηε (38. -νησει) ante το θηριον (σ 95. τω θηριω, Δ το
 θυσιαστηριον, 14. το ποτηριον) cum m^cABCF al fere⁴⁰ m⁵⁶ vg cop syr
 aeth arm Andomn Are Prim al ... ε (= Gb Sz) το θηριον προσκνη.
 cum 1. al? | την εικονα (7. 89. 95. τη εικονι) αυτου: sic et. Cyp²²². 111.
 264. 222 ... σ τ. εκ. αυτων | και λαμβανει et. Cyp ... σ 14. om και |
 χαραγμα: 28. 55. 36. 37. 79. 95. And^o praem το | επι του μετωπου:
 κ επι τω μετωπω | αυτου post χειρα: 14. 92. om

10. του θεου et. Cyp²²². 111. 264 Prim (nec aliter vg m⁵⁶): 14. 38. 92.
 αυτου | εν τω ποτηριω cum m^cBCF al pler vg rell Andomn Are Cyp al
 ... Lned min εκ του ποτηριον cum Δ 7. 16. 39. | της οργης: Δ την
 οργην | βασανισθησεται cum m^cBCF al pler vg syr arm aeth Andomn
 Are Cyp Prim al ... Lned min βασανισθησεται cum Δ 8. 14. 36. 92.
 | ἀγγελων ἁγιων cum m^cF 38. 92. 95. (36. ἁγιων ἀγγελ. ἁγιων) vg^{cl}e
 am fu tol lipss al syr Cyp²²²; item And^{ban} vgalliq lachm ἀγγ. και ἁγιων,
 et 14. ἁγιων ἀγγελων ... ε των ἁγιων ἀγγελ. cum B al pler luxon And
 σ op Are Cyp²²². 111. 264 Prim ... Gb' Ti των ἀγγελων cum Δ 26. m⁵⁶
 vg^m (ap Gb) cop, item addito αυτου aeth^{utr} ... arm του θεου | ἁγ-
 νιον: syr θρονον

11. του βασανισμου: arm om | αυτων: 7. 16. 39. 41. 42. 49. Are lipa⁴.
 αυτου | ειο αιωνας (κ add των) αιωνων cum m^cAB al pler vg rell And^o
 et^{ban} Cyp Prim al ... CF 1. 7. 14. 28. 79. 92. And^o etp et^{com} Are
 ειο αιωνα αιωνος (sic σ 28. 79., sed 1. 7. 14. 92. And Are αιωνων) |
 αναβαινει post αιωνων (-νος) cum m^cABCF 1. 6. 7. 8. 14. al⁸⁰ am fu
 demid luxon lipa⁵ (et⁴) harl tol om^lachm m⁵⁶ syr Andomn Are Cyp
 111. 264. 222 ... ε (= Gb Sz) ante ειο αιω. pon cum? vg lipa⁴ cop arm
 Cyp²²² Prim Haym | 38. ημερας κ. νυκτος αναπαυσιν | το θηριον eto:

αὐτοῦ. 12 ὡς ἡ ὑπομογή τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἦκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

1, 12
Dan 7, 13

14 Καὶ ἶδον, καὶ ἶδον νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τῆς νεφέλης καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφα-

86. 95. τω θηριω και τη εικονι αυτου ... 7. nil nisi τη εικονη | το χα-
ραγμα: 1. And^a om το

12. η υπομογη cum MABCF 1. al⁸⁰ (14. η δε υπομ. των αγ. ισων· ωδε) And^{om} ... ε om η cum? Are (ex codice?), item arm syr | οι τηρου-
ντες (sed n 86. 88. 95. των τηρουντων) sine ωδε cum MABCF al⁸⁰ vg cop
syr aeth And^o Are (id quod convenit And^{com} et Are^{com}) Prim al ...
ε (= Gb Sz) praesm ωδε cum 1. 7. 49. 79. 91. al And^a p bav | του
Θεου: vg^{ms} ap Gb eius ... 1. AndP om | ησου: 28. 79. And^a ησ.
χριστου, 37. 49. 91. 96. του ησου

13. εκ του ουρανου ante λεγουσα cum ABCF al pler m⁸⁰ vg rell And^o P
bav Are Prim al ... n 38. And^a post λεγουσ. (88. And^a λεγ. μοι) pon
| λεγουσα sine μοι cum MABCF al⁸⁰ am fu lips^a. e. omnlachm cop syr
aeth And^o Are Haym ... ε (= Gb Sz) add μοι cum 1. 28. 36. 38. 49.
79. 91. 96. m⁸⁰ vg^{cl} demld tol arm And^a p bav Prim | εν κυριω cum
MAB al omnl^v m⁸⁰ vg etc ... CP εν χριστω, syr in deo | αποθνησκον-
τες: cop resurgentes | απαρτι: nec ante nec post interpgunt κασ etc;
cum eis quae praecedunt coniung p 91. 96. 97. al sat mu; cum eis
quae sequuntur v al fere⁸⁰. Etiam vg^{edd} variant; ed^{cl} coniungit cum
seqq., item ut^v m⁸⁰, item lips^a. amodo enim iam dicit. Etiam Prim
eodem modo separat sententias. Contra Are: η συνταξις ουτως. το
πνευμα λεγει· γραψον απαρτι. | ναι (85. 86. 96. al και) λεγει cum
M^oACF al sat mu m⁸⁰ vg etc ... v 6. 7. 8. 14. 49. al⁸⁰ λεγει ναι ... n^o om
ναι | αναπαυσονται cum κασ; item v 1. al plus⁸⁰ And^{bav} (etiam Are)
αναπαυσονται ... ε αναπαυσονται cum p al plu And^a o P | εκ των
κοπων: 14. 92. απο των εργαων | τα γαρ (et Gb^a) cum MABCF 16. 26. 38.
95. vg syr Aug^{cl}v del⁸⁰,^o Prim al ... ε Tl τα δε cum v al pler And^{om}a
Are; libere arm aeth; cop om copulam

14. και ιδον cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} (om και sq) ... ε και ειδον cum
p al pler And^a o P Are ... n om | καθήμενον ομοιον cum MABCF al⁸⁰
vg cop And^o Are anonym^{ms} (sedentem filium hominis) Prim al ... ε
(= Gb Sz) καθήμενος ομοιος cum 1. 7. 49. 91. al And^a etP | υιον
cum MAB 2. 8. 9. 11. 13. 14. 27. (28. υιον) 30. 31. 32. 33. 41. 42. 50.
79. 92. 94. 98. (:; cf 1, 13) ... ε υιω cum c 6. 7. 38. al sat mu Synops
154 And^{om}a Are, item vg Prim (anonym^{ms} vide ante) ... p 26. υιον,
1. υιος | εχων cum AB 1. 6. al pler (96. ο εχων) And^a p bav Are, item
m⁸⁰ εχων ... n° 13. 26. 27. 28. 29. 42⁸⁴ 95. εχοντα (38. εχοντι) |
επι της κεφαλης cum MBOF al plus⁸⁰ Synops¹⁵⁴ And^{om}a Are ... La

ρον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξύ. 15 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλη τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄξύ· 18 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξύ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξύ καὶ τρύγησον τοὺς βότρωσας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤμασάν αὶ σταφυλαὶ αὐτῆς.

Lehel 2, 18
(18)

- Ti ἐπι τὴν κεφαλὴν cum Δ 8. 28. 29. 30. 38. 40. 51. 79. 93. 94. 98. | χρυσοῦν: 38. χρυσεον
15. ἄλλος ἄγγελος: 31. 38. ἀγγελ. ἀλλ. | ἐκ τ. ναοῦ: Δ pon post κραζ. | ναοῦ (κ aeth add αὐτοῦ) ... 1. 7. 12. 16. 28. 38. 49. 79. al aliq arm And^a p bav (sed non attingit And^{com}) ουρανοῦ | ἐν φων. μεγάλ. cum MABCF al plus⁴⁰ vg syr arm And^{omn} Are ... Prim om ... ε (= Gb Ss) ἐν μεγ. φωνῇ cum ?, sed 1. ἐν μεγ. τῆ φωνῇ, item cop | ὅτι ἦλθεν sine σοι cum MABCF al plus³⁵ vg roll And^o etp Are Prim al ... ε (= Gb Ss) add σοι cum 7* al^{vi} ... 1. 12. 17. 36. And^a et^{bav} σου ... syr om πέμψον το δρεπ. σου usque ο καθ. ἐπι τὴν νεφέλην v. sq | θερίσαι (Gb^u) cum ABCF al³⁰ fere And^{omn} Are ... ε του θερίσαι cum 29. 49. 91. 93. 96. al, item κ 38. του θερίσμου
16. arm^{20h} om versum; 1. transillit ab ἐπι priore ad alterum; syr om (ut iam notatum est) ο καθημ. ἐπι τ. νεφέλης | ἐπι τῆς νεφέλης cum κΔ 16* 36. 38. 47. 97. And^a p bav ... ε Ti ἐπι τὴν νεφέλην cum CF al plu And^o Are ... B 7. 8. 13. 14. 92. 93. 94. ἐπι τῆ νεφέλη
17. Om versum 14. 90. | ἐξῆλθεν: B ἦλθεν | του ἐν τω: 7. 40. om του | ἐν τω ουρανω: C om τω | δρέπανον: cop gladium, item bis v. sq.
18. ἐξῆλθεν cum MBCF al omn^{vi} v^{gelo} demid lipses tol cop rell And^a c p Are Haym ... Ln om cum Δ And^{bav} am fu omnlachm AnsB Rup. Item Prim qui habet: item et alius angelus, habens potestatem (omissis ἐκ τ. θυσιαστ.). | ἔχων sine articulo cum MBF al omn^{vi} And Are ... Ln Ti ο ἔχων cum AC. Etiam vg qui habet, item syr | ἐφώνησεν sine ἐν cum MABCF al sat mu And^a p bav ... 6. 7. 8. 14. 29. al³⁰ And^o Are add ἐν | φωνῇ cum MAB 31. 38. 95. al? vg arm syr aeth^{uir} Haym ... ε Ti κραυγῆ cum ο al pler cop And^{omn} Are | λέγων (κ* om v): 14. 92. om | arm^{20h} om πέμψ. σου το δρεπ. το οξύ και | σου το δρέπανον: κ το δρεπ. σου (29. σου το δρεπ. σου), item vg etc falcom tuam | βοτρωσας: 28. 79. And^{bav} βοτρωσ ... 94. βοτανασ | τῆς ἀμπέλου: ε (non item ε* Gb Ss) om cum 1. | ἤμασάν (Α ημ-) αι σταφυλαι cum MABF 1. 7. 28. 38. 49. 79. al sat mu vg syr aeth And^a p bav Haym (Prim praeterit nonnihil; item cop om ὅτι usq γῆς) ... Gb^u Ti ἤμασεν η στα-

19, 15 19 και ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐπέ-
 20, 22 γησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληρὸν τοῦ θυμοῦ
 τοῦ Θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληρὸς ἐξωθεν τῆς πόλεως,
 καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληροῦ ἄχρι τῶν χαλιῶν τῶν ἰσπανῶν, ἀπὸ
 σταδίων χιλίων ἐξακοσίων.

XV.

12, 1 1 Καὶ ἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,

φυλή cum v al⁹⁰ And^o Are | αὐτῆς cum M^{AC}P 1. 28. 38. 49. 79. al mu
 vg aeth^{lit} And^a e¹ban Hier²sch^b Haym ... Gb' Tl τῆς γῆς cum v 7.
 al plus⁹⁰ syr And^o Are

19. ἔβαλεν pri cum M^{AC}BP etc ... 2. 7. 8. 29. 87. al⁹⁰ And^o Are ἐξεβαλ.
 | εἰς τὴν γῆν cum ABCP al fore omn And^oomn Are ... κ 38. 97. ἐπ-
 τῆς γῆς | εἰς τὴν ληρὸν (ο αλωσαν) et τον μεγαν cum ABCP G. 8. 14.
 29. 31. 32. 38. 40. 41. 42. 43. 48. 49^a 50. 90. 92. 96. al Are. Confir-
 mant eam lectionem anonym^{aus} et Prim misit in torculari (anonym
 torcular) irae dei magnam. Addit anonym^{aus}: „non in torcular mag-
 num, sed ipsum misit in torcular, id est superbum quemque“. Item
 Prim: „dicendo irae dei sententiam hic pro ira dei posuit, quam su-
 perbo dicit inflictam, quem etiam magnam vocat. Tu, inquit, humi-
 liasti sicut vulneratum superbum; nam torcular, sicut Graeca exem-
 plaria continent, feminini generis posuit, et magnam masculini“. Ag-
 noscit torcular etiam Victorin; item Haym qui habet: in lacum (sic
 vg), addens: „Quid per lacum sive, ut alia translatio habet, torcular
 intelligitur nisi“ etc ... ε (-- Gb Sz) εἰς τὴν ληρὸν et τὴν μεγαλὴν
 cum κ 7. 28. 35. 79. 95. al And^a e p. Item 1. 91. 94. 97. 98. al And
 ban εἰς τον ληρὸν et τον μεγαν ... 12. 34. aeth Victorin om τον
 μεγαν

20. ηπατηθη: 1. ἐπιθη | η ληρὸς: 16. 36. 38. 91. 97. 98. ο ληρὸς | ἐξω-
 θεν cum ABCP al⁶⁰ arm And^o Are^{lit} ... ε (-- Gb Sz) ἐξω cum κ 1. 28.
 38. 79. al And^a p ban Are^oom | ἐκ τῆς: 42. 98. ἐκ του | χιλίων (am^o
 om) ἐξακοσίων (κ^o 26. διακοσίων) cum M^oACP etc. Item v G. 8. 14. 28.
 38. 92. 97. al αχ' ... And^a χιλ. ἐξαι. ἐξ, item 79. αχ'. Cf And^oom:
 ἀπὸ χιλίων δὲ καὶ ἐξακοσίων σταδίων προϊούσα διὰ τὸ τῆς ποτηρίας
 αἰτῶν τέλειον· ἡ χιλιάς γὰρ ἀριθμῶν τελειότατος. ἐξακοσιοστῆ δὲ
 κτεῖ τοῦ νῦν τὴν ἁμαρτίαν ἕδαι κατακλυσθίσαν ἔγνωμεν· ἔξ δὲ δε-
 τὴν ἐν ἐξαμήρῳ γεγενημένην κτίσιν τοῖς ποτηροῖς καθύβρισαν ἐπιτη-
 δέυσασιν· ἔργασίας δὲ ὁ τῶν ἔξ ἡμερῶν ἀριθμὸς σύμβολον, ἐν αἷς ὁ
 κόσμος συνίστη. Hinc igitur orta lectio 79. And^a. Cf et. aeth et su-
 mit ad decem et sex stationes (i. e. milliaris).

XV. 1. ἶδον cum M^oABC 7. 14. 92. Item vv. 2 et 5. excepto κ, qui bis
 εἶδον ... ε Ln εἶδον cum P al pler And^oomn Are | ἐν τῷ οὐρανῷ: arm
 sch om | θαυμαστόν: 14. 92. θαυμασίον

ἀγγέλους ἐπὶ ἔχοντας πληγὰς ἐπὶ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς 17, 1
 ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ ἶδον ὡς θάλασσαν ὑάλινην 12, 11
 μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νεκῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκό-
 νου αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ 5, 8
 τὴν θάλασσαν τὴν ὑάλινην, ἔχοντας κηθάραι τοῦ θεοῦ. 3 καὶ 2x 15, 1
 ᾄδουσιν τὴν ψῆδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ψῆδὴν P¹¹⁰⁽¹¹¹⁾, B.
 τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ 144 (146), 17
 θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὑδοί σου, ὁ βασι- 15, 7
 λέυσ τῶν ἐθνῶν· 4 τὸς οὐ μὴ φοβηθῆ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομα 1er 10, 7

1. πληγας επτα: 28. 31. 33. 79. And^a e1P επτ. πληγ. ... 86. om επτα | εν αιταις: 17. 28. 79. And^a e1Bav εν ταυταις
2. ιδον et ε Ln ειδον, vide ad v. 1. | υαλινην pri: 13. 31. 35. 38. 40. 91. 95. 96. 98. υελινην, 29. 97. υελλινην. Item sec loc 7. 13. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98., item 29. 97. ut ante | νεκωντας c. MABF al omn etc ... Τι νεκωντας cum O :: cf ad 2, 7 et 11. | εκ του θηριου και εκ (κ 7. 16. 38. 39. om, item Prim) της εικονος αυτου και cum MABF al sat mu vg cop syr aeth arm^{odd} (arm^{soh} om και εκ της εκ. αυτ.) And^{omn} Are Prim Haym ... B 14. 92. al²⁵ εκ της εικονος και εκ (98. om) του θηριου αυτου και | εκ του αριθμου cum MABCF al plus³⁵ vg cop syr arm aeth Prim (et superstantes vidi eos qui de bestia et imagine eius victoriam ferrent, nil praeterea) Haym ... ε (= Gb Sz) praem εκ του χαραγματος αυτου cum 1. 35. 36. 79. al (sed 1. al And Are add και post αυτου) And^a o P (sed And^{com} non tangit) Are (respicit etiam com) | κηθαραι sine articulo cum MABCF al plu And^a p B^{av} ... B 2. 7. 8. 29. 35. 38. 43. 87. 94. 97. al⁵ And^c Are praem τας | του θεου: κ praem κυριου
3. και αδουσαν usq δουλ. του θεου (et. Cyp³¹³): O om propter ομοιοτηλ. | αδουσαν: κ AndP αδοντας | μωσειωσ (sed 29. 35. al And^a etc⁺⁺ -σειωσ) cum MAB 1. al²⁰ fere And^a o P ... ε (= Gb Sz) μωσειωσ cum P 28. al mu And^{bav} Are | του δουλου cum MAF 1. 28. 38. 91. 96. al¹⁰ And^{omn} ... ε Ti om του cum B al plu Arg | ο βασιλευσ cum κ^aBCF etc (κ^o? 80. om ο) ... κ^o 18. 29. 47. 90. 98. βασιλευ | των εθνων cum κ^oABF 1. 6. 7. 8. 14. al plus⁴⁰ cop aeth arm And^{omn} Are Cyp³¹³ Amb fid res 2,1170 Prim (omnium gentium) ... ε (= Gb Sz) τ. αγιων cum? Videtur compendiis seculorum et sanctorum confusio ortum esse ... κ^o o 18. 95. vg^{cl} fu demid tol om¹achm lipss syr ar^o arm^{usc} ms Haym al τ. αιωνων, idque Gb' (: ex 1 Tim 1, 17)
4. τας: 36. και τας | ου μη: κ 95. om μη | φοβηθη sine σε cum ABCF 1. 12. 14. 36. 43. 47. 79. 92. am fu demid tol om¹achm cop aeth arm And^a p B^{av} Cyp³¹³ Prim al ... ε (Gb^{oo}) add σε cum 6. 7. 8. 29. 38. al plu vg^{cl} lipss syr And^c Are Haym. Item κ 95. σε ante ου φοβ. | κυρι: 14. 92. demid arm aeth^{utr} Cyp Amb fid res 2,1170 Prim om, hinc Gb^o ... cop ar^o κυριου (posteaque ar^o το ονομ. αυτου) | δοξασει (Gb^o) cum ABCF al plus¹⁵ Are ... ε δοξαση cum κ 1. 7. 8. 29. 38. al plu And

σου; ὅτι μόνος ὄσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ προσκινήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠρώγη ὁ τῶς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν

19, 8
κα 9, 2
1, 18

omn | οσιος cum MACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg (pius) And^a et^{ba}v Are Cyp Prim al ... Gb'' αγιος cum B 6. 7. 8. al plus⁶⁰ And^o et^p; demid sanctus et pius es, syr sanctus es et iustus, arm sanctus et dignus adorari ... cop om οσιος. Praeterea add ε: 10. 36. 37. 49. 95. 96. And^p, praem ε: 38. 47. Item vgc^{le} eted^pler Amb (non Cyp) Prim al | πάντα τα ἔθνη cum MACP 1. al sat mu vg cop arm syr aeth (gnoniam tu - et super omnes gentes et prosternent se etc) And^a p^{ba}v Cyp Amb Prim al (Are παντες τα εθνη, unde?) ... Gb'' παντες cum B 6. 7. 14. 29. 43. al⁹⁰ And^o | ενωπιον σου: A 95. arm aeth^{ur} add κυριε :: vide ante | οτι τα δικαιωμ. σου etc: κ οτι δικαιωμ. ενωπιον σου εφαν.

5. μετὰ ταῦτα: ο μετ αυτα | ιδον cum ABC 7. 14. 92. ... ε Ln ιδον cum MF 1. al pler And^{omn} Are | και ηρωγη cum MACP 1. al⁴⁵ syr arm aeth And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) κ. ιδου ηρωγ. cum ? vg cop (omisso και) anonym^{aus} Prim al

6. εξηλθον cum κα^{**}(α* -λθον ut^v)BF al omn^{vi} And^{omn} Are ... Τι εξηλθαν cum 0 | οι εχοντες cum AC al plus²⁵ And^a et^o Are arm ... ε (= Gb Sz) om οι (post -λοι) cum MBP 1. 48. 79. al And^p et^{ba}v; nec exprⁱ vg etc (habentes) | εκ του ναου cum MACP 1. 7. 28. 29. 36. 43. 47. 79. 94. (pon ante οι εχοντ.) 95. al vg syr aeth (add αυτου) And^a p^{ba}v (convenienter comm) anonym^{aus} Prim al, item cop (in templo ante οι εχοντ.) arm (post ενδεδυμ.) ... 10. 49. 91. 96. εκ του ουρανου ... Gb⁹⁰ Τι om cum B al⁹⁰ And^o Are (invito comm) | ενδεδυμενοι cum MACP 1. al sat mu vg etc ... B al plus²⁰ And^o Are praem οι ησαν | λινον (B 14. 18. 92. 97. λινοι, 36. ληνοι, 7. ληρον) καθαρων cum (κ vide post) P al pler vgc^{le} (Lebrus legendum est lino, ex quo fiunt vestes lineas, non lapide, ex quo vestes fieri nequeunt) syr arm And^{omn} Are anonym^{aus} (induiti lino mundo), item κ καθαρους λινοισ, cop ενωπιον amicti vestibus linteis splendidis, Item Prim (vestiti linteis mundo et candida. Mortificatio assolet in linteis figurari.) et „alia translatio“ ap Haym (vide post) ... Ln λιθον καθαρων cum AC 38²⁵ 48. 90. am fu demid tol lipas omn^{lachm} edd ap And (λιθον η λιθον καθαρων, καθά τωα τῶν ἀντηγάφων ἔχουσι, διά τε τὴν τῆς φύσεως αὐτῶν καθαρότητα καὶ τὴν πρὸς τὸν ἀερογενεῖον λίθον χριστὸν ἑγγύτητα). Cf et Haym (ut etiam Bed et Ansb): „vestiti lapide mundo et candido“ i. e. ornati et amicti domino Iesu Christo, iuncta illud: Omnes qui baptizati estis Christum induistis. Qui bene lapis dicitur, quo electi circumdantur etc. Vel si legamus: vestiti lapidibus mundis, sicut in quibusdam edd. invenitur, per hos lapides designantur virtutes etc. Alia translatio habet: vestiti lino mundo, per quod puritas vitae“ etc. Conferunt ad λιθον lec-

λαμπρὸν καὶ ἱερειζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώτας χρυσαῖς. 7 καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσαρῶν ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἔδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλην φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ὑπάγετε καὶ ἐκχεῖτε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-

tionem Ez. 28, 13: παν (Α παντα) λιθον χρηστον ενδιδουσαι, σαρδιον και τοπαζιον etc ... aeth^{ult} (grana et lucida) ar^o om | λαμπρον (Λ λαμπρον) sine copula cum κλβσρ 1. al plus³⁰ am fu demid lips⁶ tol om¹ aethm cop syr And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem και cum 32^{3*} al? v^glo lips⁴ a arm aeth Prim Παγιν | και περιεζωσμ.: 1. (omisso και) περιεζωσμενο | περι (28. 79. επε): 1. 12. 31. And^a etP (et. comm) om

7. και εν εκ (et. κ^o): κ¹ 1. 7. 12. 16. 79. 90. arm And^a p bav om εν | επτα φιαλας: κ fu om επτα | χρυσαας: arm Prim om (in And^{com} fluctuat lectio) | των αιωνων: κ 12. 28. 46. cop add αμην

8. καπνον cum κλβρ 1. al sat mu vg And^a p bav Prim al ... Τι praem εκ του cum v al³⁰ And^o Are | εδυνατο cum λσ 2. 6. 7. 8. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 38. 48. 50. 51. 90. 98. 94. 97. 98. And^{bav} Are ... ς ηδυνατο cum κβρ 1. al plu And^a o P | εισ τον ναον: κ ante εισελθειν pon | αχρι: σ αχρισ ου | τ. επτα αγγελων: P 1. 10. 12. 17. 18. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And^a p bav om επτα

XVI. 1. μεγαλη φωνη (Gb¹) cum λβσ 8. 13. 14. 31. 43. 92. al plus³⁰ Are ... ς φων. μεγαλ. cum κρ 1. al plu vg And^{omn} Prim al :: φωνη μεγαλη huc usque tredecies legabatur ac tantum non fluct | εκ του ναου cum κλβρ 1. al sat mu vg arm And^{omn} (sed^a etbav post λεγουσησ pon) Prim al ... 13. demid tol lips⁶ cop ar^o εκ του σιγαρου (tol post λεγουσησ), aeth e caelo e sanctuario eius ... v al³⁰ syr (sed non polys¹) Are om, hinc Gb³⁰ et Ti om | υπαγετε και ε. κλβσρ al longe plu vg (et. am fu demid al) syr aeth And^o etP Are Prim al ... 1. 7. 12. 28. 36. 49. 79. al fere¹⁰ lips⁴ (tol om υπαγ. και) cop arm And^a om και, hinc Gb⁹ εκχεετε e. κλβρ 1. 12. (14. εκχεετε, 92. εξεχετε) ... ς Ti εκχεετε cum v al pler And^{omn} Are | επτα φιαλας cum κλβσ al³⁵ vg syr arm And^o etP Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om επτα cum P 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop (phialas vestras) aeth And^a etbav

2. και απηλθιν usq εισ την γην et. κ^o ... κ¹ om (propter ομοιοτελ.) | ο πρῶτος: 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. vg^{cod} (ap Gb) etixit cop arm 63*

14, 17 λην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντες τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνῶντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ δεῦτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.

4, 10 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὄσιος,

aeth And^a et^c add ἀγγελος. Cf Lebrug: *Non addas angelus, sed sub-audias.* | εἰς τ. γῆν (Gb^u) cum κ^aBCP al⁹⁵ vg arm And^c Are Prim al ... ε ἐπι τὴν γῆν cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And^a et^P (And^{bav} ἐπι τῆσ γῆσ) (Are^{com} et εἰσ et ἐπι) | ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν: κ^a ἔλκος πονηρὸν καὶ κακὸν, κ^c post ελ, quo versus exit, addidit κ^a κα, quibus rursus exstertis (quum κακὸν post πονηρὸν καὶ animadvertisset) satis habuit ἔλκος pro ἔλκος reponere | κακὸν: Δ om; item cop arm aeth And^P et^{com} Are^{com} om κακ. κα | ἐπι τοὺς ἀθρῶπ. (Gb^u) cum κ^aBCP al⁹⁵ syr arm And^c Are Prim (super omnes) ... ε εἰς τ. ἀθρ. (vg in homines) cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al vg cop (in hominibus) And^a P^{bav} Haym | τοὺς: 7. 28. 29. 39. 79. And^a om | προσκυνῶν-τας ante τῆ εἰκ. αὐτ. cum κ^aBCP al plus⁹⁰ vg cop arm syr aeth And^c et^{bav} (And^P et 79. πρ. τὴν εἰκόνα αὐτ.) Are Prim al ... ε (= Gb Sz) post τῆ εἰκ. αὐτ. cum? (1. And^a τὴν εἰκόνα προσκ. αὐτοῖ)

3. καὶ ὁ δευτ. ἐξέχεεν: κ^a om, suppl^o | δευτερος sine additam cum κ^a Δ OP 18. 95. am fu demid tol lips^a omn^lachm aeth anonym^{us} Prim ... ε (Gb⁹⁰) add ἀγγελος cum κ^a al pler vg^{91e} cop syr arm And^{omn} Are Haym | αἷμα ὡς (κ^a ὡσι) νεκροῦ: 7. 12. 39. And^{bav} ὡς αἰμ. νεκροῖ ... 1. 46. arm om ὡς | ψυχῆ: Δ -χησ | ζωῆσ (et. Gb) cum ΔC 95. syr aeth ... ε (= Gb Sz) ζωσα cum κ^aBP 1. 7. 28. 38. 91. 96. al And^a P^{bav} Are, item σίνσις vg cop arm ... Gb^o Sz om cum 6. 8. 14. al⁹⁰ And^c Prim | τὰ ἐν τῇ cum ΔC And^{bav}; item 95. syr τῶν ἐν τῇ ... ε om τα cum κ^aBP al pler And^a C P Are, item vg arm Prim al | ἐν τῇ θαλάσῃ (28. haec ante ἀπεθ. pon): κ^a ἐπι τῆσ θαλάσῃσ

4. τρίτος sine additam cum κ^aBCP al plus⁹⁰ vg (exclips^a et et^{ixt}) aeth Are Prim ... ε (= Gb Sz) add ἀγγελος cum 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al lips^a vg^{91x} cop syr arm And^{omn} | εἰς τ. ποταμ.: κ^a 18. 31. ἐπι τ. πο., item super vg Prim | καὶ τὰς πηγ. cum κ^aOP 10. 43. 49. 79. 91. 95. 96. cop And^{bav} Prim ... ε Ti καὶ εἰσ (18. 31. vg ἐπι) τὰς πηγ. cum κ^a 1. al plu vg syr arm aeth And^a C P Are Haym (ut vg) | ἐγένετο cum κ^aBCP 1. al pler vg And^{omn} Are ... Ln ἐγενοντο cum Δ 36. 95., item et facta sunt sanguis Prim Haym

5. τῶν ὑδάτων (95. praem his τῶν ἐπι): 1. arm om | δίκαιος sine additam cum κ^aBCP 1. al⁴⁶ am fu demid tol lips^a omn^lachm cop syr arm And^{omn} Are Prim al ... ε (= Gb Sz) add κυριε cum? vg^{91e} lips^a. e.

ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεας, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πῖν· ἄξιοί εἰσι. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ πατοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. 19, 2
16, 2

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἰδόθη αὐτῷ καυμάτισαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. 9 καὶ ἔκανμ-
τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα 12, 4

aeth | εἰ: 7. om | ο ην: n 2. 8. 14. 29. 30. 40. 41. 42. 43. 92 93. 98. al σσ ην | ο σσσσ cum κρ 5. 6. 11. 12. 18. 27. 28. 31. 35. 49. 70. 91. 94. 96. al^v AndP εἰ^{ba}v Are ... ς (= Gb Sz) και ο (retinent Gb Sz, sed Gb^o) σσσσ cum 1. 34. 36. al? And^a; item και omisso ὁ 95. al^v ... Ln Tl nil nisi σσισσ (omissis και ο) cum ABC al²⁵ fere And^o ... vg qui es et qui eras sanctus, Prim qui es et qui fuisti, postea et qui es prius ... cop aeth om ο σσισσ

6. αἷματα cum κ 36. 39. (: et hoc loco et 18, 24. αἷματα ex usu Hebraeorum edendum videbatur, utroque loco de „sanctis et prophetis“ dictum. Non mirum quod utroq loco a plerisque αἷμα substitutum est.) ... ς Ln Tl αἷμα cum ABCP al fere omn And^{omn} Are | ἔδωκας cum κρP al omn^v And^{omn} Are ... Ln Tl δεδωκας cum AC. Praeterea κ pon ante αἰτοῖς, item 14. 92. ἔδωκας αἰτοῖς αἷμα. | πιν (C πιν, ut Ln edidit) cum AC ... ς πιν cum κρP rell | ἀξιοί εἰσι cum ABCP 1. al plus⁴⁰ fu tol lips⁴. And^{omn} ... κ οπερ ἀξιοί εἰσι, item am lips⁶. 6. omn^lachm ut digni sunt. Item ς (= Gb Sz) ἀξιοί γαρ εἰσι cum? Are (ex codice?), item digni enim sunt vg^{cl} Haym; cop aeth σσι (quoniam) digni sunt

7. του θυσιαστηριου cum κACP al plus⁴⁰ fu (altare dicens) allachm (alterem dicentem, item allachm ab altare dicente) syr arm And^o εἰ^{ba}v (convenienter comm) Are^{com} (εἰπῆσθαι δὲ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιχόμενον σινειδοχημῶ τῷ τρόφῳ. Tum pergīt ἐκ τούτου τοῖνον τοῦ λογικοῦ καὶ λειτουργικοῦ θυσιαστηρ. τὴν φωνὴν φησιν ἐνεχθῆναι) ... v 1. And^a εἰP ἐκ του θυσιαστ., item 36. cop aethPP (libere mutat aeth^{ro}) φωνην ἐκ τ. θυσ. (pergitur λεγοισαν), Prim aliam vocem dicentem ... ς (= Gb Sz) αλλου ἐκ τ. θυσ. cum? vg^{cl} (alterum ab altari dicentem), item (uude?) Are. Praeterea cf am lips⁶. alterum dicens, lips⁴. 6. alterum angelum dicentem. Lebrus: Non est omitendum ab altari, quod Romani patres restituerunt ex veteribus manuscriptis.

8. τεταρτος sine additam cum ABCP al plus³⁰ am fu tol lips⁵. omn^lachm syr aeth Are ... ς (= Gb Sz) add αγγελος cum κ 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al mu vg^{cl} lips⁴. 6. demid cop arm And^{omn} Prim Haym | τοῖς ἀνθρώπ. ἐν (κ And^{ba}v om) πυρὶ ... v al³⁰ And^o Are ἐν πυρὶ τ. ἀνθρ.

9. καιμα μεγα: 18. 28. 70. And^a καιματι μεγαλω | ἐβλασφημησαν sine additam cum κACP 1. 36. 38. 70. 95. al vg cop arm aeth And^a v ^{ba}v Tichon Prim al ... Gb + Sz Tl add οἱ ἀνθρώποι cum v al⁴⁰ syr And^o Are | το ὄνομα (95. κατὰ του ονοματσ, 28. ἐν το ονομα) ... Δ ἐρω-

τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δοῦσαν.

10, 9 10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηριῶν· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἔμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόρου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόρων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἔλκων αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

11, 14 12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλείων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 καὶ ἴδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-

πιοι ... arm om | του θεου του rescripta in n, antea inepti quid | την εξουσιαν cum MAP 10. 12. 36. 37. 49. 91. 96. AndP etban ... ε om την cum BC 1. al longe plu And^a et^o Are | ου ... C omx

10. πέμπτος sine additam cum MAPCF al plus⁹⁰ am fu demid tol lips⁵-omniachm syr aeth Tichon al ... ε (= Gb Sz) add ἀγγελος cum (1. ο ἀγγελος omissio πέμπτ.) 85. 86. 49. 79. 87. 91. 96. al vgole lips⁴⁻⁶-cop arm Andomn Are Prim Haym | ἐσκοτωμένη cum M^aΔOP al pler ... κ^{CB} 28. 29. And^a etP ἐσκοτισμένη (And^{com} suet ead) | ἔμασῶντο cum MAP 1. 6. 7. 8. 9. 18. 14. 37. 50. 79. 92. 93. 94. 95. 96. 98. And ban ... ε ἔμασῶντο cum B al plu And^a o P Are | ἐκ του ... κ απο του

11. τον θεον του ουρανου: 91. το ονομα του θεου | και εκ (38. AndP et ban om) των ελκων (38. ελκουσων) αυτων: κ om ... vg et vulncribus suis, cop et per opera sua, arm et ex doloribus amaris | εκ των εργαων αυτων ... κ om. Praeterit totum versum Prim.

12. εκτος sine additam cum MAPCF 1. al plus⁹⁰ am fu tol lips⁵-omniachm sah syr aeth ... ε (= Gb Sz) add ἀγγελος cum 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vgole lips⁴⁻⁶. demid cop arm Andomn Are Tichon Prim | την φιαλην αυτου ... 6. 7. 13. 14. 27. 32. 38. 42. 92. 94. 97. Are αυτου τ. φιαλ. | ευφρατην (B ευφρατην) sine articulo (et. Gb Sz) cum MAP 2. 6. 7. 13. 29. 30. 31. 32. 36. 37. 38. 43. 49. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al plus¹⁰ And^{ban} Are ... ε Ln Ti praem τον cum AC 1. 14. 28. 35. 79. 87. 95. al And^a o P | το υδωρ αυτου ... 1. 12. 36. And^{ban} om αυτου | ανατολησ (Gb^o) cum MBC al⁴⁰ And^c P ban Are ... ε Ln Ti ανατολων cum A 1. 6. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And^a. Libere Prim ut praepararetur via venienti regi ab oriente sole; item Tich ut praepararetur via eorum qui sunt ab ortu solis.

13. ιδον cum AB 7. 14. 36. 92. ... ε Ln ιδον cum C al pler ... κ εθεθη | εκ τ. στομ. του δρακ. και: υ 9. 27. 39. aeth om. Item κ^o om eadem et sqq εκ τ. στομ. του θηρ. και. Igitur C transillit a στομ. pri ad sec,

Θαυρα ὡς βάτραχοι· 14 εἶδὼν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιούντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὄλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 ἰδὼν ἔρχομαι ὡς κλέπτισ· μακάρως ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἀρμαγεδών.

2, 3
Lc 12, 37

Zach 12, 11

π^o ad tertium, item 36. om και εκ τ. στομ. του θηρ. | τρια ακαθαρτ. cum MAC 1. 7. 28. 36. 88. 79. 91. 95. 96, al mu vg And^a P^o bav Prim al ... B al²⁵ And^o Are ακαθ. τρια | ωσ (π^o And^p ωσει) βατραχοι cum M^o Ap 2. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al²⁵ cop syr arm aeth And^o P^o (sed^a add εκπορευθεντα, vide post), item in modum ranarum vg Tich, tol Prim exeuntes in modum ranarum, Promiss¹¹ exeuntes velut ranas. Item π^o 18. 36. 88. 49° 97. Are ωσ (π^o ωσει) βατραχοισ (item Promiss¹¹, vide ante) ... ς (= Gb Sz) ομοια βατραχοισ cum 1°* (* om plane), item cf vg. Ceterum exeunte verso addunt εκπορευθεντα et. 28. 47. 79. quemadmodum Are^{com} προσηπακουστίον τὸ ἐξίόντα. Similiter ante spiritus tres et. demid vg^{six} εἰρε, lipa⁴. Haym ewisse.

14. δαιμονίων cum MAB al³⁰ And^o Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') δαιμονίων cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. al And^a P^o bav | α (28. add και) εκπορευεται (et. ς^o Gb Sz Lu) cum A 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 88. 49. 90. 91. 92. al plu And^o Are. Item B 7. 16. 36. 39. α εκπορευονται, item qui exeunt Tich syr. Similiter et procedunt (Prim exeunt, fu lipa⁶. allachm procedent) vg^{ole} fu demid lipas allachm Prim Haym. Sed π^o εκπορευεται sine α, et am tol allachm arm procedunt (am procedent) omisso et aut qui ... ς (non ς^o etc) εκπορευεσθαι cum π^o 1°* (1°* α εκπορευεσθαι) 43. 79. 95. And^a et^{bav} ... cop aeth om plane | επι: π 38. εις | της οικουμένης ολης (vg Prim al totius terrae, Tich tot. orbis) cum MAB al fere omn vg cop syr arm aeth And^o P^o bav Are Tich Prim al ... ς της γης και της οικουμένης ολ. c. 1°* (1°* της γης οικουμ., item And^a της γης της οικουμ.) | εις τον πολεμ. cum MAB al plus³⁰ And^a et^o Are ... ς (= Gb Sz) om τον cum 1. 36. 43. al arm And^p et^{bav} | της ημερας sine κεινησ cum M 14. 38. 92. 95. vg cop arm aeth Tich Haym ... ς (Gb^o) Ti add κεινησ cum B 1. al plor syr And^{com} Are Promiss¹¹ Prim (hi³ diem illum magnum). Praeterea, ut Ln edidit, A 95. της μεγαλης ημερας.

15. ιδου: arm praem sic enim dixit dominus | ερχομαι (π^o ερχεται, sed om super et ipsa prima ut¹ manu notatum): π^o (vide ante) 38. 47. ερχεται, item „alia editio“ ap Bedam, et Prim (omisso ιδου) qui venit, pergens subitō sicut fur. Etiam 36. post κλεπτισ add ταχυ. | π^o ο τε γρηγορων | περιπατη (7. 28. 98. -ται): 36. 38. περιπατηση (36. -σει) | βλέπωσιν: 1. 28. 36. 79. And^{bav} -ποιωσ

16. συνήγαγεν: π -γον, item syr ... arm^{20b} συναξω | τον ante τοπον (Α ποταμον) cum AB 1. al pler Aud^{om} Are, item arm ... π 14. 92. om, item syr; sed 14. 92. om τον etiam post τοπον | ἀρμ- hunc spi-

17 Καὶ ὁ ἔβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν αἶρα·
 21, 2 καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·
 γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
 4, 5, 11, 16 σεισμός ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀπ' οὗ ἀνθρώπου ἐγένετο

ritum confirmant 35. 37. 38. 39. 67. 95. And^a et^{bav} etc, item am (hermagelon) allachm (hermagelon) Tichon (ut am); contra ἀρμ- 1. 7. 49. And^{bav} etc, item vge^{le} demid (hi² et lips² armag-) lipsa (lips⁴. 6. ermag.) Prim (ut vge^{le}). Similiter cop ἱρμακεδων, syr aeth armagedou sive -geddon, arm^{20b} armachedon. αρμαγ- cum κα 1. 7. 35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. al mu And^a o p bav (Are ἱρμαγ-) etc. In η αρμαγεδων super α alterum n^o notaverat ε, sed rursus absterisit ... η al^{2b} μαγεδων (sive ut η al? -δδων), 14. 92. μακεδδων, su allachm Tich cod magedon. Edidimus vero -γεδων cum κα 1. al sat mu And^{omn} Are, item vg etc (vide ante) ... ε -γεδδων cum η al pauce, item Prim Haym

17. καὶ ὁ ἔβδομος: n^o καὶ ος, sed^o substituit καὶ ο ζ'. Dedimus sive αγγελοσ c. (n^o) AB al plus³⁰ am fu tol lips² omn¹lachm syr ... ε (= Gb Sz) add αγγελοσ cum n° 1. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vge^{le} demid lips⁴. 6. cop arm aeth And^{omn} Are Prim Haym | ἐπὶ τον cum κα 1. 14. 28. 31. 49. 79. 91. 92. 96. al And^a p bav; Item vg in aere, Prim in aere | φων. μεγάλη cum κα 1. 12. 46. And^{bav} (cf et. Cassiod. et tantis necessitatibus terra percussa est ut vox exiret a domino etc) | ἐκ του (et. Gb') cum κα 1. 12. 18. 36. 38. 46. 95. And^a p bav, item de vg Prim al ... ε Tl απο του cum η al pler And^o Are | ναου (Gb'') cum η (sed pergit του θτου pro απο τ. θρονου) Δ 10. 14. 92. 95. vg cop syr ar^o aeth^{utr} (sed add eius) Prim Haym ... ε ναου του ουρανου cum η al longe plu And^o et^p Are ... 1. 12. 18. 28. 36. 47. 79. arm And^a et^{bav} ουρανου | απο του θρονου (aeth^{utr} rursus add eius, 94. add του θτου): η om

18. αστραπαι κ. φωναί κ. βρονται cum (η vide post) Δ 2. 13. 28. 36. 40. 79. 95. al vg arm And^a com Prim Haym, item omissis κα βροντ. η, omissis κα φων. 12. And^p et^{bav} Tich. In η vero ante αστραπαι habetur βρονται κα: per incuriam, quum postea sequatur κα βροντ. Tamen et ipsa correctio (a n^o ut^{vl}) negligenter facta; punctis enim tantum βρονται post φωναί κα positum improbatum ... 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 37. 38. 39. 40. 43. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. -al plus¹⁰ syr And^o Are αστραπ. κ. βροντ. κ. φωναι ... ε (= Gb Sz) φων. κ. βροντ. κ. αστραπ. cum 1. al vix mu And^a txt. Et aliter legitur. | σεισμ. γιγνεται μεγ. cum κα 1. 14. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 92. 95. 96. al mu vg (et. am demid lipsa omn¹lachm tol) cop syr aeth And^a et^{bav} Tich al ... η al fere^{2b} fu arm And^o et^p Are Prim om γιγνεται, hinc Gb^o | οἷος οὐκ ἐγένετο et. n^o ... n^o vitiose οἷος οὐκ ἐγένετο | ἀνθρώπος γιγνεται cum Δ 38. (γιγν. ανθρ.) cop arm aeth ... ε ος ανθρωπος (36. οἱαντος) γιγνεται cum 1. 7. 8. al pler (item 91. omissio γιγνεται) And^a o p Are.

ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὗτος μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἢ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. 14, 8
17, 8
καὶ Βαβυλῶν ἢ μεγάλη ἐμήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ δύναμι ἀντὶ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα 14, 10
20, 22
νῆσοι ἔφηνεν, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλάσφημισαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ 14, 1
14, 18
φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δειξὺ σοι τὸ κρῖμα
τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθιμμένης ἐπὶ τῶν ὕδατων τῶν πολ- 24, 4
λῶν, 2 μεθ' ἧς ἐπόρευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμολύθησαν
οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 καὶ 18, 0

Item omissio ο: MB 12. 14. 17. 36. 70. 92. Andban. Item homines fuerunt (Tich facti sunt) vg syr Tich | ἐπι τῆς γῆς: 7. 14. Tich om | οὐτω ut MB etc ... 1. 28. 35. 95. 97. al And^a et^{bav} οὕτω

19. α: (28. 79. Andban om) πολεω et. n^o ... n^o syr η πολεω | ἐπεσαν cum n^o ΔB 7. 8. 28. 38. 42. 49. 96° 97. Andban ... ε ἐπεσον c. 1. 6. 14. al longe plu And^a P Are ... n^o syr ἐπειεν | δουραι: n 28. 79. And^a praem του | το ποτηριον: n 95. om το | του οινου: n om του | τῆς οργῆς: 14. 92. om | αὐτου (36. του Θεου): n cop om

20. και pri: 1. om | και ορη ουχ ευρεθησαν: 28. 79. And^a κ. ορη, και ουχ ευρ.

21. ωσ: in n ipse^o supplevit; 43. aeth Prim om | η πληγη αυτης (12. 29. αιτου, B arm om) ... 7. 14. 28. 31. 38. al¹⁰ And^a et^o η πληγ. αυτη ... vg (propter plagam grandinis, quoniam magna facta est vehementer) om. Contra Prim quoniam magna plaga a grandinis facta est; item Tich quoniam magna est plaga eius nimis.

XVII. 1. ηλθεν et. Hippantichr³⁶ Andomn Are Cyp^{177. 217} etc ... Α εφηλ-
θεν | εἰς: 7. τῆς | ἐκ των ... n 28. 95. om ἐκ | λεγων sine μοι cum nA
BF al⁴⁰ vg cop syr arm And^o Are Cyp Victorin Prim al ... ε (= Gb
Sz) add μοι cum 1. 28. 79. al aeth And^a P^{bav}. Cf et. Hipp ελαλησε
μοι λεγων. Item Tich et dixit mihi pro και ελαλ. μετ εμ. λεγ. | ἐπι
υδατ. πολλων (Gb') cum MBP 1. 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. 95. arm
Hipp And^{omn} ... ε TI επ. των υδατ. των πολλ. cum B al longe plu
Are

2. επορευσαν et. Hippantichr³⁶ etc ... n ἐποιησαν πορνειαν | ο: κατοικ. τῆν γην aute εκ του οινου (et. n^o, n^o οινου) τ. πο. αυτης cum MBP al

^{31, 30}
^{Ma 21, 1}
^{18, 1} ἀπὸ τοῦ γένε-
ος με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθήμενη
ἐπὶ θρόνον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἣν περιβεβλημένη πορφύρῳ
^{19, 16} καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσοῦ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργα-
^{10r 51, 7} ρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμων βδελυγμάτων
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πόρνειας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-

plus³⁰ vg syr arm Hipp And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) pon post της
Cyp Tich om κα εμεθισθ. usq
πορν. αυτης cum 1. al? cop aeth ... Cyp
μεθισθ. ος κατ. τ. γην

3. ἐν πνεύματι cum κλβρ etc ... 2. 19. 26. 29. 30. 33. 40. 50* 51. 90*
93. 94. 97. 98. al om ἐν | εἶδον cum κρ al pler Hipp (ut ante) And^{omn}
Are ... β 7. (92?) ἰδον ... Δ ἰδα (Ita Tl ed) | κοκκινον: β κοκκινον,
item v. sq | γεμοντα ονοματα cum κ*ΔΡ (Ρ γέμοντα sic, non γέμοντα)
9? 18?. Eodem modo Ln, Tl vero γέμον τα ὀνόματα ... κ*β 8. 14. 29.
38. 43. 47. 50. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al³⁰ γεμον ονοματα, item
7. 30. 32. γεμων ονοματα ... ε γεμον ονοματων cum 1. 6. 28. 31. 35.
36. 49. 79. 87. 91. 92ms 96. al? Ifipp And^{omn} Are | εχοντα cum κρ
... Δ 7. 30. 32. 94. εχων ... ε Ln Tl εχον cum β 1. al pler And^{omn}
Are | κεφαλ. επτα κα: 1. om | κερτα δεκα: post haec verba ρ 38.
add h. l. versum 18. (habent tamen etiam iusto loco) και η γυνη ην
ειδεις etc. Addit eundem etiam And, sed is ibi facit partem commenta-
rii, ubi est: προκαθαιρεθησεται η κρατουσα σημειον· φησι γαρ η
ἀποκάλυψις· και η γυνη ην ειδεις etc, pergitque And: και περι μη
τουτου ἐν τοις καθιξῆς, ὡς ἂν χορηγήσῃ ὁ θεός, ἀκριβώσωμεν. Ex
quo Andreae loco ortus est error codicum ρ 38. et si qui alii sunt.
4. ἡν περιβεβλη. cum κλβρ al³⁰ vg syr (Item^{v1} arm aeth) Hippantichr 28
And^{omn} Are Cyp^{177. 217} Prim al ... ε (= Gb Sz) ἡ cum 1. al? | πορ-
φυρον κ. κοκκινον (ρ rursus κοκκ-) cum κλβρ al³⁰ fere Hipp ... 1. 6.
12. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al allq And^{omn} Are πορφυραν κα. (91. om)
κοκκινον (I. κοκκινον) ... ε (= Gb Sz) πορφυρα κ. κοκκινω cum ? | κα
κεχρυσωμ. cum κλ 1. 7. 36. 38. 43. al vg cop syr arm (aethlibere)
And^a Cyp^{bis} Tich Prim al ... Tl om καi cum κρ al plus³⁰ Hipp And^c
(περικεχρ., ut etiam 34. 35.) etρ et^{ban} Are. Cf huc et. Tertulli sem 13:
Sedet certe in purpura cum coccino et auro et lapide pretioso. | χρυσω
(Gb') cum κρ 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al Hipp And^a et^{ban}
... Gb Sz Ln Tl χρυσω c. Δβ al³⁰ And^c etρ Are | εχουσα usque πορ-
νειας της γης: ρ om | ποτηριον χρυσιου c. κλβ al plus³⁰ vg cop syr
arm aeth Hipp And^c Are Cyp^{bis} Tich Prim al ... ε (= Gb Sz) χρυ.
ποτ. cum 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And^a ρ^{ban} | γεμων cum κ* 7.
14(?) 30. 32. 94. al^{v1} ... ε Ln Tl γεμον cum κ*αβ al longe plu Hipp
And^{omn} Are | τα ακαθαρτα της cum κλβ 1. al³⁰ (90. c. ακαθαρματα
τ.) Hipp And^{omn} (et Are των ακαθαρτων της sine codice?) Tich (im-
munditiarum) ... ε (= Gb Sz) ακαθαρτησ cum? vg (immunditia,
am³⁰ Cyp Prim immunditias; Cyp pergit et fornicationis) | πορνειας
ut Δβ etc ... κ al πορνειασ | αυτης cum (κ vide post) Δ 1. 7. 28. 31*

τῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ 14, n etc
 τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα
 μισθύνουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
 μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 Καὶ
 εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον
 τῆς γυναῖκος καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος
 τὰς ἐπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδεν ἦν 11
 καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπό-
 λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
 οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς 13,

35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg aeth And^{omn} Tich ... Gb'
 Ti τῆς γῆς cum n al²⁰ cop Hipp Are, item totius terrae Cyp Prim
 Promiss⁷ ... n syr^{edd} allq αὐτῆς καὶ τῆς γῆς ... arm om
5. πορνῶν (ut n al plu): Gb' πόρῶν ut 2. 7. 12. 29. 49.⁵⁰. 93. 96. 98.
 al And^{bav} ... vg Tich Prim al fornicationum, hinc (ut^{vi}) Are^{txt} invito
 cum πορνείῳ
6. εἶδα cum κα (ἰδα, ut Ti) ... εἶδον cum p al pler Hippantiochrst roll.
 Item n 7 (ἰδων) 14. 92. ἰδον. | μεθυ. ἐκ του αιματος cum A 1. 7. 28.
 30. 31. 32^{aa} 36. 47. 49. 79. 87. al mu vg cop Hipp And^a p bav Victo-
 rin Tich Prim (hi Latini et vg de sanguine) al ... n^{cop} 2. 6. 8. 9. 14.
 29. al plus¹⁵ And^c Are με. του αιματος (sine εκ); item Tert^{cop} (ebria
 sanctorum cruore) Promiss⁷ (ebriam sanctor. sanguine) ... n² 38. με. τω
 αιματι (ad quod etiam Tert et Promiss pertinent) | καὶ ante εκ του e.
 MAP al mu vg roll Hipp etc ... n 2. 8. 9. 29. al²⁰ And^c Are (sed Mo-
 rell et Cram de suo add) om καὶ | εκ sec: 6. 11. 31. 96. al om | μαρ-
 τυρων: Δ -ριων | ἰησου: 95. του ἰησ., Prim Iesu Christi, Prom⁷ Christi
 Iesu ... 1. 36. And^p (arm?) om | ἰδων (n 7* εἰδων) αὐτῆν (14. 92. cop
 om) ante θαυμα μέγα cum ABF al fere omn vg etc ... n 38. post
 θαυμ. μετ.ρον
7. σοι ἐρῶ cum κρ 1. 14. 36. 43. 49. 79. 91. 92. 96. al am fu demid tol
 al¹achm (al om σοι) And^a p bav Prim Haym ... Gb' Ln Ti ἐρῶ σοι cum
 AB al²⁵ vg^{ole} cop syr arm aeth Hippantiochrst And^c Are | του εχον-
 τος: 1. 38. 79. And^a καὶ του (38. om) εχοντ.
8. το θηριον cum MAP 1. al⁴⁰ Hipp And^{omn} Are ... ε (- Gb Sz) om το
 cum? | εἶδες cum κρ al pler ... Ti ἰδες cum AB 7. | ἦν: A η | νπαγειν
 cum MBF al fere omn vg (et ascensura est de abyso et in interitum vadi)
 cop syr aeth Hippantiochrst And^a c bav Promiss⁸ (ascensura - et itura)
 ... Ln Ti νπαγει cum A 12. And^a Are Ir^{int} 230 (et ascendet ad abyso
 et in perditionem vadit) Prim (ascensura est ex abyso et in perditionem
 vadit) | θαυμασσονται cum κρ al omn^{vi} And^{omn} Are ... Hipp θαυ-
 μασουσιν ... Ln Ti θαυμασθησονται cum AP :: cf ad 13, 3. | ἐπι τῆς
 γῆς cum MAP 1. al sat mu cop syr arm And^{omn} Are ... Gb' τῆν γῆν
 cum n al fere²⁰ Hipp; item inhabitantes terram vg Prim (praem omnes)
 | ου γεγραπται cum MBF al pler Hipp And^{omn} Are ... A ουκ γεγρα-

κόσμον, βλέπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρίσται.
 12, 10 Ὁ ὠδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν,
 12, 1 ὅπου ἡ γυνὴ κάθεται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσίν·
 20, 3 οἱ πάντες ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ
 2 ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μῆραι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν,
 καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστιν, καὶ εἰς ἀπόλειαν
 ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτι-

πται ... 8? (non testatur Scri) 9. ουκ εγγραπτο, atque sic edidit Ln
 | το ονομα (Gb') cum ΔB 8. 14. 29. 38. al²⁰ cop syr Hipp ... ε το
 ονοματα cum κP 1. al sat mu vg arm aeth And^{omn} Are Prim al :: cf
 ad 13, 8. | ἐπι το βιβλιον c. κAP 1. 6. 31. 36. 49. 91. al And^a e ban (εἰρ
 ἐπι τῷ βιβλίῳ) Are ... v 2. 7. 14. 38. al²⁰ ἐπι του βιβλιου, idque Gb' ...
 79. Hipp εν τῷ βιβλίῳ, 95. εν τῷ βιβλίῳ | βλεπορτων cum κAP al⁴⁰ And^o P
 ban ... ε (- Gb Sz) βλεπορτες cum 1. 36. 43. 49. 91. 96. al ut^{id}
 Hipp, item vg Prim al videntes | το θηριον οτι ην cum κAP 1.
 al sat mu vg cop syr arm aeth Hipp And^a P ban Prim al ... v al²⁰
 And^o Are οτι ην το θηριον, idque Gb'' | και (κ^a add παλιν) παρισται
 cum (κ^a) ΔBP 6. 7. 14. al fere⁴⁰ Hipp And^o εἰρ Are Prim (et ventura
 est). Similiter syr arm, nisi potius και παριστιν confirmant, quod
 κ^o 1. 11. 12. 16. 36. 48(?) 47. 79. And^a εἰρ^{ban} praebent ... cop ar^o et
 occidit ... ε (- Gb Sz) καιπιρ εστιν cum? ... vg nou exprim (vide
 post) nec aeth

9. ωδε: v om, και παρισται cum ο νοῦς etc coniungens. Coniungunt
 ωδε cum παρισται 14. 29. 93. 94. 97. 98., item haud dubie al; nou
 item P 7. 8. 31. 37. 95. 96. etc. Vertit vg: *Et hic est sensus qui habet
 orientiam*; nec aliter Prim al. | α^o (95. και) ἑπτα κεφαλαι: Hipp om
 α^o | ἑπτα ὄρη εἰσιν cum κAP al²⁰ vg syr arm Hipp And^{omn} Are Prim
 Promiss^o al ... ε (- Gb Sz) ὄρη εἰσιν ἑπτα cum 1. al? (14. 92. om
 ἑπτα) | ἐπ: 14. 92. ἑπανω

10. βασιλεῖς ἑπτα εἰσιν cum ΔP 1. 86. 38. 47. 49. 79. 91. 95. 96. al mu
 vⁱ vg syr Hippantiehr²⁷ And^a P ban Prom^o Prim al ... κ cop ἑπτα βασ.
 εἰσιν ... v al²⁰ arm And^o Are βασ. εἰς. ἑπτα | ἑπισαν cum κAP al
 plu Hippantiehr²⁷ et dan⁴ And^a εἰρ^{ban} ... 2. 7. 13. 14. al²⁰ And^o εἰρ
 Are ἑπισαν | ο εἰς cum κAP al plus⁴⁰ vg^{cl^o} am fu demid tol omu
 lachm lips⁵ e syr Hippdan (sed om ὁ) And^{omn} Are Promiss^o ... ε
 (= Gb Sz) και ο εἰς cum 1. al^v lips⁴ cum (et reliquis non est et aliter
 etc) arm. Item 96. aeth Hippantiehr Prim ο δε εἰς | δε post αυτος
 cum ΔP 1. 14. al sat mu Hipp And^a P ban ... κ post μῆραι ... v al
 fere²⁰ And^o Are ante αυτος, item vg Prim oportet illum

11. και ουκ εστιν: 95. Hippantiehr²⁷ om και | και αυτος: κ om και, item
 (angelus ipse est ea septem) cop | αυτος cum ΔP 1. al sat mu vg And
 omn Are Promiss^o Prim al ... κ^a al plus²⁵ αυτος | ογδοος: κ 32. 41.
 42. ο ογδ. | υπαγει: am fu lips⁶. vadet, Prim ibi

12. ειδες cum κAP al pler ... v 7. ωδεσ

νος βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεὺς μίαν ὄραν Dan 7, 24
 λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ 17
 τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδασιν. 14 οὗτοι
 μετὰ τοῦ ἀργίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀργίον νικήσει σὺτούς, ὅτι 19, 16 etc
 κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
 τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, 20, 8, 7
 οὗ ἡ πόρνη κάθεται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.
 16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μωήσουσιν
 τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
 τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρὶ· 18, 8

12. οὐπω cum ^{nc}(^{*} οὐτῶ)BF 1. al fere omn vg (et. am demid tol omn
 laehm lipas) cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are IrInt³²³ Prim al ...
 Ln ουκ cum Δ fu | ἀλλὰ cum μα 14. 95. ... ε ἀλλ cum BF al pler Hipp
 And^{omn} Are

13. γνώμην ἔχουσιν cum MAP 1. al sat mu vg syr arm Hippant^{ehr} 87
 And^a etp asemel et^{bav} IrInt³²³ Tich Prim al ... Gb Ss Ti ἔχουσιν γνώ-
 μην cum n al³⁰ cop AndP asemel etc Are | τὴν δύναμιν: 14. 92. And
 bav om τὴν | τὴν ἐξουσίαν cum κρ 1. 29. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 94.
 96. 97. al Hipp And^a p bav ... Gb^{oo} Ln Ti om τὴν cum ΔB al³⁵ arm
 And^o Are | αὐτῶν (Gb'') cum MAP al³⁰ Hipp And^{omn} Are ... ε εαι-
 τῶν cum 1. al pauc? ... arm^{30h} om | διδασαίν cum MAP al certe pler
 (etiam 1³⁴; 1^{*} διασίν) And^o p bav Are; item dant IrInt³²³; tradunt am
 al^{laehm} ... ε (= Gb Ss) διαδιδωσουσιν ex fitione Erasmi; sed δω-
 σουσι: 18. 79. And^a, διαδωσουσι: 38. Hipp, tradent vg^{ole} fu demid tol
 lipas al^{laehm} Prim, dant^{nt} Tich

14. καὶ ἐκλεκτοὶ (haec om 8. 38.) καὶ (AndP om) πιστοὶ: 35. 79. 87. κ.
 πιστ. κ. ἐκλεκτ. ... 1. οτι ἐκλ. κ. πιστ., And^a οτι πιστ. κ. ἐκλεκτ.

15. λέγει cum MAP 1. al omu^v Hipp And^{omn} Are ... Ln εικεν cum Δ,
 item dicit vg cop arm Tich Prim al ... aeth^{ulr} om καὶ λεγ. μοι | τα
 ὕδατα α: κ^{*} ταῖνα α, κ^{oo} ταῦτα τα ὕδατα α | εἶδες cum MAP etc ...
 B ιδεσ (7. οιδασ) | ἡ πόρνη: et. κ^o, κ^{*} om η | λαοι: κ καὶ λαο

16. εἶδες cum MAP etc ... B 7. 36. ιδεσ | καὶ το θηρίον cum MAP 1. al⁴⁵
 am fu demid tol lipa⁵-omn^{laehm} cop syr aeth (arm του θηρίου) Hipp
 And^{omn} Prim al ... ε (= Gb Ss) ἐπὶ το θηρίον cum? vg^{ole} lipa⁵. 6.
 Are (unde hausit editor?) ... vg^{cod} ap Gb Tich Bed om | ἠρημωμέ-
 νην (14. 92. 95. ερημ-) ... B 1. 49. 79. 97. And^{bav} ερημωμ. | ποιη-
 σουσιν αὐτὴν: Hipp αυτ. ποιησ. ... 34. Prim post κ. γυμν. pon | καὶ
 γυμνῆν sine additam cum MAP 1. 34 (vide anto) 38. 79. 95. al vg syr
 arm aeth Hipp And^a Prim (et desertam et nudam facient illam) ... B
 ms^(*) al³⁰ (cop destruent illam, relinquent eam nudam) And^o Are add
 ποιησουσιν αὐτὴν ... Bxt¹ 1. 2. 8. 31. 33. 36. 40. 43. 97. plane om |
 κατακαύσουσιν: 1. 12. 36. 38. καυσουσιν | πυρὶ cum MAP 35. 87. al^v

- 17 ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
 10,7 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
 10,10 τῷ Θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆσονται οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. 18 καὶ ἡ γῆ
 ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
 λείων τῆς γῆς.

XVIII.

- 10,1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίοντα ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ, ἔχοντα ἑξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
 αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσαν ἔπεσαν Βα-

And^c ... ε Ln Tl εν πυρι (: 18, 8. εν πυρι κατακαυθησεται. non fluct)
 cum Δ al pler Hipp And^a p bav Are

17. Θεος: 14. 92. κυριος | καρδιασ αυτων: sic n^o reposuit pro inepta
 scriptura n^o καρδ. αυτου | την γνωμ. αυτου: n^o ε. γν. αυτων ... 18.
 39. arm aeth praetereunt την γν. αυτ. και ποιησαι | και ποιησαι
 μιαν γνωμ. (vide post de γνωμ. μιαν etc) cum n^o (n^o om και ποιησαι)
 BF al pler cop syr aeth (armllbere) Hipp And^a p bav Are ... Ln om
 cum Δ 79. vg And^a Tichon (Primllbere *deus enim in cordibus eorum
 iniecit ut perficiant quod illi placitum est et esse illos in conspectu et metu,
 et tradere etc*). Praeterea μιαν γνωμην cum n° 1. 86. 48. (95. vide
 post) al AndP et^{bav} ... Gb Sz Tl γνωμ. μιαν cum B al plus⁸⁶ And^c
 Are ... 55. 87. γνωμ. αυτων, 95. μιαν γνωμ. αυτων | αυτων post βα-
 σιλειαν: Δ αυτω, B 14. 92. αυτου ... 79. om | τελεσθησονται cum n
 ΔP 1. 12. 37. 46. 49. 79. 91. 96. al⁸ Hipp And^a et^{bav} etP ... B 7. 8.
 14. 29. 31. 88. al⁹⁰ And^c Are τελεσθωσιν idque Gb⁹⁰ ... ε (= Gb Sz)
 τελεσθη cum? | ο. λογοι: cum nABF al fere⁴⁵ Hipp And^{omn} Are ... ε
 (= Gb Sz) τα ρηματα cum?

18. ειδεισ cum n^o P al pler etc ... Tl ιδεισ cum Δ B 7. | η εχουσα: n 90. 94.
 95. om η (: post -λη) | βασιλειαν: p semel (priori loco i. e. exeunte
 versu 8., ad quem vide) praem την | βασιλειων: n βασιλειων | της γης
 cum nAF etc ... B (sed suppletur supra lineam) al fere⁹⁰ praem επι,
 item 16. 39. των επι

- XVIII. 1. Μετα ταυτα cum nABF al fere⁹⁰ cop syr Hippauclbr⁴⁰ AndP
 Are Tichon Cassiod ... ε praem και 1. 7. al sat mu vg arm aeth And
 a^c bav Prim al | ειδον cum nAF al pler ... B 7 (ιδων) 14. 33. 36. 92.
 ιδον | αλλον αγγελ. cum nABF al plus⁹⁰ vg cop syr arm aeth (Et post
 hoc alius ang. descendit) Hipp And^{omn} Are Tich Prim Cassiod al (sed
 31. 32. 48. 49. lips⁴ And^c Are post αγγελ. pon, item 91. ετερον) ...
 ε (= Gb Sz) om αλλον cum 1. 14. 92. al?

2. κραζειν: Δ εκκραζειν | εν cum ΔP 9. 36. 37. 42. 49. 79. 91. 96. And
 bav, item in forti voce am fu demid lips⁴. (et⁴ voce in forti) omn
 lachm cop Haym. Etiam vg^{cl} Tichon in fortitudine ... nB al plu Hipp

βυλῶν ἢ μεγάλης, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ 14, 8
 παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὄρνέου ἀκαθάρ- 14, 8
 του καὶ μεμισμημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας 18, 21 a
 αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' 14, 8
 αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ 17, 2
 στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ 18, 21 a
 18, 21 a

And^a P Are om, item Prim voce magna et forti | εν (vide ante) ἰσχυρα
 φωνη cum (u)Δ(β)P al pler vge^{dd} pler cop syr arm aeth Hipp And^{omn}
 Are Tich Prim al, sed 1. 12. Hipp AndP et^{ban} add μεγαλη, 36. και
 μεγαλη ... 16. 29. 30. 39. 40. 47. 93. 98. ἰσχυραν φωνην ... ε (= Gb
 Sz) εν ἰσχυρι φωνη μεγαλη cum? ... vge^{le} tol Tich in fortitudinis, hinc
 Gb' εν ἰσχυρι | λεγων: P om | ἐπισεν ἐπισεν cum Δ 1. 7. 36. 49. 79.
 87. 91. 95. 96. al^{vi} vg syr arm^{usc} Hipp And^a etP Tichon Haym al
 ... P ἐπισεν ἐπισεν ἐπισεν ... κβ al⁸⁰ cop arm^{soh} aeth^{ur} And^o et^{ban}
 Are Prim ἐπισεν :: cf ad 14, 8. | βαβυλων sine articulo cum mab etc
 ... n 14. 92. AndP Are η βαβυλ. | δαιμονιων cum κβ 95. ... ε Τί
 δαιμονων cum P al pler Hipp And^{omn} Are | πνευμ. ακαθαρτου sine
 additam cum κβP al fore omn vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ...
 Ln add και μεμισμημενου cum Δ 16. Habentur vero etiam in P 1. 12.
 31. 36. 38. 48. 79. tol^a Hipp And^a P bav Are (sed Invitis Andreas et
 Arethae commentariis), qui quidem omittunt και φυλακη παντος ορ-
 νεου ακαθαρτου. Eadem om etiam 7. 14. 92. | ορνειου: Δ Θηριον, arm
 spūitus | και μεμισμημενου (Tich reddit iniquitates, ut 51. μεμισμη-
 νου): 7. 14. 92. am fu allachm om ... 34. And^o praem και φυλακη
 παντος θηριου ακαθαρτου. Item syr post κ. μεμισμημενου add et cu-
 stodia omnis animalis dentis immundi et exosi.

3. εκ του οινου του θυμου cum κβ al longe plu vge^{le} demid lips⁴ syr
 Hippant^{hebr} And^o Are Tich ... P 1. 35. 36. 37. 47. 49. 79. 87. 91. 96.
 cop arm aethPP And^a P bav εκ του θυμου του οινου ... Ln εκ του
 θυμου cum Δ am fu tol lips⁵ 6. omnlachm aeth^o Haym Ansb. Item
 sed του θυμου post της πορν. ponens c (igitur εκ της πορν. του θυ-
 μου) ... Prim de vino fornicationis, ut etiam And^{com} om του θυμου.
 Rursus 33. syr om της πορνειας. | πεπωκαν: πεπω- (P 1. 38 48. 49.
 97. And^{bav} πεπω-) cum P 1. 8. 31. 32. 37. 38. 39. 47. 48. 49. 50. 90.
 93. 97. 98. al plus¹⁰ Hipp And^a cP bav Are, item διδερναι vg syr arm
 Tich Haym al ... κβ 7. 14. 92. al plus¹⁰ cop aeth πεπω- (ut Ln
 ed min). Item -κav cum ΔC; κβ al⁸⁰ And^o etP Are -κασιν ... ε -κav cum
 P 1. 49. 96. al Hipp And^a et^{ban} (sed P 1. al -κav) :: πεπω- pro
 πεπω- non potest non pro antiquissimo vitio haberi ... 18. 36. 37.
 79. πεποτωκε. Praeterit Prim: quod de vino fornicationis eius et reges
 terras fornicati sunt. | μετ αυτης επορνευσαν: haec verba n per in-
 curiam post της γης alterum repetlerat, sed ipse^v animadverso or-
 rore inclusit unci | της γης alterum: 1. αυτης | στρηνου: c 47. 94.
 And^a etP στρηνου

4. αλλην φωνην (38. syr φων. αλλ.): c AndP αλλησ φωνησ, sed tantum

Jer 51 (120), οὐρανὸν λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαὸς μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συνκοι-
 νωθήσῃτε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ
 λάβῃτε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ
 Pa 126 (127), καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ
 ὡς καὶ αὐτῇ ἀπέδωκεν, καὶ διπλάσια τε τὰ διπλά κατὰ τὰ ἔργα
 αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα

AndP postea λεγουσα ... cop arm non exprim αλληγ | ἐξέλθατε (et. Ln^{ed} ma) cum κα 79. Aud^{ban}; item ε ἐξέλθετε cum P 1. 32. 49. 91. 95. 96. al Hippantiochr⁴⁰ And^a etP. Item ἐπίτε vg m¹¹⁰ cop arm syr Tich ... Gb' Ln^{ed} ma | ἐξέλθε cum nc al plus²⁵ And^c Are. Item ἐπί Cyp¹⁶⁴. 216 Promiss⁷ | ἐξ (AndP απ) αὐτης post ο (AndP et^{ban} om) λαος μου cum mcf 38. aeth AndP ... ε Ln Ti ante ο λα. μου pon cum ab al pler vg m¹¹⁰ cop syr arm Hipp And^a et^c Are Cyp Tich Prim al ... 1. 8. 12. And^{ban} om | συνκοιν- cum MAC ... ε Ln σιγκ- cum et al certe pler eto | εκ των πληγων αυτης ante ινα μη λαβ. cum MAC 1. al plus²⁵ vg m¹¹⁰ syr arm Hipp And^a o P Are Tichon ... ε (= Gb Sz) post ινα μη λαβ. pon cum? cop aeth Cyp¹⁶⁴. 216 Prim Haym ... P And^{ban} om και εκ των πλ. αυτ. (apparet iu P excidisse versum), item arm^{ed} | ινα μη λαβητε: 79. And^a ινα μη βλαβητε, item Tich ne luc-damini, Cyp Prim ne peritringarij

5. ἐκολλήθησαν cum MACP 1. al⁴⁰ m¹¹⁰ vg (vide post) cop syr arm Hipp. And^{omn} Are. Ita Latini: m¹¹⁰ adpropinquaverunt, vg Cyp Prim al προσεπερυνε, Tich adascenderunt ... ε (= Gb Sz) ηκολουθησαν cum? Si Altero fides est, invenitur in 33. 34. Videtur ita etiam vertisse aeth. | αχρ: And^a μιχρ, P Hipp εως | ἐμνημονευσεν: 2. 8. 29. 35. 43. 49. 87. 93. al plus¹⁰ add αυτης, ac plerique pergunt ὁ θεός· ita ut τὰ ἀδικήμ. αὐτῆς cum seqq. coniungant.
6. ἀπέδωκεν sine additam cum MACP al⁴⁰ m¹¹⁰ am fu demid tol allaehm cop syr aeth Hippantiochr⁴¹ And^c ... ε (= Gb Sz) add υμιν cum 1. 31. 91. 96. al vgc^{le} lipsa allaehm And^a et^{ban} Are Tich Promiss⁷ Haym, item ημιν arm AndP. Absunt nonnulla in Cyp¹⁶⁴ et Prim. Uterque enim: *ideo* (Prim et *ideo*) reddidit ei dupla (Prim reddit ei duplicia): et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei. Item Promiss⁷ reddidit ei sicut et ipsa reddidit vobis: in poculo quo miscuit vobis miscete ei duplum. | και ante διπλωσατε: n om | διπλωσατε sine additam cum κα bc 2. 8. 9. 14. 19. 29. 43. 50. 90. 92. 95. al mu m¹¹⁰ vg Hipp Tich al ... ε add αὐτῇ cum P 1. 7. 31. (38. αυτα) 91. al mu cop syr aeth And omn Are. Praeterea post [τα] διπλα b 2. 8. 9. 14. al plus³⁰ (plerique minusculi qui αὐτῇ om hoc additamentum habent) add εως και αὐτῇ (14. αυτοι) και (sed hoc και om 14. 92. al) | τα διπλα cum nc 8. 14. 29. 43. 92. al fere³⁰ Hipp ... ε Ln om τα cum ΔP 1. 7. 31. 38. al sat mu And^{omn} Are | ποτηριω sine αυτης cum MACP 1. al mu vg m¹¹⁰ syr aeth Hipp And^{omn} Are Cyp Tich Prim (hi³ in quo poculo miscuit) etc ... b 7. 8. 14. 20. 38. al plus³⁰ cop (qui pergit, ut et 38. 87., see pro ω) add αυτης | αὐτῇ: b αυτην

ἐδίξασεν αὐτὴν καὶ ἐστηρίξασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χῆρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μᾶζ ἡμέρη ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.

9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στηρηθῆσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,

7. εἰδοῦ. αὐτὴν cum n^o AB (ipse^s supra lineam suppl) CP al plus¹⁵ ... ε εδ. εαυτὴν cum n° 1. 8. 14. al plu Hippantichr⁴¹ Andomn Are | τοσοῦτον δότε (P δωτε) et. Tich Promiss⁷ etc: Cyp³¹⁶ in tantum datus est, Prim in tantum datur ... 1. κίρασατε | καὶ πένθος: 1° 10. 12. 37. 49. 91. 96. AndP om ... arn πένθος (omissis βασανισμ. καὶ) | οὐαὶ pri: 79. And^a διοτι, 1. καὶ ... And^{bav} om | οὐαὶ (35. 37. And^o add εγω) καθ. cum nABC P al fero⁴⁰ And^a o bav Are, item (quia regina sum) Prim ... ε om οὐαὶ cum 1. al vix mu Hipp AndP, item m¹¹⁰ vg Cyp Tich al | κάθημαι: v 14. 92. καθιω ... 2. 8. 29. 30. 43. 50. 90. 93. 98. al plus⁸ καθωσ, 94. εἰμι καθωσ | βασίλισσα: ο βασίλειουσα | ἴδω: nC εἶδω

8. ἡμέρα: 14. 92. m¹¹⁰ aeth Cyp³¹⁶ Promiss⁷ Prim ωρα | θάνατος καὶ: v 2. 6. 8. 9. 29. 30^a 35. 38. 87. 98. 94. 97. 98. al¹⁵ And^o om καὶ. Praeterea v habet θανατον πένθος καὶ λιμου. | κύριος ο θεος cum n^o nCP al pler (79. add insuper ο παντοκρατωρ) m¹¹⁰ cop syr arm Hipp And^c P bav (et^a κυρ. ο παντοκρατωρ) Cyp Tich ... n^o ο θεος ο κυριος ... A 95. vg aeth^{alt} om κυριος, atque sic Ln^{od} min ... 6. 31. 38. 40. 48. 96. Are Promiss⁷ Prim Haym om ο θεος | κρινας cum n^o ABCP al fero³⁰ Hipp AndP et^{bav}, item iudicavit am fu omn¹achm (vgole demid lipas Cyp Tich Prim al iudicavit, sed id ex frequentissima litterarum v et b confusione explicandum vdr), item cop syr arm ... ε (= Gb Sz) κρινων cum n° 1. 6. 31. 79. al m¹¹⁰ (iudicat) And^a et^o Are

9. κλαύσουσιν cum nA 1. 36. al vix mu Hippantichr⁴¹ AndP et^{bav} ... Gb⁷ Sz Ln Ti κλαύσουσιν cum nCP al fero⁴⁰ And^a et^o Are :: κλαύσετε nec Lc 6, 25 nec Ioh 16, 20 fluct; Apoc vero 18, 11 κλαύσουσι sine dubio aliena manu inlatum est: hinc etiam hoc loco magis κλαύσουσιν quam κλαύσουσιν alienam manum prodit. Praeterea ε (= Gb Sz) add αὐτὴν cum P 1. 79. al pauc^{vi} aeth And^a etP (item 86. And^{bav} ταυτην) ... om cum nABC al plus⁸⁰ vg cop syr arm Hipp And^o Are Cyp Tich Prim al | ἐπ αὐτὴν cum nBCP al¹⁵ Hipp And^o Are ... ε Ln ἐπ αὐτὴν cum A 1. 36. 38. 79. 95. 97. al^{vi} And^a et^{bav} (AndP ἐπ αὐτην) ... 14. 92. Prim om | καὶ στηρηθῆσαντες: n^o om, suppl n^o, praetereaque n^o add στεναξουσιν | βλεπωσιν: 32. 98. And^{bav} βλεπουσιν ... n ιδωσιν | πυρωσιωσ et. n^o ... n^o πτωσιωσ

10. ἰστηκότες: 95. ἰστωτες, 79. And^a στηκοντες | ουαὶ bis et. Hipp Tich Prim al ... 36. 40. arm^{30h} And^{bav} semel tantum, 35. 87. And^o

- 2a 27, 20 Βαβυλὼν ἢ π' ἴσῃσιν, ὅτι μὴ ὄρα ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλιύουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
 κα 27, 20 αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρκῶν
 17. 4 καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμοτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, 13 καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον

ter | βαβυλων: 85. 49. 87. And^c praem η | ισχυρα: 79. And^a οχυρα |
 μια ωρα cum mscr al⁴⁰ Hipp And^c et^{bav}, item vg Tiel^h Prim ... ε
 (= Gb Sz) praem εν cum 1. 88. al arm And^a et^p Are ... A 95. μιαν
 ωραν | ηλθεν: A om

11. τῆς γῆς: κ add σου | κλιουσιν κ. πενθοουσιν cum mscr 1. 49. 91.
 95. al And^a (sed ergo κλαουσιν) et^p et^{bav} ... Gb'' κλαουσιν κ. πενθουσιν cum b al²⁶ vg (flebit et lugebit) Hipp And^c Are Prim (flebit plangentes eam). Legitur etiam κλαουσιν κ. πενθοουσιν ut 6.; 38. κλαουσιν ἐκ αὐτῆ καὶ πενθοουσιν, 16. 39. κλαουσιν et 79. κλαουσται (omissis κ. πενθ., quae et. syr om) | ἐκ αὐτῆν cum mscr 10⁴⁰ 18. 32. 39. Hipp, item super illam vg ... ε Ln ἐκ αὐτῆ cum 6. 7. (38. vide ante) 43. 49. 91. al mu^v And^c Are ... A εν αὐτῆ, 35. 87. 92. ἐκ αὐτῆς ... B ἐκ αὐτῆς, 12. And^{bav} ἐφ αὐτῆς, 36. And^a et^p ἐφ αὐτῆς, 1. 79. εν αὐτῆς ... arm ἐκ σοι | αὐτῶν: 31. 38. 87. αὐτῆς | οὐκετι: cum antegressis p 49. 79. 91. And^a etc, item nemo smet amplius vg etc; cum seq coniungunt abc 1. 7. 29. 31. 35. 39. (καὶ οὐκετι) 40. 41. 43. 47. 48. 50. 87. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al And^c p bav Are ... nec ante nec post distinguit κ
12. γομον χρυσοῦ (18. 36. Hipp -σιου, 39. -σου) καὶ ἀργυροῦ (12. 18. 94. Hipp -ριου) καὶ λίθου τιμίου cum mab etc ... CP γομ. χρυσοῦ κ. ἀργυροῦ καὶ λίθου τιμίου | καὶ μαργαριτων cum κ 35. 87. 95. Prim (et margaritarum, sed praecedit etiam et lapidum pretiosorum). Habent pluralem etiam cop et syr (sed uterq ut Prim) ... CP κ. μαργαριτας, ut Ln^{ed} mal; item A (vide etiam fu) κ. μαργαριταις, ut Ln^{ed} min ... ε Ti κ. μαργαριτου cum b al pler vg (vide post) arm aeth Hipp And om^a Are, item vgc^{le} lipas Haym margaritas, am demid a^llachm margariti, fu a^llachm margaritis | βυσσίνου cum mscr al²⁶ And^c Are, item κ βυσσινῶν ... ε (- Gb Sz) βυσσου cum 1. 36. 49. 79. 91. 96. al Hipp And^a p bav | καὶ πορφύρας cum mc 7. 35. 95. al Hipp And^a etc ... Gb' καὶ (Gb^o ex errore) πορφύρου cum bp 1. 6. 8. 14. 29. al plus²⁰ And^a c^p Are ... A om; Prim post κ. σιρκου pon | σιρκου cum mscr 7. 32. al :: ut et σιρκὼν et σηρικὼν (rubri coloris pigmentum) promiscue dicitur (cf Steph. Thes.), quod eiusdem originis est, ita etiam pro σηρικὸς poterat σιρκὸς in usum vel potius abusum abire. (Propter eandem causam etiam Ln^{ed} mal v^dtr recepit.) ... ε Ln^{ed} min Ti σηρικου cum minuse plu ut^v ... 31. 35. 36. 94. al σιρκου (1. om καὶ σιρ.) | ξυλον: p ξυλινῶν ... A σκευος | εκ: c 18. om | ξυλον cum mscr al om^v cop syr arm Hipp And^{om} Are Prim ... Ln^{ed} min λι-

καὶ λίβινον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σερμυδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη
καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωματων, καὶ ψυχὰς ἀν-
θρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν
ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπόλωτο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκ εἶ οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλου- κ. 17, 20

σου cum A vg, item^{vi} aeth (et omnem ornatum qui habet gemmam pretiosam) | χαλκου: c⁸ καλκον | και μαρμαρον: κ 1. om

13. κινναμ- cum μαη⁸ c⁷ 7. al fere¹⁵ And^c et b^{av}, item vg Prim (ap Sab) Haym cinnamomum ... ε κινναμ- cum b⁸ 1. 6. 14. 33. 43. 49. 70. 87. al mu Hipp And^a et P Are. Item -μωμον cum acp 1. al mu vg Andomn Are al ... κη al²⁵ Hipp -μωμοι, item Prim (post et martore pergit et cinnamomi et incensum et unguentum) | και αρωμων cum κ⁸ acp 6. 11. 12. 17. 19. 31. 33. 35. 36. 79. 87. am fu tol lipss omn^lachm syr aeth Hipp And^c Παυμ al ... ε (= Gb Sz) om cum κ²ⁿ 1. al plu vgl¹⁰ demid (et Lebrus: „Non addas et amomum“) cop arm And^a p b^{av} Are Prim (vg^{11x} amomum pro cinnam.) | θυμιαματα: 1. 95. Hipp And^a et P θυμιαμα, item incensum Prim ... n 14. 92. Θυμιαματα, 94. vg Παυμ θυμιαματων, odoramentorum. Pergunt vero vg Haym et unguenti (lips 4. 6. -orum) et thuris et vini et olei et similes et tritici et iumentorum et ovium etc, non item Prim. | και μυρον (70. And^a σμυραν): c om | και οινον: 6. 31. 32. 33. 48. And^c Are post κ. ελαιον pon ... b al fere³ om | και κτηνη κ. προβατα cum κ acp al sat mu (13. 91. om κ. προβ.) vg cop syr arm aeth Hipp And^a p b^{av} Prim al ... b al plus²⁰ And^c Are κ. προβατ. κ. κτηνη. Praeterea Hipp add (: de suo) και τραγονσ | ιππων (κ⁸ pro ω volebat ο, sed rursus absterit): 95. ιππους | ρεδων cum κ acp 1. al mu And^a p b^{av}, item redarum am omn^lachm, rledarum vgl¹⁰ Prim. Vide post And^c om ... 2. 6. 7. 31. 33. al²⁵ And^c Are ραιδων (al ραιδων, al ραιδων) ... 14. 43. 92. ρεδων. Quam recentius lectionem confirmat And^c om: δεα δι του ρεδων τα οχηματα εικος σημαίνεσθαι· ρειδιουμ γαρ ρωμαϊστι το οχημα λεγεται· η δε τουτου γενικη των πληθυντικων ρειδιωριουμ, ητις κατα συγκοπήν ριδων γιγονι. | σωματων: 14. 92. ψυχων. Ceterum vertunt arg mulorum et camelorum.

14. η οπώρα: c om η | σου ante της επιθ. cum κ acp 35. 87. 95. (sed 35. 87. etiam post ψυχης addunt); item et roma tua desiderii animae am fu tol omn^lachm, Prim pomorum quoque tuorum concupiscentia animae ... ε post ψυχης pon cum b al pler vgl¹⁰ (roma desiderii animae tuae) demid lipss Hipp And^{omn} Are Haym | τα λιπαρα (κ⁸ ριπαρα, 7. λιπαρα): 14. 92. om τα ... 95. add σου | τα λαμπρα: c 79. And^p om τα | απωλωτο cum κ 7. 8. 10. 11. 16. 35. 37. 39. 49. 87. 91. 96. Item Gb Sz Ln Ti απωλετο cum abcp al²⁰ Hipp And^c Are. Nec aliter (perierunt) vg Prim Haym, cop syr aeth ... And^p απωχετο ... ε (= Gb Sz) απηλθεν cum 1. 79. And^a | αυτα post ου μη cum κ 35. 38. 95. Hipp ... Ln Ti ante ου μη pon cum bcp al¹⁵, item et amplius illa iam non vg (Prim vero nec iam ea ultra) ... ε post ειρ. cum 1. al plu Andomn Are | ιερησουσιν cum κ acp 34. 35. 36. 87. 90. vg syr aeth^{utr} (cum

τίσαιτες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
^{10, 19}
^{17, 4} βασιανιμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες· οὐαὶ
οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφύρον
¹⁹ καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμῷ καὶ μαρ-
^{Fr. 27, 27} γαρίτῃ, ὅτι μὴ ὄρα ἡρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς
κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ γαῦται καὶ ὄσοι τῆν

οἱ ἔμποροι coniung, ut et. 87. al) And^o Haym ... Gb^o Τί ἐρησ (7. ἐρησ) cum v al plus⁹⁰ Hipp And^a etP Are ... ε ἐρησση cum?, sed 1. 37. 49. 91. 96. And^{bav} ἐρησεισ, item Prim ἰσρησεις. Praeterea 6. 11. 31. 47. add ουτε ψυχας ἀνθρώπων του λοιπου ἔμπορειση.

15. κλαίοντες sine καὶ cum M^{ACP} 1. al sat mu vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ... v al⁹⁰ καὶ κλ., item et flebunt syr

16. λέγοντες (v 26. λεγουσιν) cum M^{ABC} al⁹⁰ cop (flebunt et plangent dicentes) syr (et fleb. et plangent dicentes) arm ... ε (Gb⁹⁰) praem καὶ cum P al plu vg aeth Hipp And^a c P Are Prim al ... 1. 12. 16. 39. And^{bav} plane om | οἰαι· οἰαι· cum M^{ACP} al sat mu vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ... v al⁹⁰ om alterum; 35. 87. ter οἰαι | κ^o (excidit versus) praetermisit ἡ μεγαλη ἡ περιβεβλη(μεινη adest), suppl^o | ἡ πολις ἡ μεγαλη; 38. ἡ μει. πολ. | ἡ ante περιβεβλ.: Δ om | βύσσινον cum κλ c (βυσι-) 1. (βύσσινον) al sat mu Hippantiehr²¹ And^a c bav Are, item byssino am fu tol omn^{laechm} Tich Prim Haym ... v al⁹⁰ AndP βυσσεισ, item vgc¹⁰ lipsa bysso | βυσι. κ. πορφυρ. κ. κοκκ. hoc ordine cum M^{CP} al omn^v vg rell Hipp And^{omn} Are Prim al ... Lu κοκκιν. καὶ πορφυρ. καὶ βυσσεισ. cum Δ ... Prim purpura et byssino et coccino | πορφυροιν cum M^{ABC} al plu Hipp And^a et^{bav} Are ... P 18. 35. 36. 40. 47. 87. 94. And^o etP πορφυραν | καὶ κοκκινον (1. κοκκιν-); P 48. Are om καὶ | καὶ κεχρυσωμένη (κ -μενον, ε^o 1624. 1638. -μενοι per incuriam) cum M^{ACP} etc ... 1. 79. And^{bav} om καὶ | ἐν χρυσ. cum κc 1. 36. 49. 79. 91. al Hipp And^a P bav ... Gb⁹⁰ Lu om ἐν cum ΔP al⁹⁰ And^o Are, nec aliter vg Tich Prim | χρυσω cum κ 1. 14. 36. 49. 79. 91. 92. al And^a P bav ... Gb Sz Lu Ti χρυσιω cum Δ^{ACP} al plus⁹⁰ Hipp And^o Are :: adamant substituere χρυσιον pro χρυσος, cf ad 17, 4. 1 Tim 2, 9. Act 17, 29. | τιμιω: η (exounto versu) om | μαργαριτη cum M^{ACP} 95. cop aeth Prim ... ε Τί μαργαριταισ c. v al fere omn vg syr arm Hipp And^{omn} Are Tich Haym | ἡρημωθη: 1. 79. And^{bav} ἐρημωθη | ο τοσοιτος: P 95. om o

17. ο ἐπὶ (v add τον) τον πλεων cum M^{ABC} al⁹⁰ am fu demid lips⁴ omn^{laechm} syr arm. Similliter Prim omnia per mare navigans; vgc¹⁰ tol lips⁴ 5. in lacum pro in locum praebent, Haym in longum ... P 6. 12. 36. 49. 79. al¹⁰ And^o P bav Are Tich o (6. 31. 32. 79. 91. al And^{bav} Are om) ἐπὶ των πλοισιν πλεων (31. ante ἐπὶ τ. πλοι. pon). Similliter aeth omnes artifices navium ... ε (- Gb Sz) ἐπὶ των πλοισιν ο (And^a om) ομιλοσ cum 1. al? Hipp And^a. Libere cop gubernatores omnes maris et omnes navigantes in mari stabunt a longe

Θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκραζον ^{Ex 24, 10}
 βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοίᾳ
 τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ^{Ex 27, 20}
 καὶ ἔκραζον κλαίοντες καί πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἢ πόλις, ^{10, 16}
 ἢ μεγάλη, ἐν ἣ ἔπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ Θα- ¹⁸
 λάσσῃ ἐκ τῆς τιμότητος αὐτῆς, ὅτι μὴ ὄριε ἡρημώθη. 20 ἐν- ^{Ex 14, 23}
 φραΐνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὸς καὶ οἱ ἄγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
 προφῆται, ὅτι ἔκριεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ^{For 51 (28), 63 a}

18. καὶ ab initio: AndP om; 38. Prim om καὶ κρα. | ἐκραζον cum κβ 1. al pler (9. 13. 27. κραυγάζον) And^a P Are ... Ln ἐκραζαν (: praecedit ἔστησαν) cum ACP 35. 87. 95. Hippantichr⁴¹ And^bvan; item clamaverunt vg Tich : cf ad v. 19 | βλέποντες cum κ (ipse^a ex λεγοι.) ACP al plus⁴⁰ Hipp And^{omn} Are ... (Gb Sz) ὁρῶντες cum 1. al? | καπνον cum κBCP al fere omni cop rell Hipp And^{omn} Are Tich Prim ... Ln^{ed} min τοπον cum A 10. vg Haym | τισ: c praetermisit | τη πόλις sino ταυτη cum κABP etc (et. Hipp) ... ε add ταυτη cum c vg Prim Haym

19. ἐβαλον cum κβ al fere omni Hippantichr⁴¹ And^{omn} Are, miserunt vg, miserantes Prim. Item Ln Ti ἐβαλαν cum c ... P 29. ἐβαλλον ... A ἐπ-ἐβαλον, 95. ἐπεβαλλον | ἐπι τας κεφαλαι: κ ἐπι τῆς κεφαλῆς | αὐτων: c ταυτωσ | ἐκραζον cum κBP al pler And^a P Are ... Ln ἐκραζαν cum AC 35. Hipp, item clamaverunt vg ... Prim clamabunt | κλαισι. κ. πενθοοντες: 27. post λεγοι. pon. ... A 1. om | λεγοντες sine κα. cum κAC 1. 35. 87. 95. al vgl^o su demid tol lips⁴ cop Hipp Haym ... BP al³⁰ am lips⁵. G. omn^lachm syr aeth And^o P van (translit And^a ab λεγοιτες v. 18. ad λεγ. v. 19) Are Prim καὶ λεγοι. | ουαι ουαι cum AB CP al pler vg syr aeth arm Hipp And^a P van Are Prim ... κ 26. 29. 36. 37. 40. 41. 42. 95. cop semel tantum ... 36. 37. And^o ter | τα πλοια cum κABCP al³⁰ Hipp And^o ... ε (= Gb + Sz) om τα cum 1. 35. 79. 87. al And^a P van Are | c mirum in modum vitiose τιμότητος αυτησ | ηρημωθη: 1. 79. And^bvan ηρημωθ.

20. ἐκ αυτη cum κBC al plus³⁵ Hipp And^o Are ... ε (= Gb Sz) ἐκ αυτην cum P 1. 35. 36. 79. al And^a P van ... Ln^{ed} min ἐκ αυτη cum A 98. | καὶ οἱ αποστολ. cum κABP al fere⁴⁰ am su lips⁵ cop syr aeth Hipp And^a P Are Tich Prim ... ε (= Gb Sz) om καὶ οἱ cum c 1. al pauc¹ vgl^o demid tol lips⁴. G. omn^lachm arm And^bvan Haym

21. ἰσχυρος λιθον cum κ^{co}(sed vide post)BCP al fere omni vg cop arm aeth Hippantichr⁴² And^{omn} Are Prim Haym ... κ* λιθον ἰσχυρον, item 40. ἰσχυρον λιθον. Ceterum κ^{co} pro λιθον reponi voluit ἰσχυρος, rursus extincto ἰσχυρος ante habuit ex ἰσχυρον effingere ἰσχυρος ... A syr Tich om ἰσχυρον. Libere cop et angelus fortis exclamavit clamor-tem et substituit magnum lapidem molarem. | ωσ (79. And^a ωσι) μύλον μέγαν cum BP al fere omni Hipp And^{omn} (sed AndP μέγαν ωσ μύλ.)

ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστιῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔν σοι ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι, 23 καὶ ὡς λίχρον οὐ μὴ φάγη ἔν σοι ἔτι, καὶ φωνὴ τυμφίου καὶ τύμφησ οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆσ γῆσ, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλατήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

Are ... ΔΟ ως μύλον (Ο μύλον) μίγαν, atque sic Ln. Cf st. Latinos: quasi molarem magnam, Tich ut molam magnam, Prim ad magnitudinem molae magnas ... κ ως λιθον μίγαν, item sed omisso antea λιθον (teste Alter etiam ως deest) 86. ως λιθον μίγα | η μεγάλη πόλις: And^p η μεγαλοπολις | ου μη ευρεθη ετι sine additam cum ΔCP al pler vg roll Hipp And^{omn} Are Tich Prim al ... κβ 14. 92. add εν αυτη (vide κ ad initium v. 22.)

22. και: ab initio: κ 1. om | σαλπιστων: Hipp σαλπικτων ... κ 35. 87. σαλπικτων | και πασ τεχνιτησ usq ευρεθη εν σοι ετι: 14. 92. fu arm Hipp om; 7. transfert ad finem versus. Libere mutat 39. και πασης τεχνης επινοια ου μη ετι | πασης τεχνης cum BCP al omν vg syr aeth And^p B^{av} Are Prim al ... κΑ cop om | και φωνη μυλου (ο μυλου) ου μη ακουσθη (B ευρεθη, 4. 6. 31. And^c Are φωνῆ) εν σοι ετι cum ΔBCP al pler vg cop And^{omn} Are Prim al ... κ 29. 38. 40. 87. 98. 98. syr arm aeth Hipp om

23. και (B om) φωσ λιχρον ου μη φαγη (ς φανῆ) εν σοι ετι: Δ 26. vgs^{dd} ap Ln Hipp om. Praeterea pro εν σοι C σοι, item am fu demid lipas allachm Prim εδι, hinc Ln om εν. | τυμφησ: C praem φωνη | οτι pri cum ΔBCP 1. al sat mu vg cop syr aeth Hipp And^{omn} Are Tich Prim al ... 2. 29. 30. 38. 93. 94. 97. 98. al plus¹⁰ om ... arm ουδε | οι εμποροι (B ενπ.) σου cum ΔBCP al pler vg roll Hipp And^{omn} Are Tich Prim al ... Α 95. om οι, 36. 79. om σου | τησ γησ: arm add qui oblectabantur in te | φαρμακια cum ΔBCP 7. 36. 87. And^p ει^{bav} ... ς Ln φαρμακεια cum B 1. al plu Hipp And^a (etp eomn) Are

24. αιματα cum B 2. 6. 7. 8. 9. 14. 16. 29. 31. 35. 36. 47. 49. 87. 90. 91. 92. 93^{vi} 94. 95. 96. 97. 98. al fere⁸⁰ And^c p B^{av} Are, item And^{omn} (arm παν το αιμα) ... ς (= Gb Sz) Ln αιμα cum ΔBCP 1. 38. 79. al pauc Hipp And^a :: cf 16, 2. | ευρεθη: 7. 14. 39. (92?) ευρεθησαν | εσφαγμενων: 88. εσφαγισμενων ... arm γεγραμμενων, pergens εν τη γη ζωησ

XIX.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανοῦ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἐκρίνεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις ἐφθίρειν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεῦτερον εἶρηκέν· ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπαιον οἱ πρῶτον οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσέκυ-

19, 10
Pa 103 (104),
85

16, 7

D1: 32, 43

Es 31, 10

P: 106 (106),
48

XIX. 1. Μετα cum MABCP al³⁶ vg cop syr And^c Are Prim al ... ε (= Gb Sz) Καὶ μετὰ cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And^a p bav | ωσ cum MABCP al longe plu (36. post μεγάλην pon) vg cop And^a et^c Are Haym ... ε (non ε^c Gb Sz, sed Gb^o) om cum 1. 7. 12. 16. 18. 38. 47. syr arm AndP et^{bav} Tich Prim | μεγάλην ante οχλ. πολλ. cum MABCP al fere³⁰ am fu demid tol lipss omn¹achm cop syr aeth arm And^c Are Tich Haym ... ε (= Gb Sz) post οχλ. πολλ. cum 49. 91. 96. al ... 1. 40. 79. vg^{cl} And^a p bav om. Libere Prim vocem turbarum ingentium clamantium voce magna. | οχλου πολλου: vg turbarum multarum (et. fu al), sed am lipss omn¹achm Haym turbarum mu. | λεγοντων cum MABCP 1. al fere⁴⁰ vg And^{om} Are Tich Prim al ... ε (= Gb Sz) λεγοντος cum? arm ... 8. λεγουσαν. Praeterea 1. And^a add το | η σωτηρια, καις (fu tol nl): am demid lipss all¹achm Haym καις | και η δοξα sine additam cum m^c (om) ACP 36. 38. 79. al vg arm And^a et^{bav} Tich Prim al; item b al³⁶ And^c post και η δυναμις, idque Gb^o ... ε (= Gb Sz) και η δοξα και η τιμη cum 1. 36. al cop AndP; item Are κ. η τιμη κ. η δυναμις κ. η δοξα, syr κ. η δυναμ. κ. η δοξ. κ. η τιμ. | του θειου ημων cum MABCP al fere⁴⁰ cop And^c et^{bav} ... 36. 47. vg cop syr arm aeth Are Tich Prim al τῶ θεῷ ἡμῶν ... ε (= Gb Sz) κυριῶ τῶ θεῷ ἡμῶν cum 1. And^a ... AndP plane om

2. αἱ κρίσεις: A om αἱ | πορνην: 14. 18. 46. 47. 49. (92?) πολιν | ἐφθίρειν cum MCP 1. 35. 36. 79. 87. 95. al And^a ... Δ ἐκρίνεν ... Gb^o δι- ἐφθίρει cum b al plus³⁵ And^c etP Are ... arm om ἣτις ἐφθίρει. τὴν γῆν | πορνεία ut BCP al pler ... M al πορνεία | τ. δουλ. αυτού et. m^c ... κ^c τ. δουλ. αὐτῆς | ἐκ χειρὸς cum MABCP al³⁰ And^c Are, item And^{com} in^a ... ε (= Gb Sz) ἐκ τῆς χει. cum 1. 35. 36. 79. al And^a p bav, item^{com} in^c etP

3. εἶρηκέν cum MAP 1. 35. 79. 87. al^{v1} And^a et^{bav} ... 14. 92. 94. 95. al? AndP et^c εἶρηκασ ... C εἶπαν, 38. εἶπον ... b al plus³⁵ Are εἶρηκεν, item cop και δευτερος εἶρηκεν | αὐτῆς: 1. 47. aeth^{ulr} AndP om | ἀναβαίνει: 35. 38. 87. ἀνιβαίνει ... 79. And^a ἀνιβη

4. ἐπαιον cum MAB^cCP 1. 49. 79. 96. 97. al^{v1} And^{bav} ... ε ἐπαιον c. h^o al longe plu And^a c P Are | οἱ πρῶτον οἱ εἴκοσι τέσσαρες c. MCP

ησαν τῶ θεῶ τῶ καθήμενῶ ἐπὶ τῶ θρόνῳ λέγοντες· ἀμήν ἀλλη-
 ρο 128 (124), λούϊα. 5 καὶ φωνή ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· κινήτε τῶ
 θεῶ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
 μα 1, 2 μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ
 ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροταῶν ἰσχυρῶν,
 λεγόντων· ἀλληλοῦϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παττο-
 ρο 117 (112), κράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιωμέν, καὶ δώμεν τὴν δόξαν

1. al plus⁹⁰ vg^{91e} am fu omnīachm syr And^c et⁹² b⁹³ are ... Ln πρῆσθυ-
 τειροι post οι εικ. τισσ. cum ΛB 14 (° om οι) 36. 79. 90. 91. 92. 94.
 demid tol lipas cop arm aeth And^a et⁹ Prim Haym | τισσοι τισσαμεσ
 cum κΑΒC al pler vg And^{omn} are Prim al, sed B 1. al fere¹⁵ And^{bav}
 κδ', fu al XXIII. ... ς (= Gb Sz) εικ. και τισσ. c. 30? al? syr | τισ-
 σιρα cum κΑC ... ς τισσαρα cum ηP al pler. Passim per δ' scribitur.
 | ζωα (95. ζωια): η^c om, suppl η^c | επι τῶ θρονῶ (Gb') cum κΑΒC
 al²⁵ And^c are ... P επι των θρονων ... ς επι του θρονου cum 1. 36.
 38. 49. 79. 91. 96. 97. al And^a (om του) P bav
5. φωνη - ἐξῆλθεν λεγουσα et, η^c ... η^c φωναι - ἐξῆλθον λεγουσαι | εκ
 του cum ηP 1. 31. 32. 36. 47. 48. 49. 79. 91. 93. 96. al mu And^a P bav,
 item de vg Prim al... Gb' Ln Ti απο του cum ΛBC al²⁶ And^c are.
 Cf et. And^{com} θρόνος δι τοῦ θεοῦ τὰ χειρονβημ και τὰ σιραφίμ, ἀφ'
 ὧν ὑμῖν αὐτὸν ἐγκυλεύονται etc, similiterque are^{com}. | θρονου ...
 B 14. 92. σιραφον | τῶ θρω (Gb') cum κΑΒC al plus¹⁰ ... ς τον θειον
 cum 1. 7. al plu And^{omn} are | οι φοβουμ. αιτων cum κC P ... ς Ln Ti
 praem και cum ΛB al omn^v vg rell And^{omn} are Prim al | οι μικροι
 cum κΑΒC al²⁵ vg cop syr arm aeth And^c P bav are Prim al ... ς
 (= Gb Sz) praem και cum 1. 49. al And^a
6. ωσ pri: 1° 8. 12. 31. 35. 87. And^a P bav Prim (vide post) om; 36. post
 φωνην pon | ωσ sec cum κηP al pler vg rell And^{omn} are Tich Prim
 ... Ln om cum Λ 6. 12. 94. Libere Prim sic: et audīvi vocem tubarum
 magnarum (In com: „in iudis illa praedicatio designatur quam Isaias
 dicit: Olama“ etc) et quasi vocem tonitruum fortium et quasi sonum aqua-
 rum nullarum dicentium. Contra Tich cum vg facit. | λεγοντων (et. ς⁹)
 cum ΔP 6. 35. 36. 38. 79. 87. 95. al And^a, item dicentium vg Prim ...
 η λεγουσων, And^P λεγουσησ ... Gb Sz Ti λεγοντισα cum B al plus²⁰
 And^c, item dicentes Tich ... ς Gb' λεγοντας cum 1. al¹⁰ fere are |
 κυριος ο θεος cum η^c ΔP etc ... 1. 8. 12. 36. arm^{20b} And^P om κυριος
 ... η^c ο θεος ο κυριος, And^{bav} ο θεος, ο θεος | ημων c. κηP al²⁰ vg
 syr And^{omn} are Tich ... ς (= Gb Sz) Ln om cum Λ 1. 49. 95. al cop
 arm aeth. Etiam Cyp^{20a} alludens tantum regnavit dominus deus omni-
 potens; Prim nil nisi dominus
7. αγαλλιωμεν cum κΑP 1. 12. 18. 35. 36. 79. 87. 95. And^a P bav ... ς
 αγαλλιωμεθα cum B al longe plu And^c are | δωμεν cum η^c B 1. 6. 7.
 14. 35. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. al mu And^a etc are. Item
 demus vg Cyp^{20a} Prim ... Ln Ti δωσαμεν cum η^c Δ; P 11. 79. δωσαμεν

αὐτῆ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἁγίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοιμάσεν
 εἰσατήρ, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν ^{14, 15, 6}
 καθαρὸν. τὸ, γὰρ βύσσινον τὰ δικαιοῦματα τῶν ἁγίων ἐστίν.
 9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ^{14, 15}
 ἁγίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ ^{21, 5}
 εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι ^{22, 6}
 αὐτῆ. καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν ^{12, 17}

(36. δοσωμεν) ... And^{ban} δοξασωμεν. Similliter Tich glorificemus,
 rogans nosce eius. | αὐτῶ et. n^o (* αὐτῶν): 1. 12. 32. And^o εἰδαν
 αὐτου | η γυνη (n^{co} νιμφη, quod arm add) αὐτου: 1. 7. 12. 16. 89.
 om αὐτου (aeth^h add post αρνοι:) | εαυτην: And^a αυτην

8. περιβαληται: 8. 14. 49° 87. 98. And^a -λλητας | λαμπρον καθαρων
 cum MAP 7. 91. 95. am fu demid luxon lipa⁴ allachm cop sah (aeth
 purpuram lucis puram) Tich Prim; item Gb Sz λαμπρ. και καθαρ. cum
 n al³⁰ vgc^{1e} lipa⁵⁻⁶ tol allachm syr And^o Are ... ε καθαρων και λαμπρ.
 cum 1. 36. al arm (sed praem λιικων) And^a eIP, item omisso και 79.
 And^{ban} | των αγιων εστ. (Gb^o) cum MAP al plus⁹⁰ syr And^o p ban
 Are Tich Promiss⁵ Prim ... ε εστι των αγιων cum 1. al mu vg (al
 lachm om εστι) cop sah And^a

9. και: arm add unus e presbyteris | γραφορ: 1. And^a εἰδαν om | το
 δεῖπν.: n 16. 38. 87. 97. 98. τον δεῖπν. (: cf et ad v. 17.) | του γα-
 μου cum MAP al pler vg rell And^o eIP Are Prim al ... n^o P 1. 16. 36.
 39. 79. And^a εἰδαν om. Cf et. And^o om: δεῖπνον δὲ χριστοῦ ἢ τῶν σω-
 ζομένων ἑορτή etc. | και λεγει μοι soc loc cum n^o MAP al pler vg rell
 (sed sah om μοι, arm vide post) And^o om¹² Are Prim al ... n° 6. 11. 36.
 38. 98. om (arm om και λεγει μοι usq του θεου εισιν). Micro ergore
 post κεκλημενοι 6. 11. 31. pergunt και δηγε και απιορτες (11. -οτων)
 ως δει, quae quidem ex comm. Arethae fluxerunt ubi est: και δη γε και
 μετα την κλησιν απιορτες ως δει. | οἱτοι οἱ λογοι et. n^o: n^o add μου |
 αληθινοι cum MAP al pler And^o om¹² Are ... Ln Ti praem oi cum A 4.
 48. | αληθιν. του θεου εισιν cum MAP al plus³⁵ am demid cop syr
 And^o Are (item fu allachm haec verba verba dei sunt; Prim haec verba
 vera et iusta dei sunt.) Libere aeth quoniam hoc verbum veritatis domini
 est ... ε αληθιν. εισι του θεου cum n° 1. 38. 49. 79. 91. And^a p ban
 (sah vera et dei) ... n° 95. 98. vgc^{1e} lipsa tol allachm του θεου αλη-
 θιν. εισιν

10. ιπισα cum MAP 1. 2. 7. 12. 16. 26. 27. 35. 36. 38. 39. 42. 49. 50. 79.
 87. 94. 96° 97. And^a εἰδαν ... ε ιπισον cum v 6. 14. 29. 31. 90. 91.
 92. 95. al sat mu And^o eIP Are | εμπροσθεν: v τρωπιον | ποδων αυ-
 του: 39. 95. ποδ. του αγγελου | προσκυνησαι αυτω (n αυτου): P 79.
 And^a εἰδαν και προσκυνησα αυτω | ορα μη: 32. 95. add ποιησθ,
 item vg Cyr²⁵ Prim fcaeris. Item arm add πτισα εμπροσθεν μου·
 και γαρ εγω, item aeth^{PP} προσκυνηση μοι, rogans ete donlos και

σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

- 6, 3 11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμαῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλόξ 12, 3 πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλημένος

εγω ως συ. | ἀδελφ. σου cum κ^oABF al pler vg rell And^{omn} Are Cyp²⁵⁶ Prim Cassiodor²⁶ al ... κ^o 6. om σου | των εχοντων: 1. 12. And^a graem κας | ησαν pri cum κ^oABF 1. al plus²⁰ And^{omn} Are ... ς (Gb^o) graem του cum 30° 47. al? ... arm Prim ησου χριστου, aeth domini Iesu | ησου sec (Gb') cum κ^oABF 1. 12. 14. 16. 36. 49. 79. 92. 95. And a p bav ... ς του ησου cum 6. 35. al pler And^o ... 48. Are (et^{it} et com) του υιου

11. εἶδον cum κ^o al pler Hipp^{noet} 15 Or^{4,55} And^a o p Are ... Τὶ ἰδον cum Δ^h 7. 92? And^{bav} ... arm om (*Et postea aperitum fuit caelum*) | ἠνεωγμενον cum κ^oABF 42° Hipp^{noet} And^p ... ς ανεωγμενον cum η (ar^{ioyμ-}) al pler Or^{4,55} And^a o bav Are | καλουμενος cum κ^o(sed post πιστος pon) al pler vg (et. am fu demid tol lipss al¹achm) eop sah syr aeth Ir^{int} 256 Or^{4,55} (accuratissime 11—16 affert) et^{4,57} (ουτος δε ο λογος του θεου ο πιστος καλουμενος και αληθινος καλειται) et^{int} 2,60 (11—14 affert) And^o Cyp²⁶⁵ Victorin Tich Hier^o 266 Prim al (libere Or^{4,55} *εν δε τη αποκαλυψει επι λευκου ιππου καθιζεσθαι λεγεται λογος πιστος και αληθινος*) ... Ln om cum Δ^p 1. 4. 6. 12. 17° 31. 32. 48. 79. vg^{cod} ap Ln arm (sed^{ed} habet^{ms}) Hipp And^a p bav Are (com: *ὃν και πιστόν φησι και ἀληθινόν*) | και αληθινος: am fu tol al¹achm add vocatur (sic habent: *et qui sedebat super eam vocabatur fidelis et verax vocatur.*)

12. οἱ δε οφθ.: κ ο δε (punctis notatur rursus rasis. Debebant super ο: sq poni.) οἱ οφθ. | φλοξ cum κ^oABF 1. al⁵⁵ arm Hipp And^a p bav ... ς (Gb^{oo}) Ln graem ως cum Δ 35. 36. 37. 91 95. al vg syr aeth (eop similes erant) Ir^{int} Or^{4,55} et⁵⁷ Or^{int} 2,60 And^o Are Cyp²⁶⁷ Prim al | ἐπι την κεφαλην: 14. 92. *εν τη κεφαλη. Hipp post πυρος pergit διαδη. πολλα επι την κεφ. αυτου. | εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεις οιδεν* cum (κ^o, sed exciderunt verba γεγραμμενον ο ουδεις) Δ^p 1. 7. 31. 36. 47. 48. 79. al vg eop sah arm Ir^{int} Hipp Or^{4,55} et⁵⁵ et^{int} 2,60 And^a et bav Are Cyp Prim (nomen magnum) al ... κ^o 9. 13. 16. 27. 39. aeth *εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ. οιδεν ... Τι εχ. ονοματα γεγραμμενα και (94. add εχων) ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδ. cum v al²⁵ syr And o otP. In Aud^{com} est: τὸ δὲ ἄγνωστον τοῦ ὀνόματος τὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ σημαίνει ἀκατάληπτον. ταῖς γὰρ οἰκονομίαις ὧν πολινύμους, ὡς ἀγαθός, ὡς ποιμήν, ὡς ἥλιος, ὡς φῶς, ὡς ζωή - και ταῖς ἀπεφάσιαις ὁμοίως, ὡς ἀφθαρτος, ὡς ἀθάνατος - τῆ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμος.*

ἰμίτων περιτραμμίον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ 22. 67, 1 22
 λόγος τοῦ Θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
 αὐτῷ ἐν ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσιον λευκὸν καθαρόν.
 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν

13. περιτραμμίον cum κ^o; prope accedit Or^{4,55} ἱραμμίον. Item La-
 tini: vg Cyp²⁰⁷ Prim vestem aspersam sanguine, Hier^{65a1 66} veste aspersa
 sanguine, IrInt vestimentum aspersum sanguine, Cyp²⁰⁸ veste conspersa
 sanguine, OrInt vestimento sanguine consperso, Tich veste sparsa san-
 guine :: nimirum aspersa, conspersa, sparsa magis reddunt περιτραμμί-
 ον, ἱραμμίον, ἱραμμίον, quam βιβραμμίον ... κ^o περιτραμ-
 τισμερον, P 36. φραμμίον, 82. 85. 87. 95. Hipp Or^{4,55} And^o ἱραμ-
 τισμερον ... ε Ln Tl βιβραμμίον cum λβ 1. al pler And^o P βαυ Are
 :: τατα vox φραμμίον (ut et. φραμμίον) ad mutandum inclitasse
 videtur. Ceterum βιβραμμίον potius inclitatum quam aspersum est. |
 αἵματι: 6. 31. 32. 38. 48. And^o Are praem εν | κέκληται (Gb^o) cum
 κ^o λβP α¹²⁰ Hipp, item vocabatur su demid lips^{4. 6.} α¹ lachm OrInt^{2,60}
 Hier^{65a1 66}. Item κ^o κέκλητο, Or^{4,55} κέκλητο ... ε καλεῖται cum 1. 31.
 36. 48. 49. 79. 91. al And^o omⁿ Are, litm vocatur vgc¹⁰ am tol lips^{4.}
 α¹ lachm IrInt, dicitur Cyp^{208- 207} Novat²⁰⁵ (Gall^o) Tich | τὸ ὄνομα (et.
 κ^o): κ^o om το (vide ante) ... 14. post αὐτον pon (et. 92?)

14. τα στρατεύματα εν τῷ οὐρ. (et. ε, sed non ε^o etc) cum κβ 1. 6. 7.
 11. 12. 16. 18. 27. 31. 35. 38. 79. 87. 97. And^o, item omisso et. τα
 ante στρ. 14. 92. And^o βαυ, item 32. Or^{4,55} τα στρ. αὐτον εν τ. οὐρ.
 (et^{4,55} τα εν τῷ οὐρ. στρατῶν.), 8. 36. τα στρα. των ουρανων (36. του
 ουρανοῦ) ... ε^o Gb Sz Ln Tl τα στρ. τα εν τῷ (95. om) οὐρ. cum λP
 30. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 91. 95. al And^o (etP στρατ. αὐτω ηολ. τα
 εν etc). Item vg etc exercitus qui sunt in caelo. Non exprim εν τ. οὐρ.
 cop arm. | ἠκολούθει: 1. 88. 90. (sed scribit -θη) And^o et^o βαυ ἠκο-
 λούθειν | ἐν ἵππ. cum κλP 1. 7. 36. 38. 95. al sat mu And^o etP (item
 12. 17° 79. And^o βαυ, pergentes, ut et. 36., πολλοι pro λευκ.) ... Tl
 ἐν ἵππ. cum β al plus²⁰ Or^{4,55} And^o Are | λευκοῖς: arm^{7c2b} om; vide
 ante 12. 17° 36. etc | ἐνδεδυμένοι et. κ^o ... κ^o Or^{4,55} ἐνδεδυμένοις,
 id quod et. Or^{4,55} confirmat: ἐπίστυψαι δὲ τοὺς λευκοὺς ἵππους τῶν
 ἀκολουθοῦντων τῷ λόγῳ, ἐνδεδυμένοις βύσσιον λευκὸν καθαρόν.
 Non item IrInt^{2,60}. | βύσσιον λευκὸν καθαρὸν cum (A λευκ. βύσσ.
 καθ.) βP α¹²⁶ (95. λευκοβύσσιον καθαρ., 7. syr βύσσ. καθ. λευκ.)
 And^o et^o βαυ Are, item vestiti (Prim induti) byssinum albo mundum am
 su demid lips^{4.} α¹ lachm IrInt Cyp²⁰⁷ Prim, vestiti byssino albo mundo
 tol, induti albo byssino, mundo Tich, induti byssino albo puro OrInt; cop
 byssinis splendidibus; aeth vestiti purpura lucis purae ... ε (= Gb Sz)
 βύσσ. λευκ. και καθαρ. cum κ 1. al vix mu vgc¹⁰ lips^{4. 6.} sah Or^{4,55}
 (et^{4,55} nil nisi βύσσιον καθαρὸν) And^o (et^o βύσσ. λαμπρον και καθ.)
 Hier^{65a 66} (byssio albo atque mundissimo)

15. ὀξεῖα cum κλβ 1. 36. 38. 79. al am su demid omnlachm cop sah arin
 acth^{1P} IrInt²⁰⁶ Or^{4,55} And^o et^o βαυ Hier^{65a 66} ... Gb + Sz διαστομος

1, 16 ἀντὶ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς πιωματῆ αὐτοῦ ἐν ῥάβδῳ σι-
 2, 11 δημῶ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν λίαν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
 12, 5
 14, 19 τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἰμάτιον καὶ ἐπὶ
 κα 63, 3 τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύ-
 17, 14 ριος κυρίων.
 18, 11—20 17 Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν
 φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέουσιν τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρα-
 νήματι· δευτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα

οἷα cum B al plus⁴⁰ vg^{cl} lipas tol syr aeth^{ro} And^c etP Are Cyp²⁰⁷
 Tich Prim. Item Tert^{marc} 2, 14 *Ioh. in apocalypsi eusem describit ex ore
 dei prodeuntem bis acutum, praesacutum, quem intelligi oportet sermonem
 divinum, nisi his potius ad 1, 16 et 2, 12 respicitur, unde omnino di-
 stotomus huc inlatum est.* | πατάξῃ (n 7. 29. -ξί) cum MABP 1. al fere
 omu (9. 27. παρατάξῃ) Or And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) πατασση
 cum? Apud Latinos vg Irin^t Tich Haym procedit - percutiat; Cyp²⁰⁷
 Prim Hier⁶⁶ *exibat* (Hier *egrediebatur*) - percuteret | τὰ ἔθνη: 38. 97.
 sah praem πάντα | του θυμου h. l. et. Irin^t Tich etc: n sah Or^{4,56}
 post τῆς ὀργῆς pon, 95. ante του οἴνου | τῆς ὀργῆς sine κας cum n
 (sed vide ante) ABP al plus⁸⁵ vg cop arm aeth Or (vide ante) And^c Are
 Ir Tich ... ε (= Gb Sz) praem κας cum 1. 36. 79. al vix mu And^p P
 bav ... syr Cyp²⁰⁷ Prim de του θυμου τῆς ὀργῆς alterutrum om;
 uterque enim *torcular vini iras dei*

16. ἐπὶ τὸ ἰμάτιον αὐτοῦ καὶ et. Irin^t 256 Or^{4,56} Cyp²⁰⁷ Aug^{maximin} 2, 2
 (tom^{6,700}) Tich Prim ... Δ aeth^{ro} (non item PP) om. Libere Cassiod ad
 h. l. *habens etiam pro significatione carnali in femore suo scriptum: Rex
 etc* | n om ἐπὶ ante τον μηρον | ὄνομα cum MABP al fere⁴⁰ And^c P bav
 Are ... ε (= Gb) praem το cum 1. al pauc⁷¹ And^a

17. εἶδον c. nP al pler And^{omn} Are ... Ti εδον cum AB 7. 14. 36. 92. ...
 aeth^{libere} om | ἓνα αγγ. c. AP 1. 7. 38. 47. 49. 87. 91. 95. 96. al mu
 vi vg aeth And^p et^{bav} Are Prim al ... 55. 87. And^c ἓνα ἄλλον αγγ.,
 n 36. cop sah arm Haym ἄλλον αγγ. ... B al fere⁸⁰ syr And^a Tich plane
 om ἓνα, hinc Gb⁰ | ἔκραξεν c. MABP al pler And^{omn} Are; item *clamavit*
 vg etc ... B 12. 95. tol ἔκραξεν | ἐν φωνῇ cum κβ 2. 7. 14. 16. 92. al
 fere¹⁰ ... ε Ln Ti om ἐν c. AP al plu vg (et Latt) And^{omn} Are | πε-
 τομένοις cum κβ al²⁵ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) πετωμένοις cum
 P al mu | ἐν μεσουρανήματι (P μισοιφ.): Prim caeli reddit („omnibus
 avibus caeli⁷¹) | συναχθητε cum MABP al⁴⁵ And^c etP Are, item *congregamini
 am fu demid lipu⁴ 5. tol omn^{achm} cop sah syr ar⁶ arm aeth
 Tich ... ε (= Gb Sz) κας συναχθετε cum?, item et *congregamini* vg^{cl}
 lipa⁶. Haym ... 1. And^a et^{bav} Prim Cassiod om | το δεῖπνον τοῦ μέγα
 του cum MABP al plus⁸⁵ And^c etP Are (sed in his 6. 16. 31. 32. 35. 38.
 39. 43. 51. 55. 87. 94. And^c Are τον δεῖπν. τον μεγαν, item 4. 8. 29.
 35. 41. 42. 95. 96. τον δεῖπν. το μεγα), item vg cop sah syr ar⁶ Tich
 Prim Haym ... ε (= Gb Sz) το (79. τον) δεῖπν. του μεγαλου cum 1.
 36. 49. 79. al? lipa^a arm aeth And^a et^{bav}*

φάγητε σάρκας βασιλέων και σάρκας χιλιάρχων και σάρκας ισχυ-
 ρῶν και σάρκας ἵππων και τῶν καθημέρων ἐπ' αὐτῶν, και σάρ-
 κας πάντων ἐλευθέρων τε και δούλων και μικρῶν και μεγάλων.
 19 Και ἴδον τὸ θηρίον και τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς και τὰ στρα- 17, 19
 τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη- 16, 14
 μίμου ἐπὶ τοῦ ἵππου και μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 και 16, 13
 ἐπιάσθη τὸ θηρίον και μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας 20, 10
 τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ
 χάραγμα τοῦ θηρίου και τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
 ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης
 ἐν θεοῦ. 21 και οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ 15: 20, 21

18. και σαρκασ χιλιαρχων: 1. 49. arm om (arm^{20h} om κ. σα. ισχυρ.) |
 επ αυτων cum NF al fere omn And^{omn} Are ... κ επ αυτοις ... Λ 14.
 92. επ αυτοις, atque sic Ln (: 20, 4. καθισαν επ αυτοις non fluct)
 | παντων (And^a ελευθ. παντ. τε): κ^a απαντων, Are add των ... 1.
 cop arm AndP om | ελευθ. τε cum MABF al²⁵ cop And^c et^{ban} et(vide
 ante)^a Are ... ς (= Gb Sz) om τε cum 1. 6. al aliq AndP, nec expri
 vg syr arm aeth | και μικρων cum MAF al pler vg cop syr aeth And
 omn Are Tich Prim al ... β 9. 14. 30. 36. 38. 47. 92. 98. om και. Non
 addidimus autem τε post μικρων cum MAF 1. 35. 36. 48. 79. 87. 95. al
 mu And^{omn} Are, nec magis exprim vg rell ... Gb + Sz Tl add τε
 cum β al plus²⁰ (in his et. 9. 14. 30. 38. 47. 92. 98.) | μεγαλων: κ 95.
 praem των
19. ιδον cum MAB 7. 36. 92. ... ς Ln ειδον cum F al pler And^{omn} Are |
 και τα στρατ. et. κ^c ... κ^a κατα στρ. | αυτων cum MAF al pler vg rell
 And^{omn} Are Tich Prim ... Ln αυτων cum Α 6. 11. 31. | τον πολεμον
 cum MAB al²⁵ Are ... ς (= Gb + Sz) om τον cum F 1. 6. al sat mu
 And^{omn} Synops¹⁵⁴
20. και μετ αυτου ο cum NF 14. 37. 38. 49^a 79. 91. 96. vg AndP Synops
 Prim ... Λ 41. cop και οι μετ αυτου ο (cop και ο). Item 34. και οι μ.
 αυτου, pergens ψευδοπροφηται ... ς (= Gb Sz) και μετ αυτου ο
 cum 1. 49^a al^{vi} And^a et^{ban} ... Tl και ο μετ αυτου cum β al fere²⁰
 arm syr (et ille propheta falsus qui cum eo) And^c Are | τη εικονι cum
 MAF al fere omn And^{omn} Are ... κ^a 38. 39. την εικονα ... β το χα-
 ραγμα. Libere transpon Prim qui fecerat signa sub oculis eius; quibus
 signis seducti erant adorare imaginem bestiae et qui acceperant charisma
 illius. | εβληθησαν cum MABF etc ... 1. 36. 38. AndP et^{ban} βληθησαν-
 ται | οι δυο: arm om. Libere aeth et proiciebant eos vivos. | της και-
 ομειησ cum MAF And^{ban}, quam soloecam scripturam confirmant vg in
 stagnum ignis ardentis sulphure, Prim in stagnum ignis ardentis igne et
 sulphure (contra Promiss¹² in stagnum ardens igne), item aeth ... ς Tl
 την καιομενην cum β al omn^{vi} And^a c P Are | θειω cum MABF al²⁰
 AndP Are ... ς (= Gb Sz) praem τω cum 1. 35. 36. 49. 79. 87. al And^a
 c bay

καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῆ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

^{19, 1}
^{9, 1} 1 Καὶ ἶδον ἄγγελον καταβαίοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν
κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλλοισιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ
^{19, 9}
^{24, 22} ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὃ ὄφει οὐρανόθεν, ὃ ἐστὶν ὁ διάβολος καὶ
ὁ σαταῶν, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
τὴν ἀβύσσον, καὶ ἐκλείσεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ
πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
^{17, 10} αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

21. ἐξελθούσῃ cum κΑΒΡ 1. al plus⁴⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) εκ-
πορευομένη cum ? | ὄρνεα: Δ³ θηρία?

XX. 1. ἶδον cum ΑΒ 7. 92. ... ε I.n εἶδον cum κ al pler ... aeth rursus
libere om | ἀγγελος: κ^o 32. (16. 39. post ἀγγ.) arm aeth Tich Haym
praem ἄλλοι | ἐκ του ουρανου et. κ^o ... κ^o om | κλειν cum κΑΒ al²⁵
And^o et^{ban} ... ε (= Gb Sz) κλειδα cum 1. 7. al And^a etP Are | ἐπι-
την χεира cum ΑΒ al pler And^{omn} Are ... κ 38. εν τη χειρ. Latini
in manu sua.

2. ο οφει ο αρχαιος cum Δ ... ε τον οφιν τον αρχαιον cum κΒ al omn^{vi}
And^{omn} Are (79. aeth^{ult} om τ. οφιν) | ο εστιν cum κ. Cf et. Aug^{civ}
dei^{20,7} et Victorin qui cognominatus est, Promiss⁴ qui vocatur ... ε I.n
Τι οσ εστιν cum ΑΒ rell | ο διαβολ. cum κ 14. 38. 79. 97. Are ... ε
Lu Ti om o cum ΑΒ al pler And^{omn}. Item ο σαταρας cum κΑΒ al²⁵
And^o Are ... ε om o cum 1. al sat mu And^a p^{ban}. Praeterea κ al
fere²⁵ syr And^o etP Are add (: ex 12, 9) ο πλανων την οικουμενην
ολην (29. 92. om ολην): omisimus cum κΑ 1. 31. 79. 95. al vg cop arm
aeth And^a et^{ban} (nec attingunt commentarii) Victorin Aug^{civ} dei Tich
Promiss⁴ Prim al | κ ab αυτον post εδησεν transiit ad αυτον post
εβαλεν, nec omissa supplevit corrector

3. εκλεισεν (1. 8. 12. 79. And^a et^{ban} εδησεν) sine additam cum κΑΒ al
fere⁴⁰ vg syr arm And^{omn} Are Victorin Aug etc ut v. 2 ... ε (= Gb
Sz) add αυτον cum 1. al πανε^{vi}, item cop (clausis os eius) aeth | επανω
αυτου: Δ εμμενωσ αυτον | πλανηση (-σει κ) cum κΑ 1. 79. 95. al And^a
et^{ban} ... Gb Sz Ti πλανα cum Β al fere⁴⁰ And^o etP Are | ετε ante
τα εθνη cum κΑΒ al plus²⁵ vg syr And^o etP Are Victorin Aug^{civ} dei
^{20,7} Prim al ... ε (= Gb Sz) pon post εθν. cum ? ... 1. 14. 40. cop aeth
And^a Tich Promiss⁴ om | τελεσθη: 40. 47. AndP τελεσθωσι | τα χι-
λια: 1. 12. 79. And^a etP om τα | μετα sine copula cum κΑΒ al fere²⁰
am fu tol lips⁴. om¹schm Victorin Aug^{civ} dei Tich Promiss⁴ Prim
... ε (Gb²⁰) praem και cum 1. al mu vg^{cl^o} lips⁴ demid cop arm aeth
And^{omn} Are ... 29. 30. syr μετα δε | αυτον λυθηνας cum κ 1. 31. 38.

4 Καὶ ἶδον Θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ^{Dan 7, 9}
 ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυ- ^{12, 11}
 ρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν ^{8, 9 etc}
 τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ ^{8, 9 etc}
 τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν ^{8, 9 etc}
 μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. Ἡ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ^{8, 9 etc}
 ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. Ἡ μακί- ^{8, 9 etc}
 ρισος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ ἐπὶ τούτων ^{8, 9 etc}
 ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ ^{8, 9 etc}

49. 70. 91. 96. al vg And^{omn} Victorin Aug^{clv} del^{20,7} Tich Promiss⁴ Prim
 ... Ln Ti λυθην. αυτος cum AB al²⁰ Are

4. ἶδον cum AB 7. 92. And^{bav} ... ε Ln ειδον cum κ 1. al pler And^{a e p}
 Are | πεπελεκισμένων (94. πεπεληκημενων): Δ πεπολημημενων. Ex
 Latinis vg decollatorum, Cyp Aug^{clv} del^{20,7} Prim al occisorum | και οι-
 οτινες (And^a εστινες) ου: κ ει τινες οιν ου (ou ipsa prima manu supra
 lineam suppleto) ... Aug^{clv} del^{20,7} Prim et ει κρινον | το θηριον c. κAB
 al fere²⁰ Are ... ε (= Gb Sz) τω θηριω cum 1. 32. 49. 90. 91. 95. al
 And^{omn} | ουδε cum κAB 2. 7. 13. 14. 29. 38. 47. 48. 92. 95. al plus¹⁰
 Are ... ε ουτε cum 1. al permu And^{omn} | την εικονα (et. ε Gb^o) cum
 κAB 1. al²⁵ And^a et^c et^{bav} Are ... ε^o (etiam Gb Sz) τη εικονι cum 7.
 49. 91. 95. al mu^v And^a et^p (et. Are^{omn}) | επι το μετωπον: 7. 12.
 16. 39. 79. 94. vg (non item Cyp²¹³ Victorin Prim al) And^a et^p επι
 των μετωπων. Dedimus autem sine αυτων cum κAB al fere²⁰ vg (et.
 sin fu demid lips⁵. ^o. omnlachm) syr And^o et^p Are Cyp²¹³ Victorin
 Aug^{clv} del^{20,7} Prim al ... ε (- Gb Sz) add αυτων cum 1. 49. 79. 91.
 al tol lips⁴. cop arm aeth And^a et^{bav} | του χριστου (syr add αυτων)
 cum κAB al pler And^a et^c Are ... ε (non item ε^o Gb Sz) om των cum
 1. 32. al? And^p et^{bav} | χιλια sine articulo cum κA 1. 12. 32. 34. 49.
 79. 91. 96. arm And^{omn} ... ε (Gb^o) praem τα cum B al longe plu
 Are

5 ος λοιποι usque χιλια ετη cum AB al sat mu vg cop arm aeth And^{omn}
 Are Victorin Aug^{clv} del^{20,7} Prim al ... κ 7. 8. 14. 29. 92. al²⁰ syr om
 (propter ὁμοιοτέλειον) | ος λοιποι sine copula cum A vgl¹⁰ am fu
 tol lips⁵. ^o. et⁴⁹ omnlachm Victorin Aug Prim Haym ... B 1. 12. 16.
 31. 38. 49. al plus¹⁰ demid lips⁴ cop And^{omn} Are και οι ... ε οι δε
 cum? aeth | νεκρων: B 32. 34. And^o (invito comm) ανθρωπων ... Vic-
 torin Aug^{clv} del^{20,7} Prim eorum | εζησαν cum AB al fere²⁰ vg (vixerunt)
 cop And^p bav Are Aug^{clv} del^{20,7} Prim al ... ε (= Gb Sz) ανεζησαν
 cum? ... 1. And^a ανεστησαν. Item revixerunt Victorin, similiter arm
 (et post haec ex mortuis nemo revixit) aeth. | αχρι cum AB al fere²⁰
 And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) ιωσ cum? | τελεσθη: 79. And^a τελε-
 σθωσι ... 38. τελεσθησας | αυτη: 7. 16. 39. praem οτι

6 και αγιος: 14. 92. om, item Or^{int}^{2,105} | επι τουτων: 14. επι τουτων,
 29. 79. 92. cop Ilipp^{anich}⁸⁵ επι τουτων, item in hoc Or^{int}^{2,105} | ο

θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σαταναῖος ἐκ
 τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πληρῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν
 ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν
 αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὃν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς
 θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκ-
 κληυσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημέ-
 νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφυγεν αὐτούς·

δευτερ. θανατ. cum MAB al²⁰ vg Hipp And^c etP Are Or^{lat} 2, 108 Victorin Aug^{clv} del^{20, 7} Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) ο θανατ. ο δευτερ. cum 1. 49. 79. al^{vi} cop And^a et^{ban} | αλλα cum m ... ς Ln Ti all cum ΔB rali omn ut^{vi} | του θεου: η praem και | του θεου κ. του χριστου: 38. τω θιω κ. τω χριστω | βασιλευσουσιν cum MAB al omn^{vi} vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Victorin Aug Tich Prim al ... Δ βασιλευσουσιν | μετ αιτου: 2. 8. 16. 39. 40. 48. 94. 97. μετα ταυτα | τα χιλ. ετη cum MAB 14. 18. 38. 47. 92. syr ... ς Ln Ti om τα cum Δ al pler arm And^{omn} Are

7. οταν τελεσθη cum MAB al fere²⁰ vg cop sah syr aeth And^{omn} Aug^{clv} del^{20, 11} Hierozoch²⁰ Tich Prim al ... 1. οτε τελεσθησαν ... B 7. 14. 29. 92. al plus²⁰ arm Are μετα

8. τα εθνη: η 79. praem παντα (arm τα εθρ. παντα) | τα εν cum ΔB al pler vg (gentes quas sunt) And^{omn} Are Aug^{clv} del^{20, 11} Tich Prim ... η 14. 29. 35. 37. 92. sah om τα, item Hierozoch²⁰ gentes in quatuor angulis | ταισ: 1. 14. 37. om | τεσσαρσιν: η τετρασι. Pro τα εν ταισ etc sah εκ των τεσσαρων γωνιων της γης εαque post μαγωρον | της γης et. η^o ... η^o om | τον γωγ cum η^o ΔB al omn^{vi} sah And^{omn} (And^a praem και, ut etiam 79. arm) Are ... η^o om τον | και μαγωγ cum η^o Δ 1. 79. And^a. Cf et. Are^{omn} ὡσπερ πολιμαρχησ ὁ γῶγ και μαγῶγ. ... ς Ti κ. τον μαγωγ cum η^o B al pler And^c etP (And^{ban} om και μαγωγ) Are | συναγαγειν cum ΔB al pler cop syr And^c etP Are Hierozoch²⁰ (ut congreget) ... η 11. 12 (sed sequitur συναγει) 17. 31. 82. 79. praem και, item vg aeth Aug^{clv} del^{20, 11} Prim (vg solvetur - et epibū et seduet - et congregabū; Aug et Prim solvetur - et epibū ad seducendas - et trahet) | τον πολεμον cum MAB al²⁰ Are ... ς (= Gb + Sz) om τον cum 1. 38. 49. 79. al mu sah arm And^{omn} | ων ο αρ. αιτων cum MAB al plus²⁰ ... ς (- Gb Sz) om αυτων cum 1. 38. 48. 49. 79. al mu And^{omn} Are | ωσ η: 2. 7. 13. 29. 39. 94. 97. Are ωσι

9. και ανεβησαν: 14. 92. om | εκκληυσαν (Gb') cum ΔB 2. 8. 29. 49. al²⁰ ... ς εκκληυσαν cum η 1. 7. 31. 38. al sat mu And^{omn} Are :: κυλωσ Le 21, 20. Ioh 10, 24. Act 14, 20. Heb 11, 30. Altera forma hoc tantum loco. Similiter supra 3, 19 ζηλευε pro ζηλωσιν. | την παρεμβ. τ. αγιων: B 97. add και την πολιν των αγιων | πυρ usque εω την λιμνην suppli η^o ... η^o om | εκ τον ουρανον sine additam (Gb') cum Δ 12. 18.

10 και ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός και τοῦ θείου, ὅπου και τὸ θηρίον και ὁ ψευδοπροφήτης, και βασανισθήσονται ἡμέρας και νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν και τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐγγυεν ἡ γῆ και ὁ οὐρανός, και τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. 12 και εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους και τοὺς μικροὺς ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, και βιβλία ἡρώ-

Dan 7, 9 c

79. lips⁴ And^a Tich^{semel} (hom. 18. exeunte) Prim (quocum toties κ^o facit, qui h. l. silet) Rup ... Gb Sz add απο του θεου cum B al plus²⁵ cop sah arm ar^o And^c etP Are Victorin Aug^{clv} del^{20,2} Tich^{semel} (hom. 18. med.) ... ε praem απο του θεου cum n^{CP} 7. al mu vg (et. am su tol omn^{lachm} lipsa) syr Hier^{zech}²². Item 1. 17. 19. And^{bav} εκ του (om And^{bav}) θεου απο του ουρανου ... demid nil nisi a deo :: inlatum vdir απο τ. θεου ex 21, 2 et 10.

10. και του θεου cum κ 7. 13. 16. 18. 32. 33. 35. 39. 47. 49. 79. 87. 95. al^{vi} And^a P ... ε Ln Ti om του cum ΔBP 1. al sat mu Are (And^{bav} om και τ. θε.) | οπου και cum ΔBP al²⁵ vg^{ole} am lipsa omn^{lachm} syr And^a et^c Are Victorin Aug^{clv} del^{20,2} Prim Haym ... ε (= Gb Sz) om και cum κ 1. 91. al fu (est pro et) demid tol cop sah arm aeth AndP et^{bav} Hier^{zech}²² Cassiod²¹ | και (7. om, κ add οπου) ο ψευδοπροφητης: Tich Prim et pseudoprophetae (non item Victorin Aug Hier Cassiod) | εἰς τ. αἰων. των αἰωνων (16²² 47. AndP om αἰωνων): 1. 12. arm And^{bav} om

11. εἶδον cum nP al pler And^a P Are ... Ti ιδον cum ΔB 7. 92 And^{bav} | μεγαν λευκον cum nΔBP al²⁵ vg cop syr aeth Are auct^{novat}²¹⁵ Aug^{clv} del^{20,14} Prim (sed hi² Latt magnum et candidum) Haym ... ε (= Gb Sz) λευκον μεγαν c. 1. al mu arm Ir^{int}²²⁶ Ephr²²⁰ et²²⁶ And^{omn} | επ αυτου cum BP al fere⁴⁰ Ephr²²⁰ And^a et^c Are ... ε (= Gb Sz, sed Gb') Lp επ αυτου cum Δ 1. 95. ... 33. 35. Ephr²²⁰ AndP et^{bav} επ αυτω ... κ 38. επ αυτου ... vg auct^{novat} Aug Prim al super cum, Ir^{int}²²⁶ in eo | απο του προσωπου cum nΔP 38. 95. ... ε Ti om του cum B al pler Ephr²²⁰. 220 And^{omn} Are. Praeterea 95. Ephr^{bis} add αυτου. | η γη και ο ουρα. cum nΔBP al pler vg cop syr Ir^{int}²²⁶ And^{omn} Are Haym ... 10. 37. 49. 91. 96. tol arm aeth Ephr^{bis} auct^{novat} Aug^{clv} del Prim ο ουρα. και η γη

12. εἶδον cum nP al pler ... Ti ιδον cum ΔB 7. 92. And^{bav} ... aethlibere et post hoc venerunt omnes mortui etc | τοις μεγαλ. και τοις μικρ. cum n^c (et. κ^o, sed και pro τοις pri) AP al fere²⁰ (sed 7. ista pon ante τοις νεκρ.) And^a P bav, item magnos et pusillos (Ir minores) vg sah syr aeth arm Ir^{int}²²⁶ auct^{novat} Amb^{dd} res^{2,1166} Aug^{clv} del^{20,14} Tich Prim al ... B 4. 26. 31. 32. 48. And^c Are τοις μικροισ κ. τοις μεγαλ. (sed 4. 26. 31. 32. 48. And^c Are haec post εστωτας pon). Item ε μικρους και μεγαλοισ sine cod Graeco ut^{vi}, sed pusillos et magnos et. m²⁰ cop

καὶ 2, 10 χθῆσαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθή, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθη-
σαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ Θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ,
καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς,
καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ Θάνατος
καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ Θάνατος
ὁ δευτέρος ἐστίν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐκ εὐρέθῃ

- ... 1. 2. 8. 19. 27. 29. 30. 42. 50. 90. 94. 97. 98. plane om :: cf 11, 18.
18, 16. 19, 5 et 18. | *ιστώτας*: al⁵ (vide ante) And^c Are post *τους*
νεκρους pon ... 2. 14. 80. 92. om; item Aug^{civ} dei^{20, 14} Prim (non item
auct^{novat} Amb^{dd} res² Promiss¹⁹ Tich al) om *ιστωτ. ενωπ. τ. θρον.* |
ενωπιον: κ^o επι, κ^o substituit *ενωπιον* sed oblitus est exanguere
επι | *θρονου* cum MABP al⁴⁰ vg m²⁰ cop sah syr aeth arm And^c et^{ban}
Are Amb^{dd} res² Haym (auct^{novat} 270 *throni domini*, Promiss¹⁹ *throni*
dei) ... ε (= Gb Sz) *θτου* cum 1. al And^a etP | *ηνοιχθησαν* cum ABP
1. 11. 14. 31. 32. 33. 35. 48. 79. 87. 92. And^c Are; AndP *ηνοιχσαν*
... ε (= Gb Sz) *ηνωχθησαν* cum 7. al^{v1} And^a et^{ban}; 37. 38. 49. 91.
ανωχθησαν ... 2. 8. 29. 30. 40. 41. 42. 50. 51. 94. 97. 98. *ηνοιξαν*,
9. 13. 16. 27. 39. *ηνοιξε* ... κ *ηνωχθη*, sed κ^o om *και* *αλλο* *βιβλιον*
ηνοιχθη (*ηνωχθη*). Translucit igitur κ^o ad *ηνωχθη* post *βιβλιον*,
tamen nec κ^o mutavit *ηνωχθη* post *βιβλια* quum supplebat verba
omissa in hunc modum: *και* *αλλο* *βιβλ. ηνωχθη*. Ceterum etiam 1.
om *και* *αλλο* *βιβλ. ηνοιχθη*. | *αλλο* *βιβλι.* cum κ^o ABP al plus²⁰ vg m²⁰
etc ... ε *βιβλι.* *αλλο* cum? | *ηνοιχθη* cum ΔP 8. 7. 11. 39. 35. 40. 79.
87. al? And^a Are, item AndP *ηνοιχη* ... ε *ηνωχθη* cum κ(vide ante) 7.
31. al sat tu And^c et^{ban} Are; item 37. 38. 49. 96. 97. *ανωχθη* |
εν τοις βιβλίοις: κ *εν ταις βιβλίοις* ... arm om
13. *τοις νεκρ. τους εν αυτη* cum MABP al²⁰ m²⁰ vg (*mortuos qui in eo erant*)
cop sah syr aeth Meth⁷⁹² And^c Are Ir^{int} 236 (*mortuos quos in se ha-*
debat) Or^{int} 1, 24 (*mortuos quos habebat in se*) Amb^{dd} res² (*mortuos qui in*
ipso erant) Aug^{civ} dei^{20, 14} Prim al ... ε (= Gb Sz) *τους εν αυτη νε-*
κρους cum 1. (sed habet *εν αυτοις*) 49. 96. al And^a P ^{ban} (Promiss¹⁹
quos penes se habebat mortuos) | *και ο θανατ.* *και usque τα εργα αυ-*
των: 40. 91. syr om. Similiter erravit 38. ab *εν αυτη* ad *εν αυτοις*
transiliens. | *εδωκαν* cum MABP 1. al fere omn vg roll Meth⁷⁹² And^{omn}
Are Ir^{int} tell ... Ln *εδωκεν* cum Δ 2. 48. | *τοις νεκρ. τους* (B *τοις*)
εν αυτοις cum MABP al²⁰ vg cop sah Meth⁷⁹² And^a et^c Are Or^{int} 1, 24
(*mortuos suos qui erant in eis*) Ir^{int} (*mortuos quos apud se habuerunt*)
Aug^{civ} dei et Prim (uterque *mort. quos in se habebant*) al ... ε (= Gb
Sz) *τους εν αυτοις νεκρ.* cum 1. 49. al AndP et^{ban}; item aeth, qui
insuper add *et tradidit terra quoque eos qui fuerunt in ea mortui* | *εκρι-*
θησαν (vg Prim etc *iudicati sunt*): κ *κατεκριθησαν* | *εργ. αυτων*: B
7. 14. 92. al plus¹⁰ And^c etP *εγγ. αυτου*
14. *ουτος*: κ *praem και* | *οιτος ο θαν. ο* (79. And^a om) *δυντηρ. ιστιν*
cum ABP 8. 14. 35. 87. 92. al plus²⁰ am fu omulachm lipa² tol syr

ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένον, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν

21. 06, 17
06. 21
2 Pe 3, 13
8. 12
He 12, 28

And^c (et^a) Arc. Item 9. 10. 37. 49. 91. 96. vg^{cl}e demid lips⁶ ουτ. εστιν ο θαρ. ο δευτερος. Item AndP ουτ. ο θαρ. εστ. ο δευτερ., item 7. omisso εστ. ... κ 38. ουτ. ο δευτερ. θανατ. εστιν, ς (= Gb Sz, sed Gb') ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ. cum? lips⁶ sah ... agnoscit ista verba et. Ir^{int} 286 missi sunt in stagnum ignis, secundam mortem. Alludit huc et. Hippantiohr⁶⁵ ο γαρ δευτερ. θαρ. εστιν η λιμνη του πυρος του καιρημενου. ... 1. 18. 31. 41. 42. 94. 97. cop arm 20h Aud^{bav} Promiss¹⁹ Prim Haym ista verba plaus om | η λιμνη του πυρος cum κΑΡ 2. 7. 8. 14. 29. 38. 91. 92. al²⁰ vg^{edd} pler (su lips⁶ tol stagnum ignis, an allachm in stagnum ignis, lips⁶ stagn. et ignis, allachm tantum ignis) sah syr (Hippantiohr⁶⁵ vide ante) aeth (et mors quidem secunda gehennae ignis illa) And^a e p Arc (Ir^{int} vide ante) ... ς (= Gb + Sz) om cum 1. 18. 31. 41. 42. 94. al vg^{cl}e lips⁶ cop arm And^{bav} Promiss¹⁹ Prim Haym

15. ενεθθη et. Ir^{int} 286 Aug^{cl}v del^{20,15} Tich Prim al ... κ⁶ (non item^c) ενεθθησεται | εν τη βιβλω cum κΑΡ 7. 38. 49. 79. al mu AndP ε^{bav} (And^a ε^{is} την βιβλον) ... η 1. al²⁰ And^c Arc εν τω βιβλω, idque Gb''

XXI. 1. εἶδον cum κP al pler And^a e p Arc ... Τι ἶδον cum AB 7. 92. Item Ir ex Anastasio, ut ex eod Coisl 120. exscripsi in Anecd. sacr. et prof. p. 120. | η πρωτη γη et. Tert^{ermog} 24 Tich al ... 13. 29. arm Ir^{int} 286 Aug^{cl}v del^{20,15} Prim om πρωτη | απηλθαν cum κA. Item Gb Sz απηλθον cum η 8. 9. 13. 29. 30. 32. 38. 92. 94. 97. al fere¹⁵ And^c Arc. Item abierunt (Ir Tert al) vel recesserunt (Aug Prim) Ir^{int} 286 Tert^{ermog} 24 Aug^{cl}v del^{20,15} Tich Prim ... ρ 2. 4. 11. 31. 35. 47. 87. 98. απηθεν ... ς (= Gb Sz) παρηλθε cum 1. 49. 79. al And^a p bav; item abiiit vg | και η θαλ. ουκ εστιν ετι: Δ και την θαλασσαν ουκ ἶδον ετι.

2. και ab initio sine additam cum κΑΡ 1. al plus⁴⁰ am fu tol demid al lachm cop sah syr arm aeth Ir^{int} 286 (et^{gr} in Anecd¹²⁰) Aug^{cl}v del^{20,15} Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) add εγω ωαννης cum? vg^{cl}e lips⁶ al lachm (armusc mē) | εἶδον et ἶδον ut v. 1. Posuimus autem post καινην cum κΑΡ 1 al fere⁴⁵ am fu demid tol allachm syr arm aeth Ir^{int} 286 et (in Anecd¹²⁰) 67 And^{om} Arc Aug Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) non ante την πολιν cum? vg^{cl}e lips⁶ allachm (armusc mē), item (qui

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς τύμφην κεκοσμη-
 μένην τῷ ἀνδρὶ ἀντῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ
 θρόνου λεγούσης· ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων,
 καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς
 ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε

antea *εγω* *ιωανν.* non habent) cop sah | *εκ του ουραν.* απο του θεου
 cum *ναβ* al plus²⁵ vg (et. am fu demid tol etc) cop sah syr aeth Ir⁸⁷
 ex Anastaneedot And^o etP Are Ang^{clv} del Tich Prim al ... ς (= Gb
 Sz) απο του θεου εκ τ. ουραν. cum P 1. 49. 79. 91. 96. al arm And^a
 et^{bav} ... 41. Ir^{int}³⁰⁰ om απο τ. θεου

3. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης (arm^{20h} om) λεγούσης; ita et. n^o Ir^{int}³⁰⁰
 et⁸⁷ ex Anastaneedot ... n^o καὶ φωνῆς μεγάλης et λεγούσης | *εκ του θρο-*
νου cum *να* 18. vg arm^{usc} mg Ir^{int}³⁰⁰ Ang^{clv} del^{9c,16} Amb^{dd} res^{2,1200}
 Haym ... ς *εκ του ουρανου* cum *βρ* al fere om cop sah syr arm aeth
 And^{omn} Are Tich Prim Cassiod ... Ir⁸⁷ ex Anastaneedot om | *σκη-*
νώσει. et. Ir^{int}³⁰⁰ et⁸⁷ ex Anastaneedot etc ... n^o (non item^c) *εσκη-*
νώσει. (Scriptum etiam in am *habitatio*, non *habitabit*; item *lips^o-*
habitabat, fu *habitabat*.) | *και αυτο. λα. αυτ. εσονται:* Ir⁸⁷ ex Anastaneedot
 om, non item Ir^{int}³⁰⁰ | *λαοι αυτου* (Gb') cum *να* 1. 79. 92. al And^a
 et^{bav} Ir^{int}³⁰⁰ (ut edider. Voss Grab Mass Stieren) ... Gb Sz Ti *λαοσ*
αυτου cum *βρ* al²⁵ vg cop sah syr aeth arm And^o etP Are Amb^{dd} res²
 Ang^{clv} del^{90,16} Tich Prim. Ita etiam in Ir ediderat Feuard¹⁷⁷⁵⁻¹⁸⁰⁰;
 at codicum ut vdr fide post mutatum est :: *λαοι*. multo ininus quam
λαοσ manum emendatricem prodit | *και αυτοσ:* n om *και*, Ir⁸⁷ ex
 Anast (non item Ir^{int}) om *αυτοσ* | *εσται μετ αυτων* hoc ordine cum
 nP 1. 31. 32. 47. 49. 79. 91. 96. al mu cop aeth (*erit dominus e. illis*)
 And^{omn} Ang^{clv} del^{90,16} Prim ... Gb Sz Ln Ti *μετ αυτ. εσται:* cum
αβ al plus³⁰ vg syr Are Ir^{int}³⁰⁰ et⁸⁷ ex Anastaneedot Amb^{dd} res² Tich
 Haym. Dedimus autem ista sine additam cum *να* 1. 7. 8. 29. 38. 92.
 al²⁵ cop arm ar^o Ir⁸⁷ ex Anastaneedot And^o etP Are Ang^{clv} del Prim
 Haym ... ς (sed Gb⁰⁰) add *θεοσ αυτων* cum P 79. al (12. *θε. ων αυ-*
των) And^a et^{bav}; item Ln Ti add *αυτων θεοσ* cum *Δ* vg syr Ir^{int}³⁰⁰
 Amb^{dd} res² Tich

4. ἐξαλείψει sine additam cum *νυρ* al²⁵ cop syr arm aeth Ir^{int}³⁰⁰ et⁸⁷ ex
 Anastaneedot And^a e^{bav} Are (*εκλειψει* pro *εξαλ.*) Amb^{dra}^{2,5,222} et^{8d}
 res^{2,1200} et^{ps}^{96,797} et^{obit} theodos¹²⁰⁰. Addunt vero^o *β* al¹⁵ απ (98. εξ)
 αυτων, item^o deletis postea *εκ* (*απο*) *τ. οφθαλμ. αυτ.* 40. 41. ... ς (= Gb Sz)
 Ln Ti add *ο θεοσ* cum *Δ* 1. al pau^{vi} vg AndP Tert^{res} car²⁰
 Ang^{clv} del^{90,16} Tich Prim | *δακρυον* et. n^o ... n^o *δρακν* (: ut iam 7, 17)
 | *εκ των* cum *να* 32., item tol *εκ*, Amb^{dra} et^{8d} res² et^{ps} *de* ... ς *ΤΙ*
απο των cum *βρ* al fere om Ir⁸⁷ ex Anastaneedot And^{omn} Are, item
 ad Ir^{int} Amb^{obi} theod Ang^{clv} del Prim al | *θανατοσ* sine articulo cum
 n 38. 47. al? Ir⁸⁷ ex Anastaneed ... ς Ln Ti *ο θανατ.* cum *αβ* al pler

κραινή οὔτε πόνοσ οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῇ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὰ τὸ ἄλλα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

Ex 48, 19
2 Co 8, 17
19, 9. 22, 6
16, 17
22, 13 etc

Andomⁿ Are | οὔτε (Ir^{int} non) πινθοσ οὔτε (Ir^{int} non) κραινή (μ οὔτ. κραι. οὔτ. πινθ.) οὔτε πονοσ (haec μ om): Ir^r ex Anast^{anecd} om; item una cum οὐκ ἔστ. ετι om (: transiliendo) 85. 87. 98. And^p | ετι sec: 1. om. In μ ex ετι factum οτι ipsa prima ut vdir manu. Iam igitur deest ετι. | οτι cum κ(vide ante)B al fere omn vgl^o demid tol (hi Latt quia prima) cop syr arm aeth Ir^{int} 230 et^r ex Anast^{anecd} And a c p Are Aug^{clv} dei^{16,7} Prim (hi² quia priora) al ... 79. al? τα γαρ πρῶτα ... AF And^{bav} om (atque sic Ln edidit); item am fu luxon lipas omniachm Haym, qui omnes quac prima pro quia pr. Sed recte ut puto iam Lebr^{og}: „Non est commutanda coniunctio quia cum relativo quae.“ | απηλθαν cum A (: v. 1. sic κA). Item ε απηλθον cum P 1. 7. al sat mu And^a p bav ... κB al fore²⁰ Ir^r ex Anast^{anecd} And^o Are απηλθον

5. κα. ab initio: 2. 29. 41. 50. 90. 94. 97. om. Item Ir^{int} 230. | ετι τω θρονω cum κABP al²⁰ And^o oIP Are ... ε (= Gb Sz) ετι του θρονου cum 1. 49. al And^{bav} ... 85. 79. 87. And^a εν τω θρονω | ιδου: 41. Are ιδου ιδου ... A praem κα | καινα ποιω παντα cum κAP 85. 37. 38. 49. 87. 91. 96. vg Ir^{int} 230 Aug^{clv} dei^{20,16} Prim al. Similiter 79. And^{bav} καινοποιω παντα, cop ποιω καινα παντα ... B al plus²⁰ syr And^o Are παντα καινα ποιω ... ε καινα παντα ποιω cum 1. al And^a etP | κα λεγει sine μοι cum AB al plus¹⁵ am tol demid omniachm syr Ir^{int} (Et dixit dominus: Omnia scribe, quoniam) Tich ... ε (Gb⁹⁰) add μοι cum κP 1. al plur vgl^o fu lipas (sed hi Latt excepto lips⁶: et dixit) cop arm aeth And^{omn} Are Prim (Et dixit mihi: Haec verba) Haym | πιστοι και αληθιν. cum κAB al²⁰ vg cop syr aeth Ir^{int} Are Tich Prim (vg et Prim fidelissima sunt et vera) Haym ... ε (= Gb Sz) αληθιν. και πιστ. cum P 1. al mu arm And^{omn}. Praeterea B al fere²⁵ syr Are add του θεου, item And^o post εισ.

6. ειπεν (et. Ir^{int} dixit): κ λεγει | γεγοναν (Gb') cum κ^o(vide post)A et γεγονασιν 38. Item Ir^{int} facta sunt (reliqua non asfert). Respondet vero etiam factum est, quod vg Prim Haym praebent. Ceterum in μ ex γεγονα quum γεγοναν fecisset κ^o, accidit ut tota vox punctis improbaretur, et quod supra lineam additum erat, absterose rursus ... ε γεγονε cum? 10? 17? 41? Videtur Erasmi ad vg conformasse ... κ^oκP 1. al pler (conlati sunt fere²⁵, Or^{4,22} (ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει λέγει· ἐγὼ εἶμι ὁ πρῶτοσ – καὶ πάλιν· γέγονα τὸ α καὶ τὸ ω, καὶ ὁ πρῶτ. καὶ ὁ ἔσχ., ἡ ἀρχὴ κ. τὸ τέλος) And^{omn} Are γεγονα (post quam vocem P al^{vi} punctum pon), idque Gb', item syr arm ... κ^oo (? an κ^o ex emendatione?) cop aeth luxon Tich plane om | εγω το (Gb") cum μ nr 1. 7. 11. 12. 13. 26. 31. 32. 33. 35. 47. 48. 79. 87. 91. syr arm And^a c bav Are. Accedit Cyp²²⁷: „Item in apocalypsi: Ego α et ω, initium et finis. Ego sicuti“ etc. Item το (omisso εγω) 1. 2. 4. 5. 8.

ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς
 2. 116 δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς
 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι νιός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἔβδ-
 22, 15 λυγμένοις καὶ φοβεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακικοῖς καὶ εἰδωλο-
 λάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ
 20, 10 20, 14 15, 1 17, 1 καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
 9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἐπιτά

9. 16. 18. 19. 27. 29. 30. 37. 40. 42. 49. 50. 51. 90. 92. 94. 96. 97. 98.
 Or⁴,²⁰ Andp, idque Gb' ... ε Lm Ti *ego sum tu cum* a 38. 39. vg Cyp
 208. 207 (utroq loco est: „Item in apoc.: *Ego sum*“ etc) Tich (omisso
 γιγον.) Prim al, item (omisso γιγον.) cop aeth | το αλφα cum MABF
 al fere¹⁵ cop And^c et^{bav} ... ε τὸ Α cum 1. 49. al mu And^a etp Are,
 qui α praebent. Item λ atque item Ω in codd Latt, ut am fu, et
 patrib Latt scribi solet. | η αρχη: 8. 29. 32. 37. al fere¹⁰ And^{bav} Are
 om η. Sed 2. 7. 29. 31. 96. al plus^b praem και | το τελος: iidem om
 το qui antea η om | τῷ διψῶντι: P om τῷ | αὐτῶ cum n 2. 8. 29. 31.
 35. 48. 87. 92. 94. 97. al¹⁵ aeth And^c Are ... ε (- Gb + Sz) Lm om
 cum MAF al sat mu And^a p^{bav}, nec magis exprim vg cop syr arm Cyp
 rell :: quum etiam 2, 7. idem αὐτῶ (post τῶ νικῶντι) a n al⁷ pleria-
 que Latinis ac reliquis interpretibus abiectum sit, item 2, 17 a n aliiis,
 6, 4 a n^{ca}, videtur hoc quoque loco ab ipso auctore positum, quamvis
 MAF etc contra stent. | τῆς πηγῆς: Δ om | δωρεαν et. nε: n^c quare
7. κληρονομησει cum MAF 1. 7 (-μηση) 9. 17. 37. 38. 47. 49. 79. 91. al
 vg cop syr arm aeth And^a p^{bav} Tertpudic¹⁰ (qui vicerint haereditate
 habebunt ista) Cyp²⁰⁷. 207 Tich Fulg^{ad} cath²⁰⁸ Prim al ... B al³⁰ And^c
 Are δισω αὐτῶ, idque Gb' :: vdr ad 3, 21 correctum | ταῦτα cum
 MABF al fere⁴⁰ vg rell (sed arm ταῦτα παρτα) And^c p^{bav} Are Tert
 pudic Tich Fulg Prim al (Cyp²⁷⁰. 227 et ea et eorum haereditate) ... ε
 (= Gb Sz) παρτα cum 1. al? And^a | αὐτῶ (Cyp Tich eius): Δ 1. 79
 arm And^a et^{bav} αὐτων, Tertpudic illis, lidem vero pergunt και αὐτῶ
 ἴσονται μοι (And^{bav} μου) μοι. | αὐτος: Δ om | ἴσος cum MABF al
 fere³⁰ (ex his 8. al aliiq μου pro μοι) And^{omn} Arc ... ε praem ὁ cum
 91. (certe ita Romae editum) al?
8. τοῖς δε (P om) δειλοισ cum MABF al fere⁴⁰ And^{omn} Arc ... ε (· Gb
 Sz) δειλοισ δε cum 1. al? | ἀπίστοις sine additam cum MAF 1. 49^c 79.
 al pauc⁷¹ m²⁷ vg cop arm And^a et^{bav} Tertpudic¹⁰ Tich Prim al ...
 Gb + Sz add και αμαρτωλοισ cum B al plus²⁵ syr aeth And^c etp Are
 | και ἐβδλιγμυνοισ: 1. 12. 49^c 79. al And^a et^{bav} om και | φαρμα-
 κοισ (7. 98. And^c et^{bav} φαρμάκοισ) cum MABF 1. al fere⁴⁰ And^{omn}
 Arc ... ε (· Gb Sz) φαρμακευσι cum? | ψευδισιν: Δ ψευσταῖς | ο
 θανατ. ο δευτερ. cum MAB al plus²⁵ vg m²⁷ syr arm And^c, item omisso
 o priore al pauc Are ... ε (· Gb Sz) ο δευτερος θανατος cum 1. 49.
 al mu (sed 1. And^a om ο) And^a p^{bav} ... P nil nisi θανατος
9. ἦλθιν sine additam cum MABF 1. al fere⁴⁰ vg cop syr aeth And^{omn}

φιάλας τῶν γεμότων τῶν ἐπὶ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλη-
 σε μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δεῖξο σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ 19, 7
 ἀγγίου. 10· καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ 17, 8
 ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ κατα- 3
 βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν 3
 τοῦ Θεοῦ· ὁ φῶστηρ αὐτῆς ὄμιμος λίθω τιμωτάτω, ὡς λίθω ἰε- 32
 σπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα 32 αα

Are Prim Haym ... ε (= Gb Sz) add προσ με cum? lips⁴ arm | εω
 (35. 38. 87. ο πρωτος) εκ cum κΑΒΡ al³⁵ vg cop syr arm And^c Are
 Prim Haym ... ε (· Gb † Sz) om εκ cum 1. 35. 38. 79. 87. And^a p b^{an}
 | των γεμοτων cum κ*ΑΡ 12. 79. And^ban ... κ^o των γεμοτων ... ε
 τας γεμοτας cum 1. 7. al mu^v And^a. Item Τι γεμοτας cum η 8.
 29. 31. 38. 49. 91. 92. al¹⁵ (35. εχουτας) And^c etP Are | των επτα
 πληγ. cum κ*ετΑΡ 1. 7. 35. 49. 87. al And^a etP ... Gb^o Τι om των
 cum β al²⁰ And^c etB^{an} Are | την νυμφ. την γυναικ. του αγγιου cum η
 ΑΡ 33. 35. 38. 87. vg cop syr aeth arm (post νυμφην add και) And^c
 Cyp Tich^{semel} (hom. 19.) Maternburs²⁷ Prim Haym ... ε την νυμφ. του
 αγγιου την γυναικ. cum 1. 79. al And^a p b^{an} lips⁴ ... η 7. 8. 29. 31.
 49. al²⁵ Are την γυναικα (13. 32. add και) την νυμφ. του αγγιου, idquo
 Gb' ... Gb'' την γυναικ. του αγγιου cum Tich^{semel} (hom. 15.), item
 demid της νυμφην του αρν.

10. επ. ορος cum κλ 85. 87. ... ε Τι επ ορος cum βΡ al pler | την πο-
 λιν sine τ. μεγαλ. cum κΑΒΡ al plus³⁵ vg cop syr aeth Are Cyp³²⁸ Amb
 virgin³²⁴ Tich Maternburs²⁷ Prim al ... ε (= Gb Sz) add την μεγαλην
 cum 1. 31. 49. 79. 91. 96. al And^{om} | την αγιας: 1. 31. 79. And^c
 b^{an} και αγιας | εκ του ουρανου: 11. 31. 32. 33. 35. 51. 90. And^c απο
 τ. ουρ. (idem pleriq pergunt εκ του Θεου) | απο τ. Θεου cum κΑΡ
 1. 7. 38. 47. 49. 79. 91. al And^a p b^{an}, item α δσω vg Cyp Matern Prim
 al ... Gb' Τι εκ τ. Θεου cum β al²⁵ And^c Are ... 92. 94. Ambvirgin³²⁴
 Cassiod om

11. εχουσαν την δοξ. (κ Igr ex Anast^{anecd} add απο) του Θεου (cop om
 τ. Θεου): Α 98. om | ο φῶστηρ sine copula cum κΑΒΡ al plus³⁰ am fu
 tol lips⁴ omnlachm syr And^c etB^{an} Tich al ... ε (= Gb Sz) praem
 και cum 1. 7. al mu vg^{cl} demid lips⁴ 6. arm aeth (cop ο φῶστ. δε)
 And^a etP Are Prim Haym. Praetera ante και ο φῶστ. AndP, ut certe
 edidit Syllburg, infort: ἐν ἧ ἢ γυνὴ τοῦ ἀγγίου ἢ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ
 Θεοῦ κοσμηθήσεται καὶ δοξασθήσεται. Quae ut apparet non ad verba
 sacra trahi debebant. | ωσ (arm om) λιθω: 1. 7. 12. 17^a 18. 38. 47.
 AndP etB^{an} om | κρυσταλλίζοντι: βΡ 1. 8. 29. 35. 79. 87. 97. 98. al
 And^a etB^{an} -αλιζοντι.

12. εχουσα pri cum ΑΒΡ al plus³⁵ And^{om} (sed 1. al? And^a etP aid ετ)
 ... ε (= Gb Sz) εχουσαν τε cum 35. 87. al Are (sed 35. 87. om τε)
 ... κ εχοντι, nec correctum est. Libere vg Haym et habebat, Prim et
 habet; sed Tich habentem (εχουσαν). Libere aeth Et magnus mirus
 eius. | εχουσα σοc cum κ^o (sic; κ^o εχοντας)ΑΒΡ al plus³⁰ And^c etB^{an}

πυλώνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλώσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
 13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλώνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλώνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλώνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλώνες τρεῖς.
 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ’

(item 79. And^a καὶ ἔχουσα), item habens am fu lips^a om^llachm; qui habet Prim ... ε (= Gb Sz) ἔχουσαν cum 7. 35. 87. al Are; item habentem vg^{cl}o demid tol lips^a. ... And^p καὶ | πυλώνας: 11. 31. And^p πυλώνας, item postea 1. And^p εἰδὼν πυλώνων | δώδεκα: b al ubique εβ', item n sec et tert loco. Passim vero etiam legitur δεκάδω, ut sec loco habent 7. 8. 35. 49. 50. 87. 94. 97. 98. | καὶ ἐπὶ τ. πυλ. ἀγγέλ. δώδεκα cum κβ^p al omⁿvⁱ vg^{cl}o am demid tol lipas allachm cop arm aeth Ambvirgin²³⁴ Tich Prim al ... Ln om cum Δ fu allachm ay^r | ἐπ. τοῖς πυλώσιν cum β^p al fere omⁿ And^{om} Are, item in portis vg Amb Prim al. Contra Tich super portas ... n 18. ἐπὶ τοῖς πυλώσιν. Pro ἀγγέλους (angelos) am Prim Haym, etiam Amb^{edd} ἀγγίλος. Quod per errorem scribi docet etiam Prim^{com}; item ut puto Haym^{com}, etai bis ibi angulos legitur. Recte iam Lebrug: Cave pro angelos, quod significat caelestes nuncios, legas angulos, id est vocalem quintam u pro e secunda. | ὀνόματα cum Δβ^p al omⁿ vg etc: n add αὐτῶν, item arm singulorum | ἐπιγεγραμμένα: n γεγραμμένα, 18. ἐγγεγραμμένα | εἰσὶν sine additum cum κβ^p 1. 37. 39. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al aeth^{tr} (ut Prim) arm (quae scripta erant secundum duodecim etc) And^a p bav et (omissis α εἰσὶν) Prim ... Ln Ti add τα (Ti om) ὀνόματα cum Δβ al²⁰ vg cop syr And^o Are Haym, ex quibus Δ al¹⁵ add τα, b al plus¹⁵ And^o Are om | υἱῶν c. κβ^p al²⁵ And^o εἰδὼν Are ... ε τῶν υἱῶν c. 1. 7. 49. 91. 96. al ... 32. 79. 94. And^a εἰδ^p του ... 12. 27. 47^a plane om

13. ἀπο ανατ. cum κβ^p al plus²⁰ And^a c p Are ... ε (= Gb Sz) ἀπ ατ. cum 1. al And^{bav} | ἀνατολῆς cum κβ^p 1. 32. 88. 79. And^a p bav ... Gb Sz Ln Ti ἀνατολῶν cum b al fere²⁵ And^o Are | καὶ ἀπο ter cum κβ^p al fere²⁵ vg^{cl}o am lips^a. ε. allachm (item cop et aeth sed pri loc omittunt καὶ, item syr sed om καὶ ἀπο νότου usq ad finem versus) And^o Are (praeterea etiam primo loco habent And^a p bav, non item sec et tert) ... ε (= Gb † Sz) om καὶ ter cum 1. al fu demid tol lips^a (allachm om tantum prim loco) And^a p bav Tich Prim | βορρα - νότου (sic n^o pro βορρα inepte repetito reposuit) - δυσμῶν (sic n^o pro νότου) cum κ(ετ n^o)β^p al fere omⁿ vg (exc am) cop arm And^{om} (add autem And^a εἰδ^p post απ. δυσμ. πυλ. tr. etiam haec: καὶ ἀπο μισθμβρίας πυλ. τρεῖς) Are Tich Prim ... Δ am βορρα - δυσμῶν - νότου, 91. aeth δυσμῶν - βορρα - νότου, 98. νότου - βορρα - δυσμ., 1. βορρα - δυσμῶν - μισθμβρίας | τρεῖς: n sec et tert loco γ', item b al quater

14. ἔχων cum Δβ^p 1. 7. 32. 97. 98. And^{bav} ... ε Ln ἔχων cum n^o (n^o om) al pler^vi And^a c p Are ... 38. εἰχ^e ... aeth om (Duodecim fundamenta muri urbis, et sc̄r̄pta in eis etc) | δώδεκα: n εβ' pri et tertio loco, item

αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀγρίου.
 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με- Ez 40, 3
 τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
 16 καὶ ἡ πόλις τετραγώνου κεῖται, καὶ τὸ μήκος αὐτῆς ὅσον τὸ Ez 41, 21
 πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
 χιλιάδων· τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν.
 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσαίρων Zach 2, 5
 πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδύμισισ τοῦ

Β al tor. Rursus in aliis paucis δεκαδυο invenitur. | επ αυτων cum Ν
 ΑΒΡ al plus⁴⁰ And^{omn} Are; item super ea Tich Prim ... ζ (= Gb Sz)
 εν αιτοις cum? Sed in ipais vg ... 1. (sed in mg habet και επ αυτων)
 7. om και επ αυτ. | δωδεκα (ιβ' vide ante, 18. 19. δεκαδυο) ονοματα
 cum ΝΑΒΡ al fere⁸⁵ vg syr arm And^{omn} Are Tich (sed vide post) Haym
 ... ζ (-- Gb Sz) om δωδεκα cum 7. al^{v1} (in 1. in marg suppleta sunt
 και επ αυτων ιβ') lipa⁶ cop aeth Prim (similiter Tich duodecim no-
 mina apostolorum, omisso δωδεκα ante αποστ.)

15. μετρον καλαμον cum Ν⁴ΑΒΡ al⁸⁵ vg syr (aeth vide post) And^o etP
 Are Tich Prim (vide post). Sic vg Tich: mensuram harundineam au-
 ream, Prim harundinem auream ad mensuram (pergens ut metiretur);
 aeth harundinem auream magnitudinis baculi ... Ν^o 11. 27. 31. μετρον
 καλαμου ... ζ (-- Gb Sz) om μετρον cum 1. 79. al^{v1} cop arm And^a et
 ban | μετρηση: Β 7. And^{ban} μετρησει | και το τειχος αυτης (vg om
 αυτης) cum ΝΑΡ etc ... Β al fere⁶⁰ Are om

16. το μηκος αυτης: αυτης male transfert Ν ante τετραγωνους | οσον
 cum ΝΑΒΡ al⁴⁰ syr arm aeth And^{omn} Are ... ζ (= Gb Sz) praem
 τοσουτον εστιν cum? (in 1. desunt και το μηκος αυτ. οσον το πλατ.,
 hinc Erasmus vertit vg). Sed tanta est quantitas vg Prim al; similiter cop.
 Praeterea ζ (Gb⁰⁰) post οσον add και cum Α al^{v1} vg cop syr arm aeth
 Prim al; sed omisimus cum ΝΒΡ al plus⁸⁵ And^a P Are | το πλατος:
 arm add και τὸ ὕψος ἴσον, pergens: και ἦν τὸ μέτρον τοῦ μήκουσ
 αὐτῆς ιβ' χιλιάδ. σταδί. και τὸ πλάτος αὐτῆς σύμμετρα κύβω. | τω
 καλαμῳ: P 1. 11. 12. 31. 32. 79. And^o P ban et⁸⁸ praem εν | ἐπι στα-
 διων (et. ζ sed non ζ^o Gb Sz) cum ΝΡ 1. 85. 79. al^{v1} And^a P ban ..
 ζ^o Gb Sz Ln Tl ἐπι σταδιουσ cum ΑΒ al pler And^o Are | δωδεκα cum
 ΝΑΡ al sat mu And^a etP Are ... 8. 29. 31. 38. 94. 97. 98. al fere⁸⁰
 And^o δεκαδυο ... Β 1. 85. al And^{ban} ιβ' | χιλιαδων: Β praem και. Item
 Β al plus⁸⁵ syr And^o add δωδεκα (Β al ιβ') | το μηκος: 88 vg¹⁰ (non
 item am fu demid tol rell) syr aeth praem και

17. ἐμετρησεν cum ΝΑΡ al sat mu vg rell And^a P ban Are Prim al (vg
 et mensus est murus eius, Prim murus autem dimensus est) ... Β al fere⁸⁰
 And^o om | τειχος: per incuriam Ν χιλος, nec corr. est | εκατ. τεσσε-
 ραι. (-σε- cum Α; ζ -σα- cum Ρ etc) τεσσαρων: Ν εκατον μδ', Β 1. 7.
 al mu cop ρμδ' ... Α δ και εκατον τεσσαρακοντ. | πηχων cum ΑΒΡ al
 omn^{vid} etc ... Ν πηχειων

τείχους αὐτῆς ἰασπισ, καὶ ἡ πόλις χρυσοῦν κειθαρὸν ὅμοιον ἑάλω καθιερῷ. 19) οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἰασπισ, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκεδών, ὁ τέταρτος σμαράγδις, 20 ὁ πέμπτος σαρδόνιξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπαζίον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος

18. καὶ ἡ οmissio ἦν cum κ^o (κ^o ἦν omissio ἦ) ΔΡ, item syr aeth, item Tich (*Et suppellex murti et civitas aurum purum simile vitro mundo, in quibus deest Iaspis*)... ε ΤΙ καὶ ἦν η cum (κ^o vide ante) v al certe pler And^{omn} Are, item vκ (*Ἐσται, ut etiam Prim al*) | ενδομησια cum κ^o (*ενδομασι*) ετ^a 38. 97. ... ε Ln TI ενδομησια cum ηr al pler (certe ita videtur) And^{omn} Are :: cf Thesaur. Steph. sub δομῖα et δωμῖα. | ομοιον cum κΔΒΡ al²⁰ And^{omn} Are ... ε ομοια cum l. al pauc^v And^{ban} (et 79. χρυσοῦ καθαρῷ ομοια). Cf et. Latinos: vgle lips⁴. ε εσται structura murti eius ex lapide iaspide, ipsa vero civitas aurum purum simile vitro mundo, item am fu tol lips⁴. omulachm sed auro mundo simile, item demid sed ex auro mundo simili. Prim fuit aedificatio murti eius - ex auro mundo simili etc. Tich vide ante. | υαλω cum κΔΒΡ etc: 9. 10. 13. 17. 19. 26. 27. 30. 35. 38. 41. 42. 47. 49. 90. 91. 94. 96. 98. And^a υελω, 29. 97. υελλω | καθαρῷ: F om

19. οἱ θεμέλιοι sine καὶ cum κ^o ΔΒΡ al²⁵ am fu demid lips⁴. omulachm And^o Are Tich Bed al ... ε (Gb^o) praem καὶ cum κ^o 1. 7. 35. 49. 79. al mu vκ^o tol lips⁴. ε cop syr arm aeth And^a p^{ban} Haym; Prim fundamenta autem. Cf et. Irs^o ex Anastasiodot¹²⁰ καὶ ἴδον τὴν πόλιν ἱερουσαλήμ ἔχουσαν τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους αὐτῆς etc | κεκοσμημένοι: 92. arm om; item Prim ex omni lapide pretioso. Cf et. Tich, ubi est fundamenta murti civitatis omni lapide pretioso. | ο πρῶτος: κ ο εἰς | ο δεύτερος: ita etiam κ, sed iam pergit ο γ', ο δ' usque ο ιβ'. | σαπφειρος et. κλ etc (32. σαμφειρος) ... vρ σαπφειρος | χαλκεδών: 35. κερχηδών (quemadmodum cop χαρηητόν) ... v 1. 29. 98. And^{ban} χαλκεδών | σμαραγδος: am fu omulachm zmagardus (-actus)

20. σαρδόνιξ cum κβρ etc (50. σαλδ.): 29. 31. 48. 79. And^a etc Areveron σαρδόνιξ ... A σαρδόνιξ, ut edidit Ln | σαρδιον (Gb^o) cum κΔΒΡ al sere²⁵ arm (cop σαρδιον) And^o Are ... ε σαρδιος cum 1. 7. 38. al sat mu And^a p^{ban}, vgle demid lipsa Tich Prim sardius, item sardius am allachm tol, sardonius fu allachm | βήρυλλος cum κ 8. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 50. 90. 91. al mu^v And^o ετ^p Are; item A 29 βήρυλλος, 49. βήρυλλος. Item vgle demid allachm Prim beryllus, Tich berillus, fu byrillus, am birillus ... v βηρυλλιος, 7. 31. 79. 92. And^a et ban^o (βηρυλλος) βήρυλλος, 1. βήρυλλιος. Item F βήρυλλιον | ενατος cum λη 1. 7. 8. 35. 38. 50. 79. 91. 92. 94. 96. 97. al And^o ... ε εννατος cum p 29. 31. 47. 48. 49. 98. al mu And^a p^{ban} Are ... κ (vide ante) δ' | τοπαζίον cum κ^o ΔΒ etc, et. vgle demid fu^o (ex topagius) al Tich topagius: F τοπαζιον ... κ^o τοπαδιον, am allachm topadius |

ἰάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες
 δώδεκα μαργαρίται· ἀτὰ εἰς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἕξ ἐνόσ 13
 μαργαρίτον. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
 διανγίς. 22 καὶ γὰρ οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κίβρις ὁ θεὸς ὁ
 παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἄρριον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ 21, 5
 χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ 22, 10
 δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρριον.
 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ 22, 10, 22

χρυσόπρασος cum κ^ο n^ο al plur And^{omn} Arc; item 7. χρυσοπρασος.
 Item vg^{cl^o} demid Tich chrysoprasus, am chrysoprasus, allachm crissoprasus, su chysoliprasus ... κ^ο χρυσοπρασισσ, Prim chrysoprasius ...
 Α χρυσοπρασον, idque recepit Ln ... 2. 29. 30* 98. χρυσοπρασος et
 97. -πρασος et 40. 50. 92. -πρασος ... 13. 27. 39. χρυσοπρασισσ
 | αμεθυστος cum κ^ο n^ο 8. al mu And^{bav*}, item vg cop syr aeth ... κ^ο
 αμεθυστιος ... κ^ο 1. 7. 29. 31. 38. al²⁰ And^a cp bav* Arc αμεθυ-
 σος

21. κ και οι ιβ' πυλ. (κ^ο add ιβ') μαργαριταις. Cf et. Prim: *Et duodecim portas, singulne ex singulis margaritis, portans et plateas eius etc.* Tich: *Et duodecim margaritae singillatim, et unaquaeque porta erat ex una margarita.* Hier^{osa⁹⁰}: *Et in duodecim portis erant duodecim margaritae.* | ανα: Α 35. ινα (vitiose) | ισο: P add και | πυλωνων: 88. 97. πυλων | εξ ενοσ: n 79. 92. praem ωσ | υαλος: 7. 8. 13. 35. 39. 41. 49. 91. 94. 96. 98. al Ir^g ex Anast^{anecd^o} Arc υελοσ, 29. 38. 97. υελλοσ | διαυγησ cum κ^ο n^ο 1. al plus⁴⁰ Ir^g ex Anast^{anecd^o} And^{omn} Arc ... ζ (= Gb Sz) διαγαγησ cum ?

22. ειδον cum κ^ο 1. 7. al pler And^{omn} Arc ... Ti ιδον cum κ^ο n^ο 92. Item Ir^g ex Anast^{anecd^o} | ο γαρ κίβρις ο θεος: κ^ο οτι ο κίβρ. ο θεος (κ^ο ο γαρ ο κίβρ. θεος, sed vdr per incuriam ο ante θεος delevisse pro ο ante κίβρ.) ... Ir^g ex Anast^{anecd^o} οτι κίβρις, item syr aeth quia dominus. Cf et. Vi^{h^{ar}lm⁷⁴⁰} (edcolon⁶⁴⁹): *Dominus autem et agnus templum eius est.* | ναος αυτησ cum κ^ο n^ο 1. al omn^v Ir^g ex Anast^{anecd^o} And^{omn} Arc ... Ln praem ο cum Α | εστιν: 7* om

23. και η πολισ (et. Ir ex Anast): 38. 97. add αυτη, item syr | φαίνωσιν absque *er* cum κ^ο n^ο 1. 7. al²⁰ And^{omn} Arc, item *lucant ei* Prim syr. arb. aeth ... ζ (= Gb Sz) add *er* cum κ^ο 49. 91. 96. al And^a, item *in ea* vg (sed am *lucant ea* omissa *in*) cop ... 35. 79. al And^p αυτην | αυτη η γαρ cum κ^ο et^o Ar al mu vg tell eto ... Ir^g ex Anast^{anecd^o} αυτη οτι η ... b al²⁰ αυτη γαρ η, idque Gb' | και ο λυχν. αυτησ το: 79. And^a ο λυχν. αυτησ (And^a αυτου) κ^ο το

24. και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτησ cum κ^ο n^ο 1. al plus⁴⁰ vg cop (in *lumine eius gentes*) syr arm aeth And^{omn} Arc Tich Prim al ... ζ (= Gb Sz) και τα εθνη των σωζομενων εν (1. om) τω φωτι αυτησ περιπατησουσ cum 1. (sed add τα εθνη δια τον φωτος αυτησ): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. Cf Aud^{com}: τὰ μὲν

- 25, 5 βασιλεία τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 καὶ οἱ
 πωλοῦσι αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, τὸς γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.
 27 καὶ οὐ μὴ εἰσελθῆ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδελύγμα
 καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀγίου.

XXII.

- 1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύ-
 σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀγίου.

γὰρ σωζόμενα ἴθνη, καθὼς εἴρηται, φησίν, ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περι-
 πατήσουσιν. | φέρουσιν: u al fere²⁵ add αὐτω (idem fere om τὴν,
 quod sequitur) | τὴν (u al fere²⁵ om) δοξάν sine additam cum MAP 1.
 10. 11. 17. 18. 38. 47. 79. aethutr ar^o And^a p bav Amb^houbit theod¹²⁰⁰
 Tich (et reges terras afferent gloriam, uil amplius) Prim ... ε (Gb⁶⁰)
 add καὶ τὴν (u 8. 13. 29. 30. 31. 32. 46. 48. 50. 90. 94. 97. 98. Are
 om) τιμὴν cum u al plus³⁰ vg (gloriam suam et honorem) cop syr And^c
 Are (arm δοξάν ἐκ τῆς τιμῆς αὐτῆς) | αὐτῶν cum MAP al mu vg (vide
 ante) aeth arm And^a p bav Are Amb Prim ... u al³⁰ cop syr And^c
 Haym των ἐθνῶν

25. ἡμέρας et. n^o ... κ^o ἡμέρα ... aeth arm add καὶ νυκτός, atque arm
 porgit: ἀλλ ἠνεωγμένοι εἰσιν αὐτῶν καὶ νυξ οὐκ ἔσται, ἀλλ ἡ δοξάν καὶ
 ἡ τιμὴ των ἐθνῶν.

26. εἰς αὐτήν: u al²⁵ Are add εἰς εἰσελθῶσιν. Totum versum om 1.

27. εἰσελθῆ et. Ir^g ex Anast^{anecd} 120 (And^a εἰσελθῶσι) ... u εἰσελθῶσιν |
 κοινον c. MAP al fere⁴⁰ Ir^g ex Anast And^{om} Are, item vg (coingui-
 natum) Amb^hexa^{6,7,120} (commune) Prim (immundum) ... ε (= Gb Sz)
 κοινον cum? (1. κοινῶν) | ο ποιῶν cum κ^o (om exeunte versu sylla-
 bam ων) 2. 7. 8. 13. 16. 19. 27. 29. 30. 38. 39. 40. 47. 50. 51. 90. 94.
 97. 98.; item omisso o n° 18. 41. 68. 92., atque sic Gb' Ln; item Ir
 g^o ex Anast^{anecd} πασ ποιῶν. Cf et. vg Amb^hexa Tich Prim al faciens.
 Item cop nemo impurus ingreditur illam et facientes abominaciones.
 Syr et qui (sive quod) facit immunditatem; ar^o nec is qui operatur impu-
 ritatem ... ε ποιῶν cum BR 1. al sat mu And^{om} Are ... arm om
 | βδελύγμα: κ^o (non item^c) praem ωσι | γεγραμμένοι: 11. 31. γγγε-
 γραμμ. | του ἀγίου ... κ τ. οὐρανοῦ ... Ir^g ex Anast^{anecd} om

- XXII. 1. ποταμον sine additam cum MAP al fere³⁰ vg cop syr aeth
 ar^o Hll²⁵ Amb^her sa^{2,607} Tich Prim al ... ε (- Gb Sz) praem καθα-
 ρον cum 1. al?; item 7. 26. 31. 32. 33. 38. 46. 48. 49. 79. 91. 96. arm
 (vide post) And^{om} Are add καθαρὸν | λαμπρὸν: 38. 40. And^{bav} om
 item arm (qui καθαρὸν expressit) | του θρόνου: u om του ... 92. r.
 στοματος

2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκείθεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδίδουσ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶρ κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀγρίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νῦξ οὐκ ἔσται ἔτι,

2. ἐν μέσῳ cum *MB* roll ... Τί ἐμμεσῳ cum *Λ* (: cf ad 1, 18.) | ἐντενθ. κ. ἐκεῖθεν (*Gb''*) cum *AB* al²⁰ And^o et *Are*, item cop syr arm. *Et. p* ἐντενθεν, sed *sqq* perierunt ... ε ἐντενθ. κ. ἐντενθεν cum 1. 85. 49. 79. 91. al And^a b *ban* ... κ* ἐνθεν κας (κ^o add ἐνθεν). *Libere* v_g *Hil*²² Amb^a *pr*^{2, 601} Tich Amb Cassiod^o 1 al et ex utraque parte fluminis | ξύλον ζωῆς: κ praetermisit (excidit versus quo scripta erant ἐνθεν ξύλ. ζω.) | ποιῶν cum *Λ* 18. ... ε *Ln* ποιοῦν cum *MB* al pler And^{omn} *Are* | μῆνα cum *MB* al omn^v And^{omn} *Are* ... Τί μῆναν cum *Λ*. Praeterea ε (- *Gb* *Sz*) add *ενα* cum 1. al pauc^v And^o *et*^{ban} *Are* ... om cum *MB* al²⁵ And^a etc. Latini: per menses singulos (*Amb* Tich *sing. mens.*) reddens (*Tich et reddens*) fructum suum v_g^{cl}o demid lipsa tol Amb^a *pr*^{2, 601} Tich al; *Hil*²² singulis mensibus reddens fructum suum, am^a* Prim per *sing. mens.* (am mens. *sing.*) reddentes fructum suum, am^a* fu omn^lachm per menses singula reddentia fructum suum. | ἕκαστον cum *MA* al pler And^{omn} *Are* ... b 39. 40. *εκαστω*, idque *Gb'*; 2. 8. 16. 38. al¹⁰ *εκαστος*, idque *Gb''*. Posuimus autem ante *αποδιδ.* cum *MB* *AR* (ex spatio liquet) 1. al plur And^{omn} *Are* ... *Gb''* Τί post *αποδιδ.* cum b al *fore*²⁵, item syr in omni mense reddens unumquodque fructum suum | *αποδίδουσ* (*Gb''*) cum *MB* al plus²⁵ And^{ban} *Are* ... ε *Ln* *αποδίδουν* cum *Λ* al mu And^a *c* p ... 1. 29. *αποδιδοντα*. Legitur igitur *εκαστον αποδιδουσ, εκαστον αποδιδουν, αποδιδουσ εκαστον, αποδιδουσ εκαστος, αποδιδουν εκαστον, αποδιδοντα εκαστον*, et aliter. | *τον καρπον*: 1. 29. 30. 40. 92. om *τον* ... κ *τους καρποισ* | *του ξυλου* cum *MB* etc ... κ *των ξυλων* | *εις θεραπειαν* (*p*-*πιαν*, non item *MB*): 11. 31. 82. 33. And^o *praem καταγγιλλεται*, quod ex com *Andrae* fluxit. Agnoscit etiam *Are*^{com} (*προς τοιτοις και τα φύλλα φησι του ξυλου εις θεραπειαν καταγγιλλισθαι, οιοσει φημιξεσθαι, των εθνων*). | *των εθνων*: κ om *των*
3. *καταθεμα* cum κ^o (κ* *καταγμα*) *MB* 1. al⁴⁰ (qui notantur) And^{omn} *Are* ... ε (- *Gb* *Sz*) *καταθεμα* cum ? | *ετι* cum κ^o *MB* al plu v_g syr aeth Prim Fulg^o *fragm*²⁴ ... 1. 7. 88. al²⁵ And^{omn} *Are* *εκει* (arm *ετι εκει*, item *Haym* non *erit in ea amplius*) ... κ* cop om | *εστας* bis: 92. *εστιν* | ο *θρονος*: κ om ο | ο *δουλ. αυτου*: 7. 47. 92. ο *δ. του θεου* | *λατρευουσιν*: 2. 8. 12. 38. 98. *λατρευουσιν*
4. *επι των*: κ *praem κας*
5. *ουκ εστ. ετι* cum *MB* 2. 19. 85. 68. v_g syr Amb^a 114, 1123 Tich Prim *Haym* ... ε (- *Gb* *Sz*, sed *Gb'*) *ουκ εστ. εκει* cum 1. 7. al sat mu arm

- DAN 7, 17 καὶ οὐκ ἔχουσι χρειὰς φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κίριος
 21, 8 ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰῶνων. 6 καὶ εἶπέν μοι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
 1, 1 ὁ κίριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν
 2, 11 ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάξει.
 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
 προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

- Andomn Are ... Irgr ex Anastaneod¹²¹ οὐκ ἔσται ἐκεῖ ἐτι ... Gb'' Ti
 οὐκ ἔσται tantum c. b al fere²⁰ cop aeth | οὐκ ἔχουσιν χρειαν cum n,
 item ζ (= Gb Sz) χρει. οὐκ εχ. cum P 1. 31. 32. 35. 47. 48. 49. 79.
 91. 96. al mu^{v1} Andomn Are; item neque opus habent cop ... In οὐχ
 ἔχουσιν χρει. cum A, item non egebunt vg Tich, non indigebunt Ambp²
^{26,791} etabra^{2,9,344}; item neque opus erit Prim (Promissio² 2,223 nec lu-
 men lucetnas opus erit), non egebit Haym; syr non erit eis indigentia ...
 Gb Sz Ti ου χηρια cum b 7. 8. 38. al²⁰ arm; vide etiam Prim | φωτος
 λυχου cum MA 18. 38 (λυ. φω.) 47. 79 (φωσ λυ.) vg (sed fu om λυχν,
 item cop) syr aeth ar⁶ And^a Amhabra^{2,9,344} Tich Prim Haym (cf et.
 Promiss, vide ante) ... ζ Ti λυχρου cum BP 1 (λυχνος) al pler Aud
 o p bav Are Ambps^{26,791} etps^{116,1123} | φωτος (AP 11. 12. 52. 48. 79. And
 bav φωσ) ηλιου cum MAP 1. 11. 12. 31. 32. 35 (om φωτ. λυχν. και) 38.
 48. 49. 79. 91. 96. al mu vg (lips⁵- om φωτος) cop syr aeth And^a c p
 bav Are Ambp²⁶ Tich Prim al ... Ti φωτος tantum cum b 2. 7. 8. 16.
 30. 39. 51. 92. 94. 97. 98. al²⁰ | οτι κυριος ο θεος: Irgr ex Anastaneod
 ο γαρ κυριος | φωτιεῖ cum NB 1. al²⁰ Irgr ex Anastaneod And^a p; In
 φωτισει cum AP 12. 42. And^{bav}; item illuminabit vgc¹⁰ demid lips⁴-
 fu (inluminabit) allachm cop Ambps²⁰ etps¹¹⁶ (etabra erit lux omnibus)
 Tich Haym, lucebit Prim ... ζ (= Gb Sz) φωτιζει cum 31. 32. 48. 79.
 al am tol lips⁵- c. allachm syr And^c Are | επ αιτιοισ cum MA 35. Irgr
 ex Anastaneod, item super illos Ambps²⁶, super eos Tich Prim ... ζ
 (Gb + Sz) om επ cum BP al fere omn Andomn Are; item illos vg
 Haym, eos Ambps¹¹⁶ | βασιλευσουσιν: Irgr ex Anastaneod βασιλευσου-
 σιν, pergens (ut etiam 40.) εις αιωνα (40. add του) αιωνος
 6. ειπεν cum MAP 1. al mu Andomn Are, item dixit vg Prim Haym ...
 (ib'' λεγει cum b al fere²⁰ arm | ο κυριος cum MA 35. 92. ... ζ Ti om
 o cum BP al pler Andomn Are | των πνευματ. των cum MAP al²⁵ vg
 (exc am qui omnipotens habet) cop syr (aeth deus noster, spiritus pro-
 phetarum) Are Prim Haym (deus spiritus prophetarum). Similiter 35.
 And^c των πνευματ. των αγων. Confirmat lectionem quam receperimus
 etiam Are^{oom}: τουτο γάρ βοιλεται παριστάν δια του' κίριος των
 πνευματων, ωσπερι ελεγεν' κυριος του προφητικου χαρισματος ...
 ζ (= Gb Sz) των αγων cum 1. 79. al arm And^a p bav (etiam com: ὁ
 γάρ των προφητων θεός) | απεστειλεν: n* (non item^c) syr add με
 7. και ιδου cum MAP al²⁵ vg syr aeth And^a ... ζ (= Gb + Sz) om και
 cum 1. 35. 38. 79. 91. al mu demid cop And^c p bav Are Prim Haym |
 ερχομαι cum M^{AB} etc ... n⁶ ερχομαι, 12. ερχεται | ταχυ (12. ετ τα-

8 *Καὶ γὰρ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσε καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεκνύοντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ σύνδουλίς σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι,*

χι): aeth^{rom} add ex improviso sicut fur | του βιβλιου τουτου: etiam Dionys ap Eus^{hist} 7,26,7 ... arm syrpolys¹ (non ap Schaaf) ταυτης

8. καγω cum μαη al fere¹⁵ Dionysou^{7,26} AndP ... ε και εγω e. 1. al pler And^a c^{bav} Are ... am fu lips⁶. cop nil nisi εγω (non item vgl^o demid rell Prim etc) | ο βλέπων και ακουων ταυτα cum κ 31. 32. 33. 48. 79. al? cop Dion^{eus} 7,26,12 And^a c^{bav} Are. Item ε (- Gb Sz) ο βλεπ. ταυτα και ακουων cum 1. al aeth ... Gb Sz Ln Ti ο (38. 50. om) ακουων κ. βλεπ. ταυτ. cum αη al fere³⁰ vg syr arm Prim Haym AndP | και οτι ηκουσα και εβλεψα: aeth om | και εβλεψα cum κ 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. 96. al And^{omn} Are. Item vg Prim postquam (Prim cum) audissem et vidissem ... Α και εβλεπον, 76. 35. 38. 94. 98. και ειδον ... Gb' Ti και οτι ιδον (ut 7. 92., β ιδων, rell ειδον) cum η al plus⁵⁰ | επεσα (ei. ε Gb') cum κ 1. 16. 30. 35. 38. 68. And^{bav} ... ε^o επεσον cum η al plur And^a c^p Are | εμπροσθεν των: Α προ | δεκνυοντος cum κ 2. 4. 7. 9. 10. 26. 27. 49. 50. 96. 97. al^{v1} Are ... ε Ln Ti δεκνυοντος cum (Α δαγνυοντ.) η al plur And^{omn}

9. ορα μη (32. adl ποιησης): ηκ Aug^{loh} 13 Prim vide ne feceris (Aug adl hoc) ... arm add πισησ εμπροσθεν μου και προσκυνησησ· και γαρ εγω, item aeth προσκυνησησ μοι :: cf ad 19, 10. ubi iidem testes similliter. | εμιο cum μαβ 1. al²⁶ am fu demid tol lips⁶.⁶ omn^{lachm} cop syr aeth Ath³⁸⁸ And^{omn} Are (sed And^c et Are add εγω) Haym ... ε (Gb Sz) praem γαρ cum? vgl^o lips⁴. Aug^{loh} 13 (nam ego. conserv. tuus sum) Prim (quia conserv. tuus sum), item arm | και των τηρ. cum μαη ηl plur vg rell (sed arm om των προφητων και) Ath³⁸⁸ And^a et^c Haym ... 1. 4. 10. 11. 12. 17. 31. 32° 37. 47. 48. 49. 91. 94. 96. And P et^{bav} Are Prim om και | τρισ λογουσ, ut etiam am fu lips⁶ demid tol omn^{lachm} syr aeth ... 38. vgl^o lips⁶.⁶ cop arm Prim add ετησ προφητειασ

10. τρισ λογουσ: κ⁴ add τουτοισ (sed punctis notatur ab ipso⁴ fortasse) | ο καιρ. γαρ cum μαβ al fere²⁶ vg cop syr arm And^c Tich Haym (2. 18. 40. 79. And^a ο γαρ καιρ.) ... ε (- Gb Sz) οτι ο καιρ. cum 1. 49. 91. al aeth And^{bav}, item quia iam tempus (Prim temp. iam) Cyr²²⁴. 214 Prim ... Gb Sz Ti ο καιρσ (sine γαρ vel οτι) cum 4. 16. 27. 30. 48. 68. Are

11. ετι quater: arm non exprl | ο αδικων αδικησατω ετι: vg qui nocet nocet adhuc; Tichomil⁷ qui perseveraverit nocere noceat; Prim qui perseverant nocere noceant. Sed Tich ad h. l. (homil. 19.) qui iniquus

Dan 18, 10 και ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

Ex 40, 10 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
21, 8 ναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,
7, 14 ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ

est iniusta faciat adhuc (pergens: et *sordidus sordescat adhuc*). Ad quem Tichonil locum respiciens, ut vdr, Prim^z, nam et alia translatio: *qui iniustus est*, inquit, *iniusta faciat adhuc*⁴. (Quae quidem ex ipso contextu apparet non ad ο *ρυπαρὸς* etc, sed ad ο *ἀδικῶν spectata*.) Cf et. Viennens. et Lugdun. epist ap Eus^hist^{4, 1, 20} Ἰνα ἡ γραφὴ πληρωθῆ: ὁ ἀνομος ἀνομησάτω ἔτι καὶ ὁ δίκαιος δικαιοθήτω ἔτι. | και ο *ρυσ. ρυσ. ετ.* cum NB al pler vg roll Or^{4, 410} et⁴⁴¹ And^a p bav Are Cyp²⁵⁴.²¹⁴ Aug^{ps} 7 et^{ps} 20 Tich Prim Fulgromis pecc 2, 17 al ... A 1. 20. 21. 33. 35. 68. 97. And^c om | ο *ρυπαρὸς* cum NB al plus²⁰ Orb^{is} (yaz quod additur neutro loco ad verba sacra pertinet) And^a p bav Are ... ε (- Gb Sz) ο *ρυσων* cum? Latini *qui in sordibus est* | *ρυπανθήτω* cum m 18^c 32. Or^{4, 410} et⁴⁴¹ ... Gb Sz Ln Ti *ρυπαρευθήτω* cum η al plus²⁰ And^a p bav Are; 13. 92. *ρυπαρευθήτω* ... ε (- Gb Sz) *ρυσωσάτω* cum? Latini *sordescat* | *δικαιοσύνην ποιησάτω* cum NB al fere⁴⁰ (7. *δικ. ποιητω*) am su demid tol lips⁴. omnlachm (hi Latt omnes *iustitiam faciat*) cop syr And^c p bav Are Tich (ut am etc). Similiter Cyp²⁵⁴.²¹⁴ Fulgromis pecc 2, 17 Prim *adhuc* (Prim om) *iustiora faciat* ... ε (- Gb Sz) *δικαιοθήτω* cum 38. 79.; item vgclo lips⁵.⁶ *iustificetur*; Aug^{ps} 7 et^{ps} 20 *iustior fiat*. Item arm et (*iustus sit*) aeth. Cf et. supra Vienn et Lugdopl^{at}. | και ο *ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι* (Cyp²¹⁴ Prim *similiter et sanctus sanctiora*): 79. 92. And^a om. Apud Or^{4, 410} legitur: *και ωσ ο ἁγαννης φησι: και ο καθαρὸς καθαρσθήτω ἔτι και ο ἅγιος ἁγιασθήτω*. Similiter aeth post *et iustus iustus sit* perg^{it} et *purus purus sit*, sed antea non exprⁱ και ο *δικαιος δικ. ποι. ετ.*

12. *ἰδοὺ* cum NB al⁴⁰ vg cop sah syr arm And^a et⁶ Are Cyp²⁵⁴.²¹⁴ Tich Prim al ... ε (= Gb Sz) praem και cum 1. aeth And^p et^{bav} | *ταχύ*: 7. repetit post hanc vocem ex versu 7. verba *μακάρισ ο τερων* etc. | *ἀποδοῦναι* et. n^o ... n^o *ἀποδοθήναι* | *ωσ τ. ε. ἐστιν αὐτου* cum NB 21. syr (*sicut est opus eius*); 38. And^{bav} *αυτου ἐστιν* ... v 13. 30. 35. 49. 91. 92. 94. 96. 97. 98. al plus²⁰ *ωσ τ. ε. ἐστιν αὐτου*, item ε *αυτου ἐστιν* cum 1. al mu And^{omn} Are ... 79. *κατα τα εργα αυτου*, item *secundum opera sua* vg cop Tich, *sec. facta sua* Cyp Prim, item *sec. opus eius* aeth

13. *εγω* sine *εμι* cum NB al 1. al²⁰ am fu²⁴ allachm Ath⁵⁰⁶ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) add *εμι* cum? vgclo demid fu² tol lips allachm cop arm aeth Cyp²⁰⁴ Tich Prim, item (hunc enim versum plene affert) Or^{4, 6} et²¹ | το ἄλφα cum². Δ al¹⁸ cop And^c Are Haym ... ε τὸ Α cum n al plur, nec aliter legitur Orb^{is} Ath And^a p bav. Solet etiam in Latinis cdd, ut in am, legi Α. Similiter Ω, cuius loco apud Are ω *μύθη* exhibetur. | ο *πρῶτος και ο ἔσχατ.* cum NB al pler Or^{4, 6} et²¹ Ath⁵⁰⁶ And^{omn} Are (Ath praem και) ... Ln Ti *πρωτ. και ἔσχατ.* (bis sine

πλύνοντες τὰς στολάς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ
 ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν. ^{21, 2} Phil 2, 1
 15 ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φροεῖς καὶ
 οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς
 ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλη- ^{5, 5}
 σίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυεὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ^{2, 28}
 ὁ πρωῒνος. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ^{22, 1} Ex 26, 1

articulo) cum Δ 3. 7. 8. 9. 21. 22. (96. om tantum ante *ισχ.*). De
 Ephr⁵¹⁹ vide ad 1, 17. Posuimus autem ista ante η αρχ. κ. το τελ.
 (et. Gb Sz) cum MAB al plus²⁰ vg syr aeth Or^{4, 22} (vide post) Ath And^o
 Cyp²⁹⁴ Tich Prim al ... ε (= Gb Sz) post αρχη κ. τελος (sed Orbis
 η αρχ. κ. το τελ.) cum 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. al arm Or^{4, 6} (sed^{4, 21}
 η αρχη κ. τ. τελ. ante το α και το ω pon) And^a p bav Are. Cf et. Or
^{4, 22} γιγωνα (ex 21, 6) το α και το ω, και ο πρωτ. κ. ο ισχατος, η αρχη
 και το τελος ... cop om ο πρωτ. κ. ο ισχατ. | η αρχη κ. το τελος cum
 MAB al plu Orter Ath⁵⁰⁸ (praem και) And^o ... ε (= Gb. Sz) om articu-
 los cum 1. al mu^v And^a p bav Are

14. οἱ πλύνοντ. (7. πλύναντ.) τὰς στολάς αὐτῶν (et. Gb^v) cum M 7. 38.
 vg arm^{usc} mg aeth^{utr} Ath⁵⁰⁸ edd par et eol (add roll et eddplur πλατυ-
 νοντ. pro πλυ.) Prim (ut apparet ex comm; ipsa verba prasterit) Fulg
 remiss pecc^{2, 17} Haym. Praeterea vgs^{le} lips⁴⁻⁵ (non item am fu demid
 toi lips⁴ omn^lschm) arm^{mg} add in sanguine agni ... ε οἱ ποιουντες
 τὰς στολάς αὐτου (And^p Are μου) cum B al pler cop syr arm And
 om Are Tert^{ud}¹⁹ (qui ex praeceptis agunt) Cyp²⁹⁴ (qui faciunt prae-
 cepta eius) Tich (qui servant mandata haec). Cf etiam Cassiod: beatos
 dicens qui conscientias suas bonis actibus mundaverunt. | η εξουσια αυ-
 των: post haec verba κ^o perglt ωσ δε η εξουσια, quae κ^o delevit |
 πυλωσιν: 1. And^p et^{bav} πυλωσιν

15. ἐξω sine copula cum MAB 1. al fere⁴⁰ vg m¹⁰⁸ syr (Hippantichr⁶⁵ 108-
 αντ. δε λεγει· ἐξω οἱ etc) Ath⁵⁰⁸ And^{omn} Are Tich Haym ... ε (= Gb
 Sz) add δε cum? lips⁴ cop (praem et arm aeth) Prim Fulgremiss pecc
^{2, 17} | πας sine articulo cum MAB al²⁵ Hippantichr⁶⁵ Ath⁵⁰⁸ ... ε (Gb⁶⁰)
 add ο cum 1. 7. 30° 31. 32. 38. 79. al mu And^{omn} Are | ποιων και
 (35. add ο) φιλων cum κ 11. 31. 32. 35. 35. 48. Hippantichr⁶⁵ Ath⁵⁰⁸
 And^o Are ... ε Ln Ti φιλ. κ. πο. cum ΔB al plu vg syr And^a p bav
 Tich Prim Fulgremiss pecc al ... alternum omittentes cop omnes
 facientes mendacium, arm amans mendacium, aeth amantes opus men-
 dacii

16. ἐπι τὰς ἐκκλ. cum M B al pler syr And^o ... Ln εν ταις ἐκκλ. cum A
 18. 21. 38. 79. vg (in ecclesiis) Ath⁵⁰⁸ And^a etc ... Gb^v Ti ταις ἐκκλ.
 cum 1. 4. 11. 12. 31. 47. 48. arm And^p r¹bav Are | δαυειδ (δαυιδ,
 δαβιδ, vide ad Mt 1, 1.) sine του cum MAB al plus²⁰ Ath And^{omn} Are
 ... ε (= Gb Sz) praem του cum 1. 7. al. Ceterum post vocem δαδ
 hiat 1. usque ad finem libri. | ο αστηρ: 7. 35. 49. 79. And^a o bav
 praem και | ο πρωῒνος cum M B al fere⁶⁵ Ath And^a et^p; item (ut Ti) Δ

ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
ὔδωρ ζωῆς δωρεάν.

- 15, 18 18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἴάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ'
αὐτὸν ὁ Θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
18, 19 καὶ ἴάν τις ἀφῆλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας

91. And^{bav} ο προῖνος. Item sed ante ο λαμπρος (85. om) 4. 32. 38.
40. 48. And^o Are. Praemittit autem ex his καὶ unus Δ ... ς (= Gb Sz)
καὶ ορθῶνος cum? Praemittunt καὶ etiam vg (*stella splendida et
matutina*) Prim Haym (non item Tich Vigvarim⁷⁴⁵ (edool⁸⁸⁸))

17. το πνευμα καὶ η νιμφη (et. Ath⁵⁰⁸): η om το et η | ἐρχου bis et ἐρ-
χεσθω cum καβ al fere⁴⁰ Ath⁵⁰⁸ And^{omn} Are ... ς (- Gb Sz) ελθε bis
et ελθετω cum? | καὶ ο διψῶν: am allachm Tich om καὶ | ο θέλων
cum καβ al⁸⁵ am tol lips⁶⁻⁶. allachm cop aeth Ath And^{omn} Tich Haym
... ς (= Gb Sz) praem καὶ cum 33. 46. vg^{cl^o} fu lips⁴ allachm syr arm
Are Prim | λαβέτω ὔδωρ cum καβ al fere⁴⁰ Ath And^{omn} Are ... ς
(= Gb Sz) λαμβανέτω το ὔδωρ cum? Coterum ad finem huius versus
tol add amen ommissis versibus 18—21. Item 12. om versus 18 et 19.

18. μαρτυρῶ cum καβ al plus⁸⁵ And^a p bav ... 11. 31. 34. 35. 48. And^o
Are μαρτυρομαι ... ς (= Gb Sz) συμμαρτυρομαι cum? Ex Latinis
vg Haym *contestor*, m⁸⁸ Tich Prim *testor*. Praeterea Are^{com}: μαρτυ-
ρομαι ἐγώ· ἀντὶ τοῦ διαμαρτύρομαι, οἰονὶ διαβεβαίωμαι. | ἐγὼ cum
καβ al fere⁴⁰ m⁸⁸ am fu domid lips⁶⁻⁶. om¹lachm syr arm And^{omn} Are
Prim (*ego Iohannes*) ... ς (= Gb Sz) γὰρ cum? Sed vg^{cl^o} lips⁶⁻⁶ enim,
lips⁴: ego enim, Tich Haym ergo, cop autem, aeth et ego | παντὶ τῷ cum
καβ al⁸⁰ And^a et^o Are ... ς (= Gb Sz) om τῷ cum 8. 49. 79. 91. 96.
al? And^p et^{bav} | ἐπιθῇ (-θεις 7.) cum αβ al fere⁴⁰ And^o p bav Are ...
κ 79. And^a ἐπιθήσει (-ση 79.). Sed m^a om ἐπ αὐτα ἐπιθήσει, ita ut
ab ἐπιθῇ (ἐπιθήσει?) ad ἐπιθήσει transiluerit. n^o quidem ἐπιθήσει
non mutavit. ... ς (= Gb Sz) ἐπιθῇ cum? Latinis est *apposuerit*
(vg Ambparadis¹⁷¹ Tich), *addiderit* (Prim), *adiecerit* (m⁸⁸). | ἐπ αὐτα
cum m⁸⁸ αβ al fere⁴⁰ (98. And^a ἐπ αὐτῶ) ... ς (= Gb Sz) πρὸς ταῦτα
cum? Latinis (vg Prim al) est *ad haec*, m⁸⁸ *supra haec*, Tich *ad ea*,
Amb *ad hoc* | ἐπιθήσει cum καβ al plu (85. 88. 91. ἐπιθήσεται) And^a
o bav Are, item vg (et. fu demid lips⁶⁻⁶. om¹lachm) Haym *apponet*,
m⁸⁸ *inponet*, am *apponet*, Amb Prim *adiocet* ... 8. 18. 16. 49. 51. 96.
97. 98. al plus¹⁰ ἐπιθήσει, item *apponet* lips⁴ Tich | ἐπ αὐτον (17⁸⁰
79. 92. ἀρεσεντίας ἐπ αὐτῶ, And^a αὐτῶ) ante ο θεος cum κ 32. 33. 37.
48. 49. 79. 91. 96. al^v And^{omn} Are Amb Tich ... ς Lu Ti post ο
θεος cum β al plu (et. ἀρεσεντίας) vg Prim Haym ... Δ^a om | τὰς
πληγὰς cum κα al longe plu m⁸⁸ vg cop syr aeth Amb Tich Prim al
... β 31. 32. 33. 37. 48. 49. 91. 96. And^{omn} Are τὰς ἑπτα πληγ. | ἐπ
τῷ cum καβ al fere⁴⁰ And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om τῷ cum?

19. εἰς cum αβ etc ... κ αγ | ἀφῆλῃ cum κα al fere⁴⁰ And^{omn} Are. Item
β ἀφαιρεταί ... ς (= Gb Sz) ἀφαιρῇ cum? | λογῶν: κ add τούτων.

ταύτησ, ἀφελεί ὁ θεὸσ τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βύλου τῆσ ζωῆσ
καὶ ἐκ τῆσ πόλεωσ τῆσ ἀγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου γ, 17
κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

He 12, 25 etc

Similiter Ambrosius¹⁷¹ *de verbis his prophetiae huius* | του βιβλιου cum
MAB al fero⁴⁰ And^{omn} Are ... ε (= Gb Sz) βιβλου cum? Praeterea
79. 94. m^{ss} lips⁴. And^a τῆσ προφητ. του βιβλ. τουτου, am vero et Amb
(vide ante) *prophetiae huius* omisso του βιβλ. τουτ. | ἀφελει cum MAB
al²⁰ And^a c bav Are, Item *auferet* vg m^{ss}, *delet* Tich, *adimet* Prim,
Ambrosius *delebit* ... 2. 8. 18. 35. 38. 47. 49. 91. 96. al¹⁰ And^p ἀφελει
(al pauc ἀφελῆ) ... ε (= Gb Sz) αφαιρησει cum? | απο του βυλου
cum MAB al⁴⁰ m^{ss} am demid lips⁶ allachm syr arm aeth And^a c bav
Are Tich ... ε (= Gb Sz) απο βιβλου cum? Sed And^p απο του βι-
βλιου, item vgl¹⁰ fu lips⁴. 5. allachm Amb Prim Haym | και (m^{ss} om)
εκ cum MAB al fere omni vg m^{ss} syr arm aeth And^{omn} Are Tich Prim
al ... Ln om εκ cum A 10. 38. cop | των γεγραμμενων (35. εγγρη.)
sine και cum MAB al fero⁴⁰ cop syr arm aeth And^{omn} Are Tich Prim
(Tich a ligno vitae et ex civitate sancta, scripta in libro; Prim de libro
vitae et de civ. sancta, scripta in libro hoc) ... ε (= Gb Sz) praem και
cum? Tamen sic vg Haym | ἐκ τῶ βιβλ. τουτ. cum MAB al plus²⁰ And
omn Are ... ε (= Gb Sz) om τῶ cum? Praeterea ad hos duo versus
cf Terthermog²³: *Scriptum esse doceat Hermogenis officina. Si non est
scriptum, timeat vas illud adiciendum aut detrahendum destinatum.*
Item cf And^{com} et Are^{com}: *διαμαρτύριται ἡμῖν τοῖσ ἀποκρίσει μήτε
προσθῆναι τι μήτ' ἀφελῆν, ἀλλὰ τὰ γραφικὰ ἰδιώματα τῶν ἀπικῶν
συντάξεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν ἡγίσθαι* (Are inepte
μῆ ἦγ.) ἀξιοπιστότερα καὶ σιμνότερα.

20. ταῦτα: κ* (non item^o) add ενα. Similiter cop (non item sah) add
quia erunt, sed etiam pro ναί ερχομαι ταχυ habet et *venient brevi*.
Praeterea ναί istud (demid *Etiam, Amen*) praetereunt arm et Prim. |
αμην: testes multi cum ερχομαι ταχυ coniungunt, ut etiam And^a c P,
non item Prim qui subiungit „more cantici canticorum ecclesia de-
vota respondit: *Etiam, veni domine Iesu Christe*“ ... om vero αμην κ
cop | ερχου sine ναί cum MAB al plus¹⁰ vg cop syr arm aeth And^c et
bav Are, item Prim, qui per *etiam* omnino vdr αμην reddidisse et
verbis eis quae adscripsimus et paullo ante ubi ipsa verba contexta
refert ... ε (= Gb Sz) praem ναί cum (7. και) 35. 38. 49. 79. 91. al
plu And^a etP | κυριε ιησου sine additam cum κ* AB al longe plu vg
syr aeth And^c (item bav in^{com}) Prim^{pri} loco (ubi textum affert) Haym
... n° 4. 11. 13. 20. 31. 32. 38. 48. 55. 79. 94. cop arm ar^o And^a etP
(et bav txt) Are Prim^{sec} loco (vide supra) add χριστε

21. Hunc versum Prim om. | κυριου sine ημων cum MAB al²⁰ And^a c bav
... ε (= Gb Sz) add ημων cum 30. al pauc^v vg cop syr arm And^p
... pro του κυρ. ιησου 13. 20. 31. 32. 49. Are nil nisi του χριστου,
item aeth *Iesu Christi* | ιησου cum MAB 26. ... ε ιησου χριστου cum B

al pler v γ cop syr arm aeth And^{omn} ... vide ante qui tantam του χριστου pro τ. κυρ. ιησου | μετα παντων cum Δ am ... κ μετα των αγιων ... Gb Sz μετα παντων των αγιων cum κ al plus⁶⁰ cop syr arm And^{omn} Are ... ζ μετα παντων υμων cum † v γ cl⁶ fu demid lips omnia laehm aeth. Praeterea ζ (= Gb Sz) add αμην cum κ al fere omn^{vi} v γ (et. am etc) cop syr arm aeth And^c etP Are ... omisimus cum Δ 79. fu allachm (ut^{vi}) And^a etban Are

Subscriptio: κ αποκαλυψις (ita etiam in paginarum titulis; aliter inscriptio) ιωαννου, Δ αποκαλυψις ιωαννου, 2. 55. τελος της αποκαλυψωσ του αγιου ιωαννου του ευαγγελιστου, 98. τελος της του αγιου ιωαννου του θεολογου θιασ αποκαλυψωσ ... κ 7. 30. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 90. 91. 94. 96. 97, al plu nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P et (septem de tredecim codicibus quos contulit Seriv) 8. 14. 28. 29. 87. 93. 95. ... fu expl. apocalypsis sancti iohannis feliciter, am lips⁶ explicit liber apocalypsis (-lipsis lips⁶) sancti iohannis apostoli (et evangelistae. Deo gratias add am), lips⁶ explicit apocalypsis, allachm explicitunt apocalypsis. amen, eodbasillens expl. liber apocalypsis. (sequitur: Incipit prologus septem epp. canonicarum) ... syr finita est apocalypsis Iohannis evangelistae, et totum Nov. Testamentum in linguam Syrorum translatum. Gloria deo, aeth hic finita est visio Iohannis Abucalamis. Amen. Quod est dictum: Quam vidit in vita sua, visio: et scripta fuit a beato Iohanne evangelista dei eius, arP absoluta est opitulante domino nostro I. Chr. visio Iohannis apost. et evung. dilecti a domino. Amen, amen. Est autem apocalypsis, quam revelavit ei dominus ob inditas in illa hominibus utilitates. Ipsi gloria in saeculum saeculorum, amen. ... Distincta est apocalypsis ab Andrea in λογους κδ' et κεφ. οβ'. Utraque haec distinctio in And^{com} testibus omnibus, item apud Aretham observatur. Etiam in P aliisque codd. (non item in κABC) capita ista LXXXII. ipsi libro praeposita sunt. In Cassiodori Complexionibus in apocalypsin distinguuntur capp. 33. Primasius commentarium suum in quinque libros distribuit. Cod^{lat} Parisius, qui Wetstenio est bibl. Reg. 3561., versus MDCCC numerat. (In Graecis vero codd. stichorum notatio non inventa videtur.)

LIPSIÆ

IMPR. GIESSEN & DEVMINT.

15/03
3

K